

MWANZO

Utangulizi

Neno "Mwanzo" linatokana na neno la Kiyunani "*genesis*" ambalo maana yake ni "asili," "chimbuko" au "chanzo," ambalo ndilo jina liliopewa kitabu hiki na watafsiri wa Agano la Kale la Kiyunani lijulikanalo kama *Septuagint*.katika karne ya tatu kabla ya Kristo. Ingawa kitabu hiki cha Mwanzo kinaanza kuelezea uumbaji wa vitu vyote, mtazamo mkubwa ni uumbaji wa mwanadamu. Kitabu hiki kinaleza mwanzo wa ulimwengu, mwanzo wa mwanadamu, yaani, mwanamke na mwanamume, mwanzo wa dhambi ya mwanadamu, mwanzo wa ahadi na mipango ya Mungu ya wokovu na uhusiano wa kipekee kati ya Abrahamu na Mungu. Kitabu kinalezea juu ya watu mahsuswi wa Mungu na mipango Yake katika maisha yao. Baadhi ya watu hawa ni Adamu na Eva,wanadamu wa kwanza kabisa kuumbwa, Noa, Abrahamu, Isaki, Yakobo, Yosefu na ndugu zake na wengine wengi.

Mwanzo ni kitabu cha kwanza miongoni mwa vile vitabu vinavyoitwa, "Vitabu Vitano vya Mose," vilivyoko mwanzoni mwa Biblia. Vitabu hivi vinaitwa pia vitabu vya sheria kwa sababu ndipo palipoandikwa maagizo na sheria za Mungu kwa watu wa Israeli. Kitabu hiki cha Mwanzo kama kitabu cha utangulizi katika habari za Mungu kuendelea kujifunua mwenyewe katika Jamaaa ya wanadamu,jambo hili ni la muhimu sana.Katika kitabu hiki ndiko tunapopata ahadi ya kwanza kabisa ya ukombozi wa mwanadamu aliyeanguka, "...uzao wa mwanamke utakuponda kichwa..."(3:15). Mwanzo kinalezea jinsi ilivyotokea hadi Israeli wakafanyika watu maalum wa Mungu.

Wazo Kuu

Kueleza uumbaji, anguko, ukombozi wa uzao wa mwanadamu kwa njia ya Yesu Kristo.Katika maeneo haya ndipo ulipo ufunuo wote wa ki-Mungu na kweli yote katika Maandiko.Kitabu hiki ni kama kitalu cha mbegu cha Biblia nzima, hivyo ni muhimu sana kuwa na uelewa sahihi wa kila sehemu.Mwanzo ndio msingi ambako ufunuo wote wa ki-Mungu ulipo na ambako umejengwa. Kila msingi mkuu wa imani katika Maandiko, mizizi yake iko katika Mwanzo kama asili, kitu kamili au mfano,au ufunuo wa halisi.

Mwandishi

Mose. Kuna uwezekano mkubwa kwamba Mwanzo ambacho ni mojawapo ya vile vitabu vitano viliandikwa na Mose, isipokuwa sura ya mwisho ya kitabu cha Kumbukumbu la Torati inayoelezeajuu ya kifo cha Mose.

Mahali

Sehemu ambayo kwa sasa inaitwa Mashariki ya Kati.

Wahusika Wakuu

Adamu, Eva, Kaini, Abeli, Enoki, Noa, Abrahamu, Sara, Loti, Isaki, Rebeka, Yakobo, Yosefu na ndugu zake.

Tarehe

Kitabu hiki kiliandikwa 1688 K.K.

Mgawanyo

- Kuumbwa kwa ulimwengu, dunia, mwanadamu. (1:1-2:25)
- Anguko la mwanadamu na matokeo ya dhambi. (3:1-5:32)
- Habari za Noa. (6:1-9:29)
- Kutawanywa kwa mataifa. (10:1-11:32)
- Maisha ya Abrahamu. (12:1-25:18)
- Isaki na familia yake. (25:19-26:35)
- Yakobo na wanawe. (27:1-37:1)
- Maisha ya Yosefu. (37:2-50:26)

Siku Sita za Uumbaji na Sabato

1 Hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na dunia. ²Sasa^a Dunia ilikuwa haina umbo tena ilikuwa tupu, giza lilikuwa juu ya uso wa vilindi vya maji, naye Roho wa Mungu alikuwa ametanda juu ya maji.

³Mungu akasema, "Iwepo nuru" nayo nuru ikawepo. ⁴Mungu akaona ya kuwa nuru ni njema, ndipo Mungu akatenganisha nuru na giza. ⁵Mungu akaiita nuru "mchana" na giza akaliita "usiku." Ikawa jioni ikawa asubuhi, siku ya kwanza.

⁶Mungu akasema, "Iwepo nafasi kati ya maji igawe maji na maji." ⁷Kwa hiyo Mungu akafanya nafasi na akatenganisha maji yaliyo chini ya hiyo nafasi na maji yaliyo juu yake. Ikawa hivyo. ⁸Mungu akaiita hiyo nafasi "anga." Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya pili.

⁹Mungu akasema, "Maji yaliyopo chini ya anga na yakusanyike mahali pamoja pawepo na nchi kavu." Ikawa hivyo. ¹⁰Mungu akaiita nchi kavu "ardhi," nalo lile kusanyiko la maji akaliita "bahari." Mungu akaona kuwa ni vema. ¹¹Kisha Mungu akasema, "Ardhi na itoe mimea: miche itoayo mbegu, miti juu ya nchi itoayo matunda yenze mbegu ndani yake, kila mmea kulingana na aina zake mbalimbali." Ikawa hivyo. ¹²Ardhi ikachipua mimea: Mimea itoayo mbegu kulingana na aina zake na miti itoayo matunda yenze mbegu kulingana na aina zake. Mungu akaona ya kuwa hili ni jema. ¹³Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya tatu.

¹⁴Mungu akasema, "Iwepo mianga kwenye nafasi ya anga ili itenganishe mchana na usiku, nayo iwe alama ya kutambulisha majira mbali mbali, siku na miaka, ¹⁵nayo iwe ndiyo mianga kwenye nafasi ya anga itoe nuru juu ya dunia." Ikawa hivyo. ¹⁶Mungu akafanya mianga miwili mikubwa. Mwanga mkubwa utawale mchana na mwanga mdogo utawale usiku. Pia Mungu akafanya nyota. ¹⁷Mungu akaiweka katika nafasi ya anga iangaze dunia, ¹⁸itawale mchana na usiku na ikatenganishe nuru na giza. Mungu akaona kuwa hili ni jema. ¹⁹Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya nne.

²⁰Mungu akasema "Kuwepo na viumbe hai tele

^{a2} "Sasa" ina maana kwamba Mungu anatengeneza upya ulimwengu ulioharibiwa wakati wa uasi wa Lusifa.

kwenye maji, ndege waruke juu ya dunia katika nafasi ya anga." ²¹Kwa hiyo Mungu akaumba viumbe wakubwa wa baharini na kila kiumbe hai kiendacho majini, kulingana na aina zake na kila ndege mwenye mabawa kulingana na aina yake. Mungu akaona kuwa hili ni jema. ²²Mungu akavibariki akasema, "Zaeni mkaongezeka mkayajaze maji ya bahari, nao ndege waongezeka katika dunia." ²³Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya tano.

²⁴Mungu akasema, "Ardhi na itoe viumbe hai kulingana na aina zake: Wanyama wa kufugwa, viumbe vitambaavyo ardhini na wanyama pori, kila mnyama kulingana na aina yake." Ikawa hivyo. ²⁵Mungu akafanya wanyama pori kulingana na aina zake, wanyama wafugwao kulingana na aina zake na viumbe vyote vitambaavyo juu ya ardhi kulingana na aina zake. Mungu akaona kuwa hili ni jema.

²⁶Ndipo Mungu akasema, "Tufanye mtu kwa mfano wetu, kwa sura yetu, wakatawale juu ya samaki wa baharini na ndege wa angani, juu ya mifugo, juu ya dunia yote, na juu ya viumbe wote watambaa juu ya nchi."

²⁷Kwa hiyo Mungu alimwumba mtu kwa mfano wake mwenyewe, kwa mfano wa Mungu alimwumba, mwanaume na mwanamke aliwaumba.

²⁸Mungu akawabariki na akawaambia, "Zaeni na mkaongezeka, mkajaze tena dunia^b na kuitiisha. Mkatawale samaki wa baharini, ndege wa angani na kila kiumbe hai kiendacho juu ya ardhi."

²⁹Kisha Mungu akasema, "Nimewapa kila mche utoao mbegu juu ya uso wa dunia yote na kila mti wenye matunda yenze mbegu ndani yake. Vitakuwa kwa ajili ya chakula chenu, ³⁰Cha wanyama wote wa dunia, ndege wote wa angani na viumbe vyote viendavyo juu ya ardhi. Kila kiumbe chenye pumzi ya uhai, ninawapa kila mche wa kijani kuwa chakula." Ikawa hivyo.

³¹Mungu akatazama vyote alivyouumba na ilikuwa vizuri sana. Ikawa jioni, ikawa asubuhi, siku ya sita.

^{b28} "mkajaze tena dunia" hapa ina maana Mungu anawabariki wanadamu ili wakajaze tena dunia baada ya maangamizi kutokana na uasi wa Lusifa.

2 Kwa hiyo mbingu na dunia zikakamilika, pamoja na vyote vilivyomo.

²Katika siku ya saba Mungu alikuwa amekamilisha kazi aliyokuwa akiifanya, hivyo siku ya saba akapumzika kutoka kazi zake zote. ³Mungu akaibariki siku ya saba akaifanya takatifu, kwa sababu katika siku hiyo alipumzika kutoka kazi zote za kuumba alizokuwa amefanya.

Adamu na Eva

⁴Haya ndiyo maelezo ya mbingu na dunia wakati zilipoumbwa.

BWANA Mungu alipoziumba mbingu na dunia, ⁵hapakuwepo na mche wa shambani uliokuwa umejitokeza ardhini wala hapakuwepo na mmea wa shamba uliokuwa umeota, kwa kuwa BWANA Mungu alikuwa hajanyeshea mvua juu ya nchi na hapakuwepo mtu wa kuilima ardhi, ⁶lakini umande ultokeza kutoka ardhini na kunyesha uso wote wa nchi, ⁷BWANA Mungu alimwuumba mtu kutoka mavumbi ya ardhi akampulizia pumzi ya uhai puanī mwake, mtu akawa kiumbe hai.

⁸Basi BWANA Mungu alikuwa ameotesha bustani upande wa mashariki, katika Eden, huko akamweka huyo mtu aliyemwumba. ⁹BWANA Mungu akafanya aina zote za miti ziote kutoka ardhini, miti yenye kupendeza macho na mizuri kwa chakula. Katikati ya bustani ulikuwepo mti wa uzima na mti wa ujuzi wa mema na mabaya.

¹⁰Mto wa kunyeshea bustani ultiririka toka Edeni, kuanzia hapa ukagawanyika kuwa mito minne. ¹¹Mto wa kwanza uliitwa Pishoni, nao huzunguka nchi yote ya Havila ambako kuna dhahabu. ¹²(Dhahabu ya nchi hiyo ni nzuri, lulu na vito shohamu pia hupatikana huko.) ¹³Jina la mto wa pili ni Gihoni, ambao huzunguka nchi yote ya Kushi. ¹⁴Jina la mto wa tatu ni Tigrisi, unaopita mashariki ya Ashuru. Mto wa nne ni Eufrati.

¹⁵BWANA Mungu akamchukua huyo mtu akamweka kwenye Bustani ya Edeni ailime na kuitunza. ¹⁶BWANA Mungu akamwagiza huyo mtu akamwambia, "Uko huru kula matunda ya mti wo wote katika bustani, ¹⁷lakini kamwe usile matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya, kwa maana siku utakapokula matunda yake, hakika utakufa."

¹⁸BWANA Mungu akasema, "Si vema huyu mtu awe peke yake. Nitamfanya msaidizi wa

kumfaa."

¹⁹Basi BWANA Mungu alikuwa amefanyiza kutoka katika ardhi wanyama wote wa porini na ndege wote wa angani. Akawaleta kwa huyu mtu aone atawaitaje, nalo jina lo lote alilokiita kila kiumbe hai, likawa ndilo jina lake. ²⁰Hivyo Adamu akawapa majina wanyama wote wa kufugwa, ndege wa angani na wanyama wote wa porini.

Lakini kwa Adamu hakupatikana msaidizi wa kumfaa. ²¹Hivyo BWANA Mungu akamfanya Adamu kulala usingizi mzito, naye alipokuwa amelala akachukua moja ya mbavu zake akapafunika mahali pale kwa nyama. ²²Kisha BWANA Mungu akamfanya mwanamke kutoka kwenye ule ubavu aliouchukua kutoka kwa huyo mwanaume, akamleta huyo mwanamke kwa huyo mwanaume.

²³Huyo mwanaume akasema,

"Huyu sasa ni mfupa wa mifupa yangu na nyama ya nyama yangu, ataitwa 'mwanamke,' kwa kuwa alitolewa katika mwanaume."

²⁴Kwa sababu hii mwanaume atamwacha baba yake na mama yake na kuambatana na mkewe nao watakuwa mwili mmoja.

²⁵Adamu na mkewe wote wawili walikuwa uchi, wala hawakuona aibu.

Anguko la Mwanadamu

3 Basi nyoka alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote wa porini ambao BWANA Mungu aliowafanya. Nyoka akamwambia mwanamke, "Ati kweli Mungu alisema, 'Kamwe msile matunda ya mti wo wote wa bustanini?'"

²Mwanamke akamjibu nyoka, "Tunaweza kula matunda ya mti iliyoko bustanini, ³lakini Mungu alisema, 'Kamwe msile tunda la mti ulio katikati ya bustani, wala msiguse kabisa, la sivyo mtakufa.'"

⁴Lakini nyoka akamwambia mwanamke, "Hakika hamtakufa. ⁵Kwa maana Mungu anajua ya kuwa wakati mtakapoyala macho yenu yatafumbuliwa, nanyi mtakuwa kama Mungu, mkijua mema na mabaya."

⁶Mwanamke alipoona ya kuwa tunda la mti huo lilikuwa zuri kwa chakula na la kupendeza macho, tena linatamanika kwa kujipatia hekima, basi akachuma katika matunda yake, akala, pia akampa mumewe, aliyekuwa pamoja naye, naye akala. ⁷Ndipo macho yao wote wawili

MWANZO

yakafumbuliwa, wakajiona kwamba walikuwa uchi, hivyo wakashona majani ya mtini wakajifunika.

⁸Ndipo yule mwanamume na mkewe, waliposikia sauti ya BWANA Mungu alipokuwa akitembea bustanini wakati wa utulivu wa jioni, wakajificha kutoka mbele za BWANA Mungu katikati ya miti ya bustani. ⁹Lakini BWANA Mungu akamwita Adamu, "Uko wapi?"

¹⁰Naye akajibu, "Nilikusikia katika bustani nikaogopa kwa sababu nilikuwa uchi, hivyo nikajificha.

¹¹Mungu akamwuliza, "Ni nani aliyejkuambia yakuwa ulikuwa uchi? Je, umekula matunda ya mti niliokuamuru usile?"

¹²Adamu akasema, "Huyu mwanamke uliyenipa awe pamoja nami, ndiye alienenipa sehemu ya tunda kutoka kwenye huo mti, nami nikala."

¹³Ndipo BWANA Mungu akamwuliza mwanamke, "Ni nini hili ambalo umelifanya?"

Mwanamke akajibu, "Nyoka alinidanganya, nami nikala."

¹⁴Hivyo BWANA Mungu akamwambia nyoka, "kwa kuwa umefanya hili,

"Umelaaniwa kuliko wanyama wote wa kufugwa na wa porini!
Utatambaa kwa tumbo lako na kula mavumbi siku zote za maisha yako.

¹⁵Nami nitaweka uadui kati yako na huyo mwanamke, na kati ya uzao wako na wake, huo atakuponda kichwa, nawe utamgonga kisigino."

¹⁶Kwa mwanamke akasema,

"Nitakuzidishia sana utungu wakati wa kuzaa kwako, kwa utungu utazaa watoto, tamaa yako itakuwa kwa mumeo naye atakutawala."

¹⁷Kwa Adamu akasema, "Kwa sababu umemsikiliza mke wako na ukala kutoka kwenye mti niliokuamuru, 'msile tunda lake,'

"Ardhi imelaaniwa kwa sababu yako, kwa kazi ngumu utakula chakula kitokacho humo siku zote za maisha yako.

¹⁸Itazaa miiba na mibaruti kwa ajili yako, nawe utakula mimea ya shambani.

¹⁹Kwa jasho la uso wako utakula chakula chako hadi utakaporudi ardhini, kwa kuwa ultwaliwa kutoka humo, kwa kuwa wewe u mavumbi na mavumbini wewe utarudi."

²⁰Adamu akamwita mkewe Eva, kwa kuwa atakuwa mama wa wote walio hai.

²¹BWANA Mungu akawatengenezea Adamu na mkewe mavazi ya ngozi akawavika. ²²Kisha BWANA Mungu akasema, "Sasa mtu huyu amekuwa kama mmoja wetu, kwa kujua mema na mabaya. Sharti asiruhusiwe kunyoosha mkono wake na kuchuma pia kutoka katika mti wa uzima akala, naye akaishi milele." ²³Hivyo BWANA Mungu akamfukuzia mbali kutoka Bustani ya Edeni, akalime ardhii ambamo alitolewa. ²⁴Baada ya kumfukuzia mbali Adamu, Mungu akaweka makerubi mashariki ya Bustani ya Edeni pamoja na upanga wa moto, ukimulika huku na huko kulinda njia ya kuuende mti wa uzima.

Kaini na Abeli

4 Adamu akakutana kimwili na mkewe Eva, akapata mimba, akamzaa Kaini. Eva akasema, "Kwa msaada wa BWANA nimemzaa mwanaume." ²Baadaye akamzaa Abeli ndugu yake.

Basi Abeli akawa mfugaji na Kaini akawa mkulima. ³Baada ya muda Kaini akaleta baadhi ya mazao ya shamba kama sadaka kwa BWANA. ⁴Lakini Abeli akaleta fungu nono kutoka katika baadhi ya wazaliwa wa kwanza wa mifugo yake. BWANA akamkulabili Abeli pamoja na sadaka yake, ⁵lakini Mungu hakumkulabili Kaini pamoja na sadaka yake. Kwa hiyo Kaini akakasirika sana, uso wake ukawa na huzuni.

⁶Kisha BWANA akamwambia Kaini, "Kwa nini umekasirika? Kwa nini uso wako una huzuni? ⁷Ukifanya lililo sawa, hutakubalika? Lakini usipofanya lililo sawa, dhambi inakuvizia mlangoni mwako, inakutamani wewe, lakini inakupasa uishinde."

⁸Basi Kaini akamwambia ndugu yake Abeli, "Twende shambani." Walipokuwa shambani, Kaini akamshambulia Abeli ndugu yake akamwua.

⁹Kisha BWANA akamwuliza Kaini, "Ndugu yako Abeli yuko wapi?" Akamjibu,

"Sijui, je, mimi ni mlinzi wa ndugu yangu?"

¹⁰BWANA akasema, "Umfanya nini? Sikiliza! Damu ya ndugu yako inanililia mimi

kutoka ardhini.¹¹Sasa umelaaniwa na umehamishwa kutoka katika ardhii, ambayo imefungua kinywa chake na kupokea damu ya ndugu yako kutoka mkononi mwako.¹²Utakapoilima ardhii, haitakupa tena mazao yake. Utakuwa mtu wa kutangatanga duniani asiye na utulivu."

¹³Kaini akamwambia BWANA, "Adhabu yangu ni zaidi ya niwezavyo kustahimili.¹⁴Leo unanifukuza kutoka katika nchi, nami nitafichwa mbali na uwepo wako. Nitakuwa mtu wa kutangatanga asiyetulia duniani na ye yote anionaye ataniua."

¹⁵Lakini BWANA akamwambia, "La sivyo, ikiwa mtu ye yote atamwua Kaini atalipizwa kisasi mara saba zaidi." Kisha BWANA akamwekea Kaini alama ili mtu ye yote ambaye angemwona asimwue.¹⁶Kwa hiyo Kaini akaondoka mbele za BWANA akaenda kuishi katika nchi ya Nodi, iliyoko mashariki ya Edeni.

¹⁷Kaini akakutana kimwili na mkewe, naye akapata mimba na akamzaa Enoki. Wakati huo Kaini alikuwa anajenga mji akauita Enoki jina la mtoto wake.¹⁸Enoki akamzaa Iradi, Iradi akamzaa Mehuyaeli, Mehuyaeli akamzaa Methushaeli na Methushaeli akamzaa Lameki.

¹⁹Lameki alioa wanawake wawili, mmoja aliitwa Ada na mwingine Sila.²⁰Ada akamzaa Yabali ambaye ni baba wa wale walioishi katika mahema na kufuga wanyama.²¹Kaka yake aliitwa Yubali, alikuwa baba wa wote wachezao zeze na filimbi.²²Pia Sila alikuwa na mtoto wa kiume aliyeitwa Tubali – Kaini ambaye alifua vifaa nya aina mbalimbali nya shaba na chuma. Naama alikuwa dada wa Tubali - Kaini.

²³Lameki akawaambia wake zake,

"Ada na Sila nisikilizeni mimi,
Wake wa Lameki sikieni maneno yangu.

Nimemwua mtu kwa kunijeruhi,
kijana mdogo kwa kuniumiza

²⁴Kama Kaini atalipizwa kisasi mara saba,
basi Lameki itakuwa mara sabini na saba."

²⁵Adamu akakutana kimwili na mke wake tena, akamzaa mwana akamwita Seti, akisema, "Mungu amenijalia mwana mwingine badala ya Abeli, kwa kuwa Kaini alimwua."²⁶Pia Seti akamzaa mwana akamwita Enoshi.

Wakati huo watu wakaanza kuliitia jina la BWANA.

Kutoka Adamu Hadi Noa

5 Hii ni orodha iliyoandikwa ya vizazi nya Adamu.

Wakati Mungu alipomuumba Adamu, alimfanya kwa sura ya Mungu.²Aliwaumba mwanamume na mwanamke, akawabariki. Walipokwisha kuumbwa akawaita "Mwanadamu."

³Adamu alipokuwa ameishi miaka 130 alikuwa na mwana aliyekuwa na sura yake, mwenye kufanana naye. Akamwita Sethi.⁴Baada ya Sethi kuzaliwa, Adamu aliishi miaka 800 akawa na watoto wengine wa kiume na wa kike.⁵Adam aliishi jumla ya miaka 930, ndipo akafa.

⁶Sethi alipokuwa ameishi miaka 105, akamzaa Enoshi.⁷Baada ya kumzaa Enoshi Sethi aliishi miaka 807 akawa na watoto wengine wa kiume na wa kike.⁸Sethi aliishi jumla ya miaka 912, ndipo akafa.

⁹Enoshi alipokuwa ameshi miaka tisini akamzaa Kenani.¹⁰Baada ya kumzaa Kenani, Enoshi aliishi miaka 815 naye alikuwa na watoto wengine wa kiume na wa kike.¹¹Enoshi aliishi jumla ya miaka 905, ndipo akafa.

¹²Kenani alipokuwa ameishi miaka sabini, akamzaa Mahalaleli.¹³Baada ya kumzaa Mahalaleli Kenani aliishi miaka 840 akawa na watoto wengine wa kiume na wa kike.¹⁴Kenani aliishi jumla miaka 910, ndipo akafa.

¹⁵Mahalaleli alipokuwa ameishi miaka sitini na mitano akamzaa Yaredi.¹⁶Baada ya kumzaa Yaredi, Mahalaleli aliishi miaka 830 akawa na watoto wengine wa kiume na wa kike.¹⁷Mahalaleli aliishi jumla ya miaka 895, ndipo akafa.

¹⁸Yaredi alipokuwa ameishi miaka 162, akamzaa Enoki.¹⁹Baada ya kumzaa Enoki, Yaredi aliishi miaka 800 naye akawa na watoto wengine wa kiume na wa kike.²⁰Yaredi aliishi jumla ya miaka 962, ndipo akafa.

²¹Enoki alipokuwa ameishi miaka sitini na mitano akamzaa Methusela.²²Baada ya kumzaa Methusela, Enoki alitembea na Mungu miaka 300 na akawa na watoto wengine wa kiume na wa kike.²³Enoki aliishi jumla ya miaka 365.²⁴Enoki akatembea na Mungu, kisha akatoweka, kwa sababu Mungu alimchukua.

²⁵Mathusela alipokuwa ameishi miaka 187, alimzaa Lameki.²⁶Baada ya kumzaa Lameki, Methusela aliishi miaka 782, akawa na watoto

wengine wa kiume na wa kike.²⁷ Methusela aliishi jumla ya miaka 969, ndipo akafa.

²⁸Lameki alipokuwa ameishi miaka 182, alimzaa mwana. ²⁹Akamwita jina lake Noa, Akasema, "yeye ndiye atakayetufariji katika kazi na maumivu makali ya mikono yetu yaliyosababishwa na ardhi iliyolaaniwa na BWANA." ³⁰Baada ya Noa kuzaliwa, Lameki aliishi miaka 595 akawa na watoto wengine wa kiume na wa kike. ³¹Aliishi jumla ya miaka 777, ndipo akafa.

³²Baada ya Noa kuishi miaka 500 aliwazaa Shemu, Hamu na Yafethi.

Sababu za Gharika

6 Watu walipoanza kuongezeka idadi katika uso wa dunia na watoto wa kike wakazaliwa kwao,²wana wa Mungu wakawaona kuwa hao binti za wanadamu walikuwa wazuri wa sura, wakaoa ye yote mionganini mwao waliyemchagua. ³Ndipo BWANA akasema, "Roho yangu haitakaa ndani ya mwanadamu milele, kwa kuwa yeye ni wa kufa, siku zake zitakuwa miaka 120."

⁴Wanefili walikuwako duniani siku hizo, pia na baadaye, hao walizaliwa na binti za watu wakati wana wa Mungu walipoingia kwao na kuzaa nao. Wanefili walikuwa mashujaa na watu waliojulikana wa zamani hizo.

⁵BWANA akaona jinsi ambavyo uovu wa mwanadamu umekuwa mkubwa duniani na ya kuwa kila mwelekeo wa mawazo ya moyo wake wakati wote ulikuwa mbaya tu. ⁶BWANA akasikitika kwamba alimwumba mwanadamu duniani, moyo wa Mungu ukajaa masikitiko. ⁷Kwa hiyo BWANA akasema, "Nitamfutilia mbali mwanadamu niywumba kutoka kwenye uso wa dunia, wanadamu na wanyama, pamoja na viumbi vitampaavyo na ndege wa angani. Kwa maana nasikitika kwa kuwaumba." ⁸Lakini Noa akapata kibali machoni pa BWANA.

⁹Hivi ndivyo vizazi nya Noa.

Noa alikuwa mtu wa haki, asiye na lawama mionganini mwa watu wa wakati wake, tena alitembea na Mungu. ¹⁰Noa alikuwa na wana watatu: Shemu, Hamu na Yafethi.

¹¹Wakati huu dunia ilikuwa imejaa uharibifu na jeuri machoni pa Mungu. ¹²Mungu akaona jinsi dunia ilivyoharibika, kwa maana watu wote duniani walikuwa wameharibu njia zao. ¹³Kwa hiyo Mungu akamwambia Noa,

"Nitawaangamiza watu wote, kwa kuwa dunia imejaa jeuri kwa sababu yao. Hakika mimi nitaangamiza watu pamoja na dunia.¹⁴Kwa hiyo jitengenezee safina kubwa kwa mbaao za mvirinje, tengeneza vyumba ndani yake na uipake lami ndani na nje. ¹⁵Hivi ndivyo utakavyoitengeneza: Safina iwe na urefu wa dhira 300, upana wake dhira hamsini, na kimo chake dhira thelathini^a. ¹⁶Itengenezee paa na umalizie safina kwa kuacha nafasi ya dhira moja juu. Weka mlango ubavuni mwa safina na uifanye ya ghorofa ya chini, ya kati na ya juu. ¹⁷Nitaleta gharika ya maji juu ya nchi ili kuharibu uhai wote chini ya mbingu, kila kiumbe chenyenye pumzi ya uhai ndani yake. Kila kitu juu ya nchi kitaangamia. ¹⁸Lakini Mimi nitaweka agano langu na wewe, nawe utaingia ndani ya Safina, wewe pamoja na mke wako, wanao na wake zao. ¹⁹Utaingiza ndani ya Safina kila aina ya kiumbe hai wawili wawili, wa kiume na wa kike, ili kuwahifadhi hai pamoja na wewe. ²⁰Wawili wa kila aina ya ndege, wa kila aina ya mnyama na wa kila aina ya kitambaacho ardhini watakuja kwako ili wahifadhiwe hai. ²¹Utachukua kila aina ya chakula kitakacholiwa na ukiweke akiba kama chakula kwa ajili yako na yao."

²²Noa akafanya kila kitu sawasawa kama vile Mungu alivyomwamuru.

Gharika

7 Ndipo BWANA akamwambia Noa, "Ingia katika safina wewe na jamaa yako yote, kwa sababu katika kizazi hiki nimeona ya kuwa wewe ni mwenye haki. ²Uchukue wanyama saba waliosafi wa kila aina, wa kiume na wa kike na wanyama wawili wawili wa kila aina walionajisi wa kiume na wa kike. ³Pia uchukue ndege saba waliosafi wa kila aina, wa kiume na wa kike, ili kuhifadhi aina zao mbalimbali katika dunia yote. ⁴Siku saba tangu sasa nitaleta mvua juu ya nchi kwa siku arobaini mchana na usiku, nami nitafutilia mbali kutoka katika uso wa nchi kila kiumbe hai nilichokiumba."

⁵Noa akafanya yote kama BWANA alivyomwamuru.

⁶Noa alikuwa na miaka 600 gharika ilipokuja juu ya dunia. ⁷Noa na mkewe na wanawe na wake zao wakaingia katika safina ili waepuke ile gharika. ⁸Jozi ya wanyama wasio najisi na walio najisi, ndege na viumbi vitampaavyo, ⁹wa kiume

^a¹⁵ Dhira 300 ni sawa na mita 140, dhira 50 ni sawa na mita 23 na dhira 30 ni sawa na mita 13.5. Dhira 1 ni kama sentimita 45.

na wa kike, walikuja kwa Noa wakaingia katika safina kama Mungu alivyomwamuru Noa. ¹⁰Baada ya siku zile saba maji ya gharika yakaja juu ya dunia.

¹¹Katika siku ya kumi na saba ya mwezi wa pili mwaka wa 600 wa kuishi kwake Noa, siku hiyo ndipo chemchemi zote hata zilizo chini sana ya ardhi zilibubujika kwa nguvu, na malango ya mafuriko ya mbinguni yakafunguliwa. ¹²Mvua ikanyesha juu ya nchi siku arobaini mchana na usiku.

¹³Siku hiyo Noa na mkewe na wanawe Shemu, Hamu na Yafethi pamoja na wake zao wakaingia katika ile safina. ¹⁴Nao walikuwa pamoja na kila mnyama wa mwituni kufuatana na aina yake, wanyama wote wafugwao kufuatana na aina zao, kila kiumbe kitambaacho juu ya ardhi kwa aina yake, kila ndege kufuatana na aina yake kila kiumbe chenye mabawa. ¹⁵Viumbe vyote vyenye pumzi ya uhai ndani yake vikaja kwa Noa viwili viwili, vikaingia katika safina. ¹⁶Wanyama walioingia katika safina walikuwa wa kiume na wa kike, wa kila kiumbe chenye uhai kama Mungu alivyomwamuru Noa, ndipo BWANA akamfungia ndani.

¹⁷Kwa siku arobaini mafuriko yaliendelea kujaa duniani na maji yalivyozidi kuongezeka, yaliinua safina juu sana kutoka kwenye uso wa nchi. ¹⁸Maji yakajaa na kuongezeka sana juu ya nchi, na safina ikaelea juu ya uso wa maji. ¹⁹Maji yakazidi kujaa juu ya nchi, yakaifunika milima yote mirefu chini ya mbingu yote. ²⁰Maji yakaendelea kujaa yakaifunika milima kwa kina cha zaidi ya dhira kumi na tano^b. ²¹Kila kiumbe hai kitambaacho juu ya nchi kikaangamia: ndege, wanyama wa kufugwa, wanyama pori, viumbe vyote juu ya nchi na wanadamu wote. ²²Kila kiumbe juu ya nchi kavu chenye pumzi ya uhai kikafa. ²³Kila kitu chenye uhai juu ya uso wa nchi kilifutiliwa mbali, watu, wanyama, viumbe vitambaavyo na ndege warukao angani wakafutiliwa mbali toka duniani. Waliobaki ni Noa peke yake na wale waliokuwa pamoja naye ndani ya safina.

²⁴Maji yakaifunika dunia kwa siku 150.

Mwisho wa Gharika

8 Mungu akamkumbuka Noa na wanyama wote wa porini na wa kufugwa waliokuwa

^b²⁰ Dhira kumi na tano ni kama mita saba. Dhira moja ni kama sentimita 45.

naye ndani ya safina, akatuma upopo ukavuma katika dunia, nayo maji yakaondoka. ²Zile chemchemi zilizo chini sana ya ardhi pamoja na malango ya mafuriko ya mbinguni yakawa yamefungwa nayo mvua ikawa imekoma kunyesha kutoka angani. ³Maji yakaendelea kupungua taratibu katika nchi. Kunako mwisho wa siku ya 150 maji yalikuwa yamepungua, ⁴katika siku ya kumi na saba ya mwezi wa saba, safina ikatua katika milima ya Ararati. ⁵Maji yakaendelea kupungua hadi mwezi wa kumi, na siku ya kwanza ya mwezi wa kumi, vilele vyta milima vikaonekana.

⁶Baada ya siku arobaini Noa akafungua dirisha alilokuwa amelifanya katika safina ⁷na akamtoa kunguru, akawa akiruka kwenda na kurudi mpaka maji yalipokwisha kukauka juu ya nchi. ⁸Kisha akamtoa hua ili aone kama maji yameondoka juu ya uso wa ardhi. ⁹Lakini hua hakupata mahali pa kutua kwa kuwa maji yalienea juu ya uso wa dunia yote, kwa hiyo akarudi kwa Noa ndani ya safina. Noa akanyoosha mkono akamchukua yule hua akamrudisha ndani ya safina. ¹⁰Noa akangojea siku saba zaidi kisha akamtoa tena hua kutoka katika safina. ¹¹Wakati hua aliporejea kwa Noa jioni, alikuwa amechukua katika mdomo wake jani bichi la mzeituni, lili洛chumwa wakati ule ule! Ndipo Noa akajua ya kuwa maji yameondoka juu ya uso wa dunia. ¹²Akangojea siku saba zaidi na akamtuma tena hua, lakini wakati huu hua hakurudi tena kwa Noa.

¹³Katika siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza ya mwaka 601, wa kuishi kwake Noa, maji yalikuwa yamekauka duniani. Kisha Noa akafungua mlango wa safina akaona ya kuwa uso wa ardhi ulikuwa umekauka. ¹⁴Katika siku ya ishirini na saba ya mwezi wa pili dunia ilikuwa imekauka kabisa.

¹⁵Ndipo Mungu akamwambia Noa, ¹⁶"Toka ndani ya safina, wewe na mkeo na wanao na wake zao. ¹⁷Utoe nje kila aina ya kiumbe hai aliye pamoja nawe: ndege, wanyama na viumbe vyote vitambaavyo juu ya ardhi, ili wakazae, na kuongezeka na kuijaza tena dunia."

¹⁸Kwa hiyo Noa akatoka nje pamoja na mkewe, wanawe na wake zao. ¹⁹Wanyama wote na viumbe vyote vitambaavyo juu ya ardhi na ndege wote, kila kitu kiendacho juu ya nchi, aina moja baada ya nyingine vikatoka katika safina, kila aina ya kiumbe, kimoja baada ya kingine.

Noa Atoa Dhabihu

²⁰Kisha Noa akamjengea BWANA madhabahu, akachukua baadhi ya wale wanyama wote wasio najisi na ndege wasio najisi, akatoa sadaka ya kuteketezwa juu ya madhabahu. ²¹BWANA akasikia harufu nzuri ya kupendeza, naye akasema moyoni mwake, "Kamwe sitailaani tena ardhi kwa sababu ya mwanadamu, hata ingawaje kila mwelekeo wa moyo wake ni mbaya tangu ujana. Kamwe sitaangamiza tena viumbi hai vyote kama nilivyo fanya."

²²"Kwa muda dunia idumupo,
wakati wa kupanda na wa kuvuna,
wakati wa baridi na wa joto,
wakati wa kiangazi na wa masika,
mchana na usiku kamwe havitakoma."

Mungu Aweka Agano na Noa

9 Ndipo Mungu akambariki Noa na wanawe, akiwaambia, "Zaeni mkaongezeke kwa idadi na mkaijaze tena^a dunia. ²Wanyama wote wa duniani, ndege wote wa angani, kila kiumbe kitambaacho juu ya ardhi na samaki wote wa baharini wamekabidhiwa mikononi mwenu, nao watawaogopa na kuwahofu. ³Kila kitu chenye uhai kiendacho kitakuwa chakula chenu. Kama vile nilivywapa mimea mbalimbali, sasa nawapa kila kitu.

⁴"Lakini kamwe msile nyama ambayo bado ina damu ya uhai wake, kwa maana damu ni uhai. ⁵Hakika damu ya uhai wenu nitadai. Nitadai kutoka kwa kila mnyama. Kutoka kwa kila mwanadamu pia nitadai kwa ajili ya uhai wa mtu mwenzake.

⁶"Yeyote amwagaye damu ya mwanadamu, damu yake itamwagwa na mwanadamu, kwa kuwa katika mfano wa Mungu, Mungu alimwumba mwanadamu.

⁷Kuhusu ninyi, zaeni mwongezeke kwa wingi, mzidi katika dunia na kuijaza."

⁸Ndipo Mungu akamwambia Noa na wanawe pamoja naye: ⁹"Sasa mimi ninaweka agano langu nanyi, pamoja na uzao wenu baada yenu, ¹⁰pia na kila kiumbe hai kilichokuwa

^{a1} "Mkaijaze tena dunia" hapa ina maana Mungu anambariki Noa na wanawe ili waongezeke wakaijaze tena dunia ilioangamizwa na gharika. Ona pia Mwa. 1:28

pamoja nanyi: ndege, wanyama wa kufugwa na wanyama wote wa porini, wale wote waliofanya katika safina pamoja nanyi, kila kiumbe hai duniani. ¹¹Ninaweka agano nanyi: kamwe uhai hautafutwa tena kwa gharika, kamwe haitakuwepo tena gharika ya kuangamiza dunia."

¹²Mungu akasema, "Hii ni ishara ya agano ninalofanya kati yangu na ninyi na kila kiumbe hai kilicho pamoja nanyi, agano kwa vizazi vyote vijayvo: ¹³Nimeweka upinde wangu wa mvua mawinguni, nao utakuwa ishara ya agano nifanyalo kati yangu na dunia. ¹⁴Wakati wowote ninapotanda mawingu juu ya dunia na upinde wa mvua ukijitokeza mawinguni, ¹⁵nitakumbuka agano langu kati yangu na ninyi na viumbi vyote vilivyo hai vya kila aina. Kamwe maji hayatakuwa tena gharika ya kuangamiza uhai wote. ¹⁶Wakati wo wote upinde wa mvua unapotokea mawinguni, nitauna na kukumbuka agano la milele kati ya Mungu na viumbi vyote vilivyo hai vya kila aina duniani."

¹⁷Hivyo Mungu akamwambia Noa, "Hii ndiyo ishara ya agano ambalo nimelifanya kati yangu na viumbi vyote vilivyo hai duniani."

Wana wa Noa

¹⁸Wana wa Noa waliofanya kati yangu na viumbi vyote vilivyo hai duniani. Shemu, Hamu na Yafethi. (Hamu ndiye aliye kuwa baba wa Kanaani.) ¹⁹Hawa ndio waliokuwa wana watatu wa Noa, kutokana nao watu walienea katika dunia.

²⁰Noa akawa mkulima, akawa mtu wa kwanza kupanda mizabibu. ²¹Alipokunywa huo mvinyo wake akalewa na akalala uchi kwenye hema lake. ²²Hamu, baba wa Kanaani, akuona uchi wa baba yake na kuwaeleza ndugu zake wawili waliokuwa nje. ²³Lakini Shemu na Yafethi wakachukua nguo wakaitanda mabegani mwao wote wawili, kisha wakaenda kinyumenyume, wakaufunika uchi wa baba yao. Nyuso zao zilielekea upande mwingine ili wasiuone uchi wa baba yao.

²⁴Noa alipolevuka kutoka kwenye mvinyo wake na kujua lile ambalo mwanae mdogo kuliko wote alilokuwa amemtendea, ²⁵akasema,

"Alaaniwe Kanaani!

atakuwa mtumwa wa chini sana kuliko watumwa wote kwa ndugu zake."

²⁶Pia akasema,

MWANZO

"Abarikiwe BWANA Mungu wa Shemu!
Kanaani na awe mtumwa wa Shemu.
²⁷Mungu na apanue mipaka ya Yafethi,
Yafethi na aishi katika mahema ya Shemu,
Kanaani na awe mtumwa wake."
²⁸Baada ya gharika Noa aliihi miaka 350.
²⁹Noa alikuwa na jumla ya miaka 950, ndipo akafa.

Mataifa Yaliyotokana na Noa

10 Hawa ndio wazao wa Noa: Shemu,
Hamu na Yafethi, ambao walizaa wana baada ya gharika.

Wazao wa Yafethi

²Wana wa Yafethi walikuwa:
Gomeri, Magogu, Madai, Yavani,
Tubali, Mesheki na Tirasi.
³Wana wa Gomeri walikuwa:
Ashkenazi, Rifathi na Togarma.
⁴Wana wa Yavani walikuwa:
Elisha, Tarshishi, Kitimu na Rodanimu.
⁵(Kutokana na hawa mataifa ya Pwani yalienea
katika nchi zao kwa koo zao katika mataifa yao,
kila moja kwa lugha yake lenyewe.)

Wazao wa Hamu

⁶Wana wa Hamu walikuwa:
Kushi, Misri^a, Puti na Kanaani.
⁷Wana wa Kushi walikuwa:
Seba, Havila Sabta, Raama na Sabteka.
Wana wa Raama walikuwa:
Sheba na Dedani.

⁸Kushi alikuwa baba yake Nimrodi, akakua
akawa mtu shujaa mwenye nguvu duniani.
⁹Alikuwa mwindaji hodari mbele za BWANA.
Ndiyo sababu watu husema, "Kama Nimrodi,
hodari wa kuwinda mbele za BWANA." ¹⁰Vituo
vyake vya kwanza katika ufalme wake vilikuwa
Babeli, Ereki, Akadi na Kalne katika Shinari.
¹¹Kutoka katika nchi ile alikwenda Ashuru,
ambako alijenga Ninawi, Rehoboth-iri, Kala ¹²na
Reseni, iliyo kati ya Ninawi na Kala, huo ndio mji
mkubwa.

¹³Misri alikuwa baba wa Waludi, Wanami,
Walehabi, Wanaftuhi, ¹⁴Wapathrusi,
Wakasluhi, (ambao Wafilisti walitokana nao)

^{a6} "Misri" hapa ina maana "Misraimu" ambaye alikuwa mwana wa Hamu. Ona pia mstari 13.

na Wakaftori.
¹⁵Kanaani alikuwa baba wa:
Sidoni mzaliwa wake wa kwanza, Hethi,
¹⁶Wayebusi, Waamori, Wagirgashi,
¹⁷Wahivi, Waarki, Wasini, ¹⁸Waarvadi,
Wasemari na Wahamathi.

Baadaye koo za Mkanaani zilitawanyika,
¹⁹na mipaka ya Kanaani ilienea kutoka Sidoni
kuelekea Gerari hadi Gaza, kisha kuelekea
Sodoma, Gomora, Adma na Seboimu hadi
kufikia Lasha.

²⁰Hawa ni wana wa Hamu kwa koo zao na
lugha zao, katika nchi zao na mataifa yao.

Uzao wa Shemu

²¹Shemu ambaye ni ndugu mkubwa wa
Yafethi, kwake kulizaliwa wana pia. Shemu
alikuwa baba wa wana wote wa Eberi.

²²Wana wa Shemu walikuwa:

Elamu, Ashuru, Arfaksadi, Ludi na Aramu.

²³Wana wa Aramu walikuwa:

Usi, Huli, Getheri na Mashi.

²⁴Arfaksadi alikuwa baba wa Sela,
naye Sela akamzaa Eberi.

²⁵Eberi akazaa wana wawili:

mmoja aliiwa Pelegi, kwa kuwa katika
wakati wake ndipo dunia ilipogawanyika,
nduguye aliiwa Yuktani. ²⁶Yuktani alikuwa
baba wa Almodadi, Shelefu, Hasarmawethi,
Yera, ²⁷ Hadoramu, Uzali, Dikla, ²⁸Obali,
Abimaeli, Seba, ²⁹Ofiri, Havila na Yobabi.
Hawa wote walikuwa wana wa Yuktani.

³⁰Nchi waliyoishi ilienea toka Mesha kuelekea
Safari kwenye nchi ya vilima iliyoko mashariki.

³¹Hao ndio wana wa Shemu kwa koo zao na
lugha zao, katika nchi zao na mataifa yao.

³²Hizi ndizo koo za wana wa Noa, kufuatana
na vizazi vyao, katika mataifa yao. Kutokana na
hawa mataifa yalienea duniani kote baada ya
gharika.

Mnara wa Babeli

11 Wakati huo dunia yote ilikuwa na lugha
moja na msemo mmoja. ²Watu
walipolekeea upande wa mashariki, wakafika
kwenye tambarare katika nchi ya Shinari^a nao
wakaishi huko.

³Wakasemezana wao kwa wao, "Njoni,
tufyatue matofali na tuyachome vizuri kwa

^{a2} "Shinari" ndio Babeli

moto." Walitumia matofali badala ya mawe, na lami kwa ajili ya kulinganishia hayo matofali. ⁴Ndipo wakasema, "Njoni, tujijengee mji wenye mnara ambaa utafika hadi mbinguni, ili tujipatie jina tusije tukatawanyika usoni pa dunia yote."

⁵Lakini BWANA akashuka ili auone mji na mnara waliokuwa wanaujenga wanadamu. ⁶Kama taifa moja wanaozungumza lugha moja wameanza kufanya hili, basi hakuna lo lote watakalopanga kufanya ambalo halitawezekana kwao. ⁷Njoni, tushuke tuvuruge lugha yao ili wasielewane wao kwa wao."

⁸Hivyo BWANA akawatawanya kutoka mahali pale kwenda katika dunia yote, nao wakaacha kuujenga huo mji. ⁹Ndiyo maana pakaitwa Babeli, kwa sababu hapo ndipo BWANA alipoivuruga lugha ya dunia nzima. Kutoka hapo BWANA akawatawanya katika uso wa dunia yote.

Shemu Hadi Abramu

¹⁰Hivi ndivyo vizazi nya Shemu.

Miaka miwili baada ya gharika, Shemu alipokuwa na miaka 100, akamzaa Arfaksadi. ¹¹Baada ya kumzaa Arfaksadi, Shemu aliishi miaka 500 akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

¹²Wakati Arfaksadi alipokuwa na miaka thelathini na mitano, akamzaa Sela. ¹³Baada ya Arfaksadi kumzaa Shela, aliishi miaka 403, akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

¹⁴Shela alipokuwa na miaka thelathini, akamzaa Eberi. ¹⁵Shela baada ya kumzaa Eberi, aliishi miaka 403 na akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

¹⁶Eberi alipokuwa na miaka thelathini na minne, akamzaa Pelegi. ¹⁷Baada ya Eberi kumzaa Pelegi, aliishi miaka 430 na akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

¹⁸Pelegi alipokuwa na miaka thelathini, akamzaa Reu. ¹⁹Baada ya Pelegi kumzaa Reu, aliishi miaka 209 na akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

²⁰Reu alipokuwa na miaka thelathini na miwili, akamzaa Serugi. ²¹Baada ya Reu kumzaa Serugi, aliishi miaka 207 na akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

²²Serugi alipokuwa na miaka thelathini, akamzaa Nahori. ²³Baada ya Serugi kumzaa Nahori, aliishi miaka 200 akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

²⁴Nahori alipokuwa na miaka ishirini na tisa,

akamzaa Tera. ²⁵Baada ya Nahori kumzaa Tera, aliishi miaka 119 na akazaa watoto wengine wa kiume na wa kike.

²⁶Tera alipokuwa na miaka sabini, akamzaa Abramu, Nahori na Harani.

Wazao wa Tera

²⁷Hawa ndio wazao wa Tera.

Tera aliwazaa Abramu, Nahori na Harani. Harani akamzaa Loti. ²⁸Tera alipokuwa bado hai, Harani akafa huko Uru ya Wakaldayo, nchi alimozaliwa. ²⁹Abramu na Nahori walioa. Mke wa Abramu aliitwa Sarai na mke wa Nahori aliitwa Milka, Milka na Iska walikuwa watoto wa Harani. ³⁰Sarai alikuwa tasa, hakuwa na watoto.

³¹Tera akamchukua Abramu mwanawe, Loti mwana wa mwanawe Harani na Sarai mkwewe, mke wa Abramu mwanawe, wakatoka kwa pamoja katika Uru ya Wakaldayo kwenda nchi ya Kanaani. Lakini walipofika Harani, wakaishi huko. ³²Tera alikufa huko Harani akiwa na miaka 205.

Wito wa Abramu

12 BWANA akawa amemwambia Abramu, "Ondoka katika nchi yako, waache watu wako na nyumba ya baba yako, uende mpaka nchi nitakayokuonyesha.

²"Mimi nitakufanya taifa kubwa na nitakubariki, Nitalikuza jina lako, nawe utakuwa baraka.

³Nitawabariki wale wanaokubariki, ye yeyote akulaaniye nitamlaani na kupidia kwako mataifa yote duniani yatabarikiwa."

⁴Hivyo Abramu akaondoka kama BWANA alivyokuwa amemwambia, naye Loti akaondoka naye. Wakati Abramu alipoitwa aondoke Harani, alikuwa na miaka sabini na mitano. ⁵Abramu akamchukua Sarai mkewe pamoja na Loti mwana wa ndugu yake, mali zote walizokuwa nazo pamoja na watu aliokuwa amewapata huko Harani, wakasafiri mpaka nchi ya Kanaani, wakafika huko.

⁶Abramu akasafiri katika nchi hiyo akafika huko Shekemu, mahali penye mti wa mwaloni ulioko More. Wakati huo Wakanaani walikuwa wanaishi katika nchi hiyo. ⁷BWANA akamtokea Abramu akamwambia, "Nitawapa uzao wako nchi hii." Hivyo hapa Abramu akamjengea BWANA madhabahu, ambaye alikuwa amemtokea.

⁸Kutoka huko Abramu akasafiri kuelekea kwenye vilima mashariki ya Betheli, naye akapiga hemu huko, Betheli ikiwa upande wa magharibi na Ai upande wa mashariki. Huko alimjengea BWANA madhababu na akalititia jina la BWANA. ⁹Kisha Abramu akasafiri kuelekea upande wa Negebu.

Abramu Katika Nchi ya Misri

¹⁰Basi kulikuwapo na njaa katika nchi, naye Abramu akashuka kwenda Misri kukaa huko kwa muda, kwa maana njaa ilikuwa kali. ¹¹Alipokuwa karibu kuingia Misri, akamwambia Sarai mkewe, "Ninajua ya kwamba wewe ni mwanamke mzuri wa sura. ¹²Wakati Wamisri watakapokuona, watasema, 'huyu ni mke wake.' Ndipo wataniua, lakini wewe watakuacha hai. ¹³Sema wewe ni dada yangu, ili nitendewe mema kwa ajili yako na maisha yangu yatahifadhiwa kwa sababu yako."

¹⁴Abramu alipoingia Misri, Wamisri wakamwona Sarai kuwa ni mwanamke mzuri sana wa sura. ¹⁵Maafisa wa Farao walipomwona, wakamsifia kwa Farao, ndipo Sarai akachukuliwa kwenda kwenye jumba lake la kifalme. ¹⁶Kwa ajili ya Sarai, Farao akamtendea Abramu mema, akapata kondoo, ng'ombe, punda, ngamia na watumishi wa kiume na wa kike.

¹⁷Lakini BWANA akamwadhibu Farao na nyumba yake kwa maradhi ya kufisha kwa sababu ya kumchukua Sarai, mke wa Abramu. ¹⁸Ndipo Farao akamwita Abramu, akamwuliza, "Umenifanyia nini? Kwa nini hukuniambia ni mke wako? ¹⁹Kwa nini ulisema, 'yeye ni dada yangu,' hata nikamchukua kuwa mke wangu? Sasa basi, mke wako huyu hapa. Mchukue uende zako!" ²⁰Kisha Farao akawapa watu wake amri kuhusu Abramu, wakamsindikiza, pamoja na mke wake na kila alichokuwa nacho.

Abramu na Loti Watengana

13 Hivyo Abramu akakwea kutoka Misri kwenda Negebu, yeye na mkewe na kila kitu alichokuwa nacho, pia Loti akaenda pamoja naye. ²Wakati huo Abramu alikuwa tajiri sana wa mifugo, fedha na dhahabu.

³Kutoka Negebu, akapita mahali hadi mahali hadi akafika Betheli, mahali hapo ambapo mwanzoni alipiga hema lake kati ya Betheli na Ai ⁴hapo ambapo alikuwa amejenga madhahahu ya kwanza. Huko Abramu akalititia jina la BWANA.

⁵Basi Loti, ambaye alikuwa anafuatana na Abramu, alikuwa pia na makundi ya mbuzi, kondoo, ng'ombe na mahema. ⁶Lakini nchi haikuwatoshia kukaa pamoja kwa ajili ya wingi wa mali zao. ⁷Ukazuka ugomvi kati ya wachunga mifugo wa Abramu na wale wa Loti. Wakati huo, Wakanaani na Waperezi ndiyo waliokuwa wenyeji wa nchi hiyo.

⁸Hivyo Abramu akamwambia Loti, "Pasiwepo na ugomvi wo wote kati yangu na wewe, wala kati ya wachungaji wangu na wako, kwa kuwa sisi ni ndugu. ⁹Je, nchi yote haiko mbele yako? Tutengane. Kama ukielekea kushoto, nitakwenda kulia, kama ukielekea kulia, mimi nitakwenda kushoto."

¹⁰Loti akatazama akaona lile bonde lote la Yordani kuwa ilikuwa na maji tele, kama bustani ya BWANA, kama nchi ya Misri, kuelekea Soari. (Hii ilikuwa kabla BWANA hajaharibu Sodoma na Gomora.) ¹¹Hivyo Loti akajichagulia bonde lote la Yordani, akaelekea upande wa mashariki. Watu hao wawili wakatengana: ¹²Abramu akaishi katika nchi ya Kanaani, wakati Loti aliishi mionganini mwa mijji ya lile bonde na kupiga mahema yake karibu na Sodoma. ¹³Basi watu wa Sodoma walikuwa waovu, wakifanya sana dhambi dhidi ya BWANA.

¹⁴Baada ya Loti kuondoka BWANA akamwambia Abramu, "Ukiwa hapo ulipo inua macho yako utazame kaskazini na kusini, mashariki na magharibi. ¹⁵Nchi yote unayoionna nitakupa wewe na uzao wako hata milele. ¹⁶Nitaufanya uzao wako uwe mwingi kama mavumbi ya nchi, hivyo kama kuna yeyote awezaye kuhesabu mavumbi, basi uzao wako utahesabika. ¹⁷Ondoka, tembea katika marefu na mapana ya nchi, kwa maana ninakupa wewe."

¹⁸Basi Abramu akaondoaa mahema yake, akaenda kuishi karibu na mialoni ya Mamre huko Hebron, huko akamjengea BWANA madhababu.

Abramu Amwokoa Loti

14 Wakati huu Amrafeli mfalme wa Shinari, Arioko mfalme wa Elasar, Kedorlaoma mfalme wa Elamu na Tidali mfalme wa Goimu ²kwa pamoja walikwenda kupigana vita dhidi ya Bera mfalme wa Sodoma, Birsha mfalme wa Gomora, Shinabu mfalme wa Edma, Shemeberi mfalme wa Seboimu na mfalme wa Bela, (yaani Soari.) ³Hawa wote waliotajwa mwishoni waliunganisha majeshi yao kutoka

MWANZO

bonde la Sidimu, yaani Bahari ya Chumvi.
⁴Walikuwa wametawaliwa na mfalme Kedorlaoma kwa miaka kumi na miwili, lakini mwaka wa kumi na tatu waliasi.

⁵Mnamo mwaka wa kumi na nne, mfalme Kedorlaoma na wafalme waliojunga naye walikwenda kupigana na kuwashinda Warefai katika Ashtarothkanaimu, Wazuzi katika Hamu, Waemi katika Shawe-kiriathaimu ⁶na Wahori katika nchi ya kilima cha Seiri, hadi El-Parani karibu na jangwa. ⁷Kisha wakarudi wakaenda Enmisfati, (yaani, Kadeshi,) wakashinda nchi yote ya Waamaleki, pamoja na Waamori waliokuwa wakiishi Hasason Tamari.

⁸Ndipo mfalme wa Sodoma, mfalme wa Gomora, mfalme wa Adma, mfalme wa Seboimu na mfalme wa Bela (yaani Soari) wakatoka kupanga majeshi yao kwenye Bonde la Sidimu ⁹dhidi ya Kedorlaoma, mfalme wa Elamu, Tidali mfalme wa Goimu, Amrafeli mfalme wa Shinari na Arioko mfalme wa Elasari, yaani wafalme wanne dhidi ya wafalme watano. ¹⁰Basi Bonde la Sidimu lilikuwa limejaa mashimo ya lami, wafalme wa Sodoma na wa Gomora walipokimbia, baadhi ya watu walitumbukia huko na wengine wakakimbilia vilimani. ¹¹Wale wafalme wanne wakateka mali yote ya Sodoma na Gomora pamoja na vyakula vyao vyote, kisha wakaenda zao. ¹²Pia walimteka Loti mwana wa ndugu yake Abramu pamoja na mali zake, kwa kuwa alikuwa akiishi Sodoma.

¹³Mtu mmoja aliye kuwa ametoroka akaja kumpa Abramu Mwebrania taarifa. Sasa Abramu alikuwa anaishi karibu na mialoni ya Mamre Mwamori, aliye kuwa ndugu yake Eshkoli na Aneri amba o wote walikuwa wameungana na Abramu. ¹⁴Abramu alipopata habari kwamba jamaa yake amechukuliwa mateka, akawaita watu 318 wa nyumbani mwake waliokuwa wamefunzwa wakawafuutilia hadi Dani. ¹⁵Wakati wa usiku Abramu aliwigawa watu wake katika vikosi ili awashambulie na akawafuutilia, akiwafukuza hadi Hoba, kaskazini ya Dameski. ¹⁶Akarudisha mali zote na akamrudisha Loti jamaa yake na mali zake, pamoja na wanawake na watu wengine.

¹⁷Abramu aliporudi baada ya kumshinda mfalme Kedorlaoma na wale wafalme waliojunga naye, mfalme wa Sodoma akatoka kwenda kumlaki katika bonde la Shawe, (yaani, Bonde la Mfalme.)

¹⁸Ndipo Melkizedeki mfalme wa Salemu alipoleta mkate na divai. Alikuwa kuhani wa

Mungu Aliye Juu Sana, ¹⁹akambariki Abramu, akisema,

"Abarikiwe Abramu na Mungu Aliye Juu Sana,
Muumba wa mbingu na nchi.

²⁰Abarikiwe Mungu Aliye Juu Sana,
ambaye amewaweka adui zako mkononi mwako."

Ndipo Abramu akampa Melkizedeki sehemu ya kumi ya kila kitu.

²¹Mfalme wa Sodoma akamwambia Abramu, "Nipe hao watu na hizo mali uchukue wewe mwenyewe."

²²Lakini Abramu akamwambia mfalme wa Sodoma, "Nimeinua mkono wangu kwa BWANA, Mungu aliye Juu Sana, Muumba wa mbingu na dunia na nimeapa ²³kwamba sitapokea kitu chochote kilicho chako, hata kama ni uzi au gidamu ya kiatu, ili kamwe usije ukasema, 'Nimemtajirisha Abramu.' ²⁴Sitapokea cho chote ila kile tu watu wangu walichokula na sehemu ambayo ni fungu la watu waliokwenda pamoja nami, amba o ni Aneri, Eshkoli na Mamre. Wao na wapewe fungu lao."

Agano la Mungu na Abramu

15 Baada ya jambo hili, neno la BWANA likamjia Abramu katika maono:

"Usiogope, Abramu.
Mimi ni ngao yako na
thawabu yako kubwa sana."

²Lakini Abramu akasema, "Ee BWANA Mwenyezi, utanipa nini na mimi sina hata mtoto na atakayerithi nyumba yangu ni huyu Eliezeri Mdameski?" ³Abramu akasema, "Hukunipa watoto, hivyo mtumishi katika nyumba yangu ndiye atakuwa mrithi wangu."

⁴Ndipo neno la BWANA liliopomjia: "Mtu huyu hatakuwa mrithi wako, bali mwana atakayetoka katika viuno vyako mwenyewe ndiye atakayekuwa mrithi wako." ⁵Akamtoa nje na kusema, "Tazama juu kuelekea mbinguni na uhesabu nyota, kama hakika utaweza kuzihesabu." Ndipo akamwambia, "Hivyo ndivyo uzao wako utakavyokuwa."

⁶Abramu akamwamini BWANA, naye kwake hili likahesabiwa kuwa haki.

⁷Pia akamwambia, "Mimi ndimi BWANA, niliyekutoa toka Uru ya Wakaldayo nikupe nchi

hii uimiliki."

⁸Lakini Abramu akasema, "Ee BWANA Mwenyezi, nitawezaje kujua kwamba nitapata kuimiliki?"

⁹Ndipo BWANA akamwambia, "Niletee mtamba wa ng'ombe, mbuzi na kondoo mume, kila mmoja wa miaka mitatu, pamoja na hua na kinda la njiwa."

¹⁰Abramu akamletea hivi vyote, akampasua kila mnyama vipande viwili, akavipanga kila kimoja kuelekea mwenzake, lakini hata hivyo ndege, hakuwapasua vipande viwili. ¹¹Kisha ndege walao nyama wakatua juu ya mizoga, lakini Abramu akawafukuza.

¹²Wakati juu lilipokuwa linatua, Abramu akashikwa na usingizi mzito, giza nene na la kutisha likaja juu yake. ¹³Kisha BWANA akamwambia, "Ujue hakika kwamba wazao wako watakuwa wageni kwenye nchi ambayo si yao wenyewe, nao watakuwa watumwa na watateswa kwa miaka mia nne. ¹⁴Lakini nitaliadhibu taifa lile wanaolitumikia kama watumwa, hatimaye watatoka huko na mali nyangi. ¹⁵Wewe, hata hivyo utakwenda kwa baba zako kwa amani na kuzikwa katika uzee mwema. ¹⁶Katika kizazi cha nne wazao wako watarudi hapa, kwa maana dhambi ya Waamori bado haijafikia kipimo kilichojaa."

¹⁷Wakati juu lilipokuwa limeshatua na giza limeingia, tanuru la moshi na mwali wa moto unaowaka vikatokea na kupita kati ya vile vipande vyta nyama. ¹⁸Siku hiyo BWANA akafanya agano na Abramu na kumwambia, "Nitawapa wazao wako nchi hii, kuanzia mto wa Misri^a hadi mto ule mkubwa, Eufrati, ¹⁹yaani nchi ya Wakeni, Wakenizi, Wakadmoni, ²⁰Wahiti, Waperizi, Warefai, ²¹Waamori, Wakanaani, Wagirgashi na Wayebusi."

Hagari na Ishmaeli

16 Basi Sarai, mkewe Abramu, alikuwa hajamzalia watoto. Lakini alikuwa na mtumishi wa kike Mmisri jina lake Hagari, ²hivyo Sarai akamwambia Abramu, "BWANA amenizilia kupata watoto. Nenda, ukakutane kimwili na mtumishi wangu wa kike, huenda nitaweza kupata watoto kupitia kwake."

Abramu akakubaliana na lile Sarai alilosema. ³Hivyo baada ya Abramu kuishi katika nchi ya Kanaani miaka kumi, Sarai akamchukua

^{a18} "Mto wa Misri" hapa ina maana "Wadi-el-Arish" kwenye mpaka wa kusini wa Yuda.

mtumishi wake wa kike wa Kimisri Hagari na kumpa mumewe awe mke wake. ⁴Akakutana kimwili na Hagari, naye akapata mimba.

Hagari alipojua kuwa ana mimba, alianza kumdharaau Sarai. ⁵Ndipo Sarai akamwambia Abramu, "Unawajibika na manyanyaso ninayoyapata. Nilimweka mtumishi wangu mikononi mwako, sasa kwa vile anajua kwamba ana mimba, ananidharau mimi. BWANA na aamue kati yako na mimi."

⁶Abramu akamwambia, "Mtumishi wako yuko mikononi mwako. Mtendee lolote unalofikiri ni bora zaidi." Ndipo Sarai akamtesa Hagari hivyo akamtorokaa.

⁷Malaika wa BWANA akamkuta Hagari karibu na chemchemi huko jangwani, ilikuwa chemchemi ile iliyokuwa kando ya barabara iendayo Shuri. ⁸Malaika akamwambia, "Hagari, mtumishi wa Sarai, umetokea wapi na unakwenda wapi?"

Akamjibu, "Ninamkimbia bibi yangu Sarai."

⁹Ndipo malaika wa BWANA akamwambia,

"Rudi kwa bibi yako ukajishushe chini yake."

¹⁰Malaika akaendelea akasema, "Nitazidisha wazao wako kwamba watakuwa wengi mno wasiohesabika."

¹¹Pia malaika wa BWANA akamwambia:

"Wewe sasa una mimba
nawe utamzaa mwana.

Utamwita jina lake Ishmaeli^a,
kwa sababu BWANA amesikia juu
ya huzuni yako.

¹²Atakuwa punda mwitu katikati ya wanadamu,
mkono wake utakuwa dhidi ya kila mtu
na mkono wa kila mtu dhidi yake,
naye ataishi kwa uhasama na ndugu zake
wote."

¹³Akampa BWANA aliyezungumza naye jina hilli, "Wewe ndiwe Mungu unionaye mimi." Kwa maana alisema, "Sasa nimemwona ye ye anayeniona mimi." ¹⁴Ndiyo sababu kisima kile kikaitwa Beer-lahai-roi^b, bado kipo huko hata leo kati ya Kadeshi na Beredi.

¹⁵Hivyo Hagari akamzalia Abramu mwana naye Abramu akamwita huyo mwana Hagari aliyemzalia Ishmaeli. ¹⁶Abramu alikuwa na umri wa miaka themanini na sita wakati Hagari alipomzalia Ishmaeli.

^{a11} "Ishmaeli" maana yake "Mungu husikia."

^{b14} "Beer-lahai-roi" maana yake "Yeye Aliye hai anionaye mimi."

Agano la Tohara

17 Abramu alipokuwa na miaka tisini na tisa, BWANA akamtokea akamwambia, "Mimi ndimi Mungu Mwenye Nguvu, enenda mbele zangu na uishi kwa unyofu. ²Nami nitafanya agano langu kati yangu na wewe, nami nitakuzidisha sana sana."

³Abramu akaanguka kifudifudi, naye Mungu akamwambia, ⁴"kwa upande wangu, hili ndilo agano langu na wewe: Wewe utakuwa baba wa mataifa mengi. ⁵Jina lako hutaitwa tena Abramu, bali jina lako litakuwa Abrahamu^a, kwa maana nimekfanya wewe baba wa mataifa mengi. ⁶Nitakufanya uwe na uzao mwangi sana, kwako yatatoka mataifa nao wafalme watatoka kwako. ⁷Nitalithibitisha agano langu kama agano la milele kati yangu na wewe na wazao wako baada yako na vizazi vijavyo niwe Mungu wako na Mungu wa wazao wako. ⁸Nchi yote ya Kanaani, unakoishi sasa kama mgeni, nitakupa kuwa milki yako milele, na uzao wako, nami nitakuwa Mungu wao."

⁹Ndipo Mungu akamwambia Abrahamu, "Kwa upande wako, lazima ushike agano langu, wewe na wazao wako kwa ajili ya vizazi vijavyo. ¹⁰Hili ni agano langu na wewe pamoja na wazao wako baada yako, agano mtakalolishika: Kila mwanaume mionganoni mwenu atatahiriwa. ¹¹Mtafanyiwa tohara na hii itakuwa ni alama ya agano kati yangu na ninyi. ¹²Kwa vizazi vijavyo, kila mwanaume mionganoni mwenu mwenye siku nane ni lazima atahiriwe, pamoja na watakaozaliwa nyumbani mwako au walionunuliwa kwa fedha kutoka kwa mgeni, wale ambaio sio watoto wako. ¹³Awe amezaliwa nyumbani mwako au amenunuliwa kwa fedha yako, ni lazima watahiriwe. Agano langu katika mwili wako litakuwa ni agano la milele. ¹⁴Kila mwanaume asiyetahiriwa, ambaye hajapata tohara ya mwilini, atatengwa na watu wake, amelivunja agano langu."

¹⁵Pia BWANA akamwambia Abrahamu, "Kwa upande wa Sarai mkeo, hutamwita tena Sarai bali jina lake litakuwa Sara. ¹⁶Nitambariki na hakika nitakupatia mwana kwake. Nitambariki na kwamba atakuwa mama wa mataifa, wafalme wa mataifa watatoka kwake."

¹⁷Abrahamu akaanguka kifudifudi, akacheka na kusema moyoni mwake, "Je, mtu wa miaka

mia moja aweza kuzaa mwana? Je, Sara atazaa mtoto katika umri wa miaka tisini?" ¹⁸Abrahamu akamwambia Mungu, "Laiti Ishmaeli naye angeshiriki baraka yako!"

¹⁹Ndipo Mungu akasema, "Ndiyo, lakini mkeo Sara atakuzalia wewe mwana, nawe utamwita jina lake Isaki^b. Nitalithibitisha agano langu naye kama agano la milele kwa ajili yake na wazao wake baada yake. ²⁰Kwa upande wa Ishmaeli, nimekusikia: hakika nitambariki, nitamfanya awe na uzao mwangi na nitaongeza sana idadi yake. Atakuwa baba wa watawala kumi na wawili, nami nitamfanya awe taifa kubwa. ²¹Lakini agano langu nitalithibitisha kwa Isaki, ambaye Sara atakuzalia mwaka ujao majira kama haya." ²²Wakati alipomaliza kuzungumza na Abrahamu, Mungu akapanda juu akaondoka kwa Abrahamu.

²³Siku ile ile, Abrahamu akamchukua Ishmaeli mwanawe na wote waliozaliwa nyumbani mwake pamoja na walionunuliwa kwa fedha zake, kila mwanaume wa nyumbani mwake, akawatahiri, kama Mungu alivyomwagiza. ²⁴Abrahamu alikuwa na umri wa miaka tisini na tisa alipotahiriwa, ²⁵naye Ishmaeli mwanawe alitahiriwa akiwa na umri wa miaka kumi na mitatu. ²⁶Abrahamu na Ishmaeli mwanawe walitahiriwa siku ile ile, ²⁷Kila mwanaume nyumbani mwa Abrahamu, pamoja na wote waliozaliwa nyumbani mwake au aliyenunuliwa kutoka kwa mgeni, alitahiriwa pamoja naye.

Wageni Watatu

18 BWANA akamtokea Abrahamu karibu na mialoni ya Mamre wakati alipokuwa ameketi kwenye ingilio la hema lake wakati wa adhuhuri. ²Abrahamu akainua macho akaona watu watatu wamesimama karibu naye. Alipowaona, aliharakisha kutoka kwenye ingilio la hema lake kuwalaki na kuwasujudia hadi nchi.

³Akasema, "Kama nimepata kibali machoni penu, ee bwana wangu, usimpite mtumishi wako. ⁴Acha yaletwe maji kidogo, kisha ninyi nyote mnawe miguu yenu na mpumzike chini ya mti huu. ⁵Niruhusuni niwapatitie chakula kidogo mle, ili mpate nguvu mwendelee na safari yenu, kwa kuwa mmekuja kwa mtumishi wenu."

Nao wakamjibu, "Vema sana, fanya kama unavyosema."

^a⁵ "Abrahamu" maana yake "baba wa watu wengi."

^b¹⁹ "Isaki" maana yake "hucheka."

⁶Hivyo Abrahamu akaharakisha akaingia hemani kwa Sara. Akasema, "Chukua vipimo vitatu vya unga laini haraka, ukande na uoke mikate."

⁷Kisha akakimbia kwenda kwenye kundi akachagua ndama mzuri, laini na akampa mtumishi, ambaye aliharakisha kumtayarisha. ⁸Kisha akaleta jibini, maziwa na nyama ya yule ndama iliyoandaliwa, akaviweka mbele ya wageni. Walipokuwa wakila, alisimama karibu nao chini ya mti.

⁹Wakamwuliza, "Yuko wapi Sara mkeo?"

Akasema, "Yuko huko, ndani ya hema."

¹⁰Kisha BWANA akasema, "Hakika nitakurudia tena majira kama haya mwakani na Sara mkeo atakuwa ana mwana."

Sara alikuwa akiwasikiliza kwenye ingilio la hema, liliokuwa nyuma yake. ¹¹Abrahamu na Sara walikuwa wazee tena waliosogea miaka, naye Sara alikwishakoma katika desturi ya wanawake. ¹²Hivyo Sara akacheka kimoyomoyo alipokuwa akiwaza, "Baada ya mimi kuwa mkongwe hivi na bwana wangu amezeeka, je, nitaweza kufurahia jambo hili?"

¹³Ndipo BWANA akamwambia Abrahamu, "Kwa nini Sara amecheka na kusema, 'Kweli nitazaa mtoto nami sasa ni mzee?' ¹⁴Je, kuna jambo lo lote gumu lisilowezekana kwa BWANA? Nitakurudia mwakani majira kama haya, naye Sara atakuwa na mwana."

¹⁵Sara akaogopa kwa kuwa alidanganya na kusema, "Mimi sikucheka."

Lakini Bwana akasema, "Ndiyo, ulicheka!"

Abrahamu Aiombea Sodoma

¹⁶Wakati watu hao waliposimama ili waondoke, walielekeza nyuso zao Sodoma, Abrahamu akawatoa kitambo kidogo ili awasindikize. ¹⁷Ndipo BWANA akasema, "Je, nimfiche Abrahamu jambo ninalokusudia kufanya? ¹⁸Hakika Abrahamu atakuwa taifa kubwa na lenye nguvu, kupitia kwake mataifa yote ya dunia yatabarikiwa. ¹⁹Kwa maana nimemchagua yeye, ili kwamba aongoze watoto wake na jamaa yake kumtii BWANA, wawe waadilifu na kutenda haki, ili BWANA atimize ahadi yake kwa Abrahamu."

²⁰Basi BWANA akasema, "Kilio dhidi ya Sodoma na Gomora ni kikubwa sana na dhambi yao inasikitisha sana, ²¹kwamba nitashuka nione kama waliyoyatenda ni mabaya kiasi cha kilio kilichonifika. Kama sivyo, nitajua."

²²Basi wale watu wakageuka wakaenda

kuelekea Sodoma, lakini Abrahamu akabaki amesimama mbele za BWANA. ²³Ndipo Abrahamu akamsogelea akasema: "Je, utawaangamiza wenyе haki na waovu? ²⁴Je, ikiwa watakuwepo watu wenyе haki hamsini katika mji huo, hivi kweli utauangamiza na wala hutauacha kwa ajili ya hao watu hamsini wenyе haki waliomo ndani yake? ²⁵Hilo na liwe mbali nawe, kufanya jambo kama hilo, kuwaaua wenyе haki pamoja na waovu, kuwatendea wenyе haki sawasawa na waovu. Iwe mbali nawe! Je, Mwamuzi wa dunia yote hatafanya lillilo sawa?"

²⁶BWANA akasema, "Kama nkipata watu hamsini wenyе haki katika mji wa Sodoma, nitausamehe huo mji wote kwa ajili yao."

²⁷Kisha Abrahamu akasema tena: "Sasa kwa kuwa nimekuwa na ujasiri wa kuzungumza na Bwana, ingawa mimi si kitu bali ni mavumbi na majivu, ²⁸je, kama hesabu ya wenyе haki imepungua watano katika hamsini, utauangamiza huo mji wote kwa ajili ya hao watano waliopungua?"

Bwana akamwambia, "Kama nikiwakuta huko watu arobaini na watano sitauangamiza."

²⁹Abrahamu akazungumza naye kwa mara nyingine, "Je, kama huko watapatikana watu arobaini tu?"

Akajibu, "Kwa ajili ya hao arobaini sitauangamiza."

³⁰Ndipo akasema, "BWANA na asikasirike, lakini niruhusu nizungumze. Je, kama huko watakuwepo thelathini tu?"

Akajibu, "Sitapaangamiza ikiwa nitawakuta huko watu thelathini."

³¹Abrahamu akasema, "Sasa kwa kuwa nimekuwa na ujasiri sana kuzungumza na Bwana, je, kama wakipatikana huko watu ishirini tu?"

Bwana akajibu, "Kwa ajili ya hao ishirini, sitauangamiza."

³²Abrahamu akasema, "Bwana na asikasirike, lakini niruhusu nizungumze tena mara moja tu. Itakuwaje kama watapatikana huko watu kumi tu?"

Bwana akajibu, "Kwa ajili ya hao kumi, sitauangamiza."

³³BWANA alipomaliza kuzungumza na Abrahamu, akaondoka, naye Abrahamu akarudi nyumbani kwake.

Kuangamizwa kwa Sodoma na Gomora

19 Malaika wale wawili wakafika Sodoma wakati wa jioni, naye Loti alikuwa

ameketi kwenye lango la mji. Wakati alipowaona, aliondoka kwenda kuwalaki na kuwasujudia hadi chini. ²Akasema, "Bwana zangu, tafadhali karibuni kwenye nyumba ya mtumishi wenu. Mnaweza kunawa miguu na kulala hapa kisha asubuhi na mapema mwendelee na safari yenu."

Wakamjibu, "La hasha tutalala hapa nje uwanjani."

³Lakini akasisitiza kwa nguvu kwamba waingie pamoja naye nyumbani kwake. Akawandalia chakula, mikate isiyotiwa chachu, nao wakala. ⁴Kabla hawajaenda kulala, watu wote kutoka kila sehemu ya mji wa Sodoma, vijana kwa wazee, waliizunguka nyumba. ⁵Wakamwita Loti wakisema, "Wako wapi wale watu amba walikuja kwako jioni hii? Watoe nje kwetu ili tuweze kuwalawiti."

⁶Loti akatoka nje kuonana nao, akaufunga mlango nyuma yake, ⁷akasema, "La hasha, rafiki zangu. Msifanye jambo hili ovu. ⁸Tazama, ninao binti wawili amba kamwe hawajakutana kimwili na mwanaume. Acha niwatoe nje kwenu, nanyi mnaweza kuwafanya lolote mnalotaka. Lakini msiwafanyie cho chote watu hawa, kwa sababu wako kwenye ulinzi chini ya dari langu."

⁹Wakamjibu, "Tuondokee mbali." Wakaendelea kusema, "Huyu mtu alikuja hapa kama mgeni na sasa anataka kuwa mwamuzi wetu! Tutakutenda vibaya kuliko wao." Waliendelea kumlazimisha Loti na kusonga mbele ili kuvunja mlango.

¹⁰Lakini watu wale waliokuwa ndani wakanyoosha mkono wakamvuta Loti ndani ya nyumba na kufunga mlango. ¹¹Kisha wakawapiga kwa upofu wale watu waliokuwa mlangoni mwa ile nyumba, vijana kwa wazee, hivyo hawakuweza kuupata mlango.

¹²Wale watu wawili wakamwambia Loti, "Una mtu mwagine yeyote hapa, wakwe zako, wana au binti, ama yeyote mwagine aliye wako katika mji huu? Waondoe hapa, ¹³kwa sababu tunapaangamiza mahali hapa. Kilio kwa BWANA dhidi ya watu wa hapa, ni kikubwa kiasi kwamba ametutuma kupaangamiza."

¹⁴Kwa hiyo Loti alitoka ili kuzungumza na wakwe zake, waliokuwa wamewaposa binti zake. Akawaambia, "Fanyeni haraka kuondoka mahali hapa, kwa kuwa BWANA ni karibu kuangamiza mji huu!" Lakini wakwe zake walifiki kwamba alikuwa akitania.

¹⁵Kunako mapambazuko, malaika wakawahimiza Loti, wakamwambia, "Fanya

haraka! Mchukue mke wako na binti zako wawili walioko hapa, vinginevyo utaangamizwa wakati mji utakapoahibowiwa."

¹⁶Alipositasita, wale watu wakamshika mkono wake na mikono ya mke wake na binti zake wawili na kuwaongoza salama nje ya mji, kwa kuwa BWANA alikuwa na huruma kwao. ¹⁷Mara walipokwisha kuwatoa nje, mmoja wao akawaambia, "Mkimbie kwa usalama wenu! Msitazame nyuma, wala msisimame popote katika tambarare! Kimbilieni milimani, ama sivyo mtaangamizwa!"

¹⁸Lakini Loti akawajibu, "La hasha, bwana zangu, tafadhalini! ¹⁹Mtumishi wenu amepata kibali mbele ya macho yenu, nanyi mmeonyesha wema mkubwa kwangu kwa kuokoa maisha yangu. Lakini siwezi kukimbilia milimani, janga hili litanikumba, nami nitakufa. ²⁰Tazama, hapa kuna mji karibu wa kukimbilia, nao ni mdogo. Niruhusuni nikimbilie humo, ni mdogo sana, ama sivyo? Ndipo maisha yangu yatasalimika."

²¹Akamwambia, "Vema sana, nitalikubali hili ombi pia, sitauangamiza mji ulioutaja. ²²Lakini ukimbilie huko haraka, kwa sababu sitaweza kufanya lolote mpaka ufile huko." (Ndiyo maana mji huo ukaitwa Soari^a.)

²³Wakati Loti alipofika Soari, juu lilikuwa limechomoza katika nchi. ²⁴Ndipo BWANA akanyesha moto wa kiberiti juu ya Sodoma na Gomora, uliotoka mbinguni kwa BWANA. ²⁵Hivyo akaiteketeza mji ile na eneo lote la tambarare pamoja na wote waliokuwa wanaishi katika mji, pia mimea yote katika nchi. ²⁶Lakini mke wa Loti akatazama nyuma, akawa nguzo ya chumvi.

²⁷Asubuhi na mapema siku iliyofuata, Abrahamu akaamka na kurudi mahali pale aliposimama mbele za BWANA. ²⁸Akatazama upande wa Sodoma na Gomora, kuelekea nchi yote ya tambarare, akaona moshi mzito ukipanda kutoka kwenye nchi, kama moshi utokao kwenye tanuru.

²⁹Kwa hiyo Mungu alipoangamiza miji ya tambarare alimkumbuka Abrahamu, akamtoa Loti kutoka kwenye lile janga lililoharibu miji ile ambamo Loti alikuwa ameishi.

Loti na Binti Zake

³⁰Loti na binti zake wawili waliondoka Soari na kufanya makao yao kule milimani, kwa maana aliogopa kukaa Soari. Yeye na binti zake

^a²² "Soari" maana yake "Samehe."

wawili waliishi katika pango. ³¹Siku moja binti mkubwa akamwambia yule mdogo, "Baba yetu ni mzee na hakuna mwanaume mahali hapa atakayekutana na sisi kimwili, kama ilivyo desturi ya mahali pote duniani. ³²Tumnyweshe baba yetu mvinyo kisha tukutane naye kimwili ili tuhifadhi uzao wetu kupitia baba yetu."

³³Usiku ule walimywesha baba yao mvinyo, alipolewa binti yake mkubwa akaingia na kukutana naye kimwili. Baba yao hakujua wakati binti yake alipoingia kulala naye wala alipotoka.

³⁴Siku iliyofuata binti mkubwa akamwambia yule mdogo, "Usiku uliopita mimi nilikutana kimwili na baba yangu. Tumnyweshe divai tena, usiku huu naye ukutane naye kimwili ili tuweze kuhifadhi uzao wetu kupitia baba yetu." ³⁵Kwa hiyo wakamywesha baba yao mvinyo tena usiku ule, naye binti yake mdogo akaingia akakutana naye kimwili. Kwa mara nyingine baba yao hakujua binti yake alipolala naye wala alipoondoka.

³⁶Hivyo binti wawili wa Loti wakapata mimba kwa baba yao. ³⁷Binti mkubwa akamzaa mwana, akamwita jina lake Moabu, ndio baba wa Wamoabu hata leo. ³⁸Binti mdogo naye pia akamzaa mwana, naye akamwita Benami ndiye baba wa Waamoni hata leo.

Abrahamu na Abimeleki

20 Basi Abrahamu akaendelea mbele kutoka huko hadi nchi ya Negebu na akaishi kati ya Kadeshi na Shuri. Kwa muda mfupi alikaa Gerari kama mgeni, ²huko Abrahamu akasema kuhusu Sara mkewe, "Huyu ni dada yangu." Kisha Abimeleki mfalme wa Gerari akatuma Sara aletwe naye akamchukua.

³Lakini Mungu akamjia Abimeleki katika ndoto wakati wa usiku na kumwambia, "Wewe ni kama mfu kwa sababu ya huyu mwanamke uliyemchukua, yeye ni mke wa mtu."

⁴Wakati huo Abimeleki alikuwa bado hajamsogelea, kwa hiyo akasema, "Je, Bwana utaliharibu taifa lisilo na hatia? ⁵Hakusema kwangu, 'Huyu ni dada yangu,' naye Sara pia hakusema, 'Huyu ni kaka yangu?' Nimefanya haya kwa dhamiri njema na mikono safi."

⁶Kisha Mungu akamwambia katika ndoto, "Ndiyo, najua ya kwamba umefanya haya kwa dhamiri safi, kwa hiyo nimekuzuia usinitende dhambi. Ndiyo sababu sikukuacha umguse. ⁷Sasa umrudishe huyo mke wa mtu, kwa maana

ni nabii, naye atakuombea naye utaishi. Lakini kama hukumrudisha, ujue kwa hakika kuwa wewe na watu wako wote mtakufa."

⁸Kesho yake asubuhi na mapema Abimeleki akawaita maafisa wake wote, baada ya kuwaambia yote yaliyotokea, waliogopa sana. ⁹Kisha Abimeleki akamwita Abrahamu na kumwambia, "Wewe umetufanyia nini? Nimekusea nini hata ukaleta hatia kubwa namna hii juu yangu na ufalme wangu? Umenifanya mambo ambayo hayakupasa kufanyika." ¹⁰Abimeleki akamwuliza Abrahamu, "Ulikuwa na kusudi gani kufanya hivi?"

¹¹Abrahamu akajibu, "Niliwaza kwamba, 'Hakika hakuna hofu ya Mungu mahali hapa, nao wataniua kwa sababu ya mke wangu.' ¹²Pamoja na hayo, ni kweli kwamba yeye ni dada yangu, binti wa baba yangu ingawa si mtoto wa mama yangu basi akawa mke wangu. ¹³Wakati BWANA aliponifanya nisafiri mbali na nyumbani mwa baba yangu, nilimwambia, 'Hivi ndivyo utakavyoonyesha pendo lako kwangu: Kila mahali tutakapokwenda, kuhusu mimi sema, "Huyu ni kaka yangu."

¹⁴Kisha Abimeleki akatwa kondoo na ng'ombe na watumwa wa kiume na wa kike akampa Abrahamu, akamrudisha Sara kwa mumewe. ¹⁵Abimeleki akasema, "Nchi yangu iko mbele yako, ishi popote unapotaka."

¹⁶Akamwambia Sara, "Ninampa kaka yako shekeli elfu moja za fedha. Hii ni kufidia kosa liliolofanya dhidi yako mbele ya wote walio pamoja naye, haki yako imethibitishwa kabisa."

¹⁷Kisha Abrahamu akamwomba Mungu, naye Mungu akamponya Abimeleki, mke wake na watumwa wake wa kike kwamba waweze kupata watoto tena, ¹⁸kwa kuwa BWANA alikuwa ameyafunga matumbo ya wote katika nyumba ya Abimeleki kwa sababu ya mke wa Abrahamu.

Kuzaliwa kwa Isaki

21 Wakati huu BWANA akamrehemu Sara kama alivyokuwa amesema, naye BWANA akamtendea Sara kile alichokuwa ameahidi. ²Sara akapata mimba, akamzalia Abrahamu mwana katika uzee wake, majira yale ya Mungu aliomwahidi. ³Abrahamu akamwita Isaki^a yule mwana ambaye Sara alimzalia. ⁴Isaki alipokuwa na umri wa siku nane, Abrahamu akamtahiri, kama Mungu alivyomwamuru.

^a "Isaki" maana yake "hucheka."

⁵Abrahamu alikuwa na miaka 100 wakati Isaki mwanawe alipozaliwa.

⁶Sara akasema, "Mungu ameniletea kicheko, kila mmoja atakayesikia jambo hili atacheka pamoja nami." ⁷Akaongeza kusema, "Nani angemwambia Abrahamu kuwa Sara angenyonyesha watoto? Tena nimenzalia mwana katika uzee wake."

Hagari na Ishmaeli Wafukuzwa

⁸Mtoto akakua akaachishwa kunyonya na siku hiyo Abrahamu alifanya sherehe kubwa. ⁹Lakini Sara aliona kuwa mwana ambaye Hagari Mmisri aliyezalia Abrahamu, alikuwa anadhihaki, ¹⁰Sara akamwambia Abrahamu, "Mwondoe mwanamke huyu mtumwa na mwanawe, kwa kuwa mwana wa mwanamke mtumwa kamwe hatashiriki urithi pamoja na mwanangu Isaki."

¹¹Jambo hili lilimhuzunisha sana Abrahamu kwa sababu lilimhusu mwanawe. ¹²Lakini Mungu akamwambia, "Usihuzunike hivyo kwa sababu ya kijana na mtumishi wako wa kike. Sikiliza lolote Sara analokuambia, kwa sababu uzao wako utahesabiwa kupitia Isaki. ¹³Nitamfanya huyu mwana wa mtumishi wako wa kike kuwa taifa pia, kwa sababu naye ni uzao wako."

¹⁴Kesho yake asubuhi na mapema Abrahamu akachukua chakula na kiriba cha maji akampa Hagari. Akaviweka mabegani mwa Hagari akamwondo pamoja na kijana. Akashika njia akatangatanga katika jangwa la Beersheba.

¹⁵Maji yalipokwisha kwenye kiriba, akamwacha kijana chini ya mojawapo ya vichaka. ¹⁶Kisha akajiendea zake akaketi karibu, umbali wa kutupa mshale, akawaza, "Siwezi kumwangalia kijana akifa." Ikawa alipokuwa ameketi pale karibu, akaanza kulia kwa huzuni.

¹⁷Mungu akamsikia kijana akilia, malaika wa Mungu akamwitia Hagari kutoka mbinguni na kumwambia, "Kuna nini Hagari? Usiogope, Mungu amesikia kijana analia akiwa amelala pale. ¹⁸Mwinue kijana na umshike mkono, kwa maana nitamfanya kuwa taifa kubwa."

¹⁹Ndipo Mungu akamfumbua Hagari macho yake naye akaona kisima cha maji. Hivyo akaenda akajaza kiriba maji na kumpa kijana anywe. ²⁰Mungu akawa pamoja na huyu kijana alipokuwa akiendelea kukua. Aliishi jangwani na akawa mpiga upinde. ²¹Alipokuwa akiishi katika Jangwa la Parani, mama yake akampatia mke kutoka Misri.

Mapatano Katika Beersheba

²²Wakati huo Abimeleki na Fikoli mkuu wa majeshi yake wakamwambia Abrahamu, "Mungu yu pamoja nawe katika kila kitu unachofanya. ²³Sasa niapie hapa mbele za Mungu kwamba hutanitenda hila mimi, watoto wangu wala wazao wangu. Nitendee mimi na nchi ambayo unaishi kama mgeni wema ule ule ambao nimekutendea."

²⁴Abrahamu akasema, "Ninaapa hivyo."

²⁵Ndipo Abrahamu akalalamika kwa Abimeleki kuhusu kisima cha maji ambacho watumishi wa Abimeleki walikuwa wamekinyang'anya. ²⁶Lakini Abimeleki akasema, "Sijui ni nani ambaye amefanya hili. Hukuniambia, leo tu ndipo ninasikia habari zake."

²⁷Hivyo Abrahamu akaleta kondoo na ngo'mbe akampa Abimeleki, nao watu hawa wawili wakafanya mapatano. ²⁸Abrahamu akatenga kondoo wake saba kutoka kwenye kundi, ²⁹Abimeleki akamwuliza Abrahamu, "Ni nini maana ya hawa kondoo wake saba uliowatenga peke yao?"

³⁰Abrahamu akamjibu, "Upokee hawa kondoo wake saba kutoka mkononi mwangu kama ushahidi kuwa nilichimba kisima hiki."

³¹Hivyo mahali pale pakaitwa Beersheba, kwa sababu watu wawili waliapiana hapo.

³²Baada ya mapatano kufanyika huko Beersheba, Abimeleki na Fikoli mkuu wa majeshi yake wakarudi katika nchi ya Wafilsti.

³³Abrahamu akapanda mti wa mkwaju huko Beersheba na hapo akaliitia jina la BWANA Mungu wa Milele. ³⁴Naye Abrahamu akakaa katika nchi ya Wafilsti kwa muda mrefu.

Kujua Uthabiti wa Abrahamu

22 Baadaye Mungu akamjaribu Abrahamu. Akamwambia, "Abrahamu!" Abrahamu akajibu, "Mimi hapa."

²Kisha Mungu akamwambia, "Umchukue mwanaao, mwana wako wa pekee, Isaki umpedaye, uende katika nchi ya Moria. Mtoe huko kama sadaka ya kuteketezwa juu ya mlima mmojwapo nitakaokuambia."

³Abrahamu akaamka asubuhi na mapema siku iliyofuata akamtayarisha punda wake. Akawachukua watumishi wake wawili pamoja na Isaki mwanawe. Baada ya kuchanja kuni za kutosha kwa ajili ya hiyo sadaka ya kuteketezwa, akaondoka kuelekea mahali

Mungu alipokuwa amemwambia. ⁴Siku ya tatu Abrahamu akainua macho, akapaona mahali pale kwa mbali. ⁵Akawaambia watumishi wake, "Kaeni hapa pamoja na punda, wakati mimi na kijana tunakwenda kule. Tutakwenda kuabudu na kisha tutawarudia."

⁶Abrahamu akachukua kuni kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, akamtwika Isaki mwanawe, ye ye mwenyewe akachukua moto na kisu. Walipokuwa wakienda pamoja, ⁷Isaki akanena akamwambia baba yake Abrahamu, "Baba yangu!"

Abrahamu akaitika, "Mimi hapa, mwanangu."

Isaki akasema, "Moto na kuni zipo, Je, yuko wapi mwanakondoo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa?"

⁸Abrahamu akajibu, "Mwanangu, Mungu mwenyewe atajipatia mwana kondoo kwa ajili ya hiyo sadaka." Nao hawa wawili wakaendelea mbele pamoja.

⁹Walipofika mahali pale alipokuwa ameambiwa na Mungu, Abrahamu akajenga madhabahu hapo, akaziweka kuni juu yake. Akamfunga Isaki mwanawe na akamlaza kwenye madhabahu, juu ya zile kuni. ¹⁰Kisha akanyoosha mkono wake na akachukua kisu ili amchinje mwanawe. ¹¹Lakini malaika wa BWANA akamwita kutoka mbinguni, akamwambia, "Abrahamu! Abrahamu!"

Akajibu, "Mimi hapa."

¹²Akamwambia, "Usimdhuru kijana, wala usimtendee jambo lolote. Sasa ninajua kwamba unamcha Mungu, kwa sababu hukunizilia mwanao, mwana wako wa pekee."

¹³Abrahamu akainua macho yake, akaona kondoo mume amenaswa pembe zake nyuma yake katika kichaka. Akaenda akamchukua huyo kondoo mume, akamtoa awe sadaka ya kuteketezwa badala ya mwanawe. ¹⁴Abrahamu akapaita mahali pale Yehova-yire^a, yaani BWANA atatupatia. Mpaka siku ya leo inasemekana, "Katika mlima wa BWANA itapatikana."

¹⁵Basi malaika wa BWANA akamwita Abrahamu kutoka mbinguni mara ya pili, ¹⁶akasema, "Ninaapa kwa nafsi yangu, asema BWANA, kwamba kwa sababu umefanya hili na hukunizilia mwanao, mwana wako wa pekee, ¹⁷hakika nitakubariki na nitauzidisha uzao wako kama nyota za angani na kama mchanga ulioko

^a¹⁴ "Yehova-yire" maana yake Bwana atatupatia.

pwani. Wazao wako watamiliki miji ya adui zao, ¹⁸kupitia uzao wako mataifa yote duniani yatabarikiwa, kwa sababu umenitii."

¹⁹Ndipo Abrahamu akawarudia watumishi wake, wakaondoka wakaenda wote pamoja mpaka Beer-sheba. Abrahamu akaishi huko Beer-sheba.

Wana wa Nahori

²⁰Baada ya muda, Abrahamu akaambiwa, "Milka pia amepata watoto, amenzalia ndugu yako Nahori wana: ²¹Usi mzaliwa wake wa kwanza, Buzi nduguye, Kemueli (baba wa Aramu), ²²Kesedi, Hazo, Pildashi, Yidlafu na Bethueli." ²³Bethueli akamzaa Rebeka. Milka alimzalia Nahori nduguye Abrahamu hao wana wanane. ²⁴Suria wake Nahori aliyeitwa Reuma pia alikuwa na wana: Teba, Gahamu, Tahashi na Maaka.

Kifo cha Sara

23 Sara aliishi akawa na umri wa miaka mia na ishirini na saba. ²Sara akafa huko Kiriathi-Arba (yaani Hebron) katika nchi ya Kanaani, Abrahamu akamwomboleza na kumlilia Sara.

³Ndipo Abrahamu akainuka kutoka pale penye maiti ya mke wake. Akazungumza na Wahiti, akasema, ⁴"Mimi ni mpitaji na mgeni mionganoni mwenu. Niuzieni sehemu ya ardhi yenu ili niweze kumzika maiti wangu."

⁵Wahiti wakajibu Abrahamu, ⁶"Bwana, tusikilize. Wewe ni mtawala mkuu sana mionganoni mwetu. Zika maiti wako katika kaburi unalolipenda kati ya makaburi yetu. Hakuna mtu wa kwetu atakayekuzuia kaburi lake ili kuzika maiti wako."

⁷Abrahamu akainuka na akasujudu mbele ya wenyeji wa nchi, yaani Wahiti. ⁸Akawaambia, "Kama mnaniruhusu kumzika maiti wangu, basi nisikilizeni mkamsihi Efroni mwana wa Sohari kwa niaba yangu ⁹ili aniuzie pango la Makpela, liliilo mali yake, nalo liko mwisho wa shamba lake. Mwambieni aniuzie kwa bei kamili atakayosema ili liwe mahali pangu pa kuzikia mionganoni mwenu."

¹⁰Efroni Mhiti alikuwa ameketi mionganoni mwa watu wake, akamjibu Abrahamu mbele ya Wahiti wote waliokuwepo katika lango la mji. ¹¹"La hasha, bwana wangu, nisikilize, nakupa shamba, pia nakupa pango liliromo ndani yake. Nakupa mbele ya watu wangu. Uzike maiti wako."

¹²Abrahamu akasujudu tena, mbele ya wenyiji wa nchi, ¹³akamwambia Efroni wale watu wakiwa wanasiaria, "Tafadhalii nisikilize. Nitakulipa fedha za hilo shamba. Kubali kuzipokea ili niweze kumzika maiti wangu."

¹⁴Efroni akamjibu Abrahamu, ¹⁵"Nisikilize, bwana wangu, thamani ya ardhi hiyo ni shekeli 400 za fedha^a, lakini hiyo ni nini kati yako na mimi? Mzike maiti wako."

¹⁶Abrahamu akakubali masharti ya Efroni, akampimia ile fedha aliyotaja masikioni mwa Wahiti: Shekeli 400 za fedha kulingana na viwango vya uzito vilivyokuwa vikitumika wakati huo na wafanya biashara.

¹⁷Hivyo shamba la Efroni huko Makpela karibu na Mamre, yaani shamba pamoja na pango lililokuwamo, nayo miti yote iliyokuwemo ndani ya mipaka ya shamba hilo, vilikabidhiwa, ¹⁸kwa Abrahamu kuwa mali yake mbele ya Wahiti wote waliokuwa wamekuja kwenye lango la mji. ¹⁹Baada ya hayo Abrahamu akamzika Sara mkewe kwenye pango ndani ya shamba la Makpela karibu na Mamre (huko Hebron) katika nchi ya Kanaani. ²⁰Hivyo Wahiti wakamkabidhi Abrahamu shamba pamoja na pango lililokuwa humo kuwa mahali pa kuzikia.

Isaki na Rebeka

24 Wakati huu Abrahamu alikuwa mzee na mwenye miaka mingi, BWANA alikuwa amembariki katika kila njia. ²Akamwambia mtumishi wake mkuu wa vitu vyote katika nyumba yake, yule aliyeokuwa msimamizi wa vitu vyote aliyoyokuwa navyo, "Weka mkono wako chini ya paja langu, ³Ninataka uape kwa BWANA, Mungu wa mbingu na Mungu wa nchi, kwamba hutamtawalia mwanangu mke kutoka katika binti za Wakanaani, ambao ninaishi mionganini mwao, ⁴bali utakwenda katika nchi yangu na jamaa zangu umpatie Isaki mwanangu mke."

⁵Yule mtumishi akamwulia, "Je, kama huyo mwanamke atakataa kuja nami katika nchi hii? Je, nimpeleke mwanao katika hiyo nchi uliyotoka?"

⁶Abrahamu akasema, "Hakikisha kwamba hutamrudisha mwanangu huko. ⁷BWANA, Mungu wa mbingu, aliyenitoa nyumbani kwa baba yangu na nchi yangu niliyozaliwa na aliyesema nami na akaniahidi kwa kiapo, akisema, 'Nitawapa watoto wako nchi hii,'

^a¹⁵ Shekeli 400 za fedha ni sawa na kilo 4.5.

atatumia malaika wake akutangulie ili umpatie mwanangu mke kutoka huko. ⁸Kama huyo mwanamke asipokubali kufuatana nawe, basi utafunguliwa kutoka kiapo nilichokuapisha. Ila usimrudishe mwanangu huko." ⁹Basi yule mtumishi akaweka mkono wake chini ya paja la bwana wake Abraham akamwapia kuhusu shauri hili.

¹⁰Ndipo huyo mtumishi akachukua ngamia kumi mionganini mwa ngamia za bwana wake akaondoka, akachukua aina zote za vitu vizuri kutoka kwa bwana wake. Akaelekea Aram Naharaimu^a na kushika njia kwenda mji wa Nahori. ¹¹Akawapigisha ngamia magoti karibu na kisima cha maji nje ya mji, ilikuwa inaelekea jioni, wakati ambapo wanawake wanakuja kuteka maji.

¹²Kisha akaomba, "Ee BWANA, Mungu wa bwana wangu Abrahamu, nipatie ushindi leo, uonyeshe huruma kwa bwana wangu Abrahamu. ¹³Tazama, nimesimama karibu na kisima hiki cha maji, nao binti za watu wa mji huu wanakuja kuteka maji. ¹⁴Basi na iwe hivi, nitakapomwambia binti mmojawapo, 'Tafadhalii tua mtungi wako nipate kunywa maji,' naye akisema, 'kunywa, nitawanywesha na ngamia wako pia.' Basi na awe ndiye uliyemchagua kwa ajili ya mtumishi wako Isaki. Kwa hili nitajua umemhurumia bwana wangu."

¹⁵Ikawa kabla hajamaliza kuomba, Rebeka akatokea akiwa na mtungi begani mwake. Alikuwa binti wa Bethueli. Bethueli alikuwa mwana wa Milka aliyeokuwa mke wa Nahori ndugu wa Abrahamu. ¹⁶Huyu msichana alikuwa mzuri sana wa sura, bikira, ambaye hakuna mtu aliyeokuwa amekutana naye kimwili. Aliteremka kisimani, akajaza mtungi wake akapanda juu.

¹⁷Ndipo yule mtumishi akaharakisha kukutana naye akamwambia, "Tafadhalii nipe maji kidogo katika mtungi wako."

¹⁸Yule msichana akasema, "Kunywa, bwana wangu." Akashusha kwa haraka mtungi mkononi mwake na akampa, akanywa.

¹⁹Baada ya kumpa yule mtumishi yale maji, akamwambia, "Nitakteka maji kwa ajili ya ngamia zako pia mpaka wote watosheke." ²⁰Akafanya haraka kumimina maji kwenye birika ya kunyweshea wanyama, akakimbia kisimani kuteka maji mengine na akateka ya kuwatosha ngamia wake wote. ²¹Pasipo kusema neno, yule

^a¹⁰ "Aramu Naharaimu" maana yake ni Mesopotania ya kaskazini- Magharibi.

mtumishi akamtazama kwa makini aone kama BWANA ameifanikisha safari yake, au la.

²²Ikawa ngamia walipokwisha kunywa wote, yule mtumishi akampa huyo msichana pete ya puan ya dhahabu yeny uzo wa beka moja^b na bangili mbili za dhahabu zenye uzo wa shekeli kumi^c. ²³Kisha akamwuliza, "Wewe ni binti wa nani? Tafadhalii uniambie, je, kuna nafasi katika nyumba ya baba yako tutakapoweza kulala?"

²⁴Yule msichana akamjibu, "Mimi ni binti wa Bethueli, mwana wa Milka aliyezalia Nahori." ²⁵Akaendelea kusema, "Kwetu kuna majani mengi na malisho, tena kuna nafasi kwa ajili yenu kulala."

²⁶Yule mtumishi akasujudu na kumwabudu BWANA, ²⁷akisema, "Atukuzwe BWANA, Mungu wa bwana wangu Abrahamu, ambaye hakuondoa wema na uaminifu wake kwa bwana wangu. Mimi nami, BWANA ameniongoza safarini akanifikisha nyumbani kwa jamaa za bwana wangu."

²⁸Yule msichana akakimbia akawaeleza watu wa nyumbani mwa mama yake kuhusu mambo haya. ²⁹Rebeka alikuwa na kaka aliyeitwa Labani, huyo akaharakisha kukutana na yule mtumishi kule kisimani. ³⁰Mara alipoiona ile pete puan, na bangili mikononi mwa dada yake na kusikia yale maneno Rebeka aliyoambiwa na huyo mtumishi, alimwendea huyo mtumishi, akamkuta amesimama karibu na ngamia wake pale karibu na kisima. ³¹Akamwambia, "Karibu nyumbani wewe uliyebarikiwa na BWANA, kwa nini unasimama huko nje? Mimi nimekuandalia nyumba na mahali kwa ajili ya ngamia."

³²Hivyo yule mtumishi akaenda nyumbani, mizigo ikaondolewa juu ya ngamia. Majani na malisho yakaletwa kwa ajili ya ngamia na maji kwa ajili yake na watu wake ili kunawa miguu. ³³Ndipo chakula kikaandaliwa kwa ajili yake, lakini akasema, "Sitakula mpaka niwe nimewaambia yale niliyo nayo ya kusema."

Labani akasema, "Basi tuambie."

³⁴Hivyo akasema, "Mimi ni mtumishi wa Abrahamu. ³⁵BWANA amembariki sana bwana wangu, amekuwa tajiri. Amempa kondoo na ng'ombe, fedha na dhahabu, watumishi wa kiume na wa kike, ngamia na punda. ³⁶Sara mkewe bwana wangu amemzalia mwana katika

uze wake, naye amempa kila kitu alichokuwa nacho. ³⁷Naye bwana wangu ameniapisha na akasema, 'Kamwe usimtwalie mwanangu mke katika binti za Wakanaani, ambao ninaishi katika nchi yao, ³⁸ila uende mpaka kwa jamaa ya baba yangu na ukoo wangu mwenyewe, ukamtwalie mwanangu mke huko.'

³⁹"Kisha nikamwuliza bwana wangu, 'Je, kama huyo mwanamke hatakulali kurudi nami?'

⁴⁰"Akanijibu, 'BWANA ambaye nimetembea mbele zake, atatuma malaika wake pamoja nawe, na kuifanikisha safari yako, ili uweze kupata mke kwa ajili ya mwanangu katika ukoo wangu na kutoka katika jamaa ya baba yangu. ⁴¹Kisha, utakapokwenda kwenye ukoo wangu, utakuwa umefunguliwa kutoka katika kiapo changu hata kama wakikataa kukupa huyo binti, utakuwa umefunguliwa kutoka kiapo changu.'

⁴²"Nilipokuja kisimani leo, nilisema, 'Ee BWANA, Mungu wa bwana wangu Abrahamu, ikikupendea, naomba uifanikishe safari niliyojija. ⁴³Tazama, ninasimama kando ya kisima hiki, kama mwanamwali akija kuteka maji nami nikimwambia, 'Tafadhalii niruhusu ninywe maji kidogo kutoka kwenye mtungi wako,' ⁴⁴naye kama akiniambia, 'Kunywa, nami nitateka maji kwa ajili ya ngamia wako pia," basi huyo awe ndiye mke ambaye BWANA amemchagulia mwana wa bwana wangu.'

⁴⁵"Kabla sijamaliza kuomba moyoni mwangu, Rebeka akatokea, amebeba mtungi begani mwake. Akashuka kisimani akateka maji, nami nikamwambia, 'Tafadhalii unipe maji ninywe.'

⁴⁶"Akafanya haraka kushusha mtungi wake begani na kusema, 'Kunywa na nitawanywesha ngamia wako pia,' basi nikanywa, akawanywesha na ngamia pia.

⁴⁷"Nikamwuliza, 'Wewe ni binti wa nani?'

Akasema, 'Mimi ni binti wa Bethueli mwana wa Nahori, Milka aliyezalia.'

"Ndipo nilipotia pete puan mwake na bangili mikononi mwake, ⁴⁸nikasujudu na nikamwabudu BWANA. Nikamtukuza BWANA, Mungu wa bwana wangu Abrahamu, aliyeniongoza katika njia sahihi ili nimtwalie mwana na bwana wangu mke katika jamaa zake. ⁴⁹"Ikiwa mtaonyesha wema na uaminifu kwa bwana wangu, mniambie, la sivyo, mniambie, ili niweze kujua njia ya kugeukia."

⁵⁰Labani na Bethueli wakajibu, "Jambo hili limetoka kwa BWANA, hatuwezi kukuambia jambo lolote baya au jema. ⁵¹Rebeka

^{b22} "Beka moja ya dhahabu ni sawa na gramu 5.5.

^{c22} "Shekeli kumi za dhahabu ni sawa na gramu 110.

yuko hapa, mchukue na uende, awe mke wa mwana wa bwana wako, sawasawa na BWANA alivyoongoza."

⁵²Ikawa huyo mtumishi wa Abrahamu aliposikia waliyosema, alisujudu mpaka nchi mbele ya BWANA. ⁵³Ndipo huyo mtumishi akatoa vitu vilivyotengenezwa kwa dhahabu na kwa fedha pamoja na mavazi, akampa Rebeka, pia akawapa zawadi za thamani kubwa nduguye na mamaye. ⁵⁴Kisha yeye na wale watu waliokuwa pamoja naye wakala, wakanywa na kulala pale pale.

Walipoamka asubuhi, yule mtumishi, akasema, "Nipeni ruhusa nirudi kwa bwana wangu."

⁵⁵Lakini ndugu yake Rebeka pamoja na mama yake wakajibu, "Acha binti akae kwetu siku kumi au zaidi, ndipo mwondoke."

⁵⁶Lakini yule mtumishi akawaambia, "Msinicheleweshe, kwa kuwa BWANA amefanikisha safari yangu, nipeni ruhusa nirudi kwa bwana wangu."

⁵⁷Ndipo wakasema, "Acha tumwite huyo binti tumwulize tusikie atakavyosema." ⁵⁸Kwa hiyo wakamwita Rebeka na kumwuliza, "Je, utakwenda na mtu huyu?"

Akasema, "Nitakwenda."

⁵⁹Hivyo wakamwaga ndugu yao Rebeka aondoke, pamoja na mjakazi wake, mtumishi wa Abrahamu na watu wake. ⁶⁰Wakambariki Rebeka wakamwambia,

"Ndugu yetu, uwe wewe kumi elfu,

mara elfu nyingi,

nao wazao wako wamiliki malango ya adui

zao."

⁶¹Rebeka na vijakazi wake wakajiandaa, wakapanda ngamia zao wakafuatana na yule mtu. Hivyo yule mtumishi akamchukua Rebeka akaondoka.

⁶²Basi Isaki alikuwa ametoka Beer-Lahai-roi, kwa kuwa alikuwa anaishi nchi ya Negebu. ⁶³Isaki akatoka kwenda shambani kutafakari wakati wa jioni, alipoinua macho yake, akaona ngamia wanakuja. ⁶⁴Rebeka pia akainua macho akamwona Isaki. Akashuka kutoka kwenye ngamia wake ⁶⁵na akamwuliza yule mtumishi, "Ni nani mtu yule aliye kule shambani anayekuja kutulaki?"

Yule mtumishi akajibu, "Huyu ndiye bwana wangu." Hivyo Rebeka akachukua shela yake akajifunika.

⁶⁶Kisha yule mtumishi akamweleza Isaki mambo yote aliyoyatenda. ⁶⁷Ndipo Isaki

akamwingiza Rebeka katika hema la Sara mama yake, Isaki akamchukua Rebeka, hivyo akawa mke wake, Isaki akampenda, akafarrijika baada ya kifo cha mama yake.

Kifo cha Abrahamu

25 Abrahamu alioa mke mwingine, ambaye jina lake aliitwa Ketura. ²Huyu alimzalia Zimrani, Yokshani, Medani, Midiani, Ishbaki na Shua. ³Yokshani alikuwa baba wa Sheba na Dedani, wazao wa Dedani walikuwa Waashuri, Waletushi na Waleumi. ⁴Wana wa Midiani walikuwa Efa, Eferi, Hanoki, Abida na Eldaa. Hawa wote walikuwa uzao wa Ketura.

⁵Abrahamu akamwachia Isaki kila kitu alichokuwa nacho. ⁶Lakini alipokuwa bado hai, akawapa watoto wa masuria wake zawadi kisha akawaondoa waende kuishi pande za mashariki mbali na mwanawe Isaki.

⁷Kwa jumla, Abrahamu aliishi miaka mia moja sabini na mitano. ⁸Ndipo Abrahamu akapumua pumzi ya mwisho na akafa mwenye umri mzuri, akiwa mzee ameshiba siku, akakusanya pamoja na watu wake. ⁹Watoto wake Isaki na Ishmaeli wakamzika katika pango la Makpela karibu na Mamre, katika shamba liliokuwa la Efroni mwana wa Sohari Mhiti, ¹⁰Shamba ambalo Abrahamu alilinunua kwa Wahiti. Hapo ndipo Abrahamu alipozikwa pamoja na mkewe Sara. ¹¹Baada ya kifo cha Abrahamu, Mungu akambariki mwanawe Isaki, ambaye baadaye aliishi karibu na Beer-Lahai-roi.

Wana wa Ishmaeli

¹²Hivi ndivyo vizazi vya Ishmaeli mtoto wa Abrahamu, ambaye mjakazi wake Sara, Hagari Mmisri, alimzalia Abrahamu.

¹³Haya ndiyo majina ya wana wa Ishmaeli, yaliyoorodheshwa kulingana na jinsi walivyozaliwa: Mzaliwa wa kwanza wa Ishmaeli ni Nebayothi, akafuatia Kedari, Adbeeli Mibsamu, ¹⁴Mishma, Duma, Masa, ¹⁵Hadadi, Tema, Yeturi, Nafishi na Kedema. ¹⁶Hawa walikuwa wana wa Ishmaeli na haya ni majina ya viongozi wa makabila kumi na mawili kulingana na makao yao na kambi zao. ¹⁷Kwa jumla Ishmaeli aliishi miaka mia thelathini na saba. Akapumua pumzi ya mwisho, akafa, naye akakusanya pamoja na watu wake. ¹⁸Wazao wa Ishmaeli waliishi kuanzia nchi ya Havila hadi Shuri, karibu na mpaka wa Misri, unapoelekea Ashuri. Hao waliishi kwa uhasma na ndugu

zao wote.

¹⁹Hivi ndivyo vizazi vya Isaki mwana wa Abrahamu.

Abrahamu akamzaa Isaki, ²⁰Isaki alikuwa na umri wa miaka arobaini alipomwoa Rebeka binti Bethueli Mwaramu kutoka Padan-aramu, nduguye Labani Mwaramu.

²¹Isaki akamwomba BWANA kwa ajili ya mke wake, kwa sababu alikuwa tasa. BWANA akajibu maombi yake na Rebeka mkewe akapata mimba. ²²Watoto wakashindana tumboni mwake, akasema, "Kwa nini haya yanatokea kwangu?" Kwa hiyo akaenda kumwuliza BWANA.

²³BWANA akamjibu,

"Mataifa mawili yamo tumboni mwako, na mataifa hayo mawili kutoka ndani yako watatenganishwa, mmoja atakuwa na nguvu zaidi kuliko mwingine, na mkubwa atamtumikia mdogo."

²⁴Wakati wake wa kujifungua ulipotimia, walikuwepo mapacha wa kiume tumboni mwake.

²⁵Wa kwanza kuzaliwa alikuwa mwekundu, mwili wake wote ulikuwa kama mtu aliyeavaa vazi lenye nywele, wakamwita jina lake Esau^a.

²⁶Baadaye, ndugu yake akatoka, mkono wake ulikuwa umemshika Esau kisigino, akaitwa jina lake Yakobo^b. Isaki alikuwa mwenye miaka sitini Rebeka alipowazaa.

²⁷Watoto wakakua, Esau alikuwa mwindaji hodari, mtu wa mbugani, wakati Yakobo alikuwa mtu mkimya, mwenye kukaa nyumbani. ²⁸Isaki, ambaye alikuwa anapendelea zaidi nyama za porini, alimpenda Esau, bali Rebeka alimpenda Yakobo.

²⁹Siku moja Yakobo alipika mchuzi wa dengu, Esau akarudi kutoka porini akiwa na njaa kali. ³⁰Akamwambia Yakobo, "Haraka, nipe huo mchuzi mwekundu! Nina njaa kali sana!" (Hii ndiyo sababu pia aliiitwa Edomu^c.)

³¹Yakobo akamjibu, "Niuzie kwanza haki yako ya mzaliwa wa kwanza."

^{a25} "Esau" maana yake "mwenye nywele nyingi."

^{b26} "Yakobo" maana yake "ashikaye kisigino, atwaaye mahali pa mwingine, mdanganyaji, mwenye hila, mwerevu, mlaghai, mjanja.

^{c30} "Edomu" maana yake "mwekundu."

³²Esau akasema, "Tazama, mimi niko karibu ya kufa, itanifaa nini haki ya mzaliwa wa kwanza?"

³³Yakobo akamwambia, "Niapie kwanza." Hivyo Esau akamwapia, akamwuzia Yakobo haki yake ya kuzaliwa.

³⁴Ndipo Yakobo akampa Esau mkate na ule mchuzi wa dengu. Akala na kunywa, kisha akainuka akaenda zake.

Kwa hiyo Esau alidharau haki yake ya mzaliwa wa kwanza.

Isaki na Abimeleki

26 Basi njaa kubwa ikawa katika nchi hiyo, kuliko ile njaa iliyotangulia iliyotokea wakati wa Abrahamu. Isaki akamwendea Abimeleki mfalme wa Wafilisti huko Gerari. ²BWANA akamtokea Isaki akamwambia, "Usiende Misri, bali ukae katika nchi nitakayokuambia. ³Kaa katika nchi hii kwa kitambo, mimi nitakuwa pamoja na wewe na nitakubariki. Kwa maana nitakupa wewe na uzao wako nchi hizi zote na nitatimiza kiapo nilichomwapia Abrahamu baba yako. ⁴Nitafanya wazao wako kuwa wengi kama nyota za angani, nami nitawapa nchi hizi zote na kutokana na uzao wako mataifa yote yatabarikiwa, ⁵kwa sababu Abrahamu alinitii mimi akatunza kanuni zangu na maagizo yangu, amri zangu pamoja na sheria zangu." ⁶Hivyo Isaki akaishi huko Gerari.

⁷Watu wa mahali pale walipomwuliza habari za mke wake, akasema, "Huyu ni dada yangu," kwa sababu aliogopa kusema, "Huyu ni mke wangu." Alifikiri, "Watu wa mahali pale wataweza kumwua kwa sababu ya Rebeka, kwa kuwa alikuwa mzuri wa sura."

⁸Wakati Isaki alipokuwa amekaa huko siku nydingi, Abimeleki mfalme wa Wafilisti akachungulia dirishani, akaona jinsi Isaki alivyomkumbatia Rebeka mke wake. ⁹Abimeleki akamwita Isaki akamwambia, "Hakika huyu ni mke wako! Mbona uliniambia, 'Huyu ni dada yangu?'"

Isaki akamjibu, "Kwa sababu nilifikiri ningeweza kuuawa kwa sababu yake."

¹⁰Ndipo Abimeleki akamjibu, "Ni nini hiki ulichotufanya? Ingewezekana mtu ye yote akawa amekutana kimwili na mke wako, nawe ungeleta hatia juu yetu."

¹¹Hivyo Abimeleki akatoa amri kwa watu wote, akisema, "Yeyote atakayemnyanyasa mtu huyu au mkewe hakika atauawa."

¹²Isaki akapanda mazao katika nchi hiyo,

kwa mwaka uo huo, akavuna mara mia, kwa sababu BWANA alimbariki.¹³Isaki akawa tajiri, mali zake zikaendelea kuongezeka mpaka akawa tajiri sana.¹⁴Akawa na kondoo, ng'ombe na watumishi wengi sana kiasi kwamba Wafilisti wakamwonea vivu.¹⁵Kwa hiyo visima vyote vilivyochimbwa na watumishi wakati wa Abrahamu baba yake, Wafilisti wakavifukia wakavijaza udongo.

¹⁶Ndipo Abimeleki akamwambia Isaki, "Ondoka kwetu, kwa maana umetuzidi nguvu sana."

¹⁷Basi Isaki akatoka huko akajenga kambi katika Bonde la Gerari, akaishi huko.¹⁸Ndipo Isaki akavichimbua tena vile visima vya maji ambavyo vilichimbwa siku zile za Abrahamu baba yake, ambavyo Wafilisti walivifukia baada ya kufa Abrahamu, akavipa majina yale yale ambayo baba yake alikuwa amevipa.

¹⁹Watumishi wa Isaki wakachimba katika lile bonde wakagundua huko kisima chenyе maji safi.²⁰Lakini wachungaji wa Gerari wakagombana na wachungaji wa Isaki wakisema, "Maji haya ni yetu!" Ndipo akakiita kile kisima Eseki^a, kwa sababu waligombana naye.²¹Kisha wakachimba kisima kingine, lakini hata hicho pia wakagombania, akakiita Sitna^b.²²Akaondoka huko, akachimba kisima kingine, wala hakuna yeoyote aliyekigombania. Akakiita Rehobothic^c, akisema, "Sasa BWANA ametufanya nafasi, nasi tutasitawi katika nchi."

²³Kutoka pale akaenda Beer-sheba.²⁴Usiku ule BWANA akamtorea akamwambia, "Mimi ndimi Mungu wa Abrahamu baba yako. Usiogope, kwa maana mimi niko pamoja nawe, nitakubariki na kuongeza idadi ya wazao wako kwa ajili ya Abrahamu mtumishi wangu."

²⁵Isaki akajenga madhababu huko, akaliitia jina la BWANA. Akapiga hema lake huko, watumishi wake wakachimba kisima.

²⁶Wakati huo, Abimeleki alikuwa amemjia kutoka Gerari, akifuatana na Ahuzathi mshauri wake pamoja na Fikoli jemadari wa majeshi yake.²⁷Isaki akawauliza, "Mbona mmekuja kwangu na ninyi mlinichukia na kunifukuza?"

²⁸Wakamjibu, "Tuliona wazi kuwa BWANA alikuwa pamoja nawe, kwa hiyo tukasema, 'Inabidi kuwe na kiapo cha mapatano kati yetu, kati yetu na wewe. Na tufanye mkataba pamoja nawe²⁹kwamba hutatudhuru, kama jinsi nasi

^{a20} "Eseki" maana yake hapa ni "ugomvi."

^{b21} "Sitna" maana yake "upinzani"

^{c22} "Rehobothi" maana yake hapa ni "Mungu ametufanya."

hatukuwanyanya bali tuliwatendea mema wakati wote na kuwaondoa kwetu kwa amani. Tena sasa umebarikiwa na BWANA."

³⁰Basi Isaki akawaandalia karamu, nao wakala na kunywa.³¹Kesho yake asubuhi na mapema, wakaapizana wao kwa wao. Kisha Isaki akawaruhusu waende zao, wakamwacha Isaki kwa amani.

³²Siku hiyo watumishi wa Isaki wakaja wakampa habari kuhusu kisima walichokuwa wamekichimba, wakamwambia, "Tumepata maji!"³³Naye akakiita Shiba^d, mpaka leo mji huo unaitwa Beer-sheba^e.

³⁴Esau alipokuwa na umri wa miaka arobaini, akamwoa Yudithi binti Beeri Mhiti, kisha akamwoa Basemathi binti Eloni Mhiti.³⁵Hawa walikuwa chanzo cha huzuni ya Isaki na Rebeka.

Yakobo Anaipata Baraka ya Isaki

27 Isaki alipokuwa mzee na macho yake yalipokuwa yamekosa nguvu asiweze kuona tena, akamwita Esau mwanawe mkubwa akamwambia, "Mwanangu."

Akajibu, "Mimi hapa."

²Isaki akasema, "Mimi sasa ni mzee na sijui siku ya kifo changu.³Sasa basi, chukua silaha zako, podo na upinde, uende nyikani, ukawinde nyama pori kwa ajili yangu.⁴Uniandalie aina ya chakula kitamu nikipendacho unilettee nile, ili niweze kukubariki kabla sijafa."

⁵Basi Rebeka alikuwa akisikiliza Isaki alipokuwa akizungumza na mwanawe Esau. Esau alipoondoka kwenda nyikani kuwinda nyama pori na kuleta,⁶Rebeka akamwambia Yakobo mwanawe, "Tazama, nimemsikia baba yako akimwambia ndugu yako Esau,⁷Niletee mawindo, kisha ukaniandalie chakula kitamu nile, ili niweze kukubariki mbele za BWANA kabla sijafa."⁸Sasa, mwanangu, nisikilize kwa makini na ufanye yale ninayokuambia:⁹Nenda sasa katika kundi ukaniletee wana mbuzi wawili wazuri, ili niandalie chakula kitamu kwa ajili ya baba yako, kama vile anavyotaka.¹⁰Kisha umpelekee baba yako ale, ili apate kukubariki kabla hajafa."

¹¹Yakobo akamwambia Rebeka mama yake,

^{d33} "Shiba" maana yake ni "saba" kwa Kiebrania.

^{e33} "Beer-sheba" maana yake ni "kisima cha wale saba" yaani wale kondoo saba ambao Abrahamu aliwatoa kama ushahidi kati yake na Abimeleki.

MWANZO

"Lakini ndugu yangu Esau ana nywele mwilini, mimi nina ngozi nyororo.¹² Itakuwaje kama baba yangu akinigusa? Itaonekana kwake kama nilliyemfanyia ujanja na kuleta laana juu yangu badala ya baraka."

¹³Mama yake akamwambia, "Mwanangu, laana na iwe juu yangu. Fanya tu ninalokuambia, nenda ukaniletee hao wanambuzi."

¹⁴Kwa hiyo alikwenda akawaleta, akampa mama yake, akaandaa chakula kitamu, kama vile aliviyotaka baba yake. ¹⁵Kisha Rebeka akachukua nguo nzuri za Esau mwanawewe wa kwanza, alizokuwa nazo nyumbani, akamvika Yakobo mwanawewe mdogo. ¹⁶Pia akamfunika mikononi na sehemu laini ya shingo kwa ngozi za mbuzi. ¹⁷Hatimaye akampa Yakobo hicho chakula kitamu pamoja na mkate aliouoka.

¹⁸Akamwendea baba yake akasema, "Baba yangu."

Akajibu, "Naam, mwanangu, wewe ni nani?"

¹⁹Yakobo akamwambia baba yake, "Mimi ni Esau mzaliwa wako wa kwanza. Nimefanya kama ulivyoniambia. Tafadhali uketi, ule sehemu ya mawindo yangu ili uweze kunibariki."

²⁰Isaki akamwuliza mwanawewe. "Umepataje haraka namna hii, mwanangu?"

Akajibu, "BWANA Mungu wako amenifanikisha."

²¹Kisha Isaki akamwambia Yakobo, "Mwanangu tafadhali soga karibu nami ili nikupapase, nione kama hakika ndiwe Esau mwanangu, au la."

²²Yakobo akasogea karibu na baba yake Isaki, ambaye alimpapasa na kusema, "Sauti ni ya Yakobo, bali mikono ni ya Esau."

²³Hakumtambua, kwa sababu mikono yake ilikuwa na nywele kama ya ndugu yake Esau, kwa hiyo akambariki. ²⁴Akamwuliza, "Hivi kweli wewe ni mwanangu Esau?"

Akajibu, "Mimi ndiye."

²⁵Kisha akasema, "Mwanangu, niletee sehemu ya mawindo yako nile, ili nipate kukubariki."

Yakobo akampletea naye akala, akampletea na divai akanya. ²⁶Kisha Isaki baba yake akamwambia, "Njoo hapa, mwanangu, unibusu."

²⁷Kwa hiyo akamwendea akambusu. Isaki aliposikia harufu ya nguo zake, akambariki, akasema,

"Aha, harufu ya mwanangu
ni kama harufu ya shamba
ambalo BWANA amelibariki."

²⁸Mungu na akupe umande kutoka mbinguni
na utajiri wa duniani,

wingi wa nafaka na divai mpya.

²⁹Mataifa na yakutumikie
na mataifa yakusujudie.
Uwe bwana juu ya ndugu zako,
wana wa mama yako wakusujudie.
Walaaniwe wale wakulaanio,
nao wale wakubarikio wabarikiwe."

³⁰Baada ya Isaki kumaliza kumbariki na baada tu ya Yakobo kuondoka kwa baba yake, ndugu yake Esau akaingia kutoka mawindoni. ³¹Naye pia akaandaa chakula kitamu akampletea baba yake. Kisha akamwambia, "Baba yangu, keti ule sehemu ya mawindo yangu, ili upate kunibariki."

³²Isaki baba yake akamwuliza,

"Wewe ni nani?"

Akajibu, "Mimi ni mwanaao, mzaliwa wako wa kwanza, Esau."

³³Isaki akatetemeka kwa nguvu sana akasema, "Alikuwa nani basi, ambaye aliwinda mawindo akanletea? Nilikula kabla tu hujaja na nikambariki, naye hakika atabarikiwa!"

³⁴Esau aliposikia maneno haya ya baba yake, akalia sauti kubwa na ya uchungu na kumwambia baba yake, "Nobariki mimi, mimi pia, baba yangu!"

³⁵Lakini akasema, "Ndugu yako amekuja kwa udanganyifu na akachukua baraka yako."

³⁶Esau akasema, "Si ndiyo sababu anaitwa Yakobo? Amenidanganya mara hizi mbili: Alichukua haki yangu ya kuzaliwa na sasa amechukua baraka yangu!" Kisha aauliza, "Hukubakiza hata baraka moja kwa ajili yangu?"

³⁷Isaki akamjibu Esau, "Nimemfanya ye ye kuwa bwana juu yako, pia nimewafanya ndugu zako wote kuwa watumishi wake, nimemtegemeza kwa nafaka na divai mpya. Sasa nitaweza kukufanya nini, mwanangu?"

³⁸Esau akamwambia baba yake, "Je, baba yangu una baraka moja tu? Unibariki mimi pia, baba yangu!" Kisha Esau akalia kwa sauti kubwa.

³⁹Baba yake Isaki akamjibu, akamwambia,

"Makao yako yatakuwa
mbali na utajiri wa dunia,
mbali na umande wa mbinguni juu.

⁴⁰Utaishi kwa upanga,
nawe utamtumikia ndugu yako,
lakini wakati utakapokuwa umejikomboa,
utatupa nira yake kutoka shingoni
mwako."

Yakobo Anakimbilia kwa Labani

⁴¹Esau akawa na kinyongo dhidi ya Yakobo kwa ajili ya baraka ambazo baba yake alikuwa amembariki. Akasema moyoni mwake, "Siku za kuomboleza kwa ajili ya baba yangu zimekaribia, ndipo nitamwua ndugu yangu Yakobo."

⁴²Rebeka alipokwisha kuambiwa yale aliyyoyasema Esau mwanawe mkubwa, alimwita Yakobo mwanawe mdogo akamwambia, "Ndugu yako Esau anajifariji kwa wazo la kukuua. ⁴³Sasa basi, mwanangu, fanya nisemalo: Kimbilia haraka kwa Labani ndugu yangu kule Harani. ⁴⁴Ukae naye kwa muda mpaka ghahabu ya ndugu yako itulie. ⁴⁵Wakati ndugu yako atakapokuwa hana hasira nawe tena na amesahau uliyomtendea, nitakupelekea ujumbe urudi. Kwa nini niwapoteze wote wawili kwa siku moja?"

⁴⁶Kisha Rebeka akamwambia Isaki, "Nimechukia kuishi kwa sababu ya hawa wanawake wa Kihiti. Ikiwa Yakobo ataoa mke mionganoni mwa wanawake wa nchi hii, wanawake wa Kihiti kama hawa, sitakuwa na faida kuendelea kuishi."

28 Basi Isaki akamwita Yakobo akambariki akamwamuru akisema, "Usioe mwanamke wa Kikanaani. ²Nenda mara moja mpaka Padan-Aram, kwenye nyumba ya Bethueli baba wa mama yako. Uchukue mke katika binti za Labani ambaye ni ndugu wa mama yako. ³Mungu Mwenyezi na akubariki uwe na uzao uongezekere idadi yako upate kuwa jamii kubwa ya watu. ⁴Na akupe wewe na uzao wako baraka aliyopewa Abrahamu, upate kumiliki nchi unayoishi sasa kama mgeni, nchi ambayo Mungu alimpa Abrahamu." ⁵Kisha Isaki akamuaga Yakobo, naye akaenda Padan-Aram, kwa Labani mwana wa Bethueli Mwaramu, ndugu wa Rebeka, aliyekuwa mama wa Yakobo na Esau."

"Sasa Esau akajua kuwa Isaki amembariki Yakobo na kumtuma kwenda Padan-Aram ili achukue mke huko na kwamba alipombariki alimwamuru akisema, "Usioe mke katika binti za Wakanaani," ⁷tena kwamba Yakobo amewatii baba yake na mama yake naye amekwenda

Padan-Aram. ⁸Esau akatambua jinsi ambavyo baba yake Isaki anavyowachukia binti za Wakanaani, ⁹ndipo akaenda kwa Ishmaeli akamwoa Mahalati, ndugu wa Nebayothi na binti wa Ishmaeli mwana wa Abrahamu, kuongezea wale wake wengine aliokuwa nao.

Ndoto Ya Yakobo Huko Betheli

¹⁰Yakobo akatoka Beer-sheba kwenda Harani. ¹¹Alipofika mahali fulani, akalala hapo kwa sababu juu lilituwa limetua. Akachukua jiwe moja la mahali pale, akaliweka chini ya kichwa chake akajinyoosha akalala usingizi. ¹²Akaota ndoto ambayo aliona ngazi imesimamishwa juu ya ardhi, ncha yake ikiwa imefika mbinguni na malaika wa Mungu wakawa wakipanda na kushuka juu yake. ¹³Juu yake alisimama BWANA, akasema, "Mimi ni BWANA, Mungu wa baba yako Abrahamu na Mungu wa Isaki. Nchi ambayo umelala juu yake, nitakupa wewe na uzao wako. ¹⁴Uzao wako utakuwa kama mavumbi ya nchi, nawe utaenea upande wa magharibi na mashariki, kaskazini na kusini. Kupitia wewe na uzao wako mataifa yote ya duniani yatabarikiwa. ¹⁵Niko pamoja nawe nami nitakulinda kila uendako na nitakurudisha katika nchi hii. Sitakuacha mpaka nitakapofanya hayo niliyokuahidi."

¹⁶Yakobo alipoamka kutoka usingizini, akawaza, "Hakika BWANA yuko mahali hapa, wala mimi sikujua." ¹⁷Kwa hiyo akaogopa, akasema, "Mahali hapa panatisha kama nini! Bila shaka hapa ndipo nyumba ya Mungu ilipo, hili ni lango la mbinguni."

¹⁸Asubuhi yake na mapema, Yakobo akalichukua lile jiwe aliloliweka chini ya kichwa chake, akalisimamisha kama nguzo na kumimina mafuta juu yake. ¹⁹Mahali pale akapaita Betheli^a, ingawa mji ule hapo kwanza ulliitwa Luzu.

²⁰Kisha Yakobo akaweka nadhiri, akisema, "Kama Mungu akiwa pamoja nami na kunilinda katika safari niendayo, akinipa chakula nile na nguo nivae ²¹na nirudi salama nyumbani kwa baba yangu, hapo ndipo BWANA atakuwa Mungu wangu, ²²nalo jiwe hili nililolisimamisha kama nguzo litakuwa nyumba ya Mungu na katika yote utakayonipa nitakutolea wewe sehemu moja ya kumi."

^a¹⁹ "Betheli" maana yake "nyumba ya Mungu

Yakobo Awasi Padan Aramu

29 Kisha Yakobo akaendelea na safari yake na akafika kwenye nchi za mataifa ya mashariki. ²Huko akaona kisima katika shamba, pamoja na makundi matatu ya kondoo yamelala karibu na kisima hicho kwa sababu walikuwa wanakunywa maji kutoka kwenye kisimani hicho. Jiwe lililokuwa mdomoni mwa kisima lilikuwa kubwa. ³Wakati kondoo wanapokuwa wamekusanyika hapo, wachungaji husingirisha jiwe hilo kutoka kwenye mdomo wa kisima na kunywesha kondoo. Kisha hulirudisha jiwe mahali pake juu ya mdomo wa kisima.

⁴Yakobo aliwauliza wachungaji, "Ndugu zangu, ninyi mmetoka wapi?"

Wakamjibu, "Tumetoka Harani."

⁵Aliwaambia, "Je, mnajua Labani, mjukuu wa Nahori ?"

Wakamjibu, "Ndiyo, tunamfahamu."

⁶Kisha Yakobo akawauliza, "Je, ye ye ni mzima ?"

Wakasema, "Ndiyo, ni mzima, na hapa yu aja Raheli binti yake akiwa na kondoo."

⁷Akasema, "Tazama, jua bado liko juu, si wakati wa kukusanya kondoo. Nywesheni kondoo na mwarudishe malishoni."

⁸Walijibu, "Haiwezekani, mpaka kondoo wote wakusanyike na jiwe liwe limevingirisha kutoka mdomo wa kisima. Ndipo tutanywesha kondoo."

⁹Alipokuwa akizungumza nao, Raheli akaja pamoja na kondoo wa baba yake, kwa maana alikuwa mchunga kondoo. ¹⁰Yakobo alipomwona Raheli binti Labani, ndugu wa mama yake, pamoja na kondoo wa Labani, alikwenda na kulivingirisha jiwe kutoka mdomoni mwa kisima na kuwanywesha kondoo wa mjomba wake. ¹¹Kisha Yakobo akambusu Raheli na akaanza kulia kwa sauti. ¹²Alikuwa amemwambia Raheli kuwa ye ye alikuwa jamaa ya baba yake na kwamba ni mwana wa Rebeka. Basi Raheli alikimbia na kumweleza baba yake.

¹³Mara Labani aliposikia habari kuhusu Yakobo, mwana wa ndugu yake, aliharakisha kwenda kumlaki. Akamkumbatia na kumbusu halafu akamleta nyumbani kwake, kisha Yakobo akamwambia mambo yote. ¹⁴Ndipo Labani akamwambia, "Wewe ni nyama yangu na damu yangu mwenyewe."

Yakobo Awaoa Lea na Raheli

Baada ya Yakobo kukaa kwa Labani mwezi mzima, ¹⁵Labani akamwambia, "Kwa vile wewe

ni jamaa yangu, ndio unifanyie kazi bila ujira? Niambie ujira wako utakuwa nini."

¹⁶Labani alikuwa na binti wawili, binti mkubwa aliiwa Lea na binti mdogo aliiwa Raheli. ¹⁷Lea alikuwa na macho dhaifu, lakini Raheli alikuwa na umbo la kupendeza na mzuri wa sura. ¹⁸Yakobo akampenda Raheli, akamwambia Labani, "Nitakutumikia kwa miaka saba kwa ajili ya kumpata Raheli binti yako mdomo."

¹⁹Labani akasema, "Ni bora zaidi nikupe Raheli kuliko kumpa mtu mwingine yeyote. Kaa pamoja na mimi hapa." ²⁰Kwa hiyo Yakobo akatumika miaka saba ili kumpata Raheli, lakini ilionekana kwake kama siku chache tu kwa sababu ya upendo wake kwa Raheli.

²¹Ndipo Yakobo akamwambia Labani, "Nipe mke wangu. Muda wangu umekamilika, nami nataka nikutane naye kimwili."

²²Basi Labani akaalika watu wote wa mahali pale na akafanya karamu.

²³Lakini ilipofika jioni, akamchukua Lea binti yake akampa Yakobo, naye Yakobo akakutana naye kimwili. ²⁴Naye Labani akamtoa Zilpa mtumishi wake wa kike kuwa mtumishi wa binti yake.

²⁵Kesho yake asubuhi, Yakobo akagundua kuwa amepewa Lea! Basi Yakobo akamwambia Labani, "Ni jambo gani hili ulilonitendea? Nilikutumikia kwa ajili ya Raheli, Sivyo? Kwa nini umenidanganya?"

²⁶Labani akajibu, "Si desturi yetu kumwoza binti mdomo kabla ya kumwoza binti mkubwa. ²⁷Maliza juma la arusi ya binti huyu, kisha pia nitakupa huyu binti mdomo, kwa kutumika miaka mingine saba."

²⁸Naye Yakobo akafanya hivyo. Akamaliza juma na Lea, kisha Labani akampa Raheli binti yake kuwa mke wake. ²⁹Labani akamtoa Bilha mtumishi wake wa kike kwa Raheli ili kuwa mtumishi wake. ³⁰Pia Yakobo akakutana na Raheli kimwili, naye akampenda Raheli zaidi kuliko Lea. Yakobo akamsumikia Labani kwa miaka mingine saba.

Wana wa Yakobo

³¹BWANA alipoona kwamba Lea hapendwi, akampa watoto, lakini Raheli alikuwa tasa. ³²Lea akapata mimba akazaa mwana. Akamwita Reuben^a, kwa maana alisema, "Ni kwa sababu

^a³² "Reuben" maana yake "Ona mwana" – kwa maana Yehova ameangalia taabu yake.

BWANA ameona huzuni yangu. Hakika mume wangu sasa atanipenda.

³³Akapata tena mimba, naye alipozaa mwana, akasema, "Kwa sababu BWANA alisikia kwamba sipendwi, amenipa tena huyu mwana." Kwa hiyo akamwita Simeoni^b.

³⁴Akapata tena mimba, naye alipozaa mwana, akasema, "Sasa afadhali mume wangu ataambatana na mimi, kwa sababu nimenzalia wana watatu." Kwa hiyo akamwita Lawi^c.

³⁵Akapata tena mimba, naye alipozaa mwana, akasema, "Wakati huu nitamsifu BWANA." Kwa hiyo akamwita Yuda^d. Kisha akaacha kuzaa watoto.

30 Raheli alipoona hamzalii Yakobo watoto, akamwonea ndugu yake vivu. Hivyo akamwambia Yakobo, "Nipe watoto, la sivyo nitakufa!"

²Yakobo akamkasirikia akamwambia, "Je, mimi ni badala ya Mungu, ambaye amekuzuia usizae watoto?"

³Ndipo Raheli akamwambia, "Hapa yupo Bilha, mtumishi wangu wa kike. Kutana naye kimwili ili aweze kunizalia watoto na kwa kupitia yeze mimi pia niweze kuwa na uzao."

⁴Hivyo Raheli akampa Yakobo Bilha awe mke wake. Yakobo akakutana naye kimwili, ⁵akapata mimba naye akamzalia mwana. ⁶Ndipo Raheli akasema, "Mungu amenipatia haki yangu, amesikiliza maombi yangu na kunipa mwana." Kwa sababu hiyo akamwita Dani^a.

⁷Bilha mtumishi wa kike wa Raheli akapata mimba tena akamzalia Yakobo mwana wa pili. ⁸Ndipo Raheli akasema, "Nilikuwa na mashindano makubwa na ndugu yangu, nami nimeshindira." Kwa hiyo akamwita Naftali^b.

⁹Lea alipoona kuwa amekoma kuzaa watoto, alimchukua mtumishi wake wa kike Zilpa naye akampa Yakobo awe mke wake. ¹⁰Mtumishi wa Lea yaani Zilpa, akamzalia Yakobo mwana. ¹¹Ndipo Lea akasema, "Hii ni bahati nzuri ilioye!" Kwa hiyo akamwita Gadi.

¹²Mtumishi wa kike wa Lea akamzalia Yakobo mwana wa pili. ¹³Ndipo Lea aliposema,

^b³³ "Simeoni" maana yake "Anasikia" – kwa sababu Bwana alisikia kwamba sipendwi kama Raheli ataungana nami.

^c³⁴ "Lawi" maana yake "nimeunganishwa" – mume wangu

^d³⁵ "Yuda" maana yake "sifa" – Nitamsifu Yehova.

^a⁶ "Dani" maana yake "anahukumu" – Mungu amenipatia haki angu."

^b⁸ "Naftali" maana yake "Nimeshindana nami nimeshindira."

"Jinsi gani nilivyo na furaha! Wanawake wataniita furaha." Kwa hiyo akamwita Asheri^c.

¹⁴Wakati wa kuvuna ngano, Reuben iakaenda shambani akakuta tunguja, ambazo alizileta kwa Lea mama yake. Raheli akamwambia Lea, "Tafadhalii nakuomba unipe baadhi ya tunguja za mwanaao."

¹⁵Lakini Lea akamwambia, "Haikukutosha kumtwaa mume wangu? Je, utachukua na tunguja za mwanangu pia?"

Raheli akasema, "Vema sana." Yakobo atakutana nawe kimwili leo usiku, kwa malipo ya tunguja za mwanaao." ¹⁶Kwa hiyo Yakobo alipokuja kutoka shambani jioni ile, Lea akaenda kumlaki, akamwambia, "Lazima ukutane nami kimwili. Nimekukodisha kwa tunguja za mwanangu." Kwa hiyo akakutana naye kimwili usiku ule.

¹⁷Mungu akamsikiliza Lea, naye akapata mimba akamzalia Yakobo mwana wa tano.

¹⁸Ndipo Lea akasema, "Mungu amenizawadia kwa kumpa mume wangu mtumishi wangu wa kike." Kwa hiyo akamwita Isakari^d.

¹⁹Lea akapata mimba tena akamzalia Yakobo mwana wa sita. ²⁰Ndipo Lea aliposema, "Mungu amenizawadia kwa zawadi ya thamani sana. Wakati huu mume wangu ataniheshimu kwa sababu nimenzalia wana sita." Kwa hiyo akamwita Zabulonie^e.

²¹Baadaye akamzaa mtoto wa kike akamwita Dina^f.

²²Ndipo Mungu akamkumbuka Raheli, akasikia maombi yake na akafungua tumbo lake.

²³Akapata mimba na akamzaa mwana na kusema, "Mungu ameniondolea aibu yangu."

²⁴Akamwita Yosefug na kusema, "BWANA na anipe mwana mwingine."

Makundi ya Yakobo Yaongezeka

²⁵Baada ya Raheli kumzaa Yosefu, Yakobo akamwambia Labani, "Nipe ruhusa nirudi katika nchi yangu. ²⁶Nipe wake zangu na watoto, ambao nimetumika kuwapata, nami niende zangu. Unajua ni kazi kiasi gani ambayo nimekufanyia."

^c¹³ "Asheri" maana yake "Furaha."

^d¹⁸ "Isakari" maana yake "Zawadi" yaani Mungu amenizawadia.

^e²⁰ "Zabuloni" maana yake "heshima", alisema sasa mume wangu ataniheshimu na kuishi nami.

^f²¹ "Dina" maana yake "tetea haki" – Mungu amenitetea katika mashindano yangu.

^g²⁴ "Yosef" maana yake "Yeye na aongeze" – Mungu na aniongezee.

²⁷Lakini Labani akamwambia, "Ikiwa nimepata kibali machoni pako, tafadhali ukae. Nimegundua kwa njia ya uaguzi kwamba BWANA

amenibariki kwa sababu yako." ²⁸Akaongeza kumwambia, "Taja ujira wako nami nitakulipa."

²⁹Yakobo akamwambia, "Unajua jinsi ambavyo nimekutumikia na jinsi ambavyo wanyama wako walivyolishwa vizuri chini ya uangalizi wangu. ³⁰Kidogo ulichokuwa nacho kabla sijaja kimeongezeka sana, naye BWANA amekubariki popote nilipokuwa. Lakini sasa, ni lini nitashughulikia mambo ya nyumba yangu mwenyewe?"

³¹Labani akamwuliza, "Nikupe nini?"

Yakobo akamjibu, "Usinipe chochote lakini kama utanifanya jambo hili moja, nitaendelea kuchunga na kuyaangalia makundi yako. ³²Niruhusu nipite katika makundi yako yote leo niondoe humo kila kondoo mwenye mabakabaka au madoadoa, kila mwana kondoo mweusi na kila mbuzi mwenye madoadoa au mabakabaka. Hawa watakuwa ujira wangu. ³³Uadilifu wangu utanishuhudia siku zizazo, kila utakapochunguza ujira ambaa umenilipa mimi. Mbuzi ye yote wangu ambaye hana mabakabaka wala madoadoa, au mwanaakondoo ambaye si mweusi, atahesabika ameibwa."

³⁴Labani akasema, "Ninakubali na iwe kama ulivyo sema." ³⁵Siku ile ile Yakobo akawaondoa beberu wote waliokuwa na mistari au madoadoa na mbuzi wake wote waliokuwa na mistari au madoadoa (wote waliokuwa na alama nyeupe juu yao) na wanakondoo weusi wote, akawaweka chini ya uangalizi wa wanawe. ³⁶Kisha Labani akamwacha Yakobo kwa mwendo wa safari ya siku tatu kati yake na Yakobo, wakati Yakobo akiendelea kuchunga lile kundi la Labani lililobaki.

³⁷Hata hivyo, Yakobo, akachukua fito mbichi zilizokatwa wakati huo huo za miti ya mlubna, mlozi na mwaramoni akazibambua ili mistari myeupe ionekane katika fito hizo. ³⁸Kisha akaweka fito alizozibambua kwenye mabirika yote ya kunyweshea mifugo, ili ziwe mbele ya makundi walipokuja kunywa maji. Wanyama walipokuja kunywa maji, hali wakiwa wanahitaji mbegu, ³⁹wakapandwa hizo fito zikiwa mbele yao, wanyama walipata mimba mbele ya hizo fito, walizaa wanyama wenye mistari, madoadoa na mabakabaka. ⁴⁰Yakobo akawatenga wadogo wa kundi peke yao, lakini akazielekeza nyuso za hao waliobaki kwenye wale wenye mistari na

weusi waliokuwa mali ya Labani. Hivyo akatenga makundi yake mwenyewe na wala hakuwachanganya na wanyama wa Labani. ⁴¹Kila mara wanyama wenye nguvu walipohitaji mbegu, Yakobo aliweka zile fito kwenye mabirika mbele ya hao wanyama, ili wapandwe karibu na hizo fito, ⁴²lakini ikiwa wanyama walikuwa wadhaifu hakuziweka hizo fito. Hivyo wanyama dhaifu wakawa wa Labani na wanyama wenye nguvu wakawa wa Yakobo. ⁴³Kwa njia hii Yakobo akastawi sana, tena akawa na makundi makubwa, watumishi wa kike na wa kiume na ngamia na punda.

Yakobo Akimbia Kutoka kwa Labani

31 Yakobo akawasikia wana wa Labani wakisema, "Yakobo amechukua kila kitu kilichokuwa cha baba yetu naye amepata utajiri huu wote kutokana na vile vilivyokuwa mali ya baba yetu." ²Yakobo akatambua kwamba moyo wa Labani kwake haukuwa kama ulivyokuwa mwanzo.

³Ndipo BWANA akamwambia Yakobo, "Rudi katika nchi ya baba zako na kwa watu wako, nami nitakuwa pamoja nawe."

⁴Hivyo Yakobo akatuma ujumbe kwa Raheli na Lea waje machungani yalikokuwa makundi yake. ⁵Akawaambia, "Naona moyo wa baba yenu kwangu sivyo kama ulivyokuwa mwanzoni, lakini Mungu wa baba yangu amekuwa pamoja nami. ⁶Mnajua kwamba nimemtumikia baba yenu kwa nguvu zangu zote, ⁷hata hivyo baba yenu amenidanganya kwa kubadilisha ujira wangu mara kumi. Hata hivyo, Mungu hakumruhusu kunidhuru. ⁸Kama alisema, 'Wenye madoadoa watakuwa ujira wako,' basi makundi yote yalizaa wenye madoadoa, kama alisema, 'Wenye mistari watakuwa ujira wako,' basi makundi yote yalizaa wenye mistari. ⁹Hivyo Mungu amechukua mifugo ya baba yenu na amenipa mimi.

¹⁰Wakati fulani majira ya kuzaliana niliota ndoto ambayo niliinua macho na kuona kwamba wale mabeberu waliokuwa wakipanda kundi walikuwa wa mistari, madoadoa na mabakabaka. ¹¹Malaika wa Mungu akaniambia katika ndoto, 'Yakobo.' nikamjibu, 'Mimi hapa,' ¹²akasema, 'Inua macho yako uone wale mabeberu wote wanaopanda kundi wana mistari, madoadoa au mabakabaka, kwa maana nimeona yale yote ambayo Labani amekuwa akikutendea. ¹³Mimi ndiye Mungu wa Betheli, ulikomiminia ile nguzo mafuta na pale mahali

uliponiwekea nadhiri. Sasa ondoka katika nchi hii mara moja urudi katika nchi uliyozaliwa."

¹⁴Ndipo Raheli na Lea wakajibu, "Je bado tu tunalo fungu lo lote katika urithi wa nyumba ya baba yetu? ¹⁵Je, ye ye hatuhesabu sisi kama wageni? Sio kwamba ametuza tu, bali ametumia hata na vile viliviyolipa kwa ajili yetu. ¹⁶Hakika utajiri wote amba Mungu ameuchukua kutoka kwa baba yetu ni mali yetu na watoto wetu. Hivyo fanya lo lote lile Mungu alilokua mambia."

¹⁷Ndipo Yakobo akawapandisha watoto wake na wake zake juu ya ngamia, ¹⁸naye akawaswaga wanyama wote mbele yake pamoja na vitu vyote aliviyokuwa amechuma huko Padan-Aram kwenda kwa baba yake Isaki katika nchi ya Kanaani.

¹⁹Labani alipokuwa amekwenda kukata kondoo wake manyoya, Raheli aliiba miungu ya nyumba ya baba yake. ²⁰Zaidi ya hayo, Yakobo alimdaganya Labani Mwaramu kwa kutokumwambia kwamba anakimbia. ²¹Hivyo akakimbia pamoja na vitu vyote aliviyokuwa navyo na kuvuka Mto Eufrati akaelekeea nchi ya vilima katika Gileadi.

Labani Amfuatilia Yakobo

²²Siku ya tatu Labani akaambiwa kwamba Yakobo amekimbia. ²³Akichukua jamaa zake, akamfuatia Yakobo kwa siku saba na kumkuta kwenye nchi ya vilima katika Gileadi. ²⁴Ndipo Mungu akamjia Labani Mwaramu katika ndoto usiku na kumwambia, "Jihadhari usiseme neno lo lote kwa Yakobo, liwe zuri au baya."

²⁵Yakobo alikuwa amepiga hema lake katika nchi ya vilima katika Gileadi wakati Labani alipomkuta, Labani na jamaa yake wakapiga kambi huko pia. ²⁶Ndipo Labani akamwambia Yakobo, "Umfanya nini? Umenidanganya na umewachukua binti zangu kama mateka katika vita. ²⁷Kwa nini ulikimbia kwa siri na kunidanganya? Kwa nini hukuniambia ili nikauge kwa furaha na nyimbo za matari na vinubi? ²⁸Hata hukuniruhusu niwabusu wajukuu zangu na kuwaaga binti zangu. Umefanya kitu cha kipumbavu. ²⁹Nina uwezo wa kukudhuru, lakini usiku uliopita Mungu wa baba yako alisema nami, 'Akaniambia, 'Jihadhari, usiseme neno lolote kwa Yakobo liwe zuri au baya.' ³⁰Sasa umeondoka kwa sababu umetamani kurudi nyumbani kwa baba yako. Lakini kwa nini umeliba miungu yangu?"

³¹Yakobo akamjibu Labani, "Niliogopa, kwa

sababu nilifikiri ungeweza kuninyang'anya binti zako kwa nguvu. ³²Lakini kama ukimkuta ye yote aliye na miungu yako, hataishi. Mbele ya jamaa yetu, angalia mwenyewe uone kama kuna cho chote chako hapa nilicho nacho, kama kipo, kichukue." Basi Yakobo hakujuwa kwamba Raheli alikuwa ameiba hiyo miungu.

³³Kwa hiyo Labani akaingia ndani ya hema la Yakobo na ndani ya hema la Lea na ndani ya hema la watumishi wawili wa kike, lakini hakukuta cho chote. Baadaye alipotoka katika hema la Lea, akaingia hema la Raheli. ³⁴Basi Raheli ndiye aliyekuwa amechukua ile miungu ya nyumbani kwao na kuiweka katika matandiko ya ngamia na kukalia. Labani akatafuta kila mahali kwenye hema lakini hakupata cho chote.

³⁵Raheli akamwambia baba yake, "Usikasirike, bwana wangu kwa kuwa siwezi kusimama ukiwepo, niko katika hedhi." Labani akatafuta lakini hakuweza kuipata miungu ya nyumbani kwake.

³⁶Yakobo akakasirika na kumshutumu Labani, akisema, "Uhalifu wangu ni nini?" Akamwuliza Labani, "Ni dhambi gani niliyofanya hata unaniwinda? ³⁷Sasa kwa kuwa umepekua vitu vyangu vyote umepata nini kilicho cha nyumbani mwako? Kiweke hapa mbele ya jamaa yako na yangu, nao waamue kati yetu sisi wawili.

³⁸Mpaka sasa nimekuwa pamoja nawe miaka ishirini. Kondoo wako na mbuzi wako hawajaharibu mimba, wala sijala kondoo waume kutoka katika makundi yako. ³⁹Sikukuletea mfugo aliyeraruliwa na wanyama pori, nilibeba hasara mimi mwenyewe. Tena ulinidai malipo kwa cho chote kilichoibwa mchana au usiku. ⁴⁰Hii ndiyo iliyokuwa hali yangu: Niliumia kwa joto la mchana na baridi usiku, pia usingizi ulinipaa. ⁴¹Ilikuwa hivi kwa miaka ile ishirini niliyokuwa nyumbani kwako. Nilikutumikia miaka ile kumi na minne kwa ajili ya binti zako wawili, miaka sita kwa ajili ya makundi yako, nawe ulibadilisha ujira wangu mara kumi. ⁴²Kama Mungu wa baba yangu, Mungu wa Abrahamu na Hofu ya Isaki, hakuwa pamoja nami, hakika ungenifukuza mikono mitupu. Lakini Mungu ameona taabu yangu na kazi ngumu ya mikono yangu, naye usiku uliopita amekukemea."

⁴³Labani akamjibu Yakobo, "Wanawake hawa ni binti zangu, watoto hawa ni watoto wangu na makundi haya ni makundi yangu. Vyote unavyoviona ni vyangu. Lakini hata hivyo ninaweza kufanya nini kuhusu hawa binti zangu,

au kuhusu watoto waliowazaa? ⁴⁴Njoo sasa na tufanye agano, wewe na mimi, na liwe kama shahidi kati yetu."

⁴⁵Hivyo Yakobo akachukua jiwe akalisimamisha kama nguzo. ⁴⁶Akawaambia jamaa yake, "Kusanyeni mawe." Hivyo wakachukua mawe na kuyakusanya yakawa lundo, wakala chakula hapo karibu na hilo lundo. ⁴⁷Labani akaliita Yegarsahadutha^a na Yakobo akaliita Galeedi^b.

⁴⁸Labani akasema, "Lundo hili ni shahidi kati yako na mimi leo." Ndiyo maana likaitwa Galeedi. ⁴⁹Pia liliitwa Mispa^c, kwa sababu alisema, "BWANA na aweke ulinzi kati yako na mimi wakati kila mmoja akiwa mbali na mwingine. ⁵⁰Kama ukiwatenda mabaya binti zangu au ukioa wake wengine zaidi ya binti zangu, hata ingawa hakuna hata mmoja aliye pamoja nasi, kumbuka kwamba Mungu ni shahidi kati yako na mimi."

⁵¹Pia Labani akamwambia Yakobo, "Hili ndilo lundo, na hii ndiyo nguzo niliyoisimamisha kati yako na mimi. ⁵²Lundo hili ni shahidi na nguzo hii ni shahidi, kwamba sitavuka lundo hili kuja upande wako kukudhuru, nawe kwamba hutavuka lundo hili na nguzo hii kuja upande wangu kunidhuru. ⁵³Mungu wa Abrahamu na Mungu wa Nahori, Mungu wa baba zao, aamue kati yetu."

Hivyo Yakobo akaapa kwa jina la Hofu ya baba yake Isaki. ⁵⁴Yakobo akatoa dhabihu juu ya kilima na akawaalika jamaa zake kula chakula. Baada ya kula, wakalala huko.

⁵⁵Kesho yake asubuhi na mapema, Labani akawabusu wajukuu zake, binti zake na kuwabariki. Kisha akaondoka akarudi nyumbani.

Yakobo Ajiandaa Kukutana na Esau

32 Yakobo pia akaondoka akaenda zake, malaika wa Mungu wakakutana naye. ²Yakobo alipowaona, akasema, "Hii ni kambi ya Mungu!" Kwa hiyo akapaita mahali pale Mahanaimu^a.

³Yakobo akatuma wajumbe kumtangulia kwa Esau ndugu yake huko Seiri, katika nchi ya Edomu. ⁴Akawaagiza akisema: "Hili ndilo mtakalomwambia bwana wangu Esau: 'Mtumishi wako Yakobo anasema, nimekuwa nikiishi

^a⁴⁷ "Yegarsahadutha" maana yake ni "Lundo la Ushahidi" kwa Kiaramu.

^b⁴⁷ "Galeedi" maana yake ni "Lundo la Ushahidi" kwa kiebrania.

^c⁴⁹ "Mispa" maana yake "Mnara wa Ulinzi."

^{a2} "Mahanaimu" maana yake "kambi mbili."

pamoja na Labani na nimekuwako huko mpaka sasa. ⁵Ninao ng'ombe na punda, kondoo na mbuzi, watumishi wa kiume na wa kike. Sasa ninatuma ujumbe huu kwa bwana wangu, ili nipate kibali machoni pako.' "

⁶Wajumbe waliporudi kwa Yakobo, wakamwambia, "Tulikwenda kuonana na ndugu yako Esau, naye sasa anakuja kukulaki akifuatana na wanaume mia nne."

⁷Kwa hofu kuu na huzuni, Yakobo akagawanya watu aliokuwa nao katika makundi mawili, pia akagawanya makundi ya kondoo na mbuzi, ya vile vile ng'ombe na ngamia. ⁸Yakobo alifikiri, "Kama Esau akija na kushambulia kundi moja, kundi lililobaki litaweza likanusurika."

⁹Ndipo Yakobo akaomba, "Ee Mungu wa baba yangu Abrahamu, Mungu wa baba yangu Isaki, Ee BWANA, ambaye uliniambia, 'Rudi katika nchi yako na jamaa yako, nami nitakufanya ustawi,' ¹⁰mimi sistahili fadhili na uaminifu wako wote ulionitendea mimi mtumishi wako. Nilikuwa na fimbo tu mkononi mwangu nilipovuka mto huu wa Jordani, lakini sasa ninayo makundi mawili. ¹¹Nakuomba, uniockoe na mkono wa ndugu yangu Esau, kwa maana ninaogopa kuwa atakuja kunishambulia, pia mama pamoja na watoto wao. ¹²Lakini umeshasema, 'Hakika nitakufanya ustawi na kuufanya uzao wako kuwa mwingi kama mchanga wa baharini ambaio hauwezi kuhesabika!'

¹³Akalala pale usiku ule, mionganini mwa vitu alivyokuwa navyo, akachagua zawadi kwa ajili ya Esau ndugu yake: ¹⁴Mbuzi waume ishirini na mbuzi wake 200, kondoo waume ishirini na kondoo wake 200. ¹⁵Ngamia wake thelathini pamoja na ndama zao, ng'ombe wake arobaini na mafahali kumi, punda wake ishirini na punda waume kumi. ¹⁶Akaviweka chini ya uangalizi wa watumishi wake, kila kundi peke yake na kuwaambia, "Nitangulieni na kuacha nafasi kati ya makundi."

¹⁷Akamwagiza yule aliyetangulia kuwa, "Ndugu yangu Esau atakapokutana nawe na kukuuliza, 'Wewe ni wa nani? Unakwenda wapi? Wanyama hawa wote mbele yako ni mali ya nani?' ¹⁸Ndipo utakaposema, 'Ni mali ya mtumishi wako Yakobo. Ni zawadi ambazo zimetumwa kwa bwana wangu Esau, naye anakuja nyuma yetu.'

¹⁹Akamwagiza pia yule mtumishi wa kundi la pili, la tatu na yale mengine yote yallyofuata akiwaambia, "Mtamwambia Esau maneno hayo

hayo mtakapokutana naye. ²⁰Hakikisheni mmesema, 'Mtimishi wako Yakobo anakuja nyuma yetu.' Kwa kuwa alifikiri, 'Nitawenza kumtuliza kwa zawadi hizi ninazotanguliza, hatimaye, nitakapomwona, huenda atanikubali.' ²¹Kwa hiyo zawadi za Yakobo zilitangulia mbele yake, lakini yeye mwenyewe alilala kambini usiku ule.

Yakobo Ashindana Mweleka na Mungu

²²Usiku ule Yakobo akaamka akawachukua wake zake wawili, watumishi wake wawili wa kike na wanawe kumi na mmoja na akavuka kivuko cha Yaboki. ²³Baada ya kuwavusha ng'ambo ya kijito, alivusha pia mali zake zote. ²⁴Kwa hiyo Yakobo akaachwa peke yake na mtu mmoja akashikana naye mweleka mpaka mapambazuko. ²⁵Yule mtu alipoona kuwa hawezi kumshinda, aligusa kiungio cha nyonga ya Yakobo kwa hiyo nyonga yake ikateguka wakati alipokuwa akishikana mweleka na yule mtu. ²⁶Ndipo yule mtu akasema, "Niache niende, kwa kuwa ni mapambazuko."

Lakini Yakobo akajibu, "Sitakuacha uende usiponibariki."

²⁷Yule mtu akamwuliza, "Jina lako nani?"

Akajibu, "Yakobo."

²⁸Ndipo yule mtu akasema, "Jina lako halitakuwa tena Yakobo, bali Israeli^b, kwa sababu umeshindana na Mungu na watu pia nawe umeshinda."

²⁹Yakobo akasema, "Tafadhali niambie jina lako."

Lakini akajibu, "Kwa nini kuniuliza jina langu?" Ndipo akambariki huko.

³⁰Kwa hiyo Yakobo akapaita mahali pale Peniel^c, akasema, "Ni kwa sababu nimemwona Mungu uso kwa uso na bado maisha yangu yameokoka."

³¹Jua lilikuwa linachomoza Yakobo alipoondoka Penueli, naye alikuwa akichechemea kwa sababu ya nyonga yake. ³²Kwa hiyo mpaka leo Waisraeli hawali mshipa ulioungana na kiungio cha nyonga, kwa sababu kiungio cha nyonga ya Yakobo kiliteguliwa karibu na mshipa huo.

^{b28} "Israeli" maana yake "Yeye ashindanaye na Mungu."

^{c30} "Peniel" maana yake "uso wa Mungu" ambalo ni sawa na Penueli kwa Kiebrania.

Yakobo Akutana na Esau

33 Yakobo akainua macho akamwona Esau akija na watu wake mia nne, kwa hiyo akawagawanya watoto kati ya Lea, Raheli na wale watumishi wake wawili wa kike. ²Akawaweka wale watumishi wa kike na watoto wao mbele, Lea na watoto wake wakafuata, Raheli na Yosefu wakaja nyuma. ³Yeye mwenyewe akatangulia mbele na kusujudu mara saba alipomkaribia ndugu yake.

⁴Lakini Esau akamkimbia Yakobo kumlaki na kumkumbatia, akamwangukia shingoni na kumbusu. Nao wakalia. ⁵Esau akainua macho akawaona wale wanawake na watoto. Akauliza, "Hawa uliofuatana nao ni nani?"

Yakobo akamjibu, "Ni watoto ambaa Mungu amempa mtumishi wako kwa neema."

⁶Kisha wale watumishi wa kike na watoto wao wakakaribia na kusujudu. ⁷Kisha Lea na watoto wake wakaja na kusujudu. Mwisho wa wote wakaja Yosefu na Raheli, nao pia wakasujudu.

⁸Esau akauliza, "Una maana gani kuhusu makundi hayo yote niliyokutana nayo?"

Akasema, "Ni ili kupata kibali machoni pako, bwana wangu."

⁹Lakini Esau akamwambia, "Ndugu yangu, tayari nina wingi wa mali. Ulivyo navyo viwe vyako mwenyewe."

¹⁰Yakobo akasema, "La hasha! Tafadhali, kama nimepata kibali machoni pako, upokee zawadi hii kutoka kwangu. Kwa maana kuuona uso wako, ni kama kuuona uso wa Mungu, kwa kuwa umenipokea kwa takabali kubwa. ¹¹Tafadhali ukubali zawadi ilijoletwa kwako, kwa kuwa Mungu amenineemesha na ninavyo vyote ninavyohitaji." Kwa sababu Yakobo alisisitiza,

¹²Ndipo Esau akasema, "Na tuendelee na safari, nitakuwa pamoja nawe."

¹³Lakini Yakobo akamwambia, "Bwana wangu unajua kwamba watoto ni wachanga na kwamba ni lazima nitunze hawa kondoo wake na ng'ombe wanaonyonyesha. Wakipelekwa kwa haraka hata kama ni kwa siku moja tu, wanyama wote watakufa. ¹⁴Hivyo bwana wangu umtangulie mtumishi wako, wakati mimi nikija polepole kwa mwendo wa makundi yaliyo mbele yangu na mwendo wa watoto, mpaka nifike kwa bwana wangu huko Seiri.

¹⁵Esau akamwambia, "Basi na niwaache baadhi ya watu wangu pamoja nawe."

Yakobo akauliza, "Lakini kwa nini ufanye hivyo, niache tu nipate kibali machoni pa bwana

wangu."

¹⁶Hivyo siku hiyo Esau akashika njia akarudi Seiri. ¹⁷Pamoja na hayo, Yakobo akaenda Sukothi, mahali alipojijengea makazi kwa ajili yake na mabanda kwa ajili ya mifugo yake. Hii ndiyo sababu sehemu ile inaitwa Sukothia^a.

¹⁸Baada ya Yakobo kutoka Padan-Aramu, alifika salama katika mji wa Shekemu huko Kanaani na kuweka kambi yake karibu na mji. ¹⁹Akanunua kiwanja kutoka kwa wana wa Hamori, baba wa Shekemu, kwa bei ya vipande mia vya fedha, ambapo alipiga hema lake. ²⁰Pale akajenga madhabahu na kupaita, El-Elohe-Israeli^b.

Dina na Washekemu

34 Basi Dina, binti wa Yakobo aliyezaliwa na Lea, akatoka nje kuwatembelea wanawake wa nchi ile. ²Ikawa Shekemu mwana wa Hamori Mhivi, mtawala wa eneo lile alipomwona, akamchukua na kumnajisi. ³Moyo wake ukavutwa sana kwa Dina binti Yakobo, akampenda huyu msichana na akazungumza naye kwa kumbembeleza. ⁴Shekemu akamwambia baba yake Hamori, "Nipatie msichana huyu awe mke wangu."

⁵Yakobo aliposikia kwamba binti yake Dina amenajisiwa, wanawe walikuwa mashambani wakichunga mifugo yake, kwa hiyo akalinyamazia jambo hilo mpaka waliporudi nyumbani.

⁶Kisha Hamori baba yake Shekemu akaenda kuzungumza na Yakobo. ⁷Basi wana wa Yakobo walikuwa wamerudi kutoka mashambani mara tu waliposikia kilichotokea. Walikuwa wamejawa na huzuni na ghadhabu, kwa sababu Shekemu alikuwa amefanya jambo la aibu katika Israeli kwa kukutana kimwili na binti wa Yakobo, kitu ambacho hakingepasa kufanyika.

⁸Lakini Hamori akawaambia, "Moyo wa mwanangu Shekemu umeelekea kwa binti yenu. Tafadhalii mpeni awe mke wake. ⁹Oaneni na sisi, tupeni binti zenu nanyi mchukue binti zetu. ¹⁰Mwaweza kuishi kati kati yetu, nchi ni wazi kwenu. Ishini ndani yake, fanyeni biashara humu na mjipatie mali."

¹¹Kisha Shekemu akamwambia baba yake Dina pamoja na ndugu zake, "Na nipate kibali

^a¹⁷ "Sukothi" maana yake "vibanda."

^b²⁰ "El-Elohe-Israeli" maana yake "Mungu, Mungu wa Israeli au Mwenye Nguvu ni Mungu wa Israeli."

machoni penu, nami nitawapa chochote mtakachosema. ¹²Niambieni kiasi cha mahari na zawadi nitakayoleta, hata iwe kubwa kiasi gani, nami nitawalipa chochote mtakachodai. Nipeni tu huyu msichana awe mke wangu."

¹³Kwa sababu ndugu yao Dina alikuwa amenajisiwa, wana wa Yakobo wakajibu kwa udanganyifu walipozungumza na Shekemu pamoja na baba yake Hamori. ¹⁴Wakawaambia, "Hatuwezi kufanya jambo kama hili, hatuwezi kumtoa dada yetu kwa mtu ambaye hakutahiriwa. Hiyo itakuwa aibu kwetu. ¹⁵Tutakuruhusu kwa sharti moja tu, kwamba mtakuwa kama sisi kwa kuwatahiri wanaume wenu wote. ¹⁶Kisha tutawapa binti zetu na sisi tutawachukua binti zenu. Tutaishi kwenu na tutakuwa watu wamoja nanyi. ¹⁷Lakini mkikataa kutahiriwa, tutamchukua ndugu yetu na kuondoka."

¹⁸Pendekezo lao likawa jema kwa Hamori na Shekemu mwanawewe. ¹⁹Kijana mdogo, ambaye alikuwa ameheshimiwa kati ya wote walioishi nyumbani mwa baba yake, hakupoteza muda kufanya waliyoyasema, kwa sababu alikuwa amependezwa sana na binti Yakobo. ²⁰Kwa hiyo Hamori na Shekemu mwanawewe walikwenda kwenye lango la mji kuzungumza na wenzao wa mjini. ²¹Wakasema, "Hawa watu ni marafiki kwetu, tuwaruhusu waishi katika nchi yetu na kufanya biashara ndani yake, nchi ina nafasi tele kwa ajili yao. Tunaweza kuo a binti zao. Nao wanaweza kuo a binti zetu. ²²Lakini watu hao watakuwa tayari kukubali kuishi nasi kama watu wamoja nao kwa sharti kwamba wanaume wetu watahiriwe, kama wao. ²³Je, si mifugo yao, mali zao na wanyama wao wengine wote watakuwa wetu? Basi na tuwape kibali, nao wataishi mionganii mwetu."

²⁴Wanaume wote waliotoka nje ya lango la mji walikubaliana na Hamori na mwanae Shekemu na kila mwanaume katika mji ule alitahiriwa.

²⁵Baada ya siku tatu, wakati wote wakiwa wangali katika maumivu, wana wawili wa Yakobo, yaani Simeoni na Lawi, ndugu zake Dina, wakachukua panga zao nakuvamia mji ambaa haukutazamia vita, wakaua kila mwanaume. ²⁶Wakawaaua Hamori na mwanawewe Shekemu kwa upanga kisha wakamchukua Dina kutoka nyumba ya Shekemu na kuondoka. ²⁷Wana wa Yakobo walipita juu ya maiti na katika kuteka nyara mji ule ambamo dada yao

alikuwa amenajisiwa.²⁸Wakachukua kondoo na mbuzi, ng'ombe, punda na kila kitu kilichokuwa chao ndani ya mji ule na mashambani.²⁹Walichukua utajiri wao wote pamoja na wanawake na watoto wao, wakachukua nyara kila kitu ndani ya nyumba zao.

³⁰Kisha Yakobo akawaambia Simeoni na Lawi, "Mmeleta taabu kwangu kwa kunifanya ninuke kama uvundo kwa Wakanaani na Waperizi, watu waishio katika nchi hii. Sisi ni wachache, kama wakiunganisha nguvu zao dhidi yangu na kunishambulia, mimi na nyumba yangu tutaangamizwa."

³¹Lakini wakamjibu, "Je, ilikuwa vema kumtendea dada yetu kama kahaba?"

Yakobo Arudi Betheli

35 Kisha Mungu akamwambia Yakobo, "Panda uende Betheli ukakae huko na ukamjengee Mungu madhabahu huko, ye ye aliyeutokea ulipokuwa unamkimbia Esau ndugu yako."

²Hivyo Yakobo akawaambia watu wa nyumbani mwake pamoja na wote waliokuwa naye, "londoeni miungu ya kigeni ile iliyoko kati kati yenu, jitakaseni na mkabdalilishe nguo zenu.³Kisha njoni, twende Betheli, mahali nitakapomjengea Mungu madhabahu, aliyenijibu katika siku ya shida yangu, ambaye amekuwa pamoja nami po pote nilipokwenda."⁴Kwa hiyo wakampa Yakobo miungu yote ya kigeni waliyokuwa nayo pamoja na pete zilizokuwa masikioni mwao, Yakobo akavizika chini ya mti wa mwaloni huko Shekemu.⁵Kisha wakaondoka na hofu ya Mungu ikwapata miji yote iliyowazunguka kwa hiyo hakuna aliywafuatia.

⁶Yakobo na watu wote waliokuwa pamoja naye wakafika Luzu, (ndio Betheli) katika nchi ya Kanaani. ⁷Huko akajenga madhabahu na akapaita mahali pale El-Bethelia^a, kwa sababu mahali pale ndipo Mungu alipojifunua kwake alipokuwa akimkimbia ndugu yake.

⁸Wakati huu Debora, mlezi wa Rebeka, akafa na akazikwa chini ya mti wa mwaloni ulioko chini ya Betheli. Kwa hiyo pakaitwa Alon-Bakuthib^b.

⁹Baada ya Yakobo kurudi kutoka Padan-Aramu, Mungu alimtokea tena na kumbariki.

¹⁰Mungu akamwambia, "Jina lako ni Yakobo, lakini hutaitwa tena Yakobo, jina lako litakuwa Israeli." Kwa hiyo akamwita Israeli.

^{a7} "El-Betheli" maana yake "Mungu wa Betheli."

^{b8} "Alon-Bakuthi" maana yake "Mwaloni wa kilio."

¹¹Mungu akamwambia, "Mimi ndimi Mungu Mwenye Nguvu, ukazae na kuongezeka. Taifa na jamii ya mataifa itatoka kwako, nao wafalme watatoka viunoni mwako.¹²Nchi niliyowapa Abrahamu na Isaki nakupa wewe pia, nami nitawapa wazao wako baada yako."¹³Kisha Mungu akapanda juu kutoka kwake mahali pale alipozungumza naye.

¹⁴Yakobo akasimamisha nguzo ya jiwe mahali pale Mungu alipozungumza naye, akamimina sadaka ya kinywaji juu yake, pia akamimina mafuta juu yake.¹⁵Yakobo akapaita mahali pale Mungu alipozungumza naye Bethelic.

Vifo vya Raheli na Isaki

¹⁶Kisha wakaondoka Betheli. Walipokuwa umbali fulani kabla ya kufika Efratha, Raheli akaanza kusikia uchungu na alipata shida kuu.¹⁷Alipokuwa katika shida hii katika kujifungua, mkunga akamwambia, "Usiogope, kwa sababu umempata mwana mwingine."¹⁸Hapo alipopumua pumzi yake ya mwisho, kwa maana alikuwa akifa, akamwita mwanawe Benoni^d. Lakini babaye akamwita Benyaminie.

¹⁹Kwa hiyo Raheli akafa, akazikwa kando ya njia iendayo Efrathi (ndio Bethlehemu.)²⁰Juu ya kaburi lake, Yakobo akasimamisha nguzo, ambayo mpaka leo inatambulisha kaburi la Raheli.

²¹Israeli akaendelea tena na safari yake na kupiga hema mbele ya Ederi. ²²Wakati Israeli alipokuwa akiishi katika nchi ile, Reuben ni mwanawe alikutana kimwili na suria wa baba yake aitwaye Bilha, Israeli akasikia jambo hili.

Yakobo alikuwa na wana kumi na wawili:

²³Wana wa Lea walikuwa:

Reuben mzaliwa wa kwanza wa Yakobo, Simeoni, Lawi, Yuda, Isikari na Zabuloni.

²⁴Wana wa Raheli walikuwa:

Yosefu na Benyamini.

²⁵Wana waliozaliwa na Bilha mtumishi wa kike wa Raheli walikuwa:

Dani na Naftali.

²⁶Wana waliozaliwa na Zilpa mtumishi wa kike wa Lea walikuwa:

Gadi na Asheri.

^{c15} "Betheli" maana yake "nyumba ya Mungu."

^{d18} "Benoni" maana yake "mwana wa mkono wangu wa kuume."

^{e18} "Benyamini" maana yake "Mwana wa mkono wangu wa kuume."

MWANZO

Hawa walikuwa wana wa Yakobo, waliozaliwa kwake akiwa Padan-aramu.

²⁷Yakobo akarudi nyumbani kwa baba yake Isaki huko Mamre, karibu na Kiriath-arba (yaani Hebron), ambapo walikuwa wameishi Abraham na Isaki. ²⁸Isaki aliishi miaka 180. ²⁹Kisha Isaki akafa akiwa mzee wa miaka mingi. Basi wanawe Esau na Yakobo wakamzika.

Wazao wa Esau

36 Hivi ndivo vizazi vya Esau (yaani, Edomu).

²Esau akaoa wake kutoka miongoni mwa wanawake wa Kanaani: Ada binti wa Eloni Mhiti, Oholibama binti wa Ana na mjukuu wa kike wa Sibeoni Mhivi, ³pia akaoa Basemathi binti wa Ishmaeli na dada yake Nebayothi.

⁴Ada akamzalia Esau Elifasi, Basemathi akamzaa Reueli, ⁵Oholibama akamzaa Yeushi, Yalami na Kora. Hawa ndio wana wa Esau waliozaliwa kwake huko Kanaani.

⁶Esau akawachukua wake zake, watoto wake wa kiume na wa kike na wote wa nyumbani mwake, mifugo yake pamoja na wanyama wake wengine wote na mali yake yote ambayo alikuwa ameipata akiwa Kanaani, akahamia katika nchi iliyo mbali na Yakobo ndugu yake. ⁷Mali zao zilikuwa nyangi sana kiasi kwamba haikuwa rahisi wao kuishi pamoja, nchi waliokuwa wakiishi isingewatosha wote kwa ajili ya mifugo yao. ⁸Kwa hiyo Esau (ambaye ni Edomu) aliishi katika nchi ya kilima huko Seiri.

⁹Hawa ndio wazao wa Esau, baba wa Waedomu, katika nchi ya kilima cha Seiri.

¹⁰Haya ndiyo majina ya wana wa Esau:

Elifazi, mwana wa Esau ambaye mkewe Ada alimzalia na Reueli, mwana wa Esau ambaye mkewe Basemathi alimzalia.

¹¹Wana wa Elifazi ni:

Temani, Omari, Sefo, Gatamu na Kenazi.

¹²Elifazi mwana wa Esau alikuwa pia na suria aliyeitwa Timna, ambaye alimzalia Amaleki. Hawa waliokuwa wajukuu wa Ada mke wa Esau.

¹³Wana wa Reueli ni:

Nahathi, Zera, Shama na Miza. Hawa ndio waliokuwa wajukuu wa Basemathi mkewe Esau.

¹⁴Wana wa Oholibama mkewe Esau, binti Ana

aliye mjukuu wa Sibeoni aliymzalia Esau ni: Yeushi, Yalamu na Kora.

¹⁵Hawa ndio waliokuwa wakuu mionganoni mwa wazao wa Esau.

Wakuu wa wana wa Elifazi, mzaliwa wa kwanza wa Esau ni:

Temani, Omari, Sefo, Kenazi, ¹⁶Kora Gatamu na Amaleki.

Hawa ndio waliokuwa wakuu waliotoka kwa Elifazi huko Edomu, waliokuwa wajukuu wa kiume wa Ada.

¹⁷Wakuu wa wana wa Reueli mwana wa Esau ni:

Nathani, Zera, Shama na Miza. Hawa ndio wakuu waliotoka kwa Reueli huko Edomu, waliokuwa wajukuu wa kiume wa Basemathi mkewe Esau.

¹⁸Wakuu wa wana wa Esau ambao mkewe Oholibama alimzalia ni:

Yeushi, Yalamu na Kora. Hawa ndio wakuu waliotoka kwa mke wa Esau, Oholibama binti Ana.

¹⁹Hawa ndio waliokuwa wana wa Esau (ndiye Edomu), na hawa ndio waliokuwa wakuu wao.

²⁰Hawa ndio walikuwa wana wa Seiri Mhori, waliokuwa wakiishi katika nchi ile:

Lotani, Shobali, Sibeoni, Ana, ²¹Dishoni, Eseri na Dishani. Hawa ndio wana wa Seiri huko Edomu waliokuwa wakuu walitoka kwa Wahori.

²²Wana wa Lotani walikuwa:

Hori na Homamu. Timna alikuwa dada yake Lotani.

²³Wana wa Shobali walikuwa:

Alvani, Manahathi, Ebali, Shefo na Onamu.

²⁴Wana wa Sibeoni walikuwa:

Aiya na Ana. Huyu Ana ndiye aliyeugundua chemchemi ya maji moto jangwani alipokuwa akichunga punda za Sibeoni baba yake.

²⁵Watoto wa Ana walikuwa:

Dishoni na Oholibama binti wa Ana.

²⁶Wana wa Dishoni walikuwa:

Hemdani, Eshbani, Ithrani na Kerani.

²⁷Wana wa Ezeri walikuwa:

Bilhani, Zaavani na Akani.

²⁸Wana wa Dishani walikuwa:

Usi na Arani

²⁹Hawa ndio waliokuwa wakuu wa Wahori:

Lotani, Shobali, Sibeoni, Ana, ³⁰Dishoni,

Ezeri na Dishani. Hawa ndio walikuwa wakuu wa Wahori, kufuatana na makundi yao katika nchi ya Seiri.

Watawala wa Edomu

³¹Wafuataao ni wafalme waliotawala Edomu kabla ya mfalme yejote wa Israeli kutawala:

³²Bela mwana wa Beiri alikuwa mfalme wa Edomu. Mji wake uliitwa Dinhaba.

³³Bela alipokufa, nafasi yake ya ufalme ikashikwa na Yobabu mwanawe Zera kutoka Bosra.

³⁴Yobabu alipokufa, Hushamu kutoka nchi ya Watemani akatawala baada yake.

³⁵Hushamu alipokufa, Hadadi mwana wa Bedadi, ambaye alikuwa ameshinda Midiani katika nchi ya Moabu, akatawala baada yake. Mji wake uliitwa Avithi.

³⁶Hadadi alipokufa, Samla kutoka Masreka akawa mfalme baada yake.

³⁷Samla alipokufa, Shauli kutoka Rehoboti ng'ambo ya Mto Eufrati akatawala baada yake.

³⁸Shauli alipokufa, Baal-Hanani mwana wa Akburi alitawala badala yake.

³⁹Baal-Hanani mwana wa Akburi alipokufa, Hadadi akatawala baada yake. Mji wake uliitwa Pau, mke wake aliitwa Mehetabeli binti Matredi, binti Me-Zahabu.

⁴⁰Hawa ndio wakuu waliotokana na Esau, kwa jina, kufuatana na koo zao na nchi zao:

Timna, Alva, Yethethi, ⁴¹Oholibama, Ela, Pinoni, ⁴²Kenazi, Femani, Mibsari, ⁴³Magdieli na Iramu. Hawa walikuwa ndio wakuu wa Edomu, kufuatana na makazi yao katika nchi waliyoimili.

Huyu ndiye aliye kuwa Esau baba wa Waedomu.

Ndoto za Yosefu

37 Yakobo akaishi Kanaani katika nchi ambayo baba yake alikuwa ameishi.

²Zifuatazo ni habari za Yakobo.

Yosefu, kijana wa miaka kumi na saba, alikuwa akichunga makundi ya kondoo na mbuzi pamoja na ndugu zake wa mama wengine, yaani wana wa Bilha na wana wa Zilpa wake za baba yake, naye akawa akimletea baba yake taarifa mbaya kuhusu hao ndugu zake.

³Basi, Israeli akampenda Yosefu kuliko ye yote mionganini mwa kaka zake, kwani ni mwanawe wa uzeeni, akamshonea joho lililorembwa vizuri sana. ⁴Ndugu zake walipoona kwamba baba yao anampenda Yosefu kuliko ye yote mwingine mionganini mwa, walimchukia na hawakusema naye neno lo lote jema.

⁵Yosefu akaota ndoto, naye alipowaeleza ndugu zake, wakamchukia zaidi. ⁶Akawaambia, "Sikilizeni ndoto niliyoota: ⁷Tulikuwa tukifunga miganda ya nafaka shambani, ghafla mganda wangu ukasimama wima, wakati miganda yenu ilizunguka na kuuinamia."

⁸Ndugu zake wakamwambia, "Wewe unakusudia kututawala? Hivi kweli wewe utatutawala sisi?" Wakaongeza kumchukia zaidi kwa sababu ya ndoto yake pamoja na yale aliyoaambia.

⁹Kisha akaota ndoto nydingine, akawaambia ndugu zake akisema, "Sikilizeni, nimeota ndoto nydingine, wakati huu juu, mwezi na nyota kumi na moja zilikuwa zinanisujudia."

¹⁰Alipomwambia baba yake pamoja na ndugu zake, baba yake akamkemea akisema, "Ni ndoto gani hii uliyoota? Hivi kweli mama yako na mimi na ndugu zako tutakuja kukusujudia wewe hadi nchi?" ¹¹Ndugu zake wakamwonea wivu, lakini baba yake akaliweka jambo hilo moyoni.

Yosefu Anauzwa na Ndugu Zake

¹²Basi, ndugu zake walikuwa wamekwenda kuchunga makundi ya baba yao karibu na Shekemu, ¹³naye Israeli akamwambia Yosefu, "Kama ujuavyo, ndugu zako wanachunga makundi huko karibu na Shekemu. Njoo, nitakutuma kwao."

Yosefu akajibu, "Vema sana niko tayari."

¹⁴Kwa hiyo akamwambia, "Nenda uone kama mambo yote ni salama kwa ndugu zako na makundi, kisha uniletee habari." Ndipo akamtuma Yosefu kutoka Bonde la Hebron.

Yosefu alipofika Shekemu, ¹⁵mtu mmoja akamkuta akizunguka-zunguka mashambani na akamwuliza, "Unatafuta nini?"

¹⁶Akajibu, "Ninawatafuta ndugu zangu. Unaweza kuniambia wanachunga wapi makundi yao?"

¹⁷Yule mtu akajibu, "Wamehama hapa, nimesikia wakisema, 'Twende Dothani.' "

Kwa hiyo Yosefu akawafutilia ndugu zake na kuwakuta karibu na Dothani. ¹⁸Ndugu zake walipomwona akiwa mbali, kabla hajawafikia,

wakapanga shauri baya la kumwua.

¹⁹Wakaambiana, "Yule mwota ndoto anakuja! ²⁰Njoni sasa, tumwue na kumtupa katika shimo mojawapo na tuseme kwamba mnyama mkali amemraru. Kisha tutaona matokeo ya ndoto zake."

²¹Reuben alipositia jambo hili, akajaribu kumwokoa kutoka mikononi mwao akasema, "Tusiutoe uhai wake, ²²tusimwage damu yo yote. Mtupeni katika shimo lilitoko hapa jangwani, lakini msimguse." Reuben ali sema hivyo ili amwokoe kutoka mikononi mwao kisha amrudishe nyumbani kwa baba yake.

²³Kwa hiyo Yosefu alipowafikia ndugu zake, walimvua lile joho lake, lile joho lilitorembwa vizuri alilokuwa amevaa. ²⁴Kisha wakamchukua wakamtupa katika shimo. Wakati huo shimo lilikuwa tupu, halikuwa na maji ndani yake.

²⁵Walipokaa ili wale chakula chao, wakainua macho wakaona msafara wa Waishmaeli ukija kutoka Gileadi. Ngamia wao walikuwa wamepakizwa mizigo ya vikolezo, uvumba na manemanne, nao walikuwa njiani kuvipeleka Misri.

²⁶Yuda akawaambia ndugu zake, "Tutafaidi nini ikiwa tutamwua ndugu yetu na kuificha damu yake? ²⁷Njoni, tumwuze kwa hawa Waishmaeli, tusimguse kwa kuwa hata hivyo, ye ye ni ndugu yetu, nyama yetu na damu yetu wenye. Ndugu zake wakakubali. ²⁸Kwa hiyo wale wafanya biashara Wamidiani walipofika, pale ndugu zake wakamtoa Yosefu kutoka kwenye lile shimo na kumuza kwa shekeli ishirini^a za fedha kwa wale Waishmaeli, ambao walimpeleka Misri.

²⁹Ruben ali porudi kutazama kwenye lile shimo na kuona kwamba Yosefu hayupo, alirarua nguo zake. ³⁰Akawarudia ndugu zake na kusema, "Kijana hayuko mle! Nielekee wapi sasa?"

³¹Kisha wakalichukua lile joho la Yosefu, wakachinja mbuzi na kulichovya katika damu. ³²Wakalichukua lile joho lilitorembwa vizuri na kuli peleka kwa baba yao na kusema, "Tumeliokota hili joho. Uchunguze uone kama ni la mwanaao."

³³Baba yao akalitambua akasema, "Hili ni joho la mwanangu! Mnyama mkali amemraru. Hakika Yosefu ameraruliwa vipande vipande."

³⁴Kisha Yakobo akararua nguo zake, akavaa nguo ya gunia na kumwombolezea

mwanawe kwa siku nyingi. ³⁵Wanawe wote na binti zake wakaja kumfariji, lakini hakukubali kufarijiwa. Akasema, "Hapani nitamwombolezea mwanangu mpaka nimfikie kaburini." Kwa hiyo baba yake akaendelea kumilia.

³⁶Wakati ule ule, Wamidiani wakamwuza Yosefu huko Misri kwa Potifa mmojawapo wa maafisa wa Farao, mkuu wa ulinzi.

Yuda na Tamari

38 Wakati ule, Yuda akawaacha ndugu zake akaenda kuishi na Hira Mwadulami. ²Huko Yuda akakutana na binti wa Kikanaani aitwaye Shua akamwoa na akakutana naye kimwili, ³akapata mimba akamzaa mwana, ambaye alimwita Eri. ⁴Akapata mimba tena, akamzaa mwana na kumwita Onani. ⁵Akamzaa mwana mwingine tena, akamwita Shela. Huyu alimzalia mahali paitwapo Kezibu.

⁶Yuda akampatia Eri, mzaliwa wake wa kwanza mke, aitwaye Tamari. ⁷Lakini Eri, mzaliwa wa kwanza wa Yuda alikuwa mwovu machoni pa BWANA, kwa hiyo BWANA akamwua.

⁸Kisha Yuda akamwambia Onani, "Kutana kimwili na mke wa ndugu yako na utimize wajibu wako kwake kama mke wa ndugu yako ili umpatie ndugu yako uzao." ⁹Lakini Onani alijua kwamba uzao haungekuwa wake, kwa hiyo kila alipokutana kimwili na mke wa ndugu yake, alimwaga chini mbegu za kiume ili asimpatie ndugu yake uzao. ¹⁰Alichofanya kilikuwa kiovu machoni pa BWANA, hivyo, pia BWANA akamwua Onani.

¹¹Kisha Yuda akamwambia Tamari mkwewe, "Ishi kama mjane nyumbani mwa baba yako mpaka mwanangu Shela atakapokua." Kwa maana alifikiri, "Angeweza kufa pia kama ndugu zake." Kwa hiyo Tamari alikwenda kuishi nyumbani kwa baba yake.

¹²Baada ya muda mrefu mke wa Yuda binti wa Shua akafariki. Baada ya msiba, Yuda alikwenda Timna, kwa watu waliokuwa wakikata kondoo wake manyoya, naye alifuatana na rafiki yake Hira Mwadulami.

¹³Tamari alipoambiwa, "Baba mkwe wako yuko njiani kwenda Timna kukata kondoo wake manyoya," ¹⁴alivua mavazi yake ya ujane, akajifunika kwa shela ili asifahamike, akaketi kwenye mlango wa Enaimu, ambao upo njiani kuelekea Timna. Akafanya hivyo kwa sababu aliona kwamba ingawa Shela amekua, lakini

^a²⁸ "Shekeli ishirini" ni sawa na kilo 0.2.

alikuwa hajakabidhiwa kwake kuwa mkewe.

¹⁵Yuda alipomwona, alifikiri ni kahaba, kwa sababu alikuwa amefunika uso wake. ¹⁶Pasipo kutambua kwamba alikuwa mkwe wake akamwendea kando ya njia na kumwambia, "Njoo sasa, nikutane na wewe kimwili."

Yule mkwewe akamwuliza, "Utanipa nini nikutana nawe kimwili?"

¹⁷Akamwambia, "Nitakutumia mwanambuzi kutoka kundi langu."

Akamwuliza, "Utanipa kitu chochote kama amana mpaka utakapompeleka?"

¹⁸Akamwuliza, "Nikupe amana gani?"

Akamjibu, "Pete yako na kamba yake pamoja na fimbo iliyio mkononi mwako." Kwa hiyo akampa vitu hivyo kisha akakutana naye kimwili, naye akapata mimba yake. ¹⁹Tamari akaondoka, akavua shela yake akavaa tena nguo zake za ujane.

²⁰Wakati ule ule, Yuda akamtuma rafiki yake Mwadulami apeleke yule mwanambuzi ili arudishiwe amana yake kutoka kwa yule mwanamke, lakini yule rafiki yake hakumkuta yule mwanamke. ²¹Akawauliza watu wanaoishi mahali pale, "Yuko wapi yule kahaba aliye kuwa kando ya barabara hapa Enaimu?"

Wakamjibu, "Hajawahi kuwepo mwanamke ye yote kahaba hapa."

²²Kwa hiyo akamrudia Yuda na kumwambia, "Sikumpata. Zaidi ya hayo, watu wanaoishi mahali pale walisema 'Hapakuwahi kuwepo mwanamke ye yote kahaba hapa.'

²³Kisha Yuda akasema, "Mwache avichukue vitu hivyo, ama sivyo tutakuwa kichekesho. Hata hivyo, nilimpelekea mwanambuzi, lakini hukumkuta."

²⁴Baada ya miezi mitatu Yuda akaambiwa, "Tamari mkweo ana hatia ya kuwa kahaba, na matokeo yake ana mimba."

Yuda akasema, "Mtaoeni nje na achomwe moto hadi afe!"

²⁵Alipokuwa akitolewa nje, akatuma ujumbe kwa baba mkwe wake kusema, "Nina mimba ya mtu mwenye vitu hivi," akaongeza kusema, "Angalia kama utatambua kwamba pete hii na kamba yake pamoja na fimbo hii ni nya nani."

²⁶Yuda akavitambua na kusema, "Yeye ana haki kuliko mimi, kwa kuwa sikumkabidhi kwa mwanangu Shela ili awe mkewe." Tangu hapo hakukutana naye kimwili tena.

²⁷Wakati ulipofika wa kujifungua, kukawa na wana mapacha tumboni mwake. ²⁸Alipokuwa akijifungua, mmoja akatoa mkono wake nje, kwa

hiyo muuguzi akachukua uzi mwekundu na kuufunga mkononi mwa yule mtoto akasema, "Huyu ametoka kwanza." ²⁹Lakini alipourudisha mkono wake ndugu yake akaanza kutoka naye akasema, "Hivi ndivyo ulivyotoka kwa nguvu!" Akaitwa Peresi. ³⁰Kisha ndugu yake, aliye kuwa na uzi mwekundu mkononi, akatoka naye akaitwa Zera.

Yosefu na Mke wa Potifa

39 Wakati huu Yosefu alikuwa amechukuliwa mpaka Misri. Mmisri aliyeitwa Potifa aliye kuwa mmojawapo wa maafisa wa Farao, mkuu wa ulinzi, akamnunua Yosefu kutoka kwa Waishimaeli waliomleta Misri.

²BWANA alikuwa pamoja na Yosefu, naye akastawi, Yosefu akaishi nyumbani kwa bwana wake Mmisri. ³Potifa alipoona kuwa BWANA alikuwa pamoja na Yosefu na kwamba BWANA alimfanikisha kwa kila kitu alichokifanya, ⁴Yosefu alipata kibali machoni pa Potifa, akamfanya mhudumu wake. Potifa akamweka kuwa msimamizi wa nyumba yake, naye akamkabidhi kuwa mwangalizi wa kila kitu alichokuwa nacho. ⁵Kuanzia wakati huo Potifa alipomweka Yosefu kuwa msimamizi wa nyumba na mali zake zote alizokuwa nazo, BWANA alibariki nyumba ya Potifa kwa sababu ya Yosefu. Baraka ya BWANA ilikuwa juu ya kila kitu alichokuwa nacho Potifa, nyumbani na shambani. ⁶Kwa hiyo Potifa akamwachia Yosefu uangalizi wa kila kitu alichokuwa nacho, Yosefu alipokuwa katika uongozi, Potifa hakuwa na sababu ya kujishughulisha na kitu chochote isipokuwa chakula alichokula.

Yosefu alikuwa mwenye umbo zuri na sura ya kuvutia, ⁷baada ya kitambo mke wa Potifa akamtamani Yosefu akamwambia, "Njoo, ukutane nami kimwili!"

⁸Lakini Yosefu akakataa. Akamwambia yule mwanamke, "Mimi nikiwa katika uongozi, bwana wangu hahusiki na kitu chochote katika nyumba hii, kila kitu alichoko nacho amenikabidhi. ⁹Hapa nyumbani hakuna aliye mkuu kuliko mimi. Bwana wangu hakunizuilla kitu chochote isipokuwa wewe, kwa kuwa wewe ni mke wake. Nitawezaje basi kufanya uovu huu na kutenda dhambi dhidi ya Mungu?" ¹⁰Ingawa yule mwanamke aliendelea kumshawishi Yosefu siku baada ya siku, Yosefu alikataa kukutana naye kimwili wala kukaa karibu naye.

¹¹Siku moja Yosefu akaingia ndani ya

nyumba kufanya kazi zake, wala hapakuwepo na mfanyakazi yeyote ndani ya nyumba.¹²Mke wa Potifa akashika vazi alilokuwa amevaa Yosefu, akamwambia, "Njoo tukutane kimwili!" Lakini Yosefu akaacha vazi lake mkononi mwa huyo mwanamke, akatoka nje ya nyumba akikimbia.

¹³Wakati yule mwanamke alipoona kwamba Yosefu amemwachia vazi lake mkononi na kukimbia nje ya nyumba,¹⁴akawaita watumishi wake wa nyumbani, akawaambia, "Tazameni, Huyu Mwebrania ameletwa hapa kutudhihaki! Aliingia hapa ndani ili akutane nami kimwili, lakini nikapiga kelele.¹⁵Aliposikia kelele za kuomba msaada, akaacha vazi lake kando yangu akakimbilia nje."

¹⁶Yule mwanamke akaliweka lile vazi karibu naye mpaka Potifa aliporudi nyumbani.¹⁷Ndipo akamweleza kisa hiki, akisema: "Yule mtumwa wa Kiebrania uliyetuletea alinijia ili kunidhiahaki.¹⁸Lakini mara nilipopiga kelele kuomba msaada, akaliacha vazi lake kando yangu akakimbia nje ya nyumba."

¹⁹Wakati Potifa aliposikia kisa hiki mkewe alichomweleza, akisema, "Hivi ndivyo mtumwa wako alivyonitenda." Hasira ya Potifa ikawaka.²⁰Potifa akamchukua Yosefu na kumweka gerezani, mahali ambapo wahalifu wa mfalme walikuwa wamefungwa.

Lakini wakati Yosefu alipokuwa huko gerezani,²¹BWANA alikuwa pamoja naye, akamhurumia na kumpa kibali mbele ya msimamizi wa gereza.²²Kwa hiyo msimamizi wa gereza akamweka Yosefu awe mkuu wa wafungwa pamoja na kusimamia yote ambayo yalitendeka mle gerezani.²³Msimamizi wa gereza hakujishughulisha tena na kitu chochote kilichokuwa chini ya uangalizi wa Yosefu, kwa sababu BWANA alikuwa pamoja na Yosefu akimfanikisha kwa kila kila alichofanya.

Mnyweshaji na Mwokaji

40 Baada ya muda, mnyweshaji na mwokaji wa mfalme wa Misri, wakamkosea bwana wao, mfalme wa Misri.²Farao akawakasirikia hawa maafisa wake wawili, mnyweshaji mkuu na mwokaji mkuu,³akawaweka chini ya ulinzi katika nyumba ya mkuu wa kikosi cha ulinzi katika gereza lile lile alimofungwa Yosefu.⁴Mkuu wa kikosi cha ulinzi akawakabidhi kwa Yosefu, naye akawahudumia.

Walipokuwa wamekaa chini ya ulinzi kwa muda,⁵kila mmoja wa hao wawili, yaani

mnyweshaji na mwokaji wa mfalme wa Misri, waliokuwa wamewekwa gerezani, waliota ndoto usiku mmoja na kila ndoto ilikuwa na maana yake tofauti.

⁶Yosefu alipowajia asubuhi yake, akawaona kwamba walikuwa na huzuni.⁷Ndipo Yosefu akawauliza maofisa hao wa Farao waliokuwa chini ya ulinzi pamoja naye nyumbani mwa bwana wake, akasema, "Mbona nyuso zenu zimejaa huzuni leo?"

⁸Wakamjibu, "Sisi sote tulioita ndoto, lakini hakuna mtu yeyote wa kuzifasiri."

Ndipo Yosefu akawaambia, "Je, kufasiri ndoto si kazi ya Mungu? Niambieni ndoto zenu."

⁹Basi mkuu wa wanyweshaji akamweleza Yosefu ndoto yake. Akamwambia, "Katika ndoto yangu niliona

mzabibu mbele yangu,¹⁰nao mzabibu ulikuwa na matawi matatu. Mara tu ulipoanza kuchipua, maua yalichanua na vishada vyake vikawa zabibu zilizoiva.¹¹Kikombe cha Farao kilikuwa mkononi mwangu, nikazitwaa zabibu, nikazikamua katika kikombe cha Farao na nikaweka kikombe mkononi mwake."

¹²Yosefu akamwambia, "Hii ndiyo maana yake, matawi matatu ni siku tatu.¹³Katika siku hizi tatu, Farao atakutoa gerezani na kukuweka tena kwenye nafasi yako, nawe utaweka kikombe cha Farao mikononi mwake, kama vile ulivyokuwa unafanya ulipokuwa mnyweshaji wake.¹⁴Lakini wakati mambo yatakapokuwia mazuri, unikumbuke unifanyie wema, useme mema juu yangu kwa Farao ili niondoke huku gerezani.¹⁵Kwa maana nilichukuliwa kwa nguvu kutoka nchi ya Waebrania, na hata hapa nilipo sikufanya lolote linalostahili niwekwe gerezani."

¹⁶Yule mwokaji mkuu alipoona kuwa Yosefu amefasiri ikiwa na maana nzuri, akamwambia Yosefu, "Mimi pia niliota ndoto: Kichwani mwangu kulikuwepo vikapu vitatu nya mikate.¹⁷Katika kikapu cha juu kulikuwa na aina zote za vyakula vilivyookwa kwa ajili ya Farao, lakini ndege walikuwa wakivila kutoka kwenye kikapu nilichokuwa nimebeba kichwani."

¹⁸Yosefu akamwambia, "Hii ndiyo maana yake, vikapu vitatu ni siku tatu.¹⁹Katika siku hizi tatu, Farao atakata kichwa chako na kukutundika juu ya mti. Nao ndege watakula nyama ya mwili wako."

²⁰Mnamo siku ya tatu, ilikuwa kumbukumbu ya kuzaliwa kwa Farao, akawaandalia maafisa wake wote karamu. Akawatoa gerezani mnyweshaji mkuu na mwokaji mkuu akawaweka

mbele ya maafisa wake: ²¹Ndipo akamrudisha mnyweshaji kwenye nafasi yake, ili aweke kikombe mikononi mwa Farao tena, ²²lakini akamwangika yule mwokaji mkuu, sawasawa na jinsi Yosefu alivyowaambia katika tafsiri yake.

²³Pamoja na hayo, mnyweshaji mkuu hakumkumbuka Yosefu bali alimsahau.

Ndoto za Farao

41 Baada ya miaka miwili kamili kupita, Farao aliota ndoto: alikuwa amesimama kando ya mto Nile, ²wakati ng'ombe saba, wazuri na wanono, walitokea mtoni wakajilisha kwenye manyasi. ³Baada yao ng'ombe wengine saba, wabaya na waliokonda, wakatokea mtoni Nile wakasimama kando ya wale wanono ukingoni mwa mto. ⁴Wale ng'ombe wabaya na waliokonda wakawala wale saba wazuri na wanono. Kisha Farao akaamka.

⁵Farao akaingia usingizini tena akaota ndoto ya pili: Akaona masuke saba ya nafaka, yenze afya na mazuri, yanakua katika bua moja. ⁶Baadaye, masuke mengine saba yakachipua, yakiwa membamba yaliyonyaushwa na upepo wa mashariki. ⁷Masuke yale membamba yakameza yale masuke saba yenze afya na yaliyojaa. Basi Farao akaamka kutoka usingizini, kumbe ilikuwa ndoto.

⁸Asubuhi yake, alifadhaika akilini, hivyo akawaita waaguzi wote pamoja na watu wenye busara wa Misri. Walipokuja, Farao akawaeleza ndoto zake, lakini hakuna hata mmoja aliyeweza kumfasiria.

⁹Ndipo mnyweshaji mkuu alipomwambia Farao, "Leo nimekumbushwa kuhusu kosa langu. ¹⁰Wakati fulani Farao aliwakasirikia watumishi wake, akanifunga mimi na mwokaji mkuu katika nyumba ya mkuu wa ulinzi. ¹¹Kila mmoja wetu aliota ndoto katika usiku mmoja na kila ndoto ilikuwa na maana yake tofauti. ¹²Basi kijana wa Kiebrania alikuwa pamoja nasi huko, alikuwa mtumishi wa mkuu wa kikosi cha ulinzi. Tulimweleza ndoto zetu, naye akatufasiria, akitupa kila mtu tafsiri ya ndoto yake. ¹³Nayo mambo yakawa sawa kabisa na jinsi aliyotufasiria ndoto zetu. Mimi nilirudishwa kazini mwangu na huyo mtu mwininge akaangikwa."

¹⁴Basi, Farao akatuma Yosefu aitwe, naye akatolewa kifungoni haraka. Baada ya kunyoa na kubadilisha nguo zake akaenda mbele ya Farao.

¹⁵Farao akamwambia Yosefu, "Nimeota

ndoto, wala hakuna mta hata mmoja anayeweza kuifasiri. Lakini nimesikia ikisemwa kwa habari yako kwamba unapoelezwa ndoto waweza kuifasiri."

¹⁶Yosefu akamjibu Farao, "Siwezi kuifasiri, lakini Mungu atampa Farao jibu analolihitaji."

¹⁷Kisha Farao akamwambia Yosefu, "Katika ndoto yangu nilikuwa nimesimama ukingoni mwa mto Nile, ¹⁸nikawaona ng'ombe saba, wazuri na wanono, wakijitokeza kutoka mtoni wakaja kujilisha kwenye manyasi. ¹⁹Baada ya hao, ng'ombe wengine saba wakatokea wadhaifu, wabaya sana na waliokonda. Kamwe sikuwahi kuona ng'ombe wabaya jinsi hiyo katika nchi yote ya Misri. ²⁰Hao ng'ombe waliokonda na wabaya sana wakawala wale ng'ombe saba walionona walijitokeza kwanza. ²¹Lakini hata baada ya kuwala, hakuna mta ambaye angeweza kusema kwamba wamekula, bado walioneckana wabaya kama mwanzoni. Kisha nikaamka kutoka usingizini.

²²"Pia katika ndoto zangu nilliona masuke saba ya nafaka, yamejaa na mazuri, yanakua katika bua moja. ²³Baada ya hayo masuke mengine saba yakachipua, yaliyonyauka, membamba na yamekaushwa na upepo wa mashariki. ²⁴Yale masuke membamba ya nafaka yakayameza yale masuke saba mazuri yaliyojaa nafaka. Nimewaeleza waaguzi, wala hakuna ye yote aliyweweza kunifasiria."

²⁵Ndipo Yosefu akamwambia Farao, "Ndoto za Farao ni ndoto iyo hiyo moja, Mungu amemfunulia Farao jambo analokusudia kufanya karibuni. ²⁶Ng'ombe saba wazuri ni miaka saba, nayo masuke saba mazuri yaliyojaa nafaka ni miaka saba, ni ndoto iyo hiyo moja. ²⁷Ng'ombe saba waliokonda na wabaya wale walijitokeza baadaye ni miaka saba, vivyo hivyo masuke saba ya ngano yaliyodhoofika na kukaushwa na upepo wa mashariki, ni miaka saba ya njaa.

²⁸"Ni kama vile nilivymwambia Farao: Mungu amemwonyesha Farao jambo analokusudia kufanya karibuni. ²⁹Miaka saba ya neema inakuja katika nchi yote ya Misri, ³⁰lakini itafuata miaka saba ya njaa. Ndipo neema yote ya Misri itasahaaulika na njaa itaikumba nchi.

³¹Neema iliyokuwa katika nchi haitakumbukwa, kwa sababu njaa itakayofuata itakuwa kali mno.

³²Sababu ya ndoto kumjia Farao kwa namna mbili ni kwamba jambo hilo Mungu ameshaamua kwa hakika, naye Mungu atalifanya karibuni.

³³"Basi sasa Farao na atafute mta mwenye akili na hekima ili amweke kuwa msimamizi wa

nchi ya Misri.³⁴ Farao na aweke wenyе amri nchini kote wakusanye moja ya tano ya mavuno ya Misri katika miaka hii saba ya neema.

³⁵ Wakusanye chakula chote katika miaka hii saba ya neema inayokuja na kuhifadhi nafaka chini ya mamlaka ya Farao, iwe akiba ya chakula katika miji.³⁶ Chakula hiki kitakuwa akiba ya tahadhari kwa ajili ya nchi, ili kitumike katika ile miaka saba ya njaa itakayokuja Misri, ili nchi isiharibiwe na njaa.”

³⁷ Mpango huu ulionekana mzuri kwa Farao na kwa maafisa wake wote. ³⁸ Hivyo Farao akawauliza, “Je tunaweza kumpata ye yote kama mtu huyu, ambaye Roho wa Mungu yumo ndani yake?”

³⁹ Ndipo Farao akamwambia Yosefu, “Maadam Mungu amekufunulia yote haya, hakuna mwingine ye yote mwenye akili na hekima kama wewe. ⁴⁰ Wewe utakuwa msimamizi wa jumba langu la kifalme, na watu wangu wote watatii amri zako. Ni kuhusu kiti cha ufalme tu, nitakuwa mkuu kuliko wewe.”

Yosefu Msimamizi wa Misri

⁴¹ Kwa hiyo Farao akamwambia Yosefu, “Sasa nakuweka uwe msimamizi wa nchi yote ya Misri.” ⁴² Ndipo Farao akaivua pete yake ya mhuri kutoka kidoleni mwake na kuivalisha katika kidole cha Yosefu. Akamvika majoho mazuri ya kitani safi na mkufu wa dhahabu shingoni mwake. ⁴³ Akampandisha katika gari lake la farasi kama msaidizi wake, watu wakatangulia wakishangilia, wakisema, “Achieni njia!” Ndivyo Farao alivyomweka Yosefu kuwa msimamizi wa nchi yote ya Misri.

⁴⁴ Kisha Farao akamwambia Yosefu, “Mimi ni Farao, lakini pasipo neno lako, hakuna mtu mwenye ruhusa kuinua mkono au mguu katika nchi yote ya Misri.” ⁴⁵ Farao akamwita Yosefu Safenath-panea, pia akampa Asenathi binti Potifera, kuhani wa mji wa Oni, kuwa mke wake. Ndipo Yosefu akaitembelea nchi yote ya Misri.

⁴⁶ Yosefu alikuwa na miaka thelathini alipoingia katika utumishi wa Farao mfalme wa Misri. Naye Yosefu akatoka mbele ya Farao akasafiri katika nchi yote ya Misri. ⁴⁷ Katika ile miaka saba ya neema nchi ilizaa mazao kwa wingi sana. ⁴⁸ Yosefu akakusanya chakula chote kilichozalishwa katika ile miaka saba ya neema nchini Misri, akakihifadhi katika ghala za miji. Katika kila mji kulihifadhiwa chakula kilichozalishwa katika mashamba yaliyouzunguka mji huo. ⁴⁹ Yosefu alihifadhi

nafaka nyingi, mfano wa mchanga wa bahari, ilikuwa nyingi mno kiasi kwamba walishindwa kuweka kumbukumbu kwa sababu akiba ilizidi sana kupita kipimo.

⁵⁰ Kabla ya miaka ya njaa kuanza, Asenathi binti Potifera, kuhani wa mji wa Oni, alikuwa amemzalia Yosefu wana wawili wa kiume. ⁵¹ Yosefu akamwita mzaliwa wake wa kwanza Manase, akisema, “Ni kwa sababu Mungu amenifanya nisahau taabu zangu zote pamoja na jamaa yote ya nyumba ya baba yangu.” ⁵² Mwana wa pili akamwita Efraimu, akisema, “Ni kwa sababu Mungu amenistawisha katika nchi ya mateso yangu.”

⁵³ Ille miaka saba ya neema huko Misri ikaisha, ⁵⁴ nayo miaka ile saba ya njaa ikaanza, sawasawa na alivyosema Yosefu. Kulikuwa na njaa katika nchi nyingine zote, bali katika nchi yote ya Misri kulikuwa na chakula. ⁵⁵ Wakati nchi yote ya Misri ilipopatwa na njaa, watu wakamlilia Farao ili awape chakula. Ndipo Farao alipowaagiza Wamisri wote, akisema, “Nendeni kwa Yosefu, nanyi mfanye anachowaambia.”

⁵⁶ Wakati njaa ilipokuwa imeenea katika nchi yote, Yosefu akafungua ghala za vyakula na kuwauzia Wamisri nafaka, kwa sababu njaa ilikuwa kali mno katika nchi yote ya Misri. ⁵⁷ Pia nchi nyingine zote zilikuja Misri kununua nafaka kutoka kwa Yosefu, kwa sababu njaa ilikuwa kali mno duniani kote.

Ndugu za Yosefu Waenda Misri

42 Wakati Yokobo alipofahamu kuwa kuna nafaka huko Misri, akawaambia wanawe, “Mbona mnakaa tu hapa mnatazamana?” ² Akaendelea kuwaambia, “Nimesikia kuwa huko Misri kuna nafaka. Teremkeni huko mkanunue chakula kwa ajili yetu, ili tuweze kuishi wala tusife.”

³ Ndipo wale ndugu kumi wa Yosefu, wakateremka huko Misri kununua nafaka. ⁴ Lakini Yakobo hakumtuma Benyamini, ndugu yake Yosefu, pamoja na wengine, kwa sababu aliogopa asije akapatwa na madhara. ⁵ Hivyo wana wa Israeli walikuwa mionganoni mwa wale waliokwenda Misri kununua nafaka, kwani njaa ilikuwa katika nchi ya Kanaani pia.

⁶ Wakati huo Yosefu alikuwa mtawala wa nchi ya Misri, naye alikuwa ndiye aliyewauzia watu wote nafaka. Kwa hiyo wakati ndugu zake Yosefu walipofika, wakamsujudia hadi nyuso zao zikagusa ardhi. ⁷ Mara Yosefu alipowaona ndugu zake, akawatambua, lakini akajifanya

mgeni na kuzungumza nao kwa ukali, akiwauliza, "Ninyi mnatoka wapi?"

Wakamjibu, "Tumetoka katika nchi ya Kanaani kuja kununua chakula."

⁸Ingawa Yosefu aliwatambua ndugu zake, wao hawakumtambua. ⁹Ndipo Yosefu alipokumbuka ndoto zake kuwahu wao, akawaambia, "Ninyi ni wapelelezi! Mmekuja kuangalia mahali ambapo nchi yetu haina ulinzi."

¹⁰Wakamjibu, "Sivyo bwana wangu. Watumishi wako wamekuja kununua chakula. ¹¹Sisi sote ni wana wa baba mmoja. Watumishi wako ni watu waaminifu, wala sio wapelelezi."

¹²Akawaambia, "La hasha! Mmekuja kuangalia mahali ambapo nchi yetu haina ulinzi."

¹³Lakini wakamjibu, "Watumishi wako walikuwa kumi na wawili, wana wa mtu mmoja ambaye anaishi katika nchi ya Kanaani. Sasa mdogo wetu wa mwisho yupo na baba yetu na mwingine alikufa."

¹⁴Yosefu akawaambia, "Ni sawa kabisa kama nilivyowaambia: Ninyi ni wapelelezi! ¹⁵Na hivi ndivyo mtakavyojaribiwa: Hakika kama Farao aishivyo, hamtaondoka mahali hapa mpaka ndugu yenu mdogo aje hapa. ¹⁶Tumeni mmoja wenu akamlete huyo ndugu yenu, wengine mtawekwa gerezani, ili maneno yenu yajaribiwe kuona kama mnasema kweli. La sivyo, hakika kama Farao aishivyo ninyi ni wapelelezi!" ¹⁷Akawaweka wote chini ya ulinzi kwa siku tatu.

¹⁸Siku ya tatu Yosefu akawaambia, "Fanyeni hili nanyi mtaishi, kwa maana namwogopa Mungu: ¹⁹Ikiwa ninyi ni watu waaminifu, mmoja wa ndugu zenu na abaki kifungoni, nanyi wengine pelekeni nafaka kwa jamaa yenu wanaoteseka kwa njaa. ²⁰Lakini ni lazima mniletee ndugu yenu mdogo hapa, ili maneno yenu yathibitike na kwamba msife." Wakakubali kufanya hivyo.

²¹Wakaambiana wao kwa wao, "Hakika tunaadhibiwa kwa sababu ya ndugu yetu. Tuliona jinsi alivyohuzunika alipokuwa anatusihi kuponya maisha yake, lakini hatukumsikiliza, hiyo ndiyo sababu dhiki hii imetupata."

²²Reuben akawajibu, "Sikuwaambieni msitende dhambi dhidi ya kijana? Lakini hamkunisikiliza! Sasa ni lazima tuadhobiwe kwa ajili ya damu yake." ²³Hawakujua kuwa Yosefu angewaelewa, kwa sababu alitumia mkalimani.

²⁴Yosefu akajitenga nao akaanza kulia,

kisha akawarudia na kuzungumza nao tena. Akataka Simeoni akamatwe na kufungwa mbele yao.

²⁵Yosefu akatoa amri ya kujaza magunia yao nafaka na kuweka fedha ya kila mmoja ndani ya gunia lake, kisha wapewe mahitaji ya njiani. Baada ya kufanyiwa hayo yote, ²⁶wakapakiza nafaka juu ya punda zao, wakaondoka. ²⁷Walipofika mahali pa kulala huko njiani mmoja wao akafungua gunia lake ili amlishe punda wake, akakuta fedha yake kwenye mdomo wa gunia lake. ²⁸Akawaambia ndugu zake, "Fedha yangu imerudishwa. Iko ndani ya gunia langu."

Miyo yao ikazimia kila mmoja akamgeukia mwenzake wakitetemeka, wakaulizana, "Ni nini hiki Mungu alichotufanya?"

²⁹Walipofika kwa Yakobo baba yao katika nchi ya Kanaani, wakamweleza mambo yote yaliyowapata. Wakasema, ³⁰"Huyo mtu ambaye ndiye bwana katika nchi hiyo alisema nasi kwa ukali akatutendea kana kwamba sisi tulikuwa tunaipeleleza nchi. ³¹Lakini tulimwambia, 'Sisi ni watu waaminifu, sio wapelelezi. ³²Tulizaliwa ndugu kumi na wawili, wana wa baba mmoja. Mmoja alikufa na mdogo wetu wa mwisho yupo na baba yetu huko Kanaani.'

³³Ndipo huyo mtu aliye bwana katika nchi hiyo alipotuambia, 'Hivi ndivyo nitafahamu kuwa ninyi ni watu waaminifu: Mwacheni mmoja wa ndugu zenu pamoja nami hapa, kisha nendeni mpeleke chakula kwa ajili ya jamaa yenu inayoteseka kwa njaa. ³⁴Lakini mleteni huyo ndugu yenu mdogo kwangu, ndipo nitajua kuwa ninyi sio wapelelezi ila ni watu waaminifu. Kisha nitamrudisha ndugu yenu, nanyi mtawezza kufanya biashara katika nchi hii.'

³⁵Walipokuwa wanamimina nafaka kutoka kwenye magunia yao, ndani ya gunia la kila mtu kulikuwa na mfuko wa fedha! Wakati wao na baba yao walipoona mifuko ya fedha, wakaogopa. ³⁶Yakobo baba yao akawaambia, "Ninyi mmenipokonya watoto wangu. Yosefu hayupo na Simeoni hayupo tena na sasa mnataka kumchukua Benyamini. Kila kitu ni kinyume yangu!"

³⁷Ndipo Reuben akamwambia baba yake, "Waweza kuwauwa wanangu wote wawili, ikiwa sitamrudisha Benyamini kwako. Mkabidhi Benyamini katika uangalizi wangu, nami nitamrudisha."

³⁸Lakini Yakobo akasema, "Mwanangu hatashuka huko pamoja nanyi, ndugu yake

amekufa naye ndiye peke yake aliye baki. Ikiwa atapatwa na madhara katika safari mnayoiendea, mtashusha kichwa changu chenye mvi kaburini kwa masikitiko."

Safari ya Pili ya Kwenda Misri

43 Wakati huu njaa ilikuwa bado ni kali mno katika nchi. ²Hivyo wakati walipokuwa wamemaliza kula nafaka yote waliyoleta kutoka Misri, Yakobo baba yao akawaambia, "Rudini Misri mkatununulie chakula kingine zaidi."

³Lakini Yuda akamwambia, "Mtu yule alituonya kwa msisitizo, 'Hamtauona uso wangu tena mpaka mje na ndugu yenu.' ⁴Kama utakubali ndugu yetu aende pamoja nasi, tutakwenda kuwanunulia chakula. ⁵Lakini ikiwa hutamruhusu aende, hatutakwenda, kwa sababu mtu yule alituambia, 'Hamtauona uso wangu tena mpaka mje pamoja na ndugu yenu.' "

⁶Israeli akauliza, "Kwa nini mkaniletea taabu hii kwa kumwambia yule mtu mlikuwa na ndugu mwingine?"

⁷Wakamjibu, "Yule mtu alituhoji kwa undani sana habari zetu na za jamaa yetu. Alituuliza, 'Je, baba yenu bado yungali hai? Je mnaye ndugu mwingine?' Sisi tulimjibu maswali yake tu. Tungewejaze kujua kwamba angesema, 'Mleteni mdogo wenu hapa?'"

⁸Ndipo Yuda akamwambia baba yake Israeli, "Mtume kijana pamoja nami, nasi tutaondoka mara, ili sisi na wewe pamoja na watoto wetu tuweze kuishi, wala tusife. ⁹Mimi mwenyewe nitakuhakikishia usalama wake, mimi mwenyewe nitawajibika kumrudisha. Ikiwa sitamrudisha kwako na kumweka mbele yako, nitakuwa mwenye lawama mbele yako maisha yangu yote. ¹⁰Hakika, kama hatukuchelewa kuondoka, tungekuwa tumekwenda na kurudi mara mbili."

¹¹Basi baba yao Israeli akawaambia, "Kama ni lazima iwe hivyo, basi fanyeni hivi: Wekeni baadhi ya mazao bora ya nchi katika mifuko yenu na mpelekeeni yule mtu kama zawadi, zeri kidogo, asali kidogo, vikolezo, manemanne, kungu na lozi. ¹²Chukueni fedha mara mbili, kwa kuwa mtazirudisha zile fedha zilizowekwa midomoni mwa magunia yenu. Labda ziliwekwa kwa makosa. ¹³Mchukueni ndugu yenu pia mrudi kwa huyo mtu mara moja. ¹⁴Naye Mungu Mwenye Nguvu awajalieni rehema mbele ya huyo mtu ili apate kuwaachieni yule ndugu yenu na Benyamini mweze kurudi pamoja. Kwangu

mimi kama nikufiwa nimefiwa."

¹⁵Basi hao watu wakazichukua zile zawadi na zile fedha mara mbili pamoja na Benyamini. Wakafanya haraka kwenda Misri na walipofika wakajionyesha kwa Yosefu. ¹⁶Yosefu alipomwona Benyamini pamoja nao, akamwambia msimamizi wa nyumba yake, "Wachukue watu hawa nyumbani kwangu, mchinje mnyama na kuandalia chakula kwa kuwa watakula chakula cha mchana pamoja nami."

¹⁷Yule Msimamizi akafanya kama Yosefu alivyomwambia na akawachukua wale watu nyumbani kwa Yosefu. ¹⁸Basi watu hao wakaogopa walipopelekwa nyumbani kwa Yosefu. Wakafikiri, "Tumeletwa hapa kwa ajili ya zile fedha zilizorudishwa katika magunia yetu mara ile ya kwanza. Anataka kutushambulia na kutushinda, atuchukue sisi kama watumwa na atwae hawa punda zetu."

¹⁹Hivyo wakamwenda msimamizi wa nyumba wa Yosefu na kuzungumza naye kwenye ingilio la nyumbani. ²⁰Wakasema, "Tafadhali bwana, tulikuja hapa mara ya kwanza kununua chakula. ²¹Lakini mahali pale tulipotua wakati wa jioni tulifungua magunia yetu na kila mmoja wetu akakuta fedha zake, kwenye mdomo wa gunia lake kiasi kile kile tulicholeta. Kwa hiyo tumezirudisha. ²²Pia tumeleta fedha nydingine kwa ajili ya kununulia chakula. Hatujui ni nani aliziweka fedha hizo katika magunia yetu."

²³Akawaambia, "Vema msiogope. Mungu wenu, Mungu wa baba yenu, amewapa ninyi hazina katika magunia yenu, mimi nilipokea fedha yenu." Ndipo akawaletea Simeoni.

²⁴Msimamizi akawapeleka wale watu katika nyumba ya Yosefu, akawapa maji ya kunawa miguu na kuwapa punda wao majani. ²⁵Wakaandaa zawadi zao ili wampe Yosefu wakati atakapofika adhuhuri, kwa kuwa walikuwa wamesikia kwamba watakula chakula huko.

²⁶Yosefu alipokuja nyumbani, walimkabidhi zile zawadi walizokuwa nazo, ambazo walikuwa wamezileta mle nyumbani, nao wakamsujudia hadi nchi. ²⁷Akawauliza kuhusu hali yao kisha akawaambia, "Yule baba yenu mzee mliyeniambia habari zake, yu hali gani? Je, bado yu hai?"

²⁸Wakamjibu, "Mtumishi wako baba yetu bado anaishi na ni mzima." Kisha wakainama chini kumpa heshima.

²⁹Alipotazama na kumwona Benyamini ndugu yake, mwana wa mama yake hasa, akauliza, "Je, huyu ndiye ndugu yenu wa mwisho, ambaye mlinieleza habari zake?" Ndipo akasema, "Mungu na akufadhili mwanangu."

³⁰Akiwa ameguswa sana kwa kumwona ndugu yake, Yosefu akatoka nje kwa haraka na kutafuta mahali pa kulilia. Akaingia kwenye chumba chake cha pekee na kulilia humo.

³¹Baada ya kunawa uso wake, akatoka nje na huku akajizuia akasema, "Pakueni chakula."

³²Wakampakulia Yosefu peke yake, ndugu zake peke yao na Wamisri waliokula pamoja naye peke yao, kwa sababu Wamisri wasingweza kula pamoja na Waembrania, kwa maana ilikuwa ni chukizo kwa Wamisri. ³³Watuhao walikuwa wameketi mbele yake kwa mfuatano wa umri wao, kuanzia mzaliwa wa kwanza hadi mzaliwa wa mwisho, wakatazamana wao kwa wao kwa mshango. ³⁴Wakati walipopelekewa sehemu ya chakula kutoka mezani mwa Yosefu, sehemu ya Benyamini ilikuwa mara tano zaidi ya sehemu ya wale wengine. Kwa hiyo wakanywa na kufurahi pamoja naye.

Kikombe cha Fedha Ndani ya Gunia

44 Kisha Yosefu akampa yule msimamizi wa nyumbani mwake maagizo haya: "Jaza magunia ya watu hawa kiasi cha chakula ambacho wanawenza kuchukua, na uweke fedha ya kila mtu kwenye mdomo wa gunia lake. ²Kisha weka kikombe changu, kile cha fedha, kwenye mdomo wa gunia la yule mdogo wa wote pamoja na fedha zake ambazo angenunulia nafaka yake." Naye akafanya kama Yosefu alivyosema.

³Kulipopambazuka, hao watu wakaruhusiwa kuondoka pamoja na punda zao. ⁴Kabla hawajafika mbali kutoka mjini, Yosefu akamwambia mtumishi wake, "Wafuatilie wale watu mara moja, utakapowakuta, waambie, 'Kwa nini mmelipiza wema kwa ubaya? ⁵Je, kikombe hiki sicho anachonywea bwana wangu pia hukitumia kwa kutabiri mambo yajayo? Hili ni jambo ovu mlilolitenda.' "

⁶Alipowafikia, akarudia maneno haya kwa. ⁷Lakini wakamwambia mtumishi, "Kwa nini bwana wangu anasema maneno kama haya? Liwe mbali na watumishi wako wasije wakafanya jambo kama hilo! ⁸Hata hivyo tulikurudishia zile fedha kutoka nchi ya Kanaani ambazo tulizikuta kwenye midomo ya magunia yetu. Hivyo kwa

nini tuibe fedha au dhahabu kutoka nyumbani kwa bwana wako? ⁹Ikiwa ye yote mionganoni mwa watumishi wako atapatikana nacho, auwawe, na sisi wengine tutakuwa watumwa wa bwana wangu."

¹⁰Akajibu, "Vema sana na iwe kama msemavyo. Yeyote atakayekutwa nacho atakuwa mtumwa wangu, lakini ninyi wengine mtakuwa hamna lawama."

¹¹Kila mmoja wao akafanya haraka kushusha gunia lake chini na kulifungua. ¹²Ndipo msimamizi akaendelea kutafuta, akianzia kwa mkubwa wa wote na akaishia kwa mdogo wa wote. Basi kikombe kikapatikana katika gunia la Benyamini. ¹³Kwa jambo hili, wakararua nguo zao. Ndipo wote wakapakiza mizigo yao juu ya punda zao na kurudi mjini.

¹⁴Yosefu alikuwa bado yuko nyumbani mwake wakati Yuda na kaka zake walipoingia, wote wakajitupa chini mbele yake. ¹⁵Yosefu akawaambia, "Ni jambo gani hili mlilolifanya? Hamjui kuwa mtu kama mimi anaweza kufahamu mambo kwa njia ya kutabiri?"

¹⁶Yuda akajibu, "Tutaweza kusema nini kwa bwana wangu? Tutaweza kuzungumza nini? Tutawezaje kuthibitisha kwamba hatuna hatia? Mungu amefunua hatia ya watumishi wako. Sasa sisi tu watumwa wa bwana wangu, sisi wenyewe pamoja na yule aliyepatikana na kikombe." ¹⁷Lakini Yosefu alisema, "Liwe mbali nami kufanya jambo kama hili! Mtu yule tu aliyekutwa na kikombe ndiye atakayekuwa mtumwa wangu. Ninyi wengine, rudini kwa baba yenu kwa amani."

¹⁸Ndipo Yuda akamwendea na kumwambia: "Tafadhalii bwana wangu, mruhusu mtumishi wako aseme neno kwa bwana wangu. Usimkasirikie mtumishi wako, ingawa wewe ni sawa na Farao mwenyewe. ¹⁹Bwana wangu aliwauliza watumishi wake, 'Mnaye baba au ndugu?' ²⁰Nasi tukakujibu, 'Tunaye baba yetu ambaye ni mzee, pia yupo mwanawewe mdogo aliyezaliwa katika uzee wake. Ndugu yake amekufa, na huyu mdogo ndiye mwana pekee kwa mama yake aliyebak, naye baba yake anampenda.'

²¹Ndipo ulipowaambia watumishi wako, 'Mleteni kwangu ili niweze kumwona kwa macho yangu mwenyewe.' ²²Nasi tukamwambia bwana wangu, 'Kijana hawezi kumwacha baba yake, akimwacha, baba yake atakufa.' ²³Lakini ukawaambia watumishi wako, 'Ndugu yenu mdogo asiposhuka pamoja nanyi, hamtauona

uso wangu tena.'²⁴Tuliporudi nyumbani kwa mtumwa wako baba yangu, tulimwambia lile bwana wangu alilokuwa amesema.

²⁵Ndipo baba yetu aliposema, 'Rudini Misri mkanunue chakula kingine.'²⁶Lakini tukamwambia, 'Hatuwezi kushuka Misri mpaka ndugu yetu mdogo awe pamoja nasi ndipo tutakapokwenda. Hatutaweza kuuona uso wa yule mtu mpaka ndugu yetu mdogo awe pamoja nasi.'

²⁷Mtumwa wako baba yangu alituambia, 'Mnajua mke wangu alinizalia wana wawili.²⁸Mmojawapo alipotea, nami nikasema, "Hakika ameraruliwa vipande vipande." Nami sijamwona tangu wakati huo. ²⁹Ikiwa mtaniondolea huyu tena na akapatwa na madhara, mtashusha kichwa changu chenye mvi kaburini nikiwa mwenye huzuni.'

³⁰Hivyo sasa, kama kijana hatakuwa pamoja nasi nitakaporudi kwa mtumishi wako baba yangu na kama baba yangu, ambaye maisha yake yamefungamanishwa na uhai wa kijana huyu, ³¹akiona kijana hayupo nasi atakufa. Watumishi wako watashusha kichwa chenye mvi cha baba yetu kaburini kwa huzuni. ³²Mtumwa wako alimhakikishia baba yangu usalama wa kijana. Nikamwambia, 'Kama sikumrudisha kwako nitakuwa mwenye lawama mbele yako, baba yangu, maisha yangu yote!'

³³Sasa basi, tafadhalii mruhusu mtumishi abaki hapa kama mtumwa wa bwana wangu badala ya kijana, naye kijana umruhusu arudi na ndugu zake. ³⁴Ninawezaje kurudi kwa baba yangu kama kijana hatakuwa pamoja nami? La hasha! Usiniache nikaone huzuni ile itakayompata baba yangu."

Yosefu Anajitambulisha

45 Hapo Yosefu hakuweza kujizuia zaidi mbele ya wote waliokuwa wamesimama karibu naye, akapaza sauti, akasema, "Mwondoeni kila mtu mbele yangu!" Kwa hiyo hapakuwepo mtu ye yote pamoja na Yosefu alipojitambulisha kwa ndugu zake. ²Naye akalia kwa sauti kubwa kiasi kwamba Wamisri walimsikia, hata watu wa nyumbani mwa Farao wakapata hizo habari.

³Yosefu akawaambia ndugu zake, "Mimi ni Yosefu! Je, baba yangu angali hai bado?" Lakini ndugu zake hawakuweza kumjibu, kwa sababu walipatwa na hofu kuu mbele yake.

⁴Ndipo Yosefu akawaambia ndugu zake, "Sogeeni karibu nami." Waliposogea, akasema,

"Mimi ni ndugu yenu Yosefu, yule ambaye mlimwuza Misri! ⁵Sasa, msihuzunike wala msijichukie wenyewe kwa kuniiza huku, kwa sababu ilikuwa ni ili kuokoa maisha ya watu ndio sababu Mungu alinituma niwatangulie ninyi. ⁶Kwa miaka miwili sasa imekuwepo njaa katika nchi, pia kwa miaka mitano ijayo hapatakuwepo kulima wala kuvuna. ⁷Lakini Mungu alinitanguliza mbele yenu ili kuhifadhi kwa ajili yenu mabaki katika nchi na kuokoa maisha yenu, kwa wokovu mkuu.

⁸Kwa hiyo basi, si ninyi mlionileta huku, bali ni Mungu. Alinifanya kuwa baba kwa Farao, bwana wa watu wa nyumbani mwake wote na mtawala wa Misri yote. ⁹Sasa rudini haraka kwa baba yangu na mwambieni, 'Hili ndilo mwanao Yosefu asemalo: 'Mungu amenifanya mimi kuwa bwana wa Misri yote. Shuka uje kwangu, wala usikawie. ¹⁰Nawe utaishi katika nchi ya Gosheni na kuwa karibu nami, wewe, watoto wako na wajukuu wako, makundi yako ya kondoo, mbuzi na ng'ombe, pamoja na vyote ulivyo navyo. ¹¹Nitawatunza huko, kwa sababu bado iko miaka mingine mitano inayokuja ya njaa. Vinginevyo wewe na nyumba yako na wote ulionao mtakuwa fukara.'

¹²Mnaweza kujionea wenyewe, hata ndugu yangu Benyamini, kwamba hakika ni mimi ninayezungumza nanyi. ¹³Mwambieni baba yangu juu ya heshima yote niliyopewa huku Misri na kuhusu kila kitu mlichokiona. Mletoni baba yangu huku haraka."

¹⁴Ndipo akamkumbatia Benyamini ndugu yake na kulia, naye Benyamini akamkumbatia akilia. ¹⁵Pia akawabusu ndugu zake wote, huku akilia. Baada ya hayo ndugu zake wakazungumza naye.

¹⁶Habari zilipofika kwenye jumba la kifalme la Farao kwamba ndugu zake Yosefu wamefika, Farao na maafisa wake wote wakafurahi. ¹⁷Farao akamwambia Yosefu, "Waambie ndugu zako, 'Fanyeni hivi: Pakieni wanyama wenu mrudi mpaka nchi ya Kanaani,¹⁸mkamlete baba yenu na jamaa zenu kwangu. Nitawapa sehemu nzuri sana ya nchi ya Misri nanyi mtafurahia unono wa nchi.'

¹⁹Mnaagizwa pia kuwaambia, 'Fanyeni hivi: 'Chukueni magari ya kukokotwa kutoka Misri, kwa ajili ya watoto wenu na wake zenu, mkamchukue baba yenu mje. ²⁰Msijali kamwe kuhusu mali zenu, kwa sababu mema yote ya Misri yatakuwa yenu.'

²¹Hivyo wana wa Israeli wakafanya hivi.

MWANZO

Yosefu akawapa magari ya kukokotwa, kama Farao alivyoagiza, pia akawapa mahitaji kwa ajili ya safari yao.²²Kila mmoja mavazi mapya, lakini Benyamini akampa shekeli mia tatu za fedha, na jazi tano za nguo,²³hivi ndivyo vitu aliviyotuma kwa baba yake: Punda kumi waliochukua vitu vizuri nya Misri, punda wake kumi waliobeba nafaka, mikate na mahitaji mengine ya safari.²⁴Akaagana na ndugu zake, walipokuwa wakiondoka, akawaambia, "Msigombane njiani!"

²⁵Basi wakatoka Misri na kufika kwa baba yao Yakobo katika nchi ya Kanaani.²⁶Wakamwambia baba yao, "Yosefu angali hai! Ukweli ni kwamba yeche ndiye mtawala wa Misri yote." Yakobo akapigwa na bumbuwazi, hakuwasadiki.²⁷Lakini walipokwisha kumweleza kila kitu ambacho Yosefu alikuwa amewaambia, na alipoona magari ya kukokotwa Yosefu aliyokuwa amempeleke ya kumchukua aende Misri, roho ya baba yao Yakobo ikahuishwa.²⁸Ndipo Israeli akasema, "Nimesadiki! Mwanangu Yosefu bado yu hai. Nitakwenda nikamwone kabla sjafa."

Yakobo Aenda Misri

46 Hivyo Israeli akaondoka na vyote vilivyokuwa mali yake, naye alipofika Beer-sheba, akamtolea dhabihu Mungu wa Isaki baba yake.

²Mungu akanena na Israeli katika maono usiku na kusema, "Yakobo! Yakobo!"

Akajibu, "Mimi hapa."

³Mungu akamwambia, "Mimi ndimi Mungu wa baba yako, usiogope kushuka Misri, kwa maana huko nitakufanya taifa kubwa.⁴Nitashuka Misri pamoja nawe, nami hakika nitakurudisha tena Kanaani. Mikono ya Yosefu mwenyewe ndiyo itakayofunga macho yako."

⁵Ndipo Yakobo akaondoka Beer-sheba nao wana wa Israeli wakachukua baba yao Yakobo na watoto wao na wake zao katika magari ya kukokotwa yale Farao aliyokuwa amempeleke kumsafirisha.⁶Wakachukua pia mifugo yao na mali walizokuwa wamezipata Kanaani, Yakobo na uzao wake wote wakashuka Misri.⁷Akawachukua wanawe na binti zake, wajukuu wake wa kiume na wa kike, yaani uzao wake wote mpaka Misri.

⁸Haya ndiyo majina ya wana wa Israeli (Yakobo na wazao wake), waliokwenda Misri:

Reuben mzaliwa wa kwanza wa Yakobo.

⁹Wana wa Reubeni ni:

Hanoki, Palu, Hesroni na Karmi.

¹⁰Wana wa Simeoni ni:

Yemueli, Yemimi, Ohadi, Yakini, Sohari na Shauli mwana wa mwanamke Mkanaani.

¹¹Wana wa Lawi ni:

Gershoni, Kohathi na Merari.

¹²Wana wa Yuda ni:

Eri, Onani, Shela, Peresi na Zera.

(Lakini Eri na Onani walifariki katika nchi ya Kanaani.)

Wana wa Perisi ni:

Hesroni na Hamuli.

¹³Wana wa Isakiri ni:

Tola, Puva, Yashubu na Shimroni.

¹⁴Wana wa Zabuloni ni:

Seredi, Eloni na Yaleeli.

¹⁵Hawa ndio wana wa Lea aliomzalia Yakobo huko Padan Aramu pamoja na binti yake Dina. Jumla ya wanawe na binti zake walikuwa thelathini na watatu.

¹⁶Wana wa Gadi ni:

Sefoni, Hagi, Shuni, Esboni, Eri, Arodi na Areli.

¹⁷Wana wa Asheri ni:

Imna, Ishva, Ishvi na Beria. Dada yao alikuwa Sera.

Wana wa Beria ni:

Heberi na Malkieli.

¹⁸Hawa ndio watoto Zilpa, aliomzalia Yakobo, ambao Labani alimpta binti yake Lea, jumla yao walikuwa kumi na sita.

¹⁹Wana wa Raheli mke wa Yakobo ni:

Yosefu na Benyamini.²⁰Huko Misri, Asenath binti wa Potifera, aliyekuwa kuhanu wa mji wa Oni, alimzalia Yosefu wana wawili, Manase na Efraimu.

²¹Wana wa Benyamini ni:

Bela, Beker, Ashbeli, Gera, Naamani, Ehi, Roshi, Mupimu, Hupimu na Ardi.

²²Hawa ndio wana wa Raheli aliomzalia Yakobo, jumla yao ni kumi na wanne.

²³Mwana wa Dani ni:

Hushimu.

²⁴Wana wa Naftali ni:

Yasieli, Guni, Yeseri na Shilemu.

²⁵Hawa walikuwa wana wa Bilha aliomzalia Yakobo, ambaye Labani alikuwa amempa Raheli binti yake, jumla yao walikuwa saba.

²⁶Wote waliokwenda Misri pamoja na Yakobo, ambao walikuwa wazao wake hasa, pasipo kuhesabu wakwe zake, walikuwa watu sitini na sita. ²⁷Pamoja na wana wawili waliozaliwa na Yosefu huko Misri, jumla yote ya jamaa ya Yakobo, waliokwenda Misri, walikuwa sabini.

²⁸Basi Yakobo akamtanguliza Yuda aende kwa Yosefu ili amwelekeze njia ya Gosheni. Walipofika nchi ya Gosheni, ²⁹Gari kubwa zuri la Yosefu, liliandaliwa naye akaenda Gosheni kumlaki baba yake Israeli. Mara Yosefu alipofika mbele yake, alimkumbatia baba yake akalia kwa muda mrefu.

³⁰Israeli akamwambia Yosefu, "Sasa niko tayari kufa, kwa kuwa nimejionea mwenyewe kwamba bado uko hai."

³¹Ndipo Yosefu akawaambia ndugu zake na watu wa nyumbani mwa baba yake, "Nitapanda kwa Farao na kumwambia, 'Ndugu zangu na watu wa nyumbani mwa baba yangu, ambao walikuwa wakiishi katika nchi ya Kanaani, wamekuja kwangu. ³²Watuhao ni wachunga mifugo, huchunga mifugo, wamekuja na makundi ya kondoo, mbuzi na ng'ombe pamoja na kila kitu walichonacho.' ³³Farao atakapowaita na kuwaulizeni, 'Kazi yenu ni nini?' ³⁴Mjibuni, 'Watumwa wako wamekuwa wachunga mifugo tangu ujana wetu mpaka sasa, kama baba zetu walivyofanya.' Ndipo mtakaporuhusiwa kukaa katika nchi ya Gosheni, kwa kuwa wachunga mifugo wote ni chukizo kwa Wamisri."

Yakobo Ambariki Farao

47 Yosefu akaenda na kumwambia Farao, "Baba yangu na ndugu zangu, wamekuja kutoka nchi ya Kanaani wakiwa na makundi yao ya kondoo, mbuzi na ng'ombe, pamoja na kila kitu walichonacho, nao sasa wapo huko Gosheni." ²Akachagua ndugu zake watano na kuwaonyesha kwa Farao.

³Farao akawauliza hao ndugu zake, "Kazi yenu ni nini?"

Wakamjibu, "Watumishi wako ni wachunga mifugo, kama vile baba zetu walivyokuwa." ⁴Pia wakamwambia, "Tumejua kukaa huku kwa muda mfupi, kwa sababu njaa ni kali huko Kanaani, na mifugo ya watumishi wako haina malisho. Kwa hiyo sasa, tafadhali uruhusu watumishi wako wakae huko Gosheni."

⁵Farao akamwambia Yosefu, "Baba yako na

ndugu zako wamekuja kwako, nayo ⁶nchi ya Misri ipo mbele yako, uwakalishe baba yako na ndugu zako katika sehemu iliyobora kupita zote katika nchi. Na waishi Gosheni. Kama unamfahamu ye yote mionganoni mwao mwenye uwezo maalum, waweke wawe wasimamizi wa mifugo yangu."

⁷Ndipo Yosefu akamleta Yakobo baba yake na kumtambulisha mbele ya Farao. Baada ya Yakobo kumbariki Farao, ⁸Farao akamwuliza, "Je una umri gani?"

⁹Naye Yakobo akamwambia Farao, "Siku za miaka ya kusafiri kwangu ni miaka 130. Miaka yangu imekuwa michache na ya taabu, wala haikufikia miaka ya kusafiri ya baba zangu." ¹⁰Kisha Yakobo akambariki Farao naye akaondoka mbele ya uso wake.

¹¹Ndipo Yosefu akawakalisha baba yake na ndugu zake katika nchi ya Misri na kuwapa milki katika sehemu bora sana ya nchi, wilaya ya Ramesesi kama Farao alivyoelekeza. ¹²Pia Yosefu akampa baba yake na ndugu zake na wote wa nyumbani mwa baba yake vyakula, kwa kulingana na hesabu ya watoto wao.

Uongozi wa Yosefu Wakati wa Njaa

¹³Hata hivyo, hapakuwepo chakula katika sehemu yote kwa kuwa njaa ilikuwa kali sana, Misri na Kanaani zote zikaharibiwa kwa sababu ya njaa. ¹⁴Yosefu akakusanya fedha zote zilizopatikana kutoka katika mauzo ya nafaka huko Misri na Kanaani akazileta kwenye jumba la kifalme la Farao. ¹⁵Fedha za watu wa Misri na Kanaani zilipokwisha, Wamisri wote wakamjia Yosefu na kumwambia, "Tupati chakula. Kwa nini tufe mbele ya macho yako? Fedha zetu zimekwisha."

¹⁶Yosefu akawaambia, "Basi leteni mifugo yenu, nitawauzia chakula kwa kubadilisha na mifugo yenu, kwa kuwa fedha zenu zimekwisha." ¹⁷Kwa hiyo wakaleta mifugo yao kwa Yosefu, naye akawapa chakula kwa kubadilishana na farasi zao, kondoo na mbuzi zao, ng'ombe na punda zao. Katika mwaka huo wote Yosefu akawapa chakula kwa kubadilishana na mifugo yao yote.

¹⁸Mwaka ule ulipokwisha, wakamjia mwaka uliofuta na kumwambia, "Hatuwezi kuficha ukweli mbele ya bwana wetu kwamba, kwa kuwa fedha zetu zimekwisha na wanyama wetu ni mali yako, sasa hakuna chochote kilichosalia kwa ajili ya bwana wetu isipokuwa mili yetu na ardhi yetu. ¹⁹Kwa nini tuangamie mbele ya

macho yako, sisi pamoja na nchi yetu? Utununue sisi pamoja na ardhi yetu ili kubadilishana kwa chakula. Nasi pamoja na nchi yetu tutakuwa watumwa wa Farao. Tupe sisi mbegu ili tuweze kuishi wala tusife, nchi yetu isije ikawa ukiwa."

²⁰Kwa hiyo Yosefu akamnunulia Farao nchi yote ya Misri. Wamisri, mmoja baada ya mwingine waliuza mashamba yao, kwa sababu njaa ilikuwa kali sana kwao. Nchi ikawa mali ya Farao, ²¹Yosefu akawafanya watu watumike kama watumwa kuanzia upande mmoja wa Misri hadi upande mwingine. ²²Hata hivyo, hakununua nchi ya makuhani, kwa sababu walikuwa wanapata mgao wao wa kawaida kutoka kwa Farao, nao walikuwa na chakula cha kuwatosha kutokana na mgao waliopewa na Farao. Hii ndiyo sababu hawakuza ardhi yao.

²³Yosefu akawaambia watu, "Kwa vile nimewanunua ninyi pamoja na nchi yenu leo kuwa mali ya Farao, hapa kuna mbegu kwa ajili yenu ili mweze kuziotesha. ²⁴Lakini wakati mazao yatakapokuwa tayari, mpeni Farao sehemu moja ya tano. Sehemu hizo nne zitakazobaki mtaziweka kama mbegu kwa ajili ya mashamba na kwa ajili ya chakula chenu wenyewe na cha watu wa nyumbani mwenu na watoto wenu."

²⁵Wakamwambia, "Umeokoa maisha yetu basi na tupate kibali mbele ya macho ya bwana wetu, tutakuwa watumwa wa Farao."

²⁶Basi Yosefu akaiweka iwe sheria kuhusu nchi ya Misri, ambayo inatumika mpaka leo, kwamba, sehemu moja ya tano ya mazao ni mali ya Farao. Ni nchi ya makuhani tu ambayo haikuwa ya Farao.

²⁷Basi Waisraeli wakaishi Misri katika nchi ya Gosheni. Wakapata mali huko wakastawi na kuongezeka kwa wingi sana.

²⁸Yakobo akaishi Misri miaka kumi na saba, nayo miaka ya maisha yake ilikuwa 147.

²⁹Wakati ulipokaribia wa Israeli kufa, akamwita mwanawе Yosefu na kumwambia, "Kama nimepata kibali machoni pake, weka mkono wako chini ya paja langu na uniahidi kuwa utanifanya fadhili na uaminifu. Usinizike Misri, ³⁰lakini nitakapopumzika na babu zangu, unichukue kutoka Misri ukanzike walipozikwa."

Yosefu akamwambia, "Nitafanya kama unavyosema."

³¹Akamwambia, "Niapie" Ndipo Yosefu akamwapia, naye Israeli akaabudu akijiegemeza kwenye mchago wa kitanda chake.

Manase na Efraimu

48 Baada ya muda Yosefu akaambiwa kwamba, "Baba yako ni mgonjwa." Kwa hiyo akawachukua wanawe wawili Manase na Efraimu, pamoja naye. ²Yakobo alipoambiwa, "Mwanao Yosefu amekujia kukuona," Israeli akakusanya nguvu zake akaketi kitandani.

³Yakobo akamwambia Yosefu, "Mungu Mwenye Nguvu alinitokea huko Luzu katika nchi ya Kanaani, huko akanibariki, ⁴naye akanambia, 'Nitakufanya ustawi na kuongezeka hesabu yako, nitakufanya kuwa jamii ya mataifa, nami nitakupa nchi hii uimiliki milele wewe na wazao wako baada yako.'

⁵"Sasa basi, wanao wawili waliozaliwa kwako huku Misri kabla sijaja hapa kwako watahesabiwa kuwa ni wangu, Efraimu na Manase watakuwa wangu, kama vile Rubeni na Simeoni walivyo wangu. ⁶Lakini watoto utakaowazaa baada yao watakuwa wako. Katika nchi watakayoirithi, watatambuliwa kwa jina la ndugu zao. ⁷Nilipokuwa ninarudi kutoka Padani, katika huzuni yangu Raheli alifariki katika nchi ya Kanaani tulipokuwa tungali tukisafiri, tukiwa karibu kufika Efratha. Kwa hiyo nilimzika huko, kando ya njia iendayo Efratha." (Yaani, Bethlehemu.)

⁸Wakati Israeli alipowaona wana wa Yosefu akauliza, "Hawa ni nani?"

⁹Yosefu akamjibu baba yake, "Hao ni wana ambaio Mungu amenipa nikiwa huko."

Ndipo Israeli akasema, "Walete kwangu ili niwabariki."

¹⁰Basi macho ya Israeli yalikuwa hayaoni vizuri kwa sababu ya uzee, naye aliona kwa shida. Kwa hiyo Yosefu akawaleta wanawe karibu na baba yake, Israeli akawabusu na akawakumbatia.

¹¹Israeli akamwambia Yosefu, "Kamwe sikutazamia kuuona uso wako tena, sasa Mungu ameniruhusu kuwaona watoto wako pia."

¹²Ndipo Yosefu akawaondoa wanawe magotini mwa Israeli naye akasujudu hadi nchi.

¹³Yosefu akachukua wale wana wawili, Efraimu kwenye mkono wake wa kuume akimwelekeza kwenye mkono wa kushoto wa Israeli na Manase katika mkono wake wa kushoto akimwelekeza kwenye mkono wa kuume wa Israeli, akawaleta karibu na babu yao. ¹⁴Lakini Israeli akaupeleka mkono wake wa kuume akauweka juu ya kichwa cha Efraimu, ingawa alikuwa ndiye mdogo, na mkono wake wa kushoto akaukatisha akauweka juu ya kichwa

MWANZO

cha Manase, ingawa Manase alikuwa ndiye mzaliwa wa kwanza.

¹⁵Ndipo akambariki Yosefu akisema,

"Mungu ambaye baba zangu

Abrahamu na Isaki walimtii,

Mungu ambaye amekuwa mchungaji

wa maisha yangu yote mpaka leo hii,

¹⁶Malaika ambaye aliniokoa kutoka katika madhara yote,

yeye na awabariki vijana hawa.

Na waitwe kwa jina langu na kwa majina

ya baba zangu Abrahamu na Isaki,

wao na waongezeke kwa wingi katika dunia."

¹⁷Yosefu alipoona baba yake akiweka mkono wa kuume juu ya kichwa cha Efraimu, hakupendezwa, kwa hiyo akauchukua mkono wa baba yake kutoka kichwa cha Efraimu na kuuweka juu ya kichwa cha Manase. ¹⁸Yosefu akamwambia, "Hapana, baba yangu, huyu ndiye mzaliwa wa kwanza, uweke mkono wako wa kuume juu ya kichwa chake."

¹⁹Lakini baba yake akakataa akasema, "Ninajua, mwanangu, ninajua. Yeye pia atakuwa taifa, naye pia atakuwa mkuu. Hata hivyo, ndugu yake mdogo atakuwa mkuu kuliko yeye, nao wazao wake watakuwa kundi la mataifa."

²⁰Akawabarikia siku ile na kusema,

"Kwa jina lenu Israeli watatamka
baraka hii:

'Mungu na awafanye kama Efraimu na
Manase.' "

Kwa hiyo akamtanguliza Efraimu mbele ya Manase.

²¹Ndipo Israeli akamwambia Yosefu, "Mimi ninakaribia kufa, lakini Mungu atakuwa pamoja nanyi na atawarudisha katika nchi ya baba zenu.

²²Kwako wewe, kama aliye juu ya ndugu zako, ninakupa sehemu moja zaidi ya ndugu zako, lile eneo nililoteka kwa Waamori kwa upanga wangu na upinde wangu."

Yakobo Abariki Wanawe

49 Ndipo Yakobo akawaita wanawe na kusema: "Kusanyikeni kunizunguka ili niweze kuwaambia lile litakalowatokea siku zijazo.

²"Kusanyikeni na msikilize, enyi wana wa Yakobo,
msikilizeni baba yenu Israeli.

³"Reuben, wewe ni mzaliwa wangu wa kwanza,
nguvu zangu, tunda la kwanza la nguvu
zangu,
umepita kwa heshima, umepita kwa uwezo.

⁴Usiyezuiwa kama maji, basi hutakuwa
mkuu tena,
kwa kuwa ulipanda kwenye kitanda cha
baba yako,
kwenye kitanda changu na kokinajisi.

⁵"Simeoni na Lawi ni wana ndugu,
panga zao ni silaha za jeuri.

⁶Mimi na nisiingie katika baraza lao,
nami nisiunganike katika kusanyiko lao,
kwa kuwa wamewaua watu katika hasira yao
walikata mishipa ya miguu ya mafahali kama
walivyopenda.

⁷Hasira yao na ilaaniwe, kwa kuwa ni kali mno,
nayo ghadhabu yao, ni ya ukatili!

Nitawatawanya katika Yakobo
Na kuwasambaza katika Israeli.

⁸"Yuda, ndugu zako watakusifu,
mkono wako utakuwa shingoni mwa adui
zako.

Wana wa baba yako watakusujidia.

⁹Ee Yuda, wewe ni mwana simba,
unarudi toka mawindoni, mwanangu.
Kama simba hunyemelea na kulala chini,
kama simba jike, nani athubutuye
kumwamsha?

¹⁰Fimbo ya ufalme haitaondoka kwa Yuda,
wala fimbo ya mtawala kati ya miguu yake,
hadi aje yeye ambaye milki ni yake,
ambaye utii wa mataifa ni wake.

¹¹Atamfunga punda wake katika mzabibu,
naye mwana-punda wake kwenye tawi lililo
bora zaidi,

atafua mavazi yake katika divai,
majoho yake katika damu ya mizabibu.

¹²Macho yake yatakuwa mekundu kwa divai,
meno yake yatakuwa meupe kwa maziwa.

¹³"Zabuloni ataishi pwani ya bahari
na kuwa bandari za kuegesha meli,
mpaka wake utapanuka kuelekea Sidoni.

¹⁴"Isakari ni punda mwenye nguvu
ambaye amelala kati ya mizigo yake.

MWANZO

¹⁵Aonapo palivyo pazuri mahali pake pa kupumzika na jinsi nchi yake inavyopendeza, atainamisha bega lake kwenye mzigo na kujitolea kwa ajili ya kazi ngumu.

¹⁶"Dani atahukumu watu wake kwa haki kama mmoja wa makabila ya Israeli

¹⁷Dani atakuwa nyoka kando ya barabara, nyoka mwenye sumu kando ya njia, yule aumaye visigino vyta farasi ili yule ampandaye aanguke chali.

¹⁸"Ee BWANA, nautafuta wokovu wako.

¹⁹"Gadi atashambuliwa ghafula na kundi la washambuliaji, lakini yeye atawageukia na kuwashinda kabisa.

²⁰"Chakula cha Asheri kitakuwa kinono, naye atatoa chakula kitamu kimfaacho mfalme.

²¹"Naftali ni kulungu jike aliyeachiwa huru azaaye watoto wazuri.

²²Yosefu ni mzabibu uzaao, mzabibu uzaao ulio kando ya chemchemi, ambao matawi yake hutanda ukutani.

²³Kwa uchungu wapiga mshale walimshambulia, wakampiga mshale kwa ukatili.

²⁴Lakini upinde wake ulibaki imara, mikono yake ikatiwa nguvu, na mkono wa Mwenye Nguvu wa Yakobo, kwa sababu ya Mchungaji, Mwamba wa Israeli,

²⁵kwa sababu ya Mungu wa baba yako, anayekusaidia, kwa sababu ya Mwenye Nguvu, yeye anayekubariki kwa baraka za mbinguni juu,

baraka za kilindi kilichoko chini, baraka za matitini na za tumbo la uzazi.

²⁶Baraka za baba yako ni kubwa kuliko baraka za milima ya kale, nyingi kuliko vilima vyta kale.

Baraka hizo zote na zikae juu ya kichwa cha Yosefu, juu ya paji la mwana wa kifalme mionganoni mwa ndugu zake.

²⁷"Benyamini ni mbwa mwitu mlafi mwenye njaa

kuu,
asubuhi hurarua mawindo yake,
jioni hugawa nyara."

²⁸Haya yote ndiyo makabila kumi na mawili ya Israeli, na hivi ndivyo baba yao alivyowaambia alipowabariki, akimpa kila mmoja baraka inayomfaa.

Kifo cha Yakobo

²⁹Ndipo alipowapa maelekezo haya: "Mimi niko karibu kukusanya kwa watu wangu. Mnizike pamoja na baba zangu kwenye pango katika shamba la Efroni Mhiti, ³⁰pango lililoko katika shamba la Makpela, karibu na Mamre huko Kanaani, ambalo Abrahamu alinunua kwa ajili ya mahali pa kuzikia kutoka kwa Efroni Mhiti, pamoja na shamba. ³¹Huko ndiko Abrahamu na Sara mkewe walikozikwa, huko akazikwa Isaki na Rebeka mkewe, na huko nilimzika Lea. ³²Shamba hilo na pango lililoko ndani yake llinunuliwa kutoka kwa Wahiti."

³³Baada ya Yakobo kumaliza kutoa maelekezo hayo kwa wanawe, akarudisha miguu yake kitandani, akapumua pumzi ya mwisho na akakusanya kwa watu wake.

50 Basi Yosefu akamwangukia baba yake akalilia juu yake na akambusu. ²Ndipo Yosefu akawaagiza matabibu waliokuwa wakimhudumia, wamtie baba yake Israeli dawa ili asioze, ³wakafanya hivyo kwa siku arobaini, kwa maana ndio muda uliotakiwa wa kutia dawa. Nao Wamisri wakamwombolezea Yakobo kwa siku sabini.

⁴Siku za kumwombolezea zilipokwisha, Yosefu akawaambia washauri wa Farao, "Kama nimepata kibali machoni penu semeni na Farao kwa ajili yangu. Mwambieni, ⁵'Baba yangu aliniapisha na kuniambia, "Mimi nipo karibu kufa, unizike katika kaburi lile nililochimba kwa ajili yangu mwenyewe katika nchi ya Kanaani." Sasa nakuomba uniruhusu niende kumzika baba yangu, nami nitarudi.'

⁶Farao akasema, "Panda uende kumzika baba yako, kama alivyokuapiza kufanya."

⁷Hivyo Yosefu akapanda kwenda kumzika baba yake, maafisa wote wa Farao wakaenda pamoja naye, watu mashuhuri wa baraza lake na watu mashuhuri wote wa Misri. ⁸Hawa ni mbali na watu wote wa nyumbani kwa Yosefu na ndugu zake na wale wote wa nyumbani mwa baba yake. Ni watoto wao, makundi yao ya

kondoo, mbuzi na ng'ombe tu waliobakia katika nchi ya Gosheni. ⁹Magari makubwa na wapanda farasi pia walipanda pamoja naye. Likawa kundi kubwa sana.

¹⁰Walipofika kwenye sakafu ya kupuria nafaka ya Atadi, karibu na Yordani, wakalia kwa sauti na kwa uchungu, huko Yosefu akapumzika

kwa siku saba kumwomboleza baba yake.

¹¹Wakanaani walioishi huko walipoona maombolezo yaliyofanyika katika sakafu ile ya kupuria ya Atadi, wakasema, "Wamisri wanafanya maombolezo makubwa, kwa hiyo mahali pale karibu na Yordani pakaitwa Abel-Mizraimu^a.

¹²Hivyo wana wa Yakobo wakafanya kama baba yao alivyowaagiza: ¹³Wakamchukua mpaka nchi ya Kanaani, wakamzika kwenye pango katika shamba la Makpela, karibu na Mamre, ambalo Abrahamu alilinunua kutoka kwa Efroni Mhiti pamoja na shamba liwe mahali pa kuzikia. ¹⁴Baada ya Yosefu kumzika baba yake, akarudi Misri pamoja na ndugu zake na wale wote waliokuwa wamekwenda naye kumzika baba yake.

Yosefu Awaondolea Ndugu Zake Mashaka

¹⁵Ndugu zake Yosefu walipoona kwamba baba yao amekufa, wakasema, "Itakuwaje kama Yosefu ataweka kinyongo dhidi yetu na kutulipa mabaya yote tuliyomtende?" ¹⁶Kwa hiyo wakampelekea Yosefu ujumbe, wakasema, Kabla baba yako hajafa aliacha maagizo haya: ¹⁷'Hili ndilo mtakalomwambia Yosefu: Ninakuomba uwasamehe ndugu zako dhambi na mabaya kwa vile walivyokutenda vibaya.' Sasa tafadhali samehe dhambi za watumishi wa Mungu wa baba yako." Ujumbe huu ulipomfikia, Yosefu akalia.

¹⁸Ndipo ndugu zake wakaja na kujitupa chini mbele yake. Wakasema, "Sisi ni watumwa wako."

¹⁹Lakini Yosefu akawaambia, "Msiogope. Je, mimi ni badala ya Mungu? ²⁰Mlikusudia kunidhuru, lakini Mungu alikusudia mema ili litimie hili linalofanyika sasa, kuokoa maisha ya watu wengi. ²¹Hivyo basi, msiogope. Mimi nitawatunza ninyi nyote pamoja na watoto wenu." Akawahakikishia na kusema nao kwa wema.

Kifo cha Yosefu

²²Yosefu akakaa katika nchi ya Misri, yeye pamoja na jamaa yote ya baba yake. Akaishi miaka 110 ²³naye akaona kizazi cha tatu cha watoto wa Efraimu. Pia akaona watoto wa Makiri mwana wa Manase, wakawekwa magotini mwa Yosefu walipozaliwa.

²⁴Ndipo Yosefu akawaambia ndugu zake, "Mimi ninakaribia kufa. Lakini kwa hakika Mungu atawasaidia na kuwachukueni kutoka nchi hii na kuwapeleka katika nchi aliyomwahidi kwa kiapo Abrahamu, Isaki na Yakobo." ²⁵Naye Yosefu akawaapisha wana wa Israeli na kuwaambia, "Hakika Mungu atawasaidia, nanyi ni lazima mhakikishe mmepandisha mifupa yangu kutoka mahali hapa."

²⁶Kwa hiyo Yosefu akafa akiwa na umri wa miaka 110. Baada ya kumtia dawa ili asioze akawekwa kwenye jeneza huko Misri.

^a¹¹ "Abel Mizraimu" maana yake "maombolezo ya Wamisri.

KUTOKA

Utangulizi

Jina la kitabu hiki cha pili katika vile vitabu vinavyoitwa, "Vitabu Vitano vya Mose" linatokana na jina kililopewa na watafsiri wa Agano la Kale la Kiyunani "*Septuagint*" likimaanisha "kutoka", "kuhama" au "kuondoka." Linatokana na ajabu moja kubwa katika zile alizozifanya Mungu katika uhusiano Wake na watu Wake Waisraeli katika agano la kale, kuwatoa utumwani na kuwaondo utumwani katika nchi ya Misri. Huu ni mwujiza mkubwa katika historia ya Waisraeli kwa jambo hili alilofanya Mungu ("...uliwatoa kwa uweza Wako mkuu na kwa mkono wenye nguvu...").(32:11). Nao Wamisri watajua kuwa *Mimi ndimi BWANA nitakapounyosha mkono wangu dhidi ya Misri na kuwatoa Waisraeli watoke humo*"(7:5).

Kitabu cha Kutoka kinaendeleza habari za wazao wa mababa wakuu ambaa kwa sasa wanaitwa Waisraeli. Habari za Waisraeli zilianza na Abrahamu katika kitabu cha Mwanzo (*Mwa. 12:1*).

Mkazo maalum umewekwa kwenye hali ya Waisraeli huko Misri walipokabiliwa na utumwa na kutendewa jeuri (1:13) kulinganisha na hali nzuri waliyokuwa nayo wakati wa Yosefu.

Kutokana na hali hiyo, Mungu alimchagua Mose kwa kazi maalum, kuwaokoa Waisraeli kutoka utumwani Misri, kuwaongoza na kuwaingiza katika nchi ya Kanaani, ambayo Mungu alikuwa amewaahidi baba zao. Mose alijulishwa ukweli kwamba Mungu wa baba zao alikuwa karibu kuingilia kati ili kuwaokoa Waisraeli kutoka kwenye utawala wa Farao. Yale yaliyotukia baadaye kwa Wamisri na kwa Waisraeli pia, katika yale mapigo kumi (7:6-11:10) yalitimia wakati wa kutoka.

Mungu alionyesha nguvu Zake kwa Waisraeli na kwa Wamisri katika yale mapigo kumi. Pigo la mwisho liliisababisha Waisraeli waruhusiwe kuondoka Misri. Kabla ya Waisraeli kuondoka Misri waliadhimisha Sikukuu ya Pasaka. Kuanzishwa kwa Pasaka (12:1-28) na kuadhimishwa kila mwaka kulifanyika ili kuvikumbusha vizazi vijavyo ukombozi huu wa mwujiza kutoka katika utumwa wa Misri.Tukio hili linafanyika katika historia iliyofuata baadaye na kuandikwa katika vitabu vya Israeli kama mfano wa hali ya juu kabisa wa Mungu kwa ajili ya watu Wake.

Waisraeli walianza safari yao wakiwa wanalindwa na kuongozwa na Mungu katika nguzo ya wingu wakati wa mchana na nguzo ya moto wakati wa usiku. Mose aliaongoza wakavuka Bahari ya Shamu [*Bahari ya Mafunjo au Bahari Nyekundu*] (13:17-15:21) baada ya Mungu kuigawa, wakapiga hema jangwani chini ya Mlima Sinai kwa muda wa mwaka mmoja. Hapa ndipo Mungu alipofanya Agano Lake na Waisraeli na kuwapa sheria za kuwaongoza, jinsi watakavyoishi na kumwabudu (19:1-24:18), kwani hapa ndipo Mose alipopewa ufunuo mkuu wa Mungu akipewa kiini na asili ya dini ya Kiisraeli.

Kubadilishwa kwa Waisraeli waliokuwa watumwa kwa zaidi ya miaka 430 kuwa taifa huru linalojitegemea chini ya uongozi wa Mose ni moja ya miujiza mikubwa kabisa katika nyakati za Agano la Kale. Yale mapigo kumi na kule kutoka kwao Mungu alimtafsiria Mose kwa njia ya ufunuo.

Wazo Kuu

Kutolewa utumwani, kuanzishwa kwa Pasaka, kuongozwa na Mungu,kuingia kwenye agano na Mungu na kuanzishwa kwa uhusiano baina ya Israeli na Mungu (Agano) kulisababisha Israeli litambuliwe kuwa taifa takatifu.Kwa njia ya kumwabudu Mungu kwa moyo wote na utii Kwake, Israeli ilipaswa kuonyesha kielelezo kuwa wao ni watu wa Mungu. Mungu aliwapa watu Wake amri kumi, sanduku la agano, makuhani, hema ya ibada ili kuwafanya wawe na maisha ambayo yangedhihirisha kwamba wao ni watu wa Mungu kweli kweli na vitu hivyo viwaongoze katika lengo hilo. Jambo muhimu ni kwamba kitabu cha Kutoka kinalezea miujiza mingi kuliko kitabu kingine cho chote katika Agano la Kale. Kinafahamika kwa kuwa na Amri Kumi.

Wahusika Wakuu

Yakobo (Israeli) na wanawe, Yosefu, Binti Farao, Mose, Aroni, Miriamu,Yethro, Farao na Wamisri, Yoshua na Bezaleli. Mose ni mhusika mkuu aliyetumiwa na Mungu kuwaokoa Waisraeli na kuwa kiongozi wao kwa muda wa miaka arobaini.

Mwandishi

Mwandishi wa kitabu hiki ni Mose. Ingawa alikuwa mtu dhaifu, Mungu kwa uweza Wake mwenyewe, alimpa uwezo mkubwa wa kutenda miujiza (7:6-11) na kuongoza.

Mahali

Jangwani wakati Waisraeli wanatangatanga, mahali fulani katika Ghuba ya Sinai.

Mgawanyo

- Mose, Kiongozi aliyechaguliwa na Mungu. (1:1-4 :31)
- Ugumu wa Farao na matokeo yake. (5:1-11:10)
- Kuanzishwa kwa Pasaka na pigo la mwisho(12:1-30)
- Kutoka Misri mpaka Mlima Sinai. (12:31-19:2)
- Agano la Mungu na amri Zake. (19:3-24:8)
- Hema ya ibada. (24:9-9-40:38)

Waisraeli Waonewa

1 Haya ndiyo majina ya wana wa Israeli ambao walikwenda Misri na Yakobo, kila mmoja akiwa pamoja na jamaa yake: ²Reuben, Simeoni, Lawi na Yuda, ³Isakari, Zabuloni na Benyamini, ⁴Dani na Naftali, Gadi na Asheri. ⁵Wazao wote wa Yakobo walikuwa watu sabini, Yosefu alikuwa tayari yuko Misri.

⁶Basi Yosefu na kaka zake wote na kizazi kile chote walikuwa, ⁷lakini Waisraeli walikuwa wamezaana na kuongezeka sana, idadi yao ikawa kubwa mno, kwa hiyo wakaijaza nchi.

⁸Kisha mfalme mpya, ambaye hakufahamu habari za Yosefu, aliitawala Misri. ⁹Akawaambia watu wake, "Tazameni, Waisraeli wamekuwa wengi mno kwa idadi kuliko sisi. ¹⁰Njoni, ni lazima tuwashughulikie kwa uangalifu la sivyo watazidi kuwa wengi zaidi na ikiwa patatokea vita, watajiunga na adui zetu, kupigana dhidi yetu na kuondoka katika nchi hii."

¹¹Basi Wamisri wakaweka wasimamizi waliokuwa watumwa kuwasimamia na kuwaresa Waisraeli kwa kazi ngumu, wakajenga miji ya Pithomu na Ramesesi ya kuweka akiba ya Farao. ¹²Lakini walivyozidi kuteswa ndivyo walivyozidi kuongezeka na kuenea katika nchi, Wamisri wakawaogopa Waisraeli, ¹³kwa hiyo wakawatumikisha kwa ukatili. ¹⁴Wakafanya maisha ya Waisraeli kuwa machungu kwa kufanya kazi ngumu ya kutengeneza lami na kufyatua matofali, walifanya kazi zote za mashambani na katika kazi zao zote ngumu Wamisri waliwatumia Waisraeli kwa ukatili.

¹⁵Mfalme wa Misri akawaambia wakunga wa Kimisri waliowazalisha wanawake wa Kiebrania, ambao majina yao ni Shifra na Pua, ¹⁶"Mtakapowazalisha wanawake wa Kiebrania, wanapoifungua, chunguzeni ikiwa ni mtoto wa kiume, mwueni, lakini ikiwa ni msichana mwacheni aishi." ¹⁷Lakini hao wakunga, walimcha Mungu na hawakufanya kile mfalme wa Misri alichowaambia kufanya, bali wakawaacha watoto wa kiume waishi. ¹⁸Ndipo mfalme wa Misri akawaita hao wakunga, akawauliza, "Kwa nini mmefanya hilvi? Mbona mmeacha watoto wa kiume waishi?"

¹⁹Wakunga wakajibu Farao, "Wanawake wa Kiebrania ni tofauti na wanawake wa Kimisri, wao wana nguvu nao hujifungua watoto kabla wakunga hawajafika."

²⁰Kwa hiyo Mungu akawatendea mema wakunga hao. Waisraeli wakaongezeka na

kuendelea kuwa wengi zaidi. ²¹Kwa vile hao wakunga walimcha Mungu, Mungu akawajalia kuwa na jamaa zao wenywewe.

²²Kisha Farao akatoa agizo hilli kwa watu wake wote: "Kila mtoto wa kiume atakayezaliwa kwa Waembrania lazima atupwe katika mto Nile bali kila mtoto wa kike aachwe aishi."

Kuzaliwa Kwa Mose

2 Basi mtu mmoja wa nyumba ya Lawi akaoa mwanamke Mlawi, ²mwanamke huyo akapata mimba akazaa mtoto wa kiume. Alipoona mtoto huyo ni mzuri, akamficha kwa miezi mitatu. ³Lakini alipoona hawezi kumficha zaidi, akamtengenezea kisafina cha matete akakipaka lami. Kisha akamweka huyo mtoto ndani yake akakificha katikati ya matete kando ya ukingo wa Mto Nile. ⁴Dada wa huyo mtoto akasimama mbali ili kuona kitakachompata mtoto.

⁵Ndipo binti Farao akatelemka mtoni Nile kuoga, nao wahudumu wake wakawa wanatembea ukingoni mwa mto. Binti mfalme akaona kisafina katikati ya manyasi akamtuma mmoja wa mtumwa wake wa kike kukichukua. ⁶Alifungua kisafina akaona mtoto ndani yake. Mtoto alikuwa akilia, akamhurumia. Akasema, "Huyu ni mmoja wa watoto wa Kiebrania."

⁷Ndipo dada wa huyo mtoto akamwuliza binti Farao, "Je, niende nikakutafutie mmoja wa wanawake wa Kiebrania akulelee huyu mtoto?"

⁸Binti Farao akamjibu, "Ndiyo, nenda." Yule msichana akaenda akamleta mama wa mtoto. ⁹Binti Farao akamwambia, "Mchukue huyu mtoto unisaidie kumlea, nami nitakulipa." Basi yule mwanamke akamchukua mtoto na kumlea. ¹⁰Mtoto alipokua, akampeleka kwa binti Farao, naye akawa mwanawe. Akamwita jina lake Mose, akisema, "Nilimtoa kwenye maji."

Mose Akimbilia Midiani

¹¹Siku moja, baada ya Mose kukua, akaondoka kwenda walikokuwa watu wake, akachunguza jinsi walivyokuwa wakifanya kazi ngumu. Akamwona Mmisri akimpiga Mwebrania, mmojawapo wa watu wake. ¹²Mose akatazama huku na huko asione mtu ye yote, akamwua yule Mmisri akamficha mchangani. ¹³Kesho yake akatoka, akaona Waembrania wawili wakipigana. Akamwuliza yule aliyekosa, "Mbona unampiga Mwebrania mwenzako?"

¹⁴Yule mtu akamjibu, "Ni nani aliyejikuweka wewe kuwa mtawala na mwamuzi juu yetu? Je,

KUTOKA

unataka kuniua kama ulivyomwua yule Mmisri?" Ndipo Mose akaogopa na kuwaza, "Jambo lile nililofanya lazima limefahamika."

¹⁵Faraao aliposikia jambo hili, alijaribu kumwua Mose, lakini Mose akamkimbia Farao na kwenda kuishi katika nchi ya Midiani, akaketi kando ya kisima. ¹⁶Kuhani wa Midiani alikuwa na binti saba, nao wakaja kisimani ili kuchota maji na kujaza hori kwa ajili ya kunyweshea mifugo ya baba yao. ¹⁷Baadhi ya wachungaji wakaja wakawafukuza hao wasichana. Ndipo Mose akainuka, akawasaidia na kunywesha mifugo yao.

¹⁸Hao wasichana waliporudi nyumbani kwa Reueli baba yao, akawauliza, "Imekuwaje leo mmerudi mapema hivyo?"

¹⁹Wakamjibu, "Mmisri mmoja alituokoa kutoka mikononi mwa wachungaji. Pia mtu huyo alituchotea maji na kunywesha mifugo."

²⁰Akawauliza binti zake, "Yuko wapi? Mbona mmemwacha? Mkaribisheni ale chakula."

²¹Mose akakubali kukaa kwa huyo mtu, ambaye alimpa Mose binti yake aliyeitwa Sipora amwoe. ²²Sipora alizaa mtoto wa kiume, naye Mose akamwita Gershomu, akisema, "Nimekuwa mgeni katika nchi ya kigeni."

²³Baada ya muda mrefu, mfalme wa Misri akafa. Waisraeli wakalia kwa huzuni katika utumwa wao, walilia na kilio chao cha kutaka msaada kwa ajili ya utumwa kikamfikia Mungu. ²⁴Mungu akasikia kilio chao cha huzuni, akakumbuka agano alilofanya na Abrahamu pamoja na Isaki na Yakobo. ²⁵Kwa hiyo Mungu akawaangalia Waisraeli na kuwahurumia.

Mose na Kichaka Kinachowaka Moto

3 Basi Mose alikuwa anachunga mifugo ya Yethro mkwewe, kuhani wa Midiani. Mose akapeleka mifugo mbali nyuma ya jangwa, naye akafika Horebu, Mlima wa Mungu. ²Huko malaika wa BWANA akamtokea Mose katika mwali wa moto kutoka katika kichaka. Mose akaona hilo, ingawa kile kichaka kilikuwa kinawaka moto, kilikuwa hakiteketei. ³Ndipo Mose akawaza, "Nitageuka sasa nione kitu hiki cha ajabu, nami nione ni kwa nini kichaka hiki hakiteketei."

⁴BWANA alipoona kuwa amegeuka ili aone, Mungu akamwita kutoka ndani ya kile kichaka, "Mose! Mose!"

Naye Mose akajibu, "Mimi hapa."

⁵Mungu akamwambia, "Usikaribie zaidi. Vua viatu vyako, kwa maana mahali unaposimama ni

ardhi takatifu." ⁶Kisha akamwambia, "Mimi ni Mungu wa baba yako, Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaki na Mungu wa Yakobo." Katika jambo hili, Mose akafunika uso wake, kwa sababu aliogopa kumtazama Mungu.

⁷BWANA akamwambia, "Hakika nimeona mateso ya watu wangu katika Misri. Nimesikia kilio chao kwa sababu ya wasimamizi wao, nami naguswa na mateso yao. ⁸Basi nimeshuka niwaokoe kutoka mkono wa Wamisri, niwatoe na kuwapandisha kutoka katika nchi hiyo, niwapeleke katika nchi nzuri na kubwa, nchi itiririkayo maziwa na asali, nchi ya Wakanaani, Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi na Wayebusi. ⁹Sasa kilio cha Waisraeli kimenifikasi, nami nimeona jinsi Wamisri wanavyowatesa. ¹⁰Basi, sasa nenda. Ninakutuma kwa Farao ili kuwatoa watu wangu Waisraeli kutoka Misri."

¹¹Lakini Mose akamwambia Mungu, "Mimi ni nani hata niende kwa Farao kuwatoa Waisraeli nchini Misri?"

¹²Naye Mungu akasema, "Mimi nitakuwa pamoja nawe. Hii itakuwa ishara kwako kwamba ni Mimi nimekutuma: Hapo utakapokuwa umewatoa watu Misri, mtamwabudu Mungu katika mlima huu."

¹³Mose akamwambia Mungu, "Ikiwa nitawaendea Waisraeli na kuwaambia, 'Mungu wa baba zenu amenitura kwenu,' nao wakiniliza, 'Jina lake ni nani?' Nitawaambia nini?"

¹⁴Mungu akamwambia Mose, "MIMI NIKO AMBAYE NIKO. Hivyo ndivyo utakavyowaambia Waisraeli: 'MIMI NIKO' amenitura kwenu."

¹⁵Vile vile Mungu akamwambia Mose, "Waambie Waisraeli, 'BWANA Mungu wa baba zenu, Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaki na Mungu wa Yakobo amenitura kwenu.' Hili ndilo jina langu milele, jina ambalo mtanikumbuka kwalo kutoka kizazi hadi kizazi.

¹⁶"Nenda, ukawakusanye wazee wa Israeli uwaambie, 'BWANA Mungu wa baba zenu, Mungu wa Abrahamu, Isaki na Yakobo, alinitokea akaniambia: Nimewatazama nami nimeona mliyofanyiwa katika Misri. ¹⁷Nami nimeahidi kuwapandisha kutoka katika mateso yenu katika nchi ya Misri niwapeleke nchi ya Wakanaani, Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi na Wayebusi, nchi itiririkayo maziwa na asali.'

¹⁸"Wazee wa Israeli watakusikiliza. Kisha wewe na wazee mtakwenda kwa mfalme wa Misri na kumwambia, 'BWANA Mungu wa Waembrania ametutokea. Turuhusu tuende safari

KUTOKA

ya siku tatu huko jangwani kutoa dhabihu kwa BWANA, Mungu wetu.' ¹⁹Lakini nafahamu kwamba mfalme wa Misri hataruhusu kwenda mpaka mkono wenye nguvu umlazimishe. ²⁰Kwa hiyo nitaunyoosha mkono wangu na kuwapiga Wamisri kwa maajabu yote nitakayofanya mionganii mwao. Baada ya hayo, atawaruhusu mwondoke.

²¹'Nami nitawapa hawa watu upendeleo mbele ya Wamisri, kwa hiyo mtakapoondoka nchini hamtaondoka mikono mitupu. ²²Kila mwanamke Mwisraeli atamwomba jirani yake Mmisri na mwanamke ye yote anayeishi nyumbani kwake ampe vyombo vya fedha, dhahabu na nguo, ambavyo mtawavika wana wenu na binti zenu. Hivyo mtawateka nyara Wamisri.'

Ishara za Mose

4 Mose akamjibu, "Itakuwaje kama hawataniamini au kunisikiliza, waseme, 'BWANA hakukutokea?'"

²Ndipo BWANA akamwambia, "Ni nini hicho kilicho mkononi mwako?"

Akajibu, "Fimbo."

³BWANA akasema, "Itupe chini."

Mose akaitupa chini hiyo fimbo nayo ikawa nyoka, naye akaikimbia. ⁴Kisha BWANA akamwambia, "Nyoosha mkono wako uikamate mkiani." Basi Mose akanyoosha mkono akamkamata yule nyoka, nayo ikabadilika tena kuwa fimbo mkononi mwake. ⁵BWANA akasema, "Hivi ndivyo Waisraeli watakavyoamini kuwa BWANA Mungu wa baba zao, Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaki na Mungu wa Yakobo, amekutokea wewe."

⁶Kisha BWANA akamwambia, "Weka mkono wako ndani ya joho lako." Basi Mose akaweka mkono wake ndani ya joho lake, naye alipoutoa, ulikuwa na ukoma, mweupe kama theluji.

⁷Mungu akamwambia, "Sasa urudishe tena huo mkono ndani ya joho lako." Basi Mose akaurudisha mkono wake ndani ya joho lake na alipoutoa, ulikuwa mzima, kama sehemu zingine za mwili wake.

⁸Ndipo BWANA akamwambia, "Kama hawatakuamini wewe, au kutojali ishara ya kwanza, wataamini ishara ya pili. ⁹Lakini kama hawatawasikiliza ninyi, chukua kiasi cha maji kutoka Mto Nile uyamimine juu ya ardhi kavu. Maji mtakayotoa mtoni yatakuwa damu juu ya ardhi."

¹⁰Mose akamwambia BWANA, "Ee Bwana, kamwe sijapata kuwa msemaji kwa ufasaha wakati uliopita wala tangu ulipoanza kuzungumza na mtumishi wako. Ulimi wangu ni mzito kuzungumza."

¹¹BWANA akamwambia, "Ni nani aliyempa mwandamu kinywa? Ni nani aliyemfanya mtu kuwa kiziwi au bubu? Ni nani anayempa mtu kuona au upofu? Je, si mimi, BWANA? ¹²Sasa nenda, nitakusaidia kusema, nami nitakufundisha jambo la kusema."

¹³Lakini Mose akasema, "Ee Bwana, tafadhali mtume mtu mwingine kufanya kazi hiyo."

¹⁴Ndipo hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Mose, akamwambia, "Vipi kuhusu ndugu yako, Aroni Mlawi? Ninajua yeye anaweza kuzungumza vizuri. Naye yuko tayari njiani kukulaki, na moyo wake utafurahi wakati atakapokuona. ¹⁵Utazungumza naye na kuweka maneno kinywani mwake. Nitawasaidia ninyi wawili kusema, nami nitawafundisha jambo la kufanya. ¹⁶Aroni ataongea na watu badala yako na itakuwa kwamba yeye amekuwa kinywa chako nawe utakuwa kama Mungu kwake. ¹⁷Lakini chukua fimbo hii mkononi mwako ili uweze kuitumia kufanya ishara hizo za ajabu."

Mose Anarudi Misri

¹⁸Kisha Mose akarudi kwa Yethro mkwewe akamwambia, "Niruhusu nirudi kwa watu wangu Misri kuona kama yuko hata mmoja wao ambaye bado anaishi."

Yethro akamwambia, "Nenda, nami nakutakia mema."

¹⁹Basi BWANA alikuwa amemwambia Mose huko Midiani, "Rudi Misri kwa maana watu wote waliotaka kukuua wamekufa." ²⁰Basi Mose akamchukua mkewe na wanawe, akawapandisha juu ya punda na kuanza safari kurudi Misri. Naye akaichukua ile fimbo ya Mungu mkononi mwake.

²¹BWANA akamwambia Mose, "Utakaporudi Misri, hakikisha kwamba utafanya mbele ya Farao maajabu yote niliyokupa uwezo wa kuyafanya. Lakini nitafanya moyo wake kuwa mgumu ili kwamba asiwaruhusu watu waende.

²²Kisha mwambie Farao, 'Hili ndilo asemalo BWANA: Israeli ni mwanangu mzaliwa wa kwanza, ²³nami nilikuambia, "Ruhusu mwanangu aondoke, ili aweze kuniabudu mimi." Lakini ukakataa kumruhusu kwenda, basi nitaua mwana wako mzaliwa wa kwanza.' "

²⁴Mose alipokuwa mahali pa kulala wageni akiwa njiani kurudi Misri, BWANA akakutana naye akataka kumwua. ²⁵Lakini Sipora akachukua jiwe gumu, akakata govi la mwanawе na kugusa nalo miguu ya Mose. Sipora akasema, "Hakika wewe ni bwana arusi wa damu kwangu." ²⁶Sipora alipomwita Mose, "Bwana arusi wa damu," alikuwa anamaanisha ile tohara. Baada ya hayo BWANA akamwacha.

²⁷BWANA akamwambia Aroni, "Nenda jangwani ukamlaki Mose." Basi akakutana na Mose kwenye Mlima wa Mungu akambusu. ²⁸Kisha Mose akamwambia Aroni kila kitu BWANA alichomtuma kusema, vile vile habari za ishara na maajabu alizokuwa amemwamuru kufanya.

²⁹Mose na Aroni wakawakusanya wazee wote wa Waisraeli, ³⁰naye Aroni akawaambia kila kitu BWANA alichokuwa amemwambia Mose. Pia akafanya ishara mbele ya watu, ³¹nao wakaamini. Nao waliposikia kuwa BWANA anajishughulisha nao na kwamba ameona mateso yao, walisujudu na kuabudu.

5 Baadaye Mose na Aroni wakaenda kwa Farao wakamwambia, "Hili ndilo asemalo BWANA Mungu wa Israeli: 'Waruhusu watu wangu waende, ili waweze kunifanya sikuku huko jangwani.'"

²Farao akasema, "Huyo BWANA ni nani, hata nimtii na kuruhusu Israeli waende?. Simjui huyo BWANA wala sitaruhusu Israeli waende."

³Ndipo Mose na Aroni wakasema, "Mungu wa Waibrania amekutana nasi. Sasa turuhusu tuwe na safari ya siku tatu ya jangwani ili tukamtlee BWANA, Mungu wetu dhabihu, la sivyo aweza kutupiga sisi kwa tauni au kwa upanga."

⁴Lakini mfalme wa Misri akasema, "Mbona ninyi Mose na Aroni mnawachukua watu waache kazi zao? Rudini kwenye kazi zenu!"

⁵Kisha Farao akasema, "Tazama, sasa watu hawa ni wengi, nanyi mnawazuia kufanya kazi."

⁶Siku iyo hiyo Farao akatoa amri hii kwa viongozi wa watumwa na wasimamizi wa watu akawaambia: ⁷Tangu sasa msiwape hawa watu nyasi za kutengeneza matofali. Wao wakusanye nyasi zao wenyewe. ⁸Lakini watakeni kutengeneza matofali kiasi kile kile cha mwanzo, kiwango kisipunguzwe. Wao ni wavivu, ndiyo sababu wanalia, wakisema, 'Turuhusiwe twende kumtolea Mungu wetu dhabihu.'

?Fanyeni kazi kuwa ngumu zaidi kwa watu hao ili kwamba wakazane na kazi na kuacha kusikiliza uongo."

¹⁰Basi viongozi wa watumwa na wasimamizi wakaenda kuwaambia watu, "Hivi ndivyo Farao asemavyo: 'Sitawapa tena nyasi. ¹¹Nendeni mkatafute nyasi wenyewe po pote mnapoweza kuzipata, lakini kazi yenu haitapunguzwa hata kidogo.' "¹²Basi watu wakatawanyika kote nchini Misri kukusanya mabua ya kutumia badala ya nyasi. ¹³Viongozi wa watumwa wakasisitiza, wakisema, "Timizeni kazi mnayotakiwa kwa kila siku, kama wakati ule mlipokuwa mkipewa nyasi." ¹⁴Wasimamizi wa Kiisraeli waliochaguliwa na viongozi wa watumwa wa Farao waliwapiga na kuauliza, "Kwa nini hamkutimiza kiwango chenu cha kutengeneza matofali jana na leo, kama mwanzoni?"

¹⁵Ndipo wasimamizi wa Kiisraeli wakaenda kumlilia Farao, wakisema: "Mbona umewatendea watumishi wako hivi? ¹⁶Watumishi wako hawapewi nyasi, hata hivyo tumeambiwa, 'Tengenezeni matofali!' Watumishi wako wanapigwa, lakini kosa ni la watu wako wenyewe."

¹⁷Farao akasema, "Ninyi ni wavivu ndiyo sababu mnasema, 'Turuhusu twende tukamtlee BWANA dhabihu.' ¹⁸Sasa nendeni kazini. Hamtapewa nyasi zo zote, nanyi ni lazima mtengeneze matofali."

¹⁹Wasimamizi wa Kiisraeli walitambua kuwa wako taabuni walipoambiwa, "Hamtakiwi kupunguza idadi ya matofali mliotakiwa kutengeneza kila siku." ²⁰Walipoondoka kwa Farao, wakawakuta Mose na Aroni wakingojea kukutana nao, ²¹wakawaambia Mose na Aroni, "BWANA na awaangalie awahukumu ninyi! Mmetufanya tunuke kwa Farao na maafisa wake, nanyi mmeweka upanga mkononi mwao ili kutuua sisi."

Mungu Anaahidi Ukombozi

²²Mose akarudi kwa BWANA na kumwambia, "Ee Bwana, mbona umewaletea watu hawa taabu? Kwa nini basi ukantuma mimi? ²³Tangu nilipomwendea Farao kuzungumza naye kwa jina lako, amewapatisha taabu watu hawa, nawe kamwe hujawakomboa watu wako."

6 Kisha BWANA akamwambia Mose, "Sasa utaona kitu nitakachomfanyia Farao: Kwa

KUTOKA

sababu ya mkono wangu wenye nguvu atawaachia watu waende, kwa sababu ya mkono wangu wenye nguvu atawafukuza waondoke nchini mwake."

²Pia Mungu akamwambia Mose, "Mimi ndimi BWANA. ³Nilimtokea Abrahamu, Isaki na Yakobo kama Mungu Mwenyezi, ingawa sikuwalishwa jina langu, Yehova^a, Mimi mwenyewe sikujitambulisha kwao. ⁴Pia niliweka agano langu nao kuwapa nchi ya Kanaani, ambako walishi kama wageni. ⁵Zaidi ya hayo, nimesikia kilio cha huzuni cha Waisraeli amba Wamisri wamewatia utumwani, nami nimelikumbuka agano langu.

⁶Kwa hiyo, waambie Waisraeli: 'Mimi ndimi BWANA, nitawatoa mtoke katika kongwa la Wamisri. Nitawaweka huru mtoke katika kuwa watumwa wao, nami nitawakomboa kwa mkono ulionyooshwa pamoja na matendo makuu ya hukumu. ⁷Nitawatwaa mwe watu wangu mwenyewe, nami nitakuwa Mungu wenu. Ndipo mtajua kuwa mimi ndimi BWANA, Mungu wenu, niliyewatoa chini ya kongwa la Wamisri. ⁸Nami nitawaleta mpaka nchi niliyapa kwa mkono ulioinuliwa kumpa Abrahamu, Isaki na Yakobo. Nitawapa iwe milki yenu. Mimi ndimi BWANA.'

⁹Mose akawaarifu Waisraeli jambo hili, lakini hawakumsikiliza kwa sababu ya maumivu makuu ya moyoni na utumwa wa kikatili.

¹⁰Ndipo BWANA akamwambia Mose, ¹¹"Nenda, mwambie Farao mfalme wa Misri awaachie Waisraeli waondoke nchini mwake."

¹²Lakini Mose akamwambia BWANA, "Ikiwa Waisraeli hawatanisikiliza, kwa nini yeye Farao anisikilize mimi, ambaye huzungumza kwa kigugumizi?"

Orodha ya Jamaa ya Mose na Aroni

¹³Ndipo BWANA akanena na Mose na Aroni kuhusu Waisraeli na Farao mfalme wa Misri, naye akawaamuru wawatoe Waisraeli kutoka Misri.

¹⁴Hawa walikuwa wakuu wa jamaa zao:

Wana wa Reuben mzaliwa wa kwanza wa kiume wa Israeli walikuwa Hanoki, Palu, Hesroni na Karmi. Hawa walikuwa ndio koo za Reuben.

¹⁵Wana wa Simeoni walikuwa Yemueli, Yamini, Ohadi, Yakini, Sohari na Shauli mwana wa mwanamke Mkanaani. Hawa walikuwa ndio koo za Simeoni.

¹⁶Haya yalikuwa ndiyo majina ya wana wa Lawi kufuatana na orodha zao: Gershoni, Kohathi na Merari. Lawi aliishi miaka 137.

¹⁷Wana wa Gershoni kwa koo, walikuwa Libni na Shimei.

¹⁸Wana wa Kohathi walikuwa Amramu, Ishari, Hebron na Uzieli. Kohathi aliishi miaka 133.

¹⁹Wana wa Merari walikuwa Mahli na Mushi.

Hizi ndizo zilizokuwa koo za Lawi kufuatana na orodha zao.

²⁰Amramu akamwoa Yokobedi shangazi yake, ambaye alimzalia Aroni na Mose. Amramu aliishi miaka 137.

²¹Wana wa Ishari walikuwa Kora, Nefegi na Zikri.

²²Wana wa Uzieli walikuwa Mishaeli, Elisafani na Sithri.

²³Aroni akamwoa Elisheba binti wa Aminadabu ndugu yake Nashoni, naye akamzalia Nadabu, Abihu, Eleazari na Ithamari.

²⁴Wana wa Kora walikuwa Asiri, Elkana na Abiasafu. Hawa walikuwa ndio koo za Kora.

²⁵Eleazari mwana wa Aroni akamwoa mmoja wa binti za Putiel, naye akamzalia Finehasi.

Hawa walikuwa ndio wakuu wa jamaa za Walawi, ukoo kwa ukoo.

²⁶Hawa walikuwa Aroni na Mose wale wale amba WANA aliwaambia, "Watoeni Waisraeli katika nchi ya Misri kwa vikosi vyao." ²⁷Ndio hao hao waliozungumza na Farao mfalme wa Misri kuhusu kuwatoa Waisraeli Misri. Ilikuwa ni huyo Mose na huyo Aroni.

Aroni Kuzungumza Badala ya Mose

²⁸BWANA aliponena na Mose huko Misri, ²⁹akamwambia, "Mimi ndimi BWANA. Mwambie Farao mfalme wa Misri kila kitu nikuambiacho."

³⁰Lakini Mose akamwambia BWANA, "Kwa kuwa mimi huzungumza kwa kigugumizi, Farao atanisikiliza mimi?"

7 Kisha BWANA akamwambia Mose, "Tazama, nimekufanya kuwa kama Mungu kwa Farao, naye Aroni, huyo ndugu yako, atakuwa nabii wako. ²Utasema kila kitu

nitakachokuagiza, naye Aroni ndugu yako atamwambia Farao awaachie Waisraeli watoke katika nchi yake. ³Lakini nitaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu, hata ingawa nitazidisha ishara na maajabu katika Misri, ⁴hatawasikiliza. Kisha nitaupeleka mkono wangu juu ya Misri na kwa matendo makuu ya hukumu nitavitoa vikundi vyangu, watu wangu Waisraeli. ⁵Nao Wamisri watajua kuwa Mimi ndimi BWANA nitakapounyosha mkono wangu dhidi ya Misri na kuwatoa Waisraeli watoke humo."

⁶Mose na Aroni wakafanya sawasawa kama vile BWANA alivyowaagiza. ⁷Mose alikuwa na umri wa miaka themanini na Aroni alikuwa na umri wa miaka themanini na mitatu walipozungumza na Farao.

Fimbo ya Aroni Yawa Nyoka

⁸BWANA akamwambia Mose na Aroni, ⁹Farao atakapowaambia, 'Fanyeni mwujiza,' basi mwambie Aroni, 'Chukua fimbo yako na uitupe chini mbele ya Farao,' nayo fimbo itakuwa nyoka."

¹⁰Ndipo Mose na Aroni wakaenda kwa Farao wakafanya sawasawa kama vile BWANA alivyoagiza. Aroni akaitupa ile fimbo yake chini mbele ya Farao na maafisa wake, nayo ikawa nyoka. ¹¹Farao naye akawaita watu wenyewe maarifa na wachawi na waganga wa Kimisri, nao wakafanya vivyo hivyo kwa siri ya uganga wao. ¹²Kila mmoja alitupa fimbo yake chini, nayo ikawa nyoka. Lakini fimbo ya Aroni ikazimeza zile fimbo zao. ¹³Hata hivyo moyo wa Farao ukawa mgumu, naye hakuwasikiliza Mose na Aroni, sawasawa kama vile BWANA alivyoikuwa amesema.

Pigo la Kwanza - Damu

¹⁴Kisha BWANA akamwambia Mose, "Moyo wa Farao ni mgumu, anakataa kuwaachia watu kuondoka. ¹⁵Nenda kwa Farao asubuhi wakati anapokwenda mtoni. Ungoje ukingoni mwa Nile ili kuonana naye, nawe uchukue mkononi mwako fimbo ile iliyobadilishwa kuwa nyoka. ¹⁶Kisha umwambie, 'BWANA Mungu wa Waembrania, amenituma nikuambie: Uwaachie watu wangu waende, ili wapate kuniabudu jangwani. Lakini hadi sasa hujasikiliza. ¹⁷Hili ndilo BWANA asemalo: Kwa hili utajua kuwa Mimi ndimi BWANA: Fimbo ilio mkononi mwangu nitapiga nayo maji ya Nile nayo yatabadilika kuwa damu. ¹⁸Samaki waliopo katika Mto Nile watakuwa, nao mto utanuka

vibaya, Wamisri hawataweza kunywa hayo maji yake.' "

¹⁹BWANA akamwambia Mose, "Mwambie Aroni, 'Chukua ile fimbo yako unyoshe mkono wako juu ya maji ya Misri, juu ya chemchemi na mifereji, juu ya madimbwi na mabwawa yote' navyo vitabadilika kuwa damu. Damu itakuwa kila mahali katika Misri, hata kwenye vyombo vya miti na nya mawe."

²⁰Mose na Aroni wakafanya kama vile BWANA alivyokuwa amewaagiza. Akainua fimbo yake machoni pa Farao na maafisa wake na kuyapiga maji ya mto Nile, na maji yote yakabadilika kuwa damu. ²¹Samaki katika mto Nile wakafa, nao mto ukanuka vibaya sana kiasi kwamba Wamisri hawakuweza kunywa maji yake. Damu ilikuwa kila mahali katika nchi ya Misri.

²²Lakini waganga wa Misri kwa kutumia siri ya uganga wao wakafanya vivyo hivyo, nao moyo wa Farao ukawa mgumu, hakuwasikiliza Mose na Aroni, kama vile BWANA alivyokuwa amesema. ²³Badala yake, akageuka akaenda kwenye jumba lake la kifalme, wala hakulitia hili moyoni. ²⁴Nao Wamisri wote wakachimba kando kando ya Mto Nile kupata maji ya kunywa, kwa sababu hawakuweza kunywa maji ya mto.

Pigo la Pili - Vyura

²⁵Zilipita siku saba baada ya BWANA kuyapiga maji ya Mto Nile.

8 Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Nenda kwa Farao ukamwambie, 'Hili ndilo asemalo BWANA: Waachie watu wangu waende, ili wapate kuniabudu. ²Kama ukikataa kuwaruhusu kuondoka, basi nitaipiga nchi yako yote kwa kuwaaletea vyura. ³Mto Nile utafurika vyura. Watakuja kwenye jumba lako la kifalme na katika chumba chako cha kulala na kitandani mwako, katika nyumba za maafisa wako na kwa watu wako, vyura hao wataingia katika meko yenu na kwenye vyombo vya kukandia unga. ⁴Vyura watapanda juu yako, juu ya watu wako na maafisa wako wote.' "

⁵Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Mwambie Aroni, 'nyosha mkono wako ukiwa na ile fimbo yako juu ya vijito, mifereji na madimbwi, fanya vyura waje juu ya nchi ya Misri.' "

⁶Ndipo Aroni akaunyosha mkono wake juu ya maji ya Misri, nao vyura wakatokea na kuifunika nchi. ⁷Lakini waganga wakafanya vivyo hivyo kwa siri ya uganga wao, nao pia

wakafanya vyura kuja juu ya nchi ya Misri.'"

⁸Ndipo Farao akamwita Mose na Aroni na kusema, "Mwombeni BWANA awaondoe vyura kutoka kwangu na kwa watu wangu, nami nitawaachia watu wenu waende kumtolea BWANA dhabihu."

⁹Mose akamwambia Farao, "Ninakupa heshima ya kuamua ni wakati gani wa kukuombea wewe, maafisa wako na watu wako ili kwamba vyura watoke kwenu na kwenye nyumba zenu. Isipokuwa wale walio katika mto Nile."

¹⁰Farao akasema, "Kesho."

Mose akamjibu, "Itakuwa kama unavyosema, ili upate kujua kwamba hakuna ye yote kama BWANA, Mungu wetu. ¹¹Vyura wataondoka kwako na katika nyumba zako, kwa maafisa wako na kwa watu wako, ila watabakia katika mto Nile tu."

¹²Baada ya Mose na Aroni kuondoka kwa Farao, Mose akamlilia BWANA kuhusu vyura aliokuwa amewaleta kwa Farao. ¹³Naye BWANA akafanya lile Mose alilomwomba. Vyura wafia ndani ya nyumba, viwanjani na mashambani. Wakayakusanya malundo, nchi nzima ikanuka. ¹⁵Lakini Farao alipoona pametokea nafuu, akaushupaza moyo wake na hakuwasikiliza Mose na Aroni, kama vile BWANA alivyokuwa amesema.

Pigo la Tatu - Chawa

¹⁶Ndipo BWANA akamwamba Mose, "Mwambie Aroni, 'Nyosha fimbo yako uyapige mavumbi ya ardhi,' nayo nchi yote ya Misri mavumbi yatakuwa viroboto." ¹⁷Wakafanya hivyo, Aroni aliponyosha mkono wake wenye fimbo na kuyapiga mavumbi ya nchi, viroboto wakawajia watu na wanyama. Mavumbi yote katika nchi ya Misri yakawa viroboto. ¹⁸Lakini waganga walipojaribu kutengeneza viroboto kwa siri ya uganga wao, hawakuweza. Nao chawa walikuwa juu ya watu na wanyama.

¹⁹Waganga wale wakamwambia Farao, "Hiki ni kidole cha Mungu." Lakini moyo wa Farao ukawa mgumu naye hakuwasikiliza, kama vile BWANA alivyosema.

Pigo la Nne - Mainzi

²⁰Kisha BWANA akamwambia Mose, "Amka mapema asubuhi na usimame mbele ya Farao wakati anapokwenda mtoni nawe umwambie, 'Hili ndilo BWANA asemalo: Waachie watu wangu waende, ili wapate kuniabudu." ²¹Kama

nitawaachia watu wangu waondoke nitakupelekea makundi ya mainzi juu yako, kwa maafisa wako, kwa watu wako na kwenye nyumba zenu. Nyumba za Wamisri zitajazwa mainzi, hata na ardhii yote ya Misri.

²²"Lakini siku ile nitafanya kitu tofauti katika nchi ya Gosheni, ambapo watu wangu wanaishi, hapatakuwepo na makundi ya mainzi, ili mpate kujua kwamba Mimi, BWANA, niko katika nchi hii. ²³Nitaweka tofauti kati ya watu wangu na watu wenu. Ishara hii ya ajabu itatokea kesho."

²⁴Naye BWANA akafanya hiyo. Makundi makubwa ya mainzi yalimiminika katika jumba la kifalme la Farao na katika nyumba za maafisa wake, pia nchi yote ya Misri ikaharibiwa na mainzi.

²⁵Ndipo Farao akamwita Mose na Aroni na kuwaambia, "Nendeni mkamtolee Mungu wenu dhabihu katika nchi hii."

²⁶Lakini Mose akamwambia, "Hilo halitakuwa sawa. Dhabihu tutakazomtolea BWANA, Mungu wetu zitakuwa chukizo kwa Wamisri. Kama tukitoa dhabihu ambazo ni chukizo mbele yao, je, hawatatupiga mawe?

²⁷Ni lazima twende mwendo wa siku tatu mpaka tufike jangwani ili tumtolee BWANA, Mungu wetu dhabihu, kama aliyotuagiza."

²⁸Farao akamwambia, "Nitawaruhusu mwende kumtolea BWANA, Mungu wenu dhabihu huko jangwani, lakini hamna ruhusa kwenda mbali sana. Sasa mniombee."

²⁹Mose akajibu, "Mara tu nitakapoondoka, nitamwomba BWANA na kesho mainzi yataondoka kwa Farao, kwa maafisa wake na kwa watu wake. Hakikisha tu kwamba Farao hatatenda kwa udanganyifu tena kwa kutokuwaachia watu waende kumtolea BWANA dhabihu."

³⁰Ndipo Mose akamwacha Farao na kumwomba BWANA, ³¹naye BWANA akafanya lile Mose alilomwomba. Mainzi yakaondoka kwa Farao, kwa maofisa wake na kwa watu wake, wala hakuna hata inzi aliyebakia. ³²Lakini wakati huu pia Farao akaushupaza moyo wake, wala hakuwaruhusu Waisraeli waondoke.

Pigo la Tano - Vifo vya Mifugo

9 Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Nenda kwa Farao ukamwombie, 'Hili ndilo BWANA Mungu wa Waerbrania asemalo: Waachie watu wangu waende ili wapate kuniabudu." ²Kama ukikataa kuwaachia waende, nawe ukiendelea kuwashikilia, ³mkono wa

BWANA utaleta pigo bayo kwa mifugo yako, juu ya farasi wako, punda, ngamia, ng'ombe wako, kondoo na mbuzi. ⁴Lakini BWANA ataweka tofauti kati ya mifugo ya Israeli na ile ya Misri, kwamba hakuna mnyama wa Mwisraeli atakayekufa.'"

⁵BWANA akaweka wakati na kusema, "Kesho BWANA atalitenda hili katika nchi." ⁶Siku iliyofuata BWANA akalitenda: Mifugo yote ya Wamisri ikafa, lakini hakuna hata mnyama mmoja wa wana wa Israeli iliyekufa. ⁷Farao akatuma watu kuchunguza, nao wakakuta kuwa hakuna hata mnyama mmoja wa Waisraeli iliyekufa. Lakini moyo wa Farao haukukubali kuwaachia watu waende.

Pigo la Sita - Majipu

⁸Kisha BWANA akamwambia Mose na Aroni, "Chukueni majivu ya tanuru, naye Mose ayarushe angani mbele ya Farao. ⁹Yatakuwa vumbi jepesi juu ya nchi yote ya Misri, pia yatatokea majipu yenyenye kufura juu ya watu na wanyama katika nchi yote."

¹⁰Basi wakachukua majivu kwenye tanuru na kusimama mbele ya Farao. Mose akayarusha hewani, nayo majipu yenyenye kufura yakatokea miilini mwa watu na wanyama. ¹¹Waganga hawakuweza kusimama mbele ya Mose kwa sababu ya majipu yale yaliyokuwa miilini mwao na juu ya miili ya Wamisri wote. ¹²Lakini BWANA akaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu, naye hakuwasikiliza Mose na Aroni, sawasawa kama vile BWANA alivyokuwa amemwambia Mose.

Pigo la Saba – Mvua ya Mawe

¹³Kisha BWANA akamwambia Mose, "Amka mapema asubuhi, usimame mbele ya Farao umwambie, 'Hili ndilo asemalo BWANA Mungu wa Waembrania: Waacie watu wangu waende, ili kwamba waweze kuniabudu, ¹⁴au wakati huu nitaleta mapigo yangu yenyenye nguvu dhidi yako, maafisa wako na watu wako, ili upate kujua kuwa hakuna mwingine kama Mimi katika dunia yote. ¹⁵Kwa kuwa mpaka sasa ningelikuwa ni menyoosha mkono wangu na kukupiga wewe na watu wako kwa pigo ambalo lingekufutilia mbali juu ya nchi. ¹⁶Lakini nimekuacha wewe uwepo kwa kusudi hili hasa, ili nipate kukuonyesha uwezo wangu na ili jina langu lipate kutangazwa katika dunia yote. ¹⁷Bado unaendelea kuijinua juu ya watu wangu, wala hutaki kuwaachia waende. ¹⁸Kwa hiyo, kesho

wakati kama huu nitaleta mvua mbaya sana ya mawe ambayo hajapata kunyesha katika nchi ya Misri, tangu siku ilipoumbwa mpaka leo. ¹⁹Sasa toa amri urudishe wanyama wote watoke malishoni na cho chote ambacho kipo mashambani waje mpaka mahali pa usalama, kwa sababu mvua ya mawe itanyesha juu ya kila mtu na kila mnyama ambaye hajaletwa ndani ambao bado wako nje mashambani, nao watakufa.'"

²⁰Wale maofisa wa Farao ambao waliliogopa neno la BWANA wakafanya haraka kuwaleta watumwa wao na mifugo yao ndani. ²¹Lakini wale waliopuza neno la BWANA wakawaacha watumwa wao na mifugo yao shambani.

²²Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Nyosha mkono wako kuelekea angani ili kwamba mvua ya mawe inyeshe juu ya Misri yote, juu ya watu, wanyama na juu ya kila kitu kiotacho katika mashamba ya Misri." ²³Mose alipoinyosha fimbo yake kuelekea angani, BWANA akatuma ngurumo na mvua ya mawe, umeme wa radi ulimulika hadi nchi. Kwa hiyo BWANA akanyesha mvua ya mawe juu ya nchi ya Misri, ²⁴mvua ya mawe ikanyesha na radi ikamulika pote. Ikawa dhoruba ya kutisha ambayo hajakuwako katika nchi ya Misri, tangu nchi hiyo iwe taifa. ²⁵Mvua ya mawe ikaharibu kila kitu katika nchi ya Misri kilichokuwa katika mashamba, watu na wanyama, ikaharibu kila kitu kinachoota mashambani na kuvunja kila mti. ²⁶Mahali pekee ambapo mvua ya mawe haikunyesha ni nchi ya Gosheni, ambako Waisraeli waliishi.

²⁷Ndipo Farao akawaita Mose na Aroni akawaambia, "Wakati huu nimetenda dhambi. BWANA ni mwenye haki, mimi na watu wangu ni wakosaji. ²⁸Mwombeni BWANA, kwa kuwa tumepata ngurumo na mvua za mawe za kututosha, nitawaachia mwondoke, hamtahitaji kungoja zaidi."

²⁹Mose akamjibu, "Nitakapokuwa nimetoka nje ya mji, nitanyoosha mikono yangu juu kumwomba BWANA. Ngurumo zitakoma na hapatakuwepo mvua ya mawe tena, ili upate kujua kuwa, nchi ni mali ya BWANA. ³⁰Lakini ninajua kuwa wewe na maafisa wako bado hamumwogopi BWANA, Mungu."

³¹(Kitani na shayiri viliharibiwa, kwa kuwa shayiri ilikuwa na masuke na kitani ilikuwa katika kutoa maua. ³²Hata hivyo, ngano na jamii nyingine ya ngano hazikuharibiwa kwa sababu

zilikuwa hazijakomaa bado.)

³³Kisha Mose akaondoka kwa Farao akaenda nje ya mji. Mose akanyoosha mikono yake kuelekea kwa BWANA, ngurumo na mvua ya mawe vikakoma, mvua haikuendelea tena kunyesha nchini. ³⁴Farao alipoona kwamba mvua ya mawe na ngurumo zimekoma, akafanya dhambi tena. Yeye na maafisa wake wakafanya miyo yao kuwa mgumu. ³⁵Kwa hiyo moyo wa Farao ukawa mgumu, wala hakuwaachia Waisraeli waende, kama vile BWANA alivyokuwa amesema kupitia Mose.

Pigo la Nane - Nzige

10 Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Nenda kwa Farao, kwa kuwa nimeufanya moyo wake kuwa mgumu na miyo ya maafisa wake ili kwamba nipate kutenda ishara hizi zangu za ajabu mionganoni mwao ²ili upate kuwaeleza watoto wako na wajukuu wako jinsi niliviyowatendea Wamisri kwa ukali na jinsi nilivyofanya ishara zangu mionganoni mwao, nanyi mpate kujua kuwa Mimi ndimi BWANA."

³Kwa hiyo Mose na Aroni wakaenda kwa Farao na kumwambia, "Hili ndilo BWANA Mungu wa Waibrania, asemalo: 'Utaendelea hata lini kukataa kunyenyekea mbele yangu? Waachie watu wangu waende, ili wapate kuniabudu. ⁴Kama ukikataa kuwaachia waende, kesho nitaleta nzige katika nchi yako. ⁵Nao watafunika uso wa ardhi hata usionekana. Watatafuna mabaki machache yaliyobakizwa baada ya ile mvua ya mawe, yaani pamoja na kila mti unaoota katika mashamba yenu. ⁶Nzige hao watajaza nyumba zako, za maafisa wako wote na za Wamisri wote. Jambo ambalo baba zenu wala babu zenu hawajapata kuona tangu siku ile walipoanza kuishi katika nchi hii mpaka leo hii.' Ndipo Mose akageuka na kumwacha Farao.

⁷Maafisa wa Farao wakamwambia, "Mpaka lini huyu mtu atakuwa tanzi kwetu? Waachei hao watu waende zao, ili wapate kumwabudu BWANA Mungu wao. Je, bado hutambui kuwa Misri imeangamia?"

⁸Ndipo Mose na Aroni wakaletwa kwa Farao. Farao akawaambia, "Nendeni, mkamwabudu BWANA, Mungu wenu. Lakini ni nani hasa watakaokwenda?"

⁹Mose akajibu, "Tutakwenda na vijana wetu na wazee, pamoja na wana wetu na binti zetu, pia pamoja na kondoo zetu, ng'ombe, mbuzi, farasi na punda kwa sababu tutaadhimisha sikukuu kwa BWANA."

¹⁰Farao akasema, "BWANA awe pamoja nanyi, kama nikiwaruhusu mwondoke pamoja na wanawake zenu na watoto wenu! Ni wazi kwamba mna makusudi mabaya. ¹¹La hasha! Wanaume peke yao na waende, wakamwabudu BWANA, kwa kuwa hilo ndilo mmekuwa mkiomba." Kwa hiyo Mose na Aroni wakaondolewa mbele ya Farao.

¹²Basi BWANA akamwambia Mose, "Nyosha mkono wako juu ya Misri ili kundi la nzige liweze kuingia juu ya nchi na kutafuna kila kitu kiotacho katika mashamba na kila kitu kilichosazwa na ile mvua ya mawe."

¹³Kwa hiyo Mose akanyoosha fimbo yake juu ya Misri, BWANA akauleta upepo wa mashariki ukavuma katika nchi yote mchana wote na usiku kucha, kufikia asubuhi upepo ukawa umeleta nzige. ¹⁴Wakaivamia Misri yote na kukaa kila eneo la nchi kwa wingi. Kamwe hapajapata kuwepo pigo la nzige kama hilo, wala halitakuwepo tena. ¹⁵Wakafunika ardhi yote mpaka ardhi ikawa nyeusi. Wakatafuna kile chote kilichokuwa kimebakizwa na ile mvua ya mawe, kila kitu kiotacho mashambani pamoja na matunda kwenye miti. Hakuna kitu cho chote cha kijani kilichosalia katika miti au mmea katika nchi yote ya Misri.

¹⁶Farao akawaita Mose na Aroni kwa haraka na kuwaambia, "Nimetenda dhambi dhidi ya BWANA, Mungu wenu na dhidi yenu pia. ¹⁷Sasa unisamehe dhambi yangu mara moja tena na umwombe BWANA Mungu wako aondoe pigo hili baya kwangu."

¹⁸Kisha Mose akaondoka kwa Farao akamwomba BWANA. ¹⁹Naye BWANA akaugeuza upepo ukavuma kutoka magharibi, wenyewe nguvu nyingi, ambao uliwaondoa wale nzige na kuwapeleka kwenye Bahari ya Shamu. Hakuna nzige hata mmoja aliyebakpo pote katika nchi ya Misri. ²⁰Lakini BWANA akaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu, wala hakuwaachia Waisraeli waondoke.

Pigo la Tisa - Giza

²¹Kisha BWANA akamwambia Mose, "Nyosha mkono wako kuelekea angani ili giza litande katika nchi ya Misri, giza ambalo watu wanaweza kulipapasa na kulihisi." ²²Kwa hiyo Mose akaunyosha mkono wake kuelekea angani, na giza nene likafunika pote katika nchi ya Misri kwa muda wa siku tatu. ²³Hakuna mtu ye yote aliyeweza kumwona mwenzake, wala kuondoka mahali alipokuwa kwa muda wa siku

tatu. Lakini Wasraeli wote walikuwa na mwanga katika maeneo yao waliyokuwa wanaishi.

²⁴Ndipo Farao akamwita Mose na kusema, "Nendeni, mkamwabudu BWANA. Hata wanawake na watoto wenu mwaweza kwenda nao pia, lakini kondoo, mbuzi na ng'ombe wenu waacheni."

²⁵Lakini Mose akasema, "Huna budi kuturuhusu tuwe na dhabihu na sadaka za kuteketezwa za kutoa mbele za BWANA, Mungu wetu. ²⁶Sisi ni lazima tuondoke na mifugo yetu pia, wala hakuna ukwato utakaoachwa nyuma. Inatupasa kutumia baadhi ya hiyo mifugo katika kumwabudu BWANA, Mungu wetu, kwa kuwa mpaka tutakapofika huko hatutakuwa tumefahamu ni nini tutakachotumia katika kumwabudu BWANA."

²⁷Lakini BWANA akaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu, hakuwa radhi kuwaachia waondoke. ²⁸Farao akamwambia Mose, "Ondoka mbele yangu! Hakikisha kuwa hutakuja mbele yangu tena! Siku ile utakapouona uso wangu utakufa."

²⁹Mose akamjibu, "Iwe kama ulivyosema! Kamwe sitauona uso wako tena."

Pigo la Kumi – Kuuawa Wazaliwa wa Kwanza

11 Basi BWANA alikuwa amemwambia Mose, "Nitaleta pigo moja zaidi kwa Farao na katika nchi ya Misri. Baada ya hilo, atawaacha mwondoche hapa na atakapofanya hivyo, atawafukuza mtoke kabisa. ²Waambie watu wote waume kwa wake wawaombe majirani zao vitu vya fedha na vya dhahabu." ³(BWANA akawafanya Wamisri wawe na moyo wa ukarimu kwa Waisraeli, naye Mose mwenyewe akaheshimiwa sana na maafisa wa Farao na watu wote katika nchi ya Misri.)

⁴Kwa hiyo Mose akasema, "Hili ndilo BWANA asemalo: 'Panapo usiku wa manane Mimi nitapita katika nchi yote ya Misri. ⁵Kila mwanamume kifungua mimba katika Misri atakufa, kuanzia mzaliwa wa kwanza wa kiume wa Farao, aketiye penye kiti cha ufalme, hadi mzaliwa wa kwanza wa kiume wa mtumwa wa kike, anayesaga nafaka kwa jiwe, pamoja na kila mzaliwa wa kwanza wa mifugo. ⁶Patakuwepo kilio kikubwa katika nchi yote ya Misri, kilio kibaya ambacho hakijakuwepo wala kamwe hakitakuwepo tena. ⁷Lakini mionganoni mwa Waisraeli hakuna hata mbwa atakayembwekea mwanadamu wala mnyama ye yote.' Ndipo mtakapojuu kuwa BWANA huweka tofauti kati

ya Misri na Israeli. ⁸Maafisa hawa wako wote watanijia, wakisujudu mbele yangu, wakisema, 'Ondoka, wewe pamoja na watu wako wote wanaokufuata!' Baada ya haya nitaondoka." Kisha Mose, huku akiwa amewaka hasira akamwacha Farao.

⁹BWANA alikuwa amemwambia Mose, "Farao atakataa kukusikiliza, ili maajabu yangu yapate kuongezeka katika nchi ya Misri." ¹⁰Mose na Aroni wakafanya maajabu haya yote mbele ya Farao, lakini BWANA akaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu, wala hakuwaachia Waisraeli waondoke katika nchi yake.

Pasaka

12 BWANA akamwambia Mose na Aroni katika nchi ya Misri, ²"Mwezi huu utakuwa mwanzo wa miezi kwenu, yaani, mwezi wa kwanza wa mwaka wenu. ³Iambie jumuiya yote ya Israeli kwamba katika siku ya kumi ya mwezi huu, kila mtu atatwaa mwana kondoo mmoja kwa ajili ya familia yake, mmoja kwa kila nyumba. ⁴Ikiwa nyumba yo yote ina watu wachache wasiweza kumaliza huyo mwana kondoo mzima, nyumba hiyo itabidi ishirikiane na nyumba ya jirani wa karibu, baada ya kuzingatia idadi ya watu waliomo. Mtaangalia ni kiasi gani cha nyama kitahitajika kulingana na mahitaji ya kila mtu. ⁵Wanyama mtakaowachagua, lazima wawe wa kiume wa umri wa mwaka mmoja wasio kuwa na dosari, mwaweza kuwachukua kati ya kondoo au mbuzi. ⁶Tunzeni wanyama hao mpaka siku ya kumi na nne ya mwezi, ambapo lazima watu wa jumuiya yote ya Israeli wachinje wanyama hao wakati wa jioni. ⁷Ndipo watakapochukua baadhi ya hiyo damu na kuipaka kwenye vizingiti na miimo ya milango ya nyumba ambamo watakula wanakondoo hao. ⁸Usiku huo huo watakula nyama iliyookwa kwenye moto, pamoja na mboga chungu za majani na mikate isiyotiwa chachu. ⁹Msile nyama mbichi wala iliyochemshwa, lakini iwe imeokwa kwenye moto, kichwa, miguu na nyama zake za ndani. ¹⁰Msibakize nyama yo yote mpaka asubuhi, nazo kama zitabakia mpaka asubuhi, lazima mziteketeze kwa moto. ¹¹Hivi ndivyo mtakavyokula: Mtajifunga mikanda viunoni, mtakuwa mmevaa viatu vyenu miguuni na fimbo zenu mkononi mwenu. Mle kwa haraka, hii ni Pasaka ya BWANA.

¹²"Usiku uo huo nitapita katika nchi yote ya Misri na kumwua kila mzaliwa wa kwanza, wa

KUTOKA

wanadamu na wa wanyama, nami nitaihukumu miungu yote ya Misri. Mimi ndimi BWANA.¹³Damu itakuwa ishara kwa ajili yenu ya kuonyesha nyumba ambazo mtakuwamo, nami nitakapoiona damu, nitapita juu yenu. Hakuna pigo la uharibifu litakalowagusa ninyi nitakapoipiga Misri.

¹⁴Siku hii itakuwa kumbukumbu kwenu. Mtaiadhimisha kuwa sikukuu kwa BWANA, katika vizazi vyenu vyote mtaishika kuwa amri ya kudumu. ¹⁵Kwa siku saba mtakula mikate isiyotiwa chachu. Katika siku ya kwanza mtaondoa chachu yote ndani ya nyumba zenu, kwa maana ye yote atakayekula cho chote chenye chachu kuanzia siku ya kwanza hadi ya saba lazima akatiliwe mbali kutoka katika Israeli. ¹⁶Katika siku ya kwanza mwe na kusanyiko takatifu, na kusanyiko jingine katika siku ya saba. Katika siku hizo msifanye kazi kamwe isipokuwa kutayarisha chakula cha kila mmoja, hilo ndilo tu mtakafanya.

¹⁷Mtaadhimisha Sikuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, kwa sababu hiyo ndiyo siku ile niliyovitoa vikosi vyenu kutoka Misri. Mtaiadhimisha siku hii kwa vizazi vyenu vyote kuwa amri ya kudumu. ¹⁸Katika mwezi wa kwanza mtakula mikate isiyotiwa chachu, kuanzia jioni ya siku ya kumi na nne hadi jioni ya siku ya ishirini na moja. ¹⁹Kwa muda wa siku saba isionekane chachu yo yote katika nyumba zenu. Ye yote alaye cho chote chenye chachu ndani yake, lazima akatiliwe mbali kutoka katika jumuiya ya Israeli, akiwa ni mgeni au mzawa. ²⁰Msile cho chote kilichotiwa chachu. Po pote muishipo, ni lazima mle mikate isiyotiwa chachu."

²¹Ndipo Mose akawaita wazee wote wa Israeli na kuwaambia, "Nendeni mara moja mkachague wanyama kwa ajili ya jamaa zenu mkachinje mwana kondoo wa Pasaka. ²²Chukueni kitawi cha hisopo, kichovskyeni kwenye damu iliyopo kwenye sinia na kuipaka baadhi ya hiyo damu kwenye vizingiti na kwenye miimo yote miwili ya milango. Mtu ye yote asitoke nje ya milango wa nyumba yake mpaka asubuhi. ²³BWANA apitapo katika nchi yote kuwapiga Wamisri, ataiona damu juu ya vizingiti na kwenye miimo ya milango naye atapita juu, wala hatamruhusu mwangamizi kuingia katika nyumba zenu na kuwapiga ninyi.

²⁴"Shikeni maagizo haya kuwa kanuni ya kudumu kwenu na kwa ajili ya wazao wenu. ²⁵Mtakapoingia katika nchi BWANA

atakayowapa kama alivyoahidi, shikeni desturi hii. ²⁶Watoto wenu watakapowauliza, 'Sikuu hii ina maana gani kwenu?' ²⁷Basi waambieni, 'Hii ni dhabihu ya Pasaka kwa BWANA, ambaye alipita juu ya nyumba za Waisraeli katika nchi ya Misri na hakudhuru nyumba zetu alipowapiga Wamisri.' " Ndipo watu wa Israeli waliposujudu na kuabudu. ²⁸Waisraeli wakafanya kama vile BWANA alivyomwagiza Mose na Aroni.

²⁹Ilipofika usiku wa manane BWANA akawapiga wazaliwa wa kwanza wote katika Misri, kuanzia mzaliwa wa kwanza wa Farao, mrithi wa kiti cha ufalme, hadi mzaliwa wa kwanza wa mfungwa, aliyekuwa gerezani na wazaliwa wa kwanza wa mifugo yote pia. ³⁰Farao na maafisa wake wote na Wamisri wote wakaamka usiku na kulikuwa na kilio kikubwa katika nchi ya Misri, kwa kuwa haikuwepo nyumba ambayo hakufa mtu.

Kutoka

³¹Wakati huo Farao akawaita Mose na Aroni na kuwaambia, "Ondokeni! Tokeni katika watu wangu, ninyi pamoja na Waisraeli! Nendeni mkamwabudu BWANA kama mlivyoomba. ³²Chukueni makundi yenu ya kondoo na mbuzi pamoja na ng'ombe, kama mlivyosema, nanyi mwende zenu. Nanyi pia mnibarikini."

³³Wamisri wakawahimiza Waisraeli waondoke kwa haraka na kuacha nchi yao. Kwa kuwa walisema, "La sivyo, tutakufa wote!" ³⁴Hivyo watu wakachukua donge lao la unga kabla ya kutiwa chachu, wakaweka ndani ya mabakuli ya kukandia wakayaviringisha katika vitambaa na kuyabeba mabegani mwao. ³⁵Waisraeli wakafanya kama Mose alivyowaelekeza nao wakawaomba Wamisri wawapatie vitu vya fedha, dhahabu na nguo. ³⁶Basi BWANA alikuwa amewafanya Wamisri kuwa wakarimu kwa hawa watu, wakawapatia Waisraeli vile waliviotaka kwao, kwa hiyo wakawateka nyara Wamisri.

³⁷Waisraeli wakasafiri kutoka Ramesesi mpaka Sukothi. Walikuwepo wanaume wapatao 600,000 waendao kwa miguu bila kuhesabu wanawake na watoto. ³⁸Watu wengine wengi wakafuatana nao, pamoja na makundi makubwa ya mifugo wakiwemo kondoo, mbuzi na ng'ombe. ³⁹Wakatengeneza maandazi yasiyotiwa chachu kwa ule unga uliokandwa walikuwa wameutoa Misri, donge hilo la unga halikuwa limetiwa chachu, kwa kuwa walikuwa wameondolewa Misri kwa haraka nao

hawakuwa na muda wa kuandaa chakula chao.

⁴⁰Waisraeli walikuwa wameishi Misri kwa muda wa miaka 430. ⁴¹Ilikuwa ni siku ya mwisho ya hiyo miaka 430, vikosi vyote vya BWANA vilipokuwa vimeondoka Misri. ⁴²Kwa sababu BWANA aliutenga usiku ule ili kuwatoa Waisraeli katika nchi ya Misri, katika usiku huu Waisraeli wote wanapaswa kuadhimisha kwa kukesha ili kumheshimu BWANA katika vizazi vijavyo.

⁴³BWANA akamwambia Mose na Aroni, "Haya ndio masharti kwa ajili ya Pasaka:

"Mgeni hataruhusiwa kula Pasaka.

⁴⁴Mtumwa ye yote ambaye mmemnunua aweza kuila kama mmemtahiri, ⁴⁵lakin kibarua ye yote au msafiri haruhusiwi kula.

⁴⁶Sharti iliwe ndani ya nyumba, msichukue nyama yo yote nje ya nyumba hiyo. Msiuvunje mfupa wo wote. ⁴⁷Jumuiya yote ya Israeli ni lazima waiadhimishe Pasaka hiyo.

⁴⁸Mgeni aishiye mionganoni mwenu ambaye anataka kuadhimisha Pasaka ya BWANA ni lazima wanaume wote waliomo nyumbani mwake wawe wametahiriwa, ndipo aweze kushiriki kama mzawa. Mwanaume ye yote asiyetahiriwa haruhusiwi kuila. ⁴⁹Sheria iyo hiyo itamuhusu mzawa na mgeni anayeishi mionganoni mwenu."

⁵⁰Waisraeli wote walifanya kama vile BWANA alivyomwagiza Mose na Aroni. ⁵¹Siku ile ile BWANA akawatoa Waisraeli katika nchi ya Misri kwa vikosi vyao.

Kuwekwa Wakfu kwa Wazaliwa wa Kwanza

13 BWANA akamwambia Mose, ²"Niwekeeni wakfu kila mzaliwa wa kwanza wa kiume. Kila mtoto wa kwanza, aliye kifungua tumbo mionganoni mwa Waisraeli ni mali yangu, akiwa wa mwanadamu au wa mnyama."

³Ndipo Mose akawaambia watu, "Ikumbukeni siku hii, siku ambayo mlitoka katika nchi ya Misri, katika nchi ya utumwa, kwa sababu BWANA aliwatoa humo kwa mkono wenye nguvu. Msile cho chote kilichotiwa chachu. ⁴Leo, katika mwezi wa Abibu^a, mnatoka. ⁵BWANA atakapokuleta katika nchi ya Wakanaani, Wahiti, Waamori, Wahivi na Wayebusi, nchi aliyowaapia baba zako kukupa, nchi itiririkayo maziwa na asali, utaiadhimisha sikukuu hii katika mwezi huu: ⁶Kwa siku saba utakula mikate isiyotiwa chachu na katika siku

^a⁴ Abibu hili ni jina la mwezi wa nne, ambao ndio mwezi wa kwanza kwa Wayahudi.

ya saba utamfanya BWANA sikukuu. ⁷Kwa muda wa siku saba utakula mikate isiyotiwa chachu, pasionekane kitu cho chote kilicho na chachu mionganoni mwako, wala chachu yo yote isionekane po pote ndani ya mipaka yako. ⁸Siku ile utamwambia mwanaao, 'Nafanya hivi kwa sababu ya jambo ambalo BWANA alinitendea nilipotoka katika nchi ya Misri.' ⁹Adhimisho hili, litakuwa kama alama kwenye mkono wako na ukumbusho katika paji lako la uso, kwamba sheria ya BWANA inapaswa iwe kinywani mwako. Kwa kuwa BWANA alikutoa katika nchi ya Misri kwa mkono wake wenye nguvu. ¹⁰Ni lazima uishike amri hii kwa wakati uliopangwa mwaka baada ya mwaka.

¹¹Baada ya BWANA kukuingiza katika nchi ya Wakanaani na kukupa nchi hiyo, kama alivyokuahidi kwa kiapo na kwa baba zako. ¹²Inakupasa kumtolea BWANA mzaliwa wa kwanza wa kila tumbo. Wazaliwa wote wa kwanza wa kiume wa mifugo yako ni mali ya BWANA. ¹³Kila mzaliwa wa kwanza wa punda utamkomboa kwa mwana kondoo, lakini kama hukumkomboa, utamvunja shingo yake. Kila mzaliwa wa kwanza mwanaume mionganoni mwa wana wenu utamkomboa.

¹⁴"Katika siku zijazo, mwanaao akikuuliza, 'Hii ina maana gani?' Mwambie, 'Kwa mkono wenye nguvu BWANA alitutoa katika nchi ya Misri, kutoka nchi ya utumwa. ¹⁵Farao alipokataa kwa ukaidi kuturuhusu kuondoka, BWANA aliua kila mzaliwa wa kwanza wa Wamisri, mwanadamu na wa mnyama. Hii ndio sababu ninatoa dhabihu kwa BWANA mzaliwa wa kwanza wa kiume, wa kila tumbo na kumkomboa kila mzaliwa wa kwanza wa wana wangu.' ¹⁶Jambo hili litakuwa kama ishara kwenye mkono wako na kama alama kwenye paji la uso wako, kwamba BWANA alikutoa katika nchi ya Misri kwa mkono wake wenye nguvu."

Kuvuka Bahari

¹⁷Farao alipowaachia watu waende, Mungu hakuwaongoza kufuata njia ipitiayo katika nchi ya Wafilisti, ingawa njia hiyo ilikuwa fupi zaidi. Kwa maana Mungu alisema, "Wakikabiliana na vita, wanaweza kubadili mawazo yao na kurudi Misri." ¹⁸Kwa hiyo Mungu akawaongoza watu kupitia njia ya kuzunguka kupitia jangwani, kuelekea Bahari ya Shamu. Waisraeli walipanda kutoka katika nchi ya Misri wakiwa wamejiandaa kwa vita.

¹⁹Mose akachukua mifupa ya Yosefu kwa

sababu Yosefu alikuwa amewaaipisha wana wa Israeli. Alikuwa amewaaambia, "Hakika Mungu atakuja kuwasaidia, nanyi ni lazima mwiichukue mifupa yangu mwende nayo kutoka mahali hapa."

²⁰Baada ya Waisraeli kuondoka Sukothi wakapiga kambi huko Ethamu ukingoni mwa jangwa. ²¹Wakati wa mchana BWANA aliwatangulia kwa nguzo ya wingu kuwaongoza katika njia yao na wakati wa usiku aliwatangulia kwa nguzo ya moto, kuwaangazia, ili wawewe kusafiri mchana au usiku. ²²Ile nguzo ya wingu wakati wa mchana au ile nguzo ya moto wakati wa usiku haikuondoka mahali pake mbele ya watu.

Kuvuka Bahari ya Shamu

14 Ndipo BWANA akamwambia Mose, ²"Waambie Waisraeli wageuke nyuma na wapige kambi karibu na Pi-hahirothi, kati ya Migdoli na bahari. Watapiga kambi kando ya bahari, mkabala na Baal Sefoni. ³Farao atafikiri kwamba, 'Hao Waisraeli wanatangatanga katika nchi kwa kuchanganyikiwa, nalo jangwa limewafungia.' ⁴Nami nitaufanya moyo wa Farao mgumu, naye atawafuatilia. Lakini nitajipatia utukufu kwa ajili yangu mwenyewe kupitia Farao na jeshi lake lote, nao Wamisri watajua kuwa mimi ndimi BWANA." Kwa hiyo Waisraeli wakafanya hivyo.

⁵Mfalme wa Misri alipoambiwa kuwa Waisraeli wamekimbia, Farao na maafisa wake wakabadili nia zao kuhusu Waisraeli, wakasema, "Tumefanya nini? Tumewaachia Waisraeli waende zao na tumeukosa utumishi wao!" ⁶Kwa hiyo akaandaliwa gari lake la vita naye akaenda pamoja na jeshi lake. ⁷Akachukua magari bora mia sita, pamoja na magari mengine yote ya Misri, pamoja na maofisa wa magari hayo yote. ⁸BWANA akaufanya mgumu moyo wa Farao, mfalme wa Misri, kwa hiyo akawafuatia Waisraeli, waliokuwa wakiondoka Misri kwa ujasiri. ⁹Wamisri, farasi wote wa Farao na magari ya vita, wapanda farasi na vikosi vyta askari, wakawafuatia Waisraeli, wakawakuta karibu na Pi-hahirothi mkabala na Baal-Sefoni walipokuwa wamepiga kambi kando ya bahari.

¹⁰Farao alipokaribia, Waisraeli wakainua macho yao wakawaona Wamisri, wakija nyuma yao. Wakashikwa na hofu wakamlilia BWANA.

¹¹Wakamwambia Mose, "Je, ni kwamba hayakuweko makaburi huko Misri hata umetuleta tufe huku jangwani? Umetufanya nini

kututoa Misri? ¹²Hatukukuambia tulipokuwa huko Misri, tuache tuwatumikie Wamisri? Ingekuwa vema zaidi kwetu kuwatumikia Wamisri kuliko kufa jangwani!"

¹³Mose akawajibu Waisraeli, "Msiogope. Simameri imara, nanyi mtauona wokovu BWANA atakaowapatia leo. Hao Wamisri mnaowaona leo kamwe hamtawaona tena. ¹⁴BWANA atawapigania ninyi, nanyi mnatakiwa kutulia tu."

¹⁵Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Kwa nini wewe unanililia? Waambie Waisraeli waendelee mbele. ¹⁶Inua fimbo yako na unyoshe mkono wako juu ya bahari ili kuyagawa maji, hivyo kwamba Waisraeli wapate kupita mahali pakavu baharini. ¹⁷Nitaifanya moyo ya Wamisri kuwa migumu kusudi waingie baharini wakiwafuatia. Nami nitajipatia utukufu kupitia Farao pamoja na jeshi lake lote, kupitia magari yake ya vita na wapanda farasi wake. ¹⁸Nao Wamisri watajua kwamba Mimi ndimi BWANA nitakapoijipatia utukufu kupitia Farao, magari yake ya vita na wapanda farasi wake."

¹⁹Ndipo malaika wa Mungu, aliyejkuwa akisafiri mbele ya jeshi la Israeli, akaondoka akakaa nyuma yao. Pia ile nguzo ya wingu ikaondoka hapo mbele yao na kusimama nyuma, ²⁰ikakaa kati ya majeshi ya Misri na Israeli. Usiku kucha wingu likalileta giza upande mmoja na nuru kwa upande mwingine, kwa hiyo hakuna aliymkaribia mwenzake usiku kucha.

²¹Ndipo Mose akanyosha mkono wake juu ya bahari, naye BWANA akayasukuma maji ya bahari nyuma kwa upemo mkali wa mashariki usiku ule wote na kupafanya nchi kavu. Maji yakagawanyika, ²²nao Waisraeli wakapita baharini mahali pakavu, maji yakiwa ukuta upande wao wa kuume na upande wao wa kushoto.

²³Wamisri wakawafuatia, pamoja na farasi wote wa Farao, magari ya vita na wapanda farasi ndani ya bahari. ²⁴Karibia mapambazuko, BWANA akaliangalia jeshi la Wamisri kutoka katika ile nguzo ya moto na ya wingu, akalifadhaisha. ²⁵Mungu akayaondoa magurudumu ya magari yao, kwa hivyo wakayaendesha kwa shida. Nao Wamisri wakasema, "Tuachane na Waisraeli! BWANA anawapigania dhidi ya Misri."

Wafuatiliaji Wazama

²⁶Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Nyosha mkono wako juu ya bahari ili maji

KUTOKA

yarudiane yawafunike Wamisri, magari yao ya vita na wapanda farasi wao.”²⁷Mose akanyosha mkono wake juu ya bahari, wakati wa mapambazuko bahari ikarudiana na kuwa kama kawaida. Wamisri wakajaribu kuyakimbia maji, lakini BWANA akawasukumia ndani ya bahari.²⁸Maji yakarudiana na kuyafunika magari ya vita na wapanda farasi pamoja na jeshi lote la Farao lililokuwa limewafuata Waisraeli ndani ya bahari. Hakuna hata mmoja wao aliyenusurika.

²⁹Lakini Waisraeli wakapita baharini mahali pakavu, ukiwepo ukuta wa maji upande wao wa kuume na upande wao wa kushoto.³⁰Siku ile BWANA akawaokoa Waisraeli kutoka mikononi mwa Wamisri, nao Waisraeli wakawaona Wamisri wamelala ufuoni mwa bahari wakiwa wamekufa.³¹Basi Waisraeli walipoona uwezo mkubwa BWANA aliodhahirisha dhidi ya Wamisri, watu wakamwogopa BWANA na wakaweka tumaini lao kwake na kwa Mose mtumishi wake.

Wimbo wa Mose na Miriamu

15 Ndipo Mose na Waisraeli wakamwimbia BWANA wimbo huu:

“Nitamwimbia BWANA,
kwa kuwa ametukuzwa sana.

Farasi na mpanda farasi
amewatosa baharini.

²BWANA ni nguvu zangu na wimbo
wangu,

amekuwa wokovu wangu.

Yeye ni Mungu wangu, nami nitamsifu,
Mungu wa baba yangu, nami nitamtukuza.

³BWANA ni shujaa wa vita,
BWANA ndilo jina lake.

⁴Magari ya vita ya Farao na jeshi lake
amewatosa baharini.

Maafisa wa Farao walio bora sana
wamezamishwa katika Bahari ya Shamu.

⁵Maji yenye kina yamewafunika,
wamezama mpaka vilindini kama jiwe.

⁶Mkono wako wa kuume, Ee BWANA
ulitukuka kwa uweza.

Mkono wako wa kuume, Ee BWANA,
ukamponda adui.

⁷Katika ukuu wa utukufu wako,
ukawaangusha chini wale waliokupinga.

Uliachia hasira yako kali,
ikawateketeza kama kapi.

⁸Kwa pumzi ya pua zako

maji yalijilundika.
Mawimbi ya maji yakasimama imara kama
ukuta,
vilindi vikagandamana ndani ya moyo wa
bahari.

⁹“Adui alijivuna,
‘nitawafuatia, nitawapata.

Nitagawanya nyara,
nitajishibisha kwa wao.

Nitafuta upanga wangu
na mkono wangu utawaangamiza.’

¹⁰Lakini ulipuliza kwa pumzi yako,
bahari ikawafunika.

Wakazama kama risasi
kwenye maji makuu.

¹¹“Ni nani mionganii mwa miungu aliye,
kama Wewe,” Ee BWANA?

Ni nani kama Wewe,
aliyetukuka katika utakatifu,
atishaye katika utukufu,
ukitenda maajabu?

¹²Uliunyosha mkono wako wa kuume
na nchi ikawameza.

¹³Katika upendo wako usiokoma utawaongoza
watu uliowakomboa.

Katika nguvu zako utawaongoza
mpaka makao yako matakatifu.

¹⁴Mataifa watasikia na kutetemeka,
uchungu utawakamata watu wa Filistia .

¹⁵Wakuu wa Edomu wataogopa,
viongozi wa Moabu watatetemeka kwa hofu,
watu wa Kanaani watayeyuka,

¹⁶vitisho na hofu vitawaangukia.

Kwa nguvu ya mkono wako
watatulia kama jiwe,
mpaka watu wako waishe kupita,
Ee BWANA,

mpaka watu uliowanunua wapite.

¹⁷Utawaingiza na kuwapandikiza juu ya mlima
wa urithi wako,

hapo mahali, Ee BWANA,
ulipopafanya kuwa makao yako,

Mahali patakatifu, Ee BWANA,
ulipopajenga kwa mikono yako.

¹⁸BWANA atatawala
milele na milele.”

¹⁹Farasi wa Farao, magari yake ya vita na
wapanda farasi wake walipoingia baharini,

BWANA aliyarudisha maji ya bahari

KUTOKA

yakawafunika, lakini wana wa Israeli walipita baharini mahali pakavu. ²⁰Kisha Miriamu yule nabii mke, ndugu yake Aroni akachukua matari mkononi mwake na wanawake wote wakamfuata na matari yao wakicheza. ²¹Miriamu akawaiambia:

"Mwimbieni BWANA,
kwa maana ametukuka sana.
Farasi na mpanda farasi
amewatosa baharini."

Maji ya Mara na Elimu

²²Kisha Mose akaongoza Israeli kutoka Bahari ya Shamu na kuingia katika jangwa la Shuri. Kwa siku tatu walisafiri jangwani bila kupata maji. ²³Walipofika Mara, hawakuweza kunywa maji yake kwa sababu yalikuwa machungu, (Ndiyo sababu mahali hapo panaitwa Mara^a.) ²⁴Kwa hiyo watu wakamnung'unikia Mose, wakisema, "Tunywe nini?"

²⁵Ndipo Mose akamlilia BWANA, naye BWANA akamwonyesha kipande cha mti. Akakitupa ndani ya maji, nayo maji yakawa matamu.

Huko BWANA akawapa amri na sheria na huko akawajaribu. ²⁶Mungu akasema, "Kama mkisikiliza kwa bidii sauti ya BWANA, Mungu wenu na kuyafanya yaliyo sawa machoni pake, kama mkiyatii maagizo yake na kuzishika amri zake zote, sitaleta juu yenu ugonjwa wo wote nillioaletea Wamisri, kwa kuwa Mimi ndimi BWANA, niwaponyaye."

²⁷Kisha wakafika Elimu, mahali palipokuwa na chemchemi kumi na mbili na miti sabini ya mitende, wakapiga kambi huko karibu na maji.

Man a Kware

16 Jumuiya yote ya Kiisraeli ikaondoka Elimu, wakafika jangwa la Sini, lililokuwa kati ya Elimu na Sinai, siku ya kumi na tano ya mwezi wa pili baada ya kutoka Misri. ²Huko jangwani hiyo jumuiya yote ikamnung'unikia Mose na Aroni. ³Waisraeli wakawaambia, "Laiti tungelikufa kwa mkono wa BWANA huko Misri! Huko tuliketi tukizunguka masufuria ya nyama na tukala vyakula tulivyovitaka, lakini ninyi mmetuleta huku jangwani ili mpate kuua mkutano huu wote kwa njaa."

^a²³ Mara maana yake ni "Chungu."

⁴Kisha BWANA akamwambia Mose, "Nitanyesha mikate kutoka mbinguni kwa ajili yenu. Watu watatoka kila siku na kukusanya kitakachowatosha kwa siku ile, kwa njia hii, nitawajaribu nione kama watafuata maelekezo yangu. ⁵Siku ya sita watatayarisha kile waletacho ndani, nacho kitakuwa mara mbili kuliko ya kile walichokusanya kila siku."

⁶Kwa hiyo Mose na Aroni wakawaambia Waisraeli wote, "Jioni mtajua kwamba BWANA ndiye aliyewatoa katika Misri, ⁷kisha asubuhi mtauona utukufu wa BWANA, kwa sababu amesikia manung'uniko yenu dhidi yake. Sisi ni nani hata mtunung'unikie?" ⁸Pia Mose akasema, "Mtajua kuwa alikuwa BWANA wakati atakapowapa nyama mle ifikapo jioni na mikate yote mtakayoihitaji asubuhi kwa sababu amesikia manung'uniko yenu dhidi yake. Sisi ni nani? Hamnung'uniki dhidi yetu, bali dhidi ya BWANA."

⁹Kisha Mose akamwambia Aroni, "Iambie jumuiya yote ya Waisraeli kwamba, Waje mbele zake BWANA kwa maana amesikia manung'uniko yenu."

¹⁰Aroni alipokuwa akizungumza na jumuiya yote ya Waisraeli, wakatazama kuelekea jangwani na huko wakaona utukufu wa BWANA ukitokeza katika wingu.

¹¹BWANA akamwambia Mose, ¹²"Nimesikia manung'uniko ya Waisraeli. Waambie, 'Jioni mtakula nyama, na asubuhi mtashiba mikate. Ndipo mtajua ya kwamba Mimi ndimi BWANA, Mungu wenu.'

¹³Jioni ile kware wakaja wakaifunika kambi na asubuhi kulikuwa na tabaka la umande kuzunguka kambi. ¹⁴Wakati umande ulipoondoka, vipande vidogo vidogo kama theluji vilionekana juu ya uso wa jangwa. ¹⁵Waisraeli walipoona, wakaambiana, "Hiki ni nini?" Kwa kuwa hawakujua kilikuwa kitu gani.

Mose akawaambia, "Huu ndio mkate ambao BWANA amewapa mle. ¹⁶Hivi ndivyo BWANA alivyoamuru: 'Kila mmoja akusanye kiasi anachohitaji. Chukueni pishi^a moja kwa kila mtu mliye naye katika hema yenu.'

¹⁷Waisraeli wakafanya kama walivyoambiwa, baadhi yao wakakusanya zaidi, wengine pungufu. ¹⁸Nao walipopima katika pishi, yule aliyejusanya zaidi hakuwa na ziada, pia

^a¹⁶ Pishi ni kipimo cha ujazo, kwa Kiebrania ni Omeri ambacho ni sawa na kilo mbili.

KUTOKA

yule aliyekusanya kidogo hakuwa na upungufu. Kila mmoja alikusanya kiasi alichohitaji.

¹⁹Kisha Mose akawaambia, "Mtu ye yote asibakize cho chote mpaka asubuhi."

²⁰Hata hivyo, wengine hawakuzingatia aliyosema Mose, wakahifadhi kiasi fulani mpaka asubuhi, lakini kile alichohifadhi kikajaa mabuu na kuanza kunuka. Kwa hiyo Mose akawakasirikia.

²¹Kila asubuhi, kila mmoja alikusanya kiasi alichohitaji na juu lilipokuwa kali, iliyeyuka. ²²Siku ya sita, wakakusanya mara mbili, kiasi cha pishi mbili kwa kila mtu, viongozi wa jumuiya wakaja kumwuarifu Mose. ²³Mose akawaambia, "Hivi ndivyo alivyoagiza BWANA: 'Kesho itakuwa siku ya mapumziko, Sabato takatifu kwa BWANA. Kwa hiyo okeni kile mnachotaka kuoka na mchemshe kile mnachotaka kumchemsha. Hifadhini cho chote kinachobaki na mkiweke mpaka asubuhi.' "

²⁴Kwa hiyo wakavihifadhi mpaka asubuhi, kama Mose alivyoagiza, havikunuka wala kuwa na mabuu. ²⁵Mose akawaambia, "Kuleni leo, kwa sababu leo ni Sabato kwa BWANA. Hamtapata cho chote juu ya nchi leo. ²⁶Kwa siku sita mtakusanya, lakini siku ya saba, yaani Sabato, hakutakuwepo cho chote."

²⁷Hata hivyo baadhi ya watu wakatoka kwenda kukusanya siku ya saba, lakini hawakupata cho chote. ²⁸Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Je, mtaacha kushika maagizo na maelekezo yangu mpaka lini? ²⁹Fahamuni kuwa BWANA amewapa ninyi Sabato, ndiyo sababu katika siku ya sita amewapa mikate ya siku mbili. Kila mmoja inampasa kukaa pale alipo katika siku ya saba. Hata mmoja haruhusiwi kutoka." ³⁰Kwa hiyo watu wakapumzika siku ya saba.

³¹Watu wa Israeli wakaita ile mikate Mana^b. Ilikuwa myeupe kama mbegu za mtama na ladha yake ilikuwa kama mkate mwembamba uliotengenezwa kwa asali. ³²Mose akasema, "Hivi ndivyo alivyoagiza BWANA: 'Chukueni pishi ya mana na kuhifadhi kwa ajili ya vizazi vijavyo ili vione mikate niliyowapa mle jangwani nilipowatoa katika nchi ya Misri.' "

³³Kwa hiyo Mose akamwambia Aroni, "Chukua gudulia na uweke pishi moja ya mana ndani yake. Kisha uweke mbele za BWANA ili kihifadhiwe kwa ajili ya vizazi vijavyo."

³⁴Kama BWANA alivyomwagiza Mose, hatimaye Aroni alikuja kuihifadhi ndani ya

^b³¹ Mana maana yake "mkate kutoka mbinguni."

Sanduku la Agano. ³⁵Waisraeli wakala mana kwa miaka arobaini, mpaka walipofika katika nchi iliyokaliwa na watu. Walikula mana mpaka walipofika mpakani mwa Kanaani.

³⁶(Pishi moja^c ni sehemu moja ya kumi ya kipimo cha efa^d.)

Maji Kutoka Kwenye Mwamba

17 Jumuiya yote ya Israeli ikaondoka kutoka jangwa la Sini, ikisafiri kutoka sehemu moja hadi nyingine kama BWANA alivyoagiza. Wakapiga kambi huko Refidimu, lakini hapakuwa na maji ya watu kunywa. ²Kwa hiyo wakagombana na Mose wakisema, "Tupe maji ya kunywa."

Mose akajibu, "Mbona mnagombana nami? Kwa nini mnajaribu BWANA?"

³Lakini watu walikuwa na kiu huko, wakanung'unika dhidi ya Mose, wakisema, "Kwa nini ultitoo kule Misri, ukatuleta hapa utuue kwa kiu sisi, watoto wetu na mifugo yetu?"

⁴Kisha Mose akamlijia BWANA, akasema, "Niwfanyie nini watu hawa? Sasa wanakaribia kunipiga kwa mawe."

⁵BWANA akamjibu Mose, "Pita mbele ya watu. Wachukue pamoja nawe baadhi ya wazee wa Israeli, ichukue mkononi mwako ile fimbo uliyopiga nayo Mto Nile, nawe uende. ⁶Huko nitasimama mbele yako karibu na mwamba wa Horebu. Uupige mwamba na maji yatatoka ndani yake kwa ajili ya watu kunywa." Kwa hiyo Mose akafanya haya mbele ya wazee wa Israeli. ⁷Naye akapaita mahali pale Masa^a na Meriba^b, kwa sababu Waisraeli waligombana na kumjaribu BWANA wakisema, "Je, BWANA yu pamoja nasi au la?"

Vita na Waamaleki

⁸Waamaleki wakaja na kuwashambulia Waisraeli huko Refidimu. ⁹Mose akamwambia Joshua, "Chagua baadhi ya watu wetu na uende kupigana na Waamaleki. Kesho nitasimama juu ya kilima nikiwa na fimbo ya Mungu mkononi mwangu."

¹⁰Kwa hiyo Joshua akapigana na Waamaleki kama Mose alivyomwagiza, nao Mose, Aroni na Huri wakapanda juu ya kilima.

¹¹Ikawa wakati wote Mose alipokuwa amenyanya mikono yake, Waisraeli walikuwa

^c³⁶ Pishi ni sawa na omeri ambayo ni sehemu moja ya kumi ya efa.

^d³⁶ Efa ni sawa na kilo mbili.

^a⁷ Masa maana yake ni kujaribu.

^b⁷ Meriba maana yake ni kugombana.

KUTOKA

wakishinda, lakini kila aliposhusha mikono yake Waamaleki walishinda. ¹²Mikono ya Mose ilipochoka, wakachukua jiwe na kumpa alikalie. Aroni na Huri wakaishikilia juu mikono ya Mose, mmoja upande huu na mwingine upande huu. Wakaitegemeza mikono yake ikabaki imeinuliwa mpaka juu lilipozama. ¹³Kwa hiyo Yoshua akalishinda jeshi la Waamaleki kwa upanga.

¹⁴Kisha BWANA akamwambia Mose, 'Andika mambo haya katika kitabu ili yakumbukwe na uhakikishe kwamba Yoshua amesikia, kwa sababu nitafuta kabisa kumbukumbu la Amaleki chini ya mbingu.'

¹⁵Mose akajenga madhabahu na kuiita, 'Yehova Nisi,' yaani, BWANA ni Bendera yangu. ¹⁶Mose akasema, "Kwa maana mikono illiinuliwa mpaka kwenye kiti cha Enzi cha BWANA. BWANA atakuwa na vita dhidi ya Waamaleki kutoka kizazi hata kizazi."

Yethro Amtembelea Mose

18 Basi Yethro, kuhani wa Midiani, baba mkwe wa Mose, akawa amesikia kila kitu Mungu alichomfanyia Mose na watu wake wa Israeli, pia jinsi BWANA alivyowatoa Israeli Misri.

²Baada ya Mose kumrudisha mkewe Sipora, Yethro baba mkwe wake, alimpokea ³pamoja na wanawe wawili. Jina la mmoja aliitwa Gershoni, kwa kuwa Mose alisema, "Nimekuwa mgeni katika nchi ya kigeni." ⁴Mwingine aliitwa Eliezer, kwa kuwa alisema, "Mungu wa baba yangu alikuwa msaada wangu, akaniokoa kutoka upanga wa Farao."

⁵Yethro, baba mkwe wa Mose, pamoja na wana wawili wa Mose na mkewe, wakamjia Mose huko jangwani, mahali alipokuwa amepiga kambi karibu na mlima wa Mungu. ⁶Yethro alikuwa ametuma ujumbe kwake kusema, "Mimi Yethro baba mkwe wako, ninakuja kwako pamoja na mke wako na wanawe wawili."

⁷Kwa hiyo Mose akatoka kumlaki baba mkwe wake, akainama na kumbusu. Wakasalimiana kisha wakaingia hemani. ⁸Mose akamwambia baba mkwe wake kuhusu kila kitu BWANA alichomfanyia Farao na Wamisri, kwa ajili ya Israeli na pia kuhusu shida zote walizokutana nazo njiani na jinsi BWANA alivyowaokoa.

⁹Yethro akafurahishwa sana kusikia juu ya mambu yote mazuri BWANA aliyowatendea Waisraeli katika kuwaokoa na mkono wa Wamisri. ¹⁰Akasema, "Sifa na ziwe kwa

BWANA, aliyeokuoa wewe kutoka mkononi mwa Wamisri na Farao na aliywaoakoa watu kutoka mkononi mwa Wamisri. ¹¹Sasa najua ya kuwa BWANA ni mkuu kuliko miungu mingine yote, kwa kuwa amewatendea hivi wale waliowatenda Israeli kwa ujeuri." ¹²Kisha Yethro, baba mkwe wa Mose, akaleta sadaka ya kuteketezwa na dhabihu nyingine kwa Mungu, Aroni pamoja na wazee wote wa Israeli wakaja kula chakula pamoja na baba mkwe wa Mose mbele za Mungu.

Ushauri wa Yethro

¹³Siku iliyofuata, Mose akachukua nafasi yake kama hakimu wa watu, nao wakasimama kumzunguka kuanzia asubuhi hadi jioni. ¹⁴Baba mkwe wake alipoona yote Mose anayowafanyia watu, akasema, "Ni nini hiki unachowafanyia watu? Kwa nini wewe unakuwa mwamuzi wa watu hawa peke yako, wakati watu hawa wamesimama wakikuzunguka tangu asubuhi mpaka jioni?"

¹⁵Mose akamjibu, "Kwa sababu watu wananjija kutaka mapenzi ya Mungu. ¹⁶Kila wakiwa na shauri huletwaka kwangu, nami huamua kati ya mtu na mwenzake na kuwajulisha juu ya amri na sheria za Mungu."

¹⁷Baba mkwe wa Mose akamjibu, "Unachofanya sio kizuri. ¹⁸Wewe pamoja na watu hawa wanaokujia mtajichosha bure. Kazi ni nzito sana kwako, huwezi kuibeba mwenyewe. ¹⁹Sasa nisikilize mimi, nitakupa shauri, Mungu na awe pamoja nawe. Yapasa wewe uwe mwakilishi wa watu mbele za Mungu na utele mashauri yao kwake. ²⁰Uwafundishe amri na sheria, tena uwaonyeshe namna ya kuishi na kazi zinazowapasa wao kufanya. ²¹Lakini uchague watu wenye uwezo miongoni mwa watu wote, watu wanaomwogopa Mungu, watu waaminifu wanaochukia mali ya dhuluma, uwateuwe wawe maafisa juu ya maelfu, mama, hamsini na makumi. ²²Waweke wawe waamuzi wa watu kwa wakati wote, lakini waambie wakuletee kila shauri lililo gumu, yale yaliyo rahisi wayaamue wao wenyewe. Hii itafanya mzigo wako kuwa mwepesi, kwa sababu watashirikiana nawe. ²³Kama ukifanya hivi na ikiwa Mungu ameagiza hivyo, utaweza kushinda uchovu, nao watu hawa wote watarudi nyumbani wameridhika."

Kuchaguliwa kwa Waamuzi

²⁴Mose akamsikiliza baba mkwe wake na

KUTOKA

kufanya kila kitu alichosema.²⁵Akawachagua watu wenye uwezo kutoka Israeli yote akawafanya kuwa viongozi wa watu, maafisa juu ya maelfu, mamia, hamsini na makumi.²⁶Wakatumika kama waamuzi wa watu kwa wakati wote. Mashauri magumu wakayaleta kwa Mose, lakini yale yaliyo rahisi wakayaamu wenyewe.

²⁷Kisha Mose akaagana na Yethro baba mkwe wake, akarudi katika nchi yake.

Waisraeli Kwenye Mlima Sinai

19 Mnamo mwezi wa tatu baada ya Waisraeli kuondoka Misri, siku kama iyo hiyo wakafika katika Jangwa la Sinai. ²Baada ya kuondoka Refidimu, waliingia katika jangwa la Sinai na Israeli wakapiga kambi pale jangwani mbele ya mlima.

³Kisha Mose akakwea kwenda kwa Mungu, naye BWANA akamwita kutoka kwenye ule mlima akasema, "Hivi ndivyo utakavyosema na nyumba ya Yakobo na utakachowaambia watu wa Israeli: ⁴Ninyi wenyewe mmeona nililofanya huko Misri, jinsi niliviyowabeba kwenye mbawa za tai na kuwaleta kwangu. ⁵Sasa kama mkinitii kikamilifu na kutunza agano langu, basi ninyi mtakuwa mali yangu ya thamani kubwa mionganii mwa mataifa yote. Ijapokuwa dunia yote ni mali yangu, ⁶ninyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani na taifa takatifu." Haya ndio maneno utakayosema kwa wana wa Israeli.

⁷Kwa hiyo Mose akarudi, akawaita wazee wa watu na kuwaambia maneno yote ambayo BWANA alikuwa amemwamuru ayaseme. ⁸Watu wote wakajibu kwa pamoja, "Tutafanya kila kitu BWANA alichokisema." Naye Mose akarudisha majibu yao kwa BWANA.

⁹BWANA akamwambia Mose, "Nitakujia katika wingu zito, ili watu wanisikie nkinena nawe na kila mara waweke tumaini lao kwako." Kisha Mose akamwambia BWANA yale ambayo watu walikuwa wamesema.

¹⁰Naye BWANA akamwambia Mose, "Nenda kwa watu ukawaweke wakfu leo na kesho. Waambie wafue nguo zao ¹¹na wawe tayari katika siku ya tatu, kwa sababu siku hiyo, BWANA atashuka juu ya mlima Sinai machoni pa watu wote. ¹²Weka mipaka kuzunguka mlima kwa ajili ya watu uwaambie, 'Mwe waangalifu msije mkapanda mlimani, au kuugusa. Ye yote atakayeugusa mlima hakika atauawa. ¹³Hakika atapigwa mawe au kupigwa mishale, mkono wa

mtu hautamgusa. Akiwa mwanadamu au mnyama, hataruhusiwa kuishi.' Ila tu wakati baragumu itakapopigwa kwa mfululizo, ndipo watu wote watakapopanda mlimani."

¹⁴Baada ya Mose kushuka kutoka mlimani akawaendea watu na kuwaweka wakfu, wakafua nguo zao. ¹⁵Kisha akawaambia watu, "Jitayarisheni, kwa ajili ya siku ya tatu, mwanamume ye yote asimkaribie mwanamke."

¹⁶Asubuhi ya siku ya tatu kulikuwa na ngurumo na radi pamoja na wingu nene juu ya mlima na mliongwa sana wa tarumbeta. Kila mmoja aliyejewa kambini akatetemeka. ¹⁷Kisha Mose akawaongoza watu kutoka kambini kukutana na Mungu, nao wakasimama chini ya mlima. ¹⁸Mlima Sinai ulikuwa umefunikwa na moshi, kwa sababu BWANA akashuka juu yake katika moto. Moshi wa moto huo ulipanda juu kama moshi kutoka kwenye tanuru kubwa na mlima wote ukatetemeka kwa nguvu nyingi, ¹⁹nayo sauti ya tarumbeta ikawa kubwa zaidi na zaidi. Kisha Mose akazungumza na sauti ya BWANA ikamjibu.

²⁰BWANA akashuka juu ya mlima Sinai na akamwita Mose apande juu mlimani. Kwa hiyo Mose akapanda juu ²¹na BWANA akamwambia, "Shuka ukawaonye watu ili wasijipenyeze kutafuta kumwona BWANA na wengi wao wakafa. ²²Hata makuhani, watakaomkaribia BWANA ni lazima wajiwewe wakfu, la sivyo BWANA atawaadhibu."

²³Mose akamwambia BWANA, "Watu hawawezi kupanda mlima Sinai kwa sababu wewe mwenyewe ulituonya, 'Wekeni mipaka kuuzunguka mlima na kuutenga kama patakatifu.' "

²⁴BWANA akajibu, "Shuka ukamplete Aroni pamoja nawe. Lakini makuhani pamoja na watu wasije wakalazimisha kuja kwa BWANA, nisije nikawaadhibu."

²⁵Basi Mose akashuka kwa watu na kuwaambia lile aliloambiwa.

Amri Kumi

20 Ndipo Mungu akasema maneno haya yote:

²"Mimi ndimi BWANA Mungu wako aliyejutoa Misri, kutoka nchi ya utumwa.

³"Usiwe na miungu mingine ila mimi.

⁴"Usijifanyie sanamu ya kuchonga katika umbo la kitu cho chote kilicho juu mbinguni au duniani chini au ndani ya

KUTOKA

maji. ⁵Usivisujudie au kuviajibudu, kwa kuwa Mimi BWANA wako ni Mungu mwenye wivu, nihayewaadhibu watoto kwa ajili ya dhambi ya baba zao kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao, ⁶lakini ninaonyesha upendo kwa vizazi elfu nya wale wanipendao na kuzishika amri zangu.

⁷"Usilitaje bure jina la BWANA Mungu wako, kwa kuwa BWANA hataacha kumhesabia hatia yeje alitajaye jina lake bure.

⁸Ikumbuke siku ya Sabato uitakase. ⁹Kwa siku sita utafanya kazi zako zote, ¹⁰lakini siku ya saba ni Sabato kwa BWANA Mungu wako. Siku hiyo hutafanya kazi yo yote, wewe wala mwana wako au binti yako, wala mtumishi wako wa kiume au wa kike wala wanyama wako, wala mgeni aliye ndani ya malango yako. ¹¹Kwa kuwa kwa siku sita, BWANA aliumba mbingu na nchi, bahari na vyote vilivyomo ndani yake, lakini akapumzika siku ya saba. Kwa hiyo BWANA akaibariki siku ya Sabato na kuifanya takatifu.

¹²"Waheshimu baba yako na mama yako, ili upate kuishi siku nyingi katika nchi anayokupa BWANA Mungu wako.

¹³"Usiue.

¹⁴"Usizini.

¹⁵"Usiibe.

¹⁶"Usitoe ushuhuda wa uongo dhidi ya jirani yako.

¹⁷"Usiitamani nyumba ya jirani yako. Usitamani mke wa jirani yako, wala mtumishi wake wa kiume au wa kike, wala ng'ombe wake au punda wake wala cho chote kile alichochi nacho jirani yako."

¹⁸Watu walipoona ngurumo na radi na kusikia mlion wa tarumbeta na kuuona mlima katika moshi, walitetemeka kwa woga. Wakasimama mbali ¹⁹na wakamwambia Mose, "Sema nasi wewe mwenyewe nasi tutakusikiliza. Lakini usimwache Mungu aseme nasi, la sivyo tutakufa."

²⁰Mose akawaambia watu, "Msiogope! Mungu amekuja kuwajaribu, ili kwamba hofu ya Mungu iwakalie msitende dhambi."

²¹Watu wakabaki mbali, wakati Mose alipolisogelea lile giza nene mahali pale Mungu

alipokuwa.

Sanamu na Madhabahu

²²Kisha BWANA akamwambia Mose, "Waambie Waisraeli hivi: 'Mmejionea wenyewe kwamba nimesema nanyi kutoka mbinguni: ²³Msijifanyize miungu yo yote na kuilinganisha nami, msijitengenezee miungu ya fedha wala miungu ya dhahabu.

²⁴" 'Utanitengenezea madhabahu ya udongo na juu yake utoe sadaka za kuteketezwa kwa moto na sadaka za amani, kondoo zako, mbuzi na ng'ombe zako. Po pote nitakapofanya jina langu liheshimiwe, nitakuja kwenu na kuwabariki. ²⁵Ikiwa unanitengenezea madhabahu ya mawe, usijenje kwa mawe ya kuchonga, maana mkitumia chombo cha kuchongea mtaitia unajisi. ²⁶Msitumie ngazi kupandia kwenye madhabahu yangu, uchi wako usije ukadhihirika kwa chini.'

21 "Hizi ndizo sheria utakazoweka mbele ya Waisraeli:

Watumishi wa Kiebrania

²"Kama ukimnunua mtumwa wa Kiebrania, atakutumikia kwa miaka sita. Lakini katika mwaka wa saba, atakuwa huru naye atakwenda zake pasipo kulipa cho chote. ³Kama akija mwenyewe, atakwenda huru mwenyewe, lakini kama akija na mke, ataondoka pamoja naye. ⁴Kama bwana wake alimpatia mke naye akamzalia wana au binti, mwanamke pamoja na watoto wake watakuwa mali ya bwana wake na huyo mwanaume ataondoka peke yake.

⁵"Lakini kama mtumishi akisema, 'Ninampenda bwana wangu, mke wangu pamoja watoto na hataki kuwa huru, ⁶ndipo bwana wake atakapolazimika kumpeleka mbele ya waamuzi. Kisha atampeleka kwenye mlango au kizingiti na kutoboa sikio lake kwa shazia naye atamtumikia bwana wake maisha yake yote.

⁷"Kama mtu akimwuza binti yake kuwa mtumwa, hataachwa huru kama watumwa wa kiume waachiwavyo. ⁸Kama hakumpendeza bwana wake aliyemchagua, huyo bwana atamwacha akombolewe. Hatakuwa na haki ya kumwuza kwa wagani kwa sababu huyo bwana atakuwa amekosa uaminifu. ⁹Kama akimchagua aolewe na mwanawе, ni lazima ampe haki za kuwa binti yake. ¹⁰Ikiwa huyo mwana aliyeozwa mtumwa mwanamke ataoa mwanamke mwingine, ni lazima aendelee kumtosheleza

huyo mke wa kwanza kwa chakula, mavazi na haki zote za ndoa. ¹¹Iwapo hatamtosheleza kwa mambo hayo matatu, huyo mke wa kwanza ataondoka na kuwa huru bila malipo yo yote ya fedha.

Majeraha ya Mwilini

¹²"Ye yote ampigaye mtu na kumwua ni lazima auwe hakika. ¹³Hata hivyo, kama hakumwua kwa makusudi, lakini Mungu akaruhusu itokee hivyo, basi atakimbilia mahali nitakapomchagulia. ¹⁴Lakini kama mtu akipanga na kumwua mwengine kwa makusudi, mwondoe katika madhabahu yangu na kumwua.

¹⁵"Ye yote amshambuliaye baba yake au mama yake ni lazima auwe.

¹⁶"Ye yote amtekaye nyara mwengine akamuza au akamweka kwake, akitamatwa ni lazima auwe.

¹⁷"Ye yote atakayemlaani baba yake au mama yake ni lazima auwe.

¹⁸"Kama watu wakigombana na mmoja akimpiga mwengine kwa jiwe au kwa ngumi yake na hakufa bali akaugua na kulala kitandani, ¹⁹yule aliyempiga ngumi hatahesabiwa kuwa na hatia kama mwenzake ataamka na kujikongoja kwa fimbo yake, lakini hata hivyo, ni lazima amlipe fidia ya muda wake aliopoteza na awajibike mpaka amepona kabisa.

²⁰"Kama mtu akimpiga mtumwa wake wa kiume au wa kike kwa fimbo na mtumwa huyo akafa papo hapo, ni lazima aadhibiwe, ²¹lakini ikiwa mtumwa ataamka baada ya siku moja au mbili hataadhibiwa, kwa sababu yule mtumwa ni mali yake.

²²"Ikiwa watu wawili wanapigana na wakamwumiza mwanamke mja mzito, naye akazaa kabla ya wakati lakini hakuna majeraha makubwa, mhalifu atatozwa mali kiasi cha madai ya mume wa yule mwanamke na jinsi mahakama itakavyoamua. ²³Lakini kukiwa na jeraha kubwa, ni lazima ulipe uhai kwa uhai, ²⁴jicho kwa jicho, jino kwa jino, mkono kwa mkono, mguu kwa mguu, ²⁵kuchomwa moto kwa kuchomwa moto, jeraha kwa jeraha, mchubuko kwa mchubuko.

²⁶"Ikiwa mtu atampiga mtumwa mwanaume au mwanamke kwenye jicho na kuliharibu, ni lazima amwache huru yule mtumwa kama fidia ya hilo jicho. ²⁷Kama akimvunja jino mtumwa wa kiume au wa kike, ni lazima amwache huru huyo mtumwa kwa kufidia hilo jino.

²⁸"Kama fahali akimwua mwanaume au

mwanamke kwa kumpiga kwa pembe, fahali huyo ni lazima auwe kwa kupigwa mawe, na nyama yake haitaliwa. Lakini mwenye fahali huyo hatawajibika. ²⁹Lakini hata hivyo, ikiwa huyo fahali amekuwa na tabia ya kupiga kwa pembe na mwenyewe ameonywa na hakutaka kumfungia naye akamwua mwanaume au mwanamke, huyo fahali ni lazima auwe kwa mawe na mwenye fahali pia auwe. ³⁰Lakini ikiwa malipo yatatakiwa kwake, basi anaweza kulipa kinachodaiwa ili kuukomboa uhai wake. ³¹Sheria hii pia itatumika ikiwa fahali atampiga kwa pembe mwana au binti. ³²Ikiwa fahali atampiga mtumwa wa kike au wa kiume, mwenye fahali atalipa shekeli thelathini za fedha kwa bwana mwenye mtumwa na fahali ni lazima auwe kwa mawe.

³³"Kama mtu akiacha shimo wazi, ama akachimba shimo kisha asilifukie na ng'ombe au punda akatumbukia ndani yake, ³⁴mwenye shimo ni lazima alipe hasara iliyotokea, ni lazima amlipe mwenye mnyama. Mnyama aliyekufa atakuwa wake.

³⁵"Kama fahali wa mtu fulani atamwumiza fahali wa mtu mwengine na akafa, watamuza yule aliye hai na wagawane sawa fedha pamoja na mnyama aliyekufa. ³⁶Hata hivyo kama ikifahamika kwamba fahali huyo alikuwa na tabia ya kupiga pembe na mwenyewe hakumfunga ni lazima mwenye fahali alipe mnyama kwa mnyama, na mnyama aliyekufa atakuwa wake.

Ulinzi wa Mali

22 "Kama mtu akiiba maksai au kondoo na kumchinja au kumuza, ni lazima alipe ng'ombe watano badala ya maksai mmoja na kondoo wanne badala ya kondoo mmoja.

²"Kama mwizi akishikwa anavunja nyumba akapigwa hata akafa, aliywua hana hatia ya kumwaga damu, ³lakini jambo hilo likitokea wakati juu limechomoza, huyo mtu atakuwa na hatia ya kumwaga damu.

"Mwizi huyo sharti alipe, lakini kama hana kitu, lazima auzwe ili alipe kwa ajili ya wizi wake.

⁴"Kama mnyama aliyeibwa akikutwa hai mikononi mwake, ikiwa ni maksai au punda au kondoo, lazima alipe mara mbili.

⁵"Kama mtu akichunga mifugo yake katika shamba, au shamba la mizabibu na akawaachia wajilishe katika shamba la mtu mwengine, ni lazima alipe vitu bora kutoka kwenye shamba lake mwenyewe au kutoka katika shamba la mizabibu.

KUTOKA

⁶"Kama moto ukiwaka na kuenea kwenye vichaka vya miiba na kuteketeza miganda ya nafaka au nafaka ambayo hajjavunwa au kuteketeza shamba lote, mtu yule aliyewasha moto lazima aliye.

⁷"Kama mtu akimpa jirani yake fedha au mali nyingine amtunzie na kama vikiibwa kutoka nyumba ya huyo jirani, kama mwizi atashikwa, lazima aliye mara mbili. ⁸Lakini mwizi asipopatikana, mwenye nyumba atafika mbele ya waamuzi ili kuthibitisha kuwa hakuchukua mali ya mwenzake. ⁹Pakiwepo jambo lo lote la mali isiyo halali, ikiwa ni maksai, punda, kondoo, mavazi, ama mali yo yote iliyopotea ambayo fulani atasema, 'Hii ni yangu,' pande zote mbili wataleta mashauri yao mbele ya waamuzi. Yule ambaye waamuzi watamwona kuwa na hatia, atamlipa jirani yake mara mbili.

¹⁰"Kama mtu akimpa jirani yake punda, ng'ombe, kondoo au mnyama mwingine ye yote amtunzie na akifa au akijeruhiwa au akichukuliwa wakati haonekani na mtu ye yote, ¹¹jambo hili kati yao wawili litaamuliwa kwa kuapa kiapo mbele ya BWANA, kwamba huyo jirani hakuhusika na wizi wa mali ya jirani yake. Mwenye mali itampasa akubali jambo hili na hakuna malipo yatakayohitajika. ¹²Lakini kama mnyama aliibwa kwa jirani, atampasa amlipe mwenye mnyama. ¹³Kama ameraruliwa na mnyama pori, ataleta mabaki ya mnyama kama ushahidi, naye hatadaiwa kulipa mnyama aliyeraruliwa.

¹⁴"Kama mtu akimwazima mnyama kutoka kwa jirani yake na kama akiumia au akafa na mwenye mnyama hayupo, lazima amlipe huyo mnyama. ¹⁵Lakini mwenye mnyama akiwa angalipo na mnyama wake, mwazimaji hatalazimika kumlipa. Kama mnyama alikuwa amekodishwa, fedha iliyolipwa kwa kukodisha inatosha kwa kufidia hasara.

Uwajibikaji wa Kijamii

¹⁶"Kama mtu akimshawishi bikira ambaye hajaposwa na akilala naye, lazima aliye mahari, kisha atamwoa msichana huyo. ¹⁷Baba wa msichana akikataa kata kata kumpa huyo mtu huyo msichana wake, bado ni lazima huyo mtu atalipa mahari kama inavyostahili malipo ya ubikira.

¹⁸"Usiruhusu mwanamke mchawi aishi.

¹⁹"Mtu ye yote aziniye na mnyama lazima auawe.

²⁰"Mtu awaye yote anayemtolea mungu

mwingine dhabihu isipokuwa BWANA, lazima aangamizwe.

²¹"Usimtendee mgeni vibaya au kumwonea, kwa kuwa nanyi mlikuwa wageni huko Misri.

²²"Usimdhulumu mjane wala yatima. ²³Kama ukifanya hivyo nao wakinililia, hakika nitasikia kilio chao. ²⁴Hasira yangu itawaka, nami nitawaua kwa upanga, wake zenu watakuwa wajane na watoto wenu watakuwa yatima.

²⁵"Kama ukimkopesha mmojawapo wa watu wangu fedha ambaye ni mhitaji, usiwe kama mtu mkopesha fedha, usimtoze riba. ²⁶Kama ukichukua vazi la jirani kama rehani, ulirudishe kwake kabla jua kuzama, ²⁷kwa kuwa vazi lake ndilo pekee allonaloo la kumfunika mwili wake. Ni nini kingine atajifunika nacho? Atakaponililia, nitasikia, kwa kuwa nina huruma.

²⁸"Usimkufuru Mungu au kulaani mtawala wa watu wako.

²⁹"Usiache kutoa sadaka kutoka ghala zako au mapipa yako.

"Lazima unipe mzaliwa wa kwanza wa wana wako. ³⁰Ufanye vivyo hivyo kwa ng'ombe wako na kwa kondoo wako. Waache wakae na mama zao kwa siku saba, lakini siku ya nane unipe.

³¹"Ninyi mtakuwa watu wangu watakatifu. Kwa hiyo msile nyama ya mnyama aliyeraruliwa na wanyama pori, mtupieni mbwa.

Sheria za Haki na Rehema

23 "Usieneze habari za uongo. Usimsaidie mtu mwovu kwa kuwa shahidi mwenye nia ya kudhuru wengine.

²"Usifuate umati wa watu katika kutenda mabaya. Unapotoa ushahidi kwenye mashtaka, usipotoshe haki ukijumuika na umati wa watu, ³nawe usimpendedee mtu maskini katika mashtaka yake.

⁴"Kama ukikutana na maksai au punda wa adui yako anapotea, hakikisha umemrudisha kwake. ⁵Ukiona punda wa mtu anayekuchukia, ameanguka na mzigo wake, usimwache hapo alipoangukia, hakikisha kuwa umemsaidia.

⁶"Usiwanyime haki watu wako walio maskini katika mashtaka yao. ⁷Ujiepushe na mashtaka ya uongo wala usimwue mtu asiye na hatia au mtu mwaminifu, kwa maana sitamhesabia hana hatia ye ye aliye na hatia.

⁸"Usipokee rushwa, kwa kuwa rushwa hupofusha wale waonao na kupinda maneno ya wenyewe haki.

⁹"Usimwonee mgeni, ninyi wenyewe mnajua jinsi mgeni anavyojisikia, kwa sababu mlikuwa

wageni Misri.

Sheria za Sabato

¹⁰"Kwa muda wa miaka sita mtapanda mashamba yenu na kuvuna mazao, ¹¹lakini katika mwaka wa saba usiilime ardhi wala kuitumia. Ili watu walio maskini mionganii mwenu waweze kupata chakula kutoka kwenye hayo mashamba, nao wanyama wa pori wapate chakula kwa yale mabaki watakayobakiza. Utafanya hivyo katika shamba lako la mizabibu na la mizeituni.

¹²"Kwa siku sita fanya kazi zako, lakini siku ya saba usifanye kazi, ili maksai wako na punda wako wapate kupumzika naye mtumwa aliyezaliwa nyumbani mwako, pamoja na mgeni wapate kustarehe.

¹³"Uzingatie kutenda kila kitu nilichokuambia. Usiombe kwa majina ya miungu mingine, wala usiyaruhusu kusikika kinywani mwako.

Sikukuu Tatu za Mwaka

¹⁴"Mara tatu kwa mwaka utanifanyia sikukuu.

¹⁵"Utaadhimisha Sikukuu ya Mikate isiyotiwa Chachu, kwa siku saba utakula mikate isiyotiwa chachu kama nilivyokuagiza. Fanya jambo hili kwa wakati uliopangwa katika mwezi wa Abibu, ndio mwezi wa nne, kwa sababu katika mwezi huo ultoka Misri.

"Mtu ye yote asije mbele yangu mikono mitupu.

¹⁶"Utaadhimisha Sikukuu ya Mavuno kwa malimbuko ya mazao yako uliyopanda katika shamba lako.

"Utaadhimisha Sikukuu ya Kukusanya mavuno mwishoni mwa mwaka, unapokusanya mavuno yako toka shambani.

¹⁷"Mara tatu kwa mwaka wanaume wote watakuja mbele za BWANA Mwenyezi.

¹⁸"Msitoe damu ya dhabihu kwangu pamoja na kitu cho chote kilicho na chachu.

"Mafuta ya mnyama wa sadaka ya sikukuu yangu yasibakizwe mpaka asubuhi.

¹⁹"Utaleta malimbuko bora ya ardhi yako katika nyumba ya BWANA wako.

"Usimchemshe mwana mbuzi kwa kutumia maziwa ya mama yake.

Malaika wa Mungu Kuandaa Njia

²⁰"Tazama, ninamtuma malaika akutangulie mbele yako akulinde njiani na kukuleta mpaka

mahali nilipoandaa. ²¹Mtamtii na kusikiliza kile anachokisema. Usiasi dhidi yake, kwa maana hatakusamehe uasi wako, kwa maana Jina langu limo ndani yake. ²²Kama ukitii kweli kweli kile asemacho na kufanya yote nisemayo, hitakuwa adui wa adui zako, nitawapinga wale wakupingao. ²³Malaika wangu atatangulia mbele yako na kukuleta katika nchi ya Waamori, Wahiti, Waperizi, Wakanaani, Wahivi na Wayebusi, nami nitawafutilia mbali. ²⁴Usiisujidie miungu yao au kuiabudu wala kufuata desturi yao. Utawabomoa kabisa na kuvunja vunja mawe yao ya ibada vipande vipande. ²⁵Utamwabudu BWANA Mungu wako, na baraka zake zitakuwa juu ya vyakula vyako na maji yako. Nami nitaondoa maradhi mionganii mwako, ²⁶hakuna atakayeharibu mimba wala atakayekuwa tasa katika nchi yako. Nami nitakupa maisha makamilifu.

²⁷"Nitapeleka utisho wangu mbele yako na kufadhaisha kila taifa utakalolifikia. Nitafanya adui zako wote wakupe kisogo na kukimbia. ²⁸Nitatanguliza manyigu mbele yako kuwafukuza Wahivi, Wakanaani na Wahiti waondoke njiani mwako. ²⁹Lakini sitawafukuza kwa mara moja, kwa sababu nchi itabaki ukiwa na wanyama wa pori watakuwa wengi mno kwako. ³⁰Nitawafukuza kidogo kidogo mbele yako, mpaka uwe umeongezeka kiasi cha kutosha kuimiliki nchi.

³¹"Nitaweka mipaka ya nchi yako kuanzia Bahari ya Shamu hadi Bahari ya Wafilisti na kuanzia jangwani hadi Mto Eufrati. Nitawatia watu wanaoishi katika nchi hizo mikononi mwako, nawe utawafukuza watoke mbele yako. ³²Usifanye agano lo lote nao wala na miungu yao. ³³Usiwaache waishi katika nchi yako, la sivyo watakusababisha utende dhambi dhidi yangu, kwa sababu ibada ya miungu yao hakika itakuwa mtego kwako."

Agano Lathibitishwa

24 Kisha Mungu akamwambia Mose, "Njoni huku juu kwa BWANA, wewe na Aroni, Nadabu na Abihu, pamoja na wazee sabini wa Israeli. Mniabudu kwa mbali, ²lakini Mose peke yake ndiye atakayemkaribia BWANA, wengine wasije karibu. Nao watu wasije wakapanda pamoja naye."

³Mose alipokwenda na kuwaambia watu maneno yote na sheria zote za BWANA, wakaitikia kwa sauti moja, "Kila kitu alichosema BWANA tutakifanya." ⁴Ndipo Mose akaandika

kila kitu BWANA alichokuwa amesema.

Akaamka kesho yake asubuhi na mapema na kujenga madhabahu chini ya mlima na kusimamisha nguzo kumi na mbili za mawe kuwakilisha makabila kumi na mawili ya Israeli. ⁵Kisha akawatuma vijana wanaume wa Kiisraeli, nao wakatoa sadaka za kuteketezwa na dhabihu za mafahali wachanga kuwa sadaka za amani kwa BWANA. ⁶Mose akachukua nusu ya damu ya wale wanyama na kuiweka kwenye mabakuli na nusu nyinyiiza juu ya madhabahu. ⁷Kisha akachukua kile Kitabu cha Agano na kuwasomea watu. Nao wakajibu, "Tutafanya kila kitu alichosema BWANA, nasi tutati."

⁸Ndipo Mose akachukua ile damu, akainyinyiza juu ya watu akasema, "Hii ni damu ya agano ambalo BWANA amefanya nanyi kufuatana na maneno haya yote."

⁹Mose na Aroni, Nadabu na Abihu, pamoja na wazee sabini wa Israeli wakapanda mlimani, ¹⁰nao wakamwona Mungu wa Israeli. Chini ya miguu yake kulikuwa na kitu kama sakafu ya mawe ya yakuti samawi, iliyo safi kama anga angavu. ¹¹Lakini Mungu hakuinua mkono wake dhidi ya hawa viongozi wa Waisraeli, walimwona Mungu, nao wakala na kunywa.

¹²BWANA akamwambia Mose, "Panda uje kwangu huku mlimani na ukae hapa, nami nitakupa vibao vya mawe, vyenye sheria na amri ambazo nimeziandika ziwe mwongozo wao."

¹³Basi Mose akaondoka na Joshua mtumishi wake, Mose akapanda juu kwenye mlima wa Mungu. ¹⁴Mose akawaambia wazee wa Israeli, "Tungjeni hapa mpaka tutakapowerudia. Aroni na Huri wako pamoja nanyi na kila aliye na neno aweza kuwaendea wao."

¹⁵Mose alipopanda juu mlimani wingu liliunika huo mlima, ¹⁶nao utukufu wa BWANA ukatua juu ya Mlima Sinai. Kwa muda wa siku sita wingu liliunika mlima na siku ya saba BWANA akamwita Mose kutoka katikati ya lile wingu. ¹⁷Kwa Waisraeli utukufu wa BWANA ulionekana kama moto uteketezao juu ya mlima. ¹⁸Kisha Mose akaingia ndani ya lile wingu alivyokuwa akipanda mlimani. Naye akakaa huko mlimani kwa muda wa siku arobaini, mchana na usiku.

Sadaka kwa Ajili ya Maskani ya Mungu

25 BWANA akamwambia Mose,
²Waambie Waisraeli wanilettee sadaka.

Utapokea sadaka kwa ajili yangu kutoka kwa kila mtu ambaye moyo wake wapenda kutoa. ³Hizi ndizo sadaka utakazozipokea kutoka kwao: dhahabu, fedha, shaba, ⁴nyuzi za buluu, za zambarau na za rangi nyekundu pamoja na nguo za kitani safi, singa za mbuzi, ⁵ngozi za kondoo waume zilizotiwa rangi nyekundu, ngozi za mbuzi, mbaa za mshita, ⁶mafuta ya mzeituni kwa ajili ya taa, vikolezi kwa ajili ya mafuta ya kupaka na kwa ajili ya uvumba wenye harufu nzuri, ⁷vito vya shohamu na vito vingine vya kutiwa kwenye kile kisibau na kifuko cha kifuani.

⁸"Kisha amuru watengeneze mahali batakatifu kwa ajili yangu, nami nitakaa mionganii mwao. ⁹Tengeneza hema hili na vyombo vyake vyote sawasawa na kielelezo nitakacho kuonyesha.

Sanduku la Agano

¹⁰Nao watatengeneza sanduku la mbaa za mshita, lenye urefu wa dhira mlimani na nusu^a, upana dhira moja na nusu^b, na kimo cha dhira moja na nusu. ¹¹Utalifunika hilo sanduku kwa dhahabu safi ndani na nje na kulifanya ukingo wa dhahabu juu yake kulizunguka. ¹²Utalitengeneza pete nne za dhahabu na kuzifunga kwenye miguu yake minne, pete mbili upande mmoja na pete mbili upande mwingine. ¹³Kisha utatengeneza mipiko ya mti wa mshita na kuzifunika kwa dhahabu. ¹⁴Utaiingiza hiyo mipiko kwenye hizo pete zilizo katika pande mbili za hilo sanduku ili kulibeba. ¹⁵Hiyo mipiko itabakia daima katika hizo pete za hilo sanduku, hazitaondolewa. ¹⁶Kisha weka ndani ya hilo sanduku Ushuhuda nitakaokupa.

¹⁷"Tengeneza kiti cha rehema cha dhahabu safi, chenyeye urefu wa dhira mlimani na nusu na upana wa dhira moja na nusu. ¹⁸Tengeneza makerubi wawili kwa dhahabu iliyofuliwa kwenye miisho miwili ya hicho kifuniko. ¹⁹Tengeneza kerubi mmoja kwenye mwisho mmoja na kerubi mwingine kwenye mwisho mwingine, yatengeneze makerubi yaye kitu kimoja na hicho kifuniko, katika miisho hiyo miwili. ²⁰Makerubi hao watakuwa wametandaza mabawa kuelekea juu, yaktia kivuli hicho kifuniko. Makerubi hao wataelekeana, wakitazama hicho kifuniko. ²¹Weka huo Ushuhuda nitakaokupa ndani ya hilo sanduku la agano na uweke hicho kifuniko juu ya hilo sanduku. ²²Hapo juu ya hicho kifuniko, kati ya

^a¹⁰ Dhira mlimani ni nusu ni kama sentimita 112.5

^b¹⁰ Dhira moja ni nusu ni kama sentimita 67.5

hao makerubi wawili walioko juu ya hilo sanduku la Ushuhuda, hapo ndipo nitakapokutana nawe na kukupa maagizo yangu kwa ajili ya Waisraeli.

Meza ya Mikate ya Wonyesho

²³Tengeneza meza ya mti wa mshita yenyе urefu wa dhiraа mbili^c, upana wa dhiraа moja^d na kimo cha dhiraа moja na nusu^e. ²⁴Ifunike hiyo meza kwa dhahabu safi kisha uifanyie ukingo wa dhahabu kuizunguka pande zote. ²⁵Kisha tengeneza upapi wenye upana wa nyanda nne^f na ufanyie ule upapi ukingo kuuzunguka pande zote. ²⁶Tengeneza pete nne za dhahabu kwa ajili ya meza hiyo, uzifungie kwenye pembe nne, kwenye miguu yake minne. ²⁷Pete hiso zitakuwa karibu na ukingo ule kushika ile mipiko ambayo ni ya kubebeba hiyo meza. ²⁸Tengeneza mipiko ya mti wa mshita, uifunike dhahabu, hiyo mipiko itakuwa ya kuibebeba hiyo meza. ²⁹Tengeneza sahani zake na masinia yake kwa dhahabu safi, pamoja na bilauri na bakuli zake kwa ajili ya kumiminia sadaka. ³⁰Utaweka mikate ya wonyesho juu ya meza hii iwe mbele yangu daima.

Kinara cha Taa

³¹Tengeneza kinara cha taa cha dhahabu safi nacho kiwe cha kazi ya kufua, tako lake na ufito wake, vikombe vyake vinavyofanana na ua, matovu yake na maua yake, vitakuwa nya kitu kimoja. ³²Matawi sita yatatokeza kuanzia ule ufito wa katikati wa kinara cha taa, matawi matatu upande mmoja na matawi matatu upande mwininge. ³³Vikombe vitatu mfano wa maua ya mlozi yenyе matovu na maua yawe katika tawi moja, matovu matatu katika tawi jingine na vivyo hivyo kwa matawi yote sita yaliyoanzia kwenye kinara cha taa. ³⁴Juu ya kinara chenyewe vitakuwepo vikombe vinne mfano wa maua ya mlozi, pamoja na matovu yake na maua yake. ³⁵Tovu moja litakuwa chini ya jozi ya kwanza ya matawi yaliyoanzia kwenye kinara cha taa, tovu la pili chini ya jozi ya pili, nalo tovu la tatu chini ya jozi ya tatu, yaani matawi sita kwa jumla. ³⁶Matovu na matawi yote yatakuwa ya kitu kimoja na kile kinara cha taa vyote vitafuliwa kutoka dhahabu safi.

³⁷Kisha tengeneza taa zake saba uziweke juu ya kinara hicho ili ziweze kuangaza mbele

^{c23} Dhiraа mbili ni kama sentimita 90.

^{d23} Dhiraа moja ni kama sentimita 45.

^{e23} Dhiraа moja na nusu ni kama sentimita 67.5.

^{f25} Nyanda nne ni kama sentimita 8.

yake. ³⁸Vitu nya kusawazishia nya tambi na vyano, vitakuwa nya dhahabu safi. ³⁹Utatumia talanta moja^g ya dhahabu safi kutengeneza hicho kinara na hivi vifaa vyake vyote. ⁴⁰Hakikisha kuwa umevitengeneza sawasawa na kile kielelezo ulichoonyeshwa kule mlimani.

Maskani ya Mungu

26 "Tengeneza Hema kwa mapazia kumi ya kitani iliyosokotwa vizuri na nyazi za buluu, za zambarau na za rangi nyekundu. Fundi stadi, atatarizi makerubi kwenye mapazia hayo. ²Mapazia yote yatakuwa na ukubwa mmoja, kila moja litakuwa na urefu wa dhiraа ishirini na nane^a na upana wa dhiraа nne^b. ³Unganisha mapazia matano kuwa kipande kimoja, fanya vivyo hivyo kwa hayo mengine matano. ⁴Tengeneza vitanzi nya kitambaa cha buluu kwenye ukingo wa pazia la mwisho la kipande cha kwanza, pia kipande cha mwisho cha pazia la pili ufanye vivyo hivyo. ⁵Fanya vitanzi hamsini katika pazia la mwisho la kipande cha kwanza na vitanzi hamsini vingine kwenye pazia la mwisho la kipande cha pili, vitanzi vyote vielekeane. ⁶Kisha tengeneza kulabu hamsini za dhahabu ili kukaza mapazia pamoja kufanya Hema liwe moja.

⁷Tengeneza mapazia kumi na moja ya singa za mbuzi kwa ajili ya kufunika Hema. ⁸Mapazia hayo kumi na moja yatakuwa na kipimo cha aina moja. Kila pazia litakuwa na urefu wa dhiraа thelathini na tatu^c na upana wa dhiraа nne. ⁹Unganisha hayo mapazia matano pamoja na hayo mengine sita pamoja. Kunja hilo pazia la sita mara mbili mbele ya Hema. ¹⁰Tengeneza vitanzi hamsini ukingoni mwa pazia la mwisho la kipande cha kwanza na vitanzi hamsini ukingoni mwa pazia la mwisho la kipande cha pili. ¹¹Kisha tengeneza kulabu hamsini za shaba uziingize katika vile vitanzi hamsini ili kukaza Hema kuwa kitu kimoja. ¹²Kuhusu kile kipande cha ziada cha pazia la Hema, nusu ya hilo pazia lililobaki litaning'inizwa upande wa nyuma wa Hema. ¹³Mapazia ya hema yatakuwa na urefu wa dhiraа moja^d zaidi pande zote, sehemu itakayobaki itaning'inia pande zote za Hema ili kuifunika. ¹⁴Tengeneza kifuniko cha Hema kwa ngozi za kondoo waume zilizotiwa rangi nyekundu, juu ya kifuniko hicho

^{g39} Talanta moja ya dhahabu ni kama kilo 34.

^{a2} Dhiraа ishirini na nane ni kama mita 13.

^{b2} Dhiraа nne ni kama mita 1.8.

^{c9} dhiraа thelathini na tatu ni kama mita 15.3.

^{d13} dhiraа moja ni kama sentimita 45.

ufunike ngozi laini za wanyama.

¹⁵Tengeneza mihimili ya mti wa mshita kwa ajili ya Hema. ¹⁶Kila mhimili uwe na urefu wa dhira a kumi^e na upana wake dhira a moja na nusuf, ¹⁷ikiwa na ndimi mbili zilizo sambamba. Tengeneza mihimili yote ya Hema jinsi hii. ¹⁸Tengeneza mihimili ishirini ya upande wa kusini wa Hema ¹⁹kisha tengeneza vitako arobaini nya fedha nya kuweka chini ya hiyo mihimili, vitako viwili kwa kila mhimili, moja chini ya kila ulimi. ²⁰Kuhusu upande mwininge, yaani upande wa kaskazini wa Hema, tengeneza mihimili ishirini ²¹na vitako arobaini nya fedha, viwili chini ya kila mhimili. ²²Kisha tengeneza mihimili sita kwa kila mwisho, yaani, upande wa magharibi wa Hema, ²³pia utengeneze mihimili miwili ya pembe za mwishoni. ²⁴Katika pembe hizi mbili ni lazima mihimili iwe miwili kuanzia chini mpaka juu na kushikizwa kwenye pete moja, yote miwili itafanana. ²⁵Kwa hiyo itakuwepo mihimili minane na vitako kumi na sita nya fedha, viwili chini ya kila mhimili.

²⁶Pia tengeneza fito za mti wa mshita: tano kwa ajili ya mihimili ya upande mmoja wa Hema, ²⁷tano kwa ajili ya mihimili ya upande mwininge na tano kwa ajili ya mihimili ya upande wa magharibi, mwishoni kabisa mwa Hema. ²⁸Ufito wa katikati utapanya toka mwisho huu hadi mwisho mwininge katikati ya mihimili. ²⁹Funika hiyo mihimili kwa dhahabu kisha tengeneza pete za dhahabu ambazo zitashikilia hizo fito. Pia funika fito hizo kwa dhahabu.

³⁰Simamisha Hema sawasawa na ramani uliyoonyeshwa kule juu mlimani.

³¹Tengeneza pazia la nyazi za buluu, za zambarau na za rangi nyekundu na kitani safi iliyosokotwa vizuri, fundi stadi atarizi makerubi kwenye hayo mapazia. ³²Litundike kwa kulabu za dhahabu kwenye nguzo nne za mti wa mshita ambazo zimefunikwa kwa dhahabu, zikiwa zimesimamishwa kwenye vitako vinne nya fedha. ³³Ning'iniza pazia hilo kwenye vifungo, kisha weka sanduku la Ushuhuda nyuma ya pazia. Pazia litatenganisha Patakatifu na Patakatifu pa Patakatifu. ³⁴Weka kifunko cha kiti cha rehema juu ya sanduku la Ushuhuda ndani ya Mahali Patakatifu pa Patakatifu. ³⁵Weka meza nje ya pazia upande wa kaskazini wa Hema, kisha weka kinara cha taa upande wa kusini wa Hema.

^{e16} dhira a kumi ni kama mita 4.5.

^{f16} dhira a moja na nusuf ni kama sentimita 67.5

³⁶"Kwa ajili ya langa la hema tengeneza pazia la nyazi za buluu, za zambarau na za rangi nyekundu na kitani safi iliyosokotwa vizuri, ambayo ni kazi ya mtarizi. ³⁷Tengeneza kulabu za dhahabu kwa ajili ya hilo pazia na nguzo tano za mshita zilizofunikwa kwa dhahabu. Kisha mimina vitako vitano nya shaba kwa ajili yake.

Madhabahu ya Sadaka ya Kuteketezwa

27 "Jenga madhabahu ya mbao za mti wa mshita, kimo chake ni dhira a tatu^a, itakuwa mraba, urefu wake dhira a tano^b na upana wake dhira a tano. ²Tengeneza upembe kwenye kila pembe ya hizo pembe nne, ili kwamba zile pembe na madhabahu ziwe zimeungana na ufunike madhabahu kwa shaba. ³Tengeneza vyombo vyake vyote kwa shaba, vyungu vyake nya kuondolea majivu, sepeto zake, mabakuli ya kunyunuzia, nyuma za nyama na vyombo nya kuchukulia moto. ⁴Kisha itengeneze hiyo madhabahu wawu wa shaba na tengeneza pete za shaba kwenye kila pembe nne za huo wawu. ⁵Weka wawu huo chini ya ukingo wa madhabahu ili ufile nusu ya kimo cha madhabahu. ⁶Tengeneza mipiko ya mti wa mshita kwa ajili ya madhabahu, ifunike kwa shaba. ⁷Hiyo mipiko itaingizwa kwenye zile pete ili iwe katika pande mbili za madhabahu, wakati inapobebwa. ⁸Tengeneza madhabahu iwe na uvungu ndani yake, ukitumia mbao. Utaitengeneza sawasawa na vile ulivyoonyeshwa mlimani.

Ua wa Kukutania

⁹"Tengeneza ua kwa ajili ya Hema la Kukutania. Upande wa kusini utakuwa na urefu wa dhira a mia moja^c na itakuwa na mapazia ya kitani iliyosokotwa vizuri, ¹⁰pamoja na nguzo ishirini na vitako nya shaba ishirini. Pia kutakuwa na kulabu za fedha na tepe za fedha juu ya hizo nguzo. ¹¹Upande wa kaskazini itakuwa na urefu wa dhira a mia moja nao utakuwa na mapazia na nguzo zake ishirini na vitako ishirini nya shaba, pamoja na kulabu na tepe za fedha juu ya hizo nguzo.

¹²"Upande wa magharibi wa ua wa kukutania utakuwa na upana wa dhira a hamsini^d nao utakuwa na mapazia na nguzo zake kumi na vitako vyake kumi. ¹³Upande wa mwisho wa

^{a1} dhira a tatu ni sawa na mita 1.35.

^{b1} dhira a tano ni sawa na mita 2.25.

^{c9} dhira a mia moja ni sawa na mita 45.

^{d12} dhira a hamsini ni sawa na mita 22.5.

mashariki juu linakotokea, ua wa mukutano utakuwa na upana wa dhira a hamsini.¹⁴ Mapazia yeny e urefu wa dhira a kumi na tano ambayo yatakuwa upande mmoja wa lango, pamoja na nguzo tatu na vitako vitatu,¹⁵ Kutakuwepo tena na mapazia ya dhira a kumi na tano^e kwa upande mwinge wa mlango, pamoja na nguzo tatu na vitako vitatu.

¹⁶"Kuhusu lango la kuingilia kwenye ua wa kukutania, weka pazia lenye urefu wa dhira a ishirinif, la nyuzi za rangi ya buluu, za zambarau na za rangi nyekundu pamoja na kitani iliyosokotwa vizuri kazi ya mtarizi. Pazia hilo litashikiliwa na nguzo nne na vitako vinne. ¹⁷Nguzo zote zinazozunguka ua wa kukutania zitakuwa na tepe na kulabu za fedha, na vitako vya shaba. ¹⁸Ua wa kukutania utakuwa na urefu wa dhira a mia moja^g na upana wa dhira a hamsini^h, ukiwa na mapazia ya kitani yaliyosokotwa vizuri yeny e urefu wa dhira a tanoⁱ kwenda juu na vitako vya shaba. ¹⁹Vyombo vingine vyote vinavyotumika katika maskani ya BWANA kwa shughuli yo yote, pamoja na vingini vyote na hata vile vya ua wa kukutania vitakuwa vya shaba.

Mafuta ya Kinara cha Taa

²⁰"Utawaamuru Waisraeli wakuletee mafuta safi ya zeituni yaliyokamuliwa kwa ajili ya mwanga ili zile taa ziwake daima. ²¹Katika Hema la Kukutania, nje ya pazia lililo mbele ya Sanduku la Ushuhuda, Aroni na wanawe watahakikisha kuwa taa hizo zinawaka kuanzia jioni mpaka asubuhi mbele za BWANA. Hili litakuwa agizo la milele mionganoni mwa Waisraeli kwa vizazi vyote vijavyo.

Mavazi ya Kikuhanani

28 "Mtwa Aroni ndugu yako aliyeletwa kwako kutoka mionganoni mwa Waisraeli, pamoja na wanawe Nadabu, Abihu, Eliazari na Ithamari ili wanitumikie katika kazi ya ukuhani. ²Mshonee Aroni ndugu yako mavazi matakatifu ili yampe ukuu na heshima. ³Waambie mafundi stadi wote niliowapa hekima katika shughuli hiyo wamtengenezee Aroni mavazi hayo, ili awekwe wakfu, anitumikie katika kazi ya ukuhani. ⁴Haya ndiyo mavazi watakayoshona: kifuko cha kifuani, kisibau, kanzu, joho liilorembwa, kilemba na

e¹⁵ dhira a kumi na tano ni sawa na mita 6.75.

f¹⁶ dhira a ishirini ni sawa na mita 9.

g¹⁸ dhira a mia moja sawa na mita 45.

h¹⁸ dhira a hamsini ni sawa na mita 22.5.

i¹⁸ dhira a tano ni sawa na mita 2..25.

mshipi. Mavazi haya yatahonwa kwa ajili ya ndugu yako Aroni na wanawe ili wanitumikie katika kazi ya ukuhani. ⁵Waambie watumie dhahabu na nyuzi za rangi ya buluu, za zambarau na za rangi nyekundu pamoja na kitani safi.

Kisibau

⁶Tengeneza kisibau cha nyuzi za dhahabu, za buluu, za zambarau, za rangi nyekundu na kitani safi iliyosokotwa, kazi ya fundi stadi. ⁷Kitakuwa na vipande viwili vya mabegani vilivyoshikizwa kwenye pembe zake mbili ili kufungia kisibau. ⁸Mshipi wa kiunoni uliotengenezwa kwa ustadi ambaao ni kitu kimoja na kisibau utatengenezwa kwa nyuzi za dhahabu, za buluu, za zambarau na za rangi nyekundu, kitani safi iliyosokotwa vizuri.

⁹Chukua mawe mawili ya shohamu na uchore juu yake majina ya wana wa Israeli ¹⁰kufuatana na walivyozaaliwa, majina sita katika jiwe moja na mengine sita katika jiwe jingine. ¹¹Yachore majina ya wana wa Israeli juu ya hayo mawe mawili kama vile sonara anavyochonga mhuri. Kisha uyatie hayo mawe katika vijalizo vya dhahabu ¹²na uvifungie juu ya vipande vya mabega ya kisibau yawe kama mawe ya kumbukumbu ya wana wa Israeli. Aroni atavaa majina hayo mabegani mwake kama kumbukumbu mbele za BWANA. ¹³Tengeneza vijalizo vya dhahabu ¹⁴na mikufu miili ya dhahabu safi, iliyosokotwa kama kamba na uifunge mikufu hiyo kwenye vijalizo.

Kifuko cha Kifuani

¹⁵Fanyiza kifuko cha kifuani kwa ajili ya kufanya maamuzi, kazi ya fundi stadi. Kitengeneze kama kile kisibau: cha nyuzi za dhahabu, buluu, za zambarau na za rangi nyekundu, cha kitani safi iliyosokotwa. ¹⁶Kitakuwa cha mraba, nusu dhira a^a kila upande, kikunjwe mara mbili. ¹⁷Kisha weka safu nne za vito vya thamani juu yake. Safu ya kwanza itakuwa ya akiki, yakuti manjano, zabarajadi, ¹⁸katika safu ya pili kitakuwa na almasi, yakuti samawi na zumaridi, ¹⁹safu ya tatu itakuwa na hiakintho, akiki nyekundu na amethisto ²⁰na safu ya nne itakuwa ya krisolitho, shohamu na yaspi. Yote yatiwe kwenye vijalizo vya dhahabu. ²¹Patakuwa na mawe kumi na mawili, moja kwa kila jina la wana wa Israeli, kila

a¹⁶ nusu dhira a ni sawa na sentimita 22.5.

KUTOKA

moja lichorwe kama muhuri likiwa na jina la moja ya makabila kumi na mawili ya Israeli.

²²Kwa ajili ya kifuko cha kifuani, tengeneza mikufu ya dhahabu safi, iliyosokotwa kama kamba. ²³Tengeneza pete mbili za dhahabu kwa ajili yake uzifungie kwenye pembe mbili za kifuko cha kifuani. ²⁴Funga ile mikufu miwili ya dhahabu kwenye zile pete zilizo katika pembe za kifuko cha kifuani, ²⁵zile ncha nyingine mbili za mkufu wa dhahabu zishikamanishe kwenye vijalizo viwili nya kisibau upande wa mbele. ²⁶Tengeneza pete mbili za dhahabu uzifunge kwenye ncha mbili za chini upande wa ndani wa kifuko cha kifuani karibu na kisibau. ²⁷Tengeneza pete mbili zaidi za dhahabu na uzishikize mbele katika ncha za chini za vipande nya kisibau, mahali kinapoungana juu ya mshipi wa kiunoni wa kisibau. ²⁸Pete za kifuko cha kifuani zitafungwa pamoja na zile za kisibau kwa kamba ya buluu, ili kiunganishwe na ule mshipi wa kiunoni ili kifuko cha kifuani kisitoke na kuachana na kisibau.

²⁹Wakati wo wote Aroni aingiapo Mahali Patakatifu, atakuwa na yale majina ya wana wa Israeli moyoni mwake juu ya kile kifuko cha kifuani cha uamuzi kama kumbukumbu ya kudumu mbele ya BWANA. ³⁰Pia weka Urimu na Thumimub^b ndani ya kifuko cha kifuani, yawe juu ya moyo wa Aroni kila mara aingiapo mbele za BWANA. Kwa hiyo siku zote Aroni atakuwa na uwezo kufanya maamuzi kwa ajili ya wana wa Israeli mbele za BWANA.

Mavazi Mengine ya Kikuhanani

³¹Shona kanzu ya kuvalia kisibau kwa kitambaa cha buluu tupu, ³²katikati weka nafasi ya kuingizia kichwa. Kutakuwa na utepe unaofanana na ukosi uliozungushwa kwenye nafasi hiyo ya shingo, ili isichanike. ³³Tengeneza makomamanga ya nyuzi za buluu, za zambarau na za rangi nyekundu kuzunguka pindo la hilo joho, weka pia vikengele nya dhahabu kati ya hayo makomamanga. ³⁴Hivyo vikengele nya dhahabu na makomamanga vitapishana kuzunguka pindo la kanzu. ³⁵Ni lazima Aroni alivae anapofanya huduma. Sauti ya hivyo vikengele itasikika anapoingia na kutoka katika mahali patakatifu mbele za BWANA, ili asije akafa.

^b³⁰ Urimu na Thumimu maana yake "Nuru na kweli," viliwekwa kwenye kifuko cha kifuani cha kisibau cha kuhani mkuu ili kujua mapenzi ya Mungu kwenye mambo ya kutatanisha.

³⁶Tengeneza bamba la dhahabu safi na uchore kama muhuri juu yake maneno haya: TAKATIFU KWA BWANA. ³⁷Lifunge hilo bamba kwa kamba ya buluu kwenye kilemba, nalo ni lazima liwe mbele yakilemba. ³⁸Aroni alivae bamba hilo kwenye paji la uso wake, naye atachukua hatia kuhusu sadaka takatifu za Waisraeli wanazoweka wakfu, sadaka za aina yo yote. Litakuwa kwenye paji la uso wa Aroni daima ili zikubalike kwa BWANA.

³⁹Fuma koti la kitani safi na ufanye kilemba cha kitani safi. Mshipi uwe ni kazi ya mtarizi. ⁴⁰Watengenezee wana wa Aroni makoti, mishipi na kofia, ili kuwapa ukuu na heshima. ⁴¹Baada ya kumvika Aroni ndugu yako pamoja na wanawe nguo hizi, watie mafuta na kuwabariki. Waweke wakfu ili wanitumikie katika kazi ya ukuhani.

⁴²Watengenezee nguo za ndani za kitani zitakazofunka mwili, kutoka kiunoni hadi mapajani. ⁴³Aroni na wanawe ni lazima wavae haya kila wanapoingia katika Hema ya Kukutania au wanaposogelea madhabahu wakati wa kutoa huduma mahali patakatifu, ili wasije wakafanya kosa wakafa.

"Haya yawe maagizo ya kudumu kwa Aroni na vizazi vyake.

Kuweka Wakfu Makuhani

29 "Hili ndilo utakalofanya ili kuwaweka wakfu makuhani ili wanitumikie mimi katika kazi ya ukuhani: Chukua fahali mchanga mmoja na kondoo waume wawili wasio na dosari. ²Kutokana na unga laini wa ngano usiotiwa chachu, tengeneza mikate na maandazi yaliyokandwa kwa mafuta, pamoja na mikate midogo myembamba. ³Viwekwe vyote ndani ya kikapu na kuvitoa pamoja na yule fahali na wale kondoo waume wawili. ⁴Kisha mlele Aroni na wanawe kwenye lango la Hema la Kukutania na uwaoshe kwa maji. ⁵Chukua yale mavazi na umvike Aroni koti, joho la kisibau na kisibau chenyewe pamoja na kile kifuko cha kifuani. Mfungie hicho kisibau kwa ule mshipi wa kiunoni uliosukwa kwa ustadi. ⁶Weka kilemba kichwani mwake na kuweka taji takatifu ishikamane na hicho kilemba. ⁷Chukua yale mafuta ya upako umimine juu ya kichwa chake. ⁸Walete wanawe na uwavike makoti ⁹na uwavike zile tepe za kichwani. Ndipo uwafunge Aroni na wanawe mishipi. Ukuhani ni wao kwa agizo la kudumu. Kwa njia hili utamsimika Aroni na wanawe.

¹⁰Mlele yule fahali mbele ya Hema la

KUTOKA

Kukutania, naye Aroni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa chake.¹¹Mchinje huyo fahali mbele ya BWANA kwenye mlango wa Hema la Kukutania.¹²Chukua sehemu ya damu ya huyo fahali na kuipaka kwenye pembe za hiyo madhabahu kwa kidole chako, na damu iliyobaki uimwage sehemu ya chini ya madhabahu.¹³Kisha chukua mafuta yote ya huyo mnyama ya sehemu za ndani, yale yanayofunika ini na figo zote mbili pamoja na mafuta yake, uvichome juu ya madhabahu.¹⁴Lakini nyama ya huyo fahali na ngozi yake na matumbo yake utavichoma nje ya kambi. Hii ni sadaka ya dhambi.

¹⁵Chukua mmoja wa wale kondoo mume, naye Aroni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa chake.¹⁶Mchinje huyo kondoo mume, chukua damu yake na uinyunyizie pande zote za hiyo madhabahu.¹⁷Mcate huyo kondoo mume vipande vipande na usafishe sehemu za ndani pamoja na miguu, ukiviweka pamoja na kichwa na vipande vingine.¹⁸Kisha mteketeze huyo kondoo mzima juu ya madhabahu. Hii ni sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA, harufu ya kupendeza, sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto.

¹⁹Mchukue yule kondoo mume mwingine, naye Aroni na wanawe waweke mikono yao juu ya kichwa chake.²⁰Mchinje, chukua sehemu ya damu yake na kuipaka kwenye masikio ya Aroni na wanawe, kwenye vidole gumba vya mikono yao ya kuume, pia kwenye vidole gumba vya miguu yao ya kuume. Kisha nyunyiza hiyo damu pande zote za madhabahu.²¹Pia chukua sehemu ya damu iliyo juu ya madhabahu na sehemu ya mafuta ya upako mnyunyizie Aroni na mavazi yake, pia wanawe na mavazi yao. Ndipo Aroni na wanawe pamoja na mavazi yao watakuwa wamekekwa wakfu.

²²Chukua mafuta ya huyu kondoo mume, mafuta ya mkia, mafuta ya sehemu za ndani yale yanayofunika ini, figo zote mbili na mafuta yake pamoja na paja la kulia. (Huyo ndiye kondoo mume kwa ajili ya kuwasimika.)²³Kutoka kwenye kile kikapu chenyé mikate isiyotiwa chachu, kilichoko mbele za BWANA, chukua mkate, andazi lililokandwa kwa mafuta na mkate mdogo mwembamba.²⁴Viweke vitu hivi vyote mikononi mwa Aroni na wanawe na uviinue mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa.²⁵Kisha vichukue vitu hivyo kutoka mikononi mwao, uviteketeze juu ya madhabahu pamoja na sadaka ya kuteketezwa

kuwa harufu nzuri ya kupendeza kwa BWANA, sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto.²⁶Baada ya wewe kuchukua kidari cha huyo kondoo mume wa kusimikwa kwa Aroni, kiinue mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa, hayo itakuwa fungu lako.

²⁷Weka wakfu zile sehemu za kondoo mume aliyetumika kwa kumsimika Aroni na wanawe: kidari kile kilichoinuliwa na lile paja lililotolewa.²⁸Siku zote hili litakuwa fungu la kawaida kutoka kwa Waisraeli kwa ajili ya Aroni na wanawe. Hili ni toleo la Waisraeli watakalotoa kwa BWANA kutoka katika sadaka zao za amani.

²⁹Mavazi matakatifu ya Aroni yatakuwa ya wazao wake ili kwamba waweze kutiwa mafuta na kusimikwa wakiwa wameyavaa.³⁰Mwana atakayeingia mahali pake kuwa kuhani na kuja kwenye Hema la Kukutania kuhudumu katika Mahali Patakatifu atayavaa kwa siku saba.

³¹Chukua nyama ya huyo kondoo mume wa kuwasimika uipike katika Mahali Patakatifu.³²Kwenye ingilio la Hema la Kukutania, Aroni na wanawe wataila ile nyama ya huyo kondoo mume pamoja na ile mikate iliyo kwenye hicho kikapu.³³Watakulala sadaka hizi ambazo kwa hizo upatanisho ulifanywa kwa ajili ya kusimikwa kwao na kuwekwa kwao wakfu. Lakini hakuna mtu mwingine ye yote anayeruhusiwa kuvila, kwa sababu ni vitakatifu.³⁴Ikiwa nyama yo yote ya huyo kondoo mume iliyotumika kwa kuwasimika au mkate wo wote umebakira mpaka asubuhi, vichomwe. Kamwe visiliwe, kwa sababu ni vitakatifu.

³⁵Hivyo utamfanya Aroni na wanawe kila kitu kama vile nilivyokuamuru: Utachukua muda wa siku saba kuweka wakfu.³⁶Utatoa dhabihu ya fahali kila siku kuwa sadaka ya dhambi ili kufanya upatanisho. Takasa madhabahu kwa kufanya upatanisho kwa ajili yake nayo uitie mafuta na kuiweka wakfu.³⁷Kwa muda wa siku saba fanya upatanisho kwa ajili ya madhabahu na kuiweka wakfu. Ndipo madhabahu itakuwa takatifu sana na cho chote kitakachoigusa kitakuwa kitakatifu.

³⁸Kwa kawaida hiki ndicho utakachotoa juu ya madhabahu kila siku: wana kondoo wawili wenyé umri wa mwaka mmoja.³⁹Utamtoa mmoja asubuhi na huyo mwingine wakati wa machweo.⁴⁰Pamoja na mwana kondoo wa kwanza utatoa efa moja^a ya unga wa ngano laini

^a⁴⁰efa moja ni kama kilo mbili.

uliochanganywa na robo ya hini^b ya mafuta yaliyokamuliwa ya zeituni pamoja na robo ya hini ya divai kuwa sadaka ya kinywaji. ⁴¹Huyo mwana kondoo mwingine mtoe dhabihu wakati wa machweo pamoja na sadaka za unga na za kinywaji kama vile ulivyofanya asubuhi, kuwa harufu ya kupendeza, sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto.

⁴²Kwa vizazi vijavyo itakuwa kawaida kutoa sadaka hii ya kuteketezwa kila mara kwenye ingilio la Hema la Kukutania mbele ya BWANA. Hapo ndipo nitakapokutana na ninyi na kusema nanyi, ⁴³Huko ndipo nitakapokutana na Waisraeli, nalo Hema la Kukutania litatakaswa na utukufu wangu.

⁴⁴Kwa hiyo nitaliweka wakfu Hema la Kukutania pamoja na madhabahu, nami nitamweka wakfu Aroni na wanawe ili wanitumikie mimi katika kazi ya ukuhani. ⁴⁵Ndipo nitakapofanya makao mionganoni mwa Waisraeli na kuwa Mungu wao. ⁴⁶Nao watajua kuwa Mimi Ndimi BWANA Mungu wao, aliyewatoa Misri ili nipate kufanya makao mionganoni mwao. Mimi Ndimi BWANA Mungu wao.

Madhabahu ya Kufukizia Uvumba

30 ¹"Tengeneza madhabahu ya mti wa mshita kwa ajili ya kufukizia uvumba. ²Madhabahu iwe mraba, urefu na upana wa dhira moja^a na kimo cha dhira mbili^b, pembe zake zitakuwa za kitu kimoja nayo. ³Funika juu ya hiyo madhabahu na pande zote na pembe zake kwa dhahabu safi na ufanyize ukingo wa dhahabu kuizunguka. ⁴Tengeneza pete mbili za dhahabu kwa ajili ya madhabahu chini ya huo ukingo, nyininge mbili upande wa pili ili kushika hiyo mipiko itumikayo wakati wa kuibeba. ⁵Tengeneza mipiko ya mti wa mshita na uifunike kwa dhahabu. ⁶Weka hiyo madhabahu mbele ya lile pazia lililo mbele ya Sanduku la Ushuhuda lililo mbele ya kiti cha rehema kilicho juu ya Sanduku la Ushuhuda, mahali ambapo nitakutana nawe.

⁷"Aroni itampasa kufukiza uvumba wenye harufu nzuri juu ya madhabahu kila siku asubuhi wakati anapowasha zile taa. ⁸Itampasa afukize uvumba tena wakati anapowasha taa wakati wa machweo ili uvumba ufukizwe daima mbele za BWANA kwa vizazi vijavyo. ⁹Usifukize uvumba

^b⁴⁰ robo ya hini ni kama lita moja.

^a² Dhira moja ni sawa na sentimita 45

^b² Dhira mbili ni sawa na sentimita 90

mwingine wo wote juu ya madhabahu hii au sadaka nyininge yo yote ya kuteketezwa wala sadaka ya nafaka, wala usimimine sadaka ya kinywaji juu yake. ¹⁰Mara moja kwa mwaka Aroni atafanya upatanisho juu ya pembe za hiyo madhabahu. Upatanisho huu wa mwaka lazima ufanywe kwa damu ya sadaka ya upatanisho kwa ajili ya dhambi kwa vizazi vijavyo. Ni takatifu sana kwa BWANA."

Fedha ya Upatanisho

¹¹"Naye BWANA akamwambia Mose, ¹²"Utakapowahesabu Waisraeli, kila mmoja lazima alipe kwa BWANA fidia kwa ajili ya nafsi yake wakati wa kuhesabiwa kwake. Ndipo hakutakuwa na pigo juu yao unapowahesabu. ¹³Kila mmoja anayekwenda upande wa wale waliokwisha hesabiwa atatoa nusu shekeli^c, kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, ambayo ina uzito wa gera ishirini^d. Hii nusu shekeli ni sadaka kwa BWANA. ¹⁴Wote wale wanaovuka, wenye umri wa miaka ishirini au zaidi, watatoa sadaka kwa BWANA. ¹⁵Matajiri hawatalipa zaidi ya nusu shekeli, nao maskini hawataloa pungufu wakati mnatoa sadaka kwa BWANA kwa kufanya upatanisho wa nafsi zenu. ¹⁶Utapokea fedha ya upatanisho kutoka kwa Waisraeli na uzitumie kwa ajili ya huduma ya Hema la Kukutania. Itakuwa ni ukumbusho kwa Waisraeli mbele za BWANA kufanya upatanisho kwa ajili ya nafsi zenu."

Sinia la Kunawia

¹⁷Kisha BWANA akamwambia Mose, ¹⁸"Tengeneza sinia la shaba, lenye kishikilio cha shaba kwa ajili ya kunawia. Liweke kati ya Hema la Kukutania na madhabahu, kisha weka maji ndani yake. ¹⁹Aroni na wanawe watanawa mikono na miguu yao kwa maji yatokayo katika hilo sinia. ²⁰Wakati wo wote wanapoingia katika Hema la Kukutania, watanawa kwa maji ili kwamba wasije wakafa. Pia, wanapokaribia madhabahu ili kuhudumu, kwa kuleta sadaka zilizotolewa kwa BWANA kwa moto, ²¹watanawa mikono na miguu yao ili kwamba wasije wakafa. Hii itakuwa ni amri ya kudumu kwa ajili ya Aroni na wazao wake kwa vizazi vijavyo."

^c¹³ nusu shekeli ni sawa na gramu 6.

^d¹³ gera ishirini ni sawa na shekeli moja, ni sawa na gramu 12.

Mafuta ya Upako

²²Kisha BWANA akamwambia Mose, ²³"Chukua vikolezi bora vifuatavyo: shekeli 500^e za manemane ya maji, shekeli 250^f za mdalasini wenyе harufu nzuri, shekeli 250 za miwa yenyе harufu nzuri, ²⁴shekeli 500 za aina nyngine ya mdalasini vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, pia hini^g ya mafuta ya zeituni. ²⁵Vikolezi hivi vitengeneze kuwa mafuta matakatifu ya upako yenyе harufu nzuri, kazi ya mtengeneza manukato. Yatakuwa mafuta matakatifu ya upako. ²⁶Kisha yatumie kupaka hilo Hema la Kukutania, sanduku la Ushuhuda, ²⁷meza na vifaa vyake vyote, kinara cha taa na vifaa vyake vyote, madhabahu ya kufukizia uvumba, ²⁸madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa na vyombo vyake vyote na sinia pamoja na kitako chake. ²⁹Utaviweka wakfu ili viwe vitakatifu sana na kila kitakachoigusa kitakuwa kitakatifu.

³⁰Mtie Aroni na wanawe mafuta na uwaweke wakfu ili waweze kunitumikia katika kazi ya ukuhani. ³¹Waambie Waisraeli, 'Haya yatakuwa mafuta matakatifu yangu ya upako kwa vizazi vijavyo. ³²Usiyamimine juu ya miili ya wanadamu wala usitengeneze mafuta ya aina nyngine kwa utaratibu huu. Ni mafuta matakatifu na ni lazima myaone kuwa ni matakatifu. ³³Mtu ye yote atakayetengeneza manukato kama hayo na ye yote atakayeyamimina juu ya mtu ye yote ambaye si kuhani atakatiliwa mbali na watu wake.' "

Uvumba

³⁴Kisha BWANA akamwambia Mose, "Chukua vikolezi yenyе harufu nzuri vifuatavyo: natafi, shekelethi, kelbena na uvumba safi vyote vikiwa na vipimo sawa, ³⁵pia tengeneza mchanganyiko wa uvumba wenyе harufu nzuri, kazi ya mtengeneza manukato. Utive chumvi ili upate kuwa safi na mtakatifu. ³⁶Saga baadhi yake kuwa unga na uweke mbele ya sanduku la Ushuhuda ndani ya Hema la Kukutania, mahali ambapo nitakutana nawe. Itakuwa takatifu sana kwenu. ³⁷Msitengeneze uvumba mwingine wo wote wa namna hii kwa ajili yenu wenyewe, uoneni kuwa ni mtakatifu kwa BWANA. ³⁸Ye yote atakayetengeneza uvumba kama huu ili

^{e23} Shekeli 500 ni sawa na kilo 6

^{f23} Shekeli 250 ni swa na kilo 3

^{g24} Hini moja ni sawa na lita 4

kufurahia harufu yake nzuri lazima akatiliwe mbali na watu wake."

Bezaleli na Oholiabu

31 Ndipo BWANA akamwambia Mose, ²Tazama, nimemchagua Bezaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, wa kabilia la Yuda, ³nami nimemjaza Roho wa Mungu, pamoja na ustadi, uwezo na maarifa katika aina zote za ufundi, ⁴ili kubuni kazi za ustadi katika ufundi wa dhahabu, fedha na shaba, ⁵kuchonga vito vyta kutia mahali, kufanya kazi kwa mbao na kujishughulisha na aina zote za ufundi. ⁶Tena, nimemweka Oholiabu mwana wa Ahisamaki, wa kabilia la Dani, ili kumsaldia. Pia mafundi wote nimewapa ustadi wa kufanya kila kitu nilichokuamuru wewe: ⁷Hema la Kukutania, sanduku la Ushuhuda pamoja na kiti cha rehema juu yake, pia na vifaa vyote nya kwenye hema, ⁸meza na vifaa vyake, kinara cha taa cha dhahabu safi na vifaa vyake vyote, madhabahu ya kufukizia uvumba, ⁹madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa na vyombo vyake vyote, sinia na kinara chake, ¹⁰pamoja na mavazi matakatifu yaliyofumwa ya kuhani Aroni na mavazi kwa ajili ya wanawe wakati wakihudumu katika kazi ya ukuhani, ¹¹pia mafuta ya upako na uvumba wenyе harufu nzuri kwa ajili ya Mahali Patakatifu. Watavitengeneza sawasawa kama vile nilivyokuagiza wewe."

Sabato

¹²Kisha BWANA akamwambia Mose, ¹³"Waambie Waisraeli, 'Ninyi ni lazima mzishike Sabato zangu. Hii itakuwa ni ishara kati yangu na ninyi kwa ajili ya vizazi vijavyo, ili mpate kujua kwamba Mimi Ndimi BWANA, niwfanyakaye ninyi watakatifu.'

¹⁴ 'Mtaishika Sabato, kwa sababu ni takatifu kwenu. Ye yote atakayeinajisi lazima auwe, ye yote atakayefanya kazi siku hiyo lazima akafie mbali na watu wake. ¹⁵Kwa siku sita, mtafanya kazi, lakini siku ya saba ni Sabato ya kupumzika, takatifu kwa BWANA. Ye yote afanyakaye kazi yo yote siku ya Sabato ni lazima auwe. ¹⁶Waisraeli wataishika Sabato, kuiadhimisha kwa vizazi vijavyo kuwa agano la milele. ¹⁷Itakuwa ishara kati yangu na Waisraeli milele, kwa kuwa kwa muda wa siku sita BWANA aliumba mbingu na dunia na siku ya saba akaacha kufanya kazi na akapumzika.'

¹⁸BWANA alipomaliza kusema na Mose juu ya Mlima Sinai, Mungu akampa vibao viwili nya

Ushuhuda, vya mawe vilivyoandikwa kwa kidole cha Mungu.

Ndama ya Dhahabu

32 Watu walipoona kuwa Mose amekawia sana kushuka kutoka mlimani, walimkusanyikia Aroni na kumwambia, "Njoo, tutengenezee miungu itakayotutangulia. Kwa maana huyu jamaa yetu Mose aliyetupandisha kutoka Misri, hatujui jambo liliompata."

²Aroni akawajibu, "Vueni vipuli vya dhahabu ambavyo wake zenu, wana wenu na binti zenu wamevaa, mkanilettee." ³Kwa hiyo watu wote wakavua vipuli vyao wakavileta kwa Aroni. ⁴Akavichukua vile vitu walivyomkabidhi akavifanyiza kwa kusubu sanamu yenyе umbo la ndama, akaichonga kwa kutumia chombo. Kisha wakasema, "Hii ndiyo miungu yenu, Ee Israeli, iliyowapandisha kutoka Misri."

⁵Aroni alipoona hili, akajenga madhabahu mbele ya yule ndama na kutangaza, "Kesho kutakuwa na sikukuu kwa BWANA." ⁶Kwa hiyo siku iliyofuata watu wakaamka asubuhi na mapema na kutoa sadaka za kuteketeza na sadaka za amani. Baadaye watu wakaket kula na kunywa, nao wakasimama wakajizamisha katika karamu ya ulevi na ulafi.

⁷Kisha BWANA akamwambia Mose, "Shuka, kwa sababu, watu wako uliowatoa Misri, wamepotoka. ⁸Wamekuwa wepesi kugeuka na kuacha niliyowaamuru na wameitengenezea sanamu ya kuyeyusha yenyе umbo la ndama. Wameisujudia na kuitolea dhabihu nao wamesema, 'Hii ndiyo miungu yenu, Ee Israeli iliyokupandisha kutoka Misri.'

⁹"BWANA akamwambia Mose, "Nimeona watu hawa, nao ni watu wenyе shingo ngumu. ¹⁰Sasa niache ili hasira yangu ipate kuwaka dhidi yao, nami nipate kuwaangamiza. Kisha nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa."

¹¹Lakini Mose akamsihi BWANA Mungu wake, akasema, "Ee BWANA, kwa nini hasira yako iwake dhidi ya watu wako, wale uliowatoa Misri kwa uweza mkuu na mkono wenyе nguvu? ¹²Kwa nini Wamisri waseme, 'Ni kwa nia mbaya aliwatoa Misri, ili awaue millmani na kuwfuta usoni mwa dunia? Achilia mbali hasira yako kali, waonee huruma na usilete maafa juu ya watu wako. ¹³Wakumbuke watumishi wako Abrahamu, Isaki na Israeli, ambao uliwaapia kwa nafsi yako mwenyewe: 'Nitawafanya uzao wako kuwa wengi kama nyota za angani, nami nitawapa wazao wako nchi hii yote ambayo

niliwaahidia, nayo itakuwa urithi wao milele.'" ¹⁴Kisha BWANA akawaonea huruma wala hakuleta juu ya watu wake maafa aliyokuwa amekusudia.

¹⁵Mose akageuka, akashuka kutoka mlimani akiwa na vibao viwili vya Ushuhuda mikononi mwake. Vilikuwa vimeandikwa pande zote mbili, mbele na nyuma. ¹⁶Vibao hivyo vilikuwa kazi ya Mungu, maandishi yalikuwa mwandiko wa Mungu, yaliyochorwa kama muhuri juu ya vibao.

¹⁷Yoshua aliposikia sauti za watu wakipiga kelele, akamwambia Mose, "Kuna sauti ya viita kambini."

¹⁸Mose akajibu:

"Si sauti ya ushindi,
wala si sauti ya kushindwa,
ni sauti ya kuimba ninayosikia."

¹⁹Mose alipoikaribia kambi na kuona ile ndama na ile michezo, hasira yake ikawaka, akatupa vile vibao vilivyokuwa mikononi mwake, akavipasua vipande vipande pale chini ya mlima. ²⁰Kisha akaichukua ile ndama waliyokuwa wameitengeneza na kuichoma kwenye moto kisha akaisaga kuwa unga, akainyonyiza kwenye maji na kuwafanya Waisraeli wanywe.

²¹Mose akamwambia Aroni, "Watuhawa walikufanya nini, hata ukawaongoza kufanya dhambi kubwa hivyo?"

²²Aroni akamwambia, "Usikasirike bwana wangu. Unajua jinsi watu hawa walivyo tayari kwa maovu. ²³Wao waliniambia, 'Tufanyie miungu itakayotuongoza. Kwa kuwa huyu jamaa yetu Mose aliyetupandisha kutoka Misri, hatufahamu yaliyompata.' ²⁴Kwa hiyo nikawaambia, 'Ye yote aliye na kito cho chote cha dhahabu avue.' Kisha wakanipa hiyo dhahabu nami nikaitupa motoni, akatokea huyu ndama!"

²⁵Mose akaona kuwa watu wameasi kwa kuwa Aroni alikuwa amewaacha waasi na kuwa kichekesho kwa adui zao. ²⁶Kwa hiyo Mose akasimama kwenye ingilio la kambi akasema, "Ye yote aliye upande wa BWANA, aje upande wangu." Walawi wote wakamjia.

²⁷Ndipo alipowaambia, "Hili ndilo BWANA Mungu wa Israeli asemalo: 'Kila mmoja wenu ajifunge upanga wake kiunoni aende huku na huko kambi yote mwisho hadi mwisho mwingine, kila mmoja amue ndugu yake na rafiki yake na jirani yake.' ²⁸Walawi wakafanya kama Mose

alivyoamuru, siku ile wakafa watu wapatao 3,000.²⁹Kisha Mose akasema, "Leo mmewekwa wakfu kwa BWANA, kwa kuwa mlikuwa kinyume na wana wenu wenyewe na ndugu zenu, naye Mungu amewabariki leo."

³⁰Siku iliyofuata Mose akawaambia watu, "Mmefanya dhambi kubwa. Lakini sasa nitapanda juu kwa BWANA, labda nitaweza kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi yenu."

³¹Hivyo Mose akarudi kwa BWANA na kumwambia, "Loo! Hawa watu wamefanya dhambi kubwa namna gani! Wamejitengeneza miungu ya dhahabu.³²Lakini sasa, nakusihi wasamehe dhambi yao, lakini kama sivyo, basi nifute kutoka kwenye kitabu ulichoandika."

³³BWANA akamjibu Mose, "Ye yote aliyenitenda dhambi ndiye nitakayemfuta kutoka kwenye kitabu changu.³⁴Sasa nenda, uongoze hao watu mpaka mahali nilipokuambia, naye malaika wangu atakutangulia. Pamoja na hayo, wakati utakapofika wa mimi kuwaadhibu, nitawaadhibu kwa ajili ya dhambi yao."

³⁵Ndipo BWANA akawapiga watu kwa ugonjwa wa tauni kwa sababu ya yale waliiyoyafanya kwa ndama yule ambaye alitengenezwa na Aroni.

Amri ya Kuondoka Sinai

33 Kisha BWANA akamwambia Mose, "Ondoka mahali hapa, wewe pamoja na hao watu uliowapandisha kutoka Misri, mpande mpaka nchi niliyomwahidi Abrahamu, Isaki na Yakobo kwa kiapo, nikisema, 'Nitawapa wazao wenu nchi hii.'²Nitamtuma malaika mbele yenu naye atawafukuza Wakanani, Waamori, Wahiti, Waperizi, Wahivi na Wayebusi.³Pandeni mwende katika nchi itiririkayo maziwa na asali. Lakini mimi sitakwenda pamoja nanyi, kwa sababu ninyi ni watu wenyewe shingo ngumu, nisije nikawaangamiza njiani."

⁴Watu waliposikia habari hizo za huzuni, wakaanza kuomboleza wala hakuna mtu aliyeava mapambo yo yote.⁵Kwa kuwa BWANA alikuwa amemwambia Mose, "Waambie Waisraeli, 'Ninyi ni watu wenyewe shingo ngumu. Kama ningefuatana nanyi hata kwa muda mfupi, ningewaangamiza. Sasa vueni mapambo yenu nami nitaamua nitakalowatendea.'"⁶Hivyo Waisraeli wakavua mapambo yao katika Mlima wa Horebu.

Hema la Kukutania

⁷Basi Mose alikuwa na desturi ya kuchukua

hema na kulisimika nje ya kambi umbali kiasi, akiliita "Hema la Kukutania." Kila aliyekuwa akiulizia shauri kwa BWANA, angelikwenda katika Hema la Kukutania nje ya kambi.⁸Wakati wo wote Mose alipokwenda kwenye hema, watu wote waliinuka na kusimama kwenye maingilio ya mahema yao, wakimwangalia Mose mpaka aingie kwenye hema.⁹Kila mara Mose alipoingia ndani ya hema, nguzo ya wingu ingeshuka chini na kukaa kwenye ingilio, wakati Mungu akizungumza na Mose.¹⁰Kila mara watu walipoona hiyo nguzo ya wingu ikiwa imesimama kwenye ingilio la hema, wote walismama wakaabudu, kila mmoja kwenye ingilio la hema lake.¹¹BWANA angezungumza na Mose uso kwa uso, kama vile mtu azungumzavyo na rafiki yake. Kisha Mose angerudi kambini, lakini msaidizi wake kijana Joshua mwana wa Nuni hakuondoka mle hemani.

Mose na Utukufu wa BWANA

¹²Mose akamwambia BWANA, "Umekuwa ukiniambia, 'Ongiza watu hawa,' lakini hujanifahamisha ni nani utakayemtuma pamoja nami. Umesema, 'Ninakujua wewe kwa jina lako, nawe umepata kibali mbele zangu.'¹³Ikiwa umependezwa nami, nifundishe njia zako ili nipate kukujua nami nizidi kupata kibali mbele zako. Kumbuka kuwa taifa hili ni watu wako."

¹⁴BWANA akajibu, "Uso wangu utakwenda pamoja nawe, nami nitakupa raha."

¹⁵Kisha Mose akamwambia, "Kama uso wako hauendi pamoja nasi, usituondoe hapa.¹⁶Mtu ye yote atujuaje kuwa mimi pamoja na watu wako tumepata kibali mbele zako, usipokwenda pamoja nasi? Ni nini kingine kitakachowezza kututofautisha mimi na watu wako mionganoni mwa watu wengine wote walio katika uso wa dunia?"

¹⁷BWANA akamwambia Mose, "Nitakufanyia jambo lile uliloomba, kwa sababu ninapendezwa nawe nami ninakujua kwa jina lako."

¹⁸Kisha Mose akasema, "Basi nionyeshe utukufu wako."

¹⁹Ndipo BWANA akasema, "Nitapitisha wema wangu wote mbele yako, nami nitalitangaza jina langu, BWANA, mbele ya uso wako. Nitakuwa na rehema kwake ye ye nimrehemuye, pia nitakuwa na huruma kwake ye ye nimhurumiaye.²⁰Lakini Mungu akasema, "Hutaweza kuuona uso wangu, kwa kuwa hakuna mtu ye yote awezaye kuniona akaishi."

²¹Kisha BWANA akasema, "Kuna mahali karibu nami ambapo unaweza kusimama juu ya mwamba. ²²Utukufu wangu unapopita, nitakuweka gengeni kwenye mwamba na kukufunika kwa mkono wangu mpaka nitakapokwisha kupita. ²³Kisha nitaondoa mkono wangu nave utaona mgongo wangu, lakini kamwe uso wangu hautaonekana."

Vibao Vipyta vya Mawe

34 BWANA akamwambia Mose, "Chonga vibao viwili vya mawe kama vile vya kwanza, nami nitaandika juu yake maneno yale yaliyokuwa kwenye vile vibao vya kwanza, uliviyovivunja. ²Uwe tayari wakati wa asubuhi, kisha upande juu ya Mlima Sinai. Uje mbele zangu kukutana nami huko juu ya mlima. ³Mtu ye yote asije pamoja nave wala asionekane mtu po pote juu ya mlima, wala kondoo na mbuzi au ng'ombe wasilishe karibu mbele ya huo mlima."

⁴Kwa hiyo Mose akachonga vibao viwili vya mawe kama vile vya kwanza naye akapanda juu ya Mlima Sinai asubuhi na mapema, kama BWANA alivyokuwa amemwagiza, akachukua vile vibao viwili vya mawe mikononi mwake. ⁵Kisha BWANA akashuka katika wingu akasimama pamoja naye huko, akalitangaza jina lake, "BWANA". ⁶BWANA akapita mbele ya Mose, akitangaza,

"BWANA, BWANA,

Mungu mwenye huruma na neema,

asiye mwepesi wa hasira,

mwangi wa upendo na uaminifu,

⁷akidumisha upendo kwa maelfu,

pia akisamehe uovu, uasi na dhambi,

lakini haachi kuadhibu mwenye hatia,

huwaadhibu watoto na watoto wao

kwa ajili ya dhambi ya baba zao

hata katika kizazi cha tatu na cha nne."

⁸Mara Mose akasujudu na kuabudu. ⁹Mose akasema, "Ee BWANA, kama nimepata kibali mbele zako, basi BWANA uende pamoja nasi. Ingawa watu hawa ni wenye shingo ngumu, samehe uovu wetu na dhambi yetu, tuchukue kuwa urithi wako."

¹⁰Kisha BWANA akasema: "Tazama ninafanya agano mbele ya watu wako wote. Mbele ya watu wako wote nitafanya maajabu ambayo hayajafanya katika taifa lo lote katika ulimwengu wote. Watu wale mnaoishi mionganoni mwao wataona jinsi ilivyo ya kushangaza ile kazi nitakayowafanya mimi BWANA wenu. ¹¹Tii yale

ninayokuamuru leo. Tazama nawafukuza mbele yako Waamori, Wakanaani, Wahiti, Waperizi, Wahivi na Wayebusi. ¹²Uwe mwangalifu, usifanye agano na wale wanaokaa katika nchi ile unayoiendea, la sivyo watakuwa mtego katikati yako. ¹³Bomoa madhabahu zao, vunja mawe yao ya kuabudia na ukatekate nguzo zao za Ashera. ¹⁴Usiabudu mungu mwingine, kwa kuwa BWANA, ambaye jina lake ni Wivu, ni Mungu mwenye vivu.

¹⁵"Uwe mwangalifu usifanye agano na wale watu wanaoishi katika nchi, kwa maana wakati wanapojifanyia ukahaba kwa miungu yao na kuwatolea kafara, watakualika wewe nave utakula sadaka za matambiko yao. ¹⁶Unapowachagua baadhi ya binti zao kuwa wake wa wana wenu na binti hao wakajifanyia ukahaba kwa miungu yao, watawaongoza wana wenu kufanya vivyo hivyo.

¹⁷"Usijifanyie sanamu za kusubu.

¹⁸"Utaadhimisha Sikuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. Kwa siku saba mtakula mikate isiyotiwa chachu, kama nilivyokuamuru. Fanya hivi kwa wakati ulioamuriwa, katika mwezi wa Abibu, ndio mwezi wa nne, kwa kuwa katika mwezi huo ndipo wewe ulipotoka Misri.

¹⁹"Mzaliwa wa kwanza wa kila tumbo ni mali yangu, pamoja na wazaliwa wa kwanza wote wa kiume wa mifugo yako, ikiwa ni wa ng'ombe au wa kondoo au mbuzi. ²⁰Utakomboa mzaliwa wa kwanza wa punda kwa mwana kondoo, lakini kama humkomboi, utavunja shingo yake. Utakomboa wazaliwa wako wa kwanza wote wa kiume.

"Mtu ye yote asije mbele zangu mikono mitupu.

²¹Kwa siku sita utafanya kazi, lakini siku ya saba utapumzika, hata ikiwa ni majira ya kulima au ya kuvuna lazima upumzike.

²²"Utaadhimisha Sikuu ya Majuma kwa malimbuko ya mavuno ya ngano na Sikuu ya Kukusanya mavuno mwishoni mwa mwaka. ²³Mara tatu kwa mwaka wanaume wako wote watakuja mbele za BWANA Mwenyezi, Mungu wa Israeli. ²⁴Nitawafukuza mataifa mbele yako na kupanua mipaka ya nchi yako, wala hakuna mtu ye yote atakayeitamani nchi yako wakati unapokwenda mara tatu kila mwaka kuonana na BWANA Mungu wako.

²⁵"Usinitolee damu ya dhabihu pamoja na kitu cho chote chenye chachu, wala usibakize dhabihu yo yote ya Sikuu ya Pasaka mpaka asubuhi.

KUTOKA

²⁶"Leteni matunda ya kwanza yaliyo bora zaidi ya ardhi yako katika nyumba ya BWANA Mungu wako.

"Usimchemshe mwana mbuzi katika maziwa ya mama yake.

²⁷Kisha BWANA akamwambia Mose, "Andika maneno haya, kwa maana kulingana na maneno haya, nimefanya agano na wewe pamoja na Israeli." ²⁸Mose alikuwa huko pamoja na BWANA kwa siku arobaini mchana na usiku bila kula chakula wala kunywa maji. Naye akaandika juu ya vibao maneno ya agano, yaani zile Amri Kumi.

Mng'ao wa Uso wa Mose

²⁹Mose alipotelemka kutoka Mlima Sinai akiwa na vile vibao viwili vya Ushuhuda mikononi mwake, hakujua kuwa uso wake ulikuwa uking'aa, kwa sababu alikuwa amezungumza na BWANA. ³⁰Aroni na Waisraeli wote walipomwona Mose, kuwa uso wake unang'aa, waliogopa kumkaribia. ³¹Lakini Mose akawaita, kwa hiyo Aroni na viongozi wote wa jumuiya wakarudi, naye akazungumza nao. ³²Baadaye Waisraeli wote wakamkaribia, naye akawapa amri zote BWANA alizompa katika Mlima wa Sinai.

³³Mose alipomaliza kuzungumza nao, akaweka utaji kwenye uso wake. ³⁴Lakini kila wakati Mose alipoingia mbele za BWANA kuzungumza naye, aliondoa ule utaji mpaka alipotoka nje. Naye alipotoka nje na kuwaambia Waisraeli lile ambalo ameagizwa, ³⁵walionna kuwa uso wake unang'aa. Kisha Mose angeliweka tena utaji juu ya uso wake mpaka alipokwenda kuzungumza na BWANA.

Masharti ya Sabato

35 Mose akakusanya jumuiya yote ya Waisraeli na kuwaambia, "Haya ndiyo mambo ambayo BWANA amewaamuru ninyi mfanye: ²Kwa siku sita, mtafanya kazi, lakini siku ya saba itakuwa takatifu kwenu, Sabato ya kupumzika kwa BWANA. Ye yote atakayefanya kazi yo yote siku hiyo ni lazima auawe. ³Msiwashe moto mahali po pote katika makazi yenu siku ya Sabato."

Vifaa kwa Ajili ya Maskani mwa Mungu

⁴Mose akaiambia jumuiya yote ya Waisraeli, "Hili ndilo BWANA alilioamuru: ⁵Toeni kutoka katika yale mliyo nayo, sadaka kwa BWANA. Kila mmoja kwa moyo wa kupenda atamletea

BWANA sadaka ya dhahabu, fedha na shaba, ⁶nyuzi za rangi ya buluu, za zambarau, za rangi nyekundu na kitani safi, singa za mbuzi, ⁷ngozi za kondoo waume zillizopakwa rangi nyekundu na ngozi za mbuzi, mbao za mshita, ⁸mafuta ya zeituni kwa ajili ya taa, vikolezi kwa ajili ya mafuta ya upako pamoja na uvumba wa harufu, ⁹vito vya shohamu na vito vingine vya thamani vya kuweka kwenye kisibau na kile kifuko cha kifuani.

¹⁰"Wote wenye ujuzi mionganii mwenu inawapasa kuja na kutengeneza kila kitu BWANA alichoamuru: ¹¹maskani ya BWANA pamoja na hema lake na kifuniko chake, vibanio, mihimili, mataruma, nguzo na vitako, ¹²sanduku la agano pamoja na mipiko yake, kifuniko cha kiti cha rehema na pazia linalokizua, ¹³meza na mipiko yake pamoja na vyombo vyake vyote, mikate ya Wonyesho, ¹⁴kinara cha taa kwa ajili ya mwanga pamoja na vifaa vyake vyote, taa na mafuta kwa ajili ya mwanga, ¹⁵madhabahu ya kufukiza uvumba pamoja na mipiko yake, mafuta ya upako na uvumba wenye harufu nzuri, pazia la mlango mahali pa kuingilia ndani ya maskani, ¹⁶madhabahu ya sadaka za kuteketeza pamoja na wavu wake wa shaba, mipiko yake pamoja na vyombo vyake vyote, sinia la shaba pamoja na kitako chake, ¹⁷pazia la eneo la ua pamoja na nguzo zake na vitako vyake, pazia la ingilio la kwenye ua, ¹⁸vigingi vya hema kwa ajili ya maskani pamoja na ua na kamba zake, ¹⁹mavazi yaliyofumwa yavaliwayo wakati wa huduma ndani ya mahali patakatifu, mavazi matakatifu kwa ajili ya kuhani Aroni na mavazi kwa ajili ya wanawe watakapokuwa wakihudumu katika kazi ya ukuhani."

²⁰Ndipo jumuiya yote ya Waisraeli ilipoondoka mbele ya Mose ²¹na kila mmoja aliyependa na ambaye moyo wake ulimsukuma alikuja na kuleta sadaka kwa BWANA kwa ajili ya kazi katika Hema ya Kukutania, kwa ajili ya huduma yake yote na kwa ajili ya mavazi matakatifu. ²²Wote waliokuwa na utayari wanaume kwa wanawake, wakaja wakaleta vito vya dhahabu vya kila aina: vipini, vipuli, pete na mapambo. Wote wakatoa dhahabu zao kama sadaka ya kuinuliwa kwa BWANA. ²³Kila mmoja aliyekuwa na nyuzi za rangi ya buluu, za zambarau au za rangi nyekundu au kitani safi au singa za mbuzi, ngozi za kondoo waume zillizotiwa rangi nyekundu au ngozi za mbuzi wakavileta. ²⁴Wale waliota sadaka ya fedha au shaba wakavileta kama sadaka kwa BWANA na

kila aliyejekuwa na mti wa mshita kwa ajili ya kazi yo yote ile akauleta.²⁵Kila mwanamke aliyejekuwa na ujuzi alisokota kwa mikono yake na alileta kile alichosokota, nyuzi za rangi ya buluu, za zambarau au za rangi nyekundu au kitani safi.²⁶Wanawake wote waliopenda na waliokuwa na ujuzi wakasokota singa za mbuzi.²⁷Viongozi wakaleta vito vya shohamu pamoja na vito vingine vya thamani kwa ajili ya kuweka kwenye kisibau na kwenye kifuko cha kifuani.²⁸Wakaleta pia viungo na mafuta ya zeituni kwa ajili ya mwanga, kwa ajili ya mafuta ya upako na kwa ajili ya uvumba wenye harufu nzuri.²⁹Waisraeli wote waume kwa wake waliokuwa wanapenda wakaleta mbele za BWANA kwa hiari yao wenyewe sadaka kwa ajili ya kazi yote ya BWANA aliyokuwa amewaagiza kuifanya kupitia kwa Mose.

Bezaleli na Oholiabu

³⁰Kisha Mose akawaambia Waisraeli, "Tazameni, BWANA amemchagua Bezaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, wa kabilia la Yuda,³¹naye amemjaza Roho wa Mungu, na ujuzi, uwezo na ustadi katika aina zote za ufundi,³²ili kutengeneza michoro ya kitaalamu kwa ajili ya kazi za dhahabu, fedha na shaba,³³kuchonga na kuyatia mawe mahali, kufanya kazi za mbaeo na kuhusika katika aina zote za kazi za ubunifu na ufundi.³⁴Tena amemvuvia pamoja naye utaalamu huo Oholiabu, mwana wa Ahisamaki, wa kabilia la Dani, uwezo wa kufundisha wengine.³⁵Amewajaza ustadi wa kufanya kazi za aina zote zifanywazo na mafundi wenyе kubuni, watarizi kwa rangi ya buluu, ya zambarau, nyekundu na kitani safi, au wafumaji, wote walikuwa mafundi na wabunifu hodari.

36 Kwa hiyo Bezaleli, Oholiabu na kila mtu BWANA aliyempa ustadi na uwezo wa kujua jinsi ya kufanya kazi zote za kujenga mahali patakatifu wataifanya hiyo kazi kama vile Bwana alivyoagiza."

²Ndipo Mose akawaita Bezaleli na Oholiabu na kila mtu mwenye ustadi ambaye BWANA alikuwa amempa uwezo na mwenye kupenda kuja na kufanya kazi.³Wakapokea kutoka kwa Mose sadaka zote ambazo Waisraeli walikuwa wameleta ili kuifanya kazi ya ujenzi wa Mahali Patakatifu. Nao watu wakaendelea kuleta sadaka za hiari kila asubuhi.Ikfika wakati mafundi wote wenyе ujuzi waliokuwa wakiifanya

kazi yote ya mahali patakatifu wakasimamisha kazi zao ⁵ili kuja kumwambia Mose, "Watu wanaleta zaidi kuliko mahitaji kwa ajili ya kazi hii ambayo BWANA ameagiza ifanyike."

⁶Ndipo Mose akatoa agizo, nao wakapeleka heno hili katika kambi yote: "Mtu ye yote mwanaume au mwanamke asilete tena kitu cho chote kwa ajili ya sadaka ya mahali patakatifu." Hivyo watu wakazuiliwa kuleta zaidi, ⁷kwa sababu walivyokuwa navyo tayari vilitosha na kuzidi kuifanya kazi yote.

Maskani Ya Mungu

⁸Watu wote wenyе ustadi mionganoni mwa wafanyakazi wote wakatengeneza maskani kwa mapazia kumi ya kitani iliyosokotwa vizuri, na nyuzi za rangi ya buluu, za zambarau na za rangi nyekundu, pamoja na makerubi yaliyotarizwi juu yake na fundi stadi.⁹Mapazia yote yalikuwa yamelingana, kila moja lilikuwa na urefu wa dhiraa ishirini na nane^a na upana wa dhiraa nne^b.¹⁰Wakayaunganisha mapazia matano pamoja, pia wakafanya hivyo hivyo kwa yale mengine matano.¹¹Kisha wakatengeneza vitanzi vya buluu kwenye upindo wa pazia la mwisho la kipande cha kwanza na vitanzi vingine katika pazia la mwisho la kipande cha pili.¹²Wakatengeneza pia vitanzi hamsini katika pazia la kipande cha kwanza na vitanzi vingine hamsini mwishoni mwa pazia la pili na vitanzi vyote vikaelekeana.¹³Kisha wakatengeneza vibanio hamsini vya dhahabu na wakavitumia kufunga na kuunganisha vile vipande viwili vya pazia pamoja ili maskani ipate kuwa kitu kimoja.

¹⁴Wakatengeneza mapazia kumi na moja ya singa za mbuzi kwa ajili ya hema juu ya maskani.¹⁵Mapazia yote kumi na moja yalikuwa yamelingana urefu wa dhiraa thelathini^c na upana wa dhiraa nne.¹⁶Wakaunganisha mapazia matano pamoja na yale mengine sita pamoja.¹⁷Kisha wakatengeneza vitanzi hamsini kwenye upindo wa pazia la mwishoni wa kipande cha kwanza na vivyo hivyo kwenye upindo wa pazia la mwishoni la kipande cha pili.¹⁸Wakatengeneza vibanio hamsini vya shaba ili kulikaza hema pamoja kuwa kitu kimoja.¹⁹Kisha wakatengeneza kifuniko cha hema kwa ngozi za kondoo waume zilizotiwa rangi nyekundu na juu yake kifuniko cha ngozi laini za wanyama.

^a⁹ dhiraa ishirini na nane ni kama mita 12.6.

^b⁹ dhiraa nne ni kama mita 1.8 mia mstari wa 15.

^c¹⁵ dhiraa thelathini ni kama mita 13.5.

²⁰Wakatengeneza mihimili ya kusimamisha ya mti wa mshita kwa ajili ya maskani. ²¹Kila mihimili ulikuwa na urefu wa dhira a kumi^d na upana wa dhira a moja na nusu^e, ²²zikiwa na ndimi mbili kila moja sambamba na mwingine. Wakatengeneza mihimili yote ya maskani kwa njia hii. ²³Wakatengeneza mihimili ishirini kwa ajili ya upande wa kusini wa maskani ²⁴na wakatengeneza vitako arobaini vya fedha vya kuwekwa chini yake, vitako viwili kwa kila mihimili, kimoja chini ya kila ulimi. ²⁵Kwa upande wa kaskazini wa maskani wakatengeneza mihimili ishirini ²⁶na vitako arobaini vya shaba, viwili chini ya kila mihimili. ²⁷Wakatengeneza mihimili sita kwa ajili ya upande wa mwisho, yaani upande wa magharibi wa maskani, ²⁸na mihimili miwili ikatengenezwa kwa ajili ya pembe za maskani za upande wa mwisho. ²⁹Katika pembe hizi mbili mihimili yake ilikuwa jozi moja kuanzia chini mpaka juu na vikaingizwa kwenye pete moja, jozi zote mbili zilikuwa za kufanana. ³⁰Kwa hiyo kulikuwa na mihimili minane na vitako kumi na sita vya fedha, viwili chini ya kila kizingiti.

³¹Wakatengeneza pia mataruma kwa mti wa mshita: matano kwa ajili ya mihimili ya upande mmoja wa maskani, ³²matano kwa ajili ya yale yaliyo upande mwingine na matano kwa ajili ya upande wa magharibi, mwisho kabisa wa maskani. ³³Wakatengeneza taruma la katikati likapenya katikati ya mihimili kutoka upande mmoja hadi mwingine. ³⁴Wakaifunika hiyo mihimili kwa dhahabu, wakatengeneza pete za dhahabu za kushikilia hayo mataruma. Pia wakayafunika yale mataruma kwa dhahabu.

³⁵Wakatengeneza mapazia kwa nyuzi za buluu, za zambarau na za rangi nyekundu kwa kitani iliyosokotwa vizuri, yakiwa yametariziwa makerubu na fundi stadi. ³⁶Wakatengeneza nguzo nne za mti wa mshita kwa ajili yake na kuzifunika kwa dhahabu. Wakatengeneza kulabu za dhahabu kwa ajili yake na kusubu vitako vinne vya fedha. ³⁷Kwa ajili ya ingilio la hema wakatengeneza pazia la nyuzi za rangi ya buluu, za zambarau, za rangi nyekundu na kitani iliyosokotwa vizuri, kazi ya mitarizi, ³⁸pia wakatengeneza nguzo tano zenye kulabu. Wakafunika ncha za juu za hizo nguzo kwa dhahabu pamoja na tepe zake, pia wakatengeneza vitako vyake vitano vya shaba.

^{d21} dhira a kumi ni kama mita 4.5.

^{e21} dhira a moja na nusu ni sawa na sentimita 67.5 pia 37:1,6.

Sanduku La Agano

37 Bezaleli akatengeneza sanduku kwa mbao za mshita, urefu wake ulikuwa dhira a mbili na nusu^a, upana wake dhira a moja na nusu na kimo chake dhira a moja na nusu. ²Akafunika kwa dhahabu safi ndani na nje na kulizungushia ukingo wa dhahabu. ³Akasubu pete nne za dhahabu na kuzifungia kwenye miguu yake minne, pete mbili kwa upande mmoja na nyingine mbili upande mwingine. ⁴Kisha akatengeneza mipiko kwa mti wa mshita na kuzifunika kwa dhahabu. ⁵Akaiingiza ile mipiko ndani ya zile pete kwenye pande za sanduku ili kulibeba.

⁶Akatengeneza kifuniko cha upatanisho kwa dhahabu safi, urefu wake dhira a mbili na nusu na upana wake dhira a moja na nusu. ⁷Kisha akatengeneza makerubi mawili kwenye miisho ya kile kifuniko kutokana na dhahabu iliyofuliwa. ⁸Akaweka kerubi moja mwisho huu na kerubi la pili mwisho mwingine, akayafanya kuwa kitu kimoja na hicho kifuniko. ⁹Mabawa ya makerubi yalikuwa yaliyokunjuliwa kuelekea juu, yakitilia kifuniko uvuli. Makerubi yalielekeana, yikitazama kuelekea kifuniko.

Meza

¹⁰Akatengeneza meza ya mbao za mshita urefu wake dhira a mbili^b, upana wake dhira a moja^c na kimo chake dhira a moja na nusu^d. ¹¹Kisha akaifunika kwa dhahabu safi na kuitengenezea ukingo wa dhahabu kuizunguka. ¹²Pia akatengeneza upapi wenye upana wa nyanda nne^e kuizunguka ile meza na kuuweka ukingo wa dhahabu juu yake. ¹³Akasubu pete nne za dhahabu kwa ajili ya ile meza na kuzifungia kwenye pembe zake nne, pale penye miguu minne ya meza. ¹⁴Pete hizo ziliwekwa karibu na ile duara ya upapi ili kuishikilia ile mipiko iliyotumika kuibebea hiyo meza. ¹⁵Mipiko hiyo ya kubebea meza, ilitengenezwa kwa mti wa mshita na ilikuwa imefunikwa kwa dhahabu. ¹⁶Vyombo vyote vya mezani vilitengenezwa kwa dhahabu safi, yaani, sahani zake, masinia, mabakuli na magudulia kwa ajili ya kumiminia sadaka za kinywaji.

^{a1} dhira a mbili na nusu ni sawa na mita 1.13

^{b10} dhira a mbili ni sawa na sentimita 90 pia mstari wa 25.

^{c10} dhira a moja ni sawa na sentimita 45 pia mstari wa 25.

^{d10} dhira a moja na nusu ni sawa na sentimita 67.5.

^{e12} Nyanda nne ni sawa na sentimita 8

Kinara cha Taa

¹⁷Akatengeneza kinara cha taa kwa dhahabu safi iliyofuliwa vizuri, kitako chake na ufito, vikombe vilivyofanana na ua, matovu na maua vilikuwa vyta kitu kimoja. ¹⁸Matawi sita yalijitokeza kwenye pande za kile kinara cha taa, matatu upande mmoja na matatu upande mwingle. ¹⁹Vikombe vyenye muundo wa maua ya mlozi vikiwa na matovu na maua kwenye tawi moja, vitatu vilikuwa kwenye tawi lilioluata na yanayofanana na matawi yote sita yalitokeza kwenye kile kinara cha taa. ²⁰Juu ya kinara kulikuwepo na vikombe vinne vyenye muundo kama maua ya mlozi vikiwa na matovu yake na maua yake. ²¹Tovu moja lilikuwa chini ya jozi ya kwanza ya matawi yaliyojitokeza kwenye kinara cha taa, tovu la pili chini ya jozi ya pili, nalo tovu la tatu chini ya jozi ya tatu, yaani, jumla matawi sita. ²²Matovu na matawi vyote vilikuwa ya kitu kimoja na kinara cha taa, kikiwa kimefuliwa kwa dhahabu safi.

²³Akatengeneza taa zake saba, mikasi ya kusawazishia tambi pamoja na masinia ya dhahabu safi. ²⁴Akatengeneza kinara hicho cha taa pamoja na vifaa vyake vyote kutoka kwenye talanta^f moja ya dhahabu safi.

Madhababu ya Kufukizia Uvumba

²⁵Akatengeneza madhababu ya kufukiza uvumba kwa mbaao za mshita. Ililiwa ya mraba, urefu wake dhira moja, upana wake dhira moja na kimo chake dhira mbili, pembe zake ziliwuza za kitu kimoja nayo. ²⁶Sehemu ya juu ya meza pande zake zote pamoja na zile pembe zilifunika kwa dhahabu safi, pia akazitengeneza ukingo wa dhahabu kuizunguka. ²⁷Akatengeneza pete mbili za dhahabu chini ya huo ukingo, mbili kila upande, ili zishikilie ile mipiko iliyobebeta hiyo madhababu. ²⁸Akatengeneza mipiko kwa miti ya mshita na kuifunika kwa dhahabu.

²⁹Pia akatengeneza mafuta matakatiyu ya upako na uvumba safi, wenyenye harufu nzuri, kazi ya mtengeneza manukato.

Madhababu ya Sadaka ya Kuteketezwa

38 Akatengeneza madhababu ya sadaka ya kuteketezwa kwa mbaao za miti wa mshita, kimo chake dhira tatu^a, nayo ililiwa mraba, urefu wake dhira tano^b na upana wa

dhira tano. ²Akatengeneza upembe kwenye kila pembe katika hizo pembe nne, ili kwamba zile pembe na madhababu ziwe zimeungana, akafunika madhababu kwa shaba. ³Akatengeneza vyombo vyake vyote kwa shaba, vyungu vyake vyta kuondolea majivu, masepeto, mabakuli ya kunyonyizia, nyuma za nyama na sufuria za kuchukulia moto. ⁴Akatengeneza wavu wa shaba, uwe chini ya ukingo wa madhababu ili kwamba ufikie nusu ya kimo cha madhababu. ⁵Akasubu pete za shaba za kushikilia ile mipiko kwa ajili ya pembe nne za huo wavu wa shaba. ⁶Akatengeneza mipiko ya mti wa mshita na kuifunika kwa shaba. ⁷Akaingiza ile mipiko kwenye zile pete ili hiyo mipiko iwe upande huu na upande huu wa madhababu kwa ajili ya kuibeba. Akaitengeneza madhababu yenye uvungu ndani yake akitumia mbaao.

Sinia la Kunawia

⁸Akatengeneza sinia la shaba na kitako chake cha shaba kutokana na vioo vyta shaba viliviyotolewa na wanawake waliohudumu penye ingilio la Hema ya Kukutania.

Ua wa Kukutania

⁹Kisha akatengeneza ua ambaao upande wa kusini ulikuwa na urefu wa dhira mia moja^c na ulikuwa na mapazia ya kitani iliyosokotwa vizuri, ¹⁰wenyenye nguzo ishirini na vitako ishirini vyta shaba, pia ziliwuza na kulabu za fedha na tepe za fedha juu yake. ¹¹Upande wa kaskazini ulikuwa pia na urefu wa dhira mia moja, na ulikuwa na wenyenye nguzo ishirini na vitako ishirini vyta shaba, pamoja na kulabu za fedha na tepe za fedha juu yake.

¹²Upande wa mwisho wa magharibi ulikuwa na upana wa dhira hamsini^d na ulikuwa na mapazia, pamoja na nguzo kumi na vitako kumi, pamoja na kulabu za fedha na tepe za fedha juu yake. ¹³Upande wa mwisho wa mashariki linakotokea juu, pia kulikuwa na upana wa dhira hamsini. ¹⁴Mapazia yenye urefu wa dhira kumi na tano^e yalikuwa upande mmoja wa ingilio pamoja na nguzo tatu na vitako vitatu, ¹⁵mapazia yenye urefu wa dhira kumi na tano yalikuwa upande mwingle wa ingilio kuelekeza kwenye ua, pamoja na nguzo tatu na vitako vitatu. ¹⁶Mapazia yote yaliyozunguka ua

^f²⁴ Talanta moja ya dhahabu ni sawa na kilo 34.

^a¹ dhira tatu ni sawa na mita 1.4.

^b¹ dhira tano ni sawa na mita 2.5.

^c⁹ dhira mia moja ni sawa na mita 46 pia mstari wa 11

^d¹² dhira hamsini ni sawa na mita 23.

^e¹⁴ dhira kumi na tano ni sawa na mita 6.9.

yalikuwa ya kitani iliyosokotwa vizuri. ¹⁷Vitako vya nguzo vilikuwa vya shaba. Kulabu na tepe juu ya nguzo zilikuwa za fedha, ncha zake zilifunika kwa fedha, kwa hiyo nguzo yote ya ua ilikuwa na tepe za fedha.

¹⁸Pazia la kwenye ingilio la ua ilikuwa la kitani lilirosokotwa vizuri la rangi ya buluu, ya zambarau na nyekundu, kazi ya mtarizi. Pazia hilo ilikuwa na urefu wa dhiraal ishirini kama yale ya kwenye ua, kwenda juu kwake ilikuwa dhiraal tano, ¹⁹pakiwa na nguzo nne na vitako vinne vya shaba. Kulabu zake na tepe zake zilikuwa za fedha, ncha zake zilikuwa zimefunika kwa fedha. ²⁰Vizingi vyote vya maskani vilivyozunguka ua vilikuwa vya shaba.

Vifaa Vilivyozunguka

²¹Iluatayo ni orodha ya vifaa vilivyozunguka kwa ajili ya ujenzi wa maskani, maskani ya Ushuhuda, ambavyo vilitayarishwa na Walawi kama alivyaoagiza Mose, chini ya usimamizi wa Ithamari, mwana wa kuhani Aroni. ²²(Bezaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, wa kabilia la Yuda, alifanya kila kitu BWANA alichomwamuru Mose, ²³akiwa pamoja na Oholiabu mwana wa Ahisamaki wa kabilia la Dani, fundi stadi wa kutia nakshi, kubuni michoro, mtarizi kwa rangi ya buluu, ya zambarau, nyekundu na kitani safi.) ²⁴Jumla ya dhahabu iliyopatikana kutokana na sadaka ya kuinuliwa kwa ajili ya kazi ya mahali patakatifu ilikuwa na uzito wa talanta ishirini na tisa na shekeli 730^f, kulingana na shekeli ya mahali patakatifu.

²⁵Fedha iliyopatikana kutokana na jumuiya ya watu waliohesabiwa ilikuwa yenye uzito wa talanta mia moja na shekeli 1775^g, kulingana na shekeli ya mahali patakatifu. ²⁶Kila mtu alitoa beka moja^h ambayo ni sawa na nusu shekeli ya fedha, kwa kazi ya mahali patakatifu, kutoka kwa kila mtu aliyekuwa amehesabiwa mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi, ambao jumla yao walikuwa wanaume 603,550. ²⁷Talanta 100 za fedha zilitumika kusubu vile vitako mia moja kwa ajili ya mahali patakatifu na mapazia, vitako mia moja kwa talanta mia, yaani, talanta moja kwa kila kitako. ²⁸Akatumia zile shekeli 1775 kutengeneza kulabu za nguzo, kufunka ncha za nguzo na kutengeneza vitanzi vyake.

²⁹Shaba iliyopatikana kutokana na sadaka ya kuinuliwa ilikuwa na uzito wa talanta sabini

na shekeli 2400ⁱ ³⁰Akatumia hiyo shaba kutengeneza vitako vya ingilio la Hema la Kukutania, madhabahu ya shaba pamoja na ule wavu wake na vyombo vyake vyote, ³¹vile vitako vya ule ua uliozunguka na vile vya ingilio na vizingi vyote vya maskani ya BWANA pamoja na ule ua uliozunguka.

Mavazi ya Kikuhanini

39 Kutokana na nyuzi za rangi ya buluu, ya zambarau na nyekundu akatengeneza mavazi yaliyofumwa kwa ajili ya kuhudumu katika mahali patakatifu. Pia akamshonea Aroni mavazi matakatifu, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

Kisibau

²Akatengeneza kisibau kwa nyuzi za rangi ya dhahabu, ya buluu, ya zambarau na nyekundu na kwa kitani iliyosokotwa vizuri. ³Akafua kwa nyundo vipande vyembamba vya dhahabu na kutengeneza nyuzi nyembamba ili kufuma pamoja na hizo nyuzi za rangi ya buluu, ya zambarau, nyekundu na kitani safi, kazi ya fundi stadi. ⁴Akatengeneza vile vipande vya begani kwa ajili ya kisibau, vilivyozunguka vimeshikizwa kwenye pembe zake mbili, ili kiweze kufungwa. ⁵Mshipi wa kiunoni uliofumwa kwa ustadi ulifanana nacho, ulikuwa kitu kimoja na hicho kisibau, nao ultengeneza kwa nyuzi za rangi ya dhahabu, ya buluu, ya zambarau na nyekundu na kwa kitani iliyosokotwa vizuri, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

⁶Akatengeneza vito vya shohamu, vilivywewka katika vijalizo vya dhahabu, navyo vilichorwa kama muhuri vikiwa na majina ya wana wa Israeli. ⁷Kisha akavifungia kwenye vipande vya begani vya kisibau kuwa mawe ya ukumbusho kwa ajili ya wana wa Israeli, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

Kifuko cha Kifuani

⁸Akatengeneza kifuko cha kifuani, kazi ya fundi stadi. Akakitengeneza kama kile kisibau: kwa nyuzi za rangi ya dhahabu, ya buluu, ya zambarau, nyekundu na za kitani iliyosokotwa vizuri. ⁹Kifuko hicho kilikuwa cha mraba chenye urefu wa shibiri moja^a na upana wa shibiri moja nacho kilikunjwa mara mbili. ¹⁰Kifuko hicho kilipambwa kwa safu nne za vito vya thamani.

^{f24} talanta 29 na shekeli 730 za dhahabu ni sawa na tani moja.

^{g25} talanta 100 na shekeli 1,775 za fedha ni sawa na tani 3.4.

^{h26} talanta moja ni sawa na nusu shekeli ni sawa na gramu 5.5.

ⁱ²⁹ talanta 70 na shekeli 2,400 ni sawa na tani 2.4.

^{a9} Shibiri moja ni sawa na sentimita 22.

Safu ya kwanza ilikuwa ya akiki, yakuti manjano na zabarajadi,¹¹safu ya pili ilikuwa ya almasi, yakuti-samawi na zumaridi,¹²safu ya tatu ilikuwa ya yakintho, akiki nyekundu na amethisto,¹³katika safu ya nne ilikuwa ya krisolitho, shohamu na yaspi. Vito hivyo viliwekwa kwenye vijalizo vya dhahabu.¹⁴Palikuwa na vito kumi na viwili, kila kimoja kikiwa na jina mojawapo la wana wa Israeli, kila kito kilichorwa kama muhuri kikiwa na jina mojawapo la yale makabila kumi na mawili.

¹⁵Kwa kile kifuko cha kifuani akatengeneza mikufu ya dhahabu safi, mfano wa kamba. ¹⁶Akaitengeneza vijalizo viwili vya dhahabu na pete mbili za dhahabu na kuzifungia pete hizo kwenye pembe mbili za hicho kifuko cha kifuani. ¹⁷Akafunga hiyo mikufu miwili ya dhahabu kwenye hizo pete katika pembe za hicho kifuko cha kifuani,¹⁸zile ncha nyingine za mikufu kwenye vile vijalizo viwili, akazishikamanisha na vile vipande vya begani vya kile kisibau kwa mbele. ¹⁹Akatengeneza pete mbili za dhahabu na kuzishikamanisha kwenye pembe mbili za hicho kifuko cha kifuani kwenye ukingo wa ndani karibu na kisibau. ²⁰Kisha akatengeneza pete nyingine mbili za dhahabu na kuzishikamanisha upande wa chini wa vipande vya begani mbele ya kile kisibau, karibu na pindo juu kidogo ya mshipi wa kiunoni wa kisibau. ²¹Akafunga pete za hicho kifuko cha kifuani kwenye pete za kisibau kwa kamba ya buluu, wakiunganisha na mshipi wa kiunoni, ili kifuko cha kifuani kisije kikasogea kutoka kwenye kile kisibau, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

Mavazi Mengine ya Kikuhanzi

²²Akatengeneza joho la kisibau lote la rangi ya buluu, kazi ya mfumaji. ²³Joho hilo lilikuwa na nafasi ya shingo yenye ukosi na utepe ulishonewa kwa kuizunguka nafasi hiyo ili lisichanike. ²⁴Akatengeneza makomamanga ya nyazi za rangi ya buluu, ya zambarau, nyekundu na ya kitani iliyosokotwa vizuri kuzunguka pindo la hilo joho. ²⁵Kisha akatengeneza njuga za dhahabu safi na kuzishikamanisha kuzunguka pindo kati ya makomamanga. ²⁶Njuga hizo na makomamanga vilipitana kwa kuzunguka upindo wa joho ili livaliwe kwa kuhudumu, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

²⁷Pia akamtengenezea Aroni na wanawe makoti ya kitani safi, kazi ya mfumaji,²⁸kilemba cha kitani safi, tepe za kichwani za kitani na

nguo za ndani za kitani zilizosokotwa vizuri. ²⁹Mshipi ulikuwa wa kitani iliyosokotwa vizuri ya rangi ya buluu, ya zambarau na nyekundu, kazi ya mtarizi, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

³⁰Kisha akatengeneza bamba, taji takatifu, kwa dhahabu safi na kuchora juu yake kama mchoro juu ya mhuri: MTAKATIFU KWA BWANA. ³¹Kisha wakalifunga kwa kamba ya rangi ya buluu ili kulishikamanisha na kile kilemba kama BWANA alivyomwagiza Mose.

Mose Akagua Maskani ya Mungu

³²Kwa hiyo kazi yote ya maskani, Hema la Kukutania ikakamilika. Waisraeli wakafanya kila kitu sawasawa kama vile BWANA alivyomwagiza Mose. ³³Ndipo wakaleta maskani kwa Mose: hema pamoja na vifaa vyake vyote, vibanio vyake, mihimili yake, mataruma yake, nguzo na vitako vyake,³⁴kifunko cha ngozi za kondoo waume kilichotiwa rangi nyekundu, kifunko cha ngozi laini za wanyama, pazia la kufunkia,³⁵sanduku la Ushuhuda pamoja na mipiko yake na kiti cha rehema,³⁶meza pamoja na vyombo vyake vyote na mikate ya Wonyesho,³⁷kinara cha taa cha dhahabu safi, safu zake za taa pamoja na vifaa vyake vyote pamoja na mafuta kwa ajili ya taa,³⁸madhabahu ya dhahabu, mafuta ya upako, uvumba wenye harufu nzuri na pazia la ingilio la hema,³⁹madhabahu ya shaba, pamoja na wavu wa shaba, nguzo zake na vyombo vyake vyote, sinia, na kishikilio chake,⁴⁰mapazia ya ua pamoja na nguzo na vitako vyake, pia na mapazia kwa ajili ya ingilio la kwenye ua, kamba zake na vizingi vya hema kwa ajili ya ua, vyombo vyote vilivyo hitajiwa kwa ajili ya maskani, Hema la Kukutania,⁴¹mavazi yaliyofumwa yanayoалиwa kwa kuhudumia mahali patakatifu, mavazi matakatifu ya kuhani Aroni na mavazi kwa ajili ya wanawe wakati wanapohudumu katika kazi ya ukuhani.

⁴²Waisraeli walikuwa wamefanya kazi yote sawasawa vile BWANA alivyokuwa amemwagiza Mose. ⁴³Mose akakagua kazi na kuona kuwa walikuwa wamefanya sawasawa kama vile BWANA alivyokuwa ameagiza. Kwa hiyo Mose akawabariki.

Kusimika Maskani ya Mungu

40 Kisha BWANA akamwambia Mose:
²Simika maskani ya Mungu, yaani, Hema la Kukutania, katika siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza. ³Weka sanduku la Ushuhuda

KUTOKA

ndani yake na ulifunike kwa pazia. Ingiza meza na kupanga vitu vyake juu yake. Kisha ingiza kinara cha taa na uweke taa zake juu yake. ⁵Weka ile madhabahu ya dhahabu ya kufukizia uvumba mbele ya sanduku la Ushuhuda kisha uweke pazia kwenye lango la Maskani ya Mungu.

⁶Weka madhabahu ya sadaka za kuteketezwa mbele ya lango la maskani ya Mungu, Hema ya Kukutania, ⁷weka sinia kati ya Hema ya Kukutania na madhabahu, na uweke maji ndani yake. ⁸Fanyiza ua kuzunguka maskani na uweke pazia penye ingilio la ua.

⁹Chukua mafuta ya upako, ipake maskani ya Mungu pamoja na kila kitu kilichomo ndani yake, iweke wakfu pamoja na vitu vyote vilivyomo ndani mwake, nayo itakuwa takatifu. ¹⁰Kisha ipake mafuta hiyo madhabahu ya kuteketezea sadaka pamoja na vifaa vyake vyote, weka wakfu madhabahu nayo itakuwa takatifu sana. ¹¹Paka sinia mafuta pamoja na kishikilio chake na uviweke wakfu.

¹²Mlete Aroni na wanawe kwenye ingilio la Hema la Kukutania na uwaoshe kwa maji.

¹³Kisha mvike Aroni yale mavazi matakatifu, umtie mafuta na kumweka wakfu ili apate kunitumikia katikati ya ukuhani. ¹⁴Walete wanawe na uwavike makoti. ¹⁵Kisha watie mafuta kama ulivyomtia baba yao, ili nao pia wanitumikie katika kazi ya ukuhani. Kutiwa mafuta kwao kutakuwa kwa ajili ya ukuhani utakaoendelea kwa vizazi vyote vijayyo." ¹⁶Mose akafanya kila kitu sawa kama vile BWANA alivyomwagiza .

¹⁷Kwa hiyo maskani ya Mungu ilisimikwa katika siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza katika mwaka wa pili. ¹⁸Mose aliposimika maskani ya Mungu, aliweka vitako mahali pake, akasimamisha mihimili, akatia mataruma na kusimamisha nguzo. ¹⁹Kisha akalitandaza hema juu ya maskani ya Mungu na kuifunika hema, kama BWANA alivyomwagiza.

²⁰Akachukua ule ushuhuda na kuuweka ndani ya sanduku la agano, akaweka ile mipiko ya kubebea sanduku na kuweka kiti cha rehema juu yake. ²¹Kisha akaliletta sanduku ndani ya maskani ya Mungu, akatundika pazia ili kulifunika sanduku la Ushuhuda, kama BWANA alivyomwagiza.

²²Mose akaweka meza ndani ya Hema la Kukutania, upande wa kaskazini ya maskani ya Mungu nje ya pazia ²³na kupanga mikate juu yake mbele za BWANA, kama BWANA

alivyomwagiza.

²⁴Akaweka kinara cha taa ndani ya Hema la Kukutania mkabala na meza upande wa kusini mwa maskani ya Mungu ²⁵na kuziweka taa mbele ya BWANA, kama BWANA alivyomuagiza.

²⁶Mose akaweka madhabahu ya dhahabu ndani ya Hema la Kukutania mbele ya pazia ²⁷na kufukiza uvumba wenyewe harufu nzuri kama BWANA alivyomuagiza. ²⁸Kisha akaweka pazia kwenye ingilio la maskani ya Mungu.

²⁹Akaweka madhabahu ya sadaka za kuteketezwa karibu na ingilio la maskani ya Mungu ndani ya Hema la Kukutania na kutoa juu yake sadaka za kuteketezwa na sadaka za nafaka kama BWANA alivyomwagiza. ³⁰Akaweka sinia kati ya Hema la kukutania na madhabahu, akaweka maji ndani yake kwa ajili ya kunawia, ³¹Naye Mose, Aroni na wanawe wakayatumia kwa kunawia mikono na miguu yao. ³²Wakanawa kila wakati walipoingia katika Hema la Kukutania au walipoikaribia madhabahu kama BWANA alivyomwagiza Mose.

³³Kisha Mose akafanya ua kuizunguka maskani ya Mungu na madhabahu, pia akaweka pazia kwenye ingilio la huo ua. Hivyo Mose akaikamilisha kazi.

Utukufu wa BWANA

³⁴Ndipo wingu likafunika Hema la Kukutania na utukufu wa BWANA ukaijaza maskani ya Mungu. ³⁵Mose hakuweza kuingia ndani ya Hema la Kukutania kwa sababu wingu lilikuwa limetua juu ya Hema, nao utukufu wa BWANA ukaijaza maskani ya Mungu.

³⁶Katika safari yote ya Waisraeli, kila wakati wingu lilipoinuka kutoka juu ya maskani ya Mungu, wangeondoka ³⁷lakini kama wingu halikuinuka, hawakuondoka mpaka siku lilipoinuka. ³⁸Kwa hiyo wingu la BWANA lilikuwa juu ya maskani, mchana na moto ulikuwa katika hilo wingu wakati wa usiku, machoni pa nyumba yote ya Israeli siku zote za safari zao.

Utangulizi

Aroni na wanawe walikuwa wamechaguliwa na Mungu kuwa katika nafasi ya ukuhani ili dhabihu ziweze kutolewa inavyokubalika (8:1-10:20). Maelekezo mbalimbali juu ya kanuni za kuishi maisha matakatifu zilitolewa. Nyingi ya hizi kanuni huwa za maana sana kwa wasomi wa kisasa ili kufahamu maendeleo ya utamaduni wa Israeli yanayofanana na ya wakati ule.

Walawi ndio waliokuwa wamechaguliwa na Mungu kuwa makuhani. Aroni ni Mlawi kutoka katika ukoo wa Lawi. Kitabu cha Walawi kina amri nydingi walizopaswa kuzitii katika kuitenda kazi hii ya ukuhani – amri za kumwabudu Mungu, utoaji dhabihu na sadaka na jinsi ya kushughulikia matatizo ya kila siku kuhusu uadilifu. Ingawa amri nydingi zilitolewa kwa ajili ya Walawi, kusudi la amri zote hizo ziliwa kuwasaidia Waisraeli wote jinsi ya kumwabudu Mungu na kuishi katika utakatifu kama watu wateule wa Mungu.

Katika Agano la Kale Mungu aliamuru kutolewa kwa sadaka na dhabihu, nazo zikapata maana yake kutokana na uhusiano wa agano la Mungu na Israeli. Makusanyiko matakatifu yaliyofanyika katika mwaka mzima yalitoa mwito kwa Waisraeli kufanya upya tabia na ile hali ya kutambua wajibu wao kama watu waliochaguliwa na Mungu. Kudumishwa kwa uhusiano huu wa agano na Mungu kulikuwa kwa muhimu sana kwa Waisraeli. Kwa njia ya kutoa sadaka na dhabihu kuliwezesha mtu binafsi au Waisraeli kwa pamoja kumkaribia mara kwa mara katika kuabudu, wakionyesha shukrani zao. Ondoleo la dhambi lilifanyika kwa njia ya kumwaga damu wakati wanyama walipokuwa wanatolewa dhabihu kufuatana na maelekezo yaliyokuwa yametolewa kupitia kwa Mose.

Kutolewa kwa mwongozo wa kuishi maisha matakatifu kulitolewa kutokana na upendo wa Mungu kwetu, upendo wetu kwa Mungu na upendo wetu kwa wengine. Ile amri kuu ya pili isemayo: *"Mpende jirani yako kama uanavyojipenda wewe mwenyewe"* (19:18; Mat.22:39) imetolewa kutokana na uhusiano huu.

Wazo Kuu

Kitabu hiki cha tatu mionganini mwa "Vitabu Vitano vya Mose" kimsingi kinashughulika sana na maelekezo kuhusu kuishi maisha matakatifu na kuabudu. "...iweni watakatifu kwa sababu Mimi ni mtakatifu" (11:45). Kwa hiyo "*Utakatifu*" ndilo wazo kuu la kitabu hiki ambalo limetajwa mara 152. Neno hili "takatifu" au "utakatifu" limetokana na neno la Kiebrania "*qodesh*".

Wahusika Wakuu

Walawi, Mose, Aroni, Nadabu, Abihu, Eleazeri na Ithamari.

Jambo Muhimu

Utakatifu umetajwa mara nydingi katika kitabu hiki kuliko kitabu kingine cho chote cha Biblia. Mungu anawafundisha Waisraeli jinsi ya kuishi maisha matakatifu.

Mahali.

Chini ya Mlima Sinai, wakati wa safari ya Wana wa Israeli.

Mwandishi

Mose, kiongozi wa Israeli.

Mgawanyo

- Amri na maelekezo ya kutoa dhabihu na sadaka. (1:1-7:38)
- Kuteuliwa kwa Aroni na wanawe na Mungu kuwa makuhani. (8:1-10:20)
- Amri ili kuishi maisha matakatifu. (11:1-15:33)
- Siku ya upatanisho. (16:1-34)
- Utakatifu kimatendo. (17:1-22:33)
- Sabato, sikukuu na majira. (23:1-25:55)
- Vitu vya kufanya ili kustahili baraka za Mungu. (26:1-27:34)

Sadaka ya Kuteketezwa

1 BWANA akamwita Mose na kusema naye kutoka kwenye Hema la Kukutania, akamwambia, ²"Sema na Waisraeli na uwaambie: 'Ye yote mionganoni mwenu aletapo sadaka ya mnyama kwa BWANA, alete mnyama kama sadaka yake kutoka kundi lake la ng'ombe au la kondoo na mbuzi.

³" 'Kama sadaka hiyo ni ya kuteketezwa kutoka kwenye kundi la ng'ombe, atamtoa ng'ombe mume asiye na dosari. Ni lazima amlete kwenye ingilio la Hema la Kukutania ili aweze kukubalika kwa BWANA. ⁴Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha sadaka ya kuteketezwa, nayo itakubaliwa kwa niaba yake ili kufanya upatanisho kwa ajili yake. ⁵Atamchinja yule fahali mchanga mbele za BWANA, kisha wana wa Aroni kuhani wataleta damu na kuinyunyiza pande zote za madhabahu iliyoko penye ingilio la Hema la Kukutania. ⁶Ataichuna hiyo sadaka ya kuteketezwa na kuikata vipande vipande. ⁷Wana wa Aroni kuhani wataweka moto juu ya madhabahu na kupanga kuni juu ya huo moto. ⁸Kisha wana wa Aroni kuhani watapanga vile vipande vyaya nyama, pamoja na kichwa na mafuta ya huyo mnyama juu ya zile kuni zinazowaka juu ya madhabahu. ⁹Ataziosha sehemu za ndani na miguu yake kwa maji, naye kuhani atavichoma vyote juu ya madhabahu. Hii ni sadaka ya kuteketezwa, sadaka iliyotolewa kwa moto, yenye harufu nzuri ya kumpendeza BWANA.

¹⁰" 'Kama sadaka ni ya kuteketezwa kutoka kwenye kundi la kondoo au mbuzi, atamtoa mnyama mume asiye na dosari. ¹¹Atamchinja upande wa kaskazini wa madhabahu mbele za BWANA, nao wana wa Aroni kuhani watanyunyizia damu yake pande zote za madhabahu. ¹²Atamkata vipande vipande, naye kuhani atavipanga, pamoja na kichwa na mafuta ya mnyama juu ya zile kuni zinazowaka juu ya madhabahu. ¹³Ataosha sehemu za ndani na miguu kwa maji, naye kuhani atavileta vyote na kuvichoma juu ya madhabahu. Hii ni sadaka ya kuteketezwa, sadaka iliyotolewa kwa moto, harufu nzuri ya kumpendeza BWANA.

¹⁴" 'Kama sadaka ya kuteketezwa inayotolewa kwa BWANA ni ndege, atamtoa hua au kinda la njiwa. ¹⁵Kuhani atamleta kwenye madhabahu, naye atamvunja shingo na kumnyofoa kichwa na kumchoma juu ya madhabahu, damu yake itachuruzishwa ubavuni mwa madhabahu. ¹⁶Ataondoa kifuko cha

chakula pamoja na uchafu wake na kuvitupa upande wa mashariki wa madhabahu, mahali pale penye majivu. ¹⁷Atampasua na kumweka wazi katika mabawa yake lakini asimwachanishe kabisa, kisha kuhani ataichoma juu ya zile kuni zinazowaka juu ya madhabahu. Hii ni sadaka ya kuteketezwa, sadaka iliyotolewa kwa moto, harufu nzuri ya kumpendeza BWANA.

Sadaka ya Nafaka

2 "Mtu ye yote aletapo sadaka ya nafaka kwa BWANA, sadaka yake itakuwa ya unga laini. Atamimina mafuta juu yake, aweke uvumba juu yake ²naye atapeleka kwa makuhani wana wa Aroni. Kuhani atachukua konzi moja iliyojaa unga laini na mafuta, pamoja na uvumba wote na kuuteketeza kama sehemu ya kumbukumbu juu ya madhabahu, sadaka iliyotolewa kwa moto, harufu nzuri ya kumpendeza BWANA. ³Sadaka ya nafaka iliyobaki ni ya Aroni na wanawe, ni sehemu ya sadaka iliyo takatifu sana iliyotolewa kwa BWANA kwa moto.

⁴" 'Kama utaleta sadaka ya nafaka iliyookwa jikoni, itakuwa ya unga laini, maandazi yaliyotengenezwa bila kutiwa chachu, yaliyochanganywa na mafuta, au mikate myembamba iliyotengenezwa bila kutiwa chachu na iliyopakwa mafuta. ⁵Iwapo sadaka yako ya nafaka imeandalwa kwenye kikaango, itakuwa ni ya unga laini uliochanganywa na mafuta na bila chachu. ⁶Ukande na kumimina mafuta juu yake, hii ni sadaka ya nafaka. ⁷Kama sadaka yako ya nafaka imepikwa kwenye sufuria, itatengenezwa kwa unga laini na mafuta. ⁸Illete hiyo sadaka ya nafaka iliyotengenezwa kwa vitu hivi kwa BWANA, mkabidhi kuhani ambaye ataipeleka madhabahuni. ⁹Naye atatoa ile sehemu ya kumbukumbu kutoka kwenye hiyo sadaka ya nafaka na kuuteketeza juu ya madhabahu kuwa sadaka iliyotolewa kwa moto, harufu nzuri ya kumpendeza BWANA. ¹⁰Sadaka ya nafaka iliyobaki ni ya Aroni na wanawe, ni sehemu ya sadaka iliyo takatifu sana ya sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto.

¹¹" 'Kila sadaka ya nafaka unayoleta kwa BWANA ni lazima ifanywe bila kutiwa chachu, kwa kuwa huna ruhusa kuchoma chachu yo yote au asali katika sadaka itolewayo kwa BWANA kwa moto. ¹²Unaweza kuzileta kwa BWANA kama sadaka ya malimbuko, lakini haziwezi kutolewa juu ya madhabahu kama harufu nzuri

ya kupendeza.¹³Koleza sadaka zako zote za nafaka kwa chumvi. Usiache kuweka chumvi ya agano la Mungu wako katika sadaka zako za nafaka, weka chumvi kwenye sadaka zako zote.

¹⁴“Kama ukileta malimbuko ya sadaka ya nafaka kwa BWANA, utatoa masuke yaliyopondwa ya nafaka mpya iliyookwa kwa moto.¹⁵Weka mafuta na uvumba juu yake, ni sadaka ya nafaka.¹⁶Kuhani atateketeza ile sehemu ya kumbukumbu kutoka kwenye hiyo sadaka ya nafaka iliyopondwa kwa mafuta, pamoja na uvumba wote, kama sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto.

Sadaka ya Amani

3 “Kama sadaka ya mtu ni sadaka ya amani, naye akatoa ng’ombe kutoka katika kundi, akiwa dume au jike, atamleta huyo mbele za BWANA mnyama asiye na dosari.²Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha hiyo sadaka yake na kumchinja penye ingilio la Hema la Kukutania. Ndipo makuhani wana wa Aroni watanyuniza damu yake pande zote za madhabahu.³Kutoka kwenye hiyo sadaka ya amani ataleta sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto: mafuta yote ya mnyama yafunikayo sehemu za ndani, ama yanayoungana na hizo sehemu za ndani,⁴figo zote pamoja na mafuta yote yanayozzunguka karibu na kiuno na yale yanayofunika ini, ambayo atayaondoa pamoja na figo.⁵Kisha wana wa Aroni wataiteketeza juu ya madhabahu, juu ya ile sadaka ya kuteketezwa iliyoko juu ya kuni zinazowaka, kama sadaka ya kuteketezwa kwa moto, harufu nzuri ya kumpendeza BWANA.

⁶“Kama akitoa kondoo au mbuzi kutoka katika kundi kama sadaka ya amani kwa BWANA, atamtoa dume au jike asiye na dosari.⁷Kama akimtoa mwana-kondoo, atamleta mbele za BWANA.⁸Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha sadaka yake naye atamchinja mbele ya Hema la Kukutania. Kisha wana wa Aroni watanyuniza damu yake kwenye madhabahu pande zote.⁹Kutoka kwenye hiyo sadaka ya amani ataleta dhabihu iliyotolewa kwa BWANA kwa moto: Mafuta yake, mafuta yote ya mkia uliokatwa karibu na uti wa mgongo, mafuta yote yanayofunika sehemu za ndani au yale yanayounganika nazo,¹⁰figo mbili pamoja na mafuta yanayozzunguka yaliyo karibu na kiuno na yale yanayofunika ini, ambayo atayaontoa pamoja na figo.¹¹Kuhani ataviteketeza juu ya madhabahu kama chakula, sadaka iliyotolewa

kwa BWANA kwa moto.

¹²“Kama sadaka yake ni mbuzi, ataitela mbele za BWANA.¹³Ataweka mkono wake juu ya kichwa chake na kumchinja mbele ya Hema la Kukutania. Kisha wana wa Aroni watanyuniza damu yake kwenye madhabahu pande zote.¹⁴Kutokana na ile sadaka anayotoa, atatoa sadaka hii kwa BWANA kwa moto: Mafuta yote yanayofunika sehemu za ndani na yale yanayoungana nazo,¹⁵figo zote mbili pamoja na mafuta yaliyo juu yake karibu na kiuno na yanayofunika ini, ambayo atayaondoa pamoja na figo.¹⁶Kuhani ataviteketeza juu ya madhabahu kama chakula, sadaka iliyotolewa kwa moto, harufu nzuri. Mafuta yote ya mnyama ni ya BWANA.

¹⁷“Hii ni kanuni ya kudumu kwa vizazi vijavyo, po pote muishipo. Msile mafuta yo yote ya mnyama wala damu.”

Sadaka ya Dhambi

4 BWANA akamwambia Mose, ²“Waambie Waisraeli: ‘Mtu ye yote afanyapo dhambi bila kukusudia na akatenda lile liliokatazwa katika amri yo yote ya BWANA:

³“Ikiwa kuhani aliyetiwa mafuta amefanya dhambi na kuwalettea watu hatia, lazima alete kwa BWANA fahali mchanga asiye na dosari, kuwa sadaka ya dhambi kwa ajili ya dhambi aliyotenda.⁴Atamkabidhi huyo fahali kwenye ingilio la Hema la Kukutania mbele za BWANA. Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha huyo fahali na kumchinja mbele za BWANA.⁵Kisha kuhani huyo aliyetiwa mafuta atachukua sehemu ya damu ya huyo fahali na kuileta katika Hema la Kukutania.⁶Atachovya kidole chake katika hiyo damu na kuinyuniza sehemu yake mara saba mbele za BWANA mbele ya pazia la mahali patakatifu.⁷Kisha kuhani atatia sehemu ya hiyo damu juu ya pembe za madhabahu ya kufukizia uvumba wenyewe harufu nzuri iliyoko mbele za BWANA katika Hema la Kukutania. Damu iliyobaki ya huyo fahali ataimwaga chini ya hiyo madhabahu ya kuteketezea sadaka kwenye ingilio la Hema la Kukutania.⁸Atayaondoa mafuta yote ya fahali huyo wa sadaka ya dhambi, mafuta yale yanayofunika sehemu za ndani au zile zinazounganika nazo,⁹figo zote mbili na mafuta yaliyo juu yake karibu na kiuno na yale yanayofunika ini ambayo atayaondoa pamoja na figo zote,¹⁰kama vile mafuta yanayoondolewa kutoka kwenye maksai

aliyetolewa sadaka ya amani. Kisha kuhani ataviteketeza juu ya madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa.¹¹Lakini ngozi ya huyo fahali na nyama zake zote, pamoja na kichwa na miguu yake, sehemu za ndani na matumbo,¹²yaani, sehemu nyingine zote zilizobaki za huyo fahali lazima azitoe nje ya kambi mpaka mahali palipo safi kiibada, ambapo majivu hutupwa, naye atamchoma kwa moto juu ya kuni zilizoko juu ya lundo la majivu.

¹³“ Ikiwa jumuiya yote ya Israeli watatenda dhambi pasipo kukusudia na kufanya lile lililokatazwa katika amri ye yote ya BWANA, hata kama jumuiya haifahamu juu ya jambo hilo, wana hatia.¹⁴Wanapotambua juu ya dhambi waliyotenda, lazima kusanyiko lilete fahali mchanga kuwa sadaka ya dhambi na kuikabidhi mbele ya Hema la Kukutania.¹⁵Wazee wa jumuiya wataweka mikono yao juu ya kichwa cha huyo fahali aliye mbele za BWANA, naye fahali atachinjwa mbele za BWANA.¹⁶Kisha kuhani aliyetiwa mafuta ataiingiza sehemu ya damu ya huyo fahali ndani ya Hema la Kukutania.¹⁷Atachovya kidole chake kwenye damu na kuinyunyiza mara saba mbele za BWANA mbele ya hilo pazia.¹⁸Atatia sehemu ya hiyo damu juu ya pembe za ile madhabahu ilio mbele ya BWANA katika Hema la Kukutania. Damu iliyobaki ataimwaga chini ya madhabahu ya kuteketeza sadaka, penye ingilio la Hema la Kukutania.¹⁹Atayaondoa mafuta yote ya yule fahali na kuyateketeza juu ya madhabahu,²⁰naye atamfanyia fahali huyu kama alivyomfanyia yule fahali mwingine wa sadaka ya dhambi. Kwa njia hii kuhani atawafanya watu upatanisho, nao watasamehewa.²¹Kisha atamchukua yule fahali nje ya kambi na kumteketeza kama alivyomteketeza yule wa kwanza. Hii ni sadaka ya dhambi kwa ajili ya jumuiya.

²²“ Wakati kiongozi ametenda dhambi bila kukusudia na kufanya yaliyokataliwa katika amri yo yote ya BWANA Mungu wake, ana hatia.²³Atakapofahamishwa dhambi aliyoitenda, ni lazima alete mbuzi mume asiye na dosari kama sadaka yake.²⁴Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha yule mbuzi na kumchinja mahali pale ambapo sadaka za kuteketeza huchinjwa mbele za BWANA. Hii ni sadaka ya dhambi.²⁵Kisha kuhani atachukua sehemu ya damu ya sadaka ya dhambi kwa kidole chake na kuitia

kwenye pembe za madhabahu ya sadaka ya kuteketeza na kuimwaga damu iliyobaki chini ya madhabahu.²⁶Atayateketeza mafuta yote juu ya madhabahu kama alivyoteketeza mafuta ya sadaka ya amani. Kwa njia hii kuhani atafanya upatanisho wa dhambi kwa ajili ya yule mtu, naye atasamehewa.

²⁷“ Kama mtu katika jumuiya ametenda dhambi pasipo kukusudia na kufanya lile lililokatazwa katika amri yo yote ya BWANA, ye ye ana hatia.²⁸Atakapofahamishwa dhambi yake aliyoitenda, ni lazima alete mbuzi jike asiye na dosari kama sadaka yake kwa ajili ya dhambi aliyoitenda.²⁹Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha sadaka ya dhambi na kumchinjia mahali pa kuteketeza sadaka.³⁰Kisha kuhani atachukua sehemu ya ile damu kwa kidole chake na kuitia kwenye pembe za madhabahu ya sadaka ya kuteketeza na kuimwaga damu iliyobaki chini ya madhabahu.³¹Atayaondoa mafuta yote, kama vile mafuta yaondolewavyo kwenye sadaka ya amani, naye kuhani atayateketeza juu ya madhabahu kama harufu nzuri ya kumpendeza BWANA. Kwa njia hii kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake, naye atasamehewa.

³²“ Ikiwa ataleta mwana-kondoo kama sadaka yake ya dhambi, atamleta jike asiye na dosari.³³Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha huyo mwana-kondoo na kumchinja kwa ajili ya sadaka ya dhambi mahali sadaka ya kuteketeza ichinjiwapo.³⁴Kisha kuhani atachukua sehemu ya damu ya sadaka ya dhambi kwa kidole chake na kuitia juu ya pembe za madhabahu ya sadaka ya kuteketeza na ile damu iliyobaki ataimwaga chini ya madhabahu.³⁵Ataondoa mafuta yote, kama vile mafuta yaondolewavyo kutoka kwenye mwana-kondoo wa sadaka ya amani, naye kuhani atayateketeza juu ya madhabahu juu ya zile sadaka zilizotolewa kwa BWANA kwa moto. Kwa njia hii kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake kwa dhambi aliyoitenda, naye atasamehewa.

Sadaka Nyingine za Kuondoa Dhambi

5 “ Ikiwa mtu atakuwa ametenda dhambi kwa sababu hakusema alipotakiwa kutoa ushahidi hadharani kuhusu jambo aliloona au kujua habari zake, ye ye anastahili adhabu.

²“ Au kama mtu akigusa kitu cho chote ambacho si safi kwa kawaida ya ibada, kama ni mizoga ya wanyama pori walio najisi au ya

wanyama wafugwao walio najisi au ya viumbe vitambaavyo ardhini hata kama hana habari, amekuwa najisi na mwenye hatia.

³“ ‘Au kama akigusa kitu kilicho kichafu kinachotokana na binadamu, kitu cho chote kile kinachowenza kumfanya awe najisi, hata ikiwa hana habari juu yake, atakapojuu atakuwa ana hatia.

⁴“ ‘Au kama mtu ameapa kufanya kitu cho chote bila kufikiri kikiwa chema au kibaya, kwa vyo vyote mtu aweza kuapa kwa uzembe akiwa hana habari juu yake, hata kama hatambui juu yake kwa vyo vyote atakapofahamu atakuwa na hatia.

⁵“ Wakati mtu ye yote atakapokuwa na hatia katika mojawapo ya haya, lazima akiri kuwa ni kwa njia gani ametenda dhambi ⁶na kwa ajili ya adhabu ya dhambi aliyoitenda lazima alete kwa BWANA kondoo jike au mbuzi kutoka kwenye kundi lake kama sadaka ya dhambi, naye kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake kwa dhambi yake.

⁷“ Lakini huyo mtu kama hataweza kumtoa mwana-kondoo, ataleta hua wawili au makinda wawiili wa njiwa kwa BWANA kuwa adhabu kwa ajili ya dhambi yake, mmoja wa hao ndege kwa ajili ya sadaka ya dhambi na wa pili kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. ⁸Atawaleta kwa kuhani, ambaye atamtoa kwanza huyo mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi. Atamvunja shingo yake na kuacha kichwa chake kikining’inia, ⁹naye atanyunyiza sehemu ya hiyo damu ya sadaka ya dhambi kwenye pembe za madhabahu, damu iliyobaki lazima ichuruzwe chini ya madhabahu. Hii ni sadaka ya dhambi. ¹⁰Kisha kuhani atamtoa yule wa pili kama sadaka ya kuteketezwa kwa kufuata utaratibu uliowekwa na kufanya upatanisho kwa ajili yake kwa dhambi aliyoitenda, naye atasamehewa.

¹¹“ Ikiwa basi, hawezi kupata hua wawili au makinda mawili ya njiwa, ataleta moja ya kumi ya efa^a ya unga laini kwa ajili ya sadaka ya dhambi. Kamwe asiweke mafuta wala uvumba juu yake kwa sababu ni sadaka ya dhambi. ¹²Atauleta kwa kuhani, naye atauchukua unga huo konzi moja kama sehemu ya kumbukumbu na atauteketeza kwenye madhabahu juu ya sadaka zilizotolewa kwa BWANA kwa moto. Hii ni sadaka ya dhambi. ¹³Kwa njia hii kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake kwa dhambi mojawapo ya hizi alizotenda, naye

atasamehewa. Sadaka iliyobaki itakuwa ya kuhani, kama ilivyokuwa ile sadaka ya nafaka.’’

Sadaka ya Hatia

¹⁴BWANA akamwambia Mose: ¹⁵“Mtu anapokiuka na kutenda dhambi pasipo kukusudia kuhusu mojawapo ya mambo matakatifu ya BWANA, huyo mtu ataleta kwa BWANA kama adhabu, kondoo mume mmoja kutoka katika kundi lake, asiye na dosari na mwenye thamani halisi kifedha, kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, hii ni sadaka ya hatia. ¹⁶Ni lazima aliye kwa yale aliyoshindwa kufanya kuhusu vitu vitakatifu, kwa kuongeza sehemu moja ya tano ya thamani ile na kuitoa yote kwa kuhani, ambaye atamfanyia upatanisho kwa huyo kondoo dume kama sadaka ya dhambi, naye atasamehewa.

¹⁷“Kama mtu akifanya dhambi na kufanya yale yaliyokatazwa katika mojawapo ya amri za BWANA, hata ikiwa hajui, ye ye ana hatia na anastahili adhabu. ¹⁸Atamletea kuhani kama sadaka ya hatia kondoo mume kutoka kundi lake, kondoo asiye na dosari na mwenye thamani halisi kifedha. Kwa njia hii kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake kwa kosa alilotenda bila kukusudia, naye atasamehewa. ¹⁹Hii ni sadaka ya hatia, amekuwa na hatia kwa kufanya kosa dhidi ya BWANA.”

Kurudisha Kilichochukuliwa

6 BWANA akamwambia Mose: ²“Kama mtu ye yote akitenda dhambi naye si mwaminifu kwa BWANA kwa kumdaganya jirani yake kuhusu kitu fulani alichokabidhiwa au kimeachwa chini ya utunzaji wake au kimeibwa, au kama akimdaganya, ³au akiokota mali iliyopotea na akadaganya au kuapa kwa uongo, au kama akitenda dhambi yo yote ambayo watu waweza kuitenda, ⁴wakati akitenda dhambi hizo na kuwa mwenye hatia, ni lazima arudishe kile alichokuwa amekiiba au amekichukua kwa dhuluma, au alichokuwa amekabidhiwa, au mali iliyokuwa imepotea akaipata, ⁵au cho chote alichokuwa amekiapia kwa uongo. Lazima akirudishe kikamilifu, aongeze sehemu moja ya tano ya thamani yake na kumpa vyote mwenye mali siku ile anapopelea sadaka yake ya hatia. ⁶Kisha kama adhabu lazima amletee kuhani, yaani kwa BWANA, sadaka yake ya hatia, kondoo dume kutoka katika kundi asiye na dosari na mwenye thamani kamili. ⁷Kwa njia hii kuhani atafanya

^a¹¹ Moja ya kumi (1/10) ya efa ni sawa na kilo moja.

upatanisho kwa ajili yake mbele za BWANA, naye atasamehewa kwa kosa lo lote katika mambo hayo aliyyatenda yaliyomfanya kuwa na hatia."

Sadaka ya Kuteketezwa

⁸BWANA akamwambia Mose: ⁹"Mpe Aroni na wanawe agizo hili: 'Haya ndiyo masharti kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa: Sadaka ya kuteketezwa itabaki kwenye moto juu ya madhabahu usiku kucha, mpaka asubuhi, nao moto lazima uwe unaendelea kuwaka juu ya madhabahu. ¹⁰Kisha kuhani atavaa mavazi yake ya kitani, pamoja na nguo za kitani za ndani, kisha ataondoa majivu ya sadaka ya kuteketezwa ambayo moto umeteketeza juu ya madhabahu na kuyaweka kando ya madhabahu. ¹¹Kisha atayavua mavazi haya na kuvaan mengine, atachukua yale majivu nje ya kambi na kupeleka mahali palipo safi kwa kawaida ya ibada. ¹²Moto ulio juu ya madhabahu lazima uwe unaendelea kuwaka, kamwe usizimike. Kila asubuhi kuhani ataongeza kuni na kupanga sadaka ya kuteketezwa juu ya moto na kuteketeza mafuta ya sadaka za amani juu yake. ¹³Moto lazima uendelee kuwaka juu ya madhabahu mfululizo, kamwe usizimike.

Sadaka ya Nafaka

¹⁴" 'Haya ndiyo masharti ya sadaka ya nafaka: Wana wa Aroni wataileta mbele za BWANA, mbele za madhabahu. ¹⁵Kuhani atachukua konzi ya unga laini na mafuta, pamoja na uvumba wote juu ya sadaka ya nafaka na kuteketeza sehemu ya kumbukumbu juu ya madhabahu kama harufu nzuri ya kumpendeza BWANA. ¹⁶Aroni na wanawe watakula sehemu iliyobaki, lakini italiwa bila kutiwa chachu mahali patakatifu, wataaila kwenye ua wa Hema la Kukutania. ¹⁷Kamwe haitaokwa na chachu, nimewapa kama fungu lao la sadaka iliyotolewa kwangu kwa moto. Ni takatifu sana kama vile ilivyo sadaka ya dhambi na ya hatia. ¹⁸Kila mwanamume mzao wa Aroni aweza kuila. Ni fungu lake la kawaida la sadaka zilizotolewa kwa BWANA kwa moto kwa vizazi vijavyo. Cho chote kinachozigusa kitakuwa kitakatifu.' "

¹⁹Tena BWANA akamwambia Mose, ²⁰"Hii ni sadaka ambayo Aroni na wanawe wanapaswa kuleta kwa BWANA siku atakapotiwa mafuta: moja ya kumi ya efa^a ya

unga laini kama sadaka ya kawaida ya nafaka, nusu yake ataitoa asubuhi na nusu nyingine jioni. ²¹Ilandae kwa mafuta kwenye kikaango, ilete ikiwa imechanganywa vizuri na utoe hiyo sadaka ya nafaka ikiwa imevunjwa vipande vipande kuwa harufu nzuri ya kumpendeza BWANA. ²²Mtoto atakayeingia mahali paké kama kuhani aliyetiwa mafuta ndiye atakayeandaa. Ni fungu la kawaida la BWANA, nalo litateketezwa kabisa. ²³Kila sadaka ya nafaka ya kuhani itateketezwa kabisa, kamwe haitaliwa."

Sadaka ya Dhambi

²⁴BWANA akamwambia Mose, ²⁵"Mwambie Aroni na wanawe: 'Haya ndiyo masharti kwa ajili ya sadaka ya dhambi: Sadaka ya dhambi itachinjwa mbele za BWANA mahali sadaka ya kuteketezwa ichinjiwapo, ni takatifu sana. ²⁶Kuhani anayeitoa ndiye atakayeila, italiwa mahali patakatifu, katika ua wa Hema la Kukutania. ²⁷Cho chote kitakachogusa nyama yo yote ya hiyo sadaka kitakuwa kitakatifu na kama hiyo damu itadondokea juu ya vazi, lazima uifulie mahali patakatifu. ²⁸Chungu cha udongo kitakachopikiwa nyama lazima kivunjwe, lakini kama imepikiwa kwenye chombo cha shaba, chombo hicho kitasuguliwa na kusuuzwa kwa maji. ²⁹Kila mwanaume katika familia ya kuhani aweza kula nyama hiyo, ni takatifu sana. ³⁰Lakini kila sadaka ya dhambi ambayo damu yake imeletwa ndani ya Hema la Kukutania kufanya upatanisho katika Mahali Patakatifu kamwe haitaliwa, lazima iteketezwe.

Sadaka ya Hatia

⁷ " 'Haya ndiyo masharti kwa ajili ya sadaka ya hatia, ambayo ni takatifu sana: ²Sadaka ya hatia itachinjiwa mahali pale ambapo sadaka ya kuteketezwa huchinjiwa, damu yake itanyunyizwa pande zote za madhabahu. ³Mafuta yake yote yatatolewa sadaka: mafuta ya mkia na mafuta yale yanayofunika sehemu za ndani, ⁴figo zote mbili pamoja na mafuta yanayozzunguka yaliyo karibu na kiuno na yale yanayofunika ini, ambayo yataondolewa pamoja na hizo figo. ⁵Kuhani atayateketeza juu ya madhabahu kuwa sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto. Hii ni sadaka ya hatia. ⁶Mwanaume ye yote katika jamaa ya kuhani aweza kuila, lakini lazima iliwe mahali patakatifu, ni takatifu sana.

^a²⁰ Moja ya kumi (1/10) ya efa ni sawa na kilo moja

⁷“ ‘Sheria hii ya sadaka ya hatia ni sawa sawa na ile ya sadaka ya dhambi: Nyama ya yule mnyama aliyetolewa sadaka ni ya yule kuhani anayesimamia ibada ya upatanisho. ⁸Kuhani anayetoa sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya ye yote anaweza kuichukua ile ngozi ya mnyama yule aliyetolewa iwe yake. ⁹Kila sadaka ya nafaka iliyookwa jikoni au kupikwa katika sufuria au katika kikaangio itakuwa ya kuhani anayeitoa ¹⁰na kila sadaka ya nafaka, ikiwa imechanganywa na mafuta au kavu, itakuwa ya wana wa Aroni, nayo itagawanywa sawa.

Sadaka ya Amani

¹¹“ ‘Haya ndiyo masharti kwa ajili ya sadaka ya amani ambayo mtu aweza kuileta kwa BWANA:

¹²“ ‘Ikiwa mtu atatoa sadaka ya amani kwa ajili ya kuonyesha shukrani, ndipo pamoja na sadaka hii ya shukrani, atatoa maandazi yasiyotiwa chachu yaliyochanganywa na mafuta, mikate myembamba isiyotiwa chachu iliyopakwa mafuta, maandazi ya unga laini uliokandwa vizuri na kuchanganywa na mafuta. ¹³Pamoja na sadaka hii ya amani ya shukrani ataleta sadaka ya maandazi yaliyotengenezwa kwa chachu. ¹⁴Ataleta moja ya kila aina ya andazi kama sadaka, matoleo kwa BWANA, hii ni ya kuhani anayenyunyiza damu ya sadaka ya amani. ¹⁵Nyama ya sadaka ya amani kwa ajili ya shukrani lazima iliwe siku iyo hiyo inapotolewa, hutabakiza kitu cho chote mpaka asubuhi.

¹⁶“ ‘Lakini kama sadaka yake ni kwa ajili ya nadhiri au ni sadaka ya hiari, sadaka hiyo italiwa siku hiyo inapotolewa, lakini cho chote kinachobakia kinaweza kuliwa kesho yake. ¹⁷Nyama yo yote ya sadaka inayobaki mpaka siku ya tatu lazima iteketezwe kwa moto. ¹⁸Kama nyama yo yote ya sadaka ya amani italiwa siku ya tatu, BWANA hataikubali. Haitahesabiwa kwake huyo aliyetoa, kwa kuwa ni najisi, mtu atakayekula sehemu yake yo yote atakuwa na hatia kwa uovu huo.

¹⁹“ ‘Nyama ile inayogusa cho chote ambacho ni najisi kwa kawaida ya ibada kamwe haitaliwa, ni lazima iteketezwe kwa moto. Kuhusu nyama nyingine, mtu ye yote aliye safi kwa kawaida ya ibada anaweza kuila. ²⁰Lakini kama mtu ye yote ni najisi akila nyama yo yote ya sadaka ya amani iliyotolewa kwa BWANA, huyo mtu atakatiliwa mbali na watu wake. ²¹Kama mtu ye yote akigusa kitu kilicho najisi ikiwa ni uchafu wa mwanadamu au mnyama

najisi au kitu cho chote kilicho najisi, kitu cha kuchukiza, kisha akala nyama yo yote ya sadaka ya amani iliyotolewa kwa BWANA, mtu huyo ni lazima akatiliwe mbali na watu wake.’ ”

Kula Mafuta na Kunywa Damu Kwakatazwa

²²BWANA akamwambia Mose, ²³“Waambie Waisraeli: ‘Msile mafuta yo yote ya ng’ombe, kondoo wala mbuzi. ²⁴Mafuta ya mnyama aliyekutwa amekufa au ameraruliwa na mnyama pori yanaweza kutumika kwa kazi nyingine yo yote lakini kamwe msiyale. ²⁵Mtu ye yote alaye mafuta ya mnyama ambaye ametolewa sadaka kwa BWANA kwa moto ni lazima akatiliwe mbali na watu wake. ²⁶Po pote mtakapoishi, kamwe msinywe damu ya ndege ye yote wala ya mnyama. ²⁷Ikiwa mtu ye yote atakunywa damu, mtu huyo lazima akatiliwe mbali na watu wake.’ ”

Fungu la Makuhani

²⁸BWANA akamwambia Mose, ²⁹“Waambie Waisraeli: ‘Mtu ye yote aletaye sadaka ya amani kwa BWANA ataleta sehemu ya sadaka hiyo kama dhabihu yake kwa BWANA. ³⁰Kwa mikono yake mwenyewe ataleta sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto, ataleta mafuta ya huyo mnyama pamoja na kidari, naye atainua hicho kidari mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa. ³¹Kuhani atayateketeza hayo mafuta juu ya madhabahu, lakini kidari kitakuwa cha Aroni na wanawe. ³²Paja la kulia la sadaka zako za amani utampa kuhani kama matoleo. ³³Mwana wa Aroni atoaye damu na mafuta ya sadaka ya amani, ndiye atakayepewa paja hilo la kulia kuwa fungu lake. ³⁴Kutoka kwenye sadaka za amani za Waisraeli, mimi Mungu nimepokea kidari kile kilichoinuliwa pamoja na lile paja lilitotolewa, nami nimevitoa kwa kuhani Aroni na wanawe kuwa fungu lao la kawaida kutoka kwa Waisraeli.’ ”

³⁵Hii ndiyo sehemu ya sadaka zilizotolewa kwa BWANA kwa moto ambazo zilitengwa kwa ajili ya Aroni na wanawe siku ile walipowekwa wakfu kumtumikia BWANA katika kazi ya ukuhani. ³⁶Siku ile walipotiwa mafuta, BWANA aliagiza kwamba Waisraeli wawape hili kama fungu lao la kawaida kwa vizazi vijavyo.

³⁷Basi haya ndiyo masharti kuhusu sadaka ya kuteketezwa, sadaka ya nafaka, sadaka ya dhambi, sadaka ya hatia, sadaka ya kuwekwa wakfu na sadaka ya amani, ³⁸ambayo BWANA

alimpa Mose juu ya mlima Sinai siku ile alipowaagiza Waisraeli walete sadaka zao kwa BWANA, katika Jangwa la Sinai.

Kuwekwa Wakfu kwa Aroni na Wanawe

8 BWANA akamwambia Mose, ²"Mletee Aroni na wanawe mavazi yao, mafuta ya upako, fahali kwa ajili ya sadaka ya dhambi, kondoo waume wawili na kikapu chenye mikate iliyotengenezwa bila chachu, ³kisha kusanya mkutano wote kwenye ingilio la Hema la Kukutania." ⁴Mose akafanya kama BWANA alivyomwagiza, mkutano ukakusanyika kwenye ingilio la Hema la Kukutania.

⁵Mose akaliambia kusanyiko, "Hili ndilo BWANA aliloagiza lifanyike." ⁶Kisha Mose akamleta Aroni na wanawe mbele akawaosha kwa maji. ⁷Akamvika Aroni koti, akamfunga mshipi, akamvika joho na kumvalisha kisibau. Pia akafunga kisibau juu yake na kukifunga kiunoni mwake kwa mshipi uliosokotwa kwa ustadi. ⁸Akaweka kifuko cha kifuani juu yake na kuweka Urimu na Thumimu^a kwenye hicho kifuko. ⁹Kisha akamvika Aroni kilemba kichwani pake, akaweka lile bamba la dhahabu, ile taji takatifu, upande wa mbele wa kilemba, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

¹⁰Ndipo Mose akachukua mafuta ya upako na kuipaka maskani na kila kitu kilichokuwamo ndani yake, kisha akaviweka wakfu. ¹¹Akanyunyiza baadhi ya mafuta juu ya madhabahu mara saba, akiipaka madhabahu mafuta na vyombo vyake vyote pamoja na sinia na kinara chake, ili kuviweka wakfu. ¹²Akamimina sehemu ya hayo mafuta ya upako kichwani mwa Aroni, akamtia mafuta ili kumweka wakfu. ¹³Kisha akawaleta wana wa Aroni mbele, akawavika makoti, akawafunga mishipi na kuwavika vilemba kama BWANA alivyomwagiza Mose.

¹⁴Kisha akamtoa fahali kwa ajili ya sadaka ya dhambi, Aroni na wanawe wakaweka mikono yao juu ya kichwa chake. ¹⁵Mose akamchinja yule fahali na akachukua sehemu ya hiyo damu, kisha kwa kidole chake akaitia kwenye pembe zote za madhabahu ili kuitakasa madhabahu. Akaimwaga damu iliyobaki chini ya madhabahu, kwa hiyo akawiweka wakfu ili kufanya upatanisho kwa ajili ya hiyo madhabahu. ¹⁶Pia Mose akachukua mafuta yote yanayozunguka sehemu

za ndani, mafuta yanayofunika ini, figo zote mbili na mafuta yake na kuyateketeza juu ya madhabahu. ¹⁷Lakini fahali pamoja na ngozi yake na nyama yake na sehemu zake za ndani na matumbo akayateketeza nje ya kambi, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

¹⁸Kisha Mose akamleta kondoo mume kwa ajili ya sadaka ya kuteketeza, Aroni na wanawe wakaweka mikono yao juu ya kichwa chake. ¹⁹Ndipo Mose akamchinja yule kondoo mume na kunyunyiza damu yake pande zote za ile madhabahu. ²⁰Akamkata yule kondoo mume vipande vipande na kukiteketeza kichwa, vile vipande na yale mafuta. ²¹Kisha akamsafisha sehemu za ndani na miguu kwa maji na kumteketeza yule kondoo mume mzima juu ya madhabahu kuwa sadaka ya kuteketeza, harufu nzuri ya kumpendeza, sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

²²Kisha akaleta kondoo mume mwingine, ndiye kondoo mume kwa ajili ya kuwaweka wakfu, Aroni na wanawe wakaweka mikono yao juu ya kichwa chake. ²³Mose akamchinja yule kondoo mume na kuichukua sehemu ya damu yake na kuipaka juu ya ncha ya sikio la kuume la Aroni na juu ya kidole gumba cha mkono wa kuume na juu ya kidole kikubwa cha mguu wa kuume. ²⁴Pia Mose akawaleta hao wana wa Aroni mbele na kuipaka sehemu ya hiyo damu kwenye ncha za masikio yao ya kuume, juu ya vidole gumba vyta mikono ya kuume na juu ya vidole vikubwa vyta miguu ya kuume. Kisha akanyunyiza damu pande zote za madhabahu. ²⁵Akachukua mafuta ya mnyama: mafuta ya mkia, mafuta yote yanayozunguka sehemu za ndani, mafuta yanayofunika ini, figo zote mbili pamoja na mafuta yake na paja la kulia. ²⁶Kisha kutoka kwenye kikapu cha mikate iliyotengenezwa bila chachu, kilichokuwa mbele za BWANA, akachukua andazi moja na jingine ililotengenezwa kwa mafuta na mikate mwembamba, akaviweka hivi vyote juu ya mafungu ya mafuta ya mnyama na juu ya lile paja la kulia. ²⁷Akawiweka hivi vyote mikononi mwa Aroni na wanawe na kuviinua mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa. ²⁸Kisha Mose akavichukua kutoka mikononi mwao na kuviteketeza juu ya madhabahu ya sadaka ya kuteketeza kuwa sadaka ya kuwekwa wakfu, harufu nzuri ya kumpendeza, sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto. ²⁹Kisha akachukua kidari, kilicho fungu la Mose la kondoo mume

^{a8} Urimu na Thumimu maana yake "Nuru na kweli," viliwekwa kwenye kifuko cha kifuani cha kisibau cha kuhanii mkuu ili kujua mapenzi ya Mungu kwenye mambo ya kutatanisha.

kwa ajili ya kuwekwa wakfu na kukiinua mbele ya BWANA kama sadaka ya kuinuliwa, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

³⁰Kisha Mose akachukua sehemu ya mafuta ya upako, sehemu ya damu kutoka kwenye madhabahu na kuvinyunyiza juu ya Aroni na mavazi yake na juu ya wanawe na mavazi yao. Kwa hiyo akamweka Aroni na mavazi yake wakfu pamoja na wanawe na mavazi yao.

³¹Kisha Mose akamwambia Aroni na wanawe, "Pika hiyo nyama kwenye ingilio la Hema la Kukutania na uile hapo pamoja na mkate kutoka kwenye kikapu cha sadaka ya kuweka wakfu, kama nilivyoagiza, nikisema, 'Aroni na wanawe wataalla.' ³²Kisha teketeza nyama na mikate iliyobaki. ³³Msitoke kwenye ingilio la Hema la Kukutania kwa muda wa siku saba, mpaka siku zenu za kuwekwa wakfu ziwe zimetimia, kwa kuwa muda wenu wa kuwekwa wakfu utakuwa siku saba. ³⁴Lile lililofanyika leo liliagizwa na BWANA ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu. ³⁵Lazima mkae kwenye ingilio la Hema la Kukutania mchana na usiku kwa siku saba na kufanya lile BWANA analolitaka ili kwamba msife, kwa kuwa hilo ndilo nililoamriwa." ³⁶Kwa hiyo Aroni na wanawe wakafanya kila kitu BWANA alichoamuru kuititia Mose.

Makuhani Waanza Huduma Yao

9 Katika siku ya nane Mose akawaita Aroni na wanawe na wazee wa Israeli. ²akamwambia Aroni, "Chukua ndama mume kwa ajili ya sadaka yako ya dhambi na kondoo mume kwa sadaka yako ya kuteketeza, wote wawili wasiwe na dosari, nao uwalete mbele za BWANA. ³Kisha waambie Waisraeli: 'Chukueni mbuzi mume kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ndama na mwana-kondoo, wote wawili wawe wa umri wa mwaka mmoja, wasio na dosari, kwa ajili ya sadaka ya kuteketeza ⁴na maksai na kondoo mume kwa ajili ya sadaka ya amani, ili kutoa dhabihu mbele za BWANA, pamoja na sadaka ya nafaka iliyochanganywa na mafuta. Kwa kuwa leo BWANA atawatokea.'

⁵Wakavileta vile vitu Mose alivyowaagiza mbele ya Hema la Kukutania, nalo kusanyiko lote likakaribia na kusimama mbele za BWANA. ⁶Ndipo Mose akasema, "Hili ndilo BWANA alilowaagiza mlifanye, ili utukufu wa BWANA upate kuonekana kwenu."

⁷Mose akamwambia Aroni, "Njoo madhabahuni ili utoe dhabihu yako ya sadaka

ya dhambi na sadaka yako ya kuteketeza, ufanye upatanisho kwa ajili yako mwenyewe na kwa ajili ya watu, kisha utoe sadaka ya upatanisho kwa ajili ya watu, kamavile BWANA alivyoyagiza."

⁸Hivyo Aroni akaja madhabahuni na kumchinja yule ndama kuwa sadaka ya dhambi kwa ajili yake mwenyewe. ⁹Wanawe wakamletea damu, na akachovya kidole chake katika hiyo damu, akaitia kwenye pembe za madhabahu, damu iliyobaki akaimwaga chini ya madhabahu. ¹⁰Juu ya madhabahu akateketeza mafuta, figo na mafuta yanayofunika ini kutoka kwenye hiyo sadaka ya dhambi, kama BWANA alivyomwagiza Mose, ¹¹nyama na ngozi akaviteketeza nje ya kambi.

¹²Kisha Aroni akachinja sadaka ya kuteketeza. Wanawe wakamletea damu naye akainyunyiza pande zote za madhabahu. ¹³Wakamletea sadaka ya kuteketeza kipande kwa kipande, pamoja na kichwa, naye akaviteketeza juu ya madhabahu. ¹⁴Akasafisha sehemu za ndani na miguu na kuviteketeza juu ya sadaka ya kuteketeza juu ya madhabahu.

¹⁵Kisha Aroni akaleta sadaka ile iliyokuwa kwa ajili ya watu. Akachukua yule mbuzi wa sadaka ya dhambi kwa ajili ya watu, akamchinja na kumtoa kwa ajili ya sadaka ya dhambi, kama alivyofanya kwa ile ya kwanza.

¹⁶Aroni akaleta sadaka ya kuteketeza na kuitoa kama ilivyoelekeza. ¹⁷Pia akaleta sadaka ya nafaka, akachukua konzi moja na kuiteketeza juu ya madhabahu pamoja na sadaka ya kuteketeza ya asubuhi.

¹⁸Akachinja maksai na kondoo mume kama sadaka ya amani kwa ajili ya watu. Wanawe wakampa ile damu, naye akainyunyiza kwenye madhabahu pande zote. ¹⁹Lakini sehemu zile za mafuta ya yule maksai na kondoo mume, yaani, mafuta ya mkia, mafuta yaliyofunika tumbo, ya figo na yaliyofunika ini, ²⁰hivi vyote wakaviweka juu ya vidari, kisha Aroni akayateketeza hayo mafuta ya wanyama juu ya madhabahu. ²¹Aroni akaviinua vile vidari na paja la kulia mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa, kama Mose alivyoyagiza.

²²Kisha Aroni akainua mikono yake kuwaelekea watu na kuwabariki. Naye baada ya kutoa dhabihu ya sadaka ya dhambi, sadaka ya kuteketeza na sadaka ya amani, akashuka chini.

²³Kisha Mose na Aroni wakaingia kwenye Hema la Kukutania. Walipotoka nje

wakawabariki watu, nao utukufu wa BWANA ukawatokea watu wote. ²⁴Moto ukaja kutoka katika uwepo wa BWANA, ukairamba ile sadaka ya kuteketezwa, pamoja na sehemu ya mafuta yaliyokuwa juu ya madhabahu. Watu wote walipoona jambo hili, wakapiga kelele kwa furaha na kusujudu.

Kifo cha Nadabu na Abihu

10 Nadabu na Abihu wana wa Aroni wakachukua vyetezo vyao, wakaweka moto ndani yake na kuongeza uvumba, kisha wakamtolea BWANA moto usio halali, kinyume na agizo la Mungu. ²Hivyo moto ukaja kutoka katika uwepo wa BWANA na kuwaramba, nao wakafa mbele za BWANA. ³Kisha Mose akamwambia Aroni, "Hili ndilo alilonena BWANA wakati aliposema:

'Miongoni mwa wale watakaonikaribia nitajionyesha kuwa mtakatifu, machoni pa watu wote nitaheshimiwa.'

Aroni akanyamaza.

⁴Mose akawaita Mishaeli na Elisafani, wana wa Uzieli mjomba wake Aroni, akawaambia, "Njoni hapa, itoeni miili ya binamu zenu nje ya kambi mbali na mahali patakatifu." ⁵Hivyo wakaja na kuwaondoa wakiwa wamevalia makoti yao ya ibada, wakawapeleka nje ya kambi, kama Mose alivyoamuru.

⁶Ndipo Mose akamwambia Aroni pamoja na wanawe Eleazari na Ithamari, "Msifunue vichwa vyenu wala msirarue mavazi yenu, la sivyo mtakufa na BWANA ataikasirikia jumuiya nzima. Lakini ndugu zenu, nyumba yote ya Israeli wanawenza kuwaombolezea wale ambaBWANA amewaangamiza kwa moto. ⁷Msitoke nje ya ingilio la Hema la Kukutania la sivyo mtakufa, kwa sababu mafuta ya BWANA ya upako yako juu yenu." Kwa hiyo wakafanya kama vile Mose alivyoamuru.

⁸Kisha BWANA akamwambia Aroni, ⁹"Wewe na wanao msinywe mvinyo wala kinywaji kingine kilichochachuka wakati mwinguapo katika Hema la Kukutania, la sivyo mtakufa. Hili litakuwa Agizo la kudumu kwa vizazi vijavyo. ¹⁰Ni lazima mtenganishe kilicho kitakatifu na kile kilicho cha kawaida, kati ya yaliyo najisi na yaliyo safi, ¹¹lazima mwafundishe Waisraeli amri zote ambazo BWANA aliwapa kupitia Mose."

¹²Mose akamwambia Aroni pamoja na

wanawe waliosalia, Eleazari na Ithamari, "chukueni sadaka ya nafaka iliyobaki kutoka katika sadaka zilizotolewa kwa BWANA kwa moto, muile hapo kando ya madhabahu ikiwa imeandalila bila chachu kwa sababu ni takatifu sana. ¹³Mtaila katika mahali patakatifu kwa sababu ni fungu lenu na fungu la wana wenu la sadaka zilizotolewa kwa BWANA kwa moto, kwa maana hivyo ndivyo nilivyoamuriwa. ¹⁴Lakini wewe na wanao na binti zako mwaweza kula kidari kile kilichoinuliwa na paja lile lilitotolewa. Mtavila mahali safi pa kawaida ya ibada, mmepewa wewe na watoto wako kuwa fungu lenu la sadaka za amani za Waisraeli. ¹⁵Paja lile lilitotolewa na kidari kile kilichoinuliwa lazima viletwe pamoja na sehemu za mafuta ya sadaka za kuteketezwa kwa moto, ili kuinuliwa mbele za BWANA kama sadaka ya kuinuliwa. Hili litakuwa fungu lako la kawaida na wanao kama BWANA alivyoagiza."

¹⁶Mose alipouiliza kuhusu mbuzi atolewaye kwa ajili ya sadaka ya dhambi na kukuta kwamba ameteketezwa, aliwakasirikia Eliazari na Ithamari wana wa Aroni waliobaki, akawauliza, ¹⁷"Kwa nini hamkula sadaka ya dhambi katika eneo la mahali patakatifu? Ni takatifu sana, mlipewa ninyi ili kuondoa hatia ya jumuiya kwa ajili ya kuwafanya upatanisho mbele za BWANA. ¹⁸Kwa kuwa damu yake haikuletwa ndani ya Mahali Patakatifu, mngemla mbuzi huyo ndani ya mahali patakatifu kama nilivyoagiza."

¹⁹Aroni akamjibu Mose, "Leo wanangu wametoa sadaka zao za dhambi na sadaka zao za kuteketezwa mbele za BWANA, lakini mambo kama haya yamenitokea mimi. Je, BWANA angependezwa kama ningekuwa nimekula sadaka ya dhambi leo?" ²⁰Mose aliposikia haya, akaridhika.

Vyakula Najisi na Visivyo Najisi

11 BWANA akawaambia Mose na Aroni, ²²"Waambie Waisraeli: 'Kati ya wanyama wote waishio juu ya nchi, hawa ndio mtakaowala: ³Mwaweza kula mnyama ye yote mwenye kwato zilizogawanyika sehemu mbili na ambaye hucheuwa.

⁴"Kuna wanyama wengine ambaBWANA hucheuwa tu au wenye kwato zilizogawanyika tu, lakini hao kamwe msiwale. Ngamia, ingawa hucheuwa hana kwato zilizogawanyika, kwa kawaida ya ibada hiyo ni najisi kwenu. ⁵Pelele, ingawa hucheuwa, lakini hana kwato zilizogawanyika, huyo ni najisi

kwenu. ⁶Sungura, ingawa huchaea lakini hana kwato zilizogawanyika, ni najisi kwenu. ⁷Naye nguruwe ingawa anazo kwato zilizogawanyika sehemu mbili, lakini hacheui, ni najisi kwenu. ⁸Kamwe msile nyama yao wala kugusa mizoga yao, wao ni najisi kwenu.

⁹“Kuhusu viumbe vyote vinavyoishi ndani ya maji ya bahari na vijito, mtakula wale wote wenyе mapezi na magamba. ¹⁰Lakini viumbe vyote ndani ya bahari au vijito visivyo na mapezi na magamba, vikiwa mionganoni mwa makundi au viumbe vyote ndani ya maji, hivyo ni machukizo kwenu. ¹¹Navyo vitakuwa machukizo kwenu. Msile nyama yao, nayo mizoga yao itakuwa machukizo. ¹²Cho chote kinachoishi ndani ya maji ambacho hakina mapezi na magamba kitakuwa chukizo kwenu.

¹³“Wafuataao ndio ndege watakaokuwa machukizo kwenu, hivyo msiwale kwa sababu ni chukizo: tai, furukombe, kipungu, ¹⁴mewewe mwekundu, aina zote za mwewe mweusi, ¹⁵aina zote za kunguru ¹⁶mbuni, kiruka njia, dudumizi, kipanga, shakwe, aina zote za mwewe, ¹⁷bundi, mnandi, bundi mkubwa, ¹⁸mumbi, mwari, mderi, ¹⁹korongo, aina zote za koikoi, hudihudi na popo.

²⁰“Wadudu wote warukao wale watembeao kwa miguu minne watakuwa chukizo kwenu. ²¹Lakini, wako viumbe wenyе mabawa ambao hutembea kwa miguu minne mtakaowala: wale wenyе vifundo katika miguu yao ya kurukaruka juu ya ardhi. ²²Miongoni mwa hawa, mtakula: nzige wa aina zote, senene, parare au panzi. ²³Lakini viumbe wengine wote wenyе mabawa na wenyе miguu minne ni machukizo kwenu.

Wanyama Ambao ni Najisi

²⁴“Wanyama hawa watawanajisi ninyi. Ye yote agusaye mizoga yao atakuwa najisi mpaka jioni. ²⁵Ye yote atakayebeba mizoga ya viumbe hawa ni lazima afue nguo zake naye atakuwa najisi mpaka jioni.

²⁶“Kila mnyama mwenye ukwato ulioachana lakini haukugawanyika kabisa au yule asiyechua ni najisi kwenu, ye yote atakayegusa mizoga wo wote wa hao atakuwa najisi. ²⁷Miongoni mwa wanyama wote watembeao kwa miguu minne, wale watembeao kwa vitanga vyao ni najisi kwenu, ye yote atakayegusa mizoga yao atakuwa najisi mpaka jioni. ²⁸Ye yote atakayebeba mizoga yao ni lazima afue nguo zake na atakuwa najisi mpaka jioni. Wanyama hawa ni najisi kwenu.

²⁹“Kuhusu wanyama watambaa juu ya ardhi, hawa ni najisi kwenu: kicheche, panya, aina yo yote ya mijusi mikubwa, ³⁰guruguru, kenge, mijusi ya ukutani, goromoe na kinyonga. ³¹Hao wote watambaa juu ya ardhi ni najisi kwenu. Ye yote atakayegusa mizoga yao atakuwa najisi mpaka jioni. ³²Ikiwa mmoja wao atakuwa na kuangukia juu ya kitu fulani, chombo hicho, hata kikiwa cha matumizi gani, kitakuwa najisi, kiwe kimetengenezwa kwa mti, nguo, ngozi au gunia. Kiweke ndani ya maji, kitakuwa najisi mpaka jioni, kisha kitakuwa safi tena. ³³Ikiwa mmoja wa wanyama aliyekufa ataangukia ndani ya chungu, kila kilichomo katika chungu hicho kitakuwa najisi, nawe ni lazima uvunje chungu hicho. ³⁴Chakula cho chote ambacho chaweza kuliwa lakini kikawa kimeingia maji kutoka kwenye chungu hicho ni najisi na kitu cho chote cha majimaji ambacho chaweza kunyweka kutoka kwenye chungu hicho ni najisi. ³⁵Cho chote ambacho mzoga wa mmojawapo utaangukia kitakuwa najisi, jiko au chungu cha kupikia ni lazima kivunjwe. Ni najisi nawe ni lazima uvihesabu kuwa najisi. ³⁶Lakini chemchemi au kisima mahali pa kuchota maji patakuwa safi, lakini ye yote atakayegusa moja ya mizoga hii ni najisi. ³⁷Kama mzoga ukianguka juu ya mbegu zo zote ambazo ni za kupanda, zinabaki safi. ³⁸Lakini kama mbegu imetiwa maji na mzoga ukaanguka juu yake, hiyo mbegu ni najisi kwenu.

³⁹“Kama mnyama ambaye mnaruhusiwa kumla akifa, ye yote atakayegusa mizoga wake atakuwa najisi mpaka jioni. ⁴⁰Ye yote atakayekula sehemu ya mzoga huo ni lazima afue nguo zake, naye atakuwa najisi mpaka jioni. Ye yote atakayebeba mizoga huo ni lazima afue nguo zake, naye atakuwa najisi mpaka jioni.

⁴¹“Kila kiumbe kitambaacho juu ya ardhi ni chukizo, kisiliwe. ⁴²Msile kiumbe cho chote kitambaacho juu ya ardhi, kiwe kitambaacho kwa tumbo lake au kitambaacho kwa miguu minne au kwa miguu mingi, ni chukizo. ⁴³Msijitie unajisi kwa cho chote katika viumbe hivi. Msijitie unajisi kwa viumbe hivyo na hivyo ninyi wenyewe kuwa najisi. ⁴⁴Mimi ndimi BWANA wenu, jitakaseni mwe watakatifu kwa sababu mimi ni mtakatifu. Msijitie unajisi wenyewe kwa kiumbe cho chote kile kiendacho juu ya ardhi. ⁴⁵Mimi ndimi BWANA niliyewapandisha mtoke Misri ili niwe Mungu wenu, kwa hiyo iweni watakatifu kwa sababu Mimi ni mtakatifu.

⁴⁶“ ‘Haya ndiyo masharti kuhusu wanyama, ndege, kila kiumbe hai kiendacho ndani ya maji na kila kiumbe kiendacho juu ya ardhi. ⁴⁷Ni lazima mpambanue kati ya kilicho najisi na kilicho safi, kati ya viumbe hai vinavyoweza kuliwa na vile visivyoweza kuliwa.’ ”

Utakaso Baada ya Kuzaa Mtoto

12 BWANA akamwambia Mose,
²“Waambie Waisraeli: ‘Mwanamke ambaye atapata mimba na kuzaa mtoto wa kiume atakuwa najisi kwa kawaida ya ibada kwa siku saba, kama anavyokuwa najisi wakati wa siku zake za hedhi. ³Mvulana atatahiriwa siku ya nane. ⁴Kisha ni lazima huyo mwanamke asubiri kwa siku thelathini na tatu ndipo atakaswe kutoka damu kwake. Hataruhusiwa kugusa kitu cho chote kilicho kitakatifu au kuingia mahali patakatifu mpaka siku za kutakaswa kwake zimetimia. ⁵Kama akimzaa mtoto wa kike, mwanamke huyo atakuwa najisi kwa majuma mawili, kama wakati wake wa hedhi. Kisha atasubiri kwa siku sitini na sita ndipo atatakaswa kutoka damu kwake.

⁶“Siku zake za utakaso kwa ajili ya mwana au binti, zitakapotimia, mwanamke huyo atamletea kuhani kwenye ingilio la Hema la Kukutania mwana-kondoo mwenye umri wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa na kinda la njiwa au hua kwa ajili ya sadaka ya dhambi. ⁷Atavitoa mbele za BWANA ili kufanya upatanisho kwa ajili yake na kisha atakuwa safi kwa desturi ya ibada kutokana na kutokwa damu kwake.

“ ‘Haya ndiyo masharti kwa ajili ya mwanamke atakayezaa mtoto wa kiume au wa kike. ⁸Kama huyo mwanamke hana uwezo wa kumpata mwana-kondoo, ataleta hua wawili au makinda mawili ya njiwa, moja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa na mwingine kwa ajili ya sadaka ya dhambi. Kwa njia hii, kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake, naye atakuwa safi.’ ”

Masharti Kuhusu Magonjwa ya Ngozi Yaambukizayo

13 BWANA akawaambia Mose na Aroni,
²“Iwapo mtu ye yote atakuwa na uvimbe au upele au alama nyeupe juu ya ngozi yake ambayo yaweza kuwa ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza^a, ni lazima aletwe kwa Aroni kuhani ama kwa wanawe, kuhani mmojawapo. ³Kuhani

^a² Ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza, ambao kwa desturi ni Ukoma.

attachunguza hicho kidonda kilichopo juu ya ngozi yake na kama nyewe za mahali palipo na kidonda zimebadilika kuwa nyeupe na ikiwa kidonda kimeingia ndani ya ngozi, basi ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza. Kuhani atakapomchunguza, atamtangaza mtu huyo kuwa ni najisi kwa kawaida ya ibada. ⁴Kama alama juu ya ngozi yake ni nyeupe lakini haionekani kuwa imeingia ndani zaidi ya ngozi na nyewe kwenye alama hiyo hazijageuka kuwa nyeupe, kuhani atamtenga mtu huyo mahali pa pekee kwa siku saba. ⁵Siku ya saba, kuhani atamchunguza na kama hakuona badiliiko kwenye kile kidonda na hakijaenea juu ya ngozi, atamtenga kwa siku nyingine saba. ⁶Siku ya saba kuhani atamchunguza tena na kama kidonda kimepungua na hakijaenea juu ya ngozi, kuhani atamtangaza mtu huyo kuwa ni safi, ni upele tu. Ni lazima mtu huyo afue mavazi yake, naye atakuwa safi. ⁷Lakini ikiwa ule upele utaenea juu ya ngozi yake baada ya yeye kujionyesha kwa kuhani na kutangazwa kuwa safi, ni lazima aende tena kwa kuhani. ⁸Kuhani atamchunguza na kama upele umeenea kwenye ngozi, atamtangaza kuwa najisi kwani ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza.

⁹“Wakati mtu ye yote ana ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza, ni lazima aletwe kwa kuhani. ¹⁰Kuhani atamchunguza na kama kuna uvimbe mweupe juu ya ngozi ambao umefanya nyewe kuwa nyeupe na kama kuna nyama mbichi ndani ya uvimbe, ¹¹ni ugonjwa sugu wa ngozi na kuhani atamtangaza kuwa najisi. Hatamtenga tena kwa sababu ni najisi tayari.

¹²“Ikiwa ugonjwa utakuwa umeenea kwenye ngozi yake yote kwa kadiri kuhani atakavyoweza kuona, kwamba umeenea kwenye ngozi yote ya huyo mgonjwa kutoka kichwani mpaka wayo, ¹³kuhani atamchunguza na kama ugonjwa umeenea mwili mzima, atamtangaza huyo mtu kuwa safi. Kwa kuwa mwili wote umekuwa mweupe, yeye ni safi. ¹⁴Lakini itokeapo nyama mbichi kwenye ngozi yake atakuwa najisi. ¹⁵Kuhani atakapoiona hiyo nyama mbichi atamtangaza mtu huyo kuwa najisi. Hiyo nyama mbichi ni najisi, ana ugonjwa wa kuambukiza. ¹⁶Hiyo nyama mbichi ikigeuka na kuwa nyeupe, ni lazima amwendee kuhani. ¹⁷Kuhani atamchunguza, kama vidonda vimekuwa vyeupe, kuhani atamtangaza mgonjwa huyo kuwa safi, kisha atakuwa safi.

¹⁸“Wakati mtu ana jipu juu ya ngozi yake nalo likapona, ¹⁹napo mahali palipokuwa na jipu,

pakatokea uvimbe mweupe au alama yenyewe wekundu na weupe, ni lazima akajionyeshe kwa kuhani.²⁰Kuhani atapachunguza na kama uvimbe umezama ndani ya ngozi na nywele zimegeuka kuwa nyeupe kuhani atamtangaza mtu huyo kuwa najisi. Ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza uliojitokeza pale jipu lilipokuwa.²¹Lakini ikiwa wakati kuhani anapopachunguza pakawa hapana nywele nyeupe ndani yake wala hakuna shimo, bali pamepungua, basi kuhani atamtenga mtu huyo kwa siku saba.²²Kama unaenea kwenye ngozi, kuhani atamtangaza kuwa najisi, ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza.²³Lakini ikiwa ile alama haijabadilika wala kuenea, ni kovu tu kutokana na jipu, kuhani atamtangaza kuwa safi.

²⁴"Wakati mtu ameungua kwenye ngozi yake pakatokea alama yenyewe wekundu na weupe au alama nyeupe ikaonekana penye nyama mbichi pale palipoungua,²⁵kuhani ataichunguza ile alama, kama nywele zilizoko juu yake zimegeuka kuwa nyeupe, napo pametokea shimo, basi huo ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza ambao umetokea juu ya jeraha la moto. Kuhani atamtangaza kuwa najisi, ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza.²⁶Lakini kama kuhani akichunguza na kuona kwamba hakuna nywele nyeupe kwenye alama ile wala hakuna shimo napo pameanza kupungua, basi kuhani atamtenga kwa siku saba.²⁷Siku ya saba kuhani atamchunguza tena na kama unaenea kwenye ngozi, kuhani atamtangaza kuwa najisi, ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza.²⁸Lakini, kama alama ile haikubadilika na wala haijaenea kwenye ngozi napo pamepungua, ni uvimbe kutokana na jeraha la moto na kuhani atamtangaza kuwa safi, ni kovu tu kutokana na kuungua.

²⁹"Ikiwa mwanamume au mwanamke ana kidonda juu ya kichwa au juu ya kidevu,³⁰kuhani atakichunguza kile kidonda na kama ataona kuwa kimeingia ndani na nywele zilizoko juu yake ni njano na nyembamba, kuhani atamtangaza mtu huyo kuwa najisi, kwani ni upele, ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza wa kichwa au kidevu.³¹Lakini kama kuhani akichunguza aina hii ya kidonda, kikionekana kuwa hakina shimo na hakuna nywele nyeusi juu yake ndipo atakapomtenga mtu huyo kwa siku saba.³²Siku ya saba kuhani atachunguza kidonda kile, kama upele haujaenea na hakuna nywele za manjano juu yake wala hakuna shimo lo lote,³³mtu huyo ni lazima atanyolewa

isipokuwa mahali palipo na ugonjwa, naye kuhani atamtenga kwa siku nyingine saba.³⁴Siku ya saba kuhani atachunguza tena ule upele, ikiwa kwamba haujaenea kwenye ngozi na hakuna shimo mahali pale, kuhani atamtangaza kuwa safi. Lazima afue nguo zake naye atakuwa safi.³⁵Lakini ikiwa upele utaenea juu ya ngozi baada ya kutangazwa kuwa safi,³⁶kuhani atamchunguza na kama upele umeenea kwenye ngozi kuhani hana haja ya kutazama kama kuna nywele za manjano, mtu huyo ni najisi.³⁷Lakini, hata hivyo, katika hukumu yake akiona hapajabadilika na nywele nyeusi zimeota juu yake, upele umepona. Yeye si najisi na kuhani atamtangaza kuwa safi.

³⁸"Ikiwa mwanaume au mwanamke ana alama nyeupe juu ya ngozi yake,³⁹kuhani atawachunguza, kama alama hizo zina weupe uliofifia, ni vipele visivyo na madhara vilivyojitokeza kwenye ngozi, mtu huyo ni safi.

⁴⁰"Wakati mwanamume hana nywele naye ana upaa, yeye ni safi.⁴¹Ikiwa hana nywele kwenye ngozi ya kichwa chake na ana upaa tangu kwenye paji, ni safi.⁴²Lakini kama ana kidonda chenye wekundu na weupe kwenye kichwa chake chenye upaa au kwenye paji la uso ni ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza unaojitokeza kichwani au kwenye paji lake la uso.⁴³Kuhani atamchunguza na kama kidonda kilichovimba juu ya kichwa chake au kwenye paji la uso ni chekundu au cheupe kama ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza,⁴⁴mtu huyo ni mgonjwa naye ni najisi. Kuhani atamtangaza kuwa najisi kwa sababu ya kidonda kwenye kichwa chake.

⁴⁵"Mtu mwenye ugonjwa kama huo wa kuambukiza ni lazima avae nguo zilizoraruka, asichane nywele zake, afunike sehemu ya chini ya uso wake na apige kelele, 'najisi! najisi!'⁴⁶Kwa muda wote atakaokuwa na ugonjwa huo wa kuambukiza atabaki kuwa najisi, ni lazima aishi peke yake, ni lazima aishi nje ya kambi.

Masharti Kuhusu Upеле

⁴⁷"Kama vazi lo lote lina maambukizo ya upele: likiwa ni vazi la sufu au kitani,⁴⁸lo lote lilihofumwa au kusokotwa likiwa la kitani au la sufu, ngozi yo yote au cho chote kilichotengenezwa kwa ngozi,⁴⁹tena kama maambukizo kwenye vazi, au ngozi, au lilihofumwa au kusokotwa, au kifaa cho chote cha ngozi, ni rangi ya kijani au nyekundu, huo ni upele unaoenea na ni lazima kuhani aonyeshwe.⁵⁰Kuhani atachunguza upele huo na

kikitenga kifaa hicho kwa siku saba.⁵¹Siku ya saba atakichunguza, kama upele umeenea kwenye nguo, au kifaa kilichofumwa au kusokotwa, au ngozi, kwa vyo vyote vile itumikavyo, ni upele uangamizao, kifaa hicho ni najisi.⁵²Ni lazima aichome hiyo nguo, ikiwa ni ya sufu ama kitani iliyofumwa ama kusokotwa ama chombo cho chote cha ngozi chenyе maambukizo kwa kuwa ni upele unaoangamiza, vyombo vyote ni lazima vichomwe moto.

⁵³"Lakini wakati kuhani atakapokichunguza na kuona kuwa ule upele haujaenea kwenye nguo iliyofumwa au kusokotwa au vifaa vya ngozi,⁵⁴ataagiza kwamba kifaa chenyе maambukizo kisafishwe. Kisha atakitenga kwa siku saba.⁵⁵Baada ya kifaa chenyе maambukizo kusafishwa, kuhani atakichunguza na kama upele hujaonyesha badiliko lo lote, hata kama haujaenea ni najisi. Choma kwa moto, kama upele umeenea upande mmoja au mwingine.⁵⁶Kama kuhani ataona kuwa ile alama imefifia baada ya kuoshwa, basi ataruaru sehemu iliyo ambukizwa ya nguo au ngozi au kifaa kilichofumwa au kusokotwa.⁵⁷Lakini kama ikijitokeza tena kwenye nguo au kitu kilichofumwa au kusokotwa, ama kifaa cha ngozi, kwamba ule upele unaenea, cho chote chenyе upele ni lazima kichomwe kwa moto.⁵⁸Nguo au kitu kilichofumwa au kusokotwa au kifaa cho chote cha ngozi ambacho kimesafishwa na kuondolewa upele, ni lazima kioshwe tena nacho kitakuwa safi."

⁵⁹Haya ni masharti kuhusu maambukizo ya upele kwenye mavazi ya sufu au kitani, yaliyofumwa ama kusokotwa, ama kifaa cho chote cha ngozi, kwa ajili ya kuvitangaza kuwa safi au najisi.

Kutakasa Kutoka Maambukizo ya Magonjwa ya Ngozi

14 BWANA akamwambia Mose, ²"Haya ndiyo masharti yamhusuyo mtu mgonjwa wakati wa kufanyiwa ibada ya utakaso wakati aletwapo kwa kuhani:³Kuhani atakwenda kumchunguza nje ya kambi. Kama mtu huyo atakuwa amepona ugonjwa wake wa ngozi wa kuambukiza,⁴kuhani ataagiza vitu vifuatavyo viletwe kwa ajili ya mtu atakayetakswa: ndege wawili safi walio hai, mti wa mwerezi, kitani nyekundu na hisopo.⁵Kisha kuhani ataagiza kwamba mmoja wa ndege wale achinjwe kwenye chungu chenyе maji safi.⁶Kisha kuhani atamchukua ndege aliye hai na kumtumbukiza

pamoja na mti wa mwerezi, kitani nyekundu na hisopo ndani ya damu ya yule ndege aliyechinjiwa kwenye maji safi.⁷Atamnyunyizia yule mwenye ugonjwa wa kuambukiza maji hayo mara saba na kumtangaza kuwa safi. Kisha atamwachia yule ndege aliye hai aende zake kwenye mashamba.

⁸"Huyo mtu atakayetakswa ni lazima afue nguo zake, anyoe nyewe zake zote, aoge kwa maji, ndipo atakapokuwa safi kwa desturi ya ibada. Baada ya hili anaweza kuingia kambini, lakini ni lazima acae nje ya hema lake kwa siku saba.⁹Siku ya saba ni lazima anyoe nyewe zake zote, yaani anyoe nyewe za kichwa, ndevu zake, kope zake na nyewe nyingine zote. Ni lazima afue nguo zake, aoge kwa maji naye atakuwa safi.

¹⁰"Siku ya nane, ni lazima alete kondoo waume wawili na kondoo mke mmoja wote wa mwaka mmoja wasio na dosari pamoja na sehemu tatu za kumi za efa moja^a za unga laini uliochanganywa na moja ya mafuta kwa ajili ya sadaka ya nafaka na logi moja^b ya mafuta.¹¹Kuhani atakayemtangaza kuwa safi atahitaji kumkabidhi mgonjwa aliyepona pamoja na sadaka zake zote mbele za BWANA katika ingilio la Hema la Kukutania.

¹²"Kisha kuhani atamchukua mmoja wa wale kondoo waume na kumtoa kuwa sadaka ya hatia pamoja na ile logi moja^c ya mafuta, ataviinua mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa.¹³Atamchinja huyo kondoo katika mahali patakatifu ambapo sadaka ya dhambi na ile ya kuteketezwa huchinjwa. Kama ilivyo sadaka ya dhambi, sadaka ya hatia ni ya kuhani, nayo ni takatifu sana.¹⁴Kuhani atachukua sehemu ya damu ya sadaka ya hatia na kuitia kwenye ncha ya sikio la kuume la yule atakayetakswa, kwenye kidole gumba cha mkono wa kuume na kidole kikubwa cha mguu wa kuume.¹⁵Kuhani atachukua sehemu ya ile logi ya mafuta, atamimina kwenye Kiganja cha mkono wake mwenyewe wa kushoto,¹⁶atachovya kidole chake cha mkono wa kuume kwenye mafuta yaliyoko kwenye Kiganja chake na kwa kidole hicho atamnyunyizia mtu yule anayetakswa mara saba mbele za BWANA.¹⁷Kuhani atampaka sehemu ya mafuta yaliyobaki kiganjani kwenye ncha ya sikio la

^a¹⁰ Sehemu tatu za kumi (3/10) za efa moja ni sawa na kilo tatu.

^b¹⁰ Logi moja ni sawa na lita 0.3, pia mstari wa 12.

^c¹² angalia b10 pia mstari wa 15,21,24

kuume la yule anayetakaswa, kwenye kidole gumba cha mkono wa kuume na kidole kikubwa cha mguu wa kuume, mahali pale pale alipompaka damu ya sadaka ya kuondoa hatia. ¹⁸Kuhani atayapaka mafuta yaliyobaki kwenye kiganja chake juu ya kichwa cha yule anayetakaswa na kufanya upatanisho kwa ajili yake mbele za BWANA.

¹⁹"Kisha kuhani atatoa dhabihu ya sadaka ya dhambi na kufanya upatanisho kwa ajili ya yule atakayetakaswa kutoka unajisi wake. Baada ya hayo, kuhani atachinja sadaka ya kuteketezwa ²⁰na kuitoa juu ya madhabahu, pamoja na sadaka ya nafaka ili kumfanyia upatanisho, naye atakuwa safi.

²¹"Hata hivyo, kama ni maskini na hawesi kupata vitu hivi, ni lazima achukue mwana-kondoo mmoja kama sadaka ya hatia ipate kuinuliwa ili kumfanyia upatanisho pamoja na sehemu ya kumi ya efa^d ya unga laini uliochanganywa na logi moja ya mafuta kwa ajili ya sadaka ya nafaka, ²²na hua wawili au makinda mawili ya njiwa, kile atakachowenza kupata, mmoja kwa sadaka ya dhambi na mwingine kwa sadaka ya kuteketezwa.

²³"Katika siku ya nane ni lazima avilete vitu hivyo kwa kuhani, kwa ajili ya kutakaswa kwake kwenye ingilio la Hema la Kukutania mbele za BWANA. ²⁴Kuhani atamchukua mwana-kondoo kwa ajili ya sadaka ya hatia pamoja na ile logi ya mafuta ya kuinuliwa mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa. ²⁵Atamchinja huyo mwana-kondoo kwa ajili ya sadaka ya hatia pia ataichukua sehemu ya damu yake na kuipaka kwenye ncha ya sikio la kuume la yule atakayetakaswa, ataipaka pia kwenye kidole gumba cha mkono wa kuume na kidole kikubwa cha mguu wa kuume. ²⁶Kuhani atamiminia sehemu ya mafuta kwenye kiganja chake cha mkono wa kushoto ²⁷na kwa kidole chake cha shahada cha mkono wa kuume atamnyunizia yule anayetakaswa yale mafuta yaliyo kwenye kiganja chake mara saba mbele za BWANA. ²⁸Atampaka mafuta yaliyobaki kwenye kiganja chake katika sehemu zote kama alivyompaka damu ya sadaka ya hatia, yaani kwenye ncha ya sikio la kuume la yule anayetakaswa, kwenye kidole gumba cha mkono wake wa kuume na kidole kikubwa cha mguu wa kuume. ²⁹Kuhani atayapaka mafuta yaliyobaki katika kiganja chake kwenye kichwa cha yule anayetakaswa

^{d21} sehemu moja ya efa ni sawa na lita 2

na kufanya upatanisho kwa ajili yake mbele za BWANA. ³⁰Kisha atatoa dhabihu wale hua ama yale makinda ya njiwa, ambayo mtu atawezza kuwapata, ³¹mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi na mwingine kuwa sadaka ya kuteketezwa, pamoja na sadaka ya nafaka. Kwa njia hii kuhani atafanya upatanisho mbele za BWANA kwa ajili ya yule anayetakaswa.

³²Haya ndiyo masharti kwa mtu ye yote mwenye ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza na ambaye hana uwezo wa kutoa sadaka za kawaida kwa ajili ya kutakaswa kwake.

Kutakaswa Upele

³³BWANA akamwambia Mose na Aroni, ³⁴"Mtakapoingia katika nchi ya Kanaani ambayo ninawapa kuwa milki yenu, nami nikaweka upele ueneao kwenye nyumba katika nchi ile, ³⁵ni lazima mwenye nyumba hiyo akamwambie kuhani, 'Nimeona kitu fulani kinachofanana na upele kwenye nyumba yangu. ³⁶Kuhani ataagiza vitu vyote vitolewe ndani ya nyumba kabla hajaenda kuchunguza kama ina ugonjwa huo ili kitu cho chote ndani ya nyumba kisitangazwe kuwa najisi. Baada ya hili kuhani ataingia ndani na kuikagua hiyo nyumba. ³⁷Atachunguza upele huo katika kuta za nyumba hiyo, nazo kama zina rangi ya kijani kibichi au wekundu na kuna mibonyeo ndani ya ukuta, ³⁸kuhani atatoka na kufunga mlango wa nyumba hiyo kwa siku saba. ³⁹Siku ya saba kuhani atarudi kuikagua nyumba. Kama upele umeenea juu ya kuta, ⁴⁰ataagiza kwamba mawe yote yaliyoambukizwa yaondolewe na kutupwa katika eneo lililo najisi nje ya mji. ⁴¹Kuta zote za ndani ya nyumba hiyo ni lazima zikwanguliwe na kifusi chake kitupwe mahali najisi nje ya mji. ⁴²Kisha watachukua mawe mengine na kujenga palipobomolewa kwa udongo mpya wa mfinyanzi na kuipiga nyumba hiyo lipu mpya.

⁴³"Ikiwa upele huo utatoka tena ndani ya ile nyumba baada ya mawe kuondolewa na nyumba kukwanguliwa na kuwekwa lipu mpya, ⁴⁴kuhani atakwenda kuikagua na kama upele umeenea ndani ya nyumba, basi ni upele uharibuo, nyumba hiyo ni najisi. ⁴⁵Ni lazima ibomolewe: mawe yake, mbao na lipu yake, vikatupwe nje ya mji mahali palipo najisi.

⁴⁶"Ye yote atakayeingia katika nyumba hiyo ikiwa imefungwa atakuwa najisi mpaka jioni.⁴⁷Ye yote atakayelala au kula ndani ya nyumba hiyo ni lazima afue nguo zake.

⁴⁸"Lakini ikiwa kuhani atakuja kuikagua na

kukuta kuwa upele haujaenea tena baada ya nyumba kupigwa lipu, ataitangaza nyumba ile kuwa safi, kwa sababu upele umekwisha.⁴⁹ Ili kuitakasa nyumba hiyo, mwenye nyumba ataleta ndege wawili, mti wa mwerezi, kitani nyekundu na hisopo.⁵⁰ Atamchinja mmoja wa wale ndege kwenye chungu chenye maji safi.⁵¹ Kisha atachukua mti wa mwerezi, hisopo, kitani nyekundu na ndege aliye hai na kuvitumbukiza ndani ya damu ya ndege aliyechinjwa pamoja na maji safi na kuinyunyizia nyumba ile mara saba.⁵² Ataitakasa nyumba kwa damu ya yule ndege, maji safi, ndege aliye hai, mti wa mwerezi, hisopo na kitani nyekundu.⁵³ Kisha atamwachia yule ndege aliye hai huru mashambani nje ya mji. Kwa njia hii atafanya upatanisho kwa ajili ya nyumba ile, nayo itakuwa safi."

⁵⁴ Haya ndiyo masharti kuhusu aina yo yote ya ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza, mwasho wo wote,⁵⁵ upele ndani ya nguo au ndani ya nyumba,⁵⁶ kwa uvimbe, vipele au kipaku king'aacho,⁵⁷ kupambanua wakati kitu fulani ni safi au najisi.

Haya ndiyo masharti kuhusu magonjwa ya ngozi ya kuambukiza na upele.

Kutokwa na Umajimaji Usababishao Unajisi

15 BWANA akawaambia Mose na Aroni,² Semeni na Waisraeli na mkawaambie: 'Wakati mtu ye yote anapotokwa na usaha mwilini, usaha huo ni najisi.³ Iwe kwamba unaendelea kutiririka kutoka mwilini mwake au umeziba, utamfanya kuwa najisi. Hivi ndivyo usaha wake utakavyomletea unajisi:

⁴ 'Kitanda cho chote atakacholala mtu mwenye kutokwa na usaha kitakuwa najisi na cho chote atakachokalia kitakuwa najisi.⁵ Ye yote atakayegusa kitanda chake ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji, naye atakuwa najisi mpaka jioni.⁶ Ye yote atakayeketi juu ya kitu cho chote alichokalia mwenye kutokwa na usaha, ni lazima afue nguo zake, aoge kwa maji naye atakuwa najisi mpaka jioni.

⁷ 'Ye yote atakayemgusa mtu mwenye kutokwa na usaha ni lazima afue nguo zake aoge kwa maji naye atakuwa najisi mpaka jioni.

⁸ 'Ikiwa mtu mwenye kutokwa na usaha atamtemea mate mtu ye yote ambaye ni safi, mtu huyo ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji, naye atakuwa najisi mpaka jioni.

⁹ 'Kila tandiko ambalo mtu huyo atalikalia wakati wa kupanda mnyama litakuwa najisi¹⁰ na ye yote atakayegusa kitu cho chote alichokuwa

amekalia atakuwa najisi mpaka jioni, ye yote atakayeinua vitu hivyo, ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji, naye atakuwa najisi mpaka jioni.

¹¹ 'Ye yote atakayegusa na mtu anayetokwa na usaha bila kunawa mikono yake kwa maji, ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji, naye atakuwa najisi mpaka jioni.

¹² 'Chungu cha udongo kitakachoguswa na mtu huyo ni lazima kivunjwe na kifaa cho chote cha mbao kitaoshwa kwa maji.

¹³ 'Wakati mtu atakapotakasika kutokwa usaha kwake, anapaswa kuhesabu siku saba za kawaida ya ibada ya utakaso, ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji safi, naye atatakasika.¹⁴ Siku ya nane, atachukua hua wawili au makinda mawili ya njiwa, aje mbele za BWANA kwenye ingilio la Hema ya Kukutania na kumpa kuhani.¹⁵ Kuhani atavitoa dhabihu, huyo mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi na huyo mwingine kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. Kwa njia hii atafanya upatanisho mbele za BWANA kwa ajili ya huyo mtu kwa sababu ya kutokwa usaha kwake.

¹⁶ 'Wakati mtu akitokwa na shahawa, ni lazima aoge mwili mzima kwa maji na atakuwa najisi mpaka jioni.¹⁷ Vazi lo lote ama ngozi yenye shahawa juu yake ni lazima ioshwe kwa maji na itakuwa najisi mpaka jioni.¹⁸ Ikiwa mtu atalala na mwanamke na kukawa na kutoka kwa shahawa, ni lazima wote waoge kwa maji nao watakuwa najisi mpaka jioni.

¹⁹ 'Ikiwa mwanamke atatokwa na damu ya kawaida ya mwezi, atakuwa najisi kwa siku saba na ye yote atakayemgusa atakuwa najisi mpaka jioni.

²⁰ 'Cho chote atakacholalia wakati wake wa hedhi kitakuwa najisi na cho chote atakachokikalia kitakuwa najisi.²¹ Ye yote atakayegusa kitanda chake ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji naye atakuwa najisi mpaka jioni.²² Ye yote atakayegusa cho chote atakachokalia ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji naye atakuwa najisi mpaka jioni.²³ Kiwe ni kitanda ama cho chote alichokuwa amekikalia, ikiwa mtu ye yote atakigusa atakuwa najisi mpaka jioni.

²⁴ 'Ikiwa mwanaume atalala naye na ile damu ya mwezi ikamgusa, atakuwa najisi kwa siku saba, kitanda cho chote atakachokilalia huyo mwanaume kitakuwa najisi.

²⁵ 'Ikiwa mwanamke atatokwa na damu kwa siku nyangi zaidi ya siku zake za mwezi au

amekuwa na damu inayoendelea zaidi ya kipindi chake, atakuwa najisi kwa kipindi chote cha shida hiyo, kama ilivyokuwa katika siku za hedhi yake.²⁶ Kitanda cho chote atakachokilalia huyo mwanamke wakati akiendelea kutokwa na damu kitakuwa najisi kama kilivyokuwa kitanda chake wakati wa siku zake za hedhi, cho chote atakachokilia kitakuwa najisi, kama wakati wake wa hedhi.²⁷ Ye yote agusaye vitu hivyo atakuwa najisi, ni lazima afue nguo zake na kuoga kwa maji naye atakuwa najisi mpaka jioni.

²⁸"Wakati atakapotakasika kutoka hedhi yake, ni lazima ahesabu siku saba na baada ya hapo atakuwa safi kwa kawaida ya ibada.²⁹ Siku ya name ni lazima achukue hua wawili au makinda mawili ya njiwa na kuyaleta kwa kuhani kwenye mlango wa Hema la Kukutania.³⁰ Kuhani atatoa dhabihu, huyo mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi na huyo mwengine kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. Kwa njia hii, atafanya upatanisho kwa ajili yake mbele za BWANA kwa sababu ya unajisi wa kutokwa damu kwake.

³¹"Ni lazima uwatenge Waisraeli kutokana na vitu ambavyo vinawafanya najisi, ili wasife katika unajisi wao kwa kunajisi makao yangu, ambayo yapo katikati yao."

³²Haya ni masharti kwa ajili ya mtu mwenye kutokwa na usaha, kwa ajili ya ye yote atakayetokwa na shahawa,³³ kwa ajili ya mwanamke katika siku zake za hedhi, kwa ajili ya mwanaume au mwanamke atokwaye na usaha na kwa ajili ya mwanaume alalaye na mwanamke ambaye ni najisi kwa kawaida ya ibada.

Siku ya Upatanisho

16 BWANA akasema na Mose baada ya kifo cha wana wawili wa Aroni waliokufa walipokaribia mbele za BWANA. ²BWANA akamwambia Mose: "Mwambie ndugu yako Aroni asije wakati wo wote atakavyo yeye ndani ya Patakatifu pa Patakatifu nyuma ya pazia mbele ya kiti cha rehema kile kilichoko juu ya sanduku la agano, la sivyo atakufa, kwa sababu huwa ninatokea ndani ya wingu juu ya kile kiti cha rehema.

³"Hivi ndivyo Aroni atakavyoingia katika mahali patakatifu: akiwa na fahali mchanga kwa ajili ya sadaka ya dhambi na kondoo mume kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa.⁴ Atavaa koti takatifu la kitani, pamoja na nguo za ndani za kitani, atafunga mshipi wa kitani kiunoni na

kuva a kilemba cha kitani. Haya ni mavazi matakatifu, kwa hiyo ni lazima aoge kwa maji kabla ya kuyavaa mavazi hayo.⁵ Atachukua mbuzi waume wawili kutoka kwa jumuiya ya Kiisraeli kwa ajili ya sadaka ya dhambi na kondoo mume kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa.

⁶"Aroni atamtoa huyo fahali kwa ajili ya sadaka yake ya dhambi ili afanye upatanisho kwa ajili yake mwenyewe na nyumba yake.⁷ Kisha atawachukua wale mbuzi waume wawili na kuwaleta mbele za BWANA kwenye ingilio la Hema la Kukutania.⁸ Atapiga kura kwa ajili ya hao mbuzi wawili, mmoja kwa ajili ya BWANA na mwengine kwa ajili ya Azazeli^a.⁹ Aroni atamleta yule mbuzi ambaye kura ya BWANA imemwanguka na kumtoa dhabihu kwa ajili ya sadaka ya dhambi.¹⁰ Lakini mbuzi aliyechaguliwa kwa kura kuwa wa Azazeli atatolewa akiwa hai mbele za BWANA atumike kwa kufanya upatanisho kwa kumwacha aende jangwani kama aliyebebeshwa dhambi.

¹¹"Aroni atamleta yule fahali kwa ajili ya sadaka ya dhambi yake mwenyewe ili kufanya upatanisho kwa ajili yake na nyumba yake, naye atamchinja huyo fahali kwa ajili ya sadaka ya dhambi yake mwenyewe.¹² Atachukua chetezo kilichojaa makaa yanayowaka kutoka madhabahuni mbele za BWANA na konzi mbili za uvumba laini uliosagwa vizuri wenye harufu na kuvipeleka nyuma ya pazia.¹³ Ataweka uvumba juu ya moto mbele za BWANA na moshi wa uvumba utafunika kile kiti cha rehema kilicho juu ya Ushuhuda, ili kwamba asife.¹⁴ Atachukua sehemu ya damu ya fahali na kwa kidole chake atanyuniza sehemu ya mbele ya kiti cha rehema, kisha atanyuniza sehemu ya hiyo damu kwa kidole chake mara saba mbele ya kiti cha rehema.

¹⁵Kisha atamchinja mbuzi wa sadaka ya dhambi kwa ajili ya watu na kuichukua damu yake nyuma ya pazia aifanyie kama alivyofanya kwa damu ya fahali: Atanyuniza juu ya kiti cha rehema na mbele yake.¹⁶ Kwa njia hii atafanya upatanisho kwa ajili ya Patakatifu pa Patakatifu kwa sababu ya unajisi na uasi wa Waisraeli, kwa dhambi zao zo zote. Atafanya hivyo kwa ajili ya Hema la Kukutania ambalo liko mionganoni mwao katikati ya unajisi wao.¹⁷ Mtu ye yote haruhusiwi kuwa ndani ya Hema la Kukutania kuanzia wakati Aroni anapoingia kufanya upatanisho

^a⁸ "Azazeli" hapa maana yake 'Mbuzi wa kubebeshwa dhambi.'

katika Patakatifu pa Patakatifu mpaka atakapotoka nje, baada ya kujifanyia upatanisho yeye mwenyewe, nyumba yake pamoja na jumuiya yote ya Israeli.

¹⁸"Kisha atatoka kuja kwenye madhabahu ile ilio mbele za BWANA na kufanya upatanisho kwa ajili yake. Atachukua sehemu ya damu ya fahali na sehemu ya damu ya mbuzi na kuiweka kwenye pembe za madhabahu. ¹⁹Atanyuniza baadhi ya hiyo damu juu ya madhabahu kwa kidole chake mara saba ili kuitakasa na kuiweka wakfu kutokana na unajisi wa Waisraeli.

²⁰Aroni atakapokuwa amemaliza kufanya upatanisho kwa ajili ya Patakatifu pa Patakatifu, Hema la Kukutania na madhabahu, atamleta mbele yule mbuzi aliye hai. ²¹Ataweka mikono yake miwili juu ya kichwa cha mbuzi aliye hai na kuungama juu yake uovu wote na uasi wa Waisraeli pamoja na dhambi zao zote, kisha kuziweke juu ya kichwa cha huyo mbuzi. Atamwachia huyo mbuzi akimbilie jangwani kwa uangalizi wa mtu aliyepewa wajibu huo. ²²Yule mbuzi atachukua juu yake dhambi zao zote mpaka mahali pasipo na watu na yule mtu atamwachia akimbilie jangwani.

²³"Kisha Aroni atakwenda ndani ya Hema la Kukutania na kuvua yale mavazi ya kitani aliyyavava kabla ya kuingia katika Patakatifu pa Patakatifu, naye atayaacha pale. ²⁴Ataoga kwa maji mahali patakatifu na kuvaa mavazi yake ya kawaida. Kisha atatoka na kutoa dhabihu ya sadaka ya kuteketezwa kwa ajili yake na sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya watu, ili kufanya upatanisho kwa ajili yake na kwa ajili ya watu. ²⁵Pia atachoma mafuta ya mnyama wa sadaka ya dhambi juu ya madhabahu.

²⁶"Yule mtu anayemwachia yule mbuzi wa Azazeli ni lazima afue nguo zake na kuoga kwa maji, baadaye anaweza kuingia kambini. ²⁷Yule fahali na mbuzi aliyetolewa kwa ajili ya sadaka za dhambi, ambao damu yao ilikuwa imeletwa Patakatifu pa Patakatifu kwa ajili ya kufanya upatanisho, ni lazima watolewe nje ya kambi, ngozi zao, nyama na matumbo yake pamoja na mavi vitateketezwa kwa moto. ²⁸Mtu atakayevichoma ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji baadaye atawenza kuingia kambini.

²⁹"Hili litakuwa agizo la kudumu kwa ajili yenu: Katika siku ya kumi ya mwezi wa saba ni lazima mfunge wala msifanye kazi yo yote akiwa mzaliwa au mgeni anayeishi mionganoni mwenu, ³⁰kwa sababu siku hii upatanisho utafanyika kwa

ajili yenu ili kuwatakasa. Kisha, mbele ya BWANA, mtakuwa safi kutokana na dhambi zenu zote. ³¹Ni sabato ya mapumziko, ni lazima mfunge, ni agizo la kudumu. ³²Kuhani ambaye ametiwa mafuta na kuwekwa wakfu ili kuingia mahali pa baba yake kama kuhani mkuu atafanya upatanisho. Atavaa mavazi matakatifu ya kitani ³³na kufanya upatanisho kwa ajili ya Patakatifu pa Patakatifu, Hema la Kukutania na madhabahu, pia kwa ajili ya makuhani pamoja na jumuiya yote ya watu.

³⁴"Hili litakuwa agizo la kudumu kwa ajili yenu. Upatanisho utafanywa mara moja tu kwa mwaka kwa ajili ya dhambi zote za Waisraeli."

Ndivyo ilivyofanyika, kama vile BWANA alivyomwamuru Mose.

Kunywa Damu Kumekatazwa

17 BWANA akamwambia Mose, ²"Sema na Aroni na wanawe pamoja na Waisraeli wote uwaambie: 'Hili ndilo BWANA aliloagiza: ³Mwisraeli ye yote atakayetoa dhabihu ya maksai, mwana-kondoo au mbuzi ndani ya kambi au nje yake ⁴badala ya kuileta kwenye ingilio la Hema la Kukutania ili kuileta kama sadaka kwa BWANA mbele ya maskani ya BWANA, mtu huyo atahesabiwa kuwa na hatia ya kumwaga damu na ni lazima akatiliwe mbali na watu wake. ⁵Hii ni ili kwamba Waisraeli wamletee BWANA dhabihu wanazozifanya sasa mahali pa wazi mashambani. Ni lazima wazilete kwa makuhani, yaani, kwa BWANA, katika ingilio la Hema la Kukutania na kutoa dhabihu kama sadaka za amani. ⁶Kuhani atanyuniza damu kwenye madhabahu ya BWANA katika ingilio la Hema la Kukutania na kuyateketeza mafuta ya hiyo dhabihu kuwa harufu nzuri ya kumpendezza BWANA. ⁷Hawatatoa kamwe dhabihu zao kwa sanamu za mbuzi ambazo wamekuwa wakijifanyia nazo ukahaba. Hili litakuwa agizo la kudumu kwao na kwa ajili ya vizazi vijavyo.'

⁸"Waambie: 'Mwisraeli ye yote au mgeni ye yote anayeishi mionganoni mwao atakayetoa sadaka ya kuteketezwa au dhabihu ⁹na bila kuileta kwenye ingilio la Hema la Kukutania ili kutoa dhabihu kwa BWANA, mtu huyo ni lazima akatiliwe mbali na watu wake.

¹⁰" 'Mwisraeli ye yote au mgeni anayeishi mionganoni mwao ambaye hunywa damu yo yote, nitakuwa kinyume cha mtu huyo atakayekunywa damu na kumkatilia mbali na watu wake. ¹¹Kwa kuwa uhai wa kiumbe uko ndani ya damu nami

nimewapa hiyo damu ili mfanyie upatanisho kwa ajili yenu wenyewe juu ya madhabahu, damu ndiyo ifanyayo upatanisho kwa ajili ya maisha ya mtu. ¹²Kwa hiyo, ninawaambia Waisraeli, "Hakuna hata mmoja wenu anayeruhusiwa kunywa damu, wala mgeni anayeishi mionganii mwenu haruhusiwi kunywa damu."

¹³" Mwisraeli ye yote au mgeni anayeishi mionganii mwenu ambaye atamwinda mnyama au ndege anayeruhusiwa kuliwa ni lazima aimwage damu na kuifunika kwa udongo, ¹⁴kwa sababu uhai wa kila kiumbe ni katika damu yake. Ndiyo sababu nimewaambia Waisraeli, "Kamwe msinywe damu ya kiumbe cho chote, kwa sababu uhai wa kila kiumbe ni katika damu yake, ye yote atakayekunywa damu ni lazima akatiliwe mbali."

¹⁵" Mtu ye yote, awe mzaliwa au mgeni ambaye atakula mzoga wa kitu cho chote ama kilichouawa na wanyama mwitu ni lazima afue nguo zake na aoge kwa maji, naye atakuwa najisi kwa kawaida ya ibada mpaka jioni, kisha atakuwa safi. ¹⁶Lakini kama hakufua nguo zake na kuoga, atakuwa na hatia kwa kosa hilo.

Uhusiano wa kukutana Kimwili Kinyume cha Sheria

18 BWANA akawmambia Mose, ²"Sema na Waisraeli uwaambie: 'Mimi ndimi BWANA wenu. ³Msifanye kama wafanyavyo huko Misri, mahali mlipokuwa mnaishi, wala msifanye kama wanavyofanya katika nchi ya Kanaani, mahali ninapowapeleka. Msifuate matendo yao. ⁴Ni lazima mzitii sheria zangu, nanyi iweni waangalifu kuzifuata amri zangu. Mimi ndimi BWANA wenu. ⁵Mzishike amri zangu na sheria zangu kwa maana mtu anayezitii ataishi kwa hizo, Mimi ndimi BWANA.

⁶" 'Hakuna mtu awaye yote atakayemsogelea ndugu wa karibu ili kukutana naye kimwili. Mimi ndimi BWANA.

⁷" 'Usimvunje heshima baba yako kwa kukutana kimwili na mama yako. Yeye ni mama yako, usiwe na mahusiano kama hayo naye.

⁸" 'Usikutane kimwili na mke wa baba yako, hiyo itamvunja heshima baba yako.

⁹" 'Usikutane kimwili na dada yako, wala binti wa baba yako, au binti wa mama yako, awe amezaliwa katika nyumba hiyo au mahali pengine.

¹⁰" 'Usikutane kimwili na binti wa mwanaao ama binti wa binti yako, utajivunja heshima.

¹¹" 'Usikutane kimwili na binti wa mke wa

baba yako, aliyezaliwa na baba yako, huyo ni dada yako.

¹²" 'Usikutane kimwili na dada wa baba yako, ni ndugu wa karibu wa baba yako.

¹³" 'Usikutane kimwili na dada wa mama yako, kwa sababu ni ndugu wa mama yako wa karibu.

¹⁴" 'Usimvunje heshima ndugu wa baba yako, kwa kukutana kimwili na mke wake, yeye ni shangazi yako.

¹⁵" 'Usikutane kimwili na mke wako, yeye ni mke wa mwanaao, usiwe na mahusiano kama hayo naye.

¹⁶" 'Usikutane kimwili na mke wa kaka yako, utamvunja heshima kaka yako.

¹⁷" 'Usikutane kimwili na mwanamke kisha na binti yake. Usikutane kimwili na binti wa mwanawee au binti wa binti yake. Hao ni ndugu zake wa karibu, huo ni uovu.

¹⁸" 'Usimchukue dada wa mke wako kuwa mke mwenza na kukutana naye kimwili wakati bado mke wako anaishi.

¹⁹" 'Usimsogelee mwanamke ili kukutana naye kimwili wakati wa unajisi wa siku zake za mwezi.

²⁰" 'Usikutane kimwili na mke wa jirani yako na kujitia naye unajisi.

²¹" 'Usimtoe mtoto wako ye yote awe kafara kwa mungu Moleki, kamwe usilinajisi jina la Mungu wako. Mimi ndimi BWANA.

²²" 'Usikutane kimwili na mwanaume kama mtu akutanaye na mwanamke, hilo ni chukizo.

²³" 'Usikutane kimwili na mnyama na kujitia unajisi kwake. Mwanamke asijipeleke kwa mnyama ili kukutana naye kimwili, huo ni upotovu.

²⁴" 'Msijitie unajisi kwa njia yo yote katika hizi, kwa sababu hivi ndivyo mataifa nitakayoyafukuza mbele yenu yalivyojitia najisi.

²⁵Hata nchi ikatiwa unajisi, hivyo nikaiadhibu kwa dhambi zake nayo nchi ikawataapika wakazi wake. ²⁶Lakini ni lazima uzitunze amri zangu na sheria zangu. Mzaliwa na wageni waishio mionganii mwenu kamwe wasifanye mambo yo yote ya machukizo haya, ²⁷kwa kuwa mambo haya yote yalifanywa na watu walioishi katika nchi hii kabla yenu na nchi ikawa najisi. ²⁸Kama mkiinajisi nchi, itawataapika kama ilivyowataapika mataifa yaliyowatangulia.

²⁹" 'Kila mtu atakayefanya mojawapo ya machukizo haya, watu hao ni lazima wakatiliwe mbali na watu wao. ³⁰Shikeni maagizo yangu wala msifuate desturi za machukizo yo yote

yaliyofanywa kabla hamjafika katika nchi hii na kujitia unajisi kwa hayo. Mimi ndimi BWANA wako.' "

Sheria Mbalimbali

19 BWANA akamwambia Mose, ²'Sema na kusanyiko lote la Israeli na uwaambie: 'Iweni watakatifu kwa sababu Mimi ni Mtakatifu, BWANA wenu niliye mtakatifu.

³" 'Kila mmoja wenu ni lazima amheshimu mama yake na baba yake, pia ni lazima kuzishika Sabato zangu. Mimi ndimi BWANA wenu.

⁴" 'Msiabudu sanamu wala msijitengenezee miungu ya shaba. Mimi ndimi BWANA wenu.

⁵" 'Mnapotoa dhabihu ya sadaka ya amani kwa BWANA, toeni kwa namna ambayo itakubaliwa kwa niaba yenu. ⁶Sadaka hiyo italiwa siku iyo hiyo mnayoitoa au kesho yake, cho chote kitakachobaki hadi siku ya tatu lazima kiteketezwe kwa moto. ⁷Kama sehemu yo yote ya sadaka hiyo italiwa siku ya tatu itakuwa si safi nayo haitakubaliwa. ⁸Ye yote atakayekula atawajibishwa kwa sababu amenajisi kitu kilicho kitakatifu kwa BWANA, mtu huyo lazima akatiliwe mbali na watu wake.

⁹" 'Wakati uvunapo mavuno ya nchi yako, usivune hadi kwenye mipaka ya shamba lako, wala usikusanye mabaki ya mavuno yako. ¹⁰Usirudi mara ya pili katika shamba lako la mizabibu wala usiokote zabibu zilizoanguka chini. Ziache kwa ajili ya maskini na mgeni. Mimi ndimi BWANA wako.

¹¹" 'Usiibe.

" 'Usiseme uongo.

" 'Msidanganyane.

¹²" 'Usiape kwa uongo kwa jina langu na hivyo kulinajisi jina la Mungu wako. Mimi ndimi BWANA.

¹³" 'Usimdhulumu wala kumwibia jirani yako.

" 'Usishikillie mshahara wa kibarua usiku kucha hadi asubuhi.

¹⁴" 'Usimlaani kiziwi wala usiweke kikwazo mbele ya kipofu, lakini umche Mungu wako. Mimi ndimi BWANA.

¹⁵" 'Usipotoshe haki, usionyeshe kumpendelea maskini wala upendeleo kwa mwenye cheo, bali mwamulie jirani yako kwa haki.

¹⁶" Usiende huko na huko ukieneza uchochezni miongoni mwa watu wako.

" 'Usifanye kitu cho chote kile kinachohatarisha maisha ya jirani yako. Mimi

ndimi BWANA.

¹⁷" 'Usimchukie ndugu yako moyoni mwako. Karipia jirani yako kwa uwazi ili usishiriki hatia yake.

¹⁸" 'Usijilipizie kisasi wala kuwa na kinyongo dhidi ya mmoja wa jamaa yako, lakini mpende jirani yako kama unavyojipenda wewe mwenyewe. Mimi ndimi BWANA..

¹⁹" 'Mtazishika amri zangu.

" 'Usiwaache wanyama wako wa kufugwa wakazaana na wengine wa aina tofauti.

" 'Usipande mbegu za aina mbili katika shamba lako, ambazo zinaweza kuenezeana chavua na kuchanganya ile asili yake.

" 'Usivae nguo iliyofumwa kwa nyuzi za aina mbili tofauti.

²⁰" 'Kama mwanaume atakutana kimwili na mwanamke ambaye ni msichana mtumwa aliyeposwa na mwanaume mwingine, lakini ambaye hajakombolewa wala hajapewa uhuru, lazima iwepo adhabu. Hata hivyo hawatauawa, kwa sababu msichana alikuwa bado hajaachwa huru. ²¹Hata hivyo huyo mtu lazima alete kondoo mume kwenye ingilio la Hema la Kukutania kwa ajili ya sadaka ya hatia kwa BWANA. ²²Pamoja na kondoo mume wa sadaka ya hatia kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake mbele za BWANA kwa ajili ya dhambi aliyatenda, naye atasamehewa dhambi yake.

²³" 'Mtakapoingia katika hiyo nchi na kupanda aina yo yote ya mti wa matunda, hesabuni matunda yake kama yaliyokatazwa. Kwa miaka mitatu mtayahesabu kwamba yamekatazwa, hayataliwa. ²⁴Katika mwaka wa nne matunda yote ya mti huo yatakuwa matakatifu, sadaka ya sifa kwa BWANA. ²⁵Bali katika mwaka wa tano mnawenza kula matunda ya mti huo. Kwa njia hii mavuno yenu yataongezwa. Mimi ndimi BWANA wako.

²⁶" 'Msile nyama yo yote yenyen damu ndani yake.

" 'Msifanye uaguzi wala uchawi.

²⁷" 'Nywele za kichwa zisikatwe denge wala kunyoya pembe za ndevu zenu.

²⁸" 'Msichanje chale miili yenu kwa ajili ya mfu wala msijichore alama juu ya miili yenu. Mimi ndimi BWANA.

²⁹" 'Usimdhililishe binti yako kwa kumfanya kahaba, la sivyo nchi itageukia ukahaba na kujaa uovu.

³⁰" 'Shika Sabato zangu na kuheshimu mahali pangu patakatifu. Mimi ndimi BWANA.

³¹" 'Msiwaendee waaguzi, wala msitafute

wapunga pepo, kwa maana vitawanajisi. Mimi ndimi BWANA Mungu wako.

³²" 'Uwapo mbele ya mzee usimame, kuonyesha heshima kwa wazee, nawe umche Mungu wako. Mimi ndimi BWANA.

³³Wakati mgeni anaishi pamoja nawe katika nchi yako, usimnyanyase. ³⁴Mgeni anayeishi pamoja nawe ni lazima umtendee kama mmoja wa wazawa wa nchi yako. Mpende kama unavyojipenda mwenyewe, kwa maana ulikuwa mgeni katika nchi ya Misri. Mimi ndimi BWANA Mungu wako.

³⁵" 'Usitumie vipimo vyta udanganyifu unapopima urefu, kupima uzito wala kupima wingi. ³⁶Tumia mizani halali, mawe ya kupimia uzito halali, efa^a halali na hini^b halali. Mimi ndimi BWANA wako, ambaye alikutoa katika nchi ya Misri.

³⁷" 'Shika amri zangu zote na sheria zangu zote, nawe uzifuate. Mimi ndimi BWANA.' "

Adhabu Kwa Ajili ya Dhambi

20 BWANA akamwambia Mose, ²"Sema na wana wa Israeli: 'Mwisraeli ye yote au mgeni anayeishi katika Israeli ambaye atamtoa ye yote mionganoni mwa watoto wake kuwa sadaka kwa mungu Moleki, mtu huyo lazima auawe. Watu wa jumuiya hiyo watamkatilia mbali, watampiga kwa mawe. ³Mimi nitaelekeza uso wangu dhidi ya mtu huyo, nami nitamkatilia mbali na watu wake. Kwa maana kwa kumtoa mmoja wa watoto wake kwa mungu Moleki, amenajisi madhabahu yangu na kulinajisi jina langu takatifu. ⁴Ikiwa watu wa jumuiya watafumba macho wakati mtu huyo anapomtoa mmoja wa watoto wake kwa mungu Moleki, nao wakaacha kumwua, ⁵mimi nitaelekeza uso wangu dhidi ya mtu huyo pamoja na jamaa yake, nami nitawakatilia mbali yeye na watu wote walofanya ukahaba na Moleki.

⁶" 'Mimi nitaelekeza uso wangu dhidi ya mtu anayewaendea waaguzi na wenye pepo kwa kujifanyia ukahaba kwa kuwafuata hao waaguzi na wenye pepo, nami nitamkatilia mbali na watu wake.

⁷" 'Jitakaseni basi, nanyi iweni watakatifu, kwa sababu mimi ndimi BWANA, Mungu wenu.

⁸Shikeni amri zangu na kuzifuata. Mimi ndimi BWANA, niwafanyaye ninyi watakatifu.

^a³⁶ "Efa" kilikuwa kipimo cha vitu vikavu.

^b³⁶ "Hini" kilikuwa kipimo cha vitu majimaji.

⁹" 'Ikiwa mtu ye yote atamlaani baba yake au mama yake, lazima auawe. Amemlaani baba yake au mama yake, damu yake itakuwa juu ya kichwa chake mwenyewe.

¹⁰" 'Ikiwa mtu atazini na mke wa mtu mwengine, yaani, mke wa jirani yake, wazinzi hao wawili lazima wauawe.

¹¹" 'Kama mtu atakutana kimwili na mke wa baba yake, hakumheshimu baba yake. Mwanaume huyo na mwanamke huyo wote wauawe, damu yao itakuwa juu ya vichwa vyao wenyewe.

¹²" 'Ikiwa mtu atakutana kimwili na mke wa mwanawе lazima wote wawili wauawe. Walichokifanya ni upotovu, damu yao itakuwa juu ya vichwa vyao wenyewe.

¹³" 'Kama mwanaume akikutana kimwili na mwanaume mwenzake kama vile mwanaume afanyakayo na mwanamke, wanaume hao wawili wamefanya lillio chukizo sana. Lazima wauawe, nayo damu yao itakuwa juu ya vichwa vyao wenyewe.

¹⁴" 'Ikiwa mwanaume ataoa binti pamoja na mama yake, huo ni uovu. Wote watatu ni lazima wachomwe moto, ili kwamba pasiwepo na uovu katikati yenu.

¹⁵" 'Kama mwanaume akikutana kimwili na mnyama, ni lazima auawe, pia ni lazima mnyama huyo auawe.

¹⁶" 'Kama mwanamke atamsogelea mnyama kukutana naye kimwili, mwueni mwanamke huyo pamoja na mnyama pia. Lazima wauawe, damu yao itakuwa juu ya vichwa vyao wenyewe.

¹⁷" 'Ikiwa mtu anamwoa dada yake, binti aliyezaliwa na baba yake au mama yake, nao wakakutana kimwili, ni aibu. Lazima wakatiliwe mbali machoni pa watu wao. Huyo mwanaume amemwaibisha dada yake, hivyo atawajibika kwa ajili ya uovu huo.

¹⁸" 'Ikiwa mwanaume atalala na mwanamke aliye katika hedhi yake na kukutana naye kimwili, amefunua mtiririko wa hedhi yake, naye huyo mwanamke amejifunua uchi wake. Wote wawili lazima wakatiliwe mbali na watu wao.

¹⁹" 'Usikutane kimwili na dada wa mama yako wala wa baba yako, kwa maana hilo litamwaibisha jamaa wa karibu, ninyi wawili mtawajibika kwa ajili ya uovu huo.

²⁰" 'Ikiwa mwanaume atakutana kimwili na shangazi yake, huyo amemwaibisha mume wa huyo shangazi. Nao watawajibika kwa ajili ya uovu huo, nao watakuwa bila kuzaa mtoto.

²¹" 'Ikiwa mwanaume ataoa mke wa ndugu

yake, hili ni tendo lichafu, amemwaibisha ndugu yake. Nao hawatazaa mtoto.

²² 'Shika amri na sheria zangu zote na kuzifuata, ili kwamba katika nchi ninayowaleta kuishi isiwataapike. ²³Kamwe msiishi kwa kufuata desturi za mataifa nitakayoyafukuza mbele yenu. Kwa sababu walifanya mambo haya yote, nami nikachukizwa sana nao. ²⁴Lakini niliwaambia, "Mtaimiliki nchi yao, nitawapa ninyi kuwa urithi, nchi inayotiririka maziwa na asali." Mimi ndimi BWANA wenu, ambaye amewatenga kutoka katika mataifa.

²⁵ 'Kwa hiyo, ninyi lazima mweze kutofautisha kati ya wanyama walio safi na wasio safi pia kati ya ndege wasio safi na walio safi. Msijitie unajisi kutokana na mnyama ye yote au ndege wala kitu cho chote kitambaacho juu ya ardhi, vile ambavyo nimevitenga kuwa najisi kwa ajili yenu. ²⁶Mtakuwa watakatifu kwangu, kwa sababu Mimi, BWANA, ni mtakatifu, nami nimewatenga kutoka katika mataifa kuwa wangu mwenyewe.

²⁷ 'Mwanaume au mwanamke ambaye ni mwaguzi au mwenye kupunga pepo mionganoni mwenu lazima auwe. Mtawapiga kwa mawe, nayo damu yao itakuwa juu ya vichwa vyao wenyewe.' "

Sheria Kwa Ajili ya Makuhani

21 BWANA akamwambia Mose, "Sema na makuhani, wana wa Aroni, uwaambie: 'Kwa utaratibu wa kiibada kamwe kuhani asijitie unajisi kwa ajili ya kugusa maiti ya mtu wake ye yote, ²isipokuwa maiti ya jamaa yake wa karibu, kama vile mama yake au baba yake, mwanawewe au binti yake, ndugu yake, ³au dada yake asiyolewa ambaye anamtegemea kwa kuwa hana mume, kwa ajili ya hao aweza kugusa maiti na kujitia unajisi. ⁴Kamwe asijitie unajisi mwenyewe kutokana na wale watu ambaa anahusiana nao kwa kuoana na hivyo kujitia unajisi.'

⁵ 'Kamwe makuhani wasinyoe nywele za vichwa vyao wala wasinyoe pembeni mwa ndevu zao au kuweka chale kwenye miili yao. ⁶Lazima wawe watakatifu kwa Mungu wao na kamwe wasilinajisi jina la Mungu wao. Kwa sababu ndio wanaotoa sadaka za kuteketezwa kwa moto, kwa BWANA, chakula cha Mungu wao, hivyo lazima wawe watakatifu.'

⁷ 'Kamwe wasioe wanawake waliojinajisi kwa ukahaba au waliopewa talaka na waume wao, kwa sababu makuhani ni watakatifu kwa

Mungu wao. ⁸Waoneni kuwa watakatifu, kwa sababu ndio wanaotoa chakula cha Mungu wenu. Kumbukeni kuwa ni watakatifu, kwa sababu Mimi BWANA ni mtakatifu, Mimi niwfanyaye ninyi watakatifu.

⁹ 'Ikiwa binti wa kuhani amejitia unajisi kwa kufanya ukahaba, anamwaibisha baba yake, lazima achomwe kwa moto.

¹⁰ 'Kuhani mkuu, aliye mionganoni mwa ndugu zake, ambaye amekwisha kutiwa mafuta kwa kumiminiwa juu ya kichwa chake na ambaye amewekwa wakfu kuva mavazi ya ukahuni, kamwe asiache nywele zake bila kufunikwa wala asirarue nguo zake. ¹¹Kamwe asijitie ndani mahali penye maiti. Kamwe asijitie unajisi, hata kwa ajili ya baba yake au mama yake, ¹²wala asiondoke mahali patakatifu pa Mungu wake au kupanajisi, kwa sababu amewekwa wakfu kwa kupakwa mafuta ya Mungu wake. Mimi ndimi BWANA.

¹³ 'Mwanamke atakayemwoa ni lazima awe bikira. ¹⁴Kamwe asimwoe mjane au mwanamke aliyepewa talaka, wala mwanamke aliyejinajisi kwa ukahaba, bali atamwoa tu bikira kutoka mionganoni mwa watu wake, ¹⁵hivyo hatawatia unajisi watoto wake mionganoni mwa watu wake. Mimi ndimi BWANA, niwfanyaye mtakatifu.'

¹⁶BWANA akamwambia Mose, ¹⁷"Mwambie Aroni: 'Kwa vizazi vijavyo hakuna mzao wako mwenye dosari atakayekaribia kutoa chakula cha Mungu wake. ¹⁸Hakuna mtu mwenye dosari yo yote awezaye kukaribia: hakuna mtu aliye kipofu au kiwete, au aliyebaribika uso au asiye na viungo kamili, ¹⁹hakuna mtu mwenye mguu au mkono uliolemaa, ²⁰au mwenye kibiongo au aliyedumaa, au aliye na tatizo la macho, au aliye na uvimbe wenyе usaha au majipu au aliyehasiwa. ²¹Hakuna mzao wa kuhani Aroni mwenye kilema cho chote atakayekaribia kutoa sadaka kwa BWANA ya kuteketezwa kwa moto. Kama ana kilema, kamwe asikaribie kutoa chakula cha Mungu wake. ²²Anawea kula chakula kitakatifu sana cha Mungu wake, pia hata chakula kitakatifu, ²³lakini kwa sababu ya kilema chake, kamwe asikaribie karibu na pazia wala kukaribia madhabahu, asije akanajisi mahali patakatifu pangu. Mimi ndimi BWANA, niwfanyaye watakatifu.'

²⁴Basi Mose akamwambia Aroni jambo hili na wanawewe pamoja na Waisraeli wote.

*Matumizi ya Sadaka Takatifu***22**

BWANA akamwambia Mose,
²Mwambie Aroni na wanawe kushughulikia kwa uangalifu sadaka takatifu Waisraeli wanazoziweka wakfu kwangu, ili wasilinajisi jina langu takatifu. Mimi ndimi BWANA.

³Waambie: 'Katika vizazi vijavyo, ikiwa ye yote wa wazao wako ni najisi kwa taratibu za kiibada, naye akakaribia sadaka takatifu Waisraeli wanazoziweka wakfu kwa BWANA, mtu huyo lazima akatiliwe mbali na uso wangu. Mimi ndimi BWANA.

⁴ 'Ikiwa mzao wa Aroni ana ugonjwa wa ngozi unaoambukiza au anatokwa na usaha mwilini, hawezu kula sadaka takatifu mpaka atakasike. Vile vile atakuwa najisi ikiwa atagusa kitu cho chote kilichotiwa unajisi kwa kugusa maiti au mtu aliyetokwa na shahawa, ⁵au ikiwa atagusa kitu cho chote kitambaacho hicho kimfanyacho mtu najisi, au mtu ye yote awezaye kumtia unajisi, unajisi uwao wote. ⁶Mtu anayegusa kitu cho chote cha aina hiyo atakuwa najisi mpaka jioni. Kamwe hatakula sadaka yo yote takatifu mpaka yeye mwenyewe awe ameoga kwa maji. ⁷Wakati juu linapotua, atakuwa safi na baada ya hilo anaweza kula sadaka takatifu, kwa kuwa ni vyakula vyake. ⁸Kamwe asile nyama ya mzoga wala iliyoraruliwa na wanyama pori, naye akatiwa unajisi kwa hilo. Mimi ndimi BWANA.

⁹ 'Makuhani lazima washike maagizo yangu ili wasiwe na hatia wakafa kwa kuyadharau. Mimi ndimi BWANA ninayewafanya watakatifu.

¹⁰ 'Hakuna mtu ye yote asiye wa jamaa ya kuhani anayeruhusiwa kula sadaka takatifu, wala mgeni wa kuhani au mfanyakazi wake haruhusiwi kuila. ¹¹Lakini ikiwa kuhani amenunua mtumwa kwa fedha, au mtumwa amezaliwa katika nyumba ya kuhani huyo, mtumwa huyo aweza kula chakula cha huyo kuhani. ¹²Ikiwa binti wa kuhani ameolewa na mtu asiye kuhani, binti huyo haruhusiwi kula cho chote cha matoleo matakatifu. ¹³Lakini ikiwa binti wa kuhani amekuwa mjane au amepewa talaka, naye hana watoto, naye akarudi kuishi na jamaa ya baba yake kama wakati wa usichana wake, binti huyo anaweza kula chakula cha baba yake. Hata hivyo, mtu asiyeruhusiwa hawezu kula cho chote katika chakula hiki.

¹⁴ 'Ikiwa mtu ye yote amekula sadaka takatifu kwa makosa, lazima atoe malipo ya sadaka hiyo kwa kuhani na kuongeza sehemu

moja ya tano ya thamani ya sadaka hiyo. ¹⁵Kamwe makuhani wasiinajisi sadaka takatifu ambayo Waisraeli wameitoa kwa BWANA ¹⁶kwa kuwaruhusu kuzila sadaka hizo takatifu na hivyo kuwaleta hatia ya kudaiwa malipo. Mimi ndimi BWANA niwafanyaye watakatifu.' "

Dhabihu Zisizokubalika

¹⁷BWANA akamwambia Mose, ¹⁸Sema na Aroni, wanawe na Waisraeli wote na uwaambie: 'Ikiwa mmoja wenu, aliye Mwisraeli au mgeni anayeishi katika nchi ya Israeli, atatoa matoleo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa kwa moto kwa BWANA, iwe kutimiza nadhiri au kuwa sadaka ya hiari, ¹⁹lazima mtoe mnyama mume asiye na dosari akiwa ng'ombe, mbuzi au kondoo ili kwamba aweze kukubalika kwa niaba yako. ²⁰Kamwe usitoe kitu cho chote chenye dosari kwa sababu hakitakubaliwa kwa niaba yako. ²¹Mtu ye yote aletapo sadaka ya amani kwa BWANA kutoka kundi la ngo'mbe au mbuzi ili kutimiza nadhiri maalum au sadaka ya hiari, lazima sadaka hiyo isiwe na dosari au waa ili ikubalike. ²²Kamwe usimtolee BWANA mnyama aliye kipofu, aliyejeruhiwa wala aliye kilema, au cho chote kilicho na uvimbe, chenye upele au chenye vidonda vinavyotoka usaha. Kamwe cho chote cha aina hii kisiwekwe juu ya madhabahu kuwa sadaka iliyotolewa kwa BWANA ya kuteketezwa kwa moto. ²³Pengine, waweza kuamua na ukatoa sadaka ya hiari ng'ombe au kondoo mwenye kilema au aliyedumaa, lakini hii haitakubalika ili kuwa sadaka ya kutimiza nadhiri. ²⁴Kamwe usimtolee BWANA mnyama ambaye mapumbu yake yamejeruhiwa, au aliyehasiwa au yaliyoraruliwa au kukatwa. Kamwe usifanye katika nchi yako mwenyewe, ²⁵kamwe usikubali wanyama wa aina hii kutoka katika mkono wa mgeni na kuwatoa wanyama hao kuwa chakula kwa Mungu wako. Wanyama hao hawatakubaliwa kwa niaba yako, kwa sababu wana vilema nao wana dosari.' "

²⁶BWANA akamwambia Mose, ²⁷Wakati ndama, mwana-kondoo au mwana mbuzi azaliwapo, atabaki na mama yake kwa siku saba. Kuanzia siku ya nane na kuendelea anaweza kukubalika kuwa sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa kuteketezwa kwa moto. ²⁸Usimchinje ng'ombe na ndama wake au kondoo na kitoto chake siku moja.

²⁹Unapomtolea BWANA dhabihu ya shukurani, itoe kwa namna ambayo itakubalika kwa niaba yako. ³⁰Ni lazima iliwe siku iyo hiyo,

pasipo kubakiza cho chote mpaka asubuhi. Mimi ndimi BWANA.

³¹ 'Shikeni maagizo yangu na kuyafuata. Mimi ndimi BWANA. ³²Msilinajisi jina langu takatifu. Lazima nikubalike kuwa mtakatifu kwa Waisraeli. Mimi ndimi BWANA ninayewafanya watakatifu ³³na niliyewatoa katika nchi ya Misri niwe Mungu wenu. Mimi ndimi BWANA.'

Sikukuu Zilizoamuriwa

23 BWANA akamwambia Mose, ²'Sema na Waisraeli na uwaambie: Hizi ndizo sikukuu zangu zilizoamuriwa, sikukuu zilizoamuriwa za BWANA, ambazo mtazitangaza kuwa makusanyiko matakatifu.

Sabato

³ 'Kuna siku sita mnazoweza kufanya kazi, lakini siku ya saba ni Sabato ya kupumzika, siku ya kusanyiko takatifu. Hamtafanya kazi yo yote, po pote mnapoishi, ni Sabato kwa BWANA.

Pasaka na Mikate isiyotiwa Chachu

⁴ 'Hizi ni sikukuu za BWANA zilizoamuriwa, makusanyiko matakatifu mtakayoyatangaza kwa nyakati zilizoamuriwa: ⁵Pasaka ya BWANA huanza jioni ya siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza. ⁶Siku ya kumi na tano ya mwezi huo wa kwanza Sikukuu ya BWANA ya Mikate Isiyotiwa Chachu huanza, kwa siku saba mtakula mikate isiyotiwa chachu. ⁷Katika siku ya kwanza mtafanya kusanyiko takatifu na msifanye kazi zenu za kawaida. ⁸Kwa siku saba mtamletea BWANA sadaka ya kuteketezwa kwa moto. Kwenye siku hiyo ya saba mtafanya kusanyiko takatifu na msifanye kazi zenu za kawaida.' "

Malimbuko

⁹BWANA akamwambia Mose, ¹⁰'Sema na Waisraeli na uwaambie: 'Mtakapoingia katika nchi nitakayowapa na kuvuna mazao ya nchi hiyo, leteni kwa kuhani mganda wa mavuno ya kwanza ya nafaka. ¹¹Naye atauinua huo mganda mbele za BWANA ili ukubaliwe kwa niaba yenu, kuhani ataupunga siku inayofuata Sabato. ¹²Siku hiyo mtakapoinua huo mganda, lazima mtoe kwa BWANA dhabihu ya kuteketezwa kwa moto mwana-kondoo wa mwaka mmoja asiye na dosari, ¹³pamoja na sadaka ya unga laini wa nafaka sehemu mbili za kumi za efa^a uliochanganywa na mafuta, sadaka

iliyotolewa kwa BWANA kwa kuteketezwa kwa moto, harufu nzuri ya kupendeza na sadaka ya kinywaji robo ya hini^b ya divai. ¹⁴Kamwe msile mkate wo wote, au cho chote kilichokaangwa au nafaka mpya mpaka siku ile mtakayomletea Mungu sadaka hii. Hili litakuwa agizo la kudumu kwa vizazi vijavyo, po pote mnapoishi.

Sikukuu Za Majuma

¹⁵ 'Tangu siku ile iliyofuata Sabato, siku mliyotoa sadaka ya mganda wa kuinuliwa, hesabuni majuma saba kamili. ¹⁶Mtahesabu mpaka siku inayofuata Sabato ya saba, siku hamsini, ndipo mtatoa sadaka ya nafaka mpya kwa BWANA. ¹⁷Kutoka po pote mnapoishi, leteni mikate miwili iliyookwa kwa unga laini, sehemu mbili za kumi za efa uliookwa wenye chachu kuwa sadaka ya kuinuliwa ya malimbuko kwa BWANA. ¹⁸Toeni pamoja na hiyo mikate wana-kondoo saba, kila mmoja wa mwaka mmoja asiye na dosari, fahali mchanga na kondoo waume wawili. Watakuwa sadaka ya kuteketezwa kwa moto iliyotolewa kwa BWANA, pamoja na sadaka za nafaka na sadaka za vinywaji, sadaka iliyotolewa kwa moto yenye harufu nzuri ya kumpendeza BWANA. ¹⁹Kisha toeni dhabihu mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi na wana-kondoo wawili kila mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya amani. ²⁰Kuhani atawainua hao wana-kondoo wawili mbele za BWANA kuwa sadaka ya kuinuliwa, pamoja na mkate wa malimbuko. Ni sadaka takatifu kwa BWANA kwa ajili ya kuhani. ²¹Siku iyo hiyo mtatangaza kusanyiko takatifu na msifanye kazi zenu za kawaida. Hili litakuwa agizo la kudumu kwa vizazi vijavyo po pote mnapoishi.

²² 'Mnapovuna mavuno ya ardhi yenu, msivune hadi mpakani mwa shamba lenu au kukusanya masazo ya mavuno yenu. Hayo utayaacha kwa ajili ya maskini na mgeni. Mimi ndimi BWANA Mungu wenu.' "

Sikukuu ya Tarumbeta

²³BWANA akamwambia Mose, ²⁴'Waambie Waisraeli: 'Katika siku ya kwanza ya mwezi wa saba mtakuwa na siku ya mapumziko, kusanyiko takatifu kwa ukumbusho pamoja na kupigwa kwa tarumbeta. ²⁵Msifanye kazi zenu zo zote za kawaida, lakini toeni sadaka kwa BWANA iliyoteketezwa kwa moto.' "

^a13 Sehemu mbili za kumi (2/10) za efa ni sawa na kilo mbili.

Pia mstari wa 17.

^b13 Robo ya hini ni sawa na lita moja.

Siku Ya Upatanisho

²⁶BWANA akamwambia Mose, ²⁷"Siku ya kumi ya mwezi huu wa saba ni Siku ya Upatanisho. Mtafanya kusanyiko takatifu, mfunge, nanyi mtoe sadaka kwa BWANA yakuteketeza kwa moto. ²⁸Msifanye kazi siku hiyo, kwa sababu ni Siku ya Upatanisho, upatanisho unapofanyika kwa ajili yenu mbele za BWANA Mungu wenu. ²⁹Mtu ye yote ambaye hatafunga siku hiyo ni lazima akatiliwe mbali na watu wake. ³⁰Mtu ye yote atakayefanya kazi siku hiyo nitamwangamiza kutoka mionganoni mwa watu wake. ³¹Hamtafanya kazi kamwe. Hili litakuwa agizo la kudumu kwa vizazi vijavyo po pote mnapoishi. ³²Ni sabato ya mapumziko kwenu ninyi, ni lazima mfunge. Tangu jioni ya siku ya tisa ya mwezi hadi jioni inayofuata, mtaishika sabato yenu."

Sikukuu ya Vibanda

³³BWANA akamwambia Mose, ³⁴"Waambie Waisraeli: 'Katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba Sikukuu ya BWANA ya vibanda itaanza, nayo itaadhimishwa kwa siku saba. ³⁵Siku ya kwanza ni kusanyiko takatifu, msifanye kazi zenu za kawaida. ³⁶Kwa siku saba toeni sadaka kwa BWANA za kuteketeza kwa moto, kwenye siku ya nane fanyeni kusanyiko takatifu na mtoe sadaka kwa BWANA ya kuteketeza kwa moto. Ni kusanyiko la mwisho, msifanye kazi zenu za kawaida.

³⁷("Hizi ni sikukuu za BWANA zilizoamuriwa, ambazo mtazitangaza kuwa makusanyiko matakifu kwa kuleta sadaka kwa BWANA za kuteketeza kwa moto. Sadaka za kuteketeza na sadaka za nafaka, sadaka za vinywaji zitahitajika kila siku. ³⁸Sadaka hizi ni nyongeza ya zile mnazozitoa katika Sabato za BWANA, pia ni nyongeza ya matoleo yenu ya cho chote mlichoweka nadhiri na sadaka zenu zote za hiari mnazozitoa kwa BWANA.)

³⁹"Basi kuanzia siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba, baada ya kuvuna mazao yote ya nchi, mtaadhimisha sikukuu kwa BWANA kwa siku saba, siku ya kwanza ni mapumziko, pia siku ya nane ni mapumziko. ⁴⁰Kwenye siku ya kwanza mtachukua matunda mazuri ya miti, matawi ya mitende, matawi yenye majani mengi na matawi ya mirebi, nanyi mtashangilia mbele za BWANA wenu kwa siku saba. ⁴¹Mtaadhimisha siku hii kuwa sikukuu kwa BWANA kwa siku saba kila mwaka. Hili litakuwa

agizo la kudumu kwa vizazi vijavyo, iadhimisheni kwenye mwezi wa saba. ⁴²Mtaishi katika vibanda kwa siku saba: Wazawa wote wa Waisraeli wataishi katika vibanda ⁴³ili wazao wenu wajue kuwa niliwafanya Waisraeli waishi kwenye vibanda nilipowatao Misri. Mimi ndimi BWANA wenu."

⁴⁴Kwa hiyo Mose akawatangazia Waisraeli sikukuu zilizoamuriwa na BWANA.

Mafuta na Mikate Mbele za BWANA

24 BWANA akamwambia Mose, ²"Waagize Waisraeli wakuletee mafuta safi yaliyokamuliwa ya zeituni kwa ajili ya mwanga ili kwamba taa ziwe zinawaka mfululizo. ³Nje ya pazia la ushuhuda ndani ya Hema la Kukutania, Aroni ataziwashaa taa mbele za BWANA kuanzia jioni hadi asubuhi kwa mfululizo. Hili litakuwa agizo la kudumu kwa vizazi vijavyo. ⁴Taa zilizo juu ya kinara cha dhahabu safi mbele za BWANA lazima zihudumiwe mfululizo.

⁵"Chukua unga laini na uoke mikate kumi na miwili, ukitumia sehemu mbili za kumi za efa^a za unga kwa kila mkate. ⁶Iweke katika mistari miwili, kila mstari mikate sita, uiweke mbele za BWANA juu ya meza iliyotengenezwa kwa dhahabu safi. ⁷Kando ya kila mstari weka uvumba safi kama sehemu ya ukumbusho ili kuwakilisha mikate kuwa sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa kuteketeza kwa moto. ⁸Mikate hii itawekwa mbele za BWANA kila wakati, Sabato baada ya Sabato, kwa niaba ya Waisraeli, kuwa agano la kudumu. ⁹Hii ni mali ya Aroni na wanawe, watakaoila katika mahali patakatifu, kwa sababu ni sehemu takatifu sana ya fungu lao la kawaida la sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa kuteketeza kwa moto."

Mwenye Kukufuru Apigwe Mawe.

¹⁰Basi mwana wa mama wa Kiisraeli ambaye baba yake ni Mmisri alikwenda mionganoni mwa Waisraeli na mapigano yakatokea ndani ya kambi katil yake na Mwiisraeli. ¹¹Huyu mwana wa mwanamke wa Kiisraeli akalikufuru Jina la BWANA na kulaani, kwa hiyo wakamleta kwa Mose. (Jina la mama yake aliitwa Shelomithi binti wa Dibri wa kabilia la Dani.) ¹²Nao wakamweka mahabusu mpaka mapenzi ya BWANA yatakapokuwa wazi kwao.

¹³Ndipo BWANA akamwambia Mose:

¹⁴"Mchukue huyo aliyekufuru nje ya kambi. Wale

^a5 Sehemu mbili za kumi za efa ni sawa na kilo mbili

wote waliomsikia akikufuru wataweka mikono juu ya kichwa chake, kisha kusanyiko lote litampiga mawe.¹⁵Waambie Waisraeli: 'Ikiwa mtu ye yote atamlaani Mungu wake, atakuwa na hatia kwa uovu wake,¹⁶ye yote atakayekufuru jina la BWANA ni lazima auawe. Kusanyiko lote litampiga kwa mawe. Iwapo ni mgeni au mzawa, atakapolikufuru Jina la BWANA, ni lazima auawe.

¹⁷" 'Kama mtu ye yote atamwua mtu mwingine, ni lazima auawe. ¹⁸Mtu ye yote auaye mnyama wa mtu mwingine lazima afidie, uhai kwa uhai. ¹⁹Ikiwa mtu ye yote atamjeruhi jirani yake, cho chote alichomtenda naye atatendewa: ²⁰Iwapo amemvunja mfupa atavunjwa mfupa, jicho kwa jicho, jino kwa jino. Kama alivyomjeruhi mwenzake, vivyo hivyo ndivyo atakavyojeruhiwa. ²¹Ye yote auaye mnyama wa mtu lazima alipe fidia, lakini ye yote auaye mtu, lazima auawe. ²²Mtakuwa na sheria iyo hiyo kwa mgeni na kwa mzawa. Mimi ndimi BWANA Mungu wenu.'

²³Kisha Mose akasema na Waisraeli, nao wakamchukua yule aliyekufuru nje ya kambi na kumpiga mawe. Waisraeli wakafanya kama BWANA alivyomwagiza Mose.

Mwaka wa Sabato

25 BWANA akamwambia Mose katika Mlima Sinai, ²"Sema na Waisraeli na uwaambie: 'Mtakapoingia katika nchi ninayowapa ninyi, nchi yenye ni lazima ishike sabato kwa ajili ya BWANA. ³Kwa miaka sita mtapanda mazao katika mashamba yenu, nanyi kwa miaka sita mtaikata mizabibu yenu matawi na kuvuna mazao yake. ⁴Lakini mwaka wa saba nchi lazima iwe na sabato ya mapumziko, ni sabato kwa BWANA. Msipande mbegu katika mashamba yenu wala msikate mizabibu yenu matawi. ⁵Msivune na kuweka akiba kinachoota chenyewe wala kuvuna na kusindika zabibu ambayo hamkuhudumia mashamba yake. Nchi lazima iwe na mwaka wa mapumziko. ⁶Cho chote nchi itoacho katika mwaka wa sabato kitakuwa chakula chenu wenyewe, watumishi wenu wa kiume na wa kike, mfanyakazi aliyeajiriwa na mkazi wa muda anayeishi mionganii mwenu, ⁷vile vile malisho ya mifugo yenu na wanyama pori katika nchi yenu. Cho chote nchi itakachozalisha kinaweza kuliwa.

Mwaka wa Yubile

⁸" 'Hesabu sabato saba za miaka, yaani,

miaka saba mara saba, ili kwamba sabato saba za miaka utakuwa muda wa miaka arobaini na tisa. ⁹Ndipo tarumbeta itapigwa kila mahali katika siku ya kumi ya mwezi wa saba, katika Siku ya Upatanisho piga tarumbeta katika nchi yako yote. ¹⁰Mwaka wa hamsini mtauweka wakfu na kutangaza uhuru katika nchi kwa wakazi wake wote. Itakuwa ni yubile^a kwenu, kila mmoja wenu atairudia mali ya jamaa yake na kila mmoja kurudi kwenye ukoo wake. ¹¹Mwaka wa hamsini utakuwa yubile kwenu, msipande wala msivune kile kiotacho chenyewe au kuvuna zabibu zisizohudumiwa. ¹²Kwa kuwa ni yubile nayo itakuwa takatifu kwenu, mtakula tu kile kilichotoka moja kwa moja mashambani.

¹³" 'Katika Mwaka huu wa Yubile kila mmoja atarudi kwenye mali yake mwenyewe.

¹⁴" 'Ikiwa utauza ardhi kwa mmoja wa wazawa wa nchi yako au ukinunua ardhi kutoka kwake, mmoja asimpunje mwingine. ¹⁵Utanunua ardhi kwa mzawa wa nchi yako kwa misingi ya hesabu ya miaka baada ya Yubile. Naye ataiuza kwako kwa misingi ya hesabu ya miaka iliyobaki kwa kuvuna mavuno. ¹⁶Miaka inapokuwa mingi, utaongeza bei, nayo miaka ikiwa michache, utapunguza bei, kwa sababu kile anachokuuzia kwa hakika ni hesabu ya mazao. ¹⁷Mmoja asimpunje mwingine, bali utamcha Mungu wako. Mimi ndimi BWANA Mungu wako.

¹⁸" 'Fuateni amri zangu nanyi mwe waangalifu kutii amri zangu, nanyi mtaishi salama katika nchi. ¹⁹Kisha nchi itazaa matunda yake, nanyi mtakula na kushiba na kuishi humo kwa salama. ²⁰Mwaweza kuuliza, "Tutakula nini katika mwaka wa saba ikiwa hatutapanda wala kuvuna mazao yetu?" ²¹Nitawapelekeeni baraka ya pekee katika mwaka wa sita kwamba nchi itazalisha mazao ya kutosha kwa miaka mitatu. ²²Iwapo mtapanda mwaka wa nane mtakula mavuno ya miaka iliyopita, pia mtaendelea kuyala mazao hayo mpaka yajapo mavuno ya mwaka wa tisa.

²³" 'Kamwe ardhi isiuzwe kwa mkataba wa kudumu, kwa sababu nchi ni mali yangu, nanyi ni wageni na wapangaji wangu. ²⁴Katika nchi yote mtakayoshika kuwa milki yenu ni lazima mtoe ukombozi wa ardhi.

²⁵" 'Ikiwa mmoja wa wazawa wa nchi yako amekuwa maskini na akaiza baadhi ya mali

^a¹⁰ Yubile: ni baragumu iliyopigwa kila mwaka wa hamsini.

: Sabato ya nchi ya kila mwaka wa hamsini uliokuwa mwaka wa ukombozi, yaani kuachia huru.

yake, ndugu yake wa karibu atakuja na kukomboa kile ndugu yako alichokiwa.²⁶ Iwapo mtu huyo hana jamaa wa karibu wa kukomboa mali hiyo kwa ajili yake, lakini yeye mwenyewe akafanikiwa na kupata njia itoshayo kuikomboa,²⁷ ataamua tena thamani yake kwa miaka tangu alipoiuza na kurudisha kiasi kilichobaki cha thamani kwa mtu ambaye alikuwa amemwuzia mali hiyo, naye atawenza kuirudia mali yake.²⁸ Lakini kama hatapata njia ya kumlipa mnunuzi, ile mali aliyouza itabaki kumiliwi na mnunuzi mpaka Mwaka wa Yubile. Mali hiyo itarudishwa mwaka wa Yubile, naye anawenza kuirudia mali yake.²⁹ 'Ikiwa mtu atauza nyumba iliyo ndani ya mji, uliozungukwa kwa ukuta, yeye anayo haki ya kuikomboa mwaka mmoja baada ya mauzo ya hiyo nyumba. Wakati huo anawenza kuikomboa.³⁰ Ikiwa haikukombolewa kabla ya mwaka mmoja kamili kupita, nyumba iliyo ndani ya mji uliozungukwa kwa ukuta itakuwa mali ya kudumu ya mnunuzi na wazao wake. Haitarudishwa mwaka wa Yubile.³¹ Lakini nyumba zilizo vijijini bila ya kuwa na kuta zilizozunguka zitahesabiwa kama mashamba. Zinaweza kukombolewa, nazo zirudishwe katika mwaka wa Yubile.

³² 'Walawi siku zote wana haki ya kuikomboa nyumba zao katika miji ya Walawi wanayoimiliki.³³ Kwa hiyo mali ya Mlawi inaweza kukombolewa, yaani, nyumba iliyouzwa katika mji wo wote wanaoushikilia, itarudishwa mwaka wa Yubile, kwa sababu nyumba zilizo katika miji ya Walawi ni mali yao mionganoni mwa Waisraeli.³⁴ Lakini nchi ya malisho iliyo mali ya miji yao kamwe isiuze, ni milki yao ya kudumu.

³⁵ 'Ikiwa mmoja wa wazawa wa nchi yako amekuwa maskini naye akashindwa kujitegemeza mwenyewe katikati yako, msaidie kama vile ambavyo ungelimsaidia mgeni au kama mkazi wa muda, ili aweze kuendelea kuishi katikati yako.³⁶ Usichukue riba wala faida yo yote kutoka kwake, bali utamwogopa Mungu wako, ili kwamba mzawa wa nchi yako aweze kuendelea kuishi katikati yako.³⁷ Usimkopeshe fedha ili alipe na riba, wala usimwuzie chakula kwa faida.³⁸ Mimi ndimi BWANA Mungu wako, niliyekuleta kutoka nchi ya Misri nikupe nchi ya Kanaani nami niwe Mungu wako.

³⁹ 'Ikiwa mmoja wa wazawa wa nchi yako amekuwa maskini katikati yako naye akajiwa kwako, usimfanye atumike kama mtumwa.⁴⁰ Atatendewa kama mfanyakazi aliyeajiriwa au kama mkazi wa muda katikati yako, naye

atatumika mpaka Mwaka wa Yubile.⁴¹ Ndipo yeye na watoto wake wataachiwa, naye atarudi kwa watu wa ukoo wake na kwenye mali ya baba zake.⁴² Kwa sababu Waisraeli ni watumishi wangu niliowaleta kutoka nchi ya Misri, kamwe wasiuzwe kama watumwa.⁴³ Usiwatawale kwa ukatili, lakini utamcha Mungu wako.

⁴⁴ 'Watumwa wako wa kiume na wa kike watatoka katika mataifa yanayokuzunguka, kutoka kwao waweza kununua watumwa.⁴⁵ Pia waweza kununua baadhi ya wakazi wa muda wanaoishi katikati yako na jamaa ya koo zao waliozaliwa katika nchi yako, nao watakuwa mali yako.⁴⁶ Hao waweza kuwarithisha watoto wako kuwa urithi wao na wanaweza kuwafanya watumwa maisha yao yote, lakini usiwatawale ndugu zako Waisraeli kwa ukatili.

⁴⁷ 'Ikiwa mgeni au mkazi wa muda katikati yako atakuwa tajiri na mmoja wa wazawa wa nchi yako akawa maskini, naye akajiwa kwa yule mgeni anayeishi katikati yako au kwa mmoja wa jamaa wa koo za wageni,⁴⁸ anayo haki ya kuikombolewa baada ya kujiuza. Mmoja wa jamaa zake aweza kumkomboa:⁴⁹ Mjomba wake au binamu yake au ye yote aliye ndugu wa damu katika ukoo wake aweza kumkomboa. Au ikiwa atafanikiwa, anawenza kujikomboa mwenyewe.⁵⁰ Yeye na huyo aliyemnuna watahesabu muda kuanzia mwaka aliojiwa hadi Mwaka wa Yubile. Mahali pa kuanzia bei ya kuachiwa kwake itakadirwa na kilicholipwa kwa mfanyakazi aliyeajiriwa kwa idadi ya hiyo miaka.⁵¹ Ikiwa imebaki miaka mingi, ni lazima atalipia ukombozi wake fungu kubwa la bei iliyolipwa kumnunua yeye.⁵² Ikiwa miaka iliyobaki ni michache kufikia Mwaka wa Yubile, atafanya hesabu yake naye atalipa malipo yanayostahili kwa ajili ya ukombozi wake.⁵³ Atatendewa kama mtu wa kuajiriwa mwaka hadi mwaka, lazima uone kwamba yule aliyemnuna hamtawali kwa ukatili.

⁵⁴ 'Hata ikiwa hakukombolewa kwa njia mojawapo ya hizi, yeye na watoto wake wataachiwa katika Mwaka wa Yubile,⁵⁵ kwa maana Waisraeli ni mali yangu kama watumishi. Wao ni watumishi wangu, niliowatoa kutoka nchi ya Misri. Mimi ndimi BWANA Mungu wako.

Thawabu Ya Utii

26 " 'Msijitengenezee sanamu au kusimamisha kinyago cha kuchonga wala jiwe la kuabudia, pia msijewekee jiwe

lililochongwa katika nchi yenu na kusujudu mbele yake. Mimi ndimi BWANA, Mungu wenu.

²" Zishikeni Sabato zangu na kuheshimu mahali patakatifu pangu. Mimi ndimi BWANA.

³" Ikiwa mtafuata amri zangu na kuwa waangalifu kutii maagizo yangu, ⁴nitawanyeshea mvua katika majira yake, nayo ardhi itatoa mazao yake na miti ya mashambani itazaa matunda yake. ⁵Kupura nafaka kwenu kutaendelea mpaka wakati wa kuvuna zabibu, pia kuvuna zabibu kutaendelea mpaka wakati wa kupanda mbegu, nanyi mtakula na kushiba, nanyi mtaishi salama katika nchi yenu.

⁶" Nitawapa amani katika nchi, mpate kulala pasipo kutiwa hofu na ye yote. Nitawaondoa wanyama wakali watoke kwenye nchi, nao upanga hautapita katika nchi yenu. ⁷Mtawafukuza adui zenu, nanyi mtawaua kwa upanga mbele yenu. ⁸Watu wenu watano watafukuza adui mia, watu wenu mia watafukuza adui 10,000, nao adui zenu wataanguka kwa upanga mbele yenu.

⁹" Nitawaangalia kwa upendeleo na kuwafanya mzae na kuzidisha idadi yenu, nami nitalishika agano langu na ninyi. ¹⁰Wakati wa kuvuna mtakuwa bado mnakula mavuno yaliyohifadhiwa muda mrefu, ndipo itawalazimu kuyaondoa ghalani ili mpate nafasi ya mavuno mapya. ¹¹Nitafanya makao yangu mionganini mwenu, nami sitawachukia. ¹²Nitatembia katikati yenu niwe Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu. ¹³Mimi ndimi BWANA Mungu wenu, niliywatoa katika nchi ya Misri ili msiendlee kuwa watumwa wa Wamisri, nikavunja kongwa lenu na kuwawezesha kutembea mkiwa mmeinua vichwa vyenu juu.

Adhabu ya Kutokutii

¹⁴" Lakini kama hamtanisikiliza na kutimiza maagizo haya yote, ¹⁵nanyi kama mtazikataa amri zangu na kuzichukia sheria zangu, tena mkishindwa kutimiza amri zangu na hivyo mkavunja agano langu, ¹⁶ndipo nitakapowafanya hili: 'Nitawaletea juu yenu hofu ya ghafula, magonjwa ya kufisha na homa itakayopofusha macho yenu na kuwaondolea uhai wenu. Mtapanda mbegu bila ya mafanikio, kwa sababu adui zenu wataaila. ¹⁷Nitaelekeza uso wangu dhidi yenu ili kwamba mshindwe na adui zenu, wale wanaowachukia watawatala, nanyi mtakimbia ingawa hakuna mtu anayewafukuza.

¹⁸" Kama baada ya haya yote

hamtanisikiliza, nitawaadhibu mara saba zaidi kwa ajili ya dhambi zenu. ¹⁹Nitakivunja kiburi chenu cha ukaidi na kuifanya anga lilio juu yenu liwe kama chuma na ardhi yenu kama shaba. ²⁰Nguvu zenu zitatumika bila ya mafanikio, kwa sababu ardhi yenu haitawazalia mazao yake, wala miti ya nchi yenu haitazaa matunda yake.

²¹" Kama mtaendelea kuwa na uadui nami na kukataa kunisikiliza, nitawazidishia mateso yenu mara saba zaidi, kama dhambi zenu zinavyostahilli. ²²Nitawatuma wanyama mwitu dhidi yenu, nao watawaibieni watoto wenu, watawaangamiza ng'ombe wenu na kuifanya idadi yenu kuwa ndogo, kwamba barabara zenu zitakuwa hazina watu.

²³" Ikiwa pamoja na mambo haya hamtakubali maonyo yangu lakini mkaendelea kuweka uadui nami, ²⁴mimi mwenyewe nitaweka uadui nanyi na kuwatesa kwa ajili ya dhambi zenu mara saba zaidi. ²⁵Nitawaletea upanga juu yenu ili kuwapatiliza kwa kuvunja agano langu. Mtakapokimbilia mijini mwenu, nitatuma tauni katikati yenu, nanyi mtatiwa mikononi mwa adui zenu. ²⁶Nitakatilia mbali upatikanaji wa mkate wenu, wanawake kumi wataoka mkate wenu katika tanuru moja, nao wataugawa mkate kidogo kwa kupima. Mtakula, lakini hamtashiba.

²⁷" Kama hata baada ya haya bado hamtanisikiliza lakini mkaendelea kuweka uadui nami, ²⁸ndipo katika hasira yangu nitaweka uadui nanyi, nami mwenyewe nitawaadhibu mara saba kwa ajili ya dhambi zenu. ²⁹Mtakula nyama ya wana wenu na nyama ya binti zenu. ³⁰Nitapaharibu mahali penu pa juu pa kuabudia miungu, nitabomoa madhabahu zenu za kufukizia uvumba na kuzilundika maiti zenu juu ya sanamu zenu zisizo na uhai, nami nitawachukia ninyi sana. ³¹Nitafanya miji yenu kuwa magofu na kuharibu mahali patakatifu penu pa kuabudia, nami sitapendezwa na harufu nzuri ya sadaka zenu. ³²Nitaharibu nchi, ili kwamba adui zenu watakaokuja kuishi humo washangae. ³³Nitawatawanya ninyi mionganini mwa mataifa na kuufuta upanga wangu na kuwafuatia. Nchi yenu itaharibiwa, nayo miji yenu itakuwa magofu. ³⁴Ndipo nchi itafurahia sabato zake muda wote ule itakapokuwa ukiwa nanyi mkiwa katika nchi ya adui zenu, ndipo nchi itapumzika na kufurahia sabato zake. ³⁵Wakati wote nchi itakapobaki ukiwa, itapumzika na kufurahia Sabato zake ambazo haikuzipata mlipokuwa mnaishi humo.

³⁶" 'Kwa habari ya wenzenu wale watakaobaki, nitaifanya miyo yao kuwa na hofu kuu katika nchi za adui zao kiasi kwamba sauti ya jani linalopeperushwa na upepo itawafanya wakimbie. Watakimbia kana kwamba wanakimbia upanga, nao wataanguka, ingawa hakuna anayewafukuza. ³⁷Watajikwaa mmoja juu ya mwingine kama wakimbiao upanga, hata ingawa hakuna anayewafuati. Hivyo hamtaweza kusimama mbele ya adui zenu. ³⁸Mtaangamia katikati ya mataifa, nchi ya adui zenu itawala. ³⁹Wengine wenu watakaobaki wataangamia katika nchi za adui zao kwa sababu ya dhambi zao, pia kwa sababu ya dhambi za baba zao wataangamia.

⁴⁰" 'Lakini kama watatubu dhambi zao na dhambi za baba zao, udanganyifu wao dhidi yangu na uadui wao kwangu. ⁴¹ambao ulinifanya niwe na uadui nao, hata nikawapeleka katika nchi ya adui zao, kisha miyo yao isiyotahiriwa ikanyenyekea na kutubu dhambi yao, ⁴²nitakumbuka agano langu na Yakobo na agano langu na Isaki na agano langu na Abrahamu, nami nitaikumbuka nchi. ⁴³Kwa kuwa wataiacha nchi ukiwa, nayo itafurahia sabato zake wakati ikiwa ukiwa pasipo wao kuwepo. Watalipizwa kwa ajili ya dhambi zao kwa sababu walizikataa sheria zangu na kuzichukia amri zangu. ⁴⁴Lakini pamoja na hili, wakati wakiwa katika nchi ya adui zao, sitawakataa wala kuwachukia kiasi cha kuwaharibu kabisa na kuvunja agano langu nao. Mimi ndimi BWANA wao. ⁴⁵Lakini kwa ajili yao nitalikumbuka agano langu na baba zao ambao niliwatoa Misri mbele ya mataifa ili niwe Mungu wao. Mimi ndimi BWANA.' "

⁴⁶Hizi ndizo amri, sheria pia masharti ambayo BWANA alifanya kati yake mwenyewe na Waisraeli katika Mlima Sinai kwa kuititia Mose.

Kukomboa Kile Kilicho cha BWANA

27 BWANA akamwambia Mose, ²Sema na Waisraeli na uwaambie: 'Kama mtu ye yote ataweka nadhiri maalum ili kuweka watu wakfu kwa BWANA, kwa kutoa kiasi cha thamani inayolingana, ³thamani ya mwanaume mwenye kati ya umri wa miaka ishirini na miaka sitini atakombolewa kwa shekeli hamsini^a za fedha kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, ⁴ikiwa ni mwanamke weka thamani yake kwa

shekeli thelathini^b. ⁵Kama ni mwenye umri wa miaka kati ya mitano na ishirini, weka thamani ya mwanaume kuwa shekeli ishirini^c na mwanamke shekeli kumi^d. ⁶Kama ni mtu mwenye umri kati ya mwezi mmoja na miaka mitano, weka thamani ya mwanaume kuwa shekeli tano^e za fedha na ile ya mwanamke kuwa shekeli tatu^f za fedha. ⁷Kama ni mtu mwenye miaka sitini na zaidi, weka thamani ya mwanaume kuwa shekeli kumi na tano^g na mwanamke shekeli kumi. ⁸Kama mtu ye yote anayeweka nadhiri ni maskini mno kulipa kiasi kilichowekwa, atampeleka huyo mtu kwa kuhani, ambaye ataweka thamani yake kulingana na kile mweka nadhiri anachoweza kulipa.

⁹Kama kile mtu alichokiwekea nadhiri ni mnyama anayekubalika kama sadaka kwa BWANA, mnyama wa namna hiyo aliyetolewa kwa BWANA anakuwa mtakatifu. ¹⁰Mtu haruhusiwi kumbadilisha au kutoa mnyama mzuri kwa mbaya au mnyama mbaya kwa mzuri, kama atatoa mnyama badala ya mwingine, wanyama wote wawili, yaani, yule aliyetolewa na yule aliyebadiliwa, huwa watakatifu. ¹¹Kama alichokiwekea nadhiri ni mnyama aliye najisi kiibada, yaani, yule asiye kubalika kuwa sadaka kwa BWANA, huyo mnyama lazima aletwe kwa kuhani, ¹²ambaye ataamua ubora wa mnyama huyo kama ni mzuri au mbaya. Thamani yo yote atakayoweka kuhani, hivyo ndivyo itakavyokuwa. ¹³Kama mwenye mnyama atapenda kumkomboa mnyama huyo, lazima aongeze sehemu moja ya tano ya thamani.

¹⁴" 'Kama mtu ataweka nyumba yake wakfu kama kitu kitakatifu kwa BWANA, kuhani ataamua ubora wa nyumba hiyo kama ni nzuri au mbaya. Thamani yo yote kuhani atakayoweka, basi hivyo ndivyo itakavyokuwa. ¹⁵Kama mtu aliywewka nyumba yake wakfu ataikomboa, lazima aongeze sehemu moja ya tano ya thamani yake, nayo nyumba itakuwa tena yake.

¹⁶" 'Kama mtu anaweka sehemu ya ardhi ya jamaa yake wakfu kwa BWANA, thamani yake itawekwa kulingana na kiasi cha mbegu inayohitajiwa kupandwa katika ardhi hiyo,

^a⁴ Shekeli thelathini za fedha ni sawa na gramu 360.

^c⁵ Shekeli ishirini za fedha ni sawa na gramu 240.

^d⁵ Shekeli kumi za fedha ni sawa na gramu 120.

^e⁶ Shekeli tano za fedha ni sawa na gramu 60.

^f⁶ Shekeli tatu za fedha ni sawa na gramu 36.

^g⁷ Shekeli kumi na tano za fedha ni sawa na gramu 180.

^a³ Shekeli hamsini za fedha ni sawa na gramu 600.

homeri moja^h ya mbegu za shayiri kwa shekeli hamsiniⁱ za fedha. ¹⁷Kama akiweka shamba lake wakfu katika mwaka wa Yubile, ile thamani iliyokwisha wekwa itakuwa iyo hiyo. ¹⁸Lakini kama akiweka shamba lake wakfu baada ya Yubile, kuhani ataweka thamani kulingana na idadi ya miaka iliyobaki kufikia mwaka unaofuata wa Yubile na thamani yake ilijoamuliwa itapunguzwa. ¹⁹Kama mtu anayeweka wakfu shamba anataka kulikomboa, lazima aongeze sehemu moja ya tano ya thamani yake, nalo shamba litakuwa lake tena. ²⁰Kama pengine, halikomboi shamba, au kama ameliuza kwa mtu mwingine, kamwe haliwezi kukombolewa. ²¹Shamba litakapoachiwa mwaka wa Yubile, litakuwa takatifu, kama shamba lililotolewa kwa BWANA, nalo litakuwa mali ya makuhani.

²²" Kama mtu ameweke wakfu kwa BWANA shamba alilonunua, ambalo si sehemu ya ardhi ya jamaa yake, ²³kuhani ataamua thamani yake hadi mwaka wa Yubile, naye huyo mtu atalazimika kulipa thamani yake siku hiyo kama kitu kitakatifu kwa BWANA. ²⁴Katika mwaka wa Yubile shamba litarudishwa kwa mtu yule ambaye liliununuliwa kutoka kwake, yule ambaye ardhi ilikuwa mali yake. ²⁵Kila thamani lazima iwekwe kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, gera ishirini kwa shekelij.

²⁶" Kwa vyo vyote, hakuna mtu atakayeweka wakfu mzaliwa wa kwanza wa mnyama, kwa kuwa mzaliwa wa kwanza tayari ni mali ya BWANA, awe maksai au kondoo ni wa BWANA. ²⁷Kama ni mmoja wa wanyama walio najisi, aweza kumnunua kwa bei iliyowekwa, akiongeza sehemu moja ya tano ya thamani yake. Kama hatamkomboa, mnyama huyo atauzwa kwa bei iliyowekwa.

²⁸" Lakini cho chote kile mtu alichonacho na kukitoa kwa BWANA, ikiwa ni binadamu au mnyama au ardhi ya jamaa, chawenza kuuzwa au kukombolewa, cho chote kilichotolewa ni kitakatifu sana kwa BWANA..

²⁹" Mtu ye yote aliyetolewa ili kuangamizwa, hawezi kukombolewa. Mtu kama huyo lazima auawe.

³⁰" Zaka ya kila kitu kutoka shambani, ikiwa ni nafaka kutoka kwenye ardhi, au tunda kwenye miti, ni mali ya BWANA, ni takatifu kwa BWANA.

^{h16} Homeri moja ni sawa na efa 10 ambazo ni sawa na kilo 100.

ⁱ¹⁶ Shekeli hamsini za fedha ni sawa na gramu 600.

^{j25} Shekeli moja ya mahali patakatifu ni sawa na gramu 11.

³¹Kama mtu akikomboa cho chote cha zaka yake, lazima aongeze sehemu moja ya tano ya thamani yake. ³²Zaka yote ya kundi la ng'ombe au la kondoo na mbuzi kila mnyama wa kumi apitaye chini ya fimbo ya yule awachungaye, atakuwa mtakatifu kwa BWANA. ³³Yule mnyama wa kumi hatachaguliwa kwa kigezo cha uzuri au ubaya, naye haruhusiwi kubadiliwa. Ikiwa atabadiliwa, basi mnyama yule wa kwanza na huyo aliyebadiliwa wote watahesabiwa kuwa watakatifu na haiwezekani kuwakomboa.' "

³⁴Haya ndiyo maagizo BWANA aliyompa Mose juu ya Mlima Sinai kwa ajili ya Waisraeli.

Hesabu

Utangulizi

Kitabu hiki kimepata jina lake kutokana na matukio mawili ya kuwahesabu wana wa Israeli. La kwanza huko Sinai katika mwaka wa pili baada ya kutoka Misri (*sura ya kwanza*) na la pili huko Yordani katika mwaka wa arobaini (*sura ya ishirini na sita*). Jina la kitabu hiki kwa Kiebrania, “*Bemidbar*,” ambalo maaana yake ni “*Huko jangwani*,” linaelekeea kueleza zaidi yale yaliyomo.

Kitabu hiki kinaweza kugawanya katika sehemu tatu kuu.

1. Sehemu hii ya kwanza ya kitabu hiki (1:1-10:10) inashughulika na Waisraeli wakiwa wamepiga kambi huko Mlima Sinai. Sehemu hii ya kwanza inazungumzia kuhusu wana wa Israeli ule mwaka mmoja walipokuwa wamepiga hema chini ya Mlima Sinai.
2. Maelezo ya safari ya wana wa Israeli tangu Sinai (10:11-21:35) kuelekea mashariki mwa Bahari ya Chumvi (*Bahari Mfu*), kutekwa kwa nchi zilizoko mashariki mwa ukingo wa Yordani. Sehemu hii ya pili inazungumza juu ya safari ya wana wa Israeli kutoka Mlima Sinai mpaka kufika upande wa mashariki wa Bahari ya Chumvi (*Bahari Mfu*).
3. Sehemu hii ya mwisho ya kitabu hiki, inahusu maelekezo waliyopewa Wana wa Israeli wakiwa huko Shitimu mkabala na Yeriko katika maandalizi ya kuingia na kuiteka Kanaani. Sehemu hii ya tatu (22:1-36:13) ni juu ya maandalizi ya kuingia, kuishinda Kanaani na jinsi ya kuigawanya nchi.

Wazo Kuu

Kitabu hiki kinaeleza juu ya utunzaji na uongozi wa Mungu, uvumilivu Wake, uasi wa watu wa Mungu na matokeo yake. Jambo moja liliokuwa dhahiri na ambalo limerudiwa mara kwa mara katika kitabu chote ni jinsi mkono wa Mungu ulivyokuwa pamoja na wana wa Israeli saa zote ili kuwashudumia na kuwapatia mahitaji yao. Kwa miujiza Mungu aliwapatia mana, maji na kware kwa miaka arobaini kule jangwani zaidi ya wanaume 603,550 wawezao kwenda vitani pamoja na wanawake na watoto. Walawi hawakuhesabiwa katika idadi hiyo kwani Mungu alikuwa amemwagiza Mose asiwhesabu (2:32-33).

Wahusika Wakuu

Mose, Aroni, Miriamu, Yoshua, Kalebu, Eleazari, Kora, Balaamu na Balaki.

Mahali

Katika jangwa la Sinai kwenye nyanda za Moabu, karibu Yeriko mashariki ya nchi ya Kanaani.

Mwandishi

Mose. Kwa kuwa Hesabu ni mojawapo ya vile vitabu vitano vyta kwanza vyta Biblia, basi mwandishi ni Mose.

Tarehe

Muda mfupi tu kabla ya kuingia Kanaani.

Mgawanyo

- Maelezo ya kupiga hema na kuendelea na safari. (1:1-10:10)
- Kutoka Sinai mpaka nchi tambarare ya Moabu. (10:11-21:35)
- Balaamu, Balaki na Israeli. (22:1-25:18)
- Maelekezo juu ya kuishinda na kuitwaa nchi ya Kanaani. (26:1-36:13)

1 BWANA alisema na Mose katika Jangwa la Sinai, katika Hema la Mkutano, siku ya kwanza ya mwezi wa pili, katika mwaka wa pili baada ya Waisraeli kutoka nchi ya Misri, akamwambia: ²"Hesabu watu wa jumuiya yote ya Waisraeli kwa kufuata koo zao na jaama zao, ukiorodhesha kila mwanaume kwa jina lake, mmoja mmoja. ³Wewe na Aroni mtawahesabu kwa migawanyo yao wanaume wote katika Israeli wenye miaka ishirini na kuendelea amba wanawenza kutumika katika jeshi. ⁴Mwanaume mmoja kutoka kila kabilo, kila aliye kiongozi wa jamaa yake atawasaidia. ⁵Haya ndiyo majina ya wanaume watakaowasaidia:

Kutoka Reubeni, ni Elisuri mwana wa Shedeuri,
⁶kutoka Simeoni, ni Shelumieli mwana wa Surishadai,
⁷kutoka Yuda, ni Nashoni mwana wa Aminadabu,
⁸kutoka Isakari, ni Nethaneli mwana wa Suari,
⁹kutoka Zabuloni, ni Eliabu mwana wa Heloni,
¹⁰kutoka wana wa Yosefu:
 kutoka Efraimu, ni Elishama mwana wa Amihudi,
 kutoka Manase, ni Gamalieli mwana wa Pedasuri,
¹¹kutoka Benyamini, ni Abidani mwana wa Gideoni,
¹²kutoka Dani, ni Ahiezeri mwana wa Amishadai,
¹³kutoka Asheri, ni Pagieli mwana wa Okrani,
¹⁴kutoka Gadi, ni Eliasafu mwana wa Deueli,
¹⁵kutoka Naftali, Ahira mwana wa Enani."

¹⁶Hawa walikuwa wanaume walioteuliwa kutoka jumuiya, viongozi wa makabila ya baba zao. Walikuwa wakuu wa koo za Israeli.

¹⁷Mose na Aroni wakawachukua wanaume hao amba walikuwa wamepewa majina yao, ¹⁸wakaita jumuiya yote pamoja katika siku ya kwanza ya mwezi wa pili. Watu wakaonyesha nasaba zao kwa koo zao na jamaa zao, wanaume waliokuwa na miaka ishirini au zaidi waliorodheshwa kwa majina, mmoja mmoja, ¹⁹kama BWANA alivyomwagiza Mose. Hivyo aliwhesabu katika Jangwa la Sinai:

²⁰Kutoka wazao wa Reubeni mzaliwa wa

kwanza wa kiume wa Israeli:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi amba waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, mmoja mmoja kufuata na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ²¹Idadi kutoka kabilo la Reubenil ilikuwa watu 46,500.

²²Kutoka wazao wa Simeoni:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi amba waliweza kutumika katika jeshi walihesabiwa na kuorodheshwa kwa majina, mmoja mmoja kufuata na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ²³Idadi kutoka kabilo la Simeoni walikuwa watu 59,300.

²⁴Kutoka wazao wa Gadi:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi amba waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuata na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ²⁵Idadi kutoka kabilo la Gadi walikuwa watu 45,650.

²⁶Kutoka wazao wa Yuda:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi amba waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuata na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ²⁷Idadi kutoka kabilo la Yuda walikuwa watu 74,600.

²⁸Kutoka wazao wa Isakari:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi amba waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuata na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ²⁹Idadi kutoka kabilo la Isakari walikuwa watu 54,400.

³⁰Kutoka wazao wa Zabuloni:

Waume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi amba waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuata na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ³¹Idadi kutoka kabilo la Zabuloni walikuwa watu 57,400.

³²Kutoka wana wa Yosefu, yaani Efraimu na Manase:

Kutoka wazao wa Efraimu:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini

au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuatana na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ³³Idadi kutoka kabilia la Efraimu walikuwa watu 40,500.

³⁴Kutoka wazao wa Manase:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuatana na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ³⁵Idadi kutoka kabilia la Manase walikuwa watu 32,200.

³⁶Kutoka wazao wa Benyamini:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuatana na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ³⁷Idadi kutoka kabilia la Benyamini walikuwa watu 35,400.

³⁸Kutoka wazao wa Dani:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuatana na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ³⁹Idadi kutoka kabilia la Dani walikuwa watu 62,700.

⁴⁰Kutoka wazao wa Asheri:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuatana na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ⁴¹Idadi kutoka kabilia la Asheri walikuwa watu 41,500.

⁴²Kutoka wazao wa Naftali:

Wanaume wote waliokuwa na miaka ishirini au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi waliorodheshwa kwa majina, kufuatana na kumbukumbu za koo zao na jamaa zao. ⁴³Idadi kutoka kabilia la Naftali walikuwa watu 53,400.

⁴⁴Hawa walikuwa wanaume waliohesabiwa na Mose, Aroni na viongozi kumi na wawili wa Israeli kila mmoja akiwakilisha jamaa yake. ⁴⁵Wanaume wote Waisraeli waliokuwa na miaka ishirini au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi la Israeli, walihesabiwa kufuatana na jamaa zao. ⁴⁶Jumla ya hesabu yao ilikuwa watu

603,550.

⁴⁷Hata hivyo jamaa ya kabilia la Lawi hawakuhesabiwa pamoja na wengine. ⁴⁸BWANA alikuwa amemwambia Mose: ⁴⁹"Kamwe usihesabu kabilia la Lawi wala kuwaweka pamoja katika hesabu ya Waisreli wengine. ⁵⁰Badala yake, waweke Walawi kuwa viongozi wa Maskani ya BWANA ya Ushuhuda, pia juu ya samani zake na kila kitu kilichomo ndani yake. Wao watabeba Maskani ya BWANA na samani zake zote, wataitunza na kupiga kambi kuizunguka. ⁵¹Wakati wo wote maskani ya BWANA inapohamishwa, Walawi watafungua, wakati wo wote maskani inapotakiwa kusimamishwa, Walawi watafanya kazi hiyo. Mtu ye yote mwengine ambaye atasogea karibu nayo atauawa. ⁵²Waisreli watapiga mahema yao kwa makundi makundi, kila mwanaume katika kambi yake mwenyewe chini ya bendera yake. ⁵³Hata hivyo Walawi watapiga mahema yao kuzunguka Maskani ya BWANA ya Ushuhuda ili ghadhabu isiipate jumuiya ya Waisraeli. Walawi watawajibika kwa utunzaji wa Maskani ya BWANA ya Ushuhuda."

⁵⁴Waisraeli walifanya yote haya sawasawa kama BWANA alivyomwamuru Mose.

M pangilio wa Kambi za Makabila

2 BWANA aliwaambia Mose na Aroni:

²"Waisraeli watapiga kambi zao kuzunguka Hema la Mkutano kwa umbali fulani kutoka kwenye hema, kila mwanaume chini ya alama yake pamoja na bendera ya jamaa yake."

³Kwa upande wa mashariki kuelekea maawio ya juu, kambi ya makundi ya Yuda watapiga kambi chini ya alama yao. Kiongozi wa watu wa Yuda ni Nashoni mwana wa Aminadabu. ⁴Kundi lake lina watu 74,600.

⁵Kabila la Isakari watapiga kambi karibu na Yuda. Kiongozi wa watu wa Isakari ni Nethaneli mwana wa Suari. ⁶Kundi lake lina watu 54,400.

⁷Kabila la Zabuloni litafuata. Kiongozi wa watu wa Zabuloni ni Eliabu mwana wa Heloni. ⁸Kundi lake lina watu 57,400.

⁹Wanaume wote waliohesabiwa kuwa katika kambi ya Yuda kufuatana na makundi yao, walikuwa watu 186,400. Wao watatangulia kwanza kuondoka.

¹⁰Kwa upande wa kusini kutakuwa

kambi ya makundi ya Reuben chini ya alama yao. Kiongozi wa watu wa Reuben ni Elisuri mwana wa Shedeuri. ¹¹Kundi lake lina watu 46,500.

¹²Kabila la Simeoni watapiga kambi karibu na Reuben. Kiongozi wa watu wa Simeoni ni Shelumieli mwana wa Surishadai. ¹³Kundi lake lina watu 59,300.

¹⁴Kabila la Gadi litafuata. Kiongozi wa watu wa Gadi ni Eliasafu mwana wa Deueli. ¹⁵Kundi lake lina watu 45,650.

¹⁶Wanaume wote waliohesabiwa kuwa katika kambi ya Reuben kufuatana na makundi yao, walikuwa watu 151,450. Nao watakuwa nafasi ya pili kuondoka.

¹⁷Kisha Hema la Mkutano na kambi ya Walawi vitakuwa katikati ya kambi zote. Wao watasafiri kwa utaratibu ule ule kama walivyopiga kambi, kila mmoja mahali pake mwenyewe chini ya alama yake.

¹⁸Upande wa magharibi kutakuwepo na kambi ya makundi ya Efraimu chini ya alama yao. Kiongozi wa watu wa Efraimu ni Elishama mwana wa Amihudi. ¹⁹Kundi lake lina watu 40,500.

²⁰Kabila la Manase litafuata baada ya Efraimu. Kiongozi wa watu wa Manase ni Gamalieli mwana wa Pedasuri. ²¹Kundi lake lina watu 32,200.

²²Kabila la Benyamini litafuata baada ya Manase. Kiongozi wa watu wa Benyamini ni Abidani mwana wa Gideoni. ²³Kundi lake lina watu 35,400.

²⁴Wanaume wote waliohesabiwa kuwa katika kambi ya Efraimu kufuatana na makundi yao walikuwa watu 108,100. Nao watakuwa nafasi ya tatu kuondoka.

²⁵Upande wa Kaskazini kutakuwa na makundi ya kambi ya Dani, chini ya alama yao. Kiongozi wa watu wa Dani ni Ahiezeri mwana wa Amishadai. ²⁶Kundi lake lina watu 62,700.

²⁷Kabila la Asheri watapiga kambi karibu na Dani. Kiongozi wa watu wa Asheri ni Pagielii mwana wa Okrani. ²⁸Kundi lake lina watu 41,500.

²⁹Kabila la Naftali litafuata. Kiongozi wa watu wa Naftali ni Ahira mwana wa Enani. ³⁰Kundi lake lina watu 53,400.

³¹Wanaume wote waliohesabiwa kuwa

katika kambi ya Dani walikuwa 157,600. Wao watakuwa wa mwisho kuondoka chini ya alama yao.

³²Hawa ndio Waisraeli waliohesabiwa kwa kufuatana na jamaa zao. Wote wale waliokuwa kambini kwa makundi yao ni watu 603,550. ³³Hata hivyo, Walawi hawakuhesabiwa pamoja na Waisraeli wengine, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

³⁴Kwa hiyo Waisraeli wakafanya kila kitu BWANA alichomwamuru Mose, hivyo ndivyo walivyopiga kambi chini ya alama zao, pia hivyo ndivyo walivyoondoka, kila mmoja akiwa na ukoo wake na jamaa yake.

Walawi

3 Hii ni hesabu ya jamaa ya Aroni na Mose kwa wakati ule BWANA alipozungumza na Mose, katika Mlima Sinai.

²Majina ya wana wa Aroni yalikuwa: Nadabu mzaliwa wa kwanza, Abihu, Eleazari na Ithamari. ³Hayo yalikuwa majina ya wana wa Aroni, makuhani wapakwa mafuta, amba walikuwa wamesimikwa kuhudumu kama makuhani. ⁴Hata hivyo, Nadabu na Abihu, walikufa mbele za BWANA wakati walipotoa sadaka kwa moto usioruhusiwa mbele zake katika Jangwa la Sinai. Hawakuwa na wana, kwa hiyo Eleazari na Ithamari peke yao walihudumu kama makuhani wakati wote wa maisha ya Aroni baba yao.

⁵BWANA akamwambia Mose, ⁶"Walete watu wa kabila la Lawi mbele ya Aroni kuhani ili wamsaidie. ⁷Watafanya huduma kwa ajili yake na kwa jumuiya yote katika Hema la Mkutano kwa kufanya kazi za maskani ya BWANA. ⁸Watatunza samani zote za Hema la Mkutano, wakitimiza wajibu wa kuhudumia Waisraeli kwa kufanya kazi ya maskani ya BWANA. ⁹Wakabidhi Walawi kwa Aroni na wanawe, hao ndio Waisraeli amba wanakabidhiwa kabisa kwake. ¹⁰Waweke Aroni na wanawe kuhudumu kama makuhani, mtu mwininge ye yote atakayesogelea mahali patakatifu ni lazima auawe."

¹¹BWANA akamwambia Mose,

¹²"Nimewatwaa Walawi kutoka miongoni mwa Waisraeli badala ya mzaliwa wa kwanza wa kiume wa kila mwanamke wa Mwisraeli. Walawi ni wangu, ¹³kwa kuwa wazaliwa wote wa

kwanza ni wangu. Nilipowaua wazaliwa wa kwanza huko Misri, nilimtenga kila mzaliwa wa kwanza katika Israeli awe wangu, akiwa mwanadamu au mynaya. Watakuwa wangu. Mimi ndimi BWANA."

¹⁴BWANA akamwambia Mose katika Jangwa la Sinai, ¹⁵"Wahesabu Walawi kwa jamaa zao na koo zao. Mhesabu kila mwanaume mwenye umri wa mwezi mmoja au zaidi." ¹⁶Kwa hiyo Mose akawahesabu, kama alivyoamriwa na neno la BWANA.

¹⁷Haya yalikuwa majina ya wana wa Lawi:

Gershoni, Kohathi na Merari

¹⁸Haya ndiyo yaliyokuwa majina ya koo za Wagershoni:

Libni na Shimei

¹⁹Koo za Wakohathi ni:

Amramu, Ishari, Hebron na Uziel

²⁰Koo za Wamerari zilikuwa ni:

Mahli na Mushi.

Hizi ndizo zilizokuwa koo za Walawi kufuatana na jamaa zao.

²¹Kulikuwa na koo za Walibni na Washimei kwa Gershoni, hizi ndizo zilizokuwa koo za Wagershoni. ²²Idadi ya waume wote waliokuwa na mwezi mmoja au zaidi waliohesabiwa walikuwa 7,500. ²³Ukoo wa Wagershoni walitakiwa kuweka kambi zao upande wa magharibi, nyuma ya maskani ya BWANA. ²⁴Kiongozi wa jamaa za Wagershoni alikuwa Eliasafu mwana wa Laeli. ²⁵Katika Hema la Mkutano, Wagershoni walikuwa na wajibu wa kutunza maskani ya BWANA na hema, vifuniko vyake, pazia katika mlango wa kuingilia ndani ya Hema la Mkutano, ²⁶mapazia ya ua unaozunguka maskani ya BWANA na madhabahu, pamoja na kamba, yaani kila kinachohusika kwa matumizi yake.

²⁷Kwa Kohathi kulikuwepo koo za Waamrami, Waishari, Wahebroni na Wauzieli, hizi ndizo zilizokuwa koo za Wakohathi.

²⁸Hesabu ya wanaume wote wenye mwezi mmoja au zaidi iliwa watu 8,600. Wakohathi waliwajibika kutunza mahali patakatifu. ²⁹Koo za Wakohathi zilitakiwa kuweka kambi zao upande wa kusini wa maskani ya BWANA. ³⁰Kiongozi wa jamaa za koo za Wakohathi alikuwa Elisafani mwana wa Uziel. ³¹Waliwajibika kutunza sanduku la agano, meza, kinara cha taa, madhabahu, na vile vyombo vya mahali patakatifu vinavyotumika kuhudumu, pazia na

kila kitu kinachohusika na matumizi yake. ³²Kiongozi mkuu wa Walawi alikuwa Eliazari mwana wa kuhani Aroni. Aliwekwa juu ya wale walijibika kutunza mahali patakatifu.

³³Kwa Merari kulikuwa na koo za Wamahli na Wamushi, hizi zilikuwa koo za Merari. ³⁴Hesabu ya waume wote wenye umri wa mwaka mmoja au zaidi waliohesabiwa walikuwa 6,200. ³⁵Kiongozi wa jamaa za koo za Wamerari alikuwa Surieli mwana wa Abihaili, hawa walitakiwa kuweka kambi zao upande wa kaskazini mwa maskani ya BWANA. ³⁶Wamerari waliwekwa kutunza miimo ya maskani ya BWANA, mataruma yake, nguzo, vitako na vifaa vyake vyote na kila kitu kilichohusika na matumizi yake. ³⁷Pia nguzo za ua unaozunguka pamoja na vitako vyake, vizingi vya hemu na kamba zake.

³⁸Mose, Aroni na wanawe walitakiwa kuweka kambi zao mashariki mwa maskani ya BWANA kuelekea maawio ya juu, mbele ya Hema la Mkutano. Wao walihusika na utunzaji wa mahali patakatifu kwa niaba ya Waisraeli. Mtu mwingine ye yote aliyepasogelea mahali patakatifu angeuawa.

³⁹Jumla ya hesabu ya Walawi waliohesabiwa na Mose na Aroni kwa amri ya BWANA, kufuatana na koo, pamoja na kila mwanaume mwenye mwezi mmoja au zaidi walikuwa 22,000.

⁴⁰BWANA akamwambia Mose, "Wahesabu wazaliwa wa kwanza wa kiume wote wa Waisraeli wenye umri wa mwezi mmoja au zaidi na uorodheshe majina yao. ⁴¹Nitwalie Walawi badala ya wazaliwa wa kwanza wa Waisraeli, nayo mifugo ya Walawi badala ya wazaliwa wa mifugo ya Waisraeli. Mimi ndimi BWANA."

⁴²Hivyo Mose akawahesabu wazaliwa wa kwanza wote wa Waisraeli, kama BWANA alivyomwamuru. ⁴³Jumla ya hesabu ya wazaliwa wa kwanza waume wenye umri wa mwezi mmoja au zaidi, waliorodheshwa kwa majina walikuwa 22,273.

⁴⁴BWANA akamwambia Mose, ⁴⁵"Watwae Walawi badala ya wazaliwa wa kwanza wote wa Israeli, nayo mifugo ya Walawi badala ya mifugo yao. Walawi watakuwa wangu. Mimi ndimi BWANA. ⁴⁶Ili kukomboa wazao wa kwanza 273 wa Waisraeli ambao wamezidi hesabu ya

Walawi,⁴⁷ kusanya shekeli tano^a kwa kila mmoja, kufuatana na shekeli ya mahali patakatifu, ambayo ina uzito wa gera ishirini^b.⁴⁸ Mpe Aron na wanawe hizo fedha kwa ajili ya ukombozi wa idadi ya Waisraeli waliozidi.”

⁴⁹Kwa hiyo Mose akakusanya fedha za ukombozi kutoka kwa wale ambao hesabu yao ilizidi wale waliokombolewa na Walawi.⁵⁰ Kutokana na wazaliwa wa kwanza wa Waisraeli alikusanya fedha yenye uzito wa shekeli 1,365^c kufuatana na shekeli ya mahali patakatifu.⁵¹ Mose akampa Aroni na wanawe ile fedha ya ukombozi, kama alivyoamuriwa na neno la BWANA.

Wakohathi

4 BWANA akawaambia Mose na Aroni,² Wahesabu Wakohathi walio sehemu ya Walawi kwa koo zao na jamaa zao.³ Wahesabu wanaume wote wenye umri wa miaka thelathini hadi hamsini wanaokuja kutumika katika kazi ya Hema la Mkutano.

⁴“Hii ndiyo kazi ya Wakohathi katika Hema la Mkutano: Watatunza vitu vilivyo vitakatifu sana. ⁵Wakati kambi inapohamishwa, Aroni na wanawe wataingia ndani na kushusha lile pazia la kuzuilia na kufunika nalo sanduku la Ushuhuda. ⁶Kisha watafunika juu yake na ngozi ya mnyama^a na kutandaza juu yake kitambaa cha rangi ya buluu iliyokolea na kuingiza mipiko mahali pake.

⁷Juu ya meza ya mikate ya Wonyesho watatandaza kitambaa cha buluu na waweke sahani juu yake, masinia, bakuli na magudulia kwa ajili ya sadaka za kinywaji; mkate ule ambao upo hapa daima utabaki juu yake. ⁸Juu ya hivyo vitu watatandaza kitambaa chekundu na kufunika kwa ngozi laini ya mnyama na kuweka mipiko yake mahali pake.

⁹“Watachukua kitambaa cha buluu na kufunika kinara cha taa kilicho kwa ajili ya nuru, pamoja na taa zake, mikasi yake, sinia zake, magudulia yake yote yaliyotumika kuwekea mafuta. ¹⁰Kisha watakisokotea pamoja na vifaa vyake vyote katika ngozi laini ya mnyama na kukiweka kwenye jukwaa lake.

^{a47} Shekeli tano ni sawa na gramu 55.

^{b47} Gera ishirini ni sawa na gramu 11.

^{c50} Shekeli 1,365 ni sawa na kg. 15.5

^{a6} Ngozi ya mnyama hapa ina maana ngozi ya mnyama mwenye ngozi laini aishiye kwenye milima yenye msitu, pia mst. 8,10-12,14 na 25

¹¹“Juu ya madhabahu ya dhahabu watatandaza kitambaa cha buluu na kukifunika kwa ngozi laini ya mnyama na kuweka mipiko yake mahali pake.

¹²“Watavichukua vyombo vyote vinavyotumika kuhudumia mahali patakatifu, watavisokotea kwenye kitambaa cha buluu na kufunika kwa ngozi laini ya mnyama na kuviweka juu ya miti ya kuchukulia.

¹³“Wataondoa majivu kutoka katika madhabahu ya shaba na kutandaza kitambaa cha zambarau juu yake. ¹⁴Kisha wataweka vyombo vyote juu yake vinavyotumika kwa kuhudumia madhabahuni pamoja na vyombo vya kutolea moto, nyuma, miiko na mabakuli ya kunyunyizia juu yake watatandaza ngozi laini ya mnyama ya kufunika na kuweka mipiko mahali pake.

¹⁵“Baada ya Aroni na wanawe kumaliza kazi ya kufunika samani takatifu na vyombo vyake vyote, watu watakapokuwa tayari kung’oa kambi, Wakohathi watakuja kufanya kazi ya kubeba. Lakini wasije wakagusa vitu vitakatifu la sivo watakuwa. Wakohathi ndio watakaoomba vile vitu vilivyo kati Hema la Mkutano.

¹⁶“Eleazari mwana wa Aroni kuhani ndiye atakayesimamia mafuta kwa ajili ya taa, uvumba wenye harufu nzuri, sadaka za kila siku za nafaka na mafuta ya upako. Ndiye atakayekuwa msimamizi wa maskani yote ya BWANA na kila kitu kilichomo ndani mwake pamoja na samani takatifu na vyombo vyake.”

¹⁷BWANA akawaambia Mose na Aroni,

¹⁸“Hakikisheni kwamba koo za kabilia la Wakohathi hawatengwi kutoka Walawi. ¹⁹Ili wapate kuishi wala wasife wanapokaribia vitu vitakatifu sana, uwafanyie hivi: Aroni na wanawe watakwenda mahali patakatifu na kumgawia kila mtu kazi yake na kwamba ni nini atakachochukua. ²⁰Lakini Wakohathi hawaruhusiwi kuingia ndani ili kuangalia vitu vitakatifu, hata kwa kitambo kidogo, la sivo watakuwa.”

Wagershoni

²¹BWANA akamwambia Mose,

²²“Wahesabu pia Wagershoni kwa jamaa zao na koo zao. ²³Wahesabu wanaume wote wenye umri wa miaka thelathini hadi hamsini ambaa huja kutumika katika Hema la Mkutano.

²⁴“Hii ndiyo huduma ya koo za Wagershoni wakati wanapofanya kazi na kubeba mizigo.

²⁵Watabeba mapazia ya maskani. Hema la

Mkutano, kifuniko chake na kifuniko cha nje cha ngozi laini ya mnyama, mapazia ya maingilio ya Hema la Mkutano,²⁶mapazia ya ua unaozunguka maskani ya BWANA na madhabahu, pazia la maingilio, kamba na vifaa vyote vinavyotumika katika huduma yake. Wagershoni watafanya yote yatakiwayo kufanyika na vitu hivi.²⁷Utumishi wao wote ukiwa ni kuchukua au wa kufanya kazi nydingine, utafanyika chini ya maelekezo ya Aroni na wanawe. Mtawapangia kama wajibu wao yote watakayoyafanya.²⁸Hii ndiyo huduma ya koo za Wagershoni katika Hema la Mkutano. Wajibu wao utakuwa chini ya maelekezo ya Ithamari mwana wa kuhani Aroni.

Wamerari

²⁹"Wahesabu Wamerari kwa koo zao na jamaa zao.³⁰Wahesabu wanaume wote kuanzia umri wa miaka thelathini hadi hamsini ambao watakuja kutumika katika Hema la Mkutano.³¹Huu ndio wajibu wao wanapofanya huduma katika Hema la Mkutano: Kubeba miimo ya maskani yaBWANA, mataruma yake, nguzo na vitako,³²nguzo za ua unaozunguka pamoja na vitako vyake, vizingi vya hema, kamba, vifaa vyake vyote na kila kitu kinachohusiana na matumizi yake. Kila mtu mpangie vitu maalum vya kubeba.³³Huu ndio utumishi wa koo za Merari kama watakavyofanya kazi katika Hema la Mkutano, chini ya maelekezo ya Ithamari mwana wa kuhani Aroni."

Kuhesabiwa kwa Koo za Walawi

³⁴Mose, Aron na viongozi wa jumuiya wakawahesabu Wakohathi kwa koo zao na jamaa zao.³⁵Wanaume wote kuanzia umri wa miaka thelathini hadi hamsini ambao walikuja kutumika katika Hema la Mkutano,³⁶waliohesabiwa kwa koo zao walikuwa 2,750.³⁷Hii ilikuwa ndiyo jumla ya wote wale wa koo za Wakohathi ambao walitumika katika Hema la Mkutano. Mose na Aroni waliwahesabu kufuatana na amri ya BWANA kupitia kwa Mose.

³⁸Wagershoni walihesabiwa kwa koo zao na jamaa zao.³⁹Watu wote kuanzia umri wa miaka thelathini hadi hamsini ambao walikuja kutumika katika Hema la Mkutano,⁴⁰waliohesabiwa kwa koo zao na jamaa zao, walikuwa 2,630.⁴¹Hii ilikuwa ndiyo jumla ya wale wa koo za Gershoni ambao walitumika katika Hema la Mkutano. Mose na Aroni waliwahesabu kufuatana na amri ya BWANA.

⁴²Wamerari walihesabiwa kwa koo zao na jamaa zao.⁴³Wanaume wote kuanzia umri wa miaka thelathini hadi miaka hamsini ambao walikuja kutumika katika Hema la mkutano,⁴⁴waliohesabiwa kwa koo zao walikuwa 3,200.⁴⁵Hii ilikuwa ndiyo jumla ya wale wa koo za Wamerari. Mose na Aroni waliwahesabu kufuatana na amri ya BWANA kupitia kwa Mose.

⁴⁶Hivyo Mose, Aroni na viongozi wa Israeli waliwahesabu Walawi wote kwa koo zao na jamaa zao.⁴⁷Wanaume wote wenye umri kuanzia miaka thelathini hadi hamsini waliokuja kufanya kazi ya kuhudumu na kubeba Hema la Mkutano⁴⁸walikuwa watu 8,580.⁴⁹Kwa amri ya BWANA kupitia Mose, kila mmoja aligawiwa kazi yake na kuambiwa kitu cha kubeba.

Hivyo ndivyo walivyohesabiwa kama BWANA alivyomwamuru Mose.

Utakaso wa Kambi

5 BWANA akamwambia Mose, ²"Waamuru Waisraeli kumtoa nje ya kambi mtu ye yote ambaye ana ugonjwa wa ngozi uambukizao^a, au anayetokwa na majimaji ya aina yo yote, au ambaye ni najisi kwa utaratibu wa ibada kwa sababu ya maiti.³Hii itakuwa ni kwa wote,yaani, wanaume na wanawake, watoeni nje ya kambi ili wasije wakanajisi kambi yao, ambamo ninaishi mionganoni mwao."⁴Waisraeli wakafanya vile vile kama BWANA alivyomwelekeza Mose.

Malipo kwa Ajili ya Makosa

⁵BWANA akamwambia Mose, ⁶"Waambie Waisraeli, 'Wakati mwanaume au mwanamke akimkosea mwenzake kwa njia yo yote na vivyo hivyo akawa si mwaminifu kwa BWANA, mtu huyo ana hatia ⁷na ni lazima atubu dhambi aliyoifanya. Ni lazima atoe malipo kamili kwa ajili ya kosa lake, aongeze sehemu moja ya tano juu ya malipo hayo na kutoa yote kwa mtu aliyemkosea.⁸Lakini ikiwa mtu huyo hana jamaa ya karibu ambaye malipo yanaweza kufanywa kwa ajili ya kosa, malipo yatakuwa mali ya BWANA nayo ni lazima apewe kuhani, pamoja na kondoo mume ambaye anatumika kufanyia upatanisho kwa ajili yake.⁹Matoleo yote matakatifu ya Waisreli wanayoleta kwa kuhani yatakuwa yake.¹⁰Kila kitu cha mtu kilichowekwa

^{a2} "Ugonjwa wa ngozi uambukizao" hapa ina maana ya "Ukoma."

wakfu ni chake mwenyewe, lakini kile atoacho kwa kuhani kitakuwa cha kuhani.'"

Jaribio kwa Ajili ya Mwanamke Asiyemwaminifu

¹¹Kisha BWANA akamwambia Mose, ¹²"Nena na Waisraeli uwaambie: 'Ikiwa mke wa mtu amepotoka na si mwaminifu kwa mumewe, ¹³kwa kukutana kimwili na mwanaume mwingine, tendo hili likafichika kwa mumewe na unajisi wake usigundulike (kwa kuwa hakuna ushahidi dhidi yake naye hakukamatwa katika tendo hilo,) ¹⁴nazo hisia za wivu zikamjia mumewe na kumshuku mkewe, naye mke yule ni najisi, au mumewe ana wivu na akamshuku ingawa si najisi, ¹⁵basi atampeleka mkewe kwa kuhani. Huyo mume itampasa apeleke pia sadaka ya unga wa shayiri kiasi cha sehemu moja ya kumi ya efa^b kwa niaba ya mkewe. Huyo mwanaume kamwe asimimine mafuta juu ya huo unga wala asiweke uvumba juu yake, kwa sababu ni sadaka ya nafaka kwa ajili ya wivu, sadaka ya ukumbusho ili kukumbushia uovo.

¹⁶"Kuhani atamleta huyo mwanamke na kumsimamisha mbele za BWANA. ¹⁷Kisha kuhani atachukua sehemu ya maji matakatifu ndani ya gudulia la udongo na kuchanganya na baadhi ya vumbi kutoka katika sakafu ya maskani ya BWANA. ¹⁸Baada ya kuhani kumsimamisha huyo mwanamke mbele za BWANA, atazifungua nywele za huyo mwanamke na kuweka sadaka ya ukumbusho mikononi mwake, ile sadaka ya nafaka kwa ajili ya wivu, huku kuhani mwenyewe akishikilia yale maji machungu yaletayo laana. ¹⁹Kisha kuhani atamwapiza huyo mwanamke akimwambia, "Ikiwa hakuna mwanaume mwingine aliyekutana kimwili nave, wala hujapotoka na kuwa najisi wakati ukiwa umeolewa na mumeo, maji haya machungu yaletayo laana na yasikudhuru. ²⁰Lakini ikiwa umepotoka wakati ukiwa umeolewa na mume wako na umejinajisi mwenyewe kwa kukutana kimwili na mwanaume mwingine asiyekuwa mumeo", ²¹hapa kuhani atamweka huyo mwanamke chini ya laana ya kiapo akisema, "BWANA na awafanye watu wako wakulaani na kukukataa, wakati BWANA atakapolifanya paja lako kupooza na tumbo lako kuvimba. ²²Maji haya

yaletayo laana na yaingie ndani ya mwili wako ili tumbo lako livimbe na paja lako lipooze^c".

"Kisha mwanamke atasema, Amen. Iwe hivyo."

²³"Kuhani ataandika laana hizi kwenye kitabu, kisha atazioshea laana hizo kwenye yale maji machungu. ²⁴Kuhani atamnywesha yule mwanamke yale maji machungu yaletayo laana, nayo maji haya yatamwingia na kumsababishia maumivu makali. ²⁵Kuhani atachukua sadaka ya nafaka kwa ajili ya wivu kutoka mikononi mwa huyo mwanamke, naye ataipunga mbele za BWANA na kuileta madhabahuni. ²⁶Kisha Kuhani atachota sadaka ya nafaka mkono uliojaa kama sadaka ya ukumbusho na kuiteketeza juu ya madhabahu, baada ya hayo, atamtaka huyo mwanamke anywe yale maji. ²⁷Kama amejititia unajisi na kukosa uaminifu kwa mumewe, wakati anapotakiwa anywe maji yale yaletayo laana, yatamwingia na kusababishia maumivu makali, tumbo lake litavimba na paja lake litapooza, naye atakuwa amelaaniwa mionganoni mwa watu wake. ²⁸Hata hivyo, ikiwa huyo mwanamke hakujititia unajisi, naye ni safi, atasafishwa hatia na atawezaa kuzaa watoto.

²⁹"Basi, hii ndiyo sheria ya wivu mwanamke anapopotoka na kujitia unajisi wakati akiwa ameolewa na mumewe, ³⁰au hisia za wivu zinapomjia mwanaume kwa sababu ya kumshuku mkewe. Kuhani atamfanya huyo mwanamke kusimama mbele za BWANA na atatumia sheria hii yote kwa huyo mwanamke. ³¹Mume atakuwa hana hatia ya kosa lo lote, bali mwanamke atayachukua matokeo ya dhambi yake."

Mnadhire

6 BWANA akamwambia Mose, ²Sema na Waisraeli na uwaambie: 'Ikiwa mwanaume au mwanamke anataka kuweka nadhiri maalum, nadhiri ya kutengwa kwa ajili ya BWANA kama Mnadhiri, ³ni lazima ajitenge na mvinyo na kinywaji kingine cho chote chenye chachu na kamwe asinywe siki itokanayo na mvinyo au itokanayo na kinywaji kingine chenye chachu. Kamwe asinywe maji ya zabibu wala kula zabibu mbichi au kavu. ⁴Kwa muda wote atakaokuwa mnadhiri, kamwe hatakula cho chote kitokanacho na mzabibu, sio mbegu wala maganda.

^b¹⁵ Sehemu moja ya kumi ya efa ni sawa na kilo moja.

^c²² "paja kupooza" maana yake hapa ni kuwa tasa au kuharibu mimba.

⁵" Kwa muda wote wa nadhiri yake ya kujitenga kwa ajili ya BWANA, wembe hautapita kichwani mwake. Ni lazima awe mtakatifu mpaka kipindi cha kujitenga kwake kwa ajili ya BWANA kiishe, ni lazima aache nywele za kichwa chake zirefuke. ⁶Kwa kipindi cho chote cha kujitenga kwa ajili ya BWANA hatakaribia maiti. ⁷Hata kama baba yake mwenyewe au mama au kaka au dada akifa, hatajinajisi mwenyewe kwa taratibu za ibada kwa ajili yao kwa sababu ishara ya kujiweka wakfu kwake kwa Mungu ipo katika kichwa chake. ⁸Kwa kipindi chote cha kujitenga kwake yeye ni wakfu kwa BWANA.

⁹" Kama mtu ye yote akifa ghafula karibu naye, atakuwa ametiwa unajisi nywele zake alizoviweka wakfu, hivyo ni lazima anyoe nywele zake, siku ya utakaso wake, yaani siku ya saba. ¹⁰Kisha siku ya nane ni lazima alete hua wawili au makinda mawili ya njija kwa kuhani katika mlango wa Hema la Mkutano. ¹¹ Kuhani atatoa mmoja kama sadaka ya dhambi na mwingine kama sadaka ya kuteketezwa ili kufanya upatanisho kwa ajili yake kwa sababu ametenda dhambi kwa kuwepo mbele ya maiti. Siku iyo hiyo atakiweka wakfu kichwa chake. ¹² Ni lazima ajitoe kabisa kwa BWANA kwa kipindi cha kujitenga kwake na ni lazima atoe mwana-kondoo wa mwaka mmoja kama sadaka ya hatia. Siku zilizopita hazitahesabiwa kwa sababu alijitia unajisi katika siku zake za kujitenga.

¹³" Basi hii ndiyo sheria ya ajili ya Mnadhiri baada ya kipindi chake cha kujitenga kupita. Ataletwa kwenye ingilio la Hema la Mkutano. ¹⁴Hapo atatoa sadaka zake kwa BWANA. Mwana-kondoo wa mwaka mmoja asiye na waa kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, kondoo mke wa mwaka mmoja asiye na waa kwa ajili ya sadaka ya dhambi, kondoo mume asiye na waa kwa ajili ya sadaka ya amani, ¹⁵pamoja na sadaka zake za nafaka na za vinywaji, kikapu cha mikate isiyotiwa chachu, pamoja na maandazi yaliyotengenezwa kwa unga laini uliochanganywa na mafuta na mikate myembamba iliyopakwa mafuta.

¹⁶" Kuhani atavileta vitu hivyo mbele ya BWANA na kufanya sadaka ya dhambi na sadaka ya kuteketezwa. ¹⁷Ataleta pia kikapu cha mikate isiyotiwa chachu na atatoa dhabihu kondoo mume kama sadaka ya amani kwa BWANA, pamoja na sadaka yake ya nafaka na sadaka ya kinywaji.

¹⁸" Kisha kwenye ingilio la Hema la Mkutano, Mnadhiri ni lazima anyoe nywele zake ambazo alikuwa ameziweka wakfu. Atazichukua hizo nywele na kuziweka ndani ya moto ulio chini ya dhabihu ya sadaka ya amani.

¹⁹" Baada ya Mnadhiri kunyoa hizo nywele zake za kujitenga kwake, kuhani atampa mikononi mwake bega la kondoo mume lili洛chemshwa, andazi na mkate mwembamba kutoka kwenye kikapu, vyote vikiwa vimetengenezwa bila kuwekwa chachu. ²⁰Kisha kuhani atavipunga mbele za BWANA kama sadaka ya kupunga, ni vitakatifu na ni mali ya kuhani, pamoja na kile kidari kilichopungwa na lile paja lili洛tolewa. Baada ya hayo, Mnadhiri anaweza kunywa divai.

²¹" Hii ndiyo sheria ya Mnadhiri ambaye anaweka nadhiri kwa matoleo yake kwa BWANA kufuatana na kujitenga kwake, zaidi ya cho chote kile anachowenza kupata. Ni lazima atimize nadhiri aliyoiweka kufuatana na sheria ya Mnadhiri."

Baraka ya Kikuhanini

²²BWANA akamwambia Mose, ²³"Mwambie Aroni na wanawe, 'Hivi ndivyo mtakavyowabariki Waisraeli. Waambieni:

²⁴"BWANA akubariki
na kukulinda,

²⁵BWANA akuangazie nuru ya uso wake
na kukufadhili,

²⁶BWANA akugeuzie uso wake
na kukupa amani.' "

²⁷"Hivyo wataliweka jina langu juu ya Waisraeli, nami nitawabariki."

Sadaka Wakati wa kuweka Wakfu Maskani ya BWANA

7 Mose alipomaliza kuvisimamisha maskani ya BWANA, alijitia mafuta na kuiweka wakfu pamoja na samani zake zote. Pia alitia madhabahu mafuta na kuweka wakfu pamoja na vyombo vyake vyote. ²Ndipo viongozi wa Israeli, wakuu wa jamaa waliokuwa viongozi wa kabilo wasimamizi wa wale waliohesabiwa, wakatoa sadaka. ³Walizileta kama matoleo yao mbele za BWANA magari sita ya kukokotwa yaliyofunikwa pamoja na maksai kumi na wawili, yaani, maksai mmoja kutoka kwa kila kiongozi na gari moja la kukokotwa kutoka kwa kila viongozi wawili. Haya walijalata mbele ya maskani ya BWANA.

⁴BWANA akamwambia Mose, ⁵"Vikubali vitu hivi kutoka kwao, ili viweze kutumika katika kazi kwenye Hema la Mkutano. Wapatie Walawi kama kazi ya kila mtu itakavyohitaji."

⁶Hivyo Mose akachukua yale magari ya kukokotwa pamoja na maksai na kuwapa Walawi. ⁷Aliwapa Wagershoni magari mawili ya kukokotwa na maksai wanne, kama walivyohitaji kwa kazi yao,⁸pia aliwapa Wamerari magari manne ya kukokotwa na maksai wanane, kama kazi yao ilivyohitaji. Wote walikuwa chini ya maelekezo ya Ithamari mwana wa kuhanii Aroni. ⁹Lakini Mose hakuwapa Wakohathi cho chote kati ya hivyo, kwa sababu walitakiwa kubeba vitu vitakatifu mabegani mwao, kwa kuwa walikuwa wanawajibika.

¹⁰Wakati madhabahu ilipotiwa mafuta, viongozi walileta sadaka zao kwa ajili ya kule kuwekwa wakfu kwake na kuziweka mbele ya madhabahu. ¹¹Kwa maana BWANA alikuwa amemwambia Mose, "Kila siku kiongozi mmoja ataleta sadaka yake ili kuwekwa wakfu madhabahu."

¹²Yule ambaye alileta sadaka yake siku ya kwanza alikuwa Nashoni mwana wa Aminadabu wa kabilia la Yuda.

¹³Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzito wa shekeli 130^a, bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini^b vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, vikiwa vimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, ¹⁴sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi^c, liliojazwa uvumba, ¹⁵fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, ¹⁶mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ¹⁷maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Nashoni mwana wa Aminadabu.

¹⁸Siku ya pili yake Nethaneli mwana wa Suari,

^a¹³ Shekeli mia na thelathini za fedha ni kama kilo 1.5, mst. 19

^b¹³ Shekeli sabini za fedha ni kama gramu 800 (0.8kg), mst. 19

^c¹⁴ Shekeli kumi za dhahabu ni kama gramu 110 (0.11kg), mst.

20

kiongozi wa kabilia la Isakari, alileta sadaka yake. ¹⁹Sadaka aliyoleta ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzito wa shekeli 130^d na bakuli la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikawa kimejazwa unga laini uliochanganywa na la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi likiwa limejazwa uvumba, ²¹fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, ²²mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ²³maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Nethaneli mwana wa Suari.

²⁴Siku ya tatu, Eliabu mwana wa Heloni, kiongozi wa kabilia la Zabuloni, alileta sadaka yake.

²⁵Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzito wa shekeli 130^e na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini^f, vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, ²⁶sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi^g, likiwa limejazwa uvumba, ²⁷fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, ²⁸mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ²⁹maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Eliabu mwana wa Heloni.

³⁰Siku ya nne Elisuri mwana wa Shedeuri, kiongozi wa kabilia la Reuben alileta sadaka yake.

^d¹⁹ Shekeli 130 za fedha ni kama kilo 1.5 (1.5kg)

^e²⁵ Shekeli 130 za fedha ni kama kilo 1.5 (1.5kg) pia mst. 25, 31,37,43 na 49

^f²⁵ Shekeli sabini za fedha ni kama gramu 800 (0.8kg) pia mst. 31,37,43 na 49

^g²⁶ Shekeli kumi za dhahabu ni kama gramu 110 (0.11kg) pia mst. 32,38,44 na 50.

³¹Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenyé uzito wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini, vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, ³²sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi, liliøjazwa uvumba, ³³fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, ³⁴mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ³⁵maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wenyé mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Elisuri mwana wa Shedeuri.

³⁶Siku ya tano Shelumieli mwana wa Surishadai, kiongozi wa watu wa Simeoni, alileta sadaka yake.

³⁷Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenyé uzito wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini, vyote kwa kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, ³⁸sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi likiwa limejazwa uvumba, ³⁹fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, ⁴⁰mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ⁴¹pamoja na maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Shelumieli mwana wa Surishadai.

⁴²Siku ya sita Eliasfu mwana wa Deueli, kiongozi wa watu wa Gadi, akaleta sadaka yake.

⁴³Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenyé uzito wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini, vyote kwa kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, ⁴⁴sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi,

liliøjazwa uvumba, ⁴⁵fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, ⁴⁶mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ⁴⁷maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Eliasfu mwana wa Deueli.

⁴⁸Siku ya saba Elishama mwana wa Amihudi, kiongozi wa watu wa Efraimu alileta sadaka yake.

⁴⁹Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenyé uzito wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, ⁵⁰sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi, liliøjazwa uvumba, ⁵¹fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, ⁵²mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ⁵³maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano, na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Elishama mwana wa Amihudi.

⁵⁴Siku ya nane Gamalieli mwana wa Pedasuri, kiongozi wa watu wa Manase, alileta sadaka yake.

⁵⁵Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenyé uzito wa shekeli 130^h na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabiniⁱ, vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, ⁵⁶sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi^j,

^h⁵⁵ Shekeli 130 za fedha ni kama kilo 1.5 pia mstari 61,67,73 na 79.

ⁱ⁵⁵ Shekeli sabini za fedha ni kama gramu 800 (0.8kg) pia mstari 61,67,73 na 79.

^j⁵⁶ Shekeli kumi za dhahabu ni kama gramu 110 (0.11kg) pia mstari 62,68,74 na 80

lililojazwa uvumba,⁵⁷fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa,⁵⁸mbuzi mmoja mume kwa ajili ya sadaka ya dhambi,⁵⁹maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Gamalieli mwana wa Pedasuri.

⁶⁰Siku ya tisa Abidani mwana wa Gideoni kiongozi wa watu wa Benyamini, alileta sadaka yake.

⁶¹Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzito wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini, vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka,⁶²sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi, lililojazwa uvumba,⁶³fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa,⁶⁴mbuzi mmoja mume kwa ajili ya sadaka ya dhambi,⁶⁵maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Abidani mwana wa Gideoni.

⁶⁶Siku ya kumi Ahiezeri mwana wa Amishadai, kiongozi wa watu wa Dani, alileta sadaka yake.

⁶⁷Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzito wa shekeli mia moja na thelathini na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini, vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka,⁶⁸sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi, lililojazwa uvumba,⁶⁹fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa,⁷⁰mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi,

⁷¹maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Ahiezeri mwana wa Amishadai.

⁷²Siku ya kumi na moja Pagieli mwana wa Okrani, kiongozi wa watu wa Asheri, alileta sadaka yake.

⁷³Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzito wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini, vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila kimoja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta, kama sadaka ya nafaka,⁷⁴sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi, lililojazwa uvumba,⁷⁵fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa,⁷⁶mbuzi mume mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi,⁷⁷maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja, ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Pagieli mwana wa Okrani.

⁷⁸Siku ya kumi na mbili Ahira mwana wa Enani, kiongozi wa watu wa Naftali, alileta sadaka yake.

⁷⁹Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzito wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha la kunyunyizia lenye uzito wa shekeli sabini vyote kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kila moja kikiwa kimejazwa unga laini uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka,⁸⁰sinia moja la dhahabu lenye uzito wa shekeli kumi, lililojazwa uvumba,⁸¹fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na mwana-kondoo mume mmoja wa mwaka mmoja, kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa,⁸²mbuzi mume mmoja, kwa ajili ya sadaka ya dhambi,⁸³maksai wawili, kondoo waume watano, mbuzi waume watano na wana-kondoo waume watano wa mwaka mmoja ili vitolewe dhabihu kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa ndiyo sadaka ya Ahira mwana wa Enani.

⁸⁴Hizi ziliikuwa ndizo sadaka za viongozi wa Israeli madhabahu ilipowekwa wakfu wakati ilipotiwa mafuta, sahani kumi na mbili za fedha, bakuli kumi na mbili za fedha za kunyunyizia na masinia kumi na mawili ya dhahabu. ⁸⁵Kila sahani ya fedha ilikuwa na uzito wa shekeli 130^k, na kila bakuli la fedha la kunyunyizia liliikuwa na uzito wa shekeli sabini!. Masinia kumi na mawili yalikuwa na uzito wa shekeli 2,400^m kulingana na shekeli ya mahali patakatifu. ⁸⁶Sahani kumi na mbili za dhahabu zilizojazwa uvumba ziliikuwa na uzito wa shekeli kumiⁿ kila moja kulingana na shekeli ya mahali patakatifu. Zote kwa pamoja, sahani za dhahabu ziliikuwa na uzito wa shekeli 120°. ⁸⁷Jumla ya wanyama walitolewa kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, walikuwa fahali kumi na wawili wachanga, kondoo waume kumi na wawili, na wana-kondoo waume kumi na wawili wa mwaka mmoja, pamoja na sadaka zao za nafaka. Mbuzi waume kumi na wawili walitolewa kwa ajili ya sadaka za dhambi. ⁸⁸Jumla ya wanyama kwa ajili ya dhabihu ya sadaka ya amani walikuwa maksai ishirini na wanenye, kondoo waume sitini, mbuzi waume sitini na wana-kondoo waume wa mwaka mmoja sitini. Hizi ziliikuwa ndizo sadaka zilizoletwa kwa ajili ya kuwekwa wakfu kwa madhabahu baada ya kutiwa mafuta.

⁸⁹Mose alipoingia kwenye Hema la Mkutano kuzungumza na BWANA, alisikia sauti ikisema naye kutoka kati ya wale makerubi wawili waliokuwa juu ya kile kitie cha rehema, juu ya sanduku la Ushuhuda. Mose akazungumza naye.

Kuwekwa kwa Taa

8 BWANA akamwambia Mose, ²"Sema na Aroni umwambie, 'Wakati utakapoziweka zile taa saba, zinatakiwa kuangaza eneo lililo mbele ya kinara cha taa.' "

³Aroni akafanya hivyo, akaziweka zile taa ili zielekee mbele kwenye kinara cha taa, kama vile BWANA alivyomwamuru Mose. ⁴Hivi ndivyo kinara cha taa kilivytengenezwa: Kilitengenezwa kwa dhahabu iliyofuliwa, kuanzia kwenye kitako chake hadi kwenye maua yake. Kinara cha taa kilitengenezwa sawasawa kabisa

^{k85} Shekeli 130 za fedha ni kama kilo moja na nusu (1.5kg)

^{l85} Shekeli 70 za fedha ni kama gramu 800 (0.8kg)

^{m85} Shekeli 2400 za fedha ni kama kilo 28 (28kg)

ⁿ⁸⁶ Shekeli 10 za dhahabu ni kama gramu 110 (0.11kg)

^{o86} Shekeli 120 za dhahabu ni kama kilo 1.4 (1.4kg)

na kielelezo ambacho BWANA alikuwa amemwonyesha Mose.

Kutengwa Kwa Walawi Kwa Ajili Ya BWANA

⁵BWANA akamwambia Mose: ⁶"Watwae Walawi kutoka mionganini mwa Waisraeli wengine na uwatakase kwa kawaida ya ibada. ⁷Ili kuwatakasa fanya hivi: Nyunyizia maji ya utakaso juu yao, kisha uwaambie wanyoe nywele kwenye mwili mzima, wafue nguo zao na hivyo wajitakase wenye. ⁸Waambie wamchukue fahali mchanga pamoja na sadaka yake ya nafaka ya unga laini uliochanganya na mafuta, kisha utamchukua fahali mchanga wa pili kwa ajili ya sadaka ya dhambi. ⁹Walete Walawi mbele ya Hema la Mkutano na ukusanye jumuiya yote ya Waisraeli. ¹⁰Utawaleta Walawi mbele ya BWANA na Waisraeli wataweka mikono yao juu ya Walawi. ¹¹Aroni atawaweka Walawi mbele ya BWANA kama sadaka ya kupunga kutoka kwa Waisraeli, ili kwamba wawe tayari kuifanya kazi ya BWANA.

¹²"Baada ya Walawi kuweka mikono yao juu ya vichwa vya hao mafahali wawili, tumia mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi kwa BWANA, na mwingine kuwa sadaka ya kuteketezwa, ili kufanya upatanisho kwa ajili ya Walawi. ¹³Waambie hao Walawi wasimame mbele ya Aroni na wanawe kisha wawatoe kama sadaka ya kupunga kwa BWANA. ¹⁴Kwa njia hii utakuwa umewatenga Walawi kutoka Waisraeli wengine, nao Walawi watakuwa wangu.

¹⁵"Utakapokuwa umekwisha kuwatakasa Walawi na kuwatoa kama sadaka ya kupunga, watakuja kufanya kazi yao katika Hema la Mkutano. ¹⁶Wao ndio Waisraeli ambao watatolewa kabisa kwangu. Nimewatwaa kama mali yangu mwenye badala ya mzaliwa wa kwanza, mzaliwa wa kwanza wa kiume kutoka kwa kila mwanamke wa Kiisraeli. ¹⁷Kila mzaliwa wa kwanza wa kiume katika Israeli, awe wa mwanadamu au mnyama, ni wangu. Wakati nilipowaua wazaliwa wote wa kwanza huko Misri, niliwatenga kwa ajili yangu mwenye. ¹⁸Nami nimewatwaa Walawi badala ya wazaliwa wote wa kwanza wa kiume katika Israeli. ¹⁹Kati ya Waisraeli wote, nimempa Aroni na wanawe Walawi kama zawadi ili kufanya kazi katika Hema la Mkutano kwa niaba ya Waisraeli, na kufanya upatanisho kwa ajili yao ili pasiwepo na pigo lo lote litakalowapata Waisraeli wakati watakapokaribia mahali patakatifu."

²⁰Mose, Aroni na jumuiya yote ya Waisraeli wakawafanya Walawi kama BWANA alivyomwamuru Mose. ²¹Walawi wakajitakasa wenyewe na wakafua nguo zao. Kisha Aroni akawasogeza mbele za BWANA kuwa sadaka ya kupunga na kufanya upatanisho kwa ajili yao ili kuwatakasa. ²²Baada ya hayo, Walawi walikuja kufanya kazi yao katika Hema la Mkutano chini ya usimamizi wa Aroni na wanawe. Waliwafanya Walawi kama vile BWANA alivyomwamuru Mose.

²³BWANA akamwambia Mose, ²⁴“Hili linawahusu Walawi: Wanaume wenyewe umri wa miaka ishirini na mitano au zaidi watakuja kushiriki katika kazi kwenye Hema la Mkutano, ²⁵lakini watakapofika umri wa miaka hamsini, ni lazima waache kazi zao za kawaida wala wasiendelee. ²⁶Wanaweza kuwasaidia ndugu zao kufanya wajibu wao katika Hema la Mkutano, lakini wao wenyewe kamwe hawatafanya hiyo kazi. Basi, hivi ndivyo utakavyogawa wajibu kwa Walawi.”

Pasaka Huko Sinai

9 BWANA akasema na Mose katika Jangwa la Sinai katika mwezi wa kwanza wa mwaka wa pili baada ya Waisraeli kutoka Misri. Akasema, ²“Waamuru Waisraeli waadhimishe Pasaka katika wakati ulioamuriwa. ³Adhimisheni wakati ulioamuriwa, yaani wakati wa kuzama juu siku ya kumi na nne ya mwezi huu, kufuatana na desturi zake zote na masharti yake.”

⁴Hivyo Mose akawaambia Waisraeli waiadhimishe Pasaka, ⁵nao wakafanya hivyo kwenye Jangwa la Sinai wakati wa kuzama juu siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza. Waisraeli wakafanya kila kitu sawasawa kama vile BWANA alivyomwamuru Mose.

⁶Lakini baadhi yao hawakuweza kuadhimisha Pasaka siku ile kwa sababu walikuwa najisi kwa taratibu za kiibada kwa ajili ya kugusa maiti. Kwa hiyo wakamwendea Mose na Aroni siku ile ile, ⁷wakamwambia Mose, “Tumekuwa najisi kwa sababu tumegusa maiti, lakini kwa nini tuzuiliwe kumtolea BWANA sadaka yake pamoja na Waisraeli wengine katika wakati ulioamuriwa?”

⁸Mose akawajibu, “Ngojeni mpaka nitafute kile BWANA anachoagiza kuwahuusu ninyi.”

⁹Ndipo BWANA akamwambia Mose, ¹⁰“Waambie Waisraeli: ‘Wakati mmoja wenu au wazao wenu wanapokuwa najisi kwa sababu ya maiti au wakiwa safarini, hata hivyo wanaweza

kuadhimisha Pasaka ya BWANA.

¹¹Wataiadhimisha wakati wa kuzama juu siku ya kumi na nne ya mwezi wa pili. Watamla mwana-kondoo, pamoja na mkate usiotiwa chachu, na mboga chungu. ¹²Wasibakize cho chote hadi asubuhi wala wasivunje mifupa ya mwana-kondoo. Wakati wanapoadhimisha Pasaka, hawana budi kufuata masharti yote. ¹³Lakini kama mtu ni safi kwa taratibu za kiibada naye hayuko safarini asipoadhimisha Pasaka, mtu huyo hana budi kukatiliwa mbali na watu wake kwa sababu hakutoa sadaka ya BWANA kwa wakati ulioamuriwa. Mtu huyo atawajibika kubeba matokeo ya dhambi yake.

¹⁴“Mgeni anayeishi mionganii mwenu ambaye anataka kuadhimisha Pasaka ya BWANA, lazima afanye hivyo kwa kufuata desturi na masharti. Lazima masharti yawe sawasawa, kwa mgeni na mzawa.”

Wingu la Juu ya Maskani ya BWANA

¹⁵Katika siku hiyo ambayo maskani ya BWANA, Hema la Ushuhuda liliposimamishwa, wingu liliifunika. Kuanzia jioni mpaka asubuhi wingu liliolokuwa juu ya maskani lilionekana kama moto. ¹⁶Hivyo ndivyo liliivoendelea kuwa, wingu liliifunika wakati wa mchana, na usiku lilionekana kama moto. ¹⁷Wakati wo wote wingu liliopinuka kutoka juu ya Hema, nao Waisraeli waliondoka. Mahali po pote wingu lilioposimama, Waisraeli walipiga kambi. ¹⁸Kwa amri ya BWANA Waisraeli waliondoka, na kwa amri yake walipiga kambi. Kwa muda wote wingu lilioposimama juu ya maskani ya BWANA, Waisraeli walibaki wamepiga kambi. ¹⁹Wakati wingu liliopobaki juu ya maskani ya BWANA kwa muda mrefu, Waisraeli walitii amri ya BWANA nao hawakuondoka. ²⁰Wakati mwinge wingu liliikuwa juu ya maskani ya BWANA kwa siku chache tu, kwa amri ya BWANA wangeliopiga kambi na kisha kwa amri yake wangeliondoka. ²¹Wakati mwinge wingu liliikuapo kuanzia jioni mpaka asubuhi tu, liliopinuka asubuhi, nao waliondoka. Ikiwa ni mchana au usiku, wakati wo wote wingu liliopinuka, waliondoka. ²²Ikiwa wingu liliika juu ya maskani ya BWANA, kwa siku mbili au mwezi au mwaka, Waisraeli wangebaki wamepiga kambi na hawakuondoka, lakini liliopinuka, wangeondoka. ²³Kwa amri ya BWANA walipiga kambi na kwa amri ya BWANA waliondoka. Walitii amri ya BWANA, kufuatana na agizo lake kupitia Mose.

Tarumbeta za Fedha

10 BWANA akamwambia Mose:
²"Tengeneza tarumbeta mbili za fedha ya kufua, uzitumie kwa kuita jumuiya pamoja na wakati wa kuvunja makambi ili kuondoka.
³Tarumbeta zote mbili zikipigwa, jumuiya yote itakusanyika mbele yako katika ingilio la Hema la Mkutano. ⁴Kama tarumbeta moja tu ikipigwa, viongozi, yaani, wakuu wa koo za Israeli, ndio watakaokusanyika mbele yako. ⁵Wakati mllo wa kujulisha hatari ukipigwa, makabila yaliyo na makambi upande wa mashariki yataondoka. ⁶Ukisikika mllo wa pili wa jinsi hiyo, walioko kwenye makambi ya kusini wataondoka. Mlio huo wa kujulisha hatari utakuwa ishara ya kuondoka. ⁷Ili kukusanya kusanyiko, piga tarumbeta zote, lakini siyo kwa mllo wa kujulisha hatari.

⁸"Wana wa Aroni, makuhani, ndio watakaopiga hizo tarumbeta. Hili litakuwa agizo la kudumu kwa ajili yenu na kwa vizazi vijavyo. ⁹Wakati mtakapopigana vita katika nchi yenu wenyewe dhidi ya adui anayewaonea, piga tarumbeta kwa mllo wa kujulisha hatari. Ndipo utakumbukwa na BWANA Mungu wenu na kuokolewa kutoka kwa adui zenu. ¹⁰Pia nyakati za furaha yenu, yaani sikukuu zenu zilizoamriwa na sikukuu za Mwezi Mwandamo, mtapiga tarumbeta juu ya sadaka zenu za kuteketezwa na sadaka zenu za amani, nazo zitakuwa ukumbusho kwa ajili yenu mbele za Mungu wenu. Mimi ndimi BWANA, Mungu wenu."

Waisraeli Waondoka Sinai

¹¹Katika siku ya ishirini ya mwezi wa pili wa mwaka wa pili, wingu liliinuka kutoka juu ya maskani ya Ushuhuda. ¹²Ndipo Waisraeli wakaondoka kutoka Jangwa la Sinai wakasafiri kutoka sehemu moja hadi nyingine mpaka wingu lilipotua katika Jangwa la Parani. ¹³Walondoka kwa mara ya kwanza kwa agizo la Mungu kuitia kwa Mose.

¹⁴Vikosi nya kambi ya Yuda vilitangulia kwanza chini ya alama yao, Nahshoni mwana wa Aminadabu alikuwa kiongozi wao. ¹⁵Nethaneli mwana wa Suari alikuwa kiongozi wa kabile la Isakari, ¹⁶Eliabu mwana wa Heloni alikuwa kiongozi wa kabile la Zabuloni. ¹⁷Ndipo maskani ya BWANA iliposhushwa, nao wana wa Gershoni na wana wa Merari ambao walibeba, wakaondoka.

¹⁸Vikosi nya kambi ya Reubeni vilifuata, chini ya alama yao. Elisuri mwana wa Shedeuri

alikuwa kiongozi wao. ¹⁹Shelumieli mwana wa Surishadai aliongoza kikosi cha kabile la Simeoni, ²⁰naye Eliasfu mwana wa Deueli aliongoza kikosi cha kabile la Gadi. ²¹Kisha Wakohathi wakaondoka, wakichukua vitu vitakatifu. Maskani ya BWANA ilikuwa isimamishwe kabla wao hawajafika.

²²Vikosi nya kambi ya Efraimu vilifuata, chini ya alama yao. Elishama mwana wa Amihudi alikuwa kiongozi wao. ²³Gamalieli mwana wa Pedasuri aliongoza kikosi cha kabile la Manase, ²⁴naye Abidani mwana wa Gideoni alikuwa kiongozi wa kikosi cha kabile la Benyamini.

²⁵Mwishowe, kama kikosi cha nyuma cha ulinzi wa vikosi vyote, vikosi nya kambi ya Dani viliondoka chini ya alama yao. Ahiezeri mwana wa Amishadai alikuwa kiongozi wao. ²⁶Pagieli mwana wa Okrani aliongoza kikosi cha kabile la Asheri, ²⁷naye Ahira mwana wa Enani aliongoza kikosi cha kabile la Naftali. ²⁸Huu ulikuwa ndio utaratibu wa kuondoka wa vikosi nya Waisraeli walipokuwa wanaondoka.

²⁹Basi Mose akamwambia Hobabu mwana wa Reueli Mmidiani, mkwewe Mose, "Tunaondoka kwenda mahali ambapo BWANA amesema 'Nitawapa ninyi mahali hapo'. Twende pamoja nasi tutakutendea mema, kwa maana BWANA ameahidi mambo mema kwa Israeli."

³⁰Akajibu, "Hapana, sitakwenda, nitarudi kwenye nchi yangu mwenyewe na watu wangu mwenyewe."

³¹Lakini Mose akasema, "Tafadhalii usituache. Wewe unajua mahali ambapo yatupasa kupiga kambi jangwani, nawe unaweza kuwa macho yetu. ³²Ikiwa utafuatana nasi, tutashirikiana nawe yale mema yo yote tutakayopewa na BWANA.

³³Hivyo waliondoka kutoka mlima wa BWANA nao wakasafiri kwa siku tatu. Sanduku la agano la BWANA liliwatangulia kwa zile siku tatu ili kuwatafutia mahali pa kupumzika. ³⁴Wingu la BWANA liliikuwa juu yao wakati wa mchana walipoondoka kambini.

³⁵Wakati wo wote sanduku lilipoondoka, Mose alisema,

"Ee BWANA, inuka!

Watesi wako na watawanyike,
adui zako na wakimbie mbele zako."

³⁶Wakati wo wote Sanduku liliposimama, alisema,

"Ee BWANA, rudi,
kwa maelfu ya Waisraeli
wasiohesabika."

Moto Kutoka Kwa BWANA

11 Basi watu wakalalamika kwa habari ya taabu zao masikioni mwa BWANA, naye alipowasikia hasira yake ikawaka. Ndipo moto kutoka kwa BWANA ukawaka mionganini mwao na kuteketeza baadhi ya viunga nya kambi. ²Watu walipomililia Mose, akamwomba BWANA nao moto ukazimika. ³Hivyo mahali pale pakaitwa Tabera^a, kwa sababu moto kutoka kwa BWANA uliwaka mionganini mwao.

Kware Kutoka Kwa BWANA

⁴Umati wa mchanganyiko wa watu wenye kufanya makelele ya ghasia waliokuwa mionganini mwao walitamani sana chakula kingine, Waisraeli wakaanza kulia tena na kusema, 'Laiti tungekuwa na nyama tule! ⁵Tunakumbuka wale samaki tuliookula huko Misri bila gharama, pia yale matango, matikiti maji, mboga, vitunguu na vitunguu saumu. ⁶Lakini sasa tumepoteza hamu ya chakula, hatuoni kitu kingine cho chote isipokuwa hii mana!"

⁷Mani ilifanana kama mbegu za giligilani, nayo ilikuwa na rangi ya manjano iliyopauka. ⁸Hao watu walikwenda kukusanya, kisha waliisaga kwa mawe ya kusagia ya mkono au kuitwanga kwenye vinu. Waliipika vyunguni au kutengeneza maandazi. Ladha yake ilikuwa kama kitu kilichotengenezwa kwa mafuta ya zeituni. ⁹Umande ulipoanguka kambini wakati wa usiku, pia mana ilianguka pamoja nao.

¹⁰Mose akasikia watu wa kila jamaa wakilia, kila mmoja kwenye mlango wa hema lake. BWANA akakasirika mno, naye Mose akafadhaika. ¹¹Akamwuliza BWANA, "Kwa nini umeleta taabu hii juu ya mtumishi wako? Nimekufanya nini cha kukuchukiza hata ukaweka mzigo huu wa watu hao wote juu yangu? ¹²Je! watu hawa wote mimi ndiye niliyewatungisha mimba? Je! ni mimi niliyewaza? Kwa nini unaniambia niwachukue mikononi mwangu, kama vile mlezi abebavyo mtoto mchanga, hadi kwenye nchi uliyowaahidi baba zao? ¹³Nitapata wapi nyama kwa ajili ya watu wote hawa? Wanaendelea kunililia wakisema, 'Tupe nyama tule!' ¹⁴Mimi siwezi kuwabeba watu hawa wote peke yangu, mzigo

^a³ "Tabera" hapa maana yake "Kunaungua."

ni mzito sana kwangu. ¹⁵Kama hivi ndivyo unavyonitendea, unie sasa hivi, kama nimepata kibali machoni pako, usiniache nione maangamizi yangu mwenyewe."

¹⁶BWANA akamwambia Mose: "Niletee wazee sabini wa Israeli, unaowafahamu kama viongozi na maafisa mionganini mwa watu. Walete katika Hema la Mkutano, ili wawze kusimama huko pamoja nawe. ¹⁷Nami nitashuka na kusema nawe huko. Nami nitachukua sehemu ya Roho ile iliyo juu yako na kuiweka hiyo Roho juu yao. Watakusaidia kubeba mzigo wa watu hao ili usije ukaubeba peke yako.

¹⁸"Waambie hao watu: 'Jiwekeni wakfu wenyewe kwa ajili ya kesho, wakati mtakapokula nyama. BWANA aliwasikia mlipolia, mkisema, 'Laiti tungekuwa na nyama tule! Tulikuwa na hali nzuri zaidi katika nchi ya Misri!' Sasa BWANA atawapa nyama, nanyi mtaila. ¹⁹Hamtaila kwa siku moja tu, au siku mbili, au tano, kumi au siku ishirini, ²⁰bali kwa mwezi mzima, mpaka ziwatokee puani na mtaichukia kabisa, kwa kuwa mmemkataa BWANA, ambaye yupo mionganini mwenu, nanyi mmelia mbele zake, mkisema, "Hivi kwa nini tulitoka Misri?"'

²¹Lakini Mose alisema, "Mimi niko hapa mionganini mwa watu mia sita elfu wanaotembea kwa miguu, nawe umesema, 'Nitawapa nyama za kula kwa mwezi mzima!' ²²Je! wangeweza kupata ya kuwatosha hata kama makundi ya kondoo na ya ng'ombe yangechinjwa kwa ajili yao? Je, wangetosheka hata kama samaki wote wa baharini wangevuliwa kwa ajili yao?"'

²³BWANA akamjibu Mose, "Je! Mkono wa BWANA ni mfupi sana? Sasa utaona kama jambo nililolisema halitatimizwa kwa ajili yako au la."

²⁴Kwa hiyo Mose akatoka na kuwaambia watu lile ambalo BWANA alikuwa amesema. Akawakusanya wazee wao sabini akawasimamisha kuzunguka Hema. ²⁵Kisha BWANA akashuka katika wingu na kunena na Mose, naye akachukua sehemu ya Roho iliyokuwa juu ya Mose na kuiweka hiyo Roho juu ya wale wazee sabini. Roho alishuka juu yao, wakatabiri, lakini hawakufanya hivyo tena.

²⁶Lakini, watu wawili, ambao majina yao ni Eldadi na Medadi, walibaki kambini. Walikuwa wameorodheshwa mionganini mwa wale wazee sabini, lakini hawakutoka kwenda kwenye Hema. Lakini Roho pia alishuka juu yao, nao wakatabiri huko kambini. ²⁷Mwanaume mmoja kijana alikimbia na kumwambia Mose, "Eldadi

na Medadi wanatabiri Kambini."

²⁸Yoshua mwana wa Nuni, ambaye alikuwa msaidizi wa Mose tangu ujana wake, akajibu akasema, "Mose bwana wangu, wanyamazishe!"

²⁹Lakini Mose akajibu, "Je, unaona vivu kwa ajili yangu? Ningetamani watu wote wa BWANA wangekuwa manabii na kwamba BWANA angeweka Roho yake juu yao!" ³⁰Ndipo Mose na wale wazee wa Israeli wakarudi kambini.

BWANA Atuma Kware

³¹Kisha ukatokea upopo kutoka kwa BWANA nao ukawaleta kware kutoka baharini. Ukawaangusha kwenye eneo lote linalozunguka kambi na kujaa ardhini kimo cha meta moja hivi kutoka ardhini kwenye eneo la umbali wa mwendo wa siku moja kila upande. ³²Mchana kutwa na usiku kucha pamoja na siku nzima iliyofuata watu walitoka kwenda kuokota kware. Hakuna mtu ye yote aliyekusanya chini ya homeri kumi^b. Kisha wakazianika kuzunguka kambi yote. ³³Lakini wakati walipokuwa wakila nyama ingali bado kati ya meno yao na kabla hawajamaliza kula, hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya watu, naye akawapiga kwa tauni. ³⁴Kwa hiyo mahali hapo pakaitwa Kibroth-hataava^c, kwa sababu huko ndiko walipowazika watu ambao walitamani sana chakula kingine.

³⁵Kutoka Kibroth-hataava watu wakasafiri mpaka Haaserothi na kukaa huko.

Miriamu na Aroni Wampinga Mose

12 Miriamu na Aroni walianza kuzungumza dhidi ya Mose kwa sababu ya mke wake Mkushi, kwa kuwa alikuwa ameoa Mkushi. ²Waliuliza, "Je, BWANA amesema kuititia Mose peke yake?" "Je, hajasema kutupitia sisi pia?" BWANA akasikia hili.

³(Basi Mose alikuwa mtu mnyenyeketu sana, mnyenyeketu kuliko mtu mwingine ye yote katika uso wa dunia.)

⁴Ghafula BWANA akawaambia Mose, Aroni na Miriamu, "Njoni katika Hema la Mkutano, ninyi nyote watatu." Kwa hiyo wote watatu wakaenda. ⁵Kisha BWANA akashuka katika nguzo ya wingu, akasimama kwenye ingilio la Hema akawaita Aroni na Miriamu. Wakati wote

^b³² "Homeri kumi" hapa ni sawa na 1000

^c³⁴ "Kibroth-hataava" maana yake makaburi ya wenye tamaa nydingi."

wawili waliposogea mbele, "BWANA akasema, "Sikilizeni maneno yangu:

"Akiwapo nabii wa BWANA mionganini mwenu,

ninajifunua kwake kwa maono, ninanena naye katika ndoto.

⁷Lakini sivyo kwa mtumishi wangu Mose, ye ye ni mwaminifu katika nyumba yangu yote.

⁸Kwake ninanena naye uso kwa uso, wazi wazi wala si kwa mafumbo, ye ye huona umbo la BWANA.

Kwa nini basi ninyi hamkuogopa kuzungumza kinyume cha mtumishi wangu Mose?"

⁹Hasira ya BWANA ikawaka dhidi yao, akawaacha.

¹⁰Wakati hilo wingu lilipoinuka kutoka juu ya Hema, Miriamu akawa tayari ana ukoma, mweupe kama theluji. Aroni akamgeukia akaona ana ukoma, ¹¹akamwambia Mose, "Tafadhalii, bwana wangu, usituhesabie dhambi hii ambayo tumeifanya kwa upumbavu. ¹²Usimwache awe kama mtoto mchanga aliyezaliwa akiwa mfu ambaye nusu ya mwili wake imeharibika hapo atokapo katika tumbo la mama yake."

¹³Hivyo Mose akamlilia BWANA akisema, "Ee Mungu, nakuomba umponye!"

¹⁴BWANA akamjibu Mose, "Je, kama baba yake angemtemea usoni, asingeona aibu kwa siku saba? Mfungie nje ya kambi kwa siku saba, baada ya hapo anaweza kurudishwa kambini." ¹⁵Kwa hiyo Miriamu akafungiwa nje ya kambi kwa siku saba na watu hawakuendelea na safari mpaka aliporudishwa kambini.

¹⁶Baada ya hayo, watu waliondoka Haserothi, wakapiga kambi katika Jangwa la Parani.

Kupeleleza Kanaani

13 BWANA akamwambia Mose, ²Watume baadhi ya watu wakapeleleze nchi ya Kanaani, ambayo ninawapa Waisraeli. Kutoka katika kila kabilia la baba zao tuma mmoja wa viongozi wao."

³Hivyo kwa agizo la BWANA Mose akawatuma kutoka Jangwa la Parani. Wote walikuwa viongozi wa Waisraeli. ⁴Haya ndiyo majina yao:

Kutoka kabilia la Reuben, Shamua mwana

wa Zakuri,
⁵kutoka kabilia la Simeoni, Shafati mwana wa Hori,
⁶kutoka kabilia la Yuda, Kalebu mwana wa Yefune,
⁷kutoka kabilia la Isakari, Igali mwana wa Yosefu,
⁸kutoka kabilia la Efraimu, Hoshea mwana wa Nuni,
⁹kutoka kabilia la Benyamini, Palti mwana wa Rafu,
¹⁰kutoka kabilia la Zabuloni, Gadieli mwana wa Sodi,
¹¹kutoka kabilia la Manase (kabilia la Yosefu), Gadi mwana wa Susi,
¹²kutoka kabilia la Dani, Amieli mwana wa Gemali,
¹³kutoka kabilia la Asheri, Sethuri mwana wa Mikaeli,
¹⁴kutoka kabilia la Naftali, Nabi mwana wa Wofsi,
¹⁵kutoka kabilia la Gadi, Geueli mwana wa Maki.

¹⁶Haya ndiyo majina ya watu ambao Mose aliwatuma kuipeleleza nchi. Mose akampa Hoshea mwana wa Nuni jina la Joshua."

¹⁷Mose alipowatuma wakaipeleleze Kanaani, alisema, "Pandeni kuitia Negebu, mwende mpaka nchi ya vilima. ¹⁸Mwuone nchi ni ya namna gani na kama watu waishio humo wana nguvu au dhaifu, iwapo ni wachache au wengi. ¹⁹Kwamba wanaishi katika nchi ya namna gani? Je, ni nzuri au mbaya? Wanaishi katika miji ya namna gani? Je, haina kuta au ngome? ²⁰Ardhi ikoje? Ina rutuba au la? Je, kuna miti ndani yake au la? Jitahidini kadri mwezavyo kuleta baadhi ya matunda ya nchi." (Ulikuwa msimu wa kuiva zabibu za kwanza.)

²¹Hivyo wakapanda na kuipeleleza nchi kutoka Jangwa la Sini hadi Rehobu, kuelekea Lebo Hamathi. ²²Wakapanda kuitia Negebu hadi wakafika Hebron, mahali ambapo Ahimani, Sheshai na Talmai, wazao wa Anaki walipoishi. (Hebron ulikuwa umejengwa miaka saba kabla ya mji wa Soani ulioko Misri.) ²³Walipofika katika bonde la Eshkoli, walivunja tawi liliokwenda na kishada kimoja cha zabibu. Wawili wao wakalichukua lile tawi kwenye mti pamoja na komamanga na tini. ²⁴Eneo lile likaitwa Bonde la Eshkoli kwa sababu ya kile kishada cha zabibu ambacho Waisraeli walikikata huko. ²⁵Mwishoni mwa siku arobaini wakarudi kutoka kuipeleleza

nchi.

Taarifa juu ya Upenelezi

²⁶Wakarudi kwa Mose, Aroni na jumuiya yote ya Waisraeli huko Kadeshi kwenye Jangwa la Parani. Hapo ndipo walipotoa habari kwao na kwa kusanyiko lote na kuwaonyesha matunda ya hiyo nchi. ²⁷Wakampa Mose taarifa hii: "Tuliingia katika nchi uliyotutuma, nayo inatiririka maziwa na asali! Hili hapa tunda lake. ²⁸Lakini watu wanaoishi huko ni wenye nguvu na miji yao ina ngome na ni mikubwa sana. Huko tuliona hata wazao wa Anaki. ²⁹Waamaleki wanaishi Negebu, Wahiti, Wayebusi na Waamori wanaishi katika nchi ya vilima, nao Wakanaani wanaishi karibu na bahari na kando ya Yordani."

³⁰Kisha Kalebu akawayamazisha watu mbele ya Mose na kusema, "Imetupasa kupanda na kuimiliki nchi, kwa maana hakika tunaweza kufanya hivyo."

³¹Lakini watu waliokuwa wamepanda pamoja naye wakasema, "Hatuwezi kuwashambulia wale watu, wana nguvu kuliko sisi." ³²Wakaeneza taarifa mbaya mionganoni mwa Waisraeli kuhusu nchi waliyoipeleleza. Wakasema, "Nchi tuliyopeleleza hula watu waishio ndani yake. Watu wote tuliowaona huko ni majitu. ³³Tuliwaona Wanefili huko (wazao wa Anaki wanatokana na Wanefili.) Tulijiona kama panzi machoni petu wenyewe, nao ndivyo walivyo tuona."

Watu Wanaasi

14 Usiku ule watu wote wa jumuiya walipaza sauti zao na kulia kwa sauti kuu. ²Waisraeli wote wakanung'unika dhidi ya Mose na Aroni, nalo kusanyiko lote wakawaambia, "Laiti tungkuwa tumefia humo nchi ya Misri! Au humu kwenye hili jangwa! ³Kwa nini BWANA anatuleta katika nchi hii ili tufe kwa upanga? Wake zetu na watoto wetu watachukuliwa kama nyara. Je, isingekuwa bora kwetu kurudi Misri?" ⁴Wakasemezana wao kwa wao, "Inatupasa kumchagua kiongozi na kurudi Misri."

⁵Ndipo Mose na Aroni, wakaanguka kifudifudi mbele ya kusanyiko lote la Kiisraeli liliokusanyika hapo. ⁶Yoshua mwana wa Nuni na Kalebu mwana wa Yefune, waliokuwa mionganoni mwa watu wale waliokwenda kuipeleleza nchi, wakararua nguo zao, ⁷wakasema na kusanyiko lote la Kiisraeli wakawaambia, "Nchi tuliyopita katikati yake na

kuipeleleza ni nzuri sana sana. ⁸Ikiwa BWANA anapendezwa nasi, atatuongoza kuingia katika nchi ile, nchi itiririkayo maziwa na asali, naye atatupa nchi hiyo. ⁹Ila tu msimwasi BWANA. Wala msiwaogope watu wa nchi hiyo, kwa sababu tutawameza. Ulinzi wao umeondoka, lakini BWANA yupo pamoja nasi. Msiwaogope."

¹⁰Lakini kusanyiko lote likazungumza juu ya kuwapiga kwa mawe. Ndipo utukufu wa BWANA ukaonekana katika Hema la Mkutano kwa Waisreali wote. ¹¹BWANA akamwambia Mose, "Watu hawa watanidharau mpaka lini? Wataendelea kukataa kuniamini mimi mpaka lini, ingawa nimetenda ishara za miujiza mionganoni mwao? ¹²Nitawapiga kwa tauni na kuwaangamiza, lakini nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa lenye nguvu kuliko wao."

¹³Mose akamwambia BWANA, "Ndipo Wamisri watasikia juu ya jambo hili! Kwa uweza wako uliwapandisha watu hawa kutoka mionganoni mwao. ¹⁴Nao watawaambia wenyeji wa nchi hii jambo hili. Wao tayari wameshasikia kwamba wewe, Ee BWANA, upo pamoja na watu hawa, kuwa wewe, Ee BWANA, umeonekana uso kwa uso, nalo wingu lako hukaa juu yao, tena wewe, unawatangulia kwa nguzo ya wingu mchana na kwa nguzo ya moto usiku. ¹⁵Ikiwa utawaua watu hawa wote kwa mara moja, mataifa ambayo yamesikia taarifa hii kukuhusu wewe watasema, ¹⁶BWANA alishindwa kuwaingiza, watu hawa katika nchi aliyowaahidi kwa kiapo, hivyo akawaua jangwani.'

¹⁷"Basi sasa nguvu za Bwana na zionekane, sawasawa na vile ulivyosema, ¹⁸BWANA si mwelesi wa hasira, ni mwingi wa upendo na mwenye kusamehe dhambi na uasi. Lakini haachi kumwadhibu mwenye hatia, huadhibu watoto kwa ajili ya dhambi ya baba zao hata kizazi cha tatu na cha nne.' ¹⁹Kwa kadri ya upendo wako mkuu, usamehe dhambi ya watu hawa, kama vile uliviyowasamehe tangu wakati walipotoka Misri mpaka sasa."

²⁰BWANA akajibu, "Nimewasamehe, kama ulivyoomba. ²¹Hata hivyo kwa hakika kama niishivyo na kwa hakika kama utukufu wa BWANA uijazavyo dunia yote, ²²hakuna hata mmoja wa watu hawa, ambao waliuona utukufu wangu na ishara za miujiza niliyotenda huko Misri na huko jangwani lakini ambaye hakunitii na akanjaribu mara hizi kumi, ²³hakuna hata mmojawapo atakayeona nchi niliyowaahidi baba zao kwa kiapo. Hakuna hata mmoja ambaye amenidharau atakayeiona. ²⁴Lakini kwa sababu

mtumishi wangu Kalebu ana roho ya tofauti na ananifuata kwa moyo wote, nitamwingiza katika nchi aliyoienda, nao wazao wake watairithi. ²⁵Kwa kuwa Waameleki na Wakanaani wanaishi katika mabonde, kesho geukeni mwelekee jangwani kwa kufuata njia iendayo Bahari ya Shamu^a.

²⁶BWANA akamwambia Mose na Aroni: ²⁷"Jumuiya hii ovu itanung'unika dhidi yangu hadi lini? Nimesikia malalamiko ya hawa Waisraeli wanaonung'unika. ²⁸Hivyo waambie, 'Hakika kama niishivyo, asema BWANA, nitawafanyia vitu vile vile nilivyosikia mkisema: ²⁹Kila mmoja wenu mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi ambaye alihesabiwa na ambaye amenung'unika dhidi yangu miili yenu itaanguka katika jangwa hili. ³⁰Hakuna hata mmoja wenu atakayeingia katika nchi niliyoapa kwa mkono ulioinuliwa kuwa makao yenu, isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune na Joshua mwana wa Nuni. ³¹Lakini kwa watoto wenu ambaao mlisema watachukuliwa kama mateka, nitawaingiza humo ili wafurahie nchi ambayo ninyi mmeikataa. ³²Lakini ninyi, miili yenu itaanguka katika jangwa hili. ³³Watoto wenu watakuwa wachungaji wa mifugo hapa kwa miaka arobaini, wakiteseka kwa ajili ya kukosa uaminifu kwenu, hadi mwili wa mtu wenu wa mwisho ulale katika jangwa hili. ³⁴Kwa miaka arobaini, mwaka mmoja kwa kila siku katika zile siku arobaini mlizoipeleleza nchi, mtateseka kwa ajili ya dhambi zenu na kujua jinsi ilivo kunifanya mimi kuwa adui yenu." ³⁵Mimi, BWANA nimesema, hakika nitafanya mambo haya kwa jumuiya hii yote ovu, ambayo imefungamana pamoja dhidi yangu. Watakutana na mwisho wao katika jangwa hili, hapa ndipo watafia."

³⁶Hivyo watu wale ambaao Mose alikuwa amewatuma kuipeleleza nchi, waliorudi na kuifanya jumuiya nzima kunung'unika dhidi ya Mose kwa kueneza taarifa mbaya kuhusu hiyo nchi, ³⁷watu hawa waliohusika kueneza taarifa mbaya kuhusu hiyo nchi walipigwa na kuanguka kwa tauni mbele za BWANA. ³⁸Miongoni mwa watu waliokwenda kuipeleleza hiyo nchi, ni Joshua mwana wa Nuni na Kalebu mwana wa Yefune peke yao waliosalia.

³⁹Mose alipotoa taarifa hii kwa Waisraeli wote, waliomboleza kwa uchungu. ⁴⁰Mapema

^a²⁵ Bahari ya Shamu hapa ina maana Bahari Nyekundu au "Bahari ya Mafunjo."

asubuhi siku iliyofuata walipanda juu kuelekea kwenye nchi ya vilima virefu wakasema, "Tumetenda dhambi, tutakwea mpaka mahali BWANA alipotuahidi."

⁴¹Lakini Mose akasema, "Kwa nini hamtii amri ya BWANA? Jambo hili halitafanikiwa!

⁴²Msipande juu, kwa kuwa BWANA hayupo pamoja nanyi. Mtashindwa na adui zenu, ⁴³Kwa kuwa Waameleki na Wakanaani watapambana nanyi huko. Kwa sababu mmemwacha BWANA, hatakuwa pamoja nanyi, ninyi mtaanguka kwa upanga."

⁴⁴Hata hivyo, kwa kiburi chao walipanda juu kuelekea nchi ya vilima virefu, ijapokuwa Mose hakutoka kambini wala sanduku la agano la BWANA. ⁴⁵Ndipo Waameleki na Wakanaani walioishi katika hiyo nchi ya vilima wakatelemka na kuwashambulia, wakawapiga njia yote hadi Horma.

Sadaka za Nyongeza

15 BWANA akamwambia Mose, ²"Sema na Waisraeli uwaambie: 'Baada ya ninyi kuingia katika nchi ninayowapa kama nyumbani, ³nanyi mkitoa sadaka za kuteketezwa kwa moto, kutoka katika makundi ya ng'ombe au kondoo, kama harufu nzuri inayopendeza BWANA, ikiwa ni sadaka za kuteketezwa au dhabihu, kwa ajili ya nadhiri maalum ama sadaka ya hiari au sadaka ya sikukuu zenu, ⁴ndipo yeye aletaye sadaka yake ataiweka mbele za BWANA sadaka ya nafaka moja ya kumi ya efa^a ya unga laini uliochanganywa na robo ya hini^b ya mafuta. ⁵Pamoja kila mwana-kondoo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa au dhabihu, andaa robo ya hini ya divai kwa sadaka ya kinywaji.

⁶"Pamoja na kondoo mume andaa sadaka ya nafaka ya sehemu mbili za kumi za efa^c za unga laini uliochanganywa na theluthi moja ya hini^d ya mafuta. ⁷Pamoja na theluthi moja ya hini ya divai kama sadaka ya kinywaji. Vitoe kama harufu nzuri inayopendeza BWANA.

⁸"Unapoandaa fahali mchanga kama sadaka ya kuteketezwa au dhabihu, kwa ajili ya nadhiri maalum au sadaka ya amani kwa BWANA, ⁹leta pamoja na huyo fahali sadaka ya nafaka ya unga laini sehemu tatu za kumi za efa^e uliochanganywa na nusu ya hinif ya mafuta.

^{a4} "Moja ya kumi ya efa" ni kipimo cha uzito sawa na kilo moja.

^{b4} "Robo ya hini" ni kipimo cha ujazo sawa na "lita moja."

^{c6} "Sehemu mbili za kumi za efa" ni sawa na "kilo mbili."

^{d6} "Theluthi ya hini" ni sawa na "lita moja na nusu."

^{e9} Sehemu tatu za kumi za efa ni sawa na kilo tatu.

^{f9} Nusu ya hini ni lita mbili

¹⁰Pia utaleta nusu ya hini ya divai kama sadaka ya kinywaji. Itakuwa sadaka iliyoteketezwa kwa moto, harufu nzuri inayopendeza BWANA. ¹¹Kila fahali au kondoo mume, kila mwana-kondoo au mbuzi mchanga, atatayarishwa kwa njia hii. ¹²Fanyeni hivi kwa ajili ya kila mmoja, kwa kadri ya wingi wa mtakavyoandaa.

¹³"Kila mmoja ambaye ni mzawa ni lazima afanye vitu hivi kwa njia hii hapo aletapo sadaka ya kuteketezwa kwa moto kama harufu nzuri inayopendeza BWANA. ¹⁴Kwa vizazi vijavyo, wakati wo wote mgeni au mtu mwingine ye yote anayeishi mionganoni mwenu aletapo sadaka ya kuteketezwa kuwa harufu nzuri ya kumpendeza BWANA, ni lazima afanye sawasawa kabisa na jinsi mnavyofanya ninyi. ¹⁵Jumuiya itakuwa na sheria hizo hizo kwenu na kwa mgeni aishiye mionganoni mwenu, hii ni amri ya kudumu kwa vizazi vijavyo. Ninyi na mgeni mtakuwa sawa mbele za BWANA: ¹⁶Sheria hizo hizo na masharti hayo hayo, yatawahu su ninyi na mgeni aishiye mionganoni mwenu."

¹⁷BWANA akamwambia Mose, ¹⁸"Sema na Waisraeli na uwaambie: 'Mtakapoingia katika nchi ninayowapeleka ¹⁹nanyi mkala chakula cha nchi hiyo, toeni sehemu ya chakula hicho kama sadaka kwa BWANA. ²⁰Toeni andazi kutoka katika malimbuko ya chakula chenu kitokacho katika ardhii na mkitoe kama sadaka kutoka katika sakafu ya kupuria nafaka. ²¹Kwa vizazi vyote vijavyo hamna budi kutoa sadaka hii kwa BWANA kutoka katika malimbuko ya unga wenu.

Sadaka kwa ajili ya Dhambi Isiyo ya Makusudi

²²"Basi kama pasipo kukusudia umeshindwa kushika mojawapo katika amri hizi ambazo BWANA alimpa Mose, ²³amri yo yote ya BWANA kwenu kuitia Mose, tangu siku ile BWANA alipowapa na inaendelea hadi vizazi vyote vijavyo, ²⁴ikiwa hili limefanyika pasipo kukusudia bila jumuiya kuwa na habari nalo, basi jumuiya yote itatoa fahali mchanga kuwa sadaka ya kuteketezwa kuwa harufu nzuri inayopendeza BWANA pamoja na vilivyoamriwa, yaami sadaka ya nafaka na ya kinywaji na mbuzi mume kwa ajili ya sadaka ya dhambi. ²⁵Kuhani atafanya upatanisho kwa ajili ya jumuiya yote ya Kiisraeli, nao watasamehewa, kwa kuwa haikuwa makusudi nao wamemletea BWANA kwa ajili ya kosa lao sadaka iliyoteketezwa kwa moto na sadaka ya

dhambi.²⁶Jumuiya yote ya Kiisraeli pamoja na wageni waishio mionganoni mwao watasamehewa, kwa sababu watu wote walihusika katika kosa lile lisilokusudiwa.

²⁷"Lakini kama mtu mmoja peke yake akitenda dhambi pasipo kukusudia, ni lazima alete mbuzi mke wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya dhambi.²⁸Kuhani atafanya upatanisho mbele za BWANA kwa ajili ya yule aliyekosa kwa kufanya dhambi pasipo kukusudia, wakati upatanisho utakapokuwa umefanyika kwa ajili yake, atasamehewa.²⁹Sheria hiyo moja itamhusu kila mmoja ambaye ametenda dhambi pasipo kukusudia, awe mzawa ama mgeni.

³⁰"Lakini ye yote ambaye amefanya dhambi kwa dharau awe mzawa au mgeni, anamkufuru BWANA, naye mtu huyo ni lazima akatiliwe mbali na watu wake.³¹Kwa sababu amelidharau neno la BWANA na kuvunja amri zake, mtu huyo ni lazima kwa hakika akatiliwe mbali, hatia yake inabaki juu yake."

Mvunja Sabato Auawe

³²Waisraeli walipokuwa jangwani, mtu mmoja alikutwa akikusanya kuni siku ya Sabato.³³Wale waliomkuta akikusanya kuni wakamleta kwa Mose, Aroni na kusanyiko lote,³⁴nao wakamweka kifungoni, kwa sababu haikufahamika kwa wazi kwamba afanyiwe nini.³⁵Ndipo BWANA akamwambia Mose, "Huyo mtu ni lazima afe. Kusanyiko lote lazima limpige mawe nje ya kambi."³⁶Hivyo kusanyiko likamtoa nje ya kambi na kumpiga mawe hadi akafa, kama BWANA alivyomwamuru Mose.

Vifundo Kwenye Mavazi

³⁷BWANA akamwambia Mose,³⁸"Sema na Waisraeli uwaambie: 'Kwa vizazi vyote vijavyo jifanyieni vifundo katika pindo za mavazi yenu vikiwa na uzi wa buluu kwenye kila kifundo.³⁹Mtakuwa mkivitazama vifundo hivyo ili mpate kukumbuka amri zote za BWANA, ili mpate kuzitii msije mkajitia uzinzi wenyewe kwa kuzifuata tamaa za mioyo yenu na za macho yenu.⁴⁰Ndipo mtakumbuka kuzitii amri zangu zote nanyi mtawekwa wakfu kwa Mungu wenu.⁴¹Mimi Ndimi BWANA, Mungu wenu, niliyewatoa Misri niwe Mungu wenu. Mimi Ndimi BWANA, Mungu wenu.'

Kora, Dathani na Abiramu

16 Kora mwana wa Ishari mwana wa baadhi ya Wareuben, yaani Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu na Oni mwana wa Paleti, wakachukua baadhi ya watu,²wakainuka dhidi ya Mose. Pamoja nao walikuwapo wanaume wa Kiisraeli 250, watu waliojulikana, viongozi wa jumuiya waliokuwa wameteuliwa kuwa wakuu wa kusanyiko.³Wakaja kama kikundi kuwapinga Mose na Aroni, wakawaambia, "Ninyi mmejitkuza sana! Kusanyiko hili lote ni takatifu, kila mmoja wao, naye BWANA yu pamoja nao. Kwa nini basi mmejitkuza wenyewe juu ya kusanyiko la BWANA?"

⁴Mose aliposikia jambo hili, akaanguka kifudifudi.⁵Kisha akamwambia Kora na wafiasi wake wote: "Asubuhi BWANA ataonyesha ni nani aliye wake na ni nani aliye mtakatifu, tena atamtaka mtu huyo aje kwake. Mtu yule ambaye atamchagua atamfanya kuja karibu naye.⁶Wewe Kora na wafiasi wako wote mtafanya hivi: Chukueni vyetezo,⁷kesho wekeni moto na uvumba kwenye hivyo vyetezo mbele za BWANA. Mtu ambaye BWANA atamchagua atakuwa ndiye mtakatifu. Ninyi Walawi mmejitkuza sana!"

⁸Pia Mose akamwambia Kora, "enyi Walawi! Sasa nisikilizeni.⁹Haiwatoshi ninyi kwamba Mungu wa Israeli amewateua ninyi kutoka katika kusanyiko lote la Kiisraeli na kuwaleta karibu naye mpate kufanya kazi kwenye maskani ya BWANA na kusimama mbele ya kusanyiko ili kuwashudumia?¹⁰Amekuleta wewe na ndugu zako Walawi mwe karibu naye, lakini sasa unajaribu kupata na ukuhani pia.¹¹Wewe na wafiasi wako wote mmekusanyika pamoja kinyume cha BWANA. Aroni ni nani kwamba ninyi mnung'unike dhidi yake?"

¹²Kisha Mose akawaita Dathani na Abiramu wana wa Eliabu. Lakini wao wakasema, "Sisi hatujil!¹³Haitoshi tu kwamba wewe umetuleta kutoka nchi itiririkayo maziwa na asali ili kutuua sisi jangwani? Nawe sasa pia unataka kuwa mkuu juu yetu?¹⁴Zaidi ya hayo, hujatuingiza katika nchi inayotiririka maziwa na asali wala hujatupa urithi wa mashamba na mashamba ya mizabibu. Je, utayang'oa macho ya watu hawa? Hapana, sisi hatujil!"

¹⁵Ndipo Mose akakasirika sana na kumwambia BWANA, "Usiikubali sadaka yao. Mimi sikuchukua cho chote, hata punda kutoka

kwao, wala sijamkosea hata mmoja wao."

¹⁶Mose akamwambia Kora, "Wewe na wafuasi wako wote kesho mtatokea mbele za BWANA, yaani wewe na hao wenzako pamoja na Aroni. ¹⁷Kila mtu atachukua chetezo chake na kuweka uvumba ndani yake, vyetezo 250 kwa jumla na kuleta mbele za BWANA. Pia wewe na Aroni mtaleta vyetezo vyenu." ¹⁸Kwa hiyo kila mtu akachukua chetezo chake, akaweka moto na uvumba ndani yake na kusimama pamoja na Mose na Aroni kwenye mlango wa Hema la Mkutano. ¹⁹Kora alipokuwa amekusanya wafuasi wake wote kuwapinga Mose na Aroni kwenye mlango wa Hema la Mkutano, utukufu wa BWANA ukatoka kwa kusanyiko lote. ²⁰BWANA akamwambia Mose na Aroni, ²¹"Jitengeni kutoka kwenye kusanyiko hili ili nipate kuwaangamiza mara moja."

²²Lakini Mose na Aroni wakaanguka kufudifudi na kulia kwa sauti, wakasema, "Ee Mungu, Mungu wa roho za wanadamu wote, utakuwa na hasira na kusanyiko lote wakati ni mtu mmoja tu ametenda dhambi?"

²³Ndipo BWANA akamwambia Mose, ²⁴"Liambie kusanyiko, 'Ondokeni hapo karibu na mahema ya Kora, Dathani na Abiramu.'"

²⁵Mose akainuka na kuwaendea Dathani na Abiramu nao wazee wa Israeli wakafuatana naye. ²⁶Mose akalionya kusanyiko, "Sogeeni nyuma mbali na mahema ya hawa watu waovu! Msiguse kitu cho chote kilicho mali yao, la sivyo mtafagiliwa mbali kwa sababu ya dhambi zao zote." ²⁷Hivyo wakaondoka karibu na mahema ya Kora, Dathani na Abiramu. Dathani na Abiramu walikuwa wametoka nje nao walikuwa wamesimama pamoja na wake zao, watoto wao na wale wanyonyao kwenye mlango wa mahema yao.

²⁸Ndipo Mose akasema, "Hivi ndivyo mtakavyojuwa kuwa BWANA amenituma kufanya mambo haya na kwamba halikuwa wazo langu. ²⁹Ikiwa watu hawa watakuwa kifo cha kawaida na kupatwa na yale ya kawaida yanayowapata wanadamu, basi BWANA hakunituma mimi. ³⁰Lakini ikiwa BWANA ataleta jambo jipyä kabisa, ardhi ikifunua kinywa chake na kuwameza wao, pamoja na kila kitu kilicho mali yao, nao washuke chini kaburini^a wakiwa hai, ndipo mtafahamu kuwa watu hawa wamemdharau BWANA."

^a³⁰ "Kaburi" hapa maana yake ni "Kuzimu", "Sheol kwa kiebrania, ona pia mst. 33.

³¹Mara Mose alipomaliza kusema haya yote, ardhi iliyokuwa chini yao ikapasuka, ³²nchi ikafunua kinywa chake na kuwameza wao, pamoja na jamaa zao na watu wote wa Kora na mali zao zote. ³³Wakashuka chini kaburini wakiwa hai, pamoja na kila kitu walichokuwa nacho, nchi ikajifunika juu yao, nao wakaangamia wakatoweka kutoka katika kusanyiko, ³⁴kutoka kilio chao, Waisraeli wote waliowazunguka walikimbia, wakipaza sauti, "Nchi inatumeza na sisi pia!"

³⁵Moto ukaja kutoka kwa BWANA ukawateketeza wale watu 250 waliokuwa wakifukiza uvumba.

³⁶BWANA akamwambia Mose, ³⁷"Mwambie Eleazari mwana wa kuhani Aroni, atoe vyetezo kwenye mabaki ya moto na kutawanya makaa mbali kiasi kwa maana vyetezo ni vitakatifu, ³⁸ni vyetezo vya watu waliofanya dhambi iliyowagharimu maisha yao. Fua vyetezo hivyo kuwa bamba ili kufunika madhabahu, kwa maana vimeletwa mbele za BWANA na vimikuwa vitakatifu. Navyo viwe ishara kwa Waisraeli."

³⁹Hivyo kuhani Eleazari akavikusanya vile vyetezo vya shaba vilivyoletwa na wale waliokuwa wameteketeza kwa moto, naye akavifua kufunika madhabahu, ⁴⁰kama vile BWANA alivyomwelekeza kuitia Mose. Hili lilikuwa kuwakumbusha Waisraeli kwamba hakuna mtu hata mmoja isipokuwa mzao wa Aroni awezaye kuja kufukiza uvumba mbele za BWANA, la sivyo, angekuwa kama Kora na wafuasi wake.

⁴¹Siku iliyofuata jumuiya yote ya Kiisraeli wakanung'unika dhidi ya Mose na Aroni, wakisema, "Mmewauwa watu wa BWANA."

⁴²Lakini wakati kusanyiko liliopokusanyika kupingana na Mose na Aroni na kugeuka kuelekea Hema la Mkutano, ghafula wingu ikafunika Hema na utukufu wa BWANA ukatoka. ⁴³Ndipo Mose na Aroni wakaenda mbele ya Hema la Mkutano, ⁴⁴naye BWANA akamwambia Mose, ⁴⁵"Jitenge mbali na kusanyiko hili ili niweze kuwaangamiza mara moja." Wakaanguka chini kifudifudi.

⁴⁶Kisha Mose akamwambia Aroni, "Chukua chetezo chako na uweke uvumba ndani yake, pamoja na moto kutoka madhabahuni, nawe uende haraka kwenye kusanyiko ili kufanya upatanisho kwa ajili yao. Ghadhabu imekuja kutoka kwa BWANA, tauni imeanza." ⁴⁷Hivyo Aroni akafanya kama Mose alivyosema,

akakimbilia katikati ya kusanyiko. Tauni ilikuwa tayari imeanza mionganoni mwa watu, lakini Aroni akafukiza uvumba na kufanya upatanisho kwa ajili yao.⁴⁸ Aroni akasimama kati ya waliokuwa hai na waliokufa nayo tauni ikakoma.⁴⁹ Lakini walikufa watu 14,700 kutokana na tauni hiyo, licha ya wale waliokuwa wamekufa kwa sababu ya Kora.⁵⁰ Ndipo Aroni akamrudia Mose kwenye mlango wa Hema la Mkutano, kwa maana tauni ilikuwa imekoma.

Kuchipuka kwa Fimbo ya Aroni

17 BWANA akamwambia Mose, ²"Sema na Waisraeli na ujipatie fimbo kumi na mbili kutoka kwao, moja kutoka kwa kila mmoja wa viongozi wa kabilia za baba zao. Andika jina la kila mtu kwenye fimbo yake.³ Kwenye fimbo ya Lawi andika jina la Aroni, kwa maana ni lazima iwepo fimbo moja kwa kila kiongozi kwa ajili ya kila kabilia la baba zao.⁴ Ziweke hizo fimbo ndani ya Hema la Mkutano mbele ya sanduku la Ushuhuda, mahali nikutanapo nawe.⁵ Fimbo ya mtu nitakayemchagua itachipua, nami mwenyewe nitayakomesha haya manung'uniko ya mara kwa mara ya Waisraeli dhidi yako."

⁶Hivyo Mose akasema na Waisraeli, nao viongozi wao wakampa fimbo kumi na mbili, fimbo moja kwa ajili ya kila kabilia la baba zao, nayo fimbo ya Aroni ikiwa mionganoni mwa hizo.⁷ Mose akaziweka hizo fimbo mbele za BWANA ndani ya Hema la Ushuhuda.

⁸Siku iliyoata Mose aliiingia kwenye Hema la Ushuhuda akaona ile fimbo ya Aroni ambayo iliwalilisha jamaa ya Lawi haikuwa tu imechipua bali pia ilikuwa imetoa machipukizi, kuchanua maua na kuzaa malozi.⁹ Ndipo Mose akaleta zile fimbo zote kwa Waisraeli wote kutoka mbele za BWANA. Wakaziangalia, kila mtu akaichukua fimbo yake mwenyewe.

¹⁰BWANA akamwambia Mose, "Rudisha fimbo ya Aroni mbele ya sanduku la Ushuhuda, ili ihifadhiwe kama alama kwa waasi. Hili litakomesha manung'uniko yao dhidi yangu, ili kwamba wasife."¹¹ Mose akafanya sawasawa kama BWANA alivyomwamuru.

¹²Waisraeli wakamwambia Mose, "Tutakufa! Tumepotea, sote tumepotea!¹³ Ye yote akaribiaye maskani ya BWANA atakufa. Je, sisi sote tutakufa?"

Wajibu wa Makuhani na Walawi

18 BWANA akamwambia Aroni, "Wewe, wanao na jamaa ya baba yako

mtawajibika kwa makosa dhidi ya mahali patakatifu, wewe na wanao peke yenu ndio mtakaowajibika kwa makosa dhidi ya ukuhani.² Walete Walawi wenzako kutoka kabilia la baba zako ili waungane nanyi na kuwasaidia wakati wewe na wanao mnaphudumu mbele ya Hema la Ushuhuda.³ Watawajibika kwenu na watafanya kazi zote za Hema, lakini kamwe wasisogelee vifaa nya patakatifu au madhababu, la sivo wao na ninyi mtakufa.⁴ Watajiunga nanyi na watawajibika kwa utunzaji wa Hema la Mkutano, kazi zote kwenye Hema, wala hakuna mtu mwingine ye yote atakayeweza kusogea karibu hapo mlipo.

⁵"Mtawajibika katika utunzaji wa mahali patakatifu na madhababu, ili kwamba ghadhabu isiwaangukie Waisraeli tena.⁶ Mimi mwenyewe nimewachagua Walawi wenzenu kutoka mionganoni mwa Waisraeli kama zawadi kwenu, waliowekwa wakfu kwa BWANA ili kufanya kazi katika Hema la Mkutano.⁷ Lakini ni wewe tu na wanao mtakaoweza kutumika kama makuhani kuhusiana na kila kitu kwenye madhababu na ndani ya pazia. Ninawapa utumishi wa ukuhani kama zawadi. Mtu mwingine ye yote atakayekaribia mahali patakatifu ni lazima auwe."

Sadaka Kwa Ajili ya Makuhani na Walawi

⁸Kisha BWANA akamwambia Aroni, "Mimi mwenyewe nimekuweka kuwa mwangalizi wa sadaka zote zitakazotolewa kwangu, matoleo yote matakatifu Waisraeli wanayonipa ninakupa wewe na wanao kama sehemu yenu na fungu lenu la kawaida.⁹ Mtachukua sehemu ya yale matoleo matakatifu sana ambayo hayateketezwi kwa moto. Kutoka katika matoleo yote wanayoniletea kama sadaka takatifu sana, ziwe za nafaka au za dhambi au za makosa, sehemu ile itakuwa yako na wanao.¹⁰ Myale kama kitu kilicho kitakatifu sana, kila mwanaume atayala. Ni lazima myaheshimu kama takatifu.

¹¹Hiki pia ni chako: Cho chote kilichotengwa kutoka kwenye matoleo yote ya sadaka za kupunga za Waisraeli. Ninakupa wewe haya, wana na binti zako kama sehemu yenu ya kawaida. Kila mmoja wa nyumba yako ambaye ni safi kwa taratibu za ibada anaweza kuyala.

¹²Ninawapa mafuta ya zeituni yaliyo bora kuliko yote na divai mpya iliyo bora kuliko zote wanayompa BWANA kama malimbuko katika mavuno yao.¹³ Malimbuko yote ya nchi ambayo wanamletea BWANA yatakuwa yenu. Kila

mmoja nyumbani kwako ambaye ni safi kwa taratibu za Ibada anaweza kula.

¹⁴Kila kitu katika Israeli ambacho kimetolewa kwa BWANA ni chenu. ¹⁵Kila mzaliwa wa kwanza wa mwanadamu na wa mnyama, ambaye ametolewa kwa BWANA ni wenu. Lakini ni lazima mumkomboe kila mwana mzaliwa wa kwanza na kila mzaliwa wa kwanza wa kiume wa wanyama wasio safi. ¹⁶Watakapokuwa na umri wa mwezi mmoja ni lazima mtawakomboa kwa bei ya ukombozi iliyowekwa, kwa shekeli tano^a za fedha, kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, yenye uzito wa gera ishirini^b.

¹⁷Lakini kamwe usimkomboe mzaliwa wa kwanza wa maksai, kondoo au mbuzi, hawa ni watakatifu. Nyunyizia damu yao juu ya madhabahu na uchome mafuta yao kama sadaka itolewayo kwa moto, harufu nzuri inayompendeza BWANA. ¹⁸Nyama zao zitakuwa chakula chenu, kama ilivyokuwa kidari cha kupungwa na paja la mguu wa kulia. ¹⁹Cho chote kitakachotengwa kutoka katika sadaka takatifu ambazo Waisraeli wanamtolea BWANA, ninakupa wewe, wanao na binti zako kama fungu lenu la kawaida. Ni agano la milele la chumvi mbele ya BWANA kwako na watoto wako."

²⁰BWANA akamwambia Aroni, "Hutakuwa na urithi wo wote katika nchi yao, wala hutakuwa na sehemu mionganini mwao, Mimi ni fungu lako na urithi wako mionganini mwa Waisraeli.

²¹Ninawapa Walawi zaka yote katika Israeli kama urithi wao kuwa kama malipo kwa kazi wanayoifanya wakati wanapohudumu katika Hema la Mkutano. ²²Kuanzia sasa, kamwe Waisraeli wasisogelee karibu na Hema la Mkutano, la sivyo watabeba matokeo ya dhambi zao nao watakuwa. ²³Ni Walawi watakaofanya kazi katika Hema la Mkutano na kubeba wajibu wa makosa dhidi yake. Hili ni agizo la kudumu kwa vizazi vijavyo. Hawatapokea urithi wo wote mionganini mwa Waisraeli. ²⁴Badala yake, ninawapa Walawi zaka zote zinazotolewa na Waisraeli kama sadaka kwa BWANA kuwa urithi wao. Hiyo ndiyo sababu nimesema hivi kuhusu wao, 'Hawatakuwa na urithi mionganini mwa Waisraeli.' "

²⁵BWANA akamwambia Mose, ²⁶"Sema na Walawi na uwaambie: 'Mtakapopokea zaka

^a¹⁶ Shekeli tano za fedha ni sawa na gramu ishirini ambazo ni kama gramu 55.

^b¹⁶ "Gera ishirini" ni sawa na uzito wa kama gramu 55.

kutoka kwa Waisraeli ambayo ninawapa kama urithi wenu kutoka kwao, ni lazima mtoe sehemu moja ya kumi ya hiyo zaka kama sadaka kwa BWANA, iwe zaka ya hiyo zaka. ²⁷Sadaka yenu itahesabiwa kwenu kama nafaka kutoka katika sakafu ya kupuria au divai kutoka kwenye shinikizo la kukamulia zabibu. ²⁸Kwa njia hii ninyi pia mtatoa sadaka kwa BWANA kutoka katika zaka zote mtakazopokea kutoka kwa Waisraeli. Kutoka kwenye zaka hizi, ni lazima mtoe sehemu ya BWANA kwa Aroni kuhani. ²⁹Ni lazima mtoe kama sehemu ya BWANA ilijo nzuri sana tena ile sehemu iliyo takatifu sana kuliko zote ya kile kitu mlichopewa.'

³⁰"Waambie Walawi: 'Wakati mtakapotoa sehemu zilizo bora sana, itahesabiwa kwenu kama mazao ya sakafu ya kupuria nafaka au ya shinikizo la kukamulia zabibu. ³¹Ninyi na wa nyumbani mwenu mnawenza kula sehemu iliyobaki mahali po pote, kwani ndio ujira wenu kwa ajili ya kazi yenu katika Hema la Mkutano. ³²Kwa kutoa sehemu zake zilizo bora sana hamtakuwa na hatia katika jambo hili, ndipo hamtasia unajisi sadaka takatifu za Waisraeli, nanyi hamtakufa.' "

Maji ya Utakaso

19 BWANA akamwambia Mose na Aroni: ²"Hivi ndivyo sheria ambayo BWANA ameagiza itakavyo: Waambie Waisraeli wakuletee mtamba mwekundu asiye na dosari wala waa na ambaye hajapata kufungwa nira. ³Mpeni kuhani Eleazari huyo mtamba, naye atatolewa nje ya kambi na kuchinjwa mbele yake huyo kuhani. ⁴Kisha kuhani Eleazari atachukua baadhi ya damu yake kwenye kidole chake na kuinyuniza mara saba kuelekea upande wa mbele ya Hema la Mkutano. ⁵Wakati akali akitazama, mtamba huyo atateketezwa ngozi yake, nyama yake, damu na sehemu zake za ndani. ⁶Kuhani atachukua kuni za mti wa mwerezi, hisopo na sufu nyekundu na kuvitupa kwenye huyo mtamba anayeungua. ⁷Baada ya hayo, kuhani lazima afue nguo zake, na aoge mwili wake kwa maji. Kisha anaweza kurudi kambini, lakini atakuwa najisi kwa kawaida ya ibada mpaka jioni. ⁸Mtu amchomaye huyo mtamba lazima naye pia afue nguo zake na kuoga kwa maji, naye pia atakuwa najisi mpaka jioni.

⁹"Mtu ambaye ni safi atakusanya majivu ya mtamba huyo na kuyaweka mahali ambapo ni safi nje ya kambi kwa taratibu za kiibada.

Yatahifadhiwa na jumuiya ya Kiisraeli kwa matumizi katika maji ya utakaso, ni kwa ajili ya kutakasa kutoka dhambini.¹⁰Mtu akusanyaye majivu ya huyo mtamba ni lazima pia afue nguo zake, kadhalika naye pia atakuwa najisi hadi jioni. Hili litakuwa agizo la kudumu kwa Waisraeli na kwa wageni wanaoishi mionganoni mwao.

¹¹"Mtu ye yote agusaye maiti ya mtu ye yote atakuwa najisi kwa siku saba. ¹²Ni lazima ajitakase mwenyewe kwa maji katika siku ya tatu na siku ya saba, ndipo atakuwa safi. Lakini kama hatajitatasa mwenyewe katika siku ya tatu na ya saba, hatakuwa safi. ¹³Mtu ye yote agusaye maiti ya mtu ye yote na kushindwa kujitatasa mwenyewe hunajisi maskani ya BWANA. Mtu huyo ni lazima akatiliwe mbali na Israeli. Kwa sababu hajanyunyiziwa maji ya utakaso, yeye ni najisi, unajisi wake hubaki juu yake.

¹⁴"Hii ndiyo sheria itumikayo wakati mtu amekufa ndani ya hema: Ye yote aingiaye ndani ya hema hilo na ye yote aliye ndani yake watakuwa najisi kwa muda wa siku saba, ¹⁵nacho kila chombo kisicho na mfuniko juu yake kitakuwa najisi.

¹⁶"Mtu ye yote aliye nje mahali pa wazi agusaye mtu aliyeuawa kwa upanga au mtu aliye kufa kwa kifo cha kawaida, au mtu ye yote agusaye mfupa wa mtu aliye kufa au kaburi, atakuwa najisi kwa siku saba.

¹⁷"Kwa mtu aliye najisi, weka majivu ya sadaka ya utakaso wa dhambi ndani ya chombo umimine maji safi juu yao. ¹⁸Kisha mtu aliye safi kwa kawaida za kiibada atachukua hisopo, achovye ndani ya maji na kunyunyizia hema na vifaa vyote pamoja na watu amba walikuwemo. Pia ni lazima amnyunyizie mtu ye yote ambaye amegusa mfupa wa mtu aliye kufa au kaburi au mtu ambaye ameuawa au mtu ambaye amekufa kifo cha kawaida. ¹⁹Mtu ambaye ni safi ndiye atakayemnyunyizia ye yote ambaye ni najisi siku ya tatu na siku ya saba, na katika siku ya saba atamtakasa mtu huyo. Mtu ambaye ametakaswa lazima afue nguo zake na kuoga kwa maji na jioni ile atakuwa safi. ²⁰Lakini ikiwa mtu ambaye ni najisi hakujitatasa mwenyewe ni lazima akatiliwe mbali na jumuiya, kwa sababu ameinajisi maskani ya BWANA. Maji ya utakaso hayajanyunyizwa juu yake, naye ni najisi. ²¹Hii ni sheria ya kudumu kwao.

"Mtu ye yote ambaye ananyunyiza yale maji ya utakaso lazima pia afue nguo zake, na ye

yote ambaye hugusa maji ya utakaso atakuwa najisi mpaka jioni. ²²Kitu cho chote anachogusa mtu aliye najisi kitakuwa najisi na ye yote akigusaye huwa najisi mpaka jioni."

Maji Kutoka Kwenye Mwamba

20 Katika mwezi wa kwanza jumuiya yote ya Kiisraeli ilifika kwenye Jangwa la Sini, nao wakakaa Kadeshi. Miriamu akafa huko na kuzikwa.

²Mahali hapo hapakuwa na maji kwa ajili ya jumuiya hiyo, nao wakakusanyika ili kumpinga Mose na Aroni. ³Watu wakagombana na Mose na kusema, "Laiti tungelikufa wakati ndugu zetu walipoanguka na kufa mbele za BWANA! ⁴Kwa nini mmeileta jumuiya ya BWANA kwenye jangwa hili, ili tufe humu sisi na mifugo yetu? ⁵Kwa nini mmetupandisha kutoka Misri mpaka mahali hapa pa kutisha? Hapa hakuna nafaka wa la tini, zabibu au makomamanga. Wala hapa hakuna maji ya kunywa!"

⁶Mose na Aroni wakaondoka pale kwenye kusanyiko mpaka kwenye mlango wa Hema la Mkutano na kuanguka kifudifudi na utukufu wa BWANA ukawatokea. ⁷BWANA akamwambia Mose, ⁸"Chukua ile fimbo, wewe na ndugu yako Aroni kusanyeni kusanyiko pamoja. Nena na ule mwamba mbele ya macho yao nao utatoa maji yake. Utatoa maji kutoka katika huo mwamba kwa ajili ya jumuiya ili wao na mifugo yao waweze kunywa."

⁹Kwa hiyo Mose akaichukua hiyo fimbo kutoka pale ilipokuwa mbele za BWANA kama alivyomwagiza. ¹⁰Mose na Aroni wakakusanya kusanyiko pamoja mbele ya huo mwamba, naye Mose akawaambia, "Sikilizeni, enyi waasi, je, ni lazima tuwatoleeni maji kutoka katika mwamba huu?" ¹¹Ndipo Mose akainua mkono wake na kuupiga mwamba mara mbili kwa fimbo yake. Maji yakabubujika, jumuiya na mifugo yao wakanywa.

¹²Lakini BWANA akamwambia Mose na Aroni, "Kwa sababu hamkuni amini mimi kiasi cha kuni heshimu kama mtakatifu machoni pa Waisraeli, hamtaingiza jumuiya hii katika nchi ninayowapa."

¹³Haya yalikuwa maji ya Meriba^a, mahali pale ambapo Waisraeli waligombana na BWANA naye akajionyesha mwenyewe huko kuwa mtakatifu katikati yao.

^a¹³ "Meriba" maana yake "kugombana."

Edomu Waliwakatalia Israeli Kupita

¹⁴Mose akawatuma wajumbe kutoka Kadeshi kwenda kwa mfalme wa Edomu, akisema:

"Hili ndilo ndugu yako Israeli asemalo: Wewe unafahamu juu ya taabu zote ambazo zimetupata. ¹⁵Baba zetu walishuka Misri, nasi tumeishi huko miaka mingi. Wamisri walitutesa sisi na baba zetu, ¹⁶lakini tulipomililia BWANA, alisikia kilio chetu na akamtuma malaika akatutoa Misri.

"Sasa tupo hapa Kadeshi, mji ulio mpakani mwa nchi yako. ¹⁷Tafadhalii turuhusu tupite katika nchi yako. Hatutapita katika shamba lo lote, wala shamba la mizabibu, au kunywa maji kutoka kwenye kisima cho chote. Tutasafiri kufuata njia kuu ya mfalme na hatutageuka kulia wala kushoto mpaka tuwe tumeshapita nchi yako."

¹⁸Lakini mfalme wa Edomu akajibu:

"Hamtapita hapa, kama mkijaribu kupita, tutatoka na kuwashambulia kwa upanga."

¹⁹Waisraeli wakajibu:

"Sisi tutafuata njia kuu, tena ikiwa sisi au mifugo yetu tutakunywa tone la maji yenu, tutalilipia. Sisi tunataka tu kupita kwa miguu, wala si kitu kingine cho chote."

²⁰Watu wa Edomu wakajibu tena:

"Hamwezi kupita hapa."

Ndipo watu wa Edomu wakatoka dhidi ya Waisraeli, jeshi kubwa lenye nguvu. ²¹Kwa kuwa Waedomu waliwakatalia Waisraeli kupita katika nchi yao, Israeli wakageuka wakawaacha.

Kifo cha Aroni

²²Jumuiya yote ya Kiisraeli ikaondoka kutoka Kadeshi wakafika kwenye Mlima Hori.

²³Kwenye Mlima Hori, karibu na mpaka wa Edomu, BWANA akamwambia Mose na Aroni,

²⁴"Aroni atakusanya pamoja na watu wake, hataingia katika nchi ninayowapa Waisraeli, kwa sababu ninyi wawili mliasi dhidi ya agizo langu kwenye maji ya Meriba. ²⁵Watwae Aroni na

Eleazari mwanawe na uwapandishe juu katika Mlima wa Hori. ²⁶Mvue Aroni mavazi yake na umvike Eleazari mwanawe, kwa maana Aroni atakusanya pamoja na watu wake, atafia huko."

²⁷Mose akafanya kama BWANA alivyomwagiza: Wakapanda Mlima Hori mbele ya macho ya jumuiya yote ya Kiisraeli. ²⁸Mose akamvua Aroni mavazi yake na kumvika mwanawe Eleazari mavazi hayo. Naye Aroni akafia pale juu ya mlima. Kisha Mose na Eleazari wakatelemka kutoka mlimani. ²⁹Jumuiya yote ilipofahamu kwamba Aroni amekufa, jamaa yote ya Kiisraeli wakamwamboleza kwa siku thelathini.

Nchi ya Aradi Yaangamizwa

21 Mfalme wa Kikanaani wa Aradi aliyeishi huko Negebu, aliposikia kwamba Waisraeli walikuwa wanakuja kwa njia ya Atharimu, aliwashambulia Waisraeli na kuwateka baadhi yao. ²Ndipo Israeli akaweka nadhiri hii kwa BWANA: "Ikiwa utawatia watu hawa mikononi mwetu, tutaiangamiza kabisa miji yao." ³BWANA akasikiliza ombi la Waisraeli naye akawapa ushindi juu ya Wakanaani. Wakawaangamiza kabisa na miji yao, hivyo mahali pale pakaitwa Horma^a.

Nyoka wa Shaba

⁴Waisraeli wakasafiri kutoka mlima Hori kuititia njia inayoelekea Bahari ya Shamu^b kuizunguka Edomu. Lakini watu wakakosa uvumilivu njiani, ⁵wakamnung'unikia Mungu na Mose wakisema, "Kwa nini umetupandisha kutoka Misri ili tufe jangwani? Hakuna mkate! Hakuna maji! Nasi tunachukia sana chakula hiki duni!"

⁶Ndipo BWANA akapeleka nyoka wenye sumu katikati yao, wakawauma watu, nao Waisraeli wengi wakafa. ⁷Watu wakamjia Mose na kusema, "Tumetenda dhambi wakati tuliponena dhidi ya BWANA na dhidi yako. Mwombe BWANA ili atuondolee hawa nyoka." Hivyo Mose akawaombea hao watu.

⁸BWANA akamwambia Mose, "Tengeneza nyoka wa shaba na umweke juu ya mti, ye yote aliyeumwa na nyoka anaweza kumtazama na akaishi tena." ⁹Kwa hiyo Mose akatengeneza

^a³ "Horma" hapa maana yake "maangamizi".

^b⁴ Kiebrania "Yam Suph" ndiyo "Bahari ya Mafunjo" yaana Bahari ya Matete.

nyoka wa shaba na kumweka juu ya mti. Kisha wakati mtu ye yote alipoumwa na nyoka, naye akamtazama yule nyoka wa shaba, aliishi.

Safari Kwenda Moabu

¹⁰Waisraeli waliendelea na safari yao na wakapiga kambi huko Obothi. ¹¹Kisha wakaondoka Obothi na kupiga kambi huko lye-Abarimu, katika jangwa linalotazamana na Moabu kuelekea maawio ya jua. ¹²Kutoka hapo waliendelea mbele wakapiga kambi kwenye bonde la Zeredi. ¹³Wakasafiri kutoka hapo na kupiga kambi kando ya Mto Arnoni, ambaa uko katika jangwa lilioenea hadi nchi ya Waamori. Arnoni ni mpaka wa Moabu, kati ya Moabu na Waamori. ¹⁴Ndiyo sababu kitabu cha vita vya BWANA kinasema:

“...Mji wa Wahebu nchini Seifa na mabonde ya Armoni ¹⁵na mitelemko ya mabonde inayofika hadi mji wa Ari na huelekeea mpakani mwa Moabu.”

¹⁶Kutoka hapo waliendelea mbele kisima cha Beeri, kwenye kile kisima ambacho BWANA alimwambia Mose, “Wakusanye watu pamoja nami nitawapa maji.”

¹⁷Kisha Israeli akaimba wimbo huu:

“Bubujika, Ee kisima!
Imba kuhusu maji,

¹⁸kuhusu kisima ambacho kilichimbwa na wakuu,
ambacho watu mashuhuri walikifukua,
watu mashuhuri wakiwa na fimbo za utawala na bakora.”

Kisha wakatoka jangwani kwenda Matana, ¹⁹kutoka Matana wakafika Nahalieli, kutoka Nahalieli wakafika Bamothi, ²⁰kutoka Bamothi wakafika kwenye bonde lilioko Moabu mahali ambapo kilele cha Pisga kinatazamana na nyika.

Kushindwa kwa Sihoni na Ogu

²¹Israeli akawatuma wajumbe kumwambia Sihoni mfalme wa Waamori:

²²“Uturuhusu tupite katika nchi yako. Hatutageuka kando kwenda katika mashamba au mashamba ya mizabibu, ama kunywa maji kutoka kisima cho chote. Tutasafiri kwenye njia kuu ya mfalme hata

tutakapokuwa tumekwisha kupita katika nchi yako.”

²³Lakini Sihoni hakumruhusu Israeli apite katika nchi yake. Alilikutanisha jeshi lake lote wakaondoka kwenda jangwani ili kupigana na Israeli. Wakati alipofika huko Yahasa, akapigana na Israeli. ²⁴Hata hivyo, Israeli, alimshinda kwa upanga na kuiteka ardhi yake kutoka Arnoni mpaka Yaboki, lakini ni hadi kufikia nchi ya Waamoni tu. Kwa sababu mipaka yake ilikuwa imezungushwa ukuta. ²⁵Israeli akaiteka miji yote ya Waamori na kuikalia, pamoja na Heshboni na makazi yote yanayoizunguka. ²⁶Heshboni ulikuwa mji wa Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye alikuwa amepigana dhidi ya mfalme wa Moabu aliyetangulia na akawa amechukua ardhi yake yote mpaka Arnoni.

²⁷Ndiyo sababu watunga mashairi husema:

“Njoo Heshboni na ujengwe tena,
mji wa Sihoni na ufanywe upya.

²⁸“Moto uliwaka kutoka Heshboni,
mwali wa moto kutoka mji wa Sihoni.

Uliteketeza Ari ya Moabu,
raia wa mahali pa Arnoni palipoinuka.

²⁹Ole wako, Ee Moabu!
Umeharibiwa, Enyi watu wa Kemoshi!

Amewatoa wanawe kuwa wakimbizi
na binti zake kama mateka kwa mfalme
Sihoni wa Waamori.

³⁰“Lakini tumewashinda,
Heshboni umeharibiwa hadi Diboni.
Tumebomoa hadi kufikia Nofa ulioenea hadi
Medeba.”

³¹Kwa hiyo Israeli akaishi katika nchi ya Waamori.

³²Baada ya Mose kutuma wapelelezi kwenda mji wa Yazeri, Waisraeli waliteka viunga vya mji huo na kuwafukuza Waamori waliokuwa wanaishi huko. ³³Kisha wakageuka na kwenda katika njia inayoelekea Bashani, Ogu mfalme wa Bashani pamoja na jeshi lake lote wakatoka kupigana nao huko Edrei.

³⁴BWANA akamwambia Mose,
“Usimwogope Ogu, kwa sababu nimeshamkabidhi mikononi mwako, pamoja na jeshi lake lote na nchi yake. Mtendee kama ulivyomtendea Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye alitawala huko Heshboni.”

³⁵Kwa hiyo wakamuua, pamoja na wanawe na jeshi lake lote, bila ya kumwacha hata mtu mmoja hai. Wakaimiliki nchi yake.

Balaki Anamwita Balaamu

22 Kisha Waisraeli wakasafiri katika tambarare za Moabu na kupiga kambi kando ya mto Yordani ng'ambo ya Yeriko.

²Basi Balaki mwana wa Sipori, aliona mambo yote yale Israeli aliyowatendea Waamori, ³Moabu aliogopa kwa kuwa walikuwapo watu wengi sana. Hakika, Moabu alijawa na hofu kubwa kwa sababu ya Waisraeli.

⁴Wamoabu wakawaambia wazee wa Midiani, "Umati huu wa watu unakwenda kulamba kila kitu kinachotuzunguka, kama maksai alambavyo majani ya shambani."

Kwa hiyo Balaki mwana wa Sipori, ambaye alikuwa mfalme wa Moabu wakati huo, ⁵akatuma wajumbe kwenda kumwita Balaamu mwana wa Beori, ambaye alikuwa huko Pethori, karibu na mto Eufrati, katika nchi yake ya kuzaliwa. Balaki akasema:

"Taifa limekuja kutoka Misri, nao wamefunika uso wa nchi, nao wametua karibu nami. "Sasa uje kuwalaani watu hawa, kwa kuwa wana nguvu sana kuliko mimi. Kisha huenda nikaweza kuwashinda na kuwatoa nje ya nchi. Kwa kuwa ninajua kwamba, wale unaowabariki wanabarikiwa na wale unaowalaani wanalaaniwa."

⁷Wazee wa Moabu na Wamidiani wakaondoka, wakiwa wamechukua ada ya uaguzi. Walipokwenda kwa Balaamu, wakamweleza kile Balaki alichokuwa amesema.

⁸"Balaamu akawaambia, "Mlale hapa usiku huu, nami nitawaleta jibu lile BWANA atakalonipa." Kwa hiyo wakuu wa Moabu wakakaa naye.

⁹Mungu akamjia Balaamu na kumwuliza, "Watu gani hawa walio pamoja nawe?"

¹⁰Balaamu akamwambia Mungu, "Balaki mwana wa Sipori, mfalme wa Moabu, alinipelekea ujumbe huu: ¹¹Taifa ambalo limekuja kutoka Misri limefunika uso wa nchi. Sasa uje ukanaaniye hao watu. Kisha huenda nitawenza kupigana nao na kuwfukuza."

¹²Lakini BWANA akamwambia Balaamu, "Usiende pamoja nao. Hupaswi kulaani watu hao, kwa kuwa wamebarikiwa."

¹³Asubuhi iliyofoata akaamka akawaambia

wakuu wa Balaki, "Rudini katika nchi yenu, kwa kuwa BWANA amenikataza nisiende pamoja nanyi."

¹⁴Kwa hiyo wakuu wa Maobu wakarudi kwa Balaki na kumwambia, "Balaamu amekataa kuja pamoja nasi."

¹⁵Kisha Balaki akatuma wakuu wengine, wengi zaidi na wanaoheshimiwa zaidi kuliko wale wa kwanza. ¹⁶Wakafika kwa Balaamu na kumwambia:

"Balaki mwana wa Sipori amesema hivi: 'Usiruhusu kitu cho chote kikuzuie kuja kwangu, ¹⁷kwa sababu nitakulipa vizuri sana na kufanya lo lote usemalo. Njoo unilaanie watu hawa.' "

¹⁸Lakini Balaamu akawajibu, "Hata kama Balaki angenipa jumba lake la kifalme likiwa limejazwa fedha na dhahabu, singeweza kufanya kitu cho chote kikubwa au kidogo, kutenda kitu nje ya agizo la BWANA Mungu wangu. ¹⁹Mlale hapa usiku huu kama wale wengine walivyofanya, nami nitatafuta ni nini kingine BWANA atakachoniambia."

²⁰Usiku ule BWANA akamjia Balaamu na kumwambia, "Kwa kuwa watu hawa wamekuja kukuita wewe, nenda nao, lakini ufanye tu lile nitakalokuambia."

Punda wa Balaamu

²¹Balaamu akaamka asubuhi, akatandika punda wake akaenda pamoja na wakuu wa Moabu. ²²Lakini Mungu alikasirika sana alipokwenda, naye malaika wa BWANA akasimama barabarani kumpinga. Balaamu alikuwa amepanda punda wake na watumishi wake wawili walikuwa pamoja naye. ²³Wakati punda alipomwona malaika wa BWANA akiwa amesimama barabarani akiwa na upanga uliofutwa mkononi mwake, punda akageukia upande kuelekea shambani. Balaamu akampiga ili amrudishe barabarani.

²⁴Ndipo malaika wa BWANA akasimama katika njia nyembamba iliyo kati ya mashamba mawili ya mizabibu, yakiwa na kuta pande zote mbili. ²⁵Punda alipomwona malaika wa BWANA, alijisukumiza karibu na ukuta, na kugandamiza mguu wa Balaamu ukutani. Ndipo Balaamu akampiga tena punda.

²⁶Kisha malaika wa BWANA akaendelea mbele na kusimama mahali pembamba ambapo hapakuwepo nafasi ya kugeuka, upande wa

kulia wala wa kushoto. ²⁷Punda alipomwona malaika wa BWANA, alilala chini Balaamu angali amempanda, naye Balaamu akakasirika na kumpiga kwa fimbo yake. ²⁸Kisha BWANA akakifunua kinywa cha punda, akamwambia Balaamu, "Nimekutenda nini kinachokufanya unipige mara hizi tatu?"

²⁹Balaamu akamjibu punda, "Umenifanya mjinga! Kama ningelikuwa na upanga mkononi mwangu, ningelikuua sasa hivi."

³⁰Punda akamwambia Balaamu, "Je, mimi si punda wako mwenyewe, ambaye umenipanda siku zote, hadi leo? Je, nimekuwa na tabia ya kufanya hivi kwako?"

Akajibu, "Hapana."

³¹Kisha BWANA akafungua macho ya Balaamu, naye akamwona malaika wa BWANA amesimama barabarani akiwa ameufuta upanga wake. Balaamu akainama akasujudu.

³²Malaika wa BWANA akamwuliza Balaamu, "Kwa nini umempiga punda wako mara tatu hizi?" Nimekuja kukuzuia kwa sababu njia yako imepotoka mbele yangu. ³³Punda aliniona na kunikwepa mara hizi tatu. Kama punda hangenikwepa, hakika ningekuwa nimesha kuua sasa, lakini ningemwacha punda hai."

³⁴Balaamu akamwambia malaika wa BWANA, "Nimetenda dhambi. Sikutambua kuwa umesimama barabarani kunizua. Basi kama haikupendezi nitarudi."

³⁵Malaika wa BWANA akamwambia Balaamu, "Uende na watu hao, lakini useme tu lile nikuambialo." Kwa hiyo Balaamu akaenda na wale wakuu wa Balaki.

³⁶Balaki aliposikia kuwa Balaamu anakuja, akatoka kumlaki katika mji wa Moabu katika mpaka wa Arnoni ukingoni mwa nchi yake.

³⁷Balaki akamwambia Balaamu, "Je, sikukupelekea jumbe za haraka? Kwa nini hukuja kwangu? Hivi kweli mimi siwezi kukulipa?"

³⁸"Balaamu akajibu, "Vema, sasa nimekuja kwako. Lakini kwani nina uwezo wa kusema tu cho chote ? Ni lazima niseme tu kile ambacho Mungu ataweka kinywani mwangu."

³⁹Kisha Balaamu alikwenda na Balaki mpaka Kiriathi Husothi. ⁴⁰Balaki akatoa dhabihu ya ng'ombe na kondoo, baadhi yake akampa Balaamu na wakuu waliokuwa pamoja naye.

⁴¹Asubuhi iliyofoata Balaki akamchukua Balaamu mpaka Bamothi Baali, kutoka huko Balaamu akawaona baadhi ya watu.

Ujumbe wa Kwanza wa Balaamu

23 Balaamu akasema, "Nijengee hapa madhabahu saba, mnitayarishie mafahali saba na kondoo waume saba." ²Balaki akafanya kama Balaamu alivyosema, hao wawili, kila mmoja wao akatoa fahali mmoja na kondoo dume mmoja juu ya kila madhabahu.

³Kisha Balaamu akamwambia Balaki, "Kaa hapa kando ya sadaka yako wakati mimi ninakwenda kando. Huenda BWANA atakuja kukutana nami. Lo lote atakalonifunilia, nitakuambia." Basi akaenda hata mahali peupe palipoinuka.

⁴Mungu akakutana naye, Balaamu akasema, "Nimekwisha kutengeneza madhabahu saba na juu ya kila madhabahu nimetoa sadaka ya fahali mmoja na kondoo mume mmoja."

⁵BWANA akaweka ujumbe katika kinywa cha Balaamu na kusema, "Rudi kwa Balaki umpe ujumbe huu."

"Basi Balaamu akarudi kwa Balaki akamkuta amesimama kando ya sadaka yake akiwa na wakuu wote wa Moabu. ⁷Ndipo Balaamu akasema ujumbe wake:

"Balaki amenileta kutoka Aramu,
naye mfalme wa Moabu kutoka milima
ya mashariki.

Akasema, 'Njoo, unilaanie Yakobo,
njoo unishutumie Israeli.'

⁸Nitawezaje kuwalaani,

hao amba Mungu hajawalaani?

Nitawezaje kuwashutumu

hao amba Mungu hakuwashutumu?

⁹Kutoka vilele nya miamba ninawaona,

kutoka mahali palipoinuka ninawatazama.

Ninaliona taifa ambalo wanaishi peke yao,

Nao hawahesabiwi kama mojawapo ya mataifa.

¹⁰Ni nani awezaye kuhesabu mavumbi ya

Yakobo

au kuheabu robo ya Israeli?

Mimi na nife kifo cha mtu mwenye haki

na mwisho wangu na uwe kama wao!"

¹¹Balaki akamwambia Balaamu, "Ni nini ulichonitenda? Nimekuleta ulaani adui zangu, lakini wewe badala yake umewabarikil!"

¹²Balaamu akajibu, "Je, hainipasi kusema kile BWANA anachoweka katika kinywa changu?"

Ujumbe wa Pili wa Balaamu

¹³Ndipo Balaki akamwambia, "Twende pamoja mahali pengine ambapo unaweza kuwaona, utawaona baadhi tu wala si wote. Nawe kutoka huko, unilaanie." ¹⁴Basi akampeleka kwenye shamba la Sofimu, juu ya kilele cha Mlima Pisga, pale akajenga madhabahu saba na kutoa sadaka ya fahali na kondoo mume mmoja juu ya kila madhabahu.

¹⁵Balaamu akamwambia Balaki, "Kaa hapa kando ya sadaka yako wakati ninapokwenda kuonana na Mungu kule."

¹⁶BWANA akakutana na Balaamu, akaweka ujumbe katika kinywa chake akasema, "Rudi kwa Balaki umpe ujumbe huu."

¹⁷Basi Balaamu akarudi kwa Balaki akamkuta amesimama kando ya sadaka yake, akiwa na wakuu wa Moabu. Balaki akamwuliza, "Je, BWANA amesema nini?"

¹⁸Ndipo Balaamu akasema ujumbe wake:

"Balaki inuka na usikilize,
nisikie mimi, wewe mwana wa Sipori.

¹⁹Mungu si mtu, hata aseme uongo,
wala ye ye si mwanadamu, hata ajute.
Je, anasema, kisha asitende?

Je, anaahidi, asitimiz?

²⁰Nimepokea agizo kubariki,
amebariki, nami siwezi kubadilisha.

²¹Haijaonekana bahati mbaya katika Yakobo,
wala taabu katika Israeli.

BWANA, Mungu wao yu pamoja nao,
nayo sauti kuu ya Mfalme imo katikati yao.

²²Mungu aliwatoa kutoka Misri,
wana nguvu za nyati.

²³Hakuna uchawi dhidi ya Yakobo,
wala hakuna uaguzi dhidi ya Israeli.

Sasa kuhusu Yakobo na Israeli itasemwa,
'Tazama yale Mungu aliyotenda!'

²⁴Taifa lainuka kama simba jike,
linajinua kama simba ambaye hatulii mpaka
amalize kurarua mawindo yake
na kunywa damu ya mawindo yake."

²⁵Kisha Balaki akamwambia Balaamu,
"Usiwalani kabisa wala usiwabariki kabisa!"

²⁶Balaamu akajibu, "Je, sikukuambia ni
lazima nifanye lo lote analosema BWANA?"

Ujumbe wa Tatu wa Balaamu

²⁷Basi Balaki akamwambia Balaamu, "Njoo,
nikupeleke mahali pengine. Huenda
itampendeza Mungu kukuruhusu unilaanie hao

watu kutoka mahali hapo." ²⁸Balaki akamchukua Balaamu juu ya mlima Peori, unaotazamana na nyika.

²⁹Balaamu akasema, "Nijengee hapa madhabahu saba, uandae mafahali saba na kondoo waume saba kwa ajili yangu." ³⁰Balaki akafanya kama Balaamu alivyosema, kisha akatoa sadaka ya fahali mmoja na kondoo mume mmoja juu ya kila madhabahu.

24 Basi Balaamu alipoona imempendeza BWANA kubariki Israeli, hakuendelea tena kutafuta kwa bidii kujua mapenzi ya Mungu kama nyakati nyingine, bali aligeuza uso wake kuelekea nyikani. ²Balaamu alipotazama nje na kuona Israeli amepiga kambi kabilia kwa kabilia, Roho wa Mungu akawa juu yake, ³naye akatoa ujumbe wake:

"Ujumbe wa Balaamu mwana wa Beori,
ujumbe wake ye ye ambaye jicho lake
linaona vizuri,

⁴Ujumbe wake ye ye ambaye husikia maneno ya Mungu,
ambaye huona maono kutoka kwa Mwenye
Nguvu,
ambaye huanguka kifudifudi na ambaye
macho yake yamefunguka:

⁵"Tazama jinsi yaliyyo mazuri mahema yako, Ee
Yakobo,
maskani yako, Ee Israeli!

⁶"Kama mabonde yanaenea,
kama bustani kando ya mto,
kama miti ya udi iliyopandwa na BWANA,
kama mierezi kando ya maji.

⁷Maji yatatiririka kutoka katika ndoo zake,
mbegu yake itakuwa na maji tele.
Mfalme wake atakuwa mkuu kuliko mfalme
Agagi,
ufalme wake utatukuka.

⁸Mungu alimleta kutoka Misri,
ye ye ana nguvu kama nyati.
Anayararua mataifa yaliyo adui zake
na kuvunja mifupa yao vipande vipande,
huwachoma kwa mishale yake.

⁹Hujikunyata na kuvizia kama simba,
kama simba jike, nani anayethubutu
kumwaamsha?

"Abarikiwe kila akubarikie
na alaaniwe kila akulaaniye!"

¹⁰Ndipo hasira ya Balaki ikawaka dhidi ya Balaamu. Akapiga mikono yake pamoja akamwambia Balaamu, "Nilikuita uje kulaani adui zangu, lakini umewabariki mara hizi tatu. ¹¹Sasa ondoka upesi uende nyumbani! Mimi nilisema nitakuzawadia vizuri sana, lakini BWANA amekuzuia usizawadiwe."

¹²Balaamu akamwambia Balaki, "Je hukumbuki jinsi nilivyowaambia wajumbe uliowatuma kwangu? Niliwaambia hivi, ¹³Hata ikiwa Balaki angenipa jumba lake la kifalme likiwa limejazwa fedha na dhahabu, nisingeweza kufanya kitu cho chote kwa matakwa yangu, kikiwa kizuri au kibaya, kwenda kinyume na agizo la BWANA, nami imenipasa kusema tu kile BWANA atakachosema?" ¹⁴Sasa ninarudi kwa watu wangu, lakini njoo, nikuonye kuhusu kile watu hawa watakachowatenda watu wako siku zijazo."

Ujumbe wa Nne wa Balaamu

¹⁵Kisha Balaamu akatoa ujumbe wake:

"Ujumbe wa Balaamu mwana wa Beori,
ujumbe wake yeye ambaye jicho lake
linaona vizuri,

¹⁶Ujumbe wake yeye ambaye husikia maneno
ya Mungu,
ambaye ana maarifa kutoka kwa Aliye Juu,
huona maono kutoka Mwenye Nguvu,
ambaye huanguka kifudifudi na ambaye
macho yake yamefunguka:

¹⁷"Namwona yeye, lakini si sasa,
namtazama yeye, lakini si karibu.
Nyota itatoka kwa Yakobo,
fimbo ya ufalme itainuka kutoka kwa Israeli.
Atawaponda Wamoabu vipaji vya nyuso na
mafuvu yote ya wana wa Shethi.

¹⁸Edomu itamilikiwa,
Seiri, adui wake, itamilikiwa,
Lakini Israeli atakuwa na nguvu.

¹⁹Mtawala atakuja kutoka kwa Yakobo
na kuangamiza walonusurika katika mji."

²⁰Kisha Balaamu akawaona watu wa Amaleki na kutoa ujumbe wake:

"Amaleki ilikuwa ya kwanza mionganoni mwa
mataifa,
lakini mwisho wake itaangamizwa
milele.

²¹Kisha akawaona Wakeni akatoa ujumbe wake:

"Makao yenu ni salama,
kiota chenu kiko kwenye mwamba,

²²Hata hivyo ninyi Wakeni mtaangamizwa
Ashuru atakapowachukuwa mateka."

²³Ndipo akatoa ujumbe wake:

"Lo, ni nani atakayeweza kuishi wakati
Mungu atakapofanya hili?

²⁴Meli zitakuja kutoka pwani za Kitimu,
zitaitiisha Ashuru na Eberi,
lakini nao pia wataangamizwa."

²⁵Kisha Balaamu akainuka na kurudi
nyumbani kwake, naye Balaki akashika njia
yake.

Moabu Yashawishi Israeli

25 Wakati Israeli alipokuwa akikaa Shitim, wanaume wa Israeli walianza kuzini na wanawake wa Kimoabu, ²ambao waliwaalika kushiriki katika kutoa kafara kwa miungu yao. Watu wakala na kusujudu mbele ya miungu hii. ³Kwa hiyo Israeli akaungana katika kumwabudu Baali wa Peori. Hasira ya BWANA ikawaka dhidi yao.

⁴BWANA akamwambia Mose, "Uwachukue viongozi wote wa watu hawa, uwaue na uwaweke hadharani mchana peupe mbele za BWANA, ili hasira kali ya BWANA iweze kuondoka kwa Israeli."

⁵Kwa hiyo Mose akawaambia waamuzi wa Israeli, "Kila mmoja wenu lazima awaue wale wanaume wenu, walioshiriki katika kumwabudu Baali wa Peori."

⁶Ndipo mwanaume wa Kiisraeli akamleta mwanamke wa Kimidiani katika jamaa yake pale pale mbele ya Mose na mkutano wote wa Israeli walipokuwa wakilia kwenye lango la Hema la Mkutano. ⁷Finehasi mwana wa Eleazari, mwana wa Kuhani Aroni, alipoona jambo hili, akaondoka kwenye kusanyiko, akachukua mkuki mkononi mwake, ⁸akamfuata yule Mwiisraeli ndani ya hema. Akawachoma mkuki wote wawili kwa pamoja, ukapenya kwenye mwili wa yule Mwiisraeli na mwili wa yule mwanamke. Ndipo tauni iliyokuwepo dhidi ya Waisraeli ikakoma. ⁹Lakini wale waliokufa kwa hiyo tauni walikuwa watu 24,000.

¹⁰BWANA akamwambia Mose, ¹¹"Finehasi mwana wa Eleazari, mwana wa kuhani Aroni, amegeuza hasira yangu mbali na Waisraeli, kwa sababu alikuwa na wivu kama nilio nao, kwa heshima yangu mionganoni mwao, kwamba kwa wivu wangu sikuwaangamiza. ¹²Kwa hiyo mwambie Finehasi ninafanya agano langu la amani naye. ¹³Yeye pamoja na wazao wake watakuwa na agano la ukuhani milele, kwa sababu alikuwa na wivu kwa ajili ya heshima ya Mungu wake na akafanya upatanisho kwa Waisraeli."

¹⁴Jina la Mwisraeli ambaye aliuawa pamoja na mwanamke wa Kimidiani ni Zimri mwana wa Salu, kiongozi wa jamaa ya Simeoni. ¹⁵Jina la mwanamke wa Kimidiani aliyeuawa ni Kozbi binti wa Suri, aliyekuwa mkuu wa kabile la jamaa ya Wamidiani.

¹⁶BWANA akamwambia Mose,
¹⁷"Watendeeni Wamidiani kama adui na muwaue, ¹⁸Kwa sababu wao waliwatendea kama adui wakati walipowadanganya katika tukio la Peori na dada yao Kozbi, binti wa kiongozi wa Kimidiani, mwanamke ambaye aliuawa wakati tauni ilipokuja kama matokeo ya tukio la Peori."

Kuhesabiwa Watu Mara ya Pili

26 Baada ya hiyo tauni BWANA akamwambia Mose na Eleazari mwana wa kuhani Aroni, ²"Hesabu jumuiya yote ya Kiisraeli kwa jamaa zao, wale wote wenyewe umri wa miaka ishirini na zaidi ambao wanaweza kutumika katika jeshi la Israeli." ³Hivyo Mose na kuhani Eleazari wakazungumza na watu kwenye nchi tambarare ya Moabu ng'ambo ya Yordani kutokeea Yeriko, wakasema, ⁴"Hesabuni wanaume wenyewe umri wa miaka ishirini na zaidi, kama BWANA aliyomwaqiza Mose."

Hawa ndio Waisraeli waliotoka Misri:

⁵Wazao wa Reuben, yaani mwana mzaliwa wa kwanza wa Israeli, walikuwa:

Kutoka kwa Hanoki, ukoo wa Wahanoki,
kutoka kwa Palu, ukoo wa Wapalu,
⁶kutoka kwa Hezroni, ukoo wa Wahezroni
kutoka kwa Karmi, ukoo wa Wakarmi

⁷Hizi zillikuwa ndizo koo za Reuben, wale waliosesabiwa walikuwa 43 730

⁸Mwana wa Palu alikuwa Eliabu, ⁹wana wa Eliabu walikuwa Nemueli, Dathani na Abiramu. Hawa wawili Dathani na Abiramu walikuwa

maafisa wa jumuiya ambao walimwasi Mose na Aroni, nao walikuwa mionganini mwa wafuasi wa Kora wakati walipomwasi BWANA. ¹⁰Ardhi ilifunua kinywa chake na kuwameza pamoja na Kora, ambaye wafuasi wake walikufa wakati moto ulipowateketeza wanaume 250. Nao walikuwa kama alama ya onyo. ¹¹Pamoja na hayo, ukoo wa Kora, hawakufa.

¹²Wazao wa Simeoni kwa koo zao walikuwa:

Kutoka kwa Nemueli, ukoo wa Wanemueli,
kutoka kwa Yamini, ukoo wa Wayamini,
¹³kutoka kwa Sohari, ukoo wa Wasohari,
kutoka kwa Shauli, ukoo wa Washauli.

¹⁴Hizi ndizo koo za Simeoni, walikuwa 22,200.

¹⁵Wazao wa Gadi kwa koo zao walikuwa:

Kutoka kwa Sifoni, ukoo wa Wasifoni,
kutoka kwa Hagi, ukoo wa Wahagi,
kutoka kwa Shuni, ukoo wa Washuni,
¹⁶kutoka kwa Ozni, ukoo wa Waozni,
kutoka kwa Eri, ukoo wa Waeri,
¹⁷kutoka kwa Arodi, ukoo wa Waarod
kutoka kwa Areli, ukoo wa Waareli

¹⁸Hizi ndizo zilizokuwa koo za Gadi, wale waliohesabiwa walikuwa 40,500.

¹⁹Eri na Onani walikuwa wana wa Yuda, lakini walifia huko Kanaani.

²⁰Wazao wa Yuda kwa koo zao walikuwa:
Kutoka kwa Shela, ukoo wa Washela,
kutoka kwa Peresi, ukoo wa Waperesi
kutoka kwa Zera, ukoo wa Wazera

²¹Wazao wa Peresi walikuwa:

Kutoka kwa Hezroni, ukoo wa Wahezroni,
kutoka kwa Hamuli, ukoo wa Wahamuli.

²²Hizi ndizo zilizokuwa koo za Yuda, wale waliohesabiwa walikuwa 76,500

²³Wazao wa Isakari kwa koo zao walikuwa:

Kutoka kwa Tola, ukoo wa Watola,
kutoka kwa Pua, ukoo wa Wapua,

²⁴kutoka kwa Yashubu, ukoo wa Wayashubu,
kutoka kwa Shimroni, ukoo wa Washimroni

²⁵Hizi ndizo zilizokuwa koo za Isakari, wale waliohesabiwa walikuwa 64,300

²⁶Wazao wa Zabuloni kwa koo zao walikuwa:

Kutoka kwa Seredi, ukoo wa Waseredi,
kutoka kwa Eloni, ukoo wa Waeloni,
kutoka kwa Yahleeli, ukoo wa Wayahleeli
kutoka kwa Zebeli, ukoo wa Wazebeli

²⁷Hizi ndizo zilizokuwa koo za Zabuloni, wale waliohesabiwa walikuwa 60.500

HESABU

²⁸Wazao wa Yosefu kwa koo zao kutoka kwa Manase na kwa Efraimu walikuwa:

²⁹Wazao wa Manase:
Kutoka kwa Makiri, ukoo wa Wamakiri (Makiri alikuwa baba wa Gileadi,) kutoka kwa Gileadi, ukoo wa Wagileadi.

³⁰Hawa ndio waliokuwa wazao wa Gileadi:
Kutoka kwa Iezeri, ukoo wa Waiezeri, kutoka kwa Heleki, ukoo wa Wahaleki,

³¹kutoka kwa Asrieli, ukoo wa Waasrieli, kutoka kwa Shekemu, ukoo wa Washekemu,

³²kutoka kwa Shemida, ukoo wa Washemida, kutoka kwa Heferi, ukoo wa Waheferi.

³³(Selofehadi mwana wa Heferi hakuzaa wana, bali alikuwa na watoto wa kike tu, ambao majina yao yalikuwa Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tirsa.)

³⁴Hizi ndizo zilizokuwa koo za Manase, wale waliohesabiwa walikuwa 52,700.

³⁵Hawa walikuwa wazao wa Efraimu kwa koo zao:
Kutoka kwa Shuthela, ukoo wa Washuthela, kutoka kwa Beker, ukoo wa Wabeker, kutoka kwa Tahani, ukoo wa Watahani,

³⁶Hawa ndio walikuwa wazao wa Shuthela:
Kutoka kwa Erani, ukoo wa Waerani.

³⁷Hizi ndizo zilizokuwa koo za Efraimu, wale waliohesabiwa walikuwa 32,500.

Hawa ndio waliokuwa wazao wa Yosefu kwa koo zao.

³⁸Wazao wa Benyamini kwa koo zao walikuwa:
Kutoka kwa Bela, ukoo wa Wabela, kutoka kwa Ashbeli, ukoo wa Waashbeli, kutoka kwa Ahiram, ukoo wa Waahiram,

³⁹kutoka kwa Shufamu, ukoo wa Washufamu, kutoka kwa Hufamu, ukoo wa Wahufamu.

⁴⁰Wazao wa Bela kutoka kwa Ardi na Naamani walikuwa:
Kutoka kwa Ardi, ukoo wa Waardi, kutoka kwa Naamani, ukoo wa Wanaamani.

⁴¹Hizi ndizo zilizokuwa koo za Benyamini, wale waliohesabiwa walikuwa 45,600

⁴²Hawa ndio waliokuwa wazao wa Dani kwa koo zao:

Kutoka kwa Shuhamu, ukoo wa Washuhamu. Hizi ndizo zilizokuwa koo za Dani: ⁴³Wote walikuwa koo za Washuhamu, wale waliohesabiwa walikuwa 64,400

⁴⁴Wazao wa Asheri kwa koo zao walikuwa:
Kutoka kwa Imna, ukoo wa Waimna, kutoka kwa Ishvi, ukoo wa Waishvi, kutoka kwa Beria, ukoo wa Waberia,

⁴⁵kutoka kwa wazao wa Beria:
Kutoka kwa Heberi, ukoo wa Waheberi, kutoka kwa Malkieli, ukoo wa Wamalkieli

⁴⁶Asher aliikuwa na binti aliyeitwa Sera.

⁴⁷Hizi ndizo zilizokuwa koo za Asheri, wale waliohesabiwa walikuwa 53,400.

⁴⁸Wazao wa Naftali kwa koo zao walikuwa:
Kutoka kwa Yahseeli, ukoo wa Wayahseeli, kutoka kwa Guni, ukoo wa Waguni,

⁴⁹kutoka kwa Yeseri, ukoo wa Wayeseri, kutoka kwa Shilemu, ukoo wa Washilemu.

⁵⁰Hizi ndizo zilizokuwa koo za Naftali, wale waliohesabiwa walikuwa 45,400

⁵¹Jumla ya hesabu ya wanaume wa Israeli ilikuwa 601,730.

⁵²BWANA akamwambia Mose,
⁵³"Watagawiwa nchi kama urithi kwa kulingana na hesabu ya majina. ⁵⁴Kundi kubwa zaidi lipe urithi mkubwa zaidi na kundi dogo zaidi lipewe urithi mdogo zaidi, kila kundi litapokea urithi wake kulingana na hesabu ya wale waliorodheshwa. ⁵⁵Hakikisha kuwa nchi inagawanywa kwa kura. Kile kitakachorithiwa na kila kikundi kitakuwa kwa kulingana na majina ya kabilia la babu yao. ⁵⁶Kila urithi utagawanywa kwa kura mionganoni mwa makundi makubwa na madogo."

⁵⁷Hawa walikuwa Walawi ambao walihesabiwa kwa koo zao:
Kutoka kwa Gershoni, ukoo wa Wagershoni, kutoka kwa Kohathi, ukoo wa Wakohathi, kutoka kwa Merari, ukoo wa Wamerari.

⁵⁸Hizi pia ziliwuwa koo za Walawi:
ukoo wa Walibni, ukoo wa Wahebroni, ukoo wa Wamatili, ukoo wa Wamushi, ukoo wa Wakora.
(Kohathi alikuwa baba aliyemzaa Amramu,

⁵⁹jina la mke wa Amramu ni Yokobedi, naye pia alikuwa mzao wa Lawi, ambaye alizaliwa kwa Walawi nichini Misri. Alimzalia Amramu Aroni, Mose na dada yao Miriamu. ⁶⁰Aroni alikuwa baba yake Nadabu na Abihu, Eleazari na Ithamari.

⁶¹Lakini Nadabu na Abihu walikufa wakati walipotoa sadaka mbele za BWANA kwa moto usioruhusiwa.)

⁶²Wanaume wote wa Walawi wa umri wa mwezi mmoja na zaidi walikuwa 23,000. Wao hawakuhesabiwa pamoja na Waisraeli wengine kwa sababu hawakupokea urithi mionganii mwao.

⁶³Hawa ndio walioorodheshwa na Mose na kuhani Eleazari wakati walipowahesabu Waisraeli kwenye nchi tambarare ya Moabu kando ya Yordani ng'ambo ya Yeriko. ⁶⁴Hakuna hata mmoja wao aliyekuwa mionganii mwa wale waliohesabiwa na Mose na kuhani Aroni wakati walipowahesabu Waisraeli katika Jangwa la Sinai. ⁶⁵Kwa maana BWANA alikwishawaambia hao Waisraeli hakika wangekufa huko jangwani, wala hakuna mmoja wao aliyeachwa isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune na Yoshua mwana wa Nuni.

Binti Wa Selofehadi

27 Binti za Selofehadi mwana wa Heferi, mwana wa Gileadi, mwana wa Makiri, mwana wa Manase, walikuwa wa koo za Manase mwana wa Yosefu. Majina ya hao binti yalikuwa Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tirsa. Walikaribia ²ingilio la Hema la Mkutano na kusimama mbele ya Mose, kuhani Eleazari, viongozi na kusanyiko lote wakasema, ³"Baba yetu alikufa jangwani. Hakuwa mionganii mwa wafuasi wa Kora, ambao walifungamana pamoja dhidi ya BWANA, lakini alikufa kwa ajili ya dhambi yake mwenyewe na hakuacha wana. ⁴Kwa nini jina la baba yetu lifutike kutoka katika ukoo wake kwa sababu hakuwa na mwana? Tupatia milki mionganii mwa ndugu za baba yetu."

⁵Kwa hiyo Mose akalileta shauri lao mbele za BWANA ⁶naye BWANA akamwambia, ⁷"Wanachosema binti za Selofehadi ni sawa, ni lazima kwa hakika uwape milki kama urithi mionganii mwa ndugu za baba yao na kubadili urithi wa baba yao uwe wao.

⁸"Waambie Waisraeli, 'Ikiwa mtu atakufa

naye hakuacha mwana, utampa binti yake urithi wake. ⁹Ikiwa hana binti, wape ndugu zake wa kiume urithi wake. ¹⁰Ikiwa hana ndugu wa kiume toa urithi wake kwa ndugu za baba yake. ¹¹Ikiwa baba yake hakuwa na ndugu wa kiume, toa urithi wake kwa ndugu wa karibu katika ukoo wake, ili aumiliki. Hili litakuwa dai la sheria kwa Waisraeli kama BWANA alivyomwamuru Mose.'

Yoshua Kuchukua Nafasi ya Mose

¹²Kisha BWANA akamwambia Mose, "Panda juu ya mlima huu katika kilele cha Abarimu uione nchi ambayo nimewapa Waisraeli. ¹³Baada ya kuiona, wewe pia utakusanywa pamoja na watu wako kama ndugu yako Aroni aliyokusanya, ¹⁴kwa kuwa jumuiya ilipoasi amri yangu kwenye maji katika jangwa la Sini, wakati jumuiya ilipogombana nami, nyote wawili mliacha kuitii amri yangu ya kuniheshimu kama mtakatifu mbele ya macho yao." (Haya yalikuwa maji ya Meriba huko Kadeshi, katika jangwa la Sini.)

¹⁵Mose akamwambia BWANA, ¹⁶"BWANA, Mungu wa roho zote za wanadamu na amteue mtu juu ya jumuiya hii ¹⁷ili atoke na kuingia mbele yao, yeze atakayewaongoza katika kutoka kwao na kuingia kwao, ili watu wa BWANA wasiwe kama kondoo wasio na mchungaji."

¹⁸Kwa hiyo BWANA akamwambia Mose, "Mchukue Yoshua mwana wa Nuni, mtu ambaye Roho yuko ndani yake, uweke mkono juu yake. ¹⁹Msimamishe mbele ya kuhani Eleazari pamoja na kusanyiko lote umpe maagizo mbele yao. ²⁰Mpe sehemu ya mamlaka yako ili jumuiya yote ya Waisraeli ipate kumtii. ²¹Atasimama mbele ya kuhani Eliazeri, ambaye atapokea maamuzi kwa ajili yake kwa kuuliza mbele za BWANA kwa ile Urimu. Kwa amri yake yeze na jumuia yote ya Waisraeli watatoka na kwa amri yake wataingia."

²²Mose akafanya kama BWANA alivyomwajiza. Akamtwaa Yoshua na kumsimamisha mbele ya kuhani Eleazari na kusanyiko lote. ²³Kisha akaweka mikono yake juu ya kichwa cha Yoshua na kumpa maagizo, kama vile BWANA alivyoelekeza kupitia kwa Mose.

Sadaka za Kila Siku

28 BWANA akamwambia Mose, ²"Wape Waisraeli agizo hili na uwaambie: 'Hakikisheni kwamba mnaniletea mimi kwa

wakati uliowekwa chakula kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa kwa moto kama harufu nzuri ya kupendeza.'³Waambie: 'Hii ni sadaka ya kuteketezwa kwa moto mnayomtolea BWANA: Wana-kondoo wawili wa mwaka mmoja wasio na dosari, kama sadaka ya kawaida ya kuteketezwa kila siku.⁴Andaa mwana-kondoo mmoja asubuhi na mwingine jioni,⁵kila mmoja atatolewa pamoja na sadaka ya nafaka sehemu moja ya kumi ya efa^a ya unga laini uliochanganywa pamoja na robo ya hini^b ya mafuta ya zeituni.⁶Hii ni sadaka ya kawaida ya kuteketezwa iliyoanzishwa katika Mlima Sinai kama harufu nzuri ya kupendeza, sadaka iliyotolewa kwa BWANA kwa moto.⁷Sadaka ya kinywaji itakayotolewa pamoja na kila mwana-kondoo ni robo ya hini ya kinywaji kilichochachuka. Mimina sadaka ya kinywaji kwa BWANA mahali patakatifu.⁸Andaa yule mwana-kondoo wa pili jioni, pamoja na sadaka ya nafaka na sadaka ya kinywaji kama ulivyofanya kwa ile sadaka nyingine ya asubuhi. Hii ni sadaka iliyotolewa kwa kuteketezwa kwa moto, harufu nzuri ya kumpendeza BWANA.

Sadaka za Sabato

⁹" 'Siku ya Sabato, utatoa sadaka ya wana-kondoo wawili wa mwaka mmoja wasiokuwa na dosari pamoja na sadaka yake ya kinywaji na sadaka ya nafaka yenyе uzito wa sehemu mbili za kumi za efa^c za unga laini uliochanganywa na mafuta.¹⁰Hii ni sadaka ya kuteketezwa itakayotolewa kwa ajili ya kila Sabato, pamoja na sadaka ya kawaida ya kuteketezwa na sadaka yake ya kinywaji.

Sadaka za Kila Mwezi

¹¹" 'Siku ya kwanza ya kila mwezi, mtamletea BWANA sadaka ya kuteketezwa ya fahali wawili wachanga, kondoo mume mmoja na wana-kondoo saba wa mwaka mmoja, wote wasiokuwa na dosari.¹²Pamoja na kila fahali kutakuwa na sadaka ya nafaka ya unga laini sehemu tatu za kumi za efa^d uliochanganywa na mafuta, pamoja na kondoo mume mmoja, sadaka ya nafaka ya unga laini uliochanganywa na mafuta,¹³pamoja na kila mwana-kondoo,

^a⁵ Sehemu moja ya kumi ya efa ni sawa na kilo moja, pia mstari 21 na 29

^b⁵ robo ya hini ni sawa na lita moja, pia mstari wa 7,

^c⁹ Sehemu mbili za kumi za efa ni sawa na kilo mbili, pia mstari 13,20,28.

^d¹² Sehemu tatu za kumi za efa ni sawa na kilo tatu, pia mstari 20 na 28.

sadaka ya nafaka yenyе uzito wa sehemu moja ya kumi ya efa ya unga laini uliochanganywa na mafuta. Hii ni kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, harufu nzuri, sadaka ya kuteketezwa iliyotolewa kwa moto kwa BWANA.¹⁴Pamoja na kila fahali kutakuwa na sadaka ya kinywaji nusu ya hini^e ya divai, pamoja na kila kondoo mume, theluthi moja ya hinif pamoja na kila mwana-kondoo robo hini^f. Hii ni sadaka ya kuteketezwa ya kila mwezi itakayotolewa kila mwandamo wa mwezi kwa mwaka.¹⁵Zaidi ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa pamoja na sadaka yake ya kinywaji, mbuzi mmoja mume atatolewa kwa BWANA kama sadaka ya dhambi.

Pasaka

¹⁶" 'Katika siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza itafanyika Pasaka ya BWANA.¹⁷Katika siku ya kumi na tano ya mwezi huo itakuwa sikukuu, kwa siku saba mtakula mkate usiotiwa chachu.¹⁸Katika siku ya kwanza mwe na kusanyiko takatifu, msifanye kazi za kawaida.¹⁹Leteni mbele za BWANA sadaka ya kuteketezwa, sadaka ya kuteketezwa ya mafahali wawili wachanga, kondoo mume mmoja na wana-kondoo waume saba wenye umri wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari.²⁰Pamoja na kila fahali andaa sadaka ya nafaka sehemu tatu za kumi za efa za unga laini uliochanganywa na mafuta, pamoja na kondoo mume, sehemu mbili za kumi za efa, pia pamoja²¹na kila mmoja wa wale wana-kondoo saba, sehemu moja ya kumi ya efa.²²Pia mtoe beberu mmoja kama sadaka ya dhambi ambaye atafanya upatanisho kwa ajili yenu.²³Andaa hizi licha ya zile sadaka za kawaida za kuteketezwa za kila asubuhi.²⁴Kwa njia hii andaa chakula cha sadaka ya kuteketezwa kila siku, kwa siku saba kama harufu nzuri impendezayo BWANA, hii itaandaliwa licha ya ile sadaka ya kawaida ya kuteketezwa ya kila siku pamoja na sadaka ya kinywaji.²⁵Siku ya saba muwe na kusanyiko takatifu na msifanye kazi zenu za kaiwada.

Sikukuu ya Majuma

²⁶" 'Siku ya malimbuko, mnapompletea BWANA sadaka ya nafaka mpya wakati wa sikukuu ya majuma, mwe na kusanyiko takatifu na msifanye kazi za kawaida.²⁷Mlete sadaka ya

^e¹⁴ Nusu ya hini ni sawa na lita mbili.

^f¹⁴ Theluthi moja ya hini ni sawa na lita 1.2.

^g¹⁴ Robo ya hini ni sawa na lita 2.

kuteketezwa ya mafahali wawili wachanga, kondoo mume mmoja na wana-kondoo saba wenyе umri wa mwaka mmoja, kama harufu nzuri ya kumpendeza BWANA.²⁸Pamoja na kila fahali itatolewa sadaka ya nafaka ya unga laini sehemu tatu za kumi za efa uliochanganywa na mafuta, pamoja na kondoo mume, sehemu mbili za kumi za efa za unga laini,²⁹pamoja na sehemu moja ya kumi ya efa ya unga laini kwa kila mmoja wa wana-kondoo saba.³⁰Ongeza Beberu mmoja kwa kufanya upatanisho kwa ajili yenu.³¹Andaa hizi sadaka pamoja na sadaka zake za vinywaji, kuwa nyongeza ya sadaka za kawaida za kuteketezwa pamoja na sadaka yake ya nafaka. Hakikisha kuwa wanyama hao hawana dosari.

Sikukuu ya Tarumbeta

29 Katika siku ya kwanza ya mwezi wa saba mtakuwa na kusanyiko takatifu na msifanye kazi ya kawaida. Ni siku kwa ajili yenu ya kupiga tarumbeta. ²Mtatarishya sadaka ya kuteketezwa kama harufu nzuri impendezayo BWANA ya fahali moja mchanga, kondoo mume mmoja na wana-kondoo saba wa mwaka mmoja, wote wasiwe na dosari. ³Pamoja na fahali andaeni sadaka ya nafaka sehemu ya kumi tatu za efa za unga laini uliochanganywa na mafuta, kondoo mume, unga sehemu ya kumi mbili za efa, ⁴pamoja na wana-kondoo saba kila mmoja aandaliwe na sehemu ya kumi moja ya efa ya unga.⁵Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi kufanya upatanisho kwa ajili yenu. ⁶Hivi ni nyongeza ya sadaka za kuteketezwa kila mwezi na kila siku pamoja na sadaka za nafaka na sadaka za vinywaji kama ilivyoainishwa. Ni sadaka zinazotolewa kwa BWANA kwa moto, harufu inayopendeza.

Siku ya Upatanisho

⁷" Kwenye siku ya kumi ya mwezi huu wa saba mtakuwa na kusanyiko takatifu. Mtajikana wenyewe na msifanye kazi. ⁸Toeni sadaka ya kuteketezwa ya fahali mmoja mchanga, kondoo mume mmoja na wana-kondoo saba wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari kama harufu nzuri inayopendeza BWANA. ⁹Pamoja na fahali andaeni sadaka ya nafaka sehemu ya kumi tatu za efa za unga laini uliochanganywa na mafuta, pamoja na kondoo mume, sehemu ya kumi mbili za efa za unga laini,¹⁰na kila mmoja wa wana-kondoo saba sehemu ya kumi moja ya unga laini kwa kila mmoja. ¹¹Ongeza beberu mmoja

kama sadaka ya dhambi, katika nyongeza ya sadaka ya dhambi kwa ajili ya upatanisho na sadaka ya kawaida ya kuteketezwa pamoja na sadaka yake ya nafaka na sadaka zake za vinywaji.

Sikukuu ya Vibanda

¹²" Katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba, mtakuwa na kusanyiko takatifu na hamtafanya kazi za kawaida. Adhimisheni sikukuu kwa BWANA kwa siku saba. ¹³Toeni sadaka ya kuteketezwa mafahali wachanga kumi na watatu, kondoo waume wawili na wana-kondoo kumi na wanne wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari kama harufu nzuri inayopendeza BWANA. ¹⁴Pamoja na hao mafahali kumi na watatu kila mmoja aandaliwe na sadaka ya nafaka sehemu ya kumi tatu za efa za unga laini uliochanganywa na mafuta, kwa kondoo waume wawili kila mmoja aandaliwe sehemu ya kumi mbili za efa za unga laini¹⁵na wana-kondoo kumi na wanne kila mmoja aandaliwe sehemu moja ya kumi ya efa ya unga laini.¹⁶Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi kwa nyongeza ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka pamoja na sadaka ya vinywaji.

¹⁷" Katika siku ya pili andaeni mafahali wachanga kumi na wawili, kondoo waume wawili na wana-kondoo kumi na wanne wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari. ¹⁸Pamoja na mafahali, kondoo waume na wana-kondoo andaeni sadaka zao za nafaka na sadaka za vinywaji kulingana na idadi iliyoainishwa. ¹⁹Weka beberu mmoja kama sadaka ya dhambi kwa nyongeza ya kawaida ya sadaka ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka pamoja na sadaka zao za vinywaji.

²⁰" Katika siku ya tatu andaeni mafahali kumi na mmoja, kondoo waume wawili na wana-kondoo waume kumi na wanne wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari. ²¹Pamoja na mafahali, kondoo waume na wana-kondoo, andaeni sadaka zao za nafaka na sadaka za vinywaji kulingana na idadi iliyoainishwa. ²²Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi, katika nyongeza ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka pamoja na sadaka ya kinywaji.

²³" Katika siku ya nne andaeni mafahali kumi, kondoo waume wawili na wana-kondoo waume kumi na wanne wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari. ²⁴Pamoja na mafahali, kondoo

waume na wana-kondoo, andaeni sadaka zao za nafaka na sadaka za kinywaji kulingana na idadi iliyotajwa.²⁵Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi katika nyongeza ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka pamoja na sadaka ya kinywaji.

²⁶“ ‘Katika siku ya tano andaeni mafahali tisa, kondoo waume wawili na wana-kondoo kumi na wanen wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari.²⁷Pamoja na mafahali, kondoo waume na wana-kondoo, andaeni sadaka zao za nafaka na sadaka za kinywaji kulingana na idadi iliyoinishwa.²⁸Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi katika nyongeza ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka pamoja na sadaka ya kinywaji.

²⁹“ ‘Katika siku ya sita andaeni mafahali wanane, kondoo waume wawili na wana-kondoo kumi na nne wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari.³⁰Pamoja na mafahali, kondoo waume na wana-kondoo, andaeni sadaka zao za nafaka na sadaka za kinywaji kulingana na idadi iliyoinishwa.³¹Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi katika nyongeza ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa pamoja na sadaka yake ya nafaka na sadaka ya kinywaji.

³²“ ‘Katika siku ya saba andaeni mafahali saba, kondoo waume wawili na wana-kondoo kumi na nne wa mwaka mmoja wote wasio na dosari.³³Pamoja na mafahali, kondoo waume na wana-kondoo, andaeni sadaka zao za nafaka na sadaka za kinywaji kulingana na idadi iliyoinishwa.³⁴Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi katika nyongeza ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka pamoja na sadaka ya kinywaji.

³⁵“ ‘Katika siku ya nane mtakuwa na kusanyiko na msifanyo kazi ya kawaida.³⁶Toeni sadaka ya kuteketezwa kama harufu nzuri inayopendeza BWANA, sadaka ya kuteketezwa ya fahali mmoja, kondoo mume mmoja na wana-kondoo waume saba wa mwaka mmoja, wote wasio na dosari.³⁷Pamoja na fahali, kondoo mume na wana-kondoo, andaeni sadaka zao za nafaka na sadaka za vinywaji kulingana na idadi iliyoinishwa.³⁸Ongeza beberu mmoja kama sadaka ya dhambi katika nyongeza ya sadaka ya kawaida ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka pamoja na sadaka ya kinywaji.

³⁹“ ‘Zaidi ya kile unachoweka nadhiri na sadaka zenu za hiari, andaeni hizi kwa ajili ya BWANA kwenye sikuu zenu zilizoamuriwa:

sadaka zenu za kuteketezwa, sadaka za nafaka, sadaka za vinywaji pamoja na sadaka zenu za amani.’ ”

⁴⁰Mose akawaambia Waisraeli yale yote BWANA aliyomwagiza.

Nadhiri

30 Mose akawaambia viongozi wa makabila ya Israeli: “Hili ndilo BWANA analoagiza:²Wakati mwanamume awekapo nadhiri kwa BWANA au anapoapa kujifunga kwa ahadi, kamwe asitangue neno lake bali ni lazima afanye kila kitu alichosema.

³Wakati mwanamwali anayeishi bado nyumbani kwa baba yake atakapoweka nadhiri kwa BWANA ama amejifunga mwenyewe kwa ahadi,⁴na baba yake akisikia kuhusu nadhiri au ahadi yake lakini asimwambie lo lote, ndipo nadhiri zake zote na kila ahadi aliyoiveka na kujifunga kwayo itathibitika.⁵Lakini kama baba yake akimkataza wakati anapoiskia, hakuna nadhiri wala ahadi yake ye yote aliyoifunga kwayo itakayosimama, BWANA atamwacha huru huyo mwanamwali kwa sababu baba yake amemkataza.

⁶“Ikiwa ataolewa baada ya kuweka nadhiri au baada ya midomo yake kutamka ahadi fulani bila kufikiri akawa amejifunga hivyo⁷na mume wake akasikia habari hiyo asimwambie neno lo lote, ndipo nadhiri zake ama ahadi zake ambazo alikuwa amejifunga nazo zitathibitika.⁸Lakini ikiwa mume wake atamkataza atakaposikia kuhusu hilo, atakuwa ametangua nadhiri ambazo zilikuwa zimemfunga mkewe ama ahadi aliyotamka pasipo kufikiri ambayo amejifunga kwayo, BWANA atamwacha huru yule mwanamke.

⁹“Nadhiri ye yote ama patano ambalo limefanywa na mjane ama mwanamke aliyeachika vitakuwa vimemfunga.

¹⁰“Ikiwa mwanamke anayeishi na mumewe ataweka nadhiri ama kujifunga mwenyewe kwa ahadi chini ya kiapo¹¹na mumewe akasikia kuhusu jambo hili lakini asimwambie lo lote wala hakumkataza, ndipo viapo vyake vyote au ahadi zinazomfunga zitakapothibitika.¹²Lakini ikiwa mumewe atabatilisha nadhiri hizo baada ya kuzisikia, basi hakuna nadhiri au ahadi zo zote alizoziweka kwa midomo yake zitakazothibitika. Mumewe atakuwa amezibatilisha na BWANA atamweka huru yule mwanamke.¹³Mumewe anaweza kuthibitisha au kutangua nadhiri ye yote anayoweka au ahadi ye yote aliywewka kwa

kuapa ili kujikana mwenyewe. ¹⁴Lakini ikiwa mumewe hasemi lo lote kwake kuhusu jambo hilo siku baada ya siku, basi mumewe atakuwa amethibitisha nadhiri zote na ahadi zote zinazomfunga mkewe. Anavithibitisha kwa kutokusema lo lote kwa mkewe anapoyasikia hayo. ¹⁵Hata hivyo, ikiwa mumewe atavibatilisha baada ya kusikia hayo, basi atawajibika kwa hatia ya mkewe."

¹⁶Haya ndiyo masharti ambayo BWANA alimpa Mose kuhusu mahusiano kati ya mtu na mkewe na kati ya baba na binti yake ambaye bado anaishi nyumbani kwa baba yake.

Kulipiza Kisasi Juu ya Wamidiani

31 BWANA akamwambia Mose, ²"Uwalipize kisasi Wamidiani kwa ajili ya Waisraeli. Halafu baada ya hayo, utakufa."

³Kwa hiyo Mose akawaambia watu, "Waandaeni baadhi ya wanaume wenu waende vitani kupigana na Wamidiani ili wawalipize kisasi cha BWANA. ⁴Peleka wanaume moja elfu vitani kutoka kila kabilia la Israeli." ⁵Kwa hiyo waliandaliwa wanaume kumi na mbili elfu kwa vita, wanaume moja elfu kutoka kila kabilia, walitolewa kutoka koo za Israeli. ⁶Mose aliwatuma vitani, watu moja elfu kutoka kila kabilia, pamoja na Finehasi mwana wa kuhani Eleazari, ambaye alichukua vyombo vyaya mahali patakatifu na tarumbeta za kuashiria.

⁷Walipigana dhidi ya Wamidiani, kama BWANA alivyomwagiza Mose, nao waliua kila mwanamme. ⁸Miongoni mwa watu waliouawa walikuwepo wafalme watano wa Midiani, nao ni Evi, Rekemu, Suri, Huri na Reba. Vile vile walimwua Balaamu mwana wa Beori kwa upanga. ⁹Waisraeli waliwateka wanawake wa Kimidiani pamoja na watoto wao na walichukua makundi ya ng'ombe, kondoo na mali zao kama nyara. ¹⁰Walichoma moto miji yote ambayo Wamidiani walikuwa wanaishi, pamoja na kambi zao zote. ¹¹Walichukua nyara zote na mateka, pamoja na watu na wanyama, ¹²nao waliwaleta wafungwa mateka na nyara kwa Mose na kwa kuhani Eleazari, nao Waisraeli walikusanya kwenye kambi zao katika tambarare za nchi ya Moabu, kando ya Yordani ng'ambo ya Yeriko.

¹³Mose, kuhani Eleazari na viongozi wote wa jumuia wakatoka kuwalaki nje ya kambi. ¹⁴Mose aliwakasirikia maafisa wa jeshi yaani hao wakuu wa jeshi la maelfu na wakuu wa jeshi la mamia, ambao walirudi kutoka vitani.

¹⁵Mose akawauliza, "Je, mmewaacha

wanawake wote hai?" ¹⁶"Wanawake hao ndio waliofuata ushauri wa Balaamu nao ndio waliowasababisha Waisraeli wamwasi BWANA kwa kile kilichotokea kule Peori, kwa hiyo pigo liliwapata watu wa BWANA. ¹⁷Sasa wauwe wavulana wote. Pia umuue kila mwanamke ambae alikwisha fanya tendo la ndoa, ¹⁸lakini mwacheni hai kwa ajili yenu kila msichana ambaye kamwe hajawahi kuzini na mwanamume.

¹⁹"Ninyi nyote ambaao mmeua mtu ye yote au kumgusa mtu ye yote ambae ameuawa, lazima mkae nje ya kambi kwa muda wa siku saba. Katika siku ya tatu na ya saba lazima m jitakase wenyewe pamoja na wafungwa wenu. ²⁰Takaseni kila vazi pamoja na kila kitu kilichotengenezwa kwa ngozi, kwa singa za mbuzi au kwa mti."

²¹Kisha kuhani Eleazari alilaambia askari ambaao walikuwa wamekwenda vitani, "Haya ndiyo matakwa ya sheria ambayo BWANA alimpa Mose: ²²Dhahabu, fedha, shaba, chuma, batii, risasi ²³na kitu kingine cho chote ambacho kinaweza kuhimili moto lazima mkipitishe kwenye moto, kisha kitakuwa safi. Lakini ni lazima pia kitakaswe kwa maji ya utakaso. Kitu cho chote kisichowea kuhimili moto lazima kipitishwe kwenye yale maji ya utakaso. ²⁴Katika siku ya saba fueni nguo zenu nanyi mtakuwa safi. Kisha mtaweza kuingia kambini."

Kugawanya Mateka

²⁵BWANA akamwambia Mose, ²⁶"Wewe na kuhani Eleazari pamoja na viongozi wa jamaa ya jumuiya mtahesabu watu wote na wanyama ambaao walitekwa. ²⁷Gawanyeni hizo nyara kati ya askari ambaao walishiriki katika vita na kwa jumuiya. ²⁸Kutoka katika fungu la wale waliokwenda kupigana vitani, tengaa kama ushuru kwa ajili ya BWANA kitu kimoja kati ya kila mia tano, ikiwa ni wanadamu, ng'ombe, punda, kondoo au mbuzi. ²⁹Chukua ushuru huu kutoka katika fungu lao umpe kuhani Eleazari kama sehemu ya BWANA. ³⁰Kutoka katika fungu la Waisraeli, chukua kitu kimoja kati ya kila hamsini, ikiwa ni wanadamu, ng'ombe, punda, kondoo, mbuzi au wanyama wengine. Hivyo uwape Walawi, ambao wanawajibika kutunza maskani ya BWANA." ³¹Kwa hiyo Mose na kuhani Eleazari wakafanya kama BWANA alivyomwagiza Mose.

³²Nyara zilizobaki kutoka katika mateka ambayo askari walichukua ni kondoo 675,000,

³³ng'ombe 72,000, ³⁴punda 61,000, ³⁵na wanawake 32,000 ambao hawakumjua mume kwa kufanya tendo la ndoa.

³⁶Nusu ya fungu la wale waliokwenda kupigana vitani lilikuwa:

Kondoo 337,500, ³⁷ambayo ushuru kwa ajili ya BWANA ilikuwa kondoo 675,

³⁸ng'ombe 36,000, ambao ushuru kwa ajili ya BWANA ulikuwa ng'ombe 72, ³⁹punda 30,500 ambao ushuru kwa ajili ya BWANA ulikuwa punda 61,

⁴⁰Watu 16,000 ambao ushuru kwa ajili ya BWANA ulikuwa watu 32.

⁴¹Mose alimpa kuhani Eleazari ushuru kama sehemu ya BWANA, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

⁴²Ile nusu iliyokuwa ya Waisraeli, ambayo Mose aliitenga kutoka kwa ile ya watu waliokwenda vitani, ⁴³nusu iliyokuwa ya jumuiya ilikuwa kondoo 337,500, ⁴⁴ng'ombe 36,000, ⁴⁵punda 30,500, ⁴⁶na wanadamu 16,000. ⁴⁷Kutoka hiyo nusu iliyokuwa ya Waisraeli, Mose alichagua moja kati ya kila hamsini ya wanadamu na wanyama, kama BWANA alivyomwagiza naye aliwapa Walawi, ambao waliwajibika kutunza maskani ya BWANA.

⁴⁸Kisha maafisa ambao walikuwa juu ya vikosi nya jeshi, wakuu wa jeshi wa maelfu na wakuu wa jeshi la mamia, walimwendea Mose ⁴⁹na kumwambia, "Watumishi wako wamehesabu askari walio chini ya amri yetu na hakuna hata mmoja aliyekosekana. ⁵⁰Kwa hiyo tumeleta kama sadaka kwa BWANA vyombo nya dhahabu kila mmoja wetu alivyopata, vikuku, bangili, pete za mhuri, vipuli na mikufu, ili kufanya upatanisho kwa ajili yetu mbele za BWANA."

⁵¹Mose na kuhani Eleazari wakapokea kutoka kwao dhahabu na vyombo vyote vilivyonakishiwa. ⁵²Dhahabu yote kutoka kwa wakuu wa jeshi wa maelfu na wakuu wa jeshi wa mamia ambavyo Mose na kuhani Eleazari walimletea BWANA kama zawadi ilikuwa shekeli 16,750^a, ⁵³Kila askari alikuwa amejichukulia nyara zake binafsi. ⁵⁴Mose na kuhani Eleazari walipokea dhahabu kutoka kwa wakuu wa jeshi la maelfu na wakuu wa jeshi la mamia, wakazileta katika Hema la kukutania kama ukumbusho kwa Waisraeli mbele za BWANA.

^a⁵² Shekeli 16,750 ni sawa na uzito wa kilo 200 hivi.

Makabila Ng'ambo ya Yordani

32 Kabilia la Wareubeni na Wagadi, ambao walikuwa na makundi makubwa ya ng'ombe, kondoo na mbuzi, waliona kuwa nchi ya Yazeri na nchi ya Gileadi ni nzuri kwa mifugo. ²Hivyo walimjia Mose na kuhani Eleazari na viongozi wa jumuiya, na kuwaambia, ³"Atarothi, Diboni, Yazeri, Nimra, Heshboni, Eleale, Sebamu, Nebo na Beoni, ⁴nchi ambayo BWANA ameishinda mbele ya wana wa Israeli inafaa kwa mifugo, nao watumishi wako wana mifugo. ⁵Kama tumepata kibali mbele ya macho yako, nchi hii na ipewe watumishi wako kama miliki yetu. Usitufanye tuvuke Yordani."

⁶Mose akawaambia Wagadi na Wareubeni, "Je, watu wa nchi yenu watakwenda vitani wakati ninyi mmeketi hapa? ⁷Kwa nini mmewakatisha Waisraeli tamaa wasivuke katika nchi ambayo BWANA amewapa? ⁸Hivi ndivyo baba zenu walivyofanya wakati nilipowatuma kutoka Kadeshi-Barma kuipeleleza nchi. ⁹Baada ya kufika kwenye Bonde la Eshkeli na kuitazama nchi waliwakatisha tamaa Waisraeli wasiingie katika nchi ambayo BWANA alikuwa amewapa. ¹⁰Siku ile hasira ya BWANA iliwaka naye akaapa kiapo hiki: ¹¹'Kwa kuwa hawakunifuata kwa moyo, hakuna mtu ye yote mwenye miaka ishirini au zaidi ambao walikuja kutoka Misri watakaona nchi niliyoahidi kwa kiapo kwa Abraham, Isaka na Yakobo, ¹²hakuna hata mmoja isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune Mkenizi, na Joshua mwana wa Nuni, kwa sababu walimfuata BWANA kwa moyo wote.' ¹³Hasira ya BWANA iliwaka dhidi ya Waisraeli na akawafanya watagetange katika jangwa kwa miaka arobaini, mpaka kizazi chote cha wale waliofanya maovu mbele yake kimeangamia.

¹⁴"Nanyi mko hapa, uzao wa wenye dhambi, mkisimamia mahali pa baba zenu na mkimfanya BWANA kuwakasirikia Waisraeli hata zaidi. ¹⁵Kama mkigeuka na mkiacha kumfuata, atawaacha tena watu hawa wote jangwani na mtakuwa sababu ya maangamizi yao."

¹⁶Ndipo wakamjia Mose na kumwambia, "Tungalitaka kujenga mazizi hapa kwa ajili ya mifugo yetu na miji kwa ajili ya wanawake wetu na watoto. ¹⁷Lakini sisi tuko tayari kuchukua silaha zetu na kutangulia mbele ya Waisraeli mpaka tutakopowaleta mahali pao. Wakati huo wanawake wetu na watoto wataishi katika miji yenye ngome, kwa ajili ya ulinzi dhidi ya wenyeji wa nchi. ¹⁸Hatutarudi nyumbani mwetu mpaka

kila Mwiisraeli amepokea urithi wake. ¹⁹Hatutapokea urithi wo wote pamoja nao ng'ambo ya pili ya Yordani, kwa sababu urithi wetu umekuja kwetu upande wa mashariki ya Yordani."

²⁰Kisha Mose akawaambia, "Kama mtafanya jambo hili, kama mtajivika silaha mbele ya BWANA kwa ajili ya vita, ²¹na kama ninyi nyote mtakwenda mmejivika silaha ng'ambo ya Yordani mbele za BWANA mpaka awe amewafukuza adui zake mbele zake, ²²hadi wakati nchi itakapokuwa imeshindwa mbele za BWANA, ndipo mtaweza kurudi na kuwa huru kutoka masharti yenu kwa BWANA na Israeli. Nayo nchi hii itakuwa milki yenu mbele za BWANA.

²³"Lakini mkishindwa kufanya hili, mtakuwa mnatenda dhambi dhidi ya BWANA, nanyi iweni na hakika kuwa dhambi yenu itawapata. ²⁴Jengeni miji kwa ajili ya wanawake na watoto wenu na mazizi kwa ajili ya mbuzi na kondoo zenu, lakini fanyeni yale mliyoahidi."

²⁵Wagadi na Wareubeni wakamwambia Mose, "Sisi watumishi wako tutafanya kama bwana wetu anavyotuagiza. ²⁶Watoto na wake zetu, makundi ya mbuzi na kondoo na makundi ya ng'ombe zetu, watabaki hapa katika miji ya Gileadi. ²⁷Lakini watumishi wenu kila mwanamume aliyeavaa silaha za vita watavuka ng'ambo kupigana mbele za BWANA, sawa kama bwana wetu anavyosema."

²⁸Kisha Mose akatoa amri kuhusu wao kwa kuhani Eleazari na Yoshua mwana wa Nuni na viongozi wa jamaa za makabila ya Waisraeli. ²⁹Mose akawaambia, "Ikiwa Wagadi na Wareubeni, kila mwanamume aliyeavaa silaha za vita, atavuka Yordani pamoja nanyi mbele za BWANA, basi wakati mtakapoishinda nchi iliyoko mbele yenu, wapeni nchi ya Gileadi kama milki yao. ³⁰Lakini kama hawatavuka pamoja nanyi wakiwa wameavaa silaha za vita, lazima wakubali kupokea milki yao pamoja nanyi katika nchi ya Kanaani."

³¹Wagadi na Wareubeni wakajibu, "Watumishi wako watafanya lile BWANA alilosema. ³²Tutavuka mbele za BWANA kuingia Kanaani tukiwa tumevaa silaha za vita lakini mali tutakayoirithi itakuwa ng'ambo hii ya Yordani."

³³Kisha Mose akawapa Wagadi, Wareubeni na nusu ya kabile la Manase mwana wa Yosefu, ufalme wa Sihoni mfalme wa Waamori na ufalme wa Ogu mfalme wa Bashani, nchi yote

pamoja na miji yake na nchi inayowazunguka.

³⁴Wagadi wakajenga Diboni, Atarothi, Aroeri, ³⁵Atroth-shofani, Yazeri, Yogbeha, ³⁶Beth-nimra na Beth-harani kama miji iliyozungushiwa ngome, tena wakajenga mazizi kwa ajili ya makundi yao ya mbuzi na kondoo. ³⁷Nao Wareubeni wakajenga upya miji ya Heshboni, Eleale na Kiriathaimu, ³⁸pia Nebo na Baal-meoni (majina ya hiyo miji yalibadilishwa) na Sibma. Miji waliyoijenga upya waliipa majina.

³⁹Wazao wa Makiri mwana wa Manase walikwenda Gileadi, wakaiteka nchi na kuwafukuza Waamori amba walikuwa huko. ⁴⁰Kwa hiyo Mose akawapa Wamakiri wazao wa Manase nchi ya Gileadi nao wakakaa huko. ⁴¹Yairi, mzao wa Manase, akateka makao yao akayaita Hawoth-Yairi. ⁴²Naye Noba akateka Kenathi na makao yaliyoizunguka akayaita Noba kwa jina lake.

Vituo Katika Safari ya Waisraeli

33 Hivi ndivyo vituo katika safari ya Waisraeli wakati walipotoka Misri kwa vikosi chini ya uongozi wa Mose na Aroni. ²Kwa agizo la BWANA Mose aliweka kumbukumbu ya vituo katika safari yao. Hivi ndivyo vituo katika safari yao:

³Waisraeli walisafiri kutoka Ramesesi katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa kwanza, siku iliyofuata Pasaka. Walitembea kwa ujasiri wazi mbele ya Wamisri wote, ⁴ambao walikuwa wakizika wazaliwa wao wa kwanza wote amba BWANA alikuwa amewaua katikati yao, kwa kuwa BWANA alikuwa ameleta hukumu juu ya miungu yao.

⁵Waisraeli waliondoka Ramesesi na kupiga kambi huko Sukothi. ⁶Wakaondoka Sukothi na kupiga kambi huko Ethamu, pembeni mwa jangwa.

⁷Wakaondoka Ethamu, wakageuka wakarudi Pi-hahirothi, hadi mashariki ya Baal-sefoni, wakapiga kambi yao karibu na Migdoli.

⁸Wakaondoka Pi-ha-hirothi wakapita katikati ya bahari mpaka jangwani, baada ya kusafiri kwa siku tatu katika Jangwa la Ethamu, walipiga kambi huko Mara.

⁹Wakaondoka Mara wakaenda Elimu, mahali ambapo palikuwa na chemchemi kumi na mbili na mitende sabini, huko wakapiga kambi.

¹⁰Wakaondoka Elimu na kupiga kambi

kando ya bahari ya Shamu.

¹¹Wakaondoka kando ya bahari ya Shamu na kupiga kambi katika jangwa la Sini.

¹²Wakaondoka katika jangwa la Sini, wakapiga kambi huko Dofka.

¹³Wakaondoka Dofka wakapiga kambi huko Alushi.

¹⁴Wakaondoka Alushi wakapiga kambi Refidimu, mahali ambapo hapakuwa na maji kwa ajili ya watu kunywa.

¹⁵Wakaondoka Refidimu na kupiga kambi katika Jangwa la Sinai.

¹⁶Wakaondoka katika Jangwa la Sinai na kupiga kambi huko Kibrothi Hataava.

¹⁷Wakaondoka Kibrothi Hataava na kupiga kambi huko Haserothi.

¹⁸Wakaondoka Haserothi na kupiga kambi huko Rithma.

¹⁹Wakaondoka Rithma na kupiga kambi huko Rimon Peresi.

²⁰Wakaondoka Rimon Peresi na kupiga kambi huko Libna.

²¹Wakaondoka Libna na kupiga kambi huko Risa.

²²Wakaondoka Risa na kupiga kambi huko Kehelatha.

²³Wakaondoka Kehelatha na kupiga kambi kwenye mlima Sheferi.

²⁴Wakaondoka kwenye mlima Sheferi na kupiga kambi huko Harada.

²⁵Wakaondoka Harada na kupiga kambi huko Makelothi.

²⁶Wakaondoka Makelothi na kupiga kambi huko Tahathi.

²⁷Wakaondoka Tahathi na kupiga kambi huko Tera.

²⁸Wakaondoka Tera na kupiga kambi huko Mithka.

²⁹Wakaondoka Mithka na kupiga kambi huko Hashmona.

³⁰Wakaondoka Hashmona na kupiga kambi huko Moserothi.

³¹Wakaondoka Moserothi na kupiga kambi huko Bene-yakani.

³²Wakaondoka Bene-yakani na kupiga kambi huko Hor-hagidgadi.

³³Wakaondoka Hor-hagidgadi na kupiga kambi huko Yotbatha.

³⁴Wakaondoka Yotbatha na kupiga kambi uko Abrona.

³⁵Wakaondoka Abrona na kupiga kambi huko Esion-geberi.

³⁶Wakaondoka Esion-geberi na kupiga kambi huko Kadeshi katika Jangwa la Sini.

³⁷Wakaondoka Kadeshi na kupiga kambi kwenye Mlima Hori, mpakani mwa Edomu. ³⁸Kwa amri ya BWANA, kuhani Aroni alipanda Mlima Hori, mahali alipofia katika siku ya kwanza ya mwezi wa tano mwaka wa arobaini baada ya Waisraeli kutoka Misri. ³⁹Aroni alikufa juu ya Mlima Hori akiwa na umri wa miaka mia moja na ishirini na mitatu.

⁴⁰Mfalme Mkanaani wa Aradi, ambaye aliishi huko Negebu ya Kanaani, akasikia kwamba Waisraeli wanakuja.

⁴¹Wakaondoka kwenye mlima Hori na kupiga kambi huko Salmona.

⁴²Wakaondoka Salmona wakapiga kambi huko Punoni.

⁴³Wakaondoka Punoni wakapiga kambi huko Obothi.

⁴⁴Wakaondoka Obothi wakapiga kambi huko Iye Abarimu, mipakani mwa Moabu.

⁴⁵Wakaondoka Iye Abarimu wakapiga kambi huko Dibon-gadi.

⁴⁶Wakaondoka Dibon-gadi na kupiga kambi huko Almon-Diblathaimu.

⁴⁷Wakaondoka Almon-Diblathaimu na kupiga kambi katika milima ya Abarimu karibu na Nebo.

⁴⁸Wakaondoka kwenye milima ya Abarimu na kupiga kambi kwenye tambarare ya Moabu kando ya Yordani ng'ambo ya Yeriko. ⁴⁹Huko kwenye tambarare za Moabu walipiga kambi kando kando ya mto Yordani kuanzia Beth-Yeshimothi mpaka Abel-Shitim.

⁵⁰Katika tambarare za Moabu kando ya Yordani kuvukia Yeriko BWANA akamwambia Mose, ⁵¹Sema na Waisraeli uwaambie: 'Mtakarovuka mto Yordani kuingia Kanaani, ⁵²wafukuzeni wakazi wote wa nchi iliyio mbele yenu. Haribuni sanamu zao zote za kuchongwa na sanamu zilizotengenezwa kwa kuyeyusha chuma na kupabomoa mahali pao pa ibada, ⁵³mtaimiliki nchi hiyo na kukaa huko kwa kuwa nimewapeni ninyi kuimiliki. ⁵⁴Mtaigawanya nchi hiyo kwa kupiga kura, kufuatana na koo zenu. Kwa kundi kubwa zaidi toa urithi mkubwa zaidi na kwa kundi dogo zaidi urithi mdogo zaidi. Cho chote kinachowaangukia kwa kura kitakuwa chao. Mtaigawanya nchi kufuatana na makabila ya baba zenu.

⁵⁵ ‘Lakini kama hamkuwafukuza wenyesi wakaao katika nchi hiyo, wale mtakaowaruhusu wabaki watakuwa kama miiba kwenye macho yenu na miiba kwenu kila upande. Watawasumbua katika nchi mtakayoishi. ⁵⁶Kisha nitawatenda ninyi kile ambacho nimepanga kuwatenda wao.’

Mipaka ya Kanaani

34 BWANA akamwambia Mose,
²Waamuru Waisraeli na uwaambie:
 ‘mtakapoingia nchi ya Kanaani, nchi ambayo itagawanywa kwenu kama urithi itakuwa na mipaka ifuatayo:

³ ‘Upande wenu wa kusini utajumuisha sehemu ya jangwa la Sini kufuata mpaka wa Edomu, upande wa mashariki mpaka wenu wa kusini utaanzia mwisho wa Bahari ya Chumvi, ⁴katiza kusini mwa Pito la Akrabimu, endelea mpaka Sini na kwenda kusini ya Kadesh Barnea. Kisha mpaka huo utaenda hadi Hasar-Adari hadi Azmoni, ⁵mahali ambapo utapinda na kuunganika na mpaka wa Misri na kumalizikia kwenye Bahari ya Kati.

⁶ ‘Mpaka wenu wa magharibi utakuwa Bahari ya Kati. Huu utakuwa mpaka wenu upande wa magharibi.

⁷ ‘Kwa mpaka wenu wa kaskazini, wekeni alama kuanzia Bahari ya Kati hadi mlima Hori ⁸na kutoka mlima Hori hadi Pito la Hamathi. Kisha mpaka utaenda hadi Sedadi, ⁹kuendelea hadi Zifroni na kuishia Hazar Enani. Huu utakuwa mpaka wenu upande wa kaskazini.

¹⁰ ‘Kwa mpaka wenu wa mashariki, wekeni alama kuanzia Hazar Enani hadi Shefamu. ¹¹Mpaka utaelekea kusini kuanzia Shefamu hadi Ribla upande wa mashariki wa Aini na kuendelea kwenye mitelemko mashariki mwa bahari ya Kinerethi. ¹²Kisha mpaka utashuka kuelekea mto Yordani na kuishia katika Bahari ya Chumvi.

“Hii itakuwa nchi yenu ikiwa na mipaka kila upande.”

¹³Mose akawaamuru Waisraeli: “Gawanyeni nchi hii kwa kura kama urithi. BWANA ameagiza kwamba itolewe kwa yale makabila tisa na nusu, ¹⁴kwa sababu jamaa ya kabile la Reuben, kabile la Gadi na nusu ya kabile la Manase wamekwishapokea urithi wao. ¹⁵Haya makabila mawili na nusu wamekwishapokea urithi wao upande wa mashariki wa Yordani ng'ambo ya Yeriko kuelekea maawio ya juu.”

¹⁶BWANA akamwambia Mose, ¹⁷Haya ndiyo majina ya watu ambao watakusaidia kugawanya nchi kama urithi. Eleazari kuhani na Joshua mwana wa Nuni. ¹⁸Tena uteue kiongozi mmoja kutoka kila kabile kusaidia kuigawanya nchi. ¹⁹Haya ndiyo majina yao:

Kalebu mwana wa Yefune,
 kutoka kabile la Yuda
²⁰Shemueli mwana wa Amihudi,
 kutoka kabile la Simeoni,
²¹Elidadi mwana wa Kisloni,
 kutoka kabile la Benyamini,
²²Buki mwana wa Yogli,
 kiongozi kutoka kabile la Dani,
²³Hanieli mwana wa Efodi,
 kiongozi kutoka kabile la Manase mwana wa Yosefu,
²⁴Kemueli mwana wa Shiftani,
 kiongozi kutoka kabile la Efraimu mwana wa Yosefu,
²⁵Elisafani mwana wa Parnaki,
 kiongozi kutoka kabile la Zabuloni,
²⁶Patieli mwana wa Azani,
 kiongozi kutoka kabile la Isakari,
²⁷Ahihudzi mwana wa Shelomi,
 kiongozi kutoka kabile la Asheri,
²⁸Pedaheli mwana wa Amihudi,
 kiongozi kutoka kabile la Naftali.”
²⁹Hawa ndio watu ambao BWANA aliamuru kuwa wagawanye urithi kwa Waisraeli katika nchi ya Kanaani.

Miji kwa ajili ya Walawi

35 BWANA akamwambia Mose katika nchi tambarare ya Moabu, kando ya mto Yordani kuvukia Yeriko, ²Waagize Waisraeli kuwapa Walawi miji ya kuishi kutoka urithi ambao Waisraeli wataumiliki. Wape maeneo ya malisho kuzunguka hiyo miji. ³Kisha watakuwa na miji ya kuishi na maeneo ya malisho kwa ajili ya ng'ombe zao, mbuzi, kondoo na mifugo yao mingine yote.

⁴“Maeneo ya malisho kuzunguka miji hiyo ambayo mtawapa Walawi yataenea meta mia nne na hamsini kutoka kwenye ukuta wa miji. ⁵Nje ya mji, pima meta mia tisa upande wa mashariki, upande wa kusini meta mia tisa, upande wa magharibi meta mia tisa na upande wa kaskazini meta mia tisa, miji utakuwa katikati. Eneo hili litakuwa lao kwa ajili ya malisho.

Miji ya Makimbilio

⁶"Miji sita mtakayowapa Walawi itakuwa ya makimbilio, ambayo mtu anayemwua mwenzake, aweze kukimbilia humo. Nyongeza ya hiyo, wapeni miji mingine arobaini na miwili. ⁷Kwa jumla ni lazima mwape Walawi miji arobaini na minane, hii ni pamoja na maeneo ya malisho yao. ⁸Miji ambayo mtawapa Walawi kutoka nchi ambayo Waisraeli wanamiliki itatolewa kwa uwiano wa urithi wa kila kabilia. Chukua miji mingi kutoka lile kabila lenye miji mingi, lakini uchukue miji michache kwa kabila lile lenye miji michache."

⁹Kisha BWANA akamwambia Mose: ¹⁰"Sema na Waisraeli uwaambie: 'Wakati mtakapovuka Yordani kuingia Kanaani, "chagueni baadhi ya miji iwe miji yenu ya makimbilio, ambayo mtu ambaye amemua mwenzake bila kukusudia aweze kukimbilia. ¹²Itakuwa mahali pa kukimbilia kutoka mlipiza kisasi, ili kwamba mtu aliyeshtakiwa kwa mauaji asife kabla ya kujitetea mbele ya mkutano. ¹³Miji hii sita mtakayoitoa itakuwa miji yenu ya makimbilio. ¹⁴Mtatao miji mitatu ng'ambo hii ya Yordani na mitatu upande wa Kanaani kama miji ya makimbilio. ¹⁵Miji hii sita itakuwa mahali pa makimbilio kwa ajili ya Waisraeli, wageni na watu wengine wo wote wanaoishi katikati yenu, ili kwamba mtu ye yote ambaye ameua mtu mwingine pasipo kukusudia aweze kukimbilia humo.

¹⁶"Kama mtu akimpiga mwenzake kwa chuma naye mtu huyo akafa, mtu huyo ni mwuaji, mwuaji sharti atauawa. ¹⁷Au kama mtu analo jiwe mkononi mwake ambalo laweza kuua, naye akampiga mwenzake akafa, yeye ni mwuaji, mwuaji huyo sharti atauawa. ¹⁸Au kama mtu ana chombo cha mti mkononi mwake ambacho chawenza kuua, naye akampiga mwenzake akafa, yeye ni mwuaji, mwuaji huyo sharti atauawa. ¹⁹Mlipiza kisasi cha damu atamwua mwuaji, wakati akikutana naye, atamwua. ²⁰Ikiwa mtu ana chuki ya siku nyingi na mwenzake akamsukuma au akamtupia kitu kwa kukusudia naye akafa, ²¹au ikiwa katika uadui akampiga ngumi naye akafa, mtu yule sharti atauawa, yeye ni mwuaji. Mlipiza kisasi cha damu atamwua mwuaji atakapokutana naye.

²²"Lakini kama mtu akimsukuma mwenzie ghafla pasipo chuki, au kumtupia kitu pasipo kukusudia, ²³au pasipo kumwona, akimwangushia jiwe ambalo laweza kumua,

naye akafa, basi kwa kuwa hakuwa adui wake naye hakukusudia kumumiza, ²⁴kusanyiko lazima liame kati yake na mlipiza kisasi wa damu kufuatana na sheria hizi. ²⁵Kusanyiko ni lazima limlinde yule anayeshtakiwa kuua kutoka kwa mlipiza kisasi wa damu na kumrudisha katika mji wa makimbilio alikokuwa amekimbilia. Lazima acae humo mpaka atakapokufa kuhani mkuu ambaye alikuwa amepakwa mafuta matakatifu.

²⁶"Lakini kama mshtakiwa atatoka nje ya mipaka ya mji wa makimbilio ambaeo amekimbilia, ²⁷na mlipiza kisasi wa damu akimkuta nje ya mji, mlipiza kisasi wa damu anaweza kumwua mshtakiwa huyo bila kuwa na hatia ya kuua. ²⁸Mshtakiwa lazima acae katika mji wake wa makimbilio mpaka atakapokufa kuhani mkuu, atarudi tu kwenye mali yake baada ya kifo cha kuhani mkuu.

²⁹"Hizi ndizo kanuni za sheria zitakazohitajiwa kwenu na katika vizazi vyenu vijavyo, po pote mtakapoishi.

³⁰"Ye yote anayeua mtu atauawa kama muuaji ikiwa tu kuna ushuhuda wa mashahidi. Lakini hakuna mtu atakayeua kwa ushuhuda wa shahidi mmoja tu.

³¹"Usikubali fidia ye yote ya kuokoa uhai wa muuaji ambaye anastahili kufa. Mtu huyo hakika lazima auwe.

³²"Usikubali fidia ya mtu ye yote ambaye amekimbilia katika mji wa makimbilio na kumruhusu kurudi kuishi katika nchi yake kabla ya kifo cha kuhani mkuu.

³³"Msiinajisi nchi mnayoishi. Umwagaji damu hunajisi nchi, na upatanisho hauwezekani kufanyika katika nchi ambayo damu imemwagua, isipokuwa tu kwa damu ya yule aliyeimwaga damu. ³⁴Msiinajisi nchi mnayoishi ambayo nami ninakaa, kwa kuwa Mimi, BWANA, ninakaa katikati ya Waisraeli."

Urithi wa binti za Selofehadi

36 Viongozi wa jamaa ya ukoo wa Gileadi mwana wa Makiri, mwana wa Manase, ambaeo walikuwa wametoka katika koo za wazao wa Yosefu, walikuja na kuzungumza mbele ya Mose na viongozi, wakuu wa jamaa ya Waisraeli. ²Wakasema, "Wakati BWANA alipomwamuru bwana wangu kuwapa Waisraeli nchi kama urithi kwa kura, aliquamuru kutoa urithi wa ndugu yetu Selofehadi kwa binti zake. ³Sasa ikiwa wataolewa na watu wa makabila mengine ya Kiisraeli, itakuwa kwamba urithi wao

utaondolewa kutoka urithi wa mababu zetu na kuongezwa katika urithi wa kabile ambalo dada hao wameolewa. Kwa hiyo sehemu ya urithi tuliyogawiwa itachukuliwa kutoka kwetu.⁴Wakati mwaka wa Yubile kwa Waisraeli utakapofika, urithi wao utaongezwa kwa lile kabile ambalo wameolewa na mali yao itaondolewa kutoka urithi wa kabile la mababu zetu."

⁵Ndipo kwa agizo la BWANA Mose akatoa amri ifuatayo kwa Waisraeli: "Kile wazao wa kabile la Yosefu wanachosema ni kweli. ⁶Hivi ndivyo BWANA anavyoamuru kwa binti za Selofehadi: Wanaweza kuolewa na mtu ye yote wampendaye, mradi tu waolewe mionganoni mwa koo za kabile za baba yao. ⁷Hakuna urithi katika Israeli utakaohamishwa kutoka kabile moja kwenda kabile jingine, kwa kuwa kila Mwisraeli atatunza ardhi ya kabile lake aliyoirithi kutoka kwa baba zake, ⁸kila binti atakayerithi ardhi katika kabile lo lote la Israeli ni lazima aolewe na mtu kutoka kabile na ukoo wa baba yake ili kila Mwisraeli amiliki urithi wa baba zake. ⁹Hakuna urithi uwezao kuhamishwa kutoka kabile moja kwenda kabile jingine, kwa kuwa kila kabile la Israeli litatunza nchi linayorithi."

¹⁰Kwa hiyo binti za Selofehadi wakafanya kama BWANA alivyomwamuru Mose. ¹¹Binti za Selofehadi ambaa ni Mala, Tirsa, Hogla, Milka na Noa, wakaolewa na waume, wana wa ndugu za baba yao. ¹²Waliolewa ndani ya koo za wazao wa Manase mwana wa Yosefu na urithi wao ukabaki katika ukoo na kabile la baba yao.

¹³Haya ndiyo maagizo na masharti ambayo BWANA aliwapa Waisraeli kuitia Mose katika tambarare za Moabu karibu na Yordani ng'ambo ya Yeriko.

KUMBUKUMBU LA TORATI

Utangulizi

Kumbukumbu la Torati limetokana na neno la Kiyunani “*Deuteronomion*” ambalo maana yake ni “ kutolewa kwa amri mara ya pili.” Kitabu hiki kilipewa jina hili na watafsiri wa (*Septuagint*), yaani, Agano la Kale kwa Kiyunani. Katika hotuba zilizonekiliwa katika Kumbukumbu la Torati, Mose anafanya ufupisho wa dini ya Wairaeli kuwa agano lilitolewa kwa baba zao wakuu kuwa ndilo msingi wa uhusiano ulioanzishwa na Mungu baina Yake na Waisraeli, wala si sheria, ambalo sasa linadhihirishwa kwa Waisraeli kwa kuokolewa kutoka Misri na kutunzwa kwa muda wote wa kutangatanga huko jangwani. Baada ya miaka arobaini, Waisraeli walikuwa wamekaribia kuingia katika Nchi ya Ahadi. Lakini kabla ya kufanya hivyo, Mose alitaka kuwakumbusha historia yao, yaani, yale yote ambayo Mungu alikuwa amewatendea, pamoja na amri zile zote walizopaswa kuendelea kutii kama taifa teule la Mungu.

Kusudi kubwa la Mose ilikuwa wao Waisraeli waitikie upendo wa Mungu kwa moyo wote. Hii ndiyo njia pekee ambayo wangeweza kuendelea kufurahia upendeleo wa Mungu na baraka Zake. Upendo wa halisi kwa Mizingu ungekuwa ushahidi katika kicho na heshima kwa Mungu na kujitoa kwao Kwake. Hivyo kwa asili, wanetii maagizo ya kimungu yanayohusu kuishi maisha matakatifu.

Mazungumzo ya kwanza ya Mose yalikuwa kuwakumbusha watu wema wa Mungu kwa kipindi chote cha safari ili kuwapa nchi ya Kanaani. Mazungumzo ya pili yalikuwa ni muhtasari wa sheria za Mungu zikiwepo Amri kumi. Mose aliwaambia watu “Mpende BWANA Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa nafsi yako yote na kwa nguvu zako zote,” (6:5) ili waweze kuendelea kuzifurahia baraka za Mungu. Pia Mose alitilia mkazo ukweli kwamba ili waweze kuwa na uhusiano mzuri na Mungu, ilikuwa ni lazima watu wawafundishe watoto wao kumpenda Mungu na kuzitii amri zake. Kutohana na hilo haki na uadilifu ungepenya katika maisha yao ya kila siku, kadiri ambavyo upendo wao ungeelekezwa kwa ndugu wa kiume na wa kike.

Ili kudumisha uhusiano huu muhimu wa upendo kati ya Waisraeli na Mungu, wazazi waliagizwa kuwafundisha watoto wao (4:9-10; 6:7) kumcha Mungu kwa mafundisho na kwa kielelezo. Kwa njia ya kuadhimisha zile sikukuu za mwaka, yaani, Pasaka, Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, Sikukuu ya Majuma, Sikukuu ya Vibanda, Pentekoste, pamoja na yale makusanyiko mengine, Waisraeli walivikumbusha vizazi vingine vilivyofuata juu ya upendo wa Mungu ulioonyeshwa kwenye ukombozi wao toka Misri na kuendelea kwao kutunzwa Naye kwa kuwapa mazao.

Kumbukumbu la Torati linaishia likiwakumbusha Waisraeli juu ya agano ambalo Mungu alifanya nao (*Kumbukumbu la Torati 29*), kuteuliwa kwa Yoshua kuwa kiongozi mpya (*Kumbukumbu la Torati 31*) na kifo cha Mose (*Kumbukumbu la Torati 34*).

Wazo Kuu

Kuwakumbusha Waisaeli juu ya agano la Mungu na baba zao, kuwapa mwongozo jinsi ya kudumisha hilo agano kwa kumpenda Mungu kwa moyo wote na kuwapenda wengine. Upendo na utii ndio mkazo mkuu katika kitabu hiki.

Mwandishi

Inakubalika kwamba Mose ndiye aliyeandika kitabu hiki isipokuwa hii sura inayoelezea juu ya kifo chake.

Tarehe

Kiliandikwa kama 1645 K.K.

Mahali

Kaitka nchi tambarare ya Moabu, Mashariki mwa mto Yordani, karibu na Yeriko, wakiwa wanaikabili nchi ya Kanaani, kabla tu ya kuvuka kuingia (1:5; 34:1-12).

Wahusika Wakuu

Mose, Yoshua na Waisraeli

Mgawanyo

- Mazungumzo ya kwanza ya Mose. (1:1-4:43)
- Mazungumzo ya pili ya Mose. (4:44-11:32)
- Sheria za maisha ya kila siku. (12:1-26:29)
- Matokeo ya kutii na kutokutii. (27:1-28:68)
- Kufanya upya agano. (29:1-30:20)
- Baraka za Mose kwa Israeli na kifo chake. (31:1-34:12)

KUMBUKUMBU LA TORATI

Amri Ya Kuondoka Mlima Horebu

1 Haya ni maneno Mose aliyoyasema kwa Israeli yote jangwani mashariki ya Yordani, ambayo iko katika Araba inayokabiliana na Sufu kati ya Parani, Tofeli, Labani, Hazerothi na Dizahabu. ²(Ni mwendo wa siku kumi na moja kutoka Horebu kwa njia ya Mlima Seiri mpaka Kadesh Barnea.

³Katika mwaka wa arobaini, siku ya kwanza ya mwezi wa kumi na moja, Mose aliwatangazia Waisraeli yale yote BWANA aliyomwamuru kuwalhusu. ⁴Hii ilikuwa ni baada ya kumshinda Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye alitawala Heshboni na huko Edrei alikuwa amemshinda Ogu mfalme wa Bashani, ambaye alitawala huko Ashtarothi. ⁵Huko Mashariki ya Yordani katika nchi ya Moabu, Mose alianza kuielezea sheria hii, akisema:

⁶BWANA Mungu wetu alisema nasi huko Horebu, 'Mmekaa vya kutosha katika mlima huu. ⁷Vunjeni kambi msonge mbele kuelekea katika nchi ya mlima wa Waamori, nendeni kwa watu wote ambao ni majirani wa Araba, katika milima, upande wa magharibi chini ya vilima, katika Negebu na kandokando ya pwani mpaka nchi ya Wakanaani hadi Lebanoni, na kufika mto mkubwa Eufrati. ⁸Tazama, nimewapa ninyi nchi hii. Ingieni mkaimiliki nchi ambayo BWANA aliapa kuwa angaliwapa baba zenu, Abrahamu, Isaki na Yakobo pamoja na vizazi vyao baada yao.'

Uteuzi Wa Viongozi

⁹Wakati ule niliwaambia, "Ninyi mmekuwa mzigo mzito sana kwangu kuwachukua peke yangu. ¹⁰BWANA Mungu wenu ameongeza hesabu yenu kwamba leo ninyi ni wengi kama nyota za angani. ¹¹Naye BWANA Mungu wa baba zenu, na awaongeze mara elfu na kuwabariki kama alivyoahidi! ¹²Lakini mimi nitawezaje kubeba matatizo yenu na mizigo yenu na magomvi yenu peke yangu?. ¹³Chagueni baadhi ya watu wenye hekima, wenye ufahamu na wanaoheshimika kutoka katika kila kabile lenu, nami nitawaweka juu yenu."

¹⁴Mlinijibu, "Shauri ulilolitoa ni zuri."

¹⁵Kwa hiyo niliwachukua wanaume viongozi wa makabila yenu, wenye hekima na wanaoheshimika, nami nikawateua wawe na mamlaka juu yenu kama majemadari wa maelfu, wa mamia, wa hamsini na wa makumi na kama

maafisa wa makabila. ¹⁶Nami wakati ule nikawaagiza waamuzi wenu: "Sikilizeni magomvi kati ya ndugu zenu na mwamue kwa haki, hata kama shauri ni kati ya ndugu wa Kiisraeli au kati ya mmoja wa ndugu wa Kiisraeli na mgeni. ¹⁷Msionyeshe upendeleo katika maamuzi, wasikilizeni wote sawasawa, wadogo na wakubwa. Msimwogope mtu ye yote kwa kuwa hukumu ni ya Mungu, mniletii mimi shauri lo lote lililo gumu sana kwenu, nami nitalisikiliza. ¹⁸Nami wakati ule niliwaambia kila kitu ambacho mngefanya.

Wapelelezi Wanatumwa

¹⁹Kisha, kama BWANA Mungu wetu alivyotuamuru, tuliondoka kutoka Horebu na kwenda kuelekea nchi ya vilima ya Waamori kupitia jangwa lile kubwa lote la kutisha, lile mliloliona, nasi tukafika Kadeshi-Barnea. ²⁰Kisha niliwaambia, "Mmefika katika nchi ya vilima ya Waamori, ambayo BWANA Mungu wetu anatupa. ²¹Tazama, BWANA Mungu wenu amewapa nchi. Pandeni mkaimiliki kama BWANA, Mungu wa baba zenu, alivyowaambia. Msiogope wala msikate tamaa."

²²Ndipo ninyi nyote mkanijia na kusema, "Tupeleke watu watutangulie kuipeleleza nchi kwa ajili yetu na kutuletea taarifa kuhusu njia tutakayopita na miji tutakayoiendea."

²³Wazo hilo lilionekana zuri kwangu, kwa hiyo niliwachagua watu wenu kumi na wawili, mwanaume mmoja kutoka kila kabilia. ²⁴Waliondoka na kukwea katika nchi ya vilima, wakafika katika Bonde la Eshkoli na kuipeleleza. ²⁵Wakachukua baadhi ya matunda ya nchi, wakatuletea na kutuarifu. "Ni nchi nzuri ambayo BWANA Mungu wetu anatupa."

Uasi Dhidi Ya BWANA

²⁶Lakini hamkuwa tayari kukwea, mkaasi dhidi ya amri ya BWANA Mungu wenu. ²⁷Mkanun'gunika ndani ya mahema yenu na kusema, "BWANA anatuchukia, kwa hiyo alitutoa Misri ili kututia mikononi mwa Waamori kutuangamiza. ²⁸Twende wapi? Ndugu zetu wametufanya kufa moyo. Wanasema, 'Watu wa huko wana nguvu zaidi na ni warefu kuliko sisi tulivyo, miji ni mikubwa, yenyе kuta zilizofika juu angani. Zaidi ya hayo tumewaona Waanaki huko.' "

²⁹Ndipo nikawaambia, "Msihofu, wala msiwaogope. ³⁰ BWANA Mungu wenu anayewatangulia, atawapigania, kama

KUMBUKUMBU LA TORATI

alivyofanya kwa ajili yenu huko Misri, mbele ya macho yenu hasa,³¹ pia huko jangwani. Huko mliona jinsi BWANA Mungu wenu alivyowachukua, kama baba amchukuavyo mwanawe, katika njia yote mliyoienda mpaka mkafika mahali hapa."

³²Pamoja na hili, hamkumtegemea BWANA Mungu wenu, ³³ambaye aliwatangulia katika safari yenu, kwa moto usiku na kwa wingu mchana, kuwatafutia mahali penu pa kupiga kambi na kuaonyesha njia mtakayoienda.

³⁴Wakati BWANA aliposikia lile mlilosema, alikasirika akaapa, akasema: ³⁵"Hakuna mtu wa kizazi hiki kiovu atakayeona nchi nzuri niliyoapa kuwapa baba zenu, ³⁶isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune. Yeye ataiona, nami nitampa yeye na wazao wake nchi aliyoikanya kwa miguu, kwa sababu alimfuata BWANA kwa moyo wote."

³⁷Kwa sababu yenu BWANA pia alinikasirikia mimi akasema, "Hutaingia hiyo nchi pia. ³⁸Lakini msaidizi wako, Yoshua mwana wa Nuni, ataiingia. Mtie moyo, kwa sababu atawaongoza Waisraeli kuirithi hiyo nchi. ³⁹Wale watoto ambao mliwasema wangelichukuliwa mateka, yaani watoto wenu ambao bado hawajui jema na baya wataingia katika nchi. Nitawapa hiyo nchi nao wataimiliki. ⁴⁰Bali ninyi, geukeni, mwondoke kuelekea jangwani kwa kufuata njia ya Bahari ya Shamu."

⁴¹Ndipo mkanijibu, "Tumemtenda BWANA dhambi. Tutakwenda kupigana, kama BWANA Mungu wetu alivyotuamuru." Hivyo kila mmoja wenu akachukua silaha zake, huku mkifiki kuwa ni rahisi kukwea katika nchi ya vilima.

⁴²Lakini BWANA aliniambia, "Waambie, 'msipande kupigana, kwa sababu sitakuwa pamoja nanyi. Mtashindwa na adui zenu.'"

⁴³Hivyo niliwaambia, lakini hamkutaka kusikia. Mliasi dhidi ya amri ya BWANA na katika kiburi chenu mlienda katika nchi ya vilima. ⁴⁴Waamori ambao waliishi katika vilima hivyo waliinuka dhidi yenu, wakawafukuza kama kundi la nyuki wakiwapiga njia yote ya Seiri mpaka Horma. ⁴⁵Mlirudi na kulia mbele za BWANA, lakini Mungu hakusikiliza kilio chenu, wala hakuwajali. ⁴⁶Hivyo mlikaa Kadeshi kwa siku nygingi, kwa muda wote mlikaa huko.

Kutangatanga Jangwani

2 Kisha tukageuka nyuma na kusafiri kuelekea jangwani kwa njia inayolekeea bahari ya Shamu, kama BWANA alivyonielekeza. Kwa muda mrefu tulitembea

kuzunguka vilima katika nchi ya Seiri.

²Kisha BWANA akaniambia, ³"Umetembea kuzunguka hii nchi ya vilima kwa muda wa kutosha, sasa geukia kaskazini. ⁴Wape watu maagizo haya: 'Mko karibu kupita katikati ya nchi ya ndugu zako ambao ni wazao wa Esau, ambao wanaishi Seiri. Watawaogopa, lakini mwe waangalifu. ⁵Msiwachokoze kwa vita kwa maana sitawapa ninyi sehemu yo yote ya nchi yao, hata sehemu ya kutosha kuweka wayo wenu juu yake. Nimempa Esau nchi ya vilima ya Seiri kama yake mwenyewe. ⁶Mtawalipa fedha kwa chakula mtakachokula na maji mtakayokunyuwa.'

⁷ BWANA Mungu wenu amewabariki kwa kazi yote ya mikono yenu. Amewalinda katika safari yenu katikati ya jangwa hili kubwa. Kwa miaka hii arobaini BWANA Mungu wenu amekuwa pamoja nanyi na hamkupungukiwa na kitu cho chote.

⁸Basi tulipita kwa ndugu zetu wazao wa Esau ambao wanaishi Seiri. Tuligeuka kutoka njia ya Araba ambayo inatokea Elathi na Esiongeberi, tukasafiri kufuata njia ya jangwa la Moabu.

⁹Kisha BWANA akaniambia, "Usiwasumbue Wamoabi kwa vita, kwa kuwa sitawapa sehemu yo yote ya nchi yao. Nimetoa nchi ya Ari kwa wazao wa Loti kama milki yao."

¹⁰(Waemi walikuwa wakiishi huko hapo zamani, watu wenye nguvu, wengi na warefu kama Waanaki. ¹¹Kama walivyokuwa Waanaki, hao pia walikuwa kama Warefai, lakini Wamoabu waliwaita Waemi. ¹²Wahori waliishi Seiri, lakini wazao wa Esau waliwfukuza. Wakawaangamiza Wahori na kukaa mahali pao, kama Waisraeli walivyofanya katika nchi ambayo BWANA aliwapa kama milki yao.)

¹³BWANA akasema, "Sasa ondokeni mvuke Bonde la Zeredi." Hivyo tukavuka bonde.

¹⁴Miaka thelathini na minane ilipita tangu wakati tulipoondoka Kadesh-Barnea mpaka tulipovuka Bonde la Zeredi. Kwa wakati huo kile kizazi chote cha wanaume kuanzia wale wawezao kwenda vitani kilikuwa kimekufa, kama BWANA alivyokuwa amewaapia. ¹⁵Mkono wa BWANA uliwakabili hadi alipowaangamiza wote huko kambini.

¹⁶Ikawa baada ya mtu wa mwisho kuanzia wale wawezao kwenda vitani, kufa, ¹⁷BWANA akaniambia, ¹⁸"Leo utapita katika nchi ya Moabu huko Ari. ¹⁹Utakapokuja kwa Waamori, msiwasumbue wala kuwachokoza kwa vita, kwa

KUMBUKUMBU LA TORATI

kuwa sitawapa ardhi yo yote iliyo ya Waamori kuwa milki yenu. Nimeitoa kama milki ya wazao wa Loti."

²⁰(Hiyo pia ilidhaniwa kuwa nchi ya Warefai waliokuwa wakiishi huko, lakini Waamoni waliwaita Wazamzumi. ²¹Walikuwa watu wenye nguvu na wengi, warefu kama Waanaki, BWANA akawaangamiza kutoka mbele ya Waamoni, ambao waliwfukuza na kukaa mahali pao. ²²BWANA alikuwa amefanya hivyo kwa wazao wa Esau, ambao waliishi Seiri, wakati alipowaangamiza Wahori watoke mbele yao. Waliwfukuza na wao wakaishi mahali pao mpaka leo. ²³Nao Waavi ambao waliishi katika vijiji mpaka Gaza, Wakaftori waliokuja kutoka Kaptori waliwaangamiza na kukaa mahali pao.)

Kushindwa Kwa Sihoni Mfalme Wa Heshboni

²⁴"Ondoka sasa na uvuke bonde la Arnoni. Tazama, nimemweka Sihoni Mwamori mikononi mwako, mfalme wa Heshboni na nchi yake. Anza kuimiliki nchi hiyo na umwingize katika vita. ²⁵Siku hii ya leo nitaanza kuwatia hofu na woga mataifa yote chini ya mbingu wawaogope ninyi. Watakaposikia taarifa zenu, watatetemeka na kufadhaika kwa sababu yenu."

²⁶Kutoka jangwa la Kedemothi nilitura wajumbe wenye maneno ya amani kwa Sihoni mfalme wa Heshboni kusema, ²⁷"Turuhusu tupite katika nchi yako. Tutapita katika barabara kuu, hatutageuka kuume wala kushoto. ²⁸Tuuzie chakula tule na maji tunywe kwa thamani yake katika fedha. Turuhusu tu tupite kwa miguu, ²⁹kama wazao wa Esau ambao wanaishi Seiri na Wamoabu ambao wanaishi Ari walivyotufanyia, mpaka tuvuke Yordani kuingia nchi ambayo BWANA Mungu wetu anatupatia." ³⁰Lakini Sihoni mfalme wa Heshboni alikataa kutruhusu kupita. Kwa kuwa BWANA Mungu wako ameifanya roho yake kuwa ngumu na moyo wake kuwa mkaidi ili amweke kwenye mikono yenu, kama alivyofanya sasa.

³¹BWANA akanambia, "Tazama, nimeanza kuwapa mfalme Sihoni na nchi yake. Sasa anzeni kuishinda na kuimiliki nchi yake."

³²Wakati Sihoni pamoja na jeshi lake lote walipokuja kukutana nasi katika vita huko Yahazi, ³³ BWANA Mungu wetu alimweka mikononi mwetu nasi tukamwangamiza pamoja na wanawe na jeshi lake lote. ³⁴Kwa wakati ule tuliteka miji yake yote na kuiangamiza kabisa: wanaume, wanawake na watoto. Hatukubakiza

mtu hata mmoja. ³⁵Lakini mifugo na nyara tulizoziteka kutoka ile miji tulijichukulia wenyewe. ³⁶Kutoka Aroeri kwenye ukingo wa bonde la Arnoni, kutoka mji ulio ndani ya bonde, hata mpaka Gileadi hapakuwa na mji hata mmoja uliokuwa na nguvu kutushinda. BWANA Mungu wetu alitupa yote. ³⁷Lakini kulingana na amri ya BWANA Mungu wetu, hamkuijingiza katika nchi yo yote ya Waamori, wala katika sehemu yo yote iliyo kando kando ya mto Yaboki au katika miji iliyoko katika vilima, au po pote pengine alipotukataza BWANA Mungu wetu.

Kushindwa Kwa Ogu Mfalme Wa Bashani

3 Kisha tukageuka tukakwea kufuata barabara ilioelekea Bashani, Ogu mfalme wa Bashani akaondoka na jeshi lake lote kupigana na sisi huko Edrei. ²BWANA akanambia, "Usimwogope kwa kuwa nimekwisha mkabidhi mikononi mwako pamoja na jeshi lake lote na nchi yake. Umfanyie sawasawa na ulivyomfanyia Sihoni mfalme wa Waamori ambaye alitawala huko Heshboni."

³Hivyo BWANA Mungu wetu pia akamweka Ogu mfalme wa Bashani pamoja na jeshi lake lote mikononi mwetu. Tuliwaangamiza wote, hakubakia hata mmoja. ⁴Wakati huo tuliteka miji yake yote. Hakuna mji hata mmoja kati ya ile sitini ambao hatukuuteka, yaani eneo lote la Argobu, utawala wa mfalme Ogu katika Bashani. ⁵Miji yote hii ilijengewa ngome zenye kuta ndefu zenye malango na makomeo, pia kulikuwako na vijiji vingi ambavyo havikujengewa kuta. ⁶Tuliwaangamiza kabisa, kama tulivyomfanyia Sihoni mfalme wa Heshboni, tukiangamiza kila mji, wanaume, wanawake na watoto. ⁷Lakini wanyama wote wa kufuga pamoja na nyara kutoka kwenye miji yao tulichukua vikawa yetu.

⁸Hivyo kwa wakati huo tukachukua kutoka kwa wafalme hawa wawili wa Waamori nchi ya mashariki ya Jordani, kutoka bonde la Arnoni mpaka kufika kwenye Mlima Hermoni. ⁹(Wasidoni huuita mlima huo Sirioni, na Waamori huuita Seniri.) ¹⁰Tuliteka miji yote kwenye uwanda wa juu, Gileadi yote, Bashani yote mpaka kufika Saleka na Edrei, miji ya utawala wa mfalme Ogu huko Bashani. ¹¹Mfalme Ogu ndiye peke yake aliyesalia mionganoni mwa mabaki ya Warefai, kitanda chake kilikuwa cha chuma chenye urefu wa

KUMBUKUMBU LA TORATI

dhiraa tisa^a na upana wa dhiraa nne^b. Mpaka sasa kinawenza kuonekana katika mji wa Waamori wa Raba.)

Mgawanyo wa nchi mashariki ya Yordani.

¹²Katika nchi tulioiteka wakati ule, niliwapa kabilia la Reuben na Gadi eneo lililoko kaskazini la Aroeri kando ya bonde la Arnoni na nusu ya eneo la milima ya Gileadi pamoja na miji yake. ¹³Kisha nusu ya kabilia la Manase niliwapa sehemu ya Gileadi iliyobaki pamoja na Bashani yote ambayo ni utawala wa Ogu. (Eneo lote la Argobu katika Bashani lilikuwa linajulikana kama nchi ya Warefai, ¹⁴Yairi mzao wa kabilia la Manase, alichukwa eneo lote la nchi ya Argobu hadi kufikia mpaka wa Wageshuri na Wamaaka, ukaitwa kwa jina lake, kwa hiyo mpaka leo hii Bashani inaitwa Hawath-yairi.) ¹⁵Nikampa Makiri nchi ya Gileadi. ¹⁶Lakini niliwapa Wareubeni na Wagadi eneo kuanzia Gileadi hadi bonde la Arnoni, (katikati ya bonde ulikuwa ndio mpaka,) kuelekea mpaka mto Yaboki, ambaa ndio mpaka wa Waamoni. ¹⁷Kwa upande wa magharibi mpaka wao ulikuwa Yordani katika Araba, toka ziwa Galilaya hadi bahari ya Araba, (yaani Bahari ya chumvi), kwenye mitelemko ya Pisga.

¹⁸Wakati huo nilikuamuru: "BWANA Mungu wako amekupa nchi hii uimiliki. Lakini ni lazima wanaume wenu wote wenye uwezo, wakiwa wamejiandaa tayari kwa vita, wavuke ng'ambo ya pili wakiwatangulia ndugu zako Waisraeli. ¹⁹Lakini wake zenu, watoto wenu na mifugo yenu, (kwani najua mnayo mifugo mingi,) wanaweza kukaa katika miji nilliyowapa, ²⁰mpaka hapo BWANA atakapowapa ndugu zenu kupumzika kama alivyowapa ninyi, wao pia wamiliki ile nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa, ng'ambo ya Yordani. Baada ya hapo, kila mmoja wenu anaweza kurudi kwenye milki nilliyowapa."

Mose Akataliwa kuvuka Yordani

²¹Wakati huo nilimwamuru Yoshua, "Umejionea kwa macho yako mwenyewe yale yote ambayo BWANA Mungu wenu amewafanya wafalme hawa wawili. BWANA atazifanya falme zote huko mnakokwenda vivyo hivyo. ²²Msiwaogope, BWANA Mungu wenu atapigana kwa ajili yenu."

^a¹¹ Dhiraa tisa ni sawa na mita 4.

^b¹¹ Dhiraa nne ni sawa na mita 1.8.

²³Wakati huo nilimsihi BWANA: ²⁴"Ee BWANA Mwenyezi, umemwonyesha mtumishi wako ukuu wako na mkono wako wenye uweza. Kwa kuwa ni mungu yupi aliyeko mbinguni au duniani anayeweza kufanya kazi na matendo makuu kama ufanyayo wewe? ²⁵Acha niende nikajone hiyo nchi nzuri ng'ambo ya Yordani, ile nchi nzuri ya vilima na Lebanoni."

²⁶Lakini kwa sababu yenu BWANA alinikasirikia na hakutaka kunisikiliza. BWANA aliniambia, "Hilo latosha usiseme nami jambo hili tena. ²⁷Kwea juu ya kilele cha Pisga uangalie magharibi, kaskazini, kusini na mashariki. langalie hiyo nchi kwa macho yako, kwa vile wewe hutavuka Yordani. ²⁸Lakini mwagize Joshua, mtie moyo na umtie nguvu, kwa kuwa ye ye ataawongoza watu hawa hadi ng'ambo na kuwarithisha nchi utakayoiona." ²⁹Kwa hiyo tulikaa kwenye bonde karibu na Beth-peori.

Waamriwa Utii

4 Sikia sasa, Ee Israeli, amri na sheria nitakazokufundisha wewe. Zifuate ili upate kuishi na uingie kuimiliki nchi ambayo BWANA Mungu wa baba zako anawapa. ²Usiongeze wala usipunguze cho chote ninachowaamuru ninyi, ila myashike maagizo ya BWANA Mungu wenu ambayo nawapa.

³Mliona kwa macho yenu wenye kile BWANA alichokifanya kule Baali-Peori. BWANA Mungu wenu aliwharibu kutoka mionganii mwenu kila mmoja aliyemuata Baali wa Peori, ⁴lakini ninyi nyote mlioshikamana na BWANA kwa uthabitii, Mungu wenu, mko hai mpaka leo.

⁵Tazama, nimewafundisha amri na sheria kama BWANA Mungu wangu alivyoniamuru mimi, ili mzifuate katika nchi mnayoingia kuimiliki. ⁶Zishikeni kwa uangalifu, kwa kuwa hii itaonyesha hekima na ufahamu wenu kwa mataifa, ambayo yatasikia kuhusu amri zote hizi, nao watasema, "Hakika taifa hili kubwa ni watu wenye hekima na ufahamu." ⁷Ni taifa gani jingine lililo kubwa kiasi cha kuwa na miungu yao iliyo karibu nao kama BWANA Mungu wetu alivyo karibu nasi wakati wo wote tunapomwomba? ⁸Nalo ni taifa gani jingine lililo kubwa hivi lenye kuwa na amri na sheria za haki kama hizi ninazoweka mbele yenu leo?

⁹Mwe waangalifu, na makini ili msije mkasahau mambo ambayo mliyaona kwa macho yenu, wala kuyaacha yaondoke moyoni mwenu siku zote za uhai wenu. Mwafundishe hayo watoto wenu na watoto wao baada yao.

KUMBUKUMBU LA TORATI

¹⁰Kumbuka siku uliyosimama mbele za BWANA Mungu wako kule Horebu, wakati aliponiambia, "Wakutanishe watu mbele yangu wasikie maneno yangu ili kwamba waweze kujifunza kuniheshimu kwa muda wote watakaoishi katika nchi, nao waweze kuwafundisha watoto wao maneno hayo." ¹¹Mlisogea karibu na mkasimama chini ya mlima wakati ulipowaka moto mpaka mbinguni juu, pamoja na mawingu meusi na giza nene. ¹²Ndipo BWANA alipozungumza nanyi kutoka katika moto. Mkasikia sauti ya maneno lakini hamkuona umbo, kulikuwa na sauti tu. ¹³Aliwatangazia agano lake na amri kumi, ambazo aliwaamuru mzifuate, kisha akaziandika juu ya vibao viwili vya mawe. ¹⁴Naye BWANA alinielekeza wakati huo kuwafundisha ninyi sheria na amri ambazo mnapaswa kuzifuata katika nchi ambayo mnavuka Yordani kuimiliki.

Kuabudu Sanamu Kwakatazwa

¹⁵Hamkuona umbo la aina yo yote siku ambayo BWANA alizungumza na ninyi kule Horebu kutoka kwenye moto. Kwa hiyo mjihadhari kwa uanganifu sana, ¹⁶ili msije mkajichafua na kujitengeneza sanamu au kinyago chenyé umbo lo lote kama la mwanaume au mwanamke, ¹⁷au kama mnyama aliye juu ya nchi au ndege ye yote arukaye angani, ¹⁸au kama kiumbe kitambaacho juu ya ardhi au samaki ye yote aliye ndani ya maji. ¹⁹Na utazamapo juu angani na ukaliona juu, mwezi na nyota na vyote vinavyoipamba mbingu, usije ukashawishiwa kuvianamia na kuviaabudu vile ambavyo BWANA Mungu wenu alivyogawia mataifa yote chini ya mbingu. ²⁰Lakini kwenu ninyi, BWANA amewatoa kutoka kwenye tanuru ya kuyeyushia chuma, katika Misri kuwa watu wa urithi wake kama mlivyo sasa.

²¹BWANA alinikasirikia kwa sababu yenu na akaapa kwamba sitavuka Yordani kuingia katika nchi nzuri BWANA Mungu wenu anayowapa kuwa urithi wenu. ²²Nitakufa katika nchi hii, sitavuka Yordani, lakini ninyi ni karibu mvuke mkaimiliki ile nchi nzuri. ²³Jihadharini msilisahau agano la BWANA Mungu wenu lile alilofanya nanyi, msijitengenezee sanamu katika umbo la kitu cho chote ambacho BWANA Mungu wenu amewakataza. ²⁴Kwa kuwa BWANA Mungu wenu ni moto ulao, Mungu mwenye wivu.

²⁵Baada ya kuwa na watoto na wajukuu na kuishi katika nchi hiyo siku nydingi, tena kama

mkijichafua na kutengeneza sanamu ya aina yo yote, mkifanya maovu machoni pa BWANA Mungu wenu na kumfanya awe na hasira, ²⁶ninaziita mbingu na nchi kama mashahidi dhidi yenu siku hii kwamba mtaangamia mara moja kutoka katika nchi ile ambayo mnavuka Yordani kuimiliki. Hamtaishi kule kwa muda mrefu bali kwa hakika mtaangamizwa. ²⁷BWANA atawatawanya mionganoni mwa mataifa na ni wachache wenu tu watakaosalia mionganoni mwa mataifa hayo ambayo BWANA atawafukuzia. ²⁸Huko mtaabudu miungu ya miti na mawe iliyotengenezwa na watu, ambayo haiwezi kuona au kusikia wala kula au kunusa. ²⁹Lakini kama mtamtafuta BWANA Mungu wenu, mtampata; kama mtamtafuta kwa moyo wenu wote na kwa roho yote. ³⁰Wakati mnapokuwa katika dhiki, nayo mambo haya yote yamewatokea siku hizo, ndipo mtamrudia BWANA Mungu wenu na kumtii. ³¹Kwa maana BWANA Mungu wenu ni Mungu mwenye huruma, hatawaacha au kuwaangamiza wala kusahau agano alilofanya na baba zenu, alilowathibitishia kwa kiapo.

BWANA ndiye Mungu

³²Sasa uliza kuhusu siku za zamani, zamani kabla ya wakati wako, tangu siku ile Mungu alipomwumba mtu juu ya nchi, uliza kutoka mwisho mmoja wa mbingu mpaka mwisho mwingine wa mbingu. Je, kumepata kutokea jambo jingine liliilo kubwa kama hili, au kuna jambo jingine kama hilo limepata kusikiwa? ³³Je, kuna watu wengine wo wote waliosikia sauti ya Mungu ikizungumza kwenye moto, kama mlivyosikia, nao wakaishi? ³⁴Je, kuna mungu ye yote amepata kujaribu mwenyewe kuchukua taifa moja kutoka taifa lingine, kwa mapigo, kwa ishara za miujiza na maajabu, kwa vita, kwa mkono wenyne nguvu na mkono ulionyooshwa au kwa matendo makuu yakutisha, kama yale ambayo BWANA Mungu wenu aliyofanya kwa ajili yenu huko Misri mbele ya macho yenu?

³⁵Mlionyeshwa mambo haya ili mpate kujua kuwa BWANA ndiye Mungu, hakuna mwingine ila Yeye. ³⁶Kutoka mbinguni amewasikizisha sauti yake ili kuwaadilisha. Hapa duniani aliwaonyesha moto wake mkubwa, nanyi mlisikia maneno yake kutoka kwenye ule moto. ³⁷Kwa sababu aliwapenda baba zenu na alichagua wazao wao baada yao, aliwatoa katika nchi ya Misri kwa Uwepo wake na kwa uwezo wake mkuu, ³⁸aliwafukiza mbele yenu

KUMBUKUMBU LA TORATI

mataifa makubwa na yenyе nuguu kuliko ninyi na kuwaleta ninyi katika nchi yao na akawapa ninyi kuwa urithi wenu, kama ilivyo leo.

³⁹Kubalini na mweke moyoni leo kuwa BWANA, ndiye Mungu mbinguni juu na duniani chini. Hakuna mwingine. ⁴⁰Mshike amri na maagizo yake ninayowapa leo, ili mpate kufanikiwa ninyi na watoto wenu baada yenu mpate kuishi maisha marefu katika nchi awapayo BWANA Mungu wenu siku zote.

Miji ya Makimbilio

⁴¹Kisha Mose akatenga miji mitatu mashariki ya Yordani, ⁴²ambayo mtu ye yote aliyemwua mtu angeweza kukimbilia ikiwa amemwua jirani yake bila kukusudia na bila kuwa na chuki naye siku zilizopita. Angeweza kukimbilia katika mmojawapo ya miji hii na kuokoa maisha yake. ⁴³Miji hiyo ilikuwa: Beseri katika tambarare ya jangwa kwa ajili ya Wareuben, Ramothi katika nchi ya Gileadi kwa ajili ya Wagadi, nao mji wa Golani katika nchi ya Bashani kwa ajili ya Wamanase.

Utangulizi wa Sheria

⁴⁴Hii ndiyo sheria Mose aliyweka mbele ya Waisraeli. ⁴⁵Haya ndiyo masharti, amri na sheria Mose aliywapa wakati walipotoka Misri ⁴⁶nao walikuwa katika bonde karibu na Beth-Peori mashariki ya Yordani, katika nchi ya Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye alitawala Heshboni naye alishindwa na Mose na Waisraeli walipokuja toka Misri. ⁴⁷Waliimiliki nchi yake na nchi ya Ogu mfalme wa Bashani, wafalme hao wawili walitawala mashariki ya Yordani. ⁴⁸Nchi hii ilienea kutoka Aroeri ukingoni mwa bonde la Arnoni mpaka Mlima Sioni (yaani ndio Hermoni,) ⁴⁹pamoja na eneo lote la Araba mashariki ya Yordani na kuenea mpaka Bahari ya Araba kwenye mitelemko ya Pisga.

Amri Kumi

5 Mose akaiita Israeli yote na kuwaambia: Ee Israeli, sikilizeni amri na sheria ninazowatangazia leo. Jifunzeni na mwe na hakika kuzifuata. ² BWANA Mungu wetu alifanya agano nasi katika mlima wa Horebu. ³Si kwamba BWANA alifanya agano na baba zetu, bali alifanya nasi, nasi sote amba tuko hai hapa leo. ⁴BWANA alisema nanyi uso kwa uso kutoka katika moto juu ya mlima. ⁵(Wakati huo nilisimama kati ya BWANA na ninyi kuwatangazia neno la BWANA, kwa sababu

mliogopa ule moto nanyi hamkupanda mlimani.) Naye Mungu alisema :

⁶"Mimi ndimi BWANA Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, kutoka katika nchi ya utumwa.

⁷"Usiwe na miungu mingine ila mimi,

⁸"Usijitengenezee sanamu katika umbo la kitu cho chote kilicho juu mbinguni auduniani chini au ndani ya maji. ⁹Usivisujidie wala kuvabudu, kwa maana Mimi, BWANA Mungu wako, ni Mungu mwenye vivu, ninayewaadhibu watoto kwa ajili ya dhambi za baba zao hata kizazi cha tatu na cha nne cha wale wanichukiao, ¹⁰lakini ninaonyesha upendo kwa maelfu ya vizazi vya wale wanipendao na kuzishika amri zangu.

¹¹"Usilitaje jina la BWANA Mungu wako bure, kwa kuwa BWANA hataacha kumhesabia hatia ye ye alitajaye jina lake bure.

¹²"Adhimisha siku ya Sabato na kuiweka takatifu, kama BWANA Mungu wako alivyokuagiza. ¹³Siku sita utafanya kazi na kufanya kazi zako zote. ¹⁴Lakini siku ya Saba ni Sabato kwa Bwana Mungu, Mungu wako. Siku hiyo hutafanya kazi yo yote, ikiwa ni wewe, wala mwanao au binti yako, wala mtumishi wa kiume au mtumishi wa kike, wala ng'ombe wako, punda wako au mnyama wako ye yote, wala mgeni aliyeko malangoni mwako, ili kwamba mtumishi wako wa kiume na wa kike wapate kumpumzika kama wewe. ¹⁵Kumbuka mlikuwa watumwa huko Misri na BWANA Mungu wenu aliwatoa huko kwa mkono wenye nuguu na kwa mkono ulionyooshwa. Kwa hiyo BWANA Mungu wako amekuagiza kuiadhimisha siku ya Sabato.

¹⁶"Waheshimu baba yako na mama yako, kama BWANA Mungu wako alivyokuagiza, ili siku zako zipate kuwa nyngi na kufanikiwa katika nchi BWANA Mungu wako anayokupa.

¹⁷"Usiue.

¹⁸"Usizini.

¹⁹"Usiibe.

²⁰"Usimshuhudie jirani yako uongo.

²¹"Usitamani mke wa jirani yako. Usitamani nyumba ya jirani yako au shamba lake, mtumishi wake wa kiume au wa kike,

KUMBUKUMBU LA TORATI

ng'ombe au punda wake wala kitu cho chote cha jirani yako."

²²Hizi ndizo amri alizozitangaza BWANA kwa sauti kubwa kwa kusanyiko lenu lote huko mlimani kutoka kwenye moto, wingu na giza nene, wala hakuongeza cho chote zaidi. Kisha akaziandika juu ya vibao viwili vya mawe, naye akanipa mimi.

²³Mliposikia sauti kutoka kwenye giza, mlima ulipokuwa ukiwaka moto, viongozi wenu wote wa makabila yenu na wazee wenu waliniija mimi. ²⁴Nanyi mkasema, "BWANA Mungu wetu ametuonyesha utukufu na enzi yake, nasi tumesikia sauti yake kutoka kwenye moto. Leo tumeona kwamba mwanadamu anaweza kuishi hata kama Mungu akizungumza naye. ²⁵Lakini sasa, kwa nini tufe? Moto huu mkubwa utatuteketeza sisi na tutakufa kama tukiendelea kusikia sauti ya BWANA Mungu wetu zaidi. ²⁶Ni mtu yupi mwenye mwili ambaye amewahi kuisikia sauti ya Mungu aliye hai akizungumza kutoka kwenye moto, kama sisi tulivyoisikia naye akaishi? ²⁷Sogea karibu usikie yale yote asemayo BWANA Mungu wetu. Kisha utuambie cho chote kile ambacho BWANA Mungu wetu anakuambia. Tutasikiliza na kutii."

²⁸BWANA aliwasikia wakati mlipozungumza nami, na BWANA akaniambia, "Nimesikia kile hawa watu walichokuambia. Kila kitu walichokisema ni kizuri. ²⁹Laiti kama miyo yao ingekuwa na mwelekeo wa kuniogopa na kuzishika amri zangu zote daima, ili kwamba wafanikiwe wao pamoja na watoto wao milele!

³⁰"Nenda uwaambie warudi kwenye mahema yao. ³¹Lakini wewe baki hapa pamoja nami ili niweze kukupa maagizo yote, amri na sheria ambazo utawafundisha wazifuate katika nchi ninayokwenda kuwapa waimiliki."

³²Hivyo iweni waangalifu kuyafanya yale BWANA Mungu wenu aliyowaagiza, msigeuke upande wa kuume wala wa kushoto. ³³Fuateni yale yote ambayo BWANA Mungu wenu aliwaaagiza, ili mpate kuishi, kustawi na kuziongeza siku zenu katika nchi mtakayoimiliki.

Mpende BWANA Mungu wako.

6 Haya ndiyo maagizo, amri na sheria ambazo BWANA Mungu wenu aliniagiza niwafundishe ninyi ili mpate kuyashika katika nchi ambayo ninyi mnavuka Yordani kuimiliki, ²ili kwamba ninyi, watoto wenu na watoto wao baada yao wamwogope BWANA Mungu wenu

siku zote kwa kushika amri na maagizo yake yote ninayowapa ili mweze kuyafurahia maisha marefu. ³Sikia, Ee Israeli, nawe uwe mwangalifu kutii ili upate kufanikiwa na kuongezeka sana katika nchi itiririkayo maziwa na asali kama BWANA Mungu wa baba zenu alivyowaahidi ninyi.

⁴Sikia, Ee Israeli: BWANA Mungu wako, ni BWANA mmoja. ⁵Mpende BWANA Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa nguvu zako zote. ⁶Amri hizi ninazokupa leo zitakuwa katika moyo wako. ⁷Wafundishe watoto wako kwa bidii. Nena kuhusu amri hizi uketipo nyumbani na wakati utembeapo njiani, ulalapo na uamkapo. ⁸Zifunge kama alama juu ya mkono wako, zifunge juu ya paji la uso wako. ⁹Ziandike kwenye miimo ya milango ya nyumba yako na juu ya malango yako.

¹⁰Wakati BWANA Mungu wako atakapokuleta katika nchi aliyowaapia baba zako, Abrahamu, Isaki na Yakobo, kukupa wewe nchi kubwa, miji inayopendeza ambayo hukuijenga, ¹¹nyumba zilizoja vitu vizuri vya aina nydingi ambavyo hukuvijaza, visima ambavyo hukuchimba na mashamba ya mizabibu na mizeituni ambayo hukupanda wewe, utakapokula na kushiba, ¹²jihadhari usije ukamwacha BWANA, aliyekutoa katika nchi ya Misri, kutoka katika nchi ya utumwa.

¹³Utamcha BWANA Mungu wako, mtumikie ye ye peke yake na kuapa kwa jina lake.

¹⁴Usifuate miungu mingine, miungu ya mataifa yanayokuzunguka, ¹⁵kwa kuwa BWANA Mungu wako ambaye yuko katikati yako, ni Mungu mwenye wivu na hasira yake itawaka dhidi yako,

naye atakuangamiza kutoka katika uso wa nchi. ¹⁶Usimjaribu BWANA Mungu wako kama ulivyoofanya huko Masa. ¹⁷Utayashika maagizo ya BWANA Mungu wako kwa bidii na masharti na amri alizokupa. ¹⁸Fanya lililo haki na jema mbele za BWANA ili upate kufanikiwa, uweze kuingia na kuimiliki nchi nzuri ambayo BWANA aliahidi kwa kiapo kwa baba zako, ¹⁹kuwafukuza kwa nguvu adui zako mbele yako kama BWANA alivyosema.

²⁰Siku zijazo, mtoto wako atakapokuuliza, "Ni nini maana ya masharti haya, amri na sheria hizi ambazo BWANA Mungu wako alizokuagiza wewe?" ²¹Mwambie: "Tulikuwa watumwa wa Farao huko Misri, Iakini Bwana Mungu alitutoa sisi kutoka Misri kwa mkono wenye nguvu.

²²Bwana akapeleka Mbele yetu ishara za

KUMBUKUMBU LA TORATI

miujiza na maajabu makubwa na ya kutisha juu ya Misri na Farao pamoja na nyumba yake yote. ²³Lakini Mungu akatutoa huko akatuleta na kutupa nchi hii ambayo aliaahidi baba zetu kwa kiapo. ²⁴BWANA akatuagiza tutii amri hizi zote na kumcha BWANA Mungu wetu ili tupate kustawi na kuendelea kuwa hai kama ilivyo leo. ²⁵Kama tukizitii kwa bidii amri hizi zote mbele za BWANA Mungu wetu, kama alivyotuamuru sisi, hiyo itakuwa haki yetu."

Kuyafukuza Mataifa

7 BWANA Mungu wako akuletapo katika nchi unayoiingia ili kuimiliki na awafukuzapo mbele yako mataifa mengi, yaani, Wahiti, Wagirgashi, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi na Wayebusi, mataifa saba makubwa tena yenye nguvu kuliko wewe, ²pia BWANA Mungu wako atakapowatia mikononi mwako na ukawashinda, basi ni lazima uwaangamize wote kabisa. Usifanye agano nao, usiwahurumie wala ³usioane nao. Usimtoe binti yako kuolewa na mwanawe au kumchukua binti yake aolewe na mwanao. ⁴Kwa maana watamgeuza mwanao aache kunifuata, ili aitumikia miungu mingine, nayo hasira ya BWANA itawaka dhidi yako naye atakuangamiza ghafula. ⁵Hili ndilo utakalowafanya. Utavunja madhabahu zao, yabomoe mawe yao yaliyowekwa wakfu, kata kata nguzo zao za Ashera na kuchoma sanamu zao kwa moto. ⁶Kwa kuwa wewe ni taifa takatifu kwa BWANA Mungu wako. BWANA Mungu wako amekuchagua wewe kutoka katika mataifa yote juu ya uso wa dunia kuwa watu wake, hazina yake ya thamani.

⁷BWANA hakuweka upendo wake juu yenu na kuwachagua kwa sababu mlikuwa wengi mno kuliko watu wengine, kwa maana ninyi ndio mliokuwa wachache sana kuliko mataifa yote. ⁸Lakini ni kwa sababu BWANA aliwapenda ninyi na kutunza kiapo alichowaapia babu zenu kwamba atawatoa ninyi kwa mkono wenye nguvu na kuwakomboa kutoka nchi ya utumwa, kutoka nguvu za Farao mfalme wa Misri. ⁹Basi ujue kwamba BWANA Mungu wwako ndiye Mungu, ni Mungu mwaminifu, anayetunza agano la upendo kwa maelfu ya vizazi vya wale wanaompenda na kuzishika amri zake. ¹⁰Lakini

kwa wale wanaomchukia atawalipiza
kwenye nyuso zao kwa maangamizi,
hatachelewa kuwalipiza kwenye nyuso zao

wale wamchukiao.

¹¹Kwa hiyo, mwe waangalifu kufuata maagizo, amri na sheria ninazowapa leo.

¹²Kama mkizingatia sheria hizi na kuzifuata kwa uangalifu, basi BWANA Mungu wenu atatusza agano lake la upendo nanyi kama alivyowaapia baba zenu. ¹³Atawapenda ninyi na kuwabariki na kuongeza idadi yenu. Atabariki uzao wa tumbo lenu, mazao ya nchi yenu, nafaka, divai mpya na mafuta, ndama wa ng'ombe wa kundi lenu na kondoo za kundi lenu katika nchi ile aliyopa kuwapa baba zenu. ¹⁴Mtabarikiwa kuliko mataifa mengine yote, hakuna wanaume wala wanawake kwenu watakaokosa watoto, wala mifugo yenu haitakuwa tasa. ¹⁵BWANA atawakinga na kila ugonjwa. Mungu hatatia juu yenu ugonjwa wo wote mbaya mlioufahamu huko Misri, lakini atatia ugonjwa juu ya wale wote wanaomchukia. ¹⁶Ni lazima mwangamize watu wote ambao BWANA Mungu wenu atawatia mikononi mwenu. Msiwatazame kwa kuwahurumia na msitumikie miungu yao, kwa kuwa itakuwa mtego kwenu.

¹⁷Mnaweza kuijiliza wenyewe "Mataifa haya ni yenye nguvu kuliko sisi. Tutawezaje kuwafukuza?" ¹⁸Lakini msiwaogope. Kumbukeni vema jinsi BWANA Mungu wenu alivyofanya kwa Farao na kwa wote huko Misri. ¹⁹Mliona kwa macho yenu wenyewe majoribu makubwa, ishara za miujiza na maajabu, mkono wenyewe nguvu na ulionyooshwa, ambao kwa huo BWANA Mungu wenu aliwatoa mtoke Misri. BWANA Mungu wenu atawafanya hivyo watu wote ambao mnawaogopa sasa. ²⁰Zaidi ya hayo, BWANA Mungu wenu atatumwa mavu mionganoni mwao hadi yale mabaki watakaojificha waangamie. ²¹Msiingiwe na hofu kwa sababu yao, kwa kuwa BWANA Mungu wenu, ambaye yupo mionganoni mwenu ni mkuu naye ni Mungu wa kutisha. ²² BWANA Mungu wenu atawafukuza mataifa hayo mbele yenu kidogo kidogo. Hamtaruhusiwa kuwaondoa wote kwa mara moja, la sivyo wanyama mwitu wataongezeka na kuwa karibu nanyi. ²³Lakini BWANA Mungu wenu atawatia watu hao mikononi mwenu, akiyatia katika kuchanganyikiwa kukubwa mpaka wawe wameangamizwa. ²⁴Atawatia wafalme wao mikononi mwenu, nanyi mtayafuta majina yao chini ya mbingu. Hakuna hata mmoja atakayeweza kusimama dhidi yenu bali

KUMBUKUMBU LA TORATI

mtawaangamiza.²⁵Vinyago vya miungu yao mtavichoma moto. Msitamani fedha wala dhahabu iliyoo juu yao, wala msizichukue kwa ajili yenu, la sivyo mitakuwa mmetekwa navyo. Kwa kuwa ni chukizo kwa BWANA Mungu wenu.²⁶ Msilete vitu vya machukizo katika nyumba zenu kwani ninyi, mtatengwa kama vitu hivyo kwa maangamizo. Ukichukie kabisa kitu hicho kwa kuwa kimetengwa kwa maangamizo.

Usimsahau BWANA

8 Uwe mwangalifu kufuata kila agizo ninalokupa wewe leo, ili mweze kuishi, kuongezeka na mweze kuingia mkamiliki nchi ambayo BWANA aliahidi kwa kiapo kwa baba zenu.²Kumbuka jinsi BWANA Mungu wenu alivyowaongoza katika njia yote katika jangwa kwa miaka hii arobaini, kukunyenyeyekeza na kukujaribu ili ajue lilitoko moyoni mwako, kwamba utayashika maagizo yake au la.³Alikudhili na kukufanya uone njaa kisha akulishe kwa mana, ambayo wewe wala baba zako hamkuijua, awafundishe kuwa mwanadamu hataishi kwa mkate tu bali kwa kila neno litokalo katika kinywa cha BWANA.⁴Nguo zenu hazikuchakaa wala miguu yenu haikuvimba kwa miaka hii arobaini.⁵Mjue basi ndani ya miyo yenu kama mtu anavyomwadibisha mwanae, ndivyo BWANA Mungu wako atawaadibisha ninyi.

⁶Shikeni maagizo ya BWANA Mungu wenu mtembee katika njia zake na kumheshimu.⁷Kwa kuwa BWANA Mungu wenu anawaleta katika nchi nzuri, nchi yene vijito na mabwawa ya maji, yene chemchemi zinazotiririka mabondeni na katika vilima,⁸nchi yene ngano na shayiri, mizabibu na mitini, mikomamanga, mafuta ya zeituni na asali,⁹nchi ambayo chakula hakitapungua na hamtakosa cho chote, nchi ambayo miamba yake ni chuma na mnaweza kuchimba shaba kutoka kwenye vilima.

¹⁰Wakati mtakapokwisha kula na kushiba, msifuni BWANA Mungu wenu kwa ajili ya nchi nzuri aliywapa.¹¹Jihadharini msimsahau BWANA Mungu wenu, mkashindwa kushika maagizo yake, sheria na amri zake ambazo ninawapa leo.¹²Angalia wakati mtakapokuwa mmekula na kushiba, mkajenga nyumba nzuri na kukaa humo¹³na wakati makundi yenu ya ng'ombe na mbuzi na kondoo yatakapoongezeka na fedha na dhahabu yenu itakapoongezeka na vyote mlivyo navyo vitakapozidishwa,¹⁴basi miyo yenu isiwe na

kiburi mkamsahau BWANA Mungu wenu aliywatoa katika nchi ya Misri, kutoka nchi ya utumwa.¹⁵Aliwaongoza kupitia jangwa kubwa na la kutisha, nchi ile ya kiu isiyo na maji, yene nyoka wa sumu na nge. Aliwatolea maji kutoka kwenye mwamba mgumu.¹⁶Aliwapa mana ya kula jangwani, kitu ambacho baba zenu hawakukijua, ili kuwanyenyeyekeza na kuwajaribu ninyi ili mwishoni mfanikiwe.¹⁷Mnaweza kusema, "Uwezo wangu na nguvu za mikono yangu ndizo zilizonipatia utajiri huu."¹⁸Lakini kumbukeni BWANA Mungu wenu, ndiye ambaye huwapa uwezo wa kupata utajiri na hivyo kulithibitisha agano lake ambalo aliwaapia baba zenu, kama ilivyo leo.

¹⁹Ikiwa mtamsahau BWANA Mungu wenu, mkaifuata miungu mingine mkaabudu na kuisujudia, ninashuhudia dhidi yenu leo kwamba hakika mtaangamizwa.²⁰Kama mataifa BWANA aliyoaangamiza mbele yenu, ndivyo ninyi mtakavyoangamizwa kwa kutokumtii BWANA Mungu wenu.

Si kwa Sababu ya Haki ya Waisraeli.

9 Sikiliza, Ee Israeli. Sasa mnakaribia kuvuka Jordani mwingle na kuwafukuza mataifa makubwa na yene nguvu kuliko ninyi pamoja na miji mikubwa yene kuta zilizofika juu angani.²Watu ni wenyе nguvu, warefu ni wana wa Waanaki! Mhafahamu habari zao na mmesikia inavyosemekana: "Ni nani awezaye kusimama dhidi ya Waanaki?"³Iweni na hakika leo kwamba BWANA Mungu wenu ndiye atakayetangulia kuvuka mbele yenu kama moto uteketezao. Atawaangamiza, atawatiisha mbele yenu. Nanyi mtawafukuza na kuwaangamiza mara moja, kama BWANA alivyowaahidi.

⁴Baada ya BWANA Mungu wenu kuwafukuza mbele yenu, msiseme moyoni mwenu, "BWANA ametuleta hapa kuimiliki nchi hii kwa sababu ya haki yetu." La, ni kwa sababu ya uovu wa mataifa haya kwamba BWANA anawafukuza mbele yenu.⁵Si kwa sababu ya haki yenu wala uadilifu wenu kwamba mtaimiliki nchi yao, lakini kwa sababu ya uovu wa mataifa haya, BWANA Mungu wenu atawafukuza mbele yenu, kutimiza lile aliloapa kwa baba zenu, kwa Abrahamu, Isaki na Yakobo.⁶Basi mjue, si kwa sababu ya haki yenu BWANA Mungu wenu anawapa nchi hii nzuri kuimiliki, kwa kuwa ninyi ni taifa lenye shingo ngumu.

KUMBUKUMBU LA TORATI

Ndama ya Dhahabu

⁷Kumbukeni hili, kamwe msisahau jinsi mlivyomkasirisha BWANA Mungu wenu kwa hasira huko jangwani. Tangu siku mlimpotoka Misri mpaka mlipofika hapa, mmekuwa waasi dhidi ya BWANA. ⁸Kule Horebu mliamsha ghadhabu ya BWANA, kwa hiyo alikasirika vya kutosha hata akataka kuwaangamiza. ⁹Nilipopanda mlimani kupokea mbao za mawe, mbao za agano lile BWANA alilofanya nanyi, nilikaa mlimani siku arobaini mchana na usiku, sikula mkate wala sikunywa maji. ¹⁰BWANA alinipa mbao mbili za mawe zilizoandikwa kwa kidole cha Mungu. Juu ya mbao hizo kulikuwapo amri zote ambazo BWANA aliwatangazieni kule mlimani kwa njia ya moto siku ya kusanyiko.

¹¹Mwisho wa siku arobaini mchana na usiku, BWANA alinipa mbao mbili za mawe, mbao za agano. ¹²Kisha BWANA akaniambia, "Shuka chini mara moja, kwa sababu watu wako ambao umewatoa katika nchi ya Misri wamepotoka. Wamegeukia mbali haraka kutoka lile nililowaagiza, wamejitetengenezea sanamu ya kusubu."

¹³Naye BWANA akaniambia, "Nimewaona watu hawa nao ni watu wenye shingo ngumu sana! ¹⁴Niache, ili nipate kuwaangamiza na kufuta jina lao kutoka chini ya mbingu. Nami nitakufanya kuwa taifa lenye nguvu zaidi na kuwa wengi kuliko wao."

¹⁵Kwa hiyo niligeuka na kutelemka kutoka mlimani kwani mlima ulikuwa ukiwaka moto. Pia vibao vile viwili vya agano vilikuwa mikononi mwangu. ¹⁶Nilipotazama, niliona kuwa mmeefanya dhambi dhidi ya BWANA Mungu wenu, mmejfanya sanamu ya kusubu katika umbo la ndama. Mmegeuka upesi kutoka njia ile BWANA aliyowaagiza. ¹⁷Kwa hiyo nilichukua vibao vile viwili nikavitupa na kuvipasua vipande vipande mbele ya macho yenu.

¹⁸Ndipo tena nikasujudu mbele za BWANA kwa siku arobaini mchana na usiku, sikula mkate wala sikunywa maji, kwa sababu ya dhambi yote mliyoifanya, mkifanya lile lililo ovu mbele za BWANA na kumkasirisha. ¹⁹Niliogopa hasira na ghadhabu ya BWANA, kwa kuwa aliwakasirikia vya kutosha na kutaka kuwaangamiza. Lakini BWANA alinisikiliza tena. ²⁰Bali Yeye alimkasirikia Aroni kiasi cha kutaka kumwangamiza, nami wakati huo nilliwombea Aroni pia. ²¹Kisha nikachukua ile sanamu ya ndama mliyotengeneza na kuichoma kwenye

moto. Nikaiponda na kuisaga ikawa unga laini kama vumbi, nikatupa lile vumbi kwenye kijito kilichotiririka toka mlimani.

²²Pia mlimkasirisha BWANA huko Tebera, Masa na Kibroth-hataava.

²³Vile vile wakati BWANA alipowatuma kutoka Kadeshi-Barnea, alisema, "Kweeni mkaimiliki nchi ambayo nimekwisha wapa." Lakini mliasi dhidi ya agizo la BWANA Mungu wenu. Hamkumtegemea wala kumtii. ²⁴Mmekuwa waasi dhidi ya BWANA tangu nilipowajua ninyi.

²⁵Nilianguka kifudifudi mbele za BWANA kwa zile siku arobaini mchana na usiku kwa sababu BWANA alikuwa amesema angewaangamiza ninyi. ²⁶Nilimwomba BWANA na kusema, "Ee BWANA Mwenyezi, usiangamize watu wako. Urithi wako mwenyewe ule ulioukomboa kwa uweza wako mkuu na kuwatoa katika nchi ya Misri kwa mkono wenye nguvu. ²⁷Wakumbuke watumishi wako Abrahamu, Isaki na Yakobo. Usiangalie ukaidi wa watu hawa, uovu wao wala dhambi yao. ²⁸Watu wa nchi ile uliyoutoa sisi wasije wakasema, 'Ni kwa sababu BWANA hakuweza kuwachukua mpaka nchi aliyokuwa amewahidia, kwa sababu aliwachukia, akawaleta ili aje kuwaua jangwani.' ²⁹Bali wao ni watu wako, urithi wako ule ulioutoa Misri kwa uweza wako mkuu na kwa mkono wako ulionyooka."

Vibao Vingine vya Amri Kumi

10 Wakati ule BWANA aliniambia, "Chonga vibao viwili vya mawe kama vile vya kwanza uje kwangu juu mlimani. Pia utengeneze sanduku la mbao. ²Nitaandika juu ya vibao maneno yaliyokuwa katika vile vibao vya kwanza, ambavyo ulivivunja. Kisha utaviweka ndani ya sanduku."

³Hivyo nikatengeneza sanduku kwa mti wa mshita, nikachonga pia vibao vya mawe kama vile vya kwanza, kisha nikakwea mlimani nikiwa na vibao viwili mikononi mwangu. ⁴BWANA akaandika juu ya hivi vibao kile alichokuwa amekiadika kabla, Amri Kumi alizokuwa amewatangazia juu mlimani, kutoka kwenye moto siku ile ya kusanyiko. BWANA akanikabidhi. ⁵Kisha nikashuka kutoka mlimani na kuweka vibao ndani ya sanduku nililokuwa nimelitengeneza, kama BWANA alivyoniagiza, navyo viko huko sasa.

⁶(Waisraeli walisafiri kutoka visima vya

KUMBUKUMBU LA TORATI

Yaakani hadi Mosera. Huko Aroni alifariki na kuzikwa, Eliezeri mwanawе akachukua nafasi yake kama kuhani. ⁷Kutoka pale, walisafiri hadi Gudgoda wakaendelea mpaka Yotbatha, nchi yenye vijito vya maji. ⁸Wakati huo BWANA aliteua kabila la Lawi kulibeba sanduku la agano la BWANA, kusimama mbele ya BWANA ili kutoa huduma na kutangaza baraka kwa Jina lake, kama wanavyofanya mpaka leo. ⁹Hiyo ndiyo sababu ya Walawi kutokuwa na sehemu wala urithi mionganoni mwa ndugu zao, BWANA ndiye urithi wao kama BWANA Mungu wao alivyowaambia.)

¹⁰Basi nilikaa mlimani kwa siku arobaini mchana na usiku, kama nilivyofanya mara ya kwanza, pia BWANA alinisikiliza hata wakati huu. Haikuwa nia yake kuangamiza. ¹¹BWANA akaniambia, "Nenda, ukawaongoze watu katika njia yao ili kwamba waweze kuingia na kuimili nchi ile niliyowaapia baba zao kuwapa."

Mche BWANA

¹²Na sasa, Ee Israeli, BWANA Mungu wako anataka nini kwako ila kumcha BWANA Mungu wako, kwenda katika njia zake, kumpenda na kumtumikia BWANA Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote, ¹³kuyashika maagizo ya BWANA na amri zake ninazokupa leo kwa mafanikio yako mwenyewe?

¹⁴Mbingu, hata mbingu za juu sana, dunia na kila kitu kilichomo ndani yake, ni mali ya BWANA Mungu wako. ¹⁵Hata hivyo BWANA alikuwa na shauku na baba zako, akawapenda na akawachagua ninyi, wazao wao, kuliko mataifa yote, kama ilivyo leo. ¹⁶Kwa hiyo tahirini mioyo yenu na msiwe na shingo ngumu tena. ¹⁷Kwa kuwa BWANA Mungu wenu ni Mungu wa miungu na Bwana wa ma BWANA Mungu mkuu, mwenye uweza na wa kutisha ambaye hana upendeleo na hapokei rushwa. ¹⁸Huwapigania yatima na wajane, humpenda mgeni akimpa chakula na mavazi. ¹⁹Nanyi wapendeni wageni, kwa kuwa ninyi wenyewe mlikuwa wageni huko Misri. ²⁰Mche BWANA Mungu wako na umtumikie yeye. Shikamana naye kwa uthabiti na kuapa kwa jina lake. ²¹Yeye ni sifa yako, yeye ni Mungu wako, ambaye alikutendea yale maajabu makubwa na ya kutisha uliyoyaona kwa macho yako mwenyewe. ²²Baba zako walioshuka kwenda Misri jumla yao walikuwa sabini, na sasa BWANA Mungu wako amekufanya wengi kama nyota za angani.

Mpende na Umtii BWANA.

11 Mpende BWANA Mungu wako na kushika masharti yake, amri zake, sheria zake na maagizo yake siku zote. ²Kumbuka hivi leo kwamba sio watoto wako waliona na kujua marudi ya BWANA Mungu wako: utukufu wake, mkono wake wenye nguvu, mkono wake ulionyooshwa, ³ishara alizozifanya na mambo aliyoafanya katikati ya Misri, kwa Farao mfalme wa Misri na kwa nchi yake yote, ⁴lile alilolifanya jeshi la Wamisri, farasi na magari yake, jinsi alivyowafurkisha na maji ya bahari ya Shamu walipokuwa wakiwafutilia ninyi na jinsi BWANA alivyowaleta angamizo la kudumu juu yao. ⁵Haikuwa ni watoto wenu walioona lile Mungu alilowafanya huko jangwani mpaka mkafika mahali hapa, ⁶Wala lile Mungu alilowafanya Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu wa kabila la Reuben, wakati ardhi ilipofungua kinywa chake katikati ya Israeli yote, ikawameza pamoja na wa nyumbani mwao, hema zao na kila kitu kilichokuwa hai ambacho kilikuwa mali yao. ⁷Bali ilikuwa ni macho yenu wenyewe ambayo yaliona mambo haya yote makuu BWANA aliyoyatenda.

⁸Kwa hiyo fuateni maagizo yote ninayowapa leo, ili mpate kuwa na nguvu za kuingia na kuiteka nchi ile ambayo mnavuka Yordani kuimili, ⁹ili mpate kuishi siku nyngi katika nchi ile ambayo BWANA aliapa kuwapa baba zenu na wazao wao, nchi itiririkayo maziwa na asali. ¹⁰Nchi mnayoiingia kuimili haifanani na nchi ya Misri mlikotoka ambako mlipanda mbegu yenu na kuinywesha, kama bustani ya mboga. ¹¹Lakini nchi mnayovuka Yordani kuimili ni nchi ya milima na mabonde inywayo mvua kutoka mbinguni. ¹²Ni nchi ambayo BWANA Mungu wenu anaitunza, macho ya BWANA Mungu wenu yanaitazama daima kutoka mwanzo wa mwaka hadi mwisho wa mwaka.

¹³Hivyo kama mkiyatii maagizo yangu ninayowapa leo kwa uaminifu, yaani kwa kumpenda BWANA Mungu wenu na kumtumikia kwa moyo wako wote na kwa roho yenu yote, ¹⁴ndipo atawanyweshea mvua katika nchi yenu kwa majira yake, mvua ya masika na ya vuli, ili mpate kuvuna nafaka zenu, divai mpya na mafuta. ¹⁵Nitawapa majani kwa ajili ya ng'ombe wenu, nanyi mtakula na kushiba.

¹⁶Jihadharini, la sivo mtashawishika kugeuka na kuabudu miungu mingine na kuisujudia. ¹⁷Ndipo hasira ya BWANA itawaka dhidi yenu, naye atafunga mbingu ili mvua

KUMBUKUMBU LA TORATI

isinyeshe nayo ardhi haitatoa mazao, nanyi mtaangamia mara katika nchi nzuri ambayo BWANA anawapa.¹⁸Yawekeni haya maneno yangu katika mioyo yenu na akili zenu, yafungeni kama alama juu ya mikono yenu na kwenye paji za nyuso zenu.¹⁹Wafundisheni watoto wenu, yazungumzeni wakati mketipo nyumbani na wakati mtembeapo njiani, wakati mlalapo na wakati mwamkapo.²⁰Yaandikeni juu ya miimo ya nyumba zenu na juu ya malango yenu,²¹ili kwamba siku zenu na siku za watoto wenu zipate kuwa nyangi katika nchi ile BWANA aliyoapa kuwapa baba zenu, kama zilivyo nyangi siku za mbingu juu ya nchi.

²²Kama mkishika kwa makini maagizo haya yote ninayowapa kuyafuata: Kumpenda BWANA Mungu wenu, kuenenda katika njia zake zote na kushikamana naye kwa uthabiti,²³ndipo BWANA atawafukuza mataifa haya yote mbele yako, nawe utawafukuza mataifa yaliyo makubwa na yenze nguvu kuliko wewe.²⁴Kila mahali mtakapoweka mguu wenu patakuwa pen: Nchi yenu itaenea kutoka jangwa la Lebanoni, na kutoka mto wa Eufrati hadi bahari ya magharibi^a.²⁵Hapatakuwa na mtu atakayeweza kusimama dhidi yenu. BWANA Mungu wenu, kama alivyoahidi, ataweka juu ya nchi yote utisho na hofu kwa ajili yenu po pote mwendako.

²⁶Tazama, leo ninaweka mbele yenu baraka na laana, ²⁷baraka kama mtatii maagizo ya BWANA Mungu wenu, ambayo ninawapa leo,²⁸laana kama hamtatii maagizo ya BWANA Mungu wenu na kuacha njia ambayo ninawaamuru leo kwa kufuata miungu mingine, ambayo hamkujua.²⁹Wakati BWANA Mungu wenu atakapokuwa amewaleta katika nchi mnayoingia kuimiliki, mtatangaza baraka kutoka Mlima Gerizimu, na kutangaza laana kutoka Mlima Ebali.³⁰Kama mnavyofahamu, milima hii ipo ng'ambo ya Yordani, magharibi ya barabara, kuelekea machweo ya jua, karibu na miti mikubwa ya More, katika nchi ya wale Wakanaani wanaoishi Araba jirani na Gilgali.³¹Karibu mvuke ng'ambo ya Yordani kuingia na kuimiliki nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa. Wakati mtakapokuwa mmeichukua na mnaishi humo,³²hakikisheni kwamba mnatii amri na sheria zote ninazoziweka mbele yenu leo.

Mahali Pekee pa Kuabudia.

12 Hizi ndizo amri na sheria ambazo ni lazima mwe waangalifu kuzifluta katika nchi ambayo BWANA Mungu wa baba zenu, amewapa kumiliki, kwa muda wote mtakaoishi katika nchi.²Haribuni kabisa kila mahali pao pa kuabudia kwenye milima mirefu, vilima na chini ya kila mti mkubwa ambamo mataifa haya mnayokwenda kuchukua ardhi yao huabudia miungu yao.³Bomoeni madhabau zao, vunjeni yale mawe wanayoabudu, chomeni moto nguzo zao za Ashera, katilieni mbali sanamu za miungu yao na mfute majina yao mahali hapo.

⁴Kamwe msimwabudu BWANA Mungu wenu kama wanavyoabudu wao.⁵Bali mtatafuta mahali BWANA Mungu wenu atakapopachagua katika makabila yenu yote ili aliweke jina lake huko kuwa makao yake. Mahali hapo ndipo iwapasapo kwenda,⁶hapo ndipo mtakapoleta sadaka zenu za kuteketezwa na dhabihu, zaka zenu na changizo zenu, kile ulichoweka nadhiri kutoa, sadaka zenu za hiari na malimbuko ya makundi yenu ya ng'ombe pamoja na mbuzi na kondoo.⁷Hapo, katika uwepo wa BWANA Mungu wenu, ninyi pamoja na jamaa zenu, mtakula na kufurahia kila kitu ambacho mmegusa kwa mikono yenu, kwa sababu BWANA Mungu wenu amewabariki.

⁸Msifanye kama tunavyofanya hapa leo, kila mtu anavyopenda mwenyewe,⁹kwa kuwa bado hamjafikia mahali pa mapumziko na urithi ambaeo BWANA Mungu wenu anawapa.¹⁰Lakini mtavuka Yordani na kuishi katika nchi BWANA Mungu wenu anayowapa kama urithi, naye atawapa pumziko kutokana na adui zenu wote wanaowazunguka ili ninyi mpate kuishi kwa salama.¹¹Kisha kuhusu mahali BWANA Mungu wenu atakapopachagua kuwa mahali pa makao ya Jina lake, hapo ndipo inapowapasa kuleta kila kitu ninachowaamuru: Sadaka zenu za kuteketezwa na dhabihu, zaka zenu na changizo, pamoja na vitu vyote vyenye thamani ambavyo mmeweka nadhiri kumtolea BWANA.¹²Hapo furahini mbele za BWANA Mungu wenu, ninyi, wana wenu, binti zenu, watumishi wenu wa kiime na wa kike, pamoja na Walawi kutoka katika miji yenu ambaeo hawana mgao wala urithi wao wenyewe.¹³Iweni waangalifu, msitoe dhabihu zenu za kuteketezwa mahali po pote mnapopapenda.¹⁴Mtazitoa tu mahali pale ambapo BWANA atachagua katika mojawapo ya makabila yenu, nanyi hapo zingatieni kila jambo ninalowaamuru.

^a²⁴ Bahari ya Magharibi ndio Mediterania

KUMBUKUMBU LA TORATI

¹⁵Hata hivyo, mnaweza kuwachinja wanyama wenu katika miji yenu yo yote ile na kula nyama nyangi mpendedavyo kama vile mmemchinja paa au kulungu, kulingana na baraka mtakazojaliwa na BWANA Mungu wenu. Watu walio najisi au walio safi wanaweza kula. ¹⁶Lakini kamwe usinywe damu, imwage juu ya ardhi kama maji. ¹⁷Hamruhusiwi kula katika miji yenu zaka yenu ya nafaka, ya divai mpya na ya mafuta, au mzaliwa wa kwanza wa makundi yenu ya ng'ombe na makundi yenu ya mbuzi na kondoo, wala cho chote ambacho mmeweka nadhiri kukitoa, au sadaka zako za hiari, wala matoleo maalumu. ¹⁸Badala yake, mtakula vitu hivyo katika uwepo wa BWANA Mungu wenu mahali ambapo BWANA Mungu wenu atapachagua, wewe, wana wako na binti zako, watumishi wako wa kiume na wa kike na Walawi kutoka miji yenu. Mnatakiwa mfurahi mbele za BWANA Mungu wenu kwa kula kitu mtakachoweka mikono yenu. ¹⁹Mwe waangalifu msiwapuuze Walawi kwa muda wote mnaoishi katika nchi yenu.

²⁰ BWANA Mungu wenu atakapokuwa ameongeza nchi yenu kama alivyowaahidi, nanyi mkitamani nyama na mjisema, "Ningependa nyama," hapo unaweza kula nyangi upendavyo. ²¹Kama mahali ambapo BWANA Mungu wenu atapachagua kuweka Jina lake ni mbali sana kutoka kwenu, unaweza kuchinja wanyama kutoka makundi yenu ya ng'ombe, ya mbuzi na ya kondoo ambayo BWANA amewapa, kama nilivyokuamuru, na mkiwa katika miji yenu wenyewe mnaweza kula nyangi mtakavyo. ²²Mle kama vile mngekula paa na kulungu. Wote walio najisi kiibada na walio safi mwaweza kula. ²³Lakini hakikisheni kwamba hamkunywa damu, kwa sababu damu ni uhai, kamwe msile uhai pamoja na nyama. ²⁴Hamruhusiwi kamwe kunywa damu, imwageni juu ya ardhi kama maji. ²⁵Msimywe damu, ili mweze kufanikiwa ninyi pamoja na watoto wenu baada yenu, kwa sababu mtakuwa mkifanya lililo haki machoni pa BWANA.

²⁶Lakini vichukueni vitu vyenu vilivyowekwa wakfu pamoja na vile mlivyoweka nadhiri, mwende mahali pale BWANA atakapopachagua. ²⁷Leteni sadaka zenu za kuteketezwa juu ya madhabahu ya BWANA Mungu wenu, vyote nyama na damu. Damu ya dhabihu zenu lazima imiminwe kando ya madhabahu ya BWANA Mungu wenu, lakini nyama mnaweza kula. ²⁸Mwe waangalifu kutii

masharti haya yote ninayowapa, ili kwamba siku zote mweze kufanikiwa ninyi pamoja na watoto wenu baada yenu, kwa sababu mtakuwa mkifanya lililo jema na sahihi mbele za macho ya BWANA Mungu wenu.

²⁹ BWANA Mungu wenu atayakatilia mbali mbele yenu mataifa ambayo punde kidogo mtayavamia na kuyaondoa. Lakini mtakapokuwa mmeyafukuza na kuishi katika nchi yao, ³⁰na baada ya kuangamizwa mbele yenu, mwe waangalifu msijiiingize katika tanzi kwa kuuliza habari za miungu yao mjisema, "Je, mataifa haya hutumikiae miungu yao? Nasi tutafanya vivyo hivyo." ³¹Kamwe msimwabudu BWANA Mungu wenu kwa njia wanayoabudu miungu yao, kwa sababu katika kuabudu miungu yao, wanafanya aina zote za machukizo anayoyachukia BWANA. Hata huwateketenza wana wao na binti zao kwa moto kama kafara kwa miungu yao.

³²Angalieni kwamba mnafanya yote niliyowaamuru, msiongeze kitu wala msipunguze kitu.

Kuabudu Miungu Mingine

13 Kama nabii, au yule anayetabiri kwa njia ya ndoto, akijitokeza mionganii mwenu na akawatangazia ishara ya miujiza na ajabu, ²ikiwa ishara au ajabu ya aliyozungumza ikatokea, naye akasema, "Na tufuate miungu mingine," (miungu ambayo hamjaifahamu) na tuiabudu," ³kamwe msiyasikilize maneno ya nabii wala mwota ndoto huyo. BWANA Mungu wenu anawajaribu kuangalia kama mnampenda kwa moyo wenu wote na kwa roho yenu yote. ⁴Ni BWANA Mungu wenu ambaye mnapaswa kumfuata tena ni yeye mnapaswa kumheshimu. Shikeni maagizo yake na kumtii, mtumikieni na kushikamana naye. ⁵Huyo nabii au mwota ndoto lazima auawe, kwa sababu amehubiri uasi dhidi ya BWANA Mungu wenu, ambaye aliwatoa kutoka nchi ya Misri na kuwakomboa kutoka nchi ya utumwa, amejaribu kuwageuza kutoka njia ambayo BWANA Mungu wenu alishaagiza mfuate. Ni lazima mwondoe uovu mionganii mwenu.

⁶Kama ndugu yako hasa, au mwanao au binti yako, au mke umpendaye, au rafiki yako wa karibu sana akikushawishi kwa siri akisema, "Na twende tukaabudu miungu mingine," (miungu ambayo ninyi wala baba zenu hamkuifahamu, ⁷miungu ya watu wanaowazunguka, ikiwa karibu au mbali, kutoka mwisho mmoja wa nchi mpaka

KUMBUKUMBU LA TORATI

mwingine,) ⁸usikubali wala usimsikilize. Usimhurumie! Usimwache wala usimkinge. ⁹Hakika ni lazima auawe. Ni lazima mkono wako uwe wa kwanza katika kumwua kisha mikono ya watu wengine wote. ¹⁰Mpigeni kwa mawe mpaka afe, kwa sababu alijaribu kuwageuze mtoke kwa BWANA Mungu wenu ambaye aliwatoa Misri, kutoka nchi ya utumwa. ¹¹Kisha Israeli wote watasikia na kuogopa wala hakuna mmoja mionganoni mwenu atakayefanya uovu tena.

¹²Kama mkisikia ikisemwa kwamba moja ya miji ambayo BWANA Mungu wenu anawapa mkae ndani yake ¹³kuwa wanaume waovu wameinuka mionganoni mwenu na wamewapotosha watu wa mji, wakisema, "Twendeni tukaabudu miungu mingine" (miungu ambayo hamkuifahamu,) ¹⁴ndipo itakubidi kuuliza, kupima na kuchunguza kwa makini. Kama ni kweli tena ikihakikishwa kwamba jambo hili lichukizalo limefanyika mionganoni mwenu ¹⁵kwa hakika ni lazima mwaue kwa upanga wale wote wanoishi katika mji ule. Uharibuni kabisa, pamoja na watu wake na mifugo yake. ¹⁶Kusanyeni nyara zote za mji katika uwanja wa wazi na kuuchoma mji kabisa pamoja na nyara zake zote kama sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA Mungu wenu. Utabaki kuwa magofu milele na hautajengwa tena. ¹⁷Hakuna kimoja kati ya vitu vilivyolaaniwa kitakachokutwa mikononi mwenu, ili BWANA ageuze hasira yake kali. Atawahurumia na kuwa na rehema kwenu pia kuongeza idadi yenu, kama alivyowaahidi baba zenu, ¹⁸kwa sababu mnamtii BWANA Mungu wenu, mkizishika amri zake zote zile ninazowapa leo na kufanya lile lililo jema machoni pake.

Vyakula Vilivyo Najisi na Vilivyo Safi

14 Ninyi ni watoto wa BWANA Mungu wenu. Msijichanje ama kujinyoa upara kwenye paji la uso kwa ajili ya aliye kufa, ²kwa maana ninyi ni taifa takatifu kwa BWANA Mungu wenu. BWANA amewachagua ninyi kuwa taifa la kipekee kutoka mataifa yote juu ya uso wa dunia, mwe tunu yake.

³Msile kitu cho chote ambacho ni machukizo. ⁴Hawa ndio wanyama mtakaokula: ng'ombe, kondoo, mbuzi, ⁵kulungu, paa, kongoni, paa mweupe, mbuzi mwitu, pofu na kondoo wa mlimani. ⁶Mnaweza kumla mnyama ye yote mwenye kwato zilizogawanyika mara mbili pia yule anayecheua. ⁷Hata hivyo, mionganoni mwa wale wanaocheua au wale walio

na kwato zilizogawanyika kamwe msile ngamia, sungura na pelele. Iwapo wanacheua, lakini hawana kwato zilizogawanyika, ni najisi kwenu kwa taratibu za kiibada. ⁸Nguruwe pia ni najisi, ingawa ana kwato zilizogawanyika, hacheui. Msile nyama yake wala kugusa mzoga wake.

⁹Katika viumbe hai vyote viishivyo kwenye maji, mnaweza kula ye yote aliye na mapezi pamoja na magamba. ¹⁰Lakini cho chote kisicho na mapezi na magamba msile, kwenu ni najisi.

¹¹Mnaweza kula ndege ye yote aliye safi. ¹²Lakini wafuatao msiwale: tai, kipungu, kipungu mweusi, ¹³kengewa mwekundu, kengewa mweusi, mwewe wa aina yo yote, ¹⁴kunguru wa aina yo yote, ¹⁵mbuni, kirukanjia, dudumizi, kipanga wa aina yo yote ¹⁶bundi, muvurila, bundi mkubwa, ¹⁷mwari, nderi, ndezi, mnandi, ¹⁸membe, koikoi wa aina yo yote, hudihudi na popo.

¹⁹Wadudu wote warukao kwa makundi ni najisi kwenu, msiwale. ²⁰Lakini viumbe vyote vyenye mabawa vilivyo safi mwaweza kula.

²¹Msile kitu cho chote mtakachokuta kimekuwa. Mnaweza kumpa mgeni ye yote anayeishi katika mojawapo ya miji yenu, naye anaweza kula au mnaweza kumuuzia mtu wa nchi nyininge. Lakini ninyi ni watu watakatifu kwa BWANA Mungu wenu.

Msitokose mwanambuzi katika maziwa ya mama yake.

Zaka

²²Hakikisheni mmetenga sehemu ya kumi ya mazao yote ya mashamba yenu kila mwaka.

²³Mtakula zaka za nafaka yenu, divai mpya, mafuta na wazaliwa wa kwanza wa makundi yenu ya ng'ombe na ya kondoo na mbuzi mbele za BWANA Mungu wenu pale mahali atakapopachagua kama maskani kwa ajili ya Jina lake, ili kwamba mpate kujifunza kumheshimu BWANA Mungu wenu daima. ²⁴Lakini ikiwa mahali pale ni mbali sana nanyi mmebarikiwa na BWANA Mungu wenu na hamwezi kubeba zaka yenu, (kwa sababu mahali pale BWANA atakapopachagua kuliweka Jina lake ni mbali sana,) ²⁵basil badilisheni zaka yenu kuwa fedha, mkaichukue hiyo fedha mwende nayo mahali BWANA Mungu wenu atakapopachagua.

²⁶Tumieni hiyo fedha kununua cho chote ukitakacho: ng'ombe, kondoo, divai au kinywaji cho chote chenye chachu au cho chote mnachotaka. Kisha ninyi na wa nyumbani mwenu mtaila mbele ya

KUMBUKUMBU LA TORATI

BWANA Mungu wenu na kufurahi.²⁷ Msiache kuwajali Walawi waishio katika miji yenu, kwa kuwa hao hawana shamba wala urithi wao wenyewe

²⁸Mwishoni mwa kila mwaka wa tatu, leteni zaka zote za mazao ya miaka ile na uyahifadhi kwenye miji yenu²⁹ ili Walawi (ambao hawana mashamba wala urithi wao wenyewe) na wageni, yatima na wajane wanaoishi kwenye miji yenu wapate kuja kula na kushiba, ili BWANA Mungu wenu apate kuwabariki ninyi katika kazi zote za mikono yenu.

Mwaka wa Kufuta Madeni

15 Kila mwisho wa miaka saba ni lazima mfute madeni. ²Hivi ndivyo itakavyofanyika; Kila mkopeshaji atafuta mkopo aliomkopesha Mwisraeli mwenzake. Hatamtaka Mwisraeli mwenzake au ndugu yake amlipe hilo deni, kwa sababu wakati wa BWANA wa kufuta madeni umetangazwa. ³Unaweza kudai malipo kwa mgeni, lakini lazima ufute kila deni ambalo ndugu yako anawiwa nawe. ⁴Hata hivyo, hapatakuwepo maskini mionganoni mwenu, kwa kuwa katika nchi BWANA Mungu wenu anayowapa kuimiliki kama urithi wenu, atawabariki sana, ⁵kiwa tu mtamii BWANA Mungu wenu kikamilifu na kuwa waangalifu kuyafuata maagizo haya yote ninayowapa leo. ⁶Kwa kuwa BWANA Mungu wenu atawabariki kama alivyoahidi, nanyi mtawakopesha mataifa mengi lakini hamtakopa kwa ye yote. Mtatawala mataifa mengi lakini hakuna taifa litakalowatawala ninyi.

⁷Ikwi kuna mtu maskini mionganoni mwa ndugu zenu, katika mji wo wote wa hiyo nchi ambayo BWANA wenu anawapa, msiwe na moyo mgumu wala usimfumbie mkono ndugu yako aliye masikini. ⁸Afadhalii fungua mikono yako na umkopeshe kwa hiari cho chote anachohitaji. ⁹Jihadhari usijiwekee wazo hili ovi: "Mwaka wa saba, mwaka wa kufuta madeni umekaribia," usije ukaonyesha nia mbaya kwa ndugu yako mhiti na ukaacha kumpa cho chote. Anaweza kumlalamikia BWANA dhidi yako nawe utakuwa umepatikana na hatia ya dhambi. ¹⁰Mpe kwa ukarimu na ufanye hivyo bila kinyongo moyoni, ndipo kwa sababu ya hili BWANA Mungu wenu atakubariki katika kazi zako zote na kwa kila kitu utakachokiwekea mkono wako. ¹¹Siku zote watakuwepo watu maskini katika nchi. Kwa hiyo ninawaamuru mwe na mikono iliyokunjuliwa kuwaelekeea

ndugu zenu, kuwaelekeea maskini na wahitaji katika nchi yenu.

Kuwaacha huru Watumishi.

¹²Kama Mwebrania mwenzako, mwanaume au mwanamke, akiijuza kwako na kukutumikia miaka sita, katika mwaka wa saba ni lazima umwache aende zake akiwa huru. ¹³Nawe wakati utakapomwachia usimwache aende mikono mitupu. ¹⁴Mpe kwa uhuru kutoka katika zizi lako la kondoo na mbuzi, kutoka katika sakafu yako ya kupuria nafaka na kutoka katika mashinikizo yako ya kukamulia divai. Mpe kama vile ambavyo BWANA Mungu wako alivyokubariki. ¹⁵Kumbukeni kuwa ninyi mlikuwa watumwa huko Misri naye BWANA Mungu wenu aliwakomboa. Ndiyo sababu nimewapa agizo hili leo.

¹⁶Lakini mtumishi wako akikuambia, "Sitaki kukuacha," kwa sababu anakupenda wewe na jamaa yako naye anaridhika nawe, ¹⁷ndipo utachukua chuma ndogo utoboe sikio lake mpaka hiyo chuma iingie kwenye ubao wa mlango, naye atakuwa mtumishi wako wa maisha. Ufanye vivyo hivyo kwa mtumishi wa kike.

¹⁸Usifikiri kuwa kuna ugumu kumwacha mtumishi wako huru, kwa sababu utumishi wake kwako kwa miaka hii sita umekuwa wa thamani mara mbili ya ujira wa mtumishi wa kuajiriwa. Naye BWANA Mungu wenu atakubarikia kwa kila kitu utakachofanya.

Wazaliwa wa Kwanza wa Wanyama

¹⁹Wekeni wakfu kwa BWANA Mungu wenu kila mzaliwa wa kwanza wa kiume wa makundi yenu ya n'gombe na ya mbuzi na kondoo. Maksai walio wazaliwa wa kwanza msiwafanyize kazi, wala msinyoe manyoya ya wazaliwa wa kwanza wa kondoo. ²⁰Kila mwaka ninyi na jamaa zenu mtapaswa kuwala mbele za BWANA Mungu wenu pale mahali atakapopachagua. ²¹Kama mnyama ana dosari, akiwa ni kilema au kipofu au kama ana kilema kibaya, kamwe usimtoe dhabihu kwa BWANA Mungu wenu. ²²Itawapasa kumla ninyi wenyewe katika miji yenu. Wote wasio safi na walio safi kwa desturi za kiibada mwawezza kula kama vile mnavyokula paa au kulungu. ²³ Lakini kamwe msinywe damu, imwageni ardhini kama maji.

Pasaka

16 Shikeni mwezi wa Abibu, ndio mwezi wa nne na kuiadhimisha Pasaka ya BWANA Mungu wenu, kwa sababu katika mwezi wa Abibu Mungu aliwatoa Misri usiku. ²Mtatoa dhabihu ya Pasaka ya mnyama kwa BWANA Mungu wenu kutoka kundi lenu la mbuzi na kondoo au la ng'ombe mahali pale ambapo BWANA atapachagua kama makao kwa ajili ya Jina lake. ³Msile nyama hiyo pamoja na mikate iliyotiwa hamira, lakini kwa siku saba mtakula mikate isiyotiwa chachu, mikate ya kujitesa, kwa sababu mliondoka Misri kwa haraka, ili kwamba siku zote za maisha yenu mpate kukumbuka wakati wenu wa kuondoka Misri. ⁴Hamira isionekane katika mali zenu katika nchi yenu yote kwa siku saba. Nyama yo yote ya dhabihu mtakayotoa jioni ya siku ya kwanza isibakizwe mpaka asubuhi.

⁵Kamwe msitoe dhabihu ya Pasaka katika mji wo wote ambaeo BWANA Mungu wenu amewapa, ⁶isipokuwa mahali atakapopachagua kama makao kwa ajili ya Jina lake. Hapo ndipo lazima mtoe dhabihu ya Pasaka jioni, juu litakapotua, iwe kumbukumbu yenu ya kutoka Misri. ⁷Okeni na mle mahali pale ambapo BWANA Mungu wenu atakapopachagua, kisha asubuhi mrudi kwenye mahema yenu. ⁸Kwa siku sita mtakula mikate isiyotiwa chachu na siku ya saba fanyeni kusanyiko kwa ajili ya BWANA Mungu wenu na msifanye kazi.

Sikukuu ya Mavuno

⁹Mhesabu majuma saba tangu wakati mnapoanza kuchukua mundu kuvuna nafaka. ¹⁰Kisha msheherekee sikukuu ya majuma kwa BWANA Mungu wenu kwa kutoa matoleo kwa kadri ya baraka ambayo BWANA Mungu wenu amewapa. ¹¹Shangilieni mbele za BWANA Mungu wenu mahali atakapopachagua kama makao ya Jina lake, ninyi, wana wenu na mabinti zenu, watumishi wenu wa kiume na wa kike, Walawi walio katika miji yenu na wageni, yatima na wajane waishio mionganoni mwenu. ¹²Kumbukeni kwamba mlikuwa watumwa kule Misri na mfuate amri hizi kwa uangalifu.

Sikukuu ya Vibanda

¹³Adhimisheni sikukuu ya vibanda kwa siku saba baada ya kukusanya mazao yenu ya nafaka na kukamua zabibu. ¹⁴Mfurahie sikukuu yenu, ninyi, wana wenu, mabinti zenu,

watumishi wenu wa kiume na wa kike, Walawi, wageni, yatima na wajane ambaeo wanaishi katika miji yenu. ¹⁵Kwa siku saba mtaidhimisha sikukuu ya BWANA Mungu wenu katika mahali atakapopachagua BWANA. Kwa kuwa BWANA Mungu wenu atawabariki katika mavuno yenu na katika kazi zote za mikono yenu na furaha yenu itakamilika.

¹⁶Wanaume wenu wote lazima wajitozeze mara tatu kwa mwaka mbele za BWANA Mungu wenu mahali atakapopachagua: kwa ajili ya Sikukuu ya Mikate isiyotiwa chachu, Sikukuu ya Majuma na Sikukuu ya Vibanda. Hakuna mtu atakayejitozeza mbele ya BWANA mikono mitupu: ¹⁷Kila mmoja wenu ni lazima alete zawadi kulingana na jinsi ambavyo BWANA Mungu wenu alivyowabariki.

Waamuzi

¹⁸Wateue waamuzi na maafisa kwa kila kabilo lenu katika kila mji ambaeo BWANA Mungu wenu anawapa, nao watawaamua watu kwa usawa. ¹⁹Msipotoshe haki au upendeleo. Msikubali rushwa kwa sababu rushwa hupofusha macho ya wenyewe busara na kugeuza maneno ya wenyewe haki. ²⁰Mfuate haki na haki peke yake, ili mweze kuishi na kuimiliki nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa.

Kuabudu Miungu Mingine

²¹Msisimamishe nguzo yo yote ya Ashera kando ya madhabahu mliyomjengea BWANA Mungu wenu, ²²wala msisimamishe jiwe la kuabudu, kwa maana BWANA Mungu wenu anavichukia vitu hivi.

17 Msimtolee BWANA Mungu wenu dhabihu ya maksai au kondoo ambaye ana dosari yo yote au hitilafu ndani yake, kwa kuwa hilo litakuwa chukizo kwake.

²Ikiwa mwanaume au mwanamke anayeishi kati ya mojawapo ya miji akupayo BWANA, anakutwa anafanya uovu mbele za BWANA Mungu wenu, kwa kuvunja agano lake, ³naye amekwenda kinyume na agizo langu kuabudu miungu mingine na kuisujudia, kama vile juu, mwezi au nyota za angani, ⁴hili likiwa limeletwa mbele yenu, ni lazima kulichunguza kikamilifu. Ikiwa ni kweli na kuwa limehakikishwa kwamba hili ni chukizo lilihofanyika katika Israeli, ⁵mchukueni huyo mwanaume au mwanamke ambaye amelifanya tendo hili ovu kwenye lango la mji wenu na kumpiga mawe mtu huyo mpaka

afe. ⁶Kwa ushuhuda wa mashahidi wawili au watatu mtu huyo atauawa, bali hakuna mtu atakayeua wa kwa ushuhuda wa shahidi mmoja tu. ⁷Ni lazima kwanza mikono ya mashahidi itangulie kumwua huyo mtu. Ni lazima mwondoe uovu mionganoni mwenu.

Mahakama za Sheria

⁸Kama mashauri yanaletwa katika mahakama zenu ambayo ni magumu zaidi kwenu kuyaamua, ikiwa ni umwagaji wa damu, madai au mashambulio, yapelekeni mahali ambapo BWANA Mungu wenu atapachagua. ⁹Nendeni kwa makuhani, ambaao ni Walawi na kwa mwamuzi ambaye atakuwa kazini wakati huo. Ulizeni kwao nao watawapa maamuzi. ¹⁰Ni lazima mtende sawasawa na maamuzi watakayowapa mahali BWANA atapachagua. Iweni waangalifu kufanya kila kitu watakachowaongoza kufanya. ¹¹Fanyeni sawasawa na sheria wanayowafundisha na maamuzi wanayowapa. Msigeuke mkono wa kuume au kushoto kuacha kufanya yale wanayowaambia. ¹²Mwanaume atakayeonyesha dharau kwa mwamuzi au kwa kuhani ambaye amewekwa kumtumikia BWANA Mungu wenu lazima auawe. Lazima mwondoe uovu kutoka Israeli. ¹³Watu wote watasikia na kuogopa, nao hawatakuwa wenye kudharau tena.

Mfalme

¹⁴Wakati utakapoingia katika nchi anayowapa BWANA Mungu wenu kuimiliki na kukaa humo, nanyi mkaesema, "Na tumweke mfalme juu yetu kama mataifa yanayotuzunguka." ¹⁵Iweni na uhakika wa kumweka mfalme juu yenu ambaye BWANA Mungu wenu atamchagua. Ni lazima atoke mionganoni mwa ndugu zenu wenyewe. Msimweke mgeni juu yenu ambaye si ndugu wa Kiisraeli. ¹⁶Hata hivyo, mfalme si lazima ahitaji hesabu kubwa ya farasi kwa ajili yake mwenyewe au kuwafanya watu warudi Misri ili kupata farasi zaidi, kwa maana BWANA amekuambia, "Hamtarudia njia ile tena." ¹⁷Kamwe asioe wake wengi, la sivyo moyo wake utapotoka. Kamwe asijilimbikizie kiasi kikubwa cha fedha na dhahabu.

¹⁸Atakapokuwa amekalia kitii cha ufalme wake, aandike kwenye kitabu cha sheria kwa ajili yake mwenyewe kutoka zile sheria za makuhani ambaao ni Walawi. ¹⁹Atakuwa na nakala hiyo, naye ataisoma siku zote za maisha

yake ili kwamba ajifunze kumheshimu BWANA Mungu wake na kufuata kwa uangalifu maneno yote ya sheria hii na amri hizi, ²⁰naye asijifikirie bora kuliko ndugu zake na kuipotosha sheria. Ndipo yeeye na wazao wake watatawala ufalme wake kwa muda mrefu katika Israeli.

Sadaka kwa Makuhani na Walawi

18 Makuhani ambaao ni Walawi, yaani kabilia lote la Lawi hawatakuwa na mgao wala urithi pamoja na Israeli. Wataishi kwa sadaka zitolewazo kwa ajili ya BWANA za kuteketezwa kwa moto, kwa maana huo ndio urithi wao. ²Hawatakuwa na urithi mionganoni mwa ndugu zao, BWANA ndiye urithi wao, kama alivyowaahidi.

³Hili ndilo fungu la makuhani kutoka kwa watu watakaota dhabihu ya fahali au kondoo: mguu wa mbele, mataya na matumbo. ⁴Mtawapa malimbuko ya nafaka zenu, divai mpya, mafuta na sufu ya kwanza kutoka manyoya ya kondoo zenu, ⁵kwa kuwa BWANA Mungu wenu amewachagua pamoja na wazao wao kutoka makabila yenu kusimama na kuhudumu katika jina la BWANA siku zote.

⁶Ikiwa Mlawi atahama kutoka mmojawapo ya miji yenu popote katika Israeli ambapo anaishi, akaja kwa moyo wote mahali ambapo BWANA atapachagua, ⁷anaweza akahudumu katika jina la BWANA Mungu wake kama Walawi wenzake wote wanaohudumu hapo mbele za BWANA. ⁸Atashiriki sawa katika mafao yao, hata kama amepokea fedha kutoka mauzo ya mali ya jamaa yake.

Matendo ya Machukizo

⁹Wakati mtakapoingia katika nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa, msijifunze kuiga njia za machukizo za mataifa ya huko. ¹⁰Asione kane mtu ye yote mionganoni mwenu ampitishaye mwanawewe au binti yake katika moto, atakayefanya uaguzi, ulozi, anayetabiri nyakati, anayejishughulisha na uchawi, ¹¹wala alogaye kwa kupiga mafundo, wala apandishaye pepo, anayeabudu mizimu, wala awaombaye wafu. ¹²Mtu ye yote afanyaye mambo haya ni chukizo kwa BWANA, tena ni kwa sababu ya matendo haya ya kuchukiza wayafanyayo ndiyo maana BWANA Mungu wenu atayafukuza mataifa hayo mbele yenu. ¹³Kamwe msilaumiwe mbele ya BWANA Mungu wenu.

Nabii

¹⁴Mataifa, mtakayowafukuza husikiliza wale wafanyao ulozi na uaguzi. Lakini kwenu ninyi, BWANA Mungu wenu hajawaruhusu kufanya hivyo. ¹⁵BWANA Mungu wenu atawainulia nabii kama mimi kutoka mionganoni mwa ndugu zenu wenyewe. Lazima mumsikilize yeye. ¹⁶Kwa kuwa hivi ndivyo mlivyomwomba BWANA Mungu wenu kule Horebu siku ile ya kusanyiko, wakati mliposema, "Na tusiisikie sauti ya BWANA Mungu wetu wala kuuona moto huu mkubwa tena, ama sivyo tutakufa."

¹⁷BWANA akaniambia: "Wanachosema ni vema. ¹⁸Nitawainulia nabii kama wewe kutoka mionganoni mwa ndugu zao, nitaweka maneno yangu kinywani mwake naye atawambia kila kitu nitakachomwamuru. ¹⁹Kama mtu ye yote hakusikiliza maneno yangu ambayo nabii atayasema kwa jina langu, Mimi mwenyewe nitamwajibisha. ²⁰Lakini nabii ambaye atathubutu kusema kwa jina langu kitu cho chote ambacho sikumwamuru akiseme, au nabii ambaye husema kwa jina la miungu mingine ni lazima auwe."

²¹Mnaweza kuulizana wenyewe, "Tutawezaje kujua wakati ujumbe haukusemwa na BWANA?" ²²Ikiwa kile nabii anachotangaza kwa jina la BWANA hakikutokea au kutimia, huo ni ujumbe ambaBWANA hakusema. Nabii huyo amesema kwa kudhania tu. Msimwogope huyo.

Miji ya Makimbilio

19 Wakati BWANA Mungu wenu atakapokuwa amewaangamiza mataifa ambayo nchi yao anawapa ninyi, wakati mtakapokuwa mmewafukuza na kuishi katika miji yao na nyumba zao, ²ndipo mtenge miji mitatu iliyopo katikati ya nchi kwa ajili yenu, katika nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa kuimiliki. ³Jengeni barabara katika miji hiyo na kuigawa mara tatu, nchi anayowapa BWANA Mungu wenu kama urithi, ili kwamba ye yote amwuaye mtu aweze kukimbilia humo.

⁴Hii ndiyo kanuni kuhusu mtu amwuaye mwingine na kukimbilia humo kuokoa maisha yake, yaani, yeye amwuaye jirani yake bila kukusudia, wala hakumchukia kabla ya hapo. ⁵Kwa mfano, mtu aweza kwenda msituni na jirani yake kukata miti, naye anapozungusha shoka kuangusha mti, shoka linawenza kuchomoka kutoka kwenye mpini na kumpiga jirani yake na kumwua. Yule mtu anaweza

kukimbilia katika mmojawapo ya miji hii na kuokoa maisha yake. ⁶Vinginevyo, mlipiza kisasi cha damu anaweza kumfuatilia kwa hasira kali, naye akamkamata na kumwua kama umbali ni mrefu sana, hata ingawa hastahili kifo, kwa sababu amemwua jirani yake bila kukusudia. ⁷Hii ndiyo sababu nimewaaagiza ninyi kutenga miji mitatu ya makimbilio kwa ajili yenu.

⁸Kama BWANA Mungu wenu akipanua nchi yenu, kama alivyoahidi kwa kiapo kwa baba zenu na kuwapa nchi yote aliyowaahidi, ⁹kwa sababu mmefuata kwa uangalifu sheria zote ninazowaamuru leo, kumpenda BWANA Mungu wenu na kuenenda siku zote katika njia zake, ¹⁰ndipo mtenge miji mingine, mitatu zaidi. ¹¹Fanyeni hivi ili damu isiyo na hatia isimwagwe katika nchi yenu, ambayo BWANA Mungu wenu anawapa kama urithi wenu, ili kwamba msije mkawa na hatia ya kumwaga damu.

¹¹Lakini kama mtu anamchukia ndugu yake, akamvizia, akamshambulia na kumwua, kisha akakimbilia katika mmojawapo ya miji hii, ¹²wazee wa mji wake watatumwa ujumbe kwake, kumleta kutoka mji ule na kumkabidhi mlipiza kisasi cha damu kumwua. ¹³Msimwonee huruma. Lazima mwondoe katika Israeli hatia ya umwagaji damu isiyo na hatia ili kwamba mpate kufanikiwa.

¹⁴Usisogeze jiwe la mpaka wa jirani yako ambaBWANA uliwekwa na wale waliokutangulia katika urithi upokeao katika nchi BWANA Mungu wako anayowapa kuimiliki.

Mashahidi

¹⁵Shahidi mmoja hatoshi kumtia hatiani mtu kwa uhalifu au kosa lo lote ambalo anaweza kuwa amelitenda. Lazima shauri lithibitishwe kwa ushuhuda wa mashahidi wawili au watatu.

¹⁶Kama shahidi mwenye nia ya kumdhuru mwingine akisimama kumshtaki mtu kwa uhalifu, ¹⁷watu wawili wanaohusika katika mabishano lazima wasimame mbele za BWANA na mbele ya makuhani na waamuzi ambaBWANA wako kazini wakati huo. ¹⁸Waamuzi lazima wafanye uchunguzi kwa makini na shahidi akionekana kuwa ni mwongo, akitoa ushuhuda wa uongo dhidi ya ndugu yake, ¹⁹basi mtende kama alivytaka kumtendea ndugu yake. Ni lazima mwondoe uovu mionganoni mwenu. ²⁰Watwatakaosalia watasikia hili na kuogopa, uovu kama huo kamwe hautatendeka tena mionganoni mwenu. ²¹Msionyeshe huruma, uhai kwa uhai,

KUMBUKUMBU LA TORATI

jicho kwa jicho, jino kwa jino, mkono kwa mkono, mguu kwa mguu.

Kwenda Vitani

20 Mtakapokwenda vitani kupigana na adui zenu na mkaona farasi na magari ya vita na jeshi kubwa kuliko lenu, msishaogope, kwa sababu BWANA Mungu wenu aliyewatoa kutoka Misri, atakuwa pamoja nanyi. ²Wakati mtakapokaribia kwenda vitani, kuhanu atakuja mbele na kuhutubia jeshi. ³Atasema: "Sikia, Ee Israeli, leo unakwenda vitani kupigana na adui zako. Usife moyo wala usiogope, usitishwe wala usitiwe hofu mbele yao. ⁴Kwa kuwa BWANA Mungu wenu ni mmoja, ndiye huenda pamoja nanyi kuwapigania dhidi ya adui zenu na kuwapatia ushindi."

⁵Maofisa wataliambia jeshi: "Je, kuna ye yote aliyejenga nyumba mpya ambayo haijawekwa wakfu? Yeye na arudi nyumbani, ama sivyo anaweza kufa vitani na mtu mwengine akaiweka wakfu. ⁶Je, kuna ye yote aliyepanda shamba la mizabibu na hajaanza kulifurahia? Yeye na arudi nyumbani, au sivyo anaweza kufa vitani na mtu mwengine akalifurahia. ⁷Je, kuna ye yote aliyeposa mwanamke na hajamwoa? Yeye na arudi nyumbani, ama sivyo anaweza kufa vitani na mtu mwengine akamwoa." ⁸Kisha maafisa wataongeza haya, "Je, kuna mtu anayeogopa ama kufa moyo? Yeye na arudi nyumbani ili ndugu zake nao wasije wakafa moyo pia." ⁹Wakati maafisa watakapomaliza kuzungumza na jeshi, watawateua wakuu wa vikosi.

¹⁰Wakati mtakapokwenda kushambulia mji, wapeni watu wake masharti ya amani. ¹¹Wakikubali na kuwafungulia malango yao, watu wake wote watawatumi kia kwa kufanya kazi ngumu na watawatumi kia. ¹²Ikiwa watakataa kufanya mapatano ya amani na wakiwaingiza katika vita, basi mtauzunguka mji huo kwa vita. ¹³Wakati BWANA Mungu wenu atakapouweka mji huo mkononi mwenu, waueni kwa upanga wanaume wote waliomo ndani ya huo mji, mnaweza kuvichukua kama nyara kwa ajili yenu. Nanyi mnaweza kuzitumia hizo nyara ambazo BWANA Mungu wenu amewapa kutoka kwa adui zenu. ¹⁵Hivi ndivyo mtakavyofanya kwa miji yote ambayo iko mbali nanyi ambayo haimilikiwi na mataifa ya karibu.

¹⁶Hata hivyo, katika miji ya mataifa ambayo

BWANA Mungu wenu anawapa kama urithi, msiache kitu cho chote hai kinachopumua. ¹⁷Waharibuni kabisa Wahiti, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi na Wayebusi kama BWANA Mungu wenu alivyowaamuru. ¹⁸La sivyo, watawafundisha kufuata mambo yote ya machukizo wanayofanya wakiabudu miungu yao, nanyi mtatenda dhambi dhidi ya BWANA Mungu wenu.

¹⁹Wakati mtakapouzunguka mji kwa vita kwa muda mrefu, mkipigana dhidi yake ili kuuteka, msiharibu miti yake kwa kuikata kwa shoka kwa sababu mtaweza kula matunda yake. Hivyo msiikate. Je, miti hiyo ya mashambani ni watu, hata muizingire? ²⁰Hata hivyo, mnaweza kuikata miti ambayo sio miti ya matunda na kuitumia kujenga ngome, mpaka mji ulio katika vita na ninyi utakapoanguka.

Upatanisho kuhusu Mauaji

21 Kama mtu akikutwa ameuawa, naye amelala kwenye shamba katika nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa kuimiliki, wala hajilulikani ni nani aliyemwua, ²wazee wenu na waamuzi watatoka na kupima umbali kutoka maiti alipolala mpaka kwenye miji ya jirani. ³Kisha wazee wa ule mji uliokaribu zaidi na yule maiti watamchukua mtamba ambaye hajapata kufanyizwa kazi na ambaye hajafungwa nira ⁴na kumpeleka kwenye bonde ambalo halijapata kulimwa au kupandwa mazao na ambapo kuna chemchemi itiririkayo. Huko kwenye hilo bonde watamvunja yule mtamba Shingo. ⁵Makuhani, wana wa Lawi, watasogea mbele, kwa kuwa BWANA Mungu wenu, amewachagua kuhudumu na kutoa baraka katika jina la BWANA na kuamua mashauri yote ya mabishano na mashambulio. ⁶Ndipo wazee wote wa mji ulio karibu zaidi na huyo maiti watanawa mikono yao juu ya huyo mtamba ambaye shingo yake imevunjwa huko kwenye bonde, ⁷nao watatangaza: "Mikono yetu haikumwaga damu hii, wala macho yetu hayakuona likifanyika. ⁸Ee BWANA, ukubali upatanisho kwa watu wako Israeli, ambao umewakomboa, wala usiwahesable watu wako hatia ya damu ya mtu asiyekuwa na hatia." Nayo damu iliyomwagika itakuwa imefanyiwa upatanisho. ⁹Hivyo mtakuwa mmejitakasa wenye kwenye kutoka hatia ya kumwaga damu isiyokuwa na hatia, kwa kuwa mmefanya lile liliosawa mbele za macho ya BWANA.

Kuo Mwanamke Mateka

¹⁰Mkienda vitani kupigana na adui zenu naye BWANA Mungu wenu akawatia adui mikononi mwenu, nanyi mkachukua mateka, ¹¹kama ukiona mionganoni mwa mateka mwanamke mzuri wa sura nawe wavutwa naye, waweza kumwoa akawa mke wako. ¹²Milete nyumbani mwako, anyoe nywele na kukata kucha zake, ¹³avue nguo alizokuwa amevaa alipotekwa. Baada ya kuishi nyumbani mwako na kumwombolezea baba yake na mama yake kwa mwezi mzima, ndipo utakapoweza kumwendea na kuwa mume wake naye atakuwa mke wako. ¹⁴Lakini kama hutaendelea kupendezwa naye, mwache aende po pote anapotaka. Kamwe huwezi kumuza au kumtendea kama mtumwa, kwa sababu utakuwa umemvunja heshima.

Haki ya Mzaliwa wa kwanza

¹⁵Kama mwanaume ana wake wawili, naye anampenda mmoja na mwingine hampendi na wote wawili wamemzalia wana wa kiume, lakini mwana mzaliwa wa kwanza ni wa yule mke asiyempenda, ¹⁶wakati anapotoa wosia wa mali yake kwa wanawe, kamwe asitoe haki za mzaliwa wa kwanza kwa mwana wa mke ampendaye kwa upendeleo, badala ya mzaliwa hasa wa kwanza, ambaye ni mwana wa mke ambaye hampendi. ¹⁷Ni lazima amkubali mwana wa mke asiyempenda kama mzaliwa wa kwanza kwa kumpa sehemu ya vile vyote alivyonavyo mara dufu. Mwana huyo ni ishara ya kwanza ya nguvu za baba yake. Haki ya mzaliwa wa kwanza ni yake yeye.

Mwana Mwasi

¹⁸Kama mtu ana mwana mkaidi na mwasi ambaye hamtii baba yake na mama yake na hasikii wazazi wanapomrudi, ¹⁹baba yake na mama yake watamleta kwa wazee kwenye lango la mji wake. ²⁰Watawaambia wazee, "Huyu mwanetu ni mkaidi na mwasi. Hatutii sisi, yeye ni mpotovu na mlevi." ²¹Kisha wanaume wote wa mjini mwake watampiga kwa mawe mpaka afe. Ndivyo imewapasa kuondoa maovu kati yenu. Israeli yote itasikia hili na kuogopa.

Sheria Mbalimbali

²²Kama mtu ana hatia ya kosa linalompasa kuuawa naye akaauawa, mwili wake utaanglikwa mtini, ²³kamwe msiuache mwili wake mtini usiku

kucha. Hakikisheni mnauzika mwili wake siku ile ile, kwa sababu kila mtu anayeangikwa mtini yupo chini ya laana ya Mungu. Msiihajisi nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa kama urithi wenu.

22 Kama ukimwona ng'ombe au kondoo wa ndugu yako anapotea, usipuuze bali uhakikishe unamrudisha kwa mwenyewe. ²Ikiwa huyo ndugu haishi karibu nawe au kama hufahamu yeye ni nani, mchukue nyumbani kwako huyo mnyama umweke mpaka mwenyewe aje kumtafuta. Ndipo umrudishie. ³Fanya vivyo hivyo ukimkuta punda wa nduguyo au joho lake au cho chote alichopoteza. Usipuuze jambo hilo.

⁴Kama ukimwona punda wa nduguyo au ng'ombe wake ameanguka barabarani, usipuuze jambo hilo. Msaidie asimame kwa miguu yake.

⁵Haimpasi mwanamke kuvaan nguo za kiume wala mwanaume kuvaan nguo za kike, kwa maana BWANA Mungu wenu anachukia ye yote ambaye hufanya hivi.

⁶Kama ukikuta kiota cha ndege kando ya barabara au juu ya mti naye ndege amelala juu ya makinda au mayai, usimchukue huyo ndege pamoja na makinda yake. ⁷Waweza kuchukua makinda, lakini uwe na hakika ya kumwacha huyo ndege, ili upate kufanikiwa na uweze kuishi maisha marefu.

⁸Wakati unapoijenga nyumba mpya, fanya kitu cha kuzuia kandokando ya dari ili usijiletee hatia ya kumwaga damu juu ya nyumba yako ikiwa ye yote ataanguka kutoka humo.

⁹Usipande aina mbili za mbegu katika shamba lako la mizabibu, ikiwa utafanya hivyo, si mazao utakayopanda tu yatakuwa najisi, bali nayo matunda ya shamba la mizabibu pia.

¹⁰Usilime kwa maksai aliyefungwa nira pamoja na punda.

¹¹Usivae nguo za sufu na kitani zilizofumwa pamoja.

¹²Fanya vishada kwenye pembe nne za joho unalovaa.

Kukiuka Taratibu za Ndoa

¹³Ikiwa mtu atamwoa mke na baada ya kufanya naye tendo la ndoa, akamchukia,

¹⁴akimsingizia na kumwita jina bayaa, akisema, "Nilimwoa mwanamke huyu, lakini nilipomkaribia sikupata uthibitisho wa ubikira wake." ¹⁵Ndipo baba na mama wa msichana wataleta uthibitisho kwamba alikuwa bikira kwa wazee wa mji

KUMBUKUMBU LA TORATI

kwenye lango.¹⁶ Baba wa msichana atawaambia wazee, "Nilimwoza binti yangu kwa huyu mwanaume, lakini hampendi.¹⁷ Sasa amemsingizia na kusema, 'Sikumkuta huyu binti akiwa bikira.' Lakini hapa kuna uthibitisho wa ubikira wa binti yangu." Kisha wazazi wake wataonyesha nguo zake kwa wazee wa mji,¹⁸ nao wazee watamchukua huyo mwanaume na kumwadhibu.¹⁹ Watamtoza shekeli za fedha mia moja^a na kupewa wazazi wa msichana, kwa sababu mwanaume huyu amempa bikira wa Kilsraeli jina baya. Ataendelea kuwa mke wake, kamwe hawezi kumpa talaka siku zote za maisha yake.

²⁰Hata hivyo, kama shitaka ni la kweli na hakuna uthibitisho juu ya ubikira wa huyo msichana ulioweza kupatikana,²¹ huyo msichana ataletwa kwenye mlango wa nyumba ya baba yake na hapo watu wa mji wake watampiga kwa mawe hadi afe. Amefanya kitu cha aibu katika Israeli kwa kutokuwa na utaratibu wakati akiwa nyumbani kwa babaye. Lazima mwondoe uovu katikati yenu.

²²Ikiwa mwanaume atakutwa akizini na mke wa mtu mwingine, wote wawili mwanaume na mwanamke aliyezini naye lazima wauawe. Lazima mwondoe uovu katika Israeli.

²³Ikiwa mwanaume atakutana na bikira mjini ambaye ameposwa na mtu akazini naye²⁴ utawachukua wote wawili kwenye lango la mji na kuwapiga kwa mawe mpaka wafe, yule msichana kwa kuwa alikuwa mjini na hakupiga kelele kuomba msaada, na yule mwanaume kwa sababu amemtenda jeuri mke wa mtu mwingine. Lazima mwondoe uovu katikati yenu.

²⁵Lakini ikiwa itatokea mwanaume akutana na msichana aliye poswa huko mashambani akambaka, mwanaume aliye fanya hivi peke yake ndiye atakaye uawa.²⁶ Usimtendee msichana jambo lo lote, hajafanya dhambi inayostahili kifo. Shauri hili ni kama lile la ye yote ambaye anamshambulia na kumwua kwa makusudi jirani yake,²⁷ kwa maana mwanaume huyo alimkuta msichana huko mashambani, na ingawa msichana aliye poswa alipiga kelele pale hapakuwa na mtu wa kumwokoa.

²⁸Ikiwa itatokea mwanaume akutane na bikira ambaye hajaposwa na kumbaka nao wakakutwa,²⁹ mwanaume atamlipa baba wa

msichana shekeli hamsini^b za fedha. Ni lazima amwoe huyo msichana, kwa maana amemfanya jeuri. Kamwe hawezi kumpa talaka siku zote za maisha yake.

³⁰Mwanaume asimwoe mke wa baba yake, kamwe asidhalilishe kitanda cha baba yake.

Kutengwa na Mkutano

23 Asiingie mtu ye yote aliye hasiwa kwa kupondwa makende au kwa kukatwa uume wake katika kusanyiko la BWANA.

²Mtu ye yote ambaye amezaliwa kwenye ndoa isiyo halali au wazao wake wasiingie kwenye kusanyiko la BWANA, hata mpaka kizazi cha kumi.

³Hapatakuwa na Mwamori au Mmoabu au ye yote wa wazao wao atakayeruhusiwa kuingia katika kusanyiko la BWANA, hata mpaka kizazi cha kumi. ⁴Kwa kuwa hawakuja kuwalaki wakiwa na mkate na maji mlipokuwa njiani mlipotoka Misri, tena walimwajiri Balaamu mwana wa Beori kutoka Pethori iliyoko Aramu Naharaimu^a ili kuwalaani ninyi. ⁵Hata hivyo, BWANA Mungu wenu hakumsikiliza Balaam bali aligeuza laana kuwa baraka kwenu kwa sababu BWANA Mungu wenu anawapenda. ⁶Msitafute mapatano ya urafiki nao maisha yenu yote.

⁷Usimchukie Mwedolu, kwa kuwa yeye ni ndugu yako. Usimchukie Mmisri, kwa sababu uliishi kama mgeni katika nchi yake. ⁸Kizazi cha tatu cha watoto watakaozaliwa nao wanaweza kuingia katika kusanyiko la BWANA.

Unajisi katika Kambi

⁹Unapokuwa umepiga kambi dhidi ya adui zako, jitenge na kitu cho chote kisicho safi. ¹⁰Ikiwa mtu amechafuka kwa sababu ya kutokwa na shahawa usiku, inampasa atoke nje ya kambi na kukaa huko. ¹¹Lakini jioni ikikaribia ataoga na baada ya jua kuzama attingia tena kambini.

¹²Tengeni mahali nje ya kambi ambapo mnawenza kwenda kujisaidia. ¹³Kama sehemu ya vifaa vyenu iweni na kitu cha kulimia, nanyi mnapojisaidia, chimba shimo na kisha funika kile kikutokacho. ¹⁴Kwa kuwa BWANA Mungu wenu hutembea katika kambi yenu ili kuwalinda na kuwaweka adui zenu mikononi mwenu. Kambi yenu ni lazima iwe takatifu, ili asione kitu cho

^{a19} Shekeli mia moja za fedha ni kama kilo moja

^{b29} Shekeli hamsini za fedha ni kama kilo 0.6

^{a4} "Aramu Naharaimu" ndiyo "Mesopotania Kaskazini Magharibi.

KUMBUKUMBU LA TORATI

chote mionganoni mwenu kilicho kichafu akageuka na kuwaacha.

Sheria Mbalimbali

¹⁵Ikiwa mtumwa amekimbilia kwako, usimrudishe kwa bwana wake. ¹⁶Mwache aishi mionganoni mwenu mahali po pote anapopapenda na katika mji wo wote anaochagua. Usimwonee.

¹⁷Asiwepo Mwiisraeli mwanamke kahaba au mwanaume mlawiti wa mahali pa ibada. ¹⁸Kamwe usilete mapato ya ukahaba ikiwa ni ya mwanaamke au ni ya mwanaume katika nyumba ya BWANA Mungu wako kwa ajili ya nadhiri yo yote, kwa sababu BWANA Mungu wako anachukizwa na yote mawili.

¹⁹Usimtoze ndugu yako riba, iwe ni fedha ama chakula ama kitu kingine cho chote ambacho waweza kupata riba juu yake. ²⁰Unaweza kumtoza mgeni riba, lakini siyo nduguyo Mwiisraeli, ili kwamba BWANA Mungu wako akubariki katika kila kitu unachoweka mkono katika nchi unayoingia kuimiliki.

²¹Ukiweka nadhiri kwa BWANA Mungu wako, usichelewe kuitimiza, kwa kuwa BWANA Mungu wako atakudai, nawe utakuwa na hatia ya dhambi. ²²Lakini ukijizuia kuweka nadhiri, hutakuwa na hatia. ²³Cho chote kitakachotamkwa kwa midomo yako ni lazima uhakikishe umekifanya, kwa sababu uliweka nadhiri yako kwa hiari mbele za BWANA Mungu wako kwa kinywa chako mwenyewe.

²⁴Kama ukiingia katika shamba la mizabibu la jirani yako, unaweza kula zabibu kadiri utakavyo, lakini usiweke cho chote kwenye kikapu chako. ²⁵Kama ukiingia katika shamba la nafaka la jirani yako, unaweza kukwanyua kwa mikono yako, lakini usikate kwa mundu nafaka iliyosimama.

Sheria Kuhusu Ndoa na Talaka

24 Ikiwa mtu atamwoa mke na akamchukia kwa sababu ya kukosa adabu, akamwandikia hati ya talaka, akampa na kumfukuza kutoka nyumbani kwake, ²ikiwa baada ya kuondoka nyumbani kwake atakuwa mke wa mtu mwingine, ³ikiwa mume wake wa pili atachukizwa naye akamwandikia hati ya talaka, akampa na kumfukuza kutoka nyumbani kwake, au kama akifa, ⁴basi yule mume wake wa kwanza, ambaye alimpa talaka, haruhuswi kumwoa tena baada ya mwanamke huyo kuwa najisi. Hayo yatakuwa machukizo machoni pa BWANA. Usilete dhambi juu ya nchi ambayo

BWANA Mungu wako anakupa kama urithi.

⁵Kama mtu ameoa karibuni, kamwe asipelekwe vitani au kupewa wajibu mwingine wo wote. Kwa mwaka mmoja atakuwa huru kubaki nyumbani ili amfurahishe mke aliywemwoa.

⁶Usitoe jozi ya mawe ya kusagia, hata ikiwa lile la juu, kuweka rehani kwa ajili ya deni, kwa sababu itakuwa ni kuweka uhai wa mtu kama dhamana.

⁷Kama mtu akikamatwa akiiba,ye yote mionganoni mwa ndugu zake wa Waisraeli na kumtenda kama mtumwa au akimwuza, mwizi huyo ni lazima auawe. Nawe utaondoaa uovu kutoka mionganoni mwenu.

⁸Pakitokea magonjwa ya ngozi ya kuambukiza, mwe waangalifu sana kufanya sawasawa na maagizo ya makuhani, ambaa ni Walawi. Ni lazima mfuate kwa uangalifu yale niliyowaamuru. ⁹Kumbukeni kile BWANA Mungu wenu alichomfanya Miriamu njiani baada ya ninyi kutoka Misri.

¹⁰Unapomkopesha jirani yako cho chote, usiingie nyumbani kwake kutwaa kile anachokitoa kama rehani. ¹¹Ukae nje na umwache huyo mtu uliyemkopesha akuletee hiyo rehani. ¹²Ikiwa mtu huyo ni maskini, usiende kulala ukiwa na hiyo rehani yake katika milki yako. ¹³Rudisha vazi lake kabla ya machweo ya jua ili apate kulilalia. Kisha atakushukuru na kitaonekana kama kitendo cha haki mbele za BWANA Mungu wako.

¹⁴Usimwonee mtu maskini na mhitaji ambaye umemwajiri, akiwa ni nduguyo Mwiisraeli au mgeni anayeishi katika mojawapo ya miji yenu. ¹⁵Mlipe ujira wake kila siku kabla ya jua kutua, kwa sababu ye ye ni maskini na anautegemea ujira huo. La sivyo, anaweza kumlilia BWANA dhidi yako, nawe ukapata hatia ya dhambi.

¹⁶Baba wasiuawe kwa ajili ya watoto wao, wala watoto wasiuawe kwa ajili ya baba zao, kila mmoja atakufa kwa ajili ya dhambi yake mwenyewe.

¹⁷Usipotoshe hukumu ya mgeni au yatima, au kuchukua vazi la mjane kama rehani. ¹⁸Kumbukeni kwamba mlikuwa watumwa huko Misri naye BWANA Mungu wenu akawakomboa kutoka huko. Hii ndiyo sababu ninawaamuru kutenda hili.

¹⁹Unapovuna shamba lako na ukasahau mganda, usirudi kuuchukua. Acha kwa ajili ya mgeni, yatima na mjane, ili BWANA Mungu

KUMBUKUMBU LA TORATI

wako aweze kukubariki wewe katika kazi zote za mikono yako. ²⁰Unapovuna zeituni kutoka katika miti yako, usirudie matawi mara ya pili. Acha kilichobaki kwa ajili ya mgeni, yatima na mjane. ²¹Unapochuma zabibu katika shamba lako la mizabibu usirudie tena. Acha zinazobaki kwa ajili ya mgeni, yatima na mjane. ²²Kumbuka kwamba mlikuwa watumwa katika nchi ya Misri. Ndiyo sababu ninawaamuru kufanya hili.

25 Watu wanapokuwa na ugomvi, wapeleke mahakamani na waamuzi wataamua shauri hilo, watawaachia wasio na kosa na kuwahukumu wenyе hatia. ²Kama mtu mwenye hatia anastahili kuchapwa, mwamuzi atamwamuru alale chini ili achapwe mbele yake idadi ya viboko kulingana na kosa lake, ³lakin kamwe asichapwe zaidi ya viboko arobaini. Ikiwa atachapwa zaidi ya viboko arobaini, nduguyo atadhalilika machoni pako.

⁴Usimfunge maksai kinywa anapopura nafaka.

⁵Ikiwa ndugu wanaishi pamoja na mmoja wao akafa bila kuacha mwana, kamwe mjane wake asiolewe nje ya jamaa hiyo. Ndugu wa mumewe atamchukua amwoe na kutimiza wajibu wa shemeji kwake. ⁶Mwana wa kwanza atakayemzaa atapewa jina la ndugu aliyekufa ili jina lake lisifutike katika Israeli.

⁷Hata hivyo, ikiwa ndugu huyo wa mume hataki kuoa huyo mke wa nduguye, mjane atawaendea wazee kwenye lango la mji na kusema, "Ndugu wa mume wangu anakataa kuendeleza jina la nduguye katika Israeli. Hataki kutimiza wajibu wa shemeji kwangu." ⁸Ndipo wazee wa mji wake watamwita na kuzungumza naye. Kama atashikilia kukataa akisema, "Sitaki kumwoa," ⁹mjane wa nduguye atamwendea mbele ya wazee, atamvua kiatu kimoja na kumtemea mate usoni na kusema, "Hivi ndivyo ambavyo hufanywa kwa mtu ambaye atakataa kuendeleza jamaa ya ndugu yake." ¹⁰Jamaa ya mtu huyo itafahamika katika Israeli kama "Jamaa ya Aliyevuliwa Kiatu."

¹¹Ikiwa watu wawili wanapigana na mke wa mmoja wao akaja kumwokoa mumewe na yule anayemshambulia, akifika na kumkamata sehemu za siri, ¹²huyo mwanamke utamkata mkono wake. Usimhurumie.

¹³Usiwe na mawe ya kupimia ya aina mbili katika mkoba wako, moja zito na jingine jepesi, ¹⁴Usiwe na vipimo viwili tofauti katika nyumba yako, kimoja kikubwa, kingine kidogo. ¹⁵Ni

lazima uwe na uzito na vipimo sahihi na vya haki, ili upate kuishi maisha marefu katika nchi anayokupa BWANA Mungu wako. ¹⁶Kwa maana BWANA Mungu wako humchukia ye yote ambaye hufanya mambo kama haya, ye yote anayetenda kwa udanganyifu.

¹⁷Kumbuka kile Waamaleki walichowatendea mlipokuwa njiani mkitoka Misri. ¹⁸Wakati mlipokuwa mmechoka na kuishiwa nguvu kwa safari yenu, wakawapiga wale wote waliokuja nyuma, Waameleki hawakumwogopa Mungu. ¹⁹BWANA wako atakapokupa pumziko mbali na adui zako wote wanaokuzunguka katika nchi akupayo kuimiliki kuwa urithi, utafutilia mbali kumbukumbu lote la Waameleki chini ya mbingu. Usisahau.

Malimbuko na zaka.

26 Mtakapokuwa mmeingia nchi ile ambayo BWANA Mungu wenu anawapa kama urithi na mtakapokuwa mmeimiliki na kukaa ndani yake, ²chukueni baadhi ya mavuno ya kwanza ya yale yote mtakayozalisha kutoka udongo wa nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa na mweke kwenye kapu. Kisha uende mahali ambapo BWANA Mungu wako atapachagua kuwa makao kwa ajili ya Jina lake ³na umwambie kuhani atakayekuwapo kwa wakati huo, "Ninatangaza leo kwa BWANA Mungu wako kwamba nimekuja katika nchi ambayo BWANA aliwaapia baba zetu kwamba atatupa." ⁴Kuhani atapokea lile kapu mikononi mwako na kuliweka chini mbele ya madhabahu ya BWANA Mungu wako. ⁵Kisha utatangaza mbele za BWANA Mungu wako: "Baba yangu alikuwa Mwarami aliyekuwa anatangatanga, akaenda Misri pamoja na watu wachache akaishi huko akawa taifa kubwa, lenye nguvu na watu wengi. ⁶Lakini Wamisri walituonea na kututaabisha, walitufanyisha kazi ngumu. ⁷Kisha tulimlilia BWANA Mungu wa baba zetu, naye BWANA akasikia sauti yetu na akaona huzuni yetu, taabu yetu na mateso yetu. ⁸Kwa hiyo BWANA akatutoa nchi ya Misri kwa mkono wenyе nguvu na ulionyooshwa, pamoja na utisho mkuu, ishara za milijiza na maajabu. ⁹Akatuleta mahali hapa akatupa nchi hii, nchi inayotiririka maziwa na asali, ¹⁰nami sasa ninaleta malimbuko ya ardhi ambayo wewe, Ee BWANA, umenipa." Weka kapu mbele za BWANA Mungu wako na usujudu mbele zake. ¹¹Kisha wewe pamoja na Walawi na wageni wote walioko mionganoni mwenu mtafurahi katika

KUMBUKUMBU LA TORATI

vitu vyote vizuri ambavyo BWANA Mungu wenu amewapa pamoja na wa nyumbani mwenu.

¹²Wakati utakapokuwa umeshatoa zaka zote za mazao yako katika mwaka wa tatu, ambao ni mwaka wa zaka, utampa Mlawi, mgeni, yatima na mjane, ili waweze kula katika miji yenu na kushiba. ¹³Kisha umwambie BWANA Mungu wako: "Nimeondoa katika nyumba yangu ile sehemu iliyowekwa wakfu na nimempa Mlawi, mgeni, yatima na mjane, kulingana na yote uliyoamuru. Sijazihalifu amri zako wala kusahau hata mojawapo. ¹⁴Sijala sehemu iliyowekwa wakfu wakati nilipokuwa nikiomboleza, wala siaondoa mojawapo wakati nilipokuwa najisi, wala sijatoa sehemu yake yo yote kwa wafu. Nimemtii BWANA Mungu wangu, nimefanya kila kitu ulichoniamuru. ¹⁵Angalia chini kutoka mbinguni, maskani yako matakatifu, uwabariki watu wako Israeli pamoja na nchi uliyotupa kama ulivyoahidi kwa kiapo kwa baba zetu, nchi inayotiririka maziwa na asali."

Fuata Maagizo ya BWANA

¹⁶BWANA Mungu wako anayokuagiza leo kufuata amri hizi na sheria, zishike kwa bidii kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote. ¹⁷Umetangaza leo kwamba BWANA ndiye Mungu wako na kwamba utafuata njia zake, kwamba utayashika maagizo yake, amri zake na sheria zake nawe utamtii. ¹⁸Naye BWANA ametangaza leo kwamba ninyi ni taifa lake, hazina yake ya thamani kama alivyoahidi, ili kwamba mpate kuyashika maagizo yake yote. ¹⁹Ametangaza kwamba atawaweka juu kuliko mataifa mengine aliyoafanya katika sifa, kuwa fahari na heshima na kwamba mtakuwa taifa takatifu kwa BWANA Mungu wenu, kama alivyoahidi.

Madhabahu katika Mlima Ebali

27 Mose na wazee wa Israeli wakawaagiza watu: "Yashikeni maagizo haya yote ninayowaagiza leo. ²Mtakapokuwa mmevuka mto Yordani na kuingia katika nchi awapayo BWANA Mungu wenu, msimamishe mawe makubwa na mkayatie lipu. ³Andikeni juu yake maneno yote ya sheria hii wakati mtakapokuwa mmevuka na kuingia katika nchi awapayo BWANA Mungu wenu, nchi itiririkayo maziwa na asali, kama vile BWANA Mungu wa baba zenu, alivyowaahidi. ⁴Mtakapokuwa mmevuka Yordani, simamisheni mawe haya juu ya Mlima Ebali, kama ninavyowaagiza leo, mkayatie lipu.

⁵Huko mjengeeni BWANA Mungu wenu madhabahu, madhabahu ya mawe. Msitumie kifaa cho chote cha chuma juu yake. ⁶Jengeni madhabahu ya BWANA Mungu wenu kwa mawe ya shambani na mtoe sadaka za kuteketezwa juu yake kwa BWANA Mungu wenu. ⁷Toeni sadaka za amani juu yake, mkizila na kufurahia mbele za BWANA Mungu wenu. ⁸Nanyi mtaandika juu yake kwa wazi sana maneno yote ya sheria hii juu ya mawe haya ambayo mmesimamisha."

Laana kutoka Mlima Ebali.

⁹Kisha Mose na makuhani, ambao ni Walawi, wakawaambia Israeli wote, "Nyamaza Ee Israeli, sikiliza! Sasa umekuwa taifa la BWANA Mungu wako. ¹⁰Mtii BWANA Mungu wako na kufuata amri zake na maagizo ninayokupa leo."

¹¹Siku ile ile Mose akawaagiza watu:

¹²Mtakapovuka mto Yordani, makabila haya yatasimama juu ya Mlima Gerizimu kubariki watu: Simeoni, Lawi, Yuda, Isakari, Yosefu na Benyamini. ¹³Makabila haya yatasimama juu ya Mlima Ebali kwa kutamka laana: Reuben, Gadi, Asheri, Zabuloni, Dani na Naftali.

¹⁴Nao Walawi watawasomea watu wote wa Israeli kwa sauti kubwa:

¹⁵"Alaaniwe mtu afanyaye sanamu ya kuchonga au mwenye kusubu sanamu, kitu ambacho ni chukizo kwa BWANA, kazi ya mikono ya fundi stadi na kuisimamisha kwa siri."

Kisha watu wote watasema,
"Amen!"

¹⁶"Alaaniwe mtu amdharauye baba yake na mama yake."

Kisha watu wote watasema,
"Amen!"

¹⁷"Alaaniwe mtu asogezaye jiwe la mpaka wa jirani yake."

Kisha watu wote watasema,
"Amen!"

¹⁸"Alaaniwe mtu ampotoshaye kipofu njiani."

Kisha watu wote watasema,
"Amen!"

¹⁹"Alaaniwe mtu apotoshaye haki ya mgeni, yatima au mjane."

Kisha watu wote wataseme,
"Amen!"

²⁰"Alaaniwe mtu akutanaye kimwili na

KUMBUKUMBU LA TORATI

mke wa baba yake, kwa maana anadharau malazi ya baba yake."

Kisha watu wote watasema,

"Amen!"

²¹"Alaaniwe mtu akutanaye kimwili na mnyama ye yote."

Kisha watu wote watasema,

"Amen!"

²²"Alaaniwe mtu akutanaye kimwili na dada yake, binti wa baba yake au binti wa mama yake."

Kisha watu wote watasema,

"Amen!"

²³"Alaaniwe mtu akutanaye kimwili na mama mkwe."

Kisha watu wote watasema,

"Amen!"

²⁴"Alaaniwe mtu amwuaye jirani yake kwa siri."

Kisha watu wote watasema,

"Amen!"

²⁵"Alaaniwe mtu apokeaye rushwa ili kumwua mtu asiyen hatia."

Kisha watu wote watasema,

"Amen!"

²⁶"Alaaniwe mtu ambaye hatashika maneno haya ya sheria hii kwa kuyafanya."

Kisha watu wote watasema,

"Amen!"

Baraka kwa Ajili ya Utii

28

Kama ukimtii BWANA Mungu wako kwa bidii na kufuata amri zake zote ninazokupa leo kwa bidii, BWANA Mungu wako atakuweka juu ya mataifa yote katika dunia. ²Baraka hizi zote zitakuja juu yako na kukupata, kama ukimtii BWANA Mungu wako:

³Utabarikiwa mjini na utabarikiwa mashambani.

⁴Utabarikiwa uzao wa tumbo lako, mazao ya nchi yako na wanyama wako, wachanga wa kufugwa, ndama wa makundi yako ya ng'ombe na wanakondoo wa makundi yako.

⁵Kapu lako na vyombo vyako vya kukandia vitabarikiwa.

⁶Utabarikiwa uingiapo na utabarikiwa utokapo.

⁷BWANA atakujalia adui wainukao dhidi yako watashindwa mbele yako. Watakuja kwa njia moja lakini watakimbia mbele yako kwa njia

saba.

⁸BWANA ataagiza baraka juu ya ghala zako na juu ya kila kitu utakachogusa kwa mkono wako. BWANA Mungu wako atakubariki katika nchi anayokupa.

⁹BWANA atakufanya kuwa taifa lake takatifu kama alivyokuahidi kwa kiapo, kama ukishika maagizo ya BWANA Mungu wako na kwenda katika njia zake. ¹⁰Kisha mataifa yote ya dunia wataona kuwa unaitwa kwa jina la BWANA, nao watakuogopa. ¹¹BWANA atakupa kustawi kwa wingi, katika tunda la uzao wa tumbo lako, wanyama wachanga wa mifugo yako na mazao ya ardhi yako, katika nchi aliyowaapia baba zako kuwapa.

¹²BWANA atafungua mbingu, ghala zake za baraka, kukupa mvua kwa majira yake na kubariki kazi zako zote za mikono yako. Utakopesha mataifa mengi lakini hutakopa kwa ye yote. ¹³BWANA atakufanya kichwa, wala si mkia. Kama utazingatia maagizo ya BWANA Mungu wako ninayokupa siku hii ya leo na kuzifuata kwa bidii, daima utakuwa juu, kamwe hutakuwa chini. ¹⁴Usihalifu amri zangu zo zote ninazokupa leo, kwa kwenda kuume au kushoto, kwa kufuata miungu mingine na kuitumikia.

Laana kwa Kutokutii

¹⁵Hata hivyo, kama hutamtii BWANA Mungu wako na kuzishika kwa bidii amri zake zote na maagizo ninayokupa leo, laana hizi zote zitakuja juu yako na kukupata:

¹⁶Utalaaniwa mjini na utalaaniwa mashambani.

¹⁷Kapu lako na chombo chako cha kukandia kitalaaniwa.

¹⁸Uzao wa tumbo lako utalaaniwa, mazao ya ardhi yako, ndama wa makundi yako ya ng'ombe na wanakondoo wa makundi yako.

¹⁹Utalaaniwa uingiapo na utokapo.

²⁰BWANA ataleta laana juu yako, fadhaa na kukaripiwa katika kila kitu unachokigusa kwa mkono wako, mpaka umeangamia na kuharibika ghafula kwa ajili ya maovu uliyoyafanya kwa kumwacha yeye. ²¹BWANA atakupiga kwa magonjwa mpaka akuangamize kutoka katika nchi unayoingia kuimiliki. ²²BWANA atakupiga kwa magonjwa ya kudhoofisha, kwa homa na kuwashwa, hari na kwa ukame, kutu na kuwa na uchungu ambavyo vitakupiga mpaka uangamie.

KUMBUKUMBU LA TORATI

²³Anga juu yako itakuwa shaba, na ardi chini yako itakuwa chuma. ²⁴BWANA atafanya mvua ya nchi yako kuwa mavumbi na mchanga, vitakujia kutoka angani mpaka umeangamia.

²⁵BWANA atakufanya ushindwe mbele ya adui zako. Utawajia kwa njia moja lakini utawakimbia mbele yao kwa njia saba, nawe utakuwa kitu cha kuchukiza kwa falme zote za dunia. ²⁶Mizoga yenu itakuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa nchi, wala hapatakuwepo mtu ye yote wa kuwafukuza. ²⁷BWANA atakupiga kwa majipu ya Misri na kwa vidonda vitokavyo usaha na kuwashwa, ambako huwezi kuponywa. ²⁸BWANA atakupiga kwa wazimu, upofu na kuchanganyikiwa kwa akili. ²⁹Wakati wa adhuhuri utapapasapasa huko na huko kama mtu kipofu katika giza. Hutafanikiwa katika lo lote ufanyalo, siku baada ya siku utaonewa na kunyang'anywa, wala hakuna ye yote atakayekuochoa.

³⁰Utaposa mke, lakini mtu mwengine atakutana naye kimwili. Utajenga nyumba, lakini hutaishi ndani yake. Utapanda shamba la mizabibu, lakini hutakula matunda yake. ³¹Ng'ombe wako atachinjwa mbele ya macho yako lakini hutakula nyama yake. Punda wako atachukuliwa kwa nguvu kutoka kwako wala hatarudishwa. Kondoo wako watapewa adui zako, wala hakuna mtu ye yote wa kuwaokoa. ³²Wanao na binti zako watatolewa kwa mataifa mengine, nawe utayachosha macho yako ukiwatazamia siku baada ya siku, hutakuwa na nguvu kuinua mkono. ³³Taifa usilolijua watakula mazao ya nchi yako na taabu ya kazi yako, hutakuwa na cho chote, bali kuonewa kikatili siku zako zote. ³⁴Vitu utakavyoviona kwa macho yako vitakufanya wazimu. ³⁵BWANA atayapiga magoti yako na miguu yako kwa majipu yenye maumivu makali yasiyoponyeka, yakienea kutoka nyayo za miguu yako hadi utosini.

³⁶BWANA atakupeleka wewe na mfalme uliyemweka juu yako uende kwenye taifa ambalo hukulijua wewe wala baba zako. Huko utaabudu miungu mingine, miungu ya miti na mawe. ³⁷Utakuwa kitu cha kuchukiza tena kitu cha kudharauliwa na kudhilhakiwa kwa mataifa yote huko BWANA atakakokupeleka.

³⁸Utapanda mbegu nyingi katika shamba lakini utavuna haba, kwa sababu nzige watazila. ³⁹Utapanda mashamba ya mizabibu na kuyapalilia, lakini hutakunywa divai yake wala hutakusanya zabibu, kwa sababu wadudu watazila. ⁴⁰Utakuwa na mizeituni katika nchi

yako yote, lakini hutatumia hayo mafuta yake, kwa sababu zeituni zitapukutika. ⁴¹Utakuwa na wana na binti lakini hawatakuwa nawe, kwa sababu watachukuliwa mateka. ⁴²Makundi ya nzige yatavamia miti yako yote na mazao ya nchi yako.

⁴³Mgeni anayeishi mionganoni mwako atainuka juu zaidi na zaidi kuliko wewe, lakini wewe utashuka chini zaidi na zaidi. ⁴⁴Yeye atakukopesha, lakini wewe hutamkopesha. Yeye atakuwa kichwa, lakini wewe utakuwa mkia.

⁴⁵Laana hizi zote zitakuja juu yako. Zitakufuatia na kukupata mpaka uangamizwe, kwa sababu hukumtii BWANA Mungu wako na kuzishika amri zake alizokupa. ⁴⁶Zitakuwa ishara na ajabu kwako na kwa wazao wako milele. ⁴⁷Kwa sababu hukumtumikia BWANA Mungu wako kwa furaha na kwa moyo wakati wa kufanikiwa kwako, ⁴⁸kwa hiyo katika njaa na kiu, katika uchi na umaskini wa kutisha, utawatumikia adui ambao BWANA atawatuma dhidi yako. Yeye ataweka nira ya chuma shingoni mwako hadi amekwisha kukuangamiza.

⁴⁹BWANA ataleta taifa dhidi yako kutoka mbali, kutoka miisho ya dunia, kama tai ashukiavyo mawindo chini, taifa ambalo hutajua lugha yake, ⁵⁰taifa lenye uso mkali lisilojali wazee wala kuwahurumia vijana. ⁵¹Watakula wadogo wa mifugo yako na mazao ya nchi yako mpaka umeangamia. Hawatakuachia nafaka, divai mpya au mafuta, wala ndama wo wote wa kundi lako au wana-kondoo wa kundi lako mpaka umekuwa magofu. ⁵²Nao waizingira miji yote katika nchi yako mpaka kuta ndefu za ngome ambazo unazitegemea zimeanguka. Watazingira miji yote katika nchi ambayo BWANA Mungu wako anakupa.

⁵³Kwa sababu ya mateso yale adui zako watakayokuletea wakati wa kukuzingira, utakula uzao wa tumbo lako, nyama ya wana wako na binti zako ambao BWANA Mungu wako amekupa. ⁵⁴Hata yule mtu mwungwana sana na makini mionganoni mwako hatakuwa na huruma kwa ndugu yake mwenyewe au kwa mke ampendaye au watoto wake waliosalia, ⁵⁵naye hatampa hata mmoja wao nyama ya watoto wake ambao anawala. Kwa kuwa hakuna kitu kingine kilichosalia kwake katika mazingirwa makali ambayo adui yako watakuletea kwa miji yako yote. ⁵⁶Mwanamke ambaye ni mwungwana sana na makini mionganoni mwako, yaani, ambaye ni makini sana na muungwana kiasi kwamba

KUMBUKUMBU LA TORATI

asingethubutu kugusa ardhi kwa wayo wa mguu wake, yeye atakuwa mchoyo kwa mume ampendaye na mwanawewe mwenyewe au binti yake,⁵⁷kondo la nyuma kutoka kwenye tumbo lake na watoto anaowazaa, kwa kuwa anakusudia kuwala kwa siri wakati wa kuzingirwa na katika taabu zile ambazo adui yako atazileta juu yako na miji yako.

⁵⁸Kama hutafuata kwa bidii maneno yote ya sheria hii, ambayo yameandikwa katika kitabu hiki na kama hatalicha hili jina la fahari na la kutisha la BWANA Mungu wako,⁵⁹BWANA ataleta mapigo ya kutisha juu yako na kwa wazao wako, maafa makali na ya kudumu, magonjwa mazito na ya kudumu.⁶⁰Atakuletea juu yako magonjwa yote ya Misri yale uliyoyaogopa, nayo yataambatana nawe.⁶¹Pia BWANA atakuletea kila aina ya ugonjwa na maafa ambayo hayakuandikwa humu katika kitabu hiki cha sheria, mpaka utakapokuwa umeangamizwa.⁶²Ninyi ambao mlikuwa wengi kama nyota za angani mtaachwa wachache tu, kwa sababu hamkumtii BWANA Mungu wenu.⁶³Kama ilivyompendeza BWANA kuwafanya ninyi mstawi na kuongezeka kwa idadi, ndivyo itakavyompendeza kuwaharibu na kuwaangamiza ninyi. Mtang'olewa kutoka katika nchi mnayoiingga kuimiliki.

⁶⁴Kisha BWANA atawatawanya mionganoni mwa mataifa yote, kutoka mwisho mmoja wa dunia hadi mwingine. Huko mtaabudu miungu mingine, miungu ya miti na ya mawe, ambayo ninyi wala baba zenu hamkujua.⁶⁵Miongoni mwa mataifa hayo hamtapata raha wala mahali pa kupumzisha wayo wa mguu wenu. Huko BWANA atawapa mahangaiko ya mawazo, macho yaliyochoka kwa kungojea na moyo uliokata tamaa.⁶⁶Utaishi katika mahangaiko siku zote, ukiwa umejaa hofu usiku na mchana, wala hutakuwa kamwe na uhakika wa maisha yako.⁶⁷Wakati wa asubuhi utasema, "Laiti ingekuwa jioni!" na jioni utasema, "Laiti ingekuwa asubuhil!" kwa sababu ya hofu ile itakayojaza moyo wako na vitu vile macho yako yataviona.⁶⁸BWANA atawarudisha tena Misri kwa meli, safari niliyosema kamwe hamngeenda tena. Huko mtajiuza ninyi wenyewe kwa adui zenu kama watumwa wa kiume na wa kike, lakini hakuna ye yote atakayewanunua.

Kufanya Upya Agano

29 Haya ndiyo maneno ya agano BWANA
aliyomwagiza Mose kufanya na

Waisraeli huko Moabu, kuwa nyongeza ya agano alilofanya nao huko Horebu.

²Mose akawaita Waisraeli wote akawaambia:

Macho yenu yameona yale yote BWANA aliyofanya kwa Mfalme Farao huko Misri, kwa maafisa wake wote na kwa nchi yake yote.³Kwa macho yenu wenyewe mliona yale majaribu makubwa, ishara zile za miujiza na maajabu makubwa.⁴Lakini mpaka leo BWANA hajawapa akili ya kuelewa au macho yanayoona au masikio yanayosikia.⁵Kwa muda wa miaka arobaini niliyowaongoza jangwani, nguo zenu hazikuchakaa, wala viatu miguuni mwenu.⁶Hamkula mkate na hamkunywa mvinyo wala kileo cho chote. Nilifanya hivi ili mpate kujua kuwa mimi ndimi BWANA Mungu wenu.

⁷Wakati mlipofika mahali hapa, Mfalme Sihoni wa Heshboni na Mfalme Ogu wa Bashani walikuja kupigana dhidi yetu, lakini tuliwashinda.⁸Tuliichukua nchi yao na kuwapa Wareuben, Wagadi na nusu ya kabilia la Manase kama urithi wao.

⁹Fuateni kwa bidii masharti ya agano hili, ili kwamba mweze kustawi katika kila kitu mnachofanya.¹⁰Ninyi nyote leo mnasimama mbele za BWANA Mungu wenu na mbele ya viongozi na wakuu wenu, wazee na maafisa wenu na wanaume wengine wote wa Israeli,¹¹pamoja na watoto wenu, wake zenu na pia wageni waishio katika kambi zenu wanaowapasulia kuni na kuwachottea maji.¹²Mnasimama hapa ili kufanya agano na BWANA Mungu wenu, agano Mungu analolifanya nanyi siku hii ya leo na kulitia muhuri kwa kiapo,¹³kuwathibitisha ninyi siku hii ya leo kama taifa lake, ili aweze kuwa Mungu wenu kama alivyowaahidi na kama alivyowaapia baba zenu Abrahamu,Isaki na Yakobo.¹⁴Ninafanya agano hili pamoja na kiapo chake, sio na ninyi tu¹⁵mnaosimama hapa na sisi leo mbele za BWANA Mungu wetu, bali pia pamoja na wale ambao hawapo hapa leo.

¹⁶Ninyi wenyewe mnajua jinsi tulivyoishi nchini Misri na jinsi tulivyoita katikati ya nchi mpaka tukafika hapa.¹⁷Mliona mionganoni mwao vinyago vyao vya kuchukiza na sanamu za miti na mawe, za fedha na dhahabu.¹⁸Hakikisheni kwamba hakuna mwanaume au mwanamke, ukoo au kabilia mionganoni mwenu leo ambalo moyo wake utamwacha BWANA Mungu wetu kwenda kuabudu miungu ya mataifa hayo,

KUMBUKUMBU LA TORATI

hakikisheni hakuna mzizi mionganoni mwenu unaotoa sumu chungu ya namna hii.

¹⁹Wakati mtu wa namna hii asikiapo maneno ya kiapo hiki, hujibariki mwenyewe na kisha hufikiri, "Nitakuwa salama, hata kama nikiendelea kuifuata njia yangu mwenyewe." Hili litaleta maafa juu ya nchi iliyonyeshewa sawasawa na nchi kame. ²⁰BWANA kamwe hatakuwa radhi kumsamehe, ghadhabu na vivu wa Mungu vitawaka dhidi ya mtu huyo. Laana zote zilizoandikwa katika kitabu hiki zitamwanguka na BWANA atafuta jina lake chini ya mbingu. ²¹BWANA atamtwa peke yake kutoka makabila ya Israeli kwa maangamizo, kulingana na laana zote za agano zilizoandikwa kwenye Kitabu hiki cha Sheria.

²²Watoto wako watakaofuata baada yako katika vizazi vyta baadaye na wageni ambao watakuja kutoka nchi za mbali, wataona maafa, yaliyoipata nchi na magonjwa ambayo BWANA aliyaleta juu yake. ²³Nchi yote itakuwa jaa linaloungua la chumvi na kiberiti, hakuna kilichopandwa, hakuna kinachochipua, hakuna mimea inayoota juu yake. Itakuwa kama maangamizo ya Sodoma na Gomora, Adma na Seboimu ambazo BWANA aliangamiza kwa hasira kali. ²⁴Mataifa yote yataliza: "Kwa nini BWANA amefanya hivi juu ya nchi hii? Kwa nini hasira hii kali ikawaka?"

²⁵Na jibu litakuwa: "Ni kwa sababu watu hawa waliacha agano la BWANA Mungu wa baba zao, agano alilofanya nao wakati alipowatoa katika nchi ya Misri. ²⁶Walienda zao na kuabudu miungu mingine na kuisujudia, miungu wasioijua, miungu ambayo Mungu hakuwapa. ²⁷Kwa hiyo hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya nchi hii, hivyo Mungu akaleta juu yake laana zote zilizoandikwa katika kitabu hiki. ²⁸Katika hasira kali na katika ghadhabu kuu BWANA aliwang'oa kutoka nchi yao na kuwasukumia katika nchi nyiningine, kama ilivyo sasa."

²⁹Mambo ya siri ni ya BWANA Mungu wetu, bali yaliyofunuliwa ni yetu na watoto wetu milele, ili tuweze kuyashika maneno yote ya sheria hii.

Mafanikio Baada ya Kumgeukia BWANA

30 Wakati baraka hizi zote pamoja na laana nilizoziweka mbele yako zitakapokujia na kutafakari moyoni popote BWANA Mungu wako atakapokutawanya mionganoni mwa mataifa, ²hapo wewe na watoto

wako mtakapomrudia BWANA Mungu wako na kumtii kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote kulingana na kila kitu ninachokuamuru leo, ³ndipo BWANA Mungu wako atakapokurudisha kutoka utumwani na kukuhurumia, naye atakukusanya tena kutoka katika mataifa yote kule alikokutawanya wewe. ⁴Hata kama umefukuziwa katika nchi ya mbali kiasi gani chini ya mbingu, kutoka huko BWANA Mungu wako atakukusanya na kukurudisha. ⁵Atakurudisha katika nchi iliyokuwa mali ya baba zako, nawe utaimiliki. Atakufanya ufanikiwe sana na kukuzidisha kwa idadi kuliko baba zako. ⁶BWANA Mungu wako ataitairi mioyo yenu na mioyo ya wazao wenu ili mweze kumpenda kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote ukaishi. ⁷BWANA Mungu wako ataweka laana hizi zote juu ya adui zako ambao wanakuchukia na kukutesa. ⁸Utamtii tena BWANA na kuzishika amri zake zote ninazokupa leo. ⁹Ndipo BWANA Mungu wako atakapokufanikisha sana katika kazi zote za mikono yako na katika uzao wa tumbo lako, wadogo wa mifugo yako na mazao ya nchi yako. BWANA atakufurahia tena na kukufanikisha, kama alivyowafurahia baba zako, ¹⁰kama ukimtii BWANA Mungu wako na kuzishika amri zake na maagizo yake ambayo yameandikwa katika Kitabu hiki cha Sheria na kumgeukia BWANA Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote.

Uzima na Mauti

¹¹Ninachokuagiza leo sio kigumu sana kwako au usichokiweza. ¹²Hakiko juu mbinguni, ili uulize, "Ni nani atakayepanda kwenda mbinguni kukileta na kututangazia ili tuweze kutii?" ¹³Wala hakiko ng'ambo ya bahari ili uulize, "Ni nani atakayevuka bahari kwenda kukichukua na kututangazia ili tupate kutii?" ¹⁴La hasha! Lile neno liko karibu sana nawe, liko kunywani mwako na ndani ya moyo wako ili uweze kulitii.

¹⁵Tazama, naweka mbele yako leo uzima na mafanikio, mauti na maangamizo.

¹⁶Ninakuamuru leo kwamba umeende BWANA Mungu wako, utembee katika njia zake na kutunza maagizo yake, amri na sheria zake, ndipo utakapoishi na kuongezeka, naye BWANA Mungu wako atakubariki katika nchi unayoingia kuimiliki.

¹⁷Lakini kama moyo wako ukigeukia mbali ukawa huna utii, kama umevutwa kuisujudia miungu mingine na kuiabudu, ¹⁸nakutangazia

KUMBUKUMBU LA TORATI

leo hii kwamba hakika utaangamizwa. Hutaishi maisha marefu katika nchi unayovuka Yordani kuiingia na kuimiliki.

¹⁹Leo ninaziita mbingu na nchi kama mashahidi dhidi yako kwamba nimeweka mbele yako uzima na mauti, baraka na laana. Basi sasa chagueni uzima, ili wewe na watoto wako mpate kuishi ²⁰na ili upate kumpenda BWANA Mungu wako, uisikilize sauti yake na kuambatana naye. Kwa kuwa BWANA ndiye uzima wako na atakupa wingi wa siku ili upate kuishi katika nchi aliyoapa kuwapa baba zako Abrahamu, Isaki na Yakobo.

Yoshua Kutawala baada ya Mose

31 Kisha Mose akaenda akasema maneno haya kwa Waisraeli wote: ²"Sasa nina miaka mia moja na ishirini nami siwezi tena kuwaongoza. BWANA ameniambia, 'Hutavuka Yordani.' ³ BWANA Mungu wenu ye ye mwenyewe atavuka mbele yenu. Ataangamiza mataifa haya mbele yenu, nanyi mtaimiliki nchi yao. Pia Yoshua atavuka mbele yenu, kama BWANA alivyo sema. ⁴Naye BWANA atawafanya watu hao kile alichowafanya Sihoni na Ogu, wafalme wa Waamori, ambao aliwaangamiza pamoja na nchi yao. ⁵BWANA atawakabidhi kwenu, nanyi lazima mwatendee yale yote niliyowaamuru, ⁶Iweni imara na moyo wa ushujaa. Msigope wala msifadhaike kwa sababu yao, kwa kuwa BWANA Mungu wenu anakwenda pamoja nanyi, kamwe hatawaacha wala hatawatupa ninyi."

⁷Kisha Mose akamwita Yoshua na akamwambia mbele ya Israeli wote, "Uwe imara na moyo wa ushujaa, kwa kuwa ni lazima uende na watu hawa katika nchi ile BWANA aliyowaapia baba zao kuwapa, nawe ni lazima uwagawie kama urithi wao. ⁸BWANA mwenyewe atakutangulia naye atakuwa pamoja nawe, kamwe hatakuacha wala hatakutupa. Usigope wala usifadhaike."

Kusoma Sheria

⁹Kwa hiyo Mose akaandika sheria hii na kuwapa makuhani, wana wa Lawi, waliochukua sanduku la agano la BWANA na wazee wote wa Israeli. ¹⁰Kisha Mose akawaamuru akasema: "Mwishoni mwa kila miaka saba, katika mwaka wa kufuta madeni, wakati wa Sikukuu ya Vibanda, ¹¹Waisraeli wote wanapokuja mbele za BWANA Mungu wenu mahali atakapopachagua, utasoma sheria hii mbele yao masikioni mwao.

¹²Kusanya watu, wanaume, wanawake, watoto na wageni wanaoishi katika miji yenu, ili waweze kusikia na kujifunza kumcha BWANA Mungu wenu na kufuata kwa bidii maneno yote ya sheria hii. ¹³Watoto wao, ambao hawaijui sheria hii, lazima waisikie na kujifunza kumcha BWANA Mungu wenu kwa muda mtakaoishi katika nchi mnayovuka Yordani kuimiliki."

Kuasi kwa Waisraeli Kunatabiriwa

¹⁴BWANA akamwambia Mose, "Sasa siku ya kifo chako imekaribia. Mwite Yoshua, mkajihudhurishe katika Hema ya Kukutania, mahali nitakapompa maagizo." Kwa hiyo Mose na Yoshua wakaja na kujihudhurisha kwenye Hema la Kukutania.

¹⁵Kisha BWANA akatokea katika Hema katika nguzo ya wingu, nalo wingu likasimama juu ya ingilio la Hema. ¹⁶Kisha BWANA akamwambia Mose: "Unakwenda kupumzika na baba zako, nao watu hawa hivi karibuni watazini na miungu migeni ya nchi wanayoingia. Wataniacha na kuvunja agano nililofanya nao. ¹⁷Siku hiyo nitawakasirikia na kuwaacha, nitawaficha uso wangu, nao wataangamizwa. Maafa mengi na shida nydingi zitakuja juu yao, nao siku hiyo watauliza, 'Je, maafa haya hayakuja juu yetu kwa sababu Mungu wetu hayuko pamoja nasi?' ¹⁸Nami hakika nitauficha uso wangu siku hiyo kwa sababu ya maovu yao yote kwa kugeukia miungu mingine.

¹⁹"Sasa uandike wimbo huu^a, kwa ajili yenu na uwafundishe Waisraeli na uwaamuru wauimbe, ili upate kuwa shahidi yangu dhidi yao. ²⁰Nitakapokwisha kuwaingiza katika nchi itirikayo maziwa na asali, nchi niliyowaahidi baba zao kwa kiapo, nao watakapokula wakashiba na kufanikiwa, watageukia miungu mingine na kuiabudu, wakinikataa mimi na kuvunja agano langu. ²¹Maafa na shida zitakapokuja juu yao, wimbo huu utashuhudia dhidi yao, kwa sababu hautasahauliwa na wazao wao. Ninajua lile wanaloandaa kufanya, hata kabla sijawaingiza katika nchi niliyowaahidi kwa kiapo." ²²Hivyo Mose akaandika wimbo huu siku ile na akawafundisha Waisraeli.

²³BWANA akampa Yoshua mwana wa Nuni agizo hili: "Uwe hodari na shujaa kwa kuwa

^a¹⁹ "Wimbo huu" upo 32:1-44 ambao pia huitwa "Wimbo wa Mose."

KUMBUKUMBU LA TORATI

utawaleta Waisraeli katika nchi niliyowaahidi kwa kiapo, nami mwenyewe nitakuwa pamoja nawe."

²⁴Baada ya Mose kumaliza kuandika kwenye kitabu maneno ya sheria hii kutoka mwanzo hadi mwisho, ²⁵akawapa Walawi agizo hili wale waliolibeba sanduku la agano la BWANA, akawaambia: ²⁶"Chukueni Kitabu hiki cha Sheria mkakiweke kando ya sanduku la agano la BWANA Mungu wenu. Hapo ndipo kitakapokaa kama shahidi dhidi yenu. ²⁷Kwa kuwa ninajua jinsi mlivyo waasi na mlivyo na shingo ngumu. Kama mmekuwa mkiasi dhidi ya BWANA nikiwa bado niko hai na nikiwa pamoja nanyi, mtaasi mara ngapi baada kufa kwangu! ²⁸Kusanyeni mbele yangu wazee wote wa makabila yenu na maafisa wenu wote, ili nipate kusema maneno haya masikioni mwao na kuziita mbingu na nchi ili kushuhudia dhidi yao. ²⁹Kwa kuwa ninajua baada ya kifo changu hakika mtakuwa waovu kabisa na kugeuka kutoka njia niliyowaamuru ninyi. Katika siku zijazo, maafa yatawapata kwa sababu mtafanya maovu mbele ya macho ya BWANA na kuchochea hasira yake kwa yale mikono yenu iliyofanya."

Wimbo wa Mose

³⁰Mose akayasoma maneno ya wimbo huu kutoka mwanzo hadi mwisho katika masikio ya kusanyiko lote la Israeli:

32 Sikelizeni, enyi mbingu, nami nitasema, sikia ee nchi, maneno ya kinywa changu.

²Mafundisho yangu na yanyeshe kama mvua na maneno yangu na yashuke kama umande, kama manyunu juu ya majani mabichi, kama mvua tele juu ya mimea myororo.

³Nitalitangaza jina la BWANA.

Naam, sifuni ukuu wa Mungu wetu!

⁴Yeye ni Mwamba, kazi zake ni kamilifu, njia zake zote ni haki.

Mungu mwaminifu ambaye hakosei, mnyofu na mwenye haki ni Yeye.

⁵Wamefanya mambo ya upotovu mbele zake, kwa aibu yao, wao si watoto wake tena, lakini ni kizazi kilicho kiovu na kilichopotoka.

⁶Je, hii ndiyo njia ya kumlipa BWANA, Enyi watu wajinga na wasio na busara?

Je, Yeye si Baba yenu, Muumba wenu, aliywafanya ninyi na kuwaumba?

⁷Kumbuka siku za kale, tafakari vizazi vyta zamani vilivyopita.

Uliza baba yako naye atakuambia, wazee wako, nao watakueleza.

⁸Aliye Juu sana alipowapa mataifa urithi wao, alipogawanya wanadamu wote, aliweka mipaka kwa ajili ya mataifa sawasawa na hesabu ya wana wa Israeli.

⁹Kwa kuwa fungu la BWANA ni watu wake,

Yakobo kura yake ya urithi.

¹⁰Katika nchi ya jangwa alimkuta, katika nyika tupu ivumayo upepo.

Alimhifadhi na kumtunza, akamlinda kama mboni ya jicho lake.

¹¹Kama tai avurugaye kiota chake na kurukaruka juu ya makinda yake, ambaye hutanda mabawa yake na kuwadaka na kuwachukua kwenye mbawa zake.

¹²BWANA peke yake alimwongoza, hakuwepo mungu mgeni pamoja naye.

¹³Akamfanya apande sehemu zilizoinuka za nchi,

akamlisha kwa mavuno ya mashamba.

Akamlea kwa asali toka mwambani, na kwa mafuta kutoka mwamba mgumu.

¹⁴Kwa jibini kutoka makundi ya ng'ombe na maziwa kutoka makundi ya mbuzi, kwa mafuta ya wana-kondoo na mbuzi, kwa kondoo waume wazuri wa Bashani, na kwa ngano nzuri.

Ukanywa damu ya zabibu inayotoa povu.

¹⁵Yeshuruni alinenepa na kupiga teke, alikuwa na chakula tele, akawa mzito na akapendeza sana.

Akamwacha Mungu aliywemba na kumkataa Mwamba Mwokozi wake.

¹⁶Wakamfanya Mungu kuwa na vivu kwa miungu yao migeni, na kumkasirisha kwa sanamu zao za machukizo.

¹⁷Wakatoa dhabihu kwa pepo, ambao si Mungu, miungu wasiyoijua, miungu ilijojiteza siku za karibuni, miungu ambayo baba zenu hawakuiabudu.

¹⁸Mkamwacha Mwamba, aliywazaa ninyi, mkamsahau Mungu aliywazaa.

KUMBUKUMBU LA TORATI

¹⁹BWANA akaona hili akawakataa
kwa sababu alikasirishwa na wanawe na
binti zake.

²⁰Akasema, "Nitawaficha uso wangu,
"nami nione mwisho wao utakuwa nini,
kwa kuwa wao ni kizazi kilichopotoka,
watoto amba si waaminifu.

²¹Wamenifanya niwe na wivu kwa kile ambacho
si mungu
na kunikasirisha kwa sanamu zao
zisizokuwa na thamani.
Nitawafanya wawaonee wivu wale amba si
taifa,
nitawafanya wakasirishwe na taifa lile lisilo
na ufahamu.

²²Kwa maana moto umewashwa kwa hasira
yangu,
ule uwakao hadi kwenye vina vya mauti.
Utateketeza dunia pamoja na mazao yake
na kuwasha moto katika misingi ya milima.

²³Nitalundika majanga juu yao
na kutumia mishale yangu dhidi yao.

²⁴Nitatuma njaa kali dhidi yao maradhi mabaya
yateketezayo na tauni ya kufisha,
nitawapelekea meno makali ya wanyama mwitu,
sumu ya nyoka wale watambaa
mavumbini.

²⁵Barabarani upanga utawakosesa watoto,
nyumbani mwao hofu itatawala.
Vijana wao wa kiume na wa kike wataangamia,
watoto wachanga na wazee wenze mvi.

²⁶Nilisema ningewatawanya
na kufuta kumbukumbu lao katika
mwanadamu.

²⁷Lakini nilihofia dhihaka za adui,
adui asije akashindwa kuelewa,
na kusema, 'Mikono yetu imeshinda,
BWANA hakufanya yote haya.' "

²⁸Wao ni taifa lisilo na akili,
hakuna busara ndani yao.

²⁹Laiti wangekuwa na hekima wangefahamu hili
na kutambua kwamba mwisho wao utakuwa
nini!

³⁰Mtu mmoja angeweza kufukuza elfu moja,
au wawili kufukuza elfu kumi,
kama si kwamba Mwamba wao amewauza,
kama si kwamba BWANA
amewaacha?

³¹Kwa kuwa mwamba wao si kama Mwamba
wetu,
sawasawa na vile adui zetu wanavyokiri.

³²Mzabibu wao unatoka kwenye mzabibu wa

Sodoma
na kutoka kwenye mashamba ya Gomora.
Zabibu zake zimejaa sumu,
na vishada vyake vimejaa uchungu.

³³Mvinyo wao ni sumu ya nyoka
sumu yenye kufisha ya swila.

³⁴"Je, hili sikuliweka akiba
na kulifungia kwenye vyumba vyangu vya
hazina?

³⁵Ni juu yangu kulipiza kisasi, nitalipiza.
Wakati utakapowadia mguu wao utateleza
siku yao ya maafa ni karibu
na maangamizo yao yanawajia haraka."

³⁶BWANA atahukumu watu wake
na kuwahurumia watumishi wake
anapoona nguvu zao zimekwisha
wala hakuna ye yote aliyebak, mtumwa au
aliye huru.

³⁷Atasema: "Sasa iko wapi miungu yao,
mwamba walioukimbilia,

³⁸miungu wale waliokula mafuta ya dhabihu zao
na kunywa mvinyo wa sadaka zao za
vinywaji?

Wainuke basi wawasaidie!
Wapeni basi ulinzi!

³⁹Tazama basi mimi mwenyewe Mimi Ndiye!
Hakuna mungu mwingine ila Mimi.
Mimi ninaua na Mimi ninafufua,
Mimi nimejeruhi na Mimi nitaponya,
wala hakuna awezaye kuokoa kutoka
mkononi mwangu.

⁴⁰Ninainua mkono wangu kuelekeea mbinguni na
kusema:
Hakika kama niishivyo milele,

⁴¹wakati ninapounoa upanga wangu
unaomeremeta
na mkono wangu unapoushika katika kutoa
hukumu,
nitalipiza kisasi juu ya adui zangu
na kuwalipiza wale wanaonichukia.

⁴²Nitailevyo mishale yangu kwa damu,
wakati upanga wangu ukitafuna nyama:
damu ya waliochinjwa pamoja na mateka,
vichwa vya viongozi wa adui."

⁴³Furahini, Enyi mataifa, pamoja na watu wake,
kwa kuwa atailipiza damu ya watumishi
wake,
atalipiza kisasi juu ya adui zake
na kufanya upatanisho kwa ajili ya nchi na

KUMBUKUMBU LA TORATI

watu wake.

⁴⁴Mose na Yoshua^a mwana wa Nuni wakaja wakanena maneno yote ya wimbo watu wakiwa wanasielia. ⁴⁵Mose alipomaliza kuyasoma maneno haya yote kwa Israeli wote, ⁴⁶akawaambia, "Yawekeni moyoni maneno yote ambayo nimewatangazia kwa makini siku hii ya leo, ili kwamba mpate kuwaagiza watoto wenu wayatii kwa bidii maneno yote ya sheria hii. ⁴⁷Syo maneno matupu tu kwenu, ni uzima wenu. Kwa hayo mtaishi maisha marefu katika nchi mnayovuka Yordani kuimiliki."

Mose Kufia juu ya Mlima Nebo

⁴⁸Siku hiyo hiyo BWANA akamwambia Mose, ⁴⁹"Kwea katika mapangano ya mlima Abarimu hadi kilima cha Nebo kilichoko Moabu, ng'ambo ya Yeriko na uitazame Kanaani, nchi ninayowapa Waisraeli kama milki yao wenye. ⁵⁰Utafia kwenye mlima huo unaokwea na kukusanyika pamoja na watu wako kama ndugu yako Aroni alivyokufa juu ya mlima Hori naye akakusanyika kwa watu wake. ⁵¹Hii ni kwa sababu ninyi wawili mlivunja uaminifu nami mbele ya Waisraeli kwenye maji ya Meriba Kadeshi katika Jangwa la Sini na kwa sababu hamkuuinua utakatifu wangu miongoni mwa Waisraeli. ⁵²Kwa hiyo, utaiona tu nchi kwa mbali, wewe hutaiingia nchi ninayowapa watu wa Israeli."

Mose Anayabariki Makabila

33 Hii ndiyo baraka Mose mtu wa Mungu aliyotamka kwa Waisraeli kabla ya kifo chake. ²Alisema :

"BWANA alikuja kutoka mlima Sinai
Akachomoza kama juu yao kutoka
mlima Seiri,
akaangaza kutoka Mlima Parani.
Akaja pamoja na watakatifu makumi elfu
kutoka kusini, kutoka matelemko ya mlima
wake.
³Hakika ni wewe ambaye huwapenda watu,
watakatifu wako wote wamo mkononi
mwako.
Miguuni pako wote wanasujudu
na kutoka kwako wanapokea mafundisho,
⁴sheria ile Mose aliyotupa sisi,
milki ya kusanyiko la Yakobo.

^a⁴⁴ "Yoshua" yaani, "Hosea" kwa Kiebrania.

⁵Alikuwa mfalme juu ya Yeshuruni^a
wakati viongozi wa watu walipokusanyika,
pamoja na makabila ya Israeli.

⁶"Rubeni na aishi, asife,
wala watu wake wasiwe wachache."

⁷Akasema hili kuhusu Yuda:

"Ee, BWANA, sikia kilio cha Yuda,
mlete kwa watu wake.
Kwa mikono yake mwenyewe hujitetea.
Naam, uwe msaada wake dhidi ya adui
zake!"

⁸Kuhusu Lawi alisema:

"Ee BWANA, umewapa Thumimu na
Urimu^b
watumishi wako waaminifu Walawi.
Uliwajaribu huko Masa
na kushindana nao kwenye maji ya
Meriba.

⁹Wakalitii neno lako
na kulilinda agano lako.

Wakawa waaminifu kwako kuliko kwa baba zao,
ndugu zao na watoto wao.

¹⁰Humfundisha Yakobo mausia yako
na Israeli sheria yako.

Hufukiza uvumba mbele zako
na sadaka nzima za kuteketezwa juu ya
madhabahu yako.

¹¹Ee BWANA, bariki ustadi wake wote,
nawe upendezwe na kazi ya mikono yake.
Vipige viuno vya wale walnukao dhidi yake,
wapige adui zake hata wasiinuke tena."

¹²Kuhusu Benyamini akasema :

"Mwache mpenzi wa BWANA
apumzike salama kwake,
kwa maana humkinga mchana kutwa
na yule BWANA ampendaye
hypumzika katika mabega yake."

¹³Kuhusu Yosefu akasema:

"BWANA na aibariki nchi yake
kwa umande wa thamani kutoka
mbinguni juu

^a⁵ "Yeshuruni" maana yake "Aliye mnyofu," yaani, Israeli.

^b⁸ Urimu na Thumimu maana yake "Nuru na kweli," viliwekwa kwenye kifuko cha kifuanini cha kisibau cha kuhani mkuu ili kujuu mapenzi ya Mungu kwenye mambo ya kutatanisha.

KUMBUKUMBU LA TORATI

na vilindi nya maji vilivytulia chini,
 14 pamoja na vitu vilivyo bora sana viletwavyo na
 jua
 na vitu vizuri sana vinavyoweza kutolewa na
 mwezi,
 15 pamoja na zawadi bora sana za milima ya
 zamani
 na kwa wingi wa baraka za vilima nya
 milele,
 16 pamoja na baraka nzuri mno za ardhi na
 ukamilifu wake na upendeleo wake
 ye ye aliyeishi kwenye
 kichaka
 kilichokuwa kinawaka moto.
 Hivi vyote na vikae juu ya kichwa cha Yosefu,
 juu ya paji la uso la aliye mkuu mionganoni
 mwa ndugu zake.
 17 Katika fahari yeye ni kama fahali mzaliwa wa
 kwanza,
 pembe zake ni pembe za nyati na
 kwa pembe hizo atapiga mataifa,
 hata yaliyo miisho ya dunia.
 Hivyo ndivyo yalivyo makumi elfu ya Efraimu,
 hivyo ndivyo yalivyo maelfu ya Manase."

18 Kuhusu Zabuloni akasema:

"Shangilia, Zabuloni, wakati wa kutoka nje,
 nawe Isakari, katika mahema yako.

19 Watawaita mataifa kwenye mlima
 na huko mtatoa dhabihu za haki,
 watajifurahisha kwa wingi uliojaza bahari,
 kwa hazina zilizofichwa mchangani."

20 Kuhusu Gadi akasema :

"Atabarikiwa yeye aongezaye milki ya Gadi!
 Gadi huishi huko kama simba,
 akirarua kwenye mkono au kichwa.

21 Alijichagulia nchi nzuri kuliko zote kwa ajili
 yake mwenyewe,
 fungu la kiongozi lilikuwa limehifadhiwa kwa
 ajili yake.

Viongozi wa watu walipokusanyika,
 alitimiza haki ya mapenzi ya BWANA
 na hukumu zake kuhusu Israeli."

22 Kuhusu Dani akasema :

"Dani ni mwana simba,
 akiruka kutoka Bashani."

23 Kuhusu Naftali akasema:

"Naftali amejaaa tele upendeleo wa Bwana
 Mungu
 naye amejaaa baraka yake,
 atarithi magharibi na kusini."

24 Kuhusu Asheri akasema :

"Mbarikiwa zaidi sana katika wana ni Asheri,
 ye ye na apate upendeleo kwa ndugu
 zake,
 ye ye na anawe miguu yake kwenye
 mafuta.

25 Makomeo ya malango yako yawe chuma na
 shaba,
 nazo nguvu zako zitakuwa sawa na siku
 zako.

26 "Hakuna mwingine kama Mungu wa
 Yeshuruni,
 ambaye hupanda juu ya mbingu ili akusaidie
 na juu ya mawingu katika utukufu wake.

27 Mungu wa milele ni kimbilio lako,
 na chini kuna mikono ya milele.

Atamfukuza adui yako mbele yako,
 akisema, 'Mwangamize yeye!'

28 Hivyo Israeli ataishi salama peke yake,
 mzao wa Yakobo ni salama
 katika nchi ya nafaka na divai mpya,
 mahali ambapo mbingu hudondosha
 umande.

29 Ee Israeli, wewe umebarikiwa!
 Ni nani kama wewe,
 taifa lililookolewa na BWANA?
 Yeye ni ngao yako na msaada wako
 na upanga wako ultiotukuka.
 Adui zako watatetemeka mbele yako,
 nawe utapakanya mahali pao pa juu^a."

Kifo cha Mose

34 Kisha Mose akaupanda mlima Nebo
 kutoka tambarare za Moabu mpaka
 kilele cha Pisga, ng'ambo ya Yeriko. Huko
 BWANA akamwonyesha nchi yote, kutoka
 Gileadi mpaka Dani, ²Naftali yote, nchi ya
 Efraimu na Manase, nchi yote ya Yuda mpaka
 bahari ya magharibi^a, ³Negebu na nchi yote
 kuanzia bonde la Yeriko, mji wa Mitende, hadi
 Soari. ⁴Kisha BWANA akamwambia, "Hii ndiyo

^a²⁹ Au "mtakanya juu ya miili yao"

^a² Bahari ya "magharibi" hapa maana yake "Bahari ya Kati,"
 yaani Mediterania

KUMBUKUMBU LA TORATI

nchi niliyomwahidi Abrahamu na Isaka na Yakobo kwa kiapo niliposema, 'Nitawapa wazao wako.' Nimekuruhusu uione kwa macho yako, lakini hutavuka kuingia."

⁵Naye Mose mtumishi wa BWANA akafa huko Moabu, kama BWANA alivyokuwa amesema. ⁶Mungu akamzika huko Moabu, katika bonde mkabala na Beth-Peor, lakini hakuna ajuae kaburi lake lilipo mpaka leo. ⁷Mose alikuwa na umri wa miaka mia moja na ishirini alipofariki, hata hivyo nguvu ya macho yake haikuffia wala mwili wake haukudhoofika. ⁸Waisraeli wakaomboleza kwa ajilli ya Mose kwenye tambarare za Moabu kwa siku thelathini, mpaka wakati wa kulia na kuomboleza ulipopita.

⁹Basi Yoshua mwana wa Nuni alijazwa roho ya hekima kwa sababu Mose alikuwa ameweka mikono yake juu yake. Kwa hiyo Waisraeli wakamsikiliza na wakafanya yale ambayo BWANA alikuwa amemwagiza Mose.

¹⁰Tangu wakati huo, katika Israeli hajainuka nabii mwingine kama Mose, ambaye BWANA alimjua uso kwa uso, ¹¹aliyetenda ishara zote zile za miujiza na maajabu ambayo BWANA alimtuma kuyatenda huko Misri, kwa Farao na maafisa wake wote na nchi yake yote. ¹²Kwa kuwa hakuna mtu ye yote aliyewahi kuonyesha nguvu nydingi ama kutenda matendo ya kutisha ambayo Mose aliwahi kuyafanya mbele ya Israeli yote.

Utangulizi

Kitabu hiki kinachukua jina la mhusika wake mkuu, yaani, Yoshua, mwana wa Nuni, ambaye anatoka kwenye kabila la Efraimu (*Hes. 13:8*). Yoshua maana yake Yehova (BWANA) ni wokovu. Yoshua alichaguliwa na Mungu kuwa kiongozi muda mfupi kabla ya kifo cha Mose (*Kum.31*). Maandalizi kwa ajili ya huduma yake yanajumuisha: Kiongozi wa jeshi la Israeli kupigana na Waamaleki (*Kut..17:8-16*); msaidizi wa Mose (*Kut..33:11*); mmoja wa wale wapelelezi kumi na wawili waliokwenda kupeleleza Kanaani (*Hes.13-14*); kuchaguliwa kwake kuingia mahali pa Mose kwa sababu ya kujionyesha kwa kipekee kwa huduma yake (*Hes.27:18 - 23; 32:13; Kum.1:38; 31:7- 8*).

. Kitabu cha Yoshua ni habari juu ya Waisraeli wakiongozwa na Yoshua. Yoshua ambaye bila shaka kufanikiwa kwake kunasababishwa na hali yake ya kumwelekeea Mungu na ufunuo wa Mose, mara anawafanya Waisraeli watambue uhusiano wao na Mungu kwa kuadhimisha Pasaka (*5:10*) na kanuni ya tohara (*5:3*) na kwa kusimamisha kumbukumbu ya jiwe (*4:3*) baada ya kuvuka Mto Yordani. Waisraeli walivuka Mto Yordani kimwujiza. Kutokana na vile mji wa Yeriko ulivyonotekwa kwa mwujiza (*5:13 -627*), ungeweza ukawa ndio msingi wao wa imani katika Mungu kwamba sehemu iliyosalia ya Kanaani pia ingekaliwa na wao. Kule kutekwa kwa mji wa Ai, kushindwa kwa umoja wa Waamori upande wa kusini, kule kuanguka kwa Hazori, iliyokuwa ngome ya Wakanaani upande wa kaskazini, kuliwapa Waisraeli kumiliki sehemu muhimu za nchi ya Ahadi, yaani, Kanaani.

Ingawa makabila mawili na nusu, yaani, kabila la Reuben, Gadi na nusu ya kabila la Manase tayari walikwisha kumiliki eneo la mashariki mwa Mto Yordani chini ya uongozi wa Mose, makabila mengine yaliyosalia yalipata sehemu zao chini ya uongozi wa Yoshua. Kabila la Lawi halikupewa mgao wa urithi katika nchi, bali wao walipewa miji arobaini na minane kuwa miliki yao katika nchi nzima ili waweze kutoa huduma yao ya kiroho kwa sababu wao walipewa ukuhani.

Kabla Yoshua hajafa aliwakumbusha watu juu ya agano la Mungu na ahadi Zake kwao, akawaonya kuhusu kuabudu sanamu. Yeye aliweka wazi upya agano kati ya Mungu na Israeli, akiwaonya Waisraeli kudumisha ile hali ya kujitoa kwa Mungu na kumpenda kwa moyo wote. Aliwaelekeza watu waendelee kumpenda, kumtii na kumtumikia Mungu. Alizungumza hadharani jinsi ambavyo yeye binafsi alikuwa tayari kumtumikia Mungu aliposema, “....*Chagueni hivi leo mtakayemtumikia, lakini mimi na nyumba yangu tutamtumikia BWANA..*” (*24:15*)

Wazo Kuu

Kuvuka Mto Yordani kwa mwujiza, kuingia, kutekwa na kugawanywa kwa Nchi ya Ahadi – Kanaani. Mionganoni mwa wanaume 603,550 wenye umri wa miaka kuanzia ishirini wawezao kwenda vitani waliotoka Misri, ni Yoshua na Caleb peke yao ndio walioingia Nchi ya Ahadi, yaani, Kanaani.

Mwandishi

Mwandishi wa kitabu hiki ni Yoshua, kiongozi wa Israeli baada ya Mose, isipokuwa sehemu ya mwisho ambayo mwandishi wake hajulikani, lakini mapokeo ya Kiyahudi yanasema kwamba (*24:29-32*) iliongezwa na Eleazari na (*mst..33*) uliandikwa na kuhani Finehasi, shahidi ambaye alishuhudia kwa macho yake mambo yaliyoandikwa humu.

Mahali

Kanaani, ambayo ndiyo iliyokuwa Nchi ya Ahadi. Kwa sasa ndiyo nchi ya Israeli.

Tarehe

1646 – 1616 K.K. kwani matukio yaliyomo ni yale yaliyotukia wakati huo.

Wahusika Wakuu

Yoshua, Rahabu, Akani, Finehasi, Eleazari.

Mgawanyo

- Maandalizi ya kuiteka Kanaani. (*1:1-5:15*)
- Kuishinda Kanaani. (*6:1-12:24*)
- Mgawanyo wa nchi kwa makabila. (*13:1-21:45*)
- Kuagana na Yoshua na kifo chake. (*22:1-24:33*)

BWANA Anamwagiza Yoshua

1 Baada ya kifo cha Mose mtumishi wa BWANA, BWANA akamwambia Yoshua mwana wa Nuni, msaidizi wa Mose: ²"Mtumishi wangu Mose amekufa. Sasa basi, wewe pamoja na watu wote hawa, jiandaeni kuvuka huu Mto Yordani kuingia nchi ambayo karibu nitawapa wana wa Israeli. ³Kila mahali nyayo za miguu yenu zitakapokanyaga nimewapa, kama vile nilivyomwahidi Mose. ⁴Nchi yenu itaenea kuanzia jangwa hili hadi Lebanoni, tena kuanzia mto huu mkubwa, yaani, Eufrati, nchi yote ya Wahiti, hadi Bahari ile Kubwa ndiyo Mediterania iliyoko upande wa magharibi. ⁵Hakuna mtu ye yote atakayeweza kushindana na wewe siku zote za maisha yako. Kama vile nilivyokuwa pamoja na Mose, ndivyo nitakavyokuwa pamoja na wewe, sitakuacha wala sitakupungukia.

⁶"Uwe hodari na moyo wa ushujaa, kwa sababu wewe ndiwe utakayewaongoza watu hawa kuirithi nchi niliyowaapia baba zao kuwapa. ⁷Uwe hodari tu na ushujaa mwingi. Uwe na bidii kutii sheria zote alizokupa Mose mtumishi wangu, usiziache kwa kugeuka kuelekea kuume au kushoto, ili upate kufanikiwa po pote uendako. ⁸Usiache Kitabu hiki cha Torati kiondoke kinywani mwako, bali yatafakari maneno yake mchana na usiku, ili upate kuwa mwangalifu kufanya kila kitu sawasawa na yote yaliyoandikwa ndani yake. Ndipo utakapoifanikisha njia yako na kisha utasitawi sana. ⁹Je, si mimi niliyekuamuru? Uwe imara na hodari sana. Usiogope wala usivunjike moyo, kwa kuwa BWANA wako, atakuwa pamoja nawe ko kote uendako."

¹⁰Ndipo Yoshua akawaagiza viongozi wa watu akisema, ¹¹"Pitieni katika kambi yote mkawaambie watu, 'Wekeni tayari mahitaji yenu. Siku tatu kuanzia sasa mtavuka hii Yordani ili kuingia na kuimiliki nchi ambayo BWANA Mungu wenu anawapa iwe yenu wenyewe.' "

¹²Lakini kwa Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabilia la Manase, Yoshua akasema, ¹³"Kumbukeni agizo lile Mose mtumishi wa BWANA alilowapa: ' BWANA Mungu wenu, anawapa ninyi raha, naye amewapa nchi hii.'

¹⁴Wake zenu, watoto wenu na mifugo yenu watakaa katika nchi ile Mose aliywapa mashariki ya Yordani, lakini mashujaa wenu wote, wakiwa wamevikwa silaha kikamilifu lazima wavuke mbele ya ndugu zenu. Imewapasa kuwasaidia ndugu zenu hadi ¹⁵

BWANA awape nao raha, kama alivyokwisha kufanya kwa ajili yenu hadi wao nao watakapokuwa wamemiliki nchi ile BWANA wenu anayowapa. Baada ya hilo, mwaweza kurudi na kukalia nchi yenu wenyewe, ambayo Mose mtumishi wa BWANA aliwapa mashariki ya Yordani kuelekea linakochomoza juu.

¹⁶Ndipo wakamjibu Yoshua, "cho chote ambacho umetuagiza tutafanya na po pote utakapotutuma tutakwendu. ¹⁷Kama vile tulivyomtii Mose kikamilifu, ndivyo tutakavyokutii Wewe. BWANA wako tu na awe pamoja nawe kama vile alivyokuwa pamoja na Mose. ¹⁸Ye yote atakayeasi neno lako na kuacha kuyatii maneno yako, au cho chote utakachowaamuru, atauawa. Uwe imara na hodari tu!"

Rahabu Na Wapelelezi

2 Kisha Yoshua mwana wa Nuni kwa siri akatuma wapelelezi wawili kutoka Shitim, akawaambia, "Nendeni mkaikague hiyo nchi, hasa Yeriko." Kwa hiyo wakaenda na kuingia kwenye nyumba ya kahaba jina lake Rahabu na kukaa humo. ²Mfalme wa Yeriko akaambiwa, "Tazama! Baadhi ya Waisraeli wamekuja huku usiku huu kuipeleleza nchi." ³Hivyo mfalme wa Yeriko akatuma huu ujumbe kwa Rahabu: "Watoe wale watu walikujia na kuingia nyumbani mwako, kwa sababu wamekuja kuipeleleza nchi yote."

⁴Lakini huyo mwanamke alikuwa amewachukua hao watu wawili na kuwaficha. Akasema, "Naam, watu hao walikuja kwangu, lakini sikujua walikotoka. ⁵Kulipoingia giza, wakati wa kufunga lango la mji, watu hao wakaondoka. Sijui njia waliyoinedea. Wafuatilieni haraka. Huenda mkawapata." ⁶(Lakini alikuwa amewapandisha darini akawafunika kwa mabua ya kitani aliyokuwa ameyatandika darini.) ⁷Basi hao watu wakaondoka kuwafuatilia hao wapelelezi katika njia ile inayoelekea vivuko vya Yordani, mara tu wafuatilija walipotoka nje, lango likfungwa.

⁸Kabla wale wapelelezi hawajalala, Rahabu akawaendea huko juu darini, ⁹akawaambia, "Ninajua kuwa BWANA amewapa nchi hii na hofu kuu imetuangukia kwa sababu yenu, kiasi kwamba wote waishio katika nchi hii wanayeyuka kwa hofu kwa sababu yenu. ¹⁰Tumesikia jinsi BWANA alivyokausha maji ya Bahari ya Shamu^a kwa ajili yenu mlipotoka Misri, pia lile mililotendea Sihoni na Ogu, wafalme

wawili wa Waamori mashariki ya Yordani, ambao mliwaangamiza kabisa.¹¹ Tuliposikia juu ya hili, miyo yetu iliyeyuka na kila mmoja alikosa ujasiri kwa sababu yenu, kwa maana BWANA Mungu wenu ni Mungu aliye juu mbinguni na duniani chini.¹² Sasa basi, tafadhali niapieni kwa BWANA, kwamba mtaitendea hisani jamaa ya baba yangu, kwa kuwa mimi nimewatendea hisani. Nipeni ishara ya uaminifu.¹³ Kwamba mtayahifadhi maisha ya baba yangu na mama yangu, ndugu zangu wa kiume na wa kike, pamoja na wale wote walio wa kwao na kwamba mtatuokoa na kifo."

¹⁴ Wale watu wakamhakikishia Rahabu, "Uhai wetu kwa uhai wenu! Ikiwa hutatoa habari ya nini tunachofanya, wakati BWANA atakapotupa nchi hii, tutawatendea kwa hisani na kwa uaminifu."

¹⁵ Kisha akawatelemsha dirishani kwa kamba, kwa kuwa nyumba yake aliyokuwa anaishi ilikuwa sehemu ya ukuta wa mji.¹⁶ Akawaambia, "Nendeni vilimani ili wale wafuatiliaji wasiwapate. Jificheni huko kwa siku tatu mpaka watakaporudi, hatimaye mwende zenu."

¹⁷ Wale watu wakamwambia, "Hiki kiapo ulichotuapisha hakitatushinga,¹⁸ isipokuwa, hapo tutakapoingia katika nchi hii, utakuwa umefunga hii kamba nyekundu dirishani pale ulipotulemshia na kama utakuwa umewaleta baba yako na mama yako, ndugu zako na jamaa yako yote ndani ya nyumba yako.¹⁹ Ikiwa mtu ye yote atatoka nje ya nyumba yako akaenda mtaani, damu yake itakuwa juu ya kichwa chake mwenyewe, hatutawajibika. Lakini yule ambaye atakuwa ndani pamoja nawe, kama mkono wa mtu ye yote ukiwa juu yake damu yake itakuwa juu ya vichwa yetu.²⁰ Lakini ikiwa utatoa habari ya shughuli yetu tunayofanya, tutakuwa tumefunguliwa kutoka kwenye kiapo hiki ulichotufanya tuape."

²¹ Naye akajibu, "Nimekubali. Na iwe kama mnavyosema." Kwa hiyo akaagana nao, nao wakaondoka. Yeye akaifunga ile kamba nyekundu dirishani.

²² Walipoondoka, wakaelekea vilimani na kukaa huko siku tatu, hadi wale waliokuwa wakiwafuatilia wakawa wamewatafuta njia nzima na kurudi pasipo kuwapata.²³ Ndipo wale wapelelezi wawili wakaanza kurudi. Wakashuka kutoka kule vilimani, wakavuka mto na kuja kwa Joshua mwana wa Nuni, na kumweleza kila kitu kilichowatokea.²⁴ Wakamwambia Joshua,

"Hakika BWANA ametupa nchi yote mikononi mwetu, watu wote wanayeyuka kwa hofu kwa sababu yetu."

Kuvuka Yordani

3 Joshua na Waisraeli wote wakaondoka asubuhi na mapema, kutoka Shitimu wakaenda mpaka mto Yordani, ambako alipiga kambi kabla ya kuvuka.² Baada ya siku tatu maafisa wakapita katika kambi yote,³ wakitoa maagizao kwa watu wakiwaambia: "Mtakapoona Sanduku la Agano la BWANA Mungu wenu, likichukuliwa na Walawi ambao ndio makuhani, mtaondoka hapo mlipo na kulifuata.⁴ Ndipo mtakapotambua njia mtakayoiendea, kwa kuwa hamjawahi kuipita kabla. Lakini msisogee karibu bali kuwe na umbali wa dhiraa elfu mbili^a kati yenu na sanduku."

⁵ Ndipo Joshua akawaambia hao watu, "Jitakaseni, kwa kuwa kesho BWANA atatenda mambo ya kushangaza katikati yenu."

⁶ Joshua akawaambia makuhani, "Liinueni Sanduku la Agano mkatangulie mbele ya watu." Hivyo wakaliinua na kutangulia mbele yao.⁷ Ndipo BWANA akamwambia Joshua, "Leo nitaanza kukutukuza machoni pa Israeli yote, ili wapate kujua kuwa niko pamoja nawe kama nilivyokuwa pamoja na Mose.⁸ Uwaambie makuhani wanaochukua Sanduku la Agano, 'Mnapofika kwenye ukingo wa maji ya Yordani, hendeni mksimame ndani ya mto.'

⁹ Joshua akawaambia Waisraeli, "Njoni hapa msikilize maneno ya BWANA Mungu wenu.¹⁰ Hivi ndivyo mtakavyojua yakuwa Mungu aliye hai yupo katikati yenu na kwamba kwa hakika atawafukuza mbele yenu hao Wakanaani, Wahiti, Wahivi, Waperizi, Wagirgashi, Waamori na Wayebusi.¹¹ Tazama, sanduku la agano la BWANA wa dunia yote litaingia ndani ya mto Yordani likiwa limetangulia.¹² Sasa basi, chagueni watu kumi na wawili kutoka katika makabila ya Israeli, mtu mmoja kutoka kila kabilu.¹³ Mara tu nyayo za makuhani walichukuo sanduku la agano la BWANA, Bwana wa dunia yote, zitakapokanyaga ndani ya mto wa Yordani, maji hayo yatiririkayo kutoka juu yatatindika na kusimama kama chuguu."

¹⁴ Basi, watu walipovunja kambi ili kuvuka Yordani, makuhani wakiwa wamebeba sanduku

^a Dhiraa 2000 ni sawa na mita 900

la agano waliwatangulia. ¹⁵Wakati huu ulikuwa wakati wa mavuno, nao mto Yordani ulikuwa umefurika hadi kwenye kingo zake. Ilikuwa kawaida ya Yordani kufurika nyakati zote za mavuno. Mara tu makuhani wale waliokuwa wamebeba sanduku la agano walipofika mtoni na nyayo zao kuzama ndani ya yale maji, ¹⁶maji hayo yaliyotiririka kutoka upande wa juu yalitindika yakasimama kama chuguu mbali nao, kwenye mji ulioitwa Adamu karibu na Sarethani, wakati yale maji yaliyokuwa yanatiririka kuingia kwenye bahari ya Araba, yaani Bahari ya Chumvi, yalikauka kabisa. Hivyo watu wakavuka kukabili Yeriko. ¹⁷Wale makuhani waliobebe sanduku la agano la BWANA wakasimama imara mahali pakavu katikati ya mto wa Yordani, wakati Waisraeli wote wakiwa wanapita hadi taifa lile lote likaisha kuvuka mahali pakavu.

Ukumbusho Wa Kuvuka Mto Yordani

4 Wakati taifa lote lilipokwisha kuvuka mto Yordani, BWANA akamwambia Yoshua, ²"Chagua watu kumi na wawili mionganini mwa watu, kila khabila mtu mmoja, ³nawe uwaambie wachukue mawe kumi na mawili katikati ya mto Yordani, pale pale makuhani waliposimama, wayachukue na kuyaweka mahali mtakapokaa usiku huu wa leo."

⁴Basi Joshua akawaita watu kumi na wawili ambaa alikuwa amewachagua kutoka mionganini mwa Waisraeli, kila khabila mtu mmoja, ⁵naye akawaambia, "Mtangulie mbele ya sanduku la agano la BWANA wenu mwende katikati ya mto wa Yordani. Kila mmoja wenu atainua jiwe begani mwake, kufuatana na hesabu ya makabila ya Waisraeli, ⁶kuwa kama ishara katikati yenu. Siku zijazo, wakati watoto wenu watakapowauliza wakisema, 'Ni nini maana ya mawe haya?' ⁷Waambieni kwamba maji ya mto Yordani yaliyokuwa yaktiririka yalitindika mbele ya sanduku la agano la BWANA. Wakati lilipovuka Yordani, maji ya Yordani yalitindika. Mawe haya yatakuwa kumbukumbu kwa watu wa Israeli milele."

⁸Hivyo Waisraeli wakafanya kama Joshua alivyowaagiza. Wakachukua mawe kumi na mawili kutoka katikati ya mto Yordani, kulingana na hesabu ya khabila za Waisraeli kama BWANA alivyomwambia Joshua, nao wakayabeba hadi kambini, mahali walipoyatua chini. ⁹Joshua akayasimamisha yale mawe kumi na mawili ambayo yalikuwa katikati ya mto

Yordani, mahali pale ambapo miguu ya makuhani waliobebe sanduku la agano iliposimama. Nayo yako huko mpaka leo.

¹⁰Makuhani waliobebe sanduku walibakia wakiwa wamesimama katikati ya mto Yordani mpaka kila kitu BWANA alichomwamuru Joshua kilipokuwa kimefanywa na watu, sawasawa na vile Mose alivyokuwa amemwamuru Joshua! Watu wakafanya haraka kuvuka, ¹¹mara tu watu wote walipokwisha kuvuka, Sanduku la BWANA na makuhani wakavuka watu wakiwa wanatazama. ¹²Wareuben, Wagadi na nusu ya khabila la Manase wakavuka mbele ya Waisraeli wakiwa wamevaa silaha, kama Mose alivyowaamuru. ¹³Kiasi cha watu arobaini elfu waliojiandaa kwa vita walivuka mbele za BWANA hadi nchi tambarare za Yeriko kwa ajili ya vita.

¹⁴Siku ile BWANA akamtkuza Joshua mbele ya Waisraeli wote, nao wakamheshimu siku zote za maisha yake, kama vile walivymheshimu Mose.

¹⁵Basi BWANA akamwambia Joshua, ¹⁶"Waamuru hao makuhani wanaolibeba sanduku la Ushuhuda, wapande kutoka ndani ya mto Yordani."

¹⁷Kwa hiyo Joshua akawaamuru hao makuhani akisema, "Pandeni kutoka ndani ya mto Yordani."

¹⁸Nao makuhani wakapanda kutoka ndani ya mto Yordani wakilibeba hilo sanduku la agano la BWANA. Mara walipoiweka miguu yao penye kingo, nje ya mto, maji ya Yordani yakarudi kufurika kama ilivyokuwa kabla.

¹⁹Siku ya kumi ya mwezi wa kwanza watu walipanda kutoka Yordani na kupiga kambi huko Gilgali, kwenye mpaka wa mashariki ya Yeriko.

²⁰Yale mawe kumi na mawili ambayo walikuwa wameyachukua katikati ya mto Yordani, Joshua akayasimamisha huko Gilgali. ²¹Akawaambia Waisraeli, "Wazao wenu watakapowauliza baba zao siku zijazo wakisema, 'Mawe haya maana yake ni nini?' Waambieni, 'Israeli walivuka mahali pakavu katika mto wa Yordani.' ²³Kwa maana BWANA Mungu wenu alikausha maji ya Yordani mbele yenu, hadi mlipomaliza kuvuka. BWANA Mungu wenu alifanya haya kwa mto Yordani sawasawa na kile alichofanya Bahari ya Shamu wakati alipoikausha mbele yetu hadi tulipomaliza kuvuka. ²⁴Alifanya hivi ili kwamba mataifa yote ya dunia yapate kujua kuwa mkono wa BWANA ni wenye nguvu na ili kwamba kila wakati mpate kumcha BWANA Mungu wenu."

5 Basi wafalme wote wa Waamori magharibi ya Yordani na wafalme wote wa Kanaani waliokuwa kwenye mwambao wa bahari, waliposikia jinsi BWANA alivyoukausha mto Yordani mbele ya Waisraeli hata tulipokwisha kuvuka, miyo yao ikayeyuka kwa hofu, wala hawakuwa na ujasiri kuwakabili Waisraeli.

Tohara Huko Gilgali

²Wakati huo BWANA akamwambia Yoshua, "Tengeneza visu vya mawe magumu sana na uwatahiri Waisraeli." ³Kwa hiyo Yoshua akatengeneza visu vya mawe magumu sana na kutahiri Waisraeli huko Gibeath Haaralothia^a.

⁴Hii ndiyo sababu ya kufanya hivyo: wanaume wote waliotoka Misri, wote wenyе umri wa kwenda vitani, walikufa jangwani wakiwa njiani, baada ya kuondoka Misri. ⁵Watu wote waliotoka Misri walikuwa wametahiriwa, lakini watu wote waliozaliwa jangwani wakiwa safarini toka Misri walikuwa hawajatahiriwa. ⁶Waisraeli walitembea jangwani miaka arobaini mpaka wanaume wote wale waliokuwa na umri wa kwenda vitani wakati walipoondoka Misri walipokwisha kufa, kwa kuwa hawakumtii BWANA. Kwa maana BWANA alikuwa amewaaapia kuwa wasingeweza kuona nchi ambayo alikuwa amewaahidi baba zao kutupatia, nchi inayotiririka maziwa na asali. ⁷Kwa hiyo akawainua wana wao baada yao na hawa ndio hao ambaa Yoshua aliwatahiri. Walikuwa hawajatahiriwa bado kwa sababu walikuwa safarini. ⁸Baada ya taifa lote kutahiriwa, waliendelea kukaa kambini mpaka walipokuwa wamepona.

⁹BWANA akamwambia Yoshua, "Leo nimeiondoa aibu ya Wamisri kutoka kwenu." Basi mahali pale pakaitwa Gilgali hadi leo.

¹⁰Jioni ya siku ya kumi na nne ya mwezi, wakiwa kambini huko Gilgali katika tambarare za Yeriko, Waisraeli wakaadhimisha Pasaka. ¹¹Siku ya pili baada ya Pasaka, katika siku ile ile, wakala mazao ya nchi, mikate isiyotiwa chachu na nafaka za kukaanga. ¹²Mana ilikoma siku iliyofuata baada ya Waisraeli kula chakula kilichotoka katika nchi, hapakuwa na mana tena kwa ajili ya Waisraeli ila mwaka huo walikula mazao ya nchi ya Kanaani.

^{a3} Gibeath Haaralothi hapa maana yake, "Kilima cha magovii"

Kuanguka Kwa Yeriko

¹³Basi wakati Yoshua alipokaribia Yeriko, akainua macho na akaona mtu aliyesimama mbele yake, akiwa na upanga mkononi uliofutwa kwenye ala. Yoshua akamwendea na kumwuliza, "Je, wewe uko upande wetu au upande wa adui zetu?"

¹⁴Akajibu, "La, siko upande wo wote, lakini mimi nimekujia nikiwa amiri jeshi wa jeshi la BWANA." Yoshua akaanguka kifudifudi hadi nchi akasujudu, akamwuliza, "Je, BWANA una ujumbe gani kwa mtumishi wake?" ¹⁵Amiri Jeshi wa jeshi la BWANA akajibu, "Vua viatu vyako, kwa maana mahali hapa unaposimama ni patakatifu." Naye Yoshua akafanya hivyo.

Yeriko Yatekwa Na Kuangamizwa

6 Basi malango ya Yeriko yalifungwa kwa uthabitii kwa ajili ya Waisraeli. Hakuna mtu ye yote aliyetoka au kuingia.

²Kisha BWANA akamwambia Yoshua, "Tazama, nimeitia Yeriko mikononi mwako, pamoja na mfalme wake na watu wake wa vita. ³Zunguka mji mara moja pamoja na watu wako wote wa vita. Fanya hivi kwa siku sita. ⁴Uwe na makuhani saba wakibeba mabaragumu ya pembe za kondoo waume mbele ya sanduku. Siku ya saba, mzunguke mji mara saba, nao makuhani wakipiga baragumu hizo. ⁵Utakaposikia makuhani wamepaliza sauti kubwa ya baragumu, watu wote wapige kelele kwa sauti kuu, kisha ukuta wa mji utaanguka na watu watakwea, kila mtu aingie ndani moja kwa moja kutokea pale alipo."

⁶Ndipo Yoshua mwana wa Nuni akaita makuhani na kuwaambia, "Chukueni sanduku la agano la BWANA na makuhani saba wachukue baragumu za pembe za kondoo waume mbele yake." ⁷Naye akawaagiza watu, "Songeni mbele! Mkazunguke mji, na walinzi wenyе silaha watangulie mbele ya sanduku la BWANA."

⁸Baada ya Yoshua kuzungumza na watu, wale makuhani saba wenyе kuzibeba zile baragumu saba mbele za BWANA, wakatangulia mbele, wakipiga baragumu zao na sanduku la agano la BWANA likawafuata. ⁹Walinzi waliokuwa na silaha wakaenda mbele ya hao makuhani waliopiga hizo baragumu na hao walinzi wa nyuma waliokuwa nyuma wakafuata sanduku. Wakati wote huu baragumu zilikuwa zikipigwa. ¹⁰Bali Yoshua alishaagiza watu, "Msipige kelele za vita, msipaze sauti

zenu, wala kusema neno lo lote mpaka siku ile nitakayowaambia mpige kelele. Ndipo mtapiga kelele!"¹¹Basi akalipeleka sanduku la BWANA kuzunguka huo mji, likazungushwa mara moja. Kisha watu wakarudi kambini kulala.

¹²Yoshua akaamka mapema asubuhi iliyofuata na makuhani wakalichukua sanduku la BWANA. ¹³Makuhani saba wakachukua zile baragumu saba wakatangulia mbele ya sanduku la BWANA wakizipiga hizo baragumu. Watu wenyewe silaha wakatangulia mbele yao, walinzi waliokuwa nyuma wakalifuata sanduku la BWANA, huku makuhani wakiendelea kuzipiga hizo baragumu. ¹⁴Siku ya pili wakazunguka mji mara moja na kurudi kambini. Wakafanya hivi kwa siku sita.

¹⁵Siku ya saba, wakaamka asubuhi na mapema wakazunguka mji kama walivyokuwa wakifanya, isipokuwa siku ile waliuzunguka mji mara saba. ¹⁶Walipouzunguka mara ya saba, makuhani walipopiga baragumu kwa sauti kubwa, Yoshua akawaamuru watu akisema, "Pigeni kelele! Kwa maaana BWANA amewapa mji huu! ¹⁷Mji huu pamoja na vyote vilivymo ndani yake utawekwa wakfu kwa BWANA kwa kuangamizwa kabisa. Ila Rahabu tu, yaani yule kahaba na wote ambao wako pamoja naye nyumbani mwake ndio watakaosalimishwa, kwa sababu aliwaficha wale wapelelezi tuliotumwa. ¹⁸Lakini mjiepushe na vitu vilivyowekwa wakfu, msije mkachukua cho chote katika hivyo, msije mkajileta maangamizi katika maskani ya Israeli na kuiletea taabu. ¹⁹Fedha yote na dhahabu, vyombo vyya shaba na chuma ni vitakatifu kwa BWANA, lazima viletwe katika hazina."

²⁰Wakati baragumu zilipopigwa, watu walipiga kelele, kwa sauti ya baragumu, wakati watu walipopaza sauti, ukuta ukaanguka, hivyo kila mtu akasonga mbele moja kwa moja kutokea pale alipokuwa kutokea kila upande na kuuteka mji. ²¹Wakauweka mji wakfu kwa BWANA na kila chenye uhai ndani yake walikiangamiza kwa upanga, wanaume kwa wanawake, vijana kwa wazee, ng'ombe, kondoo na punda.

²²Yoshua akawaambia wale watu wawili waliokuwa wameipeleleza nchi, "Nendeni nyumbani kwa yule kahaba, mleteni pamoja na wote waliomo nyumbani mwake, kulingana na kiapo chenu kwake."²³Basi wale watu waliofanya upelelezi wakaenda kumleta Rahabu, baba yake na mama yake, ndugu zake na watu wote waliokuwa pamoja naye nyumbani

mwake. Akaleta jamaa yake yote na kuwaweka mahali nje karibu na kambi ya Israeli.

²⁴Kisha wakauchoma mji wote na kila kitu kilichokuwamo ndani yake. Lakini fedha, dhahabu, vyombo vyya shaba na chuma wakaviweka katika hazina ya nyumba ya BWANA. ²⁵Lakini Yoshua akamhifadhi Rahabu yule kahaba, jamaa yake yote na wote waliokuwa wa kwake, kwa sababu aliwaficha watu waliotumwa na Yoshua kuipeleleza Yeriko, naye anaishi mionganoni mwa Waisraeli hata leo.

²⁶Wakati ule Yoshua akatamka kiapo hiki akasema, "Alaaniwe mbele za BWANA mtu atakayeinuka kuujenga tena mji huu wa Yeriko, "Kwa gharama ya mzaliwa wake wa kwanza wa kiume ataweka misingi yake, kwa gharama ya mtoto wake wa mwisho ataweka malango yake."

²⁷Hivyo BWANA alikuwa pamoja na Yoshua, sifa zake zikaenea katika nchi ile yote.

Dhambi Ya Akani

7 Lakini Waisraeli hawakuwa waaminifu kuhusu vile vitu vilivyowekwa wakfu, Akani mwana wa Karmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, wa kabilia la Yuda, alivichukua baadhi ya hivyo vitu. Hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Israeli.

Basi Yoshua akatuma watu kutoka Yeriko waende Ai, karibu na Bethveni mashariki ya Betheli, akawaambia, "Pandeni mkaipeleleze nchi." Wakapanda wakaipeleleza Ai.

³Waliporudi kwa Yoshua, wakasema, "Si lazima watu wote waende kupigana na Ai. Watume watu elfu mbili au tatu wakauteke huo mji. Hakuna sababu ya kuwachosha watu wote, kwa sababu huko kuna watu wachache tu."

⁴Basi wakapanda kama watu elfu tatu tu, lakini wakashambuliwa na watu wa Ai, ⁵ambao waliwaua watu kama thelathini na sita mionganoni mwao. Wakawafukuza Waisraeli kutoka langa la mji hadi Shebarimu, nao wakawapiga huko kwenye matelemko. Kutokana na hili miyo ya watu ikayeyuka ikawa kama maji.

⁶Ndipo Yoshua akararua mavazi yake, akapomoka kifudifudi mbele ya sanduku la BWANA, akabakia hapo mpaka jioni. Wazee wa Israeli wakafanya vivyo hivyo, wakatia mavumbi vichwani mwao. ⁷Yoshua akasema, "Ee BWANA Mwenyezi, kwa nini umewavusha watu hawa ng'ambo ya Yordani ili kututia mikononi

mwa Waamori watuangamize? Laiti tungeliridhika kukaa ng'ambo ile nyingine ya Yordani.⁸ Ee BWANA, ni sema nini sasa, ikiwa sasa Israeli ameshafukuzwa na adui zake?⁹ Wakanaani na watu wengine wa nchi wasasikia habari hii, nao watatuzunguka na kutufutilia jina letu duniani. Utafanya nini basi kwa ajili ya jina lako mwenyewe lililo kuu?"

¹⁰BWANA akamwambia Joshua, "Simama! Unafanya nini hapo chini kifudifudi?¹¹ Israeli ametenda dhambi. Wamekiuka agano langu, nililowaamuru kulishika. Wamechukua baadhi ya vitu vilivyowekwa wakfu, wameiba, wamesema uongo, wameviweka pamoja na mali zao.¹² Ndiyo sababu Waisraeli hawawez i kusimama dhidi ya adui zao, wanawapa visogo na kukimbia kwa kuwa wanastahili maangamizi. Sitakuwa pamoja nanyi tena mpaka mwangamize kila kitu mionganoni mwenu kilichowekwa kwa maangamizi.

¹³" 'Nenda, ukawaweke watu wakfu. Waambie, 'Jitakaseni mjiandae kwa kesho, kwa sababu hili ndilo asemalo BWANA wa Israeli: kwamba kitu kilichowekwa wakfu kipo katikati yenu, Ee Israeli. Hamwezi kusimama dhidi ya adui zenu mpaka mtakapokiondoa.' "

¹⁴" 'Asubuhi, mjihudhurishe kabila kwa kabila. Itakuwa kabila lile atakalolitwaa BWANA litakuja mbele ukoo kwa ukoo, ukoo ule atakaotwaa BWANA utakuja mbele jamaa kwa jamaa, nayo jamaa ile atakayoitwaa BWANA atakuja mbele mtu baada ya mtu.¹⁵ Yule atakayekutwa na vitu vilivyowekwa wakfu, atateketeza kwa moto, pamoja na vitu vyote alivyonavyo. Kwa kuwa amelivunja agano la BWANA na kufanya kitu cha aibu katika Israeli!"'

¹⁶Kesho yake asubuhi na mapema Joshua akawaamuru Israeli kuja mbele kabila kwa kabila, Yuda akatwaliwa.¹⁷ Koo za Yuda zikaja mbele, akawatwaa Wazera. Akaamuru ukoo wa Wazera kuja mbele jamaa kwa jamaa, jamaa ya Zabdi ikatwaliwa.¹⁸ Joshua akaamuru watu wa jamaa ya Zabdi kuja mbele mtu baada ya mwingine, Akani mwana wa Karmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, wa kabila la Yuda, akatwaliwa.

¹⁹Ndipo Joshua akamwambia Akani, "Mwanangu, umpe BWANA utukufu, Mungu wa Israeli, nawe ukiri kwake. Niambie ni nini ulichotenda, wala usinifice."

²⁰Akani akamjibu, "Ni kweli! Nimetenda dhambi dhidi ya BWANA wa Israeli. Hili ndilo nililofanya:²¹ Nilipoona katika nyara joho nzuri la

kutoka Babeli, shekeli mia mbili^a za fedha na kabari ya dhahabu uzito wake shekeli hamsini^b, nikavitamani nami nikavichukua. Tazama, vimefichwa ardhini ndani ya hema langu, pamoja na hiyo fedha chini yake."

²²Kwa hiyo Joshua akatuma wajumbe, nao wakapiga mbio mpaka hemani, tazama, vile vitu vilikuwa vimefichwa hemani mwake, pamoja na ile fedha chini yake.²³ Wakavichukua vile vitu toka mle hemani, wakamletea Joshua pamoja na wana wa Israeli wote, nao wakavitandaza mbele za BWANA.

²⁴Basi Joshua, pamoja na Israeli yote, wakamchukua Akani mwana wa Zera, pamoja na ile fedha, joho, kabari ya dhahabu, wanawe na binti zake, ng'ombe, punda, kondoo, hema pamoja na vitu vyote alivyokuwa navyo, wakavileta katika bonde la Akori.²⁵ Joshua akasema, "Kwa nini umeleta taabu hii juu yetu? BWANA ataleta taabu juu yako leo hii."

Ndipo Waisraeli wote wakampiga Akani kwa mawe na baada ya kuwapiga jamaa yake yote kwa mawe, wakawateketza kwa moto.²⁶ Wakakusanya lundo la mawe juu ya Akani, ambalo lipo mpaka leo. Naye BWANA akageuka kutoka katika hasira yake kali. Kwa hiyo mahali pale pakaitwa Bonde la Akori, tangu siku hiyo.

Mji Wa Ai Waangamizwa

8 Ndipo BWANA akamwambia Joshua, "Usiogope, wala usivunjike moyo, chukua jeshi lote la vita uende pamoja nalo kuishambulia Ai. Kwa kuwa nimeshamweka mikononi mwako huyo mfalme wa Ai pamoja na watu wake, mji wake na nchi yake.² Utafanya Ai na mfalme wake kama ulivyofanya kwa mji wa Yeriko na mfalme wake, isipokuwa mnawenza kuchukua mateka yake na mifugo yake, kwa ajili yenu. Weka waviziasi upande wa nyuma ya mji."

³Basi Joshua na jeshi lote wakainuka kushambulia Ai. Akachagua watu mashujaa elfu thelathini walio bora mionganoni mwa wapiganaji wake, akawapeleka wakati wa usiku⁴ akiwaagiza: "Sikilizeni kwa makini. Mtavizia nyuma ya mji. Msiende mbali sana na mji. Wote iweni macho.⁵ Mimi na watu walio pamoja nami, tutaukabili mji, kisha itakuwa hapo watu watakapotoka nje kupigana nasi, kama walivyofanya hapo kwanza, sisi tutawakimbia.⁶ Watatufutilia mpaka tutakapokuwa tumewavuta waende mbali na mji, kwa kuwa

^a²¹ Shekeli 200 za fedha ni kama kilogram 2.3

^b²¹ Shekeli 50 ni kama kilogramu 0.6

watasema, 'Wanatukimbia, kama walivyofanya hapo awali. Hivyo tutakapowakimbia, ⁷ninyi inawapasa mwinuke mtoke huko mafichoni na kuuteka mji. BWANA Mungu wenu atautia mkononi mwenu. ⁸Mtakapokuwa mmeuteka mji, uteketezeni kwa moto. Fanyeni kama vile BWANA alivyoamuru. Angalieni nimewaaagiza.'

⁹Ndipo Yoshua akawatumwa watu, nao wakaenda mahali pa kujificha, wakawa wanavizia kati ya Betheli na Ai, kuelekea upande wa magharibi wa Ai, lakini Yoshua akalala mionganoni mwa watu usiku huo.

¹⁰Yoshua akaamka asubuhi na mapema siku ya pili, akawakutanisha watu wake, yeze na viongozi wa Israeli wakawa mbele ya watu kwenda Ai. ¹¹Watu wote wa vita waliokuwa pamoja naye walipanda, wakakaribia na kufika mbele ya mji. Wakapiga kambi kaskazini ya Ai, pakiwa na bonde kati yao na huo mji. ¹²Yoshua alikuwa amewachukua watu wapatao elfu tano, akawaweka mafichoni kati ya Betheli na Ai, upande wa magharibi wa mji. ¹³Wakawaweka askari katika maeneo yao, wale wote waliokuwa kambini wakawa kaskazini ya mji na wale waliokuwa wamejificha wakawa upande wa magharibi. Usiku huo Yoshua akaenda katika lile bonde.

¹⁴Mfalme wa Ai alipoona jambo hili, yeze pamoja na watu wote wa mji wakatoka nje kwa haraka asubuhi na mapema, ili kukutana na Israeli katika vita mahali fulani panapotazamana na Araba. Lakini hakujua kwamba kulikuwa kumewekwa wavizaji dhidi yake nyuma ya Mji. ¹⁵Yoshua na Israeli wote wakaruhusu kurudishwa nyuma mbele yao, wakakimbia kuelekea jangwani. Watu wote wa Ai wakaitwa ili kuwafuatia, nao wakavutwa kumfuatia Yoshua mbali na mji. ¹⁷Hakuna hata mwanaume mmoja aliyebakia Ai au Betheli ambaye hakufuatia Israeli. Wakauacha mji wazi na kuwafuatia Israeli.

¹⁸Ndipo BWANA akamwambia Yoshua, "Inua huo mkuki ulio mkononi mwako, kuuelekeza Ai, kwa kuwa nitautia huo mji mkononi mwako." Hivyo Yoshua akauelekeza mkuki wake Ai. ¹⁹Mara tu alipofanya hivi, wale watu waliokuwa mafichoni wakaondoka upesikutoka mahali pao na kukimbilia mbele. Wakaingia ndani ya mji, wakauteka na kuutia moto kwa haraka.

²⁰Watu wa Ai wakaangalia nyuma wakauona moshi wa huo mji ukielekea angani, lakini hawakuwa na nafasi ya kutoroka kwa upande

wo wote, kwa kuwa wale Waisraeli waliokuwa wanawakimbia kuelekea jangwani walikuwa wamegeuka nyuma kuwakabili hao waliokuwa wakiwafuatia. ²¹Basi Yoshua na Israeli wote walipoona kwamba wavizaji wameshauteka mji na moshi ulikuwa unapaa juu kutoka kwenye mji, wakawageukia watu wa Ai na kuwashambulia. ²²Wale wavizaji nao wakatoka nje ya mji dhidi yao kuwashambulia kwa nyuma, hivyo watu wa Ai wakashikiwa katikati, Waisraeli wakiwa pande zote mbili. Israeli wakawaua, bila kuwaachia ye yote aliyenusurika wala aliyetoroka. ²³Lakini wakamchukua mfalme wa Ai akiwa hai na kumleta kwa Yoshua.

²⁴Waisraeli walipomaliza kuwaua wanaume wote wa Ai katika mashamba na jangwani walipokuwa wamewafukuzia, baada ya kila mmoja wao kuuawa kwa upanga, Waisraeli wote wakarudi Ai na kuwaua wale waliokuwa wamebakia mjini. ²⁵Watu kumi na mbili elfu waume kwa wake waliangamia siku ile yaani watu wote wa Ai. ²⁶Kwa maana Yoshua hakuurudisha ule mkono wake uliokuwa umeinua mkuki hadi alipomaliza kuwaangamiza wote walioishi huko Ai. ²⁷Lakini Israeli wakajichukulia mifugo na nyara za mji huu, kama vile BWANA alivyoamuru amemwagiza Yoshua.

²⁸Kwa hiyo Yoshua akauchoma moto mji wa Ai na kuufanya kuwa lundo la kudumu la magofu, mahali pa ukiwa hadi leo. ²⁹Akamwangika mfalme wa Ai kwenye mti na kumwacha hapo mpaka jioni. Wakati wa juu kutua, Yoshua akawaamuru wautoe mwili wake kwenye mti na kuutupa kwenye ingilio la lango la mji. Kisha wakalundika mawe makubwa mengi juu yake, ambayo yamesalia huko mpaka leo.

Agano Linafanywa Upya Katika Mlima Ebali.

³⁰Kisha Yoshua akajenga madhabahu ya BWANA wa Israeli katika Mlima wa Ebali, ³¹kama Mose mtumishi wa BWANA alivyoamuru amewaamuru Waisraeli. Akajenga sawasawa na ilivoandikwa katika Kitabu cha Torati ya Mose, madhabahu ya mawe yasiyochongwa, ambayo juu yake hakuna chombo cha chuma kilichotumika. Hapo juu yake wakamtolea BWANA sadaka za kuteketezwa na kutoa sadaka za amani. ³²Huko, mbele ya Waisraeli wote Yoshua akanakili juu ya hayo mawe sheria ya Mose alivyoamuru ameiandika. ³³Israeli wote, wageni na wazawa sawasawa, wazee wao, maafisa wao na waamuzi walikuwa

wamesimama pande zote mbili za hilo sanduku la agano la BWANA, wakiwaelekea wale waliokuwa wamelichukua, yaani Walawi ambao ni makuhani. Nusu ya watu walismama mbele ya mlima wa Gerizimu na nusu yao walismama mbele ya mlima wa Ebali, kama vile Mose mtumishi wa BWANA alivyokuwa amewaaagiza hapo mwanzo alipowapa maagizo ili kuwabariki watu wa Israeli.

³⁴Hatimaye, Yoshua akasoma maneno yote ya sheria, yaani, baraka na laana, kama vile ilivyoandikwa katika Kitabu cha Torati. ³⁵Hakuna neno lo lote katika yale yote ambayo Mose alikuwa ameamuru ambalo Yoshua hakulisomea kusanyiko lote la Israeli, ikiwa ni pamoja na wanawake na watoto na wageni walioishi mionganoni mwao.

Udanganyifu Wa Wagibioni

9 Basi ikawa wafalme wote waliokuwa magharibi ya Yordani waliposikia juu ya haya yote, wale waliokuwa katika nchi ya vilima, upande wa magharibi mwa vilima na katika pwani yote ya hiyo Bahari Kuu ndiyo Mediterania hadi kufikia Lebanoni (wafalme wa Wahiti, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi na Wayebusi), ²wakajunga pamoja ili kupigana vita dhidi ya Yoshua na Israeli.

³Hata hivyo, watu wa Gibeoni waliposikia juu ya hayo yote Yoshua aliywatendea watu wa Yeriko na Ai, ⁴nao wakaamua kufanya hila: Wakaenda kama wajumbe wakiwa na punda waliobebeshwa mizigo wakiwa na magunia yaliyochakaa na vibuyu vikuukuu vya mvinyo vilivyo chakaa, vyenye nyufa zilizozibwa. ⁵Walivaa viatu vilivyoraruka na kushonwa na nguo kuu-kuu, chakula chao kilikuwa mkate uliokauka na kuingia koga. ⁶Ndipo wakamwendea Yoshua kambini huko Gilgali wakamwambia yeye pamoja na watu wa Israeli, "Tumetoka katika nchi ya mbali, fanyeni mkataba nasi."

⁷Basi watu wa Israeli wakawaambia hao Wahiti, "Lakini huenda mnakaa karibu nasi, twavezaje basi kufanya mapatano nanyi?"

⁸Wakamwambia Yoshua, "Sisi ni watumishi wako." Yoshua akawauliza, "Ninyi ni nani, nanyi mnatoka wapi?"

⁹Nao wakamjibu: "Watumishi wako wametoka nchi ya mbali sana kwa ajili ya umaarufu wa BWANA Mungu wenu. Kwa kuwa tumesikia taarifa zake: hayo yote aliyofanya huko Misri, ¹⁰pia yale yote aliywatendea

wafalme wawili wa Waamori mashariki ya Yordani, huyo Sihoni mfalme wa Heshboni na Ogu mfalme wa Bashani, aliyetawala huko Ashtarothi. ¹¹Basi wazee wetu na wale wote wanaoishi katika nchi yetu walituambia, "Chukueni chakula cha safari, mkakutane na watu hao na kuwaambia, 'Sisi tu watumishi wenu, fanyeni mapatano nasi.' " ¹²Mkate huu ulikuwa wa moto tulipoufunga siku tulipoanza safari kuja kwenu, lakini sasa angalia jinsi ulivyo kauka na kuota ukungu. ¹³Viriba hivi vya mvinyo vilikuwa vipyta tulipovijaza, lakini ona jinsi vilivyo na nyufa. Nguo zetu na viatu vimechakaa kwa ajili ya safari ndefu."

¹⁴Basi watu wa Israeli wakapokea vyakula vyao na kuvikagua bila kutaka shauri kutoka kwa BWANA. ¹⁵Ndipo Yoshua akafanya mapatano ya amani pamoja nao kuwaacha waishi, nao viongozi wa kusanyiko wakathibitisha kwa kiapo.

¹⁶Siku ya tatu baada ya kufanya mapatano na Wagibeoni, Waisraeli wakapata habari kuwa hao watu ni jirani zao. ¹⁷Ndipo wana wa Israeli walisafiri na siku ya tatu wakafika kwenye miji yao ya Gibeoni, Kefira, Beerothi na Kiriath-Yearimu. ¹⁸Lakini Waisraeli hawakuwashambulia kwa kuwa viongozi wa kusanyiko walikuwa wamewaapia kwa BWANA wa Israeli.

Kusanyiko lote likanung'unika dhidi ya hao viongozi, ¹⁹lakini viongozi wote wakawajibu, "Tumeshawaapia kwa BWANA wa Israeli, kwa hiyo hatuwezi kuwagusa sasa. ²⁰Hivi ndivyo tutakavyowafanya: Tutawaacha waishi, ili ghadhabu isije juu yetu kwa kuvunja kiapo tulichowaapia." ²¹Wakaendelea kusema, "Waachenii waishi, lakini wawe wapasua kuni na wachota maji kwa ajili ya jamii yote." Hivyo ahadi waliyoweka viongozi ikawa hivyo.

²²Kisha Yoshua akawaita Wagibeoni na kuwaambia, "Kwa nini mmetudanganya kwa katuambia 'Tunaishi mbali nanyi,' wakati ambapo ninyi mnaishi karibu nasi? ²³Sasa mko chini ya laana: Daima mtakuwa wapasua kuni na wachota maji kwa ajili ya nyumba ya Mungu wangu."

²⁴Wakamjibu Yoshua, "Watumwa wako waliambiwa waziwazi jinsi BWANA Mungu wenu alivyomwamuru mtumishi wake Mose kuwapa ninyi nchi hii yote na kuwafutilia mbali wakazi wake wote mbele zenu. Kwa hiyo tulio gopa mno kwa ajili ya uhai wetu kwa sababu yenu, ndiyo maana tukafanya neno hilli. ²⁵Sasa tupo mikononi mwenu. Tufanyieni lo lote

mnaloona kuwa jema na haki."

²⁶Kwa hiyo Yoshua akawaokoa mikononi mwa Waisraeli nao hawakuuawa. ²⁷Kuanzia siku hiyo akawafanya Wagibeoni wapasua kuni na wachota maji kwa ajili ya jamii nzima na kwa ajili ya madhababu ya BWANA mahali pale ambapo BWANA angepachagua. Hivyo ndivyo walivyo mpaka hivi leo.

Jua Linasimama

10 Baada ya haya Adoni-Sedeki mfalme wa Yerusalem alisikia kuwa Yoshua alikuwa ameteka mji wa Ai na kuuharibu kabisa, tena alikuwa amea mafalme wake, kama alivyofanya huko Yeriko na mfalme wake, tena ya kuwa watu wa Gibeoni wamefanya mapatano ya amani na Waisraeli, tena ya kwamba walikuwa wakiishi karibu yao. ²Yeye na watu wake wakataharuki mno kwa kuwa Gibeoni ulikuwa mji mkubwa kama mmojawapo ya miji ya kifalme, ulikuwa mkubwa kuliko Ai, nao watu wake wote walikuwa mashujaa wa vita. ³Hivyo Adoni-Sedeki mfalme wa Yerusalem akaomba msaada kwa Hohamu mfalme wa Hebron, Piramu mfalme wa Yarmuthi, Yafia mfalme wa Lakishi na Debiri mfalme wa Egloni. ⁴Akawaambia, "Njoni mnisaidie kuipiga Gibeoni, kwa sababu imefanya mapatano ya amani na Yoshua pamoja na Waisraeli."

⁵Ndipo hao wafalme watano wa Waamori, amba ni wafalme wa Yerusalem, Hebron, Yarmuthi, Lakishi na Egloni wakaunganisha majeshi yao. Wakapanda na vikosi vyao vyote, nao wakajipanga dhidi ya Gibeoni na kuishambulia.

⁶Nao Wagibeoni wakatuma ujumbe kwa Yoshua kwenye kambi ya Gilgali na kumwambia, "Usiwaache watumishi wako. Panda haraka uje kwetu kutuokoa! Tusaidie, kwa sababu wafalme wote wa Waamori wakao kwenye nchi ya vilima, wameunganisha majeshi yao pamoja dhidi yetu."

⁷Basi Yoshua akaondoka Gilgali pamoja na jeshi lake lote, wakiwepo watu wote mashujaa wa vita. ⁸BWANA akamwambia Yoshua, "Usiwaogope watu hao, nimewatia mikononi mwako. Hakuna ye yote atakayeweza kushindana nawe."

⁹Baada ya Yoshua kutembea usiku kucha kutoka Gilgali, Yoshua akawashambulia kwa ghafula. ¹⁰BWANA akawatia hofu ya ghafula na kuwafadhaisha mbele ya Waisraeli, nao wakawashinda kwa ushindi mkuu huko Gibeoni.

Israeli wakawafukuza kuelekea njia iendayo Beth-Horoni wakiwua mpaka kufikia njia iendayo Azeka hadi Makeda. ¹¹Walipokuwa wakikimbia mbele ya Israeli kwenye barabara itelemkayo kutoka Beth-Horoni hadi Azeka, BWANA akawavumishia mvua za mawe makubwa kutoka mbinguni, wengi wao wakauawa na hizo mvua za mawe kuliko wale waliouawa kwa upanga wa Waisraeli.

¹²Katika siku ile ambayo BWANA aliwatia Waamori mikononi mwa Israeli, Yoshua akasema na BWANA mbele ya Waisraeli :

"Wewe juu, simama kimya juu ya Gibeoni,
Wewe mwezi, simama katika Bonde la
Aiyaloni."

¹³Hivyo juu likasimama kimya,
nao mwezi ukatulia
hadi Waisraeli walipokwisha kujipatilizia kwa
adui zao.

Kama ilivoandikwa katika Kitabu cha Yashari.

Jua likasimama katikati ya mbingu kimya, likachelewa kuzama muda wa siku moja nzima.

¹⁴Haijakuwepo siku nyingine mfano wa hiyo kabla au baada, siku ambayo BWANA alimsikiliza mwanadamu. Hakika BWANA alikuwa akiwapigania Israeli.

¹⁵Ndipo Yoshua akarudi kambini huko Gilgali pamoja na Waisraeli wote.

Wafalme Watano wa Waamori Wauawa

¹⁶Basi wale wafalme watano wakawa wamekimbia kujificha kwenye pango huko Makeda. ¹⁷Yoshua alipoambiwa kuwa wafalme hao watano wamekutwa wakiwa wamejificha ndani ya pango huko Makeda, ¹⁸akasema, "Vingirisheni mawe makubwa kwenye mdomo wa hilo pango, tena wekeni walinzi wa kulilinda. ¹⁹Lakini msiwaache! Wafuatieni adui zenu, washambulieni walio nyuma, wala msiwaache wafike kwenye miji yao, kwa kuwa BWANA wenu amewatia mikononi mwenu."

²⁰Hivyo Yoshua pamoja na Waisraeli wakawaangamiza kabisa karibu wote, lakini wachache waliosalia ndio waliofika kwenye miji yao yenye maboma. ²¹Jeshi lote likarudi salama kwa Yoshua huko kambini Makeda, hakuna ye yote aliyetoa neno kinyume cha Waisraeli.

²²Ndipo Yoshua akasema, "Haya fungueni mdomo wa pango mniletee hao wafalme watano." ²³Kwa hiyo wakawatoa hao wafalme watano nje ya pango, mfalme wa Yerusalem,

Hebron, Yarmuthi, Lakishi na Egloni.²⁴Baada ya kuwaleta kwa Yoshua, akawaita watu wote wa Israeli na kuwaambia majemadari wa vita waliokwenda pamoja naye, "Njoni hapa mweke nyayo zenu juu ya shingo za hawa wafalme." Basi wakaja wakawakanya shingoni.

²⁵Yoshua akawaambia, "Msiogope, wala msivunjike moyo. Iweni hodari na wenye moyo mkuu. Hili ndilo BWANA atakalowatende adui zenu wote mnaokwenda kupigana nao."²⁶Ndipo Yoshua akawapiga na kuwaua wale wafalme na kuwatundika juu ya miti mitano, nao wakaachwa wananing'inia juu ya ule miti mpaka jioni.

²⁷Wakati wa kuzama juu Yoshua akaamuru wawashushe kutoka kwenye ile miti na kuwatupa kwenye lile pango ambalo walikuwa wamejificha. Kwenye mdomo wa lile pango wakaweka mawe makubwa, ambayo yapo hadi leo.

²⁸Siku ile Yoshua akateka Makeda. Akamwua mfalme na kumwangamiza kila mtu aliyejkuwa ndani yake kwa upanga. Hakubakiza mtu ye yote. Akamfanya mfalme wa Makeda kama vile alivyokuwa amemfanya mfalme wa Yeriko.

Israeli Yaangamiza Mji Ya Kusini

²⁹Ndipo Yoshua akaondoka Makeda akiwa pamoja na Israeli wote mpaka mji wa Libna na kuushambulia. ³⁰BWANA pia akautia mji wa Libna pamoja na mfalme wake mkononi mwa Israeli. Yoshua akaangamiza ule mji na kila mtu aliyejkuwa ndani yake kwa upanga. Hakubakiza huko mtu ye yote. Akamfanya mfalme wa Libna kama alivyokuwa amemfanya mfalme wa Yeriko.

³¹Kisha Yoshua akaondoka Libna kwenda Lakishi akiwa pamoja na Israeli wote, wakajipanga dhidi yake na kuushambulia. ³²BWANA akauweka Lakishi mkononi mwa Israeli, Yoshua akauteka siku ya pili. Yoshua akauangamiza mji na kila kilicho ndani yake kwa upanga, kama vile alivyokuwa ameufanya mji wa Libna. ³³Wakati huo huo, Horamu mfalme wa Gezeri alikuwa amepanda ili kusaidia Lakishi, lakini Yoshua akamshinda ye ye pamoja na jeshi lake, hadi alipowaangamiza wote.

³⁴Ndipo Yoshua akaondoka Lakishi kwenda Egloni akiwa pamoja na Israeli wote, wakajipanga dhidi yake na kuushambulia.

³⁵Wakauteka mji siku ile ile, wakaupiga kwa upanga na kumwangamiza kila mmoja aliyejkuwa ndani yake, kama vile walivyokuwa

wameufanya Lakishi.

³⁶Kisha Yoshua akapanda kutoka Egloni kwenda Hebron akiwa pamoja na Israeli wote na kuushambulia. ³⁷Wakauteka mji na kuupiga kwa upanga, pamoja na mfalme wake, vijiji vyake na kila mmoja aliyejkuwa ndani yake. Hawakubakiza huko mtu ye yote kama vile huko Egloni, waliuangamiza kabisa pamoja na kila mmoja aliyejkuwa ndani yake.

³⁸Ndipo Yoshua na Israeli wote wakageuka na kuushambulia Debiri. ³⁹Wakauteka mji, mfalme wake na vijiji vyake na kuupiga kwa upanga, kila mmoja aliyejkuwa ndani yake wakamwangamiza kabisa. Hawakubakiza huko mtu ye yote. Wakaufanya Debiri na mfalme wake, kama vile walivyokuwa wameufanya mji ya Libna na Hebron na wafalme wao.

⁴⁰Hivyo Yoshua akashinda eneo lote, hii ni pamoja na nchi ya vilima, Negebu, sehemu ya magharibi chini ya vilima, matelemko ya milima pamoja na wafalme wake wote. Hakubakiza humo mtu ye yote. Akaangamiza kabisa kila kitu chenye pumzi, kama vile BWANA wa Israeli alivyokuwa ameamaru. ⁴¹Yoshua akawashinda kuanzia Kadesh-Barnea hadi Gaza na kutoka eneo lote la Gosheni hadi Gibeoni. ⁴²Wafalme hawa wote pamoja na nchi zao Yoshua aliwashinda kwa wakati mmoja, kwa sababu BWANA wa Israeli, aliwapigania Israeli.

⁴³Ndipo Yoshua akarudi pamoja na Israeli wote kwenye kambi huko Gilgali.

Wafalme Wa Kaskazini Washindwa

11 Ikawa Yabini mfalme wa Hazori aliposikia habari za mambo haya akatuma ujumbe kwa Yobabu mfalme wa Madoni, na kwa mfalme wa Shimroni na kwa mfalme wa Akshafu, ²pia kwa wafalme wa upande wa kaskazini wale waliokuwa milimani, katika Araba upande wa kusini mwa Kinerothi, nchi chini ya vilima upande wa magharibi na katika miinuko ya Nafoth-Dori upande wa magharibi, ³kwa Wakaanani upande wa mashariki na magharibi, kwa Waamori, Wahiti, Waperizi na Wayebusi, katika nchi ya vilima na kwa Wahivi chini ya Hermoni katika nchi ya Mispa. ⁴Wakaja na vikosi vyao vyote na hesabu kubwa ya magari ya kuvutwa na farasi, jeshi kubwa, kama wingi wa mchanga ulio pwani ya bahari. ⁵Wafalme hao wote wakaunganisha majeshi yao na kupiga kambi pamoja penye Maji ya Meromu, ili kupigana dhidi ya Israeli.

⁶BWANA akamwambia Yoshua,

"Usiwaogope, kwa sababu kesho saa kama hii nitawatia wote mkononi mwa Israeli, wakiwa wameuawa. Utakata mishipa ya nyuma ya miguu ya farasi wao na kuyachoma moto magari yao."

⁷Hivyo Yoshua pamoja na jeshi lake lote wakaja dhidi yao ghafula na kwenye maji ya Meromu kuwashambulia, ⁸naye BWANA akawatia mkononi mwa Israeli. Wakawashinda na kuwafukuza hadi Sidoni Kuu na kuwfikisha Misrefoth Maimu, hadi Bonde la Mispa upande wa mashariki, hadi pakawa hakuna ye yote aliyebacki. ⁹Yoshua akawatendea kama BWANA alivyomwamuru. Akakata mishipa ya nyuma ya miguu ya farasi wao na kuchoma moto magari yao.

¹⁰Wakati huo Yoshua akarudi kuuteka mji wa Hazori na kumwua mfalme wake kwa upanga. (Hazori ulikuwa mji mkuu wa falme hizo zote.) ¹¹Kila aliyekuwa ndani yake wakamwua kwa upanga. Wakawaangamiza kabisa, wala hawakusaza cho chote chenye pumzi na akauchoma Hazori kwa moto.

¹²Yoshua akaiteka hii miji yote ya kifalme pamoja na wafalme wake na kuwapiga kwa upanga. Akawaangamiza kabisa wote, kama Mose mtumishi wa BWANA alivyowaagiza.

¹³Lakini Israeli hawakuichoma moto hata mojawapo ya miji hiyo iliyojengwa katika vilima vyta hao wafalme isipokuwa mji wa Hazori ambaa Yoshua aliuchoma moto. ¹⁴Waisraeli wakajichukilia nyara zote na mifugo yote ya miji hii, bali waliwaua watu wote kwa upanga hadi walipowaangamiza kabisa, wala hawakumbakiza ye yote mwenye pumzi. ¹⁵Kama vile BWANA alivyomwagiza Mose mtumishi wake, vivyo hivyo Mose alimwagiza Yoshua, naye Yoshua akafanya kama vile alivyoagizwa, akafanya yote kwa uangalifu kama vile BWANA alivyomwagiza Mose.

¹⁶Yoshua akaiteka nchi hii yote: nchi ya vilima, Negebu yote, nchi yote ya Gosheni, nchi chini ya vilima upande wa magharibi, Araba na milima ya Israeli pamoja na nchi chini ya vilima, ¹⁷kuanzia Mlima Halaki ambaa umeinuka kuelekea Seiri hadi Baal-Gadi katika Bonde la Lebanon chini ya Mlima Hermoni. Akawateka wafalme wake wote akawapiga na kuwaua.

¹⁸Yoshua akapigana vita dhidi ya wafalme hawa wote kwa muda mrefu. ¹⁹Hakuna ye yote katika eneo hili aliyetafuta amani na Israeli isipokuwa hao Wahivi wa Gibeoni. Wengine wote walishindwa. ²⁰Kwa maana ni BWANA

mwenyewe ambaye aliyeifanya mioyo yao iwe migumu ili kupigana vita dhidi ya Israeli ili kwamba apate kuwafutilia mbali, pasipo huruma, kama BWANA alivyomwagiza Mose.

²¹Wakati huo Yoshua akaenda kuwaangamiza Waanaki kutoka katika nchi ya vilima: kuanzia Hebron, Debiri na Anabu, na kutoka katika nchi yote ya milima ya Yuda na kutoka katika nchi yote ya milima ya Israeli. Yoshua akawaangamiza kabisa pamoja na miji yao. ²²Hawakubaki Waanaki wo wote katika nchi ya Israeli, ila katika nchi ya Gaza, Gathi na Ashdodi. ²³Yoshua akaiteka nchi hiyo yote kama BWANA alivyokuwa amemwagiza Mose, naye Yoshua akawapa Israeli kuwa urithi wao, kama walivyogawanyika katika kabilia zao.

Ndipo nchi ikawa na amani bila vita.

Orodha Ya Wafalme Walioshindwa

12 Hawa ndio wafalme wa nchi ambaa Waisraeli walikuwa wamewashinda na kutawala nchi yao upande wa mashariki ya Jordani, kuanzia Bonde la Arnoni mpaka Mlima Hermoni, pamoja na eneo lote la upande wa mashariki ya Araba:

²Sihoni mfalme wa Waamori ambaye alitawala huko Heshboni. Alitawala kuanzia Aroeri kwenye ukingo wa Bonde la Arnoni, kuanzia katikati ya bonde, hadi kwenye Mto Yaboki, ambaa ni mpaka wa Waamoni. Hii ni pamoja na nusu ya Gileadi. ³Pia alitawala Araba ya mashariki kuanzia Bahari ya Kinereth^a hadi Bahari ya Araba (Bahari ya Chumvi,) hadi Beth Yeshimothi, kisha kuelekea kusini chini ya matelemko ya Pisga.

⁴Nayo nchi ya Ogu mfalme wa Bashani, aliyekuwa mmoja wa mabaki ya Warefai, aliyetawala Ashtarothi na Edrei. ⁵Naye alitawala katika Mlima Hermoni, Saleka, Bashani yote hadi mpaka wa Wageshuri, Wamaaka na nusu ya Gileadi, hadi kwenye mpaka wa Sihoni mfalme wa Heshboni.

⁶Mose mtumishi wa BWANA na Waisraeli wakawashinda. Naye Mose mtumishi wa BWANA akawapa Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabilia la Manase nchi ya hao wafalme ili iwe milki yao.

^a "Bahari ya Kinereth" hapa ina maana "Bahari ya Galilaya"

⁷Hawa ndio wafalme wa nchi ambao Yoshua na Waisraeli waliwashinda upande wa magharibi wa Yordani, kuanzia Baalgadi katika bonde la Lebanoni hadi kufikia Mlima Halaki, unaoinuka ulioelekeea Seiri. (Yoshua alitoa nchi zao kwa makabila ya Israeli iwe urithi wao sawasawa na mgawanyiko wa makabila yao, ⁸nchi ya vilima, nchi chini ya vilima, upande wa magharibi, Araba, matelemko ya mlima, jangwa, Negebu, watu waliokuwa wanaishi katika maeneo haya walikuwa Wahiti, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi na Wayebusi. Hawa ndio wafalme ambao Israeli waliwashinda:

- ⁹mfalme wa Yeriko, mmoja
- mfalme wa Ai, (karibu na Betheli) mmoja
- ¹⁰mfalme wa Yerusalem, mmoja
- mfalme wa Hebron, mmoja
- ¹¹mfalme wa Yarmuthi, mmoja
- mfalme wa Lakishi, mmoja
- ¹²mfalme wa Egloni, mmoja
- mfalme wa Gezeri, mmoja
- ¹³mfalme wa Debiri, mmoja
- mfalme wa Gederi, mmoja
- ¹⁴mfalme wa Horma, mmoja
- mfalme wa Aradi, mmoja
- ¹⁵mfalme wa Libna, mmoja
- mfalme wa Adulamu, mmoja
- ¹⁶mfalme wa Makeda, mmoja
- mfalme wa Betheli, mmoja.
- ¹⁷mfalme wa Tapua, mmoja
- mfalme wa Heferi, mmoja
- ¹⁸mfalme wa Afeki, mmoja
- mfalme wa Lasharoni, mmoja
- ¹⁹mfalme wa Madoni, mmoja
- mfalme wa Hazori, mmoja
- ²⁰mfalme wa Shimron-Meroni, mmoja
- mfalme wa Akshafu, mmoja
- ²¹mfalme wa Taanaki, mmoja
- mfalme wa Megido, mmoja
- ²²mfalme wa Kedeshi, mmoja
- mfalme wa Yokneamu katika Karmeli, mmoja
- ²³mfalme wa Dori (katika miinuko ya Dori,) mmoja
- mfalme wa Goyimu katika Gilgali, mmoja
- ²⁴Mfalme wa Tirsa, mmoja
- wafalme jumla yao ilikuwa thelathini na mmoja.

Sehemu Za Kanaani Ambazo Hazijatwaliwa

13 Yoshua alipokuwa mzee na umri wake ukiwa umesogea sana, BWANA

akamwambia, "Wewe ni mzee sana, na bado kumesalia sehemu kubwa sana za nchi ambazo ni za kutwaliwa.

²"Haya ndiyo maeneo ambayo bado hayajatekwa: maeneo ya Wafilisti na Wageshuri, ³yaani, ile nchi ya Wakanaani. Eneo hili linaanzia Mto Shihori ambao uko upande wa mashariki ya Misri, kuelekea kaskazini kwenye mpaka wa Ekroni, ⁴ambako kuna miji mitano ya Wafilisti ambayo ni: Gaza, Ashdodi, Ashkeloni, Gathi na Ekroni. Nchi ya Waavi iliyoko kusini pia bado hajjatekwa. Kwa upande wa kaskazini eneo hili halijatekwa: Eneo lote la Wakanaani, pamoja na Meara (ambayo ni ya Wasidoni), ikienea kuelekea kaskazini hadi Afeki kwenye mpaka wa Waamori, ⁵eneo la Wagebali na sehemu yote ya mlima Lebanoni kuelekea mashariki, kuanzia Baal-Gadi chini ya Mlima Hermoni hadi Lebo-Hamathi,

⁶nayo nchi yote ya vilima kuanzia Lebanoni hadi Misrefath-Maimu, pamoja na eneo lote la Wasidoni, mimi mwenyewe nitawafukuza watoke mbele ya Waisraeli, hakikisha umeligawa eneo hili kwa Israeli kuwa urithi, kama nilivyokuamuru, ⁷sasa basi, ligawanye eneo hili kwa yale makabila tisa na ile nusu ya kabila la Manase kuwa urithi.

Mgawanyo Wa Nchi Mashariki Ya Yordani

⁸ile nusu nyingine ya kabila la Manase, Wareuben na Wagadi, wao walishapokea urithi Mose aliokuwa amewapa mashariki ya Yordani, sawasawa na mtumishi wa BWANA alivyowagavia.

⁹Eneo lao lilenea toka Aroeri, iliyoko ukingoni mwa bonde la Arnoni kuanzia mji ulio katikati ya bonde, ikijumuisha nchi ya uwanda wa juu wote wa Medeba mpaka Diboni, ¹⁰nayo miji yote ya Sihoni mfalme wa Waamori, aliyetawala Heshboni, hadi mpakani mwa Waamori. ¹¹Vile vile ilijumuisha Gileadi, nchi ya Wageshuri na Wamaaka, mlima wote wa Hermoni na Bashani yote hadi Saleka, ¹²yaani ufalme wote wa Ogu katika Bashani, waliokuwa wametawala katika Ashtarothi na Edrei ambao ndio mabaki ya Warefai. Mose alikuwa amewashinda na kuteka nchi yao.

¹³Lakini Waisraeli hawakuwafukuza watu wa Geshuri na wa Maaka, kwa hiyo wanaendelea kuishi mionganii mwa Waisraeli mpaka leo hii.

¹⁴Lakini kabila la Lawi Mose hakuwapa urithi, kwa kuwa sadaka za kuteketezwa kwa moto zilizotolewa kwa BWANA wa Israeli, ndizo zilizokuwa urithi wao, kama alivyowaahidi.

¹⁵Haya ndiyo maeneo ambayo Mose alikuwa amewapa kabila la Reubenii ukoo kwa ukoo:

¹⁶Kuanzia nchi ya Aroeri iliyo ukingoni mwa Bonde la Aroni, na kuanzia mji ulio katikati ya bonde, pia uwanda wote wa juu kupita Madeba ¹⁷mpaka Heshboni na miji yake yote kwenye uwanda wa juu, ikiwa ni pamoja na Diboni, Bamoth-Baali, Beth-baal-meoni, ¹⁸Yahasa, Kedemothi, Mefaathi, ¹⁹Kiriathaimu, Sibma, Sereth-Shahari juu ya kilima kilicho katika bonde, ²⁰Beth-peori, matelemko ya Pisga na Beth-yeshi-moth, ²¹miji yote ya uwanda wa juu na eneo lote la utawala wa Sihoni mfalme wa Waamori, aliyetawala Heshboni. Mose alikuwa amemshinda Sihoni, pia watawala wakuu wa Wamidiani, ambao ni Evi, Rekemu, Suri, Huri na Reba waliokuwa wameungana na Sihoni, ambao waliishi katika nchi ile. ²²Pamoja na wale waliouawa katika vita, Waisraeli walikuwa wamemwua kwa upanga Balaamu mwana wa Beori aliyekuwa nabii. ²³Mpaka wa Wareubeni ulikuwa ni ukingo wa mto Yordani. Miji hii ndiyo iliyokuwa urithi wa Wareubeni ukoo kwa ukoo.

²⁴Haya ndiyo maeneo ambayo Mose alikuwa amewagawia kabila la Gadi, ukoo kwa ukoo:

²⁵Nchi ya Yazeri, miji yote ya Gileadi na nusu ya nchi ya Amoni mpaka Aroeri, karibu na Raba, ²⁶Kuanzia Heshboni mpaka Ramath-Mizpa na Betonimu, tena kutoka Mahanaimu hadi nchi ya Debiri, ²⁷tena katika bonde, Beth-Nimra, Sukothi na Safoni na sehemu iliyobaki ya eneo la utawala wa Sihoni mfalme wa Heshboni (upande wa mashariki wa mto Yordani, nchi inayoishia kwenye bahari ya Kinerethi.) ²⁸Miji hii na vijiji vyake vilikuwa urithi wa kabila la Gadi ukoo kwa ukoo.

²⁹Haya ndiyo maeneo ambayo Mose alikuwa amewapa hiyo nusu ya kabila la Manase, yaani, kwa nusu ya jamaa ya uzao wa Manase, ukoo kwa ukoo:

³⁰Nchi iliyoenea kuanzia Mahanaimu, pamoja na Bashani yote, ufalme wote wa Ogu mfalme wa Bashani, makazi yote ya Yairi, huko Bashani, miji sitini, ³¹nusu ya Gileadi, Ashtarothi na Edrei (miji ya kifalme ya Ogu katika Bashani.) Hii ilikuwa kwa ajili ya wazao wa Makiri mwana wa Manase, kwa ajili ya nusu ya wana wa Makiri, ukoo kwa ukoo.

³²Huu ndio urithi alioutoa Mose wakati alipokuwa katika tambarare za Moabu, ng'ambo ya Yordani mashariki ya Yeriko. ³³Lakini kwa kabila la Walawi, Mose hakuwapa urithi, BWANA Mungu, Mungu wa Israeli ndiye urithi wao, kama alivyowaahidi.

Mgawanyo Wa Nchi Magharibi Mwa Yordani.

14 Basi haya ndiyo maeneo Waisraeli waliyopokea kama urithi katika nchi ya Kanaani, ambayo kuhani Eleazari, Yoshua mwana wa Nuni na viongozi wa koo za kabila za Israeli waliwagawia. ²Urithi wao uligawanywa kwa kura kwa yale makabila tisa na nusu, kama BWANA alivyomwagiza Mose. ³Mose alikuwa amewapa yale makabila mawili na nusu urithi wao upande wa mashariki ya Yordani, lakini Walawi hawakupewa urithi mionganii mwa hao wengine, ⁴kwa kuwa wana wa Yosefu walikuwa makabila mawili, Manase na Efraimu. Walawi hawakupata mgao wa ardhi, bali walipewa miji tu kwa ajili ya kuishi, pamoja na maeneo ya malisho kwa ajili ya makundi yao ya kondoo, mbuzi na ng'ombe. ⁵Kwa hiyo Waisraeli wakagawana ile nchi, kama vile BWANA alivyomwagiza Mose.

Kalebu Anapewa Mji Wa Hebronii

⁶Kisha watu wa Yuda wakamwendea Yoshua huko Gilgali, naye Kalebu mwana wa Yefune, Mkenizi, akawaambia, "Unajua jambo ambalo BWANA alimwambia Mose mtu wa Mungu huko Kadesh-Barnea kukuhusu wewe na mimi. ⁷Nilikuwa na umri wa miaka arobaini, wakati Mose mtumishi wa BWANA, aliponituma kutoka Kadesh-Barnea kuipeleleza hiyo nchi. Nami nikamletea taarifa kama kulingana na nilivuosadiki moyoni. ⁸Lakini wenzangu

tulipopanda nao waliifanya mioyo ya watu iyeyuke kwa hofu. Bali mimi, nilimfuata BWANA wangu kwa moyo wote. ⁹Hivyo siku ile Mose akaniapia, 'Nchi ambayo umeikanyaaga kwa miguu yako itakuwa urithi wako na wa watoto wako milele, kwa sababu umemfuata BWANA wangu kwa moyo wote.'

¹⁰Sasa basi, kama vile BWANA alivyoahidi, ameniweka hai kwa miaka arobaini na mitano tangu wakati alipomwambia Mose jambo hili, wakati Waisraeli wakiwa wanazunguka jangwani. Hivyo mimi hapa leo, nina umri wa miaka themanini na mitano! ¹¹Bado ninazo nguvu kama siku ile Mose aliponituma. Bado ninazo nguvu za kwenda vitani sasa kama vile nilivyokuwa wakati ule. ¹²Basi nipe nchi hii ya kilima, ambayo BWANA aliniahidi siku ile. Wewe mwenyewe ulisikia wakati ule kwamba Waanaki walikuwako huko na miji yao ilikuwa mikubwa na yenye maboma, lakini, kwa msaada wa BWANA, nitawafukuza watoke huko kama vile alivyonena."

¹³Ndipo Yoshua akambariki Kalebu mwana wa Yefune, naye akampa Hebronii kuwa urithi wake. ¹⁴Hivyo Hebronii ikawa mali ya Kalebu mwana wa Yefune, Mkenizi tangu wakati ule, kwa sababu alimwandama BWANA wa Israeli kwa moyo wote. ¹⁵(Hebronii uliitwa Kiriath-Arba hapo mwanzo, kutokana na huyo Arba ambaye alikuwa mtu mkuu kupita wote mionganoni mwa Waanaki. Kisha nchi ikawa na amani bila vita.

Mgawo Kwa Yuda

15 Mgawo kwa kabila la Yuda, ukoo kwa ukoo, ulishuka kufikia nchi ya Edomu, hadi Jangwa la Sini mwisho kabisa upande wa kusini.

²Mpaka wao wa kusini ulianzia kwenye ghuba iliyoko kwenye ncha ya kusini mwa Bahari ya Chumvi, ³ukakatiza kusini mwa Akrabimu, ukaendelea hadi Sini ukaenda hadi kusini mwa Kadesh-Barnea, tena ukapitia Hezroni ukapanda hadi Adari na ukapinda hadi Karka. ⁴Kisha ukaendelea mpaka Azmoni na kuunganika na mto wa Misri na kuishia baharini. Huu ndio mpaka wao wa upande wa kusini.

⁵Mpaka wa upande ulikuwa mashariki ni Bahari ya Chumvi hadi mahali mto wa Yordani unapoingilia.

Mpaka wa kaskazini ulianzia penye ghuba ya bahari mahali mto wa Yordani unapoingilia, ⁶ukapanda hadi Beth-Hogla,

na kuendelea kaskazini mwa Beth-Araba hadi kwenye jiwe la Bohani mwana wa Reubeni. ⁷Kisha mpaka ulipanda hadi Debiri kutoka bonde la Ahori na kugeuka kaskazini hadi Gilgali inayotazamana na matelemko ya Adumimu, kusini mwa bonde. Ukaendelea hadi maji ya En-Shemesi na kutokeza huko En Rogeli. ⁸Kisha ukapanda kwa kufuata bonde la Ben-Hinomu sambamba na mtelemko wa kusini wa mji wa Wayebusi (yaani Yerusalem.) Kutoka hapo ukapanda juu ya kilima magharibi ya bonde la Hinomu mwisho wa ncha ya kaskazini ya Bonde la Warefai. ⁹Kutoka juu ya kilima mpaka ukaendelea hadi kwenye chemchemi ya maji ya Neftoa, ukatokea kwenye miji ya Mlima Efroni na kutelemka kuelekea Baala, (yaani, Kiriath-Yearimu.) ¹⁰Kisha ukapinda upande wa magharibi kutoka Baala hadi Mlima Seiri ukafuatia mtelemko wa kaskazini wa Mlima Yearimu (yaani, Kesaloni), ukaendelea chini hadi Beth-Shemesi na kukatiza hadi Timna. ¹¹Ukaelekea hadi kwenye mtelemko wa kaskazini wa Ekroni, ukageuka kuelekea Shikeroni ukapita hadi Mlima Baala na kufika Yabneeli. Mpaka ukaishia baharini.

¹²Mpaka wa magharibi ni pwani ya Bahari Kuu. Hii ndiyo iliyokuwa mipaka ya watu wa Yuda kwa koo zao.

Nchi Aliyopewa Kalebu

¹³Kwa kufuata maagizo ya BWANA kwake, Yoshua alimpa Kalebu mwana wa Yefune sehemu katika Yuda, Kiriath Arba, yaani, Hebronii. (Arba alikuwa baba wa Anaki.)

¹⁴Kutoka Hebronii Kalebu alifkuza hao wana watatu wa Anaki, nao ni Sheshai, Ahimani na Talmai, Wazao wa Anaki. ¹⁵Kutoka hapo akaondoka kupigana dhidi ya watu waishio Debiri, jina la Debiri hapo kwanza iliitwa Kiriath-Seferi. ¹⁶Kalebu akasema, "Nitamwoza binti yangu Aksa kwa mtu atakayeweza kupigana na kuteka Kiriath-seferi." ¹⁷Basi Othnieli mwana wa Kenazi, ndugu yake Kalebu akauteka, hivyo Kalebu akamtoa Aksa binti yake aolewe naye.

¹⁸Siku moja baada ya yule mwanamke kuolewa na Othnieli, alimsihi amwombe Kalebu baba yake shamba. Aliposhuka kutoka juu ya punda wake, Kalebu akamwuliza, "Wataka nikufanyie nini?"

¹⁹Akamjilbu, "Nifanyile jambo moja la hisani. Kwa kuwa umenipa shamba lililoko huko

Negebu, nipe pia chemchemi za maji." Basi Kalebu akampa Aksa binti yake chemchemi za juu na za chini.

Miji ya Yuda

²⁰Huu ndio urithi wa kabilia la Yuda, ukoo kwa ukoo:

²¹Miji ya kusini kabisa ya kabilia la Yuda katika Negebu kuelekea mpaka wa Edomu ilikuwa:

Kabseeli, Ederi, Yaguri, ²²Kina, Dimona, Adada, ²³Kadeshi, Hazori, Ithnani, ²⁴Zifu, Telemu, Bealothi, ²⁵Hazor Hadata, Kerioth Hezroni (yaani Hazori), ²⁶Amamu, Shema, Molada, ²⁷Hasar Gada, Heshmoni, Beth-Peleti, ²⁸Hasar-Shuali, Beer-Sheba, Biziothia, ²⁹Baala, Iyimu, Esemu, ³⁰Eltoladi, Kesili, Horma, ³¹Siklagi, Madmania, Sansana, ³²Lebaothi, Shilhimu, Aini na Rimoni, hiyo yote ni miji ishirini na tisa, pamoja na vijiji vyake.

³³Upande wa magharibi chini ya vilima:

Eshtaoli, Sora, Ashna, ³⁴Zanoa, En-Ganimu, Tapua, Enamu, ³⁵Yarmuthi, Adulamu, oko, Azeka, ³⁶Shaaraimu, Adithaimu na Gedera, (au Gederothaimu) yote ni miji kumi na minne, pamoja na vijiji vyake.

³⁷Senani, Hadasha, Migdal-Gadi, ³⁸Dileani, Mispa, Yoktheeli, ³⁹Lakishi, Boskathi, Egloni, ⁴⁰Kaboni, Lahmasi, Kitlishi, ⁴¹Gederothi, Beth-Dagoni, Naama na Makeda, yote miji kumi na sita pamoja na vijiji vyake.

⁴²Libna, Etheri, Ashani, ⁴³Yifta, Ashna, Nesibu, ⁴⁴Keila, Akzibu na Maresha, yote miji tisa pamoja na vijiji vyake.

⁴⁵Ekroni, pamoja na viunga vyake na vijiji vyake, ⁴⁶kutoka Ekroni hadi kwenye bahari maeneo yote yaliyokuwa karibu na Ashdodi pamoja na vijiji vyake, ⁴⁷Ashdodi, miji yake na vijiji vyake na Gaza viunga vyake na vijiji vyake, hadi kufikia Mto wa Misri na Pwani ya Bahari Kuu.

⁴⁸Katika nchi ya vilima:

Shamiri, Yatiri, Soko, ⁴⁹Dana, Kiriath-Sana (yaani, Debiri,) ⁵⁰Anabu, Eshtamoa, Animu, ⁵¹Gosheni, Holoni na Gilo, miji kumi na mmoja pamoja na vijiji vyake.

⁵²Arabu, Duma, Ashani, ⁵³Yanimu, Beth-Tapua, Afeka, ⁵⁴Humta, Kiriath-Arba (yaani Hebron,) na Siori, miji tisa pamoja na vijiji

vyake.

⁵⁵Maoni, Karmeli, Zifu, Yuta, ⁵⁶Yezreeli, Yokdeamu, Zanoa, ⁵⁷Kaini, Gibea na Timna, miji kumi pamoja na vijiji vyake.

⁵⁸Halhuli, Beth-Zuri, Gedori, ⁵⁹Maarathi, Beth-Anothi na Eltekoni, miji sita pamoja na vijiji vyake.

⁶⁰Kiriath-Baali, (yaani, Kiriath-Yearimu,) na Raba, miji miwili pamoja na vijiji vyake.

⁶¹Huko jangwani:

Beth-Araba, Midini, Sekaka, ⁶²Nibshani, Mji wa Chumvi, na En-Gedi, miji sita pamoja na vijiji vyake.

⁶³Yuda hakuweza kuwafukuza Wayebusi, ambao walikuwa wakiishi Yerusalem, hadi leo Wayebusi huishi huko pamoja na watu wa Yuda.

Mgawo kwa Ajili ya Efraimu na Manase.

16 Mgawanyo wa Yosefu ulianzia Yordani ya Yeriko, mashariki mwa maji ya Yeriko na kutoka hapo ulipanda kupitia jangwani na kuingia katika nchi ya kilima ya Betheli. ²Ukaendelea kutoka Betheli ndiyo Luzu, ukavuka kuingia nchi ya Waarki huko Atarothi, ³ukatelemkia kuelekea magharibi hadi nchi ya Wayafleti mpaka sehemu ya Beth-Horoni ya Chini hadi Gezeri, ukiishia baharini.

⁴Kwa hiyo Manase na Efraimu, wazao wa Yosefu, walipokea urithi wao.

⁵Hii ndiyo iliyokuwa nchi ya Efraimu, ukoo kwa ukoo:

mpaka wa urithi wao ulianzia Atarothi Adari upande wa mashariki hadi Beth-Horoni ya Juu, ⁶na kuendelea mpaka baharini. Kutoka Mikmethathi upande wa kaskazini ulipinda kuelekea mashariki mpaka Taanath-Shilo ukipitia Yanoa upande wa mashariki, ⁷kisha ulitelemkia kutoka Yanoa hadi Atarothi na Naara, ukagusa Yeriko na kutokea katika mto Yordani. ⁸Kutoka Tapua mpaka ulikwenda magharibi hadi kijito cha Kana na kuishia baharini. Huu ulikuwa ndio urithi wa kabilia la Waefraimu, ukoo kwa ukoo. ⁹Pia ulijumuisha miji yote na vijiji vyake ambavyo vilitengwa kwa ajili ya Waefraimu ndani ya urithi wa kabilia la Manase.

¹⁰Hawakuwafukuza Wakanaani waishio Gezeri, mpaka leo Wakanaani wanaishi mionganoni mwa watu wa Efraimu lakini wanatakiwa kufanya kazi

ngumu za kulazimishwa.

Mgawo kwa Ajili ya Ile Nusu Nyingine ya Manase (Upande wa Magharibi)

17 Huu ndio mgawo wa kabila la Manase kama mzaliwa wa kwanza wa Yosefu, yaani, kwa ajili ya Makiri, mzaliwa wa kwanza wa Manase. Makiri alikuwa baba wa Wagileadi ambaye alimpokea Gileadi na Bashani kwa sababu Wamakiri walikuwa askari wakuu. ²Kwa hiyo mgawo huu ulikuwa kwa ajili ya watu wa Manase waliokuwa wamebak, ambao ni koo za Abiezeri, Heleki, Asrieli, Shekemu, Heferi na Shemida. Hawa ndio wanaume wengine wa uzao wa Manase mwana wa Yosefu kwa koo zao.

³Basi Selofehadi mwana wa Heferi, mwana wa Gileadi, mwana wa Makiri, mwana wa Manase hakuwa na wana waume ila binti tu ambao majina yao ni Mala, Noa, Hogla, Milka na Tirsa. ⁴Wakawaendea kuhanai Eleazar, Yoshua mwana wa Nuni na viongozi, wakasema: "BWANA alimwagiza Mose atupatie urithi mionganoni mwa ndugu zetu." Kwa hiyo Yoshua akawapa urithi pamoja na ndugu wa baba yao, kufuatana na agizo la BWANA. ⁵Fungu la Manase ilikuwa na sehemu kumi za nchi, licha ya Gileadi na Bashani mashariki mwa Yordani, ⁶kwa sababu wale binti za kabila la Manase walipokea urithi mionganoni mwa ndugu zao. Nchi ya Gileadi ilikuwa mali ya wale wazao wengine wa Manase waliobaki.

⁷Nchi ya Manase ilienea kuanzia Asheri hadi Mikmeta mashariki mwa Shekemu. Mpaka ulielekea upande wa kusini kutoka pale ukajumuisha watu wanaoishi En-Tapua. ⁸Nchi ya Tapua ilikuwa mali ya Manase, lakini Tapua yenyele iliyo mpakani mwa nchi ya Manase ilikuwa ya Waifraimu. ⁹Kisha mpaka uliendelea kuelekea kusini hadi Kijito cha Kana. Kulikuwepo miji ya Efraimu iliyokuwa mionganoni mwa miji ya Manase. Lakini mpaka wa Manase ulikuwa upande wa kaskazini wa kile kijito na kuishia kwenye bahari^a. ¹⁰Nchi ya kusini mwa kile kijito ilikuwa ya Efraimu na ile iliyokuwa upande wa kaskazini mwa kile kijito ilikuwa ya Manase, Bahari ya Kat, ndiyo Mediterania, ilikuwa ndio mpaka wa magharibi wa Manase. Kaskazini mwa Manase ilikuwa

nchi ya Asheri na kwa upande wa mashariki ilikuwa nchi ya Isakari.

¹¹Miji ifuatayo katika nchi ya Isakari na Asheri ilipewa Manase: Beth Shani, Ibleamu na Dori, (ndiyo Nafoth Dori), Endori, Taanaki na Megido pamoja na vijiji vyote vinavyohusika na miji hiyo.

¹²Lakini Wamanase hawakuweza kuimiliki miji hii, kwa kuwa Wakanaani waliendelea kuishi katika maeneo hayo. ¹³Hata hivyo, Waisraeli walivyoendelea kupata nguvu waliwatumikisha Wakaanani na kuwatia katika kazi ngumu za kulazimisha, lakini hawakuwafukuza kutoka katika ile nchi.

Kabila la Yosefu Lakataa

¹⁴Kabila la Yosefu wakamwambia Yoshua, "Kwa nini umetupa sisi mgawo mmoja tu na sehemu moja tu kuwa urithi? Sisi tu watu wengi sana naye BWANA ametubariki kwa wingi."

¹⁵Yoshua akajibu, "Kama ninyi ni wengi sana na kama nchi ya kilima ya Efraimu ni ndogo sana kwenu, pandeni msituni mkafyeke eneo kwa ajili yenu, huko kwenye nchi ya Waperizi na Warefai."

¹⁶Kabila la Yosefu wakajibu, "Hiyo nchi ya vilima haitutoshi, nao Wakanaani wote wanaoishi katika tambarare wanayo magari ya chuma, wote wa Beth-Sheani na miji yake na wale walio katika bonde la Yezreeli."

¹⁷Lakini Yoshua akanena na nyumba ya Yosefu, yaani Efraimu na Manase, "Ninyi ni wengi sana na wenyewe nguvu sana. Hamtakuwa na mgawo mmoja tu ¹⁸bali pia nchi hii ya kilima yenyе msitu. Ifyekeni, nayo mipaka yake itakuwa yenu umbali mtakaoweza kufika. Ingawa Wakanaani wana magari ya chuma, nao wana nguvu, mwaweza kuwafukuza humo."

Mgawanyo wa Nchi iliyobaki.

18 Kusanyiko lote la Waisraeli likakusanyika huko Shilo na kusimamisha Hema ya Mkutano. Nchi ikawa chini ya utawala wao, ²lakini palikuwa bado makabila saba ya Israeli ambayo yalikuwa hayajapeka urithi wao.

³Hivyo Yoshua akawaambia Waisraeli, "Je, mtasubiri hata lini ili kuingia kumiliki nchi ambayo BWANA wa baba zenu amewapa?

⁴Chagueni watu watatu kutoka kwenye kila kabila. Nitawatuma hao watu kukagua hiyo nchi ambayo bado haijatekwa, nao watanirudia wakiwa na taarifa ya mapendekezo ya

^a Bahari hapa ina maana Mediterania.

mgawanyo wa urithi wa kila kabila. ⁵Mtaigawanya hiyo nchi sehemu saba. Yuda atabaki katika nchi yake upande wa kusini na nyumba ya Yosefu katika nchi yake upande wa kaskazini. ⁶Baada ya kuandika maelezo ya hizo sehemu saba za nchi, myalete kwangu, nami nitawagawia kwa kura mbele za BWANA Mungu wetu. ⁷Hata hivyo, Walawi hawatakuwa na sehemu mionganoni mwenu, maana huduma ya ukuhani kwa BWANA ndio urithi wao. Nao Gadi, Reubeni na nusu ya kabila la Manase wameshapata urithi wao upande wa mashariki mwa Yordani, ambako Mose mtumishi wa BWANA aliwapa."

⁸Hivyo hao watu walipokuwa wanaondoka kwenda kuandika vizuri kuhusu hiyo nchi, Yoshua akawaagiza, "Nendeni mkakague hiyo nchi na mwandike maelezo yake kisha mrudi kwangu, nami nitawapigia kura hapa Shilo mbele za BWANA." ⁹Ndipo hao watu walipoondoka na kupita katika ile nchi yote. Wakaandika maelezo yake, mji kwa mji, katika sehemu saba kwenye kitabu na kurudisha taarifa kwa Yoshua huko kambini Shilo. ¹⁰Basi Yoshua akapiga kura kwa ajili yao huko Shilo mbele za BWANA, akagawanya nchi kwa Waisraeli kwa kufuatana na mgawanyo wa kabila zao.

Mgawo kwa Benyamini

¹¹Kura iliangukia kabila la Benyamini, ukoo kwa ukoo. Nchi yao waliyogawiwa ilikuwa kati ya kabila la Yuda na la Yosefu.

¹²Upande wa kaskazini mpaka wao ulianzia Yordani, kupitia kaskazini ya mtelemko wa Yeriko na kuendelea magharibi kuingia katika nchi ya kilima, ukitoea kwenye jangwa la Beth-Aveni. ¹³Kutoka hapo ulikatiza kwenye mtelemko wa kusini wa Luzu (yaani Betheli) na kushuka hadi Ataroth-Adari, katika kilima kusini mwa Beth-Horoni ya chini.

¹⁴Kutoka kilima kinachotazamana na Beth-Horoni upande wa kusini mpaka ulizunguka kusini kufuatia upande wa magharibi, ukatokezea Kiriath-Baali (yaani, Kiriath-Yearimu), mji wa watu wa Yuda. Huu ndio ulikuwa upande wa magharibi.

¹⁵Upande wa kusini mpaka ulianzia kwenye viunga vya Kiriath-Yearimu kwa upande wa magharibi, nao ukatokeza kwenye chemchemi ya maji ya Neftoa. ¹⁶Mpaka ukatelemka hadi kwenye mwanzo

wa mlima unaotazamana na Bonde la Ben-Hinomu, kaskazini ya Bonde la Warefai. Ukaendelea chini kwenye Bonde la Hinomu na kupitia mtelemko wa kusini wa mji wa Wayebusi na kisha hadi Enrogeli. ¹⁷Kisha ukapinda kuelekea kaskazini, ukaenda hadi En-Shemeshi na kuendelea mpaka Gelilothi, inayotazamana na Njia ya Adumimu, ukatelemka hadi kwenye Jiwe la Bohani mwana wa Reubeni. ¹⁸Ukaendelea upande wa mtelemko wa kaskazini wa Beth-Araba ukatelemka hadi Araba. ¹⁹Kisha ukaendelea mpaka kwenye mtelemko wa kaskazini wa Beth-Hogla na kujitokeza kwenye ghuba ya kaskazini ya Bahari ya Chumvi, kwenye maingilio ya mto Yordani upande wa kusini. Huu ndio ulikuwa mpaka wa kusini.

²⁰Mto Yordani ulikuwa ndio mpaka wa upande wa mashariki. Hii ilikuwa ndio mpaka ilioonyesha urithi wa koo za Benyamini pande zote.

²¹Kabila za Benyamini, ukoo kwa ukoo, ziliikuwa na miji ifuatayo:

Yeriko, Beth-Hogla, Emeki-Kesisi,
²²Bethi-Araba, Semaraimu, Betheli,
²³Avimu, Para na Ofra, ²⁴Kefar-Amoni, Ofni, na Geba, miji kumi na miwili pamoja na vijiji vyake.

²⁵Gibeoni, Rama na Beerothi, ²⁶Mispa, Kefira, Moza, ²⁷Rekemu, Irpeeli, Tarala, ²⁸Zela, Elefu, mji wa Wayebusi (yaani, Yerusalem), Gibeon na Kiriath, miji kumi na minne pamoja na vijiji vyake.

Huu ndio ulikuwa urithi wa Benyamini kwa ajili ya koo zake.

Mgawo kwa Simeoni

19 Kura ya pili ikaangukia kabila la Simeoni, ukoo kwa ukoo: Urithi wao ulikuwa ndani ya nchi ya Yuda. ²Ulijumuisha:

Beer-Sheba (au Sheba), Molada, ³Hasar-Shuali, Bala na Esemu, ⁴Eltoladi, Bethuli, Horma, ⁵Siklagi, Beth-Markabothi, Hazarsusa, ⁶Beth-Lebaothi na Sharuheni, hii ilikuwa miji kumi na mitatu pamoja na vijiji yake.

⁷Pia Aini, Rimoni, Etheri, Ashani, hii ilikuwa miji minne na vijiji vyake, ⁸Pamoja na vijiji vyote vinavyoizunguka miji hii mpaka Baalath-Beeri ambayo ndio Rama iliyo katika Negebu. Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Simeoni ukoo kwa ukoo. ⁹Urithi wa

Wasimeoni ultolewa kutoka katika fungu la Yuda, kwa kuwa fungu la Yuda lilikuwa kubwa kuliko walivyohitaji. Hivyo kabila la Simeoni lilipewa urithi wao ndani ya nchi ya Yuda.

Mgawo kwa Wazabuloni

¹⁰Nayo kura ya tatu ikaangukia kabila la Zabuloni ukoo kwa ukoo:

Mpaka wa urithi wao uliendelea hadi Saridi. ¹¹Kuelekea upande wa magharibi ukafika Marala, ukagusa Dabeshethi, na kuendelea mpaka kijito cha maji karibu na Yokneamu. ¹²Ukageuka mashariki kuanzia Saridi kuelekea maawio ya juu hadi kwenye nchi ya Kisilothtabori na kwenda hadi Daberathi na kupanda Jafia. ¹³Kisha ukaendelea mashariki hadi Gath-Heferi na kufika Ethkasini, ukatokea Rimoni na kugeuka kuelekea Nea. ¹⁴Huko mpaka ukazungukia upande wa kaskazini hadi Hanathoni na kuishia katika bonde la Iftaeli. ¹⁵Miji mingine ni Katathi, Nahalali, Shimroni, Idala na Bethlehemu. Kulikuwa na miji kumi na miwili pamoja na vijiji vyake.

¹⁶Miji hii na vijiji vyake vilikuwa ndio urithi wa Zabuloni ukoo kwa ukoo.

Mgawo kwa Isakari

¹⁷Kura ya nne ikamwangukia Isakari ukoo kwa ukoo. ¹⁸Nchi yao ilijumuisha:

Yezreeli, Kesulothi, Shunemu.

¹⁹Hafaraimu, Shioni, Anaharathi, ²⁰Rabithi, Kishioni, Ebesi. ²¹Remethi, En-Ganimu, En-Hada na Beth-Pasesi. ²²Mpaka ukagusa Tabori, Shahasuma, Beth-Shemeshi na ukaishia kwenye mto Yordani. Hii ilikuwa miji kumi na sita, pamoja na vijiji vyake.

²³Miji hii pamoja na vijiji vyake ilikuwa urithi wa kabila la Isakari ukoo kwa ukoo.

Mgawo kwa Asheri

²⁴Kura tano iliangukia kabila la Asheri ukoo kwa ukoo. ²⁵Nchi yao ilijumuisha:

miji ya Helkathi, Hali, Beteni, Akishafu,

²⁶Alameleki, Amadi na Mishali. Upande wa magharibi mpaka uligusa Karmeli na Shihor-Libnathi. ²⁷Tena ukageuka mashariki kuelekea Beth-Dagoni, ukagusa Zabuloni na bonde la Iftaeli, ulikwenda upande wa kaskazini hadi Beth-Emeki na Neyeli, ukipitia Kabuli upande wa kushoto.

²⁸Ukaendelea hadi Abdoni, Rehobu, Hamoni na Kana na kufika Sidoni kuu. ²⁹Mpaka huo ukageukia nyuma kuelekea Rama na kwenda hadi kwenye mji wenye ngome wa Tiro, ukageuka kuelekea Hosa na kutokeza bahari katika nchi ya Akzibu, ³⁰Uma, Afeki na Rehobu. Ilikuwepo miji ishirini na miwili, pamoja na vijiji vyake.

³¹Miji hii pamoja na vijiji vyake ilikuwa ndio urithi wa kabila la Asheri, ukoo kwa ukoo.

Mgawo kwa Naftali

³²Kura ya sita iliangukia kabila la Naftali, ukoo kwa ukoo :

33Mpaka wao uliendelea kutoka Helefi na kwenye mti mkubwa ulio katika Sananimu, ukipitia Adami-Nekebu na Yabineeli: hadi Lakumu na kuishia katika mto wa Yordani. ³⁴Mpaka ukaendelea magharibi kupitia Aznoth-Tabori na kutokea Hukoki. Ukagusa Zabuloni upande wa kusini, Asheri upande wa magharibi na Yordani upande wa mashariki. ³⁵Miji yenye ngome ilikuwa Sidimu, Seri, Hamathi, Rakathi, Kinerethi, ³⁶Adama, Rama, Hazori, ³⁷Kedeshi, Edrei, na Enhasori, ³⁸Ironi, Migdal-Eli, Horemu, Beth-Anathi na Beth-Shemeshi. Kulikuwa na miji kumi na tisa na vijiji vyake.

³⁹Miji hiyo pamoja na vijiji vyake ndio iliyokuwa urithi wa kabila la Naftali, ukoo kwa ukoo.

Mgawo kwa Dani

⁴⁰Kura ya saba iliangukia kabila la Dani, ukoo kwa ukoo. Nchi ya urithi wao ilijumuisha:

Sora, Eshtaoli, Ir-Shemeshi,

⁴²Shaalabini, Aiyaloni, Ithla, ⁴³Eloni, Timna,

Ekroni, ⁴⁴Elteke, Gibethoni, Baalathi,

⁴⁵Yehudi, Bene-Beraki, Gath-Rimoni, ⁴⁶Me-Yarkoni na Rahoni, pamoja na eneo linalotazamana na Yafa.

⁴⁷(Lakini Wadani walipata shida kuimiliki nchi yao, kwa hiyo walipanda kuishambulia Leshemu, wakaitwaa wakawaua watu wake kwa upanga na kuukalia. Walikaa Leshemu na kuuita Dani kufuatana na jina la Baba yao.)

⁴⁸Miji hii na vijiji vyake ndivyo vilivyokuwa urithi wa kabila la Dani, ukoo kwa ukoo.

Mgawo kwa Yoshua

⁴⁹Walipomaliza kugawanya nchi katika migawo kulingana na sehemu zao zilizowaangukia, Waisraeli wakampa Yoshua

mwana wa Nuni urithi katikati yao,⁵⁰kama vile BWANA alivyokuwa ameamuru. Walimpa mji alioutaka, ambao ni Timnatha-Sera ulio katika nchi ya vilima ya Efraimu.Naye akajenga mji akakaa huko.

⁵¹Hizo ndizo nchi ambazo Eleazari kuhani, Yoshua mwana wa Nuni na viongozi wa koo za kabilia za Israeli walizigawanya kwa kura huko Shilo mbele za BWANA penye ingilio la Hema la Mkutano. Nao wakamaliza kazi ya kuigawanya hiyo nchi.

Miji ya Makimbilio

20 Ndipo BWANA akamwambia Yoshua,²"Waambie Waisraeli, watenge miji ya kukimbilia, kama nilivyokuamuru kupitia Mose,³ili mtu ye yote atakayemwua mtu kwa bahati mbaya na pasipokukusudia aweze kukimbilia huko na kujiepusha na mlipiza kisasi cha damu.

⁴"Anapokimbilia mojawapo ya miji hii, atasimama kwenye maingilio ya lango la mji na kueleza wazee wa mji kuhusu shauri lake. Kisha watampokea katika mji wao na kumpa mahali pa kuishi nao. ⁵Kama mlipiza kisasi cha damu akimfuatilia, wazee wa mji kamwe wasimkabidhi yule mshitakiwa, kwa sababu alimwua jirani yake bila kukusudia, na bila kuwa na nia ya kudhuru. ⁶Huyu aliyeua atakaa kwenye mji huo mpaka awe amesimama kukabili mashtaka yake mbele ya kusanyiko na mpaka kuhani mkuu anayehudumu kwa wakati huo atakapokufa. Ndipo atakapoweza kurudi nyumbani kwake katika mji ambao aliukimbilia."

⁷Basi wakatenga Kadeshi katika Galilaya kwenye nchi ya kilima ya Naftali, Shekemu katika nchi ya kilima ya Efraimu, na Kiriath-Arba (yaani Hebron) kwenye nchi ya kilima ya Yuda. ⁸Katika upande wa mashariki ya Yordani ya Yeriko wakatenga Bezeri katika jangwa katika uwanda wa juu katika kabilia la Reuben, Ramothi katika Gileadi katika kabilia la Gadi na Golani huko Bashani katika kabilia la Manase. ⁹Mwisraeli ye yote au mgeni ye yote aishiye mionganoni mwao aliyemwua mtu kwa bahati mbaya, angeweza kukimbilia katika miji hiyo iliyotengwa na asiuawe na mwenye kulipiza kisasi cha damu kabla hajasimama kukabili mashtaka mbele ya kusanyiko.

Miji Kwa Ajili ya Walawi

21 Basi viongozi wa jamaa ya Walawi, wakamwendea kuhani Eleazari, Yoshua mwana wa Nuni na viongozi wa jamaa nyingine

za makabila ya Israeli ²huko Shilo katika Kanaani na kuwaambia, "BWANA aliagiza kupitia Mose kuwa mtupe miji ya kuishi yenyе sehemu za malisho kwa ajili ya mifugo yetu."³Hivyo kama vile BWANA alivyoagiza, Waisraeli wakawapa Walawi miji ifuatayo pamoja na sehemu zake za malisho kutoka katika urithi wao wenyewe.

⁴Sehemu ya kwanza ikatoka kwa ajili ya Wakohathi, ukoo kwa ukoo. Walawi waliokuwa wazao wa kuhani Aroni walipewa miji kumi na mitatu kutoka katika makabila ya Yuda, Simeoni na Benyamini. ⁵Wazao wengine walibaki wa Wakohathi, walipewa miji kumi kutoka katika koo za makabila ya Efraim, Dani na nusu ya Manase.

⁶Wazao wa Gershoni walipewa kwa kura miji kumi na mitatu kutoka katika koo za makabila ya Isakari, Asheri, Naftali na nusu ya Manase huko Bashani.

⁷Wazao wa Merari, ukoo kwa ukoo, walipewa miji kumi na miwili, kutoka katika makabila ya Reuben, Gadi na Zabuloni.

⁸Kwa hiyo Waisraeli wakawapa Walawi miji hii pamoja na sehemu zake za malisho, kama vile BWANA alivyoikuwa ameagiza kupitia kwa Mose.

⁹Kutoka katika makabila ya Yuda na Simeoni waligawa miji ifuatayo kwa majina ¹⁰(Miji hii walipewa wazao wa Aroni ambao walitokana na koo za Wakohathi, za Walawi, kwa sababu fungu la kwanza liliwaangukia):

¹¹Waliwapa Kiriath-Arba (yaani, Hebron), pamoja na sehemu zake za malisho zilizozunguka Kiriath-Arba, katika nchi ya vilima ya Yuda. (Arba alikuwa baba wa Anaki.) ¹²Lakini mashamba na vijiji vilivyozunguka mji walikuwa wamempa Kalebu mwana wa Yefune kuwa milki yake.

¹³Kwa hiyo wazao wa kuhani Aroni wakapewa Hebron, (mji wa makimbilio kwa ajili ya ye yote anayeshakiwa kwa mauaji) huko Libna, ¹⁴Yatiri, Eshtemoa, ¹⁵Holoni, Debiri, ¹⁶Aini, Yuta na Beth-Shemeshi, kwa ujumla ilikuwa miji tisa pamoja na sehemu zake za malisho kutoka kwa makabila haya mawili.

¹⁷Kutoka katika kabilia la Benyamini wakawapa: Gibeoni, Geba, ¹⁸Anathothi na Almoni miji yote minne pamoja na sehemu zake za malisho.

¹⁹Miji yote waliyopewa makuhani, wazao wa

Aroni, ilikuwa jumla kumi na mitatu, pamoja na sehemu zake za malisho.

²⁰Koo nyingine za Wakohathi za Walawi walipewa miji kutoka katika kabilia la Efraimu.

²¹Katika nchi ya vilima ya Efraimuwalipewa Shekemu (mji wa makimbilio kwa ajili ya ye yote anayeshtakiwa kwa mauaji.)

²²Kibisaimu na Beth-Horoni na Gezeri pamoja na sehemu zake za malisho yote ilikuwa miji minne.

²³Pia kutoka kabilia la Dani wakapokea Elteke, Gibethoni,

²⁴Aiyalon na Gath-Rimoni, yote miji minne pamoja na sehemu zake za malisho.

²⁵Kutoka katika nusu ya kabilia la Manase, wakapokea Taanaki na Gath-Rimoni, yote miji miwili pamoja na sehemuzake za malisho.

²⁶Miji yote hii kumi pamoja na sehemu zake za malisho ilipewa koo za Wakohathi zilizobaki.

²⁷Koo za Walawi za Wagershoni walipewa:

kutoka katika nusu ya Manase, Golani katika Bashani (mji wa makimbilio kwa ye yote aliyeshtakiwa kwa mauaji) na Beeshtera, pamoja na sehemu zake za malisho.

²⁸Kutoka katika kabilia la Isakari, walipewa Kishioni, Daberathi, ²⁹Yermuthi na En-Ganimu, yote miji minne pamoja na sehemu zake za malisho.

³⁰Kutoka kabilia la Asheri, walipewa, Mishali, Abdoni, ³¹Helka-thi na Rehobu, yote miji minne pamoja na sehemu zake za malisho.

³²Kutoka katika kabilia la Naftali, walipewa Kadeshi katika Galilaya, (mji wa makimbilio kwa ajili ya ye yote anayeshtakiwa kwa mauaji) anayeshtakiwa kwa Hamoth-Dori na Kartani yote miji mitano, pamoja na sehemu zake za malisho.

³³Jumla yote ya miji ya koo za Wagershoni, ilikuwa kumi na mitatu, pamoja na sehemu zake za malisho.

³⁴Koo za Wamerari (Waliobaki wa Walawi) walipewa:

kutoka katika kabilia la Zabuloni, Yokneamu, Karta, ³⁵Dimna na Nahalali, miji minne pamoja na sehemu zake za malisho.

³⁶Kutoka katika kabilia la Reuben, walipewa Bezeri, Yahazi, ³⁷Kedemothi na Mefaaithi, miji minne pamoja na sehemu zake za malisho.

³⁸Kutoka katika kabilia la Gadi walipewa Ramothi katika Gileadi (mji wa makimbilio kwa ajili ya ye yote anayeshtakiwa kwa ajili ya mauaji), Makanaimu,

³⁹Heshboni na Yazeri, miji minne pamoja na sehemu zake za malisho.

⁴⁰Miji yote waliyopewa koo za Wamerari, ambao walikuwa mabaki ya Walawi, jumla ni kumi na miwili.

⁴¹Miji yote ya Walawi katika nchi iliyoshikwa na Waisraeli, ilikuwa arobaini na minane pamoja na sehemu zake za malisho. ⁴²Kila mmoja wa miji hii ulikuwa na sehemu ya malisho kuuzunguka, ndivyo ilivyokuwa kwa miji hii yote.

⁴³Kwa hiyo BWANA akawapa Israeli nchi yote aliyokuwa ameapa kuwapa baba zao, nao wakaimiliki na kukaa humo. ⁴⁴BWANA akawapa raha kila upande, kama vile alivyokuwa amewaapia baba zao, hakuna hata mmoja wa adui zao aliyezeza kusimama mbele yao, BWANA akawatia adui zao wote mikononi mwao. ⁴⁵Hakuna hata mojawapo ya ahadi nzuri za BWANA kwa ajili ya nyumba ya Israeli ambayo haikutimia, kila moja ilitimia.

Makabila ya Mashariki Yarudi Nyumbani

22 Ndipo Yoshua akawaita Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabilia la Manase, ²naye akawaambia, "Mmeshafanya yale yote Mose mtumishi wa BWANA aliyowaamuru, nanyi mmenitii kwa kila jambo nililowaamuru. ³Kwa muda mrefu sasa, hadi siku hii ya leo, hamkuwaacha ndugu zenu, bali ninyi mmetimiza ile kazi BWANA Mungu wenu aliyowapa. ⁴Sasa kwa kuwa BWANA Mungu wenu amewapa ndugu zenu raha kama alivyoahidi, rudini nyumbani mwenu katika nchi ile ambayo Mose mtumishi wa BWANA aliwapa ng'ambo ya pili wa Yordani. ⁵Lakini mwe waangalifu sana kushika amri na sheria zile Mose mtumishi wa BWANA alizowapa, yaani kumpenda BWANA Mungu wenu na kuenenda katika njia zake zote, kutii amri zake, kushikamana naye kwa uthabiti na kumtumikia kwa moyo wenu wote na roho yenu yote."

⁶Ndipo Yoshua akabariki na kuwaaga waende zao, nao wakaenda nyumbani mwao. ⁷(Kwa nusu ya kabilia la Manase Mose alikuwa

amewapa eneo katika Bashani na ile nusu nyiningine Yoshua aliwapa eneo upande wa magharibi ya Yordani pamoja na ndugu zao.) Yoshua alipowapeleka waende zao nyumbani mwao, aliwabariki, ⁸akisema, "Rudini ninyi nyumbani mwenu na utajiri wenu, yaani, makundi makubwa ya mifugo, mkiwa na fedha, dhahabu, shaba na chuma, pia wingi wa nguo, nanyi mkagawane na ndugu zenu hizo nyara zilizotoka kwa adui zenu."

⁹Kwa hiyo Wareuben, Wagadi na hiyo nusu ya kabile la Manase wakawaacha Waisraeli huko Shilo katika nchi ya Kanaani ili kurudi Gileadi, nchi yao wenyewe waliyoipata sawasawa na agizo la BWANA kupitia Mose.

¹⁰Walipofika Gellothi karibu na Yordani, katika nchi ya Kanaani, Wareuben, Wagadi na nusu ya kabile la Manase wakajenga madhabahu ya fahari kubwa huko kando ya Yordani. ¹¹Wale Waisraeli wengine waliposikia kwamba Wareuben, Wagadi na ile nusu ya kabile la Manase walikuwa wamejenga madhabahu upande wa magharibi mwa Yordani kwenye mpaka wa Kanaani huko Gellothi, ¹²kusanyiko lote la Israeli wakakusanyika huko Shilo ili wakapigane vita dhidi yao.

¹³Kwa hiyo hao Waisraeli wengine wakamtuma Finehasi mwana wa kuhani Eleazari katika nchi ya Gileadi, aende kwa Wareuben, Wagadi na hiyo nusu ya kabile la Manase. ¹⁴Wakatuma pamoja naye watu kumi amba ni viongozi, mmoja kwa ajili ya kila kabile la Israeli, kila mmoja aliye kiongozi katika mgawanyiko wa jamaa mionganoni mwa koo za Israeli.

¹⁵Walipofika katika nchi ya Gileadi, kwa Wareuben, Wagadi na nusu ya kabile la Manase wakawaambia: ¹⁶"Je, mmewezaje kuacha kumwamini Mungu wa Israeli kwa kufanya jambo kama hili? Mmewezaje kumwacha BWANA na kujijengea madhabahu na kumwasi? ¹⁷Je, dhambi ya Peori ilikuwa ndogo sana kwetu? Mpaka leo hatujatakasika kutohana na dhambi hiyo, hata ingawa kulikuja tauni juu ya kusanyiko la BWANA! ¹⁸Je, sasa ndio mniamwacha BWANA?

"Kama mkipwasi BWANA leo, kesho atalikasirikia kusanyiko lote la Israeli. ¹⁹Kama nchi mnayomiliki imenajisika, vukeni mje katika nchi ya BWANA, mahali maskani ya BWANA ilipo, nanyi mkajitwalie sehemu mionganoni mwetu, lakini msije mkaasi dhidi ya BWANA wala dhidi yetu sisi kwa kujijengea

madhabahu nyiningine kwa ajili yenu, zaidi ya madhabahu ya BWANA Mungu wetu. ²⁰Wakati Akani mwana wa Zera alipokosa uaminifu kwa vitu viliviyowekwa wakfu, je, ghadhabu ya Mungu hakulipata kusanyiko lote la Israeli? Wala hakuwa yeye peke yake aliyekufa kwa ajili ya hiyo dhambi yake."

²¹Ndipo Wareuben, Wagadi na nusu ya kabile la Manase walipowajibu viongozi wa koo za Israeli wakisema: ²²"BWANA Mwenye Nguvu, Yeye peke yake ndiye Mungu! BWANA Mwenye Nguvu, Yeye peke yake ndiye Mungu! Yeye anajua! Israeli na wajue! Kama hili limekuwa ni kuasi au kukosa utii kwa BWANA, asituache hai siku hii ya leo. ²³Kama tumejjengea madhabahu yetu wenyewe ili kumwacha BWANA na kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za nafaka, au kutoa sadaka za amani juu yake, BWANA mwenyewe na atupatilize leo.

²⁴"Siyo! Tulifanya hivyo kwa hofu kwamba siku zijazo wazao wenu wanaweza wakawaambia wazao wetu, 'Mna uhushiano gani na BWANA wa Israeli?' ²⁵BWANA ameifanya Yordani kuwa mpaka kati yetu na ninyi, ninyi Wareuben na Wagadi! Hamna fungu kwa BWANA.' Kwa hiyo wazao wenu wanaweza wakawasababisha wazao wetu wakaacha kumcha BWANA."

²⁶Hii ndio sababu tulisema, "Tujijeke tayari na tujenge madhabahu, lakini si kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa au dhabihu. ²⁷Badala yake, itakuwa ni ushahidi kati yetu na sisi na vizazi vijavyo, kwamba tutamwabudu BWANA katika mahali patakatifu pake pamoja na sadaka zetu za kuteketezwa, dhabihu na sadaka za amani. Ndipo siku zijazo wazao wenu hawataweza kuwaambia wazao wetu, 'Ninyi hamna fungu katika BWANA.'"

²⁸"Nasi tulisema, 'Ikiwa wakati wo wote watatuambia hilo, au kuwaambia uzao wetu, tutawajibu hivi: Angalieni nakala hii ya madhabahu ya BWANA, ambayo baba zetu walijenga, si kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa na dhabihu, bali kama ushahidi kati yetu sisi na ninyi.'

²⁹"Hili jambo la kumwasi BWANA na kumwacha siku hii ya leo kwa kujenga madhabahu kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa, sadaka za nafaka na dhabihu, zaidi ya madhabahu ya BWANA Mungu wetu iliyo mbele ya maskani yake na liwe mbali nasi."

³⁰Wakati kuhani Finehasi na viongozi wa

kusanyiko, wakuu wa koo za Israeli, waliposikia hayo waliyosema hao Wareubeni, Wagadi na hiyo nusu ya kabilia la Manase, wakaridhika. ³¹Naye Finehasi mwana wa kuhani Eleazari, akawaambia hao Wareubeni, Wagadi na hiyo nusu ya kabilia la Manase, "Leo tunajua kwamba BWANA yuko pamoja nasi, kwa sababu hamkukosa uaminifu kwa BWANA katika jambo hili, sasa mmewaokoa Waisraeli na mkono wa BWANA."

³²Ndipo Finehasi, mwana wa kuhani Eleazari na viongozi wakarudi Kanaani kutoka kwenye kukutana kwao na Wareubeni na Wagadi huko Gileadi nao wakatoa taarifa kwa Waisraeli. ³³Walifurahi kusikia taarifa hiyo, nao wakamhimidi Mungu. Wala hawakuzungumza tena habari za kupigana vita dhidi yao kuharibu nchi ambayo Wareubeni na Wagadi waliishi.

³⁴Nao Wareubeni na Wagadi wakaiita ile madhabahu: "Ed, yaani, shahidi, kwa kuwa itakuwa shahidi kati yetu na ninyi kwamba BWANA NDIYE MUNGU."

Yoshua anawaaga Viongozi

23 Baada ya muda mrefu kupita, naye BWANA alikuwa amewapa Israeli raha mbele ya adui zao wote waliowazunguka, Yoshua, wakati huo alikuwa mzee na umri ukiwa umeendelea sana, ²akawaita Israeli wote, wazee wao, viongozi, waamuzi na maafisa wao na kuwaambia: "Mimi ni mzee na umri umeendelea sana. ³Ninyi wenyeewe mmeona kila kitu BWANA Munguwenu, alichowatendea makabila haya yote kwa ajili yenu, ilikuwa ni BWANA Munguwenu aliyewapigania. ⁴Kumbukeni jinsi nilivyowagawia kama urithi kwa ajili ya makabila yenu yote nchi ya mataifa yaliyobaki, yaani mataifa niliyowashinda, kati ya mto Yordani na Bahari ile kuu upande wa magharibi. ⁵BWANA Mungu wenu mwenyewe, atawaondoa watoke mbele yenu. Atawafukuza mbele yenu, nanyi mtamiliki nchi yao, kama vile BWANA Mungu wenu alivyoahidi.

⁶"Iweni hodari sana, iweni waangalifu kutii yote yaliyoandikwa katika kitabu cha Torati ya Mose, pasipo kugeuka upande wa kuume au kushoto. ⁷Mshirikiane na mataifa yaliyobakia katikati yenu, wala msiombe kwa majina ya miungu yao au kuapa kwayo. Msitumikie wala kuisujudia. ⁸Bali mtashikama na uthabiti na Mungu wenu, kama vile ambavyo mmefanya mpaka sasa.

⁹"BWANA amewafukuza mbele yenu

mataifa makubwa na yenye nguvu, mpaka siku ya leo hakuna ye yote aliyeweza kusimama mbele yenu. ¹⁰Mtu mmoja mionganii mwenu atafukuza watu elfu, kwa kuwa BWANA Mungu wenu anawapigania, kama alivyoahidi. ¹¹Kwa hiyo iweni waangalifu sana kumpenda BWANA Mungu wenu.

¹²"Lakini ikiwa mtageuka na kushikama na mabaki ya mataifa haya yaliyosalia katikati yenu na kama mtaoana na kushirikiana nao, ¹³basi mwe na hakika kuwa BWANA Mungu wenu hatawafukuza tena mataifa hayo mbele yenu. Badala yake, watakuwa tanzi na mitego kwenu, mijeledi migongoni mwenu na miiba machoni penu, mpaka mwangamie kutoka katika nchi hii nzuri, ambayo BWANA Mungu wenu amewapa.

¹⁴"Sasa mimi ninakaribia kwenda katika njia ya watu wote wa dunia. Mnajua kwa miyo yenu na roho zenu kwamba hakuna ahadi zote njema ambazo BWANA Mungu wenu alizowaahidia ambayo ilishindwa. Kila ahadi imetimizwa, hakuna hata moja ambayo imeshindwa. ¹⁵Bali kama vile ambavyo kila ahadi njema ya BWANA Mungu wenu imekuwa kweli, vivyo hivyo BWANA ataleta maovu yote aliyosema, mpaka awe amewaaangamiza kutoka katika nchi hii nzuri aliyowapa. ¹⁶Kama mkilivunja agano la BWANA Mungu wenu, ambalo aliwaamuru ninyi, mkaenda na kuitumikia miungu mingine na kuisujudia, hasira ya BWANA itawaka dhidi yenu, nanyi mtaangamia mara kutoka katika nchi nzuri aliyowapa ninyi."

Agano Lafanywa Upya Huko Shekemu

24 Ndipo Yoshua akaita pamoja makabila yote ya Israeli huko Shekemu. Akawaita wazee, viongozi, waamuzi na maafisa wa Israeli, nao wakaja mbele za Mungu.

²Yoshua akawaambia watu wote, "Hili ndilo BWANA wa Israeli asemalo: 'Hapo zamani baba zenu, pamoja na Tera baba yake Abrahamu na Nahori, waliishi ng'ambo ya Mto Eufrati nao waliiabudu miungu mingine. ³Lakini nilimwondo ba baba yenu Abrahamu kutoka nchi hiyo ng'ambo ya Mto, nami nikamwongoza katika nchi yote ya Kanaani, nikampa wazao wengi. Nikampa Isaki, ⁴naye Isaki nikampa Yakobo na Esau. Esau nikampa nchi ya vilima ya Seiri, lakini Yakobo pamoja na wanawe wakashuka Misri.

⁵"Kisha nikawatuma Mose na Aroni, nami nikawapiga Wamisri kwa kile nilichokitenda huko, tena nikawatoa huko. ⁶Nilipowatoa baba

zenu katika nchi ya Misri, mlifika kwenye bahari, nao Wamisri wakawafuatia baba zenu kwa magari na wapanda farasi mpaka kwenye bahari ya Shamu. ⁷Lakini wakamlilia BWANA wakitaka msaada, Mungu akaweka giza kati yenu na Wamisri, akaileta bahari juu yao ikawafunika. Ninyi mliona kwa macho yenu wenyewe kile nilichowatendea Wamisri. Kisha mliishi jangwani kwa muda mrefu.

⁸" 'Nikawaleta katika nchi ya Waamori ambao waliishi mashariki ya Yordani. Wakapigana nanyi, lakini nikawatia mikononi mwenu. Nikawaangamiza mbele yenu nanyi mkaimiliki nchi yao. ⁹Wakati Balaki mwana wa Sipori, mfalme wa Moabu, alipojiandaa kupigana dhidi ya Israeli, alimwita Baalamu mwana wa Beori apate kuwalaani. ¹⁰Lakini sikumkubali Baalamu, kwa hiyo aliwabariki tena na tena, nami niliwaokoa toka mkononi mwake.

¹¹" 'Ndipo mlipovuka Yordani mkafika Yeriko. Raia wa Yeriko wakapigana nanyi, kama walivyofanya Waamori, Waperizi, Wakanaani, Wahiti, Wagirigashi, Wahivi na Wayebusi, lakini niliwatia mikononi mwenu. ¹²Nikatuma manyigu mbele yenu, ambao pia waliwfukuza mbele yenu, hao wafalme wawili wa Waamori. Sio upanga au upinde wenu wenyewe viliowapatia ushindi. ¹³Hivyo nikawapa ninyi nchi ambayo hamkuitaabikia na miji ambayo hamkuijenga, mkaishi ndani yake na kula mizabibu na mizeituni msivoipanda.'

¹⁴"Sasa basi mcheni BWANA na kumtumikia kwa uaminifu wote. Itupeni mbali miungu ambayo baba zenu waliiabudu huko ng'ambo ya Eufrati na huko Misri, nanyi mtumikieni BWANA. ¹⁵Lakini msipoona vema kumtumikia BWANA, chagueni hivi leo mtakayemtumikia, kama ni miungu ile ambayo baba zenu walitumikia ng'ambo Eufrati, au miungu ya Waamori, ambao mnakaa katika nchi yao. Lakini mimi na nyumba yangu, tutamtumikia BWANA."

¹⁶Ndipo hao watu wakajibu, "Hili liwe mbali nasi la kumsahau BWANA na kuitumikia miungu mingine! ¹⁷Ilikuwa ni BWANA Mungu wetu mwenyewe aliyetutoa sisi na baba zetu akatupandisha kutoka Misri, kutoka nchi ile ya utumwa, na kutenda zile ishara kubwa mbele ya macho yetu. Ndiye aliyetulinda katika safari yetu yote na kutokana na mataifa yote ambayo tulipita katikati yao. ¹⁸BWANA akawafukuza mbele yetu mataifa yote pamoja na Wamori, walioishi katika nchi hii. Hivyo sisi nasi

tutamtumikia BWANA, kwa kuwa Yeye ndiye Mungu wetu."

¹⁹Yoshua akawaambia watu, "Hamwezi kumtumikia BWANA. Yeye ni Mungu Mtakatifu, ni Mungu mwenye wivu. Hatasamehe uasi wenu na dhambi zenu. ²⁰Ikiwa mkimwacha BWANA na kuitumikia miungu migeni, yeze atageuka na kuwaletteeni maafa na kuwaangamiza, baada ya kuwa mwema kwenu."

²¹Lakini watu wakamwambia Yoshua, "Sivyo! Sisi tutamtumikia BWANA."

²²Ndipo Yoshua akawaambia, "Ninyi mmekuwa mashahidi juu yenu wenyewe kuwa mmechagua kumtumikia BWANA." Nao wakajibu, "Ndiyo, tu mashahidi."

²³Yoshua akawaambia, "Sasa basi, itupeni mbali hiyo miungu migeni iliyo katikati yenu, nanyi mtoleeni BWANA wa Israeli miyo yenu."

²⁴Nao watu wakamwambia Yoshua, "Tutamtumikia BWANA Mungu wetu na kumtii yeye."

²⁵Siku ile Yoshua akafanya agano kwa ajili ya watu na hapo Shekemu ndipo alipowaandikia amri na sheria. ²⁶Naye Yoshua akayaandika mambo haya katika Kitabu cha Sheria ya Mungu. Ndipo akalitwaa jiwe kubwa akalisimamisha huko, chini ya mwaloni huko karibu na mahali patakatifu pa BWANA.

²⁷Akawaambia watu wote, "Angalien! Jiwe hili litakuwa shahidi juu yetu. Limesikia maneno yote BWANA aliyotuambia. Litakuwa shahidi juu yenu kama mtakuwa waongo kwa Mungu wenu."

Kuzikwa katika Nchi ya Ahadi

²⁸Basi Yoshua akawatuma watu kila mmoja aende katika urithi wake mwenyewe.

²⁹Baada ya mambo haya, Yoshua mwana wa Nuni, mtumishi wa BWANA akafa akiwa na umri wa miaka mia moja na kumi. ³⁰Nao wakazika katika nchi ya urithi wake huko Timnath-Sera katika nchi ya vilima ya Efraimu, kaskazini ya Mlima wa Gashi.

³¹Israeli wakamtumikia BWANA wakati wote wa kipindi cha Yoshua, na kipindi cha hao wazee walioishi baada ya Yoshua kufa na ambao waliona wenyewe kila kitu BWANA alichowatendea Israeli.

³²Nayo ile mifupa ya Yosefu, ambayo Waisraeli walipandisha kutoka huko Misri,

wakaizika huko Shekemu kwenye eneo, ambalo Yakobo alilinunua kwa wana wa Hamori baba yake Shekemu, kwa vipande mia vy a fedha. Eneo hili likawa ni urithi wa uzao wa Yosefu.

³³Naye Eleazari mwana wa Aroni akafariki akazikwa huko Gibeathi, ambapo aliquwa amepewa mtoto wake Finehasi, kwenye nchi ya vilima ya Efraimu.

WAAMUZI

Utangulizi

Kitabu hiki kinaelezea habari za Waisraeli kwa kipindi kati ya kifo cha Yoshua na huduma ya Samweli. Mungu alikuwa amewasaidia Waisraeli kuishinda na kuiteka Kanaani, ambako ndani yake yaliishi mataifa mengi maovu. Lakini walikuwa katika hatari ya kuipoteza hii Nchi ya Ahadi kwa sababu walianza kumwasi Mungu. Walipomrudia Mungu, Mungu aliwainulia waamuzi wa kuwaongoza. Hivyo kipindi hiki kilijulikana kwa mashujaa walioitwa waamuzi ambao ndio walioongoza makabila ya Israeli. Jumla ya waamuzi kumi na watano wameorodheshwa kuwa waliiongoza Israeli. Waliojulikana zaidi walikuwa Yefta, Debora, Gideoni na Samsoni.

Matukio katika kitabu cha Waamuzi yalifanyika katika mtiririko ufuatao:

- Waisraeli waliishi kwa amani wakiwa wanampenda na kumtumikia Mungu.
- Waisraeli wakamsahau Mungu na kuanza kuabudu miungu.
- Mungu akawaadhibu watu Wake kwa kupeleka taifa la jirani kupigana nao na kuwatawala.
- Waisraeli wakamgeukia Mungu na kuomba msamaha.
- Mungu akawasamehe watu Wake na akawaokoa kwa kumtuma mwamuzi kuwasaidia kumshinda adui. Huu mtindo wa matukio ulijirudia mara nydingi kwa wakati huu katika historia ya Israeli.

Mataifa yaliyowaonea Waisraeli wakati wa kipindi hiki cha Waamuzi yaliikuwa: Wakaldayo (*Mesopotamia*), Wamoabu, Wakanaani, Wamidiani, Waamoni na Wafiliisti. Kipindi hiki cha waamuzi kilidumu kwa miaka 410.

Wazo Kuu

Kuinuka na kuanguka kwa Israeli. Baada ya kufa kwa Yoshua Waisraeli walikuwa wakiinuka walipompata kiongozi na baada ya kiongozi huyo walipotoka na hivyo wakaangukia mikononi mwa maadui. Walipomlilia Mungu aliwainulia mwamuzi, ambaye aliwaongoza na kupata ushindi. Kitabu hiki kinaweka kumbukumbu za vita vya kwanza vya Waisraeli kati yao wenywewe.

"Siku hizo hapakuwa na mfalme katika Israeli, kila mtu alifanya yaliyokuwa mema machoni pake mwenywewe." (21:25).

Wahusika Wakuu

Othinieli, Ehudi, Debora, Gideoni, Abimeleki, Yefta, Samsoni, Delila.

Mahali

Nchi ya Kanaani ambayo baadaye iliitwa Israeli.

Mwandishi

Uwezekano mkubwa ni kwamba kiliandikwa na Samweli. Mapokeo ya Kiyahudi yanasema Samweli ndiye mwandishi.

Tarehe

Kitabu hiki kiliandikwa 1126 K.K.

Mgawanyo

- Hali ilivyokuwa wakati wa kipindi cha Waamuzi. (1:1-3:6)
- Waamuzi walioongoza na mataifa waliyoyashinda (3:7-16:31)
- Ushirikina na vita baina yao wenywewe. (17:1-21:25)

WAAMUZI

<i>Kipindi cha Waamuzi kilianza katika 1375 au (1220)</i>	<i>Othnieli</i>	<i>Ehud</i>
<i>1367 – 1327</i>		<i>1309 – 1229</i>
<i>au</i>		<i>au</i>
<i>(1220 – 1162)</i>		<i>(1184 – 1104)</i>

<i>Debora</i>	<i>Gideoni</i>
1209 – 1169	1162 – 1122
<i>au</i>	<i>au</i>
(1192 – 1152)	(1146 – 1106)

Israeli Wapigana Na Wakanaani Waliobaki

1 Baada ya kifo cha Yoshua, Waisraeli wakamwuliza BWANA, "Ni nani atakayetangulia kupanda mbele yetu kwa ajili ya kupigana na Wakanaani?"

²BWANA akajibu, "Yuda ndiye atakayetangulia, nimewapa hiyo nchi mikononi mwao."

³Ndipo watu wa Yuda wakawaambia Wasimeoni ndugu zao, pandeni pamoja nasi katika nchi tuliyopewa, ili tupate kupigana na Wakanaani. Sisi pia tutakwenda pamoja nanyi katika sehemu yenu mliyopewa." Basi Wasimeoni wakaenda pamoja nao.

⁴Yuda aliposhambulia, BWANA akawatia Wakanaani na Waperizi mikononi mwao, nao wakawaua watu 10,000 huko Bezeki. ⁵Huko ndiko walipomkuta huyo Adoni-Bezeki, nao wakapigana naye na kuwafanya Wakanaani na Waperizi wakimbie. ⁶Lakini Adoni-Bezeki alikimbia, nao wakamfuatia na kumkamata, wakamkata vidole vyake gumba vyaa mikono na vya miquu.

7Ndipo Adoni-Bezeki akasema,
"Nimewatendea wafalme sabini kama
niliyotendewa na kuwalisha makombo ya
chakula chini ya meza yangu. Sasa Mungu
amenilipa haya, kama yale niliyowatendea."
Wakamleta Yerusalemu, naye akafa huko.

⁸Watū wa Yuda wakashambulia pia
Yerusalem na kuiteka. Wakaupiga mji kwa
upanga na kuuchoma kwa moto.

⁹Baada ya hayo, watu wa Yuda wakatelemka kupigana na Wakanaani walioishi katika nchi ya vilima, yaani, Negebu na nchi chini ya vilima vya magharibi. ¹⁰Yuda wakakabiliana na Wakanaani walioishi Hebron (ambayo hapo kwanza ilitwa Kiriath-Arba) na kuwashinda Sheshai, Ahimani na Talmai.

¹¹Kutoka huko wakasonga mbele
kukabiliana na watu walioishi Debiri (ambayo
hapo kwanza uliitwa Kiriath-Seferi.) ¹²Kalebu
akasema, "Mtu atakayewashinda Kiriath-Seferi
nitamtoa binti yangu Aksa awe mkewe." ¹³Basi
Othnieli mwana wa Kenazi, ndugu mdogo wa
huyo Kalebu akawashinda, kwa hiyo Kalebu
akamtoa binti yake Aksa akaolewa naye.

¹⁴Aksa alipokuja kwa Othnieli, akamsisitiza amwombe Kalebu baba yake shamba. Aksa aliposhuka kutoka juu ya punda wake, Kalebu akamwuliza, "Je, nikufanyie nini?"

¹⁵Akajibu, "Naomba unifanyie upendeleo maalum. Kwa kuwa umenipa ardhi huko Negebu, nipe pia chemchemi za maji." Ndipo akampa chemchemi za juu na za chini.

¹⁶Kabila la Yuda lilipoondoka Yeriko (ambao uliitwa Mji wa Mitende), Wakeni, ambao walikuwa wazao wa mkewe Mose, walisafiri pamoja nao katika Nyika ya Yuda. Wakaishi humo mionganini mwa watu, karibu na mji wa Aradi huko Negebu.

¹⁷Basi watu wa Yuda wakaenda na Wasimeoni ndugu zao kushambulia Wakanaani waishio Sefathi, nao wakauangamiza huo mji

kabisa. Kwa hiyo huo mji ukaitwa Horma^a.
¹⁸Watu wa Yuda wakatwaa pia Gaza, Ashkeloni na Ekroni, kila mji na vijiji vyake vinavyouzunguka.

¹⁹BWANA alikuwa pamoja na watu wa Yuda. Wakaimiliki nchi ya vilima, lakini hawakuweza kuwafukuza watu waliokaa katika hiyo tambarare, kwa sababu walikuwa na magari ya chuma. ²⁰Kama vile Mose alivyoahidi, Kalebu alipewa Hebron, naye akawafukuza wana watatu wa Anaki. ²¹Hata hivyo, Wabenyamini, walishindwa kuwafukuza Wayebusi, waliokuwa wanaishi Yerusalem, hivyo hadi leo Wayebusi huishi humo pamoja na Wabenyamini.

²²Basi nyumba ya Yosefu wakashambulia Betheli, naye BWANA alikuwa pamoja nao.
²³Walipotuma watu kwenda kupeleleza Betheli

(ambao hapo kwanza uliitwa Luzu),²⁴wale wapelelezi wakaona mtu anatoka mjini, nao wakamwambia, "Tuonyeshe jinsi ya kuingia mjini nasi tutakutendea wema."²⁵Hivyo akawaonyesha, nao wakaupiga mji kwa upanga lakini wakamhifadhi hai yule mtu na jamaa yake yote.²⁶Yule mtu akaende hadi nchi ya Wahiti, ambapo aliujenga mji na kuuita Luzu, ambao ndio jina lake hadi leo.

^{a17} Horma hapa maana yake "Maangamizi."

WAAMUZI

Kipindi cha Waamuzi kilianza kati ya 1375 au (1220)

<i>Samweli azaliwa</i>	<i>Samsoni</i>
1105	1075 – 1055
<i>au</i>	<i>au</i>
1083	(1083 – 1063)

<i>Sauli atawazwa kuwa mfalme</i>
1050
<i>au</i>
1045

<i>Daudi awa mfalme</i>
1010

²⁷Lakini Manase hawakuwafukuza watu wa Beth-Sheani na vijiji vyake, au watu wa Taanaki na vijiji vyake, au watu wa Dori na vijiji vyake, au watu wa Ibleamu na vijiji vyake, au watu wa Megido na vijiji vyake, lakini Wakanaani waliazimu kuishi katika nchi ille. ²⁸Israeli walipopata nguvu, wakawatia Wakanaani katika kazi ya kulazimishwa, lakini kamwe hawakuwafukuza watoke kabisa. ²⁹Wala Efraimu hawakuwafukuza kabisa Wakanaani walioishi Gezeri, bali Wakanaani waliendelea kuishi humo mionganoni mwao. ³⁰Vivyo hivyo Zabuloni hawakuwafukuza Wakanaani walioishi huko Kitroni, wala walioishi Nahaloli, ambao walibaki mionganoni mwao bali waliwatia katika kazi ya kulazimishwa. ³¹Wala Asheri hawakuwafukuza wale walioishi huko Ako, Sidoni, Ahlabu, Akzibu, Helba, Afeki wala Rehobu ³²na kwa sababu ya jambo hili Waasherri wakaishi mionganoni mwa Wakanaani, wale wenyeji wa nchi. ³³Wala Naftali hawakuwafukuza wale walioishi Beth-Shemeshi wala wale walioishi Beth-Anathi, lakini Naftali nao pia wakaishi mionganoni mwa Wakanaani, wenyeji wa nchi, nao wale walioishi Beth-Shemeshi na Beth-Anathi wakawa watumishi wao katika kazi ya kulazimishwa ³⁴Waamori wakawazuilia Wadani kwenye nchi ya vilima, kwa maana hawakuwaacha washuke kuingia kwenye sehemu tambarare. ³⁵Waamori pia wakaendelea kukaa katika Mlima Heresi, katika Aiyaloni na Shaalbimu, lakini mkono wa nyumba ya Yosefu ukawalemea, nao wakashindwa hata wakalazimika kuingia katika kazi ya kulazimishwa. ³⁶Mpaka wa Waamori ulikuwa kuanzia Genge la Akrabimu, kuendelea hadi Sela na kuelekea juu.

Malaika wa BWANA Huko Bokimu

2 Malaika wa BWANA akakwea kutoka Gilgali hadi Bokimu, naye akasema, "Niliwapandisha kutoka Misri na kuwaingiza katika nchi nilioapa kuwapa baba zenu. Nikasema, 'Kamwe sitalivunja agano langu nanyi. ²Nanyi msifanye agano na watu wa nchi hii, bali mtazibomoa madhabahu zao.' Lakini ninyi hamkunitii mimi. Kwa nini mmefanya jambo hili? ³Sasa basi ninawaambia kuwa

sitawafukuza watoke katikati yenu ila watakuwa miiba kwenu, nao miungu yao itakuwa tanzi kwenu."

⁴Malaika wa BWANA alipomaliza kusema mambo haya kwa Waisraeli wote, watu wakalia kwa sauti kuu. ⁵Wakapaita mahali pale Bokimu. Nao wakamtolea BWANA sadaka.

Kifo cha Joshua

⁶Baada ya Joshua kuwapa watu ruhusa waende zao, Waisraeli wakaenda kwenye urithi wao wenyeili ili kumiliki nchi yao. ⁷Watu wakamtumikia BWANA siku zote za maisha za Joshua na za wazee walioishi kuliko Joshua, ambao walikuwa wameona mambo makuu ambayo BWANA alikuwa ametenda kwa ajili ya Israeli.

⁸Yoshua mwana wa Nuni, mtumishi wa BWANA, akafa akiwa na umri wa miaka 110. ⁹Wakamzika katika nchi ya urithi wake huko Timnath-Heresi^a katika nchi ya vilima ya Efraimu, kaskazini ya Mlima Gaashi.

¹⁰Baada ya kizazi kile chote kukusanya pamoja na baba zao, kikainuka kizazi kingine baada yao ambacho hakikumjua BWANA, wala matendo yale aliyokuwa ametenda kwa ajili ya Waisraeli. ¹¹Kwa hiyo Waisraeli wakatenda maovu machoni pa BWANA na kuwatumikia Mabaali. ¹²Wakamwacha BWANA Mungu wa baba zao, aliyekuwa amewatoa katika nchi ya Misri. Wakaifuata na kuiabudu miungu mbalimbali ya mataifa yanayowazunguka. Wakamkasirisha BWANA ¹³kwa sababu walimwacha Yeye na kutumikia Baali na Maashtorethi. ¹⁴Hivyo hasira ya BWANA ikawaka juu ya Israeli, naye akawatia mikononi mwa wavamizi waliowateka nyara. Akawauza katika mikono ya adui zao pande zote, hivyo hawakuweza tena kuwazuia adui zao. ¹⁵Po pote Israeli walipotoka kwenda kupigana, mkono wa BWANA ulikuwa kinyume nao ili kuwashinda, kama vile alivyokuwa amewaaapia. Nao wakawa katika taabu kubwa.

¹⁶Ndipo BWANA akawainua waamuzi, ambao waliwaokoa katika mikono ya hao watu

^a Timnath-Heresi unajulikana pia kama Timnath-Sera.

waliwashambulia. ¹⁷Lakini hawakuwasikiliza hata waamuzi wao, bali walifanya uasherati kwa kuifuata miungu mingine na kuiabudu. Waligeuka mara na kuiacha njia ambayo baba zao waliindeea, yaani, njia ya kutii amri za BWANA. ¹⁸Kila mara BWANA alipowainulua mwamuzi, BWANA alikuwa pamoja na huyo mwamuzi, naye aliwaokoa kutoka mikononi mwa adui zao kwa kipindi chote alichishi yule mwamuzi. Kwa kuwa BWANA aliwahurumia kwa sababu ya kilio chao cha huzuni kwa ajili ya wale waliokuwa wakiwatesa na kuwataabisha. ¹⁹Lakini kila mara mwamuzi alipokufa, watu walirudia katika hali mbaya ya uovu zaidi kuliko baba zao, wakiifuata miungu mingine kuitumikia na kuiabudu. Walikataa kuacha matendo yao maovu na njia zao za ukaidi.

²⁰Kwa hiyo BWANA akawakasirikia sana Israeli na kusema, "Kwa kuwa taifa hili limevunja agano lile nillifanya na baba zao na hawakunisikiliza, ²¹Mimi nami sitafukuza taifa lo lote ambalo Yoshua aliliacha alipokufa. ²²Nitayatumia ili nipate kuwapima Israeli na kuona kama wataishika njia ya BWANA na kuenenda katika hiyo kama baba zao walivyofanya." ²³BWANA alikuwa ameyaacha hayo mataifa yabaki, hakuyaondoa mara moja kwa kuyatia mikononi mwa Yoshua.

Mataifa Yaliyobaki Katika Ile Nchi

3 Haya ndiyo mataifa BWANA aliyoyaacha ili kuwajaribu Waisraeli wote ambaa hawakujua vita yo yote ya Kanaani ²(alifanya hivi ili tu kuwafundisha wazao wa Waisraeli ambaa hawakuwa wamejua vita, hapo awali): ³Wafalme watano wa Wafilesti, Wakanaani wote, Wasidoni, Wahivi waishio katika milima ya Lebanoni kuanzia mlima wa Baal-Hermoni hadi Lebo-Hamathi. ⁴Waliachwa ili kuwajaribu Waisraeli kuona kama wangetii amri za BWANA, alizokuwa amewapa baba zao kwa mkono wa Mose.

⁵Waisraeli wakaishi miongoni mwa Wakanaani, Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi na Wayebusi. ⁶Wakawaoa binti zao nao wakawatoa binti zao waolewe na wana wa hayo mataifa na kuitumikia miungu yao.

Othnieli

⁷Waisraeli wakafanya maovu machoni pa BWANA, wakamsahau BWANA Mungu wao na kutumikia Mabaali na Maashera. ⁸Hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Israeli, hivyo

akawauza na kuwatia mikononi mwa Kushan-Rishathaimu mfalme wa Aram-Naharaimu^a ambaye Israeli walikuwa chini yake wakimtumikia kwa muda wa miaka minane. ⁹Walipomililia BWANA akawainulua mwokozi, Othnieli mwana wa Kenazi, ndugu mdogo wa Kalebu. ¹⁰Roho wa BWANA akaja juu yake, hivyo akawa mwamuzi wa Israeli, akaenda vitani. BWANA akamtia Kushan-Rishathaimu mfalme wa Aramu mikononi mwa Othnieli naye akamshinda. ¹¹Hivyo nchi ikawa na amani kwa muda wa miaka arobaini, mpaka Othnieli mwana wa Kenazi alipokufa.

Ehudi

¹²Waisraeli wakafanya yaliyo maovu mbele za BWANA tena, kwa kuwa walifanya maovu hayo BWANA akamtia nguvu Egloni mfalme wa Moabu dhidi ya Israeli. ¹³Egloni akawataka Waamoni na Waamaleki waungane naye, akaja kuishambulia Israeli, nao wakatwaa Mji wa Mitende^b. ¹⁴Waisraeli wakawa chini ya Egloni mfalme wa Moabu kwa muda wa miaka kumi na minane.

¹⁵Waisraeli wakamlilia tena BWANA, naye akawapa mwokozi, Ehudi, mtu wa shoto, mwana wa Gera, Mbenyamini. Waisraeli wakamtuma kwa Egloni mfalme wa Moabu ushuru kwa mkono wa Ehudi. ¹⁶Basi Ehudi alikuwa ametengeneza upanga wenyewe makali kuwili, urefu wake ni kama dhira moja^c, akaufunga upanga huo ndani ya nguo yake kwenye paja lake la mkono wa kuume. ¹⁷Akamkabidhi ushuru Egloni mfalme wa Moabu, ambaye alikuwa mtu mnene sana. ¹⁸Baada ya Ehudi kumkabidhi ule ushuru, wale watu waliokuwa wameubeba huo ushuru aliwaruhusu waende zao. ¹⁹Yeye mwenyewe akafuatana nao hadi kwenye sanamu ya kuchora kwenye mawe karibu na Gilgali, ndipo yeye akarudi akafika kwa Egloni na kusema, "Ee Mfalme, ninao ujumbe wa siri kwa ajili yako."

Mfalme akasema, "Nyamazeni kimya!" Nao wale waliomhudumia wote wakamwacha wakatoka nje. ²⁰Ndipo Ehudi akamsogelea alipokuwa ameketi peke yake kwenye chumba cha juu cha jumba lake la kifalme la majira ya kiangazi na kusema, "Ninao ujumbe kutoka kwa Mungu kwa ajili yako. Mfalme alipokuwa anainuka kutoka kwenye kitie chake, ²¹Ehudi

^a⁸ Aram-Naharaimu ndiyo Mesopotamia.

^b¹³ Mji wa Mitende ndio Yeriko.

^c¹⁶ Dhira moja ni sawa na sentimita 45.

akaunyoosha mkono wake wa kushoto na kuufuta ule upanga aliokuwa ameufunga kwenye paja lake la kulia na kuuchomeka tumboni mwa mfalme Egloni kwa nguvu.²²Hata mpini nao ukazama tumboni pamoja na upanga wenyewe, nao upanga ukatokea mgongoni mwake. Ehudi hakuuchomoa huo upanga, nayo mafuta yakashikamana juu ya panga.²³Ehudi akatoka nje barazani, akamfungia milango ya chumba cha juu na kuifunga kwa funguo.

²⁴Baada ya kuondoka, watumishi wakaja na kukuta milango ya chumba cha juu imefungwa kwa funguo. Wakasema, "Bila shaka amejipumzisha kwenye chumba cha ndani cha nyumba yake ya majira ya kiangazi."²⁵Wakangoja hata wakawa na fadhaa, basi alipokuwa hakufungua milango ya chumba, wakachukua funguo na kuifungua. Tazama wakaona bwana wao amelala sakafuni, amekufa.

²⁶Walipokuwa angali wanangoja, Ehudi akatoroka akapita hapo kwenye sanamu ya kuchora kwenye mawe na kukimbilia Seira.²⁷Alipofika huko akapiga tarumbeta katika nchi ya vilima ya Efram, nao Waisraeli wakatelemka pamoja naye kutoka vilimani, yeye akiwa anawaongoza.

²⁸Akawaagiza, "Nifuateni, kwa kuwa BWANA amewatia Moabu, adui zenu, mkononi mwenu." Kwa hiyo wakatelemka wakamfuta, wakavishika vivuko vya Yordani kuelekea Moabu, wala hawakuacha mtu ye yote kuvuka.²⁹Wakati huo wakawaua Wamoabu watu waume wapatao 10,000, wote walikuwa wenyewe nguvu na mashujaa, hakuna mtu ye yote aliyetoroka.³⁰Siku ile Moabu wakashindwa na Israeli, nayo nchi ikawa na amani kwa miaka themanini.

Shamgari

³¹Baada ya Ehudi akaja Shamgari mwana wa Anathi, aliyewapiga Wafilisti 600 kwa fimbo iliyochongoka ya kuongozea ng'ombe. Naye pia akawaokoa Waisraeli.

Debora

4 Baada ya Ehudi kufa, Waisraeli wakafanya tena maovu machoni pa BWANA. ²Hivyo BWANA akawatia mikononi mwa Yabini, mfalme wa Kanaani, aliyetawala huko Hazori. Jemadari wa jeshi lake alikuwa Sisera, aliyeishi huko Haroshethi Hagoyimu^a. ³Kwa kuwa Sisera alikuwa na magari ya chuma

yapatayo 900, naye alikuwa amewatesa Waisraeli kwa ukatili kwa muda wa miaka ishirini, Waisraeli wakamlilia BWANA wakaomba msaada.

⁴Debora, nabii mwanamke, mkewe Lapidothi, ndiye aliyekuwa anaamua Israeli wakati ule. ⁵Debora alikuwa akiteti chini ya Mtende wa Debora uliokuwa kati ya Rama na Betheli katika nchi ya vilima ya Efraimu, nao Waisraeli wakaja kwake ili awaamue. ⁶Akatuma wamwite Baraka mwana wa Abinoamu kutoka Kedesh huko Naftali na kumwambia, "BWANA, Mungu wa Israeli, anakuagiza: 'Nenda, chukua wanaume 10,000 toka Naftali na Zabuloni, mwende Mlima Tabori. ⁷Nitamshawishi Sisera, jemadari wa jeshi la Yabini, pamoja na magari yake na jeshi lake, hadi Mto Kishoni na kumtia mikononi mwako."

⁸Baraka akamwambia, "Ukienda pamoja nami nitakwenda, lakini usipokwenda pamoja nami, sitakwenda."⁹Debora akamwambia, "Hakika nitakwenda pamoja nawe, lakini njia unayoiendea haitakupa heshima wewe, kwa kuwa BWANA atamtia Sisera mikononi mwa mwanamke." Hivyo Debora akaenda pamoja na Baraka mpaka Kedeshi, ¹⁰mahali ambapo Baraka aliwaita Zabuloni na Naftali. Watu 10,000 wakamfuta Baraka, naye Debora pia akaenda pamoja naye.

¹¹Basi Heberi Mkeni, alikuwa amejitenga na Wakeni wengine, yaani, wazao wa Hobabu, mkwewe Mose, naye akapiga hema lake karibu na ule mtu mkubwa wa mwaloni ulioko Saananimu, karibu na Kedeshi.

¹²Sisera alipoambiwa kuwa Baraka mwana wa Abinoamu alikuwa amepanda Mlima Tabori, ¹³Sisera akakusanya pamoja magari yake yote 600 ya chuma na watu wote waliokuwa pamoja naye, kuanzia Haroshethi-Hagoyimu mpaka Mto wa Kishoni.

¹⁴Ndipo Debora akamwambia Baraka, "Nenda! Hii ndiyo siku ambayo BWANA amemtia Sisera mikononi mwako. Je! BWANA hakukutangulia mbele yako?" Hivyo Baraka akashuka kutoka Mlima Tabori, akifuatwa na watu 10,000. ¹⁵BWANA akamfadhaisha Sisera na magari yake yote, pamoja na jeshi lake lote kwa upanga mbele ya Baraka, naye Sisera akaliacha gari lake na kukimbilia kwa miguu. ¹⁶Lakini Baraka akafuatia magari pamoja na jeshi mpaka Haroshethi-Hagoyimu. Jeshi lote la Sisera likaanguka kwa upanga, wala hakuna hata mtu mmoja aliyesalia.

^a² Haroshethi Hagoyimu hapa ina maana Haroshethi ya Mataifa.

WAAMUZI

¹⁷Sisera, hata hivyo, akakimbia kwa miguu mpaka kwenye hema la Yaeli, mkewe Heberi Mkeni, kwa sababu palikuwa na uhusiano wa kirafiki katika ya Yabini mfalme wa Hazori na ukoo wa Heberi Mkeni.

¹⁸Yaeli akaenda kumlaki Sisera na kumwambia, "Karibu, bwana wangu, karibu ingia ndani kabisa. Usiogope." Basi Sisera akaingia ndani ya hema ya Yaeli, naye akamfunika kwa blanketi nene.

¹⁹Akamwambia, "Nina kiu, tafadhalii nipe maji ya kunywa." Ndipo akafungua kiriba cha maziwa na kumpa akanywa, kisha akamfunika.

²⁰Naye Sisera akamwambia, "Simama mlangoni pa hema na mtu ye yote akija na kukuuliza, 'Je, kuna mtu ye yote hapa? Sema, Hapana.'"

²¹Ndipo Yaeli mkewe Heberi, akatwaa kigingi cha hema, akachukua nyundo mkononi mwake, akamwendea polepole, akiwa amelala usingizi, akiwa amechoka. Akakigongomea kile kigingi kwenye paji la uso wake, kikapenya hata kuingia ardhini, naye akafa.

²²Baraka akakaribia akimfuatia Sisera, Yaeli akatoka kumlaki. Akamwambia, "Njoo, nitakuonyesha mtu unayemtafuta." Hivyo wakaingia ndani ya hema wakiwa wamefuatana na tazama Sisera alikuwa amelala humo akiwa amekufa na hicho kigingi cha hema kikiwa kimegongomewa kuititia paji la uso wake.

²³Basi siku ile Mungu akamshinda Yabini, mfalme wa Kanaani, mbele ya Israeli. ²⁴Nao mkono wa Waisraeli ukaendelea kuwa na nguvu zaidi na zaidi dhidi ya Yabini mfalme wa Kanaani, mpaka wakamwangamiza.

Wimbo wa Debora

5 Ndipo Debora na Baraka mwana wa Abinoamu wakaimba wimbo huu:

²"Wakuu katika Israeli wanapoongoza, wakati watu wanapojitoa kwa hiari yao wenyewe, mhimidini BWANA!

³"Sikieni hili, enyi wafalme! Sikilizeni, enyi watawala! Nitamwimbia BWANA, nitaimba, kwa wimbo nitamhimidi BWANA, Mungu wa Israeli.

⁴"Ee BWANA, ulipotoka katika Seiri, ulipopita katika mashamba ya Edomu, nchi ilitetemeka, mbingu nazozikamwaga, naam, mawingu yakamwaga maji.

⁵Milima ilitetemeka mbele za BWANA, hata ule wa Sinai, mbele ya BWANA, Mungu wa Israeli.

⁶"Katika siku za Shamgari mwana wa Anathi, katika siku za Yaeli, barabara kuu hazikuwa na watu, wasafiri walipita njia za kando.

⁷Mashujaa walikoma katika Israeli, walikoma mpaka mimi Debora nilipoinuka, nilipoinuka kama mama katika Israeli.

⁸Walipochagua miungu migeni, vita vilikuja katika malango ya mji, hapakuonekana ngao wala mkuki miongoni mwa mashujaa 40,000 katika Israeli.

⁹Moyo wangu u pamoja na wakuu wa Israeli, pamoja na wale wanaojitoa wenyewe kwa hiari yao miongoni mwa watu. Mhimidini BWANA!

¹⁰Nanyi mpandao punda weupe, mukiketi juu ya matandiko ya thamani, nanyi mtembeao barabarani, fikirini

¹¹juu ya sauti za waimbaji mahali pa kunyweshea maji.

Wanasimulia matendo ya haki ya BWANA,

matendo ya haki ya mashujaa wake katika Israeli.

"Ndipo watu wa BWANA walipotolemeki malangoni pa mji.

¹²'Amka, amka! Debora, Amka, amka, uimbe! Ee Baraka! Inuka, chukua mateka wako uliowateka, Ee mwana wa Abinoamu.'

¹³"Ndipo mabaki ya watu wakashuka kutoka Tabori dhidi ya wenyewe nguvu, watu wa BWANA, wakashuka dhidi ya mashujaa wenyewe nguvu.

¹⁴Kutoka Efraimu, wakaja watu ambao chimbuko lao ni Amaleki, Benyamini akiwa miongoni mwa watu waliokufuata.

Kutoka Makiri wakashuka viongozi na kutoka Zabuloni wale washikao fimbo ya jemadari.

¹⁵Wakuu wa Isakari walikuwa pamoja na Debora, Naam, Isakari alikuwa pamoja na Baraka, wakija nyuma yake kwa mbio wakielekea bondeni. Katika jamaa za Reuben, palikuwa na kujihoji kukubwa moyoni.

WAAMUZI

- ¹⁶Kwa nini ulikaa katikati ya mazizi ya kondoo
kusikiliza sauti ya filimbi zinazoita makundi?
Katika jamaa za Reuben,
palikuwa na kujihoji kukubwa moyoni.
- ¹⁷Giliadi alikaa ng'ambo ya Yordani.
Naye Dani, kwa nini alikaa kwenye merikebu siku nydingi?
- Asheri alikaa kwa utulivu ufuoni mwa bahari,
akikaa kwenye ghuba zake ndogo.
- ¹⁸Watu wa Zabuloni walihatirisha maisha yao,
vile vile nao watu wa Naftali.
- ¹⁹Wafalme walikuja na kufanya vita,
wafalme wa Kanaani walipigana huko Taanaki karibu na maji ya Megido,
lakini hawakuchukua fedha wala nyara.
- ²⁰Kutoka mbinguni nyota zilipigana,
nyota kutoka katika njia zake zilipigana na Sisera.
- ²¹Mto wa Kishoni uliwasomba,
ule mto wa zamani, mto wa Kishoni.
Songa mbele, Ee nafsi yangu, kwa ujasiri!
- ²²Ndipo kwato za farasi zikafanya mshindo,
farasi wake wenye nguvu huenda mbio kwa kurukaruka.
- ²³Malaika wa BWANA akasema, 'Merozi alaaniwe,'
'Walaaniwe watu wake kwa uchungu,
kwa kuwa hawakuja kumsaidia BWANA,
kumsaidia BWANA dhidi ya hao
wenye nguvu.'
- ²⁴Yaeli abarikiwe kuliko wanawake wote,
mkewe Heberi Mkeni,
abarikiwe kuliko wanawake wote waishio
kwenye mahema.
- ²⁵Aliomba maji, naye akampa maziwa
kwenye bakuli la heshima akamletea
maziwa mgando.
- ²⁶Akanyosha mkono wake akashika kigingi cha
hema,
mkono wake wa kuume ukashika nyundo ya
fundi,
akampiga Sisera kwa hiyo nyundo,
akamtoboa kichwa chake.
Akakipiga kichwa chake kwa nguvu,
akiisha kikitoboa kichwa chake
na kumchoma kwenye paji lake la uso.
- ²⁷Allinama miguuni pa Yaeli,
akaanguka, pale alipoinama,

hapo ndipo alipoanguka akiwa amekufa.

²⁸Kupitia dirishani mama Sisera alichungulia,
'Mbona gari lake linachelewa kufika?
Mbona vishindo vy'a magari yake
vimechelewa?'

²⁹Wanawake wake wenye busara kuliko
wengine wote wakamjibu,
Naam, husema moyoni mwake,
³⁰Je, Hawapati na kugawanya nyara?
Msichana mmoja au wawili kwa kila mtu.
Mavazi ya rangi mbali mbali kwa Sisera
kuwa nyara,
mavazi ya rangi mbali mbali yaliyotariziwa.
Mavazi yaliyotariziwa vizuri kwa ajili ya
shingo yangu,
yote haya kuwa nyara?'

³¹Adui zako wote na waangamie, Ee BWANA,
bali wote wakupendao na wawe kama juu
lichomozavyo kwa nguvu zake."
Hivyo nchi ikawa na amani kwa miaka arobaini.

Gideoni

6 Waisraeli wakafanya tena yaliyo maovu
mbele za BWANA, naye kwa miaka saba
BWANA akawatia mikononi mwa Wamidiani.
²Mkono wa Midiani ukawa na nguvu dhidi ya
Israeli na kwa ajili ya Wamidiani Waisraeli
wakajitengenezea mahali pa kujificha milimani,
kwenye mapango na ngome. ³Kila wakati
Waisraeli walipopanda mazao mashambani,
Wamidiani, Waameleki na mataifa mengine ya
mashariki walivamia nchi yao. ⁴Wakapiga kambi
katika mashamba yao na kuharibu mazao ya
nchi yote hadi kufikia Gaza, wala hawakuacha
kiumbe cho chote kilicho hai kwa Waisraeli, iwe
kondoo au ng'ombe au punda. ⁵Walipanda na
mifugo yao na mahema yao, mfano wa makundi
ya nzige. Ilikuwa haiwezekani kuwahesabu watu
na ngamia zao, wakavamia nchi ili kuiharibu.
⁶Waisraeli wakafanya kuwa maskini sana na
Wamidiani, hata Israeli wakamlilia BWANA
kuomba msaada.

⁷Waisraeli walipomlilia BWANA kwa sababu
ya Wamidiani, ⁸BWANA akawapelekea nabii,
ambaye aliwaambia, "Hili ndilo BWANA, Mungu
wa Israeli, asemalo: 'Niliwapandisha mtoke
Misri, toka nchi ya utumwa. ⁹Nikawanyakua
kutoka mkononi mwa Wamisri na kutoka
mkononi mwa watesi wenu wote. Nikawafukuza
watoke mbele yenu nami nikawapa ninyi nchi

WAAMUZI

yao. ¹⁰Nikawaambia, 'Mimi ndimi BWANA Mungu wenu, msiiabudu miungu ya Waamori, ambayo mnakaa katika nchi yao! Lakini ninyi hamkuitii sauti yangu.'

¹¹Malaika wa BWANA akaja akaketi chini ya mti wa mwaloni huko Ofra, ambao ulikuwa mali ya Yoashi Mwebiezeri, ambalo mwanawewe Gideoni alikuwa akipepete ngano penye shinikizo la kukamulia zabibu, ili kuificha Wamidiani wasiione. ¹²Malaika wa BWANA alipomtokea Gideoni, akamwambia, "BWANA yu pamoja nawe, Ewe shujaa mwenye nguvu."

¹³Gideoni akajibu, "Ee Bwana wangu, kama BWANA yu pamoja nasi, mbona mambo haya yote yametutokea? Yako wapi basi yale matendo yake makuu baba zetu waliyotusimulia juu yake waliposema, 'Je, BWANA hakutupandisha kutoka Misri? Lakini sasa BWANA ametuacha na kututia katika mkono wa Midiani."

¹⁴BWANA akamgeukia na kusema "Enenda kwa uwezo wako huu, ukawaokoe Israeli kutoka mkononi mwa Wamidiani. Je, si mimi ninayekutuma wewe?"

¹⁵Gideoni akauliza, "Ee Bwana wangu, nitawezaje kuwaokoa Israeli? Ukoo wangu ndio dhaifu kuliko zote katika Manase, nami ndiye mdogo wa wote katika jamaa yangu."

¹⁶BWANA akamjibu, "Nitakuwa pamoja nawe, nawe utawapiga Wamidiani kana kwamba walikuwa ni mtu mmoja."

¹⁷Gideoni akajibu, "Kama basi nimepata kibali machoni pako, nipe ishara kuonyesha kweli kwamba ni Wewe unayesema nami.

¹⁸Tafadhali ninakuomba usiondoke hapa mpaka nitakaporudi na kukuletea sadaka yangu na kuiweka mbele yako."

Naye BWANA akamwambia, "Nitangoja mpaka utakaporudi."

¹⁹Gideoni akaingia ndani ya nyumba yake na kuandaa mwana mbuzi pamoja na kuoka mikate isiyotiwa chachu kutokana na efa moja^a ya unga, akaweka nyama kwenye kikapu na mchuzi kwenye chungu, akampletea huyo malaika hapo nje chini ya mti wa mwaloni na kumpa.

²⁰Malaika wa Mungu akamwambia, "Itwae nyama na mikate isiyotiwa chachu, uviweke juu ya mwamba huu na umimine huo mchuzi juu yake." Gideoni akafanya hivyo. ²¹Malaika wa BWANA akainyosha fimbo iliyokuwa mkononi mwake, ncha yake ikagusa ile nyama na ile

mikate isiyotiwa chachu, nao moto ukatoka kwenye mwamba ukateketeza ile nyama na ile mikate. Malaika wa BWANA akatoweka kutoka machoni pake. ²²Gideoni alipotambua kuwa ni malaika wa BWANA, akapiga kelele kwa mshangao, akasema, "Ole wangu, BWANA Mwenyezi! Kwa kuwa nimemwona malaika wa BWANA uso kwa uso!"

²³Lakini BWANA akamwambia, "Amani iwe kwako! Usiogope. Hutakufa.

²⁴Hivyo Gideoni akamjengea BWANA madhabahu mahali pale na kupaita, Yehova-Shalom^b. Mpaka leo ingalipo imesimama huko Ofra ya Waabiezeri.

²⁵Usiku ule ule BWANA akamwambia, "Mchukue ng'ombe dume wa baba yako, yaani, yule wa pili mwenye miaka saba na ubomoe ile madhabahu ya Baali, aliyo nayo baba yako na ukaikate ile Ashera iliyo karibu nayo. ²⁶Kisha mjengee BWANA Mungu wako, madhabahu halisi, kwa taratibu zake, juu ya huu mwamba. Kwa kutumia kuni za hiyo nguzo ya Ashera uliyoikatakata, mtoe sadaka huyo dume wa pili kuwa sadaka ya kuteketezwa."

²⁷Basi Gideoni akawachukua watumishi wake kumi na kufanya kama BWANA alivyomwambia. Lakini kwa kuwa alilaogopa jamaa yake na watu wa mji, akafanya haya usiku badala ya mchana.

²⁸Watu wa mji walipoamka asubuhi, tazama madhabahu ya Baali imebomolewa na nguzo ya Ashera iliyokuwa karibu nayo imekatwakatwa na yule ng'ombe wa pili ametolewa sadaka juu ya madhabahu iliyojengwa upya!

²⁹Wakaulizana, "Ni nani aliyetenda mambo haya?"

Walipochunguza kwa makini, wakaambiwa, "Ni Gideoni mwana wa Yoashi, ndiye aliyetenda hivi."

³⁰Watu wa mji wakamwambia Yoashi, "Mlete mwanao hapa. Ni lazima afe, kwa sababu amebomoa madhabahu ya Baali na kukatakata nguzo ya Ashera iliyokuwa karibu nayo."

³¹Lakini Yoashi akauambia ule umati uliokuwa umezunguka ukiwa kinyume naye, "Je, ninyi mtamtetea Baali? Mnajaribu kumwokoa? Ye yote mwenye kumpigania atauawa kufikia kesho asubuhi! Kama Baali ni mungu kweli, anaweza kujitetea mwenyewe wakati mtu anapobomoa madhabahu yake." ³²Basi siku ile wakamwita Gideoni Yerub-Baali, yaani, "Baali

^a²⁴ Yehova Shalom maana yake Bwana ni Amani.

^a¹⁹ Efa moja ni sawa na lita 22.

na ashindane naye kwa sababu amebomoa madhabahu yake."

³³Basi Wamidiani wote, Waamaleki na mataifa mengine ya mashariki wakaunganisha majeshi yao, wakavuka ng'ambo ya Yordani na kupiga kambi katika bonde la Yezreeli. ³⁴Ndipo Roho wa BWANA ikamjia Gideoni, akapiga tarumbeta, akiwaita Waabiezeri ili wamfuate. ³⁵Akatuma wajumbe waende katika Manase yote, akiwataka wachukue silaha na pia katika Asheri, Zabuloni na Naftali, nao wakakwea ili kikutana nao.

³⁶Gideoni akamwambia Mungu, "Kama utawaokoa Waisraeli kwa mkono wangu, kama ulivyoahidi, ³⁷tazama, nitaweka ngozi ya kondoo kwenye kiwanja cha kupuria nafaka, na kama utakuwepo umande juu ya ngozi tu, nayo ardhi yote ikiwa kavu, ndipo nitakapoju kuwa utaokoa Israeli kwa mkono wangu, kama ulivyosema." ³⁸Hivyo ndivyo ilivyotokea. Gideoni akaamka asubuhi na mapema kesho yake, akaikamua ile ngozi, umande ukatoka, maji ya kuja bakuli.

³⁹Kisha Gideoni akamwambia BWANA, "Usinikasirikie. Ninaomba nifanye ombi moja lingine. Niruhusu nifanye jaribio jingine moja kwa ngozi hii. Wakati huu uifanye ngozi hii kavu na ardhi yote ifunikwe na umande." ⁴⁰Usiku ule Mungu akafanya hivyo, ngozi ile ilikuwa kavu, nayo ardhi yote ikafunkwa na umande.

Gidioni Awashinda Wamidiani

7 Ndipo Yerubaali (yaani Gideoni) na lile jeshi lilitokuwa pamoja naye, wakaondoka asubuhi na mapema na kupiga kambi kando ya chemchemi ya Harodi. Kambi ya Wamidiani ilikuwa kaskazini yao katika bonde karibu na kilima cha More. ²BWANA akamwambia Gideoni, "Jeshi lilito pamoja nawe ni kubwa sana kwa mimi kuwatia Wamidiani mikononi mwao. Ili kwamba Israeli asije akajisifu juu yangu akisema, 'Mkono wangu ndio ulioniooka, ³kwa hiyo sasa tangaza jeshi lote likiwa linasikia, kwamba: Ye yote anayeogopa na kutetemeka, yeye na arudi nyumbani, aondoke katika Mlima Gileadi.' " Hivyo watu 22,000 walirudi, wakabaki 10,000.

⁴Lakini BWANA akamwambia Gideoni, "Idadi ya jeshi bado ni kubwa, wapeleke chini katika maji nami nitawajaribu huko kwa ajili yako. Kama nikikuambia, 'Huyu atakwenda pamoja nawe,' yeye atakwenda, lakini kama nikisema, 'Huyu hatakwenda pamoja nawe,'

yeye hatakwenda."

⁵Hivyo Gideoni akalileta lile jeshi chini kwenye maji naye BWANA akamwambia Gideoni, "Watenge upande mmoja wale wote wanywao maji kwa ulimi, kama vile mbwa anywavyo, wale wote wapigao magoti ili kunywa wakipeleka mikono yao vinywani mwao, waweke upande mwininge. ⁶Idadi ya wale waliokunywa kwa kulamba lamba walikuwa 300, lakini wengine wote katika jeshi walipiga magoti ili kunywa.

⁷BWANA akamwambia Gideoni, "Kwa hao watu 300 waliolamba maji nitawaokoa ninyi, nami nitawatia Wamidiani mkononi mwako. Waache hao watu wengine wote warudi kila mmoja nyumbani mwake." ⁸Hivyo Gideoni akawaacha wale Waisraeli wengine kila mmoja aende kwenye hema yake. Akabakia na wale 300 ambao walichukua vyakula na tarumbeta za wale wenzao.

Basi kambi ya Wamidiani ilikuwa chini yake bondeni. ⁹Usiku ule ule BWANA akamwambia Gideoni, "Ondoka, ushuke kambini, kwa kuwa nimeitia mkononi mwako. ¹⁰Lakini kama unaogopa kushambulia, shuka kambini pamoja na mtumishi wako Pura, ¹¹nawe sikiliza wanayosema. Hatimaye, utatiwa moyo kushambulia kambi." Basi yeye na Pura mtumishi wake wakashuka na kufikia walinzi wa mbele wenye silaha waliokuwa mle kambini. ¹²Wamidiani, Waameleki na mataifa mengine yote ya mashariki walikaa bondeni, nao walikuwa mfano wa nzige kwa wingi wao. Ngamia zao hazikuweza kuhesabika, wingi wao ulikuwa kama mchanga wa ufuoni mwa bahari.

¹³Gideoni alifika wakati huo huo kukiwa na mtu mmoja aliyekuwa anamweleza mwenzake ndoto yake, akisema, "Niliota ndoto, tazama mkate wa shayiri ulioviringana ulianguka katika kambi moja ya Wamidiani, ukaipiga na ikaanguka nao ukaipindua juu chini na hema ikaporomoka chini."

¹⁴Rafiki yake akamjibu, "Habari hii si kitu kingine zaidi ya upanga wa Gideoni mwana wa Yoashi, Mwisraeli. Mungu amewatia Wamidiani na jeshi lote mkononi mwake."

¹⁵Gideoni alipoisikia hiyo ndoto na tafsiri yake, akamwabudu Mungu. Akarudi kwenye kambi ya Israeli na kusema, "Inukeni! BWANA amelitia jeshi la Wamidiani mkononi mwenu."

¹⁶Akawagawa wale watu 300 katika makundi matatu, akawakabidhi tarumbeta mikononi mwao wote na mitungi isiyokuwa na maji yenye

mienge ndani yake.

¹⁷Akawaambia, "Nitazameni, fanyeni kama nitakavyofanya, hitakapofika mwisho wa kambi mfanye kama nitakavyofanya. ¹⁸Wakati mimi na wale walio pamoja nami wote, tutakapopiga tarumbeta zetu, ninyi nanyi pige ni tarumbeta pande zote za kambi na mpige kelele, mseme, 'Upanga wa BWANA na wa Gideoni.'

¹⁹Gideoni na wale watu mia moja waliokuwa pamoja naye wakafika mwisho wa kambi usiku mwanzoni mwa zamu ya kat, mara tu walipokuwa wamebadili zamu, wakapiga zile tarumbeta zao na kuvunja ile mitungi iliyokuwa mikononi mwao. ²⁰Yale makundi matatu yakapiga tarumbeta na kuvunja mitungi. Wakashika mienge kwa mikono yao ya kushoto na katika mikono yao ya kuume tarumbeta ili kuzipiga, wakapaza sauti zao, "Upanga wa BWANA na wa Gideoni!" ²¹Wakasimama kila mtu mahali pake kuizunguka kambi pande zote, Wamidiani wote wakakimbia, huku wakipiga kelele.

²²Walipozipiga zile tarumbeta 300, BWANA akafanya watu katika kambi yote kugeuziana upanga kila mmoja na mwensiwe. Jeshi likakimbia mpaka Beth-Shita kuelekea Serera^a hadi mpakani mwa Abel-Mehola karibu na Tabathi. ²³Watu wa Israeli wakaitwa kutoka Naftali, Asheri na Manase, wakawafuatia Wamidiani. ²⁴Gideoni akatuma wajumbe katika nchi yote ya vilima vya Efraimu akisema, "Telemkeni dhidi ya Wamidiani na mkazuie vivuko vya maji mbele yao hadi Beth-Bara na pia Yordani."

Hivyo watu wote wa Efraimu wakakutanika pamoja na kuzingira mto wa Yordani hadi Bethbara. ²⁵Wakawakamata wakuu wawili wa Midiani, Oreb na Zeebu. Wakamwulia Oreb pale penye mwamba wa Oreb na Zeebu wakamwulia penye shinikizo la kukamulia divai la Zeebu. Wakawafuatia Wamidiani na kuleta vichwa vya Oreb na Zeebu kwa Gideoni, huko ng'ambo ya Yordani.

Ushindi wa Gideoni na Kulipiza Kisasi

8 Basi Waifraimu wakamwuliza Gideoni, "Mbona mmetutenda hivi? Kwa nini hukutuita ulipokwenda kupigana na Wamidiani?" Wakawalaumu kwa ukali sana.

²Gideoni akajibju, "Nilichofanya mimi ni nini kulinganisha na kile ninyi mlichofanya? Je,

kuoko masazo ya zabibu za Efraimu si bora kuliko mavuno kamili ya zabibu ya Abiezer? ³Mungu amewatia Oreb na Zeebu, hao viongozi wa Wamidiani, mikononi mwenu. Je, mimi niliweza kufanya nini kulinganisha na mlichofanya ninyi? "Aliposema hili, hasira yao dhidi yake ikatulia.

⁴Gideoni akiwa pamoja na wale watu 300, waliofuatana naye, wakiwa wamechoka na wenye njaa lakini bado wakiwafuatia, wakafika Yordani na kuuvuka. ⁵Akawaambia watu wa Sukothi, "Tafadhali lipatieni jeshi langu mikate, kwa maana wamechoka, nami ningali ninawafuatia Zeba na Salmuna, wafalme wa Midiani."

⁶Lakini maafisa wa Sukothi wakasema, "Je, mikono ya Zeba na Salmuna tayari mnayo sasa ili tuweze kulipatia jeshi lako mikate?"

⁷Gideoni akajibju, "Kwa ajili ya hilo tu, BWANA atakapotia Zeba na Salmuna mikononi mwangu, nitaichana nyama ya miili yenu kwenye miiba ya nyikani na kwenye michongoma."

⁸Kutoka hapo alikwea mpaka Penieli na kutoa ombi lile lile, lakini nao watu wa Penueli wakamjibu kama watu wa Sukothi walivyokuwa wamemjibu. ⁹Hivyo akawaambia watu wa Penieli, "Nitakaporudi baada ya kushinda, nitaubomoa mnara huu."

¹⁰Wakati huu Zeba na Salmuna walikuwa Karkori wakiwa na jeshi lenye watu wapatao 15,000 wale wote waliokuwa wamesalia wa mataifa ya mashariki, kwa kuwa watu wapatao 120,000 wenye panga walikuwa wameuawa.

¹¹Basi Gideoni akakwea kwa njia ya wasafiri mashariki ya Noba na Yogbeha na kulishambulia jeshi bila lenyewe kushuku lo lote.

¹²Zeba na Salmuni, hao wafalme wawili wa Midiani, wakakimbia lakini yeze Gideoni akawafuatia na kuwakamata, akalishinda hilo jeshi lao lote.

¹³Gideoni mwana wa Yoashi akarudi kutoka vitani kwa kupitia Mwinuko wa Heresi.

¹⁴Akamkamata kijana mmoja wa Sukothi na kumwuliza maswali, naye yule kijana akamwandikia majina ya maafisa sabini wa Sukothi, ambao ni viongozi wa mji. ¹⁵Ndipo Gideoni akaja na kuwaambia watu wa Sukothi, "Tazama, hapa wapo Zeba na Salmuna mlionismanga kwa ajili yao mjisema, 'Je, mikono ya Zeba na Salmuna tayari mnayo sasa ili tuweze kulipatia jeshi lako mikate?'

¹⁶Akawachukua hao viongozi wa mji na

^a²² Serera au Seretha.

kuwafundisha watu wa Sukothi somo kwa kuwaadhibu kwa miiba na michongoma ya nyikani.¹⁷Pia akaubomoa mnara wa Penieli na kuwaua watu wa mji.

¹⁸Kisha akawauliza Zeba na Salmuna, "Ni watu wa aina gani mliowaua huko Tabori?" Wakajibu, "Ni watu kama wewe, kila mmoja wao akiwa na nafasi ya uana wa mfalme."

¹⁹Gideoni akajibu, "Hao walikuwa ndugu zangu, wana wa mama yangu hasa. Hakika kama aishivyo BWANA, kama mngekuwa mmewaacha hai, mimi nisingewauwa ninyi."²⁰Akamgeukia Yetheri, mwanaawe mzaliwa wa kwanza, akasema, "Waue hawa!" Lakini Yetheri hakuufuta upanga wake, kwa sababu aliogopa, kwa kuwa alikuwa bado kijana mdogo tu.

²¹Zeba na Salmuna wakasema, "Njoo ufanye hivyo wewe mwenyewe. 'Alivyo mtu, ndivyo zilivyo nguvu zake.' Hivyo Gideoni akatoka mbele na kuwaua, naye akayaondoa mapambo kwenye shingo za ngamia zao.

Kisibau cha Gideoni

²²Waisraeli wakamwambia Gideoni, "Ututawale, wewe, wanao na wana wa wana wako, kwa kuwa umetuokoa kutoka mkononi mwa Wamidiani."

²³Lakini Gideoni akawaambia, "Mimi sitatawala juu yenu, wala wanangu hawatatawala juu yenu. BWANA ndiye atakayetawala juu yenu ninyi.²⁴Naye akasema, "Ninalo ombi moja, kwamba kila mmoja wenu anipatie kipuli kutoka kwenye fungu lake la nyara." (Ilikuwa desturi ya Waishmaeli kuva vipuli vya dhahabu.)

²⁵Wakajibu, "Tutafurahi kuvitao." Hivyo wakatanda vazi chini na kila mwanaume akatupia juu yake pete kutoka kwenye fungu lake la nyara.²⁶Uzito wa pete za dhahabu alizoomba zilifika shekeli 1,700^a, bila kuhesabu mapambo mengine, pete za masikio na mavazi ya zambarau yaliyovaliwa na wafalme wa Midiani au mikufu iliyokuwa kwenye shingo za ngamia zao.²⁷Gideoni akatengeneza kisibau kwa kutumia ile dhahabu, ambacho alikiweka katika mji wake, yaani, Ofra. Waisraeli wote wakafanya uasherati kwa kukiabudu huko, nacho kikawa mtego kwa Gideoni na jamaa yake.

²⁸Hivyo Midiani ikashindwa mbele ya Israeli nayo haikuinua kichwa chake tena. Wakati wa

siku za uhai wa Gideoni, nchi ikafurahia amani miaka arobaini.

Kifo cha Gideoni

²⁹Yerub-Baali akarudi kwenda kuishi katika nyumba yake.³⁰Alikuwa na wana sabini wa kwake mwenyewe, kwa kuwa alikuwa na wake wengi.³¹Suria wake, aliyekuwa anaishi huko Shekemu, pia alimzalia mwana, ambaye alimwita Abimeleki.³²Gideoni mwana wa Yoashi akafa akiwa na umri mzuri wa uzee na akazikwa katika kaburi la Yoashi baba yake huko Ofra ya Waabiezeri.

³³Mara tu alipokufa Gideoni, Waisraeli wakarudia hali ya uovu na kufanya uasherati kwa kuabudu Mabaali. Wakamsimamisha Baali-Berithi kuwa mungu wao na ³⁴wala hawakumkumbuka BWANA Mungu wao, aliyewaokoa kutoka mkononi mwa adui zao wote kutoka kila upande.³⁵Pia wakashindwa kuitendea mema jamaa ya Yerub-Baali, yaani, Gideoni kwa ajili ya mambo yote mema aliyokuwa amefanya kwa ajili yao.

Abimeleki Ajaribu Kuanzisha Ufalme

9 Siku moja Abimeleki mwana wa Yerub-Baali akaenda kwa ndugu wa mama yake huko Shekemu na kuwaambia yeye na ukoo wote wa mama yake, akisema,²"Waulizeni watu wote wa Shekemu, 'Lipi liliilo bora kwenu: Kutawaliwa na wana wote sabini wa Yerub-Baali, au mtu mmoja peke yake? Kumbukeni kwamba, mimi ni mfupa wenu nyama yenu hasa."

³Ndugu za mama yake walipowaeleza watu wote wa Shekemu, wakaelekea kumkubali Abimeleki kwa kuwa walisema, "Yeye ni ndugu yetu."⁴Wakampa shekeli sabini^a za fedha kutoka katika hekalu la Baal-Berithi, naye Abimeleki akaitumia kuajiri wtu ovyo wasiojali, wakawa ndio wafuasi wake.⁵Akaenda nyumbani kwa baba yake huko Ofra, na juu ya jiwe moja wakawaua ndugu zake sabini, ambao ni wana wa Yerub-Baali. Lakini Yothamu, mwana mdogo wa wote wa Yerub-Baali, akaokoka kwa kujificha.⁶Ndipo watu wote wa Shekemu na Beth-Milo wakakusanyika pamoja chini ya mti mkubwa wa mwaloni penye nguzo iliyoko Shekemu wakamvika Abimeleki taji kuwa mfalme.

^a Shekeli sabini za fedha ni sawa na kilo 0.8.

²⁶ shekeli 1,700 ni sawa na 19.5 Kilograms.

⁷Yothamu alipoambiwa hayo, akapanda juu ya kilele cha mlima Gerizimu, akawapazia sauti yake akawaambia, "Nisikilizeni enyi watu wa Shekemu, ili Mungu naye apate kuwasikiliza ninyi. ⁸Siku moja miti ilitoka ili kwenda kujitawazia mfalme. Ikuambia mzeituni, 'Wewe uwe mfalme wetu.'

⁹"Lakini mzeituni ukaijibu, 'Je, niache kutoa mafuta yangu ambayo kwayo miungu na wanadamu huheshimiwa, ili nikawe juu ya miti?'"

¹⁰Kisha miti ikuambia mtini, 'Njoo na uwe mfalme wetu!'

¹¹"Lakini mtini ukaijibu, 'Je, niache kutoa matunda yangu mazuri na matamu, ili niende nikawe juu ya miti?'

¹²"Ndipo miti ikuambia mzabibu, "Njoo na uwe mfalme wetu.'

¹³"Lakini mzabibu ukaijibu, 'Je, niache kutoa divai yangu inayofurahisha miungu na wanadamu ili nikawe juu ya miti?'

¹⁴"Mwishoni miti yote ikuambia mti wa miiba, 'Njoo na uwe mfalme wetu.'

¹⁵"Nao mti wa miiba ukaijibu, 'Kama kweli mnataka niwe mfalme wenu, basi njoni mpate kupumzika chini ya kivuli changu, lakini kama sivyo, moto nautoke kwenye mti wa miiba ukateketeze mierezi ya Lebanon!'

¹⁶"Basi ikiwa mmetenda kwa uaminifu na heshima kumfanya Abimeleki kuwa mfalme na kama mmetendea vema kwa Yerub-Baali na jamaa yake kama alivyostahimili, ¹⁷kwa kuwa baba yangu aliwapiagania ninyi na kuhatirisha nafsi yake na kuwaokoa ninyi kutoka mikononi mwa Wamidiani, ¹⁸(lakini leo mmeasi dhidi ya jamaa ya baba yangu na kuwaua wanawe sabini juu ya jiwe moja, nanyi mkamfanya Abimeleki mwana wa mwanamke mtumwa kuwa mfalme juu ya Shekemu, kwa kuwa yeze ni ndugu yenu,) ¹⁹nanyi kama basi mmemtendea Yerub-Baali na jamaa yake kwa heshima na uaminifu, basi Abimeleki na awe furaha yenu nanyi mwe furaha yake pia! ²⁰Lakini kama sivyo, moto na utoke kwa Abimeleki na uwateketeze ninyi na watu wa Shekemu na Beth-Milo, nao moto utoke kwenu, watu wa Shekemu na Beth-Milo umteketeze Abimeleki!"

²¹Ndipo Yothamu akakimbia, akatoroka akaenda Beeri, akaishi huko kwa sababu alimwogopa ndugu yake Abimeleki.

²²Baada ya Abimeleki kutawala Israeli kwa muda wa miaka mitatu, ²³Mungu akaruhusu roho mbaya kati ya Abimeleki na watu wa Shekemu, watu wa Shekemu wakamtendea Abimeleki kwa

hila. ²⁴Hili lilitokea ili ule ukatili waliotendewa hao wana sabini wa Yerub-Baali upatilizwe, na damu yao iwe juu ya Abimeleki ndugu yao, aliywaua pia iwe juu ya watu wa Shekemu, amba walimsaidia kuua ndugu zake. ²⁵Hivyo, kutokana na uadui juu yake watu wa Shekemu wakaweka watu wa kumvizia katika vilele nya milima. Wakawanyang'anya watu wote waliopita karibu nao, haya yakaarifiwa kwa Abimeleki.

²⁶Basi Gaali mwana wa Ebedi akaenda pamoja na ndugu zake wakaingia Shekemu, nao watu wa huko wakamtumainia yeze.

²⁷Wakaenda mashambani mwao kuvuna zabibu na kuzisindika hizo zabibu, wakafanya siku kuu katika hekalu la Mungu wao. Wakati wakila na kunywa wakamlaani Abimeleki. ²⁸Gaali mwana wa Ebedi akasema, "Abimeleki ni nani na Shekemu ni nani, hata tumtumikie? Je, yeze, si mwana wa Yerub-Baali? Naye Zebuli si ndiye msaidizi wake? Basi watumikieni watu wa Hamori, babaye Shekemu. Kwa nini tumtumikie Abimeleki? ²⁹Laiti watu hawa wangekuwa chini ya amri yangu! Basi mimi ningemwondoa huyo Abimeleki. Ningemwambia Abimeleki, 'Ondo jeshi lako lote.' "

³⁰Zebuli aliyeokuwa mtawala wa mji aliposikia aliyeosema Gaali mwana wa Ebedi, akakasirika sana. ³¹Akatuma ujumbe uende kwa Abimeleki kwa siri na kusema, "Gaali mwana wa Ebedi na ndugu zake wamekuja Shekemu na wanauchochea mji huu kinyume chako. ³²Sasa, basi, usiku huu wewe uondoke na watu wako ili mje kuwavizia mashambani. ³³Kisha asubuhi wakati wa kuchomoza jua, amka mapema na ujipange dhidi ya huo mji, wakati yeze na jeshi lililo pamoja naye watakapotoka kukabiliana nanyi, mwaweza kuwatendea kwa kadiri mnavyoweza.

³⁴Kwa hiyo Abimeleki pamoja na jeshi lake lote wakaondoka usiku na kujificha karibu na Shekemu wakiwa vikosi vinne. ³⁵Basi Gaali mwana wa Ebedi alikuwa ametoka nje akawa amesimama katika ingilio la mji wakati ule ule amba Abimeleki na watu wake walipokuwa wanatoka sehemu zao za maficho.

³⁶Gaali alipowaona, akamwaambia Zebuli, "Tazama, watu wanashuka kutoka kwenye vilele nya milima!"

Zebuli akajibu, "Wewe unaona vivuli nya milima kana kwamba ni watu."

³⁷Lakini Gaali akasema tena, "Tazama, watu wanashuka kutoka katikati ya nchi na kikosi kimoja kinakuja kutoka Tabur-Ezeri na kikosi

kingine kutoka upande wa Elon-Meonenimu."

³⁸Ndipo Zebuli akamwambia, "Kuko wapi kujivuna kwako sasa, wewe uliyesema, 'Huyo Abimeleki ni nani hata tumtumikie?' Hawa si wale watu uliowadharau? Toka nje sasa ukapigane nao!"

³⁹Basi Gaali akatoka akawaongoza watu wa Shekemu kupigana na Abimeleki. ⁴⁰Abimeleki akamfukuza, watu wengi wakajeruhija katika kukimbia huko, njia nzima hadi kwenye ingilio la lango. ⁴¹Abimeleki akakaa Aruma, naye Zebuli akawafukuza Gaali na ndugu zake watoke Shekemu.

⁴²Kesho yake watu wa Shekemu wakatoka wakaenda mashambani, Abimeleki akaambiwa juu ya jambo hili. ⁴³Hivyo akawachukua watu wake, akawagawanya katika vikosi vitatu na kuwaweka waviziao huko mashambani. Alipowaona watu wanatoka kwenda nje ya mji, akainuka dhidi yao na kuwashambulia. ⁴⁴Abimeleki pamoja na vile vikosi wakaharakisha kwenda mbele kwenye nafasi mahali pa ingilio la lango la mji. Vile vikosi viwili vikawawahi wale waliokuwa mashambani na kuwaua. ⁴⁵Siku hiyo nzima Abimeleki akazidisha mashambulizi yake dhidi ya mji hadi akawa ameuteka na kuwaua watu wa huo mji. Kisha akauangamiza mji na kusambaza chumvi juu yake.

⁴⁶Kwa kusikia jambo hili watu wote katika mnara wa Shekemu, wakaingia kwenye ngome ya hekalu la El-Berithi. ⁴⁷Abimeleki aliposikia kuwa wamekusanyika huko, ⁴⁸yeye na watu wake wote wakakwea kwenye Mlima Salmoni. Akachukua shoka akakata baadhi ya matawi ambayo aliachukua mabegani. Akawaagiza wale watu waliokuwa pamoja naye kuwa, "Fanyeni kile mlichoona mimi nikifanya!" ⁴⁹Basi watu wote wakakata matawi na kumfuata Abimeleki. Wakayakusanya hayo matawi juu ya ngome na kuitia moto ili kuwachoma wale watu wote waliokuwa ndani yake. Hivyo watu wote katika mnara wa Shekemu, karibia watu 1,000 waume kwa wake, pia wakafa.

⁵⁰Baadaye Abimeleki akaenda Thebesi na kuuzingira kwa jeshi na kuuteka. ⁵¹Hata hivyo, ndani ya huo mji, kulikuwa na mnara imara, ambako watu wote wa mji wanaume na wanawake, watu wote wa mji walikimbilia ndani yake. Wakajifungia ndani yake na kupanda juu ya paa la mnara. ⁵²Abimeleki akaja kwenye ule mnara na kuushambulia, lakini alipokaribia kwenye ingilio la mnara ili kuuchoma kwa moto, ⁵³mwanamke mmoja akaangusha sehemu ya

juu ya jiwe la kusagia juu ya kichwa cha Abimeleki likapasua fuvu la kichwa chake.

⁵⁴Akamwita kwa haraka kijana yule aliyechukua silaha zake, na kumwambia, "Chukua upanga wako na unie, watu wasije wakasema kwamba, 'Mwanamke amemwua.' " Basi yule kijana akamchoma upanga, naye akafa. ⁵⁵Waisraeli walipoona kuwa Abimeleki amekufa, kila mtu akaenda nyumbani kwake.

⁵⁶Hivyo ndivyo Mungu alivyolipiza uovu ule ambaa Abimeleki alikuwa ameutenda kwa baba yake kwa kuwaua ndugu zake sabini. ⁵⁷Mungu akawapatiliza watu wa Shekemu uovu wao juu ya vichwa vyao, na juu yao ikaja laana ya Yothamu mwana wa Yerub-Baali.

Tola na Yairi

10 Baada ya Abimeleki, Tola mwana wa Pua mwana wa Dodo, mtu wa Isakari, aliyeishi huko Shamiri, katika nchi ya vilima ya Efraimu, akainuka kuokoa Israeli. ²Akaamua Israeli kwa miaka ishirini na mitatu. Ndipo akafa, naye akazikwa huko Shamiri.

³Baada yake akafuatiwa na Yairi Mgileadi, ambaye aliamua Israeli kwa miaka ishirini na miwili. ⁴Alikuwa na wana thelathini waliopanda bunda thelathini. Nao walikuwa na miji thelathini iliyoko Gileadi, inayoitwa Hawoth-Yairi mpaka leo. ⁵Yairi akafa, naye akazikwa huko Kamoni.

Yefta

⁶Wana wa Israeli wakatenda tena maovu machoni pa BWANA. Wakaabudu Mabaali na Maashtorethi, miungu ya Aramu, miungu ya Sidoni, miungu ya Moabu, miungu ya Waamoni na miungu ya Wafilisti. Kwa kuwa Waisraeli walimwacha BWANA wala hawakuendelea kumtumikia, ⁷hivyo hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Israeli, naye akawatia mikononi mwa Wafilisti na Waamoni, ⁸ambao waliwaonea na kuwatesa mwaka ule. Kwa miaka kumi na minane wakawatesa Waisraeli wote upande wa mashariki ya Mto Yordani katika Gileadi, nchi ya Waamoni. ⁹Waamoni nao wakavuka Yordani ili kupigana na Yuda, Benyamini na nyumba ya Efraimu, nayo nyumba ya Israeli ikawa katika taabu kubwa. ¹⁰Ndipo Waisraeli wakamlilia BWANA, "wakasema, "Tumetenda dhambi dhidi yako, kumwacha Mungu wetu na kutumikia Mabaali."

¹¹BWANA akawaambia, "Wakati Wamisri, Waamoni, Wafilisti, ¹²Wasidoni, Waamaleki na Wamaoni walipowaonea na ninyi mkanililia na

kuomba msaada, je, sikuwaokoa kutoka mikononi mwao? ¹³Lakini ninyi mmeniacha mimi na kutumikia miungu mingine, kwa hiyo sitawaokoa tena. ¹⁴Nendeni mkaililie ile miungu mloliochagua. Hiyo miungu na iwaokoe mnapokuwa katika taabu!“

¹⁵Lakini Waisraeli wakamwambia BWANA, “Tumetenda dhambi. Ututendee lile unaloona kuwa jema kwako, lakini twakusihii utuokoe sasa.” ¹⁶Nao wakaiondoa hiyo miungu migeni katikati yao nao wakamtumikia BWANA. Naye akahuzunika kwa sababu ya taabu ya Israeli.

¹⁷Ndipo Waamoni wakaitwa vitani na kupiga kambi huko Gileadi, Waisraeli wakakusanya na kupiga kambi huko Mizpa. ¹⁸Viongozi wa watu wa Gileadi wakaambiana wao kwa wao, “Ye yote yule atakayeanzisha mashambulizi dhidi ya Waamoni atakuwa kiongozi wa wote wakaao Gileadi.”

YEFTA

11 Basi Yefta Mgileadi alikuwa mtu shujaa. Baba yake alikuwa Gileadi, naye mama yake alikuwa kahaba. ²Mke wa Gileadi akamzalia wana wengine, watoto hao walipokua, wakamfukuza Yefta na kumwambia, “Wewe huwezi kupata urithi katika jamaa yetu, kwa sababu wewe ni mwana wa mwanamke mwingine.” ³Basi Yefta akawakimbia ndugu zake akaenda kuishi katika nchi ya Tobi, mahali ambako watu waasi walijiunga naye na kumfuata.

⁴Baada ya muda Waamoni wakafanya vita na Israeli, ⁵viongozi wa Gileadi wakaenda kumchukua Yefta katika nchi ya Tobi. ⁶Wakamwambia Yefta, “Uwe jemadari wetu, ili tuweze kupigana na Waamoni.”

⁷Yefta akawaambia, “Je, hamkunichukia mimi na kunifukuza katika nyumba ya baba yangu? Kwa nini mnanjia sasa, wakati mna matatizo.”

⁸Viongozi wa Gileadi wakamwambia, “Lakini sasa tumegeuka kukuelekea wewe, ili uende pamoja nasi kupigana na Waamoni, nawe utakuwa kiongozi wetu juu ya watu wote wa Gileadi.”

⁹Yefta akawaambia, “Ikiwa mtanirudisha kwetu kupigana na Waamoni, naye BWANA akanisaidia kuwashinda, Je, ni kweli nitakuwa kiongozi wenu?”

¹⁰Viongozi wa Gileadi wakamjibu, “BWANA ndiye shahidi yetu, kwa hakika tutafanya kama usemavyo.” ¹¹Basi Yefta akaenda na viongozi

wa Gileadi, nao watu wakamfanya kiongozi na jemedari wao. Naye akarudia maneno yake yote mbele za BWANA huko Mizpa.

¹²Ndipo Yefta akatuma wajumbe kwa mfalme wa Waamoni akisema, “Una nini juu yetu, hata umekuja kushambulia nchi yetu?”

¹³Mfalme wa Waamoni akawajibu wajumbe wale wa Yefta, “Wakati Waisraeli walipopanda kutoka Misri, waliichukua nchi yangu kuanzia Arnoni mpaka Yaboki, hadi kufikia Yordani. Sasa rudisha kwa amani.”

¹⁴Yefta akarudisha wajumbe kwa mfalme wa Waamoni, ¹⁵“kusema: ‘

‘Hili ndilo asemalo Yefta, Israeli hawakuchukua nchi ya Moabu wala ya Waamoni. ¹⁶Lakini walipopanda kutoka Misri, Israeli walipitia katika jangwa hadi bahari ya Shamu na wakafika Kadeshi. ¹⁷Ndipo Israeli wakatuma wajumbe kwa mfalme wa Edomu, wakisema, ‘Tupe ruhusa kupita katika ya nchi yako,’ Lakini mfalme wa Edomu hakutusikia. Wakapeleka pia wajumbe kwa mfalme wa Moabu, naye akakataa. Kwa hiyo Israeli wakakaa huko Kadeshi.’”

¹⁸Baadaye wakasafiri kupitia katika jangwa wakiambaa ambaa na hiyo nchi ya Edomu na Moabu, wakapitia upande wa mashariki wa nchi ya Moabu na kupiga kambi upande mwingine wa Arnoni. Hawakuingia katika nchi ya Moabu kwa kuwa Arnoni ilikuwa ndio mpaka wake.

¹⁹“Kisha Israeli wakatuma wajumbe kwa Sihoni mfalme wa Waamoni, aliyetawala Heshboni na kumwambia, ‘Tupe ruhusa kupita katika nchi yako ili kufikia mahali petu.’ ²⁰Hata hivyo, Sihoni hakuwaamini Waisraeli kupita katika nchi yake. Akaandaa jeshi lake lote na kupiga kambi huko Yahasa, nao wakapigana na Israeli.

²¹Ndipo BWANA, Mungu wa Israeli, akamitia Sihoni na watu wake wote mkononi mwa Israeli, nao wakawashinda. Israeli wakaitwaa nchi yote ya Waamoni, waliokuwa wakiishi katika nchi hiyo, ²²wakiiteka nchi yote kuanzia Arnoni mpaka Yaboki na kutoka jangwani mpaka Yordani.

²³“Basi kwa kuwa BWANA, Mungu wa Israeli, amewafukuza Waamoni watoke mbele ya watu wake Israeli, wewe unayo haki gani ya kuitamalaki? ²⁴Je, haikupasi kuchukua kile ambacho mungu wako

Kemoshi amekupa? Vivyo hivyo, chochote kile BWANA Mungu wetu alichotupa sisi, tutakimiliki.²⁵ Je, wewe ni bora kuliko Balaki mwana wa Sipori mfalme wa Moab? Je, ye ye alishagombana na Israeli au kupigana nao wakati wo wote?²⁶ Kwa maana kwa miaka 300 Israeli wameishi Heshboni na vijiji vyake, Aroeri navijiji vyake na katika miji yote iliyo kando ya Arnoni. Kwa nini wewe haukuichukua wakati huo?²⁷ Mimi sijakukosea jambo lo lote, bali wewe ndiye unayenikosea kwa kufanya vitanami. Basi BWANA aliye mwamuzi leo na aamue ugomvi kati ya Waisraeli na Waamoni."

²⁸Hata hivyo, Mfalme wa Waamoni, hakuyajali maneno ya ujumbe wa Yefta.

²⁹Ndipo Roho wa BWANA akaja juu ya Yefta. Akapita katikati ya Gileadi na Manase, pia akapita katika Mizpa ya Gileadi, na kutokea huko akasonga mbele kushambulia Waamoni.³⁰ Naye Yefta akaweka nadhiri mbele za BWANA akisema, "Ikiwa utawatia Waamoni mkononi mwangu,³¹ cho chote kile kitakachotoka katika mlango wa nyumba yangu cha kwanza ili kunilaki nirudipo kwa amani katika kuwashinda Waamoni, kitakuwa ni cha BWANA na nitakitoa kuwa sadaka ya kuteketezwa."

³²Ndipo Yefta akavuka kupigana na hao Waamoni, naye BWANA akawatia mkononi mwake. ³³Akawapiga kwa ushindi mkubwa kuanzia Aroeri mpaka karibu na Minithi na kuendelea mpaka Abel-Keramimu, miji yote iliyopigwa ni ishirini. Basi Israeli wakawashinda Waamoni.

³⁴Yefta aliporudi nyumbani Mizpa, tazama, binti yake akatoka ili kumlaki kwa matari na kucheza. Alikuwa ndiye mtoto pekee, hakuwa na mwana wala binti mwengine,³⁵ Alipomwona akararua mavazi yake akalia, "Ee binti yangu! Umenifanya niwe na huzuni na kunyong'onyea sana, kwa kuwa nimeweka nadhiri kwa BWANA, ambayo siwezi kuivunja."

³⁶Akajibu, "Baba yangu, umetoa neno lako kwa BWANA. Nitendee mimi kama vile ulivyoahidi, kwa kuwa BWANA amekupatia ushindi dhidi ya adui zako Waamoni.³⁷ Naye akamwambia baba yake, "Naomba nifanyiwe jambo hili, mimi na nipewe miezi miwili ili kuzunguka vilimani nikaulilie ubikira wangu, mimi na wenzangu."

³⁸Baba yake akamwambia, "Wawenza kwenda." Naye akamwacha aende kwa miezi

miwili. Hivyo akaondoka pamoja na wasichana wenzake, naye akaulilia ubikira wake huko vilimani kwa sababu asingeolewa kamwe.³⁹ Baada ya hiyo miezi miwili, alirejea kwa baba yake, naye baba yake akamtendea kama alivyokuwa ametoa nadhiri yake. Naye alikuwa bikira.

Nayo ikawa desturi katika Israeli,⁴⁰ kwamba kila mwaka binti za Israeli huenda kwa siku nne ili kumkumbuka huyo binti wa Yefta Mgileadi.

Yefta na Efraimu

12 Watu wa Efraimu wakaita majeshi yao, wakavuka kwenda Zafoni, wakamwambia Yefta, "Kwa nini mmekwenda kupigana na Waamoni bila kutuita ili tuende pamoja nawe? Basi tutaichoma moto nyumba yako, pamoja nawe ukiwa ndani yake."

²Yefta akajibu, "Mimi na watu wangu tulikuwa na ugomvi mkubwa na Waamoni, hata ingawa niliwaita hamkuniokoa katika mkono wao. ³Nilipoona kuwa hamkunipa msaada nikauhatirisha uhai wangu na nikavuka kupigana na Waamoni. Naye BWANA akanipatia ushindi dhidi yao. Sasa kwa nini mnanijia leo ili kupigana nami?"

⁴Ndipo Yefta akakusanya watu wa Gileadi pamoja na kupigana na Efraimu. Wagileadi wakawashinda Efraimu, kwa kuwa Waefraimu walisema, "Ninyi Wagileadi ni watoro mliotoroka toka Efraimu na Manase."⁵ Wagileadi wakaviteka vivuko vya Yordani kinyume cha hao Waefraimu, kisha ilikuwa ye yote yule aliyanenusrika katika Efraimu aliposema, "Niache nivuke," hao watu wa Gileadi walimwuliza, "Je wewe ni Mwefraimu?" Kama alijibu "Hapana," ⁶walimwambia, "Sawa," sema 'Shibolethi.' ⁷Iwapo alitamka, kwa sababu hakuweza kutamka hilo neno sawasawa, walimkamata na kumwua hapo kwenye vivuko vya Yordani. Waefaremu 42,000 waliuawa wakati huo.

⁷Yefta akawa mwamuzi wa Waisraeli kwa muda wa miaka sita. Basi Yefta akafa akazikwa katika mmojawapo wa miji ya Gileadi.

Ibzani, Eloni na Abdoni

⁸Baada yake, Ibzani wa Bethlehemu akawa mwamuzi wa Israeli. ⁹Alikuwa na wana thelathini na binti thelathini. Akawaoza binti zake kwa watu wengine nje ya ukoo wake na kuwatwalia wanawe wanawake thelethini toka nje ya ukoo wake. Ibzani akawa mwamuzi wa Israeli kwa muda wa miaka saba.¹⁰ Ibzani akafa akazikwa

huko Bethlehemu.

¹¹Baada yake, Eloni Mzabuloni akawa mwamuzi wa Israeli, naye akawaamua kwa muda wa miaka kumi. ¹²Kisha Eloni akafa akazikwa katika Aiyaloni katika nchi ya Zabuloni.

¹³Baada yake, Abdoni mwana wa Hileli, Mpirathoni, akawa mwamuzi wa Israeli. ¹⁴Naye akazaa wana arobaini na wana wa wanawewe thelathini walliopanda punda sabini. Akawa mwamuzi wa Israeli kwa muda wa miaka minane. ¹⁵Ndipo Abdoni mwana wa Hileli Mpirathoni akafa, naye akazikwa huko Pirathoni katika Efraimu, katika nchi ya vilima ya Waamaleki.

Kuzaliwa kwa Samsoni

13 Waisraeli wakafanya maovu tena mbele zake BWANA. Hivyo BWANA akawatia mkononi mwa Wafiliisti kwa muda wa miaka arobaini.

²Basi palikuwa na mtu mmoja wa Sora, aliyeitwa Manoa, wa kabile la Wadani, naye alikuwa na mke ambaye alikuwa tasa na hakuwa na mtoto. ³Malaika wa BWANA akamtokea huyo mwanamke na kumwambia, "Wewe ni tasa na huna mtoto, lakini utachukua mimba na utamzaa mtoto mwanaume. ⁴Lakini ujiadhari sana usinywe mvinyo wala kileo kingine cho chote, wala usile kitu cho chote kilicho najisi, ⁵kwa kuwa utachukuwa mimba na utamzaa mtoto mwanaume. Wembe usipite kichwani pake, kwa kuwa huyo mwana atakuwa Mnadhiri wa Mungu, aliyewekwa wakfu kwa ajili ya Mungu tangu tumboni mwa mama yake, naye ataanza kuwakoa Waisraeli kutoka mkononi mwa Wafiliisti."

⁶Ndipo huyo mwanamke akamwenda mumewe na kumweleza kuwa, "Mtu wa Mungu alinijia. Kule kuonekana kwake kulikuwa kama kwa malaika wa Mungu, wa kutisha sana. Sikumwuliza alikotoka wala hakuniambia jina lake. ⁷Lakini aliniambia, 'Utachukua mimba na utazaa mtoto mwanaume. Basi sasa, usinywe mvinyo wala kileo kingine cho chote wala usile kitu kilicho najisi, kwa kuwa huyo mtoto atakuwa Mnadhiri wa Mungu tangu tumboni mwa mama yake mpaka kufa kwake.'

⁸Ndipo Manoa akamwomba BWANA, akasema: "Ee Bwana, nakusihii, huyo mtu wa Mungu uliyemtuma kwetu aje tena ili atufundishe jinsi ya kumlea huyo mwana atakayezaliwa."

⁹Mungu akamsikia Manoa, naye malaika wa Mungu akamjia tena huyo mwanaamke,

alipokuwa shambani, lakini mumewe Manoa hakuwepo. ¹⁰Basi yule mwanamke akaenda haraka na kumwambia mumewe, "Tazama mtu yule aliyenitokea siku ile yupo hapa!"

¹¹Manoa akainuka akaandamana na mkewe. Alipomfikia yule mtu akamwuliza, "Je, wewe ndiye yule uliyesema na mke wangu?"

Akasema, "Mimi ndiye."

¹²Basi Manoa akamwuliza "Wakati maneno yako yatakapotimia, masharti ya maisha ya mtoto huyu yatakuwa nini na kazi yake itakuwa ni nini?"

¹³Malaika wa BWANA akamjibu, "Mke wako hana budi kufanya yale yote niliyomwambia.

¹⁴Kamwe asile kitu cho chote kitakachotoka katika mzabibu, wala asinywe mvinyo wa aina yo yote wala kileo cho chote wala asile kitu cho chote kilicho najisi. Hana budi kufanya kila kitu nilichomwagiza."

¹⁵Manoa akamjibu yule malaika wa BWANA, "Twakuomba usubiri kwanza ili tuweze kuandaa mwana mbuzi kwa ajili yako."

¹⁶Malaika wa BWANA akamjibu, "Hata kama utanizuia, sitakula cho chote kwako. Lakini ukitaka kuandaa sadaka ya kuteketezwa, mtolee BWANA hiyo sadaka." Kwa kuwa Manoa hakujuu kuwa alikuwa malaika wa BWANA.

¹⁷Ndipo Manoa akamwuliza yule malaika wa BWANA, "Jina lako ni nani, ili kwamba tuweze kukupa heshima hapo hayo uliyonena yatakapotimia?"

¹⁸Akamjibu, "Kwa nini unauliza jina langu? Ni jina la ajabu." ¹⁹Ndipo Manoa akamchukua mwana mbuzi, pamoja na sadaka ya unga, naye akamtolea BWANA dhabihu hapo juu ya mwamba. Naye yule malaika wa BWANA akafanya jambo la ajabu wakati Manoa na mkewe wakiwa wanaangalia: ²⁰Mwali wa moto kutoka hapo madhabahuni ulipowaka kuelekea mbinguni, malaika wa BWANA akapaa ndani ya huo mwali. Manoa na mkewe kwa kuona jambo hili, wakaanguka chini kifudifudi. ²¹Malaika wa BWANA hakumtokea tena Manoa na mkewe. Ndipo Manoa akatambua kuwa huyo alikuwa malaika wa BWANA.

²²Manoa akamwambia mkewe, "Hakika tutakufa, kwa kuwa tumemwona Mungu."

²³Lakini mkewe akamwambia, "Ikiwa BWANA alikuwa amekusudia kutuua, asingelipokea sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya unga kutoka mikononi mwetu, wala asingelituonyesha mambo haya yote wala kututangazia mambo kama haya wakati huu.

²⁴Yule mwanamke akazaa mtoto wa kiume akamwita jina lake Samsoni. Kijana akakua, naye BWANA akambariki. ²⁵Roho wa BWANA akaanza kumsukuma wakati alipokuwa huko Mahane-Dani, kat i ya Sora na Eshtaoli.

Ndoa ya Samsoni

14 Samsoni akatelemkia Timna, akamwona mwanamke wa Kifilisti. ²Alipopanda kutoka huko, akawaambia baba yake na mama yake, "Nimemwona mwanamke wa Kifilisti huko Timna, basi mnipatie ili awe mke wangu."

³Baba yake na mama yake wakamjibu, "Je, hakuna mwanamke mionganoni mwa jamaa yako au mionganoni mwa ndugu zako hata ulazimike kwenda kujitwalia mwanamke kutoka kwa hawa Wafilisti wasiotahiriwa?"

Lakini Samsoni akamwambia baba yake, "Nipatiensi huyo kwa maana ndiye aliyenipendeza." ⁴Baba yake na mama yake hawakuja kuwa jambo hili limetoka kwa BWANA, kwani alikuwa akitafuta sababu ya kukabiliana na Wafilisti, kwa kuwa wakati huo walikuwa wakiwatawala Waisraeli. ⁵Samsoni akatelemkia Timna pamoja na baba yake na mama yake. Walipofika kwenye mashamba ya mizabibu huko Timna, ghafula mwana simba akamjia akimngurumia. ⁶Roho wa BWANA akaja juu yake kwa nguvu, naye akampasua yule simba kwa mikono yake bila silaha yo yote kama vile mtu ampasuavyo mwanambuzi, wala hakumwambia baba yake wala mama yake aliyyofanya. ⁷Basi akatelemka na kuongea na yule mwanamke, naye akampendeza Samsoni.

⁸Baada ya muda aliporudi ili akamwoe, akatazama kando ili kuutazama mzoga wa yule simba na tazama, kulikuwa na kundi la nyuki ndani ya ule mzoga wa simba na kulikuwa na asali, ⁹akachukua asali mkononi mwake akaendelea huku akila. Alipowafikia baba yake na mama yake, akawapa ile asali nao wakala. Lakini hakuwaambia kuwa alitwaa asali kutoka kwenye mzoga wa simba.

¹⁰Basi baba yake akatelemka kumwona huyo mwanamke. Samsoni akafanya karamu huko kama ilivyokuwa desturi ya vijana. ¹¹Watu walipomwona, wakaleta vijana wenzake thelathini ili kuwa pamoja naye.

¹²Samsoni akawaambia, "Niwape kitendawili, mkiweza kunipa jibu katika muda wa siku hizi saba za karamu, nitawapa mavazi thelathini ya kitani na mavazi mengine mivao

thelathini. ¹³Lakini msipoweza kufumbua, ndipo ninyi mtanipa mavazi thelethini ya kitani na mavazi mengine mivao thelathini."

Wakamwambia, "Tuambie hicho kitendawili, hebu na tukisikie."

¹⁴Akawaambia,

"Ndani ya mlaji kulitoka kitu cha kuliwa, ndani ya mwenye nguvu kulitoka kitu kitamu."

Kwa muda wa siku tatu hawakuweza kutoa jibu.

¹⁵Siku ya saba, wakamwambia mkewe Samsoni, "Mbembeleze mumeo ili atueleze hicho kitendawili, la sivyo tutakuchoma moto wewe na wa nyumba ya baba yako. Je, mmetualika ili mpate kutunyang'anya kile tulicho nacho?"

¹⁶Basi mke wa Samsoni akalia mbele yake na kumwambia, "Unanichukia! Hunipendi kabisa. Umewategea watu wangu kitendawili, lakini mimi hujaniambia jibu."

Samsoni akamwambia, "Wala sijamweleza baba yangu wala mama yangu, kwa nini nikufumbulie?" ¹⁷Mkewe akalia kwa muda wa zile siku zote saba za karamu. Hivyo siku ile ya saba Samsoni akamweleza, kwa kuwa aliendelea kumsisitiza sana. Naye akawaeleza watu wake kile kitendawili.

¹⁸Siku ya saba kabla ya jua kutua, watu wa mji wakamwambia Samsoni,

"Ni nini kitamu kama asali ?
Ni nini chenye nguvu kama simba?"

Samsoni akawaambia,

"Kama hamkulima na mtamba wangu,
Hamngeweza kufumbua kitendawili
changu."

¹⁹Ndipo Roho wa BWANA akamjia Samsoni kwa nguvu. Akatelemka mpaka Ashkeloni, akawaua watu waume thelathini, mionganoni mwa watu wa mji, akatwaa mali zao na nguo zao akawapa watu wale walifumbua kile kitendawili. Akiwa na hasira akakwea kurudi nyumbani kwa baba yake. ²⁰Lakini huyo mke wa Samsoni akakabidhiwa kwa rafiki yake Samsoni ambaye alikuwa rafiki yake msaidizi siku ya arusi.

Kisasi cha Samsoni kwa Wafilisti

15 Baada ya kitambo kidogo, wakati wa

mavuno ya ngano, Samsoni akachukua mwana mbuzi, kwenda kumzuru mkewe. Akasema, "Nataka kuingia chumbani kwa mke wangu." Lakini baba yake huyo mwanamke hakumruhusu kuingia.

²Huyo baba mkwe wake akamwambia, "Nilikuwa na hakika kwamba ulimkataa, hivyo mimi nikampa rafiki yako. Je, mdogo wake wa kike si mzuri zaidi kuliko yeye? Mchukue huyo badala yake."

³Samsoni akawaambia, "Wakati huu, nitakapowadhuru Wafilisti, sitakuwa na lawama.

⁴Hivyo Samsoni akatoka akawakamata mbweha 300 na kuwafunga wawili wawili kwa mikia yao kila mmoja kwa mwingine. Kisha akafungia mwenge wa moto, kwenye mikia ya kila jozi moja ya mbweha aliyokuwa ameifunga ⁵akawasha ile mienge na kuwaachia wale mbweha katika mashamba ya Wafilisti ya nafaka zilizosimamishwa matitamatita: Akateketiza matita ya nafaka zilizosimama, pamoja na mashamba ya mizabibu na viungo nya mizeituni.

⁶Ndipo Wafilisti wakauliza, "Ni nani aliyetenda jambo hili?" Wakaambiwa, "Ni Samsoni, yule mkwewe Mtima, kwa sababu alimchukua mkewe akampa mwenzake."

Hivyo Wafilisti wakapanda wakamteketeza kwa moto yeche huyo mwanamke pamoja na baba yake. ⁷Samsoni akawaambia, "Kwa kuwa mmetenda hivyo, hakika sitatulia mpaka niwe nimelipiza kisasi juu yenu." ⁸Akawashambulia kwa ukali kwa mapigo makuu na kuwaua watu wengi sana. Kisha akatelemka na kukaa katika ufa kwenye mwamba wa Etamu.

⁹Wafilisti wakapanda na kupiga kambi huko Yuda na kuenea huko Lehi. ¹⁰Watu wa Yuda wakawauliza, "Kwa nini mmekuja kupigana nasi?"

Wakawajibu, "Tumekuja ili kumkamata Samsoni na kumtenda kama alivyotutendea."

¹¹Ndipo watu 3,000 toka Yuda walipotelemka na kwenda kwenye ufa wa mwamba huko Etamu na kumwambia Samsoni, "Je, hujatambua kuwa Wafilisti wanatutawala? Ni nini hiki ulichotutendea?"

Akawajibu, "Mimi nimewatendea tu kile walichonitendea."

¹²Wakamwambia, "Tumekuja kukufunga na kukutia mikononi mwa Wafilisti." Samsoni akawaambia, "Niapieni kuwa hamtaniua ninyi wenyewe."

¹³Wakamjibu, "Sisi hatutakuua, bali tutakufunga tu na kukutia mikononi mwao." Basi

wakamfunga kwa kamba mbili mpya. Wakamchukua toka huko kwenye ufa katika mwamba. ¹⁴Alipokaribia Lehi, Wafilisti wakamjia wakipiga kelele. Roho wa BWANA akamjia juu yake kwa nguvu. Kamba zilizomfunga mikono yake zikawa kama katani iliyochomwa kwa moto na vifungo vyake vikaanguka chini toka mikononi mwake. ¹⁵Ndipo akaona mfupa mpya wa taya la punda, akanyoosha mkono akauchukua na kuua nao Wafilisti wapatao 1,000.

¹⁶Ndipo Samsoni akasema,

"Kwa taya la punda malundo juu ya malundo,
kwa taya la punda nimeua watu 1,000."

¹⁷Alipomaliza kusema, akautupa ule mfupa wa taya na mahali pale pakaitwa Ramathi-Lehi^a.

¹⁸Kwa kuwa alikuwa amesikia kiu sana, akamlijia BWANA akisema, "Umempa mtumishi wako ushindi huu mkuu. Je, sasa nife kwa kiu na kuangukia mikononi mwa hawa watu wasiotahiriwa?" ¹⁹BWANA akafunua shimo huko Lehi, pakatoka maji. Samsoni alipoyanywa, nguvu zikamrudia na kuhuika. Hivyo chemchemi ile ikaitwa En-Hakore^b, nayo iko mpaka leo.

²⁰Samsoni akawa mwamuzi wa Waisraeli katika siku za Wafilisti kwa muda wa miaka ishirini.

Samsoni na Delila

16 Siku moja Samsoni akaenda Gaza, akamwona huko mwanamke kahaba naye akaingia kwake. ²Watu wa Gaza wakaambiwa, "Samsoni amekuja huku!" Hivyo wakapazinngira pale mahali nao wakamvizia usiku kucha, penye lango la mji. Wakanyamaza kimya usiku kucha, wakisema, "Tumvizie hadi mapambazuko ndipo tutamwua."

³Samsoni akalala mpaka usiku wa manane, akaondoka katikati ya usiku, akashika milango ya lango la mji pamoja na miimo yake miwili, akaing'oa, makomeo yake na vyote, akaviweka mabegani mwake na kuvipeleka mpaka kwenye kilele cha mlima ule unaokabili Hebron.

⁴Baada ya hayo akampenda mwanamke mmoja katika Bonde la Soreki aliyeitwa Delila. ⁵Viongozi wa Wafilisti wakamwendea yule mwanamke na kumwambia, "Umbembeze ili upate kujua siri za nguvu zake zilizo nyingi na

^a¹⁷ Ramathi-Lehi hapa maana yake "Kilima cha taya."

^b¹⁹ En-Hakore maana yake hapa ni "Chemchemi ya Aliyeita."

jinsi tutakavyoweza kumshinda ili tuweze kumfunga na kumiisha. Nasi kila mmoja wetu tutakupa shekeli 1,100^a za fedha."

⁶Hivyo Delila akamwambia Samsoni, "Naomba niambie siri ya hizi nguvu zako nyingi na jinsi utakavyoweza kufungwa ili kukutiisha."

⁷Samsoni akamjibu, "Kama wakinifunga kwa kamba saba za upindi ambazo hazijakauka bado, hapo ndipo nitakapokuwa dhaifu kama mtu mwininge ye yote."

⁸Viongozi wa Wafilisti wakamletea yule mwanamke kamba saba za upindi ambazo hazijakauka bado, akamfunga nazoz Samsoni. ⁹Wakati watu wakiwa wanamvizia katika chumba cha ndani, yule mwanamke akamwambia, "Samsoni, Wafilisti wanakujia! Lakini yeye akazikata zile kamba za upindi, kama vile uzi wa pamba unapoguswa na moto. Hivyo siri ya nguvu zake haikujulikana.

¹⁰Ndipo Delila akamwambia Samsoni, "Umenifanyia mzaha na kuniambia uongo. Tafadhalii niambie waweza kufungwa kwa kitu gani?"

¹¹Akamwambia, "Wakinifunga kwa uthabiti kwa kamba mpya ambazo hazijatumika, basi nitakuwa dhaifu kama mtu mwininge ye yote."

¹²Hivyo Delila akachukua kamba mpya na kumfunga nazoz. Kisha akamwambia, "Samsoni, Wafilisti wanakujia!" Wale watu waliokuwa wanamvizia walikuwa katika chumba cha ndani. Lakini akazikata zile kamba zilizokwu zimefunga mikono yake kama akatavyo uzi.

¹³Ndipo Delila akamwambia Samsoni, "Mpaka sasa, umenifanyia mzaha na kuniambia uongo. Nieleze ni jinsi gani utakavyoweza kufungwa."

Samsoni akamwambia, "Kama ukivisuka hivi vishungi saba nya za kichwa changu katika mtande wa nguo na kukaza kwa msumari, ndipo nitakuwa dhaifu kama mtu mwininge ye yote." ¹⁴Hivyo Samsoni alipokuwa amelala, Delila akachukua vile vishungi saba nya za kichwa chake na kuvifunga kwenye mtande wa nguo na kuvikaza kwa msumari.

Kisha akamwambia, "Samsoni, Wafilisti wana kujia!" Lakini akaamka kutoka usingizini na kuung'oa ule msumari na ule mtande.

¹⁵Ndipo Delila akamwambia, "Wawezaje kusema, 'Nakupenda wakati moyo wako haupo pamoja nami? Umenifanyia mzaha mara hizi tatu na hujaniambia siri ya hizi nguvu zako

nyingi.' ¹⁶Hatimaye, baada ya kuwa anamsumbuwa kwa maneno siku kwa siku na kumwudhi, roho yake ikataabika hata kufa.

¹⁷Hivyo akamwambia yule mwanamke siri yake yote, akamwambia, "Wembe haujapita kamwe kichwani mwangu, kwa kuwa mimi ni Mnadhiri wa Mungu tangu tumboni mwa mama yangu. Kama nywele za kichwa changu zikinyolewa, nguvu zangu zitanitoka na nitakuwa dhaifu kama mtu mwininge ye yote!"

¹⁸Delila alipoona kuwa amemweleza siri yake yote, akatuma ujumbe kwa viongozi wa Wafilisti na kusema, "Njoni tena mara nyingine, maana amenieleza siri yake yote." Basi viongozi wa Wafilisti wakaja kwa Delila, wakiwa na fedha mikononi mwao. ¹⁹Delila akamfanya alale usingizi magotini pake, akamwita mtu akamnyoa vile vishungi saba nya za kichwa chake. Akaanza kumsumbuwa ili aamke nazoz nguvu zake zikamtoka.

²⁰Yule mwanamke akamwita, "Samsoni, hao Wafilisti wanakujia!"

Akaamka toka usingizini akasema, "Nitatoka nje kama hapo awali, nitawakung'utia mbali na kuwa huru." Lakini hakujua kuwa BWANA amemwacha.

²¹Basi Wafilisti wakamkamata, wakamng'oa macho yake wakamchukuwa wakamtelemsha mpaka Gaza. Wakiwa wamemfunga kwa pingu za shaba, wakamweka ili asage ngano huko gerezani. ²²Wakati huo nywele za kichwa chake zikaanza kukua tena baada ya kunyolewa.

Kifo cha Samsoni

²³Basi viongozi wa Wafilisti wakakusanyika pamoja ili kutoa kafara kwa mungu wao Dagoni na kufanya karamu, wakisema, "Mungu wetu amemtia adui yetu Samsoni mkononi mwetu."

²⁴Watu walipomwona Samsoni wakamsifu mungu wao wakisema:

"Mungu wetu amemtia adui yetu mkononi mwetu,
yule aliyeharibu nchi yetu na kuwaa watu
wengi mionganoni mwetu."

²⁵Miyo yao ilipokuwa imefurahishwa wakasema, "Mleleni Samsoni ajeacheze ili tufurahi." Basi wakamleta Samsoni kutoka mle gerezani naye akacheza mbele yao.

Wakamweka kati ya nguzo mbili. ²⁶Samsoni akamwambia mtumishi aliyeshika mkoно wake, "Niweke mahali ambapo ninaweza kuzigusa

^{a5} Shekeli 1,100 za fedha ni sawa na kilo 13.

nguzo ambazo zinategemeza jengo ili nipate kuziegemea.”²⁷ Basi lile jengo lilikuwa na wingi wa watu waume kwa wake, viongozi wote wa Wafilisti walikuwemo humo na kwenye sakafu ya juu walikuwepo watu 3,000 waume kwa wake, waliokuwa wakintazama Samsoni wakati anacheza.²⁸ Ndipo Samsoni akamwomba BWANA, akasema, “Ee BWANA Mwenyezi, unikumbuke. Ee Mungu nakusih ikanitie nguvu, mara hii moja tena ili kwa tendo hili nipate kulipiza kisasi juu ya Wafilisti kwa ajili ya macho yangu mawili.²⁹ Ndipo Samsoni akazikaribia zile nguzo mbili za katikati ambazo lile jengo lilikuwa linazitegemea. Akazishika moja kwa mkono wa kuume na nyingine mkono wa kushoto.³⁰ Samsoni akasema, “nife pamoja na Wafilisti!” Ndipo akazisukuma zile nguzo kwa nguvu zake zote, lile jengo likaanguka juu ya viongozi na watu wote waliokuwamo mle ndani yake. Hivyo akawaua watu wengi wakati wa kufa kwake, kuliko siku za uhai wake.

³¹ Basi ndugu zake na jamaa yote ya baba yake wakatelemka kwenda kumchukua. Wakampandisha na kumzika kati ya Sora na Eshtaoli kwenye kaburi la Manoa baba yake. Naye Samsoni alikuwa mwamuzi wa Israeli kwa miaka ishirini.

Sanamu za Mika

17 Palikuwa na mtu aliyeitwa Mika ambaye aliihi katika vilima vya Efraimu.² Akamwambia mama yake, “Zile shekeli 1,100^a za fedha zilizochukuliwa kwako, ambazo nilisikia ukizinenea maneno ya laana, hizi hapa, mimi ndiye niliyezichukua, lakini sasa ninakurudishia.”

Ndipo mama yake akamwambia, “BWANA na akubariki, mwanangu.”

³ Alipozirudisha zile shekeli 1,100 za fedha kwa mama yake, mama yake akamwambia, “Mimi nimeiweka fedha hii wakfu kwa BWANA kwa ajili ya mwanangu kutengenezea kinyago cha kuchonga na sanamu ya kusubu. Mimi nitakurudishia wewe.”

⁴ Hivyo akamrudishia mama yake ile fedha, naye mama yake akachukua shekeli mia mbili^b za hiyo fedha na kumpa mfua fedha, ambaye aliifanyiza kinyago na sanamu. Navyo vikawekwa ndani ya nyumba ya Mika.

⁵ Basi Mika alikuwa na mahali pa kuwekea vitu vya ibada za miungu, akatengeneza vazi la kikuhanii liitwalo naivera na kinyago na kumweka

mmoja wa wanawe kuwa kuhani wake.⁶ Katika siku hizo Israeli hawakuwa na mfalme, kila mmoja akafanya kama alivyoona vema machoni pake mwenywewe.

⁷ Basi palikuwa na kijana mmoja wa Bethlehemu ya Yuda. Yeye alikuwa Mlawi aliyeishi miongoni mwa kabilia la Yuda.⁸ Huyu kijana akatoka katika mji huo wa Bethlehemu ya Yuda na kutafuta mahali pengine ambapo angeweza kuishi. Alipokuwa akisafiri akafika nyumbani kwa Mika katika vilima vya Efraimu.

⁹ Mika akamwuliza, “Wewe umetoka wapi?”

Akamjibu, “Mimi ni Mlawi kutoka Bethlehemu ya Yuda, ninatafuta mahali pa kuishi.”

¹⁰ Ndipo Mika akamwambia, “Ishi pamoja nami, uwe baba yangu na kuhani wangu, nami nitakupa shekeli kumi^c za fedha, nguo na chakula.”¹¹ Hivyo yule Mlawi akakubali kuishi pamoja naye, naye huyo kijana akawa kwake kama mmoja wa wanawe.¹² Hivyo Mika akamweka wakafu huyo kijana Mlawi, naye huyo akawa kuhani wake na kuishi nyumbani mwake.¹³ Ndipo Mika akasema, “Sasa najua BWANA atanitendea mema, kwa kuwa Mlawi amekuwa kuhani wangu.”

Wadani Wahamia Laishi

18 Katika siku hizo Israeli walikuwa hawana mfalme. Katika siku hizo kabilia la Wadani walikuwa wanatafuta mahali pao wenyewe pa kuishi, kwa sababu walikuwa hawajafika kwenye urithi wao miogoni mwa makabila ya Israeli.² Hivyo Wadani wakatumwa mashujaa watano kutoka Sora na Eshtaoli ili kupeleleza nchi na kuichunguza. Hawa watu waliwakilisha koo zao zote. Wao waliwaambia, “Nendeni mkaichuguze hiyo nchi.”

Hao watu wakaingia katika nchi ya vilima ya Efraimu, nao wakafika kwenye nyumba ya Mika, ambako walilala usiku huo.³ Walipofika karibu na nyumba ya Mika, waliitambua sauti ya yule kijana Mlawi, hivyo wakaingia humo na kumwuliza, “Ni nani aliyebole hapa? Unafanya nini mahali hapa? Kwa nini uko hapa?”

⁴ Akawaeleza yale Mika aliyeomtendea, naye akasema, “Amenajiri nami ni kuhani wake.”

⁵ Kisha wakamwambia, “Tafadhali tuulizie kwa Mungu kama safari yetu itafanikiwa.”⁶ Yule kuhani akawajibu, “Enendeni kwa amani. Safari yenu ina kibali cha BWANA.”

^{a2} Shekeli 1,100 za fedha ni sawa na kilo 13.

^{b4} Shekeli mia mbili za fedha ni sawa na kilo 2.3.

^{c10} Shekeli kumi za fedha ni sawa na gramu 115.

⁷Basi hao watu watano wakaondoka na kufika Laishi, mahali ambapo waliwakuta watu wanaishi kwa amani na salama, kama Wasidoni, kwa utulivu na bila mashaka, bili kupungukiwa na kitu cho chote duniani, wakiwa na utajiri. Nao walikaa mbali na Wasidoni wala hawakushughulika na mtu ye yote.

⁸Waliporudi kwa ndugu zao huko Sora na Eshtaoli, ndugu zao wakawaauliza, "Mlionaje mambo huko?" ⁹Wakajibu, "Twendeni, tukapigane nao! Tumeona kuwa nchi ni nzuri sana. Je, hamtafanya cho chote? Msisite kupanda ili kuimiliki. ¹⁰Mtakapokwenda huko mtakuta watu waliotulia walio salama, nayo nchi hiyo ni kubwa na Mungu ameitia mikononi mwenu, nayo ni nchi ambayo haikupungukiwa na kitu cho chote kilicho duniani."

¹¹Ndipo watu 600 toka ukoo wa Wadani, waliojifunga silaha za vita wakaondoka Sora na Eshtaoli. ¹²Walipokuwa wakisafiri wakapiga kambi huko Kiriath-Yearimu katika Yuda. Hii ndiyo sababu sehemu ya magharibi ya Kiriath-Yearimu inaitwa Mahane-Dani^a mpaka leo. ¹³Kutoka hapo wakaendelea mbele mpaka nchi ya vilima ya Efraimu na kufika katika nyumba ya Mika.

¹⁴Ndipo wale watu watano waliopeleleza nchi ya Laishi wakawaambia ndugu zao, "Je, mwajua kuwa mojawapo ya nyumba hizi kuna naivera, sanamu ndogo za nyumbani, sanamu ya kuchonga na sanamu ya kusubu? Sasa basi fikirieni mtakalofanya." ¹⁵Basi wakaingia humo na kwenda kwenye nyumba ya yule kijana Mlawi katika nyumba ya Mika na kumsalimu. ¹⁶Wale Wadani 600, waliovaa silaha za vita, wakasimama penye ingilio la lango. ¹⁷Wale watu watano waliokwenda kupeleleza nchi wakaingia ndani na kuchukua ile sanamu ya kuchonga, ile naivera, ndiyo kisibau cha kuhani, zile sanamu nyingine ndogo za nyumbani pamoja na ile sanamu ya kusubu wakati yule kuhani akiwa amesimama pale penye ingilio la lango pamoja na wale watu 600 walikuwa wamejifunga silaha za vita.

¹⁸Hao watu walipoingia katika nyumba ya Mika na kuchukua ile sanamu ya kuchonga, ile naivera na zile sanamu nyingine ndogo za nyumbani pamoja na ile sanamu ya kusubu, yule kuhani akawaambia, "Mnafanya nini?"

¹⁹Wakamjibu, "Nyamaza kimya! Weka mkono wako juu ya kinywa chako na ufuatane nasi, uwe baba yetu na kuhani wetu. Si ni

afadhali utumikie kabila na ukoo katika Israeli kama kuhani kuliko kumtumikia mtu mmoja na watu wa nyumbani mwake?" ²⁰Yule kuhani akafurahi, akachukua ile naivera, zile sanamu nyingine ndogo za nyumbani, sanamu ya kuchonga, naye akaenda pamoja na wale watu. ²¹Ndipo wakageuka na kuondoka wakiwatanguliza mbele watoto wao wadogo, wanyama wao wa kufugwa na mali zao.

²²Walipokuwa wamesafiri umbali kidogo toka nyumbani kwa Mika, watu walioishi karibu na Mika wakaitwa wakakusanyika pamoja, nao wakawafikia Wadani. ²³Walipofuatilia wakipiga kelele Wadani wakavageukia na kumwambia Mika, "Una nini wewe hata ukaja na kundi la watu namna hii ili kupigana?"

²⁴Akawajibu, "Mmechukua miungu yote niliyotengeneza, mkachukua na kuhani wangu, nanyi mkaondoka. Nimebakiwa na nini kingine? Mnawezaje kuniuliza, 'Una nini wewe?'"

²⁵Wadani wakamjibu, "Usibishane na sisi, vinginevyo watu wenyewe hasira kali watakushambulia, nawe na watu wa nyumbani mwako mtapoteza maisha." ²⁶Basi Wadani wakaenda zao, naye Mika alipoona kuwa wana nguvu kuliko yeye, akageuka na kurudi nyumbani kwake.

²⁷Kisha wakachukua vile Mika alivyokuwa ametengeneza pamoja na kuhani wake, wakaendelea hadi Laishi, dhidi ya watu walio na amani wasiokuwa na wasiwasi. Wakawashambulia kwa upanga na kuuteketeza mji wao kwa moto. ²⁸Hapakuwepo na ye yote wa kuwaokoa, kwa kuwa kulikuwa mbali sana na Sidoni na hawakuwa na ushirikiano na mtu mwingine ye yote. Mji ulikuwa kwenye bonde karibu na Beth-Rehobu.

Wadani wakajengwa upya huo mji na kuishi humo. ²⁹Wakauita ule mji Dani kwa kufuata jina la baba yao aliyezaliwa na Israeli, ingawa mji huo ulikuwa ukiitwa Laishi hapo kwanza. ³⁰Kisha Wadani wakajisimamishia sanamu ile ya kuchonga, naye Yonathan mwana wa Gershomu, mwana wa Mose na wanawe walikuwa makuhani wa kabilia la Wadani mpaka nchi hiyo ilipotekwa. ³¹Wakaisimamisha na kuiabudu hiyo sanamu ya kuchonga ya Mika aliyokuwa ameitengeneza, wakati wote ule nyumba ya Mungu ilipokuwa huko Shilo.

Mlawi na Suria Wake

19 Katika siku hizo Israeli hawakuwa na mfalme. Basi Mlawi mmoja alieishi

^a¹² Mahane-Dani hapa maana yake "Kambi ya Dani.

sehemu za mbali katika nchi ya vilima ya Efraimu, akamchukua suria mmoja kutoka Bethlehemu ya Yuda. ²Lakini suria wake akafanya ukahaba dhidi yake, naye akamwacha akarudi nyumbani kwa baba yake huko Bethlehemu ya Yuda. Baada ya kukaa huko kwa muda wa miezi minne, ³mume wake akaenda kumsihi ili arudi. Alikwenda na mtumishi wake na punda wawili. Yule mwanamke akamkaribisha nyumbani mwa baba yake, baba yake alipomwona akamkaribisha kwa furaha. ⁴Baba mkwe wake, yaani, baba yake yule msichana, akamzuia ili acae, hivyo akakaa na huyo baba mkwe wake kwa siku tatu, wakila, wakinywa na kulala huko.

⁵Siku ya nne wakaamka mapema naye akajiandaa kuondoka, lakini baba wa yule msichana akamwambia mwewewe, "Ujiburudishe kwa kula kitu cho chote, ndipo uweze kwenda." ⁶Basi wakaketi wote wawili ili kula na kunywa pamoja. Baadaye baba wa msichana akamwambia, "Tafadhali ubakie usiku huu upate kujifurahisha nafsi yako." ⁷Basi yule mtu alipotaka kuondoka baba wa yule msichana akamsihi, basi akabakia usiku ule. ⁸Asubuhi ya siku ya tano, alipoamka ili aondoke, baba wa yule msichana akamwambia, "Jiburudishe nafsi yako. Ngoja mpaka mchana!" Kwa hiyo wote wawili wakala chakula pamoja.

⁹Basi wakati yule mtu alipoinuka aende zake pamoja na suria wake na mtumishi wake, baba mkwe wake, yaani, baba wa yule msichana akamwambia, "Tazama sasa jioni inakaribia. Ulale hapa usiku unakaribia. Ukae ukajifurahishe nafsi yako. Kesho unaweza kuamka mapema asubuhi na uende nyumbani kwako." ¹⁰Lakini akakataa kulala tena, akaondoka na kwenda mpaka Yebusi, ndio Yerusalem, akiwa na punda wake wawili waliotandikiwa pamoja na suria wake.

¹¹Alipokaribia Yebusi na usiku ukiwa umekaribia mtumishi akamwambia bwana wake, "Haya sasa natuingie katika mji huu wa Wayebusi tulale humo."

¹²Lakini bwana wake akamjibu, "Hapana. Hatutaingia kwenye mji wa kigeni, ambao watu wake si Waisraeli. Tutaendelea mpaka tufike Gibe." ¹³Akasema, "Haya, tujitahidi tufike Gibe au Rama nasi tutalala katika mji mmojawapo." ¹⁴Hivyo wakaendelea na safari, jua likachwea walipokaribia Gibe amba ni mji wa Benyamini. ¹⁵Wakageuka ili kuingia na kulala Gibe. Wakaingia humo, wakaketi kwenye

uwanja wa mji, wala hakuna mtu ye yote aliywakaribisha kwake ili wapate kulala.

¹⁶Jioni ile mtu mmoja mzee toka nchi ya vilima ya Efraimu, aliyekuwa anaishi huko Gibe (watu wa sehemu ile walikuwa Wabenayamini), akarudi kutoka kwenye kazi za shamba.

¹⁷Alipotazama na kuwaona hao wasafiri katika uwanja wa mji, yula mzee akawaauliza, "Ninyi mnakwenda wapi? Nanyi mmetoka wapi?"

¹⁸Akamwambia, "Tumepita kutoka Bethlehemu ya Yuda, tunaelekea katika nchi ya vilima ya Efraimu, ambako ndiko ninakoishi. Nilikwenda Bethlehemu ya Yuda na sasa ninakwenda katika nyumba ya BWANA. Hakuna mtu ye yote aliyenikaribisha katika nyumba yake. ¹⁹Tunazo nyasi na chakula cha punda zetu na mkate na divai kwa ajili yetu sisi watumishi wako, yaani, mimi, mtumishi wako mwanamke pamoja na huyu kijana tuliyefuatana naye. Hatuhitaji kitu cho chote."

²⁰Yule mzee akawaambia, "Amani iwe kwenu! Karibuni nyumbani mwangu. Nitawapa mahitaji yenu yote, msilale katika uwanja huu wa mji." ²¹Hivyo akamwingiza nyumbani mwake na kuwalisha punda wake. Baada ya kunawa miguu yao, wakala na kunywa.

²²Walipokuwa wakijiburudisha, watu waovu wa mji huo, wakaizingira ile nyumba. Wakagonga mlango na kusema na yule mzee mwenye nyumba, "Mtoe nje yule mtu aliyeingia kwako, tupate kumlawiti."

²³Yule mwenye nyumba akatoka nje na kuwaambia, "Hapana, ndugu zangu msiwe waovu namna hii, ninawasihi. Kwa kuwa huyu mtu ni mgeni wangu msifanye jambo hili la aibu. ²⁴Tazameni, hapa yupo binti yangu ambaye ni bikira na suria wa huyu mtu. Nitawatoleeni hawa kwenu sasa, mkawatwae kwa nguvu na kuwafanya lo lote mtakalo, lakini kwa mtu huyu msimfanyie jambo ovu."

²⁵Lakini wale watu hawakumsikia. Hivyo yule mtu akamtoa yule suria wake nje kwa wale watu, nao wakambaka na kumnajisi usiku ule kucha mpaka asubuhi. Kulipoanza kupambazuka wakamwachia aende. ²⁶Alfafiri yule mwanamke akarudi kwenye ile nyumba bwana wake alikokuwa, akaanguka chini mlangoni akalala pale hata kulipopambazuka.

²⁷Bwana wake alipoamka asubuhi na kufungua mlango wa nyumba na kutoka nje ili kuendelea na safari yake, tazama, yule suria wake alikuwa ameanguka pale penye ingilio la nyumba na mikono yake ikiwa penye kizingiti

cha chini. ²⁸Akamwambia yule suria, "Inuka, twende." Lakini hakujibu. Yule bwana akamwinua akampandisha juu ya punda wake wakaondoka kwenda nyumbani.

²⁹Alipofika nyumbani, akachukua kisu na kumkatakata yule suria kiungo kwa kiungo, sehemu kumi na mbili na kuvipeleka hivyo vipande katika sehemu zote za Israeli. ³⁰Kila mtu aliyeona akasema, "Jambo la namna hii halijaonekana wala kutendeka, tangu Israeli walipopanda kutoka Misri. Fikirini juu ya jambo hili! tafakarini juu ya jambo hili! Tuambieni tufanye nini!"

Waisraeli Wapigana na Wabenyamini

20 Ndipo Waisraeli wote kuanzia Dani hadi Beer-Sheba na wa kutoka nchi ya Gileadi wakatoka kama mtu mmoja wakakusanyika mbele za BWANA huko Mizpa. ²Viongozi wote wa kabile za Israeli wakakaa kwenye nafasi zao katika kusanyiko la watu wa Mungu, askari 400,000 waendao kwa miguu wenye panga. ³(Wabenyamini wakasikia kuwa Waisraeli wamepanda kwenda Mizpa.) Ndipo Waisraeli wakasema, "Tuelezeni jinsi jambo hili ovu liliwyotendeka."

⁴Hivyo yule Mlawi mume wa yule mwanamke aliyeuawa akasema, "Mimi na suria wangu tulifika Gibea ya Benyamini ili tulale huko. ⁵Wakati wa usiku watu wa Gibea wakanijia na kuizingira nyumba, wakitaka kuniua. Wakambaka suria wangu mpaka akafa. ⁶Ndipo nikamchukua suria wangu, nikamkatakata vipande vipande na kuvipeleka katika nchi yote ya urithi wa Israeli, kwa kuwa wametenda uasherati mkubwa na jambo la aibu katika Israeli. ⁷Sasa, ninyi Waisraeli wote, semeni na mtoe uamuzi wenu."

⁸Watu wote wakainuka wakasema, kama mtu mmoja, "Hakuna hata mmoja wetu atakayekwenda nyumbani. Wala hakuna hata mmoja wetu atakayerudi nyumbani kwake. ⁹Sasa hili ndilo tutakalotendea Gibea: Tutaikibili jinsi kura itakavyotuongoza. ¹⁰Tutatoa watu kumi katika kila mia kutoka kwenye kabilo zote za Israeli, watu mia moja katika watu elfu na watu elfu katika elfu kumi, ili waende wakalete mahitaji kwa ajili ya jeshi. Basi wakati jeshi litakopofika Gibea ya Benyamini, watalatendea yale wanayostahili, kwa ajili ya uovu huu wa aibu waliotenda katika Israeli." ¹¹Hivyo wanaume wote wa Israeli wakakutanika pamoa na kujiunga kama mtu mmoja dhidi ya huo mji.

¹²Makabila ya Israeli yakatuma watu kwenda katika kabile la Benyamini lote na kuwaambia, "Ni uovu gani huu wa kutisha uliotendeka katikati yenu? ¹³Basi watoeni hao watu waovu kabisa walioko Gibea, ili tupate kuwaua na kuondoa uovu katika Israeli."

Lakini Wabenamini hawakuwasikia ndugu zao, Waisraeli. ¹⁴Wakatoka katika miji yao ya Gibea ili kupigana na Waisraeli. ¹⁵Siku ile Wabenamini wakakusanya watu 26,000 kutoka katika miji yao, waliojifunga panga mbali na hao 700 waliochaguliwa mionganoni mwa hao waliokaa Gibea. ¹⁶Mionganoni mwa hao askari wote kulikuwa na watu 700 bora waliochaguliwa watumiao mkono wa kushoto, kila mmoja wao aliweza kutupa jiwe kwa kombeo na kulenga unyewe mmoja bila kukosa.

¹⁷Nao watu wa Israeli, mbali na hao wa Benyamini, wakakusanya watu waume 400,000, wenye kutumia panga, wote hao walikuwa mashujaa.

¹⁸Waisraeli wakapanda Betheli na kumwuliza Mungu, "Ni nani mionganoni mwetu atakayetangulia mbele yetu ili kupigana na Wabenamini?"

BWANA akawajibu, "Yuda ndiye atakayetangulia."

¹⁹Asubuhi yake Waisraeli wakaamka na kupiga kambi karibu na Gibea. ²⁰Waisraeli wakatoka kupigana na Wabenamini, nao Waisraeli wakajiwaka kwenye nafasi zao katika vita dhidi yao huko Gibea. ²¹Wabenamini wakatoka Gibea na kuwaua watu 22,000 wa Israeli siku ile. ²²Lakini Waisraeli wakatiana moyo kila mmoja na mwenzake, nao wakajiwaka kwenye nafasi zao katika vige vita mara ya pili mahali pale walipokuwa wamejiweka mara ya kwanza. ²³Waisraeli wakapanda mbele ya BWANA na kulia mbele zake mpaka jioni, nao wakamwuliza BWANA wakisema, "Je, tupande tena kupigana vita na Wabenamini, ndugu zetu?"

BWANA akajibu, "Pandeni mkapigane nao."

²⁴Ndipo Waisraeli wakawakaribia Wabenamini siku ya pili. ²⁵Wakati huu, Wabenamini walipotoka Gibea ili kupigana nao, wakawaua watu Waisraeli 18,000, wote wakiwa wamejifunga panga.

²⁶Ndipo Waisraeli, watu wote wakapanda Betheli, huko wakakaa mbele za BWANA wakilia. Wakafunga siku ile mpaka jioni na kutoa sadaka ya kutekezwa na sadaka ya amani kwa BWANA. ²⁷Nao Waisraeli wakauliza kwa

BWANA. (Katika siku hizo sanduku la agano la Mungu lilikuwako huko ²⁸na Finihasi mwana wa Eleazari, mwana wa Aroni, alikuwa anahudumu mbele za hilo sanduku.) Wakauliza, "Je, tupande kwenda vitani kupigana tena na Wabenyamini ndugu zetu, au la?"

BWANA akajibu, "Nendeni, kwa kuwa kesho nitawatia mikononi mwenu."

²⁹Basi Waisraeli wakaweka wavizao kuizunguka Gibe. ³⁰Kisha Waisraeli wakapanda kupigana na Wabenyamini katika siku ya tatu na kuijweka kwenye nafasi zao dhidi ya Gibe kama walivyokuwa wamefanya hapo kwanza. ³¹Wabenyamini wakatoka ili kukabiliana nao, Waisraeli wakawavuta Wabenyamini watoke katika mji. Wakaanza kupigana na kuua watu wapatao thelathini wa Israeli, kama walivyofanya nyakati nyingine, katika njia kuu, moja iendayo Betheli na nyingine Gibe.

³²Wabenyamini wakafikiri, "Wanapigwa mbele yetu kama hapo kwanza." Waisraeli wakasema, "Sisi na turudi nyuma ili tuwavute wauache mji waende kuelekea barabarani."

³³Watu wote wa Israeli wakaondoka kwenye sehemu zao na kujipanga huko Baali-Tamari, nao wale wavizaji wa Waisraeli, wakatoka hapo walipokuwa kwenye uwanda wa magharibi ya Gibe. ³⁴Ndipo watu 10,000 bora waliochaguliwa katika Israeli wote, wakaja kuishambulia Gibe. Vita vilikuwa vikali sana, hata Wabenyamini hawakutambua kuwa maangamizi yalikuwa karibu nao kwa kiasi hicho. ³⁵BWANA akawashinda Wabenyamini mbele ya Waisraeli na siku ile Waisraeli wakawaua Wabenyamini watu waume 25,100, wote wakiwa wenye kujifunga silaha za vita. ³⁶Hivyo Wabenyamini wakaona kuwa wamepigwa.

Basi Waisraeli walikuwa wameondoka mbele ya Wabenyamini, kwa sababu Waisraeli waliwategemea hao wavizaji waliokuwa wamewaweka dhidi ya Gibe. ³⁷Wale wavizaji wakafanya haraka kuingia Gibe, wakasambaa na kuaua watu wote wa mji kwa upanga. ³⁸Waisraeli walikuwa wamepatana na hao wavizaji kuwa wangefanya lipande wingu kubwa la moshi kutoka katika huo mji, ³⁹ndipo watu wa Waisraeli wangegeuka kupigana.

Watu wa Benyamini walikuwa wameanza kuwapiga na kuua watu wa Israeli wapatao thelathini, hivyo wakafikiri, "Hakika tutawapiga, kama tulivyowashinda katika vita hapo kwanza. ⁴⁰Lakini wakati lile wingu la moshi liliopoanza kupanda kutoka katika ule mji, Wabenyamini

wakageuka na kuona moshi wa mji mzima unapaa juu angani. ⁴¹Ndipo watu wa Israeli wakawageukia, nao Wabenyamini wakatiwa hofu, kwa kuwa walitambua kwamba maafa yamewajia. ⁴²Basi wakakimbia mbele ya Waisraeli kuelekea nyikani, lakini hawakuweza kuikwepa ile vita. Nao watu wa Israeli waliotoka katika ile miji wakawaua huko. ⁴³Wakawazingira Wabenyamini pande zote, wakawafuatia na kuwapata hapo walipopumzika katika viunga vya Gibe upande wa mashariki. ⁴⁴Wakaanguka Wabenyamini 18,000 ambao wote ni mashujaa. ⁴⁵Walipogeuka na kukimbia kuelekea nyikani hata kufikia mwamba wa Rimoni, Waisraeli wakawaua watu 5,000 wakiwa njiani. Wakawafuatia kwa kasi mpaka Gidomu huko wakawaua watu wengine 2,000.

⁴⁶Siku ile wakawaua watu 25,000 waliokuwa mashujaa wa vita. ⁴⁷Lakini watu 600 wakakimbia kuelekea nyikani katika mwamba wa Rimoni na kukaa huko muda wa miezi minne. ⁴⁸Waisraeli wakarudi na kuua watu wote wa Benyamini, pamoja na wanyama na kila walichokikuta. Pia kila mji waliouona waliuchoma moto.

21 Wana wa Israeli walikuwa wameapa kwa kiapo kule Mispa. "Hapana mtu awaye yote atakaye mwoza binti yake kwa Wabenyamini."

²Watu wakaenda Betheli, wakaketi mbele za Mungu mpaka jioni, wakapaza sauti zao wakalia sana. ³Wakasema, "Ee BWANA, Mungu wa Israeli, kwa nini jambo hili limewapata Waisraeli? Kwa nini kabila moja la Israeli limekosekana."

⁴Kesho yake asubuhi na mapema watu wakajenga madhabahu na kuleta sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani.

⁵Ndipo Waisraeli wakasema, "Ni kabila lipi la Israeli ambalo halikufika katika mkutano kumkaribia BWANA?" Kwa kuwa walikuwa wameweka kiapo kikuu kuwa ye yote asiyefika mbele za BWANA huko Mispa, kwa hakika angeuawa.

⁶Basi Waisraeli wakaghairi kwa ajili ya ndugu zao Wabenyamini wakasema, "Leo kabila moja limekatiliwa mbali na Israeli. ⁷Sasa tutawezaje kuwapa mabinti zetu wawe wake zao kwa hao waliobakia maadamu tumeapa kuwa hatutawapa binti zetu kuwa wake zao?" ⁸Ndipo wakasema, "Ni kabila lipi la Israeli ambalo halikufika mbele za BWANA huko Mispa? Wakagundua kuwa hakuna hata mmoja

WAAMUZI

aliyetoka Yabeshi-Gileadi aliyefika kambini kwa ajili ya kusanyiko la mukutano. ⁹Walipohesabu waliona hakuna mtu ye yote wa Yabeshi-Gileadi aliyejkuwapo.

¹⁰Ndipo mukutano wakatuma askari kumi na wawili, wakawaamuru kwenda Yabeshi-Gileadi na kuwaua wale wote waishio huko, walikuwepo wake na watoto. ¹¹Wakasema, "Hilo ndilo mtakalofanya. Ueni kila mtu mume na mke ambaye si bikira." ¹²Wakawakuta watu waishio Yabeshi-Gileadi wanawali mia nne ambao hawajakutana kimwili, nao wakawachukua kwenye kambi huko Shilo katika nchi ya Kanaani.

¹³Ndipo mukutano ukatuma ujumbe wa amani kwa Wabenyamini huko katika mwamba wa Rimoni. ¹⁴Basi Wabenyamini wakarudi nyumbani mwao, wakapewa wale wanawali wa Yabeshi-Gileadi waliowaponya. Lakini hawakuwatosha wanaume wote.

¹⁵Waisraeli wakasikitika kwa ajili ya Wabenyamini, kwa kuwa BWANA ameweza ufa katika makabila ya Israeli. ¹⁶Viongozi wa kusanyiko wakasema, "Kwa kuwa wanawake wa Wabenyamini wameangamizwa, tufanyeje ili kuwapatia wake wale wanaume waliosalia? ¹⁷Wale waliopona wa Wabenyamini ni lazima tuwapatie wake, ili wawe na warithi, ili kabilia lo lote katika Israeli lisifutike. ¹⁸Hatuwezi kuwapa binti zetu kuwa wake, kwa kuwa sisi Waisraeli tumeapa kiapo hiki, "Alaaniwe mtu ye yote ampaye Mbenyamini mke." ¹⁹Ndipo waliposema, "Tazama iko sikuu ya kila mwaka ya BWANA katika Shilo,kaskazini ya Betheli na mashariki mwa ile barabara itokayo Betheli kwenda Shekemu, nako ni kusini ya Lebona.

²⁰Hivyo wakawaelekeza Wabenyamini wakisema, "Nendeni mkajifiche kwenye mashamba ya mizabibu, ²¹nanyi mwangalie. Wasichana wa Shilo watakapojiunga kwenye kucheza, ninyi tokeni kwenye hayo mashamba ya mizabibu na kila mmoja akamate mwanamke mmoja toka mionganoni mwa hao wasichana wa Shilo na mwende nao katika nchi ya Benyamini. ²²Baba zao au ndugu zao waume watakapotulalamikia, tutawaambia, "Iweni wakarimu kwetu, nanyi mturuhusu tuwe nao kwa kuwa hatukuweza kumpatia kila mtu mke tulipopigana. Lakini ninyi pia hamna hatia kwa kuwapa wao binti zenu kuwa wake."

²³Basi hivyo ndivyo Wabenyamini walivyofanya. Wakati wasichana walipokuwa wakicheza, kila mtu akamkamata msichana

mmoja akamchukua akaenda naye ili awe mke wake. Kisha wakarudi katika urithi wao na kuijenga upya miji na kuishi humo.

²⁴Wakati huo Waisraeli wakaondoka sehemu ile na kwenda nyumbani kwao, kwenye makabila yao na kwa jamaa zao, kila mmoja kwenye urithi wake mwenyewe.

²⁵Katika siku hizo kulikuwa hakuna mfalme katika Israeli, kila mtu alifanya kile alichoona ni sawa machoni pake mwenyewe.

Utangulizi

Kitabu hiki kinachukua jina la mhusika wake mkuu, yaani, Yoshua, mwana wa Nuni, ambaye anatoka kwenye kabilia la Efraimu(Hes. 13:8). Yoshua maana yake Yehova (BWANA) ni wokovu. Yoshua alichaguliwa na Mungu kuwa kiongozi muda mfupi kabla ya kifo cha Mose (*Kum.31*).

Maandalizi kwa ajili ya huduma yake yanajumuisha: Kiongozi wa jeshi la Israeli kupigana na Waamaleki (*Kut..17:8-16*); msaidizi wa Mose(*Kut..33:11*); mmoja wa wale wapelelezi kumi na wawili waliokwenda kupeleleza Kanaani(*Hes. 13-14*); kuchaguliwa kwake kuingia mahali pa Mose kwa sababu ya kujionyesha kwa kipekee kwa huduma yake(*Hes.27:18 - 23; 32:13; Kum.1:38; 31:7- 8*)

Kitabu cha Yoshua ni habari juu ya Waisraeli wakiongozwa na Yoshua. Yoshua ambaye bila shaka kufanikiwa kwake kunasababishwa na hali yake kumwelekea Munguna ufunuo wa Mose, mara anwfanya Waisraeli watambue uhusiano wao na Mungu kwa kuadhimisha Pasaka(5:10) na kanuni ya tohara(5:3) na kwa kusimamisha kumbukumbu ya jiwe (4:3) baada ya kuvuka Mto Yordani. Waisraeli walivuka Mto Yordani kimwujiza. Kutokana na vile mji wa Yeriko ulivyotekwa kwa mwujiza(5:13 -627), ungeweza ukawa ndio msingi wao wa imani katika Mungu kwamba sehemu iliyosalia ya Kanaani pia ingekaliwa na wao. Kule kutekwa kwa mji wa Ai, kushindwa kwa umoja wa Waamori upande wa kusini, kule kuanguka kwa Hazori, iliyokuwa ngome ya Wakanaani upande wa kaskazini, kuliwapa Waisraeli kumiliki sehemu muhimu za nchi ya Ahadi, yaani, Kanaani.

Ingawa makabila mawili na nusu, yaani, kabilia la Reuben, Gadi na nusu ya kabilia la Manase tayari walikwisha kumiliki eneo la mashariki mwa Mto Yordani chini ya uongozi wa Mose, makabila mengine yaliyosalia yalipata sehemu zao chini ya uongozi wa Yoshua. Kabilia la Lawi halikupewa mgao wa urithi katika nchi, bali wao walipewa miji arobaini na minane kuwa miliki yao katika nchi nzima ili waweze kutoa huduma yao ya kiroho kwa sababu wao walipewa ukuhani.

Kabla Yoshua hajafa aliwakumbusha watu juu ya agano la Mungu na ahadi Zake kwao, akawaonya kuhusu kuabudu sanamu.Yeye aliweka wazi upya agano kati ya Mungu na Israeli, akiwaonya Waisraeli kudumisha ile hali ya kujitoa kwa Mungu na kumpenda kwa moyo wote.Aliwaelekeza watu waendelee kumpenda, kumtii na kumtumikia Mungu. Alizungumza hadharani jinsi ambavyo yeye binafsi alikuwa tayari kumtumikia Mungu aliposema, “...*Chagueni hivi leo mtakayemtumikia, lakini mimi na nyumba yangu tutamtumikia BWANA..*” (24:15)

Wazo Kuu

Kuvuka Mto Yordani kwa mwujiza, kuingia, kutekwa na kugawanywa kwa Nchi ya Ahadi – Kanaani. Mionganis mwa wanaume 603,550 wenye umri wa miaka kuanzia ishirini wawezao kwenda vitani waliotoka Misri, ni Yoshua na Kalebu peke yao ndio walioingia Nchi ya Ahadi, yaani, Kanaani.

Mwandishi

Mwandishi kitabu hiki ni Yoshua,kiongozi wa Israeli baada ya Mose, isipokuwa sehemu ya mwisho ambayo mwandishi wake hajulikani, lakini mapokeo ya Kiyahudi yanasema kwamba(24:29-32) iliongezwa na Eleazari na (*mst..33*) uliadikwa na kuhani Finehasi, shahidi ambaye alishuhudia kwa macho yake mambo yaliyoandikwa humu.

Mahali

Kanaani, ambayo ndio iliyokuwa Nchi ya Ahadi. Kwa sasa ndio nchi ya Israeli.

Tarehe

1646 – 1616 K.K. kwani matukio yaliyomo ni yale yaliyotukia wakati huo.

Wahusika Wakuu

Yoshua, Rahabu, Akani, Finehasi, Eleazari.

Mgawanyo

- Maandalizi ya kuiteka Kanaani. (1:1-5:15)
- Kuishinda Kanaani. (6:1-12:24)
- Mgawanyo wa nchi kwa makabila. (13:1-21:45)
- Kuagana na Yoshua na kifo chake. (22:1-24:33)

Naomi na Ruthi

1 Wakati Waamuzi walipotawala Israeli, kulikuwa na njaa katika nchi, akaondoka mtu mmoja kutoka nchi ya Bethlehemu ya Yuda pamoja na mke wake na wanae wawili, akaenda kuishi katika nchi ya Moabu. ²Mtu huyu aliiwa Elimeleki, mkewe aliiwa Naomi, na hao wanawe wawili waliiwa Maloni na Kiloni. Walikuwa Waefrathi kutoka Bethlehemu ya Yuda. Wakaenda katika nchi ya Moabu wakaishi huko.

³Elimeleki mumewe Naomi akafa, Naomi akabaki na wanawe wawili. ⁴Nao wakaoa wanawake wa Kimoabu, jina la mmoja aliiwa Orpa na wa pili aliiwa Ruthi. Baada ya miaka kumi, ⁵Maloni na Kiloni pia wakafa, basi Naomi akabaki hana mume wala wanawe wawili.

⁶Aliposikia huko Moabu kwamba BWANA amewasaidia watu wake kwa kuwapa chakula, Naomi na wakweze wakajaandaa kurudi nyumbani. ⁷Yeye na wakweze wawili, wakaondoka pale walipokuwa wakiishi na kushika njia kurudi nchi ya Yuda.

⁸Ndipo Naomi akawaambia wale wakwe zake wawili, "Rudini, kila mmoja wenu nyumbani kwa mama yake. BWANA na awatende fadhili kama mlivyowatendea hao waliofariki pamoja na mimi. ⁹BWANA na amjali kila mmoja wenu maisha mema nyumbani kwa mume mwингine."

Kisha akawabusu, nao wakalia kwa sauti kubwa ¹⁰wakamwambia, "Tutarudi pamoja na wewe nyumbani kwa watu wako."

¹¹Lakini Naomi akasema, "Rudini nyumbani, binti zangu. Kwa nini mnifuate? Mimi nitawea tena kuwa na wana wengine, ambao wataweza kuwaoa ninyi? ¹²Rudini nyumbani binti zangu, mimi ni mzee kiasi kwamba siwezi kumpata mume mwингine. Hata kama ningefikiria kuwa bado kuna tumaini kwangu, hata kama ningekuwa na mume usiku huu na kuwazaa wana, ¹³je, mngesubiri mpaka wakue? Mngebakia bila kuolewa mkiwasubiri? La, hasha, binti zangu. Nimepata uchungu kuliko ninyi, kwa sababu mkono wa BWANA umekuwa kinyume nami!"

¹⁴Kisha wakalia tena kwa sauti. Orpa akambusu mama mkwe wake akaenda zake, lakini Ruthi akaambatana naye.

¹⁵Naomi akamwambia, "Tazama, mwenzako anarejea kwa watu wake na kwa miungu yake. Rudi pamoja naye."

¹⁶Lakini Ruthi akajibu, "Usinisihi nikuache au niache kukufuata. Utakakokwenda nami nitakwenda, na wewe utakapoishi nitaishi. Watu

wako watakuwa watu wangu na Mungu wako atakuwa Mungu wangu. ¹⁷Pale utakapofia nami nitafia hapo na papo hapo nitazikwa. BWANA na aniadhibu vikali, kama kitu kingine cho chote kitanitenga nawe isipokuwa kifo." ¹⁸Naomi alipotambua kwamba Ruthi amenuia kufuatana naye, hakuendelea kumsihi tena.

¹⁹Kwa hiyo hao wanawake wawili wakaondoka wakafika Bethlehemu. Walipofika Bethlehemu, mji mzima ultaharuki, wanawake wakashangaa wakasema, "Huyu aweza kuwa ni Naomi?"

²⁰Akawaambia, "Msiniite tena Naomi^a, niiteni Mara^b, kwa sababu Mwenyezi Mungu amenitendea mambo machungu sana. ²¹Mimi niliondoka hali nimejaa, lakini BWANA amenirudisha mtupu. Kwa nini kuniita Naomi? BWANA amenitendea mambo machungu. Mwenyezi Mungu ameniletea msiba."

²²Kwa hiyo Naomi alirudi pamoja na Ruthi Mmoabi, mkwe wake, nao wakafika Bethlehemu mwanzoni mwa kuvuna shayiri.

Ruthi Akutana na Boazi

2 Basi Naomi alikuwa na jamaa wa upande wa mume wake, kutoka katika ukoo wa Elimeleki, jina lake aliiwa Boazi.

²Ruthi Mmoabi akamwambia Naomi, "Nitakwenda mashambani nikaokote mabaki ya nafaka nyuma ya yule nitakayepata kibali machoni pake."

Naomi akamwambia, "Nenda, binti yangu." ³Basi akaenda akaokota mabaki ya nafaka nyuma ya wavunaji. Ikatokea kwamba, alijikuta anafanya kazi kwenye shamba lililokuwa mali ya Boazi, ambaye alitoka kwenye ukoo wa Elimeleki.

⁴Papo hapo Boazi akarudi kutoka Bethlehemu akawasalimu wavunaji akasema, "BWANA awe nanyi!" Nao wakamjibu, "BWANA akubariki."

⁵Boazi akamwuliza msimamizi wa wavunaji, "Je, huyo mwanamwali ni wa nani?"

⁶Msimamizi akamjibu, "Yeye ni yule Mmoabi aliyerudi kutoka nchi ya Moabu pamoja na Naomi. ⁷Yeye aliomba, 'Tafadhalu niruhusu niokote na kukusanya mionganoni mwa minganda nyuma ya wavunaji.' Naye ameshinda shambani tangu asubuhi pasipo kupumzika, isipokuwa kwa muda mfupi kivilini."

^a²⁰ Naomi: maana yake ni "wa kupendea"

^b²⁰ Mara: maana yake ni "Chungu."

⁸Kisha Boazi akamwambia Ruthi, "Binti yangu, nisikilize, usiende kuokota mabaki ya mavuno katika shamba lingine na usiondoke hapa. Kaa hapa na hawa watumishi wangu wa kike. ⁹Angalia shamba wanamovuna, ufuate nyuma yao. Nimewaamuru hao wanaume wasikuguse. Wakati wo wote ukiona kiu, nenda kwenye mitungi ukanywe maji waliyoyateka hao wanaume."

¹⁰Kwa ajili ya hili akasujudu mpaka nchi, akamwambia, "Ni kwa nini nimepata kibali machoni pako hata ukanjali mimi, mgeni?"

¹¹Boazi akamjibu, "Nimeambiwa yote uliyomtendea mama mkwe wako tangu mume wake alipofariki, na jinsi ulivyomwacha baba yako na mama yako na nchi yako ulimozaliwa, ukaja kuishi na watu amba hukuwafahamu. ¹² na akulipe kwa yale uliyoyatenda. Ubarikiwe kwa wingi na BWANA wa Israeli, ambaye umekimbilia mbawani mwake."

¹³Kisha Ruthi akasema, "Naomba niendelee kupata kibali machoni pako bwana wangu. Kwa maana umenifariji na umezungumza kwa ukarimu na mjakazi wako, hata ingawa mimi si bora kama mmoja wa watumishi wako wa kike."

¹⁴Wakati wa chakula Boazi akamwambia Ruthi, "Karibia hapa. Kula mkate na uchovye ndani ya divai."

Alipoketi pamoja na wavunaji, akampa nafaka zilizookwa. Akala kiasi alichotaka na kusaza. ¹⁵Alipoinuka ili kuokota mabaki ya nafaka, Boazi akawaagiza watu wake, "Hata kama atakusanya kati ya miganda msimzuie. ¹⁶Badala yake toeni masuke katika miganda mwacheni ayaokote na msimkemee."

¹⁷Basi Ruthi akaokota masazo kondeni hata jioni. Akatwanga ile shayiri aliyokusanya, ikajaa efa moja^a. ¹⁸Akaibeba na kuelekea mjini, mama mkwe wake akaona jinsi alivyoweza kuokota nafaka nyingi. Pia Ruthi akachukua kile alichobakiza baada ya kula na kushiba, akampa.

¹⁹Basi mkwewe akamwulia, "Je, umeokota wapi leo? Umefanya kazi wapi? Abarikiwe mtu yule aliyekujali."

Ndipo Ruthi akamwambia mama mkwe wake juu ya yule ambaye ye ye aliokuwa amefanya kazi katika shamba lake. Akasema, "Yule mtu niliyefanya kazi kwake leo, anaitwa Boazi."

²⁰Naye Naomi akamwambia mkwewe, "BWANA ambariki! Hakuacha kuonyesha

fadhili zake kwa walio hai na kwa hao waliokufa." Pia akamwambia, "Huyo mtu ni mmoja wa jamaa yetu wa karibu anayestahili kukombooa."

²¹Kisha Ruthi Mmoabi akasema, "Hata aliniambia, 'Kaa pamoja na watumishi wangu mpaka watakapomiliza kuvuna nafaka yangu yote."

²²Kisha Naomi akamwambia Ruthi mkwewe, "Binti yangu, itakuwa vema wewe ufuatane na wasichana wake, kwa sababu katika shamba la mtu mwininge wanaweza kukudhuru."

²³Kwa hivyo Ruthi akafuatana na watumishi wasichana wa Boazi kuokota mpaka mwisho wa mavuno ya shayiri na ya ngano. Naye aliishi na mama mkwe wake.

Ruthi na Boazi Kwenye Sakafu ya Kupuria

3 Kisha Naomi akamwambia mkwewe, "Binti yangu, je, nisingelikutafutia pumziko ambako utatunzika vema? ²Je, Boazi, ambaye umekuwa pamoja na watumishi wake wasichana, si jamaa yetu wa karibu? Usiku wa leo atakuwa anapepete ngano kwenye sakafu ya kupuria. ³Basi oga na ukajipake marashi, ujivalie nguo zako nzuri. Kisha uende kwenye sakafu ya kupuria, lakini angalia asijue kwamba upo pale mpaka atakapomiliza kula na kunywa. ⁴Atakapokwenda kulala, angalia mahali atakapolala. Kisha uende ufunue miguu yake, ulale. Naye atakuambia utakalofanya."

⁵Ruthi akajibu, "Lo lote usemaloo nitatenda."

⁶Basi akashuka mpaka kwenye sakafu ya kupuria, akafanya kila kitu mama mkwe wake alichomwambia kufanya.

⁷Wakati Boazi alipomaliza kula na kunywa, naye aliquwa amejawa na furaha, alikwenda kulala mwisho wa lundo la nafaka. Ruthi akakaribia kimya kimya, akafunua miguu yake akalala. ⁸Usiku wa manane kitu kilimshua Boazi, akajigeza, akagundua yupo mwanamke amelala miguuni pake.

⁹Akauliza, "Wewe ni nani?"

Akajibu, "Ni mimi Ruthi mjakazi wako. Uitande nguo yako juu yangu kwa sababu wewe ndiwe jamaa wa karibu wa kukombooa."

¹⁰Akamwambia, "Binti yangu, ubarikiwe na BWANA. Wema huu wa sasa ni mkuu kushinda hata ule ulioonyesha mwanzoni. Hukuwakimbilia vijana, wakiwa matajiri au maskini. ¹¹Sasa, binti yangu, usiogope. Nitakufanya yote uliyoomba. Kwa maana mji wote wa watu wangu wanakuja ya kwamba

^a¹⁷ Efa moja ni sawa na kilo 20

wewe ni mwanamke mwenye tabia nzuri. ¹²Ingawa ni kweli kwamba mimi ndiye jamaa aliye karibu, lakini kuna mtu mwingine wa jamaa aliye karibu zaidi wa kukomboa kuliko mimi. ¹³Wewe kaa hapa usiku huu, kisha asubuhi kama akikubali kukomboa, vema na akomboe. La sivyo kama hayuko tayari, hakika kama BWANA aishivyo nitafanya hivyo. Lala hapa mpaka asubuhi."

¹⁴Hivyo huyo mwanamke akalala miguuni pake mpaka asubuhi, akaondoka mapema asijaweza mtu kumtambua mwenzake, maana Boazi alisema, "Isijulikane kabisa ya kuwa mwanamke alifika kwenye sakafu ya kupuria."

¹⁵Pia akamwambia, "Lete shela yako uliyoivaa uitandaze." Naye alipoitandaza, akamimina vipimo sita^a vya shayiri akamtika. Kisha Ruthi akarudi zake mjini.

¹⁶Basi Ruthi alipofika kwa mama mkwe wake Naomi, akamwulia, "Je, binti yangu, ilikuwaje huko?"

Ndipo akamweleza kila kitu Boazi alichomfanya. ¹⁷Akaendelea kusema, "Amenipa shayiri vipimo sita akisema, 'Usiende kwa mama mkwe wako mikono mitupu.'"

¹⁸Kisha Naomi akasema, "Subiri binti yangu, mpaka utakapojuwa kwamba hili jambo limekwendaje. Kwa sababu mtu huyu hatatulia mpaka akamilishe jambo hili leo."

Boazi Amwoa Ruthi

4 Boazi akakwea mpaka kwenye lango la mji, akaketi pale. Kisha muda si mrefu yule mtu wa jamaa aliyejkuwa wa karibu wa kukomboa, ambaye Boazi alimtaja, akaja. Boazi akasema, "Njoo hapa rafiki yangu, karibu uketi." Naye akakaribia, akaketi.

²Boazi akatwaa watu kumi mionganoni mwa wazee wa mji, akawaambia, "Ketini hapa." Nao wakaketi. ³Kisha akamwambia yule jamaa wa karibu wa kukomboa, "Huyu Naomi, aliyerudi hapa kutoka nchi ya Moabu, anauza sehemu ya ardhi iliyokuwa mali ya ndugu yetu Elimeleki. ⁴Nami niliwaza nikujulishe wewe na kukuambia uinunue mbele ya hawa walipo hapa na mbele ya wazee wa watu wangu. Kama wewe utaikomboa, haya fanya hivyo. Lakini kama hutaikomboa, uniambie, ili njue. Kwa kuwa hakuna mtu mwingine mwenye haki ya kuikomboa ila wewe na baada yako ni mimi."

Naye akasema, "Nitaikomboa mimi."

^a¹⁵ Vipimo sita hapa ni sawa na kilo 15, pia mstari wa 17

⁵Ndipo Boazi akasema "Siku utakaponunua shamba kutoka kwa Naomi na Ruthi Mmoabi, itakubidi kumchukua pia huyo mjane, ili kudumisha jina la marehemu pamoja na mali yake."

⁶Kuhusu hili, yule jamaa wa karibu wa kukomboa akasema, "Basi mimi sitaweza kukomboa kwa sababu inaonekana nitauhatarisha urithi wangu. Wewe komboa mwenyewe. Mimi sitaweza."

⁷(Basi katika siku za kale huko Israeli, ili kukamilisha tendo la kukomboa na kukabidhiana mali, mmoja huvua kiatu chake na kumpatia mwingine. Hii ilikuwa ni njia ya kuhalalisha mabadilishano katika Israeli.)

⁸Basi yule jamaa wa karibu wa kukomboa akamwambia Boazi, "Wewe nunua mwenyewe." Naye huyo jamaa akavua kiatu chake.

⁹Kisha Boazi akawatangazia wazee na watu wote waliokuwepo, "Leo ninyi ni mashahidi kwamba mimi nimenunua kutoka kwa Naomi yote yaliyokuwa mali ya Elimeleki, Killioni na Maloni. ¹⁰Nimemchukua pia Ruthi Mmoabi, mjane wa Maloni, awe mke wangu, ili kuendeleza jina la marehemu pamoja na mali zake, ili jina lake marehemu lisitoweke mionganoni mwa jamaa yake wala katika kumbukumbu za mji wake. Leo hivi ninyi ni mashahidi!"

¹¹Kisha wazee pamoja na watu wote waliokuwa langoni wakasema, "Sisi ni mashahidi. BWANA na amfanye mwanamke huyu aingiaye nyumbani mwako kuwa kama Raheli na kama Lea, wale wawili amba kwa pamoja walijenga nyumba ya Israeli. Nawe ufanikiwe katika Efrata, na uwe mashuhuri katika Bethlehemu. ¹²Kupitia kwa watoto amba BWANA atakupa kutokana na huyu mwanamke kijana, jamaa yako na ifanane na ya Peresi, ambaye Tamari alimzalia Yuda."

Wazao wa Boazi

¹³Basi Boazi akamwoa Ruthi, naye akawa mke wake. Alipoingia kwake, BWANA akamjalia Ruthi naye akapata mimba, akamzaa mtoto wa kiume. ¹⁴Wanawake wakamwambia Naomi: "Ahimidiwe BWANA, asiyekuacha bila kuwa na jamaa wa karibu wa kukomboa. Na awe mashuhuri katika Israeli yote! ¹⁵Atakurejeshea uhai wako na kukuangalia katika siku za uzee wako. Kwa maana mkweo ambaye anakupenda na ambaye kwako ni bora zaidi ya watoto wa kiume saba, ndiye aliyemzaa."

¹⁶Basi Naomi akamchukua yule mtoto,
akampakata na akawa mlezi wake. ¹⁷Wanawake
waliokuwa jirani zake, wakasema, "Naomi ana
mtoto wa kiume." Wakamwita jina lake Obedi.
Yeye ndiye baba yake Yese, aliye baba yake
Daudi.

¹⁸Hivi ndivyo vizazi nya Peresi:

Peresi alimzaa Hesroni,

¹⁹Hesroni akamzaa Ramu,
Ramu akamzaa Aminadabu,

²⁰Aminadabu akamzaa Nashoni,
Nashoni akamzaa Salmoni;

²¹Salmoni akamzaa Boazi,
Boazi akamzaa Obedi;

²²Obedi akamzaa Yese
na Yese akamzaa Daudi.

Utangulizi

Katika andiko la Kiebrania, kitabu cha 1Samweli na 2Samweli vilikuwa kitabu kimoja kilichotambuliwa kwa jina hilo. Huku kugawanyika na kuwa vitabu kuwa viwili kulifanyika katika tafsiri ya *Septuagint*, yaani, Agano la Kale la Kiyunani, ambalo liliwiita Kitabu cha Kwanza na cha Pili cha Wafalme.

Kitabu cha 1Samweli kinaandika habari za maisha ya Samweli, Sauli na sehemu kubwa ya maisha ya Daudi. 1Samweli kinaanza kuelezea kuzaliwa kwa Samweli na mafundisho yake hekaluni. Kinælezea jinsi alivyoiongoza Israeli akiwa kama nabii, kuhani na mwamuzi.

Wakati wana wa Israeli walipodai kuwa na mfalme, Samweli, kwa uongozi wa Mungu, alimtia Sauli mafuta kuwa mfalme wa kwanza wa Waisraeli. Lakini Sauli aliacha kumtii Mungu, naye Mungu akamkataa asiendelee kuwa mfalme. Kisha Mungu akamongoza Samweli akamtia Daudi mafuta kwa siri kuwa mfalme badala ya Sauli. Mapambano kati ya Sauli na Daudi ndiyo yaliyomo katika sehemu iliyobaki ya kitabu hiki. Ingawa tunajifunza mengi kuhusu watu hawa wawili, pamoja na kutokumtii Mungu kwa Sauli, pia kuna mkazo mkubwa kuhusu wema wao kwa Mungu.

Wazo Kuu

Hiki kilikuwa ni kipindi cha mabadiliko katika historia ya Israeli, wakati taifa hili lilipoondokana na mfumo wa kuwa na waamuzi kama viongozi wao na kuwa na mfalme kama mataifa ya jirani yalivyokuwa. Samweli, akiwa nabii, kuhani na mwamuzi, alichangia kikubwa katika kipindi hiki.

Mwandishi

Ingawa 1 na 2Samweli mapokeo yanasema mwandishi ni Samweli, ni vigumu sana yeze kuwa ndiye aliyeandika wakati kifo chake kimeandikwa katika 1Samweli 25. Ye yote aliyeandika vitabu hivi anaweza kuwa alitumia kitabu cha Yashari, ambacho kimetajwa katika 2Samweli 18 kama chanzo cha habari hizi. Uandishi wa Samweli, nabii Nathani na Gadi, "*Daudi mwana wa Yese alitawala juu ya Israeli miaka arobaini: Alitawala huko Hebronii miaka saba na miaka thelatini na mitatu akatawala huko Yerusalem*" (1Mambo ya Nyakati 29:29.). Hawa ndio ambao wameeleza matendo yote ya Mfalme Daudi tangu mwanzo hadi mwisho.

Wahusika Wakuu

Eli, Elikana, Hana, Samweli, Sauli, Yonathani, Daudi.

Mahali

Kitabu kinaanza wakati walipokuwa wanaongozwa na waamuzi na kuelezea Israeli kuondoka katika utawala wa Mungu na kuingia katika utawala wa wanadamu kwa kuwa na mfalme.

Tarehe

1204 – 1035 K.K.

Mgawanyo

- Eli kuhani na mwamuzi (1:1-4:22)
- Samweli kiongozi wa Israeli (5:1-8:22)
- Sauli mfalme wa kwanza wa Israeli (9:1-15:35)
- Kifo cha Sauli (31:1-13).

Kuzaliwa Kwa Samweli

1 Kulikuwepo na mtu mmoja kutoka Rama, Msufi kutoka nchi ya vilima vya Efraimu, ambaye jina lake aliiwtwa Elikana mwana wa Yerohamu, mwana wa Elihu mwana wa Tohu, mwana wa Sufu, Mwefraimu. ²Alikuwa na wake wawili, mmoja aliiwtwa Hana na mwingine Penina. Penina alikuwa na watoto, lakini Hana hakuwa na mtoto.

³Kila mwaka mtu huyu alikwea kutoka mji wake ili kuabudu na kutoa dhabihu kwa BWANA Mwenye Nguvu huko Shilo, ambapo Hofni na Finehasi, wana wawili wa Eli, walikuwa makuhani wa BWANA. ⁴Kila mara ilipofika siku ya Elikana kutoa dhabihu, aliwapa mafungu Penina mkewe na wanawe wote pamoja na binti zake. ⁵Lakini alimpa Hana fungu mara dufu kwa sababu alimpenda, ingawa BWANA alikuwa amemfunga tumbo. ⁶Kwa sababu BWANA alikuwa amemfunga tumbo, mke mwenzake alikuwa anamchokoza ili kumwudhi. ⁷Hili liliendelea mwaka baada ya mwaka. Kila mara Hana alipokwenda katika nyumba ya BWANA, mke mwenzake alikuwa akimkasirisha mpaka analia na kushindwa kula. ⁸Elikana mumewe akawa anamwambia, "Hana, kwa nini unalia? Kwa nini huli? Kwa nini kuvunjika moyo? Je, mimi si bora zaidi kwako kuliko watoto kumi?"

⁹Siku moja walipokuwa wamemaliza kula na kunywa huko Shilo, Hana alisimama. Wakati huo kuhani Eli alikuwa ameketi kwenye kiti pembeni mwa mwimo wa mlango wa hekalu la BWANA. ¹⁰Kwa uchungu wa rohoni Hana alilia sana na akamwomba BWANA. ¹¹Naye akaweka nadhiri, akisema, "Ee BWANA Mwenye Nguvu, laiti ungeangalia huzuni kuu ya mtumishi wako na kunikumbuka mimi, wala usimsahau mtumishi wako nawe ukampa mwana, basi huyo mwana nitamtoa kwa BWANA kwa siku zote za maisha yake, wala wembe hautapita kichwani mwake.

¹²Alipokuwa anaendelea kumwomba BWANA, Eli alichunguza kinywa chake. ¹³Hana alikuwa akiomba moyoni mwake midomo yake ikiwa inachezacheza lakini sauti haikusikika. Eli akafikiri alikuwa ameleta ¹⁴naye akamwambia, "Utaendelea kulewa mpaka lini? Achilia mbali mvinyo wako."

¹⁵Hana akajibu, "Si hivyo bwana wangu, mimi ni mwanamke mwenye huzuni kubwa. Mimi sijanywa mvinyo wala kileo, nilikuwa ninaumimina moyo wangu kwa BWANA. ¹⁶Usimdhanie mtumishi wako kuwa mwanamke

mwovu, nimekuwa nikiomba hapa katika wingi wa uchungu mkuu na huzuni."

¹⁷Eli akamjibu, "Nenda kwa amani, naye Mungu wa Israeli na akujalie kile ulichomwomba."

¹⁸Hana akasema, "Mtumishi wako na apate kibali machoni pako." Kisha akaondoka zake na kula chakula wala uso wake haukuwa na huzuni tena.

¹⁹Kesho yake asubuhi na mapema waliamka wakaabudu mbele za BWANA na kisha wakarudi nyumbani kwao huko Rama. Elikana akakutana kimwili na mkewe Hana, naye BWANA akamkumbuka. ²⁰Hivyo wakati ulipotimia, Hana akapata mimba na akamzaa mwana. Hana akamwita jina lake Samweli, akasema, "Kwa kuwa nilimwomba kwa BWANA."

Hana Anamweka Samweli Wakfu.

²¹Wakati huyo mtu Elikana alipopanda pamoja na jamaa yake yote kutoa dhabihu ya mwaka kwa BWANA na kutimiza nadhiri yake,

²²Hana hakwenda. Alimwambia mume wake, "Baada ya mtoto kuachishwa kunyonya, nitamchukua na kumpeleka mbele za BWANA, naye ataishi huko wakati wote."

²³Elikana mumewe akamwambia, "Fanya lile unaloona ni bora zaidi kwako. Ukae hapa mpaka utakapomwachisha kunyonya, BWANA na akujalie kutimiza nadhiri yako." Hivyo huyo mwanamke akakaa nyumbani na kunyonyesha mwanawe mpaka alipomwachisha kunyonya.

²⁴Baada ya mtoto kuachishwa kunyonya, Hana akamchukua huyo mtoto, akiwa mdogo hivyo hivyo pamoja na fahali wa miaka mitatu, efa^a ya unga na kiriba cha divai, naye akamleta mtoto kwenye nyumba ya BWANA huko Shilo.

²⁵Wakati walipokwisha kumchinja yule fahali; wakamleta mtoto kwa Eli, ²⁶Hana akamwambia Eli, "Hakika kama uishivyo, bwana wangu, mimi ndiye yule mama ambaye alisimama hapa karibu nawe akiomba kwa BWANA. ²⁷Niliomba mtoto huyu, naye BWANA amenijalia kile nilichomwomba. ²⁸Hivyo sasa ninamtoa kwa BWANA. Kwa maana maisha yake yote atakuwa ametolewa kwa BWANA." Naye akamwabudu BWANA huko.

^a²⁴ "Efa moja" ni kipimo cha kilo 22

Maombi Ya Hana

2 Kisha Hana akaomba na kusema:
 "Moyo wangu wamshangilia BWANA,
 katika BWANA pembe yangu
 imeinuliwa juu.
 Kinywa changu chajisifu juu ya adui zangu,
 kwa kuwa naufurahia wokovu wako.

2"Hakuna ye yote aliye mtakatifu kama BWANA,
 hakuna mwingine zaidi yako,
 hakuna Mwamba kama Mungu wetu.

3"Msiendelee kusema kwa kiburi hivyo
 wala msiache vinywa vyenu kunena kwa
 kiburi,
 kwa kuwa BWANA ndiye Mungu ajuaye,
 na kwa Yeye matendo hupimwa.

4"Pinde za mashujaa zimevunjika,
 lakini wale wanaojikwaa wamevikwa nguvu.
5Wale waliokuwa na chakula tele wamejikodisha
 wenyewe ili kupata chakula,
 lakini wale waliokuwa na njaa hawana njaa
 tena.
 Mwanamke yule aliye kwa tasa amezaa watoto
 saba,
 lakini yule ambaye alikuwa na wana wengi
 amedhoofika.

6"BWANA huua na huleta uhai,
 hushusha chini mpaka kaburini^a na kufufua.
7BWANA humfanya mtu maskini naye
 hutajirisha,
 hushusha na hukweza.

8Humwinua maskini kutoka mavumbini
 na humwinua mhitaji kutoka lundo la majivu;
 huwaketisha pamoja na wakuu
 na kuwafanya warithi kiti cha enzi cha
 heshima.

"Kwa kuwa misingi ya dunia ni ya BWANA,
 juu yake ameuweka ulimwengu.
9Yeye atailinda miguu ya watakatifu wake,
 lakini waovu watanyamazishwa kwenye
 giza.

"Si kwa nguvu mtu hushinda,
10wale wampingao BWANA wataharibiwa

^a⁶ "Kaburini" hapa ina maana "Kuzimu", yaani, kwa Kiebrania "Sheol"

kabisa.
 Atapiga radi dhidi yao kutoka mbinguni,
 BWANA ataihukumu miisho ya dunia.

"Atampa nguvu mfalme wake
 na kuitukuza pembe ya mpakwa mafuta^b
 wake."

11Kisha Elkana akaenda nyumbani Rama,
 lakini mtoto akahudumu mbele za BWANA chini
 ya kuhani Eli.

Wana Waovu Wa Eli

12Wana wa Eli walikuwa watu wabaya
 kabisa, hawakumheshimu BWANA. **13**Basi
 ilikuwa desturi ya makuhani pamoja na watu
 kwamba kila mara ye yote anapota dhabihu na
 huku nyama ikiwa inachemshwa, mtumishi wa
 kuhani angalikuja na uma wenyewe meno matatu
 mkononi mwake. **14**Angeutumbukiza huo uma
 kwenye sufuria au birika au sufuria kubwa au
 chungu, naye kuhani angalijichukulia mwenyewe
 cho chote ambacho uma ungelikileta. Hivi ndivyo
 walivyowatendea Waisraeli wote waliokuja Shilo.
15Lakini hata kabla mafuta ya mnyama
 hayajachomwa, mtumishi wa kuhani angalikuja
 na kusema kwa mtu ambaye alikuwa akitoa
 dhabihu, "Mpe kuhani nyama akaoke, kwani
 hatapokea nyama iliochemshwa kutoka kwako,
 ila ilio mbichi tu."

16Kama mtu akimwambia, "Mafuta ya
 mnyama na yachomwe kwanza, kisha ndipo
 uchukue cho chote unachotaka," mtumishi
 angalijibu, "Hapana, nipe sasa, kama huwezi
 nitaichukua kwa nguvu."

17Hii Dhambi ya hawa vijana ilikuwa kubwa
 sana machoni pa BWANA, kwa kuwa
 waliitendea dhabihu ya BWANA kwa dharau.

18Lakini Samweli alikuwa akihudumu mbele
 za BWANA, kijana akivaa kisibau cha kitani.
19Kila mwaka mama yake alimshonea joho dogo
 na kumchukulia wakati alipokwea pamoja na
 mumewe kutoa dhabihu ya mwaka. **20**Eli alikuwa
 akiwabariki Elkana na mkewe, akisema,
 "BWANA na akupe watoto kwa mwanamke huyu
 ili kuchukua nafasi ya yule aliye kwa
 amemwomba na akamtoa kwa BWANA. Kisha
 wakawa wanakwenda nyumbani. **21**BWANA
 akawa mwenye neema kwa Hana, naye akapata
 mimba akazaa wana watatu na binti wawili.

^b¹⁰ "Mpakwa mafuta" hapa maana yake "Masihi" yaani,
 "Aliyetiwa mafuta"

Wakati huo, kijana Samweli akaendelea kukua mbele za BWANA.

²²Basi Eli, ambaye alikuwa mzee sana, alisikia kuhusu kila kitu ambacho wanawe walikuwa wakiwafanya Israeli wote na jinsi walivyokutana kimwili na wanawake waliohudumu kwenye ingilio la Hema la Mkutano. ²³Hivyo akawaambia, "Kwa nini mmefanya mambo kama haya? Nimesikia kutoka kwa watu wote juu ya haya matendo yenu maovu. ²⁴Sivyo, wanangu, hii si habari nzuri ambayo ninasikia ikienea mionganoni mwa watu wa BWANA. ²⁵Kama mtu akifanya dhambi dhidi ya mtu mwenzake, mtu mwingine aweza kumwombea kwa Mungu, lakini kama mtu akimfanya Mungu dhambi, ni nani atakayewombea? Hata hivyo wanawake hawakusikia maonyo ya baba yao, kwa sababu BWANA alitaka kuwaua.

²⁶Naye kijana Samweli akaendelea kukua katika kimo akimpendeza BWANA na wanadamu.

Unabii Dhidi Ya Nyumba Ya Eli

²⁷Basi mtu wa Mungu akaja kwa Eli na kumwambia, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA : 'Je, sikujifunua wazi wazi kwa nyumba ya baba yako wakati walipokuwa huko Misri chini ya Farao? ²⁸Nilimchagua baba yako kati ya makabila yote ya Israeli kuwa kuhani wangu, kukwea kwenye madhabahu yangu, kufukiza uvumba na kuvaan kisibau mbele yangu. Pia niliwapa nyumba ya baba yako sadaka zote zilizotolewa kwa moto na Waisraeli. ²⁹Kwa nini unadharau dhabihu zangu na sadaka zile nilizoziamuru kwa ajili ya makao yangu? Kwa nini unawaheshimu wanao kuliko mimi kwa kujinene pesha wenyewe kwa kula zile sehemu zilizo bora za kila sadaka zinazotolewa na watu wangu wa Israeli?

³⁰"Kwa hiyo, BWANA, Mungu wa Israeli asema: "Niliahidi kuwa nyumba yako na nyumba ya baba yako wangehudumu mbele zangu milele". Lakini sasa BWANA anasema: Jambo hili na liwe mbali nami! Wale wanaoniheshimu nitawaheshimu, wale wanaondharau mimi watadharauliwa. ³¹Wakati unakuja nitakapozi punguza nguvu zenu na nguvu ya nyumba ya baba yenu, ili pasiwepo mtu katika mbari yenu atakayeishi kuuona uzee ³²nanyi mtaona huzuni katika makao yangu. Ingawa Israeli watafanyiwa mema, katika mbari yenu kamwe hapatakuwepo mtu atakayeishi hadi

kuwa mzee. ³³Kila mmoja wenu ambaye sitamkatilia mbali kutoka madhabahuni pangu atabakizwa tu kupofusha macho yenu kwa machozi na kuihuzunisha miyo yenu, nao wazao wenu wote watakufa watakapokuwa wamefikia umri wa kustawi.

³⁴Kile kitakachotokea kwa wanao wawili, Hofni na Finehasi, kitakuwa ishara kwako. Wote wawili watakufa katika siku moja. ³⁵Mimi mwenyewe nitajiinulia kuhani mwaminifu, ambaye atafanya sawasawa na kile kilichoko moyoni mwangu na akilini mwangu. Nitaifanya nyumba yake kuwa imara, naye atahudumu mbele ya mpakwa mafuta wangu daima. ³⁶Kisha kila mmoja aliyeachwa katika mbari yenu atakuja na kusujudu mbele yake kwa ajili ya kipande cha fedha na ganda la mkate akisema, "Niteue katika baadhi ya ofisi ya ukuhani ili niweze kupata chakula."

BWANA Amwita Samweli

3 Kijana Samweli alihudumu mbele za BWANA chini ya Eli. Katika siku zile neno la Mungu ilikuwa adimu, hapakuwepo na maono mengi.

²Usiku mmoja Eli, ambaye macho yake yalikuwa yamefifia sana kiasi kwamba aliona kwa shida sana, alikuwa amelala mahali pake pa kawaida. ³Taa ya Mungu ilikuwa haijazimika bado na Samweli alikuwa amelala hekaluni^a mwa BWANA, ambapo sanduku la Mungu ililikuwako. ⁴Kisha BWANA akamwita Samweli.

Samweli akajibu, "Mimi hapa." ⁵Naye akakimbia kwa Eli na kumwambia, "Mimi hapa, kwa kuwa umeniita."

Lakini Eli akasema, "Sikukuita, rudi ukalale." Hivyo akaenda kulala.

⁶BWANA akaita tena, "Samweli!" Naye Samweli akaamka, kwenda kwa Eli na kusema, "Mimi hapa, kwa kuwa umeniita"

Eli akasema, "Mwanangu, sikukuita, rudi ukalale."

⁷Wakati huu Samweli alikuwa bado hajamjua BWANA. Neno la BWANA ilikuwa bado halijafunuliwa kwake.

⁸BWANA akamwita Samweli mara ya tatu, naye Samweli akaamka kwenda kwa Eli na kusema, "Mimi hapa, kwa kuwa umeniita."

Ndipo Eli akatambua kuwa BWANA alikuwa akimwita kijana. ⁹Hivyo Eli akamwambia Samweli, "Nenda ukalale, na kama akikuita, sema, 'Nena BWANA, kwa kuwa mtumishi wako

^{a3} "Hekalu" hapa ina maana "Maskani ya BWANA "

anasikiliza." Hivyo Samweli akaenda na kulala mahali pake.

¹⁰BWANA akaja akasimama hapo, akiita kama mara zile nyingine, "Samweli! Samweli!"

Kisha Samweli akasema, "Nena, kwa kuwa mtumishi wako anasikiliza."

¹¹Naye BWANA akamwambia Samweli: "Tazama, nipo karibu kufanya kitu katika Israeli ambacho kitafanya masikio ya kila mmoja atakayesikia yawashe. ¹²Wakati huo nitatimiza dhidi ya Eli kila kitu nilichonena dhidi ya jamaa yake, kuanzia mwanzo mpaka mwisho. ¹³Kwa kuwa nilimwambia kwamba ningehukumu jamaa yake milele kwa sababu ya dhambi aliyoijua, wanawe kumkufuru Mungu, naye akashindwa kuwazuia. ¹⁴Kwa hiyo, nikaapa kuhusu nyumba ya Eli, "Hatia ya nyumba ya Eli kamwe haitaweza kufidiwa kwa dhabihu au sadaka."

¹⁵Samweli akalala mpaka asubuhi, kisha akafunga milango ya nyumba ya BWANA. Aliogopa kumwambia Eli yale maono, ¹⁶lakini Eli akamwita na kumwambia, "Samweli mwanangu."

Samweli akamjibu, "Mimi hapa."

¹⁷Eli akamwuliza, "Ni nini alichokuambia? Usinifiche. BWANA na ashughulike nawe, tena kwa ukali, kama utanificha cho chote alichokuambia." ¹⁸Kwa hiyo Samweli akamwambia kila kitu, bila kumficha cho chote. Ndipo Eli akasema, "Yeye ni BWANA na afanye lile lillio jema machoni pake!"

¹⁹BWANA alikuwa pamoja na Samweli alipokuwa akikua na hakuacha hata moja ya maneno yake lianguke chini. ²⁰Nao Israeli wote kuanzia Dani hadi Beer-Sheba wakatambua kuwa Samweli amethibitishwa kuwa nabii wa BWANA. ²¹BWANA akaendelea kutokea huko Shilo na huko kujidhihirisha kwa Samweli kwa njia ya neno lake.

Wafilisti Wateka Sanduku La Mungu

4 Nalo neno la Samweli likaja kwa Israeli yote. Basi Waisraeli walitoka kwenda kupigana dhidi ya Wafilisti. Waisraeli wakapiga kambi huko Ebenezeri, nao Wafilisti wakapiga kambi huko Afeki. ²Wafilisti wakapanga safu za majeshi yao kupambana na Israeli, wakati vita vilipoenea, Israeli wakashindwa na Wafilisti, ambao waliwaua askari wa Israeli wapatao 4,000 kwenye uwanja wa vita. ³Wakati Askari waliporudi kambini, wazee wa Israeli wakawauliza, "Kwa nini BWANA ameruhusu leo tushindwe mbele ya Wafilisti? Tulete sanduku la

agano la BWANA kutoka Shilo, ili kwamba lipate kwenda pamoja nasi na kutuokoa kutoka mkono wa adui zetu."

⁴Hivyo wakatumwa watu kwenda Shilo, nao wakalichukua sanduku la agano la BWANA Mwenye Nguvu, aliyekaa kwenye kiti chake cha enzi kati ya makerubi. Nao wale wana wawili wa Eli, Hofni na Finehasi, walikuwako huko pamoja na sanduku la agano la Mungu.

⁵Wakati sanduku la agano la BWANA lilipokuja kambini, Waisraeli wote wakapiga kelele kwa sauti kuu hata ardhi ikatikisika. ⁶Wafilisti waliposikia makelele wakaauliza, "Ni nini makelele haya yote katika kambi ya Waebrania?"

Walipofahamu kuwa sanduku la BWANA limekuja kambini, ⁷Wafilisti wakaogopa wakasema, "Mungu amekuja kambini, ole wetu." Halijatokea jambo kama hili tangu hapo. ⁸Ole wetu! Ni nani atakayetuokoa kutoka mikononi mwa miungu hii yenye nguvu? Ni miungu ile iliyowapiga Wamisri kwa mapigo ya aina zote huko jangwani. ⁹Tuweni hodari, enyi Wafilisti! Tuweni wanaume, la sivyo mtakuwa watumwa wa Waebrania, kama wao walivyokuwa kwenu. Iweni wanaume, mpigane!"

¹⁰Basi Wafilisti wakapigana, nao Waisraeli wakashindwa na kila mtu akakimbilia hemani mwake. Mauaji yalikuwa makubwa sana, Israeli wakapoteza askari 30,000 waendao kwa miguu. ¹¹Sanduku la Mungu likatekwa, na hao wana wawili wa Eli, Hofni na Finehasi, wakaauawa.

Kifo Cha Eli

¹²Siku ile ile mtu mmoja wa kabile la Benyamini akakimbilia kutoka kwenye uwanja wa vita na kwenda Shilo, nguo zake zikiwa zimeraruka na akiwa na mavumbi kichwani mwake. ¹³Alipofika, Eli alikuwa ameketi juu ya kiti chake kando ya barabara akiangalia, kwa sababu moyo wake ulikuwa na hofu kwa ajili ya sanduku la Mungu. Mtu yule alipoingia mjini na kueleza ni nini kilichokuwa kimetokea, mji wote ukalia.

¹⁴Eli akasikia kelele za kilio naye akauliza, "Ni nini maana ya makelele haya?

Yule mtu akafanya haraka kwenda kwa Eli, ¹⁵wakati huu Eli alikuwa na miaka tisini na minane nayo macho yake yalikuwa yamepofuka na hakuweza kuona. ¹⁶Akamwambia Eli, "Mimi nimetoka vitani sasa hivi, nimekimbia kutoka huko leo hii."

Eli akamwuliza, "Je, mwanangu, ni nini

kimetokea huko?"

¹⁷Yule mtu aliyeleta habari akajibu, "Israeli amekimbia mbele ya Wafilisti, nalo jeshi limepata hasara kubwa. Pia wana wako wawili, Hofni na Finehasi, wamekufa, na sanduku la Mungu limetekwa."

¹⁸Mara alipotaja sanduku la Mungu, Eli alianguka kutoka kwenye kitu chake kwa nyuma kando ya lango. Shingo yake ikavunjika naye akafa, kwa kuwa alikuwa mzee tena mzito. Alikuwa amewaongoza Israeli kwa miaka arobaini.

¹⁹Mkwewe, mke wa Finehasi alikuwa mjaa mzito na karibu wakati wa kujifungua. Aliposikia habari kwamba sanduku la Mungu limetekwa na yakuwa baba mkwe wake na mumewe wamekufa, akapata utungu naye akajifungua lakini akazidiwa na utungu. ²⁰Alipokuwa akifa, wanawake waliokuwa wanamhudumia wakamwambia, "Usikate tamaa, umemzaa mwana." Lakini hakujibu wala kuweka maanani.

²¹Alimwita yule mtoto Ikabodi^a, akisema, "Utukufu umeondoka katika Israeli," kwa sababu ya kutekwa kwa sanduku la Mungu na vifo yya baba mkwe na muwewe. ²²Akasema, "Utukufu umeondoka katika Israeli, kwa kuwa sanduku la Mungu limetekwa."

Sanduku La Agano Katika Ashdodi Na Eroni

5 Baada ya Wafilisti kuteka sanduku la Mungu, walilichukua kutoka Ebenezeri mpaka Ashdodi. ²Kisha wakaliingiza lile sanduku ndani ya hekalu la Dagoni na kuliweka kando ya huyo Dagoni. ³Watu wa Ashdodi walipoamka asubuhi na mapema kesho yake kumbe, wakamkuta Dagoni ameanguka chini kifudifudi mbele ya sanduku la BWANA ! Wakamwinua Dagoni na kumrudisha mahali pake. ⁴Lakini asubuhi iliyofuata, walipoamka kumbe, walimkuta huyo Dagoni ameanguka chini kifudifudi mbele ya sanduku la BWANA ! Kichwa chake na mikono vilikuwa vimevunjwa navyo vimelala kizingitini, ni kiwiliwili chake tu kilichokuwa kimebaki. ⁵Ndiyo sababu mpaka leo makuhani wa Dagoni wala wengine waingiao katika hekalu la Dagoni huko Ashdodi hawakanyagi kizingiti.

⁶Mkono wa BWANA ulikuwa mzito juu ya watu wa Ashdodi na vijiji vya jirani akaleta uharibifu juu yao na kuwatesa kwa majipu. ⁷Watu wa Ashdodi walipoona kile kilichokuwa

^a²¹ Ikabodi maana yake Utukufu wa Bwana umeondoka katika Israeli.

kikitokea, wakasema, "Sanduku la Mungu wa Israeli kamwe lisikae hapa pamoja na sisi, kwa sababu mkono wake ni mzito juu yetu na juu ya Dagoni mungu wetu." ⁸Basi wakawaita watawala wote wa Wafilisti pamoja na kuwaauliza, "Tutafanya nini na hili sanduku la Mungu wa Israeli?"

Wakajibu, "Sanduku la Mungu wa Israeli na liende Gathi." Basi wakalihamisha sanduku la Mungu wa Israeli.

⁹Lakini baada ya kulihamisha, mkono wa BWANA ulikuwa dhidi ya huo mji wa Gathi, akiuweka katika fadhaa kuu. Mungu akawatesa watu wa huo mji, vijana kwa wazee, kwa kuwaaletea majipu. ¹⁰Basi wakapeleka sanduku la Mungu Eroni.

Wakati sanduku la Mungu lilipokuwa linaingia Eroni, watu wa Eroni walilia wakisema "Wamelileta sanduku la Mungu wa Israeli kwetu ili kutuua sisi na watu wetu." ¹¹Basi wakawaita watawala wote wa Wafilisti pamoja na kusema, "Liondoeni sanduku la Mungu wa Israeli na lirudishwe mahali pake, la sivyo litatuua sisi na watu wetu. Kwa kuwa kifo kilikuwa kimeujaza mji hofu, kwani mkono wa Mungu, ulikuwa mzito sana juu yake. ¹²Wale ambaa hawakufa walipatwa na majipu, na kilio cha mji kilikwenda juu hadi mbinguni.

Sanduku La Mungu Larudishwa Israeli

6 Wakati sanduku la BWANA lilipokuwa katika nchi ya Wafilisti kwa miezi saba, ²Wafilisti waliwaita makuhani wa Dagoni na waaguzi na kuwaambia, "Tutafanya nini na hili sanduku la BWANA? Tuambieni jinsi tutakavyolirudisha mahali pake."

³Wakajibu, "Kama mtalirudisha sanduku la Mungu wa Israeli, msilirudishe mikono mitupu bali kwa vyo vyote mpelekeeni sadaka ya hatia. Kisha mtaponywa, nanyi mtahafamu kwa nini mkono wake haujaondolewa kwenu."

⁴Wafilisti wakawaauliza, "Ni sadaka gani ya hatia tutakayompelekea?"

Wakajibu, "Majipu matano ya dhahabu na panya wa dhabahu watano, kulingana na idadi ya watawala wa Wafilisti, kwa sababu tauni iyo hiyo imewaua ninyi na watawala wenu.

⁵Tengenezeni mifano ya majipu na ya mapanya wale wanaoharibu nchi yenu, nanyi mheshimuni Mungu wa Israeli. Labda ataondoa mkono wake kutoka kwenu na kwa miungu yenu na nchi yenu. ⁶Kwa nini ninyi mnafanya miyo yenu migumu kama Wamisri na Farao walivyofanya?

Je, alipowatendea kwa ukali, hawakuwaachia Waisraeli wakaenda zao?

⁷Sasa basi, wekeni gari jipy la kukokotwa pamoja na ng'ombe wawili ambao wamezaa lakini ambao kamwe hawajafungwa nira. Fungieni hao ng'ombe hilo gari, lakini ondoeni ndama wao na muwaweke zizini. ⁸Chukueni hilo sanduku la BWANA na mliweke juu ya gari la kukokotwa, ndani ya kasha kando yake wekeni hivyo vitu vya dhahabu mnavyompelekea BWANA kama sadaka ya hatia, ipelekeni, ⁹lakini liangalieni kwa makini. Iwapo litakwenda katika nchi yake lenyewe, kuelekea Beth-Shemeshi, basi tutajua kwamba BWANA ndiye aliyeleta haya maafa makubwa juu yetu. Lakini kama halikwenda, basi tutajua kwamba haukuwa mkono wa BWANA uliotupiga na kwamba iliyotokea kwetu ni ajali."

¹⁰Basi wakafanya hivyo. Wakachukua ng'ombe wawili wa aina hiyo, wakawafungia hilo gari la kukokotwa, ndama wao wakawekwa zizini. ¹¹Wakaliweka sanduku la BWANA juu ya hilo gari la kukokotwa pamoja na lile kasha lenye ile mifano ya panya wa dhahabu na ya majipu ya dhahabu. ¹²Kisha hao ng'ombe wakaenda moja kwa moja kuelekea Beth-Shemeshi wakishuka bila kugeuka kuume au kushoto, huku wakilia njia yote. Watawala wa Wafilisti waliwafuata hao ng'ombe hadi mpakani mwa Beth-Shemeshi.

¹³Wakati huu watu wa Beth-Shemeshi walikuwa wakivuna ngano yao huko bondeni, walipoinua macho yao na kuona lile sanduku, wakfurahi kuliona. ¹⁴Lile gari la kukokotwa liliuja mpaka kwenye shamba la Joshua wa Beth-Shemashi, nalo likasimama kando ya mwamba mkubwa. Watu wakapasua mbao za lile gari la kukokotwa na kutoa dhabihu wale ng'ombe kama sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA. ¹⁵Walawi walilishusha sanduku la BWANA, pamoja na lile kasha lilitokuwa na vile vitu vya dhahabu na kuviweka juu ya ule mwamba mkubwa. Siku ile watu wa Beth-Shemeshi wakatoa sadaka za kuteketezwa na dhabihu kwa BWANA. ¹⁶Wale watawala watano wa Wafilisti waliona haya yote, nao wakarudi siku ile ile mpaka Eroni.

¹⁷Haya ndiyo yale majipu ya dhahabu Wafilisti walijotuma kama sadaka ya hatia kwa BWANA, moja kwa ajili ya Ashdodi, moja kwa Gaza, moja kwa Ashkeloni, moja kwa Gathi na moja kwa Eroni. ¹⁸Nayo hesabu ya wale panya wa dhahabu ilikuwa kulingana na idadi ya miji ya

Wafilisti ya watawala watano wa Wafilisti na miji yao iliyozungukwa na maboma pamoja na vijiji vya nchi yao. Ule mwamba mkubwa, ambao juu yake waliliweka lile sanduku la BWANA, ni ushahidi hadi leo katika shamba la Joshua wa Beth-Shemeshi.

¹⁹Lakini Mungu aliwapiga baadhi ya watu wa Beth-Shemeshi, akiwaua watu sabini mionganii mwao kwa sababu walichungulia ndani ya sanduku la BWANA. Watu wakaomboleza kwa sababu ya pigo zito kutoka kwa BWANA, ²⁰nao watu wa Beth-Shemeshi wakauliza, "Ni nani awezaye kusimama mbele za BWANA, huyu Mungu alie mtakatifu? Sanduku litapanda kwenda kwa nani kutoka hapa?"

²¹Kisha wakatuma wajumbe kwa watu wa Kiriathi Yearimu, wakisema, "Wafilisti wamerudisha sanduku la BWANA. Shukeni na mlipandishe huko kwenu."

7 isha watu wa Kiriathi Yearimu wakaja na kulichukua sanduku la BWANA. Wakalipeleka katika nyumba ya Abinadabu juu kilimani na kumweka Eleazari mwanawe wakfu kulichunga sanduku la BWANA.

Samweli Awatiisha Wafilisti Huko Mispa

²Sanduku la BWANA lilibakia huko Kiriathi Yearimu kwa muda mrefu, yaani jumla ya miaka ishirini, nao watu wa Israeli wakaomboleza na kumtafuta BWANA. ³Naye Samweli akawaambia nyumba yote ya Israeli, "Ikiwa mtamrudia BWANA kwa miyo yenu yote, basi iacheni miungu migeni na Maashtorethi na kujitoa wenyewe kwa BWANA na kumtumikia yeze peke yake, naye atawaokoa ninyi na mkono wa Wafilisti." ⁴Hivyo Waisraeli wakaweka mbali Mabaali yao na Maashtorethi nao wakamtumikia BWANA peke yake.

⁵Kisha Samweli akasema, "Wakusanyeni Israeli wote huko Mispa nami nitawaombea ninyi kwa BWANA." ⁶Walipokwisha kukutanika huko Mispa, walichota maji na kuyamimina mbele za BWANA. Siku hiyo walifunga na wakaungama wakisema, "Tumetenda dhambi dhidi ya BWANA." Naye Samweli alikuwa kiongozi wa Israeli huko Mispa.

⁷Wafilisti waliposikia kwamba Israeli wamekusanyika huko Mispa, watawala wa Wafilisti wakapanda ili kuwashambulia. Waisraeli waliposikia habari hiyo, waliogopa kwa sababu ya Wafilisti. ⁸Wakamwambia Samweli, "Usiache kumlilia BWANA, Mungu wetu kwa ajili yetu, ili

kwamba apate kutuokoa na mikono ya Wafiliisti." ⁹Kisha Samweli akamchukua mwana kondoo anyonyaye na kumtoa mzima kama sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA. Akamlilia BWANA kwa niaba ya Israeli, naye BWANA akamjibu.

¹⁰Wakati Samweli alipokuwa anatoa hiyo dhabihu ya kuteketezwa, Wafiliisti wakasogea karibu ili kupigana vita na Israeli. Lakini siku ile BWANA alinguruma kwa ngurumo kubwa dhidi ya Wafiliisti na kuwafanya wafadhaike na kutetemeka kwamba walikimbizwa mbele ya Waisraeli. ¹¹Watu wa Israeli wakatoka mbio huko Mispa na kuwafuatia Wafiliisti, wakiwachinja njiani hadi mahali chini ya Beth kari.

¹²Ndipo Samweli akachukua jiwe na kulisimamisha kati ya Mispa na Sheni. Akaliita Ebenezeri, akisema, "Hata sasa BWANA ametusaidia." ¹³Basi Wafiliisti wakashindwa na hawakuvamia nchi ya Israeli tena.

Katika maisha yote ya Samweli, mkono wa BWANA ulikuwa dhidi ya Wafiliisti. ¹⁴Miji kuanzia E kroni hadi Gathi ile ambayo Wafiliisti walikuwa wameiteka kutoka Israeli ilirudishwa kwake, nayo Israeli akazikomboa nchi za jirani kutoka mkononi mwa Wafiliisti. Kukawepo amani kati ya Israeli na Waamori.

¹⁵Samweli akaendelea kama mwamuzi juu ya Israeli siku zote za maisha yake. ¹⁶Mwaka hadi mwaka aliendelea kuzunguka kutoka Betheli mpaka Gilgali na Mispa, akiamua Israeli katika sehemu hizo zote. ¹⁷Lakini kila mara alirudi Rama, ambako ndiko kulikokuwa nyumbani kwake, huko pia aliwaamua Israeli. Naye huko alimjengea BWANA madhabahu.

Israeli Waomba Mfalme

8 Samweli alipokuwa mzee, akaweka wanawe kuwa waamuzi wa Israeli. ²Mzaliwa wa kwanza alikuwa Yoeli na jina la wa pili alikuwa Abiya, nao wakatumika huko Beersheba. ³Lakini wanawe hawakuenenda katika njia zake. Waliziacha wakageukia faida za udanganyifu nao wakapokea rushwa na kupotosha haki.

⁴Basi wazee wote wa Israeli wakakusanya pamoja na kumjia Samweli huko Rama. ⁵Wakamwambia, "Wewe umekuwa mzee, nao wanao hawaenendi katika njia zako, sasa tuwekee mfalme wa kutuongoza, kama ilivyo kwa mataifa mengine yote."

⁶Lakini wao waliposema, "Tupe mfalme wa kutuongoza," hili lilimchukiza Samweli, hivyo

akamwomba BWANA. ⁷Naye BWANA akamwambia "Sikiliza yale yote watu wanayokuambia, si wewe ambaye wamekukataa, bali wamenikataa mimi kuwa mfalme wao. ⁸Kama vile walivyofanya tangu siku nilipowapandisha kutoka Misri mpaka siku hii ya leo; wakinicha mimi na kutumikia miungu mingine, ndivyo wanavyokufanya wewe. ⁹Sasa wasikilize, lakini waonye kwa makini na uwafahamishe yale watakayotendewa na mfalme atakayewatawala."

¹⁰Samweli akawaambia wale watu ambao walikuwa wakiomba wapewe mfalme maneno yote ya BWANA. ¹¹Akasema, "Hivi ndivyo atakavyowatendea mfalme atakayewatawala. Atawachukua wana wenu na kuwafanya watumike kwa magari yake ya vita na farasi, nao watakimbia mbele ya magari yake. ¹²Baadhi yao atawaweka kuwa majemedari wa jeshi wa maelfu na majemedari wa jeshi wa hamsini, wengine kulima mashamba yake na kuvuna mavuno yake, pia na wengine kutengeneza silaha za vita na vifaa kwa ajili ya magari yake. ¹³Atawachukua binti zenu kuwa watengeneza manukato, wapishi na waokaji. ¹⁴Atayachukua mashamba yenu yaliyo mazuri, mashamba ya mizabibu na mashamba yenu ya mizeituni na kuwapa watumishi wake. ¹⁵Ataichukua sehemu ya kumi ya nafaka yenu na ya zabibu zenu na kuwapa maafisa wake na watumishi wake. ¹⁶Atawachukua watumishi wenu wa kiume na wa kike na ng'ombe wenu walio wazuri sana na punda zenu atawachukua kwa matumizi yake mwenyewe. ¹⁷Atachukua sehemu ya kumi ya makundi yenu ya kondoo na mbuzi na ninyi wenyewe mtakuwa watumwa wake. ¹⁸Siku ile itakapowadia, mtalia kwa kutaka msaada kutohana na mfalme mliyemchagua, naye BWANA hatawajibu."

¹⁹Lakini watu wakakataa kumsikiliza Samweli wakasema, "Hapana! Tunataka mfalme wa kututawala. ²⁰Kisha tutakuwa kama mataifa mengine yote, tukiwa na mfalme wa kutuongoza na kwenda mbele yetu na kutupigania vita vyetu."

²¹Samweli aliposikia yale yote watu waliposema, akarudia kuyasema mbele za BWANA. ²²BWANA akamjibu, "Wasikilize na uwape mfalme."

Kisha Samweli akawaambia watu wa Israeli, "Kila mmoja arudi mjini kwake."

Samweli Anamitia Sauli Mafuta

9 Kulikuweko Mbenyamini mmoja, mtu maarufu, ambaye jina lake aliiwa Kishi mwana wa Abiel, mwana wa Serori, mwana wa Bekorathi, mwana wa Afia wa Benyamini. ²Alikuwa na mwana aliyeitwa Sauli, kijana anayevutia sana, hakuwepo aliyelingana naye mionganoni mwa Waisraeli, alikuwa mrefu kuliko wengine wote.

³Basi punda wa Kishi baba yake Sauli walipotea, naye Kishi akamwambia mwanawewe Sauli, "Mchukue mmoja wa watumishi mwende pamoja naye kuwatafuta punda." ⁴Hivyo akapita katika nchi ya vilima ya Efraimu na katika eneo la Shalisha, lakini hawakuwapata. Wakaendelea katika sehemu ya Shaalimu, lakini punda hawakuwepo huko. Kisha wakapita katika nchi ya Benyamini, lakini hawakuwapata.

⁵Walipofika sehemu ya Sufu, Sauli akamwambia mtumishi aliyekuwa pamoja naye, "Njoo, sisi na turudi, au baba yangu ataacha kufikiria juu ya punda na kuanza kufadhaika kuhusu sisi."

⁶Lakini mtumishi akajibu, "Tazama, katika mji huu yupo mtu wa Mungu, anayeheshimiwa sana na kila kitu asemacho hutokea kweli. Sasa na twende huko. Huenda atatuambia twende njia ipi."

⁷Sauli akamwambia mtumishi wake, "Kama tukienda, tutampa nini huyo mtu? Chakula kimekwisha kwenye mifuko yetu. Hatuna zawadi ya kumpelekeea huyo mtu wa Mungu. Je tuna nini?"

⁸Mtumishi akamjibu tena, akasema, "Tazama, nina fedha robo shekeli^a. Hiyo nitampa huyo mtu wa Mungu ili aweze kutuambia tuende kwa njia ipi." ⁹(Zamani katika Israeli, kama mtu alikwenda kuuliza neno kwa Mungu, angalisema, "Njoo na twende kwa mwonaji," kwa sababu nabii wa sasa alikuwa akiitwa mwonaji.)

¹⁰Sauli akamwambia mtumishi wake, "Vyema, njoo na twende." Basi wakaenda mjini alipokuwepo huyo mtu wa Mungu.

¹¹Walipokuwa wakipanda mlima kwenda mjini, wakakutana na baadhi ya wasichana wanakuja kuchota maji, nao wakawauliza, "Je, mwonaji yuko?"

¹²Wakajibu, "Yuko, yu mbele yenu amewatangulia, sasa fanyeni haraka, ndio tu amekuja mjini kwetu leo, kwa kuwa watu wana

dhabihu huko mahali pa juu. ¹³Mara tu mwiningapo mjini, mtamkuta kabla hajapanda kwenda mahali pa juu kula. Watu hawataanza kula mpaka atakapofika kwa sababu ni lazima kwanza yeye abariki dhabihu, ndipo wale walioalikwa watakapokula. Pandeni sasa, mtamkuta kwa wakati huu."

¹⁴Wakapanda mjini, nao walipokuwa wakiingia mjini, tazama, Samweli alikuwa akija kuelekea waliko kwenda mahali pa juu.

¹⁵Basi siku moja kabla Sauli hajaja, BWANA

alikuwa amemfunulia Samweli jambo hili:

¹⁶"Kesho wakati kama huu nitakupelekeea mtu kutoka nchi ya Benyamini. Umtie mafuta awe kiongozi juu ya watu wangu Israeli, ndiye atakayewakomboa watu wangu na mkono wa Wafilisti. Nimewaangalia watu wangu, kwa kuwa kilio chao kimenifikia."

¹⁷Samweli alipomwona Sauli, BWANA akamwambia, "Huyu ndiye mtu yule niliyekuambia habari zake, kwamba yeye atawatawala watu wangu."

¹⁸Sauli akamkaribia Samweli langoni na kumwuuliza, "Tafadhal, je, waweza kuniambia mahali nyumba ya mwonaji ilipo?"

¹⁹"Samweli akamjibu, Mimi ndiye mwonaji, panda utangulie mbele yangu mpaka mahali pa juu, kwa kuwa leo itakupasa kula pamoja nami na asubuhi nitakuruhusu uende na nitakuambia yale yote yaliyo moyoni mwako. ²⁰Kuhusu wale punda uliowapoteza siku tatu zilizopita, usifadhaike kwa habari yao, wamepatikana ni kwa nani ambaye shauku yote ya Israeli imeelekeea, kama si kwako na jamaa yote ya baba yako?"

²¹Sauli akajibu, "Je, mimi si Mbenyamini, kutoka kabilia dogo kuliko yote ya Israeli, nao ukoo wangu si ndio mdogo kuliko koo zote za kabilia la Benyamini? Kwa nini uniambie jambo la namna hiyo?"

²²Kisha Samweli akamleta Sauli na mtumishi wake ndani ukumbini na kuwaketisha mahali pa heshima zaidi mionganoni mwa wale waliokuwa wamealikwa, jumla yao walikuwa kama watu thelathini. ²³Samweli akamwambia mpishi, "Lete ile sehemu ya nyama niliyokupa, ile niliyokuambia iweke kando."

²⁴Hivyo mpishi akachukua mguu pamoja na kile kilichokuwa juu yake akaiweka mbele ya Sauli. Samweli akasema, "Hiki ndicho ambacho kimewekwa kwa ajili yako. Ule, kwa sababu kilitengwa kwa ajili yako kwa tukio hili, tangu niliposema, 'Nimewaalika wageni.'" Naye Sauli

^a "Robo Shekeli" ni kama gramu 3.

akala pamoja na Samweli siku ile.

²⁵Baada ya kushuka kutoka mahali pa juu na kufika mjini, Samweli alizungumza na Sauli juu ya dari ya nyumba yake, kisha kitanda kikaandaliwa kwa ajili ya Sauli naye akalala.

²⁶Walipoamka mapema alfajiri Samweli akamwita Sauli darini akamwambia, "Jiandae, nami nitakuaga uende zako." Sauli alipokuwa tayari yeche na Samweli wakatoka nje pamoja.

²⁷Hata walipokuwa wakitelemka kuelekea mwisho wa mji, Samweli akamwambia Sauli, "Mwambie mtumishi atangulie mbele yetu." Naye mtumishi akafanya hivyo. "Lakini subiri hapa kwa kitambo kidogo, ili nipate kukupa ujumbe kutoka kwa Mungu."

10 Ndipo Samweli akachukua chupa ndogo ya mafuta na kuyamimina juu ya kichwa cha Sauli, akambusu, akisema, "Je, BWANA hakukutia mafuta uwe kiongozi juu ya watu wake Israeli? ²Utakapoondoka kwangu leo, utakutana na watu wawili karibu na kaburi la Raheli, huko Selsa kwenye mpaka wa Benyamini. Watakuambia, 'Punda wale uliotoka kwenda kuwatafuta, wamekwisha kusatikana. Sasa baba yako ameacha kufikiri kuhusu punda na sasa ana hofu kukuhusu wewe. Anauliza, "Nitafanyaje kuhusu mwanangu?"'

³"Kisha utakwenda mbele kutoka hapa mpaka uu fikie mti mkubwa wa Tabari. Watu watatu wanaopanda kwa Mungu huko Betheli watakutana nawe hapo. Mmoja atakuwa amechukua wana mbuzi watatu, mwininge mikate mitatu na mwininge kiriba cha divai. ⁴Watakusali mu kuhusu mikate miwili, ambayo utaipokea kutoka kwao.

⁵"Baada ya hayo utakwenda Gibea ya Mungu, ambapo hapo kuna kambi ya Wafilisiti. Unapokaribia mji utakutana na kundi la manabii wakiteremka kutoka mahali pa juu wakiwa na vinubi, matari, filimbi na zeze vikipigwa mbele yao, nao watakuwa wakitoa unabii. ⁶Roho wa BWANA atakuja juu yako kwa nguvu, nawe utatoa unabii pamoja nao, nawe utageuzwa kuwa mtu wa tofauti. ⁷Mara ishara hizi zitakapotimizwa, fanya lo lote mkono wako upasao kufanya, kwa kuwa Mungu yu pamoja nawe.

⁸"Tangulia kushuka mbele yangu mpaka Gilgali. Hakika nami nitatelemka nikujie ili kutoa dhabihu za sadaka za kuteketezwa na dhabihu za amani, lakini lazima ungojee kwa siku saba hata nitakapokujia na kukuambia likupasalo

kufanya."

Sauli Afanywa Mfalme

⁹Ikawa Sauli alipogeuka kumwacha Samweli, Mungu aliubadilisha moyo wa Sauli na ishara hizi zote zikatimizwa siku ile. ¹⁰Walipofika Gibe, akakutana na kundi la manabii, Roho wa Mungu akaja juu yake kwa nguvu, naye akajiunga nao katika kutoa unabii kwao. ¹¹Ikawa wale wote waliomfahamu hapo mwanzo walipomwona akitoa unabii pamoja na manabii, wakafulizana, "Ni nini hiki kilichomtokea mwana wa Kishi? Je, Sauli naye pia yumo mionganoni mwa manabii?"

¹²Mtu mmoja ambaye alijishi huko akajibu, 'Je, naye baba yao ni nani?' Basi ikawa mithali, kusema, "Je! Sauli pia yumo mionganoni mwa manabii?" ¹³Baada ya Sauli kumaliza kutoa unabii, alikwenda mahali pa juu.

¹⁴Basi babaye mdogo akamwuliza Sauli na mtumishi wake, "Je, mlikuwa wapi?"

Akajibu, "Tulikuwa tukiwatafuta punda. Lakini tulipoona hawapatikani, tulikwenda kwa Samweli."

¹⁵Babaye mdogo Sauli akasema, "Niambie Samweli amekuambia nini."

¹⁶Sauli akajibu, "Alituhakikishia kwamba punda wamepatikana." Lakini hakumwambia babaye mdogo kila kitu Samweli alichomwambia kuhusu ufalme.

¹⁷Samweli akawaita watu wa Israeli kuja kwa BWANA huko Mispa ¹⁸naye akawaambia, "Hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: 'Niliwatoa Israeli kutoka Misri, nami niliwaokoa toka nguvu za Misri na falme zote zile zilizowaonea.' ¹⁹Lakini sasa mmemkataa Mungu wenu, ambaye anawaokoa toka katika maafa yenu yote na taabu zenu zote. Nanyi mmesema, "Hapana, tuwekee, mfalme atutawale. Sasa basi, jihudhurisheni wenyewe mbele za BWANA kwa kabile zenu na kwa koo zenu."

²⁰Samweli alipoyasogea makabila yote ya Israeli, kabile la Benyamini likachaguliwa.

²¹Kisha akalisogea mbele kabile la Benyamini, ukoo kwa ukoo, nao ukoo wa Matri ukachaguliwa. Mwishoni Sauli mwana wa Kishi akachaguliwa. Lakini walipomtafuta hakuonekana. ²²Wakazidi kuuliza kwa BWANA, "Je, huyo mtu amekwisha kufika hapa?"

Naye BWANA akasema, "Ndiyo, amejificha kati kati ya mizigo."

²³Wakakimbia na kumleta kutoka huko, naye aliposimama kati kati ya watu alikuwa mrefu

kuliko watu wengine wote. ²⁴Samweli akawaambia watu wote, "Je, mnawona mtu ambaye BWANA amemchagua? Hayupo aliye kama yeye miongoni mwa watu wote."

Ndipo watu wakapiga kelele, wakasema, "Mfalme na aishi maisha marefu."

²⁵Samweli akawaeleza watu madaraka ya ufalme. Akayaandika kwenye kitabu na kuweka mbele za BWANA. Kisha Samweli akawaruhusu watu, kila mmoja aende nyumbani kwake.

²⁶Sauli pia akaenda nyumbani kwake huko Gibe, akisindikizwa na watu hodari amba Mungu alikuwa amegusa miyo yao. ²⁷Lakini baadhi ya watu wakorofi walisema, "Huyu mtu atawezaje kutuokoa? Wakamdhara na wala hawakumletea zawadi. Lakini Sauli akanyamaza kimya.

Sauli Aukomboa Mji Wa Yabeshi

11 Nahashi Mwamori akakwea kuuzunguka kwa jeshi mji wa Yabeshi Gileadi. Watu wote wa Yabeshi wakamwambia, "Fanya mkataba na sisi tutakuwa chini yako."

Lakini Nahashi Mwamori akajibu, "Nitafanya mkataba na ninyi tu kwa sharti kwamba nitang'oa jicho la kulia la kila mmoja wenu na hivyo kuleta aibu juu ya Israeli yote."

³Viongozi wa Yabeshi wakamwambia, "Tupe siku saba ili tuweze kutuma wajumbe katika Israeli yote, kama hakuna hata mmoja anayekuja kutuokoa, tutajisalimisha kwako."

⁴Wajumbe walipofika Gibe ya Sauli na kutoa taarifa juu ya masharti haya kwa watu, wote walilia kwa sauti kubwa. ⁵Wakati huo huo Sauli alikuwa anarudi kutoka mashambani, akiwa nyuma ya maksai wake, naye aksaliza, "Watu wana nini? Mbona wanalia?" Ndipo wakamweleza jinsi watu wa Yabeshi walivyokuwa wamesema.

⁶Sauli aliposikia maneno yao, Roho wa Mungu akaja juu yake kwa nguvu, naye akawaka hasira. ⁷Akachukua jozi ya maksai na kuwakata vipande vipande naye kuvituma hivyo vipande kupitia wajumbe katika Israeli yote, wakitangaza, "Hivi ndivyo itakavyofanyika kwa maksai wa kila mmoja ambaye hatamfuata Sauli na Samweli. "Kisha hofu ya BWANA ikawaangukia watu, nao wakatoka kama mtu mmoja. ⁸Sauli alipowakusanya huko Bezeki, watu wa Israeli walikuwa 300,000 na watu wa Yuda 30,000.

⁹Wakawaambia wale wajumbe waliokuwa wamekuja, "Waambieni watu wa Yabeshi

Gileadi, 'Kesho kabla juu halijawa kali mtaokolewa.' Wajumbe walipokwenda na kutoa taarifa hii kwa watu wa Yabeshi, wakafurahi. ¹⁰Wakawaambia Waamoni, "Kesho tutajisalimisha kwenu, nanyi mtaweza kututendea cho chote mnachoona chema kwenu."

¹¹Kesho yake Sauli alitenganisha watu wake katika vikosi vitatu, wakati wa zamu ya mwisho ya usiku wakaingia katika kambi ya Waamoni na kuwachinja mpaka mchana. Wale walionusurika wakasambaa, kiasi kwamba hawakusalia watu wawili pamoja.

Sauli Athibitishwa Kuwa Mfalme

¹²Kisha watu wakamwambia Samweli, "Ni nani yule aliyeuliza, Je, Sauli atatawala juu yetu? Tuletee hawa watu nasi tutawaua."

Lakini Sauli akasema, "Hakuna hata mmoja atakayeua leo, kwa kuwa siku hii BWANA ameokoa Israeli."

¹⁴Ndipo Samweli akawaambia watu, "Njoni, twendeni Gilgali na huko tuthibitishe ufalme."

¹⁵Kwa hiyo watu wote wakaenda Gilgali na kumthibitishe Sauli kuwa mfalme mbele za BWANA. Huko wakatoa dhabihu za sadaka za amani mbele za BWANA, naye Sauli na Waisraeli wote wakafanya karamu kubwa.

Hotuba Ya Samweli Ya Kuaga

12 Samweli akawaambia Israeli wote, "Nimesikiliza kila kitu mlioniambia nami nimewawekea mfalme juu yenu. ²Sasa mnaye mfalme kama kiongozi wenu. Lakini kwa habari yangu mimi ni mzee na nina mvi, nao wanangu wapo hapa pamoja nanyi. Nimekuwa kiongozi wenu tangu ujana wangu mpaka siku hii ya leo. ³Mimi ninasimama hapa. Shuhudieni juu yangu mbele za BWANA na mpakwa mafuta wake. Nimechukua maksai wa nani? Nimechukua punda wa nani? Ni nani nimepata kumdanganya? Ni nani nimepata kumwonea? Ni kutoka kwenye mkono wa nani nimepokea rushwa ili kunifanya nifumbe macho yangu? Kama nimefanya cho chote katika hivi, mimi nitawarudishia."

⁴Wakajibu, "Hujatudanganya wala kutuonea. Hujapokea cho chote kutoka kwenye mkono wa mtu awaye yote."

⁵Samweli akawaambia, "BWANA ni shahidi juu yenu, pia mpakwa mafuta wake ni shahidi siku hii ya leo, kwamba hamkukuta cho chote mkononi mwangu."

Wakasema, "Yeye ni shahidi."

⁶Kisha Samweli akawaambia watu, "BWANA ndiye aliyemchagua Mose na Aroni na kuwaleta baba zenu akiwapandisha kutoka Misri. ⁷Sasa basi, simameni hapa, kwa sababu ninakwenda kukabiliana nanyi kwa ushahidi mbele za BWANA kwa matendo yote ya haki yaliyofanywa na BWANA kwenu na kwa baba zenu.

⁸"Baada ya Yakobo kuingia Misri, walimililia BWANA kwa ajili ya msaada, naye BWANA akawatuma Mose na Aroni, ambaao waliwatoa baba zenu kutoka Misri na kuwakalisha mahali hapa.

⁹"Lakini wakamsahau BWANA Mungu wao, hivyo Mungu akawauza katika mkono wa Sisera, jemadari wa jeshi la Hazori na katika mikono ya Wafilsti na mfalme wa Moabu, ambaye alipigana dhidi yao. ¹⁰Wakamlilia BWANA na kusema, 'Tumetenda dhambi, tumemwacha BWANA na kutumikia Mabaali na Maashtorethi. Lakini sasa tuokoe kutoka katika mikono ya adui zetu, nasi tutakutumikia.' ¹¹Ndipo BWANA akawatuma Yeru-Baali^a, Baraka, Yeftha na Samweli, naye akawaokoa kutoka katika mikono ya adui zenu kila upande, ili ninyi mpate kukaa salama.

¹²"Lakini mlipomwona yule Nahashi mfalme wa Waamoni anakuja dhidi yenu, mliniambia, 'Hapana, tunataka mfalme atutawale,' hata ingawa BWANA Mungu wenu alikuwa mfalme wenu. ¹³Sasa huyu hapa ndiye mfalme mliyemchangua, yule mliyeomba, tazameni, BWANA amemweka mfalme juu yenu. ¹⁴Kama mkimcha BWANA na kumtumikia na kumtii nanyi msipoasi dhidi ya amri zake, ninyi pamoja na mfalme anayetawala juu yenu mkimfuata BWANA, Mungu wenu, mambo yatakuwa mema kwenu! ¹⁵Lakini kama hamkumtii BWANA, nanyi kama mkiasi dhidi ya amri zake, mkono wake utakuwa dhidi yenu, kama ulivyokuwa dhidi ya baba zenu.

¹⁶"Sasa basi, simameni kimya mkaone jambo hili kubwa ambalo BWANA anakwenda kulifanya mbele ya macho yenu! ¹⁷Je, sasa si mavuno ya ngano? Nitamwomba BWANA ili alete ngurumo na mvua. Nanyi mtatambua jambo hili lilitivo bayo mlilolifanya mbele za macho ya BWANA mlipoomba mfalme."

¹⁸Kisha Samweli akamwomba BWANA na siku ile ile BWANA akatuma ngurumo na mvua.

^{a11} Yeru Baali ambaye pia aliitwa Gideoni.

Hivyo watu wote wakamwogopa sana BWANA na Samweli.

¹⁹Watu wote wakamwambia Samweli, "Mwombe BWANA Mungu wako, kwa ajili ya watumishi wako ili tusije tukafa, kwa kuwa tumeongeza uovu juu ya dhambi zetu nyingine kwa kuomba mfalme."

²⁰Samweli akajibu, "Msiogope, mmefanya uovu huu wote, hata hivyo msimwache BWANA, bali mtumikieni BWANA kwa moyo wenu wote.

²¹Msigeukie sanamu zisizofaa. Haziwezi kuwatendea jema, wala haziwezi kuwaokoa kwa sababu hazina maana. ²²Kwa ajili ya jina lake kuu BWANA hatawakataa watu wake, kwa sababu ilimpendeza BWANA kuwafanya kuwa wake mwenyewe. ²³Kwa habari yangu, iwe mbali nami kutenda dhambi dhidi ya BWANA kwa kushindwa kuwaombea. Mimi nitawafundisha njia iliyo njema na ya kunyooka. ²⁴Lakini hakikisheni mnachaa BWANA na kumtumikia kwa uaminifu kwa moyo wenu wote, tafakarini ni mambo gani makubwa aliyoenda kwa ajili yenu. ²⁵Hata hivyo mkiendelea kufanya uovu, ninyi na mfalme wenu mtafutiliwa mbali!"

Samweli Amkemea Sauli

13 Sauli alikuwa na miaka thelathini, alipokuwa mfalme, akatawala Israeli miaka arobaini na miwili.

²Sauli alichagua watu 3,000 kutoka Israeli, mionganini mwa hao watu 2,000 walikuwa pamoja naye huko Mikmashi na katika nchi ya vilima ya Betheli, nao watu 1,000 walikuwa pamoja na Yonathan huko Gibe ya Benyamini. Watu waliosalia aliwarudisha nyumbani mwao.

³Yonathan akashambulia ngome ya Wafilsti huko Geba, nao Wafilsti wakapata habari hizo. Kisha Sauli akaamuru tarumbeta ipigwe nchi yote na kusema, "Waebrania na wasikie!" ⁴Hivyo Israeli wote wakasikia habari kwamba: "Sauli ameshambulia ngome ya Wafilsti, nao sasa Israeli wamekuwa harufu mbaya kwa Wafilsti." Basi watu waliitwa kuungana na Sauli huko Gilgali.

⁵Wafilsti wakakusanyika ili kupigana na Israeli, wakiwa na magari ya vita 3,000, waendesha magari ya vita 6,000 na askari wa miguu wengi kama mchanga wa ufuoni mwa bahari. Walipanda na kupiga kambi huko Mikmashi, mashariki ya Beth Aveni. ⁶Watu wa Israeli walipoona kuwa hali yao ni ya hatari na kuwa jeshi lao limesongwa sana, wakajificha katika mapango na katika vichaka, katikati ya

miamba, kwenye mashimo na kwenye mahandaki. ⁷Hata baadhi ya Waebrania wakavuka Yordani mpaka nchi ya Gadi na Gileadi.

Sauli akabaki huko Gilgali, navyo vikosi vyote vilivokuwa pamoja naye vilikuwa vikitetemeka kwa hofu. ⁸Akangoja kwa siku saba, muda uliowekwa na Samweli, lakini Samweli hakuja Gilgali, nao watu wa Sauli wakaanza kutawanyika. ⁹Basi akasema, "Nileteeni hapa sadaka ya kuteketezwa na sadaka za amani." Naye Sauli akatoa sadaka ya kuteketezwa. ¹⁰Mara alipomaliza kutoa hiyo sadaka, Samweli akatokea, naye Sauli akaondoka kwenda kumlaki.

¹¹Samweli akamwuliza, "Umfanya nini?" Sauli akajibu, "Nilipoona kwamba watu wanatawanyika, na kwamba hukuja wakati uliopangwa na kwamba Wafilisti walikuwa wakikusanyika huko Mikmashi, ¹²nikawaza, 'Sasa Wafilisti watatelemka dhidi yangu huko Gilgali nami sijaomba kibali kwa BWANA. Hivyo nikalazimika kutoa sadaka ya kuteketezwa."

¹³Samweli akasema, "Umetenda kwa upumbavu. Hukuyashika maagizo ya BWANA Mungu wako aliyokupa, kama ungelitii, angeendumisha ufalme wako juu ya Israeli kwa wakati wote. ¹⁴Lakini sasa ufalme wako hautadumu, BWANA amemtafuta mtu aupendezae moyo wake na amemchagua awe kiongozi wa watu wake, kwa sababu hukuyatii maagizo ya BWANA."

¹⁵Kisha Samweli akaondoka Gilgali, akapanda Gibe ya Benyamini, naye Sauli akawahesabu watu aliokuwa nao. Jumla yao walikuwa watu 600.

Israeli Bila Silaha

¹⁶Sauli, mwanawe Yonathani na watu walikuwa pamoja nao walikuwa wakiishi huko Gibe ya Benyamini, wakati Wafilisti wakiwa wamepiga kambi huko Mikmashi. ¹⁷Makundi ya wavamiaji walikuja kutoka katika kambi ya Wafilisti katika vikosi vitatu. Kikosi kimoja kilielekea Ofra karibu na Shuali, ¹⁸Kikosi kingine kilielekea Beth- Horoni, nacho kikosi cha tatu kilielekea kwenye nchi ya mpakani ielekeayo Bonde la Seboimu linalotazamana na jangwa.

¹⁹Hapakuwa na mhunzi ambaye angeweza kupatikana katika nchi yote ya Israeli, kwa sababu Wafilisti walikuwa wamesema, "Waebrania wasije wakatengeneza panga au mikuki!" ²⁰Hivyo Waisraeli wote hutelemka kwa

Wafilisti ili kunoa majembe ya plau, majembe ya mkono, mashoka na miundu. ²¹Besi ilikuwa fedha theluthi mbili za shekeli^a kunoa majembe ya plau na majembe ya mkono, na theluthi moja ya shekeli^b kwa nyuma, mashoka na michokoo.

²²Kwa hiyo siku ya vita hakuna askari ye yote aliyekuwa kambini na Sauli na Yonathani ambaye alikuwa na upanga wala mkuki mkononi mwake, ila Sauli tu na mwanawe Yonathani ndio waliokuwa navyo.

Yonathani Awashambulia Wafilisti

²³Basi kikosi cha Wafilisti kilikuwa kimetoka kuelekea njia iendayo Mikmashi.

14 Siku moja Yonathani mwana wa Sauli akamwambia kijana mbeba silaha wake, akasema, "Njoo, tuwavukie Wafilisti kwenye doria upande ule mwingine." Lakini hakumwambia baba yake.

²Sauli alikuwa akikaa kwenye viunga vyta Gibe chini ya mkomamanga huko Migroni. Alikuwa pamoja na watu kama 600, ³mionganii mwao alikuwepo Ahiya, ambaye alikuwa amevaa kisibau. Alikuwa mwana wa Ikabodi, nduguye Ahitubu mwana wa Finehasi, mwana wa Eli, kuhanu wa BWANA huko Shilo. Hakuna ye yote aliyekuwa na habari kwamba Yonathani alikuwa ameondoka.

⁴Kila upande wa njia ambayo Yonathani alikusudia kupita ili kuvuka kufikia doria ya Wafilisti kulikuwepo na jabali, jabali moja liliikuwa linaitwa Bosesi na jingine Sene. ⁵Jabali moja liliisimama kaskazini kuelekea Mikmashi na jingine upande wa kusini kuelekea Geba.

⁶Yonathani akamwambia kijana wake mbeba silaha. "Njoo, tuvukie doria ya wale jamaa wasiotahiriwa. Huenda BWANA atatenda kwa ajili yetu. Hakuna cho chote kitakachowezza kumzuia BWANA kuokoa, kwamba ni kwa wingi au kwa uchache."

⁷Mbeba silaha wake akamwambia, "Fanya yale yote uliyonayo katika moyo wako. Songa mbele, moyo wangu na roho yangu viko pamoja nawe."

⁸Yonathani akasema, "Basi njoo, tutavuka kuwaelekea hao watu na acha watuone. ⁹Kama wakituambia, Subirini hapo mpaka tuje kwenu, tutakaa pale tulipo na hatutakwea kwao. ¹⁰Lakini kama watasema, "Pandeni mje kwetu, tutakwea,

^a²¹ Fedha theluthi mbili za shekeli ni sawa na gramu 8.

^b²¹ Fedha theluthi moja ya shekeli ni sawa na gramu 4.

kwa sababu hiyo itakuwa ishara yetu kwamba BWANA amewatia mikononi mwetu."

¹¹Basi wote wawili wakajionyesha kwa doria ya Wafilisti. Wafilisti wakasema, "Tazama! Waembrania wanatambaa toka mashimoni walimokuwa wamejificha." ¹²Watu wa kwenye doria wakawapigia kelele Yonathani na mbeba silaha wake wakisema. "Njoni pandeni kwetu nasi tutawakomesha."

Basi Yonathani akamwambia mbeba silaha wake, "Panda nyuma yangu, BWANA amewatia mikononi mwa Israeli."

¹³Yonathani akapanda juu, akitumia mikono yake na miguu, pamoja na mbeba silaha wake papo hapo nyuma yake. Wafilisti wakaanguka mbele ya Yonathani, naye mbeba silaha wake akamfuata akiwaua nyuma yake. ¹⁴Katika hilo shambulio la kwanza Yonathani na mbeba silaha wake walua kama watu ishirini kwenye eneo kama la nusu eka.

Israeli Wawafukuza Wafilisti

¹⁵Kisha fadhaa ikawapata jeshi lote, wale waliokuwa kambini na shambani, wale waliokuwa katika doria na makundi ya washambulaji, nayo nchi ilitetemeka. Ilikuwa ni hofu ya ghafula iliyotumwa na Mungu.

¹⁶Wapelelezi wa Sauli huko Gibea ya Benyamini wakaona jeshi likitokomea pande zote. ¹⁷Ndipo Sauli akawaambia watu wale waliokuwa pamoja naye, "Kagueni jeshi mkaone ni nani ameondoka katikati yetu." Walipokagua, akawa ni Yonathani na mbeba silaha wake ambao hawakuwepo.

¹⁸Sauli akamwambia Ahiya, "Leta sanduku la Mungu." (Wakati huo lilikuwa kwa Waisraeli). ¹⁹Wakati Sauli alipokuwa akisema na kuhanu, makelele katika kambi ya Wafilisti yakaongezeka zaidi na zaidi. Hivyo Sauli akamwambia kuhanu, "Rudisha mkono wako."

²⁰Kisha Sauli na watu wake wote wakakusanyika na kwenda vitani. Wakawakuta Wafilisti wakiwa wamechanganyikiwa kabisa, wakitiana panga kila mmoja na wenzake. ²¹Wale Waembrania ambao walishakuwa pamoja na Wafilisti na ambao walikuwa wamepanda pamoja nao katika kambi zao wakaenda upande wa Waisraeli waliokuwa pamoja na Sauli na Yonathani. ²²Waisraeli wote waliokuwa wamejificha katika nchi ya milima ya Efraimu waliposikia kuwa Wafilisti wamekimbia, wakajunga vitani na kuwafuata kwa bidii. ²³Hivyo BWANA akawaokoa Waisraeli siku ile,

navyo vita vilienea hadi kupita Beth Aveni.

Yonathani Ala Asali

²⁴Basi watu wa Israeli walikuwa katika dhiki siku ile, kwa sababu Sauli alikuwa amewafunga watu kwa kiapo akisema, "Alaaniwe mtu ye yote ambaye atakula chakula kabla ya jioni, kabla sijalipiza kisasi juu ya adui zangu! "Kwa hiyo hakuna mtu ye yote katika jeshi aliyeonja chakula.

²⁵Jeshi lote liliingia mwituni na huko kulikuwepo na asali ardhini. ²⁶Walipoingia mwituni, wakaona asali ikitiririka, hata hivyo hakuna mtu ye yote aliyetia mkono wake kinywani, kwa sababu waliogopa kiapo. ²⁷Lakini Yonathani alikuwa hajasikia kuwa baba yake alikuwa amewafunga watu kwa kiapo, hivyo akainyosha ncha ya fimbo iliyokuwa mkononi mwake na kuichovya katika sega la asali. Akainua mkono wake na kuutia kinywani mwake, nayo macho yake yakawa maangavu. ²⁸Kisha mmoja wa askari wake akamwambia, "Baba yako alilifunga jeshi kwa kiapo kikali, akisema, 'Alaaniwe mtu ye yote alaye chakula leo!' Ndiyo sababu watu wanalegea."

²⁹Yonathani akasema, "Baba yangu ameitaabisha nchi. Ona jinsi nilivyopata nguvu mpya nilipoona asali hii kidogo. ³⁰Ingekuwa bora zaidi mara ngapi kama watu wangalikula leo baadhi ya nyara walizoteka kutoka kwa adui zao. Je, mauaji ya Wafilisti yasingekuwa makubwa zaidi?"

³¹Siku ile baada ya Waisraeli kuwaua Wafilisti kutoka Mikmashi mpaka Aiyaloni, walikuwa wamechoka. ³²Watu wakarukia zile nyara, wakichukua kondoo, ng'ombe na ndama, wakawachinja hapo juu ya nchi na kuwala, pamoja na damu. ³³Kisha mtu mmoja akamwambia Sauli, "Tazama, watu wanatenda dhambi dhidi ya BWANA kwa kula nyama yenye damu ndani yake."

Akasema, "Mmevunja uaminifu." Livingirisheni jiwe kubwa hapa mara moja."

³⁴Kisha akasema, "Nendeni mionganini mwa watu na waambieni, "Kila mmoja wenu aniletee ng'ombe wake na kondoo, wachinjeni hapa na mle. Msitende dhambi dhidi ya BWANA, kwa kula nyama ikiwa na damu ndani yake."

Hivyo kila mmoja akaleta ng'ombe wake jioni ile na kumchinja hapo. ³⁵Ndipo Sauli akamjengea BWANA madhabahu, na ndiyo ilivyokuwa mara yake ya kwanza kujenga madhabahu.

³⁶Sauli akasema, "Tutelemke tufuatie Wafilisti usiku na kuwateka nyara mpaka mapambazuko, nasi tusiache hata mmoja wao hai."

Wakajibu, "Fanya lo lote lile uonalo jema zaidi kwako." Lakini kuhani akasema, "Tuulize kwa Mungu mahali hapa"

³⁷Basi Sauli akamwuliza Mungu akisema, "Je, nitemke kuwafuatia Wafilisti? Je, utawatia mkononi mwa Israeli?" Lakini Mungu hakumjibu siku ile.

³⁸Kwa hiyo Sauli akasema, "Njoni hapa, ninyi nyote amba ni viongozi wa jeshi, na tutafute ni dhambi gani imefanywa leo. ³⁹Kwa hakika kama BWANA aiokoaye Israeli aishivyo, hata kama itakuwa juu ya mwana wangu Yonathani, ni lazima afe." Lakini hakuna mtu ye yote aliyesema neno.

⁴⁰Kisha Sauli akawaambia Waisraeli wote, "Ninyi simameni huko, mimi na mwanangu Yonathani tutasimama hapa."

Watu wakajibu, "Fanya lile unaloona jema zaidi kwako."

⁴¹Kisha Sauli akamwomba BWANA, Mungu wa Israeli, akisema, "Nipe jibu liliro sawa." Jonathani na Sauli wakatolewa kwa kura, nao watu wakawa salama. ⁴²Sauli akasema, "Pigeni kura kati yangu na mwanangu Yonathani." Kura ikamwangukia Yonathani.

⁴³Basi Sauli akamwambia Yonathani, "Niambie ni nini ulichokifanya"

Hivyo Yonathani akamwambia, "Nilionja tu asali kidogo kwa ncha ya fimbo yangu, Je, sasa ni lazima nife?"

⁴⁴Sauli akasema, "Mungu na anishughulikie kwa ukali zaidi kama wewe Yonathani hutakufa."

⁴⁵Lakini watu wakamwambia Sauli, "Je, Yonathani atakufa, yeye ambaye ameleta wokovu huu mkubwa Israeli? Hasha! Hakika kama BWANA aishivyo, hakuna hata unywele wa kichwa chake utakaoanguka juu ya ardhi, kwa kuwa alifanya jambo hili leo kwa msaada wa Mungu." Basi watu wakamwoko Yonathani, wala hakuuawa.

⁴⁶Kisha Sauli akaacha kuwafuata Wafilisti, nao wakajiondoa na kurudi katika nchi yao.

⁴⁷Baada ya Sauli kujitwalia utawala katika Israeli, alipigana dhidi ya adui zake kila upande: Moabu, Waamoni, Edomu, wafalme wa Soba na Wafilisti. Po pote alipogeukia, aliwashinda.

⁴⁸Akapigana kishujaa na kuwashinda Waameleki, akiikomboa Israeli kutoka katika mikono ya wale amba walikuwa wamewateka

nyara.

Jamaa Ya Sauli

⁴⁹Wana wa Sauli walikuwa Yonathani, Ishvi na Malki - Shua. Jina la binti yake mkubwa aliitwa Merabu na mdogo aliitwa Mikali. ⁵⁰Jina la mkewe Sauli aliitwa Ahinoamu binti wa Ahimaasi. Jina la jemadari wa jeshi la Sauli aliitwa Abneri mwana wa Neri, naye Neri alikuwa babaye mdogo Sauli. ⁵¹Babaye Sauli yaani, Kishi na Neri baba yake Abneri walikuwa wana wa Abiel. ⁵²Siku zote za kutawala kwa Sauli zilikuwa za vita vikali dhidi ya Wafilisti na wakati wo wote Sauli alipomwona mtu mwenye nguvu au shujaa, alimchukua kwa utumishi wake.

BWANA Anamkataa Sauli Asiwe Mfalme

15 Samweli akamwambia Sauli, "Mimi ndiye ambaye BWANA alinituma nikutie mafuta uwe mfalme juu ya watu wake Israeli, basi sasa sikiliza ujumbe kutoka kwa BWANA. ²Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu asemalo: 'Nitawaadhibu Waamaleki kwa kile walichowatendea Israeli walipowavizia wakati walipopanda kutoka Misri. ³Basi sasa nenda ukawashambulie Waamaleki na kuwaangamiza kabisa pamoja na kila kitu kilicho mali yao. Usiwahurumie, wae wanaume na wanawake, watoto na wanyonyao, ng'ombe na kondoo, ngamia na punda".

⁴Ndipo Sauli akawaita watu na kuwapanga huko Telaimu, askari wa miguu 200,000 pamoja na watu 10,000 kutoka Yuda. ⁵Sauli akaenda katika mji wa Amaleki na kuwavizia bondeni. ⁶Kisha akawaambia Wakeni, "Ondokeni, waacheni Waamaleki ili kwamba nisije nikawaangamiza ninyi pamoja nao, kwa kuwa ninyi mliwatendea mema Waisraeli wote wakati walipopanda toka Misri. "Basi Wakeni wakaondoka wakawaacha Waamaleki.

⁷Ndipo Sauli akawashambulia Waamaleki toka Havila mpaka Shuri, hadi mashariki ya Misri. ⁸Akamchukua Agagi, mfalme wa Waamaleki akiwa hai, nao watu wake wote akawaangamiza kabisa kwa upanga. ⁹Lakini Sauli na hilo jeshi wakamhifadhi hai Agagi na kondoo na ng'ombe walio wazuri, mafahali na wanakondoo walionona kila kitu kilichokuwa kizuri. Hivi vitu hawakuwa radhi kuviangamiza kabisa, bali kila kitu kilichodharaohuliwa na kilicho dhaifu wakakiangamiza kabisa.

¹⁰Kisha neno la BWANA likamjia Samweli kusema: ¹¹"Ninasikitika kwamba nimemfanya

Sauli kuwa mfalme, kwa sababu ameacha kunifuata mimi na hakutimiza maagizo yangu." Samweli akafadhaika, naye akamlilia BWANA usiku ule wote.

¹²Asubuhi na mapema Samweli akaamka kwenda kukutana na Sauli, lakini akaambiwa, "Sauli amekwenda Karmeli. Huko amesimamisha mnara kwa heshima yake mwenyewe naye ameendelea na kutelemkia Gilgali."

¹³Samweli alipomfikia, Sauli akamwambia, "BWANA akubariki! Nimetimiza yale BWANA aliyo niagiza."

¹⁴Lakini Samweli akasema, "Nini basi huu mlion wa kondoo masikioni mwangu? Huu mlion wa ng'ombe ninaousikia ni kitu gani?"

¹⁵Sauli akajibu, "Askari wame waleta kutoka kwa Waamaleki, waliwaacha wale kondoo na ng'ombe wazuri ili kuwatoa dhabihu kwa BWANA, Mungu wako, lakini tuliwa angamiza kabisa wengine wote."

¹⁶Samweli akamwambia Sauli, "Ngoja. Nami nitakuambia lile BWANA aliloniambia usiku huu."

"Sauli akajibu, "Niambie."

¹⁷Samweli akamwambia, "Ingawa zamani ulijiona mdogo machoni pako mwenyewe, Je, hukuwa kiongozi wa kabilia za Israeli? BWANA alikutia mafuta kuwa mfalme juu ya Israeli. ¹⁸Naye akakutuma kwa ujumbe maalum, akisema, 'Nenda ukaangamize kabisa wale watu waovu, wale Waamaleki, upigane nao vita mpaka atakapowakatilia mbali. ¹⁹Kwa nini hukumtii BWANA? Kwa nini ulivamia nyara na kufanya uovu machoni pa BWANA?'

²⁰Sauli akasema, "Lakini nilimtii BWANA. Nilikamilisha ile kazi BWANA aliyonituma. Niliwa angamiza Waamaleki kabisa na kumleta Agagi mfalme wao. ²¹Askari walichukua kondoo na ng'ombe kutoka kwenye nyara, zile ambazo ni nzuri sana zime weweka wakfu kwa Mungu ili zitolewe dhabihu kwa BWANA Mungu wako huko Gilgali."

²²Lakini Samweli akajibu:

Je, BWANA ana furahia sadaka za
kuteketezwa na dhabihu
kama vile kuitii sauti ya BWANA?
Kutii ni bora zaidi kuliko dhabihu,
nako kusikia ni bora kuliko mafuta ya
kondoo dume.

²³Kwa maana kuasi ni kama dhambi ya uaguzi,
nao ukaidi ni kama uovu wa kuabudu
sanamu.

Kwa sababu umelikataa neno la BWANA,
naye amekukataa wewe kuendelea kuwa
mfalme."

²⁴Ndipo Sauli akamwambia Samweli, "Nimetenda dhambi. Nimevunja amri ya BWANA na maagizo yako. Niliwaogopa watu na kwa hiyo nikafanya walivyotaka. ²⁵Sasa ninakusihi, usamehe dhambi yangu nawe urudi pamoja nami, ili nipate kumwabudu BWANA."

²⁶Lakini Samweli akamwambia, "Sitarudi pamoja nawe. Umelikataa neno la BWANA, nawe BWANA amekukataa wewe usiendelee kuwa mfalme juu ya Israeli!"

²⁷Samweli alipogeuka ili aondoke, Sauli akang'ang'ania pindo la joho lake, nalo likararuka. ²⁸Samweli akamwambia, "BWANA ameurarua ufalme wa Israeli kutoka kwako leo, naye ameutia kwa mmoja wa majirani zako, aliye bora kuliko wewe. ²⁹Yeye aliye Utukufu wa Israeli hasemi uongo wala hana kigeugeu, kwa kuwa Yeye si mwanadamu, hata abadili nia yake."

³⁰Sauli akajibu, "Nimetenda dhambi. Lakini tafadhali niheshimu mbele ya wazee wa watu wangu na mbele ya Israeli, rudi pamoja nami, ili nipate kumwabudu BWANA Mungu wako."

³¹Hivyo Samweli akarudi pamoja na Sauli, naye Sauli akamwabudu BWANA.

³²Ndipo Samweli akasema, "Niletee Agagi mfalme wa Waamaleki."

Agagi akaja kwake kwa ujasiri, akifikiri, "Hakika uchungu wa mauti umepita."

³³Lakini Samweli akasema,

"Kama upanga wako ulivyofanya wanawake
kufiwa na watoto wao,
ndivyo mama yako atakavyokuwa hana
mtoto mionganoni mwa wanawake."

Naye Samweli akamwua Agagi mbele za BWANA huko Gilgali.

³⁴Kisha Samweli akaenda Rama, lakini Sauli akapanda nyumbani kwake huko Gibe ya Sauli.

³⁵Hadi siku Samweli alipokufa hakwenda kumwona Sauli tena, ingawa Samweli alimwombolezea. Naye BWANA alihuzuni ka kwamba alimfanya Sauli kuwa mfalme juu ya Israeli.

Samweli Anamtie Daudi Mafuta

16 BWANA akamwambia Samweli, "Utamillia Sauli mpaka lini, maadam nimemkataa asiendelee kuwa mfalme juu ya

Israeli? Jaza pembe yako mafuta ushike njia uende, ninakutuma kwa Yesu Mbethlehemu. Ni memchagua mmoja wa wanawe kuwa mfalme."

²Lakini Samweli akasema, "Nitakwendaje? Sauli atasikia juu ya jambo hili na ataniua."

BWANA akamwambia, "Chukua mtamba wa ng'ombe na useme, 'Nimekuja kumtolea BWANA dhabihu. ³Mwalike Yesu aje kwenye dhabihu, nami nitakuonyesha utakalofanya. Utamtia mafuta kwa ajili yangu yule nitakayekuonyesha."

⁴Samweli akafanya kile BWANA alicho sema. Alipofika Bethlehemu, wazee wa mji wakatetemeka walipomlaki. Waka uliza, "Je, umekuja kwa amani?"

⁵Samweli akajibu, "Ndiyo, kwa amani, nimekuja kumtolea BWANA dhabihu. Jiwekeni wakfu na mje kwenye dhabihu pamoja nami." Ndipo akamweka Yesu wakfu pamoja na wanawe na kuwa alika kwenye dhabihu.

⁶Walipofika, Samweli akamwona Eliabu naye akafikiri, "Hakika mpakwa mafuta wa BWANA anasimama hapa mbele za BWANA."

⁷Lakini BWANA akamwambia Samweli, "Usitazame sura yake wala kimo chake, kwa kuwa nimemkataa. BWANA hatazami katika vile vitu mwanadamu avitazamavyo. Mwanadamu hutazama katika sura ya nje, lakini BWANA hutazama moyoni.

⁸Kisha Yesu akamwita Abinadabu na kumpitisha mbele ya Samweli. Lakini Samweli akasema, "Hata huyu BWANA hakumchagua."

⁹Kisha Yesu akampitisha Shama, lakini Samweli akasema, "Wala huyu BWANA hakumchagua."

¹⁰Yesu alikuwa na wana saba alio wapitisha mbele ya Samweli, lakini Samweli akamwambia, "BWANA hajawachagua hawa." ¹¹Hivyo akamwuliza Yesu, "Je, hawa ndio wana pekee ulio nao?"

Yesu akajibu, "Bado yuko mdogo kuliko wote, - lakini anachunga kondoo."

Samweli akasema, "Tuma aitwe, hatutaketi mpaka afike."

¹²Basi akatuma aitwe naye akaletwa. Alikuwa mwekundu mwenye sura nzuri na umbo la kupendezwa.

Ndipo BWANA akasema, "Inuka na umtie mafuta, huyu ndiye."

¹³Basi Samweli akachukua ile pembe ya mafuta na kumtia mafuta mbele ya ndugu zake, kuanzia siku ile na kuendelea Roho wa BWANA akaja juu ya Daudi kwa nguvu. Kisha Samweli

akaenda zake Rama.

Daudi Katika Utumishi Kwa Sauli

¹⁴Basi Roho wa BWANA alikuwa ameondoka kwa Sauli, nayo roho mbaya ikaachiwa nafasi na BWANA ili imtese.

¹⁵Watumihi wa Sauli wakamwambia, "Angalia, roho mbaya imeachiwa nafasi na BWANA nayo inakutesa. ¹⁶Basi bwana wetu na aamuru watumihi wake walioko hapa kutafuta mtu ambaye anawea kupiga kinubi. Atakipiga kinubi wakati roho mbaya iliyoachiwa nafasi na Mungu ikujilapo, nawe utajisikia vizuri."

¹⁷Basi Sauli akawaambia watumihi wake, "Mtafuni mtu apigaye kinubi vizuri mkamlete kwangu."

¹⁸Mmoja wa watumihi wake akajibu, "Nimemwona mwana wa Yesu Mbethlehemu ambaye anajua kupiga kinubi. Yeye ni mtu hodari na shujaa wa vita. Mwenye busara katika kunena, mtu mzuri wa umbo BWANA yu pamoja naye."

¹⁹Ndipo Sauli akatuma wajumbe kwa Yesu na kumwambia, "Nitumie mwanaao Daudi, ambaye anachunga kondoo." ²⁰Kwa hiyo Yesu akamchukua punda aliyepakizwa mikate, kiriba cha divai na mwana mbuzi na kuvipeleka vitu hivyo kwa Sauli pamoja na Daudi mwanawе.

²¹Daudi akafika kwa Sauli na kuingia kwenye kazi yake. Sauli akampenda sana, naye

Daudi akawa mmoja wa wabeba silaha zake. ²²Basi Sauli akatuma ujumbe kwa Yesu, akisema, "Mruhusu Daudi abaki katika utumishi wangu, kwa kuwa ninapendezwa naye."

²³Kila mara roho mbaya iliyoachiwa nafasi na Mungu ilipomjia Sauli, Daudi alichukua kinubi chake na kupiga. Ndipo Sauli angetulizwa na kujisikia vizuri, nayo ile roho mbaya ingemwacha.

Daudi Na Goliathi

17 Wakati huu Wafilsti wakakusanya majeshi yao kwa ajili ya vita nao wakakusanya huko Soko katika Yuda. Wakapiga kambi huko Efes-Damimu, kati ya Soko na Azeka. ²Sauli na Waisraeli wakakusanya na kupiga kambi katika Bonde la Ela na kupanga jeshi ili kupigana vita na Wafilsti. ³Wafilsti wakawa katika kilima kimoja na Waisraeli katika kilima kingine, hilo bonde likiwa kati yao.

⁴Shujaa aliyeitwa Goliathi, aliyetoka Gathi, akajitokeza kutoka katika kambi ya Wafilsti.

Alikuwa na urefu dhira a sita na shibiri moja^a. ⁵Alikuwa na chepeo ya shaba kichwani mwake na alivaa dirii ya shaba kifuanini mwake yenyenye uzito wa shekeli elfu tano^b. ⁶Miguuni mwake alivaa mabamba ya shaba na mkuki wa shaba mkononi mwake. ⁷Mpini wa huo mkuki ulikuwa kama mtu wa mfumaji na ncha ya chuma yake ilikuwa na uzito wa shekeli mia sita^c. Mbeba ngao wake alitangulia mbele yake.

⁸Goliathi alisimama na kuwapigia kelele majeshi ya Israeli, akisema, "Kwa nini mmetoka kupanga vita? Je, mimi si Mfilisti na ninyi ni watumishi wa Sauli? Chagueni mtu na anishukie mimi. ⁹Kama anaweza kupigana nami na kuniua, tutakuwa chini yenu, lakini kama nikimshinda na kumwua, ninyi mtakuwa chini yetu na mtatutumikia." ¹⁰Kisha yule Mfilisti akasema, "Siku hii ya leo nayatukana majeshi ya Israeli! Nipeni mtu tupigane." ¹¹Kwa kusikia maneno ya Wafilisti, Sauli na Waisraeli wote wakafadhaika na kuogopa.

¹²Basi Daudi alikuwa mwana wa Mwefrathi jina lake Yese aliye kuwa ametoka Bethlehemu ya Yuda. Yese alikuwa na wana wanane, naye wakati wa Sauli alikuwa mzee tena wa umri mkubwa. ¹³Wana wakubwa watatu wa Yese walikuwa wamefuatana na Sauli vitani: Mzaliwa wa kwanza alikuwa Eliabu, wa pili Abinadabu na wa tatu Shama. ¹⁴Daudi ndiye aliye kuwa mdogo wa wote. Hao wakubwa watatu wakamfuata Sauli, ¹⁵Lakini Daudi alikuwa akienda kwa Sauli na kurudi ili kuchunga kondoo za baba yake huko Bethlehemu.

¹⁶Kwa siku arobaini huyo Mfilisti alikuwa akija mbele kila siku asubuhi na jioni na kujionyesha.

¹⁷Wakati huo Yese akamwambia mwanawewe Daudi, "Chukua hii efa^d ya bisi na hii mikate kumi kwa ajili ya ndugu zako uwapelekee upesi kambini mwao. ¹⁸Chukua pamoja na hizi jibini kumi kwa jemadari wa kikosi chao. Ujue hali ya ndugu zako na uniletee taarifa za uhakika kutoka kwao. ¹⁹Wao wako pamoja na Sauli na watu wote wa Israeli huko kwenye Bonde la Ela, wakipigana na Wafilisti."

²⁰Asubuhi na mapema Daudi akaondoka, akaliacha kundi la kondoo pamoja na mchungaji, akapakia vitu vile na kuondoka, kama vile Yese

^a⁴ Dhira a sita na shabiri moja ni sawa na mita 3.

^b⁵ Shekeli 5,000 ni sawa na kilo 50.

^c⁷ Shekeli 600 ni sawa na kilo 7.

^d¹⁷ Efa ni kipimo cha uzito sawa na kilo 10.

alivyokuwa amemwagiza. Akafika kambini wakati jeshi lilipokuwa likitoka kwenda kwenye sehemu yake ya kupigania, huku waki piga kelele za vita. ²¹Israeli na Wafilisti walikuwa waki pangia safu zao wakitazamana. ²²Daudi akaacha vile vitu vyake kwa mtunza vifaa, akakimbilia katika safu za vita na kuwasalimu ndugu zake. ²³Alipokuwa akisema nao, Goliathi, yule Mfilisti shujaa kutoka Gathi, akajitokeza mbele ya safu zake na kupiga ile kelele yake ya kawaida ya matukano, naye Daudi akayasikia. ²⁴Waisraeli walipomwona yule mtu, wote wakamkimbia kwa woga mkuu.

²⁵Basi Waisraeli walikuwa wakisema, Je, mnaona jinsi mtu huyu anavyoendelea kujitokeza. Hujitokeza ili kutukana Israeli. Mfalme atatoa utajiri mwingi kwa yule mtu atakayemwua. Pia atamwoza binti yake na atasamehe jamaa ya baba yake kulipa kodi katika Israeli."

²⁶Daudi akauliza watu waliokuwa wamesimama karibu naye, "Je, atafanyiwa nini mtu atakayemwua huyu Mfilisti na kuondoa aibu hii itoke katika Israeli? Ni nani huyu Mfilisti asiyetahiriwa hata atukane majeshi ya Mungu aliye hai?"

²⁷Wakarudia yale yaliyokuwa yamesemwa na kumwambia kuwa, "Hili ndilo atakalotendewa mtu yule atakayemwua.

²⁸Eliabu nduguye mkubwa Daudi alipomsikia akizungumza na watu hasira ikawaka juu yake akamwuliza, "Kwa nini umetelemka kuja hapa? Nao wale kondoo wachache kule nyikani umewaacha na nani? Ninajua jinsi ulivyo na kiburi na jinsi moyo wako ulivyo mwovu, umekuja hapa kutazama vita tu."

²⁹Daudi akasema, "Sasa nimefanya nini? Je, siwezi hata kuongea." ³⁰Daudi akamgeukia mtu mwingine na kumwuliza jambo hilo hilo na watu wakamjibu vile kule nyikani umewaacha na nani? Ninajua jinsi ulivyo na kiburi na jinsi moyo wako ulivyo mwovu, umekuja hapa kutazama vita tu."

³²Daudi akamwambia Sauli, "Mtu ye yote asife moyo kwa habari ya huyu Mfilisti, mtumishi wako atakwenda kupigana naye."

³³Sauli akajibu, "Wewe hutaweza kwenda kupigana dhidi ya huyu Mfilisti, wewe ni kijana tu, naye amekuwa mtu wa vita tangu ujana wake."

³⁴Lakini Daudi akamwambia Sauli, "Mtumishi wako amekuwa akichunga kondoo za baba yake. Wakati simba au dubu alipokuja na kuchukua kondoo kutoka katika kundi, ³⁵nilifuatia, nikampiga na nikampokonya kondoo

kwenye kinywa chake. Aliponigeukia, nilimkamata nywele zake, nikampiga na kumwua.³⁶Mtumishi wako ameshaua simba na dubu pia, huyu Mfislisti asiyetahiriwa atakuwa kama mmoja wa hao, kwa sababu ameyatukana majeshi ya Mungu aliye hai.³⁷BWANA ambaye aliniokoa toka katika makucha ya simba na makucha ya dubu ataniokoa kutoka katika mikono ya huyu Mfislisti."

Sauli akamwambia Daudi, "Nenda, naye BWANA na awe pamoja nawe."

³⁸Ndipo Sauli akamvika Daudi silaha zake mwenyewe za vita. Akamvika dirii na chepeo ya shaba kichwani mwake. ³⁹Daudi akajifunga upanga juu ya hayo mavazi na kujaribu kutembea kwa sababu alikuwa hana uzoefu navyo.

Daudi akamwambia Sauli, "Siwezi kwenda nikiwa nimevaa hivi, kwa sababu sina uzoefu navyo." Hivyo akavivua. ⁴⁰Kisha akachukua fimbo yake mkononi, akachagua mawe laini matano kutoka kwenye kijito akayaweka kwenye kifuko ndani ya mfuko wake wa kichungaji, akiwa na kombeo yake mkononi mwake, akamkaribia yule Mfislisti.

⁴¹Wakati ule ule, yule Mfislisti, akiwa na mbeba ngao wake mbele yake akaendelea kujongea karibu na Daudi. ⁴²Mfislisti akamwangalia Daudi kote na kumwona kuwa ni kijana tu, mwekundu na mzuri wa kupendeza, naye akamdhara. ⁴³Akamwambia Daudi, 'Je, mimi ni mbwa, hata unanija na fimbo?' Yule Mfislisti akamlaani Daudi kwa miungu yake. ⁴⁴Akamwambia, "Njoo hapa, nami nitawapa ndege wa angani na wanyama wa mwituni nyama yako."

⁴⁵Daudi akamwambia yule Mfislisti. "Wewe unanijja na upanga, mkuki (fumo) lakini mimi ninakujia kwa jina la BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa majeshi ya Israeli, ambaye wewe umemtukana. ⁴⁶Siku hii leo BWANA atakutia mkononi mwangu, nami nitakupiga na kukukata kichwa chako. Leo nitawapa ndege wa angani na wanyama wa nchi mizoga ya jeshi la Wafislisti, nayo dunia yote itajua kuwa yuko Mungu katika Israeli. ⁴⁷Wale wote waliokusanyika hapa watajua kuwa BWANA haokoi kwa upanga wala kwa mkuki, kwa kuwa vita ni vya BWANA, naye atawatia wote mikononi mwetu."

⁴⁸Yule Mfislisti aliposogea karibu ili kumshambulia, Daudi akaenda mbio kuelekea safu ya vita kukutana naye. ⁴⁹Akatia mkono wake mfukoni na kuchukua jiwe, akalirusha kwa

kombeo nalo likampiga yule Mfislisti kwenye paji la uso. Nalo lile jiwe likaingia chini kipajini mwa uso, akaanguka kifudifudi.

⁵⁰Basi Daudi akamshinda huyo Mfislisti kwa kombeo na jiwe, bila kuwa na upanga mikononi mwake akampiga huyo Mfislisti na kumwua.

⁵¹Daudi akakimbia na kusimama juu yake. Akaushika upanga wa huyo Mfislisti na kuuvuta toka kwenye ala yake. Baada ya kumwua, akakata kichwa kwa ule upanga.

Wafislisti walipoona kuwa shujaa wao amekufa, wakageuka na kukimbia.⁵²Ndipo watu wa Israeli na Yuda wakainuka kwenda mbele wakipiga kelele na kufuatia Wafislisti mpaka kwenye ingilio la Gathi kwenye malango ya EKroni. Maiti zao zilitawanyika kando ya barabara ya Shaaraimu hadi Gathi na EKroni. ⁵³Waisraeli waliporudi kutoka kuwafukuza Wafislisti wakateka nyara kambi yao. ⁵⁴Daudi akachukua kichwa cha yule Mfislisti na kukileta Yerusalem, naye akaweka silaha za huyo Mfislisti katika hema lake mwenyewe.

⁵⁵Wakati Sauli alipomwona Daudi anakwenda kukabiliana na huyo Mfislisti, alimwambia Abneri, jemadari wa jeshi, "Abneri, yule kijana ni mwana wa nani?"

Abneri akajibu, "Hakika kama uishivyo, Ee mfalme, mimi sifahamu."

⁵⁶Mfalme akasema, "Uliza huyu kijana ni mwana wa nani"

⁵⁷Mara Daudi aliporudi kutoka kumwua huyo Mfislisti, Abneri akamchukua na kumleta mbele ya Sauli. Daudi alikuwa bado anakishikilia kile kichwa cha yule Mfislisti.

⁵⁸Sauli akamwuliza, "Kijana, wewe ni mwana wa nani?"

Daudi akasema, "Mimi ni mwana wa mtumishi wako Yesu Mbethlehemu."

Sauli Amwonea Daudi Wivu

18 Baada ya Daudi kumaliza kuongea na Sauli, roho ya Yonathani ikaambatana na roho ya Daudi, naye akampenda kama nafsi yake mwenyewe. ²Kuanzia siku ile Sauli akamchukua Daudi naye hakumruhusu kurudi nyumbani kwa baba yake. ³Yonathani akafanya agano na Daudi kwa sababu alimpenda kama nafsi yake mwenyewe. ⁴Yonathani akavua joho alilokuwa amevaa na kumpa Daudi, pamoja na koti lake, silaha zake, hata pamoja na upanga wake, upinde wake na mshipi wake.

⁵Lo lote Sauli alliomtuma Daudi kufanya, alitenda kwa hekima, hata Sauli akampa cheo

cha juu katika jeshi. Jambo hili likawapendeza watu wote, hata maofisa wa Sauli pia.

⁶Watu walipokuwa wanarudi nyumbani baada ya Daudi kumwua yule Mfilisti, wanawake wakaja kutoka pande zote za miji ya Israeli kumlaki mfalme Sauli kwa kuimba na kucheza, kwa nyimbo za furaha na kwa matari na zeze.
⁷Walipokuwa wanacheza, wakaimba:

"Sauli amewaua elfu zake,
naye Daudi makumi elfu yake."

⁸Sauli akakasirika sana, sehemu hii ya kurudia rudia ya wimbo huu ilimkasirisha sana. Akafikiri kuwa, "Wamempa Daudi makumi elfu, lakini mimi wamenipa elfu tu. Apate nini zaidi isipokuwa ufalme?" ⁹Kuanzia wakati ule na kuendelea Sauli akawa na jicho la vivu juu ya Daudi.

¹⁰Kesho yake roho mbaya ilioyoachiwa nafasi na Mungu ikaja kwa nguvu juu ya Sauli. Alikuwa akitabiri nyumbani mwake, wakati Daudi alipokuwa akipiga kinubi, kama alivyozoza. Sauli alikuwa na mkuki mkononi mwake ¹¹akautupa kwa nguvu, akijisemea mwenyewe "Nitamchoma kwa mkuki abaki hapo ukutani." Lakini Daudi akamwepa mara mbili.

¹²Sauli akamwogopa Daudi, kwa sababu BWANA alikuwa pamoja na Daudi lakini alikuwa amemwacha yeye. ¹³Kwa hiyo Sauli akamwondoa Daudi mbele yake na kumpa kuwa kiongozi wa watu elfu moja, naye Daudi akitoka na kuingia akiongoza vikosi katika vita. ¹⁴Katika kila kitu alichofanya alipata mafanikio makubwa, kwa sababu BWANA alikuwa pamoja naye. ¹⁵Sauli alipoona jinsi alivyoikuwa akifanikiwa, akamwogopa. ¹⁶Lakini Israeli wote na Yuda walimpenda Daudi, kwa sababu ndiye aliyekuwa akitoka na kuingia mbele yao katika vita vyao.

¹⁷Sauli akamwambia Daudi, "Huyu hapa binti yangu mkubwa Merabu. Nitakupa umwoe, endapo tu utanitumikia kwa ushujaa na kupigana vita vya BWANA." Kwa maana Sauli alisema moyoni mwake, "Sitainua mkono wangu dhidi yake. Acha mkono wa Wafilisti uwe juu yake."

¹⁸Lakini Daudi akamwambia Sauli, "Mimi ni nani, nayo jamaa yangu ni nini au ukoo wa baba yangu katika Israeli, kwamba mimi niwe mkwewe mfalme?" ¹⁹Basi ulipofika wakati wa Merabu, binti Sauli, Daudi apewe, aliozwa kwa Adrieli Mmeholathi.

²⁰Basi Mikali binti Sauli alimpenda Daudi, nao walipomwambia Sauli juu ya jambo hili,

likampendeza.. ²¹Sauli akawaza, "Nitampa Daudi binti yangu, ili apate kuwa mtego kwake ili kwamba mkono wa Wafilisti upate kuwa juu yake." Hivyo Sauli akamwambia Daudi, "Sasa unayo nafasi ya pili ya kuwa mkwe wangu."

²²Ndipo Sauli akawaagiza watumishi wake akisema, "Zungumzeni na Daudi kwa siri na kumwambia, 'Tazama, mfalme amependezwa nawe, nao watumishi wake wote wanakupenda, basi na uwe mkwewe mfalme."

²³Wakarudia hayo maneno kwa Daudi. Lakini Daudi akasema, "Je, mnafikiri ni jambo dogo kuwa mkwewe mfalme? Mimi ni mtu maskini tu na nisijejulikana sana"

²⁴Watumishi wa Sauli walipomweleza yale Daudi aliyojasema, ²⁵Sauli akajibu, "Mwambieni Daudi, 'Mfalme hataki zawadi nyingine kwa mahari isipokuwa magovi mia moja ya Wafilisti, ili kulipiza kisasi juu ya adui zake.'" Mawazo ya Sauli yalikuwa Daudi akaanguke mikononi mwa Wafilisti.

²⁶Watumishi walipomwambia Daudi mambo haya, ikampendeza kuwa mkwewe mfalme. Basi kabla siku iliyopangwa haijafika, ²⁷Daudi na watu wake walitoka na kuua Wafilisti mia mbili. Akayaleta magovi yao na kupeleka hesabu kamilifu kwa mfalme ili kwamba apate kuwa mkwewe mfalme. Ndipo Sauli akamwoza Daudi Mikali binti yake.

²⁸Sauli alipotambua kuwa BWANA alikuwa pamoja na Daudi na kwamba Mikali binti yake anampenda Daudi, ²⁹Sauli akazidi kumwogopa Daudi, naye Sauli akabaki kuwa adui yake siku zote za maisha yake.

³⁰Jemadari wa jeshi wa Wafilisti waliendelea kupigana vita na kadiri walivyoendelea kupigana, Daudi akazidi kutenda kwa hekima kuliko maafisa wengine wa Sauli, nalo jina lake likajulikana sana.

Sauli Ajaribu Kumwua Daudi

19 Sauli akamwambia mwanawe Yonathani na watumishi wake wote wamwue Daudi. Lakini Yonathani mwana wa Sauli alimpenda sana Daudi ²naye akamwonya akisema, "Baba yangu Sauli anatafuta nafasi ya kukuua. Ujilinde kesho asubuhi, nenda ukajifiche na ukae huko. ³Nitatoka na kukaa na baba yangu shambani mahali uliko. Nitazungumza naye juu yako nami nitakueleza nilichogundua".

⁴Yonathani akanena mema juu ya Daudi kwa Sauli baba yake na kumwambia, "Mfalme asitende mabaya kwa mtumishi wake Daudi,

hajakukosea, aliyoafanya yamekuwa ya faida sana kwako. ⁵Alihatarisha maisha yake alipomwua yule Mfilisti. BWANA akajipatia ushindi mkubwa kwa ajili ya Israeli wote, nawe uliuona na ukafurahi. Kwa nini basi utende mabaya kwa mtu asiyé na hatia kama Daudi kwa kumwua bila sababu?"

⁶Sauli akamsikiliza Yonathani na kuapa hivi: "Hakika kama BWANA aishivyo, Daudi hatauawa."

⁷Basi Yonathani akamwita Daudi na kumweleza mazungumzo yote. Akamleta kwa Sauli, naye Daudi akawa pamoja na Sauli kama kwanza.

⁸Vita vilitokea tena, naye Daudi akatoka na kupigana na Wafilisti. Akawapiga kwa nguvu nyingi hata wakakimbia mbele yake.

⁹Lakini roho mbaya ilioyochiwa nafasi na BWANA ikaja juu ya Sauli alipokuwa ameketi katika nyumba yake akiwa na mkuki mkononi mwake. Daudi alipokuwa anampigia kinubi, ¹⁰Sauli akajaribu kumchoma Daudi ukutani kwa huo mkuki wake, lakini Daudi akamuepa Sauli alipouchoma huo mkuki ukutani. Usiku ule ule Daudi akakimbia na kuokoka.

¹¹Sauli akatuma watu nyumbani mwa Daudi wailinde hiyo nyumba na kumwua asubuhi. Lakini Mikali, mkewe Daudi, akamwonya akisema, "Kama hukukimbia kuokoa maisha yako usiku huu, kesho yake utauawa." ¹²Basi Mikali akamtelemsha Daudi kuitia dirishani, naye akakimbia na kuokoka. ¹³Kisha Mikali akachukua kinyago, akakilaza kitandani, akakifunika kwa vazi na kukiwekea singa za mbuzi kichwani.

¹⁴Sauli alipotuma watu kumkamata Daudi, Mikali akasema, "Yeye ni mgonjwa."

¹⁵Kisha Sauli akatuma watu tena kumwona Daudi naye akawaambia, "Mleteni kwangu juu ya kitanda chake ili nipate kumwua." ¹⁶Lakini wale watu walipoingia, kumbe! ni kinyago tu kilichokuwa kitandani na kwenye kichwa kulikuwepo na singa za mbuzi.

¹⁷Sauli akamwambia Mikali, "Kwa nini umenidanganya mimi hivi na kumwacha adui yangu aeende zake ili apate kuokoka?"

Mikali akamwambia, "Yeye aliniambia, 'Niache niende zangu. Kwa nini nikuee?'

¹⁸Daudi alipokuwa amekimbia na kuokoka, alimwendea Samweli huko Rama na kumwambia yale yote Sauli aligomfanya. Ndipo Daudi na Samweli wakaenda Nayothi kukaa huko. ¹⁹Habari zikamfikia Sauli kusema: "Daudi

yuko Nayothi huko Rama." ²⁰Basi Sauli akatuma watu kumkamata lakini walipoona kundi la manabii wakitoa unabii, wakiwa pamoja na Samweli akiwa amesimama hapo kama kiongozi wao, Roho wa Mungu akaja juu ya watu wa Sauli nao pia wakatoa unabii. ²¹Sauli akaelezwa juu ya hilo, naye akapeleka watu wengine zaidi, nao wakatoa unabii pia. Sauli akatuma watu mara ya tatu, nao pia wakatoa unabii. ²²Mwishowe, yeye mwenyewe akaondoka kwenda Rama na kwenda hadi kwenye kile kisima, kikubwa kilichoko huko Seku. Naye akauliza, "Wako wapi Samweli na Daudi?"

Wakasema, "Wako Nayothi huko Rama."

²³Hivyo Sauli akaenda Nayothi huko Rama. Lakini Roho wa Mungu akaja juu yake hata yeye, akawa anatembea huku anatoa unabii hadi akafika Nayothi. ²⁴Akavua majoho yake na pia akatoa unabii mbele ya Samweli. Akalala hali hiyo ule mchana kutwa na usiku kucha. Hii ndiyo sababu watu husema, "Je, Sauli pia yumo mionganoni mwa manabii?"

Daudi Na Yonathani

20 Kisha Daudi akakimbia kutoka Nayothi huko Rama akamwendea Yonathani na kumwuliza, "Kwani nimefanya nini? Kosa langu ni nini? Nimemkosea baba yako kwa jinsi gani, hata kwamba anajaribu kuuondoa uhai wangu?"

²Yonathani akajibu, "La hasha! hutakufa! Tazama, baba yangu hafanyi kitu chochote, kikubwa au kidogo, bila kuniambia mimi. Kwa nini anifiche hili? Sivyo ilivyo!"

³Lakini Daudi akaapa na kusema, "Baba yako anajua kabisa kwamba nimepata kibali mbele yako, naye amesema moyoni mwake, 'Yonathani sharti asilijue hili, vinginevyo atahuzunika.' Lakini kweli kama BWANA aishivyo na kama uishivyo, kuna hatua moja tu kati yangu na mauti."

⁴Yonathani akamwambia Daudi, "Cho chote unachotaka nifanye, nitakufanyia."

⁵Basi Daudi akasema, "Angalia, kesho ni sikukuu ya Mwezi Mwandamo, nami inanipasa kula chakula pamoja na mfalme, lakini niache niende kujificha shambani mpaka kesho kutwa.

⁶Kama baba yako akiona nimekosekana, mwambie, 'Daudi aliniomba sana ruhusa kuwahi Bethlehemu, mji wake wa nyumbani, kwa sababu dhabihu ya mwaka inafanywa huko kwa ajili ya ukoo wake wote' ⁷Kama akisema, Ni vyema sana; basi mtumishi wako yu salama. Lakini kama akikasirika, unaweza kuwa na

hakika kwamba anakusudia kunidhuru. ⁸Lakini kwa habari yako wewe, umtende wema mtumishi wako, kwa sababu mmeingia kwenye agano pamoja naye mbele za BWANA.

Kama nina hatia, basi niue wewe mwenyewe!
Kwa nini unikabidhi kwa baba yako?"

⁹Yonathani akasema, "La hasha! Kama ningekuwa na kidokezo kidogo kwamba baba yangu amekusudia kukudhuru wewe, je, nisingekuambia?"

¹⁰Daudi akamwuliza, je nani atakayeniambia kama baba yako atakujibu kwa ukali?"

¹¹Yonathani akamwambia; "Njoo, twende shambani." Basi wakaenda huko pamoja.

¹²Kisha Yonathani akamwambia Daudi, "Ninakuahidi kwa jina la BWANA, Mungu wa Israeli hakika nitamchunguza baba yangu wakati kama huu kesho kutwa! Kama ameweka utaratibu wa kufaa kukuhusu wewe, je, sitakutumia ujumbe na kukufahamisha? ¹³Lakini ikiwa baba yangu amenuia kukudhuru, BWANA na anishughulikie tena iwe kwa ukali, iwapo sitakufahamisha na kukuaga uende kwa salama. BWANA na awe pamoja nawe kama alivyokuwa pamoja na baba yangu. ¹⁴"Lakini nitendee wema usiokoma kama ule wa BWANA siku zote za maisha yangu, ili nisije nikauawa, ¹⁵Wala usiuondoe wema wako kwa jamaa yangu, hata kama ni wakati ule BWANA atakapokuwa amekatilia mbali kila adui wa Daudi kutoka kwenye uso wa dunia."

¹⁶Basi Yonathani akafanya agano na nyumba ya Daudi, akisema: "BWANA na awaangamize adui za Daudi." ¹⁷Naye Yonathani akamtaka Daudi athibitishe tena kiapo chake cha kumpenda, kwa sababu Yonathani alimpenda Daudi kama nafsi yake mwenyewe.

¹⁸Kisha Yonathani akamwambia Daudi, "Kesho ni Sikukuu ya Mwezi Mwandamo. Itajulikana kwamba haupo kwa kuwa kiti chako kitakuwa hakina mtu. ¹⁹Kesho kutwa, inapokaribia jioni, nenda mahali pale ulipojificha wakati tatizo hilli lillipoanza na usubiri karibu na jiwe la Ezeli. ²⁰Nitapiga mishale mitatu kando yake, kama kwamba nilikwenda kulenga shabaha. ²¹Kisha nitamtuma mvulana na kumwambia, 'Nenda ukaitafute mishale.' Kama nikimwambia, 'Tazama mishale iko upande huu wako! Uilette hapa; basi ujue, kwa sababu hakika kama BWANA aishivyo wewe ni salama, hakuna hatari. ²²Lakini kama nikimwambia huyo mvulana, 'Angalia, mishale iko mbele yako,' basi inakupasa uondoke, kwa sababu BWANA

amekuruhusu uende zako. ²³Kuhusu yale tuliyozungumza wewe na mimi, kumbuka, BWANA naye shahidi kati yako wewe na mimi milele."

²⁴Basi Daudi akajificha shambani, Sikukuu ya Mwezi Mwandamo ilipowadia, mfalme akaketi ili ale. ²⁵Akaketi mahali pake pa kawaida karibu na ukuta, kuelekeana na Yonathani, naye Abneri akaketi karibu na mfalme Sauli, lakini kiti cha Daudi kilikuwa wazi. ²⁶Sauli hakusema cho chote siku ile kwa kuwa alifikiri, "Kuna kitu cha lazima kimetokea kwa Daudi ambacho kimemfanya najisi asihudhurie karamuni, hakika yeye yu najisi." ²⁷Lakini siku iliyofuata, siku ya pili ya mwezi, kiti cha Daudi kilikuwa wazi tena. Kisha Sauli akamwambia mwanawe Yonathani, "Kwa nini mwana wa Yeso hajaja chakulani jana wala leo?"

²⁸Yonathani akamjibu, "Daudi alinisihii sana nimpe ruhusa ya kwenda Bethlehemu. ²⁹Alisema, 'Niruhusu niende, kwa sababu jamaa yetu wana dhabihu mjini na ndugu yangu ameniagiza niwepo huko. Kama nimepata kibali mbele yako, niruhusu niende kuona ndugu zangu.' Hii ndiyo sababu hakuja mezani pa mfalme."

³⁰Hasira ya Sauli ikawaka dhidi ya Yonathani na kumwambia, "Wewe mwana wa mwanamke mkaidi na mwasi! Je, sijui kuwa umekuwa upande wa mwana wa Yeso kwa aibu yako mwenyewe na kwa aibu ya mama yako aliyezuzaa? ³¹Maadam mwana wa Yeso angali anaishi katika dunia hii wewe wala ufalme wako hautasimama. Sasa tuma aitwe umlete kwangu, kwa kuwa ni lazima afe!"

³²Yonathani akamwuliza baba yake, "Kwa nini auawe? Kwani amefanya nini?" ³³Lakini Sauli akamtupia Yonathani mkuki wake kwa nguvu ili amwue. Hapo ndipo Yonathani alipotambua kwamba baba yake alikusudia kumwua Daudi.

³⁴Yonathani akainuka kutoka mezani kwa hasira kali, siku ile ya pili ya mwezi hakula chakula, kwa kuwa alikuwa amehuzunishwa na vitendo vyta aibu baba yake alivyokuwa anamtendea Daudi.

³⁵Kesho yake asubuhi Yonathani alikwenda shambani kukutana na Daudi. Alikuwa amefuatana na mvulana mdogo, ³⁶naye Yonathani akamwambia yule mvulana, "Kimbia ukatafute mishale nitakayorusha." Mvulana alipokuwa akikimbia, akarusha mishale mbele yake. ³⁷Yule mvulana alipofika mahali pale

ambapo mshale wa Yonathani ulipokuwa umeanguka, Yonathani akamwita!; "Je, mshale hauko mbele yako? ³⁸Yonathani akampigia kelele, "Harakisha, nenda haraka! Usisimame!" Mvulana akaokota mshale na kurudi kwa bwana wake. ³⁹(Mvulana hakujua cho chote juu ya hayo yote, Yonathani na Daudi tu ndio waliojua) ⁴⁰Basi Yonathani akampa yule mvulana silaha zake na kumwambia, "Nenda, zirudishe mjini."

⁴¹Baada ya mvulana kwenda Daudi akainuka kutoka upande wa kusini wa lile jiwe naye akasujudu uso wake mpaka nchi mara tatu mbele ya Yonathani. Kisha kila mmoja akambusu mwenzake wakalia pamoja. Lakini Daudi akalia zaidi sana.

⁴²Yonathani akamwambia Daudi, "Nenda kwa amani, kwa kuwa tumeapiana kiapo cha urafiki kati yetu kwa jina la BWANA, tukisema, 'BWANA ndiye shahidi kati yako na mimi na kati ya wazao wako na wazao wangu millele.' " Kisha Daudi akaondoka, naye Yonathani akarudi mjini.

Daudi Huko Nobu

21 Daudi akaenda Nobu, kwa Ahimeleki kuhani. Ahimeleki akatetemeka alipokutana naye, akamwuliza, "Kwa nini uko peke yako? Kwa nini hukufuatana na mtu ye yote?"

²Daudi akamjibu Ahimeleki kuhani akisema, "Mfalme ameniagiza shughuli fulani na kuniambia, 'Mtu ye yote asijue cho chote kuhusu kazi yake wala maagizo yako! Kuhusu watu wangu, nimewaambia tukutane mahali fulani. ³Sasa basi, una nini mkononi? Nipatie mikate mitano au cho chote unachoweza kupata."

⁴Lakini kuhani akamjibu Daudi, "Sina mkate wo wote wa kawaida kwa sasa, hata hivyo, ipo hapa mikate iliyowekwa wakfu, iwapo watu wamejitenga na wanawake."

⁵Daudi akajibu, "Hakika tumejitenga na wanawake kwa siku hizi chache kama kawaida ya ninapotoka kwenda kwenye shughuli, navyo vyombo vyaa wale vijana huwa ni vitakatifu hata kwenye safari ya kawaida, si zaidi sana leo vyombo vyao vitakuwa ni vitakatifu ?" ⁶Hivyo kuhani akampa ile mikate iliyowekwa wakfu, kwa kuwa hapakuwepo mikate mingine isipokuwa hiyo ya Wonyesho iliyokuwa imeondolewa hapo mbele za BWANA na kubadilishwa na mingine yenye moto siku ile ilipoondolewa.

⁷Basi siku hiyo palikuwepo na mmoja wa watumishi wa Sauli, aliyezuiliwa mbele za BWANA jina lake Doegi Mwedomu, kiongozi wa

wachungaji wanyama wa Sauli.

⁸Daudi akamwuliza Ahimeleki, "Je, unao mkuki au upanga hapa? Sikuleta upanga wala silaha nyingine yo yote, kwa sababu shughuli ya mfalme ilikuwa ya haraka."

⁹Kuhani akajibu, "Upanga wa Goliathi Mfilisti, ambaye ulimwua katika Bonde la Ela, upo hapa, umefungiwa katika kitambaa nyuma ya kisibau. Kama unauhitaji, uchukue, hakuna upanga mwingine hapa ila huo tu."

Daudi akasema, "Hakuna upanga mwingine kama huo". Nipatie huo."

Daudi Huko Gathi

¹⁰Siku ile Daudi akamkimbia Sauli na kwenda kwa Akishi mfalme wa Gathi. ¹¹Lakini watumishi wa Akishi wakamwambia, "Je, huyu si ndiye Daudi mfalme wa nchi? Je, huyu si ndiye yule ambaye wanaimba katika ngoma zao wakisema:

" 'Sauli amewaua elfu zake,
naye Daudi makumi elfu yake?' "

¹²Daudi akayaweka maneno haya moyoni naye akamwogopa sana Akishi mfalme wa Gathi. ¹³Basi akajifanya mwenda wazimu mbele yao, naye alipokuwa mikononi mwao, alitenda kama kichaa, akikwaruza kwa kutia alama juu ya milango ya lango na kuachia udelele kutiririka kwenye ndevu zake.

¹⁴Akishi akawaambia watumishi wake, "Tazameni mtu huyu! Ana wazimu! Kwa nini mniamleta kwangu? ¹⁵Je, mimi nimepungukiwa na wenda wazimu kiasi kwamba mmeniletea mtu huyo hapa aendelee kufanya hivi mbele yangu? Je, ilikuwa ni lazima mtu huyo aje nyumbani kwangu?"

Daudi Akiwa Adulamu Na Mispa

22 Daudi akaondoka Gathi na kukimbilia kwenye pango la Adulamu. Ndugu zake na watu wa nyumba ya baba yake waliposikia habari hiyo, wakamwenda huko. ²Wale wote waliokuwa katika dhiki au waliokuwa na madeni au wale ambao hawakuridhika wakamkusanyikia Daudi, naye akawa kiongozi wao. Watu wapatao 400 walikuwa pamoja naye.

³Kutoka huko Daudi akaenda Mispe huko Moabu na kumwambia mfalme wa Moabu, "Naomba uwaruhusu baba yangu na mama yangu waje kukaa nawe mpaka njue nini Mungu atakachonifanya." ⁴Hivyo akawaacha wazazi

wake wakae na mfalme wa Moabu, nao wakakaa naye muda wote Daudi aliokuwa ngomeni.

⁵Ndipo nabii Gadi akamwambia Daudi, "Usikae ngomeni. Nenda katika nchi ya Yuda." Hivyo Daudi akaondoka na kwenda katika msitu wa Herethi.

Sauli Awaua Makuhani Wa Nobu

⁶Basi Sauli akasikia kwamba Daudi na watu wake wameonekana. Sauli akiwa na mkuki mkononi, alikuwa ameketi chini ya mti wa mkwaju kwenye kilima huko Gibea akiwa na maafisa wake wote wakiwa wamesimama kumzunguka. ⁷Sauli akawaambia, "Sikilizeni enye watu wa Benyamin! Je, mwana wa Yese atawapa ninyi nyote mashamba na mashamba ya mizabibu? Je, atawafanya ninyi nyote majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia? ⁸Je, ndiyo sababu ninyi mkapanda hila mbaya dhidi yangu? Hakuna hata mmoja wenu ambaye ameniambia ni lini mwanangu alifanya agano na mwana wa Yese. Hapana hata mmoja wenu anayejishughulisha nami wala anayeniambia kwamba mwanangu amechochea mtumishi wangu kunivizia, kama afanyavyo leo."

⁹Lakini Doegi Mwedomu, ambaye alikuwa akisimama na maafisa wa Sauli, akisema, "Nilimwona mwana wa Yese akija kwa Ahimeleki mwana wa Ahitubu huko Nobu. ¹⁰Ahimeleki akamwuliza BWANA kwa ajili yake, pia akampa vyakula na ule upanga wa Goliathi Mfilisti."

¹¹Kisha mfalme akatuma watu wamwite kuhani Ahimeleki mwana wa Ahitubu na jamaa yote ya baba yake, ambao walikuwa makuhani huko Nobu, nao wote wakaja kwa mfalme. ¹²Sauli akisema, "Sikiliza sasa, mwana wa Ahitubu."

Akajibu, "Naam bwana wangu."

¹³Sauli akamwambia, "Kwa nini umepanga shauri baya dhidi yangu, wewe na mwana wa Yese, ukampa vyakula na upanga tena kumwuliza Mungu kwa ajili yake, kwa sababu hiyo ameasi dhidi yangu na kunivizia, kama afanyavyo leo?"

¹⁴Ahimeleki akamjibu mfalme, "Ni nani mionganii mwa watumishi wako wote aliywaminifu kama Daudi, mkwewe mfalme, kiongozi wa walinzi wako na anayeheshimika sana katika watu wa nyumbani mwako? ¹⁵Je, siku hiyo ilikuwa ndiyo ya kwanza kumwomba Mungu kwa ajili yake? La hasha! Mfalme na usiwashutumu watumishi wako wala yejote wa

jamaa ya baba yake, kwa kuwa mtumishi wako hafahamu lolote kabisa kuhusu jambo hili lote."

¹⁶Lakini mfalme akisema, "Ahimeleki, hakika utakufa, wewe na jamaa yote ya baba yako."

¹⁷Ndipo mfalme akawaamuru walinzi wake waliokuwa kando yake akisema, "Geukeni na kuwaua makuhani wa BWANA, kwa sababu nao pia wamejiunga na Daudi. Walijua kuwa alikuwa anakimbia, wala hawakuniambia."

Lakini maafisa wa mfalme hawakuwa radhi kuinua mkono kuwaua makuhani wa BWANA.

¹⁸Kisha mfalme akamwagiza Doegi, akisema, "Wewe geuka ukawaue makuhani." Hivyo basi Doegi Mwedomu akageuka na kuwaua. Siku ile aliwaua watu themanini na watano wavaao visibau vya kitani. ¹⁹Pia akaupiga Nobu kwa upanga, mji wa makuhani, wakiwemo wanaume na wanawake, watoto wadogo na wale wanyonyao, ng'ombe zake, punda na kondoo.

²⁰Lakini Abiathari, mwana wa Ahimeleki mwana wa Ahitubu, akatoroka, akakimbia na kuijunga na Daudi. ²¹Akamwambia Daudi kuwa Sauli amewaua makuhani wa BWANA. ²²Kisha Daudi akamwambia Abiathari: "Siku ile, wakati Doegi Mwedomu alipokuwa pale nilijua atahakikisha amemwambia Sauli, mimi ninawajibika kwa vifo vya jamaa ya baba yako yote. ²³Ukae pamoja nami, usiogope, mtu anayeutafuta uhai wako anautafuta uhai wangu pia. Ukiwa pamoja nami utakuwa salama."

Daudi Aokoa Keila

23 Daudi alipoambiwa kuwa, "Tazama, Wafilisti wanapigana dhidi ya Keila nao wanapokonya nafaka katika sakafu za kupuria," ²akauliza kwa BWANA akisema, "Je, niende na kuwashambulia hawa Wafilisti?"

BWANA akamjibu, "Nenda washambulie Wafilisti na uiokoe Keila."

³Lakini watu wa Daudi wakamwambia, "Hapa Yuda kwenyewe tunaogopa. Si zaidi sana, kama tukienda Keila dhidi ya majeshi ya Wafilisti!"

⁴Daudi aauliza kwa BWANA tena, naye BWANA akamjibu akamwambia, "Shuka uende Keila, kwa kuwa nitawatia Wafilisti mkononi mwako." ⁵Basi Daudi na watu wake wakaenda Keila, wakapigana na Wafilisti na kutwaa wanyama wao wa kutosha. Daudi akawatia hasara kubwa Wafilisti na kuwaokoa

watu wa Keila.⁶(Basi Abiathari mwana wa Ahimeleki alikuwa ameleta kisibau alipokimbilia kwa Daudi huko Keila.)

Sauli Anamfuata Daudi

⁷Sauli akaambiwa kwamba Daudi alikuwa amekwenda Keila, naye akasema, "Mungu amemtia mkononi mwangu, kwa kuwa Daudi amejifunga mwenyewe kwa kuingia kwenye mji wenyewe malango na makomeo."⁸Naye Sauli akayaita majeshi yake yote yaende vitani, kuishukia Keila ili kumzingira Daudi na watu wake kwa jeshi.

⁹Daudi alipojua kuwa Sauli alikuwa ana hila dhidi yake, akamwambia Abiathari kuhani, "Lete kile kisibau."¹⁰Daudi akasema, "Ee BWANA, Mungu wa Israeli, mtumishi wako amesikia kwa hakika kwamba Sauli anapanga kuja Keila na kuangamiza mji kwa ajili yangu.¹¹Je, watu wa Keila watanisalimisha kwake? Je, Sauli atatelemka, kama mtumishi wako aliviyosikia? Ee BWANA, Mungu wa Israeli, mwambie mtumishi wako."

Naye BWANA akasema, "Ndiyo atashuka."

¹²Daudi aksauliza tena, "Je watu wa Keila watanisalimisha mimi pamoja na watu wangu kwa Sauli?"

Naye BWANA akasema, "Ndiyo watafanya hivyo."

¹³Basi Daudi na watu wake, wapatao 600, wakaondoka Keila wakawa wanakwenda sehemu moja hadi nyingine. Sauli alipoambiwa Daudi ametoroka kutoka Keila, hakwenda huko.

¹⁴Daudi akakaa katika ngome za jangwani na katika vilima vya Jangwa la Zifu. Siku baada ya siku aliendelea kumsaka, lakini Mungu hakumtia Daudi mikononi mwake.

¹⁵Daudi alipokuwa huko Horeshi katika Jangwa la Zifu, akajua kuwa Sauli alikuwa amekuja ili amwue.¹⁶Naye Yonathani mwana wa Sauli akamwendea Daudi huko Horeshi na kumtia moyo kusimama imara katika imani yake kwa Mungu.¹⁷Akamwambia, "Usiogope Daudi, baba yangu Sauli hatakutia mkononi mwake. Utakuwa mfalme juu ya Israeli, nami nitakuwa wa pili wako. Hata baba yangu Sauli anajua hili."¹⁸Wote wawili wakaweka agano mbele za BWANA. Kisha Yonathani akaenda zake nyumbani, lakini Daudi akabaki Horeshi.

¹⁹Basi Wazifu wakakwea kwa Sauli huko Gibe na kusema, "Je, Daudi hajifichi mionganoni mwetu katika ngome huko Horeshi, katika kilima cha Hakila, kusini ya Yeshimoni?²⁰Sasa, Ee

mfalme, utelemke wakati wo wote unapoona vyema kufanya hivyo, sisi tutawajibika kumkabidhi kwa mfalme."

²¹Sauli akajibu, "BWANA awabariki kwa kunifikiria.²²Nendeni mkafanye maandalizi zaidi. Mkajue mahali ambapo Daudi huenda mara kwa mara na nani amepata kumwona huko. Wananiambia yeche ni mwerevu sana.²³Jueni kila mahali anapojificha mrudi na kunipa taarifa kamili. Kisha nitakwenda pamoja nanyi, kama atakuwa katika eneo hilo, nitamsaka mionganoni mwa koo zote za Yuda."

²⁴Basi wakaondoka na kwenda mpaka Zifu wakimtangulia Sauli. Naye Daudi na watu wake walikuwa katika Jangwa la Maoni, katika Araba kusini ya Yeshimoni.²⁵Sauli na watu wake wakaanza msako, naye Daudi alipoelezwa hili, akatelemka mpaka mwambani na kukaa katika Jangwa la Maoni. Sauli aliposikia hili, akaenda katika Jangwa la Maoni akimfuata Daudi.

²⁶Sauli alikuwa akienda upande mmoja wa mlima, naye Daudi na watu wake walikuwa upande mwingine wa mlima, wakiharakisha kumkimbia Sauli. Wakati Sauli na majeshi yake walipokaribia kumkamata Daudi na watu wake,²⁷mjumbe alikuja kwa Sauli akisema, "Njoo haraka! Wafilisti wanashambulia nchi."²⁸Ndipo Sauli akarudi akaacha kumfuata Daudi na kwenda kukabiliana na Wafilisti. Ndiyo sababu wanaiita sehemu hii Sela Hamahlekothia.²⁹Naye Daudi akakwea kutoka huko na kuishi katika ngome za En Gedi.

Daudi Amwacha Sauli Hai

24 Baada ya Sauli kurudi kuwafuatia Wafilisti, akaambiwa kwamba, "Daudi yuko katika Jangwa la En Gedi."²Basi Sauli akachukua watu hodari 3,000 kutoka Israeli yote kwenda kumsaka Daudi na watu wake karibu na Majabali ya Mbuzi Mwitu.

³Akaja mpaka kwenye mazizi ya kondoo kando ya njia, hapo palikuwa na pango, na Sauli akaingia ndani kujipumzisha. Daudi na watu wake walikuwa wamo mle pangoni kwa ndani zaidi.⁴Watu wa Daudi wakasema, "Hii ndiyo siku aliyonena BWANA akikuambia, 'Nitamtia adui yako mikononi mwako ili wewe umtendee utakavyo.' " Basi Daudi akanyemelea bila kuonekana na kukata upindo wa joho la Sauli.

⁵Baada ya hilo, dhamiri ya Daudi ikataabika kwa kukata upindo wa joho la Sauli.

⁶Akawaambia watu wake, "BWANA na

^{a28} "Hamahlekothi" maana yake "Mwamba wa kutengana."

apishie mbali nisije nikafanya jambo kama hilo kwa bwana wangu, yeye ambaye ni mpakwa mafuta wa BWANA, au kuinua mkono wangu dhidi yake, kwani yeye ni mpakwa mafuta wa BWANA. ⁷Kwa maneno haya Daudi akawaonya watu wake na hakuwaruhusu wamshambulie Sauli. Naye Sauli akaondoka pangoni na kwenda zake.

⁸Ndipo Daudi naye akatoka pangoni na kumwita Sauli akisema, "Mfalme bwana wangu! Sauli alipotazama nyuma, Daudi akainama na kusujudu uso wake mpaka nchi. ⁹Akamwambia Sauli, "Kwa nini unasikiliza wakati watu wanapokuambia, 'Daudi amenuia kukudhuru?' ¹⁰Leo umeona kwa macho yako mwenyewe jinsi BWANA alivyokutia mikononi mwangu huko pangoni. Watu wengine walisisitiza nikuue lakini nilikuacha, nikisema! 'Sitainua mkono wangu dhidi ya bwana wangu, kwa sababu yeye ni mpakwa mafuta wa BWANA.' ¹¹Tazama, Baba yangu, ona kipande hiki cha joho lako mkononi mwangu! Nilikata upindo wa joho lako lakini sikukuua. Basi ujue na kutambua kuwa sina hatia ya kutenda mabaya wala ya kuasi. Wewe sijakukosea, lakini wewe, unaniwinda mimi ili kuuondoa uhai wangu. ¹²BWANA na ahukumu kati yangu na wewe. Naye BWANA alipize mabaya unayonitendea, lakini mkono wangu hautakugusa. ¹³Kama msemo wa kale usemavyo, 'Kutoka kwa watenda maovu hutoka matendo maovu,' kwa hiyo mkono wangu hautakugusa wewe.

¹⁴"Je, mfalme wa Israeli ametoka dhidi ya nani? Ni nani unayemfuatia? Je, ni mbwa mfu? Ni kiroboto? ¹⁵BWANA na awe mwamuzi wetu, Yeye na aamue kati yetu. Yeye na anitetee shauri langu, anihesabie haki kwa kuniokoa mkononi mwako."

¹⁶Daudi alipomaliza kusema haya, Sauli akamwuliza, "Je, hiyo ni sauti yako, Daudi mwanangu?" Ndipo Sauli akalia kwa sauti kuu akisema, ¹⁷"Wewe ni mwenye haki kuliko mimi,' umenitendea mema, lakini mimi nimekutendea mabaya. ¹⁸Sasa umeniambia juu ya mema uliyonitendea, BWANA alinitia mikononi mwako, lakini wewe hukuniua. ¹⁹Je, mtu ampatapo adui yake, humwacha aende zake bila kumdhuru? BWANA na akulipe mema kwa jinsi ulivyonitenda leo. ²⁰Ninajua kwamba hakika utakuwa mfalme na ya kwamba ufalme wa Israeli utakuwa imara mikononi mwako. ²¹Sasa niapie kwa BWANA kwamba hutakatilia mbali uzao wangu wala kulifuta jina langu kutoka

katika jamaa ya baba yangu."

²²Basi Daudi akamwapia Sauli. Kisha Sauli akarudi zake nyumbani, lakini Daudi na watu wake wakapanda kwenda ngomeni.

Daudi, Nabali Na Abigaili

25 Basi Samweli akafa, nao Israeli wote wakakusanyika na kumwombolezea, wakamzika nyumbani kwake huko Rama.

Kisha Daudi akatelemka kwenye Jangwa la Maoni. ²Mtu mmoja huko Maoni, aliyekuwa na mali huko Karmeli, yeye alikuwa tajiri sana. Alikuwa na mbuzi elfu moja na kondoo elfu tatu, aliokuwa akiwakata manyoya huko Karmeli. ³Jina la mtu huyo aliiwa Nabali na jina la mkewe aliiwa Abigaili. Alikuwa mwanamke mwenye busara na mzuri wa sura, lakini mumewe ambaye alikuwa wa ukoo wa Kalebu, alikuwa mwenye hasira na mchoyo katika utendaji wake.

⁴Wakati Daudi alipokuwa huko jangwani, akasikia kuwa Nabali alikuwa anakata kondoo manyoya. ⁵Basi akatuma vijana kumi na kuwaambia, "Pandeni kwa Nabali huko Karmeli na msalimieni kwa jina langu. ⁶Msalimieni mkimwambia: 'Amani iwe kwako! Amani iwe kwako pamoja na wa nyumbani mwako! Pia amani iwe pamoja na vyote ulivyo navyo!

⁷"Nasikia kuwa huu ni wakati wa kukata kondoo manyoya. Wachungaji wa mifungo yako walipokuwa pamoja nasi, hatukuwatendea mabaya na wakati wote waliokuwa huko Karmeli hakuna cho chote chao kilichopotea. ⁸Waulize watumishi wako nao watakuambia. Kwa hiyo uwatendee wema vijana wangu, kwani tumekuja wakati wa furaha. Tafadhalii wape watumishi wako na mwanao Daudi chochote kitakachokuja mkononi mwako kwa ajili yao."

⁹Watu wa Daudi walipofika wakampa Nabali ujumbe huu kwa jina la Daudi. Kisha wakangojea.

¹⁰Nabali akawajibu watumishi wa Daudi, "Huyu Daudi ni nani? Huyu Mwana wa Yesu ni nani? Watumishi wengi wanakimbia kutoka kwa bwana zao siku hizi. ¹¹Kwa nini nichukue mkate wangu, maji yangu na nyama niliyochinja kwa ajili ya wakata manyoya wangu, na kuwapa watu ambaa hakuna anayejua wanakotoka?"

¹²Watu wa Daudi wakageuka na kurudi. Walipofika, wakaarifu kila neno. ¹³Daudi akawaambia watu wake, "Jifungeni panga zenu! Basi wakajifunga panga zao, naye Daudi akajifunga upanga wake. Watu kama mia nne hivi wakapanda pamoja na Daudi na watu mia

mbili wakabaki na vifaa.

¹⁴Mmoja wa watumishi akamwambia Abigaili mkewe Nabali: "Daudi alituma wajumbe kutoka jangwani kumpa bwana wetu salamu zake, lakini akawavurumishia matukano. ¹⁵Hata hivyo watu hawa walikuwa wema sana kwetu. Hawakututendea mabaya, wakati wote tulipokuwa nje huko mashambani karibu nao, hatukupotewa na kitu cho chote. ¹⁶Usiku na mchana walikuwa ukuta wakituzunguka wakati wote tulipokuwa tukichunga kondoo zetu karibu nao. ¹⁷Sasa fikiri juu ya jambo hili na uone unaweza kufanya nini, kwa sababu maafa yanakaribia juu ya bwana wetu na nyumba yake yote. Yeye ni mtu mwovu kiasi kwamba hakuna mtu awezaye kuzungumza naye."

¹⁸Abigaili akafanya haraka, akachukua mikate mia mbili, viriba viwili vya divai, kondoo watano waliochinjwa vipimo vitano vya bisi, vishada mia moja vya zabibu kavu, mikate mia mbili ya tini, akavipakia juu ya punda. ¹⁹Kisha akawaambia watumishi wake, "Tangulieni, mimi nitakuja nyuma yenu." Lakini hakumwambia Nabali mumewe.

²⁰Ikawa alipokuwa amepanda punda wake kwenye bonde la mlima, tazama, Daudi na watu wake wakawa wanatelemka kumweleke, naye akakutana nao. ²¹Daudi alikuwa amesema, "Ilikuwa ni kazi bure kuchunga kwangu kote mali za huyu mtu huko jangwani kwamba hakuna cho chote chake kilichopotea. Yeye amenilipa baya kwa ajili ya wema. ²²BWANA na amshughulikie Daudi, tena kwa ukali, ikiwa kesho asubuhi nitambakizia mwanaume hata mmoja aliye hai mionganoni mwa watu wake wote!"

²³Abigaili alipomwona Daudi, akashuka haraka kwenye punda wake akainama kifudifudi uso wake mpaka nchi mbele ya Daudi. ²⁴Akamwangukia miguuni pake na kusema; "bwana wangu, kosa hili na liwe juu yangu mwenyewe. Tafadhali mruhusu mtumishi wako aseme nawe. Sikia kile mtumishi wako atakachosema. ²⁵Bwana wangu na asimjali huyo mtu mwovu Nabali. Yeye anafanana na jina lake, jina lake ni Mpumbavu, nao upumbavu huenda pamoja naye. Lakini kwangu mimi, mtumishi wako, sikuwaona hao watu waliotumwa na bwana wangu.

²⁶Basi sasa, kwa kuwa BWANA amekuzuia, wewe bwana wangu, kutokumwaga damu na kutolipiza kisasi kwa mikono yako mwenyewe, hakika kama BWANA aishivyo na kama uishivyo, maadui zako na wote wanaokusudia

kumdhuru bwana wangu wawe kama Nabali. ²⁷Nayo zawadi hii ambayo mtumishi wako amemletea bwana wangu, wapewe watu wanaofuatana nawe. ²⁸Tafadhali samehe kosa la mtumishi wako, kwa kuwa BWANA kwa hakika atafanya imara jamaa ya kifalme kwa bwana wangu, kwa sababu anapigana vita vya BWANA. ²⁹Hata ingawa yuko mtu anayekufuatia kuondoa uhai wako, usiruhusu baya lo lote kuonekana kwako siku zote za maisha yako, uhai wa bwana wangu utafungwa salama kwenye furushi la walio hai na BWANA Mungu wako. Lakini uhai wa adui zako atavurumishwa kama vile jiwe kutoka kwenye kombeo. ³⁰BWANA atakapokuwa ameshamtendea bwana wangu kila kitu chema alichahidi kumhusu yeye na kumweka kuwa kiongozi wa Israeli, ³¹bwana wangu hatakuwa na dhamiri inayolemewa na mzigo kwa kumwaga damu kusiko na sababu au ya kujilipizia kisasi yeye mwenyewe. BWANA atakapompletea bwana wangu mafanikio umkumbuke mtumishi wako."

³²Daudi akamwambia Abigaili, "Ahimidiwe BWANA, Mungu wa Isreli aliyeikutuma kunilaki leo. ³³Ubarikiwe kwa uamuzi wako mzuri na kwa kunizua nisimwage damu leo na kulipiza kisasi kwa mikono yangu. ³⁴La sivyo hakika kama BWANA, Mungu wa Israeli, aishivyo, ambaye amenizuia nisihadhuru, kama usingekuja haraka kunilaki, hakuna hata mwanaume mmoja wa Nabali angeachwa hai kufikia mapambazuko."

³⁵Ndipo Daudi akapokea kutoka mkononi mwake kile alichokuwa amemletea naye akasema, "Nenda nyumbani kwako kwa amani, nimesikia maneno yako na kukujalia ombi lako."

³⁶Abigaili alipokwenda kwa Nabali; alikuwa ndani ya nyumba yake akifanya karamu kama ile ya mfalme. Naye alikuwa anafuraha nydingi na akiwa amelewa sana. Kwa hiyo Abigaili hakumwambia mumewe kitu cho chote mpaka asubuhi yake. ³⁷Basi asubuhi, Nabali alipokuwa amelevuka, mkewe akamwambia mambo yote, nao moyo wake ukazimia akawa kama jiwe. ³⁸Baada ya siku kumi, BWANA akampiga Nabali naye akafa.

³⁹Daudi aliposikia kwamba Nabali amekufa akasema, "Ahimidiwe BWANA, ambaye amenitetea shauri langu dhidi ya Nabali kwa kuwa alinittendea kwa dharau. Amemzuia mtumishi wake asitende mabaya na BWANA ameuleta ubaya wa Nabali juu ya kichwa chake mwenyewe."

Kisha Daudi akatuma ujumbe kwa Abigaili

kumwomba awe mke wake.⁴⁰Watumishi wa Daudi wakaenda mpaka Karmeli na kumwambia Abigaili wakisema, "Daudi ametutuma kwako kukuchukua uwe mkewe."

⁴¹Akainama chini uso wake mpaka ardhini akasema, "Mjakazi wako yuko hapa, tayari kuwatumikia na kuwatawadha miguu watumishi wa bwana wangu."⁴²Abigaili akainuka kwa haraka akapanda punda wake, akihudumiwa na wajakazi wake watano, akaenda pamoja na wajumbe wa Daudi naye akawa mkewe.⁴³Pia Daudi alikuwa amemwoa Abinoamu wa Yezreeli, wote wawili wakawa wake zake.⁴⁴Lakini Sauli alikuwa amemwoza Mikali binti yake, aliyekuwa mkewe Daudi, kwa Paliteli mwana wa Laishi, aliyekuwa mtu kutoka Galimu.

26 Hao Wazifi wakamwendea Sauli huko Gibea na kusema, "Je, Daudi hakujificha katika kilima cha Akila, kinachotazamana na Yeshimoni?"

²Hivyo Sauli akashuka kwenda katika Jangwa la Zifu, akiwa na watu wake 3,000 wa Israeli waliochaguliwa, kumsaka Daudi huko.³Sauli akapiga kambi yake kando ya barabara juu ya kilima cha Hakila kinachotazamana na Yeshimoni, lakini Daudi alikuwa anaishi huko jangwani. Alipoona kuwa Sauli amemfuata huko,⁴akatuma wapelelezi na akapata habari kwa hakika kwamba Sauli alikuwa amewasili.

⁵Ndipo Daudi akaondoka akaenda hadi mahali Sauli alipokuwa amepiga kambi. Akaona mahali Sauli na Abiner mwana wa Neri, jemadari wa jeshi, walipokuwa wamelala. Sauli alikuwa amelala ndani ya kambi, jeshi likiwa limemzunguka.

⁶Basi Daudi akamwuliza Ahimeleki Mhti na Abishai mwana wa Seruya, nduguye Yoabu, akisema, "Ni nani atakayeshuka pamoja nami kambini kwa Sauli?"

Abishai akajibu, "Nitakwenda pamoja nawe."

⁷Hivyo Daudi na Abishai wakaenda kwenye jeshi wakati wa usiku, tazama Sauli, alikuwa amelala ndani ya kambi na mkuki wake umekitwa ardhini karibu na kichwa chake. Abneri na askari walikuwa wamelala kumzunguka Sauli.

⁸Abishai akamwambia Daudi, "Leo Mungu amemtia adui yako mikononi mwako. Sasa niruhusu nimchome mpaka ardhini kwa pigo moja la mkuki wangu sitamchoma mara mbili."

⁹Lakini Daudi akamwambia Abishai, "Usimwangamize! Ni nani awezaye kutia mkono juu ya mpakwa mafuta wa BWANA na asiwe na

hatia?¹⁰Akasema, "Hakika kama vile BWANA aishivyo, BWANA mwenyewe atampiga, au wakati wake utafika naye atakufa, au atakwenda vitani na kuangamia.¹¹Lakini Mungu na apishie mbali nisije nikainua mkono juu ya mpakwa mafuta wa BWANA. Sasa chukua huo mkuki na hilo gudulia la maji, vilivyo karibu na kichwa chake na tuondoke."

¹²Hivyo Daudi akachukua huo mkuki na hilo gudulia la maji vilivyokuwa karibu na kichwa cha Sauli, nao wakaondoka. Hakuna ye yote aliyeona au kufahamu habari hii wala hakuna hata mmoja aliyeamka usingizini. Wote walikuwa wamelala,kwa sababu BWANA alikuwa amewatia kwenye usingizi mzito.

¹³Kisha Daudi akavuka upande mwingine na kusimama juu ya kilima mahali palipokuwa na nafasi pana kati yao.¹⁴Daudi akalipigia kelele jeshi na Abneri mwana wa Neri, akisema, "Je, Abneri hutanjibu?"

Abneri akajibu, "Nani wewe umwitaye mfalme?"

¹⁵Daudi akasema, "Wewe si ni mtu shujaa? Ni nani aliye kama wewe katika Israeli? Kwa nini basi hukumlinda mfalme bwana wako? Mtu mmoja alikuja kumwangamiza mfalme bwana wako.¹⁶Ulichokifanya si kizuri. Kwa hakika kama aishivyo BWANA, wewe na watu wako mnastahili kufa, kwa sababu hamkumlinda bwana wenu, mpakwa mafuta wa BWANA. Tazameni hapo mlipo. Uko wapi mkuki wa mfalme na gudulia la maji ambavyo vilikuwa karibu na kichwa chake?"

¹⁷Sauli akatambua sauti ya Daudi na kusema, "Je, hiyo ni sauti yako Daudi mwanangu?"

Daudi akajibu, "Naam hiyo ndiyo, bwana wangu mfalme."¹⁸Pia akaongeza, "Kwa nini bwana wangu anamfuatia mtumishi wake? Nimefanya nini, nalo kosa langu ni nini nillolifanya niwe na hatia?¹⁹Sasa mfalme bwana wangu na asikilize maneno ya mtumishi wake. Kama BWANA amekuchochea dhidi yangu, basi yeye na aipokee sadaka yangu. Lakini hata hivyo, kama ni wanadamu walifanya hivyo, walaaniwe mbele za BWANA! Wao sasa wamenifukuza kutoka katika sehemu yangu katika urithi wa BWANA wangu wakisema, 'Nenda ukatumikie miungu mingine.'²⁰Basi usiache damu yangu imwagike kwenye ardhi mbali na uso wa BWANA. Mfalme wa Israeli ametoka kutafuta kiroboto, kama vile mtu awindavyo kware katika milima."

²¹Ndipo Sauli akasema, "Nimetenda dhambi. Rudi Daudi mwanangu. Kwa kuwa uliyahesabu maisha yangu kuwa ya thamani leo, sitajaribu kukudhuru tena. Hakika nimetenda kama mpumbavu na nimekosa sana."

²²Daudi akajibu, "Mkuki wa mfalme uko hapa. Mmoja wa vijana wako na avuke kuuchukua. ²³BWANA humlipa kila mtu kwa ajili ya haki yake na uaminifu wake. BWANA alikutia katika mikono yangu leo, lakini sikuinua mkono wangu juu ya mpakwa mafuta wa BWANA. ²⁴Kwa hakika kama vile maisha yako yalivyokuwa ya thamani kwangu leo, vivyo hivyo maisha yangu na yawe na thamani kwa BWANA na kuniokoa kutoka katika taabu zote."

²⁵Ndipo Sauli akamwambia Daudi, "Mwanangu Daudi na ubarikiwe, utafanya mambo makubwa na hakika utashinda."

Basi Daudi akaenda zake, naye Sauli akarudi nyumbani.

Daudi Mionganoni Mwa Wafilisti

27 Daudi akasema moyoni mwake, "Katika mojawapo ya siku hizi nitaangamizwa kwa mkono wa Sauli. Jambo lililo bora ni kutorokea kwenye nchi ya Wafilisti. Hivyo Sauli atakata tamaa ya kunisaka po pote katika Isareli, nami nitakuwa nimeponyoka mkononi mwake."

²Hivyo Daudi akaondoka na hao watu mia sita waliokuwa pamoja naye na kwenda kwa Akishi mwana wa Maoki mfalme wa Gathi. ³Daudi na watu wake wakakaa huko Gathi pamoja na Akishi. Kila mtu alikuwa pamoja na jamaa yake, naye Daudi pamoja na wakeze wawili, yaani Ahinoamu wa Yezreeli na Abigaili wa Karmeli, mjane wa Nabali. ⁴Sauli alipokuwa ameambiwa kwamba Daudi alikuwa amekimbilia Gathi, hakuendela kumsaka tena.

⁵Ndipo Daudi akamwambia Akishi, "Kama nimepata kibali machoni pako, unipe sehemu katika mojawapo ya miji katika nchi nikae huko, kwa nini mtumwa wako akae pamoja nawe katika mji huu wa kifalme?"

⁶Hivyo siku hiyo Akishi akampa Daudi Siklagi, nayo Siklagi umekuwa mali ya wafalme wa Yuda tangu wakati huo. ⁷Daudi akaishi katika nchi ya Wafilisti muda wa mwaka mmoja na miezi minne.

⁸Basi Daudi na watu wake wakapanda na kuwashambulia Wageshuri, Wagirizi na Waamaleki. Tangu zamani haya mataifa yalikuwa yameishi kwenye eneo lilitlota

kuanzia Telemu katika njia itelemkayo Shuri hadi kufikia nchi ya Misri. ⁹Kila mara Daudi aliposhambulia eneo, hakubakiza hai mwanaume wala mwanamke, lakini alichukua kondoo na ng'ombe, punda na ngamia na nguo. Kisha akarudi kwa Akishi.

¹⁰Akishi alipomwuliza, "Je leo umeshambulia wapi?" Daudi humjibu, "Dhidi ya Negebu ya Yuda au mwininge husema, Dhidi ya Negebu ya Yerameeli, au dhidi ya Negebu ya Wakeni. ¹¹Daudi hakumbakiza hai mwanaume au mwanamke ili apate kuletwa Gathi, kwa maana Daudi aliwaza, Wanaweza kujulisha habari zetu na kusema, 'Hivi ndivyo alivyofanya Daudi.' " Hii ndiyo iliyokuwa desturi yake wakati wote alipoishi katika nchi ya Wafilisti. ¹²Akishi akamsadiki Daudi na kuwaza moyoni mwake akasema, "Daudi amekuwa kitu cha kuchukiza kabisa kwa watu wake, yaani Waisraeli, kwamba atakuwa mtumishi wangu milele."

Sauli Na Mchawi Wa Endori

28 Siku zile Wafilisti wakakusanya majeshi yao ili kupigana vita dhidi ya Israeli. Akishi akamwambia Daudi, "lazima ujue kuwa wewe pamoja na watu wako mtafuatana nami kwenda vitani."

²Daudi akasema, "Ndipo wewe mwenyewe utakapojionea jambo ambalo mtumishi wako anaweza kufanya."

Akishi akamjibu Daudi, "vyema sana, mimi nitakufanya uwe mlinzi wangu daima."

³Wakati huo Samweli alikuwa amekufa, nao Israeli wote walikuwa wamemwomboleza na kumzika kwenye mji wake mwenyewe huko Rama. Sauli alikuwa amewafukuza wenye pepo wa utambuzi na wachawi.

⁴Wafilisti wakakusanya na kupiga kambi yao huko Shunemu, naye Sauli akawakusanya Waisraeli wote na kupiga kambi yao huko Giboa. ⁵Sauli alipoona jeshi la Wafilisti, akaogopa, moyo wake ukajawa na hofu kuu. ⁶Lakini Sauli aksauliza ushauri kwa BWANA, lakini BWANA hakumjibu kwa ndoto, wala kwa Urimu^a, wala kwa njia ya manabii. ⁷Basi Sauli akawaambia watumishi wake, "Nitafutieni mwanamke mwenye pepo wa utambuzi ili nimwendee nipate kuuliza kwake.

^{a6} "Urimu" maana yake Nuru. Urimu na Thumimu viliwekwa kwenye kifuko cha kifuani cha kisibau cha Kuhani Mkuu ili kujua mapenzi ya Mugu kwenye mambo ya kutatanisha.

Watumishi wake wakamwambia, "Yuko mwanamke mmoja huko Endori."

⁸Hivyo Sauli akajigeuza kwa kuva mavazi mengine, naye usiku akiwa amefuatana na watu wawili wakaenda kwa huyo mwanamke. Akamwambia, "Nibashirie na unipandishie huyo nitakayekutajia,"

⁹Huyo mwanamke akamwambia, "Wewe unajua lile alilofanya mfalme Sauli. Amewakatilia mbali wapunga pepo, wapiga ramli wote na wachawi katika nchi. Mbona umenitegea maisha yangu ili wapate kuniua?"

¹⁰Sauli akamwapia huyo mwananmke kwa Jina la BWANA, akasema, "Kwa hakika kama BWANA aishivyo, hutaadhibiwa kwa ajili ya jambo hili."

¹¹Ndipo yule mwanamke akauliza, "Je unataka nikupandishie nani?

Sauli akasema, "Nipandishie Samweli."

¹²Yule mwanamke alipomwona Samweli alipiga yowe kwa sauti kuu, naye akamwuliza Sauli, "Mbona umenidanganya? Wewe ndiwe Sauli."

¹³Mfalme akamwambia, "Usiogope. Unaona nini?

Yule mwanamke akasema, "Naona Mungu anapanda kutoka ardhini."

¹⁴Sauli akamwuliza, "Ni mfano wa nini?"

Yule mwanamke akasema, "Ni mwanaume mzee ameerva joho anayepanda."

Ndipo Sauli akatambua kwamba ni Samweli. Sauli akasujudu kifudifudi uso wake hadi ardhini.

¹⁵Samweli akamwuliza Sauli, Kwa nini unanitaabisha, kunipandisha juu?"

Sauli akasema, "Mimi ninasumbuka sana, kwa maana Wafilisti wanapigana vita dhidi yangu, naye Mungu ameniacha. Hanijibu tena wala kwa njia ya manabii wala kwa ndoto. Kwa hiyo nimekuita wewe ili unijulishe lakufanya."

¹⁶Samweli akamwuliza, "Kwa nini uniulize mimi, maadam BWANA amekuacha na kuwa adui yako? ¹⁷BWANA ametenda lile alilotangulia kusema kwa kupitia kwangu. BWANA ameurarua ufalme kutoka mikononi mwako, naye amempa mmoja wa jirani zako, yaani, Daudi. ¹⁸Kwa sababu wewe hukumtii BWANA, wala hukumtimizia ghadhabu yake kali juu ya Waamaleki, BWANA amekutendea mambo haya leo. ¹⁹Zaidi ya hayo, BWANA atawatia Israeli pamoja na wewe mkononi mwa Wafilisti na kesho wewe na wanao mtakuwa pamoja nami. BWANA pia atalitia jeshi la Israeli mkononi mwa Wafilisti.

²⁰Papo hapo Sauli akaanguka chini akajinyoosha, akiwa amejawa na hofu kwa ajili ya maneno ya Samweli. Nguvu zake zikamwishia kwa maana alikuwa hajala cho chote mchana ule wote na usiku.

²¹Yule mwanamke alipomwendea Sauli na kumwona amepatwa na hofu, akamwambia, "Tazama mimi mtumishi wako mwanamke nimekutii. Nimeweka maisha yangu hatarini kwa kufanya kile ulichoniagiza nifanye. ²²Sasa tafadhalii isikilize sauti ya mtumishi wako uniruhusu nikupatie chakula kidogo ule ili uwe na nguvu za kurejea ulikotoka."

²³Akakataa, akisema, "Mimi sitaki kula." Lakini watumishi wake wakaungana na yule mwanamke wakamsisitiza ale, naye akakubali. Basi akainuka hapo chini, akaketi juu ya kitanda.

²⁴Yule mwanamke alikuwa na ndama aliyenona hapo nyumbani, akamchinja mara akachukua unga, akaukanda, akatengeneza mkate usio chachu. ²⁵Ndipo akamwandalia meza Sauli pamoja na watu wake, nao wakala. Usiku ule ule wakainuka na kwenda zao.

Akishi Amrudisha Daudi Siklagi

29 Wafilisti wakakusanya majeshi yao yote huko Afeki, nao Waisraeli wakapiga kambi karibu na chemchemi iliyoko Yezreeli. ²Watawala wa Wafilisti walipokuwa wakipita pamoja na vikosi vyao vya mamia na vya maelfu, Daudi na watu wake walikuwa wakitembea huko nyuma pamoja na Akishi. ³Majemadari wa Wafilisti wakauliza, "Vipi kuhusu hawa Waebriana?"

Akishi akajibu, "Huyu si Daudi, aliyekuwa afisa wa Sauli mfalme wa Israeli? Ameshakuwa pamoja nami kwa zaidi ya mwaka, naye tangu alipomwacha Sauli hadi sasa, sikuona kosa lo lote kwake.

⁴Lakini majemadari wa Wafilisti, wakamkasirkia na kusema, "Mrudishe mtu huyu, apate kurudi mahali pale ulipompangia. Haimpasi kufuatana pamoja nasi vitani, asije akageuka akawa kinyume chetu vitani. Ni kwa njia ipi bora zaidi angeweza kujipatia tena kibali kwa bwana wake, isipokuwa kwa vichwa vya watu wetu wenyewe ⁵Je, huyu si ndiye Daudi walioimba kumhusu katika ngoma zao wakisema,

"Sauli amewaua elfu zake,
naye Daudi makumi elfu yake?"

⁶Basi Akishi akamwita Daudi na kumwambia, "Kama vile BWANA aishivyo, wewe umekuwa mtu mwaminifu, nami ningependa utumike pamoja nami katika jeshi. Tangu siku ile uliyofika kwangu hadi sasa, sijaona kosa lo lote kwako, lakini hao watawala hawakukubali. ⁷Rudi na uende kwa amani, usifanye cho chote cha kuwakasirisha watawala wa Kifilisti."

⁸Daudi aksauliza, "Lakini mimi nimefanya nini? Je, umeona nini kibaya juu ya mtumishi wako tangu siku ile niliyokuja kwako hadi leo? Kwa nini nisirudi na kupigana na adui za bwana wangu mfalme?"

⁹Akishi akamjibu Daudi, "Mimi ninajua ya kuwa wewe umekuwa wa kupendeza machoni pangu kama vile malaika wa Mungu, lakini hao majemadari wa Wafilisti wamesema, 'Huyu haimpasi kwenda vitani pamoja nasi. ¹⁰Sasa amka mapema, pamoja na watumishi wa bwana wako waliofuatana nave, nanyi ondokeni asubuhi mara kutakapopambazuka."

¹¹Hivyo Daudi na watu wake wakaamka asubuhi na mapema wakaenda zao kurudi katika nchi ya Wafilisti, nao Wafilisti wakapanda kwenda Yezreeli.

Daudi Aangamiza Waamaleki

30 Daudi na watu wake wakafika Siklagi siku ya tatu. Basi Waamaleki walikuwa wamevamia Negebu na Siklagi. Wakawa wameshambulia Siklagi na kuuteketeza kwa moto, ²nao wakawa wamechukua mateka wanawake pamoja na wote waliokuwamo humo, vijana na wazee. Hawakuua ye yote, bali waliwachukua wakaenda zao.

³Daudi na watu wake walipofika Siklagi, wakakuta mji umeangamizwa kwa moto na wake zao pamoja na wana wao na binti zaowamechukuliwa mateka. ⁴Hivyo Daudi na watu wake wakapiga yowe mpaka wakaishiwa na nguvu za kulia. ⁵Wake wawili wa Daudi walikuwa wametekwa, yaani Ahinoamu wa Yezreeli na Abigaili, mjane wa Nabali wa Karmeli. ⁶Daudi alihuzunika sana kwa sababu watu walikuwa wakisemezana juu ya kumpiga kwa mawe, kila mmoja alikuwa na uchungu rohoni kwa sababu ya wanawe na binti zake. Lakini Daudi akajitia nguvu katika BWANA, Mungu wake.

⁷Kisha Daudi akamwambia kuhani Abiathari, mwana wa Ahimeleki, "Niletee kile kisibau". Abiathari akamletea, ⁸naye Daudi alimwuliza BWANA, "Je, nifuatие kundi hili la wavamizi? Je,

nitawapata?"

BWANA akajibu, "Wafuatie. Hakika utawapata na utafanikiwa kuwaokoa."

⁹Daudi pamoja na watu wake 600 wakafika kwenye Bonde la Besori, mahali ambapo wengine waliachwa nyuma, ¹⁰kwa kuwa watu 200 walikuwa wamechoka sana kuweza kuvuka hilo bonde. Lakini Daudi pamoja na watu 400 wakaendelea kufuatia.

¹¹Wakamkuta Mmisri katika shamba fulani, nao wakamleta kwa Daudi. Wakampa huyo Mmisri maji ya kunywa na chakula, ¹²kipande cha andazi la tini na andazi la zabibu zilizokaushwa. Akala naye akapata nguvu, kwa kuwa hakuwa amekula chakula cho chote wala kunywa maji kwa siku tatu mchana na usiku.

¹³Daudi akamwuliza, "Wewe ni wa nani na umetoka wapi?"

Akajibu, "Mimi ni Mmisri, mtumwa wa Mwamaleki. Bwana wangu alinitemekeza nilipouga siku tatu zilizopita. ¹⁴Tulivamia Negebu ya Wakerethi na nchi ya Yuda na Negebu ya Caleb. Nasi tulichoma moto Siklagi."

¹⁵Daudi akamwuliza, "Je, unaweza kuniongoza kufikia kundi hili la uvamizi?"

Akajibu, "Niapie mbele ya Mungu kwamba hutaniua wala kunikabidhi mikononi mwa bwana wangu, nami nitakupeleka hadi waliko."

¹⁶Akamwongoza Daudi mpaka mahali walipokuwa, nao walikuwa wametawanyika eneo lote, wakila, wakinywa na wakifanya karamu kwa sababu ya nyara nyingi walizochukua kutoka katika nchi ya Wafilisti na kutoka Yuda. ¹⁷Daudi akapigana nao kuanzia machweo ya juu hadi kesho yake jioni na hakuna ye yote mionganii mwao aliyetoroka, isipokuwa vijana wanaume 400 waliopanda ngamia na kutoroka. ¹⁸Daudi akarudisha kila kitu Waamaleki walichokuwa wamechukua, pamoja na wake zake wawili. ¹⁹Hakuna cho chote kilichopotea kijana au mzee, mvulana au msichana, nyara au kitu kingine cho chote walichokuwa wamechukua. Daudi akarudisha kila kitu. ²⁰Akachukua makundi yote ya kondoo, mbuzi na ng'ombe, nao watu wake wakawaswaga wanyama hao mbele ya wanyama wengine wa kufugwa, wakisema, "Hizi ni nyara za Daudi."

²¹Kisha Daudi akafika kwa wale watu 200 walikuwa wamechoka sana kumfuata na ambaa walichwa nyuma kwenye Bonde la Besori. Wakatoka kwenda kumlaki Daudi na wale watu aliokuwa nao. Daudi na watu wake

walipowakaribia, akawasalimu. ²²Lakini watu wote waovu na wakorofi mionganoni mwa wafuasi wa Daudi wakasema, "Kwa sababu hawakwenda pamoja nasi, hatutagawana nao nyara tulizorudisha. Lakini, kila mtu aweza kuchukua mkewe na watoto wake na kuondoka."

²³Daudi akajibu, "La hasha, ndugu zangu, kamwe hamwezi kufanya hivyo kwa kile ambacho BWANA ametupatia. Bwana ametulinda na kuweka mikononi mwetu majeshi yale yaliyokuja kupigana dhidi yetu. ²⁴Ni nani atasikiliza yale mnayosema? Fungu la mtu aliyeCAA na vyombo litakuwa sawa na la yule aliyeKWENDA vitani. Wote watashiriki sawa." ²⁵Daudi akafanya hili liwe amri na agizo kwa Israeli kutoka siku ile hata leo.

²⁶Daudi alipofika Siklagi, akatuma baadhi ya nyara kwa wazee wa Yuda, waliokuwa rafiki zake, akasema, "Tazama, hapa kuna zawadi kwa ajili yenu kutoka katika nyara za adui za BWANA."

²⁷Akazituma kwa wale waliokuwa Betheli, Ramoth, Negebu na Yatiri, ²⁸kwa wale walioko Aroeri, Sifmothi, Eshtemoa ²⁹na Rakali, kwa wale waliokuwa katika miji ya Wayeralimeeli na ya Wakeni ³⁰na kwa wale walioko Horma, Bori Ashani, Aihaki, ³¹na kwa wakazi wa Hebron na kwa wale waliokuwa mahali pengine pote ambako Daudi na watu wake walitembelea.

Sauli Ajiu

31 Basi Wafilisti wakapigana dhidi ya Israeli, Waisraeli wakakimbia mbele ya Wafilisti, na wengi wakauawa kwenye Mlima wa Gilboa. ²Wafilisti wakawasonga Sauli na wanawe kwa nguvu, na kuwaua wanawe Yonathan, Abinadabu na Malki-shua. ³Mapigano yakawa makali sana kumzunguka Sauli, nao wapiga upinde wakampata na kumjeruhi vibaya.

⁴Sauli akamwambia mchukua silaha wake, "Futa upanga wako unichome nao, la sivyo hawa jamaa wasiotahiriwa watakuja kunichoma na kunitendea vibaya."

Lakini mchukua silaha wake aliogopa na hakuweza kufanya hivyo, basi Sauli akachukua upanga wake mwenyewe na kuuangukia. ⁵Mchukua silaha wake alipoona Sauli amekufa naye pia akaangukia upanga wake akafa pamoja naye. ⁶Basi Sauli, wanawe watatu, mchukua silaha wake na watu wake wote wakafa pamoja siku ile ile.

⁷Waisraeli waliokuwa kando kando ya bonde

na wale waliokuwa ng'ambo ya Yordani walipoona kuwa jeshi la Waisraeli limekimbia na kwamba Sauli na wanawe wamekufa, wakaacha miji yao na kukimbia. Nao Wafilisti wakaja na kumiliki humo.

⁸Kesho yake Wafilisti walipokuja kuwavua maiti silaha, wakamkuta Sauli na wanawe watatu wameanguka kwenye Mlima Gilboa. ⁹Wakamkata Sauli kichwa na wale waliouawa kuwavua silaha zao, nao wakatuma wajumbe katika nchi yote ya Wafilisti kutangaza habari katika hekalu la sanamu zao na mionganoni mwa watu wao. ¹⁰Wakaweka silaha zake katika hekalu la Maashtorethi na kukifunga kiwiliwili chake katika ukuta wa Beth-Shani.

¹¹Watu wa Yabeshi Gileadi waliposikia kile Wafilisti walichomfanyia Sauli, ¹²mashujaa wao wote wakaenda usiku hadi Beth-Shani. Wakauchukua mwili wa Sauli na miili ya wanawe kutoka kwenye ukuta wa Beth-Shani na kurudi hadi Yabeshi, mahali ambapo waliiteketeza kwa moto. ¹³Kisha wakachukua mifupa yao na kuizika chini ya mti wa mkwaju huko Yabeshi, nao wakafunga siku saba.

Utangulizi

Kitabu kinaendeleza historia ya kuanzishwa kwa ufalme katika Israeli. Kinaanza na kifo cha Sauli, kinaendelea na habari za kutawazwa kwa Daudi kukalia kitu cha ufalme cha Israeli na kipindi chote cha miaka arobaini ya utawala wake. Kinaweka kumbukumbu ya vita na matukio mengine ya wakati wa utawala wa Daudi kama vile kutekwa kwa mji wa Yerusalem (5:6-16), dhambi ya Daudi na Bathsheba (11:1-27) na uasi wa Absalom (13: 1-20).

Wazo Kuu

Kitabu hiki kimepewa jina la nabii aliyempaka Daudi mafuta na kumwongoza katika kumuata Mungu. Kitabu hiki kinashughulika zaidi na miaka arobaini ya utawala wa Mfalme Daudi, kikionyesha jinsi ambavyo ustawi wa watu wote kifamilia na kitaifa umefungwa katika hali ya kiroho na ya kimaadili ya kiongozi wao. Uadilifu au upotovu wa kiongozi huamua ustawi au kudidimia kwa jamii au taifa.

Mwandishi

Hajulikani kwa uhakika. Wengine wamesema inawezekana ikawa ni Zabudi, mwanawe Nathani. (*1Wafalme 4:5*). Pia kitabu kina habari zilizoandikwa na Nathani na Gadi (*1Mambo ya Nyakati 29:29*). Wengine wanaodhaniwa kuhusika ni Samweli, Daudi, Nathani na Gadi (*1Mambo ya Nyakati 29:29*). Ni muhimu kuchukulia vitabu hivi vya 1Samweli na 2Samweli kama kitabu kimoja.

Mahali

Katika nchi ya Israeli chini ya utawala wa Mfalme Daudi.

Tarehe

1204 -1035 K.K.

Wahusika Wakuu

Daudi, Yoabu, Bathsheba, Nathani na Absalomu

Mgawanyiko

- Daudi mfalme wa Yuda (*1:1 - 4:12*)
- Daudi anaiunganisha Israeli (*5:1 - 24:25*)

1 Baada ya kifo cha Sauli, Daudi alipokuwa amerudi kutoka kuwashinda Waamaleki, Daudi alikaa siku mbili huko Siklagi. ²Siku ya tatu akaja mtu mwenye nguo zilizoraruka na mavumbi kichwani mwake kutoka kwenye kambi ya Sauli. Alipomjia Daudi akajitupa chini ili kumpa heshima.

³Daudi akamwuliza, "Wewe umetoka wapi?"

Akamjibu, "Nimetoroka kutoka katika kambi ya Waisraeli."

⁴Daudi akamwuliza, "Ni nini kilichotokea? Niambie."

Akasema, "Watu walikimbia kutoka vitani. Wengi wao walianguka na kufa. Naye Sauli na Yonathani mwanawe wamekufa."

⁵Ndipo Daudi akamwambia huyo kijana mwanaume aliyemletea taarifa, "Je, umefahamuje kwamba Sauli na Yonathani mwanawe wamekufa?"

⁶Yule kijana mwanaume akasema, "Ilitokea nikawa juu ya Mlima Gilboa, naye Sauli alikuwako huko akiwa ameegemea mkuki wake, magari ya vita na wapanda farasi wa upande wa adui wakawa wamemkaribia sana.

⁷Alipogeuka na kuniona, akaniita, nami nikasema, "Je nifanye nini?"

⁸Akaniuliza, 'Wewe ni nani?' Nikamjibu, "Mimi ni Mwamaleki."

⁹Kisha akaniambia, 'Nikaribie mimi na unie! Niko katika maumivu makali ya kifo, lakini bado ningali hai.'

¹⁰Kwa hiyo nikamkaribia nikamwua, kwa sababu nilijua kwamba baada ya kuanguka hangeweza kupona. Nami nikachukua lile taji lililokuwa kichwani mwake na utepe uliokuwa mkononi mwake nami nimevileta hapa kwa bwana wangu."

¹¹Ndipo Daudi pamoja na watu wote waliokuwa pamoja naye wakazishika nguo zao na kuziraru. ¹²Wakaomboleza, wakalia pia na kufunga mpaka jioni kwa ajili ya Sauli na Yonathani mwanawe, kwa ajili ya jeshi la BWANA na nyumba ya Israeli, kwa sababu wameanguka kwa upanga.

¹³Daudi akamwambia yule mwanaume kijana aliyemletea taarifa, "Wewe ni mwenyeji wa wapi?"

Akamjibu, "Mimi ni mwana wa mgeni, Mwamaleki."

¹⁴Daudi akamwuliza; 'Kwa nini hukuogopa kuinua mkono wako ili kumwangamiza mpakwa mafuta wa BWANA ?'

¹⁵Kisha Daudi akamwita mmoja wa watu

wake na kumwambia, "Nenda ukamwue!" Kwa hiyo akampiga, naye akafa. ¹⁶Kwa maana Daudi alikuwa amemwambia, "Damu yako iwe juu ya kichwa chako mwenyewe. Kinywa chako mwenyewe kimeshuhudia dhidi yako uliposema, 'Nilimwua mpakwa mafuta wa BWANA '."

Ombolezo La Daudi Kwa Ajili Ya Sauli Na Yonathani

¹⁷Daudi akafanya maombolezo haya kuhusu Sauli na Yonathani mwanawe, ¹⁸naye akaagiza kwamba watu wa Yuda wafundishwe ombolezo hili la upinde (ambalo limeandikwa katika kitabu cha Yashari):

¹⁹"Walio fahari yako, Ee Israeli wameuawa juu ya mahali pako palipoinuka".

Jinsi wenye nguvu walivyoanguka!

²⁰Msilisimulie hili katika Gathi, msilitangaze hili katika barabara za Ashkeloni, binti za Wafilisti wasije wakfurahia, binti za hao wasiotahiriwa wasije wakashangilia.

²¹Enyi millima ya Gilboa, msipate umande wala mvua, wala mashamba yazaayo sadaka ya nafaka. Kwa maana huko ndiko ngao ya mwenye nguvu iliponajisiwa,

ngao ya Sauli haitapakwa tena mafuta.

²²Kutokana na damu ya waliouawa, kutokana na miili ya wenye nguvu, ule upinde wa Yonathani haukugeuka nyuma.

upanga wa Sauli haukurudi bure.

²³ "Sauli na Yonathani, maishani walipendwa na kuneemeka na katika kifo hawakutengana. Walikuwa wepesi kuliko tai, walikuwa na nguvu kuliko simba".

²⁴ "Enyi binti za Israeli, lieni kwa ajili ya Sauli, ambaye aliwavika nguo nyekundu na maridadi, ambaye aliremba mavazi yenu kwa mapambo ya dhahabu.

²⁵"Tazama jinsi mashujaa walivyoanguka vitani! Yonathani ameuawa mahali pako palipoinuka.

²⁶Nahuzunika kwa ajili yako, Yonathani ndugu yangu,

kwangu ulikuwa mpendwa sana.
Upendo wako kwangu ulikuwa wa ajabu,
wa ajabu zaidi kuliko ule wa wanawake".

²⁷ "Tazama jinsi mashujaa walivyoanguka!
Silaha za vita zimeangamia!"

Daudi Atiwa Mafuta Kuwa Mfalme Wa Yuda

2 Ikawa baada ya mambo haya, Daudi akamwuliza BWANA, "Je nipande kwenda katika mojawapo ya miji ya Yuda?"

BWANA akasema, "Panda."

Daudi akauliza, "Je niende wapi?"

BWANA akajibu, "Nenda Hebron".

²Basi Daudi akakwea kwenda huko pamoja na wake zake wawili Ahinoamu wa Yezreeli na Abigaili, mjane wa Nabali wa Karmeli. ³Pia Daudi akawachukua watu waliokuwa pamoja naye, kila mmoja na jamaa yake, nao wakaishi huko Hebron na miji yake. ⁴Ndipo watu wa Yuda wakaja Hebron, huko wakamtia Daudi mafuta awe mfalme juu ya nyumba ya Yuda.

Daudi alipoambiwa kuwa ni watu wa Yabeshi-Gileadi waliomzika Sauli, ⁵akatuma wajumbe kwa watu wa Yabeshi – Gileadi kuwaambia, "BWANA awabariki kwa kuonyesha wema huu kwa kumzika Sauli bwana wenu. ⁶Sasa BWANA na awaonyeshe wema na uaminifu, nami pia nitawaonyesha wema ule ule kwa kuwa mmefanya jambo hili. ⁷Sasa basi, iweni hodari na mashujaa, kwa maana bwana wenu Sauli amekufa, nayo nyumba ya Yuda imenitia mafuta niwe mfalme juu yao".

Vita Kati ya Nyumba ya Daudi na Sauli

⁸Wakati huo Abneri mwana wa Neri, jemadari wa jeshi la Sauli, alikuwa amemchukua Ish-Boshethi mwana wa Sauli na kumleta hadi Mahanaimu. ⁹Akamweka awe mfalme juu ya nchi ya Gileadi, Ashuri^a, Yezreeli, Efraimu, Benyamini na Israeli yote.

¹⁰Ish-Boshethi mwana wa Sauli alikuwa na umri wa miaka arobaini alipoanza kutawala Israeli, naye akatawala miaka miwili. Hata hivyo, nyumba ya Yuda ikamfuata Daudi. ¹¹Muda ambao Daudi alikuwa mfalme juu ya nyumba ya Yuda huko Hebron ilikuwa miaka saba na miezi sita.

¹²Abneri mwana wa Neri, pamoja na watu wa Ish-Boshethi mwana wa Sauli, wakatoka Mahanaimu kwenda Gibeoni. ¹³Yaobu mwana

^{a9} "Ashuri" hapa ina maana "Asheri."

wa Seruya na watu wa Daudi wakatoka na kikutana nao kwenye bwawa la Gideoni. Kikundi kimoja kiliketi upande mmoja wa bwawa na kikundi kingine upande wa pili.

¹⁴Ndipo Abneri akamwambia Yoabu, "Tuwaweke baadhi ya vijana wasimame na wapigane ana kwa ana mbele yetu."

Yoabu akasema, "Sawa na wafanye hivyo."

¹⁵Kwa hiyo vijana wakasimama wakahesabiwa, watu wa Benyamini na wa Ish-Boshethi mwana wa Sauli kumi na wawili na upande wa Daudi kumi na wawili. ¹⁶Kisha kila mtu akamatana na mpinzani wake kichwani na kuchomana kwa upanga, nao wakaanguka chini pamoja. Kwa hiyo mahali pale katika Gibeoni pakaitwa Helkath Hasurimu.

¹⁷Siku hiyo vita vilikuwa vikali sana, naye Abneri na watu wa Israeli wakashindwa na watu wa Daudi.

¹⁸Wana watatu wa Seruya walikuwako huko: Nao ni Yoabu, Abishai na Asaheli. Basi huyo Asaheli alikuwa na mbio kama paa. ¹⁹Asaheli akamfukuza Abneri, pasipo kugeuka kulia wala kushoto wakati akimfuata. ²⁰Abneri akaangalia nyuma na kumwuliza, "Ni wewe Asaheli?"

Akamjibu, "Ndio"

²¹Ndipo Abneri akamwambia, "Geuka upande wa kulia au kushoto. Mchukue mmoja wa vijana wa kiume na umvue silaha zake." Lakini Asaheli hakuacha kumfukuza.

²²Abneri akamwonya tena Asaheli akimwambia, "Acha kunifukuza! Kwa nini nikuue? Je, nitawejaze kumtazama ndugu yako Yoabu usoni?

²³Lakini Asaheli alikataa kuacha kumfuatia, kwa hiyo Abneri akamchoma Asaheli tumboni kwa ncha butu ya mkuki wake, mkuki ukamtooba ukatokea mgongoni mwake. Akaanguka na kufa papo hapo. Ikawa kila mtu alisimama alipofika mahali pale Asaheli alipoanguka na kufa.

²⁴Lakini Yoabu na Abishai walimfuata Abneri, juu lilipokuwa linatua, wakafika kwenye kilima cha Ama, karibu na Gia kwenye njia ya kuelekea kwenye nyika ya Gibeoni. ²⁵Ndipo watu wa kabilal la Benyamini wakakusanya kia tena nyuma ya Abneri. Wakaunda kikosi na kujiiamarisha juu ya kilima.

²⁶Abneri akamwita Yoabu, akamwambia, "Je, ni lazima upanga uendelee kuangamiza milele? Hutambui kwamba jambo hili litaishia katika uchungu? Utaacha kuwaagiza watu wako waache kuwafutilia ndugu zao hata lini?"

²⁷Yoabu akajibu, "Hakika kama aishivyo Mungu, kama hukusema, hawa watu wangeendelea kuwafuatia ndugu zao mpaka asubuhi."

²⁸Basi Yoabu akapiga tarumbeta, nao watu wote wakasimama, hawakuwafuata Israeli tena, wala hawakuwapiwa tena.

²⁹Usiku ule wote Abneri na watu wake wakatembea kupitia Araba. Wakavuka Mto Yordani, wakaendelea wakipitia nchi yote ya Bithroni wakafika Mahanaimu.

³⁰Basi Yoabu akarudi kutoka kumfuatia Abneri na kuwakusanya watu wake wote. Pamoja na Asaheli, watu kumi na tisa wa Daudi walikuwa wamepotea. ³¹Lakini watu wa Daudi walikuwa wamewauwa watu wa kabilia la Benyamini 360 waliokuwa pamoja na Abneri. ³²Wakamchukua Asaheli, wakamzika katika kaburi la baba yake huko Bethlehemu. Kisha Yaobu na watu wake wakatembea usiku kucha na kufika huko Hebronii wakati wa mapambazuko.

3 Vita kati ya nyumba ya Sauli na nyumba ya Daudi viliidumu kwa muda mrefu. Daudi akaendelea kuwa imara zaidi na zaidi wakati nyumba ya Sauli iliendelea kudhoofika zaidi na zaidi.

²Wana walizaliwa kwa Daudi huko Hebronii: Mzaliwa wake wa kwanza alikuwa Amnoni, mwana wa Ahinoamu wa Yezreeli,
³mzaliwa wake wa pili alikuwa Kileabu mwana wa Abigaili mjane wa Nabali wa Karmeli, wa tatu, Absalomu mwana wa Maaka binti Talmai mfalme wa Geshuri,
⁴wa nne, Adoniya mwana wa Hagithi, wa tano, Shefatia mwana wa Abitali,
⁵wa sita, Ithreamu mwana wa Egla mkewe Daudi. Hawa ndio waliozaliwa kwa Daudi huko Hebronii.

Abneri anamwendea Daudi

⁶Wakati wa vita kati ya nyumba ya Sauli na nyumba ya Daudi, Abneri alikuwa anajiiimarisha katika nafasi yake kwenye nyumba ya Sauli. ⁷Basi Sauli alikuwa amekuwa na suria jina lake Rispa binti wa Aia. Naye Ish-Boshethi akamwambia Abneri, "Kwa nini umekutana kimwili na suria wa baba yangu?"

⁸Abneri akakasirika sana kwa sababu ya kile Ish-Boshethi alichosema, naye akamjibu, "Je,

mimi ni kichwa cha mbwa, kwa upande wa Yuda? Siku hii ya leo mimi ni mtiifu kwa nyumba ya baba yako Sauli, kwa jamaa yake na rafiki zake. Sijakukabidhi kwa Daudi lakini bado unanilaumu kwa kosa la kuhusika na huyu mwanamke! ⁹Mungu na amshughulikie Abneri, tena kwa ukali, ikiwa sitafanya kwa ajili ya Daudi kile BWANA alichomwahidi kwa kiapo ¹⁰na kuuhamisha ufalme kutoka kwenye nyumba ya Sauli na kuimarisha kitu cha ufalme cha Daudi juu ya Israeli na Yuda kuanzia Dani mpaka Beersheba." ¹¹Ish-Boshethi hakuthubtu kusema neno jingine kwa Abneri, kwa sababu alimwogopa Abneri.

¹²Ndipo Abneri akatuma wajumbe kwa niaba yake kwa Daudi, kumwambia, "Nchi hii ni ya nani? Fanya mapatano na mimi, nami nitakusaidia kuiweka Israeli yote juu yako."

¹³Daudi akasema, "vyema nitafanya mapatano nawe. Lakini nahitaji jambo moja kwako: Usije mbele yangu mpaka umemleta Mikali binti Sauli wakati utakapokuja kuniona," ¹⁴Kisha Daudi akapeleka wajumbe kwa Ish-Boshethi mwana wa Sauli, kudai, "Nipe Mikali mke wangu, ambaye nilimposa mwenyewe kwa mahari ya magovi mia ya Wafiliisti".

¹⁵Kwa hiyo Ish-Boshethi akatoa amri kwamba Mikali achukuliwe kutoka kwa Paltielii mumewe mwana wa Laishi. ¹⁶Hata hivyo, mumewe, alikwenda pamoja naye, akilia nyuma ya mkewe njia yote hadi Bahurimu. Ndipo Abneri akamwambia Paltielii, "Rudi nyumbani!" Kwa hiyo akarudi.

¹⁷Abneri akafanya shauri pamoja na wazee wa Israeli, akasema, "Muda mrefu mmetaka kumfanya Daudi mfalme wenu. ¹⁸Sasa fanyeni hivyo! Kwa maana BWANA alimwahidi Daudi akisema, 'Kwa kupitia Daudi mtumishi wangu nitawaokoa watu wangu Israeli kutoka mkononi mwa Wafiliisti na kutoka mkononi mwa adui zako wote' "

¹⁹Pia Abneri mwenyewe akazungumza na kabilia la Benyamini. Kisha akaenda mpaka Hebronii kumwambia Daudi kila kitu ambacho Israeli na nyumba yote ya Benyamini walichotaka kufanya. ²⁰Wakati Abneri aliyekuwa na watu ishirini pamoja naye, alipokuja kwa Daudi huko Hebronii, Daudi akamwandalia karamu pamoja na watu wake. ²¹Ndipo Abneri akamwambia Daudi, "Niache niende mara moja nikakusanye Israeli yote kwa ajili ya mfalme bwana wangu, ili waweze kufanya mapatano na wewe, ili kwamba uweze kutawala juu ya yote

yale ambayo moyo wako unaonea shauku." Basi Daudi akamwaga Abneri, naye akaenda kwa amani.

Yoabu Amwua Abneri

²²Wakati huo huo, watu wa Daudi na Yoabu walirudi kutoka kwenye kushambulia, nao wakarudi na nyara nyingi mno. Lakini Abneri hakuwa tena pamoja na Daudi huko Hebron, kwa sababu Daudi alikuwa amemruhusu aende zake, naye akaenda kwa amani. ²³Yoabu na askari wote aliokuwa nao walipowasili, aliambiwa kwamba Abneri mwana wa Neri alikuwa amekuja kwa mfalme na kwamba mfalme alikwishamruhusu aende zake na kwamba alikwisha ondoka kwa amani.

²⁴Basi Yoabu alikwenda kwa mfalme na kumwambia, "Ni nini hiki ulichofanya?" Tazama, Abneri alikujia. Kwa nini ukamwacha aende? Sasa amekwenda! ²⁵Wajua Abneri mwana wa Neri alikuja kukudanganya na kuchunguza nyendo zako na kupata kila kitu unachokifanya."

²⁶Ndipo Yoabu akamwacha Daudi na kutuma wajumbe wamfuate Abneri, nao wakamrudisha kutoka kisima cha Sira. Lakini Daudi hakufahamu jambo hili. ²⁷Basi Abneri aliporudi Hebron, Yoabu akamchukua kando ndani ya lango, kama vile kuzungumza naye faraghani. Pale pale kwa kulipiza kissasi damu ya nduguye Asaheli, Yoabu akamchoma mkuki tumboni, naye akafa.

²⁸Baadaye, Daudi aliposikia kuhusu jambo hili, akasema, "Mimi na ufalme wangu kamwe hatuna hatia mbele za BWANA kuhusu damu ya Abneri mwana wa Neri. ²⁹Damu yake na iwe juu ya kichwa cha Yoabu na juu ya nyumba yote ya baba yake! Kamwe asikosekane ye yote katika nyumba ya Yoabu mwenye kidonda chenye usaha, au ukoma au mwenye kuegemea fimbo au aangukaye kwa upanga au kupungukiwa na chakula."

³⁰(Yoabu na Abishai ndugu yake walimwuua Abneri kwa sababu alikuwa amemwua Asaheli ndugu yao katika vita huko Gibeoni.)

³¹Kisha Daudi akamwambia Yoabu na watu wote aliokuwa pamoja nao, "Rarueni nguo zenu na mvae nguo za gunia na mtembee mkiomboleza mbele ya Abneri." Mfalme Daudi mwenyewe akatembea nyuma ya jeneza.

³²Wakamzika Abneri huko Hebron, naye mfalme akalia kwa sauti kwenye kaburi la Abneri. Pia watu wote wakalia.

³³Mfalme akaimba ombolezo hili kwa ajili ya

Abneri:

"Je, ilipasa Abneri afe kama afavyo mpumbavu?
³⁴Mikono yako haikufungwa,
miguu yako haikufungwa pingu.
Ulianguka kama ye ye aangukaye mbele ya watu waovu."

Nao watu wote wakamlilia tena.

³⁵Kisha watu wote wakaja kumsihi Daudi ale cho chote kulipokuwa kungali bado mchana, lakini Daudi akaapa akisema, "Mungu na anishughulikie tena kwa ukali, kama nikionja mkate au kitu kingine cho chote kabla ya jua kutua!"

³⁶Watu wote wakaona hilo nao ikawapendeza, naam, kila kitu mfalme alichofanya kiliwapendeza. ³⁷Kwa hiyo siku ile watu wote na Israeli yote wakajua kwamba mfalme hakushiriki katika mauaji ya Abneri mwana wa Neri.

³⁸Kisha mfalme akawaambia watu wake, "Je, hamfahamu kwamba mkuu na mtu mashuhuri ameanguka katika Israeli leo? ³⁹Nami leo ingawa ni mfalme mpakwa mafuta, mimi ni dhaifu, nao hawa wana wa Seruya wananzidi nguvu. BWANA na amlipize mtenda maovu sawasawa na matendo yake maovu!"

Ish-Boshethi Anauawa

4 Ish-Boshethi mwana wa Sauli aliposikia kwamba Abneri amekufa huko Hebron, akakosa ujasiri, nayo Israeli yote wakatiwa hofu kuu. ²Basi mwana wa Sauli alikuwa na watu wawili ambao walikuwa viongozi wa vikundi vyatuvamizi. Mmoja aliitwa Baana na mwingine Rekabu, waliokuwa wana wa Rimoni Mbeerothi kutoka kabilia la Benyamini. Beerothi alihesabiwa kuwa sehemu ya Benyamini, ³kwa sababu watu wa Beerethi walikimbilia huko Gitaimu na wameishi huko kama wageni mpaka siku hili ya leo.

⁴(Yonathani mwana wa Sauli alikuwa na mwana aliyeokuwa mlemavu miguu yote miwili. Alikuwa na miaka mitano wakati habari kuhusu Sauli na Yonathani zilipofika kutoka Yezreeli. Yaya wake akambeba ili kukimbia, lakini yaya alipokuwa anaharakisha kuondoka, mtoto alianguka akawa kiwete. Jina lake aliitwa Mefiboshethi).

⁵Basi Rekabu na Baana, wana wa Rimoni Mbeerethi wakaenda nyumbani kwa Ish-

Boshethi, nao walifika huko wakati alipokuwa kwenye mapumziko yake ya mchana. ⁶Wakaingia kwenye chumba cha ndani kana kwamba wanachukua ngano, wakamchoma Ish-Boshethi mkuki wa tumboni. Ndipo Rekabu na Baana nduguye wakatoroka.

⁷Walikuwa wameingia ndani ya nyumba wakati alipokuwa amelala kitandani chumbani kwake. Baada ya kumchoma mkuki na kumwua, walikata kichwa chake. Wakawa wamekichukua, walitembea usiku kucha kwa njia ya Araba. ⁸Wakamletea Daudi kichwa cha Ish-Boshethi huko Hebron wakamwambia mfalme, "Hiki hapa kichwa cha Ish-Boshethi mwana wa Sauli, adui yako, aliyejaribu kuondoa uhai wako. Siku hii ya leo BWANA amemlipia kisasi mfalme bwana wangu dhidi ya Sauli na mzao wake".

⁹Daudi akawajibu Rekabu na Baana nduguye, wana wa Rimoni Mbeerothi, akasema, "Hakika kama BWANA aishivyo, ambaye ameniokoa kutoka katika taabu zote, ¹⁰yule mtu aliponiambia, 'Sauli amekufa', akadhani ananiletea habari njema, nilimkamata nikamwua huko Siklagi. Hiyo ndiyo zawadi niliyompa kwa ajili ya taarifa yake! ¹¹Je, ni mara ngapi zaidi wakati watu waovu wamemwua mtu asiye na hatia akiwa ndani ya nyumba yake mwenyewe na kwenye kitanda chake mwenyewe? Je, sasa nisidai damu yake mikononi mwenu na kuwaondoa duniani?

¹²Kwa hiyo Daudi akawaamuru watu wake, wakawaua. Wakakata mikono yao na miguu na kutundika viwiliwili vyao kando ya dimbwi huko Hebron. Lakini wakakichukua kichwa cha Ish-Boshethi na kukizika katika kaburi la Abneri huko Hebron.

Daudi Awa Mfalme Juu ya Israeli

5 Makabila yote ya Israeli yakamjia Daudi huko Hebron na kumwambia, "Sisi tu nyama yako na damu yako hasa. ²Zamani, wakati Sauli alipokuwa mfalme juu yetu, wewe ulikuwa ndiye uliyeongoza Israeli vitani. Naye BWANA akakuambia, 'Utawachunga watu wangu Israeli, nawe utakuwa kiongozi wao.' "

³Wazee wote wa Israeli wakamwenda Mfalme Daudi huko Hebron, mfalme akafanya mapatano nao huko Hebron mbele za BWANA, nao wakamtia Daudi mafuta kuwa mfalme wa Israeli.

⁴Daudi alikuwa na miaka thelathini alipoanza kutawala, naye akatawala Israeli miaka arobaini. ⁵Huko Hebron alitawala Yuda kwa miaka saba

na miezi sita na katika Yerusalem alitawala Israeli yote na Yuda kwa miaka thelathini na mitatu.

Daudi Anashinda Yerusalem

⁶Mfalme na watu wake wakaenda Yerusalem kuwashambulia Wayebusi walioishi huko. Wayebusi wakamwambia Daudi, "Hutaingia hapa ndani, kwani hata vipofo na viwete wanaweza kukufukuza." "Walidhani "Daudi hawezi kuingia humu". ⁷Hata hivyo, Daudi akateka ngome ya Sayuni, Mji wa Daudi.

⁸Siku ile Daudi akasema, "Ye yote ambaye atawashinda Wayebusi, atatumia huo mfereji kuwafikia hao Viwete na Vipofu, ambao ni adui za Daudi. Ndiyo sababu wanasema, "Vipofu na Viwete hawataingia kwenye jumba la ufalme."

⁹Ndipo Daudi akafanya makao ndani ya ngome na kuiita Mji wa Daudi. Akajenga eneo linalozunguka kuanzia Milo kuelekea ndani. ¹⁰Daudi akazidi kuwa na mamlaka zaidi na zaidi, kwa sababu BWANA Mungu Mwenye Nguvu alikuwa pamoja naye.

¹¹Basi Hiramu mfalme wa Tiro akatuma wajumbe kwa Daudi, pamoja na magogo ya mierezi, maseremala na waashi, nao wakajenga jumba la kifalme kwa ajili ya Daudi. ¹²Naye Daudi akafahamu kuwa BWANA amemwimarisha kama mfalme juu ya Israeli na ameinua ufalme wake kwa ajili ya Israeli watu wake.

¹³Baada ya Daudi kuondoka Hebron, akajitwalia masuria zaidi na wake huko Yerusalem, nao wana na binti wengi walizaliwa kwake. ¹⁴Haya ndiyo majina ya watoto waliozaliwa kwake huko. Shamua, Shobabu, Nathani, Solomoni, ¹⁵Ibhari, Elishua, Nefegi, Yafia, ¹⁶Elishama, Eliada na Elifeleti.

Daudi Awashinda Wafilisti

¹⁷Wafilisti waliposikia kuwa Daudi ametiwa mafuta kuwa mfalme wa Israeli, wakapanda kwa nguvu zote kumtafuta, lakini Daudi akasikia kuhusu jambo hili akatelemka kwenye ngome. ¹⁸Basi Wafilisti walikuwa wamekuja na kusambaa kwenye Bonde la Refaimu, ¹⁹kwa hiyo Daudi akamwuliza BWANA, "Je, niende kuwashambulia Wafilisti? Je, utawatia mikononi mwangu?"

BWANA akamjibu, "Nenda, kwa maana hakika nitawatia Wafilisti mikononi mwako."

²⁰Ndipo Daudi akaenda mpaka Baal Perasimu na huko akawashinda Wafilisti.

Akasema, "Kama mafuriko yafurikavyo, BWANA amewafurikia adui zangu mbele yangu." Kwa hiyo mahali hapo pakaitwa Baali Perasimu^a. ²¹Wafilisti wakatelekeza vinyago vyao huko, naye Daudi na watu wake wakavichukua.

²² Wafilisti walikwea kwa mara nyingine tena na kusambaa katika Bonde la Refaimu, ²³Kwa hiyo Daudi akamwuliza BWANA , naye akamjibu, "Usipande moja kwa moja, bali wazungukie kwa nyuma na uwashambulie mbele ya miti ya miforosadi. ²⁴Mara utakaposikia sauti ya kutembea kutoka kwenye vilele vya miti ya miforosadi, nenda haraka, kwa sababu hiyo itamaanisha kuwa BWANA ametangulia mbele yako kupiga jeshi la Wafilisti" ²⁵Basi Daudi akafanya kama BWANA alivyomwagiza, naye akawaangusha Wafilisti njia yote kuanzia Gebba^b hadi Gezeri.

Sanduku la Mungu Laletwa Yerusalemu

6 Daudi akakusanya tena watu 30,000 wa Israeli waliochaguliwa. ²Yeye na watu wake wote wakatoka Baala ya Yuda kuleta kutoka huko sanduku la Mungu, linaloitwa kwa Jina, naam, jina la BWANA mwenye nguvu, ambaye ameketi kwenye kiti cha enzi kati ya makerubi walioko juu ya hilo sanduku. ³Wakaweka hilo sanduku la Mungu juu ya gari jipy la kukokotwa na kulileta kutoka katika nyumba ya Abinadabu, iliyokuwa juu ya kilima. Uza na Ahio, wana wa Abinadabu, walikuwa wakiongoza hilo gari jipy la kukokotwa ⁴likiwa na sanduku la Mungu juu yake, naye Ahio alikuwa anatembea akiwa mbele yake. ⁵Daudi na nyumba yote ya Israeli walikuwa wanacheza mbele za BWANA kwa nguvu zao zote, kwa nyimbo, vinubi, zeze, matari, kayamba na matoazi.

⁶Walipofika kwenye sakafu ya kupuria ya Nakoni, Uza akanyoosha mkono na kulishika sanduku la Mungu kwa sababu maksai walijikwaa. ⁷Hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Uza kwa sababu ya kitendo chake cha kukosa heshima, kwa hiyo Mungu akampiga akafia papo hapo kando ya sanduku la Mungu.

⁸Ndipo Daudi akakasirika kwa sababu ghadhabu ya Bwana ilifurika juu ya Uza, hivyo hadi leo mahali hapo panaitwa Peres Uza.

⁹Daudi akamwogopa BWANA siku ile, akasema, "Ni jinsi gani sanduku la BWANA litakavyoweza kunijja?" ¹⁰Hakuwa radhi

^a²⁰ "Baal Perasimu" maana yake "Bwana afurikaye."

^b²⁵ "Gebba," mji huu uliitwa "Gibeoni" kwa Kiebrania.

kulichukua sanduku la BWANA kwake katika mji wa Daudi. Badala yake akalipeleka kwenye nyumba ya Obed Edomu Mgiti. ¹¹Sanduku la BWANA likabaki katika nyumba ya Obedi Edomu Mgiti kwa miezi mitatu, naye BWANA akambariki pamoja na nyumba yake yote.

¹²Kisha Mfalme Daudi akaambiwa, "BWANA ameibariki nyumba ya Obed Edomu pamoja na kila alicho nacho, kwa sababu ya sanduku la Mungu. Basi Daudi akateremka na kulipandisha sanduku la Mungu kutoka katika nyumba ya Obed Edomu mpaka Mji wa Daudi kwa furaha. ¹³Wale waliokuwa wamebeba sanduku la BWANA walipokuwa wametembea hatua sita, Daudi alitoa dhabihu fahali na ndama aliyenona. ¹⁴Daudi akiwa amevaa kisibau cha kitani, alicheza mbele za BWANA kwa nguvu zake zote, ¹⁵wakati yeye na nyumba yote ya Israeli walipopandisha sanduku la BWANA kwa shangwe na sauti za tarumbeta.

¹⁶Ikawa sanduku la BWANA lilipokuwa linaingia katika Mji wa Daudi, Mikali binti Sauli akachungulia kutoka dirishani. Naye alipoona Mfalme Daudi akirukaruka na kucheza mbele za BWANA , akamdhara moyoni mwake.

¹⁷Wakaleta sanduku la BWANA na kuliweka mahali pake ndani ya hema ambalo Daudi alikuwa amelisimika kwa ajili yake, naye Daudi akatoa sadaka za kuteketezwa kwa moto na sadaka za amani mbele za BWANA. ¹⁸Baada ya kumaliza kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani, akawabariki watu katika jina la BWANA Mwenye nguvu. ¹⁹Kisha akatoa mkate, andazi la tende na andazi la zabibu kavu kwa kila mtu katika mkutano wote wa Waisraeli, wanaume kwa wanawake. Nao watu wote wakaenda nyumbani kwao.

²⁰Daudi aliporudi ili kuwabariki watu wa nyumbani mwake, Mikali binti Sauli akatoka nje kumlaki, akamwambia, "Tazama jinsi mfalme wa Israeli alivyojibainisha mwenyewe leo machoni pa vijakazi wa watumishi wake kama vile ambavyo mtu asiye na adabu angelifanya! "

²¹Daudi akamwambia Mikali, "Nilifanya hivyo mbele za BWANA ambaye alinichagua mimi badala ya baba yako au mwingine ye yote kutoka katika nyumba yake wakati aliponiweka niwe mtawala juu ya Israel, watu wa BWANA . Kwa hiyo nitacheza mbele za BWANA.

²²Nitakuwa asiye na heshima zaidi kuliko sasa, nami nitajishusha machoni pangu mwenyewe. Lakini kwa hawa vijakazi uliosema habari zao nitaheshimiwa.

²³Naye Mikali binti Sauli hakuwa na watoto mpaka siku ya kufa kwake.

Ahadi ya Mungu kwa Daudi

7 Baada ya mfalme kukaa katika jumba lake la kifalme kwa utulivu, naye BWANA akiwa amemstarehesha pande zote mbali na adui zake, ²akamwambia nabii Nathani, "Mimi hapa, ninaishi katika jumba la kifalme la mierezi, wakati sanduku la Mungu limebaki katika hema."

³Nathani akamjibu mfalme, "Lo lote ulilo nalo moyoni, endelea ukalifanye, kwa maana BWANA yu pamoja nawe".

⁴Usiku ule neno la BWANA likamjia Nathani, kusema:

⁵"Nenda ukamwambie mtumishi wangu Daudi, 'Hili ndilo BWANA asemalo: Je, ewe ndiwe wa kunijengea mimi nyumba ili nikae ndani yake? 'Sijakaa ndani ya nyumba tangu siku niliyowaleta Waisraeli kutoka Misri hadi leo. Nimekuwa nikitembea kutoka mahali pamoja hadi mahali pengine ndani ya hema kama makao yangu. ⁷Po pote nilipotembea pamoja na Waisraeli wote, je, nimewahi kumwambia kiongozi wao ye yote niliyemwamuru kuwachunga watu wangu Israeli, "Kwa nini hujanijengea nyumba ya mierezi?"

⁸"Sasa basi, mwambie mtumishi wangu Daudi, 'Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu asemalo: 'Nilikutoa wewe kutoka machungani na kutoka kuandama kundi la kondoo na mbuzi ili kuwaongoza watu wangu Israeli. ⁹Nimekuwa pamoja nawe po pote ulipokwenda, nami nimekatilia mbali adui zako wote mbele ya uso wako. Basi nitalifanya jina lako kuwa kuu kama majina ya walio wakuu sana wa dunia. ¹⁰Nami nitawapatia watu wangu Israeli mahali niwapande humo ili kwamba wawe na nyumbani kwao wenye we wasisumbuliwe tena. Watu waovu hawatawaonea tena, kama walivyofanya mwanzoni ¹¹na kama walivyofanya tangu mwanzo wakati nilipowaweka viongozi juu ya watu wangu Israeli. Pia nitawapa raha mbele ya adui zenu wote.

BWANA akuambia kwamba, BWANA mwenyewe atakujengea nyumba. ¹²Siku zako zitakapokwisha nawe ulale pamoja na baba zako, nitainua mzao wako aingie mahali pako, ambaye atatoka viunoni

mwako, nami nitauimarisha ufalme wake.

¹³Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili ya Jina langu, nami nitaimarisha kiti cha enzi cha ufalme wake milele. ¹⁴Nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu. Atakapokosea nitamwadhibu kwa fimbo ya wanadamu, kwa adhabu ya kupigwa na wanadamu. ¹⁵Lakini upendo wangu kamwe hautaondolewa kwake, kama niliyemwondoa kwa Sauli, niliyemwondoa atoke mbele yako. ¹⁶Nyumba yako na ufalme wako utadumu milele mbele zangu, kiti chako cha enzi kitafanywa imara milele."

¹⁷Nathani akamwarifu Daudi maneno yote ya maono haya.

Maombi Ya Daudi

¹⁸Basi Daudi akaingia ndani akaketi mbele za BWANA , akasema,

"Ee BWANA Mwenyezi, mimi ni nani, nayo jamaa yangu ni nini, hata umenileta mpaka hapa nilipo? ¹⁹Naam, kana kwamba hili halitoshi machoni pako, Ee BWANA Mwenyezi, wewe umenena pia habari za wakati ujao kuhusu nyumba ya mtumishi wako. Je, hii ndiyo njia yako ya kawaida ya kushughulika na mwanadamu, Ee BWANA Mwenyezi?

²⁰Je, Daudi aweza kukuambia nini zaidi? Kwa maana unamjua mtumishi wako, Ee BWANA Mwenyezi. ²¹Kwa ajili ya neno lako na kwa mapenzi yako, umefanya jambo hili kubwa na kulifanya lijulikane na lifahamike kwa mtumishi wako.

²²Tazama jinsi ulivyo mkuu, Ee BWANA Mwenyezi! Hakuna mwingine kama Wewe, wala hakuna Mungu ila Wewe, kama vile tuliviosikia kwa masikio yetu wenye we, ²³Ni nani aliye kama watu wako Israeli, taifa pekee duniani ambalo Mungu alitoka kwenda kulikomboa kama taifa kwa ajili yake mwenyewe na kujifanyia jina mwenyewe na kufanya mambo makuu na maajabu ya kutisha kwa kuwafukuza mataifa na miungu yao kutoka mbele ya watu wako, ambaeo uliwakomboa kutoka Misri? ²⁴Umeimarisha watu wako Israeli hasa kama watu wako mwenyewe milele, nawe, Ee BWANA , umekuwa Mungu wao.

²⁵Basi sasa, BWANA , ukaitimize ahadi uliyosema kuhusu mtumishi wako na nyumba yake milele. Ukfanye kama ulivyoahidi, ²⁶ili kwamba jina lako litukuke milele. Ndipo watu watasema, "BWANA Mwenye Nguvu ni Mungu juu ya Israeli! Nayo nyumba ya mtumishi wako Daudi itakuwa imara mbele zako.

²⁷Ee BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, umelifunua hili kwa mtumishi wako, ukisema, "Nitakujengea nyumba. "Hivyo mtumishi wako amepata ujasiri kukuletea dua hii. ²⁸Ee BWANA Mwenyezi, Wewe ndiwe Mungu! Maneno yako ndiyo kweli, nawe umeahidi mambo haya mazuri kwa mtumishi wako. ²⁹Sasa naomba uwe radhi kuibariki nyumba ya mtumishi wako, ili iweze kudumu mbele zako milele, kwa maana Wewe, Ee BWANA Mwenyezi, umesema na kwa baraka zako nyumba ya mtumishi wako itaendelea kubarikiwa milele.

Ushindi wa Daudi

8 Ikawa baada ya jambo hili, Daudi akashinda Wafilisti na kuwatiisha, akatwaa Metheg Amma,ndiyo Gathi, kutoka kwenye utawala wa Wafilisti.

²Pia Daudi akawashinda Wamoabu. Akawafanya walale chini kwa mstari akawapima kwa urefu wa kamba. Kila alipopima urefu wa hiyo kamba mara mbili hilo kundi waliuawa na alipopima mara ya tatu aliwaacha hai. Kwa hiyo Wamoabu wakawa chini ya Daudi na wakamletea kodi.

³Zaidi ya hayo, Daudi akapigana na Hadadezeri mwana wa Rehobu, mfalme wa Soba, alipokwenda kurudisha tena utawala wake kwenye eneo la Mto Eufrati. ⁴Daudi akateka magari yake ya vita 1,000, askari wapanda farasi 7,000 na askari 20,000 watembeao kwa miguu. Daudi akawakata wale farasi wote wakokotao magari mishipa ya miguu isipokuwa farasi 100 hakuwakata.

⁵Waaramu wa Dameski walipokuja kumsaidia Hadadezeri mfalme wa Soba, Daudi akawaua 22,000 milongoni mwao. ⁶Daudi akaweka askari walini katika ufalme wa Waaramu huko Dameski, nao Waaramu wakawa chini yake na kumlipa kodi. BWANA akampa Daudi ushindi ko kote alikokwenda.

⁷Daudi akazitwaa ngao za dhahabu zilizokuwa mali ya maafisa wa Hadadezeri na

kuzileta Yerusalem. ⁸Kutoka miji ya Beta^a na Berothai, ambayo alitawala Hadadezeri, Mfalme Daudi akatwaa shaba nyangi sana.

⁹Tou mfalme wa Hamathi aliposikia kwamba Daudi ameshinda jeshi lote la Hadadezeri, ¹⁰akamtuma Yoramu mwanawawe kwa Mfalme Daudi kumsalimu na kumpongeza kwa ajili ya ushindi wake katika vita juu ya Hadadezeri, kwa maana Hadadezeri alikuwa amepigana vita na Tou. Yoramu akamletea Daudi vyombo vya fedha, dhahabu na shaba.

¹¹Mfalme Daudi akaviweka vyombo hivi wakfu kwa BWANA , kama vile alivyokuwa amefanya kwa fedha na dhahabu kutoka kwa mataifa yote aliyokuwa ameyashinda: ¹²yaani Edomu, Moabu, Waamoni, Wafilisti na Waamaleki. Pia akaweka wakfu nyara alizoteka kutoka kwa Hadadezeri mwana wa Rehobu, mfalme wa Soba.

¹³Naye Daudi akajulikana baada ya kurudi kutoka kuwaua Waedomu 18,000 katika Bonde la Chumvi.

¹⁴Akaweka kambi za askari walini katika Edomu yote, nao Waedomu wakawa chini ya Daudi. BWANA alimpatia Daudi ushindi ko kote alikokwenda.

Maafisa wa Daudi

¹⁵Daudi akatalawa Israeli yote, akitenda lililo haki na sawa kwa watu wake wote. ¹⁶Yoabu mwana wa Seruya alikuwa mkuu wa jeshi, Yehoshafati mwana wa Ahiludi alikuwa mweka kumbukumbu, ¹⁷Sadoki mwana wa Ahitubu na Ahimeleki mwana wa Abiathari walikuwa makuhani, Seraia alikuwa mwandishi, ¹⁸Benaia mwana wa Yehoiada alikuwa kiongozi wa Wakerethi na Wapelethi, nao wana wa Daudi walikuwa washauri wa kifalme.

Daudi na Mefiboshethi

9 Daudi aksauliza, "Je, hakuna mtu hata mmoja wa nyumba ya Sauli aliyebakilambaye naweza kumtendea wema kwa ajili ya Yonathan?"

²Basi palikuwepo mtumishi wa nyumba ya Sauli aliyeitwa Siba. Wakamwita aje mbele ya Daudi, naye mfalme akamwambia, "Wewe ndiwe Siba?" Akamjibu,

"Naam, mimi ndiye mtumishi wako."

^a "Beta" mji wa Aramu – Soba ambao yamkini ungesomeka "Teba," ambao uliitwa Tibhathi kwenye 1Nya. 18:8.

³Mfalme aksauliza, "Je, hakuna ye yote ambaye amebaki wa nyumba ya Sauli ninayeweza kumwonyesha wema wa Mungu?"

Siba akamjibu mfalme, "Bado yupo mwana wa Yonathani, yeye ni kiwete miguu yote"

⁴Mfalme aksauliza, "Yuko wapi?"

Siba akajibu, "Yuko nyumbani kwa Makiri mwana wa Amieli huko Lo-Debari."

⁵Basi Mfalme Daudi akamtaka aletwe kutoka Lo-Debari kutoka nyumbani kwa Makiri mwana wa Amieli.

⁶Mefiboshethi mwana wa Yonathani mwana wa Sauli alipofika kwa Daudi, akainama kumpa mfalme heshima.

Daudi akamwitwa, "Mefiboshethi!"

Mefiboshethi akajibu, "Ndimi mtumishi wako."

⁷Daudi akamwambia, "Usiogope, kwa maana hakika nitakutendea wema kwa ajili ya baba yako Yonathani. Nitakurudishia ardhii yote iliyokuwa mali ya Sauli baba yako, nawe daima utakula chakula mezani pangu.

⁸Mefiboshethi akasujudu akasema, "mimi mtumishi wako ni nini hata uangalie mbwa mfu kama mimi?"

⁹Ndipo mfalme akamwitwa Siba mtumishi wa Sauli na kumwambia, "Nimempa mwana wa bwana wako kila kitu kilichokuwa mali ya Sauli na jamaa yake. ¹⁰Wewe, wanao na watumishi wako mtamlimia mashamba Mefiboshethi na kumletea mavuno, ili kwamba mwana wa bwana wako apate mahitaji yake. Naye Mefiboshethi mwana wa bwana wako atakula chakula mezani pangu daima." (Siba alikuwa na wana kumi na watano na watumishi ishirini.)

¹¹Ndipo Siba akamwambia mfalme, "Mtumishi wako atafanya cho chote bwana wangu mfalme atakachoagiza mtumishi wake kufanya". Basi Mefiboshethi akala chakula mezani pa Daudi kama mmoja wa wana wa mfalme.

¹²Mefiboshethi alikuwa na mwanaye mdogo aliyeitwa Mika, nao watu wote wa nyumba ya Siba walikuwa watumishi wa Mefiboshethi.

¹³Naye Mefiboshethi akaishi huko Yerusalem, kwa sababu daima alikula mezani pa mfalme, naye alikuwa kiwete miguu yote.

Daudi Awashinda Waamoni

10 Baada ya muda, mfalme wa Waamoni akafa, Hanuni mwanae akaingia mahali pake. ²Daudi akawaza, "nitamtendea wema Hanuni mwana wa Nahashi, kama vile

baba yake alivyonitendea mimi wema". Hivyo Daudi akatuma ujumbe kuonyesha wema wake kwa Hanuni kuhusu baba yake.

Watu wa Daudi walipofika katika nchi ya Waamoni, ³wakuu wa Waamoni wakamwambia Hanuni bwana wao, "unadhani Daudi anamheshimu baba yako kwa kukutumia watu ili kuonyesha masikitiko? Je, Daudi hakuwatuma watu hawa kuchunguza na kupeleleza mji ili kuupindua?" ⁴Basi Hanuni akawakamata watu wa Daudi, akawanya kila mmoja ndevu zake nusu, akakata mavazi yao nyuma katikati kwenye matakao, akawaacha waende zao.

⁵Daudi alipoambiwa jambo hili, akatuma wajumbe ili kwenda kuwalaki, kwa maana walikuwa wamevunjiwa heshima sana. Mfalme akasema, "Kaeni huko Yeriko mpaka ndevu zenu zikishakuwa ndipo mje."

⁶Waamoni walipotambua kuwa wamekuwa harufu mbaya kwenye pua za Daudi, wakaajiri askari wa miguu 20,000 wa Kiaramu kutoka Bethi Rehobu na Soba, pia mfalme wa Maaka pamoja na watu 1,000 vili vili watu 12,000 kutoka Tobu.

⁷Daudi aliposikia jambo hili, akamtuma Yoabu na jeshi lote la wapiganaji. ⁸Waamoni wakatoka wakajipanga kwenye vita penye ingilio la lango la mji wao, wakati Waaramu wa Soba, wa Rehobu, watu wa Tobu na Maaka walikuwa peke yao kwenye eneo la wazi.

⁹Yoabu akaona kuwa mbele yake na nyuma yake kumepangwa vita, hivyo akachagua baadhi ya vikosi vilivyo bora sana katika Israeli akavipanga dhidi ya Waaramu. ¹⁰Akawaweka waliobaki chini ya uongozi wa Abishai nduguye na kuwapanga dhidi ya Waamoni. ¹¹Yoabu akasema, "Ikiwa Waaramu wana nguvu kunizidi, basi itawabidi mje kuniokoa, lakini ikiwa Waamoni wana nguvu kuwazidi ninyi, basi nitakuja kuwaokoa. ¹²Iweni hodari na tupigane kishujaa kwa ajili ya watu wetu na mji ya Mungu wetu. BWANA atafanya lile liliilo jema machoni pake."

¹³Basi Yoabu na vikosi vyake wakatangulia mbele kupigana na Waaramu, nao wakakimbia mbele yake. ¹⁴Waamoni walipoona kwamba Waaramu wanakimbia, nao wakakimbia mbele ya Abishai na kuingia ndani ya mji. Basi Yoabu akarudi kutoka kupigana na Waamoni na kufika Yerusalem.

¹⁵Baada ya Waaramu kuona wamekimbizwa na Israeli, wakajikusanya tena. ¹⁶Hadadezeri akaagiza Waaramu walioletwa kutoka ng'ambo

ya Mto Eufrati, wakaenda Helamu pamoja na Shobaki jemadari wa jeshi la Hadadezeri akiwaongoza.

¹⁷Daudi alipoambiwa jambo hili, akakusanya Israeli yote, wakavuka mto Yordani wakaenda Helamu. Waaramu wakapanga vikosi vyao vya askari kukabiliana na kupigana dhidi ya Daudi. ¹⁸Lakini wakakimbia mbele ya Israeli, naye Daudi akaua watu wao mia saba wapanda magari yao ya vita na askari wao wa miguu 40,000. Vile vile alimpiga Shobaki jemadari wa jeshi lao, naye akafa huko. ¹⁹Wafalme wote waliokuwa wanamtumikia Hadadezeri walipoona kuwa wameshindwa na Israeli, wakafanya amani na Waisraeli na wakawa chini yao.

Hivyo Waaramu wakaogopa kuwasaidia Waamoni tena.

Daudi na Bath/Sheba

11 Katika mwanzo wa mwaka mpya, wakati wafalme watokapo kwenda vitani, Daudi akamtuma Yoabu pamoja na watu wa mfalme na jeshi lote la Israeli. Wakawaangamiza Waamoni na kuuzunguka kwa jeshi mji wa Raba. Lakini Daudi akabaki Yerusalem.

²Ikawa siku moja wakati wa jioni Daudi aliinuka kitandani mwake na kutembeatembea juu ya paa la jumba lake la kifalme. Kutokea kule kwenye paa, akamwona mwanamke akioga. Mwanamke huyo alikuwa mzuri sana wa sura, ³naye Daudi akatuma mtu mmoja kuuliza habari za huyo mwanamke. Huyo mtu akamwambia Daudi, "Je huyu si Bath-Sheba binti Elamu, naye ni mke wa Uria Mhiti?" ⁴Ndipo Daudi akatuma wajumbe kumleta. Huyo mwanamke akaja kwa Daudi, Daudi akakutana naye kimwili (huyo mwanamke ndipo tu alikuwa amejitakasa kutoka siku zake za hedhi). Kisha akarudi nyumbani kwake. ⁵Huyo mwanamke akapata mimba akampeleke Daudi ujumbe, kusema, "Mimi ni mjamzito."

⁶Ndipo Daudi akapeleka ujumbe kwa Yoabu, "Unipelekee Uria Mhiti." Naye Yoabu akamtuma Uria kwa Daudi. ⁷Uria alipofika, Daudi akamwuliza habari za Yoabu, hali za askari na vita kwamba inaendeleaje. ⁸Kisha Daudi akamwambia Uria, "Teremka nyumbani kwako ukawewe miguu yako." Basi Uria akaondoka kutoka kwenye jumba la kifalme tena zawadi zikamfuata kutoka kwa mfalme, ⁹lakini Uria akalala kwenye ingilio la jumba la kifalme pamoja na watumishi wote wa bwana wake na

hakuteremka kwenda nyumbani kwake.

¹⁰Daudi alipoambiwa kwamba Uria hakwenda nyumbani, Daudi akamwuliza, "Je, si ndio tu umefika kutoka safari ya mbali? Kwa nini hukwenda nyumbani?"

¹¹Uria akamwambia Daudi, "Sanduku la Mungu, Israeli na Yuda wanakaa kwenye mahema, naye bwana wangu Yoabu na watu wa bwana wangu wamepiga kambi mahali pa wazi. Ningewezaje kwenda nyumbani kwangu ili nile, ninywe na kukutana na mke wangu? Hakika kama uishivyo sitafanya jambo la namna hiyo!"

¹²Ndipo Daudi akamwambia, "Kaa hapa siku moja zaidi, nami kesho nitakutuma urudi." Kwa hiyo Uria akakaa Yerusalem siku ile na siku iliyofuata. ¹³Kwa ukaribisho wa Daudi, Uria akala na kunywa pamoja naye, Daudi akamlevya. Lakini jioni Uria alitoka kwenda kulala juu ya mkeka wake mionganoni mwa watumishi wa bwana wake, hakwenda nyumbani.

¹⁴Asubuhi yake Daudi akamwandikia Yoabu barua akamtuma Uria kuipeleka ¹⁵Ndani ya barua aliandika, "Mweke Uria mstari wa mbele mahali ambapo mapigano ni makali sana. Kisha wewe uondoke ili Uria aangushwe chini na kuuawa."

¹⁶Hivyo Yoabu alipokuwa ameuzingira mji kwa jeshi, akamweka Uria mahali ambapo alijua kuwa ulinzi wa adui ulikuwa imara sana. ¹⁷Wakati watu wa mjini walipotoka kwenda kupigana dhidi ya Yoabu, baadhi ya watu katika jeshi la Daudi wakauawa, zaidi ya hayo, Uria Mhiti akafa.

¹⁸Yoabu akampeleke Daudi maelezo yote ya vita. ¹⁹Akamwagiza mjumbe hivi, "Utakapokuwa umemaliza kumpa mfalme maelezo ya vita, ²⁰hasira ya mfalme yaweza kuwaka, naye aweza kukuuliza, "Kwa nini mlisogea karibu hivyo na mji kupigana? Hamkujua kuwa wangeweza kuwapiga mishale kutoka ukutani?" ²¹Ni nani aliyemwua Abimeleki mwana wa Yerub – Besheth? Je, mwanamke hakutupa juu yake jiwe la juu la kusagia kutoka ukutani, kwa hiyo akafa huko Thebesi? Kwa nini mlisogea karibu ya ukuta? Ikiwa atakuuliza hivi, ndipo umwambie, Pia mtumishi wako Uria Mhiti amekufa."

²²Mjumbe akaondoka, alipowasili akamwambia Daudi kila kitu alichokuwa ametumwa na Yoabu kusema. ²³Mjumbe akamwambia Daudi, "Watu walituzidi nguvu wakatoka nje ya mji dhidi yetu kwenye eneo la wazi, lakini tuliwarudisha nyuma mpaka kwenye

ingilio la mji. ²⁴Ndipo wapiga upinde walitupa mishale kwa watumishi wako kutoka ukutani, na baadhi ya watu wa mfalme wakafa. Zaidi ya hayo, Uria Mhiti mtumishi wako amekufa."

²⁵Daudi akamwambia mjumbe, "ukamwambie Yoabu hivi, 'Jambo hili lisikutie wasiwas, upanga hula huyu sawa na ulavyo mwininge. Zidisha mashambulizi dhidi ya mji na uangamize. Mwambie Yoabu hivi ili kumtia moyo."

²⁶Mke wa Uria aliposikia kwamba mumewe amekufa, akamwombelezea. ²⁷Baada ya muda wa maombolezo kwisha, Daudi akamtaka aletwe nyumbani kwake, naye akawa mkewe na akamzalia mwana. Lakini jambo alilokuwa amefanya Daudi lilimchukiza BWANA.

Nathani Amkemea Daudi

12 BWANA akamtuma Nathani kwa Daudi. Alipofika kwake akamwambia, "Katika mji mmoja kulikuwapo na watu wawili, mmoja alikuwa tajiri na mwininge alikuwa maskini. ²Yule mtu tajiri alikuwa na idadi kubwa sana ya kondoo na ng'ombe, ³lakini yule maskini hakuwa na cho chote ila kondoo jike mdogo aliyejkuwa amemnunua. Akamtunza kondoo huyo, akakulia kwake pamoja na watoto wake. Kondoo huyo alishiriki chakula cha bwana wake na kunywea kikombe chake hata pia huyo kondoo alilala mikononi mwa bwana wake. Kwake alikuwa kama binti yake.

⁴Siku moja yule tajiri akafikiwa na mgeni, lakini huyo tajiri akaacha kuchukua mmoja wa kondoo au ng'ombe wake mwenyewe amandalie mgeni. Badala yake akachukua yule kondoo jike mdogo aliyejkuwa mali ya yule maskini na kumwandalia yule mgeni wake."

⁵Daudi akawakwa na hasira dhidi ya mtu huyo tajiri na kumwambia Nathani, "Hakika kama BWANA aishivyo, mtu huyo aliyejfanya hivyo anastahili kufa! ⁶Lazima aliye mara nne zaidi, kwa ajili ya kondoo huyo, kwa sababu amefanya jambo kama hilo na hakuwa na huruma."

⁷Ndipo Nathani akamwambia Daudi, "Wewe ndiwe huyo mtu! Hivi ndivyo asemavyo BWANA, Mungu wa Israeli: 'Nilikupaka mafuta uwe mfalme juu ya Israeli, nilikuokoa kutohana na mkono wa Sauli. ⁸Nilikupa nyumba ya bwana wako na wake za bwana wako mikononi mwako. Nikakupa nyumba ya Israeli na Yuda. Kama haya yote yalikuwa madogo sana, ningekupa hata zaidi. ⁹Kwa nini ulilidharau neno la BWANA

kwa kufanya lilito ovu machoni pake? Ulimwua Uria Mhiti kwa upanga na kumchukua mke wake awe mkeo. Ulimwua kwa upanga wa Waamoni. ¹⁰Basi kwa hiyo, upanga hautaondoka nyumbani mwako kamwe kwa sababu ulinidharau mimi na kumchukua mke wa Uria Mhiti kuwa mkeo.

¹¹Hili ndilo asemalo BWANA, "Kutoka katika nyumba yako mwenyewe nitaondokesha maafa juu yako, mbele ya macho yako mwenyewe nitatwaa wake zako na kumpa yeye aliye wa karibu nawe, naye atakutana kimwili na wake zako wazi. ¹²Ulfanya kwa siri, lakini nitalifanya jambo hili wakati wa mchana mwangavu wazi mbele ya Israeli yote."

¹³Ndipo Daudi akamjibu Nathani, "Nimefanya dhambi dhidi ya BWANA."

Nathani akamjibu, "BWANA amekuondolea dhambi yako. Hutakufa. ¹⁴Lakini kwa sababu kwa kufanya hili umefanya adui za BWANA kuonyesha dharau kabisa, mwana atakayezaliwa kwako atakufa.

¹⁵Baada ya Nathani kurudi nyumbani kwake, BWANA akampiga yule mtoto ambaye mke wa Uria alikuwa amemzalia Daudi, akaugua.

¹⁶Daudi akamwomba Mungu kwa ajili ya mtoto. Akafunga na akaingia ndani ya nyumba yake akawa siku zote analala sakafuni usiku kucha. ¹⁷Wazee wa nyumbani mwake wakamwendea wakasimama karibu naye ili kumwamsha kutoka pale sakafuni, lakini akakataa, wala hakula cho chote pamoja nao.

¹⁸Kunako siku ya saba yule mtoto akafa. Watumishi wa Daudi wakaogopa kumwambia kuwa mtoto amekufa, kwa maana walifikiri, "Wakati mtoto alipokuwa angali hai, tulizungumza na Daudi lakini hakutusikiliza. Tutawezaje kumwambia kwamba mtoto amekufa? Anaweza kufanya kitu cha kujidhuru".

¹⁹Daudi akaona kuwa watumishi wake wanawong'onezana wenyewe naye akatambua kuwa mtoto alikuwa amekufa. Akauliza "Je, ni kwamba huyo mtoto amekufa?"

Wakamjibu, "Ndio, mtoto amekufa."

²⁰Basi Daudi akainuka kutoka pale sakafuni. Baada ya kuoga, akajipaka mafuta na kubadilisha nguo zake kisha akaenda ndani ya nyumba ya Mungu akaabudu. Baada ya hapo akaenda nyumbani kwake kwa kutaka kwake, wakamwandalia chakula, naye akala.

²¹Watumishi wake wakamwuliza, "Kwa nini unafanya hivi? Mtoto alipokuwa angali hai, ulifunga na kulia, lakini sasa mtoto amekufa, umeinuka na kula".

²²Akajibu, "Wakati mtoto alipokuwa bado yungali hai, nilifunga na kulia. Nilifikiri, 'Nani ajuaye? BWANA aweza kunirehemu ili kumwacha mtoto aishi? ²³Lakini sasa kwa kuwa amekufa, kwa nini nifunge? Je, naweza kumrudisha tena? Mimi nitakwenda kwake, lakini yeje hatanirudia mimi."

²⁴Ndipo Daudi akamfariji Bathsheba mkewe, akaingia kwake akakutana naye kimwilli. Akazaa mwana, wakamwita jina lake Solomoni. BWANA alimpenda Solomoni. ²⁵Kwa kuwa BWANA alimpenda, akatuma neno kwa Daudi kwa kinywa cha nabii Nathani kuwa mtoto aitwe Yedidia^a.

²⁶Wakati huo Yoabu akapigana dhidi ya Raba jamii ya Waamoni na kuteka ngome ya kifalme. ²⁷Kisha Yoabu akatuma wajumbe kwa Daudi, kusema, "Nimepigana dhidi ya Raba, nami nimetwaa chanzo chake cha maji. ²⁸Sasa kusanya vikosi vilivyobaki na ukauzingire mji kwa jeshi na kuuteka. La sivyo, nitauteka mimi, nao utaitwa kwa jina langu."

²⁹Kwa hiyo Daudi akakusanya jeshi lote akaenda Raba, akaushambulia na kuuteka. ³⁰Akatwaa taji kutoka kwenye kichwa cha mfalme wao, lililokuwa na uzito wa talanta ya dhahabu^b, nayo ilikuwa imewekewa vito vya thamani, nayo ikawekwa juu ya kichwa cha Daudi. Alichukua nyara nyingi kutoka mjini ³¹akawatoa humo watu waliokuwa ndani yake akawaweka wafanye kazi wakitumia misumeno, sululu za chuma na mashoka, naye akawaweka kwenye kazi ya kutengeneza matofali. Akafanya hivi kwa miji yote ya Waamoni. Kisha Daudi na Jeshi lake lote wakarudi Yerusalem.

Amnoni Na Tamari

13 Ikawa baada ya hayo, Amnoni mwana wa Daudi akampenda Tamari, umbu lake Absalomoni mwana wa Daudi ambaye alikuwa mzuri wa sura.

²Amnoni akasumbuka sana kuhusu Tamari hata akaugua, kwa kuwa Tamari alikuwa bikira ilionekana kwamba haiwezekani Amnoni kumfanyia jambo lo lote.

³Basi Amnoni alikuwa na rafiki jina lake Yonadabu mwana wa Shimea^a, nduguye Daudi. Yonadabu alikuwa mtu wa hila nyingi sana. Akamwuliza Amnoni, "Wewe ni mtoto wa

^{a25} "Yedidia" maana yake "Anayependwa na BWANA.

^{b30} Talanta ya dhahabu ni sawa na kilo 34.

^{a3} "Shimea" ni namna nyingine ya kutaja jina "Shama" kwa Kiebrania.

mfalme, kwa nini siku baada ya siku unaonekana kukonda? Hutaniambia?

Amnoni akamwambia, "Ninampenda Tamari dada yake Absalomoni ndugu yangu."

⁵Yonadabu akamwambia, "Nenda ukalale kitandani na ujifanye kuwa mgonjwa. Baba yako atakapokuja kukuona mwambie, 'Ningependa Tamari dada yangu aje kunipatia cho chote ili nile. Tafadhali mruhusu aje na kuniandalia chakula mbele yangu ningali ninamwona, ili nipate kula kutoka mkononi mwake".

⁶Kwa hiyo Amnoni akalala kitandani kujifanya mgonjwa. Mfalme alipokuja kumwona, Amnoni akamwambia, 'Ningependa dada yangu Tamari aje na kuniandalia mikate maalum mbele yangu, ili nipate kula toka mkononi mwake.'

⁷Daudi akampelekea Tamari ujumbe huko kwenye jumba la kifalme, kusema: "Nenda katika nyumba ya ndugu yako Amnoni ukamwandalie chakula." ⁸Kwa hiyo Tamari akaenda nyumbani kwa nduguye Amnoni, ndugu ambaye alikuwa amelala. Tamari akachukua unga uliotiwa hamira akaukanda, akaiandaa mikate mbele yake na kuioka. ⁹Tamari akaondoa mikate kwenye kikaango ili ampatie Amnoni, lakini akakataa kula.

Amnoni akamwambia, "Mtoe nje kila mtu aliyeo hapa." Kwa hiyo kila mmoja akaondoka.

¹⁰Ndipo Amnoni akamwambia Tamari, "Lete mkate hapa ndani ya chumba changu li nipate kula kutoka mkononi mwako, "Basi Tamari akachukua mikate alioiandaa na kumletea Amnoni ndugu yake ndani ya chumba chake. ¹¹Lakini alipompelekea ili ale, akamkamata kwa nguvu na kumwambia "njoo ulale nami dada yangu."

¹²Akamwambia, "Usifanye hivyo ndugu yangu! Usinitende jeuri! Jambo la namna hii halistahili kufanyika katika Israeli! Usitende jambo hilli ovu. ¹³Kwa upande wangu je, itakuwaje? Nitaipelea wapi aibu yangu? Pia kwa upande wako itakuwaje? Utakuwa kama mmoja wa wapumbavu waovu katika Israeli. Tafadhali zungumza na mfalme, hatakukatalia wewe kunioa," ¹⁴Lakini Amnoni akakataa kumsikiliza na kwa kuwa alikuwa na nguvu kuliko Tamari, akamtenda jeuri.

¹⁵Kisha Amnoni akamchukia Tamari, kwa machukio makuu sana. Kwa kweli, Amnoni alimchukia kuliko alivyokuwa amempenda. Amnoni akamwambia, "Inuka na utoke nje!

¹⁶Tamari akamwambia, "Hapanal! Kunifukuza itakuwa vibaya zaidi kuliko yale

uliyonitendea."

Lakini Amnoni akakataa kumsikiliza. ¹⁷Akamwita mtumishi wake mahsus na kumwambia, "Mtoe huyu mwanamke hapa na ufunge mlango nyuma yake." ¹⁸Kwa hiyo, mtumishi wake akamtoa nje na kufunga mlango nyuma yake. Tamari alikuwa amevaa joho lililopambwa vizuri, kwa maana lilikuwa ndilo aina ya vazi liliovaliwa na binti za kifalme walio mabikira. ¹⁹Tamari akajitia majivu kichwani mwake na kurarua lile joho alilokuwa amevaa. Akaweka mkono wake kichwani akaenda zake akilia kwa sauti.

²⁰Absolomu nduguye akamwuliza, "Je, huyo Amnoni ndugu yako, amekutana nawe kimwili? Sasa nyamaza umbu langu, yeye ni ndugu yako. Usilitie jambo hili moyoni. "Naye Tamari akaishi nyumbani kwa Absolomu nduguye, akiwa mwanamke mwenye huzuni.

²¹Mfalme Daudi aliposikia mambo haya yote, akakasirika sana. ²²Absolomu hakusema neno lo lote na Amnoni, likiwa zuri au baya, kwa kuwa alimchukia Amnoni kwa sababu alikuwa amemtia aibu Tamari dada yake.

Absalomu Amwua Amnoni

²³Miaka miwili baadaye, wakati wakata manyoya ya kondoo wa Absalomu walipokuwa huko Baal-Hasori karibu na mpaka wa Efraimu, alialika wana wote wa mfalme kuja huko. ²⁴Absalomu akaenda kwa mfalme na kumwambia, "Mtumishi wako ninao wakata kondoo manyoya waliokuja. Tafadhali, je, mfalme na maafisa wake wanaweza kuungana nami?"

²⁵Mfalme akajibu, "La hasha, mwanangu si lazima sisi sote tuje, tutakuwa tu mzigo kwako." Ingawa Absalomu alimsihii sana, mfalme alikataa kwenda, lakini alimbariki.

²⁶Basi Absalomu akasema, "Kama hutakuja, tafadhali mruhusi ndugu yangu Amnoni twende pamoja naye."

Mfalme akamwuliza, "Kwa nini aende pamoja nawe?" ²⁷Lakini Absalomu alimsihii, kwa hiyo mfalme akamtuma Amnoni pamoja na wana wengine wa mfalme waliobaki.

²⁸Absalomu aliagiza watu wake, "Sikilizeni! Wakati Amnoni atakapokuwa amekunywa mvinyo na kulewa sana nami nikiwaambia, 'Mpigeni Amnoni, basi mwueni. Msiogope. Je, si mimi niliyewapa amri hii? Jipeni hodari na wenye ushujaa'. ²⁹Kwa hiyo watu wa Absalomu wakamtendea Amnoni kama vile Absalomu

alivyokuwa amewaagiza. Ndipo wana wote wa mfalme wakainuka, wakapanda nyumbu zao wakakimbia.

³⁰Wakati wakiwa njiani, taarifa ilimjia Daudi kusema "Absalomu amewaaua wana wote wa mfalme, hakuna hata mmoja aliyesalia." ³¹Mfalme akasimama, akararu nguo zake akalala chini ardhini, nao watumishi wake wote wakasimama kando yake na nguo zao zikiwa zimeraruliwa.

³²Lakini Yonadabu mwana wa Shimea nduguye Daudi, akasema, "Bwana wangu asifikiri kwamba wamewaua wana wote wa mfalme, ni Amnoni peke yake ndiye aliye kufa. Hili limekuwa kusudi la moyo wa Absalomu tangu siku ile Amnoni alipomtendea jeuri Tamari dada yake. ³³Mfalme bwana wangu asisumbuliwe na taarifa kwamba wamewaua wana wote wa mfalme. Ni Amnoni peke yake aliye kufa."

³⁴Wakati huo Absalomu akawa amekimbia.

Basi mlinzi akaangalia, naye akaona watu wengi barabarani magharibi yake, wakishuka kutoka upande wa kilima. Mlinzi akaenda akamwambia mfalme, "Naona watu wakitokea upande wa Horonaimu, huko upande wa kilimani."

³⁵Yonadabu akamwambia mfalme, "Tazama, wana wa mfalme wako hapa, imekuwa kama vile mtumishi wako alivyosema."

³⁶Mara alipomaliza kusema, wana wa mfalme wakaingia ndani wakiomboleza kwa makelele. Pia mfalme na watumishi wake wote wakalia sana kwa uchungu.

³⁷Absalomu akakimbia na kwenda kwa Talmai mwana wa Amihudi, mfalme wa Geshuri. Lakini mfalme Daudi akaomboleza kwa ajili ya mwanawe kila siku.

³⁸Baada ya Absalomu kukimbia na kwenda Geshuri, akakaa huko miaka mitatu. ³⁹Roho ya Mfalme Daudi ikatamani kumwendea Absalomu kwa maana mfalme alikuwa amefarijika kuhusu kifo cha Amnoni.

Absalomu Arudi Yerusalem

14 Yoabu mwana wa Seruya akafahamu kuwa moyo wa mfalme ulikuwa na shauku ya kumwona Absalomu. ²Kwa hiyo Yoabu akamtuma mtu fulani kwenda Tekoa na kumleta mwanamke mwenye hekima kutoka huko. Akamwambia huyo mwanamke, "Jifanlye uko katika maombolezo. Vaa nguo za kuomboleza, nawe usitumie mafuta yo yote ya

uzuri, jifanye kama mwanamke ambaye amekuwa na huzuni kwa siku nyingi kwa ajili ya kufiwa.³Kisha nenda kwa mfalme ukazungumze maneno haya, "Naye Yaobu akaweka maneno kinywani mwa yule mwanamke.

⁴Huyo huyo mwanamke kutoka Tekoa alipofika kwa mfalme, akaanguka kifudifudi kumpa mfalme heshima, akasema, "Ee mfalme, nisaidie!"

⁵Mfalme akamwuliza, "Una shida gani?

Akamwambia, "Mimi ni mjane hasa, mume wangu amekufa. ⁶Mimi mtumishi wako nilikuwa na wana wawili. Wakapigana wao kwa wao huko shambani wala huko hapakuwa na mtu hata mmoja wa kuwaamua. Mmoja akampiga mwenzake na kumwua. ⁷Sasa ukoo wote umeinuka dhidi ya mtumishi wako, wakisema, "Utukabidhi huyo aliywua ndugu yake, ili tumwue kwa ajili ya uhai wa ndugu yake ambaye alimwua, nasi hapo tutakuwa tumekatilia mbali na mrithi pia. Wakifanya hivyo, watakuwa wamezima tumaini langu liliobaki, mume wangu hataachiwa jina wala mzao katika uso wa dunia."

⁸Mfalme akamwambia huyo mwanamke, "Nenda nyumbani, nami nitatoa agizo kwa ajili yako."

⁹Lakini huyo mwanamke kutoka Tekoa akamwambia, "Mfalme bwana wangu, lawama na iwe juu yangu na juu ya nyumba ya baba yangu, naye mfalme na kiti chake cha enzi na asiwe na hatia."

¹⁰Mfalme akajibu, "Ikiwa mtu ye yote atakusemesho lo lote, mlete kwangu, naye hatakusumbua tena."

¹¹Huyo mwanamke akasema, "Basi mfalme na amwombe BWANA Mungu wake ili kuzuia mlipiza kisasi cha damu kuongeza juu ya uharibifu, ili kwamba mwanangu asiye akaangamizwa."

Mfalme akasema, "Hakika kama aishivyo BWANA , hakuna unywele mmoja wa kichwa cha mwanao utakaoanguka chini."

¹²Ndipo huyo mwanamke akasema, "Mruhusu mtumishi wako aseme neno kwa mfalme bwana wangu."

Mfalme akajibu, "Sema"

¹³Huyo mwanamke akasema, "Mbona basi wewe umewaza jambo kama hili dhidi ya watu wa Mungu? Je, mfalme asemapo hili, hajitii hatiani mwenyewe, kwa maana mfalme hajamrudisha mwanawe aliyefukuziwa mbali?"

¹⁴Kama vile maji yaliyomwagika ardhini,

yasivyoweza kuzoleka tena, hivyo sisi kufa ni lazima. Lakini Mungu haondoi uhai, badala yake, ye ye hufanya njia ili kwamba aliyefukuzwa asibaki akiwa amefarikishwa naye.

¹⁵Nami sasa nimekuja kusema hili kwa bwana wangu mfalme kwa sababu watu wameniogopesha. Mtumishi wako alifikiri, 'Nitanena na mfalme, labda mfalme atamfanyia mtumishi wake kile anachoomba. ¹⁶Labda mfalme atakubali kumwokoa mtumishi wake kutoka mkononi mwa mtu anayejaribu kunikatilia mbali mimi na mwanangu kutoka kwenye urithi Mungu aliotupatia.'

¹⁷Basi sasa mtumishi wako anasema, 'Neno la bwana wangu mfalme na linipatie pumzikio, kwa maana bwana wangu mfalme ni kama malaika wa Mungu katika kutambua jema na baya. BWANA Mungu wako na awe pamoja nawe."

¹⁸Basi mfalme akamwambia huyo mwanamke, "Usinifiche jibu kuhusu hilo nitakalokuuliza".

Huyo mwanamke akasema, "Mfalme bwana wangu na aseme."

¹⁹Mfalme aksauliza, "Je, mkono wa Yoabu haupo pamoja nawe katika jambo hilo lote?"

Huyo Mwanamke akajibu, "Hakika kama uishivyo, bwana wangu mfalme, hakuna ye yote anayeweza kugeuka kulia wala kushoto kutockana na cho chote anachosema bwana wangu mfalme. Naam, ni mtumishi wako Yoabu ndiye aliyenifundisha kufanya hivi, naye ndiye aliyeweka maneno haya yote kinywani mwa mtumishi wako. ²⁰Mtumishi wako Yaobu amefanya hivi ili kubadili hali iliyopo. Bwana wangu ana hekima kama ile ya malaika wa Mungu, hufahamu kila kitu kinachotokea katika nchi".

²¹Mfalme akamwambia Yoabu, "vyema sana, nitalifanya jambo hili. Nenda, ukamle kijana Absalomu."

²²Yoabu akaanguka kifudifudi mpaka ardhini kumpa mfalme heshima, naye akambariki mfalme. Yoabu akasema, "Leo mtumishi wako anajua kuwa amepata kibali machoni pako, bwana wangu mfalme, kwa sababu mfalme amemjalia mtumishi wake ombi lake."

²³Ndipo Yoabu akaenda hadi Geshuri akamrudisha Absalomu Yerusalem. ²⁴Lakini mfalme akasema, "Lazima Absalomu aende kwenye nyumba yake mwenyewe, kamwe asiuone uso wangu." Kwa hiyo Absalomu akaenda kwenye nyumba yake na hakuuona

uso wa mfalme.

²⁵Katika Israeli yote hakuna mtu ye yote aliyesifiwa kwa uzuri wa sura kama Absalomu. Kuanzia utosi wa kichwa chake hadi wayo wa mguu wake hapakuwa na kasoro. ²⁶Kila mara aliponyoa nywele za kichwa chake, kwa kuwa alikuwa akinyoa mara kwa mara zilipokuwa zinamwia nzito, alizipima uzito wake ulikuwa shekeli mia mbilia^a kwa kipimo cha kifalme.

²⁷Walizaliwa wana watatu na binti mmoja kwa Absalomu. Jina la binti yake aliiwa Tamari, naye akawa mwanamke mzuri wa sura.

²⁸Absalomu akaishi miaka miwili huko Yerusalem pasipo kuuona uso wa mfalme. ²⁹Basi Absalomu akamwita Yaobu kwa kusudi la kumtuma kwa mfalme, lakini Yoabu akakataa kuja kwa Absalomu. Ndipo akamwita tena mara ya pili, lakini pia akakataa kuja. ³⁰Ndipo akawaambia watumishi wake, "Tazama, shamba la Yoabu liko jirani na langu, naye ana shayiri humo. Nendeni mkalitie moto." Kisha watumishi wa Absalomu wakalitia moto shamba hilo.

³¹Basi Yoabu akaenda nyumbani kwa Absalomu, akamwambia, "Kwa nini watumishi wako wametia moto shamba langu?"

³²Absalomu akamwambia Yoabu, "Tazama, nilikutumia ujumbe na kusema, 'Njoo ili niweze kukutuma kwa mfalme kuuliza, "Kwa nini nimekuja kutoka Geshuri? Ingekuwa bora zaidi kwangu kama ningebaki huko huko! Sasa basi, nataka kuuona uso wa mfalme na ikiwa nina hatia ya jambo lo lote, basi na anie."

³³Basi Yoabu akaenda kwa mfalme na kumwambia jambo hili. Kisha mfalme akamwita Absalomu, naye akaingia ndani akasujudu uso wake mpaka ardhini mbele ya mfalme. Naye mfalme akambusu Absalomu.

Mipango ya Hila ya Absalomu

15 Baada ya muda, Absalomu akajipatia magari ya vita na farasi pamoja na watu hamsini wa kupiga mbio mbele yake. ²Akawa anaamka asubuhi na mapema na kusimama kando ya barabara inayoelekea kwenye lango la mji. Wakati wo wote alipokuja mtu ye yote mwenye mashtaka yanayohitaji kuletwala mbele ya mfalme kwa uamuzi, Absalomu nae angemwita na kumwuliza, " Wewe unatoka mji upi?" Naye angejibu, "Mtumishi wako anatoka katika mojawapo ya makabila ya Israeli." ³Kisha Absalomu angemwambia, "Tazama, malalamiko

^a²⁶ "Shekeli mia mbili" kwa kipimo cha kifalme ni kama kilo 2.3.

yako ni ya haki na sawasawa, lakini hakuna mwakilishi wa mfalme wa kukusikiliza." ⁴Absalomu angeorgeza, Laiti tu ningeteuliwa kuwa mwamuzi katika nchi. Ndipo kila mmoja mwenye mashtaka au shauri angekuja kwangu nami ningeona kwamba anapata haki."

⁵Pia, wakati mtu ye yote alipomkaribia ili kusujudu mbele yake, Absalomu angenyoosha mkono wake na kumshika pia kumbusu. ⁶Absalomu akaendelea na tabia hii mbele ya Waisraeli wote waliomjia mfalme kumwomba awapatie haki, kwa hiyo Absalomu akaiba miyo ya watu wa Israeli.

⁷Mnamo mwisho wa mwaka wa nne, Absalomu akamwambia mfalme, "Naomba unipe ruhusa niende Hebron ni katimizi nadhiri niliyomwekea BWANA. ⁸Wakati mtumishi wako alipokuwa huko Geshuri katika nchi ya Aramu, niliweka nadhiri hii, 'Ikiwa BWANA atanirudisha Yerusalem, nitamwabudu BWANA huko Hebron.'"

⁹Mfalme akamwambia, "Enenda kwa amani." Hivyo akaenda Hebron.

¹⁰Kisha Absalomu akatuma wajumbe kwa siri katika makabila yote ya Israeli, kusema, "Mara mtakaposikia sauti ya tarumbeta basi semeni, "Absalomu ni mfalme huko Hebron."

¹¹Watu mia mbili kutoka Yerusalem walikuwa wamefuatana na Absalomu. Walikuwa wamealikwa kama wageni nao walikwenda kwa nia njema, pasipo kujua lo lote. ¹²Wakati Absalomu alipokuwa anatoa dhabihu, pia akatuma aitwe Ahithofeli Mgiloni, mshauri wa Daudi, aje kutoka Gilo, ambao ndio mji wake wa nyumbani. Kwa hiyo mpango wa hila ukapata nguvu na idadi ya waliofuatana na Absalomu ikaongezeka.

Kukimbia kwa Daudi

¹³Mjumbe akaja na kumwambia Daudi, "Mioyo ya watu wa Israeli inaambatana na Absalomu."

¹⁴Ndipo Daudi akawaambia maafisa wake wote walikuwa pamoja naye huko Yerusalem, "Njoni! Ni lazima tukimbie, la sivo hakuna hata mmoja wetu atakayeokoka kutoka mkononi mwa Absalomu. Ni lazima tuondoke kwa haraka, la sivo atakuja mbio na kutupata, atatuangamiza na kuupiga mji kwa upanga."

¹⁵Maafisa wa mfalme wakamjibu, "Watumishi wako tu tayari kufanya lo lote mfalme bwana wetu analochagua."

¹⁶Mfalme akatoka, pamoja na watu wa

nyumbani mwake wakimfuata, lakini akawaacha masuria kumi ili kuangalia jumba la kifalme. ¹⁷Hivyo mfalme akaondoka, pamoja na watu wote wakimfuata, wakatua mahali mbali kiasi. ¹⁸Watu wake wote wakatembea wakampita, wakiwa wamefuatana na Wakerethi wote pia Wapelethi pamoja na Wagiti wote mia sita waliokuwa wamefuatana naye kutoka Gathi wakapita mbele ya mfalme.

¹⁹Mfalme akamwambia Itai, Mgiti, "Kwa nini ufuatane na sisi? Rudi ukakae pamoja na mfalme Absalomu. Wewe ni mgeni, mkimbizi kutoka nchini mwako. ²⁰Ulikuja jana tu. Nami leo nikufanye utangetange pamoja nasi, wakati sijui niendako? Rudi, nawe ukawachukue watu wa kwenu. Wema na uaminifu na viwe pamoja nawe."

²¹Lakini Itai akamjibu mfalme, "Hakika kama BWANA aishivyo na kama mfalme bwana wangu aishivyo, po pote mfalme bwana wangu atakapokuwa, ikiwa ni kuishi au kufa, hapo ndipo mtumishi wako atakapokuwa."

²²Daudi akamwambia Itai, "Songa mbele, endelea." Kwa hiyo Itai Mgiti akaendelea pamoja na watu wake wote pia jamaa zote waliokuwa pamoja naye.

²³ Watu wote wa nje ya mji wakalia kwa sauti wakati watu wote walipokuwa wakipita. Mfalme naye akavuka Bonde la Kidroni, nao watu wote wakaelekeea jangwani.

²⁴Sadoki pia alikuwako, kadhalika Walawi wote waliokuwa pamoja naye walikuwa wamechukua sanduku la agano la Mungu. Wakaweka chini sanduku la Mungu, naye Abiathari akatoa dhabihu mpaka watu wote walipokuwa wameondoka mjini.

²⁵Kisha mfalme akamwambia Sadoki, "Rudisha sanduku la Mungu mjini. Ikiwa nitapata kibali mbele ya BWANA, atanirudisha nami nitaliona tena pamoja na maskani ya Bwana.

²⁶Lakini kama yeye atasema, "Mimi sipendezwi nawe", basi mimi niko tayari, yeye na anifanye cho chote aonacho chema kwake".

²⁷Pia mfalme alimwambia kuhani Sadoki, "Je, wewe si mwonaji? Rudi mjini kwa amani pamoja na mwanao Ahimaasi na Yonathan mwana wa Abiathari. Wewe na Abiathari wachukueni wana wenu wawili. ²⁸Nitasubiri kwenye vivuko katika jangwa mpaka neno litakapotoka kwenu kuniarifu." ²⁹Kwa hiyo Sadoki na Abiathari wakarudisha sanduku la Mungu mpaka Yerusalem na kukaa huko.

³⁰Bali Daudi akaendelea akapanda Mlima

wa Mizeituni, akaenda huku analia, akiwa amefunika kichwa chake na bila viatu miguuni. Watu wote waliokuwa pamoja naye, nao wakafunika vichwa vyao wakawa wanalia walipokuwa wakipanda. ³¹Basi Daudi alikuwa ameambiwa, "Ahithofeli alikuwa miongoni mwa washiriki wa shauri baya la Absalomu." Ndipo Daudi akaomba akisema, "Ee BWANA, geuza shauri la Ahithofeli kuwa ujinga."

³²Daudi alipofika kwenye kilele cha mlima, mahali ambapo watu walikuwa wamezoea kumwabudu Mungu, Hushai Mwarki alikuwako huko kumlaki, joho lake likiwa limeraruka na mavumbi kichwani mwake. ³³Daudi akamwambia, "Kama ukienda pamoja nami, utakuwa mzigo kwangu. ³⁴Lakini ikiwa utarudi mjini na kumwambia Absalomu, 'Nitakuwa mtumishi wako, Ee mfalme, nilikuwa mtumishi wa baba yako wakati uliopita, lakini sasa nitakuwa mtumishi wako.' Basi utaweza kunisaidia kwa kipinga shauri la Ahithofeli. ³⁵Je, makuhani Sadoki na Abiathari hawatakuwa pamoja nawe? Waambie lo lote utakalosikia katika jumba la mfalme. ³⁶Wana wao wawili, Ahimaasi mwana wa Sadoki na Yonathan mwana wa Abiathari, wako pamoja nao huko. Watume kwangu na lo lote utakalosikia".

³⁷Kwa hiyo Hushai rafiki wa Daudi akafika Yerusalem wakati Absalomu alipokuwa anaingia mjini.

Daudi na Siba

16 Daudi alipokuwa amekwenda umbali mfupi kupita kilele cha mlima, akamkuta huko msimamizi Siba wa shughuli za Mefiboshethi, akingojea kumlaki Daudi. Alikuwa na punda wawili wakiwa wametandikwa na kupakiwa mikate mia mbili, maandazi mia ya zabibu kavu, maandazi mia ya tini na kiriba cha divai.

²Mfalme Daudi akamwulia Siba, "Kwa nini umeleta vitu hivi?"

Siba akamjibu, "Punda ni kwa ajili ya watu wa nyumba ya mfalme kupanda, mikate na matunda ni kwa ajili ya watu kula, nayo divai ni kwa kuwaburudisha watakaochoka jangwani."

³Kisha mfalme aksauliza, "Yuko wapi mwana wa bwana wako?"

Siba akamwambia, "Anakawia Yerusalem, kwa sababu anafikiri, 'Leo nyumba ya Israeli itanirudishia utawala wa baba yangu.'"

⁴Ndipo mfalme akamwambia Siba, "Yote yaliyokuwa mali ya Mefiboshethi sasa ni mali

yako."

Siba akasema, "Nasujudu kwa unyenyekevu, naomba nipate kibali mbele yako bwana wangu mfalme".

Shimei Amlaani Daudi

⁵Mfalme Daudi alipokuwa anakaribia Bahurimu, mtu mmoja kutoka katika ukoo huo huo kama jamaa ya Sauli, akatoka humo, ambaye jina lake ni Shimei mwana wa Gera, akawa analaani alipokuwa akitoka. ⁶Akamtupia Daudi mawe na maafisa wote wa mfalme, ingawa vikosi vyote na walini maalum walikuwa kulia na kushoto mwa Daudi. ⁷Shimei alivyokuwa akilaani, akasema, "Toka hapa, toka hapa, wewe mtu wa damu, wewe mtu mbaya kabisa! ⁸BWANA amekulipiza kwa ajili ya damu yote uliyomwaga ya watu wa nyumba ya Sauli, ambaye nafasi yake umeimiliki wewe. BWANA amekabidhi ufalme mkononi mwa mwanao Absalomu. Maangamizi yamekupata kwa sababu wewe ni mtu wa damu!"

⁹Ndipo Abishai mwana wa Seruya akamwambia mfalme, "Kwa nini huyu mbwa mfu amlaani bwana wangu mfalme? Niruhusu nivuke nikatilie mbali kichwa chake."

¹⁰Lakini mfalme akamwambia, "mna nini nami enyi wana wa Seruya? Ikiwa analaani kwa sababu BWANA amemwambia, 'Mlaani Daudi,' nani awezaye kuuliza, 'Kwa nini unafanya hivi?'"

¹¹Ndipo Daudi akamwambia Abishai na maafisa wake wote, "Mwanangu, ye ye ambaye ametoka viunoni mwangu mwenyewe, anajaribu kuuondoa uhai wangu. Je, si zaidi sana, kwa huyu Mbenyamini! Mwacheni, acha alaani, kwa maana BWANA amemwambia afanye hivyo. ¹²Inawezekana kwamba BWANA ataona dhiki yangu na kunilipa mema kwa ajili ya laana ninayopokea leo."

¹³Kwa hiyo Daudi na watu wake wakaendelea na safari yao barabarani huku Shimei akiwa anatembea pembezoni mwa kilima sambamba na Daudi, huku akimlaani na kumtupia Daudi mawe na kumrushia mavumbi. ¹⁴Mfalme na watu wote aliokuwa pamoja nao wakafika kwenye kituo chao wakiwa wamechoka. Mfalme akajiburudisha hapo.

Shauri la Hushai na Ahithofeli

¹⁵Wakati huo, Absalomu pamoja na watu wote wa Israeli wakafika Yerusalem, naye Ahithofeli alikuwa pamoja naye. ¹⁶Ndipo Hushai Mwarki, rafiki wa Daudi, akamwendea Absalomu

na kumwambia, "Mfalme aishi maisha marefu! Mfalme aishi maisha marefu!"

¹⁷Absalomu akamwulia Hushai, "Je, huu ndio upendo unaomwonyesha rafiki yako? Kwa nini hukufuatana na rafiki yako?"

¹⁸Hushai akamwambia Absalomu, "La hasha, ye ye aliyechaguliwa na BWANA, aliyechaguliwa na watu hawa, atakayechaguliwa tena na watu wote wa Israeli, huyu ndiye nitakayekuwa wake, nami nitabakia pamoja naye. ¹⁹Zaidi ya hayo, nimtumikie nani? Je, nisintumikie mwana? Kama vile nilivyotumikia baba yako, ndivyo nitakavyokutumikia wewe."

²⁰Absalomu akamwambia Ahithofeli, "Tupe shauri lako. Tufanye nini?"

²¹Ahithofeli akajibu, "kutana kimwili na masuria wa baba yako aliowaacha kuangalia jumba la kifalme. Ndipo Israeli yote itakaposikia kwamba umejifanya chukizo kwa baba yako, nayo mikono ya kila mmoja aliye pamoja nawe itatiwa nguvu". ²²Kwa hiyo wakasimika hema kwa ajili ya Absalomu juu ya paa, naye akakutana kimwili na masuria wa baba yake mbele ya Israeli wote.

²³Ilikuwa katika siku hizo shauri lilitolewa na Ahithofeli lilikuwa kama lile ambalo limeulizwa kwa Mungu. Ndivyo Daudi na Absalomu walivyoyaheshimu mashauri yote ya Ahithofeli.

17 Ahithofeli akamwambia Absalomu, "Nipe ruhusa niwachague watu kumi na mbili elfu na waanze safari usiku huu huu kumfuatia Daudi. ²Nitamshambulia wakati akiwa amechoka na ni dhaifu. Nitampiga na hofu na kisha watu wote walio pamoja naye watakimbia. Nitampiga mfalme peke yake ³na kuwarudisha watu wote kwako. Kifo cha mtu yule unayemtafuta kitamaanisha kurudi kwa wote, hakuna hata mtu mmoja atakayemizwa." ⁴Mpango huu ulionekana mzuri kwa Absalomu na kwa wazee wote wa Israeli.

⁵Lakini Absalomu akasema, "Pia mwiteni Hushai Mwarki, ili tuweze kusikia anachokisema." ⁶Hushai alipokuja, Absalomu akasema, "Ahithofeli ametoa shauri hili. Je, tufanye anavyosema? Kama sivyo, tupe maoni yako."

⁷Hushai akamjibu Absalomu, "Shauri la Ahithofeli alilotoa halifai kwa wakati huu.

⁸Unamfahamu baba yako na watu wake, ni wapiganaji hodari, nao ni wakali kama dubu mwitu aliyepokonywa watoto wake. Zaidi ya

hayo, baba yako ni mpiganaji mahiri, usiku hatalala pamoja na vikosi. ⁹Hata sasa, amefichwa ndani ya pango au mahali pengine, Kama atatangulia kushambulia vikosi vyako, ye yote asikiaye habari hii atasema, kuna machinjo makubwa miongoni mwa vikosi vinavyomfuata Absalomu.' ¹⁰Basi hata yule askari hodari kuliko wengine wote, ambaye moyo wake ni kama wa simba, atayeyuka kwa hofu, kwa maana Israeli yote wanajua kwamba baba yako ni mpiganaji na kwamba wale walio pamoja naye ni watu hodari.

¹¹'Kwa hiyo nakushauri: Israeli wote na wakusanyikie kwako, kuanzia Dani hadi Beer-Sheba, katika wingi wao jinsi walivyo kama mchanga wa ufuoni mwa bahari, wewe mwenyewe ukiwaongoza vitani. ¹²Ndipo tutakapomshambulia po pote atakapoonekana, nasi tutamwangukia kama umande unavyoshuka juu ya ardhi. Yeye mwenyewe wala watu wake hakuna atakayeachwa hai. ¹³Kama atakimbilia katika mji wo wote basi Israeli wote watazungushia mji ule kamba, nasi tutauburuta mji huo mpaka bondeni hadi isionekane hata changarawe ya huo mji."

¹⁴Absalomu na watu wote wa Israeli wakasema, "Shauri la Hushai Mwarki ni jema zaidi kuliko lile la Ahithofeli." Kwa maana BWANA alikuwa amekusudia kupinga shauri nzuri la Ahithofeli, ili kuleta maafa juu ya Absalomu.

¹⁵Hushai akawaambia makuhani Sadoki na Abiathari, "Ahithofeli amemshauri Absalomu na wazee wa Israeli kufanya kadha wa kadha, lakini mimi nimewashauri wao kufanya kadha wa kadha. ¹⁶Sasa tumeni ujumbe haraka na kumwambia Daudi, 'Usiku huu usilale kwenye vivuko katika jangwa, vuka bila kukosa, la sivyo, mfalme pamoja na watu wote waliofuatana naye watamezwa."

¹⁷Yonathani na Ahimaasi walikuwa wakingoja huko En-Rogeli, naye mtumishi mmoja wa kike akawa anakwenda kuwapasha habari nao wakawa wanakwenda kumwambia Mfalme Daudi, kwa maana wasingetaka kujihatarisha kuonekana wakiingia mjini. ¹⁸Lakini kijana mmoja mwanaume akawaona naye akamwambia Absalomu. Basi wote wawili wakaondoka haraka wakaenda mpaka kwenye nyumba ya mtu mmoja huko Bahurimu. Mtu huyo alikuwa na kisima katika ua wa nyumba yake, nao Yonathani na Ahimaasi wakateremka ndani ya kisima hicho. ¹⁹Mkewe akachukua

mfuniko akauweka kwenye mdomo wa kile kisima na kuanika nafaka juu yake. Wala hakuna mtu ye yote aliyefahamu cho chote kuhusu jambo hili.

²⁰Watu wa Absalomu walipofika kwa huyo mwanamke, wakamwuliza, "Wako wapi Ahimaasi na Yonathani?"

Huyo mwanamke akawajibu, "Walivuka kijito." Watu wa Absalomu wakapekua lakini hawakuwaona hata mmoja, hivyo wakarudi Yerusalem.

²¹Baada ya watu hao kuondoka, wale watu wawili yaani Yonathani na Ahimaasi wakapanda kutoka mle kisimani na kwenda kumpasha Mfalme Daudi habari. Wakamwambia, "Ondoka, uvuke haya maji haraka, Ahithofeli ameshauri kadha wa kadha dhidi yako." ²²Kwa hiyo Daudi na watu wote aliokuwa nao waliondoka na kuvuka Yordani. Kufika wakati wa mapambazuko hapakuwa na mtu hata mmoja ambaye alikuwa hajavuka Mto Yordani.

²³Ahithofeli alipoona kwamba shauri lake halikuwatwa, akatandika punda wake akaondoka kwenda nyumbani kwake kwenye mji wake. Akaiweka nyumba yake katika utaratibu, kisha akajinyonga mwenyewe. Hivyo akafa na akazikwa katika kaburi la baba yake.

²⁴Daudi akaenda Mahanaimu, naye Absalomu akavuka Yordani pamoja na watu wote wa Israeli. ²⁵Absalomu alikuwa amemweka Amasa juu ya jeshi badala ya Yoabu. Amasa alikuwa mwana wa mtu mmoja aliyeitwa Yetheri, Mwishmaeli ambaye alikuwa amemwoa Abigaili, binti Nahashi dada yake Seruia mamaye Yaobu. ²⁶Waisraeli na Absalomu wakapiga kambi huko nchi ya Gileadi.

²⁷Daudi alipofika Mahanaimi, Shobi mwana wa Nahashi kutoka Raba ya Waamoni, Makiri mwana wa Amieli kutoka Lo-debari na Barzilai, Mgileadi kutoka Rogelimu ²⁸wakaleta matandiko ya kitandani, mabakuli na vyombo vyaya mfinyanzi. Walileta pia ngano na shayiri, unga na bisi, maharage na kunde, ²⁹asali na maziwa yaliyoganda, kondoo na jibini kutoka kwenye maziwa ya ng'ombe kwa ajili ya Daudi na watu wake ili wale. Kwa maana walisema, "Watu wameona njaa tena wamechoka na wamepata kiu huko jangwani."

Kifo cha Absalomu

18 Daudi akakusanya watu aliokuwa nao na kuweka majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia. ²Daudi akatuma vikosi

veya askari, theluthi moja ilikuwa chini ya amri ya Yoabu, theluthi ya pili chini ya Abishai mwana wa Seruya nduguye Yoabu na theluthi ya tatu chini ya Itai Mgiti. Mfalme akaviambia vikosi, "Hakika mimi mwenyewe nitakwenda pamoja nanyi."

³Lakini watu wakasema, "Haikupasi kwenda, ikiwa sisi tutalazimika kukimbia, wao hawatatujali. Hata kama nusu yetu tukifa hawatajali, lakini wewe una thamani ya watu kama sisi kumi elfu. Ingekuwa bora zaidi kwako basi kutupatia msaada kutoka mjini."

⁴Mfalme akajibu, "Nitafanya lo lote linaloonekana jema zaidi kwenu."

Kwa hiyo mfalme akasimama kando ya lango wakati watu wote wakitoka nje kwa makundi ya mamia na maelfu. ⁵Mfalme akawaamuru Yoabu, Abishai na Itai, "Iweni wapole kwa kijana Absalomu kwa ajili yangu". Vikosi vyote vikasikia mfalme akitoa amri kwa kila jemadari kumhusu Absalomu.

⁶Jeshi likatoka kwenda kwenye uwanja wa vita kupigana na Israeli, hivyo vita vikapiganwa katika msitu wa Efraimu. ⁷Huko jeshi la Israeli likashindwa na watu wa Daudi, siku hiyo majeruhi walikuwa wengi kiasi cha watu ishirini elfu. ⁸Vita vikaenea nchi nzima, msitu uliuwa watu wengi zaidi siku hiyo kuliko waliouawa kwa upanga.

⁹Basi ikawa Absalomu alikutana na watu wa Daudi. Yeye alikuwa amepanda nyumbu wake, naye nyumbu alipopita chini ya matawi yaliyosongana ya mwaloni mkubwa, kichwa cha Absalomu kilinaswa kwenye mti. Akaachwa ananig'inia hewani, wakati nyumbu aliyejkuwa amempanda aliendelea kwenda.

¹⁰Mmojawapo wa wale watu alipoona, akamwambia Yoabu, "Nimemwona Absalomu akining'inia kwenye mti wa mwaloni."

¹¹Yoabu akamwambia huyo mtu, "Nini! Ulimwona Absalomu? Kwa nini hukumpiga papo hapo mpaka chini? Ndipo ningekupa shekeli kumi^a za fedha na mkanda wa askari shujaa."

¹²Lakini huyo mtu akajibu, "Hata kama ungenipimia shekeli elfu^b mikononi mwangu nisingeinua mkono wangu dhidi ya mwana wa mfalme. Tukiwa tunasikia mfalme alikuagiza wewe na Abishai pamoja na Itai, akisema, 'Mlindeni kijana Absalomu kwa ajili yangu.'

¹³Nami kama ningekuwa nimemtendea kwa hila

na hakuna lo lote linalofichika kwa mfalme, wewe mwenyewe ungejitenga nami."

¹⁴Yoabu akasema, "Mimi sitapoteza muda hapa pamoja nawe" Hivyo akachukua mikuki mitatu mkononi mwake na kumchoma nayo Absalomu kwenye moyo alipokuwa angali hai akiwa ananig'inia katika ule mwaloni. ¹⁵Nao wabeba silaha kumi wa Yoabu wakamzunguka Absalomu, wakampiga na kumwua.

¹⁶Kisha Yaobu akapiga tarumbeta, navyo vikosi vikaacha kuwaafuata Israeli, kwa maana Yoabu aliwasimamisha. ¹⁷Wakamchukua Absalomu, wakamtupa katika shimo kubwa huko msituni na kulundika lundo kubwa la mawe juu yake. Huko nyuma, Waisraeli wote wakakimbilia nyumbani kwao.

¹⁸Wakati wa uhai wa Absalomu alikuwa amechukua nguzo na kuisimamisha katika Bonde la Mfalme, kwa maana alifikiri, "Sina mwana atakayeendeleza kumbukumbu ya jina langu." Akaita nguzo hiyo kwa jina lake mwenyewe. Nayo inaitwa Mnara wa Ukumbusho wa Absalomu mpaka leo.

Daudi aomboleza Kifo cha Absalomu

¹⁹Basi Ahimaasi mwana wa Sadoki akasema, "Niruhusu mimi nikimbie na kumpelekeea mfalme habari kwamba BWANA amemwokoa mfalme kutoka mkononi mwa adui zake."

²⁰Yoabu akamwambia Ahimaasi, "Leo si wewe utakayepeleka habari. Unaweza kupeleka habari wakati mwingine, lakini leo haikupasi kupeleka, kwa sababu mwana wa mfalme amekufa."

²¹Ndipo Yoabu akamwambia mtu mmoja Mkushi, "Nenda, ukamwambie mfalme kile ulichoona." Mkushi akasujudu mbele ya Yoabu akaondoka mbio.

²²Ahimaasi mwana wa Sadoki akamwambia tena Yoabu, "Liwalo na liwe, tafadhalii niruhusu nikimbie nyuma ya huyo Mkushi."

Lakini Yoabu akajibu, "Mwanangu, mbona wataka kwenda? Wewe huna habari yo yote itakayokupatia tuzo."

²³Ahimaasi akasema, "Liwalo na liwe, nataka kukimbilia."

Kwa hiyo Yaobu akamwambia, "haya kimbia!" Ndipo Ahimaasi akakimbia kufuata njia ya kupitia tambarare na akafika kabla ya huyo Mkushi.

²⁴Wakati Daudi alipokuwa ameketi kati ya lango la ndani na la nje, mlinzi akapanda juu ya

^{a11} Shekeli kumi za fedha ni sawa na gramu 115.

^{b12} Shekeli elfu za fedha ni sawa na kilo 11.5

paa la langoo kupitia ukutani. Alipotazama nje, akaona mtu mmoja akikimbia peke yake. ²⁵Mlinzi akampaazia mfalme sauti na kumpa taarifa.

Mfalme akasema, "Ikiwa yuko peke yake, lazima atakuwa na habari njema." Naye yule mtu akazidi kujongea karibu.

²⁶Kisha mlinzi akaona mtu mwingine anakuja akikimbia, akamwita bawabu, "Tazama, mtu mwingine anakuja akikimbia peke yake!"

Mfalme akasema, "Lazima atakuwa analeta habari njema pia."

²⁷Mlinzi akasema, "ninaona kuwa yule wa kwanza anakimbia kama Ahimaasi mwana wa Sadoki."

Mfalme akasema, "Yeye ni mtu mwema. Analeta habari njema."

²⁸Ndipo Ahimaasi akamwita mfalme, akasema, "Mambo yote ni mema!" akasujudu mbele ya mfalme uso wake mpaka ardhini, akasema, "Ahimidiwe BWANA Mungu wako! Yeye aliyewatoa watu wale walioinua mikono yao dhidi ya mfalme bwana wangu."

²⁹Mfalme akauliza, "Je, huyo kijana Absalomu yuko salama?"

Ahimaasi akajibu, "Kulikuwa na machafuko mengi mara tu Yoabu alipokuwa anataka kumtuma mtumishi wa mfalme pamoja nami mtumishi wako, lakini sijui ilikuwa nini?"

³⁰Mfalme akasema, "Simama kando na usubiri hapa." Basi akasogea kando na kusimama hapo.

³¹Ndipo huyo Mkushi akawasili na kusema, "mfalme bwana wangu, sikia habari njema! Leo BWANA amekuo koa kutoka kwa wale wote walioinuka dhidi yako."

³²Mfalme akamwuliza huyo Mkushi, "Je, kijana Absalomu yuko salama?"

Huyo Mkushi akajibu, "Adui wa mfalme bwana wangu na wote wale walioinuka kukudhuru na wawe kama huyo kijana."

³³Mfalme akatetemeka. Akapanda chumbani juu kupitia langoni akilia. Alipokuwa akienda, akasema, "Ee mwanangu Absalom! Mwanangu, mwanangu Absalom! Laiti ningekufa badala yako, Ee Absalom, mwanangu, mwanangu!"

Yoabu Amkemea Mfalme

19 Yoabu akaambiwa, "Mfalme analia na kumwombolezea Absalom." ²Kwa jeshi lote, ushindi wa siku ile ukageuka kuwa maombolezo, kwa sababu siku ile vikosi vilisikia

ikisemwa, "Mfalme anahuzuni ka ajili ya mwanawee." ³Siku ile watu wakaingia mjini kimya kama vile waingiavyo kwa aibu watu waliokimbia kutoka vitani. ⁴Mfalme akafunika uso wake akalia kwa sauti, akisema, "Ee mwanangu Absalomu! Ee Absalomu, mwanangu, mwanangu!"

⁵Kisha Yoabu akaingia ndani ya nyumba ya mfalme na kusema, "Leo umewaaibisha watu wako wote, waliookoa maisha yako, maisha ya wanao na binti zako, maisha ya wake zako na masuria wako. ⁶Unawapenda wale wanaokuchukia na unawachukia wale wanaokupenda. Leo umeonyesha wazi kwamba majemadari wako na watu wao hawana maana kwako. Naona kwamba ungefurahi kama Absalomu angekuwa hai leo na sisi sote tuwe tumekufa. ⁷Sasa utoke nje ukawatie moyo watu wako. Naapa kwa BWANA kwamba ikiwa hutatoka nje, hakuna mtu atakayesalia pamoja nawe ifikapo leo jioni. Hii itakuwa mbaya zaidi kwako kuliko maafa yote yaliyokupata tangu ujana wako hadi sasa."

⁸Kwa hiyo mfalme akaondoka akaketi kitini pake penye lango. Watu walipoambiwa, "Mfalme ameketi langoni, watu wote wakamjia.

Daudi Arudi Yerusalem

Wakati huo, Waisraeli walikuwa wamekimbilia nyumbani kwao. ⁹Katika makabila yote ya Israeli, watu walikuwa wanabishana wao kwa wao, wakisema, "mfalme alituokoa kutoka mikononi mwa adui zetu, yeye ndiye aliyetuokoa kutoka mikononi mwa Wafilsti. Lakini sasa mfalme ameikimbia nchi kwa sababu ya Absalomu, ¹⁰naye Absalomu, tuliyemtia mafuta atutawale, amekufa vitani. Basi mbona hamsemi lo lote kuhusu kumrudisha mfalme?

¹¹Mfalme Daudi akapeleka ujumbe huu kwa makuhani Sadoki na Abiathari, kusema: "Waulizeni wazee wa Yuda, 'kwa nini muwe wa mwisho kumrudisha mfalme katika jumba lake la kifalme, maadam kile kinacho semwa katika Israeli yote kimemfikia mfalme katika makao yake? ¹²Ninyi ni ndugu zangu, nyama yangu na damu yangu mwenyewe. Kwa hiyo kwa nini mwe wa mwisho kumrudisha mfalme? ¹³Nanyi mwambieni Amasa, 'Je wewe si nyama yangu mwenyewe na damu yangu? Mungu na anishughulikie, tena kwa ukali, kama kuanzia sasa na kuendelea wewe si jemadari wa jeshi langu mahali pa Yoabu"

¹⁴Aliipata mioyo ya watu wote wa Yuda

kama vile walikuwa mtu mmoja. Wakapeleka ujumbe kwa mfalme, kusema, "Rudi, wewe na watu wako wote." ¹⁵Ndipo mfalme akarudi akaenda hadi kufikia Yordani.

Basi watu wa Yuda walikuwa wamekuja mpaka Gileadi ili kutoka kwenda kumlaki mfalme na kumvusha Mto Yordani. ¹⁶Shimei mwana wa Gera, wa kabilia la Benyamini kutoka Bahurimu, akaharakisha kutelemka pamoja na watu wa Yuda ili kumlaki Mfalme Daudi. ¹⁷Pamoja naye walikuwapo Wabenyamini elfu moja wakiwa wamefuatana na Siba, msimamizi wa nyumba ya Sauli, pia wanawe kumi na watano na wtumishi ishirini. Wakaharakisha kwenda Yordani, mahali mfalme alipokuwa. ¹⁸Wakavuka kivuko ili kuwachukua watu wa nyumbani mwa mfalme ili kuwavusha na kufanya kila kitu alichotaka.

Shimei mwana wa Gera alipovuka Yordani, akaanguka kifudifudi mbele ya mfalme, ¹⁹na kumwambia, "Bwana wangu na asinihesabie hatia. Usikumbuke jinsi mtumishi wako alivyofanya kosa siku ile bwana wangu mfalme alipoondoka Yerusalem. Mfalme aliondoe moyoni mwake. ²⁰Kwa maana mimi mtumishi wako najua nimefanya dhambi, lakini leo nimekuja hapa kama wa kwanza wa nyumba yote ya Yosefu kushuka na kumlaki bwana wangu mfalme."

²¹Ndipo Abishai mwana wa Seruya akasema, "Je, Shimei hapaswi kuuawa kwa ajili ya hili? Alimlaani mpakwa mafuta wa BWANA."

²²Daudi akajibu, "Mimi nina nini nanyi, enyi wana wa Seruya? Leo hii mmekuwa adui zangu! Je, leo kuna ye yote atakayeua wa katika Israeli? Je, mimi sijui kuwa leo ndimi mfalme katika Israeli yote?" ²³Basi mfalme akamwambia Shimei, "Hutakufa." Naye mfalme akamwahidi kwa kiapo.

²⁴Pia Mefiboshethi mwana wa Sauli akashuka kwenda kumlaki mfalme. Hakuwa amenawa miguu wala kunyoa ndevu zake wala kufua nguo zake tangu siku mfalme alipoondoka Yerusalem mpaka siku aliporudi ile salama. ²⁵Wakati alipotoka Yerusalem kuja kumlaki mfalme, mfalme akamwuliza, "Mefiboshethi, kwa nini hukufuatana nami?"

²⁶Akasema, "Bwana wangu mfalme, maadam mimi mtumishi wako ni kiwete, nilisema, 'Nitandikiwe punda wangu, nimpande, ili niweze kwenda pamoja na mfalme' lakini Siba mtumishi wangu akanisaliti. ²⁷Naye amemchongea mtumishi wako kwa bwana

wangu mfalme. Bwana wangu mfalme ni kama malaika wa Mungu, kwa hiyo fanya lo lote linalokupendeza. ²⁸Wazao wote wa baba yangu hawastahili kitu kingine isipokuwa kifo kutoka kwa bwana wangu mfalme, lakini ulimpa mtumishi wako nafasi mionganii mwa wale waliokula mezani pako. Je, ninayo haki gani kumwomba mfalme zaidi ya hayo?

²⁹Mfalme akamwambia, "Kwa nini useme zaidi? Naamuru wewe na Siba mgawanye mashamba."

³⁰Mefiboshethi akamwambia mfalme, "Mruhusu achukue kila kitu, kwa kuwa sasa bwana wangu mfalme amerudi nyumbani salama."

³¹Barzilai, Mgileadi pia akashuka kutoka Rogelimu ili kuvuka Yordani pamoja na mfalme na kumsindikiza kutoka huko. ³²Basi Barzilai alikuwa mzee sana mwenye umri wa miaka themanini. Alikuwa amempatia mfalme mahitaji wakati alipokuwa anaishi Mahanaimu, kwa huko alikuwa mtu tajiri sana. ³³Mfalme akamwambia Barzilai, "Vuka pamoja nami na ucae nami huko Yerusalem, nami nitakuptia mahitaji yako.

³⁴Lakini Barzilai akamjibu mfalme, "Je, nitaishi miaka mingine mingapi, hata nimpande kwenda Yerusalem pamoja na mfalme? ³⁵Sasa nina miaka themanini. Je, naweza kutofautisha kati ya lililo jema na lililo baya? Je, mtumishi wako anaweza kujua ladha ya kile anachokula au anachokunyuwa? Je, bado naweza kusikiliza sauti za waimbaji wa kiume na za wanawake? Kwa nini mtumishi wako aongeze mzigo kwa bwana wangu mfalme? ³⁶Mtumishi wako atavuka Yordani pamoja na mfalme kwa umbali mfupi tu, lakini kwa nini mfalme anizawadie kwa namna hii? ³⁷Mruhusu mtumishi wako arudi, kwamba mimi nikafie katika mji wangu mwenyewe karibu na kaburi la baba na mama yangu. Lakini yupo hapa mtumishi wako Kimhamu. Mruhusu avuke Yordani pamoja na bwana wangu mfalme. Mtendee lo,lote linalokupendeza."

³⁸Mfalme akamwambia Barzilai, "Kimhamu atavuka Yordani pamoja nami, nami nitamtendea lo lote litakalokupendeza. Nawe kitu cho chote unachotaka kutoka kwangu nitakutendea."

³⁹Kwa hiyo watu wote wakavuka Yordani, kisha mfalme akavuka. Mfalme akambusu Barzilai na kumbariki, Barzilai akarudi nyumbani kwake.

⁴⁰Mfalme alipovuka kwenda Gilgali,

Kimhamu alivuka pamoja naye. Vikosi vyote vya Yuda na nusu ya vikosi vya Israeli vilimvusha mfalme.

⁴¹Baada ya kitambo kidogo watu wote wa Israeli wakaja kwa mfalme na kumwambia, "Kwa nini ndugu zetu, watu wa Yuda wamemrudisha mfalme kwa siri bila kutushirikisha na kumvusha ng'ambo ya Yordani, yeze na nyumba yake, pamoja na watu wake wote?

⁴²Watu wote wa Yuda wakawajibu watu wa Israeli, "Tulifanya hivi kwa sababu mfalme ni jamaa yetu wa karibu. Kwa nini mnakasirikia jambo hili? Je, tumekula kitu cho chote cha mfalme? Je, tumejichukulia kitu cho chote kwa ajili yetu wenywewe?

⁴³Ndipo watu wa Israeli wakawajibu watu wa Yuda, "Tunayo haki mara kumi kwa mfalme, sisi tunahusika zaidi na Daudi kuliko ninyi. Kwa nini basi mnatudharau? Je, hatukuwa wa kwanza kuzungumza kuhusu kumrudisha mfalme nyumbani?"

Lakini watu wa Yuda wakajibu kwa ukali hata zaidi kuliko watu wa Israeli.

Sheba Aasi Dhidi ya Daudi

20 Basi, kulikuwa na mtu mbaya sana aliyeitwa Sheba mwana wa Bikri, Mbenyamini, aliyekuwako huko. Akapiga tarumbeta na kupaza sauti,

"Hatuna fungu katika Daudi,
wala hatuna sehemu katika mwana wa
Yese!
Kila mtu aende hemani mwake, Enyi Israeli!

²Kwa hiyo watu wote wa Israeli wakamwacha Daudi na kumfuata Sheba mwana Bikri. Lakini watu wa Yuda wakawa karibu na mfalme wao katika safari yote kutoka Yordani mpaka Yerusalem.

³Daudi aliporudi katika jumba lake la kifalme huko Yerusalem, aliwachukua wale masuria kumi aliokuwa amewaacha ili kuangalia jumba la kifalme na kuwaweka ndani ya nyumba chini ya ulinzi. Akawapa mahitaji yao lakini hakukutana nao kimwili. Waliwekwa kifungoni wakaishi kama wajane mpaka kifo chao.

⁴Ndipo mfalme akamwambia Amasa, "Waite watu wa Yuda waje kwangu katika muda wa siku tatu, nawe mwenywewe uwepo hapa." ⁵Lakini Amasa alipokwenda kuwaita Yuda, alichukua muda mrefu zaidi ya ule mfalme aliokuwa amemwekeea.

⁶Daudi akamwambia Abishai, "Sasa Sheba mwana wa Bikri atatuletea madhara zaidi kuliko alivyofanya Absalomu. Wachukue watu wa bwana wako na umfuatie, la sivyo atapata mji wenye ngome na kututoroka." ⁷Hivyo watu wa Yoabu Wakerethi na Wapelethi pamoja na wapiganaji mashujaa wote wakaondoka chini ya uongozi wa Abishai. Wakatoka Yerusalem ili kumfuata Sheba mwana wa Bikri.

⁸Wakati walipokuwa kwenye mwamba mkubwa huko Gibeoni, Amasa alikuja kuwalaki. Yoabu alikuwa amevaa mavazi yake ya kijeshi, juu yake alifunga mkanda kwenye kiuno wenye upanga ndani ya ala. Alipokuwa akienda mbele, ule upanga ukaanguka kutoka kwenye ala.

⁹Yoabu akamwambia Amasa, "U hali gani, ndugu yangu?" Kisha Yoabu akamshika Amasa ndeuu kwa mkono wake wa kuume ili ambusu. ¹⁰Amasa hakuona upanga uliokuwa mkononi mwa Yoabu, naye Yoabu akamchoma nao tumboni, nayo matumbo yake yakamwagika chini. Pasipo kuchomwa mara ya pili, Amasa akafa. Basi Yoabu na Abishai nduguye wakamfuata Sheba mwana wa Bikri.

¹¹Mmoja wa watu wa Yoabu akasimama kando ya Amasa akasema, "Ye yote ampendaye Yoabu na ye yote aliye upande wa Daudi, na amfuate Yoabu!" ¹²Amasa alikuwa akigaagaa katika damu yake katikati ya barabara, mtu mmoja akaona kwamba vikosi vyote vilikuwa vinasimama pale. Huyo mtu alipotambua kwamba kila aliye fika pale Amasa alipokuwa alisimama, alimburuta Amasa kutoka barabarani mpaka kwenye shamba na kutupia nguo juu yake. ¹³Baada ya Amasa kuondolewa kutoka barabarani, watu wote walienda pamoja na Yoabu kumfuata Sheba mwana wa Bikri.

¹⁴Sheba akapita katika makabila yote ya Israeli hadi Abeli Beth Maaka na kupitia eneo lote la Wabikri ambao walijikusanya pamoja na kumfuata. ¹⁵Vikosi vyote vya Yoabu vikaja na kumhusuru Sheba mwana wa Bikri huko Abeli Beth Maaka. Wakauzingira mji kwa kuweka vikosi vya askari, ili kukabiliana na ngome ya Mji. Walipokuwa wanagongagonga ukuta ili kuubomoa na kuuangusha chini, ¹⁶mwanamke mmoja mwenye busara akaita kutoka ndani ya Mji, akisema, "Sikilizeni! Sikilizeni! Mwambieni Yoabu aje hapa ili niweze kuzungumza naye," ¹⁷Yoabu alikwenda mbele yake, akamwuliza, "Wewe ni Yoabu?"

Akamjibu, "Mimi ndiye,"

Yule mwanamke akamwambia, "Sikiliza kile

mtumishi wako atakachokuambia." Akamwambia, "Ninasikiliza."

¹⁸Huyo mwanamke akaendelea kusema, "Zamani za kale walikuwa wakisema, 'Wakaulize ushauri huko Abeli', hivyo kulimaliza lile shauri. ¹⁹Sisi ni watu wa amani na waaminifu katika Israeli. Wewe unajaribu kuharibu mji ambao ni mama katika Israeli. Kwa nini unataka kumeza urithi wa BWANA?"

²⁰Yoabu akajibu, "Hilo liwe mbali nami. Hilo liwe mbali nami kumeza au kuharibu. ²¹Hivyo sivyo ilivyo. Mtu mmoja jina lake Sheba mwana wa Bikri, kutoka nchi ya vilima vya Efraimu, ameinua mkono wake dhidi ya mfalme, dhidi ya Daudi. Nikabidhini mtu huyu mmoja, nami nitajiondoa katika mji huu."

Huyu mwanamke akamwambia Yoabu, "Kichwa chake mtatupiwa kupitia juu ya ukuta."

²²Ndipo huyo mwanamke akaenda kwa watu wote akiwa na ushauri wake wa busara, nao wakakata kichwa cha Sheba mwana wa Bikri na kumtupia Yoabu. Kwa hiyo Yoabu akapiga tarumbeta, na watu wake wakatawanyika kutoka Mjini, kila mmoja akirejea nyumbani kwake. Naye Yoabu akarudi kwa mfalme huko Yerusalem.

²³Yoabu alikuwa mkuu wa jeshi lote la Israeli. Benaya mwana wa Yehoyada alikuwa juu ya Wakerethi na Wapelethi, ²⁴Adoniram aliкуwa kiongozi wa wale waliofanya kazi ya kulazimishwa, Yehoshafati mwana wa Ahiludi alikuwa mweka kumbukumbu, ²⁵Sheva^a alikuwa mwandishi, Sadoki na Abiathari walikuwa makuhani, ²⁶na Ira Myairi alikuwa kuhani wa Daudi.

Wagibioni Wanalipiza Kisasi

21 Wakati wa utawala wa Daudi kulikuwa na njaa kwa miaka mitatu mfululizo, kwa hiyo Daudi akautafuta uso wa BWANA. BWANA akasema, "Ni kwa sababu ya Sauli na nyumba yake iliyotiwa madoa ya damu, kwa sababu aliwaua Wagibioni."

²Mfalme akawaita Wagibioni na kuzumgumza nao. (Wagibioni hawakuwa wa wana wa Israeli, ila walikuwa mabaki ya Waamori. Waisraeli walikuwa wameapa kuwaacha hai, lakini Sauli katika wivu wake kwa ajili ya Israeli na Yuda, alikuwa amejaribu kuwaangamiza.) ³Daudi akawauliza Wagibioni,

^a²⁵ "Sheva" ambaye mahali pengine ametajwa kwa jina la "Shausha" (1Nya. 18:16, 1Fal. 4:3)

"Niwatendee nini? Nitawaridhishaje ili mbariki urithi wa BWANA?"

⁴Wagibioni wakamjibu, "Hatuna haki ya kudai fedha wala dhahabu kutoka kwa Sauli au jamaa yake, wala hatuna haki ya kumwua mtu ye yote katika Israeli."

Daudi akawauliza, "Mnataka niwafanyie nini?"

⁵Wakamjibu mfalme, "Kwa habari ya mtu aliyetuungamiza na kufanya hila mbaya dhidi yetu ili kwamba tuangamizwe na tusiwe na ye yote katika Israeli, ⁶tupatieni wazao wake saba wa kiume tuwaue hadharani mbele za BWANA huko Gibea ya Sauli, aliyekuwa amechaguliwa na BWANA."

Basi mfalme akasema, "Nitawakabidhi kwenu."

⁷Mfalme akamhifadhi Mefiboshethi mwana wa Yonathani, mwana wa Sauli, kwa sababu ya kile kiapo mbele za BWANA kati ya Daudi na Yonathani. ⁸Lakini mfalme akamchukua Armoni na Mefiboshethi wana wawili wa Rispa binti Ahiya, ambao alikuwa amemzalia Sauli, pamoja na wana watano wa Merabu binti Sauli, aliokuwa amemzalia Adrieli mwana wa Barzilai Mmeholathi. ⁹Akawakabidhi kwa Wagibioni, ambao waliwaua na kuwaweka wazi juu ya kilima mbele ya BWANA. Wote saba walianguka kwa pamoja, waliuawa katika siku za kwanza za mavuno, mara tu uvunaji wa shayiri ulipokuwa unaanza.

¹⁰Rispa binti Ahiya akachukua nguo ya gunia akajitandikia juu ya mwamba. Kuanzia mwanzo wa mavuno mpaka mvua ziliponyesha juu ya miili ya hao waliouawa, Rispa hakuruhusu ndege wa angani kuwagusa wakati wa mchana wala wanyama wa mwitu wakati wa usiku.

¹¹Daudi alipoambiwa kile Rispa binti Ahiya, suria wa Sauli, alichokuwa amekifanya, ¹²alikwenda akachukua mifupa ya Sauli na mwanawе Yonathani kutoka kwa watu wa Yabeshi Gileadi, (Walikuwa wameichukua kwa siri kutoka katika uwanja wa watu wote huko Beth-Shani, mahali ambapo Wafilsti walikuwa wamewatundika baada ya kumwua Sauli huko Gilboa.) ¹³Daudi akailleta mifupa ya Sauli na ya mwanawе Yonathani kutoka huko, pia mifupa ya wale ambao walikuwa wameuawa na kutupwa, ilikusanywa.

¹⁴Wakazika mifupa ya Sauli na ya mwanawе Yonathani katika kaburi la Kishi, babaye Sauli, huko Sela katika nchi ya Benyamini, nao wakafanya kila kitu kila mfalme alichoagiza. Baada

ya hayo, Mungu akajibu maombi kwa ajili ya nchi.

Vita Dhidi ya Wafilisti.

¹⁵Kwa mara nyiningine tena kulikuwa na vita kati ya Wafilisti na Israeli. Daudi akashuka pamoja na watu wake ili kupigana dhidi ya Wafilisti, naye akawa amechoka sana. ¹⁶Naye Ishbi-Benobu, mmoja wa wazao wa Warefai^a, ambaye mkuki wake wa shaba ulikuwa na uzito wa shekeli 300^b, ambaye alikuwa amejifunga upanga mpya, alisema angemwua Daudi. ¹⁷Lakini Abishai mwana wa Seruya akaja kumwokoa Daudi, akampiga huyo Mfilisti na kumwangusha chini na kumwua. Ndipo watu wakamwapia Daudi, wakisema, "Kamwe hutakwenda tena nasi vitani, ili kwamba taa ya Israeli isije ikazimwa."

¹⁸Baada ya muda, kukawa na vita nyiningine na Wafilisti, huko Gobu. Wakati huo Sibekai Mhushathi akamwua Safu, mmoja wa wazao wa Warefai.

¹⁹Katika vita nyiningine na Wafilisti huko Gobu, Elihana mwana wa Yaare-Origemu Mbethlehemu alimwua nduguye Goliathi, Mgiti ambaye mkuki wake ulikuwa na mpini kama mti wa mfumaji.

²⁰Katika vita vingine tena, viliviyopiganwa huko Gathi, kulikuwako jitu kubwa sana refu lililokuwa na vidole sita katika kila mkono na vidole sita kila mguu, jumla vidole ishirini na vinne. Vile vile alikuwa mzao wa Warefai. ²¹Alipowadhihaki Israeli, Yonathani mwana wa Shama nduguye Daudi, akamwua.

²²Hawa wanen walikuwa wazao wa Warefai katika Gathi, nao walianguka katika mikono ya Daudi na watu wake.

Wimbo wa Daudi wa Sifa

22 Daudi akamwimbia BWANA maneno ya wimbo huu hapo BWANA alipomwokoa kutoka katika mkono wa adui zake wote pia kutoka katika mkono wa Sauli. ²Akasema.

"BWANA ni mwamba wangu, ngome yangu na mwokozi wangu,

³Mungu wangu ni mwamba wangu, ambaye kwake nakimbilia.

ngao yangu na pembe ya wokovu wangu. Yeye ni ngome yangu, kimbilio langu na mwokozi wangu,

^a¹⁶ Warefai yaani "Majitu."

^b¹⁶ Shekeli 300 za shaba ni sawa na kilo tatu na nusu (kg. 3.5)

Huniokoa kutoka kwa watu wenye jeuri.

⁴Namwita BWANA , Yeye anayestahili kusifiwa, "nami ninaokolewa kutoka kwa adui zangu.

⁵Mawimbi ya mauti yalinizunguka, maji mengi ya ghafula ya uharibifu yalinifunika.

⁶Kamba za kuzimu^a zilinizunguka, mitego ya kifo ilinikabili.

⁷Katika shida yangu nilimwita BWANA , nilimwita Mungu wangu.

Kutoka hekaluni mwake alisikia sauti yangu, "kilio changu kikafika masikioni mwake.

⁸Dunia ilitetemeka na kutikisika, misingi ya mbingu ilitikisika, vilitetemeka kwa sababu alikuwa amekasirika.

⁹Moshi ukapanda kutoka puan mwake, moto ulao ukatoka kinywani mwake, makaa ya moto yawakayo kwa nguvu yalitoka humo.

¹⁰Akazipasua mbingu akashuka chini, mawingu meusi yalikuwa chini ya miguu yake.

¹¹Alipanda juu ya kerubi akaruka, akapaa juu kwa mbawa za upepo.

¹²Alifanya giza kuwa kitu chake cha kujifunika, mawingu meusi ya mvua ya angani.

¹³Kutokana na mng'ao wa uwepo wake mawingu yalisogea ikanyesha mvua ya mawe na umeme wa radi.

¹⁴BWANA alinguruma kutoka mbinguni, sauti ya Aliye Juu ilisikika.

¹⁵Aliipiga mishale akatawanya adui, umeme wa radi na kuwakimbiza.

¹⁶Mabonde ya bahari yalifunuliwa na misingi ya dunia ikawa wazi kwa kukaripia kwake BWANA , kwa uvumi, wa pumzi kutoka puan mwake.

¹⁷Alinyoosha mkono kutoka juu na kunishika, alinitoa kutoka katika kilindi cha maj makuu.

¹⁸Aliniokoa kutoka watesi wangu mwenye nguvu nyangi, kutoka adui zangu, waliokuwa na nguvu nyangi kuliko mimi.

¹⁹Walinikabili katika siku ya msiba wangu, lakini BWANA alikuwa msaada wangu.

²⁰Alinileta nje mahali penye nafasi tele,

^a⁶ "Kuzimu" hapa ina maana "Sheol" kwa Kiebrania

akaniokoa kwa sababu alipendezwa nami.

²¹BWANA alinitendea kwa kadiri ya uadilifu wangu.
Kwa kadiri ya usafi wa mikono yangu amenilipa.

²²Kwa maana nimezishika njia za BWANA sijatenda ubaya nikamwacha Mungu wangu.

²³Sheria zake zote zi mbele yangu, wala sijayaacha maagizo yake.

²⁴Nimekuwa sina hatia mbele zake, nami nimejilinda nisitende dhambi.

²⁵BWANA amenilipa sawa sawa na uadilifu wangu, sawa sawa na usafi wangu machoni pake.

²⁶Kwa Yeye aliye mwaminifu unajionyesha kuwa mwaminifu, kwa asiye na hatia unajionyesha kuwa asiye na hatia,

²⁷kwa aliye mtakatifu unajionyesha kuwa mtakatifu, lakini kwa aliyepotoka unajionyesha kuwa mkaidi.

²⁸Wewe huwaokoa wanyenyeketu, lakini macho yako ni juu ya wenye kiburi ili uwashushe.

²⁹ Wewe ni taa yangu, Ee BWANA. BWANA hulifanya giza langu kuwa mwanga.

³⁰Kwa msaada wako naweza kusogea jeshi, nikiwa pamoja na Mungu wangu nitaweza kuruka.

³¹Kuhusu Mungu, njia yake ni kamilifu, neno la BWANA ni kamilifu. Yeye ni ngao kwa wote wanaokimbilia kwake.

³²Kwa maana ni nani aliye Mungu zaidi ya BWANA ? Ni nani aliye Mwamba isipokuwa Mungu wetu?

³³Mungu ndiye anivikaye nguvu na kufanya njia yangu kuwa kamilifu.

³⁴Huifanya miguu yangu kama miguu ya kulungu, huniwezesha kusimama mahali palipo juu.

³⁵Huifundisha mikono yangu kwa ajili ya kupigana vita, mikono yangu inaweza kupinda upinde wa shaba.

³⁶Hunipa ngao yako ya ushindi, hujishusha chini ili kuniinua.

³⁷Huyapanua mapito yangu,

ili vifundo vya miguu yangu visipinduke.

³⁸Niliatuia adui zangu na nikawaseta, sikurudi nyuma mpaka walipoangamizwa.

³⁹Niliwaseta kabisa, nao hawakuweza kuinuka, walianguka chini ya miguu yangu.

⁴⁰Ulinivika nguvu kwa ajili ya kupigana vita, uliwafanya adui zangu kusujudu miguuni pangu.

⁴¹Uliwafanya adui zangu wageuke na wakakimbia, nami nikawaangamiza adui zangu.

⁴²Walipiga yowe, lakini hapakuwapo na ye yote wa kuwaokoa, walimililia BWANA , lakini hakuwajibu.

⁴³Niliwapiga wakawa laini kama mavumbi ya nchi, nikawaponda na kuwakanyaga kama tope barabarani.

⁴⁴Umeniokoa kutokana na mashambulizi ya watu wangu, umenihifadhi mimi kama kiongozi wa mataifa. Watu ambao sikuwajua wanabitumikia,

⁴⁵nao wageni huja wakininyenyekeea, mara wanisikiapo, hunitii.

⁴⁶Wote hulegea, huja wakitetemeka kutoka kwenye ngome zao.

⁴⁷BWANA yu hai! Sifa ni kwa Mwamba wangu! Atukuzwe Mungu, Mwamba, Mwokozi wangu!

⁴⁸Yeye ndiye Mungu anilipiziaye kisasi, ayawekaye mataifa chini yangu,

⁴⁹aniwekaye huru toka kwa adui zangu. Uliniinua juu ya adui zangu, uliniokoa toka watu wajeuri.

⁵⁰Kwa hiyo nitakusifu Wewe, Ee BWANA , katikati ya mataifa, nitaliimbia sifa jina lako.

⁵¹Humpa mfalme wake ushindi mkuu, huonyesha fadhili zake kwa mpakwa mafuta wake, kwa Daudi na wazao wake milele."

Maneno ya Mwisho ya Daudi

23 Haya ni maneno ya mwisho ya Daudi:

"Neno la Daudi mwana wa Yesu, neno la mtu aliyeinuliwa na aliye juu, mtu aliyepakwa mafuta na Mungu wa Yakobo,

mwimbaji wa nyimbo wa Israeli.

²"Roho ya BWANA ilinena kupertia kwangu,
neno lake lilikuwa ulimini mwangu.

³Mungu wa Israeli alinena,
mwamba wa Israeli akaniambia:
"Mtu anatawala watu kwa haki,
wakati anapotawala akiwa na hofu ya
Mungu,

⁴yeye ni kama mwanga wa asubuhi juu
lichomozapo asubuhi isyo na mawingu,
kama mwanga baada ya mvua
uchipuzao majani kutoka ardhini.

⁵Je, si hivyo ilivyo nyumba yangu mbele za
Mungu?

Je, hajafanya agano la milele nami,
lililopangwa na kuimarishwa kila sehemu?
Je, hatanifanya niufurahie wokovu wangu na
kunijalia matakwa yangu yote?

⁶Lakini watu waovu wote watatupwa kando
kama miiba,
ambayo haikusanywi kwa mkono.

⁷Ye yote agusaye miiba
hutumia chombo cha chuma au mpini wa
mkuki,
nayo huchomwa pale ilipo.

Mashujaa wa Daudi

⁸Haya ndiyo majina ya mashujaa wa Daudi:
Yosheb-Bashebethi^a, Mtahkemoni alikuwa
ndiye kiongozi wa wale watatu, yeye aliinua
mkuki wake dhidi ya watu 300, ambao aliwaua
kwa siku moja.

⁹Wa pili wake alikuwa Eleazari mwana wa
Dodai^b Mwahohi. Akiwa mmojawapo wa wale
mashujaa watatu, alikuwa pamoja na Daudi
wakati walipowadhihaki Wafilisti waliokuwa
wamekusanyika huko Pasi-Daminu kwa ajili ya
vita. Kisha watu wa Israeli wakarudi nyuma,
¹⁰lakini yeye alisimama imara akawaua Wafilisti
hadi mkono wake ukachoka na ukagandamana
na upanga. BWANA akawapa ushindi mkubwa
siku ile. Vikosi vikarudi kwa Eleazari, kuteka tu
nyara za waliokufa.

¹¹Aliyefuata alikuwa Shama mwana wa
Agee Mharari. Wafilisti walipokusanyika pamoja
mahali palipokuwa shamba lililojaa dengu, vikosi
vyo Israeli viliwakimbia. ¹²Lakini Shama
akasimama imara katikati ya shamba. Akatetea

na kuwaua Wafilisti, naye BWANA akawapatia
ushindi mkubwa.

¹³Wakati wa mavuno, viongozi watatu kati
ya viongozi thelathini walishuka wakamwendea
Daudi katika pango la Adulamu, wakati ambapo
kikundi cha Wafilisti kilikuwa kimepiga kambi
kufika Bonde la Refaimu. ¹⁴Wakati huo Daudi
alikuwa ndani ya ngome, nao askari walinzi wa
ngome wa Wafilisti walikuwa huko Bethlehemu.
¹⁵Daudi akatamani maji, akasema, "Laiti
kwamba mtu angenipatia maji ya kunywa kutoka
kile kisima kilicho karibu na lango la
Bethlehemu!" ¹⁶Basi mashujaa hao watatu
wakapenya katikati ya Wafilisti, wakaenda
kuchota maji kutoka kwenye kile kisima kilicho
karibu na lango la Bethelemu na kumletea
Daudi. Lakini Daudi akakataa kuyanya, badala
yake, aliyamimina mbele za BWANA.
¹⁷Akasema, "Iwe mbali nami, Ee BWANA,
kufanya kitu hiki. Je, hii si damu ya watu amba
walikwenda kwa kuhatarisha maisha yao? Naye
Daudi hakuyanya.

Haya yalifanya na hao mashujaa watatu.

¹⁸Abishai ndugu yake Yoabu mwana wa
Seruya ndiye aliyekuwa kiongozi wa hao watatu.
Aliinua mkuki wake dhidi ya watu 300 amba
aliwaua, kwa hiyo naye akawa na sifa kama hao
watatu. ¹⁹Je, hakupata heshima kubwa zaidi
kuliko hao Watatu? Alikuwa jemadari wao,
ingawa hakuwekwa mionganoni mwao.

²⁰Benaya mwana wa Yehoyada alikuwa
mpiganaji hodari kutoka Kabzeeli, ambaye
alifanya mambo mengi ya ushujaa. Aliwaua
mashujaa wawili waliokuwa hodari kuliko wote
wa Moabu. Pia alishuka Shimoni siku
kulipokuwa na barafu na kumwuua simba. ²¹Pia
alimwua Mmisri mrefu mkubwa. Ingawa Mmisri
alikuwa na mkuki mkononi mwake, Benaya
alimwendea akiwa na rungu. Alipokonya mkuki
kutoka mkononi mwa Mmisri na kumwua kwa
mkuki wake mwenyewe. ²²Haya alikuwa
mambo ya ushujaa ya Benaya mwana wa
Yehoyada, naye pia alikuwa maarufu sawa na
wale mashujaa watatu. ²³Alipata heshima kubwa
zaidi kuliko ye yote wa wale Thelathini, lakini
hakuwekwa mionganoni mwa wale watatu. Daudi
alimweka kuwa kiongozi wa walinzi wake
mwenyewe.

²⁴Miongoni mwa wale thelathini walikuwepo:
Asaheli ndugu wa Yoabu,
Elhana mwana wa Dodo kutoka
Bethlehemu.

^a⁸ Yosheb-Bashebethi au Yashobeamu.(Nyakati 11:11)

^b⁹ "Dodai" tafsiri nyiningine zinamwita "Dodo."

²⁵Shama Mharodi,
Elika Mharodi,
²⁶Helesi Mpalti,
Ira mwana wa Ikeshi kutoka Tekoa,
²⁷Abiezeri kutoka Anathothi,
Mebunai Mhushathi,
²⁸Salmoni Mwahohi,
Muharai Mnetofathi,
²⁹Heledi mwana wa Baana Mnetofathi,
Ithai mwana wa Ribai kutoka Gibea
katika Benyamini,
³⁰Benaya Mpirathoni,
Hidai kutoka vijito vya Gaashi,
³¹Abi - Alboni Mwarbathi,
Azmawethi Mbarhumi,
³²Eliaba Mshaalboni,
wana wa Yasheni, Yonathani ³³mwana
wa Shama Mharari,
Ahiamu mwana wa Sharari Mharari,
³⁴Elifeleti mwana wa Ahasbai Mmaakathi,
Eliamu mwana wa Ahithofeli Mgiloni,
³⁵Hezro Mkarmeli,
Paarai Mwarbi
³⁶Igali mwana wa Nathani kutoka Soba,
mwana wa Hagri,
³⁷Seleki Mwaamori,
Naharai Mbeerothi, aliyekuwa mchukuzi
wa silaha za Yoabu mwana wa Seruya,
³⁸Ira Mwithri,
Gerebu Mwithri
³⁹na Uria Mhiti.

Jumla yao wote walikuwa watu thelathini na saba.

Daudi Ahesabu Wapiganaji

24 Hasira ya BWANA ikawaka tena dhidi ya Israeli, naye akamchochea Daudi dhidi yao, akisema, "Nenda ukawahesabu Israeli na Yuda."

2Kwa hiyo mfalme akamwambia Yoabu, pamoja na majemadari wengi wa jeshi aliokuwa nao, "Nendeni kwa makabila yote ya Israeli kuanzia Dani hadi Beer-Sheba na mwandikishe watu wapiganaji, ili niweze kujua idadi yao."

3Lakini Yaobu akamjibu mfalme, "BWANA Mungu wako na azidishe vikosi mara mia, nayo macho ya bwana wangu mfalme na yaone hili. Lakini kwa nini bwana wangu mfalme anataka kufanya kitu cha namna hii?"

4Hata hivyo, neno la mfalme, likawa na nguvu juu ya Yaobu pamoja na majemadari wa jeshi, kwa hiyo wakaondoka mbele ya mfalme kuandikisha wapiganaji wa Israeli.

⁵Baada ya kuvuka Yordani, walipiga kambi karibu na Aroeri, kusini ya mji ulioko kwenye bonde jembamba, ndipo wakipitia Gadi, wakaenda hadi Yazeri. ⁶Walikwenda mpaka Gileadi pia eneo la Tahtimu Hodshi, wakaendelea mpaka Dani-Yaani na kuzunguka kuelekea Sidoni. ⁷Kisha wakaenda kuelekea ngome ya Tiro pamoja na miji yote ya Wahivi na ya Wakanaani. Mwishoni, walikwenda mpaka Beer-Sheba katika Negebu ya Yuda.

⁸Baada ya kupita katika nchi nzima, walirudi Yerusalem baada ya miezi tisa na siku ishirini,

⁹Yoabu akatoa hesabu ya wapiganaji kwa mfalme: Katika Israeli kulikuweko watu 800,000 wenyewe uwezo wa kupigana na katika Yuda watu 500,000.

¹⁰Dhamiri ya Daudi ilishtuka baada ya kuwahesabu wapiganaji, naye akamwambia BWANA, "Nimefanya dhambi kubwa kwa kufanya jambo hili. Ee BWANA, sasa nakuomba, uondolee mbali hatia ya mtumishi wako. Nimefanya jambo la kipumbavu sana."

¹¹Kabla Daudi hajaamka kesho yake asubuhi, neno la BWANA liliikuwa limemjia Gadi nabii, aliyekuwa mwonaji wa Daudi, kusema, ¹²"Nenda mwambie Daudi, 'Hivi ndivyo asemavyo BWANA: Ninakupa wewe uchaguzi wa mambo matatu. Nichagulie mojawapo nitakalotenda dhidi yako.

¹³Basi Gadi akaenda kwa Daudi na kumwambia, "Je, ije njaa ya miaka mitatu katika nchi yako? Au miezi mitatu ya kukimbia adui zako wakikufuatia? Au siku tatu za tauni katika nchi yako? Basi sasa, fikiri juu ya hilo na uamue jinsi nitakavyomjibu huyo aliyenituma."

¹⁴Daudi akamjibu Gadi, "Nitataabika sana. Afadhali tuangukie mikononi mwa BWANA, kwa maana rehema zake ni kubwa, lakini usiniache nianguke mikononi mwa wanadamu."

¹⁵Basi BWANA akaruhusu tauni katika Israeli kuanzia asubuhi mpaka mwisho wa muda ulioamuriwa, wakafa watu 70,000 kuanzia Dani hadi Beer-Sheba. ¹⁶Malaika aliponyoosha mkono wake ili kuangamiza Yerusalem, BWANA alihuzunika kwa sababu ya maafa akamwambia malaika aliyekuwa anawadhuru watu, "Yatosha! Rudisha mkono wako." Wakati huo malaika alikuwa kwenye sakafu ya kupuria ya Arauna Myebusi.

¹⁷Ikawa Daudi alipomwona huyo malaika aliyekuwa akiwaua watu, akamwambia BWANA, "Mimi ndiye niliyetenda dhambi na kufanya kosa. Hawa ni kama kondoo tu. Wamefanya nini?

Mkono wako uwe juu yangu na nyumba yangu."

Daudi Ajenga Madhabahu

¹⁸Siku hiyo Gadi akamwendea Daudi na kumwambia, "Panda ukamjengee BWANA madhabahu kwenye sakafu ya kupuria ya Arauna Myebusi." ¹⁹Kwa hiyo Daudi akapanda kama vile BWANA alivyokuwa ameamuru kwa kinywa cha Gadi. ²⁰Arauna alipotazama na kuona mfalme na watu wake wanakuja kumwelekeea, alitoka nje na kusujudu mbele ya mfalme kifudifudi uso wake mpaka ardhini.

²¹Arauna akasema, "Mbona Bwana wangu mfalme amekuja kwa mtumishi wake?"

Daudi akajibu, "Kununua sakafu yako ya kupuria, ili niweze kumjengea BWANA madhabahu, ili tauni iliyo katika watu iondolewe."

²²Arauna akamwambia Daudi, "Bwana wangu mfalme na achukue chochote kinachompendeza na akitoe sadaka. Hapa kuna maksai kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, pia kuna miti ya kupuria na nira za ng'ombe kwa ajili ya kuni. ²³Ee mfalme, Arauna anatoa vyote hivi kwa mfalme." Pia Arauna akamwambia mfalme, "BWANA , Mungu wako na akukubali."

²⁴Lakini mfalme akamjibu Arauna, "La hasha, nasisitiza kuvilipia. Sitatoa sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA Mungu wangu isiyonigharimu cho chote."

Kwa hiyo Daudi akanunua ile sakafu ya kupuria na maksai, akalipa shekeli hamsini^a za fedha. ²⁵Daudi akamjengea BWANA madhabahu huko na kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani. Kisha BWANA akajibu kwa ajili ya nchi nayo tauni ikakoma katika Israeli.

^a²⁴ Shekeli 50 za fedha ni sawa na kilogramu 0.6

Utangulizi

Katika andiko la Kiebrania, vitabu nya 1Wafalme na 2Wafalme vinahesabiwa kuwa ni kitabu kimoja kinachoitwa "Wafalme" katika mapokeo ya Kiyahudi. Huku kutenganishwa kwa vitabu hivi kulfanywa na watafsiri wa Agano la Kale la Kiyunani "Septuagint"na kuvitambulisha kama "Kitabu cha Tatu na cha Nne cha Wafalme. Kitabu hiki kinaanzia utawala wa Solomoni (1046K.K – 616K.K.) na kuelezea habari za Israeli mpaka kufikia kifo cha Mfalme Ahazia mwana wa Ahabu. (3:1 – 11:43) kinaelezea utawala wa Solomoni, ikiwa ni pamoja na ujenzi wa hekalu na jumba la kifalme katika Yerusalem.

Rehoboamu, mwana wa Solomoni alichukua ufalme baada ya kifo cha Solomoni baba yake, lakini sehemu ya kaskazini ilichukuliwa na Yeroboamu aliyekuwa mtumishi wa Sauli. Baada ya mgawanyiko huu, upande wa kaskazini uliitwa Israeli na ule wa kusini ukaitwa Yuda. Sura za mwisho za 1Wafalme,zinazungumzia habari za mfalme mwovu Ahabu aliyekuwa amemwoa Yezebeli, mtumishi wa Baali na Eliya nabii wa Mungu ambaye alikemea uovu wa Ahabu na kutokutii kwa Israeli.Kipindi hiki Israeli walimwacha BWANA na kuabudu Baali.

Kwa kuwa mwandishi wa 1 na 2Wafalme alivutiwa zaidi kuhusu suala la uaminifu wa Israeli kwa Mungu na agano lake, aliandika kuhusu kila mfalme kuonyesha jinsi alivyokuwa mwaminifu au jinsi alivyomwasi Mungu. Mara kwa mara mwandishi alitumia maneno, "Alifanya yaliyo maovu machoni pa Mungu," ili kuelezea uovu wa mfalme mhusika au, "Alifanya yaliyo mema machoni pa Mungu," kuelezea uadilifu wa mfalme mhusika.

Kama ilivyo katika Walawi, mwandishi anaandika kwamba, wakati Israeli walipomtii Mungu, alileta amani katika nchi, lakini walipoacha kumtii na kuabudu sanamu, nchi ya Israeli iliathirika kwa vita na maafa mengine.

Mwandishi

Inasemekana labda ni Isaya na Yeremia ndio walioandika au waliofanya makusanyo ya mwisho kwa kutumia kumbukumbu za wafalme wa Israeli. Waliohusika kuandika kumbukumbu hizo walikuwa Nathani, Godi, Ido, Ahiya, Yehu na wengine. Mapokeo ya Kiyahudi yanasema Yeremia ndiye mwandishi. Inaelekea kutokana na 2Mambo ya Nyakati 32:32 kwamba Isaya ndiye mwandishi hadi wakati wa Mfalme Hezekia, naye Yeremia akamalizia akieleza matukio kuanzia hapo hadi wakati wa uhamisho.

Mahali

Kitabu hiki kiliandikwa katika nchi ya Palestina. Taifa la Israeli ambalo lilikuwa taifa moja kubwa, sasa limegawanyika. Siyo tu kijegografia lakini pia kiroho.Sasa panakuwa na taifa la kaskazini –Israeli na la kusini – Yuda.

Tarehe

1046 -616 K. K.

Wahusika Wakuu

Daudi, Solomoni, Rehoboamu, Yeroboamu, Abiya, Asa, Eliya, Ahabu na Yezebeli.

Mgawanyo

- Utawala wa Solomoni. (1:1-11:43)
- Rehoboamu na Yeroboamu. (12:1-14:31)
- Wafalme wa Israeli na Yuda. (15:1-16:34)
- Eliya na Ahabu. (17:1-19:21)
- Utawala wa Ahabu na Yezebeli. (20:1-22:53)

Adonia Ajitangaza Mwenyewe Kuwa Mfalme

1 Mfalme Daudi alipokuwa mzee umri ukiwa umesogea, hakuweza kupata joto hata walipomfunika kwa nguo. **2**Kwa hiyo watumishi wake wakamwambia, "Turuhusu tumtafute kijana mwanamwali bikira amhudumie mfalme na kumtunza. Anaweza kulala pembedi mwake ili bwana wetu mfalme apate joto."

3Kisha wakatafuta katika Israeli yote ili kumpata msichana mzuri wa sura na wakampata Abishagi, Mshunami, wakamleta kwa mfalme. **4**Msichana huyo alikuwa mzuri sana wa sura, akamtunza mfalme na kumhudumia, lakini mfalme hakufanya naye tendo la ndoa.

5Basi Adonia, ambaye mama yake alikuwa Hagithi, akajigamba na kusema, "Mimi nitakuwa mfalme." Hivyo akajiwekea tayari magari na wapanda farasi, pamoja na watu hamsini watakaomtangulia wakimbia. **6**(Baba yake hakuwa ameingilia na kumwuliza, "Kwa nini unafanya hivyo?" Alikuwa pia kijana mzuri sana wa sura na alizaliwa baada ya Absalom.)

7Adonia akashauriana pamoja na Yoabu mwana wa Seruya na kuhani Abiathari, nao wakamsaidia. **8**Lakini kuhani Sadoki, Benaya mwana wa Yehoyada, Nathani nabii, Shimei, Rei na walinzi maalumu wa Daudi hawakujunga na Adonia.

9Ndipo Adonia akatoa dhabihu ya kondoo, ng'ombe na ndama walionona kwenye Jiwe la Zohelethi karibu na En Rogeli. Akawaalika ndugu zake wote, wana wa mfalme na wanaume wote wa Yuda waliokuwa maafisa wa kifalme, **10**lakini hakumwalika nabii Nathani, Benaya, walinzi maalumu wa mfalme wala ndugu yake Solomoni.

11Ndipo Nathani akamwuliza Bathsheba, mama yake Solomoni, "Je, hujasikia kwamba Adonia, mwana wa Hagathi, amekuwa mfalme pasipo bwana wetu Daudi kujua jambo hili? **12**Sasa basi, acha nikushauri jinsi utakavyookoa uhai wako mwenyewe na uhai wa mwanao Solomoni. **13**Ingia kwa Mfalme Daudi na umwambie, 'Bwana wangu mfalme, je hukuniapia mimi mtumishi wako: "Hakika mwanao Solomoni atakuwa mfalme baada yangu na ndiye atakayeketi juu ya kiti changu cha ufalme?" Kwa nini basi Adonia amekuwa mfalme?' **14**Utakapokuwa ukizungumza na mfalme, nitaingia na kuthibitisha hayo uliyoyasema."

15Hivyo Bath-sheba akaenda kumwona mfalme aliyekuwa mzee chumbani mwake mahali ambapo Abishagi Mshunami alikuwa akimhudumia. **16**Bath-sheba akasujudu na kupiga magoti mbele ya mfalme.

Mfalme akauliza, "Ni nini hiki unachotaka?"

17Akamwambia, "Bwana wangu, wewe mwenyewe uliniapia mimi mtumishi wako kwa BWANA wa ko kwamba: 'Solomoni Mwanao atakuwa mfalme baada yangu na ndiye atakayeketi kwenye kiti changu cha ufalme.'

18Lakini sasa Adonia amekuwa mfalme, nawe, bwana wangu mfalme huna habari kuhusu jambo hilo. **19**Ametoa dhabihu idadi kubwa ya ng'ombe, ndama walionona na kondoo, naye amewaalika wana wa mfalme wote, kuhani Abiathari na Yoabu jemadari wa jeshi, lakini hakumwalika Solomoni mtumishi wako. **20**Bwana wangu mfalme, macho ya Israeli yote yanakutazama wewe wajue kutoka kwako kuwa ni nani atakayeketi katika kiti cha ufalme cha bwana wangu mfalme baada yake. **21**Kama sivyo, mara tu bwana wangu mfalme atakapopumzishwa pamoja na baba zake, mimi na mwanangu Solomoni tutatendewa kama wahalifu."

22Alipokuwa angali anazungumza na mfalme, nabii Nathani akafika. **23**Wakamwambia mfalme, "Nabii Nathani yuko hapa." Kisha akaenda mbele ya mfalme na kumsujudia hadi uso wake ukagusa ardhhi.

24Nathani akasema, "Je, bwana wangu mfalme, umetangaza kuwa Adonia atakuwa mfalme baada yako na kwamba ataketi kwenye kiti chako cha ufalme? **25**Leo ameshuka na kutoa dhabihu idadi kubwa ya ng'ombe, ndama walionona na kondoo. Amewaalika wana wote wa mfalme, jemadari wa jeshi na kuhani Abiathari. Sasa hivi, wanakula na kunywa pamoja naye wakisema, 'Aishi maisha marefu Mfalme Adonia!' **26**Lakini mimi mtumishi wako, kuhani Sadoki, Benaya mwana wa Yehoyada na mtumishi wako Solomoni hakutualika. **27**Je, hili ni jambo ambalo bwana wangu mfalme amelifanya pasipo kuwajulisha watumishi wake ili wapate kujua ni nani atakayeketi kwenye kiti cha ufalme cha bwana wangu mfalme baada yake?"

Daudi Amfanya Solomoni Kuwa Mfalme

28Ndipo mfalme Daudi akasema, "Mwite Bath-sheba, aingie ndani." Hivyo akaingia mbele ya mfalme na kusimama mbele yake.

²⁹Ndipo mfalme akaapa: "Hakika kama BWANA aishivyo, ambaye ameniokoa kutoka katika kila taabu, ³⁰hakika nitatekeleza leo kile nilichokuapia kwa BWANA wa Israeli: Mwanao Solomoni atakuwa mfalme baada yangu, naye ataketi kwenye kiti changu cha ufalme baada yangu."

³¹Kisha Bathsheba akasujudu akipiga magoti mbele ya mfalme uso wake ukigusa ardhi akasema, "Bwana wangu Mfalme Daudi na aishi milele!"

³²Mfalme Daudi akasema, "Mwite kuhani Sadoki ndani, nabii Nathani na Benaya mwana wa Yehoyada." Walipofika mbele ya mfalme, ³³akawaambia: "Wachukueni watumishi wa bwana wenu pamoja nanyi na mkamkalishe mwanangu Solomoni juu ya nyumbu wangu mwenyewe mkamtelemshe hadi Gihoni. ³⁴Huko kuhani Sadoki na nabii Nathani wamtie mafuta awe mfalme juu ya Israeli. Pigeni tarumbeta na mpaze sauti, 'Mfalme Solomoni aishi maisha marefu!' ³⁵Kisha mtapanda pamoja naye, atakuja na kuketi kwenye kiti changu cha ufalme na kutawala badala yangu. Nimenweka awe mtawala juu ya Israeli na Yuda."

³⁶Benaya mwana wa Yehoyada akamjibu mfalme, "Amen! BWANA wa bwana wangu mfalme na aseme vivyo hivyo. ³⁷Kama vile BWANA alivyokuwa na bwana wangu mfalme, vivyo hivyo na awe na Solomoni kukifanya kiti chake cha utawala kuwa kikuu kuliko kile cha bwana wangu Mfalme Daudi!"

³⁸Hivyo kuhani Sadoki, nabii Nathani, Benaya mwana Yehoyada, Wakerethi na Wapelethi wakampandisha Solomoni juu ya nyumbu wa Mfalme Daudi nao wakamsindikiza hadi Gihoni. ³⁹Kuhani Sadoki akachukua pembe ya mafuta kutoka kwenye hema takatifu na kumtia Solomoni mafuta. Kisha wakapiga tarumbeta na watu wote wakapaza sauti wakisema, "Mfalme Solomoni aishi maisha marefu!" ⁴⁰Na watu wote wakakwea wakimfuata, wakipiga filimbi na kushangilia sana, hata ardhi ikatikisika kwa ile sauti.

⁴¹Adonia pamoja na wageni wote walikuwa pamoja naye wakasikia sauti hiyo walipokuwa wakimalizia karamu yao. Waliposikia sauti ya tarumbeta, Yoabu aauliza, "Nini maana ya makelele yote haya katika mji?"

⁴²Hata alipokuwa anasema, Yonathani mwana wa kuhani Abiathari akafika. Adonia akasema, "Ingia ndani, mtu mstahiki kama wewe ni lazima alete habari njema."

⁴³"Yonathani akajibu, "La hasha! Mfalme Daudi bwana wetu amemfanya Solomoni kuwa mfalme. ⁴⁴Mfalme amemtuma pamoja naye kuhani Sadoki, nabii Nathani, Benaya mwana wa Yehoyada, Wakerethi na Wapelethi nao wamempandisha juu ya nyumbu wa mfalme, ⁴⁵nao kuhani Sadoki na nabii Nathani wamemtia mafuta kuwa mfalme huko Gihoni. Kuanzia hapo wameendelea kushangilia na sauti zimeenea pote mjini. Hizo ndizo kelele unazosikia. ⁴⁶Zaidi ya hayo, Solomoni ameketi juu ya kiti chake cha ufalme. ⁴⁷Pia, maafisa wa kifalme wamekuja ili kumtakia heri bwana wetu mfalme Daudi wakisema, 'Mungu wako na alifanye jina la Solomoni kuwa mashuhuri kuliko lako na kiti chake cha ufalme kiwe na ukuu kuliko chako!' Naye mfalme akasujudu akiabudu kitandani mwake ⁴⁸na kusema, 'Ahimidiwe BWANA wa Israeli, ambaye ameruhusu macho yangu kuona mrithi juu ya kiti changu cha ufalme leo hii.'

⁴⁹Katika hili, wageni wote wa Adonia wakainuka kwa mshtuko wa hofu na kutawanyika. ⁵⁰Lakini Adonia kwa kumwogopa Solomoni, akaenda na kushika pembe za madhabahu. ⁵¹Kisha Solomoni akaambiwa, "Adonia anamwogopa Mfalme Solomoni na ameshikilia pembe za madhabahu. Anasema, 'Mfalme Solomoni na aniapie leo kwamba hatamwua mtumishi wake kwa upanga.' "

⁵²Solomoni akajibu, "Kama akijionyesha kuwa mtu mstahiki, hakuna unywele wake utakaoanguka juu ya ardhi, lakini kama uovu ukionekana ndani yake, atakufa." ⁵³Ndipo Mfalme Solomoni akawatuma watu, nao wakamshusha kutoka madhabahuni. Naye Adonia akaja akamwinamia Mfalme Solomoni, naye Solomoni akamwambia, "Nenda nyumbani kwako."

Maagizo Ya Daudi Kwa Solomoni

2 Siku zilipokaribia za Daudi kufa, akampa mwanawe Solomoni agizo,

²akasema, "Mimi ninakaribia kwenda njia ya dunia yote. Hivyo uwe hodari, jionyeshe kuwa mwanaume, ³shika lile BWANA wako analokuagiza: Enenda katika njia zake, ushike maagizo na amri zake, sheria zake na kanuni zake, kama ilivyoandikwa katika Sheria ya Mose, ili upate kustawi katika yote ufanyayo na po pote uendako, ⁴ili kwamba BWANA aweze kunitimizia ahadi yake: 'Kama wazao wako wakiangalia sana wanavyoishi na kama wakienenda kwa uaminifu mbele zangu kwa

mioyo yao yote na kwa roho zao zote, kamwe hutakosa kuwa na mtu kwenye kiti cha ufalme cha Israeli.'

⁵"Sasa wewe mwenyewe unafahamu lile Yoabu mwana wa Seruya alilonitendea, lile alilofanya kwa majemadari wawili wa majeshi ya Israeli, Abneri mwana wa Neri na Amasa mwana Yetheri. Aliwaua, akimwaga damu yao wakati wa amani kama vile ni kwenye vita, tena akaipaka damu ile kwenye mkanda uliokuwa kiunoni mwake na viatu alivyovaa miguni mwake. ⁶Shughulika naye kwa kadiri ya hekima yako, lakini usiache kichwa chake chenye mvi kishukie kaburi^a kwa amani.

⁷"Lakini uwaonyeshe wema wana wa Barzilai wa Gileadi na uwaruhusu wawe mionganii mwa wale walao mezani pako. Walisimama nami nilipomkimbia ndugu yako Absalomu.

⁸"Ukumbuke, unaye Shimei mwana wa Gera, Mbenyamini, kutoka Bahurimu, ambaye alinilaani kwa laana kali siku niliyokwenda Mahanaimu. Aliposhuka kunilaki huko Jordani, nilimwapia kwa BWANA : 'Sitakuua kwa upanga!' ⁹Lakini sasa, usidhani kwamba hana hatia. Wewe ni mtu wa hekima, utajua la kumtendea. Zishushe mvi zake kaburini kwa damu."

¹⁰Kisha Daudi akapumzika pamoja na baba zake naye akazikwa katika Mji wa Daudi.

¹¹Alikuwa ametawala juu ya Israeli miaka arobaini, miaka saba huko Hebron na miaka thelathini na mitatu katika Yerusalemu. ¹²Kwa hiyo Solomoni akaketi katika kiti cha ufalme cha baba yake Daudi, nao utawala wake ukaimarika sana.

Kiti Cha Ufalme Cha Solomoni Chaimarishwa

¹³Basi Adonia, mwana wa Hagithi, akaenda kwa Bathsheba, mama yake Solomoni. Bathsheba akamwuliza, "Je, umekuja kwa amani?" Akajibu, "Ndiyo, kwa amani." ¹⁴Kisha akaongeza, "Ninalo jambo la kukuambia."

Akajibu, "Waweza kulisema."

¹⁵Akasema, "Kama unavyojua, ufalme ulikuwa wangu. Israeli wote waliniangalia mimi kama mfalme wao. Lakini mambo yalibadilika, ufalme umekwenda kwa ndugu yangu, kwa maana umemjia kutoka kwa BWANA. ¹⁶Sasa ninalo ombi moja ninalokuomba. Usinikatalie."

Bathsheba akasema, "Waweza kuliomba."

^{a6} "Kaburi" maana yake hapa ni "Kuzimu," yaani, Sheol kwa Kiebrania.

¹⁷Kwa hiyo akaendelea kusema, "Tafadhali mwombe mfalme Solomoni, anipatie Abishagi Mshunami awe mke wangu, hatakukatalia wewe."

¹⁸Bathsheba akamjibu, "Vema sana, nitazungumza na mfalme kwa ajili yako."

¹⁹Bathsheba alipokwenda kwa Mfalme Solomoni kuzungumza naye kwa ajili ya Adonia, mfalme alisimama kumlaki mama yake, akamwinamia na kuketi kwenye kiti chake cha ufalme. Akaamuru kiti cha ufalme kuletwala kwa ajili ya mama yake mfalme, naye akaketi mkono wake wa kuume.

²⁰Bathsheba akamwambia mfalme, "Ninalo ombi moja dogo la kukuomba, usinikatalie."

Mfalme akajibu, "Omiba mama yangu, sitakukatalia."

²¹Akasema, "Mruhusu Abishagi Mshunami, aolewe na ndugu yako Adonia."

²²Mfalme Solomoni akamjibu mama yake, "Kwa nini uombe Abishagi Mshunami kwa ajili ya Adonia? Ungeweza pia kuomba ufalme kwa ajili yake, hata hivyo, yeye ni ndugu yangu mkubwa, naam, pia kuhani Abiathari na Yoabu mwana wa Seruya wapo upande wake!"

²³Mfalme Solomoni akaapa kwa BWANA, akasema: "Mungu na aniuilie mbali, tena bila huruma, ikiwa Adonia hatalipa kwa uhai wake kwa ajili ya ombi hili! ²⁴Basi sasa, hakika kama BWANA aishivyo, yeye ambaye ameniimarissha salama kwenye kiti cha ufalme cha Daudi baba yangu naye amenipatia ukoo wa kifalme kama alivyoahidi, Adonia atauawa leo!" ²⁵Hivyo mfalme Solomoni akatoa amri kwa Benaya mwana wa Yehoyada, naye akampiga Adonia akafa.

²⁶Mfalme akamwambia kuhani Abiathari, "Nenda huko Anathothi katika mashamba yako. Wewe unastahili kufa, lakini sitakuua sasa, kwa sababu ulilichukua sanduku la BWANA Mwenyezi mbele ya Daudi baba yangu na ulishiriki taabu zote za baba yangu." ²⁷Hivyo Solomoni akamwondoa Abiathari kwenye ukuhani wa BWANA, akilitimiza neno la BWANA alilokuwa amenena huko Shilo kuhusu nyumba ya Eli.

²⁸Habari zilipomfikia Yoabu, ambaye alikuwa amefanya shauri baya na Adonia, Absalomu hakuhusika, alikimbilia kwenye hema la BWANA na kushika pembe za madhabahu. ²⁹Mfalme Solomoni akaambiwa kuwa Yoabu amekimbilia kwenye hema la BWANA naye alikuwa kando ya madhabahu. Basi Solomoni akamwagiza

Benaya mwana wa Yehoyada: "Nenda ukamwue!"

³⁰Ndipo Benaya akaingia kwenye hema la BWANA na kumwambia Yoabu, "Mfalme anasema, 'Toka nje!'"

Lakini akajibu, "La! Nitafia hapa hapa."

Benaya akamwarifu mfalme, "Hivi ndivyo Yoabu alivyonijibu.

³¹Kisha mfalme akamwamuru Benaya, "Fanya kama asemavyo. Mwue na kumzika, ili uniondoolee mimi na nyumba ya baba yangu dhambi ya damu isiyokuwa na hatia ile Yoabu aliyoimwaga. ³²BWANA atamlipiza kwa ajili ya damu aliyoimwaga, kwa sababu, pasipo Daudi baba yangu kujua, aliwashambulia watu wawili na kuwaa kwa upanga. Wote wawili, Abneri mwana wa Neri, jemadari wa jeshi la Israeli na Amasa mwana wa Yetheri, jemadari wa jeshi la Yuda, amba walikuwa watu wazuri na wanyofu kuliko yeye. ³³Hatia ya damu yao na iwe juu ya kichwa cha Yoabu na wazao wake milele. Lakini kwa Daudi na uzao wake, nyumba yake na kiti chake cha ufalme, iwepo amani ya BWANA milele."

³⁴Basi Benaya mwana wa Yehoyada akakwea, akampiga na kumwua Yoabu, naye akazikwa katika nchi yake mwenyewe katika jangwa. ³⁵Mfalme akamweka Benaya mwana wa Yehoyada juu ya jeshi kwenye nafasi ya Yoabu na kumweka kuhani Sadoki badala ya Abiathari.

³⁶Kisha mfalme akatuma ujumbe kwa Shimei na kumwambia, "Ujjengee nyumba huko Yerusalem uishi huko, lakini usiende mahali pengine po pote. ³⁷Siku utakayoondoka kuvuka Bonde la Kidroni, uwe na hakika utakufa, damu yako itakuwa juu ya kichwa chako mwenyewe."

³⁸Shimei akamjibu mfalme, "Ulilolisema ni jema. Mtumishi wako atatenda kama bwana wangu mfalme alivyosema." Naye Shimei akakaa Yerusalem kwa muda mrefu.

³⁹Lakini baada ya miaka mitatu, watumwa wawili wa Shimei wakatoroka kwenda kwa Akishi mwana wa Maaka, mfalme wa Gathi, naye Shimei akaambiwa, "Watumwa wako wako Gathi." ⁴⁰Kwa ajili ya hili, Shimei akatandika punda wake, akaenda kwa Akishi huko Gathi kuwatafuta watumwa wake. Basi Shimei akaondoka na kuwarudisha watumwa wake kutoka Gathi.

⁴¹Solomoni alipoambiwa kuwa Shimei ametoka Yerusalem na kwenda Gathi na amekwisha kurudi, ⁴²mfalme akamwita Shimei na kumwambia, "Je, sikukuapiza kwa BWANA

na kukuonya kuwa, 'Siku utakayoondoka kwenda mahali pengine po pote, uwe na hakika utakufa?' Wakati ule uliniambia, 'Ulilolisema ni jema. Nitatii! ⁴³Kwa nini basi hukutunza kiapo chako kwa BWANA na kutii amri niliyokupa?"

⁴⁴Pia mfalme akamwambia Shimei, "Unajua katika moyo wako, makosa uliyomtendea baba yangu Daudi. Sasa BWANA atakulipiza kwa ajili ya mabaya yako uliyotenda. ⁴⁵Lakini mfalme Solomoni atabarikiwa, na kiti cha ufalme cha Daudi kitakuwa imara mbele za BWANA milele."

⁴⁶Kisha mfalme akatoa amri kwa Benaya mwana wa Yehoyada, naye akatoka nje akampiga Shimei na kumwua.

Sasa ufalme ukawa umeimarika kikamilifu mikononi mwa Solomoni.

Solomoni Anaomba Hekima

3 Solomoni akafanya urafiki na Mfalme Farao wa Misri na kumwoa binti yake. Akamleta huyo binti katika mji wa Daudi mpaka alipomaliza kujenga jumba lake la kifalme na hekalu la BWANA, pamoja na ukuta kuzunguka Yerusalem. ²Hata hivyo, watu bado walikuwa wakitoa dhabihu huko kwenye vilima, kwa sababu hekalu lilikuwa bado halijajengwa kwa ajili ya Jina la BWANA. ³Solomoni akaonesha upendo wake kwa BWANA kwa kuenenda sawasawa na amri za Daudi baba yake, ila yeye alitoa dhabihu na kufukiza uvumba huko mahali pa juu.

⁴Mfalme akaenda Gibeoni kutoa dhabihu, kwa maana ndipo palipokuwa mahali maarufu zaidi, naye Solomoni akatoa sadaka elfu moja za kuteketezwa juu ya hiyo madhabahu. ⁵BWANA akamtokea Solomoni huko Gibeoni wakati wa usiku katika ndoto, naye Mungu akasema, "Omba lo lote utakalo nikupe."

⁶Solomoni akajibu, "Umefanya mtumishi wako baba yangu Daudi fadhili nydingi, kwa kuwa alikuwa mwaminifu kwako na mwenye haki tena mnyofu wa moyo. Nawe umemzidishia fadhili hii kuu na umempa mwana wa kuketi kwenye kiti chake cha ufalme kama ilivyo leo.

⁷Sasa, Ee BWANA wangu, umefanya mtumishi wako mfalme baada ya baba yangu Daudi. Lakini mimi ni mtoto mdogo tu wala sijui jinsi ya kutekeleza wajibu wangu. ⁸Mtumishi wako yuko hapa mionganoni mwa watu uliowachagua. Taifa kubwa, watu wengi wasioyeza kuhesabika wala kutoa idadi yao. ⁹Hivyo mpe mtumishi wako moyo wa ufahamu kutawala watu wako na kupambanua kati ya

mema na mabaya. Kwa maana ni nani awezaye kutawala watu wako hawa walio wengi?

¹⁰Bwana akapendezwa kwamba Solomoni ameliomba jambo hili. ¹¹Basi Mungu akamwambia, "Kwa kuwa umeomba neno hili na hukuomba maisha marefu au upate utajiri kwa nafsi yako, wala adui zako wafe, bali umeomba ufahamu katika kutoa haki, ¹²nitafanya lile uliloomba. Nitakupa moyo wa hekima na wa ufahamu, kiasi kwamba hajakuwepo mtu mwingine kama wewe wala kamwe hatakuwapo baada yako. ¹³Zaidi ya hayo, nitakupa yale ambayo hukuomba, yaani utajiri na heshima, ili kwamba maisha yako yote hapatakuwa na mtu kama wewe miongoni mwa wafalme. ¹⁴Nawe kama ukienenda katika njia zangu na kutii sheria na amri zangu kama baba yako Daudi alivyofanya, nitakupa maisha marefu." ¹⁵Ndipo Solomoni akaamka, akatambua kuwa alikuwa katika ndoto.

Akarudi Yerusalem, akasimama mbele ya sanduku la Bwana la agano, naye akatoa dhabihu za kuteketezwa na sadaka za amani. Kisha akawafanya watumishi wake wote karamu.

Utawala Wa Hekima

¹⁶Basi wanawake wawili makahaba walikuja kwa mfalme na kusimama mbele yake. ¹⁷Mmojawapo akasema, "Bwana wangu, mimi na mwanamke huyu tunaishi kwenye nyumba moja. Nilikuwa nimezaa alipokuwa pamoja nami. ¹⁸Siku ya tatu baada ya mtoto wangu kuzaliwa, mwanamke huyu pia naye akazaa mtoto. Tulikuwa peke yetu, hapakuwa na mtu mwingine ye yote katika nyumba isipokuwa sisi wawili.

¹⁹"Wakati wa usiku mwana wa huyu mwanamke akafa kwa sababu alimlalia. ²⁰Hivyo akaondoka katikati ya usiku na kumchukua mwanangu kutoka ubavuni pangu wakati mimi mtumishi wako nilipokuwa nimelala. Akamweka kifuani mwake na kumweka mwanawewe aliyekufa kifuani mwangu. ²¹Asubuhi yake, nikaamka ili kumnyonyesha mwanangu, naye alikuwa amekufa! Lakini nilipomwangalia sana katika nuru ya asubuhi, niliona kuwa hakuwa yule mwana niliyekuwa nimemzaa.

²²Huyo mwanamke mwingine akasema, "Hapana! Mwana aliye hai ndiye wangu, aliyekufa ni wako."

Lakini yule wa kwanza akasisitiza, "Hapana! Mwana aliyekufa ni wako, aliye hai ni wangu." Hivi ndivyo walivyobishana mbele ya mfalme.

²³Mfalme akasema, "Huyu anasema, "Mwanangu ndiye aliye hai na aliyekufa ndiye mwanao, maadam yule anasema, 'Hapani Aliyekufa ni wako na aliye hai ni wangu."

²⁴Kisha mfalme akasema, "Nileteeni upanga." Basi wakamletea mfalme upanga. ²⁵Ndipo mfalme akatoa amri: "Mkate mtoto aliye hai vipande viwili, mpe huyu nusu na mwingine nusu."

²⁶Mwanamke ambaye mwanaye alikuwa hai akajawa na huruma kwa ajili ya mwanawewe na kumwambia mfalme, "Tafadhal, bwana wangu, mpe yeye mtoto aliye hai! Usimue!"

Lakini yule mwanamke mwingine akasema, "Mkate vipande viwili. Asiwe wangu au wakel!"

²⁷Kisha mfalme akatoa uamuzi wake: "Mpeni mama wa kwanza mtoto aliye hai. Msimue, ndiye mama yake."

²⁸Wakati Israeli yote iliposikia hukumu aliyotoa mfalme, wakamwogopa mfalme, kwa sababu waliona kuwa alikuwa na hekima kutoka kwa Mungu kwa kutoa haki.

Maafisa Wa Solomoni Na Watawala

4 Basi Mfalme Solomoni akatawala Israeli yote. ²Hawa ndio waliokuwa maafisa wake wakuu:

kuhani Azaria mwana wa Sadoki.

³Elihorefu na Ahiya, wana wa Shisha, nao ni waandishi,

Yehoshafati mwana wa Ahihudi karani.

⁴Benaya mwana wa Yehoiyada, jemadari mkuu wa jeshi,

Sadoki na Abiathari, makuhani,

⁵Azaria mwana wa Nathani, kiongozi wa maafisa wa wilaya.

Zabudi mwana wa Nathani,

kuhani na mshauri binafsi wa mfalme.

⁶Ahishari, msimamizi wa jumba la kifalme, Adoniram mwana wa Abda, msimamizi wa kazi za kulazimisha.

⁷Pia Solomoni alikuwa na watawala kumi na wawili wa wilaya katika Israeli yote, walioleta mahitaji kwa mfalme na kwa watu wa nyumbani kwa mfalme. Kila mmoja alitoa chakula kwa mwezi mmoja katika mwaka. ⁸Majina yao ni haya:

Ben-Huri, katika nchi ya vilima ya Efraimu,

⁹Ben-Dekeri, katika Makasi, Shaalbimu, Bethshemeshi na Eloni Bethhanani.

¹⁰Ben-Hesedi, katika Arubothi (Soko na nchi yote ya Heferi zilikuwa zake,)

- ¹¹Ben-Abinadabu, katika Nafathidori (Alimwoa Tafathi binti Solomoni.)
- ¹²Baana mwana wa Ahihudu katika Taanaki, Megido na katika Bethshani yote karibu na Zarethani chini ya Yezreeli, kuanzia Beth-Shani hadi Abel-Mehola kupitia Yokmeamu,
- ¹³Ben-Geberi katika Ramothi Gileadi (makao ya Yairi mwana wa Manase katika Gileadi ilikuwa miji yake, pamoja na wilaya ya Argobu, katika Bashani na miji yake mikubwa sitini yenye kuzungukwa na kuta zenyenye makomeo ya shaba.
- ¹⁴Ahinadabu mwana wa Ido, katika Mahanaimu,
- ¹⁵Ahimaasi, katika Naftali (alikuwa amemwoa Basemathi binti Solomoni.)
- ¹⁶Baana mwana wa Hushai, katika Asheri na katika Alothi,
- ¹⁷Yehoshafati mwana wa Parua, katika Isakari,
- ¹⁸Shimei mwana wa Ela, katika Benyamini,
- ¹⁹Geberi mwana wa Uri katika Gileadi (nchi ya Sihoni mfalme wa Waamori na nchi ya Ogu mfalme wa Bashani.) Naye alikuwa ndiye mtawala pekee katika wilaya.

Mahitaji Ya Solomoni Ya Kila Siku

²⁰Watu wa Yuda na Israeli walikuwa wengi kama mchanga wa pwani, walikula, wakanya na kufurahi. ²¹Mfalme Solomoni akatawala katika falme zote kuanzia Mto Eufrati hadi nchi ya Wafilisti, hadi kwenye mpaka wa Misri. Nchi hizi zililetu ushuru na zilikuwa chini ya Solomoni, siku zote za maisha yake.

²²Mahitaji ya Solomoni ya kila siku yalikuwa kori 30^a za unga laini, kori 60^b za unga wa kawaida. ²³Ng'ombe kumi wa zizini, ng'ombe ishirini wa malisho, kondoo na mbuzi mia moja, pamoja na ayala, paa, kulungu na kuku wazuri sana. ²⁴Kwa kuwa Solomoni alitawala falme zote magharibi ya mto, kuanzia Tifsa hadi Gaza, naye akawa na amani pande zote. ²⁵Wakati wa maisha ya Solomoni Yuda na Israeli, kuanzia Dani mpaka Beersheba, wakaishi salama kila mtu chini ya mzabibu wake na chini ya mtini wake.

²⁶Solomoni alikuwa na mabanda 4,000^c ya magari ya vita, na farasi 12,000.

²⁷Maafisa wa wilaya, kila mmoja katika mwezi wake aliletu mahitaji kwa ajili ya mfalme Solomoni na wote waliokula mezani mwa

^a²² "kori 30" ni sawa na madebe 360.

^b²² "kori 60" ni sawa na madebe 720.

^c²⁶ "mabanda 4,000" waandishi wengine wana sema 40,000 (angalia pia 2Nya. 9:12,25)

mfalme. Walihakikisha kuwa hakuna cho chote kilichopungua. ²⁸Pia walileta sehemu walizopangiwa za shayiri na majani kwa ajili ya farasi wavutao magari na farasi wengine mahali palipostahili.

Hekima Ya Solomoni

²⁹Mungu akampa Solomoni hekima na akili kubwa, pia ufahamu mpana usiopimika kama mchanga ulioko pwani ya bahari. ³⁰Hekima ya Solomoni ilikuwa kubwa kuliko hekima ya watu wote wa Mashariki na kubwa kuliko hekima yote ya Misri. ³¹Alikuwa na hekima kuliko kila mwandishi, akiwemo Ethani Mwezrahi, Hemani, Kalkoli na Darda, wana wa Maholi. Umaarufu wake ukaenea kwa mataifa yote yaliyomzunguka. ³²Akanena mithali 3,000 na nyimbo zake zilikuwa 1,005. ³³Akaelezea maisha ya mimea kuanzia mwerezi wa Lebanoni hadi hisopo iotayo ukutani. Pia akafundisha kuhusu wanyama na ndege, wanyama wenye damu baridi, wakiwemo samaki. ³⁴Watu wa mataifa yote wakaja kusikiliza hekima ya Solomoni, waliotumwa na wafalme wote wa ulimwengu, waliokuwa wamesikia juu ya hekima yake.

Maandalio Ya Ujenzi Wa Hekalu

5 Hiramu mfalme wa Tiro aliposikia kuwa Solomoni ametiwa mafuta awe mfalme mahali pa Daudi baba yake, akatuma wajumbe kwa Solomoni, kwa sababu Hiramu siku zote alikuwa na uhusiano mzuri wa kirafiki na Daudi. ²Solomoni akapeleka ujumbe huu kwa Hiramu:

³"Unajua kwamba kwa sababu ya vita vilivyopiganwa dhidi ya baba yangu Daudi kutoka pande zote, hakuweza kujenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA Mungu wake, hadi BWANA alipowaweka adui zake chini ya miguu yake.⁴Lakini sasa BWANA wangu amenipa utulivu kila upande hakuna adui wala maafa. ⁵Kwa hiyo, ninakusudia kujenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA, Mungu wangu, kama BWANA aliyomwambia baba yangu Daudi, wakati aliposema, 'Mwanao nitakayemweka kwenye kiti cha ufalme mahali pako, ndiye atajenga hekalu kwa ajili ya jina langu.'

⁶Hivyo toa amri ili mierezi ya Lebanoni ikatwe kwa ajili yangu. Watu wangu watafanya kazi na watu wako, nami nitawalipa watu wako kwa ujira wo wote

utakaoupanga. Unajua kwamba hatuna mtu ye yote mwenye ustadi katika kukata miti kama Wasidoni."

⁷Hiram aliposikia ujumbe wa Solomoni, akafurahishwa sana akasema, "Ahimidiwe BWANA leo, kwa kuwa amempa Daudi mwana mwenye hekima kutawala juu ya taifa hili kubwa."

⁸Hiram akatuma neno kwa Solomoni:

"Nimepokea ujumbe ulionipelekea nanitafanya yote unayohitaji katika kukupatia magogo ya mierezi na misunobari. ⁹Watu wangu watayakokota kutoka Lebanoni hadi kwenye bahari, nami nitayafunga mafungu mafungu yaelee juu ya maji hadi utakapoelekeza. Huko nitayatenganisha, nawe utaweza kuyachukua. Wewe utakidhi haja yangu kwa kunipatia chakula kwa ajili ya watu wa nyumbani mwangu."

¹⁰Kwa njia hii Hiram akampa Solomoni miti yote ya mierezi na magogo ya misunobari kama alivyohitaji, ¹¹naye Solomoni akampa Hiram kori 20,000^a za ngano kama chakula kwa ajili ya watu wa nyumbani mwake, pamoja na mafuta safi ya zeituni yaliyokamuliwa bathi 20,000^b. Solomoni aliendelea kumfanyia Hiram hivyo mwaka baada ya mwaka. ¹²BWANA akampa Solomoni hekima, kama alivyomwahidi. Palikuwepo na uhusiano wa amani kat i ya Hiram na Solomoni na wote wawili wakafanya mkataba.

¹³Mfalme Solomoni akakusanya wafanya kazi 30,000 kutoka Israeli yote. ¹⁴Akawapeleka Lebanoni kwa zamu za watu 10,000 kwa mwezi, hivyo walikaa Lebanoni kwa mwezi mmoja na miezi miwili nyumbani. Adoniramu ndiye aliyekuwa kiongozi wa shokoa. ¹⁵Solomoni alikuwa na wachukuzi wa mizigo 70,000 na wachonga mawe 80,000 huko vilimani, ¹⁶pamoja na wasimamizi 3,300 ambao walismamia kazi hiyo na kuwaongoza wafanyakazi. ¹⁷Kwa amri ya mfalme walitoa kwenye machimbo ya mawe, mawe makubwa, yaliyo bora kwa kujengea msingi wa nyumba yaliyochongwa kwa ajili ya hekalu. ¹⁸Mafundi wa Solomoni, wa Hiram na

watu wa Gebali^c walikata na kuanda mbao na mawe kwa ajili ya ujenzi wa hekalu.

Solomoni Ajenga Hekalu

6 Katika mwaka wa 480 baada ya Waisraeli kutoka katika nchi ya Misri, katika mwaka wa nne wa kutawala kwa Solomoni katika Israeli, katika mwezi wa Zifu, ambao ndio mwezi wa pili, alianza kujenga hekalu la BWANA.

²Hekalu hilo mfalme Solomoni alilojenga kwa ajili ya BWANA lilikuwa na urefu wa dhira sitini^a, upana wa dhira ishirini^b na kimo cha dhira thelathini^c kwenda juu. ³Baraza ya mbele ya hekalu ilienea dhira ishirini kulingana na upana wa hekalu na kujitokeza dhira kumi mbele ya hekalu. ⁴Akatengeneza madirisha membamba yenye vidirisha vidogo vyta juu katika hekalu. ⁵Akafanyiza vyumba vyta pembedi kulizunguka hekalu lote vikishikamana na kuta za hekalu na za Patakatifu pa Patakatifu. ⁶Ghorofa ya chini kabisa ilikuwa na upana wa dhira tano^d, ya kat i ilikuwa dhira sita na ya tatu ilikuwa dhira saba^e. Kuzunguka ukuta wa nje wa hekalu akapunguza ukuta pande zote ili boriti zisishikane kwenye kuta za hekalu.

⁷Katika kujenga hekalu, yalitumika tu mawe yaliyochongwa huko machimboni, wala hakuna nyundo, patasi au chombo Kingine cho chote cha chuma kilichosikika sauti yake katika eneo la ujenzi wa hekalu wakati lilipokuwa likijengwa.

⁸Ingilio la ghorofa ya chini kabisa ilikuwa upande wa kusini wa hekalu, ngazi ilielekea ghorofa ya kat i na kutokea hapo ilielekea hadi ghorofa ya tatu. ⁹Basi Solomoni akajenga hekalu na kulikamilisha, akilipaua kwa boriti na mbao za mierezi. ¹⁰Mfalme Solomoni akajenga vyumba vyta pembedi kuzunguka hekalu lote. Kimo cha kila kimoja kilikuwa dhira tano. Navyo vilikuwa vimeunganishwa na hekalu kwa boriti za mierezi.

¹¹Neno la BWANA likamjia Solomoni kusema: ¹²"Kwa habari ya hekalu hili unalojenga, kama ukifuata amri zangu, ukatunza masharti yangu na kushika maagizo yangu yote na kuyatii, kwa kupitia wewe nitatimiza ahadi

^c¹⁸ 'Gebali' mji kaskazini mwa Sidoni kama km67.2

^a² Dhira 60 ni sawa na mita 27.

^b² Dhira 20 ni sawa na mita 9.

^c² Dhira 30 ni sawa na mita 13.5.

"Dhira" sawa na "mkonono mmoja," yaani, urefu kuanzia kwenye kiwiko hadi nchi ya kidole, kama sentimetra 45.

^d⁶ Dhira 5 ni sawa na mita 2.25 (pia 6:10)

^e⁶ dhira saba ni sawa na mita 3.15

^a¹¹ "Kori 20,000 "kipimo cha Kiebrania sawa na madebe 240,000

^b¹¹ "bathi 20,000 kipimo cha Kiebrania, kitumikacho kupima vitu vya majimaji hapa ni sawa na madebe 200.

niliyomwahidi Daudi baba yako.¹³Nami nitakaa mionganii mwa Waisraeli, nami sitawaacha watu wangu Israeli."

¹⁴Basi Solomoni akajenga hekalu na kulikamilisha.¹⁵Akazifunika kuta zake za ndani kwa mbao za mierezi, akizipigilia ukutani kuanzia sakafuni mwa hekalu hadi kwenye dari na kufunika sakafu ya hekalu kwa mbao za misunobari.¹⁶Akagawa dhiraa ishirini sehemu ya nyuma ya hekalu kwa mbao za mierezi kuanzia kwenye sakafu hadi darini ili kufanya sehemu ya ndani ya patakatifu, yaani Patakatifu pa Patakatifu.¹⁷Ukumbi mkubwa uliokuwa mbele ya chumba hiki ndio ulikuwa na urefu wa dhiraa arobainif^f.¹⁸Ndani ya hekalu kulikuwa na mierezi, ilionakishiwa mfano wa maboga na maua yaliyochanua. Kila kitu kilikuwa cha mwerezi, hakuna jiwe ambalo lilionekana.

¹⁹Ndani ya mahali patakatifu pa ndani akatengeneza Patakatifu pa Patakatifu, mahali pa kuweka sanduku la agano la BWANA.²⁰Mahali patakatifu pa Patakatifu palikuwa na upana, urefu na kimo cha dhiraa ishirini ndani kwa ndani. Akakifunika ndani kwa dhahabu safi, pia akaifunika madhabahu ya mierezi vivyo hivyo.²¹Solomoni akaifunika sehemu ya ndani ya hekalu kwa dhahabu safi, naye akaitandaza mikufu ya dhahabu kutoka upande huu hadi upande mwingine, mbele ya Patakatifu pa Patakatifu ambako palifunikwa kwa dhahabu.²²Basi akaifunika sehemu yote ya ndani kwa dhahabu. Pia akaifunika madhabahu ile iliyokuwa ndani ya Patakatifu pa Patakatifu kwa dhahabu.

²³Katika mahali Patakatifu pa Patakatifu akatengeneza makerubi wawili kwa mzeituni, kila moja likiwa na dhiraa kumi^g kwenda juu.²⁴Bawa moja la kerubi wa kwanza lilikuwa na urefu wa dhiraa tano na bawa jingine dhiraa tano, hivyo urefu kutoka ncha ya bawa moja hadi ncha ya bawa jingine ulikuwa dhiraa kumi.²⁵Kerubi wa pili alikuwa na urefu wa dhiraa kumi pia, hivyo makerubi hao wawili walifanana kwa vipimo na kwa umbo.²⁶Kimo cha kila kerubi kilikuwa dhiraa kumi.²⁷Aliwaweka makerubi hao ndani ya Patakatifu pa Patakatifu pa hekalu, mabawa yake yakiwa yamekunjuliwa. Bawa la kerubi mmoja liligusa ukuta mmoja, wakati bawa la yule mwingine liligusa ukuta mwingine, nayo mabawa yao mengine yaligusana katikati ya

chumba.²⁸Akafunika wale makerubi kwa dhahabu.

²⁹Juu ya kuta zote zilizozunguka hekalu, za vyumba nya ndani na nya nje, zilipambwa kwa nakshi zilizokatwa za makerubi, miti ya mitende na maua yaliyochanua.³⁰Pia alifunika sakafu zote za vyumba nya ndani na nya nje nya hekalu kwa dhahabu.

³¹Kwa ingilio la mahali Patakatifu pa Patakatifu akapatengeneza milango ya mbao za mzeituni zikiwa na miimo na vizingiti vyenye umbo la pembe tano.³²Juu ya milango miwili ya mbao za mzeituni alinakshi makerubi, miti ya mitende pamoja na maua yaliyochanua na kufunika makerubi na miti ya mtende kwa dhahabu iliyofuliwa.³³Kwa njia iyo hiyo akatengeneza miimo yenye pande nne ya miti ya mzeituni, kwa ajili ya ingilio la ukumbi mkubwa.³⁴Kulikuwa na milango miwili iliyoweza kukunjuka iliyotengenezwa kwa mbao za msunobari na kila mmoja ulikuwa na bawaba ambazo zingeuwezesha kujikunja kila kipande juu ya kingine.³⁵Akanakshi makerubi, miti ya mitende na maua yaliyochanua juu yake na kufunika kwa dhahabu iliyonyoshwa vizuri juu ya michoro.

³⁶Tena akajenga ua wa ndani safu tatu za mawe yaliyochongwa na safu moja ya boriti za mierezi zilizorembwa.

³⁷Msingi wa hekalu la BWANA uliwekwa katika mwaka wa nne, katika mwezi wa Zivu, ndio mwezi wa tano.³⁸Katika mwaka wa kumi na moja, mwezi wa Buli, ndio mwezi wa nane, Hekalu liliakamilika katika hatua zake zote kwa kufuatana na maelekezo yake Solomoni. Alilijenga kwa miaka saba.

Solomoni Ajenga Jumba Lake La Kifalme

7 Ilimchukua Solomoni miaka kumi na mitatu kukamilisha ujenzi wa Jumba lake la kifalme.²Alilijenga Jumba la Kifalme la Msitu wa Lebanon, urefu wake ulikuwa dhiraa mia moja^a, upana wake dhiraa hamsini^b na kimo chake dhiraa thelathini^c, likiwa na safu nne za nguzo za mierezi zikishikilia boriti za mierezi zilizorembwa.³Ilipauliwa kwa mierezi juu ya boriti zile zilizolala juu ya nguzo arobaini na tano, kumi na tano kwa kila safu.⁴Madirisha yake yaliwekwa juu kwa safu tatu, yakielekeana.⁵Milango yote ilikuwa na

^a² "Dhiraa mia moja" ni sawa na mita 45.

^b² "Dhiraa hamsini" ni sawa na mita 22.5 (pia 7:6)

^c² "Dhiraa thelathini" ni sawa na mita 13.5 (pia 7:6)

^f¹⁷" Dhiraa 40" ni sawa na mita 18.

^g²³" Dhiraa 10" ni sawa na mita 4.5.

miimo ya mstatili, ilikuwa upande wa mbele katika safu tatu, ikielekeana.

⁶Akajenga ukumbi wa nguzo, ambao urefu wake ulikuwa dhira hamsini na upana wake dhira thelathini. Mbele ya jengo hilo kulikuwepo baraza. Mbele ya baraza kulikuwapo na nguzo na paa lilitoling'inia.

⁷Akajenga ukumbi wa kiti cha enzi, ukumbi wa Hukumu, mahali ambapo angelitolea hukumu, akaufunika kwa mierezi kutoka sakafuni hadi darini. ⁸Kwenye jumba la kifalme ambamo angeliishi, aliiweka nyuma zaidi, ikiwa na mjengo wa aina moja na hiyo nyingine. Pia Solomoni akajenga jumba la kifalme linalofanana na huo ukumbi mkubwa kwa ajili ya binti Farao, aliyejkuwa amemwoa.

⁹Ujenzi huu wote, kuanzia nje mpaka kwenye ua mkuu na kuanzia kwenye msingi hadi upenuni, ulifanywa kwa mawe ya ubora wa hali ya juu yaliyokuwa yamechongwa kwa vipimo na kusawazishwa kwa msumeno nyuso zake za ndani na za nje. ¹⁰Misingi iliwekwa kwa mawe makubwa yaliyo bora, yenyen urefu wa dhira kumi^d na mengine yenyen urefu wa dhira nane^e. ¹¹Sehemu za juu kulikuwepo na mawe yenyen ubora wa hali ya juu, yaliyokatwa kwa vipimo na boriti za mierezi. ¹²Ule ua mkuu ulizungukwa na ukuta wa safu tatu za mawe yaliyochongwa na safu moja ya boriti za mierezi zilizorembwa, kama ulivyokuwa ua wa ndani wa hekalu la BWANA na baraza yake.

Samani Za Hekalu

¹³Mfalme Solomoni akatuma watu Tiro kumleta Hiramu, ¹⁴ambaye mama yake alikuwa mjane kutoka kabilia la Naftali na baba yake alikuwa mtu wa Tiro tena fundi wa shaba. Hiramu alikuwa na ustadi wa hali ya juu na mzoefu katika aina zote za kazi ya shaba. Alikuja kwa Mfalme Solomoni na kufanya kazi zake zote alizopangiwa.

¹⁵Hiramu akasubu nguzo mbili za shaba, kila moja ikiwa na urefu wa dhira kumi na nane^f, kila nguzo ikiwa na mzingo wa dhira kumi na mbili^g kwa mstari. ¹⁶Pia alitengeneza mataji mawili ya shaba ya kusubu ili kuyaweka juu ya hiso nguzo, kila taji lilikuwa na kimo cha dhira tano^h kwenda juu. ¹⁷Wavu wa mikufu iliyosokotewa kwenye zile taji juu ya zile nguzo,

^d¹⁰ "Dhira kumi" ni sawa na mita 4.5.

^e¹⁰ "Dhira nane" ni sawa na mita 3.6.

^f¹⁵ "Dhira 18" ni sawa na mita 8.1.

^g¹⁵ "Dhira 12" ni sawa na mita 5.4.

^h¹⁶ "Dhira 5" ni sawa na mita 2.25.

saba kwa kila taji. ¹⁸Akatengeneza makomamanga katika safu mbili kuzunguka kila wavu kuremba mataji yaliyo juu ya nguzo. Alifanya hivyo kwa kila nguzo. ¹⁹Mataji yaliyokuwa juu ya nguzo kwenye baraza, yalikuwa katika umbo la yungiyungi, kimo chake ni dhira nneⁱ. ²⁰Juu ya mataji ya zile nguzo mbili, juu ya ile sehemu yenyen umbo kama bakuli, karibu na ule wavu, kulikuwa na yale makomamanga 200 katika safu kuzunguka pande zote. ²¹Hiramu akasimamisha nguzo kwenye baraza ya hekalu. Nguzo ya upande wa kusini akiita Yakini^j na ile ya upande wa kaskazini Boazi^k. ²²Mataji yaliyokuwa juu yalikuwa umbo la yungiyungi. Hivyo kazi ya nguzo ikakamilika.

²³Hiramu akasubu Bahari ya chuma, yenyen umbo la mviringo, vipimo vyake dhira kumi kutoka ukingo hadi ukingo na kimo cha dhira tano. Mzunguko wake ulikuwa dhira thelathini^l. ²⁴Chini ya ukingo, ilizungukwa na maboga, kumi kwenye kila dhira moja. Maboga yalikuwa yamesubiwa katika safu mbili ili kuwa kitu kimoja na hiyo bahari."

²⁵Bahari iliwekwa juu ya mafahali kumi na wawili, watatu wakielekea kaskazini, watatu wakielekea magharibi, watatu wakielekea kusini na watatu wakielekea mashariki. Bahari iliwekwa juu yao na sehemu zao za nyuma zilielekeana. ²⁶Ilikuwa na unene wa nyanda nne^m na ukingo wake ulifanana na ukingo wa kikombe, kama ua la yungiyungi iliyochanua. Iliweza kuchukua bathi 2,000ⁿ.

²⁷Pia akatengeneza vitako kumi nya shaba vinavyoweza kuhamishika, kila kimoja kilikuwa na urefu wa dhira nne, upana dhira nne na kimo chake dhira tatu^o. ²⁸Hivi ndivyo vile vitako viliviyotengenezwa. Vilikuwa na mbaao za pembeni zilizoshikamanishwa na mihimili. ²⁹Juu ya mbaao kati ya hiyo mihimili kulikuwa na simba, mafahali na makerubi, pia kwenye mihimili yake. Juu na chini ya simba na mafahali kulikuwa kumesokotewa taji za kufuliwa. ³⁰Kila kitako kilikuwa na magurudumu manne ya shaba, na vyuma nya katikati nya kuyazungusha hayo magurudumu na kila kimoja kilikuwa na sinia

^j¹⁹ "Dhira nne" ni sawa na mita 1.80.

^j²¹ Yakini maana yake "Yeye (Mungu atafanya imara.)

^k²¹ Boazi maana yake "Ndani yake (Mungu) kuna nguvu.

^l²³ "Dhira thelathini" ni sawa na mita 13.5.

^m²⁶ "Kiganja kimoja" sawa na upana wa kiganja kwenye vidole vinne vilivyonjuliwa, ambao ni sawa na sentimeta 75.

ⁿ²⁶ "Bathi 2,000" ni sawa na lita 40,000

^o³¹ "Dhira tatu" ni sawa na mita 1.35.

kwenye vishikizo vinne vya taji iliyoSubiwa kila upande.³¹Ndani ya kitako kulikuwa na nafasi ya wazi iliyokuwa na umbile la mviringo lenye kina cha dhira moja^P. Nafasi hii ya wazi ilikuwa ya mviringo, pamoja na kitako chake ilikuwa dhira moja na nusu^q. Kuzunguka huo mdomo wake kulitiwa nakshi. Papi za vitako zilikuwa mraba na si za mviringo.³²Magurudumu manne yalikuwa chini ya papi, na vyuma vya katikati vya kuzungushia magurudumu hayo vilikuwa vimeunganishwa kwenye kitako. Kipenyo cha kila gurudumu kilikuwa dhira moja na nusu.³³Magurudumu yalitengenezwa kama ya magari ya vita ya kukokotwa, vyuma vya katikati vya magurudumu, duara zake, matindi yake na vikombe vyake vyote vilikuwa vya kusubu.

³⁴Kila kitako kilikuwa na mikono minne, moja kwenye kila pembe, ukitokeza kutoka kwenye kitako.³⁵Juu ya kitako kulikuwepo na utepe wa mviringo wenyne kina cha nusu dhira. Vishikio na papi vilishikamana upande wa juu wa kitako.³⁶Alitia nakshi za makerubi, simba na miti ya mitende juu ya uso wa vishikio na juu ya papi, katika kila nafasi iliyopatikana, pamoja na mataji yaliyosokotwa kuzunguka pande zote.³⁷Hivi ndivyo Hiramu alivyotengeneza vile vitako kumi. Vyote vilikuwa vya kusubu kwenye kalibu za kufanana kwa vipimo na kwa umbo.

³⁸Kisha akatengeneza masinia kumi ya shaba, kila moja likiwa na ujazo wa bathi arobain^r yakiwa na kipenyo cha dhira nne^s, kila sinia moja kwa kila kimoja ya vile vitako kumi.³⁹Aliweka vitako vitano upande wa kusini wa hekalu na vingine vitano upande wa kaskazini. Akaweka ile bahari upande wa kusini, katika pembe ya kusini ya hekalu.⁴⁰Pia akatengeneza masinia, masepeto na mabakuli ya kunyunyizia.

Hivyo hatimaye Hiramu akakamilisha kazi zote za hekalu la BWANA sawasawa na Mfalme Solomoni alivyomwagiza, yaani:

⁴¹Nguzo mbili,
mataji mawili yenyne umbo la bakuli juu ya
hizo nguzo,
nyavu mbili za kupamba hayo mataji mawili
yenye umbo la bakuli juu ya hizo nguzo.

⁴²Makomamanga 400 kwa ajili ya hizo nyavu
mbili (zikiwa na safu mbili za makomamanga

kwa kila wawu, zkipamba hayo mataji mawili
yenye umbo la bakuli juu ya hizo nguzo)
⁴³vitako kumi pamoja na masinia yake kumi,
⁴⁴ile bahari ya chuma na yale mafahali kumi na
mawili chini yake,
⁴⁵masufuria, masepeto na mabakuli ya
kunyunyizia.

Vyombo hivi vyote ambavyo Hiramu alimtengenezea mfalme Solomoni kwa ajili ya hekalu la BWANA vilikuwa vya shaba iliyong'arishwa.⁴⁶Mfalme akaamuru wavisubu katika kalibu ya udongo wa mfinyanzi katika uwanda wa Yordani ulio kati ya Sukothi na Sarethani.⁴⁷Solomoni akaviacha vitu hivi vyote bila kupima uzani wake, kwa sababu vilikuwa vingi sana, uzito wa shaba haukulikana.

⁴⁸Pia Solomoni akatengeneza samani zote kwa ajili ya hekalu la BWANA :

Madhabahu ya dhahabu,
meza ya dhahabu ambayo juu yake ndipo
palipokuwa mikate ya wonyesho.
⁴⁹Vinara vya taa vya dhahabu safi (vitano
upande wa kuume na vitano upande wa
kushoto, mbele ya Patakatifu pa Patakatifu.)
kazi ya maua ya dhahabu na taa na makoleo.
⁵⁰Masinia ya dhahabu safi, mikasi ya
kusawazishia tambi, mabakuli ya
kunyunyizia, vyano na vyetezo,
bawaba za dhahabu kwa ajili ya milango ya
chumba cha ndani sana, yaani Patakatifu pa
Patakatifu na pia kwa ajili ya milango ya
ukumbi mkuu wa hekalu.

⁵¹Mfalme Solomoni alipomaliza kazi ya hekalu la BWANA, akavileta vile vitu ambavyo Daudi baba yake alikuwa ameviweka wakfu, yaani fedha, dhahabu na samani, kisha akaviweka katika hazina ya hekalu la BWANA.

Sanduku La Agano Laletwa Hekaluni

8 Kisha Mfalme Solomoni akawaita mbele zake huko Yerusalem wazee wa Israeli, viongozi wote wa makabila na wakuu wa jamaa za Waisraeli, ili walilet sanduku la agano la BWANA kutoka Sayuni, Mji wa Daudi.²Wanaume wote wa Israeli wakakusanya kwa Mfalme Solomoni wakati wa sikukuu ya mwezi wa Ethanimu, ndio mwezi wa saba.

³Viongozi wote wa Israeli walipokwisha kufika, makuhani wakajitwika hilo sanduku la agano,⁴wakalipandisha sanduku la BWANA,

p³¹ "Dhira moja" ni sawa na sentimita 45.

q³¹ "Dhira moja na nusu" ni sawa na sentimetra 67.5

r³⁸ "Bathi arobaini" ni sawa na lita 800.

s³⁸ "Dhira nne ni sawa na mita 1.8.

Hema la Mkutano pamoja na vyombo vyote vitakatifu ndani yake. Makuhani na Walawi wakavibeba,⁵naye Mfalme Solomoni pamoja na kusanyiko lote la Israeli waliokusanyika kumzunguka walikuwa mbele ya hilo sanduku, wakatoa dhabihu nyingi za kondoo na ng'ombe ambao idadi yao hawakuweza kuandika au kuhesabu.

⁶Ndipo makuhani wakalileta sanduku la agano la BWANA mahali pake ndani ya hekalu, katika Patakatifu pa Patakatifu na kuliweka chini ya mabawa ya yale makerubi. ⁷Makerubi yalitandaza mabawa yao juu ya mahali pa sanduku la agano na kutia kivuli sanduku pamoja na mipiko yake ya kubebba. ⁸Mipiko hiyo ilikuwa mirefu kiasi kwamba ncha zake ziliweza kuonekana kutoka Mahali Patakatifu mbele ya mahali Patakatifu pa Patakatifu, lakini si kutoka nje ya Mahali Patakatifu, nayo iko huko hadi leo. ⁹Hapakuwa na cho chote ndani ya sanduku la agano isipokuwa zile mbao mbili za mawe ambazo ziliwekwa na Mose huko Horebu, mahali ambapo BWANA alifanya agano na Waisraeli baada ya kutoka Misri.

¹⁰Makuhani walipoondoka katika Mahali Patakatifu, wingu likalijaza hekalu la BWANA. ¹¹Nao makuhani hawakuweza kufanya huduma yao kwa sababu ya lile wingu, kwa kuwa utukufu wa BWANA ulilijaza hekalu lake.

¹²Ndipo Solomoni akasema, "BWANA alisema kwamba ataishi katika giza nene, ¹³Naam, hakika nimekjengea hekalu zuri sana, mahali pako pa kuishi milele."

Hotuba Ya Solomoni

¹⁴Kusanyiko lote la Israeli lilipokuwa limesimama hapo, mfalme akageuka na kuwabariki. ¹⁵Kisha akasema:

"Ahimidiwe BWANA Mungu wa Israeli, ambaye kwa mkono wake mwenyewe ametimiza lile alilomwahidi baba yangu Daudi kwa kinywa chake mwenyewe. Kwa kuwa alisema, ¹⁶Tangu siku niliyowatoa watu wangu Israeli kutoka Misri, sikuchagua mji katika kabilia lo lote la Israeli hekalu lijengwe kwa ajili ya Jina langu ili lipate kuwako huko, bali nimemchagua Daudi kuwatawala watu wangu Israeli.'

¹⁷"Ilikuwa moyoni mwa Daudi baba yangu kujenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA wa Israeli. ¹⁸Lakini BWANA akamwambia Daudi baba yangu, 'Kwa

sababu ilikuwa moyoni mwako kujenga hekalu kwa ajili ya Jina langu, ulifanya vema kuwa na jambo hili moyoni mwako. ¹⁹Hata hivyo, sio wewe utakayenijengea hekalu, bali mwanao, ambaye ni nyama yako na damu yako mwenyewe, ndiye atakayejenga hekalu kwa ajili ya Jina langu.'

²⁰"BWANA ametimiza ahadi aliyoiveka: Nimeingia mahali pa Daudi baba yangu na sasa ninakikalia kitu cha ufalme cha Israeli, kama vile BWANA alivyoahidi, nami nimejenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA wa Israeli. ²¹Nimetenga nafasi humo kwa ajili ya sanduku la agano, ambamo ndani yake kuna agano la BWANA lile alilofanya na baba zetu wakati alipowatoa Misri."

Maombi Ya Solomoni Ya Kuweka Hekalu Wakfu

²²Kisha Solomoni akasimama mbele ya madhabahu ya BWANA machoni pa kusanyiko lote la Israeli, akakunja mikono yake kuelekea mbinguni ²³na kusema:

"Ee BWANA Mungu wa Israeli, hakuna Mungu kama wewe mbinguni juu wala duniani chini, wewe unayetunza agano lako la upendo pamoja na watumishi wanaodumu katika njia yako kwa moyo wote. ²⁴Umetimiza ahadi yako kwa mtumishi wako Daudi baba yangu, kwa kinywa chako uliahidi na kwa mkono wako umetimiza, kama ilivyo leo.

²⁵Sasa BWANA Mungu wa Israeli, mtimizie mtumishi wako Daudi baba yangu ahadi zako ulizomwahidi uliposema, 'Kamwe hutakosa kuwa na mtu atakayeketi mbele zangu kwenye kitu cha ufalme cha Israeli, kama wanao wakiangalia yote wayafanyayo kuenenda mbele zangu kama vile ulivyofanya.' ²⁶Sasa, Ee Mungu wa Israeli, acha neno lako lile ulilomwahidi mtumishi wako Daudi baba yangu litokee sawasawa.

²⁷"Lakini kweli, je, Mungu atafanya makao duniani? Mbingu, hata mbingu zilizo juu sana, haziwezi kukutosha wewe. Sembuse hekalu hili nililojenga! ²⁸Hata hivyo sikiliza dua ya mtumishi wako na maombi yake kwa huruma, Ee BWANA Mungu wangu. Sikia kilio na dua ambayo mtumishi wako anaomba mbele zako siku hii ya leo. ²⁹Macho yako na yafumbuke

kuelekea hekalu hili usiku na mchana, mahali hapa ambapo ulisema, 'Jina langu litakuwako humo,' ili kwamba upate kusikia maombi ambayo mtumishi wako ataomba kuelekea mahali hapa. ³⁰Usikie maombi ya mtumishi wako na ya watu wako Israeli wakati wanapoomba kuelekea mahali hapa. Sikia kutoka mbinguni, mahali pa makao yako na usikiapo, samehe.

³¹"Mtu anapomkosea jirani yake na akatakiwa kuapa, akija na kuapa mbele ya madhabahu yako ndani ya hekalu hili, ³²basi, sikia kutoka mbinguni na ukatende. Hukumu kati ya watumishi wako, ukimhukumu yule mwenye hatia na kuleta juu ya kichwa chake yale aliyoyatenda. Umtangazie asiye na hatia kwamba hana hatia, hivyo ukathibitishé kutokuwa na hatia kwake.

³³"Wakati watu wako Israeli watakapokuwa wameshindwa na adui kwa sababu ya dhambi walizofanya dhidi yako, watakapokugeukia na kulikiri jina lako, wakiomba na kufanya dua kwako katika hekalu hili, ³⁴basi usikie kutoka mbinguni, ukasamehe dhambi ya watu wako Israeli na kuwarudisha katika nchi uliyowapa baba zao.

³⁵"Wakati mbingu zitakapokuwa zimefungwa kusiwe na mvua kwa sababu watu wako wametenda dhambi dhidi yako, watakapoomba kuelekea mahali hapa na kulikiri jina lako nao wakageuka kutoka katika dhambi zao kwa sababu umewaadhibu, ³⁶basi usikie kutoka mbinguni na usamehe dhambi ya watumishi wako, watu wako Israeli. Wafundishe njia sahihi ya kuishi na ukanyeshe mvua juu ya nchi uliyowapa watu wako kuwa urithi.

³⁷"Wakati njaa au tauni vikija juu ya nchi, au koga au kawa, nzige au panzi, au wakati adui atakapowazingira katika mji wao wo wote, maafa ya namna yo yote au ugonjwa wo wote unaoweza kuwajia, ³⁸wakati dua au maombi yatakafanywa na mmojawapo wa watu wako Israeli, kila mmoja akijua juu ya taabu ya moyo wake mwenyewe, akainyoosha mikono yake kuelekea hekalu hili, ³⁹basi usikie kutoka mbinguni, katika makao yako. Usamehe na utende, umpe kila mtu kulingana na matendo yake, kwa kuwa unaujua moyo wake (kwa kuwa ni wewe peke yako ujuaye miyo ya

watu wote), ⁴⁰ili wakuogope kwa wakati wote watakaoishi katika nchi uliyowapa baba zetu.

⁴¹"Kwa habari ya mgeni ambaye si mionganoni mwa watu wako Israeli, lakini amekuja kutoka nchi ya mbali kwa sababu ya jina lako, ⁴²kwa maana watu wasasikia juu ya Jina lako kuu na juu ya mkono wako wenye nguvu na mkono wako ulionyooshwa, wakati atakapokuja na kuomba kuelekea hekalu hili, ⁴³basi na usikie kutoka mbinguni, mahali pa makao yako, ukafanye lo lote ambalo mgeni huyo anakuomba, ili mataifa yote ya dunia wapate kujua jina lako na wakuogope kama wafanyavyo watu wako Israeli na wapate pia kujua kwamba nyumba hii niliyoijenga imeitwa kwa Jina lako.

⁴⁴"Wakati watu wako watakapokwenda vitani dhidi ya adui zao, po pote utakapowapeleka, wakati watakapoomba kwa BWANA kuelekea mji ambao umeuchagua, na hekalu nillolijenga kwa ajili ya Jina lako, ⁴⁵basi usikie dua na maombi yao kutoka mbinguni, ukawatetee haki yao.

⁴⁶"Watakapotenda dhambi dhidi yako, kwa kuwa hakuna mtu ye yote ambaye hatendi dhambi, nawe ukachukizwa nao na kuwakabidhi kwa adui, ambaye atawachukua utumwani katika nchi yake mwenyewe, mbali au karibu ⁴⁷na kama watabadilika miyo yao katika nchi wanakoshikiliwa mateka, nao wakatubu na kukulilia katika nchi ya wale waliwashinda na kusema, 'Tumetenda dhambi, tumefanya makosa, tumetenda kwa uovu,' ⁴⁸kama wakikugeukia kwa moyo wao wote na nafsi zao katika nchi ya adui zao ambao waliwashukua mateka, wakakuomba kuelekea nchi uliyowapa baba zao, kuelekea mji uliouchagua na hekalu nillolijenga kwa ajili ya Jina lako, ⁴⁹basi kutoka mbinguni, mahali pa makao yako, usikie dua yao na maombi yao na ukawatetee haki yao. ⁵⁰Uwasamehe watu wako, waliotenda dhambi dhidi yako, uwasamehe makosa yote waliyoyatenda dhidi yako, ukawafanye wale waliwashinda kuwaonea huruma, ⁵¹kwa maana ni watu wako na urithi wako, uliowatoa Misri, kutoka kwenye lile tanuru la kuyeyushia chuma.

⁵²Macho yako na yafumbuke juu ya ombi la mtumishi wako na ombi la watu wako Israeli, nawe uwasikilize wakati wo

wote wanapokulilia. ⁵³Kwa maana uliwichagua wao kutoka mataifa yote ya ulimwengu kuwa urithi wako mwenyewe, kama ulivytangaza kupitia mtumishi wako Mose wakati wewe, Ee BWANA Mwenyezi, ulipowatoa baba zetu kutoka Misri."

⁵⁴Wakati Solomoni alipomaliza dua hizi zote na maombi kwa BWANA, akainuka kutoka mbele ya madhabahu ya BWANA, mahali alipokuwa amepiga magoti, mikono yake ikawa imekunjiliwa kuelekea juu mbinguni. ⁵⁵Akasimama na kubariki kusanyiko lote la Israeli kwa sauti kubwa akisema:

⁵⁶"Ahimidiwe BWANA, aliywapa pumziko watu wake Israeli kama vile alivyokuwa ameahidi. Hakuna hata neno moja lililopunguka kati ya ahadi zote nzuri alizozitoa kupitia mtumishi wake Mose. ⁵⁷BWANA Mungu wetu na awe pamoja nasi kama alivyokuwa na baba zetu, kamwe asituache wala kutukataa. ⁵⁸Yeye na aielekeze miyo yetu kwake, ili tutembee katika njia zake zote na kuzishika amri na maagizo na masharti aliyowapa baba zetu. ⁵⁹Nami maneno yangu haya, ambayo nimyeaomba mbele za BWANA, yawe karibu na BWANA Mungu wetu mchana na usiku, ili kwamba atetee shauri la mtumishi wake na la watu wake Israeli kulingana na hitaji lao la kila siku, ⁶⁰ili kwamba mataifa yote ya dunia wajue kwamba BWANA ndiye Mungu na kwamba hakuna mwingine. ⁶¹Lakini ni lazima mwiweke miyo yenu kikamilifu kwa BWANA Mungu wetu, kuishi kwa maagizo yake na kutii amri zake, kama ilivyo wakati huu."

Kuwekwa Wakfu Hekalu

⁶²Kisha mfalme na Israeli wote pamoja naye wakatoa dhabihu mbele za BWANA. ⁶³Solomoni akatoa dhabihu sadaka za amani kwa BWANA: ng'ombe 22,000, kondoo pamoja na mbuzi 120,000. Hivyo mfalme pamoja na Waisraeli wote wakaliweka wakfu hekalu la BWANA.

⁶⁴Siku iyo hiyo mfalme akaweka wakfu sehemu ya kati ya ua ulioko mbele ya hekalu la BWANA na hapo akatoa sadaka za kuteketeza, sadaka za nafaka na mafuta ya wanyama wa sadaka za amani, kwa sababu madhabahu ya shaba iliyokuwa mbele za BWANA ilikuwa ndogo sana kuweza kubeba

sadaka hizo za kuteketeza, sadaka za nafaka na mafuta ya wanyama wa sadaka za amani.

⁶⁵Hivyo Solomoni akaidhimisha sikukuu kwa wakati ule, na Israeli wote pamoja naye, kusanyiko kubwa sana, watu kutoka ingilio la Hamathi hadi korongo la Misri. Wakiadhimisha mbele za BWANA Mungu wetu kwa siku saba na siku saba zaidi, yaani, jumla siku kumi na nne. ⁶⁶Siku iliyofuata, aliwaruhusu watu waondoke. Wakambariki mfalme, kisha wakaenda nyumbani, wakiwa na mashangilio na furaha rohoni kwa ajili ya mambo yote mema ambayo BWANA ametenda kwa ajili ya Daudi mtumishi wake na watu wake Israeli.

BWANA Anamtokea Solomoni

9 Solomoni alipomaliza kujenga hekalu la BWANA pamoja na jumba la kifalme, alipokwisha kufanya yote aliyotaka kufanya, ²BWANA akamtokea mara ya pili, kama alivyokuwa amemtokea huko Gibeoni. ³BWANA akamwambia:

"Nimesikia dua na maombi uliyofanya mbele zangu, nimeliweka wakfu hekalu hili ambalo umelijenga, kwa kuweka Jina langu humo milele. Macho yangu na moyo wangu utakuwa humo siku zote.

⁴"Kukuhusu wewe, kama ukienenda kwa unyofu wa moyo na uadilifu, kama baba yako Daudi alivyofanya na kutenda yote ninayoyaagiza kwa kutunza maagizo yangu na sheria, ⁵nitaimarisha kitu chako cha ufalme juu ya Israeli milele kama nilivyomwahidi Daudi baba yako nikisema, 'Hutakosa kamwe kuwa na mtu kwenye kitu cha ufalme cha Israeli.'

⁶"Lakini kama ninyi au wana wenu wakigeukia mbali nami na kuziacha amri na maagizo yangu niliyowapa na kwenda kuwatumikia miungu mingine na kuiabudu, ⁷basi nitakatilia mbali Israeli kutoka katika nchi niliyowapa na kulikataa hekalu hili nililoliweka wakfu kwa Jina langu. Ndipo Israeli itakuwa kitu cha kudharauliwa na watu na kuwa kitu cha mzaha mionganoni mwa watu wote. ⁸Ingawa hekalu hili linavutia sasa, wote watakaopita karibu yake watashangaa na kudhihaki wakisema, 'Kwa nini BWANA amefanya kitu cha namna hii katika nchi hii na kwenye hekalu hili?' ⁹Watu watajibu, "Kwa sababu wamemwacha BWANA wao, aliywatoa baba zao Misri,

nao wamekumbatia miungu mingine, wakiabudu na kuitumikia, ndio sababu BWANA ameyaleta maafa haya yote juu yao.”

Shughuli Nyingine Za Solomoni

¹⁰Miaka ishirini ilipopita, ambayo katika hiyo Solomoni alijenga majengo haya mawili, yaani hekalu la BWANA na jumba la kifalme, ¹¹Mfalme Solomoni akampa Hiramu mfalme wa Tiro miji ishirini katika Galilaya, kwa sababu Hiramu alikuwa amempatia mierezi yote, misunobari na dhahabu yote aliyohitaji. ¹²Lakini Hiramu alipotoka Tiro kwenda kuiona ile miji ambayo Solomoni alikuwa amempa, hakupendezwa nayo. ¹³Hiramu akauliza, “Hii ni miji ya namna gani uliyonipa, ndugu yangu?” Naye akaiita nchi ya Kabula^a, jina lililoko hadi leo. ¹⁴Basi Hiramu alikuwa amempelekea mfalme talanta 120^b za dhahabu.

¹⁵Haya ni maelezo kuhusu Mfalme Solomoni, jinsi alivyowafanyiza watu kazi za kulazimishwa ili kulijenga hekalu la BWANA, jumba la kifalme kwa ajili yake mwenyewe, Milo^c, ukuta wa Yerusalem, Hazori, Megido na Gezeri. ¹⁶(Farao mfalme wa Misri alikuwa ameshambulia na kuuteka mji wa Gezeri. Alikuwa ameuchoma moto. Akawaua Wakanaani waliokuwa wakikaa humo na kisha kuutoa kwa binti yake, yaani mkewe Solomoni, kama zawadi ya arusi. ¹⁷Solomoni akajenga tena upya Gezeri.) Akajenga Beth Horoni ya Chini, ¹⁸akajenga pia Baalathi na Tamari kwenye jangwa katika eneo la nchi yake, ¹⁹vile vile miji ya ghala na miji kwa ajili ya magari yake na farasi wake, cho chote alichotaka kujenga katika Yerusalem, Lebanoni na katika nchi yote iliyokuwa chini ya mamlaka yake.

²⁰Watu wote wakaondoka, kuanzia Waamori, Wahiti, Waperez, Wahivi na Wayebusi (mataifa haya hayakuwa Waisraeli,) ²¹yaani, uzao wao uliobaki katika nchi, ambao Waisraeli wasingeweza kuwaangamiza, hawa Solomoni akawalazimisha kuwa watumwa katika shokoa, kama ilivyo hadi leo. ²²Lakini Solomoni hakumfanya ye yote wa Waisraeli kuwa mtumwa, wao ndio waliokuwa wapiganaji wake, maafisa wake wa serikali, maafisa wake, wakuu wake, majemadari wa jeshi wa magari yake ya vita na wapanda farasi. ²³Pia walikuwa maafisa

wakuu wasimamizi wa miradi ya Solomoni, maafisa 550 waliowasimamia watu walofanya kazi.

²⁴Baada ya binti Farao kuja kutoka Mji wa Daudi na kuingia katika jumba la kifalme Solomoni alilokuwa amejengea, akajenga Milo.

²⁵Solomoni akatoa dhabihu za kuteketezwa na sadaka za amani mara tatu kwa mwaka, juu ya madhabahu aliyokuwa amejenga kwa ajili ya BWANA, akifukiza uvumba mbele za BWANA pamoja na dhabihu hizo, hivyo kutimiza kanuni za hekalu.

²⁶Mfalme Solomoni akatengeneza pia meli huko Ezion Geberi, ambayo iko karibu na Elathi katika Edomu, kwenye ukingo wa Bahari ya Shamu^d. ²⁷Naye Hiramu akatuma watu wake, mabaharia waliojua bahari, kuhudumu katika hizo meli pamoja na watu wa Solomoni. ²⁸Wakasafiri kwenda Ofiri na kurudi na talanta 420^e za dhahabu, ambazo walimletea mfalme Solomoni.

Malkia Wa Sheba Amtembelea Solomoni

10 Malkia wa Sheba aliposikia habari za umaarufu wa Solomoni na uhusiano wake na jina la BWANA, malkia alikuja kumjaribu kwa maswali magumu. ²Alipofika Yerusalem pamoja na msafara mkubwa sana, pamoja na ngamia waliobeba vikolezi, kiasi kikubwa cha dhahabu na vito vya thamani, alikuja kwa Solomoni na kuzungumza naye kuhusu yote ambayo alikuwa nayo moyoni mwake. ³Solomoni akamjibu maswali yake yote, hakukuwa na jambo lo lote lililokuwa gumu kwa mfalme asiweze kumwelezea. ⁴Malkia wa Sheba alipoona hekima yote ya Solomoni na jumba la kifalme alilokuwa amejenga, ⁵chakula kilichokuwa mezani pake, jinsi maafisa wake walivyokaa, wahudumu katika majoho yao, wanyweshaji wake na sadaka za kuteketezwa alizotoa katika hekalu la BWANA, alipatwa na mshangao.

⁶Akamwambia mfalme, “Taarifa niliyosikia kwenye nchi yangu mwenyewe kuhusu mafanikio na hekima yako ni kweli. ⁷Lakini sikuamini mambo haya mpaka nilipokuja na kuona kwa macho yangu mwenyewe. Naam, sikuambiwa hata nusu yake, katika hekima na mali umezidi sana ile taarifa niliyosikia. ⁸Watu

^a¹³ “Kabul” maana yake “isiyofaa kitu.”

^b¹⁴ “Talanta 120” za dhahabu ni sawa na tani 4.5

^c¹⁵ “Milo” maana yake “Boma la ngome.”

^d²⁶ “Bahari ya Shamu,” yaani, “Bahari Nyekundu au Bahari ya Mafunjo.”

^e²⁸ “talanta 420 za dhahabu ni kama tani 14.”

wako wanafurahi namna gani! Maafisa wako wanafurahi namna gani, wale ambao husimama mbele yako daima na kusikia hekima yako! ⁹Ahimidiwe BWANA wako, ambaye amependezwa sana nawe na kukuweka juu ya kiti cha ufalme cha Israeli. Kwa sababu ya upendo wa BWANA wa milele kwa ajili ya Israeli, amekufanya mfalme, ili kudumisha haki na uadilifu."

¹⁰Naye akampa mfalme talanta mia moja na ishirini^a za dhahabu, kiasi kikubwa cha vikolezi na mawe ya thamani. Haikuwahi kamwe kutokea tena vikolezi vingi hivyo kuletwa kama vile malkia wa Sheba alivyompa Mfalme Solomoni.

¹¹(Meli za Hiramu zillleta dhahabu kutoka Ofiri, tena kutoka huko zillleta shehena kubwa ya miti ya msandali na mawe ya thamani. ¹²Mfalme akatumia miti ya msandali kuwa nguzo kwa ajili ya hekalu la BWANA na kwa jumba la kifalme, pia kwa kutengeneza vinubi na zeze kwa ajili ya waimbaji. Kiasi hicho kingi cha miti ya msandali hakijawahi kuingizwa nchini tangu siku ile.)

¹³Mfalme Solomoni akampa malkia wa Sheba kila kitu alichohitaji na kukiomba, zaidi ya vile mfalme alivyokuwa amempa kwa ukarimu wake wa kifalme. Kisha malkia akaondoka akarudi pamoja na wafuasi wake kwenye nchi yake mwenyewe.

Fahari Ya Solomoni

¹⁴Uzito wa dhahabu ambayo Solomoni alipokea kwa mwaka ulikuwa talanta mia sita sitini na sita^b, ¹⁵pasipo kuweka mapato kutoka wafanyibiashara, wachuuzi na kutoka kwa wafalme wote wa Arabuni na watawala wa nchi.

¹⁶Mfalme Solomoni akatengeneza ngao kubwa mia mbili kwa dhahabu iliyofuliwa, kila ngao ilikuwa na dhahabu yenye uzito wa shekeli mia sita^c. ¹⁷Akatengeneza pia ngao ndogo mia tatu za dhahabu iliyofuliwa, kila ngao ikiwa na uzito wa mane tatu^d za dhahabu. Mfalme akaziweka katika jumba la kifalme la msitu wa Lebanoni.

¹⁸Kisha mfalme akatengeneza kiti kikubwa cha kifalme kwa kutumia pembe za ndovu na kukifunika kwa dhahabu safi. ¹⁹Kiti hicho kilikuwa na ngazi sita na egemeo la nyuma liliikuwa la mviringo kwa juu. Juu pande zote za

^a¹⁰ "talanta 120 za dhahabu ni kama tani 4.5"

^b¹⁴ "talanta 666" za dhahabu ni kama tani 25.

^c¹⁶ "shekeli 600" za dhahabu ni kama kilo 3.5

^d¹⁷ "mane tatu" za dhahabu ni kama kilo 1.7.

kiti kulikuwa na mahali pa kuwekea mikono, sanamu ya simba akisimama kila upande wake mahali pa kuwekea mikono. ²⁰Simba kumi na wawili walismama kwenye ngazi sita, wawili kwenye kila ngazi, yaani, mmoja upande huu na mwingine upande huu. Hakuna kitu kama hicho kilichokuwa kimefanyika kwenye ufalme mwingine wo wote. ²¹Vikombe vyote vya mfalme Solomoni vya kunywea vilikuwa vya dhahabu na vyombo vyote vya nyumbani katika jumba la kifalme la msitu wa Lebanoni vilikuwa dhahabu safi. Hakukuwa na kitu kilichotengenezwa kwa fedha, kwa sababu fedha ilionekana ya thamani ndogo wakati wa Solomoni. ²²Mfalme alikuwa na meli nyingi za blashara baharini zilizokuwa zikiandamana na meli za Hiramu. Mara moja kila miaka mitatu zilirudi, zikiwa zimebeba dhahabu, fedha, pembe za ndovu na nyani wadogo na wakubwa.

²³Mfalme Solomoni alikuwa mkuu zaidi kwa utajiri na hekima kuliko wafalme wote wa dunia.

²⁴Dunia yote ikatafuta kukutana na Solomoni kusikia hekima ambayo Mungu alikuwa ameweka katika moyo wake. ²⁵Mwaka baada ya mwaka, kila mmoja ambaye alikuja, aliletä zawadi, vyombo vya fedha na dhahabu, majoho, silaha na vikolezi, farasi na nyumbu.

²⁶Solomoni akalimbikiza magari makubwa mazuri na farasi, alikuwa na magari 1,400 na farasi 12,000 ambayo aliyaweka katika miji ya magari pia pamoja naye huko Yerusalem.

²⁷Mfalme akafanya fedha kuwa ya kawaida huko Yerusalem kama mawe, mierezi akaifanya kuwa mingi kama mikuyu chini ya vilima.

²⁸Farasi wa Solomoni waliletwa kutoka Misri na kutoka Kue^e, wafanya biashara wa kifalme waliwanunua kutoka Kue. ²⁹Waliingiza magari kutoka Misri kwa bei ya shekeli za fedha 600^f na farasi kwa shekeli za fedha 150^g. Pia waliwauza nje kwa wafalme wote wa Wahiti na Waaramu^h.

Wakeze Solomoni

11 Hata hivyo, mfalme Solomoni akawapenda wanawake wengi wa kigeni zaidi mbali na binti Farao: Wanawake wa Wamoabu, Waamoni, Waedomu, Wasidoni na Wahiti. ²Wakitoka katika mataifa ambayo BWANA alishaambia Waisraeli, "Msije mkaoana nao, kwa hakika wataigeuza miyo yenu

^e²⁸ "Kue," yaani, "Kilikia," iliyoko Syria (pia mst. 29)

^f²⁹ "Shekeli 600" za fedha ni kama kilo 7.

^g²⁹ "Shekeli 150" za fedha ni kama kilo 1.7.

^h²⁹ "Waaramu" hapa in maana Washamu.

mgeukie miungu yao." Hata hivyo, Solomoni akakaza kuwapenda. ³Alikuwa na wake mia saba wa uzao wa kifalme na masuria mia tatu, hao wake zake wakampotosha. ⁴Kadiri Solomoni alivyozidi kuzeeka, wake zake wakageuza moyo wake kuelekea miungu mingine, moyo wake haukuwa mkamilifu kwa BWANA wake, kama ulivyokuwa moyo wa Daudi baba yake. ⁵Akafuata Ashtorethi mungu mke wa Wasidoni na Moleki^a mungu aliyejekuwa chukizo la Waamoni. ⁶Kwa hiyo Solomoni akafanya uovu machoni pa BWANA, hakumfuata BWANA kikamilifu kama alivyofanya Daudi baba yake.

⁷Kwenye kilima mashariki mwa Yerusalem, Solomoni akajenga mahali pa juu kwa ajili ya Kemoshi chukizo la Wamoabu na kwa Moleki mungu chukizo la Waamoni. ⁸Akafanya hivyo kwa wake zake wote wa kigeni, ambao walifukiza uvumba na kutoa dhabihu kwa miungu yao.

⁹BWANA akamkasirikia Solomoni kwa sababu moyo wake uligeuka mbali na BWANA, Mungu wa Israeli, ambaye alikuwa amemtokea mara mbili. ¹⁰Ingawa alikuwa amemkataza Solomoni kufuata miungu mingine, Solomoni hakutii amri ya BWANA. ¹¹Kwa hiyo BWANA akamwambia Solomoni, "Kwa kuwa hii ndiyo hali yako na hukushika agano langu na sheria zangu nilizokuamuru, hakika nitaurarua ufalme kutoka kwako na kumpa mmoja wa walio chini yako. ¹²Hata hivyo, kwa ajili ya Daudi baba yako, sitafanya jambo hili wakati wa uhai wako. Nitaurarua kutoka mikononi mwa mwanao. ¹³Lakini pia sitaurarua ufalme wote kutoka kwake, bali nitampa kabilia moja kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu na kwa ajili ya Yerusalem, ambao nimeuchagua..

Adui Za Solomoni

¹⁴Kisha BWANA akamwinua adui dhidi ya Solomoni, Hadadi Mwedolu kutoka ukoo wa kifalme wa Edomu. ¹⁵Huko nyuma wakati Daudi alipokuwa akipigana na Edomu, Yoabu jemadari wa jeshi, aliyejekuwa amekwenda kuzika waliouawa, alikuwa amewaua wanaume wote waliokuwako Edomu. ¹⁶Yoabu na Waisraeli wote walikaa huko kwa miezi sita, mpaka walipomaliza kuwaangamiza wanaume wote huko Edomu. ¹⁷Lakini Hadadi, akiwa bado mvulana mdogo, alikimbilia Misri akiwa na

^a⁵ "Moleki" au "Milkomu," chukizo la Waamoni, yaani, mungu aliyejekuwa akiabudiwa na Waamoni. Alikuwa chukizo kwa sababu watoto walitolewa kafara kwake.

baadhi ya maafisa wa Kiedomu waliokuwa wakimhudumia baba yake. ¹⁸Wakaondoka Midiani wakaenda Parani. Basi wakichukua pamoja nao wanaume kutoka Parani, wakaenda Misri, kwa Farao mfalme wa Misri, ambaye alimpa Hadadi nyumba, ardhi na akampatia chakula.

¹⁹Farao akapendezwa sana na Hadadi hata akampa ndugu wa mkewe mwenyewe Malkia Tapenesi, ili aolewe na Hadadi. ²⁰Huyo ndugu wa Tapenesi akamzalia mwana aliyeitwa Genubathi, ambaye alilelewa na Tapenesi katika jumba la kifalme. Huko Genubathi aliishi pamoja na watoto wa Farao mwenyewe.

²¹Alipokuwa huko Misri, Hadadi alisikia kwamba Daudi amepumzika na baba zake na ya kwamba pia Yoabu aliyejekuwa jemadari wa jeshi amekufa. Ndipo Hadadi akamwambia Farao, "Niruhusu niende ili niweze kurudi katika nchi yangu."

²²Farao akauliza, "Umekosa nini hapa kwamba unataka kurudi katika nchi yako?"

Hadadi akajibu, "Hakuna, lakini niruhusu niende!"

²³Mungu akamwinua adui mwingine dhidi ya Solomoni, Rezoni mwana wa Eliyada, ambaye alikuwa amemkimbia bwana wake Hadadezeri mfalme wa Soba. ²⁴Akawakusanya watu, naye akawa kiongozi wa kundi la waasi, wakati Daudi alipoangamiza majeshi ya Soba, waasi walikwenda Dameski, mahali walipokaa na kumiliki. ²⁵Rezoni alikuwa adui wa Israeli kwa muda wote alioishi Solomoni, ukiongezea matatizo yaliyosababishwa na Hadadi. Kwa hiyo Rezoni akatawala katika Aramu^b na alikuwa mkatili kwa Israeli.

Yeroboamu Anaasi Dhidi Ya Solomoni

²⁶Pia, Yeroboamu mwana wa Nebati alias dhidi ya mfalme. Alikuwa mmoja wa maafisa wa Solomoni, Mwfraimu kutoka Sereda, ambaye mama yake alikuwa mjane aliyeitwa Serua.

²⁷Haya ndiyo maelezo ya jinsi alivyomwasi mfalme: Solomoni alikuwa amejenga milo^c naye akawa ameziba mwanya katika ukuta wa mji wa Daudi baba yake. ²⁸Basi Yeroboamu alikuwa mtu shujaa na hodari, naye Solomoni alipoona jinsi kijana alivyofanya kazi yake, akamweka kuwa kiongozi wa kazi yote ya mikono ya nyumba ya Yosefu.

^b²⁵ "Aramu" yaani Shamu ambayo ni Syria.

^c²⁷ "Milo" maana yake, "Boma la ngome."

²⁹Karibu na wakati ule Yeroboamu alikuwa anatoka nje ya Yerusalem, Ahiya nabii Mshiloni akakutana naye njiani, akiwa amevaa joho jipy. Hawa wawili walikuwa peke yao mashambani, ³⁰naye Ahiya akachukua joho jipy alilokuwa amevaa akaliraruva vipande kumi na viwili. ³¹Kisha akamwambia Yeroboamu, "Chukua vipande kumi kwa ajili yako, kwa kuwa hivi ndivyo BWANA, Mungu wa Israeli asemavyo, 'Tazama, ninakwenda kuuchana ufalme kutoka mikononi mwa Solomoni na kukupa wewe makabila kumi. ³²Lakini kwa ajili ya mtumishi wangu Daudi na mji wa Yerusalem, ambao nimeuchagua mionganoni mwa makabila yote ya Israeli, atakuwa na kabilia moja. ³³Nitafanya hivi kwa sababu wameniacha mimi na kuabudu Ashtorethi mungu mke wa Wasidoni, Kemoshi mungu wa Wamoabu na Moleki mungu wa Waamoni, nao hawakwenda katika njia zangu ili kufanya yaliyo sawa machoni pangu, wala kushika amri na sheria zangu kama Daudi, babaye Solomoni alivyofanya.

³⁴ "Lakini sitauondoa ufalme wote kutoka mikononi mwa Solomoni, nimemfanya mtawala siku zote za maisha yake kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu, niliyemchagua na ambaye aliyatunza maagizo na amri zangu. ³⁵Nitauondoa ufalme kutoka mikononi mwa mwanaye na kukupa wewe makabila kumi. ³⁶Nitampa mwanawe kabilia moja ili kwamba Daudi mtumishi wangu awe na taa mbele zangu daima katika Yerusalem, mji ambao nimeuchagua kuweka jina langu. ³⁷Hata hivyo, kukuhusu wewe Yeroboamu, nitakutwaa, nawe utatawala juu ya yote yale moyo wako unayotamani, utakuwa mfalme juu ya Israeli. ³⁸Ikiwa utafanya kila nitakalokumuru, kuenenda katika njia zangu na kufanya yaliyo sawa mbele za macho yangu kwa kuzishika amri zangu na maagizo yangu kama alivyofanya Daudi mtumishi wangu, nitakuwa pamoja nave. Nitakujengea ukoo wa kifalme utakaodumu kama ule niliomjengea Daudi, nami nitakupa Israeli. ³⁹Nitawatesa wazao wa Daudi kwa ajili ya hili, lakini siyo milele."

⁴⁰Solomoni akajaribu kumwua Yeroboamu, lakini Yeroboamu akakimbilia Misri, kwa mfalme Shishaki, naye akakaa huko mpaka Solomoni alipokufa.

Kifo Cha Solomoni

⁴¹Kwa habari za matukio mengine ya utawala wa Solomoni, yote aliyoyafanya na

hekima aliyoionyesha, je hayakuandikwa yote katika kitabu cha matendo cha Solomoni? ⁴²Solomoni alitawala Israeli yote miaka arobaini, akiwa Yerusalem. ⁴³Kisha akalala pamoja na baba zake na akazikwa katika mji wa Daudi baba yake. Naye Rehoboamu mwanawawe akatawala badala yake.

Israeli Yaasi Dhidi Ya Rehoboamu

12 Rehoboamu akaenda Shekemu, kwa kuwa Waisraeli wote walikuwa wamekwenda huko kumfanya yeye kuwa mfalme. ²Yeroboamu mwana wa Nebati aliposikia hili (aliwu bado yuko Misri alikokuwa amekimbilia awe mbali na Mfalme Solomoni), akarudi kutoka Misri. ³Kwa hiyo wakatuma watu kumwita Yeroboamu, yeye na kusanyiko lote la Israeli wakamwendea Rehoboamu na kumwambia, ⁴"Baba yako aliweka nira nzito juu yetu, lakini sasa ufanye nyepesi kazi za kikatili na nira nzito aliyoweka juu yetu, nasi tutakutumikia."

⁵Rehoboamu akajibu, 'Nendeni kwa muda wa siku tatu na kisha mnirudie.' Basi watu wakaenda zao.

⁶Kisha mfalme Rehoboamu akataka shauri kwa wazee ambao walimtumikia Solomoni baba yake wakati wa uhai wake akawaauliza, "Mnanishauri nini katika kuwajibu watu hawa?"

⁷Wakajibu, "Kama leo utakuwa mtumishi wa watu hawa na kuwashudumia na kuwapa jibu linaloridhisha, watakuwa watumishi wako daima."

⁸Lakini Rehoboamu akakataa shauri alilopewa na wazee na akataka ushauri kwa vijana wanaume rika lake waliokuwa wakimtumikia. ⁹Akawaauliza, "Ninyi ushauri wenu ni nini? Tutawajibuje watu hawa wanaoniambia, 'Ifanye nyepesi nira baba yako aliyoweka juu yetu?'

¹⁰Wale vijana wa rika lake wakajibu, "Waambie watu hawa waliokuambia, 'Baba yako aliweka nira nzito juu yetu, lakini ifanye nira yetu nyepesi, kuwa, 'Kidole changu kidogo ni kinene kuliko kiuno cha baba yangu. ¹¹Baba yangu aliweka nira nzito juu yenu, mimi nitaifanya hata iwe nzito zaidi. Baba yangu aliwachapa kwa mijeledi, mimi nitawachapa kwa nge.'

¹²Siku tatu baadaye, Yeroboamu na watu wote wakamrudia Rehoboamu, kama mfalme alivyokuwa amesema, "Rudini kwangu baada ya siku tatu." ¹³Mfalme akawajibu watu kwa ukatili. Akikataa shauri alilopewa na wazee, ¹⁴akafuata

shauri la vijana wa rika lake na kusema, "Baba yangu alifanya nira yenu kuwa nzito, mimi nitaifanya kuwa nzito zaidi. Baba yangu aliwachapa kwa mijeledi, mimi nitawachapa kwa nge." ¹⁵Kwa hiyo mfalme hakuwasikiliza watu, kwa kuwa jambo hili lilitoka kwa BWANA, ili kutimiza neno ambalo BWANA alikuwa amenena kwa Yeroboamu mwana wa Nebati kupitia Ahiya Mshiloni.

¹⁶Israeli wote walipoona kuwa mfalme amekataa kuwasikiliza, wakamjibu mfalme:

"Tuna fungu gani kwa Daudi?

Sisi hatuna urithi kwa mwana wa Yeso.
Nendeni kwenye mahema yenu, Ee Israeli,
Angalia nyumba yako mwenyewe,
Ee Daudi!"

Hivyo Waisraeli wakaenda kwenye mahema yao. ¹⁷Lakini kwa habari ya Waisraeli waliokuwa wakiishi katika miji ya Yuda, Rehoboamu akaendelea kuwatatala bado.

¹⁸Mfalme Rehoboamu akamtuma Adoramu aliyekuwa msimamizi wa wale waliofanya kazi ngumu kwa kulazimishwa, lakini Israeli yote wakampiga kwa mawe hadi akafa. Hata hivyo, mfalme Rehoboamu, akafanikiwa kuingia kwenye gari lake na kutorokea Yerusalem. ¹⁹Hivyo Israeli ameasi dhidi ya nyumba ya Daudi hadi leo.

²⁰Waisraeli wote waliposikia kwamba Yeroboamu amerudi, wakatuma watu na kumwita kwenye kusanyiko na kumfanya mfalme juu ya Israeli yote. Ni kabila la Yuda peke yake liliobaki kuwa tiifu kwa nyumba ya Daudi.

²¹Ikawa Rehoboamu alipofika Yerusalem, akakusanya nyumba yote ya Yuda na kabila la Benyamini, wanaume wapiganaji 180,000, kufanya vita dhidi ya nyumba ya Israeli na kuurudisha tena ufalme kwa Rehoboamu mwana wa Solomoni.

²²Lakini neno hili la Mungu likamjia Shemaiya mtu wa Mungu: ²³"Mwambie Rehoboamu mwana wa Solomoni mfalme wa Yuda, nayo nyumba yote ya Yuda, ya Benyamini na watu wengine wote, ²⁴Hili ndilo asemalo BWANA : Usipande kupigana dhidi ya ndugu zako, Waisraeli. Nendeni nyumbani, kila mmoja wenu, kwa kuwa hili limetoka kwangu." Kwa hiyo wakalitii neno la BWANA na kurudi nyumbani, kama BWANA aliyokuwa ameagiza.

Ndama Wa Dhahabu Huko Betheli Na Dani

²⁵Kisha Yeroboamu akajenga Shekemu akaizungushia ngome katika nchi ya kilima ya Efraimu na akaishi huko. Akatoka huko, akajenga Penueli^a.

²⁶Yeroboamu akawaza moyoni mwake, "Sasa inawezekana ufalme ukarudi katika nyumba ya Daudi. ²⁷Kama watu hawa watapanda kwenda kutoa dhabihu katika hekalu la BWANA huko Yerusalem, miyo yao itamrudia bwana wao, Rehoboamu mfalme wa Yuda. Wataniua mimi na kurudi kwa mfalme Rehoboamu."

²⁸Baada ya kutafuta shauri, mfalme akatengeneza ndama wawili wa dhahabu. Akawaambia watu, "Ni gharama kubwa kwenu kukwea kwenda Yerusalem. Hii hapa miungu yenu, Ee Israeli, iliyowapandisha kutoka Misri."

²⁹Ndama mmoja akamweka Betheli na mwingine Dani. ³⁰Nalo jambo hili likawa dhambi, watu wakawa wanaenda hadi Dani kumwabudu huyo aliyewekwa huko.

³¹Yeroboamu akajenga madhabahu mahali pa juu pa kuabudia miungu na kuwateua makuhani kutoka watu wa aina zote, ijapokuwa hawakuwa Walawi. ³²Akaweka sikukuu katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa nane, kama sikukuu iliyokuwa ikifanyika huko Yuda na akatoa dhabihu juu ya madhabahu. Akafanya hivyo huko Betheli akitoa dhabihu kwa ndama alizotengeneza. Huko Betheli, akawaweka makuhani pia katika sehemu za juu za kuabudia miungu alizotengeneza. ³³Katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa nane, mwezi aliouchagua mwenyewe, alitoa dhabihu juu ya madhabahu aliyokuwa amejenga huko Betheli. Kwa hiyo akaweka sikukuu kwa ajili ya Waisraeli na akapanda madhabahuni kutoa sadaka.

Mtu Wa Mungu Kutoka Yuda

13 Kwa neno la BWANA mtu wa Mungu alifika Betheli kutoka Yuda wakati Yeroboamu alipokuwa amesimama kando ya madhabahu ili kutoa sadaka. ²Akapiga kelele dhidi ya madhabahu kwa neno la BWANA : "Ee madhabahu, madhabahu! Hivi ndivyo asemavyo BWANA: 'Mwana alitwaye Yosia atazaliwa katika nyumba ya Daudi. Juu yako atawatoa dhabihu makuhani wa mahali pa juu pa kuabudia miungu wale ambao wanatoa sadaka hapa sasa, nayo mifupa ya wanadamu itachomwa juu yako.' "³Siku iyo hiyo, mtu wa

^a²⁵ "Penueli" ni jina lingine la Penieli kwa Kiebrania.

Mungu akatoa ishara: "Hii ndiyo ishara BWANA aliyotangaza: Madhabahu hii itapasuka na majivu yaliyo juu yake yatamwagika."

⁴Mfalme Yeroboamu aliposikia kile mtu wa Mungu alichosema alipopiga kelele dhidi ya madhabahu huko Betheli, akanyosha mkono wake kutoka madhabahuni na kusema, "Mkamate!" Lakini mkono aliokuwa ameunyoosha kumwelekea yule mtu ukasinyaa na kubaki hapo hapo, kiasi kwamba hakuweza kuurudisha.⁵Pia madhabahu ilipasuka na majivu yakamwagika sawasawa na ishara iliyotolewa na mtu wa Mungu kwa neno la BWANA.

⁶Kisha mfalme akamwambia mtu wa Mungu, "Niombee kwa BWANA wa ko ili mkono wangu upate kupona." Kwa hiyo mtu wa Mungu akamwombea kwa BWANA, nao mkono wa mfalme ukapona na kuwa kama ulivyokuwa hapo kwanza.

⁷Mfalme akamwambia yule mtu wa Mungu, "Twende nyumbani kwangu upate chakula, nami nitakupa zawadi."

⁸Lakini yule mtu wa Mungu akamjibu mfalme, "Hata kama ungenipa nusu ya mali zako, nisingekwenda pamoja na wewe, wala nisingekula mkate au kunywa maji hapa. ⁹Kwa kuwa niliagizwa kwa neno la BWANA : 'Kamwe usile mkate wala usinywe maji au kurudi kwa njia uliyojia.' "¹⁰Kwa hiyo akafuata njia nyingine na hakurudi kupitia njia ile ambayo aliquwa amejjia Betheli.

¹¹Basi kulikuwepo na nabii fulani mzee aliyeokuwa anaishi Betheli, ambaye wanawe walikuja kumwambia yote ambayo mtu wa Mungu aliquwa ameyafanya pale siku ile. Pia wakamwambia baba yao yale aliyomwambia mfalme. ¹²Baba yao akawauliza, "Ameelekean jnia gani?" Nao wanawe wakamwonyesha ile njia yule mtu wa Mungu kutoka Yuda aliyopita. ¹³Hivyo akawaambia wanawe, "Nitandikieni punda." Walipokwisha kumtandikia punda, akampanda ¹⁴na kumfuatilia yule mtu wa Mungu. Akamkuta ameketi chini ya mwaloni na akamwuliza, "Je, wewe ndiwe mtu wa Mungu kutoka Yuda?"

Akamjibu, "Mimi ndiye."

¹⁵Basi nabii akamwambia, "Karibu nyumbani pamoja na mimi ule."

¹⁶Yule mtu wa Mungu akasema, "Siwezi kurudi na kwenda nawe, wala siwezi kula mkate au kunywa maji pamoja nawe mahali hapa.

¹⁷Nimeambiwa kwa neno la BWANA : 'Kamwe usile mkate au kunywa maji huko au kurudia njia

uliyojia.' "

¹⁸Yule nabii mzee akajibu, "Mimi pia ni nabii, kama wewe. Naye malaika alisema nami kwa neno la BWANA : 'Mrudishe aje katika nyumba yako ili apate kula mkate na kunywa maji.' "(Lakini aliquwa akimwambia uongo.) ¹⁹Hivyo mtu wa Mungu akarudi pamoja naye na akala na kunywa katika nyumba yake.

²⁰Wakati walipokuwa wameketi mezani, neno la BWANA likamjia yule nabii mzee aliyerudisha huyo mtu wa Mungu. ²¹Akampazia sauti yule mtu wa Mungu aliyeokuwa ametoka Yuda, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA : 'Umeasi neno la BWANA na hukushika amri uliyojewa na BWANA wa ko,²²bali ulirudi na ukala mkate na kunywa maji mahali ambapo aliquambia usile wala usinywe. Kwa hiyo maiti yako haitazikwa katika kaburi la baba zako."

²³Wakati huyo mtu wa Mungu alipomaliza kula na kunywa, nabii aliyeokuwa amemrudisha akamtandikia punda wake. ²⁴Alipokuwa akienda akakutana na simba njiani akamwua na maiti yake ikabwagwa barabarani, yule punda wake na simba wakiwa wamesimama karibu yake. ²⁵Baadhi ya watu waliopita pale waliona maiti imebwagwa pale chini, simba akiwa amesimama kando ya maiti, wakaenda na kutoa habari katika mji ambaa nabii mzee aliishi.

²⁶Yule nabii aliyeokuwa amemrudisha kutoka katika safari yake aliposikia habari hii akasema, "Ni yule mtu wa Mungu ambaye aliasi neno la BWANA. BWANA amemtoa kwa simba, ambaye amemraru na kumwua, sawasawa na neno la BWANA liliyokuwa limemwonya."

²⁷Nabii akawaambia wanawe, "Nitandikieni punda," nao wakafanya hivyo. ²⁸Kisha akatoka akaenda akakuta maiti imebwagwa chini barabarani, punda na simba wakiwa wamesimama kando yake. Simba hakuwa amekula ile maiti wala kumraru punda. ²⁹Basi yule nabii mzee akachukua maiti ya mtu wa Mungu, akailaza juu ya punda na akairudisha katika mji wake, ili amwombolezee na kumzika. ³⁰Kisha akailaza ile maiti katika kaburi lake huyo nabii mzee, nao wakaomboleza juu yake na kusema, "Ee ndugu yangu!"

³¹Baada ya kumzika, akawaambia wanawe, "wakati nitakapokufa, mnizike kwenye kaburi alimozikwa huyu mtu wa Mungu, lazeni mifupa yangu kando ya mifupa yake. ³²Kwa maana ujumbe alioutangaza kwa neno la BWANA dhidi ya madhabahu huko Betheli na dhidi ya

madhababu yote katika mahali pa juu pa kuabudia miungu katika miji ya Samaria, hakika yatatokea kweli."

³³Hata baada ya haya, Yeroboamu hakubadili njia zake mbaya, lakini mara nyingine tena akaweka makuhani kwa ajili ya mahali pa juu pa kuabudia miungu kutoka watu wa aina zote. Ye yote aliyetaka kuwa kuhani alimweka wakfu kwa ajili ya mahali pa juu pa kuabudia miungu. ³⁴Hii ilikuwa ndiyo dhambi ya nyumba ya Yeroboamu ambayo ilisababishia kuanguka na kuangamia kwake kutoweka kwenye uso wa dunia.

Unabii Wa Ahiya Dhidi Ya Yeroboamu

14 Wakati ule Abiya mwana wa Yeroboamu akaugua, ²naye Yeroboamu akamwambia mke wake, "Nenda ukajibadilishe, ili watu wasijue kwamba wewe ni mke wa Yeroboamu. Kisha uende Shilo. Nabii Ahiya yuko huko, yule aliyeniambia kuwa nitakuwa mfalme juu ya watu hawa. ³Chukua mikate kumi, maandazi kadhaa na gudulia la asali na umwendee. Atakuambia kitakachotokea kwa kijana." ⁴Basi mke wa Yeroboamu akafanya kama alivyosema mumewe, akaenda kwenye nyumba ya Ahiya huko Shilo.

Wakati huu Ahiya alikuwa kipofu naye alishindwa kuona kwa sababu ya umri wake. ⁵Lakini BWANA alikuwa amemwambia Ahiya, "Mke wa Yeroboamu anakuja kukuuliza kuhusu mwanaye, kwa kuwa ni mgonjwa, nawe utamjibu hivi na hivi. Atakapowasili, atajifanya kuwa ni mtu mwingine."

⁶Hivyo Ahiya aliposikia kishindo cha hatua zake mlangoni, akasema, "Karibu ndani, mke wa Yeroboamu. Kwa nini kujibadilisha? Nimetumwa kwako nikiwa na habari mbaya. ⁷Nenda, ukamwambie Yeroboamu kwamba hivi ndivyo asemavyo BWANA wa Israeli: 'Nilikuinua mionganoni mwa watu na kukufanya kiongozi juu ya watu wangu Israeli. ⁸Nikararua ufalme kutoka kwa nyumba ya Daudi na kukupa wewe, lakini hukuwa kama mtumishi wangu Daudi ambaye aliyashika maagizo yangu na kunifuata kwa moyo wake wote, akifanya tu lile lililokuwa sawa machoni pangu. ⁹Umfanya maovu mengi kuliko wote walio kutangulia. Umejitengenezea miungu mingine, sanamu za chuma, umenighadhibisha na kunitupa nyuma yako.

¹⁰"Kwa sababu ya hili, nitaleta maafa juu ya nyumba ya Yeroboamu. Nitakatilia mbali kutoka kwa Yeroboamu kila mzaliwa wa mwisho wa

kiume katika Israeli, mtumwa au mtu huru. Nitachoma nyumba ya Yeroboamu kama mtu achomaye kinyesi mpaka imeteketea yote. ¹¹Mbwa watawala wale walio wa nyumba ya Yeroboamu watakaofia ndani ya mji na ndege wa angani watajilisha kwa wale watakaofia mashambani. BWANA amesema!"

¹²Kukuhusu wewe, rudi nyumbani. Wakati utakapotia mguu katika mji wako, kijana atakufa.

¹³Israeli yote itamwombolezea na kumzika. Kwa sababu ni yeye pekee wa nyumba ya Yeroboamu atakayezikwa, kwa sababu ni yeye peke yake ndani ya nyumba ya Yeroboamu ambaye BWANA, Mungu wa Israeli, ameona walau kitu cho chote chema kwake.

¹⁴"BWANA atajiinulia mwenyewe mfalme juu ya Israeli ambaye ataikatilia mbali jamaa ya Yeroboamu. Siku ndiyo hii! Nini? Naam, hata sasa hivi. ¹⁵Naye BWANA ataipiga Israeli, hata iwe kama unyasi unaosukwasukwa juu ya maji. Ataing'oa Israeli kutoka nchi hii nzuri aliyowapa baba zao na kuwatwanya ng'ambo ya Mto Eufrati, kwa sababu wamemghadhibisha BWANA kwa kutengeneza nguzo za Ashera^a. ¹⁶Naye atawaacha Israeli kwa ajili ya makosa ya Yeroboamu aliyoyatenda na kusababisha Israeli kuyatenda."

¹⁷Kisha mke wa Yeroboamu akainuka, akaondoka kwenda Tirza. Mara alipokanya kizingiti cha mlango, kijana akafa. ¹⁸Wakamzika na Israeli yote ikamwombolezea, kama BWANA alivyokuwa amesema kuitia mtumishi wake nabii Ahiya.

¹⁹Matukio mengine ya utawala wa Yeroboamu, vita vyake na jinsi alivyotawala, vimeandikwa katika vitabu vya tarehe vya wafalme wa Israeli. ²⁰Akawatawala kwa miaka ishirini na miwili kisha akalala na baba zake. Naye Nadabu mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Rehoboamu Mfalme Wa Yuda

²¹Rehoboamu mwana wa Solomoni alikuwa mfalme wa Yuda. Alikuwa na umri wa miaka arobaini na moja alipoanza kutawala, naye akatawala miaka kumi na saba huko Yerusalem, mji ambao BWANA alikuwa ameuchagua kutoka makabila yote ya Israeli ili apate kuliweka humo Jina lake. Mama yake aliiitwa Naama, ambaye alikuwa Mwamoni.

^a¹⁵ "Nguzo za Ashera" maana yake ni "mfano wa Mungu mke Ashera."

²²Yuda wakatenda maovu machoni pa BWANA. Kwa dhambi walizotenda wakachochea hasira yake yenye wivu zaidi kuliko baba zao walivyofanya. ²³Pia wakajijengea mahali pa juu pa kuabudia miungu, mawe ya kuabudiwa na nguzo za Ashera juu ya kila kilima kilichoinuka na kila mtii uliotanda. ²⁴Walikuwepo hata wanaume mahanithi wa mahali pa ibada za sanamu katika nchi, watu wakajingiza katika kutenda machukizo ya mataifa ambayo BWANA aliyafukuza mbele ya Waisraeli.

²⁵Katika mwaka wa tano wa kutawala kwake Mfalme Rehoboamu, Shishaki mfalme wa Misri akashambulia Yerusalem. ²⁶Akachukua hazina yote ya hekalu la BWANA na hazina yote ya jumba la kifalme. Alichukua kila kitu, pamoja na ngao zote za dhahabu Solomoni alizotengeneza. ²⁷Kwa hiyo mfalme Rehoboamu akatengeneza ngao za shaba kuweka mahali pa zile za dhahabu, akawagawia wakuu wa ulinzi, waliokuwa zamu kwenye ingilio la jumba la mfalme. ²⁸Kila wakati mfalme alipokwenda katika hekalu la BWANA, walinzi walizichukua zile ngao, hatimaye walizirudisha kwenye chumba cha ulinzi.

²⁹Kwa matukio mengine ya utawala wa Rehoboamu na yote aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? ³⁰Kulikuwa na vita vinavyoendelea kati ya Rehoboamu na Yeroboamu. ³¹Naye Rehoboamu akalala na baba zake na akazikwa pamoja nao katika mji wa Daudi. Mama yake aliiwa Naama, ambaye alikuwa Mwamoni. Naye Abiya^b mwanawewe akaingia mahali pake kama mfalme.

Abiya Mfalme Wa Yuda

15 Katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wa Yeroboamu mwana wa Nebati, Abiya akawa mfalme wa Yuda, ²naye akatawala katika Yerusalem miaka mitatu. Mama yake aliiwa Maaka binti Abishalomu^a.

³Alitenda dhambi zote baba yake alizotenda kabla yake, moyo wake haukuwa mkamilifu kwa BWANA wa ke kama moyo wa Daudi baba yake ulivyokuwa. ⁴Pamoja na hayo, kwa ajili ya Daudi, BWANA wa ke akampa taa katika Yerusalem kwa kumwinua mwana atawale badala yake na

^a³¹ "Abiya, maandishi mengi ya Kiebrania yanamwita "Abiyamu."

^a² "Abishalomu," yaani namna nyingine ya kutaja "Absalomu." "Absalomu" maana yake "baba wa amani," pia mst. wa 10.

kwa kuifanya Yerusalem kuwa imara. ⁵Kwa kuwa Daudi alifanya yaliyo mema machoni pa BWANA na hakushindwa kushika maagizo yote ya BWANA siku zote za uhai wake, isipokuwa katika habari ya Uria Mhiti.

⁶Kulikuwa na vita kati ya Rehoboamu na Yeroboamu wakati wote wa maisha ya Abiya. ⁷Kwa habari ya matukio mengine ya utawala wa Abiya na yote aliyofanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? Kulikuwa na vita kati ya Abiya na Yeroboamu. ⁸Naye Abiya akalala pamoja na baba zake akazikwa katika mji wa Daudi. Naye Asa mwanawewe akaingia mahali pake kama mfalme.

⁹Katika mwaka wa ishirini wa kutawala kwake Yeroboamu mfalme wa Israeli, Asa akawa mfalme wa Yuda, ¹⁰naye akatawala katika Yerusalem miaka arobaini na mmoja. Jina la bibi yake aliiwa Maaka binti Abishalomu.

¹¹Asa akatenda yaliyo mema machoni mwa BWANA, kama aliyoyokuwa ametenda Daudi baba yake. ¹²Akawafukuza mahanithi wa mahali pa kuabudia miungu kutoka katika nchi na kuondoa sanamu zote ambazo baba zake walikuwa wametengeneza. ¹³Hata akamwondoa bibi yake Maaka kwenye nafasi yake kama mama malkia, kwa sababu alikuwa ametengeneza nguzo ya Ashera ya kuchukiza. Asa akakatakata hiyo nguzo na kuiteketeza kwa moto kwenye Bonde la Kidroni. ¹⁴Japokuwa hakuondoa mahali pa juu pa kuabudia miungu, moyo wa Asa ulikuwa umejiweka kwa BWANA kikamilifu maisha yake yote. ¹⁵Akaleta ndani ya hekalu la BWANA fedha na dhahabu pamoja na vitu ambavyo yeye na baba yake walikuwa wameviweka wakfu.

¹⁶Kulikuwa na vita kati ya Asa na Baasha mfalme wa Israeli siku zote za utawala wao. ¹⁷Baasha mfalme wa Israeli akakwea dhidi ya Yuda na kuweka ngome Rama kuzuia ye yote kuingia au kutoka katika nchi ya Asa mfalme wa Yuda.

¹⁸Kisha Asa akachukua fedha yote na dhahabu iliyokuwa imeachwa katika hazina za hekalu la BWANA na za jumba lake mwenyewe la kifalme. Akawakabidhi maafisa wake na kuwatuma kwa Ben-Hadadi mwana wa Tabrimoni, mwana wa Hezioni, mfalme wa Aramu^b, aliyekuwa akitawala Dameski. ¹⁹"Akasema na pawepo mkatuba kati yangu na

^b¹⁸ "Aramu" ndio Shamu, yaani, Syria.

wewe, kama ulivyokuwepo kati ya baba yangu na baba yako. Tazama, nakutumia zawadi ya fedha na dhahabu. Sasa vunja mkataba wako na Baasha mfalme wa Israeli ili aniache huru."

²⁰Ben-Hadadi akakubaliana na mfalme Asa na akatuma majemadari wake dhidi ya miji ya Israeli. Akaishinda miji ya Iyon, Dani, Abel-beth Maaka na Kinerothi yote pamoja na Naftali.

²¹Wakati Baasha aliposikia hili, akaacha kujengwa Rama na akaenda kuishi Tirza. ²²Kisha Mfalme Asa akatoa amri kwa Yuda yote, pasipo kumbagua hata mmoja, kubeba mawe na mbao kutoka Rama, ambazo Baasha alikuwa akitumia huko. Mfalme Asa akazitumia kujengea Geba iliyoko Benyamini na Mispa pia.

²³Kwa matukio yote ya utawala wa Asa, mafanikio yake yote, yote aliyofanya na miji aliyoijenga, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? Katika uzee wake, hata hivyo alipata ugonjwa wa miguu. ²⁴Kisha Asa akalala pamoja na baba zake na kuzikwa pamoja nao katika mji wa Daudi baba yake. Naye Yehoshafati mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Nadabu Mfalme Wa Israeli

²⁵Nadabu mwana wa Yeroboamu akawa mfalme wa Israeli katika mwaka wa pili wa utawala wa Mfalme Asa wa Yuda, naye akatawala Israeli kwa miaka miwili. ²⁶Akafanya maovu machoni pa BWANA akinenda katika njia za baba yake na katika dhambi yake, ambayo alisababisha Israeli kuifanya.

²⁷Baasha mwana wa Ahiya wa nyumba ya Isakari akafanya shauri baya dhidi yake, naye akamwua huko Gibethoni, mji wa Wafilsti, wakati Nadabu na Israeli yote walipokuwa wameuzingira. ²⁸Baasha akamwua Nadabu katika mwaka wa tatu wa kutawala kwake Asa mfalme wa Yuda, naye Baasha akaingia mahali pake kama mfalme.

²⁹Mara tu alipoanza kutawala, aliua jamaa yote ya Yeroboamu. Hakumwachia Yeroboamu ye yote aliyekuwa hai, bali aliwaangamiza wote, kulingana na neno la BWANA lilitolewa kuitia kwa mtumishi wake Ahiya Mshiloni, ³⁰kwa sababu ya dhambi alizokuwa amezitenda Yeroboamu na kusababisha Israeli kuzitenda, tena kwa sababu alimkasirisha BWANA wa Israeli.

³¹Kwa matukio mengine ya utawala wa Nadabu na yote aliyofanya, je hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha Wafalme wa

Israeli? ³²Kulikuwa na vita kati ya Asa na Baasha mfalme wa Israeli wakati wote wa utawala wao.

Baasha Mfalme Wa Israeli

³³Katika mwaka wa tatu wa kutawala kwake Asa mfalme wa Yuda, Baasha mwana wa Ahiya akawa mfalme wa Israeli yote huko Tirza, naye akatawala kwa miaka ishirini na minne. ³⁴Akatenda maovu machoni pa BWANA, akinenda katika njia za Yeroboamu na dhambi yake, ambayo alikuwa amesababisha Israeli kuitenda.

16 Ndipo neno la BWANA likamjia Yehu mwana wa Hanani dhidi ya Baasha kusema: ²"Nilikuinua kutoka mavumbini na kukufanya kiongozi wa watu wangu Israeli, lakini ukaenenda katika njia za Yeroboamu na kusababisha watu wangu Israeli kutenda dhambi na kunikasirisha kwa dhambi zao. ³Basi nitamwangamiza Baasha pamoja na nyumba yake, nami nitaifanya nyumba yako kama ile ya Yeroboamu mwana wa Nebati. ⁴Mbwa watawala watu wa Baasha watakaofia mjini na ndege wa angani watajilisha kwa wale watakaofia mashambani."

⁵Kwa matukio mengine ya utawala wa Baasha, aliyoafanya na mafanikio yake, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ⁶Baasha akalala na baba zake naye akazikwa huko Tirza. Naye Ela mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

⁷Zaidi ya hayo, neno la BWANA likamjia Baasha pamoja na nyumba yake kuitia kwa Yehu mwana wa Hanani, kwa sababu ya maovu yote aliyeokuwa ametenda machoni pa BWANA, akamkasirisha kwa mambo aliyatenda na kuwa kama nyumba ya Yeroboamu na pia kwa sababu aliiangamiza.

Ela Mfalme Wa Israeli

⁸Katika mwaka wa ishirini na sita wa kutawala kwake Asa mfalme wa Yuda, Ela mwana wa Baasha akawa mfalme wa Israeli, naye akatawala huko Tirza kwa miaka miwili.

⁹Zimri, mmoja wa maafisa wake, aliyekuwa na amri juu ya nusu ya magari yake ya vita, akafanya hila mbaya dhidi ya Ela. Wakati huo Ela alikuwa Tirza, akilewa katika nyumba ya Arsa, mtu aliyekuwa msimamizi wa jumba la kifalme huko Tirza. ¹⁰Zimri akaingia, akampiga na kumwua katika mwaka wa ishirini na saba wa

kutawala kwake Asa mfalme wa Yuda. Kisha Zimri akaingia mahali pake kama mfalme.

¹¹Mara tu alipoanza kutawala na kuketi juu ya kiti cha ufalme, aliua jamaa yote ya Baasha. Hakumwacha mwanamume hata mmoja, akiwa ni ndugu au rafiki. ¹²Hivyo Zimri akaangamiza jamaa yote ya Baasha, kulingana na neno la BWANA lililonenwa dhidi ya Baasha kupitia nabii Yehu, ¹³Kwa sababu ya dhambi zote Baasha na mwanaye Ela walizokuwa wametenda na wakasababisha Israeli kuzitenda, basi wakamkasirisha BWANA, Mungu wa Israeli kwa sanamu zao zisizofaa.

¹⁴Kwa matukio mengine ya utawala wa Ela na yote aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli?

Zimri Mfalme Wa Israeli

¹⁵Katika mwaka wa ishirini na saba wa kutawala kwake Asa mfalme wa Yuda, Zimri akatawala huko Tirza siku saba. Jeshi liliwu limepiga kambi karibu na Gibethoni, mji wa Wafilsti. ¹⁶Wakati Waisraeli waliokuwa kambini waliposikia kuwa Zimri alikuwa amefanya hila mbaya dhidi ya mfalme na kumwua, wakamtangaza Omri, jemadari wa jeshi, kuwa mfalme wa Israeli siku iyo hiyo huko kambini. ¹⁷Ndipo Omri na Waisraeli wote pamoja naye wakaondoka Gibethoni na kuizingira Tirza. ¹⁸Wakati Zimri alipoona kuwa mji umechukuliwa, alikwenda ndani ya ngome ya jumba la kifalme na kulichoma moto jumba la kifalme na kujiteketeza ndani yake. Kwa hiyo akafa, ¹⁹kwa sababu ya dhambi alizofanya, akitenda maovu machoni pa BWANA na kuenenda katika njia za Yeroboamu na katika dhambi alizofanya na kusababisha Israeli kuzifanya.

²⁰Kwa matukio mengine ya utawala wa Zimri na uasi alioutenda, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli?

Omri Mfalme Wa Israeli

²¹Ndipo watu wa Israeli wakagawanyika katika makundi mawili, nusu wakamwunga mkono Tibni mwana wa Ginathi ili awe mfalme na nusu nydingine wakamwunga mkono Omri. ²²Lakini wafuasi wa Omri wakajionyesha wenye nguvu kuliko wale wa Tibni mwana wa Ginathi. Hivyo Tibni akafa na Omri akawa mfalme.

²³Katika mwaka wa thelathini na moja wa kutawala kwake Asa mfalme wa Yuda, Omri

akawa mfalme wa Israeli, naye akatawala kwa miaka kumi na miwili, sita kati ya hiyo katika Tirza. ²⁴Alinunua kilima cha Samaria kutoka kwa Shemer kwa talanta mbili^a za fedha na akajenga mji juu ya hicho kilima, akiuita Samaria, kutohana na Shemer, jina la mmiliki wa kwanza wa kilima hicho.

²⁵Lakini Omri akatenda maovu machoni pa BWANA na kutenda dhambi kuliko wote waliomtangulia. ²⁶Akaenenda katika njia zote za Yeroboamu mwana wa Nebati na katika dhambi zake, ambazo alisababisha Israeli kutenda, hivyo basi wakamkasirisha BWANA, Mungu wa Israeli kwa sanamu zao zisizofaa.

²⁷Kwa matukio mengine ya utawala wa Omri, yale aliyofanya na vitu alivyovifanikisha, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ²⁸Omri akalala pamoja na baba zake na akazikwa huko Samaria. Ahabu mwanawe akatawala mahali pake.

Ahabu Awa Mfalme Wa Israeli

²⁹Katika mwaka wa thelathini na nane wa kutawala kwake Asa mfalme wa Yuda, Ahabu mwana wa Omri akawa mfalme wa Israeli, naye akatawala Israeli akiwa Samaria kwa miaka ishirini na miwili. ³⁰Ahabu mwana wa Omri akafanya maovu zaidi machoni mwa BWANA kuliko ye yote aliyewatangulia. ³¹Kama vile haikutsha kuishi kama Yeroboamu mwana wa Nebati, akamwoa Yezebeeli binti wa Ethbaali mfalme wa Wasidoni, naye akaanza kumtumikia Baali na kumwabudu. ³²Akajenga madhabahu kwa ajili ya Baali katika hekalu la Baali lile alilolijenga huko Samaria. ³³Pia Ahabu akatengeneza nguzo ya Ashera na kufanya mengi ili kumkasirisha BWANA, Mungu wa Israeli kuliko walioytangulia.

³⁴Katika wakati wa Ahabu, Hieli Mbetheli akaijenga upya Yeriko. Aliweka misingi yake kwa gharama ya mzaliwa wake wa kwanza Abiramu na kuweka malango yake kwa gharama ya mwanaye mdogo Seguba, kulingana na neno la BWANA alliosema kupitia Yoshua mwana wa Nuni.

^a²⁴ "talanta mbili za fedha" ni sawa na kilo 70.

Eliya Analishwa Na Kunguru

17 Basi Eliya Mtishbi kutoka Tishbe katika Gileadi, akamwambia Ahabu, "Kama , Mungu wa Israeli aishivyo, ambaye ninamtumikia, hapatakuwa na umande wala mvua katika miaka hii isipokuwa kwa neno langu."

²Kisha neno la BWANA likamjia Eliya kusema, ³"Ondoka hapa, elekea upande wa mashariki ukajifiche katika Kijito cha Kerithi, mashariki mwa Yordani. ⁴Utakunyuwa maji kutoka katika kile kijito, nami nimeagiza kunguru wakulishe huko."

⁵Hivyo akafanya kile alichoambiwa na BWANA. Akaenda katika Kijito cha Kerithi, mashariki ya Yordani na akakaa huko. ⁶Kunguru wakamletea mkate na nyama asubuhi na mkate na nyama jioni, naye akanywa maji kutoka katika kile kijito.

Mjane Wa Sarepta

⁷Baada ya muda, kile kijito kikakauka kwa sababu mvua haikuwa imenyesha katika nchi. ⁸Kisha neno la BWANA likamjia kusema, ⁹"Ondoka, uende Sarepta ya Sidoni na ukae huko. Nimemwagiza mjane katika sehemu ile akupatie chakula." ¹⁰Hivyo akaenda Sarepta. Alipofika kwenye lango la mji, mjane alikuwa huko akiokota kuni. Akamwita na kumwomba, "Naomba uniletee maji kidogo kwenye gudulia ili niweze kunywa." ¹¹Alipokuwa anakwenda kumletea, akamwita akasema, "Tafadhali niletee pia kipande cha mkate."

¹²Akamjibu, 'Hakika kama BWANA wako aishivyo, sina mkate wo wote, isipokuwa konzi ya unga kwenye gudulia na mafuta kidogo kwenye chupa. Ninakusanya kuni chache nipeleke nyumbani na nikapike chakula kwa ajili yangu na mwanangu, ili kwamba tule kiishe tukafe."

¹³Eliya akamwambia, "Usiogope. Nenda nyumbani ukafanye kama ulivyosema. Lakini kwanza unifanyizie mimi mkate mdogo kutoka vile ulivyonavyo kisha uniletee na ndipo utayarische cho chote kwa ajili yako na mwanao. ¹⁴Kwa kuwa hivi ndivyo asemavyo BWANA, Mungu wa Israeli: "Lile gudulia la unga halitakwisha wala ile chupa ya mafuta haitakauka hadi siku ile BWANA atakapoleta mvua juu ya nchi."

¹⁵Akaondoka na kufanya kama Eliya aliviyomwambia. Kwa hiyo kukawa na chakula kila siku kwa ajili ya Eliya, yule mwanamke na

jamaa yake. ¹⁶Kwa kuwa lile gudulia la unga halikwisha na ile chupa ya mafuta haikukauka, sawasawa na lile neno la BWANA alilosema Eliya.

¹⁷Baada ya muda, mwana wa yule mwanamke mwenye nyumba akaugua. Hali yake ikaendelea kuwa mbaya sana na hatimaye akaacha kupumua. ¹⁸Akamwambia Eliya, "Una nini dhidi yangu, ewe mtu wa Mungu? Umekuja ili kukumbushia dhambi yangu na kusababisha kifo cha mwanangu?"

¹⁹Eliya akamjibu, "Nipe mwanaao." Eliya akampokea kutoka kifuani mwake, akambeba mpaka chumba cha juu alipokuwa anaishi, akamlaza kitandani mwake. ²⁰Kisha akamlilia BWANA, akasema "Ee BWANA wangu, je, pia umeleta msiba juu ya mjane huyu ninayeishi pamoja naye, kwa kusababisha mwanaye kufa?" ²¹Kisha akajinyoosha juu ya kijana mara tatu na kumlilia BWANA, akisema, "Ee BWANA wa ngu, nakuomba roho ya huyu kijana imrudie!"

²²BWANA akasikia kilio cha Eliya, na roho ya kijana ikamrudia, naye akafufuka. ²³Eliya akamtwa kijana na kumbeba kutoka chumbani mwake akamshusha kumpeleka kwenye nyumba. Akampa mama yake na kusema, "Tazama, mwanaao yu hail!"

²⁴Ndipo yule mwanamke akamwambia Eliya, "Sasa ninajua kwamba wewe ni mtu wa Mungu na kwamba neno la BWANA kutoka kinywani mwako ni kweli.

Eliya Na Obadia

18 Baada ya muda mrefu, katika mwaka wa tatu, neno la BWANA likamjia Eliya kusema, "Nenda ukajionyeshe kwa Ahabu na mimi nitanyesha mvua juu ya nchi." ²Kwa hiyo Eliya akaenda kujionyesha kwa Ahabu.

Wakati huu njaa ilikuwa kali sana katika Samaria, ³naye Ahabu alikuwa amemwita Obadia ambaye alikuwa msimamizi wa jumba lake la kifalme. (Obadia alimcha BWANA sana. ⁴Wakati Yezebeli alipokuwa akiwauwa manabii wa BWANA, Obadia alikuwa amewachukua manabii mia moja na kuwaficha katika mapango mawili, hamsini kwenye kila moja na akawa anawapatia chakula na maji.) ⁵Ahabu alikuwa amemwambia Obadia, "Nenda katika nchi yote kwenye vijito vyote na mabonde. Huenda tunaweza kupata majani ya kuwalisha farasi na nyumbu wapate kuishi ili tusilazimike kuwaua hata mmoja wa wanyama wetu." ⁶Kwa hiyo wakagawanya nchi waliyokusudia kutafuta

majani, Ahabu akaenda upande mmoja na Obadia upande mwininge.

⁷Wakati Obadia alipokuwa akitembea njiani, Eliya akakutana naye. Obadia akamtambua, akamsujudia hadi nchi na kusema, "Je, hivi kweli ni wewe bwana wangu Eliya?"

⁸Eliya akamjibu, "Ndiyo, nenda ukamwambie bwana wako Ahabu, Eliya yuko hapa."

⁹Obadia akamwuliza, "Ni kosa gani nimefanya, hata ukaamua kumkabidhi mtumishi wako mkononi mwa Ahabu ili anidue?" ¹⁰Hakika kama BWANA wa ko aishivyo, hakuna taifa hata moja au ufalme ambapo bwana wangu hajamtuma mtu kukutafuta. Kila wakati taifa au ufalme walipodai kwamba haupo huko, aliwafanya waape kwamba hawakuweza kukupata. ¹¹Lakini sasa unaniambia niende kwa bwana wangu na kusema, 'Eliya yuko hapa.' ¹²Sijui ni wapi Roho wa BWANA ataamua kukupeleka wakati nitakapokuacha. Kama nikienda kumwambia Ahabu na asikupate, ataniua. Hata hivyo mimi mtumishi wako nimemwabudu BWANA tangu ujana wangu. ¹³Je, hukusikia, bwana wangu, nilifanya nini wakati Yezebeli alipokuwa akiua manabii wa BWANA? Niliwaficha manabii wa BWANA mia moja katika mapango mawili, hamsini katika kila moja, nami nikawapatia chakula na maji. ¹⁴Nawe sasa unaniambia niende kwa bwana wangu na kumwambia, 'Eliya yuko hapa.' Yeye ataniua!"

¹⁵Eliya akasema, "Kama BWANA Mwenye Nguvu aishivyo, Yeye ninayemtumikia, hakika nitajionyesha kwa Ahabu leo."

Eliya Juu Ya Mlima Karmeli.

¹⁶Basi Obadia akaenda kukutana na Ahabu na kumwambia, naye Ahabu akaenda kukutana na Eliya. ¹⁷Alipomwona Eliya akamwambia, "Je, ni wewe, mtaabishaji wa Israeli?"

¹⁸Eliya akamjibu, "mimi sijaitaabisha Israeli. Lakini ni wewe na jamaa ya baba yako ndio mnaofanya hivyo. Mmeziacha amri za BWANA na mkafuata Mabaali. ¹⁹Sasa waite watu kutoka Israeli yote tukutane nao juu ya Mlima Karmeli. Nawe uwalete hao manabii wa Baali mia nne na hamsini na hao manabii mia nne wa Ashera, walao chakula mezani mwa Yezebeli."

²⁰Ndipo Ahabu akatuma ujumbe katika Israeli yote na kuwakusanya manabii hao juu ya mlima Karmeli. ²¹Eliya akasimama mbele ya watu na kusema, "Mtasitasita katika mawazo mawili hadi lini? Ikiwa BWANA ndiye Mungu, mfuateni yeye, lakini ikiwa Baali ni Mungu, basi

mfuateni yeye."

Lakini watu hawakusema kitu.

²²Kisha Eliya akawaambia, "Ni mimi peke yangu nabii wa BWANA aliyebak, lakini Baali ana manabii mia nne na hamsini. ²³Leteni mafahali wawili. Wao na wajichagulie mmoja, wamkate vipande vipande na waweke juu ya kuni lakini wasiiwashie moto. Nitamwanda huyo fahali mwininge na kumweka juu ya kuni lakini sitawasha moto. ²⁴Kisha mliitie jina la mungu wenu, nami nitaliitia jina la BWANA Mungu yule ambaye atajibu kwa moto, huyo ndiye Mungu."

Kisha watu wote wakasema, "Hilo unalosema ni jema"

²⁵Eliya akawaambia manabii wa Baali, "Chagueni mmoja kati ya hawa mafahali na muwe wa kwanza kumwanda, kwa kuwa ninyi mko wengi sana. Liitieni jina la mungu wenu, lakini msiwashe moto." ²⁶Kwa hiyo wakamchukua yule fahali waliyepewa nao wakamwanda.

Kisha wakaliitia jina la Baali kutoka asubuhi hadi adhuhuri, wakapiga kelele, "Ee Baali, utujibu!" Lakini hapakuwa na jibu, hakuna aliyejibu. Nao wakacheza kuizunguka madhabahu waliyojenga.

²⁷Wakati wa adhuhuri, Eliya akaanza kuwadhihaki akisema, "Pigeni kelele zaidi! Hakika yeye ni mungu! Labda amezama katika mawazo mazito, au ana shughuli nyangi, au amesafiri. Labda amelala usingizi mzito, naye ni lazima aamshwe." ²⁸Kwa hiyo wakapiga kelele zaidi na kama ilivyokuwa desturi yao wakajichanja wenyewe kwa visu na vyembe, mpaka damu ikachuruzika. ²⁹Adhuhuri ikapita, nao wakaendelea na utabiri wao wa kiwazimu mpaka wakati wa dhabihu ya jioni. Lakini hapakuwa na jibu, hakuna aliyejibu, hakuna aliyeangalia.

³⁰Kisha Eliya akawaambia watu wote, "Sogeeni karibu nami." Watu wote wakamkaribia, naye akakarabati madhabahu ya BWANA, ambayo ilikuwa imevunjwa. ³¹Eliya akachukua mawe kumi na mawili, moja kwa ajili ya kila kabilalilimjia, likisema, "Jina lako litakuwa Israeli." ³²Kwa mawe hayo, akajenga madhabahu katika jina la BWANA, na akachimba handaki kuizunguka, ukubwa wa kutosha vipimo viwili vya mbegu. ³³Akapanga kuni, akamkata yule fahali vipande vipande na kuvipanga juu ya kuni. Kisha akawaambia, "Jazeni mapipa manne maji na kuyamwaga juu

ya sadaka ya kuteketezwa na juu ya kuni."

³⁴Akawaambia, "Fanyeni hivyo tena." Nao wakafanya hivyo tena.

Akaagiza, "Fanyeni kwa mara ya tatu." Nao wakafanya hivyo kwa mara ya tatu. ³⁵Maji yaktiririka kuizunguka madhabahu na hata kujaza lile handaki.

³⁶Wakati wa kutoa dhabihu ya jioni, nabii Eliya akasogea mbele na kuomba akisema: "Ee BWANA wa Abrahamu na Isaki nawe Israeli, ijulikane leo kwamba Wewe ndiye Mungu katika Israeli na ya kwamba mimi ni mtumishi wako na nimefanya mambo haya yote kwa neno lako. ³⁷Unijibu mimi, Ee BWANA, nijibu mimi, ili watu hawa wajue kwamba Wewe, Ee BWANA, ndiwe Mungu na kwamba unaigeuza mioyo yao ikerudie tena."

³⁸Kisha moto wa BWANA ukashuka na kuiteketeza ile dhabihu, zile kuni, yale mawe, ule udongo, na pia kuramba yale maji yaliyokuwa ndani ya handaki.

³⁹Wakati watu wote walipoona hili, wakaanguka kifudifudi na kulia, "BWANA, Yeye ndiye Mungu! BWANA, Yeye ndiye Mungu!"

⁴⁰Kisha Eliya akawaamuru, "Wakamateni hao manabii wa Baali. Msimwache hata mmoja atoroke!" Wakawakamata, naye Eliya akawaleta mpaka Bonde la Kishoni na kuwachinja huko.

⁴¹Eliya akamwambia Ahabu, "Nenda, ukale na kunywa, kwa kuwa kuna sauti ya mvua kubwa." Hivyo Ahabu akaondoka ili kula na kunywa. Lakini Eliya akapanda kileleni mwa Karmeli, akasujudu na akaweka kichwa chake katikati ya magoti yake.

⁴²Akamwambia mtumishi wake, "Nenda ukatazame kuelekea bahari." Akaenda na kutazama.

Akasema, "Hakuna kitu cho chote huko."

Eliya akasema, "Nenda tena, mara saba."

⁴⁴Mara ya saba, mtumishi akaleta taarifa, "Wingu dogo kama mkono wa mwanadamu linainuka kutoka baharini."

Hivyo Eliya akasema, "Nenda ukamwombie Ahabu, 'Tandika gari lako na ushuke kabla mvua haijakuzuia.'"

⁴⁵Wakati ule anga likawa jeusi kwa mawingu, upopo ukainuka na mvua kubwa ikanyesha, naye Ahabu akaenda zake Yezreeli.

⁴⁶Nguvu za BWANA, zikamjia Eliya, naye akajikaza viuno, akakimbia mbele ya Ahabu njia yote hadi maingilio ya Yezreeli.

Eliya Akimbilia Horebu

19 Ahabu akamwambia Yezebeli kila kitu Eliya alichokuwa amefanya na jinsi alivyowaua manabii wote kwa upanga. ²Hivyo Yezebeli akamtuma mjumbe kwa Eliya, kusema, "Hao miungu initendee hivyo na kuzidi, kama kufikia kesho wakati kama huu sitaifanya roho yako kama mmojawapo wa hao manabii."

³Eliya aliogopa na akakimbia kuokoa maisha yake. Alipofika Beersheba katika Yuda, akamwacha mtumishi wake huko, ⁴lakini yeye mwenyewe akatembea mwendo wa kutwa nzima katika jangwa. Akafika kwenye mti wa mretemu, akakaa chini yake na kuomba ili afe. Akasema, "Yatosha sasa, BWANA, ondoa roho yangu, kwani mimi si bora kuliko baba zangu." ⁵Kisha akajinyosha chini ya mti akalala usingizi.

Mara malaika akamgusa na akamwambia, "Inuka na ule." ⁶Akatazama pande zote, napo hapo karibu na kichwa chake palikuwepo mkate uliookwa kwenye makaa ya moto na gudulia la maji. Akala na kunywa kisha akajinyosha tena.

⁷Yule malaika wa BWANA akaja tena mara ya pili, akamgusa akamwambia, "Inuka na ule, kwa kuwa safari ni ndefu kwako." ⁸Kwa hiyo akainuka akala na kunywa. Akiwa ametiwa nguvu na kile chakula, akasafiri siku arobaini mchana na usiku mpaka akafika Horebu, mlima wa Mungu. ⁹Huko akaingia katika pango akalala humo usiku ule.

BWANA Amtokea Eliya

Nalo neno la BWANA likamjia kusema, "Unafanya nini hapa Eliya?"

¹⁰Akajibu, "Nimeona wivu mwingi kwa ajili ya BWANA Mungu Mwenye Nguvu. Waisraeli wamelikataa agano lako, wamevunja madhabahu zako na kuwaua manabii wako kwa upanga. Ni mimi, mimi peke yangu, niliyebaki nao sasa wanaitafuta roho yangu waitoe pia."

¹¹BWANA akasema, "Toka nje ukasimame juu ya mlima mbele za BWANA, kwa kuwa BWANA yu karibu kupita hapo."

Kisha upopo mwingi na wenyewe nguvu ukapasua milima ille na kuvunjavunja miamba mbele za BWANA, lakini BWANA hakuwamo katika ule upopo. Baada ya upopo palikuwa na tetemeko la nchi, lakini BWANA hakuwamo kwenye lile tetemeko. ¹²Baada ya tetemeko la nchi ukaja moto, lakini BWANA hakuwamo katika ule moto. Baada ya moto ikaja sauti ya utulivu ya kunong'ona. ¹³Eliya alipoisikia,

akafunika uso kwa vazi lake, akatoka na kusimama kwenye mdomo wa pango.

Kisha ile sauti ikamwambia, "Eliya, unafanya nini hapa?"

¹⁴Akajibu, "Nimeona wivu mwingu kwa ajili ya BWANA Mungu Mwenye Nguvu. Waisraeli wamekataa agano lako, wamevunja madhabahu zako na kuwaua manabii wako kwa upanga. Ni mimi, mimi peke yangu, niliyebaki nao wanaitafuta roho yangu waitoe."

¹⁵BWANA akamwambia, "Rudi kwa njia ulijoijia, uende kwenye jangwa la Dameski. Wakati utakapofika huko, mtie Hazaeli mafuta awe mfalme wa Aramu^a. ¹⁶Pia mtie mafuta Yehu mwana wa Nimshi awe mfalme wa Israeli na umtie Elisha mwana wa Shafati kutoka Abel-Mehola awe nabii badala yako. ¹⁷Yehu atamwua ye yote atakayeutoroka upanga wa Hazaeli, naye Elisha atamwua ye yote atakayeutoroka upanga wa Yehu. ¹⁸Hata sasa nimeweka akiba watu 7,000 katika Israeli, wote ambao hawajampigia Baali magoti, nao wote ambao midomo yao haijambusu.

Wito Wa Elisha

¹⁹Hivyo Eliya akaondoka kutoka huko na kumkuta Elisha mwana wa Shafati. Alikuwa akilima kwa jozi kumi na mbili za maksai na yeye mwenyewe aliongoza ile jozi ya kumi na mbili. Eliya, akapita karibu naye akamrushia vazi lake. ²⁰Kisha Elisha akawaacha maksai wake akamkimbilia Eliya, akamwambia, "Niruhusu nikawabusu baba yangu na mama yangu, halafu nitafuatanae nawe."

Eliya akajibu, "Rudi zako, kwani nimekutendea nini?."

²¹Basi Elisha akamwacha Eliya, naye akarudi. Akachukua ile jozi yake ya maksai na kuwachinja. Akaipika ile nyama kwa kutumia miti ya nira kama kuni na kuwapa watu, nao wakala. Kisha akaondoka akamfuata Eliya akamtumikia.

Ben - Hadadi Aishambulia Samaria

20 Wakati huu, Ben-Hadadi mfalme wa Aramu akakusanya jeshi lake lote. Akifuatana na wafalme thelathini na wawili wakiwa na farasi na magari ya vita, akakwea kuizingira kwa jeshi Samaria na kuishambulia. ²Akawatuma wajumbe katika mji kwa Ahabu mfalme wa Israeli, kusema, "Hivi ndivyo asemavyo Ben-Hadadi: ³Fedha yako na

dhahabu ni yangu, nao wake zako walio wazuri sana na watoto ni wangu."

⁴Mfalme wa Israeli akajibu, "Iwe kama usemavyo, bwana wangu mfalme. Mimi na vyote nilivyo navyo ni mali yako."

⁵Wale wajumbe wakaja tena na kusema, "Hivi ndivyo asemavyo Ben-Hadadi: 'Nimetuma kutaka fedha yako na dhahabu, wake zako na watoto wako. ⁶Lakini kesho wakati kama huu, nitawatuma maafisa wangu kukagua jumba lako la kifalme na nyumba za maafisa wako. Watatwaa kitu unachokithamini nao watakichukua."

⁷Mfalme wa Israeli akawaita wazee wote wa nchi na akawaambia, "Tazama jinsi mtu huyu anavyochokoza! Wakati alipotuma apelekewe wake zangu na watoto wangu, fedha zangu na dhahabu yangu, sikumkatalia."

⁸Wazee na watu wote wakajibu, "Usimsikilize wala usiyakubali matakwa yake."

⁹Kwa hiyo akawajibu wajumbe wa Ben-Hadadi, "Mwambieni bwana wangu mfalme, mtumishi wako atafanya yote uliyoyadai mwanzoni, lakini dai hili la sasa siwezi kulitekeleza." Wakaondoka na kupeleka jibu kwa Ben-Hadadi.

¹⁰Kisha Ben-Hadadi akatuma ujumbe mwingine kwa Ahabu, kusema 'Miungu iniletee maafa, tena makubwa zaidi, ikiwa vumbi la Samaria litatosheleza konzi moja ya kila mtu ya wale wafuatanao nami.

¹¹Mfalme wa Israeli akajibu, "Mwambieni, yule anayevaa mavazi ya vita asije akajisifu kama yule anayevua."

¹²Ben-Hadadi alisikia ujumbe huu wakati ambapo yeye na wafalme walikuwa wanakunywa katika mahema yao, na akawaamuru watu wake, "Jiandaeni kushambulia." Kwa hiyo wakajiandaa kuushambulia mji.

Ahabu Amshinda Ben-Hadadi.

¹³Wakati ule ule nabii akamjia Ahabu mfalme wa Israeli na kutangaza, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA : 'Je, unaona jeshi hili kubwa? Nitaliweka mkononi mwako leo, nawe ndipo utajua kwamba mimi ndimi BWANA.'

¹⁴Ahabu aauliza, "Ni nani atakayefanya hili?" nabii akamjibu, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA : 'Maafisa vijana majemadari wa majimbo watafanya hili.'

Aauliza, "Ni nani atakayeanzisha vita?" Nabii akamjibu, 'Ni wewe.'

^{a15}"Aramu" hapa ina maana ya Shamu, yaani, Syria (pia 20:1)

¹⁵Kwa hiyo Ahabu akawaita maafisa vijana majemadari wa majimbo, wanaume 232. Kisha akawakusanya Waisraeli wote wallobaki, jumla yao 7,000. ¹⁶Wakaondoka wakati wa adhuhuri Ben-Hadadi na wale wafalme thelathini na wawili walioungana naye walipokuwa katika mahema yao wakilewa. ¹⁷Maafisa vijana majemadari wa majimbo waliondoka kwanza.

Wakati huu Ben-Hadadi alikuwa amewatuma wapelelezi, ambao walileta taarifa kusema kwamba, "Askari wanasonga mbele kutoka Samaria."

¹⁸Akasema, "Ikiwa wamekuja kwa amani, wakamate wakiwa hai, ikiwa wamekuja kwa vita, wakamate wakiwa hai."

¹⁹Wale maafisa vijana majemadari wa majimbo wakatoka nje ya mji jeshi likiwa nyuma yao, ²⁰kila mmoja akamwua adui yake. Hii ilisababisha Waaramu kukimbia, huku Waisraeli wakiwafuatia. Lakini Ben-Hadadi mfalme wa Aramu akatoroka akiwa amepanda farasi wake pamoja na baadhi ya wapanda farasi wake. ²¹Mfalme wa Israeli akasonga mbele na kushinda farasi na magari ya vita na kusababisha hasara kubwa kwa Waaramu.

²²Baadaye nabii akaja kwa mfalme wa Israeli na kusema, "Jiandae vizuri ufikirie la kufanya kwa sababu mwakani mfalme wa Aramu atakuja kukushambulia tena."

²³Wakati ule ule, maafisa wa mfalme wa Aramu wakamshauri wakamwambia, "Miungu yao ni miungu ya vilimani. Ndiyo sababu walikuwa na nguvu sana kutuzidi. Lakini kama tukipigana nao katika nchi tambarare, hakika tutawashinda. ²⁴Fanya hivi: Waondoe hao wafalme wote thelathini na wawili kutoka nafasi zao na uweke maafisa wengine mahali pao. ²⁵Ni lazima pia uandae jeshi jingine kama lile ulilopoteza, farasi kwa farasi, gari la vita kwa gari la vita ili tuweze kupigana na Israeli katika nchi tambarare. Kisha kwa hakika tutakuwa na nguvu kuliko wao." Akakubaliana nao naye akashughulika ipasavyo.

²⁶Mwaka uliofuata, majira kama hayo, Ben-Hadadi akawakusanya Waaramu mpaka Afeki kupigana dhidi ya Israeli. ²⁷Baada ya Waisraeli kukusanya na kupewa mahitaji, walikwenda kukabiliana nao. Waisraeli wakapiga kambi mkabala nao kama makundi mawili madogo ya mbuzi, wakati Waaramu walienda katika nchi yote.

²⁸Mtu wa Mungu akaja na kumwambia mfalme wa Israeli, "Hivi ndivyo BWANA

asemavyo: 'Kwa sababu Waaramu wanafikiri BWANA ni mungu wa vilimani na sio mungu wa mabondeni, nitatia jeshi hili kubwa mkononi mwako, nawe utajua kuwa mimi ndimi BWANA."

²⁹Kwa siku saba walipiga kambi wakitazamana na siku ya saba viti vikaanza. Waisraeli wakawajeruhi askari wa miguu wa Waaramu 100,000 kwa siku moja. ³⁰Wallobaki wakatorokea katika mji wa Afeki mahali ambapo watu 27,000 waliangukiwa na ukuta. Naye Ben-Hadadi akakimbilia mjini na kujificha kwenye chumba cha ndani.

³¹Maafisa wake wakamwambia, "Tazama, tumesikia kwamba wafalme wa nyumba ya Israeli wana huruma. Twendeni kwa mfalme wa Israeli tukiwa tumeavaa nguo za gunia viunoni mwetu na kamba kuzunguka vichwa vyetu. Huenda akakuacha hai."

³²Wakiwa wameavaa nguo za gunia viunoni mwao na kamba kuzunguka vichwa vyao, walikwenda kwa mfalme wa Israeli na kusema, "Mtumishi wako Ben-Hadadi anasema: 'Tafadhalii naomba uniache hai.'

Mfalme akajibu, "Je, bado yuko hai? Yeye ni ndugu yangu." ³³Wale watu wakalipokea jambo lile kama dalili nzuri nao wakawa wepesi kulichukua neno lake wakisema, "Ndiyo, yeye ni ndugu yako Ben-Hadadi!"

Mfalme akawaambia, "Nendeni mkamlete." Ikawa Ben-Hadadi alipokuja, Ahabu akampandisha katika gari lake la vita. Ben-Hadadi akajitolea akisema, ³⁴"Nitairudisha ile miji ambayo baba yangu aliiiteka kutoka kwa baba yako." Unaweza kuweka maeneo yako ya soko katika Dameski, kama baba yangu alivyofanya huko Samaria.

Ahabu akasema, "Katika misingi ya mkataba, nitakuachilia huru." Kwa hiyo akaweka mkataba naye, akamruhusu aende zake.

Nabii Amlaumu Ahabu

³⁵Kwa neno la BWANA, mmoja wa wana wa manabii akamwambia mwenzake, "Nipige kwa silaha yako," lakini yule mtu akakataa.

³⁶Kwa hiyo yule nabii akasema, "Kwa sababu hukumtii BWANA, mara tu tutakapoachana utauawa na simba." Na baada ya yule mtu kuondoka, simba akatokea na kumwua.

³⁷Nabii akamkuta mtu mwingine na kumwambia, "Nipige tafadhalii." Kisha yule mtu akampiga na kumjeruhi. ³⁸Ndipo nabii akaenda

na kusimama barabarani akimsubiri mfalme. Akajibadilisha kwa kushusha kitambaa cha kichwani mwake hadi kwenye macho.³⁹Mfalme alipopita pale, yule nabii akamwita, "Mtumishi wako alikwenda vitani wakati vita vilipopamba moto, mtu mmoja akanija na mateka akasema, 'Mlinde mtu huyu. Kama akitoroka itakuwa uhai wako kwa uhai wake, ama vipande 3,000 vya fedha. ⁴⁰Wakati mtumishi wako alipokuwa na shughuli nyingi hapa na pale, yule mtu akatoweka."

Mfalme wa Israeli akasema, "Hiyo ndiyo hukumu yako. Wewe umeitaja mwenyewe."

⁴¹Kisha yule nabii akajifunua macho yake haraka na mfalme wa Israeli akamtambua kama mmoja wa manabii. ⁴²Akamwambia mfalme, "Hivi ndivyo BWANA asemavyo: 'Umemwacha huru mtu niliyekusudia afe. Kwa hiyo ni uhai wako kwa uhai wake, watu wako kwa watu wake.' "⁴³Kwa uchungu na hasira, mfalme wa Israeli akaenda kwenye jumba lake la kifalme huko Samaria.

Shamba La Mizabibu La Nabothi

21 Baada ya hayo, Nabothi Myezreeli, alikuwa na shamba la mizabibu jirani na jumba la kifalme la Ahabu mfalme wa Samaria. ²Ahabu akamwambia Nabothi, "Unipatie shamba lako la mizabibu nilitumie kwa bustani ya mboga, kwa kuwa liko karibu na jumba langu la kifalme. Badala yake, nitakupa shamba jingine la mizabibu zuri zaidi au, kama utapenda, nitakulipa kiasi cho chote unachoona ni thamani yake.

³Lakini Nabothi akajibu, "BWANA na apitishie mbali kukupa wewe urithi wa baba zangu."

⁴Basi Ahabu akaenda nyumbani, mwenye huzuni na hasira kwa sababu ya yale ambayo Nabothi Myezreeli alikuwa amesema, "Sitakupa urithi wa baba zangu." Akajinyosha juu ya kitanda akisononeka na akataa kula.

⁵Yezebeli mke wake akaingia na akamwuliza, "Kwa nini unahuzunika hivi? Kwa nini huli chakula?"

⁶Akamjibu, "Kwa sababu nilimwambia Nabothi Myezreeli, 'Niuzie shamba lako la mizabibu, au kama ukipenda, nitakupa shamba jingine la mizabibu badala yake.' Lakini akasema, 'Sitakupa shamba langu la mizabibu.'"

⁷Yezebeli mke wake akasema, "Hivi ndivyo unavyofanya nawe ni mfalme katika Israeli yote? Inuka na ule! Changamka. Nitakupatia shamba

la mizabibu la Nabothi Myezreeli."

⁸Kwa hiyo akaandika barua kwa jina la Ahabu akaweka muhuri wake juu ya hizo barua, akazipeleka kwa wazee na kwa watu wenye cheo walioishi katika mji pamoja na Nabothi. ⁹Katika barua hizo aliandika: "Tangazeni siku ya watu kufunga na mumketishe Nabothi mahali pa wazi mionganoni mwa watu. ¹⁰Lakini ketisheni watu wawili wabaya kabisa mkabala naye nao washuhudie kuwa yeye amemlaani Mungu na mfalme. Kisha mtoeni nje na kumpiga kwa mawe hadi afe."

¹¹Hivyo wazee na watu wenye cheo walioishi katika mji wa Nabothi wakafanya kama Yezebeli alivyoelekeza katika barua aliyowaandikia. ¹²Wakatangaza mfungo na kumketisha Nabothi mahali pa wazi mionganoni mwa watu. ¹³Kisha watu wawili wabaya kabisa wakaja wakaketi mkabala naye, nao wakaleta mashtaka dhidi ya Nabothi mbele ya watu, wakisema, "Nabothi amemlaani Mungu na mfalme." Kwa hiyo wakamtoa nje na kumpiga kwa mawe hadi akafa. ¹⁴Kisha wakatumwa ujumbe kwa Yezebeli, kusema, "Nabothi amepigwa mawe na amekufa."

¹⁵Mara tu Yezebeli aliposikia kwamba Nabothi amepigwa mawe na amekufa, akamwambia Ahabu, "Amka na uchukue lile shamba la mizabibu la Nabothi Myezreeli ambalo alikataa kuuuzia. Hayuko hai tena, bali amekufa." ¹⁶Ahabu aliposikia Nabothi amekufa, akainuka na kushuka ili kulichukua shamba la mizabibu la Nabothi.

¹⁷Kisha neno la BWANA likamjia Eliya Mtishbi: ¹⁸"Shuka ukakutane na Ahabu mfalme wa Israeli, anayetawala Samaria. Sasa yuko katika shamba la mizabibu la Nabothi, ambapo amekwenda alimiliki. ¹⁹Umwambie, 'Hivi ndivyo BWANA asemavyo: Je, hujamwua mtu na kuitwaa mali yake? Kisha umwambie, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA : Mahali ambapo mbwa walilamba damu ya Nabothi, mbwa watailamba damu yako, naam, yako wewe!"'

²⁰Ahabu akamwambia Eliya, "Kwa hiyo umenipata, wewe adui yangu!"

Akajibu, "Ndiyo, nimekupata, 'Kwa sababu umejiiza mwenyewe kufanya uovu mbele ya macho ya BWANA. ²¹Nitaleta maafa juu yako. Nitaangamiza uzao wako na kukatilia mbali kutoka kwa Ahabu, kila mzaliwa wa mwisho wa kiume katika Israeli, wa mtumwa au wa mtu huru. ²²Nitaifanya nyumba yako kama ile ya

Yeroboamu mwana wa Nebati na ile ya Baasha mwana wa Ahia, kwa sababu umenighadhibisha kwa kuwa umesababisha Israeli kutenda dhambi.'

²³Pia kwa habari ya Yezebeli BWANA anasema, 'Mbwa watamlia Yezebeli karibu na ukuta wa Yezreeli.

²⁴Mbwa watawala wale wa nyumba ya Ahabu watakaofia mjini, nao wale watakaofia mashambani wataliwa na ndege wa angani.'

²⁵(Hapajapata kamwe kuwa na mtu kama Ahabu aliyejiuza mwenyewe kutenda uovu machoni mwa BWANA, akiwa anachochewa na Yezebeli mkewe. ²⁶Alitenda kwa uovu sana katika kuabudu sanamu, kama wale Waamori ambaBWANA aliowafukuza mbele ya Israeli.)

²⁷Ahabu aliposikia maneno haya, akararu nguo zake, akavaa nguo za gunia na kufunga. Akalala na kujifunika nguo za gunia na kwenda kwa unyenyekevu.

²⁸Ndipo neno la BWANA lilipomjia Eliya Mtishbi kusema, ²⁹"Umeona jinsi Ahabu alivyojinyenyekenza mbele zangu? Kwa kuwa amejishusha mwenyewe, sitaleta maafa haya wakati akiwa hai, lakini nitayaleta juu ya nyumba yake katika siku za mwanawе.

Mikaya Anatabiri Dhidi Ya Ahabu

22 Kwa miaka mitatu hapakuwa na vita kati ya Aramu na Israeli. ²Lakini katika mwaka wa tatu Yehoshafati mfalme wa Yuda akashuka kwenda kumwona mfalme wa Israeli. ³Mfalme wa Israeli alikuwa amewaambia maafisa wake, "Je, hamjui Ramothi-Gileadi ni mali yetu na bado hatufanyi cho chote kuirudisha kwetu kutoka kwa mfalme wa Aramu?"

⁴Kwa hiyo, akamwuliza Yehoshafati, "Je, utakwenda pamoja nami kupigana dhidi ya Ramothi-Giliadi?"

Yehoshafati akamjibu mfalme wa Israeli, "Mimi ni kama wewe, watu wangu ni kama watu wako, farasi wangu ni kama farasi wako." ⁵Lakini Yehoshafati pia akamwambia mfalme wa Israeli, "Kwanza tafuta shauri la BWANA."

⁶Kwa hiyo mfalme wa Israeli akawaleta pamoja manabii wanaume wapatao mia nne, akawauliza, "Je, niende vitani dhidi ya Ramothi-Gileadi, au niache?"

Wakajibu, "Naam, nenda kwa kuwa Bwana ataiweka Ramothi-Gileadi mkononi mwa mfalme."

⁷Lakini Yehoshafati aauliza, "Je, hayuko

nabii wa BWANA hapa ambaye tunaweza kumwulizia?"

⁸Mfalme wa Israeli akamjibu Yehoshafati, "Bado yupo mtu mmoja ambaye kupitia yeze twaweza kumwuliza shauri la BWANA, lakini namchukia kwa sababu huwa hatabiri jambo lo lote jema kunihusu mimi, lakini kila mara hunitabiria mabaya tu. Yeye ni Mikaya mwana wa Imla."

Yehoshafati akajibu, "Mfalme hapaswi kusema hivyo."

⁹Kwa hiyo mfalme wa Israeli akamwita mmoja wa maafisa wake na kusema, "Mlete Mikaya mwana wa Imla mara moja."

¹⁰Wakiwa wamevalia majoho yao ya kifalme, mfalme wa Israeli na Yehoshafati mfalme wa Yuda walikuwa wameketi juu ya viti vyao vya kifalme katika sakafu ya kupuria, kwenye ingilio la lango la Samaria, pamoja na manabii wote wakiwa wakitatiri mbele yao. ¹¹Wakati huu Zedekia mwana wa Kenaana alikuwa ametengeneza pembe za chuma na akatangaza, "Hivi ndivyo BWANA asemavyo, 'Kwa hizi pembe utawapiga na kuwarudisha Waaramu nyuma mpaka wameangamizwa."

¹²Manabii wengine wote walikuwa wanatabiri kitu hicho hicho wakisema, "Ishambulie Ramothi-Gileadi na uwe mshindi. Kwa kuwa BWANA ataiweka mkononi mwa mfalme."

¹³Mjumbe aliyejua amekwenda kumwita Mikaya akamwambia, "Tazama, manabii wote kama mtu mmoja wanatabiri ushindi kwa mfalme. Neno lako na likubaliane na lao, nawe unene mema kuhusu mfalme."

¹⁴Lakini Mikaya akasema, "Hakika kama BWANA aishivyo, nitamwambia kile tu BWANA atakachoniambia."

¹⁵Alipofika, mfalme akamwuliza, "Mikaya, je, twende vitani dhidi ya Ramothi-Gileadi au niache?"

Akamjibu, "Shambulia na ushinde, kwa kuwa BWANA ataiweka mkononi mwa mfalme."

¹⁶Mfalme akamwambia, "Je, ni mara ngapi nitakuapisha ili usiniambie kitu cho chote ila kweli tu kwa jina la BWANA ?"

¹⁷Kisha Mikaya akajibu, "Niliona Israeli yote imetawanyika vilimani kama kondoo wasio na mchungaji, na BWANA akasema, 'Watu hawa hawana bwana. Mwache kila mmoja aende nyumbani kwa amani.' "

¹⁸Mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, "Sikukuambia kwamba huwa

hatabiri jambo lo lote jema kunihusu bali mabaya tu?"

¹⁹Mikaya akaendelea, "Kwa hiyo lisikie neno la BWANA : Nilimwona BWANA ameketi juu ya kiti chake cha enzi pamoja na jeshi lote la mbinguni wamesimama kumzunguka kulia kwake na kushoto kwake. ²⁰Naye BWANA akasema, "Ni nani atakayemshawishi Ahabu ili aishambulie Ramoth-Gileadi na kukiendea kifo chake huko?"

"Mmoja akapendekeza hili na mwingine lile. ²¹Mwishoni, pepo mchafu akajitokeza, akasimama mbele za BWANA na kusema, 'Nitamshawishi.'

²²BWANA akauliza, 'Kwa njia gani?'

Akasema, "Nitakwenda na kuwa roho ya uongo katika vinywa vya manabii wake wote."

BWANA akasema, "Utafanikiwa katika kumshawishi, nenda ukafanye hivyo."

²³Kwa hiyo sasa BWANA ameweka roho ya kudanganya ndani ya vinywa vya hawa manabii wako wote. BWANA ameamuru maafa kwa ajili yako."

²⁴Kisha Zedekia mwana wa Kenaana akatoka na kumpiga Mikaya kofi usoni. Akauliza, "Huyo Roho kutoka kwa BWANA alipita njia gani, alipotoka kwangu ili kusema nawe?"

²⁵Mikaya akajibu, "Utagundua siku hiyo utakapokwenda kujificha kwenye chumba cha ndani."

²⁶Kisha mfalme wa Israeli akaagiza, "Mchukueni na mkamrudishe kwa Amoni mtawala wa mji na kwa Yoashi mwana wa mfalme. ²⁷Mkaseme, 'Hivi ndivyo asemavyo mfalme: Mwekeni mtu huyu gerezani na asipewe cho chote ila mkate na maji mpaka nitakaporudi salama.' "

²⁸Mikaya akasema, "Kama utarudi salama, basi BWANA hajanena kupitia kwangu." Kisha akaongeza kusema, "Zingatieni maneno yangu, enyi watu wote!"

Ahabu Anauawa Huko Ramothi-Gileadi

²⁹Basi mfalme wa Israeli na Yehoshafati mfalme wa Yuda wakaenda Ramothi-Gileadi.

³⁰Mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, "Nitaingia vitani nikiwa nimejibadilisha, lakini wewe uvae majoho yako ya kifalme." Kwa hiyo mfalme wa Israeli akajibadilisha na kwenda vitani.

³¹Wakati huu, mfalme wa Aramu alikuwa amewaagiza majemadari thelathini na wawili wa magari ya vita, "Msipigane na ye yote, mdogo au

mkubwa, isipokuwa mfalme wa Israeli." ³²Wakati wale majemadari wa magari ya vita walipomwona Yehoshafati wakafikiri, "Hakika huyu ndiye mfalme wa Israeli." Kwa hiyo wakageuka ili wamshambulie, lakini Yehoshafati alipiga kelele, ³³wale majemadari wakaona kwamba hakuwa mfalme wa Israeli nao wakaacha kumfuutilia.

³⁴Lakini mtu fulani akavuta upinde pasipo lengo na kumpiga mfalme wa Israeli katikati ya kiungio cha mavazi yake ya chuma, mfalme akamwambia mwendesha gari lake, "Geuza gari na uniondoe mimi katika mapigano, nimejeruhiwa." ³⁵Vita vikaendelea mchana kutwa naye mfalme Ahabu akategemezwa ndani ya gari kuelekea Waaramu. Damu kutoka kwenye jeraha lake ikachuruzika ndani ya gari na jioni yake akafa. ³⁶Jua liliopokuwa linazama, mbiu ikaenea katika jeshi lote: "Kila mtu aende mjini kwake na kila mtu shambani kwake!"

³⁷Basi mfalme akafa na akaletwa Samaria, nao wakamzika huko. ³⁸Wakasafisha lile gari la vita katika bwawa la Samaria (mahali makahaba walipooga) na mbwa wakalamba damu yake, sawasawa na neno la BWANA liliyokuwa limesema.

³⁹Kwa matukio mengine ya utawala wa Ahabu, pamoja na yote aliyyoyafanya, jumba la kifalme aliliojenga na kunakishiwa kwa pembe za ndovu, nayo miji aliyoijengea maboma, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ⁴⁰Ahabu akalala pamoja na baba zake. Naye Ahazia mwanawewe akaingia mahali pake kama mfalme.

Yehoshafati Mfalme wa Yuda

⁴¹Yehoshafati mwana wa Asa akawa mfalme wa Yuda katika mwaka wa nne wa Ahabu mfalme wa Israeli. ⁴²Yehoshafati alikuwa na umri wa miaka thelathini na miwili alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalem miaka ishirini na mitano. Jina la mama yake aliiwa Azuba binti Shilhi, ⁴³Katika kila jambo alienenda katika njia za Asa baba yake wala hakwenda kinyume chake, akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA. Hata hivyo mahali pa juu pa kuabudia palikuwa hapakuondolewa na watu waliendelea kutoa dhabihu na kufukiza uvumba huko. ⁴⁴Yehoshafati pia alikuwa na amani na mfalme wa Israeli.

⁴⁵Kwa habari ya matukio mengine ya utawala wa Yehoshafati, mafanikio aliyokuwa

nayo na uhodari wake katika vita, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? ⁴⁶Aliondolea mbali katika nchi mabaki ya madhabahu za mahanithi waliobaki huko hata baada ya utawala wa baba yake Asa. ⁴⁷Tangu hapo hapakuwepo na mfalme katika Edomu, naibu ndiye aliyetawala.

⁴⁸Wakati huu Yehoshafati akaunda merikebu nydingi za biashara ili kwenda Ofiri kuchukua dhahabu, lakini kamwe hazikusafiri, kwa maana zilivunjika huko Ezion-Geberi. ⁴⁹Wakati ule, Ahazia mwana wa Ahabu akamwambia Yehoshafati, "Waache watu wangu wasafiri baharini pamoja na watu wako," lakini Yehoshafati akakataa.

⁵⁰Kisha Yehoshafati akalala na baba zake na akazikwa pamoja nao katika mji wa Daudi baba yake. Naye Yehoramu mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Ahazia Mfalme Wa Israeli

⁵¹Ahazia mwana wa Ahabu akawa mfalme wa Israeli huko Samaria katika mwaka wa kumi na saba wa Yehoshafati mfalme wa Yuda, naye alitawala katika Israeli kwa miaka miwili. ⁵²Akafanya maovu machoni mwa BWANA kwa sababu alienenda katika njia za baba yake na mama yake na katika njia za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambaye alisababisha Israeli itende dhambi. ⁵³Alimtumikia na kumwabudu Baali na kumghadhibisha BWANA, Mungu wa Israeli, kama vile baba yake alivyokuwa amefanya.

Utangulizi

Kwa kuwa kitabu cha 1Wafalme na 2Wafalme ni historia moja inayoendelea, taarifa za msingi kwa ajili ya 2Wafalme ziko katika utangulizi wa 1Wafalme. Kitabu hiki kinaanza kufuatilia kudidimia kwa Israeli na Yuda, kuanzia 852 K.K. Kinafuatilia historia ya falme zote mbili na kushindwa kwake. Israeli ilishindwa na Waashuru 722-721 K.K. na Yuda ikashindwa na Wakalidayo (Babel) 586 K.K. Katika falme zote hizi mbili manabii waliendelea kuonya watu juu ya hatari ya hukumu ya Mungu iwapo hawatatibu. Pia kinaelezea juu ya ufalme wa kaskazini wa Israeli na ufalme wa kusini wa Yuda mpaka nyakati falme hizi zote mbili zilliposhindwa. Katika falme zote hizi mbili manabii wa Mungu waliendelea kuwaonya kwamba Mungu angewaadhibu kama wasingetubu. Kinaandika majanga mawili makubwa yaliyosababisha kuanguka kwa Israeli na Yuda:

(1) Kuharibiwa kwa mji mkuu wa Israeli, yaani, Samaria na taifa kuchukuliwa kwenda utumwani
(Ashuru 722 K.K.)

(2) Kuharibiwa kwa Yerusalem na Yuda kupelekwa utumwani Babeli mnamo mwaka 586 K.K. 2Wafalme kimeelezea kipindi chote cha miaka 130 kati ya miaka 345 cha historia ya Yuda. Ile hali ya kutokuwepo kwa utulivu kabisa katika Israeli, yaani, yale makabila kumi ya kaskazini, inadhihirishwa na kule kubadilishwa kwa wafalme mara kwa mara ambao idadi yao inafikia 19 kutoka kwenye koo tisa tofauti katika kipindi cha miaka 210, ukilinganisha na wafalme ishirini wa Yuda kutoka kwenye ukoo mmoja (ulioingiliwa kidogo) kwa zaidi ya kipindi cha miaka 345.

Wengi wa manabii walioandikwa walihudumu wakati wa kipindi kilichoandikwa katika kitabu hiki. Waliwakumbusha, kuwaonya na kuwasihii juu ya wajibu wao kwa Mungu kama wawakilishi Wake wa utawala mionganii mwa wanadamu. Amosi na Hosea walitabiri katika Israeli, wakati Yoeli, Isaya, Mika, Nahumu, Habakuki, Sefania na Yeremia walitabiri katika Yuda. Vitabu hivi vya hawa manabii vinatoa historia na ufunuo wa kitheologia ulio wa muhimu sana ambao hauko katika kitabu hiki cha 2Wafalme, yaani, kuhusu kule kudidimia kiroho na kimaadili kwa mataifa yote mawili.

Wazo Kuu

Kuanguka kwa falme zote mbili (Israeli na Yuda) kulisababishwa na kutokutii maagizo ya Mungu na kuishi maisha ya dhambi. Hali hii iliwapelekea kuwa mateka na kukaa utumwani na miji yao kuharibiwa kama adhabu ya Mungu.

Jambo Muhimu

Vitabu 17 vya unabii vilivyoko mwishoni mwa Agano la kale, vinatoa habari nyingi kuhusu nyakati za kitabu cha 2Wafalme.

Mwandishi

Haijulikani kwa uhakika, pengine huenda akawa ni Yeremia au kikundi cha manabii.

Mahali

Taifa la Israeli ambalo lilikuwa limeungana, sasa limegawanyika na kuwa falme mbili, Israeli na Yuda kwa muda zaidi ya karne moja.

Tarehe

Idadi kadhaa ya wasomi wanaamini vitabu hivi vya Wafalme viliandikwa wakati fulani kabla ya 600 – 550 K.K. na kuna uwezekano kuwa vyote viwili viliandikwa na mwandishi mmoja akiwa anaishi uhamishoni, ambaye akitumia vitendea kazi vilivyokuwa chini ya madaraka yake aliweza kufuatilia historia kwa uangalifu mkubwa.

Wahusika Wakuu

Eliya, Elisha, Mwanamke Mshunami, Naamani, Yezebeli, Yehu, Yoashi, Hezekia, Senakeribu, Isaya, Manase, Yosia, Yehoiakimu, Sedekia, Nebukadneza.

Yaliyomo

- Eliya na Elisha (1:1-8:15)
- Wafalme wa Israeli na wa Yuda (8:16-17:6)
- Israeli wachukuliwa mateka kwenda Ashuru (17:7-23:37)

<i>Ufalme unagawanyika 930 K.K.</i>	<i>Ahabu anafia vitani 853</i>	<i>Huduma ya Eliya inahamishiwa kwa Elisha 848</i>	<i>Yehu anakuwa mfalme wa Israeli 841</i>	<i>Yoashi anakuwa mfalme wa Yuda 835</i>	<i>Mwisho wa huduma ya Elisha 797</i>	<i>Yeroboamu II anakuwa mfalme wa Israeli 793</i>	<i>Huduma ya Amosi inaanza</i>	<i>Mwanzo wa huduma ya Hosea 753</i>
---	------------------------------------	--	---	--	---	---	--------------------------------	--

Hukumu Ya BWANA Juu Ya Ahazia

1 Baada ya kifo cha mfalme Ahabu, nchi ya Moabu iliasi dhidi ya Israeli. ²Basi Ahazia alikuwa ameanguka huko Samaria kutoka baraza ya chumba chake cha juu akaumia. Hivyo akatuma wajumbe, akiwaambia, "Nendeni mkaulize kwa Baal-Zebubu, aliye mungu wa Ekroni, mkaone kama nitapona kutohana na kuumia huku."

³Lakini malaika wa BWANA akamwambia Eliya Mtishbi, "Panda ukakutane na wajumbe wa mfalme wa Samaria na uwaulize, 'Je, ni kwa sababu hakuna Mungu katika Israeli ndiyo maana mnakwenda kumwuliza Baal-Zebubu, mungu wa Ekroni?' ⁴Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA, 'Hutaondoka kwenye kitanda unachokilalia. Hakika utakufa!' " Hivyo Eliya akaenda.

⁵Wajumbe waliporudi kwa mfalme, akawauliza, "Kwa nini mmerudi?"

⁶Wakamjibu, "Mtu fulani alikuja kukutana nasi, naye akatuambia, 'Rudini kwa mfalme aliyewatuma na mwambieni, "Hili ndilo asemalo BWANA: "Je, ni kwa sababu hakuna Mungu katika Israeli ndiyo maana unawatuma watu kwenda kuuliza kwa Baal-Zebubu, aliye mungu wa Ekroni? Kwa hiyo hutaondoka kwenye kitanda unachokilalia. Hakika utakufa!"

⁷Mfalme akawauliza, "Alikuwa mtu wa namna gani ambaye mlilitana naye na kuwaambia hili?"

⁸Wakamjibu, "Alikuwa mtu aliye kuuwa na vazi la manyoya na mkanda wa ngozi kiunoni mwake."

Mfalme akasema, "Huyo alikuwa ni Eliya Mtishbi."

⁹Ndipo mfalme akamtuma mkuu wa kikosi pamoja na kikosi chake cha askari hamsini kwa nabii Eliya. Yule mkuu wa kikosi akamwendea Eliya, aliye kuuwa ameketi juu ya kilima na kumwambia, "Mtu wa Mungu, mfalme anasema, 'Ushuke chinil!'"

¹⁰Eliya akamjibu yule mkuu wa kikosi, "Ikiwa mimi ni mtu wa Mungu, moto na ushuke kutoka mbinguni ukuteketeze wewe na watu wako hamsini!" Ndipo moto ukashuka kutoka mbinguni

na kuwateketeza yule mkuu wa kikosi pamoja na watu wake.

¹¹Katika hili, mfalme akatuma kwa Eliya mkuu wa kikosi mwininge na askari wake hamsini. Yule mkuu wa kikosi akamwambia Eliya, "Mtu wa Mungu, hili ndilo asemalo mfalme, "Ushuke chini mara moja!" "

¹²Eliya akajibu, "Ikiwa mimi ni mtu wa Mungu, moto na ushuke kutoka mbinguni ukuteketeze wewe na watu wako hamsini!" Ndipo moto wa Mungu ukashuka kutoka mbinguni ukamteketeza yeze na watu wake hamsini.

¹³Hivyo mfalme akatuma mkuu wa kikosi wa tatu na watu wake hamsini. Huyu mkuu wa kikosi wa tatu akapanda na kupiga magoti mbele ya Eliya, akiomba "Mtu wa Mungu, tafadhalii niachie uhai wangu na uhai wa hawa watu hamsini, watumishi wako! ¹⁴Tazama, moto umeshuka kutoka mbinguni na kuwateketeza wale wakuu wa vikosi viwili vya kwanza pamoja na watu wao. Lakini sasa niachie uhai wangu!"

¹⁵Malaika wa BWANA akamwambia Eliya, "Shuka pamoja naye, usimwogope." Hivyo Eliya akainuka na kushuka pamoja naye kwa mfalme.

¹⁶Akamwambia mfalme, "Hili ndilo asemalo BWANA, 'Je, ni kwa sababu hakuna Mungu katika Israeli wa wewe kumwuliza ndiyo maana ukatuma wajumbe kuuliza Baal-Zebubu, aliye mungu wa Ekroni? Kwa sababu umefanya hili, kamwe hutaondoka kwenye kitanda unachokilalia, Hakika utakufa!' ¹⁷Hivyo akafa, sawasawa na lile neno la BWANA ambalo Eliya alikuwa amesema.

Kwa kuwa Ahazia hakuwa na mwana, Yoramua^a akaingia mahali pake kama mfalme katika mwaka wa pili wa Yehoramua mwana wa Yehoshafati mfalme wa Yuda. ¹⁸Kwa matukio mengine ya utawala wa Ahazia na yale aliyyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli?

^a¹⁷ Yoramua ni namna nyinyige ya kutaja Yehoramua.

Mwanzo wa huduma ya Mika 742	Mwanzo wa huduma ya Isaya 740	Kuanguka kwa Israeli (Ufalme wa Kaskazini) 722	Hezekia anakuwa mfalme wa Israeli 715	Yosia anakuwa mfalme wa Yuda 640	Mwanzo wa huduma ya Yeremia 627	Kitabu cha Sheria kinakutwa hekaluni 622	Yuda yatekwa kwa mara ya kwanza, Danieli achukuliwa 605	Kutekwa kwa Yuda kwa mara ya pili, Ezekieli achukuliwa 597	Kuanguka kwa Yuda (Ufalme wa Kusini) 586
---------------------------------------	---	--	---	--	--	---	--	--	--

Eliya Achukuliwa Juu Mbinguni

2 Wakati BWANA alipokuwa karibu kumchukua Eliya juu mbinguni kwa upepo wa kisulisuli, Eliya na Elisha walikuwa njiani kutoka Gilgali. ²Eliya akamwambia Elisha, "Kaa hapa, BWANA amenituma Betheli."

Lakini Elisha akasema, "Kwa hakika, kama BWANA aishivyo na wewe uishivyo, sitakuacha." Kwa hiyo wakaenda Betheli pamoja. ³Wana wa manabii walikuwako huko Betheli wakamjia Elisha na kumwuliza, "Je, unajua ya kwamba BWANA atakuondolea bwana wako leo?"

Elisha akawajibu, "Ndiyo najua, lakini msizungumze juu ya jambo hilo."

⁴Kisha Eliya akamwambia, "Baki hapa Elisha, BWANA amenituma Yeriko."

Naye akajibu, "Kwa hakika kama BWANA aishivyo na wewe uishivyo, sitakuacha." Hivyo wakaenda Yeriko.

⁵Wana wa manabii waliokuwako huko Yeriko wakamwendea Elisha na kumwuliza, "Je, unajua ya kwamba BWANA atakuondolea bwana wako leo?"

Akawajibu "Ndiyo najua, lakini msizungumze juu ya jambo hilo."

⁶Kisha Eliya akamwambia, "Kaa hapa, BWANA amenituma kwenda Yordani."

Naye akamjibu, "Kwa hakika kama BWANA aishivyo na wewe uishivyo, sitakuacha." Hivyo wote wawili wakaendelea pamoja.

⁷Wana hamsini wa manabii wakaenda na kusimama kwa mbali, kuelekea mahali ambapo Eliya na Elisha walikuwa wamesimama katika mto Yordani. ⁸Eliya akachukua vazi lake, akalisokota na kupiga nalo maji. Maji yakagawanyika upande wa kuume na upande wa kushoto, nao wawili wakavuka pakavu.

⁹Walipokwisha kuvuka, Eliya akamwambia Elisha, "Niambie, nikufanyie nini kabla sijaondolewa kutoka kwako?"

Elisha akajibu, "Naomba nirithi sehemu maradufu ya roho yako."

¹⁰Eliya akasema, "Umeomba jambo gumu, lakini kama utaniona wakati ninapoondolewa

kutoka kwako litakuwa lako, la sivyo, haitakuwa hivyo."

¹¹Walipokuwa wakitembea pamoja na kuzungumza, ghafula gari la moto na farasi wa moto vilitokea na kuwatenganisha wao wawili, naye Eliya akapanda mbinguni katika upepo wa kisulisuli. ¹²Elisha aliona hili akapaza sauti, 'Baba yangu! Baba yangu! Magari ya Israeli na wapanda farasi wake.' Naye Elisha hakumwona tena. Kisha akazishika nguo zake mwenyewe na kuzichana.

¹³Akaliokota lile vazi lilioanguka kutoka kwa Eliya kisha akarudi na kusimama ukingoni mwa Yordani. ¹⁴Ndipo akalichukua lile vazi ambalo liliokuwa limeanguka kutoka kwa Eliya naye akayapiga nalo yale maji. Akauliza, "Yuko wapi sasa BWANA, Mungu wa Eliya?" Alipoyapiga maji, yakagawanyika kulia na kushoto naye akavuka.

¹⁵Wale wana wa manabii kutoka Yeriko, waliokuwa wakitazama, wakasema, "Roho wa Eliya inamkalia Elisha." Nao wakaenda kumlaki na kusujudu hadi nchi mbele yake. ¹⁶Wakasema, "Tazama, sisi watumishi wako tunao watu hamsini wenye uwezo. Waruhusu waende kumtafuta bwana wako. Labda Roho wa BWANA amemtwaa na kumweka katika mlima fulani au bonde fulani.

Elisha akajibu, "Hapana msiyatume."

¹⁷Lakini wakasisitiza mpaka akaona aibu kuwakatalia. Hivyo akasema, "Watumeni." Nao wakawatuma watu hamsini, wakamtafuta kwa siku tatu lakini hawakumpata. ¹⁸Walipomrudia Elisha, ambaye alikuwa akingojea huko Yeriko, akawaambia, "Je, sikuwaambia msiende?"

Kuponywa Kwa Maji

¹⁹Watu wa mji wakamwambia Elisha, "Tazama, bwana wetu, mahali mji huu ulipojengwa ni pazuri, kama bwana wangu aonavyo, lakini maji yake ni mabaya na nchi haizai."

²⁰Akasema, "Nileteeni bakuli mpya, wekeni chumvi ndani yake." Kwa hiyo wakamletea.

²¹Kisha akatoka akaenda kwenye chemchemi na kuitupa ile chumvi ndani yake, akisema, "Hili ndilo asemalo BWANA: 'Nimeyaponya maji haya. Kamwe hayatasababisha mauti tena wala kutozaa.' "²²Nayo yale maji yakaponywa mpaka leo, sawasawa na neno la Elisha alilokuwa amesema.

Elisha Anafanyiwa Mzaha

²³Kutoka huko Elisha akakwea kwenda Betheli. Ikawa alipokuwa akitembea barabarani, baadhi ya vijana wakatoka mjini na kumfanyia mzaha. Wakisema, "Paa wewe mwenye upaa! Paa wewe mwenye upaa!" ²⁴Akageuka, akawatazama na kuwalaani kwa Jina la BWANA. Kisha dubu wawili wa kike wakatokea mwituni na kuwararua vijana arobaini na wawili mionganoni mwao. ²⁵Naye akaondoka huko akaenda Mlima Karmeli na kutoka huko akarudi Samaria.

Moabu Wanaasi

3 Yehoramua^a mwana wa Ahabu akawa mfalme wa Israeli katika Samaria mwaka wa kumi na nane wa kutawala kwake Yehoshafati mfalme wa Yuda, naye akatawala kwa miaka kumi na miwili. ²Akafanya maovu machoni pa BWANA, lakini sio kama baba yake na mama yake walivyokuwa wamefanya. Akaondo nguzo ya ibada ya Baali ambayo baba yake alikuwa ameitengeneza. ³Hata hivyo akashikamana na dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambazo alisababisha Israeli kuzitenda, wala hakuziacha.

⁴Basi Mesha mfalme wa Moabu akafuga kondoo, naye akawa ampatie mfalme wa Israeli wanakondoo 100,000 pamoja na sufu ya kondoo waume 100,000. ⁵Lakini baada ya Ahabu kufa, mfalme wa Moabu aliasi dhidi ya mfalme wa Israeli. ⁶Kwa hiyo kwa wakati ule mfalme Yehoramua akaondoka kutoka Samaria na kukusanya tayari Israeli yote kwenda vitani. ⁷Akapeleka pia ujumbe ufutao kwa Yehoshafati mfalme wa Yuda: "Mfalme wa Moabu ameasi dhidi yangu. Je, utakwenda pamoja nami kupigana dhidi ya Moabu?"

Akajibu, "Nitakwenda pamoja nawe, Mimi ni kama wewe, watu wangu ni kama watu wako, farasi wangu ni kama farasi wako."

^{a1}"Yehoram" wakati mwengine limetajwa kama "Yoram."

⁸Akauliza, "Je, tutashambulia kupitia njia gani?"

Akajibu, "Kupitia Jangwa la Edomu."

⁹Hivyo mfalme wa Israeli akaondoka pamoja na mfalme wa Yuda na mfalme wa Edomu. Baada ya kuzunguka kwa siku saba wakitembea, jeshi likawa limeishiwa maji kwa matumizi yao na kwa ajili ya wanyama waliokuwa pamoja nao.

¹⁰Mfalme wa Israeli akamaka akisema, "Nini! Je, BWANA ametuita tu sisi wafalme watatu ili kututia mkononi mwa Moabu?"

¹¹Lakini Yehoshafati akauliza, "Je, hayuko nabii wa BWANA hapa, ili tuweze kumwuliza BWANA kupitia kwake?"

Afisa mmoja wa mfalme wa Israeli akajibu, "Elisha mwana wa Shafati yuko hapa. Yeye ndiye aliyekuwa akimimina maji juu ya mikono ya Eliya."

¹²Yehoshafati akasema, "Neno la BWANA liko pamoja naye." Kwa hiyo mfalme wa Israeli na Yehoshafati pamoja na mfalme wa Edomu wakamwendea.

¹³Elisha akamwambia mfalme wa Israeli, "Nina nini mimi nawe? Nenda kwa manabii wa baba yako na manabii wa mama yako."

Mfalme wa Israeli akajibu, "La hasha, kwa sababu ni BWANA ambaye ametuita pamoja sisi wafalme watatu ili atutie mkononi mwa Moabu."

¹⁴Elisha akasema, "Hakika, kama BWANA Mwenye Nguvu aishivyo, ambaye ninamtumikia, kama si kuheshimu uwepo wa Yehoshafati mfalme wa Yuda, nisingekutazama wala hata kukutupia jicho. ¹⁵Lakini sasa nileteeni mpiga kinubi"

Mpiga kinubi alipokuwa akipiga, mkono wa BWANA ukaja juu ya Elisha, ¹⁶naye akasema, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA, 'Chimbeni bonde hili liiae mahandaki.' " ¹⁷Kwa kuwa hivi ndivyo asemavyo BWANA, 'Hamtaona upepo wala mvua, lakini bonde hili litajaa maji, nanyi pamoja na ng'ombe wenu na wanyama wenu wengine mtakunyuwa. ¹⁸Hili ni jambo rahisi machoni pa BWANA, ataitia Moabu mikononi mwenu pia. ¹⁹Mtaushinda kila mji wenye ngome na kila mji mkubwa. Mtakata kila mti ulio mzuri, mtaziba chemchemi zote na kuharibu kila shamba zuri kwa mawe."

²⁰Kesho yake asubuhi, karibu na wakati wa kutoa dhabihu ya asubuhi, tazama, maji yakawa yanatiririka kutoka upande wa Edomu! Nayo nchi ikajaa maji.

²¹Basi Wamoabu wote walikuwa wamesikia

kuwa wale wafalme wamekuja kupigana dhidi yao, hivyo kila mtu, kijana na mzee, ambaye angeweza kushika silaha akaitwa na kuwekwa kwenye mpaka. ²²Walipoamka asubuhi na mapema, juu likawa linamulika juu ya maji. Wamoabu waliokuwa upande wa pili, wakaona maji ni mekundu kama damu. ²³Wamoabu wakasema, "Ile ni damu! Lazima wafalme watakuwa wamepigana na kuchinjana wao kwa wao. Sasa Moabu twendeni tukateke nyara."

²⁴Lakini Wamoabu walipofika kwenye kambi ya Israeli, Waisraeli wakinuka na kuwapiga mpaka wakakimbia. Nao Waisraeli wakaivamia nchi na kuwachinja Wamoabu. ²⁵Wakaiharibu miji, kila mtu akatupa jiwe juu ya kila shamba zuri mpaka likafunika. Wakaziba chemchemi zote na kukata kila mti mzuri. Kir-haresethi peke yake ndio uliobaki na mawe yake yakiwa mahali pake, lakini hata hivyo watu waliokuwa na makombeo wakauzunguka na kuushambulia vile vile.

²⁶Mfalme wa Moabu alipoona kuwa vita vimekuwa vikali dhidi yake, akachukua watu 700 wenyepanga ili kuingia kwa mfalme wa Edomu, lakini wakashindwa. ²⁷Ndipo akamchukua mwanawe mzaliwa wake wa kwanza, ambaye angeingia mahali pake kama mfalme, akamtoa kama dhabihu ya kuteketewa juu ya ukuta wa mji. Ghadhabu ikawa kubwa dhidi ya Israeli, wakajiondoa kwake na kurudi katika nchi yao wenyewe.

Mafuta Ya Mjane

4 Mke wa mtu mmoja kutoka katika wana wa manabii akamwendea Elisha, akamwambia, "Mtumishi wako mume wangu amekufa, nawe unajua alikuwa anamcha BWANA. Lakini sasa yule anayemda anakuja kuchukua wanangu wawili kama watumwa wake."

²Elisha akamjibu, "Nitawezaje kukusaidia? Niambie, una nini ndani ya nyumba yako?"

Akasema, "Mtumishi wako hana kitu cho chote kabisa isipokuwa mafuta kidogo."

³Elisha akasema, "Zunguka kwa majirani zako wote ukaombe vyombo vitupu. Usiombe vichache. ⁴Kisha ingia ndani na ujifungie mlango wewe na wanao. Mimina mafuta kwenye vyombo vyote, kila kimoja kinapojaa, kiweke kando."

⁵Yule mjane akaondoka na kujifungia ndani, yeye na wanawe. Wao wakamletea vyombo naye akaendelea kumimina mafuta. ⁶Vyombo

vyote vilipojaa, akamwambia mwanaye, "Niletee chombo kingine."

Lakini mwanaye akajibu, "Hakuna chombo kingine kilichobaki." Basi mafuta yakakoma kutiririka.

⁷Yule mwanamke akamwendea yule mtu wa Mungu, naye yule mtu wa Mungu akasema, "Nenda ukayauze hayo mafuta ulipe madeni yako. Wewe na wanao mnawenza kuishi kwa kile kinachosalia."

Mwana Wa Mshunami Afufuliwa

⁸Siku moja Elisha akaenda Shunemu. Huko kulikuwa na mwanamke mmoja mwenye uwezo, ambaye alimsisitiza Elisha aje kula chakula. Kwa hiyo kila mara alipokuja, alipitia pale ili ale. ⁹Akamwambia mumewe, "Ninajua kwamba huyu mtu ambaye anakuja kwetu mara kwa mara ni mtu mtakatifu wa Mungu. ¹⁰Tutengeneze chumba kidogo juu darini na tuweke ndani yake kitanda na meza, kiti na taa kwa ajili yake. Kisha anawenza kukaa humo kila mara akija kwetu."

¹¹Siku moja Elisha alipokuja, akapanda chumbani kwake na kulala humo.

¹²Akamwambia mtumishi wake Gehazi, "Mwite huyo Mshunami." Hivyo akamwita naye akaja akasimama mbele yake. ¹³Elisha akamwambia mtumishi wake, "Mwambie huyu mwanamke, umetaabika sana kwa ajili yetu. Sasa utendewe nini? Je, tunaweza kuzungumza na mfalme au jemadari wa jeshi kwa niaba yako?"

Akajibu, "Mimi nina kwangu mionganoni mwa watu wangu."

¹⁴Elisha akamwambia mtumishi wake, "Je, ni nini kinachoweza kufanyika kwa ajili yake?"

Gehazi akasema, "Vyema, hana mwana na mume wake ni mzee."

¹⁵Ndipo Elisha akasema, "Mwite huyo mwanamke." Kwa hiyo akamwita, naye akaja akasimama mlangoni. ¹⁶Elisha akamwambia, "Mwaka ujao, wakati kama huu utabeba mwana mikononi mwako."

Yule mama akapinga, akasema, "La hasha bwana wangu, usimpotoshe mtumishi wako, Ee mtu wa Mungu!"

¹⁷Lakini yule mwanamke akapata mimba na mwaka uliofuata wakati kama ule ule akamzaa mwana, kama vile Elisha alivyokuwa amemwambia.

¹⁸Mtoto akakua, naye siku moja akamwendea baba yake, ambaye alikuwa pamoa na wavunaji. ¹⁹Akamwambia baba yake,

"Kichwa changu! Kichwa changu!"

Baba yake akamwambia mtumishi, "Mchukue umpeleke kwa mama yake." ²⁰Baada ya mtumishi kumbeba na kumpeleka kwa mama yake, mtoto akaketi mapajani mwa mama yake mpaka adhuhuri, kisha akafa. ²¹Mama akampandisha na kumlaza juu ya kitanda cha yule mtu wa Mungu, kisha akafunga mlango akatoka nje.

²²Akamwita mume wake na kusema, 'Tafadhalii mtume mmoja mionganii mwa mtumishi pamoja na punda ili niweze kwenda kwa mtu wa Mungu haraka na kurudi.'

²³Mume wake akamwuliza, "Kwa nini kwenda kwake leo? Leo si mwandamo wa mwezi wala si Sabato."

Mwanamke akasema, "Yote ni sawa".

²⁴Akatandika punda na kumwambia mtumishi wake, "Mwongoze huyo punda, usinipunguzie mwendo mpaka nikuambie."

²⁵Kwa hiyo akaenda na kumfikia huyo mtu wa Mungu katika Mlima Karmeli.

Alipomwona kwa mbali, huyo mtu wa Mungu akamwambia mtumishi wake Gehazi, "Tazama, yule Mshunami! ²⁶Kimbia ukamlaki na umwulize, 'Je, wewe hujambo, mume wako hajambo? Mtoto wako ni mzima?'"

Akasema, "Kila kitu ni sawasawa."

²⁷Alipomfikia huyo mtu wa Mungu pale mlimani, akashika miguu yake. Gehazi akaja ili amwondoe, lakini yule mtu wa Mungu akasema, "Mwache! Yuko katika uchungu mkubwa, lakini BWANA amenificha jambo hili na hajaniambia kwa nini."

²⁸Yule mwanamke akasema, "Je, bwana wangu, mimi nilikuomba mwana? "Je, sikukuambia usiamshe matumaini yangu?"

²⁹Elisha akamwambia Gehazi, "Jikaze viuno, chukua fimbo yangu mkononi mwako na ukimbie. Ikiwa utakutana na mtu ye yote, usimsalimie na mtu ye yote akikusalimu, usimjibu. Ilaze fimbo yangu juu ya uso wa mtoto."

³⁰Lakini mama wa mtoto akasema, "Hakika kama BWANA aishivyo na wewe uishivyo, sitakuacha." Kwa hiyo Elisha akainuka akafuatana naye.

³¹Gehazi akatangulia mbele na kuilaza fimbo juu ya uso wa mtoto, lakini hapakuwa na sauti wala itikio. Hivyo Gehazi akarudi kukutana na Elisha na kumwambia, "Mtoto hajaamka."

³²Elisha alipofika kwenye ile nyumba, mtoto alikuwa amelala juu ya kitanda chake angali

amekuwa. ³³Akaingia ndani, akajifungia yeye na yule mtoto, akamwomba BWANA. ³⁴Kisha akapanda kitandani akalala juu ya yule mtoto, mdomo wake juu ya mdomo wa mtoto, macho yake juu ya macho ya mtoto, mikono yake juu ya mikono ya mtoto. Naye alipojinyosha juu yake, mwili wa mtoto ukapata joto. ³⁵Elisha akajiondoa juu yake na kuanza kutembeatembea ndani ya chumba na kisha akarudi tena kitandani na kujinyosha tena juu ya mtoto mara nyingine. Mtoto akapiga chafya mara saba na akafungua macho yake.

³⁶Elisha akamwita Gehazi na kumwambia, "Mwite huyo Mshunami," naye akafanya hivyo. Yule Mshunami alipokuja, Elisha akasema, "Mchukue mwanaao." ³⁷Akaingia ndani, akaanguka miguuni pa Elisha na kusujudu hadi nchi. Kisha akamchukua mwanawе na kutoka nje.

Mauti ndani ya Chungu

³⁸Elisha akarudi Gilgali nako huko kulikuwa na njaa katika eneo lile. Wakati wana wa kundi la manabii walipokuwa wanakutana naye, akamwambia mtumishi wake, "Teleka chungu kikubwa jikoni uwapikie manabii."

³⁹Mmoja wao akatoka kwenda mashambani kuchuma mboga na akapata mtango mwitu. Akachuma matango na kujaza nguo yake aliyoikunja ili kubebbe. Aliporudi, akayakatakata na kuyatumbukiza ndani ya chungu, ingawa hakuna aliyejua ni nini. ⁴⁰Mchuzi ukagawiwa watu, lakini walipoanza kula, wakalia, "Ee mtu wa Mungu, kuna mauti ndani ya chungu." Nao hawakuweza kula.

⁴¹Elisha akasema, "Leteni unga," akauweka ndani ya chungu na kusema, "Wagawie watu ili wale." Wala hapakuwa na kitu cho chote chenye madhara ndani ya chungu.

Mamia Wanалишва

⁴²Akaja mtu kutoka Baal-Shalisha, akimletea mtu wa Mungu mikate ishirini ya shayiri iliyookwa kutokana na nafaka ya kwanza, pamoja na masuke ya nafaka mpya. Elisha akasema, "Wape watu ili wale"

⁴³Mtumishi wake akamwuliza, "Nitawezaje kuandaa hii mbele ya watu mia?"

Lakini Elisha akajibu, "Wape watu ili wale. Kwa maana hivi ndivyo asemavyo BWANA. 'Watakula na kusaza.' ⁴⁴Basi akaiandaa mbele yao ile mikate, wakala na baadhi yake wakasaza, sawasawa na neno la BWANA.

Naamani Aponywa Ukoma

5 Wakati huu, Naamani alikuwa jemadari wa jeshi la mfalme wa Aramu. Alikuwa mtu mkuu mbele ya bwana wake na aliyeheshimiwa sana, kwa sababu kwa kupitia yeye, BWANA alikuwa amewapa Aramu ushindi. Alikuwa askari shujaa, lakini alikuwa na ukoma.

²Panapo siku hizo vikosi kutoka Aramu vilikuwa vimekwenda na vikawa vimemchukua mateka msichana kutoka Israeli, naye akamtumikia mkewe Naamani. ³Akamwambia bibi yake, "Kama bwana wangu angelimwona nabii aliyeo Samaria! Angemponya ukoma wake"

⁴Naamani akaenda kwa bwana wake na kumwambia alichosema yule msichana kutoka Israeli. ⁵Mfalme wa Aramu akajibu, "Hakika, nenda, nitatuma barua kwa mfalme wa Israeli." Kwa hiyo Naamani akaondoka, akiwa amechukua talanta kumi^a za fedha, shekeli 6,000 za dhahabu^b na mivao kumi ya mavazi. ⁶Barua aliyokuwa ameichukua ili aipeleke kwa mfalme wa Israeli ilisomeka hivi: "Pamoja na barua hii ninamtuma mtumishi wangu Naamani kwako ili uweze kumponya ukoma wake."

⁷Mara mfalme wa Israeli alipomaliza kuisoma ile barua, akarara majoho yake na kusema, "Je, mimi ni Mungu? Je, mimi naweza kuua na kufufua tena? Kwa nini huyu mtu anamtuma mtu ili mimi nipate kumponya ukoma wake? Tazama jinsi anavyotafuta kuanzisha ugomvi nami!"

⁸Elisha mtu wa Mungu aliposikia kwamba mfalme wa Israeli alikuwa amerarua majoho yake, akamtumia ujumbe huu: "Kwa nini umerarua mavazi yako? Mwamuru mtu huyo aje kwangu naye atajua ya kuwa yuko nabii katika Israeli." ⁹Kwa hiyo Naamani akaenda akiwa na farasi wake na magari yake na kusimama mlangoni mwa nyumba ya Elisha. ¹⁰Elisha akamtuma mjumbe kumwambia, "Nenda ukaoge katika mto Yordani mara saba na nyama ya mwili wako itapona nawe utatakasika."

¹¹Lakini Naamani akaondoka akiwa amekasirika na kusema, "Hakika nilidhani kwamba angetoka nje asimame na kuliitija jina la BWANA Mungu wake na kuweka mkono wake juu ya mahali pagonjwa aniponye ukoma wangu. ¹²Je, Abana na Farpari, mito ya Damaski si bora zaidi kuliko mito yo yote ya Israeli? Je,

nisingeweza kuoga ndani ya hiyo mito na kutakasika?" Basi akageuka na kuondoka kwa hasira kuu.

¹³Watumishi wa Naamani wakamwendea na kumwambia, "Baba yangu, kama huyo nabii angekwambia kufanya jambo liliilo kubwa, je, usingefanya? Je, si zaidi sana basi, anapokuambia, 'Oga na utakasike!' " ¹⁴Hivyo akashuka na kujizamisha ndani ya mto Yordani mara saba, kama vile huyo mtu wa Mungu alivyokuwa amemwambia, nayo nyama ya mwili wake ikapona na kutakasika kama ya mwili wa mvulana mdogo.

¹⁵Kisha Naamani na wahudumu wake wote wakarudi kwa yule mtu wa Mungu. Akasimama mbele yake na kusema, "Sasa najua kwamba hakuna Mungu katika ulimwengu wote isipokuwa katika Israeli. Tafadhalii sasa upokee zawadi kutoka kwa mtumishi wako."

¹⁶Nabii akajibu, "Hakika kama BWANA aishivyo, ambaye ninamtumikia, sitapokea kitu hata kimoja." Ingawa Naamani alimsihii sana, yeye alikataa.

¹⁷Naamani akasema, "Ikiwa hutapokea, tafadhalii mtumishi wako na apewe udongo kiasi cha mzigo wa kuweza kubebwa na punda wawili, kwa sababu mtumishi wako hatatoa tena sadaka ya kuteketezwa na dhabihu kwa mungu mwingine isipokuwa BWANA. ¹⁸Lakini BWANA na amsamehe mtumishi wake kwa kitu hiki kimoja: Wakati bwana wangu atakapoingia kwenye hekalu la Rimoni ili kusujudu, naye akiwa anauegemea mkono wangu nami nikasujudu huko pia, wakati nitakaposujudu ndani ya hekalu la Rimoni, BWANA na amsamehe mtumishi wako kwa ajili ya jambo hili."

¹⁹Elisha akamwambia, "Nenda kwa amani."

Baada ya Naamani kusafiri umbali fulani, ²⁰Gehazi, mtumishi wa Elisha mtu wa Mungu, akajambia mwenyewe, "Bwana wangu amemwachia kirahisi sana Naamani, huyu Mwaramu, kwa kutokupokea kutoka kwake vile alivyovileta. Hakika kama BWANA aishivyo, nitamkimbia na kupata kitu kutoka kwake."

²¹Hivyo Gehazi akaharakisha kumfuatilia Naamani. Naamani alipomwona akikimbia kumwelekea, akashuka chini kutoka kwenye gari lake na kwenda kumlaki. Akauliza, "Je, mambo yote ni sawa?"

²²Gehazi akajibu, "Mambo yote ni sawa. Bwana wangu amenituma nikuambie, 'Vijana wawili kutoka kwa wana wa manabii wamenijia

^{a5} Talanta kumi za fedha ni kama kilo 340.

^{b5} Shekeli 6,000 za dhahabu ni kama kilo 70.

kutoka nchi ya kilima cha Efraimu. Tafadhalii wape talanta ya fedha^c na mivao miwili ya mavazi."

²³Naamani akasema, "Hakika, chukua talanta mbili za fedha." Akamsihi Gehazi azipokee, kisha akafunga talanta mbili za fedha katika mifuko miwili pamoja na mivao miwili ya mavazi. Akawapa watumishi wake wawili mizigo hiyo, nao wakaibeba wakitangulia mbele ya Gehazi. ²⁴Gehazi alipofika kwenye kilima akavichukua vile vitu kutoka kwa wale watumishi na kuvificha mbali ndani ya nyumba. Akawaaga wale watu nao wakaondoka. ²⁵Kisha akaingia ndani na kusimama mbele ya Elisha bwana wake.

Elisha akamwuliza, "Gehazi, ulikuwa wapi?"

Gehazi akajibu, "Mtumishi wako hakwenda po pote."

²⁶Lakini Elisha akamwambia, "Je, roho yangu haikuwa pamoja nawe wakati yule mtu aliposhuka kutoka kwenye gari lake ili kukulaki? Je, huu ni wakati wa kupokea fedha au kupokea nguo, mashamba ya mizeituni, mashamba ya mizabibu, makundi ya kondoo na mbuzi, makundi ya ng'ombe au watumishi wa kiume na wa kike? ²⁷Ukoma wa Naamani utakushika wewe na wazao wako milele." Kisha Gehazi akaondoka mbele ya Elisha, mwenye ukoma, mweupe kama theluji.

Shoka Laelea

6 Wana wa manabii wakamwambia Elisha, ¹"Tazama, mahali hapa tunapoishi chini ya uongozi wako ni padogo sana kwa ajili yetu. ²Twendeni Yordani, mahali ambapo kila mmoja wetu anaweza kupata nguzo moja, nasi tujenge huko mahali petu pa kuishi."

Naye akawaambia, "Nendeni"

³Kisha mmoja wao akasema, "Je, tafadhalii, huwezi kufuatana na watumishi wako?"

Elisha akajibu, "Nitakuja." ⁴Naye akaenda pamoja nao.

Basi wakaenda Jordani nao wakaanza kukata miti. ⁵Mmoja wao alipokuwa anakata mti, shoka lilitumbukia kwenye maji. Akapiga kelele akasema, "Ee bwana wangu, lilikuwa la kuazima!"

⁶Mtu wa Mungu akauliza, "Je, liliangukia wapi?" Alipomwonyesha mahali penyewe, Elisha akakata kijiti na kukitupa mahali pale, nalo shoka

likaelea. ⁷Akasema, "Lichukue" Kisha yule mtu akanyosha mkono wake akalichukua.

Elisha Awanasa Waaramu Waliopofushwa

⁸Wakati huo mfalme wa Aramu alikuwa akipigana vita na Israeli. Baada ya kukubaliana na maafisa wake, akasema, "Nitapiga kambi yangu mahali fulani na fulani."

⁹Mtu wa Mungu akatuma ujumbe kwa mfalme wa Israeli. Jihadhari usije ukapita mahali pale, kwa sababu Waaramu wanashuka huko." ¹⁰Kwa hiyo mfalme wa Israeli akatuma neno la tahadhari mahali pale alikokuwa ameelekezwa na mtu wa Mungu. Mara kwa mara Elisha alimwonya mfalme, kwamba watu wawe macho kwenye maeneo kama hayo.

¹¹Hili ilimfadhaisha sana mfalme wa Aramu. Akawaita maafisa wake naye akawauliza, "Je, hamtaniambia ni nani mionganii mwenu aliye upande wa mfalme wa Israeli?"

¹²Mmoja wa maafisa wake akasema, "Mfalme bwana wangu, hakuna hata mmoja wetu, lakini Elisha, yule ambaye ni nabii katika Israeli, humwambia mfalme wa Israeli hata yale maneno unayozungumza ukiwa katika chumba chako cha kulala."

¹³Mfalme akaagiza akisema, 'Nendeni, mkatafute aliko, ili niweze kutuma watu kumkamata.' Taarifa ikarudi kwamba, "Yuko Dothani." ¹⁴Ndipo akatuma farasi na magari ya vita na jeshi lenye nguvu huko. Walikwenda usiku na kuuzunguka mji.

¹⁵Kesho yake asubuhi na mapema mtumishi wa mtu wa Mungu alipoamka na kutoka nje, jeshi pamoja na farasi na magari ya vita likawa limeuzunguka mji. Mtumishi wake akasema, "Ole wetu bwana wangu! Tutafanya nini?"

¹⁶Nabii akajibu, "Usiogope. Wale walio pamoja nasi ni wengi zaidi kuliko wale walio pamoja nao."

¹⁷Kisha Elisha akaomba, "Ee BWANA, mfungue macho huyu mtumishi ili apate kuona." Ndipo BWANA akayafungua macho ya yule mtumishi, naye akatazama na kuona vilima vimejaa farasi na magari ya moto yote yamemzunguka Elisha pote.

¹⁸Wakati adui waliposhuka kumwelekea Elisha, Elisha akamwomba BWANA akasema: "Wapige watu hawa kwa upofu." Basi Mungu akawapiga kwa upofu, kama Elisha alivyoomba.

¹⁹Elisha akawaambia, "Hii sio njia yenyewe na huu sio huo mji. Nifuateni mimi, nami nitawapeleka kwa huyo mtu mnayemtafuta."

^{c22} Talanta ya fedha ni kama kilo 34.

Naye akawapeleka Samaria.

²⁰Baada ya kuingia mjini, Elisha akasema, "BWANA, yafungue macho ya watu hawa ili wapate kuona." Ndipo BWANA akayafungua macho yao na walipotazama, kumbe hapo ndipo walipojikuta ndani ya Samaria.

²¹Wakati mfalme wa Israeli alipowaona akamwuliza Elisha, "Je, baba yangu, niwauwe?"

²²Naye akajibu, "Usiwauwe, je, utawauwa watu uliowateka kwa upanga wako mwenyewe na upinde wako? Wape chakula na maji ili wapate kula na kunywa na kisha wamrudie bwana wao." ²³Basi akawaandalia karamu kubwa, na baada ya kula na kunywa, akawaaga nao wakarudi kwa bwana wao. Kisha vikosi kutoka Aramu vikakoma kuvamia nchi ya Israeli.

Njaa Katika Samaria iliyozingirwa

²⁴Baada ya kitambo kidogo, Ben-Hadadi mfalme wa Aramu akaandaa jeshi lake lote akapanda kwenda kuihusuru Samaria. ²⁵Kukawa na njaa kuu katika mji, Samaria ilizingirwa kwa muda mrefu kiasi kwamba kichwa cha punda kiliuzwa kwa shekeli themanini^a za fedha, robo ya kibaba^b cha mavi ya njija kiliuzwa kwa shekeli tano^c za fedha.

²⁶Wakati mfalme wa Israeli alipokuwa anapita juu ya ukuta, mwanamke mmoja akamlilia, "Bwana wangu mfalme, nisaidie!"

²⁷Mfalme akajibu, "Ikiwa BWANA hakusaidii, nitapata wapi msaada kwa ajili yako? Je, ni kutoka kwenye sakafu ya kupuria? Au kwenye shinikizo la divai?" ²⁸Kisha akamwuliza, "Kwani kuna nini?"

Yule mwanamke akamjibu, "Huyu mwanamke aliniambia, 'Mtoe mwanao ili tupate kumla leo na kesho tutamla mwanangu.' ²⁹Basi tukampika mwanangu na kumla. Siku iliyofuata nikamwambia, 'Mtoe mwanao ili tupate kumla.' Lakini akawa amemficha."

³⁰Wakati mfalme aliposikia maneno ya yule mwanamke, alirara majoho yake. Naye alipoendelea kutembea ukutani, watu wakamtazama, ndani ya majoho yake alikuwa amevaa nguo ya gunia mwilini mwake. ³¹Akasema, "Mungu na anitendee hivyo na kuzidi, ikiwa kichwa cha Elisha mwana wa Shafati kitabaki juu ya mabega yake leo!"

³²Wakati huu, Elisha alikuwa ameketi ndani ya nyumba yake, akiwa pamoja na wazee.

^{a25} Shekeli themanini za fedha ni sawa na kilo moja.

^{b25} Kibaba kimoja ni sawa na lita 0.3.

^{c25} Shekeli tano za fedha ni sawa na gramu 55.

Mfalme akatuma mjumbe kumtangulia, lakini kabla hajafika, Elisha akawaambia wale wazee, "Hamumwoni huyu mwuaji jinsi anavyotuma mtu kukata kichwa changu? Tazama, wakati mjumbe huyo atakapofika fungeni mlango na mzuieni asiingie. Je, vishindo vya nyayo za bwana wake haviko nyuma yake?"

³³Alipokuwa angali bado anazungumza nao, mjumbe akamfikia akiwa amefuatana naye. Naye mfalme akasema, "Maafa haya yanatoka kwa BWANA. Kwa nini niendelee kumngaja BWANA zaidi?"

7 Elisha akasema, "Sikiliza neno la BWANA. Hivi ndivyo asemavyo BWANA: Wakati kama huu kesho, kipimo kimoja^a cha unga mzuri kitauzwa kwa shekeli moja ya fedha^b na vibaba viwili vya shayiri kwa shekeli moja ya fedha katika lango la Samaria."

²Yule afisa ambaye mfalme alikuwa anautegemea mkono wake akamwambia yule mtu wa Mungu, "Tazama, hata kama BWANA atafungua madirisha ya mbinguni, je, jambo hili litawezekana?"

Elisha akajibu, "Utaona kwa macho yako mwenyewe, lakini wewe hutakula cho chote kati ya hivyo!"

Mwisho Wa Kuzingirwa

³Basi kulikuwepo na watu wanenye ukoma katika ingilio la lango la mji. Wakaambiana, "Kwa nini tukae hapa mpaka tufe? ⁴Kama tukisema, 'Tutaingia mjini, mjini kuna njaa, nasi tutakufa humo. Kama tukikaa hapa tutakufa. Kwa hiyo twende kwenye kambi ya Waaramu na tujisalimishe. Kama wakituacha hai, tutaishi, kama wakituua, basi na tufe."

⁵Wakati wa giza la jioni wakaondoka na kwenda kwenye kambi ya Waaramu. Walipofika mwanzo wa kambi, hapakuwa na mtu, ⁶kwa kuwa Bwana alilifanya jeshi la Waaramu lisikie sauti kama ya magari ya vita, farasi na jeshi kubwa kiasi kwamba waliambiana, "Tazama, mfalme wa Israeli ameajiri mfalme wa Wahiti na mfalme wa Wamisri kuja kutushambulia sisi!" ⁷Kwa hiyo wakaondoka na kukimbia wakati wa giza la jioni na kuacha mahema yao, farasi wao na punda wao. Wakakimbia kuokoa maisha yao na kuacha kila kitu ndani ya kambi kama kilivyokuwa.

^{a1} Kipimo kimoja ni sawa na kilo 3.

^{b1} Shekeli moja ya fedha ni sawa na gramu 11.

⁸Wale watu wenyewe ukoma walipofika mwanzoni mwa kambi wakaingia kwenye mojawapo ya mahema. Wakala na kunywa na kuchukua fedha, dhahabu na nguo, wakaenda kuvificha. Wakarudi na kuingia katika hema jingine na kuchukua baadhi ya vitu kutoka ndani yake na kuvificha pia.

⁹Kisha wakaambiana, "Hili tunalolifanya sio jema. Hii ni siku ya habari njema nasi tunaifanya iwe yetu wenywewe. Kama tukisubiri mpaka mapambazuko, maafa yatatupata. Twendeni mara moja tukatoe habari hizi katika jumba la kifalme."

¹⁰Hivyo wakaenda mjini na kuwaita walinzi wa langoni na kuwaambia, "Tulikwenda katika kambi ya Waaramu wala hapakuwapo na mtu huko, hapakuwa na sauti ya mtu ye yote, ila farasi na punda waliofungwa na mahema yaliyoachwa kama yalivyokuwa." ¹¹Walinzi wa langoni wakatangaza habari ile kwa nguvu na taarifa hii ikatolewa ndani ya jumba la kifalme.

¹²Mfalme akaamka usiku na kuwaambia maafisa wake, "Nitawaambia kile Waaramu walichotufanyia. Wanajua kwamba tuna njaa, hivyo wameacha kambi yao ili kujificha mashambani, wakifiri, 'Kwa hakika watatoka nje ya mji, nasi tutawakamata wakiwa hai na kuingia ndani ya mji.'

¹³Mmoja wa maafisa wake akajibu, "Waamuru watu wachache wakawachukue wale farasi watano waliobaki katika mji. Kama wakipatwa na mambo mabaya huko, haitakuwa hasara kubwa kama vile wangebakia hapa na sisi sote Waisraeli tukafa".

¹⁴Ndipo wakachagua magari mawili ya vita pamoja na farasi wake, naye mfalme akawatuma wafuatilie jeshi la Waaramu. Akawaamuru waendeshaji akisema, "Nendeni mkaone ni nini kilichotokea" ¹⁵Wakawafuatia hadi Yordani, nao wakakuta barabara yote ikiwa imetapakaa nguo na vyombo vya Waaramu walivyokuwa wamevitupa wakati walipokuwa wanakimbia. Basi wale wajumbe wakarudi na kutoa taarifa kwa mfalme. ¹⁶Kisha watu wakatoka na kuteka nyara kambi ya Waaramu. Kwa hiyo kipimo cha unga mzuri kikauzwa kwa shekeli na vipimo viwili vya shayiri kwa shekeli sawasawa kama vile BWANA alivyokuwa amesema.

¹⁷Basi mfalme akamweka yule afisa ambaye yeye mfalme alikuwa anautegemea mkono wake awe msimamizi wa lango, nao watu wakamkanyaga walipoingia langoni, naye

akafa, kama vile mtu wa Mungu alivyokuwa ametangulia kusema wakati mfalme alipofika nyumbani kwake. ¹⁸Iktokea kama vile mtu wa Mungu alivyokuwa amemwambia mfalme: "Kesho wakati kama huu kipimo kimoja cha unga mzuri wa ngano au vipimo viwili vya shayiri vitauzwa kwa shekeli moja ya fedha katika lango la Samaria.

¹⁹Yule afisa aliyejewa amemwambia yule mtu wa Mungu, "Tazama, hata kama BWANA atafunga madirisha ya mbinguni, je, jambo hili litawezekana?" Yule mtu wa Mungu alikuwa amemjibu, "Utaona kwa macho yako mwenywewe, lakini hutakula cho chote kati ya hivyo." ²⁰Ndivyo hasa iliyotokea kwake, kwa kuwa watu walimkanyaga langoni, naye akafa.

Ardhi Ya Mshunami Yarudishwa

8 Wakati huu, Elisha alikuwa amemwambia yule mwanamke ambaye mwanawe alikuwa amefufuliwa, "Ondoka wewe na jamaa yako ukaishi mahali po pote unapoweza, kwa kitambo kidogo, kwa sababu BWANA ameamuru njaa katika nchi hii ambayo itadumu kwa miaka saba." ²Yule mwanamke akafanya kama vile yule mtu wa Mungu alivyosema. Yeye na jamaa yake wakaondoka na kwenda kuishi katika nchi ya Wafilsti kwa miaka saba.

³Baada ya miaka saba yule mwanamke akarudi kutoka nchi ya Wafilsti na kwenda kwa mfalme kumwomba kwa ajili ya nyumba yake na shamba lake. ⁴Mfalme alikuwa anazungumza na Gehazi, mtumishi wa mtu wa Mungu, naye alikuwa amesema, "Hebu niambie mambo yote makuu yaliyofanywa na Elisha." ⁵Wakati Gehazi alipokuwa akimweleza mfalme jinsi Elisha alivyomfufua mtu, yule mwanamke ambaye mwanawe alikuwa amefufuliwa na Elisha akaja ili amwombe mfalme kwa ajili ya nyumba yake na shamba lake.

Gehazi akasema, "Huyu ndiye huyo mwanamke, bwana wangu mfalme na huyu ndiye mwanaye ambaye Elisha alimfufua." ⁶Mfalme akamwuliza yule mwanamke kuhusu mambo hayo, naye akamweleza.

Ndipo akaamuru afisa ashughulikie shauri lake na kumwambia, "Mrudishie huyu mwanamke kila kitu kilichokuwa mali yake, pamoja na mapato yote yaliyotokana na shamba lake tangu siku alipoondoka nchini hadi sasa."

Hazaeli Anamwua Ben-Hadadi

⁷Elisha akaenda Dameski, naye Ben-Hadadi

mfalme wa Aramu alikuwa mgonjwa. Mfalme alipoambiwa, "Mtu wa Mungu ametoka mbali akapanda hadi hapa, ⁸mfalme akamwambia Hazaeli, "Chukua zawadi na uende kumlaki huyo mtu wa Mungu. Mwulize BWANA kuititia yeye, kwamba, 'Je nitapona ugonjwa huu?'"

⁹Hazaeli akaenda kumlaki Elisha, akiwa amechukua kila kitu kizuri kilichopatikana Dameski, mizigo iliyobebwa na ngamia arobaini. Akaingia ndani na kusimama mbele yake, akasema, "Mwanao Ben-Hadadi mfalme wa Aramu amenituma niulize, 'Je, nitapona ugonjwa huu?'"

¹⁰Elisha akajibu, "Nenda ukamwambie, 'Hakika utapona,' lakini BWANA amenifunulia kwamba kweli atakufa.' "¹¹Elisha akamkazia Hazaeli macho kwa nguvu mpaka akaona aibu. Kisha mtu wa Mungu akaanza kulia.

¹²Hazaeli aksauliza "Kwa nini bwana wangu analia?"

Elisha akajibu "Kwa sababu najua mabaya utakayowatendea Waisraeli. Utachoma moto ngome zao, utawaua vijana wao kwa upanga, kuwatupa chini kwa nguvu watoto wachanga na kuwatumbua wanawake wenye mimba."

¹³Hazaeli akasema, "Itawezekanaje mtumishi wako, aliye mbwa tu, kufanya tendo la ajabu namna hiyo?"

Elisha akamjibu, "BWANA amenionyesha kuwa utakuwa mfalme wa Aramu."

¹⁴Kisha Hazaeli akamwacha Elisha na kumrudia bwana wake. Ben-Hadadi akamwuliza, "Elisha alikuambia nini?" Hazaeli akajibu, "Aliniambia kwamba hakika utapona" ¹⁵Lakini kesho yake Hazaeli akachukua nguo nzito, akailoweka ndani ya maji, akaitandaza juu ya uso wa mfalme, hivyo akafa. Kisha Hazaeli akaingia mahali pake kama mfalme wa Aramu.

Yehoramu Mfalme wa Yuda

¹⁶Katika mwaka wa tano wa Yoram mwana wa Ahabu mfalme wa Israeli, wakati huo Yehoshafati akiwa mfalme wa Yuda, Yehoramu mwana wa Yehoshafati akaanza kutawala kama mfalme wa Yuda. ¹⁷Alikuwa na umri wa miaka thelathini na miwili alipoanza kutawala, akatawala huko Yerusalem kwa miaka minane. ¹⁸Akaziendea njia za wafalme wa Israeli, kama nyumba ya Ahabu ilivyokuwa imefanya, kwa kuwa alimwoa binti wa Ahabu. Akatenda maovu machoni pa BWANA. ¹⁹Hata hivyo, kwa ajili ya Daudi mtumishi wake, BWANA hakutaka kuiangamiza Yuda. Alikuwa ameahidi

kuidumisha taa kwa ajili ya Daudi na uzao wake milele.

²⁰Wakati wa Yehoramu, Edomu waliasi dhidi ya Yuda na kuweka mfalme wao wenyewe. ²¹Basi Yehoramu akaenda Sairi pamoja na magari yake yote ya vita. Waedomu wakamzunguka pamoja na jemadari wake wa jeshi wa magari ya vita. Lakini akaondoka usiku na kuwashambulia Waedomu waliokuwa wamemzunguka, hata hivyo, jeshi lake likakimbia kurudi nyumbani. ²²Mpaka leo Edomu wamekuwa waasi dhidi ya Yuda. Libna pia wakaasi wakati huo huo.

²³Kwa matukio mengine ya utawala wa Yehoramu na yote aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda?

²⁴Yehoramu akalala pamoja na baba zake na akazikwa pamoja nao katika Mji wa Daudi. Naye Ahazia mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Ahazia Mfalme wa Yuda

²⁵Katika mwaka wa kumi na mbili wa kutawala kwake Yoram mwana wa Ahabu mfalme wa Israeli, Ahazia mwana wa Yehoramu mfalme wa Yuda alianza kutawala. ²⁶Ahazia alikuwa na umri wa miaka ishirini na miwili wakati alipokuwa mfalme, naye akatawala katika Yerusalem kwa mwaka mmoja. Jina la mama yake ni Athalia, mjukuu wa Omri mfalme wa Israeli. ²⁷Akaziendea njia za nyumba ya Ahabu na kutenda maovu machoni pa BWANA, kama nyumba ya Ahabu ilivyokuwa imefanya, kwa kuwa alikuwa ameoaa kutoka nyumba ya Ahabu.

²⁸Ahazia akaenda vitani na Yoram mwana wa Ahabu dhidi ya Hazaeli mfalme wa Aramu huko Ramoth-Gileadi. Waaramu wakamjeruhi Yoram. ²⁹Basi mfalme Yoram akarudi Yezreeli ili apate kutiba majeraha aliyoyapata huko Ramothi^a alipokuwa anapigana na Hazaeli mfalme wa Aramu.

Yehu Atiwa Mafuta Kuwa Mfalme

9 Nabii Elisha akamwita mtu mmoja kutoka kwa wana wa manabii na kumwambia, "Jikaze viuno, ichukue hii chupa ya mafuta nenda Ramothi-Gileadi. ²Ukifika huko, mtafute Yehu mwana wa Yehoshafati, mwana wa Nimshi. Mwendee, mtenge mbali na wenzake na umpeleke katika chumba cha ndani. ³Kisha

^a²⁹ Ramothi au Rama kwa Kiebrania.

chukua hii chupa na umiminie mafuta juu ya kichwa chake nawe utangaze, 'Hivi ndivyo asemavyo BWANA: 'Ninakutia mafuta uwe mfalme juu ya Israeli.' Kisha ufungue mlango na ukimbie, usikawie!'

⁴Basi yule kijana, ambaye ni nabii, akaenda Ramothi-Gileadi. ⁵Wakati alipofika, akawakuta maafisa wa jeshi wameketi pamoja, akasema, "Nina ujumbe wako ee jemadari."

Yehu aauliza, "Kwa yupi mmoja wetu?"

Akamjibu, "Kwako wewe jemadari."

⁶Yehu akainuka na kuingia ndani ya nyumba. Ndipo yule nabii akamimina mafuta juu ya kichwa cha Yehu na kutangaza kwamba, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA, Mungu wa Israeli: 'Ninakutia mafuta uwe mfalme juu ya watu wa BWANA, Mungu wa Israeli. ⁷Inakupasa uiangamize nyumba ya bwana wako Ahabu, nami nitalipiza kisasi juu ya damu ya watumishi wangu manabii na damu ya watumishi wote wa BWANA iliyomwagwa na Yezebeli. ⁸Nyumba yote ya Ahabu itaangamia. Nitamkatilia mbali kila mzaliwa wa kiume wa mwisho wa Ahabu katika Israeli, mtumwa ama aliye huru. ⁹Nitaifanya nyumba ya Ahabu kuwa kama ile nyumba ya Yeroboamu mwana wa Nebati na kama ile nyumba ya Baasha mwana wa Ahiya. ¹⁰Kuhusu Yezebeli, mbwa watamla kwenye kiwanja huko Yezreeli na hakuna mtu atakayemzika.' " Kisha akafunga mlango na kukimbia.

¹¹Yehu alipotoka nje na kurudi kwenda kwa maafisa wenzake, mmoja wao akamwuliza, "Je, kila kitu ni salama? Kwa nini huyu mwenye wazimu alikuja kwako?"

Yehu akajibu, "Wewe unamfahamu huyo mtu na aina ya vitu ambavyo yeye husema."

¹²Wakasema, "Hiyo siyo kweli! Tuambie."

Yehu akasema, "Haya ndiyo aliyoniambia: 'Hivi ndivyo asemavyo BWANA: Ninakutia mafuta uwe mfalme juu ya Israeli.'"

¹³Wakaharakisha kuvua mavazi yao na kuyatandaza chini ya Yehu ili akanyage juu kwenye ngazi ya nje. Kisha wakapiga tarumbeta na kupiga kelele wakisema, "Yehu ni mfalme!"

Yehu Anamwua Yoramu na Ahazia

¹⁴Basi Yehu mwana wa Yehoshafati, mwana wa Nimshi akafanya shauri baya dhidi ya Yoramu. (Wakati huu, Yoramu na Israeli wote walikuwa wakiilinda Ramothi-Gileadi dhidi ya Hazaeli mfalme wa Aramu, ¹⁵lakini mfalme Yoramu alikuwa amerudishwa Yezreeli ili

kuijiuguza kutohana na majeraha ambayo Waaramu walimtia katika vita na Hazaeli mfalme wa Aramu.) Yehu akasema, "Kama hii ndiyo nia yenu, msimruhusu hata mmoja kutoroka nje ya mji kwenda kupeleka habari huko Yezreeli." ¹⁶Ndipo akaingia katika gari lake la vita na kuendesha kwenda Yezreeli, kwa sababu Yoramu alikuwa amepumzika huko na Ahazia mfalme wa Yuda alikuwa ameshuka ili kumwona.

¹⁷Mlinzi asimamaye juu ya kinara cha Yezreeli alipoona askari wa Yehu wanakuja, akaita akisema, "Naona askari wanakuja."

Yoramu akaamuru, "Mtwae mpanda farasi umtume akakutane nao na kuuliza, 'Je, mmekuja kwa amani?'"

¹⁸Mpanda farasi akaondoka kwenda kukutana na Yehu na kusema, "Hivi ndivyo asemavyo mfalme: 'Je, mmekuja kwa amani?'"

Yehu akamjibu, "Una nini na amani? Unga msafara nyuma yangu."

Mlinzi akatoa habari, "Mjumbe amewafikia lakini harudi."

¹⁹Basi mfalme akamtuma mpanda farasi wa pili. Wakati alipowafikia akasema, "Hivi ndivyo asemavyo mfalme: 'Je, mmekuja kwa amani?'"

Yehu akajibu, "Una nini na amani? Unga msafara nyuma yangu."

²⁰Yule mlinzi akatoa taarifa akasema, "Mjumbe amewafikia lakini hata yeye harudi. Uendeshaji ule ni kama wa Yehu mwana wa Nimshi, anaendesha kama mwenye wazimu!"

²¹Yoramu akaagiza akasema, "Weka tayari gari langu la vita," na baada ya gari kuwa tayari, Yoramu mfalme wa Israeli na Ahazia mfalme wa Yuda wakaondoka, kila mmoja kwenye gari lake, ili kukutana na Yehu. Walikutana naye katika shamba lililokuwa mali ya Nabothi Myezreeli. ²²Yoramu alipomwona Yehu aauliza, "Je, Yehu umekuja kwa amani?"

Yehu akajibu, "Kunawezaje kuwa na amani wakati ibada za sanamu na uchawi wa mama yako Yezebeli ungaliko?"

²³Yoramu akageuka nyuma na kukimbia, akimwambia Ahazia, "Huu ni uhaini Ahazia!"

²⁴Kisha Yehu akatwaa upinde wake na kumchoma Yoramu katikati ya mabega. Mshale ukapenya kwenye moyo wake naye akaanguka ghafula ndani ya gari lake. ²⁵Yehu akamwambia Bidkari, msaidizi wa gari lake, "Mwinue na umtupe katika shamba lililokuwa mali ya Nabothi Myezreeli. Kumbuka jinsi mimi na wewe tulivyokuwa tukiendesha pamoja magari yetu

nyuma ya Ahabu baba yake wakati BWANA alipotoa unabii huu kumhusu: ²⁶'Jana niliona damu ya Nabothi na damu ya wanawe, nami kwa hakika nitakufanya uilipe juu ya shamba hili, asema BWANA.' Sasa basi, mwinue na umtupe juu ya kiwanja kile, kulingana na neno la BWANA.'

²⁷Wakati Ahazia mfalme wa Yuda alipoona kilichotokea, akakimbia kupitia barabara ya Beeth Hagani. Yehu akamkimbiza akipiga kelele akisema, "Mwue naye pia!" Wakamjeruhi katika gari lake kwenye njia ielekeayo Guri karibu na Ibleamu, lakini akatorokea Megido na akafia huko. ²⁸Watumishi wake wakambeba kwa gari la vita na kumpeleka Yerusalem na kumzika pamoja na baba zake kwenye kaburi lake katika Mji wa Daudi. ²⁹(Katika mwaka wa kumi na moja wa Yoramu mwana wa Ahabu, Ahazia alianza kutawala katika Yuda.

Yezebeli Auawa

³⁰Kisha Yehu akaenda Yezreeli. Yezebeli aliposikia habari hii, akayapaka macho yake rangi, akatengeneza nywele zake na kutazama nje dirishani. ³¹Yehu alipokuwa akiingia langoni Yezebeli akasema, "Je, umekuja kwa amani, Zimri, wewe mwuaji wa bwana wako?"

³²Yehu akaangalia juu dirishani na kuita, "Je, ni nani aliye upande wangu? Ni nani?" Matowashi wawili au watatu wakamtazama. ³³Yehu akasema, "Mtupeni huyo mwanamke chini!" Kwa hiyo wakamtupa chini, sehemu ya damu yake ikatapanyika ukutani na nytingine juu ya farasi walipokuwa wakimkanya kwa miguu yao.

³⁴Yehu akaingia ndani akala na akanya. Akasema, "Mshughulikieni huyo mwanamke aliylaaniwa, mzikeni, kwa sababu alikuwa binti wa mfalme." ³⁵Lakini walipotoka kwenda ili kumzika, hawakukuta kitu cho chote isipokuwa fuvu la kichwa, miguu yake na mikono. ³⁶Wakarudi na kumwambia Yehu, ambaye alisema, "Hili ndilo neno la BWANA alilosema kupitia kinywa cha mtumishi wake Eliya Mtishbi, kusema, 'Katika kiwanja cha Yezreeli mbwa wataila nyama ya Yezebeli. ³⁷Maiti ya Yezebeli itakuwa kama mavi shambani katika uwanja wa Yezreeli, kwamba hakutakuwepo mtu atakayeweza kusema, "Huyu ndiye Yezebeli.' "

Jamii Ya Ahabu Yauawa

10 Wakati huu katika Samaria walikuwepo wana sabini wa nyumba ya Ahabu. Kwa

hiyo Yehu akaandika barua na kuzituma Samaria kwa: maafisa wa Yezreeli, kwa wazee na kwa walezi wa watoto wa Ahabu. Akasema, ²"Mara tu barua hii itakapokufikia, kwa kuwa wana wa bwana wako wapo pamoja nawe, nawe una magari ya vita na farasi, mji wenye ngome na silaha, ³mchague mwenye uwezo zaidi kati ya wana wa bwana wako na umweke juu ya kiti cha enzi cha baba yake. Kisha upigane kwa ajili ya nyumba ya bwana wako."

⁴Lakini wakaogopa sana na kusema, "Ikiwa wafalme wawili hawakuweza kupambana na Yehu, sisi tutawezaje?"

⁵Basi msimamizi wa jumba la kifalme, mtawala wa mji, wazee na walezi wakatuma ujumbe huu kwa Yehu: "Sisi tu watumishi wako na tutafanya kila kitu utakachosema. Hatutamteuwa mtu ye yote kuwa mfalme, wewe fanya uonalo kuwa ni bora."

⁶Kisha Yehu akawaandikia barua ya pili, akisema, "Ikiwa ninyi mko upande wangu na mtanitii mimi, twaeni vichwa vyaa wana wa bwana wenu na mnijie huku Yezreeli kesho wakati kama huu."

Wakati huo wana sabini wa kifalme, walikuwa wakiishi pamoja na viongozi wa mji wa Samaria, ambao walikuwa wakiwalea. ⁷Hiyo barua ilipowafikia, watu hawa wakawachukua wale wana sabini wa mfalme na kuwachinja wote. Wakaweka vichwa vyao ndani ya makapu na kumpelekea Yehu huko Yezreeli. ⁸Mjumbe alipofika, akamwambia Yehu, "Wameleta vichwa vyaa wana wa mfalme."

Ndipo Yehu akaagiza, "Viwekeni katika malundo mawili katika ingilio la lango la mji mpaka asubuhi."

⁹Asubuhi yake, Yehu akatoka nje. Akasimama mbele ya watu wote na akasema, "Hamna hatia. Ni mimi niliyefanya shauri baya dhidi ya bwana wangu na kumwua, lakini ni nani aliywaua wote hawa? ¹⁰Fahamuni basi kwamba, hakuna neno ambalo BWANA amesema dhidi ya nyumba ya Ahabu ambalo halitatimia. BWANA amefanya lile aliloahidi kupitia mtumishi wake Eliya." ¹¹Hivyo Yehu akaua kila mtu huko Yezreeli aliyekuwa amebaki wa nyumba ya Ahabu, ikiwa ni pamoja na wakuu wake, rafiki zake wa karibu na makuhani wake, hakuacha ye yote anusurike.

¹²Kisha Yehu akaondoka kuelekea Samaria. Alipokuwa njiani karibu na nyumba ya kukatia manyoya ya kondoo, yaani, Beth-Ekedi ya wachunga kondoo, ¹³Yehu akakutana na watu

wa jamaa ya Ahazia mfalme wa Yuda akauliza, "Ninyi ni nani?"

Wao wakasema, "Sisi ni jamaa ya Ahazia, nasi tumeshuka kuwasalimu jamaa ya mfalme na ya mama malkia."

¹⁴Yehu akaagiza, "Wakamateni wakiwa hai!" Kwa hiyo wakawachukuwa wakiwa hai watu arobaini na wawili na kuwachinja kando ya kisima cha nyumba ya kukatia manyoya ya kondoo, yaani, Beth-Ekedi ya wachunga kondoo. Hakuacha ye yote anusurike.

¹⁵Baada ya kuondoka hapo, alimkuta Yehonadabu mwana wa Rekabu, aliye kuwa akienda kumlaki. Yehu akamsalimu na kusema, "je, moyo wako ni mnyofu kwangu kama moyo wangu ulivyo kwako?"

Yehonadabu akajibu, "Ndiyo."

Yehu akasema, "Kama ndivyo, nipe mkono wako." Yeye akampa mkono naye Yehu akampandisha kwenye gari lake la vita. ¹⁶Yehu akasema, "Twende pamoja ukaone wivu wangu kwa ajili ya BWANA." Hivyo wakasafiri pamoja kwenye gari lake.

¹⁷Yehu alipofika Samaria, akawaua wale wote waliokuwa wamesalia wa jamaa ya Ahabu, akawaangamiza, sawasawa na neno la BWANA alilosema kwa kuititia Eliya.

Watumishi Wa Baali Wauawa

¹⁸Kisha Yehu akawaleta watu wote pamoja na kuwaambia, "Ahabu alimtumikia Baali kidogo, Yehu atamtumikia zaidi. ¹⁹Sasa waiteni manabii wote wa Baali, watumishi wake wote na makuhani wake wote. Hakikisheni kwamba hakuna hata mmoja atakayekosekana, kwa sababu ninakwenda kutoa kafara kubwa sana kwa Baali. Ye yote atakayeshindwa kuja hataendelea kuishi." Lakini Yehu alifanya hivyo kwa hila ili apate kuwaangamiza watumishi wote wa Baali.

²⁰Yehu akasema, "Itisheni kusanyiko kwa heshima ya Baali." Basi wakatangaza jambo hilo. ²¹Kisha akapeleka ujumbe katika Israeli yote na watumishi wote wa Baali wakaja, hakuna hata mmoja ambaye hakufika. Wakasongana ndani ya hekalu la Baali mpaka likajaa tangu mwanzo hadi mwisho wake. ²²Naye Yehu akamwambia yule aliye kuwa mtunza chumba cha mavazi, "Lete majoho kwa ajili ya watumishi wote wa Baali." Basi akawaleta majoho.

²³Kisha Yehu na Yehonadabu mwana wa Rekabu wakaingia ndani ya hekalu la Baali.

Yehu akawaambia watumishi wa Baali, "Tazameni kila mahali mhakikishe kwamba hakuna hata mtumishi mmoja wa BWANA aliye hapa pamoja nanyi, wawe ni watumishi wa Baali tu." ²⁴Kwa hiyo wakaingia ndani ili kutoa kafara na sadaka ya kuteketezwa. Wakati huu, Yehu alikuwa amewaweka watu wake themanini akiwa amewapa onyo kwamba, "Ikiwa mmoja wenu atamwachia mtu ye yote ninayemweka mikononi mwake atoroke, itakuwa uhai wako kwa uhai wake."

²⁵Mara baada ya Yehu kutoa sadaka ya kuteketezwa akawaamuru walinzi na maafisa: "Ingieni ndani na waueni, "Asitoroke hata mmoja." Basi wakawakatakata kwa upanga. Walinzi na maafisa wakazitupa zile maiti nje na kisha wakaingia mahali pa ndani pa kuweka vitu vya ibada katika hekalu la Baali. ²⁶Wakaileta ile nguzo ya kuabudiwa nje ya hekalu la Baali na wakaichoma moto. ²⁷Wakabomoa ile nguzo ya kuabudiwa ya Baali pamoja na hekalu la Baali, nao watu wakapafanya kuwa choo hadi leo.

²⁸Kwa hiyo Yehu akaangamiza kuabudiwa kwa Baali katika Israeli. ²⁹Hata hivyo, hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambazo alikuwa amesababisha Israeli kuzitenda, yaani, kuabudu ndama za dhahabu huko Betheli ya Dani.

³⁰BWANA akamwambia Yehu, "Kwa kuwa umefanya vema kwa kutimiza yaliyo sawa machoni pangu na umetenda kwa nyumba ya Ahabu yale yote niliyokuwa nimkusudia kutenda, wazao wako wataketi juu ya kitu cha enzi cha Israeli hadi kizazi cha nne. ³¹Lakini Yehu hakuwa mwangalifu kushika sheria za BWANA, Mungu wa Israeli, kwa moyo wake wote. Hakuziacha dhambi za Yeroboamu, ambazo alikuwa amesababisha Israeli kuzitenda.

³²Katika siku hizo, BWANA akaanza kupunguza ukubwa wa Israeli. Hazaeli akawashinda Waisraeli sehemu zote za nchi yao ³³mashariki ya Jordani katika nchi yote ya Gileadi (eneo la Gadi, Reuben na Manase), kutoa Aroeri karibu na Bonde la Arnoni kuititia Gileadi hadi Bashani.

³⁴Kwa matukio mengine ya utawala wa Yehu, yote aliyofanya na mafanikio yake yote, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli?

³⁵Yehu akalala pamoja na baba zake naye akazikwa huko Samaria. Naye Yehoahazi mwanawewe akaingia mahali pake kama mfalme

badala yake.³⁶Muda Yehu aliotawala juu ya Israeli huko Samaria ilikuwa miaka ishirini na minane.

Athalia Na Yoashi

11 Wakati Athalia mamaye Ahazia alipoona kwamba mwanawe amekufa, akainuka na kuiangamiza jamaa yote ya kifalme. ²Lakini Yehosheba, binti wa mfalme Yehoram ambaye ni dada yake Ahazia akamtwa Yoashi mwana wa Ahazia kwa siri kutoka mionganii mwa wana wa kifalme, ambao walikuwa karibu kuuawa. Akamweka Yoashi pamoja na yaya wake ndani ya chumba cha kulala na kumficha humo ili Athalia asimwone, kwa hiyo hakuuawa. ³Alibaki amefichwa pamoja na yaya wake kwenye hekalu la BWANA kwa miaka sita wakati Athalia alipokuwa akitawala nchi.

⁴Katika mwaka wa saba Yehoiada kuhani akaamuru wakuu wa vikundi vyaa mamia, Wakaria^a na walini, waletwe kwake kwenye hekalu la BWANA. Akafanya agano nao na kuwaapisha katika hekalu la BWANA. Ndipo akawaonyesha mwana wa mfalme. ⁵Akawaamuru akisema, "Hivi ndivyo iwapasavyo kufanya: Ninyi ambao mko makundi matatu mnaokwenda zamu siku ya Sabato, theluthi yenu itakuwa ikilinda jumba la kifalme, ⁶theluthi nyingine italinda Lango la Suri na theluthi nyngine italinda lango lililo nyuma ya walini, ambao hupeana zamu kulinda hekalu, ⁷nanyi ambao mko katika makundi mengine mawili ambao kwa kawaida hupumzika Sabato, wote mtalinda hekalu kwa ajii ya mfalme. ⁸Jipangeni kumzunguka mfalme, kila mtu akiwa na silaha yake mkononi mwake. Ye yote anayesogelea safu yenu ya askari ni lazima auawe. Kaeni karibu na mfalme popote aendako."

⁹Majemadari wa vikosi vyaa mamia wakafanya sawasawa kama alivyoagiza kuhani Yehoiada. Kila mmoja akawachukua watu wake, wale waliokuwa wakienda zamu siku ya Sabato na wale waliokuwa katika mapumziko, nao wakaja kwa kuhani Yehoiada. ¹⁰Ndipo akawapa wale majemadari mikuki na ngao zilizokuwa mali ya Mfalme Daudi na zile zilizokuwa ndani ya hekalu la BWANA. ¹¹Wale walini, kila mmoja akiwa na silaha yake mkononi mwake, wakajipanga kumzunguka mfalme, karibu na

madhabahu na hekalu, kuanzia upande wa kusini hadi upande wa kaskazini mwa hekalu.

¹²Yehoiada akamtoa mwana wa mfalme na kumvika taji, akampa nakala ya agano na kumtangaza kuwa mfalme. Wakamtia mafuta, nao watu wakapiga makofi na kupaza kwa sauti, "Mfalme aishi maisha marefu!"

¹³Athalia aliposikia kelele iliyofanywa na walini pamoja na watu akawaendea watu pale penye hekalu la BWANA. ¹⁴Akaangalia na tazama aliquwako mfalme, akiwa amesimama karibu na nguzo, kama ilivyokuwa desturi. Maafisa na wapiga tarumbeta walikuwa pemberi mwa mfalme, nao watu wote wa nchi walikuwa wakifurahi na kupiga tarumbeta. Kisha Athalia akararua majoho yake na kupiga kelele, "Uhaini! Uhaini!"

¹⁵Kuhani Yehoiada akawaagiza majemadari wa vikosi vyaa mamia, waliokuwa wasimamizi wa jeshi, "Mletoni huyo Athalia nje katikati ya safu na mtieni upanga mtu ye yote atakayemfuata." Kwa kuwa kuhani aliquwa amesema, "Hatauawa ndani ya hekalu la BWANA." ¹⁶Basi wakamkamata Athalia na alipofika mahali ambapo farasi huingilia katika viwanja vyaa jumba la mfalme wakamwulia hapo.

¹⁷Ndipo Yehoiada akafanya agano kati ya BWANA na mfalme na watu kwamba watakuwa watu wa BWANA. Akafanya pia agano kati ya mfalme na watu. ¹⁸Watu wote wa nchi wakaenda kwenye hekalu la Baali na kulibomoa. Wakavunja madhabahu zote na sanamu vipande vipande na kumwua Matani kuhani wa Baali mbele ya hiyo madhabahu.

Kisha Yehoiada kuhani akawaweka walini kwenye hekalu la BWANA. ¹⁹Pamoja naye akawachukua majemadari wa mamia, Wakaria^a, walini na watu wote wa nchi, nao kwa pamoja wakamshusha mfalme kutoka katika hekalu la BWANA na kwenda kwenye jumba la kifalme, wakiingilia njia ya lango la walini. Ndipo mfalme akachukua nafasi yake kwenye kiti cha enzi, ²⁰nao watu wote wa nchi wakafurahi. Mji ukatalia, kwa sababu Athalia aliquwa ameuawa kwa upanga huko kwenye jumba la kifalme.

²¹Yoashi aliquwa na umri wa miaka saba wakati alipoanza kutawala.

Yoashi Anakarabati Hekalu

12 Katika mwaka wa saba wa kutawala kwake Yehu, Yoashi alianza kutawala,

^{a4}Wakari hapa ina maana ya Wakerethi (Ona 1Sam.30:14, Eze 25:16 na Sefania 2:5,6

^{a19}Wakari hapa ina maana ya Wakerethi.

naye akatawala huko Yerusalem miaka arobaini. Jina la mama yake aliiwa Sibia, kutoka Beer-sheba. ²Yoashi akafanya yaliyo mema machoni pa Mungu miaka yote ambayo Yehoyada kuhani alikuwa akimwelekeza. ³Hata hivyo mahali pa juu pa kuabudia hapakuondolewa, watu waliendelea kutoa kafara na kufukiza uvumba huko.

⁴Yoashi akawaambia makuhani, "Kusanyeni fedha zote ambazo zitaletwa kama sadaka takatifu kwenye hekalu la BWANA, yaani, fedha zilizokusanya katika kodi, fedha zilizopokelewa kutokana na nadhiri za watu binafsi na fedha zilizoletwa kwa hiari hekaluni. ⁵Kila kuhani na apokee fedha kutoka kwa mmoja wa watunza hazina, nazo zitumike kukarabati uharibifu wo wote unaonekana katika hekalu."

⁶Lakini ikawa kufikia mwaka wa ishirini na tatu wa utawala wake mfalme Yoashi, makuhani walikuwa bado hawajalikarabati hekalu. ⁷Kwa hiyo mfalme Yoashi akamwita Yehoyada kuhani na makuhani wengine na akawauliza, "Kwa nini hamtengenezi uharibifu uliofanya hekaluni? Msichukue fedha zaidi kutoka kwa watunza hazina wenu kwa ajili ya matumizi yenu, lakini kuanzia sasa ni lazima yote itumike kwa ajili ya kukarabati hekalu." ⁸Makuhani wakakubali kuwa hawatakusanya tena fedha kutoka kwa watu na kwamba hawatakarabati hekalu wenyewe.

⁹Yehoyada kuhani akachukua kisanduku na akatboa tundu kwenye kifuniko chake. Akakiweka kando ya madhabahu upande wa kulia unapoingia hekaluni mwa BWANA. Makuhani waliolinda ingilio wakaweka ndani ya kisanduku fedha zote ambazo zillietwa katika hekalu la BWANA. ¹⁰Kila mara walipoona kuwa kuna kiasi kikubwa cha fedha ndani ya kisanduku, mwandishi wa jumba la kifalme na kuhani mkuu walikuja, wakazihesabu fedha hizo zilizoletwa katika hekalu la BWANA na kuziweka katika mifuko. ¹¹Wakiisha kuthibitisha kiasi cha hizo fedha, waliwapa watu walioteuliwa kusimamia kazi katika hekalu. Kwa fedha hizo, wakiwalipa wale watu waliofanya kazi katika hekalu la BWANA: maseremala na wajenzi, ¹²yaani, waashi na wakata mawe. Walinunua mbaa na mawe ya kuchongwa kwa ajili ya ukarabati wa hekalu la BWANA na kulipia gharama nyininge zote za kilitengeneza.

¹³Fedha zilizoletwa kwenye hekalu hazikutumiwa kutengenezea masinia ya fedha, mikasi ya kusawazishia tambi, mabakuli ya kunyonyizia, tarumbeta wala vyombo vingine

vyo vyote nya dhahabu au fedha kwa ajili ya hekalu la BWANA, ¹⁴zililipwa kwa wafanyakazi, ambaa walizitumia kwa kukarabati hekalu. ¹⁵Wao hawakudai kupewa hesabu ya fedha kutoka kwa wale waliowapa ili kuwalipa wafanyakazi, kwa sababu walifanya kwa uaminifu wote. ¹⁶Fedha zilizopatikana kutokana na sadaka za hatia na sadaka za dhambi hazikuletwat katika hekalu la BWANA, ziliikuwa mali ya makuhani.

¹⁷Wakati huu Hazaeli mfalme wa Aramu akapanda kuishambulia Gathi na akaiteka. Kisha akageuka ili kuishambulia Yerusalem. ¹⁸Lakini Yoashi mfalme wa Yuda akavichukua vyombo vyote vitakatifu viliviyowekwa wakfu na baba zake, yaani Yehoshafati, Yehoramu na Ahazia wafalme wa Yuda, zawadi ambazo yeze mwenyewe alikuwa ameziweka wakfu pamoja na dhahabu yote iliyokutwa katika hazina za hekalu la BWANA na katika jumba la kifalme, akazipeleka kwa Hazaeli mfalme wa Aramu, ambaye hatimaye aliondoka Yerusalem.

¹⁹Kwa matukio mengine ya utawala wa Yoashi na yote aliyyofanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha tarehe cha wafalme wa Yuda? ²⁰Maafisa wake wakafanya shauri baya dhidi yake nao wakamwua huko Beth Milo, kwenye barabara itelemkayo kuelekea Sila. ²¹Maafisa waliomwua walikuwa Yozabadi mwana wa Shimeathi na Yehozabadi mwana wa Shomeri. Akafa na akazikwa pamoja na baba zake katika Mji wa Daudi. Naye Amazia mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Yehoahazi Mfalme Wa Israeli

13 Katika mwaka wa ishirini na tatu wa kutawala kwake Yoashi mwana wa Ahazia mfalme wa Yuda, Yehoahazi mwana wa Yehu alianza kutawala Israeli katika Samaria, naye akatawala miaka kumi na saba. ²Akafanya maovu machoni pa BWANA kwa kufuata dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambazo alikuwa amesababisha Israeli kuzitenda na wala hakuziacha. ³Kwa hiyo hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Israeli na kwa muda mrefu akawaweka chini ya utawala wa Hazaeli mfalme wa Aramu na Ben-Hadadi mwanawe.

⁴Ndipo Yehoahazi akamsihi BWANA rehema, naye BWANA akamsikiliza, kwa maana aliona jinsi mfalme wa Aramu alivyokuwa akiwatesa Israeli vikali. ⁵BWANA akamtoa mwokozi kwa ajili ya Israeli, nao wakaokoka kutoka kwenye mamlaka ya Aramu. Hivyo

Waisraeli wakaishi katika nyumba zao wenye kama ilivyokuwa hapo awali. ⁶Lakini hawakuziacha dhambi za nyumba ya Yeroboamu, ambazo alisababisha Israeli kuzitenda, bali wakaendelea kuzitenda. Nguzo ya Ashera pia iliendelea kusimama katika Samaria.

⁷Hapakubaki kitu cho chote katika jeshi la Yehoahazi isipokuwa wapanda farasi hamsini, magari kumi ya vita na askari wa miguu 10,000, kwa kuwa mfalme wa Aramu alikuwa amewaangamiza hao wengine na kuwafanya kama mavumbi wakati wa kupura nafaka.

⁸Matukio mengine ya utawala wa Yehoahazi yote aliyoyafanya na mafanikio yake, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ⁹Yehoahazi akalala pamoja na baba zake na akazikwa huko Samaria. Naye Yehoashi^a mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Yehoashi Mfalme Wa Israeli.

¹⁰Katika mwaka wa thelathini na saba wa kutawala kwake Yoashi mfalme wa Yuda, Yehoashi mwana wa Yehoahazi alianza kutawala Israeli huko Samaria, naye akatawala miaka kumi na sita. ¹¹Alifanya maovu machoni pa BWANA na hakuacha dhambi yo yote kati ya zile za Yeroboamu mwana wa Nebati ambazo alikuwa amesababisha Israeli kuzitenda, aliendelea kuzitenda.

¹²Na kwa matukio mengine ya utawala wa Yehoashi, yote aliyoyafanya na mafanikio yake, pamoja na vita yake dhidi ya Amazia mfalme wa Yuda, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ¹³Yehoashi akalala pamoja na baba zake, akazikwa Samaria pamoja na wafalme wa Israeli. Yeroboamu akaingia mahali pake kama mfalme.

¹⁴Wakati huu, Elisha alikuwa anaumwa na baadaye ugonjwa huu ulimwua. Yehoashi mfalme wa Israeli akashuka kwenda kumwona na kumilia. Akalia, "Baba yangu! Baba yangu! Magari ya vita ya Israeli na wapanda farasi wake!"

¹⁵Elisha akasema, "Leta upinde na baadhi ya mishale," mfalme akafanya hivyo. ¹⁶Elisha akamwambia mfalme wa Israeli, "Shika upinde mikononi mwako." Alipokwisha kuichukua,

^{a9} Yehoashi ni namna nyingine ya kutaja Yoashi. (Yoashi ni Kiebrania.)

Elisha akaweka mikono yake juu ya mikono ya mfalme.

¹⁷Elisha akasema, "Fungua dirisha la mashariki," naye akalifungua. Elisha akasema, "Piga mishale!" Naye akapiga mishale. Elisha akasema, "Mshale wa ushindi wa BWANA, mshale wa ushindi juu ya Aramu! Utawaangamiza kabisa Waaramu katika Afeki." ¹⁸Kisha akasema, "Chukua mishale," naye mfalme akaichukua. Elisha akamwambia, "Piga ardhi kwa hiyo mishale." Akaipiga mara tatu halafu akaacha.

¹⁹Mtu wa Mungu akamkasirikia na akasema, "Ungepiga chini mara tano au sita, ndipo ungeishinda Aramu na kuiangamiza kabisa. Lakini sasa utaishinda mara tatu tu."

²⁰Elisha akafa nao wakamzika.

Vikosi vya Wamoabu vilikuwa vinashambulia nchi kwa vita kila mwaka wakati wa vuli. ²¹Ikawa Waisraeli fulani walipokuwa wanamzika mtu, ghafula wakaona kikosi cha washambulaji, basi wakaitupa ile maiti ya yule mtu ndani ya kaburi la Elisha. Wakati ile maiti ilipogusa mifupa ya Elisha, yule mtu akafufuka na kusimama kwa miguu yake.

²²Hazaeli mfalme wa Aramu aliwatesa Israeli wakati wote wa utawala wa Yehoahazi.

²³Lakini BWANA akawarehemu na akawahurumia, akaonyesha kujishughulisha nao kwa sababu ya agano lake na Abrahamu, Isaki na Yakobo. Hadi leo, hajawaangamiza wala kuwafukuza mbele zake.

²⁴Hazaeli mfalme wa Shamu akafa, naye Ben-Hadadi mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme. ²⁵Kisha Yehoashi mwana wa Yehoahazi akateka tena kutoka kwa Ben-Hadadi mwana wa Hazaeli ile miji aliyokuwa ameitwaa kwa vita kutoka kwa baba yake Yehoahazi. Yehoashi alimshinda mara tatu, hivyo akawenza kuiteka tena ile miji ya Waisraeli.

Amazia Mfalme Wa Yuda

14 Katika mwaka wa pili wa kutawala kwake Yehoashi mwana wa Yehoahazi mfalme wa Israeli, Amazia mwana wa Yoashi mfalme wa Yuda alianza kutawala. ²Alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipokuwa mfalme, naye akatawala katika Yerusalem miaka ishirini na tisa. Jina la mama yake aliiwa Yehoadini, kutoka Yerusalem. ³Akatenda yaliyo mema machoni pa BWANA, lakini sio kama Daudi baba yake alivyokuwa amefanya. Katika kila kitu alifuata mfano wa Yoashi baba yake.

⁴Hata hivyo mahali pa juu pa kuabudia miungu hapakuondolewa, watu waliendelea kutoa kafara na kufukiza uvumba huko.

⁵Baada ya ufalme kuwa imara mikononi mwake, aliwaua wale maafisa waliomwua mfalme Yoashi baba yake. ⁶Hata hivyo, hakuwaua wana wa wale wauaji, sawasawa na ilivyoadikwa katika kitabu cha Sheria ya Mose ambako BWANA aliagiza akisema, "Baba hawatauawa kwa ajili ya watoto wao, wala watoto hawatauawa kwa ajili ya baba zao, kila mmoja atakufa kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe."

⁷Yeye ndiye aliywashinda Waedomi 10,000 katika Bonde la Chumvi na akauteka Sela katika vita akauita Yokitheeli, jina ambalo mji huo unalo hadi leo.

⁸Kisha Amazia akatuma wajumbe kwa Yehoashi mwana wa Yehoahazi, mwana wa Yehu, mfalme wa Israeli, akisema, "Njoo, tuonane uso kwa uso."

⁹Lakini Yehoashi mfalme wa Israeli akamjibu Amazia mfalme wa Yuda, akisema: "Mbaruti ulioko Lebanoni uliutumia ujumbe mwerezi ulioko Lebanoni, 'Mtoe binti yako aolewe na mwanangu.' Kisha mnyama wa mwituni katika Lebanoni akaja na kuukanya ule mbaruti chini ya nyayo zake. ¹⁰Hakika umeishinda Edomu na sasa unajivuna. Jisifu katika ushindi wako, lakini kaa nyumbani! Kwa nini unachokoza nawe usababishe anguko lako mwenyewe na lile la Yuda pia?"

¹¹Hata hivyo, Amazia hakusikia, hivyo Yehoashi mfalme wa Israeli akashambulia. Yeye na Amazia mfalme wa Yuda wakakutana uso kwa uso huko Beth-Shemeshi katika Yuda. ¹²Yuda ikashindwa na Israeli na kila mtu akakimbilia nyumbani kwake. ¹³Yehoashi mfalme wa Israeli akamkamata Amazia mfalme wa Yuda, mwana wa Yoashi, mwana wa Ahazia, huko Beth-Shemeshi. Kisha Yehoashi akaenda Yerusalem na kuvunja ukuta wa Yerusalem kuanzia Lango la Efraimu hadi Lango la kwenye Pembe, kisehemu chenye urefu wa kama dhiraa mia nne^a. ¹⁴Akachukua dhahabu yote na fedha na vyombo vyote vilivyopatikana ndani ya hekalu la BWANA na katika hazina zote za jumba la mfalme. Akachukua pia mateka na kurudi Samaria.

¹⁵Matukio mengine ya utawala wa Yehoashi, aliyoyafanya na mafanikio yake, pamoja na vita vyake dhidi ya Amazia mfalme wa Yuda, je,

hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ¹⁶Yehoashi akalala pamoja na baba zake na akazikwa Samaria pamoja na wafalme wa Israeli, naye Yeroboamu mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

¹⁷Amazia mwana wa Yoashi mfalme wa Yuda aliishi miaka kumi na mitano baada ya kifo cha Yehoashi mwana wa Yehoahazi mfalme wa Israeli. ¹⁸Matukio mengine ya utawala wa Amazia, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda?

¹⁹Wakafanya shauri baya dhidi ya Amazia huko Yerusalem, naye akakimbilia Lakishi, lakini wakawatuma watu wamfutilie huko Lakishi nao wakamwua huko. ²⁰Akarudishwa kwa farasi na akazikwa huko Yerusalem pamoja na baba zake, katika mji wa Daudi.

²¹Kisha watu wote wa Yuda wakamchukua Azaria^b aliyekuwa na umri wa miaka kumi na sita na kumfanya mfalme mahali pa baba yake Amazia. ²²Yeye ndiye aliyeijenga tena Elathi na kuirudisha kwa Yuda baada ya Amazia kulala pamoja na baba zake.

Yeroboamu II Mfalme Wa Israeli

²³Katika mwaka wa kumi na tano wa kutawala kwake Amazia mwana wa Yoashi mfalme wa Yuda, Yeroboamu mwana wa Yehoashi mfalme wa Israeli alianza kutawala huko Samaria, naye akatawala kwa miaka arobaini na mmoja. ²⁴Akafanya maovu machoni pa BWANA na hakuacha dhambi hata moja ya Yeroboamu mwana wa Nebati, ambazo alikuwa amesababisha Israeli kuzitenda. ²⁵Yeye ndiye aliyerudishia mipaka ya Israeli kuanzia Lebo Hamathi hadi bahari ya Araba, sawasawa na neno la BWANA, Mungu wa Israeli, lilitosemwa kupitia mtumishi wake Yona mwana wa Amitai, nabii kutoka Gath-Heferi.

²⁶BWANA alikuwa ameona jinsi kila mmoja katika Israeli, awe mtumwa au aliye huru alivyoteseka kwa uchungu, hapakuwepo na ye yote wa kuwasaidia. ²⁷Kwa kuwa BWANA alikuwa hajasema kuwa atafuta jina la Israeli chini ya mbingu, akawaokoa kwa mkono wa Yeroboamu mwana wa Yehoashi.

²⁸Kwa matukio mengine ya utawala wa Yeroboamu, yote aliyoyafanya na mafanikio yake ya kijeshi, ikiwa ni pamoja na jinsi alivyorudisha Dameski na Hamathi kwa Israeli, ambayo ilikuwa mali ya Yaudi^c, je,

^a¹³ Dhiraa mia nne ni kama mita 180.

^b²¹ Azaria aliitwa pia Uzia.

^c²⁸ Yaudi yaani Yuda.

hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ²⁹Yeroboamu akalala pamoja na baba zake, wafalme wa Israeli. Naye Zekaria mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Azaria Mfalme Wa Yuda

15 Katika mwaka wa ishirini na saba wa kutawala kwake Yeroboamu mfalme wa Israeli Azaria mwana wa Amazia mfalme wa Yuda alianza kutawala. ²Alikuwa na umri wa miaka kumi na sita alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalem miaka hamsini na miwili. Jina la mama yake aliiwtwa Yekoliya kutoka Yerusalem. ³Akatenda yaliyo mema machoni pa BWANA, kama Azaria baba yake alivyofanya. ⁴Hata hivyo, mahali pa juu pa kuabudia miungu hapakuondolewa, watu waliendelea kutoa kafara na kufukiza uvumba huko.

⁵BWANA akampiga mfalme kwa ukoma mpaka siku aliyokufa, naye aliishi katika nyumba iliyotengwa peke yake. Yothamu mwana wa mfalme akawa msimamizi wa jumba la kifalme na akawatawala watu wa nchi.

⁶Matukio mengine ya utawala wa Azaria na yote aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? ⁷Azaria akalala pamoja na baba zake naye akazikwa karibu nao katika mji wa Daudi na Yothamu mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Zekaria Mfalme wa Israeli

⁸Katika mwaka wa thelathini na nane wa kutawala kwake mfalme Azaria mfalme wa Yuda, Zekaria mwana wa Yeroboamu akawa mfalme wa Israeli katika Samaria, naye akatawala miezi sita. ⁹Akafanya maovu machoni pa BWANA, kama baba zake walivyofanya. Hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati ambazo alisababisha Israeli kuzitenda.

¹⁰Shalumu mwana Yabeshi akafanya shauri baya dhidi ya Zekaria. Akamshambulia mbele ya watu, akamwua na kuingia mahali pake kama mfalme. ¹¹Matukio mengine ya utawala wa Zekaria yameandikwa kwenye kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli. ¹²Kwa hiyo neno la BWANA liililonenwa kwa Yehu likitimia kwamba, "Uzao wako utaketi juu ya kitincha enzi cha Israeli mpaka kizazi cha nne."

Shalumu Mfalme Wa Israeli

¹³Shalumu mwana Yabeshi akawa mfalme katika mwaka wa thelathini na tisa wa Uzia mfalme wa Yuda, naye akatawala katika Samaria kwa mwezi mmoja. ¹⁴Kisha Menahemu mwana wa Gadi akaenda kutoka Tirza mpaka Samaria. Akamshambulia Shalumu mwana Yabeshi huko Samaria, akamwua na kuingia mahali pake kama mfalme.

¹⁵Matukio mengine ya utawala wa Shalumu na mauaji aliyoyafanya, yameandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli.

¹⁶Wakati ule, akianzia Tirza, Menahemu akashambulia Tifsa na kila mtu ndani yake na wale waliokuwa jirani kwa sababu walikataa kufungua malango yao, yaani kujitolea ili mji wao utekwe. Akaiangamiza Tifsa yote na kuwapasua matumbo wanawake wote wenye mimba.

Menahemu Mfalme Wa Israeli

¹⁷Katika mwaka wa thelathini na tisa wa kutawala kwake Azaria mfalme wa Yuda, Menahemu mwana wa Gadi akawa mfalme wa Israeli na alitawala huko Samaria kwa miaka kumi. ¹⁸Akatenda maovu machoni pa BWANA. Katika wakati wa utawala wake wote hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati ambazo alisababisha Israeli kuzitenda.

¹⁹Kisha Pulu mfalme wa Ashuru akaishambulia Israeli, Menahemu mfalme wa Israeli akampa talanta elfu moja^a za fedha ili amsaidie na kumwezesha katika utawala wake.

²⁰Menahemu akatoza fedha hizi kwa nguvu kutoka kwa Israeli. Kila mtu tajiri alilazimika kuchanga shekeli hamsini^b za fedha ambazo alipewa mfalme wa Ashuru. Basi mfalme wa Ashuru akajiondoa na hakuendelea kuikalia nchi.

²¹Matukio mengine ya utawala wa Menahemu na yote aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli? ²²Mehahemu akalala pamoja na baba zake. Naye Pekahia mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Pekahia Mfalme Wa Israeli

²³Katika mwaka wa hamsini wa kutawala kwake Azaria mfalme wa Yuda, Pekahia mwana wa Menahemu akawa mfalme wa Israeli huko Samaria, akatawala miaka miwili. ²⁴Pekahia akafanya uovu machoni pa BWANA.

^a¹⁹ Talanta 1,000 za fedha ambazo ni sawa na tani 34.

^b²⁰ Shekeli hamsini za fedha ni kama kilo 0.6.

Hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambazo alisababisha Israeli kuzitenda. ²⁵Mmoja wa maafisa wake wakuu, Peka mwana wa Remalia, akafanya shauri baya dhidi yake. Akichukua watu hamsini wa Gileadi pamoja naye akamwua Pekahia pamoja na Argobu na Aria, katika ngome ya jumba la kifalme huko Samaria. Kwa hiyo Peka akamwua Pekahia naye akaingia mahali pake kama mfalme.

²⁶Matukio mengine ya utawala wa Pekahia na yote aliyoyafanya yameandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli.

Peka Mfalme wa Israeli

²⁷Katika mwaka wa hamsini na mbili wa kutawala kwake Azaria mfalme wa Yuda, Peka mwana wa Remalia akawa mfalme wa Israeli huko Samaria, naye alitawala miaka ishirini. ²⁸Akafanya maovu machoni pa BWANA. Hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambazo alisababisha Israeli kuzitenda.

²⁹Wakati wa utawala wa Peka mfalme wa Israeli, Tiglathi-Pileseri mfalme wa Ashuru alikuja na kuiteka Iyoni, Abeli beth Maaka, Yanoa, Kedeshi na Hazori. Akateka mijji ya Gileadi na Galilaya, pamoja na nchi yote ya Naftali na kuwahamishia watu wote Ashuru. ³⁰Kisha Hoshea mwana Ela akafanya shauri baya dhidi ya Peka mwana Remalia. Akamshambulia na kumwua, kisha akaingia mahali pake kama mfalme katika mwaka wa ishirini wa Yothamu mwana wa Uzia.

³¹Matukio mengine ya utawala wa Peka na yote aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha tarehe cha wafalme wa Israeli?

Yothamu Mfalme Wa Yuda

³²Katika mwaka wa pili wa kutawala kwake Peka mwana wa Remalia mfalme wa Israeli, Yothamu mwana wa Uzia mfalme wa Yuda alianza kutawala. ³³Alikuwa na miaka ishirini na mitano wakati alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalem miaka kumi na sita. Jina la mama yake aliiwa Yerusha binti Zadoki. ³⁴Akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA, kama Uzia baba yake aliviyokuwa amefanya. ³⁵Hata hivyo, mahali pa juu hapakuondolewa, watu waliendelea kutoa kafara na kufukiza uvumba huko. Yothamu akajenga upya Lango la Juu la hekalu la BWANA.

³⁶Matukio mengine ya utawala wa Yothamu na yale aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda?

³⁷(Katika siku hizo BWANA akaanza kuwatuma Resini mfalme wa Aramu na Peka mwana wa Remalia dhidi ya Yuda.) ³⁸Yothamu akalala na baba zake na akazikwa pamoja nao katika mji wa Daudi, mji wa baba zake. Na Ahazi mwanawawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Ahazi Mfalme Wa Yuda

16 Katika mwaka wa kumi na saba wa kutawala kwake Peka mwana wa Remalia, Ahazi mwana wa Yothamu mfalme wa Yuda alianza kutawala. ²Ahazi alikuwa na miaka ishirini alipoanza kutawala kama mfalme, naye akatawala katika Yerusalem kwa miaka kumi na sita. Tofauti na Daudi baba yake, hakufanya yaliyo sawa mbele ya macho ya BWANA, Mungu wake. ³Akaenenda katika njia za wafalme wa Israeli na hata kumtoa mwanawawe kafara katika moto, akafuata njia za machukizo za mataifa ambayo BWANA alikuwa ameyafukuza mbele ya Waisraeli. ⁴Akatoa kafara na kuchoma uvumba katika mahali pa juu pa kuabudia miungu, juu ya vilele vya vilima na chini ya kila mti uliotanda.

⁵Kisha Resini mfalme wa Aramu na Peka mwana wa Remalia mfalme wa Israeli wakaondoka kwenda kupigana dhidi ya Yerusalem na kumzunguka Ahazi kwa jeshi, lakini hawakuweza kumshinda. ⁶Wakati ule, Resini mfalme wa Aramu akaurudisha Elathi kwa Aramu kwa kuwafukuza watu wa Yuda. Kisha Waedomu wakahamia Elathi nao wanaishi huko mpaka leo.

⁷Ahazi akatuma wajumbe kumwambia Tiglath-Pileseri mfalme wa Ashuru kwamba, "Mimi ni mtumishi na mtumwa wako. Njoo na unioke kutoka mkononi mwa mfalme wa Aramu na wa mfalme wa Israeli ambao wananihambulia." ⁸Naye Ahazi akachukua fedha na dhahabu zilizopatikana ndani ya hekalu la BWANA na katika hazina ya jumba la kifalme na kuzituma kama zawadi kwa mfalme wa Ashuru. ⁹Mfalme wa Ashuru akamwitikia kwa kushambulia Dameski na kuiteka. Akawahamishia wenyeji wake huko Kiri na kumwua Resini.

¹⁰Kisha mfalme Ahazi akaenda Dameski kukutana na Tiglathi-Pileseri wa Ashuru. Akaiona madhabahu huko Dameski na akamtumia Uriah kuhani mchoro wa hiyo madhabahu, pamoja na maelezo yakiwa ya mpango kamili kwa ajili ya ujenzi wake. ¹¹Kwa

hiyo Uria kuhani akajenga madhabahu kulingana na mipango yote ambayo mfalme Ahazi alikuwa ameitura kutoka Dameski na kumaliza ujenzi kabla ya kurudi mfalme Ahazi. ¹²Mfalme aliporudi kutoka Dameski na kuiona hiyo madhabahu, alisogelea na kutoa sadaka juu yake. ¹³Akatoa sadaka yake ya kuteketezwa na sadaka ya nafaka, akamimina sadaka ya kinywaji na kunyunuzia damu ya sadaka zake za amani juu ya hiyo madhabahu. ¹⁴Mfalme Ahazi akaiondoa ile madhabahu ya zamani ya shaba kutoka hapo mbele ya hekalu la BWANA, iliyokuwa imesimama kati ya ingilio la hekalu na hiyo madhabahu mpya, naye akaiweka upande wa kaskazini mwa hiyo madhabahu mpya.

¹⁵Ndipo Mfalme Ahazi akatoa amri zifuatazo kwa kuhani Uria: "Juu ya hiyo madhabahu kubwa mpya, utoe sadaka ya asubuhi ya kuteketezwa na sadaka ya jioni ya nafaka, sadaka ya mfalme ya kuteketezwa pamoja na sadaka yake ya nafaka, sadaka za kuteketezwa za watu wote wa nchi, pamoja na sadaka yao ya nafaka na sadaka yao ya kinywaji. Unyuniye juu ya hiyo madhabahu damu yote ya sadaka za kuteketezwa na dhabihu. Lakini mimi nitatumia hiyo madhabahu ya zamani ya shaba kwa ajili ya kutafuta uongozi." ¹⁶Naye Uria kuhani, akafanya sawasawa kama mfalme Ahazi alivyaoagiza.

¹⁷Mfalme Ahazi akaiondoa mbao za pembeni na kuondoa masinia kwenye vile vishikilio vinavyohamishika. Akaiondoa ile Bahari kutoka kwenye mafahali wa shaba walioishikilia na kuiweka kwenye kitako cha jiwe. ¹⁸Kwa ajili ya mfalme wa Ashuru akaliondoa pia pazia la Sabato lilitokuwa limewekwa ndani ya hekalu na akafuata ile njia ya kifalme ya kuingia kwenye hekalu la BWANA.

¹⁹Matukio mengine ya utawala wa Ahazi na yale aliyoyafanya, je hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? ²⁰Ahazia akalala pamoja na baba zake naye akazikwa pamoja nao katika mji wa Daudi. Hezekia mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Hoshea, Mfalme Wa Mwishi Katika Israeli

17 Katika mwaka wa kumi na mbili wa kutawala kwake Ahazi mfalme wa Yuda, Hoshea mwana wa Ela akawa mfalme wa Israeli katika Samaria, akatawala kwa miaka tisa. ²Akafanya maovu machoni pa BWANA, lakini si kama wafalme wengine wa Israeli

waliomtangulia.

³Mfalme Shalmanesa wa Ashuru akainuka dhidi ya mfalme Hoshea, hivyo Hoshea akawa mtumwa wake na kumlipa ushuru. ⁴Lakini mfalme wa Ashuru akagundua kuwa Hoshea alikuwa msaliti, kwa kuwa alikuwa ametuma wajumbe kwa So mfalme wa Misri, naye hakuendelea kulipa ushuru kwa mfalme wa Ashuru tena kama alivyokuwa anafanya kila mwaka. Kwa hiyo Shalmanesa akamkamata na kumtia gerezani. ⁵Mfalme wa Ashuru akaishambulia nchi yote, akapigana dhidi ya Samaria na kuizunguka kwa majeshi miaka mitatu. ⁶Katika mwaka wa tisa wa Hoshea, mfalme wa Ashuru akaiteka Samaria na kuwashamishia Waisraeli huko Ashuru. Akawaweka huko Hala, Gozani karibu na Mto Habori na katika miji ya Wamedi.

Israeli Inakwenda Uhamishoni Kwa Sababu Ya Dhambi

⁷Yote haya yalitokea kwa sababu Waisraeli walikuwa wametenda dhambi dhidi ya BWANA Mungu wao, ambaye alikuwa amewapandisha kutoka Misri akiwatoa chini ya utawala wa nguvu wa Farao mfalme wa Misri. Waliabudu miungu mingine ⁸na kufuata desturi za mataifa ambayo BWANA alikuwa ameyafukuza mbele yao, pamoja na desturi ambazo wafalme wa Israeli walizileta. ⁹Waisraeli wakafanya vitu kwa siri dhidi ya BWANA Mungu wao, ambavyo havikuwa sawa. Kuanzia kwenye mnara wa ulinzi hadi kwenye mji wenye maboma walijijengea wenyewe mahali pa juu pa kuabudia miungu katika miji yao yote. ¹⁰Wakaweka mawe ya kuabudiwa na nguzo za Ashera juu ya kila kilima kirefu na chini ya kila mti uliotanda. ¹¹Wakafukiza uvumba kila mahali palipoinuka, kama walivyofanya yale mataifa ambayo BWANA alikuwa ameyafukuza mbele yao. Wakafanya mambo maovu ambayo yalimghadhibisha BWANA. ¹²Wakaabudu sanamu, ingawa BWANA alikuwa amesema, "Msifanye mambo haya." ¹³BWANA akawaonya Israeli na Yuda kupitia kwa manabii na waonaji wake wote: "Acheni njia zenu mbaya. Zishikeni amri na maagizo yangu, sawasawa na sheria yangu yote niliyowaagiza baba zenu kuiti ambayo niliileta kwenu kupitia kwa watumishi wangu manabii."

¹⁴Lakini hawakusikiliza, walikuwa na shingo ngumu kama baba zao, ambaio hawakumtegemea BWANA Mungu wao.

¹⁵Walizikataa amri zake na agano alilokuwa amelifanya na baba zao na maonyo aliyo kuwa amewapa. Wakafuata sanamu zisizofaa, nao wenyewe wakawa hawafai. Wakayaigiza mataifa yaliyowazunguka, ingawa BWANA alikuwa amewaonya akiwaambia, "Msifanye kama wanavyofanya," nao wakafanya mambo ambayo BWANA alikuwa amewakataza wasifanye.

¹⁶Wakayaacha maagizo yote ya BWANA Mungu wao na kujitengenezea sanamu mbili walizozisubu katika sura ya ndama na nguzo ya Ashera. Wakasujudia mianga yote ya angani, wakamtumikia Baali. ¹⁷Wakawatoa kafara wana wao na mabinti zao katika moto. Wakafanya uagazi na uchawi, nao wakajuza wenyewe katika kutenda uovu machoni pa BWANA, wakamghadhibisha.

¹⁸Basi BWANA akawakasirikia sana Israeli na kuwaondoa kwenye uwepo wake. Ni kabile la Yuda tu ndilo lilitobaki, ¹⁹hata hivyo nao hawakuzishika amri za BWANA Mungu wao. Wakafuata desturi ambazo Israeli alikuwa amezileta. ²⁰Kwa hiyo BWANA aliwakataa watu wote wa Israeli, akawatesa na kuwaachia katika mikono ya wateka nyara hadi alipowaondoa kutoka kwenye uwepo wake.

²¹Alipokwisha kuwatenga Israeli mbali na nyumba ya Daudi, wakamfanya Yeroboamu mwana wa Nebati kuwa mfalme wao. Yeroboamu akawashawishi Israeli waache kumuata BWANA na akawasababisha kutenda dhambi kuu. ²²Nao Israeli wakadumu katika dhambi zote za Yeroboamu mwana wa Nebati, hawakuziacha ²³hadi BWANA alipowaondoa kutoka kwenye uwepo wake, kama vile alivyokuwa ameonya kupitia watumishi wake wote manabii. Hivyo watu wa Israeli wakaondolewa kutoka katika nchi yao kwenda uhamishoni Ashuru, nao wako huko mpaka sasa.

Samaria Inakaliwa Tena

²⁴Mfalme wa Ashuru akawaleta watu kutoka Babeli, Kutha, Ava, Hamathi na Sefarvaimu na kuwaweka katika miji ya Samaria badala ya Waisraeli. Wakaimiliki Samaria na kuishi katika miji yake. ²⁵Wakati walipoanza kuishi humo, hawakumwabudu BWANA, kwa hiyo akatuma simba mionganini mwao, wakawaua baadhi ya watu. ²⁶Habari ikapelekwa kwa mfalme wa Ashuru kusema: "Watu uliowahamisha na kuwaweka katika miji ya Samaria hawajui kile Mungu wa nchi hiyo anachokitaka. Ametuma

simba mionganini mwao, ambao wanawaua, kwa sababu watu hawajui anachokitaka."

²⁷Ndipo mfalme wa Ashuru akaamuru hivi: "Mtwae mmoja wa makuhani uliowachukua mateka kutoka Samaria ili arudi kuishi humo na awafundishe watu kile ambacho Mungu wa nchi anataka." ²⁸Basi mmoja wa makuhani ambaye alikuwa amepelekwa uhamishoni kutoka Samaria akaja kuishi Betheli na kuwafundisha jinsi ya kumwabudu BWANA.

²⁹Hata hivyo, kila kikundi cha taifa lilitoletwa Samaria kilitengeneza miungu yao wenyewe katika miji kadhaa mahali walipoishi, nao wakaiweka mahali pa kuwekea vitu vya ibada za miungu ambapo watu wa Samaria walikuwa wametengeneza katika mahali pa juu pa kuabudia miungu. ³⁰Watu kutoka Babeli wakamtengeneza Sukoth Benothi kuwa mungu wao, watu kutoka Kutha wakamtengeneza Nergali na watu kutoka Hamathi wakamtengeneza Ashima, ³¹Waavi wakamtengeneza Nibhazi na Tartaki, Wasefarvi wakachoma watoto wao kama kafara kwa Adrameleki na Anameleki miungu ya Sefarvaimu. ³²Walimwabudu BWANA, lakini pia waliteua aina zote za watu wao ili kuwawakilisha kama makuhani katika mahali pa kuwekea vitu vya ibada za miungu mahali pa juu pa kuabudia miungu. ³³Walimwabudu BWANA, lakini pia waliitumikia miungu yao kulingana na desturi za mataifa walikotoka.

³⁴Mpaka leo wanashikilia desturi zao za zamani. Hawamwabudu BWANA wala kuzishika hukumu na maagizo, sheria na amri ambazo BWANA aliwapa uzao wa Yakobo, ambaye alimwita Israeli. ³⁵Wakati BWANA alipofanya agano na Waisraeli aliwaamuru akitesema: "Msiiabudu miungu mingine yo yote wala kuisujudia, wala kuitumikia wala kuitolea dhabihu. ³⁶Bali imewapasa kumwabudu BWANA aliywepandisha kutoka Misri kwa uwezo wake mkuu na kwa mkono wake ulionyooshwa. Kwake yeye mtasujudu na kwake yeye mtatoa dhabihu. ³⁷Imewapasa daima kuwa waangalifu kutunza hukumu na maagizo, sheria na amri alizowaandikia. Msiabudu miungu mingine. ³⁸Msisahau agano nililofanya nanyi wala msiabudu miungu mingine. ³⁹Bali mtamwabudu BWANA Mungu wenu, kwani yeye ndiye atakayewakomboa kutoka mkononi mwa adui zenu wote."

⁴⁰Hata hivyo, hawakusikiliza, lakini waliendelea na desturi zao za awali. ⁴¹Hata

wakati watu hawa walipokuwa wanamwabudu BWANA, walikuwa bado wakitumikia sanamu zao. Mpaka leo watoto wao na watoto wa watoto wao wanaendelea kufanya kama baba zao walivyofanya.

Hezekia Mfalme Wa Yuda

18 Katika mwaka wa tatu wa kutawala kwake Hoshea mwana wa Ela mfalme wa Israeli, Hezekia mwana wa Ahazi mfalme wa Yuda alianza kutawala. ²Alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipoanza kutawala, naye akatawala katika Yerusalem kwa miaka ishirini na tisa. Jina la mama yake aliiwa Abiya binti Zekaria. ³Akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA, kama Daudi baba yake alivyo fanya. ⁴Akapaondoa mahali pa juu pa kuabudia miungu, akazivunja sanamu, akakatakata nguzo za Ashera, akavunja vipande vipande ile nyoka ya shaba Mose aliyotengeneza, kwa kuwa hadi siku hizo wana wa Israeli walikuwa wanaifukizia uvumba, nayo (ilikuwa ikiitwa Nehushtani^a)

⁵Hezekia aliweka tumaini lake kwa BWANA, Mungu wa Israeli. Hapakuwepo na mfalme mwingine wa kufanana naye miongoni mwa wafalme wa Yuda, kabla yake au baada yake. ⁶Alishikamana na BWANA kwa bidii wala hakuacha kumfuata, alishika amri ambazo BWANA alikuwa amempa Mose. ⁷Naye BWANA alikuwa pamoja naye, akafanikiwa katika kila alichokifanya. Aliasi dhidi ya mfalme wa Ashuru na wala hakumtumikia. ⁸Kuanzia mnara wa ulinzi hadi kwenye mji wenye ngome, aliwashinda Wafilsti, hadi kufikia Gaza na himaya yake yote.

⁹Mwaka wa nne wa mfalme Hezekia, ambao ulikuwa mwaka wa saba wa Hoshea mwana wa Ela kutawala Israeli, Shalmanesa mfalme wa Ashuru alikwenda kuishambulia Samaria na kuuzunguka kwa majeshi. ¹⁰Baada ya miaka mitatu Waashuru wakautwaa. Kwa hiyo Samaria ulitekwa katika mwaka wa sita wa utawala wa mfalme Hezekia, ambao ulikuwa mwaka wa tisa wa kutawala kwake Hoshea mfalme wa Israeli. ¹¹Mfalme wa Ashuru akawahamishia Waisraeli huko Ashuru na akawaweka Hala, Gozani karibu na mto Habori na katika miji ya Wamedi. ¹²Hili lilitokea kwa sababu walikuwa hawakumtii BWANA Mungu wao, lakini walikuwa wamevunja agano lake, yale yote ambayo Mose mtumishi wa BWANA aliwaamuru. Hawakuzisikiliza amri wala kuzitimiza.

^{a4} "Nahushtani" maana yake "Kipande cha shaba."

¹³Katika mwaka wa kumi na nne wa utawala wa mfalme Hezekia, Senakeribu mfalme wa Ashuru akaishambulia miji yote ya Yuda iliyozungushiwa ngome na kuitwaa. ¹⁴Basi Hezekia mfalme wa Yuda akamtumia ujumbe mfalme wa Ashuru huko Lakishi akisema: "Nimefanya makosa. Ondoka katika nchi yangu, nami nitakulipa cho chote unachokitaka kwangu." Mfalme wa Ashuru akamtoza Hezekia mfalme wa Yuda talanta mia tatu^b za fedha na talanta thelathini^c za dhahabu. ¹⁵Basi Hezekia akampa fedha yote iliyopatikana ndani ya hekalu la BWANA na katika hazina ya jumba la kifalme.

¹⁶Wakati huu Hezekia mfalme wa Yuda akabandua dhahabu yote iliyokuwa imefunika milango na miimo ya hekalu la BWANA, akampa mafalme wa Ashuru.

Senakeribu Anaitishia Yerusalem.

¹⁷Mfalme wa Ashuru akamtuma jemadari wake mkuu, afisa wake mkuu, jemadari wa jeshi lake pamoja na jeshi kubwa, kutoka Lakishi mpaka kwa mafalme Hezekia huko Yerusalem. Wakaja mpaka Yerusalem na kusimama kando ya mfereji unaopeleka maji katika Bwawa la Juu, kwenye barabara iendayo kwenye Uwanja wa Dobi. ¹⁸Wakaagiza mafalme aitwe, Eliyakimu mwana wa Hilkia msimamizi wa jumba la kifalme, Shebna mwandishi na Yoa mwana wa Asafu mwandishi wa kumbukumbu, nao wakawaendea.

¹⁹Yule jemadari wa jeshi akawaambia, "Mwambieni Hezekia:

"Hivi ndivyo mafalme mkuu, mafalme wa Ashuru asemavyo: Ni wapi unapoweka hilo tumaini lako? ²⁰Unasema unazo mbinu na nguvu za kijeshi, lakini unasema maneno matupu tu. Ni nani unayemtegemea hata kuasi dhidi yangu? ²¹Tazama, sasa unategemea Misri, ile fimbo ya mwanzi iliyopasuka, ambayo huuchoma mkono wa mtu na kumjeruhi kama akiuegemea. Hivyo ndivyo alivyo Farao mafalme wa Misri kwa ye yote anayemtegemea. ²²Nawe kama ukiniambia, "Tunamtumaini BWANA Mungu wetu," je, siyo yeye ambaye Hezekia aliondoa mahali pake pa juu pa kuabudia miungu na madhabahu zake, akisema kwa

^{b14} Talanta mia tatu za fedha ni sawa na tani kumi.

^{c14} Talanta thelathini za dhahabu ni sawa na tani moja.

Yuda na Yerusalemu, 'Ni lazima mwabudu mbele ya madhabahu hii katika Yerusalemu?'"

²³"Njoni sasa, mfanye majadiliano na bwana wangu, mfalme wa Ashuru: Nitakupa farasi elfu mbili, kama unawenza kuwapata wapanda farasi elfu mbili. ²⁴Wewe na hilo jeshi lako dogo, utawezaje kumzuia hata afisa mmoja wa kundi dogo na dhaifu la jeshi la bwana wangu, ijapo unaitegemea Misri kwa magari ya vita na wapanda farasi? ²⁵Zaidi ya hayo, je, nimekuja kushambulia na kuangamiza mahali hapa pasipo neno kutoka kwa BWANA? BWANA mwenyewe ndiye aliyeniambia niishambulie nchi hii na kuangamiza."

²⁶Kisha Eliakimu mwana wa Hilkia, Shebna na Yo a wakamwambia yule jemadari wa jeshi, "Tafadhali zungumza na watumishi wako kwa Kiaramu, kwa kuwa tunakielewa vizuri. Usiseme nasi kwa Kiebrania wakati hao watu walio juu ya ukuta wanasi.

²⁷Lakini yule jemadari wa jeshi akajibu, "Je, bwana wangu amenituma kutoa ujumbe huu kwa bwana wenu na kwenu tu? Je, hakunituma pia kwa watu walioko ukutani, ambao, kama ninyi, itawabidi kula mavi yao na kunywa mikoj yao wenyewe?"

²⁸Kisha yule jemadari wa jeshi akasimama na kuita kwa Kiebrania: "Sikieni neno la mfalme mkuu, mfalme wa Ashuru! ²⁹Hivi ndivyo asemavyo mfalme: Msikubali Hezekia awadanganye. Hawezi kuwaokoa mikononi mwangu. ³⁰Msimkubali Hezekia awashawishi kumtumaini BWANA kwa kuwaambia, 'Hakika BWANA atatuokoa, mji huu hautaangukia mikononi mwa mfalme wa Ashuru.'

³¹Msimsikilize Hezekia. "Hivi ndivyo asemavyo mfalme wa Ashuru: Fanyeni amani nami na mje kwangu. Kisha kila mmoja wenu atakula kutoka kwenye mzabibu wake mwenyewe na kwenye mtini wake na kunywa maji kutoka kwenye kisima chake mwenyewe, ³²mpaka nitakapokuja na kuapeleka kwenye nchi iliy kama hii ya kwenu, nchi yenye nafaka na divai mpya, nchi ya mikate na mashamba ya mizabibu, nchi ya mizeituni na asali. Chagueni uzima na sio mauti!"

"Msimsikilize Hezekia, kwa kuwa anawapotosha wakati anaposema, 'BWANA atatuokoa.' ³³Je, yuko mungu wa taifa lo lote aliyeikoa nchi yake kutoka mikononi mwa

mfalme wa Ashuru? ³⁴Iko wapi miungu ya Hamathi na ya Arpad? Iko wapi miungu ya Sefarvaimu, Hena na Iva? Je, imeweza kuiokoa Samaria kutoka mikononi mwangu? ³⁵Je, Ni nani kati ya miungu yote ya nchi hizi ameweza kuokoa nchi yake kutoka kwangu? Itawezekanje basi, BWANA aiokoe Yerusalemu mikononi mwangu?"

³⁶Lakini wale watu wakakaa kimya hawakujibu lo lote, kwa sababu mfalme Hezekia alikuwa amewaamuru, "Msimjibu lo lote."

³⁷Kisha Eliyakimu mwana wa Hilkia msimamizi wa jumba la kifalme, Shebna mwandishi na Yo a mwana wa Asafu mwandishi wa kumbukumbu wakamwendea mfalme Hezekia, wakiwa wamerarua nguo zao, wakamwambia yale waliyoambiwa na yule jemadari wa jeshi.

Hezekia Autafuta Msaada Wa BWANA

19 Wakati mfalme Hezekia aliposikia haya, akararua nguo zake na kuvala nguo ya gunia, naye akaenda katika hekalu la BWANA. ²Akamtuma Eliyakimu msimamizi wa jumba la kifalme, Shebna mwandishi na makuhani viongozi, wote wakiwa wamevaa nguo ya gunia, waende kwa nabii Isaya mwana wa Amozi. ³Wakamwambia, "Hivi ndivyo asemavyo Hezekia: 'Siku hii ni siku ya huzuni, kukemewa na fedheha, kama vile wakati watoto wanapofikia hatua ya kuzaliwa lakini hakuna nguvu ya kuwazaa. ⁴Inawezekana kuwa BWANA Mungu wako atasikia maneno yote ya jemadari wa jeshi, ambaye bwana wake, mfalme wa Ashuru, amemtuma kumdhihaki Mungu aliye hai na kwamba atamkemea kwa maneno ambayo BWANA Mungu wako ameyasikia. Kwa hiyo ombo kwa ajili ya mabaki ambao bado wanaishi.'"

⁵Maafisa wa mfalme Hezekia walipofika kwa Isaya, ⁶Isaya akawaambia, "Mwambieni bwana wenu, 'Hivi ndivyo asemavyo BWANA: Usiogope kwa hayo uliyoyasikia, yale maneno ambayo watumishi wa mfalme wa Ashuru wamenikufuru mimi. ⁷Sikia! Ninakwenda kuweka roho ndani yake ambayo wakati atakaposikia habari fulani, atarudi kwenye nchi yake mwenyewe na huko nitahakikisha ameanguka kwa upanga.' "

⁸Yule jemadari wa jeshi aliposikia kwamba mfalme wa Ashuru ameondoka Lakishi, alijiondoa na kumkuta mfalme akipigana dhidi ya Libna.

⁹Mfalme Senakeribu alipokea taarifa

kwamba Tirhaka, Mkushi mfalme wa Misri, ametoka ili kupigana dhidi yake. Basi akatuma tena wajumbe kwa Hezekia wakiwa na neno hili.¹⁰ Mwambieni Hezekia mfalme wa Yuda: Usiruhusu huyo Mungu unayemtumaini akudanganye wakati anaposema, 'Yerusalem haitatiwa mkononi mwa mfalme wa Ashuru.'¹¹ Hakika umesikia yale ambayo wafalme wa Ashuru wamefanya kwa nchi zote, walivyoziangamiza kabisa. Je, unafikiri wewe utaokoka? ¹²Je, miungu ya mataifa ambayo yaliangamizwa na baba zangu iliweza kuwaokoa, yaani: miungu ya Gozani, Harani, Resefu na watu wa Edeni amba walikuwa Telasari? ¹³Yuko wapi mfalme wa Hamathi, mfalme wa Arpadi, mfalme wa mji wa Sefarvaimu au wa Hena au Iva?"

Maombi Ya Hezekia

¹⁴ Hezekia akapoea barua kutoka kwa wajumbe naye akaisoma. Kisha akapanda kwenda katika hekalu la BWANA na kuikunja mbele ya BWANA. ¹⁵ Naye Hezekia akamwomba BWANA akisema: "Ee BWANA, Mungu wa Israeli, uliyeketi kwenye kiti chako cha enzi kati ya makerubi, wewe peke yako, ndiwe Mungu juu ya falme zote za dunia. Wewe ndiye uliyumba mbingu na dunia. ¹⁶ Tega sikio, Ee BWANA, usikie, fungua macho yako, Ee BWANA, uone, sikiliza maneno ambayo Senakeribu ametuma kumtukana Mungu aliye hai.

¹⁷ Ni kweli, Ee BWANA, kwamba wafalme wa Ashuru wameyaangamiza mataifa haya na nchi zao. ¹⁸ Wameitupa miungu yao kwenye moto na kuiangamiza, kwa kuwa haikuwa miungu bali ni miti na mawe tu, iliyotengenezwa kwa mikono ya wanadamu. ¹⁹ Sasa basi, Ee BWANA Mungu wetu, tuokoe kutoka mkononi mwake, ili kwamba falme zote duniani zipate kujua kwamba Wewe peke yako, Ee BWANA, ndiwe Mungu."

Isaya Anatabiri Kuanguka kwa Senakeribu

²⁰ Kisha Isaya mwana wa Amozi akatuma ujumbe kwa Hezekia kusema: "Hivi ndivyo asemavyo BWANA, Mungu wa Israeli: 'Nimesikia maombi yako kuhusu Senakeribu mfalme wa Ashuru. ²¹ Hili ndilo neno ambalo BWANA amelisema dhidi yake:

" 'Bikira Binti Sayuni
anakudharau wewe na kukudhihaki.
Binti Yerusalem anatikisa kichwa chake

unapokimbia.

²² Unafikiri ni nani uliyemtukana na kumkufuru?

Ni nani uliyeinua sauti yako dhidi yake na kumwinulia macho yako kwa kiburi?

Ni dhidi ya yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli!

²³ Kupitia kwa wajumbe wako

umelundika matukano juu ya Bwana,

Nawe umesema,

"Kwa magari yangu mengi ya vita,
nimepanda juu ya vilele nya milima,
vilele nya juu sana katika Lebanoni.

Nami nimeiangusha mierezi yake mirefu,
misunobari yake mizuri,
nimefikia sehemu zake zilizo mbali sana
misitu yake iliyo mizuri sana.

²⁴ Nimechimba visima katika nchi za kigeni
na kunywa maji yake.
Kwa nyayo za miguu yangu
nimekausha chemchemi zote za Misri."

²⁵ "Je, hujasikia?

Zamani sana niliamuru hili.

Siku za kale nilipanga hili,

sasa nimelifanya litokee,

kwamba umegeuza miji yenye ngome
kuwa lundo la mawe.

²⁶ Watu wake, wakiwa wameishiwa nguvu,
wamevunjika moyo na wameaibishwa.
Wamekuwa kama mimea katika shamba,
kama machipukizi mabichi mororo,
kama majani yanayochipua kwenye paa la
nyumba,
yaliyokauka kabla hayajakua.

²⁷ "Lakini mimi ninajua ukaapo,
kuingia kwako na kutoka kwako
na jinsi unavyonighadhabikia.

²⁸ Kwa sababu unaghadhabika dhidi yangu
na kiburi chako kimefika masikioni mwangu,
nitaweka ndoana yangu puan mwako
na lijamu yangu kinywani mwako
nami nitakufanya urudi kwa njia ile uliyoijia.'

²⁹ Hii itakuwa ishara kwako, Ee Hezekia:

"Mwaka huu, utakula kile kinachoota
chenyewe

na mwaka wa pili, utakula maotea yake.

Lakini katika mwaka wa tatu panda na
uvune.

panda mashamba ya mizabibu na kula
matunda yake.

³⁰ Kwa mara nyingine tena wale waliobaki wa

nyumba ya Yuda
watatia mizizi chini na kuzaa matunda juu.
³¹Kwa maana kutoka Yerusalem watakuja
mabaki,
na kutoka Mlima Sayuni kundi la
walionusurika.

Wivu wa BWANA Mwenye Nguvu ndio
utakaotimiliza hili.

³²"Kwa hiyo hivi ndivyo asemavyo BWANA
kuhusu mfalme wa Ashuru:

"Hataingia katika mji huu
wala kupiga mshale hapa.
Hatakuja mbele yake akiwa na ngao,
wala kuweka jeshi kuuzunguka.

³³Kwa njia ile alijojia, atarudi,
hataingia katika mji huu,
asema BWANA.

³⁴Nitaulinda mji huu na kuuokoa,
kwa ajili yangu na kwa ajili ya Daudi
mtumishi wangu."

³⁵Usiku ule, malaika wa BWANA akatokea
na kuwauwa watu 185,000 katika kambi ya
Waashuru. Askari waliosalia walipoamka
asubuhi yake, walikuta maiti kila mahali! ³⁶Basi
Senakeribu mfalme wa Ashuru akavunja kambi
na kuondoka. Akarudi Ninawi na kukaa huko.

³⁷Siku moja, wakati alipokuwa anaabudu
katika hekalu la mungu wake Nisroki, wanawe
Adrameleki na Shareza wakamwua kwa upanga,
nao wakatoroka kwenda katika nchi ya Ararat. Esar-hadoni
mwanawe akaingia mahali pake
kama mfalme.

Ugonjwa Wa Hezekia

20 Katika siku zile, Hezekia akaugua na
akawa karibu ya kufa. Nabii Isaya
mwana wa Amozi akamwendea na kusema,
"Hivi ndivyo BWANA asemavyo. 'Tengeneza
mambo ya nyumba yako, kwa sababu utakufa,
hutapona.'"

²Hezekia akaelekeza uso wake ukutani
akamwomba BWANA akisema, ³"Ee BWANA,
kumbuka jinsi nilivyoendenda mbele zako kwa
uaminifu na kujitoa kwa moyo wangu wote na
kufanya yaliyo mema machoni pako." Hezekia
akalia sana sana.

⁴Kabla Isaya hajaondoka katika ua wa kati
neno la BWANA likamjia: ⁵"Rudi ukamwambie
Hezekia, kiongozi wa watu wangu, hivi ndivyo
BWANA Mungu wa baba yako Daudi
asemavyo: 'Nimeyasi kia maombi yako na kuona

machozi yako, nitakuponya. Katika siku ya tatu
kuanzia sasa utapanda kwenda hekaluni mwa
BWANA. ⁶Nitaongeza miaka kumi na tano katika
maisha yako. Nami nitakuokoa wewe na mji huu
kutoka katika mkono wa mfalme wa Ashuru.
Nitaulinda mji huu kwa ajili yangu na kwa ajili ya
mtumishi wangu Daudi!"

⁷Kisha Isaya akasema, "Tengeneza dawa ya
kubandika itokanayo na tini." Wakafanya hivyo
na kuweka kwenye jipu, naye akapona.

⁸Hezekia alikuwa amemwuliza Isaya,
"Kutakuwa na ishara gani kwamba BWANA
ataniponya mimi na kwamba nitapanda hekaluni
mwa BWANA siku ya tatu tangu leo?"

⁹Isaya akajibu, "Hii ndiyo ishara ya BWANA
kwako kwamba BWANA atafanya kile
alichoahidi: Je, kivuli kiende hatua kumi mbele,
au kivuli kirudi nyuma hatua kumi?"

¹⁰Hezekia akasema, "Ni jambo rahisi kwa
kivuli kutangulia mbele hatua kumi, kuliko
kukifanya kirudi nyuma hatua kumi."

¹¹Ndipo nabii Isaya akamwita BWANA, naye
BWANA akakifanya kivuli kurudi nyuma hatua
kumi ambazo kilikuwa kimeshuka kwenye ngazi
ya Ahazi.

Wajumbe Kutoka Babeli

¹²Wakati ule Merodak-Baladani mwana wa
Baladoni mfalme wa Babeli akamtumia Hezekia
barua pamoja na zawadi, kwa sababu alikuwa
amesikia habari za kuugua kwa Hezekia.

¹³Hezekia akawapokea wale wajumbe na
kuwaonyesha vitu vyote vile vilivyokuwa katika
ghala zake, yaani fedha, dhahabu, vikolezo na
mafuta safi, ghalbala la silaha na kila kitu
kilichokuwa katika hazina zake. Hapakuwa na
kitu cho chote katika jumba lake la kifalme au
katika ufalme wake wote ambacho Hezekia
hakuwaonyesha.

¹⁴Kisha nabii Isaya akaenda kwa mfalme
Hezekia na kumwuliza, "Hao watu wamesema
nini na wametoka wapi?"

Hezekia akajibu, "Wametoka nchi ya mbali,
wametoka Babeli."

¹⁵Nabii akauliza, "Wameona nini katika
jumba lako la kifalme?"

Hezekia akasema, "Wameona kila kitu
katika jumba langu la kifalme, hakuna kitu katika
hazina yangu ambacho sikuwaonyesha."

¹⁶Kisha Isaya akamwambia Hezekia, "Sikia
neno la BWANA: ¹⁷Hakika wakati utakuja ambao
kila kitu katika jumba lako la kifalme na vyote
vile ambavyo baba zako zako waliweka akiba mpaka

siku hii ya leo, vitachukuliwa kwenda Babeli. Hakuna cho chote kitakachobaki, asema BWANA.¹⁸ Baadhi ya wazao wako, nyama yako mwenyewe na damu yako, ambao watazaliwa kwako, watachukuliwa, nao watakuwa matowashi ndani ya jumba la mfalme wa Babeli."

¹⁹ Hezekia akajibu, "Neno la BWANA ulilosema ni jema." Mfalme alifikiri, "Lakini si patakuwa na amani na usalama wakati wa uhai wangu?"

²⁰ Matukio mengine ya utawala wa Hezekia, mafanikio yake yote na jinsi alivyotengeneza bwawa na mfereji ambaulileta maji katika mji, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? ²¹ Hezekia akafa akazikwa pamoja na baba zake. Manase mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Manase Mfalme Wa Yuda

21 Manase alikuwa na umri wa miaka kumi na miwili alipoanza kutawala, akatawala katika Yerusalem kwa miaka hamsini na mitano. Jina la mama yake aliitwa Hefsiba. ² Akafanya maovu machoni pa BWANA, akafuata desturi za machukizo za mataifa ambayo BWANA aliyafukuza mbele ya Waisraeli. ³ Akajenga tena mahali pa juu pa kuabudia miungu ambapo baba yake Hezekia alikuwa amepabomoa, pia akasimamisha madhabahu za Baali na kutengeneza nguzo ya Ashera, kama Ahabu mfalme wa Israeli alivyofanya. Akasujudia na kuabudu jeshi lote la angani. ⁴ Akajenga madhabahu ndani ya hekalu la BWANA, ambalo BWANA alikuwa amesema, "Katika Yerusalem nitaliweka Jina langu." ⁵ Katika nyua zote mbili za hekalu la BWANA, akajenga madhabahu kwa ajili ya jeshi lote la angani. ⁶ Akamtoa kafara mwanawe mwenyewe katika moto, akafanya uchawi na uaguzi, akataka shauri kwa wapiga ramli na kwa mizimu. Akafanya maovu mengi sana machoni mwa BWANA na kumghadhibisha.

⁷ Akachukua nguzo ya Ashera aliyoitengeneza na kuiweka ndani ya hekalu, ambalo BWANA alikuwa amemwambia Daudi na Solomoni mwanawe hivi, "Katika hekalu hili na katika Yerusalem, ambavyo nimevichagua kutoka katika makabila yote ya Israeli, nitaliweka Jina langu milele. ⁸ Sitaifanya tena miguu ya Waisraeli itangetange kutoka katika nchi niliyowapa baba zao, ikiwa watakuwa waangalifu kufanya kila kitu nilichowaamuru na kuishika

Sheria yote ambayo walipewa na Mose mtumishi wangu."⁹ Lakini hawa watu hawakusikiliza. Manase akawapotosha, hivyo kwamba walifanya maovu mengi zaidi kuliko mataifa yale ambayo BWANA aliwaangamiza mbele ya Waisraeli.

¹⁰ BWANA akasema kuititia watumishi wake manabii: ¹¹ "Manase mfalme wa Yuda ametenda dhambi hizi za kuchukiza. Amefanya maovu mengi kuliko Waamori waliokuwepo kabla yake na ameiongoza Yuda katika dhambi kwa sanamu zake. ¹² Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: Nitaleta maafa makubwa juu ya Yerusalem na Yuda kiasi kwamba masikio ya kila mmoja atakayesikia habari zake yatawasha. ¹³ Nitanyosha juu ya Yerusalem kamba ya kupimia iliyotumika dhidi ya Samaria na timazi iliyotumika dhidi ya nyumba ya Ahabu. Nitaifutilia mbali Yerusalem kama mtu afutaye sahani, nikiifuta na kuifunikiza. ¹⁴ Nitawakataa mabaki wa urithi wangu na kuwatia mkononi mwa adui zao. Watapokonywa mali zao na kutekwa nyara na adui zao wote, ¹⁵ kwa sababu wametenda uovu machoni pangu na kunighadhibisha tangu siku baba zao walipotoka Misri mpaka siku ya leo."

¹⁶ Zaidi ya hayo, Manase pia alimwaga damu nydingi isiyo na hatia kwamba alijaza Yerusalem kutoka mwanzo hadi mwisho, mbali na dhambi ambayo alikuwa amesababisha Yuda kufanya, hivyo kwamba wakatenda maovu machoni pa BWANA.

¹⁷ Matukio mengine ya utawala wa Manase, na yote aliyoyafanya, pamoja na dhambi alizotenda, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? ¹⁸ Manase akalala pamoja na baba zake na akazikwa katika bustani ya jumba la mfalme, katika bustani ya Uza. Naye Amoni mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Amoni Mfalme Wa Yuda

¹⁹ Amoni alikuwa na miaka ishirini na miwili alipoanza kutawala, akatawala katika Yerusalem kwa miaka miwili. Jina la mama yake aliitwa Meshulemethi binti Haruzi, alitoka Yotba. ²⁰ Akatenda maovu machoni mwa BWANA, kama baba yake Manase alivyofanya. ²¹ Akaenenda katika njia zote za baba yake, akaabudu sanamu ambazo baba yake alizibudu na kuzisujudia. ²² Akamwacha BWANA, Mungu wa baba zake, wala hakuendenda katika njia za BWANA.

²³Maafisa wa Amoni wakafanya shauri baya dhidi yake nao wakamwua mfalme katika jumba lake la kifalme. ²⁴Kisha watu wa nchi wakawaua wote waliopanga hilo shauri baya dhidi ya mfalme Amoni, nao wakafanya Yosia mwanawe kuwa mfalme mahali pake.

²⁵Matukio mengine ya utawala wa Amoni na yale aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda? ²⁶Akazikwa kwenye kaburi lake katika bustani ya Uza. Yosia mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Kitabu Cha Torati Chapatikana

22 Yosia alikuwa na miaka minane alipoanza kutawala, naye akatawala katika Yerusalem miaka thelathini na mmoja. Jina la mama yake aliiwa Yedida binti Adaya, kutoka Bozkathi. ²Akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA na kuenenda katika njia zote za Daudi baba yake, bila kugeuka upande wa kuume wala wa kushoto.

³Katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wake, mfalme Yosia akamtuma mwandishi, Shafani mwana wa Azalia, mwana wa Meshulamu, kwenda katika hekalu la BWANA. Akisema: ⁴"Panda uende kwa Hilkia kuhani mkuu, mwambie ahesabu zile fedha ambazo zimeletwa katika hekalu la BWANA, ambazo mabawabu wamekusanya kutoka kwa watu. ⁵Waambie waikabidhi kwa watu walioleuliwa kusimamia kazi ya hekalu. Waamuru watu hawa wawalipe wafanyakazi ambao wanakarabati hekalu la BWANA, ⁶yaani mafundi seremala, wale wajenzi na mafundi waashi. Waambie pia wanunue mbao na mawe yaliyochongwa ili kukarabati hekalu. ⁷Lakini hawahitajiki kutoa hesabu ya fedha walizokabidhiwa kwa sababu wanafanya kwa uaminifu."

⁸Hilkia kuhani mkuu akamwambia Shafani mwandishi, "Nimekipata Kitabu cha Torati ndani ya hekalu la BWANA." Akampa Shafani, ambaye alikisoma. ⁹Kisha Shafani mwandishi akamwendea mfalme na kumpa taarifa akisema: "Maafisa wako wametoa ile fedha ambayo ilikuwa ndani ya hekalu la BWANA na imekabidhiwa mikononi mwa wasimamizi wa marekebisho ya hekalu." ¹⁰Ndipo Shafani mwandishi akampasha mfalme habari kwamba: "Hilkia kuhani amenipa kitabu hiki." Naye Shafani akakisoma kile kitabu mbele ya mfalme.

¹¹Mfalme aliposikia maneno ya kile kitabu cha Torati, akarua majoho yake. ¹²Akatoa amri

hizi kwa Hilkia kuhani, Ahikamu mwana wa Shafani, Akbori mwana wa Mikaia, Shafani mwandishi na Asaia mhudumu wa mfalme: ¹³"Nendeni na mkaulize kwa BWANA kwa ajili yangu na kwa ajili ya watu na Yuda wote kuhusu kile kilichoandikwa ndani ya kitabu hiki ambacho kimepatikana. Hasira ya BWANA ni kubwa inayowaka dhidi yetu kwa sababu baba zetu hawakuyatii maneno ya kitabu hiki, hawajatenda kulingana na yale yote yaliyoandikwa humo kutuhusu sisi."

¹⁴Hilkia kuhani, Ahikamu, Akbori, Shafani na Asaia wakaenda kuongea na nabii mke Hulda, ambaye alikuwa mke wa Shalumu mwana wa Tikva, mwana wa Harhasi mtunzaji wa chumba cha mavazi. Hulda aliishi Yerusalem katika mtaa wa pili.

¹⁵Akawaambia, "Hivi ndivyo asemavyo BWANA, Mungu wa Israeli: Mwambieni yule mtu aliyewatuma ninyi kwangu, ¹⁶'Hivi ndivyo asemavyo BWANA: nitaleta maafa juu ya mahali hapa na watu wake, kulingana na kila kitu kilichoandikwa katika kitabu hicho mfalme wa Yuda alichosoma. ¹⁷Kwa sababu wameniacha mimi na kufukiza uvumba kwa miungu mingine na kunighadhibisha kwa sanamu zote zilizotengenezwa kwa mikono yao, hasira yangu itawaka dhidi ya mahali hapa nayo haiwezi kuzimwa.' ¹⁸Mwambieni mfalme wa Yuda, ambaye amewatuma ninyi kuulizia kwa BWANA, 'Hivi ndivyo asemavyo BWANA, Mungu wa Israeli kuhusu maneno uliyoyasikia: ¹⁹Kwa sababu moyo wako ulikuwa msikivu na ulijinyenyeka mbele za BWANA uliposikia kile nilichosema dhidi ya mahali hapa na watu wake, kwamba wangelaaniwa na kuachwa ukiwa, basi kwa sababu uliyararua majoho yako na kulia mbele zangu, nimekusikia, asema BWANA. ²⁰Kwa hiyo nitakukusanya wewe kwa baba zako, nawe utazikwa kwa amani. Macho yako hayataona maafa yote nitakayoleta juu ya mahali hapa.'

Basi wakapeleka jibu kwa mfalme.

Yosia Analifanya Upya Agano

23 Kisha mfalme akawaita pamoja wazee wote wa Yuda na Yerusalem. ²Akapanda mpaka kwenye hekalu la BWANA pamoja na watu wa Yuda, watu wa Yerusalem, makuhani na manabii, watu wote kuanzia aliye mdogo hadi aliye mkubwa kabisa. Akasoma wakiwa wanasikia maneno yote ya Kitabu cha Agano, ambacho kilikuwa kimepatikana katika

hekalu la BWANA. ³Mfalme akasimama karibu na nguzo na kulifanya upya lile agano mbele za BWANA: yaani kumfuata BWANA na kuzishika amri zake, maagizo na hukumu zake kwa moyo wake wote na kwa roho yake yote, hivyo kuyathibitisha maneno ya hilo agano yaliyoandikwa ndani ya kitabu hiki. Kisha watu wote wakajifunga wenyewe kwa kiapo katika agano.

⁴Mfalme akamwamuru Hilkia kuhani mkuu, makuhani wanaomfuta kwa cheo na mabawabu kuondoa kutoka kwenye hekalu la BWANA vyombo vyote vilivyofanywa kwa ajili ya Baali na Ashera na jeshi lote la mianga ya angani! Akavichoma nje ya Yerusalemu katika mashamba ya Bonde la Kidroni na kuyachukua hayo majivu mpaka Betheli. ⁵Aliwfakuza makuhani wa kipagani waliokuwa wameteuliwa na wafalme wa Yuda kufukiza uvumba katika mahali pa juu pa kuabudia miungu katika miji ya Yuda na ile inayozunguka Yerusalemu yaani, wale walifukiza uvumba kwa Baali, kwa jua na mwezi, kwa kundi la nyota na jeshi lote la angani. ⁶Akaiondoa nguzo ya Ashera kutoka kwenye hekalu la BWANA na kuipeleka kwenye Bonde la Kidroni nje ya Yerusalemu na kuiteketeza huko. Akaisaga hadi ikawa unga na kusambaza hilo vumbi juu ya makaburi ya watu wabaya ambao waliitolea kafara. ⁷Akabomoa pia nyumba za mahanithi wa mahali pa ibada za miungu, zilizokuwa ndani ya hekalu la BWANA na mahali wanawake walipofuma kwa ajili ya Ashera.

⁸Yosia akawaleta makuhani wote wa BWANA kutoka miji yote ya Yuda na kupafanya mahali pa juu pa kuabudia miungu pasifae tena kufanyia hizo ibada, kuanzia Geba hadi Beer-Sheba, mahali pote ambapo hao makuhani wa miungu walifukiza uvumba. Akabomoa mahali pa kuwekea vitu vya ibada za miungu palipokuwa katika malango, kwenye ingilio la lango la Yoshua, mtawala wa mji, lilitoko upande wa kushoto wa lango la mji. ⁹Ingawa makuhani wa mahali pa juu pa kuabudia miungu hawakuhudumu katika madhabahu ya BWANA katika Yerusalemu, walikula mikate isiyotiwa chachu mionganoni mwa ndugu zao.

¹⁰Kisha mfalme akapafanya Tofethi pasifae tena kufanyiwa hizo ibada za miungu, palipokuwa katika bonde la Ben-Hinomu, ili mtu ye yote asiweze kupatumia kumtoa kafara mwanawe au binti yake katika moto kwa mungu Moleki. ¹¹Akaiondoa kutoka kwenye ingilio la

hekalu la BWANA wale farasi ambao wafalme wa Yuda walikuwa wamezijenga kwenye paa la ghorofa ya Ahazi, pia madhabahu alizokuwa amezijenga Manase katika nyua mbili za hekalu la BWANA. Akaziondoa huko, akazivunja vipande vipande na kutupa hicho kifusi katika Bonde la Kidroni. ¹³Mfalme pia akapafanya mahali pa juu pa kuabudia miungu palipokuwa mashariki ya Yerusalemu upande wa kusini wa kilima cha Uharibufu, pale ambapo Solomoni mfalme wa Israeli alikuwa amejenga kwa ajili ya Ashtorethi mungu mke aliye chukizo la Wasidoni, kwa ajili ya Kemoshi yule mungu chukizo la Wamoabu na kwa ajili ya Moleki mungu aliye chukizo la watu wa Amoni pasifae tena kufanyia hizo ibada. ¹⁴Yosia akapasua yale mawe ya kuabudiwa na kuzikatakata nguzo za Ashera. Kisha akafunika hayo maeneo kwa mifupa ya wanadamu.

¹⁵Hata madhabau iliyokuwa huko Betheli, mahali pa juu pa kuabudia miungu palipokuwa pamejengwa na Yeroboamu mwana wa Nebati, ambaye aliwfanya Israeli watende dhambi, hata hiyo madhabahu na mahali pa juu pa kuabudia miungu alipabomoa. Alipateketeza kwa moto hapo mahali pa juu pa kuabudia miungu na kupasaga hadi pakawa vumbi na kuichoma hiyo nguzo ya Ashera pia. ¹⁶Kisha Yosia akatazamataza huku na huko, naye alipoona makaburi yaliyokuwa huko kwenye kilima, akaamuru mifupa itolewe humo na akaichoma juu ya madhabahu hiyo ya Betheli ili kupafanya pasifae tena kufanyia hizo ibada za miungu. Hili lilitokea sawasawa na neno la BWANA lilitosemwa na mtu wa Mungu ambaye alitangulia kusema mambo haya.

¹⁷Mfalme aauliza, "Lile kaburi lenye mnara wa ukumbusho ninaloliona ni kwa ajili gani?" Watu wa mji wakasema, "Hii ni alama ya kaburi la mtu wa Mungu ambaye alikuja kutoka Yuda, naye akanena dhidi ya hii madhabahu ya Betheli mambo yale ulioifanyia leo."

¹⁸Akasema, "Liacheni msiliguse. Msimruhusu mtu ye yote kuiondoa mifupa yake." Basi wakaialacha mifupa yake pamoja na ile ya yule nabii ambaye alikuwa amekuja kutoka

Samaria.

¹⁹Kama alivyokuwa amefanya huko Betheli, Yosia akabomoa na kufanya mahali pa kuwekea vitu vya ibada za mahali pa juu pa kuabudia miungu ambapo wafalme wa Israeli walikuwa wamejenga ndani ya miji ya Samaria ambayo ilikuwa imemghadhibisha BWANA pasifae tena kwa ibada. ²⁰Yosia akawachinja makuhani wote wa mahali pa juu pa kuabudia miungu katika madhabahu zao wenyewe na kuchoma mifupa ya wanadamu juu yake. Kisha akarudi Yerusalem.

Yosia Aadhimisha Pasaka

²¹Mfalme akatoa agizo hili kwa watu wote: "Adhimisheni Pasaka kwa BWANA Mungu wenu, kama ilivoandikwa katika Kitabu hiki cha Agano." ²²Hapakuwahi kuwapo na adhimisho jingine la Pasaka kama hilo tangu nyakati za Waamuzi walioongoza Israeli, wala katika nyakati zote za wafalme wa Israeli na wafalme wa Yuda. ²³Lakini katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wa mfalme Yosia, Pasaka hii iliadhimishwa kwa BWANA huko Yerusalem.

²⁴Zaidi ya hayo, Yosia akawaondoa wapunga pepo, wanaoabudu mizimu, sanamu za kuagulia, sanamu za kuabudiwa na vitu vingine vyote vya machukizo vilivyoonekana katika Yuda na Yerusalem. Haya aliyafanya ili kutimiza itakiwavyo kulingana na sheria ilivoandikwa ndani ya kile kitabu ambacho Hilkia kuhani alikikuta ndani ya hekalu la BWANA. ²⁵Kabla wala baada ya mfalme Yosia hapakuwepo na mfalme mwingine ye yote ambaye alimpenda BWANA kwa moyo wake wote, kwa roho yake yote na kwa nguvu zake zote sawasawa na Sheria yote ya Mose.

²⁶Hata hivyo, BWANA hakuacha ghadhabu yake, iliyowaka dhidi ya Yuda kwa sababu ya yale yote ambayo Manase alikuwa amefanya ili kumghadhibisha. ²⁷Hivyo BWANA akasema, "Nitamwondoa Yuda mbele zangu kama nilliyomwondoa Israeli, nami nitaukataa Yerusalem, mji niliouchagua na hekalu hili, ambalo nilisema, 'Humo Jina langu litakaa.' "

²⁸Matukio mengine ya utawala wa Yosia na yote aliyoafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Yuda?

²⁹Yosia alipokuwa mfalme, Farao-Neko mfalme wa Misri akapanda mpaka mto Eufrati kumsaidia mfalme wa Ashuru. Mfalme Yosia akatoka kwenda kupigana naye, lakini Neko akamkabili na kumwua huko Megido.

³⁰Watumishi wa Yosia wakauleta mwili wake ndani ya gari la vita kutoka Megido hadi Yerusalem na kumzika kwenye kaburi lake mwenyewe. Nao watu wa nchi wakamchukua Yehoahazi mwana wa Yosia, wakamtia mafuta na kumfanya mfalme mahali pa baba yake.

Yehoahazi Mfalme Wa Yuda

³¹Yehoahazi alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitatu alipoanza kutawala, akatawala katika Yerusalem kwa miezi mitatu. Jina la mama yake aliiwa Hamutali binti Yeremia kutoka Libna. ³²Akafanya maovu machoni mwa BWANA, kama baba zake walivyofanya. ³³Farao-Neko akamfunga katika minyororo huko Ribla katika nchi ya Hamathi ili kwamba asiweze kutawala huko Yerusalem, naye akaamuru kodi ya talanta mia^a za fedha na talanta ya dhahabu^b katika Yuda. ³⁴Farao-Neko akamfanya Eliyakimu mwana wa Yosia kuwa mfalme mahali pa baba yake Yosia na kulibadilisha jina la Eliyakimu kuwa Yehoakimu. Lakini akamchukua Yehoahazi na kumpeleka Misri, naye akafia huko. ³⁵Yehoakimu akamlipa Farao-Neko ile fedha na dhahabu aliyodai. Ili kuweza kufanya hivyo, Yehoakimu akatoza nchi kodi na kulpiza fedha na dhahabu kutoka kwa watu wa nchi kulingana na makadirio ya mapato yao.

Yehoakimu Mfalme Wa Yuda

³⁶Yehoakimu alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipoanza kutawala, naye akatawala katika Yerusalem miaka kumi na mmoja. Jina la mama yake aliiwa Zebida binti Pedaiya kutoka Ruma. ³⁷Naye akafanya maovu machoni mwa BWANA kama baba zake walivyokuwa wamefanya.

24 Wakati wa utawala wa Yehoakimu, Nebukadneza mfalme wa Babeli aliishambulia nchi, naye Yehoakimu akawa mtumwa wake kwa miaka mitatu. Lakini hatimaye akabadili mawazo yake na kuasi dhidi ya Nebukadneza. ²BWANA akatuma Wakaldayo, Waaramu, Wamoabu na Waamoni ili kumshambulia ghafula. Aliwatura kuiangamiza Yuda sawasawa na neno la BWANA liilosemwa na watumishi wake manabii. ³Hakika mambo haya yalitokea Yuda kulingana

^a³³ "Talanta mia moja za fedha ni sawa na tani 3.4.

^b³³ "Talanta moja ya dhahabu ni sawa na kilo 34.

na agizo la BWANA, ili kuwaondoa kutoka machoni pake kwa sababu ya dhambi za Manase na yote aliyoyafanya,⁴ ikiwa ni pamoja na kumwaga damu isiyo na hatia. Kwa kuwa alijaza Yerusalem kwa damu isiyo na hatia na BWANA hakuwa radhi kusamehe.

⁵Matukio mengine ya utawala wa Yehoiakimu na yote aliyoyafanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha tarehe cha wafalme wa Yuda? ⁶Yehoiakimu akalala pamoja na baba zake. Naye Yehoiakini mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

⁷Mfalme wa Misri hakutoka tena katika nchi yake, kwa sababu mfalme wa Babeli alikuwa ameitwaa himaya yake yote, kuanzia kijito cha Misri hadi Mto Eufrati.

Yehoiakini Mfalme Wa Yuda

⁸ Yehoiakini alikuwa na umri wa miaka kumi na minane alipoanza kutawala, naye akatawala katika Yerusalem kwa miezi mitatu. Jina la mama yake aliiwa Nehushta binti Elnathani kutoka Yerusalem. ⁹Akafanya maovu machoni pa BWANA, kama vile baba yake alivyokuwa amefanya.

¹⁰Wakati huo, maafisa wa Nebukadneza mfalme wa Babeli walikuja ili kuishambulia Yerusalem nao wakaizunguka kwa jeshi. ¹¹Nebukadneza mwenyewe akaupandia mji wakati maafisa wake walipokuwa wameuzunguka kwa jeshi. ¹² Yehoiakini mfalme wa Yuda, mama yake, wahudumu wake, wakuu na maafisa wake wote wakajisalimisha kwa Nebukadneza.

Katika mwaka wa nane wa utawala wa mfalme wa Babeli, akamchukua Yehoiakini kuwa mfungwa. ¹³Kama vile BWANA alivyokuwa amesema, Nebukadneza akaondoa hazina yote kutoka hekalu la BWANA na kutoka jumba la mfalme, akavichukua vyombo vyote vya dhahabu ambavyo Solomoni mfalme wa Israeli alikuwa amevitengeneza kwa ajili ya hekalu la BWANA. ¹⁴Akawachukua Yerusalem wote kwenda uhamishoni, yaani: maafisa wote na mashujaa, watu wenye ustadi na ufundi, jumla yao watu elfu kumi. Watu maskini sana ndio tu waliobaki katika nchi.

¹⁵Nebukadneza akamchukua mateka Yehoiakini kwenda Babeli. Pia akawachukua utumwani kutoka Yerusalem kwenda Babeli mama yake mfalme, wake zake, maafisa wake na viongozi wote wa nchi. ¹⁶Mfalme wa Babeli pia akawahamishia Babeli mashujaa elfu saba,

wenye nguvu na wanaofaa kupigana vita, watu wenye ustadi na mafundi elfu moja. ¹⁷Akamfanya Matania, ndugu wa baba yake Yehoiakini kuwa mfalme mahali pake na akalibadilisha jina lake kuwa Sedekia.

Sedekia Mfalme wa Yuda

¹⁸Sedekia alikuwa na umri wa miaka ishirini na mmoja alipoanza kutawala, naye akatawala katika Yerusalem miaka kumi na mmoja. Jina la mama yake aliiwa Hamuthi binti Yeremia, kutoka Libna. ¹⁹Akafanya maovu machoni mwa BWANA kama alivyofanya Yehoiakimu. ²⁰Ilikuwa ni kwa sababu ya hasira ya BWANA haya yote yakatokea katika Yerusalem na katika Yuda na mwishoni akwasukumia mbali na uso wake.

Kuanguka Kwa Yerusalem

25 Basi, Sedekia akaasi dhidi ya mfalme wa Babeli. Hivyo katika mwaka wa tisa wa utawala wa Sedekia, katika siku ya kumi ya mwezi wa kumi, Nebukadneza mfalme wa Babeli akaenda kupigana dhidi ya Yerusalem pamoja na jeshi lake lote. Akapiga kambi nje ya mji na kuuzunguka kwa jeshi kote. ²Mji ulizungukwa na jeshi mpaka mwaka wa kumi na moja wa mfalme Sedekia. ³Kufikia siku ya tisa ya mwezi wa nne njaa ilizidi kuwa kali sana ndani ya mji, hapakuwa na chakula kwa ajili ya watu. ⁴Kisha ukuta wa mji ukavunjwa, jeshi lote liikakimbia usiku kuititia lango lilitokuwa kati ya kuta mbili karibu na bustani ya mfalme, ingawa Wakaldayo walikuwa wameuzunguka mji. Wakakimbia kuelekea Araba, ⁵lakini jeshi la Wakaldayo liksamfutilia mfalme na kumkuta katika sehemu tambarare za Yeriko. Askari wake wote wakajitenga naye na kutawanyika, ⁶naye akakamatwa. Akapelekwa kwa mfalme wa Babeli huko Ribla, mahali ambapo hukumu yake ilitangazwa. ⁷Wakawaua wanawe Sedekia mbele ya macho yake. Kisha wakayang'oa macho yake, wakamfunga kwa pingu za shaba na kumpeleka Babeli.

⁸Katika siku ya saba ya mwezi wa tano katika mwaka wa kumi na tisa wa kutawala kwake mfalme Nebukadneza mfalme wa Babeli, Nebuzaradani jemadari wa jeshi la walinzi wa mfalme na afisa wa mfalme wa Babeli, wakaja Yerusalem. ⁹Akachoma moto hekalu la BWANA, jumba la kifalme na nyumba zote za Yerusalem. Alichoma kila jengo muhimu. ¹⁰Jeshi lote la Wakaldayo chini ya jemadari wa jeshi la walinzi wa mfalme, wakavunja kuta

zilizoizzunguka Yerusalem. ¹¹Nebuzaradani jemadari wa jeshi la walinzi akawapeleka uhamishoni watu waliokuwa wamebaki katika mji, pamoja na watu wengine waliokuwa wamebaki pamoja na wale askari waliojisalimisha kwa mfalme wa Babeli. ¹²Lakini yule jemadari wa jeshi akawaacha baadhi ya wale watu maskini mno wa nchi ili kutunza mashamba ya mizabibu na mashamba mengine.

¹³Wakaldayo wakavunja zile nguzo za shaba, vishikilio vy ya shaba vinavyohamishika na ile Bahari ya shaba, vile vitu ambavyo vilikuwa katika hekalu la BWANA, nao wakaichukua hiyo shaba kwenda Babeli. ¹⁴Wakachukua pia vyungu, masepetu, mikasi ya kusawazishia utambi, vile vyombo vy ya udongo na vile vyombo vyote vy ya shaba vilivyotumika katika huduma hekaluni. ¹⁵Yule jemadari wa jeshi la walinzi wa mfalme akachukua vile vyetezo na yale mabakuli ya kunyuyuzia, vitu vyote vile vilivyokuwa vimetengenezwa kwa dhahabu safi au fedha.

¹⁶Shaba iliyotokana na zile nguzo mbili, ile Bahari na vile vishikilio vinavyohamishika, ambavyo Solomoni alikuwa ametengeneza kwa ajili ya hekalu la BWANA, ilikuwa nzito kiasi kwamba haikuweza kupimika. ¹⁷Kila nguzo ilikuwa na urefu wa dhira kumi na nane^a. Ile taji ya shaba juu ya nguzo moja ilikuwa dhira tatu^b na ilikuwa imepambwa kwa wavu na makomamanga za shaba kuizunguka kote. Ile nguzo nyingine, pamoja na wavu wake ilifanana na hiyo.

¹⁸Yule jemadari wa jeshi la walinzi akawachukua Seraya aliyekuwa kuhani mkuu, Sefania kuhani aliyekuwa msaidizi wake pamoja na mabawabu watatu kama wafungwa. ¹⁹Miongoni mwa wale ambao bado walikuwa katika mji, akamchukua afisa aliyesimamia mashujaa na washauri watano wa kifalme. Akamchukua pia mwandishi ambaye alikuwa afisa aliyesimamia uandikishaji wa watu wa nchi pamoja na watu wake sitini waliokutwa ndani ya mji. ²⁰Nebuzaradani jemadari wa jeshi akawachukua wote akawaleta kwa mfalme wa Babeli huko Ribla. ²¹Huko Ribla, katika nchi ya Hamathi, mfalme akaamuru wanyongwe.

Hivyo Yuda akaenda utumwani mbali na nchi yake.

²²Nebukadneza mfalme wa Babeli akamteua Gedalia mwana wa Ahikamu, mwana wa Shafani, awe msimamizi wa watu aliowaacha Yuda. ²³Wakati maafisa wote wa jeshi na watu wao waliposikia kwamba mfalme wa Babeli amemteua Gedalia kama mtawala, wakamjia Gedalia huko Mispa, nao ni Ishmaeli mwana wa Nethania, Yohanani mwana wa Karea, Seraya mwana wa Tanhumeti Mnetofa, Yezania mwana wa Mmaaka, pamoja na watu wao. ²⁴Gedalia akaapa kuwahakikishia wao na watu wao, akasema, "Msiwaogope maafisa wa Kikaldayo, kaeni katika nchi na mtumikieni mfalme wa Babeli na itakuwa vyema kwenu."

²⁵Hata hivyo, katika mwezi wa saba, Ishmaeli mwana wa Nethania, mwana wa Elishama, aliyekuwa wa damu ya kifalme, akaja na watu kumi na wakamwua Gedalia na watu wa Yuda, pamoja na Wakaldayo waliokuwa pamoja naye huko Mispa. ²⁶Katika hili, watu wote kuanzia aliye mdogo sana hadi aliye mkubwa kabisa, pamoja na maafisa wa jeshi, wakakimbilia Misri kwa kuwaogopa Wakaldayo.

Yehoiakini Anaachiliwa

²⁷Katika mwaka wa thelathini na saba wa uhamisho wa Yehoiakini mfalme wa Yuda, katika mwaka ule ambao Evil-Merodaki alikuwa mfalme wa Babeli, akamfungua Yehoiakini kutoka gerezani siku ya ishirini na saba ya mwezi wa kumi na mbili. ²⁸Akazungumza naye kwa wema na akampa kiti cha heshima kilicho juu kuliko cha wale wafalme wengine waliokuwa naye huko Babeli. ²⁹Hivyo Yehoiakini akayavua yale mavazi yake ya kufungwa na kwa maisha yake yote, akawa anakula mezani mwa mfalme. ³⁰Pia siku kwa siku, mfame akampa Yehoiakini mahitaji yake siku zote za maisha yake.

^a¹⁷ Dhira kumi na nane ni sawa na mita 8.2.

^b¹⁷ Dhira la tatu ni sawa na mita 1.35.

Utangulizi

Jina hili la kitabu "Mambo ya Nyakati" linaweza likafuatiliwa mpaka kwa Yerome ambaye ndiye aliyelitumia kwa ajili ya kitabu hiki katika tafsiri ya *Kilatini ya Vulgate*. Jina la kitabu hiki katika Kijyunani "Mambo Yaliyorukwa" linaonyesha ile hali ya watafsiri wa Agano la Kale katika *Septuagint* kwamba vitabu hivi kimsingi yalikuwa mambo ya nyongeza kuhusu mambo ya dhabihu yaliyokuwa yameachwa na vitabu vya Samweli na Wafalme.

Ingawaje vitabu vya Mambo ya Nyakati vinalekeea kurudia yaliyomo katika Samweli na Wafalme, haina maana vinarudia mambo yale yale. Mambo ya Nyakati viliandikwa kwa ajili ya wale waliorudi Israeli kutoka uhamishoni baada ya kutekwa na kupelekwa Babeli ili kuwakumbusha kwamba walikuwa wa ukoo wa kifalme wa Daudi na ya kwamba, wao walikuwa watu wateule wa Mungu.

Wazo Kuu

Wazo kubwa ni kwamba, daima Mungu ni mwaminifu katika agano Lake. Kwa sababu hizi (Mambo ya Nyakati) kinaanza na kuelezea kwa ufupi habari tangu Adamu mpaka kifo cha Mfalme Sauli. Sehemu ya kitabu iliyobaki inaelezea habari za Mfalme Daudi. Vitabu hivi vinachukua nafasi ya kuwaonya na pia kuwatia moyo Wayahudi kuwa waaminifu kwa agano lao na BWANA.

1Mambo ya Nyakati kinaenda sambamba na 2Samweli na kinatoa ufanuzi wake. Kitabu hiki kinakazia habari za kiroho za Yuda na Israeli.

Wahusika Wakuu

Daudi na Solomoni.

Mahali

Hebron na Yerusalem,

Mwandishi

Ezra, kulingana na mapokeo ya Kiyahudi.

Tarehe

1279 – 461 K.K.

Mgawanyo

- Orodha ya Vizazi (1:1-9:44)
- Utawala wa Daudi (10:1-29:30)

Kumbukumbu ya Historia Kuanzia Adamu hadi Abrahamu

Adamu Hadi Wana Wa Noa

1 Adamu, Sethi, Enoshi, Kenani,
²Mahalaleli, Yaredi, ³Yaredi, Henoko,
 Methusela, Lameki, Noa.

⁴Wana wa Noa:
 Shemu, Hamu na Yafethi.

Wana Wa Yafethi

⁵Wana wa Yafethi
 walikuwa: Gomeri, Magogu, Madai,
 Yavani, Tubali, Mesheki na Tirasi.

⁶Wana wa Gomeri walikuwa:
 Ashkenazi, Rifathi na Togarma.

⁷Wana wa Yavani walikuwa:
 Elisha, Tarshishi, Kitimu na
 Warodanimu.

Wana wa Hamu

⁸Wana wa Hamu walikuwa:
 Kushi, Misraimu^a, Puti na Kanaani.

⁹Wana wa Kushi walikuwa:
 Seba, Havila, Sabta, Raama na Sabteka.

Wana wa Raama walikuwa:
 Sheba na Dedani.

¹⁰Kushi alimzaa
 Nimrodi aliyejkuwa mtu shujaa katika nchi.

¹¹Misraimu akawazaa,
 Waludi, Waanamu, Walehabi,
 Wanafutuhi, ¹²Wapathrusi, Wakasluhi (hao
 ndio asili ya Wafilisti) na Wakaftori.

¹³Wana wa Kanaani walikuwa
 Sidoni, mzaliwa wake wa kwanza na Hethi,
¹⁴Wayebusi, Waamori, Wagirgashi,
¹⁵Wahivi, Waariki, Wasini, ¹⁶Waarrvadi,
 Wasemari na Wahamathi.

Wana wa Shemu

¹⁷Wana wa Shemu walikuwa:
 Elamu, Ashuri, Arfaksadi, Ludi na Aramu,

Wana wa Aramu walikuwa:
 Usi, Huli, Getheri na Mesheki.

¹⁸Arfaksadi akamzaa Shela,
 Shela akamzaa Eberi.

¹⁹Eberi alikuwa na wana wawili:
 Mmoja wao aliitwa Pelegib^b kwa sababu ni
 katika wakati wake dunia iligawanyika,
 ndugu yake aliitwa Yuktani.

^a⁸ "Misraimu" ndiyo "Misri."

²⁰Wana wa Yuktani walikuwa:

Almodadi, Shelefu, Hasarmawethi, Yera,
²¹Hadoramu, Uzali, Dikla, ²²Obali, Abimaeli,
 Sheba, ²³Ofiri, Havila na Yobabu. Wote
 hawa walikuwa wana wa Yuktani.

²⁴Wana wa Shemu walikuwa Arfaksadi,
 Shela,

²⁵Eberi, Pelegi, Reu,

²⁶Serugi, Nahori, Tera,

²⁷Tera akamzaa Abramu, yaani, Abrahamu.

Jamaa ya Abrahamu

²⁸Abrahamu alikuwa na wana wawili:
 Isaki na Ishmaeli.

Wazao wa Hagari

²⁹Hawa ndio waliokuwa wazao wa Hagari:

Nebayothi mzaliwa wa kwanza wa Ishmaeli,
 Kedari, Adbeeli, Mibsamu, ³⁰Mishma Duma,
 Masa, Hadadi, Tema, ³¹Yeturi, Nafishi na
 Kedema. Hao ndio wana wa Ishmaeli.

Wazao wa Ketura

³²Wana waliozaliwa na Ketura suria wa
 Abrahamu walikuwa:
 Zimrani, Yokshani, Medani, Midiani, Ishbak
 na Shua.

Wana wa Yokshani walikuwa:
 Sheba na Dedani.

³³Wana wa Midiani walikuwa:
 Efa, Eferi, Hanoki, Abida na Eldaa.
 Wote hao walikuwa wa uzao wa Ketura.

Wazao wa Sara

³⁴Abrahamu alikuwa baba wa Isaki.
 Esau na Israeli walikuwa wana wa Isaki.

Wana wa Esau

³⁵Wana wa Esau walikuwa:
 Elifazi, Rehueli, Yeushi, Yalamu na Kora.

³⁶Wana wa Elifazi walikuwa:
 Temani, Omari, Sefo, Gatamu na Kenazi,
 Esau kwa Timna akamzaa Amaleki.

³⁷Wana wa Rehueli walikuwa:
 Nahathi, Zera, Shama na Miza.

Watu wa Seiri Walikuwa Edomu

³⁸Wana wa Seiri walikuwa:
 Lotani, Shobali, Sibeoni, Ana, Dishoni, Eseri
 na Dishani.

^b¹⁹ "Pelegi" hapa maana yake "gawanyika."

³⁹Wana wa Lotani walikuwa wawili:

Hori na Homamu. Lotani alikuwa na dada yake aliyeitwa Timna.

⁴⁰Wana wa Shobali walikuwa:

Alvanic^c, Manahathi, Ebali, Shefi na Onamu.

Wana wa Sibeoni walikuwa:

Aya na Ana.

⁴¹Mwana wa Ana alikuwa:

Dishoni.

Nao wana wa Dishoni walikuwa:

Hemdani, Eshbani, Ithrani na Kerani.

⁴²Wana wa Eseri walikuwa:

Bilhani, Zaawani na Akani.

Wana wa Dishani walikuwa:

Usi na Arani.

Watawala wa Edomu

⁴³Hawa ndio wafalme waliotawala Edomu kabla hajatawala mfalme ye yote wa Waisraeli:

Bela mwana wa Beori, ambaye mji wake ni Dinhaba.

⁴⁴Bela alipofariki,

Yobabu mwana wa Zera kutoka Bosra akaingia mahali pake kama mfalme.

⁴⁵Yobabu alipofariki,

Hushamu kutoka nchi ya Watemani akaingia mahali pake kama mfalme.

⁴⁶Hushamu alipofariki,

Hadadi mwana wa Bedadi, aliyeshinda Midiani katika nchi ya Moabu, akaingia mahali pake kama mfalme, mji wake uliitwa Avithi.

⁴⁷Hadadi alipofariki,

Samla kutoka Masreka akaingia mahali pake kama mfalme.

⁴⁸Samla alipofariki,

Shauli kutoka Rehobothi ulio karibu na Mto Eufrati, akaingia mahali pake kama mfalme.

⁴⁹Shauli alipofariki,

Baal-Hanani mwana wa Akbori akaingia mahali pake kama mfalme.

⁵⁰Baali-Hanani alipofariki,

Hadadi akaingia mahali pake kama mfalme. Mji wake uliitwa Pau, na mkewe aliiwa Mehetabeli binti Matredi, binti Me-Zahabu.

⁵¹Naye Hadadi pia akafa.

Wakuu wa Edomu walikuwa:

Timna, Alva, Yetheli, ⁵²Oholibama, Ula, Pinoni, ⁵³Kenazi, Temani, Mibsari,

⁵⁴Magdieli na Iramu. Hao ndio wakuu wa makabila ya Edomu.

^{c40} "Alavani" maandishi mengine ya Kiebrania yanamwita "Zefi."

Wana wa Israeli

Hawa ndio waliokuwa wana wa Israeli:

2 Reuben, Simeoni, Lawi, Yuda, Isakari, Zabuloni, ²Dani, Yosefu, Benyamini, Naftali, Gadi na Asheri.

Yuda hadi Wana wa Hesroni

³Wana wa Yuda waliozaliwa kwake na mkewe Mkanaani, binti wa Shua walikuwa:

Eri, Onani na Shela. Eri, mzaliwa wa kwanza wa Yuda alikuwa mwovu machoni pa BWANA kwa hiyo BWANA alimwua.

⁴Tamari, mkwewe Yuda, alimzalia wana wawili: Peresi na Zera. Yuda alikuwa na jumla ya wana watano.

⁵Wana wa Peresi ni:

Hesroni na Hamuli.

⁶Wana wa Zera walikuwa:

Zimri, Ethani, Hemani, Kalkoli na Daido.

Jumla ya wana wa Zera walikuwa watano.

⁷Mwana wa Karmi, alikuwa:

Akari^a, ambaye alileta taabu kwa Waisraeli kwa kukiuka onyo la kutochukua vitu ambavyo vilikuwa vimewekwa wakfu.

⁸Mwana wa Ethani alikuwa, Azariya. ⁹Wana wa Hesroni walikuwa Yerameeli, Ramu na Kalebu.

Kuanzia Ramu mwana wa Hesroni

¹⁰Ramu alimzaa

Aminadabu na Aminadabu akamzaa Nashoni, kiongozi wa kabile la Yuda.

¹¹Nashoni akamzaa Salmoni, Salmoni akamzaa Boazi, ¹²Boazi akamzaa Obedi, Obedi akamzaa Yese.

¹³Yese akawazaa

Eliabu mwanawe wa kwanza, wa pili Abinadabu, wa tatu Shimea^b, ¹⁴wa nne Nethaneli, wa tano Radai, ¹⁵wa sita Osemu na wa saba Daudi. ¹⁶Dada zao walikuwa Seruya na Abigaili. Wana wa Seruya walikuwa watatu: Abishai, Yoabu na saheli.

¹⁷Abigaili alikuwa mama yake Amasa ambaye baba yake alikuwa Yetheri, Mwishaeli.

^{a7} "Akari" maana yake "taabisha," ambaye anaitwa Akani katika Kitabu cha Yoshua 6:1-26; 22:20

^{b13} "Shimei" au "Shima" ndiye mwana wa tatu wa Yese, yaani Shama katika 1Sam 16:9; 17:13. Hii inawezekana jina lake ilibadilishwa kutoka Shama, yaani, "Fanya ukiwa" kuwa Shimea, yaani, "Sifa njema."

Kalebu Mwana wa Hesroni

¹⁸Kalebu mwana wa Hesroni akazaa wana na mkewe Azuba na Yeriothi. Hawa ndio wana Azuba aliomzalia Kalebu: Yesheri, Shobabu na Ardoni. ¹⁹Azuba alipofariki, Kalebu akamwoa Efrathi, ambaye alimzalia Huri. ²⁰Huri akamzaa Uri, Uri akamzaa Bezaleli.

²¹Hatimaye, Hesroni akututana kimiwili na binti wa Makiri babaye Gileadi, ambaye alimwoa alipokuwa na umri wa miaka sitini, naye akamzaa Segubu. ²²Segubu akamzaa Yairi, ambaye alitawala miji ishirini na mitatu katika Gileadi. ²³Lakini Geshuri na Aramu wakateka miji ya Hayothi-Yairi pamoja na Kenathi na viunga vyake, jumla ilikuwa miji sitini. Wote hawa walikuwa wazao wa Makiri babaye Gileadi.

²⁴Baada ya Hesroni kufa huko Efratha, alikuja mjane wa Hesroni akamzalia Ashuru, aliye baba wa Tekoa.

Yerameeli Mwana wa Hesroni

²⁵Wana wa Yerameeli mzaliwa wa kwanza wa Hesroni walikuwa:
Ramu mzaliwa wake wa kwanza, Buna, Oreni, Osemu na Ahiya. ²⁶Yerameeli alikuwa na mke mwingine, aliyeitwa Atara, aliyekuwa mama yake Onamu.

²⁷Wana wa Ramu mzaliwa wa kwanza wa Yerameeli, walikuwa:
Maasi, Yamini na Ekeri.

²⁸Wana wa Onamu walikuwa:
Shamai na Yada.

Wana wa Shamai walikuwa:
Nadabu na Abishuri.

²⁹Mke wa Abishuri aliiitwa Abihali,
ambaye alimzalia Abani na Molidi.

³⁰Wana wa Nadabu walikuwa Seledi na Apaimu,
Lakini Seledi alikufa bila kuzaa watoto.

³¹Apaimu akamzaa
Ishi ambaye alikuwa baba wa Sheshani.
Sheshani akamzaa Alai.

³²Wana wa Yada, nduguye Shamai walikuwa:
Yetheri na Yonathani. Yetheri alikufa bila kuzaa watoto.

³³Wana wa Yonathani walikuwa:
Pelethi na Zaza.

Hawa ndio waliokuwa wazao wa Yerameeli.

³⁴Sheshani hakuwa na wana, ila wasichana tu.

Alikuwa na mtumishi Mmisri aliyeitwa Yarha.

³⁵Sheshani akamwoza huyu mtumishi wake Yarha binti yake, akamzalia mwana jina lake Atai.

³⁶Atai akamzaa Nathani,

Nathani akamzaa Zabadi,

³⁷Zabadi akamzaa Eflali,

Eflali akamzaa Obedi,

³⁸Obedi akamzaa Yehu,

Yehu akamzaa Helesi, Helesi akamzaa Eleasa,

⁴⁰Eleasa akamzaa Sismai,

Sismai akamzaa Shalumu,

⁴¹Shalumu akamzaa Yekamia,

naye Yekamia akamzaa Elishama.

Koo za Kalebu

⁴²Wana wa Kalebu nduguye Yerameeli walikuwa:

Mesha mzaliwa wake wa kwanza alimzaa Zifu, naye mwanawе Maresha akamzaa Hebronи.

⁴³Hebronи alikuwa na wana wanne:

Kora, Tapua, Rekemu na Shema. ⁴⁴Shema alikuwa baba yake Rahamu na Rahamu alikuwa baba wa Yorkeamu na Rekemu alikuwa baba wa Shamai. ⁴⁵Shamai akamzaa Maoni na Maoni akamzaa Beth-Suri.

⁴⁶Efa, suria wa Kalebu alikuwa mamaye Harani, Mosa na Gazezi. Harani alikuwa baba wa Gazezi.

⁴⁷Wana wa Yadai walikuwa Regemu, Yothamu, Geshani, Peleti, Efa na Shaafu.

⁴⁸Maaka suria wa Kalebu alikuwa mamaye Sheberi na Tirhana. ⁴⁹Pia Maaka akamzaa Shaafu babaye Madmania na Shevu babaye Makbena na Gibeа. Kalebu alikuwa na binti jina lake Aksa. ⁵⁰Hawa ndio waliokuwa wazao wa Kalebu.

Wana wa Huri, mzaliwa mkuu wao wa Efratha walikuwa:

Shobali akamzaa Kiriath-yearimu, ⁵¹Salma akamzaa Bethlehemu, naye Herefu akamzaa Bethi-Gaderi.

⁵²Wazao wa Shobali baba yake Kiriath-Yearimu walikuwa:

Haroe, nusu ya wakazi wa mji wa Menuhotti, ⁵³pamoja na koo za Kiriath-Yearimu ambazo ni: Waithri, Waputhi, Washumathi na Wamishrai. Kutokana na watu hawa walizaliwa Wasorathi na Waeshtaoli.

⁵⁴Wazao wa Salma walikuwa:

Bethlehemu, Mnetofathi, Waatrothi-Beth-Yoabu, nusu ya Wamenahathi, Wasori, ⁵⁵pamoja na koo za waandishi zilizoishi katika mji wa Yabesi: Watirathi, Washimeathi na Wasukathi. Hawa ndio Wakeni waliotokana na Hamathi, baba wa nyumba ya Rekabu.

Wana wa Daudi

3 Hawa ndio waliokuwa wana wa Daudi waliozaliwa huko Hebron:

Mzaliwa wa kwanza alikuwa Amoni ambaye mama yake aliiwa Ahinoamu wa Yezreeli, wa pili, Danieli ambaye mama yake alikuwa Abigaili wa Karmeli.

²Wa tatu, alikuwa Absalomu, ambaye mama yake alikuwa Maaka, binti Talmai mfalme wa Geshuri. Wa nne, Adoniya, ambaye mama yake alikuwa Hagithi,

³Wa tano, alikuwa Shefatia ambaye mama yake alikuwa Abitali, wa sita alikuwa Ithreamu, aliyezaliwa na mke wake Egla.

⁴Hawa sita walizaliwa huko Hebron ambako Daudi alitawala kwa miaka saba na miezi sita.

Daudi alitawala Yerusalemu kwa miaka thelathini na mitatu, ⁵hawa ndio watoto wa mfalme Daudi waliozaliwa huko Yerusalemu: mkewe Bathsheba, binti Amieli, alimzalia: Shamua^a, Shobabu, Nathani na Solomoni. ⁶Pia kulikuwa na wana wengine: Ibhari, Elishua, Elifeleti, ⁷Noga, Nefegi, Yafai, ⁸Elishama, Eliada na Elifeleti, wote walikuwa tisa. ⁹Hawa wote walikuwa wana wa Daudi, mbali na wale wana waliozaliwa na masuria. Tamari alikuwa dada yao.

Wafalme wa Yuda

¹⁰Wana wa Solomoni walikuwa Rehoboamu, Abiya,

Yehoshafati, Asa,

¹¹Yehoram, Ahazia, Yoashi,

¹²Amazia, Azaria, Yothamu,

¹³aliyemzaa Ahazi, Hezekia, Manase

¹⁴Amoni na Yosia.

¹⁵Wana wa Yosia walikuwa:

Yohana ni mzaliwa wake wa kwanza, Yehoyakimu, mwanawe wa pili, wa tatu Sedekia, wa nne Shalumu.

¹⁶Walioingia mahali pa Yehoyakimu kama

wafalme ni:

Yekonia mwanaye na Sedekia.

Ukoo wa Kifalme Baada ya Uhamisho

¹⁷Hawa ndio waliokuwa wazao wa Yekonia aliyekuwa mateka:

Shealtieli, ¹⁸Malkiramu, Pedaya, Shenasari, Yekamia, Hoshama na Nedabia.

¹⁹Wana wa Pedaya walikuwa:

Zerubabeli na Shimei.

Wana wa Zerubabeli walikuwa:

Meshulamu na Hanania, Shelomithi alikuwa dada yao.

²⁰Pia walikuwepo wengine watano:

Hashuba, Oheli, Berekia, Hasadia na Yushab-Hesedi.

²¹Wazao wa Hanania walikuwa

Pelatia na Yeshaya. Yeshaya akamzaa Refaya, Refaya akamzaa Arnani, Arnani akamzaa Obadiah, Obadiah akamzaa Shekania,

²²Wazao wa Shekania

Shemaya na wanawe: Hatushi, Igali, Baria, Nearia na Shafati, jumla yao walikuwa sita.

²³Wana wa Nearia walikuwa:

Elionenai, Hizkia na Azrikamu, jumla watatu.

²⁴Wana wa Elionenai walikuwa:

Hodavia, Eliashibu, Pelaya, Akubu, Yohana, Delaya na Anani, jumla yao wote saba.

Koo Nyininge za Yuda

4 Wana wa Yuda walikuwa:

Peresi, Hesroni, Karmi, Huri na Shobali.

²Reaya mwana wa Shobali akamzaa

Yahathi, Yahathi akamzaa Ahumai na Lahadi. Hizi ndizo zilizokuwa koo za Wasorathi.

³Hawa ndio walikuwa wana wa Etamu:

Yezreeli, Ishma na Idbashi. Dada yao aliiwa Haselelponi. ⁴Penueli akamzaa Gedori na Ezeri, naye Ezeri akamzaa Husha.

Hawa walikuwa wazao wa Huri, mzaliwa wa kwanza wa Efratha, baba yake Bethlehemu.

⁵Ashuri baba yake Tekoa alikuwa na wake wawili; Hela na Naara.

⁶Hawa walikuwa wazao wa Naara:

Ahuzamu, Heferi, Temeni na Haahashtari.

⁷Wana wa Hela walikuwa,

Serethi, Sohari, Ethnani, ⁸na Kosi ambaye aliwazaa Anubi, Sobeba na jamaa zote za Aharheli mwana wa Harumu.

^a⁵ "Shamua" hapa ni "Shimea" kwa Kiebrania.

⁹Yabesi aliheshimiwa kuliko ndugu zake. Mama yake alimwita Yabesi, akisema, "Nilimzaa kwa huzuni." ¹⁰Yabesi akamililia Mungu wa Israeli akisema, "Ee Mungu, laiti ungenibariki kweli kweli na kuipanua mipaka yangu! Mkono wako na uwe pamoja nami, uniepushe na uovu ili nisithurike! Naye Mungu akamjalia hayo aliyoaomba.

¹¹Kelubu, nduguye Shuba, akamzaa Mehiri, naye Mehiri akamzaa Eshton. ¹²Eshton akawazaa Beth-Rafa, Pasea na Tehina. Tehina alikuwa baba wa Ir-Nahashi. Hawa ndio waliokuwa wazao wa Reka.

¹³Wana wa Kenazi walikuwa:
Othniel na Seraia,
wana wa Othnieli walikuwa:
Hathathi na Meonothai. ¹⁴Meonothai akamzaa Ofra.
Seraia akamzaa Yoabu baba wa bonde la Ge-Harashimu. Waliitwa hivyo kwa sababu watu walikuwa mafundi.

¹⁵Kalebu mwana wa Yefune alikuwa na wana watatu:
Iru, Ela na Naamu.

Na Mwana wa Ela alikuwa
Kenazi.

¹⁶Wana wa Yehaleli walikuwa
Zifu, Zifa, Tiria na Asareli.

¹⁷Wana wa Ezra walikuwa:
Yetheri, Meredi, Eferi na Yaloni. Mmojawapo wa wake zake Meredi aliwazaa: Miriamu, Shamai na Ishba aliyezeka baba yake Eshtemoa. ¹⁸Meredi alikuwa na mke mwingine Myahudi ambaye aliwazaa: Yeredi baba wa Gedori, Heberi baba wa Soko na Yekuthiel baba wa Zanoa. Hawa walikuwa watoto wa Bithia binti Farao, ambaye Meredi alikuwa amemwoa.

¹⁹Wana wa Mke wa Hodia aliyezeka dada yake Nahamu walikuwa:
baba yake Keila Mgarmi na Eshtemoa Mmaakathi.

²⁰Wana wa Shimoni walikuwa:
Amnoni, Rina, Ben-Hanani na Tiloni.
Wazao wa Ishi
walikuwa: Zohethi na Ben-Zohethi.

²¹Wana wa Shela, mwana wa Yuda, walikuwa:
Eri baba yake Leka, Laada baba yake Maresha na jamaa za wafumaji nguo za kitani safi waliokuwa wakiishi huko Beth-Ashbea, ²²Yokimu, watu walioishi Kozeba,

Yoashi na Sarafi waliotawala huko Moabu na Yoshubi - Lehemu. (Taarifa hizi ni za zamani sana.) ²³Hawa walikuwa wafinyanzi walioishi Netaimu na Gedera, waliishi huko wakintumikia mfalme.

Simeoni

²⁴Wazao wa Simeoni walikuwa:
Nemueli, Yamini, Yaribu, Zera na Shauli.
²⁵Mwana wa Shauli alikuwa Shalumu, Shalumu akamzaa Mibsamu na Mibsamu akamzaa Mishma.

²⁶Wazao wa Mishma walikuwa:
Hamueli aliyemzaa Zakuri, Zakuri akamzaa Shime!

²⁷Shime alikuwa na wana kumi na sita na binti sita, lakini ndugu zake hawakuwa na watoto wengi, hivyo ukoo wao wote haukuwa na watu wengi kama ukoo wa Yuda. ²⁸Waliishi Beer-Sheba, Molada, Hazar-Shuali, ²⁹Bilha, Ezemu, Toladi, ³⁰Bethueli, Horma, Siklagi, ³¹Beth-Makabothi, Hazar-Susimu, Beth-Biri na Shaaraimu. Hii ilikuwa miji yao mpaka wakati wa utawala wa mfalme Daudi. ³²Vijiji vilivyoizunguka vilikuwa Etamu, Aini, Rimoni, Tokeni na Ashani jumla miji mitano, ³³pamoja na vijiji vyote kuizunguka hii miji hadi huko Baalath. Haya yalikuwa makao yao, wao waliweka kumbukumbu ya ukoo wao.

³⁴Meshobabu, Yamleki, Yosha mwana wa Amazia, ³⁵Yoeli, Yehu mwana wa Yoshiibia, mwana wa Seraia, mwana wa Asieli. ³⁶Pia Elieonai, Yaakoba, Yesohohaia, Asaia, Adiel, Yesimieli, Benaya, ³⁷Ziza Mwana wa Shifi, mwana wa Aloni, mwana wa Yedaya, mwana wa Shimri na mwana wa Shemaia.

³⁸Watu hawa walioorodheshwa hapa juu kwa majina walikuwa viongozi wa koo zao. Jamaa zao ziliongezeka sana, ³⁹wakaenea mpaka kwenye viunga vyta Gedori kuelekea mashariki mwa bonde wakitafuta Malisho kwa ajili ya mifugo yao. ⁴⁰Huko walipata Malisho mengi mazuri, nayo nchi ilikuwa na nafasi kubwa, yenye amani na utulivu. Baadhi ya Wahamu waliishi huko zamani.

⁴¹Watu walioorodheshwa majina walikuwa katika nchi hiyo wakati na Hezekia mfalme wa Yuda, akawashambulia Wahamu katika makao yao pamoja na Wameuni ambaa walikuwa huko nao wakawaangamiza kabisa, kama ilivyo dhahiri hadi leo. Kisha wakafanya makazi yao

huko sababu kulikuwa na malisho mazuri kwa ajili ya mifugo yao. ⁴²Watu wa kabilia la wa Simeoni wapatao mia tano, wakiongozwa na Pelatia, Nearia, Refaya na Uzieli wana wa Ishi, wakavamia nchi ya kilima ya Seiri. ⁴³Wakawaua Waamaleki walibaki walikuwa wamenusurika, nao wanaishi huko hadi leo.

Wana wa Reuben

5 Wana wa Reuben mzaliwa wa kwanza wa Israeli (yeye alikuwa mzaliwa wa kwanza, lakini kwa kuwa alikinajisi kitanda cha baba yake, haki zake za mzaliwa wa kwanza walipewa wana wa Yosefu mwana wa Israeli, hivyo hakuorodheshwa kwenye orodha ya ukoo wao kulingana na haki yake ya kuzaliwa, ²ingawa Yuda alikuwa na nguvu zaidi ya ndugu zake wote, na kwamba mtawala alitoka kwake, haki za mzaliwa wa kwanza zilikuwa za Yosefu.) ³Wana wa Reuben mzaliwa wa kwanza wa Israeli walikuwa:

Hanoki, Palu, Hesroni na Karmi.

⁴Wazao wa Yoeli walikuwa:

Shemaia, Gogu, Shimei, ⁵Milka, Reaya, Baali ⁶na Beera mwanawe ambaye Tiglath-Pileseri mfalme wa Ashuru, alimchukua kwenda uhamishoni. Beera alikuwa kiongozi wa Wareubeni.

⁷Jamaa zao kulingana na koo zao, waliorodheshwa kwa kufuata koo zao kama ifuatavyo:

Yieili aliyejikuwa mkuu wao, Zekaria, ⁸Bela mwana wa Azazi, mwana wa Shema, mwana wa Yoeli. Hao waliishi katika eneo kuanzia Aroeri mpaka Nebo na Baal-Meoni. ⁹Kwa upande wa mashariki walienea hadi pembeni mwa jangwa linaloenea mpaka kwenye Mto Eufrati, kwa sababu mifugo yao ilikuwa imeongezeka huko Gileadi.

¹⁰Wakati wa utawala wa mfalme Sauli, walipigana vita dhidi ya Wahagari, wakaanguka kwa mikono yao, kisha wakaishi katika mahema ya Wahagari katika eneo lote la mashariki ya Gileadi.

Wana wa Gadi

¹¹Wagadi waliishi jirani nao katika nchi ya Bashani, mpaka Saleka.

¹²Yoeli alikuwa ndiye mkuu wao, Shafamu alikuwa wa pili, wakafuata Yanai na Shafati, huko Bashani.

¹³Ndugu zao kulingana na koo zao walikuwa saba:

Mikaeli, Meshulamu, Sheba, Yorai, Yakani, Zia na Eberi.

¹⁴Hawa walikuwa ndio wana wa Abihaili, mwana wa Huri, mwana wa Yaroa, mwana wa Gileadi, mwana wa Mikaeli, mwana wa Yeshishai, mwana wa Yahdo, mwana wa Buzi.

¹⁵Ahi mwana wa Abdieli, mwana wa Guni, alikuwa ndiye kiongozi wa jamaa yao.

¹⁶Wagadi waliishi Gileadi, huko Bashani pamoja na vijiji vilivyoizunguka, pia katika nchi yote ya malisho ya Sharoni kote walikoenea.

¹⁷Yote haya yaliwekwa katika kumbukumbu za ukoo wao wakati wa utawala wa Yothamu, mfalme wa Yuda na Yeroboamu mfalme wa Israeli.

¹⁸Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabilia la Manase walikuwa na watu mashujaa 44,760 waliokuwa wameandaliwa kwa ajili ya vita, watu wenye nguvu, hodari wa kutumia ngao na upanga, mashujaa wa kutumia upinde, waliokuwa tayari kwa ajili ya kazi hiyo.

¹⁹Walipigana vita dhidi ya Wahagari, Yeturi, Nafishi na Nodabu. ²⁰Walisaidiwa katika kupigana nao, Mungu akawatia Wahagari pamoja na wote walioungana nao mikononi mwao, kwa sababu walimlilia Mungu wakati wa vita. Alijibu maombi yao, kwa sababu walimtegemea. ²¹Walitwaa mifugo ya Wahagari: ngamia 50,000, kondoo 250,000, punda 2,000. Pia wakateka watu 100,000, ²²na wengine wengi waliuawa kwa sababu vita vilikuwa ni vya Mungu. Nao waliendelea kuikalia nchi hiyo mpaka wakati wa uhamisho.

Nusu ya Kabilia la Manase

²³Idadi ya nusu ya kabilia la Manase walikuwa wengi sana, Wakakaa kuanzia Bashani hadi Baal-Hermoni, yaani mpaka Seniri na mlima Hermoni.

²⁴Hawa ndio waliokuwa viongozi wa jamaa za kabilia hilo: Eferi, Ishi, Elieli, Azrieli, Yeremia, Hodavia na Yahdieli. Walikuwa askari shujaa watu maarufu, viongozi wa jamaa zao. ²⁵Lakini hawakuwa waaminifu kwa Mungu wa baba zao, nao wakafanya ukahaba kwa Mungu wa mataifa, ambayo Mungu alikuwa ameyaangamiza mbele yao. ²⁶Kwa hiyo Mungu wa Israeli akaiamsha roho ya Pulu, mfalme wa Ashuru, (ambaye pia alijulikana kama Tiglathi-Pi-Leseri), ambaye aliwachukua Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabilia la Manase kwenda

uhamishoni. Akawapeleka huko Hala, Habori, Hara na mto Gozani, ambako wamekaa mpaka leo.

Wana wa Lawi

6 ¹⁶Wana wa Lawi walikuwa:
Gershomu, Kehathi na Merari.

²Wana wa Kohathi walikuwa:
Amramu, Ishari, Hebron na Uzieli.

³Amramu alikuwa na wana wawili:
Aroni, Mose na binti mmoja jina lake Miriamu.

Aroni alikuwa na wana wanne:

Nadabu, Abihu, Eliazari na Ithamari.

⁴Eliazari akamzaa Fihenasi, Fihenasi akamzaa Abishua,

⁵Abishua akamzaa Buki,

Buki akamzaa Uzi,

⁶Uzi akamzaa Zerahia,

Zerahia akamzaa Merayothi,

⁷Merayothi akamzaa Amaria,

Amaria akamzaa Ahitubu,

⁸Ahitubu akamzaa Sadoki,

Sadoki akamzaa Ahimaasi,

⁹Ahimaasi akamzaa Azaria,

Azaria akamzaa Yohanani,

¹⁰Yohanani akamzaa Azaria,

(Azaria ndiye aliyefanya kazi ya ukuhani katika hekalu alilojenga mfalme Solomoni huko Yerusalem).

¹¹Azaria akamzaa Amaria,

Amaria akamzaa Ahitubu,

¹²Ahitubu akamzaa Sadoki,

Sadoki akamzaa Shalumu,

¹³Shalumu akamzaa Hilkia,

Hilkia akamzaa Azaria,

¹⁴Azaria akamzaa Seraia,

Seraia akamzaa Yehosadiki.

¹⁵Yehosadiki alihamishwa wakati BWANA alipowapeleka uhamishoni watu wa Yuda na Yerusalem kwa mkono wa mfalme Nebukadneza.

¹⁶Wana wa Lawi walikuwa:

Gershomu, Kohathi na Merari.

¹⁷Haya ndiyo majina ya wana wa Gershomu:
Libni na Shimei,

¹⁸wana wa Kohathi walikuwa:

Amramu, Ishari, Hebron na Uzieli.

¹⁹Wana wa Merari walikuwa:
Mahli na Mushi.

Zifuatazo ni koo za Walawi zilizoorodheshwa kufuatana na baba zao:

²⁰Wafuataao ndio wazao wa Gershomu kutoka kizazi hadi kizazi:

Gershomu akamzaa Libni, Libni akamzaa Yahathi, Yahathi akamzaa Zima, ²¹Zima akamzaa Yoa, Yoa akamzaa Ido, Ido akamzaa Zera, Zera akamzaa Yeatherai.

²²Wazao wa Kohathi walikuwa:

Aminadabu akamzaa Kora, Kora akamzaa Asiri, ²³Asiri akamzaa Elikana, Elikana akamzaa Ebiasafu, Ebiasafu akamzaa Asiri, ²⁴Asiri akamzaa Tahathi, Tahathi akamzaa Urieli, Urieli akamzaa Usia, Usia akamzaa Shauli.

²⁵Wazao wa Elkana walikuwa:

Amasia na Ahimothi, ²⁶Ahimothi akamzaa Elkana, Elkana akamzaa Sofai, Sofai akamzaa Nahathi, ²⁷Nahathi akamzaa Eliabu, Eliabu akamzaa Yerohamu, Yerohamu akamzaa Elkana, Elkana akamzaa Samweli.

²⁸Wana wa Samweli walikuwa:

Yoeli mzaliwa wake wa kwanza na Abiya mwanawe wa pili.

²⁹Wafuataao ndio wazao wa Merari:

Merari akamzaa Mahli, Mahli akamzaa Libni, Libni akamzaa Shimei, Shimei akamzaa Uza,

³⁰Uza akamzaa Shimei, Shimei akamzaa Hagia, Hagia akamzaa Asaia.

Waimbaji wa Hekalu

³¹Hawa ndio watu ambaa mfalme Daudi aliwaweka kuwa viongozi wa uimbaji katika nyumba ya BWANA baada ya sanduku la agano kuletwa ili kukaa huko. ³²Walihudumu kwa kuimba mbele ya maskani ya BWANA, Hema la kukutania, mpaka hapo Mfalme Solomoni alipojenga hekalu la BWANA huko Yerusalem. Walitimiza wajibu wao kulingana na taratibu walizokuwa wamewekewa.

³³Wafuataao ni watu walihudumu pamoja na wana wao:

Kutoka ukoo wa Kohathi walikuwa:

Hemani, mpiga kinanda, alikuwa mwana wa Yoeli, mwana wa Samweli,

³⁴mwana wa Elkana, mwana wa Yerohamu, mwana wa Elieli, mwana wa Toa,

³⁵mwana wa Zufu, mwana wa Elkana, mwana wa Mahathi, mwana wa Amasai,

³⁶mwana wa Elkana, mwana wa Yoeli, mwana wa Azaria, mwana wa Sefania,

³⁷mwana wa Tahathi, mwana wa Asiri,

mwana wa Ebiasafu, mwana wa Kora,

³⁸mwana wa Ishari, mwana wa Kohathi,

mwana wa Lawi, mwana wa Israeli

³⁹na msaidizi wa Hemani alikuwa Asafu, kutoka

ukoo wa Gerishoni, aliyesimama mkono wa

kuume, Asafu mwana wa Berekia, mwana

wa Shimea,

⁴⁰mwana wa Mikaeli, mwana wa

Baaseya, mwana wa Malkiya, ⁴¹mwana

wa Ethni, mwana wa Zera, mwana wa

Adaia,

⁴²mwana wa Ethani, mwana wa Zima,

mwana wa Shimei, ⁴³mwana wa

Yahathi, mwana wa Gershomu, mwana

wa Lawi.

⁴⁴na kutoka kwa walioshirikiana nao,

Wamerari,

mkono wake wa kushoto ni Elthani

mwana wa Kishi, mwana wa Abdi,

mwana wa Maluki, ⁴⁵mwana wa

Hashabia,

mwana wa Amazia, mwana wa Hilkia,

⁴⁶mwana wa Amsi, mwana wa Bani, mwana

wa Shemeri, ⁴⁷mwana wa Mahli, mwana

wa Mushi, mwana wa Merari, mwana

wa Lawi.

⁴⁸Ndugu zao wengine Walawi walipewa huduma nyingine za kuhudumia hema takatifu, nyumba ya Mungu. ⁴⁹Lakini Aroni na uzao wake ndio waliokuwa na wajibu wa kutoa sadaka katika madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa na kwenye madhabahu ya kufukizia uvumba pamoja na yote yaliyofanyika pa Patakatifu, wakifanya upatanisho kwa ajili ya Israeli, sawasawa na yale yote aliyogaiza Mose mtumishi wa Mungu.

⁵⁰Hawa ndio waliokuwa wazao wa Aroni:

Aroni akamzaa Eleazari, Eleazari akamzaa

Finehasi, Finehasi akamzaa Abishua,

⁵¹Abishua akamzaa Buki, Buki akamzaa Uzi,

Uzi akamzaa Serahia,

⁵²Serahia akamzaa Merayothi, Merayothi

akamzaa Amaria, Amaria akamzaa Ahitubu,

⁵³Ahitubu akamzaa Sadoki, Sadoki akamzaa

Ahimaasi.

⁵⁴Zifuatazo ni sehemu walizopewa ziwe nchi yao kwa ajili ya makazi yao. (Walipewa wazao wa Aroni waliotoka katika ukoo wa Wakohathi, kwa sababu kura ya kwanza ilwaangukia:)

⁵⁵Walipewa Hebron katika nchi ya Yuda

pamoja na sehemu ya Malisho inayoizunguka. ⁵⁶Lakini mashamba pamoja na vijiji vilivyoizunguka mji alipewa Caleb mwana wa Yefune.

⁵⁷Kwa hiyo wazao wa Aroni walipewa mji ifuatayo pamoja na eneo la Malisho: Hebron (mji wa makimbilio), Libna, Yatiri, Eshtemoa, ⁵⁸Hileni, Debiri, ⁵⁹Ashani, Yuta na Beth-Shemeshi pamoja na maeneo yake ya Malisho. ⁶⁰Kutoka kabile la Benyamin walipewa Gibeoni, Geba, Alemethi na Anathothi, pamoja na maeneo yake ya malisho.

Mji hii kumi na mitatu iligawanywa milongoni mwa koo za Wakohathi.

⁶¹Wazao waliobaki wa Wakohathi walipewa mji kumi kutoka koo za nusu ya kabile la Manase.

⁶²Wazao wa Gershomu, ukoo kwa ukoo, walipewa mji kumi na mitatu kutoka kwa makabila ya Isakari, Asheri na Naftali kutoka sehemu ya kabile la Manase huko Bashani.

⁶³Wazao wa Merari, ukoo kwa ukoo walipewa mji kumi na miwili kutoka makabila ya Reuben, Gadi na Zabuloni.

⁶⁴Kwa hiyo Waisraeli waliwapa Walawi mji hii pamoja na maeneo yake ya malisho.

⁶⁵Kutoka makabila ya Yuda, Simeoni na Benyamin walipewa mji iliyotajwa hapo juu.

⁶⁶Baadhi ya koo za Wakohathi walipewa kama nchi yao mji kutoka kabile la Efraimu.

⁶⁷Katika nchi ya vilima ya Efraimu walipewa Shekemu, (mji wa makimbilio) na Gezeri, ⁶⁸Yokmeamu, Beth-Horoni ⁶⁹Aiyalonii na Gath-Rimoni, pamoja na maeneo yake ya malisho.

⁷⁰Kutoka nusu ya kabile la Manase, Waisraeli waliwapa koo za Wakohathi waliobaki wa mji ya Eneri na Bileamu pamoja na maeneo yake ya malisho.

⁷¹Wagershoni walipokea mji ifuatayo pamoja na maeneo yake ya malisho:

katika nusu ya kabile la Manase walipewa: Golani katika Bashanina na pia Ashtarothi.

⁷²Kutoka kabile la Isakari walipokea Kedeshi, Deberathi,

⁷³Ramothi na Anemu, pamoja na maeneo yake ya Malisho.

⁷⁴Kutoka kabile la Asheri walipokea:

Mashali, Abdoni, ⁷⁵Hukoki na Rehobu, pamoja na maeneo yake ya malisho.

⁷⁶Kutoka kabile la Naftali

walipokea Kedeshi katika Galilaya, Hamoni na Kiriathaimu pamoja na maeneo yake ya malisho.

⁷⁷Wamerari (Walawi waliobakia) walipokea miji ifuatayo:

kutoka kabilia la Zabuloni walipokea Yokneamu, Karta, Rimono na Tabori pamoja na maeneo yake ya malisho.

⁷⁸Kutoka kabilia la Reubeni, ng'ambo ya Yordani mashariki ya Yeriko walipokea Bezeri ulioko jangwani, Yahsa, ⁷⁹Kedemothi na Mefaathi pamoja na maeneo yake ya malisho,

⁸⁰na kutoka kabilia la Gadi walipokea: Ramothi huko Gileadi, Mahanaimu, ⁸¹Heshboni na Yezeri pamoja na maeneo yake ya malisho.

Wana wa Isakari

⁷ Wana wa Isakari walikuwa wanne:
Tola, Pua, Yashubu na Shimroni.

²Wana wa Tola walikuwa:

Uzi, Refaia, Yerieli, Yahmai, Ibsamu na Shemueli waliokuwa viongozi wa jamaa zao. Wakati wa utawala wa Mfalme Daudi, wazao wa Tola waliorodheshwa kama wapiganaji katika ukoo wao walikuwa watu 22,600.

³Mwana wa Uzi alikuwa Izrahia.

Wana wa Izrahia walikuwa:

Mikaeli, Obadia, Yoeli na Ishia. Wote hawa watano walikuwa wakuu wao. ⁴Kulingana na ukoo wa jamaa zao, walikuwa na watu hodari wa vita wapatao 36,000, kwa sababu walikuwa na wanawake na watoto wengi.

⁵Jamaa ya watu waliokuwa wapiganaji hodari kutoka koo zote za Isakari, kama ilivoorodheshwa katika ukoo wao, jumla yao walikuwa 87,000.

Wana wa Benyamini

⁶Wana watatu wa Benyamini walikuwa:
Bela, Bekeru na Yediaeli.

⁷Bela alikuwa na wana watano:

Esboni, Uzi, Uzieli, Yeremothi na Iri. Hawa ndio walikuwa viongozi wa jamaa zao. Watu wapiganaji waliorodheshwa katika ukoo wao walikuwa 22,034.

⁸Wana wa Bekeru walikuwa:

Zemira, Yoashi, Eliezeri, Elieonai, Omri, Yeremothi, Abiya, Anathothi na Alemethi. Hawa wote walikuwa wana wa Bekeru. ⁹Orodha ya ukoo wao iliyoandikwa viongozi

wa jamaa zao walikuwa wapiganaji 20,200.

¹⁰Yadiaeli alikuwa na mwana mmoja jina lake Bilhani.

Wana wa Bilhani walikuwa:

Yeushi, Benyamini, Ehudi, Kenaana. Zethani, Tarshishi na Ahishahari. ¹¹Hawa wana wote wa Yadieli walikuwa viongozi wa jamaa zao. Kulikuwako wanaume wapiganaji 17,200, waliokuwa tayari kwenda vitani.

¹²Shupimu na Hupimu walikuwa wana wa Iri. Hushimu alikuwa mwana wa Aheri.

Wana wa Naftali

¹³Wana wa Naftali walikuwa:

Yahzieli, Guni, Yezeri na Shalumu. Hao walikuwa wazao wa Bilha.

Wana wa Manase

¹⁴Wana wa Manase walikuwa:

Asirieli alikuwa mzao wake kutokana na Suria wake wa Kiaramu. Huyu Suria akamzaa Makiri baba wa Gileadi. ¹⁵Makiri akatwaa mke kutoka mionganii mwa Hupimu na Shupimu. Jina la dada yake aliitwa Maaka.

Mwana wa pili wa Makiri aliitwa Selofehadi, ambaye alikuwa na wasichana tu.

¹⁶Maaka mkewe Makiri, akamzaa mwana aliywita Pereshi. Jina la nduguye Pereshi lilikuwa Shereshi. Wana wa Shereshi walikuwa Ulamu na Rakemu.

¹⁷Mwana wa Ulamu alikuwa:
Bedani.

Hawa ndio waliokuwa wana wa Gileadi mwana wa Makiri, mwana wa Manase.

¹⁸Dada yake aliyeitwa Hamolekethi aliwazaa: Ish-Hodi, Abiezeri na Mahla.

¹⁹Wana wa Shemida walikuwa:
Ahiani, Shekemu, Liki na Aniamu.

Wana wa Efraimu

²⁰Wana wa Efraimu walikuwa:

Shuthela akamzaa Beredi, Beredi akamzaa Tahathi, Tahathi akazaa Eleada, Eleada akamzaa Tahathi, ²¹Tahathi akamzaa Zabadi na Shuthela.

Ezeri na Eliadi waliuawa na wenyeji wa Gathi walipokuwa wamekwenda huko kuwanyang'anya mifugo yao. ²²Baba yao Efraimu akawaombolezea kwa siku nydingi na jamaa zake wakaja kumfariji. ²³Kisha

akakutana kimwili na mke wake tena, akachukua mimba, akamzalia mwana. Akamwita Beria, kwa sababu ya misiba iliyopata nyumba yake.²⁴Beria alikuwa na binti jina lake Sheera. Huyu ndiye aliyeijenga miji ya Beth-Horoni ya juu na chini, pamoja na Uzen-Sheera.

²⁵Beria akamzaa pia Refa na Reshefu, Reshefu akamzaa Tela, Tela akamzaa Tahani,²⁶Tahani akamzaa Ladani, Ladani akamzaa Amihudi, Amihudi akamzaa Elishama,²⁷Elishama akamzaa Nuni, Nuni akamzaa Yoshua.

²⁸Nchi zao na makazi yao yalijumuisha Betheli na vijiji vilivyouzunguka, Naarani ilikuwa upande wa mashariki, Gezeri pamoja na vijiji vyake upande wa magharibi, pia Shekemu na vijiji vyake hadi kufikia Aya na vijiji vyake.²⁹Katika mipaka ya Manase walikuwepo Beth-Shani, Taanaki, Megido na Dori pamoja na vijiji vyake. Wana wa Yosefu, mwana wa Israeli waliishi katika miji hii.

Wana wa Asheri

³⁰Wana wa Asheri walikuwa:
Imna, Ishva, Ishri na Beria. Dada yao alikuwa Sera.

³¹Wana wa Beria walikuwa:
Heberi na Malkieli, aliyekuwa baba yake Birzaithi.

³²Heberi akawazaa:
Yafleti, Shomeri na Hothamu, naye Shua alikuwa dada yao.

³³Wana wa Yafleti walikuwa:
Pasaki, Bimhali na Ashvathi. Hawa walikuwa ndio wana wa Yafleti.

³⁴Wana wa Shomeri walikuwa:
Ahi, Roga, Yehuba na Aramu.

³⁵Wana wa Helemu ndugu yake, walikuwa:
Sofa, Imna, Sheleshi na Amali.

³⁶Wana wa Sofa walikuwa:
Sua, Harneferi, Shuali, Beri, Imra,³⁷Bezeri, Hodu, Shama, Shilsha, Ithrani na Beera.

³⁸Wana wa Yetheri walikuwa:
Yefune, Pispa na Ara.

³⁹Wana wa Ula walikuwa:
Ara, Hanieli na Risia.

⁴⁰Hawa wote ndio waliokuwa wazao wa Asheri, viongozi wa jamaa zao, watu bora, mashujaa walio hodari na viongozi maarufu. Idadi ya watu waliokuwa tayari kwa vita, kama ilivyoordheshwa katika ukoo wao, walikuwa 26,000.

Ukoo wa Sauli Mbenyamini

8 Benyamini akamzaa:
Bela mzaliwa wake wa kwanza, Ashbeli mwanawe wa pili, Ahara wa tatu,²Noha wa nne na Rafa wa tano.

³Wana wa Bela walikuwa:
Adari, Gera, Abihudi,⁴Abishua, Naamani, Ahoa,⁵Gera, Shefufani na Huramu.

⁶Hawa ndio wana wa Ehudi:
walikuwa viongozi wa jamaa za wale walioishi huko Geba na ambao walihamishiwa Manahathi.

⁷Wana wa Ehudi walikuwa: Naamani, Ahiya na Gera, ambaye naye aliywahamisha, alikuwa baba yake Uza na Ahihudi.

⁸Shaharaimu aliwazaa wana katika nchi ya Moabu baada ya kuwapa talaka wake zake wawili yaani, Hushimu na Baara.⁹Kwa mkewe Hodeshi, akawazaa wana saba: Yoabu, Sibia, Mesha, Malkamu,¹⁰Yeuzi, Sakia na Mirma. Hawa ndio waliokuwa wanawe, viongozi wa jamaa zao.¹¹Hushimu alimzalia: Abitubu na Elpaali.

¹²Wana wa Elpaali walikuwa:
Eberi, Mishamu, Shemedi (ambaye aliijenga miji ya Ono na Lodi, pamoja na vijiji vilivyoizunguka)¹³Beria na Shema, ambao walikuwa viongozi wa zile jamaa zilizokuwa zinaishi katika mji wa Aiyaloni na ambao waliwfukuza wenyeji wa Gathi.

¹⁴Wana wa Beria walikuwa:
Ahio, Shashaki, Yeremothi,¹⁵Zebadia, Aradi, Ederi,¹⁶Mikaeli, Ishpa, na Yoha

¹⁷Zebadia, Meshulumu, Hizki, Heberi,¹⁸Ishmerai, Izlia na Yobabu ndio waliokuwa wana wa Epaali.

¹⁹Wana wa Shimei walikuwa:
Yakimu, Zikri, Zabdi,²⁰Elienai, Zilethai, Elieli,²¹Adaya, Beraya na Shimrathi.

²²Wana wa Shashaki walikuwa:
Ishpani, Eberi, Elieli,²³Abdoni, Zikri, Hanani,²⁴Hanania, Elamu, Anthothiya,²⁵Ifdeya na Penueli.

²⁶Wana wa Yerohamu walikuwa:
Shamsherai, Sheharia, Athalia,²⁷Yaareshia, Elia na Zikri.

²⁸Hawa wote walikuwa ni viongozi wa jamaa zao, wakuu kama ilivyoordheshwa katika koo zao, nao waliishi Yerusalem.

²⁹Yeieli alikuwa baba yake Gibeoni naye aliishi huko Gibeoni.

Mke wake aliiwa Maaka.³⁰Mzaliwa wake wa kwanza alikuwa Abdoni, wakafuatia Zuri, Kishi, Baali, Neri, Nadabu,³¹Gedor, Ahio, Zekeri,³²na Miklothi ambaye alikuwa baba yake Shimea. Hawa pia waliishi karibu na jamaa zao katika Yerusalem.

³³Neri akamzaa Kishi, Kishi akamzaa Sauli, Sauli akamzaa Yonathani, Malkishua, Abinabu na Esh-Baali.³⁴Yonathani akamzaa Merib-Baalia^a, Merib-Baali akamzaa Mika.

³⁵Wana wa Mika walikuwa:

Pithoni, Meleki, Tarea na Ahazi.

³⁶Ahazi akamzaa Yehoada. Naye Yehoada aliwazaa Alemethi, Azmawethi na Zimri, naye Zimri akamzaa Mosa.³⁷Mosa akamzaa Binea, Binea akamzaa Rafa, Rafa akamzaa Eleasa na Aseli.

³⁸Aseli alikuwa na wana sita, haya ndiyo majina yao:

Azrikamu, Bokeru, Ishmaeli, Shearia, Obadia na Hanani. Hawa wote ndio waliokuwa wana wa Aseli.

³⁹Wana wa Esheki, nduguye Aseli, walikuwa hawa wafuata:

Mzaliwa wake wa kwanza alikuwa Ulamu, wa pili Yeushi na wa tatu Elifeleti.⁴⁰Wana wa Ulamu walikuwa mashujaa hodari walioweza kutumia upinde. Alikuwa na wana wengi na wajukuu, jumla yao 150.

Hawa wote ndio waliokuwa wazao wa Benyamini.

9 Waisraeli wote waliorodheshwa katika koo zilizoandikwa kwenye kitabu cha wafalme wa Israeli.

Watu katika Yerusalem

Watu wa Yuda walichukuliwa mateka kwenda Babeli kwa sababu ya kukosa uaminifu kwa Mungu.²Basi watu wa kwanza kurudi kukaa kwenye milki zao katika miji yao walikuwa baadhi ya Waisraeli, makuhani, Walawi na Wanethini^a.

³Wale waliotoka Yuda, Benyamini, Efraimu na Manase ambao waliishi Yerusalem walikuwa:

^a³⁴ "Merib-Baali" ni jina jingine la Mefi-boshethi mwana wa Yonathani mwana wa Sauli, ambalo linamaanisha, "Mshindani ni BWANA" au huenda linamaanisha "Mshindani Dhidi ya Baali". Mefiboshethi maana yake "Siku ya kuangamiza."

(2Sam. 4:4)

^a² "Wanethini" hapa ina maana "Wahudumu wa hekalu.

⁴Uthai mwana wa Amihudi, mwana wa Omri, mwana wa Imri, mwana wa Bani, wa wana wa Peresi, mwana wa Yuda.

⁵Wa wazao wa Washilo waliorudi ni:
Asaya mzaliwa wa kwanza na wanawe.

⁶Wa wana wa Zera:
Yeuli, na ndugu zao, jumla yao ni watu 690.

⁷Wa Benyamini walikuwa:
Salu mwana wa Meshulamu, mwana wa Hodavia, mwana wa Hasenua,⁸Ibneya mwana wa Yerohamu, Ela mwana wa Uzi, mwana wa Mikri na Meshulamu mwana wa Shefatia, mwana wa Reueli, mwana wa Ibniya,⁹watu kutoka Benyamini kama walivyoorodheshwa katika koo zao jumla yao ni 956. Watu hawa wote walikuwa viongozi wa jamaa zao.

Jamaa za Kikuhanzi

¹⁰Wa jamaa za makuhani walikuwa:
Yedaia, Yehoyaribu na Yakini,

¹¹Azaria mwana wa Hilkia, mwana wa Meshulamu, mwana wa Sadoki, mwana wa Merayothi, mwana wa Ahitubu aliyekuwa afisa kiongozi wa nyumba ya Mungu.

¹²Adaia, mwana wa Yerohamu, mwana wa Pashuri, mwana wa Malkiya, Maasai, mwana wa Adiel, mwana wa Yahzera, mwana wa Meshulamu, mwana wa Meshilemithi, mwana wa Imeri.

¹³Makuhani waliokuwa viongozi wa jamaa zao walikuwa 1,760. Walikuwa watu wenye uwezo, waliowajibika kuhudumu katika nyumba ya Mungu.

Jamaa za Walawi

¹⁴Wa jamaa za Walawi walikuwa:
Shemaia, mwana wa Hashubu, mwana wa Azrikamu, mwana wa Hashabia, wa wana wa Merari,¹⁵Bakbakari, Hereshi, Galali na Matania mwana wa Mika, mwana wa Zikri, mwana wa Asafu.¹⁶Obadia mwana wa Shemaia, mwana wa Galali, mwana wa Yeduthuni, Berekia mwana wa Asa, mwana wa Elkana, ambao waliishi katika vijiji vyta Wanetofathi.

¹⁷Mabawabu katika hekalu la BWANA waliorudi walikuwa:

Shalumu, Akubu, Talmoni, Ahimani na ndugu zao. Shalumu alikuwa mlinzi wao mkuu.¹⁸Walikuwa wamebekwa katika lango

la Mfalme lililokuwa upande wa mashariki, mpaka wakati huu. Hawa walikuwa mabawabu wa kutoka kwenye kambi ya Walawi.¹⁹ Shalumu mwana wa Kore, mwana wa Ebiasafu, mwana wa Kora, pamoja na mabawabu wenzake kutoka jamaa yake (ya Wakora) waliwajibika kulinda sakafu ya kupuria ya Hema, kama vile baba zao walivyokuwa wamewajibika kulinda ingilio la maskani ya BWANA.²⁰ Hapo zamanii Finehasi mwana wa Eleazari alikuwa kiongozi wa mabawabu, naye BWANA alikuwa pamoja naye:
²¹ Zekaria mwana wa Meshelemia alikuwa bawabu katika ingilio la Hema la Mkutano.

²² Jumla ya waliochaguliwa kuwa mabawabu katika sakafu za kupuria walikuwa 212. Waliandikishwa kwa koo zao kwenye vijiji vyao. Mabawabu hawa waliwekwa katika nafasi zao walizokabidhiwa na Mfalme Daudi pamoja na mwonaji Samweli.²³ Wao na wazao wao walikuwa viongozi wa kulinda malango ya nyumba ya BWANA, nyumba iliyoitwa Hema.²⁴ Mabawabu walikuwa pande zote nne: mashariki, magharibi, kaskazini na kusini.²⁵ Ndugu zao katika vijiji vyao walikuwa wakija mara kwa mara na kuwasaidia katika kazi zao kwa vipindi mbalimbali nya siku saba.²⁶ Lakini mabawabu wanne wakuu, amba walikuwa Walawi, walikabidhiwa wajibu kwa ajili ya vyumba na hazina katika nyumba ya Mungu.²⁷ Walikesha mahali walipowekwa kuizunguka nyumba ya Mungu, kwa sababu iliyapasa kuilinda. Pia walitunza funguo kwa ajili ya kufungua mlango kila siku asubuhi.

²⁸ Baadhi yao walikuwa viongozi wa kutunza vifaa vilivytumika katika huduma ndani ya hekalu, walivihesabu kila vilipoingizwa ndani na kila vilipotolewa.²⁹ Wengine walipangiriwa kutunza mapambo na vifaa vingine nya patakatifu, pamoja na unga, divai, mafuta, uvumba na vikolezo.³⁰ Lakini baadhi ya makuhani walifanya kazi ya kuchanganya vikolezo.³¹ Mlawi aliyeitwa Metithia, mwana mzaliwa wa kwanza wa Shalumu, wa ukoo wa Kora, alikabidhiwa wajibu kwa ajili ya kuoka mikate ya sadaka.³² Baadhi ya ndugu zao wa ukoo wa Kohathi walikuwa viongozi wa kuandaa mikate ya wonyesho kwa ajili ya kila sabato, mikate iliyokuwa inawekwa mezani.

³³ Wale walikuwa waimbaji, viongozi wa jamaa za Walawi, waliishi katika vyumba nya

hekalu, nao hawakufanya shughuli nyingine yo yote kwa sababu iliwapasa kuwajibika kwa kazi hiyo mchana na usiku.

³⁴ Hawa wote walikuwa viongozi wa jamaa za Walawi, wakuu kama waliorodheshwa katika koo zao, nao waliishi Yerusalem.

Ukoo wa Sauli

³⁵ Baba yake Yaeli, aliishi huko Gibeoni.

Mkewe aliitwa Maaka,³⁶ mwanawewe mzaliwa wa kwanza aliitwa Abdoni, akafuatiwa na Zuri, Kishi, Baali, Neri, Nadabu,³⁷ Gedori, Ahio, Zekaria na Miklohi.³⁸ Miklohi akamzaa Shimeamu. Wao pia waliishi karibu na jamaa zao huko Yerusalem.

³⁹ Neri akamzaa Kishi, Kishi akamzaa Sauli.

Sauli akamzaa: Yonathani, Malkishua, Abinadabu na Esh-Baali^a.

⁴⁰ Yonathani akamzaa Merib-Baali^b, Merib-Baali akamzaa Mika.

⁴¹ Wana wa Mika walikuwa:

Pithoni, Meleki, Tarea, na Ahazi.

⁴² Ahazi akamzaa Yara, Yara akawazaa Alemethi, Azmwethi na Zimri, naye Zimri akamzaa Mosa.⁴³ Mosa akamzaa Binea, Binea akamzaa Refaya, Refaya akamzaa Eleasa, naye Eleasa akamzaa Aseli.

⁴⁴ Aseli alikuwa na wana sita na haya ndiyo majina yao:

Azrikamu, Bokeru, Ishmaeli, Shearia, Obadia na Hanani: Hawa ndio walikuwa wana wa Aseli.

Sauli Ajiu

10 Basi Wafilisti wakapigana na Israeli, Waisraeli wakawakimbia, wengi wakauawa katika mlima Gilboa.² Wafilisti wakawafuatia kwa bidii Sauli na wanawe, wakawaua wanawe Yonathani, Abinadabu na Malkishua.³ Mapigano yakawa makali kumzunguka Sauli na wakati wapiga mishale walipompata, wakamjeruhi.

⁴ Sauli akamwambia mbeba silaha wake, "Futa upanga wako unichome, la sivyo hawa watu wasiotahiriwa watanifanya vibaya."

Lakini yule mbeba silaha wake akaogopa na hakuthubutu kufanya hivyo, kwa hivyo Sauli akachukua upanga wake akajichoma mwenyewe.⁵ Mbeba silaha wake alipoona

^a³⁹ Esh-Baali ndiye anayejulikana kwa jina la Ishbosethi.

^b⁴⁰ Merib-Baali ndiye anayejulikana kwa jina la Mefi-Bosethi (Sam 4:4.)

kwamba Sauli amekufa, naye pia akauangukia upanga wake akafa. ⁶Kwa hiyo Sauli na wanawe watatu wakafa, pamoja na nyumba yake yote.

⁷Waisraeli wote waliokuwa bondeni walipoona kwamba jeshi limekimbia na kwamba Sauli na wanawe wamekufa, waliacha miji yao wakakimbia. Nao Wafilisti wakaja na kukaa humo.

⁸Kesho yake, Wafilisti walipokuja kuchukua nyara za hao waliouawa, walimkuta Sauli na wanawe wameanguka juu ya Mlima Gilboa. ⁹Wakamvua mavazi, wakachukua kichwa chake pamoja na silaha zake, wakawatuma wajumbe katika nchi yote ya Wafilisti kutangaza habari hizi mionganoni mwa sanamu zao na watu wao. ¹⁰Waliweka silaha zake katika hekalu la miungu yao, wakatundika kichwa chake katika hekalu la Dagoni.

¹¹Wakazi wote wa Yabesh-Gileadi waliposikia hayo yote Wafilisti waliyomtendea Sauli, ¹²mashujaa wote wakaondoka, wakautwaa mwili wa Sauli na miili ya wanawe, wakaileta Yabeshi. Wakaizika mifupa yao chini ya mti mkubwa huko Yabeshi, nao wakafunga kwa siku saba.

¹³Sauli alikufa kwa sababu hakuwa mwaminifu kwa BWANA hakulishika neno la BWANA hata akataka shauri kwa mwaguzi kwa ajili ya uongozi, ¹⁴hakumwuliza BWANA kwa hiyo BWANA alimwua, na ufalme akampa Daudi mwana wa Yese.

Daudi Atiwa Mafuta kuwa Mfalme wa Israeli

11 Israeli yote walimjia Daudi kwa pamoja huko Hebronii wakamwambia, "Sisi ni nyama yako na damu yako." ²Wakati wote uliopita, hata wakati Sauli alipokuwa mfalme, wewe ndiwe uliyeliongoza Israeli vitani, naye BWANA Mungu wako alikuambia, 'Wewe utawachunga watu wangu Israeli, na utakuwa mtawala wao.'

³Wazee wote wa Israeli walipokuwa wamewasili kwa Mfalme Daudi huko Hebronii, alifanya mapatano nao huko Hebronii mbele za BWANA nao wakamtia Daudi mafuta awe mfalme wa Israeli, sawasawa na BWANA alivyoahidi kupitia kwa Samweli.

Daudi Ashinda Yerusalem

⁴Daudi na Waisraeli wote wakaenda Yerusalem, (ndio Yebusi.) Nao Wayebusi, ambaa ndio waliokuwa wanaishi humo ⁵wakamwambia Daudi, "Wewe hutaingia humu."

Hata hivyo, Daudi akaiteka ngome ya Sayuni, Mji wa Daudi.

⁶Daudi alikuwa amesema, "Ye yote aongozaye mashambulizi dhidi ya Wayebusi, atakuwa jemadari mkuu." Yoabu mwana wa Seruya, akawa wa kwanza kukwea, naye akawa mkuu.

⁷Daudi akafanya maskani yake kwenye ngome, hivyo ukaitwa Mji wa Daudi. ⁸Akajenga mji pande zote, kuanzia kwenye mito hadi kwenye ukuta kuzunguka, wakati huo huo Yoabu akajenga sehemu zingine zilizobaki za Yerusalem. ⁹Daudi akazidi kuwa na nguvu zaidi na zaidi, kwa sababu BWANA Mwenye nguvu alikuwa pamoja naye.

Watu Mashujaa wa Daudi

¹⁰Hawa ndio waliokuwa wakuu wa mashujaa wa Daudi, wao pamoja na Israeli wote, wakauimarisha ufalme wake ili kuenea katika nchi yote, kama BWANA alivyoahidi. ¹¹Hii ndio orodha ya mashujaa wa Daudi:

Yashobeamu, Mhakmoni alikuwa mkuu wa maafisa, ye ye aliinua mkuki wake dhidi ya watu mia tatu, ambaa aliwaua katika pambano moja.

¹²Aliyefuata alikuwa Eleazari, mwana wa Dodai, Mwahoni, mmojawapo wa wale mashujaa watatu. ¹³Huyo alikuwa pamoja na Daudi huko Pas-Damimu, wakati Wafilisti walipokusanyika huko kwa ajili ya vita. Huko kulikuwa na shamba lililokuwa limejaa shayiri, vikosi vyta Israeli vikawakimbia Wafilisti. ¹⁴Lakini Eleazari na Daudi wakasimama imara katikati ya lile shamba, nao wakalishindania na wakawaua Wafilisti. Naye BWANA akawapa ushindi mkubwa.

¹⁵Wakuu watatu mionganoni mwa wale thelathini, walimwendea Daudi katika mwamba huko kwenye pango la Adulamu, wakati kikosi cha Wafilisti kilikuwa kimepiga kambi kwenye Bonde la Warefai. ¹⁶Wakati ule Daudi alikuwa katika ngome na askari walinzi wa Wafilisti walikuwa katika mji wa Bethlehemu. ¹⁷Daudi alitamani maji akasema, "Laiti mtu angenipatia maji ya kunywa kutoka kisima kilichoko karibu na lango la Bethlehemu!" ¹⁸Kwa hivyo wale watatu, wakapita katikati ya safu za Wafilisti, wakachota maji kutoka kwenye hicho kisima kilichoko nje ya lango la Bethlehemu, wakamletea Daudi. Lakini ye ye akakataa kuyanywa, badala ya kuyanywa akayamimina mbele za BWANA. ¹⁹Akasema, "Mungu apishie mbali kwamba nifanye hivi! Je kweli, niinywe

damu ya watu hawa waliohatarisha maisha yao?" Kwa sababu walihatarisha maisha yao kuyaleta yale maji, Daudi hakukubali kuyanywa.

Huo ndio uliokuwa ujasiri wa wale mashujaa watatu.

Watu thelathini mashujaa wa Daudi

²⁰Abishai, nduguye Yoabu alikuwa mkuu wa wale Thelathini. Aliinua mkuki wake dhidi ya watu mia tatu, ambao aliwaua, hivyo akawa maarufu kama wale Watatu. ²¹Alitunukiwa heshima maradufu ya wale Watatu akawa jemadari wao, ingawa hakuhesabiwa mionganoni mwao.

²²Benaia, mwana wa Yehoyada alikuwa mpiganaji hodari kutoka Kabseeli, aliyefanya mambo makubwa ya ujasiri. Aliwaua watu wawili mashujaa wa Moabu. Pia aliingia shimonii siku ya theluji na kumwua simba. ²³Alimwua Mmisri aliyejkuwa na urefu kama dhiraatano^a. Ingawa Mmisri alikuwa na mkuki kama mti wa mfumaji mkononi mwake, Benaia alimwendea na rungu. Akamnyang'anya Mmisri mkuki wake na kumwua nao. ²⁴Mambo kama hayo ya ujasiri ndiyo aliyoafanya Benaia, mwana wa Yehoyada, yeye pia alikuwa maarufu kama wale mashujaa watatu. ²⁵Yeye aliheshimiwa zaidi ya wale thelathini, lakini hakuwekwa mionganoni mwa wale Watatu: Daudi akamweka kuwa kiongozi wa kundi la walinzi wake.

²⁶Wale watu mashujaa walikuwa:
Asaheli nduguye Yoabu, Ehanani mwana wa Dodo kutoka Bethlehemu,

²⁷Shamothi Mharori,
Helesi Mpeloni,

²⁸Ira mwana wa Ikeshi kutoka Tekoa,
Abiezeri kutoka Anathothi,

²⁹Sibekai Mhushathi,
Ilai, Mwahohi,

³⁰Maharai Mnetofathi,
Heledi mwana wa Baana Mnetofathi,

³¹Itai mwana wa Ribai kutoka Gibeaa ya Benyamini,
Benaya Mpirathoni,

³²Hurai kutoka mabonde ya Gaashi,
Abiel Mwairibathi,

³³Azmawethi Mbaharumi,
Eliahba Mshaalboni,

³⁴wana wa Hashemu Mgiloni,
Yonathanii mwana wa Shagee Mharari,

^a²³ Dhiraatano ni sawa na mita 2.25.

³⁵Ahiamu mwana wa Sakari Mharari,
Elifale mwana wa Uri,

³⁶Heferi Mmekerathi,
Ahia Mpeloni,
³⁷Hezro Mkarmeli,

Naarai mwana wa Ezbai.
³⁸Yoeli nduguye Nathani,
Mibhari mwana wa Hagri,

³⁹Seleki Mwamoni,
Naharai Mbeorothi, Mbeba silaha wa Yoabu, mwana wa Seruya,

⁴⁰Ira na Garebu
Waithiri,

⁴¹Uria Mhiti,
Zabadi mwana wa Ahlai,

⁴²Adina mwana wa Shiza Mreubeni,
ambaye alikuwa mkuu wa Wareubeni,
ambaye alikuwa pamoja na watu thelathini.

⁴³Hanani mwana wa Maaka, Yoshafati
Mmithni,

⁴⁴Uzia Mwashterathi, Shama na Yeili wana
wa Hothamu Mwaroeri,

⁴⁵Yediaeli mwana wa Shimri,
nduguye Yoha Mtizi,

⁴⁶Elieli Mmahawi, Yeribai na Yoshavia,
wana wa Elhaamu,
Ithma Mmoabu,

⁴⁷Elieli, Obedi na Yaasieli Mmesobai.

Mashujaa Waungana na Daudi

12 Hawa ndio watu waliomjia Daudi huko Siklagi, wakati alipokuwa amefukuzwa mbele ya Sauli mwana wa Kishi, (walikuwa mionganoni mwa mashujaa waliomsaidia Daudi vitani, ²walikuwa na pinde na walikuwa na uwezo wa kupiga mishale au kutupa mawe kwa kombeo wakitumia mkono wa kushoto au wa kulia: hawa walikuwa ndugu zake Sauli kutoka kabilia la Benyamini):

³Mkuu wao alikuwa Ahiezeri, na wa pili Yoashi, wote wana wa Shemaa Mgibeathi, pia Yezieli na Peleti wana wa Azmawethi, Beraka, Yehu wa Anathothi, ⁴na Ishimaia Mgibeoni, shujaa mionganoni mwa wale thelathini, ambaye alikuwa kiongozi wa wale Thelathini, Yeremia, Yahazieli, Yohanani, Yozabadi, Mgederathi, ⁵Eluzai, Yerimothi, Bealia, Shemaria, Shefatia Mharufi, ⁶Elkana, Isshia, Azareli, Yoezeri na Yashobeamu, wana wa Wakora, ⁷Yoela na Zebadia, wana wa Yerohamu, kutoka Gedori.

⁸Baadhi ya Wagadi wakajitenga na kujiunga na Daudi katika ngome yake huko jangwani. Walikuwa mashujaa hodari, waliokuwa tayari kwa vita na wenye uwezo wa kutumia ngao na mkuki. Nyuso zao zilikuwa nyuso za simba na walikuwa na wepesi kama paa milimani.

⁹Ezeri alikuwa mkuu wao,

Obadia alikuwa wa pili katika uongozi,
Eliabu alikuwa wa tatu,

¹⁰Mishmana wa nne, Yeremia wa tano,

¹¹Atai wa sita, Elieli wa saba,

¹²Yohanani wa nane, Elzabadi wa tisa,

¹³Yeremia wa kumi na Makbanai wa kumi na moja.

¹⁴Hawa Wagadi walikuwa majemadari. Aliyekuwa wa mwisho kuliko wote aliweza kuongoza askari mia moja na aliyekuwa na uweza zaidi ya wote aliongoza elfu moja. ¹⁵Wao ndio walivuka Mto Yordani katika mwezi wa kwanza wakati ukiwa umefurika hadi kwenye kingo zake zote na kusababisha watu wote waliokuwa wanaishi kwenye mabonde kukimbilia mashariki na wengine magharibi.

¹⁶Wabenyamini wengine na baadhi ya watu kutoka Yuda pia walikuja kwa Daudi katika ngome yake. ¹⁷Daudi akatoka nje kuwalaki na akawaambia, "Kama mmekuja kwangu kwa amani, kunisaidia, mimi niko tayari kuwaruhusu ninyi kuungana nami. Lakini kama mmekuja ili kunisaliti kwa adui zangu wakati mimi mikono yangu haina hatia, basi Mungu wa baba zetu aone na awahukumu."

¹⁸Kisha Roho akaja juu ya Amasia, mkuu wa wale Thelathini akasema,

"Sisi tu watu wako, Ee Daudi!

Nasi tuko pamoja na wewe, Ee mwana
wa Yes!

Ushindi, naam, ushindi uwe kwako,
pia ushindi kwa wale walio upande
wako,
kwa kuwa Mungu wako atakusaidia."

Kwa hiyo Daudi akawapokea na kuwafanya viongozi wa vikosi vyake vya uvamizi.

¹⁹Baadhi ya watu kutoka kabila la Manase wakajunga na Daudi wakati alipokwenda pamoja na Wafilisti, kupigana na Sauli. Daudi na watu wake hawakuwasaidia Wafilisti kwa sababu, baada ya ushauri, watawala wao walimrudisha. Wakasema, "Itatugharimu vichwa vyetu kama Daudi atatuasi na kurudi kwa Sauli

BWANA wake." ²⁰Daudi alipokwenda Siklag, hawa ndio watu wa kabila la Manase waliojingga naye: Adna, Yozabadi, Yediaeli, Mikaeli, Yozabadi, Elihu na Silethai, viongozi wa vikosi vya watu elfu moja katika kabila la Manase. ²¹Walimsaidia Daudi dhidi ya makundi ya uvamizi, kwa kuwa wote walikuwa mashujaa hodari na walikuwa majemadari katika jeshi lake. ²²Siku baada ya siku watu walikuja kumsaidia Daudi, mpaka akawa na jeshi kubwa, kama jeshi la Mungu.

Wengine Waungana na Daudi Huko Hebron

²³Hawa ndio watu waliojandaa kwa ajili ya vita walikuja kwa Daudi huko Hebron ili kumtwalia ufalme kutoka kwa Sauli, kama BWANA alivyokuwa amesema:-

²⁴watu wa Yuda, wanaochukua ngao na mikuki walikuwa 6,800. Wote walikuwa tayari kwa vita.

²⁵Watu wa Simeoni, mashujaa waliokuwa tayari kwa vita walikuwa 7,100,

²⁶watu wa Lawi walikuwa 4,600, ²⁷pamoja na Yehoyada, kiongozi wa jamaa ya Aroni, pamoja na watu 3,700, ²⁸na Sadoki, kijana shujaa na hodari, pamoja na maafisa 22 kutoka katika jamaa yake,

²⁹watu wa Benyamini,

Ndugu zake Sauli, walikuwa 3,000, wengi wao walikuwa wameendelea kuwa waaminifu kwa Sauli mpaka wakati huo,

³⁰watu wa Efraimu,

mashujaa hodari 20,800, watu waliokuwa maarufu katika koo zao.

³¹Watu wa nusu ya kabila la Manase, waliotajwa kwa majina ili waje kumweka Daudi kuwa mfalme 18,000.

³²Watu wa Isakari, waliofahamu majira na kujua kile ambacho Israeli inapasa kufanya, walikuwa wakuu 200, pamoja na jamaa zao wote chini ya uongozi wao,

³³Watu wa Zabuloni, askari wenye usoefu mkubwa walioandaliwa tayari kwa vita wakiwa na silaha za kila aina, ili kumsaidia Daudi kwa uaminifu thabit walikuwa 50,000,

³⁴watu wa Naftali maafisa 1,000,

pamoja na watu 37,000 waliochukua ngao na mikuki,

³⁵Watu wa Dani, 28,600 walio tayari kwa vita,

³⁶Watu wa Asheri 40,000,

askari wenye usoefu mkubwa waliondaliwa kwa ajili ya vita,

³⁷watu kutoka mashariki ya Yordani, watu wa

Reuben, Gadi na nusu ya kabilia la Manase, wakiwa na kila aina ya silaha 120,000,

³⁸wote hawa walikuwa watu wapiganaji waliojitelea kutumika katika safu zao. Walikuja Hebron wakiwa wameamua kikamilifu kumfanya Daudi mfalme juu ya Israeli yote. Waisraeli wengine wote walikuwa pia na nia hiyo moja ya kumfanya Daudi kuwa mfalme. ³⁹Watu hawa wakakaa huko na Daudi siku tatu, wakila na kunywa, kwa sababu jamaa zao zilikuwa zimewapatia mahitaji yao. ⁴⁰Pia, majirani zao hata wale walio mbali hadi Isakari, Zabuloni na Naftali, walikuja wakiwaletea vyakula walivyovibeba kwa punda, ngamia, nyumbu na maksai. Kulikuwepo na wingi wa unga, maandazi ya tini, maandazi ya zabibu kavu, divai, mafuta, ng'ombe na kondoo, kwa maana kulikuwa na furaha katika Israeli.

Kurudishwa kwa Sanduku la Agano

13 Daudi alishauriana na kila afisa wake, majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia. ²Ndipo akaliambia kusanyiko lote la Israeli, "Kama mkiona ni vema na kama ni mapenzi ya BWANA Mungu wetu, tupeleke ujumbe kwa ndugu zetu wengine walio mbali na walio karibu katika nchi yote ya Israeli, pia kwa makuhani na Walawi walio pamoja nao katika miji yao na katika sehemu zao za malisho yao waje waungane na sisi. ³Sisi na tulirudishe sanduku la Mungu wetu kwetu kwa maana hatukujali wakati wa utawala wa Sauli." ⁴Kusanyiko lote likakubaliana kufanya hivyo, kwa sababu ilionekana vema kwa watu wote.

⁵Basi Daudi akawakusanya Waisraeli wote, kuanzia Mto Shihori ulioko Misri hadi Lebo Hamathi, ili kulileta sanduku la Mungu kutoka Kiriathi-Yearimu. ⁶Daudi akiwa pamoja na Waisraeli wote wakaenda Baada ya Yuda (Kiriath-Yearimu) kulipandisha sanduku la Mungu BWANA kutoka huko, ambaye anaketi katika kiti chake cha enzi kilichoko kati ya makerubi, sanduku ambalo linaitwa kwa Jina lake.

⁷Wakalisafirisha Sanduku la Mungu kwa gari jipya lenye magurudumu mawili likikokotwa na maksai kutoka katika nyumba ya Abinadabu, Uza na Ahio wakilongoza gari hilo. ⁸Daudi pamoja na Waisraeli wote walikuwa wanasiu kwa nguvu zao zote mbele za Mungu, kwa nyimbo na kwa vinubi, zeze, matari, matoazi na tarumbeta.

⁹Walipofika kwenye uwanja wa kupuria

nafaka wa Kidoni, Uza akaunyoosha mkono wake ili kulizuia sanduku, kwa sababu hao maksai walijikwaa. ¹⁰Hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Uza, akampiga kwa sababu aliweka mkono wake kwenye sanduku. Kwa hiyo akafa pale mbele za Mungu.

¹¹Kisha Daudi akakasirika kwa sababu ghadhabu ya BWANA iliwaka dhidi ya Uza, mahali pale panaitwa Peres-Uza hadi leo.

¹²Siku ile Daudi akamwogopa Mungu nae aauliza. "Nitawezaje kulichukua sanduku la Mungu kwangu?" ¹³Hakulichukua hilo sanduku acae nalo katika mji wa Daudi. Badala yake, akalipeleka nyumbani kwa Obedi – Edomu, Mgiti. ¹⁴Sanduku la Mungu likabaki pamoja na jamaa ya Obedi-Edomu, nyumbani kwake, kwa miezi mitatu, naye BWANA akaibariki nyumba yake pamoja na kila kitu alichokuwa nacho.

Nyumba ya Daudi na Jamaa yake

14 Basi Hiramu mfalme wa Tiro akapeleka wajumbe kwa Daudi, wakiwa na magogo ya mirezi, waashi na maseremala ili kumjengea jumba la kifalme. ²Naye Daudi akatambua kwamba BWANA amemthibitisha kuwa mfalme juu ya Israeli na kwamba ufalme wake umetukuzwa kwa ajili ya watu wake Israeli.

³Huko Yerusalem Daudi akaoa wake wengine zaidi na akawa baba wa wana na binti wengi. ⁴Haya ndiyo majina ya watoto waliozaliwa kwake huko; Shamua, Shobabu, Nathani, Solomoni, ⁵Ibhari, Elishua, Elpeleti, ⁶Noga, Nefegi, Yafia, ⁷Elishama, Beeliada na Elifeleti.

Daudi Awashinda Wafilisti

⁸Wakati Wafilisti waliposikia kwamba Daudi ametiwa mafuta kuwa mfalme katika Israeli yote, wakaondoka na jeshi lao lote ili kwenda kumsaka, lakini Daudi akapata habari naye akatoka ili kwenda kukabiliana nao. ⁹Basi Wafilisti walikuwa wameingia na kushambulia Bonde la Warefai, ¹⁰Hivyo Daudi akamwuliza Mungu: "Je, niende na kuwashambulia hao Wafilisti? Je, utawatia mkononi mwangu?"

BWANA akamjibu, "Nenda, nitawatia mkononi mwako."

¹¹Hivyo Daudi pamoja na watu wake wakakwea mpaka Baal-Perasimu, akawashinda huko. Akasema, "Kama maji yafurikayo, Mungu amewafurikia adui zangu kwa kutumia mkono wangu" Kwa hiyo mahali pale pakaltwa Baal-Perasimu. ¹²Wafilisti walikuwa wameacha

miungu yao huko, Daudi akaamuru iteketezwe kwa moto.

¹³Kwa mara nyingine tena Wafilisti wakavamia lile bonde, ¹⁴hivyo Daudi akamwuliza Mungu tena, naye Mungu akamjibu, "Usiwapandie moja kwa moja, bali wazungukie na uwashambulie kutoka mbele ya hiyo miti ya miforosadi. ¹⁵Mara usikiapo sauti ya kwenda juu ya hiyo miti ya miforosadi, hapo ndipo uteke upigane vita, kwa sababu hiyo itaonyesha kwamba Mungu amekutangulia ili kupiga jeshi la Wafilisti. ¹⁶Kwa hiyo Daudi akafanya sawasawa na alivyoagizwa na Mungu, wakalipiga jeshi la Wafilisti kuanzia Gibeoni hadi Gezeri.

¹⁷Hivyo umaarufu wa Daudi ukaenea katika kila nchi, naye BWANA akayafanya mataifa yote kumwogopa Daudi.

Sanduku la Agano Laletwa Yerusalem

15 Baada ya Daudi kujijengea nyumba zake katika mji wa Daudi, akatengeneza sehemu kwa ajili ya sanduku la Mungu, kisha akasimamisha hema kwa ajili yake. ²Kisha Daudi akasema, "Hakuna mtu ye yote isipokuwa Walawi peke yao anayeruhusiwa kubeba sanduku la Mungu, kwa sababu BWANA aliwachagua kulibeba sanduku la BWANA na kuhudumu mbele zake milele."

³Daudi akawakusanya Israeli wote huko Yerusalem ili kulipandisha sanduku la BWANA na kulileta hadi kwenye sehemu aliyokuwa ametengeneza kwa ajili yake. ⁴Kisha Daudi akawakusanya pamoja wazao wa Aroni na Walawi:

⁵Kutoka wazao wa Kohathi,

Urieli kiongozi na ndugu zake 120,

⁶kutoka wazao wa Merari,

Asaia kiongozi na ndugu zake 220.

⁷Kutoka wazao wa Gershoni^a

Yoeli kiongozi na ndugu zake 130.

⁸Kutoka wazao wa Elisafani,

Shemaia kiongozi na ndugu zake 200.

⁹Kutoka wazao wa Hebron,

Elieli kiongozi na ndugu zake 80,

¹⁰kutoka wazao wa Uzieli,

Aminadabu kiongozi na ndugu zake 112.

¹¹Kisha Daudi akawaita Sadoki na Abiathari makuhanu, pamoja na Walawi Urieli, Asaia, Yoeli, Shemaia, Elieli na Aminadabu, ¹²akawaambia, "Ninyi ndio viongozi wa jamaa za

^a⁷ "Gershoni" ni namna nyingine ya kutaja "Gershomu."

Walawi. Ninyi pamoja na Walawi wenzenu inawapasa m jitakase na kulipandisha sanduku la BWANA, Mungu wa Israeli hadi mahali ambapo nimetengeneza kwa ajili yake. ¹³Ilikuwa ni kwa sababu ninyi, Walawi, hamkulipandisha safari ya kwanza, hata ikasababisha BWANA Mungu wetu kuwaka hasira dhidi yetu. Hatukumwuliza jinsi ya kufanya ili tupate kulileta jinsi alivyoagiza." ¹⁴Kwa hiyo makuhani pamoja na Walawi wakajitakasa ili kulipandisha sanduku la BWANA, Mungu wa Israeli. ¹⁵Nao Walawi wakalichukua sanduku la Mungu mabegani mwao wakitumia mipiko, kama vile Mose alivyoamuru sawasawa na neno la BWANA.

¹⁶Daudi akawaambia viongozi wa Walawi kuwaweka ndugu zao waimbaji ili waimbe nyimbo za shangwe, wakiwa na vyombo vy aimbaji: zeze, vinubi na matoazi.

¹⁷Basi Walawi wakawaweka Hemani mwana wa Yoeli, kutoka mionganii mwa ndugu zake, Asafu mwana wa Berekia kutoka mionganii mwa ndugu zao Wamerari, Ethani mwana wa Kushaia, ¹⁸hawa walichaguliwa kuwa wasaidizi wao: Zekaria, Yaazieli, Shemiramoth, Yahieli, Uni, Eliabu, Benaia, Maaseya, Mtittua, Elifelehu, Mikneia, pamoja na mabawabu Obed, Edomu na Yeielib.

¹⁹Waimbaji Hemani, Asafu na Ethani walichaguliwa kupiga matoazi ya shaba, ²⁰Zekaria, Azieli, Shemiramothi, Yehieli, Uni, Eliabu, Maaseya na Benaia walikuwa wapiga zeze kufuatana na sauti ya alamothic, ²¹na Matithia, Elifelehu, Mikneia, Obed-Edomu, Yeielib na Azazia walikuwa wapiga vinubi, wakiongozwa kwa kufuata sauti ya Sheminithid. ²²Kenania kiongozi wa Walawi alikuwa msimamizi wa uimbaji, huu ndio uliokuwa wajibu wake kwa sababu alikuwa stadi katika hilo.

²³Berekia na Elkana walikuwa mabawabu kwa ajili ya sanduku la Mungu. ²⁴Shebania, Yoshafati, Nethaneli, Amasai, Zekaria, Benaia na Eliezeri, makuhanu walikuwa, wapiga tarumbeta mbele ya sanduku la BWANA. Obed-Edomu na Yehiya waliwekwa pia kuwa mabawabu wa sanduku.

²⁵Basi Daudi pamoja na wazee wa Israeli na majemadari wa vikosi vy a elfu wakaenda ili kulipandisha sanduku la agano la BWANA

^b¹⁸ "Yeielib" tafsiri nyingine za Kiebrania, Septuagint (pia mst. 21) zina "Yeielib na Azazia."

^c²⁰ alamothi huenda ni aina ya uimbaji.

^d²¹ Shiminithi huenda ni aina ya uimbaji.

kutoka katika nyumba ya Obed-Edomu kwa shangwe.²⁶Kwa sababu Mungu alikuwa amewasaidia Walawi waliokuwa wanachukua sanduku la agano la BWANA mafahali saba na kondoo waume saba walitolewa dhabihu.²⁷Basi Daudi alikuwa amevaa joho la kitani safi, kama walivyokuwa wamevaa Walawi wote waliokuwa wanachukua lile sanduku, waimbaji nao walivaa vivyo hivyo, pamoja na Kenania aliyejkuwa anaongoza nyimbo za waimbaji. Daudi alivaa pia kisibau cha kitani safi.²⁸Hivyo Israeli wote wakalipandisha sanduku la agano la BWANA kwa shangwe, wakipiga pembe za kondoo waume, tarumbeta, matoazi, wakipiga zeze na vinubi.

²⁹Wakati sanduku la agano la BWANA lilipokuwa linaingia katika Mji wa Daudi, Mikali binti Sauli akachungulia dirishani. Alipomwona Mfalme Daudi akicheza na kusifu, akamdhara moyoni mwake.

Sanduku Lawekwa Ndani ya Hema

16 Wakaleta sanduku la Mungu na kuliweka ndani ya hema ambalo Daudi alikuwa amelisimamisha kwa ajili hiyo, wakatoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani mbele za Mungu.²Baada ya Daudi kutoa hizo sadaka za kuteketezwa na hizo sadaka za amani, akawabariki watu katika jina la BWANA.³Kisha akamgawia kila Mwisraeli mwanaume na mwanamke mkate, maandazi ya tende na maandazi ya zabibu kavu.

⁴Akawaweka pia baadhi ya Walawi ili wahudumu mbele ya sanduku la BWANA kufanya maombi, kumshukuru na kumsifu BWANA, Mungu wa Israeli:⁵Asafu ndiye aliyejkuwa mkuu wao, akisaidiwa na Zekaria, Yeeli, Shemiramothi, Yehieli, Matithia, Eliabu, Benaia, Obed -Edomu na Yehieli. Hawa ndio ambao wangejiga zeze na vinubi, Asafu angelipiga matoazi,⁶nao Benaia na Yahazieli makuhani, ndio ambao wangelipiga tarumbeta mara kwa mara mbele ya sanduku la agano la Mungu.

Zaburi ya Daudi ya Shukrani

⁷Siku ile kitu cha kwanza Daudi alichofanya ni kumkabidhi Asafu na wenzake zaburi hii ya shukrani kwa BWANA :

⁸Mshukuruni BWANA, liitieni jina lake, wajulisheni mataifa yale aliyoyatenda.

⁹Mwimbieni Yeye, mwimbieni Yeye sifa,

waambieni matendo yake yote ya ajabu.

¹⁰Utukufu kwa jina lake takatifu, miyo ya wale wamtafutao BWANA na ifurahi.

¹¹Mtafuteni BWANA na nguvu zake, utafuteni uso wake siku zote.

¹²Kumbuka matendo ya ajabu aliyoafanya, miujiza yake na hukumu alizozitamka.

¹³Ee wazao wa Israeli mtumishi wake, Ee wana wa Yakobo, wateule wake.

¹⁴Yeye ndiye BWANA Mungu wetu, hukumu zake zimo duniani pote.

¹⁵Hulikumbuka agano lake milele, neno ambalo aliamuru, kwa vizazi elfu,

¹⁶agano alilolifanya na Abrahamu, kiapo alichomwapia Isaki.

¹⁷Alilithibitisha kwa Yakobo kama amri, kwa Israeli kama agano la milele:

¹⁸"Wewe nitakupa nchi ya Kanaani kama sehemu utakayoirithi."

¹⁹Walipokuwa wachache kwa idadi, wachache sana na wageni ndani yake,

²⁰walitangatanga kutoka taifa moja hadi jingine, kutoka ufalme mmoja hadi mwingine.

²¹Hakuruhusu mtu ye yote awaonee, kwa ajili yao aliwakemea wafalme,

²²akisema, "Msiwaguse masiya^a wangu, msiwadhuru manabii wangu."

²³Mwimbieni BWANA dunia yote.

tangazeni wokovu wake siku baada ya siku.

²⁴Tangazeni utukufu wake katikati ya mataifa, matendo yake ya ajabu miongoni mwa mataifa yote.

²⁵Kwa kuwa BWANA ni mkuu mwenye kustahili kusifiwa kuliko wote,

Yeye ni wa kuogopwa kuliko miungu yote.

²⁶Kwa maana miungu yote ya mataifa ni sanamu,

lakini BWANA aliziumba mbingu.

²⁷Fahari na enzi viko mbele yake, nguvu na utukufu vimo patakatifu pake.

²⁸Mpeni BWANA enyi jamaa za mataifa, mpeni BWANA utukufu na nguvu.

²⁹Mpeni BWANA utukufu unaostahilli jina lake,

leteni sadaka na mje katika nyua zake.

Mwabuduni BWANA katika uzuri wa utakatifu wake,

^a²² "Masiya" hapa ina maana "Watiwa mafuta." Po pote neno Masiya lilipotajwa maana yake "Aliyetiwa mafuta."

³⁰Dunia yote na itetemeke mbele zake. Ulimwengu ameuweka imara hauwezi kusogezwa.

³¹Mbingu na zishangilie, nchi na ifurahi, Katikati ya mataifa semeni, " BWANA anatawala."

³²Bahari na ivume na vyote vilivyomo ndani yake. Mashamba na yashangilie, na vyote vilivyomo ndani yake.

³³Kisha miti yote ya msituni itaimba kwa furaha, vitaimba mbele za BWANA kwa maana anakuja kuihukumu dunia..

³⁴Mshukuruni BWANA kwa kuwa ni Mwema, upendo wake wadumu milele.

³⁵Ee BWANA Mungu wetu, utuokoe, utukusanye tena kutoka kwa mataifa, ili tuweze kulishukuru jina lako takatifu na kujisifu katika sifa zako.

³⁶Atukuzwe BWANA, Mungu wa Israeli, tangu milele na hata milele.

Watu wote na waseme, "Amen!"
Msifuni BWANA.

³⁷Daudi akamwacha Asafu na wenzake mbele ya sanduku la agano la BWANA ili wahudumu humo mara kwa mara, kulingana na mahitaji ya kila siku. ³⁸Pia akamwacha Obed-Edomu pamoja na wenzake sitini na wanane wahudumu pamoja nao. Obed-Edomu mwana wa Yeduthuni na pia Hosa walikuwa mabawabu wa lango.

³⁹Daudi akamwacha Sadoki, kuhani pamoja na makuhani wenzake mbele ya hema ya ibada ya BWANA katika mahali pa juu pa kuabudia huko Gibeoni ⁴⁰ili kutoa sadaka za kuteketezwa kwa BWANA kwenye madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa mara kwa mara, asubuhi na jioni, sawasawa na kila kitu kilichoandikwa katika sheria ya BWANA ambayo alikuwa amempa Israeli. ⁴¹Waliohudumu pamoja nao walikuwa Hemani, Yeduthuni na wale wote waliochaguliwa na kutajwa kwa jina kumpa BWANA shukrani, "Kwa maana fadhili zake zadumu milele." ⁴²Hemani na Yeduthuni walikuwa na wajibu wa kupiga tarumbeta, matoazi na kutumia vyombo vingine kwa ajili ya nyimbo za sifa kwa Mungu. Wana wa Yeduthuni waliwekwa langoni.

⁴³Kisha watu wote wakaondoka, kila mmoja akarudi nyumbani kwake, naye Daudi akarudi

nyumbani kuibariki jamaa yake.

Ahadi ya Mungu kwa Daudi

17 Baada ya Daudi kukaa kwa utulivu katika jumba lake la kifalme, akamwambia nabii Nathani, "Hebu tazama, mimi ninakaa kwenye nyumba nzuri iliyojengwa kwa mierezi, wakati Sanduku la Agano la BWANA liko ndani ya hema."

²Nathani akamjibu Daudi, "Lo lote ulilo nalo moyoni mwako litende, kwa sababu Mungu yuko pamoja na wewe".

³Usiku ule neno la Mungu likamjia Nathani, kusema:

⁴"Nenda ukamwambie mtumishi wangu Daudi, hili ndilo asemalo BWANA: 'Wewe hutanijengea mimi nyumba ili nikae humo.

⁵Mimi sijakaa ndani ya nyumba tangu siku ile niliyowatoa Israel Misri mpaka leo. Nimehama kutoka hema moja hadi jingine na kutoka mahali pamoja hadi pengine. ⁶Je, po pote nilipokwenda pamoja na Waisraeli wote, wakati wo wote nilimwambia kiongozi ye yote niliyemwagiza kuwachunga watu wangu, "Kwa nini hutanijengea nyumba ya mierezi?"'

⁷"Sasa basi, mwambie mtumishi wangu Daudi, 'Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: Nilikuchukua machungani na kutoka kuandama kondoo ili uwatawale watu wangu Israeli. ⁸Nimekuwa pamoja nawe po pote ulipokwenda, nami nimewakatilia mbali adui zako wote mbele yako. Basi nitalifanya jina lako kuwa kama majina ya watu wengine wakuu sana wa dunia. ⁹Nami nitawapatia watu wangu Israeli mahali na nitawapa ili wawe na mahali pao wenywewe pa kuishi na wasisumbuliwe tena. Watu waovu hawatawaonea tena, kama walivyofanya hapo mwanzo, ¹⁰na ambavyo wamefanya siku zote tangu nilipowachagua viongozi kwa ajili ya watu wangu Israel. Pia nitawatiisha adui zenu wote.

Pamoja na hayo ninakuambia kwamba BWANA atakujengea nyumba: ¹¹Wakati wako utakapokuwa umekwisha, nawe ukawa umekwenda kukaa na baba zako, nitamwinua mzaao wako aingie mahali pako kama mfalme, mmoja wa wana wako mwenywewe, nami nitaufanya imara ufalme wake. ¹²Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili yangu, nami nitakifanya imara kiti

cha ufalme wake milele. ¹³Mimi nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu. Kamwe sitaondoa upendo wangu kwake, kama nilivyouondoa kwa yeye aliyeutangulia. ¹⁴Nitamweka juu ya nyumba yangu na ufalme wangu milele, kiti chake cha enzi nitakifanya imara milele.

¹⁵Nathani akamwarifu Daudi maneno yote ya maono haya.

Maombi ya Daudi

¹⁶Ndipo Mfalme Daudi akaingia ndani akaketi mbele za BWANA akasema:

"Mimi ni nani, Ee BWANA Mungu na jamaa yangu ni nini, hata unitendee haya yote? ¹⁷Kama vile haya hayakutosha machoni pako, Ee Mungu, umesema pia kuhusu siku zijazo za nyumba ya mtumishi wako. Umeniangalia kama mtu aliyetukuka kuliko watu wote, Ee BWANA Mungu.

¹⁸"Daudi aweza kukuambia nini zaidi kuhusu kumheshimu mtumishi wako? Kwa maana wewe unamjua mtumishi wako, ¹⁹Ee BWANA Mungu. Kwa ajili ya mtumishi wako, tena sawasawa na mapenzi yako, umefanya hili jambo kubwa sana na kujulisha ahadi hizi zote zilizo kubwa sana.

²⁰Hakuna aliye kama wewe, Ee BWANA Mungu, wala hakuna Mungu ila wewe, kama vile tulivyosikia kwa masikio yetu wenyewe. ²¹Naye ni nani aliye kama watu wako Israeli, taifa moja duniani ambalo Mungu wake alitoka kwenda kulikomboa kwa ajili yake mwenyewe na kujifanya jina kwa ajili yake mwenyewe, wa kufanya maajabu makubwa ya kutisha kwa kuwafukuza mataifa mbele ya watu wako, uliowakomboa kutoka Misri? ²²Uliwafanya watu wako Israeli kuwa watu wako wewe mwenyewe milele, nawe, Ee BWANA Mungu, umekuwa Mungu wao.

²³Sasa basi, BWANA ahadi uliyoweka kuhusu mtumishi wako na nyumba yake na uithibitishe milele. Fanya kama ulivyoahidi, ²⁴ili ithibiitike na jina lako litakuwakuu milele. Kisha watu watasema, 'BWANA Mungu Mwenye nguvu, Mungu aliye juu ya Israeli, ndiye Mungu wa Israeli' Nayo nyumba ya mtumishi wako

Daudi itafanywa imara mbele zako.

²⁵Wewe, Mungu wangu, umemfunulia mtumishi wako Daudi kwamba utamjengea yeye nyumba. Hivyo mtumishi wako amekuwa na ujasiri wa kukuomba maombi haya. ²⁶Ee BWANA, wewe ndiye Mungu! Umewahidi mtumishi wako mambo haya mazuri. ²⁷Basi imekupendeza kuibariki nyumba ya mtumishi wako, ili ipate kudumu milele machoni pako, kwa ajili yako, Ee BWANA, umebariki, nayo itabarikiwa milele.

Ushindi wa Daudi 18:1-13pp-2Sa 8:1-14

18 Baada ya muda, Daudi akawashinda Wafilisti na kuwatiisha, akautwaa Gathi pamoja na vijiji vinavyouzunguka kutoka katika utawala wa Wafilisti.

²Daudi akawashinda pia Wamoabu, wakawa watumishi wake, nao wakawa wanamletea ushuru.

³Zaidi ya hayo, Daudi akapigana na Hadadezeri mfalme wa Soba, hadi Hamathi, wakati alipokwenda kuimarisha utawala wake katika Mto Eufrati. ⁴Daudi akateka magari ya vita 1,000 mionganii mwa magari yake, waendesha hayo magari ya kukokotwa na farasi 7,000 na askari wa miguu 20,000. Daudi akakata mishipa ya miguu ya nyuma ya farasi wote wakokotao magari, ila akabakiza mia moja.

⁵Waaramu wa Dameski, walipokuja kumsaidia Hadadezeri mfalme wa Soba, Daudi akawashambulia na kuwaua 22,000 mionganii mwao. ⁶Kisha Daudi akaweka askari walinzi katika ufalme wa Waaramu huko Dameski. Basi Waaramu wakawa watumishi wa Daudi, wakawa wanamletea ushuru. BWANA akampa Daudi ushindi kila mahali alipokwenda.

⁷Daudi akatwaa zile ngao za dhahabu zilizochukuliwa na maafisa wa Hadadezeri, akazileta Yerusalem. ⁸Kutoka mji wa Tibhathi na mji wa Kuni, iliyokuwa mji ya Hadadezeri, Daudi akachukua pia shaba nyingi sana, ambayo Solomoni aliitumia kutengenezea ile Bahari ya shaba, zile nguzo na vifaa mbalimbali vyaa shaba.

⁹Tou mfalme wa Hamathi aliposikia kwamba Daudi amelishinda jeshi lote la Hadadezeri mfalme wa Soba, ¹⁰akamtuma mwanawee, Hadoramu kwa Mfalme Daudi ili kumsalimu na kumpongeza kwa ushindi wake juu ya Mfalme Hadadezeri vitani, kwa kuwa alikuwa amepigana vita mara nyingi na Tou. Hadoramu akamletea Daudi vifaa mbalimbali vyaa dhahabu fedha na

shaba.

¹¹Mfalme Daudi akaviweka vifaa hivi wakfu kwa BWANA kama vile alivyokuwa amefanya kwa fedha na dhahabu aliyokuwa ameitwaa katika mataifa yote haya: Edomu na Moabu, Waamoni, Wafilisti na Waamaleki.

¹²Abishai mwana wa Seruya akawaua Waedomu 18,000 katika Bonde la Chumvi.

¹³Akaweka askari walinzi huko Edomu, nao Waedomu wote wakawa watumishi wa Daudi. BWANA akampa Daudi ushindi kila mahali alipokwenda.

Maafisa wa Daudi

¹⁴Daudi akatawala katika Israeli yote, akitenda liliilo haki na liliilo sawa kwa watu wake wote. ¹⁵Yoabu, mwana wa Seruya alikuwa mkuu wa jeshi, Yehoshafati mwana wa Ahiludi alikuwa mtunza kumbukumbu, ¹⁶Sadoki, mwana wa Ahitubu na Ahimeleki mwana wa Abiathari walikuwa makuhani, Shavsha alikuwa mwandishi, ¹⁷naye Benaia, mwana wa Yehoyada alisimamia Wakerethi na Wapelethi, nao wana wa Daudi walikuwa maafisa wakuu katika utumishi wa mfalme.

Vita Dhidi Ya Waamoni

19 Baada ya muda, Nahashi mfalme wa Waamoni akafa, mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme. ²Daudi akawaza, "Nitamtendea mema Hanuni mwana wa Nahashi, kwa sababu baba yake alinitendea mema."

Hivyo Daudi akatuma wajumbe ili kumfariji Hanuni kwa ajili ya kifo cha baba yake. Watu wa Daudi walipofika kwa Hanuni katika nchi ya Waamoni ili kumfariji, ³wakuu wa Waamoni wakamwambia Hanuni, "Hivi unadhani Daudi anamheshimu baba yako kwa kuwatuma wajumbe kukufariji? Je, hawa watu hawakuja kuipeleleza na kuidadisi nchi ili waishinde?" ⁴Kwa hiyo Hanuni akawakamata wale watu wa Daudi, akawanyoa ndevu akakata nguo zao katikati kwenye matakao, akawaondoa waende zao.

⁵Mtu mmoja alipofika na kumpasha Daudi habari za watu hawa, akawatuma wajumbe wengine kuwalaki, kwa sababu walibishwa sana. Mfalme akasema, "Kaeni huko Yeriko mpaka ndevu zenu zioye, ndipo mrudi."

⁶Waamoni walipogundua kwamba wamekuwa harufu mbaya puani mwa Daudi, Hanuni na Waamoni wakatuma talanta elfu

moja^a za fedha ili kukodisha magari ya vita pamoja na waendeshaji wa hayo magari ya kukokotwa na farasi, kutoka Aramu Naharaimu^b, Aram – Maaka na Soba. ⁷Walikodisha magari ya vita 32,000 yakiwa na waendeshaji wake, pamoja na mfalme wa Maaka na vikosi vyake, walikuja na kupiga kambi karibu na Medeba, Waamoni nao walikusanyika toka miji yao, wakatoka ili kupigana vita.

⁸Daudi aliposikia juu ya haya, akamtuma Yoabu na jeshi lote la wapiganaji. ⁹Waamoni wakatoka wakajipanga tayari kwa vita katika ingilio la mji wao, wakati ambapo wale wafalme wengine waliokuja nao walijipanga kwa vita uwanjani.

¹⁰Yoabu akaona kwamba jeshi limejipanga mbele yake na nyuma yake, kwa hiyo akachagua baadhi ya vikosi bora katika Israeli na kuvipanga dhidi ya Waaramu. ¹¹Akawaweka wale wanajeshi wengine waliobaki chini ya amri ya Abishai ndugu yake, nao wakapangwa ili wakabiliane na Waamoni. ¹²Yoabu akasema, "Kama Waamoni watanizidi nguvu, basi itakupasa wewe unisaidie, lakini kama Waamoni watakuzidi nguvu, basi mimi nitakusaidia. ¹³Uwe hodari na tupigane kwa ujasiri kwa ajili ya watu wetu na miji ya Mungu wetu. BWANA atafanya lile liliilo jema machoni pake."

¹⁴Kisha Yoabu na vikosi vilivyokuwa pamoja naye wakasonga mbele kupigana na Waaramu, nao Waaramu wakakimbia. ¹⁵Waamoni walipoona Waaramu wanakimbia, nao pia wakakimbia mbele ya nduguye Abishai na kuingia ndani ya Mji. Hivyo Yoabu, akarudi Yerusalem.

¹⁶Baada ya Waaramu kuona kwamba wamefukuzwa na Israeli, wakapeleka wajumbe na kuwataka Waaramu wengine kutoka ng'ambo ya Mto Eufrati, wakiongozwa na Shofaki, jemadari wa jeshi la Hadadezeri.

¹⁷Daudi alipoelezwa haya, akawakusanya Israeli wote na kuvuka Yordani, alisonga mbele dhidi yao na akajipanga kuwakabili. Daudi akapanga vita ili kupigana na Waaramu, nao wakapigana dhidi yake. ¹⁸Lakini walikimbia mbele ya Israeli, Daudi akawaua waendesha magari 7,000 na askari wao wa miguu 40,000. Pia akamwua Shofaki, jemadari wa jeshi lao.

^a Talanta elfu moja za fedha ni sawa na tani 37.

^b Aram Naharaimu hapa ina maana ya Mesopotamia.

¹⁹Raia wa Hadadezeri walipoona kuwa wameshindwa na Israeli, wakafanya mapatano ya amani na Daudi, wakawa watumishi wake.

Hivyo Waaramu hawakukubali Waamoni kuwasaidia tena.

³Yoabu akajibu, " BWANA na aongeze jeshi lake mara mia na zaidi. Mfalme BWANA wangu, kwani hawa wote si raia wa BWANA wangu? Kwa nini BWANA wangu unataka

Kutekwa kwa Raba

20 Mwanzoni mwa mwaka mpya, wakati ambapo wafalme hutoka kwenda vitani, Yoabu aliliongoza jeshi. Aliangamiza nchi ya Waamoni akaenda Raba na kuuzunguka huo mji kwa Jeshi, lakini Daudi alibaki Yerusalem. Yoabu akaushambulia Raba na kuuacha ukiwa magofu. ²Daudi akachukua taji kutoka kwenye kichwa cha mfalme wao, uzito wake ulikuwa talanta moja^a ya dhahabu na ilizungushiwa vito vyta thamani. Ikawekwa juu ya kichwa cha Daudi. Alichukua kiasi kikubwa cha nyara kutoka katika mji huo ³na akawatoa watu waliokuwa humo, akawaweka wafanye kazi kwa misumeno, sululu za chuma na mashoka. Daudi akafanya hivi kwa miji yote ya Waamoni. Kisha Daudi na jeshi lake lote wakarudi Yerusalem.

Vita na Wafilisti

⁴Baada ya muda, kulitokea vita dhidi ya Wafilisti, huko Gezeri. Wakati huo Sibekai, Mhushathi, akamwua Sipai, aliyekuwa mmoja wa wazao wa Warefai^b, nao Wafilisti wakashindwa.

⁵Katika vita vingine na Wafilisti, Elhanani mwana wa Yairi alimwua Lahmi nduguye Goliathi, Mgiti, ambaye mpini wa mkuki wake ulikuwa kama mti wa mfumaji.

⁶Katika vita vingine tena, vilivyopiganwa huko Gathi, kulikuweko na mtu mmoja mkubwa mwenye vidole sita katika kila mkono na vidole sita katika kila mguu, jumla ishirini na vinne. Yeye alikuwa pia mzao wa Mrefai. ⁷Alipowadhihaki Israeli, Yonathani, mwana wa Shimea, nduguye Daudi, akamwua.

⁸Hawa walikuwa ndio wazao wa Mrefai huko Gathi, nao walianguka kwa mkono wa Daudi na watu wake.

Daudi Ahesabu Wapiganaji

Shetani akainuka dhidi ya Israeli na kumshawishi Daudi ahesabu watu wa Israeli. ²Kwa hiyo Daudi

21 akamwambia Yoabu na majemadari wa jeshi, "Nendeni mkawahesabu Waisraeli kuanzia Beer-Sheba mpaka Dani. Kisha niliteeni taarifa ili kwamba niweze kufahamu wako wangapi".

^{a2} Talanta moja ya dhahabu ni sawa na kilo 34.

^{b4} "Warefai" hawa ndio "majitu."

kufanya hivi? Kwa nini kuleta hatia juu ya Israeli?

⁴Hata hivyo, neno la mfalme, likawa na nguvu juu ya Yoabu; kwa hiyo Yoabu akaondoka na kuzunguka Israeli yote kisha akarudi Yerusalem. ⁵Yoabu akampa Daudi jumla ya idadi ya watu wanaoweza kupigana. Katika Israeli kulikuwa na watu 1,100,000 ambao wangeweza kutumia upanga na katika Yuda watu 470,000.

⁶Lakini Yoabu hakuwahesabu Walawi na Wabenyamini, kwa sababu alichukizwa sana na amri ya mfalme. ⁷Amri hii ilikuwa mbaya machoni pa Mungu pia, hivyo akaidhibu Israeli.

⁸Kisha Daudi akamwambia Mungu, "Nimetenda dhambi kubwa kwa kufanya hivi. Sasa, ninakusihi, ondoa hatia ya mtumishi wako. Nimefanya jambo la kipumbavu sana".

⁹ BWANA akamwambia Gadi, mwonaji wa Daudi, ¹⁰"Nenda ukamwombie Daudi, Hili ndilo asemalo BWANA : ninakupa kuchagua katи ya mambo matatu. Chagua mojawapo ili nipate kilitenda dhidi yako."

¹¹Kwa hiyo Gadi akamwendea Daudi akamwambia, "Hili ndilo BWANA asemalo: 'Chagua: ¹²Miaka mitatu ya njaa, au miezi mitatu ya kushindwa na adui zako, ukipatwa na upanga wao, au siku tatu za upanga wa BWANA, yaani, siku za tauni katika nchi na malaika wa BWANA akiangamiza kila mahali katika Israeli. Sasa basi, amua jinsi nitakavyomjibu yeye aliyenituma."

¹³Daudi akamwambia Gadi, "Ninayo mahangaiko makubwa. Mimi na nianguke mikononi mwa BWANA kwa sababu rehema zake ni kuu mno, lakini usiniache nianguke mikononi mwa wanadamu.

¹⁴Basi BWANA akapeleka tauni juu ya Israeli, watu 70,000 wa Israeli wakafa. ¹⁵Mungu akapeleka malaika kuangamiza Yerusalem. Lakini malaika alipokuwa akifanya hivyo, BWANA akaona na akahuzunika kwa sababu ya maafa akamwambia yule malaika aliyejkuwa anaangamiza watu, "Yatosha! Sasa rudisha mkono wako." Wakati huu huyu malaika wa BWANA alikuwa amesimama katika uwanja wa kupuria nafaka wa Arauna^a Myebusi.

¹⁶Daudi akayainua macho yake akamwona huyo malaika wa BWANA akiwa amesimama katikati ya mbingu na dunia, naye ameunyosha upanga wake juu ya Yerusalem tayari

kuangamiza. Kisha Daudi na wazee, waliokuwa wamevaa nguo za gunia, wakaanguka kifudifudi.

¹⁷Daudi akamwambia Mungu, "Je, si mimi ndiye niliyeamuru watu wahesabiwe? Mimi ndiye niliyetenda dhambi na kukosa. Hawa ni kondoo tu. Kwani wao wamekosa nini? Ee, BWANA Mungu wangu, mkono wako na uwe juu yangu mimi na jamaa yangu, lakini usiache tauni hii iendelee juu ya watu wako."

¹⁸Kisha malaika wa BWANA akamwamu Gadi amwombie Daudi apande na kumjengea BWANA madhabahu katika uwanja wa kupuria nafaka wa Arauna Myebusi. ¹⁹Kwa hiyo Daudi akakwea akalitii lile neno ambalo Gadi alikuwa amelisema katika jina la BWANA.

²⁰Wakati Arauna alipokuwa anapura ngano, akageuka akamwonia yule malaika. Wanawe wanne waliokuwa pamoja naye wakajificha, yeye akaendelea kupura ngano ²¹Kisha Daudi akakaribia, Arauna alipotazama na kumwona, akaondoka kwenye uwanja wa kupuria nafaka akamsujidia Daudi akainamisha uso wake mpaka chini.

²²Daudi akamwambia, "Nipatie huu uwanja wako wa kupuria nafaka ili niweze kujenga madhabahu ya BWANA tauni ipate kukomesha katika watu. Niuzie kwa bei yake kamili.

²³Arauna akamwambia Daudi, "Uchukue huo Uwanja. Mfalme BWANA wangu na afanye lolote analopenda. Tazama, nitatoa maksai kwa ajili ya sadaka za kuteketewa, vifaa vya kupuria kuwa kuni, pamoja na ngano kwa ajili ya dhabihu ya nafaka. Natoa hivi vyote.

²⁴Lakini mfalme Daudi akamjibu Arauna "La hasha lakini ninasisitiza kwamba nitalipa bei yake kamili. Sitachukuwa kilicho chako kwa ajili ya BWANA au kutoa sadaka ya kuteketewa ambayo hainigharimu chochote.

²⁵Basi Daudi akamlipa Arauna shekeli za dhahabu mia sita^a kwa ajili ya ule uwanja.

²⁶Kisha Daudi akamjengea BWANA madhabahu mahali hapo na kumtolea sadaka za kutekezwa na sadaka za amani. Akamwita BWANA naye BWANA akajibu maombi yake kwa moto toka mbinguni juu ya madhabahu ya sadaka ya kuteketewa.

²⁷Kisha BWANA akanena na yule malaika, naye akarudisha upanga wake katika ala yake.

²⁸Wakati huo, Daudi alipoona kwamba BWANA amemjibu kule kwenye uwanja wa kupuria nafaka wa Arauna Myebusi, akatoa dhabihu

^a¹⁵ "Arauna" ni jina lingine ambalo ni Ornani kwa Kiebrania.

^a²⁵ Shekeli mia sita za dhahabu ni sawa na kilo 7.

huko. ²⁹Maskani ya BWANA ambayo Mose aliiitengeneza kule jangwani, pamoja na madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa kwa wakati huo vilikuwa viko mahali pa juu pa kuabudu huko Gibeoni. ³⁰Lakini Daudi hakuthubutu kuisogelea ili kumwuliza Mungu, kwa sababu aliuogopa upanga wa yule malaika wa BWANA.

Kisha Daudi akasema, "Nyumba ya BWANA Mungu itakuwa mahali hapa, pia pamoja na madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya Israeli.

Maandalizi kwa Ajili ya Hekalu

²Kwa hiyo Daudi akatoa amri wakusanyike wageni wote waliokuwa wanaishi Israeli, kutoka miongoni mwao akaweka waashi ili kuchonga mawe kwa ajili ya kujenga nyumba ya Mungu. ³Akatoa chuma tele ili kutengenezea misumari kwa ajili ya mafungo ya malango ya nyumba na shaba tele isiyopimika. ⁴Pia akatoa magogo ya mierezi yasiyohesabika, kwa kuwa Wasidoni na Watiro walikuwa wamemletea Daudi, idadi kubwa ya mierezi.

⁵Daudi akasema, "Mwanangu Solomoni bado ni mdogo wa umri na hana uzoefu, nyumba itakayojengwa kwa ajili ya BWANA inatakiwa iwe yenye uzuri mwangi na sifa na fahari mbele ya mataifa yote. Kwa hiyo nitaifanya matayarisho." Daudi akafanya matayarisho makubwa kabla ya kifo chake.

⁶Kisha akamwita mwanae Solomoni akamwagiza kujenga nyumba kwa ajili ya BWANA, Mungu wa Israeli. ⁷Daudi akamwambia Solomoni, "Mwanangu, nilikuwa na jambo hili

23 ndani ya moyo wangu kujenga nyumba kwa ajili ya Jina la BWANA Mungu wangu. ⁸Lakini neno hili la BWANA likanija, kusema: 'Wewe umemwaga damu nydingi na kupigana vita vingi. Wewe hutajenga nyumba kwa ajili ya Jina langu, kwa sababu umemwaga damu nydingi juu ya nchi machoni pangu. ⁹Lakini utakuwa na mwana ambaye atakuwa mtu wa amani na utulivu nami nitampa utulivu mbele ya adui zake wote pande zote. Jina lake ataitwa Solomoni, nami nitawapa Israeli amani na utulivu wakati wa utawala wake. ¹⁰Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili ya Jina langu. Yeye atakuwa mwanangu, nami nitakuwa baba yake. Nami nitakifanya imara kit chake cha enzi cha utawala wake katika Israeli milele'.

¹¹"Sasa, mwanangu, BWANA awe pamoja nawe, nawe uwe na mafanikio upate kujenga nyumba ya BWANA Mungu wako, kama alivyosema utafanya. ¹² BWANA na akupe busara na ufahamu wakati atakapokuweca juu ya Israeli, ili uweze kuishika sheria ya BWANA Mungu wako. ¹³Ndipo utakapofanikiwa, ikiwa utakuwa na bidii kutii amri na sheria BWANA **22** alizompa Mose kwa ajili ya Israeli. Uwe hodari na ushujaa. Usiogope wala usishuke moyo.

¹⁴Nimejitaabisha sana ili kupata mahitaji kwa ajili ya hekalu la BWANA talanta 100,000^a za dhahabu, talanta 1,000,000^b za fedha na kiasi kisichopimika cha shaba na chuma, pia mbao na mawe. Nawe waweza kuviongeza. ¹⁵Unao wafanyakazi wengi: Wachonga mawe, waashi na maseremala, pamoja na watu walio na ustadi katika kila kazi ¹⁶wa kufua dhahabu, fedha, shaba na chuma, mafundi wasiohesabika. Sasa basi anza kazi hii, naye BWANA awe pamoja nawe."

¹⁷Kisha Daudi akawaamuru viongozi wote wa Israeli wamsaidie mwanawewe Solomoni.

¹⁸Akawaambia, "Je, BWANA Mungu wenu si yuko pamoja na ninyi? Pia si amewapa raha pande zote? Kwa maana amewatia wenyeji wa nchi mikononi mwangu, nayo nchi iko chini ya BWANA na watu wake. ¹⁹"Sasa itoeni mioyo yenu na nafsi zenu katika kumtafuta BWANA Mungu wenu. Anzeni kujenga maskani ya BWANA Mungu, ili mweze kulileta sanduku la agano la BWANA na vyombo vitakatifu vya Mungu katika hekalu litakalojengwa kwa ajili ya Jina la BWANA".

Jamaa za Walawi na Utendaji Wao

Daudi alipokuwa mzee aliyeshiba siku, akamfanya Solomoni mwanawewe kuwa mfalme juu ya Israeli.

²Pia akawakusanya pamoja viongozi wote wa Israeli, pamoja na makuhani na Walawi. ³Walawi waliokuwa na umri wa miaka thelathini au zaidi walihesabiwa, nayo hesabu ya wanaume ilikuwa 38,000. ⁴Daudi akasema, "Miongoni mwa hawa, 24,000 watasimamia kazi ya hekalu la BWANA na 6,000 watakuwa maafisa na waamuzi. ⁵4,000 watakuwa mabawabu na wengine 4,000 watamsifu BWANA kwa ala za uimbaji nilizotoa kwa ajili ya kusudi hilo.

^{a11} Talanta 100,000 za dhahabu ni sawa na tani 3,750.

^{b14} Talanta 1,000,000 za fedha ni sawa na tani 37,500.

⁶Daudi akawagawa Walawi katika makundi kufuatana na wana wa Lawi: Gershon, Kohathi na Merari.

Wagershoni

⁷Wana wa Wagershoni walikuwa wawili:
Ladani na Shimei.

⁸Wana wa Ladani walikuwa watatu:
Yehieli mkuu wao, Zethamu na Yoeli.

⁹Wana wa Shimei walikuwa watatu:
Shelomothia^a, Hazieli na Harani. Hawa watatu walikuwa viongozi wa jamaa za Ladani.

¹⁰Nao wana wa Shimei walikuwa wanne:
Yahathi, Ziza^b, Yeushi na Beria.

¹¹Yahathi alikuwa mkuu wao na Ziza wa pili, lakini Yeushi na Beria hawakuwa na wana wengi, kwa hiyo walihesabiwa kama jamaa moja wakapewa wajibu kwa pamoja.

Wakohathi

¹²Wana wa Kohathi walikuwa wanne:
Amramu, Ishari, Hebron na Uziel.

¹³Wana wa Amramu walikuwa:

Aroni na Mose.

Aroni waliwekwa wakfu, yeche na wazao wake milele, wawe wakiweka wakfu vile vitu ambavyo ni vitakatifu mmoja, kutoa dhabihu mbele za BWANA kuhudumu mbele zake na kutamka baraka katika jina la BWANA milele. ¹⁴Wana wa Mose mtu wa Mungu walihesabiwa kama sehemu ya kabilalilani.

¹⁵Wana wa Mose walikuwa:
Gershonu na Eliezeri.

¹⁶Wazao wa Gershonu:
Shubaeli alikuwa mkuu wao,

¹⁷Wazao wa Eliezeri:
Eliezeri alikuwa na mwana mmoja tu,
Rehabia, naye alikuwa mkuu wao. Lakini wana wa Rehabia walikuwa wengi sana,

¹⁸Wana wa Ishari:
Shelomithi alikuwa mkuu wao.

¹⁹Wana wa Hebron walikuwa wanne:
Yeria alikuwa mkuu wao, wa pili Amaria, wa tatu Yahazieli na wa nne Yekameamu.

²⁰Wana wa Uziel walikuwa wawili:
Mika mkuu wao na Ishia wa pili.

Wamerari

²¹Wana wa Merari walikuwa:
Mahli na Mushi.

Wana wa Mahli walikuwa:
Eliazari na Kishi.

²²Eliazari akafa bila kuwa na wana. Alikuwa na binti tu. Binamu zao, wana wa Kishi, wakawaoa.

²³Wana wa Mushi walikuwa watatu:
Mahli, Ederi na Yeremothi

²⁴Hawa walikuwa wazao wa Lawi kwa jamaa zao "wakuu wa jamaa kama walivoandikwa kwa majina yao na kuhesabiwa kila mmoja, yaani, wenyewe uwezo wa kufanya kazi kuanzia miaka ishirini au zaidi waliohudumu katika hekalu la BWANA. ²⁵Kwa maana Daudi alikuwa amesema, "Kwa vile BWANA, Mungu wa Israeli amewapa watu wake raha na amekuja kuishi Yerusalem milele", ²⁶Walawi hawabitaji tena kubeba masikani ya BWANA wala chombo chochote cha utumishi wake. ²⁷Kulingana na maagizo ya mwisho ya Daudi, Walawi walihesabiwa ni wale wa kuanzia umri miaka 20 au zaidi.

²⁸Wajibu wa Walawi ulikuwa kuwasaidia wazao wa Aroni kuhudumu katika hekalu la BWANA : Kuwa wasimamizi wa nyua, vyumba vyaya pembeni, kutakasa vyombo vitakatifu na utendaji mwingine wowote katika nyumba ya Mungu. ²⁹Walikuwa wasimamizi wa mikate iliyowekwa mezani, unga kwa ajili ya sadaka za nafaka, mikate isiyotiwa chachu, uokaji na uchanganyaji, pamoja na vipimo vyote vyaya wingi na ukubwa. ³⁰Pia ulikuwa wajibu wao kila asubuhi kumshukuru na kumsifu BWANA. Iliwapasa pia kufanya hivyo jioni ³¹na wakati wowote sadaka za kuteketezwa zilipotolewa kwa BWANA siku za Sabato na kwenye sikukuu za Mwezi Mwandamo na katika sikukuu nyingine zilizoamuriwa. Iliwapasa kuhudumu mbele za BWANA mara kwa mara kwa idadi maalum na kwa namna waliyokuwa wamepewa maelekezo.

³²Hivyo Walawi wakafanya wajibu wao katika Hema la Mkutano, katika Mahali Patakatifu chini ya uongozi wa ndugu zao wazao wa Aroni, kwa ajili ya utumishi katika hekalu la BWANA.

Migawanyo ya Makuhani

24 Hii ndiyo migawanyo ya wana wa Aroni:
Aroni alikuwa na wana wanne: Nadabu,

^{a9} Shelomothi ndiye Shelomithi.

^{b10} Ziza ndiye tafsiri nyingine zinamwita "Zina."

Abihu, Eleazari na Ithamari. ²Nadabu na Abihu walikufa kabla ya baba yao, nao hawakuwa na wana, kwa hiyo ndugu zao Eleazari na Ithamari wakahudumu kama makuhani. ³Akisaidiwa na Sadoki mwana wa Eleazari na Ahimeleki mwana wa Ithamari, Daudi aliwapanga wazao wa Aroni katika migawanyo kufuatana na wajibu wa huduma zao. ⁴Idadi kubwa ya viongozi walipatikana mionganini mwa wazao wa Eleazari, kuliko mionganini mwa wazao wa Ithamari, nao waligawanywa kwa uwiano: Viongozi kumi na sita wa jamaa kutoka wazao wa Eleazari na viongozi wanane wa jamaa kutoka uzao wa Ithamari. ⁵Waliwagawanya bila upendeleo kwa kupiga kura, kwa kuwa kulikuwa na maafisa wa mahali patakatifu na maafisa wa Mungu, mionganini mwa wazao wa Eleazari na Ithamari.

⁶Mwandishi Shemeia mwana wa Nethaneli, Mlawi, aliorodhesha majina yao mbele ya Mfalme Daudi na maafisa: Kuhani Sadoki, Ahimeleki mwana wa Abiathari na viongozi wa jamaa za makuhani na za Walawi, jamaa moja ikitoka upande wa Eleazari na nyingine upande wa Ithamari.

⁷Kura ya kwanza ilimwangukia Yehoiaribu,
ya pili Yedaia,
⁸ya tatu Harimu,
ya nne Seorimu,
⁹ya tano Malkiya,
ya sita Miyamini,
¹⁰ya saba Hakosi,
ya nane Abiya,
¹¹ya tisa Yeshua,
ya kumi Shekania,
¹²ya kumi na moja Eliashibu,
ya kumi na mbili
Yakimu,
¹³ya kumi na tatu Hupa,
ya kumi na nne
Yeshebeabu,
¹⁴ya kumi na tano Bilga,
ya kumi na sita Imeri,
¹⁵ya kumi na saba Hezeri,
ya kumi na nane
Hapisesi,
¹⁶ya kumi na tisa Pethahia,
ya ishirini Yehezkeli,
¹⁷ya ishirini na moja Yakini,
ya ishirini na mbili Gamuli,
¹⁸ya ishirini na tatu Delaia,
ya ishirini na nne
Maazia.

¹⁹Huu ulikuwa ndio utaratibu wao uliokubalika wa kuhudumu walipoingia katika hekalu la BWANA kulingana na masharti waliyoelekezwa na Aroni baba yao, kama BWANA, Mungu wa Israeli, alivyokuwa amemwamuru.

Walawi waliobaki

- ²⁰Kuhusu wazao waliobaki wa Lawi:
kutoka kwa wana wa Amramu, alikuwa Shubaeli,
kutoka kwa wana wa Shubaeli alikuwa Yedeia.
- ²¹Kwa wa Rehabia, kutoka kwa wanawe, Ishia alikuwa wa kwanza.
- ²²Kutoka kwa Waishari, Shelomithi,
kutoka kwa wana wa Shelomothi alikuwa Yahathi.
- ²³Wana wa Hebron:
Yeria alikuwa mkuu, Amaria wa pili,
Yahazieli wa tatu, na Yekameamu wa nne.
- ²⁴Mwana wa Uzieli, alikuwa Mika,
Kutoka kwa wana wa Mika Shamiri,
- ²⁵Ndugu yake Mika alikuwa Ishia, kutoka kwa wana wa Ishia ni Zekaria.
- ²⁶Wana wa Merari, walikuwa Mahli na Mushi.
Mwana wa Yaazia, alikuwa Beno.
- ²⁷Wana wa Merari
kutoka kwa Yaazia, Beno, Shohamu, Zakuri na Iibri.
- ²⁸Kutoka kwa Mahli, alikuwa Eleazari, ambaye hakuwa na wana.
- ²⁹Kutoka kwa Kishi: Mwana wa Kishi alikuwa Yerameeli.
- ³⁰Nao wana wa Mushi, walikuwa Mahli, Ederi na Yeremothi.

Hawa walikuwa Walawi kulingana na jamaa zao. Pia walipiga kura kama vile ndugu zao wazao wa Aroni walivyofanya, mbele ya mfalme Daudi, Sadoki, Ahimeleki na mbele ya viongozi wa jamaa ya makuhani na ya Walawi. Jamaa za ndugu wakubwa zilitendewa sawasawa na zile za ndugu wadogo.

Waimbaji

Daudi, pamoja na majemadari wa jeshi, wakawatenga baadhi ya wana wa Asafu, wana wa Hemani na wana wa Yeduthuni, kwa ajili ya huduma ya kutoa unabii, wakitumia vinubi, zeze na matoazi. Hii ndiyo orodha ya watu waliofanya huduma hii.

1 MAMBO YA NYAKATI

²Kutoka kwa wana wa Asafu walikuwa:

Zakuri, Yosefu, Nethania na Asarela. Wana wa Asafu walikuwa chini ya usimamizi wa Asafu, ambaye alitoa unabii chini ya usimamizi wa mfalme.

³Wana wa Yeduthuni walikuwa sita:

Gedalia, Seri, Yeshaya, Shimei, Hashabia, na Matithia, nao walikuwa chini ya usimamizi wa baba yao Yeduthuni, wao walikuwa wakitoa unabii wakitumia vinubi, wakimshukuru na kumtukuza BWANA.

⁴Wana wa Hemani walikuwa:

Bukia, Matania, Uzieli, Shubaeli na Yerimothi, Hanania, Hanani, Eliatha, Gidalti na Romanti-Ezeri, Yoshbekasha, Malothi, Hothiri na Mahaziothi. ⁵Wote hawa walikuwa

wana wa Hemani mwonaji wa mfalme. Aliwapata wana hawa kutokana na ahadi ya Mungu ili kumwinua. Mungu alimpa Hemani wana kumi na wanne na binti watatu.

⁶Hawa wanaume wote walikuwa chini ya usimamizi wa baba yao kwa ajili ya uimbaji katika hekalu la BWANA wakitumia matoazi, zeze na vinubi, kwa ajili ya huduma katika nyumba ya Mungu. Asafu, Yeduthuni na Hemani walikuwa chini ya usimamizi wa mfalme. ⁷Pamoja na ndugu zao wote walikuwa wamefundishwa na kuwa stadi wa uimbaji kwa BWANA. Idadi yao ilikuwa 288. ⁸Vijana kwa wazee, waalimu kwa wanafunzi, wote walipanga kazi zao kwa kupiga kura.

⁹Kura ya kwanza, ambayo ilikuwa kwa ajili ya Asafu, ilimwangukia Yosefu, wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi na wawili, ya pili ikamwangukia Gedalia, yeye na wanawe pamoja na jamaa zake, jumla yao kumi na wawili.

¹⁰Ya tatu ikamwangukia Zakuri, wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi na wawili,

¹¹ya nne ikamwangukia Isri^a, wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi na wawili,

¹²ya tano ikamwangukia Nethania, wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi na wawili,

¹³ya sita ikamwangukia Bukia, wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi na wawili,

¹⁴ya saba ikamwangukia Yesarela^b, wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi na wawili,

^a¹¹Isri jina jingine ni "Seri."

^b¹⁴Yesarela jina jingine ni "Asarela."

- ¹⁵ya nane ikamwangukia Yeshaia,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ¹⁶ya tisa ikamwangukia Matania,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ¹⁷ya kumi ikamwangukia Shimei,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ¹⁸ya kumi na moja ikamwangukia Azareli^c,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ¹⁹ya kumi na mbili ikamwangukia Hashabia,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²⁰ya kumi na tatu ikamwangukia Shubaeli,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²¹ya kumi na nne ikamwangukia Matithia,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²²ya kumi na tano ikamwangukia Yeremothi,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili.
- ²³ya kumi na sita ikamwangukia Hanania,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²⁴ya kumi na saba ikamwangukia
Yoshbekasha,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²⁵ya kumi na nane ikamwangukia Hanani,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²⁶ya kumi na tisa ikamwangukia Malothi,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²⁷ya ishirini ikamwangukia Eliatha,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²⁸ya ishirini na moja ikamwangukia Hothiri,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ²⁹ya ishirini na mbili ikamwangukia Gidalti,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili,
- ³⁰ya ishirini na tatu ikamwangukia
Mahaziothi,
wanawe na jamaa
zake, jumla yao kumi
na wawili,

³¹ya ishirini na nne ikamwangukia
Romanti-ezeri,
wanawe na jamaa zake, jumla yao kumi
na wawili.

Mabawabu

26 Hii ndio migawanyo ya mabawabu:

Kutoka kwa Wakorahi alikuwa Meshalemia
mwana wa Kore, mmoja wa wana wa Asafu.

²Meshelemia alikuwa na wana wafuatao:
Zekaria mzaliwa wa kwanza,

Yadiaeli wa pili,

Zebadia wa tatu,

Yathnieli wa nne,

³Elamu wa tano
Yehohanani wa sita
na Eliehoenai wa saba.

⁴Obedi-Edomu naye alikuwa na wana wafuatao:
Shemaia mzaliwa wa kwanza,

Yehozabadi wa pili,

Yoa wa tatu,

Sakari wa nne,

Nethaneli wa tano,

⁵Amieli wa sita,
Isakari wa saba
na Peulethai wa nane.

(kwa kuwa Mungu alikuwa amembariki Obed-
Edomu).

⁶Mwanawe Shemaia pia alikuwa na wana,
waliokuwa viongozi katika jamaa ya baba
yao kwa sababu walikuwa watu wenye
uwezo mkubwa. ⁷Wana wa Shemaia ni:
Othni, Refaeli, Obedi na Elizabadi, jamaa
zake Elihu na Semakia walikuwa pia watu
wenye uwezo. ⁸Hawa wote walikuwa wazao
wa Obed-Edomu, wao na wana wao na
jamaa zao walikuwa watu wenye uwezo
pamoja na nguvu za kufanya kazi. Wazao
wa Obed-Edomu, jumla yao walikuwa sitini
na wawili.

⁹Meshelemia alikuwa na wana na jamaa zake,
waliokuwa watu wenye uwezo, jumla yao
watu kumi na wanane.

¹⁰Hosa Mmerari alikuwa na wana wafuatao:
Shimri alikuwa mkuu wao, (baba yake
alikuwa amemweka yeeye kuwa mkuu

^c¹⁸ Azareli jina jingine ni Uzieli.

ijapokuwa hakuwa mzaliwa wa kwanza),¹¹ Hilka wa pili, Tabalia wa tatu na Zekaria wa nne. Wana na jamaa za Hosa jumla yao walikuwa watu kumi na watatu.

¹²Hii migawanyo ya mabawabu, kupitia wakuu wao, walikuwa na zamu za kuhudumu hekaluni mwa BWANA kama jamaa zao walivyokuwa nazo. ¹³Kura zilipigwa kwa kila lango, kufuatana na jamaa zao, wakubwa kwa wadogo.

¹⁴Kura ya Lango la Mashariki ilimwangukia Shelemia^a. Kisha wakapiga kura kwa Zekaria mwanawe, aliyekuwa mshauri mwenye hekima, nayo kura ya Lango la Kaskazini ikamwangukia. ¹⁵Kura ya Lango la Kusini ikamwungukia Obed-Edomu, nayo kura ya maghala ikawaangukia wanawe. ¹⁶Kura za lango la Magharibi na lango la Shalekethi kwenye barabara ya juu zikawaangukia Shupimu na Hosa.

Zamu za walinzi ziligawanywa kwa usawa. ¹⁷Kulikuwa na Walawi sita kila siku upande wa Mashariki, wanne upande wa Kaskazini, wanne upande wa Kusini na wawili wawili kwa mara moja kwenye ghala. ¹⁸Kuhusu ukumbi kuelekea Magharibi, kulikuwa na wanne barabarani na wawili kwenye ukumbi wenyewe.

¹⁹Hii ndiyo iliyokuwa migawanyo ya wana wa Kora na wana wa Merari.

Watunza Hazina na Maafisa Wengine

²⁰Katika Walawi, Ahiya alikuwa mwangalizi wa hazina za nyumba ya Mungu na mwangalizi wa hazina za vitu vilivyowekwa wakfu.

²¹Wazao wa Ladani, ambao walikuwa Wagerishoni kupitia Ladani na ambao walikuwa viongozi wa jamaa za Ladani Mgerishoni, walikuwa Yehieli, ²²wana wa Yehieli, wana wa Zethamu na wa nduguye Yoeli, wao walikuwa waangalizi wa hazina za hekalu la BWANA.

²³Kutoka kwa wana wa Amramu, wana wa Ishari wana wa Hebron na wana wa Uzieli,

²⁴Shebueli, mzao wa Wagerishoni mwana wa Mose, alikuwa afisa mwangalizi wa hazina. Jamaa zake kutoka kwa Eliezeri walikuwa: Rehabia mwanawe, Yeshaia mwanawe, oramu mwanawe, Zikri wanawe na Shelomithi wanawe. ²⁶Shelomithi na jamaa zake walikuwa waangalizi wa hazina zote za vitu vile vilivyowekwa wakfu na Mfalme Daudi, kwa viongozi wa jamaa

aliokuwa majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia, na kwa maafisa wengine wa jeshi. ²⁷Baadhi ya nyara zilizotekwa vitani waliziweka wakfu kwa ajili ya ukarabati wa hekalu la BWANA. ²⁸Kila kitu kilichokuwa kimewekwa wakfu na Samwelii mwonaji na Sauli mwana wa Kishi, Abneri mwana wa Neri na Yoabu mwana wa Seruya, pamoja na vitu vingine vyote vilivyokuwa vimewekwa wakfu vilikuwa chini ya uangalizi wa Shelomithi na jamaa zake.

²⁹Kutoka kwa wana wa Ishari: Kenani na wanawe walipewa kazi nje ya hekalu kama maafisa na waamuzi juu ya Israeli.

³⁰Kutoka kwa wana wa Hebron: Hashabia na jamaa zake, watu 1,700 wenye uwezo, waliwajibika katika Israeli Magharibi ya Yordani kwa ajili ya kazi zote za BWANA na utumishi wa mfalme ³¹Kuhusu wana wa Hebron, Yeria alikuwa mkuu wao kufuatana na orodha ya jamaa yao. Katika mwaka wa arobaini wa utawala wa Daudi uchunguzi ulifanyika katika kumbukumbu, nao watu wenye uwezo mionganii mwa wana wa Hebron wakapatikana huko Yazeri katika Gileadi. ³²Yeria alikuwa na jamaa ya watu 2,700, waliokuwa watu wenye uwezo na viongozi wa jamaa, Mfalme Daudi akawaweka kuangalia Wareuben, Wagadi na nusu ya kabile Manase kuhusu kila jambo lililomhusu Mungu na shughuli za mfalme.

Vikosi vya Jeshi

27 Hii ndiyo orodha ya watu wa Waisraeli, viongozi wa jamaa, majemadari wa maelfu, majemadari wa mamia na maafisa wao, waliomtumikia mfalme kwa lo lote lile lililohusu vikosi vya jeshi vile vilivyokuwa zamu mwezi baada ya mwezi katika mwaka mzima. Kila kikosi kimoja kilikuwa na watu 24,000.

²Msimamizi wa kikosi cha kwanza kwa mwezi wa kwanza, alikuwa Yeshobeamu mwana wa Zabdieli. Kulikuwa na watu 24,000 katika kikosi chake. ³Yeye alikuwa mzao wa Peresi na mkuu wa maafisa wote wa jeshi kwa mwezi wa kwanza.

⁴Msimamizi wa kikosi kwa mwezi wa pili alikuwa Dodau Mhohi, Miklothi ndiye aliyekuwa kiongozi wa kikosi chake. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

⁵Jemadari wa kikosi cha tatu, kwa mwezi wa

^a¹⁴ "Shelemia" huyu ndiye "Meshelemia."

tatu, alikuwa Benaiya mwana wa Yehoyada kuhani. Yeye ndiye aliyekuwa mkuu wa kikosi chake kilikuwa na watu 24,000. ⁶Huyu ndiye yule Benaiya aliyekuwa shujaa mionganii mwa wale Thelathini na ndiye aliyekuwa juu yao hao Thelathini. Mwanawе Amizabadi ndiye aliyekuwa mkuu katika kikosi chake.

⁷Jemadari wa nne, kwa mwezi wa nne, alikuwa Asaheli nduguye Yoabu, mwanawе Zebadia ndiye aliyeingia mahali pake kwenye uongozi. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

⁸Jemadari wa kikosi cha tano kwa mwezi wa tano alikuwa Shamhuthi Mwizrahi, kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

⁹Jemadari wa kikosi cha sita kwa mwezi wa sita, alikuwa Ira, mwana wa Ikeshi Mtekoi. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

¹⁰Jemadari wa kikosi cha saba kwa mwezi wa saba, alikuwa Helesi Mpeloni Mwfraimu. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

¹¹Jemadari wa nane kwa mwezi wa nane, alikuwa Sibeksi Mhushathi wa Wazera. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

¹²Jemadari wa tisa kwa mwezi wa tisa, alikuwa Abiezeri Mwanathothi wa Wabenayamini. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

¹³Jemadari wa kumi kwa mwezi wa kumi alikuwa Maharai Mnetofathi wa Wazera. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

¹⁴Jemadari wa kumi na moja kwa mwezi wa kumi na moja, alikuwa Benaia Mpirathoni Mwfraimu. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

¹⁵Jemadari wa kumi na mbili kwa mwezi wa kumi na mbili, alikuwa Heldai Mnetofathi, kutoka jamaa ya Othnieli. Kikosi chake kilikuwa na watu 24,000.

Maafisa wa Makabila

¹⁶Maafisa waliokuwa wanaoongoza makabila ya Israeli walikuwa:

Kwa Wareuben, Eliezeri mwana wa Zikri, kwa Wasimeoni, Shefatia mwana wa Maaka,

¹⁷kwa Walawi, Hashabia mwana wa Kemueli, kwa Aroni, Sadoki,

¹⁸kwa Yuda, Elihu, nduguye Daudi, kwa Waisakari, Omri mwana wa Mikaeli,

¹⁹kwa Wazabuloni, Ishmaia mwana wa Obadia,

kwa Wanaftali, Yerimothi mwana wa Azrieli, ²⁰kwa Waefraimu, Hoshea mwana wa Azazia, kwa nusu ya kabila la Manase, Yoeli mwana wa Pedaya,

²¹kwa nusu nyingine ya kabila la Manase huko Gileadi, Ido mwana wa Zekaria, kwa Wabenayamini, Yaasieli mwana wa Abneri,

²²kwa Wadani, Azareli mwana wa Yerohamu. Hao ndio waliokuwa maafisa wa kabila la Israeli.

²³Daudi hakuwahesabu wale watu waliokuwa chini ya miaka ishirini, kwa sababu Mungu alikuwa ameahidi kuwafanya Israeli kuwa wengi kama nyota za angani. ²⁴Yoabu mwana wa Seruya alianza kuwahesabu watu lakini hakumaliza. Kwa sababu ya kuwahesabu watu, hasira ya Mungu iliwaka juu ya Israeli, nayo hiyo hesabu yao haikingizwa katika kitabu cha kumbukumbu za Mfalme Daudi.

Wasimamizi wa Mali za Mfalme

²⁵Aznavethi mwana wa Adiel, ndiye aliyekuwa msimamizi wa hazina za kifalme.

Msimamizi wa hazina katika mashamba, miji, vijiji na kwenye ngome alikuwa Yonathani mwana wa Uzia.

²⁶Ezri mwana wa Kelubu alikuwa msimamizi wa wafanya kazi waliokuwa wanalima katika mashamba.

²⁷Shimei Mramathi alikuwa msimamizi wa mashamba ya mizabibu.

Zabdi Mshifmi alikuwa msimamizi wa zabibu, utengenezaji na uhifadhi wa divai katika mapipa makubwa.

²⁸Baal-Hanani Mgederi ndiye aliyekuwa mwangalizi wa mashamba ya mfalme ya mizeituni na mikuyu katika tambarare za vilima vya Magharibi.

Yoashi alikuwa msimamizi wa ghala za mafuta ya zeituni.

²⁹Shitrai Msharoni alikuwa msimamizi wa makundi ya ng'ombe waliolisha huko Sharoni.

Shafati mwana wa Adlai alikuwa msimamizi wa yale makundi ya ng'ombe yaliyolisha makondeni.

³⁰Obili Mwishimaeli alikuwa msimamizi wa ngamia.

Yehdeya Mmeronothi alikuwa msimamizi wa punda.

³¹Yazizi Mhagri alikuwa msimamizi wa Makundi ya kondoo na mbuzi.

Hawa wote ndio waliokuwa maafisa wasimamizi wa mali alizokuwa nazo Mfalme Daudi,

³²Yonathani mjomba wa Daudi alikuwa mshauri, mtu mwenye ufahamu mkubwa na mwandishi. Yehieli mwana wa Hakmoni alikuwa akiwahudumia wana wa mfalme.

³³Ahithoefeli alikuwa mshauri wa mfalme.

Hushai Mwarki alikuwa rafiki wa mfalme.

³⁴Baada ya Ahithofeli, Yehoyada mwana wa Benaia aliingia mahali pake kama mshauri wa mfalme pamoja na Abiathari.

Yoabu alikuwa ndiye jemadari wa majeshi ya mfalme.

Maandalizi ya Daudi Ya Kujenga Hekalu

28 Daudi akawaita maafisa wote wa Israeli wakusanyike huko Yerusalem: yaani, maafisa walio juu ya makabila, majemadari wa vikosi katika utumishi wa mfalme, majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia, maafisa wanaosimamia mali zote na mifugo ya mfalme na wanawe, wakiwemo maafisa wa jumba la kifalme, mashujaa na maaskari wote walio hodari.

²Mfalme Daudi akainuka na kusema: "Nisikilizeni ndugu zangu nanyi watu wangu. Nilikuwa na nia ya kujenga nyumba ili iwe mahali pa kukaa sanduku la agano la BWANA kwa ajili ya kuwa mahali pa kuwekea miguu ya Mungu wetu, nami nikafanya maandalizi ya kujenga. ³Lakini Mungu akaniambia, 'Wewe hutajenga nyumba kwa jina langu, kwa sababu wewe umepigana vita na umemwanga damu'."

⁴"Hata hivyo BWANA, Mungu wa Israeli, alinichagua mimi kutoka jamaa yangu yote niwe mfalme juu ya Israeli milele. Alimchagua Yuda kuwa kiongozi na kutoka katika nyumba ya Yuda akaichagua jamaa yangu na kutoka katika wana wa baba yangu ikampendeza kunifanya niwe mfalme juu ya Israeli yote. ⁵Miongoni mwa wanangu wote, naye BWANA amenipa wengi, amemchagua Solomoni mwanangu ili kukikalia kitu cha enzi cha ufalme wa BWANA juu ya Israeli. ⁶Aliniambia: 'Solomoni mwanao ndiye atakayejenga nyumba yangu na nyua zangu, kwa maana nimemchagua yeye kuwa mwanangu, nami nitakuwa baba yake. ⁷Nitaufanya imara ufalme wake milele kama akiendelea kuzishika amri zangu na sheria zangu, kama afanyakyo hivi leo'.

⁸"Hivyo basi ninawaagiza mbele za Israeli

yote na kusanyiko hili la BWANA naye Mungu wetu akiwa anasikia: Iweni na bidii kuzifuata amri za BWANA Mungu wenu, ili mpate kumiliki nchi hii nzuri na kuwaachia wana wenu kuwa urithi milele.

⁹"Nawe, Solomoni mwanangu, mjue Mungu wa baba yako, ukamtumikie kwa kujitoa kwa moyo wote na kwa nia ya kumkubali, kwa maana BWANA huuchunguza kila moyo na kujua kila kusudi la kila fikira. Ukimtafuta, ataonekana kwako, bali kama ukimwacha, Yeye atakukataa wewe milele. ¹⁰Angalia basi, kwa maana BWANA amekuchagua wewe ili ujenge hekalu kuwa mahali patakatifu. Uwe hodari ukafanye kazi hiyo".

¹¹Ndipo Daudi akampa mwanawe kielelezo kwa ajili ya ukumbi wa hekalu, nyumba zake, vyumba vyake nya hazina, ghorofa zake, vyumba vyake nya ndani na mahali pa kufanyia upatanisho. ¹²Akampa vielelezo nya yote ambavyo Roho alikuwa ameweka moyoni mwake kwa ajili ya kumbi za hekalu la BWANA na vyumba vyote vinavyolizunguka, kwa ajili ya hazina za hekalu la Mungu na kwa hazina za vitu vilivyowekwa wakfu. ¹³Mfalme pia akampa Solomoni maelekezo kwa ajili ya migawanyo ya huduma za makuhani na Walawi, pia kwa ajili ya kazi zote za huduma katika hekalu la BWANA akampa pia maelezo kuhusu vifaa vyote nya kutumika katika huduma ya hekalu. ¹⁴Akamwagizia uzito wa dhahabu kwa ajili ya vitu vyote nya dhahabu nya kutumika katika huduma mbalimbali, uzito wa fedha kwa ajili ya vitu vyote nya fedha nya kutumika katika huduma mbalimbali. ¹⁵Uzito wa dhahabu kwa ajili ya vinara nya dhahabu na taa zake, kukiwa na uzito kwa ajili ya kila kinara na taa zake pamoja na uzito wa fedha kwa ajili ya kila kinara cha fedha na taa zake, kulingana na matumizi ya kila kinara, ¹⁶uzito wa dhahabu kwa ajili ya meza ya mikate iliyowekwa wakfu, uzito wa fedha kwa ajili ya meza ya fedha, ¹⁷uzito wa dhahabu safi kwa ajili ya nyuma, mabakuli ya kunyuniizia na vikombe, masinia, uzito wa dhahabu kwa ajili ya kila bakuli la dhahabu, uzito wa fedha kwa ajili ya kila bakuli la fedha ¹⁸na uzito wa dhahabu safi kwa ajili ya madhababu ya kufukizia uvumba. Pia alimpa kielelezo kwa ajili ya gari, yaani, wale makerubi wa dhahabu waliokunja mbawa zake na kuweka kivuli juu ya sanduku la agano la BWANA.

¹⁹Daudi akasema, "Hii yote, ninayo kwa maandishi kutoka mkononi mwa BWANA ulio

juu yangu, naye amenipa ufahamu kwa ajili ya habari zote za kielelezo hiki."

²⁰Daudi pia akamwambia Solomoni mwanawe, "Uwe hodari na moyo mkuu, ukafanye kazi hii. Usiogope wala usifadhaike, kwa maana BWANA aliye Mungu, Mungu wangu yu pamoja nawe. Hatakuacha wala hatakupungukia mpaka kazi hii yote kwa ajili ya utumishi wa hekalu la BWANA itakapokamilika. ²¹Migawanyo ya makuhani na Walawi iko tayari kwa ajili ya kazi yote katika hekalu la Mungu, naye kila mtu mwenye moyo wa kupenda mwenye ustadi katika aina yo yote ya ufundi atakusaidia katika kazi yote. Maafisa na watu wote watatii kila agizo lako"

Matokeo Kwa Ajili ya Ujenzi wa Hekalu

29 Ndipo Mfalme Daudi akaliambia kusanyiko lote, "Mwanangu Solomoni, yeye ambaye Mungu amemchagua, ni kijana mdogo na asiyé na uzoefu. Kazi hii ni kubwa, kwa sababu Hekalu hili la fahari si kwa ajili ya mwanadamu bali ni kwa ajili ya BWANA. ²Kwa uwezo wangu wote nimetoa kwa ajili ya Hekalu la Mungu wangu, dhahabu kwa kazi za dhahabu, fedha kwa ajili ya fedha, shaba kwa kazi za shaba, chuma kwa kazi za chuma na miti kwa kazi za miti, vivyo vivyo vito vya Shohamu kwa ajili ya kutia kwenye vijalizo, almasi, mawe ya rangi mbalimbali, aina zote za mawe ya thamani, marimari, yote haya kwa wingi mno. ³Zaidi ya hayo, kwa kujitolea kwangu kwa ajili ya hekalu la Mungu wangu sasa ninatoa hazina zangu mwenyewe za dhahabu na fedha kwa ajili ya hakalu la Mungu wangu, kwa uwezo na zaidi ya uwezo wangu nimetoa kwa ajili ya hekalu hili takatifu: ⁴talanta 3,000^a za dhahabu (dhahabu ya Ofiri) na talanta 7,000^b za fedha safi iliyosafishwa, kwa ajili ya kufunika kuta za hekalu, ⁵kwa kazi ya dhahabu na kazi ya fedha na kwa kazi yote itakayofanywa na mafundi. Basi, ni nani anayependa kujitaa kwa BWANA leo?

⁶Ndipo viongozi wa jamaa, maafisa wa kabila za Israeli, majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia, pamoja na maafisa waliokuwa wasimamizi wa kazi za mfalme wakatoa kwa hiari yao.

^a⁴ talanta 3,000 za dhahabu ni sawa na tani 110.

^b⁴ talanta 7,000 za fedha ni sawa na tani 260.

⁷Wakatoa kwa ajili ya kazi ya hekalu la Mungu talanta 5,000^c na darkoni 10,000^d za dhahabu, talanta 10,000^e za fedha, talanta 18,000^f za shaba na talanta 100,000^g za chuma. ⁸Kila mmoja aliyekuwa na vito vya thamani akavitoa katika hazina ya hekalu la BWANA chini ya uanganlizi wa Yehieli Mgerishoni. ⁹Watu wakafurahi kwa sababu ya itikio la hiari la viongozi wao, kwa kuwa walikuwa wametoa kwa hiari na kwa moyo wote kwa BWANA. Mfalme Daudi pia akafurahi sana.

Maombi ya Daudi

¹⁰Daudi akamhimidi BWANA mbele ya kusanyiko lote, akisema:

"Uhimidhiwe Wewe, Ee BWANA,

Mungu wa Israeli baba yetu,
Tangu milele hata milele.

¹¹Ukuu na uweza, ni vyako, Ee BWANA,
utukufu na enzi na uzuri,
kwa kuwa kila kilichoko mbinguni na duniani
ni chako Wewe.

Ee BWANA, ufalme ni wako,
umetukuzwa kuwa mkuu juu ya yote.

¹²Utajiri na heshima vyatoka kwako,
Wewe ndiwe utawalaye vitu vyote.
Mikononi mwako kuna nguvu na uweza
kuinua na kuwapa wote nguvu,

¹³Sasa, Mungu wetu, tunakushukuru
na kulisifu jina lako tukufu.

¹⁴"Lakini mimi ni nani, nao watu wangu ni nani, hata tuweze kukutolea kwa ukarimu namna hii? Vitu vyote vyatoka kwako, nasi tumekutolea tu vile vitokavyo mikononi mwako.

¹⁵Sisi ni wageni na wapitaji machoni pako, kama walivyokuwa baba zetu wote. Siku zetu duniani ni kama kivuli, bila tumaini. ¹⁶Ee BWANA Mungu wetu, kwa wingi wote huu ambao tumekutolea kwa kujenga hekalu kwa ajili ya Jina lako Takatifu, vimetoka mikononi mwako, navyo vyote ni mali yako. ¹⁷Ninajua, Mungu wangu, kwamba Wewe huujaribu moyo na unapendezwa na unyoofu. Vitu hivi vyote nimetoa kwa hiari na kwa moyo

^c⁷ talanta 5,000 za dhahabu ni sawa na tani 190.

^d⁷ Darkoni 10,000 za dhahabu ni sawa na kilo 84.

^e⁷ talanta 10,000 za fedha ni sawa na tani 375.

^f⁷ talanta 18,000 za shaba ni sawa na tani 675.

^g⁷ talanta 100,000 za chuma ni sawa na tani 3,750.

mnyofu. Nami sasa nimeona kwa furaha jinsi watu wako walioko hapa kwa hiari yao walivyokutolea Wewe.¹⁸Ee BWANA, Mungu wa baba zetu Abrahamu, Isaki na Israeli, weka shauku hii ndani ya miyo ya watu wako daima na uifanye miyo yao iwe na uaminifu kwako.¹⁹Nawe umpe mwanangu Solomoni kujitolea kwako kwa moyo wote ili kuzishika amri zako, masharti yako, maagizo yako na kufanya kila kitu ili kujenga hekalu hili la fahari ambalo kwa ajili yake nimetoa,"

²⁰Ndipo Daudi akaliambia kusanyiko lote, "Mhimidini BWANA Mungu wenu." Hivyo wote wakamhimidi BWANA, Mungu wa baba zao, wakasujudu na kuanguka kifudifudi mbele za BWANA na mfalme.

Solomoni Akubalika kuwa Mfalme

²¹Siku ya pili yake wakamtolea BWANA dhabihu na sadaka za kuteketezwa: mafahali 1,000, kondoo waume 1,000 na wanakondoo waume 1,000, pamoja na sadaka za kinywaji na sadaka nyingine nyingi sana kwa ajili ya Israeli.²²Wakala na kunywa kwa furaha kubwa mbele za BWANA siku ile.

Wakamtawaza Solomoni mwana wa Daudi mara ya pili kuwa mfalme, wakamtia mafuta kwa ajili ya BWANA ili awe mfalme na Sadoki kuwa kuhani.²³Solomoni akaketi kwenye kitii cha enzi cha BWANA kama mfalme mahali pa Daudi baba yake. Akafanikiwa sana na Israeli wote wakamtii.²⁴Maafisa wote na mashujaa, pamoja na wana wote wa Daudi, wakaahidi kumtii Mfalme Solomoni.

²⁵BWANA akamtkuza sana Solomoni mbele ya Israeli wote na kumvika fahari ya kifalme ambayo hakuna mfalme ye yote wa Israeli kabla yake aliwahi kuwa nayo.

Muhtasari wa utawala wa Daudi

²⁶Daudi mwana wa Yesu alikuwa mfalme wa Israeli yote. ²⁷Alitawala Israeli kwa miaka arobaini, yaani, miaka saba huko Hebron na miaka thelathini na mitatu huko Yerusalem.

²⁸ Akafa akiwa mzee mwenye umri mwema, akiwa ameshiba siku, utajiri na heshima. Naye Solomoni mwanaye akaingia mahali pake kama mfalme.

²⁹Kuhusu matukio ya utawala wa Mfalme Daudi, kuanzia mwanzo hadi mwisho, yameandikwa katika kumbukumbu za mwonaji Samwel, katika kumbukumbu za nabii Nathani na katika kumbukumbu za Gadi mwonaji,

³⁰pamoja na habari zote za utawala wake, nguvu zake na matukio yaliyompata yeye, Israeli na falme za nchi nyingine zote.

Utangulizi

2Mambo ya Nyakati kinaendelea kuzungumza historia ya ukoo wa kifalme wa Daudi. Sura 1-9 kinælezea kujengwa kwa hekalu wakati wa utawala wa Mfalme Solomoni. Sura ya 10-36 kinælezea historia ya ufalme wa kusini wa Yuda mpaka kufikia kuharibiwa kwa Yerusalem na watu kupelekwa uhamishoni Babeli.

Kitabu hiki, kama 1Mambo ya Nyakati, kinazungumzia jinsi ambavyo uhusiano wa watu na Mungu ni jambo muhimu kuliko vitu vyote. Mwandishi anaelezea kwa kifupi tawala za wafalme waovu lakini tawala za wafalme wema amezieleza kwa kirefu.

Mwanzoni 1 na 2Mambo ya Nyakati vilikuwa kitabu kimoja, kikionyesha umuhimu wa hekalu na uamsho wa kiroho katika Yuda. 2Mambo ya Nyakati kinaenda sambamba na 1 na 2Wafalme na kinatoa ufanuzi wake. Ufalme wa kaskazini, yaani Israeli, haukutajwa kabisa katika historia hii.

Wahusika Wakuu

Solomoni, Malkia wa Sheba, Rehoboamu, Asa, Yehoshafati, Yehoramu, Yoashi, Uzia (Azaria), Ahazi, Hezekia, Manase na Yosia.

Mahali

Yerusalem.

Wazo Kuu

Kitabu kinælezea kwa kina habari za ujenzi wa hekalu. Kitabu hiki kama kile cha kwanza kinaonyesha wajibu wa Mungu katika historia ya watu Wake na mwingilio kati ya maisha ya kiroho na ya kisiasa. Wafalme wanapimwa na jinsi walivyokuwa waaminifu kwa Mungu.

Mwandishi

Hakuna habari zilizo wazi kuhusu mwandishi wa kitabu hiki, ila Ezra, kulingana na utamaduni wa Kiyahudi.

Tarehe

1279 – 461 K.K.

Mgawanyo

- Utawala wa Solomoni (1:1-9:31)
- Wafalme wa Yuda (10:1-36:14)
- Kuharibiwa kwa Yerusalem (36:15-23)

Solomoni Aomba Hekima

1 Solomoni mwana wa Daudi alijiimarisha kwenye milango yote! Katika ufalme wake, kwa kuwa BWANA Mungu wake alikuwa pamoja naye, naye akamfanya mkuu mno.

²Ndipo Solomoni akasema na Israeli wote, majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia, waamuzi na viongozi wote katika Israeli, pamoja na wakuu wa jamaa. ³Naye Solomoni na kusanyiko lote wakakwea mpaka mahali pa juu pa kuabudia huko Gibeoni, kwa kuwa huko ndiko hema la Mungu la Mkutano lilipokuwa, ambalo Mose mtumishi wa BWANA alikuwa amelitengeneza huko jangwani. ⁴Basi Daudi alikuwa amelipandisha sanduku la Mungu kutoka Kiriathi-Yearimu mpaka mahali alipokuwa amepatengeneza kwa ajili yake, kwa sababu alikuwa amesimamisha hema kwa ajili ya hilo sanduku huko Yerusalem. ⁵Lakini ile madhabahu ya shaba ambayo Bazaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, alikuwa ametengeneza ilikuwa huko Gibeoni mbele ya maskani ya BWANA Mungu, hivyo Solomoni na kusanyiko walimtafuta Mungu huko. ⁶Solomoni akapanda huko ilikokuwa madhabahu ya shaba mbele za BWANA katika Hema la Mkutano na kutoa dhabihu 1,000 za sadaka za kuteketezwa juu yake.

⁷Usiku ule Mungu akamtokea Solomoni na kumwambia, "Omba lo lote unalotaka mimi nitakupa."

⁸Solomoni akamjibu Mungu "Umemwonyesha baba yangu Daudi fadhili nydingi nawe umeniweka niwe mfalme mahali pake. ⁹Sasa, BWANA Mungu, ahadi yako kwa baba yangu Daudi na ithibitike, kwa kuwa umenifanya mimi mfalme juu ya watu amba ni wengi kama mavumbi ya dunia. ¹⁰Nakuomba unipe mimi hekima na maarifa, ili niweze kuongoza watu hawa, kwa kuwa ni nani awezaye kutawala hawa watu wako walio wengi hivi?

¹¹Mungu akamwambia Solomoni, "Kwa kuwa jambo hili ndilo shauku ya moyo wako na hukuomba mali, utajiri au heshima wala kifo kwa ajili ya adui zako, nawe kwa kuwa hukuomba maisha marefu bali umeomba hekima na maarifa ili kuongoza watu wangu amba nimekufanya uwe mfalme juu yao, ¹²kwa hiyo utapewa hekima na maarifa. Tena nitakupa pia mali, utajiri na heshima ambayo hakuna mfalme ye yote aliyekuwepo kabla yako amewahi kuwa

navyo na hakuna ye yote baada yako atakayekuwa navyo".

¹³Ndipo Solomoni akaenda mpaka Yerusalem kutoka mahali pa juu pa kuabudia huko Gibeoni, kutoka mbele ya Hema la Mkutano. Naye akatawala juu ya Israeli.

¹⁴Solomoni akakusanya magari ya vita na farasi, alikuwa na magari ya vita 1,400 na farasi 12,000, ambayo aliyaweka katika miji ya magari ya vita na pia pamoja naye huko Yerusalem.

¹⁵Mfalme akaongeza fedha na dhahabu zikawa kitu cha kawaida kama vile mawe huko Yerusalem, nayo mierezi ikawa mingi kama miti ya mikuyu chini ya vilima. ¹⁶Farasi wa Solomoni waliletwa kutoka Misri na kutoka Kue^a, wafanya biashara wa kifalme waliwanunua kutoka Kue. ¹⁷Waliletwa magari ya vita kutoka Misri kwa bei ya shekeli 600^b za fedha kwa kila moja, na kwa kila farasi shekeli 150^c. Pia wakawapeleka ili kuwauzia wafalme wote wa Wahiti na wa Waaramu.

Maandalizi Ya Kujenga Hekalu

2 Solomoni akatoa amri kujenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA na jumba la kifalme kwa ajili yake mwenyewe. ²Akaandika watu 70,000 kuwa wachukuzi na watu 80,000 kuwa wachonga mawe vilimani na watu 3,600 kuwa wasimamizi wao. ³Solomoni akapeleka ujumbe huu kwa Mfalme Hiram wa Tiro:

"Unitumie magogo ya mierezi kama ulivyomfanyia baba yangu Daudi wakati ulipompelekea mierezi ya kujenga jumba lake la kifalme la kuishi. ⁴Sasa ninakaribia kujenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA Mungu wangu na kuliweka wakfu kwake kwa ajili ya kufukizia uvumba wenye harufu nzuri mbele zake, mahali pa kuweka mikate ya wonyesho kwa kufuata utaratibu na kwa ajili ya mahali pa kutolea sadaka za kuteketezwa kila siku asubuhi na jioni, siku za Sabato na Mwezi Mwandamo pia katika sikukuu zilizoamuriwa za BWANA Mungu wetu. Hili ni agizo la kudumu kwa ajili ya Waisreli."

⁵Hekalu nitakalolijenga litakuwa kubwa, kwa sababu Mungu wetu ni mkuu kuliko miungu mingine yote. ⁶Lakini ni nani awezaye kumjengea hekalu, maadam mbingu, hata

^a¹⁶ "Kue" hapa ina maana ya Kilikia.

^b¹⁷ Shekeli 600 za fedha ni sawa na kilo 7.

^c¹⁷ Shekeli 150 za fedha ni sawa na kilo 1.7.

mbingu zilizo juu sana, hazimtoshi? Mimi ni nani basi hatia nijenge hekalu kwa ajili yake, isipokuwa liwe tu kama mahali pa kutolea dhabihu za kuteketezwa mbele zake?

⁷Hivyo basi unipelekee mtu mwenye ustadi wa kufanya kazi ya kutengeneza dhahabu na fedha, shaba na chuma, nyuzi za rangi ya zambarau, nyekundu na buluu, mwenye uzoefu wa kutia nakshi, ili afanye kazi Yuda na Yerusalem pamoja na mafundi wangu wenye ustadi, ambao baba yangu Daudi aliwaweka.

⁸Pia nitumie magogo ya mirezi, miberoshi na misanduku kutoka Lebanoni kwa maana najua kwamba watu wako wanao ujuzi wa kupasua mbao huko. Watu wangu watafanya kazi pamoja na watu wako ⁹ili wanipatie mbao kwa wingi kwa sababu hekalu nitakalojenga lazima liwe kubwa na nzuri kabisa. ¹⁰Nitawapa watumishi wako, yaani, maseremala wakatao mbao, kori 20,000^a za unga wa ngano, kori 20,000 za shayiri, bathi 20,000^b za mvinyo na bathi 20,000 za mafuta ya zeituni.

¹¹Ndipo Hiramu mfalme wa Tiro akamjibu Solomoni kwa barua:

"Kwa sababu BWANA anawapenda watu wake, amekufanya wewe kuwa mfalme wao."

¹²Naye Hiramu akaongeza kusema:

"Ahimidiwe BWANA, Mungu wa Israeli aliyezifanya mbingu na nchi! Amempa Mfalme Daudi mwana mwenye hekima, aliyejaliwa akili na ufahamu, ambaye atajenga hekalu kwa ajili ya BWANA na jumba la kifalme kwa ajili yake mwenyewe.

¹³Mimi nitamtuma kwako Huramu-Abi, mtu mwenye ustadi mwangi, ¹⁴ambaye mama yake alitoka Dani na babaye alitoka Tiro. Yeye ni stadi wa kutengeneza vitu, kufanya kazi zote za dhahabu, fedha, shaba, chuma, mawe na mbao pamoja na kufuma. Ni stadi katika kutia rangi ya zambarau, buluu, nyekundu na nguo za kitani safi. Yeye ana ujuzi katika aina zote za kutia nakshi na anaweza kufuatiliza

^a¹⁰ "Kori 20,000 za ngano/shayiri ni sawa na tani za metriki 20,000.

^b¹⁰ Bathi 20,000 za mvinyo/mafuta ni sawa na lita 400,000.

mchoro wo wote wa kazi anayopewa. Atafanya kazi na mafundi wako na wale wa BWANA wangu, Daudi baba yako.

¹⁵"Sasa basi BWANA wangu na awapelekee watumishi wake ngano, shayiri, mafuta ya zeituni na mvinyo kama alivyoahidi, ¹⁶nasi tutakata magogo yote yale unayohitaji kutoka Lebanoni nasi tutayafunga pamoja na kuyaweka yaelee baharini mpaka Yafa. Kisha utaweza kuyachukua mpaka Yerusalem."

¹⁷Ndipo Solomoni akaamuru ifanyike hesabu ya wageni wote waliokuwa katika Israeli, baada ya ile hesabu iliyofanya na Daudi wakapatikana watu 153,000: ¹⁸Akawaweka watu 70,000 mionganii mwao kuwa wachukuzi na 80,000 kuwa wachonga mawe vilimani na 3,600 wakiwa wasimamizi juu yao ili wawahimize watu kufanya kazi.

Solomoni Ajenga Hekalu

3 Ndipo Solomoni akaanza kujenga hekalu la BWANA katika Yerusalem juu ya Mlima Moria, pale ambapo BWANA alikuwa amemtokea Daudi baba yake. Ilikuwa katika kiwanja cha kupuria cha Arauna^a Myebusi, mahali palipotolewa na Daudi. ²Alianza kujenga siku ya pili ya mwezi wa pili katika mwaka wa nne wa kutawala kwake.

³Msingi aliuweka Solomoni kwa ajili ya kulijenga hekalu la Mungu ulikuwa urefu wa dhira 60^b na upana dhira 20^c. ⁴Ukumbi wa mbele wa hekalu ulikuwa na urefu wa dhira ishirini, yaani, kuanzia upande mmoja hadi upande mwingine wa upana wa nyumba hiyo na kimo chake dhira 120^d.

Akaufunika ndani kwa dhahabu safi. ⁵Akaufunika ukumbi mkuu kwa mbao za miberoshi na kufunikwa kwa dhahabu safi na kuupamba kwa miti ya mitende na kuifanyizia kwa minyororo. ⁶Alilipamba hekalu kwa mawe ya thamani. Hiyo dhahabu aliyotumia ilikuwa dhahabu ya Parvaimu. ⁷Akaufunika boriti za dari, miimo na vizingiti vya milango, kuta na milango ya hekalu kwa dhahabu, naye akatia nakshi ya makerubi kwenye kuta.

^a¹ "Arauna" ndiyo "Ornani" kwa Kiebrania.

^b³ Dhira sitini ni sawa na mita 27.

^c³ Dhira ishirini ni sawa na mita 9.

^d⁴ Dhira mia na ishirini ni sawa na mita 54. (2Nyakati 3:4 Kimo cha dhira 120 inaonekana ni makosa ya kunakili katika baadhi ya nakala za kale. Hii ingefanya hekalu hilo kuwa na kimo cha mita 54 ambazo ni mita 40.5 zaidi. 1Waf. 6:2 inataja dhira 30 ambazo ni sawa na mita 13.50 ambazo zingetosha kabisa kufanya ghorofa tatu zilizolezwa kwenye 1Waf. 6:8.)

⁸Akajenga Patakatifu pa Patakatifu, urefu na upana wake ulikuwa dhira a ishirini, sawasawa na upana wa hekalu. Alifunika ndani kwa talanta 120^e za dhahabu safi. ⁹Misumari ya dhahabu ilikuwa na uzito wa shekeli 50^f. Alivifunika pia vyumba vya juu kwa dhahabu.

¹⁰Katika sehemu ya Patakatifu pa Patakatifu akafanyiza joji moja ya makerubi ya kuchongwa na kuyafunika kwa dhahabu. ¹¹Urefu wa mabawa ya hao makerubi ulikuwa jumla ya dhira a 20. Bawa moja la kerubi wa kwanza lilikuwa na urefu wa dhira a 50, nalo liliusa ukuta wa hekalu, bawa lake lingine, lilikuwa pia na urefu wa dhira a 5^g, ambalo liliusa bawa la kerubi lingine. ¹²Vivyo hivyo bawa moja la kerubi wa pili lilikuwa na urefu wa dhira a 5 na liliusa ukuta mwininge wa pili wa hekalu na bawa lake lingine, lilikuwa pia na urefu wa dhira a tano nalo liliusa bawa la kerubi wa kwanza. ¹³Mabawa ya makerubi hawa yalitanda dhira a 20. Walisimama kwa miguu yao, nyuso zao zikielekea ukumbi mkubwa.

¹⁴Akatengeneza pazia la nyuzi za buluu, zambarau na nyekundu na za kitani safi na kutarizi makerubi juu yake.

¹⁵Mbele ya hekalu Solomoni akatengeneza nguzo mbili, ambazo kwa pamoja zilikuwa na dhira a thelathini na tano kwenda juu kwake na urefu wa kila moja ilikuwa na taji juu yake yenye dhira a tano. ¹⁶Akatengeneza minyororo iliyosokotwa na kuiweka juu ya zile nguzo. Pia akatengeneza makomamanga 100 na kuyashikamanisha kwenye minyororo. ¹⁷Akazisimamisha hizo nguzo mbele ya hekalu, moja upande wa kusini na nyininge upande wa kaskazini. Ile moja ya upande wa kusini akaita Yakini na ya upande wa kaskazini akaita Boazi.

Vifaafyaa Vya Hekalu

4 Mfalme Solomoni akatengeneza madhababu ya shaba yenye urefu wa dhira a 20^a, upana wa dhira a 20 na kimo chake dhira a 10^b. ²Akatengeneza Bahari ya kusubu, yenye umbo la mviringo, ya dhira a 10 kutoka ukingo hadi ukingo na kina chake kilikuwa dhira a 5. Kamba ya urefu wa dhira a 30^c ingeweza kuizunguka. ³Chini ya huo ukingo, kulikuwa na mafahali kuizunguka, yaani mafahali kumi katika

^{e8} Talanta 120 za dhahabu ni sawa na tani 23

^{f9} Shekeli hamsini za dhahabu ni sawa na kilo 0.6.

^{g11} Dhira a tano ni sawa na mita 2.20.

^{a1} Dhira a ishirini ni sawa na mita 9.

^{b1} Dhira a kumi ni sawa na mita 4.5.

^{c2} Dhira a thelathini ni sawa na mita 13.5.

kila dhira a moja^d. Hayo mafahali waliyasubu katika safu mbili yakiwa ya kitu kimoja na hiyo Bahari.

⁴Bahari hiyo ilikaa juu ya mafahali kumi na wawili, mafahali watatu walielekeza nyuso zao kaskazini, watatu magharibi, watatu kusini na watatu mashariki. Bahari hiyo ilikaa juu ya hao mafahali, nazo sehemu zao za nyuma zilielekeza katikati. ⁵Unene wake ulikuwa nyanda nne^e, ambao ulikuwa kama ukingo wa kikombe, kama ua la yungiyungi liliolanua. Bahari hii iliweza kuchukua kiasi cha bathi 3,000^f.

⁶Kisha akatengeneza masinia kumi kwa ajili ya kuoshea, naye akayaweka matano upande wa kusini na matano upande wa kaskazini. Ndani yake ndimo vilimooshewa vifaa vya kutumika katika sadaka za kuteketezwa, lakini ile Bahari ilikuwa ni kwa ajili ya makuhani kunawia.

⁷Akatengeneza vinara vya taa kumi vya dhahabu kama ilivyoainishwa kwao na kuviweka hekaluni, vinara vitano upande wa kusini na vitano upande wa kaskazini.

⁸Akatengeneza meza kumi na kuviweka hekaluni, tano upande wa kusini na tano upande wa kaskazini. Pia akatengeneza mabakuli mia moja ya dhahabu ya kunyunyizia.

⁹Akatengeneza ukumbi wa makuhani na ukumbi mwininge mkubwa na milango yake, naye akaifunika hiyo milango kwa shaba. ¹⁰Akaweka ile Bahari upande wa kusini, kwenye pembe ya kusini mashariki ya nyumba.

¹¹Pia akatengeneza masufuria, masepetu na mabakuli ya kunyunyizia.

Kwa hiyo Huramu akamaliza kazi aliyokuwa amefanya kwa ajili ya Mflame Solomoni katika hekalu la Mungu:

¹²Zile nguzo mbili, yale mataji mawili yaliyokuwa juu ya hizo nguzo,

zile nyavu mbili za kupamba hayo mataji mawili yenye umbo la bakuli yaliyowekwa juu ya zile nguzo,

¹³Yale makomamanga 400 kwa ajili ya hizo nyavu mbili (safu mbili za makomamanga kwa kila wavu yakipamba hizo nyavu mbili zilizowekwa juu ya zile nguzo),

¹⁴akatengeneza vishikio pamoja na masinia yake,

¹⁵akatengeneza hiyo bahari na hao mafahali kumi na wawili chini yake.

^{d3} Dhira a moja ni sawa na sentimita 45.

^{e5} Nyanda nne ni sawa na sentimita 7.5.

^{f5} Bathi 3,000 ni sawa na lita 60,000.

¹⁶pia akatengeneza hayo masufuria, masepetu, nyuma za nyama na vyombo vingine vyote vilivyohusiana.

Vitu vyote ambavyo Huramu-Abi alimtengenezea Mfalme Solomoni kwa ajili ya hekalu la BWANA vilikuwa vya shaba iliyosuguliwa. ¹⁷Mfalme aliagiza wavisubu vitu hivi kwenye kalibu za udongo wa mfinyanzi katika uwanda wa Yordani kati ya Sukothi na Seredatha^g. ¹⁸Vitu hivi vyote Mfalme Solomoni aliviyotengeneza vilikuwa vingi sana kwamba uzito wa shaba haukuweza kuonyeshwa.

¹⁹Solomoni pia akatengeneza samani zote zilizokuwa ndani ya hekalu la Mungu:

madhabahu ya dhahabu,
meza za mikate ya wonyesho,

²⁰vinara vya taa vya dhahabu safi pamoja na taa zake ili ziwake mbele ya mahali pa ndani pa mahali Patakatifu kama iliyoelekezwa,
²¹maua ya dhahabu yaliyofanyizwa, taa na makoleo (vilikuwa vya dhahabu bora kabisa),

²²mikasi ya dhahabu safi, mabakuli ya kunyunyizia, masinia na vyetezo, milango ya dhahabu ya hekalu: milango ya ndani ya Patakatifu pa Patakatifu na milango ya ukumbi mkuu.

5 Hivyo kazi yote Solomoni aliyofanya kwa ajili ya hekalu la BWANA ikamalizika, Solomoni akaviingiza ndani vile vitu ambavyo Daudi baba yake alikuwa ameviweka wakfu, yaani, fedha, dhahabu na vyombo vingine vyote na kuviweka katika hazina za hekalu la Mungu.

Sanduku La Agano Laletwa Hekaluni

²Kisha mfalme Solomoni akawaita huko Yerusalem wazee wa Israeli, viongozi wote wa makabila na wakuu wa jamaa za Waisraeli, ili kulipandisha sanduku la agano la BWANA kutoka Sayuni, Mji wa Daudi. ³Nao watu wote wa Israeli wakaja pamoja kwa mfalme wakati wa sikukuu katika mwezi wa saba.

⁴Wazee wote wa Israeli walipokuwa wamefika, Walawi wakaliinua sanduku la agano, ⁵nao wakalipandisha sanduku na Hema la Mkutano pamoja na vyombo vyote vitakatifu vilivyokuwa ndani yake. Makuhani, ambao walikuwa ni Walawi walivibeba vitu hivyo, ⁶naye

^g¹⁷ Seredatha au Serethani.

Mfalme Solomoni na kusanyiko lote la Israeli lililokuwa limemkusanyikia walikuwa mbele ya sanduku, wakitoa dhabihu nyingi za kondoo na ng'ombe ambazo hazikuwezekana kuandikwa wala kuhesabiwa.

⁷Kisha makuhani wakaleta sanduku la agano la BWANA mpaka mahali pake ndani ya mahali Patakatifu pa hekalu, yaani mahali Patakatifu pa Patakatifu na kuliweka chini ya mabawa ya wale makerubi. ⁸Makerubi walitanda mabawa yao juu ya mahali pa sanduku la agano na kufunikia sanduku na mipiko yake ya kubebea. ⁹Mipiko hiyo ilikuwa mirefu sana kiasi kwamba ncha zake, zilijitokeza kutoka kwenye sanduku, zingeweza kuonekana ukiwa ndani mbele ya mahali Patakatifu. Lakini siyo ukiwa nje ya mahali patakatifu, nayo ipo mpaka leo. ¹⁰Ndani ya sanduku hapakuwepo kitu kingine cho chote isipokuwa zile mbao mbili ambazo Mose alikuwa ameziweka ndani yake huko Horebu, mahali BWANA alipofanya agano na Waisraeli baada ya kutoka Misri.

¹¹Basi makuhani wakaondoka hapo mahali patakatifu. Makuhani wote waliokuwa huko walikuwa wamejiweka wakfu, bila kujali migawanyo yao. ¹²Walawi wote waliokuwa waimbaji, yaani, Asafu, Heman, Yeduthuni, wana wa ndugu zao, walismama upande wa mashariki wa madhabahu, wakiwa wamevaa kitani safi huku wakipiga matoazi, vinubi na zeze. Walikuwa pamoja na makuhani 120 wakipiga tarumbeta. ¹³Wapiga tarumbeta na waimbaji wakaungana katika sauti linganifu, ikawa kama vile ni sauti moja, wakimsifu na kumshukuru BWANA nao walipoinua sauti zao pamoja na tarumbeta na matoazi na vyombo vingine vya uimbaji, wakamsifu BWANA wakisema:

"Kwa kuwa Yeye ni mwema,
kwa maana upendo wake usiokoma
hudumu milele."

Ndipo hekalu la BWANA likajazwa na wingu, ¹⁴nao makuhani hawakuweza kusimama kufanya huduma yao kwa sababu ya wingu, kwa maana utukufu wa BWANA ulilijaza hekalu la Mungu.

Kuweka Hekalu Wakfu

6 Kisha Solomoni akasema " BWANA Mungu alisema ya kwamba angalikaa katika wingu jeusi. ²Nimejenga hekalu nzuri kwa ajili yako, mahali pako pa kukaa milele."

³Wakati kusanyiko lote la Israeli likiwa

limesimama huko, Mfalme Solomoni akageuka na kuwabariki. ⁴Kisha akasema:

"Ahimidiwe BWANA ,Mungu wa Israeli, ambaye kwa mkono wake mwenyewe ametimiza lile alilomwahidi baba yangu Daudi kwa kinywa chake mwenyewe. Kwa kuwa alisema, ⁵Tangu siku niliyawatoa watu wangu Israeli kutoka Misri, sikuchagua mji katika kabilia lo lote la Israeli hekalu lijengwe kwa ajili ya Jina langu ili lipate kuwako huko, bali nimemchagua Daudi kuwatawala watu wangu Israeli.' ⁶"Ilikuwa moyoni mwa Daudi baba yangu kujenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA ,Mungu wa Israeli.

⁷Lakini BWANA akamwambia Daudi baba yangu, 'Kwa sababu ilikuwa moyoni mwako kujenga hekalu kwa ajili ya Jina langu, ulifanya vema kuwa na jambo hili moyoni mwako. ⁸Hata hivyo, sio wewe utakayenijengea hekalu, bali mwanao, ambaye ni nyama yako na damu yako mwenyewe, ndiye atakayejenga hekalu kwa ajili ya Jina langu.' ⁹"BWANA Mungu ametimiza ahadi aliyoiweka: Nimeingia mahali pa Daudi baba yangu na sasa ninakialia kitit cha ufalme cha Israeli, kama vile BWANA alivyoahidi, nami nimejenga hekalu kwa ajili ya Jina la BWANA Mungu, Mungu wa Israeli.

¹⁰Nimetenga nafasi humo kwa ajili ya sanduku la agano, ambamo ndani yake kuna agano la BWANA lile alilofanya na baba zetu wakati alipowatoa Misri."

Maombi Ya Solomoni Ya Kuweka Wakfu

¹¹Kisha Solomoni akasimama mbele ya madhabahu ya BWANA machoni pa kusanyiko lote la Israeli, akakunjua mikono yake kuelekea mbinguni ¹²na kusema:

"Ee BWANA, Mungu wa Israeli, hakuna Mungu kama wewe mbinguni juu wala duniani chini, Wewe unayetunza agano lako la upendo pamoja na watumishi wanaodumu katika njia yako kwa moyo wote. ¹³Umetimiza ahadi yako kwa mtumishi wako Daudi baba yangu, kwa kinywa chako uliahidi na kwa mkono wako umetimiza, kama ilivyo leo. ¹⁴Sasa BWANA, Mungu wa Israeli, mtimzie mtumishi wako Daudi baba yangu ahadi zako ulizomwahidi uliposema, 'Kamwe hutakosa kuwa na mtu atakayeketi

mbele zangu kwenye kitit cha ufalme cha Israeli, kama wanao wakiangalia yote wayafanyayo kuenenda mbele zangu kama vile uliyofanya.' ¹⁵Sasa, Ee Mungu wa Israeli, acha neno lako lile ulilomwahidi mtumishi wako Daudi baba yangu litokee sawasawa.

¹⁶"Lakini kweli, je, Mungu atafanya makao duniani? Mbingu, hata mbingu zilizo juu sana, haziwezi kukutosha Wewe. Sembuse hekalu hili nililojenga! ¹⁷Hata hivyo sikiliza dua ya mtumishi wako na maombi yake kwa huruma, Ee BWANA Mungu wangu. Sikia kilio na dua ambayo mtumishi wako anaomba mbele zako siku hii ya leo.

¹⁸Macho yako na yafumbuke kuelekea hekalu hili usiku na mchana, mahali hapa ambapo ulisema, 'Jina langu litakuwako humo,' ili kwamba upate kusikia maombi ambayo mtumishi wako ataomba kuelekea mahali hapa. ¹⁹Usikie maombi ya mtumishi wako na ya watu wako Israeli wakati wanapoomba kuelekea mahali hapa. Sikia kutoka mbinguni, mahali pa makao yako na usikiapo, samehe. ²⁰Mtu anapomkosea jirani yake na akatakiwa kuapa, akija na kuapa mbele ya madhabahu yako ndani ya hekalu hili, ²¹basi, sikia kutoka mbinguni na ukatende. Hukumu kati ya watumishi wako, ukimhukumu yule mwenye hatia na kuleta juu ya kichwa chake yale aliyyotenda. Umtangazie asiye na hatia kwamba hana hatia, hivyo ukathibitishe kutokuwa na hatia kwake.

²²"Wakati watu wako Israeli watakapokuwa wameshindwa na adui kwa sababu ya dhambi walizofanya dhidi yako, watakapokugeukia na kulikiri jina lako, wakiomba na kufanya dua kwako katika hekalu hili, ²³basi usikie kutoka mbinguni, ukasamehe dhambi ya watu wako Israeli na kuwarudisha katika nchi uliyowapa baba zao.

²⁴"Wakati mbingu zitakapokuwa zimefungwa kusiwe na mvua kwa sababu watu wako wametenda dhambi dhidi yako, watakapoomba kuelekea mahali hapa na kulikiri jina lako nao wakageuka kutoka katika dhambi zao kwa sababu umewaadhibu, ²⁵basi usikie kutoka mbinguni na usamehe dhambi ya watumishi wako, watu wako Israeli. Wafundishe njia sahihi ya kuishi na ukanyeshe mvua juu ya nchi

uliyowapa watu wako kuwa urithi.

²⁶"Wakati njaa au tauni vikija juu ya nchi, au koga au kawa, nzige au panzi, au wakati adui atakapowazingira katika mji wao wo wote, maafa ya namna yo yote au ugonjwa wo wote unaoweza kuwajia, ²⁷wakati dua au maombi yatakapofanywa na mmojawapo wa watu wako Israeli, kila mmoja akijua juu ya taabu ya moyo wake mwenyewe, akainyoosha mikono yake kuelekea hekalu hili, ²⁸basi usikie kutoka mbinguni, katika makao yako. Usamehe na utende, umpe kila mtu kulingana na matendo yake, kwa kuwa unaujua moyo wake (kwa kuwa ni wewe peke yako ujuaye moyo ya watu wote), ²⁹ili wakuogope kwa wakati wote watakaoishi katika nchi uliyowapa baba zetu.

³⁰"Kwa habari ya mgeni ambaye si mionganoni mwa watu wako Israeli, lakini amekuja kutoka nchi ya mbali kwa sababu ya jina lako, ³¹kwa maana watu wasasikia juu ya Jina lako kuu na juu ya mkono wako wenyewe nguvu na mkono wako ulionyooshwa, wakati atakapokuja na kuomba kuelekea hekalu hili, ³²basi na usikie kutoka mbinguni, mahali pa makao yako, ukafanye lo lote ambalo mgeni huyo anakuomba, ili mataifa yote ya dunia wapate kujua jina lako na wakuogope kama wafanyakayo watu wako Israeli na wapate pia kujua kwamba nyumba hii niliyoijenga imeitwa kwa Jina lako.

³³"Wakati watu wako watakapokwenda vitani dhidi ya adui zao, po pote utakapowapeleka, wakati watakapoomba kwa BWANA kuelekea mji ambao umeuchagua, na hekalu nililolijenga kwa ajili ya Jina lako, ³⁴basi usikie dua na maombi yao kutoka mbinguni, ukawatetee haki yao.

³⁵"Watakapotenda dhambi dhidi yako, kwa kuwa hakuna mtu ye yote ambaye hatendi dhambi, nawe ukachukizwa nao na kuwakabidhi kwa adui, ambaye atawachukua utumwani katika nchi yake mwenyewe, mbali au karibu ³⁶na kama watabadilika moyo yao katika nchi wanakoshikiliwa mateka, nao wakatubu na kukulilia katika nchi ya wale waliwashinda na kusema, 'Tumetenda dhambi, tumefanya makosa, tumetenda kwa uovu,' ³⁷kama wakikugeukia kwa moyo wao wote na nafsi zao katika nchi ya adui zao amba waliwashukua mateka, wakakuomba kuelekea nchi uliyowapa baba zao, kuelekea

mji uliouchagua na hekalu nililolijenga kwa ajili ya Jina lako, ³⁸basi kutoka mbinguni, mahali pa makao yako, usikie dua yao na maombi yao na ukawatetee haki yao. ³⁹Uwasamehe watu wako, waliotenda dhambi dhidi yako, uwasamehe makosa yote waliyoyatenda dhidi yako, ukawafanye wale waliwashinda kuwaonea huruma.

⁴⁰"Sasa, Mungu wangu, macho yako na yafumbuke na masikio yako yasikie maombi yaombwayo mahali hapa.

⁴¹ Sasa inuka, Ee BWANA Mungu na
uje mahali pako pa kupumzika.
Wewe na sanduku la nguvu zako.
Makuhani wako, Ee BWANA Mungu
na wavikwe wokovu,
watakatifu wako na wafurahi katika
wema wako.

⁴²Ee BWANA Mungu, usimkatae
mpakwa mafuta wako.
Kumbuka upendo mkuu uliomwahidia
Daudi mtumishi wako."

Hekalu Lawekwa Wakfu

7 Baada ya Solomoni kumaliza kuomba, moto ukashuka kutoka mbinguni na kuteketeza sadaka ya kuteketeza na dhabihu, nao utukufu wa BWANA ukalijaza hekalu. ²Makuhani hawakuweza kuingia ndani ya hekalu la BWANA kwa sababu utukufu wa BWANA ulilijaza. ³Waisrael wote walipoona moto ukishuka na utukufu wa BWANA ukiwa juu ya hekalu, wakapiga magoti sakafuni wakisujudu nyuso zao mpaka chini, nao wakamwabudu na kumshukuru BWANA wakisema,

"Kwa kuwa Yeye ni mwema,
upendo wake unadumu milele".

⁴Ndipo mfalme na watu wote wakatoa dhabihu mbele za BWANA Mungu. ⁵Naye mfalme Solomoni akatoa dhabihu ya ng'ombe 22,000 pamoja na kondoo na mbuzi 120,000. Hivyo ndivyo mfalme na watu wote walivyoweka wakfu hekalu la Mungu. ⁶Makuhani wakasimama kwenye nafasi zao, vivyo hivyo Walawi wakiwa na vyombo vyya uimbaji vyya BWANA ambavyo Mfalme Daudi alikuwa ametengeneza kwa ajili ya kumsifu BWANA navyo vilitumika wakati aliposhukuru, akisema, "Upendo wake wadumu milele." Mkabala na Walawi, makuhani walipiga tarumbeta zao, nao Waisraeli wote walikuwa

wamesimama.

⁷Solomoni akaweka wakfu sehemu ya katikati ya ua uliokuwa mbele ya hekalu la BWANA na huko ndiko akatolea sadaka za kuteketezwa na mafuta ya sadaka za amani, kwa sababu madhabahu ya shaba aliyokuwa ametengeneza haikutosha kuweka sadaka hizo zote za kuteketezwa, sadaka za nafaka na za mafuta.

⁸Kwa hiyo Mfalme Solomoni akaadhimisha sikukuu wakati ule kwa muda wa siku saba, akiwa pamoja na Israeli wote, kusanyiko kubwa sana, watu kutoka Lebo-Hamathi hadi Wadi ya Misri. ⁹Katika siku ya nane walifanya kusanyiko, kwa kuwa walikuwa wanaadhimisha kuwekwa wakfu kwa madhabahu kwa muda wa siku saba na sikukuu kwa muda wa siku nyininge saba zaidi. ¹⁰Katika siku ya ishirini na tatu ya mwezi wa saba Solomoni akawaaga watu waende nyumbani mwao, wakishangilia na kufurahi miyoni mwao, kwa wema mwingi BWANA Mungu aliomtendea Daudi na Solomoni na kwa ajili ya watu wake Israeli.

BWANA Mungu Amtokea Solomoni

¹¹Solomoni alipokuwa amemaliza kujenga hekalu la BWANA na jumba la kifalme, naye akiwa amefanikiwa kutenda yale yote aliyokuwa nayo moyoni mwake kufanya katika hekalu la BWANA na katika jumba lake mwenyewe la kifalme, ¹² BWANA Mungu akamtokea Solomoni usiku na kumwambia:

"Nimesikia maombi yako nami nimechagua mahali hapa kwa ajili yangu mwenyewe kuwa hekalu kwa ajili ya dhabibu".

¹³Wakati nitakapofunga mbingu ili isiwepo mvua, au nikiamuru nzige kula mazao ya nchi au nikituma tauni mionganoni mwa watu wangu, ¹⁴kama watu wangu, wanaoitwa kwa jina langu, watajinyenyekesha na kuomba na kuutafuta uso wangu na kuacha njia zao mbaya, basi nitasikia toka mbinguni na kuwasamehe dhambi yao na nitaiponya nchi yao. ¹⁵Sasa macho yangu yatafumbuka na masikio yangu yatasikiliza kwa makini maombi yaombwayo mahali hapa. ¹⁶ Kwa maana sasa nimechagua na kutakasa hekalu hili ili kwamba Jina langu lipate kuwa huko milele. Macho yangu na moyo wangu utakuwepo huko daima.

¹⁷"Kwa habari yako wewe, kama ukienenda mbele zangu kama Daudi baba yako alivyoenenda na kufanya yote nikuamuruyo, nawe ukizishika amri zangu na sheria zangu, ¹⁸Nitakifanya imara kitu chako cha enzi kama nilivyoagana na Daudi baba yako wakati niliposema, 'Hutakosa kamwe mtu wa kutawala juu ya Israeli'.

¹⁹Lakini kama ukigeuka na kuyaacha maagizo na amri nilizowapa na kwenda kuitumikia miungu mingine na kuiabudu, ²⁰ndipo nitakapoing'oa Israeli kutoka nchi yangu niliyowapa, nami nitalikataa hekalu hili nililolitakasa kwa ajili ya Jina langu. Nitalifanya kitu cha kudharauliwa na kitu cha kudhihakiwa mionganoni mwa mataifa yote. ²¹Ingawa hekalu hili sasa ni la fahari sana, wale wote watakaopita watashangaa na kusema, 'Kwa nini BWANA amefanya kitu kama hiki katika nchi hii na kwa hekalu hili?' ²²"Watu watajibu, ni kwa sababu wamemwacha BWANA, Mungu wa baba zao, ambaye aliwatoa Misri, nao wamekumbatia miungu mingine, wakaabudu na kuitumikia, hiyo ndiyo sababu alileta haya maafa yote juu yao."

Shughuli Nyininge Za Solomoni

8 ¹Ikawa mwisho wa miaka ishirini, ambayo katika hiyo Solomoni alilijenga hekalu la BWANA na jumba lake mwenyewe la kifalme, ²Solomoni akajenga tena vijiji vile ambavyo Hiramu alikuwa amempa, naye akawapa Waisraeli waishi humo. ³Kisha Solomoni akaenda Hamathi Zoba na kuuteka. ⁴Pia akajenga mji wa Tadmori katika jangwa na miji yote ya kuhifadhi vitu katika Hamathi. ⁵Akajenga tena Beth-Horoni ya Juu na Beth-Horoni ya Chini miji yenyе ngome, kuta, malango na makomeo, ⁶pia akajenga Baalathi na miji yake yote ya kuhifadhi vitu na miji yote kwa ajili ya magari yake ya vita na kwa ajili ya farasi wake pamoja na kila alichotaka kukijenga katika Yerusalem, katika Lebanoni na katika nchi yote aliyatawala.

⁷Watu wote waliosalia mionganoni mwa Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi na Wayebusi (haya mataifa hayakuwa Waisraeli), ⁸yaani, hii ni kwamba, wazao wao walibakia katika nchi, ambao Waisraeli hawakuwa wamewaangamiza, Mfalme Solomoni akawalazimisha kufanya kazi kama ilivyo mpaka leo. ⁹Lakini Solomoni hakuwafanya Waisraeli watumwa kwa ajili ya kazi yake, bali walikuwa wapiganaji, majemadari,

maafisa wake, majemadari wa magari yake ya vita na waendesha magari ya vita.¹⁰ Pia walikuwa maafisa wakuu wa Mfalme Solomoni, yaani, maafisa wakaguzi 250 waliosimamia watu.

¹¹Solomoni akampandisha mke wake binti wa Farao kutoka Mji wa Daudi mpaka kwenye jumba la kifalme alilokuwa amejengea, kwa kuwa alisema, "Mke wangu hataishi katika jumba la kifalme la Daudi mfalme wa Israeli, kwa sababu mahali ambapo sanduku la BWANA limefika ni patakatifu."

¹²Mfalme Solomoni akamtolea BWANA dhabihu za kuteketezwa juu ya madhabahu ya BWANA ambayo alikuwa amejenga mbele ya ukumbi,¹³kulingana na mahitaji ya kila siku kwa ajili ya sadaka zilizoamriwa na Mose kwa ajili ya Sabato, Mwezi Mwandamo na sikukuu nyingine tatu za mwaka, yaani, Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, Sikukuu ya Majuma na Sikukuu ya Vibanda. ¹⁴Kwa kushika maagizo ya Daudi baba yake, aliweka migawanyo ya makuhani kwa ajili ya kazi zao, nao Walawi kuongoza kusifu na kusaidia makuhani kufuatana na mahitaji ya kila siku. Pia akaweka mabawabu katika migawanyo kwa ajili ya malango mbalimbali, kwa sababu hili ndilo Daudi mtu wa Mungu alilokuwa ameagiza. ¹⁵Nao hawakuziacha amri za mfalme alizoamuru makuhani au Walawi katika jambo lo lote, ikiwa ni pamoja na zile za hazina.

¹⁶Kazi yote ya Mfalme Solomoni ilifanyika kuanzia siku msingi wa hekalu la BWANA ulipowekwa mpaka kukamilika kwake. Kwa hiyo hekalu la BWANA likamalizika kujengwa.

¹⁷Ndipo Solomoni akaenda Esio-Geberi na Elathi katika pwani ya Edomu. ¹⁸Naye Hiram alimpelekea meli zilizoongozwa na maafisa wake mwenyewe, watu ambao walikuwa na ujuzi wa baharini. Hawa watu pamoja na wale wa Solomoni wakasafiri kwa njia ya bahari mpaka Ofiri, wakaleta kutoka huko talanta 450 za dhahabu ambayo walimkabidhi Mfalme Solomoni.

Malkia Wa Sheba Amtembelea Solomoni

9 Malkia wa Sheba aliposikia habari za umaarufu wa Solomoni na uhusiano wake na jina la BWANA malkia alikuja kumjaribu kwa maswali magumu. Alipofika Yerusalemu pamoja na msafara mkubwa sana, pamoja na ngamia waliopeba vikolezi, kiasi kikubwa cha dhahabu na vito vya thamani, alikuja kwa Solomoni na

kuzungumza naye kuhusu yote ambayo alikuwa nayo moyoni mwake. ²Solomoni akamjibu maswali yake yote, hakukuwa na jambo lo lote lililokuwa gumu kwa mfalme asiweze kumwelezea. ³Malkia wa Sheba alipoona hekima yote ya Solomoni na jumba la kifalme alilokuwa amejenga, ⁴chakula kilichokuwa mezani pake, jinsi maafisa wake walivyokaa, wahudumu katika majoho yao, wanyweshaji wake na sadaka za kuteketezwa alizotoa katika hekalu la BWANA alipatwa na mshangao.

⁵Akamwambia mfalme, "Taarifa niliyosikia kwenye nchi yangu mwenyewe kuhusu mafanikio na hekima yako ni kweli. ⁶Lakini sikuamini mambo haya mpaka nilipokuja na kuona kwa macho yangu mwenyewe. Naam, sikuambiwa hata nusu yake, katika hekima na mali umezidi sana ile taarifa niliyosikia. ⁷Heri watu wako! Heri hawa maafisa wako wasimamao mbele yako daima na kusikia hekima yako! ⁸Ahimidiwe BWANA Mungu wako, ambaye amependezwa sana nawe na kukuweka juu ya kiti cha ufalme cha Israeli. Kwa sababu ya upendo wa BWANA wa milele kwa ajili ya Israeli, amekufanya mfalme, ili kudumisha haki na uadilifu."

⁹Naye akampa mfalme talanta mia moja na ishirini^a za dhahabu, kiasi kikubwa cha vikolezi na mawe ya thamani. Haikuwahi kamwe kutokea tena vikolezi vingi hivyo kuletwala kama vile malkia wa Sheba alivyompa Mfalme Solomoni.

¹⁰(Meli za Hiram zililetu dhahabu kutoka Ofiri, tena kutoka huko zililetu shehena kubwa ya miti ya msandali na mawe ya thamani. ¹¹Mfalme akatumia miti ya msandali kuwa nguzo kwa ajili ya hekalu la BWANA na kwa jumba la kifalme, pia kwa kutengeneza vinubi na zeze kwa ajili ya waimbaji. Kiasi hicho kingi cha miti ya msandali hakijawahi kuingizwa nchini tangu siku ile.)

¹²Mfalme Solomoni akampa malkia wa Sheba kila kitu alichohitaji na kukiomba, zaidi ya vile mfalme alivyokuwa amempa kwa ukarimu wake wa kifalme. Kisha malkia akaondoka akarudi pamoja na wafuasi wake kwenye nchi yake mwenyewe.

Fahari Ya Solomoni

¹³Uzito wa dhahabu ambayo Solomoni alipokea kwa mwaka ulikuwa talanta mia sita sitini na sita^b, ¹⁴pasipo kuweka mapato kutoka

^a⁹Talanta 120 za dhahabu ni kama tani 4.5

^b¹³Talanta 66 za dhahabu ni kama tani 25.

wafanyibiashara, wachuuzi na kutoka kwa wafalme wote wa Arabuni na watawala wa nchi.

¹⁵Mfalme Solomoni akatengeneza ngao kubwa mia mbili kwa dhahabu iliyofuliwa, kila ngao ilikuwa ya dhahabu yenye uzito wa shekeli mia sitac. ¹⁶Akatengeneza pia ngao ndogo mia tatu za dhahabu iliyofuliwa, kila ngao ikiwa ya uzito wa mane tatu^d za dhahabu. Mfalme akaziweka katika jumba la kifalme la msitu wa Lebanoni.

¹⁷Kisha mfalme akatengeneza kiti kikubwa cha kifalme kwa kutumia pembe za ndovu na kukifunika kwa dhahabu safi. ¹⁸Kiti hicho kilikuwa na ngazi sita na egemeo la nyuma lilikuwa la mviringo kwa juu. Juu pande zote za kiti kulikuwa na mahali pa kuwekea mikono, sanamu ya simba akisimama kila upande wake mahali pa kuwekea mikono. ¹⁹Simba kumi na wawili walismama kwenye ngazi sita, wawili kwenye kila ngazi, yaani, mmoja upande huu na mwingine upande huu. Hakuna kitu kama hicho kilichokuwa kimefanyika kwenye ufalme mwingine wo wote. ²⁰Vikombe vyote vya mfalme Solomoni vya kunywea vilikuwa vya dhahabu na vyombo vyote vya nyumbani katika jumba la kifalme la msitu wa Lebanoni vilikuwa vya dhahabu safi. Hakukuwa na kitu kilichotengenezwa kwa fedha, kwa sababu fedha ilionekana ya thamani ndogo wakati wa Solomoni. ²¹Mfalme alikuwa na meli nyngi za biasara baharini zilizokuwa zikiandamana na meli za Hiram. Mara moja kila miaka mitatu zilirudi, zikiwa zimebeba dhahabu, fedha, pembe za ndovu na nyani wadogo na wakubwa.

²²Mfalme Solomoni alikuwa mkuu zaidi kwa utajiri na hekima kuliko wafalme wote wa dunia.

²³Dunia yote ikatafuta kukutana na Solomoni kusikia hekima ambayo Mungu alikuwa ameweka

katika moyo wake. ²⁴Mwaka baada ya mwaka, kila mmoja ambaye alikuja, alileta zawadi, vyombo vya fedha na dhahabu, majoho, silaha na vikolezi, farasi na nyumbu.

²⁵Solomoni alikuwa na mabanda elfu nne kwa ajili ya farasi na magari ya vita, farasi 12,000 ambaa aliwaweka katika miji ya magari ya vita na katika Yerusalemu pamoja naye. ²⁶Solomoni akatawala juu ya wafalme wote kuanzia Mto Efrati mpaka kwenye nchi ya Wafilisti na kuendelea hadi mpaka wa Misri.

c¹⁵ Shekeli 600 za dhahabu ni kama kilo 3.5.

d¹⁶ "Mane tatu" za dhahabu ni kama kilo 1.7.

²⁷Mfalme akafanya fedha kitu cha kawaida kama mawe huko Yerusalemu na mierezi mingi kama miti ya mikuyu iliyoko chini ya vilima. ²⁸Farasi wa Solomoni waliletwa kutoka Misri na kutoka nchi nyingine zote.

Kifo Cha Solomoni

²⁹Kwa habari ya matukio mengine ya utawala wa Solomoni, kuanzia mwanzo hadi mwisho, je, hayakuandikwa katika kumbukumbu za nabii Nathani, katika unabii wa Ahiya Mshiloni na katika maono ya Ido mwonaji kuhusu Yeroboamu mwana wa Nabati?. ³⁰Solomoni akatawala huko Yerusalemu juu ya Israeli yote kwa miaka arobaini. ³¹Kisha Solomoni akalala pamoja na baba zake, naye akazikwa katika mji wa Daudi baba yake. Naye Rehoboamu mwanawewe akaingia mahali pake kama mfalme.

Israeli Wanamwasi Rehoboamu

10 Rehoboamu akaenda Shekemu, kwa kuwa Waisraeli wote walikuwa wamekwenda huko kumfanya yeye kuwa mfalme. ²Yeroboamu mwana wa Nebati aliposikia hili (alikuwa bado yuko Misri alikokuwa amekimbilia awe mbali na Mfalme Solomoni), akarudi kutoka Misri. ³Kwa hiyo wakatuma watu kumwita Yeroboamu, yeye na kusanyiko lote la Israeli wakamwendea Rehoboamu na kumwambia, ⁴"Baba yako aliweka nira nzito juu yetu, lakini sasa ufanye nyepesi kazi za kikatili na nira nzito aliywewa juu yetu, nasi tutakutumikia."

⁵Rehoboamu akajibu, 'Nendeni kwa muda wa siku tatu na kisha mnirudie.' Basi watu wakaenda zao.

⁶Kisha mfalme Rehoboamu akataka shauri kwa wazee ambaa walimtumikia Solomoni baba yake wakati wa uhai wake akawauliza, "Mnanishauri nini katika kuwajibu watu hawa?"

⁷Wakajibu, "Kama leo utakuwa mtumishi wa watu hawa na kuwashudumia na kuwapa jibu linaloridhisha, watakuwa watumishi wako daima."

⁸Lakini Rehoboamu akakataa shauri alilopewa na wazee na akataka ushauri kwa vijana wanaume rika lake waliokuwa wakimtumikia. ⁹Akawauliza, "Ninyi ushauri wenu ni nini? Tutawajibuje watu hawa wanaoniambia, 'Ifanye nyepesi nira baba yako aliywewa juu yetu?'

¹⁰Wale vijana wa rika lake wakamjibu, "Waambie watu hawa waliokuambia, 'Baba yako

aliweka nira nzito juu yetu, lakini ifanye nira yetu nyepesi, kuwa, 'Kidole changu kidogo ni kinene kuliko kiuno cha baba yangu.¹¹ Baba yangu aliweka nira nzito juu yenu, mimi nitaifanya hata iwe nzito zaidi. Baba yangu aliwachapa kwa mijoledi, mimi nitawachapa kwa nge.'

¹²Siku tatu baadaye, Yeroboamu na watu wote wakamrudia Rehoboamu, kama mfalme alivyokuwa amesema, "Rudini kwangu baada ya siku tatu."¹³Mfalme akawajibu watu kwa ukatili. Akikataa shauri alilopewa na wazee,¹⁴akafuata shauri la vijana wa rika lake na kusema, "Baba yangu alifanya nira yenu kuwa nzito, mimi nitaifanya kuwa nzito zaidi. Baba yangu aliwachapa kwa mijoledi, mimi nitawachapa kwa nge."¹⁵Kwa hiyo mfalme hakuwasikiliza watu, kwa kuwa jambo hili lilitoka kwa BWANA ili kutimiza neno ambalo BWANA alikuwa amenena kwa Yeroboamu mwana wa Nebati kupitia Ahiya Mshiloni.

¹⁶Israeli wote walipoona kuwa mfalme amekataa kuwasikiliza, wakamjibu mfalme:

"Tuna fungu gani kwa Daudi?
Sisi hatuna urithi kwa mwana wa Yeso.
Nendeni kwenye mahema yenu, Ee Israeli,
angalia nyumba yako mwenyewe,
Ee Daudi!"

Hivyo Waisraeli wakaenda kwenye mahema yao.¹⁷Lakini kwa habari ya Waisraeli waliokuwa wakiishi katika miji ya Yuda, Rehoboamu akaendelea kuwatatala bado.

¹⁸Mfalme Rehoboamu akamtuma Adoniram^a aliyeokuwa msimamizi wa wale waliofanya kazi ngumu kwa kulazimishwa, lakini Israeli yote wakampiga kwa mawe hadi akafa. Hata hivyo, Mfalme Rehoboamu, akafanikiwa kuingia kwenye gari lake na kutorokea Yerusalem. ¹⁹Hivyo Israeli ameasi dhidi ya nyumba ya Daudi hadi leo.

Yuda Na Benyamini Zajengwa Ngome

11 Ikawa Rehoboamu alipofika Yerusalem, akakusanya nyumba yote ya Yuda na kabile la Benyamini, wanaume wapiganaji 180,000, kufanya vita dhidi ya nyumba ya Israeli na kuurudisha tena ufalme kwa Rehoboamu mwana wa Solomoni.

²Lakini neno hili la Mungu likamjia Shemaiya mtu wa Mungu:³"Mwambie Rehoboamu mwana wa Solomoni mfalme wa Yuda, nayo nyumba

yote ya Yuda, ya Benyamini na watu wengine wote, ⁴Hili ndilo asemalo BWANA Mungu: Usipande kupigana dhidi ya ndugu zako, Waisraeli. Nendeni nyumbani, kila mmoja wenu, kwa kuwa hili limetoka kwangu.' " Kwa hiyo wakalitii neno la BWANA na kurudi nyumbani, kama BWANA alivyokuwa ameagiza.

Yeroboamu Ajengea Yuda Ngome

⁵Rehoboamu akaishi Yerusalemu akajenga miji yenye ngome katika Yuda: ⁶Akajenga Bethlehemu, Etamu, Tekoa, ⁷Bethe-Suri, Soko, Adulamu, ⁸Gathi, Maresha, Zifu, ⁹Adoraimu, Lakishi, Azeka, ¹⁰Sora, Aiyalonu na Hebronu. Hii ndiyo iliyokuwa miji iliyojengewa ngome katika Yuda na Benyamini. Akaimarisha ulinzi wake na kuweka majemadari ndani yake, pamoja na mahitaji ya vyakula, mafuta ya zeituni na mvinyo. ¹²Akaweka ngao na mikuki katika miji na kuifanya iwe imara sana. Kwa hiyo Yuda na Benyamini ikawa yake.

¹³Makuhani na Walawi kutoka sehemu zote za Israeli wakawa upande wake. ¹⁴Pia Walawi wakaacha maeneo yao ya malisho na mali zao, wakaja Yuda na Yerusalemu kwa sababu Yeroboamu na wanawe walikuwa wamewakataa wasiwe makuhani wa BWANA Mungu. ¹⁵Naye akawa amechagua makuhani wake mwenyewe kwa ajili ya mahali pa juu pa kuabudia sanamu za mbuzi na za ndama ambazo alikuwa ametengeneza. ¹⁶Wale waliotoka katika kila kabilu la Israeli ambaa walielekeza miyo yao kumtafuta BWANA, Mungu wa Israeli, wakawafuata Walawi huko Yerusalemu kumtolea BWANA dhabihu, Mungu wa baba zao. ¹⁷Wakaimarisha ufalme wa Yuda na kumwunga mkono Rehoboamu mwana wa Solomoni miaka mitatu, wakinenda katika njia za Daudi na Solomoni katika wakati huu.

Jamaa Ya Rehoboamu

¹⁸Rehoboamu alimwoa Mahalati ambaye alikuwa binti Yerimothi mwana wa Daudi, mamaye alikuwa Abihaili binti Eliabu mwana wa Yeso. ¹⁹Mahalati alimzalia Rehoboamu wana: Yeushi, Shemaria na Zahamu. ²⁰Kisha akamwoa Maaka binti Absalomu, ambaye alimzalia: Abiya, Atai, Ziza na Shelomithi. ²¹Rehoboamu akampenda Maaka binti Absolomu zaidi kuliko wakeze wengine na masuria wake. Kwa jumla alikuwa na wake kumi na wanane na masuria sitini, wana ishirini na wanane na binti sitini.

²²Rehoboamu akamweka Abiya mwana wa Maaka, kuwa mkuu wa wana wa mfalme milongoni mwa ndugu zake ili amfanye mfalme. ²³Akatenda

^a18 Adoniramu ndiye Hadoram kwa Kiebrania.

kwa busara, akiwasambaza baadhi ya wanawe katika wilaya zote za Yuda na Benyaminini, pamoja na miji yote yenye ngome. Akawapa mahitaji tele na kuwaoza wake wengi.

Shishaki Ashambulia Yerusalemu

12 Baada ya nafasi ya Rehoboamu kuimarika na kuwa na nguvu, yeze na Israeli yote waliiacha sheria ya BWANA Mungu. ²Kwa sababu hawakuwa waaminifu kwa BWANA Shishaki mfalme wa Misri akashambulia Yerusalemu katika mwaka wa tano wa kutawala kwa Mfalme Rehoboamu. ³Akiwa na magari ya vita 1,200 na wapanda farasi 60,000 na idadi isiyohesabika ya majeshi ya Walibya, Wasukii na Wakushia^a yaliyokuja pamoja naye kutoka Misri, ⁴akateka miji yenye ngome ya Yuda akaendelea mpaka Yerusalemu.

⁵Ndipo nabii Shemaia akaja kwa Rehoboamu na kwa viongozi wa Yuda waliokuwa wamekusanyika huko Yerusalemu kwa ajili ya hofu ya Shishaki naye akawaambia, "Hivi ndiyo asemavyo BWANA 'Ninyi mmeniacha mimi, kwa hiyo, mimi nami sasa ninawaacha ninyi mkononi mwa Shishaki.'

⁶Viongozi wa Israeli na mfalme wakajinyenyekenza na kusema "BWANA Mungu ni mwenye haki."

⁷BWANA Mungu alipoona kwamba wamejinyenyekenza, neno hili la BWANA likamjia Shemaia: "Maadam wamejinyenyekenza, sitawaangamiza bali hivi karibuni nitawapatia wokovu. Ghadhabu yangu haitamwagwa juu ya Yerusalemu kwa kuititia Shishaki. ⁸Hata hivyo, watamtumikia Shishaki ili wapate kujifunza tofauti kati ya kunitumikia mimi na kuwatumikia wafalme wa nchi nyiningine."

⁹Shishaki mfalme wa Misri alipoishambulia Yerusalemu, alichukua hazina za hekalu la BWANA na hazina za jumba la kifalme. Akachukua kila kitu, pamoja na zile ngao za dhahabu ambazo Solomoni alikuwa amezitengeneza. Hivyo Mfalme Yehoboamu akatengeneza ngao za shaba badala ya zile za dhahabu na kuzikabidhi kwa majemadari wa ulinzi wa zamu kwenye ingilio la jumba la kifalme. ¹¹Kila mara mfalme alipokwenda katika hekalu la BWANA walinzi walikwenda pamoja naye wakiwa wamebeba hizo ngao na baadaye walizirudisha kwenye chumba cha ulinzi.

^{a3} Wakushi hapa ina maana watu kutoka sehemu ya Nile ya Juu.

¹²Kwa sababu Rehoboamu alijinyenyekenza, hasira ya BWANA ikageukia mbali naye, hakuangamizwa kabisa. Kukawa na hali nzuri katika Yuda.

¹³Mfalme Rehoboamu akajiweka imara katika Yerusalemu na akaendelea kuwa mfalme. Alikuwa na umri wa miaka arobaini na mmoja alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalemu miaka kumi na saba, mji ambao BWANA alikuwa ameuchagua mionganini mwa makabila yote ya Israeli ili aliweke Jina lake humo. Mama yake aliiwta Naama, alikuwa Mwaamoni. ¹⁴Rehoboamu akatenda maovu kwa sababu hakuuelekeza moyo wake katika kumtafuta BWANA Mungu.

¹⁵Kwa habari ya matukio katika utawala wa Rehoboamu, tangu mwanzo mpaka mwisho, je, hayakuandikwa katika kumbukumbu za nabii Shemaia na mwonaji Ido zinazohusiana na vizazi? Kulikuwako na vita mara kwa mara kati ya Rehoboamu na Yeroboamu. ¹⁶Rehoboamu akalala pamoja na baba zake akazikwa katika Mji wa Daudi. Naye Abiya mwanawewe akaingia mahali pake kama mfalme.

Abiya Mfalme Wa Yuda

13 Katika mwaka wa kumi na nane wa kutawala kwake mfalme Yeroboamu, Abiya akawa mfalme wa Yuda, ²naye akatawala huko Yerusalemu miaka mitatu. Mama yake aliiwta Maaka, binti Urieli wa Gibeoni.

Basi kulikuwa na vita kati ya Abiya na Yeroboamu. ³Abiya alilingia vitani na jeshi la watu 400,000 wenye uwezo wa kupigana, naye Yeroboamu akapanga jeshi dhidi ya Abiya akiwa na jeshi la watu 800,000 wenye uwezo.

⁴Abiya akasimama juu ya Mlima Semaraimu, katika nchi ya vilima ya Efraimu, naye akasema, "Yeroboamu na Israeli yote, nisikilizeni mimi! ⁵Hamfahamu kwamba BWANA, Mungu wa Israeli, alimpa Daudi na wazao wake ufalme juu ya Israeli milele kwa agano la chumvi? ⁶Hata hivyo Yeroboamu mwana wa Nebati afisa wa Solomoni mwana wa Daudi, aliasi dhidi ya BWANA wake. ⁷Baadhi ya watu wasiofaa kitu wabaya kabisa walimkusanyikia na kumpinga Rehoboamu mwana wa Solomoni alipokuwa kijana mdogo asiye kuwa na uamuzi, asiye na nguvu za kuweza kumpingana nao.

⁸"Hata sasa unapanga kumpingana na ufalme wa BWANA ambao uko mikononi mwa wazao wa Daudi. Kweli ninyi ni jeshi kubwa nanyi mnazo ndama za dhahabu Yeroboamu alizozitengeneza kuwa miungu yenu. ⁹Lakini je, hamkuwafukuza

makuhani wa BWANA wana wa Aroni na Walawi na kujifanya makuhani wenu wenyewe kama yafanyavyo mataifa ya nchi nyingine? Ye yote anayekuja kuijweka wakfu akiwa na ndama mume na kondoo waume saba aweza kuwa kuhani wa kile ambacho ni miungu kwenu.

¹⁰"Kwa habari yetu sisi BWANA ndiye Mungu wetu, wala hatujamwacha. ¹¹Makuhani wanaomtumikia BWANA ni wana wa Aroni nao Walawi wakiwasaidia kila asubuhi na jioni kutoa sadaka za kuteketezwa na kufukiza uvumba wa harufu nzuri kwa BWANA Mungu. Huweka mikate kwa taratibu za kiibada juu ya meza safi na kuwasha taa kwenye kinara cha dhahabu kila jioni. Tunazishika kanuni za BWANA Mungu wetu. Lakini ninyi mmemwacha Mungu. ¹²Mungu yu pamoja nasi, ye ye ndiye kiongozi wetu. Makuhani wake wakiwa na tarumbeta zao watapiga baragumu ya vita dhidi yenu. Watu wa Israeli, msipigane dhidi ya BWANA, Mungu wa baba zenu, kwa maana hamtashinda."

¹³Basi Yeroboamu alikuwa ametuma jeshi kuzunguka nyuma ya Yuda ili kwamba wakati akiwa mbele ya Yuda jeshi liwavizie kwa nyuma. ¹⁴wakageuka na kuona kwamba wanashambuliwa pande zote mbele na nyuma. Ndipo wakamlilia BWANA Mungu. Makuhani wakapiga tarumbeta zao, ¹⁵nao watu wa Yuda wakapaza sauti ya kilio cha vita. Katika kupiga kelele za vita, Mungu akawafukuza Yeroboamu na Israeli yote mbele ya Mfalme Abiya na Yuda. ¹⁶Waisraeli wakakimbia mbele ya Yuda, naye Mungu akawatia Israeli mikononi mwao. ¹⁷Abiya na watu wake wakawachinja kwa machinjo makuu, hata wakawepo majeruhi 500,000 miongoni mwa watu wenyewe uwezo wa Israeli. ¹⁸Watu wa Israeli walitiishwa katika tukio lile, nao watu wa Yuda
wakawa washindi kwa sababu walimtegemea BWANA Mungu wa baba zao.

¹⁹Abiya akamfuatia Yeroboamu na kuteka miji ya Betheli, Yeshana na Efroni kutoka kwake, pamoja na vijiji vinavyoizunguka miji hiyo. ²⁰Yeroboamu hakupata nguvu tena wakati wa utawala wa Abiya. Naye BWANA akampiga Yeroboamu akafa.

²¹Lakini Abiya akapata nguvu. Alioa wanawake kumi na wanne na alikuwa na wana ishirini na wawili na binti kumi na sita.

²²Matukio mengine ya utawala wa Abiya, pamoja na mambo aliyofanya na aliyosema,

yameandikwa katika kitabu cha maelezo cha nabii Ido.

Asa Atawala

14 Hivyo Abiya akalala na baba zake naye akazikwa katika Mji wa Daudi. Asa mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme na katika siku zake, nchi ikawa na amani kwa miaka kumi.

²Asa akatenda yaliyo mema na haki machoni pa BWANA Mungu wake. ³Akaziondoa madhabahu za kigeni na mahali pa juu pa kuabudia miungu, akayavunja yale mawe ya kuabudiwa na kuzikatakata nguzo za Maashera. ⁴Akawaamuru Yuda kumtafuta Mungu, Mungu wa baba zao, na kutii sheria zake na amri zake. ⁵Akaondoa mahali pa juu pa kuabudia miungu na madhabahu za kufukizia uvumba kwenye kila mji katika Yuda, nao ufalme ulikuwa na amani katika utawala wake. ⁶Akajenga miji yenyе ngome katika Yuda, wakati nchi ikiwa na amani. Hakuna mtu ye yote aliyepigana vita naye katika miaka hiyo, kwa kuwa BWANA alimstarehesha.

⁷Mfalme akawaambia Yuda, "Tujenge hii miji na tuizungushie kuta, pamoja na minara, malango na makomeo. Nchi bado ni yetu, kwa sababu tumemtafuta BWANA Mungu wetu, tulimtafuta naye ametupa raha kila upande." Hivyo wakajenga na wakafanikiwa.

⁸Asa alikuwa na jeshi la watu 300,000 kutoka Yuda, wenyе ngao kubwa na mikuki na jeshi la watu 280,000 kutoka Benyamini, wenyе ngao ndogo na pinde. Watu hawa wote walikuwa wapiganaji mashujaa.

⁹Zera Mkushi akatoka kupigana dhidi yao akiwa na jeshi la watu maelfu ya maelfu na magari ya vita 300, nao wakaja mpaka Maresha. ¹⁰Asa akatoka kumkabili, nao wakapanga vita katika Bonde la Sefatha karibu na Maresha.

¹¹Kisha Asa akamlilia BWANA Mungu wake na kusema, "Ee, BWANA hakuna ye yote aliye kama wewe wa kuwasadia wasio na nguvu dhidi ya wenyе nguvu. Utusaidie, Ee, BWANA Mungu wetu kwa kuwa tunakutumainia Wewe, nasi kwa jina lako tumekuja dhidi ya jeshi hili kubwa. Ee BWANA, Wewe ndiwe Mungu wetu, usiwaache wanadamu wakushinde Wewe."

¹² BWANA Mungu akawapiga Wakushi mbele ya Asa na Yuda. Wakushi wakakimbia ¹³naye Asa na jeshi lake wakawafuatia mpaka Gerari. Idadi kubwa ya Wakushi ilianguka hata wasiweze kuinuka tena, wakapondwa-pondwa mbele za BWANA na majeshi yake. ¹⁴Watu wa Yuda

wakachukua nyara nyingi sana, wakaangamiza vijiji vyote vinavyoizunguka Gerari, kwa kuwa hofu ya BWANA ilikuwa imewaangukia. Wakateka nyara vijiji hivi vyote, kwani kulikuwapo nyara nyingi huko. ¹⁵Pia wakashambulia kambi za wachunga makundi ya wanyama wakachukua na kuyaswaga makundi ya kondoo, mbuzi na ngamia. Kisha wakarudi Yerusalem.

Asa Afanya Matengenezo

15 Roho ya BWANA ikamjia Azaria mwana wa Obedi. ²Akatoka ili kumlaki Asa na kumwambia, "Nisikilizeni, Asa na Yuda wote na Benyamini. BWANA yu pamoja nanyi mkiwa pamoja naye. Kama mkimtafuta, ataonekana kwenu, lakini kama mkimwacha yeze, naye atawaacha ninyi. ³Kwa muda mrefu Israeli walikuwa hawana Mungu wa kweli, walikuwa hawana kuhani wa kuwafundisha na wala hawakuwa na sheria. ⁴Lakini katika taabu yao walimrudia BWANA, Mungu wa Israeli na kumtafuta, naye akaonekana kwao. ⁵Katika siku hizo hapakuwa na amani kwa ye yote aliyesafiri, kutoka wala kuingia, kwa kuwa wakazi wote wa nchi walikuwa katika machafuko makubwa. ⁶Taifa moja lilipigana na taifa lingine na mji mmoja ukapigana na mji mwingine, kwa sababu Mungu alikuwa anawahangaisha kwa taabu za kila aina. ⁷Lakini kwa habari yenu ninyi, iweni hodari wala msikate tamaa, kwa kuwa mtapata thawabu kwa kazi yenu."

⁸Asa aliposikia maneno haya na unabii wa Azaria mwana wa Obedi nabii, akajipa moyo. Akaziondoa sanamu zilizokuwa machukizo kutoka nchi yote ya Yuda na Benyamini na kutoka miji aliyoiteka katika vilima vya Efraimu. Akakarabati madhabahu ya BWANA iliyokuwa mbele ya ukumbi wa hekalu la BWANA Mungu.

⁹Kisha akakutanisha Yuda wote, Benyamini na watu kutoka Efraimu, watu wa Manase na Simeoni waliokuwa wanaishi mionganini mwao, kwa maana idadi kubwa walikuwa wamemjia kutoka Israeli walipoona kwamba BWANA Mungu wake alikuwa pamoja naye.

¹⁰Basi wakakusanya huko Yerusalem mwezi wa tatu katika mwaka wa kumi na tano wa kutawala kwake Asa. ¹¹Wakati huo walimtolea BWANA dhabihu za ngombe 700, kondoo na mbuzi 7,000 kutoka katika zile nyara walizoteka. ¹²Wakafanya agano kumtafuta BWANA Mungu wa baba zao, kwa moyo wao wote na kwa roho yao yote. ¹³Wale wote ambao

hawangemtafuta BWANA, Mungu wa Israeli, wangelazimika kuuawa, akiwa mdogo au mkubwa, mwanaume au mwanamke. ¹⁴Wakamwapia BWANA kwa sauti kuu, kwa kupiga kelele, tarumbeta na kwa mabaragumu. ¹⁵Yuda wote wakafurahia kile kiapo kwa sababu walikuwa wameapa kwa moyo wao wote. Wakamtafuta Mungu kwa bidii, naye akaonekana kwao. Kwa hiyo BWANA akawastarehesha pande zote.

¹⁶Mfalme Asa akamwondolea Maaka mama yake wadhifa wake asiwe mama malkia kwa sababu alikuwa ametengenezea kichakani nguzo ya chukizo ya Ashera. Asa akaikata ile nguzo akaingusha, akaivunja na kuiteketeza kwa moto katika bonde la Kidroni. ¹⁷Ingawa hakuondoa mahali pa juu pa kuabudia miungu katika Israeli, Asa aliuweka moyo wake wote kwa BWANA kikamilifu siku zote za maisha yake. ¹⁸Akaleta katika hekalu la Mungu fedha, dhahabu na vile vyombo ambavyo yeze na baba yake walikuwa wameviweka wakfu.

¹⁹Hapakuwepo na vita tena mpaka mwaka wa thelathini na tano wa utawala wake Asa.

Miaka Ya Mwisho Ya Mfalme Asa

16 Katika mwaka wa thelathini na sita wa kutawala kwa Asa, Mfalme Baasha wa Israeli akaishambulia Yuda na kuujengea ngome mji wa Rama kumzuia ye yote asitoke wala kuingia katika nchi ya Mfalme Asa wa Yuda.

²Ndipo Asa akachukua fedha na dhahabu kutoka katika hazina ya hekalu la BWANA na kutoka katika jumba lake mwenyewe la kifalme na kumpelekea Ben-Hadadi mfalme wa Aramu, ambaye alikuwa anatawala huko Dameski. ³Akasema, "Pawepo na makubaliano kati yangu na wewe, kama yalivyokuwako kati ya baba yangu na baba yako. Tazama, ninakupelekea fedha na dhahabu. Basi vunja makubaliano yako na mfalme Baasha wa Israeli ili aweze kujiondoa huku kwangu."

⁴Ben-Hadadi akakubaliana na Mfalme Asa na kutuma majemadari wa majeshi yake dhidi ya miji ya Israeli. Wakashinda Iyon, Dani, Abeli Maimu na miji yote ya hazina ya Naftali. ⁵Baasha aliposikia jambo hili, akasimamisha kujenga Rama na kuacha kazi yake. ⁶Ndipo Mfalme Asa akawaleta watu wote wa Yuda, nao wakachukua mawe na miti ambayo Baasha alikuwa anavitumia huko Rama. Kwa vitu hivyo akajenga Geba na Mizpo.

⁷Ikawa wakati huo mwonaji Hanani akamjia

Mfalme Asa wa Yuda na kumwambia: "Kwa sababu ulimtegemea mfalme wa Aramu nawe hukumtegemea BWANA Mungu wako, jeshi la mfalme wa Aramu limeponyoka mkononi mwako. ⁸Je, hukumbuki lilitotendeka kwa Wakushi na Walibya, hawakuwa jeshi lenye nguvu na magari mengi ya vita na wapanda farasi? Hata hivyo, ulipomtegemea BWANA Yeye aliwatia mkononi mwako. ⁹Kwa kuwa macho ya BWANA hukimbia-kimbia duniani kote ili kujionyesha mwenye nguvu kwa ajili ya wale ambaa miyo yao inamtegemea kwa ukamilifu. Umefanya jambo la upumbavu na kuanzia sasa na kuendelea utakuwa na vita."

¹⁰Asa akamkasirikia mwonaji kwa sababu ya jambo hili. Alikuwa ameghadhibika sana hata akamweka gerezani. Wakati huo huo Asa akaanza kuwatesa na kuwaonea baadhi ya watu kwa ukatili.

¹¹Matukio ya utawala wa Asa, kuanzia mwanzo mpaka mwisho, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Yuda na Isareli. ¹²Katika mwaka wa thelathini na tisa wa utawala wake, Asa alipatwa na ugonjwa kwenye miguu yake. Ingawa ugonjwa wake ulimzidua sana, hata katika kuugua kwake hakutafuta msaada kutoka kwa BWANA bali kwa matabibu tu. ¹³Ndipo katika mwaka wa arobaini na moja wa kutawala kwake Asa, akafa na kulala na baba zake. ¹⁴Nao wakamzika katika kaburi lile alilokuwa amelichonga kwa ajili yake mwenyewe katika Mji wa Daudi. Wakamzika kwa jeneza liliowekwa vikolezo na mchanganyiko wa manukato ya aina mbali mbali yaliyotengenezwa kwa mwuuza marashi, nao wakawasha moto mkubwa kwa heshima yake.

Yehoshafati Mfalme Wa Yuda

17 Yehoshafati mwanawewe akaingia mahali pake kama mfalme na akajiimarisha dhidi ya Israeli. ²Akaweka jeshi katika miji yote ya Yuda yenye ngome na kuweka askari walinzi katika Yuda na katika miji ya Efraimu ile ambayo baba yake Asa alikuwa ameiteka.

³ BWANA Mungu alikuwa na Yehoshafati kwa sababu katika miaka yake ya mwanzoni alienenda katika njia za Daudi baba yake. Hakutafuta Mabaali ⁴bali alimtafuta Mungu wa baba yake na kuzifua amri zake badala ya kufuata desturi za watu wa Israeli. ⁵Bwama Mungu akauiimarisha ufalme chini ya uongozi wake, nao Yuda wote wakamletea Yehoshafati zawadi, hivyo akawa na utajiri mwingu na

heshima. ⁶Moyo wake ukawa hodari katika njia za BWANA na zaidi ya yote, akaondoa mahali pa juu pa kuabudia miungu na nguzo za Maashera katika Yuda.

⁷Katika mwaka wa tatu wa kutawala kwake akatuma maafisa wake ambaa ni: Ben-Haili, Obadia, Zekaria, Nethaneli na Mikaya ili kufundisha katika miji ya Yuda. ⁸Pamoja nao walikuwepo Walawi fulani nao ni: Shemaia, Nethania, Zebadiah, Asaheli, Shemiramothi, Yehonathani, Adonia, Tobia, Tob-Adonia, pamoja nao walikuwapo makuhani Elishama na Yehoramu. ⁹Wakafundisha Yuda yote, wakiwa wamechukua Kitabu cha Torati ya BWANA wakazunguka miji yote ya Yuda na kufundisha watu.

¹⁰Hofu ya BWANA ikawa juu ya falme zote za nchi zilizozunguka Yuda, hivyo hawakufanya vita na Yehoshafati. ¹¹Baadhi ya Wafilisti wakamletea Yehoshafati zawadi na fedha kama ushuru, nao Waarabu wakamletea mifugo: Kondoo waume 7,700 na mbuzi 7,700.

¹²Yehoshafati akaendelea kupata nguvu zaidi na zaidi, akajenga ngome na miji ya hazina katika Yuda ¹³na akawa na wingi mkubwa wa vitu katika miji ya Yuda. Pia aliweka askari wa vita wenye uzoefu huko Yerusalem. ¹⁴Wakaandikishwa katika jamaa zao kama ifuatavyo:

Kutoka Yuda, majemadari wa vikosi nyaelfu:

Jemadari Adna akiwa na askari wa vita 300,000,

¹⁵aliyefuata ni jemadari Yehonathani akiwa na askari 280,000 walio tayari kwa vita,

¹⁶aliyefuata ni Amasia mwana wa Zikri, ambaye alijitolea kwa ajili ya kazi ya BWANA Mungu, akiwa na askari 200,000.

¹⁷Kutoka Benyamini:

Eliada, askari shujaa akiwa na watu 200,000 wenye silaha za nyuta na ngao,

¹⁸aliyefuata ni Yehozabadi, akiwa na 180,000 wenye silaha za vita.

¹⁹Hawa ndio watu waliomtumikia mfalme huko Yerusalem, mbali na hawa mfalme aliweka askari katika miji yenye ngome katika Yuda yote.

Mikaya Atoa Unabii Dhidi Ya Ahabu

18 Basi, Yehoshafati alikuwa na mali nyingi sana na heshima. Naye akafanya urafiki na Ahabu kwa mwanaye kumwoa binti wa Ahabu. ²Baada ya miaka kadhaa akashuka

kumtembelea Ahabu huko Samaria. Ahabu akachinja ng'ombe na kondoo wengi kwa ajili yake na watu aliokuwa amefuatana nao. Kisha Ahabu akamshawishi Yehoshafati kukwea pamoja naye ili kuishambulia Ramothi-Gileadi. ³Ahabu mfalme wa Israeli akamwuliza Yehoshafati mfalme wa Yuda, "Je, utakwenda pamoja nami kupigana dhidi ya Ramothi-Gileadi?"

Yehoshafati akamjibu mfalme wa Israeli, "Mimi ni kama wewe, watu wangu ni kama watu wako, farasi wangu ni kama farasi wako. Tutakuwa pamoja nawe vitani." ⁴Lakini Mfalme Yehoshafati pia akamwambia mfalme wa Israeli, "Kwanza tafuta shauri la BWANA Mungu."

⁵Kwa hiyo mfalme wa Israeli akawaleta pamoja manabii wanaume wapatao mia nne, akawauliza, "Je, niende vitani dhidi ya Ramothi-Gileadi, au niache?"

Wakajibu, "Naam, nenda kwa kuwa BWANA ataiweka Ramothi-Gileadi mkononi mwa mfalme."

⁶Lakini Yehoshafati aauliza, "Je, hayuko nabii wa BWANA hapa ambaye tunaweza kumwuliza?"

⁷Mfalme wa Israeli akamjibu Yehoshafati, "Bado yupo mtu mmoja ambaye kuititia yeye twaweza kumwuliza shauri la BWANA, lakini namchukia kwa sababu huwa hatabiri jambo lo lote jema kunihusu mimi, lakini kila mara hunitabiria mabaya tu. Yeye ni Mikaya mwana wa Imla."

Yehoshafati akajibu, "Mfalme hapaswi kusema hivyo."

⁸Kwa hiyo mfalme wa Israeli akamwita mmoja wa maafisa wake na kusema, "Mlete Mikaya mwana wa Imla mara moja."

⁹Wakiwa wamevalia majoho yao ya kifalme, mfalme wa Israeli na Yehoshafati mfalme wa Yuda walikuwa wameketi juu ya viti vyao vya kifalme katika sakafu ya kupuria, kwenye ingilio la lango la Samaria, pamoja na manabii wote wakiwa wakitabiri mbele yao. ¹⁰Wakati huu Zedekia mwana wa Kenaana alikuwa ametengeneza pembe za chuma na akatangaza, "Hivi ndivyo BWANA asemavyo, 'Kwa hizi pembe utawapiga na kuwarudisha Waaramu nyuma mpaka wameangamizwa.'

¹¹Manabii wengine wote walikuwa wanatabiri kitu hicho hicho wakisema, "Ishambulie Ramothi-Gileadi na uwe mshindl. Kwa kuwa BWANA ataiweka mkononi mwa mfalme."

¹²Mjambe aliyejewa amekwenda kumwita Mikaya akamwambia, "Tazama, manabii wote kama mtu mmoja wanatabiri ushindi kwa mfalme. Neno lako na likubaliane na lao, nawe unene mema kuhusu mfalme."

¹³Lakini Mikaya akasema, "Hakika kama BWANA aishivyo, nitamwambia kile tu BWANA atakachoniambia."

¹⁴Alipofika, mfalme akamwuliza, "Mikaya, je, twende vitani dhidi ya Ramothi-Gileadi au niache?"

Akamjibu, "Shambulia na ushinde, kwa kuwa BWANA atauweka mkononi mwa mfalme."

¹⁵Mfalme akamwambia, "Je, ni mara ngapi nitakuapisha ili usiniambie kitu cho chote ila kweli tu kwa jina la BWANA Mungu?"

¹⁶Kisha Mikaya akajibu, "Niliona Israeli yote imetawanyika vilimani kama kondoo wasio na mchungaji, na BWANA akasema, 'Watu hawa hawana BWANA. Mwache kila mmoja aende nyumbani kwa amani.'

¹⁷Mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, "Sikukuambia kwamba huwa hatabiri jambo lo lote jema kunihusu bali mabaya tu?"

¹⁸Mikaya akaendelea, "Kwa hiyo lisikie neno la BWANA Mungu: Nilimwona BWANA ameketi juu ya kiti chake cha enzi pamoja na jeshi lote la mbinguni wamesimama kumzunguka kulia kwake na kushoto kwake. ¹⁹Naye BWANA akasema, "Ni nani atakayemshawishi Ahabu ili aishambulie Ramoth-Gileadi na kukiendea kifo chake huko?"

"Mmoja akapendekeza hili na mwingine lile.

²⁰Mwishoni, roho akajitokeza, akasimama mbele za BWANA na kusema, 'Nitamshawishi.'

BWANA Mungu aauliza, 'Kwa njia gani?'

²¹Akasema, "Nitakwenda na kuwa roho ya uongo katika vinywa vya manabii wake wote.'

BWANA Mungu akasema, "Utafanikiwa katika kumshawishi, nenda ukafanye hivyo."

²²"Kwa hiyo sasa BWANA ameweka roho ya kudanganya ndani ya vinywa vya hawa manabii wako wote. BWANA ameamuru maafa kwa ajili yako."

²³Kisha Zedekia mwana wa Kenaana akatoka na kumpiga Mikaya kofi usoni. Aauliza, "Huyo Roho kutoka kwa BWANA alipita njia gani, alipotoka kwangu ili kusema nawe?"

²⁴Mikaya akajibu, "Utagundua siku hiyo utakapokwenda kujificha kwenye chumba cha ndani."

²⁵Kisha mfalme wa Israeli akaagiza,

"Mchukueni na mkamrudishe kwa Amoni mtawala wa mji na kwa Yoashi mwana wa mfalme.²⁶Mkaseme, 'Hivi ndivyo asemavyo mfalme: Mwekeni mtu huyu gerezani na asipewe cho chote ila mkate na maji mpaka nitakaporudi salama.'

²⁷Mikaya akasema, "Kama utarudi salama, basi BWANA hajanena kupertia kwangu." Kisha akaongeza kusema, "Zingatieni maneno yangu, enyi watu wote!"

Ahabu Anauawa Huko Ramothi-Gileadi

²⁸Basi mfalme wa Israeli na Yehoshafati mfalme wa Yuda wakaenda Ramothi-Gileadi. ²⁹Mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, "Nitaingia vitani nikiwa nimejibadilisha, lakini wewe uvae majoho yako ya kifalme." Kwa hiyo mfalme wa Israeli akajibadilisha na kwenda vitani.

³⁰Wakati huu, mfalme wa Aramu alikuwa amewaagiza majemadari thelathini na wawili wa magari ya vita, "Msipigane na ye yote, mdogo au mkubwa, isipokuwa mfalme wa Israeli."³¹Wakati wale majemadari wa magari ya vita walipomwona Yehoshafati wakafikiri, "Hakika huyu ndiye mfalme wa Israeli." Kwa hiyo wakageuka ili wamshambulie, lakini Yehoshafati alipiga kelele, ³²wale majemadari wakaona kwamba hakuwa mfalme wa Israeli nao wakaacha kumfuatilia.

³³Lakini mtu fulani akavuta upinde pasipo lengo na kumpiga mfalme wa Israeli katikati ya kiungio cha mavazi yake ya chuma, mfalme akamwambia mwendesha gari lake, "Geuza gari na uniondoe mimi katika mapigano, nimejeruhiwa."³⁴Vita vikaendelea mchana kutwa naye mfalme Ahabu akategemezwu ndani ya gari kuelekea Waaramu. Damu kutoka kwenye jeraha lake ikachuruzika ndani ya gari na jioni yake akafa.

Mwonaji Yehu Amkemea Yehoshafati

19 Mfalme Yehoshafati wa Yuda akarudi salama kwenye Jumba lake la kifalme huko Yerusalem. ²Yehu mwonaji, mwana wa Hanani, akapanda kwenda kuonana naye akamwambia Mfalme Yehoshafati, "Je, utawasaidia waovu na kuwapenda wale wanaomchukia BWANA Mungu? Kwa sababu ya jambo hili, ghadhabu ya BWANA iko juu yako. ³Hata hivyo, kuna mema yaliyoonekana kwako, kwa kuwa umeondoa katika nchi nguzo za Ashera na umeukaza moyo wako katika

kumtafuta BWANA Mungu.

Yehoshafati Aweka Waamuzi

⁴Yehoshafati aliihi huko Yerusalem, naye akatoka akaenda tena mionganoni mwa watu, kuanzia Beer-Sheba hadi nchi ya vilima ya Efraimu na kuwageuza watu wakamrudia BWANA, Mungu wa baba zao. ⁵Akawaweka waamuzi katika nchi, kwenye miji yote ya Yuda yenye maboma. ⁶Akawaambia, "Angalieni kwa makini yale mtendayo, kwa kuwa hamkuhukumu kwa ajili ya mwanadamu bali kwa ajili ya BWANA ambaye yu pamoja nanyi kila mtoapo hukumu. ⁷Basi sasa hofu ya BWANA na iwe juu yenu. Hukumuni kwa uangalifu, kwa kuwa BWANA wetu hakuna jambo lisilo la haki wala upendeleo wala rushwa".

⁸Pia huko Yerusalem, Yehoshafati akaweka Walawi, Makuhani na Viongozi wa jamaa za Waisraeli ili kutoa hukumu kwa ajili ya BWANA na kuamua magomvi. Nao waliishi huko Yerusalem. ⁹Akawapa maagizo haya: "Ni lazima mtumike kwa uaminifu na kwa moyo wote katika kicho cha BWANA Mungu. ¹⁰Katika kila shauri ifikayo mbele yenu kutoka kwa ndugu zenu wale waishio katika miji, ikiwa ni ya umwagaji wa damu au mambo mengine yahusuyo sheria, amri, hukumu au maagizo, inawapasa ninyi kuwaonya kwamba wasitende dhambi dhidi ya BWANA la sivyo ghadhabu yake itakuja juu yenu na ndugu zenu. Tendeni hivyo, nanyi hamtatenda dhambi.

¹¹ "Amaria kuhani mkuu atakuwa juu yenu katika jambo lo lote linalomhusu BWANA naye Zebadia mwana wa Ishmaeli, kiongozi wa kabilia Yuda, atakuwa juu yenu kuhusiana na jambo lo lote la mfalme, nao Walawi watatumika kama maafisa mbele yenu. Tendeni kwa ujasiri, naye BWANA atakuwa pamoja na wale watendao vema."

20 Ikawa baada ya jambo hili, Wamoabu na Waamoni, pamoja na baadhi ya Wameuni wakaja ili wapigane vita na Yehoshafati.

²Watu fulani wakaja wakamwambia Yehoshafati, "Jeshi kubwa linakuja dhidi yako toka Edomu na ng'ambo ya Bahari^a. Tayari wako Hasason-Tamari, ndio (En-Gedi). ³Yehoshafati akaogopa, akaazimu kumtafuta BWANA akatangaza kufunga kwa Yuda wote, ⁴Watu wa Yuda wakakusanyika pamoja ili

^a Bahari hapa ina maana "Bahari ya Chumvi."

kutafuta msaada kutoka kwa BWANA wakaja kutoka kila mji wa Yuda ili kuja kumtafuta BWANA Mungu.

⁵Yehoshafati akasimama katika kusanyiko la Yuda na Yerusalemu katika hekalu la BWANA Mungu, mbele ya ua mpya, "akasema,

"Ee BWANA, Mungu wa baba zetu, Wewe si ndiye uliye Mungu mbinguni? Wewe watawala juu ya falme zote za mataifa? Uweza na Nguvu viko mkononi mwako, wala hakuna ye yote awezaye kushindana nawe. ⁷Je si Wewe, Ee Mungu wetu, uliyewafukuza wenyeji wa nchi hii mbele ya watu wako Israeli, ukawapa wazao wa Abrahamu, rafiki yako, hata milele? ⁸Wameishi ndani yake na humo wamekujengea mahali Patakatifu kwa ajili ya jina lako, wakisema: ⁹Kama maafa yakitujia, ikiwa ni upanga, hukumu, tauni, au njaa, tutasimama mbele zako, mbele ya hekalu hili ambalo limeitwa kwa jina lako na kukulilia katika shida yetu, nawe utatusikiana kutuokoa.

¹⁰Lakini sasa hawa watu wa kutoka Amoni, Moabu na Mlima Seiri, ambao hukuwaruhusu Israeli waivamie nchi yao wakati walipotoka Misri, hivyo wakageukia mbali nao na hawakuwaangamiza. ¹¹Tazama jinsi wanavyotulipa kwa kuja kututupa nje ya milki uliyotupa sisi kama urithi. ¹²Ee Mungu wetu, je, Wewe hutawahukumu? Kwa kuwa sisi hatuna uwezo wa kukabiliana na jeshi hili kubwa linalokuja kutushambulia. Sisi hatujui lakufanya, bali macho yetu yanakutazama Wewe",

¹³Watu wa Yuda pamoja na wake zao, watoto wao na wadogo wao wakasimama mbele za BWANA Mungu.

¹⁴Ndipo Roho wa BWANA akaja juu ya mtu mmoja jina lake Yahazieli mwana wa Zekaria, mwana wa Benaia, Mwana wa Yeiel, mwana wa Matania, Mlawi mzao wa Asafu alipokuwa amesimama katika kusanyiko,

¹⁵akasema: "Sikilizeni, enyi Yuda wote nanyi nyote mkaao Yerusalemu, nawe mfalme Yehoshafati! Hili ndilo BWANA asemalo kwenu, 'Msiogope wala msifadhaike kwa sababu ya jeshi hili kubwa. Kwa maana vita hivi si vyenu, bali ni vya Mungu. ¹⁶Kesho shukeni kukabiliana nao. Wanakwea kwa kupandia Genge la Sisi,

nanyi mtawakuta mwisho wa bonde, kabla ya Jangwa la Yerueli. ¹⁷Hamtahitaji kupigana vita hivi. Kaeni kwenye nafasi zenu, simameni imara na mkaone wokovu BWANA atakaowapatia, Enyi Yuda na Yerusalemu. Msiogope, wala msifadhaike. Kesho tokeni mwende mkawakabili, naye BWANA atakuwa pamoja nanyi."

¹⁸Yehoshafati akainama na kusujudu uso wake hadi chini, nao watu wote wa Yuda na Yerusalemu wakaanguka chini ili kuabudu mbele za BWANA Mungu. ¹⁹Ndipo baadhi ya Walawi kutoka kwa Wakohathi na kwa wana wa Kora wakasimama na kumsifu BWANA, Mungu wa Israeli, kwa sauti kuu sana.

²⁰Asubuhi na mapema wakaondoka kuelekea Jangwa la Tekoa. Walipoanza safari Yehoshafati akasimama akasema, "Nisikilizeni, Enyi Yuda, nanyi watu wa Yerusalemu! Mwaminini BWANA Mungu wenu hivyo mtathibitika, wasadikini manabii wake nanyi mtafanikiwa. ²¹Alipomaliza kushauriana na watu, Yehoshafati akawaweka watu wa kumwimbia BWANA na kumsifu katika uzuri wa utakatifu wake walipokuwa wametangulia mbele ya jeshi, wakisema:

"Mshukuruni BWANA
kwa kuwa upendo wake wadumu
milele."

²²Walipoanza kuimba na kusifu, BWANA akaweka wavizao dhidhi ya watu wa Amoni, Moabu na wale wa Mlima Seiri waliokuwa wamekuja kuishambulia Yuda, nao wakashindwa. ²³Watu wa Amoni na Moabu wakawainukia watu wa Mlima Seiri ili kuwaua na kuwaangamiza kabisa. Baada ya kumaliza kuwachinja watu wa Seiri, wakasaidia kuangamizana wao kwa wao.

²⁴Yuda walipofika katika mnara wa ulinzi wa jangwani, wakaliangalia lile jeshi kubwa, wakaona ni maiti tupu zimetapaka ardhini, wala hakuna ye yote aliyenusurika. ²⁵Hivyo Yehoshafati na watu wake wakaenda kujitwalia nyara kutoka kwao, nao wakakuta humo wingi wa mifugo, mali, nguo na vitu vya thamani, ambavyo vilikuwa vingi zaidi ya vile walivyoweza kuchukua. Wakakusanya nyara kwa siku tatu kwa sababu zilikuwa nydingi mno. ²⁶Siku ya nne wakakusanya katika Bonde la Beraka^b kwa

^b²⁶ Bonde la Beraka maana yake "Bonde la Baraka."

maana huko walimbariki BWANA Mungu. Ndiyo sababu linaitwa Bonde la Beraka mpaka leo.

²⁷Kisha watu wote wa Yuda na Yerusalem, wakiongozwa na Yehoshafati, wakarudi Yerusalem wakiwa na furaha kwa kuwa BWANA alikuwa amewasababisha wafurahi juu ya adui zao. ²⁸Wakaingia Yerusalem na kwenda hekaluni mwa BWANA wakiwa na vinubi, zeze na tarumbeta.

²⁹Hofu ya Mungu ikazipata falme zote za nchi waliposikia jinsi BWANA alivyokuwa amepigana dhidi ya adui za Israeli. ³⁰Ufalme wa Yehoshafati ukawa na amani, kwa kuwa Mungu wake alikuwa amemstarehesha pande zote.

Mwisho Wa Utawala Wa Yehoshafati

³¹Hivyo Yehoshafati akatawala Yuda. Alikuwa na umri wa miaka thelathini na mitano alipoanza kutawala, akatawala katika Yerusalem kwa miaka ishirini na mitano. Mama yake aliitwa Azuba binti Shilhi. ³²Akaiendea njia ya Asa baba yake wala hakuiacha, akifanya yaliyo mema machoni pa BWANA Mungu. ³³Lakini hata hivyo mahali pa juu pa kuabudia miungu hapakuondolewa, nao watu wakawa bado hawajaelekeza mioyo yao kwa , Mungu wa baba zao.

³⁴Matukio mengine ya utawala wa Yehoshafati, kuanzia mwanzo hadi mwisho, yameandikwa katika kitabu cha tarehe cha Yehu mwana wa Hanani, ambazo zimeandikwa katika kitabu cha wafalme wa Israeli.

³⁵Hatimaye Yehoshafati mfalme wa Yuda akafanya urafiki na Ahazia mfalme wa Israeli ambaye alifanya maovu sana. ³⁶Akaungana naye kutengeneza meli nyangi za kwenda Tarshishi, nazo zilitengenezwa huko Esion-Geberi. ³⁷Ndipo Eliezeri mwana wa Dodavahu wa Maresha akatoa unabii dhidi ya Yehoshafati, akasema, "Kwa kuwa umeungana na Ahazia, BWANA ataangamiza vile mlivyotengeneza." Zile meli zikavunjika na hazikuweza kung'oa nanga ili kwenda Tarshishi.

Yehoramu Atawala

21 Yehoshafati akalala na baba zake, akazikwa pamoja nao katika Mji wa Daudi, mwanawe Yehoramu akaingia mahali pa baba yake kama mfalme. ²Ndugu zake Yehoramu, wana wa Yehoshafati walikuwa: Azaria, Yehieli, Zekaria, Azaria, Mikaeli na Shefatia. Hawa wote walikuwa wana wa

Yehoshafati mfalme wa Israeli^a. ³Baba yao alikuwa amewapa zawadi nyingi za fedha na dhahabu na vitu vya thamani, pamoja na miji yenye ngome huko Yuda, bali ufalme akampa Yehoramu kwa sababu alikuwa mwanawe mzaliwa wa kwanza.

⁴Baada ya Yehoramu kujimarishe katika ufalme wa baba yake, akawaua kwa upanga ndugu zake wote pamoja na baadhi ya wakuu wa Israeli. ⁵Yehoramu alikuwa na umri wa miaka thelathini na miwili alipokuwa mfalme, akatawala huko Yerusalem kwa miaka minane. ⁶Akaiendea njia ya wafalme wa Israeli, kama ilivyokuwa imefanya nyumba ya Ahabu, kwa sababu alioa binti wa Ahabu. Akatenda maovu machoni pa BWANA Mungu. ⁷Hata hivyo, kwa sababu ya agano ambalo BWANA alikuwa amefanya na Daudi, BWANA hakuwa radhi kuangamiza nyumba ya Daudi, Mungu alikuwa ameahidi kumpa Daudi taa, yeeye na wazao wake milele.

⁸Wakati wa Yehoramu, Edomu iliasi dhidi ya Yuda na kujiwekea mfalme wao wenyewe. ⁹Hivyo Yehoramu akaenda huko pamoja na maafisa wake na magari yake yote ya vita. Waedomu wakamzunguka yeeye na majemadari wake wa magari yake yote ya vita, lakini akaondoka akapenya usiku na kuwashambulia Waedomu. ¹⁰Hadi leo Edomu imeasi Yuda.

Libna nao wakaasi wakati huo huo kwa sababu Yehoramu alikuwa amemwacha BWANA, Mungu wa baba zake. ¹¹Alikuwa pia ametengeneza mahali pa juu pa kuabudia miungu katika vilima vya Yuda na akawa amewasababisha watu wa Yerusalem kufanya uzinzi na akawa amewapotosha watu wa Yuda.

¹²Yehoramu akapokea barua kutoka kwa nabii Eliya iliyosema:

"Hili ndilo BWANA, Mungu wa Daudi baba yako, asemalo: 'Hukuenenda katika njia za Yehoshafati baba yako au za Asa mfalme wa Yuda. ¹³Lakini umeenenda katika njia za wafalme wa Israeli, nawe umewaongoza Yuda na watu wa Yerusalem kuzini, kama vile nyumba ya Ahabu ilivyofanya. Pia umewaua ndugu zako mwenyewe, watu wa nyumbani mwa baba yako, watu waliokuwa bora kuliko wewe. ¹⁴Hivyo basi BWANA yu karibu kuwapiga watu wako, wanao, wake zako na kila kitu kilicho chako, kwa pigo zito.

^a²Israeli hapa ina maana Yuda.

¹⁵Wewe mwenyewe utaugua sana kwa ugonjwa wa tumbo kwa muda mrefu, hadi ugonjwa utakaposababisha matumbo yako kutoka nje."

¹⁶ BWANA Mungu akaamsha chuki ya Wafilisti na ya Waarabu walioishi karibu na Wakushi dhidi ya Yehoramu. ¹⁷Wakaishambulia Yuda, wakaivamia na kuchukua mali zote zilizopatikana katika jumba la mfalme pamoja na wanawe na wake zake. Hakubakiziwa mwana ye yote isipokuwa Ahazia aliyekuwa mdogo wa wote.

¹⁸Baada ya mambo haya yote, BWANA akampiga Yehoramu kwa ugonjwa usioponyeka wa matumbo. ¹⁹Ikawa baada ya muda, mwisho wa mwaka wa pili, matumbo yake yakatoka nje kwa sababu ya ugonjwa, naye akafa katika maumivu makali sana. Watu wake hawakuwasha moto kwa heshima yake, kama walivyokuwa wamewafanya baba zake.

²⁰Yehoramu alikuwa na umri wa miaka thelathini na miwili alipokuwa mfalme, naye akatawala huko Yerusalem miaka minane. Akafa, bila kusikitikiwa na mtu ye yote, naye akazikwa katika Mji wa Daudi, lakini si katika makaburi ya wafalme.

Ahazia Mfalme Wa Yuda

22 Watu wa Yerusalem wakamfanya Ahazia, mdogo wa wote wa wana wa Yerohamu, kuwa mfalme mahali pa baba yake, kwa sababu washambulaiji wa ghafula waliokuwa wameingia kambini pamoja na Waarabu, walikuwa wamewaua wana wakubwa wote wa Yehoramu. Kwa hiyo Ahazia mwana wa Yehoramu mfalme wa Yuda akaanza kutawala.

²Ahazia alikuwa na umri wa miaka ishirini na miwili alipokuwa mfalme, naye akatawala huko Yerusalem kwa mwaka mmoja. Mama yake aliiitwa Athalia mjukuu wa kike wa Omri.

³Ahazia naye akaziendea njia za nyumba ya Ahabu kwa sababu mama yake alikuwa mshauri wake katika kutenda maovu. ⁴Akafanya yaliyo maovu machoni pa BWANA kama walivyokuwa wamefanya nyumba ya Ahabu, kwa kuwa baada ya kufa kwa baba yake walikuwa washauri wake, kwa uangamivu wake. ⁵Pia akafuata shauri lao alipokwenda pamoja na Yoram mwana wa Ahabu mfalme wa Israeli kupigana na Hazaeli mfalme wa Aramu huko Ramoth-Gileadi. Waaramu wakamjeruhi Yoram, ⁶hivyo akarudi Yezreeli ili apate kuuguza majeraha

aliyokuwa ameyapata huko Ramoth, kwenye vita vyake na Hazaeli mfalme wa Aramu.

Ndipo Ahazia mwana wa Yehoramu mfalme wa Yuda, akashuka kwenda Yezreeli kumtazama Yoram mwana wa Ahabu kwa sababu alikuwa amejeruhiwa.

⁷Mungu alikuwa ameamuru kwamba kuanguka kwa Ahazia kungetokea atakapokwenda kumwona Yoram. Ahazia alipowasili, wakatoka pamoja na Yoram ili kwenda kukutana na Yehu mwana wa Nimshi, ambaye BWANA alikuwa amemtia mafuta kuangamiza nyumba ya Ahabu. ⁸Yehu alipokuwa anatekeleza hukumu juu ya nyumba ya Ahabu, akawakuta wakuu wa Yuda na wana wa jamaa ya Ahazia, waliokuwa wanamhudumia Ahazia na akawaua. ⁹Ndipo akaenda kumsaka Ahazia, nao watu wake wakamkama alipokuwa amejificha huko Samaria. Akaletwa kwa Yehu na akauawa. Wakamzika kwani walisema, "Alikuwa mwana wa Yehoshafati, ambaye alimtafuta BWANA kwa moyo wake wote." Hivyo hapakuwa na mtu mwenye uwezo katika nyumba ya Ahazia aliyezeza kushika ufalme.

¹⁰Athalia mamaye Ahazia alipoona kuwa mwanawe amekufa, akaondoka akawauwa wazao wote wa kifalme wa nyumba ya Yuda.

¹¹Lakini Yehosheba, binti wa Mfalme Yehoramu akamchukua Yoashi mwana wa Ahazia na kumwiba mionganii mwa wana wa mfalme waliokuwa wanakaribia kuuawa, akamweka yeye pamoja na yaya wake kwenye chumba cha kulala. Kwa kuwa Yehosheba, binti wa Mfalme Yehoramu, mkewe Kuhani Yehoyada, alikuwa dada yake Ahazia, akamficha mtoto ili Athalia asimwue. ¹²Akawa pamoja nao amefichwa katika hekalu la Mungu kwa muda wa miaka sita wakati Athalia alipokuwa anatawala nchi.

Uasi Dhidhi Ya Athalia

23 Katika mwaka wa saba Yehoyada akaonyesha nguvu zake. Akafanya agano na majemadari wa vikosi vya mamia: Azaria mwana wa Yehoramu, Ishmaeli mwana wa Yehohanani, Azaria mwana wa Obedi, Maaseya mwana wa Adaia na Elishafati mwana wa Zikri. ²Wakazunguka katika Yuda yote na kukusanya Walawi na viongozi wa jamaa za Israeli kutoka katika miji yote. Walipofika Yerusalem, ³kusanyiko lote likafanya agano na mfalme kwenye hekalu la Mungu.

Yehoyada akawaambia, "Mwana wa mfalme

atatawala, kama BWANA alivyoahidi kuhusu wazao wa Daudi. ⁴Basi hili ndilo liwapasalo kufanya: theluthi ya makuhani wenu na Walawi ambao watakuwa kwenye zamu siku ya Sabato watalinda milangoni, ⁵theluthi watalinda jumba la kifalme, theluthi nyingine italinda lango la Msingi, nao watu wengine wote itawapasa wawe ndani ya nyua za hekalu la BWANA. ⁶Hakuna ruhusa mtu ye yote kuingia hekaluni mwa BWANA isipokuwa makuhani na Walawi walio kwenye zamu, wao wanaweza kuingia kwa sababu ni watakatifu, lakini watu wengine wote itawapasa kuangalia kile kilichoamriwa na BWANA. ⁷Walawi watajipanga kumzunguka mfalme, kila mtu akiwa na silaha zake mkononi. Ye yote aingiaye hekaluni lazima auawe. Kaeni karibu na mfalme po pote aendapo.”

⁸Walawi na watu wote wa Yuda wakafanya vile vile kama kuhani Yehoyada alivyoagiza. Kila mmoja akachukua watu wake, wale waliokuwa wakienda kwenye zamu siku ya Sabato na wale waliokuwa wakitoka kwenye zamu, kwa sababu kuhani Yehoyada alikuwa hakuruhusu kikosi cho chote kiondoke. ⁹Kisha akawapa majemadari wa vikosi vya mamia mikuki na ngao kubwa na ndogo zilizokuwa mali ya Mfalme Daudi na ambazo zilikuwa ndani ya hekalu la Mungu. ¹⁰Akawapanga walini kumzunguka mfalme, kila mmoja akiwa na silaha yake mkononi. Wakakaa kwenye mduara kuanzia upande wa kusini hadi upande wa kaskazini wa hekalu wakizunguka madhabahu yote.

¹¹Yehoyada na wanawe wakamtoa nje Yoashi mwana wa mfalme nao wakamvika taji wakampa nakala ya agano na kumtangaza kuwa mfalme. Yehoyada na wanawe wakamtia mafuta, nao watu wakapiga kelele kwa sauti kuu wakisema, “Mfalme aishi maisha marefu!”

¹²Athalia aliposikia kelele za watu wakikimbia na kumsifu mfalme, akawaendea watu katika hekalu la BWANA. ¹³Athalia akaangalia, tazama alikuwepo mfalme akiwa amesimama karibu na nguzo yote kwenye ingilio. Maafisa na wapiga tarumbeta walikuwa kando ya mfalme, nao watu wote wa nchi walikuwa wanashangilia na kupiga tarumbeta na waimbaji wakiwa na vyombo vya uimbaji, walikuwa wakiongoza nyimbo za sifa. Ndipo Athalia akararua mavazi yake na kupiga kelele, akisema, “Uhaini! Uhaini!”

¹⁴Kuhani Yehoyada akawatoa nje majemedari wa vikosi vya mia, waliokuwa viongozi wa jeshi na kuwaambia: “Mtoeni nje kati

ya safu na mkamwue kwa upanga ye yote anayemfuata.” Kwa kuwa kuhani alikuwa amesema, “Msimwulie ndani ya hekalu la BWANA.” ¹⁵Kwa hiyo wakamkamata alipofika kwenye ingilio la Lango la Farasi katika viwanja vya jumba la kifalme wakamwulia hapo.

¹⁶Kisha Yehoyada akafanya agano kwamba ye ye na watu wote pamoja na mfalme watakuwa watu wa BWANA. ¹⁷Kisha watu wote wakaenda kwenye hekalu la Baali na kulibomoa. Wakavunjajunja madhabahu pamoja na sanamu na kumwua Matani kuhani wa Baali mbele ya hizo madhabahu.

¹⁸Kisha kuhani Yehoyada akaweka uangalizi wa hekalu la BWANA mikononi mwa makuhani, waliokuwa Walawi, ambao Mfalme Daudi alikuwa amewagawa ili wahudumu hekaluni kwa ajili ya kutoa sadaka za kuteketezwa za BWANA kama ilivoandikwa katika Sheria ya Mose, kwa kushangilia na kuimba kama Daudi alivyokuwa ameagiza. ¹⁹Pia akawaweka mabawabu kwenye malango ya hekalu la BWANA ili kwamba kwa vyo vyote asije akaingia mtu ye yote aliye najisi.

²⁰Akawachukua majemadari wa mamia, watu waheshimiwa, viongozi wa watu pamoja na watu wote wa nchi na kumteremsha mfalme kutoka hekaluni mwa BWANA. Wakaingia kwenye jumba la kifalme kwa kupitia Lango la Juu na kumkalisha mfalme kwenye kiti cha enzi cha ufalme, ²¹nao watu wote wa nchi wakfurahi. Mji ukatulia kwa sababu Athalia alikuwa ameuawa kwa upanga.

Yoashi Akarabati Hekalu

24 Yoashi alikuwa na umri wa miaka saba alipokuwa mfalme, nae akatawala huko Yerusalem kwa miaka arobaini. Mama yake aliiwtwa Sibia aliyekuwa ametoka Beer-Sheba. ²Yoashi akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA miaka yote ya Yehoyada kuhani. ³Yehoyada akamwoza wake wawili, akazaa watoto wa kiume na wa kike.

⁴Baada ya muda, Yoashi akaamua kukarabati hekalu la BWANA. ⁵Akawaita pamoja makuhani na Walawi akawaambia, “Nendeni katika miji ya Yuda mkakusanye fedha wanazopaswa kulipa kila mwaka kutoka kwa Israel wote, ili kukarabati hekalu la Mungu wenu. Fanyeni hivyo sasa. “Lakini Walawi hawakufanya upesi.

⁶Kwa hiyo mfalme akamwita Yehoyada kuhani mkuu na kuwaambia, “Kwa nini hukuwaambia Walawi walete kutoka Yuda na

Yerusalemu kodi iliyowekwa na Mose mtumishi wa BWANA pamoja na kusanyiko la Israeli kwa ajili ya Hema ya Ushuhuda?"

⁷Kwa kuwa wana wa yule mwanamke mwovu Athalia, walikuwa wamevunja na kuingia katika hekalu la Mungu, nao wakawa wamevitumia hata vite vitu vilivyowekwa wakfu kwa BWANA kwa mabaali.

⁸Kwa amri ya mfalme, likatengenezwa kasha, nalo likawekwa nje kwenye lango la hekalu la BWANA. ⁹Tangazo likatolewa katika Yuda na Yerusalemu kwamba inapasa wamletee BWANA kodi ile ambayo Mose, mtumishi wa BWANA alikuwa amewaagiza Israeli huko jangwani. ¹⁰Maafisa wote na watu wote wakaleta michango yao kwa furaha, wakaweka kwenye kasha mpaka likajaa. ¹¹Ikawa kila wakati kasha lilipoletwa ndani na Walawi kwa maafisa wa mfalme na kuona kwamba kuna kiasi kikubwa cha fedha, mwandishi wa mfalme na afisa wa kuhani mkuu walikuwa wanakuja na kumimina, kisha kulirudisha mahali pake. Walifanya hivi mara kwa mara, nao wakakusanya fedha nydingi sana. ¹²Mfalme na Yehoyada wakawapa wale watu waliofanya kazi iliyotakiwa katika hekalu la BWANA. Wakawaajiri waashi na maseremala ili kutengeneza hekalu la BWANA pia wafanya kazi za chuma na shaba ili kukarabati hekalu la BWANA .

¹³Watu walioshughulika na kazi walikuwa wenyе bidii, nayo kazi ya kukarabati ikaendelea vizuri mikononi mwao. Wakalitengeneza upya hekalu la BWANA likarudi katika hali yake ya awali na kuliimarisha. ¹⁴Walipokamilisha kazi ya kukarabati, walileta fedha zilizobaki wakampa mfalme Yehoyada na kwa hizo wakatengeneza vyombo kwa ajili ya hekalu la BWANA : vyombo kwa ajili ya huduma na kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, pia mabakuli na vite vingine vya dhahabu na fedha. Wakati wote Yehoyada alipokuwa hai, sadaka za kuteketezwa zilitolewa wakati wote katika hekalu la BWANA.

¹⁵Basi Yehoyada alikuwa mzee aliyeshiba siku wakati alipokufa, naye alikuwa akiwa na umri wa miaka mia moja na thelathini. ¹⁶Wakamzika pamoja na wafalme katika Mji wa Daudi, kwa sababu ya mema aliyokuwa ametenda katika Israeli kwa ajili ya Mungu na hekalu lake.

Uovu Wa Yoashi

¹⁷Baada ya kifo cha Yehoyada, wakuu wa Yuda walikuja kumpa mfalme heshima, naye akawasikiliza. ¹⁸Wakaacha hekalu la BWANA

Mungu wa baba zao, wakaabudu nguzo za maashera na sanamu. Kwa sababu ya kosa lao, hasira ya Mungu ikaja juu ya Yuda na Yerusalemu. ¹⁹Ingawa BWANA aliwatuma manabii wawarudishe watu kwake na ingawa waliwaonya, hawakuwasikiliza.

²⁰Ndipo Roho wa BWANA akaja juu ya Zekaria mwana wa Yehoyada kuhani. Akasimama mbele ya watu akasema, "Hili ndilo asemalo Mungu, 'Kwa nini mnakataa kuzitii amri za BWANA? Hamtafanikiwa kwa kuwa mmemwacha BWANA Yeye naye amewaacha ninyi.'

²¹Lakini wakafanya shauri baya juu yake na kwa amri ya mfalme wakampiga kwa mawe mpaka akafa katika ukumbi wa hekalu la BWANA. ²²Mfalme Yoashi hakukumbuka wema aliotendewa na Yehoyada baba yake Zekaria ila alimwua mwanawe, ambaye alisema wakati akiwa amelala akingojea kufa, " BWANA na alione hili na alipize kisasi."

²³Mwishoni mwa ule mwaka, jeshi la Waaramu likaja dhidi ya Yoashi, likavamia Yuda na Yerusalemu na kuwaua viongozi wote wa watu. Wakapeleka nyara zao zote kwa mfalme wao huko Dameski. ²⁴Ingawa jeshi la Waaramu lilikuwa limekuja na watu wachache tu, alilitia mikononi mwao jeshi kubwa zaidi ya lao. Kwa sababu Yuda walikuwa wamemwacha BWANA, Mungu wa baba zao, hukumu ilitekelezwa juu ya Yoashi. ²⁵Waaramu walipoondoka, walimwacha Yoashi akiwa amejeruhiwa sana. Maafisa wake wakafanya hila juu yake kwa sababu alikuwa amemwua mwana wa Yehoyada kuhani, nao wakamwulia kitandani mwake. Hivyo akafa na wakamzika katika Mji wa Daudi, lakini si katika makaburi ya Wafalme.

²⁶Wale waliofanya hila mbaya juu yake walikuwa Zabadi, mwana wa mwanamke Mwamoni aliyeitwa, Yehozabadi, mwana wa mwanamke Mmoabu, aliyeitwa Shimrithi. ²⁷Kwa habari za wanawe, unabii mwingi kumhusu na kumbukumbu za kutengenezwa upya kwa hekalu la Mungu, zimeandikwa katika kitabu cha kumbukumbu za wafalme. Amazia mwanawe akaingia mahali pake.

Amazia Mfalme Wa Yuda

25 Amazia alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipokuwa mfalme, naye akatawala huko Yerusalemu kwa miaka ishirini na tisa. Mama yake alitwa Yehoadani kutoka Yerusalemu. ²akatenda yaliyo mema

machoni pa BWANA lakini si kwa moyo wake wote. ³Baada ya ufalme wote kuimarika katika milki yake, aliwaua maafisa waliomwua mfalme baba yake. ⁴Hata hivyo hakuwaua watoto wao, lakini akafanya sawasawa na yaliyoandikwa kwenye Sheria, katika kitabu cha Mose, mahali BWANA alipoamuru: "Baba hawatauawa kwa ajili ya watoto wao, wala watoto hawatauawa kwa ajili ya baba zao, kila mmoja atakufa kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe."

⁵Amazia akawaita watu wa Yuda pamoja akawaweka chini ya majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia kufuatana na jamaa zao katika Yuda yote na Benyamini. Kisha akawahesabu wale wenye umri wa miaka ishirini au zaidi na akakuta kwamba walikuwa wanaume 300,000 watu walio tayari kwa utumishi wa jeshi, walio na uwezo wa kutumia mkuki na ngao. ⁶Akawaajiri pia watu 100,000 wapiganaji kutoka Israeli kwa talanta 100 za fedha^a.

⁷Lakini mtu wa Mungu akamjia na kumwambia, "Ee mfalme, haya majeshi kutoka Israeli kamwe usiyaruhusu yaende pamoja na wewe kwa kuwa BWANA hayuko pamoja na Israeli, wala hayupo pamoja na ye yote wa watu wa Efraimu. ⁸Hata kama ukienda na kupigana kwa ujasiri katika vita, Mungu atakufanya ukimbie mbele ya adui, kwa kuwa Mungu anao uwezo wa kusaidia au wa kuangusha.

⁹Amazia akamwuliza yule mtu wa Mungu, "Lakini itakuwaje kwa zile talanta mia za fedha nilizolipa kwa ajili ya haya majeshi ya Israeli?"

Yule mtu wa Mungu akajibu, " BWANA aweza kukupa zaidi sana ya hizo."

¹⁰Hivyo Amazia akayaondoa yale majeshi yaliyokuwa yamekuja kutoka Efraimu na kuyarudisha nyumbani. Waliwakasirisha sana Yuda, nao wakarudi nyumbani wakiwa na hasira kali.

¹¹Kisha Amazia akajitia nguvu na kuliongoza jeshi lake kwenye Bonde la Chumvi, ambapo aliua watu 10,000 wa Seiri. ¹²Jeshi la Yuda pia likawateka watu elfu kumi wakiwa hai, likwapandisha juu ya jabali na kuwatupa chini kwa nguvu hata wote wakavunjika vipande vipande.

¹³Wakati huo yale majeshi ambayo Amazia aliayarudisha na hakuwaruhusu kushiriki katika vita, walivamia miji ya Yuda kuanzia Samaria hata Beth-Horoni. Wakawaua watu 3,000 na kuchukua kiasi kikubwa sana cha mateka.

^a⁶ Talanta mia moja za fedha ni sawa na tani 3.75 pia mst. 9.

¹⁴Amazia aliporudi kutoka kuwachinja Waedomu, alileta pia kutoka huko miungu ya watu wa Seiri. Akaisimamisha kama miungu yake mwenyewe, akaisujudia na kuiteketezea dhabihu. ¹⁵Hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Amazia, naye akamtuma nabii kwake, ambaye alisema: "Kwa nini unauliza kwa miungu ya hawa watu, ambayo haikuweza kuwaokoa watu wake wenyewe kutoka mkononi mwako?"

¹⁶Wakati alipokuwa angali anazungumza, mfalme akamwambia, "Je wewe tumekuchagua kuwa mshauri wa mfalme? Nyamaza, ya nini uuawe?"

Hivyo nabii akanyamaza lakini akasema, "Najua kuwa Mungu ameazimia kukuangamiza kwa sababu umefanya jambo hili na hukusikiliza shauri langu."

¹⁷Baada ya Amazia mfalme wa Yuda kushauriana na washauri wake akatuma ujumbe kwa Yehoashi, mwana wa Yehoahazi mwana wa Yehu, mfalme wa Israeli kusema: "Njoo tukabiliane uso kwa uso."

¹⁸Lakini Yehoashi mfalme wa Israeli akamjibu Amazia mfalme wa Yuda, "Mbaruti uliokuwa huko Lebanon ulituma ujumbe kwa mwerezi uliokuwa huko Lebanon kusema, 'Mtoe binti yako aolewe na mwanangu'. Kisha mnyama wa mwituni aliyekuwa huko Lebanon akaja na kuukanyaga ule Mbaruti. ¹⁹Wewe unasema moyoni mwako kwamba umemshinda Edomu, nawe sasa unajigamba na kujivuna. Lakini kaa nyumbani kwako! Kwa nini utafute matatizo na kusababisha anguko lako mwenyewe na la Yuda pia?

²⁰Hata hivyo, Amazia hakutaka kusikia, kwa kuwa Mungu alifanya hivyo ili awatie mikononi mwa Yehoashi, kwa sababu waliitafuta miungu ya Edomu. ²¹Hivyo Yehoashi mfalme wa Israeli akakwea kuwashambulia. Yeye na Amazia mfalme wa Yuda wakakabiliana uso kwa uso huko Beth-Shemeshi katika Yuda. ²²Yuda akashindwa na Israeli na kila mtu akakimbilia nyumbani kwake. ²³Yehoashi mfalme wa Israeli akamteka Amazia mfalme wa Yuda, mwana wa Yoashi, mwana wa Ahazia, huko Beth-Shemeshi. Kisha Yehoashi akamleta Yerusalem na akaubomoa ukuta wa Yerusalem kuanzia lango la Efraimu hadi Lango la Pembeni, sehemu yenye urefu dhira 400^b, ²⁴akachukua dhahabu yote, fedha na vyombo vyote vilivyopatikana katika hekalu la Mungu, ambavyo vilikuwa chini ya uangalizi wa

^b²³ Dhira 400 ni kama mita 180.

Obed-Edomu, pamoja na hazina za jumba la mfalme na mateka, kisha akarudi Samaria.

²⁵Amazia mwana wa Yoashi mfalme wa Yuda aliishi miaka kumi na mitano baada ya kifo cha Yehoashi mwana wa Yehoazi mfalme wa Israeli. ²⁶Kwa habari ya matukio mengine katika utawala wa Amazia, kuanzia mwanzo hadi mwisho, je, hayakuandikwa katika kitabu cha wafalme wa Yuda na wa Israeli? ²⁷Kuanzia wakati ule Amazia alipogeuka na kuacha kumfuata BWANA walifanya shauri baya dhidi yake huko Yerusalem naye akakimbilia Lakishi, lakini wakatuma watu wamfutilie huko Lakishi nao wakamwulia huko. ²⁸Akarudishwa kwa farasi nao wakamzika pamoja na baba zake katika Mji wa Yuda.

Uzia Mfalme Wa Yuda

26 Kisha watu wote wa Yuda wakamtwaan Uzia, aliyekuwa na umri wa miaka kumi na sita, nao wakamfanya mfalme mahali pa Amazia baba yake. ²Yeye ndiye aliyejenga upya Elathi kuirudisha kwa Yuda baada ya Amazia kulala pamoja na baba zake.

³Uzia alikuwa na umri wa miaka kumi na sita alipokuwa mfalme, naye akatawala huko Yerusalem kwa miaka hamsini na miwili. Mama yake aliitwa Yekolia wa Yerusalem. ⁴Akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA sawasawa na Amazia baba yake alivyokuwa amefanya. ⁵Akamtafuta Mungu katika siku za Zekaria, aliywemelekeza kumcha Mungu. Wakati wote alipomtafuta BWANA alimfanikisha.

⁶Alipigana vita dhidi ya Wafilisti na kubomoa kuta za Gathi, Yabne na Ashdodi. Kisha akajenga upya miji karibu na Ashdodi na mahali pengine katikati ya Wafilisti. ⁷Mungu akamsaidia dhidi ya Wafilisti na dhidi ya Waarabu walioishi Gur-Baali na dhidi ya Wameuni. ⁸Waamoni wakampletea Uzia ushuru, umaarufu wake ukaenea hadi kwenye mpaka wa Misri, kwa sababu alikuwa amekuwa na nguvu sana.

⁹Uzia akajenga minara huko Yerusalem katiaka Lango la Pembeni, katiaka Lango la Bondeni na katiaka pembe, mahali kuta zikutanapo, kisha akaijengea ngome.

¹⁰Akajenga pia minara jangwani na kuchimba visima vingi vya maji, kwa sababu alikuwa na mifugo mingi chini ya vilimani na kwenye nchi tambarare. Alikuwa na watu wanaofanya kazi katiaka mashamba yake na kwenye mashamba yake ya mizabibu huko vilimani na katiaka ardhi

zenye rutuba, kwa kuwa aliupenda udongo.

¹¹Zaidi ya hayo, Uzia alikuwa na jeshi liliolofunzwa vizuri, liliolokuwa tayari kwenda vitani kwa vikosi kufuatana na idadi yao kama walivyokusanywa na Yeileli mwandishi na Maaseya msimamizi chini ya maelekezo ya Hanania, mmojawapo wa maafisa wa kifalme. ¹²Idadi yote ya viongozi wa jamaa waliowaongoza hawa wapiganaji walikuwa 2,600. ¹³Chini ya uongozi wao kulikuwa na jeshi la askari 307,500 watu waliofundishwa kwa ajili ya vita, jeshi lenye nguvu la kumsaidia mfalme dhidi ya adui zake. ¹⁴Uzia akalipatia jeshi lote ngao, mikuki, chapeo, deraya, pinde na mawe ya kombeo. ¹⁵Huko Yerusalem watu wenye utaalamu mkubwa wakatengeneza mitambo iliyotumika katika minara na kwenye pembe za ulinzi ili kurusha mishale na kuvurumisha mawe makubwa. Sifa zake zikaenea mbali sana kwa sababu alisaidiwa mno mpaka akawa na nguvu sana.

¹⁶Lakini baada ya Uzia kuwa na nguvu sana, majivuno yake yakamsababishia kuanguka. Alikosa uaminifu kwa BWANA Mungu wake, naye akaingia hekaluni mwa BWANA ili afukize uvumba kwenye madhabahu ya kufukizia uvumba. ¹⁷Azaria kuhani akiwa pamoja na makuhani wengine themanini wa BWANA wenye ujasiri wakamfuta huko ndani. ¹⁸Wakamkibili na kumwambia, "Siyo sawa kwako, Uzia, kumfukizia BWANA uvumba. Hiyo ni kazi ya makuhani, wazao wa Aroni, ambao warmewekwa wakfu ili kufukiza uvumba. Ondoka mahali patakatifu, kwa kuwa umekosa uaminifu nawe hutaheshimiwa na BWANA.

¹⁹Uzia, ambaye alikuwa na chetezo mkononi mwake tayari kufukiza uvumba, akakasirika. Alipokuwa anawaghadhhibikia makuhani mbele ya madhabahu ya kufukizia uvumba katika hekalu la BWANA ukoma ukamtokea penye kipaji chake cha uso. ²⁰Azaria kuhani mkuu pamoja na makuhani wengine wote walipomtazama wakaona kwamba alikuwa na ukoma penye kipaji chake cha uso wakaharakisha kumtoa nje. Naam, hata yeze mwenyewe alikuwa anatamania kuondoka kwa sababu BWANA alikuwa amempiga.

²¹Mfalme Uzia alikuwa na ukoma mpaka siku ya kufa kwake. Akatengwa katika nyumba ya pekee akiwa mwenye ukoma, naye akawa ametengwa kutoka hekalu la BWANA. Yothamu mwanawewe akawa msimamizi wa jumba la kifalme, pia akawaongoza watu wa nchi.

²²Matukio mengine ya utawala wa Uzia, kuanzia mwanzo mpaka mwisho, yameandikwa na nabii Isaya mwana wa Amozi. ²³Uzia akalala na baba zake na akazikwa karibu nao katika shamba la kuzikia lililokuwa mali ya wafalme, kwa kuwa watu walisema, "Alikuwa na ukoma" Yothamu mwanawе akaingia mahali pake kama mfalme.

Yothamu Mfalme Wa Yuda

27 Yothamu alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipokuwa mfalme, naye akatawala huko Yerusalem miaka kumi na sita. Mama yake aliitwa Yerusha binti Sadoki. ²Akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA kama vile Uzia baba yake alivyokuwa amefanya, lakini tofauti na yeye, hakuingilia huduma za hekaluni mwa BWANA. Lakini hata hivyo, watu wakaendelea na desturi zao mbaya. ³Yothamu akajenga upya Lango la Juu la hekalu la BWANA na kufanya kazi kubwa kwenye ukuta katika kilima cha Ofeli. ⁴Akajenga miji katika vilima vyा Yuda pamoja na ngome na minara mwituni.

⁵Yothamu akafanya vita na mfalme wa Waamoni na kumshinda. Mwaka ule Waamoni wakamlipa talanta 100^a za fedha, kori 10,000^b za ngano na kori 10,000 za shayiri. Waamoni wakamletea kiasi hicho hicho mwaka wa pili na wa tatu.

⁶Yothamu akaendelea kuwa na nguvu kwa sababu alienda kwa ukamilifu mbele za BWANA Mungu wake.

⁷Matukio mengine ya utawala wa Yothamu, pamoja na vita vyake vyote na vitu vingine alivyofanya, vimeandikwa katika kitabu cha wafalme wa Israeli na Yuda. ⁸Alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipokuwa mfalme, naye akatawala huko Yerusalem miaka kumi na sita. ⁹Yothamu akalala na baba zake na akazikwa katika Mji wa Daudi. Naye Ahazi mwanawе akaingia mahali pake kama mfalme.

Ahazi Mfalme Wa Yuda

28 Ahazi alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipoanza kutawala, akatawala huko Yerusalem miaka kumi na sita. Tofauti na Daudi baba yake, hakufanya yaliyo mema machoni pa BWANA. ²Akaziendea njia za wafalme wa Israeli na pia akasubu sanamu kwa ajili ya kuabudu Mabaali. ³Akatoa sadaka za

kuteketezwa katika bonde la Hinomu na kuwatoa wanawe kafara kwa kuwateketeza kwa moto, akifuata njia za machukizo za yale mataifa BWANA aliyoyafukuza humo mbele ya Waisraeli. ⁴Akatoa sadaka na kufukiza uvumba katika mahali pa juu pa kuabudia miungu, juu ya vilima, na chini ya kila mti wenyе majani mabichi uliotanda.

⁵Kwa hiyo BWANA Mungu wake akamtia mikononi mwa mfalme wa Aramu. Waaramu wakamshinda, wakachukua watu wake wengi mateka na kuwaleta mpaka Dameski.

Tena alitiwa mikononi mwa mfalme wa Israeli, ambaye aliwaua watu wake wengi. ⁶Kwa siku moja Peka mwana wa Remalia aliwaua askari 120,000 katika Yuda, kwa kuwa Yuda walikuwa wamemwacha BWANA, Mungu wa baba zao. ⁷Zikri, askari shujaa Mwefraimu, akamwua Maaseya mwana wa mfalme, Azrikamu mkuu wa jumba la kifalme na Elkana aliyekuwa wa pili kwa mfalme. ⁸Waisraeli wakawachukua mateka kutoka ndugu zao, watu wapatao 200,000 hawa wakiwa ni wanawake, watoto wa kiume na wa kike. Wakachukua pia kiasi kikubwa cha nyara, ambazo walirudi nazо Samaria.

⁹Lakini kulikuwako huko nabii wa BWANA aliyeitwa Odedi, akaondoka ili kukutana na jeshi lilioporejea Samaria. Akawaambia, "Kwa kuwa BWANA, Mungu wa baba zenu, aliwakasirikia Yuda, aliwatia mkononi mwenu. Lakini mmewachinja kwa hasira ambayo imefika hadi mbinguni. ¹⁰Nanyi sasa mnakusudia kuwafanya wanaume na wanawake wa Yuda na Yerusalem watumwa wenu. Lakini ninyi je, hamna pia hatia ya dhambi mliyotenda dhidi ya BWANA Mungu wenu? ¹¹Basi nisikilizeni! Mkawarudishe mateka mliowachukua kutoka kwa ndugu zenu, kwa kuwa hasira kali ya BWANA iko juu yenu."

¹²Ndipo baadhi ya viongozi katika Efraimu, yaani, Azaria mwana wa Yehohanani, Berekia mwana wa Meshilemothi, Yehizkia mwana wa Shalumu na Amasa mwana wa Hadlai, wakakubaliana na huyo nabii, hivyo wakawapinga wale walilokuwa wanawasili kutoka vitani. ¹³Wakamwambia, "Hamna ruhusa kuwaleta hao wafungwa hapa, ama sivyo tutakuwa na hatia mbele za BWANA. Je, mnataka kuongezea dhambi yetu na hatia yetu? Kwa sababu hatia yetu tayari ni kubwa, nayo hasira yake kali iko juu ya Israeli.

¹⁴Hivyo wale askari wakawaacha wale

^{a5} Talanta mia moja za fedha ni sawa na tani 3.75.

^{b5} Kori 10,000 za ngano/shayiri ni sawa na tani 2.2 (za metiriki.)

mateka pamoja na nyara mbele ya maafisa na kusanyiko lote.¹⁵ Kisha watu waliotajwa kwa majina wakawachukua wale mateka na kutoka katika zile nyara wakawavika wale wafungwa wote waliokuwa uchi. Wakawapatia nguo na viatu, chakula na cha kunywa, wakawapa matibabu, wote waliokuwa dhaifu mionganoni mwao wakawapandisha juu ya pundu, wakawaleta ndugu zao mpaka Yeriko, ndio mji wa mitende, kisha wakarudi Samaria.

Waashuru Wakataa Kusaidia Yuda

¹⁶Wakati ule mfalme Ahazi akatuma wajumbe kwa mfalme wa Ashuru kuomba msaada. ¹⁷Waedomu walikuwa wamekuja tena na kuwashambulia Yuda na kuchukua mateka. ¹⁸Pia Wafilisti walikuwa wameshambulia miji iliyokuwa chini ya vilima na katika miji ya Negebu ya Yuda. Nao wakawa wametwaa Beth-Shemeshi, Aiyaloni, Gederothi, Soko pamoja na vijiji vyake, Timna pamoja na vijiji vyake, Gimzo pia pamoja na vijiji vyake na kuishi humo. ¹⁹BWANA aliishusha Yuda kwa sababu ya Ahazi mfalme wa Israeli, kwa kuwa alikuwa ameongeza uovu katika Yuda na kumkosea BWANA mno. ²⁰Hivyo Tiglath-Pileseri mfalme wa Ashuru akaja kumtesa badala ya kumsaidia. ²¹Ahazi akachukua baadhi ya vitu kutoka hekalu la BWANA jumba la kifalme na kutoka kwa wakuu wake na kumpa mfalme wa Ashuru kama ushuru, lakini hilo halikumsaidia.

²²Katika wakati wake wa mateso mfalme Ahazi akazidi kukosa uaminifu kwa BWANA. ²³Akatoa kafara kwa miungu ya Dameski, ambao walikuwa wamemshinda, kwa kuwa aliwaza, "Kwa kuwa miungu ya mfalme wa Aramu imewasaidia wao, nitaitolea dhabihu ili inisaidie na mimi." Lakini haya ndiyo yaliyokuwa maangamizi yake na Israeli wote.

²⁴Ahazi akakusanya pamoja vyombo vyaya nyumba ya Mungu na kuvivunja vipande vipande. Akafunga milango ya hekalu la BWANA na kusimamisha madhabahu katika kila njia panda ya barabara za Yerusalem. ²⁵Katika kila mji wa Yuda akajenga mahali pa juu pa kuabudia miungu ili kutolea miungu mingine kafara za kuteketezwa na kuchochea hasira ya BWANA, Mungu wa baba zake.

²⁶Matukio mengine ya utawala wake na njia zake nyingine zote, tangu mwanzo hadi mwisho, zimeandikwa katika kitabu cha wafalme wa Yuda na Israeli. ²⁷Ahazi akalala na baba zake na akazikwa katika Mji wa Yerusalem lakini

hawakumleta kwenye makaburi ya wafalme wa Israeli. Naye Hezekia nwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Hezekia Mfalme Wa Yuda

29 Hezekia alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipoanza kutawala, akatawala huko Yerusalem kwa miaka ishirini na tisa. Mama yake aliiitwa Abiya binti Zekaria. ²Akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA sawasawa na alivyokuwa amefanya Daudi baba yake.

³Katika mwezi wa kwanza wa mwaka wa kwanza wa kutawala kwake alifungua milango ya hekalu la BWANA na kuikarabati. ⁴Akawaingiza makuhani na Walawi ndani na kuwakutanisha katika uwanja upande wa mashariki ⁵na kusema: "Nisikilizeni mimi enyi Walawi! Jitakaseni nafsi zenu sasa, mkaitakase na nyumba ya BWANA, Mungu wa baba zenu. Ondoeni uchafu wote kutoka katika mahali patakatifu. ⁶Baba zetu hawakuwa waaminifu, walifanya maovu machoni pa BWANA Mungu wetu na wakamwacha Yeye. Wakageuza nyuso zao mbali na maskani ya BWANA wakamgeuzia visogo vyao. ⁷Pia walifunga milango ya ukumbi wa hekalu na kuzima taa zake. Hawakufukiza uvumba wala kutoa sadaka yo yote ya kuteketezwa katika mahali patakatifu kwa Mungu wa Israeli. ⁸Kwa hiyo, hasira ya BWANA ikashuka juu ya Yuda na Yerusalem naye amewafanya kitu cha kutisha cha kushangaza na kitu cha kufanya mzaha kama mnavyoona kwa macho yenu wenyewe. ⁹Hii ndiyo sababu baba zetu wameanguka kwa upanga na ndiyo sababu wana wetu na binti zetu, pia wake zetu wamekuwa mateka. ¹⁰Sasa ninadhamiria moyoni mwangu kuweka agano na BWANA, Mungu wa Israeli, ili hasira yake kali igeuziwe mbali nasi. ¹¹Wanangu basi msipuuze jambo hili sasa, kwa kuwa BWANA amewachagua ninyi msimame mbele zake na kumtumikia, mkawe watumishi wake na mkamfukizie uvumba.

¹²Ndipo Walawi wafuatao wakaanza kazi:
kutoka kwa Wakoathi, Mahathi mwana
wa Amasai na Yoeli mwana wa
Azaria,
kutoka kwa Wamerari,
Kishi mwana wa Abdi na Azaria
mwana wa Yehaleleli,
kutoka kwa Wagershoni,
Yoa mwana wa Zima na Edeni

mwana wa Yoa,
¹³kutoka kwa wana wa Elisafani,
 Shimri na Yeiel,
 kutoka kwa wana wa Asafu,
 Zekaria na Matania,
¹⁴kutoka kwa wana wa Hemani,
 Yeiel na Shime,
 kutoka kwa wana wa Yeduthuni,
 Shemaia na Uzieli.

¹⁵Walipomaliza kuwakusanya ndugu zao na kujiweka wakfu, wallingia ndani ili kutakasa hekalu la BWANA, kama vile mfalme alivyokuwa ameagiza, kwa kufuata neno la BWANA. ¹⁶Makuhani wakaingia patakatifu pa hekalu la BWANA ili kupatakasa. Wakatoa nje penye ua wa hekalu la Mungu kila kitu kichafu walichokuta kwenye hekalu la BWANA. Walawi wakavichukua na kuvipeleka nje katika Bonde la Kidroni. ¹⁷Walianza kazi ya utakaso siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza na kufikia siku ya nane ya mwezi huo wakawa wamefikia kwenye ukumbi wa BWANA. Kwa siku nyingine nane wakalitakasa hekalu lenyewe la BWANA wakakamilisha katika siku ya kumi na sita ya mwezi huo wa kwanza.

¹⁸Kisha wakaingia ndani kwa mfalme Hezekia kutoa habari na kusema: "Tumelitakasa hekalu lote la BWANA madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa pamoja na vyombo vyake vyote, meza ya kupanga mikate iliyowekwa wakfu, pamoja na vyombo vyake vyote. ¹⁹Tumeviandaa na kuvitakasa vyombo vyote vile ambavyo mfalme Ahazi, kwa kukosa uaminifu kwake, aliviondoa wakati alipokuwa mfalme. Sasa viko mbele ya madhabahu ya BWANA "

Kuabudu Hekaluni Kwarudishwa

²⁰Ndipo Mfalme Hezekia akainuka asubuhi na mapema, akakusanya pamoja maafisa wa mji wakakwea hekaluni mwa BWANA. ²¹Wakaleta mafahali saba, kondoo waume saba, wana-kondoo waume saba na Mabeberu saba kuwa sadaka ya dhambi kwa ajili ya ufalme, kwa ajili ya mahali patakatifu na kwa ajili ya Yuda. Mfalme akawaamuru makuhani, wazao wa Aroni, kuvitoa vitu hivi sadaka katika madhabahu ya BWANA. ²²Hivyo wakachinja wale mafahali na makuhani wakachukua ile damu na kuinyuniza kwenye madhabahu, halafu wakawachinja wale kondoo waume saba na kunyunyiza hiyo damu yao kwenye madhabahu, kisha wakawachinja wale wana-kondoo waume na kunyunyiza damu yao kwenye madhabahu. ²³Wale mabeberu

waliokuwa kwa ajili ya sadaka ya dhambi wakaletwa mbele ya mfalme na kusanyiko nao wakaweka mikono yao juu hao mabeberu. ²⁴Ndipo makuhani wakawachinja hao mabeberu na kuweka damu yao kwenye madhabahu kwa ajili ya sadaka ya dhambi ili kufanya upatanisho kwa ajili ya Isreli yote, kwa sababu mfalme alikuwa ameamuru hiyo sadaka ya kuteketezwa na hiyo sadaka ya dhambi kwa ajili ya Israeli yote.

²⁵Akawaweka Walawi kwenye hekalu la BWANA wakiwa na matoazi, vinubi na zeze kama ilivyoagizwa na Daudi na Gadi mwonaji wa mfalme pamoja na nabii Nathani kwani hili lilikuwa limeamuriwa na BWANA kuititia manabii wake. ²⁶Hivyo Walawi wakasimama tayari wakiwa na ala za uimbaji za Daudi na makuhani walikuwa na tarumbeta zao.

²⁷Hezekia akaamuru amri ya kutoa sadaka ya kuteketezwa madhabahuni. Walipoanza kutoa sadaka, wakaanza pia kumwimbia BWANA pamoja na tarumbeta na zile ala za uimbaji za Daudi mfalme wa Israeli. ²⁸Kusanyiko lote wakaabudu kwa kusujudu, wakati waimbaji wakiwa wanaimba na wenye tarumbeta wakipiga tarumbeta zao. Yote haya yaliendelea mpaka walipomaliza kutoa ile dhabihu ya sadaka ya kuteketezwa.

²⁹Kutoa sadaka kulipomalizika mfalme na kila mtu aliyejewapo pamoja naye wakapiga magoti na kuabudu. ³⁰Mfalme Hezekia na maafisa wake wakawaamuru Walawi kumsifu BWANA kwa maneno ya Daudi na ya Asafu mwonaji. Hivyo wakaimba sifa kwa furaha nao wakainamisha vichwa vyao na kuabudu.

³¹Kisha Hezekia akasema, "Sasa mmejiweka wakfu kwa BWANA njooni mlele dhabihu na sadaka za shukrani hekaluni mwa BWANA." Hivyo kusanyiko likaleta dhabihu na sadaka za shukrani, nao wote waliokuwa na miyo ya hiari wakaleta sadaka za kuteketezwa.

³²Idadi ya sadaka za kuteketezwa zilizoletwa na kusanyiko zilikuwa mafahali sabini, kondoo waume 100 na wana-kondoo waume 200, wote hawa walikuwa kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA. ³³Wanyama waliowekwa wakfu kwa sadaka ya kuteketezwa walikuwa mafahali 600, pamoja na kondoo na mbuzi 3,000. ³⁴Lakini makuhani walikuwa wachache sana kuweza kuchuna wale wanyama wote wa kuteketezwa, kwa hiyo ndugu zao Walawi wakawasaidia mpaka kazi ile ikakamilika na mpaka makuhani wengine walipowekwa

wakfu, kwa kuwa Walawi walikuwa wenyе bidii kujiweka wakfu kuliko makuhanii. ³⁵Kulikuwa na sadaka nyngi za kuteketezwa, pamoja na mafuta ya wanyama ya sadaka za amani, na sadaka za kinywaji ambazo ziliambatana na sadaka za kuteketezwa.

Kwa hiyo huduma ya hekalu ya BWANA ikarudishwa kwa upya. ³⁶Hezekia pamoja na watu wote wakafurahi kwa sababu ya lile Mungu alilolifanya kwa ajili ya watu wake, kwa sababu lilitendeka papo hapo.

Hezekia Aadhimisha Pasaka

30 Hezekia akatuma ujumbe kuwaita Israeli wote na Yuda, pia akaandika barua kwa Efraimu na Manase, kuwakaribisha ili waje hekaluni mwa BWANA huko Yerusalemku adhimisha Pasaka kwa BWANA, Mungu wa Israeli. ²Mfalme na maafisa wake pamoja na kusanyiko lote katika Yerusalemku waliamua kuadhimisha Pasaka katika mwezi wa pili. ³Hawakuwa wameweza kuadhimisha kwa wakati wake wa kawaida kwa sababu makuhanii hawakuwa wamejitakasa idadi ya kutosha na watu wakawa hawajakusanya huko Yerusalemku. ⁴Mpango huu ukaonekana wafaa kwa mfalme na kusanyiko lote. ⁵Wakaamua kupeleka tangazo Israeli kote, kuanzia Beer-Sheba hadi Dani, wakiwaita watu waje Yerusalemku kuadhimisha Pasaka ya BWANA, Mungu wa Israeli. Ilikuwa haijadhimisha na idadi kubwa ya watu kufuatana na yale yaliyoandikwa katika sheria.

⁶Kwa amri ya mfalme, Matarishi wakapita Israeli na Yuda kote wakiwa na barua kutoka kwa mfalme na kutoka kwa maafisa wake ikisema:

"Watu wa Israeli, mrudieni BWANA ,Mungu wa Abrahamu, Isaki na Israeli, ili naye awarudie ninyi mliosalia, mlionusurika kutoka mkononi mwa wafalme wa Ashuru. ⁷Msiwe kama baba zenu na ndugu zenu, ambao hawakuwa waaminifu kwa BWANA Mungu wa baba zao, hivyo akawafanya kitu cha kushangaza kama mnavyoona. ⁸Msiwe na shingo ngumu, kama baba zenu walivyokuwa, nyenyekeeni kwa BWANA Mungu. Njooni mahali patakatifu, alipopatakasa milele. Mtumikieni BWANA Mungu wenu, ili hasira yake kali igeuziwe mbali nanyi. ⁹Kama mkimrudia BWANA ndipo wale ndugu zenu waliotekwa pamoja

na watoto wenu watakapoonewa huruma na wale waliowateka na kuwaachia warudi katika hchi hii, kwa kuwa BWANA Mungu wenu ni mwenye neema na huruma. Hatageuzia uso wake mbali nanyi kama ninyi mkimrudia Yeye."

¹⁰Matarishi wakaenda mji hadi mji katika Efraimu na Manase, wakafika mpaka Zabuloni, lakini watu wakawadharau na kuwadhihaki. ¹¹Lakini, baadhi ya watu wa Asheri, Manase na Zabuloni, wakajinyenyekenza wakaja Yerusalem. ¹²Pia katika Yuda mkono wa Mungu ulikuwa juu ya watu kuwapa umoja katika kutenda yale ambayo mfalme na maafisa wake waliwaamuru, kulingana na neno la BWANA .

¹³Basi umati mkubwa wa watu ukakusanyika huko Yerusalemku kuadhimisha sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu katika mwezi wa pili. ¹⁴Wakajititia kazini kuyaondoa yale madhabahu yaliyokuwa huko Yerusalemku, wakaziondoa pia zile madhabahu za kufukizia uvumba kwa miungu na kuzitupa katika Bonde la Kidroni.

¹⁵Kisha wakamchinja mwana kondoo wa Pasaka katika siku ya kumi na nne ya mwezi wa pili. Makuhanii na Walawi waliona aibu, wakajitakasa na kuleta sadaka za kuteketezwa katika hekalu la BWANA. ¹⁶Kisha wakachukua nafasi zao za kawaida kama ilivyolezwa katika Sheria ya Mose mtu wa Mungu. Makuhanii wakanyuniza ile damu waliyokabidhiwa na Walawi. ¹⁷Kwa kuwa wengi waliokuwa katika lile kusanyiko walikuwa hawajitakasa, iliwapasa Walawi wachinje wana-kondoo wengine wa Pasaka kwa ajili ya wale watu ambao hawakuwa safi, kwa kufuata taratibu za ibada ili kuwatakasa kwa BWANA. ¹⁸Ingawa watu wengi mionganii mwa wale waliotoka Efraimu, Manase, Isakari na Zabuloni walikuwa hawajitakasa, hata hivyo walikula Pasaka kinyume na ilivyoandikwa. Lakini Hezekia akawaombea, akisema, "BWANA, ambaye ni mwema na amsamehe kila mmoja ¹⁹ambaye anauelekeza moyo wake kumtafuta Mungu, BWANA, Mungu wa baba zake, hata kama yeye si safi kulingana na sheria za mahali patakatifu." ²⁰Naye BWANA akamsikia Hezekia akawaponya watu.

²¹Waisraeli waliokuwa Yerusalemku wakaadhimisha Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu kwa muda wa siku saba wakiwa na ala

za uimbaji za kumsifu BWANA . ²²Hezekia akazungumza kuwatia moyo Walawi wote, ambao walionyesha ustadi katika kumtumikia BWANA. Hivyo watu wakala chakula cha

sikuu kwa siku saba, wakitoa dhabihu za amani na kumshukuru BWANA, Mungu wa baba zao.

²³Kisha kusanyiko lote likakubali kuendelea na sikuu kwa siku saba zaidi, kwa hiyo kwa siku saba nyingine wakaendelea kuadhimisha kwa furaha. ²⁴Hezekia, mfalme wa Yuda akatoa mafahali 1,000, kondoo na mbuzi 7,000 kwa ajili ya kusanyiko, nao maafisa wakatoa mafahali 1,000 pamoja na kondoo na mbuzi 10,000. Idadi kubwa ya Makuhani wakajiweka wakfu. ²⁵Kusanyiko lote la Yuda, pamoja makuhani na Walawi na lile kusanyiko lote lililotoka Israeli, pamoja na wale wageni waliotoka Israeli na wale walioishi katika Yuda wakafurahi. ²⁶Kulikuwa na furaha kubwa katika Yerusalem, kwa sababu tangu siku za mfalme Solomoni mwana wa Daudi mfalme wa Israeli halijakuwapo jambo kama hili katika Yerusalem. ²⁷Ndipo makuhani na Walawi wakasimama wakawabariki watu, naye Mungu akawasikia, kwa sababu maombi yao yalifika mbinguni, makao yake matakatifu.

Sehemu Za Ibada Za Kipagani Zatolewa

31 Baada ya mambo haya yote kumalizika, Waisraeli ambao walikuwako huko wakaenda kwenye miji ya Yuda, wakayavunja yale mawe ya kuabudia na kuzikatakata zile nguzo za Ashera. Wakabomoa mahali pa juu pa kuabudia miungu pamoja na madhabahu zake kila mahali katika Yuda na Benyamini na katika Efraimu na Manase. Baada ya kuviharibu hivi vyote, Waisraeli wakarudi katika miji yao wenyewe na kwenye milki zao.

²Hezekia akawapanga makuhani na Walawi katika migawanyo, kila mgawanyo, kulingana na wajibu wao kama ni makuhani au Walawi, ili kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani, kuhudumu, kushukuru na kuimba sifa katika malango ya makao ya BWANA. ³Mfalme akatoa matoleo kutoka katika mali zake mwenyewe kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa za asubuhi na za jioni na sadaka za kuteketezwa kwa siku za Sabato, kwa Sikukuu za Mwezi Mwandamo na kwa ajili ya sikukuu zilizoamriwa kama ilivyoandikwa katika Sheria ya BWANA. ⁴Akawaagiza watu wanaoishi Yerusalem watoe sehemu iliyo haki ya makuhani na Walawi ili waweze kujitoa kikamilifu kutimiza wajibu wao katika Sheria ya BWANA. ⁵Mara tu baada ya kutolewa tangazo hilo, Waisraeli wakatoa kwa ukarimu malimbuko ya nafaka zao, divai mpya, mafuta na asali pamoja

na vyote vilivyotoka mashambani. Wakaleta kiasi kikubwa cha fungu la kumi la kila kitu. ⁶Watu wa Israeli na Yuda walioishi katika miji ya Yuda wakaleta pia fungu la kumi la makundi yao ya ng'ombe na makundi ya kondoo na mbuzi pia na fungu la kumi la vitu vitakatifu vilivyowekwa wakfu kwa ajili ya BWANA wao na kuvikusanya katika malundo. ⁷Wakaanza kufanya haya katika mwezi wa tatu na kumaliza katika mwezi wa saba. ⁸Wakati Hezekia na maafisa wake walipokuja na kuona yale malundo, wakamsifu BWANA na kuwabariki watu wake Israeli.

⁹Hezekia akawaauliza makuhani na Walawi kuhusu yale malundo, ¹⁰naye Azaria aliyekuwa kuhani mkuu, kutoka jamaa ya Sadoki, akajibu, "Tangu watu walipoanza kuleta sadaka zao katika hekalu la BWANA tumekuwa na chakula cha kutosha na vingi vya kuweka akiba kwa sababu BWANA amewabariki watu wake, hivyo tumekuwa na kiasi kingi kilichobaki."

Kutambuliwa Kwa Makuhani Na Walawi

¹¹Hezekia akatoa agizo la kutengeneza vyumba vya ghala katika hekalu la BWANA nalo hili likafanyika. ¹²Kisha kwa uaminifu wakaleta sadaka zao, mafungu yao ya kumi na vitu vilivyowekwa wakfu. Konania, Mlawi, ndiye aliyekuwa msimamizi wa vitu hivi na Shimei ndugu yake ndiye aliyekuwa msaidizi wake. ¹³Yehieli, Azazia, Nahathi, Asaheli, Yerimothi, Yozabadi, Elieli, Ismakia, Mahathi na Benaia walikuwa waangalizi chini ya Konania na Shimei ndugu yake, waliokuwa wamebekwa na Mfalme Hezekia na Azaria, afisa msimamizi wa hekalu la Mungu.

¹⁴Kore mwana wa Imna Mlawi, bawabu wa Lango la Mashariki, alikuwa msimamizi wa sadaka za hiari zilizotolewa kwa Mungu, akiyagawanya hayo matoleo yaliyotolewa kwa BWANA na pia zile sadaka zilizowekwa wakfu. ¹⁵Edeni, Miniamini, Yeshua, Shemaia, Amaria na Shekania walimsaidia kwa uaminifu katika miji ya makuhani, wakiwagawia makuhani wenzao kufuatana na migawanyo yao, wazee kwa vijana sawasawa.

¹⁶Zaidi ya hao wakiwagawia wanaume wenyewe umri wa miaka mitatu au zaidi ambao majina yao yalikuwa kwenye orodha ya vizazi, wale wote ambao wangeingia katika hekalu la BWANA ili kufanya kazi zao mbalimbali za kila siku kulingana na wajibu katika mgawanyo wao. ¹⁷Kuandikishwa kwa makuhani kulikuwa kwa kufuata chimbuko la nyumba za baba zao na

Walawi kuanzia umri wa miaka ishirini au zaidi ilikuwa kufuatana na ofisi zao, kwa migawanyo yao. ¹⁸Makuhani waliandikishwa pamoja na watoto wao wadogo, wake zao, watoto wao wa kiume na wa kike, jamii yote iliandikishwa kwa kufuata orodha ya vizazi vyao. Kwa kuwa walikuwa waaminifu katika kujitakasa.

¹⁹Kuhusu makuhani, wazao wa Aroni walioishi kwenye mashamba yaliyozunguka miji yao au katika miji mingine yo yote, watu walitajwa majina ili kumgawia kila mwanaume mionganii mwao na kwa wote ambao walikuwa katika orodha ya vizazi nya Walawi.

²⁰Hivi ndivyo Hezekia alivyofanya katika Yuda yote, akifanya lile liliilo jema sawa na la uaminifu mbele za BWANA Mungu wake. ²¹Naye katika kila kitu alichofanya katika huduma kwenye hekalu la Mungu na katika utii kwa sheria na amri, alimtafuta Mungu wake na kufanya kazi kwa moyo wake wote. Naye hivyo akafanikiwa.

Senakeribu Aitishia Yerusalemu

32 Baada ya yale yote alivyokuwa amefanya Hezekia kwa uaminifu mkubwa, Senakeribu, mfalme wa Ashuru akaja na kuivamia Yuda. Akaizunguka kwa jeshi miji yenye ngome, akifikiri kuiteka. ²Hezekia alipoona kuwa Senakeribu amekuja na kwamba alikusudia kufanya vita juu ya Yerusalemu, ³akafanya shauri na maafisa wake na mashujaa wake juu ya kuzuia maji kutoka chemchemi zilizo nje ya mji, nao wakamsaidia. ⁴Umati mkubwa wa watu ukakusanyika na kuzuia chemchemi zote na vijito viliviyotiririka katika nchi yote, wakisema: "Kwa nini wafalme wa Ashuru waje na kukuta maji tele?" ⁵Hezekia akafanya kazi kwa bidii kukarabati sehemu zote zilizokuwa zimebomoka za ukuta na kujenga minara juu yake. Akajenga ukuta mwingine nje ya ule uliokuwepo na kuimarisha milo katika mji wa Daudi. Akatengeneza pia silaha nyingi na ngao.

⁶Akaweka maafisa wa jeshi juu ya watu, wakawakutanisha mbele yake katika uwanja kwenye lango la mji, naye akawatia moyo kwa maneno haya: ⁷"Iweni hodari na wenyewe moyo mkuu. Msilogope, msifadhaike wala msikate tamaa kwa sababu ya mfalme wa Ashuru na hili jeshi kubwa liliilo pamoja naye, kwa kuwa aliye pamoja nasi ni mkuu kuliko aliye pamoja naye. ⁸Kwake uko mkono wa mwili tu, bali kwetu yuko BWANA Mungu wetu atusaidie na kutupigania vita vyetu." Nao watu wakatiwa moyo kutokana

na maneno, Hezekia mfalme wa Yuda aliyoawaambia.

⁹Hatimaye Senakeribu mfalme wa Ashuru na majeshi yake yote walipokuwa wameuzunguka Lakishi, akatuma maafisa wake kwenda Yerusalemu wakiwa na ujumbe huu kwa Hezekia mfalme wa Yuda na kwa watu wote wa Yuda waliokuwako kusema:

¹⁰"Hili ndilo Senakaribu Mfalme wa Ashuru asemalo: 'Je, mmetumainia nini, kwamba mnaendelea kukaa hali mmezungukwa na jeshi katika Yerusalemu?' ¹¹Hezekia asemapo, 'BWANA Mungu wetu atatuokoa kutokana na mkono wa mfalme wa Ashuru, anawapotosha ninyi, akiwaacha mfe kwa njaa' ¹²Je, si Hezekia mwenyewe aliyeondoa mahali pa juu pa kuabudia miungu pamoja na madhabahu zake, akiwaambia Yuda wa Yerusalemu, 'Hamna budi kuabudu mbele ya madhabahu moja na kuteketeteza dhabihu juu yake?'

¹³"Je, hamjui kile ambacho mimi na baba zangu tumekifanya kwa mataifa yote ya nchi nyingine? Je, miungu ya mataifa hayo iliweza kuokoa nchi yao kutoka mgononi mwangu? ¹⁴Ni yupi mionganii mwa miungu yote ya mataifa haya ambayo baba zangu aliyangamiza aliyezea kuwaokoa watu wake mgononi mwangu? Ni vipi basi Mungu wenu atawezza kuwaokoa kutoka katika mkono wangu? ¹⁵Sasa basi, msikubali Hezekia awadanganye na kuwapotosha namna hii. Msimwamini kwa kuwa hakuna mungu wa taifa lo lote wala wa ufalme wo wote aliyezea kuwaokoa watu wake kutoka mgononi mwangu au mgononi mwa baba zangu. Sembuse huyo Mungu wenu atawaokoaje kutoka mikononi mwangu!

¹⁶Maafisa wa Senakeribu wakaendelea kunena dhidi ya BWANA aliye Mungu na dhidi ya mtumishi wake Hezekia. ¹⁷Mfalme pia aliandika barua akimtukana BWANA, Mungu wa Israeli na kusema haya dhidi yake: "Kama vile miungu ya mataifa ya nchi nyingine iliviyoshindwa kuwaokoa watu wao mgononi mwangu, vivyo hivyo Mungu wa Hezekia hataweza kuwaokoa watu wake kutoka mgononi mwangu." ¹⁸Kisha wakawaita kwa Kiebrania watu wa Yerusalemu waliokuwa juu ya ukuta ili kuwatisha na kuwatia hofu ili waweze kuuteka

mji. ¹⁹Wakanena juu ya Mungu wa Yerusalem kama vile walivyonena juu ya miungu ya mataifa mingine ya dunia ambayo ni kazi ya mikono ya wanadamu.

²⁰Mfalme Hezekia na nabii Isaya mwana wa Amozi wakalia katika maombi huko mbinguni kuhusu jambo hili. ²¹Naye BWANA akamtuma malaika ambaye aliangamiza wanaume wote wenyewe kupigana na viongozi na maafisa katika kambi ya mfalme wa Ashuru. Kwa hiyo akarudi kwenye nchi yake mwenyewe kwa aibu. Na alipokwenda katika hekalu la mungu wake, baadhi ya watoto wake walimkata na kumuua kwa upanga.

²²Hivyo BWANA akamwokoa Hezekia na watu wa Yerusalem kutoka mkononi mwa Senakeribu mfalme wa Ashuru na kutoka mkononi mwa wengine wote. Akawastarehesha kila upande. ²³Watu wengi wakaleta sadaka Yerusalem kwa ajili ya BWANA na zawadi za thamani kwa ajili ya Hezekia mfalme wa Yuda. Tangu hapo na kuendelea, Hezekia aliheshimiwa sana na mataifa yote.

Kiburi Cha Hezekia, Mafanikio Na Kifo

²⁴Katika siku zile, Hezekia akaugua na akawa katika hatari ya kufa. Akamwomba BWANA ambaye alimjibu na kumpa ishara. ²⁵Lakini moyo wa Hezekia ukajaa majivuno na hakuonyesha itikio kwa wema aliotendewa, kwa hiyo ghadhabu ya BWANA ikawa juu yake na juu ya Yuda na Yerusalem. ²⁶Ndipo Hezekia akatubu kwa ajili ya kiburi cha moyo wake, kama walivyofanya watu wa Yerusalem, kwa hiyo ghadhabu ya BWANA haikuja juu yao katika siku za Hezekia.

²⁷Hezekia alikuwa na utajiri mwingu sana na heshima, naye akajifanyia hazina kwa ajili ya fedha yake na dhahabu na kwa ajili ya vito vyake vya thamani, vikolezo, ngao na aina zote za vyombo vya thamani. ²⁸Akajenga pia maghala ya kuhifadhi mavuno ya nafaka, divai mpya na mafuta, akatengeneza mabanda kwa ajili ya aina mbalimbali za mifugo na mazizi kwa ajili ya kondoo na mbuzi. ²⁹Akajenga vijiji na kujipatia idadi kubwa ya kondoo na mbuzi, pamoja na ngombe kwa kuwa Mungu alikuwa amempa utajiri mwingu sana.

³⁰Ilikuwa ni Hezekia aliyeziba njia za kutolea maji za chemchemi za juu za Gihoni na kuyaelekeza maji kutiririkia upande wa magharibi wa Mji wa Daudi. Akafanikiwa katika kila kitu alichofanya. ³¹Lakini wakati wajumbe

walipotumwa na watawala wa Babeli kumwuliza juu ya ishara ambayo ilitokea katika nchi, Mungu alimwacha ili kumjaribu na kujua kila kitu kilichokuwa moyoni mwake.

³²Matukio mengine ya utawala wa Hezekia na matendo yake ya kujitoa kwa moyo yameandikwa katika maono ya nabii Isaya mwana wa Amozi kwenye kitabu cha wafalme wa Yuda na Israeli. ³³Hezekia akalala na baba zake na akazikwa kwenye kilima mahali yalipo makaburi ya wazao wa Daudi. Yuda wote na watu wa Yerusalem wakamheshimu alipokufa. Naye Manase mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

Manase Mfalme Wa Yuda

33 Manase alikuwa na umri wa miaka kumi na miwili alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalem kwa muda wa miaka hamsini na mitano. ²Akafanya yaliyo maovu machoni pa BWANA akafanya machukizo kama walivyofanya mataifa BWANA aliyooyafukuza mbele ya Waisraeli. ³Akajenga upya mahali pa juu pa kuabudia miungu ambapo Hezekia baba yake, alikuwa amebomoa, pia akasimamisha madhabahu za Mabaali na nguzo za Maashera. Akalisujidia jeshi lote la vitu vya angani na kuliabudu. ⁴Akajenga madhabahu za Baali katika hekalu la BWANA ambamo BWANA alikuwa amesema, "Jina langu litakaa Yerusalem milele." ⁵Katika nyua zote za hekalu la BWANA akajengea madhabahu kwa ajili ya jeshi lote la vitu vya angani. ⁶Akawatoa wanawe kuwa kafara kwa kuwapitisha katika moto katika Bonde la Hinomu, akafanya ulozi, uaguzi na uchawi, akataka ushauri kwa wenyewe pepo wa utambuzi na wenyewe kuwasiliana na mizimu. Akafanya maovu mengi machoni pa BWANA akaichochea hasira yake.

⁷Akachukua ile sanamu aliyoichonga akaiweka katika hekalu la BWANA ambalo Mungu alikuwa amemwambia Daudi na mwanawe Solomoni. "Katika hekalu hili na katika Yerusalem niliouchagua kutoka kabilia zote za Israeli, nitaliweka Jina langu milele. ⁸Sitaifanya miguu ya Waisraeli iondoke tena katika nchi niliyowapa baba zenu, kama watakuwa waangalifu kufanya kila kitu nilichowaamuru kuhusu sheria zote, maagizo na amri zilizotolewa kwa mkono wa Mose." ⁹Lakini Manase akawaongoza Yuda na watu wa Yerusalem katika upotovu, kiasi kwamba walifanya maovu mengi kupita mataifa ambayo

BWANA aliwaangamiza mbele ya Waisraeli.

¹⁰ BWANA akasema na Manase pamoja na watu wake, lakini hawakumjali. ¹¹Hivyo BWANA akaleta juu yao majemadari wa jeshi la mfalme wa Ashuru, ambao walimchukua Manase kwenda kifungoni, wakaweka ndoana katika pua yake, wakamfunga kwa pingu za shaba na kumpeleka Babeli. ¹²Katika dhiki yake akamsihi BWANA Mungu wake na kujinyenyeweza sana mbele za Mungu wa baba zake. ¹³Naye alipomwomba BWANA akaguswa na kule kusihii kwake na akasikiliza kilio chake, kwa hiyo akamrudisha Yerusalemu na kwenye ufalme wake. Ndipo Manase akatambua kwamba BWANA ndiye Mungu.

¹⁴Baadaye akajenga ukuta wa nje wa mji wa Daudi, magharibi mwa chemchemi ya Gihoni katika bonde, hadi kufikia ingilio la Lango la Samaki na akakizunguka kilima cha Ofeli, pia akaufanya kuwa mrefu zaidi. Akawaweka majemadari katika miji yote ya Yuda iliyokuwa imejengewa ngome.

¹⁵Akaondolea mbali miungu ya kigeni na kuondoa sanamu kutoka katika hekalu la BWANA pamoja na madhabahu zote alizozijenga katika kile kilima kilichojengwa hekalu na katika Yerusalemu, akazitupa nje ya mji. ¹⁶Kisha akarudisha madhabahu ya BWANA na kutolea juu yake dhabihu za sadaka za amani pamoja na sadaka za shukrani, naye akawaamuru Yuda wamtumikie BWANA, Mungu wa Israeli. ¹⁷Lakini hata hivyo watu wakaendelea kutoa dhabihu mahali pa juu pa kuabudia miungu, lakini wakimtolea BWANA Mungu wao peke yake.

¹⁸Matukio mengine ya utawala wa Manase, maombi yake kwa Mungu wake na maneno alioyambiwa na waonaji walionena naye kwa jina la BWANA, Mungu wa Israeli, yameandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Israeli. ¹⁹Maombi yake, pamoja na jinsi Mungu alivyoguswa na kusihii kwake, pia dhambi zake zote na kukosa kwake uaminifu pamoja na sehemu alizojenga mahali pa juu pa kuabudia miungu, kule kusimamisha nguzo za Ashera na sanamu kabla ya kujinyenyeweza kwake, yote yameandikwa katika kumbukumbu za waonaji. ²⁰Manase akalala pamoja na baba zake akazikwa katika jumba lake la kifalme. Naye Amoni mwawane akaingia mahali pake kama mfalme.

Amoni Mfalme Wa Yuda

²¹Amoni alikuwa na umri wa miaka ishirini ha miwili, alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalemu kwa miaka miwili. ²²Akafanya maovu machoni pa BWANA kama aliviyokuwa amefanya Manase baba yake. Amoni akaabudu na kutoa dhabihu kwa sanamu zote alizokuwa ametengeneza Manase. ²³Lakini tofauti na Manase baba yake, hakujinyenyeweza mbele za BWANA badala yake Amoni aliongeza makosa zaidi na zaidi.

²⁴Maafisa wa Amoni wakafanya shauri pamoja wakamwua katika jumba lake la kifalme. ²⁵Kisha watu wa nchi wakawaua wale wote waliokuwa wamefanya hila dhidi ya mfalme Amoni. Wakamfanya Yosia mwawane kuwa mfalme badala yake.

Yosia Afanya Matengenezo

34 Yosia alikuwa na umri wa miaka minane alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalemu kwa miaka thelathini na mmoja. ²Akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA na kuenenda katika njia za Daudi baba yake, pasipo kugeuka upande wa kuume wala wa kushoto.

³Katika mwaka wa nane wa utawala wake, alipokuwa angali bado mdogo, alianza kumtafuta Mungu wa Daudi baba yake. Katika mwaka wake wa kumi na mbili alianza kusafisha mahali pa juu pa kuabudia miungu pa Yuda na Yerusalemu, akiondoa nguzo za Ashera, sanamu za kuchonga na vinyago vya kusubu. ⁴Mbele ya macho yake, wakazibomoa madhabahu za Mabaali, wakazivunja madhabahu za kufukizia uvumba zilizokuwa zimesimama juu yake, wakazivunja nguzo za Ashera, sanamu na vinyago. Hivi alivivunja vipande vipande na kuvisambaza juu ya makaburi ya waliokuwa wamevitolea kafara. ⁵Akachoma mifupa ya makuhani wao juu ya madhabahu zao na kwa njia hiyo akaitakasa Yuda na Yerusalemu. ⁶Katika miji ya Manase, Efraimu na Simeoni, hadi Naftali na kwenye magofu yanayoizunguka, ⁷akavunja madhabahu na nguzo za Ashera na kuziponda ponda sanamu hadi zikawa unga na kukata vipande vipande madhabahu zote za kufukizia uvumba katika Israeli yote. Kisha akarudi Yerusalemu.

⁸Katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wa Yosia, ili kutakasa nchi na hekalu, akawatuma Shafani, mwana wa Azalia na Maaseya mtawala wa mji, pamoja na Yoa

mwana wa Yoahazi, mwandishi ili kukarabati hekalu la BWANA Mungu wake.

⁹Wakamwendea Hilkia kuhani mkuu na kumpa fedha ambazo zilikuwa zimeletwa ndani ya hekalu la BWANA ambazo Walawi waliokuwa mabawabu walikuwa wamezikusanya kutoka kwa watu wa Manase, Efraimu na mabaki wote wa Israeli kutoka kwa watu wote wa Yuda na Benyamini na wakazi wa Yerusalem. ¹⁰Kisha wakazikabidhi hizo fedha kwa watu waliowekwa ili kusimamia kazi ya hekalu la BWANA. Hawa watu waliwalipa wafanyakazi waliokarabati na kutengeneza hekalu lipate kurudi katika hali yake. ¹¹Wakawapa pia mafundi seremala na waashi fedha ili kununua mawe yaliyochongwa, mbao kwa ajili ya kufungia na boriti kwa ajili ya majengo ambayo wafalme wa Yuda walikuwa wameyaacha yakawa magofu.

¹²Watu wakafanya kazi kwa uaminifu. Waliokuwa wamewekwa juu yao ili kuwaelekeza ni Yahathi na Obadia, Walawi wa uzao wa Merari, Zekaria na Meshulamu, waliotoka kwenye uzao wa Kohathi. Walawi wote waliokuwa na ufundi wa kupiga ala za uimbaji, ¹³wakawa wasimamizi wa vibarua na kuwaongoza wale walofanya kila aina ya kazi. Baadhi ya Walawi walikuwa, waandishi, maafisa na mabawabu.

Kitabu Cha Sheria Chapatikana.

¹⁴Wakati walipokuwa wakizitoa nje zile fedha zilizokuwa zimetolewa kwenye hekalu la BWANA kuhani Hilkia akakipata kile Kitabu cha Sheria ya BWANA kilichokua kimetolewa kwa mkono wa Mose. ¹⁵Hilkia akamwambia Shafani mwandishi, "nimekiona Kitabu cha Sheria ndani ya hekalu la BWANA." Akampatia Shafani kile Kitabu.

¹⁶Ndipo Shafani akakipeleka kile Kitabu kwa mfalme na kumwambia, "Maafisa wako wanafanya kila kitu kama walivokabidhiwa kufanya. ¹⁷Wamelipa fedha zilizokuwa katika hekalu la BWANA na wamewakabidhi wasimamizi na wafanyakazi." ¹⁸Kisha Shafani mwandishi akamwarifu mfalme kuwa, "Kuhani Hilkia amenipatia Kitabu." Naye Shafani akakisoma mbele ya mfalme.

¹⁹Mfalme aliposikia yale maneno ya Sheria, akayararu mavazi yake. ²⁰Akatoa maagizo haya kwa Hilkia, Ahikamu mwana wa Shefani, Abdoni mwana wa Mika, Shefani mwandishi na Asaya mtumishi wa mfalme, ²¹Nendeni

mkamwulize BWANA kwa ajili yangu na kwa ajili ya mabaki walioko Israeli na Yuda kuhusu haya yaliyoandikwa katika kitabu hiki ambacho kimeonekana hekaluni. Hasira ya BWANA ni kubwa mno ambayo imemwagwa juu yetu kwa sababu baba zetu hawakulishika neno la BWANA wala hawakutenda sawasawa na yale yote yaliyoandikwa katika Kitabu hiki."

²²Hilkia pamoja na wale wote mfalme aliokuwa amewatuma pamoja naye wakaenda kuzungumza na nabii mke aitwaye Hulda, aliyekuwa mke wa Shalumu mwana wa Tokhathi, mwana wa Hasra mtunzaji wa kabati la mavazi. Huyo nabii mke aliishi Yerusalem, katika mtaa wa pili.

²³Akawaambia, "Hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli asemalo mwambieni mtu huyo aliywatuma kwangu, ²⁴Hili ndilo BWANA asemalo: Nitaleta maafa juu ya mahali hapa na watu wake, laana zote zillizoandikwa ndani ya hicho kitabu ambazo zimesomwa mbele ya mfalme wa Yuda. ²⁵Kwa sababu wameniacha mimi na kufukiza uvumba kwa miungu mingine ili waichochee hasira yangu kwa kazi yote ya mikono yao, hivyo hasira yangu itamwagwa juu ya mahali hapa, wala haitatulizwa. ²⁶Mwambieni mfalme wa Yuda, aliywatuma kumwuliza BWANA Hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli, asemalo kuhusu maneno uliyoyasikia: ²⁷Kwa sababu moyo wako ulikuwa mwelesi kusikia, nawe ukajinyenyekaze mbele za Mungu wakati uliposikia kile alichokisema dhidi ya mahali hapa na watu wake na kwa sababu ulijinyenyekaze mbele zangu ukararua mavazi yako na kulia mbele zangu, nimekusikia, asema BWANA. ²⁸Basi nitakukusanya kwa baba zako, nawe utazikwa kwa amani. Macho yako hayataona maafa yote nitakayoleta juu ya mahali hapa na juu ya wote wanaoishi hapa."

Kwa hiyo wakampeleka mfalme jibu lake.

²⁹Ndipo mfalme akawaita pamoja wazee wote wa Yuda na Yerusalem. ³⁰Akapanda kwenda hekaluni mwa BWANA pamoja na watu wa Yuda, watu wa Yerusalem, makuhani na Walawi, yaani watu wote kuanzia mdogo kabisa hadi mkubwa kabisa. Akasoma wakiwa wanasikia maneno yote ya Kitabu cha Agano, ambacho kilikuwa kimepatikana katika hekalu la BWANA. ³¹Mfalme akasimama karibu na nguzo yake na kufanya upya agano mbele za BWANA ili kumfuata BWANA na kuzishika amri zake, maagizo na sheria kwa moyo wake wote na kwa roho yake yote na ili kuyatii maneno ya agano

yaliyoandikwa katika kitabu hiki.

³²Ndipo akamtaka kila mmoja katika Yerusalem na Benyamini kuweka ahadi zao wenyewe kwa hilo agano, watu wa Yerusalem wakafanya hivyo kwa kufuata agano la BWANA ,Mungu wa baba zao.

³³Yosia akaondoa machukizo yote ya sanamu kutoka katika nchi yote iliyo kuwa mali ya Waisraeli na akawataka wale wote waliokuweko katika Israeli wamtumikie BWANA Mungu wao. Kwa muda wote alioishi, hawakushindwa kumfuata BWANA, Mungu wa baba zao.

Mfalme Yosia Anaadhimisha Pasaka

35 Yosia akaadhimisha Pasaka kwa BWANA katika Yerusalem, mwana kondoo wa Pasaka akachinjwa siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza. ²Akawaweka makuhani kwenye wajibu wao na kuwatia moyo katika utumishi wa hekalu la BWANA. ³Akawaambia Walawi, waliowafundisha Waisraeli wote na ambao walikuwa wamejiweka wakfu kwa ajili ya kazi ya BWANA “Liwekeni hilo Sanduku takatifu katika hekalu lile alilojenga Solomoni mwana wa Daudi mfalme wa Israeli. Halipaswi kubebwa huko na huko mabegani mwenu. Sasa mtumikieni BWANA Mungu wenu na watu wake Israeli. ⁴Jiandaeni kwa kufuata jamaa zenu katika migawanyo yenu, kufuatana na maelezo yaliyoandikwa na Daudi mfalme wa Israeli na mwanawe Solomoni.

⁵Simameni mahali patakatifu kwa kufuata migawanyo ya jamaa za baba zenu kulingana na koo zenu na pawepo Walawi kwa ajili ya kila mgawanyo wa nyumba ya baba zenu. ⁶Chinjeni mwana-kondoo wa Pasaka, jitakaseni, nanyi kwa niaba ya koo zenu fanyeni maandalizi, mkitenda sawasawa na neno la BWANA kwa mkono wa Mose.”

⁷Ndipo Yosia akawapa watu wote wana mbuzi waliokuwepo jumla ya kondoo wapatao 30,000 kwa ajili ya sadaka ya Pasaka, pia na ng’ombe 10,000, vyote hivi kutoka katika mali binafsi ya mfalme.

⁸Pia maafisa wake, wakatoa kwa hiari yao wakawapa watu, makuhani na Walawi. Hilkia, Zekaria na Yehieli, waliokuwa maafisa wakuu wa hekalu la Mungu, wakawapa makuhani sadaka za Pasaka wana-kondoo na wana-mbuzi 2,600 na mafahali 300. ⁹Konania na nduguze wawili, Shemaia na Nethaneli, pamoja na Hashabia, Yeielii na Yozabadi waliokuwa

viongozi wa Walawi, nao pia wakawapa Walawi wana-kondoo na wana-mbuzi 5,000 na mafahali 500, kwa ajili ya sadaka za Pasaka.

¹⁰Huduma ilipomalizika kuandaliwa makuhani wakasimama mahali pao na Walawi katika migawanyo yao kama mfalme alivyokuwa ameamuru. ¹¹Wana kondoo wa Pasaka wakachinjwa, nao makuhani wakanyunyiza ile damu waliyokabidhiwa, wakati Walawi wakiwa wanawachuna ngozi wale wanyama. ¹²Wakatenga sadaka za kuteketezwa ili waweze kugawia ili migawanyo kwa kufuata jamaa za baba zao ili watoe sadaka kwa BWANA kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Mose. Wakafanya vivyo hivyo kwa wale mafahali. ¹³Wakawaoka wale wanyama wa Pasaka kwenye moto kama ilivyoamuriwa, wakachemsha zile sadaka takatifu kwenye vyungu, masfuria makubwa na vikaango na kuwagawia watu wote upesi upesi. ¹⁴Hatimaye wakafanya maandalizi kwa ajili yao wenyewe na kwa ajili ya makuhani, kwa sababu wale makuhani, yaani, wazao wa Aroni, walikuwa wanatoa sadaka za kuteketezwa pamoja na zile sehemu zilizonona mpaka usiku. Hivyo Walawi wakafanya maandalizi kwa ajili yao wenyewe na kwa ajili ya makuhani wa uzao wa Aroni.

¹⁵Waimbaji, wazao wa Asafu, walikuwa katika nafasi zao, kama ilivyoagizwa na mfalme Daudi, Asafu, Hemani na Yeduthuni mwonaji wa Mfalme. Mabawabu katika kila lango hawakuhitaji kuacha nafasi zao kwa sababu Walawi wenzao walifanya maandalizi kwa ajili yao.

¹⁶Kwa hiyo wakati ule huduma yote ya BWANA ilifanyika katika kuadhimisha Pasaka, kutoa sadaka za kuteketezwa juu ya madhabahu ya BWANA kama alivyoamuru Mfalme Yosia.

¹⁷Waisraeli waliokuwepo wakaadhimisha Pasaka wakati huo na Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu kwa siku saba. ¹⁸Kulikuwa hakujafanyika Pasaka kama hii katika Israeli tangu siku za nabii Samwel wala hakukuwa na mfalme ye yote wa Israeli ambaye kamwe alishaadhimisha Pasaka kama ile aliyofanya Mfalme Yosia, akiwa na makuhani, Walawi na watu wote wa Yuda na watu wa Israeli waliokuwepo huko, pamoja na watu wa Yerusalem. ¹⁹Pasaka illadhimishwa katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wa mfalme Yosia.

Kifo Cha Yosia

²⁰Baada ya yote haya, Yosia alipomaliza kultengeneza vizuri hekalu, Neko mfalme wa Misri, akapanda ili kupigana huko Karkemishi

katika mto Eufrati, naye Yosia akatoka kwenda kupigana naye.²¹ Lakini Neko akamtumia wajumbe kusema, "Kuna ugomvi gani kati yangu mimi na wewe, Ee Mfalme wa Yuda? Si wewe ninayekushambulia wakati huu, bali ile nyumba ambayo nina vita nayo, Mungu ameniambia niharakishe, kwa hivyo acha kumpinga Mungu, ambaye yuko pamoja nami, la sivyo atakuangamiza."

²²Lakini hata hivyo, Yosia hakukubali kumwacha, bali alijibadilisha ili kupigana naye vita. Hakusikiliza yale Neko aliyokuwa amemwambia kwa agizo la Mungu bali alikwenda kupigana naye katika tambarare ya Megido.

²³Wapiga upinde wakampiga Mfalme Yosia, naye akawaambia maafisa wake, "Niondoeni, nimejeruhiwa vibaya sana."²⁴Kwa hiyo wakamshusha kutoka kwenye gari lake la farasi, wakamweka kwenye gari lingine alilokuwa nalo na kumleta Yerusalem, ambako alifia. Akazikwa katika makaburi ya baba zake, nayo Yuda yote na Yerusalem wakamwombolezea.

²⁵Nabii Yeremia akatunga maombolezo kwa ajili ya kifo chake, nao waimbaji wote, wanaume kwa wanawake, hufanya ukumbusho wa Yosia katika maombolezo hadi leo. Haya yakafanya desturi katika Israeli nayo yameandikwa katika Maombiezo.

²⁶Matukio mengine ya utawala wa Yosia na matendo yake mema, kulingana na yale yaliyoandikwa katika sheria ya BWANA²⁷matukio yote, kuanzia mwanzo hadi mwisho, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Israeli na Yuda.

Mfalme Yehoahazi Wa Yuda

36 Watu wa nchi wakamchukua Yehoahazi mwana wa Yosia na kumfanya aingie mahali pa baba yake kama mfalme katika Yerusalem.

²Yehoahazi alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitatu alipoanza kutawala, naye akatawala katika Yerusalem kwa miezi mitatu.³Mfalme wa Misri akamwondoa madarakani huko Yerusalem na akatoza Yuda kodi ya talanta mia moja^a za fedha na talanta moja^b ya dhahabu.⁴Mfalme wa Misri akamweka Eliakimu, nduguye Yehoahazi, kuwa mfalme juu ya Yuda na Yerusalem na kubadili jina la Eliakimu kuwa

^a³ Talanta mia moja za fedha ni sawa na tani 3.75.

^b³ Talanta moja ya dhahabu ni sawa na kilo 34.

Yehoyakimu. Lakini Neko akamchukua Yehoahazi, Nduguye Eliakimu akampeleka Misri.

Yehoyakimu Mfalme Wa Yuda

⁵Yehoyakimu alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalem kwa miaka kumi na mmoja. Akafanya maovu machoni pa BWANA Mungu wake.⁶Nebukadneza mfalme wa Babeli akamshambulia na kumfunga kwa pingu za shaba akampeleka Babeli.⁷Nebukadneza akachukua pia vyombo kutoka katika hekalu la BWANA na kuviweka katika hekalu lake^c huko Babeli.

⁸Matukio mengine ya utawala wa Yehoyakimu, machukizo aliyoyafanya na yote yaliyoonekana dhidi yake, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Israeli na Yuda. Yehoyakimu mwanawe akaingia mahali pake kama mfalme.

⁹Yehoyakimu alikuwa na miaka kumi na minane alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalem miezi mitatu na siku kumi. Akafanya yaliyo maovu machoni pa BWANA.¹⁰Mnamo majira ya vuli, mfalme Nebukadneza akatuma watu wakamleta Babeli, pamoja na vyombo vyaya thamani kutoka katika hekalu la BWANA naye akamfanya Sedekia, ndugu yake Yehoyakimu kuwa mfalme wa Yuda na Yerusalem.

Mfalme Sedekia Wa Yuda

¹¹Sedekia alikuwa na umri wa miaka ishirini na mmoja alipoanza kutawala, naye akatawala huko Yerusalem kwa muda wa miaka kumi na mmoja.¹²Akafanya yaliyo maovu machoni pa BWANA Mungu wake wala hakujinyenyekeza mbele ya nabii Yeremia, ambaye alinena neno la BWANA.¹³Pia alimwasi mfalme Nebukadneza, ambaye alikuwa amemwapisha kwa jina la Mungu. Akashupaza shingo na akafanya moyo wake kuwa mgumu wala hakutaka kumgeukia BWANA, Mungu wa Israeli.¹⁴Zaidi ya hayo viongozi wote wa makuhani pamoja na watu wakazidi kukosa uaminifu zaidi na zaidi, wakafanya machukizo yote kama walivyofanya mataifa wakinajisi hekalu la BWANA alilokuwa amelitakasa huko Yerusalem.

Kuanguka Kwa Yerusalem

^c⁷ Hekalu lake hapa ina maana jumba lake la kifalme.

¹⁵BWANA, Mungu wa baba zao, akawapelekea

neno kupidia wajumbe wake tena

na tena, kwa sababu alikuwa unawahurumia
watu wake pamoja na mahali pa maskani yake.

¹⁶Lakini waliwadhihaki wajumbe wa BWANA
wakayadharau maneno yake na kuwacheke
manabii wake mpaka ghadhabu ya BWANA
ikawa kubwa dhidi ya watu wake na hakukuwa
na namna ya kuituliza. ¹⁷Mungu akamwinua
dhidi yao mfalme wa Wakaldayo, aliyewaua
vijana wao wa kiume kwa upanga ndani ya
mahali patakatifu, ambaye hakumbakiza kijana
mwanaume wala kijana mwanamke, wazee wala
vikongwe. Mungu akawatia wote mikononi mwa
Nebukadneza. ¹⁸Akavichukua kwenda Babeli
vyombo vyote kutoka katika hekalu la Mungu,
vikubwa na vidogo, hazina za hekalu la BWANA
pamoja na hazina za mfalme na za maafisa
wake. ¹⁹Wakalitia moto hekalu la Mungu na
kuzibomoa kuta za Yerusalem, wakachoma
moto majumba yote ya kifalme na kuharibu kila
kitu chake cha thamani.

²⁰Wale watu walonusurika kuuawa kwa
upanga akawachukua kwenda uhamishoni
Babeli, nao wakawa watumishi wake na wanawe
mpaka wakati ufalme wa utawala wa Uajemi.
²¹Nchi ikaendelea kufurahia pumziko lake la
sabato, wakati wote wa kufanywa kwake ukiwa
ilipumzika mpaka ile miaka sabini ilipotimia
katika kutimiza neno la BWANA lilionenwa na
Yeremia.

Koreshi Atangaza Uhuru Kwa Waliokuwa Uhamishoni.

²²Katika mwaka wa kwanza wa utawala wa
Koreshi mfalme wa Uajemi, ili litimie lile neno la
BWANA liliosemwa na nabii Yeremia, BWANA
akausukuma moyo wa Koreshi mfalme wa
Uajemi kutoa tangazo kwa maandishi katika
utawala wake wote:

²³Hili ndilo Koreshi mfalme wa Uajemi
asemalo:

“ BWANA, Mungu wa mbinguni,
amenipa falme zote za duniani na
ameniweka mimi kumjengea hekalu huko
Yerusalem katika Yuda. Ye yote aliye
mionganoni mwenu katika watu wake wote,
BWANA Mungu wake na awe pamoja naye!
Huyo mtu na apande.”

Utangulizi

Kitabu cha Ezra kinaelezea juu ya kurudi kwa Wayahudi kutoka uhamishoni Babeli. Kinaanza 539 K.K. na agizo alilotoa Koreshi, mfalme wa Uajemi linalotajwa katika milango miwili ya mwisho ya Mambo ya Nyakati, ambalo liliwaruhusu watu kurudi Yerusalem chini ya uongozi wa Zerubabeli. Watu kwa hamu na juhudhi kubwa walianza kujenga hekalu na wakaanza kutoa dhabihu. Lakini kwa miaka kumi na minane walicheleweshwa na adui zao kutoka kaskazini. Hatimaye mnamo 521 K.K. agizo kutoka kwa Dario mfalme wa Uajemi liliwapa nafasi ya kumalizia ujenzi huo. Walikamilisha kazi hiyo na kuweka hekalu wakfu mnamo 516 K.K.

Katika mwaka 458 K.K. Ezra, kuhani, aliwasili Yerusalem akiwa na kundi jingine la watu waliokuwa wamesalia uhamishoni huko Babeli. Aliwafundisha watu Sheria, yaani, Torati na akarekebisha maisha yao ya kiroho ili mataifa yaliyowazunguka waweze kuona kwamba hili ni taifa lililochaguliwa na Mungu.

Wahusika wakuu

Koresh, Zerubabeli, Hagai, Zekaria, Dario, Artashasta, Ezra.

Wazo Kuu

Kitabu cha Ezra, Nehemia na Esta kilikuwa kitabu kimoja katika Biblia ya Kiebrania. Hivi ndivyo vitabu vinavyoelezea historia baada ya kutekwa na kupelekwa uhamishoni huko Babeli. Vitabu vyta unabii baada ya kutekwa ni Hagai, Zekaria na Malaki. Inafaa kitabu cha Hagai na Zekaria kisomwe pamoja na kitabu cha Ezra kwa sababu vilitabiri wakati wa ujenzi.

Mwandishi

Kuna uwezekano mkubwa kwamba Ezra ndiye aliyeandika kitabu hiki chenye jina lake. Katika sura ya 7-10 Ezra anajitaja mwenyewe mara kwa mara. Ile tabia ya Ezra, shauku yake ya kidini na ya kisiasa kwa ajili ya watu wake, hali yake ya kujitoa kwa Mungu na kule kutaka kuwarudisha Wayahudi katika ufunuo wa Mose na historia yao ya baadaye, nafasi yake kama mwandishi, haya yote yanaashiria kumpa sifa zote za uandishi kwake. Hivyo inakubalika pia kwamba yeche ndiye aliyeandika vitabu vyta Mambo ya Nyakati, Ezra na Nehemia, ambavyo baadaye vilikubaliwa kuwa sehemu ya maandiko matakatifu ya Kiyahudi.

Mahali

Babeli na Yerusalem.

Tarehe

539 K.K- 458 K.K.

Mgawanyo

- Kikundi cha kwanza kinatoka uhamishoni Babeli na kurudi Yuda. (1:1-2:70)
- Kujengwa kwa hekalu. (3:1-6:22)
- Kurudi kwa kikundi cha pili pamoja na Ezra na huduma yake. (7:1-10:44)

Koreshi Asaidia Watu Kurudi Kutoka Uhamishoni

1 Katika mwaka wa kwanza wa Koreshi mfalme wa Uajemi, ili kutimiza neno la BWANA lilitosemwa na Yeremia, BWANA aliusukuma moyo wa Koreshi mfalme wa Uajemi kutangaza katika himaya yake yote na kuliweka katika maandishi:

²Hili ndilo asemalo Koreshi mfalme wa Uajemi:

"BWANA, Mungu wa mbingu amenipa falme zote za dunia na ameniagiza kumjengea hekalu huko Yerusalemu katika Yuda. ³Ye yote wa watu wake mionganini mwenu, Mungu wake na awe pamoja naye, apande kwenda Yerusalemu katika Yuda na kujenga hekalu la BWANA, Mungu wa Israeli, Mungu aliyeko huko Yerusalemu. ⁴Nao watu wa mahali po pote Wayahudi walionusurika wanapoishi sasa wampe fedha na dhahabu, pamoja na vifaa na mifugo, pia sadaka za hiari kwa ajili ya hekalu la Mungu huko Yerusalemu."

⁵Kisha viongozi wa jamaa ya Yuda na Benyamini na makuhani na Walawi kila mmoja ambaye moyo wake ulisukumwa na Mungu, walijiandaa kupanda na kuijenga nyumba ya BWANA huko Yerusalemu. ⁶Majirani zao wote waliwasaidia vyombo vya fedha na dhahabu, pamoja na vifaa na mifugo, pia na zawadi za thamani, pamoja na sadaka zote za hiari. ⁷Zaidi ya hayo, mfalme Koreshi alivitoa vyombo vilivyokuwa mali ya hekalu la BWANA, ambavyo Nebukadneza alikuwa amevichukua kutoka Yerusalemu na kuviweka katika hekalu^a la mungu wake. ⁸Koreshi mfalme wa Uajemi akavitoa kwa mkono wa Mithredathi mtunza hazina, aliyevihesabu mbele ya Sheshbaza mkuu wa Yuda.

⁹Hii ilikuwa ndiyo orodha ya vifaa:

masinia ya dhahabu yalikuwa	30
masinia ya fedha yalikuwa	1,000
vyetezo vya fedha vilikuwa	29
¹⁰ mabakuli ya dhahabu yalikuwa	30
mabakuli ya fedha yanayofanana	
yalikuwa	410
vifaa vingine vilikuwa	1,000

^{a7} "hekalu la mungu wake" hapa ina maana "nyumba ya miungu yake.

¹¹Kwa ujumla, kulikuweko na vyombo 5,400 vya dhahabu na vya fedha. Sheshbaza alivileta hivi vyote wakati watu walipotoka uhamishoni Babeli kwenda Yerusalemu.

Orodha Ya Watu Waliorudi Kutoka Uhamishoni

2 Hawa ndio watu wa jimbo, waliotoka uhamishoni ambaa Nebukadneza mfalme wa Babeli alikuwa amewachukua mateka hadi Babeli, (walirejea Yerusalemu na Yuda, kila mmoja kwenye mji wake, ²wakiwa wamefuatana na Zerubabeli, Yeshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Mordekai, Bilshani, Mispari, Bigwai, Rehumu na Baana):

Orodha ya watu wa Israeli ilikuwa:

³ Wazao wa Paroshi	2,172
⁴ wa Shefatia	372
⁵ wa Ara	775
⁶ wa Pahath – Moabu (wa jamaa ya Yeshua na Yoabu)	2,812
⁷ wa Elamu	1,254
⁸ wa Zatu	945
⁹ wa Zakai	760
¹⁰ wa Bani	642
¹¹ wa Bebai	623
¹² wa Azgadi	1,222
¹³ wa Adonikamu	666
¹⁴ wa Bigwai	2,056
¹⁵ wa Adini	454
¹⁶ wa Ateri (kwa Hezekia)	98
¹⁷ wa Besai	323
¹⁸ wa Yora	112
¹⁹ wa Hashumu	223
²⁰ wa Gibari	95
²¹ watu wa Bethlehemu	123
²² wa Netofa	56
²³ wa Anathothi	128
²⁴ wa Azmwethi	42
²⁵ wa Kiriath-yearimu, Kefira na Beerothi	743
²⁶ wa Rama na Geba	621
²⁷ wa Mikmashi	122
²⁸ wa Betheli na Ai	223
²⁹ wa Nebo	52
³⁰ wa Magbishi	156
³¹ wengine wa Elamu wa pili	1,254
³² wa Harimu	320
³³ wa Lodi, Hadidi na Ono	725
³⁴ wa Yeriko	345

EZRA

³⁵ Wa Senaa	3,630
³⁶ Makuhani:	
wazao wa Yedaya (wa jamaa ya Yeshua)	973
³⁷ Wa Imeri	1,052
³⁸ Wa Pashuri	1,247
³⁹ Wa Harimu	1,017
⁴⁰ Walawi:	
wazao wa Yeshua na Kadmieli (wa jamaa ya Hodavia)	74
⁴¹ Waimbaji:	
wazao wa Asafu	128
⁴² Bawabu wa lango la hekalu:	
wazao wa Shalumu, Ateri, Talmoni, Akubu, Hatita na Shobai	139
⁴³ Wanethini ^a :	
wazao wa Siha, Hasufa, tabaothi,	
⁴⁴ Kerosi, Siaha, Padoni,	
⁴⁵ Lebana, Hagaba, Akubu,	
⁴⁶ Hagabu, Shalmai, Hanani,	
⁴⁷ Gideli, Gahari, Reaya,	
⁴⁸ Resini, Nekoda, Gazamu,	
⁴⁹ Uza, Pasea, Besai,	
⁵⁰ Asna, Meunimu, Nefusimu,	
⁵¹ Bakbuki, Hakufa, Harhuri,	
⁵² Basluthi, Mehida, Harsha,	
⁵³ Barkosi, Sisera, Tema,	
⁵⁴ Nesia na Hatifa.	
⁵⁵ Wazao wa watumishi wa Solomoni:	
wazao wa Sotai, Hasaferethi, Peruda,	
⁵⁶ Yaala, Darkoni, Gideli,	
⁵⁷ Shefatia, Hatili, Pokereth–Hasebaimu na Ami.	
⁵⁸ Wanethini na wazao wa watumishi wa Solomoni	392
⁵⁹ Wafuatao walikuja kutoka miji ya Tel- Mela, Tel-Harsha, Kerubu, Adoni na Imeri,	

^a⁴³ "Wanethini" hapa maana yake "Watumishi wa Hekalu," pia mstari wa 58

lakini hawakuweza kuonyesha ya kuwa jamaa zao zilitokana na uzao wa Israeli:

⁶⁰Wazao wa
Delaya, Tobia na Nekoda 652

⁶¹Kutoka mionganoni mwa makuhani:

Wazao wa
Habaya, Hakosi, Barzilai (ambaye alikuwa ameo a binti wa Barzilai Mgileadi akaitwa kwa jina hilo.)

⁶²Hawa walitafuta orodha ya jamaa zao, lakini hawakuonekana humo, kwa hiyo waliondolewa kutoka kwenye kundi la makuhani kwa kuwa walihesabiwa kuwa najisi. ⁶³Mtawala aliwaagiza wasile chakula cho chote kitakatifu mpaka awepo kuhani atakayehudumu kwa Urimu na Thumimu^b.

⁶⁴Kundi lote lilikuwa na watu 42,360,

⁶⁵pamoja na hao kulikuwapo na watumishi wa kiime na wa kike 7,337, pia walikuwapo waimbaji wanaume na wanawake 200. ⁶⁶Walikuwa na farasi 736, nyumbu 245, ⁶⁷ngamia 435 na punda 6,720.

⁶⁸Walipofika kwenye nyumba ya BWANA huko Yerusalem, baadhi ya viongozi wa jamaa walitoa sadaka za hiari kwa ajili ya kujenga upya nyumba ya Mungu katika lile eneo lake. ⁶⁹Wakatoa kwa kadri ya uwezo wao na kutia katika hazina darkoni 61,000^c za dhahabu, mane 5,000^d za fedha na mavazi 100 ya ukuhani kwa ajili ya kazi hii.

⁷⁰Makuhani, Walawi, waimbaji, mabawabu, na Wanethini waliishi mijini mwao, pamoja na baadhi ya watu wengine, nao Waisraeli waliosalia waliishi kwenye miji yao.

Madhabahu Yajengwa Tena

3 Mwezi wa saba ulipowadia baada ya Waisraeli kukaa katika miji yao, watu wote

^b⁶³ "Urimu na Thumimu" maana yake "Nuru na kweli." Urimu na Thumimu viliwekwa kwenye kifuko cha kifuani cha kisibau cha Kuhani Mkuu ili kujua mapenzi ya Mungu kwenye mambo ya kutatanisha.

^c⁶⁹ "Darkoni" ni kipimo cha uzito, darkoni 61,000 ni sawa na kilo 500 za dhahabu.

^d⁶⁹ "Mane" ni kipimo cha uzito, mane 5,000 ni sawa na kilo 2,400 za fedha.

walikusanyika huko Yerusalem kama mtu mmoja. ²Yeshua mwana wa Yosadaki na makuhani wenzake, Zerubabeli mwana wa Shealtiel pamoja na wenzake walianza kujenga madhabahu ya Mungu wa Israeli ili kumtolea dhabihu za sadaka za kuteketezwa kwa moto juu yake, kulingana na ilivoandikwa katika sheria ya Mose mtu wa Mungu. ³Ingawa waliwaogopa watu walowazunguka, walijenga madhabahu juu ya ule msingi wake, wakamtolea BWANA dhabihu za sadaka za kuteketezwa kwa moto juu yake za asubuhi na za jioni. ⁴Kisha kulingana na kile kilichoandikwa, wakaiadhimisha Sikuu ya Vibanda wakitoa idadi ya sadaka za kuteketezwa kama ilivyohitajika kila siku kama ilivoagizwa. ⁵Baada ya hayo, walitoa sadaka za kuteketezwa za kawaida, sadaka za Mwandamo wa Mwezi na dhabihu zote za sikuu takatifu za BWANA zilizoamuriwa, pamoja na zile sadaka za hiari zilizotolewa kwa BWANA. ⁶Ingawa bado msingi wa hekalu la BWANA ulikuwa haujewekwa, watu walianza kutoa sadaka za kuteketezwa kwa BWANA kwa moto tangu siku ya kwanza ya mwezi wa saba.

Kujenga Upya Hekalu

⁷Kisha watu waliwapa mafundi wa uashi na useremala fedha, wakawapa watu wa Sidoni na Tiro vyakula, vinywaji na mafuta ili waweze kuleta magogo ya mierezi kwa njia ya bahari kutoka Lebanoni hadi Yafa, kama alivyoagiza Koreshi mfalme wa Uajemi.

⁸Katika mwezi wa pili wa mwaka wa pili baada ya Waisraeli kufika kwenye nyumba ya Mungu huko Yerusalem, Zerubabeli mwana wa Shealtiel, Yeshua mwana wa Yosadaki na ndugu zao wengine (makuhani, Walawi na wote waliorejea Yerusalem kutoka uhamishoni) walianza kazi, wakiteua Walawi wenyewe umri kuanzia miaka ishirini au zaidi kusimamia ujenzi wa nyumba ya BWANA. ⁹Yeshua na wanawe pamoja na ndugu zake, Kadmieli na wanawe (wazao wa Hodavia), wana wa Henadadi na wana wao na ndugu zao, Walawi wote walijunga pamoja kusimamia wale walifanya kazi katika nyumba ya Mungu.

¹⁰Wajenzi walipoweka msingi wa hekalu la BWANA, makuhani wakiwa wamevalia mavazi yao wakiwa na tarumbeta na Walawi (wana wa Asafu) wakiwa na matoazi, walishika nafasi zao za kumtukuzwa BWANA, kama ilivoagizwa na Daudi mfalme wa Israeli. ¹¹Waliimba nyimbo za

sifa na za shukrani kwa BWANA hivi:

"Yeye ni mwema,
upendo wake kwa Israeli wadumu
milele."

Watu wote wakapaza sauti kubwa za sifa kwa BWANA, kwa sababu msingi wa nyumba ya BWANA ulikuwa umewekwa. ¹²Lakini wengi wa makuhani wazee, Walawi na viongozi wa jamaa ambao walikuwa wameona hekalu la mwanzoni, walilia kwa sauti wakati walipoona msingi wa hekalu hili ukiwekwa, huku wengine wengi wakipiga kelele kwa furaha. ¹³Hakuna mtu ambaye angeweza kutofautisha sauti hizo za furaha na za kilio, kwa sababu watu walipiga kelele sana. Nayo hiyo sauti ikasikika mbali.

Upinzani Kuhusu Ujenzi Mpya

4 Adui za Yuda na Benyamini waliposikia kwamba watu waliorudi kutoka uhamishoni wanajenga hekalu kwa ajili ya BWANA wa Israeli, ²walimjia Zerubabeli na viongozi wa jamaa, nao wakasema, "Turuhusuni tuwasaidie kujenga, kwa sababu sisi tunamtafuta Mungu wenu kama ninyi na tumekuwa tukimtolea dhabihu tangu wakati wa Esar-hadoni mfalme wa Ashuru, aliyetuleta hapa."

³Lakini Zerubabeli, Yeshua na viongozi wengine wa jamaa ya Israeli wakajibu, "Ninyi hamna sehemu nasi katika kujenga hekalu la Mungu wetu. Sisi peke yetu tutajenga hekalu kwa ajili ya BWANA, Mungu wa Israeli, kama mfalme Koreshi, mfalme wa Uajemi alivyoituagiza."

⁴Ndipo watu walowazunguka wakajipanga kuwakatisha tamaa watu wa Yuda na kuwafanya waogope walipokuwa wakiendelea na ujenzi. ⁵Wakaajiri washauri kuwapinga katika kazi yao, nao wakaipinga mipango yao wakati wote wa utawala wa Koreshi mfalme wa Uajemi hadi wakati wa utawala wa Dario mfalme wa Uajemi.

Upinzani Mwingine Chini Ya Ahasuero Na Artashasta

⁶Mnamo mwanzo wa utawala wa Ahasuero, hao adui waliandika mashtaka dhidi ya watu wa Yuda na Yerusalem.

⁷Pia katika siku za utawala wa Artashasta mfalme wa Uajemi, Bishlamu, Mithredathi, Tabeeeli pamoja na wenzao waliandika barua kwa Artashasta. Barua hiyo iliandikwa kwa mwandiko wa Kiaramu na katika lugha ya

Kiaramu.

⁸Rehumu afisa msimamizi na mwandishi Shimshai waliandika barua ifuatayo kwa mfalme Artashasta dhidi ya watu wa Yerusalem kama ifuatavyo:

⁹Rehumu afisa msimamizi na mwandishi Shimshai, pamoja na wenzao, mahakimu na maaifa walio juu ya watu kuanzia Tripoli, Uajemi, Eredi na Babeli, Waelami wa Shushani, ¹⁰watu wengine ambao mheshimiwa Asur-bani-pali aliwahamisha na kuwakalisha katika mji wa Samaria na mahali pengine ng'ambo ya Eufrati.

¹¹(Hii ndiyo nakala ya barua waliyompelekea.)

Kwa Mfalme Artashasta,

Kutoka kwa watumishi wako watu wa ng'ambo ya Eufrati:

¹²Yapasa Mfalme ajue kuwa Wayahudi walipanda kuja kwetu kutoka kwenu, wamekwenda Yerusalem nao wanaujenga upya ule mji wa uasi na wa uovu. Wanajenga upya kuta na kukarabati misingi yake.

¹³Zaidi ya hayo, mfalme yampasa ajue kwamba kama mji huu ukijengwa na kuta zake zikafanywa upya, hakutakuwa na ulipaji wa kodi wala ada au ushuru, hivyo hazina ya kifalme itaathirika. ¹⁴Sisi sasa kwa kuwa tunawajibika kwa jumba la kifalme na kwamba siyo sawasawa kwetu kuona mfalme akidharauliwa, basi tunatuma ujumbe huu kumtaarifu mfalme, ¹⁵ili kwamba ufanyakie uchunguzi kwenye kumbukumbu ya maandishi ya waliokutangulia. Katika kumbukumbu hizi utagundua kwamba mji huu ni wa maasi, unaowataabisha wafalme na majimbo, ni mahali pa maasi tangu zamani. Ndiyo maana mji huu uliharibiwa. ¹⁶Tunamjulisha mfalme kwamba kama mji huu ukijengwa na kuta zake zikafanywa upya, hutabakiwa na cho chote ng'ambo ya mto Eufrati.

¹⁷Mfalme alirudisha jibu hili:

Kwa Rehumu, afisa msimamizi, mwandishi Shimshai na wenzeno wote wanaoishi katika

Samaria na penginepo ng'ambo ya mto Eufrati:

Salaam.

¹⁸Barua mliyotutumia imesomwa na kutafsiriwa mbele yangu. ¹⁹Nilitoa amri na uchunguzi ukafanyika na imegundulika kwamba mji huu una historia ndefu ya maasi dhidi ya wafalme na pamekuwa mahali pa maasi na uchochezi. ²⁰Yerusalem umepata kuwa na wafalme wenye nguvu wakitawala nchi yote iliyo ng'ambo ya Eufrati, wakitoza kodi, ada na ushuru huko. ²¹Kwa hiyo toeni amri kwa watu hawa wasimamishe ujenzi, ili kwamba mji huu usiendelee kujengwa hadi nitakapoagiza. ²²Mwe waangalifu msipuuze jambo hili. Kwa nini kuruhusu tishio hili kuendelea na kusababisha hasara kwa ufalme?

²³Mara waliposomewa nakala ya barua ya mfalme Artashasta, Rehumu na Shimshai aliyekuwa mwandishi na wenzao, walikwenda mara moja kwa Wayahudi huko Yerusalem na kuwalazimisha kwa nguvu kusimamisha ujenzi.

²⁴Hivyo kazi ya ujenzi wa nyumba ya Mungu huko Yerusalem ikasimamishwa kabisa hadi mwaka wa pili wa utawala wa Dario mfalme wa Uajemi.

Barua Ya Tatenai Kwa Dario

5 Ndipo nabii Hagai na nabii Zekaria mzao wa Ido, wakawatolea unabii Wayahudi waliokuwa Yuda na Yerusalem kwa jina la Mungu wa Israeli, aliyekuwa pamoja nao. ²Ndipo Zerubabeli mwana wa Shealtiel na Yeshua mwana wa Yosadaki walianza kujenga tena nyumba ya Mungu huko Yerusalem. Nao manabii wa Mungu walikuwa pamoja nao, wakiwasaidia.

³Wakati ule Tatenai mtawala wa ng'ambo ya mto Eufrati na Shethar-Bozenai na wenzao waliwaendea, wakawauliza, "Ni nani aliywapa ruhusa ya kujenga tena hekalu hili na kurudishia upya kama liliyokuwa?" ⁴Pia waliwauliza, "Je, majina ya watu wanaofanya ujenzi huu ni nani?" ⁵Lakini jicho la Mungu wao lilikuwa likiwaangalia wazee wa Wayahudi, nao hawakuzuiliwa kujenga mpaka taarifa ikaandikwa kwa Dario na majibu yake kupokelewa.

⁶Hii ni nakala ya barua ile Tatenai, mtawala wa ng'ambo ya mto Eufrati na Shethar-Bozenai na wenzao maafisa wa ng'ambo ya mto Eufrati waliyompelekea Mfalme Dario. ⁷Taarifa waliyompelekea ilisomeka kama ifuatavyo:

Kwa Mfalme Dario:

Salamu kwa moyo mkunjufu.

⁸Inampasa Mfalme ajue kwamba tulikwenda katika eneo la Yuda, kwenye hekalu la Mungu Mkuu. Watu wanalijenga kwa mawe makubwa na kuweka mbao kwenye kuta. Kazi inafanyika kwa biddi na inaendelea kwa haraka chini ya uongozi wao.

⁹Tuliwaliza viongozi, "Ni nani aliywapa ruhusa kujenga upya hekalu hili na kurejesha hali ya jengo kama liliyokuwa?" ¹⁰Pia tuliwaliza majina yao, ili tukuandikie kukujulisha majina ya viongozi wao.

¹¹Hili ndilo jibu walilotupa:

"Sisi ni watumishi wa Mungu wa mbingu na nchi, nasi tunalijenga upya hekalu ambalo lilijengwa miaka mingi iliyopita, lile ambalo mfalme mkuu wa Israeli alilijenga na kulikamilisha. ¹²Lakini kwa sababu baba zetu walimkasirisha Mungu wa mbingu, basi aliwakabidhi kwa Nebukadneza Mkaldayo, mfalme wa Babeli, ambaye aliliharibu hekalu hili na kuwaondoa watu na kuapeleka uhamishoni huko Babeli.

¹³"Pamoja na hayo, katika mwaka wa kwanza wa kutawala Koreshi mfalme wa Babeli, mfalme Koreshi alitoa amri ya kujengwa upya nyumba hii ya Mungu. ¹⁴Yeye hata aliviondoa vyombo vya dhahabu na fedha vya nyumba ya Mungu, kutoka hekalu la Babeli^a ambavyo Nebukadneza alikuwa amevichukua kutoka ndani ya hekalu huko Yerusalem na kuvileta katika hekalu la Babeli.

"Vyombo hivyo Mfalme Koreshi alimkabidhi mtu aliyeitwa Sheshbaza, ambaye Koreshi alikuwa amemteua awe mtawala, ¹⁵naye akamwambia, 'Chukua vyombo hivi uende ukaviweke ndani ya

^a¹⁴ "Hekalu la Babeli" hapa ina maana ya "Jumba la kifalme la Babeli."

hekalu huko Yerusalem. Nawe uijenge upya nyumba ya Mungu mahali pake.'

¹⁶Hivyo huyu Sheshbaza alikuja na kuweka misingi ya nyumba ya Mungu iliyoko Yerusalem. Tangu siku hiyo hadi sasa imekuwa ikiendelea kujengwa lakini bado hajjamalizika."

¹⁷Sasa kama ikimpendeza mfalme, uchunguzi na ufanyike katika kumbukumbu ya maandishi ya kifalme mjini Babeli kuona kama kweli Mfalme Koreshi alitoa amri ya kujenga upya nyumba ya Mungu katika Yerusalem. Kisha tunaomba mfalme na atutumie uamuzi wake kuhusu jambo hili.

Amri Ya Dario

6 Kisha Mfalme Dario alitoa amri, nao wakafanya uchunguzi katika kumbukumbu zilizohifadhiwa katika hazina huko Babeli. ²Karatasi moja ndefu ya maandishi ilipatikana huko Ebatana katika jimbo la Umedi, haya ndio yaliyokuwa yameandikwa humo:

Kumbukumbu:

³Katika mwaka wa kwanza wa kutawala Mfalme Koreshi, mfalme alitoa amri kuhusu hekalu la Mungu katika Yerusalem:

Hekalu na Ijengwe tena mahali pale pale Wayahudi walipokuwa wakitoa dhabihu, kwenye msingi ule ule. Iwe na kimo cha mikono sitini^a, upana wa mikono sitini, ⁴kuta zijengwe kwa safu tatu za mawe makubwa kisha ifuate safu moja ya mbao. Gharama zitalipwa kutoka katika hazina ya mfalme. ⁵Pia, vyombo vya dhahabu na vya fedha vya nyumba ya Mungu, ambavyo Nebukadneza alivichukua kutoka kwenye hekalu huko Yerusalem akavileta Babeli, yapasa virudishwe mahali pake ndani ya hekalu huko Yerusalem, yapasa viwekwe ndani ya nyumba ya Mungu.

⁶Sasa basi, Tatenai, mtawala wa ng'ambo ya Eufrati na Shethar-Bozenai pamoja na ninyi, maafisa wenzao wa jimbo hilo kaeni mbali na mahali hapo. ⁷Msiingilie kazi ya hekalu hili la Mungu. Mwachenii mtawala wa Wayahudi na viongozi

^a³ "Mikono sitini" ni sawa na "mita ishirini na saba." Mikono mmoja ni sawa na sentimita 45.

Wayahudi wajenge upya nyumba hii ya Mungu mahali pake.

⁸Zaidi ya hayo, hapa natao amri kuhusu mtakalofanya kwa ajili ya wazee wa Wayahudi katika ujenzi wa nyumba hii ya Mungu:

Gharama za watu hawa zitalipwa kikamilifu kutoka katika hazina ya mfalme, kutoka mapato ya ng'ambo ya Eufrati, ili ujenzi usisimame. ⁹Cho chote kinachohitajika kama fahali wachanga, kondoo waume, wana kondoo kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa kwa Mungu wa mbingu, ngano, chumvi, divai na mafuta kama vitakavyohitajika na makuhani huko Yerusalem, kila siku pasipo kukosa, ¹⁰jili waweze kutoa dhabihu inayompendeza Mungu wa mbingu na kumwombea mfalme na wanawe hali njema.

¹¹Zaidi ya hayo, ninaamuru kwamba mtu ye yote atakayebadilisha amri hii, boriti itang'olewa kutoka katika nyumba yake uchongwe upande mmoja na atumbuliwe nayo. Kwa ajili ya kosa hili nyumba yake ifanywe lundo la taka. ¹²Naye Mungu, aliyeleweka Jina Lake huko, amwanguushe mfalme ye yote au watu watakaoinua mikono kubadili amri hii au kuharibu hekalu hili lililoko Yerusalem.

Mimi Dario nimetoa amri hii. Nayo itekelezwe kwa bidii na kwa makini.

Jengo Linakamilika Na Kuwekwa Wakfu.

¹³Kwa sababu ya amri aliyotoa Mfalme Dario, Tatenai mtawala wa ng'ambo ya Eufrati na Shethar-Bozenai na wenzao wakaitekeleza kwa bidii na kwa makini. ¹⁴Hivyo wazee wa Wayahudi waliendelea kujenga na kustawi kutokana na mahubiri ya manabii Hagai na Zekaria, mwana wa Ido. Wakakamilisha ujenzi wa hekalu kulingana na agizo la Mungu wa Israeli na amri ya Koreshi, Dario na Artashasta wafalme wa Uajemi. ¹⁵Hekalu lilikamilika siku ya kumi na mbili ya mwezi wa Adari, ndio mwezi wa tatu, katika mwaka wa sita wa utawala wa Mfalme Dario.

¹⁶Kisha watu wa Israeli: makuhani, Walawi na wengine wote waliohamishwa, wakaadhimisha kule kuwekwa wakfu nyumba ya Mungu kwa shangwe. ¹⁷Kwa ajili ya kuwekwa wakfu nyumba hii ya Mungu walitoa mafahali mia moja, kondoo waume mia mbili, wana kondoo mia nne, sadaka kwa ajili ya dhambi ya

Israeli yote walitoa mbuzi waume kumi na wawili, mmoja kwa ajili ya kila kabile la Israeli. ¹⁸Wakawaweka makuhani katika nafasi zao na Walawi wakawekwa katika makundi yao ya huduma kwa Mungu huko Yerusalem, kulingana na ilivyoandikwa katika Kitabu cha Mose.

Pasaka

¹⁹Katika siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza, waliorudi kutoka uhamishoni waliadhimisha Pasaka. ²⁰Makuhani na Walawi walikuwa wamekwisha kujitakasa nao wamekuwa safi kufuata kawaida za ibada. Walawi walichinja kondoo wa Pasaka kwa ajili ya wana wa uhamisho waliorudi, kwa ajili ya ndugu zao makuhani na wao wenywewe. ²¹Hivyo Waisraeli waliokuwa wamerudi kutoka uhamishoni wakaila Pasaka, pamoja na wale waliokuwa wamejitenga na matendo ya unajisi wa Mataifa ya jirani ili kumtafuta BWANA, Mungu wa Israeli. ²²Kwa muda wa siku saba waliadhimisha kwa furaha Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, kwa sababu alikuwa amewajaza furaha kwa kubadilisha nia ya mfalme wa Ashuru kwamba awasadie ujenzi wa nyumba ya Mungu, Mungu wa Israeli.

Ezra Awasiili Yerusalem

7 Baada ya mambo haya, wakati wa Utawala wa Artashasta mfalme wa Uajemi, Ezra mwana wa Seraya, mwana wa Azaria, mwana wa Hilkia, ²mwana wa Shalumu, mwana wa Sadoki, mwana wa Ahitubu, ³mwana wa Amaria, mwana wa Azaria, mwana wa Merayothi, ⁴mwana wa Zerahia, mwana wa Uzi, mwana wa Buki, ⁵mwana wa Abishua, mwana Finehasi, mwana wa Eleazari, mwana wa kuhani mkuu Aroni. ⁶Huyu Ezra alipanda kutoka Babeli. Alikuwa mwalimu mwenye ujuzi mzuri katika sheria ya Mose, ambayo BWANA, Mungu wa Israeli, alikuwa ametoa. Mfalme alikuwa amempa Ezra kila kitu alichoomba, kwa maana BWANA Mungu wake alikuwa pamoja naye. ⁷Pia baadhi ya Waisraeli, wakiwemo makuhani, Walawi, waimbaji, mabawabu na Wanethini^a, nao walikuja Yerusalem mwaka wa saba wa utawala wa Mfalme Artashasta.

⁸Ezra aliwasili Yerusalem mwezi wa tano wa mwaka wa saba wa kutawala Mfalme Artashasta. ⁹Ezra alianza safari yake kutoka Babeli tangu siku ya kwanza ya mwezi wa

^a "Wanethini" hapa maana yake "Watumishi wa Hekalu."

kwanza, naye akawasili Yerusalem siku ya kwanza ya mwezi wa tano, kwa maana mkono wa neema wa Mungu wake ulikuwa juu yake.¹⁰Kwa maana Ezra alikuwa amejitoa kwa moyo wote kujifunza na kushika sheria ya BWANA na kuwafundisha watu wa Israeli amri na sheria zake.

Barua Ya Ezra Kutoka Kwa Mfalme Artashasta

¹¹Hii ni nakala ya barua ambayo Mfalme Artashasta alikuwa amempa Ezra aliyekuwa kuhani na mwalimu, mtu aliyeelimika katika mambo yahusuyo maagizo na amri za BWANA kwa Israeli.

¹²Artashasta, mfalme wa wafalme,

Kwa Ezra kuhani, mwalimu wa Sheria ya Mungu wa mbinguni:

Salaam.

¹³Sasa naamuru kwamba mtu ye yote Mwisraeli katika ufalme wangu, pamoja na makuhani na Walawi, ambaye anataka kwenda Yerusalem pamoja nawe aweza kwenda. ¹⁴Unatumwa na mfalme na washauri wake saba kuchunguza kuhusu Yuda na Yerusalem kulingana na Sheria ya Mungu wako, iliyoko mkononi mwako. ¹⁵Zaidi ya hayo, uchukue pamoja nawe fedha na dhahabu ambayo mfalme na washauri wake wamempa Mungu wa Israeli kwa hiari, Mungu ambaye maskani yake yako Yerusalem, ¹⁶pia fedha na dhahabu yote unayowenza kuipata kutoka jimbo la Babeli, pamoja na sadaka za hiari watakazotoa watu na makuhani kwa ajili ya hekalu la Mungu wao katika Yerusalem. ¹⁷Hakikisha kwamba fedha hizi zimetumika kununua mafahali, kondoo waume na wana kondoo pamoja na sadaka za nafaka na sadaka za vinywaji, uvitoe dhabihu juu ya madhabahu ya hekalu la Mungu wenu katika Yerusalem.

¹⁸Kisha wewe na Wayahudi ndugu zako mnaweza kufanya lo lote linaloonekana jema sana kwa fedha na dhahabu iliyosalia, kulingana na mapenzi ya Mungu wenu. ¹⁹Uvitoe kwa Mungu wa Yerusalem vyombo vyote ulivyokabidhiwa kwa ajili ya ibada katika hekalu la Mungu wako. ²⁰Kitu

kingine cho chote kinachohitajika kwa ajili ya hekalu la Mungu wenu ambacho unatakiwa kukitoa, waweza kukitoa kutoka hazina ya mfalme.

²¹Mimi, Mfalme Artashasta, sasa naagiza watanza hazina wote wa ng'ambo ya Eufrati kutoa kwa bidii cho chote kwa Ezra kuhani na mwalimu wa Sheria ya Mungu wa mbinguni atakachohitaji kwenu, ²²talanta 100^b za fedha, ngano kori 100^c, divai bathi 100^d, mafuta ya zeituni bathi 100 na chumvi kiasi cho chote. ²³Cho chote ambacho Mungu wa mbinguni ameagiza, kifanyike kwa ukamilifu kwa ajili ya hekalu la Mungu wa mbinguni. Kwa nini pawepo ghadhabu dhidi ya utawala wa mfalme na wanawe? ²⁴Pia ninyi fahamuni kuwa hamna mamlaka ya kuwatoza kodi, ushuru au ada makuhani, Walawi, waimbaji, mabawabu, watumishi wa hekaluni au wafanyakazi wengine kwenye nyumba ya Mungu.

²⁵Nawe Ezra, kufuatana na hekima ya Mungu wenu ulio nayo, weka mahakimu na waamuzi wote wanaozifahamu Sheria za Mungu wenu ili watoe haki kwa watu wote wa ng'ambo ya Eufrati. Nawe inakupasa umfundishe ye yote ambaye hazifahamu. ²⁶Ye yote ambaye hataitii sheria ya Mungu wenu pia sheria ya mfalme, hakika lazima aadhibiwe kwa kuuawa, kuhamishwa, kunyang'anywa mali au kufungwa gerezani.

²⁷Sifa ziwe kwa BWANA, Mungu wa baba zetu, Mungu ambaye kwa njia hii ameweka ndani ya moyo wa mfalme kuipa heshima nyumba ya BWANA iliyoko Yerusalem, kwa namna hii ²⁸ambaye ameniongezea kibali chake mbele ya mfalme, washauri wake na maafisa wote wa mfalme wenye uwezo. Kwa kuwa mkono wa BWANA Mungu wangu ulikuwa pamoja nami, nilijipa moyo nikakusanya watu walio viongozi kutoka Israeli wakwee pamoja nami.

Orodha Ya Viongozi Wa Jamaa Waliorudi Na Ezra

8 Hawa ni viongozi wa jamaa pamoja na wale walioandikwa ambao walikuja pamoja nami kutoka Babeli wakati wa utawala wa Mfalme Artashasta:

^b²² " talanta mia moja za fedha" ni sawa na kilo 3,400

^c²² " kori mia moja za ngano", ni sawa na kilo 10,000

^d²² " bathi mia moja za divai" ni sawa na lita 2,000

²wa wazao wa Finehasi, Gershoni, wa wazao wa Ithamari,
Danieli,
aliyekuwa wa wazao wa Daudi, Hatushi
³aliyekuwa wa wazao wa Shekania, wa
wazao wa Paroshi, Zekaria, na watu 150
walioandikishwa pamoja naye,
⁴wa wazao wa Pahath-Moabu, Eliehoenai
mwana wa Zerahia na wanaume 200
pamoja naye,
⁵wa wazao wa Zatu, Shekania mwana wa
Yahazieli na wanaume 300 pamoja
naye,
⁶wa wazao wa Adini, Ebedi mwana wa
Yonathani na wanaume 50 pamoja
naye,
⁷wa wazao wa Elamu, Yeshaia mwana wa
Athalia, na wanaume 70 pamoja naye,
⁸wa wazao wa Shefatia, Zebadia mwana wa
Mikaeli na wanaume 80 pamoja naye,
⁹wa wazao wa Yoabu, Obadia mwana wa
Yehieli na wanaume 218 pamoja naye,
¹⁰wa wazao wa Bani, Shelomiti mwana wa
Yosifia na wanaume 160 pamoja naye,
¹¹wa wazao wa Bebai, Zekaria mwana wa
Bebai na wanaume 28 pamoja naye,
¹²wa wazao wa Azgadi, Yohana mwana wa
Hakatani na wanaume 110 pamoja
naye,
¹³wa wazao wa Adonikamu, hawa walikuwa
wa mwisho ambao majina yao yalikuwa
Elifeleti, Yeueli, Shemaya na wanaume
60 pamoja nao,
¹⁴wa wazao wa Bigwai, Uthai na Zakuri, na
wanaume 70 pamoja nao.

Kurudi Yerusalemu

¹⁵Niliwakusanya kwenye mto utirirkao
kuelekea Ahava, nasi tukapiga kambi pale siku
tatu. Wakati nilipokagua kati ya watu na
makuhani, sikuwapata Walawi. ¹⁶Basi niliwaita
Eliezeri, Arieli, Shemaya, Elnathani, Yaribu,
Elnathani, Nathani, Zekaria na Meshulamu
ambao walikuwa viongozi na Yoyeribu na
Elnathani ambao walikuwa wasomi,
¹⁷nikawatuma kwa Ido kiongozi huko Kasifia.
Niliwaambia watakayomwambia Ido na ndugu
zake, Wanethini^a huko Kasifia, ili kwamba
waweze kutuletea wahudumu kwa ajili ya
nyumba ya Mungu wetu. ¹⁸Kwa sababu mkono

^a¹⁷ "Wanethini" hapa maana yake, watumishi wa Hekalu, pia
mstari wa 20

wa neema wa Mungu wetu ulikuwa juu yetu,
walituletea Sherebia, mtu mwenye uwezo kutoka
wazao wa Mahli mwana wa Lawi, mwana wa
Israeli, na wana wa Sherebia pamoja na ndugu
zao wanaume kumi na wanane. ¹⁹Naye
Hashabia, pamoja na Yeshaya kutoka wazao wa
Merari na ndugu zake na wapwa wake
wanaume ishirini. ²⁰Vile vile walileta Wanethini
220 kikundi ambacho Daudi na maafisa
walikuwa wamekiweka kusaidia Walawi. Wote
walikuwa wameorodheshwa kwa majina.

²¹Kando ya mto Ahava, hapo nilitangaza
kufunga, ili tujinyenyekeshe mbele za Mungu
wetu na kumwomba kwa ajili ya kutujalia safari
ya amani sisi na watoto wetu, pamoja na mali
zetu zote. ²²Nilliona aibu kumwomba mfalme
askari na wapanda farasi wa kutulinda njiani
kutokana na adui zetu, kwa sababu tulikwisha
kumwambia mfalme, "Mkono wa neema wa
Mungu wetu uko juu ya kila mmoja
anayemtafuta, lakini hasira yake kubwa ni dhidi
ya wote wamwachao." ²³Kwa hiyo tulifunga na
kumwomba Mungu wetu kuhusu hili, naye
akajibu maombi yetu.

²⁴Kisha niliwatenga viongozi wa makuhani
kumi na wawili, pamoja na Sherebia, Hashabia
na ndugu zao kumi, ²⁵namii nikawapimia fedha,
dhahabu na vifaa ambavyo mfalme, washauri
wake, maafisa wake na Israeli wote
waliokuapo walikuwa wamevitoa sadaka kwa
ajili ya nyumba ya Mungu wetu. ²⁶Niliwapimia
talanta 650^b za fedha, vifaaa vingine vya fedha
talanta 100^c, talanta mia za dhahabu,
²⁷mabakuli ishirini ya dhahabu thamani yake
darkoni 1,000^d na vyombo viwili vilivyonakshiwa
kwa shaba, thamani yake sawa na dhahabu.

²⁸Niliwaambia, "Ninyi pamoja na vyombo hivi
ni wakfu kwa BWANA. Fedha na dhahabu ni
sadaka ya hiari kwa BWANA, Mungu wa baba
zenu. ²⁹Vilindeni kwa uangalifu mpaka
mtakapovipima ndani ya vyumba vya nyumba ya
BWANA katika Yerusalemu mbele za makuhani,
viongozi na Walawi pamoja na wakuu wa jamaa
za Israeli." ³⁰Ndipo makuhani na Walawi
wakapokea fedha, dhahabu na vyombo
vilivyweweka wakfu ambavyo vilipimwa na
kupelekwa katika nyumba ya Mungu wetu mjini
Yerusalemu.

³¹Kwenye siku ya kumi na mbili ya mwezi
wa kwanza tulianza safari kutoka mto wa Ahava

^b²⁶ "talanta 650 za fedha" hii ni kama tani 25.

^c²⁶ "talanta 100 za vifaa vya fedha" hii ni kama tani 3.75.

^d²⁷ "darkoni 1,000" hii ni sawa na kilo 8.5.

kwenda Yerusalem. Mkono wa Mungu wetu ulikuwa juu yetu, naye njiani alilutinda dhidi ya adui na wanyang'anyi. ³²Kwa hiyo tuliwasili Yerusalem ambapo tulipumzika kwa siku tatu.

³³Katika siku ya nne, ndani ya nyumba ya Mungu wetu, tulipima fedha, dhahabu na vyombo vilivyowekwa wakfu, tukakabidhi mikononi mwa kuhani Meremothi mwana wa Uri. Eliazari mwana wa Finehasi alikuwa pamoja naye, vivyo hivyo walikuwako Walawi wawili, Yozabadi mwana wa Yeshua na Noadia mwana wa Binui. ³⁴Kila kitu kilihesabiwa kwa idadi na uzito, nao uzito wote uliandikwa wakati ule.

³⁵Kisha mateka waliokuwa wamerudi kutoka uhamishoni wakatoa sadaka za kuteketezwa kwa moto kwa Mungu wa Israeli: mafahali kumi na mawili kwa ajili ya Israeli wote, kondoo waume tisini na sita, wana kondoo sabini na saba na mbuzi waume kumi na wawili kuwa sadaka ya dhambi. Hii yote ilikuwa sadaka ya kuteketezwa kwa moto kwa BWANA. ³⁶Pia walikabidhi manaibu wa kifalme na watawala wa ng'ambo ya Eufrati maagizo ya mfalme, amba baadaye walitoa msaada kwa watu na kwa nyumba ya Mungu.

Maombi Ya Ezra Kuhusu Mwingiliano Wa Kuoana

9 Baada ya mambo haya kutendeka, viongozi walinijia na kusema, "Watu wa Israeli, wakiwemo makuhani na Walawi, hawakujitenga na majirani zao katika kufanya machukizo, kama yale ya Wakanaani, Wahiti, Waperizi, Wayebusi, Waamoni, Wamoabu, Wamisri na Waamori. ²Wamewaoa baadhi ya binti zao kuwa wake zao na wake za wana wao, nao wamechanganya taifa takatifu na watu waliowazunguka. Nao viongozi na maafisa wamekuwa mstari wa mbele katika njia hii potovu."

³Niliposikia jambo hili nilirarua koti langu na joho langu, nikazing'oa nywele za kichwa changu na ndevu zangu na kuketi nikishangaa.

⁴Kisha kila mmoja aliyetetemeshwa na maneno ya Mungu wa Israeli alikusanyika kunizunguka kwa sababu ya upotovu huu wa waliorudi kutoka uhamishoni. Nami niliketi pale nikishangaa mpaka wakati wa dhabihu ya jioni.

⁵Ndipo wakati wa kutoa dhabihu ya jioni niliinuka kutoka katika kujidhili kwangu nikiwa na koti na joho langu lilitoraruka, nikapiga magoti mikono yangu ikiwa imeinuliwa kwa BWANA

wangu. ⁶Nami nikaomba:

"Ee Mungu wangu, natahayari na kuona aibu kukuinulia uso wangu Mungu wangu, kwa sababu dhambi zetu zimejikusanya hata kupita juu ya vichwa vyetu na hatia yetu imefika mbinguni. ⁷Tokea siku za babu zetu mpaka sasa, hatia yetu imekuwa kubwa. Kwa sababu ya dhambi zetu, sisi na wafalme wetu na makuhani wetu tumekabiliwa na vita, utumwa, kutekwa na kudhiliwa katika mikono ya wafalme wa kigeni, kama ilivyo leo.

⁸"Lakini sasa, kwa muda mfupi, BWANA Mungu wetu amekuwa na neema kwa kutuachia mabaki na kutupa mahali imara katika mahali pake patakatifu, hivyo Mungu wetu atupa mwanga machoni petu na unafuu katika utumwa wetu. ⁹Ingawa tu watumwa, Mungu wetu hajatuacha katika kufungwa kwetu. Ametuonyesha huruma mbele ya wafalme wa Uajemi: Ametujalia maisha mapya kwa kujenga upya nyumba ya Mungu wetu na kukarabati magofu yake, naye ametupa ukuta wa ulinzi katika Yuda na Yerusalem.

¹⁰"Lakini sasa, Ee Mungu wetu, tunaweza kusema nini baada ya hili? Kwa maana tumedharau maagizo ¹¹uliyoyatoa kupitia watumishi wako manabii uliposema: 'Nchi mnayoingia kumiliki ni nchi iliyochafuliwa na uovu wa watu wake. Kwa matendo yao ya machukizo wamejaza nchi kwa unajisi wao kutoka mwisho mmoja hadi mwingine. ¹²Kwa hiyo, msiwaoze binti zenu kwa wana wao wala binti zao kwa wana wenu. Msitafute mkataba wa urafiki nao kwa wakati wo wote, ili mkafanikiwe na kula mema ya nchi na kuwaachia watoto wenu nchi hiyo kama urithi wao wa milele.'

¹³"Yale yaliyotutokea ni matokeo ya matendo yetu mabaya, pia hatia yetu kubwa, hata hivyo, Wewe Mungu wetu, umetuadhibu kidogo kuliko dhambi zetu zilivyostahili na umetupa mabaki kama haya. ¹⁴Je, tutavunja maagizo yako tena na kuoana na watu amba hufanya mambo ya machukizo? Je, hutakuwa na hasira ya kutosha juu yetu na kutuangamiza, bila kutuachia mabaki wala atakayenurusika?

¹⁵Ee BWANA, Mungu wa Israeli, Wewe ni mwenye hak! Leo hii tumeachwa kama mabaki. Tupo hapa mbele zako na hatia

yetu, ingawa katika hali hii hakuna hata mmoja wetu anayeweza kusimama mbele zako."

Toba Ya Watu

10 Wakati Ezra alipokuwa anaomba na kuungama, huku akilia na kujitupa chini mbele ya nyumba ya Mungu, umati mkubwa wa Waisraeli, wanaume, wanawake na watoto walikusanyika kumzunguka. Nao pia walilia sana. ²Kisha Shekania mwana wa Yehieli, mmoja wa wazao wa Elamu, akamwambia Ezra, "Tumekosa uaminifu kwa Mungu wetu kwa kuo wanawake wa kigeni kutoka mataifa yanayotuzunguka. Lakini pamoja na hili, bado liko tumaini kwa ajili ya Israeli. ³Sasa na tufanye agano mbele za Mungu wetu kuwafukuza hawa wanawake wote pamoja na watoto wao, kulingana na maonyo ya bwana wangu pamoja na wale ambao wanaogopa amri za Mungu wetu. Hili na lifanyike sawasawa na hii Sheria. ⁴Inuka, suala hili lipo mikononi mwako. Sisi tutaungana nawe, uwe na ujasiri ukatende hili."

⁵Basi Ezra akainuka na kuwaapisha makuhani viongozi, Walawi na Israeli yote kufanya lile lililokuwa limependekezwa. Nao wakaapa. ⁶Ndipo Ezra akaondoka hapo mbele ya nyumba ya Mungu akaenda kwenye chumba cha Yehohanani mwana wa Eliashibu. Wakati alipokuwa hapo, hakula chakula wala hakunywa maji, kwa sababu aliendelea kuomboleza kuhusu kukosa uaminifu kwa watu wa uhamishoni.

⁷Ndipo lilipotolewa tangazo Yuda yote na Yerusalem kwa watu wote waliokuwa uhamishoni kukusanyika Yerusalem. ⁸Ye yote ambaye hangejitokeza kwa muda wa siku tatu angepoteza mali yake yote, kulingana na uamuzi wa maafisa na wazee, naye mtu huyo angefukuzwa kutoka kusanyiko la watu waliokuwa uhamishoni.

⁹Ndani ya muda wa siku tatu, watu wote wa Yuda na Benyamini walikuwa wamekusanyika huko Yerusalem. Kwenye siku ya ishirini ya mwezi wa tisa, watu wote walikuwa wameketi ndani ya uwanja mbele ya nyumba ya Mungu, wakiwa na majonzi mno kwa tukio hilo na kwa sababu ya mvua kubwa. ¹⁰Ndipo kuhani Ezra aliposimama akawaambia, "Mmekosa uaminifu, mmeoa wanawake wa kigeni, mkaongezea hatia ya Israeli. ¹¹Sasa tubuni kwa BWANA, Mungu wa baba zenu mkafanye mapenzi yake.

Jitengeni na mataifa wanaowazunguka na wake zenu wa kigeni."

¹²Kusanyiko lote likajibu kwa sauti kubwa: "Uko sawa kabisa! Ni lazima tufanye kama unavyosema. ¹³Lakini hapa pana watu wengi na ni wakati wa mvua, hivyo hatuwezi kusimama nje. Hata hivyo, shauri hili haliwezi kumalizika kwa siku moja au mbili, kwa sababu tumefanya dhambi kubwa katika jambo hili. ¹⁴Maafisa wetu na wafanye kwa niaba ya kusanyiko lote. Kisha kila mmoja katika miji yetu ambaye ameo awanamke wa kigeni aje kwa wakati uliopangwa, akiwa pamoja na wazee na waamuzi wa kila mji, hadi hasira kali ya Mungu wetu katika shauri hili itakapoondolewa kwetu." ¹⁵Yonathani mwana wa Asaheli na Yazeya mwana wa Tikwa peke yao, wakiungwa mkono na Meshulamu na Shabethai Mlawi, ndio waliopinga jambo hili.

¹⁶Basi watu wa uhamishoni walifanya kama iliyokuwa imependekewa. Kuhani Ezra akachagua wanaume waliokuwa viongozi wa jamaa, mmoja kutoka kila mgawanyo wa jamaa, nao wote walichaguliwa kwa majina. Katika siku ya kwanza ya mwezi wa kumi waliketi kuchunguza mashauri hayo, ¹⁷katika siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza walimaliza kushughulikia wanaume wote ambao walikuwa wameoa wanawake wa kigeni.

Wenye Hatia Ya Kuoa.

¹⁸Miongoni mwa wazao wa makuhani, wafuatao walikuwa wameoa wanawake wa kigeni:

Kutoka wazao wa Yeshua mwana wa Yozadaki na ndugu zake:

Maaseya, Eliezeri, Yaribu na Gedalia. ¹⁹(Wote walitoa nadhiri kwa kuandika kwa mikono yao kuwafukuza wake zao, kwa hatia yao, kila mmoja akatoa kondoo dume kutoka kundini kama sadaka ya hatia.)

²⁰Kutoka wazao wa Imeri:

Hanani na Zebadia.

²¹Kutoka wazao wa Harimu:

Maaseya, Eliya, Shemaya, Yehieli na Uzia.

²²Kutoka wazao wa Pashuri:

Elioenai, Maaseya, Ishmaeli, Nethaneli, Yozabadi na Elasa.

²³Miongoni mwa Walawi:

Yozabadi, Shimei, Kelaya (ndiye Kelita), Pethahia, Yuda na Eliezeri.

²⁴Kutoka waimbaji:

Eliashibu.

Kutoka mabawabu:

Shalumu, Telemu na Uri.

²⁵Miongoni mwa Waisraeli wengine:

Kutoka wazao wa Paroshi:

Ramia, Izia, Malkiya, Miyamini, Eleazar,
Malkiya na Benaya.

²⁶Kutoka wazao wa Elamu:

Matania, Zekaria, Yehieli, Abdi, Yeremothi
na Elia.

²⁷Kutoka wazao wa Zatu:

Elioenai, Waliashibu, Matania, Yeremothi,
Zabadi na Aziza.

²⁸Kutoka uzao wa Bebai:

Yehohanani, Hanania, Zabai na Athlai.

²⁹Kutoka wazao wa Bani:

Meshulamu, Maluki, Adaia, Yashubu, Sheali
na Yeremothi.

³⁰Kutoka wazao wa Pahath-Moabu:

Adna, Kelali, Benaya, Maaseya, Matania,
Bezaleli, Binui na Manase.

³¹Kutoka wazao wa Harimu:

Eliezeri, Ishiya, Malkiya, Shemaya,
Shimeoni, ³²Benyamini, Maluki, na
Shemaria.

³³Kutoka wazao wa Hashumu:

Matenai, Matata, Zabadi, Elifeleti, Yeremai,
Manase na Shimei.

³⁴Kutoka wazao wa Bani:

Maadai, Amramu, Ueli, ³⁵Benaya,
Bedeya, Keluhi, ³⁶Vania, Meromothi na
Eliashibu, ³⁷Matania, Matenai na Yaasu.

³⁸Kutoka wazao wa Binui:

Shimei, ³⁹Shelamia, Nathani, Adaya,
⁴⁰Maknadebai, Shashai na Sharai, ⁴¹Azareli,
Shelemia, Shemaria, ⁴²Shalumu, Amaria na
Yosefu.

⁴³Kutoka wazao wa Nebo:

Yeiel, Matithia, Zabadi, Zebina, Yadai, Yoeli
na Benaya.

⁴⁴Hawa wote walikuwa wameoa wanawake
wa kigeni, nao baadhi yao walikuwa wamezaa
nao watoto.

EZRA

Utangulizi

Kitabu cha Nehemia kimepewa jina la mhusika wake mkuu. Kitabu hiki ni sehemu ya kitabu cha Ezra katika andiko la Kiebrania. Kinaendeleza historia ya Wayahudi waliorudi kutoka uhamishoni Babeli. Nehemia aliacha kazi yake ya mnyweshaji wa Mfalme Artashasta wa Uajemi, akaja kuwa mtawala wa Yerusalem. Nehemia alikwenda Yerusalem mnamo 445 K.K. karibu miaka 100 baada ya kurudi kwa kikundi cha kwanza cha waliokuwa uhamishoni. Nehemia aliwekwa na Koreshi kuwa mtawala. Nehemia na Ezra ndio waliowaongoza watu kujenga upya kuta za Yerusalem. Kuna uwezekano mkubwa sana kwamba nabii Malaki alikuwa katika huduma kipindi hiki.

Mwandishi

Kuna uwezekano mkubwa kwamba Nehemia au Ezra au huenda wote wawili ndio walioandika kitabu hiki, kwani mwanzoni Ezra na Nehemia vilikuwa kitabu kimoja. Hatimaye viligawanywa na kujulikana kama kitabu cha Kwanza cha Ezra na kitabu cha Pili cha Ezra. Katika karne ya 4 B.K. Jerome alikiita kitabu hicho cha pili "Kitabu cha Nehemia". Sura zote 1- 7 na 12:27-43 zimeandikwa na mtu anayejitaja mwenyewe, ambapo 8:1 – 10:30 na 12:44-13:3 ni mtu anayetoa habari za mtu mwingine. Hii ndiyo sababu inaonekana kwamba kuna uwezekano kuwa Nehemia na Ezra wanaweza kuwa ndio waandishi. Kuna uwezekano mkubwa kwamba Ezra ndiye aliyekuwa mhariri.

Mahali

Yerusalem.

Jambo Muhimu

Kitabu kinaonyesha kukamilika kwa unabii wa Zekaria na Danieli kuhusu kujenga upya kuta za Yerusalem.

Wahusika Wakuu

Nehemia, Ezra, Tobia na Sanbalati.

Tarehe

Mnamo mwaka 538 K.K. Zerubabeli aliongoza kundi la kwanza kutoka uhamishoni Babeli. 458 K.K. Ezra aliliongoza kundi la pili. Baadaye 445 K.K. Nehemia alirudi na kundi jingine la watu ili kuja kuzijenga tena kuta za mji wa Yerusalem zilizokuwa zimebomolewa na malango yake kuchomwa moto.

Mgawanyo

- Nehemia anazijenga kuta (1:1-7:3).
- Mabadiliko chini ya Ezra (7:4-10:39).
- Mipango ya Nehemia (11:1-13:31).

Maombi Ya Nehemia

1 Maneno ya Nehemia mwana wa Hakalia:

Katika mwezi wa Kisleu katika mwaka wa ishirini, wakati nikiwa katika ngome ya Shushani, ²Hanani, mmoja wa ndugu zangu, alikuja kutoka Yuda akiwa na watu wengine, nami nikawauliza kuhusu mabaki ya Wayahudi waliopona kwenda uhamishoni na pia kuhusu Yerusalemu.

³Waliniambia, "Wale waliopona kwenda uhamishoni nao wamerudi kwenye jumbo lile wapo katika taabu kubwa na aibu. Ukuta wa Yerusalemu umebomoka, na malango yake yamechomwa moto."

⁴Niliposikia mambo haya, niliketi na kulia. Kwa siku kadhaa niliomboleza na kufunga na kuomba mbele za Mungu wa Mbinguni. ⁵Kisha nikasema:

"Ee BWANA, Mungu wa mbinguni, mkuu na mwenye kuogofya, ambaye hulishika agano lake la upendo na wale wampendao na kutii amri zake,

⁶masikio yako na yawe masikivu na macho yako yafunguke kusikia maombi ya mtumishi wako anayoomba mbele yako mchana na usiku kwa ajili ya watumishi wako, watu wa Israeli. Ninaungama dhambi za Waisraeli, pamoja nami na nyumba ya baba yangu, tulizotenda dhidi yako. ⁷Tumetenda kwa uovu sana mbele zako. Hatukutii amri, maagizo na sheria ulizompa Mose mtumishi wako.

⁸"Kumbuka agizo ulilompa Mose mtumishi wako, ukisema, 'Kama mkikosa uaminifu, nitawatawanya mionganini mwa mataifa, ⁹lakini mkinirudia na kutii amri zangu, ndipo hata kama watu wenu walio uhamishoni wako mbali sana katika miisho ya dunia, nitawakusanya kutoka huko na kuwaleta mahali ambapo nimepachagua kama makao kwa ajili ya Jina langu.'

¹⁰"Wao ni watumishi wako na watu wako, uliowakomboa kwa nguvu zako kuu na mkono wako wenye nguvu. ¹¹Ee Bwana, tega sikio lako na usikie maombi ya huyu mtumishi wako na maombi ya watumishi wako wanaofurahia kuliheshimu Jina lako. Umpe leo mtumishi wako mafanikio kwa kumpa kibali mbele ya mtu huyu."

Nilikuwa mnyweshaji wa mfalme.

Artashasta Amtuma Nehemia Yerusalemu

2 Katika mwezi wa Nisani mwaka wa ishirini wa kutawala mfalme Artashasta, wakati divai ilipoletwa kwa ajili yake, nilichukua divai na kumpa mfalme. Sikuwahi kuonekana mwenye huzuni mbele zake kabla ya hapo, ²basi mfalme akaniuliza, "Kwa nini uso wako unaonekana una huzuni wakati wewe si mgonjwa? Hili linaweza kuwa si kitu kingine bali ni huzuni ya moyoni."

Niliogopa sana, ³lakini nikamwambia mfalme, "Mfalme na aishi milele! Kwa nini uso wangu usiwe na huzuni wakati mji walipozikwa baba zangu umebakia magofu, na malango yake yameteketezwa kwa moto?"

⁴Mfalme akaniambia, "Je, haja yako ni nini?"

Kisha nikaomba kwa Mungu wa mbinguni, ⁵nikamjibu mfalme, "Kama ikimpendeza mfalme na kama mtumishi wako amepata kibali machoni pake na anitume Yuda kwenye mji mahali baba zangu walipozikwa ili niweze kuujenga tena."

⁶Kisha mfalme, pamoja na malkia akiwa ameketi karibu naye, akaniuliza, "Safari yako itachukua muda gani, nawe utarudi lini?" Ilimpendeza mfalme kunituma kwa hiyo nikapanga muda.

⁷Pia nikamwambia, "Kama ikimpendeza mfalme, naomba nipewe barua kwa watawala walio Ng'ambo ya Eufrati, ili wanipe ulinzi mpaka nifike Yuda. ⁸Naomba nipewe barua nipeleke kwa Asafu, mtunzaji wa msitu wa mfalme, ili anipe miti ya kutengeneza boriti kwa ajili ya malango ya ngome ya hekalu, kwa ajili ya ukuta wa mji na makao yangu nitakapoishi." Kwa kuwa mkono wenye neema wa Mungu wangu ulikuwa juu yangu, mfalme akajialia ombi langu. ⁹Basi nilikwenda kwa watawala wa Ng'ambo ya Eufrati na kuwapa barua za mfalme. Pia mfalme alikuwa ametuma maafisa wa jeshi na askari wapanda farasi pamoja nami.

¹⁰Sanbalati Mhoroni na Tobia afisa Mwamoni waliposikia juu ya jambo hili, waliudhika sana kwamba amekuja mtu kuinua ustawi wa Waisraeli.

Nehemia Akagua Kuta Za Yerusalemu

¹¹Nilikwenda Yerusalemu, baada ya kukaa huko siku tatu ¹²nikaondoka wakati wa usiku pamoja na watu wachache. Sikuwa nimemwambia ye yote kile ambacho Mungu wangu alikuwa ameweka moyoni mwangu kufanya kwa ajili ya Yerusalemu. Hapakuwepo na mnyama ye yote pamoja nami isipokuwa yule niliyekuwa nimempanda.

¹³Usiku nikatoka nje kupitia Lango la Bondeni, kuelekea Kisima cha Joka na Lango la Samadi, nikikagua kuta za Yerusalem, zilizokuwa zimebomolewa na malango yake, yaliyokuwa yameteketezwa kwa moto. ¹⁴Kisha nikaelekea mpaka Lango la Chemchemi na Bwawa la Mfalme, lakini hapakuwepo nafasi ya kutosha kwa ajili ya mnyama wangu kupita, ¹⁵kwa hiyo nikapandia bondeni usiku, nikikagua ukuta. Mwishoni, nikarudi na kuingia tena kupitia Lango la Bondeni. ¹⁶Maafisa hawakujua nilikokwenda wala nilichokuwa nikifanya, kwa sababu mpaka sasa nilikuwa bado sijasema lo lote kwa Wayahudi wala makuhani wala wakuu wala maofisa wala mtu ye yote ambaye angefanya kazi.

¹⁷Ndipo nilipowambia, "Mnaona taabu tuliyo nayo: Yerusalem imebaki magofu na malango yake yameteketezwa kwa moto. Njoni na tujenge tena ukuta wa Yerusalem, nasi hatutakuwa tena kwenye hii aibu." ¹⁸Pia niliwambia kuhusu mkono wenye neema wa Mungu wangu juu yangu na kile mfalme alichoniambia.

Wakajibu, "Haya na tuenze kujenga tena." Kwa hiyo walianza kazi hii njema.

¹⁹Lakini Sanbalati Mhoroni, Tobia afisa Mwamoni na Geshemu Mwarabu waliposikia juu ya hili, walitudhihaki na kutucheka. Wakauliza, "Ni nini hiki mnachokifanya? Je, mnaasi dhidi ya mfalme?"

²⁰Niliwajibu kwa kusema, "Mungu wa mbinguni atatufanikisha. Sisi watumishi wake tutaanza kujenga tena, lakini kwenu ninyi, hamna sehemu wala dai lo lote wala kumbukumbu la haki katika Yerusalem."

Wajenzi Wa Ukuta

3 Eliashibu kuhani mkuu na makuhani wenzake walikwenda kufanya kazi na kulijenga tena Lango la Kondoo. Waliliweka wakfu na kuweka milango mahali pake, walijenga hadi kufikia Mnara wa Mia moja, ambao waliuweka wakfu mpaka Mnara wa Hananeli. ²Watu wa Yeriko walijenga sehemu zilizopakanao, Zahuri mwana wa Ineri aliendelea kujenga karibu nao.

³Lango la Samaki lilijengwa na wana wa Hasena. Waliweka boriti zake na kuweka milango yake na makomeo na nondo. ⁴Meremothi mwana wa Uri, mwana wa Hakosi, alikarabati sehemu iliyofatia. Aliyemfuata ni

Meshulamu mwana wa Berekia, mwana wa Meshezabeli, alifanya ukarabati na aliyemfuata ni Zadoki mwana wa Baana. ⁵Sehemu iliyofuata ilikarabatiwa na watu kutoka Tekoa, lakini wakuu wao walikataa kufanya kazi chini ya wasimamizi wao.

⁶Lango la Yeshana ilikarabatiwa na Yoyada mwana wa Pasea na Meshulamu mwana wa Besodeya. Wakaziweka boriti zake, milango, makomeo na nondo. ⁷Karibu nao ukarabati ulifanywa na watu kutoka Gibenoni na Mispa, Melati ya Gibeoni na Yadoni ya Meronothi, sehemu hizi zilikuwa chini ya mamlaka ya mtawala wa Ng'ambo ya Efrat. ⁸Uziel mwana wa Harhaya, mmoja wa masonara, walikarabati sehemu iliyofuata na Hanania mmoja wa watengenezaji marashi, alikarabati sehemu iliyofuata. Walitengeneza Yerusalem mpaka kufikia Ukuta Mpanga. ⁹Refaya mwana wa Huri, mtawala wa nusu ya wilaya ya Yerusalem, alikarabati sehemu iliyofuata. ¹⁰Kupakana na hii, Yedaya mwana wa Harumafu alikarabati sehemu iliyokuwa mkabala na nyumba yake, naye Hatushi mwana wa Hashabnea alifanya ukarabati sehemu iliyofuata. ¹¹Malkiya mwana wa Harimu na Hashabu mwana wa Pahath-Moabu walikarabati sehemu nyingine na Mnara wa Tanuru. ¹²Shalumu mwana wa Haloheshi, mtawala wa nusu ya wilaya ya Yerusalem, alikarabati sehemu iliyofuata akisaidiana na binti zake.

¹³Lango la Bondeni ilikarabatiwa na Hanuni na wakazi wa Zanoa. Walilijenga kwa upya na kuweka milango yake na makomeo na nondo mahali pake. Pia walikarabati ukuta wenye urefu wa mita mia nne na hamsini hadi Lango la Samadi.

¹⁴Lango la Samadi ilikarabatiwa na Malkiya mwana wa Rekabu, mtawala wa wilaya ya Beth-Hakeremu. Alilijenga kwa upya na kuweka milango yake makomeo na nondo.

¹⁵Lango la Chemchemi ilikarabatiwa na Shalumu mwana wa Kolhoze, mtawala wa wilaya ya Mispa. Alilijenga kwa upya, akaliezeka na kuweka milango yake, makomeo yake na nondo mahali pake. Pia alikarabati ukuta wa Bwawa la Siloamu karibu na Bustani ya Mfalme hadi kwenye ngazi zinazoshuka kutoka Mji wa Daudi. ¹⁶Sehemu iliyofuata, Nehemia mwana wa

Azbuki, mtawala wa nusu ya wilaya ya Beth-Zuri, alikarabati kufikia mkabala na makaburi ya Daudi, mpaka kwenye bwawa lililotengenezwa na kufikia Nyumba ya Mashujaa.

¹⁷Baada yake, ukarabati ulifanywa na Walawi chini ya uongozi wa Rehumu mwana wa Bani. Aliyefuatia ni Hashabia, mtawala wa nusu ya wilaya ya Keila, aliendeleza ukarabati katika sehemu inayohusu wilaya yake. ¹⁸Baada yake, ukarabati ulifanywa na ndugu zao chini ya usimamizi wa Binui, mwana wa Henadadi, mtawala wa nusu ya wilaya ya Keila. ¹⁹Baada yake, Ezeri mwana wa Yeshua, mtawala wa Mispa, alikarabati sehemu nyingine, kuanzia ile sehemu inayotazamana na mwinuko wa kuelekea kwenye ghala la kuhifadhia silaha, mpaka kwenye pembe ya ukuta. ²⁰Baada yake, Baruki mwana wa Zabai alikarabati kwa bidii sehemu nyingine kutoka ile pembe mpaka kwenye lango la nyumba ya Eliashibu kuhani mkuu. ²¹Baada yake, Meremothi mwana wa Uria, mwana wa Hakosi, alikarabati sehemu nyingine, kutoka lango la nyumba ya Eliashibu mpaka mwisho wake.

²²Baada yake ukarabati ulifanywa na makuhani kutoka eneo lililouzunguka. ²³Baada yao Benyamini na Hashubu walikarabati mbele ya nyumba yao, baada yao Azaria mwana wa Maaseya, mwana wa Anania alifanya ukarabati kando ya nyumba yake. ²⁴Baada yake, Binui mwana wa Henadadi alikarabati sehemu nyingine, kutoka kwenye nyumba ya Azaria mpaka kwenye pembe ya ukuta. ²⁵Naye Palali, mwana wa Uzai alijenga sehemu iliyo mkabala na pembe ya ukuta mpaka kwenye mnara wa juu ambaa unajitokeza kutoka kwenye jumba la mfalme kando ya ua wa walinzi. Baada yake, Pedaya mwana wa Paroshi, ²⁶na watumishi wa hekalu waishio juu ya kilima cha Ofeli walikarabati hadi kufikia mkabala na Lango la Maji kuelekea mashariki na ule mnara uliojitekeza. ²⁷Baada yao, watu wa Tekoa walikarabati sehemu nyingine, kutoka mnara mkubwa utokezao hadi ukuta wa Ofeli.

²⁸Juu ya Lango la Farasi, makuhani walifanya ukarabati, kila mmoja mbele ya nyumba yake. ²⁹Baada yao, Sadoki mwana wa Imeri alifanya ukarabati mkabala na nyumba yake. Baada yake, Shemaya mwana wa Shekania, mlinzi wa Lango la Mashariki, alifanya ukarabati. ³⁰Baada yake, Hanania mwana wa Shelemia, na Hanuni, mwana wa sita wa Salafu,

alikarabati sehemu nyingine. Baada yao, Meshulamu mwana wa Berecia alikarabati sehemu iliyo mkabala na nyumba zake za kuishi. ³¹Baada yake, Malkiya, mmoja wa masonara, alifanya ukarabati mpaka kwenye nyumba za Wanethini^a na wafanya biashara, mkabala na Lango la Ukaguzi, hadi kufikia chumba kilicho juu ya pembe, ³²katи ya chumba juu ya pembe na Lango la Kondoo, masonara na wafanya biashara walifanya ukarabati.

Upinzani Wakati Wa Ujenzi

4 Sanbalati aliposikia kwamba tulikuwa tunajenga tena ukuta, alikasirika na akawa na uchungu sana. Aliwadhihaki Wayahudi, ²mbele ya rafiki zake na jeshi la Samaria, alisema, "Wayahudi hao wanyonge wanafanya nini? Je, wataweza kuurudishia ukuta wao? Je, watatoa dhabihu? Je, wataweza kumaliza kuujenga kwa siku moja? Je, wataweza kufufua mawe kutoka katika malundo ya vifusi yaliyoteketea hivyo?"

³Tobia Mwamoni, aliyejewa karibu naye akasema, "Wanachokijenga, hata kama ni mbweha angepanda juu yake, angelibomoa huo ukuta wao wa mawel!"

⁴Ee Mungu wetu, utusikie, kwa kuwa tumedharauliwa. Warudishie matukano yao kwenye vichwa vyao wenye. Uwatoe ili wawe kama nyara katika nchi ya waliowateka. ⁵Usiusitiri uovu wao wala usifute dhambi zao mbele zako, kwa kuwa wamewatukana wajenzi mbele ya macho yao.

⁶Basi tuluijenga upya ukuta mpaka wote ukafikia nusu ya kimo chake, kwa kuwa watu walifanya kazi kwa moyo wote.

⁷Lakini wakati Sanbalati, Tobia, Waarabu, Waamoni na watu wa Ashdodi waliposikia kuwa ukarabati wa kuta za Yerusalem ulikuwa umeendelea na ya kuwa nafasi ziliikuwa zinazibwa, walikasirika sana. ⁸Wote walifanya shauri pamoja kuja kupigana dhidi ya Yerusalem na kuchochea machafuko dhidi yake. ⁹Lakini tulimwomba Mungu wetu na kuweka ulinzi mchana na usiku kupambana na tishio hili.

¹⁰Wakati ule ule, watu wa Yuda walisema, "Nguvu za wafanya kazi zinapungua, nacho kifusi ni kingi mno kiasi kwamba hatuwezi kuujenga upya ukuta."

^a³¹ Wanethini hapa ina maana ya "Watumishi wa hekalu."

¹¹Pia adui zetu walisema, "Kabla hawajajua au katuona, tutakuwa pale pale katikati yao na tutawaua na kuikomesha hiyo kazi."

¹²Kisha Wayahudi ambao waliishi karibu nao walikuja zaidi ya mara kumi na kutuambia, "Po pote mtakapoelekea, watatushambulia."

¹³Kwa hiyo niliweka baadhi ya watu nyuma ya sehemu za chini za ukuta kwenye sehemu zilizo wazi, niliwaweka kufuatana na jamaa zao, wakiwa na panga zao, mikuki na pinde zao.

¹⁴Baada ya kuona hali ilivyo, nilisimama na kuwaambia wakuu, maafisa na wengine wote, "Msibaogope. Mkumbukeni Bwana, ambaye ni mkuu mwenye kuogofya, piganeni kwa ajili ya ndugu zenu, wana na binti zenu, wake zenu na nyumba zenu."

¹⁵Adui zetu waliposikia kwamba tumetambua hila yao na kwamba Mungu amevuruga shauri lao, wote tulirudi kwenye ukuta, kila mmoja kwenye kazi yake.

¹⁶Kuanzia siku ile na kuendelea, nusu ya watu wangu walifanya kazi ya ujenzi, na nusu nyiningine wakashika mikuki, ngao, pinde na kinga ya kifuani. Maofisa walijipanga nyuma ya watu wote wa Yuda ¹⁷waliokuwa wakijenga ukuta. Wale waliobeba vifaa vya ujenzi walifanya kazi yao kwa mkono mmoja na kushika silaha kwa mkono mwininge, ¹⁸kila mjenzi alijifunga upanga wake upande mmoja akiwa anafanya kazi. Lakini mtu wa kupiga baragumu alikaa pamoja nami.

¹⁹Kisha niliwaambia wakuu, maafisa na watu wengine wote, "Kazi hii ni kubwa, na imeenea sehemu kubwa, nasi tumetawanyika kila mmoja yuko mbali na mwenzake juu ya ukuta. ²⁰Po pote mtakaposikia sauti ya baragumu, jiungeni nasi huko. Mungu wetu atatupigania!"

²¹Basi tuliendelea na kazi nusu ya watu wakishikilia mikuki, kuanzia maawio hadi nyota zilipoonekana. ²²Wakati huo pia niliwaambia watu, "Kila mtu na msaidizi wake wakae ndani ya Yerusalem wakati wa usiku, ili waweze kutumika kama walini wakati wa usiku na kufanya kazi wakati wa mchana." ²³Mimi wala ndugu zangu wala watu wangu wala walini waliokuwa pamoja nami hatukuvua nguo zetu. Kila mmoja alikuwa na silaha yake, hata alipokwenda kuchota maji.

Nehemia Anawasaidia Maskini

5 Wakati huu watu na wake zao wakalia kilio kikuu dhidi ya ndugu zao Wayahudi. ²Baadhi yao walikuwa wakisema, "Sisi na wana

wetu na binti zetu tu wengi, ili tuweze kula na kuishi, ni lazima tupate nafaka."

³Wengine walikuwa wakisema, "Tunaweka rehani mashamba yetu, mashamba ya mizabibu na nyumba zetu ili tupate nafaka wakati wa njaa."

⁴Bado kukawa na wengine waliokuwa wakisema, "Ilitubidi tukope fedha ili kulipa kodi ya mfalme kwa ajili ya mashamba yetu na mashamba yetu ya mizabibu. ⁵Ingawa sisi ni mwili na damu moja kama watu wa nchi yetu na ijapo wana wetu ni wema kama wana wao, bado inatupasa kuwatoa wana na binti zetu kwenye utumwa. Baadhi ya binti zetu wameshakuwa watumwa tayari, lakini hatuna nguvu, kwa sababu mashamba yetu na mashamba yetu ya mizabibu ni mali ya wengine."

⁶Niliposikia kilio chao na malalamiko haya, nilikasirika sana. ⁷Nikayatafakari katika akili yangu, nikiwalaumu wakuu na maafisa. Nikawaambia, "Mnawaonea ndugu zenu kwa kuwatoza riba!" Basi nikaita pamoja mukutano mkubwa ili kuwashughulikia ⁸na kusema: "Kwa kulingana na uwezo wetu, tumewakomboa ndugu zetu Wayahudi waliokuwa wameuzwa kwa Mataifa. Sasa mnawauza ndugu zenu, ili wauzwe tena kwetu!" Walinyamaza kimya, kwa sababu hawakupata cho chote cha kusema.

⁹Basi nikaendelea kusema, "Mnachokifanya si sawa. Je, haikuwapasa kutembea katika hofu ya Mungu wetu ili tuepukane na shutuma za adui zetu Mataifa? ¹⁰Mimi na ndugu zangu na watu wangu tunawakopesha watu fedha na nafaka. Lakini jambo hili la kutoza riba likome! ¹¹Warudishieni mara moja mashamba yao, mashamba yao ya mizabibu, mashamba yao ya mizeituni na nyumba zao, pia riba yao mnayowatoza na sehemu ya fungu la mia la fedha, nafaka, divai mpya na mafuta."

¹²Wakasema, "Tutawarudishia na hatutataka kitu cho chote zaidi kutoka kwao. Tutafanya kama ulivyosema."

Kisha nikawaita makuhani na kuwafanya wakuu na maafisa kuapa kufanya kile walichoahidi. ¹³Pia nilikung'uta makunjo ya vazi langu na kusema, "Kila mtu ambaye hatatimiza ahadi hii, Mungu na amkung'ute hivi kutoka katika nyumba yake na katika mali zake. Basi mtu wa jinsi hiyo na akung'utiwe nje na aachwe bila kitu!"

Katika hili mukutano wote ukasema, "Amen" wakamtukuza BWANA . Nao watu wakafanya kama walivyokuwa wameahidi.

¹⁴Zaidi ya hayo, kutoka mwaka wa ishirini wa mfalme Artashasta, wakati nilipoteuliwa kuwa mtawala wao katika nchi ya Yuda, mpaka mwaka wake wa thelathini na mbili yaani miaka kumi na miwili, mimi wala ndugu zangu hatukula chakula ambacho kwa kawaida hupewa watawala. ¹⁵Lakini watawala wa mwanzoni, wale walionitangulia, waliwalemea watu na kuchukua kutoka kwao shekeli arobaini za fedha^a pamoja na chakula na mvinyo. Wasaidizi wao pia walipata nafasi ya kufaidi watu. Lakini kwa kumheshimu Mungu sikufanya hivyo. ¹⁶Badala yake, nilijitoa kwa bidii katika kazi kwenye ukuta huu. Watu wangu wote walikutanika pale kwa ajili ya kazi, hatukujipatia shamba lo lote.

¹⁷Juu ya hayo, Wayahudi mia moja na hamsini na maafisa walikula mezani pangu, pamoja na wale waliotujia kutoka mataifa jirani. ¹⁸Kila siku niliandaliwa maksai mmoja, kondoo sita wazuri na kuku na mvinyo wa kila aina kwa wingi kila baada ya siku kumi. Licha ya mambo haya yote, sikudai chakula kilichokuwa fungu la mtawala, kwa sababu madai yalikuwa mazito sana kwa watu hawa.

¹⁹Unikumbuke kwa fadhili, Ee Mungu wangu, kwa yote niliyofanya kwa ajili ya watu hawa.

Upinzani Zaidi Wakati Wa Ujenzi

6 Habari zilipofika kwa Sanbalati, Tobia, Geshemu Mwarabu na adui zetu wengine kwamba nimejenga tena ukuta na hakuna nafasi iliyobakia ndani mwake, ingawa mpaka wakati huo sikuwa nimeweka milango kwenye malango, ²Sanbalati na Geshemu wakanipeleke ujumbe huu: "Njoo, tukutane katika mojawapo ya vijiji katika nchi tambarare ya Ono."

Lakini walikuwa wakikusudia kunidhuru, ³kwa hiyo niliwatuma wajumbe kwao na majibu haya: "Kazi ninayoifanya ni kubwa sana siwezi kuja. Kwa nini niilache kazi isimame nije kwenu?" ⁴Mara nne walinitumia ujumbe wa namna iyo hiyo na kila mara niliwapa jibu lile lile.

⁵Basi, mara ya tano, Sanbalati alimtuma msaidizi wake kwangu akiwa na ujumbe wa aina ile ile, na alikuwa amechukuwa barua isiyofungwa mkononi mwake, ⁶iliyokuwa imeandikwa:

"Habari imeenezwu mionganii mwa mataifa naye Geshemu anasema kwamba ni

kweli, kuwa wewe na Wayahudi mnafanya hila ya kuasi, ndiyo sababu mnajenga ukuta. Zaidi ya yote, kwa kufuatana na taarifa hizi karibu utakuwa mfalme wao ⁷na hata umewateua manabii wafanye tangazo hili kukuhusu wewe huko Yerusalem: 'Yuko mfalme katika Yuda!' Sasa taarifa hii itarudishwa kwa mfalme, basi njoo, tufanye shauri pamoja."

⁸Nilimpeleke jibu hili: "Hakuna jambo kama hilo unalosema linalofanyika, unalitunga tu kwenye kichwa chako."

⁹Wote walikuwa wakijaribu kutuogopesha, wakifikiri kuwa, "Mikono ya watu italegea kiasi kwamba hawataweza kufanya kazi, nayo haitakamilika."

Lakini niliomba, "Sasa itie mikono yangu nguvu."

¹⁰Siku moja nilikwenda nyumbani kwa Shemaya mwana wa Delaya, mwana wa Mehetabeli, ambaye alikuwa amefungwa ndani ya nyumba yake. Akasema, "Na tukutane katika nyumba ya Mungu, ndani ya hekalu, na tufunge milango ya hekalu, kwa sababu watu wanakuja kukuua, usiku wanakuja kukuua."

¹¹Lakini nilisema, "Je, mtu kama mimi nikimbie? Au mtu kama mimi aende hekaluni kuokoa maisha yake? Sitakwenda!" ¹²Nilitambua kwamba Mungu hakumtuma, bali alitabiri dhidi yangu kwa sababu Tobia na Sanbalati walikuwa wamemwajiri. ¹³Alikuwa amejiriwa kunitisha ili nitende dhambi kwa kufanya hili, kisha waweze kuniharibia jina langu na kuniaibisha.

¹⁴Ee Mungu wangu, wakumbuke Tobia na Sanbalati kwa sababu ya yale walijotenda, pia kumbuka nabii mke Noadia na manabii wengine ambaeo wamekuwa wakijaribu kunitisha.

Kukamilika Kwa Ukuta

¹⁵Basi ukuta ulikamilika siku ya ishirini na tano mwezi wa Eluli, kwa siku hamsini na mbili.

¹⁶Adui zetu wote waliposikia kuhusu hili, mataifa yote waliotuzunguka waliogopa na kupoteza ujasiri, kwa sababu walitambua kuwa kazi hii imefanyika kwa msaada wa Mungu wetu.

¹⁷Pia, katika siku hizo wakuu wa Yuda walikuwa wakituma barua nydingi kwa Tobia, nayo majibu yaliyotoka kwa Tobia yaliendelea kuwajja. ¹⁸Kwa kuwa watu wengi katika Yuda walikuwa wamemwapia, kwani alikuwa mkwewe Shekania mwana wa Ara, naye ni mwanae

^a¹⁵ "Shekeli 40 za fedha ni kama gramu 456 za fedha"

NEHEMIA

Yeho-hanani aliyejkuwa amemwoa binti wa Meshulamu mwana wa Berekia.¹⁹ Zaidi ya hayo walikuwa wakinilarifu jinsi Tobia alivyo mtu mwema, nao walimwambia kila kitu nilichosema. Naye Tobia alipeleka barua za kunitisha.

7 Baada ya ukuta kukamilika kujengwa upya na kuweka milango, waliteuliwa mabawabu wa lango, waimbaji na Walawi.
2 Nilimweka Hanani ndugu yangu kuwa kiongozi wa Yerusalem, pamoja na Hanania jemadari wa ngome, kwa kuwa alikuwa mtu mwadilifu na mwenye kumcha Mungu kuliko watu wengine.
3 Nikawaambia, "Malango ya Yerusalem yasifunguliwe mpaka juu litakapokuwa limepanda. Wakati walinzi wa malango wakiwa kwenye zamu, wafunge milango na waweke makomeo. Pia wateueni wenyeji wa Yerusalem wawe walinzi, wengine kwenye nafasi zao na wengine karibu na nyumba zao wenyewe."

Orodha Ya Waliorudi Toka Uhamishoni

4 Mji ulikuwa mkubwa tena wenyе nafasi nyingi, lakini walikuwepo watu wachache ndani yake, nazo nyumba zilikuwa bado magofu.
5 Hivyo Mungu wangu akaweka moyoni mwangu kuwakusanya wakuu, maafisa na watu wa kawaida kwa ajili ya kuorodheshwa kulingana na jamaa zao. Nilikuta orodha ya vizazi iliyoandikwa ya wale waliokuwa wa kwanza kurudi toka uhamishoni. Hili ndilo nililokuta limeandikwa humo:

6 Hii ndiyo orodha ya watu wa jimbo waliorudi Yerusalem na Yuda, kutoka utumwani baada ya kupelekwa uhamishoni na mfalme Nebukadneza wa Babeli. Kila mmoja alirudi kwenye mji wake, **7** wakiwa wamefuatana na Zerubabeli, Yeshua, Nehemia, Azaria, Raamia, Nahamani, Mordekai, Bilshani, Mispereti, Bigwai, Nehumu na Baana:

Orodha Ya Wanaume Wa Israeli:

8 Wazao wa Paroshi	2172
9 wazao wa Shefatia	372
10 wazao wa Ara	652
11 wazao wa Pahath-Moabu (kupitia ukoo wa Yeshua na Yoabu)	2,818
12 wazao wa Elamu	1,254
13 wazao wa Zatu	845
14 wazao wa Zakai	760
15 wazao wa Binui	648
16 wazao wa Bebai	628
17 wazao wa Azgadi	2,322

18 wazao wa Adonikamu	667
19 wazao wa Bigwai	2,067
20 wazao wa Adini	655
21 wazao wa Ateri (kupitia Hezekia)	98
22 wazao wa Hashumu	328
23 wazao wa Besai	324
24 wazao wa Harifu	112
25 wazao wa Gibeoni	95
26 watu wa Bethlehemu na Netofa,	188
27 watu wa Anathothi	128
28 watu wa Beth-Azmawethi	42
29 watu wa Kiriathi-Yearimu, Kefira na Beerothi	743
30 watu wa Rama na Geba,	621
31 watu wa Mikmashi,	122
32 watu wa Betheli na Ai	123
33 watu wa Nebo	52
34 watu wa Elamu	1,254
35 watu wa Harimu	320
36 watu wa Yeriko	345
37 watu wa Lodi, Hadidi na Ono	721
38 watu wa Senaa	3,930
39 Makuhani:	
Wazao wa Yedaya (kupitia familia ya Yeshua)	973
40 wazao wa Imeri	1,052
41 wazao wa Pashuri	1,247
42 wazao wa Harimu	1,017
43 Walawi:	
Wazao wa Yeshua (kupitia Kadmieli kupitia ukoo wa Hodavia)	74
44 Waimbaji:	
Wazao wa Asafu	148
45 Mabawabu wa malango:	
Wazao wa Shalumu, Ateri, Talmoni, Akubu, Hatita na Shobai	138
46 Wanethini ^a wa Hekaluni:	
wazao wa Sia, Hasufa, Tabaothi, 47 Kerosi, Siha, Padoni,	

^a Wanethini hapa ina maana ya "Watumishi wa hekalu."

⁴⁸Lebana, Hagaba, Shalmai,
⁴⁹Hanani, Gideli, Gahari,
⁵⁰Reaya, Resini, Nekoda,
⁵¹Gazamu, Uza, Pasea,
⁵²Besai, Meunimu, Nefusimu,
⁵³Bakbuki, Hakufa, Harhuri,
⁵⁴Basluthi, Mehida, Harsha,
⁵⁵Barkosi, Sisera, Tema,
⁵⁶Nesia na Hatifa.

⁵⁷Wazao wa watumishi wa Solomoni:

wazao wa Sotai, Soferethi, Perida,
⁵⁸Yaala, Darkoni, Gideli,
⁵⁹Shefatia, Hatili, Pokerethi - Sebaimu
 na Amoni.

⁶⁰Wanethini wote na

wazao wa watumishi wa Solomoni
 walikuwa 392

⁶¹Wafuatao ni watu waliorudi kutoka miji ya Tel-mela, Tel-Harsha, Kerubu, Adoni na Imeri, lakini hawakuweza kuthibitisha kwamba jamii zao walitokana na Israeli:

⁶²Wazao wa
 Delaya, Tobia na Nekoda walikuwa 642

⁶³Kutoka mionganini mwa makuhani:

Wazao wa
 Habaya, Hakosi na Barzilai (mtu
 aliyejewa amemwoa binti wa Barzilai
 Mgileadi aliiwa kwa jina hilo.)

⁶⁴Hawa walitafuta katika orodha ya jamii zao, lakini hawakuonekana kwa hiyo waliondolewa katika ukuhani kama watu najisi. ⁶⁵Kwa hiyo, Tirshatha^b aliagiza kuwa wasile cho chote kati ya vyakula vitakatifu mpaka atakapopatikana kuhani ahudumuye kwa Urimu na Thumimu.

⁶⁶Jumla ya watu wote waliorudi kutoka uhamishoni walikuwa 42,360, ⁶⁷tena zaidi ya hao kulikuwepo watu 7,337 watumishi wa kiume na wa kike, pia walikuwemo waimbaji 245 wanaume na wanawake. ⁶⁸Walikuwako farasi 736, nyumbu 245, ⁶⁹ngamia 435 na punda 6,720.

^b⁶⁵ Tirshatha ni jina la heshima aliloitwa mtawala wa Yuda chini ya ufalme wa Uajemi.

⁷⁰Baadhi ya wakuu wa mbari walichangia kazi ya ujenzi. Tirshatha alikabidhi kwenye hazina darkoni 1000^c za dhahabu, mabakuli 50 na mavazi 530 kwa ajili ya makuhani. ⁷¹Baadhi ya wakuu wa mbari walikabidhi kwenye hazina kwa ajili ya kazi darkoni 20,000 za dhahabu na mane 2,200^d za fedha. ⁷²Matoleo ya watu wengine yalikuwa kilo 168 za dhahabu, kilo 140 za fedha na mavazi sitini na saba ya makuhani.

⁷³Makuhani, Walawi, walinzi wamalango, waimbaji na Wanethini^e, pamoja na baadhi ya watu wengine na Waisraeli wengine wote, waliishi katika miji yao wenyewe.

Ezra Asoma Sheria

8 Ilipotimia miezi saba nao Waisraeli wakiwa tayari wanaishi katika miji yao:

Ndipo watu wote wakakusanya kama mtu mmoja kwenye uwanja mbele ya Lango la Maji. Wakamwambia Ezra mwandishi alete kitabu cha sheria ya Mose, ambacho BWANA aliamuru kwa ajili ya Israeli.

²Basi katika siku ya kwanza ya mwezi wa saba kuhani Ezra akaleta Sheria mbele ya kusanyiko, ambamo walikuwemo wanaume, wanawake na watu wote walioweza kufahamu. ³Aliisoma kwa sauti kubwa tangu mapambazuko mpaka adhuhuri akiwa ameuelekeu uwanja uliokuwa mbele ya Lango la Maji mbele ya wanaume, wanawake na wengine ambao waliweza kufahamu. Watu wote wakasikiliza kwa makini kile Kitabu cha Sheria.

⁴Mwandishi Ezra alisimama juu ya jukwaa la miti lililojengwa kwa kusudi hilo. Upande wa kuume alisimama Matithia, Shema, Anaya, Uri, Hilkia na Maaseya. Upande wake wa kushoto walikuwepo Pedaya, Mishaeli, Malkiya, Hashumu, Hashbadani, Zekaria na Meshulamu.

⁵Ezra akakifungua kile kitabu. Watu wote waliweza kumwona kwa sababu alikuwa amesimama juu zaidi, naye alipokifungua watu wote walismama. ⁶Ezra akamsifu BWANA, Mungu mkuu, nao watu wote wakainua mikono yao na kuitikia, "Amen! Amen!" Kisha wakasujudu na kumwabudu BWANA hali nyuso zao zikigusa ardhi.

^c⁷⁰ Darkon ni kipimo cha Kiebrania. Darkoni 1,000 za dhahabu ni sawa na uzito wa kilo 8.6.

^d⁷¹ Mane ni kipimo cha Kiebrania. Mane 2,200 ni sawa na kilo 1,300 za fedha.

^e⁷³ Wanethini hapa ina maana ya "Watumishi wa hekalu."

⁷Walawi wafuatao walikuwa wakiwaelewesha watu ile sheria wakati wakiwa wamesimama pale: Yeshua, Bani, Sherebia, Jamini, Akubu, Shabethai, Hodai, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabadi, Hanani na Pelaya. ⁸Walisoma kutoka kile Kitabu cha Sheria ya Mungu, wakiifafanua na kuwapa maelezo ili watu waweze kufahamu kile kilichokuwa kikisomwa.

⁹Kisha Nehemia Tirshatha, kuhani Ezra na waandishi, pamoja na Walawi waliokuwa wakiwafundisha watu wakawaambia wote, "Siku hii ni takatifu kwa BWANA Mungu wenu. Msiomboleze wala msilie." Kwa kuwa watu wote walikuwa wakilia walipokuwa wakisikiliza maneno ya ile Sheria.

¹⁰Nehemia akasema, "Nendeni mkafurahie chakula kizuri na vinywaji vitamu, na mpeleke sehemu kwa wale ambaو hawana cho chote cha kula. Siku hii ni takatifu kwa BWANA. Msihuzunike, kwa kuwa furaha ya BWANA ni nguvu zenu."

¹¹Walawi wakawatuliza watu wote wakisema, "Iweni watulivu, kwa kuwa hii ni siku takatifu. Msihuzunike."

¹²Kisha watu wote wakaondoka kwenda kula na kunywa na kuapelekewa watu sehemu ya chakula na wakaadhimisha kwa furaha kubwa, kwa sababu sasa wamefahamu maneno yale waliyokuwa wameelezwa.

¹³Katika siku ya pili ya mwezi, wakuu wa mbari zote, pamoja na makuhani na Walawi, wakakusanyika wakimzunguka Ezra mwandishi wapate kusikiliza kwa makini maneno ya Sheria.

¹⁴Wakakuta imeandikwa katika ile Sheria, ambayo BWANA aliiamuru kuititia kwa Mose kwamba Waisraeli wanapaswa kukaa katika vibanda wakati wa siku kuu ya mwezi wa saba ¹⁵na kwamba wanapaswa kutangaza neno hili

na kulieneza katika miji yao na katika Yerusalem wakisema: "Enendeni katika nchi ya mlima na kuleta matawi kutoka miti ya mizeituni, mizeituni mwitu, mihadasi, mitende na miti ya kivuli, ili kutengeneza vibanda," kama ilivyoandikwa.

¹⁶Basi watu wakaenda na kuleta matawi nao wakajijengea vibanda juu ya paa za nyumba zao, katika nyua zao, katika nyua za nyumba ya Mungu na katika uwanja karibu na Lango la Maji na uwanja wa Lango la Efraimu. ¹⁷Jamii yote ya watu waliorudi kutoka uhamishoni wakajenga vibanda na kuishi ndani yake. Tangu wakati wa Yoshua mwana wa Nuni mpaka siku ile,

Waisraeli hawakuwahi kuiadhimisha namna hii kama hivi. Furaha yao ilikuwa kubwa sana.

¹⁸Siku baada ya siku, kutoka siku ya kwanza hadi ya mwisho, Ezra alisoma kutoka kwenye kile Kitabu cha Sheria ya Mungu. Wakaadhimisha sikukuu ile kwa siku saba na katika siku ya nane, kwa kufuatana na maagizo, kulikuwa na kusanyiko kubwa takatifu.

Waisraeli Waungama Dhambi Zao

9 Katika siku ya ishirini na nne ya mwezi ule ule, Waisraeli walikusanyika pamoja, wakifunga na kuvala nguo za gunia na kujipaka mavumbi vichwani mwao. ²Wale wa uzao wa Israeli walijitenga na wageni wote. Wakasimama mahali pao na kuungama dhambi zao na uovu wa baba zao. ³Wakasimama pale walipokuwa, wakasoma kutoka kwenye kile Kitabu cha Sheria ya BWANA Mungu wao kwa muda wa robo siku, wakatumia robo nyingine kwa kuungama na kumwabudu BWANA Mungu wao. ⁴Walawi wafuatao walikuwa wamesimama kwenye ngazi: Yeshua, Bani, Kadmieli, Shebania, Buni, Sherebia, Bani na Kenani. Hawa walimlilia BWANA Mungu wao kwa sauti kubwa. ⁵Nao Walawi Yeshua, Kadmieli, Bani, Hashabnea, Sherebia, Hodia, Shebania na Pethahia wakasema: "Simameni mumsifu BWANA Mungu wenu, yeye ambaye ni Mungu tangu milele hata milele."

"Libarikiwe jina lake tukufu, litukuzwe juu ya baraka zote na sifa. ⁶Wewe peke yako ndiwe BWANA. Uliumba mbingu, hata mbingu za mbingu, nalo jeshi lote la angani, dunia na vyote vilivyo ndani yake, bahari na vyote vilivyomo ndani yake. Hutoa uhai kwa kila kitu nalo jeshi la mbinguni linakuabudu wewe.

⁷Wewe ni BWANA Mungu uliyemchagua Abramu na kumtoa kutoka Uri ya Wakaldayo, nawe ukamwita Abrahamu.

⁸Ulionna kuwa moyo wake ni mwaminifu kwako, nawe ukafanya agano naye kuwapa wazao wake nchi ya Wakanaani, Wahiti, Waamori, Waperizi, Wayebusi na Wagrigashi. Umetimiza ahadi yako kwa sababu wewe ni mwenye haki.

⁹Ulionna mateso ya baba zetu huko Misri, ukasikia kilio chao huko bahari ya Shamu. ¹⁰Ulituma ishara za miujiza na maajabu dhidi ya Farao, dhidi ya maafisa wake wote na watu wote wa nchi yake, kwa

kuwa ulifahamu jinsi Wamisri walivyowafanya ufidhuli. Ukajifanya jina linalodumu hadi leo. ¹¹Ukagawa bahari mbele yao, ili waweze kupita ndani yake penye nchi kavu, lakini uliwatupa Wamisri waliofautilia katika vilindi, kama jiwe kwenye maji mengi. ¹²Mchana uliwaongoza kwa nguzo ya wingu na usiku kwa nguzo ya moto kuwamulikia njia iliyowapasa kuiendea.

¹³"Ulishuka katika Mlima Sinai, ukanena nao kutoka mbinguni. Ukawapa masharti nasheria zile ambazo ni za kweli na haki, pia amri na maagizo mazuri. ¹⁴Ukawafahamisha Sabato yako takatifu na ukawapa amri, maagizo na sheria kuitia mtumishi wako Mose. ¹⁵Katika njaa yao uliwapa mkate kutoka mbinguni na katika kiu yao uliwatolea maji kutoka kwenye mwamba. Ukawaambia waingie na kuimiliki nchi ambayo ulikuwa umeapa kwa mkono ulioinuliwa kuwapa.

¹⁶"Lakini wao, baba zetu, wakawa na kiburi na shingo ngumu, nao hawakutii maagizo yako. ¹⁷Wakakataa kusikiliza na kushindwa kukumbuka miujiza uliyoifanya mionganoni mwao. Wakawa na shingo ngumu na katika uasi wao wakamchagua kiongozi ili warudi kwenye utumwa wao. Lakini weweni Mungu mwenye kusamehe, mwenye neema na mwingi wa huruma, si mwelesi wa hasira, ni mwingi wa upendo. Kwa hiyohukuwaacha, ¹⁸hata wakati walipojitetengeneza sanamu ya ndama yakusubu na kusema, 'Huyu ni mungu wenu, aliywepandisha kutoka nchi ya Misri,' auwakati walipofanya makufuru makubwa.

¹⁹"Kwa sababu ya huruma zako kuu hukuwaacha jangwani. Wakati wa mchana ile nguzo ya wingu haikukoma kuwaongoza katika njia yao, wala nguzo ya moto haikuacha kuwamulikia usiku njia iliyowapasa kuiendea. ²⁰Ukawapa Roho wako mwema ili kuwafundisha. Hukuwanyima mana yako vinywani mwao, nawe ukawapa maji kwa ajili ya kiu yao. ²¹Kwa miaka arobaini uliwatunza jangwani, hawakukosa cho chote, nguo zao hazikuchakaa wala miguu yao haikuvimba.

²²"Ukawapa falme na mataifa, ukiwigawia hata mipaka ya mbali. Wakaimiliki nchi ya Sihoni mfalme wa Heshboni na nchi ya Ogu mfalme wa

Bashani. ²³Ukawafanya wana wao kuwa wengi kama nyota za angani, nawe ukawaleta katika nchi ambayo uliwaambia baba zao kuingia na kuimiliki. ²⁴Wana wao wakaingia na kuimiliki nchi. Ukawatiisha Wakanaani mbele yao, walioishi katika nchi, ukawatia Wakanaani mikononi mwao, pamoa na wafalme wao na watu wa nchi, wawafanye kama wapendavyo. ²⁵Wakateka miji yenyenome na nchi yenyen Rutuba, wakamiliki nyumba zilizojazwa na vitu vizuri vyakila aina, visima vilivyo chimbwa tayari, mashamba ya mizabibu, mashamba ya mizeituni na miti yenyenome matunda kwa wingi. Wakala wakashiba nao wakanawiri sana, wakajifurahisha katika wema wako mwingi.

²⁶"Lakini hawakukutii nao wakaasi dhidi yako, wakatupa sheria zako nyuma yao. Wakawaua manabii wako, waliowaonya ili wakurudie, wakafanya makufuru makubwa. ²⁷Hivyo ukawatia mikononi mwa adui zao, ambao waliwatesa. Lakini walipoteswa wakakulilia wewe. Kutoka mbinguni uliwasikia, nawe kwa huruma zako kuu ukawapa waokozi, waliowaokoa kutoka mikononi mwa adui zao.

²⁸"Lakini mara walipokuwa na raha, wakafanya maovu tena machoni pako. Kisha ukawaacha mikononi mwa adui zao nao wakawatawala. Walipokulilia tena, ukasikia kutoka mbinguni na kwa huruma zako ukawaokoa kila mara.

²⁹"Ukawaonya warudi katika sheria yako, lakini wakawa na kiburi na hawakutii amri zako. Wakatenda dhambi dhidi ya maagizo yako ambayo kwayo mtu ataishi kama akiyatii. Kwa ukaidi wakakugeuzia kisogo, wakawa na shingo ngumu na wakakataa kusikiliza. ³⁰Kwa miaka mingi ulikuwa mvumilivu kwao. Kwa njia ya Roho wako ukawaonya kuitia manabii wako. Hata hivyo hawakujali, basi ukawatia mikononi mwa mataifa jirani. ³¹Lakini kwa rehema zako kuu hukuwakomesha wala kuwaacha, kwa kuwa wewe ni Mungu mwenye neema na rehema.

³²"Basi sasa, Ee Mungu wetu, uliye mkuu, mwenye nguvu na Mungu wa kuogofya, mwenye kushika agano lake la upendo, usiache taabu hizi zote zionekane ni kitu kidogo mbele za macho yako, taabu hizi zilizotupata, juu ya wafalme wetu na viongozi, juu ya makuhani wetu na manabii,

juu ya baba zetu na watu wako wote, tangu siku za wafalme wa Ashuru hadi leo. ³³Katika hayo yote yaliyotupata, umekuwa mwenye haki, umetenda kwa uaminifu, wakati sisi tumetenda mabaya. ³⁴Wafalme wetu, viongozi wetu, makuhani wetu na baba zetu hawakufuata sheria yako, hawakuzingatia amri zako wala maonyo uliyowapa. ³⁵Hata walipokuwa wangali katika ufalme wao, wakiufurahia wema wako mkuu katika nchi kubwa na yenye rutuba uliyowapa, hawakukutumikia wala kugeuka kutoka katika njia zao mbaya.

³⁶"Lakini tazama, leo tu watumwa, watumwa katika nchi uliyowapa baba zetu ili wapate kula matunda yake na vitu vingine vizuri inayozalisha. ³⁷Kwa sababu ya dhambi zetu, mavuno yake mengi huenda kwa wafalme uliowaweka watutawale. Wanatawala juu ya mili yetu na mifugo yetu kama wapendavyo. Tuko katika dhiki kuu.

Mapatano Ya Watu

³⁸"Kwa sababu ya haya yote, tunajifunga katika mapatano, maandishi, pamoja na viongozi wetu, Walawi wetu na makuhani wetu wakitia mihuri yao."

10 Wale waliotia muhuri walikuwa:

Nehemia mtawala, mwana wa Hakalia, Sedekia, ²Seraya, Azaria, Yeremia, ³Pashuri, Amaria, Malkiya, ⁴Hatushi, Shebania, Maluki, ⁵Harimu, Meremothi, Obadiah, ⁶Danieli, Ginethoni, Baruki, ⁷Meshulamu, Abiya, Miyamini, ⁸Maazia, Bilgai na Shemaiya. Hawa ndio waliokuwa makuhani.

⁹Walawi:

Yeshua mwana wa Azania, Binui wana wa Henadadi, Kadmieli
¹⁰na wenza, Shebania, Hodia, Kelita, Peilaya, Hanani,
¹¹Mika, Rehobu, Hashabia,
¹²Zakuri, Sherebia, Shebania,
¹³Hodia, Bani na Beninu.

¹⁴Viongozi wa watu:

Paroshi, Pahathi-Moabu, Elamu, Zatu,

Bani,
¹⁵Buni, Azgadi, Bebai,
¹⁶Adoniya, Bigwai, Adini,
¹⁷Ateri, Hezekia, Azuri,
¹⁸Hodia, Hashumu, Bezai,
¹⁹Harifu, Anathothi, Nebai,
²⁰Magpiashi, Meshulamu, Heziri,
²¹Meshezabeli, Sadoki, Yadua,
²²Pelatia, Hanani, Anaia,
²³Hoshea, Hanania, Hashubu,
²⁴Haloheshi, Pilha, Shobeki,
²⁵Rehumu, Hashabna, Maaseia,
²⁶Ahia, Hanani, Anani,
²⁷Maluki, Harimu na Baana.

²⁸"Watu wengine walikuwa ni: Makuhani, Walawi, mabawabu, waimbaji, Wanethini^a, na hao wote walijitenga na mataifa jirani kwa ajili ya Sheria ya Mungu, pamoja na wake zao na wana wao na mabinti zao wote waliokuwa na uwezo wa kufahamu. ²⁹Basi hawa wote wakajiunga na ndugu zao na wakuu wao, wakajifunga kwa laana na kwa kiapo kufuata Sheria ya Mungu iliyotolewa kuititia kwa Mose mtumishi wa Mungu na kutii kwa uangalifu amri zote, maagizo, na sheria za BWANA Bwana wetu.

³⁰"Tunaahidi kutowaoza binti zetu kwa watu wanaotuzunguka, wala kuwaoza wana wetu binti zao.

³¹"Wakati mataifa jirani waletapo bidhaa zao au nafaka kuza siku ya Sabato, hatutazinunua toka kwao siku ya Sabato wala siku nyingine yo yote takatifu. Kila mwaka wa saba tutaacha kuilima ardhi na tutafuta madeni yote.

³²"Tunakubali wajibu wa kutimiza amri za kutoa theluthi ya shekeli^b kila mwaka kwa ajili ya utumishi wa nyumba ya Mungu: ³³Kwa ajili ya mikate ya wonyesho, kwa ajili ya sadaka za kawaida za nafaka na sadaka za kuteketezwa, kwa ajili ya sadaka za siku za Sabato, Sikuu za Mwandamo wa Mwezi na sikuu nyingine zilizoamuriwa, kwa ajili ya sadaka takatifu, kwa ajili ya sadaka za dhambi ili kufanya upatanisho kwa ajili ya Israeli, na kwa ajili ya kazi zote za nyumba ya Mungu wetu.

³⁴"Sisi, makuhani, Walawi na watu, tumepiga kura kuamua kuwa kila mmoja wa jamaa zetu lazima alete katika nyumba ya

^a²⁸ Wanethini hapa ina maana ya "Watumishi wa hekalu."

^b³² Shekeli hapa ni kipimo sawa na 1/8 ya onzi (kama gramu 4.)

Mungu wetu kwa nyakati maalum kila mwaka mchango wa kuni za kukoea moto katika madhabahu ya BWANA Mungu wetu, kama ilivyoandikwa katika Sheria.

³⁵"Pia tunachukua wajibu wa kuleta malimbuko ya mazao yetu na matunda ya kwanza ya kila mti wa matunda katika nyumba ya BWANA kila mwaka.

³⁶"Kama pia ilivyoandikwa katika Sheria, tutawaleta wazaliwa wetu wa kwanza wa kiume na wa mifugo yetu yaani wa ng'ombe wetu na wa makundi yetu ya kondoo na mbuzi katika nyumba ya Mungu wetu, kwa ajili ya makuhani wanaohudumu huko.

³⁷"Zaidi ya yote, tutaleta katika ghala za nyumba ya Mungu wetu, kwa makuhani, vyakula vya kwanza vya mashamba yetu, sadaka zetu za nafaka, matunda ya miti yetu yote, divai yetu mpya na mafuta. Nasi tutaleta zaka za mazao yetu kwa Walawi, kwa kuwa Walawi ndio ambao hukusanya zaka katika miji yote tunakofanya kazi. ³⁸Kuhani atokanaye na uzao wa Aroni atashirikiana na Walawi wakati wapokeapo zaka, nao Walawi wataleta sehemu ya kumi ya zaka katika nyumba ya Mungu wetu katika ghala za hazina. ³⁹Watu wa Israeli, pamoja na Walawi, wataleta michango yao ya nafaka, divai mpya na mafuta katika vyumba vya ghala mahali vifaa vya mahali patakatifu vihifadhiwapo na wanapokaa makuhani wanaohudumu, mabawabu na waimbaji.

"Hatutaacha kuijali nyumba ya Mungu wetu."

Wakazi Wapya Wa Yerusalem

11 Basi, viongozi wa watu walikaa Yerusalem na watu wengine, walipiga kura mtu mmoja kati ya watu kumi aje kuishi Yerusalem, mji mtakatifu, wengine tisa waliobaki ilikuwa wakae katika miji yao wenyewe. ²Watu waliwasifu wale wote walijitolea kuishi Yerusalem.

³Hawa ndio viongozi wa majimbo waliokuja kuishi Yerusalem (baadhi ya Waisraeli, makuhani, Walawi, Wanethini^a, na wazao wa watumishi wa Solomoni waliendelea kuishi katika miji ya Yuda, kila mmoja katika milki yake mwenyewe katika miji mbalimbali, ⁴ambapo

^a³ Wanethini hapa ina maana ya "Watumishi wa hekalu."

watu wengine kutoka Yuda na Benyamini waliishi Yerusalem):

Kutoka wazao wa Yuda:

Athaya mwana wa Uzia, mwana wa Zekaria, mwana wa Amaria, mwana wa Shefatia, mwana wa Mahalaleli, mzao wa Peresi. ⁵Naye Maaseya mwana wa Baruki, mwana wa Kolhoze, mwana wa Hazaya, mwana wa Adaya, mwana wa Yoyeribu, mwana wa Zekaria, mzao wa Mshelani. ⁶Wazao wa Peresi walioishi Yerusalem walikuwa 468 watu wenye uwezo.

⁷Kutoka wazao wa Benyamini:

Salu mwana wa Meshulamu, mwana wa Yoedi, mwana wa Pedaya, mwana wa Kolaya, mwana wa Maaseya, mwana wa Ithieli, mwana wa Yesaya ⁸na wafuasi wake, Gabai na Salai watu 928. ⁹Yoeli mwana wa Zikri alikuwa afisa wao mkuu, naye Yuda mwana wa Hasenua alikuwa msaidizi wake, akiwa ndiye wa pili katika madaraka ya mji.

¹⁰Kutoka makuhani:

Yedaya, mwana wa Yoyeribu, Yakini, ¹¹Seraya mwana wa Hilkia, mwana wa Meshulamu, mwana wa Sadoki, mwana wa Meraothi, mwana wa Ahitubu, msimamizi katika nyumba ya Mungu, ¹²pamoja na wenzao 822 waliofanya kazi hekaluni, Adaya mwana wa Yerohamu, mwana wa Pelalia, mwana wa Amzi, mwana wa Zekaria, mwana wa Pashuri, mwana wa Malkiya, ¹³na wenzao, waliokuwa viongozi wa jamaa walikuwa watu 242, Amashsai mwana wa Azareli, mwana wa Ahzai, mwana wa Meshilemotti, mwana wa Imeri, ¹⁴na wenzao walikuwa wenye uwezo walikuwa watu 128. Afisa wao mkuu alikuwa Zabdieli mwana wa Hagedolimu.

¹⁵Kutoka Walawi:

Shemaya mwana wa Hashubu, mwana wa Azrikamu, mwana wa Hashabia, mwana wa Buni, ¹⁶Shabethai na Yozabadi, walikuwa viongozi wawili wa Walawi, ambao walismamia kazi za nje za nyumba ya

Mungu,¹⁷ Matania mwana wa Mika, mwana wa Zabdi, mwana wa Asafu, kiongozi aliyeongoza kutoa shukrani na maombi, Bakbukia aliyekuwa msaidizi wake kati ya wenzake, na Abda mwana wa Shamua, mwana wa Galali, mwana wa Yeduthuni.¹⁸ Jumla ya Walawi waliokaa katika mji mtakatifu walikuwa watu 284.

¹⁹Mabawabu:

Akubu, Talmoni na wenzao, waliolinda malango walikuwa watu 172.

²⁰Waisraeli waliosalia, makuhani pamoja na Walawi, walikuwa katika miji yote ya Yuda, kila mmoja katika urithi wa baba zake.

²¹Wanethini^b waliishi katika kilima cha Ofeli. Ziha na Gishpa walikuwa wasimamizi wao.

²²Afisa mkuu wa Walawi huko Yeusalemu alikuwa Uzi mwana wa Bani, mwana wa Hashabia, mwana wa Matania, mwana wa Mika. Uzi alikuwa mmoja wa wazao wa Asafu, waliokuwa Waimbaji wenye kuwajibika kwa ajili ya huduma ya nyumba ya Mungu. ²³Waimbaji walikuwa chini ya amri za mfalme na shughuli zao za kila siku ziliratibishwa nayo.

²⁴Pethahia mwana wa Meshezabeli, mmoja wa wazao wa Zera mwana wa Yuda, alikuwa mwakilishi wa mfalme katika mambo yote kuhusu mahusiano na watu.

²⁵Kuhusu vijiji na mashamba yake, baadhi ya watu wa Yuda waliishi Kiriathi Arba na makazi yaliyokizunguka, katika Dibon na makazi yake, katika Yekabzeeli na vijiji vyake, ²⁶katika miji ya Yeshua, Molada, Beth-peleti, ²⁷katika Hazari Shuali, Beersheba na makazi yake, ²⁸katika Ziklagi, Mekona na katika makazi yake, ²⁹katika Enrimoni, Sora, Yarmuthi, ³⁰Zanoa, Adulamu na vijiji vyake, katika Lakishi na mashamba yake, katika Azeka na makazi yake: Hivyo walikuwa wakiishi kuanzia Beersheba mpaka Bonde la Hinomu.

³¹Wazao wa Wabenayamini kutoka Geba waliishi Mikmashi, Aiya, Betheli na makazi yake, ³²katika Anathothi, Nobu na Anania, ³³katika Hazori, Rama na Gitaimu, ³⁴katika Hadidi, Zeboimu na Nebalati, ³⁵katika Lodi, Ono na katika Bonde la Mafundi.

³⁶Baadhi ya makundi ya Walawi wa Yuda waliishi huko Benyamini.

^{b21} Wanethini hapa ina maana ya "Watumishi wa hekalu."

Makuhani Na Walawi

12 Hawa wafuatao walikuwa makuhani na Walawi ambao walirudi na Zerubabeli mwana wa Shealtiel pamoja na Yeshua:

1 Seraya, Yeremia, Ezra,
2 Amaria, Maluki, Hatushi,
3 Shekania, Rehumu, Meremothi,
4 Ido, Ginethoni, Abiya,
5 Miyamini, Moadia, Bilga,
6 Shemaya, Yoyeribu, Yedaya,
7 Salu, Amoki, Hilkia na Yedaya.

Hawa walikuwa viongozi wa makuhani na wenzao wakati wa Yeshua.

⁸Walawi walikuwa, Yeshua, Binui, Kadmieli, Sherebia, Yuda, pia Matania, ambaye pamoja na wenzake, alikuwa kiongozi wa nyimbo za shukrani. ⁹Bakbukia na Uni hao ni wenzao, waliosimama mkabala nao wakati wa ibada.

¹⁰Yeshua alikuwa baba wa Yoiakimu, Yoiakimu alikuwa baba wa Eliashibu, Eliashibu alikuwa baba wa Yoyada, ¹¹Yoyada alikuwa baba wa Yonathani na Yonathani alikuwa baba wa Yadua.

¹²Katika siku za Yoiakimu, kulikuwa na wakuu wa jamaa za kikuhanu:

<i>Kuhani</i>	<i>Jamaa</i>
Meraya	Seraya
Hanania	Yeremia
¹³ Meshulamu	Ezra
Yehohanani	Amaria
¹⁴ Yonathani	Maluki
Yosefu	Shekania
¹⁵ Adna	Harimu
Helkia	Meremothi
¹⁶ Zekaria	Ido
Meshulamu	Githoni
¹⁷ Zikri	Abiya
Piltai	Miamini na Moadia
¹⁸ Shamua	Bilga
Yehonathani	Shemaia
¹⁹ Metania	Yoyeribu
Uzi	Yedaya
²⁰ Kalai	Salu
Amoki	Eberi
²¹ Hashabia	Hilkia
Yedaya	Nethaneli

²²Wakuu wa jamaa za Walawi wakati wa Eliashibu, Yoyada, Yohanani na Yadua, pamoja na wakuu wa makuhani, waliorodheshwa wakati wa utawala wa mfalme Dario Mwajemi. ²³Wakuu wa jamaa mionganii mwa wazao wa Lawi mpaka wakati wa Yohanani mwana wa Eliashibu

waliorodheshwa katika kitabu cha kumbukumbu. ²⁴Viongozi wa Walawi walikuwa: Hashabia, Sherebia, Yeshua mwana wa Kadmieli na wenzao, waliosimama mkabala nao kusifu na kushukuru, sehemu moja ikipokezana na nyingine kama ilivyoagizwa na mfalme Daudi mtu wa Mungu.

²⁵Mabawabu waliokuwa wakilinda kwenye malango ya ghala ni: Matania, Bakbukia, Obadia, Meshulamu, Talmoni na Akubu. ²⁶Walihudumu siku za Yoakimu mwana wa Yeshua, mwana wa Yozadaki, na katika siku za mtawala Nehemia na wa Ezra kuhani na mwandishi.

Kuwekwa Wakfu Kwa Ukuta Wa Yerusalemu

²⁷Wakati wa kuwekwa wakfu ukuta wa Yerusalemu, Walawi walitafutwa huko walikokuwa wakiishi, nao wakaletwa Yerusalemu kuadhimisha kwa shangwe huko kuweka wakfu kwa nyimbo za shukrani na kwa uimbaji kwa kutumia matoazi, vinubi na zese. ²⁸Pia waimbaji walikusanya pamoja kutoka maeneo yanayozunguka Yerusalemu, kutoka vijiji vya Wanetofathi, ²⁹kutoka Beth-gilgali, kutoka eneo la Geba na Azmwethi, kwa kuwa waimbaji walikuwa wamejjengea vijiji kuzunguka Yerusalemu. ³⁰Wakati makuhani na Walawi walipokuwa wamekwisha kujitakasa kwa kufuatana na desturi, waliwatakasa watu, malango na ukuta.

³¹Niliwaagiza viongozi wa Yuda wapande juu ya ukuta. Pia niliagiza makundi mawili makubwa ya waimbaji waimbe nyimbo za kumshukuru Mungu. Moja ipande juu ya ukuta upande wa kuume, kueleke Lango la Kinyesi. ³²Hoshaya na nusu ya viongozi wa Yuda wakawafuata, ³³pamoja na Azaria, Ezra, Meshulamu, ³⁴Yuda, Benyamini, Shemaya, Yeremia, ³⁵pamoja na baadhi ya makuhani wenyre tarumbeta, pia walikuwa na Zekaria mwana wa Yonathani, mwana wa Shemaya, mwana wa Matania, mwana wa Mikaya, mwana wa Zakuri, mwana wa Asafu, ³⁶pamoja na wenzao, Shemaya, Azareli, Milalai, Gilalai, Maai, Nethaneli, Yuda na Hanani wakiwa na vyombo vya uimbaji, kama ilivyoagizwa na Daudi mtu wa Mungu. Mwandishi Ezra aliongoza maandamano. ³⁷Kwenye Lango la Chemchemi waliendelea moja kwa moja mpaka kwenye ngazi za Mji wa Daudi kwenye mwinuko wa ukuta na kupitia juu ya nyumba ya Daudi mpaka kwenye Lango la Maji upande wa mashariki.

³⁸Kundi la pili lilielekea upande mwininge. Niliwafuata juu ya ukuta, pamoja na nusu ya watu nyuma ya mnara wa Tanuru mpaka kwenye Ukuta Mpana, ³⁹juu ya Lango la Efraimu, Lango la Yeshana, Lango la Samaki, Mnara wa Hananeli na Mnara wa Mia, mpaka kwenye lango la Kondoo. Walipofika kwenye Lango la Ulinzi walismama.

⁴⁰Kisha yale makundi mawili yaliyoshukuru yalichukua nafasi zao katika nyumba ya Mungu, nami pia, pamoja na nusu ya maafisa, ⁴¹pamoja na makuhani wafuata: Eliakimu, Maaseya, Miniamini, Mikaya, Elioenai, Zekaria na Hanania wakiwa na tarumbeta zao, ⁴²pia Maaseya, Shemaya, Eleazari, Uzi, Yehohanani, Malkiya, Elamu na Ezeri. Makundi haya yaliimba chini ya uongozi wa Yezrahia. ⁴³Siku hiyo watu walitoa dhabihu nyingi, walishangilia kwa sababu Mungu aliwapa furaha kuu. Wanawake na watoto walishangilia pia. Sauti ya kushangilia huko Yerusalemu iliweza kusikika mbali sana.

⁴⁴Wakati huo watu walichaguliwa kuwa wasimamizi wa vyumba vya ghala kwa ajili ya matoleo, malimbuko na zaka. Kutoka kwenye yale mashamba yaliyozunguka miji walipaswa walete kwenye ghala mafungu kama sheria ilivyoamuru kwa ajili ya makuhani na Walawi, kwa kuwa Yuda alifurahishe na huduma ya makuhani na Walawi. ⁴⁵Walifanya ibada ya Mungu wao na ibada ya utakaso, waimbaji na walini wa lango walifanya hivyo pia, kufuatana na amri za Daudi na Solomoni mwanawе. ⁴⁶Kwa muda mrefu uliopita, katika siku za Daudi na Asafu, walikuwepo viongozi wa waimbaji na wa nyimbo za sifa na za kumshukuru Mungu. ⁴⁷Kwa hiyo katika siku za Zerubabeli na za Nehemia, Israeli wote walitoa mafungu kila siku kwa ajili ya waimbaji na mabawabu. Pia walitenga fungu kwa ajili ya Walawi wengine, nao Walawi walitenga fungu kwa ajili ya wazao wa Aroni.

Nehemia Afanya Matengenezo Ya Mwisho

13 Katika siku hiyo kitabu cha Mose kilisomwa kwa sauti kuu na watu wote wakasikia. Humo ilionekana imeandikwa kwamba hakuna Mwamori wala Mmoabu atakayeruhusiwa katika kusanyiko la watu wa Mungu, ²kwa sababu hawakuwalaki Waisraeli kwa chakula na maji, badala yake walimwajiri Balaamu kuwalaani (lakini hata hivyo Mungu wetu aligeuza laana kuwa baraka). ³Watu waliposikia sheria hii, walitenga watu wote wasio Waisraeli waliokuwa wa uzao wa kigeni.

⁴Kabla ya hili, kuhani Eliashibu alikuwa amewekwa kuwa msimamizi wa vyumba vya ghalay nyumba ya Mungu wetu. Naye alikuwa na uhusiano wa karibu na Tobia, ⁵naye alikuwa amempa Tobia chumba kikubwa ambacho mwanzo kilikuwa kikitumika kuweka sadaka za nafaka, uvumba na vyombo vya hekalu, pamoja na zaka za nafaka, divai mpya na mafuta waliyoagizwa Waisraeli kwa ajili ya Walawi, waimbaji na mabawabu wa Lango, pamoja na matoleo kwa makuhani.

⁶Lakini wakati haya yote yalipokuwa yakitendeka, sikuwa Yerusalem, kwa kuwa katika mwaka wa thelathini na mbili wa kutawala Artashasta mfalme wa Babeli nilikuwa nimerudi kwa mfalme. Baadaye nilimwomba ruhusa, ⁷nirudi Yerusalem. Hapo niligundua jambo la uovu alilofanya Eliashibu kwa kumpa Tobia chumba katika nyua za nyumba ya Mungu. ⁸Nilikasirika sana na nilivitupa nje vyombo vyote vya Tobia. ⁹Nilitoa amri kutakasa vyumba, kisha nilivirudisha vifaa vya nyumba ya Mungu, pamoja na sadaka za nafaka na uvumba.

¹⁰Pia niligundua kuwa mafungu yaliyopangwa kupewa Walawi hawakuwa wamepewa, pia Walawi wote na waimbaji waliowajibika kwa huduma walikuwa wamerudi katika mashamba yao. ¹¹Basi niliwakemea maafisa na kuwauliza, "Kwa nini nyumba ya Mungu imepuuza?" Kisha niliwaita pamoja na kuwaweka kwenye nafasi zao.

¹²Yuda wote walileta zaka za nafaka, divai mpya na mafuta kwenye ghalay. ¹³Nikamweka kuhani Shelemia, mwandishi Sadoki na Mlawi aliyeitwa Pedaya kuwa wasimamizi wa ghalay na kumfanya Hanani mwana wa Zakuri, mwana wa Matania, kuwa msaidizi wao, kwa sababu watu hawa walionekana kuwa waaminifu. Walipewa wajibu wa kugawa mahitaji kwa ndugu zao.

¹⁴Ee Mungu wangu, unikumbuke kwa hili, wala usifute kile nilichokifanya kwa uaminifu kwa ajili ya nyumba ya Mungu wangu na kwa ajili ya huduma yake.

¹⁵Siku hizo nikaona watu katika Yuda wakikanyaga mashinikizo **ya** mvinyo siku ya Sabato na kuleta nafaka wakiwapakia punda, pamoja na divai, zabibu, tini na aina nyininge za mizigo. Nao walikuwa wakileta haya yote Yerusalem siku ya Sabato. Kwa hiyo niliwaonya dhidi ya kuza vyakula siku hiyo. ¹⁶Watu kutoka Tiro waliokuwa wakiishi

Yerusalem walileta samaki na aina nyingi za bidhaa na kuziwa Yerusalem siku ya Sabato kwa watu wa Yuda. ¹⁷Niliwakemea wakuu wa Yuda na kuwaambia, "Ni uovu gani huu mnaofanya kuinajisi siku ya Sabato?" ¹⁸Je, baba zenu hawakufanya mambo ya jinsi hii hata kumsababisha Mungu wetu kuleta maafa haya yote juu yetu na juu ya mji huu? Sasa bado mnazidi kuchochea ghadhabu yake dhidi ya Israeli kwa kuinajisi Sabato."

¹⁹Wakati vivuli vya jioni vilipoangukia juu ya malango ya Yerusalem kabla ya Sabato, niliamuru milango ifungwe na isifunguliwe mpaka Sabato iishe. Nikawaweka baadhi ya watu wangu mwenyewe kwenye malango ili kwamba pasiwepo mzigoo utakaoingizwa ndani siku ya Sabato. ²⁰Mara moja au mbili wachuuzi na wauzaji wa bidhaa za aina zote walilala usiku nje ya mji wa Yerusalem. ²¹Lakini niliwaonya na kuwaambia, "Kwa nini mnalala karibu na ukuta? Kama mkifanya hivi tena, nitawaadhibu." Kuanzia wakati ule hawakuja tena siku ya Sabato. ²²Kisha niliwaamuru Walawi kujitakasa na kwenda kulinda malango ili kutunza Sabato iwe takatifu.

Ee Mungu wangu, unikumbuke kwa ajili ya hili pia, nawe unionyeshe wema wako sawasawa na upendo wako mkuu.

²³Zaidi ya yote, nilliona watu wa Yuda waliokuwa wameoa wanawake kutoka Ashdodi, Amoni na Moabu. ²⁴Nusu ya watoto wao walizungumza lugha ya Kiashidodi au lugha ya watu wengine, hawakuweza kuzungumza Kiyahudi. ²⁵Niliwakemea na kuwalaani. Niliwapiga baadhi ya watu na kung'oa nywele zao. Niliwaapisha kwa jina la Mungu na kusema: "Msiwaoze binti zenu kwa wana wao, wala binti zao wasiolewe na wana wenu wala ninyi wenyewe. ²⁶Je, Solomoni hakutenda dhambi kwa sababu ya wanawake wa namna hiyo? Miiongoni mwa mataifa mengi hapakuwepo mfalme kama yeeye. Alipendwa na Mungu wake. Naye Mungu alimweka kuwa mfalme juu ya Israeli yote, hata hivyo wanawake wa mataifa mengine walimfanya hata yeye atende dhambi. ²⁷Je, tulazimike sasa kusikia kwamba ninyi pia mmefanya uovu huu mkubwa na kutokuwa waaminifu kwa Mungu wetu kwa kuo waanawake wa kigeni?"

²⁸Mmoja wa wana wa Yoyada mwana wa Eliashibu kuhani mkuu alikuwa mkwewe

Sanbalati Mhoroni. Nami nilimfukuza mbele yangu.

²⁹Ee Mungu wangu, uwakumbuke, kwa sababu wamenajisi ukuhani na agano la kikuhanini la Walawi.

³⁰Kwa hiyo niliwatakasa makuhani na Walawi watokane na cho chote kilichokuwa cha kigeni, na kuwapa wajibu, kila mmoja katika kazi yake. ³¹Pia nilihakikisha kwamba matoleo ya kuni yaliletwa kwa wakati unaopaswa, pia malimbuko kwa wakati wake.

Ee Mungu wangu, unikumbuke, unitendee mema.

Utangulizi

Kitabu hiki kinachukua jina la mhusika wake mkuu, Esta. Jina hili limetokana na neno la Kiajemi ambalo maana yake ni "nyota." Jina la Esta la Kiebrania ni "Hadassah," (*hadas kwa Kiebrania*) ambalo maana yake ni "Mhadasi^a, yaani, aina ya miti iliyokuwa inastawi millimani karibu na Yerusalem, ambayo ilikuwa inatumika kujengea vibanda wakati wa Sikukuu ya Vibanda". Kitabu hiki kinaelezea kisa cha msichana mzuri wa Kiyahudi ambaye mfalme Ahasuero wa kwanza alimchagua awe malkia wake. Wakati Hamani alipopanga hila ya kuwaangamiza Wayahudi wote, Mordekai ambaye alikuwa binamu yake Malkia Esta, alimshawishi ajaribu kuwaokoa watu wake (Wayahudi). Kwa kuhatirisha maisha yake, alimsihi mfalme awaokoe Wayahudi.

Matukio yaliyowapata Wayahudi yanayolelezewa kwenye kitabu hiki yalitukia huko Shushani, uliokuwa mji mkuu wa Uajemi wakati wa Ahusuero, aliyetawala Uajemi kuanzia 486-465K.K. Ingawa mwandishi hajulikani, anatoa habari kuhusu hali halisi, jumba la kifalme, desturi na historia ya Kiajemi. Maneno ya Kiajemi pia yanajitokeza katika kitabu hiki, lakini hakuna hata alama ya ushawishi wa lugha ya Kiyunani au wazo linaloonekana humo.

Ingawa jina la Mungu halikutajwa katika kitabu hiki, maongozi ya Mungu kwa watu Wake ambao ana agano nao, yanaonekana wazi kila mahali wazivazi. Kule kuokolewa kwa Wayahudi kwa ajabu wakati wa Ahusuero, baadaye kuliadhimishwa kila mwaka kama Sikukuu ya Puri, wakati ambapo kitabu cha Esta husomwa hadharani. Sikukuu hii ina madhumuni ya kueleza kimsingi historia iliyotolewa katika kitabu cha Esta (3:7; 9:24, 28-32).

Wazo Kuu

Mungu anawaokoa Wayahudi katika maangamizi yaliyokuwa yamepangwa na Hamani Mwagagi adui yao. Mungu anageuza mabaya yaliyokusudiwa dhidi ya Wayahudi yawapate adui zao, akianzia na Hamani mwenyewe kutundikwa kwenye mti aliokusudia kumtundika Mordekai na hatimaye watu katika utawala wote wa Ahusuero baada ya Esta na watu wake kumwomba Mungu.

Mwandishi

Ingawa mwandishi hajulikani kwa wazi, inawezekana akawa Mordekai (9:29). Wengine wamefikiria ni Ezra au Nehemia kwa sababu ya mtindo wa kuandika. Lakini uwezekano mkubwa anaweza akawa Ezra.

Mahali

Katika jumba la kifalme huko Shushani, mji mkuu wa Uajemi. Ingawaje Kitabu cha Esta kinafuata kitabu cha Nehemia katika Biblia, matukio yake ni ya miaka thelathini kabla ya yale ya Kitabu cha Nehemia.

Mambo Muhimu

Esta ni mojawapo ya vitabu viwili vyenye majina ya wanawake katika Biblia. Kingine ni Ruthi.

Wahusika Wakuu

Esta, Mordekai, Mfalme Ahusuero na Hamani.

Mgawanyo

- Esta anafanya malkia. (1:1-2:23)
- Hila ya Hamani kuwaangamiza Wayahudi. (3:1-5:14)
- Ushindi wa Wayahudi. (6:1-10:3)

^a"Mhadasi" ni aina ya mli uotao milimani karibu na Yerusalem,
'hadas kwa Kiebrania, ilikuwa inatumika kujengea vibanda
wakati wa Sikukuu ya vibanda (Ona Neh 8:15)

Malkia Vashti Aondolewa

1 Hili ndilo lilitotokea wakati wa utawala wa mfalme Ahasuero, Ahasuero ambaye alitawala juu ya majimbo mia na ishirini na saba tangu Bara Hindi mpaka Kushia.² Wakati huo Mfalme Ahasuero alipotawala kiti chake cha enzi kilikuwa katika ngome ya mji wa Shushani,³ naye katika mwaka wa tatu wa kutawala kwake, alifanya karamu kwa ajili ya wakuu wake wote pamoja na maafisa. Akawaalika viongozi wa jeshi wa Uajemi na Umedi, wana wa wafalme na wakuu wa majimbo.

⁴Kwa siku zote mia na themanini mfalme alionyesha utajiri mwingi wa ufalme wake na fahari na utukufu wa enzi yake. ⁵Siku hizo zilipopita, ndipo mfalme alifanya karamu kwa muda wa siku saba, katika bustani ya ndani katika jumba la kifalme, kwa ajili watu wote kuanzia mdogo hadi mkubwa, ambao walikuwa katika ngome ya mji wa Shushani. ⁶Bustani ilikuwa na mapazia ya kitani nyeupe na buluu, yaliyofungiwa kamba za kitani nyeupe na kitambaa cha zambarau kwenye pete za fedha juu ya nguzo za marmari. Kulikuwepo viti vya dhahabu na fedha vilivyokuwa vimewekwa kwenye ile sakafu iliyotengenezwa kwa mawe ya rangi, marmari, lulumizi na mawe mengine ya thamani. ⁷Vyombo vya dhahabu vilitumika kwa watu kunywea mvinyo, kila kimoja tofauti na kingine, naye mfalme akatoa mvinyo kwa wingi kwa kadiri ya ukarimu wake. ⁸Kwa amri ya mfalme kila mgeni aliruhusiwa kunyuwa alichotaka, kwa kuwa mfalme alitoa maagizo kwa watumishi wote wa kuhudumu mvinyo kumhudumia kila mtu kwa jinsi aliviyotaka.

⁹Malkia Vashti wakati huo huo naye pia akawafanya wanawake karamu katika jumba la kifalme la Mfalme Ahasuero.

¹⁰Siku ya saba, wakati mfalme Ahasuero alipokuwa amesisimka roho yake kwa mvinyo, aliamuru matowashi saba ambao walikuwa wakimhudumia, yaani, Mehumani, Biztha, Harbona, Bigtha, Abagtha, Zethari na Karkasi, ¹¹kumleta Malkia Vashti mbele ya mfalme akiwa amevaa taji lake la kifalme, ili aonyeshe uzuri wake kwa watu na wakuu, kwa kuwa alikuwa ni mzuri wa kupendeza. ¹²Lakini wakati watumishi walipotoa amri ya mfalme, Malkia Vashti alikataa kuja. Ndipo mfalme alighadhabika na hasira ikawaka.

a¹ "Kushi" hapa ina maana Ethiopia

¹³Kwa kuwa ilikuwa desturi ya mfalme kupata ushauri kwa wataalamu katika mambo ya sheria na haki, alizungumza na watu wenye busara, ambao walijua nyakati, ¹⁴nao waliokuwa karibu na mfalme ni Karshena, Shethari, Admatha, Tarshishi, Meresi, Marsena na Memukani, wakuu saba wa Uajemi na Umedi ambao walikuwa na nafasi ya pekee kwa mfalme nao walikuwa na vyeo vya juu kabisa katika utawala wake.

¹⁵Mfalme aauliza, "Kulingana na sheria, Malkia Vashti anapaswa atendewe nini? Malkia hakutii amri ya Mfalme Ahasuero ambayo matowashi walimpelekea."

¹⁶Kisha Memukani akajibu mbele ya mfalme na wakuu, "Malkia Vashti si amemkosea mfalme tu bali pia amewakosea wakuu wote na watu wa himaya yote ya Mfalme Ahasuero. ¹⁷Kwa maana tendo hili la malkia litajulikana kwa wanawake wote, kwa hiyo watawadharau waume zao na kusema, 'Mfalme Ahasuero aliagiza Malkia Vashti aletwe mbele yake, lakini alikataa.' ¹⁸Leo hii wanawake wa wakuu wa Uajemi na Umedi ambao wamesikia juu ya tabia ya malkia watawatendea wakuu wote wa mfalme vivyo hivyo. Hapatakuwapo na mwisho wa dharau na magomvi.

¹⁹Kwa hiyo, kama itampendeza mfalme, atoe amri ya kifalme na iandikwe katika sheria ya Uajemi na Umedi, ambayo haitakaa ibadilike, kwamba Vashti kamwe asije tena mbele ya Mfalme Ahasuero. Pia mfalme na atoe hiyo nafasi yake ya kifalme kwa mwanamke mwingine aliye bora kuliko yeye. ²⁰Kisha wakati mbiu hii ya mfalme itakapotangazwa katika himaya yake iliyo kubwa sana, wanawake wote watawaheshimu waume zao, kuanzia mdogo hadi mkubwa."

²¹Mfalme na wakuu wake walipendezwa na shauri hili, mfalme akafanya kama Memukani alivyopendekeza. ²²Alipeleka barua katika sehemu yote ya ufalme wake, kwa kila jimbo kwa maandishi yake mwenyewe na kwa kila watu katika lugha yao wenyewe, akitangaza kwa msemo wa kila watu kwamba kila mtu atakuwa mtawala wa nyumba yake mwenyewe.

Esta Afanywa Malkia

2 Baadaye, wakati hasira ya Mfalme Ahasuero ilipokuwa imetulia, alimkumbuka Vashti na kile alichokuwa amekifanya, naye alilokuwa ameamuru juu yake. ²Kisha watumishi waliomhudumia mfalme

walipendekeza, "Na ufanyike utafiti kwa ajili ya wanawali mabikira wazuri wa sura kwa ajili ya mfalme.³Mfalme na atue maafisa katika kila jimbo la himaya yake kuwaleta hao wanawali wote wazuri wa sura katika nyumba ya wanawake na masuria katika ngome ya mji wa Shushani. Kisha wawekwe chini ya utunzaji wa Hegai, towashi wa mfalme, ambaye ndiye kiongozi wa wanawake, na wapewe matunzo yote ya urembo. ⁴Kisha yule ambaye atampendeza mfalme na awe malkia badala ya Vashti." Shauri hili likampendeza mfalme, naye akalifuata.

⁵Basi katika mji wa ngome ya Shushani palikuwa na Myahudi wa kabile ya Benyamini, jina lake Mordekai mwana wa Yairi, mwana wa Shimei, mwana wa Kishi, ⁶ambao walichukuliwa uhamishoni kutoka Yerusalem na mfalme Nebukadneza wa Babeli, wakiwa mionganoni mwa waliochukuliwa mateka pamoja na mfalme Yekonia wa Yuda. ⁷Mordekai alikuwa na binamu yake msichana aliyeitwa Hadasa, ambaye alimlea kwa kuwa hakuwa na baba wala mama. Msichana huyu, ambaye pia alijulikana kwa jina la Esta, alikuwa na umbo na sura ya kupendeza, naye Mordekai alimtunza kama binti yake mwenyewe baada ya baba yake na mama yake kufariki.

⁸Wakati agizo na amri ya mfalme lilipotangazwa, wanawali wengi waliletwa kwenye ngome ya mji wa Shushani na kuwekwa chini ya uangalizi wa Hegai. Pia Esta alipelekwa katika jumba la mfalme na akakabidhiwa Hegai, ambaye alikuwa mkuu wa nyumba ya wanawake na masuria. ⁹Msichana huyu alimpendeza na kupata upendeleo mbele zake. Mara moja akaanza kumpa matunzo ya uzuri na chakula cha pekee. Alimpa Esta vijakazi saba waliochaguliwa kutoka jumba la kifalme ya mfalme na kumhamishia yeye pamoja na vijakazi wake katika sehemu bora zaidi katika nyumba ya wanawake na masuria.

¹⁰Esta alikuwa hajadhihirisha uraia wala kabile lake, kwa sababu Mordekai alikuwa amemkataza. ¹¹Kila siku Mordekai alitembea karibu na ua la nyumba ya wanawake na masuria kuona jinsi Esta anavyoendelea na kuona yaliyokuwa yakitendeka kwake.

¹²Kabla zamu ya msichana hajifika ya kwenda kwa Mfalme Ahasuero, alikuwa atimize miezi kumi na miwili ya matunzo ya urembo kama ilivyokuwa imepangwa.Kwa miezi sita walikuwa wajipake mafuta ya manemane na

miezi sita ya kujipaka manukato na vipodozi. ¹³Basi hivi ndivyo ambavyo Esta angeingia kwa mfalme: Kila kitu alichohitaji aliruhusiwa kuchukua kutoka nyumba ya wanawake na masuria na kwenda navyo katika jumba la mfalme. ¹⁴Jioni angekwenda pale na asubuhi kurudi sehemu nyingine ya nyumba ya wanawake na masuria katika utunzaji wa Shaashgazi, towashi wa mfalme ambaye alikuwa mkuu wa masuria. Hangeweza kurudi kwa mfalme mpaka apendezwe naye na kuagiza aitwe kwa jina lake.

¹⁵Wakati zamu ya Esta ilipofika kwenda kwa mfalme, (msichana ambaye Mordekai alikuwa amemlea, naye ni binti wa Abihaili mjomba wake) Esta hakutaka vitu zaidi ya vile ambavyo Hegai towashi wa mfalme aliyekuwa mkuu wa nyumba ya wanawake na masuria alivyokuwa ameshauri. Naye Esta alipata kibali kwa kila mtu aliyemwona. ¹⁶Alipelekwa kwa Mfalme Ahasuero katika makao ya kifalme katika mwezi wa kumi, mwezi wa Tebethi, katika mwaka wake wa saba wa kutawala.

¹⁷Basi ikawa mfalme alivutiwa na Esta zaidi kuliko wanawake wengine wote, naye akapata upendeleo na kibali kuliko mabikira wengine. Kisha akamvika taji la kifalme Kichwani mwake na kumfanya malkia badala ya Vashti. ¹⁸Mfalme akafanya karamu kubwa, karamu ya Esta, kwa wakuu wake wote na maafisa. Mfalme alitangaza mapumziko katika majimbo yake yote na kugawa zawadi kwa ukarimu wa kifalme.

Mordekai Afunua Hila

¹⁹Wakati mabikira walipokusanyika mara ya pili, Mordekai alikuwa akiteti katika lango la mfalme. ²⁰Lakini Esta alikuwa ameficha siri ya kabile lake na uraia wake kama Mordekai alivyokuwa amemwambia, kwa maana aliendelea kufuata maelekezo ya Mordekai kama alivyokuwa akifanya alipokuwa akimlea.

²¹Wakati Mordekai alipokuwa akiteti kwenye lango la mfalme, Bigthana na Tereshi maafisa wawili wa mfalme waliokuwa walinzi wa lango, walikasirika na kupanga njama ya kumua Mfalme Ahasuero. ²²Lakini Mordekai aligundua juu ya hila hii na kumwambia Malkia Esta, ambaye baadaye alimwarifu mfalme huku akimsifu Mordekai. ²³Kisha wakati taarifa hiyo ilipochunguzwa na kuonekana kuwa kweli, maafisa hao wawili waliangikwa juu ya miti ya kunyongea. Haya yote yalandikwa katika kitabu cha kumbukumbu mbele ya mfalme.

Hila Ya Hamani Kuwangamiza Wayahudi

3 Baada ya matukio haya, Mfalme Ahasuero alimheshimu Hamani mwana wa Hamedatha, Mwagagi, akampandisha na kumpa kiti chake cha heshima cha juu sana kuliko wakuu wengine wote. ²Maafisa wote wa kifalme waliokaa langoni mwa mfalme walipiga magoti na kumpa Hamani heshima, kwa kuwa mfalme alikuwa ameamuru hili kuhusu Hamani. Lakini Mordekai hakumpigia magoti wala kumheshimu.

³Kisha maafisa wa kifalme waliokuwa langoni mwa mfalme walimuuliza Mordekai, "Kwa nini hutii agizo la mfalme?" ⁴Siku baada ya siku walizungumza naye lakini hakukubali. Kwa hiyo walimweleza Hamani kuona kama tabia ya Mordekai itaweza kuvumiliwa, kwa maana alikuwa amewaambia kuwa yeye ni Myahudi.

⁵Wakati Hamani alipoona kuwa Mordekai hampigii magoti wala kumpa heshima alighadhibika. ⁶Hata hivyo baada ya kujulishwa watu wa Mordekai ni akina nani, alibadili wazo la kumua Mordekai peke yake. Badala yake Hamani alitafuta njia ya kuwaangamiza watu wote wa Mordekai, yaani, Wayahudi, walio katika ufalme wote wa Ahasuero.

⁷Katika mwaka wa kumi na mbili wa kutawala Mfalme Ahasuero, katika mwezi wa kwanza uitwao Nisani, walipiga Puri (yaani kura) mbele ya Hamani kuchagua siku na mwezi. Kura ikaangukia kwenye mwezi wa kumi na mbili, yaani Adari.

⁸Kisha Hamani alimwambia Mfalme Ahasuero, "Wako watu fulani wameenea na kutawanyika mionganoni mwa watu katika majimbo yote ya ufalme wako, ambao desturi zao ni tofauti na zile za watu wengine wote, nao hawatii sheria za mfalme. Haifai mfalme kuwavumilia watu hawa. ⁹Kama inampendeza mfalme, itolewe amri kuwaangamiza, nami nitaweka talanta 10,000^a za fedha katika hazina ya mfalme kwa ajili ya watu watakaoshughulikia jambo hili."

¹⁰Basi mfalme alichukua pete yake ya muhuri kutoka kwenye kidole chake na kumpa Hamani mwana wa Hamedatha, Mwagagi, adui wa Wayahudi. ¹¹Mfalme akamwambia Hamani, "Baki na fedha yako na uwatendee hao watu utakavyo."

^a... "Talanta10,000" za fedha ni kama tani 345.

¹²Kisha siku ya kumi na tatu ya mwezi wa kwanza waandishi wa mfalme waliitwa. Walipeleka barua kwa kila jumbo na katika kila lugha ya watu kama agizo la Hamani liliyotoka kwa mfalme, kwa mtawala wa majimbo mbali mbali, na wakuu wa watu mbali mbali. Hizi ziliandikwa kwa jina la Mfalme Ahasuero mwenyewe na kutiwa muhuri wa pete yake mwenyewe. ¹³Barua zilipelekwa na tarishi katika majimbo yote ya mfalme zikiwa na amri ya kuharibu, kuua na kuangamiza Wayahudi wote wadogo kwa wakubwa, wanawake na watoto wadogo kwa siku moja. Katika siku ya kumi na tatu ya mwezi wa kumi na mbili, ndio mwezi wa Adari, walipaswa pia kuteka nyara vitu vyao. ¹⁴Nakala ya andiko la amri ilipaswa kutolewa kama sheria katika kila jumbo na kufahamishwa kwa watu wa kila taifa ili waweze kuwa tayari kwa siku ile.

¹⁵Kwa kuharakishwa na amri ya mfalme, matarishi walikwenda na andiko lilitolewa katika mji wa ngome ya Shushani. Mfalme na Hamani waliketi na kunywa, lakini mji wa Shushani ulifadhaika.

Mordekai Amshawishi Esta Kusaidia

4 Wakati Mordekai alipojua yote yaliyokwisha kufanya, alirarua mavazi yake na kuvaan nguо za magunia na kujipaka majivu, akaenda mjini, akiomboleza kwa sauti na kwa uchungu. ²Alikwenda akasimama nje ya lango la mfalme, kwa sababu hakuna ye yote aliyeruhusiwa kuingia akiwa amevaa nguо za magunia. ³Katika kila jumbo ambapo amri na agizo la mfalme liliifika, kulikuwa na maombolezo makuu mionganoni mwa Wayahudi pamoja na kufunga, kulia na kuomboleza. Watu wengi wakalala juu ya nguо za magunia na majivu.

⁴Wakati wajakazi wa Esta na matowashi walipokuja na kumwambia kuhusu Mordekai, alipatwa na huzuni kuu. Alimtumia nguо avae badala ya nguо za magunia, lakini Mordekai hakuzikubali. ⁵Ndipo Esta akamwita Hathaki, mmojawapo wa matowashi wa mfalme ambaye alikuwa amewekwa kumhudumia Esta, akamwagiza kutafuta ni nini kilikuwa kikimtaabisha Mordekai na ni kwa nini.

⁶Basi Hathaki alitoka nje kumwendea Mordekai kwenye uwanja ulio wazi wa mji mbele ya lango la mfalme. ⁷Mordekai akamwambia kila kitu ambacho kimempata, pamoja na hesabu kamili ya fedha Hamani alizoaohidi kulipa katika hazina ya kifalme kwa ajili ya maangamizi ya

Wayahudi.⁸Alimpa nakala ya andiko la amri kwa ajili ya maangamizi yao, lililokuwa limechapishwa huko Shushani, kumwonyesha Esta na kumwelezea. Mordekai akamwambia towashi amshawishi Esta kwenda mbele ya mfalme kuomba rehema na kumsihii kwa ajili ya watu wake.

⁹Hathaki akarudi kwa Esta na kumwarifu lile Mordekai alilosema. ¹⁰Kisha Esta akamwamuru amweleze Mordekai, ¹¹"Maafisa wote wa mfalme na watu wa majimbo ya kifalme wanajua kuwa mwanaume au mwanamke ye yote ambaye ataingia kumwona mfalme katika ua wa ndani bila kuitwa, mfalme ana sheria moja tu: Atauawa. Njia pekee kinyume na hili ni mfalme kumnyoshea fimbo ya dhahabu ili aishi. Lakini siku thelathini zimepita tangu nilipoitwa kwenda kwa mfalme."

¹²Wakati maneno ya Esta yalipotaarifiwa kwa Mordekai, ¹³Mordekai alirudisha jibu hili: "Usifikiri kwamba kwa sababu uko katika nyumba ya mfalme wewe mwenyewe katika Wayahudi wote utapona. ¹⁴Kwa kuwa kama utakaa kimya wakati huu, msaada na ukombozi kwa Wayahudi utatoka mahali pengine, lakini wewe na jamaa ya baba yako mtaangamia. Nani ajuaye kwamba hukuja kwenye nafasi ya kifalme kwa ajili ya wakati kama huu?"

¹⁵Kisha Esta alituma jibu hili kwa Mordekai: ¹⁶"Nenda, kusanya pamoja Wayahudi wote walioko Shushani, fungeni kwa ajili yangu. Msile wala kunywa kwa siku tatu, usiku na mchana. Mimi na wajakazi wangu tutafunga kama mnavyofanya. Baada ya kufanyika hili, nitakwenda kwa mfalme, hata ingawa ni kinyume cha sheria. Ikiwa ni kuangamia na niangamie."

¹⁷Kwa hiyo Mordekai alikwenda zake na kutekeleza maagizo yote ya Esta.

Ombi La Esta Kwa Mfalme

5 Siku ya tatu Esta alivaa mavazi yake ya kifalme, naye akasimama katika ua wa ndani wa jumba la mfalme, mbele ya ukumbi wa mfalme. Naye mfalme alikuwa akiketi katika kitichake cha kifalme katika ukumbi, akielekea langoni. ²Alipomwona Malkia Esta amesimama uani alipendezwa naye, akamnyoshea fimbo ya utawala ya dhahabu ile iliyokuwa mkononi mwake. Kwa hiyo Esta alikaribia na aligusa ncha ya fimbo ya mfalme.

6 ³Kisha mfalme aliuliza, "Malkia Esta, ni nini? Ombi lako ni nini? Hata kama ni

nusu ya ufalme, utapewa."

⁴Esta alijibu, "Kama itampendeza mfalme, mfalme pamoja na Hamani, na waje leo katika karamu ambayo nimeiandaa kwa ajili yake."

⁵Mfalme akasema, "Mletoni Hamani mara moja, ili tupate kufanya lile Esta analoomba."

Kwa hiyo mfalme na Hamani walihudhuria karamu aliyoiandaa Esta. ⁶Walipokuwa wakinwa mvinyo mfalme akamwuliza Esta tena, "Sasa haja yako ni nini? Utapewa. Ombi lako ni nini? Hata nusu ya ufalme, utapewa."

⁷Esta akajibu, "Haja yangu na ombi langu ni hili: ⁸Kama mfalme ameona vema, nami nimepata kibali kwake na kama ikimpendeza mfalme kunipa ombi langu na kunitimizia haja yangu, mfalme na Hamani waje kwangu kesho katika karamu nitakayowaandalia. Kisha nitajibu swalii la mfalme."

Ghadhabu Ya Hamani Dhidi Ya Mordekai

⁹Hamani alitoka siku hiyo kwa furaha na moyo mchangamfu. Lakini alipomwona Mordekai langoni mwa mfalme na kuona kwamba hakusimama wala hakuonyesha hofu mbele yake, alijawa na ghadhabu dhidi ya

Mordekai. ¹⁰Hata hivyo, Hamani alijizuia akaenda zake nyumbani.

Akawaita pamoja rafiki zake na Zereshi, mkewe. ¹¹Hamani akajisifia kwao juu ya utajiri wake mwingi, wanawe wengi na kwa njia zote ambazo mfalme amemheshimu kwazo na jinsi alivyomweka juu ya wakuu na maofisa wengine. ¹²Hamani akaongeza, "Si hayo tu. Mimi ni mtu pekee ambaye Malkia Esta amemwalika kumsindikiza mfalme kwenye karamu aliyomwandalia. Naye amenialika pamoja na mfalme kesho. ¹³Lakini haya yote hayanipi kuridhika iwapo ninaendelea kumwona yule Myahudi Mordekai akiketi kwenye lango la mfalme."

¹⁴Zereshi mkewe na rafiki zake wote wakamwambia, "Tengeneza mahali pa kuangika watu kimo chake dhiraa hamsini^a, kisha kesho asubuhi mwombe mfalme Mordekai aangikwe juu yake. Ndipo uende na mfalme kwenye karamu kwa furaha." Shauri hili lilimpendeza Hamani, naye akajenga mahali pa kuangika watu.

Mordekai Anapewa Heshima

^a¹⁴ Dhiraa hamsini ni sawa na mita 22.5.

Usiku ule mfalme hakupata usingizi, hivyo akaagiza aletewe kitabu cha kumbukumbu za matukio ya utawala wake, asomewe. ²Kitabu hicho kilikutwa na kumbukumbu kwamba Mordekai alikuwa amefichua jinsi Bigthana na Tereshi, waliokuwa maofisa wawili wa mfalme, walinzi wawili wa lango, ambavyo walikuwa wamepanga hila ya kumwua Mfalme Ahasuero.

³Mfalme aauliza, "Je, ni heshima na shukrani gani Mordekai amepokea kwa ajili ya jambo hili?"

Watumishi wake wakajibu, "Hakuna lo lote alilofanyiwa."

⁴Mfalme akasema, "Ni nani yuko uani? Wakati uo huo Hamani alikuwa ameingia ua wa nje wa jumba la mfalme kusema na mfalme kuhusu kumwangika Mordekai katika mahali pa kuangikia watu alipokuwa amepajenga kwa ajili yake.

⁵Watumishi wake wakamjibu, "Hamani anasimama uani."

Mfalme akaamuru, "Mletoni ndani."

⁶Hamani alipoingia, mfalme alimwuliza, "Angefanyiwa nini mtu ambaye mfalme angependa kumheshimu?"

Basi Hamani akawaza moyoni mwake, "Ni nani mwininge ambaye mfalme angemheshimu kuliko mimi?" ⁷Kwa hiyo akamjibu mfalme, "Kwa mtu ambaye mfalme angependa kumheshimu, ⁸aletewe joho la kifalme ambalo mfalme ameshalivaa na farasi ambaye mfalme alishampanda, ambaye amevikwa taji ya kifalme kichwani mwake. ⁹Kisha joho na farasi vikabidhiwe kwa mmojawapo wa wakuu wa mfalme anayeheshimika sana. Nao na wamvike mtu yule ambaye mfalme anapenda kumheshimu, na aongozwe akiwa juu ya farasi akipitia barabara za mji, wakitangaza mbele yake, 'Hivi ndivyo anavyofanyiwa mtu ambaye mfalme apenda kumheshimu!'"

¹⁰Mfalme akamwamuru Hamani, "Nenda mara moja, chukua joho na farasi na ufanye kama vile ulivyopendekeza kwa Mordekai Myahudi, akaaye langoni mwa mfalme. Usipuuze kufanya kitu cho chote ulichoshauri."

¹¹Hivyo Hamani alichukua joho na farasi. Akamvika Mordekai, na kumpandisha juu ya farasi akamtembeza katika barabara za mji akitangaza mbele yake, "Hivi ndivyo anavyofanyiwa mtu ambaye mfalme anapenda kumheshimu!"

¹²Baadaye Mordekai akarudi kwenye lango la mfalme. Lakini Hamani alikimbia nyumbani,

akiwa amejaa huzuni, ¹³naye akamweleza Zereshi mkewe pamoja na rafiki zake wote kila kitu ambacho kimempata.

Washauri wake na Zereshi mkewe wakamwambia, "Kwa kuwa Mordekai, ambaye mbele yake umeanza kuanguka ni wa asili ya Kiyahudi, huwezi kushindana naye, kwa hakika utaanguka!" ¹⁴Walipokuwa bado wakizungumza naye, matowashi wa mfalme wakaja na kumharakisha Hamani aende katika karamu aliyoandaa Esta.

Hamani Aangikwa

7 Basi mfalme na Hamani walikwenda kula chakula pamoja na Malkia Esta, ²walipokuwa wakinwa mvinyo katika siku ya pili, mfalme aauliza tena, "Malkia Esta, ni nini haja yako? Utapewa. Ombi lako ni nini? Hata nusu ya ufalme, utapewa."

³Kisha Malkia Esta akajibu, "Kama nimepata kibali kwako, Ee mfalme, na kama inapendeza utukufu wako, nipe maisha yangu, hii ndiyo haja yangu. Pia uokoe watu wangu, hili ndilo ombi langu. ⁴Kwa kuwa mimi na watu wangu tumeuzwa kwa kuangamizwa, kuchinjwa na kuharibiwa. Kama tungalikuwa tumeuzwa tu kuwa watumwa wa kiume na wa kike, ningalinyamaza kimya, kwa sababu shida kama hii isingalitosha kumsumbuwa mfalme.

⁵Mfalme Ahasuero akamwuliza Malkia Esta, "Ni nani huyu? Yuko wapi mtu huyu aliyethubutu kufanya jambo kama hili?"

⁶Esta akasema, "Mtesi na adui ni huyu mwovu Hamani."

Hamani alifadhaika mbele ya mfalme na malkia. ⁷Mfalme akainuka kwa ghadhabu, akaacha mvinyo wake akaenda kwenye bustani ya jumba la kifalme. Lakini Hamani, akitambua kwamba mfalme ameshaamua hatima yake, alibaki nyuma kumsihi Malkia Esta aokoe maisha yake.

⁸Mara mfalme aliporudi kutoka bustani ya jumba la kifalme na kuja kwenye ukumbi wa karamu, Hamani alikuwa akijitupa juu ya kitu mahali Esta alipokuwa akiegemea.

Mfalme akasema kwa nguvu, "Je, atamuudhi malkia hata huku nyumbani akiwa pamoja nami!"

Mara neno liliptoka kinywani mwa mfalme, walifunika uso wa Hamani. ⁹Kisha Harbona mmoja wa matowashi wanaomtumikia mfalme, akazungumza ili kumsaidia mfalme, "Mahali pa kuangika watu penye urefu wa mita ishirini na

mbili pako nyumbani mwa Hamani. Alikuwa amepatengeneza kwa ajili ya Mordekai."

Mfalme akasema, "Mwangikeni juu yake!"¹⁰ Kwa hiyo walimtundika Hamani mahali alipokuwa ameandaa kwa ajili ya Mordekai. Kisha ghadhabu ya mfalme ikatulia.

Amri Ya Mfalme Kuhusu Wayahudi

8 Siku ile ile Mfalme Ahasuero alimpa Malkia Esta shamba la Hamani, adui wa Wayahudi. Naye Mordekai akaja mbele ya mfalme, kwa kuwa Esta alikuwa amesema jinsi anavyohusiana naye. ²Mfalme aliivua pete yake ya mhuri, ambayo alikuwa amemnyang'anya Hamani, naye akampa Mordekai na Esta akamweka Mordekai juu ya shamba la Hamani.

³Esta alimsihi tena mfalme, akianguka miguuni pake na kulia. Alimwomba akomeshe mpango mwovu wa Hamani Mwagagi, ambao alikuwa ameupanga dhidi ya Wayahudi. ⁴Kisha mfalme alimnyoshea Esta fimbo yake ya utawala ya dhahabu naye aliiinka na kusimama mbele yake.

⁵Esta akasema, "Kama ikimpendezza mfalme, na kama nikipata kibali na kuona ni jambo lililo sawa kunitendea na kama akipendezwa nami, basi iandikwe amri ya kuzitangua barua zile Hamani mwana wa Hamedatha, Mwagagi, alizotunga na kuandika kuangamiza Wayahudi katika majimbo yote ya mfalme. ⁶Kwa maana nitawezaje kuvumilia kuona maafa yakiwapata watu wangu? Nitawezaje kuvumilia kuona maangamizi ya jamaa yangu?"

⁷Mfalme Ahasuero alimjibu Malkia Esta na Mordekai Myahudi, kusema, "Kwa sababu Hamani aliwashambulia Wayahudi, nimetoa shamba la Hamani kwa Esta, naye ameangikwa. ⁸Basi andika amri nydingine kwa jina la mfalme kwa ajili ya Wayahudi kama unavyoona vema, kisha uifunge kwa kutia muhuri kwa pete ya mfalme kwa kuwa hakuna andiko lililoandikwa kwa jina la mfalme na kutiwa muhuri kwa pete ya mfalme linaloweza kutanguliwa."

⁹Mara moja waandishi wa mfalme wakaitwa kwenye siku ya ishirini na tatu, mwezi wa tatu, ndio mwezi wa Siwani. Wakaandika yote Mordekai aliyoomuru kwa Wayahudi, kwa maliwali, watawala na wakuu wa majimbo ¹²⁷ kuanzia Bara Hindi mpaka Kushia^a. Maagizo haya yaliandikwa kwa maandishi ya kila jimbo

^a⁹ "Kushi" maana yake Ethiopia.

na kwa lugha ya kila mtu pia kwa Wayahudi kwa maandishi yao wenyewe na lugha yao. ¹⁰Mordekai aliandika nyaraka kwa jina la Mfalme Ahasuero, akazitia muhuri kwa pete ya mfalme na kuzipeleka kwa njia ya matarishi, ambao waliendesha farasi waendao kasi waliozalishwa maalum kwa ajili ya mfalme.

¹¹Waraka wa mfalme uliwaruhusu Wayahudi katika kila mji kuwa na haki ya kukusanyika na kujilinda wenyewe; kuharibu, kuua na kuangamiza jeshi lo lote taifa lo lote au jimbo lile litakalowashambulia wao, wake zao, watoto wao na kuteka mali za adui zao. ¹²Siku ambayo iliwekwa kwa Wayahudi kufanya hili katika majimbo yote ya Mfalme Ahasuero ilikuwa siku ya kumi na tatu ya mwezi wa kumi na mbili, yaani mwezi wa Adari. ¹³Nakala ya tangazo ilikuwa itolewe kama sheria katika kila jimbo na iweze kujulikana kwa watu wa kila taifa, ili kwamba Wayahudi wawe tayari siku hiyo kulpiza kisasi kwa adui zao.

¹⁴Matarishi wakiwa wamepanda farasi wa kifalme walitoka mbio wakichochewa na agizo la mfalme. Tangazo ilitolewa pia katika ngome ya mji wa Shushani.

¹⁵Mordekai akaondoka mbele ya mfalme akiwa amevaa mavazi ya kifalme ya buluu na nyeupe, taji kubwa la dhahabu na joho la zambarau la kitani safi. Na mji wa Shushani ukaadhimishwa kwa furaha. ¹⁶Kwa maana kwa Wayahudi ulikuwa wakati wa raha na furaha, shangwe na heshima. ¹⁷ Katika kila jimbo na katika kila jiji, popote waraka wa mfalme ulipofika, kulikuwepo furaha na shangwe mionganoni mwa Wayahudi, pamoja na karamu na kushangilia. Na watu wengi wa mataifa mengine wakajifanya Wayahudi kwa sababu ya kuwahofu Wayahudi.

Ushindi Wa Wayahudi

9 Katika siku ya kumi na tatu ya mwezi wa kumi na mbili, yaani mwezi wa Adari, amri ilioagizwa na mfalme ilikuwa itekelezwe. Siku hii adui wa Wayahudi walikuwa wametumaini kuwashinda, lakini sasa mambo yaliwageukia na Wayahudi wakawashinda wale waliokuwa wanawachukia. ²Wayahudi walikusanyika katika mji yao, katika majimbo ya Mfalme Ahasuero kuwashambulia wale waliokuwa wanatafuta kuaangamiza. Hakuna ye yote aliyeweza kushindana nao, kwa sababu watu wa mataifa mengine yote waliwaogopa. ³Nao wakuu wote wa majimbo, wasimamizi, watawala na maafisa

wa mfalme waliwasaidia Wayahudi, kwa sababu walimhofu Mordekai. ⁴Mordekai alikuwa mtu mashuhuri katika jumba la mfalme; sifa zake zilienea katika majimbo yote naye alipata uwezo zaidi na zaidi.

⁵Wayahudi waliawaangusha adui zao wote kwa upanga wakiwaua na kuwaangamiza, nao walifanya kile walichotaka kwa wale waliowachukia. ⁶Katika ngome ya Shushani Wayahudi waliua na kuangamiza wanaume 500. ⁷Pia waliwaua Parshendatha, Dalfoni, Aspatha, ⁸Poratha, Adalia, Ardatha, ⁹Parmashta, Arisai, Aridai na Waizatha, ¹⁰wana kumi wa Hamani mwana wa Amedatha, adui wa Wayahudi. Lakini hawakuchukua nyara.

¹¹Hesabu ya waliouawa katika ngome ya Shushani, mfalme aliarifiwa siku iyo hiyo. ¹²Mfalme akamwambia Malkia Esta, "Wayahudi wamewaua wanaume 500 na wana kumi wa Hamani ndani ya ngome ya Shushani. Wamefanyaje katika majimbo mengine ya mfalme yaliyobaki? Je, sasa haja yako ni nini? Nayo pia utapewa. Nalo ombi lako ni nini? Nalo utafanyiwa."

¹³Esta akajibu, "Ikimpendeza mfalme, uwape ruhusa Wayahudi walioko Shushani warudie amri ya leo kesho pia, na wana wa Hamani kumi wanyongwe mahali pa kunyongea watu."

¹⁴Basi mfalme akaamuru kwamba hili litendeke. Amri ilitolewa huko Shushani, nao wakawanyonga wana kumi wa Hamani. ¹⁵Wayahudi huko Shushani wakakusanyika pamoja siku ya kumi na nne ya mwezi wa Adari, nao wakawaua wanaume 300 huko Shushani, lakini hawakuchukua nyara zao.

¹⁶Wakati ule ule, Wayahudi wengine waliokuwa kwenye majimbo ya mfalme, wakakusanyika kujilinda nao wakapata nafuu kutokana na adui zao. Waliua adui zao wapatao 75,000 lakini hawakugusa nyara zao. ¹⁷Hili litendeke siku ya kumi na tatu ya mwezi wa Adari na siku ya kumi na nne walipumzika na kuifanya siku ya karamu na furaha.

Kusheherekeea Purimu

¹⁸Wayahudi huko Shushani, hata hivyo, walikuwa wamekusanyika siku ya kumi na nne, pia siku ya kumi na tano walipumzika na kuifanya siku ya karamu na furaha.

¹⁹Ndiyo sababu Wayahudi wanaokaa vijijini na katika mijji midogo, huadhimisha siku ya kumi na nne ya mwezi wa Adari kama siku ya furaha

na karamu, siku ambayo hupeana zawadi.

²⁰Mordekai aliandika matukio haya, naye akapeleka barua kwa Wayahudi wote walioko katika majimbo ya Mfalme Ahasuero, majimbo yaliyo mbali na karibu, ²¹aliwataka kila mwaka washerehekee siku ya kumi na nne na ya kumi na tano ya mwezi wa Adari ²²kama wakati ambaو Wayahudi walipata nafuu kutoka adui zao, na kama mwezi ambaو huzuni yao iligeuzwa kuwa furaha na kuomboleza kwaو kuwa siku ya kusherehekea. Aliwaandikia kushika siku hizo kama siku za karamu na za furaha na kupeana zawadi za vyakula wao kwa wao na zawadi kwa maskini.

²³Hivyo Wayahudi walikubali kuendeleza sherehe walizokuwa wamezianza, wakifanya lile Mordekai alilokuwa amewaandikia. ²⁴Kwa maana Hamani mwana wa Hamedatha, Mwagagi, adui wa Wayahudi wote, alikuwa amepanga hila dhidi ya Wayahudi, kuwaangamiza na alikuwa amepiga puri (yaani kura) kwa ajili ya maangamizi na uharibifu wao. ²⁵Lakini wakati shauri hilo baya lilipoarifiwa kwa mfalme, alitoa amri iliyoandikwa kwamba mipango mibaya ambayo Hamani ameipanga dhidi ya Wayahudi inapasa limrudie juu ya kichwa chake mwenyewe, na kwamba yeze na wanawe wangeangikwa mahali pa kunyongea watu. ²⁶(Kwa hiyo siku hizi ziliitwa Purimu, kutokana na neno puri.) Kwa sababu ya kila kitu kilichoandikwa kwenye barua hii na kwa sababu ya yale waliyoyaona na yale yaliyowatokea, ²⁷Wayahudi wakachukua na kuifanya desturi kwamba wao na wazao wao na wote ambaو walijiunga nao wangefanya bila kuacha kushika siku hizi mbili kila mwaka, kwa njia ilivyoelekezwa na kwa wakati wake. ²⁸Siku hizi zinapasa zikumbukwe na kuomboleza. ³²Amri ya Esta ilithibitisha taratibu hizi kuhusu Purimu, nayo ikaandikwa katika kumbukumbu.

Ukuu Wa Mordekai

10 Mfalme Ahasuero alitoza ushuru katika ufalme wake wote hadi kwenye miambao yake ya mbali. ²Matendo yake yote ya nguvu na uwezo, pamoja na habari zote za utukufu wa Mordekai ambavyo mfalme alikuwa amemkuza, je, hayakuandikwa katika kitabu cha kumbukumbu cha wafalme wa Umedi na Uajemi? ³Mordekai Myahudi alikuwa wa pili kwa cheo kutoka Mfalme Ahasuero, naye alikuwa

ESTA

bora kabisa miongoni mwa Wayahudi, alipandishwa katika heshima ya juu na ndugu zake Wayahudi kwa sababu aliwatendea mema watu wake na alizungumza kwa ajili ya ustawi wa Wayahudi wote.

Utangulizi

Kitabu cha Ayubu kimepewa jina la aliye mhusika mkuu, mtu mwenye haki mbele za Mungu na aliye kuwa tajiri sana. Ayubu maana yake "Yule anayemrudia Mungu daima." Hata baada ya kuondokewa na vitu vyote alivyokuwa navyo na kuteseka kwa majipu hatari, Ayubu bado alikiri kwamba anampenda Mungu.

Kitabu kinauliza sababu za kuteseka, hasa kuteseka kwa watu ambao wanampenda Mungu nao ni wema. Marafiki wa Ayubu walisisitiza kwamba alikuwa anateseka kwa sababu alikuwa ametenda dhambi na ya kwamba hiyo ilikukwa ni adhabu yake. Ayubu alijitetea kwa kusisitiza kwamba hajafanya uovu ambao ungemstabilisha hiyo adhabu na ya kwamba yeze anamwamini Mungu.

Ndipo Mungu alipozungumza na kuonyesha uweza wake mkubwa. Mwisho wa yote Ayubu alikubali kwamba Mungu ni Mkuu na wa ajabu kwetu kiasi kwamba hatuwezi kumuelewa.

Wazo Kuu

Kumtumaini Mungu wakati wote na katika hali zote. Majoribu, mateso na mambo mabaya yanayompata mcha Mungu si lazima yawe matokeo ya dhambi au mabaya aliyotenda. Watu wana mitazamo tofauti nyakati za majoribu, hasa wengi huona ni mapatilizo kwa ajili ya dhambi. Wakati mwingine Shetani huushambulia uadilifu wa mtu ili amkufuru Mungu, ila kwa kuwa Mungu yu pamoja na wale wamchao, huwaokoa na mabaya yote. Shetani alimshtaki Ayubu kwamba hamchi Mungu bure bali ni kwa sababu Yeye Mungu alikuwa amemzunguka pande zote. Mungu ametuwekeea ugo pande zote. Hivyo Shetani hawezi kutushambulia bila Mungu kujua, bali wakati mwingine Mungu hutoa ruhusa ili kumthibitishia adui juu ya uelekevu na uadilifu wa mtu. Kwa hiyo kazi ya majoribu yale ambayo Mungu anayaruhusu ni: (1) Kututhibitisha katika imani (2) Kuonyesha uweza na uaminifu wa Mungu, (3) Kudhihirisha kushindwa kwa Shetani, (4) Baraka zinazoandamana na ushindi baada ya majoribu. Ayubu alisimama katika uaminifu na uadilifu wake mpaka mwisho bila kutishwa na yale yaliyompata yote wala maneno ya rafiki zake, akashinda na kubarikiwa maradufu.

Jambo Muhimu

Ayubu ni kitabu cha kwanza chenye ushairi katika Biblia ya Kiebrania. Wengine wanaamini kwamba hiki kilikuwa kitabu cha kwanza kabisa kuandikwa katika Biblia. Kitabu hiki kinatupatia mwanga jinsi Shetani anavyofanya kazi. *Ezekiel 14:14,20 na Yakobo 5:11* vinamtaja Ayubu kama mtu wa historia. Kitabu hiki kinatoa habari za mateso ya Ayubu, hoja zilizotolwa kati ya Ayubuna rafiki zake kuhusu sababu za kuteseka kwake na utatuzi wa tatizo lenyewe.

Mwandishi

Hajulikani kwa dhahiri ni nani aliyeandika kitabu hiki, huenda ikawa ni Ayubu. Wengine wamesema ni Mose, Solomoni au Elihu.

Mahali.

Nchi ya Usi, inawezekana ilikuwa kaskazini mashariki mwa Palestina, karibu na Jangwa katikati ya Dameski na Mto Eufrati.

Wahusika Wakuu.

Ayubu, Elifazi Mtemani, Bildadi Mshuhi, Sofari Mnaamathi, Elihu wa kabilia la Buzi

Tarehe

Tarehe ya kuandikwa kwa kitabu hiki hajulikani kwa uhakika ila kianadhaniwa kuwa kitabu cha zamani sana, huenda kuliko vingine vyote katika Biblia.

Mgawanyo

- Habari za awali. (1:1-3:26)
- Mazungumzo ya Ayubu na rafiki zake watatu. (4:1-31:40)
- Mungu anahusikaje na mateso ya Ayubu? (4:1-14:22)
- Je, watu waovu huwa wanateseka mara zote? (15:1-21:34)
- Je, Ayubu ana hatia ya kuwa na dhambi ya siri? (22:1-31:40)
- Mazungumzo ya Elihu (32:1-37:24)
- Mungu anazungumza (38:1-41:34)
- Mwisho (42:1-17)

SEHEMU YA KWANZA : HABARI ZA AWALI

Ayubu na Jamaa Yake

1 Katika nchi ya Usi paliishi mtu ambaye jina lake aliitwa Ayubu. Mtu huyu alikuwa hana hatia naye alikuwa mkamilifu, alimcha Mungu na kuepuka ubaya.²Alikuwa na wana saba na binti watatu, ³naye alikuwa na kondoo 7,000, ngamia 3,000, jozi 500 za maksai, punda 500, tena alikuwa na idadi kubwa ya watumishi. Alikuwa mtu mkuu sana mionganoni mwa watu wa mashariki.

⁴Wanawe walikuwa na desturi ya kufanya karamu katika nyumba zao kwa zamu, nao wangewaalika ndugu zao watatu ili kula na kunywa pamoja nao.⁵Wakati kipindi cha karamu kimemalizika, Ayubu angetuma waitwe na kuwafanyia utakaso. Angetoa dhabihu ya sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya kila mmoja wao asubuhi na mapema, akifikiri, "Pengine wanangu wametenda dhambi na kumlaani Mungu moyoni mwao." Hii ilikuwa ndiyo desturi ya kawaida ya Ayubu.

Jaribu Ia Kwanza Ia Ayubu

⁶Siku moja wana wa Mungu^a walikwenda kujionyesha mbele za BWANA. Shetani^b naye akaja pamoja nao. ⁷BWANA akamwambia Shetani, "Umetoka wapi?"

Shetani akamjibu BWANA, "Natoka kuzunguka pote duniani, nikitembea huku na huko humo."

⁸Ndipo BWANA akamwambia Shetani, "Je, umemwangalia huyo mtumishi wangu Ayubu? Mtu ambaye hakuna mwingine duniani aliye kama yeye, asiye na hatia, ni mnyofu, mwenye kumcha Mungu na kuepukana na uovu."

⁹Shetani akajibu, "Je, Ayubu anamcha Mungu bure? ¹⁰Je, Wewe hukumjengea boma pande zote yeye na wa nyumbani mwake pamoja na kila kitu alicho nacho? Kazi za mikono yake umezibariki na hivyo makundi yake ya kondoo na mbuzi pamoja na ya wanyama yameenea katika nchi nzima. ¹¹Lakini nyoosha mkono wako na kupiga kila kitu alicho nacho, naye kwa hakika atakulaani mbele za uso wako.

¹²BWANA akamwambia Shetani, "Vema sana, kwa hiyo, kila kitu alicho nacho kiko mikononi mwako, lakini juu ya huyo mtu mwenywewe usimguse hata kwa kidole."

Ndipo Shetani akatoka mbele za BWANA.

^a⁶ "Wana wa Mungu" hapa ina maana "malaika au viumbe vyambinguni."

^b⁶ "Shetani" hapa ina maana ya "mshitaki."

¹³Siku moja watoto wa Ayubu walipokuwa wakifanya karamu wakila na kunywa divai katika nyumba ya ndugu yao mkubwa, ¹⁴akaja mjambe kwa Ayubu na kusema, "Maksai walikuwa wakilima na punda walikuwa wakilisha karibu hao, ¹⁵Waseba wakawashambulia na kuwachukua mifugo. Kisha wakawaua watumishi kwa upanga, ni mimi peke yangu niliyepona kukuletea habari!"

¹⁶Wakati alipokuwa bado ananena, mjambe mwingine akaja na kusema, "Moto wa Mungu ulishuka kutoka mbinguni na kuteketeza kondoo na watumishi, ni mimi peke yangu niliyepona kukuletea habari!"

¹⁷Wakati alipokuwa bado ananena, mjambe mwingine akaja na kusema, "Wakaldayo waliunda vikosi vitatu vyta uvamizi na kuwaangukia ngamia wako na kuwachukua wakaondoka nao. Wakawaua watumishi kwa upanga, ni mimi peke yangu niliyepona kukuletea habari."

¹⁸Wakati alipokuwa bado ananena, mjambe mwingine akaja na kusema, "Wana wako na binti zako walipokuwa wakifanya karamu wakila na kunywa divai katika nyumba ya ndugu yao mkubwa, ¹⁹ghafula upepo wenye nguvu ukavuma kutoka jangwani, nao ukaipiga nyumba hiyo pembe zake nne. Ikawaangukia hao watoto nao wamekufa, ni mimi peke yangu niliyepona kukuletea habari!"

²⁰Ndipo Ayubu akasimama, akararu joho lake na kunyoa nywele zake. Kisha akaanguka chini katika kuabudu ²¹na kusema:

"Nilitoka tumboni mwa mama yangu uchi,
nami nitaondoka uchic^c,
BWANA alinipa, naye BWANA
ameviondoa,
jina la BWANA litukuzwe."

²²Katika mambo haya yote, Ayubu hakutenda dhambi wala kumlaumu Mungu kwa kufanya ubaya.

Jaribu La Pili La Ayubu

2 Siku nyininge wana wa Mungu walikuja kujionyesha mbele za BWANA. Shetani naye akaja pamoja nao kujionyesha mbele zake. ²BWANA akamwilia Shetani, "Umetoka wapi?"

Shetani akamjibu BWANA "Natoka kuzunguka pote duniani, nikitembea huku na huko humo."

^c²¹ au "nami nitarudi huko uchi."

³BWANA akamwambia Shetani, "Je, umemwangalia huyo mtumishi wangu Ayubu? Mtu ambaye hakuna mwininge duniani aliye kama yeye, asiyé na hatia, mnyofu, mwenye kumcha Mungu na kuépukana na uovu. Naye bado mpaka sasa anadumisha uadilifu wake, ingawa ulinichochea dhidi yake, ili nimwangamize pasipo sababu."

⁴Shetani akajibu, "Ngozi kwa ngozi! Mwanadamu atatoa vyote alivyo navyo kwa ajili ya uhai wake. ⁵Lakini nyoosha mkono wako na kuipiga nyama yake na mifupa yake, naye kwa hakika atakulaani mbele za uso wako.

⁶BWANA akamwambia Shetani, "Vema sana, kwa hiyo, yeye yumo mikononi mwako, lakini usiguse uhai wake."

⁷Basi Shetani akatoka mbele za BWANA naye akampiga Ayubu kwa majipu mabaya tangu nyayo za miguu yake hadi utosi wa kichwa. ⁸Ndipo Ayubu akachukua kigae na kujikuna nacho huku akiketi kwenye majivu.

⁹Mke wake akamwambia, "Je, bado unashikamana na uadilifu wako? Mlaani Mungu nawe ukafe!"

¹⁰Akamjibu, "Unazungumza kama vile ambavyo mwanamke mpumbavu^a ye yote angelinen. Je, tupokee mema mikononi mwa Mungu, nasi tusipokee na udhia?"

Katika mambo haya yote, Ayubu hakutenda dhambi kwa kusema kwake.

Marafiki Watatu wa Ayubu

¹¹Basi marafiki watatu wa Ayubu, Elifazi Mtemani, Bildadi Mshuhi na Sofari Mnaamathi, waliposikia juu ya taabu yote iliyompata Ayubu, wakajipanga toka nyumbani kwao, nao wakakutana pamoja kwa makubaliano kwenda kumtuliza katika taabu hiyo na kumfariji.

¹²Walipomwona kwa mbali, ilikuwa vigumu kumtambua, wakaanza kulia kwa sauti kubwa, wakayararua majoho yao na kujirushia mavumbi juu ya vichwa vyao. ¹³Kisha wakaketi chini kwenye udongo pamoja na Ayubu kwa siku saba mchana na usiku. Hakuna ye yote aliyesema naye neno, kwa sababu waliona jinsi maumivu yake yalivyouwa makubwa.

Hotuba Ya Kwanza Ya Ayubu

3 Baada ya jambo hili, Ayubu akafumbua kinywa chake na kuilaani siku ya kuzaliwa kwake.

^a¹⁰ "Mwanamke mpumbavu "hana ina maana "mwanamke aliyezungukiwa kimaadili."

²Akasema:

³"Siku ya kuzaliwa kwangu na ipotelee mbali, nao usiku ule iliposemekana, 'Mtoto wa kiume amezaliwa!'

⁴Siku ile na iwe giza,
Mungu juu na asiangalie
nayo nuru isiiangazie.

⁵Giza na kivuli kikuu kiikalie tena,
wingu na likae juu yake
weusi na uifunike nuru yake.

⁶Usiku ule na ushikwe na giza kuu,
usihesabiwe katika siku za mwaka
wala usihesabiwe katika siku za mwezi wo
wote.

⁷Usiku ule na uwe tasa,
sauti ya furaha na isisikike ndani yake.

⁸Wale wazilaanio siku, wailaani hiyo siku,

wale walio tayari kumwamsha Lewiathani^a.

⁹Nyota zake za alfajiri na ziwe giza,
nao ungojee mwanga bila mafanikio
wala usuone muonzi wa kwanza wa
mapambazuko,

¹⁰kwa sababu huo usiku haukunifungia mlango
wa tumbo la mama yangu,
ili kuyaficha macho yangu kutokana na
taabu.

¹¹"Kwa nini sikuangamia wakati wa kuzaliwa?
Kwa nini sikufa nilipokuwa ninatoka
tumboni?

¹²Kwa nini pakawa na magoti ya kunipokea
na matiti ili nipate kunyonyeshwa?

¹³Kwa maana sasa ningekuwa nimepumzika
kwa amani,
ningekuwa nimelala na kupumzika

¹⁴pamoja na wafalme na washauri wa dunia,
walioijengea kwa ajili yao mahali ambapo
sasa ni magofu,

¹⁵pamoja na watawala waliokuwa na dhahabu,
waliozijaza nyumba zao kwa fedha.

¹⁶Au kwanini sikufichwa ardhini kama mtoto
aliyezaliwa mfu,
kama mtoto mchanga ambaye kamwe
hakuona mwanga?

¹⁷Huko waovu huacha kusumbua
na huko waliochoka hupumzika.

¹⁸Wafungwa nao hufurahia utulivu wao,
hawasikii tena sauti ya kukemea ya kiongozi
wa watumwa.

^a⁸ Lewiathani mnyama mkubwa wa kutisha akaaye baharini anayetajwa kwenye mashairi.

AYUBU

- ¹⁹Wadogo na wakubwa wamo humo
na mtumwa ameachiwa huru kutoka kwa
BWANA wake.
- ²⁰"Mbona nuru inawaangazia wale walio taabuni
na hao wenye uchungu kupewa uhai?
- ²¹Kwa nini wale wanaotamani kufa hilo haliji,
wale watafutao kufa zaidi ya kutafuta hazina
iliyofichwa,
- ²²ambao hujawa na furaha
na shangwe wafikapo kaburini?
- ²³Kwa nini uhai hupewa mtu ambaye njia yake
imefichika,
ambaye Mungu amemzungushia boma?
- ²⁴Kwa maana kulia kwangu kwa uchungu
kwanijia badala ya chakula,
mlio wangu wa kusononeka unamwagika
kama maji.
- ²⁵Lile nililokuwa naliogopa limenijia,
lile nililokuwa ninalihofia limenipata.
- ²⁶Sina amani, wala utulivu,
Sina pumziko, bali taabu tu."

SEHEMU YA PILI : MAZUNGUMZO YA AYUBU NA RAFIKI ZAKE WATATU

*Elifazi Anazungumza: Ayubu Ametenda
Dhambi*

4 Ndipo Elifazi Mtemani akajibu:

- ²"Kama mtu akithubutu kuzungumza nawe,
kutakukasirisha?
Lakini ni nani awezaye kujuzuia asiseme?
- ³Fikiri jinsi ambavyo umewafundisha watu
wengi,
jinsi ambavyo umeitia nguvu mikono
iliyokuwa dhaifu.
- ⁴Maneno yako yamewategemeza wale
waliojikwaa,
umeyatia nguvu magoti yaliyokuwa dhaifu.
- ⁵Lakini sasa hii taabu imekujia wewe,
nawe unashuka moyo,
imekupiga wewe, nave unafadhaika.
- ⁶Je, kumcha Mungu kwako hakupaswi kuwa
ndiyo matumaini yako
na njia zako kutokuwa na lawama ndilo
taraja lako?
- ⁷Fikiri sasa, "Ni mtu yupi, asiye na hatia,
ambaye aliwahi kuangamia?
Ni wapi ambapo wanyofu waliwahi
kuangamizwa?"

- ⁸Kwa jinsi ambavyo mimi nimechunguza, wale
walimao ubaya
na kupanda uovu, huvuna yayo hayo.
- ⁹Kwa pumzi ya Mungu huangamizwa,
kwa mshindo wa hasira zake huangamia.
- ¹⁰Simba anaweza kunguruma na kukorama,
bado meno ya simba mkubwa huvunjika.
- ¹¹Simba anaweza kuangamia kwa kukosa
mawindo,
nao wanasmiba wa simba jike hutawanyika.
- ¹²"Neno lilletwa kwangu kwa siri,
masikio yangu yakasikia mnong'ono wake.
- ¹³Katikati ya ndoto za kutia wasiwasi wakati wa
usiku,
hapo usingizi mzito uwapatapo wanadamu,
- ¹⁴hofu na kutetemeka kulinishika
na kufanya mifupa yangu yote itetemeke.
- ¹⁵Kuna roho aliyopita mbele ya uso wangu,
nazo nywele za mwili wangu zikasimama.
- ¹⁶Yule roho akasimama,
lakini sikuweza kutambua kilikuwa kitu gani.
Umbo fulani lilitimama mbele ya macho yangu,
kukawa na ukimya kisha nikasikia sauti:
- ¹⁷Je, binadamu aweza kuwa mwadilifu kuliko
Mungu?
Je, mtu aweza kuwa safi kuliko Mwumba
wake?
- ¹⁸Kama Mungu hawaamini watumishi wake,
kama Yeye huwalaumu malaika zake kwa
kukosea,
- ¹⁹ni mara ngapi zaidi wale waishio katika
nyumba za udongo,
ambazo misingi yake ipo mavumbini,
ambao wamepondwa kama nondo!
- ²⁰Kati ya maawio na machweo huvunjwa
vipande vipande,
bila ye yote kutambua, huangamia milele.
- ²¹Je, kamba za hema yao hazikung'olewa,
hivyo hufa bila hekima?"
- Elifazi Mtemani Anaendelea*
- 5** "Ita kama unataka, lakini ni nani
atakayekujibu?
Ni yupi kati ya hao watakatifu
utakayemgeukia?
- ²Kuweka uchungu moyoni humwua mpumbavu,
nao wivu humchinja mjinga.
- ³Mimi mwenyewe nimemwona mpumbavu akitia
mizizi,
lakini ghafula nyumba yake ikawa
imelaaniwa.
- ⁴Watoto wake hawana salama,

AYUBU

- hushindwa mahakamani bila mtetezi.
- ⁵Wenye njaa huyala mavuno yake,
wakiyatoa hata katikati ya miiba,
nao wenye kiu huitamani sana mali yake.
- ⁶Kwa maana taabu haioti kutoka kwenye
udongo,
wala udhia hauchipui kutoka ardhini.
- ⁷Lakini mwanadamu huzaliwa ili kutaabika,
kwa hakika kama cheche ya moto irukayo
kuelekea juu.
- ⁸Lakini ingekuwa ni mimi, ningemlalamikia
Mungu,
ningeliweka shauri langu mbele zake.
- ⁹Yeye hutenda maajabu yasiyoweza
kutambuliwa,
miujiza isiyoweza kuhesabika.
- ¹⁰Yeye huipa nchi mvua,
huyapeleka maji kunyesha mashamba.
- ¹¹Huwainua juu wanyonge,
nao wale waombolezao huinuliwa wakawa
salama.
- ¹²Huipinga mipango ya wenye hila,
ili mikono yao isifiki ufanisi.
- ¹³Yeye huwanasa wenye hekima katika hila yao,
nayo mipango ya wadanganyifu huifagilia
mbali.
- ¹⁴Giza huwapata wakati wa mchana,
wakati wa adhuhuri hupapasa kama vile
usiku.
- ¹⁵Humwokoa mhitaji kutokana na upanga ulioko
kinywani mwao,
huwaokoa kutokana na makucha ya wenye
nguvu.
- ¹⁶Kwa hiyo maskini analo tarajio,
nao udhalimu hufumba kinywa chake.
- ¹⁷Heri mtu yule ambaye Mungu humrudi,
kwa hiyo usidharau marudi yake Mungu
Mwenye Nguvu^a.
- ¹⁸Kwa kuwa hutia jeraha, lakini pia huyafunga,
huumiza, lakini mikono yake pia huponya.
- ¹⁹Kutoka katika majanga sita Yeye atakuokoa,
Naam, hata katika saba hakuna dhara
litakalokupata wewe.
- ²⁰Wakati wa njaa atakukomboa wewe na kifo,
naye katika vita atakukomboa na pigo la
upanga.
- ²¹Utalindwa kutokana na kuchapa kwa ulimi,
wala hutakuwa na sababu ya kuogopa
maangamizi yatakapokujia.

^a¹⁷ "Mungu Mwenye Nguvu" hapa ina maana ya "Shaddai" kwa Kiebrania. Hii ni katika kitabu chote cha Ayubu.

- ²²Utayacheka maangamizo na njaa,
wala hutakuwa na sababu ya kuwaogopa
wanyama wakali wa mwituni.
- ²³Kwa kuwa utakuwa na agano na mawe ya
mashamba,
nao wanyama wa mwitu watakuwa na
amani nawe.
- ²⁴Utajua ya kwamba hema lako li salama,
utahesabu mali zako wala hutakuta cho
chote kilichopungua.
- ²⁵Utajua ya kuwa watoto wako watakuwa wengi,
nao wazao wako wengi kama majani ya
nchi.
- ²⁶Utaingia kaburini ukiwa na umri wa uzee
mtimilifi,
kama masuke ya ngano yakusanyapo kwa
wakati wake.
- ²⁷Tumelichunguza hili, nalo ni kweli,
hivyo lisikie na uelewe kwamba ni lako
wewe."
- Hotuba ya Pili ya Ayubu*
Ayubu Anajibu: Malalamiko Yangu ni ya Haki
- 6** Kisha Ayubu akajibu:
- ²"Laiti uchungu wangu ungeweza kupimwa,
nayo taabu yangu yote ingewekwa kwenye
mizani!
- ³Kwa kuwa hakika ingekuwa nzito kuliko
mchanga wa bahari zote,
kwa hiyo si ajabu maneno yangu yamekuwa
ya haraka.
- ⁴Mishale ya Mungu Mwenye Nguvu iko ndani
yangu,
roho yangu inakunywa sumu yake,
vitisho nya Mungu vimejipanga dhidi yangu.
- ⁵Je, punda mwitu hulia akiwa na majani,
au ng'ombe dume hulia akiwa na chakula?
- ⁶Je, chakula kisicho na ladha huliwa bila chumvi,
au upo utamu katika ute mweupe wa yai?
- ⁷Ninakataa kuvigusa
vyakula nya aina hii hunichukiza.
- ⁸"Laiti ningepata haja yangu,
kwamba Mungu angenijalia hilo nillotaraja,
- ⁹kwamba Mungu angekuwa radhi kuniponda,
kuuachia mkono wake na kunikatilia mbali!
- ¹⁰Ndipo bado ningekuwa na hii faraja,
bado ningekuwa na furaha katika maumivu
makali,
kwamba sikuwa nimeyakana maneno yake Yeye
Aliye Mtakatifu.

- ¹¹"Ninazo nguvu gani, hata niendelee
kutegemea?
Matazamio yangu ya mbele ni nini, hata
niendelee kuwa mvumilivu?
- ¹²Je, mimi nina nguvu za jive?
Je, mwili wangu ni shaba?
- ¹³Je, ninao uwezo wo wote wa kujisaidia mimi
mwenyewe,
sasa kwamba mafanikio yamefukuziwa
mbali nami?
- ¹⁴"Mtu anayekata tamaa angetazamia moyo wa
kujitoa wa rafiki zake,
hata kama akiacha uchaji wa Mungu
Mwenye Nguvu.
- ¹⁵Lakini ndugu zangu sio wa kutegemewa
ni kama vijito nya msimu,
ni kama vijito ambavyo hufurika
- ¹⁶wakati vimefunkwa barafu iyeyukayo
ambavyo hujazwa na theluji inayoyeyuka,
- ¹⁷lakini hukauka majira ya ukame,
na wakati wa hari hutoweka katika mikondo
yake.
- ¹⁸Misafara hugeuka kutoka katika njia zake,
hukwea kwenda kwenye nchi ya ukiwa na
kuangamia.
- ¹⁹Misafara ya Tema inatafuta maji,
wafanyabiashara wa Sheba wanaosafiri
hutazama kwa matarajio.
- ²⁰Wamedhikika, kwa sababu walikuwa na
matumaini,
walipofika huko, wakahuzunika kwa kukosa
walichotarajia.
- ²¹Sasa nanyi mmethibitika kwamba hamna
msaada wo wote,
mnaona jambo la kutisha nanyi mnaogopa.
- ²²Je, nimewahi kusema, 'Toeni kitu kwa ajili
yangu,
au mnillipie fidia kwa ajili yangu kutoka
katika mali zenu,
- ²³au niokoeni mikononi mwa adui,
au nikomboeni kutoka kwenye makucha ya
wasio na huruma?"
- ²⁴Nifundisheni, nami nitanyamaza kimya,
nionyesheni nillikokosea.
- ²⁵Tazama yalivyo ya kuumiza maneno ya kweli!
Lakini mabishano yenu yanathibitisha nini?
- ²⁶Je, mna maana ya kuyakosoa ninayosema
na kuyafanya maneno ya mtu anayekata
tamaa kama upepo?
- ²⁷Mngeweza hata kupiga kura kwa ajili ya yatima
na kubadilishana rafiki yenu na mali.

- ²⁸"Lakini sasa iweni na huruma mkaniangalie
mimi.
Je, ningeweza kusema uongo mbele zenu?
- ²⁹Tulizeni hasira, msiwe wadhalimu,
angalieni tena, kwa maana nimehatarisha
uadilifu wangu^a.
- ³⁰Je, pana uovu wo wote midomoni mwangu?
Je, kinywa changu hakiwezi kupambanua
hila?

Ayubu: Mateso Yangu Hayana Mwisho

- 7** "Je, mwanadamu hana kazi ngumu
duniani?
Siku zake si kama zile za mtu aliyeajiriwa?
²Kama mtumwa anavyovionea shauku vivuli nya
jioni,
au mtu aliyeajiriwa anavyounglejea
mshahara wake,
³ndivyo niliviyogawiwa miezi ya ubatili,
nami nimeandikiwa masiku ya huzuni kuu.
⁴Wakati nilalapo ninawaza, 'Itachukua muda
gani kabla sijaamka?'
Usiku huwa mrefu, nami najigeuzageuza
hadi mapambazuko.
⁵Mwili wangu umevikwa mabuu na uchafu,
ngozi yangu imetumbuka na kutunga usaha.

Ayubu Anamlilia Mungu

- ⁶"Siku zangu zinapita upesi kuliko pia ya
mashine ya kufuma,
nazo zinafikia mwisho wake bila matumaini.
⁷Kumbuka, Ee Mungu, maisha yangu ni kama
pumzi,
macho yangu kamwe hayataona tena raha.
⁸Lile jicho linaloniona sasa halitaniona tena,
litanitafuta, wala sitakuwapo.
⁹Kama vile wingu liondokavyo na kutoweka,
vivyo hivyo yeeye ashukaye kaburini^a harudi
tena.
¹⁰Kamwe harudi tena kwenye nyumba yake,
wala mahali pake hapatumja tena.

- ¹¹"Kwa hiyo sitanyamaza,
nitanena kutokana na maumivu makuu ya
roho yangu,
nitalalama kwa uchungu wa nafsi yangu.
¹²Je, mimi ni bahari au mnyama mkubwa mno
akaaye vilindini,
hata uniweke chini ya ulinzi?
¹³Ninapofikiri kwamba kitanda changu kitanifariji,

^{a2} Au haki yangu bado inasimama.

^{a9} "Kaburini" hapa ina maana ya "kuzimuni," Kiebrania "Sheol."

AYUBU

nacho kitu changu cha fahari kitapunguza
malalamiko yangu,
¹⁴ndipo uliponitisha kwa ndoto
na kunitia hofu kwa maono,
¹⁵hivyo ninachagua kujinyonga na kufa,
kuliko huu mwili wangu.
¹⁶Ninayachukia maisha yangu, nisingetamani
kuendelea kuishi,
usinisumbue, siku zangu ni ubatili.

¹⁷"Mwanadamu ni kitu gani hata umjali kiasi hiki,
kwamba unamtia sana maanani,
¹⁸kwamba unamwangalia kila asubuhi
na kumjaribu kila wakati?
¹⁹Je, Wewe huachi kamwe kuniangalia,
au kuacha kunisumbua hata mara moja?
²⁰Ikiwa nimetenda dhambi, nimekufanya nini,
Ewe mlinzi wa wanadamu?
Kwa nini umeniweka niwe shabaha yako?
Je, nimekuwa mzigo kwako?
²¹Kwa nini husamehi makosa yangu
na kuachilia dhambi zangu?
Kwa kuwa hivi karibuni nitalala mavumbini,
nawe utanitafula, wala sitakuwapo."

Bildadi Anasema: Ayubu Yampasa Atubu

8 Kisha Bildadi Mshuhi akajibu:

²"Hata lini wewe utasema mambo kama haya?
Maneno yako ni ya kujigamba nayo ni kama
upepo mkuu.
³Je, Mungu hypotosha hukumu?
Je, Mungu Mwenye Nguvu hypotosha kile
kilicho haki?
⁴Watoto wako walipomtenda dhambi,
aliwapa adhabu ya dhambi yao.
⁵Lakini ukimtafuta Mungu,
nawe ukamsihi Mungu Mwenye Nguvu,
⁶kama wewe ni safi na mnyofu,
hata sasa atainuka mwenyewe kwa niaba
yako
na kukurudisha katika mahali pako pa haki.
⁷Ingawa mianzo yako itaonekana ya asiyetaka
makuu,
ndivyo mwisho wako utakavyokuwa wa
mafanikio.

⁸"Ukaulize vizazi viliviyotangulia
na uone baba zao walijifunza nini,
⁹kwa kuwa sisi tumezaliwa jana tu na hatujui lo
lote,
nazo siku zetu duniani ni kama kivuli tu.
¹⁰Je, hawatakufindisha na kukueleza?

Je, hawataleta maneno kutoka kwenye
kufahamu kwao?
¹¹Je, mafunjo yaweza kumea mahali pasipo na
matope?
Matete yaweza kustawi bila maji?
¹²Wakati bado yanaendelea kukua kabla ya
kukatwa,
hunyauka haraka kuliko majani mengine.
¹³Huu ndio mwisho wa watu wote
wanaomsahau Mungu,
vivyo hivyo mategemeo ya
wasiomjali Mungu huangamia.
¹⁴Lile analolitumainia huvunjika upesi,
lile analolitegemea ni utando wa buibui.
¹⁵Huutegemea utando wake, lakini hausimami,
huung'ang'ania, lakini haudumu.
¹⁶Yeye ni kama mtu ulionyeshewa vizuri wakati
wa juu,
ukieneza machipukizi yake bustanini,
¹⁷hui funganisha mizizi yake kwenye lundo la
mawe
na kutafuta nafasi katikati ya mawe.
¹⁸Unapong'olewa kutoka mahali pake,
ndipo mahali pale huukana na kusema,
'Mimi kamwe sikukuona.'

¹⁹Hakika uhai wake hunyauka
na kutoka udongoni mimea mingine
huota.

²⁰Hakika Mungu hamkatai mtu asiye na hatia
wala kuitia nguvu mikono ya mtenda
mabaya.

²¹Bado atakijaza kinywa chako na kicheko
na midomo yako na kelele za shangwe.

²²Adui zako watavikwa aibu,
nazo hema za waovu hazitakuwapo tena."

Hotuba ya Tatu ya Ayubu *Ayubu Anajibu: Hakuna Mpatanishi*

9 Ayubu akajibu:

²"Naam, najua hili ni kweli.
Lakini mwanadamu awezaje kuwa mwadilifu
mbele za Mungu?
³Ingawa mtu alitaka kushindana naye,
asingaliweza kumjibu Mungu hata mara
moja mionganoni mwa elfu moja.
⁴Hekima yake ni kubwa sana na ana uwezo
mwingi mno.
Ni nani aliyeshindana naye akawa salama?
⁵Aiondoa millima bila yenyeve kujua
na kuipindua kwa hasira yake.
⁶Aitikisa dunia kutoka mahali pake

- na kuzifanya ngozo zake zitetemeke.
 7Husema na jua nalo likaacha kuangaza,
 naye huizima mianga ya nyota.
 8Yeye peke yake huzitandaza mbingu
 na kuyakanyaga mawimbi ya bahari.
 9Yeye ndiyе mwumba wa nyota za Dubu na
 Orioni,
 Kilimia na kundi la nyota za kusini.
 10Hutenda maajabu yasiyopimika,
 miujiza isiyoweza kuhesabiwa.
 11Anapopita karibu nami, siwezi kumwona,
 apitapo mbele yangu, simtambui.
 12Anapochukua kwa ghafula, ni nani awezaye
 kumzuia?
 Ni nani awezaye kumwambia, 'Unafanya
 nini?'
 13Mungu hataizuia hasira yake,
 hata jeshi kubwa lenye nguvu la Rahabu
 linajikunyata miguuni pake.

 14"Ni vipi basi mimi nitaweza kubishana naye?
 Nawezaje kupata maneno ya kuhojiana
 naye?
 15Ingawa sikuwa na hatia, sikuweza kumjibu,
 ningeweza tu kumsihi Mhukumu wangu
 anihurumie.
 16Hata kama ningemwita kwenye shauri naye,
 akakubali,
 siamini kama angenisikiliza.
 17Yeye angeniangamiza kwa dhoruba
 na kuongeza majeraha yangu pasipo na
 sababu.
 18Asingeniacha nipumue
 bali angenifunika kabisa na huzuni kuu.
 19Kama ni suala la nguvu, yeye ni mwenye
 nguvu!
 Kama ni suala la haki, ni nani awezaye
 kumwita mahakamani?
 20Hata kama sikuwa na hatia, kinywa changu
 kingenihukumu,
 kama sikuwa na kosa,
 kingenitangaza kuwa mwenye hatia.

 21Ingawa mimi sina kosa,
 haileti tofauti katika nafsi yangu,
 nauchukia uhai wangu.
 22Hayo yote ni sawa, ndyo sababu nasema,
 'Yeye huwaangamiza wasio na makosa
 pamoja na waovu.'
 23Wakati pigo liletapo kifo cha ghafula,
 yeye hudhifikasi kule kukata tamaa kwa yule
 asiye na kosa.
 24Wakati nchi inapoangukia mikononi mwa

- waovu,
 yeye huwafunga macho mahakimu wake.
 Kama si Yeye, basi ni nani?

 25"Siku zangu zapita mbio kuliko mkimbiasi,
 zinapita upesi bila kuona furaha hata
 kidogo tu.
 26Zinapita upesi kama mashua ya mafunjo,
 mfano wa tai ayashukiaye mawindo kwa
 ghafula.
 27Kama nikisema, 'Nitayasahau malalamiko
 yangu,
 nitabadili sura ya uso wangu na
 kutabasamu,
 28bado ninahofia mateso yangu yote,
 kwa kuwa ninajua hutanihesabu kuwa sina
 hatia.
 29Kwa kuwa nimeonekana mwenye hatia,
 kwa nini basi nitaabishwe bure?
 30Hata kama ningejiosha kwa sabuni^a
 na kutakasa mikono yangu kwa magadi,
 31wewe ungenitupa kwenye shimo la utelezi
 ili kwamba hata nguo zangu zingenichukia
 sana.

 32"Yeye si mwanadamu kama mimi
 ili niweze kumjibu,
 ili kwamba tuweze kushindana naye
 mahakamani.
 33Laiti angalikuwapo mtu wa kutupatanisha kati
 yetu,
 aweke mkono wake juu yetu sote wawili,
 34mtu angeliiondoa fimbo ya Mungu juu yangu,
 ili utisho wake usiendelee kunitia hofu.
 35Ndipo ningenena naye, bila kumwogopa,
 lakini kama ilivyo kwangu sasa, sitaweza.

Ayubu: Nayachukia Maisha Yangu

- 10** "Nayachukia haya maisha yangu,
 kwa hiyo nitatoa malalamiko yangu kwa
 wazi bila kujizuia,
 nami nitanena kutokana na uchungu wa
 moyo wangu.
 2Nitamwambia Mungu: usinikhukumu,
 bali niambie una mashtaka gani dhidi yangu.
 3Je, inakupendeza wewe kunionea,
 kuikataa kwa dharau kazi ya mikono yako,
 huku wewe ukifurahia mipango ya waovu?
 4Je, wewe una macho ya kimwili?
 Je, wewe huona kama mwanadamu
 aonavyo?
 5Je, siku zako ni kama zile za mwanadamu

^a30 Au theluji.

AYUBU

au miaka yako ni kama ile ya mtu,
 6ili kwamba utafute makosa yangu
 na kuichunguza dhambi yangu,
 7ingawa wajua kuwa mimi sina hatia
 na hakuna awezaye kunitoa mkononi
 mwako?

8“Mikono yako ndiyo iliyonumba na kunifanya.
 Je, sasa utageuka na kuniangamiza?
 9Kumbuka kuwa ulinifinyanga kama udongo wa
 mfinyanzi.
 Je, sasa utanifanya kuwa mavumbi tena?
 10Je, wewe hukunimimina mimi kama maziwa
 na kunigandisha kama jibini,
 11Ukanivika ngozi na nyama
 na kuniunga pamoja kwa mifupa na
 mishipa?
 12Umenipa uhai na kunitendea wema,
 katika uangalizi wako umeilinda roho yangu.

13“Lakini hili ndilo ulilolificha moyoni mwako,
 nami ninajua kuwa hili lilikuwa katika nia
 yako:
 14Kama nilifanya dhambi, ungekuwa umeniona,
 wala usingeacha kosa langu lipite bila
 kuadhibiwa.
 15Kama nina hatia, ole wangu!
 Hata kama ningekuwa sina hatia,
 siwezi kukiinua kichwa changu,
 kwa kuwa nimejawa na aibu na kuzama
 katika mateso yangu.
 16Kama nikiinua kichwa changu juu,
 unaninyatia kama simba na kuonyesha tena
 uwezo wa kutisha dhidi yangu.
 17Wewe waleta mashahidi wapya dhidi yangu
 na kuzidisha hasira yako juu yangu,
 nazo nguvu zako zinanijia wimbi moja
 baada ya jingine.

18“Kwa nini basi ulinitoa tumboni?
 Ninatamani ningekufa kabla jicho lo lote
 halijaniona.
 19Laiti nisingekuwako kamwe,
 au ningekuwa nimechukuliwa moja kwa
 moja
 kutoka tumboni kwenda kaburini!
 20Je, siku zangu chache si zimekaribia kwisha?
 Niachie ili niweze kupata muda mfupi wa
 kufurahi
 21kabla sijaenda mahali ambapo hakuna kurudi
 tena,
 katika nchi ya giza na uvuli wa mauti,
 22nchi ya giza kuu sana,

yenye uvuli wa giza na machafuko,
 mahali ambapo hata nuru ni giza.”

Safari Anasema: Hatia ya Ayubu Inastahili Adhabu

11 Ndipo Safari Mnaamathi akajibu:

2“Je, maneno haya yote yapite bila kujibiwa?
 Je, huyu mnenaji athibitishwe kuwa na haki?
 3Je, maneno yako ya upuuzi yawafanye watu
 wanyamaze kimya?
 Je, mtu asikukemee unapofanya dhihaka?
 4Unamwambia Mungu, ‘Imani yangu ni kamili
 nami ni safi mbele zako.’

5Ah! Laiti kwamba Mungu angesema ,
 kwamba angefungua midomo yake dhidi
 yako,
 6naye akufunulie siri za hekima,
 kwa kuwa hekima ya kweli ina pande mbili.
 Ujue hili: Mungu amesahau hata baadhi ya
 dhambi zako.

7“Je, waweza kujua siri za Mungu?
 Je, waweza kuyachunguza mambo yote
 kumhusu Mungu Mwenye Nguvu?
 8Ni juu mno kuliko mbingu, waweza kufanya
 nini?
 Kina chake ni kirefu kuliko kuzimu, wewe
 waweza kujua nini?
 9Vipimo vyake ni virefu kuliko dunia
 navyo ni vipana kuliko bahari.

10“Kama akija na kukufunga gerezani
 na kuitisha mahakama, ni nani awezaye
 kumpinga?
 11Hakika anawatambua watu wadanganyifu,
 naye aonapo uovu, je, haangalii?
 12Lakini mtu asiye na akili aweza kuwa mwenye
 hekima,
 wakati mtoto wa punda-mwitu
 atakapozaliwa mwanadamu.

13“Hata sasa ukiutoa moyo wako kwake
 na kumwinulia mikono yako,
 14ukiiondolea mbali ile dhambi iliyo mkononi
 mwako
 wala usiuruhusu uovu ukae hemani mwako,
 15ndipo utainua uso wako bila aibu,
 utasimama imara bila hofu.
 16Hakika utaisahau taabu yako,
 utayakumbuka tu kama maji yaliyokwisha
 pita.

AYUBU

- ¹⁷Maisha yako yatang'aa kuliko adhuhuri,
nalo giza litakuwa kama alfajiri.
¹⁸Utakuwa salama, kwa kuwa lipo tumaini,
utatazama kando yako na kupumzika kwa
salama.
¹⁹Utalala, wala hakuna atakayekuogofya,
Naam, wengi watajipendekeza kwako ili
kupata fadhili.
²⁰Bali macho ya waovu hayataona,
wokovu utawaepuka,
tarajio lao litakuwa ni kufa.

Hotuba ya Nne ya Ayubu
Ayubu Anajibu: Mimi ni Mtu wa Kuchekwa

12 Ndipo Ayubu akajibu:

- ²"Bila shaka ninyi ndio watu,
nayo hekima itakoma mtakapokufa!
³Lakini mimi ninao ufahamu kama ninyi,
'Mimi si duni kwenu.'
Ni nani asiyejua mambo haya yote?

⁴"Nimekuwa mtu wa kuchekwa na rafiki zangu,
ingawa nilimwita Mungu naye akanijibu,
mimi ni mtu wa kuchekwa tu, ingawa ni
mwadilifu na nisiye na hatia.
⁵Wanadamu wakiwa katika utulivu huwa na
dharau kwa wale wenye msiba
kana kwamba ndiyo haki yao wale
ambao miguu yao inateleza.
⁶Hema za wanyang'anyi hazisumbuliwi,
wale wanaomghadhibisha Mungu wako
salama,
wale wamchukuo mungu wao mikononi
mwao.

⁷"Lakini ulizeni wanyama, nao watawafundisha,
au ndege wa angani, nao watawaambia,
⁸au zungumzeni na dunia, nayo itawafundisha,
au acheni samaki wa baharini wawape
taarifa.
⁹Ni nani mionganii mwa hawa wote asiyejua
kwamba mkono wa BWANA ndio
uliofanya hili?
¹⁰Mkononi mwake uko uhai wa kila kiumbe
na pumzi ya wanadamu wote.
¹¹Je, sikio haliyajaribu maneno
kama vile ulimi uonjavyo chakula?
¹²Je, hekima haipatikani katikati ya wazee?
Je, maisha marefu hayaleti ufahamu?

¹³"Hekima na nguvu ni vya Mungu,
shauri na ufahamu ni vyake Yeye.

- ¹⁴Kile anachokibomoa hakiwezi kujengeka tena,
mtu aliyefungiwa naye hawezi kufunguliwa.
¹⁵Akizua maji, huwa pana ukame,
akiyaachia maji, huharibu nchi.
¹⁶Kwake kuna nguvu na ushindi,
adanganywaye na adanganyaye wote wawili
ni wake.
¹⁷Yeye huwaondoa washauri wakiwa
wametekwa nyara,
naye huwapumbavusha wanaotoa
maamuzi.
¹⁸Huondoaa pingu zilizofungwa na wafalme
na kuwafunga mishipi ya kiunoni.
¹⁹Huwaondoa makuhani wakiwa wametekwa
nyara
na kuwaangusha waliojiimarisha muda
mrefu.
²⁰Hunyamazisha midomo ya washauri
wanaoaminika
na kuondoa busara ya wazee.
²¹Huwanmagia dharau wale wanaoheshimika
na kuwavua silaha wenye nguvu.
²²Hufunua mambo ya ndani ya gizani
na kuyaleta yale yaliyositirika nuruni.
²³Huyafanya mataifa yatukuke na
kuyaangamiza,
hufanya mataifa kuwa makubwa, naye
huyatawanya.
²⁴Huwaondolea viongozi wa nchi akili zao,
huwapeleka watagetange nyikani pasipo
na njia.
²⁵Hupapasa gizani pasipokuwa na mwanga,
huwafanya wapepesuke kama walevi.
- 13** "Macho yangu yameona hili lote,
masikio yangu yamesikia na kulielewa.
²Hayo mnayoyajua mimi pia ninayajua,
mimi si mtu duni kuliko ninyi.
³Lakini ninayo shauku ya kuzungumza na
Mungu Mwenye Nguvu
na kuhojiana shauri langu na Mungu.
⁴Ninyi, hata hivyo, hunipakaza uongo,
ninyi ni matabibu wasiofaa kitu, ninyi nyote!
⁵Laiti wote mngenyamaza kimya!
Kwa kuwa kwenu hilo lingekuwa hekima.
⁶Sikieni sasa hoja yangu,
mkasikilize kushti kwangu.
⁷Je, mtazungumza kwa uovu kwa niaba ya
Mungu?
Je, mtazungumza kwa udanganyifu kwa
niaba yake?
⁸Mtamwonyesha upendeleo?
Mtamtetea Mungu kwenye mashtaka yake?

- ⁹Je, ingekuwa vema Mungu akiwahoji ninyi?
 Je, mngeweza kumdanganya kama
 ambavyo mngeweza kuwadanganya
 wanadamu?
- ¹⁰Hakika atawakemea
 kama mkiwapendelea watu kwa siri.
- ¹¹Je, huo ukuu wake haungewatisha ninyi?
 Je, hofu yake isingewaangukia ninyi?
- ¹²Maneno yenu ni mithali za majivu,
 utetezi wenu ni ngome za udongo wa
 mfinyanzi.
- ¹³"Nyamazeni kimya nipate kusema,
 kisha na yanipate yatakayonipata.
- ¹⁴Kwa nini njijiweke mwenyewe kwenye hatari
 na kuyaweka maisha yangu mikononi
 mwangu?
- ¹⁵Ingawa ataniua, bado nitamtumaini,
 hakika nitazitetea njia zangu mbele zake.
- ¹⁶Naam, hili litanigeukia kuwa wokovu wangu,
 kwa maana hakuna mtu asiyemcha Mungu
 atakayethubutu kuja mbele yake!
- ¹⁷Sikilizeni maneno yangu kwa makini,
 nayo masikio yenu yaingize kile nisemacho.
- ¹⁸Sasa kwamba nimekwisha kutayarisha mambo
 yangu,
 ninajua mimi nitahesabiwa kuwa na haki.
 Kama ndivyo, nitanyamaza kimya na kufa.
- ²⁰"Ee Mungu, unijalie tu mimi haya mambo
 mawili,
 nami sitajificha uso wako:
- ²¹Ondoa mkono wako uwe mbali nami,
 nawe uache kuniogofya kwa hofu zako kuu.
- ²²Niite kwenye shauri nami nitajibu,
 au niache niseme, nawe upate kujibu.
- ²³Ni makosa na dhambi ngapi nilizotenda?
 Nionyeshe makosa yangu na dhambi zangu.
- ²⁴Kwa nini kuuficha uso wako
 na kunihesabu mimi kuwa adui yako?
- ²⁵Je, utaliadhibu jani lipeperushwalo na upepo?
 Je, utayasaka makapi makavu?
- ²⁶Kwa kuwa unaandika mambo machungu dhidi
 yangu
 na kunifanya nizirithi dhambi za ujana
 wangu.
- ²⁷Umeifunga miguu yangu kwenye pingu,
 na kuzichunga kwa makini njia zangu zote
 kwa kutia alama kwenye nyayo za miguu
 yangu.

²⁸"Hivyo mwanadamu huangamia kama kitu
 kilichoza,
 mfano wa vazililoliwa na nondo.

14 "Mwanadamu aliyezaliwa na
 mwanamke siku zake ni chache nazo
 zimejaa taabu.

²Huchanua kama ua kisha hunyauka,
 huwa kama kivuli kipitacho upesi, wala
 hadumu.

³Je, unamwekea jicho lako mtu kama huyo?
 Je, utamleta mbele yako katika hukumu?

⁴Ni nani awezaye kutoa kitu safi kutoka katika
 kitu najisi?

Hakuna auezayel!

⁵Siku za mwanadamu zimewekewa mpaka,
 umekwisha kutangaza idadi ya miezi yake
 na kuweka mpaka ambaa hawezu kuuvuka.

⁶Hivyo angalia mbali umwache,
 hadi awe amekamilisha muda wake kama
 mtu aliyeajiriwa.

⁷"Kwa vyo vyote yapo matumaini kwa mti:
 kama ukikatwa utachipuka tena,
 nayo machipukizi yake mapya hayatakomu.

⁸Mizizi yake yaweza kuchakaa ardhini
 na kisiki chake kufa udongoni,

⁹lakini kwa kupata dalili ya maji utachipua
 na kutoa machipukizi kama mche.

¹⁰Lakini mwanadamu hufa na huo ndio mwisho
 wake,
 hutoa pumzi ya mwisho, naye hayuko tena?

¹¹Kama vile maji yatowekavyo katika bahari,
 au mkondo wa mto ukaushwavyo na kuwa
 mkavu,

¹²ndivyo mwanadamu alalavyo nchini asiamke,
 hadi mbingu zitakapokuwa hazipo tena,
 wanadamu hawataamka au kuamshwa
 kutoka kwenye usingizi wao.

¹³Laiti kama ungenificha kaburini^a
 na kunistiri hadi hasira yako ipite!

Laiti ungeniwekea wakati
 na kisha ukankumbuka!

¹⁴Je, kama mtu akifa, aweza kuishi tena?
 Siku zote za kazi zangu ngumu nitangojea
 kufanywa upya kwangu.

¹⁵Utaniita nami nitakuitika,
 utakionea shauku kiunbe ambacho mikono
 yako ilikumba.

¹⁶Hakika ndipo utakapozihesabu hatua zangu,
 lakini hutazifuatia dhambi zangu.

^a¹³ "Kaburini" hapa ina maana ya "kuzimuni," Kiebrania "Sheol."

AYUBU

- ¹⁷Makosa yangu yatafungiwa kwa lakiri kwenye mfuko,
nawe utazifunika dhambi zangu.
- ¹⁸"Lakini kama mlima umomonyokavyo na kufikichika
na kama vile mwamba uondolewavyo mahali pake,
- ¹⁹kama maji yamalizavyo mawe na maji ya ghafula yachukuavyo udongo, ndivyo unavyoharibu tegemeo la mwanadamu.
- ²⁰Humshinda mara moja kwa daima, naye hutoweka, waibadilisha sura yake na kumwondo.
- ²¹Kama wanawe wakipewa heshima, yeze hafahamu, kama wakidharauliwa yeze haoni.
- ²²Yeye hasikii kingine isipokuwa maumivu ya mwili wake mwenyewe, naye huomboleza kwa ajili yake mwenyewe.

Elifazi Anaongea: Ayubu Anadhoofisha Imani

15 Kisha Elifazi, Mtemani akajibu:

- ²"Je, mtu mwenye hekima hujibu kwa mawazo matupu au kujaza tumbo lake kwa upopo wenye joto wa mashariki?
- ³Je, aweza kubishana juu ya maneno yasiyofaa, kwa hotuba zisizo na maana?
- ⁴Lakini hata unadhoofisha uchaji wa Mungu na kuzuia ibada mbele za Mungu.
- ⁵Dhambi zako zinasukuma kinywa chako, nave umechagua ulimi wa hila.
- ⁶Kinywa chako mwenyewe kinakuhukumu, wala si changu, midomo yako mwenyewe inashuhudia dhidi yako.
- ⁷Je, wewe ni mtu wa kwanza kuzaliwa? Ulizaliwa kabla ya vilima?
- ⁸Je, wewe husikiliza mashauri ya siri ya Mungu? Je, wewe unaizua hekima iwe yako mwenyewe?
- ⁹Wewe unajua kitu gani tusichokijua sisi? Unafahamu kitu gani tusichokifahamu sisi?
- ¹⁰Wale wenye mvi na wazee wako upande wetu, watu ambao hata ni wazee kuliko baba yako.
- ¹¹Je, faraja za Mungu hazikutoshi,

- au maneno yaliyosemwa kwako kwa upole si kitu?
- ¹²Kwa nini moyo wako unakudanganya, na kwa nini macho yako yanang'aa,
- ¹³ili kwamba upate kutoa hasira yako dhidi ya Mungu na kumimina maneno ya namna hiyo kutoka kinywani mwako?
- ¹⁴"Mwanadamu ni kitu gani, hata aweze kuwa safi, au yeze aliyezaliwa na mwanamke, hata aweze kuwa mwadilifu?
- ¹⁵Kama Mungu hawaamini katika watakatifu wake, kama hata mbingu zenyewe si safi machoni pake,
- ¹⁶sembuse mwanadamu ambaye ni mwovu na mpotovu, ambaye hunywa uovu kama anywavyo maji!
- ¹⁷"Nisikilize mimi nami nitakueleza, acha nikuambie yale niliyoyaona,
- ¹⁸ambayo watu wenyewe hekima wameyanena, bila kuficha lo lote walilopokea toka kwa baba zao
- ¹⁹(wakati ambao wao peke yao ndio walipewa nchi, hakuna mgeni aliyejita mionganini mwao.)
- ²⁰Mtu mwovu siku zake zote hupata mateso, miaka yote aliywekewa mkorofu.
- ²¹Sauti za kutisha hujaa masikioni mwake, katika kufanikiwa kwake, wanyang'anyi humshambulia.
- ²²Hukata tamaa kuokoka gizani, amewekwa kwa ajili ya upanga.
- ²³Hutangatanga, akitafuta chakula, anajua kwamba siku ya giza iko karibu.
- ²⁴Taabu na maumivu makuu vinamtia hofu, humshinda kama mfalme aliye tayari kwa vita,
- ²⁵kwa sababu amemkunjia Mungu ngumi yake na kujigamba dhidi ya Mungu Mwenye Nguvu,
- ²⁶kwa kiburi akishambulia dhidi ya Mungu akiwa na ngao nene, iliyo imara.
- ²⁷"Ingawa uso wake umefunikwa na mafuta kwa unene na kiuno chake kimevimbwa kwa kunenepa,
- ²⁸wataishi katika mijji ya magofu na katika nyumba ambazo haziishi

AYUBU

mwanadamu ye yote,
nyumba zinazokuwa vifusi.
 29 Hatatajirika tena nao utajiri wake hautadumu,
wala mali zake hazitakuwa nyingi juu ya
nchi.
 30 Hatatoka gizani,
mwali wa moto utanyausha machipukizi
yake,
nayo pumzi ya kinywa cha Mungu
itamwondolea mbali.
 31 Asijidanganye mwenyewe kutumainia ubatili,
kwa kuwa hatapata malipo yo yote.
 32 Atakuwa amelipa kikamilifu kabla ya wakati
wake,
nayo matawi yake hayatastawi.
 33 Atafanana na mzabibu uliopukutishwa
matunda yake kabla hayajaiva,
kama mzeituni unaodondosha maua yake.
 34 Kwa kuwa jamii ya wasiomcha Mungu
watakuwa tasa,
nao moto utateketeza hema za wale
wanaopenda rushwa.
 35 Hutunga mimba ya madhara na kuzaa uovu,
matumbo yao huumba udanganyifu."

*Hotuba ya Tano ya Ayubu
Ayubu Anathibitisha Tena Hali Yake ya
Kutokuwa na Hatia.*

16 Kisha Ayubu akajibu:

2 "Nimepata kusikia mambo mengi kama haya,
nanyi nyote ni wafariji wenyewe kutaabisha!
 3 Je, maneno yenu mengi yasiyo na maana
hayana mwisho ?
Mna nini hata mwendelee kushindana kwa
maneno?
 4 Mimi pia ningeweza kuzungumza kama ninyi,
kama mngekuwa katika hali yangu,
ningeweza kusema maneno mazuri juu
yenu na kuwatikisia ninyi kichwa
changu.
 5 Lakini kinywa changu kingewatia moyo,
faraja kutoka midomoni mwangu,
ingewaletea nafuu.
 6 Lakini kama nikisema, maumivu yangu bado
hayatulizwi,
nami kama nikijiuia, wala hayaondoki.
 7 Ee Mungu, hakika umenichakaza,
umewaangamiza kabisa watu wa nyumbani
mwangu wote.
 8 Umenikunjakunja, nalo limekuwa ushahidi,
nako kukonda kwangu kumeongezeka sana
na kushuhudia juu yangu.

9 Mungu amenishambulia na kuniraruu katika
hasira yake na kunisagia meno yake,
adui yangu hunikazia macho yake makali.
 10 Watu wamenifumbulia vinywa vyao
kunidhihaki,
hunipiga shavuni mwangu na kunidharau,
nao huungana pamoja dhidi yangu.
 11 Mungu amenigeuzia kwa watu wabaya
na kunitupa katika makucha ya waovu.
 12 Mambo yote yalikuwa mazuri, lakini
alivinjunjavunta,
amenikamata shingo na kuniponda.
Amenifanya mimi kuwa shabaha yake,
 13 wapiga upinde wake wananzunguka.
Bila huruma, huchoma figo zangu
na kuimwaga nyongo yangu juu ya nchi.
 14 Huniponda tena na tena,
hunishambulia kama shujaa wa vita.
 15 "Nimejishonea nguo ya gunia juu ya mwili
wangu
nami nimekizika kipaji cha uso wangu
kwenvye vumbi.
 16 Uso wangu umekuwa mwekundu kwa kulia,
macho yangu yamepigwa na giza kuu,
 17 lakini mikono yangu haijafanya jeuri na
maombi yangu ni safi.
 18 Ee nchi, usiifunike damu yangu,
nacho kilio changu kisinyamazishwe
kamwe.
 19 Hata sasa shahidi yangu yuko mbinguni,
wakili wangu yuko juu.
 20 Mwombezi wangu ni rafiki yangu
macho yangu yamwagapo machozi kwa
Mungu,
 21 kwa niaba ya mtu anamsihi Mungu
kama mtu anavyosihi kwa ajili ya rafiki yake.
 22 Ni miaka michache tu itapita
cabla sijaenda safari ambayo sitarudi.
Ayubu Anaomba Msaada
17 Moyo wangu umevunjika,
siku zangu zimefupishwa, kaburi
linaningojea.
 2 Hakika wenyewe mizaha wamenizunguka,
macho yangu yamebaki kutazama uadui
wao.
 3 "Ee Mungu, nipe dhamana unayodai.

AYUBU

Ni nani mwininge atakayeweka dhamana
kwa ajili yangu?
⁴Umezifunga akili zao zisipate ufhamu,
kwa hiyo hutawaacha wapate ushindi.
⁵Kama mtu akiwashutumu rafiki zake ili
apate ujira,
macho ya watoto wake yatashindwa kuona.

⁶Mungu amenifanya kitu cha dhihaka kwa kila
mtu,
mtu ambaye watu humtemea mate usoni.
⁷Macho yangu yamefifia kwa ajili ya majonzi,
umbile langu lote ni kama kivuli.
⁸Watu wanyofu wanatishwa na hili,
watu wasio na hatia wanasmama dhidi ya
wasiomcha Mungu.
⁹Hata hivyo, waadilifu watazishika njia zao,
nao wale wenye mikono safi wataendelea
kupata nguvu.
¹⁰Lakini ninyi njoni, ninyi nyote, jaribuni tena!
Sitampata mtu mwenye hekima mionganoni
mwenu.
¹¹Siku zangu zimepita, mipango yangu
imevunjika,
vivyo hivyo shauku za moyo wangu.
¹²Watu hawa hufanya usiku kuwa mchana,
wenye giza husema, 'Mwanga u karibu.'
¹³Kama nyumba pekee ninayoitarajia ni kaburi^a,
kama nikikitandika kitanda changu gizani,
¹⁴kama nikiuambia uharibifu, 'Wewe u baba
yangu.'
na kuliambia buu, 'Wewe u mama yangu' au
'dada yangu'
¹⁵liko wapi basi tarajio langu?
Ni nani awezaye kuona tarajio langu?
¹⁶Je, litashuka chini hadi kwenye milango ya
mauti^b?
Je, tutashuka pamoja mavumbini?

*Bildadi Anasema: Mungu Huwaadhibu
Waovu*

18 Bildadi Mshuhi akajibu:

²"Je, ni lini utafika mwisho wa maneno haya?
Uwe mwenye busara, nasi ndipo
tutakapoweza kuongea.
³Kwa nini sisi tunafikiriwa kama wanyama
na katuona wajinga machoni pako?
⁴Wewe unayejirarua mwenyewe vipande
vipande katika hasira yako,
Je, dunia iachwe kwa ajili yako wewe?

^a¹³ "Kaburi" hapa ina maana ya "kuzimu," Kiebrania "Sheol."
^b¹⁶ "Mauti" hapa ina maana ya "kuzimu."

Au ni lazima miamba iondolewe mahali
pake?

⁵"Taa ya mwovu imezimwa,
nao mwali wa moto wake umezimika.
⁶Mwanga hemani mwake umekuwa giza,
taa iliyokaribu naye imezimika.
⁷Nguvu za hatua zake zimedhoofishwa,
shauri lake mwenyewe litamwangusha.
⁸Miguu yake imemsukumia kwenye wavy
naye anatangatanga kwenye matundu ya
wavy.
⁹Tanzi litamkamata kwenye kisigino,
mtego utamshikilia kwa nguvu.
¹⁰Kitanzi kimefichwa ardhini kwa ajili yake,
mtego uko kwenye njia yake.
¹¹Vitisho vimemtia hofu kila upande
na adui zake humwandama kila hatua.
¹²Janga linamwonea shauku,
maafa yako tayari kwa ajili yake aangukapo.
¹³Nayo yatakula sehemu ya ngozi yake,
mzaliwa wa kwanza wa mauti atakula
maungo yake.
¹⁴Atang'olewa kutoka katika salama ya hema
lake
na kupelekwa kwa mfalme wa vitisho.
¹⁵Moto utakaa katika hema lake,
moto wa kiberiti utamwagwa juu ya makao
yake.
¹⁶Mizizi yake chini itakauka
na matawi yake juu yatanyauka.
¹⁷Kumbukumbu lake litatoweka katika dunia,
wala hatakuwa na jina katika nchi.
¹⁸Ameondolewa nuruni na kusukumiwa gizani
naye amefukuzwa mbali atoke duniani.
¹⁹Hana mtoto wala mzao mionganoni mwa watu
wake,
wala aliyenurusika mahali alipoishi.
²⁰Watu wa magharibi watashangaa yaliyompata,
watu wa mashariki watapatwa na hofu.
²¹Hakika ndivyo yalivyo makao ya mtu mwovu,
ndivyo palivyo mahali pake mtu asiyemjua
Mungu."

*Hotuba ya Sita ya Ayubu
Ayubu Anajibu: Najua Mkombozi wangu Yu
Hai*

19 Ndipo Ayubu akajibu:

²"Je, mtaendelea kunitesa mpaka lini
na kuniponda kwa maneno yenu?
³Mara ya kumi hizi mmenishutumu,
bila aibu mnanishambulia.

- ⁴Kama ni kweli nimepotoka,
kosa langu ninabaki kuhusika nalo
mwenyewe.
- ⁵Kama kweli mngejituza wenyewe juu yangu
na kwa kutumia unyonge wangu dhidi
yangu,
- ⁶basi jueni kuwa Mungu amenitendea yaliyo
mabaya
naye amekokota wavu wake kunizunguka.
- ⁷"Ingawa ninalia, 'Nimetendewa mabaya!' Sipati
jibu,
ingawa ninaomba msaada, hakuna haki.
- ⁸Yeye ameizua njia yangu hivyo siwezi kupita,
ameyafunika mapito yangu na giza.
- ⁹Amenivua heshima yangu
na kuniondolea taji kichwani pangu.
- ¹⁰Amenibomoa kila upande hadi nimeisha,
ameling'oa tegemeo langu kama mti.
- ¹¹Hasira yake imewaka juu yangu,
amenihesabu kuwa mionganini mwa adui
zake.
- ¹²Majeshi yake yanani sogelea kwa nguvu,
yamenizingira,
yamepiga kambi kulizunguka hema
langu.
- ¹³Amewatenga ndugu zangu mbali nami,
wale wanijuao wamefarikishwa nami kabisa.
- ¹⁴Watu wa jamaa yangu wamekwenda mbali,
rafiki zangu wamenisahau.
- ¹⁵Wageni wangu na watumishi wangu wa kike
wananiona kama mgeni,
wananitazama kama mgeni.
- ¹⁶Ninamwita mtumishi wangu, wala haitiki,
ingawa ninamwomba kwa kinywa changu
mwenyewe.
- ¹⁷Pumzi ya kinywa changu ni kinyaa kwa mke
wangu,
nimekuwa kitu cha kuchukiza mno kwa
ndugu zangu mwenyewe.
- ¹⁸Hata watoto wadogo hunidhishaki,
ninapojitokeza, hunifanya mzaha.
- ¹⁹Rafiki zangu wa moyoni wote wananchukia
kabisa,
wale niwapendao wamekuwa kinyume nami.
- ²⁰Mimi nimebaki mifupa na ngozi tu,
nimeponea karibu na kufa.
- ²¹"Ni hurumieni, rafiki zangu, iweni na huruma,
kwa kuwa mkono wa Mungu umenipiga.
- ²²Kwa nini mnanifuatia kama Mungu afanyavyo?
Hamtosheki kamwe na mwili wangu?

- ²³"Laiti maneno yangu yangewekwa kwenye
kumbukumbu,
laiti kwamba yangeandikwa kwenye kitabu,
- ²⁴kwamba yangechorwa kwenye risasi kwa kifaa
cha chuma,
au kuyachonga juu ya mwamba milele!
- ²⁵Ninajua kwamba mkombozi^a wangu yu hai,
naye kwamba mwishoni atasimama juu ya
nchi.
- ²⁶Nami baada ya ngozi yangu kuharibiwa,
bado nikiwa na mwili huu nitamwona
Mungu,
- ²⁷mimi nitamwona kwa macho yangu
mwenyewe,
mimi wala si mwingine.
Tazama jinsi moyo wangu unavyomtamani
sana!
- ²⁸"Kama mjisema, 'Tutamwindaje,
maadam mzizi wa tatizo uko ndani yake,'
- ²⁹ninyi wenyewe uogopeni upanga,
kwa kuwa ghadhabu italeta adhabu kwa
upanga,
nanyi ndipo mtakapojuwa kwamba kuna
hukumu.
- Safari Anasema: Uovu Hupokea Malipo ya Haki*
- 20** Ndipo Safari Mnaamathi akajibu na kusema:
- ²"Mawazo yanayonisumbua yanani sukuma
kujibu,
kwa sababu nimehangaiaka sana.
- ³Ninasikia makaripio ambayo yanani vunja
heshima,
nao ufahamu wangu unani sukuma kujibu.
- ⁴"Hakika unajua jinsi ilivyokuwa tangu zamani,
tangu zamani mwanadamu alipowekwa
duniani,
- ⁵furaha na machecho ya mtu mwovu
ni ya muda mfupi,
furaha ya wasiomcha Mungu
hudumu kwa kitambo tu.
- ⁶Ingawa kujikweza kwake hufikia mbinguni
na kichwa chake hugusa mawingu,
- ⁷ataangamia milele
kama mavi yake mwenyewe,
wale waliomwona wataliza, 'Yuko wapi?'
- ⁸Kama ndoto hutoweka, wala hapatikani tena,

^a²⁵ "Mkombozi" au "Mtetezi."

AYUBU

- amefukuziwa mbali kama maono ya usiku.
⁹Jicho lililomwona halitamwona tena,
 mahali pake hapatamwona tena.
¹⁰Watoto wake watalipa yote baba yao
 aliyowadhulumu maskini,
 nayo mikono yake itarudisha mali yote
 aliyonyang'anya watu.
¹¹Nguvu za ujana zilizojaza mifupa yake,
 zitalala naye mavumbini.
- ¹²"Ingawa uovu ni mtamu kinywani mwake
 naye huuficha chini ya ulimi wake,
¹³ingawa hawezi kukubali kuuachia uende,
 lakini huuweka kinywani mwake,
¹⁴hata hivyo chakula chake kitakuwa kichungu
 tumboni mwake,
 nacho kitakuwa sumu kali ya nyoka ndani
 yake.
¹⁵Atatema mali alizozimeza,
 Mungu atalifanya tumbo lake kuzitapika.
¹⁶Atanyonya sumu za majoka,
 meno yenye sumu ya fira yatamwua.
¹⁷Hatafurahia vijito,
 mito inayotiririsha asali na siagi.
¹⁸Vile alivyovitaabikia atavirudisha bila kuvila,
 hatafurahia faida itokanayo na biashara
 yake.
¹⁹Kwa kuwa aliwaonea maskini na kuwaacha
 pasipo kitu,
 amenyang'anya kwa nguvu nyumba
 asizozijenga.
- ²⁰"Hakika hatakuwa na raha katika kutamani
 kwake sana,
 hawezi kujiokoa mwenyewe kwa hazina
 zake.
²¹Hakuna cho chote kitakachosalia kwa ajili yake
 ili ale,
 kufanikiwa kwake hakutadumu.
²²Katikati ya wingi wa ustawi wake,
 dhiki itampata,
 taabu itamjia kwa nguvu zote.
²³Wakati atakapokuwa amelijaza tumbo lake,
 Mungu ataionyesha ghadhabu kali dhidi
 yake
 na kumnyeshea mapigo yake.
²⁴Ijapokuwa aikimbia silaha ya chuma
 mshale wa shaba utamchoma.
²⁵Atauchomoa katika mgongo wake,
 ncha ing'aayo kutoka katika ini lake.
 Vitisho vitakuja juu yake,
²⁶giza nene linavizia hazina zake.
 Moto usiopepewa na mtu utamteketeza

- na kuangamiza yaliyosalia nyumbani
 mwake.
²⁷Mbingu zitaweka wazi hatia yake,
 nayo nchi itainuka kinyume chake.
²⁸Mafuriko yataichukua nyumba yake,
 mali za nyumbani mwake zitachukuliwa
 na maji yaendayo kasi katika siku ya
 ghadhabu ya Mungu.
²⁹Hili ndilo fungu Mungu alilowagawia waovu,
 urithi uliowekwa kwa ajili yao na Mungu."

Hotuba ya Saba ya Ayubu

*Ayubu Akajibu: Waovu Mara Nyingi Huenda
 Bila Kuadhibibiwa*

21 Ndipo Ayubu akajibu:

- ²"Yasikilizeni maneno yangu kwa makini,
 hii na iwe faraja mnayonipa mimi.
³Nivumilieni ninapozungumza,
 nami nikishazungumza, endeleeni
 kunidhihaki.
⁴Je, kwani malalamiko yangu yanaelekezwa
 Kwa mwanadamu?
 Kwa nini nisikose subira?
⁵Niangalieni mkastaajabu,
 mkaweke mkono juu ya vinywa vyenu.
⁶Ninapowaza juu ya hili, ninaogopa,
 nao mwili wangu unatetemeka.
⁷Kwa nini waovu wanaendelea kuishi,
 wakifikia umri wa uzee na kuendelea
 kuongezeka kuwa na nguvu?
⁸Huwaona watoto wao wakithibitika wakiwa
 wamewazunguka,
 wazao wao mbele za macho yao.
⁹Nyumba zao zi salama wala hakuna hofu,
 fimbo ya Mungu haiko juu yao.
¹⁰Madume yao ya ng'ombe huzalisha bila
 kushindwa kamwe,
 ng'ombe wao huzaa wala hawaharibu
 mimba.
¹¹Huwatoa watoto wao nje kama kundi la
 kondoo na mbuzi,
 wadogo wao huchezacheza.
¹²Huimba nyimbo kwa matari na kwa kinubi,
 nao huifurahia sauti ya filimbi.
¹³Huitumia miaka yao katika mafanikio
 nao hushuka kaburini¹³ kwa amani.
¹⁴Lakini humwambia Mungu, 'Tuache sisil'
 Hatuna hamu ya kufahamu njia zako.
¹⁵Mungu Mwenye Nguvu ni nani hata
 tumtumikie?

¹³ "Kaburini" hapa ina maana "Kuzimu," Kiebrania "Sheol."

AYUBU

- Tutapata faida gani kumwomba?
 16Lakini kufanikiwa kwao hakupo mikononi
 mwao wenyewe,
 hivyo najitenga mbali na shauri la waovu.
- 17“Lakini ni mara ngapi taa ya waovu huzimwa?
 Ni mara ngapi maafa huwajia,
 yale yawapatayo ambayo Mungu huwapangia
 katika hasira yake?
- 18Ni mara ngapi huwa kama majani makavu
 mbele ya upepo,
 kama makapi yachukuliwayo na dhoruba?
- 19Imesemekana, ‘Mungu huiweka akiba
 adhabu ya mtu kwa ajili ya wanawe.’
 Mungu na amlipe mtu mwenyewe, ili apate
 kulijua!
- 20Macho yake mwenyewe na yaone maangamizi
 yake,
 yeye na ainywe ghadhabu ya Mungu
 Mwenye Nguvu.
- 21Kwani anajali nini kuhusu jamaa anayoiacha
 nyuma,
 miezi yake aliyopangiwa ifikapo mwisho?
- 22“Je, yuko mtu ye yote awezaye kumfundisha
 Mungu maarifa,
 iwapo ye ye ndiye ahukumuye hata walio juu
 ya wote?
- 23Mtu mmoja hufa akiwa na nguvu zake kamili,
 akiwa salama na mwenye raha kamili,
- 24mwili wake ukiwa umenawiri,
 nayo mifupa yake ikiwa imejaa mafuta ndani
 yake.
- 25Mtu mwingine hufa katika uchungu wa nafsi,
 kamwe akiwa hajafurahia jambo lo lote zuri.
- 26Hao wote hulala mavumbini,
 nao mabuu huwafunika wote.
- 27“Ninayajua kikamilifu yale mnayoyafikiri,
 mipango ambayo kwayo mngenitendea
 mabaya.
- 28Mwasema, ‘Iko wapi sasa nyumba ya huyo
 mtu mkuu,
 hema ambazo watu waovu walikaa ziko
 wapi?’
- 29Je, hamkuwahi kuwaliza hao wanaosafiri?
 Je, hamkutafakari taarifa zao,
- 30kwamba mtu mwovu huepushwa kutoka katika
 siku ya maafa,
 kwamba huokolewa kutoka katika siku ya
 ghadhabu?
- 31Ni nani hulaumu matendo yake mbele ya uso
 wake?

- Ni nani ampatilizaye kwa yale aliyoatenda?
 32Hupelekwa kaburini,
 nao ulinzi ukawekwa kwenye kaburi lake.
 33Udongo ulio bondeni ni mtamu kwake,
 watu wote watamfuata,
 nao umati wa watu usiohesabika
 umemtangulia.
- 34“Hivyo ninji mnawezaje kunifarji kwa upuuzi
 wenu?
 Hakuna kilichosalia cha majibu yenu
 isipokuwa uongol!”
- Elifazi Anasema: Uovu wa Ayubu ni Mkubwa**
- 22** Ndipo Elifazi Mtemani akajibu:
- 2“Je, mwanadamu aweza kuwa wa faida kwa
 Mungu?
 Je, hata mtu mwenye hekima aweza
 kujifaidia mwenyewe?
- 3Je, Mungu Mwenye Nguvu angefurahia nini
 kama ungekuwa mwadilifu,
 au je, Yeye angepata faida gani ikiwa njia
 zako zingekuwa kamilifu?
- 4“Je, ni kwa ajili ya utauwa wako ndiyo maana
 anakukemea
 na kuleta mashtaka dhidi yako?
- 5Je, uovu wako si mkuu?
 Dhambi zako si hazina mwisho?
- 6Umedai dhamana kwa ndugu zako bila sababu,
 umewavua watu nguo zao, ukawaacha uchi.
- 7Hukumpa maji aliyechoka,
 nawe ulimnyima chakula mwenye njaa,
 8ingawa ulikuwa mtu mwenye uwezo ukimiliki
 nchi,
 mtu uliyeheshimiwa, ukiishi ndani yake.
- 9Umewafukuza wajane mikono mitupu
 na kuzivunja nguvu za yatima.
- 10Ndiyo sababu mitego imekuzunguka pande
 zote,
 hatari ya ghafula inakutia hofu,
- 11ndiyo sababu ni giza sana huwezi kuona,
 na ndiyo sababu mafuriko ya maji
 yamekufunika.
- 12“Je, Mungu hayuko katika mbingu za juu?
 Juu kuliko nyota zilizo juu sana!
- 13Hivyo wewe wasema, ‘Mungu anajua nini?’
 Je, Yeye huhukumu katika giza kama hilo?
- 14Mawingu mazito ni pazia lake, hivyo hatuoni
 sisi
 atembeapo juu ya anga la dunia.

- ¹⁵Je, utaifuata njia ya zamani,
ambayo watu waovu waliikanyaga?
- ¹⁶Wалиондоула kabla ya wakati wao,
misingi yao ikachukuliwa na mafuriko.
- ¹⁷Walimwambia Mungu, 'Tuache sisi! huyo
Mungu Mwenye Nguvu
aweza kutufanyia nini?"
- ¹⁸Lakini Yeye ndiye aliyezijaza nyumba zao na
vitu vizuri,
hiyvo ninajitenga mbali na mashauri ya
waovu.
- ¹⁹"Wenye haki wanaona maangamizi yao na
kufurahi
nao wasio na hatia huwadhihaki, wakisema,
- ²⁰Hakika adui zetu wameangamizwa,
nao moto umeteketeza mali zao.'
- ²¹Mjue sana Mungu ili uwe na amani,
ndipo mema yatakapokujia.
- ²²Uyapokee mafundisho toka kinywani mwake
na maneno yake uyaweke moyoni mwako.
- ²³Kama ukimrudia Mungu Mwenye Nguvu,
utarudishwa upya:
Kama ukuondoa uovu uwe mbali na hema
Lako,
- ²⁴kama dhahabu yako ukiihesabu kama
mavumbi,
dhahabu yako ya Ofiri kama miamba ya
mabondeni,
- ²⁵ndipo Mungu Mwenye Nguvu atakuwa
dhahabu yako
naye atakuwa fedha yako iliyo bora.
- ²⁶Hakika ndipo utakapojfurahisha kwa Mungu
Mwenye Nguvu,
nawe utamwinulia Mungu uso wako.
- ²⁷Utamwomba Yeye, naye atakusikia,
nawe utazitimiza nadhiri zako.
- ²⁸Utakusudia jambo nalo litatendeka,
nao mwanga utaangazia njia zako.
- ²⁹Watu watakaposhushwa, nawe ukasema,
'Wainue!'
Ndipo atamwokoa aliyevunjika moyo.
- ³⁰Atamwokoa hata yule ambaye ana hatia,
ataokolewa kwa sababu ya usafi wa mikono
yako."

Hotuba ya Nane ya Ayubu
Ayubu Anajibu: Kulalamika Kwangu ni Uchungu

23 Ndipo Ayubu akajibu:

²"Hata leo malalamiko yangu ni uchungu,
mkono wake ni mzito juu yangu pamoja na

- kulia kwangu kwa uchungu.
- ³Laiti ningefahamu mahali pa kumwona,
laiti ningeweza kwenda mahali akaapo!
- ⁴Ningeliweka shauri langu mbele zake
na kukijaza kinywa changu na hoja.
- ⁵Ningejua kwamba angenijibu nini
na kuelewa lile ambalo angelisema.
- ⁶Je, angenipinga kwa nguvu nyangi?
La, asingenigandamiza, bali angenisikiliza.
- ⁷Hapo mtu mwadilifu angeweka shauri lake
mbele zake,
nami ningeokolewa milele na mhukumu
wangu.
- ⁸"Lakini nikienda mashariki, hayupo,
nikienda magharibi, simpati.
- ⁹Anapokuwa kazini pande za kaskazini,
simwoni,
akigeukia kusini, nako simwoni hata kidogo.
- ¹⁰Lakini anaijua njia niendeayo,
akiisha kunijaribu, nitatoka kama dhahabu.
- ¹¹Nyayo zangu zimefuata hatua zake kwa
karibu,
nimeishika njia yake bila kukengeuka.
- ¹²Sijaziacha amri zilizotoka midomoni mwake,
bali nimeyathamini maneno ya kinywa
chake kuliko chakula changu cha kila siku.
- ¹³"Lakini yeye ndiye aamuaye peke yake, ni nani
awezaye kumpinga?
Yeye hufanya lo lote alitakalo.
- ¹⁴Hutimiliza maagizo yake dhidi yangu,
na bado anayo mipango mingi kama hiyo
ambayo ameiweka akiba.
- ¹⁵Hiyo ndiyo sababu ninaingiwa na hofu mbele
zake,
nifikiriapo haya yote ninamwogopa.
- ¹⁶Mungu ameufanya moyo wangu kuzimia,
Mungu Mwenye Nguvu amenitia hofu.
- ¹⁷Hata hiyvo sikunyamazishwa na giza,
wala kwa giza nene linalofunika uso wangu.
- Ayubu Analalamikia Jeuri Duniani**
- 24** Kwa nini Mungu Mwenye Nguvu
asiweke nyakati kwa ajili ya hukumu?
Kwa nini wale wamjuao wazitafute siku
kama hizo bila mafanikio?
- ²Watu husogeza mawe ya mpaka,
huchunga makundi ya wanyama
waliyonyang'anya kwa nguvu.
- ³Humfukuza punda wa yatima na
kumchukua fahali wa mjane rehani.
- ⁴Humsukuma mhitaji kutoka katika njia

na kuwafanya maskini wote wa nchi
kulazimika kujificha.

⁵Kama punda mwitu jangwani,
maskini huzunguka katika kazi zao
wakitafuta chakula,
mahali pasipokaliwa na watu wala kulimika
hupata chakula cha watoto wao.

⁶Hukusanya chakula mashambani
na kuokota masazo katika mashamba ya
mizabibu ya waovu.

⁷Kwa kukosa nguo, usiku kucha hukaa bila
nguo,
hawana cho chote cha kujifunika baridi.

⁸Hutota kwa mvua za mlimani,
nao huikumbatia miamba kwa ajili ya kukosa
pa kujisetiri.

⁹Watoto wasio na baba hypokonywa matitini,
watoto wachanga wa maskini hukamatwa
kwa nguvu kwa ajili ya deni.

¹⁰Kwa kukosa nguo, hutembea uchi,
hubeba miganda ya ngano, lakini huwa na
njaa.

¹¹Hukamua zeituni katika mawe ya kusagia,
hukanyaga mashinikizo, lakini wanaona kiu.

¹²Kilio cha huzuni cha wanaokufa kinapaa
kutoka mjini,
nazo nafsi za waliojeruhiwa zinalilia
msaada.

Lakini Mungu hamlaumu mtu ye yote
kwa kutenda mabaya.

¹³“Wako wale wanaoiasi nuru,
wasiofahamu njia zake
wala hawakai katika mapito yake.

¹⁴Wakati mwanga wa mchana unapotoweka,
mwuaji huinuka naye huwaua maskini na
mhitaji,
wakati wa usiku huiba kama mwivi.

¹⁵Jicho la mzinzi hungojea wakati wa giza,
naye hufikiri, ‘Hakuna jicho litakaloniona,’
naye huuficha uso wake.

¹⁶Katika giza, huvunja majumba,
lakini wakati wa mchana hujifungia ndani,
hawataki kufanya lo lote nuruni.

¹⁷Kwa wote hawa, giza nene ndiyo asubuhi yao,
hujifanya rafiki na vitisho nya gizani.

¹⁸“Lakini wao ni povu juu ya maji,
sehemu yao juu ya nchi imelaaniwa,
hivyo hakuna hata mmoja aendaye kwenye
shamba la mizabibu.

¹⁹Kama vile joto na hari vikaushavyo theluji
iliyoyeyuka,

ndivyo kuzimu kuwanyakuavyo wale
waliotenda dhambi.

²⁰Tumbo liliowazaa huwasahau,
nao huwa karamu ya mabuu,
watu waovu hawakumbukwi tena,
lakini huvunjika kama mti.

²¹Huwafanya mawindo wanawake walio tasa na
wale wasio na watoto,
nao hawaonyeshi huruma kwa wajane.

²²Lakini Mungu huwakokota wenye nguvu kwa
uwezo wake,
ingawa wamestawi hawana hakika ya
maisha.

²³Huweza akawaacha wakapumzika wakijihisi
salama,
lakini macho yake yanaona njia zao.

²⁴Kwa kitambo kidogo hutukuka, hatimaye
hutoweka,
hushushwa na kukusanya kama wengine
wote,
hukatwa kama masuke ya nafaka.

²⁵“Kama hili sivyo, ni nani aezaye kunithibitisha
kuwa mimi ni mwongo
na kuyafanya maneno yangu kuwa si kitu?”

*Bildadi Anasema: Mwanadamu Awezaje
Kuwa Mwadilifu Mbele za Mungu*

25 Ndipo Bildadi Mshuhi akajibu:

²“Mamlaka na kuheshimiwa ni vyake Mungu,
ye ye huthibitisha amani katika mbingu juu.
³Je, majeshi yake yaweza kuhesabika?
Ni nani asiyeangaziwa na nuru yake?
⁴Mtu aezaje kuwa mwadilifu mbele za Mungu?
Awezaje mtu aliyezaliwa na mwanamke
kuwa safi?
⁵Ikiwa hata mwezi sio mwangavu
nazo nyota si safi machoni pake,
⁶sembose mtu ambaye ni funza,
binadamu ambaye ni buu tu!”

*Hotuba ya Tisa ya Ayubu
Ayubu Anajibu : Utukufu wa Mungu
Hauchunguziki*

26 Kisha Ayubu akajibu:

²“Tazama jinsi ulivyomsaidia mtu asiye na
uwezo!
Jinsi ulivyouokoa mkono ulio dhaifu!
³ Ni shauri gani ulilompa ye ye asiye na hekima?
Nayo ni busara gani kubwa uliyoonyesha!
⁴Ni nani aliyekusaidia kutamka maneno hayo?

AYUBU

Nayo ni roho ya nani iliyosema kutoka
 kinywani mwako?
 5^a Wafu wako katika maumivu makuu,
 wale walio chini ya maji na wale waishio
 ndani yake.
 6 Mautia^a iko wazi mbele za Mungu,
 uharibifu haukufunikwa.
 7 Hutandaza anga la kaskazini mahali patupu,
 naye huining'iniza dunia mahali pasipo na
 kitu.
 8 Huyafungia maji kwenye mawingu yake,
 hata hivyo mawingu hayapasuki kwa uzito
 wake.
 9 Huufunika uso wa mwezi mpevu,
 akitandaza mawingu juu yake.
 10 Amechora mstari wa upeo juu ya uso wa maji,
 ameweka mpaka wa nuru na giza.
 11 Nguzo za mbingu nazozatetemeka,
 zinatishika anapozikemea.
 12 Kwa nguvu zake aliiusukasuka bahari,
 kwa hekima yake, alimkata Rahabu^b
 vipande vipande.
 13 Aliisafisha anga kwa pumzi yake,
 kwa mkono wake alimchoma joka aendaye
 mbio.
 14 Haya ni mambo madogo tu katika matendo
 yake,
 tazama jinsi ulivyo mdogo mnong'ono wake
 tunaousikia!
 Ni nani basi awezaye kuelewa ngurumo za
 nguvu zake?"'

Hotuba ya Mwishi ya Ayubu
Ayubu Anadumisha Uadilifu Wake

27 Ndipo Ayubu akaendelea na hoja yake
akasema:

2^a Hakika kama Mungu aishivyo, aliyeninyima
 haki yangu,
 Mungu Mwenye Nguvu ambaye amenifanya
 nionje uchungu wa nafsi,
 3^a kwa muda wote nitakaokuwa na uhai ndani
 yangu,
 nayo pumzi ya Mungu ikiwa puanı mwangu,
 4^a midomo yangu haitanena uovu,
 wala ulimi wangu hautatamka udanganyifu.
 5^a Sitakubaliana nanyi kabisa kuwa mko sahihi,
 hadi nife, sitakana uadilifu wangu.

a⁶ "Mauti" hapa ina maana "Kuzimu," Kiebrania "Sheol."
 b¹² "Rahabu" ina maana ya fumbo lillomaanisha "mnyama
 wa baharini Lewiathani, mwenye umbo la kutisha,
 mwenye magamba, asiyeweza kuvuliwa."

6 Nitadumisha haki yangu wala sitaiacha,
 dhamiri yangu haitanisuta muda wote
 ninaoishi.
 7^a Watesi wangu wawe kama waovu,
 nao adui zangu wawe kama wasio haki!
 8 Kwa maana mtu asiyemcha Mungu analo
 tegemo gani anapokatiliwa mbali,
 Mungu anapouondoa uhai wake?
 9 Je, Mungu husikiliza kilio chake,
 shida zimjiapo?
 10 Je, anaweza kumfurahia Mungu Mwenye
 Nguvu?
 Je, atamwita Mungu nyakati zote?
 11 Nitawafundisha juu ya uweza wa Mungu,
 njia za Mungu Mwenye Nguvu sitazificha.
 12 Ninyi nyote mmeona hili wenyewe.
 Ni ya nini basi mazungumzo haya yasiyo na
 maana?
 13 Hili ndilo fungu ambalo Mungu humpa
 mtu mwovu,
 urithi wa mtu mdhalimu anaopokea kutoka
 kwa Mungu Mwenye Nguvu:
 14 Hata kama watoto wake watakuwa wengi kiasi
 gani,
 fungu lao ni kuuawa kwa upanga,
 wazao wake hawatakuwa kamwe na
 chakula cha kuwatosha.
 15 Tauni itawazika wale watakaonusurika
 mionganoni mwao,
 nao wajane wao hawatawaombolezea.
 16 Ajapokusanya fedha nydingi kama mavumbi
 na mavazi kama malundo ya udongo wa
 mfinyanzi,
 17 yale yote mtu mwovu aliyojiwekea akiba,
 mwenye haki ndiye atakayevaa,
 naye asiye na hatia ndiye atakayeigawanya
 fedha yake.
 18 Nyumba aijengayo ni kama utando wa buibui,
 kama kibanda alichotengeneza mlinzi.
 19 Yeye hulala akiwa tajiri, lakini ndiyo mara ya
 mwisho,
 afunguapo macho yake, yote yametoweka.
 20 Vitisho humjia kama mafuriko,
 dhoruba humkumba ghafula usiku.
 21 Upepo mkali wa mashariki humchukua, naye
 hutoweka,
 humzoa kutoka mahali pake.
 22 Humvurumisha bila huruma,
 huku akikimbia kasi kukwepa nguvu zake.
 23 Upepo humpigia makofi kwa dharau
 na kumfukuza atoke mahali pake.

Mapumziko: Imani Inakopatikana

- 28** "Kuna machimbo ya fedha
na mahali dhahabu isafishwapo.
- ²Chuma hupatikana ardhini,
nayo shaba huyeyushwa kutoka kwenye
mawe ya madini.
- ³Mwanadamu hukomesha giza,
huyatafuta hadi sehemu ilio mbali,
kwa ajili ya kuchimbua mawe yenyé madini
katika giza jeusi sana.
- ⁴Huchimba shimo jembamba mbali na makao ya
watu,
mahali paliposahaulika na nyayo za
wanadamu,
mbali na wanadamu huning'inia na
kupembea kwa kamba.
- ⁵Ardhi, ambako chakula hutoka,
chini hugeuzwa kwa moto,
- ⁶yakuti samawi hutoka katika miamba yake,
nalo vumbi lake lina vipande vya dhahabu.
- ⁷Hakuna ndege awindaye aijuaye njia ile
iliyofichika,
wala hakuna jicho la kipanga lililoionna.
- ⁸Wanyama wa porini wanaotamba hawajawahi
kupakanya,
wala simba azungakaye huko.
- ⁹Mikono ya mwanadamu hushambulia miamba
migumu sana
na kuiacha wazi mizizi ya milima.
- ¹⁰Hutoboa shimo refu la kupenya chini kwa chini
kwenye miamba,
macho yake huona hazina zake zote za
thamani.
- ¹¹Hutafuta vyanzo vya mito
na kuvileta vitu vilivyo fitchika katika nuru.
- ¹²"Lakini hekima inaweza kupatikana wapi?
Ufahamu unakaa wapi?
- ¹³Mwanadamu hatambui thamani yake,
haiwezi kupatikana katika nchi ya walio hai.
- ¹⁴Kilindi husema, 'Haiko ndani yangu,'
bahari nayo husema, 'Haiko pamoja nami.'
- ¹⁵Haiwezi kununuliwa kwa dhahabu safi kuliko
zote,
wala thamani yake haiwezi kupimwa kwa
fedha.
- ¹⁶Haiwezi kununuliwa kwa dhahabu ya Ofiri,
kwa shohamu ya thamani kubwa au yakuti
samawi ya thamani kubwa.
- ¹⁷Dhahabu wala mawe maangavu kama kioo
haiwezi kulinganishwa nayo,
wala haiwezi hubadilishwa na

- vito vya dhahabu.
- ¹⁸Marjani na yaspi hazistahili kutajwa,
thamani ya hekima ni zaidi ya akiki.
- ¹⁹Yakuti ya manjano ipatikanayo Kushi
haiwezi kulinganishwa nayo,
wala haiwezi kununuliwa kwa dhahabu safi.
- ²⁰"Ni wapi basi hekima itokako?
Ufahamu hukaa wapi?
- ²¹Imefichika machoni pa kila kitu kilicho hai,
hata imesitiriwa hata kwa ndege wa angani.
- ²²Uharibifu na Mauti husema,
'Ni uvumi wake tu uliotufikia masikioni
mwetu.'
- ²³Mungu anaifahamu njia ya kuiendea hekima
na ndiye peke yake anayefahamu inakokaa,
- ²⁴kwa maana yeze huitazama miisho ya dunia
na huona kila kitu chini ya mbingu.
- ²⁵Alipofanyiza nguvu za upepo
na kuyapima maji,
- ²⁶alipofanya maagizo kwa ajili ya mvua
na njia kwa ajili ya mvua na ngurumo,
- ²⁷ndipo alipoitazama hekima na kuikadiria
thamani yake,
akaithibitisha na kuihakikisha.
- ²⁸Naye Mungu akamwambia mwanadamu,
'Kumcha BWANA , hiyo ndiyo hekima,
nako kujitenga na uovu ndiyo ufahamu.' "
- Ayubu Anamaliza Utetezi Wake**
- 29** Ayubu akaendelea na hoja yake
akasema:
- ²"Tazama jinsi ninavyoitamani miezi iliyopita,
zile siku ambazo Mungu alikuwa akinilinda,
³wakati taa yake iliponiangazia juu ya kichwa
changi
na kwa mwanga wake Mungu nikapita
katikati ya giza!
- ⁴Ah! Katika siku zile nilizokuwa katika ustawi
wangu,
wakati urafiki wa Mungu wa ndani
ulipoibariki nyumba yangu,
- ⁵wakati Mungu Mwenye Nguvu alipokuwa
pamoja nami,
nao watoto wangu walipokuwa
wamenizunguka,
- ⁶wakati njia yangu ilipokuwa imenyweshewa
siagi,
nao mwamba uliponimiminia vijito vya
mafuta ya zeituni.
- ⁷"Wakati nilipokwenda kwenye lango la mji

na kuketi katika kiwanja,
⁸vijana waliniona wakakaa kando,
 nao wazee walioketi wakasimama,
⁹wakuu wakaacha kuzungumza
 na kuziba vinywa vyao kwa mikono yao,
¹⁰wenye vyeo wakanyamazishwa,
 nazo ndimi zao zikagandamana na
 makaakaa ya vinywa vyao.
¹¹Ye yote aliyenisikia alinena mema juu yangu,
 nao wale walioniona walinisifu,
¹²kwa sababu nilimwokoa maskini aliyeomba
 msaada,
 naye yatima aliyekuwa hana wa kumsaidia.
¹³Mtu aliyekuwa karibu na kufa alinibariki,
 nami niliufanya moyo wa mjane kuimba.
¹⁴Niliivaa haki kama vazi langu,
 uadilifu ulikuwa joho langu na kilemba
 changu.
¹⁵Nilikuwa macho ya kipofu
 na miguu kwa kiwete.
¹⁶Nilikuwa baba kwa mhitaji,
 nilimtetea mgeni.
¹⁷Niliyavunja meno makali ya waovu
 na kuwapokonya wahanga kwenye meno
 yao.

¹⁸"Nikafikiri, 'Nitafia katika nyumba yangu
 mwenyewe,
 nazo siku zangu zitakuwa nyingi kama
 chembechembe za mchanga.
¹⁹Mizizi yangu itafika mpaka kwenye maji,
 nao umande utakaa juu ya matawi yangu
 usiku kucha.
²⁰Utukufu wangu utabakia kuwa mpya ndani
 yangu,
 upinde wangu daima utaendelea kuwa
 mpya mkononi mwangu.

²¹Watu walinisikiliza kwa tumaini,
 wakingojea ushauri wangu kwa utulivu.
²²Baada ya mimi kuzungumza, hawakusema
 zaidi,
 maneno yangu yaliingia masikioni mwao
 kwa makini.
²³Waliningojea kama manyunu ya mvua
 na kuyapokea maneno yangu kama ardhi
 inyonyavyo mvua ya vuli.
²⁴Walipokata tamaa niliwaonyesha uso wa
 furaha,
 nuru ya uso wangu ilikuwa ya thamani
 kwao.
²⁵Niliwachagulia njia na kukaa kama mkuu wao,
 nilishi kama mfalme katikati ya majeshi

 yake,
 nikawa kama yeye anayewafariji
 waombolezaji.

30 "Lakini sasa watu wadogo kwa umri
 kuliko mimi, wanandidhaki,
 watu ambaa baba zao ningekataa kwa
 dharau kuwaweka pamoja
 na mbwa wangu wa kulinda kondoo.
²Nguvu za mikono yao zingekuwa na faida gani
 kwangu,
 kwa kuwa nguvu zao zilikuwa zimewaishia?
³Kukonda kwao kutokana na kupungukiwa na
 kwa njaa,
 walizungukazunguka usiku katika nchi
 kame iliyo ukiwa,
 isiyolimika wala kukaliwa na watu
⁴Katika vichaka walikusanya mimea yenyе ladha
 ya chumvi,
 nacho chakula chao kilikuwa mizizi ya mti
 wa mfagio.
⁵Walifukuzwa mbali na watu wao,
 wakipigwa kelele kama wevi.
⁶Walilazimika kuishi katika mikondo ya vijito
 viliviyokauka,
 kwenye majabali na mahandaki.
⁷Kwenye vichaka walilia kama punda
 na walijisongasonga pamoja kwenye
 vichaka.
⁸Wao ni watoto wa wapumbavu wenyе asili ya
 ubaya,
 waliofukuzwa watoke katika nchi.

⁹"Nao sasa wana wao wanandidhaki katika
 nyimbo,
 nimekuwa kitu cha dhihaka kwao.
¹⁰Wananichukia sana na kujitenga nami,
 wala hawasiti kunitemea mate usoni.
¹¹Sasa kwa kuwa Mungu ananishusha na
 kunitesa,
 wamekuwa huru kunitendea waonavyo.
¹²Kuume kwangu kundi linashambulia,
 huitegea miguu yangu tanzi,
 hunizunguka kwa vita wakiruka huko na
 huko kwa ukali dhidi yangu.
¹³Huizuia njia yangu,
 nao hufanikiwa katika kuniletea maafa,
 nami sina ye yote wa kunisaidia.
¹⁴Wananijia kama watu wapitao katika ufa
 mpana katika ngome yangu,
 katikati ya magofu huja na kunishambulia.
¹⁵Vitisho vimenifunika,
 heshima yangu imetoweshwa kama kwa

- upepo,
salama yangu imetoweka kama wingu.
- ¹⁶"Sasa maisha yangu yamefikia mwisho,
siku za mateso zimenikamata.
- ¹⁷Usiku mifupa yangu inachoma,
maumivu yanayonitafuna hayatulii kamwe.
- ¹⁸Kwa uwezo wake mkuu Mungu huwa kwangu
kama nguo,
hushikamana nami kama ukosi wa vazi
langu.
- ¹⁹Yeye amenitupa kwenye matope,
nami nimekuwa kama mavumbi na majivu.
- ²⁰"Ee BWANA, ninakulilia Wewe lakini
hunijibu,
ninasimama, nawe unanitazama tu.
- ²¹Wewe unanigeukia bila huruma,
unanishambulia kwa nguvu za mkono wako.
- ²²Unaninyakua na kunipeperusha kwa upепо,
umenirusha huko na huko kwenye dhoruba
kali.
- ²³Ninajua utanileta mpaka kifoni,
mahali ambapo wenyе uhai wote
wamewekewa.
- ²⁴"Hakika hakuna ye yote amshambuliaye
mhitaji,
anapoomba msaada katika shida yake.
- ²⁵Je, sikulia kwa ajili ya wale waliokuwa katika
taabu?
Je, nafsi yangu haikusononeka kwa ajili ya
maskini?
- ²⁶Lakini nilipotazamia mema, mabaya yalinijia,
nilipotafuta nuru, ndipo giza lilipokuja.
- ²⁷Kusukwasukwa ndani yangu kamwe hakutulii,
siku za mateso zinanikabili.
- ²⁸Ninazunguka nikiwa nimeungua, lakini si kwa
jua ,
ninasimama katika kusanyiko nikiomba
msaada.
- ²⁹Nimekuwa ndugu wa mbweha,
rafiki wa mabundi.
- ³⁰Ngozi yangu imekuwa nyeusi nayo
inachunuka,
mifupa yangu inaungua kwa homa.
- ³¹Kinubi changu kimegeuka kuwa maombolezo,
nayo filimbi yangu imekuwa sauti ya kilio.
- 31** "Nimefanya agano na macho yangu
yasamtazame msichana kwa
kumtamani.
- ²Kwa kuwa fungu la mwanadamu ni nini kutoka

- kwa Mungu juu,
nao urithi wake nini kutoka kwa Mungu
Mwenye Nguvu Aliye juu!
- ³Je, si uharibifu kwa watu waovu,
maangamizi kwa wale watendao mabaya?
- ⁴Je, yeye hazoni njia zangu
na kuihesabu kila hatua yangu?
- ⁵"Kama nimeishi katika uongo
au mguu wangu umekimbilia udanganyifu,
- ⁶Mungu na anipime katika mizani za uaminifu,
naye atajua kwamba sina hatia,
- ⁷Kama hatua zangu zimepotoka kutoka kwenye
njia,
kama moyo wangu umeongozwa na macho
yangu,
au kama mikono yangu imetiwa unajisi,
- ⁸basi wengine na wale vile niliyovipanda,
nayo yale yote niliyootesha na yang'olewe.
- ⁹"Kama moyo wangu umeshawishiwa na
mwanamke,
au kama nimevizia mlangoni mwa jirani
yangu,
- ¹⁰basi mke wangu na asage nafaka ya
mwanaume mwingine,
nao wanaume wengine walale naye.
- ¹¹Kwa kuwa hilo lingekuwa aibu,
naam, dhambi ya kuhukumiwa.
- ¹²Ni moto uwakao kwa Uharibifu^a
ungekuwa umeng'oa mavuno yangu.
- ¹³"Kama ningewanyima haki watumishi wangu
wanaume au vijakazi wangu,
walipokuwa na nung'uniko dhidi yangu,
- ¹⁴nitafanya nini Mungu atakaponikabil?
Nitamjibu nini nitakapoitwa kutoa hesabu?
- ¹⁵Je, Yeye aliyeniumba tumboni mwa mama
yangu,
si ndiye aliyewaumba?
Je, si Yeye huyo mmoja aliyetuumba sote
ndani ya mama zetu?
- ¹⁶"Ikiwa nimewanyima maskini haja zao,
au kuyaacha macho ya wajane yadhoofike,
- ¹⁷kama nimekula chakula changu mwenyewe,
bila kuwashirikisha yatima,
- ¹⁸lakini tangu ujana wangu nimemlea yatima
kama ambavyo baba angefanya,

^a¹² "Uharibifu" yaani kwa Kiebrania Abandon ambayo maana
yake ni sawa na Sheol, yaani, kuzimu. (Ayu. 26:6;
Mith. 15:11 ; Ayu 28:22.)

AYUBU

nami tangu kuzaliwa kwangu
 nimewaongoza wajane,
 19kama nilimwona ye yote akiteseka kwa kukosa
 nguo,
 au mtu mhitaji asiye na mavazi,
 20wala ambaye moyo wake haukunibariki
 kwa kumpatia joto kwa mavazi ya manyoya
 ya kondoo zangu
 21na kama nimeinua mkono wangu dhidi ya
 yatima,
 nikijua kuwa nina ushawishi mahakamani,
 22basi mkono wangu na unyofoke toka begani
 mwangu,
 nao na uvunjike kutoka katika kiungio
 chake.
 23Kwa kuwa niliogopa uharibifu kutoka kwa
 Mungu,
 nami kwa kuuogopa utukufu wake sikuweza
 kufanya mambo kama hayo.

 24“Kama nimeweka tumaini langu kwenye
 dhahabu,
 au kuiambia dhahabu safi, ‘Wewe ndiwe
 salama yangu,’
 25kama nimefurahia wingi wa utajiri wangu,
 ustawi ambaao mikono yangu ilikuwa
 imepata,
 26kama nimelitazama juu katika kung’aa kwake
 au mwezi ukienda kwa fahari yake,
 27hivyo moyo wangu kushawishiwa kwa siri,
 au kubusu mkono wangu kwa kuviheshimu,
 28basi hiyo pia ingekuwa dhambi ya
 kuhukumiwa,
 kwa kuwa ningekuwa si mwaminifu kwa
 Mungu Aliye Juu.

 29“Kama nimeshangilia msiba wa adui yangu,
 au kutazama kwa furaha taabu iliyomjia,
 30sikuruhusu kinywa changu kufanya dhambi
 kwa kuomba laana dhidi ya maisha yake,
 31kama watu wa nyumbani mwangu kamwe
 hawakusema,
 ‘Ni nani ambaye hajashibishwa na nyama
 ya Ayubu?’
 32Hakuna mgeni aliyelala njiani,
 kwa maana mlango wangu ulikuwa wazi
 kwa msafiri,
 33kama nimeifunika dhambi yangu kama
 wanadamu wengine wafanyakavyo,
 kwa kuficha hatia yangu moyoni mwangu,
 34kwa sababu ya kuogopa umati wa watu na
 hivyo kuwa na hofu ya kudharauliwa na
 jamaa,

nikanyamaza kimya nisitoke nje ya mlango,

 35“Laiti kama angekuwapo mtu wa kunisikia!
 Tazama sasa ninaweka sahihi kwenye
 utetezi wangu,
 Mungu Mwenye Nguvu na anijibu,
 mshitaki wangu na aweke mashtaka yake
 kwenye maandishi.
 36Hakika ningeyavaa begani mwangu,
 ningeyavaa kama taji.
 37Ningempa hesabu ya kila hatua yangu,
 ningemwendea kama mwana wa mfalme.

 38“Kama nchi yangu inalia dhidi yangu
 na mifereji yake yote imelowana kwa
 machozi,
 39kama nimekula mazao yake bila malipo,
 au kuvunja miyo ya wapangaji wake,
 40basi miiba na iote badala ya ngano
 na magugu badala ya shayiri.”

 Mwisho wa maneno ya Ayubu.

SEHEMU YA TATU: MAZUNGUMZO YA ELIHU
Elihu Awakemea Rafiki za Ayubu
32 Basi watu hawa watatu wakaacha
 kumjibu Ayubu, kwa kuwa alikuwa
 mwadilifu machoni pake mwenyewe. ²Lakini
 Elihu mwana wa Barakeli, wa kabile la Buzi wa
 jamaa ya Ramu, akakasirika sana, kwa sababu
 Ayubu amejihesabia haki mwenyewe badala ya
 Mungu. ³Pia aliwakasirikia hao rafiki watatu wa
 Ayubu, kwa sababu hawakuweza kupata njia ya
 kuthibitisha ya kuwa hayo maneno ya Ayubu
 hayakuwa kweli, nao bado walikuwa
 wamemlaumu. ⁴Elihu alikuwa amesubiri kwanza
 waongee na Ayubu kwa sababu walikuwa na
 umri mkubwa kuliko yeye. ⁵Lakini alipoona watu
 hao watatu hawakuwa na kitu zaidi cha kusema,
 hasira yake ikaamka .

⁶Elihu mwana wa Barakeli wa kabile la Buzi
 akasema:

 “Mimi ni mdogo kwa umri,
 ninyi ni wazee,
 ndiyo sababu niliogopa,
 sikuthubutu kuwaambia kile ninachojua.
 7Nilifikiri, ‘Yafaa umri useme,
 nao wingi wa miaka ungefundisha hekima.’
 8Lakini ni Roho iliyoko ndani ya mwanadamu,
 pumzi ya Mungu Mwenye Nguvu, ndiyo

AYUBU

- impayo yeye ufhamu.
- ⁹Sio wazee peke yao walio na hekima,
wala sio wenye umri mkubwa peke yao
wanaofahamu lililo sawa.
- ¹⁰Hivyo nasema: Nisikilizeni mimi,
mimi nami nitawaambia lile ninalojua.
- ¹¹Nilingojea mlipokuwa mnaongea,
nilizisikiliza hoja zenu, mlipokuwa mkitafuta
maneno ya kusema,
- ¹²niliwasikiliza kwa makini.
Lakini hakuna hata mmoja wenu
aliyethibitisha kwamba Ayubu amekosa,
wala hakuna hata mmoja wenu aliyeweza
kujibu hoja zake.
- ¹³Msiseme, 'Tumepata hekima,
Mungu na amthibitishe kuwa mwongo, wala
siyo mwanadamu.'
- ¹⁴Lakini Ayubu hajayapanga maneno yake dhidi
yangu,
nami sitamjibu kwa kutumia hoja zenu.
- ¹⁵'Wametiwa hofu na hawana la zaidi la
kusema,
maneno yamewaishia.
- ¹⁶Je, ningoje sasa kwa sababu wamekuwa
kimya,
kwa vile sasa wanasmama bila kuwa na la
kujibu?
- ¹⁷Mimi nami nitakuwa na la kusema,
mimi nami nitasema lile nilijualo.
- ¹⁸Kwa kuwa nimejawa na maneno,
nayo Roho iliyomo ndani yangu
yanisukuma,
- ¹⁹ndani yangu niko kama chupa ilijojazwa divai,
kama kiriba kipy cha divai kilicho tayari
kupasuka.
- ²⁰Ni lazima niseme ili niweze kutulia,
ni lazima nifumbue midomo yangu nipate
kujibu.
- ²¹Sitampendelea mtu ye yote,
wala sitajipendekeza kwa mtu ye yote,
- ²²kwa kuwa kama ningekuwa stadi wa
kujipendekeza,
Mwumba wangu angeniondolea mbali kwa
upesi.

Elihu Anamkemea Ayubu

33 "Lakini Ayubu, sasa, sikiliza maneno
yangu,
zingatia kila kitu nitakachosema.

²Karibu nitafungua kinywa changu,
maneno yangu yapo katika ncha ya ulimi

- wangu.
- ³Maneno yangu yanatoka katika moyo mnyofu,
midomo yangu hunena kwa uaminifu yale
niyajuayo.
- ⁴Roho wa Mungu ameniumba,
pumzi ya Mungu Mwenye Nguvu hunipa
uhai.
- ⁵Unijibu basi, kama unaweza,
jiandae kunikabili mimi.
- ⁶Mimi ni kama wewe mbele za Mungu,
mimi pia nimetolewa kwenye udongo.
- ⁷Huna sababu ya kuniogopa,
wala mkono wangu haupaswi kukulemea.
- ⁸"Lakini umesema nikakusikia,
nilisikia maneno yenewe,
- ⁹'Mimi ni safi na sina dhambi,
mimi ni safi na sina hatia.
- ¹⁰Lakini bado Mungu amepata dosari kwangu,
naye ananiona kama adui yake.
- ¹¹Ananifunga miguu kwa pingu,
tena anaziangalia njia zangu zote kwa
karibu.'
- ¹²Lakini mimi ninakuambia, katika jambo hili
wewe una makosa,
kwa maana Mungu ni mkuu kuliko
mwanadamu.
- ¹³Kwa nini unamlalamikia
kwamba yeye hamjibu mwanadamu?
- ¹⁴Kwa kuwa Mungu husema, wakati huu kwa
njia moja,
au wakati mwingine kwa njia nyingine,
ingawa mwanadamu anaweza asielewe.
- ¹⁵Mungu husema na mwanadamu
katika ndoto, katika maono ya usiku,
wakati usingizi mzito uwaangukiapo
wanadamu wasinziapo vitandani mwao,
- ¹⁶anaweza akasemea masikioni mwao
na kuwatia hofu kwa maonyo,
- ¹⁷ili kumgeuza mtu kutoka kwenye kutenda
mabaya
na kumwepusha na kiburi,
- ¹⁸kuikoo nafsi yake na shimo
uhai wake usiangamizwe kwa upanga.
- ¹⁹Mtu anaweza kutiwa adabu kwa maumivu
kitandani mwake,
kwa dhiki za mfululizo katika mifupa yake,
- ²⁰kiasi kwamba maisha yake yenewe
yanakataa chakula
nayo nafsi yake ikakichukia kabisa hata
chakula kizuri.
- ²¹Nyama ya mwili wake huisha kwa kukonda,

AYUBU

nayo mifupa yake ambayo mwanzoni ilikuwa
imefichika, sasa inatokeza nje.
 22 Nafsi yake inakaribia kaburi,
nao uhai wake karibu na wale wajumbe wa
kifo.
 23 "Kama bado kuna malaika upande wake kama
mtetezi, mmoja mionganii mwa elfu,
wa kumwambia mwanadamu liliilo jema
kwake,
 24 kumwonea huruma na kusema,
'Mwokoe asije akatumbukia shimoni,
nimepata ukombozi kwa ajili yake,
 25 ndipo nyama ya mwili wake hufanywa mpya
kama ya mtoto,
hurudishwa upya kama siku za ujana wake.
 26 Humwomba Mungu naye akapata kibali
kwake,
huuona uso wa Mungu na kushangilia kwa
furaha,
Mungu humrudisha katika hali yake ya
uadilifu.
 27 Ndipo huja mbele za watu na kusema,
'Nilitenda dhambi na kupotosha kilichokuwa
haki,
lakini sikuadhibiwa kama nilivyostahili.
 28 Alinikomboa nafsi yangu nisitumbukie shimoni,
nami nitaishi ili kuufurahia mwanga.'
 29 "Mungu hufanya haya yote kwa mwanadamu,
mara mbili, hata mara tatu,
 30 ili aigeuze nafsi yake toka shimoni,
ili nuru ya uzima imwangazie.
 31 "Ayubu, zingatia, nasikilize mimi,
nyamaza kimya, nami nitanena.
 32 Kama unalo lo lote la kusema, unijibu,
sema, kwa maana ninataka uonekane huna
hatia.
 33 Lakini kama huna la kusema, basi nisikilize
mimi,
nyamaza kimya, nami nitakufundisha
hekima."
Elihu Anatangaza Haki ya Mungu
34 Kisha Elihu akasema:
 2 "Sikieni maneno yangu, enyi watu wenye
hekima,
nisikilizeni mimi, ninyi watu wenye maarifa.
 3 Kwa kuwa sikio huyajaribu maneno
kama vile ulimi uonjavyo chakula.
 4 Tujichagulie wenywewe yaliyo sawa,

nasi tujifunze pamoja yaliyo mema.
 5 "Ayubu anasema, 'Mimi sina hatia,
lakini Mungu ameninyima haki yangu.
 6 Ingawa niko sawa,
ninaonekana mwongo,
nami ingawa sina kosa,
kidonda changu hakiponi.'
 7 Ni mtu gani aliye kama Ayubu,
anyawaye dharau kama maji?
 8 Ashirikianaye na watenda mabaya
na kuchangamana na watu waovu.
 9 Kwa kuwa anasema, 'Haimfaidii mwanadamu
kitu cho chote
anapo jitahidi kumpendeza Mungu.'
 10 "Hivyo nisikilizeni mimi, ninyi watu wenye
maarifa,
Mungu kamwe hatendi uovu,
Mungu Mwenye Nguvu hafanyi kosa.
 11 Humlipa mwanadamu kwa ajili ya lile
alilotenda,
huleta juu yake kile ambacho matendo yake
yanastahili.
 12 Ni jambo lisiloweza kufikiriwa kwamba Mungu
angefanya makosa,
kwamba Mungu Mwenye Nguvu
angepotosha hukumu.
 13 Je, ni nani aliyemtawaza juu ya dunia?
Ni nani aliyemweka kuwa mwangalizi wa
ulimwengu wote?
 14 Kama lilikuwa kusudi la Mungu
naye akaiondoa Roho yake na pumzi yake,
 15 wanadamu wote wangeliangamia kwa pamoja
na mtu angerudi mavumbini.
 16 "Kama ninyi mnaufahamu, sikieni hili,
sikilizeni hili nisemalo.
 17 Je, yeeye aichukiaye haki aweza kutawala?
Je, utamhukumu mwenye haki na yule aliye
na nguvu nyingi?
 18 Je, si ni Yeye awaambiyaye wafalme, 'Ninyi
hamfai kitu,'
nao watu mashuhuri, 'Ninyi ni waovu,'
 19 yeeye asiyependelea wakuu na
wala haonyeshi upendeleo kwa matajiri
kuliko maskini,
kwa kuwa wote ni kazi ya mikono yake.
 20 Wanakufa ghafula, usiku wa manane,
watu wanatikiswa nao hupita,
wenye nguvu huondolewa bila mkono wa
mwanadamu.
 21 Macho yake yanazitazama njia za wanadamu,

AYUBU

anaona kila hatua yao.
 22Hakuna mahali penye giza nene, wala uvuli
 mkubwa,
 ambapo watenda mabaya wanaweza
 kujificha.
 23Mungu hana haja ya kumchunguza mtu sana,
 ili wapate kuja mbele zake kwa hukumu.
 24Bila kuuliza huwaponda ponda wenye nguvu
 nyingi
 na kuwaweka wengine mahali pao.
 25Kwa sababu huyaangalia matendo yao yote,
 huwaondoa usiku nao wakaangamia.
 26Anawaadhibu kwa ajili ya uovu wao
 mahali ambapo kila mmoja atawenza
 kuwaona,
 27kwa sababu wameacha kumfuata Mungu,
 nao hawakuiheshimu njia yake hata moja.
 28Wamesababisha kilio cha maskini kifike mbele
 zake,
 hivyo akasikia kilio cha wahitaji.
 29Lakini kama akinyamaza kimya ni nani
 awezaye kumhukumu?
 Kama akificha uso wake,
 ni nani awezaye kumwona?
 Ikiwa ni taifa au mtu mmoja kwake ni sawa,
 30ili, kumzuia mtu mwovu kutawala,
 au wale ambao huwategea watu mitego.

31“Kama mwanadamu akimwambia Mungu,
 ‘Nimekosa lakini sitatenda dhambi tena.
 32Nifundishe nisichoweza kuona,
 kama nimekukosea, sitafanya hivyo tena.’
 33Je, basi, Mungu atakulipa kwa masharti yako,
 wakati wewe umekataa kutubu?
 Yakupasa wewe uamue, wala si mimi,
 sasa niambie lile ulijualo.

34“Wanadamu wenyewe ufahamu husema,
 wenye hekima wanaonisikia huniambia,
 35‘Ayubu huongea bila ufahamu,
 maneno yake hayana busara.’
 36Laiti Ayubu angejaribiwa mpaka kikomo cha
 mwisho
 kwa sababu anajibu kama mtu mwovu!
 37Kwenye dhambi yake huongeza uasi,
 kwa dharau hupiga makofi miongoni mwetu
 na kuzidisha maneno yake dhidi ya Mungu.”

*Elihu Analamu Mtu kujiona Mwenyewe
 kuwa mwenye Haki*

35 Ndipo Elihu akaesema:

²“Je, unadhani hili ni haki?

Wewe unasema, ‘Nina haki mbele za
 Mungu.’
 3Bado unamwuliza, ‘Ni faida gani nimepata
 na nimefaidi nini kwa kutokutenda dhambi?’

4“Ningependa nikujibu wewe
 pamoja na marafiki zako walio pamoja
 nawe.

5Tazama juu mbinguni ukaone,
 yaangalie mawingu yaliyo juu sana juu yako.
 6Je, ukitenda dhambi, inamdhuruje Mungu?
 Kama dhambi zako zikiwa nyingi,
 hilo linamfanyia nini Mungu?

7Kama wewe ni mwadilifu,
 unampa nini,
 au ye ye anapokea nini mkononi kwako?

8Uovu wako unamdhuru tu mtu mwingine kama
 wewe,
 nayo haki yako inawafaa wanadamu tu.

9“Wanadamu hulia kwa kulemewa na mateso,
 huomba msaada kutoka kwenye mkono
 wenye nguvu.

10Lakini hakuna asemaye,
 ‘Yuko wapi Mungu Mwumba wangu,
 ye ye anifanyaye niimbe usiku,

11ye ye atufundishaye sisi zaidi kuliko wanyama
 wa dunia,
 na kutufanya wenyewe hekima kuliko ndege
 wa angani?’

12Yeye hajibu wakati watu waliapo
 kwa sababu ya kiburi cha watu waovu.

13Naam, Mungu hasikilizi maombi yao ya ubatili,
 Mungu Mwenye Nguvu hayasikilizi.

14Si zaidi sana kwamba hatakusikiliza wewe
 usemapo humwoni,
 tena ya kwamba shauri lako liko mbele
 zake
 na wewe lazima umngojee,

15pia zaidi, kwamba hasira yake kamwe
 haiadhibu
 wala haangalii uovu hata kidogo.

16Hivyo Ayubu hufumbua kinywa chake kwa
 maneno yasiyo na maana,
 anaongea maneno mengi bila maarifa.”

Elihu Aukuza Wema wa Mungu

36 Elihu akaendelea na kusema:

²Nivumilie kidogo zaidi nami nitakuonyesha
 kwamba yako mengi zaidi ya kusemwa kwa
 ajili ya Mungu.
 3Ninayapata maarifa yangu kutoka mbali,

nami nitamhesabia haki Mwumba wangu.
⁴Uwe na hakika kwamba
maneno yangu si ya uongo,
Yeye aliymkamilifu katika maarifa
yuko pamoja na wewe.

⁵“Mungu ni mwenye nguvu, lakini hamdhara
mwanadamu,
ni mwenye nguvu, naye ni thabitii katika
shauri lake.

⁶Hawaachi waovu waendelee kuishi,
bali huwapa waliotheswa haki yao.

⁷Yeye haondoi macho yake kwa wenyehaki,
huwaketisha penye viti nya enzi pamoja na
wafalme
na kuwatukuza milele.

⁸Lakini ikiwa watu wamefungwa kwenye
minyororo,
wakiwa wameshikiliwa na kamba za
mateso,

⁹huwaonyesha yale waliyoyatenda,
kwamba wametenda dhambi kwa majivuno.

¹⁰Huwafanya wao kusikia maonyo
na huwaagiza kutubu uovu wao.

¹¹Kama wakitii na kumtumikia,
wataishi siku zao zilizobaki katika mafanikio
na miaka yao katika utoshelevu.

¹²Lakini wasiposikiliza,
wataangamia kwa upanga,
nao wakafa pasipo maarifa.

¹³“Wasiomcha Mungu moyoni mwao huficha
chuki,
hata anapowafunga, hawamwombi msaada.

¹⁴Wanakufa wangali vijana,
mionganoni mwa wanaume makahaba wa
mahali pa kuabudia miungu.

¹⁵Bali wao wanaoteseka huwaokoa katika
mateso yao
na kuzungumza nao katika dhiki zao.

¹⁶“Yeye anakubembeleza utoke katika mataya
ya dhiki,
ili kukuweka mahali palipo na nafasi mbali
na kizuizi,
hadhi kwenye meza yako ya faraja iliyojaa
vyakula vizuri.

¹⁷Lakini sasa umelemewa na hukumu kwa ajili
ya uovu,
hukumu na haki vimekukamata.

¹⁸Uwe mwangalifu ye yote asikushawishi kwa
utajiri,
usipotoshwe kwa fungu kubwa la rushwa.

¹⁹Je, utajiri wako hata nguvu zako nydingi
vinawenza kukusaidia usiingie kwenye dhiki?

²⁰Usiutamani usiku uje,
ili uwaburute watu mbali na nyumba zao.

²¹Jihadhari usigeukie uovu,
ambao unaupenda zaidi kuliko mateso.

²²“Mungu ametukuzwa katika nguvu zake,
Ni nani aliye mwalimu kama Yeye?

²³Ni nani aliymwelekeza katika njia zake,
au kumwambia, ‘Wewe umetenda yasiyo
sawa?’

²⁴Kumbuka kuzitukuza kazi zake,
ambazo watu wamezisifu katika wimbo.

²⁵Wanadamu wote wameliona,
watu wanayakazia macho kwa mbali.

²⁶Tazama jinsi Mungu alivyo mkuu, kupita
ufahamu wetu!
Hesabu ya miaka yake haitafutiki.

²⁷“Yeye huvuta juu matone ya maji,
ayachujayo kama mvua kutoka kwenye
vijito,

²⁸mawingu huangusha chini maji yake
nayo mvua nydingi huwanyeshea wanadamu.

²⁹Ni nani ajuaye ayatandazavyo mawingu,
jinsi angurumavyo kutoka hemani mwake.

³⁰Tazama jinsi anavyotandaza umeme wa radi
kumzunguka,
naye huvifunika vilindi nya bahari.

³¹Hivi ndivyo atawalavyo mataifa
na kuwapa chakula kwa wingi.

³²Huujaza mkono wake kwa umeme wa radi
na kuuagiza kulenga shabaha yake.

³³Ngurumo zake hutangaza dhoruba inayokuja
hata mifugo hujulisha kukaribia kwake^a.

37 “Kwa hili moyo wangu unatetemeka,
nao unaruka kutoka mahali pake.

²Sikiliza! Sikiliza ngurumo ya sauti yake,
sauti ya ngurumo itokayo kinywani mwake.

³Huuachilia umeme wake wa radi chini ya
mbingu yote
na kuupeleka hata miisho ya dunia.

⁴Baada ya hayo huja sauti ya ngurumo yake,
Mungu hunguruma kwa sauti yake ya fahari.
Wakati sauti yake ingurumapo tena,
huuachilia umeme wake wa radi.

⁵Sauti ya Mungu hunguruma kwa jinsi ya ajabu,
hutenda mambo makuu kupita ufahamu
wetu.

⁶Huiambia theluji, ‘Anguka juu ya nchi,’

^a³³ Au “hutangaza kuja kwake.

- huyaambia manyunu ya mvua, 'Uwe mvua ya nguvu.'
- ⁷Ili kwamba wanadamu wote aliowaumba wapate kujua kazi zake, humzulia kila mtu shughuli zake.
- ⁸Wanyama hujificha, hubakia kwenye mapango yao.
- ⁹Dhoruba hutoka katika chumba chake, baridi hutoka katika upepo uendao kasi.
- ¹⁰Pumzi ya Mungu hutoa barafu, eneo kubwa la maji huganda.
- ¹¹Huyasheheneza mawingu kwa maji, naye husambaza umeme wake wa radi kupitia hayo.
- ¹²Nayo mawingu huzungukazunguka pande zote kwa amri yake, juu ya uso wa dunia yote, kufanya lo lote ayaamuruyo.
- ¹³Huleta mawingu ili kuadhibu wanadamu, au kunywesha dunia yake na kuonyesha upendo wake.
- ¹⁴"Ayubu, sikiliza hili, nyamaza na uyafikiri maajabu ya Mungu.
- ¹⁵Je, unajua jinsi Mungu anavyoyaongoza mawingu na kufanya umeme wake wa radi utoe mwanga?
- ¹⁶Je, wajua jinsi mawingu yanavyokaa yakiwa yametulia, hayo maajabu yake Yeye aliyemkamilifu katika maarifa?
- ¹⁷Wewe unayeshindwa na joto katika nguo zako wakati nchi imenyamazishwa kimya bila upepo wa kusini,
- ¹⁸je, waweza kuungana naye katika kuzitandaza anga, zilizo ngumu kama kioo cha shaba ya kuyeyushwa?
- ¹⁹"Tuambieni yatupasayo kumwambia, hatuvezi kutayarisha shauri letu kwa sababu ya ujingga wetu.
- ²⁰Je, aambiwe kwamba nataka kuongea? Je, yuko mtu ambaye angeomba kumezwu?
- ²¹Basi hakuna awezaye kilitazama juu, kwa jinsi linavyong'aa angani upepo ukishafagia mawingu.
- ²²Kutoka kaskazini Yeye huja na fahari kuu, Mungu huja katika utukufu wa kutisha.
- ²³Mungu Mwenye Nguvu hatuvezi kumfikia na ametukuzwa katika uweza, katika hukumu zake na haki yake kuu,

hataonea.

²⁴Kwa hiyo, wanadamu mheshimuni, kwa kuwa Yeye hamstahi ye yote anayejidhania kuwa anayo hekima."

SEHEMU YA NNE: MUNGU ANAZUNGUMZA BWANA Anamjibu Ayubu

38 Kisha BWANA akamjibu Ayubu kutoka katika upepo wa kisulisuli. Akasema:

²"Nani huyu atiaye mashauri yangu giza kwa maneno yasiyo na maarifa?

³Jikaze kama mwanaume, nami nitakuuliza swalii, nawe unijibu.

⁴"Ulikuwa wapi nilipoweka misingi ya dunia? Niambie, kama unafahamu.

⁵Ni nani aliyeweka alama vipimo vyake? Hakika wewe unajua! Ni nani aliyenyoosha kamba ya kupimia juu yake?

⁶Je, misingi yake iliwekwa juu ya nini, au ni nani aliyeweka jiwe la pembeni,

⁷wakati nyota za asubuhi zilipoimba pamoja na malaika wote walipokuwa wakipiga kelele kwa furaha?

⁸"Ni nani aliyefungia bahari milango ilipopasuka kutoka katika tumbo,

⁹nilipoyafanya mawingu kuwa vazi lake na kufungia katika giza nene,

¹⁰Nilipoamuru mipaka yake na kuiweka milango yake na makomeo mahali pake,

¹¹niliposema, 'Unawenza kufika mpaka hapa wala si zaidi, hapa ndipo mawimbi yako yenze kiburi yatakapokomea?

¹²"Umepata kuiamrisha asubuhi ipambazuke, au kuyaonyesha mapambazuko mahali pake,

¹³yapate kushika miisho ya dunia na kuwakung'uta waovu waliomo?

¹⁴Dunia hubadilika kama udongo wa mfinyanzi chini ya likiri, sura yake hukaa kama ile ya vazi.

¹⁵Waovu huzuiliwa nuru yao, nao mkono wao ulioinuliwa huvunjwa.

¹⁶"Je, umepata kufika kwenye chemchemi za bahari?

AYUBU

- Au kutembea mahali pa ndani pa vilindi?
 17Umewahi kuonyeshwa malango ya mauti?
 Umewahi kuionna milango ya uvuli wa mauti?
 18Je, wewe unafahamu ukubwa wa dunia?
 Niambie kama unajua haya yote.
- 19“Njia ya kufika kwenye makao ya nuru ni ipi?
 Nayo masikani mwa giza ni wapi?
 20Je, unaweza kuvirudisha kwenye makao
 yake?
 Unajua njia za kufika maskani mwake?
 21Hakika unajua, kwa kuwa ulikuwa
 umeshazaliwa!
 Kwani umeishi miaka mingi!
- 22Je, umeshawahi kuingia katika ghala za
 theluji
 au kuona ghala za mvua ya mawe,
 23ambazo nimeziweka akiba kwa ajili ya wakati
 wa taabu,
 na kwa ajili ya wakati wa vita na mapigano?
 24Ipi ni njia iendayo mahali umeme wa radi
 unapotawanyiwa,
 au mahali upepo wa mashariki
 unaposambaziwa juu ya dunia?
 25Ni nani aliyepasua mifereji kwa ajili ya maji
 mengi ya mvua yaendayo kasi
 na njia ya mvua ya radi,
 26kunyeshea mahali pasipokaliwa na mtu,
 jangwa lisilo na ye yote ndani yake,
 27ili kuitosheleza nchi ya ukiwa na jangwa
 na majani yaanze kumea ndani yake?
 28Je, mvua ina baba?
 Ni nani baba azaaye matone ya umande?
 29Barafu ilitoka katika tumbo la nani?
 Ni nani aliyezaa ukungu kutoka mbinguni
 30wakati maji yawapo magumu kama jiwe,
 wakati uso wa vilindi vya maji unapoganda?
- 31“Je, waweza kuufunga mnyororo wa Kilimia?
 Waweza kulegeza kamba za Orioni?
 32Waweza kuliongoza kundi la nyota kwa majira
 yake?
 Au kuongoza dubu na watoto wake?
 33Je, unajua sheria zinazotawala mbinguni
 Waweza kuweka utawala wa Mungu
 duniani?
- 34“Waweza kuiinua sauti yako mpaka mawinguini
 na kujifunika mwenyewe na gharika ya
 maji?
 35Wewe je, hutuma umeme wa radi kwenye njia
 zake?

- Je, hutoa taarifa kwako kukuambia, ‘Sisi
 tuko hapa?’
 36Ni nani aliyeujalia moyo hekima
 au kuzipa akili ufahamu?
 37Nani mwenye hekima ya kuyahesabu
 mawingu?
 Ni nani awezaye kuinamisha magudulia ya
 mbinguni
 38wakati mavumbi yawapo magumu
 na mabonge ya udongo kushikamana
 pamoja?

39“Je, Utamwindia simba jike mawindo
 na kushibisha simba wenyenaa
 40wakati wao wamejikunyata mapangoni mwao
 au wakivizia kichakani?
 41Ni nani awapaye kunguru chakula
 wakati makinda yao yanapomililia Mungu
 wakizungukazunguka kwa ajili ya kukosa
 chakula?

39 “Je! wajua ni wakati gani mbuzi wa
 mlimani wanapozaa?
 Je, watambua ni wakati gani kulungu jike
 azaapo mtoto wake?
 2Je, waweza kuhesabu miezi hadi wazaapo?
 Je, unajua majira yao ya kuzaa?
 3Wao hujinamisha na kuzaa watoto wao,
 utungu wa kuzaa unakoma.
 4Watoto wao hustawi na kuongezeka nguvu
 nyikani,
 huenda zao wala hawarudi tena.

5“Ni nani aliywachia punda-mwitu awe huru?
 Ni nani aliyezungua kamba zake?
 6Nimempa nchi isiyokaliwa na watu kuwa
 masikani yake,
 nchi ya chumvi kuwa makao yake.
 7Huzicheka ghasia za mji,
 wala hasikii kelele za mwendesha gari.
 8Huzunguka vilimani kwa ajili ya malisho
 na kutafuta kila kitu kibichi.

9“Je, nyati atakubali kukutumikia?
 Atakaa karibu na hori lako usiku?
 10Je, waweza kumfungia kwenye matuta kwa
 kamba?
 Je, atalima mabonde nyuma yako?
 11Je, utamtumainia kwa ajili ya nguvu zake
 nyingi?
 Utamwachia yeye kazi zako nzito?
 12Utaweza kumwamini akuletee nafaka yako
 nyumbani

- 1 kutoka shambani na kuikusanya kwenye sakafu yako ya kupuria?
- 13 Mbuni hupigapiga mabawa yake kwa furaha, lakini hayawezzi kulinganishwa na mabawa na manyoya ya korongo.
- 14 Huyataga mayai yake juu ya ardhi na kuyaacha yapate joto mchangani,
- 15 bila kujali kuwa mguu waweza kuyaponda, kwamba baadhi ya wanyama wa porini wanaweza kuyakanyaga.
- 16 Yeye huyafanya makinda yake ukatili kama vile si yake, hajali kwamba taabu yake inaweza ikawa bure.
- 17 kwa kuwa Mungu hakumjalia hekima, wala hakumpa fungu la akili njema.
- 18 Lakini akunjuapo mabawa yake kukimbia kasi, humcheka farasi pamoja na yeye aliyempanda.
- 19 "Je, wewe humpa farasi nguvu au kuivika shingo yake manyoya marefu?
- 20 Je, wewe humfanya farasi aruke kama nzige, akistaajabisha kwa tishio la mlion wake wa majivuno?
- 21 Hupara-para bila woga, akizifurahia nguvu zake, husonga mbele kukabiliana na silaha.
- 22 Hucheka hofu, haogopi cho chote, wala haukimbia upanga.
- 23 Podo hutoa sauti kando yake, pamoja na mkuki unaong'aa na fumo.
- 24 Bila woga na kwa ghadhabu huimeza nchi, wala tarumbeta iliapo yeye hawezikusimama.
- 25 Asikiapo sauti ya baragumu yeye hulia, 'Aha!' Hunusa harufu ya vita toka mbali, sauti ya mtoa amri na ukelele wa vita.
- 26 "Je, mwewe huruka kwa hekima yako na kuyakunjua mabawa yake kuelekea kusini?
- 27 Je, tai hupaa juu kwa amri yako na kujenga kiota chake mahali pa juu?
- 28 Huishi juu ya miamba mirefu na kukaa huko usiku, majabali yenyencha kali ndiyo ngome yake.
- 29 Kutoka huko hutafuta chakula chake, macho yake hukiona kutoka mbali.
- 30 Makinda yake hujilisha damu, pale palipo na machinjo, ndipo yeye alipo.

- BWANA akamwambia Ayubu:
- 2 "Je, mwenye kushindana na Mungu Mwenye Nguvu aweza kumsahihisha? Mwenye kumlaumu Mungu na ajibu."
- 3 Ndipo Ayubu akamjibu BWANA:
- 4 "Mimi sistahili kabisa, ninawezaje kukujibu Wewe? Nauweka mkono wangu juu ya kinywa changu.
- 5 Nimesema mara moja, lakini sina jibu, naam, nimesema mara mbili, lakini sitasema zaidi."
- 6 Ndipo BWANA akasema na Ayubu kutoka katika upopo wa kisulikisuli:
- 7 "Jikaze kama mwanaume, nitakuuliza maswali, nawe utanijibu.
- 8 "Je, hutasadiki hukumu yangu, utanilaumu mimi ili kujihesabia haki mwenyewe?
- 9 Je, una mkono kama wa Mungu, nawe waweza kutoa sauti ya ngurumo kama yake?
- 10 Basi jivike mwenyewe utukufu na fahari, nawe uvae heshima na enzi.
- 11 Fungulia ukali wa ghadhabu yako, mtafute kila mwenye kiburi umshushe,
- 12 mwangalie kila mtu mwenye kiburi na umnyenyekize, waponde waovu mahali wasimamapo.
- 13 Wazike wote mavumbini pamoja, wafunge nyuso zao kaburini.
- 14 Ndipo mimi mwenyewe nitakukubalia kuwa mkono wako mwenyewe wa kuume unaweza kukuokoa.
- 15 "Mwangalie kiboko, niliyemwumba kama nilivyokuumba wewe, ambaye anajilisha kwa majani kama ng'ombe.
- 16 Tazama basi, nguvu alizo nazo kwenye viuno vyake, uwezo alionao kwenye misuli ya tumbo lake!
- 17 Mkia wake hutikisika kama mwerezi, mishipa ya mapaja yake imesukwa pamoja.
- 18 Mifupa yake ni bomba za shaba, maungo yake ni kama fito za chuma.
- 19 Yeye ni wa kwanza mionganoni mwa kazi za

Mungu,
lakini Mwumba anaweza kumsogelea kwa
upanga wake.

²⁰Vilima humletea yeye mazao yake,
nao wanyama wote wa porini kucheza
karibu naye.

²¹Hulala chini ya mimea ya yungiyungi,
katika maficho ya matete kwenye matope.

²²Hiyo mimea ya yungiyungi humficha kwenye
vivuli vyake,
miti mirefu karibu na kijito humzunguka.

²³Wakati mto ufurikapo, yeye hapati mshtuko
wa hofu,
ye ye salama, ingawa Yordani ingefurika
hadi kwenye kinywa chake.

²⁴Je, mtu ye yote anaweza kumkamata yeye
akiwa macho,
au kumnasa kwa mtego na kutoboa pua
yake?

41 “Je, waweza kumvua mamba kwa
ndoana ya samaki
au kufunga ulimi wake kwa kamba?
²Waweza kupitisha kamba puanı mwake
au kutoboa taya lake kwa kulabu?
³Je, ataendelea kukuomba umhurumie?
Atasema nawe maneno ya upole?
⁴Je, atafanya agano nawe ili umtwae
awe mtumishi wako maisha?
⁵Je, utamfuga na kumfanya rafiki kama ndege,
au kumfunga kamba kwa ajili ya wasichana
wako?
⁶Je, wafanya biashara watabadilishana bidhaa
kwa ajili yake?
Watamgawanya mionganı mwa wafanya
biashara?
⁷Je, waweza kuijaza ngozi yake
kwa vyuma vyenye ncha kali?
Au kichwa chake kwa mkuki wa kuvulia
samaki?
⁸Kama ukiweka mkono wako juu yake,
utavikumbuka hivyo vita na kamwe
hutarudia tena!
⁹Tumaini lo lote la kumtiisha ni kujidanganya,
kule kumwona tu kunamwangusha mtu
chini.
¹⁰Hakuna ye yote aliymkali athubutuye
kumchokoza.
Ni nani basi awezaye kusimama dhidi yangu
Mimi?
¹¹Ni nani mwenye madai dhidi yangu ili nipate
kumlipa?
Kila kitu kilicho chini ya mbingu ni mali

yangu.

¹²“Sita shindwa kunena juu ya maungo yake,
nguvu zake na umbo lake zuri.

¹³Ni nani awezaye kumvua vazi lake la nje?
Ni nani awezaye kumsogelea na lijamu?

¹⁴Nani athubutuye kuufunga mlango wa kinywa
chake,
kilichozungukwa na meno yake makali
pande zote?

¹⁵Mgongo wake una safu za ngao
zilizoshikamanishwa imara pamoja,

¹⁶kila moja i karibu sana na mwenzake
wala hakuna hewa iwezayo kupita kati yake.

¹⁷Yameunganishwa imara kila moja na jingine,
yameng’ang’aniana pamoja wala hayawesi
kutenganishwa.

¹⁸Akipiga chafya mwanga humetameta,
macho yake ni kama mionzi ya
mapambazuko.

¹⁹Mienge iwakayo humiminika kutoka kinywani
mwake,
cheche za moto huruka nje.

²⁰Moshi hufuka kutoka puanı mwake,
kama kutoka kwenye chungu kinachotokota
kwa moto wa manyasi.

²¹Pumzi yake huwasha makaa ya mawe,
nayo miali ya moto huruka kutoka kinywani
mwake.

²²Nguvu hukaa katika shingo yake,
utisho hutangulia mbele yake.

²³Mikunjo ya nyama yake imeshikamana imara
pamoja,
iko imara na haiwezi kuondolewa.

²⁴Kifua chake ni kigumu kama mwamba,
kigumu kama jiwe la chini la kusagia.

²⁵Ainukapo, wenye nguvu wanaogopa,
wenye nguvu hurudi nyuma mbele yake
anapokwenda kwa kishindo.

²⁶Upanga unaomfikia haumdhuru,
wala mkuki au mshale wala fumo.

²⁷Chuma hukiona kama unyasi
na shaba kama mti uliooza.

²⁸Mishale haimfanyi yeye akimbie,
mawe ya kombeo kwake ni kama makapi.

²⁹Rungu kwake huwa kama kipande cha jani
kavu,
hucheka sauti za kugongana kwa mkuki.

³⁰Sehemu zake za chini kwenye tumbo,
lini menomeno na mapengo kama vigae
vy a chungu,
likiacha mburuzo kwenye matope kama
chombo chenyе meno cha kupuria.

AYUBU

- ³¹Huvisukasuka vilindi kama sufuria kubwa ichemkayo
na kukoroga bahari kama chungu cha marhamu.
- ³²Anapopita nyuma yake huacha mkondo unaometameta,
mtu angedhani vilindi vilikuwa na mvi.
- ³³Hakuna cho chote duniani kinacholingana naye,
kiumbe kisicho na woga.
- ³⁴Yeye huwatazama chini wale wote wenye kujivuna,
yeye ni mfalme juu ya wale wote wenye kiburi."

SEHEMU YA TANO: MWISHO – AYUBU ANAJIBU

42 Ayubu akamjibu BWANA:

- ²"Ninajua yakuwa unaweza kufanya mambo yote,
wala hakuna mpango wako unaoweza kuzuilika.
- ³Uliuliza, 'Ni nani huyu afichaye mashauri yangu bila maarifa?
Hakika nilisema juu ya mambo niliyokuwa siyaelewi,
mambo ya ajabu mno kwangu mimi kuyajua.
- ⁴"Ulisema, 'Sikiliza sasa, nami nitanena,
nitakuuliza swalii, nawe utanijibu.'
- ⁵Masikio yangu yalikuwa yamesikia habari zako,
lakinisasa macho yangu yamekuona.
- ⁶Kwa hiyo najidharau mwenywewe na kutubu katika mavumbi na majivu."

Marafiki Wa Ayubu, Wanafedheheshwa

⁷Baada ya BWANA kusema mambo haya yote na Ayubu, akamwambia Elifazi Mtemani, "Nina hasira juu yako na juu ya rafiki zako wawili, kwa sababu hamkusema yaliyo sawa kwa habari yangu, kama alivyosema mtumishi wangu Ayubu. ⁸Basi sasa chukueni mafahali saba na kondoo waume saba mkamwendee mtumishi wangu Ayubu nanyi mkatoe sadaka za kuteketezwa kwa ajili yenu wenyewe. Mtumishi wangu Ayubu ataomba kwa ajili yenu, nami nitayakubali maombi yake ili nisiwatendee sawasawa na upumbavu wenu. Ninyi hamkusema yaliyo sawa kwa habari yangu, kama alivyosema mtumishi wangu Ayubu." ⁹Kwa hiyo Elifazi Mtemani, Bildadi Mshuhi na Sofari Mnaamathi wakafanya kama BWANA

alivyowaambia, naye BWANA akayakubali maombi ya Ayubu.

¹⁰Baada ya Ayubu kuwaombea rafiki zake, BWANA akamfanikisha tena naye akampa mara mbili kama yale aliyokuwa nayo hapo kabla. ¹¹Ndugu zake wote waume kwa wake na kila mtu aliyemfahamu kabla wakaja wakala pamoja naye katika nyumba yake. Wakamfariji na kumtuliza moyo juu ya taabu yote BWANA aliyoleta juu yake, nao kila mmoja akampa kipande cha fedha na pete ya dhahabu.

¹²BWANA akaibariki sehemu ya mwisho ya maisha ya Ayubu kuliko ya kwanza. Alikuwa na kondoo 14,000, ngamia 6,000, jozi za mafahali 1,000 na punda wa kike 1,000. ¹³Tena alikuwa na wana saba na binti watatu. ¹⁴Binti wa kwanza aliitwa Yemima, wa pili Kesia na wa tatu Keren-Hapuku. ¹⁵Hapakuwepo mahali po pote katika nchi ile yote palipopatikana wanawake wazuri kama binti za Ayubu, naye baba yao akawapa urithi pamoja na ndugu zao.

¹⁶Baada ya hili Ayubu akaishi miaka mia na arobaini, akawaona wanawе na wana wa wanawе hata kizazi cha nne. ¹⁷Hiyо Ayubu akafa, mzee sana naye ameshiba siku.

Utangulizi

Jina la kitabu hiki kwa Kiebrania ni Sepher tehillim, maana yake "Nyimbo Za Sifa." Jina la Kiyunani "Psalmoi, maana yake ni "nyimbo zinazoandamana na ala za uimbaji za nyuzi," ndiyo kiini cha kitabu hiki kiiwtacho Zaburi. Kila moja ya sura zote 150 za kitabu hiki ni ya peke yake tena iliyokamilika, isipokuwa chache tu.

Pamoja na wandishi wengi walioandika kwa muda mrefu, ambao ndio wanaochangia mkusanyiko huu, Zaburi zinaleta hisia, misisimko, hali na mivuto mikubwa ya tofauti. Kwa kuwa Zaburi zinatokana na uzoefu wa kibinafsi kutoka katika asili pana namna hiyo, bado zimekuwa na mvuto mkubwa kwa ulimwengu wote kwa maelfu ya miaka tangu ziandikwe.

Mara kwa mara zaburi zimeainishwa kwa kufuata namna fulani. Baadhi ya mapendekezo ya aina zenyewe na mifano yake ambayo inaweza kuwa msaada mkubwa katika kujifunza zaidi ni kama ifuatavyo:

1. Kawaida ya ibada na sala 120 - 130	6. Kusifu 95, 100, 146 – 150
2. Masiya 2, 16, 22, 25, 69, 110	7. Kufuta mpangilio wa alfabeti 25, 111-112,119
3. Toba 6, 32, 51	8. Maombi ya mwenye haki 17, 20 40, 55
4. Binafsi 23, 27, 37	
5. Historia 78, 105- 106	

Daudi, ambaye ndiye aliyeandika nyingi ya hizi zaburi, alikuwa na dhamira ya dhati ya kudumisha kuabudu na nydingi ya hizo zimeanza na kawaida ya ibada na maombi (Nyakati 15 – 16).

Kwa hiyo Zaburi ni mashairi au nyimbo za sifa, kuabudu, shukrani na toba. Pia zinaonyesha hisia mbalimbali. Kwa vile zaburi zimeandikwa na watu wengi, katika nyakati mbalimbali na zinaonyesha hisia mbalimbali imetokea kwamba watu wengi duniani wanazipenda na kuzifurahia.Ushairi wa Kiebrania mara kwa mara unatumia mistari miwili miwili. Mstari wa pili ukirudia wazo la mstari wa kwanza au kinyume chake. Kuna uwezekano mkubwa kwamba makusanyo ya awali yalifanywa na Daudi.Nyongeza nyagine na mpangilio inawezekana ulifanywa na Solomoni, Yehoshafati, Hezekia, Yosia na wengine.

Wazo Kuu

Kama kusanyiko la Zaburi 150, Kitabu cha Zaburi kimegusa mada mbalimbali kwa upana, zikiwa ni pamoja na ufunuo wa Mungu, uumbaji, mwanadamu, wokovu, dhambi na uovu, haki na uadilifu, kuabudu na kusifu, maombi na hukumu. Kitabu hiki kinamwangalia Mungu katika mitazamo mbalimbali kama: Muumbaji, mchungaji, mkombozi, mponyaji, mtawala, mtegemezaji, ngome, mwamba, ngao, askari, mhukumu,mlipiza kisasi,nk.

Mhusika Mkuu

Daudi

Mahali

Palestina na Babeli.

Kwa sehemu kubwa, haikuwa ni kusudi la zaburi kuelezea habari za kihistoria. Hata hivyo zinaenda sambamba na matukio ya kihistoria, kama vile Daudi alivyomkimbia Sauli na Absalomu, dhambi yake na Bethsheba, uhamishoni huko Babeli nk..

Mwandishi

Miongoni mwa zaburi 150, inafikiriwa kwamba jumla ya 100 zimeandikwa na waandishi wafuatao: Daudi – 73, Asafu – 12, Wana wa Kora – 10, Mose – 1, Hemani – 1, Ethani – 1, Solomoni – 2. Ukiondoa Mose, Daudi na Solomoni, waandishi wengine wote walijotajwa walikuwa makuhani au Walawi wenyе vipaji vyе uimbaji na majukumu katika ibada takatifu wakati wa utawala wa Mfalme Daudi. Zaburi nyagine 50 hazijulikani ni nani mwandishi.

Tarehe

Kimeandikwa kuanzia 1,500 hadi 450 K.K.

Mgawanyo

- Kitabu I 1-41
- Kitabu II 42-72
- Kitabu III 73-89
- Kitabu IV 90-106
- Kitabu V 107-150

KITABU CHA KWANZA**Furaha Ya Kweli**

1 Heri mtu yule ambaye haendi
katika shauri la watu waovu,
Wala hafuati njia ya wenyе dhambi
au kukaa katika baraza la wenyе
mizaha.

2 Lakini huifurahia sheria ya BWANA,
nayo huitafakari mchana na usiku.

3 Mtu huyo ni kama mti uliopandwa kando ya
vijito vya maji,
ambao huzaa matunda yake kwa majira na
majani yake hayanyauki.
Kila afanyalo hufanikiwa.

3 Huzuni Ya Waovu

4 Sivyo walivyo waovu!
Wao ni kama makapi yapeperushwayo na
upepo.

5 Kwa hiyo waovu hawatastahimili hukumu,
wala wenyе dhambi katika kusanyiko la
wenye haki.

6 Kwa maana BWANA huziangalia njia za
mwenye haki,
bali njia ya mwovu itapotea.

Mfalme Aliyechaguliwa Na Mungu

2 Kwa nini mataifa wanashauriana kufanya
mabaya,
na mataifa kula njama bure?

2 Wafalme wa dunia wanajipanga
na watawala wanajikusanya pamoja dhidi ya
BWANA
na dhidi ya Mpakwa Mafuta wake.

3 Wanasema, "Tuvunje minyororo yao
na kuvitupilia mbali vifungo vyao."

4 Yeye atawalaye mbinguni hucheka,
Bwana huwadharau.

5 Kisha huwakemea katika hasira yake
na kuwaogopesha katika ghadhabu yake,
akisema,

6 "Nimemweka Mfalme wangu
juu ya Sayuni, mlima wangu mtakatifu."

Ushindi Wa Mfalme

7 Nitatangaza amri ya BWANA :
ye ye aliniambia, "Wewe ni mwanangu, leo
nimekuwa Baba yako.

8 Niombe, nami nitayafanya mataifa kuwa urithi
wako,
miisho ya dunia kuwa mali yako.

9 Utawatawala kwa fimbo ya kifalme ya chuma

na kuwavunjavunja kama chombo cha
mfinyanzi."

10 Kwa hiyo, ninyi wafalme, iweni na hekima,
mwonyeke, enyi watawala wa dunia.

11 Mtumikieni BWANA kwa hofu
na msangilieni kwa kutetemeka.

12 Mbusu Mwana, asije akasirika nawe
ukaangamizwa katika njia yako,
kwa maana hasira yake inaweza kuwaka
ghafula.
Heri wote wanaomkimbilia.

Sala Ya Asubuhi Ya Kuomba Msaada
(Zaburi Ya Daudi Alipomkimbia Absalom.)

Ee BWANA, tazama walivyo wengi
adui zangu!

Ni wengi kiasi gani wanaoinuka dhidi
yangu!

2 Wengi wanasema juu yangu,
"Mungu hatamwokoa."

3 Lakini wewe, Ee BWANA, ni ngao pande
zote,
umeniwekea utukufu na kuinua kichwa
changu.

4 Ninamlilia BWANA kwa sauti kuu,
naye ananijibu kutoka katika Mlima wake
mtakatifu.

5 Ninajilaza na kupata usingizi,
naamka tena, kwa maana BWANA
hunilinda.

6 Sitaogopa makumi elfu ya adui,
wanaonizunguka pande zote.

7 Ee BWANA, Amka,
uniokoe, Ee Mungu wangu!
Wapige adui zangu wote kwenye taya,
vunja meno ya waovu.

8 Kwa BWANA hupatikana wokovu.
Baraka yako na iwe juu ya watu wako.

Sala Ya Jioni Ya Kuomba Msaada.

(Kwa Mwimbishaji: Na Ala Za Nyazi Za Muziki.
Zaburi Ya Daudi.)

4 Unijibu nikuitapo, Ee Mungu wangu
mwenye haki!

Unipumzishe katika shida zangu,
unirehemu usikie ombi langu.

2 Enyi watu, mtabadilisha utukufu wangu kuwa
aibu mpaka lini?

Mtapenda udanganyifu na kufuata miungu
ya uongo mpaka lini?

3 Fahamuni hakika kwamba BWANA
amewatenga wale wamchao kwa ajili
yake,
BWANA atanisikia nimwitapo.

⁴Katika hasira yako usitende dhambi,
mkiwa vitandani mwenu, mtulie kimya
mkitafakari miyoni mwenu.

⁵Toeni dhabihu inavyotakiwa
na mumtegemEe BWANA, .

⁶Wengi wanauliza, "Ni nani awezaye
kutuonyesha jema lo lote?"
Ee BWANA, utuangazie nuru ya uso
wako.

⁷Wewe umejaza moyo wangu kwa furaha
kubwa
kuliko watu waliopata ngano na divai kwa
wingi.

⁸Nitajilaza chini na kulala kwa amani,
kwa kuwa wewe peke yako, Ee BWANA,
waniwezesha kukaa kwa salama.

Sala Kwa Ajili Ya Ulinzi Wakati Wa Hatari
(Kwa Mwimbishaji: Na Filimbi. Zaburi Ya Daudi.)

5 Ee BWANA, tegea sikio maneno
yangu,
Uangalie kupiga kite kwangu.

²Sikiliza kilio changu ili unisaidie,
Mfalme wangu na Mungu wangu,
kwa maana kwako ninaomba.

³Asubuhi, unasikia sauti yangu, Ee BWANA,
CLOSE SPACE
asubuhi naleta haja zangu mbele zako
na kusubiri kwa matumaini.

⁴Wewe si Mungu unayefurahia uovu,
kwako mtu mwovu hataishi.

⁵Wenye kiburi hawawezi kusimama mbele
yako,
unawachukia wote watendao mabaya.

⁶Unawaangamiza wasemao uongo,
wamwaga damu na wadanganyifu BWANA
huwachukia.

⁷Lakini mimi, kwa rehema zako kuu,
nitakuja katika nyumba yako, kwa
unyenyekevu,
nitasujudu kuelekea hekalu lako takatifu.

⁸Niongoze katika haki yako, Ee BWANA,
kwa sababu ya adui zangu,
nyosha njia yako mbele yangu.

⁹Hakuna neno kinywani mwao linaloweza
kuaminika,
miyo yao imejaa maangamizi.

Koo zao ni kaburi lililo wazi,
kwa ndimi zao hunena udanganyifu.

¹⁰Uwatangaze kwamba wana hatia, Ee Mungu!
Hila zao ziwe anguko lao wenywewe.
Wafukuzie mbali kwa sababu ya dhambi

zao nyingi,
kwa kuwa wamekuasi wewe.

¹¹Lakini wote wakimbiliao kwako na wafurahi,
waimbe kwa shangwe daima.
Ueneze ulinzi wako juu yao,
ili wale wapendao jina lako wapate
kukushangilia.

¹²Kwa hakika, Ee BWANA, unawabariki
wenye haki,
unawazunguka kwa wema wako kama
ngao.

Sala Kwa Ajili Ya Msaada Wakati Wa Taabu
(Kwa Mwimbishaji Na Ala Za Nyazi Za Muziki.
Mtindo Wa Sheminithi^a)
(Zaburi Ya Daudi)

6 Ee BWANA, usinikemee katika
hasira yako,
wala usiniadhibu katika ghadhabu yako.

²Unirehemu, BWANA kwa maana
nimedhoofika,
Ee BWANA, uniponye, kwa maana
mifupa yangu ina maumivu makali.

³Nafsi yangu ina uchungu mwungi.
Mpaka lini, Ee BWANA, mpaka lini?

⁴Geuka, Ee BWANA, unikomboe,
uniokoe kwa sababu ya fadhili zako.

⁵Hakuna mtu anayekukumbuka akiwa amekufa,
Ni nani awezaye kukusifu akiwa kuzimu?

⁶Nimechakaa kwa kulia kwa huzuni,
usiku kucha nafurikisha kitanda changu kwa
machozi,
nimelowesha viti vyangu vya fahari kwa
machozi.

⁷Macho yangu yamedhoofika kwa kuhuzunika,
yamedhoofika kwa sababu ya adui zangu
wote.

⁸Kaeni mbali nami, ninyi nyote mtendao
mabaya, kwa maana BWANA
amesikia kulia kwangu.

⁹BWANA amesikia kilio changu kwa
hurma,
BWANA amekubali sala yangu.

¹⁰Adui zangu wote wataaibika na kufadhaika,
watarudi nyuma kwa aibu mara.

Sala Ya Mtu Anayedhulumiwa (Ombolezo La
Daudi Kwa Mungu)
(Kwa Sababu Ya Kushi Wa Kabilia La Benyamini)

^a Sheminithi ni mtajo mmojawapo katika lugha ya uimbaji.

- 7** Ee BWANA, wangu,
ninakukimbilia wewe,
uniokoe na kunikomboa na wote
wanaonifuatia,
- 2**la sivyo watanirarua kama simba na
kunichana vipande vipande pasipo wa
kuniokoa.
- 3**Ee BWANA, wangu,
kama nimetenda haya na kuna hatia
mikononi mwangu,
- 4**au ikiwa nimetenda uovu kwake yeye aliye na
amani nami,
au pasipo sababu nimemnyang'anya adui
yangu,
- 5**basi adui anifuatie na kunipata,
auponde uhai wangu ardhini na kunilaza
mavumbini.
- 6**Amka kwa hasira yako, Ee BWANA,
inuka dhidi ya ghadhabu ya adui zangu.
Uamke, Mungu wangu, uamue haki.
- 7**Kusanyiko la watu na likuzunguke.
Uwatawale kutoka juu,
- 8**Unihukumu Ee BWANA, kwa kadri ya
haki yangu,
kwa kadri ya uadilifu wangu, Ewe Uliye Juu
Sana.
- 9**Ee Mungu mwenye haki,
uchunguzae mawazo na moyo.
Komesha ghasia za waovu
na wenye haki waishi kwa amani.
- 10**Ngao yangu, ni Mungu Aliye Juu Sana,
aokoaye wanyofu wa moyo.
- 11**Mungu ni mwamuzi mwenye haki,
Mungu aghadhabikaye kila siku.
- 12**Kama hakutuhurumia,
atanoa upanga wake,
atainama na kufyatua upinde wake.
- 13**Ameandaa silaha kali,
ameweka tayari mishale yake ya moto.
- 14**Yeye aliye na mimba ya ubaya na
achukuaye mimba ya ghasia huzaa uongo.
- 15**Yeye achimbaye shimo na kulifukua
hutumbukia katika shimo alilochimba
mwenyewe.
- 16**Ghasia azianzishazo humrudia mwenyewe,
ukatili wake humrudia kichwani.
- 17**Nitamshukuru BWANA kwa ajili ya haki
yake na nitaliimbia sifa jina la
BWANA Aliye Juu Sana.

- Utukufu Wa Mungu Na Heshima Ya Mwanadamu.**
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Gitithi). Zaburi Ya Daudi)
- 8** Ee BWANA, Bwana wetu,
Tazama jinsi liliyuo tukufu jina lako duniani mwote!
- Umeuweka utukufu wako
juu ya mbingu.
- 2**Midomoni mwa watoto wachanga na
wanyonyao umeweka sifa,
kwa sababu ya watesi wako,
kuwanyamazisha adui na mlipiza
kisasi.
- 3**Nikiziangalia mbingu zako, kazi ya vidole
vyako,
mwezi na nyota, ulizoziratibisha,
- 4**mwanadamu ni kitu gani hata umkumbuke,
binadamu hata umwangalie?
- 5**Umemfanya mdogo punde kuliko Mungu,
umemvika taji ya utukufu na heshima,
- 6**umemtawaza juu ya kazi za mikono yako,
umevitia vitu vyote chini ya miguu yake.
- 7**Kondoo, mbuzi na ng'ombe wote pia,
naam, na wanyama wa kondeni,
- 8**ndege wa angani na samaki wa baharini,
naam, kila kiogeleacho katika njia za
bahari.
- 9**Ee BWANA, Bwana wetu,
tazama jinsi liliyuo tukufu jina lako duniani
mwote!
- Shukrani Kwa Mungu Kwa Ajili Ya Haki Yake**
(Kwa Mwimbishaji Mtindo Wa Muth-Laben^a.
Zaburi Ya Daudi).
- 9** Ee BWANA,
nitakutukuza kwa moyo wangu wote,
nitayasimulia matendo yako yote ya ajabu.
- 2**Nitafurahi na kushangilia katika wewe,
nitaliimbia sifa jina lako Ewe Uliye Juu Sana.
- 3**Adui zangu wamerudi nyuma,
wamejikwaa na kuangamia mbele zako.
- 4**Kwa maana umetetea haki yangu
na msimamo wangu,
umeketi kwenye kiti chako cha enzi,
ukihukumu kwa haki.
- 5**Umekemea mataifa na kuwaangamiza waovu,
umeyafuta majina yao milele na milele.
- 6**Uharibifu usiokoma umempata adui,
umeing'oa mijji yao,

^a Muth-Laben ni mtajo mmojawapo katika lugha za muziki.

- hata kumbukumbu lao limetoweka.
- ⁷ BWANA anatawala milele,
ameweka kitii chake cha enzi apate
kuhukumu.
- ⁸ Mungu atahukumu ulimwengu kwa haki,
atatawala mataifa kwa haki.
- ⁹ BWANA ni kimbilio la watu
wanaoonewa,
ni ngome imara wakati wa shida.
- ¹⁰ Wote wanaolijua jina lako watakutumaini
wewe,
kwa maana wewe BWANA,
hujawaacha kamwe wakutafutao.
- ¹¹ Mwimbieni BWANA sifa, ametawazwa
Sayuni,
tangazeni mionganini mwa mataifa yale
aliyoyatenda.
- ¹² Kwa maana ye ye alipizae kisasi cha damu
hukumbuka,
hapuuzi kilio cha wanaoonewa.
- ¹³ Ee BWANA, tazama jinsi walivyo wengi
adui zangu wanaonitesa!
Unihurumie uniihue kutoka malango ya
mauti,
- ¹⁴ ili niweze kutangaza sifa zako katika
malango ya Binti Sayuni na huko
niushangilie wokovu wako.
- ¹⁵ Mataifa wameanguka kwenye shimo
walilichimba,
miguu yao imenaswa kwenye wavu
waliouficha.
- ¹⁶ BWANA anajulikana kwa haki yake,
waovu wamenaswa katika kazi za mikono
yao.
- ¹⁷ Waovu wataishia kuzimu,
naam, mataifa yote wanaomsahau Mungu.
- ¹⁸ Lakini mhitaji hatasa haulika siku zote,
wala matumaini ya walioonewa
hayatapotea.
- ¹⁹ Ee BWANA, inuka, usimwache
binadamu ashinde,
mataifa na yahukumiwe mbele zako.
- ²⁰ Ee BWANA, wapige kwa hofu,
mataifa na yafahamu kuwa wao ni watu tu.

Sala Kwa Ajili Ya Haki

10 Kwa nini, Ee BWANA,
unasimama mbali?
Kwa nini unajificha wakati wa shida?

² Katika kiburi chake mtu mwovu humwinda
mtu aliye dhaifu,
wanaonaswa katika hila anazozitunga.

- ³ Hujivunia tamaa za moyo wake,
humbariki mlafi na kumtukana BWANA.
- ⁴ Katika kiburi chake mtu mwovu hamtafuti
Mungu,
katika mawazo yake yote hakuna nafasi
ya Mungu.
- ⁵ Njia zake daima hufanikiwa,
hujivuna na amri zako ziko mbali naye,
huwacheka kwa dharau adui zake wote.
- ⁶ Anajisemea mwenyewe, "Hakuna
kitakachonitikisa,
daima nitakuwa na furaha, kamwe
sitakuwa na shida."
- ⁷ Kinywa chake kimejaa laana, uongo na vitisho,
shida na ubaya viko chini ya ulimi wake.
- ⁸ Huvizia karibu na vijiji,
kutoka mafichoni huwanasa wasio na
hatia akitiviza wapitaji.
- ⁹ Huvizia kama simba aliye mawindoni,
huvizia kumkamata mnyonge,
huwakamata wanyonge na kuwaburuza
katika wavu wake.
- ¹⁰ Mateka wake hupondwa, huzimia,
wanaanguka katika nguvu zake.
- ¹¹ Anajisemea mwenyewe, "Mungu amesahau,
huficha uso wake na haoni kabisa."
- ¹² Inuka BWANA! Inua mkono wako, Ee Mungu.
Usiwasahau wanyonge.
- ¹³ Kwa nini mtu mwovu anamtukana Mungu?
Kwa nini anajiambia mwenyewe,
"Hataniita nitoe hesabu?"
- ¹⁴ Lakini wewe, Ee Mungu, unaona shida na
huzuni,
umekubali kuyapokea mikononi mwako.
Mhanga anajisalimisha kwako,
wewe ni msaada wa yatima.
- ¹⁵ Vunja mkono wa mtu mwovu na mbaya,
mwite atoe hesabu ya maovu yake
ambayo yasingejulikana.
- ¹⁶ BWANA ni Mfalme milele na milele,
mataifa yataangamia watoke nchini mwake.
- ¹⁷ Unasikia, Ee BWANA, shauku ya
wanaoonewa,
watie moyo nawe usikilize kilio chao,
- ¹⁸ ukiwatetea yatima na walioonewa,
ili kwamba mwanadamu, ambaye ni wa
duniani asiogopeshe tena.

Kumtumaini BWANA

(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi)

11 Kwa BWANA ninakimbilia,
unawezaje basi kuniambia:
"Ruka kama ndege kwenye mlima wako.

ZABURI

²Hebu tazama, waovu wanakunja pinde zao,
huweka mishale kwenye uzi wake,
wakiwa gizani ili kuwapiga wanyofu wa
moyo.

³Wakati misingi inapoharibiwa,
mwenye haki anaweza kufanya nini?"

⁴ BWANA yuko ndani ya hekalu lake takatifu,
BWANA yuko kwenye kiti chake cha
enzi mbinguni.

Huwaangalia wana wa watu,
macho yake yanawajaribu.

⁵ BWANA huwajaribu wenyе haki,
lakini waovu na wale wanaopenda jeuri
nafsi yake huwachukia.

⁶Juu ya waovu atawanyeshea makaa ya moto
mkali na kiberiti kinachowaka,
upepo wenyе joto kali ndio fungu lao.

⁷Kwa kuwa BWANA ni mwenye haki,
hupenda haki,
watu wanyofu watauona uso wake.

Kuomba Msaada

(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Sheminithi: Zaburi Ya Daudi)

12 BWANA tusaidie, kwa kuwa wacha
Mungu wametoweka,
waaminifu wametoweka mionganoni mwa
wanadamu.

²Kila mmoja humwambia jirani yake uongo,
midomo yao ya hila huzungumza kwa
udanganyifu.

³ BWANA na akatilie mbali midomo yote
ya hila na kila ulimi uliojaa majivuno

⁴ule unaosema, "Kwa ndimi zetu tutashinda,
midomo ni mali yetu, bwana wetu ni nani?"

⁵"Kwa sababu ya uonevu wa wanyonge
na kulia kwa uchungu kwa wahitaji,
nitainuka sasa," asema BWANA .
"Nitawalinda kutokana na wale
wenye nia mbaya juu yao."

⁶Maneno ya BWANA ni safi,
kama fedha iliyosafishwa katika tanuru,
iliyosafishwa mara saba.

⁷Ee BWANA, utatuweka salama na
kululinda na kizazi hiki milele.

⁸Watu waovu huenda wakiringa kila mahali
wakati ambapo yule aliye mbaya sana ndiye
anayeheshimiwa mionganoni mwa watu.

Sala Ya Kuomba Msaada

(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi)

13 Mpaka lini Ee BWANA, ? Je
utanisahau, milele?
Utanificha uso wako mpaka lini?

²Nitapambana na mawazo yangu mpaka lini
na kila siku kuwa na majonzi moyoni
mwangu?

Adui zangu watanishinda mpaka lini?

³Nitazame unijibu, Ee BWANA, wangu.
Uyatие nuru macho yangu ama sivyo
nitalala usingizi wa mauti,

⁴adui yangu atasema, "nimemshinda,"
adui zangu watashangilia nitakapoanguka.

⁵Lakini ninategemea upendo wako usiokoma,
moyo wangu unashangilia katika wokovu
wako.

⁶Nitamwimbia BWANA ,
kwa kuwa amekuwa mwema kwangu.

Oovu Wa Wanadamu

(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Mahalathi. Zaburi Ya Daudi)

14 Mpumbavu anasema moyoni mwake,
"Hakuna Mungu."

Wameharibika, matendo yao ni maovu
kabisa,

hakuna atendaye mema.

²Toka mbinguni Bwana anawachungulia
wanadamu
chini aone kama wako wenyе akili,
wo wote wanaomtafuta Mungu.

³Wote wamepotoka,
wameoza wote pamoja,
hakuna atendaye mema,
naam! Hata mmoja.

⁴Je! watendao mabaya hawatajifunza,
wale ambaو huwala watu wangu kama
watu walavyo mkate,
ambao hawamwiti BWANA .

⁵Hapo ndipo, wameingiwa na hofu nydingi,
maana Mungu yupo pamoja na wenyе haki.

⁶Ninyi watenda mabaya mnakwamisha
mipango ya maskini,
bali BWANA ni kimbilio lao.

⁷Laiti wokovu wa Israeli ungalikuja kutoka
Sayuni!
Wakati BWANA arejeshapo
wafungwa wa watu wake,
Yakobo na ashangilie, Israeli na afurahi.

Kitu Mungu Anachotaka

(Zaburi Ya Daudi)

15 BWANA ni nani aezaye kukaa
katika hekalu lako?

Nani aezaye kuishi juu ya mlima wako
mtakatifu?

²Ni yule aendaye pasipo mawaa,
anayetenda yaliyo haki,

asemaye kweli tokay moyoni mwake
³na hana masingizio ulimini mwake,
 asiyemtenda jirani yake vibaya
 na asiyemsingizia mwenzake,
⁴ambaye humdharau mtu mbaya sana,
 lakini huwaheshimu wale ambao
 humwogopa BWANA
 yule atunzaye kiapo chake hata kama
 anaumia.
⁵Yeye akopeshaye fedha yake bila riba
 na hapokei rushwa dhidi ya mtu asiyen na
 hatia.
 Mtu afanyaye haya kamwe hatatikisika.

Sala ya Matumaini (Utenzi wa Daudi)

16 Ee Mungu, uniweke salama, kwa
 maana kwako nimekimbilia.
²Nilimwambia BWANA "Wewe ndiwe
 Bwana wangu,
 pasipo wewe sina jambo jema."
³Kwa habari ya Watakatifu walioko duniani,
 ndio walio wa fahari ambao ninapendezwa
 nao.
⁴Huzuni itaongezeka kwa wale wanaokimbilia
 miungu mingine.
 Sitazimima sadaka zao za damu
 au kutaja majina yao midomoni mwangu.
⁵ BWANA umeniwekea fungu langu na
 Kikombe changu,
 umeifanya kura yangu ikae salama.
⁶Kamba za mpaka zimeniangukia mahali pazuri,
 hakika nimepata urithi mzuri.
⁷Nitamsifu BWANA ambaye hunishauri,
 hata wakati wa usiku moyo wangu
 hunifundisha.
⁸Nimemweka BWANA mbele yangu daima.
 Kwa kuwa yupo mkono wangu wa
 kuume, sitatikiswa.
⁹Kwa hiyo moyo wangu una furaha na ulimi
 wangu unashangilia,
 pia mwili wangu utapumzika salama,
¹⁰kwa sababu hutanitekeza kuzimu
 wala hutaacha Mtakatifu Wako aone
 uharibifu.
¹¹Umenijulisha njia ya uzima,
 utanijaza furaha katika uwepo wako,
 pamoja na furaha za milele
 katika mkono wako wa kuume.

Sala Ya Mtu Asiyen Na Hatia
(Sala Ya Daudi)

17 Sikia, Ee BWANA, kusihii
 kwangu kwa haki, sikiliza kilio changu.

Tega sikio kwa ombi langu,
 hayatoki kwenye midomo ya udanganyifu.
²Hukumu yangu na itoke kwako,
 macho yako na yaone yale yaliyo haki.
³Ingawa unauchunguza moyo wangu na
 kunikagua usiku,
 ingawa umenijaribu, hutaona cho chote,
 nimeamua kwamba kinywa changu
 hakitatenda dhambi.
⁴Kuhusu matendo ya wanadamu, kwa neno
 la midomo yako,
 nimejiipusha na njia za jeuri.
⁵Hatua zangu zimeshikamana na njia zako,
 nyayo zangu hazikuteleza.
⁶Ee Mungu, ninakuita, kwa kuwa utanijibu,
 unitegee sikio lako na usikie ombi langu.
⁷Uonyeshe ajabu ya upendo wako mkuu,
 wewe uokoaye kwa mkono wako wa
 kuume wale wanaokukimbilia
 kutokana na adui zao.
⁸Nilinde kama mboni ya jicho lako,
 unifiche chini ya kivuli cha mbawa zako
⁹kutokana na waovu wanaonishambulia,
 kutokana na adui wauaji wanaonizunguka.
¹⁰Wamefunga miyo yao migumu,
 vinywa vyao husema kwa kiburi.
¹¹Wamenifuatia nyayo zangu,
 sasa wamenizingira,
 wakiwa macho, waniangushe chini.
¹²Wamefanana na simba mwenye njaa
 awindaye,
 kama simba mkubwa anyemeleae
 mafichoni.
¹³Inuka, Ee BWANA, pambana nao,
 uwaangushe, niokoe kutokana na waovu
 kwa upanga wako.
¹⁴Ee BWANA, mkono wako unioke na
 watu wa jinsi hii,
 kutokana na watu wa ulimwengu huu
 ambao fungu lao liko katika maisha
 haya.
 Na wapate adhabu ya kuwatoshia.
 Watoto wao na wapate zaidi ya hayo,
 hukumu na iendelee kwa watoto wa
 watoto wao.
¹⁵Na mimi katika haki nitauona uso wako,
 niamkapo, nitaridhika kwa kuona sura
 yako.

Wimbo Wa Daudi Wa Ushindi (2Sam 22:1-15)
 (Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi Mtumishi Wa
 Mungu Aliyomwimbia Mungu Wakati Mungu
 Alipomwokoa Mkononi Mwa Sauli Na Adui
 Wengine).

18 Nakupenda wewe, Ee BWANA,
 nguvu yangu.

2 BWANA ni mwamba wangu, ngome
 yangu na mwokozi wangu,
 Mungu wangu ni mwamba wangu
 ninayemkimbilia.

Yeye ni ngao yangu na pembe ya
 wokovu wangu, ngome yangu.

3Ninamwita BWANA anayestahili kusifiwa,
 nami nimeokoka kutoka adui zangu.

4Kamba za mauti zilinizunguka,
 mafuriko ya maangamizi yalinilemea.

5Kamba za kuzimu zilinizunguka,
 mitego ya mauti ilinikabili.

6Katika shida yangu nalimwita BWANA
 nilimlilia Mungu wangu anisaidie.

Kutoka hekaluni mwake alisikia sauti yangu,
 kilio changu kikafika mbele zake,
 masikioni mwake.

7Nchi ikatetemeka na kutikisika,
 misingi ya milima ikayumbayumba,
 ilitetemeka kwa sababu alikuwa
 amekasirika.

8Pua zake zilitoa moshi,
 moto uteketezao ilitoka kinywani mwake,
 makaa ya moto yawakayo yakatoka
 ndani mwake.

9Alizipasua mbingu akashuka chini,
 mawingu meusi yalikuwa chini ya miguu
 yake.

10Alipanda kerubi akaruka,
 akapaa juu kwa mbawa za upopo.

11Alifanya giza kuwa kitu chake cha kujifunika,
 chandalua chake kumzunguka,
 mawingu meusi ya mvua angani.

12Kutokana na mwanga mkali wa uwepo
 wake mawingu yalisogea,
 ikanyesha mvua ya mawe na umeme wa
 radi.

13 BWANA alinguruma kutoka mbinguni,
 sauti ya Aliye Juu ilisikika.

14Aliipiga mishale yake na kutawanya adui,
 naam, umeme mwangi wa radi na
 kuwafukuza.

15Ee BWANA, kwa uvumi wa pumzi
 kutoka puanii mwako,
 sakafu ya bahari ikaonekana,
 misingi ya dunia ikawa wazi.

16Akanyoosha mkono wake kutoka juu,

akanishika,
 akanitoa kutoka katika maji mengi.
17Aliniokoa kutoka adui yangu mwenye nguvu
 nygingi,
 kutoka adui zangu, waliokuwa na nguvu
 nyngi kuliko mimi.
18Walinishambulia siku ya taabu yangu,
 lakini BWANA alikuwa msaada wangu.
19Alinileta nje mahali penye nafasi tele,
 akaniooka kwa kuwa alipendezwa nami.
20BWANA alinitendea sawa sawa na
 uadilifu wangu,
 sawasawa na usafi wa mikono yangu
 amenilipa.
21Kwa maana nimezishika njia za BWANA,
 sijatenda ubaya nikamwacha
 Mungu wangu.
22Sheria zake zote zi mbele yangu,
 wala sijayaacha maagizo yake.
23Nimekuwa sina hatia mbele zake,
 nami nimejilinda nisitende dhambi.
24BWANA amenilipa sawasawa na
 uadilifu wangu,
 sawasawa na usafi wa mikono yangu
 machoni pake.
25Kwa yeye aliye mwaminifu unajionyesha
 kuwa mwaminifu,
 kwa asiye na hatia unajionyesha
 kutokuwa na hatia.
26Kwa aliye safi unajionyesha kuwa safi,
 lakini kwa aliye potoka unajionyesha
 kuwa mkaidi.
27Wewe huwaokoa wanyenyekevu
 lakini huwashusha wenye kiburi.
28Wewe, Ee BWANA, unaifanya taa
 yangu iendelee kuwaka,
 Mungu wangu hulifanya giza langu kuwa
 mwanga.
29Kwa msaada wako nitashinda jeshi,
 nikiwa pamoja na Mungu wangu
 nitaweza kuruka ukuta.
30Kuhusu Mungu, njia yake ni kamilifu,
 neno la BWANA ni kamili.
 Yeye ni ngao kwa wote wanaokimbilia
 kwake.
31Kwa maana ni nani aliye Mungu zaidi ya
 BWANA?
 Ni nani aliye Mwamba wetu isipokuwa
 Mungu wetu?
32Mungu ndiye anivikaye nguvu na
 kufanya njia yangu kuwa kamilifu.
33Huifanya miguu yangu kama miguu ya
 kulungu,

- huniwezesha kusimama mahali palipo juu.
- ³⁴Huifundisha mikono yangu kupigana vita, mikono yangu inaweza kupinda upinde wa shaba.
- ³⁵Hunipa ngao yako ya ushindi, mkono wako wa kuume hunitegemeza, hujishusha chini ili kuniinua.
- ³⁶Hupanua mapito yangu, ili miguu yangu isiteleze.
- ³⁷Niliwafuatia adui zangu na nikawapata, sikurudi nyuma mpaka walipoangamizwa.
- ³⁸Niliwaseta hata hawakuweza kuinuka tena, walianguka chini ya miguu yangu.
- ³⁹Ulinivika nguvu kwa ajili ya kupigana vita, adui zangu uliwafanya wasujudu miguuni pangu.
- ⁴⁰Uliwafanya adui zangu wageuke na kukimbia, nami nikawaangamiza adui zangu.
- ⁴¹Walipiga yowe, lakini hapakuwepo na ye yote wa kuwaokoa, walimlilia BWANA, lakini hakuwajibu.
- ⁴²Niliwaponda wakawa kama mavumbi yanayopeperushwa na upepo, nikawamwaga nje kama tope barabarani.
- ⁴³Umeniokoa kutokana na mashambulizi ya watu, umenifanya kuwa kiongozi wa mataifa, watu ambao sikuwajua wananutumikia.
- ⁴⁴Mara wanisikiapo hunitii, wageni hunyenyekrea mbele yangu.
- ⁴⁵Wote wanalegeea, wanatoka katika ngome zao wakitetemeka.
- ⁴⁶ BWANA yu hai! Sifa ni kwa Mwamba wangu! Atukuzwe Mungu Mwokozi wangu!
- ⁴⁷Yeye ndiye Mungu anilipiziaye kisasa, awatiishaye mataifa chini yangu,
- ⁴⁸aniokoaye na adui zangu. Uliniinua juu ya adui zangu, Uliniokoa toka watu wajeuri.
- ⁴⁹Kwa hiyo nitakusifu katikati ya mataifa, Ee BWANA, nitaliimbia Sifa jina lako.
- ⁵⁰Humpa mfalme ushindi mkuu, huonyesha fadhlili zake kwa mpakwa mafuta wake, kwa Daudi na uzao wake milele.

Utukufu Wa Mungu Katika Uumbaji
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi).

19 Mbingu zinatangaza utukufu wa Mungu, anga zahubiri kazi ya mikono yake.

²Siku baada ya siku zinatoa habari,

- usiku baada ya usiku zinatangaza maarifa.
- ³Hakuna msemo wala lugha, ambapo sauti zao hazisikiki.
- ⁴Sauti yao imeenea duniani pote, maneno yao yameenea mpaka miisho ya dunia.
- Katika mbingu amepiga hema kwa ajili ya jua,
- ⁵linafanana na bwana arusi akitoka chumbani mwake, kama shujaa afurahiavyo kukamilisha kushindana kwake.
- ⁶Huchomoza upande mmoja wa mbingu, na kufanya mzunguko wake hadi upande mwingine, hakuna kilichojificha joto lake.
- ⁷Sheria ya BWANA ni kamilifu, zikihuisha nafsi.
- Shuhuda za BWANA ni za kuaminika, zikimpa mjinga hekima.
- ⁸Maagizo ya BWANA ni kamili, nayo hufurahisha moyo.
- Amri za BWANA huangaza, zatia nuru machoni.
- ⁹Kumcha BWANA ni utakatifu, nalo ladumu milele.
- Amri za BWANA ni za hakika, nazo zina haki.
- ¹⁰Ni za thamani kuliko dhahabu, kuliko dhahabu iliyo safi sana, ni tamu kuliko asali, kuliko asali kutoka kwenye sega.
- ¹¹Kwa hizo mtumishi wako anaonywa, katika kuzishika kuna thawabu kubwa.
- ¹²Ni nani awezaye kutambua makosa yake? Nisamehe makosa yangu nisiyoyajua.
- ¹³Mlinde mtumishi wako na dhambi za makusudi, nazo zisinitawale.
- Ndipo nitakapokuwa sina lawama, wala sitakuwa na hatia ya kosa kubwa.

¹⁴Meneno ya kinywa changu na mawazo ya moyo wangu, yapate kibali mbele zako, Ee BWANA, Mwamba wangu na Mkombozi wangu.

Maombi Kwa Ajili Ya Ushindi(Kwa**Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi**

- 20** BWANA na akujibu unapokuwa katika dhiki,
jina la Mungu wa Yakobo na liwe kinga yako.
 2Na akutumie msaada kutoka patakatifu na akupatie msaada kutoka Sayuni.
 3Na azikumbuke dhabihu zako zote na azikubali sadaka zako za kuteketezwa.
 4Na akujalie haja ya moyo wako na aifanikishe mipango yako yote.
 5Tutashangilia kwa furaha utakaposhinda, tutainua bendera zetu kwa jina la Mungu wetu.
 BWANA na akupe haja zako zote.

- 6Sasa nafahamu kuwa BWANA humwokoa mpakwa mafuta wake, humjibu kutoka mbingu yake takatifu kwa nguvu za wokovu wa mkono wake wa kuume.
 7Wengine wanatumaini magari ya vita na wengine farasi, bali sisi tutalitumainia jina la BWANA, Mungu wetu.
 8Wao wameshushwa chini na kuanguka, bali sisi tunainuka na kusimama imara.
 9Ee BWANA, mwokoe mfalme! Utujibu wakati tunapokuita!

**Kumsifu Mungu Kwa Ajili Ya Ushindi
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi)**

- 21** Ee BWANA, mfalme huzifurahia nguvu zako.
 Tazama jinsi ilivyo kuu furaha yake kwa ushindi unaompa!
 2Umempa haja ya moyo wake na hukumzuilia maombi ya midomo yake.
 3Ulimkaribisha kwa baraka tele na kumvika taji ya dhahabu safi kichwani pake.
 4Alikuomba maisha, nawe ukampa, wingi wa siku milele na milele
 5Kutokana na ushindi uliompa, utukufu wake ni mkubwa, umeweka juu yake fahari na utukufu.
 6Hakika umempa baraka za milele, umefanya awe na furaha kwa shangwe ya uwepo wako.
 7Kwa kuwa mfalme anamtumaini BWANA, kwa upendo usiokoma wa

Aliye Juu Sana hatatikiswa.

- 8Mkono wako utawakamata adui zako wote, mkono wako wa kuume utawakamata adui zako.
 9Wakati utakapojitokeza utawafanya kama tanuru ya moto.
 Katika ghadhabu yake BWANA atawameza, moto wake utawateketeza.
 10Utawaangamiza wazao wao kutoka duniani, uzao wao kutoka katika wanadamu.
 11Ingawa watapanga mabaya dhidi yako na kutunga hila, hawawezi kufanikiwa,
 12Kwa kuwa utawafanya wakimbie utakapowalenga kwa upinde.
 13Ee BWANA, utukuzwe katika nguvu zako, tutaimba na kusifu nguvu zako.

Kilio Cha Uchungu Na Wimbo Wa Sifa**(Mwimbishaji Mtindo Wa Utenzi Wa Kulungu Wa Alfajiri).**

- 22** Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?
 Kwa nini uko mbali hivyo kuniokoa?
 Mbali hivyo na maneno ya kuugua kwangu?
 2Ee Mungu wangu, ninalia mchana, lakini hunijibu, hata usiku, sinyamazi.
 3Hata hivyo umesimikwa katika kitii cha enzi kama Mtakatifu, wewe ni sifa ya Israeli.
 4Katika wewe baba zetu waliweka tumaini lao, walitumaini nawe ukawaokoa.
 5Walikulilia wewe na ukawaokoa, walikutegemea wewe nao hawakuuibika.
 6Mimi ni mnyoo wala si mwanadamu, wanaume wamenibeza na watu wamenidharau
 7Wote wanionao hunidihaki, hunivurumishia matusi, wakitikisa vichwa vyao:
 8Husema, "Anamtegemea BWANA, basi BWANA na amwokoe. Amkomboe basi, kwa maana anapendezwa naye."

- 9Hata hivyo ulinitoa tumboni, ukaniifanya nikutegemee hata nilipokuwa ninanyonya matiti ya mama yangu.
 10Nimekabidhiwa kwako tangu kuzaliwa, toka tumboni mwa mama yangu umekuwa Mungu wangu.
 11Usiwe mbali nami,

kwa maana shida iko karibu
na hakuna wa kunisaidia.

¹²Mafahali wengi wamenizinguka,
mafahali wa Bashani wenyewe nguvu
wamenizingira.

¹³Simba wangurumao wanaorarua mawindo
yao
hupanua vinywa vyao dhidi yangu.

¹⁴Nimemiminwa kama maji,
mifupa yangu yote imetoka katika
viungo vyake.
Moyo wangu umegeuka kuwa nta,
umeyeyuka ndani yangu.

¹⁵Nguvu zangu zimekauka kama kigae,
ulimi wangu umeganda na kaakaa la
kinywa changu,
kwa sababu umenilaza katika mavumbi
ya kifo.

¹⁶Mbwa wamenizinguka,
kundi la watu waovu limenizingira,
wametoboa mikono yangu na
miguu yangu.

¹⁷Naweza kuhesabu mifupa yangu yote,
watu wanankodolea macho na
kunisimanga.

¹⁸Wanagawana mavazi yangu wao kwa wao
na nguo zangu wakazipigia kura.

¹⁹Lakini wewe, Ee BWANA, usiwe mbali,
Ee Nguvu yangu, uje haraka unisaidie.

²⁰Okoa maisha yangu na upanga,
uhai wangu wa thamani kutoka nguvu za
hawa mbwa.

²¹Niokoe kutoka kinywani mwa simba,
niokoe kutoka pembe za mafahali mwitu.

²²Nitalitangaza jina lako kwa ndugu zangu,
katika kusanyiko nitakusifu wewe.

²³Ninyi ambaeo mnamcha BWANA
msifuni!
Ninyi nyote wazao wote wa Yakobo,
mheshimuni Yeye!
Mcheni Yeye, ninyi wazao wote wa
Israeli!

²⁴Kwa maana hakupuuza wala kudharau
mateso ya aliyeonewa,
hakumficha uso wake
bali alisikiliza kilio chake ili amsaidie.

²⁵Kwako wewe hutoka kiini cha sifa zangu
katika kusanyiko kubwa, nitatimiza nadhiri
zangu mbele ya wale wakuchao Wewe.

²⁶Maskini watakula na kushiba,

wale wamtafutao BWANA
watamsifu,
miyo yenu na iishi milele!

²⁷Miisho yote ya dunia itakumbuka na
kumgeukia BWANA
jamaa zote za mataifa wasatusjudu mbele
zake,

²⁸kwa maana ufalme ni wa BWANA
naye hutawala juu ya mataifa.

²⁹Matajiri wote wa dunia watasherehekeea na
kuabudu,
wote waendao mavumbini watapiga
magoti mbele yake,
wote ambaeo hawawezi kudumisha uhai
wao.

³⁰Wazao wa baadaye watamtumikia Yeye,
vizazi vijavyo vitajulishwa habari za Bwana.

³¹Watatangaza haki yake kwa watu ambaeo
hawajazaliwa bado,
kwa maana yeye ametenda hili.

Bwana Mchungaji Wetu (Zaburi Ya Daudi)

23 BWANA ndiye mchungaji wangu,
sitapungukiwa na kitu.
²Katika malisho ya majani mabichi hunilaza,
kando ya maji ya utulivu huniongoza,
³huihuisha nafsi yangu.
Huniongoza katika njia za haki
kwa ajili ya jina lake.
⁴Naam, nijapopita
katikati ya bonde la uvuli wa mauti,
sitaogopa mabaya,
kwa maana wewe upo pamoja nami,
rungu yako na fimbao yako vyanifariji.
⁵Waandaa meza mbele yangu
machoni pa watesi wangu.
Umenipaka mafuta kichwani pangu,
kikombe changu kinafurika.
⁶Hakika wema na fadhili zitanifuata
siku zote za maisha yangu,
nami nitakaa nyumbani mwa BWANA
milele.

24 Mfalme Mkuu
(Zaburi Ya Daudi)
Nchi ni mali ya BWANA pamoja na
vyote vilivymo ndani yake,
Dunia nao wote wakaao ndani yake,
²aliiwekea misingi yake baharini
na kufanya imara juu ya maji.

³Nani awezae kupanda mlima wa BWANA?

Ni nani awezaye kusimama patakatifu pake?
⁴Ni yule mwenye mikono safi na moyo mweupe, yule ambaye hakuinulia sanamu nafsi yake au kuapa kwa kitu cha uongo.
⁵Huyo atapokea baraka kutoka kwa BWANA na hukumu ya haki kutoka kwa Mungu mwokozi wake.
⁶Hiki ndicho kizazi cha wale wamtafutao, wale wautafutao uso wako, Ee Mungu wa Yakobo.
⁷Inueni vichwa vyenu, enyi malango, inukeni enyi milango ya kale, ili mfalme wa utukufu apate kuingia.
⁸Ni nani huyu Mfalme wa utukufu? Ni BWANA mwenye nguvu na uweza, ni BWANA aliye hodari katika vita.
⁹Inueni vichwa vyenu, enyi malango, viinueni juu enyi milango ya kale, ili mfalme wa utukufu apate kuingia.
¹⁰Ni nani huyu, huyu Mfalme wa utukufu? Ni BWANA Mwenye Nguvu ye ye ndiye Mfalme wa utukufu.

Kumwomba Mungu Uongozi Na Ulinzi (Zaburi Ya Daudi)

25 Kwako Wewe, Ee BWANA, nainulia nafsi yangu,
²Ee Mungu wangu, ninakutumaini Wewe. Usiniache niaibike, wala usiache adui zangu wakanishinda.
³Hakuna hata mmoja anayekutumainia atakayeabilisha, bali wataaibilisha watendao mabaya bila sababu.
⁴Ee BWANA, nionyeshe njia zako, nifundishe mapito yako,
⁵niongoze katika kweli yako na kunifundisha, kwa maana Wewe ni Mungu Mwokozi wangu, tumaini langu ni kwako wakati wote.
⁶Ee BWANA, kumbuka, rehema zako kuu na upendo, kwa maana zimekuwapo tangu zamani.
⁷Usizikumbuke dhambi za ujana wangu na njia zangu za uasi, sawasawa na upendo wako unikumbuke, kwa kuwa Wewe ni mwema, Ee BWANA, .
⁸BWANA ni mwema na mwenye adili,

kwa hiyo huwafundisha wenye dhambi njia zake.
⁹Huwaongoza wanyenyeku katika haki, naye huwafundisha njia yake.
¹⁰Njia zote za BWANA ni fadhili na aminifu kwa wale wanaoshika agano na shuhuda zake.
¹¹Ee BWANA, kwa ajili ya Jina lako, unisamehe uovu wangu, ijapokuwa ni mwingi.
¹²Ni nani basi, mtu yule anayemcha BWANA? Atamfundisha njia impasayo kuichagua.
¹³Mtu huyo atafanikiwa maishani mwake, wazao wake watairithi nchi.
¹⁴Siri ya BWANA iko kwa wale wamchao, naye atawajulisha agano lake.
¹⁵Macho yangu humwelekea BWANA siku zote, kwa kuwa ye ye peke yake ndiye ataitoa miguu yangu kutoka katika mtego.
¹⁶Niangalie na unihurumie, kwa maana mimi ni mpweke na mwenye kuteseka.
¹⁷Shida za moyo wangu zimeongezeka, niokoe kutoka katika dhiki yangu.
¹⁸Uangalie mateso na shida zangu na uniondolee dhambi zangu zote.
¹⁹Tazama adui zangu walivyo wengi, pia uone jinsi wanavyonichukia vikalil!
²⁰Uyalinde maisha yangu na uniokoe, usiniache niaibike, kwa maana nimekukimbilia Wewe.
²¹Uadilifu na ukamilifu na vinilinde, kwa sababu tumaini langu ni Kwako.
²²Ee Mungu, mkomboe Israeli, kutoka katika shida zake zote!

Maombi Ya Mtu Mwema (Zaburi Ya Daudi)

26 Ee BWANA, unihukumu mimi, maana nimeishi maisha yasiyo na lawama, nimekutumainia Wewe BWANA bila kusitasita.
²Ee BWANA, unijaribu, uupime moyo wangu na nia yangu,
³kwa maana pendo lako liko mbele yangu daima, nami natembea siku zote katika kweli yako.
⁴Siketi pamoa na wadanganyifu, wala siandamani na wanafiki,
⁵Ninachukia kusanyiko la watenda mabaya na nakataa kuketi na waovu.

6Ee BWANA, ninanawa mikono yangu
 kuonyesha kuwa sina hatia
 na kukaribia madhabahu yako,
 7nikitangaza kwa sauti sifa yako
 na kuelezea matendo yako ya ajabu.
 8Ee BWANA, naipenda nyumba yako
 unakoishi,
 mahali ambapo utukufu wako hukaa.
 9Usiiondoe nafsi yangu pamoja na watenda
 dhambi,
 uhai wangu pamoja na wamwaga damu,
 10ambao mikononi mwao kuna mipango miovu,
 ambao mikono yao ya kuume imejaa
 rushwa.
 11Bali mimi ninalshi maisha yasiyo na lawama,
 unikomboe na unihurumie.
 12Miguu yangu imesimama katika uwanja
 tambarare,
 katika kusanyiko kuu nitamsifu BWANA.

Sala Ya Kusifu**(Zaburi Ya Daudi)**

27 BWANA ni nuru yangu na
 wokovu wangu,
 nimwogope nani?
 BWANA ni ngome ya uhai wangu,
 nimhofu nani?
 2Waovu watakaposogea dhidi yangu
 ili waile nyama yangu,
 adui zangu na watesi wangu
 watakaponishambulia,
 watajikwaa na kuanguka.
 3Hata jeshi linzunguke pande zote,
 moyo wangu hautaogopa,
 hata vita vitokee dhidi yangu,
 hata hapo nitatumaini.
 4Jambo moja ninamwomba BWANA hili
 ndilo ninalolitafuta:
 niweze kukaa nyumbani mwa BWANA
 siku zote za maisha yangu,
 niutazame uzuri wa BWANA
 na kumtafuta hekaluni mwake.
 5Kwa kuwa siku ya shida,
 atanihifadhi salama maskani mwake,
 atanificha uvulini mwa maskani yake
 na kuniweka juu kwenye mwamba.
 6Kisha kichwa changu kitainuliwa
 juu ya adui zangu wanaonizunguka,
 katika maskani yake nitatoa dhabihu
 kwa kelele za shangwe,
 nitamwimbia BWANA na kumsifu.
 7Ee BWANA, uisikie sauti yangu nikuitapo,
 unihurumie na unijibu.

8Moyo wangu unasema kuhusu wewe,
 “Utafute uso wake!”
 Uso wako, BWANA “Nitautafuta.”
 9Usinifiche uso wako, usimkatae mtumishi wako
 kwa hasira,
 wewe umekuwa msaada wangu.
 Usinikatae wala usiniache, Ee Mungu
 Mwokozi wangu.
 10Hata kama baba yangu na mama
 wataniacha, BWANA
 atanipokea.
 11Ee BWANA, nifundishe njia yako,
 niongoze katika njia iliyonyooka kwa
 sababu ya watesi wangu.
 12Usinitie katika nia ya adui zangu,
 kwa maana mashahidi wa uongo
 wameinuka dhidi yangu,
 wakipumua jeuri.
 13Nami bado ninaamini hili:
 nitauna wema wa BWANA
 katika nchi ya walio hai.
 14UmngojEe BWANA,
 uwe hodari na mwenye moyo mkuu,
 naam, umngojEe BWANA, .

Kuomba Msaada**(Zaburi Ya Daudi)**

28 Ninakuita wewe, Ee BWANA,
 Mwamba wangu, usiwe kwangu
 kama kiziwi.
 Kwa sababu ukinyamaza nitafanana na
 hao waliokwisha shuka shimoni.
 2Sikia kilio changu unihurumie ninapokuita kwa
 ajili ya msaada,
 ninapoinua mikono yangu kuelekea
 patakatifu pa patakatifu pako.
 3Usiniburute pamoja na waovu,
 pamoja na watenda mabaya,
 ambao huzungumza na jirani zao maneno
 mazuri,
 lakini miyo yao wameficha uovu.
 4Uwalipe sawasawa na matendo yao,
 sawasawa na maovu yao,
 walipe sawasawa na kazi za mikono yao,
 uwalipe wanavyostahili.
 5Kwa kuwa hawaheshimu kazi za BWANA,
 na yale ambayo mikono yake imetenda,
 atawabomoa na kamwe hatawajenga tena.
 6 BWANA asifiwe,
 kwa maana amesikia kilio changu

ZABURI

- nikimwomba anihurumie.
- ⁷ BWANA ni nguvu yangu na ngao yangu, moyo wangu umemtumaini yeye, nami nimesaidiwa.
Moyo wangu unaruka kwa furaha nami nitamshukuru kwa wimbo.
- ⁸ BWANA ni nguvu ya watu wake, ngome ya wokovu kwa mpakwa mafuta wake.
- ⁹ Waokoe watu wako na bariki urithi wako, uwe mchungaji wao na uwabebe milele.
- Sauti Ya BWANA Wakati Wa Dhoruba (Zaburi Ya Daudi)**
- 29** Mpeni BWANA Enyi wana wa Mungu, mpeni BWANA utukufu na nguvu.
- ²Mpeni BWANA utukufu unaostahili jina lake, mwabuduni BWANA katika uzuri wa utakatifu wake.
- ³Sauti ya BWANA iko juu ya maji, Mungu wa utukufu hupiga radi, BWANA hupiga radi juu ya maji makuu.
- ⁴Sauti ya BWANA ina nguvu, sauti ya BWANA ni tukufu.
- ⁵Sauti ya BWANA huvunja mierezi, BWANA huvunja vipande vipande mierezi ya Lebanoni.
- ⁶Hufanya Lebanoni irukeruke kama ndama, Sirioni^a kama mwana nyati.
- ⁷Sauti ya BWANA hupiga kwa miale ya umeme wa radi.
- ⁸Sauti ya BWANA hutikisa nyika, BWANA hutikisa Nyika ya Kadeshi.
- ⁹Sauti ya BWANA huzalisha ayala, huuacha msitu wazi. Hekaluni mwake wote wasema, "Utukufu!"
- ¹⁰ BWANA anatawala gharika, BWANA anatawala kama mfalme milele.
- ¹¹ BWANA huwapa watu wake nguvu, BWANA huwabariki watu wake kwa kuwapa amani.
- Maombi Ya Shukrani**
- Utenzi Wa Kuweka Wakfu Hekalu (Zaburi Ya Daudi).**
- 30** Nitakutukuza Wewe, Ee BWANA, kwa kuwa umeniinua na hukuacha adui zangu washangilie juu yangu.
- ²Ee BWANA, wangu,

- nilikuita unisaidie na wewe umeniponya.
- ³Ee BWANA, umenitoa kuzimuni, umeniokoa nisishuke kwenye shimo la mauti.
- ⁴Mwimbieni BWANA enyi watakatifu wake, lisifuni jina lake takatifu, kwa kumbukumbu la utakatifu wake.
- ⁵Kwa maana hasira yake ni ya muda mfupi, bali upendo wake hudumu siku zote, inawezekana kilio kikawepo usiku kucha, lakini asubuhi kukawa na furaha.
- ⁶Nilipofanikiwa nilisema, "Sitatikiswa kamwe."
- ⁷Ee BWANA, uliponijalia, uliuimarisha mlima wangu, lakini ulipouficha uso wako nilifadhaika.
- ⁸Kwako Wewe, Ee BWANA, niliita, kwa Bwana niliomba rehema:
- ⁹"Kuna faida gani katika kuangamia kwangu? Katika kushuka kwangu shimonii? Je, mavumbi yatakusifu? Je, yatatangaza uaminifu wako?"
- ¹⁰Ee BWANA, unisikie na kunihurumia, Ee BWANA, uwe msaada wangu."
- ¹¹Uligeuza maombolezo yangu kuwa kucheza, ulinivua nguo za gunia ukaniivika furaha,
- ¹²ili moyo wangu uweze kukusifu na usikae kimya. Ee BWANA wangu, nitakushukuru milele.
- Kumtumaini Mungu (Zaburi Ya Daudi)**
- 31** Ee BWANA, ninakukimbilia Wewe, usiache nikaaiibika kamwe, kwa haki yako uniokoe.
- ²Nitegee sikio lako, uje uniokoe haraka, uwe kwangu mwamba wa kimbilio, ngome imara ya kuniokoa.
- ³Kwa kuwa wewe ni mwamba wangu na ngome yangu, uniongoze na kulininda kwa ajili ya jina lako.
- ⁴Uniepushe na mtego niliotegewa, maana Wewe ndiwe kimbilio langu.
- ⁵Ninaikabidhi roho yangu mikononi mwako, Ee BWANA unikomboe, Wewe uliye Mungu wa kweli.
- ⁶Ninawachukia wale wanaong'ang'ania sanamu batili,

^a Sirioni ni Mlima Hermoni.

- mimi ninamtumaini BWANA .
- ⁷Nitafurahia na kushangilia upendo wako,
kwa kuwa uliona mateso yangu na ulijua
maumivu ya nafsi yangu.
- ⁸Hukunikabidhi kwa adui yangu bali umeiweka
miguu yangu mahali penye nafasi.
- ⁹Ee BWANA unihurumie, kwa kuwa niko
kwenye shida,
macho yangu yanaffia kwa huzuni,
nafsi yangu na mwili wangu kwa sikitiko.
- ¹⁰Maisha yangu yamedhoofika kwa majonzi,
naam, miaka yangu kwa kulia kwa
maumivu makali,
nguvu zangu zinaisha kwa ajili ya mateso,
na mifupa yangu inachakaa.
- ¹¹Kwa sababu ya adui zangu wote,
nimedharauliwa kabisa na jirani zangu,
hata rafiki zangu wananiogopa,
wale wanionao barabarani hunikimbia.
- ¹²Nimesahaulika mionganoni mwao kama mtu
aliyekufa,
nimekuwa kama chombo cha mfinyanzi
kilichovunjika.
- ¹³Kwa maana nimesikia maneno niliyosingiziwa
na watu wengi,
vitisho viko pande zote,
kwa kuwa wamefanya mashauri ya pamoja
dhidi yangu na kula njama kuniua.
- ¹⁴Lakini mimi ninakutumaini Wewe peke yako,
Ee BWANA nimesema, "Wewe ndiwe
Mungu wangu."
- ¹⁵Siku za maisha yangu ziko mikononi mwako,
uniokoe mikononi mwa adui zangu na wale
wanifuatiao.
- ¹⁶Mwangazie mtumishi wako uso wako,
uniokoe kwa ajili ya upendo wako
usiokomia.
- ¹⁷Usiniache niaibike, Ee BWANA,
kwa maana nimekulilia wewe,
bali waovu waaibishwe
na kunyamazishwa kuzimuni.
- ¹⁸Midomo yao isemayo uongo na inyamazishwe,
kwa maana kwa kiburi na dharau husema
kwa majivuno dhidi ya wenye haki.
- ¹⁹Tazama jinsi ulivyo mkuu wema wako,
uliovawekea wakuchao,
ambao huwapa machoni pa watu wale
wakukimbiliao
- ²⁰Unawahifadhi katika uvuli wa uwepo wako
kutokana na hila za wanadamu,
katika makao yako huwaweka salama
kutokana na ndimi za mashitaka.

- ²¹Atukuzwe BWANA
kwa kuwa amenionyesha upendo wake
wa ajabu nilipokuwa katika mji uliozingirwa.
- ²²Kwa haraka yangu nilisema,
"Nimekatiliwa mbali na macho yako!"
Hata hivyo ulisikia kilio changu
ukanihirumia nilipokuita unisaidie.
- ²³Mpendeni BWANA ninyi watakatifu
wake wote!
BWANA huwahifadhi waaminifu,
lakini wenyewe kiburi huwalipiza kikamilifu.
- ²⁴Mwe hodari na mjipe moyo,
ninyi nyote mnaomtumaini BWANA .
- Ungamo Na Msamaha**
32 (Utenzi: Zaburi Ya Daudi. Funzo)
- ²Heri mtu yule ambaye amesamehewa
makosa yake,
ambaye dhambi zake zimefunikwa.
- ²Heri mtu yule ambaye BWANA
hamwesabii dhambi na ambaye rohoni
mwake hamna udanganyifu.
- ³Niliponyamaza, mifupa yangu ilichakaa kwa
kulia kwa maumivu makali mchana kutwa.
- ⁴Usiku na mchana mkono wako ulinilemea,
nguvu zangu zilinyonywa
kama vile katika joto la kiangazi.
- ⁵Kisha nilikujulisha dhambi yangu
wala sikuficha uovu wangu.
Nikasema, "Nitaungama makosa yangu
kwa BWANA "
ndipo uliponisamehe hatia ya dhambi yangu.
- ⁶Kwa hiyo kila mtu mtawua na akuombe
maadam unapatikana,
hakika maji makuu yatakafurika
hayatamfikia yeye.
- ⁷Wewe ndiwe mahali pangu pa kujificha,
utaniepusha na taabu
na kunizunguka kwa nyimbo za wokovu.
- ⁸Nitakufundisha na kukuonyesha njia
utakayoiendea,
nitakushauri na kukuangalia.
- ⁹Usiwe kama farasi au nyumbu wasio na
akili, ambao ni lazima waongozwe kwa
lijamu na hatamu la sivyo
hawatakaribia.
- ¹⁰Mtu mwovu ana taabu nyinyi,
bali upendo usio na kikomo wa BWANA
unamzunguka mtu anayemtumaini.

¹¹Shangilieni katika BWANA na mfurahi,
enye weny haki!
Imbeni, ninyi nyote mliono wanyofu wa moyo!

Wimbo Wa Kumsifu Mungu

33 Mwimbieni BWANA kwa furaha, enye
wenye haki,
inawapasa wanyofu wa moyo kumsifu.
²Msifuni BWANA kwa kinubi,
mwimbieni sifa kwa zeze la nyuzi kumi.
³Mwimbieni wimbo mpya,
pigeni kwa ustadi,
pigeni kelele za furaha.

⁴Maana neno la BWANA ni haki na
kweli, ni mwaminifu kwa yote atendayo.
⁵Hupenda uadilifu na haki,
dunia imejaa upendo wake usiokoma.

⁶Kwa neno la BWANA mbingu ziliumbwa,
jeshi lao la angani kwa pumzi ya kinywa
chake.
⁷Ameyakusanya maji ya bahari kama kwenye
mtungi,
vilindi vya bahari ameviweka katika ghala.
⁸Dunia yote na imwogope BWANA
watu wote wa dunia wamche.
⁹Kwa maana Mungu alisema, na ikawa,
aliamu na ikasimama imara.
¹⁰BWANA huzuia mipango ya mataifa,
hupinga makusudi ya mataifa.
¹¹Lakini mipango ya BWANA
inasimama imara milele,
makusudi ya moyo wake vizazi vyote.

¹²Heri taifa ambalo BWANA ni Mungu wao,
watu ambaa aliwachagua kuwa urithi wake.
¹³Kutoka mbinguni BWANA hutazama
chini na kuwaona wanadamu wote,
¹⁴Kutoka maskani mwake
huwaangalia wote wakaao duniani,
¹⁵yeye ambaye huumba miyo yao wote,
ambaye huangalia kila kitu wanachokitenda.
¹⁶Hakuna mfalme akokaye kwa ukubwa wa
jeshi lake, hakuna shujaa akokaye
kwa wingi wa nguvu zake.
¹⁷Farasi ni tumaini bure kwa wokovo,
liche ya nguvu zake nyingi hawesi kuokoa.
¹⁸Lakini macho ya BWANA yako kwa
wale wamchao, kwa wale ambaa tumaini
lao ni katika upendo wake usio na kikomo,
¹⁹ili awaakoe na mauti
na kuwahifadhi wakati wa njaa.

²⁰Sisi tunamngojea BWANA kwa matumaini,
ye ye ni msaada wetu na ngao yetu.
²¹Katika Yeye miyo yetu hushangilia,
kwa maana tunalitumainia jina lake takatifu.
²²Upendo wako usio na mwisho ukae juu yetu,
Ee BWANA,
kama vile tunavyoweka tumaini letu kwako.

Sifa Na Wema Wa Mungu

(*Zaburi Ya Daudi Alipojifanya
Mwendawazimu Mbele Ya Abimeleki Ambaye
Alimfukuza Naye Akaondoka.*)

34 Nitamtakuza BWANA nyakati zote,
sifa zake zitakuwa midomoni
mwangu siku zote.

²Nafsi yangu itajisifu katika BWANA
walioonewa wasikie na wafurahi.
³Mtukuzeni BWANA pamoja nami,
naam, na tulituke jina lake pamoja.
⁴Nilimtafuta BWANA naye akanijibu,
akaniokoa kwenye hofu zangu zote.
⁵Wale wamtazamao hutiwa nuru,
nyuso zao hazifunkwi na aibu kamwe.
⁶Maskini huyu alimwita BWANA akamsikia,
akamwokoa katika taabu zake zote.
⁷Malaika wa BWANA hufanya kituo
akiwazunguka wale wamchao,
naye huwaokoa.
⁸Onjeni mwone kwamba BWANA ni mwema,
heri mtu yule anayemkimbilia.
⁹Mcheni BWANA enyi watakatifu wake,
kwa maana wale wamchao
hawapunguki na kitu cho chote.
¹⁰Wana simba wenye nguvu hutindikiwa na
kuona njaa,
bali wale wamtafutao BWANA
hawatakosa kitu cho chote kilicho chema.

¹¹Njoni, watoto wangu, mnisikilize,
nitawafundisha kumcha BWANA .

¹²Ye yote kati yenu anayependa maisha
na kutamani kuziona siku nyingi njema,

¹³Auzui ulimi wake na mabaya
na midomo yake kutokana na kusema
uongo.

¹⁴Aache uovu na atende mema,
aitafute amani na kuifuatia.

¹⁵Macho ya BWANA yako kwa wenye
haki na masikio yake yako makini kusikia
kilio chao,

¹⁶uso wa Bwana uko kinyume na watenda

mabaya,
kufuta kumbukumbu lao duniani.

- ¹⁷Wenye haki hulia, naye BWANA huwasikia, huwaokoa katika taabu zao zote.
- ¹⁸ BWANA yu karibu nao waliovunjika moyo na huwaokoa waliopondeka roho.
- ¹⁹Mwenye haki ana mateso mengi, lakini BWANA humwokoa nayo yote,
- ²⁰huhifadhi mifupa yake yote, hata mmoja hautavunjika.
- ²¹Ubaya utamwua mwovu, adui wa mwenye haki watahukumiwa.
- ²² BWANA huwakomboa watumishi wake, wale wanaomkimbilia Yeye hawatahukumiwa hata mmojawapo.

Kuomba Msaada Kuokolewa Kutokana Na Maadui (Zaburi Ya Daudi)

- 35** Ee BWANA, pingana na wale wanaopingana nami,
upigane na hao wanaopigana nami.
- ²Uchukue ngao na kigao, inuka unisaidie.
 - ³Inua mkuki wako na fumo^a lako dhidi ya hao wanaonifuatia.
 - Uiambie nafsi yangu,
“Mimi ni wokovu wako.”
 - ⁴Wafedheheshwe na waaibishwe wale wanaotafuta uhai wangu, wanaofanya shauri kuniangamiza warudishwe nyuma kwa hofu.
 - ⁵Wawe kama makapi yapeperushwayo na upepo,
malaika wa BWANA akiwfukuza,
 - ⁶njia yao na iwe giza na ya utelezi,
malaika wa BWANA akiwfuatilia.
 - ⁷Kwa vile walinfichia wavu wao bila sababu na bila sababu wamenichimbia shimo,
 - ⁸maafa na yawapate ghafula,
wavu walionifichia na uwatege wenyewe, na waanguke katika shimo hilo,
kwa maangamizo yao.
 - ⁹Ndipo nafsi yangu itashangilia katika BWANA na kuufurahia wokovu wake.
 - ¹⁰Nitapaza sauti yangu nikisema,
“Ni nani aliye kama wewe, Ee BWANA?”

Huwaokoa maskini na watu walio na nguvu kuliko wao,
maskini na mhitaji kutokana na wanaowanyang’anya!”

^a³ Fumo = sagai maana yake mkuki mfupi.

- ¹¹Mashahidi wakatili wanainuka, wananiuliza kwa mambo nisiyoyajua.
- ¹²Wananilipa bay a kwa jema na kuiacha nafsi yangu ukiwa.
- ¹³Lakini walipokuwa wagonjwa, nilivaa nguo ya gunia na nikajinyenyekesha kwa kufunga.
Maombi yangu yaliponirudia bila kujibiwa,
- ¹⁴niliendolea kuombieza kama vile wao ni rafiki au ndugu.
Niliinamisha kichwa chini kwa huzuni kama vile ninayemwombieza mama yangu.
- ¹⁵Lakini nilipojikwaa, walikusanyika kwa shangwe, washambuliaji walijikusanya dhidi yangu bila mimi kujua.
- Walinisingizia pasipo kukoma.
- ¹⁶Kama watu wasiomcha Mungu wamedhihaki, wamenisagia meno.
- ¹⁷Ee BWANA, utatazama mpaka lini?
Niokoe maisha yangu na maangamizi yao, uhai wangu wa thamani kutokana na simba hawa.
- ¹⁸Nami nitakushukuru mbele ya kusanyiko kubwa, nitakusifu katikati ya watu wengi.
- ¹⁹Usiwaache wale wanaonisimanga, wale amba ni adui zangu bila sababu, usiwaache wale amba ni adui zangu bila sababu wakonyeze jicho kwa hila.
- ²⁰Hawazungumzi kwa amani, bali wanatunga mashitaka ya uongo dhidi ya wale wanaoishi kwa utulivu katika nchi.
- ²¹Hunifumbulia vinywa vyao wakisema, “Aha! Aha! kwa macho yetu wenyewe tumeliona.”
- ²²Ee BWANA, umeona hili, usiwe kimya. Usiwe mbali nami, Ee BWANA.
- ²³Amka, inuka unitetee!
Unipiganie Mungu wangu na Bwana wangu.
- ²⁴Nihukumu kwa haki yako, Ee BWANA Mungu wangu, sawasawa na haki yako, usiwaache wakusimange.
- ²⁵Usiwaache wafikiri, “Ahaa, hili ndilo tulilotaka!” au waseme, “Tumemmeza.”
- ²⁶Wote wanaofurahia dhiki yangu na waabishwe na wachanganyikiwe,

hao wanaoijiinua dhidi yangu na
wavikwe aibu na dharau.

²⁷Wale wanaofurahia hukumu yangu ya haki
na wapige kelele za shangwe na furaha,
waseme siku zote, " BWANA
atukuzwe, ambaye amefurahia
mafanikio ya mtumishi wake."

²⁸Ulimi wangu utanena haki yako
na sifa zako mchana kutwa.

**Uovu Wa Mwanadamu (Kwa Mwimbishji:
Zaburi Ya Daudi Mtumishi Wa Mungu).**

36 Kuna neno moyoni mwangu kuhusu
hali ya dhambi ya mwovu.

Hakuna hofu ya Mungu mbele ya
macho yake.

²Kwa kuwa machoni pake mwenyewe hujisifu
mno kiasi kwamba hawezu kugundua au
kuichukia dhambi yake.

³Maneno ya kinywa chake ni maovu na ya
udanganyifu,
ameacha kuwa mwenye hekima na
kutenda mema.

⁴Hata kitandani mwake hupanga hila mbaya,
hujitia katika njia ya dhambi
na hakatai lillilo baya.

⁵Upendo wako, Ee BWANA, unafika
hadi katika mbingu,
uaminifu wako hadi kwenye anga.

⁶Haki yako ni kama milima mikubwa,
hukumu zako ni kama kilindi kirefu sana.

Ee BWANA, wewe huwaifadhi
mwanadamu na mnyama.

⁷Upendo wako usiokoma ni wa thamani mno!
Wale wa daraja ya juu na ya chini
miongoni mwa wanadamu hupata
kimbilio katika uvuli wa mbawa zako.

⁸Watajifurahisha katika wingi wa vitu vya
nyumbani mwako,
Wewe huwapa kunywa kutoka katika mto
wa furaha zako.

⁹Kuwa pamoja nawe ni kijito cha uzima,
katika nuru yako twaona nuru.

¹⁰Ongeza upendo wako kwa wale wanaokujua
wewe,

haki yako kwa wale walio
wanyofu wa moyo.

¹¹Mguu wa mwenye kiburi na usije dhidi
yangu,

wala mkono wa mwovu usinifukuze.

¹²Angalia jinsi watenda mabaya walivoanguka,

wametupwa chini, hawawezi kuinuka!

**Mwisho Wa Mtu Muovu Na Mtu Mwema
(Zaburi Ya Daudi)**

37 Usisumbuke kwa ajili ya watendao
maovu wala usiwaonee vivu
watu watendao maovu,

²kwa maana kama majani watanyauka mara,
kama mimea ya kijani watakufa mara.

³Mtumaini BWANA na utende yaliyo mema,
ukae katika nchi ukafurahie malisho salama.

⁴Jifurahishe katika BWANA
naye atakupa haja za moyo wako.

⁵Mkabidhi BWANA njia yako,
mtumaini yeze naye atatenda hili:

⁶Yeye atafanya haki yako ing'ae kama
mapambazuko,
hukumu juu la adhuhuri.

⁷Tulia mbele za BWANA na umngojee
kwa uvumilivu,
usisumbuke watu wanapofanikiwa katika
njia zao,
wanapotekeleza mipango yao miovu.

⁸Epuka hasira na uache ghadhabu,
usihangaike, itakuongoza tu kwenye
ubaya.

⁹Kwa maana waovu watakatiliwa mbali,
bali wale wanaomtumaini BWANA
watairithi nchi.

¹⁰Bado kitambo kidogo, waovu
hawataonekana,
ingawa utawatafuta, hawataonekana.

¹¹Bali wanyenyekevu watairithi nchi
na watafurahia amani tele.

¹²Waovu hula njama dhidi ya wenye haki
na kuwasagia meno,

¹³bali Bwana huwacheka waovu,
kwa sababu anajua siku yao inakujua.

¹⁴Waovu huchomoa upanga
na kupinda upinde,
ili wawaangushe maskini na wahitaji,
kuwachinja wale ambaa njia zao ni
nyofu.

¹⁵Lakini panga zao zitachoma miyo yao
wenyewe,
na pinde zao zitavunjwa.

¹⁶Bora kidogo walichonacho wenye haki
kuliko wingi wa mali walizo nazo waovu
wengi,

¹⁷kwa maana nguvu za waovu zitavunjwa,

lakini BWANA humtegemeza mwenye haki.

¹⁸ BWANA anazifahamu siku za wanyofu,
na urithi wao utadumu milele.

¹⁹Siku za maafa hawatanyaauka,
siku za njaa watafurahia kuwa na wingi
wa vitu.

²⁰Lakini waovu wataangamia:
Adui za BWANA watatoweka
kama uzuri wa mashamba,
watatoweka, watatoweka kama moshi.

²¹Waovu hukopa na hawalipi,
bali weny haki hutoa kwa ukarimu,

²²wale wanaobarikiwa na BWANA
watairithi nchi,
bali wale anaowalaani watakatiliwa mbali.

²³Kama BWANA akipendezwa na njia ya mtu,
huimarisha hatua zake,

²⁴ajapojikwaa, hataanguka,
kwa maana BWANA
humtegemeza kwa mkono wake.

²⁵Nilikuwa kijana na sasa ni mzee,
lakini sijaona kamwe weny haki
wameachwa
au watoto wao wakiomba omba chakula.

²⁶Wakati wote ni wakarimu hukopesha bila
masharti,
watoto wao watabarikiwa.

²⁷Acha ubaya na utende wema,
nawe utaishi katika nchi milele.

²⁸Kwa kuwa BWANA huwapenda
weny haki naye hatawaacha waaminifu
wake.

Watalindwa milele,
lakini uzao wa waovu utakatiliwa mbali,

²⁹ wenye haki watairithi nchi,
na kuishi humo milele.

³⁰Kinywa cha mwenye haki hutamka hekima,
nao ulimi wake huzungumza lililo haki.

³¹Sheria ya BWANA wake imo moyoni mwake,
nyayo zake hazitelezi.

³²Watu waovu huvizia weny haki,
wakitafuta kuwaua,

³³lakini BWANA hatawaacha mikononi mwao
wala hatawaacha wahukumiwe kuwa
wakosa wanaposhtakiwa.

³⁴UmngojEe BWANA,

na uishike njia yake.
Naye atakutukuzauirithi nchi, waovu
watakapokatiliwa mbali,
utalionia hilo.

³⁵Nimemwona mtu mwovu na mkatili akistawi
kama mwerezi wa Lebanoni,

³⁶lakini alitoweka mara na hakuonekana,
ingawa nilimtafuta, hakupatikana.

³⁷Watafakari watu wasio na hatia,
wachunguze watu wakamilifu,
kuna mafanikio kwa mtu apendaye amani.

³⁸Lakini watenda dhambi wote wataangamizwa,
mafanikio yao yatakataliwa mbali.

³⁹Wokovu wa weny haki hutoka kwa BWANA,
ye ye ni ngome yao wakati wa shida.

⁴⁰ BWANA huwasaidia na kuwaokoa,
huwaokoa kutoka kwa waovu
na kuwahifadhi,
kwa maana wanamkimbilia..

Maombi Ya Mtu Anayeteseka
(Zaburi Ya Daudi)

Ee BWANA, usinikemee katika
38 hasira yako wala kuniadhibu
katika ghadhabu yako.

²Kwa kuwa mishale yako imenichoma,
na mkono wako umenishukia.

³Hakuna afya mwilini mwangu
kwa sababu ya ghadhabu yako,
mifupa yangu haina uzima
kwa sababu ya dhambi zangu.

⁴Maovu yangu yamenifunika
kama mzigo usiochukulika.

⁵Majeraha yangu yameoza na yananuka,
kwa sababu ya upumbavu wa dhambi
zangu.

⁶Nimeinamishwa chini na kushushwa sana,
mchana kutwa nazunguka nikiomboleza.

⁷Viuno vyangu vimejaa maumivu yaunguzayo,
hakuna afya mwilini mwangu.

⁸Nimedhoofika na kupondwa kabisa,
nasononeka kwa maumivu makuu ya
moyoni.

⁹Ee BWANA, yote ninayoyaonea shauku
yako wazi mbele zako,
kutamani sana kwangu hakufichiki mbele
zako.

¹⁰Moyo wangu unapigapiga, nguvu zangu
zimeniishia,

- hata macho yangu yametiwa giza.
- ¹¹Rafiki na wenzangu wanankwepa kwa sababu ya majeraha yangu,
majirani zangu wanakaa mbali nami.
- ¹²Wale wanaotafuta uhai wangu wanatega mitego yao,
wale ambao wanetaka kunidhuru huongea juu ya maangamizi yangu,
hufanya shauri la hila mchana kutwa.
- ¹³Mimi ni kama mtu kiziwi, asiyeweza kusikia,
ni kama bubu, asiyeweza kufungua kinywa chake,
- ¹⁴nimekuwa kama mtu asiyesikia,
ambaye kinywa chake hakiwezi kutoa jibu.
- ¹⁵Ee BWANA, ninakungojea wewe,
Ee Bwana Mungu wangu, utajibu.
- ¹⁶Kwa kuwa nilisema, "Usiwaache wafurahie
wala wasijitukze juu yangu mguu wangu unapoteleza."
- ¹⁷Kwa maana ninakaribia kuanguka,
na maumivu yangu yananiandama siku zote.
- ¹⁸Naungama uovu wangu,
ninataabishwa na dhambi yangu.
- ¹⁹Wengi ni wale ambao ni adui zangu hodari,
wale wanaonichukia bila sababu ni wengi.
- ²⁰Wanaolipa maovu kwa wema wangu
hunisingizia ninapofuata lililo jema.
- ²¹Ee BWANA, usiniache,
usiwe mbali nami, Ee Mungu wangu.
- ²²Ee Bwana Mwokozi wangu,
uje upesi kunisaidia.
- Ukiri Wa Mtu Anayeteseka**
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Yeduthuni.
Zaburi Ya Daudi.)
- 39** Nilisema, "Nitaziangalia njia zangu na kuuzuia ulimi wangu usije ukatenda dhambi,
nitaweka lijamu kinywani mwangu kila wakati wote waovu wanapokuwa karibu nami."
- ²Lakini niliponyamaza kimya na kutulia,
hata pasipo kusema lo lote jema,
uchungu wangu uliongezeka.
- ³Moyo wangu ulipata moto ndani yangu,
nilipotafakari, moto uliwaka,
ndipo nikasema kwa ulimi wangu:
- ⁴"Ee BWANA, nijulishe mwisho wa maisha yangu na hesabu ya siku zangu,
nijalie kujua jinsi maisha yangu

- yanavyopita upesi.
- ⁵Umfanya maisha yangu mafupi kama pumzi,
muda wangu wa kuishi ni kama hauna thamani kwako.
- Maisha ya kila mwanadamu ni kama pumzi.
- ⁶Hakika kila binadamu ni kama njozi aendapo huku na huko:
hujishughulisha na mengi lakini ni ubatili,
anakusanya mali nydingi,
wala hajua ni nani atakayeifaidi.
- ⁷"Lakini sasa Bwana, nitafute nini?
Tumaini langu ni kwako.
- ⁸Niokoe kutoka kwenye makosa yangu yote,
usinifanye kuwa dhhaka ya wapumbavu.
- ⁹Nilinyamaza kimya, sikufumbua kinywa changu,
kwa sababu wewe ndiwe uliyetenda hili.
- ¹⁰Niondolee mjeledi wako,
nimeshindwa kwa mapigo ya mkono wako.
- ¹¹Unakemea na kuadhibu wanadamu kwa ajili ya dhambi zao,
unaharibu utajiri wao kama nondo aharibuvyo,
kila mwanadamu ni kama pumzi tu.
- ¹²Ee BWANA, usikie maombi yangu,
usikie kilio changu unisaidie,
usiwe kiziwi kwa kulia kwangu.
Kwani mimi ninaishi na wewe kama mgeni,
kama walivyokuwa baba zangu wote,
- ¹³Tazama mbali nami, ili niweze kufurahi tena kabla sijaondoka na nisiwepo tena."
- Wimbo Wa Sifa**
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi).
- 40** Nilimngoja BWANA kwa saburi,
naye akaniinamia akasikia kilio changu.
- ²Alinipandisha kutoka shimo la uharibifu,
kutoka katika matope na utelezi,
akaiweka miguu yangu juu ya mwamba na kunipa mahali imara pa kusimama.
- ³Akaweka wimbo mpya kinywani mwangu,
wimbo wa sifa kwa Mungu wetu.
Wengi wataona na kuogopa na kuweka tumaini lao kwa BWANA .
- ⁴Heri mtu yule amfanyae BWANA kuwa tumaini lake,
wasiowategemea wenye kiburi,
wale wenye kugeukia miungu ya uongo.
- ⁵Ee BWANA wangu,
umefanya mambo mengi ya ajabu.
Mambo uliyopanga kwa ajili yetu

hakuna awezaye kukuhesabia,
kama ningesema na kuyaelezea,
yangkuwa mengi mno kuyaelezea.

⁶Dhabihu na sadaka hukuvitaka,
lakini umefungua masikio yangu,
sadaka za kuteketezwa na sadaka za
dhambi hukuzihitaji.

⁷Ndipo niliposema, "Mimi hapa, nimekuja,
imeandikwa kuhusu mimi katika gombo.

⁸Ee Mungu wangu, natamani kufanya mapenzi
yako,

sheria yako iko ndani ya moyo wangu."

⁹Nimehubiri haki katika kusanyiko kubwa,
sikufunga mdomo wangu,
Ee BWANA, kama ujuavyo.

¹⁰Sikuficha haki yako moyoni mwangu,
ninasma juu ya uaminifu wako na
wokovu wako.

Sikuficha upendo wako na kweli yako
mbele ya kusanyiko kubwa.

¹¹Ee BWANA, usizuilie huruma zako,
upendo wako na kweli yako daima vinilinde.

¹²Kwa maana taabu zisizo na hesabu
zimenzunguka,
dhambi zangu zimenikamata, hata
nisiweze kuona.

Zimekuwa nyangi kuliko nywele za kichwa
changu,
nao moyo unazimia ndani yangu.

¹³Ee BWANA, uwe radhi kuniokoa,
Ee BWANA, njoo hima unisaidie.

¹⁴Wote wanaotafuta kuuondoa uhai wangu
na waabitishwe na kufadhaishwa,
wote wanaotamani kuangamizwa kwangu
na warudishwe nyuma kwa aibu.

¹⁵Wale waniambiao, "Ahal!"
wafadhaishwe na iwe aibu yao.

¹⁶Bali wote wakutafutao
na washangilie na kukufurahia,
wale wapendao wokovu wako siku zote
waseme,
" BWANA atukuzwe!"

¹⁷Lakini bado mimi ni maskini na mhitaji,
Bwana na anifikirie.
Wewe ni msaada wangu na Mwokozi
wangu,
Ee Mungu wangu, usikawie.

Maombi Ya Mtu Mgonjwa
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi)

41 Heri mtu yule anayemjali maskini,
BWANA atamwokoa wakati
wa shida.

² BWANA atamlinda na kuyahifadhi maisha
yake,

atambariki katika nchi
na hatamwacha katika tamaa ya adui zake.

³ BWANA atamtegemeza awapo mgonjwa
kitandani,
atamwinua kutoka kitandani mwake.

⁴Nilisema, "Ee BWANA nihurumie,
niponye, maana nimekutenda dhambi
wewe."

⁵Adui zangu wanasema kwa hila,
"Lini atakufa na jina lake litokomee kabisa."

⁶Kila anapokuja mtu kunitazama,
huzungumza uongo, huku moyo wake
hukusanya masingizio,
kisha huondoka na kuyasambaza huko na
huko.

⁷Adui zangu wote hunong'onezana dhidi yangu,
hao huniwazia mabaya sana, wakisema,

⁸"Ugonjwa mbaya sana umempata,
kamwe hatainuka tena kitandani mwake."

⁹Hata rafiki yangu wa karibu, niliyemwamini,
yule aliyekula chakula changu ameniinulia
kisigino chake.

¹⁰Lakini wewe, Ee BWANA, unihurumie ,
ukaniinue tena, ili niweze kuwalipiza kisasi.

¹¹Najua kwamba wapendezwa nami,
kwa kuwa adui yangu hanishindi.

¹²Katika uadilifu wangu unanitegemeza
na kuniweka kwenye uwepo wako milele.

¹³Msifuni BWANA, Mungu wa Israeli,
tangu milele na hata milele. Amen.

KITABU CHA PILI

Maombi Ya Mtu Aliye Uhamishoni

(Kwa Mwimbishaji: Utenzi Wa Wana Wa Kora)

42 Kama vile paa aoneavyo shauku vijito
vya maji,

ndivyo nafsi yangu ikuoneavyo shauku,
Ee Mungu.

²Nafsi yangu inamwonea Mungu kiu,
Mungu aliye hai.

Ni lini nitaweza kwenda kukutana na
Mungu?

³Machozi yangu yamekuwa chakula changu
mchana na usiku,
huku watu wakiniambia mchana kutwa,

- "Yuko wapi Mungu wako?"
- ⁴Vitu hivi ninavikumbuka
ninapoimimina nafsi yangu:
Jinsi nilivyokuwa nikienda na umati wa watu,
nikiongoza maandamano kuelekeaa
kwenye nyumba ya Mungu,
kwa kelele za shangwe na za shukrani
katikati ya umati wa watu
wanaoadhimisha sikuu.
- ⁵Ee nafsi yangu kwa nini unasononeka?
Kwa nini unafadhaika hivyo ndani yangu?
Weka tumaini lako kwa Mungu,
kwa sababu bado nitamsifu,
aliye afya ya uso wangu
Mwokozi wangu na Mungu wangu.
- ⁶Nafsi yangu inasononeka ndani yangu,
kwa hiyo nitakukumbuka
kutoka nchi Yordani, katika vilele vya
Hermoni,
kutoka Mlima Mizari.
- ⁷Kilindi huita kilindi,
katika ngurumo za maporomoko ya
maji yako,
mawimbi yako yote pamoja na viwimbi
vimepita juu yangu.
- ⁸Mchana BWANA huelekeza upendo wake,
usiku wimbo wake uko nami,
maombi kwa Mungu wa uzima wangu.
- ⁹Ninamwambia Mungu Mwamba wangu,
"Kwa nini umenisahau?
Kwa nini niendeleee kuomboleza,
nikiwa nimeonewa na adui?"
- ¹⁰Mifupa yangu inateseka kwa maumivu makali
adui zangu wanaponidhihaki,
wakinambia mchana kutwa,
"Yuko wapi Mungu wako?"
- ¹¹Ee nafsi yangu kwa nini unasononeka?
Kwa nini unafadhaika hivyo ndani yangu?
Weka tumaini lako kwa Mungu,
kwa sababu bado nitamsifu,
aliye afya ya uso wangu,
Mwokozi wangu, Mungu wangu.

Maombiya Mtu Aliyeko Uhamishoni
Inaendelea.

43 Ee Mungu unihukumu,
nitetee dhidi ya taifa lisilomcha Mungu,
niokoe na watu wadanganyifu na waovu.
²Wewe ni Mungu ngome yangu.

Kwa nini umenikataa?
Kwa nini niendeleee kuomboleza,
nikiwa nimeonewa na adui?
³Tuma hima nuru yako na kweli yako
na viniongoze,
viniletie mpaka mlima wako mtakatifu,
mpaka mahali unapoishi.

⁴Ndipo nitakwenda madhabahuni pa Mungu,
kwa Mungu, furaha yangu na shangwe
yangu.
Nitakusifu kwa kinubi,
Ee Mungu, Mungu wangu.

⁵Ee nafsi yangu kwa nini unasononeka?
Kwa nini unafadhaika hivyo ndani
yangu?
Weka tumaini lako kwa Mungu,
kwa sababu bado nitamsifu aliye afya
ya uso wangu,
Mwokozi wangu na Mungu wangu.

Kuomba Ulinzi Wa Mungu
(Kwa Mwimbishaji: Utensi Wa Wana Wa
Kora).

44 Ee Mungu, timesikia kwa masikio yetu,
baba zetu wametueleza
yale uliyotenda katika siku zao,
siku za kale.
²Kwa mkono wako uliwafukuza mataifa katika
nchi hii na ukawapanda baba zetu,
uliangamiza mataifa na kuastawisha
baba zetu,
³Sio kwa upanga wao waliipata nchi,
wala si mkono wao uliwapatia ushindi,
ilikuwa ni kitanga chako cha mkono wako
wa kuume,
na nuru ya uso wako, kwa kuwa
uliwapenda.

⁴Wewe ni mfalme wangu na Mungu wangu,
unayeamu ushindi kwa Yakobo.

⁵Kwa uwezo wako tunawasukuma nyuma
watesi wetu,

kwa jina lako tunawakanyaga adui zetu.

⁶Siutumaini upinde wangu,

upanga wangu hauniletai ushindi,

⁷bali wewe unatupa ushindi juu ya adui zetu,
unawaabisha watesi wetu.

⁸Katika Mungu wetu tunajivuna mchana kutwa,
nasi tutalisifu jina lako milele.

⁹Lakini sasa umetukataa na kutudhili,
wala huendi tena na jeshi letu.

¹⁰Umetufanya turudi nyuma mbele ya adui,

nao watesi wetu wametuteka nyara.

¹¹Umetuacha tutafunwe kama kondoo
na umetutawanya katika mataifa.

¹²Umewauza watu wako kwa fedha kidogo,
wala hukupata faida yo yote kwa mauzo
yao.

¹³Umetufanya lawama kwa jirani zetu,
dharau na dhihaka kwa wale
wanaotuzunguka.

¹⁴Umetufanya kuwa mithali mionganini mwa
mataifa,
mataifa hutikisa vichwa vyao.

¹⁵Fedheha yangu iko mbele yangu mchana
kutwa,
na uso wangu umejaa aibu tele,

¹⁶kwa ajili ya dhihaka ya wale wanaonilaumu na
kunitukana,
kwa sababu ya adui, ambaye anatamani
kulipiza kisasi.

¹⁷Hayo yote yametutokea,
ingawa tulikuwa hatujakusahau
wala hatujaenda kinyume na agano lako.

¹⁸Miyo yetu ilikuwa hajjarudi nyuma,
lakini nyayo zetu zilikuwa hazijaiacha njia
yako.

¹⁹Lakini ultiuponda na kutufanya makao ya
mbweha
na ukatufunika kwa giza nene.

²⁰Kama tungalikuwa tumelisahau jina la Mungu
wetu
au kunyooshea mikono yetu kwa mungu
mgeni,

²¹je,Mungu hangaligundua hili,
kwa kuwa anazijua siri za moyo?

²²Hata hivyo kwa ajili yako tunakabiliwa na kifo
mchana kutwa,
tunahesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa.

²³Amka, Ee BWANA,! kwa nini unalala?
Zinduka! Usitukatae milele.

²⁴Kwa nini unauficha uso wako
na kusahau taabu na mateso yetu?

²⁵Tumeshushwa hadi mavumbini,
miili yetu imegandamana na ardhi.

²⁶Inuka na utusaidie,
utukomboe kwa sababu ya upendo wako
usio na mwisho.

Wimbo Wa Arusi Ya Kifalme
(Kwa Mwimbishaji: Utensi Wa Wana Wa
Kora.)

45

Moyo wangu umesisimuliwa na jambo
jema
ninapomsimulia mfalme mabeti yangu,
ulimi wangu ni kalamu ya mwandishi stadi.

²Wewe ni bora kuliko watu wengine wote
na midomo yako imepakwa neema,
kwa kuwa Mungu amekubariki milele.

³Jifunge upanga wako pajani mwako, Ee
mwenye nguvu,
jivike fahari na utukufu.

⁴Katika fahari yako songa mbele kwa ushindi,
kwa ajili ya kweli, unyenyekevu na
haki, mkono wako wa kuume na
uonyeshe matendo ya kutisha.

⁵Mishale yako mikali na ichome
miyo ya adui za mfalme,
mataifa na yaanguke chini ya nyayo zako.

⁶Ee Mungu, kitii chako cha enzi kitadumu milele
na milele,
fimbo ya utawala wa haki itakuwa fimbo ya
utawala wa ufalme wako.

⁷Unaipenda haki na kuchukia uovu,
kwa hiyo Mungu, Mungu wako,
amekuweka juu ya rafiki zako,
kwa kukupaka mafuta ya furaha.

⁸Mavazi yako yote ni yenye harufu nzuri ya
manemane, udi na mdalasini,
kutoka kwenye majumba ya kifalme
yaliyopambwa kwa pembe za ndovu,
sauti za vinanda vyta nyuzi zinakufanya
ufurahi.

⁹Binti za wafalme ni mionganini mwa wanawake
wako waheshimiwa,
kuume kwako yupo bibi arusi wa kifalme
aliyevaa dhahabu ya Ofiri.

¹⁰Sikiliza, ewe binti, fikiri na utege sikio:
Sahau watu wako na wanyumbani mwa
baba yako,

¹¹Mfalme ameshangazwa na uzuri wako,
mheshimu, kwa kuwa yeze ni bwana wako.

¹²Binti wa Tiro atakuletea zawadi,
watu wenye utajiri watatafuta upendeleo
wako.

¹³Utukufu wote ni binti mfalme katika chumba
chake,
vazi lake limefumwa kwa kuchanganya
nyuzi za dhahabu.

¹⁴Akiwa amevelia mavazi yaliyotariziwa
anaongozwa kwa mfalme,
mabikira wenzake wanamfuata

- na wanaletwa kwako.
- ¹⁵Wanaingizwa ndani kwa shangwe na furaha, na kuingia katika jumba la mfalme.
- ¹⁶Wana wenu watachukua nafasi za baba zenu, mtawafanya wana wa kifalme katika nchi yote.
- ¹⁷Nitadumisha kumbukumbu lako katika vizazi vyote, kwa hiyo mataifa watakusifu milele na milele.

Mungu Yuko Pamoja Nasi

(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Wana Wa Kora Mtindo Wa Alamothi)

46 Mungu kwetu sisi ni kimbilio na nguvu, msaada utakaoonekana tele wakati wa mateso.

²Kwa hiyo hatutaogopa, hata kama dunia ikivunjika na milima kuanguka katika moyo wa bahari.

³Hata kama maji yake yatanguruma na kuumuka, milima nayo ikitetemeka kwa mawimbi yake.

⁴Kuna mto ambao vijito vyake vinaufurahisha mji wa Mungu, mahali patakatifu ambako Aliye Juu Sana anaishi.

⁵Mungu yuko katikati yake, hautaanguka, Mungu atausaidia asubuhi na mapema.

⁶Mataifa yalifanya ghasia, falme zinaanguka, huinua sauti yake, dunia ikayeyuka.

⁷ BWANA Mwenye Nguvu yu pamoja nasi, Mungu wa Yakobo ni ngome yetu.

⁸Njoni na mwone kazi za BWANA jinsi alivyofanya ukiwa katika nchi.

⁹Anakomesha vita hata miisho ya dunia, anakata upinde na kuvunjavunja mkuki, anateketeza ngao kwa moto.

¹⁰"Tulieni, mjue ya kwamba mimi ndimi Mungu, nitatukuzwa katikati ya mataifa, nitatukuzwa katika dunia."

¹¹BWANA Mwenye Nguvu yu pamoja nasi, Mungu wa Yakobo ni ngome yetu.

Mtawala Mwenye Enzi Yote.

(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Wana Wa Kora)

47 Pigeni makofi, enyi mataifa yote, mpigieni Mungu kelele za shangwe!

²Jinsi gani alivyo wa kutisha, BWANA

- Aliye Juu Sana, Mfalme mkuu juu ya dunia yote.
- ³Ametiisha mataifa chini yetu na mataifa chini ya miguu yetu.
- ⁴Alituchagulia urithi wetu kwa ajili yetu fahari ya Yakobo, aliyempenda.
- ⁵Mungu amepaa katikati ya kelele za shangwe. BWANA katikati ya sauti za tarumbeta.
- ⁶Mwimbieni Mungu sifa, imbeni sifa, mwimbieni sifa Mfalme wetu, imbeni sifa.
- ⁷Kwa kuwa Mungu ni mfalme wa dunia yote, mwimbieni zaburi za sifa.
- ⁸Mungu anatawala juu ya mataifa, Mungu ameketi juu ya kiti chake cha enzi kitakatifu.
- ⁹Wakuu wa mataifa wanakusanyika kama watu wa Mungu wa Abrahamu, kwa kuwa wafalme wa dunia ni mali ya Mungu, Yeye ametukuka sana.

Sayuni, Mji Wa Mungu

(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Wana Wa Kora).

48 BWANA ni mkuu na anayestahili kusifiwa sana, katika mji wa Mungu wetu, mlima wake mtakatifu.

²Ni mzuri katika kuinuka kwake juu sana, furaha ya dunia yote. Kama vilele vya juu sana vya Safoni^a mlima Sayuni, ndio mji wa Mfalme Mkuu.

³Mungu yuko katika ngome zake amejionyesha mwenyewe kuwa ngome yake.

⁴Wakati wafalme walipounganisha nguvu, waliposonga mbele pamoja,

⁵walimwona nao wakashangaa, wakakimbia kwa hofu.

⁶Kutetemeka kuliwashika huko, maumivu kama ya mwanamke mwenye utungu wa kuzaa.

⁷Uliwaangamiza kama meli za Tarshishi zilizovunjwa na upemo wa mashariki.

⁸Kama tulivyo kuwa tumesikia, ndivyo tulivyoona katika mji wa BWANA Mwenye Nguvu,

^a² Safoni hapa inaweza ikawa na maana ya: "mlima mtakifu au upande wa Kaskazini."

- katika mji wa Mungu wetu:
Mungu ataufanya uwe salama milele.
- ⁹Ee Mungu, hekaluni mwako
tunatafakari upendo wako usiokoma.
- ¹⁰Ee Mungu, kama jina lako liliyvo,
sifa zako zinafika hadi miisho ya dunia,
Mkono wako wa kuume umejazwa na haki.
- ¹¹Mlima Sayuni unashangilia,
vijiji vya Yuda vinafurahi kwa sababu ya
hukumu zako.
- ¹²Tembeeni katika Sayuni, uzungukeni mji,
hesabuni minara yake.
- ¹³Yatafakarini vema maboma yake,
angalieni ngome zake,
ili mpate kusimulia habari zake kwa kizazi
kijacho.
- ¹⁴Kwa kuwa huyu Mungu ni Mungu wetu
milele na milele,
atakuwa kiongozi wetu hata mwisho.

**Upumbavu Wa Kutegemea Mali
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Wana Wa Kora)**

- 49** Sikieni haya, enyi mataifa yote,
sikilizeni, ninyi wote mkaao dunia
hii.
- ²Wakubwa kwa wadogo,
matajiri na masikini pamoja:
- ³Kinywa changu kitasema maneno ya hekima,
usemi wa moyo wangu utatoa ufahamu.
- ⁴Nitatega sikio langu nisikilize mithali,
nitafafanua kitendawili kwa zeze:
- ⁵Kwa nini niogope siku mbaya zinapokuja,
wakati wadanganyifu waovu
wanaponizunguka,
- ⁶wale wanaotegemea mali zao
na kujivunia utajiri wao mwingu?
- ⁷Hakuna mwanadamu awaye yote awezaye
kuukomboa uhai wa mwingine,
au kumpa Mungu fidia kwa ajili yake.
- ⁸Fidia ya uhai ni gharama kubwa,
hakuna malipo yo yote yanayotosha,
- ⁹ili kwamba aishi milele
na asione uharibifu.
- ¹⁰Wote wanaona kwamba watu wenye hekima
hufa,
wajinga na wapumbavu vivyo hiyo
huangamia
na kuwaachia wengine mali zao.
- ¹¹Makaburi yao yatabaki kuwa nyumba zao za
milele,

- makao yao vizazi vyote,
ingawa walikuwa na mashamba na kuyaita
kwa majina yao.
- ¹²Lakini mwanadamu, licha ya utajiri wake,
hadumu,
anafanana na mnyama aangamiaye.
- ¹³Huu ndio mwisho wa wale
wanaojitumainia wenyewe,
pia wa wafuasi wao,
waliothibitisha misemo yao.
- ¹⁴Kama kondoo wamekekewa kwenda
kaburini^a na kifo kitawala.
Wanyofu watawatawala asubuhi,
maumbile yao yataozea kaburini,
mbali na majumba yao makubwa ya
fahari.
- ¹⁵Lakini Mungu atakomboa uhai^b wangu na
kaburi,
hakika atanichukua kwake.
- ¹⁶Usitishwe mtu anapotajirika,
fahari ya nyumba yake inapoongezeka,
- ¹⁷kwa maana hatachukua cho chote
atakapokufa,
fahari yake haitashuka pamoja naye.
- ¹⁸Ingawa alipokuwa akiishi alijihesabu kuwa heri,
na wanadamu wanakusifu unapofanikiwa,
- ¹⁹atajiunga na kizazi cha baba zake,
ambao hawataona kamwe nuru ya uzima.
- ²⁰Mwanadamu mwenye utajiri bila ufahamu
ni kama wanyama waangamiao.

Ibada Ya Kweli (Zaburi Ya Asafu)

- 50** Mwenye Nguvu, Mungu, BWANA,
asema na kuita dunia,
tangu mawio ya juu hadi mahali
pake liendapo kutua.
- ²Kutoka Sayuni, penye uzuri mkamilifu,
Mungu anaangaza.
- ³Mungu wetu anakuja na hataaka kimya,
moto uteketezao unamtangulia,
akiwa amezungukwa na tufani kali.
- ⁴Anaziita mbingu zilizo juu
na nchi, ili aweze kuwahukumu watu wake:
- ⁵"Nikusanyieni watu wangu waliowekwa
wakfu, waliofanya agano nami kwa
dhabihu."
- ⁶Nazo mbingu zinatangaza haki yake,
kwa maana Mungu mwenyewe ni hakimu.

^a¹⁴ Kaburi hapa ina maana ya "Kuzimu."

^b¹⁵ Uhai hapa ina maana ya "nafsi."

- ⁷"Sikieni, enyi watu wangu, nami nitasema,
Ee Israeli, nami nitawashuhudia dhidi yenu,
Mimi ndimi Mungu, Mungu wenu.
- ⁸Sikukemei kwa sababu ya dhabihu zako,
au sadaka zako za kuteketezwa,
ambazo daima ziko mbele zangu.
- ⁹Sina haja ya fahali wa banda lako,
au mbuzi wa zizi lako.
- ¹⁰Kwa maana kila mnyama wa msituni ni
wangu, nayo makundi ya mifugo juu ya
vilima elfu.
- ¹¹Ninamjua kila ndege mlimani,
nao viumbe wa kondeni ni wangu.
- ¹²Kama ningekuwa na njaa nisingewaambia
ninyi,
kwa maana ulimwengu ni wangu,
pamoja na vyote vilivyomo ndani yake.
- ¹³Je, mimi hula nyama ya mafahali
au kunywa damu ya mbuzi?
- ¹⁴Toa sadaka za shukrani kwa Mungu,
timiza nadhiri zako kwake Yeye Aliye Juu
Sana
- ¹⁵na uniiite siku ya taabu
nami nitakuokoa nawe utanitkuza.
- ¹⁶Lakini kwake mtu mwovu, Mungu asema:
"Una haki gani kunena sheria zangu
au kuchukua agano langu midomoni
mwako?"
- ¹⁷Unachukia mafundisho yangu
na kuyatupa maneno yangu nyuma yako.
- ¹⁸Unapomwona mwizi, unaungana naye,
unapiga kura yako pamoja na wazinzi.
- ¹⁹Unakitungia kinywa chako kwa mabaya
na kuuongoza ulimi wako kwa hilu.
- ²⁰Wanena daima dhidi ya ndugu yako
na kumsingizia mwana wa mama yako.
- ²¹Mambo haya unayafanya nami nimekaa
kimya,
ukafikiri Mimi nami ni kama wewe.
Lakini nitakukemea
na kuweka mashtaka mbele yako.
- ²²"Yatafakarini haya, ninyi mnaomsahau Mungu,
ama sivyo nitawararua vipande vipande,
wala hapatakuwapo na ye yote wa
kuwaokoa:
- ²³Atoaye dhabihu za shukrani ananiheshimu
mimi,
naye aiandaaye njia yake jinsi ipasavyo
nitamwonyesha wokovu wa Mungu."

- Kuomba Msamaha**
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi Baada Ya
Kukemewa Na Nabii Nathani Kwa Kosa Lake
Na Bathsheba).
- 51** Ee Mungu, unihurumie,
kwa kadri ya upendo wakousiokoma,
kwa kadri ya huruma yako kuu
uyafute makosa yangu.
- ²Unioshe na uovu wangu wote
na unitakase dhambi yangu.
- ³Kwa maana ninajua makosa yangu,
na dhambi yangu iko mbele yangu daima.
- ⁴Dhidi yako, wewe peke yako, nimetenda
dhambi
na kufanya yaliyo mabaya machoni pako,
ili uthibitike kuwa mkweli unenapo
na kuwa na haki utoapo hukumu.
- ⁵Hakika mimi nilizaliwa mwenye dhambi,
mwenye dhambi tangu nilipotungwa
mimba kwa mama yangu.
- ⁶Hakika Wewe wapendezwa na kweli itokayo
moyoni,
ndani sana ya moyo wangu wanifundisha
hekima.
- ⁷Unioshe kwa hisopo, nami nitakuwa safi,
unisafishe, nami nitakuwa mweupe kuliko
theluji.
- ⁸Unipe kusikia furaha na shangwe,
mifupa uliyoiponda na ifurahi.
- ⁹Uufiche uso wako usiitazame dhambi yangu
na uufute uovu wangu wote.
- ¹⁰Ee Mungu, uniumbie moyo safi,
uifanye upya roho ya uthabiti ndani yangu.
- ¹¹Usinitupe kutoka mbele zako
wala kuniondolea Roho wako Mtakatifu.
- ¹²Unirudishie tena furaha ya wokovu wako
unipe roho ya utii, ili initegemeze.
- ¹³Ndipo nitakapowafundisha wakosaji njia zako,
na wenye dhambi watakugeukia wewe.
- ¹⁴Ee Mungu, Mungu uniokoaye,
niokoe na hatia ya kumwaga damu,
ulimi wangu utaimba juu ya haki yako.
- ¹⁵Ee BWANA, fungua midomo yangu,
na kinywa changu kitatangaza sifa zako.
- ¹⁶Wewe hupendezwi na dhabihu,
au ningaliileta,
hufurahii sadaka za kuteketezwa.
- ¹⁷Bali dhabihu za Mungu ni roho iliyovunjika,
moyo uliovunjika wenye toba,

- Ee Mungu, hutaudharau.
- ¹⁸Kwa wema wa radhi yako uifanye Sayuni
isitawi,
ukazijenge upya kuta za Yerusalem.
- ¹⁹Hapo ndipo kutakapokuwa na dhabihu za haki,
sadaka nzima za kuteketezwa za
kukupendeza sana,
pia mafahali watatolewa madhabahuni
mwako.

Hukumu Ya Mungu Na Neema
(Kwa Mwimbishaji: Utenzi Wa Daudi Baada
Ya Doegi, Mwedomu, Kumwendea Sauli Na
Kumjulisha Kuwa Daudi Amekwenda
Nyumbani Kwa Abimeleki.)

- 52** Ewe jitu, mbona unajivunia ubaya?
Kwa nini unaringa mchana kutwa,
wewe ambaye ni fedheha mbele
za Mungu?
- ²Ulimi wako hupanga mashauri mabaya ya
maangamizi,
ni kama wembe mkali, ninyi mfanyao hila.
- ³Unapenda mabaya kuliko mema,
uongo kuliko kusema kweli.
- ⁴Unapenda kila neno lenye kudhuru,
ewe ulimi wenye hila!
- ⁵Hakika Mungu atakushusha chini kwa
maangamizi ya milele:
atakunyakua na kukuondoa kwa nguvu
kutoka katika hema yako,
atakung'oa kutoka nchi ya walio hai.
- ⁶Wenye haki wataona na kuogopa,
watakapomcheka, wakisema,
- ⁷"Huyu ni yule mtu ambaye
hakumfanya Mungu kuwa ngome yake,
bali alitumainia wingi wa utajiri wake
na akawa hodari kwa kuwaangamiza
wengine!"
- ⁸Lakini mimi ni kama mti wa mzeituni
unaostawi katika nyumba ya Mungu,
nautegemea upendo wa Mungu
usiokoma milele na milele.
- ⁹Nitakusifu milele kwa yale uliyoyatenda,
nitatumaini jina lako, kwa kuwa jina lako ni
jema.
Nitakusifu mbele ya watakatifu wako.

Uovu Wa Wanadamu
(Taz. Zaburi 14)
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Mahalathi.
Utenzi Wa Daudi)

- 53** Mpumbavu anasema moyoni mwake,
"Hakuna Mungu."
Wameharibika, na njia zao ni za uovu
kabisa,
hakuna hata mmoja atendaye mema.
- ²Mungu huwachungulia wanadamu chini
kutoka mbinguni aone kama wako wenye
akili,
wo wote wanaomtafuta Mungu.
- ³Kila mmoja amegeukia mbali,
wameoza wote pamoja,
hakuna hata mmoja atendaye mema,
naam! hata mmoja.
- ⁴Je, watendao mabaya kamwe hawatajifunza,
wale amba o huwala watu wangu kama
watu walavyo mkate
na amba o hawamwiti Mungu?
- ⁵Hapo watatetemeka kwa hofu kuu,
ambapo hakuna cha kutetemesha.
Mungu alitawanya mifupa ya wale
waliokushambulia,
Umewaaibisha, kwa sababu Mungu
amewadharau.
- ⁶Laiti wokovu wa Israeli ungalikuja kutoka
Sayuni!
Wakati Mungu arejeshapo wafungwa wa
watu wake,
Yakobo na ashangilie, Israeli na afurahi.
- Kuomba Ulinzi Wa Mungu Kutohana Na Adui**
(Kwa Mwimbishaji Na Ala Za Nyuzi Wa
Uimbaji Utenzi Wa Daudi Wakati Mtu Mmoja
Wa Zifu Alipomwendea Sauli Na Kumjulisha
Kuwa Daudi Amejificha Kwao.)
- 54** Ee Mungu unio koe kwa jina lako,
unitetee kwa uwezo wako.
- ²Ee Mungu, sikia maombi yangu,
usikilize maneno ya kinywa changu.
- ³Wageni jeuri wanani shambulia,
na watu wakatili wanatafuta maisha yangu
watu wasiomjali Mungu.
- ⁴Hakika Mungu ni msaada wangu,
Bwana ndiye anayenitegemeza.
- ⁵Mabaya na yawarudie wale wanaonisingizia,
kwa uaminifu wako uwaangamize.

⁶Nitakutolea dhabihu za hiari,
Ee BWANA, nitalisifu jina lako
kwa kuwa ni vema.

⁷Kwa maana ameniokoa kutoka katika shida
zangu zote,
macho yangu yameona kwa furaha ushindi
dhidi ya adui zangu.

Maombi Ya Mtu Aliyesalitiwa Na Rafiki
(Kwa Mwimbishaji: Na Ala Za Uimbaji. Utensi
Wa Daudi.)

55 Ee Mungu, sikiliza maombi yangu,
wala usidharau hoja yangu,
²nisikie na unijibu.
Mawazo yangu yanasumbua na
nimehangisha
³kwa sauti ya adui,
kwa kukaziwa macho na waovu,
kwa sababu wananilettea mateso juu yangu
na kunitukana kwa hasira zao.

⁴Moyo wangu umejaa uchungu,
hofu ya kifo imenishambulia.

⁵Woga na kutetemeka vimenizunguka,
hofu kuu imenigharikisha.

⁶Nilisema, "Laiti ningekuwa na mbawa za njiwa!
Ningeruka niende mbali kupumzika.

⁷Ningalitorokea mbali sana
na kukaa jangwani,

⁸ Ningaliharakisha kwenda mahali pa salama,
mbali na tufani kali na dhoruba."

⁹Ee BWANA, uwatahayarishe waovu
na uwafanye maadui wasielewane semi
zao,

maana nimeona jeuri na ugomvi mjini.

¹⁰Usiku na mchana wanazunguka juu ya kuta
zake,
uovu na dhuluma vimo ndani yake.

¹¹Nguvu za uharibifu zinatenda kazi mjini,
vitisho na uongo haviachi barabara zake.

¹²Kama aliyenitukana ni adui yangu
ningevumilia,
kama mtu mwovu angejiinua dhidi yangu,
ningejificha asinione.

¹³Kumbe ni wewe, mwenzangu,
mshiriki na rafiki yangu wa karibu,

¹⁴ambaye wakati fulani tulifurahia ushirika mzuri
tulipokuwa tukienda katikati ya umati
hekaluni mwa Mungu.

¹⁵Kifo na kiwajilie adui zangu ghafla,
na washuke kuzimu wangali hai,
kwa maana ubaya upo ndani yao.

¹⁶Lakini ninamwita Mungu,
naye BWANA huniokoa.

¹⁷Jioni, asubuhi na adhuhuri
ninalia kwa huzuni,
naye husikia sauti yangu.

¹⁸Huniokoa nikawa salama kutoka katika vita
viliyopangwa dhidi yangu,
ingawa watu wengi hunipingga.

¹⁹Mungu anayemiliki milele,
atawasikia na kuwaadhibu, watu ambao
hawabadilishi njia zao
na wala hawana hofu ya Mungu.

²⁰Mwenzangu hushambulia rafiki zake,
naye huvunja agano lake.

²¹Mazungumzo yake ni laini kama siagi,
hata hivyo vita vimo moyoni mwake,
maneno yake mororo kuliko mafuta,
hata hivyo ni upanga mkali ulifutwa.

²²Mtwike BWANA fadhaa zako,
naye atakutegemeza,
hatamwacha kamwe mwenye haki wake
aanguke.

²³Lakini Wewe, Ee Mungu, utawashusha waovu
katika shimo la uharibifu.
Wenye kiu ya kumwaga damu na wenye
hila,
hawataishi nusu ya siku zao.

Lakini mimi, ninakutumaini Wewe.

Kumtumaini Mungu
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Njiwa Mkimya
Wa Mbali. Utensi Wa Daudi Baada Ya
Kukamatwa Na Wafilisti Huko Gathi.)

56 Ee Mungu unihurumie, maana watu
wananifuatia vikali, mchana kutwa
wanazidisha mashambulizi yao.

²Wasingiziaji wangu wananifuatia mchana
kutwa,
wengi wanashambulia kwa kiburi chao.

³Wakati ninapoogopa,
nitakutumaini wewe.

⁴Katika Mungu, ambaye neno lake ninalisifu,
katika Mungu ninatumaini,
sitaogopa, mwanadamu apatikanae na

- kufa atanitenda nini?
- ⁵Mchana kutwa wanayageuza maneno yangu,
siku zote wanapanga shauri la kunidhuru.
- ⁶Wanapatana kunifanya ubaya na kujificha,
wanatazama hatua zangu,
wakiwa na shauku ya kuutoa uhai wangu.
- ⁷Kwa vyo vyote wasiepuke,
Ee Mungu katika hasira yako yaangushe
mataifa.
- ⁸Andika maombolezo yangu,
orodhesha machozi yangu katika gombo
lako,
je, haya hayapo katika kumbukumbu zako?
- ⁹Ndipo adui zangu hugeuzwa nyuma
ninapoita msaada.
Kwa hili nitajua kwamba Mungu yuko
upande wangu.
- ¹⁰Katika Mungu, ambaye neno lake ninalisifu,
katika BWANA, ambaye neno lake
ninalisifu,
- ¹¹katika Mungu ninatumaini, sitaogopa.
Mwanadamu anaweza kunitenda nini?
- ¹²Ee Mungu, nina nadhiri kwako,
nitakutolea wewe sadaka zangu za
shukrani.
- ¹³Kwa kuwa umenio koa toka kwenye mauti
na miguu yangu kwenye kujikwaa,
ili kwamba niweze kuenenda mbele za
Mungu katika nuru ya uzima.
- Kuomba Msaada**
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Usiharibu!
Utenzi Wa Daudi Baada Ya Kumponyoka
Sauli Pangoni.)
- 57** Unihurumie, Ee Mungu, unihurumie,
kwa maana nafsi yangu
inakukimbilia.
Chini ya uvuli wa mbawa zako nitakimbilia
mpaka maafa yapite.
- ²Namlilia Mungu Aliye Juu Sana,
Mungu atimizaye makusudi yake kwangu.
- ³Hutuma kutoka mbinguni na kuniokoa,
akiwakemea wale wanaonifuatilia vikali,
Mungu huutuma upendo wake na uaminifu
wake.
- ⁴Niko katikati ya simba,
nimelala katikati ya wanyama wenye
njaa kuu,

- watu amba o meno yao ni mikuki na mishale,
ambao ndimi zao ni panga kali.
- ⁵Ee Mungu, utukuzwe, juu mbinguni,
utukufu wako na uenee duniani kote.
- ⁶Waliitegea miguu yangu nyavu,
nikainamishwa chini na dhiki.
Wamechimba shimo katika njia yangu,
lakini wametumbukia humo wao
wenyewe.
- ⁷Ee Mungu, moyo wangu uko imara,
naam moyo wangu uko imara,
nitaimba na kupiga vinanda.
- ⁸Amka, nafsi yangu!
Amka, kinubi na zeze!
Nitayaamsha mapambazuko.
- ⁹Nitakusifu Wewe, Ee BWANA, katikati ya
mataifa,
nitaimba kuhusu Wewe katikati ya mataifa.
- ¹⁰Kwa maana upendo wako, waenea hadi
mbinguni,
uaminifu wako unazifikia anga.
- ¹¹Ee Mungu, utukuzwe juu mbinguni,
utukufu wako na uwe duniani pote.
- Mungu Kuwaadhibu Waovu**
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Usiharibu!
Utenzi Wa Daudi)
- 58** Enyi watawala, Je, kweli mwanena kwa
haki?
Je, mnahukumu kwa unyofu mionganii mwa
watu?
- ²La, miyoni mwenu mnatunga udhalimu,
na mikono yenu hupima jeuri duniani.
- ³Waovu ni wapotovu hata tangu kuzaliwa kwao,
toka tumboni mwa mama zao ni wakaidi
na husema uongo.
- ⁴Sumu yao ni kama sumu ya nyoka,
kama ile ya fira ambaye ameziba masikio
yake,
- ⁵ambaye hatasikia sauti ya kutumbuiza ya
mwaguzi,
hata kama mganga angeagua kwa ustadi
kiasi gani.
- ⁶Ee Mungu, yavunje meno katika vinywa vyao,
Ee BWANA, vunja meno makali ya
hao simba!
- ⁷Wana na watoweke kama maji yatiririkayo kwa
kasi,

wavutapo pinde zao, mishale yao na iwe butu.

⁸Kama konokono ayeyukavyo akitembea,
kama mtoto aliyezaliwa akiwa mfu, na
asilione juu.

⁹Kabla vyungu vyenu havijapata moto wa kuni
za miiba,
zikiwa mbichi au kavu waovu watakuwa
wamefagiliwa mbali.

¹⁰Wenye haki watafurahi waonapo
wakilipizwa kisasi, wakati wakichovya nyayo
zao katika damu ya waovu.

¹¹Ndipo wanadamu watasema,
“Hakika utulivu wa wenye haki bado una
thawabu,
hakika kuna Mungu ahukumuye dunia.”

Kuomba Ulinzi Wa Mungu
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Usiharibu.
Utenzi Wa Daudi Wakati Sauli Alipotuma
Wapelelezi Wamwue.)

59 Ee Mungu, uniokoe na adui zangu,
unilinde kutokana na hao
wanaoinuka dhidi yangu.

²Uniponye na watu watendao mabaya
uniokoe kutokana na wamwagao damu.

³Tazama wanavyonivizia!
Watu wakali wanajiunga pamoja kwa ubaya
dhidi yangu,
Ee BWANA, mimi sijakosea
wala kutenda dhambi.

⁴Sijatenda kosa hata hivyo
wako tayari kunishambulia.
Inuka unisaidie, uone hali yangu mbaya!

⁵Ee BWANA, Mwenye Nguvu,
Mungu wa Israeli!
Zinduka uyaadhibu mataifa yote,
usionyeshe huruma kwa wasaliti.

⁶Hurudi wakati wa jioni,
wakibweka kama mbwa,
wakiuzungukazunguka mji.

⁷Tazama yale wanayotema kutoka katika vinywa
vyao,
hutema upanga kutoka katika midomo yao,
nao husema, “Ni nani atakayetusikia?”

⁸Lakini Wewe, BWANA, uwacheke,
unayadharau mataifa hayo yote.

⁹Ee nguvu yangu, ninakutazama Wewe,
Wewe, Ee Mungu, ndiwe ngome yangu,

Mungu wangu unipendaye.

¹⁰Mungu atanitangulia,
naye atanifanya niwatazame kwa furaha
wale wanaonisingizia.

¹¹Ee BWANA, ngao yetu, usiwaue,
sivyo watu wangu watasahau.
Katika uwezo wako wafanye watagetange
na uwashushe chini.

¹²Kwa ajili ya dhambi za vinywa vyao,
kwa ajili ya maneno ya midomo yao,
waache wanaswe katika kiburi chao.

Kwa ajili ya laana na uongo wanaotamka,

¹³wateketeze katika ghadhabu,
wateketeze hadi wasiwepo tena.
Ndipo itakapofahamika katika miisho ya
dunia
kwamba Mungu anatawala juu ya
Yakobo.

¹⁴Hurudi jioni,
wakibweka kama mbwa,
wakiuzunguka zunguka mji.

¹⁵Wanatangatanga wakitafuta chakula
wasipotosheka hubweka kama mbwa.

¹⁶Lakini mimi nitaimba juu ya nguvu zako,
wakati wa asubuhi nitaimba juu ya
upendo wako,
kwa maana Wewe ndiwe ngome yangu
na kimbilio langu wakati wa shida.

¹⁷Ee Uliye Nguvu zangu, ninakuimbia sifa,
Wewe, Ee Mungu ndiwe ngome yangu,
Mungu unipendaye.

Kuomba Kuokolewa

(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Shushani
Eduthi. Utenzi Wa Daudi Wa Kufundisha,
Wakati Alipopigana Na Waaramu Kutoka
Naharaimu Na Zoba, Yoabu Aliporudi Nyuma
Na Kuwauwa Waedomu 12,000 Katika Bonde
La Chumvi.)

60 Ee Mungu, umetukataa na kutokea
ghafula juu yetu,
umekasirika, sasa uturudishe tena!

²Umetetemesha nchi na kuipasua,
uiponye na kutengeneza mavunjiko yake
kwa maana inatetemeka.

³Umewaonyesha watu wako nyakati za
kukata tamaa,
umetunywesha mvinyo unaotufanya
tupepesuke.

⁴Kwa wale wanaokucha Wewe, umewainulua bendera,
ili iweze kutwekwa dhidi ya upinde.

⁵Tuokoe na utusaidie kwa mkono wako wa kuume,
ili wale uwapendao waweze kuokolewa.

⁶Mungu amenena kutoka mahali patakatifu pake:
“Kwa furaha kuu nitaigawa Shekemu na kupima Bonde la Sukothi.

⁷Gileadi ni yangu na Manase ni yangu, Efraimu ni kofia yangu ya chuma na Yuda ni fimbo yangu ya utawala.

⁸Moabu sinia langu la kunawia, juu ya Edomu natupa kiatu changu, nami nitashangilia kwa kushindwa kwa Wafilisti.

⁹Ni nani atakayenipeleka kwenye mji wenye maboma?

Ni nani atakayeniongoza mpaka Edomu?

¹⁰Ee Mungu, si Wewe, Wewe uliyetukataa sisi na hutoki tena na majeshi yetu?

¹¹Tupe msaada dhidi ya adui, kwa maana msaada wa mwanadamu haufai.

¹²Mungu akiwa pamoja nasi tutajipatia ushindi, naye atawakanyaga chini adui zetu.

Kuomba Ulinzi

(Kwa Mwimbishaji: Na Ala Za Nyazi Za Uimbaji. Zaburi Ya Daudi)

61 Ee Mungu, sikia kilio changu, usikilize maombi yangu.

²Kutoka miisho ya dunia ninakuita, ninaita huku moyo wangu unadhoofika, uniongoze kwenye mwamba ule ulio juu kuliko mimi.

³Kwa kuwa umekuwa kimbilio langu, ngome imara dhidi ya adui.

⁴Natamani kukaa hemani mwako milele na kupata kimbilio chini ya uvuli wa mbawa zako.

⁵Ee Mungu, kwa kuwa umesikia nadhiri zangu, umenipa urithi wa wale wanaoliogopa jina lako.

⁶Mwongezee mfalme siku za maisha yake, miaka yake kwa vizazi vingi.

⁷Yeye na atawazwe kwenye kitu cha enzi milele,

amuru upendo wako na uaminifu wako vimlinde.

⁸Ndipo daima nitaliimbia sifa jina lako na kuzitimiza nadhiri zangu siku baada ya siku.

Uhakika Katika Ulinzi Wa Mungu
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Yuduthuni. Zaburi Ya Daudi)

62 Kwa Mungu peke yake nafsi yangu inapata pumziko, wokovu wangu watoka kwake.

²Yeye peke yake ndiye mwamba wangu na wokovu wangu, yeze ni ngome yangu, sitatikisika kamwe.

³Mtamshambulia mtu hata lini?

Je, ninyi nyote mtamtupa chini, ukuta huu ulioinama na uzio huu unaotikisika?

⁴Walikusudia kikamilifu kumwangusha toka mahali pake pa fahari, wanafurahia uongo.

Kwa vinywa vyao hubariki, lakini ndani ya miyo yao hulaani.

⁵Ee nafsi yangu, upumzike, kwa Mungu peke yake, tumaini langu latoka kwake.

⁶Yeye peke yake ndiye mwamba na wokovu wangu, ndiye ngome yangu, sitatikisika.

⁷Wokovu wangu na heshima yangu viko kwa Mungu, ndiye mwamba wangu wenye nguvu na kimbilio langu.

⁸Enyi watu, mtumainini Yeye, wakati wote, mmiminieni Yeye miyo yenu, kwa kuwa Mungu ni kimbilio letu.

⁹Binadamu wa ngazi ya chini ni kama pumzi, wa ngazi ya juu ni uongo, wakipimwa kwenye mizani, si cho chote.

¹⁰Usitumainie vyatuhalimu wala usijivune kwa ajili ya vitu vyatuhalimu, ingawa utajiri wako utaongezeka, usiviwekee moyo wako.

¹¹Jambo moja Mungu amelisema, mambo mawili nimeyasikia: kwamba, Wewe Ee Mungu, una nguvu,

¹²na kwamba, Wewe Ee BWANA, ni mwenye

upendo.
Hakika utampa kila mtu thawabu kwa kadiri ya alivyotenda.

Shauku Kwa Ajili Ya Mungu
(Zaburi Ya Daudi Wakati Alipokuwa Katika Jangwa La Yuda)

63 Ee Mungu, Wewe ni Mungu wangu,
nakutafuta kwa moyo wote,
nafsi yangu inakuonea kiu,
mwili wangu unakuonea wewe shauku,
katika nchi kame na iliyochoka
mahali ambapo hapana maji.

²Nimekuona katika mahali patakatifu
na kuuona uwezo wako na utukufu wako.

³Kwa sababu upendo wako ni bora kuliko uhai
midomo yangu itakuadhimisha.

⁴Nitakusifu siku zote za maisha yangu
na kwa jina lako nitainua mikono yangu.

⁵Nafsi yangu itatoshelezwa kama kwa wingi wa
vyakula,
kwa midomo iimbayo kinywa changu
kitakusifu wewe.

⁶Kitandani mwangu ninakukumbuka Wewe,
ninawaza juu yako makesha yote ya usiku.

⁷Kwa sababu wewe ndiwe msaada wangu,
chini ya uvuli wa mbawa zako naimba.

⁸Nafsi yangu inaambatana nawe,
mkono wako wa kuume hunishika.

⁹Wale wanaotafuta uhai wangu wataharibiwa,
watakwenda chini kwenye vilindi vya dunia.

¹⁰Watatolewa wafe kwa upanga,
nao watakuwa chakula cha mbweha.

¹¹Bali mfalme atafurahi katika Mungu,
wale wote waapao kwa jina la Mungu
watamsifu,
bali vinywa vya waongo vitanyamazishwa.

Kuomba Ulinzi
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi)

64 Ee Mungu, unisikie, ninapoeleza
lalamiko langu,
uyahifadhi maisha yangu kutokana
na vitisho vya adui.

²Unifiche kutokana na shauri la siri la waovu,
kutokana na zile kelele za kundi la watenda
mabaya

³Wanaonoa ndimi zao kama panga

na kuelekeza maneno yao kama mishale
ya kufisha.

⁴Hutupa mishale kutoka kwenye
mavizio kwa mtu asiyé na hatia,
humrushia ghafula bila woga.

⁵Kila mmoja humtia moyo mwenzake katika
mipango mibaya,
huzungumza juu ya kuficha mitego yao,
nao husema, "Ni nani ataiona?"

⁶Hufanya shauri baya la dhuluma na kusema,
"Tumebuni mpango mkamilifu!"
Hakika nia na moyo wa mwanadamu
vina hila.

⁷Bali Mungu atawapiga wao kwa mishale,
nao utawapata ghafula na kuanguka.

⁸Atageuza ndimi zao wenye dhidi yao
na kuwaleta kwenye maangamizi,
wote wawaonao watatikisa vichwa vyao
kwa dharau.

⁹Wanadamu wote wataogopa,
watatangaza kazi za Mungu
na kutafakari yale aliyyotenda.

¹⁰Wenye haki na wafurahi katika BWANA
na wakimbilie kwake,
Wanyofu wote wa moyo na wamsifu Yeye!

Kusifu Na Kushukuru

(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi. Wimbo)

65 Ee Mungu, sifa zakungojea katika
Sayuni,
kwako Wewe nadhiri zetu zitatimizwa.

²Ee Wewe usikiaye maombi,
kwako wewe watu wote watakuja.

³Tulipokuwa tumefunikwa kabisa na dhambi,
wewe ulisamehe makosa yetu.

⁴Heri wale uliowachagua
na kuwaleta karibu ili waishi katika
nyua zako!

Tunashibishwa kwa mema ya nyumba yako,
ya hekalu lako takatifu.

⁵Unatujibu kwa matendo ya kushangaza ya
haki, Ee Mungu Mwokozi wetu,
tumaini la miisho yote ya duniani
na la bahari zilizo mbali sana,

⁶Uliyeumba milima kwa uwezo wako,
ukiwa umejivika nguvu,

⁷Uliyenayamazisha dhoruba za bahari,
ngurumo za mawimbi yake,
na ghasia za mataifa.

- ⁸Wale wanaishi mbali sana wanaogopa
maajabu yako,
kule asubuhi ipambazukiapo na kule jioni
inakofifilia umeziita nyimbo za furaha.
- ⁹Waitunza nchi na kuinyweshea,
waitajirisha kwa wingi.
vijito nya Mungu vimejaa maji
ili kuwapa watu nafaka,
kwa maana Wewe umeviamuru.
- ¹⁰Umeilowesha mifereji yake
na kusawazisha kingo zake,
umeilainisha kwa manyunu
na kuibariki mimea yake.
- ¹¹Umeuvika mwaka taji ya baraka,
magari yako yanafurika kwa wingi.
- ¹²Mbuga za majani za jangwani
umezineemesha,
vilima vimevikwa furaha.
- ¹³Penye nyanda za malisho pamejaa makundi
ya wanyama na mabonde yamepambwa
kwa mavuno,
vyote vinashangilia kwa furaha na kuimba.
- Kusifu Na Kushukuru**
(Kwa Mwimbishaji: Wimbo. Zaburi)
- 66** Mpigieni Mungu kelele za shangwe,
dunia yote!
- ²Imbeni utukufu wa jina lake,
mpeni sifa zake kwa utukufu!
- ³Mwambieni Mungu, "Jinsi gani yalivyo ya
kutisha matendo yako!
Uwezo wako ni mkuu mno kiasi kwamba
adui wananyenyekea mbele zako.
- ⁴Dunia yote inakusujudia,
wanakuimbia wewe sifa,
wanaliimba sifa jina lako."
- ⁵Njoni mwone yale Mungu aliyyatenda,
mambo ya kutisha aliyyatenda mionganoni
mwa wanadamu!
- ⁶Alifanya bahari kuwa nchi kavu,
wakapita kati ya maji kwa miguu,
njoni, tumshangilie.
- ⁷Yeye hutawala kwa uwezo wake milele,
macho yake huangalia mataifa yote,
waasi na wasithubutu kuijinua dhidi yake.
- ⁸Enyi mataifa, msifuni Mungu wetu,
sauti ya sifa yake na isikike,
- ⁹ameyahifadhi maisha yetu
na kuizua miguu yetu kuteleza.
- ¹⁰Ee Mungu, wewe ulitupima,

- ukatusafisha kama fedha.
- ¹¹Umetuingiza kwenye nyavu
na umetubebesha mizigo mizito migongoni
mwetu.
- ¹²Uliwaruhusu watu watukalie vichwani,
tulipita kwenye moto na kwenye maji,
lakini ultuleta kwenye nchi ilijojaa utajiri.
- ¹³Nitakuja hekaluni mwako na sadaka za
kuteketezwa na kukutimizia nadhiri zangu,
- ¹⁴nadhiri ambazo midomo yangu iliahidi
na nilizotamka kwa kinywa changu
nilipokuwa katika shida.
- ¹⁵Nitakutolea dhabihu za wanyama wanono
na sadaka za kondoo waume,
nitakutolea mafahali na mbuzi.
- ¹⁶Njoni msikilize ninyi nyote mnaomcha Mungu,
nami niwaambie aliyonitendea.
- ¹⁷Nilimlilia kwa kinywa changu,
sifa zake zilikuwa katika ulimi wangu.
- ¹⁸Kama ningekuwa nimeyaficha maovu moyoni
mwangu,
Bwana asingekuwa amenisikiliza,
- ¹⁹lakini hakika Mungu amenisikiliza
na amesikia sauti yangu katika maombi.
- ²⁰Sifa apewe Mungu,
ambaye hakulikataa ombi langu
wala kunizuilia upendo wake!
- Wimbo Wa Kushukuru**
(Kwa Mwimbishaji: Na Ala Za Nyazi Za
Muziki. Zaburi. Wimbo.)
- 67** Mungu uturehemu na kutubariki
na kutuangazia nuru za uso wako,
ili njia zako zижulikane duniani,
wokovu wako katikati ya mataifa yote.
- ²Ee Mungu, mataifa na wakusifu,
mataifa yote na wakusifu.
- ⁴Mataifa yote wafurahi na kuimba kwa shangwe,
kwa kuwa unatawala watu kwa haki
na kuongoza mataifa ya dunia.
- ⁵Ee Mungu, mataifa na wakusifu,
mataifa yote na wakusifu.
- ⁶Ndipo nchi itatoa mazao yake,
naye Mungu, Mungu wetu, atatubariki.
- ⁷Mungu atatubariki
na miisho yote ya dunia itamcha Yeye.

Wimbo wa Taifa wa Shangwe kwa Kushinda
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi ya Daudi. Wimbo).

68

- Mungu na ainuke, watesi wake na
watawanyike,
adui zake na wakimbia mbele zake.
- ²Kama vile moshi upeperushwavyo na upepo,
vile vile uwapeperushe mbali,
kama vile nta iyeyukavyo kwenye moto,
vivyo hivyo waovu na waangamie
mbele za Mungu.
- ³Bali wenye haki na wafurahi
washangilie mbele za Mungu,
na wafurahi na kushangilia.
- ⁴Mwimbieni Mungu, imbieni sifa jina lake,
mwinueni juu yeye aendeshwaye juu ya
mawingu,
jina lake ni BWANA, furahini mbele zake.
- ⁵Baba wa yatima, mtetezi wa wajane,
ni Mungu katika makao yake matakatifu.
- ⁶Mungu huwaweka wapweke katika jamaa,
huwaongoza wafungwa wakiimba,
bali waasi huishi katika nchi kame.
- ⁷Ee Mungu, ulipowatangulia watu wako,
ulipopita nyikani,
⁸dunia ilitikisika,
mbingu zikanyesha mvua,
mbele za Mungu, Mungu wa mlima Sinai,
mbele za Mungu, Mungu wa Israeli.
- ⁹Ee Mungu, ulinyesha mvua nyingi
na kuiburudisha ardhi iliyokuwa imechoka.
- ¹⁰Ee Mungu, watu wako waliishi huko,
kwa wingi wa utajiri wako uliwapa maskini
mahitaji yao.
- ¹¹Bwana alitangaza neno,
kundi la wanawake likatangaza amri hiyo.
- ¹²"Wafalme na majeshi walikimbia upesi,
wanawake waligawana nyara kambini.
- ¹³Hata ulalapo katikati ya mioto ya kambini,
mabawa ya njiwa wangu,
yamefunkwa kwa fedha,
manyoya yake kwa dhahabu ing'aayo."
- ¹⁴Wakati Mwenyezi Mungu alipowatawanya
wafalme katika nchi,
ilikuwa kama theluji ilioanguka juu ya
Salmoni.
- ¹⁵Milima ya Bashani ni milima iliyotukuka,
milima ya Bashani ina vilele
vilivyochochongoka.
- ¹⁶Enyi milima yenye vilele vilivyochochongoka,
kwa nini mnakazia macho kwa wivu,
katika mlima Mungu anaochagua kutawala,
ambako BWANA mwenywewe

- ataishi milele?
- ¹⁷Magari ya Mungu ni makumi ya maelfu,
na maelfu ya maelfu,
Bwana amekuja kutoka Sinai
kuja katika patakatifu pake.
- ¹⁸Ulipopanda juu, ulteka mateka,
ulipokea vipawa kutoka kwa wanadamu,
hata kutoka kwa wale walioasi,
Ee BWANA,
ili wewe upate kuishi huko.
- ¹⁹Sifa apewe Bwana, Mungu Mwokozi wetu,
ambaye siku kwa siku hutuchukulia mizigo
yetu.
- ²⁰Mungu wetu ni Mungu aokoaye,
BWANA Mwenyezi hutuokoa na kifo.
- ²¹Hakika Mungu ataponda vichwa vyatua
zake,
vichwa vyatua hao waendao katika njia za
dhambi.
- ²²Bwana alisema, "Nitawarudisha kutoka
Bashani,
nitawarudisha kutoka vilindi vyatua bahari,
- ²³ili uweze kuchovya miguu yako katika damu
ya adui zako,
huku ndimi za mbwa wako zikiwa na fungu
lake.
- ²⁴Ee Mungu, maandamano yako yameonekana,
maandamano ya Mungu wangu, Mfalme
wangu,
yakielekea katika mahali patakatifu pake.
- ²⁵Mbele wako waimbaji, baada yao wapiga
vinanda, pamoja nao wako wanawali
wakipiga matari.
- ²⁶Msifuni Mungu katika kusanyiko kubwa,
msifuni BWANA katika kusanyiko la
Israeli.
- ²⁷Kuna kabilia dogo la Benyamini, likiwaongoza,
wakifuatwa na kundi kubwa la watawala wa
Yuda,
hatimaye watawala wa Zabloni na Naftali.
- ²⁸Ee Mungu, amuru uwezo wako,
Ee Mungu tuonyeshe nguvu zako,
kama ulivyofanya hapo awali.
- ²⁹Kwa sababu ya hekalu lako la Yerusalem
wafalme watakuletea zawadi.
- ³⁰Mkemee mnyama aliyeko kwenye manyasi,
kundi la mafahali katikati ya ndama za
mataifa.
Wakiwa wamenyenyekea na walete minara

- ya madini ya fedha.
 Tawanya mataifa yapendayo vita.
- ³¹Wajumbe watakuja kutoka Misri,
 Kushi^a ajisalimisha kwa Mungu.
- ³²E falme za dunia, mwimbieni Mungu,
 imbeni sifa kwa Bwana,
- ³³kwake ye ye aendeshaye mbingu za kale za
 juu,
 ye ye angurumaye kwa sauti kuu.
- ³⁴Tangazeni uwezo wa Mungu,
 ambaye fahari yake iko juu ya Israeli,
 ambaye uwezo wake uko katika anga.
- ³⁵Ee Mungu, wewe unatisha katika mahali
 patakatifu pako,
 Mungu wa Israeli huwapa watu wake
 uwezo na nguvu.
- Mungu Asifiwe!
- Kilio cha Kuomba Msaada**
 (Kwa Mwimbishaji: Mtindo wa Yungiyungi.
 Zaburi ya Daudi.)
- 69** Ee Mungu, uniokoe,
 kwa maana maji yamenifika
 shingoni.
- ²Ninazama kwenye vilindi nya matope,
 pasipo mahali pa kukanya,
 nimefika kwenye maji makuu,
 mafuriko yamenigharikisha.
- ³Nimechoka kwa kuomba msaada,
 koo langu limekauka.
 Macho yangu yanafifia,
 nikimtafuta Mungu wangu.
- ⁴Wale wanaonichukia bila sababu
 ni wengi kuliko nywele za kichwa
 changu,
 wengi ni adui bila sababu,
 wale wanaotafuta kuniangamiza.
 Ninalazimishwa kurudisha
 kitu ambacho sikuiba.
- ⁵Ee Mungu, wewe unajua upumbavu wangu,
 maovu yangu hayafichiki kwako.
- ⁶Ee Bwana, BWANA Mwenye Nguvu,
 wakutumainio wasiaibishwe kwa ajili
 yangu,
 Ee Mungu wa Israeli,
 wakutafutao wasifedheheshwe kwa ajili
 yangu.
- ⁷Nimestahimili dharau kwa ajili yako,
 albu imefunika uso wangu.

^a³¹ Kushi hapa maana yake ni "Nile ya Juu."

- ⁸Nimekuwa mgeni kwa kaka zangu,
 mgeni kwa wana wa mama yangu
 mwenyewe,
⁹kwa kuwa vivu wa nyumba yako unanila,
 matukano ya wale wanaokutukana
 yameniangukia.
- ¹⁰Ninapolia na kufunga,
 wao hunitukana kwa kufanya hivyo.
- ¹¹Nilipovaa nguo ya gunia,
 nilikuwa kitu cha kudharauliwa na watu.
- ¹²Wale wanaoketi mlangoni wanansimanga,
 nimekuwa wimbo wa walevi.
- ¹³Lakini Ee BWANA, ninakuomba,
 kwa wakati ukupendezao,
 katika upendo wako mkuu,
 Ee Mungu, unijibu kwa wokovu wako
 wa hakika.
- ¹⁴Uniokoe katika matope, usiniache nizame,
 niokoe na hao wanichukiao, kutoka kwenye
 vilindi nya maji.
- ¹⁵Usiache mafuriko yanigharikishe
 au vilindi vinimeze
 au shimo lisifumbe kinywa chake juu
 yangu.
- ¹⁶Ee BWANA, unijibu, kwa wema wa
 upendo wako,
 kwa huruma zako nyingi unigeukie.
- ¹⁷Usimfiche mtumishi wako uso wako,
 uharakishe kunijibu, kwa sababu niko
 katika shida.
- ¹⁸Njoo karibu na uniokoe,
 nikomboe kwa ajili ya watesi wangu.
- ¹⁹Unajua jinsi ninavyodharauliwa,
 kufedheheshwa na kuaibishwa,
 adui zangu wote unawajua.
- ²⁰Dharau zimenivunja moyo
 na nimekata tamaa,
 nimetafuta wa kunihurumia,
 lakini sikumpata ye yote,
 wa kunituliza, lakini sikumpata ye yote.
- ²¹Waliweka nyongo katika chakula changu
 na walinipa siki nilipokuwa na kiu.
- ²²Meza ilioandaliwa mbele yao na iwe mtego,
 nayo iwe upatilizo na tanzi.
- ²³Macho yao yatiwe giza ili wasione,
 migongo yao na ipinde milele.
- ²⁴Uwamwagie ghadhabu yako,
 hasira yako kali na iwapate.
- ²⁵Mahali pao na pawe mahame,
 asiwepo ye yote atakayeishi katika

- mahema yao.
- ²⁶Kwa kuwa wanawatesa wale uliowajeruhi na kuzungumza juu ya maumivu ya wale uliowaumiza.
- ²⁷Walipize uovu juu ya uovu, usiwaache washiriki katika wokovu wako.
- ²⁸Wafutwe kutoka kitabu cha uzima na wasiorodheshwe pamoja na wenyе haki.
- ²⁹Mimi niko katika maumivu na taabu, Ee Mungu, wokovu wako na unihifadhi.
- ³⁰Nitalisifu jina la Mungu kwa wimbo, na kumtukuza kwa kumtolea shukrani.
- ³¹Hili litampendeza BWANA kuliko ng'ombe dume, zaidi ya fahali akiwa na pembe na kwato zake.
- ³²Maskini wataona na kufurahi, ninyi mnaomtafuta Mungu, miyo yenu na iishi!
- ³³ BWANA huwasikia wahitaji na wala hadharau watu wake waliotekwa.
- ³⁴Mbingu na dunia na vimsifu, bahari na vyote viendavyo ndani yake,
- ³⁵kwa maana Mungu ataiokoa Sayuni na kujengenya miji ya Yuda. Kisha watu watafanya makao yao humo na kuimiliki.
- ³⁶Watoto wa watumishi wake watairithi na wale wote walipendao jina lake wataishi humo.

Kuomba Msaada
(Zab 40 :13-17)
(Kwa Mwimbishaji : Zaburi Ya Daudi.
Maombolezo.)

- 70** Ee Mungu, ufanye haraka kuniokoa,
 Ee BWANA, njoo hima
 unisaidie.
- ²Waaibike na kufedheheshwa wale
 wanaotafuta uhai wangu,
 wale wanaotamani kuangamizwa kwangu
 warudishwe nyuma kwa aibu.
- ³Wale waniambiao, "Aha! Aha!"
 warudi nyuma kwa sababu ya aibu yao.
- ⁴Lakini wote wakutafutao
 na washangilie na kukfurahia,
 wale wapendao wokovu wako daima
 na waseme,
 "Mungu na atukuzwe!"

⁵Hata sasa mimi ni maskini na mhitaji, Ee Mungu unijie haraka.

Wewe ndiwe msaada wangu na mwokozi wangu,
 Ee BWANA, usikawie.

Maombi Ya Mtu Mzee

- 71** Ee BWANA, nimekukimbilia
 Wewe,
 usiniache nikaabika kamwe.
- ²Kwa haki yako uniponye na kuniokoa, unitegee sikio lako uniokoe.
- ³Uwe mwamba wa kimbilio langu, mahali nitakapokimbilia kila wakati, toa amri ya kuniokoa, kwa kuwa wewe ni mwamba wangu na ngome yangu.
- ⁴Ee Mungu wangu uniokoe kutoka kwenye mkono wa mwovu, kutoka kwenye makucha ya watu wabaya na wakatili.
- ⁵Ee BWANA, Mwenyezi, kwa kuwa umekuwa tumaini langu, tegemeo langu tangu ujana wangu.
- ⁶Tangu kuzaliwa nimekutegemea wewe, ulinitoa tumboni mwa mama yangu. Nitakusifu wewe daima.
- ⁷Nimeonekana kama kioja kwa wengi, lakini wewe ni kimbilio langu imara.
- ⁸Kinywa changu kimejazwa sifa zako, nikitangaza utukufu wako mchana kutwa.
- ⁹Usinitupe wakati wa uzee, wala usiniache nguvu zangu zinapopungua.
- ¹⁰Kwa maana adui zangu wanansengenya, wale wanaonivizia kuniua wafanya hila.
- ¹¹Wanasema, "Mungu amemwacha, mkimbilieni mumkamate, kwani hakuna wa kumwokoa."
- ¹²Ee Mungu, usiwe mbali nami, Ee Mungu wangu njoo haraka kunisaidia.
- ¹³Washtaki wangu na waangamie kwa aibu, wale wanaotaka kunidhuru na wafunikwe kwa dharau na fedheha.
- ¹⁴Lakini mimi, nitatumaini siku zote, nitakusifu zaidi na zaidi.
- ¹⁵Kinywa changu kitasimulia haki yako, wokovu wako mchana kutwa, ingawa sifahamu kipimo chake.
- ¹⁶Ee BWANA Mwenyezi, nitakuja na kutangaza matendo yako

- makuu,
nitatangaza haki yako,
yako peke yako.
- ¹⁷Ee Mungu, umenifundisha tangu ujana wangu,
hadi leo ninatangaza matendo yako ya
ajabu.
- ¹⁸Ee Mungu, usiniache,
hata niwapo mzee wa mvi,
mpaka nitangaze uwezo wako kwa kizazi
kijacho,
nguvu zako kwa wote watakaokuja
baadaye.
- ¹⁹Ee Mungu, haki yako imefika juu katika
mbingu,
wewe ambaye umefanya mambo makuu.
Ee Mungu, ni nani aliye kama wewe?
- ²⁰Ingawa umenifanya nipate taabu,
nyingi na chungu,
utanihuisha tena, kutoka vilindi vyta dunia
utaniinua tena.
- ²¹Utaongeza heshima yangu
na kunifariji tena.
- ²²Ee Mungu wangu, nitakusifu kwa kinubi
kwa ajili ya uaminifu wako,
Ee Mtakatifu Pekee wa Israeli,
nitakuimbia sifa kwa zeze.
- ²³Midomo yangu itapaza sauti kwa furaha
ninapokuimbia sifa,
mimi, ambaye umenikomboa.
- ²⁴Ulimi wangu utasimulia matendo yako
ya haki mchana kutwa,
kwa maana wale waliotaka kunidhuru,
wameaibishwa na kufadhaishwa.
- Maombi Kwa Ajili Ya Mfalme
(Zaburi Ya Solomoni)**
- 72** Ee Mungu, mjalie mfalme aamue kwa
haki yako,
mwana wa kifalme kwa haki yako.
- ²Atawaamua watu wako kwa haki,
watu wako walioonewa kwa haki.
- ³Milima italeta mafanikio kwa watu,
vilima tunda la haki.
- ⁴Atawatetea walioonewa mionganii mwa watu
na atawaokoa watoto wa wahitaji,
ataponda mdhalimu.
- ⁵Atadumu kama juu, kama mwezi,
vizazi vyote.
- ⁶Atakuwa kama mvua inyeshayo juu ya
shamba lilitofyekwa,

- kama manyunu yanyeshayo ardhi.
- ⁷Katika siku zake wenye haki watastawi,
mafanikio yatakuwepo mpaka mwezi
utakapokoma.
- ⁸Atatawala kutoka bahari hadi bahari
na kutoka Mto^a mpaka miisho ya dunia.
- ⁹Makabila ya jangwani watamsujudia,
na adui zake watalamba mavumbi.
- ¹⁰Wafalme wa Tarshishi na wa pwani za mbali
watamletea kodi,
wafalme wa Sheba na Seba
watampa zawadi.
- ¹¹Wafalme wote watamsujudia
na mataifa yote yatamtumikia.
- ¹²Kwa maana atamwokoa mhitaji anayemlilia,
aliyeonewa asiyé na wa kumsaidia.
- ¹³Atawahurumia wanyonge na wahitaji
na kuwaokoa wahitaji kutoka mauti.
- ¹⁴Atawaokoa kutoka uonevu na ukatili,
kwani damu yao ni ya thamani machoni
pake.
- ¹⁵Aishi maisha marefu!
Dhahabu ya Sheba na apewe.
Watu na wamwombee daima
na kumbariki mchana kutwa.
- ¹⁶Nafaka ijae tele katika nchi yote,
juu ya vilele vyta vilima na istawi.
Tunda lake na listawi kama Lebanon,
listawi kama majani ya kondeni.
- ¹⁷Jina lake na lidumu milele,
na lidumu kama jua.
- Mataifa yote yatabarikiwa kupitia yeche,
nao watamwita mbarikiwa.
- ¹⁸BWANA wa Isreali apewe sifa,
Yeye ambaye peke yake hutenda mambo
ya ajabu.
- ¹⁹Jina lake tukufu lisifiwe milele,
ulimwengu wote ujae utukufu wake.
Amen na Amen.
- ²⁰Huu ndio mwisho wa maombi ya Daudi mwana
wa Yesé.

^a Mto hapa ina maana mto Eufrati.

KITABU CHA TATU

(Zaburi 73 – 89)

Haki Ya Mungu (Zaburi Ya Asafu)

73 Hakika Mungu ni mwema kwa Israeli,
kwa wale ambao mioyo yao ni safi.

²Bali kwangu mimi, miguu yangu ilikuwa karibu
kuteleza,
nilikuwa karibu mguu wangu kuachia
uliposimama.

³Kwa maana niliwaonea wivu wenye kujivuna
nilipoona kufanikiwa kwa waovu.

⁴Wao hawana taabu^a,
miili yao ina afya na nguvu.

⁵Hawapati shida zinazowataabisha watu
wengine,

wala hawapati mapigo na wanadamu.

⁶Kwa hiyo kiburi ni mkufu wao,
wamejivika jeuri.

⁷Uovu hutoka katika mioyo yao iliyokufa ganzi,
ubaya wa majivuno kutoka miyoni mwao
hauna kikomo.

⁸Hudhifikasi na kusema kwa ukorofi,
katika majivuno yao wanatishia kutesa.

⁹Vinywa vyao huweka madai hata kwa mbingu,
nazo ndimi zao humiliki duniani.

¹⁰Kwa hiyo watu wao huwageukia
na kunywa maji tele^b.

¹¹Wanasema, "Mungu awezaje kujua?
Je, Yeye Aliye Juu Sana anayo maarifa?"

¹²Hivi ndivyo walivyo waovu,
sikuzote hawajali, wanaongezeka katika
utajiri.

¹³Hakika nimeuweka moyo wangu safi bure,
ni bure nimenawa mikono yangu nisiwe na
hatia.

¹⁴Mchana kutwa nimetaabika,
nimeadhibiwa kila asubuhi.

¹⁵Kama ningesema, "nitasema hivi,"
ningalikuwa nimewasaliti watoto wako.

¹⁶Nilipojaribu kuelewa haya yote,
yalikuwa magumu kwangu kuelewa.

¹⁷Mpaka nilipoingia mahali patakatifu pa Mungu,
ndipo nilipotambua mwisho wao.

^a⁴ hawana taabu hapa kwenye tafsiri nyingine zinasema,
"hawana maumivu katika kufa kwao /miili yao ina afya.

^b¹⁰ na kunywa maji tele hapa ina maana ya "kupokea yote
wasemayo."

¹⁸Hakika unawaweka mahali pa utelezi,
unawaangusha chini kwa uharibifu.

¹⁹Tazama ni jinsi gani wanavyoangamizwa
ghafula,
wanatoweshwa kabisa na vitisho!

²⁰Kama ndoto mtu aamkapo,
hivyo wakati uinukapo, Ee BWANA,
utawatowesha kama ndoto.

²¹Wakati moyo wangu ulipohuzunishwa,
na roho yangu ilipotiwa uchungu,

²²nilikuwa mpumbavu na mjinga,
nilikuwa mnyama mkatili mbele yako.

²³Hata hivyo niko pamoja nawe sikuzote,
umenishika mkono wangu wa kuume.

²⁴Unaniongoza kwa shauri lako,
hatimaye utaniingiza katika utukufu.

²⁵Nani niliye naye mbinguni ila wewe?
Dunia haina cho chote ninachokitmani ila
Wewe.

²⁶Mwili na moyo wangu vyawenza kushindwa,
bali Mungu ni nguvu ya moyo wangu
na fungu langu milele.

²⁷Wale walio mbali nawe wataangamia,
unawaangamiza wote wasio waaminifu
kwako.

²⁸Lakini kwangu mimi, ni vema kuwa karibu na
Mungu.

Nimemfanya BWANA Mwenyezi
kimbilio langu,
nami nitayasmulia matendo yako yote.

Maombi Kwa Ajili Ya Taifa Kuokolewa
(Utenzi Wa Asafu)

74 Ee Mungu, mbona umetukataa milele?
Mbona hasira yako inawaka na
kutoka moshi juu ya kondoo wa malisho
yako?

²Kumbuka watu uliowanunua zamani,
kabila la urithi wako, ambao uliwakomboa,
Mlima Sayuni, ambamo uliishi.

³Geuza hatua zako kuelekea magofu haya ya
kudumu,
uharibifu wote huu ambao adui ameuleta
katika mahali patakatifu.

⁴Adui zako wamenguruma pale ulipokutana
nasi,
wanaweka bendera zao kama alama.

⁵Walifanya kama watu wanaotumia mashokoa
kukata kichaka chote cha miti.

- ⁶Walivunjavunja milango yote iliyonakishiwa
kwa mashoka na vishoka vyao.
- ⁷Waliteketeza kabisa mahali patakatifu,
wakayanajisi makao ya Jina lako.
- ⁸Walisema miyoni mwao, "Tutawaponda
kabis!"
- Walichoma kila mahali ambapo
Mungu aliabudiwa katika nchi.
- ⁹Hatukupewa ishara za mijizaji,
hakuna manabii waliobaki,
hakuna ye yote kati yetu ajuaye kwamba
hali hii itachukua muda gani.
- ¹⁰Ee Mungu, mtesi atakudhihaki mpaka lini?
Je, adui watalitukana jina lako milele?
- ¹¹Kwa nini unazuia mkono wako,
mkono wako wa kuume?
Uutoe kutoka katika makunjo ya vazi lako
na uwaangamize.
- ¹²Lakini Wewe, Ee Mungu,
ni mfalme wangu tangu zamani,
unaleta wokovu duniani.
- ¹³Ni Wewe uliyiegawanya bahari kwa uweza
wako,
ulivunja vichwa vya wanyama wakubwa
wa kutisha katika maji.
- ¹⁴Ni Wewe uliyeponda vichwa vya Lewiathani^a
nawe ukamtoa kama chakula cha viumbi
vyo jangwani.
- ¹⁵Ni Wewe uliyefungua chemchemi na vijito,
ulikausha mito ambayo ilikuwa ikitiririka
daima.
- ¹⁶Mchana ni wako, nao usiku ni wako pia,
uliweka juu na mwezi.
- ¹⁷Ni Wewe uliyeiweka mipaka yote ya dunia,
ulifanya kiangazi na masika.
- ¹⁸Ee BWANA, kumbuka jinsi mtesi
aliviyokudhahiki,
jinsi watu wapumbavu walivyolitukana jina
lako.
- ¹⁹Usiukabidhi uhai wa njiwa wako kwa
wanyama wakali wa mwitu,
usisahau kabisa uhai wa watu wako
wanaoteseka milele.
- ²⁰Likumbuke agano lako,
maana mara kwa mara mambo ya jeuri
yamejaa katika sehemu za giza katika
nchi.
- ²¹Usiruhusu walioonewa warudi nyuma kwa

- aibu,
maskini na wahitaji na walisifu jina lako.
- ²²Inuka, Ee Mungu, ujitetee,
kumbuka jinsi wapumbavu
wanavyokudhahiki mchana kutwa.
- ²³Usipuuze makelele ya watesi wako,
ghasia za adui zako zinazoinuka mfululizo.
- Mungu Ni Mwamuizi**
(Kwa Mwimbishaji : Na Ala Za Uimbaji Za Nyuzi, Zaburi Ya Asafu. Wimbo.)
- 75** Ee Mungu, tunakushukuru,
tunakushukuru Wewe,
kwa kuwa jina lako li karibu,
watu husimulia matendo yako ya ajabu.
- ²Unasema, "Ninachagua wakati maalum,
ni mimi nihukumuye kwa haki.
- ³Wakati dunia na watu wake wote
inapotetemeka,
ni mimi ninayezishikilia nguzo zake imara.
- ⁴Kwa wale wenye majivuno ninasema,
'Msijisifu tena',
kwa wale waovu, 'Msiinue pembe zenu.
- ⁵Msiinue pembe zenu dhidi ya mbingu,
msiseme kwa shingo zilizonyooshwa.' "
- ⁶Hakuna ye yote atokaye mashariki wala
magharibi
au kutoka jangwani awezaye kumkweza
mwanadamu.
- ⁷Bali Mungu ndiye ahukumuye:
Humshusha huyu na kumkweza mwingine.
- ⁸Mkononi kwa BWANA kuna kikombe
kilichojaa mvinyo unaotoka povu
uliochanganywa na vikolezo,
huumimina, nao waovu wote wa dunia
hunywa mpaka tone la mwisho.
- ⁹Bali mimi, nitatangaza hili milele,
nitaimba sifa kwa Mungu wa Yokobo.
- ¹⁰Nitazikatilia mbali pembe za waovu wote,
bali pembe za wenye haki zitainuliwa juu.
- Mungu Ni Mshindi**
(Kwa Mwimbishaji: Na Ala Za Nyuzi Za Muziki. Zaburi Ya Asafu. Wimbo.)
- 76** Katika Yuda Mungu anajulikana,
jina lake ni kuu katika Israeli.
- ²Hema lake liko Salemu,
makao yake katika Sayuni.
- ³Huko alivunja mishale imetametayo,
ngao na panga, silaha za vita.
- ⁴Wewe unang'aa kwa mwanga,

^a¹⁴ Lewiathani maana yake ni "Mnyama mkubwa wa kwenye maji."

mwenye fahari zaidi ya milima yenyе utajiri
wa wanyama pori.

⁵Mashujaa hulala wametekwa nyara,
hulala usingizi wao wa mwisho,
hakuna hata mmoja wa watu wa vita
anayeweza kuinua mikono yake.

⁶Kwa kukemea kwako, Ee Mungu wa Yakobo,
farasi na gari la vita vilikaa kimya.

⁷Wewe peke yako ndiye wa kuogopwa.
Ni nani awezaye kusimama mbele yako
wakati umekasirika?

⁸Kutoka mbinguni ultamka hukumu,
nayo nchi ikaogopa ikawa kimya,

⁹wakati Wewe, Ee Mungu, ulipoinuka kuhukumu,
kuwaokoa wote walioonewa katika nchi.

¹⁰Hakika ghadhabu yako dhidi ya wanadamu
inakuletea sifa,
na masalia ya ghadhabu yako utajifunga
mshipi.

¹¹Wekeni nadhiri kwa BWANA
wenu na kuzitimiza,
nchi zote za jirani na walete zawadi
kwa Yeye astahiliye kuogopwa.

¹²Huvunja roho za watalawa,
anaogopwa na wafalme wa dunia.

Faraja Wakati Wa Taabu
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Yuduthuni.
Zaburi Ya Asafu)

77 Namlilia Mungu ili anisaidie,
nalimlilia Mungu ili anisikie.

²Nilipokuwa katika taabu, nilimtafuta Bwana,
usiku nilinyoosha mikono bila kuchoka
na nafsi yangu ilikataa kufarijija.

³Ee Mungu, nilikukumbuka Wewe, nililia kwa
huzuni,
nikatafakari, roho yangu ikadhoofika.

⁴Ulizua macho yangu kufumba,
nilikuwa nasumbuka kiasi cha kushindwa
kusema.

⁵Nilitafakari juu ya siku zilizopita,
miaka mingi iliyopita,

⁶Usiku nilizikumbuka nyimbo zangu.
Moyo wangu ultafakari na roho yangu
ikauliza:

⁷Je, Bwana atakataa milele?
Je, hatatenda mema tena?

⁸Je, upendo wake usio na mwisho umetoweka
milele?
Je, ahadi yake imekoma nyakati zote?

ZABURI

⁹Je, Mungu amesahau kuwa na huruma?
Je, Yeye katika hasira yake amezuia
hurma yake?"

¹⁰Ndipo nikawaza, "Huu ndio udhaifu wangu:
Lakini nitakumbuka miaka ya mkono wa
kuume wa Aliye Juu Sana."

¹¹Nitayakumbuka matendo ya BWANA,
naam, nitaikumbuka miujiza yako ya
zamani.

¹²Nitazitafakari kazi zako zote
na kuyawaza matendo yako makuu.

¹³Ee Mungu, njia zako ni takatifu.
Ni mungu yupi aliye mkuu kama Mungu
wetu?

¹⁴Wewe ndiye Mungu utendaye miujiza,
umeonyesha uwezo wako katikati ya
mataifa.

¹⁵Kwa mkono wako wenye nguvu
umewakomboa watu wako,
uzao wa Yakobo na Yosefu.

¹⁶Maji yalikuona, Ee Mungu,
majji yalikuona yakakimbia,
vilindi vilitetemeka.

¹⁷Mawingu yalimwaga maji,
mbingu zikatoa ngurumo kwa radi,
mishale yako ikametameta huku na huko.

¹⁸Ngurumo yako ilisikika katika upepo wa
kisulisuli,
umeme wako wa radi ukaangaza dunia,
dunia ikatetemeka na kutikisika.

¹⁹Njia yako ilipita baharini,
mapito yako kwenye maji makuu,
ingawa nyayo zako hazikuonekana.

²⁰Uliongoza watu wako kama kundi
kwa mkono wa Mose na Aroni.

Mungu Na Watu Wake
(Utenzi Wa Asafu)

78 Enyi watu wangu, sikieni mafundisho
yangu,
sikilizeni maneno ya kinywa changu.

²Nitafumbua kinywa changu kwa mafumbo,
nitazungumza mambo yaliyofichika,
mambo ya kale,

³yale ambayo tuliyasikia na kuyajua,
yale ambayo baba zetu walituambia.

⁴Hatutaya ficha kwa watoto wao
tutakiambia kizazi kijacho
matendo yastahiliyo sifa ya BWANA,

uweza wake, na maajabu aliyoafanya.
⁵Aliagiza amri kwa Yakobo na
akaweka sheria katika Israeli,
ambazo aliwaamuru baba zetu
wawafundishe watoto wao,
⁶ili kizazi kijacho kizijue,
pamoja na watoto ambao watazaliwa,
nao pia kwa wakati wao wapate kuwaeleza
watoto wao.
⁷Ndipo wangeweka tumaini lao kwa Mungu,
nao wasingesahau matendo yake,
bali wangalizishika amri zake.
⁸Ili kwamba wasifanane na baba zao,
waliokuwa kizazi cha ukaidi na uasi,
ambao roho zao hazikuwa na uaminifu
kwake,
ambao roho zao hazikumwamini Yeye.
⁹Watu wa Efraimu, ingawa walijifunga pinde,
walikimbia siku ya vita,
¹⁰Hawakulishika agano la Mungu
na walikataa kuishi kwa sheria yake.
¹¹Walisahau aliyokuwa ameyatenda,
maajabu aliyokuwa amewaonyesha.
¹²Alitenda miujiza machoni mwa baba zao,
huko Soani, katika nchi ya Misri.
¹³Aliigawanya bahari akawaongoza wakapita,
alifanya maji yasimame imara kama ukuta.
¹⁴Aliwaongoza kwa wingu mchana
na kwa nuru kutoka kwenye moto usiku
kucha.
¹⁵Alipasua miamba jangwani
na akawapa maji tele kama bahari,
¹⁶alitoa vijito kutoka kwenye jabali lilliochongoka,
akayafanya maji yatiririke kama mito.
¹⁷Lakini waliendelea kutenda dhambi dhidi yake,
wakiasi jangwani dhidi ya Aliye Juu Sana.
¹⁸Kwa makusudi walimjaribu Mungu,
wakidai vyakula walivyovitamani.
¹⁹Walineni dhidi ya Mungu, wakisema,
"Je, Mungu aweza kuandaa meza
jangwani?"
²⁰Alipopiga mwamba maji yalitoka kwa nguvu,
vijito vikatiririka maji mengi.
Lakini je, aweza kutupa chakula pia?
Je, anaweza kuwapa watu wake
nyama?"
²¹BWANA alipowasilika,
alikasirika sana,
moto wake ukawa dhidi ya Yakobo,
na ghadhabu yake ikawaka dhidi ya
Israeli,

²²kwa kuwa hawakumwamini Mungu,
wala kuutumainia ukombozi wake.
²³Hata hivyo alitoa amri kwa anga zilizo juu
na kufungua milango ya mbingu,
²⁴akawanyeshea mana ili watu wale,
aliwapa nafaka ya mbinguni.
²⁵Watu walikula mkate wa malaika,
aliwatumia chakula chote ambacho
wangeliweza kula.
²⁶Aliachia upepo wa mashariki kutoka kwenye
mbingu
na kuuongoza upepo wa kusini kwa
uwezo wake.
²⁷Aliwanyeshea nyama kama mavumbi,
ndege warukao kama mchanga wa pwani.
²⁸Aliwafanya washuke ndani ya kambi yao,
kuzunguka mahema yao yote.
²⁹Walikula na kusaza,
kwa maana alikuwa amewapa kile
walichotamani.
³⁰Kabla hawajamaliza kula walichokitamani,
hata kilipokuwa kingali bado vinywani
mwao,
³¹hasira ya Mungu iliwaka juu yao,
akawaua wale waliokuwa na nguvu zaidi
mionganii mwao,
akiwaangusha vijana wa Israeli.
³²Licha ya haya yote, waliendelea kutenda
dhambi,
liche ya maajabu yake, hawakuamini.
³³Kwa hiyo akamaliza siku zao katika ubatili
na miaka yao katika vitisho.
³⁴Kila mara Mungu alipowaua baadhi yao,
waliosalia walimtafuta,
walimgeukia tena kwa shauku.
³⁵Walikumbuka kwamba Mungu alikuwa
Mwamba wao,
kwamba Mungu Aliye Juu Sana alikuwa
Mkombozi wao.
³⁶Lakini walimdanganya kwa vinywa vyao,
wakisema uongo kwa ndimi zao,
³⁷mioyo yao haikuwa thabiti kwake,
wala hawakuwa waaminifu katika agano
lake.
³⁸Hata hivyo alikuwa na huruma,
alisamehe maovu yao na
hakuwaangamiza.
Mara kwa mara alizuia hasira yake wala
hakuchochaea ghadhabu yake yote.
³⁹Alikumbuka kwamba wao walikuwa nyama tu,
upepo upitao ambao haurudi.

- ⁴⁰Mara ngapi walimwasi jangwani
na kumhuzunisha nyikani!
- ⁴¹Walimjaribu Mungu mara kwa mara,
walimkasirisha Yeye Aliye Mtakatifu wa
Israeli.
- ⁴²Hawakukumbuka uwezo wake,
siku aliywakomboa kutoka kwa mtesi,
- ⁴³siku aliyoonyesha ishara zake za ajabu huko
Misri,
maajabu yake huko Soani.
- ⁴⁴Aligeuza mito yao kuwa damu,
hawakuweza kunywa maji kutoka kwenye
vijito vyao.
- ⁴⁵Aliwapelekea makundi ya mainzi yakawala,
na vyura wakawaharibu.
- ⁴⁶Aliruhusu tunutu kuharibu mimea yao,
mazao yao kwa nzige.
- ⁴⁷Aliharibu mizabibu yao kwa mvua ya mawe
na mikuyu yao kwa mvua iliyochangamana
na theluji.
- ⁴⁸Aliwaachia mifugo yao mvua ya mawe,
akayapiga makundi ya wanyama wao kwa
radi.
- ⁴⁹Aliwfungulia hasira yake kali,
ghadhabu yake, hasira na uadui,
na kundi la malaika wa kuharibu.
- ⁵⁰Alitengenezea njia hasira yake,
hakuwaepusha na kifo
bali aliwaachia tauni.
- ⁵¹Aliwapiga wazaliwa wote wa kwanza wa Misri,
matunda ya kwanza ya ujana katika
mahema ya Hamu.
- ⁵²Lakini aliwatoa watu wake kama kundi,
aliwaongoza kama kondoo kupitia jangwani.
- ⁵³Aliwaongoza salama, wala hawakuogopa,
bali bahari iliwameza adui zao.
- ⁵⁴Hivyo akawaleta hadi kwenye mpaka wa nchi
yake takatifu,
hadi kwenye nchi ya vilima ambayo mkono
wake wa kuume ulikuwa umeitwaa.
- ⁵⁵Aliyafukuza mataifa mbele yao,
na kuwagawia nchi zao kama urithi,
aliwakalisha makabila ya Israeli
katika makao yao.
- ⁵⁶Lakini wao walimjaribu Mungu
na kuasi dhidi ya Yeye Aliye Juu Sana,
wala hawakuzishika sheria zake.
- ⁵⁷Kama baba zao, hawakuwa thabitii wala
waaminifu,
wakawa wasioweza kutegemewa kama
upinde wenye kasoro.
- ⁵⁸Wakamkasirisha Mungu kwa mahali pao pa

- juu pa kuabudia miungu,
walichochea wivu wake kwa sanamu zao.
- ⁵⁹Wakati Mungu alipowasikia, alikasirika sana,
akamkataa Israeli kabisa.
- ⁶⁰Akaiacha hema ya Shilo,
hema aliyokuwa ameiweka katikati ya
wanadamu.
- ⁶¹Akalipeleka sanduku la nguvu zake utumwani,
utukufu wake mikononi mwa adui.
- ⁶²Aliachia watu wake wauawe kwa upanga,
akakasirika sana urithi wake.
- ⁶³Moto ultiwangamiza vijana wao,
na wanawali wao hawakuimbiwa nyimbo za
arusi,
- ⁶⁴makuhani wao waliuawa kwa upanga,
wala wajane wao hawakuweza kulia.
- ⁶⁵Ndipo Bwana alipoamka kama vile kuamka
usingizini,
kama vile mtu aamkavyo kutoka kwenye
bumbuazi la mvinyo.
- ⁶⁶Aliwapiga na kuwashinda adui zake,
akawatia katika aibu ya milele.
- ⁶⁷Ndipo alipozikataa hema za Yosefu,
hakulichagua kabilia la Efraimu,
- ⁶⁸Iakini alilichagua kabilia la Yuda,
Mlima Sayuni, ambao aliupenda.
- ⁶⁹Alijenga mahali patakatifu pake kama vilele,
kama dunia ambayo aliimarisha milele.
- ⁷⁰Akamchagua Daudi mtumishi wake
na kumtoa kutoka kwenye mazizi ya
kondoo,
- ⁷¹kutoka kuchunga kondoo alimleta kuwa
mchungaji wa watu wake Yakobo,
wa Israeli urithi wake.
- ⁷²Naye Daudi aliwachunga kwa uadilifu wa
moyo,
kwa mikono ya ustadi aliwaongoza.
- Maombi Kwa Ajili Ya Wokovu Wa Taifa
(Zaburi Ya Asafu)**
- 79** Ee Mungu, mataifa yameuvamia urithi
 wako,
 wamelinajisi hekalu lako takatifu,
 wameifanya Yerusalemku wa magofu.
- ²Wametoa maiti za watumishi kuwa
chakula cha ndege wa angani
na nyama ya watakatifu wako kwa wanyama
wa nchi.
- ³Wamemwaga damu kama maji kuzunguka
Yerusalem yote,
wala hakuna ye yote wa kuwazika.
- ⁴Tumekuwa kitu cha aibu kwa jirani zetu,

cha dharau na mzaha kwa wale
wanaotuzunguka.

- ⁵Hata lini, Ee BWANA, je,
Wewe utakasirika milele?
Wivu wako utawaka kama moto hadi lini?
⁶Mwaga ghadhabu yako kwa mataifa
yasiyokukubali,
juu ya falme za hao wasioliitia jina lako,
⁷kwa maana wamemraru Yakobo
na kuharibu nchi ya makao yake.
⁸Usituhesabie dhambi za baba zetu,
huruma yako na itujie hima,
kwa maana tu wahitaji mno.

- ⁹Ee Mungu Mwokozi wetu, utusaidie,
kwa ajili ya utukufu wa jina lako,
tuokoe na kutusamehe dhambi zetu
kwa ajili ya jina lako.
¹⁰Kwa nini mataifa waseme,
“Yuko wapi Mungu wenu?”
Mbele ya macho yetu, dhihirisha kati ya
mataifa kwamba unalipiza kisasi damu
iliyomwagua ya watumishi wako.
¹¹Kilio cha huzuni cha wafungwa kifike mbele
zako,
kwa nguvu za mkono wako
hifadhi wale waliohukumiwa kufa.

- ¹²Walipize jirani zetu mara saba vifuani mwao
aibu walizovurumisha juu yako, Ee BWANA,
¹³Ndipo sisi watu wako, kondoo wa malisho
yako,
tutakusifu milele,
toka kizazi hadi kizazi tutasimulia sifa zako.

**Maombi Kwa Ajili Ya Kuponywa Kwa Taifa
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Yungiyungi.
Zaburi Ya Asafu)**

- 80** Ee Mchungaji wa Israeli tusikie,
wewe umwongozaye Yosefu kama
kundi,
wewe uketiye katika kiti cha enzi
katikati ya makerubi, angaza
²mbele ya Efraimu, Benyamini na Manase.
Uamshe nguvu zako,
uje utuokoe.

- ³Ee Mungu, uturejeshe,
utuangazie uso wako, ili tuweze kuokolewa.

- ⁴Ee BWANA, Mwenyezi,
hata lini hasira yako itawaka na kufoka

- moshi
dhidi ya maombi ya watu wako?
⁵Umewalisha kwa mkate wa machozi,
umewafanya wanywe machozi bakuli tele.
⁶Tumekuwa chanzo cha ugomvi kwa jirani zetu,
na adui zetu wanatudhihaki.
⁷Ee Mungu Mwenyezi uturejeshe,
utuangazie uso wako, nasi tuweze
kuokolewa.
⁸Ulileta mzabibu kutoka Misri,
ukawafukuza mataifa ukaupanda.
⁹Uliandaa shamba kwa ajili yake,
mizizi ikawa imara, ukajaza nchi.
¹⁰Millima ilifunikwa kwa kivuli chake,
matawi yake yakafunika mierezi mikubwa.
¹¹Matawi yake yalieneea mpaka Baharini^a,
machipukizi yake mpaka kwenye Mto^b.
¹²Mbona umebomoa kuta zake
ili kwamba wote wapitao karibu wazichume
zabibu zake?
¹³Nguruwe mwitu wanauharibu
na wanyama wa kondeni hujilisha humo.
¹⁴Turudie, Ee Mungu Mwenyezi!
Tazama chini kutoka mbinguni na uone!
Linda mzabibu huu,
¹⁵mche ulioupanda kwa mkono wako wa kuume,
mwana uliyemlea kwa ajili yako mwenyewe.
¹⁶Mzabibu wako umekatwa, umechomwa moto,
kwa kuwakemea watu wako huangamia.
¹⁷Mkono wako na utulie juu ya mtu aliye
mkono wako wa kuume,
mwana wa mtu uliyemlea kwa ajili yako
mwenyewe.
¹⁸Ndipo hatutakuacha tena,
utuhuishe nasi tutaliitia jina lako.
¹⁹Ee BWANA, Mwenyezi,
uturejeshe,
utuangazie uso wako,
ili tuweze kuokolewa.

**Wimbo Wa Sikukuu
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Gitithi. Zaburi
Ya Asafu.)**

- 81** Mwimbieni kwa furaha Mungu aliye
nguvu yetu,
mpigieni kelele za shangwe Mungu wa

^a¹¹ Bahari hapa huenda inamaanisha: Bahari ya Kati.
^b¹¹ Mto hapa huenda ni Eufrati.

- Yakobo!
- ²Anzeni wimbo, pigeni matari,
pigeni kinubi na zeze kwa sauti nzuri.
- ³Pigeni baragumu za pembe za kondoo dume
wakati wa mwandamo wa mwezi
mpevu katika siku ya Sikukuu yetu,
- ⁴hii ni amri kwa Israeli,
agizo la Mungu wa Yakobo.
- ⁵Aliiweka iwe kama sheria kwa Yosefu
alipotoka dhidi ya Misri,
huko tulikosikia lugha ambayo hatukuelewa.
- ⁶Asema, "Nimeondoa mzigo mabegani mwao,
mikono yao iliwekwa huru kutoka kwenye
kikapu.
- ⁷Katika shida yako uliniita nami nikakuokoa,
nilikujibu katika mawingu yenye ngurumo,
nilikujaribu katika maji ya Meriba.
- ⁸"Enyi watu wangu sikieni, nami nitawaonya,
laiti kama mngenisikiliza, Ee Israeli!
- ⁹Hamtakuwa na mungu mgeni mionganoni mwenu,
msimsujudie mungu wa kigeni.
- ¹⁰Mimi ni BWANA wako,
niliyekutoa katika nchi ya Misri.
Panua sana kinywa chako nami nitakijaza.
- ¹¹Lakini watu wangu hawakutaka kunisikiliza,
Israeli hakutaka kunitii.
- ¹²Basi niliwaacha katika ukaidi wa miyo yao
wafuate mashauri yao wenywewe.
- ¹³Laiti kama watu wangu wangalinisikiliza,
kama Israeli wangalifuata njia zangu,
- ¹⁴ningaliwatiisha adui zao kwa haraka
na kuugeuza mkono wangu dhidi ya watesi
wao!
- ¹⁵Wale wanaomchukia BWANA
wangalinywea mbele zake,
na adhabu yao ingedumu milele.
- ¹⁶Bali ninyi mngalilishwa ngano ilio bora,
na kuwatoshaleza kwa asali itokayo kwenye
mwamba."
- Mungu Mtawala Mwenye Enzi Yote
(Zaburi Ya Asafu)**
- 82** Mungu anaongoza kusanyiko kuu,
anatoa hukumu mionganoni mwa
"miungu"
- ²"Hata lini utaendelea kuwatetea wasio haki
na kuonyesha upendeleo kwa waovu?
- ³Teteeni wanyonge na yatima,

- tunzeni haki za maskini na walioonewa.
- ⁴Waokoeni mnyonge na mhitaji,
wakomboeni kutoka mkononi mwa mwovu.
- ⁵"Hawajui lo lote, hawaelewii lo lote.
Wanatembea gizani,
misingi yote ya dunia imetikiswa.
- ⁶"Nilisema, 'Ninyi ni "miungu",
ninyi nyote ni wana wa Aliye Juu Sana.'
- ⁷Lakini mtakufa kama wanadamu wa kawaida,
mtaanguka kama mtawala mwingine ye
yote."
- ⁸Ee Mungu, inuka uihukumu nchi,
kwa kuwa mataifa yote ni urithi wako.
- Maombi Kwa Ajili Ya Kushindwa Kwa Adui
Wa Israeli
(Zaburi Ya Asafu. Wimbo.)**
- 83** Ee Mungu, usinyamaze kimya,
usinyamaze, Ee Mungu usitulie.
- ²Tazama watesi wako wanafanya fujo,
jinsi adui zako wanavyoinua vichwa vyao.
- ³Kwa hila wanafanya shauri dhidi ya watu wako,
wanafanya shauri baya dhidi ya wale
unaowapenda.
- ⁴Wanasema, "Njoni, tuwaangamize kama taifa,
ili jina la Israeli lisikumbukwe tena."
- ⁵Kwa nia moja wanapanga pamoja mashauri
mabaya,
wanafanya muungano dhidi yako,
- ⁶mahema ya Edomu na Waishmaeli,
ya Wamoabu na Wahagari,
- ⁷Gebalia^a, Amoni na Ameleki,
Ufilisti, pamoja na watu wa Tiro.
- ⁸Pia Ashuru wameungana nao
kuwapa nguvu wazao wa Loti.
- ⁹Uwatendee kama vile ulivyowatendea Midiani,
na kama vile ulivyowatendea Sisera na
Yabini
penye kijito cha Kishoni,
- ¹⁰ambao waliangamia huko Endori
na wakawa kama takataka juu ya nchi.
- ¹¹Wafanye wakuu wao kama Oreb na Zebu,
watawala wao kama Zeba na Zalmuna,
- ¹²ambao walisema, "Na tumiliki
nchi ya malisho ya Mungu."
- ¹³Ee Mungu wangu, wapeperushe kama

^a Gebali hapa ina maana ya Bahari.

mavumbi ya kisulisuli,
kama makapi yapeperushwayo na upepo.
¹⁴Kama vile moto uteketezavyo msitu
au mwali wa moto unavyounguza milima,
¹⁵kwa hiyo wafuatilie kwa tufani yako
na kuwafadhaisha kwa dhoruba yako.
¹⁶Funika nyuso zao kwa aibu ili watu
walitafute jina lako, Ee BWANA.

¹⁷Wao na waaibishwe na kufadhaishwa,
wao na waangamie kwa aibu.
¹⁸Na wajue kwamba Wewe, ambaye jina lako ni
BWANA,
kwamba Wewe peke yako ni Aliye Juu Sana
ya dunia yote.

Kuoneea Shauku Nyumba Ya Mungu
(Kwa Mwimbishaji: Mtindo Wa Gitithi. Zaburi
Ya Wana Wa Kora).

84 Ee Mwenyezi,
makao yako yapendeza kama nini!
²Nafsi yangu inatamani sana, naam, hata kuona
shauku,
kwa ajili ya nyua za BWANA,
moyo wangu na mwili wangu
vinamlilia Mungu Aliye Hai.

³Hata shomoro amejipatia makao,
mbayuwayu amejipatia kiota mahali
awezapo kuweka makinda yake,
mahali karibu na madhabahu yako,
Ee BWANA, Mwenye Nguvu,
Mfalme wangu na Mungu wangu.

⁴Heri wale wanaokaa nyumbani mwako,
wanaokusifu Wewe daima.

⁵Heri ni wale ambao nguvu zao ziko kwako,
na njia ziendazo Sayuni zimo mioyoni
mwao.

⁶Wanapopita katika Bonde la Baka^a,
hulifanya mahali pa chemchemi,
pia mvua za vuli hulijaza kwa madimbwi^b.

⁷Huendelea toka nguvu hadi nguvu,
hadi kila mmoja afikapo mbele za Mungu
huko Sayuni.

⁸Ee BWANA, Mwenyezi, sikia
maombi yangu,
nisikilize, Ee Mungu wa Yakobo.

⁹Ee Mungu, uitazame ngao yetu,

^a⁶ Bonde la Baka maana yake ni "Bonde la Vilio."

^b⁶ Mvua za vuli hulijaza kwa "madimbwi" maana yake ni "Baraka."

mtazame kwa wema mpakwa mafuta wako.

¹⁰Siku moja katika nyua zako ni bora
kuliko siku elfu mahali pengine,
afadhali ningekuwa bawabu katika nyumba
ya Mungu wangu

kuliko kukaa katika mahema ya waovu.

¹¹Kwa kuwa BWANA ni juu na ngao,
BWANA hutoa wema na heshima,
hakuna kitu chema anachowanyima
wale ambaao hawana hatia.

¹²Ee BWANA, Mwenyezi,
heri ni mtu yule anayekutumaini Wewe.

Maombi Kwa Ajili Ya Ustawi Wa Taifa
(Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Wana Wa
Kora.)

85 Ee BWANA, ulionyesha wema
kwa nchi yako,
ulimrejeshea Yakobo baraka zake^a.

²Ulisamehe uovu wa watu wako
na kufunika dhambi zao zote.

³Uliweka kando ghadhabu yako yote
na umegeuka na kuiacha hasira yako kali.

⁴Ee Mungu Mwokozi wetu,
uturejeshe tena nawe uiondoe chuki yako
juu yetu.

⁵Je, utatukasirikia milele?

Utaendeleza hasira yako kwa vizazi vyote?

⁶Je, hutatuhuisha tena,
ili watu wako wakufurahie?

⁷Utuonyeshe upendo wako usiokoma, Ee
BWANA,
utupe wokovu wako.

⁸Nitasikiliza lile atakalosema Mungu aliye
BWANA,
anaahidi amani kwa watu wake, watakatifu
wake,
lakini na wasirudie upumbavu.

⁹Hakika wokovu wake uko karibu na wale
wamchao,
ili utukufu wake udumu katika nchi yetu.

¹⁰Upendo na uaminifu hukutana pamoja,
haki na amani hubusiana.

¹¹Uaminifu huchipua kutoka katika nchi,
haki hutazama chini kutoka mbinguni.

¹²Naam, hakika BWANA atatoa kilicho
chema,

^a¹ Kumrejeshea Yakobo baraka zake maana yake "Ulirudisha mateka wa Yakobo."

nchi yetu itazaa mavuno yake.

¹³Haki itatangulia mbele yake
na kutengeneza njia kwa ajili ya hatua zake.

**Kuomba Msaada
(Maombi Ya Daudi)**

86 Ee BWANA, sikia na unijibu,
kwa maana mimi ni maskini na
mhitaji.

²Linda maisha yangu, kwa maana nimejiweka
kwako,
wewe ni Mungu wangu, mwokoe mtumishi
wako anayekutumaini.

³Ee BWANA, nihurumie mimi,
kwa maana ninakuita mchana kutwa.

⁴Mpe mtumishi wako furaha,
kwa kuwa kwako Wewe, Ee BWANA,
ninainua nafsi yangu.

⁵Ee BWANA, Wewe ni mwema na mwenye
kusamehe,
umejaa upendo kwa wote wakuitao.

⁶Ee BWANA, sikia maombi yangu,
sikiliza kilio changu unihurumie.

⁷Katika siku ya shida yangu nitakuita,
kwa maana Wewe utanijibu.

⁸Ee BWANA, katikati ya miungu hakuna kama
wewe,
hakuna matendo ya kulinganishwa na yako.

⁹Ee BWANA, mataifa yote uliyoyafanya
yatakuja na kuabudu mbele zako,
wataliletea utukufu jina lako.

¹⁰Kwa maana wewe ni mkuu na unafanya
mambo ya ajabu,
Wewe peke yako ndiwe Mungu.

¹¹Ee BWANA, nifundishe njia yako,
nami nitakwenda katika kweli yako,
nipe moyo usiositasita,
ili niweze kulicha jina lako.

¹²Ee BWANA, wangu, nitakusifu kwa
moyo wote,
nitaliadhimisha jina lako milele.

¹³Kwa maana upendo wako ni mkuu kwangu,
umeniokoa kutoka kwenye vilindi vya
kaburi^a.

¹⁴Ee Mungu, wenyе majivuno wananihambilia,
kundi la watu wakatili linatafuta uhai wangu,
watu wasiokuheshimu Wewe.

¹⁵Lakini Wewe, Ee BWANA, ni Mungu wa

^a¹³ Vilindi vya kaburi hapa maana yake, "Kuzimu."

huruma na neema,
si mwelesi wa hasira, ni mwinci wa upendo
na uaminifu.

¹⁶Nigeukie na unihurumie,
mpe mtumishi wako nguvu zako,
mwokoe mwana wa mjakazi wako^b.

¹⁷Nipe ishara ya wema wako,
ili adui zangu waione nao waalibishwe,
kwa kuwa Wewe, Ee BWANA,
umenisaidia na kunifariji.

Sifa Za Yerusalem

87 Ameuweka msingi wake
katika mlima mtakatifu,

² BWANA anayapenda malango ya Sayuni
kuliko makao yote ya Yakobo.

³Mambo matukufu yanaseswa juu yako,
Ee mji wa Mungu:

⁴"Nitaweka kumbukumbu ya Rahabu^a na Babeli
mionganoni mwa wale wanaonikubali
mimi.

Ufilisti pia na Tiro, pamoja na Kushi^b,
nami nitasema, 'Huyu alizaliwa Sayuni^c.' "

⁵Kuhusu Sayuni itasemwa hivi,
"Huyu na yule walizaliwa humo,
naye Aliye Juu mwenyewe atamwimarishe.

⁶ BWANA ataandika katika orodha mataifa:
"Huyu alizaliwa Sayuni."

⁷Watakapokuwa wanapiga vinanda wataimbba,
"chemchemi zangu zote ziko kwako."

Kilio Kwa Ajili Ya Kuomba Msaada

88 Ee BWANA, Mungu uniokoaye,
nimelia mbele zako usiku na
mchana.

²Maombi yangu na yafike mbele zako,
utegee sikio lako kilio changu.

³Kwa kuwa nafsi yangu imejaa taabu,
na maisha yangu yanakaribia kaburi.

⁴Nimehesabiwa mionganoni mwa wale
wanaokwenda shimonii,
niko kama mtu asiye na nguvu.

⁵Nimetengwa pamoja na wafu,

^b¹⁶ Mwokoe mwana wa mjakazi wako, hapa ina maana "mwokoe
mwanaao uaminifu."

^a⁴ Rahabu hapa ina maana ya jina la ushairi la Misri.

^b⁴ Kushi hapa ina maana ya: Eneo la Nile ya Juu.

^c⁴ "Huyu alizaliwa Sayuni," maana yake Mungu atawaorodhesha
katika orodha yake ya kifalme kama wenyeji wa Mji wake.

- kama waliochinjwa walalao kaburini,
ambao huwakumbuki tena,
ambao wamekatiliwa mbali na uangalizi
wako.
- ⁶Umenitupa katika shimo lenye kina kirefu sana,
katika vina vya giza nene.
- ⁷Ghadhabu imekuwa nzito juu yangu,
umenigharikisha kwa mawimbi yako yote.
- ⁸Umenitenga na rafiki zangu
na kunifanya wanisukumie mbali.
Nimezuiliwa wala siwezi kutoroka,
- ⁹Nuru ya macho yangu imefifia kwa ajili ya
huzuni.
Ee BWANA, ninakuita kila siku,
ninakunyooshea wewe mikono yangu.
- ¹⁰Je, unawaonyesha wafu maajabu yako?
Je, wale waliokufa huihuka na kukusifu?
- ¹¹Je, upendo wako unatangazwa kaburini,
uaminifu wako katika uharibifu?
- ¹²Je, maajabu yako yanajulikana mahali pa
gizani,
au matendo yako ya haki katika nchi ya
usahaulifu?
- ¹³Lakini ninakulilia Wewe, unisaidie, Ee BWANA,
asubuhi maombi yangu huja mbele zako.
- ¹⁴Ee BWANA, kwa nini unanikataa
na kunificha uso wako?
- ¹⁵Tangu ujana wangu nimeteseka
nikakaribia kifo,
nimepatwa na hofu zako
nami nimekata tamaa.
- ¹⁶Ghadhabu yako imenikumba, juu yangu,
hofu zako zimeniangamiza.
- ¹⁷Mchana kutwa zinanizunguka kama mafuriko,
zimenimeza kabisa.
- ¹⁸Umeniondolea marafiki na wapendwa wangu,
giza limakuwa ndilo rafiki yangu wa karibu
kuliko wote.
- Wimbo Wakati Wa Taabu Ya Kitaifa
(Utenzi Wa Ethani Wa Jamii Ya Ezra.)**
- 89** Nitaimba juu ya upendo mkuu wa
BWANA milele,
kwa kinywa changu nitajulisha
uaminifu wako ujulikane kwa vizazi
vyote.
- ²Nitatangaza kuwa, upendo wako unasimama
imara milele
na uaminifu wako umeuthibitisha mbinguni.

- ³Ulisema, "Nimefanya agano na mteule wangu,
nimemwapia mtumishi wangu Daudi.
- ⁴Nitaimarisha uzao wako milele
na kudumisha ufalme wako kwa vizazi
vyote.' "
- ⁵Ee BWANA, mbingu zinayasifu maajabu
yako,
uaminifu wako pia, katika kusanyiko la
watakatifu.
- ⁶Kwa kuwa ni nani katika mbingu juu anayeweza
kulinganishwa na BWANA ?
Ni nani mionganoni mwa viumbe vyta mbinguni
aliye kama BWANA ?
- ⁷Katika kusanyiko la watakatifu Mungu
huogopwa sana,
anahofiya kuliko wote wanaomzunguka.
- ⁸Ee BWANA Mwenye Nguvu, ni
nani aliye kama Wewe?
Ee BWANA, Wewe ni mwenye nguvu,
na uaminifu wako unakuzunguka.
- ⁹Wewe unatawala bahari yenye msukosuko,
wakati mawimbi yake yanapoinuka, Wewe
unayatuliza.
- ¹⁰Wewe ulimponda Rahabu^a kama mmojawapo
wa waliochinjwa,
kwa mkono wako wenye nguvu,
uliwatawanya adui zako.
- ¹¹Mbingu ni zako, nayo nchi pia ni yako,
uliuwekea ulimwengu msingi pamoja na
vyote vilivromo.
- ¹²Ulimba kaskazini na kusini,
Tabori na Hermoni wanaliimbia jina lako
kwa furaha.
- ¹³Mkono wako umejaa uwezo,
mkono wako una nguvu, mkono wako wa
kuume umetukuzwa.
- ¹⁴Haki na hukumu ndio msingi wa kitu chako cha
enzi,
upendo na uaminifu vinakutangulia.
- ¹⁵Heri ni wale ambao wamejifunza kukusifu kwa
shangwe,
wanaotembea katika mwanga wa uwepo
wako, Ee BWANA.,
- ¹⁶Wanashangilia katika jina lako mchana kutwa,
wanafurahi katika haki yako.
- ¹⁷Kwa kuwa wewe ni utukufu na nguvu yao,
kwa wema wako unatkuza pembe^b yetu.

^a¹⁰ Rahabu hapa inamaanisha "Kiumbe mkubwa mno wa ajabu
wa baharini wa hadithi." (sio Rahabu wa Yos. 2)

^b¹⁷ Pembe hapa ina maana ya "mwenye nguvu."

- ¹⁸Naam, ngao^c yetu ni mali ya BWANA,
aliye Mtakatifu Pekee wa Israeli ni mfalme
wetu.
- ¹⁹Ulezungumza wakati fulani katika maono,
kwa watu wako waaminifu ukasema:
"Nimeweka nguvu kwa shujaa,
nimemwinua kijana miongoni mwa watu.
- ²⁰Nimempata Daudi mtumishi wangu,
nimemtia mafuta yangu matakatifu.
- ²¹Kitanga changu kitamtegemeza,
hakika mkono wangu utamtia nguvu.
- ²²Hakuna adui atakayemtoza ushuru,
hakuna mtu mwovu atakayemwonea.
- ²³Nitawaponda adui zake mbele zake
na kuwaangamiza watesi wake.
- ²⁴Upendo wangu mkamilifu utakuwa pamoja
naye,
kwa jina langu pembe yake itatukuzwa.
- ²⁵Nitauweka mkono wake juu ya bahari,
mkono wake wa kuume juu ya mito.
- ²⁶Naye ataniita kwa sauti, 'Wewe ni Baba yangu,
Mungu wangu, Mwamba na Mwokozi
wangu.'
- ²⁷Nitamteua pia awe mzaliwa wangu wa
kwanza,
aliyetukuka kuliko wafalme wote wa dunia.
- ²⁸Nitadumisha upendo wangu kwake milele,
na agano langu naye litakuwa imara.
- ²⁹Nitaudumisha uzao wake milele,
kiti chake cha enzi kama mbingu
zinavyodumu.
- ³⁰Kama wanae wataacha amri yangu
na wasifuate sheria zangu,
- ³¹kama wakihalifu maagizo yangu
na kutoshika amri zangu,
- ³²nitaadhibu dhambi yao kwa fimbo,
uovu wao kwa kuwapiga,
- ³³lakini sitaondoa upendo wangu kwake,
wala sitausaliti uaminifu wangu kamwe.
- ³⁴Mimi sitavunja agano langu
wala sitabadii lile ambalo midomo yangu
imetamka.
- ³⁵Mara moja na kwa milele, nimeapa kwa
utakatifu wangu,
nami sitamdanganya Daudi,
- ³⁶kwamba uzao wake utaendelea milele
na kiti chake cha enzi kitadumu mbele
zangu kama juu,
- ³⁷kitaimarishwa milele kama mwezi,
shahidi mwaminifu angani."

^c¹⁸ Ngao yetu hapa ina maana ya "Ee Mwenyezi."

- ³⁸Lakini wewe umemkataa, umemdharaa,
umemkasirikia sana mpakwa mafuta wako.
- ³⁹Umelikana agano lako na mtumishi wako
na umeinajisi taji yake mavumbini.
- ⁴⁰Umebomoa kuta zake zote
na ngome zake zote umezifanya kuwa
magofu.
- ⁴¹Wote wapitao karibu wamemnyang'anya mali
zake,
amekuwa dharau kwa jirani zake.
- ⁴²Umeutukuza mkono wa kuume wa adui zake,
umewafanya watesi wake wote washangilie.
- ⁴³Umegeuza makali ya upanga wake
na hukumpa msaada katika vita.
- ⁴⁴Umeikomesha fahari yake,
na kukiangusha kiti chake cha enzi.
- ⁴⁵Umezifupisha siku za ujana wake,
umemfunika kwa vazi la aibu.
- ⁴⁶Hata lini, Ee BWANA, ? Utajificha milele?
Ghadhabu yako itawaka kama moto hata
lini?
- ⁴⁷Kumbuka jinsi maisha yangu yanavyopita
haraka.
Ni ubatili kiasi gani umemwumba
mwanadamu!
- ⁴⁸Ni mtu gani awezaye kuishi na asione kifo,
au kuijokoa mwenyewe kutoka
nguvu za kaburi^d?
- ⁴⁹Ee BWANA, uko wapi upendo wako mkuu wa
mwanzoni,
ambao katika uaminifu wako ulimwapia
Daudi?
- ⁵⁰Bwana, kumbuka, jinsi mtumishi wako
amesimangwa,
jinsi ninavyovumilia moyoni mwangu
dhihaka za mataifa yote,
- ⁵¹Dhihaka ambazo kwazo adui zako
wamenismanga, Ee BWANA,
ambazo kwazo wamesimanga kila hatua ya
mpakwa mafuta wako.
- ⁵²Msifuni BWANA milele!
Amen na Amen.

KITABU CHA NNE
(Zaburi 90-106)
Kwa Mungu Na Mwanadamu
(Maombi Ya Mose, Mtu Wa Mungu)

^d⁴⁸ Kaburi hapa maana yake ni: "Kuzimu."

- 90** BWANA, wewe umekuwa makao
yetu katika vizazi vyote.
- ²Kabla ya kuzaliwa milima
au hujumba dunia na ulimwengu,
wewe ni Mungu tangu milele hata milele.
- ³Huwarudisha watu mavumbini,
ukisema, "Rudini mavumbini, enyi
wanadamu."
- ⁴Kwa maana kwako miaka elfu
ni kama siku moja iliyokwisha pita,
au kama kesha la usiku.
- ⁵Unawatowesha wanadamu katika usingizi wa
kifo,
nao ni kama majani machanga ya asubuhi,
- ⁶ingawa asubuhi yanachipua,
ifikapo jioni huwa yamenyauka na kukauka.
- ⁷Tumeangamizwa kwa hasira yako
na tumetishwa kwa ghadhabu yako.
- ⁸Umeyaweka maovu yetu mbele yako,
dhambi zetu za sirini katika nuru ya uwepo
wako.
- ⁹Tumeishi siku zetu zote chini ya ghadhabu
yako,
tunamaliza miaka yetu kwa kuomboleza.
- ¹⁰Siku zetu za kuishi ni miaka sabini,
ikiwa tuna nguvu ni miaka themanini,
lakini yote ni ya shida na taabu,
nayo yapita haraka, nasi twatoweka.
- ¹¹Ni nani ajuaye nguvu za hasira yako?
Kwa maana ghadhabu yako ni kubwa
kama hofu tunayopaswa kuwa nayo
kwako,
- ¹²Tufundishe kuzihesabu siku zetu vizuri,
ili tujipatie moyo wa hekima.
- ¹³Ee BWANA, uwe na huruma!
Utakawia hata lini?
Wahurumie watumishi wako.
- ¹⁴Asubuhi tushibishe upendo wako usiokoma,
ili tuweze kuimba kwa shangwe
na kufurahi siku zetu zote.
- ¹⁵Utufurahishe kulingana na siku ulizotuadhibu,
kulingana na miaka tuliyotaabika.
- ¹⁶Matendo yako na yaonekane kwa watumishi
wako,
utukufu wako kwa watoto wao.
- ¹⁷Wema wa BWANA wetu, uwe juu yetu,
azithibitishe kazi za mikono yetu,
naam, azithibitishe kazi za mikono yetu.

- Mungu Mlinzi Wetu**
- 91** Yeye akaaye mahali pa salama pake
Yeye Aliye Juu sana,
atadumu katika uvuli wake Mungu
Mwenye Nguvu zote.
- ²Nitasema kuhusu BWANA, "Yeye ndiye
kimbilio langu
na ngome yangu, Mungu wangu, ambaye
ninamtumaini."
- ³Hakika yeye atakuokoa na mtego wa mwindaji
na maradhi ya kuambukiza ya kufisha.
- ⁴Atakufunika kwa manyoya yake,
chini ya mbawa zake utapata kimbilio,
uaminifu wake utakuwa ngao na kinga yako.
- ⁵Hutaogopa vitisho vya usiku,
wala mshale urukao mchana,
- ⁶wala maradhi ya kuambukiza yanayonyemelea
gizani,
wala tauni iharibuyo adhuhuri.
- ⁷Ijapo watu elfu wataangukia kando yako,
kumi elfu mkono wako wa kuume,
lakini haitakukaribia wewe.
- ⁸Utatazama tu kwa macho yako
na kuona adhabu ya waovu.
- ⁹Kama ukimfanya Aliye Juu kuwa makao yako,
hata BWANA ambaye ni kimbilio
langu,
- ¹⁰basi hakuna madhara yatakayokupata wewe,
wala maafa hayatakaribia hema yako.
- ¹¹Kwa kuwa atawaagiza malaika zake
kwa ajili yako,
wakulinde katika njia zako zote.
- ¹²Mikononi mwao atakuinua juu,
ili usijikwae mguu wako kwenye jiwe.
- ¹³Utawakanyaga simba na nyoka wakali,
simba mkubwa na nyoka utawaponda kwa
miguu.
- ¹⁴BWANA asema, "Kwa kuwa
ananipenda nitamwokoa,
nitamlinda kwa kuwa amelikubali jina
langu."
- ¹⁵Ataniita, nami nitamjibu,
nitakuwa pamoja naye katika taabu,
nitamwokoa na kumheshimu.
- ¹⁶Kwa siku nyingi nitamshibisha
na kumwonyesha wokovu wangu.
- Wimbo Wa Kumsifu Mungu**
(Zaburi: Wimbo Wa Sabato.)

92

Ni vema kumshukuru BWANA
na kuliimbia jina lako, Ee Uliye Juu
sana,

²kutangaza upendo wako asubuhi,
uaminifu wako wakati wa usiku,

³kwa zeze yenye nyuzi kumi
na kwa sauti ya kinubi.

⁴Ee BWANA, kwa kuwa matendo
yako yamenifurahisha,
nitaziimba kwa shangwe
kazi za mikono yako.

⁵Ee BWANA, tazama jinsi yalivyo makuu
matendo yako,
tazama jinsi yalivyo ya kina mawazo yako!

⁶Mjinga hafahamu,
mpumbavu haelewi,

⁷ingawa waovu huchipua kama majani
na wote watendao mabaya wanastawi,
wataangamizwa milele

⁸Bali wewe, Ee BWANA,
utatukuzwa milele.

⁹Ee BWANA, hakika adui zako,
hakika adui zako wataangamia,
wote watendao mabaya watatawanywa.

¹⁰Umeitukuza pembe^a yangu kama ile ya nyati
dume,
mafuta mazuri yamemiminwa juu yangu.

¹¹Macho yangu yameona adui zangu
wakishindwa,
masikio yangu yamesikia maangamizi
ya adui zangu waovu.

¹²Wenye haki watastawi kama mtende,
watakuwa kama mwerezi wa Lebanoni,

¹³wamepandwa katika nyumba ya BWANA,
watastawi katika nyua za Mungu wetu.

¹⁴Wakati wa uzee watakuwa bado wanazaa
matunda,

watakuwa wabichi na wamejaa nguvu,

¹⁵wakitangaza, " BWANA ni mkamilifu,
Yeye ni Mwamba wangu na hamna uovu
ndani yake."

Mungu Mfalme

93 BWANA anatawala, amejivika
utukufu,

BWANA amejivika utukufu
na amejivika nguvu.

^a¹⁰ Pembe maana yake hapa ni kuonyesha mfano wa "nguvu."

Dunia imewekwa imara,
haitaondoshwa.

²Kiti chako cha enzi kimetuwa thabiti tangu
zamani,
wewe umekuwapo tangu milele.

³Bahari zimeinua, Ee BWANA,
bahari zimeinua sauti zake,
bahari zimeinua sauti za mawimbi yake.

⁴Yeye ni mkuu kuliko ngurumo ya maji makuu,
ni mkuu kuliko mawimbi ya bahari,
BWANA Aliye Juu ni mkuu.

⁵Ee BWANA, sheria zako ni imara,
utakatifu umepamba nyumba yako pasipo
mwisho.

Mungu Mhukumu Wa Wote

94 Ee BWANA, ulipizaye
kisasi,

Ee Mungu ulipizaye kisasi, uangaze sasa.

²Ee mhukumu wa dunia, inuka,
uwalipize wenye kiburi kama wanavyostahili.

³Hata lini, waovu, Ee BWANA,
hata lini waovu watashangilia?

⁴Wanamimina maneno ya kiburi,
watenda mabaya wote wamejaa majivuno.

⁵Ee BWANA, wanawaponda watu wako,
wanawaonea urithi wako.

⁶Wanamchinja mjane na mgeni,
na kuwaua yatima.

⁷Nao husema, " BWANA haoni,
Mungu wa Yakobo hafahamu."

⁸Sikia, enyi wajinga mionganoni mwa watu,
enyi wapumbavu, lini mtakuwa na hekima?

⁹Je, aliyweka sikio asisikie?
Aliyeumba jicho asione?

¹⁰Je, anayeadhibisha mataifa asiadhibu?
Je, awafundishaye wanadamu asiwe na
maarifa?

¹¹ BWANA anajua mawazo ya
mwanadamu,
anajua ya kwamba hayafai.

¹²Ee BWANA, heri mtu unayemwadibisha,
mtu unayemfundisha kwa sheria yako,

¹³unampa utulivu siku za shida,
mpaka shimo litakapokuwa limechimbwa
kwa ajili ya mwovu.

¹⁴Kwa kuwa BWANA hatawakataa watu
wake,
hatauacha urithi wake.

- ¹⁵Hukumu itapatikana tena ya haki,
wote walio na miyo minyofu wataifuata.
- ¹⁶Ni nani atakayenisaidia kuinuka dhidi ya
mwovu?
Ni nani atakayenikinga dhidi ya watenda
maovu?
- ¹⁷Kama BWANA asingalinisaidia,
upesi ningalikuwa naishi katika ukimya wa
kifo.
- ¹⁸Niliposema, "Mguu wangu unateleza,"
Ee BWANA, upendo wako ulinishikilia.
- ¹⁹Wakati wasiwasи ulipokuwa mwiningi ndani
yangu,
faraja yako ilinipa furaha nafsini mwangu.
- ²⁰Je, kiti cha utawala wa udhalimu kitajiunga
nawe,
ule uletao taabu kutokana na sheria zake?
- ²¹Huongana kuwashambulia wenyne haki,
kuwashukumu kufa wasio na hatia.
- ²²Lakini BWANA amekuwa ngome yangu,
na Mungu wangu mwamba ninaoukimbia.
- ²³Yeye atawalipa kwa ajili ya dhambi zao
na atawaangamiza kwa ajili ya maovu yao,
BWANA wetu
atawaangamiza.

Wimbo Wa Kumsifu Mungu

95 Njoni, tumwimbie BWANA

- kwa furaha,
tumfanyie kelele za shangwe Mwamba wa
wokovu wetu.
- ²Tuje mbele zake kwa shukrani,
tumtukuze kwa vinanda na nyimbo.
- ³Kwa kuwa BWANA ni Mungu mkuu,
mfalme mkuu juu ya miungu yote.
- ⁴Mkononi mwake mna vilindi vya dunia
na vilele vya milima ni mali yake.
- ⁵Bahari ni yake, kwani ndiye aliyeifanya,
na mikono yake iliumba nchi kavu.
- ⁶Njoni, tusujudu tukimwabudu,
tupige magoti mbele za BWANA
Muumba wetu,
- ⁷kwa maana ndiye Mungu wetu
na sisi ni watu wa malisho yake,
kondoo chini ya utunzaji wake.
Kama mkiisikia sauti yake leo,
- ⁸msiifanye migumu miyo yenu kama
mlivyofanya kule Meriba^a,

- kama mlivyofanya siku ile kule Masa^b
jangwani,
⁹ambapo baba zenu walinijaribu na kunipima,
ingawa walikuwa wameyaona niliyyafanya.
- ¹⁰Kwa miaka arobaini nilikasirikia kizazi kile,
nikasema, "Hawa ni taifa ambalo miyo yao
imepotoka,
nao hawajazifahamu njia zangu."
- ¹¹Kwa hiyo nikaapa katika hasira yangu,
"Kamwe hawataingia rahani mwangu."

Mungu Mfalme Mkuu

(1Nya 16:23-33)

96 Mwimbieni BWANA wimbo mpya,
mwimbieni BWANA dunia
yote.

- ²Mwimbieni BWANA, lisifuni jina lake,
tangazeni wokovu wake siku baada ya siku.
- ³Tangazeni utukufu wake katikati ya mataifa,
matendo yake ya ajabu mionganoni mwa
mataifa yote.

⁴Kwa kuwa BWANA ni mkuu mwenye
kustahili kusifiwa kuliko wote,
Yeye ni wa kuogopwa kuliko miungu yote.

⁵Kwa maana miungu yote ya mataifa ni sanamu,
lakini BWANA alizumba mbingu.

⁶Fahari na enzi viko mbele yake,
nguvu na utukufu vimo patakatifu pake.

⁷Mpeni BWANA, enyi jamaa za mataifa,
mpeni BWANA utukufu na nguvu.

⁸Mpeni BWANA utukufu unaostahili jina
lake,
leteni sadaka na mje katika nyua zake.

⁹Mwabuduni BWANA katika
uzuri wa utakatifu wake,
dunia yote na itetemeke mbele zake.

¹⁰Katikati ya mataifa semeni, " BWANA
anatawala."

Ulimwengu ameueweka imara hauwezi
kusogezwa,

atawahukumu mataifa kwa uadilifu.

¹¹Mbingu na zishangilie, nchi na ifurahi,
bahari na ivume na vyote vilivyomo
ndani yake,

¹²mashamba na yashangilie, pamoja na vyote
vilivyomo ndani yake.

Kisha miti yote ya msituni itaimba kwa
furaha,

¹³vitaimba mbele za BWANA

^a Meriba maana yake hapa ni: Kugombana.

^b Masa maana yake hapa ni: Kujaribiwa.

kwa maana anakuja,
anakuja kuhukumu dunia.
Atahukumu dunia kwa haki
na mataifa katika kweli yake.

Mungu Mtawala Mkuu

- 97** BWANA anatawala, nchi na ifurahi,
visiwa vyote vishangilie.
2 Mawingu na giza nene vinamzunguka,
haki na hukumu ndio msingi wa kiti chake
cha enzi.
3 Moto hutangulia mbele zake
na huteketeza adui zake pande zote.
4 Umeme wake wa radi humulika dunia,
nchi huona na kutetemeka.
5 Milima huyeyuka kama nta mbele za BWANA,
mbele za Bwana wa dunia yote.
6 Mbingu zinatangaza haki yake,
na mataifa yote huona utukufu wake.
7 Wote waabuduo sanamu waaibishwe,
wale wajisifao sanamu,
mwabuduni Yeye, enyi miungu yote!
8 Sayuni husikia na kushangilia,
vijiji vya Yuda vinafurahi
kwa sababu ya hukumu zako, Ee BWANA.
9 Kwa kuwa wewe, Ee BWANA, ndiwe
Uliye Juu Sana,
juu sana kuliko dunia yote,
umetukuka sana juu ya miungu yote.
10 Wale wanaompenda BWANA
na wauchukie uovu,
kwa maana Yeye hulinda maisha
ya waaminifu wake
na kuwaokoa kutoka mkononi mwa mwovu.
11 Nuru huangaza wenyе haki
na furaha kwa watu wanyofu wa moyo.
12 Furahini katika BWANA,
ninyi mliony wenyе haki,
lisifuni jina lake takatifu.

Mungu Mtawala Wa Dunia

- 98** Mwimbieni BWANA wimbo mpya,
kwa maana ametenda mambo ya
ajabu,
kitanga chake cha kuume na mkono wake
mtakatifu umemfanya wokovu.
2 BWANA amefanya wokovu wake ujulikane
na amedhihirisha haki yake kwa mataifa.
3 Ameukumbuka upendo wake
na uaminifu wake kwa nyumba ya Israeli,

Miisho yote ya dunia imeuona wokovu wa
Mungu wetu.

- 4 Mpigieni kelele za shangwe,
dunia yote ipaze sauti kwa nyimbo za
shangwe na vinanda,
5 mwimbieni BWANA kwa kinubi,
kwa kinubi na sauti za kuimba,
6 kwa tarumbeta na mvumo wa baragumu za
pembe za kondoo dume,
shangilieni kwa furaha mbele za BWANA,
aliye Mfalme.
7 Bahari na ivume na kila kilichoko ndani yake,
dunia na wote wakaao ndani yake.
8 Mito na ipige makofi,
milima na iimbe pamoja kwa furaha,
9 vyote na viimbe mbele za BWANA,
kwa maana yu aja kuhukumu dunia.
Atahukumu dunia kwa haki
na mataifa kwa haki.

Mungu Mfalme Mkuu

- 99** BWANA anatawala,
mataifa na yatetemeke,
anaketi kwenye kiti cha enzi katikati ya
makerubi,
dunia na itikisike.
2 BWANA ni mkuu katika Sayuni,
ametukuzwa juu ya mataifa yote.
3 Wanalisifu jina lako ambalo ni kuu na la
kuogopwa.
Yeye ni mtakatifu.
4 Mfalme mwenye nguvu hupenda haki,
Wewe umethibitisha adili,
katika Yakobo umefanya
yalio haki na sawa.
5 Mtukuzeni BWANA wetu
na mkaabudu katika mahali pa kuwekea
miguu Yake, Yeye ni mtakatifu.
6 Mose na Aroni walikuwa mionganoni
mwa makuhani wake,
Samwel aliikuwa mionganoni mwa walioliititia
jina lake,
walimwita naye aliwajibu.
7 Alizungumza nao kutoka katika nguzo ya
wingu,
walizishika sheria zake na amri alizowapa.
8 Ee BWANA, wetu,
ndiwe uliye wajibu,
kwa Israeli ulikuwa Mungu mwenye
kusamehe,
ingawa uliadhibu matendo yao mabaya.

⁹Mtukuzeni BWANA wetu
na mwabudu kwenye mlima wake
mtakatifu,
kwa maana BWANA wetu ni mtakatifu.

Wimbo Wa Kumsifu Mungu
(Zaburi Ya Shukrani)

100 Mpigieni BWANA kelele za shangwe, dunia yote.
²Mwabuduni BWANA kwa furaha, njoni mbele zake kwa nyimbo za shangwe.
³Jueni kwamba BWANA ni Mungu. Yeye ndiye aliyetuumba, na sisi tu wake, Sisi tu watu wake, kondoo wa malisho yake.

⁴Ingieni malangoni mwake kwa shukrani na katika nyua zake kwa kusifu, mshukuruni yeye na kulisifu jina lake.

⁵Kwa maana BWANA ni mwema na Upendo wake wadumu milele, uaminifu wake unaendelea katika vizazi vyote.

Ahadi Ya Mfalme
(Zaburi Ya Daudi)

101 Nitaimba juu ya upendo wako na haki yako, kwako wewe, Ee BWANA, nitaimba sifa.

²Nitazingatia kuishi maisha yasiyo na lawama, utakuja kwangu lini?

Nitatembea nyumbani mwangu kwa moyo usio na lawama.

³Sitaweka mbele ya macho yangu kitu kiovu Ninayachukia matendo ya watu wasio na imani, hawatashikamana nami.

⁴Moyo wa ukaidi utakuwa mbali nami, nitajitenga na kila ubaya.

⁵Kila amsingiziaye jirani yake kwa siri, huyo nitamnyamazisha, mwenye macho ya dharau na moyo wa kiburi sitamvumilia.

⁶Macho yangu yatawaelekea waaminifu katika nchi, ili waweze kuishi pamoja nami, ye ye ambaye moyo wake hauna lawama atawatumikia.

⁷Mdanganyifu hatakaa nyumbani mwangu,

yeye asemaye kwa uongo hatasimama mbele yangu.

⁸Kila asubuhi nitawanyamazisha, waovu wote katika nchi, nitamkatilia mbali kila mtenda mabaya kutoka katika mji wa BWANA .

Maombi Ya Mtu Mwenye Taabu
(Maombi Ya Mtu Aliyechoka, Anayeteseka Anayemimina Malalamiko Kwa Bwana)

102 Ee BWANA, usikie sala yangu, kilio changu cha kuomba msaada kikufikie.

²Usinifiche uso wako ninapokuwa katika shida. Unitegee sikio lako, ninapoita, unijibu kwa upesi.

³Kwa kuwa siku zangu zinatoweka kama moshi, mifupa yangu inaungua kama kaa la moto.

⁴Moyo wangu umefilia na kunyauka kama jani, ninasahau kula chakula changu.

⁵Kwa ajili ya kulia kwangu kwa uchungu, nimebakia ngozi na mifupa.

⁶Nimekuwa kama bundi wa jangwani, kama bundi kwenye magofu.

⁷Nilalapo sipati usingizi, nimekuwa kama ndege mpweke kwenye paa la nyumba.

⁸Mchana kutwa adui zangu hunidihaki, wale wanaonizunguka hutumia jina langu kama laana.

⁹Ninakula majivu kama chakula changu na nimechanganya kinywaji changu na machozi

¹⁰kwa sababu ya ghadhabu yako kuu, kwa maana umeniinua na kunitupa kando.

¹¹Siku zangu ni kama kivuli cha jioni, ninanyauka kama jani.

¹²Lakini wewe, Ee BWANA, unaketi katika kiti chako cha enzi milele, sifa zako za ukuu zaendelea vizazi vyote.

¹³Utainuka na kuihurumia Sayuni, kwa maana ni wakati wa kumuonyesha wema, wakati uliokubalika umewadia.

¹⁴Kwa maana mawe yake ni ya thamani kwa watumishi wako, vumbi lake lenyewe hulionea huruma.

¹⁵Mataifa wataogopa jina la BWANA,

wafalme wote wa dunia
watauheshimu utukufu wako.

¹⁶Kwa maana BWANA atajenga tena Sayuni
na kutokea katika utukufu wake.

¹⁷Ataitikia maombi ya mtu mkiwa,
wala hatadharau hoja yao

¹⁸Hili na liandikwe kwa ajili ya kizazi kijacho,
ili taifa litakaloumbwa baadaye waweze
kumsifu BWANA :

¹⁹ BWANA alitazama chini kutoka
patakatifu pake palipo juu,
kutoka mbinguni alitazama dunia,

²⁰kusikiliza vilio vya uchungu vya wafungwa
na kuwaweka huru wale waliohukumiwa
kufa."

²¹Kwa hiyo jina la BWANA latangazwa
huko Sayuni
na sifa zake katika Yerusalem,

²²wakati mataifa na falme
zitakapokusanya kumwabudu BWANA.

²³Katika kuishi kwangu alivunja nguvu zangu,
akafupisha siku zangu.

²⁴Ndipo niliposema:
"Ee Mungu wangu, usinichukue katikati ya
siku zangu,
miaka yako inaendelea vizazi vyote.

²⁵Hapo mwanzo uliweka misingi ya dunia,
na mbingu ni kazi ya mikono yako.

²⁶Hivi vitatoweka, lakini wewe utadumu,
vyote vitachakaa kama vazi.
Utavibadilisha kama nguo
navyo vitaondoshwa.

²⁷Lakini wewe, U Yeye yule,
miaka yako haikomi kamwe.

²⁸Watoto wa watumishi wako wataishi mbele
zako,
wazao wao wataimashwa mbele zako."

Pendo La Mungu (Zaburi Ya Daudi)

103 Ee nafsi yangu, umhimidi BWANA,
vyote vilivyomo ndani yangu
vilihimidi jina lake takatifu.

²Ee nafsi yangu, umhimidi BWANA,
wala usisahau wema wake,

³akusamehe dhambi zako zote
na kuponya magonjwa yako yote,

⁴aukomboa uhai wako na kaburi,
na kukuvika taji ya upendo na huruma,

⁵anayetosheleza mahitaji yako kwa vitu vyema,

ili ujana wako uhuishwe kama wa tai.

⁶ BWANA hutenda haki,
naye huwapa hukumu ya haki wote
wanaonewa.

⁷Alimjulisha Mose njia zake,
matendo yake kwa wana wa Israeli:

⁸ ni mwenye huruma na rehema,
si mwepesi wa hasira, amejaaj upendo.

⁹Yeye hatalaumu sikuzote,
wala haweki hasira yake milele,

¹⁰yeye hutuadhibu kulingana na dhambi zetu
wala hatulipizi sawasawa na maovu yetu.

¹¹Kama ville mbingu zilivyo juu sana
juu ya dunia,
ndivyo wema wake ulivyo mwingi
kwa wanaomcha,

¹²kama mashariki ilivyo mbali na magharibi,
ndivyo Mungu ameziweka dhambi zetu
mbali na sisi.

¹³Kama baba alivyo na huruma
kwa watoto wake,
ndivyo BWANA anavyowahurumia
wale wanaomcha,

¹⁴kwa kuwa anajua tulivyoumbwa,
anakumbuka kwamba sisi tu mavumbi.

¹⁵Kuhusu mwanadamu, siku zake ni kama
majani,
anachanua kama ua la shambani,

¹⁶upepo huvuma juu yake nalo hutoweka,
mahali pake hapalikumbuki tena.

¹⁷Lakini kutoka milele hata milele upendo wa
BWANA uko kwa wale wamchao,
haki yake kwa watoto wa watoto wao,

¹⁸kwa wale walishikao agano lake
na kukumbuka kuyatii mausia yake.

¹⁹ BWANA ameweka imara kiti chake cha
enzi mbinguni,
ufalme wake unatawala juu ya vyote.

²⁰Mhimidini BWANA, enyi malaika wake,
ninyi mliong mashujaa mnaozitii amri zake,
ninyi mnaotii neno lake.

²¹Mhimidini BWANA, ninyi jeshi lake lote
la mbinguni,
ninyi watumishi wake mnaofanya mapenzi
yake.

²²Mhimidini BWANA, kazi zake zote
kila mahali katika milki yake.

Ee nafsi yangu, umhimidi BWANA.

Katika Kumsifu Muumba

104 Ee nafsi yangu, umhimidi BWANA.

Ee BWANA, wangu, wewe ni mkuu sana,
umejivika utukufu na enzi.
²Amejifunika katika nuru kama vile kwa vazi,
amezitandaza mbingu kama hema
³na kuziweka nguzo za orofa yake juu ya maji.
Huyafanya mawingu kuwa gari lake kubwa
zuri,
na hupanda kwenye mbawa za upopo.

⁴Hufanya pepo kuwa wajumbe^a wake,
miali ya moto watumishi wake.

⁵Ameiweka dunia kwenye misingi yake,
hawezi kamwe kuondoshwa.

⁶Uliifunika kwa Kilindi kama kwa vazi,
maji yalismama juu ya milima.

⁷Lakini kwa kukemea kwako maji yalikimbia,

kwa sauti ya radi yako yalikimbia,

⁸yakapanda milima, yakatelemka mabondeni,
mpaka mahali pale ulipoyakusudia.

⁹Uliyawekea mpaka ambao hayawezi kuuvuka,
kamwe hayataifunika dunia tena.

¹⁰Hufanya chemchemi zimwage maji
mabondeni,
hutiririka kati ya milima.

¹¹Huropa maji wanyama wote wa kondeni,
punda mwitu huzima kiu yao.

¹²Ndege wa angani hufanya viota kandokando
ya maji,

huimba katikati ya matawi.

¹³Huinyeshea milima kutoka orofa zake,
dunia inatoshelezwa kwa matunda ya
kazi yake.

¹⁴Huyafanya majani ya mifugo yaote,
na mimea kwa ajili ya watu kupanda,
wajipatie chakula kutoka ardhini:

¹⁵Mvinyo wa kuufurahisha moyo wa
mwanadamu,
mafuta kwa ajili ya kung'arisha uso wake
na mkate wa kutia mwili nguvu.

¹⁶Miti ya BWANA inanyeshewa vizuri,
mierezi ya Lebanon aliyoipanda.

¹⁷Humo ndege hufanya viota vyao,
korongo ana nyumba yake kwenye
msonobari.

¹⁸Milima mirefu ni makao ya mbuzi mwitu,
majabali ni kimbilio la pelele.

¹⁹Mwezi hugawanya majira,
na jua hutambua wakati wake wa kutua.

²⁰Unaleta giza, kunakuwa usiku,
wanyama wote wa mwituni
huzungukazunguka.

²¹Simba hunguruma kwa mawindo yao,
na kutafuta chakula chao kutoka kwa
Mungu.

²²Jua huchomoza, nao huondoka kwa kunyata,
hurudi na kulala katika mapango yao.

²³Kisha mwanadamu hutoka nje na kwenda
kazini kwake,
katika kazi yake mpaka jioni.

²⁴Ee BWANA, jinsi gani zilivyo nyingi kazi
zako!

Kwa hekima ulizifanya zote,
dunia imeja viumbe vyako.

²⁵Pale iko bahari, kubwa na yenye nafasi tele,
imeja viumbe visivyo na idadi,
vitu vyenye uhai vikubwa na vidogo.

²⁶Huko meli huenda na kurudi,
Lewiathani^b, ulyemuumbaacheze ndani
yake.

²⁷Hawa wote wanakutazama wewe,
uwape chakula chao kwa wakati wake.

²⁸Wakati unapowapa, wanakikusanya,
unapofumbua mkono wako,
wao wanashibishwa mema.

²⁹Unapoficha uso wako,
wanapata hofu, unapoondoaa pumzi yao,
wanakufa na kurudi mavumbini.

³⁰Unapopelea Roho wako,
wanaumbwa,
nawe huufanya upya uso wa dunia.

³¹Utukufu wa BWANA na udumu milele,
BWANA na azifurahie kazi zake,

³²yeye aitazamaye dunia, nayo ikatetemeka,
aigusaye milima nayo ikatoa moshi.

³³Nitamwimbia BWANA maisha yangu
yote,
nitaimba sifa kwa Mungu wangu muda wote
ninaoishi.

³⁴Kutafakari kwangu na kumpendeze Yeye
ninapofurahi katika BWANA .

³⁵Lakini wenyewe dhambi na watoweke katika
dunia
na waovu wasiwepo tena.

^a⁴ Wajumbe wake hapa ina maana ya "Malaika."

^b²⁶ Lewiathani maana yake ni: "Msifuni BWANA ."

Ee nafsi yangu umhimidi BWANA.
Msifuni BWANA c.

Mungu Na Watu Wake
(1nya 16:8-22)

- 105** Mshukuruni BWANA,
litiieni jina lake,
wajulisheni mataifa yale aliyoyatenda.
- ²Mwimbieni Yeye, mwimbieni Yeye sifa,
waambieni matendo yake yote ya ajabu.
- ³Utukufu kwa jina lake takatifu,
miyo ya wale wamtafutao BWANA
na ifurahi.
- ⁴Mtafuteni BWANA na nguvu zake,
utafuteni uso wake siku zote.
- ⁵Kumbuka matendo ya ajabu aliyoyafanya,
miujiza yake na hukumu alizozitamka.
- ⁶Ee wazao wa Abrahamu mtumishi wake,
Ee wana wa Yakobo, wateule wake.
- ⁷Yeye ndiye BWANA wetu,
hukumu zake zimo duniani pote.
- ⁸Hulikumbuka agano lake milele,
neno ambalo aliamuru, kwa vizazi elfu,
- ⁹agano alilolifanya na Abrahamu,
kiapo alichomwapia Isaki.
- ¹⁰Alilithibitisha kwa Yakobo kama amri,
kwa Israeli kama agano la milele:
- ¹¹"Wewe nitakupa nchi ya Kanaani
kama sehemu utakayoirithi."
- ¹²Walipokuwa wachache kwa idadi,
wachache sana na wageni ndani yake,
- ¹³walitangatanga kutoka taifa moja hadi jingine,
kutoka ufalme mmoja hadi mwingine.
- ¹⁴Hakuruhusu mtu ye yote awaonee,
kwa ajili yao aliwakemea wafalme,
- ¹⁵akisema, "Msiwaguse masihi wangu,
msiwadhuru manabii wangu."
- ¹⁶Akaiita njaa juu ya nchi
na kuharibu chakula chao chote,
- ¹⁷naye akatuma mtu mbele yao,
Yosefu, aliyeuzwa kama mtumwa.
- ¹⁸Walichubua miguu yake kwa minyororo,
shingo yake ilifungwa kwa chuma,
- ¹⁹mpaka yale aliyotangulia kusema yalipotimia,
mpaka neno la BWANA lilipomjaribu
na kumthibitisha.
- ²⁰Mfalme alituma akamfungua,

c³⁵ Kwa Kiebrania ni "Hallelu Yah" maana yake ni: "Msifuni
BWANA ."

- mtawala wa watu alimwachia huru.
- ²¹Alimfanya mkuu wa nyumba yake,
mtawala juu ya vyote alivyokuwa navyo,
- ²²kuwaelekeza wakuu wa mfalme apendavyo
na kuwafundisha wazee wake hekima.
- ²³Kisha Israeli akaingia Misri,
Yakobo akaishi kama mgeni katika nchi ya Hamu.
- ²⁴BWANA aliwafanya watu wake kuzaana
sana,
akawafanya kuwa wengi sana kuliko adui
zao,
- ²⁵ambaye aliigeuza miyo yao iwachukie watu
wake,
wakatenda hila dhidi ya watumishi wake.
- ²⁶Akamtuma Mose mtumishi wake,
pamoja na Aroni, ambaye alikuwa
amemchagua.
- ²⁷Walifanya ishara zake za ajabu mionganini
mwao,
miujiza yake katika nchi ya Hamu.
- ²⁸Alituma giza na nchi ikawa giza,
kwani si walikuwa wameyaasi maneno
yake?
- ²⁹Aligeuza maji yao kuwa damu,
ikasababisha samaki wao kufa.
- ³⁰Nchi yao ilijaa vyura tele,
ambao waliingia hadi kwenye vyumba nya
kulala nya watawala wao.
- ³¹Alisema, yakaja makundi ya mainzi,
na viroboto katika nchi yao yote.
- ³²Alibadilisha mvua yao ikawa mvua ya mawe,
yenye umeme wa radi katika nchi yao yote,
- ³³akaharibu mizabibu yao na miti ya tini
na akaangamiza miti ya nchi yao.
- ³⁴Alisema, nzige wakaja,
tunutu wasio na idadi,
- ³⁵wakala kila kitu cha kijani kibichi katika nchi
yao,
wakala mazao ya ardhi yao.
- ³⁶Akawaua wazaliwa wote wa kwanza katika
nchi yao,
kisha matunda ya kwanza ya ujana wao
wote.
- ³⁷Akawatoa Israeli katika nchi wakiwa na fedha
na dhahabu nyingi,
wala hakuna hata mmoja kutoka katika
kabila zao aliyejkwaa.
- ³⁸Misri ilifurahi walipoondoka,
kwa sababu hofu ya Israeli iliwa

- imewaangukia.
- ³⁹Alitandaza wingu kama kifuniko na moto kuwamulikia usiku.
- ⁴⁰Waliomba, naye akawaletea kware, akawashibisha kwa mkate wa mbinguni.
- ⁴¹Alipasua mwamba, maji yakabubujika, yakinirika jangwani kama mto.
- ⁴²Kwa maana alikumbuka ahadi yake takatifu, aliyompa Abrahamu mtumishi wake.
- ⁴³Aliwatoa watu wake kwa furaha, wateule wake kwa kelele za shangwe,
- ⁴⁴akawapa nchi za mataifa, wakawa warithi wa vitu ambavyo wengine walikuwa wamevitaabikia,
- ⁴⁵alifanya haya ili wayashike mausia yake na kuzitii sheria zake.
- Msifuni BWANA .
- Wema Wa Bwana Kwa Watu Wake**
- 106** Msifuni BWANA .
- Mshukruni BWANA, kwa kuwa ni mwema, upendo wake wadumu milele.
- ²Ni nani awezaye kusimulia matendo makuu ya BWANA au kutangaza kikamilifu sifa zake?
- ³Heri wale wanaodumisha haki, ambao daima wanafanya yaliyo mema.
- ⁴Ee BWANA, unikumbuke unapowatendea mema watu wako, uwe msaada wangu unapowaokoa,
- ⁵Ili niweze kufurahia mafanikio ya wateule wako, niweze kushiriki katika furaha ya taifa lako na kuungana na urithi wako katika kukusifu.
- ⁶Tumetenda dhambi, kama vile baba zetu walivyotenda, tumekosa na tumetenda kwa uovu.
- ⁷Wakati baba zetu walipokuwa Misri, hawakuzingatia maajabu yako, wala hawakukumbuka wingi wa fadhili zako, bali waliasi kando ya bahari, bahari ya Shamu.
- ⁸Hata hivyo aliwaokoa kwa ajili ya jina lake, ili apate kudhihirisha uweza wake mkuu.
- ⁹Alikemea bahari ya Shamu, nayo ikakauka, akawaongoza katika vilindi vyake kama vile jangwani.
- ¹⁰Aliwaokoa kutoka mkononi mwa adui, kutoka mkononi mwa adui aliwakomboa.

- ¹¹Maji yaliwafunika adui zao, hakunusurika hata mmoja.
- ¹²Ndipo walipoamini ahadi zake, nao wakaimba sifa zake.
- ¹³Lakini mara walisahau aliywatendea, wala hawakungojea shauri lake.
- ¹⁴Jangwani walitawaliwa na tamaa zao, walimjaribu Mungu nyikani.
- ¹⁵Kwa hiyo aliwapa kile walichoomba, lakini akatuma juu yao ugonjwa wa kudhoofisha.
- ¹⁶Kambini waliwaonea wivu Mose na Aroni, ambaye alikuwa amewekwa wakfu kwa BWANA .
- ¹⁷Ardhi ilifunguka ikawameza Dathani, ikawazika Abiramu na kundi lake.
- ¹⁸Moto uliwaka katikati ya wafuasi wao, mwali wa moto uliweketeza waovu.
- ¹⁹Huko Horebu walitengeneza ndama na kuabudu sanamu ya kusubu kutoka kwenye dhahabu.
- ²⁰Waliubadilisha Utukufu wa Mungu na kuipa sanamu ya fahali, ambaye hula majani.
- ²¹Walimsahau Mungu aliyewaokoa, ambaye alikuwa ametenda mambo makuu huko Misri,
- ²²miujiza katika nchi ya Hamu na mambo ya kutisha huko bahari ya Shamu.
- ²³Kwa hiyo alisema kwamba angewaangamiza, kama Mose mteule wake, asingesimama kati yao na Mungu kuizua ghadhabu yake kuwaangamiza.
- ²⁴Kisha waliidharau ile nchi nzuri, hawakuiamini ahadi yake.
- ²⁵Walinung'unika ndani ya mahema yao, wala hawakumtii BWANA .
- ²⁶Kwa hiyo akaapa kwa mkono ulioinuliwa kwamba atawafanya waanguke jangwani,
- ²⁷kuwatawanya wazao wao waanguke mionganoni mwa mataifa na kuwatawanya katika nchi zote.
- ²⁸Walijifunga nira na Baali huko Peori wakala dhabihu zilizotolewa kwa miungu isyo na uhai,
- ²⁹walimchokoza BWANA, wakamkasirisha kwa matendo yao maovu, tauni ikazuka kati yao.

- ³⁰Lakini Finehasi alisimama akaingilia kati,
tauni ikazuiliwa.
- ³¹Hili likahesabiwa kwake haki,
kwa vizazi visivyo na mwisho vijavyo.
- ³²Kwenye maji ya Meriba, walimkasirisha
BWANA,
janga likampata Mose kwa sababu yao,
- ³³kwa maana walimwasi Roho wa Mungu
na maneno yatatoka midomoni kwa Mose
bila kufikiri.
- ³⁴Hawakuwaangamiza yale mataifa
kama BWANA alivyowaagiza,
- ³⁵bali walijichanganya na mataifa
na wakazikubali desturi zao.
- ³⁶Waliabudu sanamu zao,
zikawa mtego kwao.
- ³⁷Wakawatoa wana wao
na binti zao dhabihu kwa mashetani.
- ³⁸Walimwaga damu isiyo na hatia,
damu za wana wao na binti zao,
ambao waliwatoa dhabihu kwa sanamu za
Kanaani,
nchi ikanajisika kwa damu zao.
- ³⁹Wakajinajisi wenyewe kwa yale waliyotenda,
kwa matendo yao wenyewe wakajifanyia
ukahaba.
- ⁴⁰Kwa hiyo BWANA akawakasirikia watu
wake na akauchukia sana urithi wake.
- ⁴¹Akawakabidhi kwa mataifa
na adui zao wakawatawala.
- ⁴²Adui zao wakawaonea
na kuwatia chini ya mamlaka yao.
- ⁴³Mara nydingi aliwaokoa
lakini wao walikuwa wamezama kwenye
uasi,
nao wakajiharibu katika dhambi zao.
- ⁴⁴Lakini akaangalia mateso yao
wakati aliposikia kilio chao,
- ⁴⁵kwa ajili yao akakumbuka agano lake
na kutohana na upendo wake mkuu
akapooza hasira yake.
- ⁴⁶Akawafanya wahurumiwe na wote
waliovashikilia mateka.
- ⁴⁷Ee BWANA, wetu, utuokoe,
utukusanye tena kutoka kwa mataifa,
ili tuweze kulishukuru jina lako takatifu
na kujisifu katika sifa zako.
- ⁴⁸Atukuzwe BWANA wa Israeli,

tangu milele na hata milele.
Watu wote na waseme, "Amen!"

Msifuni BWANA .

KITABU CHA TANO

(Zaburi 107-150)

Kuusifu Wema Wa Mungu

107 Mshukuruni BWANA, kwa kuwa
Yeye ni mwema,
upendo wake hudumu milele.

²Waliokombolewa wa BWANA na
waseme hivi,
wale aliowaokoa kutoka katika mkono wa
adui,
³wale aliowakusanya kutoka nchi mbalimbali,
kutoka mashariki na magharibi,
kutoka kaskazini na kusini.

⁴Baadhi yao walitangatanga jangwani,
hawakuona njia ya kuwafikisha
katika mji ambaao wangeweza kuishi.

⁵Walikuwa na njaa na kiu,
afya zao zikafifia.

⁶Ndipo walipomililia BWANA katika shida
zao,
naye akawaokoa kutoka katika taabu zao.

⁷Akawaongoza kwa njia iliyo sawa
hadi kwenye mji ambaao wangeweza kuishi.

⁸Basi na wamshukuru BWANA
kwa upendo wake usiokoma,
na kwa matendo yake ya ajabu kwa
wanadamu,

⁹kwa maana yeye humtosheleza mwenye kiu
na kumshibisha mwenye njaa kwa vitu
vyema.

¹⁰Wengine walikaa gizani na katika huzuni kuu,
wafungwa wakiteseka katika minyororo,

¹¹kwa sababu walikuwa wameasi dhidi ya
maneno ya Mungu

na kudharau shauri la Aliye Juu.

¹²Aliwatumikisha kwa kazi ngumu,
walijikwaa na hapakuwapo na ye yote wa
kuwasaidia.

¹³Ndipo walipomililia BWANA katika shida
yao,
naye akawaokoa kutoka kwenye taabu yao.

¹⁴Akawatoa katika giza na huzuni kuu
na akavunja minyororo yao.

¹⁵Basi na wamshukuru BWANA
kwa upendo wake usiokoma,
na kwa matendo yake ya ajabu

- kwa wanadamu,
¹⁶kwa kuwa yeye huvunja malango ya shaba na kukata mapingo ya chuma.
- ¹⁷Wengine wakawa wajinga kutokana na uasi wao, wakapata mateso kwa sababu ya uovu wao.
- ¹⁸Wakachukia kabisa vyakula vyote, wakakaribia malango ya mauti.
- ¹⁹Ndipo walipomililia BWANA katika shida yao, naye akawaokoa kutoka kwenye taabu yao.
- ²⁰Akalituma neno lake na kuwaponya, akawaokoa kutoka maangamizo.
- ²¹Basi na wamshukuru BWANA kwa upendo wake usiokoma, na kwa matendo yake ya ajabu kwa wanadamu.
- ²²Na watoe dhabihu za kushukuru, na wasimulie matendo yake kwa nyimbo za furaha.
- ²³Wengine walisafiri baharini kwa meli, walikuwa wafanyi biashara kwenye maji makuu.
- ²⁴Waliziona kazi za BWANA, matendo yake ya ajabu katika kilindi.
- ²⁵Kwa maana alisema na kuamsha tufani iliyoinua mawimbi juu.
- ²⁶Yakainuka juu mbinguni yakashuka chini hadi vilindini, katika hatari hii ujasiri wao uliyeyuka.
- ²⁷Walipepesuka na kuyumbayumba kama walevi, ujanja wao ukafikia ukomo.
- ²⁸Ndipo walipomililia BWANA katika shida yao, naye akawatoa kutoka kwenye taabu yao.
- ²⁹Akatuliza dhoruba kwa mnong'ono, mawimbi ya bahari yakatulia.
- ³⁰Walifurahi ilipokuwa shwari, naye akawaongoza hadi kwenye bandari waliyotamani.
- ³¹Basi na wamshukuru BWANA kwa upendo wake usiokoma na kwa matendo yake ya ajabu kwa wanadamu.
- ³²Na wamtukuze Yeye katika kusanyiko la watu, na wamsifu katika baraza la wazee
- ³³Yeye aligeuza mito kuwa jangwa, chemchemi za maji zitiririkazo kuwa ardhi yenye kiu,
- ³⁴nchi izaayo ikawa ya chumvi na isiyofaa,

- kwa sababu ya uovu wa wale walioishi humo.
- ³⁵Aligeuza jangwa likawa madimbwi ya maji, na ardhi kame kuwa chemchemi za maji zitiririkazo,
- ³⁶aliwaleta wenyenjaa wakaishi humo, nao wakajenga mji wakaishi humo.
- ³⁷Walilima mashamba na kupanda mizabibu, nayo ikazaa matunda mengi,
- ³⁸Mungu aliwabariki, hesabu yao ikaongezeka sana, wala hakuruhusu mifugo yao kupungua.
- ³⁹Kisha hesabu yao ilipungua, walinyenyekeshwa kwa kuonewa, maafa na huzuni,
- ⁴⁰yeye ambaye huwamwagia dharau wakuu, aliwafanya watanganetange kwenye nyika isiyo na njia.
- ⁴¹Lakini yeye aliwainua wahitaji katika taabu zao, na kuongeza jamaa zao kama makundi ya kondoo.
- ⁴²Wanyofu wanaona na kufurahi, lakini waovu wote wananyamaza.
- ⁴³Ye yote aliye na hekima, ayasikie mambo haya na atafakari upendo mkuu wa BWANA.
- Kuomba Msaada Dhidi Ya Adui
(Zab 57:7-11; 60:5-12)
(Zaburi Ya Daudi. Wimbo)**
- 108** Ee Mungu, moyo wangu ni thabiti, nitaimba na kucheza muziki kwa nafsi yangu yote.
- ²Amka, kinubi na zeze! nitayaamsha mapambazuko.
- ³Ee BWANA, nitakusifu katikati ya mataifa, nitaimba sifa zako katikati ya mataifa.
- ⁴Kwa maana upendo wako ni mkuu, juu kuliko mbingu, uaminifu wako hufika mpaka angani.
- ⁵Ee Mungu, utukuzwe, juu ya mbingu, utukufu wako na uwe duniani pote.
- ⁶Utuokoe na kutusaidia kwa mkono wako wa kuume, ili wale uwapendao wapate kuokolewa.
- ⁷Mungu amesema kutoka patakatifu pake: "Kwa furaha na ushindi nitagawa Shekemu, na kupima Bonde ka Sukothi.

- ⁸Gileadi ni yangu, Manase ni yangu,
Efraimu ni kofia yangu ya chuma,
Yuda ni fimbo yangu ya utawala.
- ⁹Moabu ni sinia langu la kunawia,
juu ya Edomu natupa kiatu changu,
juu ya Ufilisti napiga kelele ya furaha ya
ushindi."
- ¹⁰Ni nani atakayenileta kwenye mji wa ngome?
Ni nani atakayeniongoza nifike Edomu?
- ¹¹Si wewe, Ee Mungu, wewe ambaye
umetukataa
nawe huendi tena na majeshi yetu?
- ¹²Utuusaidie kukabiliana na adui,
kwa maana msaada wa mwanadamu haufai
kitu.
- ¹³Kwa msaada wa Mungu tutapata ushindi,
naye atawaponda adui zetu.
- Lalamiko La Mtu Aliyeko Kwenye Shida
(Kwa Mwimbishaji : Zaburi Ya Daudi)**
- 109** Ee Mungu, ambaye ninakusifu,
usiwe kimya,
- ² kwa maana watu waovu na wadanganyifu
wamefungua vinywa vyao dhidi yangu,
wasema dhidi yangu kwa ndimi za
udanganyifu.
- ³Wemenizunguka kwa maneno ya chuki,
wananishambulia bila sababu.
- ⁴Wanachonilipa badala ya urafiki wangu ni
kunishtaki,
lakini mimi ninawaombea.
- ⁵Wananilipiza bayaa kwa jema,
chuki badala ya urafiki wangu.
- ⁶Agiza mtu mwovu ampinge,
mshitaki^a na asimame mkono wake wa
kuume.
- ⁷Anapohukumiwa na apatikane na hatia,
nayo maombi yake na yamhukumu.
- ⁸Siku zake za kuishi na ziwe chache,
uongozi wake na apewe mtu mwingine.
- ⁹Watoto wake na waachwe yatima,
mke wake na awe mjane.
- ¹⁰Watoto wake na watagetange wakiomba
omba,
na wafukuzwe kwenye mabaki ya nyumba
zao zilizobomoka.
- ¹¹Mtu anayemdati na atekie vyote alivyo navyo,
matunda ya kazi yake na yatekwe nyara na
wageni.
- ¹²Na asiwepo mtu ye yote wa kumhurumia

- wala wa kuwahurumia yatima wake.
- ¹³Uzao wake na ukatiliwe mbali,
majina yao yafutike katika kizazi kifuatacho.
- ¹⁴Maovu ya baba zake na yakumbukwe
mbele za BWANA,
dhambi ya mama yake
na isifutwe kamwe.
- ¹⁵Dhambi zao na zibaki daima mbele za
BWANA,
ili apate kukatilia mbali kumbukumbu lao
duniani.
- ¹⁶Kwa maana kamwe hakuweza kutenda wema,
bali alimfukuza mnyonge na mhitaji,
aliwafanyia jeuri wahitaji na waliovunjika
moyo.
- ¹⁷Alipenda kulaani,
nayo laana ikampata,
hakupenda kubariki,
kwa hiyo baraka na ikae mbali naye.
- ¹⁸Alivaa kulaani kama vazi lake,
nayo ilimwingia mwilini mwake kama maji,
kwenye mifupa yake kama mafuta.
- ¹⁹Na iwe kama joho alilozungushiwa,
kama mshipi aliofungiwa daima.
- ²⁰Haya na yawe malipo ya BWANA
kwa washtaki wangu,
kwa wale wanaoninenea mabaya.
- ²¹Lakini Wewe, Ee BWANA, Mwenyezi,
unitendee wema kwa ajili ya jina lako,
uniokoe kwa wema wako.
- ²²Maana mimi ni maskini na mhitaji,
moyo wangu umejeruhiwa ndani yangu.
- ²³Ninafifia kama kivuli cha jioni,
nimerushwarushwa kama nzige.
- ²⁴Magoti yangu yamelegea kwa kufunga,
mwili wangu umedhoofika na kukonda.
- ²⁵Nimekuwa kitu cha kudharauliwa kwa washtaki
wangu,
wanionapo, hutikisa vichwa vyao.
- ²⁶Ee BWANA, wangu, nisaidie,
niokoe sawasawa na upendo wako.
- ²⁷Watu na wafahamu kuwa ni mkono wako,
kwamba Wewe, Ee BWANA,
umetenda hili.
- ²⁸Wanawenza kulaani, lakini wewe utabariki,
watakaposhambulia, wataaibishwa,
lakini mtumishi wako atashangilia.
- ²⁹Washtaki wangu watavikwa fedheha,
na kufunikwa na aibu kama joho.

^{a6} mshitaki hapa ina maana shetani.

³⁰Kwa kinywa changu nitamtukuza sana BWANA
katika umati mkubwa nitamsifu.

³¹Kwa maana husimama mkono wa kuume wa
mhitaji,
kuoko maisha yake kutoka kwa wale
wanaomhukumu.

BWANA Na Mfalme Wake Mteule
(Zaburi Ya Daudi)

110 BWANA amwambia Bwana
 wangu:

"Keti mkono wangu wa kuume,
mpaka niwafanye adui zako kuwa mahali pa
kuweka miguu yako."

² BWANA ataeneza fimbo yako ya utawala
kutoka Sayuni,

utatawala katikati ya adui zako.

³Askari wako watajitlea kwa moyo
katika siku yako ya vita.

Ukiwa umevikwa fahari takatifu,
kutoka kwenye tumbo la mapambazuko
utapokea umande wa ujana wako^a.

⁴ BWANA ameapa,
naye hatabadilisha mawazo yake:
"Wewe ni kuhanie milele,
kwa mfano wa Melekizedeki."

⁵Bwana yuko mkono wako wa kuume,
atawaseta wafalme siku
ya ghadhabu yake.

⁶Atawahukumu mataifa, akilundika mizoga
na kuwaseta watawala wa dunia nzima.

⁷Atakunywa maji katika kijito kando ya njia^b,
kwa hiyo atainua kichwa chake juu.

Sifa Za BWANA

111 Msifuni BWANA .

Nitamtukuza BWANA kwa moyo
wangu wote,
katika baraza la wenye haki na katika
kusanyiko.

²Kazi za BWANA ni kuu,
wote wanaopendezwa nazo huzitafakari.

³Kazi zake zimejaa fahari na utukufu,
haki yake hudumu daima.

^a³ Utapokea umande wa ujana wako maana yake ni: vijana wako
watakuja kama umande.

^b⁷ Kunywa maji katika kijito kando ya njia maana yake ni: Yeye
ataoaye mtu wa kushika nafasi baada ya mwiningine atamweka
kwenye mamlaka.

⁴Amefanya maajabu yake yakumbukwe,
BWANA ni mwenye neema na
huruma.

⁵Huwapa chakula wale wanaomcha,
hulikumbuka agano lake milele.

⁶Amewaonyesha watu wake uwezo wa kazi
zake,
akiwapa nchi za mataifa mengine.

⁷Kazi za mikono yake ni za uaminifu na haki,
mausia yake yote ni ya kuaminika.

⁸Zinadumu milele na milele,
zikifanyika kwa uaminifu na unyofu.

⁹Aliwapa watu wake ukombozi,
aliamu agano lake milele,
jina lake ni takatifu na la kuogopwa.

¹⁰Kumcha BWANA ndiyo chanzo cha hekima,
wote wanaozifuata amri zake wana busara.
Sifa zake zadumu milele.

Furaha ya Mtu Mwema

112 Msifuni BWANA .

Heri mtu yule amchaye BWANA,
mtu yule apendezwaye sana na amri
zake.

²Watoto wake watakuwa wenye uwezo katika
nchi,
kizazi cha wenye adili kitabarikiwa.

³Nyumbani mwake kuna mali na utajiri,
haki yake hudumu milele.

⁴Hata gizani nuru humzukia mtu mwadilifu,
yule mwenye rehema, huruma na haki.

⁵Mema yatamjia mtu yule aliye mkarimu
na mwenye kukopesha bila riba,
anayefanya mambo yake kwa haki.

⁶Hakika hatatikisika kamwe,
mtu mwenye haki atakumbukwa milele.

⁷Hataogopa habari mbaya,
moyo wake ni thabitii,
ukimtegemea BWANA.

⁸Moyo wake ni salama, hatakuwa na hofu,
mwishoni ataona ushindi dhidi ya adui zake.

⁹Ametawanya kwa ukarimu vipawa vyake
akawapa maskini,
haki yake yadumu milele,
pembe^a yake itatukuzwa kwa heshima.

¹⁰Mtu mwovu ataona na kuchukizwa,
atasaga meno yake na kuyeyuka,
tamaa ya mwovu itakuwa bure.

^a⁹ Pembe hapa inamaanisha heshima na adhama.

Kumsifu BWANA Kwa Wema Wake

113 Msifuni BWANA .

Enyi watumishi wa BWANA msifuni,
lisifuni jina la BWANA .

²Jina la BWANA na lisifiwe,
sasa na hata milele.

³Kuanzia maawio ya jua hadi machweo yake,
jina la BWANA linapaswa kusifiwa.

⁴ BWANA ametukuka juu ya mataifa yote,
utukufu wake juu ya mbingu.

⁵Ni nani aliye kama BWANA wetu,
Yeye ambaye ameketi juu kwenye kiti cha
enzi,

⁶ambaye huinama atazame chini aone
mbingu na nchi?

⁷Huwainua maskini kutoka mavumbini,
na kuwanyanya wahitaji kutoka kwenye
jalala,

⁸huwaketisha pamoja na wakuu,
pamoja na wakuu wa watu wake.

⁹Humtuliza mwanamke tasa nyumbani mwake
awe mama wa watoto mwenye furaha.

Msifuni BWANA .

Wimbo Wa Pasaka

114 Wakati Israeli walipotoka Misri, nyumba ya Yakobo kutoka kwa watu wa lugha ngeni,

²Yuda akawa makao matakatifu ya Mungu,
Israeli milki yake

³Bahari ilitazama ikakimbia,
Yordani ulirudi nyuma,

⁴milima ilirukaruka kama kondoo waume,
vilima kama wana kondoo.

⁵Ee bahari, ni nini kilichokufanya ukakimbia,
Ee Yordani, nawe ukarudi nyuma,

⁶enyi milima kurukaruka kama kondoo waume,
enyi vilima, kama wana kondoo?

⁷Ee dunia, tetemeka mbele za Bwana,
mbele za Mungu wa Yakobo,

⁸aliyegeuza mwamba kuwa dimbwi,
mwamba mgumu kuwa chemchemi za maji.

Mungu Mmoja Wa Kweli

115 Sio kwetu sisi, Ee BWANA, sio kwetu sisi

bali utukufu ni kwa jina lako,
kwa sababu ya upendo na uaminifu wako.

²Kwa nini mataifa waseme,
"yuko wapi Mungu wao?"

³Mungu wetu yuko mbinguni,
naye hufanya lo lote limpendezalo.

⁴Lakini sanamu zao ni za fedha na dhahabu,
zilizotengenezwa kwa mikono ya
wanadamu.

⁵Zina vinywa, lakini haziwezi kusema,
macho, lakini haziwezi kuona,

⁶zina masikio, lakini haziwezi kusikia,
pua, lakini haziwezi kunusa,

⁷zina mikono, lakini haziwezi kupapasa,
miguu, lakini haziwezi kutembea,
wala koo zao haziwezi kutoa sauti.

⁸Wale wanaozitengeneza watafanana nazo,
vivyo hivyo wale wote watakaozitumainia.

⁹Ee nyumba ya Israeli, mtumainini BWANA,
Yeye ni msaada na ngao yako.

¹⁰Ee nyumba ya Aroni, mtumainini BWANA,
Yeye ni msaada na ngao yako.

¹¹Ninyi mnaomcha, mtumainini BWANA,
Yeye ni msaada na ngao yenu.

¹² BWANA anatukumbuka na atatubariki,
ataibariki nyumba ya Israeli,
ataibariki nyumba ya Aroni,

¹³atawabariki wale wanaomcha BWANA,
wadogo kwa wakubwa,

¹⁴ BWANA na awawezeshe kuongezeka,
ninyi na watoto wenu.

¹⁵Mbarikiwe na BWANA
Muumba wa mbingu na dunia.

¹⁶Mbingu zilizo juu sana ni mali ya BWANA,
lakini dunia amempa mwanadamu.

¹⁷Sio wafu wanaomsifu BWANA,
wale waendao mahali pa kimya,

¹⁸bali ni sisi tunaomtukaza BWANA,
sasa na hata milele.

Msifuni BWANA .

Mtu Aliyeokolewa Kutoka Mautini
Amsifu Mungu

¹¹⁶ Ninampenda BWANA kwa
maana amesikia sauti yangu,
amesikia kilio changu ili anihurumie.

²Kwa sababu amenitegea sikio lake,

nitamwita siku zote za maisha yangu.

³Kamba za mauti zilinizinguka,
maumivu makuu ya kuzimu yalinipata,
nikalemewa na taabu na huzuni.

⁴Ndipo nikaliitia jina la BWANA :
“Ee BWANA, niokoe!”

⁵ BWANA ni mwenye neema na haki,
Mungu wetu ni mwangi wa huruma.

⁶ BWANA huwalinda wanyenyeketu,
nilipokuwa katika shida kubwa, aliniokoa.

⁷Ee nafsi yangu, tulia tena,
kwa kuwa BWANA amekuwa mwema
kwako.

⁸Kwako wewe, Ee BWANA,
umeniokoa nafsi yangu na mauti,
macho yangu kutokana na machozi,
miguu yangu kutokana na kujikwaa,

⁹Ili niweze kutembea mbele ya BWANA,
katika nchi ya walio hai.

¹⁰Niliamini, kwa hiyo nilisema,
“Mimi nimeteseka sana.”

¹¹Katika taabu yangu nilisema,
“Wanadamu wote ni waongo.”

¹²Nimrudishie BWANA nini
kwa wema wake wote alionitenda?

¹³Nitakiinua kikombe cha wokovu
na kulitangaza jina la BWANA .

¹⁴Nitazitimiza nadhiri zangu kwa BWANA
mbele za watu wake wote.

¹⁵Kifo cha watakifu kina thamani
machoni pa BWANA .

¹⁶Ee BWANA, hakika mimi ni mtumishi wako,
mimi ni mtumishi wako,
mwana wa mjakazi^a wako,
umeniweka huru toka minyororo yangu.

¹⁷Nitakutolea dhabihu ya kukushukuru
na kuliita jina la BWANA .

¹⁸Nitazitimiza nadhiri zangu kwa BWANA
mbele za watu wake wote,

¹⁹Katika nyua za nyumba ya BWANA,
katikati yako, Ee Yerusalem.

Msifuni BWANA .

^a¹⁶ mjakazi maana yake mwana wako mwaminifu.

Sifa Za BWANA

117 Msifuni BWANA, mataifa yote,
mtukuzeni yeye, enyi mataifa
yote.

²Kwa kuwa upendo wake kwetu ni mkuu,
uaminifu wa BWANA unadumu milele.

Msifuni BWANA .

Shukrani Kwa Ajili Ya Ushindi

118 Mshukuruni BWANA, kwa kuwa
ni mwema,
upendo wake wadumu milele.

²Israeli na aseme sasa:
“Upendo Wake wadumu milele.”

³Nyumba ya Aroni na iseme sasa:
“Upendo Wake wadumu milele.”

⁴Wote wamchao BWANA na waseme sasa:
“Upendo Wake wadumu milele.”

⁵Wakati wa maumivu yangu makuu nilimlilia
BWANA,

naye akanijibu kwa kuniweka huru.

⁶ BWANA yuko pamoja nami, sitaogopa.
Mwanadamu anaweza kunitenda nini?

⁷ BWANA yuko pamoja nami, Yeye ni
msaidizi wangu.

Nitawatazama adui zangu kwa furaha
wakiwa wameshindwa.

⁸Ni bora kumkimbia BWANA
kuliko kumtumainia mwanadamu.

⁹Ni bora kumkimbia BWANA
kuliko kuwatumainia wakuu.

¹⁰Mataifa yote yalinizunguka,
lakini kwa jina la BWANA
naliwakatilia mbali.

¹¹Waliningunguka pande zote,
lakini kwa jina la BWANA naliwakatilia
mbali.

¹²Waliningunguka kama kundi la nyuki,
lakini walikufa haraka kama miiba
iteketeayo,
kwa jina la BWANA naliwakatilia mbali.

¹³Nilisukumwa nyuma karibu kuanguka,
lakini BWANA alinisaidia.

¹⁴ BWANA ni nguvu yangu na wimbo wangu,
Yeye amefanyika wokovu wangu.

¹⁵Sauti za shangwe na ushindi
zinavuma hemani mwa wenye haki:

- "Mkono wa kuume wa BWANA
umetenda mambo makuu!
- ¹⁶Mkono wa kuume wa BWANA umeinuliwa juu,
mkono wa kuume wa BWANA
umetenda mambo makuu!"
- ¹⁷Sitakufa bali nitaishi,
nitatangaza yale BWANA aliyoyatenda.
- ¹⁸ BWANA ameniadhibu vikali,
lakini hakuniacha nife.
- ¹⁹Nifungulie malango ya haki ,
nami nitaingia na kumshukuru BWANA
- ²⁰Hili ni lango la BWANA
ambalo wenyewe haki wanaweza kuliingia.
- ²¹Nitakushukuru, kwa kuwa ulinijibu,
umekuwa wakovu wangu.
- ²²Jiwe walilolikataa waashi,
limekuwa jiwe kuu la pembedi,
- ²³ BWANA ametenda hili,
nalo ni la kushangaza machoni petu.
- ²⁴Hii ndio siku BWANA aliyoifanya,
tushangilie na kufurahi ndani yake.
- ²⁵Ee BWANA, tuokoe,
Ee BWANA, utujalie mafanikio.
- ²⁶Heri yule ajaye kwa jina la BWANA .
Kutoka katika nyumba ya BWANA
tunakubariki.
- ²⁷ BWANA ndiye Mungu,
ametuangazia nuru yake.
Mkiwa na matawi mkononi, unganeni
kwenye maandamano ya sikukuu
hadi kwenye pembe za madhabahu.
- ²⁸Wewe ni Mungu wangu, nitakushukuru,
wewe ni Mungu wangu, nitakutukuzu.
- ²⁹Mshukuruni BWANA kwa kuwa ni mwema,
upendo wake wadumu milele.
- Sheria Ya BWANA**
- 119** Heri wale walio waadilifu katika njia
zao,
wanaoenenda katika sheria ya BWANA .
- ²Heri wale wanaozishika shuhuda zake,
wamtafutao kwa moyo wao wote.
- ³Wasiofanya lo lote lililo baya,
wanaoenenda katika njia zake.
- ⁴Umetoa maagizo yako
ili tuyatii kwa ukamilifu.
- ⁵Laiti, mwenendo wangu ungekuwa imara

- katika kuyatii maagizo yako!
⁶Hivyo mimi sitaaibishwa
ninapozingatia juu ya amri zako zote.
- ⁷Nitakusifu kwa moyo mnyofu
ninapojifunza sheria zako za haki
- ⁸Nitazitii amri zako,
usiniache kabisa.
- Kutii Sheria Ya BWANA**
- ⁹Jinsi gani kijana aifanye njia yake kuwa safi?
Ni kwa kutii akilifuata neno lako.
- ¹⁰Ninakutafuta kwa moyo wangu wote,
usiniache niende mbali na amri zako.
- ¹¹Nimelificha neno lako moyoni mwangu
ili nisikutende dhambi.
- ¹²Sifa ni zako, Ee BWANA,
nifundishe amri zako.
- ¹³Kwa midomo yangu nitasimulia
sheria zote zinazotoka katika kinywa chako.
- ¹⁴Ninafurahia kufuata sheria zako
kama mtu afurahiaye mali nyingi.
- ¹⁵Ninatafakari maagizo yako
na kuziangalia njia zako.
- ¹⁶Ninafurahia maagizo yako,
wala sitalipuza neno lako.
- Furaha Katika Sheria Ya BWANA**
- ¹⁷Mtendee mema mtumishi wako, nami nitaishi,
nitaliti neno lako.
- ¹⁸Yafungue macho yangu nipate kuona
mambo ya ajabu katika sheria yako.
- ¹⁹Mimi ni mgeni duniani,
usinifiche maagizo yako.
- ²⁰Nafsi yangu inalika kwa shauku kubwa
juu ya sheria zako wakati wote.
- ²¹Unawakemea wenyewe majivuno, waliolaaniwa
waendao mbali na amri zako.
- ²²Niondolee dharau na dhihaka,
kwa kuwa ninazishika shuhuda zako.
- ²³Ingawa watawala huketi pamoja na
kunisingizia,
mtumishi wako atatafakari juu ya maagizo
yako.
- ²⁴Shuhuda zako ni furaha yangu,
nazo ni washauri wangu.
- Kuamua Kuitii Sheria Ya Bwana**
- ²⁵Nimelazwa chini mavumbini,
hifadhi maisha yangu sawasawa na neno
lako.
- ²⁶Nilikueleza njia zangu ukanjibu,
nifundishe sheria zako.
- ²⁷Nieleweshe mafundisho ya mausia yako,

nami nitatafakari maajabu yako.
 28 Nafsi yangu imechakazwa kwa huzuni,
 uniimarishe sawasawa na neno lako.
 29 Niepushe na njia za udanganyifu,
 kwa neema nifundishe amri zako.
 30 Nimechagua njia ya ukweli,
 nimekaza moyo wangu katika sheria zako.
 31 Ninang'ang'ania sheria zako, Ee BWANA,
 usiniache niaibishwe.
 32 Ninakimbilia katika njia ya maagizo yako,
 kwa kuwa umeuweka moyo wangu huru.

Maombi Ili Kupata Ufahamu

33 Ee BWANA, nifundishe kuzifuata sheria
 zako,
 nami nitazishika mpaka mwisho.
 34 Nipe ufahamu, nami nitaishika sheria yako
 na kuitii kwa moyo wangu wote.
 35 Niongoze kwenye njia ya amri zako,
 kwa kuwa huko napata furaha.
 36 Ugeuze moyo wangu kuelekea sheria zako,
 na siyo kwenye mambo ya ubinagsi.
 37 Geuza macho yangu kutoka kwenye mambo
 yasiyofaa,
 uhifadhi maisha yangu sawa sawa na neno
 lako.
 38 Mtimizie mtumishi wako ahadi yako,
 ili upate kuogopwa.
 39 Niondolee aibu ninayoigopa,
 kwa kuwa sheria zako ni njema.
 40 Tazama jinsi ninavyoonea shaku mausia
 yako!
 Hifadhi maisha yangu katika haki yako.

Kuitumainia Sheria Ya BWANA

41 Ee BWANA, upendo wako
 usiokoma na unijie,
 wokovu wako sawasawa na ahadi yako,
 42 ndipo nitakapomjibu anayenidhihaki,
 kwa kuwa ninalitumainia neno lako.
 43 Usilinyakue neno la kweli kutoka kinywani
 mwangu,
 kwa kuwa nimeweka tumaini langu katika
 amri zako.
 44 Niitii amri yako siku zote,
 millele na millele.
 45 Nitatembea nikiwa huru,
 kwa kuwa nimejifunza mausia yako.
 46 Nitasema sheria zako mbele za wafalme
 wala sitaaibishwa,
 47 kwa kuwa ninazifurahia amri zako
 kwa sababu ninazipenda.
 48 Ninaziinulia amri zako mikono yangu,

ambazo ninazipenda,
 nami ninatafakari juu ya maagizo yako.
Matumaini Katika Sheria Ya BWANA
 49 Kumbuka neno lako kwa mtumishi wako,
 kwa sababu umenipa tumaini.
 50 Faraja yangu katika mateso yangu ni hii:
 Ahadi yako inahifadhi maisha yangu.
 51 Wenye majivuno wamenisimanga bila
 kuchoka,
 hata hivyo sitaiacha sheria yako.
 52 Ee BWANA, ninazikumbuka
 sheria zako za zamani, nazo zinanifariji.
 53 Nimeshikwa sana na ghadhabu kwa ajili ya
 waovu,
 ambao wameacha sheria yako.
 54 Maagizo yako ni kiini cha nyimbo zangu
 po pote ninapoishi.
 55 Ee BWANA, wakati wa usiku
 ninalikumbuka jina lako,
 nami nitatii sheria yako.
 56 Hili limekuwa zoezi langu:
 nami ninayatii mausia yako.
Kujitolea Katika Sheria Ya BWANA
 57 Ee BWANA, wewe ni fungu langu,
 nimeahidi kuyatii maneno yako.
 58 Nimetafuta uso wako kwa moyo wangu wote,
 nihurumie sawa sawa na ahadi yako.
 59 Nimezifikiri njia zangu
 na nimeelekeza hatua zangu katika mausia
 yako.
 60 Nitafanya haraka bila kuchelewa
 kuzitii amri zako.
 61 Hata waovu wanifunge kwa kamba,
 sitasahau sheria yako.
 62 Usiku wa manane ninaamka kukushukuru
 kwa sababu ya sheria zako za haki.
 63 Mimi ni rafiki kwa wale wote wakuchao,
 kwa wote wanaofuata mausia yako.
 64 Ee BWANA, dunia imejaa upendo wako,
 nifundishe maagizo yako.
Thamani Ya Sheria Ya BWANA
 65 Tenda wema kwa mtumishi wako
 Ee BWANA, sawa sawa na neno lako.
 66 Nifundishe maarifa na uamuzi mzuri,
 kwa kuwa ninaamini amri zako.
 67 Kabla sjäpata shida nilipotea njia,
 lakini sasa ninalitii neno lako.
 68 Wewe ni mwema, unalotenda ni jema,
 nifundishe amri zako.
 69 Ingawa wenye majivuno wamenisingizia

- uongo,
nitafuata mausia yako kwa moyo wangu
wote.
- ⁷⁰Miyo yao ni katili na migumu,
bali mimi napendezwa na sheria yako.
- ⁷¹Ilikuwa vyema mimi kupata shida
ili nipate kujifunza amri zako.
- ⁷²Sheria inayotoka kinywani mwako ina thamani
kubwa kwangu kuliko maelfu ya vipande vyta
fedha na dhahabu.
- ### Haki Ya Sheria Ya BWANA
- ⁷³Mikono yako ilinifanya na kuniumba,
nipe ufahamu niweze kujifunza amri zako.
- ⁷⁴Wakuchao wafurahie wanaponiona,
kwa kuwa nimeweka tumaini langu katika
] neno lako.
- ⁷⁵Ee BWANA, ninajua kwamba
sheria zako ni za haki,
katika uaminifu wako umeniadhibu.
- ⁷⁶Upendo wako usiokoma uwe faraja yangu,
sawasawa na ahadi yako kwa mtumishi
wako.
- ⁷⁷Huruma yako na injie ili nipate kuishi,
kwa kuwa naifurahia sheria yako.
- ⁷⁸Wenye majivuno na waabitishwe
kwa kunikosea mimi bila sababu,
lakini mimi nitatafakari juu ya mausia yako.
- ⁷⁹Wale wakuchao na wanigeukie mimi,
hao amba wanazielewa sheria zako.
- ⁸⁰Moyo wangu na uwe bila lawama katika kutii
amri zako,
ili nisiaibishwe.
- ### Maombi Kwa Ajili Ya Kuokolewa
- ⁸¹Nafsi yangu inazimia kwa kutamani
wokovu wako,
lakini nimeweka tumaini langu katika neno
lako.
- ⁸²Macho yangu yamefifia, nikingoja ahadi yako,
ninasema, "Utanifajiri lini?"
- ⁸³Ingawa nimekuwa kama kiriba kwenye moshi,
bado sijasahau maagizo yako.
- ⁸⁴Mtumishi wako itampasa angoje mpaka lini?
Ni lini utawaadhibu washtaki wangu?
- ⁸⁵Wenye majivuno wanachimbia mashimo,
kinyume na sheria yako.
- ⁸⁶Amri zako zote ni kweli na amini,
unisaidie, kwa sababu watu wananshtaki
bila sababu.
- ⁸⁷Walikaribia kabisa katika uso wa nchi,
lakini sijaacha mausia yako.
- ⁸⁸Yahifadhi maisha yangu sawasawa na upendo

- wako,
nami nitatii sheria za kinywa chako.
- ### Imani Katika Sheria Ya BWANA
- ⁸⁹Ee BWANA, neno lako ni la milele,
linasimama imara mbinguni.
- ⁹⁰Uaminifu wako unaendelea kwa vizazi vyote,
umeiumba dunia nayo inadumu.
- ⁹¹Sheria zako zinadumu hadi leo,
kwa kuwa vitu vyote vinakutumikia.
- ⁹²Kama nisingekuwa nafurahia sheria yako,
ningekuwa nimeangamia katika taabu
zangu.
- ⁹³Sitasahau mausia yako kamwe,
kwa maana kwayo umehifadhi maisha
yangu.
- ⁹⁴Uniokoe, kwa maana mimi ni wako,
kwa kuwa nimetafuta mausia yako.
- ⁹⁵Waovu wanangojea kuniangamiza,
bali mimi ninatafakari sheria zako.
- ⁹⁶Katika ukamilifu wote ninaona mna kikomo,
lakini amri zako hazina mpaka.
- ### Kuipenda Sheria Ya BWANA
- ⁹⁷Ah! Tazama, sheria yako naipenda mno ajabu.
Ninaitafakari mchana kutwa.
- ⁹⁸Amri zako zimenipa hekima zaidi kuliko adui
zangu,
kwa kuwa nimezishika daima.
- ⁹⁹Nina akili zaidi kuliko waalimu wangu wote,
kwa kuwa ninatafakari juu ya sheria zako.
- ¹⁰⁰Nina ufahamu zaidi kuliko wazee,
kwa kuwa ninayatii mausia yako.
- ¹⁰¹Nimezuia miguu yangu ili isiende
kwenye kila njia mbaya,
ili niweze kutii neno lako.
- ¹⁰²Sijaacha sheria zako,
kwa kuwa umenifundisha wewe mwenywewe.
- ¹⁰³Jinsi gani maneno yako yalivyo matamu
kwangu,
matamu kuliko asali katika kinywa changu!
- ¹⁰⁴Ninapata ufahamu kutoka mausia yako,
kwa hiyo ninachukia kila njia ya upotovu.
- ### Nuru Kutoka Kwenye Sheria Ya Bwana
- ¹⁰⁵Neno lako ni taa ya miguu yangu
na mwanga katika njia yangu.
- ¹⁰⁶Nimeapa na nimethibitisha,
kwamba nitafuata sheria zako za haki.
- ¹⁰⁷Nimeteseka sana,
uhifadhi maisha yangu, Ee BWANA,
sawasawa na neno lako.
- ¹⁰⁸Ee BWANA, pokea sifa za hiari

- za kinywa changu,
nifundishe sheria zako.
- ¹⁰⁹Ingawa maisha yangu yako hatarini siku zote,
sitasahau sheria yako.
- ¹¹⁰Waovu wamenitegea mtego,
lakini sjavunja amri zako.
- ¹¹¹Sheria zako ni urithi wangu milele,
naam ni furaha ya moyo wangu.
- ¹¹²Nimekusudia moyoni mwangu kuzifuata
amri zako mpaka mwisho.

Usalama Ndani Ya Sheria Ya BWANA

- ¹¹³Ninachukia watu wa nia mbili,
lakini ninapenda sheria yako.
- ¹¹⁴Wewe ni kimbillio langu na ngao yangu,
nimeweka tumaini langu katika neno lako.
- ¹¹⁵Ondokeni kwangu, ninyi mtendao mabaya,
ili niweze kushika amri za Mungu wangu!
- ¹¹⁶Nihifadhi sawasawa na ahadi yako,
nami nitaishi,
usiache matumaini yangu yakavunjwa.
- ¹¹⁷Nitegemeze nami nitaokolewa,
nami daima nitaziheshimu amri zako.
- ¹¹⁸Unawakataa wote wanaoziasi amri zako,
kwa maana udanganyifu wao ni bure.
- ¹¹⁹Waovu wa nchi unawatupa kama takataka,
kwa hivyo nazipenda sheria zako.
- ¹²⁰Mwili wangu unatetemeka kwa kukuogopa
wewe,
ninaziogopa sheria zako.

Kuitii Sheria Ya Bwana

- ¹²¹Nimetenda lililo haki na sawa,
usiniache mikononi mwa watesi wangu.
- ¹²²Mhakikishie mtumishi wako usalama,
usiache wenye kiburi wanionee.
- ¹²³Macho yangu yamefifia, kuutazamia wokovu
wako,
kwa kuitazamia ahadi yako ya kweli.
- ¹²⁴Mfanyie mtumishi wako kulingana na upendo
wako na unifundishe maagizo yako.
- ¹²⁵Mimi ni mtumishi wako, nipe ufahamu
ili niweze kuelewa sheria zako.
- ¹²⁶Ee BWANA, wakati wako wa kutenda
umewadia,
kwa kuwa sheria yako inavunjwa.
- ¹²⁷Kwa sababu nazipenda amri zako
zaidi ya dhahabu,
naam, zaidi ya dhahabu safi,
- ¹²⁸kwa sababu naona amri zako zote ni adili,
nachukia kila njia potovu.

Shauku Ya Kuitii Sheria Ya Bwana

- ¹²⁹Sheria zako ni za ajabu,
hivyo ninazitii.
- ¹³⁰Kuingia kwa maneno yako kunaleta nuru,
kunampa mjinga ufahamu.
- ¹³¹Nimefungua kinywa changu na kuhema,
nikitamani amri zako.
- ¹³²Nigeukie na unihurumie,
kama uwafanyiavyo siku zote wale
wanaolipenda jina lako.
- ¹³³Ongoza hatua zangu kulingana na neno lako,
usiache dhambi ye yote initawale.
- ¹³⁴Niokoe na uonevu wa wanadamu,
ili niweze kutii mausia yako.
- ¹³⁵Umwangazie mtumishi wako uso wako
na unifundishe amri zako.
- ¹³⁶Chemchemi za machozi zinatiririka kutoka
machoni pangu,
kwa kuwa sheria yako haifuatwi.

Haki Ya Sheria Ya Bwana

- ¹³⁷Ee BWANA, wewe ni mwenye haki,
sheria zako ni sahihi.
- ¹³⁸Sheria ulizoweka ni za haki,
ni za kuaminika kikamilifu.
- ¹³⁹Jitihada yangu imenidhoofisha,
kwa kuwa adui zangu wanayapuuza
maneno yako.
- ¹⁴⁰Ahadi zako zimejaribiwa kikamilifu,
mtumishi wako anazipenda,
- ¹⁴¹Ingawa ni mdogo na ninadharauliwa,
sisahau mausia yako.
- ¹⁴²Haki yako ni ya milele,
na sheria yako ni kweli.
- ¹⁴³Shida na dhiki zimenipata,
lakini amri zako ni furaha yangu.
- ¹⁴⁴Sheria zako ni sahihi milele,
hunipa ufahamu ili nipate kuishi.

Maombi Kwa Ajili Ya Kuokolewa

- ¹⁴⁵Ee BWANA, ninakuita kwa moyo wangu
wote,
nami nitazitii amri zako.
- ¹⁴⁶Ninakuita, niokoe
nami nitazishika sheria zako.
- ¹⁴⁷Ninaamka asubuhi na mapema na kukuomba
msaada,
nimeweka tumaini langu katika neno lako.
- ¹⁴⁸Sikufumba macho yangu usiku kucha,
ili niweze kutafakari juu ya ahadi zako.
- ¹⁴⁹Usikie sauti yangu sawasawa na upendo
wako,
Ee BWANA, uyahifadhi maisha
yangu, sawasawa na sheria zako.

- ¹⁵⁰Wale wanaopanga mipango miovu wako
karibu nami,
lakini wako mbali na sheria yako.
¹⁵¹Ee BWANA, hata hivyo Wewe u karibu,
na amri zako zote ni za kweli.
¹⁵²Tangu zamani nimejifunza toka shuhuda
zako,
kwamba umezithibitisha ili zidumu milele.

Maombi Kwa Ajili Ya Msaada

- ¹⁵³Uangalie mateso yangu uniokoe,
kwa kuwa sijasahau sheria yako.
¹⁵⁴Nitetee katika hali hii yangu na unikomboe,
uyahifadhi maisha yangu sawasawa na
ahadi yako.
¹⁵⁵Wokovu uko mbali na waovu,
kwa kuwa hawatafuti amri zako.
¹⁵⁶Ee BWANA, huruma zako ni kuu,
uhifadhi maisha yangu sawasawa na sheria
zako.
¹⁵⁷Adui wanaonitesa ni wengi,
lakini mimi sitaziacha sheria zako.
¹⁵⁸Ninawatazama wasioamini kwa chuki,
kwa kuwa hawalitii neno lako.
¹⁵⁹Tazama jinsi ninavyopenda mausia yako,
Ee BWANA, uyahifadhi maisha yangu,
sawasawa na upendo wako.
¹⁶⁰Maneno yako yote ni kweli,
sheria zako zote za haki ni za milele.

Kujiweka Wakfu Kwa Sheria Ya BWANA

- ¹⁶¹Watawala wamenitesa bila sababu,
lakini moyo wangu unatetemeka kwa neno
lako.
¹⁶²Nafurahia ahadi zako
kama mtu aliyepata mateka mengi.
¹⁶³Ninachukia na kuchukizwa sana na uongo,
lakini napenda sheria yako.
¹⁶⁴Ninakusifu mara saba kwa siku,
kwa ajili ya sheria zako za haki.
¹⁶⁵Wanaopenda sheria yako wana amani tele,
wala hakuna kitu kinachoweza kuwakwaza.
¹⁶⁶Ee BWANA, ninangojea wokovu wako
nami ninafuata amri zako,
¹⁶⁷Ninazitii sheria zako,
kwa sababu ninazipenda mno.
¹⁶⁸Nimetii mausia yako na sheria zako,
kwa kuwa njia zangu zote zinajulikana
kwako.

Kuomba Msaada

- ¹⁶⁹Ee BWANA, kilio changu na kifike
mbele zako,

- nipe ufahamu sawasawa na neno lako.
¹⁷⁰Maombi yangu na yafike mbele zako,
niokoe sawasawa na ahadi yako.
¹⁷¹Midomo yangu na ibubujike sifa,
kwa kuwa unanifundisha amri zako.
¹⁷²Ulimi wangu na uimbe kuhusu neno lako,
kwa kuwa amri zako zote ni za haki.
¹⁷³Mkono wako na uwe tayari kunisaidia,
kwa kuwa nimechagua mausia yako.
¹⁷⁴Ee BWANA, ninatamani wokovu wako,
na sheria yako ni furaha yangu.
¹⁷⁵Nijalie kuishi ili nipate kukusifu,
na sheria zako zinitegemeze.
¹⁷⁶Nimetangatanga kama kondoo aliyepotea.
Mtafute mtumishi wako,
kwa kuwa sijasahau amri zako.

Kuomba Msaada

(Wimbo Wa Kwenda Juu)

- 120** Katika dhiki yangu namwita BWANA,
naye hunijibu.
²Ee BWANA, uniokoe kutoka midomo ya uongo
na ndimi za udanganyifu.
³Atakufanya nini,
na ni nini zaidi, Ee ulimi mdanganyifu?
⁴Atakuadhibu kwa mishale mikali ya shujaa,
kwa makaa yanayowaka ya mti wa
mretemu.
⁵Ole wangu kwa kuwa naishi Mesheki,
kwamba naishi katikati ya hema za Kedari!
⁶Nimeishi muda mrefu mno
mionganoni mwa wale wanaochukia amani.
⁷Mimi ni mtu wa amani,
lakini ninaposema, wao wanataka vita.

BWANA Mlinzi Wetu

(Wimbo Wa Kwenda Juu Wa Daudi).

- 121** Nayainua macho yangu nitazame
vilima,
msaada wangu utatoka wapi?
²Msaada wangu hutoka kwa BWANA,
Muumba wa mbingu na dunia.
³Hatauacha mguu wako uteleze,
Yeye akulindaye hatasinzia,
⁴hakika, Yeye alindaye Israeli
hatasinzia wala hatalala.
⁵ BWANA anakulinda,
BWANA ni uvuli wako mkono wako
wa kuume,
⁶juu halitakudhuru mchana,
wala mwezi wakati wa usiku.

⁷ BWANA atakukinga na madhara yote,
atayalinda maisha yako,

⁸ BWANA atakulinda unapoingia na
unapotoka,
tangu sasa na hata milele.

Sifa Za Yerusalemu
(Wimbo Wa Kwenda Juu Wa Daudi)

122 Nilishangilia pamoja na wale
walioniambia,

"Na twende katika nyumba ya BWANA."

²Ee Yerusalemu, miguu yetu imesimama
malangoni mwako.

³Yerusalemu imejegwa vema kama mji
ambao umeshikamanishwa pamoja.

⁴Huko ndiko makabila hukwea,
makabila ya BWANA,
kulisifu jina la BWANA
kulingana na maagizo waliopewa Israeli.

⁵Huko viti vya enzi vya hukumu hukaa,
viti vya enzi vya nyumba ya Daudi.

⁶Omba kwa ajili ya amani ya Yerusalemu:
"Wote wakupendao na wawe salama.

⁷Amani na iwepo ndani ya kuta zako
na usalama ndani ya ngome zako."

⁸Kwa ajili ya ndugu zangu na marafiki,
nitasema, "Amani iwe ndani yako."

⁹Kwa ajili ya nyumba ya BWANA
Mungu wetu, nitatafuta mafanikio yako.

Kuomba Rehema

(Wimbo Wa Kwenda Juu)

123 Nayainua macho yangu kwako,
kwako Wewe ambaye kitii cha
enzi kiko mbinguni.

²Kama vile macho ya watumwa yatazamavyo
mkono wa bwana wao,
kama vile macho ya mjakazi yatazamavyo
mkono wa bibi yake,
ndivyo macho yetu yamtazamavyo
BWANA

Mungu wetu,

mpaka atakapotuhurumia.

³Uturehemu, Ee BWANA, uturehemu
kwa maana tumevumilia dharau nyingi.

⁴Tumevumilia dhihaka nyingi kutoka kwa wenye
kiburi,
dharau nyingi kutoka kwa wenye majivuno.

Mungu Mlinzi Wa Watu Wake
(Wimbo Wa Kwenda Juu, Wa Daudi)

124 Kama BWANA asingalikuwa
upande wetu,

Israeli na aseme sasa,

²kama BWANA asingalikuwa upande wetu,
wakati watu walipotushambulia,

³wakati hasira yao ilipowaka dhidi yetu,
wangalitumeza tungali hai,

⁴Mafuriko yangalitugharikisha,
maji mengi yangalitufunika,

⁵maji yaendayo kasi
yangalituchukua.

⁶ BWANA asifiwe,
yeye ambaye hakuruhusu turaruliwe
kwa meno yao.

⁷Tumeponyoka kama ndege
kutoka katika mtego wa mwindaji,
mtego umevunjika,
nasi tukaokoka.

⁸Msaada wetu ni katika jina la BWANA,
Muumba wa mbingu na dunia.

Usalama Wa Watu Wa Mungu
(Wimbo Wa Kwenda Juu)

125 Wamtumainio BWANA ni kama
mlima Sayuni,

ambao hauwezi kutikisika wadumu milele.

²Kama milima inavyozunguka Yerusalemu,
ndivyo BWANA anavyowazunguka
watu wake sasa na hata milele.

³Fimbo ya waovu haitadumu juu ya nchi
waliopewa wenye haki,
ili kwamba wenye haki wasije wakatumia
mikono yao kutenda ubaya.

⁴Ee BWANA, watendee mema walio wema,
wale walio wanyofu wa moyo.

⁵Bali wale wanaogeukia njia zilizopotoka,
BWANA atawafkuza pamoja na
watenda mabaya.

Amani iwe juu ya Israeli.

Kuomba Kuokolewa
(Wimbo Wa Kwenda Juu)

126 BWANA alipowarejeza mateka
Sayuni,

tulikuwa kama watu walioota ndoto.

²Vinywa vyetu vilijaa kicheko,

ndimi zetu zilijaa nyimbo za shangwe.
Ndipo iliposemwa mionganoni mwa mataifa,
“BWANA amewatendea mambo
makuu.”
³ BWANA ametutendea mambo makuu,
nasi tumejaa furaha.

⁴Ee BWANA, turejeshee watu wetu
waliotekwa,
kama vijito katika Negebu.

⁵Wapandao kwa machozi
watavuna kwa nyimbo za shangwe.

⁶Yeye aendae akilia,
akichukua mbegu za kupanda,
atarudi kwa nyimbo za shangwe,
akiwa ameichukua miganda.

Katika Kuusifu Wema Wa Mungu (Wimbo Wa Kwenda Juu, Wa Solomoni)

127 BWANA asipoijenga nyumba,
wajengao hufanya kazi bure.

BWANA asipoulinda mji,
walinzi wakesha bure.

²Mnajisumbua bure kuamka mapema
na kuchelewa kulala,
mkitaabikia chakula,
kwa maana yeye huwapa usingizi
wapenzi wake.

³Wana ni urithi utokao kwa BWANA,
watoto ni zawadi kutoka kwake.

⁴Kama mishale mikononi mwa shujaa
ndivyo walivyo wana awazaao mtu katika
ujana wake.

⁵Heri mtu ambaye
podo lake limejazwa nao.
Hawataaibishwa wanaposhindana
na adui zao langoni.

Thawabu Ya Kumtii BWANA (Wimbo Wa Kwenda Juu)

128 Heri ni wale wote wamchao BWANA,
waendao katika njia zake.

²Utakula matunda ya kazi yako,
baraka na mafanikio vitakuwa vyako.

³Mke wako atakuwa kama mzabibu uzaao
katika nyumba yako,
wana wako watakuwa kama machipukizi ya
mizeituni kuizunguka meza yako.

⁴Hivyo ndivyo atakavyobarkiwa mtu
amchaye BWANA .

⁵ BWANA na akubariki kutoka Sayuni

siku zote za maisha yako,
na uone mafanikio ya Yerusalem,
éname ujaliwe kuishi uone watoto wa
watoto wako.
Amani iwe juu ya Israeli.

Kuomba Dhidi Ya Adui Wa Israeli (Wimbo Wa Kwenda Juu)

129 Wamenionea mno tangu ujana
wangu,

Israeli na asema sasa,

²wamenionea mno tangu ujana wangu,
lakini bado hawajanishinda.

³Wakulima wamelima mgongo wangu,
na kufanya mifereji yao mirefu.

⁴Lakini BWANA ni mwenye haki,
amenifungua toka kamba za waovu.

⁵Wale wote waichukiao Sayuni
na warudishwe nyuma kwa aibu.

⁶Wawe kama majani juu ya paa,
ambayo hunyauka kabla hayajakua,

⁷kwa hayo mvunaji hawezi kujaza vitanga vyake,
wala akusanyaye kujaza mikono yake.

⁸Wale wapitao karibu na wasiseme,
“Baraka ya BWANA iwe juu yako,
tunakubariki katika jina la BWANA .”

Kuomba Msaada

130 Kutoka katika vilindi ninakulilia,
Ee BWANA,

²Ee BWANA, sikia sauti yangu.

Masikio yako na yawe masikivu
kwa kilio changu unihurumie.

³Kama wewe, Ee BWANA,
ungeweka kumbukumbu ya dhambi,
Ee BWANA, ni nani angeliweza kusimama?

⁴Lakini kwako kuna msamaha,
kwa hiyo wewe unaogopwa.

⁵Namngojea BWANA, nafsi yangu
inangojea,
katika neno lake naweka tumaini langu.

⁶Nafsi yangu inamngojea Bwana
kuliko walinzi wanavyoingojea asubuhi,
naam,
kuliko walinzi wanavyoingojea asubuhi.

⁷Ee Israeli, mtumaini BWANA
maana kwa BWANA kuna upendo
usiokoma,

na kwake kuna ukombozi kamili.

⁸Yeye mwenyewe ataikomboa Israeli
kutoka dhambi zake zote.

**Maombi Ya Kumtegemea Mungu Kwa
Unyenyekevu.**

(Wimbo Wa Kwenda Juu, Wa Daudi.)

131 Moyo wangu hauna kiburi, Ee
BWANA,

macho yangu haya jivuni,
sijishughulishi na mambo makuu kunizidi
wala mambo ya ajabu mno kwangu.

²Lakini nimetuliza na kunyamazisha nafsi yangu,
kama mtoto aliyeachishwa kunyonya na
mama yake,
kama mtoto aliyeachishwa kunyonya ndivyo
ilivyo nafsi ndani yangu.

³Ee Israeli, mtumaini BWANA.
tangu sasa na hata milele.

Kusifu Hekalu

132 Ee BWANA, mkumbuke Daudi
na taabu zote alizostahimili.

²Aliapa kiapo kwa BWANA
na akaweka nadhiri kwa Yeye
Mwenye Nguvu wa Yakobo:

³Sitaingia nyumbani mwangu
au kwenda kitandani mwangu,

⁴sitaruhusu usingizi katika macho yangu,
wala kope zangu kusinzia,

⁵mpaka nitakopompatia BWANA mahali,
makao kwa ajili ya Yeye Mwenye
Nguvu wa Yakobo."

⁶Tulisikia habari hii huko Efratha,
tulikutana nayo katika mashamba ya Yaar^a:

⁷"Twendeni kwenye makao yake,
na tuabudu kwenye kiti cha kuwekea miguu
yake,

⁸inuka, Ee BWANA, uje mahali pako pa
kupumzikia,

wewe na sanduku la nguvu zako.

⁹Makuhani wako na wavikwe haki,
watakatifu wako na waimbe kwa furaha."

¹⁰Kwa ajili ya Daudi mtumishi wako,
usimkatae masihi wako.

¹¹ BWANA alimwapia Daudi kiapo,
kiapo cha uhakika ambacho

^a⁶ Yaar maana yake ni Kiriath-Yearimu.

hatakitangua:

"Mmoja wa wazao wako mwenyewe
nitamweka katika kiti chako cha enzi,
¹²kama wanao watashika agano langu
na sheria ninazowafundisha,
ndipo wana wao watarithi kiti chako
cha enzi milele na milele."

¹³Kwa maana BWANA ameichagua Sayuni,
amepaonea shaku pawe maskani yake:

¹⁴"Hapa ni mahali pangu pa kupumzika milele na
milele,
hapa ndipo nitakapoketi nikitawala, kwa
sababu ameapaonea shaku.

¹⁵Nitambariki kwa kumpa mahitaji tele,
nitashibisha maskini wake kwa chakula.

¹⁶Nitawavika makuhani wake wokovu,
nao watakatifu wake watadumu wakiimba
kwa furaha.

¹⁷"Hapa nitamchipushia Daudi pembe^b,
na kuweka taa kwa ajili ya masihi^c wangu.

¹⁸Adui zake nitawavika aibu,
bali taji kichwani pake itang'aa.

Sifa Za Pendo La Udugu

(Wimbo Wa Kwenda Juu, Wa Daudi).

133 Tazama jinsi ilivyo vema na
kupendeza
wakati ndugu wanapoishi pamoja
katika umoa!

²Ni kama mafuta ya thamani yaliyomiminwa
kichwani,
yakitiririka kwenye ndevu,
yakitiririka kwenye ndevu za Aroni,
mpaka kwenye upindo wa mavazi yake.

³Ni kama vile umande wa Hermoni
unavyoanguka juu ya Mlima Sayuni.
Kwa maana huko ndiko BWANA
alikoamuru baraka yake,
naam, hata uzima milele.

Wito Wa Kumsifu Mungu

(Wimbo Wa Kwenda Juu)

134 Msifuni BWANA, ninyi nyote
watumishi wa BWANA,
ninyi mnaotumika usiku ndani ya nyumba
ya BWANA .

²Inueni mikono yenu katika mahali patakatifu
na mumsifu BWANA .

^b¹⁷ Pembe maana yake ni mwenye nguvu, mfalme.

^c¹⁷ Masiya yaani mpakwa mafuta.

³Naye BWANA, Muumba wa mbingu na dunia, awabariki kutoka Sayuni.

Wimbo Wa Sifa Kwa Mungu

135 Msifuni BWANA.

Lisifuni jina la BWANA,
msifuni, enyi watumishi wa BWANA,
²ninyi amba mnatumika ndani ya nyumba ya
BWANA,
katika nyua za nyumba ya Mungu wetu.

³Msifuni BWANA, kwa kuwa BWANA
ni mwema,
liimbieni sifa jina lake, kwa maana hilo
lapendeza.

⁴Kwa maana BWANA amemchagua
Yakobo kuwa wake mwenyewe,
Israeli kuwa mali yake ya thamani.

⁵Ninajua ya kuwa BWANA ni mkuu,
kwamba Bwana wetu ni mkuu zaidi kuliko
miungu yote.

⁶ BWANA hufanya lo lote apendalo,
mbinguni na duniani,
katika bahari na vilindi vyake vyote.

⁷Hufanya mawingu kupanda kutoka miisho ya
dunia,
hupeleka umeme wa radi pamoja na mvua
na huleta upopo kutoka ghala zake.

⁸Alimpiga mzaliwa wa kwanza wa Misri,
mzaliwa wa kwanza wa wanadamu na
wanyama.

⁹Alipeleka ishara zake na maajabu katikati yako,
Ee Misri
dhidi ya Farao na watumishi wake wote.

¹⁰Aliyapiga mataifa mengi,
na akaua wafalme wenge nguvu,

¹¹mfalme Sihoni na Waamori,
Ogu mfalme wa Bashani
na wafalme wote wa Kanaani,

¹²akatoa nchi yao kama urithi,
urithi kwa watu wake Israeli.

¹³Ee BWANA, jina lako ladumu milele,
kumbukumbu za fahari zako, Ee BWANA,
vizazi vyote.

¹⁴Maana BWANA atawatetea watu wake
na kuwahurumia watumishi wake.

¹⁵Sanamu za mataifa ni fedha na dhahabu,
zilizotengenezwa kwa mikono ya
wanadamu.

¹⁶Zina vinywa, lakini haziwezi kusema,
macho, lakini haziwezi kuona,

¹⁷zina masikio, lakini haziwezi kusikia,
wala hakuna pumzi katika vinywa vyao.

¹⁸Wale wanaozitengeneza watafanana nazo,
vivyo hivyo wote wanaozitumainia.

¹⁹Ee nyumba ya Israeli, msifuni BWANA,
Ee nyumba ya Aroni, msifuni BWANA,

²⁰Ee nyumba ya Lawi, msifuni BWANA,
ninyi mnaomcha, msifuni BWANA.

²¹Msifuni BWANA kutoka Sayuni,
msifuni Yeye aishie Yerusalem.

Msifuni BWANA .

Wimbo Wa Kumshukuru Mungu

136 Mshukuruni BWANA, kwa kuwa ni mwema.

Upendo wake wadumu milele.

²Mshukuruni Mungu wa miungu.

Upendo wake wadumu milele.

³Mshukuruni Bwana wa mabwana:

Upendo wake wadumu milele.

⁴Kwake yeye pekee atendaye maajabu makuu,
Upendo wake wadumu milele.

⁵Ambaye kwa ufahamu wake alizumba mbingu,
Upendo wake wadumu milele,

⁶Ambaye aliitandaza dunia juu ya maji,
Upendo wake wadumu milele.

⁷Ambaye aliumba mianga mikubwa,
Upendo wake wadumu milele.

⁸Jua litawale mchana,
Upendo wake wadumu milele.

⁹Mwezi na nyota vitawale usiku,
Upendo wake wadumu milele.

¹⁰Kwake yeye aliyempiga mzaliwa wa kwanza
wa Misri,

Upendo wake wadumu milele.

¹¹Na kuwatoa Israeli katikati yao,
Upendo wake wadumu milele.

¹²Kwa mkono wenge nguvu ulionyooshwa,
Upendo wake wadumu milele.

¹³Kwake yeye aliyeigawa bahari ya Shamu,
Upendo wake wadumu milele.

¹⁴Na kuwapitisha Israeli katikati yake,
Upendo wake wadumu milele.

¹⁵Lakini alimfangia Farao na jeshi lake
katika Bahari ya Shamu,

Upendo wake wadumu milele.

¹⁶Kwake ye ye aliye waongoza watu wake katika jangwa,
Upendo wake wadumu milele.
¹⁷Ambaye aliwapiga wafalme wenye nguvu,
Upendo wake wadumu milele.
¹⁸Naye aliwaua wafalme wenye nguvu,
Upendo wake wadumu milele.
¹⁹Sihoni mfalme wa Waamori,
Upendo wake wadumu milele.
²⁰Ogu mfalme wa Bashani,
Upendo wake wadumu milele.
²¹Akatoa nchi yao kuwa urithi,
Upendo wake wadumu milele.
²²Urithi kwa Israeli mtumishi wake,
Upendo wake wadumu milele.

²³Aliyetukumbuka katika unyonge wetu,
Upendo wake wadumu milele.
²⁴Alituweka huru toka adui zetu,
Upendo wake wadumu milele.
²⁵Ambaye humpa chakula kila kiumbe.
Upendo wake wadumu milele.
²⁶Mshukuruni Mungu wa mbinguni,
Upendo wake wadumu milele.

Maombolezo Ya Israeli Uhamishoni **137**

Kando ya mito ya Babeli tuliketi tukaomboleza tulipokumbuka Sayuni.

²Juu ya miti ya pale tulitundika vinubi vyetu,
³kwa maana huko hao waliotuteka walitaka tuwaimbienyimbo,
watesi wetu walidai nyimbo za furaha,
walisema, "Tuimbieni wimbo mmoja kati ya nyimbo za Sayuni!"

⁴Tutaimbaje nyimbo za BWANA,
tukiwa katika nchi ya ugeni?
⁵Nikikusahau Wewe, Ee Yerusalem,
basi mkono wangu wa kuume na usahau ujuzi wake.
⁶Ulimi wangu ushikamane na kaakaa la kinywa
changu kama sitakukumbuka wewe,
kama nisipokufikiri Yerusalem
kwa furaha yangu kubwa.
⁷Kumbuka, Ee BWANA, walichokifanya
Waedomu,
siku ile Yerusalem ilipoanguka.
Walisema, "Bomoa, Bomoa mpaka kwenye
misingi yake!"

⁸Ee binti Babeli, uliyehukumiwa kuangamizwa,

ana furaha ye ye ambaye atakulipiza wewe
kwa yale uliyotutenda sisi,
⁹ye ye ambaye atawakamata watoto wako
wachanga na kuwaponda juu ya miamba.

Maombi Ya Shukrani (Zaburi Ya Daudi)

138 Nitakusifu Wewe, Ee BWANA,
kwa moyo wangu wote,
mbele ya miungu, nitaimba sifa zako.
²Nitasujudu nikielekea hekalu lako takatifu,
nami nitalisifu jina lako
kwa ajili ya upendo wako na uaminifu,
kwa kuwa umelikuza jina lako na neno lako
juu ya vitu vyote.
³Nilipoita, ulinijibu,
ulinifanya jasiri na mwenye moyo hodari.

⁴Wafalme wote wa dunia,
na wakusifu Wewe Ee BWANA,
wakati wanaposikia
maneno ya kinywa chako.
⁵Wao na waimbe kuhusu njia za BWANA,
kwa maana utukufu wa BWANA ni mkuu.

⁶Ingawa BWANA yuko juu,
humwangalia mnyonge,
bali mwenye kiburi
Yeye anamjua kutoka mbali.
⁷Nijapopita katikati ya shida,
Wewe unahifadhi maisha yangu,
unanyoosha mkono wako dhidi ya hasira ya
adui zangu,
kwa mkono wako wa kuume unaniokoa.
⁸ BWANA atatimiza kusudi lake kwangu,
Ee BWANA, upendo wako wadumu milele,
usiziache kazi za mikono yako.

Kujua Kikamilifu Na Kujali Kwa Mungu (Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi).

139 Ee BWANA, umenichunguza na kunijua.
²Unajua ninapoketi na ninapoinuka,
unatambua mawazo yangu tokea mbali.
³Unafahamu kutoka kwangu na kulala kwangu,
unaelewa njia zangu zote.
⁴Kabla neno halijafika katika ulimi wangu,
Wewe walijua kikamilifu, Ee BWANA, .

⁵Umenizunguka nyuma na mbele,
umeweka mkono wako juu yangu.
⁶Maarifa haya ni ya ajabu mno kwangu,
ni ya juu sana kwangu kuyafikia.

- ⁷Niende wapi nijiepushe na Roho yako?
Niende wapi niukimbie uso wako?
- ⁸Kama nikienda juu mbinguni, Wewe uko huko,
nikifanya vilindi^a kuwa kitanda changu,
Wewe uko huko.
- ⁹Kama nkipanda mbawa za mapambazuko,
kama nikikaa pande za mbali za bahari,
- ¹⁰hata huko mkono wako utaniongoza,
mkono wako wa kuume utanishika imara.
- ¹¹Kama nikisema, "Hakika giza litanificha
na nuru inayonizunguka iwe usiku,"
- ¹²hata giza halitakuwa giza kwako,
usiku utang'aa kama mchana,
kwa kuwa giza ni kama nuru kwako."
- ¹³Kwa maana Wewe ndiwe uliyeumba utu
wangu wa ndani,
uliniunga pamoja tumboni mwa mama
yangu.
- ¹⁴Ninakusifu kwa sababu nimeumbwa
kwa namna ya ajabu na ya kutisha,
kazi zako ni za ajabu,
ninajua hayo kikamilifu.
- ¹⁵Umbile langu halikufichika kwako,
nilipoumbwa mahali pa siri.
Nilipoungwa pamoja kwa ustadi
katika vilindi nya nchi,
- ¹⁶macho yako yaliniona kabla mwili wangu
haujakamilika.
Siku zangu zote ulizonipangia
ziliandikwa katika kitabu chako kabla
haijakuwapo hata moja.
- ¹⁷Tazama jinsi gani yalivyo ya thamani
mawazo yako kwangu, Ee Mungu!
Jinsi gani jumla yake ilivyo kubwa!
- ¹⁸Kama ningezihesabu,
zingekuwa nydingi kuliko mchanga.
Niamkapo, bado
niko pamoja nawe.
- ¹⁹Laiti ungewachinja waovu, Ee Mungu!
Ondokeni kwangu, ninyi wamwaga damu!
- ²⁰Wanazungumza juu yako wakiwa na kusudi
baya,
adui zako wanatumia vibaya jina lako.
- ²¹Ee BWANA, je, nisiwachukie wanaokuchukia?
Nisiwachukie sana wanaoinuka dhidi yako?
- ²²Sina kitu zaidi ya chuki dhidi yao,
ninawahesabu ni adui zangu.

^a⁸ Vilindi hapa ni sawa na kuzimu.

- ²³Ee Mungu, nichunguze, uujue moyo wangu,
nijaribu na ujue mawazo yangu.
- ²⁴Uone kama kuna njia iletayo machukizo ndani
yangu,
uniongoze katika njia ya milele.

Kuomba Ulinzi Wa Mungu (Kwa Mwimbishaji: Zaburi Ya Daudi)

- 140** Ee BWANA, niokoe, kutoka
 kwa watu waovu,
 nilinde na watu wenye jeuri,
²ambao hupanga mipango mibaya miyoyoni
 mwao
 na kuchochea vita siku zote.
³Wao hufanya ndimi zao kali kama za nyoka,
 sumu ya nyoka imo midomoni mwao.
- ⁴Ee BWANA, niepushe na mikono ya waovu,
 nilinde na watu wenye jeuri
 wanaopanga kunikwaza miguu yangu.
- ⁵Wenye kiburi wameficha mtego wa kuninasa,
 wametandaza kamba za wavu wao,
 wametega mitego kwenye njia yangu.
- ⁶Ee BWANA, ninakuambia, "Wewe ni
 Mungu wangu."
Ee BWANA, usikie kilio changu na
 kunihurumia.
- ⁷Ee BWANA, Mwenyezi, Mwokozi wangu
 mwenye nguvu,
 unikinge kichwa changu siku ya vita,
- ⁸Ee BWANA, usiwave waovu matakwa yao,
 usiache mipango yao ikafanikiwa,
 wasije wakajisifu.

- ⁹Vichwa nya wanaonizunguka na vifunikwe
 na shida zinazosababishwa na midomo yao.
- ¹⁰Makaa ya mawe ya moto na yawaangukie!
 na watupwe motoni,
 katika mashimo ya matope,
 wasiinuke tena kamwe.
- ¹¹Wasingiziaji na wasifanikiwe katika nchi,
 maafa na yawawinde watu wenye jeuri.

- ¹²Najua kwamba BWANA huwapatia
 maskini haki,
 na kuitegemeza njia ya mhitaji.
- ¹³Hakika wenye haki watalisifu jina lako,
 na waadilifu wataishi mbele zako.

Maombi Ya Jioni (Zaburi Ya Daudi)

- 141** Ee BWANA, ninakuita Wewe,
uje kwangu hima.
Sikia sauti yangu ninapokuita.
- ²Maombi yangu na yafike mbele zako kama
uvumba,
kuinua mikono yangu juu na kuwe kama
dhabihu ya jioni.
- ³Ee BWANA, weka mlinzi kinywani
mwangu,
weka ulinzi mlangoni mwa midomo yangu.
- ⁴Usiuache moyo wangu uvutwe katika lililo baya,
kushiriki katika matendo maovu
pamoja na watendao mabaya,
wala nisije nikala vyakula vyao vya
anasa.
- ⁵Mtu mwenye haki na anipige, ni jambo la
huruma,
na anikemee, ni mafuta kichwani mwangu.
Kichwa changu hakitalikataa.
- Hata hivyo, maombi yangu daima ni
kinyume cha watenda mabaya,
- ⁶watawala wao watatupwa chini kutoka kwenye
majabali,
waovu watajifunza kwamba
maneno yangu yalikuwa kweli.
- ⁷Watasesma, "Kama mtu anavyolima na kuvunja
ardhi,
ndivyo mifupa yetu imetawanywa
kwenye mlango wa kaburi."
- ⁸Lakini nimekaza macho yangu kwako,
Ee BWANA, Mwenyezi,
kwa Wewe nakimbilia, usiniache nife.
- ⁹Niepusha na mitego walionitegea,
kutokana na mitego iliyotegwa na watenda
mabaya.
- ¹⁰Waovu na waanguke kwenye nyavu zao
wenyewe,
pindi mimi napita salama.

- Kuomba Msaada**
(Utenzi Wa Daudi, Alipokuwa Pangoni;
Maombi)
- 142** Namlilia BWANA kwa sauti kubwa,
nainua sauti yangu kwa BWANA
anihurumie.
- ²Namimina malalamiko yangu mbele zake,
mbele zake naeleza shida zangu.
- ³Wakati roho yangu inapozimia ndani yangu,

- Wewe ndiwe unajua njia zangu.
Katika njia ninayopita
watu wameweka mtego kwa ajili yangu.
- ⁴Tazama kuume kwangu na uone,
hakuna hata mmoja anayejihusisha nami.
Sina kimbilio,
hakuna anayejali maisha yangu.
- ⁵Ee BWANA, nakulilia Wewe,
nasema, "Wewe ni kimbilio langu,
fungu langu katika nchi ya walio hai."
- ⁶Sikiliza kilio changu,
kwa sababu mimi ni mhitaji sana,
niokoe na wale wanaonifukuza,
kwa kuwa wamenizidi nguvu.
- ⁷Nifungue kutoka katika kifungo changu,
ili niweze kulisifu jina lako.
- Ndipo wenyе haki watanizunguka,
kwa sababu ya wema wako kwangu.
- Kuomba Msaada**
(Zaburi Ya Daudi)
- 143** Ee BWANA, sikia sala yangu,
sikiliza kilio changu unihurumie,
katika uaminifu na haki yako njoo unisaidie.
- ²Usimhukumu mtumishi wako,
kwa kuwa hakuna mtu anayeishi mwenye
haki mbele zako.
- ³Adui hunifukuza, hunipondaponda chini,
hunifanya niishi gizani kama wale waliokufa
zamani.
- ⁴Kwa hiyo roho yangu inazimia ndani yangu,
moyo wangu ndani yangu unakata tamaa.
- ⁵Nakumbuka siku za zamani,
natafakari juu ya kazi zako zote,
naangalia juu ya kazi ambazo mikono yako
imezifanya.
- ⁶Nanyoosha mikono yangu kwako,
nafsi yangu inakuonea kiu kama ardhi kame.
- ⁷Ee BWANA, unijibu haraka,
roho yangu inazimia.
Usinifiche uso wako,
ama sivyo nitafanana na wale
washukao shimoni.
- ⁸Asubuhi na uniletee neno la upendo wako
usiokoma,
kwa kuwa nimeweka tumaini langu
kwako.
- Nionyeshe njia nitakayoiendea,

- kwa kuwa kwako nainua nafsi yangu.
⁹Ee BWANA, uniokoe na adui zangu,
 kwa kuwa nimejificha kwako.
¹⁰Nifundishe kufanya mapenzi yako,
 kwa maana Wewe ndiwe Mungu wangu,
 Roho wako mwema na
 aniongoze katika nchi tambarare.
- ¹¹Ee BWANA, kwa ajili ya jina lako, hifadhi
 maisha yangu,
 kwa haki yako nitoe katika taabu.
¹²Kwa upendo wako usiokoma, nyamazisha adui
 zangu,
 waangamize watesi wangu wote,
 kwa kuwa mimi ni mtumishi wako.
- Mfalme Amshukuru Mungu Kwa Ushindi
(Zaburi Ya Daudi)**
- 144** Sifa ni kwa BWANA Mwamba
 wangu,
 aifundishaye mikono yangu vita,
 vidole vyangu kupigana.
- ²Yeye ni Mungu wangu wa upendo na boma
 langu,
 ngome yangu na mwokozi wangu,
 ngao yangu ninayemkimbilia,
 ambaye huwatiisha mataifa chini yangu.
- ³Ee BWANA, mwanadamu ni nini hata
 umjali,
 Binadamu ni nani hata umfikirie?
⁴Mwanadamu ni kama pumzi,
 siku zake ni kama kivuli kinachopita.
- ⁵Ee BWANA, pasua mbingu zako, ushuke,
 gusa milima ili itoe moshi.
⁶Peleka umeme wa radi na utawanye adui,
 lenga mishale yako uwashinde.
⁷Nyoosha mkono wako kutoka juu,
 nikomboe na kuniokoa kutoka maji
 makuu,
 kutoka mikono ya wageni
⁸ambao vinywa vyao vimeja uongo,
 mikono yao ya kuume ni midanganyifu.
- ⁹Ee Mungu, nitakuimbia wimbo mpya,
 kwa zeze yenye nyuzi kumi nitakuimbia,
¹⁰kwa Mmoja awapaye wafalme ushindi,
 ambaye humwokoa Daudi,
 mtumishi wake na upanga hatari.
- ¹¹Nikomboe na uniokoe kutoka mikononi mwa
 wageni ambao midomo yao imejaa

- uongo,
 mikono yao ya kuume ni midanganyifu.
¹²Kisha wana wetu wakati wa ujana wao
 watakuwa kama mimea iliyotunzwa
 vizuri,
 binti zetu watakuwa kama nguzo
 zilizoviringwa kuremba jumba la kifalme.
¹³Ghalu zetu zitajazwa aina zote za mahitaji.
 Kondoo zetu watazaa kwa maelfu,
 kwa makumi ya maelfu katika mashamba
 yetu,
¹⁴maksai wetu watakokota mizigo mizito.
 Hakutakuwa na kubomoka kuta,
 hakuna kuchukuliwa mateka,
 wala kilio cha taabu katika barabara
 zetu.
- ¹⁵Heri ni kwa watu ambaeo hili ni kweli,
 heri ni kwa wale ambaeo BWANA ni Mungu
 wao.
- Wimbo Wa Kumsifu Mungu
(Wimbo Wa Sifa Wa Daudi)**
- 145** Nitakutukuza wewe, Mungu wangu
 Mfalme,
 nitalisifu jina lako milele na milele.
- ²Kila siku nitakusifu
 na kulitokuza jina lako milele na milele.
- ³ BWANA ni mkuu, anayestahili kusifiwa sana,
 ukuu wake haupimiki.
⁴Kizazi kimaja kitasifia kazi zako kwa kizazi
 kingine,
 watasimulia matendo yako makuu.
⁵Watasema juu ya utukufu wa fahari ya ukuu
 wako,
 nami nitatafakari juu ya kazi zako za ajabu.
⁶Watasimulia uwezo wa kazi zako za kutisha,
 nami nitatangaza matendo yako makuu.
⁷Wataadhimisha wema wako mwangi
 na wataimba kwa shangwe juu ya haki yako.
- ⁸ BWANA ni mwenye neema na mwangi wa
 huruma,
 si mwepesi wa hasira, ni mwangi wa upendo.
⁹ BWANA ni mwema kwa wote,
 ana huruma kwa vyote alivyovifanya.
¹⁰Ee BWANA, vyote ulivyovifanya
 vitakusifu,
 watakatiwu wako watakutukuza.
¹¹Watasimulia utukufu wa ufalme wako
 na kusema juu ya ukuu wako,

¹²ili watu wote wajue matendo yako makuu
na utukufu wa fahari ya ufalme wako.

¹³Ufalme wako ni ufalme wa milele,
mamlaka yako hudumu vizazi vyote.

BWANA ni mwaminifu kwa ahadi zake zote
na mwenye upendo kwa vyote alivyovifanya.

¹⁴ BWANA huwategemeza wote waangukao
na huwainua wote waliolemewa na mizigo
yao.

¹⁵Macho yao wote yanakutazama wewe,
nawe huwapa chakula chao wakati wake.

¹⁶Waufumbua mkono wako,
watosheleza haja ya kila kitu kilicho hai.

¹⁷ BWANA ni mwenye haki katika njia zake zote
na mwenye upendo kwa vyote alivyovifanya.

¹⁸ BWANA yu karibu na wote wamwitao,
wote wamwitao kwa uaminifu.

¹⁹Huwatimizia wamchao matakwa yao,
husikia kilio chao na kuwaokoa.

²⁰ BWANA huwalinda wote wampendao,
bali waovu wote atawaangamiza.

²¹Kinywa changu kitazinena sifa za BWANA.
Kila kiumbe na kilisifu jina lake takatifu
milele na milele.

Kumsifu Mungu Mwokozi

146 Msifuni BWANA.

Ee nafsi yangu, umsifu BWANA,

²Nitamsifu BWANA maisha yangu yote,
nitamwimbia Mungu wangu sifa wakati wote
niishipo.

³Usiweke tumaini lako kwa wakuu,
kwa wanadamu ambao hufa, ambao
hawawezi kuokoa.

⁴Roho yao itokapo hurudi mavumbini,
siku iyo hiyo mipango yao yote hukoma.

⁵Heri yeye ambaye Mungu wa Yakobo
ni msaada wake,
ambaye tumaini lake ni katika BWANA,
Mungu wake,

⁶Muumba wa mbingu na dunia,
bahari na vyote vilivyomo ndani yake,
BWANA anayedumu kuwa
mwaminifu milele na milele.

⁷Naye huwapatia haki walioonewa
na kuwapa wenye njaa chakula.
BWANA huwaweka wafungwa huru,
⁸BWANA huwafumbua vipofu macho,
BWANA huwainua waliolemewa na mizigo

yao,
BWANA huwapenda wenyne haki.

⁹ BWANA huwalinda wageni
na kuwategemeza yatima na wajane,
lakini hupinga njia za waovu.

¹⁰ BWANA atamiliki milele,
Mungu wako, Ee Sayuni, kwa vizazi vyote.

Msifuni BWANA .

Kumsifu Mungu Mwenye Nguvu Zote

147 Msifuni BWANA. .

Tazama jinsi ilivyo vyema kumwimbia
Mungu wetu sifa,
jinsi inavyopendeza na kustahili kumsifu
Yeye!

² BWANA hujenga Yerusalem,
huwakusanya Israeli walio uhamishoni.

³Anawaponya waliovunjika miyo
na kuvifunga vidonda vyao.

⁴Huzihesabu nyota
na huipa kila moja jina lake.

⁵Bwana wetu ni mkuu na mwenye uwezo
mwingi,

ufahamu wake hauna kikomo.

⁶ BWANA huwahifadhi wanyenyekevu
lakini huwashusha waovu mpaka
mavumbini.

⁷Mwimbieni BWANA kwa shukrani,
mpigieni Mungu wetu kinubi.

⁸Yeye huzifunika anga kwa mawingu,
huinyeshea ardhi mvua

na kuzifanya nyasi kuota juu ya vilima.

⁹Huwapa mifugo chakula
na makinda ya kunguru yanapolia.

¹⁰Furaha yake haipo katika nguvu za farasi,
wala furaha yake kwenye miguu ya
mwadanamu,

¹¹BWANA hupendezwa na wale wamchao,
wale wanaoweka tumaini lao katika upendo
wake usiokoma.

¹²Mtukuze BWANA, Ee Yerusalem,
msifu Mungu wako, Ee Sayuni,

¹³kwa maana huimarisha makomeo ya malango
yako

na huwabariki watu wako walio ndani yako.

¹⁴Huwapa amani mipakani mwenu

- na kukushibisha kwa ngano safi kabisa.
- ¹⁵Hutuma amri yake duniani,
neno lake hukimbia kasi.
- ¹⁶Anatandaza theluji kama sufu
na kutawanya umande kama majivu.
- ¹⁷Huvurumisha mvua yake ya mawe kama
changarawe.
Ni nani awezaye kustahimili ukali wa bari
yake?
- ¹⁸Hutuma neno lake na kuviyeyusha,
huvumisha upepo wake, maji hutiririka.
- ¹⁹Amemfunulia Yakobo neno lake,
sheria zake na maagizo yake kwa Israeli.
- ²⁰Hajafanya hivyo kwa taifa lingine lo lote,
hawazijui sheria zake.
- Msifuni BWANA.
- Mwito Kwa Ulimwengu Kumsifu Mungu**
148 Msifuni BWANA.
- Msifuni BWANA kutoka mbinguni,
msifuni juu vileleni.
- ²Msifuni, malaika wake wote,
msifuni Yeye, jeshi lake lote la mbinguni.
- ³Msifuni Yeye, jua na mwezi,
msifuni Yeye, enyi nyota zote zing'aazo.
- ⁴Msifuni Yeye, enyi mbingu zilizo juu sana
na ninyi maji juu ya anga.
- ⁵Vilisifu jina la BWANA
kwa maana aliamuru navyo vikaumbwa.
- ⁶Aliviweka mahali pake milele na milele,
alitoa amri ambayo haibadiliki milele.
- ⁷Mtukuzeni BWANA kutoka duniani,
ninyi viumbe vikubwa vyta baharini
na vilindi vyote vyta bahari,
- ⁸umeme wa radi na mvua za mawe, theluji na
mawingu,
pepo za dhoruba zinazofanya amri zake,
- ⁹ninyi millima na vilima vyote,
miti ya matunda na mierezi yote,
- ¹⁰wanyama wa mwituni na mifugo yote
viumbe vidogo na ndege warukao,
- ¹¹wafalme wa dunia na mataifa yote,
ninyi wakuu na watawala wote wa dunia,
- ¹²wanaume vijana na wanawali,
wazee na watoto.
- ¹³Wote na walisifu jina la BWANA,
kwa maana jina lake pekee limetukuka,
utukufu U juu ya nchi na mbingu.

¹⁴Amewainulia watu wake pembe^a,
sifa ya watakatifu wake wote,
ya Israeli, watu walio karibu na moyo wake.

Msifuni BWANA.

Wimbo Wa Kumsifu Mungu

149 Msifuni BWANA.

- Mwimbieni BWANA wimbo mpya,
sifa zake katika kusanyiko la watakatifu.
- ²Israeli na washangilie katika Muumba wao,
watu wa Sayuni na wafurahi katika mfalme
wao.
- ³Na walisifu jina lake kwa kucheza
na wampigie muziki kwa matari na kinubi.
- ⁴Kwa maana BWANA anapendezwa na
watu wake,
anawavika wanyenyekevu taji ya wokovu.
- ⁵Watakatifu na washangilie katika heshima hii
na waimbe kwa shangwe vitandani mwao.

- ⁶Sifa za Mungu na ziwe vinywani mwao
na upanga ukatao kuwili mikononi mwao,
⁷ili walipize mataifa kisasi
na adhabu juu ya mataifa,
⁸wawafunge wafalme wao kwa minyororo,
wakuu wao kwa pingu za chuma,
⁹ili kuwafanya hukumu iliyoandikwa dhidi yao.
Huu ndio utukufu wa watakatifu wake wote.

Msifuni BWANA .

Msifuni BWANA

150 Msifuni BWANA .

- Msifuni Mungu katika patakatifu pake,
msifuni katika mbingu zake kuu.
- ²Msifuni kwa matendo yake makuu,
msifuni kwa kadiri ya wingi wa ukuu wake.
- ³Msifuni kwa mvumo wa tarumbeta,
msifuni kwa kinubi na zeze,
- ⁴Msifuni kwa matari na kucheza,
msifuni kwa kinanda cha nyuzi na filimbi,
- ⁵Msifuni kwa matoazi yaliayo,
msifuni kwa matoazi yavumayo sana.
- ⁶Kila chenye pumzi na kimsifu BWANA.

Msifuni BWANA. Haleluya!

^a¹⁴ pembe maana yake ni mfalme.

Utangulizi

Neno la Kiebrania "mashal" ambalo ndilo lilitotafsiriwa "mithali" lina maana nyingine zaidi, yaani, "mapokeo," "mafumbo," au "semi za hekima."

Hivyo Mithali ni mkusanyiko wa semi nyingi za hekima na mambo kuhusu maisha ya busara na haki ya kila siku. Kitabu hiki kinatoa mafundisho yenye mafumbo ambayo yalikuwa ya kawaida katika eneo la Mashariki ya Kati ya zamani, hekima yake ni ya kipekee kwa sababu imeelezwa katika mtazamo wa Mungu na vigezo Vyake nya haki kwa ajili ya watu Wake wa agano.

Kama vile Daudi alivyo chimbuko la Zaburi katika Israeli ndivyo Solomoni alivyo chimbuko la hekima katika Israeli (1:1; 10:1; 25:1). Solomoni aliandika mithali 3,000 na nyimbo 1,005 wakati wa maisha yake. Waandishi wengine ambao wametajwa kwa majina katika Mithali ni Aguri mwana wa Yake (30:7–33) na Mfalme Lemueli (31:1–9), wengine wametajwa kuwa wenye hekima katika (22:17 na 24:23 ingawa majina yao hayakutajwa).

Kitabu hiki kinazungumzia mithali za hekima, kuwafundisha watu jinsi ya kuishi maisha yanayopendeza Mungu. Sura nne za kwanza zinazungumzia umuhimu wa hekima. Kinachofuata ni mkusanyo wa mistari miwili miwili mifupi yenye mithali zenye nguvu kuhusu masuala mbalimbali yakiwemo: ndoa, upendo, uvivu, maonyo kuhusu ulevi na uasherati.

Mahali

Yerusalemu

Wazo Kuu

Maisha ya uadilifu yanayofaa kimwili na kiroho. Kusudi kuu la kitabu hiki limeelezwa wazi wazi katika 1:2-7: Kumpatia msomaji hekima, busara na maarifa ya Kimungu katika maisha, (1) ili kuwapa wajinga werevu (11:4), (2) Kuwapa vijana maarifa na tahadhari (1:4) na (3) kumwongezea elimu mwenye hekima (1:5-6) waweze kuishi maisha ya uadilifu. Kitabu kinaanza kwa kueleza wazi kwamba, "Kumcha BWANA ndiyo chanzo cha maarifa." (1:7).

Mwandishi

Sehemu kubwa ya kitabu hiki imeandikwa na Solomoni. Inawezekana sura 1-24 ziliandikwa na Solomoni mwenyewe. Sura ya 25-29 ni mithali za Solomoni zilizoongezwa katika ile sehemu ya kwanza ya kitabu na Hezekia kama 730 K.K. Sura hizi mbili za mwisho haijulikani ni lini ziliingizwa humo. Aguri na Lemueli na wenye hekima wengine walichangia sehemu ya mwishoni.

Tarehe

Mithali zilizungumzwa na Mfalme Solomoni kama miaka 1,000 K.K. Hezekia ndiye aliyeingiza mithali nyingine za Solomoni ili kuziunganisha na hiyo sehemu ya kwanza mnamo 730 K.K. Lakini sura mbili za mwisho haijulikani ziliingizwa lini.

Mgawanyo

- Maelezo juu ya hekima na upumbavu. (1:1-9 :18)
- Mithali za Solomoni. (10:1-22:16)
- Mithali za wengine wenye hekima. (22:17-24:34)
- Mithali nyingine za Solomoni. (25:1-29:27)
- Mithali za Aguri na Lemueli. (30:1-31:31)

Utangulizi: Kusudi Na Kiini

1 Mithali za Solomoni mwana wa Daudi, mfalme wa Israeli:

- ²Kwa kupata hekima na nidhamu,
kwa kufahamu maneno ya busara,
³kwa kujipatia nidhamu na busara,
kufanya lililo sawa, haki na bila kupendelea,
- ⁴huwapa busara wajinga,
maarifa na akili kwa vijana,
⁵wenye hekima na wasikilize nao waongeze
elimu yao,
wenye kupambanua na wapate mwongozo,
⁶kwa kufahamu mithali na mifano,
misemo na vitendawili vya wenye hekima.
- ⁷Kumcha BWANA ndio chanzo cha
maarifa,
lakini wapumbavu hudharau hekima na
adabu.

Onyo Dhidi Ya Ushawishi

⁸Mwanangu, sikiliza mwongozo wa baba yako,
wala usiyaache mafundisho ya mama yako.

⁹Hayo yatakuwa taji la maua la neema
kichwani pako,
na mkufu shingoni mwako.

¹⁰Mwanangu, kama wenye dhambi
wakikushawishi,
usikubaliane nao.

¹¹Kama wakisema, "Twende tufuatane,
tukamvizie mtu na kumwaga damu,
njoo tukavizie nafsi isiyo na hatia,

¹²tuwameze wakiwa hai kama kaburia^a,
wakiwa wazima wazima kama wale
wanaotumbukia shimonii,

¹³tutapata aina zote za vitu vya thamani
na kujaza nyumba zetu kwa nyara,

¹⁴njoo ushirikiane nasi,
vitu vyote tutakavyopata tutagawana."

¹⁵Mwanangu, usiandamane nao,
usiweke mguu wako katika njia zao,

¹⁶kwa kuwa miguu yao hukimbilia kwenye
dhambi,
ni wepesi kumwaga damu.

¹⁷Jinsi gani ilivyo kazi bure kutandaza wavu
wakati ndege wote wanakuona!

¹⁸Wanaume hawa huvizia kumwaga damu yao
wenyewe,

^a¹² Kaburi maana yake hapa ni "Kuzimu."

hujivizia tu wenyewe!
¹⁹Huu ndio mwisho wa wote ambao wanajipatia
mali kwa hila,
huuondoa uhai wa wale wenyewe mali.

Onyo Dhidi Ya Kukataa Hekima

²⁰Hekima huita kwa sauti kuu barabarani,
hupaza sauti yake kwenye viwanja vikubwa,
²¹Kwenye makutano ya barabara za mji zenye
makelele mengi hupaza sauti,
kwenye malango ya mji hutoa hotuba yake:

²²"Enyi wajinga, mtang'ang'ania ujinga wenu
hadi lini?
Mpaka lini wenyewe mizaha watafurahia
mizaha
na wapumbavu kuchukia maarifa?

²³Kama mngekuwa mmeitikia karipio langu,
ningekuwa nimemimina roho yangu kwenu
na kuwafahamisha maneno yangu.

²⁴Lakini kwa kuwa mlinikataa nilipowaita
na hakuna ye yote aliyekubali niliponyoosha
mkono wangu,

²⁵kwa kuwa mliyapuuza mashauri yangu yote
na hamkukubali karipio langu,

²⁶mimi nami nitawacheka katika maafa yenu,
nitawadhihaki wakati janga litakapowapata,

²⁷wakati janga litakapowapata kama tufani,
wakati maafa yatakawazoa kama upepo
wa kisulisuli,
wakati dhiki na taabu zitakapowalemea.

²⁸"Ndipo watakaponiita lakini sitawajibu,
watanitafuta lakini hawatanipata.

²⁹Kwa kuwa walichukia maarifa,
wala hawakuchagua kumcha BWANA,

³⁰kwa kuwa hawakukubali mashauri yangu,
na kukataa maonyo yangu,

³¹watakula matunda ya njia zao,
na watashibishwa matunda ya hila zao.

³²Kwa kuwa ukaidi wa wajinga utawaua,
nako kuridhika kwa wajinga
kutawaangamiza,

³³lakini ye yote anisikilizaye ataishi kwa
usalama,
atatulia, bila kuwa na hofu ya madhara."

Faida Za Hekima

2 Mwanangu, kama utayakubali maneno
yangu na kuyaweka akiba maagizo yangu
ndani mwako,
kutega sikio lako kwenye hekima

- na kuweka moyo wako katika ufahamu,
³na kama ukiita busara
 na kuita kwa sauti ufahamu,
⁴na kama utaitafuta kama fedha
 na kuitafuta sana kama hazina iliyofichwa,
⁵ndipo utakapoelewa kumcha BWANA
 na kupata maarifa ya Mungu.
⁶Kwa maana BWANA hutoa hekima,
 na kinywani mwake hutoka maarifa na
 ufahamu.
⁷Huifadhi ushindi kwa ajili ya mwadilifu,
 yeye ni ngao kwa wale wasio na lawama,
⁸kwa kuwa hulinda mwenendo wa mwenye haki
 na kuhifadhi njia ya waaminifu wake.

⁹Ndipo utafahamu lipi lililo kweli na haki
 na sawa, katika kila njia nzuri.
¹⁰Kwa maana hekima itaingia moyoni mwako,
 nafsi yako itafurahia maarifa.
¹¹Busara itakuhifadhi
 na ufahamu utakulinda.

¹²Hekima itakuokoa kutoka njia za waovu,
 kutoka watu amba maneno yao
 yamepotoka,
¹³waachao mapito yaliyonyooka
 wakatembea katika njia za giza,
¹⁴wapendao kutenda mabaya
 na kufurahia upotovu wa ubaya,
¹⁵ambao mapito yao yamepotoka
 na amba ni wapotovu katika njia zao.

¹⁶Itakuokoa pia kutohana na mwanamke mzinzi,
 kutohana na mke mpotovu mwenye maneno
 ya kushawishi kutenda ubaya,
¹⁷aliywachwa mwenzi wa ujana wake
 na kupuuza agano alilofanya mbele ya
 Mungu.
¹⁸Kwa maana nyumba yake huelekea kwenye
 kifo
 na mapito yake kwenye roho za waliokufa.
¹⁹Hakuna ye yote aendaye kwake akarudi,
 au kufikia mapito ya uzima.

²⁰Hivyo utatembea katika njia za watu wema
 na kushikamana na mapito ya wenyе haki.
²¹Kwa maana wanyofu wataishi katika nchi,
 nao wasio na lawama watabakia ndani yake,
²²bali waovu watakatiliwa mbali kutoka katika
 nchi,
 nao wasio waaminifu watang'olewa kutoka
 humo.

Faida Nyininge Za Hekima

- 3** Mwanangu, usisahau mafundisho yangu,
 bali yatunze maagizo yangu moyoni
 mwako,
²kwa kuwa yatakuongezea miaka mingi ya
 maisha yako
 na kukuletea mafanikio.

³Usiache kamwe upendo na uaminifu vitengane
 nawe,
 vifunge shingoni mwako,
 viandike katika ubao wa moyo wako.
⁴Ndipo utapata kibali na jina zuri
 mbele za Mungu na mwanadamu.
⁵Mtumaini BWANA kwa moyo wako wote
 wala usizitegemee akili zako mwenyewe,
⁶katika njia zako zote mkiri yeye,
 naye atayanyoosha mapito yako.

⁷Usiwe mwenye hekima machoni pako
 mwenyewe,
 mche BWANA ukajiepusha na uovu.
⁸Hii itakuletea afya mwilini mwako,
 na mafuta kwenye mifupa yako.

⁹Mheshimu BWANA kwa mali zako na
 kwa malimbuko ya mazao yako yote,
¹⁰ndipo ghala zako zitakapojaa hadi kufurika,
 viriba vyako vitafurika kwa mvinyo mpya.

¹¹Mwanangu, usidharau marudi ya BWANA
 na usichukie kukaripiwa naye,
¹²kwa sababu BWANA huwarudi wale
 awapendao,
 kama vile baba afanyavyo kwa mwana
 apendezwaye naye.

¹³Heri mtu yule aonaye hekima,
 mtu yule apataye ufahamu,
¹⁴kwa maana hekima ana faida kuliko fedha
 na mapato yake ni bora kuliko ya dhahabu
 safi.
¹⁵Hekima ana thamani kuliko marijani,
 hakuna cho chote unachokitamani
 kinachoweza kulinganishwa naye.
¹⁶Maisha marefu yako katika mkono wake wa
 kuume,
 katika mkono wake wa kushoto kuna utajiri
 na heshima.
¹⁷Njia zake zinapendeza,
 mapito yake yote ni amani.
¹⁸Yeye ni mti wa uzima kwa wale
 wanaomkumbatia,

- wale wamshikao watabarikiwa.
- ¹⁹Kwa hekima BWANA aliiweka misingi ya dunia,
kwa ufahamu aliziweka mbingu mahali pake,
- ²⁰kwa maarifa yake vilindi viligawanywa,
nayo mawingu yanadondosha umande.
- ²¹Mwanangu, hifadhi maamuzi mema na busara,
usiache vitoke machoni pako,
- ²²ndipo vitakapokuwa uzima nafsini mwako
na pambo la neema shingoni mwako .
- ²³Kisha utaenda katika njia yako salama,
wala mguuu wako hautajikwaa,
- ²⁴ulalapo, hautao gopa,
ulalapo usingizi wako utakuwa mtamu.
- ²⁵Usiogope maafa ya ghafula
au maangamizi yanayowapata waovu,
- ²⁶kwa kuwa BWANA atakuwa tumaini lako
na kuepusha mguu wako kunaswa katika
mtego.
- ²⁷Usizue wema kwa wale wanaostahili
ikiwa katika uwezo wako kutenda.
- ²⁸Usimwambie jirani yako,
"Njoo baadaye, nitakupa kesho,"
nawe unacho kitu kile karibu nawe.
- ²⁹Usifanye hila ya kumdhuru jirani yako,
ambaye anaishi karibu na
wewe akikuamini.
- ³⁰Usimshaki mtu bila sababu,
wakati hajakutenda dhara lo lote.
- ³¹Usimwonee vivu mtu mwenye jeuri
wala kuchagua njia yake iwayo yote,
- ³²kwa kuwa BWANA humchukia mtu
mpotovu,
lakini siri yake iko kwa mwenye haki.
- ³³Laana ya BWANA i juu ya nyumba ya
mwovu,
lakini yeye huibariki nyumba ya mwenye
haki.
- ³⁴Huwadhihaki wale wanaodhihaki kwa kiburi
lakini huwapa neema wanyenyekuvu.
- ³⁵Wenye hekima hurithi heshima,
bali huwaabisha wapumbavu.
- Hekima Ni Bora Kupita Vyote**
- 4** Sikelizeni wanangu, mafundisho ya baba
yenu,
sikelizeni kwa makini na mpate ufahamu.
- ²Ninawapa mafundisho ya maana,
kwa hiyo msyaache mafundisho yangu.
- ³Nilipokuwa mvulana katika nyumba ya baba
yangu,
ningali mchanga na mtoto pekee kwa mama
yangu,
- ⁴baba alinifundisha akisema, "Yashike maneno
yangu yote kwa moyo wako wote,
yashike maagizo yangu na wewe utaishi.
- ⁵Pata hekima, pata ufahamu,
usiyasahau maneno yangu wala usiyaache.
- ⁶Usimwache hekima naye atakuweka salama,
mpende, naye atakulinda.
- ⁷Hekima ni bora kuliko vyote, kwa hiyo jipaties
hekima.
Hata ikikugharimu vyote ulivyo navyo, pata
ufahamu.
- ⁸Mstahi, naye atakukweza,
mkumbatie, naye atakuheshimu.
- ⁹Atakuvika shada la neema kichwani mwako
na kukupa taji ya utukufu."
- ¹⁰Sikiliza mwanangu, kubali ninachokuambia,
nayo miaka ya maisha yako itakuwa mingi.
- ¹¹Ninakuongoza katika njia ya hekima
na kukuongoza katika mapito yaliyonyyooka.
- ¹²Utembeapo, hatua zako hazitazuiliwa,
ukimbiapo, hutajikwaa.
- ¹³Mkamate sana elimu, usimwache aende zake,
mshike maana yeye ni uzima wako.
- ¹⁴Usiuweke mguu wako katika njia ya waovu
wala usitembee katika njia ya watu wabaya.
- ¹⁵Epkana nayo, usisafiri katika njia hiyo,
achana nayo na uelekee njia yako.
- ¹⁶Kwa kuwa hawawezi kulala mpaka watende
uovu,
wanashindwa hata kusinzia mpaka
wamwangushe mtu.
- ¹⁷Wanakula mkate wa uovu,
na kunywa mvinyo wa jeuri.
- ¹⁸Njia ya wenye haki ni kama nuru ya
kwanza ya mapambazuko,
ambayo hung'aa zaidi na zaidi mpaka
mchana mkamilifu
- ¹⁹Lakini njia ya waovu ni kama giza nene,
hawajui kinachowafanya wajikwae.
- ²⁰Mwanangu, yasikilize kwa makini yale
ninayokuambia,
sikeliza kwa makini maneno yangu.
- ²¹Usiruhusu yaondoke machoni pako,
yahifadhi ndani ya moyo wako,

- ²²kwa sababu ni uzima kwa wale wanaoyapata na afya kwa mwili wote wa mwanadamu.
- ²³Zaidi ya yote, linda moyo wako, kuliko yote uyalindayo, maana ndiko zitokako chemchemi za uzima.
- ²⁴Epusha kinywa chako na ukaidi, weka mazungumzo machafu mbali na midomo yako.
- ²⁵Macho yako na yatazame mbele, kaza macho yako moja kwa moja mbele yako.
- ²⁶Sawazisha mapito ya miguu yako na njia zako zote ziwe zimethibitika.
- ²⁷Usigeuke kulia wala kushoto, epusha mguu wako na ubaya.

Onyo Dhidi Ya Uzinzi

- 5** Mwanangu, sikiliza kwa makini hekima yangu, sikiliza vizuri maneno yangu ya busara,
- ²ili uweze kutunza busara na midomo yako ihifadhi maarifa.
- ³Kwa maana midomo ya mwanamke mzinzi hudondosha asali, na maneno ya kinywa chake ni laini kuliko mafuta,
- ⁴Iakini mwisho wake ni mchungu kama nyongo, mkali kama upanga ukatao kuwili.
- ⁵Miguu yake inakwenda kwenye kifo, hatua zake zinaelekea moja kwa moja kaburini^a.
- ⁶Hafikiri juu ya njia ya uzima, njia zake zimepotoka, iakini hana habari.
- ⁷Sasa basi wanangu, nisikilizeni, msiache ninalowaambia.
- ⁸Njia zenu ziwe mbali naye, msiende karibu na mlango wa nyumba yake,
- ⁹usije ukatoa nguvu zako nzuri kwa wengine na miaka yako kwa aliye mkatili,
- ¹⁰wageni wasije wakasherehekea utajiri wako na jitihada yako ikatajirisha nyumba ya mwanaume mwingine.
- ¹¹Mwishoni mwa maisha yako utalia kwa uchungu, wakati nyama na mwili wako vimechakaa.
- ¹²Utasema, "Jinsi gani nilichukia marudi! Jinsi gani moyo wangu ulivyodharau maonyo!
- ¹³Sikuwatii walimu wangu wala kuwasikiliza wakufunzi wangu.

^a⁵ Kaburini hapa maana yake ni "Kuzimuni."

- ¹⁴Nimefika ukingoni mwa maangamizi kabisa katikati ya kusanyiko lote."
- ¹⁵Kunywa maji kutoka kisima chako mwenyewe, maji yanayotiririka kutoka kisima chako mwenyewe.
- ¹⁶Je, chemchemi zako zifurike katika barabara za mji na vijito vyako vya maji viwanjani?
- ¹⁷Na viwe vyako mwenyewe, kamwe visishirikishwe wageni.
- ¹⁸Chemchemi yako na ibarikiwe na ufurahie mke wa ujana wako.
- ¹⁹Kulungu jike apendaye, kulungu mzuri, matiti yake na yakutosheleze siku zote, nawe utekwe daima na upendo wake.
- ²⁰Kwa nini mwanangu, utekwe na mwanamke mzinzi? Kwa nini ukumbaties kifua cha mke wa mwanaume mwingine?
- ²¹Kwa maana njia za mtu ni wazi kabisa mbele za BWANA, naye huyapima mapito yake yote.
- ²²Matendo mabaya ya mtu mwovu humnasa ye, kamba za dhambi yake humkamata kwa nguvu.
- ²³Atakufa kwa kukosa maonyo, akipotoshwa kwa upumbavu wake mwenyewe.
- Maonyo Dhidi Ya Upumbavu**
- 6** Mwanangu, kama umekuwa mdhamini wa jirani yako, ikiwa umeshika mikono kwa kuweka ahadi kwa ajili ya mwingine,
- ²kama umetegwa na ulichosema, umenaswa kwa maneno ya kinywa chako,
- ³basi fanya hivi mwanangu, ili ujiweke huru, kwa kuwa umeanguka mikononi mwa jirani yako:
- Nenda ukajinyenyekeshe kwake, msihi jirani yako!
- ⁴Usiruhusu usingizi machoni pako, usiruhusu kope zako zisinzie.
- ⁵Jiweke huru, kama swala mikononi mwa mwindaji, kama ndege kutoka kwenye mtego wa mwindaji.
- ⁶Ewe mvivu, mwendee mchwa, zitafakari njia zake ukapate hekima!
- ⁷Kwa maana ye ye hana msimamizi,

wala mwangalizi, au mtawala,
⁸lakini hujiwekea akiba wakati wa kiangazi
na hukusanya chakula chake wakati wa
mavuno.

⁹Ewe mvivu, utalala hata lini?
utaamka lini kutoka katika usingizi wako?

¹⁰Bado kulala kidogo, kusinzia kidogo,
bado kukunja mikono upate usingizi!

¹¹Hivyo umaskini wako huja kama mnyang'anyi
na uhitaji wako kama mtu mwenye silaha.

¹²Mtu mbaya sana na mlaghai,
ambaye huzungukazunguka na maneno ya
upotovu,

¹³ambaye anakonyeza kwa jicho lake,
anayetoa ishara kwa miguu yake
na kuashiria kwa vidole vyake,

¹⁴ambaye hupanga ubaya kwa udanganyifu
moyoni mwake,
daima huchochea fitina.

¹⁵Kwa hiyo maafa yatamkumba ghafula,
ataangamizwa mara, pasipo msaada.

¹⁶Kuna vitu sita anavyovichukia BWANA,
naam, viko saba vilivyochukizo kwake:

¹⁷Macho ya kiburi,
ulimi udanganyao,
mikono imwagayo damu isiyo na hatia,

¹⁸moyo ule uwazao mipango miovu,
miguu ile iliyo myepesi kukimbillia uovu,

¹⁹shahidi wa uongo ambaye humwaga uongo
na mtu ambaye huchochea fitina kati ya
ndugu.

Onyo Dhidi Ya Uasherati

²⁰Mwanangu, yashike maagizo ya baba yako
na usiache mafundisho ya mama yako.

²¹Yafunge katika moyo wako daima,
yakaze kuzunguka shingo yako.

²²Wakati utembeapo, yatakuongoza,
wakati ulalapo, yatakulinda,
wakati uamkapo, yatazungumza nawe.

²³Kwa maana maagizo haya ni taa,
mafundisho haya ni mwanga
na maonyo ya maadili
ni njia ya uzima,

²⁴yakikulinda na mwanamke mwovu,
kutokana na maneno laini ya mwanamke
mpotovu.

²⁵Moyo wako usitamani uzuri wake
wala macho yake yasikuteke,

²⁶kwa maana malaya hufanya mtu kuwa maskini

asipate chakula
na mwanamke mzinzi huwinda maisha yako
hasa.

²⁷Je, mtu aweza kuchotea moto kwenye paja
lake
bila nguo zake kuungua?

²⁸Je, mtu aweza kutembea juu ya makaa ya
moto yanayowaka
bila miguu yake kuungua?

²⁹Ndivyo alivyo mtu alalaye na mke wa
mwanaume mwininge,
hakuna ye yote amgusaye huyo mwanamke
ambaye hataadhibiwa.

³⁰Watu hawamdharaau mwizi kama akiiba
kukidhi njaa yake wakati ana njaa.

³¹Pamoja na hayo, kama akikamatwa, lazima
alipe mara saba,
ingawa inamgharimu utajiri wote wa nyumba
yake.

³²Lakini mwanaume aziniye na mwanamke hana
akili kabisa,
ye yote afanyaye hivyo hujiangamiza
mwenyewe.

³³Mapigo na aibu ni fungu lake
na aibu yake haitafutika kamwe,

³⁴kwa maana wivu huamsha ghadhabu ya
mume,
naye hataonyesha huruma alipizapo kisasi.

³⁵Hatakubali fidia yo yote,
atakataa malipo hata ikiwa kubwa kiasi gani.

Onyo Dhidi Ya Mwanamke Mzinzi

7 Mwanangu, shika maneno yangu
na kuyahifadhi maagizo yangu ndani yako.

²Shika maagizo yangu nawe utaishi,
linda mafundisho yangu kama mboni ya
jicho lako.

³Yafunge katika vidole vyako,
yaandike katika kibao cha moyo wako.

⁴Mwambie hekima, "Wewe ni dada yangu,"
uite ufahamu jamaa yako,

⁵watakuuepusha na mwanamke mzinzi,
kutokana na mwanamke mpotovu na
maneno yake ya kubembeleza.

⁶Kwenye dirisha la nyumba yangu
nilitazama nje kuititia dirishani.

⁷Niliona mionganoni mwa wajinga,
nikagundua mionganoni mwa wanaume vijana,
kijana asiyé na akili.

⁸Alikuwa akishuka njiani karibu na pembe ya
huyo mwanamke,

akitembea kuelekea kwenye nyumba ya mwanamke
 9 wakati wa machweo, juu likipungua nuru, giza la usiku lilipokuwa likiingia.

10 Ndipo akatoka mwanamke kukutana naye akiwa amevaa kama malaya akiwa na nia ya udanganyifu.

11 (Ni mwanamke mwenye makelele na mkaidi miguu yake haitulii nyumbani,

12 mara kwenye barabara za mji, mara kwenye viwanja vikubwa, kwenye kila pembe huvizia.)

13 Huyo mwanamke alimkumbatia kijana na kumbusu na kwa uso usio na haya akamwambia:

14 "Nina sadaka za amani nyumbani, leo nimetimiza nadhiri zangu.

15 Kwa hiyo nimetoka nje kukulaki, nimekutafuta na nimekupata!

16 Nimetandika kitanda changu kwa kitani za rangi kutoka Misri.

17 Nimetia manukato kitanda changu kwa manemane, udi na mdalasini.

18 Njoo, tuzame katika mapenzi mpaka asubuhi, tujifurahishe wenyewe kwa mapenzi!

19 Mume wangu hayupo nyumbani, amekwenda safari ya mbali.

20 Amechukua mkoba uliojazwa fedha na hatakuwepo nyumbani karibuni."

21 Kwa maneno laini yule mwanamke akampotosha, alimshawishi kwa maneno yake laini.

22 Mara huyo kijana alimfuata yule mwanamke kama fahali aendaye machinjoni, kama kulungu aingiaye kwenye kitanzi,

23 mpaka mshale umchome ini lake, kama ndege anayenaswa kwenye mtego, bila kujua itamgharimu maisha yake.

24 Sasa basi wanangu, nisikilizeni, sikilizeni kwa makini nisemalo.

25 Usiruhusu moyo wako ugeukie njia za huyo mwanamke wala usitangetange katika mapito yake.

26 Aliowaangusha ni wengi, aliowachinja ni kundi kubwa.

27 Nyumba yake ni njia kuu iendayo kaburini^a ilelekeayo chini kwenye vyumba nya mauti.

^a27 Kaburini hapa maana yake ni "Kuzimuni."

Wito Wa Hekima

- 8 Je, hekima haiti?
 8 Je, ufahamu haupazi sauti?
- 2 Juu ya miinuko karibu na njia, penye njia panda, ndipo asimamapo,
- 3 kando ya malango yaelekeayo mjini, kwenye maingilio, hulia kwa sauti kubwa, akisema:
- 4 "Ni ninyi wanaume, ninaowaita, ninapaza sauti yangu kwa wanadamu wote.
- 5 Ninyi ambao ni wajinga, pateni akili, ninyi mlion wapumbavu, pateni ufahamu.
- 6 Sikilizeni, kwa maana nina mambo muhimu ya kusema, ninafungua midomo yangu kusema liliilo sawa.
- 7 Kinywa changu husema liliilo kweli, kwa maana midomo yangu huchukia uovu.
- 8 Maneno yote ya kinywa changu ni haki, hakuna mojawapo liliopotoka wala ukaidi.
- 9 Kwa wenyewe kupambanua yote ni sahihi, hayana kasoro kwa wale wenyewe maarifa.
- 10 Chagua mafundisho yangu badala ya fedha, maarifa badala ya dhahabu safi,
- 11 kwa maana hekima ina thamani kuliko marijani na hakuna cho chote unachohitaji kinacholingana naye.
- 12 "Mimi hekima, nakaa pamoja na busara, ninamiliki maarifa na busara.
- 13 Kumcha BWANA ni kuchukia uovu, ninachukia kiburi na majivuno, tabia mbaya na mazungumzo potovu.
- 14 Ushauri na hukumu sahihi ni vyangu, nina ufahamu na nina nguvu.
- 15 Kwa msaada wangu wafalme hutawala na watawala hutunga sheria zilizo za haki,
- 16 kwa msaada wangu wakuu hutawala, na wenyewe vyeo wote watawalao dunia.
- 17 Nawapenda wale wanipendao, na wale wanitafutao kwa bidii wataniona.
- 18 Utajiri na heshima viko kwangu, utajiri udumuo na mafanikio.
- 19 Tunda langu ni bora kuliko dhahabu safi, kile nitaocho hupita fedha iliyo bora.
- 20 Natembea katika njia ya unyofu katika mapito ya haki,
- 21 nawapa utajiri wale wanipendao na kuzijaza hazina zao.
- 22 BWANA aliniumba mwanzoni mwa kazi yake,

kabla ya matendo yake ya zamani,
²³Niliteuliwa tangu milele,
 tangu mwanzoni, kabla ya dunia kuumbwa.
²⁴Wakati hazijakuwapo bahari, nilikwishazaliwa,
 wakati hazijakuwapo chemchemi zilizoja
 maji,
²⁵kabla millima hajjawekwa mahali pake,
 kabla vilima havijakuwapo, nilikwishazaliwa,
²⁶kabla hajaumba dunia wala mashamba yake
 au vumbi lo lote la dunia.
²⁷Nilikuwapo alipoziweka mbingu mahali pake,
 wakati alipochora mstari wa upeo wa macho
 juu ya uso wa kilindi,
²⁸wakati alipoweka mawingu juu
 na kuziweka imara chemchemi za bahari,
²⁹wakati alipoziweka bahari mpaka wake
 ili maji yasivunje agizo lake,
 na wakati alipoweka misingi ya dunia.
³⁰Wakati huo nilikuwa fundi stadi kando yake
 nilijazwa na furaha siku baada ya siku,
 nikifurahi daima mbele zake,
³¹nikifurahi katika dunia yake yote
 nami nikiwfurahia wanadamu.

³²Basi sasa wanangu, nisikilizeni,
 heri wale wanaozishika njia zangu.
³³Sikilizeni mafundisho yangu mwe na hekima,
 msiyapuuze.
³⁴Heri mtu yule anisikilizae mimi,
 akisubiri siku zote milangoni mwangu,
 akingoja kwenye vizingiti vya mlango
 wangu.
³⁵Kwa maana ye yote anipatae mimi amepata
 uzima
 na kujipatia kibali kutoka kwa BWANA.
³⁶Lakini ye yote ashindwaye kunipata hujiimiza
 mwenyewe,
 na wote wanichukiao mimi hupenda mauti."

Makaribisho Ya Hekima Na Ya Upumbavu

9 Hekima amejenga nyumba yake,
 amechonga nguzo zake saba.
²Ameandaa nyama yake na kuchanganya
 divai yake,
 pia ameandaa meza yake.
³Amewatuma watumishi wake wa kike, naye
 huita
 kutoka mahali pa juu sana pa mji.
⁴Anawaambia wale wasio na maamuzi,
 "Wote amba ni wajinga na waje hapa!"
⁵Njoni, mle chakula changu
 pia mnywe divai niliyoichanganya.
⁶Acheni njia zenu za ujinga nanyi mtaishi,

tembeeni katika njia ya ufahamu.

⁷"Ye yote anayemkosoa mwenye mzaha
 hukaribisha matukano,
 ye yote anayekemea mtu mwovu hupatwa
 na matusi.
⁸Usimkemee mwenye mzaha la sivyo
 atakuchukia,
 mkemee mwenye hekima naye
 atakupenda.
⁹Mfundishe mtu mwenye hekima naye atakuwa
 na hekima zaidi,
 mfundishe mtu mwadilifu naye atazidi
 kufundishika.

¹⁰"Kumcha BWANA ni mwanzo wa hekima
 na kumjua Mtakatifu ni ufahamu.
¹¹Kwa maana kwa msaada wangu siku zako
 zitakuwa nyangi,
 na miaka itaongezwa katika maisha yako.
¹²Kama wewe una hekima, hekima yako itakupa
 tuzo,
 kama wewe ni mtu wa mzaha, wewe
 mwenyewe ndiwe utateseka."
¹³Mwanamke aitwae Mpumbavu ana kelele,
 hana adabu na hana maarifa.
¹⁴Huketi kwenye mlango wa nyumba yake,
 juu ya kiti katika mahali pa juu sana pa mji,
¹⁵akiita wale wapitao karibu,
 waendao moja kwa moja kwenye njia yao,
¹⁶Anawaambia wale wasio na maamuzi,
 "Wote amba ni wajinga na waje hapa
 ndani!"
¹⁷"Maji yaliyoibwa ni matamu,
 chakula kinacholiwa sirini ni kitamu!"
¹⁸Lakini hawajui hata kidogo kuwa wafu wako
 humo,
 kwamba wageni wake huyo mwanamke
 wako katika vilindi vya kuzimu.

Mithali Za Solomoni:

10 Mwana mwenye hekima huleta furaha
 kwa baba yake,
 lakini mwana mpumbavu huleta huzuni kwa
 mama yake.

²Hazina zilizopatikana kwa njia mbaya hazifai,
 lakini uadilifu huokoa kutoka mautini.

³BWANA hawaachi waadilifu kukaa njaa,
 lakini hupinga tamaa ya mwovu.

⁴Mikono mivivu hufanya mtu maskini

MITHALI

- lakini mikono yenyenye bidii huleta utajiri.
- ⁵Yeye akusanyaye mazao wakati wa kiangazi ni mwana mwenye hekima,
lakini yeye alalaye wakati wa mavuno ni mwana mwenye kuaibisha.
- ⁶Baraka huwa taji kichwani mwa mwenye haki,
lakini jeuri hufunika kinywa cha mwovu.
- ⁷Kumbukumbu ya mwenye haki itakuwa baraka,
lakini jina la mwovu litaoza.
- ⁸Mwenye hekima moyoni hupokea maagizo,
lakini mpumbavu apayukaye huangamia.
- ⁹Mtu mwadilifu hutembea salama,
lakini mtu aendaye katika njia zilizopotoka atagundulika.
- ¹⁰Yeye akonyezaye kwa nia mbaya husababisha huzuni,
naye mpumbavu apayukaye huangamia.
- ¹¹Kinywa cha mwenye haki ni chemchemi ya uzima,
lakini jeuri hufunika kinywa cha mwovu.
- ¹²Chuki huchochea faraka,
lakini upendo husitiri mabaya yote.
- ¹³Hekima hupatikana katika midomo ya wenye kupambanua,
lakini fimbo ni kwa ajili ya mgongo wake asiyé na ufahamu.
- ¹⁴Wenye hekima huhifadhi maarifa,
bali kinywa cha mpumbavu hualika maangamizi.
- ¹⁵Mali ya tajiri ni mji wao wenye ngome,
bali ufukara ni maangamizi ya maskini.
- ¹⁶Ujira wa wenye haki huwaleta uzima,
lakini mapato ya waovu huwaleta adhabu.
- ¹⁷Anayekubali maonyo yuko katika njia ya uzima,
lakini ye yote anayepuza masahihisho hupotosha wengine.
- ¹⁸Yeye afichaye chuki yake ana midomo ya uongo,
na ye yote anayeeeneza uchonganishi ni
- mpumbavu.
- ¹⁹Wakati maneno ni mengi, dhambi haikosekani,
lakini yeye ambaye huzuia ulimi wake ni mwenye busara.
- ²⁰Ulimi wa mwenye haki ni fedha ilio bora,
bali moyo wa mwovu una thamani ndogo.
- ²¹Midomo ya mwenye haki hulisha wengi,
lakini wapumbavu hufa kwa kukosa ufahamu.
- ²²Baraka ya BWANA hutajirisha,
wala haichanganyi huzuni.
- ²³Mpumbavu hufurahia tabia mbaya,
lakini mtu mwenye ufahamu hupendezwa na hekima.
- ²⁴Kile anachoogopa mwovu ndicho kitakachompata,
kile anachoonea shauku mwenye haki atapewa.
- ²⁵Tufani inapopita, waovu hutoweka,
lakini wenye haki husimama imara milele.
- ²⁶Kama siki ilivyo kwa meno na moshi kwa macho,
ndivyo alivyo mvivu kwa wale waliomtuma.
- ²⁷Kumcha BWANA huongeza urefu wa maisha,
lakini miaka ya mwovu inafupishwa.
- ²⁸Tarajio la mwenye haki ni furaha,
bali matumaini ya mwovu huwa si kitu.
- ²⁹Njia ya BWANA ni kimbilio kwa wenye haki,
lakini ni maangamizi ya wale watendao mabaya.
- ³⁰Kamwe wenye haki hawataondolewa,
bali waovu hawatasalia katika nchi.
- ³¹Kinywa cha mwenye haki hutoa hekima,
bali ulimi wa upotovu utakatwa.
- ³²Midomo ya wenye haki inajua kile kinachofaa,
bali kinywa cha mwovu hujua kile kilichopotoka tu.

- 11** BWANA huchukia sana mizani za udanganyifu,
bali vipimo sahihi ni furaha yake.
- 2**Kiburi kinapokuja, ndipo huja aibu,
bali unyenyekevu huja na hekima.
- 3**Uadilifu wa wenyе haki huwaongoza,
bali wasio waaminifu uharibiwa na hila yao.
- 4**Utajiri haufaidii kitu katika siku ya ghadhabu,
bali haki huokoa kutoka mautini.
- 5**Haki ya wasio na lawama, huwatengenezea
njia iliyonyooka,
bali waovu huangushwa kwa uovu wao
wenyewe.
- 6**Haki ya wanyofu huwaokoa,
bali wasio waaminifu hunaswa na tamaa
mbaya.
- 7**Wakati mtu mwovu anapokufa, matumaini yake
hutoweka,
yote aliyoyatazamia kutokana na nguvu
zake huwa si kitu.
- 8**Mtu mwenye haki huokolewa kutoka katika
taabu,
nayo huja kwa waovu badala yake.
- 9**Kwa kinywa chake mtu asiyeamini Mungu
humharibu jirani yake,
bali kutokana na maarifa mwenye haki
huepuka.
- 10**Wakati mwenye haki anapofanikiwa, mji
hufurahi,
mwovu atowekapo, huwa kuna kelele za
furaha.
- 11**Kutokana na baraka ya mtu mnyofu mji
hukwezwa,
bali kwa kinywa cha mwovu mji huharibiwa.
- 12**Mtu asiye na akili humdharau jirani yake,
bali mtu mwenye ufahamu huuzuia ulimi
wake.
- 13**Masengenyo husaliti tumaini,
bali mtu mwaminifu hutunza siri.

- 14**Pasipo ushauri wa hekima taifa huanguka,
bali washauri wengi hufanya ushindi uwe wa
hakika
- 15**Yeye amdhaminie mgeni hakika atateseka,
bali ye yote akataaye kuunga mkono
dhamana ni salama.
- 16**Mwanamke mwenye moyo wa huruma hupata
heshima,
bali wanaume wakorofi hupata mali tu.
- 17**Mwanaume mwenye huruma hujinufaisha
mwenyewe,
bali mwanaume katili hujiletea taabu
mwenyewe.
- 18**Mtu mwovu hupata ujira wa udanganyifu,
bali yeye apandaye haki huvuna tuzo ya
uhakika.
- 19**Mtu mwenye haki kweli kweli hupata uzima,
bali yeye afuutiliaye ubaya huendea kifo
chake.
- 20**BWANA huwachukia sana watu wenyе
moyo wa upotovu,
bali hupendezwa na wale ambao njia zao
hazina lawama.
- 21**Uwe na hakika na hili: Waovu hawataepuka
kuadhibiwa,
bali wale wenyе haki watakuwa huru.
- 22**Kama pete ya dhahabu katika pua ya nguruwe
ndivyo alivyo mwanamke mzuri ambaye
hana busara.
- 23**Shauku ya mwenye haki huishia tu kwenye
mema,
bali tumaini la mwovu huishia tu kwenye
ghadhabu.
- 24**Kuna atoae kwa ukarimu, hata hivyo hupata
zaidi,
mwingine huzuia, lakini huwa maskini.
- 25**Mtu mkarimu atastawi,
yeye awaburudishaye wengine
ataburudishwa mwenyewe.
- 26**Watu humlaani mtu awanyimae watu nafaka,
bali baraka itamkalia kichwa kama taji yeye

- aliye radhi kuuza.
- ²⁷Yeye atafutaye mema hupata ukarimu,
bali ubaya huja kwake yeye autafutaye.
- ²⁸Ye yote ategemeaye utajiri wake ataanguka,
bali mwenye haki atastawi kama jani bichi.
- ²⁹Yeye aletaye taabu kwa jamaa yake atarithi tu
upepo,
naye mpumbavu atakuwa mtumishi wa
wenye hekima.
- ³⁰Tunda la mwenye haki ni mti wa uzima,
naye mwenye hekima huvuta roho za watu.
- ³¹Kama wenyе haki watapokea ujira wao
duniani,
si zaidi sana wasiomcha Mungu na wenyе
dhambi!
- 12** Ye yote apendaye maonyo hupenda
maarifa,
bali yeye achukiaye kurekebishwa ni
mpumbavu.
- ²Mtu mwema hupata kibali kutoka kwa BWANA,
bali BWANA humhukumu mwenye
hila.
- ³Mtu hathibitiki kutokana na uovu,
bali mwenye haki hataondolewa.
- ⁴Mke mwenye tabia nzuri ni taji ya mumewe,
bali aaibishaye ni kama uozo katika mifupa
ya mumewe.
- ⁵Mipango ya mtu mwadilifu ni ya haki,
bali ushauri wa mwovu ni udanganyifu.
- ⁶Maneno ya mwovu huotea kumwaga damu,
bali maneno ya mwadilifu huwaokoa.
- ⁷Watu waovu huangamizwa na kutoweka,
bali nyumba ya mwenye haki husimama
imara.
- ⁸Mtu husifiwa kulingana na hekima yake,
bali watu wenyе akili zilizopotoka
hudharauliwa.
- ⁹Heri mtu wa hali ya chini mwenye mtumishi,
kuliko kujifanya mtu wa hali ya juu nawe
- huna chakula.
- ¹⁰Mtu mwenye haki hujali mahitaji ya mnyama
wake,
bali matendo ya huruma ya mwovu ni ukatili.
- ¹¹Yeye alimaye ardhi yake atakuwa na chakula
tele,
bali yeye afuataye mambo ya upuuzi hana
akili.
- ¹²Waovu hutamani mateka ya watu wabaya,
bali shina la mwenye haki hustawi.
- ¹³Mtu mwovu hunaswa kwa mazungumzo yake
ya dhambi,
bali mwenye haki huepuka taabu.
- ¹⁴Kutokana na tunda la midomo yake mtu
hujazwa na mambo mema,
hakika kama ilivyo kazi ya mikono yake
humtuza.
- ¹⁵Njia ya mpumbavu huonekana sawa machoni
pake mwenyewe,
bali mtu mwenye hekima husikiliza shauri.
- ¹⁶Mpumbavu huonyesha kuudhika kwake mara,
bali mtu wa busara hupuza matukano.
- ¹⁷Shahidi wa kweli hutoa ushuhuda wa
kuaminika,
bali shahidi wa uongo husema uongo.
- ¹⁸Maneno ya ushupavu huchoma kama upanga,
bali ulimi wa mwenye hekima huleta
uponyaji.
- ¹⁹Midomo isemayo kweli hudumu milele,
bali ulimi wa uongo hudumu kwa muda
mfupi tu.
- ²⁰Upo udanganyifu katika miyo ya wale ambao
hupanga mabaya,
bali kuna furaha kwa wale wanaoleta amani
- ²¹Hakuna dhara linalompata mwenye haki,
bali waovu wana taabu nydingi.
- ²²BWANA anachukia sana midomo
idanganyayo,
bali hufurahia watu ambao ni wa kweli.

MITHALI

²³Mtu mwenye busara hujihifadhia maarifa yeye
mwenyewe,
bali moyo wa wapumbavu hububujika
upumbavu.

²⁴Mikono yenyе bidii itatawala,
bali uvivu huishia katika kazi za utumwa.

²⁵Moyo wa wasiwasi humlemea mtu,
bali neno la huruma humfurahisha.

²⁶Mtu mwenye haki ni mwangalifu katika urafiki,
bali njia ya waovu huwapotosha.

²⁷Mtu mvivu haoki mawindo yake,
bali mtu mwenye bidii ana mali za thamani.

²⁸Katika njia ya haki kuna uzima,
katika mapito hayo kuna maisha ya milele.

13 Mwana mwenye hekima husikia
mafundisho ya babaye,
bali mwenye dharau hasikilizi maonyo.

²Kutoka katika tunda la midomo yake mtu
hufurahia mambo mema,
bali wasio waaminifu wanatamani sana jeuri.

³Yeye alindaye midomo yake hulinda nafsi yake,
bali yeye asemaye kwa haraka ataangamia.

⁴Mvivu hutamani sana na hapati kitu,
bali nafsi ya mwenye bidii hutoshlezwa
kikamilifu.

⁵Mwenye haki huchukia uongo,
bali waovu huleta aibu na fedheha.

⁶Haki humlinda mtu mwadilifu,
bali uovu humwangusha mwenye dhambi.

⁷Mtu mmoja hujifanya tajiri, kumbe hana kitu cho
chote,
mwingine hujifanya maskini, kumbe ana
utajiri mwangi.

⁸Utajiri wa mtu waweza kukomboa maisha yake,
bali mtu maskini hatishiki kwa lo lote.

⁹Nuru ya mwenye haki hung'aa sana,
bali taa ya mwovu itazimishwa.

¹⁰Kiburi huzalisha magomvi tu,

bali hekima hupatikana kwa wale
wanaozingatia shauri.

¹¹Fedha isiyo ya halali hupungua,
bali yeye akusanyaye fedha kidogo kidogo
huongezeka.

¹²Kilichotarajiwa kikikawia kuja moyo huugua,
bali tumaini lilitotimizwa ni mti wa uzima.

¹³Yeye anayedharau mafundisho atayalipia,
bali yeye anayeheshimu agizo hupewa tuzo.

¹⁴Mafundisho ya mwenye busara ni chemchemi
ya uzima,
yamgeuzayo mtu kutoka mitego ya mauti.

¹⁵Ufahamu mzuri hupata upendeleo,
bali njia ya asiye mwaminifu ni ngumu.

¹⁶Kila mwenye busara hutenda kwa maarifa,
bali mpumbavu hudhihirisha upumbavu
wake.

¹⁷Mjumbe mwovu huanguka kwenye taabu,
bali mjumbe mwaminifu huleta uponyaji.

¹⁸Yeye anayedharau maonyo hupata umaskini
na aibu,
bali yeye anayekubali maonyo huheshimiwa.

¹⁹Tarajio lilitotimizwa ni tamu kwa nafsi,
bali wapumbavu huchukia sana kuacha
ubaya.

²⁰Yeye atembeaye na mwenye hekima atapata
hekima,
bali rafiki wa mpumbavu hupata madhara.

²¹Balaa humwandama mtenda dhambi,
bali mafanikio ni ya mwenye haki.

²²Mtu mwema huwaachia wana wa wanawe
urithi,
bali mali ya wenye dhambi imehifadhiwa
kwa ajili ya wenye haki.

²³Shamba la mtu maskini laweza kuzalisha
chakula kingi,
bali dhuluma hufutilia mbali.

²⁴Yeye asiyemwadhibu mwanae hampendi,
bali yeye ampendaye huwa mwangalifu

- 1 kumrudi.
- 2⁵Mwenye haki hula mpaka akaridhisha moyo wake,
bali tumbo la mwovu hubakia na njaa.
- 14** Mwanamke mwenye hekima huijenga nyumba yake,
bali mpumbavu huibomoa nyumba yake kwa mikono yake mwenyewe.
- 2²Yeye ambaye njia zake ni nyofu humcha BWANA,
bali yeye ambaye njia zake zimepotoka humdhara Mungu.
- 3Mazungumzo ya mpumbavu huleta fimbo mgongoni mwake,
bali midomo ya wenyewe hekima huwalinda.
- 4Pale ambapo hakuna mafahali, hori ni tupu,
bali kutokana na nguvu za fahali huja mavuno mengi.
- 5Shahidi wa kweli hadanganyi,
bali shahidi wa uongo humimina uongo.
- 6Mwenye mzaha huitafuta hekima na haipati,
bali maarifa huja kwa urahisi kwa anayepambanua.
- 7Kaa mbali na mtu mpumbavu,
kwa maana hutapata maarifa katika midomo yake.
- 8Hekima ya mwenye busara ni kufikiria njia zake,
bali upumbavu wa wapumbavu ni udanganyifu.
- 9Wapumbavu hudhifikasi kujirekebisha kutoka dhambi,
bali wema hupatikana mionganoni mwa wanyofu.
- 10Kila moyo hujua uchungu wake wenyewe,
wala hakuna ye yote awezaye kushiriki furaha yake.
- 11Nyumba ya mwovu itaangamizwa,
bali hema la mnyofu litastawi.
- 12Iko njia ionekanayo sawa kwa mtu,
- 13Hata katika kicheko moyo waweza kuuma, nayo furaha yaweza kuishia katika majonzi.
- 14Wasio na imani watapatilizwa kikamilifu kwa ajili ya njia zao,
naye mtu mwema atapewa thawabu kwa ajili ya njia yake.
- 15Mtu mjinga huamini kila kitu,
bali mwenye busara hufikiria hatua zake.
- 16Mtu mwenye hekima humcha BWANA na kuepuka mabaya,
bali mpumbavu hukasirika kwa hamaki na uzembe.
- 17Mtu anayekasirika kwa haraka hufanya mambo ya upumbavu,
naye mtu wa hila huchukiwa.
- 18Mjinga hurithi upumbavu,
bali wenyewe busara huvikwa maarifa kichwani kama taji.
- 19Watu wabaya watasujudu mbele ya watu wema,
nao waovu kwenye malango ya wenyewe haki.
- 20Maskini huepukwa hata na jirani zao,
bali matajiri wana marafiki wengi.
- 21Yeye anayemdhara jirani yake hutenda dhambi,
bali amebarikiwa yeye aliye na huruma kwa mhiti.
- 22Je, wale wanaopanga ubaya hawapotoki?
Bali wale wanaopanga kilicho chema hupata upendo na uaminifu.
- 23Kazi zote zinazofanywa kwa bidii huleta faida,
bali mazungumzo matupu huelekea umaskini tu.
- 24Utajiri wa wenyewe hekima ni taji yao,
bali upumbavu wa wapumbavu huzaa upumbavu.
- 25Shahidi wa kweli huokoa maisha,
bali shahidi wa uongo ni mdanganyifu.

MITHALI

²⁶Yeye amchaye BWANA ana ngome salama,
na kwa watoto wake itakuwa kimbilio.

²⁷Kumcha BWANA ni chemchemi ya uzima,
ikimwepusha mtu na mitego ya mauti.

²⁸Wingi wa watu ni utukufu wa mfalme,
bali pasipo watu mkuu huangamia.

²⁹Mtu mwenye subira ana ufahamu mwingu,
bali anayekasirika haraka huonyesha upumbavu.

³⁰Moyo wenyne amani huupa mwili uzima,
bali wivu huozesha mifupa.

³¹Yeye amwoneaye maskini huonyesha dharau
kwa Muumba wao,
bali ye yote anayemhurumia mhiti
humheshimu Mungu.

³²Waovu huangamizwa na dhambi zao,
bali wacha Mungu wana kimbilio
wanapokufa.

³³Hekima hukaa katika moyo wa mwenye
ufahamu
bali haipatikani mionganoni mwa wapumbavu.

³⁴Haki huinua taifa,
bali dhambi ni aibu kwa watu wote.

³⁵Mfalme hupendezwa na mtumishi mwenye
hekima,
bali ghadhabu yake ni juu ya mtumishi
mwenye kuaibisha.

15 Jawabu la upole hugeuza ghadhabu,
bali neno liumizalo huchochea hasira.

²Ulimi wa mwenye hekima husifu maarifa,
bali kinywa cha mpumbavu hufoka
upumbavu.

³Macho ya BWANA yako kila mahali,
yakiwaangalia waovu na wema.

⁴Ulimi uletao uponyaji ni mti wa uzima,
bali ulimi udanganyao huponda roho.

⁵Mpumbavu hubeza maonyo ya baba yake,

bali ye yote akubaliye maonyo huonyesha
busara.

⁶Nyumba ya mwenye haki ina hazina kubwa,
bali mapato ya waovu huwaleta taabu.

⁷Midomo ya mwenye hekima hueneza maarifa,
bali sivyo ilivyo mioyo ya wapumbavu.

⁸BWANA huchukia sana dhabihu za
waovu,
bali maombi ya wanyofu humfurahisha
Mungu.

⁹BWANA huchukia sana njia ya waovu,
bali huwapenda wale wafuatao haki.

¹⁰Adhabu kali humngoja yeye aachaye njia,
ye ye achukiaye maonyo atakufa.

¹¹Mauti na Uharibifu^a viko wazi mbele za
BWANA,
je, si zaidi sana mioyo ya watu!

¹²Mwenye mzaha huchukia maonyo,
hatataka shauri kwa mwenye hekima.

¹³Moyo wenyne furaha hufanya uso uchangamke,
bali maumivu ya moyoni huponda roho.

¹⁴Moyo wa mwenye ufahamu hutafuta maarifa,
bali kinywa cha mpumbavu hujilisha
upumbavu.

¹⁵Siku zote za wanaonewa ni za taabu,
bali moyo mchangamfu una karamu ya
kudumu.

¹⁶Afadhalii kuwa na kidogo pamoja na kumcha
BWANA,
kuliko mali nyangi pamoja na ghasia.

¹⁷Afadhalii chakula cha mboga mahali palipo na
upendo
kuliko nyama ya ndama iliyonona pamoja na
chuki,

¹⁸Mtu mwelesi wa hasira huchochea ugomvi,
bali mtu mvumilivu hutuliza ugomvi.

¹⁹Njia ya mvivu imezibwa na miiba,

^a¹¹ Uharibifu hapa maana yake ni "Kuzimu."

- bali njia ya mwenye haki ni barabara kuu.
- ²⁰Mwana mwenye hekima huleta furaha kwa baba yake,
bali mtu mpumbavu humdharau mama yake.
- ²¹Upumbavu humfurahisha mtu ambaye hana akili,
bali mtu mwenye ufahamu hushika njia iliyonyooka.
- ²²Mipango hushindwa kufanikiwa kwa ajili ya kukosa ushauri,
bali kukiwa na washauri wengi hufanikiwa.
- ²³Mtu hupata furaha katika kutoa jibu linalofaa,
ni zuri namna gani neno lililotoka kwa wakati wake.
- ²⁴Mapito ya uzima huelekea juu kwa ajili ya
wenye hekima
kumwepusha asiende chini kaburini.
- ²⁵BWANA hubomoa nyumba ya mtu
mwenye kiburi,
bali huilinda mipaka ya mjane isiguswe.
- ²⁶BWANA huchukia sana mawazo ya mwovu,
bali mawazo ya wale walio safi humfurahisha Yeye.
- ²⁷Mtu mwenye tamaa huletea jamaa yake taabu,
bali yeye achukiaye rushwa ataishi.
- ²⁸Moyo wa mwenye haki hupima majibu yake,
bali kinywa cha mwovu hufoka ubaya.
- ²⁹BWANA yuko mbali na waovu,
bali husikia maombi ya wenyewe haki.
- ³⁰Mtazamo wa tabasamu huleta furaha moyoni,
nazo habari njema huipa mifupa afya.
- ³¹Yeye asikilizaye maonyo yatoayo uzima
atakuwa mionganoni mwa wenyewe hekima.
- ³²Yeye anayedharau maonyo hujidharau
mwenye,
bali ye yote anayekubali maonyo hupata
ufahamu.
- ³³Kumcha BWANA humfundisha mtu

- hekima,
nao unyenyekevu huja kabla ya heshima.
- 16** Mipango ya moyoni ni ya mwanadamu,
bali jibu la ulimi hutoka kwa BWANA.
- ²Njia zote za mtu huonekana safi machoni pake
mwenye,
bali makusudi hupimwa na BWANA.
- ³Mkabidhi BWANA lo lote ufanyalo,
nayo mipango yako itafanikiwa.
- ⁴BWANA hufanya kila kitu kwa kusudi lake
mwenye,
hata waovu kwa siku ya msiba.
- ⁵BWANA huwachukia sana wote wenye
kiburi cha moyoni.
Uwe na hakika kwa hili: "Hawataepuka
kuadhibiwa."
- ⁶Kwa upendo na uaminifu uovu huondolewa,
kwa kumcha BWANA mtu hujiepusha
na ubaya.
- ⁷Njia za mtu zinapompendeza BWANA,
huwafanya hata adui zake waishi naye kwa
amani.
- ⁸Afadhalii kitu kidogo pamoja na haki
kuliko mapato mengi pamoja na udhalimu.
- ⁹Moyo wa mtu huifikiri njia yake,
bali BWANA huelekeza hatua zake.
- ¹⁰Midomo ya mfalme huzungumza kwa hekima
ya kiungu,
wala kinywa chake hakipotoshi haki.
- ¹¹Vipimo na mizani za halali hutoka kwa
BWANA,
mawe yote ya kupimia yaliyo katika mfuko
ameyafanya yeye.
- ¹²Wafalme huchukia sana kutenda maovu,
kwa maana kiti cha kifalme hufanywa imara
kwa njia ya haki.
- ¹³Wafalme hufurahia midomo ya uaminifu,
humthamini mtu asemaye kweli.
- ¹⁴Ghadhabu ya mfalme ni mjumbe wa mauti,

bali mtu mwenye hekima ataituliza.

¹⁵Uso wa mfalme ung'aapo, ina maanisha uhai, upendeleo wake ni kama wingu la mvua wakati wa vuli.

¹⁶Ni bora kiasi gani kupata hekima kuliko dhahabu, kuchagua ufahamu kuliko fedhal!

¹⁷Njia kuu ya wanyofu huepa ubaya, ye ye aichungaye njia yake, huuchunga uhai wake.

¹⁸Kiburi hutangulia maangamizi, roho ya majivuno kabla ya anguko.

¹⁹Ni afadhali kuwa mnyenyeketu katika roho mionganoni mwa walioonewa kuliko kugawana nyara pamoja na wenye kiburi.

²⁰Ye yote anayekubali mafundisho hustawi, tena amebarikiwa ye ye anayemtumaini BWANA.

²¹Wenye hekima moyoni huitwa wenye ufahamu na maneno ya kupendeza huchochea mafundisho.

²²Ufahamu ni chemchemi ya uzima kwa wale walio nao, bali upumbavu huleta adhabu kwa wapumbavu.

²³Moyo wa mtu mwenye hekima huongoza kinywa chake, na midomo yake huchochea mafundisho.

²⁴Maneno ya kupendeza ni kama sega la asali, ni matamu kwa nafsi na uponyaji kwenye mifupa.

²⁵Iko njia ionekanayo kuwa sawa kwa mtu, bali mwisho wake huongoza mautini.

²⁶Shauku ya mfanyakazi humhimiza kufanya kazi, njaa yake humsukuma aendelee.

²⁷Mtu mbaya kabisa hupanga mabaya, maneno yake ni kama moto uunguzao.

²⁸Mtu mpotovu huchochea ugomvi, nayo maongezi ya upuuzi hutenganisha marafiki wa karibu.

²⁹Mtu mkali humvuta jirani yake na kumwongoza katika mapito yale mabaya.

³⁰Yeye akonyezaye kwa jicho lake anapanga upotovu, naye akazaye midomo yake amenuia mabaya.

³¹Mvi ni taji ya utukufu, hupatikana kwa maisha ya uadilifu.

³²Ni afadhali mtu mstahimilivu kuliko shujaa, mtu anayeitawala hasira yake kuliko yule autekaye mji.

³³Kura hupigwa katika kufunika, lakini kila uamuzi wake hutoka kwa BWANA.

17 Afadhali kula ukoko mkavu ukiwa na amani na utulivu kuliko kukaa kwenye nyumba ya karamu kukiwa na magomvi.

²Mtumishi mwenye hekima atatawala juu ya mwana aaibishaye, naye atashirikiana katika urithi kama mmoja wa hao.

³Kalibu ni kwa fedha na tanuru kwa dhahabu, bali BWANA huujaribu moyo.

⁴Mtu mwovu husikiliza midomo mibaya, mwongo husikiliza kwa makini ulimi wa madhara.

⁵Yeye anaye mdhihaki maskini huonyesha dharau kwa Muumba wake, ye yote afurahiaye maafa hataepuka kuadhibiwa.

⁶Wana wa wana ni taji la wazee, nao wazazi ni fahari ya watoto wao.

⁷Midomo yenye uwezo wa ushawishi haimfai mpumbavu, ni mibaya kiasi gani midomo ya uongo kwa mtawala!

⁸Kipawa ni kama kituo cha thamani machoni pake yeye aliye nacho,

MITHALI

ko kote kigeukiapo, hufanikiwa.

⁹Yeye anayesamehe kosa hudumisha upendo,
bali ye yote arudiaye jambo hutenganisha
marafiki wa karibu.

¹⁰Karipio humwingia sana mtu mwenye
kutambua
kuliko mapigo mia kwa mpumbavu.

¹¹Mtu mbaya hupenda kuasi tu,
mjudbe asiye na huruma atatumwa dhidi
yake.

¹²Ni afadhali ukutane na dubu aliyenyang'anywa
watoto wake,
kuliko mpumbavu katika upumbavu wake.

¹³Ikiwa mtu atalipa baya kwa jema,
kamwe ubaya hautaondoka katika nyumba
yake.

¹⁴Kuanzisha ugomvi ni kama kutoboa bwawa la
maji,
kwa hiyo acha jambo hilo kabla mabishano
hayajaanza.

¹⁵Yeye asemaye asiye na haki ana haki, naye
asemaye mwenye haki hana haki,
BWANA huwachukia sana wote
wawili.

¹⁶Fedha ina faida gani mikononi mwa
mpumbavu,
wakati yeye hana haja ya kupata hekima?

¹⁷Rafiki hupenda wakati wote
naye ndugu amezaliwa kwa ajili ya wakati
wa shida.

¹⁸Mtu mjinga hupana mkono ili kuweka rehani
naye huweka dhamana kwa jirani yake.

¹⁹Yeye apendaye ugomvi apenda dhambi,
naye ainuaye sana lango^a lake hutafuta
uharibifu.

²⁰Mtu mwenye moyo mpotovu hawez
kufanikiwa,
naye ambaye ulimi wake ni mdanganyifu
huangukia kwenye taabu.

²¹Kuwa na mwana mpumbavu huleta huzuni,
hakuna furaha kwa baba wa mpumbavu.

²²Moyo wenyne furaha ni dawa nzuri,
bali roho iliyonyong'onyea hukausha mifupa.

²³Mtu mwovu hukubali rushwa kwa siri,
ili kupotosha njia ya haki.

²⁴Mtu wa ufahamu huitazama hekima,
lakini macho ya mpumbavu huhangaika hadi
kwenye miisho ya dunia.

²⁵Mwana mpumbavu huleta huzuni kwa baba
yake
na uchungu kwa yeze aliyeemzaa.

²⁶Sio vizuri kumwadhibu mtu asiye na hatia,
au kuwapiga sana maafisa kwa ajili ya
uadilifu wao.

²⁷Mtu mwenye maarifa hutumia maneno kwa
kujizua,
naye mtu mwenye ufahamu ana moyo wa
utulivu.

²⁸Mtu mpumbavu hudhaniwa kuwa na hekima
kama akinyamaza
na mwenye ufahamu kama akiuzuia ulimi
wake.

18 Mtu ajitengaye na wengine hufuata
matakwa yake mwenyewe,
hupiga vita kila shauri jema.

²Mpumbavu hafurahii ufahamu,
bali hufurahia kutangaza maoni yake
mwenyewe.

³Wakati uovu unapokuja, dharau huja pia,
pamoja na aibu huja lawama.

⁴Maneno ya kinywa cha mwanadamu ni kina cha
maji,
bali chemchemi ya hekima ni kijito
kinachobubujika.

⁵Sio vizuri kumpendelea mtu mwovu,
au kumnyima asiye na hatia haki.

⁶Midomo ya mpumbavu humletea ugomvi
na kinywa chake hualika kipigo.

⁷Kinywa cha mpumbavu ni uharibifu wake

^a¹⁹ Kuinua lango hapa maana yake ni "kusema kwa majivuno."

- na midomo yake ni mtego kwa nafsi yake.
- ⁸Maneno ya uchongezi ni kama vyakula vitamu, huingia sehemu za ndani sana za mtu.
- ⁹Mtu aliye mlegevu katika kazi yake ni ndugu na yule anayeharibu.
- ¹⁰Jina la BWANA ni ngome imara, wenye haki huikimbilia na kuwa salama,
- ¹¹Mali ya matajiri ni mji wao wa ngome, wanaudhania kuwa ni ukuta usioweza kurukwa.
- ¹²Kabla ya anguko moyo wa mtu hujaa kiburi, bali unyenyekevu hutangulia heshima.
- ¹³Yeye ajibuye kabla ya kusikiliza, huo ni upumbavu wake na aibu yake.
- ¹⁴Roho ya mtu hustahimilisha katika ugonjwa bali roho iliyovunjika ni nani awezaye kuistahimili?
- ¹⁵Moyo wa mwenye ufahamu hujipatia maarifa, masikio ya mwenye hekima huyatafuta maarifa.
- ¹⁶Zawadi humfungulia njia mtoaji, nayo humleta mbele ya wakuu.
- ¹⁷Yeye aliye wa kwanza kuleta mashitaka huonekana sahihi, hadi mwingine ajitokezapo na kumwuliza maswali.
- ¹⁸Kupiga kura hukomesha mashindano na kutenganisha wapinzani wakuu wanaopingana.
- ¹⁹Ndugu aliyechukizwa ni mgumu kuridhika kuliko mji uliozungushiwa ngome, nayo mabishano ni kama malango ya ngome yenye makomeo.
- ²⁰Tumbo la mtu litajaa kutokana na tunda la kinywa chake, atashibishwa mavuno yanayotokana na midomo yake.
- ²¹Mauti na uzima viko katika uwezo wa ulimi, nao waupendao watakula matunda yake.

- ²²Apataye mke apata kitu chema naye ajipatia kibali kwa BWANA.
- ²³Mtu maskini huomba kuhurumiwa bali tajiri hujibu kwa ukali.
- ²⁴Mtu mwenye marafiki wengi wanaweza kumharibu, bali yuko rafiki aambatanaye na mtu kwa karibu kuliko ndugu.
- 19** Afadhalii mtu maskini ambaye mwenendo wake hauna lawama, kuliko mpumbavu ambaye midomo yake imepotoka.
- ²Sio vizuri kuwa na juhudii bila maarifa, wala kufanya haraka na kuikosa njia.
- ³Upumbavu wa mtu mwenyewe huharibu maisha yake pamoja na hivyo moyo wake humkasirikia BWANA.
- ⁴Mali huleta marafiki wengi, bali rafiki wa mtu maskini humwacha.
- ⁵Shahidi wa uongo hataacha kuadhibiwa, naye amwagaye uongo hataachwa huru.
- ⁶Wengi hujipendekeza kwa mtawala na kila mmoja ni rafiki wa mtu atoaye zawadi.
- ⁷Mtu maskini huepukwa na ndugu zake wote, Je, marafiki zake watamkwepa kiasi gani! Ingawa huwafuata kwa kuwaomba hawapatikani po pote.
- ⁸Yeye apataye hekima huipenda nafsi yake mwenyewe, yeye ahifadhiye ufahamu husitawi.
- ⁹Shahidi wa uongo hataacha kuadhibiwa, naye amwagaye uongo ataangamia.
- ¹⁰Haistahili mpumbavu kuishi katika anasa, itakuwa vibaya kiasi gani kwa mtumwa kuwatawala wakuu.
- ¹¹Hekima ya mtu humpa uvumilivu,

- ni kwa utukufu wake kusamehe makosa.
- ¹²Ghadhabu ya mfalme ni kama ngurumo ya simba,
bali wema wake ni kama umande juu ya majani.
- ¹³Mwana mpumbavu ni maangamizi ya babaye,
naye mke mgomvi ni kama kutona tonakuikoisha.
- ¹⁴Nyumba na mali hurithiwa kutoka kwa wazazi,
bali mke mwenye busara hutoka kwa BWANA.
- ¹⁵Uvivu huleta usingizi mzito,
naye mtu mzembe huona njaa.
- ¹⁶Yeye ambaye hutii mafundisho huulinda uhai wake,
bali yeye anayezidharau njia zake atakufa.
- ¹⁷Yeye amhurumiaye maskini humkopesha BWANA,
naye atamtusa kwa aliytenda.
- ¹⁸Mrudi mwanao, wakati bado liko tumaini,
wala nafsi yako isifadhaike kwa kulia kwake.
- ¹⁹Mtu mwenye kukasirika haraka ni lazima
atapata adhabu yake,
kama utamwokoa, itakubidi kufanya hivyo tena.
- ²⁰Sikiliza mashauri na ukubali mafundisho,
nawe mwishoni utakuwa na hekima.
- ²¹Kuna mipango mingi ndani ya moyo wa mtu,
lakini kusudi la BWANA ndilo litakalosimama.
- ²²Lile mtu alionealo shauku ni upendo usio na mwisho,
afadhali kuwa maskini kuliko kuwa mwongo.
- ²³Kumcha BWANA huongoza kwenye uzima,
kisha mtu hupumzika akiwa ameridhika, bila kuguswa na shida.
- ²⁴Mtu mvivu huuzamisha mkono wake kwenye sahani,
lakini hawesi hata kuurudisha kwenye

- kinywa chake!
- ²⁵Mpige mwenye mzaha, naye mjinga atajifunza busara,
mkemee mwenye ufahamu naye atapata maarifa.
- ²⁶Yeye amwibiaye baba yake na kumfukuza mama yake
ni mwana aletaye aibu na fedheha.
- ²⁷Mwanangu, ukiacha kusikiliza mafundisho,
utatangatanga mbali na maneno ya maarifa.
- ²⁸Shahidi mla rushwa hudhifikasi hukumu
na kinywa cha mtu mwovu humeza ubaya kwa upesi.
- ²⁹Adhabu zimeandaliwa kwa ajili ya wenye dhihaka
na mapigo kwa ajili ya migongo ya wapumbavu.
- 20** Mvinyo ni mdhihaki na kileo ni mgomvi,
ye yote apotoshwaye navyo hana hekima.
- ²Ghadhabu ya mfalme ni kama ngurumo ya simba,
yeye amkasirishaye hypoteza uhai wake.
- ³Ni kwa heshima ya mtu kuropa ugomvi,
bali kila mpumbavu ni mwepesi kugombana.
- ⁴Mvivu halimi kwa majira,
kwa hiyo wakati wa mavuno hutazama lakini hapati cho chote.
- ⁵Makusudi ya moyo wa mwanadamu ni maji
yenye kina,
lakini mtu mwenye ufahamu huyachota.
- ⁶Watu wengi hujidai kuwa na upendo usiokoma,
bali mtu mwaminifu ni nani awezaye kumpata?
- ⁷Mtu mwenye haki huishi maisha yasiyo na lawama,
wamebarikiwa watoto wake baada yake.
- ⁸Wakati mfalme aketipo katika kitichake cha enzi kuhukumu,
hupepetu ubaya wote kwa macho yake.

⁹Ni nani awezaye kusema, "Nimeuweka moyo wangu safi, mimi ni safi na sina dhambi?"

¹⁰Mawe ya kupimia yaliyo tofauti na vipimo tofauti, BWANA huchukia vyote viwili.

¹¹Hata mtoto hujulikana kwa matendo yake, kama tabia yake ni safi na adili.

¹²Masikio yasikiayo na macho yaonayo, BWANA ndiye aliyevifanya vyote viwili.

¹³Usiupende usingizi la sivyo utakuwa maskini, uwe macho nawe utakuwa na chakula cha akiba.

¹⁴"Haifai, haifai!" asema mnunuzi, kisha huondoka akijisifia ununuzi wake.

¹⁵Kuna dhahabu na marijani kwa wingi, lakini midomo inenayo maarifa ni kito cha thamani kilicho adimu.

¹⁶Chukua vazi la yule amdharniye mgeni, lishike kwa rehani kama atafanya hivyo kwa mwanamke mpotovu.

¹⁷Chakula kilichopatikana kwa hila ni kitamu kwa mwanadamu, bali huishia na mdomo ulioja mchanga.

¹⁸Fanya mipango kwa kutafuta mashauri, ukipigana vita, tafuta maelekezo.

¹⁹Maneno mengi ya upuuzi husababisha kutokuaminika, kwa hiyo mwepuke mtu anayezungumza kupita kiasi.

²⁰Ikiwa mtu atamlaani baba yake au mama yake, taa yake itazimwa katika giza nene.

²¹Uirthi upatikanaao haraka mwanzoni, hautabarikiwa mwishoni.

²²Usiseme, "Nitakulipiza kwa ajili ya kosa hili!" Mngoojee BWANA, naye atakuokoa.

²³BWANA anachukia sana mawe ya

kupimia ya udanganyifu, nazo mizani zisizo halali hazimpendezi.

²⁴Hatua za mtu huongozwa na BWANA, anawezaje basi mtu ye yote kuelewa njia yake mwenyewe?

²⁵Ni mtego kwa mtu kuweka wakfu kitu kwa haraka na baada ya kitambo kidogo kufikiria tena nadhiri zake.

²⁶Mfalme mwenye hekima hupepete waovu, hulipitisha gurudumu la kupuria juu yao.

²⁷Taa ya BWANA huchunguza roho ya mwanadamu, huchunguza utu wake wa ndani.

²⁸Upendo na uaminifu humweka mfalme salama, kwa njia ya upendo, kiti chake cha enzi huwa salama.

²⁹Utukufu wa vijana ni nguvu zao, mvi ni fahari ya uzee.

³⁰Mapigo na majeraha huusafisha ubaya, nayo michapo hutakasa utu wa ndani.

21 Moyo wa mfalme uko katika mkono wa BWANA, huuongozza kama mkondo wa maji, po pote apendapo.

²Njia zote za mwanadamu huonekana sawa kwake, bali BWANA huupima moyo.

³Kufanya yaliyo sawa na haki inakubalika zaidi kwa BWANA kuliko dhabihu.

⁴Macho ya kudharau na moyo wa kiburi, ni taa ya waovu, navyo ni dhambii!

⁵Mipango ya mwenye bidii huelekeza kwenye faida, kama vile kwa hakika pupa huelekeza kwenye umaskini.

⁶Mali iliyopatikana kwa ulimi wa uongo ni mvuke upitao upesi na mtego wa kufisha.

⁷Jeuri ya waovu itawaburuta mbali,

MITHALI

- 1 kwa kuwa wanakataa kufanya yaliyo sawa.
- 8⁸Njia ya mwenye hatia ni ya upotovu,
bali tabia ya mtu asiye na hatia ni nyofu.
- 9⁹Ni afadhali kuishi pemberi mwa paa la nyumba
kuliko kuishi nyumba moja na mke mgomvi.
- 10¹⁰Mtu mwovu hutamani sana ubaya,
jirani yake hapati huruma kutoka kwake.
- 11¹¹Wakati mwenye mzaha ameadhibiwa, mjinga
hupata hekima,
wakati mtu mwenye hekima afundishwapo,
hupata maarifa.
- 12¹²Mwenye haki huyajua yanayotendeka katika
nyumba za waovu,
naye atawaangamiza waovu.
- 13¹³Kama mtu akizibia masikio kilio cha maskini,
ye ye pia atalia wala hatajibiwa.
- 14¹⁴Zawadi itolewayo kwa siri hutuliza hasira
na rushwa iliyofichwa kwenye nguo hutuliza
ghadhabu kali.
- 15¹⁵Wakati haki imetendeka, huleta furaha kwa
wenye haki,
bali kitisho kwa watenda mabaya.
- 16¹⁶Mtu anayepotea kutoka katika mapito ya
ufahamu,
hupumzika katika kundi la waliokufa.
- 17¹⁷Mtu apendaye anasa atakuwa maskini,
ye yote apendaye mvinyo na mafuta kamwe
hatakuwa tajiri.
- 18¹⁸Waovu huwa fidia kwa ajili ya wenyе haki,
naо wasio waaminifu kwa ajili ya wanyofu.
- 19¹⁹Ni afadhali kuishi jangwani
kuliko kuishi na mke mgomvi na mkorofi.
- 20²⁰Katika nyumba ya mwenye hekima
kuna akiba ya vyakula vizuri na mafuta,
lakini mtu mpumbavu hutafuna vyote alivyo
navyo.
- 21²¹Yeye afuatiaye haki na upendo
hupata uzima, mafanikio na heshima.

- 22²²Mtu mwenye hekima huushambulia mji wa
wenye nguvu,
na kuangusha ngome wanazozitegemea.
- 23²³Yeye alindaye kinywa chake na ulimi wake
hujilinda na maafa.
- 24²⁴Mtu mwenye kiburi na majivuno "Mdhihaki"
ndilo jina lake,
hutenda mambo kwa kiburi kilichozidi.
- 25²⁵Kutamani sana kwa mvivu kutakuwa kifo
chake,
kwa sababu mikono yake haitaki kufanya
kazi.
- 26²⁶Mchana kutwa hutamani zaidi,
lakini mnyofu hutoa pasipo kuzuia.
- 27²⁷Dhabihu ya mtu mwovu ni chukizo,
si zaidi sana itolewapo kwa nia mbaya!
- 28²⁸Shahidi wa uongo ataangamia,
bali maneno ya mwenye kusikia yatadumu.
- 29²⁹Mtu mwovu ana uso wa ushupavu,
bali mtu mnyofu huzifikiria njia zake.
- 30³⁰Hakuna hekima, wala akili, wala mpango
unaoweza kufaulu dhidi ya BWANA.
- 31³¹Farasi huandaliwa kwa ajili ya siku ya vita,
bali ushindi huwa kwa BWANA.
- 22** Heri kuchagua jina jema kuliko utajiri
mwingi,
kuheshimiwa ni bora kuliko fedha au
dhahabu.
- 2Tajiri na maskini wanafanana kwa hili:
BWANA ni Muumba wao wote.
- 3Mtu mwenye busara huona hatari na kukimbia
bali mjinga huendelea mbele kama kipofu na
kuteswa nayo.
- 4Unyenyekevu na kumcha BWANA
huleta utajiri, heshima na uzima.
- 5Katika mapito ya waovu kuna miiba na mitego,
bali yeye ailindaye nafsi yake hukaa mbali
nayo.

MITHALI

- ⁶Mfundishe mtoto njia impasayo kuienda,
naye hataiacha hata akiwa mzee.
- ⁷Matajiri huwatawala maskini
naye akopaye ni mtumwa wa akopeshaye.
- ⁸Yeye aupandaye uovu huvuna taabu,
nayo fimbo ya ghadhabu yake
itaangamizwa.
- ⁹Mtu mkarimu yeye mwenyewe atabarikiwa
kwa kuwa hushiriki chakula chake na
maskini.
- ¹⁰Mfukuze mwenye dhihaka, nayo mashindano
yatatoweka,
ugomvi na matukano vitakoma.
- ¹¹Yeye apendaye moyo safi na yeye ambaye
maneno yake ni neema,
mfalme atakuwa rafiki yake.
- ¹²Macho ya BWANA hulinda maarifa,
bali huyapinga maneno ya asiye mwaminifu.
- ¹³Mvivu husema, "Kuna simba njel!"
au, "Nitauawa huko njani!"
- ¹⁴Kinywa cha mwanamke mzinzi ni shimo refu,
ye ye aliye chini ya ghadhabu ya BWANA
atatumbukia ndani yake.
- ¹⁵Ujinga umefungwa ndani ya moyo wa mtoto,
bali fimbo ya adhabu itaufukuzia mbali naye.
- ¹⁶Yeye amuoneaye maskini ili kujiongeza mali,
naye ampaye tajiri zawadi, wote huwa
maskini.

Misemo Ya Wenyewe Hekima

- ¹⁷Tega sikio na usikie misemo ya wenyewe hekima,
elekeza moyo wako kwenye yale
nifundishayo,
- ¹⁸kwa maana inapendeza unapoyahifadhi
moyoni mwako
na kuwa nayo yote tayari midomoni mwako.
- ¹⁹Ili tumaini lako liwe katika BWANA,
hata wewe, ninakufundisha leo.
- ²⁰Je, sijakuandikia misemo thelathini,
misemo ya mashauri na maarifa,
- ²¹kukufundisha maneno ya kweli na ya
kuaminika,

- ili uweze kutoa majibu sahihi kwake yeye
aliyekutuma?
- ²²Usiwadhulumu maskini kwa hila kwa sababu ni
maskini,
wala kumdhulumu mhitaji mahakamani,
²³kwa sababu BWANA atalichukua shauri
lao
naye atawateka wao waliowateka.
- ²⁴Usifanye urafiki na mtu mwenye hasira ya
haraka,
usishirikiane na yule aliye mwepesi
kukasirika,
- ²⁵la sivyo utajifunza njia zake
na kuijingiza mwenyewe kwenye mtego.
- ²⁶Usiwe mwenye kupana mikono katika rehani,
au kuweka dhamana kwa ajili ya madeni.
- ²⁷Kama ukikosa njia ya kulipa
kitanda chako ukilaliacho kitachukuliwa
ukiwa umekilalia.
- ²⁸Usisogezze jiwe la mpaka wa zamani
lililowekwa na baba zako.
- ²⁹Je, unamwona mtu stadi katika kazi yake?
Atahudumu mbele ya wafalme,
Hatahudumu mbele ya watu duni.
- 23** Uketipo kula chakula na mtawala,
angalia vema kile^a kilicho mbele yako,
²na utie kisu kooni mwako
kama ukiwa mlafi.
- ³Usitamani vyakula vyake vitamu
kwa kuwa chakula hicho ni cha hila.
- ⁴Usijitaabishe ili kuupata utajiri,
uwe na hekima kuonyesha kujizuia.
- ⁵Kufumba na kufumbua utajiri hutoweka,
huwa kama umepata mabawa ghafula,
ukaruka na kutoweka angani kama tai.
- ⁶Usile chakula cha mtu mchoyo,
usitamani vyakula vyake vitamu,
- ⁷kwa maana yeye ni aina ya mtu
ambaye kila mara anafikiri juu ya
gharama.
Anakuambia, "kula na kunywa,"
lakini moyo wake hauko pamoja nawe.
- ⁸Utatapika kile kidogo ulichokula,
nawe utakuwa umepoteza bure maneno

^{a1} "Kile," hapa ina maana "yule."

- yako ya kumsifu.
- ⁹Uszungumze na mpumbavu,
kwa maana atadhihaki hekima ya maneno
yako.
- ¹⁰Uisiondoe jiwe la mpaka wa zamani
wala kujiingiza kwenye mashamba ya
yatima,
- ¹¹kwa kuwa Mtetezi wao ni mwenye nguvu,
atalichukua shauri lao dhidi yako.
- ¹²Elekeza moyo wako kwenye mafundisho
na masikio yako kwenye maneno ya
maarifa.
- ¹³Usimnyime mtoto adhabu,
kwa maana ukimwadhibu kwa fimbo,
hatakuwa.
- ¹⁴Mwadhibu kwa fimbo
na kuiokoa nafsi yake kutoka mautini^b.
- ¹⁵Mwanangu, kama moyo wako una hekima,
basi moyo wangu utafurahi,
- ¹⁶utu wangu wa ndani utafurahi,
wakati midomo yako itakapozungumza lillilo
sawa.
- ¹⁷Usiuruhusu moyo wako kuwaonea vivu wenye
dhambi,
bali kila mara uwe na bidii katika kumcha
BWANA.
- ¹⁸Hakika kuna tumaini la baadaye kwa ajili yako,
nalo taraja lako halitakatiliwa mbali.
- ¹⁹Sikiliza, mwanangu na uwe na hekima,
weka moyo wako kwenye njia iliyo sawa.
- ²⁰Usiwe mionganoni mwa wanywao mvinyo,
au wale walao nyama kwa pupa,
- ²¹kwa maana walevi na walafi huwa maskini,
nako kusinzia huwavika matambaa.
- ²²Msikilize baba yako, aliye kuzaa,
wala usimdhara mama yako atakapokuwa
mzee.
- ²³Nunua kweli wala usiiuze,
pata hekima, adabu na ufahamu.
- ²⁴Baba wa mwenye haki ana furaha kubwa,
naye aliye na mwana mwenye hekima
humfurahia.
- ²⁵Baba yako na mama yako na wafurahi,
mama aliye kuzaa na ashangilie!

^b¹⁴ "Mauti," hapa ina maana ya "kuzimu."

- ²⁶Mwanangu, nipe moyo wako,
macho yako na yafuate njia zangu,
- ²⁷kwa maana malaya ni shimo refu
na mwanamke mpotovu ni kisima
chembamba.
- ²⁸Kama mnyang'anyi, hungojea akivizia,
naye huzidisha wasio waaminifu mionganoni
mwa wanaume.
- ²⁹Ni nani mwenye ole? Ni nani mwenye huzuni?
Ni nani mwenye ugomvi? Ni nani mwenye
malalamiko?
Ni nani aliye na majeraha yasiyo na
sababu?
Ni nani mwenye macho mekundu?
- ³⁰Ni hao wakaao sana kwenye mvinyo,
hao waendao kuonja mabakuli ya mvinyo
uliochanganywa.
- ³¹Usiukodolee macho mvinyo wakati ukiwa
mwekundu,
wakati unapometameta kwenye bilauri,
wakati ushukapo taratibu!
- ³²Mwisho huuma kama nyoka
na kutia sumu yake kama nyoka mwenye
sumu.
- ³³Macho yako yataona mambo mageni
na moyo wako kuwazia mambo
yaliyopotoka.
- ³⁴Utakuwa kama alalaye katikati ya bahari,
alalaye juu ya kamba ya merikebu.
- ³⁵Utasema, "Wamenipiga lakini sikuumia!
wamenichapa, lakini sisikii!
Nitaamka lini ili nikanywe tena?"

24 Usiwaonee vivu watu waovu,
usitamani ushirika nao,
²kwa maana mioyo yao hupanga
mambo ya jeuri,
nayo midomo yao husema juu ya kuleta
taabu.

³Kwa hekima nyumba hujengwa,
nayo kwa njia ya ufahamu huimariswa,

⁴kwa njia ya maarifa vyumba vyake hujazwa
hazina zilizo adimu na za kupendeza.

⁵Mtu mwenye hekima ana uwezo mkubwa,
naye mtu mwenye maarifa huongeza nguvu,

⁶kwa kufanya vita unahitaji maongozi
na kwa ushindi washauri wengi.

⁷Hekima i juu mno kwa mpumbavu,
katika kusanyiko langoni hana lo lote la

kusema.

⁸Yeye apangaye mabaya
atajulikana kama mtu wa hila.

⁹Mipango ya mpumbavu ni dhambi,
watu humchukia mwenye dhihaka.

¹⁰Ukikata tamaa wakati wa taabu,
jinsi gani nguvu zako ni kidogo!

¹¹Okoa wale wanaoongozwa kwenye kifo,
wazue wote wanaojikokota kuelekea
machinjoni.

¹²Kama mkisema, "Lakini hatukujua lo lote
kuhusu hili,"
Je, yule apimaye moyo halitambui hili?
Je, yule awalindaye maisha yenu halijui hili?
Je, hatamlipa kila mtu kulingana na
aliyotenda?

¹³Ule asali mwanangu, kwa kuwa ni nzuri,
asali kutoka kwenye sega ni tamu kwa
kuonja.

¹⁴Ujue pia kwamba hekima ni tamu kwa nafsi
yako,
kama ukiipata, kuna matumaini kwako ya
siku zijazo,
nalo tumaini lako halitakatiliwa mbali.

¹⁵Usivizie kama haramia afanyavyo
dhidi ya nyumba ya mwenye haki,
usivamie makao yake,

¹⁶kwa kuwa japo mtu mwenye haki huanguka
mara saba,
huinuka tena, lakini waovu huangushwa
chini kwa maafa.

¹⁷Usitazame kwa furaha adui yako aangukapo,
wakati ajikwaapo,
usiruhusu moyo wako ushangilie.

¹⁸BWANA asije akaona na kuchukia
akaiondoa ghadhabu yake mbali naye.

¹⁹Usikumbuke kwa sababu ya watu wabaya
wala usiwaonee wivu waovu,

²⁰kwa maana mtu mbaya hana tumaini la siku
zijazo,
nayo taa ya mtu mwovu itazimwa.

²¹Mwanangu mche BWANA na mfalme,
wala usijiunge na waasi,

²²kwa maana hao wawili watatuma maangamizi
ya ghafula juu yao.

naye ni nani ajuaye maafa wavezayo
kuleta?

Misemo Zaidi ya Wenye Hekima

²³Hii pia ni misemo ya wenye hekima:

Kuonyesha upendeleo katika hukumu si
vema:

²⁴Ye yote amwambiaye mwenye hatia, "Wewe
huna hatia,"

Watu watamlani na mataifa yatamkana.

²⁵Bali itakuwa vema kwa wale watakaowatia
hatiani wenye hatia,
nazo baraka tele zitawajilia juu yao.

²⁶Jawabu la uaminifu
ni kama busu la midomoni.

²⁷Maliza kazi zako za nje,
nawe uweke mashamba yako tayari,
baada ya hilo, jenga nyumba yako.

²⁸Usishuhudie dhidi ya jirani yako bila sababu,
au kutumia midomo yako kudanganya.

²⁹Usiseme, "Nitamtenda kama alivyonitenda
mimi,
nitamlipiza mtu yule kwa kile
alichonitendea."

³⁰Nilipita karibu na shamba la mtu mvivu,
karibu na shamba la mizabibu la mtu asiye
na akili,

³¹miiba ilikuwa imeota kila mahali,
ardhi ilikuwa imefunika na magugu, na
ukuta wa mawe ulikuwa umebomoka.

³²Nikatafakari moyoni mwangu lile nililolina,
nami nikajifunza somo kutokana na
niliyoyaona:

³³Bado kulala kidogo, kusinzia kidogo,
bado kukunja mikono upate kupumzika,

³⁴nao umaskini utakuja juu yako kama
mnyang'anyi,
na kupungukiwa kutakujia kama mtu
mwenye silaha.

Mithali Zaidi Za Solomoni

25 Hizi ni mithali zaidi za Solomoni,
zilizonakiliwa na watu wa Hezekia
mfalme wa Yuda:

²Ni Utukufu wa Mungu kuficha jambo,
bali ni utukufu wa wafalme kuchunguza
jambo.

- ³Kama mbingu zilivyo juu na nchi ilivyo chini,
ndivyo ambavyo miyo ya wafalme
haichunguziki.
- ⁴Ondoa takataka kwenye madini ya fedha,
nako ndani yake kutatokea kitu halisi kwa
ajili ya mfua fedha.
- ⁵Ondoa waovu mbele ya mfalme,
nacho kiti chake cha enzi kitaimarishwa kwa
njia ya haki.
- ⁶Usijikweze mwenyewe mbele ya mfalme,
wala usidai nafasi mionganoni mwa watu
wakuu.
- ⁷Ni afadhali yeye akuambie,
“Njoo huku juu,”
kuliko yeye kukuabisha mbele ya mkuu.
- ⁸Kile ulichokiona kwa macho yako
usiharakishe kukipeleka mahakamani,
maana utafanya nini mwishoni kama jirani
yako atakuaibisha?
- ⁹Kama ukifanya shauri na jirani yako,
usisaliti siri ya mtu mwininge,
- ¹⁰ama yeye aisikiaye aweza kukuabisha
na kamwe sifa yako mbaya haitaondoka.
- ¹¹Neno lisemwalo kwa wakati ufaao
ni kama matunda ya mtofaa ya dhahabu
yaliyorukwa kwenye vijalizo vya fedha.
- ¹²Kama vile kipuli cha dhahabu au pambo la
dhahabu safi,
ndivyo lilivyo karipio la mtu mwenye hekima
kwa sikio lisikilizalo.
- ¹³Kama vile ubaridi wa theluji wakati wa mavuno
ndivyo alivyo mjumbe mwaminifu kwa wale
wamtumao,
huburudisha roho za bwana zake.
- ¹⁴Kama vile mawingu na upepo pasipo mvua
ndivyo alivyo mtu ajisifuye kwa zawadi
ambazo hatoi.
- ¹⁵Kwa njia ya uvumilivu mtawala aweza
kushawishiwa,
nao ulimi laini waweza kuvunja mfupa.
- ¹⁶Kama ukikuta asali, kula kiasi tu cha

- kukutosha,
ukila zaidi, utatapika.
- ¹⁷Ingiza mguu wako nyumbani kwa jirani yako
mara chache,
ukizidisha, atakukinai na atakuchukia.
- ¹⁸Kama vile rungu au upanga au mshale mkali
ndivyo alivyo mtu atoaye ushuhuda wa
uongo dhidi ya jirani yake.
- ¹⁹Kama vile jino bovu au mguu uliolemaa,
ndivyo ilivyo kumtegemea mtu asiyi
mwaminifu wakati wa shida.
- ²⁰Kama vile avuaye mavazi siku ya baridi,
au kama siki iliyomwagwa juu ya magadi,
ndivyo alivyo yeye auimbiaye moyo mzito
nyimbo.
- ²¹Kama adui yako ana njaa, mpe chakula ale,
kama ana kiu, mpe maji anywe.
- ²²Kwa kufanya hivi, unampalia makaa ya moto
kichwani pake,
naye BWANA atakupa thawabu.
- ²³Kama vile upepo wa kaskazi uletavyo mvua,
ndivyo ulimi usingiziao uletavyo uso wa
hasira.
- ²⁴Ni afadhali kuishi pembedi mwa paa la
nyumba,
kuliko kuishi nyumba moja na mke mgomvi.
- ²⁵Kama vile maji baridi kwa nafsi iliyochoka
ndivyo zilivyo habari njema kutoka nchi ya
mbali.
- ²⁶Kama vile chemchemi iliyotibiliwa matope au
kisima kilichotiwa taka
ndivyo alivyo mtu mwenye haki
anayeshindwa na uovu.
- ²⁷Si vema kula asali nyingi sana,
wala si heshima kujitafutia heshima yako
mwenyewe.
- ²⁸Kama vile mji ambao kuta zake zimebomoka
ndivyo alivyo mtu ambaye hawezi kujitawala
mwenyewe.
- 26** Kama theluji wakati wa kiangazi au
mvua wakati wa mavuno,
ndivyo asivyostahili heshima mpumbavu.

- ²Kama shomoro apigapigavyo mbawa zake
au mbayuwanyu katika kuruka kwake kasi,
ndivyo ilivyo laana isiyo na sababu haimpati
mtu.
- ³Mjeledi kwa farasi, lijamu kwa punda,
nayo fimbo kwa migongo ya wapumbavu!
- ⁴Usimjibu mpumbavu sawasawa na upumbavu
wake,
ama wewe mwenyewe utakuwa kama yeye.
- ⁵Mjibu mpumbavu sawasawa na upumbavu
wake,
ama atakuwa mwenye hekima machoni
pake mwenyewe.
- ⁶Kama vile ilivyo kujikata miguu au kujitafutia
shida,
ndivyo ilivyo kutuma ujumbe kwa mkono wa
mpumbavu.
- ⁷Kama miguu ya kiwete inavyoning'inia
ndivyo ilivyo mithali katika kivywa cha
mpumbavu.
- ⁸Kama kufunga jiwe kwenye kombeo,
ndivyo ilivyo kumpa mpumbavu heshima.
- ⁹Kama mwiba kwenye mkono wa mlevi
ndivyo ilivyo mithali kinywani mwa
mpumbavu.
- ¹⁰Kama mpiga upinde ambaye hujeruh i ovyo,
ndivyo alivyo yeye aajiriye mpumbavu au ye
yote apitaye njiani.
- ¹¹Kama mbwa ayarudiavyo matapishi yake,
ndivyo mpumbavu arudiavyo upumbavu
wake.
- ¹²Je, unamwona mtu ajionaye mwenye hekima
machoni pake mwenyewe?
Liko tumaini zaidi kwa mpumbavu kuliko
kwake.
- ¹³Mvivu husema, "Yuko simba barabarani,
simba mkali anazunguka mitaa!"
- ¹⁴Kama vile mlango ugeukavyo kwenye bawaba
zake,
ndivyo mvivu ajigeuzavyo kitandani mwake.

- ¹⁵Mvivu hutumbukiza mkono wake kwenye
sahani,
naye hushindwa kuurudisha tena
kinywani mwake.
- ¹⁶Mvivu ni mwenye hekima machoni pake
mwenyewe,
kuliko watu saba wajibuo kwa busara.
- ¹⁷Kama yeye amkamataye mbwa masikio,
ndivyo alivyo mtu apitaye njiani na kuijingiza
kwenye ugomvi usiomhusu.
- ¹⁸Kama mtu mwendawazimu
atupaye vijinga nya moto au mishale ya
kufisha,
- ¹⁹ndivyo alivyo mtu amdanganyaye jirani yake
na kusema,
"Nilikuwa nikifanya mzaha tu!"
- ²⁰Bila kuni moto huzimika,
pasipo uchongezi ugomvi humalizika.
- ²¹Kama makaa juu ya makaa yanayowaka
na kama kuni kwenye moto,
ndivyo alivyo mtu mgomvi kwa kuchochea
ugomvi.
- ²²Maneno ya mchongezi ni kama chakula
kitamu,
huingia sehemu za ndani sana za mtu.
- ²³Kama rangi ing'aayo iliyopakwa kwenye
vyombo nya udongo
ndivyo ilivyo midomo laini pamoja na moyo
mbaya.
- ²⁴Mtu mwenye nia ya kudhuru wengine hujificha
kwa maneno ya midomo yak,
lakini moyoni mwake huficha udanganyifu.
- ²⁵Ingawa maneno yake huvutia, usimwamini,
kwa maana machukizo saba hujaza moyo
wake.
- ²⁶Nia yake ya kudhuru wengine inaweza
kufichwa na udanganyifu,
lakini uovu wake utafichuliwa kwenye
kusanyiko.
- ²⁷Kama mtu akichimba shimo, atatumbikia ndani
yake,
kama mtu akivingirisha jiwe, litamrudia.
- ²⁸Ulimi wa uongo, huwachukia wale

- unaowaumiza,
nacho kinywa cha kujipendekeza hutenda
uharibifu.
- 27** Usijisifu kwa ajili ya kesho,
kwa kuwa hujui ni nini kitakachozaliwa
kwa siku moja.
- ²Mwache mwininge akusifu,
wala si kinywa chako mwenyewe,
mtu mwininge afanye hivyo
na si midomo yako mwenyewe.
- ³Jiwe ni zito na mchanga ni mzigo,
lakini kukasirishwa na mpumbavu ni kuzito
zaidi kuliko hivyo vyote viwili.
- ⁴Hasira ni ukatili na ghadhabu kali ni gharika,
lakini ni nani awezaye kusimama mbele ya
wivu?
- ⁵Afadhalii karipio la wazi
kuliko upendo uliofichika.
- ⁶Majeraha kutoka kwa rafiki yaonyesha
uaminifu,
bali busu la adui ni udanganyifu.
- ⁷Yeye aliyeshiba huchukia kabisa asali,
bali kwa mwenye njaa hata kile kilicho
kichungu humwia kitamu.
- ⁸Kama ndege atangatangavyo mbali na kiota
chake,
ndivyo alivyo mtu atangatangaye mbali na
nyumbani mwake.
- ⁹Manukato na uvumba huleta furaha moyoni,
nao uzuri wa rafiki uchipukao kutoka kwenye
ushauri wake wa uaminifu.
- ¹⁰Usimwache rafiki yako wala rafiki wa baba
yako,
tena usiende nyumbani mwa ndugu yako
wakati umepatwa na maafa.
Nafuu jirani wa karibu kuliko ndugu aliye
mbali.
- ¹¹Mwanangu, uwe na hekima,
nawe ulete furaha moyoni mwangu,
ndipo nitakapoweza kumjibu ye yote
anitendaye kwa dharau.

- ¹²Mtu mwenye busara huona hatari na kujificha,
bali mjinga huendelea mbele na kuteswa
nayo.
- ¹³Chukua vazi la yule awekaye dhamana kwa
ajili ya mgeni,
ishikilie iwe dhamana kama anafanya kwa
ajili ya mwanamke malaya.
- ¹⁴Kama mtu akimbariki jirani yake kwa sauti kuu
asubuhi na mapema,
itahesabiwa kama ni laana.
- ¹⁵Mke mgomvi ni kama
matone yasiyokoma ya siku ya mvua.
- ¹⁶Kumzuia yeye ni kama kuuzuia upepo
au kukamata mafuta kwa kiganja cha
mkono.
- ¹⁷Kama vile chuma kinoavyo chuma,
ndivyo mtu amoavyo mwenzake.
- ¹⁸Yeye atunzaye mtini atakula tunda lake,
naye amtunzaye bwana wake
ataheshimiwa.
- ¹⁹Kama uso uonekanavyo kwenye maji,
ndivyo hivyo moyo wa mtu humwonyesha
alivyo.
- ²⁰Kuzimu na uharibifu havishibi
kadhalika macho ya mwanadamu.
- ²¹Kalibu ni kwa fedha na tanuru kwa dhahabu,
bali mtu hupimwa kwa sifa azipokeazo.
- ²²Hata ukimtwanga mpumbavu kwenye kinu,
ukimtwanga kama nafaka kwa mchi,
hutauondo upumbavu wake.
- ²³Hakikisha kuwa unajua hali ya makundi yako
ya kondoo na mbuzi,
angalia kwa bidii ng'ombe zako.
- ²⁴Kwa kuwa utajiri haendumu milele,
nayo taji haidumu vizazi vyote.
- ²⁵Wakati majani makavu yameondolewa
na mapya yamechipua, nayo majani toka
milimani yamekusanywa,
- ²⁶wanakondoo watakupatia mavazi
na mbuzi thamani ya shamba.
- ²⁷Utakuwa na maziwa mengi ya mbuzi kukulisha
wewe
na jamaa yako na kuwalisha watumishi

- wako wa kike.
- 28** Mtu mwovu hukimbia ingawa hakuna ye yote anayemfukuza,
bali wenyе haki ni wajasiri kama simba.
- ²Wakati nchi inapoasi, ina viongozi wengi,
bali mwenye ufahamu na maarifa
hudumisha utaratibu.
- ³Maskini amwoneaye yeye aliye maskini zaidi
ni kama mvua ya dhoruba isiyosaza mazao.
- ⁴Wale waiachao sheria huwasifu waovu,
bali wale waishikao sheria huwapinga.
- ⁵Watu wabaya hawaelewi haki,
bali wale wamtafutao BWANA
wanailewa kikamilifu.
- ⁶Afadhalii maskini ambaye mwenendo wake
hauna lawama
kuliko tajiri ambaye njia zake ni potovu.
- ⁷Yeye ashikaye sheria ni mwana mwenye
hekima,
bali rafiki wa walafi humwaibisha baba yake.
- ⁸Yeye aongezaye utajiri wake kwa riba kubwa
mno
hukusanya kwa ajili ya mwingine, ambaye
atamhurumia maskini.
- ⁹Kama mtu ye yote akikataa kusikia sheria,
hata maombi yake ni chukizo.
- ¹⁰Yeye ambaye humwongoza mwenye haki
kwenye mapito mabaya,
ataanguka kwenye mtego wake mwenyewe,
bali wasio na lawama watapokea urithi
mwema.
- ¹¹Mtu tajiri anaweza kuwa na hekima machoni
pake mwenyewe,
bali mtu maskini mwenye ufahamu
atamfichua.
- ¹²Mwenye haki ashindapo, kuna furaha kubwa,
bali mwovu atawalapo, watu hujificha.
- ¹³Yeye afichaye dhambi zake hatafanikiwa,
bali ye yote aziungamaye na kuziacha
hupata rehema.

- ¹⁴Amebarikiwa mtu ambaye siku zote humcha
BWANA,
bali yeye afanyaye moyo wake mgumu
huangukia kwenye taabu.
- ¹⁵Kama simba angurumaye au dubu
ashambuliaye,
ndivyo alivyo mtu mwovu atawalaye
wanyonge.
- ¹⁶Mtawala dhalimu hana akili,
bali yeye achukiaye mapato ya udhalimu
atafurahia maisha marefu.
- ¹⁷Mtu mwenye kusumbuliwa na hatia ya kuua
atakuwa mtoro mpaka kufa,
mtu ye yote na asimsaidie.
- ¹⁸Yeye ambaye mwenendo wake hauna lawama
hulindwa salama,
bali yeye ambaye njia zake ni potovu
ataanguka ghafula.
- ¹⁹Yeye alimaye shamba lake atakuwa na
chakula tele,
bali afuataye mambo ya upuzi atakuwa na
umaskini wa kumtosha.
- ²⁰Mtu mwaminifu atabarikiwa sana,
bali yeye atamaniye kupata utajiri kwa
haraka hataacha kuadhibiwa.
- ²¹Kuonyesha upendeleo si vizuri,
hata hivyo mtu atafanya kosa kwa kipande
cha mkate.
- ²²Mtu mchoyo ana tamaa ya kupata utajiri,
naye hana habari kuwa umaskini
unamngojea.
- ²³Yeye amkemeaye mtu mwishoni hupata kibali
zaidi,
kuliko mwenye maneno ya kusifu
isivyostahili.
- ²⁴Yeye amwibiaye babaye au mamaye na
kusema,
“Si kosa” yeye ni mwenzi wa yule
aharibuye.
- ²⁵Mtu mwenye tamaa huchochea fitina,
bali yule amtegemeaye BWANA

- atafanikiwa.
- ²⁶Yeye ajitumainiaye mwenyewe ni mpumbavu,
bali yeye atembeaye katika hekima
hulindwa salama.
- ²⁷Yeye ampaye maskini hatapungukiwa na kitu
cho chote,
bali yeye awafumbiaye maskini macho
hupata laana nyingi.
- ²⁸Wakati mwovu atawalapo, watu huenda
mafichoni,
bali mwovu anapoangamia, wenyе haki
hufanikiwa.
- 29** Mtu anayeendelea kuwa na shingo
ngumu baada ya maonyo mengi,
ataangamia ghafula, wala hapati dawa.
- ³Wenye haki wanapostawi, watu hufurahi
waovu watawalapo, watu hulia kwa huzuni.'
- ³Mtu apendaye hekima huleta furaha kwa baba
yake,
bali aambatanaye na malaya hutapanya
mali yake.
- ⁴Kwa haki mfalme huipa nchi uthabiti,
bali mfalme aliye na tamaa ya rushwa
huiangamiza.
- ⁵Ye yote amsifuye jirani yake isivyostahili,
anautandaza wavu kuitega miguu yake.
- ⁶Mtu mbaya hutegwa na dhambi yake
mwenyewe
bali mwenye haki huweza kuimba na
kufurahi.
- ⁷Mwenye haki hujali haki kwa ajili ya maskini,
bali mwovu hajishughulishi na hilo.
- ⁸Wenye mzaha huuchocha mji,
bali watu wenyе hekima hugeuzia mbali
hasira.
- ⁹Kama mwenye hekima akienda mahakamani
na mpumbavu,
mpumbavu hukasirika na kudhihaki, wala
hakuna amani.
- ¹⁰Watu wamwagao damu humchukia mtu

- mwadilifu
na hutafuta kumwua mtu mnyofu.
- ¹¹Mpumbavu huonyesha hasira yake yote,
bali mwenye hekima hujizuia.
- ¹²Kama mtawala akisikiliza uongo,
maafisa wake wote huwa waovu.
- ¹³Mtu maskini na mtu anayeonea wanafanana
kwa jambo hili:
BWANA hutia nuru macho yao wote
wawili.
- ¹⁴Kama mfalme akiwaamua maskini kwa haki,
kiti chake cha enzi kitakuwa thabiti siku zote.
- ¹⁵Fimbo ya maonyo hutia hekima,
bali mtoto aliyeachiliwa bila maonyo
humwaibisha mama yake.
- ¹⁶Wakati waovu wanapostawi,
pia dhambi vivyo hivyo.
Lakini wenyе haki wataliona anguko lao.
- ¹⁷Mrudi mwanao, naye atakupa amani,
atakufurahisha nafsi yako.
- ¹⁸Mahali pasipo na maono, watu huangamia,
bali ana heri mtu yule aishikaye sheria.
- ¹⁹Mtumishi hawezи kuonywa kwa maneno
matupu,
ajapoelewa, hataitikia.
- ²⁰Je, unamwona mtu azungumzaye kwa
haraka?
Kuna matumaini zaidi kwa mpumbavu kuliko
yeye.
- ²¹Kama mtu akimdekeza mtumishi wake tangu
ujanani,
atamletea sikitiko mwishoni.
- ²²Mtu mwenye hasira huuchocha ugomvi
naye mtu mwenye hasira ya haraka hutenda
dhambi nyingi.
- ²³Kiburi cha mtu humshusha,
bali mtu mwenye roho ya unyenyekevu
hupata heshima.
- ²⁴Anayekubaliana na mwizi ni adui wa nafsi yake

mwenyewe,
huapishwa lakini hathubutu kushuhudia.

²⁵Kuwaogopa watu huwa ni mtego,
bali ye yote amtumainiaye BWANA
atakuwa salama.

²⁶Watu wengi hutafuta kusikilizwa na mtawala,
bali mtu hupata haki kutoka kwa BWANA.

²⁷Mwenye haki huwachukia sana wasio
waaminifu,
waovu huwachukia sana wenyе haki.

Mithali Za Aguri

Mithali za Aguri mwana wa Yake:
30

mausia aliywambia Ithieli,
naam, Ithieli na Ukali.

²"Mimi ni mjinga kuliko wanadamu wote
sina ufahamu wa kibinadamu.

³Sijajifunza hekima,
wala sina maarifa ya kumjua Yeye Aliye
Mtakatifu.

⁴Ni nani ameshapanda mbinguni na kushuka?
Ni nani ameshakusanya upepo kwenye
vitanga vy a mikono yake?

Ni nani ameshafungia maji kwenye nguo yake?
Ni nani ameimarisha miisho yote ya dunia?
Jina lake ni nani na mwanaye anaitwa nani?
Niambie kama unajua!

⁵"Kila neno la Mungu ni kamilifu,
ye ye ni ngao kwa wale wanaomkimbilia.

⁶Usiongeze kwenye maneno yake,
ama atakukemea na kukuthibitisha kuwa
mwongo.

⁷"Ninakuomba vitu viwili, Ee BWANA,
usininyime kabla sjafa:

⁸Uutenge mbali nami udanganyifu na uongo,
usinipe umaskini wala utajiri,
bali unipe chakula cha kunitosha kila siku.

⁹Nisije nikawa na vingi vy a kuzidi nikakukana
na kusema, "BWANA ni nani?"
Au nisije nikawa maskini nikaiba,
nami nikaliaibisha jina la Mungu wangu.

¹⁰Usimchongee mtumishi kwa bwana wake,
asije akakulaani, ukapatilizwa kwalo.

¹¹"Wako watu wale ambao huwalaani baba zao

na wala hawawabariki mama zao,
¹²wale ambao ni safi machoni pao wenyewe
kumbe hawakuoshwa uchafu wao,
¹³wale ambao daima macho yao ni ya kiburi,
ambao kutazama kwao ni kwa dharau,
¹⁴wale ambao meno yao ni panga
na ambao mataya yao yamewekwa visu
kuwaangamiza maskini katika nchi,
na wahitaji kutoka mionganoni mwa
wanadamu.

¹⁵"Mruba anao binti wawili waliao,
"Nipe! Nipe!"

"Kuna vitu vitatu visivytosheka kamwe,
naam, viko vinne

visivyo sema, "yatoshal!"

¹⁶Ni kaburi^a, tumbo lisilozaa, nchi isiyoshiba maji
kamwe na moto,
usiosema kamwe, "yatoshal!"

¹⁷"Jicho lile limdhihakilo baba,
lile linalodharau kumtii mama, litang'olewa
na kunguru wa bondeni, litaliwa na tai.

¹⁸"Kuna vitu vitatu vinavyonishangaza sana,
naam, vinne nisivyovielewa:

¹⁹Ni mwendo wa tai katika anga,
mwendo wa nyoka juu ya mwamba,
mwendo wa meli katika maji makuu ya
bahari,
nao mwendo wa mtu pamoja na
msichana.

²⁰Huu ndio mwendo wa mwanamke mzinzi,
hula akapangusa kinywa chake na kusema,
"Sikufanya cho chote kibaya."

²¹"Kwa mambo matatu nchi hutetemeka,
naam, kwa mambo manne haiwezi
kuvumilia.

²²Mtumwa awapo mfalme,
mpumbavu ashibapo chakula.

²³Mwanamke asiyependwa aolewapo,
naye mjakazi achukuapo nafasi ya bibi yake.

²⁴"Vitu vinne duniani vilivyo vidogo,
lakini vina akili nyngi sana:

²⁵Mchwa ni viumbe wenyе nguvu ndogo,
hata hivyo hujiweka akiba ya chakula chao
wakati wa kiangazi.

²⁶Pelele ni viumbe vyenye uwezo mdogo

^a16 Kaburi hapa ina maana ya "Kuzimu."

hata hivyo hujitengenezea nyumba zao
kwenye miamba.

²⁷Nzige hawana mfalme,
hata hivyo huenda pamoja vikosi vikosi.

²⁸Mjusi anaweza kushikwa kwa mkono,
hata hivyo huonekana katika majumba ya
kifalme.

²⁹"Viko vitu vitatu ambavyo vinapendeza katika
mwendo wao,
naam, vinne ambavyo hutembea kwa
mwendo wa madaha,

³⁰simba, mwenye nguvu mionganoni mwa
wanyama,
asiyerudi nyuma kwa cho chote,

³¹jogoo atembeaye kwa maringo, beberu,
naye mfalme pamoja na jeshi lake
lililomzunguka.

³²"Ikiwa umefanya upumbavu na ukajitukuza
mwenyewe,
au kama umepanga mabaya, piga kinywa
chako kofi.

³³Kwa maana kama vile kusukasuka maziwa
hutoa siagi,
na pia kule kufinya pua hutoa damu,
kadhalika kuchochea hasira hutokeza
ugomvi."

Mithali Ya Mfalme Lemueli

Mithali za Mfalme Lamueli,
31 Mausia ya mama yake aliymfundisha:

²"Ee mwanangu, Ee mwana wa tumbo langu,
Ee mwana wa nadhiri^a zangu,

³Usitumie nguvu zako kwa wanawake,
uhodari wako kwa wale wanaowaharibu
wafalme.

⁴"Ee Lemueli, haifai wafalme,
haifai wafalme kunywa mvinyo, haifai
watawala kutamani sana kileo.

⁵wasije wakanywa na kusahau lile sheria
inayoamuru
na kuwanyima haki zao wote walioonewa.

⁶Wape kileo wale wanaoangamia,
mvinyo wale walio na uchungu,

⁷wanywe na kusahau umaskini wao
na wasikumbuke taabu yao tena.

^a² Mwana wa nadhiri zangu hapa maana yake "Uliye jibu la
maombi yangu."

⁸"Sema kwa ajili ya wale wasioweza kujisemea,
kwa ajili ya haki za wote walioachwa ukiwa.

⁹Sema na uamue kwa haki,
tetea haki za maskini na wahitaji."

Maneno Ya Mwisho: Mke Mwenye Sifa Nzuri.

¹⁰Mke mwenye sifa nzuri, ni nani awezaye
kumpata?
Yeye ni wa thamani sana kuliko marijani.

¹¹Mume wake anamwamini kikamilifu
wala hakosi kitu cho chote cha thamani.

¹²Humtendea mumewe mema, wala si mabaya,
siku zote za maisha yake.

¹³Huchagua sufu na kitani
naye hufanya kazi kwa mikono yenyе bidii.

¹⁴Yeye ni kama meli za biashara
akileta chakula chake kutoka mbali.

¹⁵Yeye huamka kungali bado giza
huwapa jamaa yake chakula na mafungu
watumishi wake wa kike.

¹⁶Huangalia shamba na kulinunua,
kutokana na mapato yake hupanda shamba
la mizabibu.

¹⁷Hufanya kazi zake kwa nguvu,
mikono yake ina nguvu kwa ajili ya kazi
zake.

¹⁸Huona kwamba biashara yake ina faida,
wala taa yake haizimiki usiku.

¹⁹Huweka mikono yake kwenye pia,
navyo vidole vyake hushikilia kijiti chenye
uzi.

²⁰Huwanyoshea maskini mikono yake
na kuwakunjulia wahitaji vitanga vyake.

²¹Theluji ishukapo, hana hofu kwa ajili ya watu
wa nyumbani mwake,
kwa maana wote wamevikwa nguo za joto^b.

²²Hutengeneza mazulia ya kufunika kitanda
chake,
yeye huвая kitani safi na urujuani.

²³Mume wake anaheshimiwa kwenye lango la
mji,
aketipo mionganoni mwa wazee wa nchi.

²⁴Hutengeneza mavazi ya kitani na kuyauza,
naye huwauzia wafanya biashara mishipi.

²⁵Amevikwa nguvu na heshima,
anaweza kucheka bila kuwa na hofu kwa
siku zijazo.

²⁶Huzungumza kwa hekima
na mafundisho ya kuaminika yapo ulimini

^b²¹ "Za joto" hapa ni kama nyekundu, kwenye Kiebrania na
Kiyunani.

mwake.

²⁷Huangalia mambo ya nyumbani mwake
wala hali chakula cha uvivu.

²⁸Watoto wake huamka na kumwita mbarikiwa
na mumewe pia, naye humsifu.

²⁹"Wanawake wengi hufanya vitu vyenye sifa
nzuri,

lakini wewe umewapita wote."

³⁰Kupendeza ni udanganyifu, uzuri unapita
upesi,
bali mwanamke anayemcha BWANA
atasifiwa.

³¹Mpe thawabu anayostahili,
nazo kazi zake na zimletee sifa kwenye
lango la mji.

MHUBIRI

Utangulizi

Neno la Kiyunani “*ecclesiastes*” limetafsiriwa kutoka kwenye neno la Kiebrania “*Oheleth*” ambalo lina maana ya “*Mhubiri*” au ye ye ahutubiaye kusanyiko. Maadam mwandishi anajitaja mwenyewe mara nyingi kama ndiye “*mhubiri*,” jina hili “*Mhubiri*” linaonekana kuwa ndilo jina linalofaa kukitambulisha kitabu hiki. Neno “*mwalimu*” lilitotumika katika tafsiri ya Agano la Kale ya Kiyunani “*Septuagint*” ndilo linalofanana na hili.

Kitabu cha Mhubiri kinachunguza umaana wa kuishi. Kwa bidii kubwa na hata kwa kushiriki, anafanya uchunguzi katika kuthubutu hata kujitia katika mafanikio ya kitambo kidogo na kule kushindwa kwa mwanadamu. Mara kwa mara anarudia usemi “*chini ya jua’ha yote ni ubatili*,” yaani, (“*utupu, bure, udanganyifu, tena upuzi*”) akiyaweka katika mtazamo wa kibinadamu.

Mwandishi anapoangalia katika shughuli za wanadamu, anamwona mwanadamu katika wazimu wa kukimbizana na jambo moja kisha anakimbizana na jingine. Hatimaye, imani inamfundisha kwamba Mungu ameamuru mambo yote kulingana na kusudi lake na kwamba wajibu wa mwanadamu ni kukubaliana na hayo, pamoja na viwango vyake mwenyewe vyenye ukomo, kuwa ndiyo majaliwa ya Mungu. Hivyo, mwanadamu yampasa kuwa mvumilivu na kufurahia maisha kama vile Mungu ayatoavyo. Hekima, elimu, maarifa, anasa, furaha, mamlaka, uwezo, utajiri, ushawishi, dini na kadhalika, vitu vyote hivi vina thamani na umuhimu kwa wakati na mahali muafaka katika maisha ya binadamu. Lakini vitu hivi vina thamani ya kudumu pale tu ambapo Mungu anakuwa ndiye anayetawala maisha ya mtu. Kwa hiyo kumcha, kumheshimu na kumtumikia Mungu kwa moyo ni muhimu ili kuyafanya maisha yawe na maana. Pasipo Mungu, “*Mwalimu*” anasema, “*kila kitu ni ubatili*.”

Wazo

Kusudi la kitabu hiki ni kuchunguza maisha kwa ujumla wake na kufundisha kwamba upembuzi wa mwisho unaonyesha kuwa maisha hayana maana, yaani, ni ubatili bila kumheshimu na kumcha Mungu kikamilifu.

Mwandishi

Inakubalika kwamba mwandishi wa kitabu hiki ni Solomoni ingawa hajitaji katika kitabu hiki kama alivyojitaja katika Mithali (1:1 ; 10:1 ; 25:1) na Wimbo Ulio Bora (1:1), hata hivyo aya kadhaa zinaashiria kuwa ndiye aliyeandika kitabu hiki. Mwandishi anaandika katika mtazamo wa mchunguzi wa kifilosofia. Ndani ya kitabu hiki huyu mwandishi anajitaja mwenyewe kuwa mwana wa Daudi aliyetawala Yerusalem juu ya taifa la Israeli (1:1,12). Njia zake, uelekevu katika hekima yake isiyoweza kulinganishwa, utajiri wake mkubwa, kujifurahisha katika wingi wa mali na utajiri, shughuli nyingi za ujenzi, vyote hivi vinaonyesha kwamba Solomoni ndiye mwandishi, ingawa hakutaja jina lake kwa wazi ndani ya kitabu. Mwelekeo wa mapokeo ya Kiyahudi na wasomi Wakristo unashikilia kuwa Solomoni ndiye mwandishi wa kitabu hiki. Ingawa wasomi wa hivi karibuni wameibua hoja nyingi, mpaka sasa hakuna uthibitisho ambao umeletwa unaoonyesha vinginevyo kwa ukamilifu.

Kusudi

Solomoni alikuwa anayaangalia maisha yake ya nyuma ambayo kwa sehemu kubwa aliishi mbali na Mungu.

Mahali

Yerusalem

Tarehe

Kama mwaka 935 K.K.

Mgawanyo

- Maisha ni ubatili kabisa (1:1-11)
- Kikomo cha hekima (1:12-2:26)
- Wakati kwa kila jambo (3:1-22)
- Maudhi na kutosheka (6:1-8:17)
- Maisha ni lazima yatawaliwe na hekima (9:1-10:20)
- Hekima ya kweli – kumcha Mungu 9:11-12:14)

Kila Kitu Ni Ubatili Mtupu

1 Maneno ya Mhubiri, mwana wa Daudi, mfalme huko Yerusalem:

2 "Ubatili mtupu! Ubatili mtupu!"
Mhubiri anasema.
"Ubatili mtupu!
Kila kitu ni ubatili."

3 Mwanadamu anafaidi nini kutokana na kazi
yake yote anayotaabikia chini ya juu?

4 Vizazi huja na vizazi hupita,
lakini dunia inadumu milele.

5 Jua huchomoza na jua huzama,
nalo huarakisha kurudi maawioni.

6 Upopo huvuma kuelekea kusini
na kugeukia kaskazini,
hurudia mzunguko uo huo,
daima ukirudia njia yake.

7 Mito yote hutiririka baharini,
hata hivyo bahari kamwe haijai.
Mahali mito inapotoka,
huko hurudi tena.

8 Vitu vyote vinachosha,
zaidi kuliko mtu anavyoweza kusema.
Jicho kamwe halitosheki kutazama,
wala sikio halishibi kusikia.

9 Kile kilichokuwapo kitakuwapo tena,
kile kilichofanyika kitafanyika tena,
hakuna kilicho kipyä chini ya juu.

10 Kuna kitu chochote ambacho mtu anaweza
kusema,
"Tazama! Kitu hiki ni kipyä?"

Kilikuwapo tangu zamani za kale,
kilikuwapo kabla ya wakati wetu.

11 Hakuna kumbukumbu ya watu wa zamani,
hata na wale ambao hawajaja bado
hawatakumbukwa
na wale watakaofuata baadaye.

Hekima Ni Ubatili

12 Mimi, Mhubiri, nilikuwa mfalme katika Yerusalem. 13 Nilitumia muda wangu wote kujifunza na kuvumbua kwa hekima yote yanayofanyika chini ya mbingu. Jinsi gani Mungu ameweka mzigo mzito juu ya wanadamu!

14 Nimeshaona mambo yote yanayotendeka chini ya juu, hayo yote ni ubatili, hii ni kukimbiza upopo.

15 Kilichopindika hakiwezekani kunyoosha,
kile ambacho hakipo haiwezekani
kukihesabu.

16 Niliwaza mwenyewe, "Tazama, nimekuwa

na kuongezeka katika hekima kuliko ye yote aliywahi kutawala Yerusalem kabla yangu. Nimekuwa na uzoefu mkubwa wa hekima na maarifa." 17 Ndipo nilipojitalidi kufahamu kutofautisha hekima, wazimu na upumbavu, lakini nikatambua hata hili nalo ni kukimbiza upopo.

18 Kwa kuwa hekima nydingi huleta huzuni
kubwa,
maarifa yanapoongezeka, masikitiko
yanaongezeka.

Anasa Ni Ubatili

2 Nikafikiri moyoni mwangu, "Njoo sasa, nitakujaribu kwa anasa nione ni lipi lililo jema." Lakini hilo nalo likaonekana ni ubatili. 2 Nikasema, "Kicheko," nacho ni upumbavu. Nayo matokeo ya anasa ni nini? 3 Nikajaribu kujifurahisha kwa mvinyo na kukumbatia upumbavu, huku bado akili yangu inaniongoza kwa hekima. Nilitaka kuona ni lipi bora watu wafanye kwa siku chache wanazoishi chini ya mbingu.

4 Nikafanya miradi mikubwa: Nikajijengea majumba na kulima mashamba ya mizabibu.

5 Nikatengeneza bustani na viwanja vya starehe nikaotesha huko kila aina ya miti ya matunda.

6 Nikajenga mabwawa ya kukusanya maji ya kunyweshea hii miti iliyokuwa inastawi vizuri.

7 Nikanunua watumwa wa kieme na wa kike na watumwa wengine walizaliwa nyumbani mwangu. Pia nilikuwa na makundi ya ng'ombe, kondoo na mbuzi kuliko mtu ye yote aliywahi kuishi Yerusalem kabla yangu. 8 Nikajikusanya fedha na dhahabu, hazina za wafalme na za majimbo. Nikajipatia waimbaji wanaume na wanawake, nazo nyumba za masuria, vitu ambavyo moyo wa mwanadamu hufurahia.

9 Nikawa maarufu sana kuliko mtu mwingine ye yote aliyepata kuishi Yerusalem kabla yangu. Katika haya yote bado nikawa nina hekima.

10 Sikujinyima kitu cho chote ambacho macho
yangu yalikitamani,
hakuna anasa ambayo nilliunyima moyo
wangu.

Moyo wangu ulifurahia kazi zangu zote,
hii ilikuwa thawabu ya kazi zangu zote.

11 Hata hivyo nilipokuja kuangalia yote ambayo
mikono yangu ilikuwa imefanya
na yale niliyotaabika kukamilisha,
kila kitu kilikuwa ni ubatili, ni kukimbiza

upepo,
hapakuwa na faida yo yote chini ya jua.

Hekima Na Upumbavu Ni Ubatili

¹²Kisha nikageuza mawazo yangu kufikiria
hekima,
wazimu na upumbavu.
Ni nini zaidi mtu anayetawala
baada ya mfalme anachoweza kufanya
ambacho hakijafanywa?
¹³Nikaona kuwa hekima ni bora kuliko
upumbavu,
kama vile nuru ilivyo bora kuliko giza.
¹⁴Mtu mwenye hekima ana macho katika kichwa
chake,
lakini mpumbavu anatembea gizani,
lakini nikaja kuona kwamba
wote wawili hatima yao inafanana.

¹⁵Kisha nikafikiri moyoni mwangu,
"Hatima ya mpumbavu itanipata mimi pia.
Nitafaidi nini basi kwa kuwa na
hekima?"
Nikasema moyoni mwangu,
"Hili nalo ni ubatili."
¹⁶Kwa maana kwa mtu mwenye hekima, kama
ilivyo kwa mpumbavu, hatakumbukwa
kwa muda mrefu,
katika siku zijazo wote watasaaulika.
Kama vile ilivyo kwa mpumbavu,
mtu mwenye hekima pia lazima atakufa!

Kutaabika Ni Ubatili

¹⁷Kwa hiyo nikachukia maisha, kwa sababu
kazi inayofanyika chini ya jua ilikuwa masikitiko
kwangu. Yote hayo ni ubatili, ni kukimbiza
upepo. ¹⁸Nikachukia kila kitu nilichokuwa
nimetaabikia chini ya jua, kwa sababu ni lazima
nimwachie yule ajaye baada yangu. ¹⁹Nani
ajuaye kama atakuwa ni mtu mwenye hekima au
mpumbavu? Lakini hata hivyo yeye ndiye
atakayetawala kazi zote ambazo nimemiminia
juhudhi na ustadi chini ya jua. Hili nalo ni ubatili.
²⁰Kwa hiyo moyo wangu ukaanza kukata tamaa
juu ya kazi yangu yote niliyoifanya kwa taabu
chini ya jua. ²¹Kwa kuwa mtu anaweza kufanya
kazi yake kwa hekima, maarifa na ustadi, kisha
analazimika kuacha vyote alivyo navyo kwa mtu
mwingine ambaye hajavifanya kazi. Hili nalo pia
ni ubatili tena ni balaa kubwa. ²²Mtu atapata nini
kwa taabu yote na kuhangaika kwa bidii katika
kazi anayotaabikia chini ya jua? ²³Siku zake zote

kazi yake ni maumivu na masikitiko, hata usiku
akili yake haipati mapumziko. Hili nalo pia ni
ubatili.

²⁴Hakuna kitu bora anachoweza kufanya
mtu zaidi ya kula na kunywa na kuridhika katika
kazi yake. Hili nalo pia, ninaona, latokana na
mkono wa Mungu, ²⁵kwa sababu pasipo yeye, ni
nani awezaye kula na kufurahi? ²⁶Kwa yule mtu
anayempendeza Mungu, Mungu humpa hekima,
maarifa na furaha, bali kwa mwenye dhambi
Mungu humpa kazi ya kukusanya na kuhifadhi
utajiri ili Mungu ampe yule anayempenda. Hili
nalo pia ni ubatili, ni kukimbiza upepo.

Wakati Kwa Ajili Ya Kila Jambo

3 Kuna wakati kwa ajili ya kila jambo,
nayo majira kwa kila tendo chini ya
mbingu:

² Wakati wa kuzaliwa na wakati wa kufa,
wakati wa kupanda na wakati wa kung'oa
yalipyopandwa,
³ wakati wa kuua na wakati wa kuponya,
wakati wa kubomoa, na wakati wa kujenga,
⁴ wakati wa kulia na wakati wa kucheka,
wakati wa kuomboleza na wakati wa
kuchenza,
⁵ wakati wa kutawanya mawe na wakati wa
kukusanya mawe,
wakati wa kukumbatia na wakati wa
kutokukumbatia,
⁶ wakati wa kutafuta na wakati wa kupoteza,
wakati wa kuweka na wakati wa kutupa,
⁷ wakati wa kurarua na wakati wa kushona,
wakati wa kunyamaza na wakati wa
kuzungumza,
⁸ wakati wa kupenda na wakati wa kuchukia,
wakati wa vita na wakati wa amani.

⁹Mfanyakazi anapata faida gani kutokana na
taabu yake? ¹⁰Nimeona mzigo Mungu alioweka
juu ya wanadamu. ¹¹Amefanya kila kitu kiwe
kizuri kwa wakati wake. Pia ameiweka hiyo
milele katika miyo ya wanadamu, wala
hawawezi kutambua yale ambayo Mungu
amefanya tangu mwanzo hadi mwisho.
¹²Ninajua kwamba hakuna kitu bora kwa
wanadamu kuliko kuwa na furaha na kutenda
mema wakati wanapoishi. ¹³Tena ni karama ya
Mungu kila mtu apate kula na kunywa na
kujiburudisha kwa mema katika kazi yake yote.
¹⁴Ninajua kwamba kila kitu anachokifanya
Mungu kitadumu milele, hakuna kinachoweza

MHUBIRI

kuongezwa au kupunguzwa. Mungu hufanya hivyo ili watu wamheshimu.

¹⁵Cho chote kilichopo kilishakuwapo, kitakachokuwapo kimekwishakuwapo kabla, naye Mungu huyaita yale yaliyopita yarudi tena.

¹⁶Pia nikaona kitu kingine tena chini ya juu:

Mahali pa kutolea hukumu, uovu ulikuwapo, mahali pa kupatia haki, uovu ulikuwapo.

¹⁷Nikafikiri moyoni mwangu,

"Mungu atawaleta hukumuni
wote wawili wenyewe haki na waovu,
kwa maana kutakuwapo na wakati kwa ajili
ya kila jambo,
wakati kwa ajili ya kila tendo."

¹⁸Pia nikafikiri, "Kuhusu wanadamu, Mungu huwajaribu ili wajione kwamba wao ni kama wanyama. ¹⁹Hatima ya mwanadamu ni kama ile ya wanyama, wote wana mwisho unaofanana: Jinsi anavyokufa mnyama, ndivyo anavyokufa mwanadamu. Wote wana pumzi inayofanana, mwanadamu hana cha zaidi kuliko mnyama. Kila kitu ni ubatili. ²⁰Wote huenda mahali panapofanana, wote hutoka mavumbini, mavumbini wote hurudi. ²¹Ni nani ajuaye kama roho ya mtu huenda juu na roho ya mnyama hushuka chini ardhini?"

²²Kwa hiyo nikaona kwamba hakuna kitu kilicho bora zaidi kwa mwanadamu kuliko kuifurahia kazi yake, kwa sababu hilo ndilo fungu lake. Kwa maana ni nani awezaye kumrudisha ili aje kuona kile kitakachotendeka baada yake?

Uonevu, Taabu, Uadui

4 Nikatazama tena nikaona uonevu wote uliokuwa unafanyika chini ya juu:

Nikaona machozi ya walioonewa,
wala hawana wa kuwafariji,
uwezo ulikuwa upande wa wale
wanaowaonea,
wala hawana wa kuwafariji.

²Nami nikasema kwamba wafu,
waliokwisha kufa,
wana furaha kuliko watu walio hai,
ambao bado wanaishi.

³Lakini aliye bora kuliko hao wawili
ni yule ambaye hajazaliwa bado,
ambaye hajaona ubaya
ule unaofanyika chini ya juu.

⁴Tena nikaona kuwa kazi zote na mafanikio yote huchipuka kutokana na wivu wa mtu kwa jirani yake. Hili nalo ni ubatili, ni kukimbiza upepo.

⁵Mpumbavu hukunja mikono yake na
kujiangamiza mwenyewe.

⁶Afadhalii konzi mmoja pamoja na utuliu
kuliko konzi mbili pamoja na taabu
na kukimbiza upepo.

⁷Tena nikaona kitu kingine kilicho ubatili
chini ya juu:

⁸Kulikuwapo mwanadamu aliye peke yake,
hakuwa na mwana wala ndugu.

Hapakuwa na mwisho wa kazi yake,
hata hivyo macho yake hayakutosheka
na utajiri wake.

Aliuliza, "Ninajitaabisha hivi kwa ajili ya nani,
nami kwa nini ninajinyima kufurahia?"
Hili pia ni ubatili,
ni shughuli yenze taabu!

⁹Wawili ni afadhali kuliko mmoja,
kwa sababu wana malipo mazuri kwa kazi
yao:

¹⁰Kama mmoja akianguka,
mwenzake atamwinua.
Lakini ni jambo la kuhuzunisha kwa mtu
yule aangukaye
naye hana wa kumwinua!

¹¹Pia, kama wawili wakilala pamoja
watapashana joto.

Lakini ni vipi mtu aweza kujipasha joto
mwenyewe?

¹²Ingawa mtu mmoja aweza kushindwa,
watu wawili wanaweza kujikinga.
Kamba ya nyuzi tatu haikatiki kwa urahisi.

Maendeleo Ni Ubatili

¹³Afadhalii kijana maskini mwenye hekima
kuliko mfalme mzee mpumbavu ambaye hajui
tena kupokea maonyo. ¹⁴Kijana huyo angeweza
kutokea gerezani akapata ufalme, au angeweza
kuwa amezaliwa katika umaskini kwenye huo
ufalme. ¹⁵Nikaona kwamba wote walioishi na
kutembea chini ya juu walimfuata kijana,

aliyepokea ufalme. ¹⁶Hapakuwa na kikomo cha watu wote alioawatawala. Lakini wale waliokuja baadaye hawakufurahia kazi ya yule aliyepokea ufalme. Hili nalo pia ni ubatili, ni kukimbiza upopo.

Simama Katika Kicho Cha Mungu

5 Linda hatua zako uendapo katika nyumba ya Mungu. Karibia usikilize kuliko kutoa dhabihu ya wapumbavu, ambao hawajui kuwa wanafanya kosa.

²Usiwe mwepesi kuzungumza,
usiwe na haraka katika moyo wako
kuzungumza lo lote mbele za Mungu.
Mungu yuko mbinguni nawe uko duniani,
kwa hiyo maneno yako na yawe
machache.

³Kama vile ndoto huja wakati kuna shughuli
nyingi,
ndivyo yalivyo mazungumzo ya mpumbavu
wakati kuna maneno mengi.

⁴Wakati unapomwekea Mungu nadhiri,
usikawie kuitimiza. Yeye hafurahii wapumbavu,
timiza nadhiri yako. ⁵Ni afadhali usiweke nadhiri
kuliko kuiweka na usiitimize. ⁶Usiruhusu kinywa
chako kukuizingiza dhambini. Tena usijitetee
mbele ya huyo mjambe wa hekaluni, ukisema,
"Niliweka nadhiri kwa makosa." Kwa nini Mungu
akasirike kwa ajili ya yale unayosema na
kuiharibu kazi ya mikono yako? ⁷Kuota ndoto
kwangi na maneno mengi ni ubatili. Kwa hiyo
simama katika kicho cha Mungu.

Utajiri Ni Ubatili

⁸Kama ukiona maskini wanaonewa katika
nchi, hukumu na haki vikipotosha,
usishangazwe na mambo hayo, kwa maana
afisa mmoja anaangaliwa na aliye juu yake zaidi
na juu ya hao wawili kuna wengine walio juu
zaidi yao. ⁹Mafanikio ya nchi ni kwa ajili ya wote,
hata mfalme mwenyewe hufaidi kutoka
mashambani.

¹⁰Ye yote apendaye fedha kamwe hatsheki na
fedha,
ye yote apendaye utajiri kamwe hatsheki
na kipato chake.
Hili nalo pia ni ubatili.

¹¹Mali ikiongezeka, ndivyo walaji
wanavyoongezeka.
Hii nayo inamfaidia nini mwenye mali

isipokuwa ni kushibisha macho yake?

¹²Usingizi wa kibarua ni mtamu, awe amekula
kidogo au kingi,
lakini wingi wa mali humnyima tajiri
usingizi.

¹³Nimeshaona uovu mzito chini ya juu:

Utajiri uliolimbikizwa kwa kujinyima

na kuleta madhara kwa mwenye mali,

¹⁴au utajiri uliopotea kwa bahati mbaya,
hivyo kwamba wakati akiwa na mwana
hakuna cho chote kilichobaki kwa ajili
yake.

¹⁵Mtu hutoka tumboni mwa mama yake uchi,
naye jinsi alivyokuja vivyo hivyo
huondoka.

Hachukui cho chote kutokana na kazi yake
ambacho anaweza kuchukua mkononi
mwake.

¹⁶Hili nalo ni bayla kusikitisha:

Kama vile mtu ajavyo, vivyo hivyo
huondoka,

naye anapata faida gani,
maadam hutaabika kwa ajili ya upopo?

¹⁷Siku zake zote hula gizani,
pamoja na fadhaa kubwa, mateso na hasira.

¹⁸Ndipo nikatambua kwamba ni vema na
sahihi kwa mtu kula na kunywa na kutosheka
katika kazi yake ngumu chini ya juu katika siku
chache za maisha yake Mungu alizompa, kwa
maana hilli ndilo fungu lake. ¹⁹Zaidi ya yote,
Mungu anapompa mtu ye yote utajiri na milki,
humwezesha kuvifurahia, kukubali fungu lake na
kuwa na furaha katika kazi yake, hii ni karama
ya Mungu. ²⁰Mara chache mtu huzifikiri siku za
maisha yake, kwa sababu Mungu humfanya
ashikwe na furaha ya moyoni.

6 Nimeona ubaya mwingine chini ya juu,
nao unalemea sana wanadamu: ²Mungu
humpa mwanadamu utajiri, mali na heshima,
hivyo hakukosa cho chote moyo wake
unachokitamani. Lakini Mungu hamwezeshi
kuvifurahia, badala yake mgeni ndiye
anayevifurahia. Hili ni ubatili, ni ubaya
unaosikitisha.

³Mtu anaweza kuwa na watoto mia moja
naye akaishi miaka mingi, lakini hajjalishi kuwa
ataishi kirefu namna gani, kama hawezi
kufurahia mali yake na kwamba hapati mazishi

MHUBIRI

ya heshima, ninasema afadhali mtoto aliyezaliwa akiwa amekufa kuliko yeye.
4Kuzaliwa kwake hakuna maana, huondokea gizani na gizani jina lake hufunika. **5**Ingawa hakuwahi kuliona juu wala kujua kitu cho chote, yeye ana pumzikko zaidi kuliko mtu huyo, **6**hata kama ataishi miaka elfu mara mbili na zaidi, lakini akashindwa kufurahia mali yake. Je, wote hawaendi sehemu moja?

7Juhudi zote za binadamu ni kwa ajili ya kinywa chake,

hata hivyo hamu yake kamwe haitoshelezwi.

8Mtu mwenye hekima ana faida gani zaidi ya mpumbavu?

Mtu maskini anapata faida gani kwa kujua jinsi ya kujistahi mbele ya watu wengine?

9Ni afadhali kile ambacho jicho linakiona kuliko hamu isiyotoshelezwa.

Hili nalo ni ubatili, ni kukimbiza upepo.

10Lolote lililopo limekwisha kupewa jina, naye mwanadamu alivyo

ameshajulikana, hakuna mtu awezaye kushindana na mwenye nguvu kuliko yeye.

11Maneno yanavyokuwa mengi, ndivyo yanavyokosa maana, Je, hilo linamfaidia vipi ye yote?

12Kwa maana ni nani anayejua lililo jema kwa ajili ya maisha ya mwanadamu, katika siku chache na za ubatili anazopita kama kivuli? Ni nani awezaye kumwambia yatakayotokea chini ya juu baada ya yeye kuondoka?

Hekima

7 Afadhali sifa nzuri kuliko manukato safi, nayo siku ya kufa kuliko ya kuzaliwa.

2Afadhalii kwenda kwenye nyumba ya msiba kuliko kwenda kwenye nyumba ya karamu,

kwa kuwa kifo ni hatima ya kila mwanadamu, imewapasa wenze uhai watafakari hili.

3Huzuni ni afadhali kuliko kicheko, kwa sababu uso wenze huzuni wafaa kwa moyo.

4Moyo wa wenze hekima uko katika nyumba ya msiba, lakini moyo wa wapumbavu uko katika

nyumba ya anasa.
5Afadhalii kusikia karipio la mtu mwenye hekima, kuliko kusikiliza wimbo wa wapumbavu.
6Kama ilivyo kuvunjika kwa miiba chini ya sufuria, ndivyo kilivyo kicheko cha wapumbavu. Hili nalo pia ni ubatili.

7Dhuluma humfanya mtu mwenye hekima mpumbavu, rushwa huuharibu moyo.

8Mwisho wa jambo ni bora kuliko mwanzo wake, uvumillivu ni bora kuliko kiburi.

9Usiwe mwepesi kukasirika rohoni mwako, kwa kuwa hasira hukaa kifuani mwa wapumbavu.

10Usisema, "Kwa nini siku za kale ziliwu bora kuliko siku hizi?" Kwa maana si hekima kuuliza maswali kama hayo.

11Hekima, kama ulivyo urithi, ni kitu chema na huwafaidia wale walionao juu.

12Hekima ni ulinzi kama fedha ilivyo ulinzi, lakini faida ya maarifa ni hii: kwamba hekima huhifadhi maisha ya aliye nayo.

13Tafakari kile Mungu alichokitenda:

Nani awezaye kunyoosha kile ambacho yeye amekipinda?

14Nyakati zikiwa nzuri, ufurahi, lakini nyakati zikiwa mbaya tafakari: Mungu amefanya hiyo moja, naam na hiyo nyingine. Kwa hiyo, mwanadamu hawezu kugundua kitu cho chote kuhusu maisha yake ya baadaye.

15Katika maisha haya yangu ya ubatili nimeshaona haya mawili:

Mtu mwadilifu akiangamia katika uadilifu wake, naye mtu mwovu akiishi maisha marefu katika uovu wake.

16Usiwe mwenye haki kupita kiasi, wala usiwe na hekima kupita kiasi, kwa nini kujiangamiza mwenywewe?

MHUBIRI

- ¹⁷Usiwe mwovu kupita kiasi,
wala usiwe mpumbavu,
kwa nini kufa kabla ya wakati wako?
- ¹⁸Ni vema kushika hilo moja
na wala usiache hilo jingine likupite.
Mtu amchaye Mungu ataepuka huko
kupita kiasi kwa hayo yote mawili.
- ¹⁹Hekima humfanya yeye aliye nayo kuwa na
uwezo zaidi
kuliko watawala kumi katika mji.
- ²⁰Hakuna mtu mwadilifu duniani
ambaye hufanya mambo ya haki na kamwe
asitende dhambi.
- ²¹Usitie maanani kila neno linalosemwa na watu,
la sivyo, waweza kumsikia mtumishi wako
akikulaani,
- ²²kwa kuwa unafahamu moyoni mwako
kwamba wewe mwenyewe mara nyingi
umewalaani wengine.
- ²³Yote haya niliyajaribu kwa hekima nikasema,
“Nimeamua kuwa na hekima”
lakini hii ilikuwa nje ya uwezo wangu.
- ²⁴Vyo vyote hekima ilivyo,
hekima iko mbali sana na imejificha,
ni nani awezaye kuigundua?
- ²⁵Nikageuza fikira zangu ili kuelewa,
kuchunguza na kuitafuta hekima
kusudi la mambo na ili kuelewa ujinga wa
uvu na wazimu wa upumbavu.
- ²⁶Nimeona jambo lililo chungu kuliko mauti
mwanamke ambaye ni mtego,
ambaye moyo wake ni mtego
na mikono yake ni minyororo.
Mtu ampendezaye Mungu atamkwepa,
bali mwenye dhambi atanawsa naye.
- ²⁷Mhubiri anasema, “Tazama, hili ndilo
nililogundua:
“Nimegundua kitu kimoja baada ya kingine,
- ²⁸Nilipokuwa katika kusudi la mambo ningali
natafiti lakini sipati,
nilimpata mwanaume mmoja mnyofu
mionganoni mwa elfu,
lakini hakuna mwanamke mmoja
mnyofu mionganoni mwao.
- ²⁹Hili ndilo peke yake nillolipata:
Mungu amemwumba mwanadamu mnyofu,

lakini mwanadamu ametafuta mambo mengi”.

- 8** Ni nani aliye kama mtu mwenye hekima?
Ni nani ajuaye maelezo ya mambo?
Hekima hung'arisha uso wa mtu
na kubadili ugumu wa uso wake.

Mtii Mfalme

²Nawaambia, “Tii maagizo ya mfalme, kwa sababu uliapa mbele za Mungu. ³Usiharakishe kuondoka mbele ya mfalme. Usiendelee kutenda lililo baya, kwa maana mfalme atafanya lo lote apendalo. ⁴Kwa kuwa neno la mfalme ndilo lenye mamlaka ya mwisho, nani awezaye kumwambia, “Je, wewe unafanya nini?”

- ⁵Ye yote anayetii agizo lake hatadhurika,
moyo wa hekima utajua wakati muafaka na
jinsi ya kutenda.
⁶Kwa maana kuna wakati muafaka na utaratibu
wa kila jambo,
ingawa huzuni ya mwanadamu huwa nzito
juu yake.

- ⁷Kwa vile hakuna mtu ajuaye siku zijazo,
ni nani awezaye kumwambia linalokuja?
⁸Hakuna mwanadamu awezaye kushikilia roho
yake asife,
wala hakuna mwenye uwezo juu ya siku
ya kufa kwake.
Kama vile hakuna ye yote arudishwaye
nyuma wakati wa vita,
kadhalika uvu hautawaweka huru wale
wautendao.

⁹Yote haya niliyaona, nilipokuwa natafakari
kila kitu kinachotendeka chini ya juu. Kuna
wakati ambapo mtu hujifanya bwana juu ya
wengine kwa madhara yake mwenyewe. ¹⁰Ndipo
pia, nikaona waovu wakizikwa, wale ambao
walizoea kuingia na kutoka mahali patakatifu na
kupewa sifa katika mji ambapo walikuwa
wamefanya haya. Hili nalo ni ubatili.

¹¹Wakati hukumu juu ya tendo ovu
haitekelezwi upesi, mioyo ya watu hujaa
mipango ya kutenda maovu. ¹²Ingawa mtu
mwovu hufanya maovu mia moja na akaendelea
kuishi maisha marefu, najua kwamba itakuwa
bora zaidi kwa watu wanaomwogopa Mungu,
wamchao Mungu. ¹³Lakini kwa sababu waovu
hawamwogopi Mungu, hawatafanikiwa, maisha
yao hayatarefuka kama kivuli.

¹⁴Kuna kitu kingine ambacho ni ubatili

kinachotokea duniani: Watu waadilifu kupata yale yanayowastahili waovu, nao waovu kupata yale yanayowastahili waadilifu. Hili nalo pia, nasema ni ubatili. ¹⁵Kwa hiyo mimi ninasifu kufurahia maisha, kwa sababu hakuna kitu bora zaidi kwa mwanadamu chini ya jua kuliko kula, kunywa na kufurahi. Kisha furaha itafuatana naye kazini mwake siku zote za maisha yake ambazo amepewa na Mungu chini ya jua.

¹⁶Nilipotafakari akilini mwangu ili nijue hekima na kuangalia kazi ya mwanadamu duniani jinsi ambavyo macho yake hayapati usingizi mchana wala usiku, ¹⁷kisha nikaona yale yote ambayo Mungu ameyafanya. Hakuna awezaye kuelewa yale yanayotendeka chini ya jua. Licha ya juhudzi zake zote za kutafuta, mtu hawezi kugundua maana yake. Hata ingawa mtu mwenye hekima anadai kuwa anafahamu, kwa hakika hawezi kilitambua.

Hatima Ya Wote

9 Kwa hiyo niliyatifikari yote haya nikafikia uamuzi kwamba waadilifu na wenye hekima na yale wanayofanya yako mikononi mwa Mungu, lakini hakuna mtu ajuaye kama anangojewa na upendo au chuki. ²Wote wanayo hatima inayofanana, mwadilifu na mwovu, mwema na mbaya, aliye safi na aliye najisi, wale wanaotoa dhabihu na wale wasiota.

Kama ilivyo kwa mtu mwema,
ndivyo ilivyo kwa mtu mwenye dhambi,
kama ilivyo kwa wale wanaoapa
ndivyo ilivyo kwa wale wasioapa.

³Huu ni ubaya ulio katika kila kitu kinachotendeka chini ya jua: Mwisho unaofanana huwapata wote. Zaidi ya hayo, miyo ya watu, imejaa ubaya na kuna wazimu miyoni mwao wangali hai, hatimaye huungana na waliokufa. ⁴Ye yote aliye miiongoni mwa walio hai analo tumaini, hata mbwa hai ni bora kuliko simba aliyekufa!

⁵Kwa maana walio hai wanajua kwamba watakuwa,
lakini wafu hawajui cho chote,
hawana tuzo zaidi,
hata kumbukumbu yao imesahaulika.

⁶Upendo wao, chuki yao
na wivu wao vimetoweka tangu kitambo,
kamwe hawatakuwa tena na sehemu katika
lo lote linalotendeka chini ya jua.

⁷Nenda, kula chakula chako kwa furaha, unywe divai yako kwa moyo wa shangwe, kwa maana sasa Mungu anakubali unachofanya. ⁸Daima uvae nguo nyeupe na daima upake kichwa chako mafuta. ⁹Furahia maisha na mke wako, umpedaye, siku zote za maisha ya ubatili uliyopewa na Mungu chini ya jua, siku zote za ubatili. Kwa maana hili ndilo fungu lako katika maisha na katika kazi yako ya taabu chini ya jua. ¹⁰Lo lote mkono wako upatalo kufanya, fanya kwa nguvu zako zote, kwa kuwa huko kuzimu, unakokwenda, hakuna kufanya kazi wala mipango wala maarifa wala hekima.

¹¹Nimeona kitu kingine tena chini ya jua:

Si wenyewe mbio washindao mashindano
au wenyewe nguvu washindao vita,
wala si wenyewe hekima wapatao chakula
au wenyewe akili nyingi wapatao mali
wala wenyewe elimu wapatao upendeleo,
lakini wakati wa bahati huwapata wote.

¹²Zaidi ya hayo, hakuna mwanadamu ajuaye wakati saa yake itakapokuja:

Kama vile samaki wavuliwavyo katika wavu
mkatili,
au ndege wanaswavyo kwenye mtego,
vivyo hivyo wanadamu hunaswa na nyakati
mbaya zinazowaangukia bila kutazamia.

Hekima Ni Bora Kuliko Upumbavu

¹³Pia niliona chini ya jua mfano huu wa hekima ambaao ulinivutia sana: ¹⁴Palikuwa na mji mdogo uliokuwa na watu wachache ndani yake. Mfalme mwenye nguvu akainuka dhidi yake, akauzunguka akaweka jeshi kubwa dhidi yake. ¹⁵Katika mji huo kulikuapo mtu mmoja maskini lakini mwenye hekima, naye akauokoa ule mji kwa hekima yake. Lakini hakuna aliyemkumbuka yule maskini. ¹⁶Kwa hiyo, nikasema, "Hekima ni bora kuliko nguvu." Lakini hekima ya maskini imedharauliwa, wala hakuna anayeskiliza maneno yake.

¹⁷Maneno ya utulivu ya mwenye hekima
husikiwa
kuliko makelele ya mtawala wa
wapumbavu.

¹⁸Hekima ni bora kuliko silaha za vita,
lakini mwenye dhambi mmoja huharibu

MHUBIRI

- memengi.
- 10** Kama vile mainzi waliokufa huacha harufu mbaya kwenye manukato, ndivyo upumbavu kidogo huzidi nguvu hekima na heshima.
- 2** Moyo wa mwenye hekima huelekea kuume, lakini moyo wa mpumbavu huelekea kushoto.
- 3** Hata anapotembea barabarani, mpumbavu hukosa ufahamu na kudhihirisha kwa kila mmoja jinsi alivyo mpumbavu.
- 4** Kama hasira ya mtawala ikiwaka dhidi yako, usiache mahali pako, utulivu huweza kuzuia makosa mengi.
- 5** Kuna ubaya niliouona chini ya juu, aina ya kosa litokalo kwa mtawala:
- 6** Wapumbavu kuwekwa kwenye nafasi nyngi za juu, wakati matajiri hushika nafasi za chini.
- 7** Mimi nimeona watumwa wamepanda farasi, wakati wakuu wakitembea kwa miguu kama watumwa.
- 8** Yeye achimbaye shimo aweza kutumbukia ndani yake, ye yote abomoaye ukuta anaweza kuumwa na nyoka.
- 9** Ye yote apasuaye mawe inawezekana yakamuumiza, ye yote apasuaye magogo inawezekana yakamuumiza.
- 10** Kama shoka ni butu na halikunolewa, nguvu nyngi zinahitajika, lakini ustadi utaleta mafanikio.
- 11** Kama nyoka akiuma kabla ya kufanyiwa uaguzi, mwaguzi hatahitajika tena.
- 12** Maneno yatokayo kinywani mwa mtu mwenye hekima yana neema, bali mpumbavu huangamizwa na midomo yake mwenyewe.
- 13** Mwanzioni maneno yake ni upumbavu, mwishoni ni wazimu mbaya,
- 14** naye mpumbavu huzidisha maneno.
- Hakuna ye yote ajuaye linalokuja, ni nani awezaye kueleza ni jambo gani

- litakalotokea baada yake?
- 15** Kazi ya mpumbavu humchosha mwenyewe, hajui njia iendayo mjini.
- 16** Ole wako, Ee nchi ambayo mfalme wako alikuwa mtumwa na ambayo wakuu wako hufanya karamu asubuhi.
- 17** Heri wewe, Ee nchi ambayo mfalme wako ni wa uzao wenyewe kuheshimika na ambayo wakuu wako hula chakula kwa wakati unaofaa, ili kupata nguvu na si kwa ajili ya ulevi.
- 18** Kama mtu ni miviu paa la nyumba huinama, kutohana na mikono milegevu, nyumba huvuja.
- 19** Karamu hufanya kwa ajili ya kicheko, nao mvinyo hufurahisha maisha, lakini fedha ni jawabu la mambo yote.
- 20** Usimshutumu mfalme hata ikiwa ni katika mawazo yako, au kumlaani tajiri katika chumba chako cha kulala, kwa sababu ndege wa angani wanaweza kuchukua maneno yako, naye ndege anayeruka anaweza kutoa taarifa ya yale uliyosema.
- Mkate Juu Ya Maji**
- 11** Tupa mkate wako juu ya maji, kwa maana baada ya siku nyngi utaupata tena.
- 2** Wape sehemu watu saba, naam hata wanane, kwa maana hujui ni baa gani litakalokuwa juu ya nchi.
- 3** Kama mawingu yamejaa maji, hunyesha mvua juu ya nchi. Kama mti ukianguka kuelekea kusini au kuelekea kaskazini, mahali ulipoangukia, hapo ndipo utakapolala.
- 4** Ye yote atazamaye upopo hatapanda, ye yote aangaliaye mawingu hatavuna.
- 5** Kama vile usivyofahamu njia ya upopo, au jinsi mwili uumbwavyo ndani ya tumbo la mama, vivyo hivyo huwezi kufahamu kazi ya Mungu,

MHUBIRI

- Muumba wa vitu vyote.
- ⁶Panda mbegu yako asubuhi,
nako jioni usiruhusu mikono yako ilegee,
kwa maana hujui ni ipi itakayofanikiwa,
kwamba ni hii au ni ile,
au kwamba zote zitafanikiwa sawa.
- Mkumbuke Muumba Wako Ukiwa Bado Kijana**
- ⁷Nuru ni tamu,
tena inafurahisha macho kuona juu.
- ⁸Hata kama mtu ataishi miaka mingo kiasi gani,
na aifurahie yote.
Lakini na akumbuke siku za giza,
kwa maana zitakuwa nyingi.
Kila kitu kitakachokuja ni ubatili.
- ⁹Furahi kijana, wakati ungali kijana,
moyo wako na ukupe furaha katika siku za
ujana wako.
Fuata njia za moyo wako na cho chote
macho yako yaonayo,
lakini ujue kwamba kwa ajili ya haya yote
Mungu atakuleta hukumuni.
- ¹⁰Kwa hiyo basi, ondoa wasiwasi moyoni
mwako
na utupilie mbali masumbufu ya mwili
wako,
kwa kuwa ujana na nguvu ni ubatili.
- 12** Mkumbuke Muumba wako
siku za ujana wako,
kabla hazijaja siku za taabu
wala hajakaribia miaka utakaposema,
“Mimi sifurahii hiyo,”
- ²kabla juu na nuru,
nao mwezi na nyota havijatiwa giza,
kabla ya kurudi mawingu baada ya mvua,
- ³siku ile walinzi wa nyumba watakapotetemeka,
nao watu wenye nguvu
watakapojishusha,
wakati wasagao watakapokoma kwa sababu
ya uchache,
nao wachunguliao madirishani kutiwa
giza,
- ⁴wakati milango ya kuingia barabarani
itakapofungwa
na sauti ya kusaga kuffia,
wakati watu wataamshwa kwa sauti ya
ndege,
lakini nyimbo zao zote zikififia,
- ⁵wakati watu watakapoogopa kilichoinuka juu

na hatari zitakazokuwepo barabarani,
wakati mlozi utakapochanua maua
na panzi kujikokota
nawe usiwe na shauku ya kitu cho
chote.
Ndipo mwanadamu aiendea nyumba yake
ya milele
nao waombolezaji wakizunguka
barabarani.

⁶Mkumbuke ye ye, kabla haijamatika kamba ya
fedha,
au bakuli la dhahabu halijavunjika,
kabla mtungi kuvunjika kwenye chemchemi,
au gurudumu kuvunjika kisimani,
⁷nayo mavumbi kurudi ardhini yalikotoka,
na roho kurudi kwa Mungu aliyeitoa.

⁸Mhubiri asema, “ubatili! Ubatili!
Kila kitu ni ubatili!”

Hitimisho La Mambo

⁹Mhubiri hakuwa tu na hekima, bali
aliwigawia watu maarifa pia. Alitafakari na
kutafiti na akaweka katika utaratibu mithali
nyingi. ¹⁰Mhubiri alitafiti ili kupata maneno sahihi
na kila alichoandika kilikuwa sawa na kweli.

¹¹Maneno ya wenye hekima ni kama
mchokoro, mithali zao zilizokusanya pamoja ni
kama misumari iliyogongomewa ikawa imara,
yaliyotolewa na Mchungaji mmoja. ¹²Tena zaidi
ya hayo, mwanangu, kubali maonyo, hakuna
mwisho wa kutunga vitabu vingi, nako kusoma
sana huuchosha mwili.

¹³Hii ndiyo jumla ya maneno,
yote yamekwisha sikiwa,
mche Mungu, nawe uzishike amri zake,
maana kwa jumla ndiyo impasayo mtu.
¹⁴Kwa maana Mungu atalera hukumuni kila kazi,
pamoja na kila neno la siri,
likiwa jema au baya.

Utangulizi

Jina la kitabu hiki kuitwa, "Wimbo wa Nyimbo," yaani, "wimbo mzuri kupita zote," ni tafsiri ya moja kwa moa kutoka kwenye Kiebrania "Shir hash-shirim" na ya Kiyunani "asma asmaton." Ile nyongeza "asher li-Shelomoth," ambayo imetafsiriwa "Wimbo wa Solomoni", ndilo chimbuko la jina linalotumika kwa kawaida katika Kiiengereza "Wimbo wa Solomoni.", ambapo kwenye Kiswahili kitabu hiki kimepewa jina "Wimbo Ullo Bora" ambalo limeendana kabisa na lile la Kiebrania. Baada ya mstari wa kufungua tu, Solomoni ametajwa mara sita katika (1:1,5; 3:7,9,11; 8:11,12). Kwa asili Kanisa la Kikristo linamtambua Solomoni kuwa ndiye mwandishi. Lile jina la kitabu la Kiebrania lilioko hapo juu, ndiyo njia ya kawaida ya kuuelezea uandishi wa mtu katika maandiko ya kumbukumbu nydingi katika historia ya kawaida na jeografia zinakubaliana na maneno ya kipindi cha Solomoni.

Wazo Kuu

Watu wengine wanafananishia Wimbo Ullo Bora na upendo wa Kristo kwa kanisa lake. Lakini vinavyokubalika zaidi ni kwamba Wimbo Ullo Bora ni mkusanyo wa mashairi kati ya wawili wapendanao. Picha nzuri ya upendo wa mume na mke katika ndoa.

Wahusika Wakuu

Mfalme Solomoni, Mwanamke Mshulami na marafiki.

Mwandishi

Solomoni.

Mahali

Israeli – bustani ya mwanamke Mshulami na jumba la Kifalme.

Tarehe

Kama 960 K.K.

Mgawanyo

- Bibi arusi na Bwana arusi. (1:1-2:7)
- Sifa za mpenzi wake. (2:8-3:5)
- Kumsifu bibi arusi. (3:6-5:1)
- Upendo wenye msukosuko. (5:2-7:9)
- Urafiki ambao haujavunjika. (7:10-8:14)

1 Wimbo ulio Bora wa Solomoni.

Shairi La Kwanza

Mpendwa.

²Unibusu kwa busu la kinywa chako,
kwa maana upendo wako unafurahisha
kuliko divai.
³Manukato yako yananukia vizuri,
jina lako ni kama manukato yaliyomiminwa.
Ndiyo sababu wanawali wanakupenda!
⁴Nichukue twende nawe, na tufanye haraka!
Mfalme na anilete ndani ya vyumba vyake.

Marafiki

Tunakushangilia na kukufurahia,
tutasifu upendo wako zaidi kuliko divai.

Mpendwa

Tazama ni jinsi gani ilivyo haki wakupende!
⁵Mimi ni mweusi, lakini napendeza,
Enyi binti za Yerusalem,
weusi kama mahema ya Kedari,
kama mapazia ya hema la Solomoni.
⁶Usinikazie macho kwa sababu mimi ni mweusi,
kwa sababu nimefanywa mweusi na juu.
Wana wa mama yangu walinikasirikia
na kunifanya niwe mtunza mashamba
ya mizabibu,
shamba mwenyewe langu la mizabibu
nimeliacha.
⁷Niambie, wewe ambaye ninakupenda,
unalisha wapi kundi lako la kondoo
na ni wapi unapowapumzisha kondoo
wako aduhuuri.
Kwa nini niwe kama mwanamke
aliyefunika shela karibu na makundi ya
rafiki zako?

Marafiki

⁸Kama hujui, ewe mwanamke mzuri kuliko
wote,
fuata nyayo za kondoo na kulisha wana-
mbuzi wako
karibu na hema za wachungaji.

Mpenzi

⁹Mpenzi wangu, ninakufananisha
na farasi jike aliyefungwa katika mojawapo
ya magari ya vita ya Farao.
¹⁰Mashavu yako yanapendeza yakiwa na vipuli,
shingo yako ikiwa na mikufu ya vito.
¹¹Tutakufanya vipuli nya dhahabu,

vyenye kupambwa kwa fedha.

Mpendwa

¹²Wakati mfalme alipokuwa mezani pake,
manukato yangu yasambaza harufu yake
nzuri.
¹³Mpenzi wangu kwangu mimi ni kifuko cha
manemane kati ya matiti yangu.
¹⁴Mpenzi wangu kwangu mimi ni kama kishada
cha maua ya mhina
yaliyochanua kutoka mashamba ya
mizabibu ya En-Gedi.

Mpenzi

¹⁵Tazama jinsi ulivyo mzuri, mpenzi wangu!
Tazama jinsi ulivyo mzuri!
Macho yako ni kama ya hua.

Mpendwa

¹⁶Tazama jinsi ulivyo mzuri, mpenzi wangu!
O, tazama ni jinsi gani unavyopendeza!
Na kitanda chetu ni cha majani mabichi
mazuri.

Mpenzi

¹⁷Nguzo za nyumba yetu ni mierezi,
na mapao yetu ni miberoshi.

Mpedwa

2 Mimi ni ua la waridi la Sharoni,
yungiyungi ya bondeni.

Mpenzi

²Kama yungiyungi katikati ya miiba
ndivyo alivyo mpenzi wangu katikati ya
wanawali.

Mpendwa

³Kama mti wa mtofaa mionganoni mwa miti ya
msituni
ndivyo alivyo mpenzi wangu mionganoni
mwa wanaume vijana.
Ninafurahia kuketi kivilini mwa mwanaume
huyu,
na tunda lake ni tamu kwangu.

⁴Amenichukua mpaka kwenye ukumbi wa
karamu,
na bendera ya huyu mwanaume juu yangu
ni upendo.

⁵Nitie nguvu kwa zabibu kavu,
niburudishe kwa matofaa,

kwa maana ninazimia kwa mapenzi.

⁶Mkono wa kushoto uko chini ya kichwa changu,

na mkono wake wa kuume
unanikumbatia.
7Binti za Yerusalem, ninawaagiza
kwa paa na kwa ayala wa shambani:
Msichochee wala kuamsha mapenzi
hata yatakapotaka yenewe.

8Sikiliza! Mpenzi wangu!
Tazama! Huyu hapa anakuja,
akirukaruka juu milimani
akizunguka juu ya vilima.

9Mpenzi wangu ni kama paa au swala kijana.
Tazama! Anasimama nyuma ya ukuta
wetu,
akitazama kupitia madirishani,
akichungulia kimiani.

10Mpenzi wangu alizungumza na kuniambia,
"Inuka, mpenzi wangu,
mrembo wangu, tufuatane.

11Tazama! Wakati wa masika umepita,
mvua imekwisha imekwenda zake.

12Maua yanatokea juu ya nchi,
majira ya kuimba yamewadia,
sauti za njiwa zinasikika katika nchi yetu.

13Mtini unatunga matunda yake ya mwanzoni,
zabibu zinazochanua zaeneza harufu
yake nzuri.
Inuka, njoo, mpenzi wangu,
mrembo wangu, tufuatane."

Mpenzi'

14Hua wangu penye nyufa za majabali,
mafichoni pembezoni mwa mlima,
nionyeshe uso wako,
na niisikie sauti yako,
kwa maana sauti yako ni tamu,
na uso wako unapendeza.

15Tukamatie mbweha,
mbweha wadogo wale wanaoharibu
mashamba ya mizabibu,
mashamba yetu ya mizabibu yalichanua.

Mpendwa

16Mpenzi wangu ni wangu nami ni wake,
hujilisha katikati ya yungiyungi.
17Mpaka jua linapochomoza,
na vivuli vikimbie,
rudi, mpenzi wangu,
na uwe kama paa,
au kama ayala kijana
juu ya vilima vyta Betheri.

3 Usiku kucha kwenye kitanda changu
nilimtafuta yule moyo wangu
umpendaye,
nilimtafuta huyo mwanaume lakini
sikumpata.
2Sasa nitaondoka na kuzunguka mjini,
kupitia katika barabara zake na
viwanjani,
nitamtafuta yule moyo wangu umpedaye.
Kwa hiyo nilimtafuta lakini sikumpata
huyo mwanaume.

3Walinzi walinikuta
walipokuwa wakizunguka mji.
Nikawauliza, "Je, mmemwona yule moyo
wangu umpedaye?"

4Kitambo kidogo tu baada ya kuwapita
nilimpata yule moyo wangu umpedaye.
Nilimshika na sikumwachia aende
mpaka nilipomleta katika nyumba ya
mama yangu,
katika chumba cha yule aliyenichukua
mimba.

5Binti za Yerusalem, ninawaagiza
kwa paa na kwa ayala wa shambani:
Msichochee wala kuamsha mapenzi
hata yatakapotaka yenewe.

6Ni nani huyu anayekuja kutoka jangwani
kama nguzo ya moshi,
anayenukia manemane na uvumba
iliyatengenezwa kwa vikolezo vyote vya
mfanyi biasara?

7Tazama! Ni gari la Solomoni
lisindikizwalo na mashujaa sitini,
walio wakuu sana wa Israeli,

8wote wamevaa panga,
wote wazoefu katika vita,
kila mmoja na upanga wake pajani,
wamejiandaa kwa ajili ya hofu za usiku.

9Mfalme Solomoni alijitengenezea gari,
alitengeneza kwa mbao kutoka Lebanoni.

10Nguzo zake alitengeneza za fedha,
kitako chake kwa dhahabu.
Kiti chake kilikuwa kimepambwa kwa
zambarau,
gari lake limenakishiwa njumu kwa
ndani lilitunika kwa upendo
wa binti za Yerusalem.

11Tokeni nje, ninyi binti za Sayuni,
mumtazame Mfalme Solomoni akiwa
amevaa taji,
taji ambalo mama yake alimvika siku ya

arusi yake,
siku ambayo moyo wake ulishangilia.

Mpenzi

- 4** Tazama jinsi ulivyo mzuri, mpenzi wangu!
O, jinsi ulivyo mzuri!
Macho yako nyuma ya shela yako ni
kama ya hua.
Nywele zako ni kama kundi la mbuzi
zikishuka kutoka mlima Gileadi.
- 2** Meno yako ni kama kundi la kondoo
waliokatwa manyoya sasa hivi,
watokao kuogeshwa.
Kila mmoja ana pacha lake,
hakuna hata mmoja aliye peke yake.
- 3** Midomo yako ni kama uzi mwekundu,
kinywa chako kinapendeza.
Mashavu yako nyuma ya shela yako
ni kama vipande viwili nya komamanga.
- 4** Shingo yako ni kama mnara wa Daudi,
uliojengwa kwa madaha,
juu yake zimetundikwa ngao elfu,
zote ni ngao za mashujaa.
- 5** Matiti yako mawili ni kama wana paa wawili,
kama mapacha ya wana paa
wale wajilishao katikati ya yungiyungi.
- 6** Hata papambazuke
na vivuli vikimbie,
nitakwenda kwenye mlima wa manemane
na kwenye kilima cha uvumba.
- 7** Wewe ni mzuri kote, mpenzi wangu,
hakuna hitilafu ndani yako.
- 8** Twende pamoja nami kutoka Lebanon, bibi
arusi wangu,
twende pamoja nami kutoka Lebanon.
Shuka kutoka ncha ya Amana,
kutoka juu ya Seniri, kilele cha Hermoni,
kutoka mapango ya simba
na kutoka mlima wapendapo kukaa
chui.
- 9** Umeiba moyo wangu, dada yangu, bibi arusi
wangu,
umeiba moyo wangu
kwa mtupo mmoja wa macho yako,
kwa kito kimoja cha thamani cha mkufu
wako.
- 10** Tazama jinsi pendo lako linavyofurahisha,
dada yangu, bibi arusi wangu!
Ni mara ngapi zaidi pendo lako linafurahisha
kuliko divai,
na harufu ya manukato yako zaidi kuliko
kikolezo cho chote!

- 11** Midomo yako inadondosha utamu
kama sega la asali, bibi arusi wangu,
maziwa na asali viko chini ya ulimi wako.
Harufu nzuri ya mavazi yako ni kama ile ya
Lebanoni.
- 12** Wewe ni bustani iliyofungwa, dada yangu,
bibi arusi wangu,
wewe ni chanzo cha maji kilichozungukwa
kabisa, chemchemi iliyofunguliwa.
- 13** Mimea yako ni bustani ya komamanga yenye
matunda mazuri sana,
yenye hina na nardo,
- 14** nardo na zafarani,
mchai na mdalasini,
pamoja na kila aina ya mti wa uvumba,
manemane na udi
na aina zote za vikolezo bora kuliko vyote.
- 15** Wewe ni chemchemi ya bustani,
kisima cha maji yatiririkayo,
yatiririkayo kutoka Lebanoni.

Mpendwa

- 16** Amka, upepo wa kaskazi,
na uje, upepo wa kusi!
Vuma juu ya bustani yangu,
ili harufu yake nzuri iweze kuenea
mpaka ng'ambo.
- Mpendwa wangu na aje bustanini mwake
na kuonja matunda mazuri sana.

Mpenzi'

- 5** Nimekuja kwenye bustani yangu, dada
yangu, bibi arusi wangu,
nimekusanya manemane yangu pamoja
na kikolezo changu,
nimekula sega langu la asali na asali
yangu,
nimekunyuwa divai yangu na maziwa
yangu.

Marafiki

Kulen, enyi marafiki, mnywe,
kunyweni ya kutosha, Ee wapenzi.

Mpendwa

- 2** Nililala lakini moyo wangu ulikuwa macho.
Sikiliza! Mpenzi wangu anabisha:
"Nifungulie, dada yangu, mpenzi wangu,
hua wangu, asiyé na hitilafu.
Kichwa changu kimeloa umande,
na nywele zangu manyunu ya usiku."
- 3** Nimevua joho langu,
je, ni lazima nivae tena?

Nimenawa miguu yangu,
Je, ni lazima niichafue tena?

⁴Mpenzi wangu aliweka mkono wake
kwenye tundu la komeo,
moyo wangu ulianza kugonga kwa ajili
yake.

⁵Niliinuka kumfungulia mpenzi wangu,
mikono yangu ilidondosha manemane,
vidole vyangu vikitiririka manemane,
penye vipini nya komeo.

⁶Nilimfungulia mpenzi wangu,
lakini mpenzi wangu alishaondoka,
alikuwa amekwenda zake.
Moyo wangu ulishuka kwa kuondoka
kwake.

Nilimtafuta lakini sikumpata.
Nilimwita lakini hakunijibu.

⁷Walinzi walnikuta
walipokuwa wakifanya zamu za ulinzi
mjini.

Walinipiga, walinijeruhi,
walininyang'anya joho langu,
hao walinzi wa kuta!

⁸Enyi binti za Yerusalem, ninawaagiza
kama mkimpata mpenzi wangu,
mtamwambia nini?
Mwambieni ninazimia kwa mapenzi.

Marafiki

⁹Je, mpPENDWA wako ni bora kuliko wengine
namna gani,
ni mzuri sana kupita wanawake wote?
Je, mpPENDWA wako ni mzuri kuliko wengine,
kwa namna gani,
hata unatuagiza hivyo?

Mpendwa

¹⁰Mpenzi wangu anang'aa tena mwekundu kwa
afya,
wakuvutia mionganoni mwa wanaume kumi
elfu.

¹¹Kichwa chake ni dhahabu safi kuliko zote,
nyewe zake ni za mawimbi
na ni nyeusi kama kunguru.

¹²Macho yake ni kama ya hua
kandokando ya vijito nya maji,
aliyeogeshwa kwenye maziwa,
yamepangwa kama vito nya thamani.

¹³Mashavu yake ni kama matuta ya vikolezo
yakitoa manukato.
Midomo yake ni kama yungiyungi
inayodondosha manemane.

¹⁴Mikono yake ni fimbo za dhahabu

iliyopambwa kwa Krisolitho.
Mwili wake ni kama pembe ya ndovu
iliyong'arishwa
iliyopambwa na yakuti samawi.

¹⁵Miguu yake ni nguzo za marimari
zilizosimikwa katika vitako nya dhahabu
safi.

Sura yake ni kama Lebanoni,
mzuri kama miti yake ya mierezi.

¹⁶Kinywa chake chenyewe ni utamu,
kwa ujumla yeye ni wa kupendenza.
Huyu ndiye mpenzi wangu, huyu ndiye rafiki
yangu,
Ee binti za Yerusalem.

Marafiki

6 Mpenzi wako amekwenda wapi,
yule mzuri kupita wanawake wote?
Mpenzi wako amegeukia njia ipi,
tupate kumtafuta pamoja nawe?

Mpendwa

²Mpenzi wangu amekwenda bustanini mwake,
kwenye vitalu nya vikolezo,
kujilisha bustanini
na kukusanya yungiyungi.

³Mimi ni wake mpenzi wangu
na mpenzi wangu ni wangu mimi,
huyu mwanaume hulisha katikati ya
yungiyungi.

Mpenzi

⁴Wewe ni mzuri, mpenzi wangu, kama Tirza,
upendezaye kama Yerusalem,
umetukuka kama jeshi lenye bendera.

⁵Uyageuze macho yako mbali nami,
yananigharikisha.
Nywele zako ni kama kundi la mbuzi
wanaotelemka kutoka Gileadi.

⁶Meno yako ni kama kundi la kondoo
wanaotoka kuogeshwa.
Kila mmoja ana pacha lake,
hakuna hata mmojawapo aliye peke
yake.

⁷Mashavu yako nyuma ya shela yako
ni kama vipande viwili nya komamanga.

⁸Panaweza kuwapo malkia sitini,
masuria themanini
na mabikira wasiohesabika,

⁹Iakini hua wangu, mkamilifu wangu, ni wa
namna ya pekee,
binti pekee kwa mama yake,
kipenzi cha yeye aliymzaa.

Wanawali walimwona na kumwita
mbarikiwa,
malkia na masuria walimsifu.

Marafiki

¹⁰Ni nani huyu atokeaye kama
mapambazuko,
mzuri kama mwezi, mwangavu kama jua,
ametukuka kama majeshi yenye
bendera ?

Mpenzi

¹¹Nilitalemka kwenye kichaka cha miti ya milozi
ili kutazama machipuko ya bondeni,
kuona kama mizabibu imechipua
au kama mikomamanga imechanua
maua.

¹²Kabla sijang'amu,
shauku yangu iliniweka katikati ya magari
ya kifalme ya kukokotwa na farasi.

Marafiki

¹³Rudi, rudi, Ee Mshulami
rudi, rudi ili tupate kukutazama!

Mpenzi

Kwa nini kumtazama Mshulami,
kama kutazama ngoma ya Mahanaimu^a?

7 Ee binti wa mwana wa mfalme,
tazama jinsi inavyopendeza miguu yako
katika viatu!
Miguu yako yenye madaha ni kama vito vya
thamani,
kazi ya mikono ya fundi stadi.

²Kitovu chako ni kama bilauri ya mviringo
ambayo kamwe haikosi divai
iliyochanganywa.

Kiuno chako ni kichuguu cha ngano
kilichozungukwa kwa yungiyungi.

³Matiti yako ni kama wana paa wawili,
mapacha wa swala.

⁴Shingo yako ni kama mnara wa pembe ya
ndovu.

Macho yako ni vidimbwi vya Heshboni
karibu na lango la Beth-rabi.

Pua yako ni kama mnara wa Lebanonii
ukitazama kuelekea Dameski.

⁵Kichwa chako kinakuvika taji kama mlima
Karmeli.

^a¹³ "Ngome ya Mahanaimu" hapa ina maana "ngome kati ya majeshi mawili."

Nywele zako ni kama zulia nene la
kutundika ukutani,
mfalme ametekwa na mashungi yake.

⁶Tazama jinsi ulivyo mzuri na unavyopendeza,
Ee pendo, kwa uzuri wako!

⁷Umbo lako ni kama la mtende,
nayo matiti yako kama vishada vya
matunda.

⁸Nilisema, "Nitakwea mtende,
nami nitayashika matunda yake."
Matiti yako na yawe kama vishada vya
mzabibu,

harufu nzuri ya pumzi yako kama
matofaa,

⁹na kinywa chako kama divai bora kuliko zote.

Mpendwa

Divai na iende moja kwa moja kwa mpenzi
wangu,
ikitiririka pole pole juu ya midomo na
meno.

¹⁰Mimi ni mali ya mpenzi wangu,
nayo shauku yake ni juu yangu.

¹¹Njoo, mpenzi wangu, twende mashambani,
twende tukalale huko vijijini.

¹²Hebu na twende mapema katika mashamba
ya mizabibu
tuone kama mizabibu imechipua,
kama maua yake yamefunguka,
pia kama mikomamanga imetoa maua,
huko nitakupa penzi langu.

¹³Mitunguja hutoa harufu zake nzuri,
kwenye milango yetu kuna matunda
mazuri,
mapya na ya zamani,
ambayo nimekuhifadhiya wewe, mpenzi
wangu.

8 Laiti ungelikuwa kwangu kama ndugu wa
kiume,
ambaye aliyanonya matiti ya mama
yangu!
Kisha, kama ningekukuta huko nje,
ningelikubusu,
wala hakuna mtu ye yote
angelinidharau.

²Ningelikuongoza na kukuleta katika nyumba ya
mama yangu,
ye ye ambaye angenifundisha.

Ningelikupa divai iliyokolezwa unywe,
Asali ya maua ya mikomamanga yangu.

³Mkono wa kushoto wa huyo mwanaume uko
chini ya kichwa changu

na mkono wake wa kuume unanikumbatia.
⁴Binti za Yerusalem, ninawaagiza:
 msichochee wala kuamsha mapenzi
 hadi yatakapotaka yenyewe.

Marafiki

⁵Ni nani huyu anayekuja kutoka nyikani
 akimwegemea mpenzi wake?

Mpendwa

Nilikuamsha chini ya mtofaa,
 huko mama yako alipotunga mimba yako,
 huko ye ye alipata utungu akakuzaa.
⁶Niti kama muhuri moyoni mwako,
 kama muhuri kwenye mkono wako,
 kwa maana upendo una nguvu kama mauti,
 wivu wake ni mkatili kama kuzimu.
 Unachoma kama mwali wa moto,
 kama mwali mkubwa wa moto wa
 BWANA hasa.
⁷Maji mengi hayawezi kuuzimisha upendo,
 mito haiwezi kuugharikisha.
 Kama mtu angelitoa
 mali yote ya nyumbani mwake kwa ajili
 ya upendo,
 angelidharauliwa kabisa.

Marafiki

⁸Tunaye dada mdogo,
 matiti yake hayajakua bado.
 Tutafanya nini kwa ajili ya dada yetu
 wakati atakapokuja kuposwa?
⁹Kama ye ye ni ukuta,
 tutajenga minara ya fedha juu yake
 na kama ye ye ni mlango,
 tutazungushia mbao za mierezi.

Mpendwa

¹⁰Mimi ni ukuta,
 matiti yangu ni kama minara.
 Ndivyo ambavyo nimekuwa machoni pake
 kama yule anayeleta utoshelevu.
¹¹Solomoni alikuwa na shamba la mizabibu huko
 Baal-hamoni,
 alikodisha shamba lake la mizabibu kwa
 wapangaji.
 Kila mmoja angeleta kwa ajili ya matunda
 yake Shekeli elfu moja^a za fedha.
¹²Lakini shamba langu la mizabibu ambalo ni
 langu mwenyewe ni langu kutoa:
 hiso shekeli elfu ni kwa ajili yako, Ee

Solomoni,
 na mia mbili ni kwa ajili ya wale wanaotunza
 matunda yake.

Mpenzi

¹³Wewe ukaaye bustanini
 pamoja na marafiki mlionhudhuria,
 unisikizishe na mimi sauti yako!

Mpendwa

¹⁴Njoo, mpenzi wangu,
 uwe kama swala
 au kama ayala mdogo
 juu ya milima ilijoja vikolezo.

^a¹¹ shekeli 1,000 za fedha ni sawa na kilo 11.5

ISAYA

Utangulizi

Nabii Isaya alianza huduma yake katika Yuda wakati wa utawala wa Mfalme Uzia. Isaya alimwona BWANA alipokufa Mfalme Uzia (kama mwaka 740 K.K). Aliendelea na huduma yake ya unabii huko Yerusalem wakati wa utawala wa Yothamu, Ahazi na Hezekia wafalme wa Yuda. Kufuatana na mapokeo Isaya alikuwa akitabiri wakati mmoja na Amosi, Hosea na Mika. Kufuatana na mapokeo hayo Isaya aliuawa (kwa kurasuliwa katikati, yaani, vipande viwili), katika mwaka 680 K.K. chini ya utawala wa Manase, aliyejkuwa mwana mwovo wa Mfalme Hezekia, aliyetawala tangu 696 – 642 K.K.

Maendeleo ya kitaifa na kimataifa wakati wa uhai wa Isaya yalitoa msingi muhimu wa kuuelewa ujumbe wake. Isaya alipokuwa mtu mzima ufalme wa Yuda uliibuka kuwa utawala wenye nguvu katika Palestina ukipambana na kuendelea kupanuka kwa nguvu za dola ya Ashuru, wakati ufalme wa kaskazini, yaani, Israeli nguvu zake zilididimia kutokana na mapigano ya ndani na mapinduzi mbalimbali. Baada ya kifo cha Uzia, Waashuru waliishinda Dameski mnamo mwaka 732 K.K. na Samaria mnamo 722 K.K. na kuzifanya Shamu (Syria) na Israeli kuwa majimbo ya Ashuru.

Wakati huo huo Ahazi mfalme wa Yuda alipuza maonyo ya Isaya naye akaanzisha ibada ya sanamu katika hekalu la Yerusalem. Katika miongo kadhaa iliyofuata wafalme wa Ashuru walileta majeshi yao kuelekea kusini na wakatishia kuondoa utawala wa ukoo wa Daudi huko Yuda katika mwaka 701K.K. (Isa.36-39). Hezekia na mji wa Yerusalem walikolewa kimwujiza, ingawa kufuatana na kumbukumbu za Waashuru, mji arobaini na sita yenye maboma kusini mwa Palestina iliachia vita, ikajitolea kwa masharti kwa Senakeribu mfalme wa Ashuru, nao watu wapatao 200,000 wakapelekwa uhamishoni.

Mara kwa mara Isaya alilaonya watu wake kwamba Yerusalem na Yuda watahukumiwa kwa sababu ya uovu wao uliokua ukiendelea. Katika sura ya 39 alitabiri juu ya kwenda uhamishoni Babeli. Kwa nyongeza katika ujumbe huu wa maangamizi yaliyokuwa yanakaribia, Isaya aliwahakikishia wale watu ambao watamtumaini Mungu kwamba hatimaye ufalme ungesimamishwa tena.

Kutokana na mtazamo wa Isaya kuangamizwa kwa Yerusalem kulikuwa lazima, maadam alitabiri uhamisho wa Babelli ulioko kwenye sura ya 39.

Isaya alitoa faraja na ahadi zifuatazo kutoka kwa Mungu :

- (I) Waliokuwa uhamishoni Babeli wangeruhusiwa kurudi Yerusalem chini ya utawala wa Dario mfalme wa Uajemi.
- (ii) Ingawa Israeli amekosea kama mtumishi wa Mungu, Mtumishi Mwenye haki anaahidiwa, Yeye ambaye kwa kuteseka ataleta wokovu na haki kwa wengi, akifanya upatanisho kwa ajili ya dhambi zao (Isa. 53). Mwaliko wa kuupokea wokovu huu unatolewa kwa ulimwengu wote katika sura ya 55, hivyo nyumba ya sala imefunguliwa kwa watu wote (56 :1- 8).
- (iii) Mungu atasimamisha ufalme mpya wenye haki. Hivyo ufalme utarudishwa kwa wale wanaomcha Mungu. Hii ni kusema kwamba wenye haki watashiriki baraka za milele katika mbingu mpya na nchi mpya.

Mwandishi

Isaya mwana wa Amozi. Wasomi wa kisasa wanaziangalia sura ya 40- 56 kama zilizoandikwa na mtu mwininge asiyejulikana kama kwenye mwaka 550 K.K. au baadaye, kwa msingi kwamba unabii wa sura 44 na 45 unasema kwamba mfalme Dario wa Uajemi angekuwa ndiye atakayewaruhusu Wayahudi kurudi kutoka uhamishoni. Wale wote waliokubali ule unabii kama sehemu ya msingi ya ujumbe wa nabii aliopewa na Mungu hawakuona sababu yo yote yenye nguvu ya kukana uandishi wa kihistoria wa Isaya. Zile hoja za mfumo wa uandishi na kitheolojia za kukiwekea kitabu hiki tarehe za karne ya tano hazina nguvu.

Mahali

Yerusalem

Tarehe

700 – 680 K.K.

Wahusika Wakuu

Isaya, Wanawe wawili Shear-Yashub na Maher-Shalal-Hash-Baz.

Mahali

Isaya anazungumza na kuandika akiwa Yerusalem zaidi.

Wazo Kuu

Kuufanya ujumbe wa Mungu uwe wazi kwa Israeli, ili kuwaonya kuhusu hukumu ikiwa wataendelea kudumu katika dhambi na kudhahirisha jinsi Mungu atakavyoshughulika nao katika kukamilisha kuwarejeza upya chini ya Masiya wao milele (9:6-7; 11:10-12; 66: 22-24)

Mwandishi

Nabii Isaya mwana wa Amozi.

Mgawanyo

- Hukumu na matumaini ya matengenezo. (1:1- :13)
- Matumaini kwa Ashuru au Mungu. (7:1-12:6)
- Unabii kuhusu mataifa. (13:1-23:18)
- Hukumu ya Israeli na Ukombozi. (24:1-27:13)
- Maonyo na Sayuni yatengenezwa. (28:1-35:10)
- Mfalme Hezekia awazuia Ashuru. (36:1-39:8)
- Ahadi za ukombozi wa Mungu. (40:1-56:8)
- Ufalme wa mwisho unasimamishwa. (56:9-66:24)

ISAYA

1 Maono kuhusu Yuda na Yerusalem
ambayo Isaya mwana wa Amozi aliyona
wakati wa utawala wa Uzia, Yothamu, Ahazi na
Hezekia wafalme wa Yuda.

Taifa Asi

2Sikieni, Enyi mbingu! Sikilizeni, enyi dunia!
Kwa maana BWANA amesema:
“Nimewalisha watoto na kuwalea,
lakini wameniasi mimi.
3Ng'ombe anamjua bwana wake,
naye punda anajua hori la mmiliki wake,
lakini Israeli hajui,
watu wangu hawaelewi.”

4Lo! Taifa lenye dhambi,
taifa lililolemewa na uovu,
uzao wa watenda mabaya,
watoto waliozoelea upotovu!
Wamemwacha BWANA,
Wamemkataa kwa dharau Yeye Aliye
Mtakatifu wa Israeli
na kumgeuzia kisogo.

5Kwa nini mzidi kupigwa?
Kwa nini kudumu katika uasi?
Kichwa chako chote kimejeruhiwa,
moyo wako wote ni mgonjwa.

6Kutoka wayo wako wa mguu hadi kwenye utsosi
wa kichwa chako
hakuna uzima,
ni majeraha matupu na makovu na vidonda
vitokavyo damu,
havikusafishwa au kufungwa wala
kulainishwa kwa mafuta.

7Nchi yenu imefanywa ukiwa,
miji yenu imeteketeza kwa moto,
nchi yenu imeachwa tupu na wageni hapo
hapo mbele ya macho yenu,
imeharibiwa kama vile imepinduliwa na
wageni.

8Binti Sayuni ameachwa kama kipenu
katika shamba la mizabibu,
kama kibanda katika shamba la matikiti
majji,
kama mji uliohusuriwa.

9Kama BWANA, Mungu Mwenye Nguvu
asingelituachia walionusurika,
tungelikuwa kama Sodoma,
tungelifanana na Gomora.

10Sikieni neno la BWANA,
ninyi watawala wa Sodoma,

sikilizeni sheria ya Mungu wetu,
enyi watu wa Gomora!
11“BWANA anasema,
“Wingi wa sadaka zenu, ni kitu gani
kwangu?”

“Ninazo sadaka za kuteketeza nytingi
kupita kiasi,
za kondoo waume na mafuta ya
wanyama walionona,
Sipendezwi na damu za mafahali
wala za wanakondoo na mbuzi.

12Mnapokuja kujihudhurisha mbele zangu,
ni nani aliywataka ninyi mfanye hivyo,
huku kuzikanya nyua zangu?

13Acheni kuniletea sadaka zisizokuwa na
maana!

Uvumba wenu ni chukizo kwangu.
Miandamo ya Mwezi, Sabato na mikutano
ya ibada,
siwezi kuvumilia makusanyiko yenu
maovu.

14Sikukuu zenu za Miandamo ya Mwezi na
sikukuu zenu zilizoamriwa
moyo wangu unazichukia.

Zimekuwa mzigo kwangu,
nimechoka kuzivumilia.

15Mnaponyosha mikono yenu katika kuomba,
nitaficha macho yangu nisiwaone,
hata mkiomba maombi mengi sitasikiliza.
Mikono yenu imejaa damu,

16jiosheni na mkajitakase.

Yaandoeni matendo yenu maovu mbele
zangu!

Acheni kutenda mabaya,

17jifunzeni kutenda mema!

Tafuteni haki,

watieni moyo walioonewa.

Teteeni shauri la yatima,

wateteeni wajane.

18“Njoni basi na tuhøjane,”
asema BWANA.

“Ingawa dhambi zenu ni kama rangi
nyekundu

zitakuwa nyeupe kama theluji,
ingawa ni nyekundu sana kama damu,
zitakuwa nyeupe kama sufu.

19Kama mkikubali na kutii,
mtakula mema ya nchi,

20lakini kama mkikataa na kuasi,
mtaangamizwa kwa upanga.”

Kwa kuwa kinywa cha BWANA
kimenena.

- ²¹Tazama jinsi ambavyo mji uliokuwa mwaminifu umekuwa kahaba!
Mwanzoni ulikuwa umejaa unyofu,
haki ilikuwa inakaa ndani yake,
lakini sasa ni wauaji!
- ²²Fedha yenu imekuwa takataka,
divai yenu nzuri imechanganywa na maji.
- ²³Watawala wenu ni waasi,
rafiki wa wezi,
wote wanapenda rushwa na kukimbilia hongo.
Hawatetei yatima,
shauri la mjane haliletwi mbele yao likasikilizwa.
- ²⁴Kwa hiyo Bwana, BWANA Mwenye Nguvu,
Mwenye Nguvu wa Israeli, asema hivi:
"Lo, nitapata faraja kutoka kwa adui zangu na kujilipizia kisasi juu ya watesi wangu.
- ²⁵Nitauelekeza mkono wangu dhidi yenu, nitawasafisha takataka yenu yote na kuwaondolea unajisi wenu wote.
- ²⁶Nitawarudishieni waamuzi wenu kama ilivyokuwa siku za zamani, nao washauri wenu kama ilivyokuwa mwanzoni.
Baadaye utaitwa,
Mji wa Haki,
Mji Mwaminifu."
- ²⁷Sayuni itakobolewa kwa haki, wale waliomo ndani yake waliotubu kwa uaminifu.
- ²⁸Lakini waasi na wenye dhambi wote wataangamizwa, nao wanaomwacha BWANA wataangamia.
- ²⁹Mtaabika kwa sababu ya hiyo mialoni mliyoipenda mkaifanya mahali pa kuabudia sanamu, mtafadhaika kwa sababu ya bustani mlizozichagua.
- ³⁰Mtakuwa kama mwaloni wenyenya majani yanayonyauka, kama bustani isiyokuwa na maji.
- ³¹Mtu mwenye nguvu atatoweka kama majani makavu yawakayo moto na kazi yake kama cheche ya moto, vyote vitaungua pamoja, wala hakuna wa kuuzima huo moto."

Mlima Wa BWANA

- 2** Hili ndilo aliloliona Isaya mwana wa Amozi kuhusu Yuda na Yerusalem:
- ²Katika siku za mwisho mlima wa hekalu la BWANA utaimarishwa kama mlima mkuu mionganini mwa milima, utainuliwa juu kupita vilima na mataifa yote yatamiminika huko.
- ³Mataifa mengi yatakuja na kusema, "Njoni na tuupande mlima wa BWANA, kwenye nyumba ya Mungu wa Yakobo. Atatufundisha njia zake, ili tuweze kuenenda katika mapito yake." Sheria itatoka Sayuni, neno la BWANA kutoka Yerusalem.
- ⁴Atahukumu kati ya mataifa na ataamua magomvi ya mataifa mengi. Watafua panga zao kuwa majembe na mikuki yao kuwa myundi ya kukata matawi. Taifa halitainua upanga dhidi ya taifa jingine, wala hayatafanya mazoezi ya vita tena.
- ⁵Njoni, Enyi nyumba ya Yakobo, sisi na tutembee katika nuru ya BWANA
- Siku Ya BWANA**
- ⁶Umewatelekeza watu wako, nyumba ya Yakobo. Wamejaa ushirikina utokao Mashariki, wanapiga ramli kama Wafilisti na wanashikana mikono na wapagani.
- ⁷Nchi yao imejaa fedha na dhahabu, hakuna mwisho wa hazina zao. Nchi yao imejaa farasi, hakuna mwisho wa magari yao.
- ⁸Nchi yao imejaa sanamu, wanasyudia kazi za mikono yao, vitu vile ambavyo vidole vyao vimevitengeneza.
- ⁹Kwa hiyo mwanadamu atashushwa na binadamu atanyenyekewa, usiwasamehe.

- ¹⁰Ingieni kwenye miamba,
jificheni ardhini
kutokana na utisho wa BWANA
na utukufu wa enzi yake!
- ¹¹Macho ya mtu mwenye majivuno
yatanyenyekewa
na kiburi cha wanadamu kitashushwa,
BWANA peke yake ndiye
atakayetukuzwa siku hiyo.
- ¹²BWANA Mwenye Nguvu anayo siku
aliyoiweka akiba
kwa wote wenyewe kujivuna na wenyewe kiburi,
kwa wote wanaojikweza
(nao watanyenyekewa),
- ¹³kwa mierezi yote ya Lebanoni,
iliyo mirefu sana,
nayo mialoni yote ya Bashani,
- ¹⁴kwa milima yote mirefu
na vilima vyote vilivyoinuka,
- ¹⁵kwa kila mnara ulio mrefu sana
na kila ukuta wenyewe ngome,
- ¹⁶kwa kila meli ya biashara ya Tarshishi na
kila chombo cha baharini cha fahari.
- ¹⁷Majivuno ya mwanadamu yatashushwa na
kiburi cha wanadamu kitanyenyekewa,
BWANA peke yake ndiye atatukuzwa
siku hiyo,
- ¹⁸nazo sanamu zitatoweka kabisa.
- ¹⁹Watu watakimbilia kwenye mapango ndani ya
miamba
na kwenye mahandaki ardhini
kutokana na utisho wa BWANA
na utukufu wa enzi yake,
ainukapo kuitikisa dunia.
- ²⁰Katika siku ile watu watawatupia panya na
popo
vinyago vyao vya fedha na vya dhahabu,
walivyotengeneza ili waviabudu.
- ²¹Watakimbilia kwenye mapango miambani na
kwenye nyufa za miamba
kutokana na utisho wa BWANA na
utukufu wa enzi yake,
ainukapo kuitikisa dunia.
- ²²Acheni kumtumainia mwanadamu,
ambaye hana kitu ila pumzi katika pua
zake.
Yeye ana thamani gani?

Hukumu Juu Ya Yerusalem Na Yuda.

- 3** Tazama sasa, Bwana,
BWANA Mwenye Nguvu,
yu karibu kuwaondolea Yerusalem na
Yuda
upatikanaji wa mahitaji na misaada,
upatikanaji wote wa chakula na maji,
²shujaa na mtu wa vita,
mwamuzi na nabii,
mwaguzi na mzee,
³jemadari wa kikosi cha watu hamsini na
mtu mwenye cheo,
mshauri, fundi stadi na mlozi mjanja.
- ⁴Nitawafanya wavulana wawe maafisa wao,
watoto ndio watakaowatawala.
- ⁵Watu wataoneana wao kwa wao
mtu dhidi ya mtu, jirani dhidi ya jirani
yake.
Kijana atainuka dhidi ya mzee,
mtu mnyonge dhidi ya mtu mwenye
heshima.
- ⁶Mtu atamkamata mmoja wa ndugu zake
katika nyumba ya baba yake na
kusema,
“Unalo joho, wewe uwe kiongozi wetu,
tawala lundo hili la magofu!”
- ⁷Lakini siku hiyo atapiga kelele akisema,
“Sina uponyaji.
Sina chakula wala mavazi katika nyumba
yangu,
msinifanye niwe kiongozi wa watu.”
- ⁸Yerusalem inapepesuka,
Yuda inaanguka,
maneno yao na matendo yao ni kinyume na
BWANA,
wakiudharau uwepo wake uliotukuka.
- ⁹Nyuso zao zinavyoonekana zinashuhudia dhidi
yao,
hujivunia dhambi yao kama Sodoma,
wala hawaifichi.
- Ole wao!
Wamejiletea maafa juu yao wenywewe.
- ¹⁰Waambie wanyofu itakuwa heri kwao,
kwa kuwa watafurahia tunda la matendo
yao.
- ¹¹Ole wa watu waovu! Maafa yapo juu yao!
Watalipwa kwa ajili ya yale mikono yao
iliyotenda.

¹²Vijana wanawatesa watu wangu,
wanawake wanawatawala.
Enyi watu wangu, viongozi wenu
wanawapotosha,
wanawapoteza njia.

¹³BWANA anachukua nafasi yake
mahakamani,
anasimama kuhukumu watu.

¹⁴BWANA anaingia katika hukumu
dhidi ya wazee na viongozi wa watu
wake:
"Ninyi ndio mlionharibu shamba langu la
mizabibu,
mali zilizonyang'anywa kutoka kwa
maskini zimo nyumbani mwenu.

¹⁵Mnamaanisha nini kuwaponda watu wangu
na kuzisaga nyuso za maskini?"
Asema Bwana, BWANA Mwenye
Nguvu.

¹⁶BWANA asema,
"Wanawake wa Sayuni wana kiburi,
wanatembea na shingo ndefu,
wakikonyeza kwa macho yao,
wakitembea kwa hatua fupi fupi za madaha,
wakiwa na mapambo yanayotoa mlion
kwenye vifundo vya miguu yao.

¹⁷Kwa hiyo Bwana ataleta pele
kwenye vichwa vya wanawake wa
Sayuni,
BWANA atazifanya ngozi za vichwa
vyao kuwa vipara."

¹⁸Katika siku ile Bwana atawanyang'anya
uzuri wao: bangili, tepe za kichwani, mikufu
yenye alama za mwezi mwandamo, ¹⁹vipuli,
vikuku, shela, ²⁰vilemba, mikufu ya kwenye
vifundo vya miguu, mshipi, chupa za manukato
na hirizi, ²¹pete zenye muhuri, pete za puanı,
²²majoho mazuri, mitandio, mavazi, kifuko cha
kutilia fedha, ²³vioo, mavazi ya kitani, taji na
shali.

²⁴Badala ya harufu ya manukato kutakuwa na
uvundo,
badala ya mishipi, kamba,
badala ya nywele zilizotengenezwa vizuri,
upara,
badala ya mavazi mazuri, nguo za
magunia,
badala ya uzuri, aibu.

²⁵Wanaume wako watauawa kwa upanga,
mashujaa wako watauawa vitani.

²⁶Malango ya Sayuni yataomboleza na kulia,
akiwa maskini, akiketi mavumbini.

4 Katika siku ile wanawake saba
watamshika mwanaume mmoja
wakisema, "Tutakula chakula chetu
wenyewe
na kuvaan nguo zetu wenyewe,
ila wewe uturuhusu tu tuitwe kwa jina lako.
Utuondolee aibu yetu!"

Tawi La BWANA

²Katika siku ile Tawi la BWANA litakuwa zuri
na lenye utukufu, nalo tunda la nchi litakuwa
fahari na utukufu wa wale Waisraeli
watakaosalia. ³Wale watakaoachwa Sayuni,
watakaobaki Yerusalem, wataitwa watakatifu,
wale wote amba wameorodheshwa miongan
mwa walio hai huko Yerusalem. ⁴Bwana
atausafisha uchafu wa wanawake wa Sayuni,
atatakasa madoa ya damu kutoka Yerusalem
kwa Roho ya hukumu na Roho ya moto. ⁵Kisha
BWANA ataumba juu ya Mlima wote wa Sayuni
na juu ya wale wote wanaokusanyika hapo,
wingu la moshi wakati wa mchana na kung'aa
kwa miali ya moto wakati wa usiku, juu ya huo
utukufu wote kutatanda kifuniko cha ulinzi.
⁶Itakuwa sitara na kivuli kutokana na joto la
mchana na kuwa mahali pa kujificha kutokana
na dhoruba na mvua.

Wimbo Wa Shamba La Mizabibu

5 Nitaimba kwa ajili ya mmoja nimpendaye
wimbo kuhusu shamba lake la mizabibu :
mpendwa wangu alikuwa na shamba la
mizabibu

kwenye kilima chenye rutuba.

²Alilillima na kuondoa mawe na
akaliotesha mizabibu bora sana.
Akajenga mnara wa ulinzi ndani yake na
kutengeneza shinikizo la kukamulia
divai pia.

Kisha akatazamia kupata mazao ya zabibu
nzuri,
lakini lilizaa matunda mabaya tu.

³"Sasa enyi wakazi wa Yerusalem na watu wa
Yuda,
hukumuni kati yangu na shamba langu la
mizabibu.

⁴Nini zaidi ambacho kingeweza kufanyika kwa

ISAYA

ajili ya shamba langu la
mizabibu
kuliko yale niliyofanya?
Nilipotazamia kupata zabibu nzuri,
kwa nini lilizaa zabibu mbaya tu?
⁵Sasa nitawaambia
lile nitakalolitendea shamba langu la
mizabibu:
Nitaondoa uazio wake,
nalo litaharibiwa,
nitabomoa ukuta wake,
nalo litakanyagwa.
⁶Nitalifanya nchi ya ukiwa isiyokaliwa na watu,
halitakatiwa matawi wala kulimwa,
nayo michongoma na miiba itamea
huko,
nitaamuru mawingu
yasinyeshe mvua juu yake."

⁷Shamba la mzabibu la BWANA Mwenye
Nguvu
ni nyumba ya Israeli
na watu wa Yuda
ni bustani yake ya kumpendezza.
Alitazamia haki, lakini akaona umwagaji
damu,
alitazamia uadilifu, lakini akasikia vilio
vya taabu.

Ole Na Hukumu

⁸Ole wenu mnaoongeza nyumba baada ya
nyumba
na kuunganisha mashamba baada ya
mashamba
wala hakuna nafasi iliyobaki
nanyi mnaishi peke yenu katika nchi.
⁹BWANA Mwenye Nguvu amesema
nikisikia:

"Hakika nyumba kubwa zitakuwa ukiwa,
nayo majumba ya fahari yatabaki bila
kukaliwa.

¹⁰Shamba la mizabibu la eka kumi litatoa
bathi^a moja ya divai,
homeri^b ya mbegu zilizopandwa
zitatoa efa^c moja tu ya nafaka."

¹¹Ole wao wale waamkao asubuhi na mapema
wakikimbilia kunywa vileo,

wale wakawiao sana mpaka usiku,
mpaka wamewaka kwa mvinyo.
¹²Wana vinubi na zeze kwenye karamu zao,
matari, filimbi na mvinyo,
lakini hawayajali matendo ya BWANA,
wala hawana heshima kwa ajili ya kazi
ya mikono yake.
¹³Kwa hiyo watu wangu watakwendwa
uhamishoni
kwa sababu ya kukosa ufahamu,
watu wao wenye vyeo watakufa kwa njaa
na watu wao wengi watakauka kwa kiu.
¹⁴Kwa hiyo kaburi^d limeongeza hamu yake
na kupanua mdomo wake bila kikomo,
ndani mwake watashuka wakuu wao na
wingi wa watu
pamoja na kelele zao za ghasia
na karamu zao kubwa za ulevi na ulafi.
¹⁵Hivyo mwanadamu atashushwa
na binadamu atanyenyekenzwa,
macho ya wenye majivuno
yatanyenyekenzwa.
¹⁶Lakini BWANA Mwenye Nguvu
atatukuzwa kwa ajili ya haki yake,
naye Mungu Mtakatifu atajionyesha
mwenyewe kuwa mtakatifu kwa haki
yake.
¹⁷Kondoo watajilisha kwenye malisho yao
wenyewe,
wanakondoo na wageni watajilisha katika
magofu ya matajiri.
¹⁸Ole wao wanaovuta dhambi kwa kamba za
udanganyifu
na uovu kama kwa kamba za mkokoteni,
¹⁹kwa wale wanaosema, "Mungu na afanye
haraka,
aharakishe kazi yake ili tupate kuiona.
Huo na ukamilike,
mpango wa Aliye Mtakatifu wa Israeli na
udhihirike
ili tupate kuujua."

²⁰Ole wao wanaoita ubaya ni wema
na wema ni ubaya,
wawekao giza badala ya nuru
na nuru badala ya giza,
wawekao uchungu badala ya utamu
na utamu badala ya uchungu.

^a¹⁰ "Bathi" ni kipimo cha ujazo, bathi moja ni lita 22.

^b¹⁰ "homeri" ni kipimo cha ujazo, homeri moja ni lita 220.

^c¹⁰ "efa" ni kipimo cha ujazo, efa moja ni lita 22.

^d¹⁴ "Kaburi" hapa ina maana ya "kuzimu", yaani "Sheol" kwa Kiebrania.

- ²¹Ole wao walio na hekima machoni pao wenyewe na kujiona wenyewe akili machoni pao wenyewe.
- ²²Ole wao walio mashujaa kwa kunywa mvinyo nao walio hodari katika kuchanganya vimeo,
- ²³wale wanaoachilia wenyewe hatia kwa kupokea hongo, lakini huwanyima haki wasio na hatia.
- ²⁴Kwa hiyo, kama ndimi za moto zirambavyo nyasi na kama vile majani makavu yazamavyo katika miali ya moto, ndivyo mizizi yao itakavyooza na maua yao yatakavyopeperushwa kama mavumbi, kwa kuwa wameikataa sheria ya BWANA Mwenye Nguvu na kulisukumia mbali neno la Aliye Mtakatifu wa Israeli.
- ²⁵Kwa hiyo hasira ya BWANA inawaka dhidi ya watu wake, mkono wake umeinuliwa na anawapiga. Milima inatetemeka, maiti ni kama takataka kwenye barabara. Hata kwa ya haya yote, hasira yake haijageukia mbali, mkono wake bado umeinuliwa juu.
- ²⁶Yeye anainua bendera kwa ajili ya mataifa yaliyo mbali, anapiga filimbi kwa ajili ya wale walio kwenye miisho ya dunia. Tazama wamekuja, kwa kasi na kwa haraka!
- ²⁷Hakuna hata mmoja wao anayechoka wala kujikwaa, hakuna hata mmoja anayesinzia wala kulala, hakuna mkanda uliolegewa kiunoni, hakuna gidamu ya kiatu iliyokatika.
- ²⁸Mishale yao ni mikali, pinde zao zote zimevutwa, kwato za farasi wao ziko kama jiwe la gume gume, magurudumu ya magari yao ya vita ni kama upepo wa kisulisuli.
- ²⁹Ngurumo yao ni kama ile ya simba, wananguruma kama wana simba,

- wanakoroma wanapokamata mawindo yao na kuondoka nayo pasipo ye yote wa kuokoa.
- ³⁰Katika siku ile watanguruma juu yake kama ngurumo za bahari. Kama mtu akiitazama nchi, ataona giza na dhiki, hata nuru itatiwa giza kwa mawingu.
- Agizo Kwa Isaya**
- 6** Katika mwaka ule mfalme Uzia alipokufa, nilimwona Bwana ameketi katika kitu cha enzi, kilicho juu na kilichotukuzwa sana, nalo pindo la joho lake likajaza hekalu. ²Juu yake walikuwepo maserafi, kila mmoja alikuwa na mabawa sita: Kwa mabawa mawili walifunika nyuso zao, kwa menngine mawili walifunika miguu yao na kwa mawili walikuwa wakiruka. ³Nao walikuwa wakiitana kila mmoja na mwenzake:
- "Mtakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu ni BWANA Mwenye Nguvu,
Dunia yote imejaa utukufu wake."
- ⁴Kwa kutoa kwao sauti miimo ya milango na vizingiti vilitikisika, nalo hekalu likajaa moshi. ⁵Ndipo nikalia, "Ole wangu mimi! Nimeangamia! Kwa kuwa mimi ni mtu mwenye midomo michafu, nami ninaishi katikati ya watu wenyewe midomo michafu, nayo macho yangu yamemwona Mfalme, BWANA Mwenye Nguvu."
- "Ndipo mmoja wa wale maserafi akaruka kunijia akiwa na kaa la moto linalowaka mkononi mwake, ambalo alikuwa amelichukua kwa koleo kutoka madhabahuni. ⁷Akanigusa nalo kinywa changu na kusema, "Tazama, hili limegusa midomo yako, uovu wako umeondolewa nayo dhambi yako imesamehewa."
- "Kisha nikasikia sauti ya Bwana ikisema, "Nimtume nani? Ni nani atakayekwenda kwa ajili yetu?" Nami nikasema, "Mimi hapa. Nitume mimi!" ⁹Akasema, "Nenda ukawaambie watu hawa:
' "Mtaendelea daima kusikia,
lakini kamwe hamtafahamu,
mtaendelea daima kuona,
lakini kamwe hamtatambua.'
- ¹⁰Fanya mioyo ya watu hawa kuwa migumu, fanya masiklo yao yasisikie na upofushe macho yao.

Ama sivyo wanaweza kuona kwa macho yao,
wakasikia kwa masikio yao,
wakatambua kwa miyo yao,
nao wakageuka na kuponywa."

¹¹Ndipo nikasema, "Hadi lini, Ee Bwana?"
Naye akanijibu:

"Hadi miji iwe imeachwa magofu
na bila wakazi,
hadi nyumba zitakapobaki bila watu,
na mashamba yatakapoharibiwa na
kuangamizwa,

¹²hadi BWANA atakapokuwa amekwisha
kumpeleka kila mmoja mbali sana
na nchi itakapokuwa imeachwa kabisa.

¹³Hata kama moja ya kumi ya watu watabaki
katika nchi,
itaharibiwa tena.

Lakini kama mvinje na mwaloni
ibakizavyo visiki inapokatwa,
ndivyo mbegu takatifu itakavyokuwa
kisiki katika nchi."

Ishara Ya Imanueli

7 Wakati Ahazi mwana wa Yothamu,
mwana wa Uzia, alipokuwa mfalme wa
Yuda, Mfalme Resini wa Aramu^a na Peka
mwana wa Remalia mfalme wa Israeli walipanda
kupigana dhidi ya Yerusalem, lakini
hawakuweza kuushinda.

²Wakati huu nyumba ya Daudi, iliambiwa,
"Aramu wameungana na Efraimu." Kwa hiyo
moyo wa Ahazi na ya watu wake ilitikiswa, kama
miti ya msituni inavyotikiswa na upepo.

³Ndipo BWANA akamwambia Isaya, "Toka
uende, wewe na mwanao Shear-yashubu^b,
mkutane na Ahazi huko mwisho wa mfereji wa
Bwawa la Juu, kwenye barabara iendayo
Shamba la Dobi. ⁴Mwambie, 'Uwe mwangalifu,
utulie na usiogope. Usife moyo kwa ajili ya watu
hawa wawili walio kama visiki vya kuni vifukavyo
moshi, kwa ajili ya hasira kali ya Resini na
Aramu na ya mwana wa Remalia. ⁵Aramu,
Efraimu na mwana wa Remalia wamepanga
shauri baya ili wakuangamize, wakisema,
⁶"Tuishambulie Yuda, naam na tuirarue vipande
vipande na kuigawanya mionganii mwetu na

^{a1} "Aramu" yaani ndiyo "Shamu."

^{b3} "Shear-Yashubu" maana yake "mabaki yatarudi."

kumtawadha mwana wa Tabeeli awe mfalme juu
yake." ⁷Lakini BWANA Mwenyezi asema hivi:

' "Jambo hili halitatendeka,
halitatokea,
⁸kwa kuwa kichwa cha Aramu ni Dameski
na kichwa cha Dameski ni Resini peke
yake.

Katika muda wa miaka sitini na mitano
Efraimu atakuwa ameharibiwa kiasi
kwamba hataweza tena kuwa
taifa.

⁹Kichwa cha Efraimu ni Samaria
na kichwa cha Samaria ni mwana wa
Remalia peke yake.

Kama hamtasimama imara katika imani yenu,
hamtasimama kamwe.' "

¹⁰BWANA akasema na Ahazi tena,

¹¹"Mwombe BWANA, Mungu wako ishara, kama
ni kwenye vina virefu sana au ni kwenye vimo
virefu sana."

¹²Lakini Ahazi akasema, "Sitaomba,
sitamjaribu BWANA."

¹³Ndipo Isaya akasema, "Sikia sasa, Ewe
nyumba ya Daudi! Je, haitoshi kujaribu
uvumulivu wa wanadamu? Je, mtajaribu
uvumulivu wa Mungu wangu pia? ¹⁴Kwa hiyo
Bwana mwenyewe atawapa ishara: Bikira
atachukua mimba, naye atamzaa mwana na
ataitwa Imanuel^c. ¹⁵Atakula jibini na asali hapo
atakapokuwa ameweza kukataa mabaya na
kuchagua lililo jema. ¹⁶Lakini kabla mtoto hajajua
kukataa ubaya na kuchagua lililo jema, nchi ya
wafalme hao wawili unaowaogopa itafanywa
ukiwa. ¹⁷BWANA ataleta juu yako, juu ya watu
wako na juu ya nyumba ya baba yako wakati
ambao haujawahi kuwako tangu Efraimu
alipojitenga na Yuda, atawaleteeni mfalme wa
Ashuru."

¹⁸Katika siku ile BWANA atawapigia filimbi
mainzi kutoka kwenye vijito vya mbali vya Misri
na nyuki kutoka nchi ya Ashuru. ¹⁹Wote
watakuja na kukaa kwenye mabonde yenye
mitelemko na kwenye nyufa za miamba, kwenye
vichaka vyote vyenye miliba na kwenye mashimo
yote ya maji. ²⁰Katika siku ile Bwana atatumia
wembe ulioajiriwa kutoka ng'ambo ya Mto^d
yaani mfalme wa Ashuru, kunyoa nywele za
kichwa chako, malaika ya miguu yako na
kuziondoa ndevu zako pia. ²¹Katika siku ile, mtu

^{c14} "Immanuel" maana yake "Mungu pamoja nasi."

^{d20} "Mto" hapa ina maana "Eufrati."

atahifadhi hai ndama mmoja na kondoo wawili. ²²Kwa ajili ya wingi wa maziwa watakayotoa, atapata jibini ya kula. Wote watakaobakia katika nchi watakula jibini na asali. ²³Katika siku ile, kila mahali palipokuwa na mizabibu elfu moja yenye thamani ya shekeli elfu moja^e za fedha, patakuwa na michongoma na miiba tu. ²⁴Watu watakwenda huko wakiwa na upinde na mshale, kwa maana nchi itafunika na michongoma na miiba. ²⁵Kuhusu vilima vyote vilivyokuwa vikilimwa kwa jembe, hamtakwenda huko tena kwa ajili ya hofu ya michongoma na miiba, patakuwa mahali ambapo ng'ombe wataachiwa huru na kondoo kukimbia kimbia.

Ashuru, Chombo Cha BWANA

8 BWANA akaniambia, "Chukua gombo kubwa uandike juu yake kwa kalamu ya kawaida. Maher-shalal-hash-bazi^a. ²Nami nitawaita kuhani Uria na Zekaria mwana wa Yeberekia kama mashahidi wangu waaminifu."

³Kisha nikaenda kwa nabii mke, naye akapata mimba akazaa mwana. Kisha BWANA akaniambia, "Mwite huyo mtoto Maher-shalal-Hash-Bazi. ⁴Kabla mtoto hajaweza kusema, 'Baba yangu' au 'Mama yangu,' utajiri wa Dameski na nyara za Samaria zitachukuliwa na mfalme wa Ashuru."

⁵BWANA akasema nami tena:

⁶"Kwa sababu watu hawa wamekataa maji ya Shilo yatiririkayo taratibu wakamfurahia

Resini na mwana wa Remalia,

⁷kwa hiyo Bwana yu karibu kuleta dhidi yao mafuriko makubwa ya Mto^b,

mfalme wa Ashuru na fahari yake yote.

Yatafurika juu ya mifereji yake yote, yatamwagikia juu ya kingo zake zote

⁸na kufika hadi Yuda,

ukizunguka kwa kasi juu yake,

yakipita kutoka upande huu mpaka upande mwagine yakifika hadi shingoni,

mabawa yake yaliyokunjuliwa yatafunika upana wa nchi yako,

Ee Imanuel!"

⁹Inueni kilio cha vita, enyi mataifa

e²³ "Shekeli elfu moja" ni sawa na kilo 11.5 za fedha.

a¹ "Maher-Shalal-hash-bazi" maana yake "Haraka kuteka nyara, upesi kwenye hizo nyara.

b⁷ "Mto" hapa ina maana ya "Eufrati."

na mkavunjewunjwe!

Sikilizeni, enyi nyote nchi za mbali.

Jiandaeni kwa vita, nanyi

mkavunjewunjwe!

Jiandaeni kwa vita, nanyi

mkavunjewunjwe!

¹⁰Wekeni mikakati yenu, lakini itashindwa, fanyeni mipango yenu, lakini haitafanikiwa, kwa maana Mungu yu pamoja nasi.

Mwogope Mungu

¹¹BWANA alisema nami mkono wake wenye nguvu ukiwa juu yangu, akinionya nisifuate njia za taifa hili. Akasema:

¹²"Usiite fitina

kila kitu ambacho watu hawa hukiita fitina,

usiogope kile wanachokiogopa, wala usikihofu.

¹³BWANA Mwenye Nguvu ndiye peke yake

ikupasaye kumheshimu kuwa mtakatifu, ndiye peke yake utakayemwogopa, ndiye peke yake utakayemhofu,

¹⁴naye atakuwa mahali patakatifu,

lakini kwa nyumba zote mbili za Israeli atakuwa

jiwe lile linalosababisha watu kujikwaa na mwamba wa kuwaangusha.

Kwa watu wa Yerusalem atakuwa mtego na tanzi.

¹⁵Wengi wao watajikwaa,

wataanguka na kuvunjika, watategwa na kunaswa."

¹⁶Funga ushuhuda na

kutia muhuri sheria miongoni mwa wanafunzi wangu.

¹⁷Nitamngoeja BWANA,

ambaye ameificha nyumba ya Yakobo uso wake.

Nitaliweka tumaini langu kwake.

¹⁸Nipo hapa pamoja na watoto ambaBWANA amenipa. Sisi ni ishara na mfano wake katika Israeli, kutoka kwa BWANA Mwenye Nguvu, anayeishi juu ya Mlima Sayuni.

¹⁹Wakati watu wanapowaambia kutafuta ushauri kwa waaguzi na wenyewe kuongea na mizimu, ambaBWANA hunong'ona na kunung'unika, je watu wasingeuliza kwa Mungu wao? Kwa nini watake shauri kwa wafu kwa ajili ya walio hai?

²⁰Kwa sheria na kwa ushuhuda! Kama hawatasema sawasawa na neno hili, hawana mwanga wa mapambazuko. ²¹Wakiwa na dhiki na njaa, watazunguka katika nchi yote, watakapotaabika kwa njaa, watapatwa na hasira kali, wakiwa wanatazama juu, watamlaani mfalme wao na Mungu wao. ²²Kisha wataangalia duniani na kuona dhiki na giza, hofu na huzuni tupu, nao watasukumiwa kwenye giza nene kabisa.

Kwetu Mtoto Amezaliwa

9 Hata hivyo, hapatakuwepo huzuni zaidi kwa wale waliokuwa katika dhiki. Wakati uliopita aliidhili nchi ya Zabuloni na nchi ya Naftali, lakini katika siku zijazo ataiheshimu Galilaya ya Mataifa, karibu na njia ya bahari, kando ya Yordani.

²Watu wanaotembea katika giza
wameona nuru kuu,
wale wanaoishi katika nchi ya uvuli wa
mauti,
nuru imewazukia.

³Umelikuza taifa,
na kuzidisha furaha yao,
wanafurahia mbele zako,
kama watu wanavyofurahia wakati wa
mavuno,
kama watu wafurahivyo
wagawanyapo nyara.

⁴Kama katika siku ya kushindwa kwa Wamidiani,
umevunja nira ile iliyowalemea,
gongo mabegani mwao na
fimbo yake yeye aliyeaonea.

⁵Kila kiatu cha askari kilichotumiwa vitani
na kila vazi lililovingirishwa katika damu
litawekwa kwa ajili ya kuchomwa,
vitakuwa kuni za kuwasha moto.

⁶Kwa maana kwa ajili yetu mtoto amezaliwa,
tumepewa mtoto mwanamume,
nao utawala utakuwa mabegani mwake.

Naye ataitwa:
Mshauri wa Ajabu, Mungu Mwenye
Nguvu,

Baba wa Milele, Mfalme wa Amani.

⁷Kuongezeka kwa utawala wake na amani
hakutakuwa na mwisho.
Atatawala katika kiti cha enzi cha Daudi
na juu ya ufalme wake, akiuthibitisha na
kuutegemeza kwa haki na kwa
adili,

tangu wakati huo na hata milele.
Wivu wa BWANA Mwenye Nguvu
utatimiza haya.

Hasira Ya BWANA Dhidi Ya Israeli

⁸Bwana ametuma ujumbe dhidi ya Yakobo,
utamwangukia Israeli.

⁹Watu wote watajua hili,
Efraimu na wakazi wa Samaria,
wanaosema kwa kiburi
na majivuno ya mioyo,

¹⁰Matofali yameanguka chini,
lakini tutajenga tena kwa mawe
yaliochongwa,
mitini imeangushwa,
lakini tutapanda mierezi badala yake."

¹¹Lakini BWANA amemtia nguvu adui wa
Resini dhidi yao
na kuchochea watesi wao.

¹²Waashuru kutoka upande wa mashariki na
Wafilisti kutoka upande wa magharibi
wameila Israeli kwa kinywa
kilichopanuliwa.

Hata kwa haya yote, hasira yake
haijageukia mbali,
mkono wake bado umeinuliwa juu.

¹³Lakini watu hawajamrudia ye ye aliywapiga,
wala hawajamtafuta BWANA Mwenye
Nguvu.

¹⁴Kwa hiyo BWANA,
atakatilia mbali kutoka Israeli kichwa na
mkia,

tawi la mtende na unyasi katika siku moja,
¹⁵wazee na watu mashuhuri ndio vichwa,
manabii wanaofundisha uongo ndio mkia.

¹⁶Wale wanaowaongoza watu hawa
wanawapotosha,
nao wale wanaoongozwa wamepotoka.

¹⁷Kwa hiyo Bwana hatawafurahia vijana,
wala hatawahurumia yatima na wajane,
kwa kuwa kila mmoja wao hamchi Mungu
nao ni waovu,
kila kinywa kinanena upotovu.

Hata kwa haya yote, hasira yake
haijageukia mbali,
mkono wake bado umeinuliwa juu.

¹⁸Hakika uovu huwaka kama moto,
huteketeza michongoma na miiba,
huwasha moto vichaka vy ya msituni,
hujiviringisha kuelekeea juu kama nguzo
ya moshi.

ISAYA

¹⁹Kwa hasira ya BWANA Mwenye Nguvu
nchi itachomwa kwa moto
na watu watakuwa kuni za kuchochea moto,
hakuna mtu atakayemhurumia ndugu
yake.

²⁰Upande wa kuume watakuwa wakitafuna,
lakini bado wataona njaa,
upande wa kushoto watakuwa wakila, lakini
hawatashiba.
Kila mmoja atajilisha kwa nyama ya
mtoto wake mwenyewe,
²¹Manase atamla Efraimu,
naye Efraimu atamla Manase,
kwa pamoja watakuwa kinyume na
Yuda.

Hata kwa haya yote, hasira yake
hajageukia mbali,
mkono wake bado umeinuliwa juu.

10 Ole wao wawekao sheria zisizo za haki,
kwa wale watoao amri za kuonea,
²kuwanyima maskini haki zao
na kuzuilia haki za watu wangu
walioonewa,
kuwafanya wajane mawindo yao
na kuwanyang'anya yatima.
³Mtafanya nini siku ya kutoa hesabu,
wakati maafa yatakapokuja kutoka
mbali?
Mtamkimbilia nani awape msaada?
Mtaacha wapi mali zenu?
⁴Hakutasalia kitu cho chote isipokuwa
kujikunyata mionganoni mwa mateka
au kuanguka mionganoni mwa waliouawa.
Hata kwa haya yote, hasira yake
hajageukia mbali,
mkono wake bado umeinuliwa juu.

Hukumu Ya Mungu Juu Ya Ashuru

⁵"Ole wa Waashuru, fimbo ya hasira yangu,
ambaye mkononi mwake iko rungu ya
ghadhabu yangu!
⁶Ninamtuma dhidi ya taifa lisilomjua Mungu,
ninamtuma dhidi ya taifa
linalonikasirisha,
kukamata mateka na kunyakua nyara,
pia kuwakanyaga chini kama matope
ya barabarani.
⁷Lakini hili silo analokusudia,
hili silo alilonalo akilini,
kusudi lake ni kuangamiza,
kuyakomesha mataifa mengi.

⁸Maana asema, 'Je, wafalme wote
si majemadari wangu?
⁹Je, Kalno hakutenda kama Karkemishi?
Hamathi si kama Arpadi,
nayo Samaria si kama Dameski?

¹⁰Kama vile mkono wangu ulivytwaa falme za
sanamu,
falme ambazo vinyago vyao vilizidi vile vya
Yerusalem na Samaria,
¹¹je, nisiishughulikie Yerusalem na sanamu
zake
kama nilivyoshughulikia Samaria na vinyago
vyake? "

¹²Bwana atakapokuwa amemaliza kazi yake
yote dhidi ya Mlima Sayuni na Yerusalem,
atasema, "Nitamwadhibu mfalme wa Ashuru
kwa ajili ya majivuno ya ukaidi wa moyo wake
na kutazama kwa macho yenye dharau." ¹³Kwa
kuwa anasema:

" 'Kwa nguvu za mkono wangu nimefanya
hili,
kwa hekima yangu, kwa sababu nina
ufahamu.
Niliondoa mipaka ya mataifa,
niliteka nyara hazina zao,
kama ye ye aliye shujaa niliwiatiisha
wafalme wao.

¹⁴Kama mtu atiavyo mkono kwenye kiota,
ndivyo mkono wangu ulivyo chukua
utajiri wa mataifa,
kama watu wakusanyavyo mayai
yalioachwa,
ndivyo nilivyokusanya nchi zote,
wala hakuna hata mmoja aliyepigapiga
bawa au kufungua kinywa chake kutoa
mlio.' "

¹⁵Je, shoka laweza kujigamba kuwa na nguvu
zaidi kuliko yule anayelitumia,
au msumeno kujisifu dhidi ya yule
anayeutumia?
Ni kana kwamba fimbo ingweza kumwinua
ye ye aichukuaye,
au mkongojo ungemwinua mwenye
kuutumia!

¹⁶Kwa hiyo Bwana, BWANA Mwenye
Nguvu,
atatumwa ugonjwa wa kudhoofisha kwa
askari wake walio hodari,
katika fahari yake moto utawaka
kama mwali wa moto.

- ¹⁷Nuru ya Israeli itakuwa moto,
Aliye Mtakatifu wao atakuwa mwali wa
moto,
katika siku moja utaunguza na kuteketeza
miiba na michongoma yake.
- ¹⁸Fahari ya misitu yake na mashamba yeny
rutuba
utateketeza kabisa,
kama vile mtu mgongwa adhoofikavyo.
- ¹⁹Nayo miti inayobaki katika misitu yake itakuwa
michache sana
kwamba hata mtoto mdogo angeweza
kuihesabu.

Mabaki ya Israeli

- ²⁰Katika siku ile mabaki ya Israeli,
walionusurika wa nyumba ya Yakobo,
hawatamtegemea tena ye ye aliywapiga
lakini watamtegemea kwa kweli BWANA
Aliye Mtakatifu wa Israeli.
- ²¹Mabaki watarudi, mabaki wa Yakobo
watamrudia Mungu Mwenye Nguvu.
- ²²Ingawa watu wako, Ee Israeli,
ni wengi kama mchanga kando ya
bahari,
ni mabaki yao tu ndio watakaorudi.
Maangamizi yamekwisha amriwa,
ni mengi tena ni haki.
- ²³Bwana, BWANA Mwenye Nguvu,
atatimiza
maangamizi yaliyoamriwa juu ya nchi yote.
- ²⁴Kwa hiyo, hili ndilo Bwana, BWANA
Mwenye Nguvu asemalo:
- "Enyi watu wangu mkaao Sayuni,
msiwaogope Waashuru,
wanaowapiga ninyi kwa fimbo
na kuinua rungu dhidi yenu, kama Misri
ilivyofanya.
- ²⁵Bado kitambo kidogo sana hasira yangu dhidi
yenu itakoma
na ghadhabu yangu itaelekezwa kwenye
maangamizi yao."

- ²⁶BWANA Mwenye Nguvu atawachapa
kwa mjeledi,
kama alivyowapiga Wamidiani katika
mwamba wa Oreb,
naye atainua fimbo yake juu ya maji,
kama alivyofanya huko Misri.
- ²⁷Katika siku hiyo mzigo wao utainuliwa kutoka

- mabegani mwenu,
nira yao itaharibiwa kutoka shingoni
mwenu,
nira itavunjwa
kwa sababu ya kutiwa mafuta.
- ²⁸Wanaingia Ayathi,
wanapita katikati ya Migroni,
wanahifadhi mahitaji huko Makmashi.
- ²⁹Wanavuka kivukoni, nao wanasema,
"Tutapiga kambi huko Geba usiku
kucha."
- Rama inatetemeka,
Gibea ya Sauli inakimbia.
- ³⁰Piga kelele, Ee Binti wa Galimu!
Sikiliza, Ee Laisha!
Maskini Anathothi!
- ³¹Madmena inakimbia,
watu wa Gebimu wanajificha.
- ³²Siku hii ya leo watasimama Nobu,
watatikisa ngumi zao
katika Mlima wa Binti Sayuni,
katika kilima cha Yerusalem.
- ³³Tazama, Bwana, BWANA Mwenye
Nguvu,
atayakata matawi kwa nuguu kuu.
Miti mirefu sana itaangushwa,
ile mirefu itashushwa chini.
- ³⁴Atakata vichaka vy a msitu kwa shoka,
Lebanoni itaanguka mbele zake Yeye
Mwenye Nguvu.

Tawi Kutoka Kwa Yeso

- 11** Chipukizi litatokea kutoka katika shina la
Yeso,
kutoka mizizi yake Tawi litazaa tunda.
- ²Roho wa BWANA atakaa juu yake,
Roho wa hekima na wa ufahamu,
Roho wa shauri na uweza,
Roho wa maarifa na wa kumcha BWANA
- ³naye atafurahia kumcha BWANA.
- Hatahukumu kwa yale ayaonayo kwa
macho yake,
wala kuamua kwa yale ayasikiayo kwa
masikio yake,
- ⁴bali kwa adili atahukumu wahitaji,
kwa haki ataamua wanyenyekevu wa
dunia.
- Ataipiga dunia kwa fimbo ya kinywa chake,
kwa pumzi ya midomo yake atawaua
waovu.
- ⁵Haki itakuwa mkanda wake
na uaminifu mshipi kiunoni mwake.

⁶Mbwa mwitu ataishi pamoja na mwana kondoo, chui atalala pamoja na mbuzi, ndama, mwana simba na ng'ombe aliyenona wa mwaka mmoja watalisha pamoja, naye mtoto mdogo atawaongoza.

⁷Ng'ombe na dubu watalisha pamoja, watoto wao watalala pamoja na simba atakula majani makavu kama maksai,

⁸mtoto mchanga atacheza karibu na shimo la nyoka mwenye sumu kali, naye mtoto mdogo ataweka mkono wake kwenye kiota cha nyoka mwenye sumu.

⁹Hawatadhuru wala kuharibu juu ya mlipa wangu mtakatifu wote, kwa kuwa dunia itajawa na kumjua BWANA kama maji yajazavyo bahari.

¹⁰Katika siku hiyo, shina la Yese litasimama kama bendera kwa ajili ya mataifa, mataifa yatamkusanyikia na mahali pake pa kupumzika patatukuka. ¹¹Katika siku hiyo Bwana atanyosha mkono wake mara ya pili kurudisha mabaki ya watu wake waliosalia kutoka Ashuru, Misri, Pathrosi, Kushi, Elamu, Babeli, Hamathi na kutoka visiwa vya baharini.

¹²Atainua bendera kwa mataifa na kuwakusanya Waisraeli walioko uhamishoni, atawakusanya watu wa Yuda waliotawanyika katika pembe nne za dunia.

¹³Wivu wa Efraimu utatoweka, na adui wa Yuda watakatiliwa mbali, Efraimu hatamwonea Yuda vivu wala Yuda hatakuwa na uadui na Efraimu.

¹⁴Watashukia katika mitelemko ya Wafiliisti hadi upande wa magharibi, kwa pamoja watawateka watu nyara hadi upande wa mashariki. Watawapiga Edomu na Moabu, Waamoni watatawaliwa nao.

¹⁵BWANA atakausha ghuba ya bahari ya Misri, kwa upepo mkavu ataupeleka mkono wake juu ya Mto Eufrati. Ataugawanya katika vijito saba ili watu waweze kuuvuka wakiwa wamevaa viatu.

¹⁶Itakuwepo njia kuu kwa mabaki ya watu wake wale waliosalia kutoka Ashuru, kama ilivyokuwa kwa Israeli walipopanda kutoka Misri.

Nyimbo Za Sifa

12 Katika siku ile utasema:

"Nitakusifu wewe, Ee BWANA. Ingawa ulinikasirikia, hasira yako imegeukia mbali nawe umenifarji."

²Hakika Mungu ni wokovu wangu, nitamtumaini wala sitaogopa. BWANA, BWANA, ni nguvu zangu na wimbo wangu, amekuwa wokovu wangu."

³Kwa furaha mtachota maji kutoka katika visima vya wokovu.

⁴Katika siku hiyo mtasema:

"Mshukuruni BWANA, mliitie jina lake, julisheni mionganii mwa mataifa yale aliyoafanya, tangazeni kuwa jina lake limetukuka.

⁵Mwimbieni BWANA, kwa kuwa ametenda mambo makuu, hili na lijulikane duniani kote.

⁶Paza sauti uimbe kwa furaha, watu wa Sayuni, kwa maana mkuu ni Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli mionganii mwenu."

Unabii Dhidi Ya Babeli

13 Neno kuhusu Babeli ambalo Isaya mwana wa Amozi alilionia:

²Inueni bendera juu ya mlipa usio na kitu, wapazieni sauti, wapungieni mkono waingie katika malango ya wenye heshima.

³Nimewaamuru watakatifu wangu, nimewaita mashujaa wangu waitimize hasira yangu, wale wanaoshangilia ushindi wangu.

⁴Sikilizeni kelele juu milimani, kama ile ya umati mkubwa wa watu! Sikilizeni, makelele katikati ya falme, kama mataifa yanayokusanyika pamoja! BWANA Mwenye Nguvu anakusanya jeshi kwa ajili ya vita.

⁵Wanakuja kutoka nchi za mbali sana,
kutoka miisho ya mbingu,
BWANA na silaha za ghadhabu yake,
kuangamiza nchi yote.

⁶Ombolezeni, kwa maana siku ya BWANA
i karibu,
itakuja kama uharibifu kutoka kwa Mwenye
Nguvu.

⁷Kwa sababu ya hili, mikono yote italegea,
moyo wa kila mtu utayeyuka.

⁸Hofu itawakamata,
uchungu na maumivu makali
yatawashika,
watajinyonganyonga kama mwanamke
aliye na utungu wa kuzaa.
Watatazamana kwa hofu kila mtu na
mwenzake,
nyuso zao zikiwa katika hali ya kuwaka
kama moto.

⁹Tazameni, siku ya BWANA inakuja,
siku katili, yenye ghadhabu na hasira
kali,
kuifanya nchi kuwa ukiwa
na kuwaangamiza wenyewe dhambi
walimo ndani yake.

¹⁰Nyota za mbinguni na makundi ya nyota
havitatoa mwanga wake.
Jua linalochomoza litatiwa giza
na mwezi hautatoa nuru yake.

¹¹Nitauadhibu ulimwengu kwa ajili ya uovu wake,
waovu kwa ajili ya dhambi zao.
Nitakomesha majivuno ya wenyewe kiburi
Na nitakishusha kiburi cha watu wakatili.

¹²Nitawafanya wanadamu kuwa adimu kuliko
dhahabu safi,
watakuwa wachache sana kuliko
dhahabu ya Ofiri.

¹³Kwa hiyo nitazifanya mbingu zitetemeke,
nayo dunia itatikisika kutoka mahali
pake
katika ghadhabu ya BWANA Mwenye
Nguvu,
katika siku ya hasira yake iwakayo.

¹⁴Kama swala awindwaye,
kama kondoo wasio na mchungaji,
kila mmoja atarudi kwa watu wake
mwenyewe,
kila mmoja atakimbilia nchi yake ya
kuzaliwa.

¹⁵Ye yote atakayetekwa atapasuliwa tumbo,

wote watakaokamatwa watauawa kwa
upanga.

¹⁶Watoto wao wachanga watatupwa chini kwa
nguvu
na kuvunjika vipande vipande mbele ya
macho yao,
nyumba zao zitatekwa na wake zao
watatendwa jeuri.

¹⁷Tazama, nitawachochea Wamedi dhidi yao,
ambao hawajali fedha
wala hawafurahii dhahabu.

¹⁸Mishale yao itawaangusha vijana,
hawatakuwa na huruma kwa watoto
wachanga
wala hawataangalia watoto kwa huruma.

¹⁹Babeli, johari ya falme,
utukufu wa kiburi cha Wababeli^a,
itaangushwa na Mungu
kama Sodoma na Gomora.

²⁰Hautakaliwa na watu kamwe
wala watu hawataishi humo kwa vizazi
vyote,
hakuna Mwarabu atakayepiga hema lake
huko,
hakuna mchungaji atakayepumzisha
makundi yake ya kondoo na
mbuzi huko.

²¹Lakini viumbe wa jangwani watalala huko,
mbweha watajaza nyumba zake,
bundi wataishi humo
nao mbuzi mwitu watarukaruka humo.

²²Fisi watalia ndani ya ngome zake,
mbweha ndani ya majumba yake ya
kifalme ya fahari.
Wakati wake umewadia,
na siku zake hazitaongezwa.

Kufanywa Upya Yuda

14 BWANA atamhurumia Yakobo,
kwa mara nyingine tena atamchagua
Israeli
na kuwakalisha katika nchi yao
wenyewe.

Wageni wataungana nao
na kuijunga na nyumba ya Yakobo.

²Mataifa watawachukua
na kuwaleta mahali pao wenyewe.
Nayo nyumba ya Israeli itamiliki mataifa
kama watumishi wa kiume na watumishi
wa kike katika nchi ya BWANA.
Watawafanya watekaji wao kuwa mateka

^a¹⁹ "Wababeli" yaani "Wakaldayo."

ISAYA

na kutawala juu ya wale waliowaonea.

³Katika siku BWANA atakapokuondolea mateso, udhia na utumwa wa kikatili,
⁴utaichukua dhihaka hii dhidi ya mfalme wa Babeli:

Tazama jinsi mtesi alivyofikia mwisho!
Tazama jinsi ghadhabu yake kali ilivyokoma!

⁵BWANA amevunja fimbo ya mwovu, fimbo ya utawala ya watawala,

⁶ambayo kwa hasira waliyapiga mataifa kwa mapigo yasiyo na kikomo, nao kwa ghadhabu kali waliwatiisha mataifa kwa jeuri pasipo huruma.

⁷Nchi zote ziko kwenye mapumziko na kwenye amani, wanabubujika kwa kuimba.

⁸Hata misonobari na mierezi ya Lebanoni inashangilia mbele yako na kusema, "Basi kwa sababu umeangushwa chini hakuna mkata miti atakayekuja kutukata."

⁹Huko chini kuzimuni kote kumetaharuki kukulaki unapokuja, inaansha roho za waliokufa ili kukupokea, wote waliokuwa viongozi katika ulimwengu, inawafanya wainuke kwenye viti vyao vya kifalme, wale wote waliokuwa wafalme juu ya mataifa.

¹⁰Wote wataitika, watakuambia, "Wewe pia umekuwa dhaifu, kama sisi tulivyo, wewe umekuwa kama sisi."

¹¹Fahari yako yote imeshushwa mpaka kuzimu, pamoja na kelele ya vinubi vyako, mafunza yametanda chini yako na minyoo imekufunika.

¹²Tazama jinsi ulivoanguka kutoka mbinguni, Ewe nyota ya asubuhi, mwana wa mapambazuko! Umetupwa chini duniani, wewe uliyepata kuangusha mataifa!

¹³Ulisema moyoni mwako, "Nitapanda juu hadi mbinguni, nitakiinua kitit changu cha enzi juu ya nyota za Mungu,

nitaketi nimetawazwa juu ya mlima wa kusanyiko, kwenye vimo vya juu sana vya mlima Mtakatifu.

¹⁴Nitapaa juu kupita mawingu, nitajifanya kama Yeye Aliye Juu Sana."

¹⁵Lakini umeshushwa chini kaburini^a, hadi kwenye vina vya shimo.

¹⁶Wale wanaokuona wanakukazia macho, wanatafakari hatima yako: "Je, huyu ndiye yule aliyetikisa dunia na kufanya falme zitetemeke,

¹⁷yule aliyeifanya dunia kuwa jangwa, aliyeipindua miji yake na ambaye hakuwaachia mateka wake waende nyumbani?"

¹⁸Wafalme wote wa mataifa wamelala kwa heshima kila mmoja katika kaburi lake mwenywewe.

¹⁹Lakini wewe umetupwa nje ya kaburi lako kama tawi lililokataliwa, umefunikwa na waliouawa pamoja na wale waliochomwa kwa upanga, wale washukao mpaka kwenye mawe ya shimo. Kama mzoga uliokanyagwa chini ya nyayo,

²⁰Hutajumuika nao kwenye mazishi, kwa kuwa umeharibu nchi yako na kuwaua watu wako.

Mzao wa mwovu
hatatajwa tena kamwe.

²¹Andaa mahali pa kuwachinjia wanawe kwa ajili ya dhambi za baba zao, wasije wakainuka ili kuirithi nchi na kujaza dunia kwa miji yao.

²²BWANA Mwenye Nguvu asema, "Nitainuka dhidi yao, nitalikatilia mbali jina lake kutoka Babeli pamoja na watu wake walionusurika, watoto wake na wazao wake," asema BWANA.

²³"Nitaifanya kuwa mahali pa bundi, kuwa nchi ya matope

^a¹⁵ "Kaburi" hapa maana yake ni "Kuzimu," yaani "Sheol" kwa Kiebrania.

na nitaifagia kwa ufagio wa maangamizi,
asema BWANA Mwenye Nguvu.

Unabii Dhidi Ya Ashuru

²⁴BWANA Mwenye Nguvu ameapa,

"Hakika, kama vile nilivyopanga, ndivyo
itakavyokuwa,
nami kama nilivyokusudia, ndivyo
itakavyosimama.

²⁵Nitamponda Mwashuru katika nchi yangu,
juu ya millima yangu nitawakanyagia
chini.

Nira yake itaondolewa kutoka kwa watu
wangu,
nao mzigo wake utaondolewa kutoka
mabegani mwao."

²⁶Huu ndio mpango uliokusudiwa kwa ajili ya
ulimwengu wote,
huu ni mkono ulionyooshwa juu ya
mataifa yote.

²⁷Kwa kuwa BWANA Mwenye Nguvu
amekusudia,
ni naniwezaye kumzuia?
Mkono wake umenyooshwa,
ni nani awezaye kuurudisha?

Unabii Dhidi Ya Wafilisti

²⁸Neno hili lilikuja mwaka ule mfalme Ahazi
alipokufa:

²⁹Msifurahi, enyi Wafilisti wote,
kwamba fimbo iliyowapiga imevunjika,
kutoka katika mzizi wa huyo nyoka
atachipuka fira,
uzao wake utakuwa joka lirukalo, lenye
sumu kali.

³⁰Maskini kuliko maskini wote watapata malisho,
nao wahitaji watalala salama.
Lakini mzizi wako nitauangamiza kwa njaa,
nayo njaa itawaua walionusurika.

³¹Piga yowe, Ee lang! Bweka, Ee mji!
Yeyukeni, enyi Wafilisti wote!
Wingu la moshi linakuja toka kaskazini,
wala hakuna atakayechelewa katika
safu zake.

³²Ni jibu gani litakalotolewa
kwa wajumbe wa taifa hilo?
"BWANA ameifanya imara Sayuni,
nako ndani yake watu wake walioonewa

watapata kimbilio."

Unabii Dhidi Ya Moabu

15

Neno kuhusu Moabu:

Ari iliyo katika Moabu imeangamizwa,
imeharibiwa kwa usiku mmoja!
Kiri iliyo katika Moabu imeangamizwa,
imeharibiwa kwa usiku mmoja!

²Diboni anakwea hadi kwenye hekalu lake,
mpaka mahali pake pa juu pa kuabudia
miungu ili walie,

Moabu anaombolezea Nebo na Medeba.
Kila kichwa kimenyolewa
na kila ndevu zimeondolewa.

³Wamevaa nguo za magunia barabarani,
juu ya mapaa na kwenye viwanja wote
wanaomboleza,

hulala kifudifudi kwa kulia.

⁴Heshiboni na Eleale wanalia,
sauti zao zinasikika hadi Yahasi.
Kwa hiyo watu wenye silaha wa Moabu
wanapiga kelele,
nayo mioyo yao imezimia.

⁵Moyo wangu unamlilia Moabu,
wakimbizi wake wanakimbilia Soari hadi
Eglath Shelishiya.

Wanapanda njia ya kwenda Luhithi,
wanakwenda huku wanalia,
kwenye barabara iendayo Horonaimu
wanaombolezea maangamizi yao.

⁶Maji ya Nimrimu yamekauka na majani
yamenyauka,
mimea imekauka wala hakuna kitu cho
chote kibichi kilichobaki.

⁷Kwa hiyo mali waliyoipata na kijiwekeea akiba
wamezichukua na kuvuka Bonde la Mierebi.

⁸Mwangwi wa kilio chao umefika hadi mpakanii
mwa Moabu,
kilio chao cha huzuni kimefika hadi Eglaimu,
maombolezo yao hadi Beer-elimu.

⁹Maji ya Dimoni yamejaa damu,
lakini bado nitaleta pigo jingine juu ya
Dimoni,
simba juu ya wakimbizi wa Moabu
na juu ya wale wanaobaki katika nchi.

Hali Ya Kukata Tamaa Ya Moabu

16

Pelekeni wanakondoo kama ushuru kwa
mtawala wa nchi,
Kutoka Sela, kupitia jangwani, hadi mlima
wa Binti Sayuni.

- ²Kama ndege wanaopapatika
waliofukuzwa kutoka kwenye kiota
chao,
ndivyo walivyo wanawake wa Moabu
kwenye vivuko vya Arnoni.
- ³"Tupeni shauri,
toeni uamuzi.
Wakati wa adhuhuri,
fanyeni kivili chenu kama usiku.
Waficheni watoro
msisaliti wakimbizi.
- ⁴Waacheni watoro wa Moabu wakae pamoja
nanyi,
iweni mahali pao pa salama ili kuepuka
mharabu."
- Mtesi atafikia mwisho
na maangamizi yatakoma,
aletaye vita atatoweka kutoka katika
nchi.
- ⁵Kwa upendo kitu cha enzi kitaimarishwa,
kwa uaminifu mtu ataketi juu yake,
ye ye atokaye katika nyumba ya Daudi,
ye ye ambaye katika kuhukumu hutafuta
haki,
na huhimiza njia ya haki.
- ⁶Tumesikia juu ya kiburi cha Moabu,
kiburi chake cha kujivuna na udanganyifu,
kiburi chake na ufidhuli wake,
lakini majivuno yake si kitu.
- ⁷Kwa hiyo Wamoabu wanaomboleza,
wanaiombolezea Moabu kwa pamoja.
Wanaomboleza na kuhuzunika
kwa ajili ya watu wa Kir-Haresethi.
- ⁸Mashamba ya Heshiboni yananyauka,
pia na mizabibu ya Sibma.
Watawala wa mataifa
wamekanyaga mizabibu iliyo mizuri
sana,
ambayo ilipata kufika Yazeri
na kuenea kuelekea jangwani.
Machipukizi yake yalienea yakafika hadi
baharini.
- ⁹Hivyo ninalia kama Yazeri aliavyo,
kwa ajili ya mizabibu ya Sibma.
Ee Heshiboni, Ee Eleale,
ninakulowesha kwa machozil!
Kelele za furaha kwa ajili ya tunda lako
lililoiva
na kwa ajili ya mavuno zimekomeshwa.
- ¹⁰Furaha na shangwe zimeondolewa kutoka

katika
mashamba ya matunda,
hakuna ye yote aimbaye wala apazaye sauti
katika mashamba ya mizabibu,
hakuna ye yote akanyagaye zabibu
shinikizoni,
kwa kuwa nimekomeshwa makelele.

¹¹Moyo wangu unaomboleza kwa ajili ya Moabu
kama kinubi,
nafsi yangu yote kwa ajili ya Kir-Haresethi.

¹²Wakati Moabu anapojoitokeza mahali pake pa
juu pa kuabudia miungu,
anajichosha mwenyewe tu,
anapokwenda mahali pake pa kuabudia
kuomba haitamfaidia lo lote.

¹³Hili ndilo neno ambalo BWANA
ameshasema kuhusu Moabu. ¹⁴Lakini sasa
BWANA anasema: "Katika miaka mitatu, kama
vile mtumishi aliyefungwa na mkataba
angeihesabu, fahari ya Moabu na watu wake
wengi watadharauliwa, nao walionusurika
watakuwa wachache sana tena wanyonge,"

Neno Dhidi Ya Dameski

17

Neno kuhusu Dameski:

"Tazama, Dameski haitakuwa tena mji
bali itakuwa lundo la magofu.
²Miji ya Aroeri itaachwa na itaachiwa
makundi ya kondoo na mbuzi,
ambayo yatalala huko,
bila ye yote wa kuyaogopesha.
³Mji wenye ngome utatoweka kutoka Efraimu,
nao uweza wa kifalme kutoka Dameski,
mabaki ya Aramu yatakuwa kama utukufu
wa Waisraeli."
asema BWANA Mwenye Nguvu.

⁴"Katika siku ile utukufu wa Yakobo utafifia,
unene wa mwili wake utadhoofika.
⁵Itakuwa kama mvunaji akusanyavyo nafaka
na kuvuna nafaka kwa mikono yake,
kama wakati mtu aokotapo masazo ya
masuke ya nafaka
katika Bonde la Warefai.

⁶Hata hivyo baadhi ya masazo yatabaki,
kama vile mti wa mzeituni unavyopigwa,
kukiachwa zeituni mbili au tatu juu ya
matawi ya kileleni,
nne au tano katika matawi yazaayo
sana."
asema BWANA,

Mungu wa Israeli.

⁷Katika siku ile watu watamwangalia Mwumba wao na kuelekeza macho yao kwa huyo Aliye Mtakatifu wa Israeli.

⁸Hawataziangalia tena madhabahu, kazi za mikono yao, nao hawatathamini nguzo za Ashera^a na madhabahu za kufukizia uvumba zilizofanywa kwa mikono yao.

⁹Katika siku ile miji yao iliyo imara, ambayo waliihama kwa sababu ya Waisraeli, itakuwa kama mahali palipoachwa pa vichaka na magugu. Nayo yote itakuwa ukiwa.

¹⁰Mmemsahau Mungu Mwokozi wenu, hamkumkumbuka Mwamba aliye ngome yenu.

Kwa hiyo, hata ingawa mlipandikiza mimea iliyo mizuri sana na kuotesha mizabibu ya kigeni, ¹¹hata kama siku ile unapoipandikiza, unaifanya iote na asubuhi ile ile unayoipanda, unaifanya ichipue, hata hivyo mavuno yatakuwa kama si kitu katika siku ile ya ugonjwa na maumivu yasiyoponyeka.

¹²Lo! Ghadhabu ya mataifa mengi, wanaghadhhabika kama bahari iliyochafuka!

Lo! Makelele ya mataifa wanavuma kama ngurumo za maji mengi!

¹³Ingawa mataifa yanavuma kama ngurumo za maji yanayofanya mawimbi, wakati anapoyakemea yanakimbia mbali, yanafukuzwa mbele ya upemo kama makapi juu ya milima, kama jani livingirishwapo na dhoruba.

¹⁴Wakati wa jioni, hofu ya ghafla! Kabla ya asubuhi, wametoweka! Hili ndilo fungu la wale wanaotupora, fungu la wale wanaotunyang'anya mali zetu.

^a⁸ "Ashera" ni mungu mke."

Unabii Dhidi Ya Kushi

18 Ole wa nchi ya mvumo wa mabawa,

kwenye mito ya Kushi,

²iwapelekayo wajumbe wake kwa njia ya bahari kwa mashua za mafunjo^a juu ya maji.

Nendeni, wajumbe wepesi, kwa taifa la watu warefu wenye ngozi nyororo,

kwa taifa linaloogopwa mbali na karibu, taifa gomvi lenye lugha ngeni, ambalo nchi yao imegawanywa kwa mito.

³Enyi mataifa yote ya ulimwengu, ninyi mnaoishi duniani wakati bendera itakapoinuliwa milimani, mtaiona, nayo tarumbeta itakapolia, mtaisikia.

⁴Hili ndilo BWANA aliloniambia: "Nitatalia kimya na kutazama kutoka maskani yangu, kama joto linalometameta katika mwanga wa jua, kama wingu la umande katika joto, wakati wa mavuno."

⁵Kwa maana, kabla ya mavuno, wakati wa kuchanua ukishapita na maua yakawa zabibu zinazoiva, atayakata machipukizi kwa mundu wa kupunguza matawi, naye atakata na kuyaondoa matawi yaliyopanuka.

⁶Yote yataachwa kwa ajili ya ndege wawindao wa mlimani na wanyama pori, ndege watajilisha juu yake wakati wote wa Kiangazi, nao wanyama pori wakati wote wa masika.

⁷Wakati huo matoleo yataletwa kwa BWANA Mwenye Nguvu

kutoka kwa taifa la watu warefu wenye ngozi nyororo,

kutoka kwa taifa linaloogopwa mbali na karibu,

taifa gomvi lenye lugha ngeni, ambalo nchi yao imegawanywa kwa mito,

^a² Mafunjo ni majani yaotayo kwenye mabwawa au kando ya mito.

matoleo yataletwa katika Mlima Sayuni, mahali pa Jina la BWANA Mwenye Nguvu.

Unabii Kuhusu Misri

19 Neno kuhusu Misri:

Tazama, BWANA amepanda juu ya wingu
liendalo kwa haraka naye anakuja Misri.
Sanamu za Misri zinatetemeka mbele yake,
nayo miyo ya Wamisri inayeyuka ndani yao.

²"Nitamchochea Mmisri dhidi ya Mmisri,
ndugu atapigana dhidi ya ndugu,
jirani dhidi ya jirani,
mji dhidi ya mji,
ufalme dhidi ya ufalme.

³Wamisri watakuwa moyo,
na nitaifanya mipango yao kuwa batili,
watatafuta shauri kwa sanamu na kwa roho
za waliokufa,
kwa wapiga ramli na kwa wale
waongeao na mizimu.

⁴Nitawatia Wamisri mikononi mwa bwana mkatili
na mfalme mkali atatawala juu yao."
Asema Bwana, BWANA, Mwenye
Nguvu.

⁵Maji ya mito yatakauka,
chini ya mto kutakauka kwa juu.

⁶Mifereji itanuka,
vijito vya Misri vitapungua na kukauka.
Mafunjo na nyasi vitanyauka,

⁷pia mimea iliyoko kandokando ya mto Nile,
kwenye mdomo wa mto unapomwaga
maji baharini.
Kila shamba lililopandwa kando ya mto Nile
lilikauka,
litapeperushwa na kutoweka kabisa.

⁸Wavuvi watalia na kuomboleza,
wale wote watupao ndoana katika mto Nile,
watadhoofika kwa majonzi.

⁹Wale watu wafanyao kazi ya kitani
kilichochambuliwa watakata tamaa,
wafumaji wa kitani safi watavunjika moyo.

¹⁰Wafanyao kazi ya kufuma nguo
watahuzunishwa,
nao vibarua wataugua moyoni.

¹¹Maafisa wa Soani ni wapumbavu kabisa,
washauri wa Farao wenye busara

wanatoa shauri la kijinga.
Unawezaje kumwambia Farao,
"Mimi ni mmojawapo wa watu wenye
hekima,
mwanafunzi wa wafalme wa zamani?"

¹²Wako wapi sasa watu wako wenye hekima?
Wao wakuonyeshe na kukufahamisha
ni nini BWANA Mwenye Nguvu
amepanga dhidi ya Misri.

¹³Maafisa wa Soani wamekuwa wapumbavu,
viongozi wa Memfisi^a wamedanganyika,
walio mawe ya pembe ya taifa lake
wameipotosha Misri.

¹⁴BWANA amewamwagia roho ya
kizunguzungu,
wanaifanya Misri iyumbeyumbe katika yale
yote inayoyafanya,
kama vile mlevi ayumbayumbavyo
katika kutaapika kwake.

¹⁵Misri haiwezi kufanya kitu cho chote,
cha kichwa au cha mkia, cha tawi la mtende
au unyasi.

¹⁶Katika siku ile Wamisri watakuwa kama
wanawake. Watatetemeka kwa hofu mbele ya
mkono wa BWANA Mwenye Nguvu anaoinua
dhidi yao. ¹⁷Nayo nchi ya Yuda itawatia hofu
Wamisri, kila mmoja atakayetajiwa Yuda
ataingiwa na hofu, kwa sababu ya kile ambacho
BWANA Mwenye Nguvu anapanga dhidi yao.

¹⁸Katika siku hiyo miji mitano ya Misri
itazungumza lugha ya Kanaani na kuapa kumtii
BWANA Mwenye Nguvu. Mji mmojawapo
utaitwa Mji wa Uharibifu.

¹⁹Katika siku hiyo patakuwepo madhabahu
ya BWANA katikati ya Misri na mnara wa
kumbukumbu kwa BWANA kwenye mpaka wa
Misri. ²⁰Itakuwa alama na ushahidi kwa ajili ya
BWANA Mwenye Nguvu katika nchi ya Misri.
Watakapolililia BWANA kwa sababu ya watesi
wao, Mungu atawapelekea Mwokozi na mtetezi,
naye atawaokoa. ²¹Hivyo BWANA atajijulisha
mwenyewe kwa Wamisri, nao katika siku hiyo
watamkulili BWANA. Wataabudu kwa kumtolea
dhabihu na sadaka za nafaka, watamwekeea
BWANA nadhiri na kuzitimiza. ²²BWANA
ataipiga Misri kwa tauni, atawapiga na
kuwaponya. Watamgeukia BWANA, naye
atayasikia maombi yao na kuwaponya.

²³Katika siku hiyo kutakuwepo na njia kuu
kutoka Misri hadi Ashuru. Waashuru

^a¹³ Memfisi kwa Kiebrania maana yake ni Nofu.

watakwenda Misri na Wamisri watakwenda Ashuru. Wamisri na Waashuru wataabudu pamoja.²⁴Katika siku hiyo Israeli itakuwa ya tatu, pamoja na Misri na Ashuru, nao watakuwa baraka kwa dunia.²⁵BWANA Mwenye Nguvu atawabariki, akisema, "Baraka iwe kwa Misri watu wangu, kwa Ashuru kazi ya mikono yangu na kwa Israeli urithi wangu."

Unabii Dhidi Ya Misri Na Kushi

20 Katika mwaka ule ambao jemadari mkuu, alitumwa na mfalme Sargoni wa Ashuru, naye akaja mpaka Ashdodi akaushambulia na kuuteka,²wakati ule BWANA alisema kwa kinywa cha Isaya mwana wa Amozi. Akamwambia, "Uvue nguo ya gunia kutoka mwilini mwako na viatu kutoka miguuni mwako." Naye akafanya hivyo akatembea huko na huko uchi na bila viatu.

³Kisha BWANA akasema, "Kama vile mtumishi wangu Isaya aliyotembea uchi na bila viatu kwa miaka mitatu, kama ishara na dalili mbaya dhidi ya nchi ya Misri na Kushi,⁴hivyo mfalme wa Ashuru atawaongoza mateka wa Wamisri na watu wa uhamisho wa Kushi uchi na bila viatu, vijana na wazee, wakiwa matako wazi, kwa aibu ya Wamisri.⁵Wale waliotegemea Kushi na kujivunia Misri wataogopa na kuaibika.⁶Katika siku ile watu wanaoishi katika pwani hii watasema, 'Tazama liliowapata wale tulioategemea, wale tuliovakimbilia kwa ajili ya msaada na wokovu kutoka mikononi mwa mfalme wa Ashuru! Tutawezaje basi kupona?" "

Unabii Dhidi Ya Babeli

21 Neno kuhusu Jangwa kando ya Bahari:

Kama upopo wa kisulisi unaopita katika nchi hadi kusini, mshambuliaji anakuja kutoka jangwani, kutoka katika nchi inayotisha.

²Nimeonyeshwa maono ya kutisha: Msaliti anasaliti, mteka nyara anateka nyara. Elamu, shambulia! Umedi, awazunguka kwa jeshi! Nitakomesha huzuni zote alizosababisha.

³Katika hili mwili wangu umeteswa na maumivu, maumivu makali ya ghafula yamenishika,

kama yale ya mwanamke mwenye utungu wa kuzaa, nimeduwazwa na lile ninalolisikia, nimeshangazwa na lile ninaloliona.

⁴Moyo wangu unababaika, woga unanifanya nitetemeke, giza giza la jioni nililotamani sana, limekuwa hofu kuu kwangu.

⁵Wanaanda meza, wanatandaza mazulia, wanakula, wanakunywa! Amkeni, enyi maafisa, zitieni ngao mafuta!

⁶Hili ndilo Bwana analoniambia:

"Nenda, weka mlinzi, na mtake atoe taarifa ya kile anachokiona.

⁷Anapoona magari ya vita pamoja na kundi la farasi, wapanda punda au wapanda ngamia, na awe macho, awe macho kikamilifu."

⁸Naye mlinzi alipaza sauti,

"Mchana baada ya mchana, bwana wangu, ninasimama katika mnara wa ulinzi, kila usiku ninakaa mahali pangu nilipoamriwa.

⁹Tazama, yu aja mtu anayepanda gari la vita pamoja na kundi la farasi. Naye akajibu: 'Babeli ameanguka, ameanguka! Vinyago vyote vyta miungu yake vimelala chini vikiwa vimevunjawunjwa! "

¹⁰Ee watu wangu, mliopondwa-pondwa kwenye sakafu ya kupuria, ninawaambia kile nilichokisikia kutoka kwa BWANA Mwenye Nguvu, kutoka kwa Mungu wa Israeli.

Unabii Dhidi Ya Edomu

¹¹Neno kuhusu Duma:

Mtu fulani ananiita kutoka Seiri, "Mlinzi, ni muda gani uliobaki kupambazuke? Mlinzi, usiku utaisha lini?"

¹²Mlinzi akajibu, "Asubuhi inakuja, lakini pia usiku.

Kama ungeliliza, basi uliza,
bado na urudi tena."

Unabii Dhidi Ya Arabia

¹³Neno kuhusu Arabia:

Enyi misafara ya Wadedani,
Mnaopiga kambi katika vichaka vya Arabia,
¹⁴Leteni maji kwa wenyewe kiu,
ninyi mnaoishi Tema,
leteni chakula kwa ajili ya wakimbizi.
¹⁵Wanaukimbia upanga,
kutoka upanga uliochomolewa alani,
kutoka upinde uliopindwa
na kutoka kwenye joto la vita.

¹⁶Hili ndilo Bwana analoniambia: "Katika muda wa mwaka mmoja, kama vile mtumishi aliyefungwa na mkataba angeihesabu, majivuno yote ya Kedari yatafikia mwisho. ¹⁷Wanaume wavutao pinde walonusurika, mashujaa wa Kedari, watakuwa wachache." BWANA, Mungu wa Israeli, amesema.

Unabii Kuhusu Yerusalem

Neno Kuhusu Bonde la Maono:

22

Nini kinachokutaabisha sasa,
kwamba ninyi nyote mmepanda juu ya
mapaa.
²Ewe mji uliojaa ghasia na makelele,
Ewe mji uliojaa ghasia, mji wa makelele
na karamu za ulevi na ulafi!
Watu wenu waliokufa hawakuuawa kwa
upanga,
wala hawakufa vitani.
³Viongozi wako wote wamekimbia pamoja,
wamekamatwa bila kutumia upinde.
Ninyi nyote mliokamatwa
mlichukuliwa wafungwa pamoja,
mlikimbia wakati adui alipokuwa bado
mbali.
⁴Kwa hiyo nilisema, "Geukia mbali nami,
niache nilie kwa uchungu.
Usijaribu kunifariji
juu ya maangamizi ya watu wangu."
⁵Bwana, BWANA Mwenye Nguvu,
anayo siku ya ghasia,
ya kukanyaga na ya kuogofya katika
Bonde la Maono,
siku ya kuangusha kuta
na ya kupiga kelele mpaka milimani.

⁶Elamu analichukua podo,
pamoja na waendesha magari ya vita
na farasi,
Kiri anaifungua ngao.

⁷Mabonde yako yaliyo mazuri sana yamejaa
magari ya vita,
nao wapanda farasi wamewekwa kwenye
malango ya mji,
⁸Ulinzi wa Yuda umeondolewa.

Nawe ultazama katika siku ile
silaha katika Jumba la Kifalme la Mwituni,
⁹Mkaona kuwa mji wa Daudi
una matundu mengi katika ulinzi wake,
mkaweka akiba ya maji
kwenye Bwawa la Chini.

¹⁰Mlihesabu majengo katika Yerusalem
nanyi mkabomoa nyumba ili kuimarisha
ukuta.

¹¹Mlijenga birika la maji katikati ya kuta mbili
kwa ajili ya maji ya Bwawa la Zamani,
lakini hamkumtazama Yule aliyelitengeneza
au kuwa na heshima kwa Yule
aliyeubuni tangu zamani za kale.

¹²Bwawa, BWANA Mwenye Nguvu,
aliwaita siku ile ili kulia na kuomboleza,
kung'oa nywele zenu na kuvala nguo ya
gunia.

¹³Lakini tazama, kuna furaha na karamu zilizoja
ulevi na ulafi,
kuchinja ng'ombe na kuchinja kondoo,
kula nyama na kunywa mvinyo!
wakisema, "Sisi na tule na kunywa,
kwa kuwa kesho tunakufa!"

¹⁴BWANA Mwenye Nguvu amelifunua hili
nikiwa ninasikia, Bwana, BWANA Mwenye
Nguvu asema: "Mpaka siku ya kufa kwenu
dhambi hii haitafanyiwa upatanisho,"

¹⁵Hili ndilo Bwana, BWANA Mwenye Nguvu,
ase malo:

"Nenda ukamwambie huyu wakili
Shebna, ambaye ni msimamizi wa
jumba la kifalme:

¹⁶Unafanya nini hapa na ni nani aliyekupa
ruhusu kujikatia kaburi,
ukichonga kaburi lako mahali palipo juu
na kutoboa kwa patasi mahali pako pa
kupumzikia katika mwamba?

- ¹⁷"Jihadhari, BWANA yu karibu
kukukamata kwa uthabiti
na kukutupa mbali kwa nguvu, Ewe mtu
mwenye nguvu.
- ¹⁸Atakufingirisha uwe kama mpira
na kukutupa katika nchi kubwa.
Huko ndiko utakakofia
na huko ndiko magari yako ya vita ya
fahari yatabakia,
wewe unayeifedhehesha nyumba ya
bwana wako!
- ¹⁹Nitakuondoa kutoka katika kazi yako
nawe utaondoshwa kutoka katika nafasi
yako

²⁰"Katika siku ile nitamwita mtumishi wangu, Eliakimu mwana wa Hilkia. ²¹Nitamvika joho lako nami nitamfunga msiphi wako kiunoni mwake na kumkabidhi mamlaka yako. Yeye atakuwa baba kwa wale wanaoishi Yerusalem na kwa nyumba ya Yuda. ²²Nitaweka mabegani mwake ufunguo wa nyumba ya Daudi, kile afunguacho hakuna awezaye kufunga na kile afungacho hakuna awezaye kufungua. ²³Nitamgongomea kama kigingi kilicho mahali palipo imara, naye atakuwa kiti cha enzi cha heshima kwa ajili ya nyumba ya baba yake. ²⁴Utukufu wote wa jamaa yake utakuwa juu yake: Watoto wa jamaa hiyo na machipukizi yake, vyombo vyake vyote vidogo, tangu bakuli hadi magudulia yote.

²⁵BWANA Mwenye Nguvu asema, "Katika siku ile, kigingi kilichogongomewa mahali imara kitaachia njia, kitakatwa, nacho kitaanguka na mzigo ulioning'inia juu yake utaanguka chini." BWANA amesema.

Unabii Kuhusu Tiro

Neno kuhusu Tiro:
23

Ombolezeni, Enyi meli za Tarshishi!
Kwa kuwa Tiro imeangamizwa
imeachwa bila nyumba wala bandari.
Kuanzia nchi ya Kitimu
neno limewajia.

²Nyamazeni kimya, enyi watu wa kisiwani
pia ninyi wafanya biashara wa Sidoni,
ambao mabaharia wamewatajirisha

³Kwenye maji makuu
nafaka za Shihori zilikuja,
mavuno ya Nile yalikuwa mapato ya Tiro,
naye akawa soko la mataifa.

⁴Uaibishwe Ee Sidoni, nawe, Ee ngome ya

- Bahari,
kwa kuwa bahari imesema,
"Sijapata kuwa na uchungu wa kuzaa
wala kuzaa,
wala sijapata kulea wana wala kutunza
mabinti."
- ⁵Habari ifikapo Misri,
watakuwa katika maumivu makuu kwa
ajili ya taarifa kutoka Tiro.
- ⁶Vukeni mpaka Tarshishi,
ombolezeni, enyi watu wa kisiwani.
- ⁷Je, huu ndio mji wenu unaofanya karamu za
ulevi na ulafi,
mji wa zamani, zamani kabisa ambao miguu
yake imeuchukua
kufanya makao nchi za mbali sana?
- ⁸Ni nani amepanga hili dhidi ya Tiro,
mji utoao mataji,
ambao wafanyabiashara wake ni wana wa
mfalme
na wachuuzi wake ni watu mashuhuri
wa dunia?
- ⁹BWANA Mwenye Nguvu ndiye
aliyepanga jambo hili,
ili kukishusha kiburi cha utukufu wote
na kuwanyenekesha wale wote ambao ni
mashuhuri duniani.
- ¹⁰Ee Binti Tarshishi,
pita katika nchi yako kama vile mto Nile
kwa kuwa huna tena bandari.
- ¹¹BWANA amenyoosha mkono wake juu
ya bahari
na kuzifanya falme zake zitetemeke.
Ametoa amri kuhusu Kanaani
kwamba ngome zake ziangamizwe.
- ¹²Alisema, "Usizidi kufurahi,
Ee Bikira Binti Sidoni, sasa
umepondwa!
- "Simama, vuka uende Kitimu,
hata huko hutapata pumziko."
- ¹³Tazama katika nchi ya Wakaldayo^a,
watu hawa ambao sasa hawako!
Waashuri wameifanya nchi hiyo kuwa
mahali pa viumbwe wa jangwani,
wamesimamisha minara yao ya vita
kuuzunguka,
wameziteka ngome zake na kuziacha
tupu na kuufanya kuwa magofu.

^a¹³ "Wakaldayo" hawa ndio "Wababeli."

¹⁴Ombolezeni, enyi meli za Tarshishi,
ngome yenu imeangamizwa!

¹⁵Wakati huo Tiro utasahauliwa kwa miaka sabini, muda wa maisha ya mfalme. Lakini mwisho wa miaka hiyo sabini, itakuwa kwa Tiro kama ilivyo katika wimbo wa kahaba:

¹⁶"Twaa kinubi, tembea mjini kote,
Ewe kahaba uliyesahauliwa,
piga kinubi vizuri, imba nyimbo nyingi,
ili kwamba upate kukumbukwa."

¹⁷Mwishoni mwa miaka sabini, BWANA atashughulika na Tiro. Atarudia ajira yake ya ukahaba naye atafanya biashara yake na falme zote juu ya uso wa dunia. ¹⁸Lakini faida na mapato yake yatawekwa wakfu kwa ajili ya BWANA, hayatahifadhiwa kwa ajili yake binafsi. Faida zake zitakwenda kwa wale wakaao mbele za BWANA kwa ajili ya chakula tele na mavazi mazuri.

Uharibifu Wa BWANA Kwa Dunia

24 Tazama, BWANA ataifanya dunia
kuwa ukiwa na kuiharibu,
naye atauharibu uso wake
na kutawanya wakaao ndani yake,

²ndivyo itakavyokuwa
kwa makuhani na kwa watu,
kwa bwana na kwa mtumishi,
kwa bibi na kwa mjakazi,
kwa muuzaji na kwa mnunuzi,
kwa mkopaji na kwa mkopeshaji,
kwa mdaiwa na kwa mdai.

³Dunia itaharibiwa kabisa na kutekwa nyara
kabisa.
BWANA amesema neno hili.

⁴Dunia inakauka na kunyauka,
dunia inanyong'onyea na kunyauka,
waliotukuzwa wa dunia wananyong'onyea.

⁵Dunia imetiwa unajisi na watu wake,
wameacha kutii sheria,
wamevunja amri na kuvunja agano la milele.

⁶Kwa hiyo laana inaiteketeza dunia,
watu wake lazima waichukue hatia yao.
Kwa hiyo wakazi wa dunia wameteketezwa,
nao waliosalia ni wachache sana.

⁷Divai mpya inakauka na mzabibu unanyauka,
watu wote wafurahishao wanalia kwa
huzuni.

⁸Furaha ya matoazi imekoma,

kelele za wenyne furaha zimekomma,
shangwe za kinubi zimenyamaza.
⁹Hawanywi tena mvinyo pamoja na wimbo,
kileo ni kichungu kwa wanywaji wake.
¹⁰Mji ulioharibiwa umekuwa ukiwa,
mlango wa kila nyumba umefungwa.

¹¹Barabarani wanalilia kupata mvinyo,
furaha yote imegeuka kuwa majonzi,
furaha yote imefukuziwa mbali na duniani.

¹²Mji umeachwa katika uharibifu,
lango lake limepigwapigwa na kuvunjwa
vipande vipande.

¹³Ndivyo itakavyokuwa duniani
na miiongoni mwa mataifa,
kama vile wakati mzeituni upigwavyo,
au kama vile wakati masazo yabakiavyo
baada ya zabibu kuvunwa.

¹⁴Wanainua sauti zao, wanapiga kelele kwa
furaha,
kutoka magharibi wanasisfu kwa ukelele
utukufu wa BWANA.

¹⁵Kwa hiyo upande wa mashariki mpeni BWANA
utukufu,
liadhimisheni jina la BWANA, Mungu
wa Israeli,
katika visiwa vyatuharibifu.

¹⁶Kutoka miisho ya dunia tunasikia uimbaji:
"Utukufu kwa Yeye Mwenye Haki."

Lakini nilisema, "Ninadhoofika,
ninadhoofika!
Ole wangu!
Watenda hila wanasaliti!
Kwa hila watenda hila wanasaliti!"

¹⁷Hofu, shimo na mtego vinawangojea,
Enyi watu wa dunia.

¹⁸Kila aikimbiaye asikiapo sauti ya hofu
atatumukia shimonii,
ye yote apandaye kutoka shimonii,
atanaswa kwenye mtego.

Malango ya gharika ya mbinguni
yamefunguliwa,
misingi ya dunia inatikisika.

¹⁹Dunia imepasuka,
dunia imechanika,
dunia imetikiswa kabisa.

²⁰Dunia inapepesuka kama mlevi,
inayumbayumba kama kibanda kwenye
upepo,
imelemewa sana na mzigo wa hatia ya uasi
wake

ISAYA

na ikianguka kamwe haitainuka tena.

²¹Katika siku ile BWANA ataadhibus
nguvu zilizoko mbinguni juu
na wafalme walioko duniani chini.

²²Watakusanywa pamoja
kama wafungwa waliofungwa gerezani,
watafungiwa gerezani
na kujiliwa baada ya siku nydingi.
²³Mwezi utatiwa haya, jua litaabishwa
kwa maana BWANA Mwenye
Nguvu atawala
juu ya Mlima Sayuni na katika
Yerusalem,
tena mbele ya wazee wake kwa
utukufu.

Msifuni BWANA

25 Ee BWANA, wewe ni Mungu
wangu,
nitakutkuza na kulisifu jina lako,
kwa maana katika ukamilifu wa uaminifu
umetenda mambo ya ajabu,
mambo yaliyokusudiwa tangu zamani.

²Umeufanya mji kuwa lundo la kifusi,
mji wenye ngome kuwa magofu,
ngome imara ya wageni kuwa si mji tena,
wala hautajengwa tena kamwe.

³Kwa hiyo mataifa yenye nguvu yatakuheshimu,
miji ya mataifa katili itakuheshimu wewe.

⁴Umekuwa kimbilio la watu maskini,
kimbilio la mhitaji katika taabu yake,
hifadhi wakati wa dhoruba
na kivuli wakati wa hari.
Kwa maana pumzi ya wakatili
ni kama dhoruba ipigayo ukuta
na kama joto la jangwani.

⁵Wewe wanyamazisha makelele ya wageni,
kama vile hari ipunguzwavyo na kivuli cha
wingu,
ndivyo wimbo wa wakatili
unyamazishwavyo.

⁶Juu ya mlima huu BWANA Mwenye
Nguvu ataandaa
karamu ya vinono kwa mataifa yote,
karamu ya mvinyo wa zamani,
nyama nzuri sana na divai zilizo bora
sana.

⁷Juu ya mlima huu ataharibu
sitara ile ihifadhiyo mataifa yote,
kile kifuniko kifunikacho mataifa yote,

⁸yeye atameza mauti milele katika kushinda.

BWANA Mwenyezi atafuta machozi
katika nyuso zote,
ataondoa aibu ya watu wake duniani
kote.

BWANA amesema hili.

⁹Katika siku ile watasema,

"Hakika huyu ndiye Mungu wetu,
tulimtumaini naye akatuokoa.
Huyu ndiye BWANA, tuliyetumainia
kwake,
sisi na tumshangilie na kufurahia katika
wokovu wake."

¹⁰Mkono wa BWANA utatulia juu ya mlima
huu,

bali Moabu atakanyagwa chini yake
kama majani makavu yakanyagwavyo chini
kwenye mbolea.

¹¹Ingawa watakunjua mikono yao katikati yake,
kama ile mwogegeleji akunjuavyo mikono
yake ili aogelee.

Mungu atashusha kiburi chao
liche ya ujanja wa mikono yao.

¹²Atabomoa kuta ndefu za maboma yako
na kuziangusha chini,
atazishusha chini ardhini,
mpaka mavumbini kabisa.

Wimbo Wa Kusifu

26 Katika siku ile wimbo huu utaimbwa
katika nchi ya Yuda:

Tuna mji ulio na nguvu,
Mungu huufanya wokovu kuwa kuta
zake na maboma yake.

²Fungua malango ili taifa lenye haki lipate
kuinggia,
taifa lile lishikalo imani.

³Utamlinda katika amani kamilifu yeye ambaye
moyo wake ni thabitii
kwa sababu anakutumaini wewe.

⁴Mtumaini BWANA milele,
kwa kuwa BWANA, BWANA, ni
Mwamba wa milele.

⁵Huwashusha wale wajikwezao,
huushusha chini mji wenye kiburi,
huushusha hadi ardhini na kuutupa chini
mavumbini.

⁶Miguu hukanyaga chini,
miguu ya hao walioonewa,

- hatua za hao maskini.
- ⁷Mapito ya wenyewe haki yamenyooka,
Ewe uliye mwenye haki, waisawazisha njia
ya mtu myofu.
- ⁸Naam, BWANA tukienenda katika sheria
zako,
twakungojea wewe,
kulikumbuka jina lako na sifa zako
ndiyo shauku ya miyo yetu.
- ⁹Nafsi yangu yakutamani wakati wa usiku,
wakati wa asubuhi roho yangu
yakuonea shauku.
Wakati hukumu zako zinapokuja juu ya
dunia,
watu wa ulimwengu hujifunza haki.
- ¹⁰Ingawa neema yaonyeshwa kwa waovu,
hawajifunzi haki,
hata katika nchi ya unyofu huendelea
kutenda mabaya
wala hawaoni utukufu wa BWANA.
- ¹¹Ee BWANA, mkono wako umeinuliwa
juu,
lakini hawaoni.
Wao na waone wivu wako kwa ajili ya watu
wako na waaibishwe,
moto uliowekwa akiba kwa ajili ya adui
zako na uwateketeze.
- ¹²BWANA, unaamuru amani kwa ajili yetu,
yale yote tuliyoweza kuyakamilisha
ni wewe uliyetenda kwa ajili yetu.
- ¹³Ee BWANA, Mungu wetu, mabwana
wengine zaidi ya wewe wametutawala,
lakini jina lako peke yako ndilo
tunaloliheshimu.
- ¹⁴Wao sasa wamekufa, wala hawako tena hai,
roho za waliokufa hazitarudi tena.
Uliwaadhibu na kuwaangamiza,
umefuta kumbukumbu lao lote.
- ¹⁵Umeliongeza hilo taifa, Ee BWANA,
umeliongeza hilo taifa.
Umejjipatia utukufu kwa ajili yako
mwenyewe,
umepanua mipaka yote ya nchi.
- ¹⁶BWANA, walikujia katika taabu yao,
wewe ulipowarudi,
waliweza kunong'ona maombi kwa shida
sana.
- ¹⁷Kama mwanamke aliye na mimba aliyekaribia
kuzaa

- anavyogaagaa na kulia kwa ajili ya maumivu
yake,
ndivyo tulivyokuwa mbele zako, Ee BWANA.
- ¹⁸Tulikuwa na mimba, tuligaagaa kwa maumivu,
lakini tulizaa upepo.
Hatukuleta wokovu duniani,
hatujazaa watu katika ulimwengu huu.
- ¹⁹Lakini wafu wenu wataishi,
miili yao itafufuka.
Ninyi mnaokaa katika mavumbi,
amkeni mkapige kelele kwa furaha.
Umande wenu ni kama umande wa asubuhi,
dunia itawazaa wafu wake.
- ²⁰Nendeni, watu wangu, ingeni vyumbani
mwenu
na mfunge milango nyuma yenu,
jificheni kwa kitambo kidogo
mpaka ghadhabu yake ipite.
- ²¹Tazama, BWANA anakuja kutoka katika
makao yake
ili kuwaadhibu watu wa dunia kwa ajili
ya dhambi zao.
Dunia itadhihirisha umwagaji damu juu
yake,
wala haitaendelea kuwaficha watu wake
waliouawa.
- Wokovu Kwa Ajili Ya Israeli***
- 27** Katika siku ile,
- BWANA ataadhibu kwa upanga
wake,
upanga wake mkali, mkubwa na wenyewe
nguvu,
Lewiathani yule nyoka apitaye mbio kwa
mwendo laini,
Lewiathani yule nyoka mwenye
kupindapinda,
atamwua joka mkubwa sana wa baharini
- ²Katika siku ile,
- "Imbeni kuhusu shamba la mzabibu lilliozaa:
- ³Mimi, BWANA, ninalitunza,
ninalinyweshea maji mfulilizo.
Ninalichunga mchana na usiku
ili mtu ye yote asije akalidhuru.
- ⁴Mimi sijakasirika.
Hata kama pangekuwepo michongoma na
miiba inayonikabili!

5 Ningepambana dhidi yake katika vita,
ningeliichoma moto yote.
 5 Au niwaache waje kwangu kwa ajili ya kimbilio,
wao na wafanye amani nami,
naam, wafanye amani nami."

6 Katika siku zijazo Yakobo atatia mizizi,
Israeli atatoa chipukizi na kuchanua maua,
naye atajaza ulimwengu wote kwa matunda.

7 Je, BWANA amempiga
kama aliviyowapiga wale waliompiga?
 Je, yeye ameuawa
kama wale waliouawa ambao walimwua
yeye?

8 Kwa vita na kwa kumfukuza unapingana naye,
kwa mshindo wake mkali anamfukuza,
kama siku uvumapo upepo wa mashariki.

9 Kwa hili, basi, hatia ya Yakobo itafanyiwa
upatanisho,
hili litakuwa ndiyo matunda ya utimilizo
wa kuondolewa kwa dhambi yake:
 Wakati atakapoyafanya mawe yote ya
madhabahu
kuwa kama mawe ya chokaa
yaliyopondwa vipande vipande,
hakuna nguzo za Ashera au madhabahu za
kufukizia
uvumba zitakazobaki zimesimama.

10 Mji ulio na boma umebakia ukiwa,
makao yaliyotelekezwa yameachwa
kama jangwa,
huko ndama hulisha,
huko hujilaza,
wanakwanyua matawi yake.

11 Wakati vijiti vyake vimekauka, huvunjwa
nao wanawake huja na kuwashia nayo
moto.
 Kwa kuwa hili ni taifa lisilo na ufahamu,
kwa hiyo Yeye aliywafanya hana
huruma juu yao,
Muumba wao hawaonyeshi fadhili.

12 Katika siku ile BWANA atapura kutoka
matiririko ya mto wa Eufrati hadi kijito cha Misri,
nanyi, Ee Waisraeli mtakusanya pamoja mmoja
mmoja. 13 Katika siku ile tarumbeta kubwa italia.
 Wale waliokuwa wakiangamia katika nchi ya
Ashuru, nao wale waliokuwa uhamishoni katika
nchi ya Misri watakuja na kumwabudu BWANA
katika mlima mtakatifu huko Yerusalem.

Ole Wa Efraimu

28 Ole wa lile taji la maua,
kiburi cha walevi wa Efraimu,
kwa ua linalosinyaa, uzuri wa utukufu
wake,
uliowekwa kwenye kichwa cha bonde lenye
rutuba,
kwa ule mji, kiburi cha wale
walioshushwa na mvinyo!

2 Tazama, Bwana anaye mmoja aliye na uwezo
na nguvu.
 Kama dhoruba ya mvua ya mawe na
upepo uharibuo,
kama mvua inyeshayo kwa nguvu na
mafuriko yashukayo,
atakiangusha chini kwa nguvu.

3 Lile taji la maua, kiburi cha walevi wa Efraimu,
kitakanyagwa chini ya nyayo.

4 Lile ua linalosinyaa, uzuri wa utukufu wake,
uliowekwa kwenye kichwa cha
bonde lenye rutuba,
litakuwa kama tini iliyoiva kabla ya mavuno
mara mtu aionapo huichuma na kuila.

5 Katika siku ile BWANA Mwenye Nguvu
atakuwa taji la utukufu,
taji zuri la maua
kwa mabaki ya watu wake.

6 Atakuwa roho ya haki
kwa yeye aketiye katika kitu cha
hukumu,
chanzo cha nguvu
kwa wale wazuia vita langoni.

7 Hawa pia wanapepesuka kwa sababu ya
mvinyo,
wanayumbayumba kwa sababu ya
kileo,
makuhani na manabii wanapepesuka kwa
sababu ya kileo,
wanachanganyikiwa kwa sababu ya mvinyo,
wanapepesuka wanapoona maono,
wanajikwaa wanapotoa maamuzi.

8 Meza zote zimejawa na matapishi
wala hakuna sehemu hata ndogo isiyokuwa
na uchafu.

9 Yeye anajaribu kumfundisha nani?
 Yeye anamwelezea nani ujumbe wake?
 Je, ni kwa watoto walioachishwa kunyonya,
 Je, ni wale ambao ndipo tu wametolewa
matitini?

10 Kwa maana ni: Amri juu ya amri, amri juu ya

amri,
kanuni juu ya kanuni, kanuni juu ya kanuni,
hapa kidogo, kule kidogo."

¹¹Basi, vema kabisa, kwa midomo migeni na
kwa lugha ngeni,
Mungu atasema na watu hawa,
¹²wale ambaeo aliwaambia,
"Hapa ni mahali pa kupumzika,
waliochoka na wapumzike."
"Hapa ni mahali pa mapumziko,"
lakini hawakutaka kusikiliza.
¹³Hivyo basi, neno la BWANA kwao
litakuwa:
Amri juu ya amri, amri juu ya amri,
kanuni juu ya kanuni, kanuni juu ya
kanuni,
hapa kidogo, kule kidogo,
ili waende na kuanguka chali,
wakijeruhija, wakinaswa na
kukamatwa.

¹⁴Kwa hiyo sikieni neno la BWANA,
enyi watu wenyi dharau
mnaotawala watu hawa wa Yerusalem.
¹⁵Ninyi mnajisifu, "Tumefanya agano na mauti,
tumefanya mapatano na kuzimu.
Wakati pigo lifurikalo litakapopita,
haliwezi kutugusa sisi,
kwa kuwa tumefanya uongo kuwa kimbilio
letu
na miungu ya uongo kuwa mahali petu
pa kujificha."

¹⁶Kwa hiyo hivi ndivyo BWANA Mwenyezi
asemavyo:
"Tazama, ninaweka jiwe katika Sayuni, jiwe
lililojaribiwa,
jiwe la pembe la thamani kwa ajili ya
msingi thabitii,
ye ye atumainiye kamwe hatatiwa hofu.

¹⁷Nitaifanya haki kuwa kamba ya kupimia
na uadilifu kuwa timazi, mvua ya mawe
itafagia kimbilio lenu, huo uongo,
nayo maji yatafurikia mahali penu pa
kujificha.

¹⁸Agano lenu na kifo litabatilishwa,
patano lenu na kuzimu halitasimama.
Wakati pigo lifurikalo litakapowakumba
litawaangusha chini.

¹⁹Kila mara lijapo

litawachukua, asubuhi baada ya
asubuhi,
wakati wa mchana na wakati wa usiku,
litawakumba tangu mwanzo hadi
mwisho."

Kuuelewa ujumbe huu utaleta hofu tupu.
²⁰Kitanda ni kifupi mno kujinyosha juu yake,
nguo ya kujifunkia ni nyembamba mno mtu
asiweze kujifunkia.
²¹BWANA atainuka kama alivyofanya
kwenye mlima Perasimu,
ataghadhibika kama alivyofanya katika
bonde la Gibeoni,
ili kufanya kazi yake, kazi yake ya ajabu,
ili kutimiza kazi yake, kazi yake ya ajabu.
²²Sasa acheni dharau zenu,
la sivyo minyororo yenu itakuwa mizito
zaidi,
Bwana, BWANA Mwenye Nguvu,
ameniambia
habari za maangamizi yaliyoamuriwa
dhidi ya nchi yote.

²³Sikilizeni na msikie sauti yangu,
tegeni masikio na msikie niyasemayo.
²⁴Wakati mkulima alimapo ili apande, je, hulima
sikuzote?
Je, huendelea kubomoa ardhi na
kusawazisha udongo?
²⁵Akiisha kusawazisha shamba,
je, hasii mbegu za bizari na kutawanya
jira?
Je, hapandi ngano katika sehemu yake,
shayiri katika eneo lake
na nafaka nyingine katika shamba lake?
²⁶Mungu wake humwelekeza
na kumfundisha njia iliyo sahihi.

²⁷Iliki hutwangwa kwa nyundo kubwa!
wala gurudumu la gari halivingirishwi juu
ya jira,
ilikidu hutwangwa kwa mtwangio na jira kwa
fimbo.

²⁸Nafaka lazima isagwe kutengeneza mkate,
kwa hiyo mtu haendelei kuipura daima.
Ingawa huendesha magurudumu ya gari
lake la kupuria juu yake,
farasi wake hawasagi.

²⁹Haya yote pia hutoka kwa BWANA
Mwenye Nguvu,
mshauri wa ajabu na anayepita wote kwa
hekima.

Ole Wa Mji Wa Daudi

29

Ole wako wewe Arieli,

Arieli mji Daudi alimokaa!

Ongezeni mwaka kwa mwaka
na mzunguko wa siku kuu zenu
uendelee.

²Hata hivyo nitauzunguka Arieli kwa jeshi,
atalia na kuomboleza,
atakuwa kwangu kama mahali pa kuwashia
moto madhabahuni.

³Nitapiga kambi pande zote dhidi yako,
nitakuzunguka kwa minara
na kupanga mazingira yangu dhidi yako.

⁴Utakaposhushwa, utanena kutoka ardhini,
utamumunya maneno yako kutoka
mavumbini.

Sauti yako itatoka katika nchi kama vile ya
mzimu,
utanong'ona maneno yako toka
mavumbini.

⁵Lakini adui zako wengi watakuwa kama vumbi
laini,

kundi la wakatili watakuwa kama
makapi yapeperushwayo.

Naam, ghafula kwa mara moja,

⁶BWANA Mwenye Nguvu atakuja
na ngurumo, tetemeko la ardhi na kwa
sauti kuu,
atakuja na dhoruba, tufani na miali ya moto
iteketezayo.

⁷Kisha makundi ya mataifa yote yale yapiganayo
dhidi ya Arieli,
yale yanayomshambulia na ngome zake
na kumzunguka kwa jeshi,
watakuwa kama ilivyo ndoto,

kama maono wakati wa usiku,

⁸kama vile wakati mtu aliye na njaa aotavyo
kuwa anakula,

lakini huamka, bado njaa yake ingalipo,
kama vile wakati mtu mwenye kiu aotavyo

kuwa anakunywa maji,

lakini huamka akiwa anazimia, akiwa
bado angali ana kiu.

Hivyo ndivyo itakavyokuwa kwa makundi
yote ya mataifa,
yanayopigana dhidi ya Mlima Sayuni.

⁹Duwaa na kushangaa,
jifanyeni vipofu wenywewe na msione,
leweni, lakini si kwa mvinyo,
pepesukeni lakini si kwa kileo.

¹⁰BWANA amewaleteeni juu yenu usingizi
mzito:

Ameziba macho yenu (ninyi manabii),
amefunika vichwa vyenu (ninyi waonaji).

¹¹Kwa maana kwenu ninyi, maono haya yote
si kitu ila maneno yaliyotiwa lakiri katika kitabu.
Kama mkimpa mtu ye yote awezaye kusoma
kitabu hiki, nanyi mkamwambia, "Tafadhali,
kisome," yeye atajibu, "Mimi siwezi, kwa kuwa
kimetiwa lakiri." ¹²Au kama mkimpa mtu ye yote
kitabu hiki asiyeweza kusoma na kumwambia,
"Tafadhali kisome," atajibu, "Mimi sijui kusoma."

¹³Bwana anasema:

"Watu hawa hunikaribia kwa vinywa vyao
na kuniheshimu kwa midomo yao,
lakini miyo yao iko mbali nami.
Huniabudu bure, mafundisho yao ni sheria
tu walizofundishwa na wanadamu.

¹⁴Kwa hiyo mara nyininge tena nitawashangaza
watu hawa,
kwa ajabu juu ya ajabu,
hekima ya wenyewe hekima itapotea,
akili ya wenyewe akili itatoweka."

¹⁵Ole kwa wale wanaokwenda kwenye vilindi
virefu

kumficha BWANA mipango yao,
wafanyao kazi zao gizani na kufikiri kuwa,
"Ni nani anayetuona? Ni nani
atakayejua?"

¹⁶Mnapindua mambo juu chini,
kana kwamba mfinyanzi aweza
kufikiriwa kuwa kama udongo wa
mfinyanzi!

Je, kile kilichofinyangwa chawenza
kumwambia yule aliyekifinyanga,
"Wewe hukunifinyanga mimi?"

Je, chungu kinawenza kumwambia mfinyanzi,
"Weye hujui cho chote?"

¹⁷Kwa muda mfupi sana, je, Lebanoni
haitageuzwa

kuwa shamba lenye rutuba
na shamba lenye rutuba liwe kama msitu?

¹⁸Katika siku ile vizivi watasikia maneno ya
kitabu

na katika utusitusi na giza macho ya kipofu
yataona.

¹⁹Mara nyininge tena wanyenyekevu watafurahi
katika BWANA,
wahitaji watafurahi katika Yeye Aliye

Mtakatifu wa Israeli.
 20Wakatili watatoweza na wenyewe kudhihaki watatokomea,
 nao wote wenyewe jicho la uovu watakatiliwa mbali,
 21wale ambaao kwa neno humfanya mtu kuwa mwenye hatia,
 wamtegeao mtego mtetezi katika mahakama
 na kwa ushuhuda wa uongo humnyima haki yeeye asiye na hatia.

22Kwa hiyo hili ndilo BWANA, aliyemkomboea Abrahamu, analosema kwa nyumba ya Yakobo:

"Yakobo hataabishwa tena,
 wala nyuso zao hazitabadilika sura tena.
 23Wakati watakapoona watoto wao mionganoni mwao,
 kazi ya mikono yangu,
 watalitakasa jina langu takatifu,
 wataukubali utakatifu wa Yeye Aliye
 Mtakatifu wa Yakobo,
 nao watamcha Mungu wa Israeli.
 24Wale wanaopotoka rohoni watapata ufahamu,
 wale wanaolalamika watayakubali mafundisho."

Ole wa Taifa Kaidi

30 BWANA asema,
 "Ole wa watoto wakaidi,
 kwa wale wanaotimiza mipango ambayo si
 yangu,
 wakifanya umoja, lakini si kwa Roho
 wangu,
 wakilundika dhambi juu ya dhambi,
 2wale washukao kwenda Misri
 bila kutaka shauri langu,
 wanaotafuta msaada wa ulinzi wa Farao,
 watafutao kivuli cha Misri kwa ajili ya
 kimbilio.
 3Lakini ulinzi wa Farao utakuwa kwa aibu yenu,
 kivuli cha Misri kitawaletea fedheha.
 4Ingawa wana maafisa katika Soani
 na wajumbe wamewasili katika Hanesi,
 5kila mmoja ataabishwa
 kwa sababu ya taifa lisilowafaa kitu,
 ambalo haliwakelei msaada wala faida,
 bali aibu tu na fedheha."

6Neno kuhusu wanyama wa Negebu:
 Katika nchi ya taabu na shida,

ya simba waume na wake,
 ya fira na nyoka warukao,
 wajumbe huchukua utajiri wao juu ya
 migongo ya punda,
 hazina zao juu ya nundu za ngamia,
 kwa lile taifa lisilokuwa na faida,
 7kwa hiyo nimemwitwa kwa Misri, ambaye
 msaada wake haufai kabisa.
 "Rahabu, yaani, Aketiye kimya bila
 kufanya cho chote."

8Nenda sasa, liandike juu ya kibao kwa ajili yao,
 liandike kwenye kitabu,

ili kwa ajili ya siku zijazo
 liweze kuwa shahidi milele.

9Hawa ni watu waasi, watoto wadanganyifu,
 watoto ambaao hawataki kusikiliza
 mafundisho ya BWANA.

10Wanawaambia waonaji,
 "Msione maono tena!"
 Nako kwa manabii wanasesma,
 "Msiedelee kutupatia maono ambayo
 ni ya kweli!
 Tuambieni mambo ya kupendeza,
 tabirini mambo ya uongo.

11Acheni njia hii,
 ondokeni katika mapito haya,
 nanyi acheni kutukabili pamoja na Yeye
 Aliye Mtakatifu wa Israeli!"

12Kwa hiyo, hili ndilo asemalo Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli:

"Kwa sababu mmekataa ujumbe huu,
 mkategemea uonevu na kutumainia
 udanganyifu,

13dhambi hii itakuwa kwenu
 kama ukuta mrefu, wenyewe ufa na wenyewe
 kubenuka,
 ambao unaanguka ghafula, kwa mara moja.

14Utavunjika vipande vipande kama chombo cha
 udongo
 ukipasuka pasipo huruma
 ambapo katika vipande vyake hakuna
 kipande kitakachopatikana
 kwa kuchukulia makaa kutoka mekonini
 au kuchotea maji kisimani."

15Hii ndilo BWANA Mwenyezi, Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli, asemalo:

"Katika kutubu na kupumzika ndio wokovu
 wenu,

katika kutulia na kutumaini ndizo nguvu
zenu,
lakini hamkutaka.

¹⁶Mlisema, 'Hapana, tutakimbia kwa farasi.'
Kwa hiyo mtakimbia!

Mlisema, 'Tutakimbia kwa farasi waendao
kasi.'

Kwa hiyo wanaowafukuza watakwenda
kasi!

¹⁷Elfu moja watakimbia
kwa ajili ya kitisho cha mtu mmoja,
kwa vitishio vyta watu watano wote
mtakimbia,
hadi mtakapoachwa
kama mlingoti wa bendera juu ya kilele
cha mlima,
kama bendera juu ya kilima."

¹⁸Hata hivyo BWANA anatamani kutupatia
neema,
anainuka ili kuwaonyesha huruma.
Kwa kuwa BWANA ni Mungu wa haki.
Wamebarikiwa wote wanaomngoeja
ye!

¹⁹Enyi watu wa Sayuni, mnaoishi
Yerusalem, hamtalia tena. Atakuwa na huruma
kiasi gani mtakapolia kwa kumwomba msaada!
Mara asikiapo, atawajibu. ²⁰Ingawa Bwana
huwapa chakula cha shida na maji ya taabu,
walimu wenu hawatafichwa tena, kwa macho
yenu wenyewe mtawaona. ²¹Kwamba mtageuka
kuume au kushoto, masikio yenu yatasikia sauti
nyuma yenu, ikisema, "Hii ndiyo njia, ifuateni."
²²Kisha mtanajisi sanamu zenu zilizofunikwa
kwa fedha na vinyago vyenu vilivyofunikwa kwa
dhahabu, mtazitupilia mbali kama vitambaa vyta
wakati wa hedhi na kuziambia, "Haya, toka
hapa!"

²³Pia atawapelekeeni mvua kwa ajili ya
mbegu mnazootesha ardhini, chakula
kinachotoka ardhini kitakuwa kizuri sana tena
kwa wingi. Katika siku ile ng'ombe wenu
watalisha katika shamba pana la majani.
²⁴Maksai na punda walimao watakula majani
makavu na vyakula vilivyotengenezwa,
vinavyotandazwa kwa uma na sepeto. ²⁵Katika
siku ile ya mauaji makuu, wakati minara
itakapoanguka, vijito vyta maji vitatiririka juu ya
kila milima mirefu na kila kilima kilichoinuka
sana. ²⁶Mwezi utaangaza kama sua, nao
mwanga wa sua utang'aa mara saba zaidi, kama

nuru ya siku saba, wakati BWANA
atakapoyafunga majeraha ya watu wake na
kuponya vidonda aliviyowatia.

²⁷Tazama, hilo Jina la BWANA linakuja
kutoka mbali,
likiwa na hasira kali inayowaka pamoja
na wingu zito la moshi,
midomo yake imejaa ghadhabu
na ulimi wake ni moto ulao.

²⁸Pumzi yake ni kama mkondo wa maji
yaendayo kasi,
yakipanda hadi shingoni.
Hutikisa mataifa katika chekecheke ya
uharibifu,
huweka lijamu katika mataya ya mataifa
ambayo huwaongoza upotevuni.

²⁹Nanyi mtaimba
kama usiku mnaoadhimisha sikukuu
takatifu,
mioyo yenu itashangilia
kama vile watu wanapokwea na filimbi
kwenye mlima wa BWANA,
kwa Mwamba wa Israeli.

³⁰BWANA atawasababisha watu waisikie
sauti yake ya utukufu,
naye atawafanya wauone mkono wake
ukishuka
pamoja na hasira yake kali na moto ulao,
kukiwa na mpasuko wa wingu, ngurumo
za radi na mvua za mawe.

³¹Sauti ya BWANA itaivunjavunja Ashuru,
kwa fimbo yake ya utawala atawapiga.

³²Kila pigo BWANA atakaloliweka juu yao
kwa fimbo yake ya kuadhibu,
litakuwa kwa wimbo wa matari na vinubi,
anapopigana nao katika vita kwa
mapigo ya mkono wake.

³³Tofethi imeandaliwa toka zamani,
imewekwa tayari kwa ajili ya mfalme.
Shimo lake la moto limetengenezwa kwa
kina kirefu
na kwa upana mkubwa,
likiwa na moto na kuni tele,
pumzi ya BWANA,
kama kijito cha kiberiti, huuwasha moto.

Ole wa Wale Wanaotegemea Misri

31 Ole wao wale washukao Misri kwa ajili ya
msaada,
wale wategemeao farasi,
wanaoweka tumaini katika wingi wa
magari yao ya vita

na katika nguvu nyingi za wapanda farasi,
lakini hawamwangalii Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli,
wala hawatafuti msaada kwa BWANA.

²Hata hivyo yeye pia ana hekima na anaweza kuleta maafa,
wala hayatangui maneno yake.
Yeye atainuka dhidi ya nyumba ya mwovu,
dhidi ya wale ambaao huwasaidia watenda mabaya.

³Lakini Wamisri ni wanadamu wala si Mungu,
farasi wao ni nyama wala si roho.
Wakati BWANA atakaponyoosha
Mkono wake,
yeye anayesaidia atajikwaa,
yeye anayesaidiwa ataanguka,
wote wawili wataangamia pamoja.

⁴Hili ndilo BWANA analoniambia:

"Kama vile simba angurumavyo,
simba mkubwa juu ya mawindo yake,
hata ingawa kundi lote la wachunga mifugo
huitwa pamoja dhidi yake,
hatiwi hofu na kelele zao
wala kusumbuliwa na ghasia zao,
ndivyo BWANA Mwenye Nguvu
atakavyoshuka
kufanya vita juu ya Mlima Sayuni na juu
ya vilele vyake.

⁵Kama ndege warukao,
BWANA Mwenye Nguvu
ataukinga Yerusalem,
ataukinga na kuuokoa,
atapita juu yake na kuufanya salama."

⁶Mrudieni yeye ambaye nyumba ya Israeli imemwasi sana. ⁷Kwa kuwa katika siku ile kila mmoja wenu atazikataa sanamu za fedha na za dhahabu zilizotengenezwa kwa mikono yenu yenyenye dhambi.

⁸"Ashuru itaanguka kwa upanga ambaao si wa mwanadamu,
upanga, ambaao si wa kibinadamu,
utawaangamiza.
Watakimbia mbele ya upanga
na vijana wao wa kiume watafanyizwa
kazi kwa nguvu.

⁹Ngome zao zitaanguka kwa sababu ya hofu,
kwa kuona bendera ya vita, majemadari
wao watashikwa na hofu ya ghafla,"

asema BWANA,
ambaye moto wake uko Sayuni,
nayo tanuru yake iko Yerusalem.

Ufalme wa Haki

32 Tazama, mafalme atatawala kwa uadilifu na watawala watatawala kwa haki.

²Kila mtu atakuwa kama kivuli cha kujificha kutokana na upepo na kimbilio kutokana na dhoruba, kama vijito vya maji jangwani na kivuli cha mwamba mkubwa katika ardhi yenyenye kiu.

³Ndipo macho ya wale wanaoona
hayatafumbwa tena,
nayo masikio ya wale wanaosikia
yatasiliza.

⁴Moyo wa mtu mwenye hamaki utafahamu na kuelewa,
nao ulimi wenye kigugumizi utanena kwa ufasaha.

⁵Mpumbavu hataitwa tena muungwana
wala mtu mbaya kabisa kupewa heshima ya juu.

⁶Kwa kuwa mpumbavu hunena upumbavu,
moyo wake hushughulika na uovo:
Hutenda mambo yasiyo ya uchaji Mungu,
na hueneza habari za makosa kuhusu
BWANA,
yeye huwaacha wenye njaa bila kitu
na wenye kiu huwanyima maji.

⁷Taratibu za mtu mbaya kabisa ni ovo,
hufanya mipango miovu ili kumwangamiza
masikini kwa uongo,
hata wakati ambapo hoja za mhitaji ni
za haki.

⁸Lakini mtu mwungwana hufanya mipango ya kiungwana
na kwa matendo ya kiungwana yeye
hufanikiwa.

Wanawake wa Yerusalem

⁹Enyi wanawake wenye kuridhika sana,
amkeni na mnisikilize,
enyi binti mnaojisikia kuwa salama,
Sikieni lile ninalotaka kuwaambia!

¹⁰Kwa zaidi kidogo ya mwaka
ninyi mnaojisikia salama mtatetemeka,
mavuno ya zabibu yatakoma
na mavuno ya matunda hayatakuwepo.

¹¹Tetemekeni, enyi wanawake wenye kuridhika,
tetemekeni, kwa hofu enyi binti

mnaojisikia salama!
 Vueni nguo zenu,
 vaeni nguo ya gunia viunoni mwenu.
¹²Pigeni matiti yenu kwa ajili ya mashamba
 mazuri,
 kwa ajili ya mizabibu iliyozaa vizuri
¹³na kwa ajili ya nchi ya watu wangu,
 nchi ambayo miiba na michongoma
 imemea,
 naam, ombolezeni kwa ajili ya nyumba zote
 za furaha
 na kwa ajili ya mji huu wenye kufanya
 karamu za ulevi na ulafi.
¹⁴Ngome itaachwa,
 mji wenye kelele nyingi utahamwa,
 ngome ndani ya mji na mnara wa ulinzi
 vitakuwa ukiwa milele,
 mahali pazuri pa punda na malisho ya
 makundi ya kondoo,
¹⁵mpaka Roho amwagwe juu yetu kutoka juu,
 nalo jangwa kuwa shamba lenye rutuba
 na shamba lenye rutuba kuwa kama msitu.
¹⁶Haki itakaa katika jangwa
 na uadilifu utakaa katika shamba lenye
 rutuba.
¹⁷Matunda ya haki yatakuwa amani,
 matokeo ya haki yatakuwa utulivu
 na matumaini milele.
¹⁸Watu wangu wataishi katika makao ya mahali
 pa amani,
 katika nyumba zilizo salama,
 katika mahali pa kupumzika pasipo na
 usumbufu.
¹⁹Ingawa mvua ya mawe iangushe msitu
 na mji ubomolewe kabisa,
²⁰tazama jinsi utakavyobarkiwa,
 ukipanda mbegu yako katika kila kijito,
 na kuwaacha ng'ombe wako
 na punda wajilishe kwa uhuru.

Taabu na Msaada

33 Ole wako wewe, Ee mharabu,
 wewe ambaye hukuharibiwa!
 Ole wako, Ee msaliti,
 wewe ambaye hukusalitiwa!
 Utakapokwisha kuharibu,
 utaharibiwa,
 utakapokwisha kusaliti,
 utasalitiwa.
²Ee BWANA, uturehemu,
 tunakutamani.
 Uwe nguvu yetu kila asubuhi
 na wokovu wetu wakati wa taabu.

³Kwa ngurumo ya sauti yako, mataifa
 yanakimbia,
 unapoinuka, mataifa hutawanyika.
⁴Mateka yako, Ee mataifa, yamevunwa kama
 vile wafanyakyo madumadu,
 kama kundi la nzige watu huvamia juu yake.
⁵BWANA ametukuka, kwa kuwa anakaa
 mahali palipoinuka,
 ataijaza Sayuni kwa haki na uadilifu.
⁶Atakuwa msingi ulio imara kwa wakati wenu,
 ghala za wokovu tele, hekima na maarifa,
 kumcha Mungu ni ufunguo wa hazina hii.
⁷Angalia, watu wake mashujaa wanapiga kelele
 kwa nguvu barabarani,
 wajumbe wa amani wanalia kwa uchungu.
⁸Njia kuu zimeachwa,
 hakuna wasafiri barabarani.
 Mkataba umevunjika,
 mashahidi^a wake wamedharauliwa,
 hakuna ye yote anayeheshimiwa.
⁹Ardhi inaomboleza^b na kuchakaa,
 Lebanoni imeaibika na kunyauka,
 Sharoni ni kama Araba,
 nayo Bashani na Karmeli
 wanapukutisha majani yao.
¹⁰"Sasa nitainuka," asema BWANA.
 "sasa nitatukuzwa,
 sasa nitainuliwa juu.
¹¹Mlichukua mimba ya makapi,
 mkazaa mabua,
 pumzi yenu ni moto uwateketezao.
¹²Mataifa yatachomwa kama ichomwavyo
 chokaa,
 kama vichaka vyaya miiba vilivyokatwa ndivyo
 watakavyochomwa."

¹³Ninyi mliong mballi sana, sikieni lile nililofanya,
 ninyi mliong karibu, tambueni uweza wangu!
¹⁴Wenye dhambi katika Sayuni wametiwa hofu,
 kutetemeka kumewakumba wasiomcha
 Mungu:
 "Ni nani mionganini mwetu awezaye kuishi na
 moto ulao?
 Ni nani mionganini mwetu awezaye kuishi
 na moto unaowaka milele?"
¹⁵Yeye aendaye kwa uadilifu
 na kusema lile lililo sawa,
 yeeye anayekataa faida ipatikanayo kwa
 dhuluma

^a⁸ "Mashahidi" hapa ina maana ya "miji."

^b⁹ "Inaomboleza" hapa ina maana "inakauka."

na kuizua mikono yake isipokee
rushwa,
ye ye azuiaye masikio yake dhidi ya
mashauri ya mauaji
na ye ye afumbaye macho yake
yasitazame sana uovu,
¹⁶huyu ndiye mtu atakayeishi mahali pa juu,
ambaye kimbilio lake litakuwa ngome ya
mlimani.
Atapewa mkate wake,
maji yake hayatakomia.

¹⁷Macho yenu yatamwona mfalme katika uzuri
wake
na kuiona nchi inayoenea mbali.

¹⁸Katika mawazo yenu mtalifikiria hofu iliyopita:
“Yuko wapi yule afisa mkuu?
Yuko wapi yule aliyechukua ushuru?
Yuko wapi afisa msimamizi wa minara?”

¹⁹Hutawaona tena wale watu wenyewe kiburi,
wale watu wenyewe usemi wa mafumbo,
wenye lugha ngeni, isiyoelewaka.

²⁰Mtazame Sayuni, mji wa sikukuu zetu,
macho yenu yatauona Yerusalem,
mahali pa amani pa kuishi,
hemba ambalo halitaondolewa,
nguzo zake hazitang’olewa kamwe,
wala hakuna kamba yake yo yote
itakayokatika.

²¹Huko BWANA atakuwa Mwenye Nguvu
wetu.
Patakuwa kama mahali pa mito mipana
na vijito.
Hakuna jahazi lenye makasia litakalopita
huko,
wala hakuna meli yenye nguvu
itakayopita huko.

²²Kwa kuwa BWANA ni mwamuzi wetu,
BWANA ndiye mtoa sheria wetu,
BWANA ni mfalme wetu,
ye ye ndiye atakayetuokoa.

²³Kamba zenu za merikebu zimelegea:
Mlingoti haukusimama imara,
tanga halikukunjuliwa.
Wingi wa mateka yatagawanywa
hata ye ye aliye mlemauvu attachukua
nyara.

²⁴Hakuna ye yote aishie Sayuni atakayesema,
“Mimi ni mgonjwa,”
nazo dhambi za wale waishio
humo zitasamehewa.

*Hukumu Dhidi ya Mataifa***34**

Njoni karibu, enyi mataifa, nanyi
msikilize, sikilizeni kwa makini, enyi
mataifa!

Dunia na isikie, navyo vyote vilivyo ndani
yake,
ulimwengu na vyote vitokavyo ndani
yake!

²BWANA ameyakasirikia mataifa yote,
ghadhabu yake ni juu ya majeshi yao
yote.

Atawaangamiza kabisa,
atawakabidhi mikononi mwa wachinjaji.

³Waliouawa watatupwa nje,
maiti zao zitatoa uvundo,
milima itatota kwa damu zao.

⁴Nyota zote za mbinguni zitayeyuka
na anga litasokotwa kama kitabu,
jeshi lote la angani litaanguka
kama majani yaliyonyauka kutoka
kwenye mzabibu,
kama tini iliyonyauka kutoka kwenye
mtini.

⁵Upanga wangu umekunywa na kushiba huko
mbinguni,
tazama, unashuka katika hukumu juu ya
Edomu,
wale watu amba nimeshawahukumu,
kuwaangamiza kabisa.

⁶Upanga wa BWANA umeoga katika
damu,
umefunikwa na mafuta ya nyama,
damu ya kondoo na mbuzi,
mafuta kutoka katika figo za kondoo
mume.

Kwa maana BWANA ana dhabihu
huko Bozra
na machinjo makuu huko Edomu.

⁷Nyati wataanguka pamoja nao,
ndama waume na mafahali wakubwa.
Nchi yao italowana kwa damu,
nayo mavumbi yataloa mafuta ya
nyama.

⁸Kwa sababu BWANA anayo siku ya
kulipiza kisasi,
mwaka wa malipo, siku ya kushindania
shauri la Sayuni.

⁹Vijito vya Edomu vitageuka kuwa lami,
mavumbi yake yatakuwa kiberiti
kiunguzacho,
nchi yake itakuwa lami iwakayo!

¹⁰Haitazimishwa usiku na mchana,
moshi wake utapaa juu milele.
Kutoka kizazi hadi kizazi itakuwa ukiwa,
hakuna mtu ye yote atakayepita huko
tena.

¹¹Bundi wa jangwani na bundi mwenye sauti
nyembamba wataimiliki,
bundi wakubwa na kunguru wataweka
viota humo.

Mungu atanyoosha juu ya Edomu
kamba ya kupimia ya machafuko
matupu na timazi ya ukiwa.

¹²Watu wake wa kuheshimiwa hawatakuwa na
cho chote
huko kitakachoitwa ufalme,
wana wao wa kifalme wote watatoweka.

¹³Miiba itaenea katika ngome za ndani,
viwawi na michongoma itaota kwenye
ngome zake.
Itakuwa maskani ya mbweha,
makao ya bundi.

¹⁴Viumbe vya jangwani vitakutana na fisi,
nao mbuzi-mwitu watalia wakiitana,
huko viumbe vya usiku vitastarehe pia
na kujitafutia mahali pa kupumzika.

¹⁵Bundi wataweka viota huko na kutaga mayai,
atayaangua na kutunza makinda yake
chini ya uvuli wa mbawa zake,
pia huko vipanga watakusanyika,
kila mmoja na mwenzi wake.

¹⁶Angalieni katika gombo la BWANA na
msome:

Hakuna hata mmoja katika hawa
atakayekosekana,
hakuna hata mmoja atakayemkosa
mwenzi wake.

Kwa kuwa ni kinywa chake Mungu
kimeagiza,
na Roho wake atawakusanya pamoja.

¹⁷Huwagavia sehemu zao,
mkono wake huwagawanya kwa
kipimo.

Wataimiliki hata milele
na kuishi humo kutoka kizazi hadi
kizazi.

Furaha ya Waliokombolewa

35 Jangwa na nchi kame vitafurahi,
nyika itashangilia na kuchanua maua.
Kama waridi, ²litachanua maua,
litashangilia sana na kupaza sauti kwa

furaha.

Litapewa utukufu wa Lebanoni.

Fahari ya Karmeli na Sharoni,
wataona utukufu wa BWANA,
fahari ya Mungu wetu.

³Itieni nguvu mikono iliyo dhaifu,
yafanyeni imara magoti yaliyolegea,

⁴waambieni wale wenye mioyo ya hofu,
"iweni hodari, usiogope,
tazama, Mungu wenu atakuja,
pamoja na malipo ya Mungu,
atakuja na kuwaokoa ninyi."

⁵Ndipo macho ya vipofu yatafumbuliwa
na masikio ya viziwi yatazibuliwa.

⁶Ndipo kilema atarukaruka kama kulungu,
nao ulimi wa aliye bubu utapaza sauti
kwa shangwe.

Maji yataturirika kwa kasi katika nyika
na vijito katika jangwa.

⁷Mchanga wa moto utakuwa bwawa la maji,
ardhi yenye kiu itabubujika chemchemi.
Maskani ya mbweha walikolala hapo awali
patamea majani, matete na mafunjo.

⁸Nako kutakuwa na njia kuu,
nayo itaitwa Njia ya Utakatifu.
Wasio safi hawatapita juu yake,
itakuwa kwa ajili ya wale watembeao
katika Njia ile,
yeye asafirie juu yake, ajapokuwa
mjinga, hatapotea.

⁹Huko hakutakuwepo na simba,
wala mnyama mkali hatapita njia hiyo,
wala hawatapatikana humo.

Ila waliokombolewa tu
ndio watakaopita huko,

¹⁰waliokombolewa na BWANA watarudi.
wataingia Sayuni wakiimba,
furaha ya milele itakuwa juu ya vichwa
vyao.

Watapata furaha na shangwe,
huzuni na majonzi vitakimbia.

Senakeribu Anatishia Yerusalem

36 Katika mwaka wa kumi na nne wa
kutawala kwa mfalme Hezekia, Mfalme
Senakeribu wa Ashuru alishambulia miji yote ya
Yuda yenye maboma na kuiteka. ²Kisha mfalme
wa Ashuru akamtuma Rabshake^a kutoka Lakishi
hadi kwa Mfalme Hezekia huko Yerusalem,
pamoja na jeshi kubwa. Rabshake aliposimama

^{a2} "Rabshake" hapa maana yake ni "Amiri wa jeshi" kwa Kiebrania.

kwenye mfereji wa Bwawa la Juu lililojengwa, katika njia iendayo kwenye uwanda wa Dobi, ³Eliakimu mwana wa Hilkia aliyekuwa msimamizi wa jumba la kifalme, Shebna aliyekuwa katibu na Yoa mwana wa Asafu mwandishi wakamwendea.

⁴Rabshake akawaambia, 'Mwambieni Hezekia,

'Hili ndilo asemalo mfalme mkuu, mfalme wa Ashru: Ni wapi ulikoweka hili tumaini lako? ⁵Unasema mnayo mikakati na nguvu za kijeshi, lakini unasema maneno matupu tu. Je, wewe unamtegemea nani, hata kwamba unaniasi mimi? ⁶Tazama sasa, unaitegemea Misri, fimbo ile ya mwanzi uliopasuka, ambayo huutoboa na kuujeruhi mkono wa mtu akiiegemea! Hivyo ndivyo alivyo Farao mfalme wa Misri kwa wote wanaomtegemea. ⁷Kama ukiniambia, "Tunamtumainia BWANA, Mungu wetu," Si ni Yeye ambaye mahali pake pa juu na madhabahu zake Hezekia ameziondoa, akiwaambia Yuda na Yerusalem, "Ni lazima msujudu mbele ya madhabahu hii?"

⁸"Njoni sasa, fanyeni patano na bwana wangu, mfalme wa Ashru: Nitakupa farasi elfu mbili, kama wewe unaweza kuwapandisha watu juu yao! ⁹Wawezaje basi kurudisha nyuma mmoja wa maafisa wangu wadogo wa bwana wangu, hata kama unaitegemea Misri kwa ajili ya magari ya vita na wapanda farasi? ¹⁰Zaidi ya hayo, je, nimekuja kushambulia na kuangamiza nchi hii bila BWANA? BWANA mwenyewe aliniambia niingie niishambulie nchi hii na kuiangamiza."

¹¹Ndipo Eliakimu, Shebna na Yoa wakamwambia Rabshake, "Tafadhali, zungumza na watumishi wako kwa lugha ya Kiaramu, kwa kuwa tunaifahamu. Usiseme nasi kwa Kiebrania watu walioko juu ya ukuta wakiwa wanaskia."

¹²Lakini Rabshake akajibu, "Kwani ni kwa bwana wenu na ninyi peke yenu ambao bwana wangu amenituma kusema mambo haya, wala si kwa watu walioketi juu ya ukuta, ambao, kama ninyi, itawapasa kula mavi yao na kunywa mkojo wao wenyewe?"

¹³Ndipo Rabshake akasimama na kuita kwa lugha ya Kiebrania, "Sikilizeni maneno ya mfalme mkuu, mfalme wa Ashru! ¹⁴Hili ndilo mfalme asemalo: Msikubali Hezekia

awadanganye. Hawezi kuwaokoa! ¹⁵Msikubali Hezekia awashawishi kumtumaini BWANA wakati anaposema, 'Hakika BWANA atatuokoa sisi, mji huu hautatiwa mikononi mwa mfalme wa Ashru.'

¹⁶Msimsikilize Hezekia. Hili ndilo mfalme wa Ashru asemalo: Fanyeni amani nami na mje kwangu. Kisha kila mmoja wenu atakula kutoka katika mzabibu wake na mtini wake mwenyewe na kunywa maji kutoka katika kisima chake mwenyewe, ¹⁷mpaka nije nikawachukue mwende kwenye nchi iliyo kama nchi yenu wenyewe, nchi ya nafaka na divai mpya, nchi ya mkate na ya mashamba ya mizabibu.

¹⁸Msikubali Hezekia awapotoshe wakati asemapo, 'BWANA atatuokoa.' Je, mungu wa taifa lo lote ameshawahi kuokoa nchi yake kutoka katika mkono wa mfalme wa Ashru? ¹⁹Wako wapi miungu ya Hamath na ya Arpadi? Wako wapi miungu ya Sefarvaimu? Je, wameokoa Samaria kutoka katika mkono wangu? ²⁰Ni yupi miongoni mwa miungu yote ya nchi hizi aliyeweza kuokoa nchi yake kutoka kwangu? Inawezekanaje basi BWANA kuiokoa Yerusalem kutoka katika mkono wangu?"

²¹Lakini watu wakakaa kimya wala hawakujibu lo lote, kwa kuwa mfalme aliamuru kuwa, "Msimjibu."

²²Kisha Eliakimu mwana wa Hilkia kiongozi wa jumba la kifalme, Shebna katibu na Yoa mwana wa Asafu, mwandishi wakamwendea Hezekia, nguo zao zikiwa zimeraruliwa na kumwambia yale Rabshake aliyosema.

Kuokolewa kwa Yerusalem Kunatabiriwa

37 Wakati Mfalme Hezekia aliposikia hili, alirarua nguo zake na kuvaan nguo ya gunia, naye akaenda hekaluni mwa BWANA. ²Akawatuma Eliakimu msimamizi wa jumba la kifalme, Shebna katibu na makuhani viongozi, wote wakiwa wamevaa nguo ya gunia, waende kwa nabii Isaya mwana wa Amozi. ³Wakamwambia, "Hili ndilo asemalo Hezekia: Siku hii ni siku ya dhiki, ya kukaripiwa na ya aibu, kama vile wakati watoto wanapofikia karibu kuzaliwa na kumbe hakuna nguvu ya kuwazaan. ⁴Yamkini BWANA, Mungu wako atayasikia maneno ya Rabshake^a, ambaye bwana wake, mfalme wa Ashru, amemtuma kumdhihaki Mungu aliye hai, tena kwamba atamkemea kwa

^a2 "Rabshake" hapa maana yake ni "Amiri wa jeshi" kwa Kiebrania.

maneno ambayo BWANA, Mungu wako ameyasikia. Kwa hiyo omba kwa ajili ya mabaki ambao bado wako hai."

⁵Watumishi wa Mfalme Hezekia walipomjia Isaya, ⁶Isaya akawaambia, "Mwambieni bwana wenu, 'Hili ndilo asemalo BWANA: Usiogope kwa ajili ya yale uliyoyasikia, yale maneno ambayo kwayo watumishi wa mfalme wa Ashuru wamenitukana mimi. ⁷Sikiliza! Nitatia roho ndani yake ili kwamba atakaposikia taarifa fulani, atarudi katika nchi yake mwenyewe, nami huko nitafanya auawe kwa upanga.' "

⁸Rabshake aliposikia kwamba mfalme wa Ashuru ameondoka Lakishi, alirudi akamkuta mfalme anapigana dhidi ya Libna.

⁹Basi Senakeribu akapata taarifa kwamba Tirhaka, Mkushi mfalme wa Misri, alikuwa anatoka kupigana dhidi yake. Aliposikia jambo hili akatuma wajumbe kwa Hezekia kwa neno hili: ¹⁰"Mwambieni Hezekia mfalme wa Yuda: Usikubali Mungu unayemtumainia akudanganye wakati anaposema, 'Yerusalemu haitatiwa mikononi mwa mfalme wa Ashuru.' ¹¹Hakika umesikia yale ambayo wafalme wa Ashuru wametenda kwa nchi zote, wakiwaangamiza kabisa. Je, wewe utaokolewa? ¹²Je, miungu ya yale mataifa ambayo yaliangamizwa na baba zangu iliwaokoa, miungu ya Gozani, Harani, Resefu na watu wa Edeni ambao walikuwa katika Telasari? ¹³Yuko wapi mfalme wa Hamathi, mfalme wa Arpadi, mfalme wa mji wa Sefarvaimu, au wa Hena au wa Iva?"

Maombi ya Hezekia

¹⁴Hezekia alipokea barua kutoka kwa wale wajumbe naye akaisoma. Kisha akapanda hekaluni mwa BWANA akaikunja mbele za BWANA. ¹⁵Naye Hezekia akamwomba BWANA akisema: ¹⁶"Ee BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, uketiye juu ya kiti cha enzi kati ya makerubi, wewe peke yako ndiwe Mungu juu ya falme zote za dunia. Umeumba mbingu na nchi. ¹⁷Ee BWANA, tega sikio na usikie, fungua macho yako, Ee BWANA, uone, sikiliza maneno yote Senakeribu aliyotuma ili kumtukana Mungu aliye hai.

¹⁸"Ni kweli, Ee BWANA kwamba wafalme wa Waashuru wameyaangamiza mataifa haya yote pamoja na nchi zao. ¹⁹Wameitupa miungu yao kwenye moto na kuiteketeza, kwani haikuwa miungu bali ni miti na mawe tu, iliyotengenezwa kwa mikono ya wanadamu. ²⁰Ee BWANA, Mungu wetu, sasa utuokoe toka mkononi

mwake ili kwamba falme zote za dunia zipate kujua ya kwamba wewe peke yako, Ee BWANA, ndiwe Mungu."

Kuanguka kwa Senakeribu

²¹Kisha Isaya mwana wa Amozi akapeleka ujumbe kwa Hezekia akisema: "Hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: Kwa sababu umeniomba kuhusu Senakeribu mfalme wa Ashuru, ²²hili ndilo neno ambalo BWANA amesema dhidi yake:

"Bikira binti Sayuni

anakudharau na kukudhihaki.

Binti Yerusalemu anatikisa

kichwa chake ukimbiapo.

²³Wewe ni nani uliyenitukana na kunikufuru?

Ni dhidi ya nani umeinua sauti yako

na kuinua macho yako kwa kiburi?

Ni dhidi ya Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli!

²⁴Kwa kutumia wajumbe wako

umelundika matukano juu ya Bwana.

Nawe umesema,

'Kwa magari yangu mengi ya vita,

nimekwea kwenye vilele vyा milima,

kwenye vilele vyा juu kabisa vyा

Lebanoni.

Nimeikata mierezi yake iliyo mirefu kuliko yote,

misonobari yake iliyo bora sana.

Nimefika mahali pake palipoinuka palipo mbali sana,

katika msitu wake ulio mzuri kuliko yote.

²⁵Nimechimba visima katika nchi za kigeni

na kuyanya maji huko.

Kwa nyayo za miguu yangu

nimevikausha vijito vyote vyा Misri.'

²⁶"Je, hukusikia?

Zamani sana nililisimika.

Katika siku za zamani nililipanga,

na sasa nimelitimiza,

kwamba umeigeuza miji yenyе maboma

kuwa malundo ya mawe.

²⁷Watu wa miji hiyo, wakiwa wameishiwa nguvu, wanatiwa hofu na kualibishwa.

Wao ni kama mimea katika shamba,

kama machipukizi mororo ya kijani,

kama majani yachipuayo juu ya paa la

nyumba,

ambayo hukauka kabla ya kukua.

²⁸"Lakini ninajua mahali ukaapo,

kutoka kwako na kuingia kwako
na jinsi unavyoghadhabika dhidi yangu.
²⁹Kwa sababu unaghadhabika dhidi yangu
na kwa sababu ufidhuli wako umefika
masikioni mwangu,
nitaweka ndoana yangu kwenye pua yako
na hatamu yangu kinywani mwako,
nami nitakufanya urudi kwa njia uliojijia.

³⁰Hii itakuwa ndiyo ishara kwako, Ee Hezekia:
"Mwaka huu utakula kile kiotacho chenyewe
na mwaka wa pili utakula kutoka
machipukizi yake.
Lakini katika mwaka wa tatu panda na
kuvuna,
panda shamba la mizabibu na ule
matunda yake.

³¹Mara nydingine tena mabaki ya nyumba ya
Yuda
yataeneza mizizi chini na kuzaa matunda.
³²Kwa kuwa kutoka Yerusalemu yataokea
mabaki
na kutoka Mlima Sayuni kikosi cha wale
walionusurika.
Wivu wa BWANA Mwenye Nguvu,
utatimiza hili.

³³"Kwa hiyo hili ndilo BWANA asemalo
kuhusu mfalme wa Ashuru:

"Hataingia katika mji huu wala
hatapiga mshale hapa.
Hatakuja mbele yake na ngao
wala kupanga majeshi kuzunguka dhidi
yake.
³⁴Kwa njia ile aliojija ndiyo atakayorudi kwayo,
hataingia katika mji huu,"
asema BWANA.

³⁵"Nitaulinda mji huu na kuuokoa,
kwa ajili yangu mwenyewe na kwa ajili
ya Daudi mtumishi wangu!"

³⁶Ndipo malaika wa BWANA akaondoka na
kuwaua watu mia themanini na tano elfu katika
kambi ya Waashuru. Watu walipoamka asubuhi
yake, wote huko walikuwa maiti! ³⁷Kwa hiyo
Senakeribu mfalme wa Ashuru akavunja kambi
na kuondoka. Alirudi Ninawi na kukaa huko.

³⁸Siku moja, alipokuwa akiabudu katika
hekalu la mungu wake Nisroki, wanawe
Adrameleki na Shareza walimwua kwa upanga,

nao wakakimbilia nchi ya Ararati. Naye Esar-
hadoni mwanawe akawa mfalme badala yake.

Kuugua kwa Mfalme Hezekia

38 Katika siku hizo Hezekia akaugua naye
akawa karibu na kufa. Nabii Isaya
mwana wa Amozi akamwendea na kumwambia,
"Hili ndilo asemalo BWANA: Tengeneza mambo
ya nyumba yako, kwa sababu utakufa,
hutapona."

²Hezekia akageuza uso wake kuelekea
ukutani na kumwomba BWANA, ³"Ee BWANA,
kumbuka, jinsi niliyotembea mbele zako kwa
uaminifu na kujitoa kwa moyo wote nami
nimefanya lile lililo jema machoni pako." Naye
Hezekia akalia sana sana.

⁴Ndipo neno la BWANA likamjia Isaya:
⁵"Nenda ukamwambie Hezekia, 'Hili ndilo
asemalo BWANA, Mungu wa baba yako Daudi:
Nimesikia maombi yako na nimeona machozi
yako, nitaiongeza miaka kumi na mitano katika
maisha yako. ⁶Nami nitakuokoa wewe pamoja
na mji huu kutoka katika mkono wa mfalme wa
Ashuru. Nitaulinda mji huu.

⁷" 'Hii ndiyo ishara ya BWANA kwako ya
kwamba BWANA atafanya kile alichaoahidi:
⁸Nitafanya kivuli cha jua kwenye ngazi
iliyojengwa na Ahazi kirudi nyuma madaraja
kumi.' " Hivyo jua likarudi nyuma madaraja kumi
ambayo lilikuwa limeshuka.

⁹Maandiko ya Hezekia mfalme wa Yuda
baada ya kuugua kwake na kupona:

¹⁰Nilisema, "Katika ustawi wa maisha yangu
je, ni lazima nipite katika malango ya mauti^a
na kupokonywa miaka yangu iliyobaki?"

¹¹Nilisema, "Sitamwona tena BWANA,
BWANA katika nchi ya walio hai,
wala sitamtazama tena mwanadamu,
wala kuwa na wale ambaa sasa
wanakaa katika ulimwengu huu.

¹²Kama hema la mchunga mifugo,
nyumba yangu imebomolewa na
kutwaliwa kutoka kwangu.
Kama mfumaji nimevingirisha maisha
yangu,
naye amenikatilia mbali kutoka kitanda
cha mfumi,
mchana na usiku uliyakomesha maisha
yangu.

^a¹⁰ "Mauti" hapa ina maana ya "kuzimu" yaani
Sheol kwa Kiebrania.

¹³Nilingoja kwa uvumilivu hadi mapambazuko, lakini kama simba alivunja mifupa yangu yote, mchana na usiku uliyakomesha maisha yangu.

¹⁴Nillilia kama mbayuwanyu au korongo, niliomboleza kama hua aombolezaye. Macho yangu yalififia nilipotazama mbinguni. Ee Bwana, ninataabika, njoo uwe msaada wangu!"

¹⁵Lakini niseme nini?

Amesema nami, naye ye ye mwenyewe amelitenda hili.

Nitatembea kwa unyenyekevu katika miaka yangu yote kwa sababu ya haya maumivu makali ya nafsi yangu.

¹⁶Bwana, kwa mambo kama haya watu huishi, nayo roho yangu hupata uzima katika hayo pia.

Uliniponya na kuniacha niishi.

¹⁷Hakika ilikuwa kwa ajili ya faida yangu ndio maana nikapata maumivu makali. Katika upendo wako ukaniokoa kutoka katika shimo la uharibifu, umeziweka dhambi zangu zote nyuma yako.

¹⁸Kwa maana kaburi^a haliwezi kukusifu, mauti haiwezi kuimba sifa zako, wale washukao chini shimonii hawawezi kuutarajia uaminifu wako.

¹⁹Walio hai, walio hai, wanakusifu, kama ninavyofanya leo, baba huwaambia watoto wao habari za uaminifu wako.

²⁰BWANA ataniokoa, nasi tutaimba kwa vyombo vyaya nyuzi siku zote za maisha yetu katika hekalu la BWANA.

²¹Isaya alikuwa amesema, "Uandae mkate wa tini uubandike juu ya jipu, naye atapona."

²²Hezekia alikuwa ameuliza, "Ni ishara ipi kwamba nitapanda kwenda hekaluni mwa BWANA?"

^a¹⁸ "Mauti" hapa ina maana ya "kuzimu" yaani Sheol kwa Kiebrania.

Wajumbe Kutoka Babeli

39 Wakati huo Merodaki-Balandani mwana wa Balandani mfalme wa Babeli alimpelekea Hezekia barua na zawadi, kwa kuwa alikuwa amesikia habari za kuugua na kupona kwake. ²Hezekia akawapoea wajumbe hao kwa furaha na kuwaonyesha kile kilichokuwa ndani ya ghala zake: Fedha, dhahabu, vikolezo, mafuta safi, silaha zake zote za vita na kila kitu kilichopo katika hazina zake. Hapakuwepo kitu cho chote katika jumba lake la kifalme au katika ufalme wake wote ambacho Hezekia hakuwaonyesha.

³Ndipo nabii Isaya akaenda kwa mfalme Hezekia na kumwuliza, "Watu wale walisema nini, nao wametoka wapi?"

Hezekia akajibu, "Kutoka nchi ya mbali. Walikuja kwangu kutoka Babeli."

⁴Nabii akauliza, "Waliona nini katika jumba lako la kifalme?"

Hezekia akajibu, "Waliona kila kitu katika jumba langu la kifalme. Hakuna kitu cho chote katika hazina yangu ambacho sikuwaonyesha."

⁵Ndipo Isaya akamwambia Hezekia, "Sikia neno la BWANA Mwenye Nguvu: ⁶Hakika wakati unakuja ambapo kila kitu katika jumba lako la kifalme, navyo vyote ambavyo baba zako waliweka akiba mpaka siku hii, vitachukuliwa kwenda Babeli. Hakuna cho chote kitakachosalia, asema BWANA. ⁷Tena baadhi ya wazao wako, watu wa nyama na damu yako mwenyewe watakaozaliwa kwako, watachukuliwa, nao watakuwa matowashi katika jumba la kifalme la mfalme wa Babeli."

⁸Hezekia akajibu, "Neno la BWANA ulilosema ni jema." Kwa kuwa alifikiri, "Patakuwepo amani na salama katika siku za maisha yangu."

Faraja kwa Watu wa Mungu

40 Wafarijini, wafarijini watu wangu, asema Mungu wenu.

²Sema na Yerusalem kwa upole, umtangazie kwamba kazi yake ngumu imekamilika, kwamba dhambi yake imefanyiwa fidia, kwamba amepokea kutoka mkononi mwa BWANA maradufu kwa ajili ya dhambi zake zote.

³Sauti ya mtu aliaye:

"Itengenezeni jangwani njia ya BWANA, nyosheni njia kuu nyikani kwa ajili ya

Mungu wetu.
⁴Kila bonde litainuliwa,
 kila mlima na kilima kitashushwa,
 ardhi yenyenye mabonde patasawazishwa,
 mahali palipoparuzza patanyooshwa.
⁵Nao utukufu wa BWANA utafunuliwa,
 nao wanadamu wote kwa pamoja watauona
 kwa maana kinywa cha
 BWANA kimenena."

⁶Sauti husema, "Piga kelele."
 Nami nikasema, "Nipige kelele gani?"

"Wanadamu wote ni kama majani,
 nao utukufu wao wote ni kama maua ya
 kondeni.

⁷Majani hunyauka na maua huanguka,
 kwa sababu pumzi ya BWANA
 huyapuliza.
 Hakika wanadamu ni majani.

⁸Majani hunyauka na maua huanguka,
 lakini neno la Mungu wetu lasimama milele."

⁹Wewe uletaye habari njema Sayuni,
 panda juu ya mlima mrefu.
 Wewe uletaye habari njema Yerusalem,
 inua sauti yako kwa kupiga kelele,
 inua sauti, usiogope,
 iambie mijji ya Yuda,
 "Yuko hapa Mungu wenu!"

¹⁰Tazameni, BWANA Mwenyezi anakuja
 na nguvu,
 nao mkono wake ndio utawalao kwa ajili
 yake.
 Tazameni, ujira wake u pamoja naye,
 nayo malipo yake yanafuatana naye.

¹¹Huchunga kundi lake kama mchungaji wa
 mifugo:
 Hukusanya wanakondoo katika mikono
 yake
 na kuwachukua karibu na moyo wake,
 huwaongoza taratibu wale
 wanyonyeshao.

¹²Ni nani aliyepima maji ya bahari kwenye konzi
 ya mkono wake,
 au kuzipima mbingu kwa shibiri^a yake?
 Ni nani aliyeyashika mavumbi ya dunia
 katika kikapu,
 au kupima milima kwenye kipimio
 na vilima kwenye mizani?

^a¹² "Shabiri" hapa ina maana ya urefu wa kiganja kilichokunjuliwa kutoka dole gumba hadi kidole kirefu cha katikati, sawa na sentimeta 20.

¹³Ni nani aliyeyafahamu
 mawazo ya BWANA,
 au kumfundisha kama mshauri wake?
¹⁴Ni nani ambaye BWANA ametaka shauri
 kwake
 ili kumwelimisha,
 naye ni nani aliyemfundisha njia iliyo
 sawa?
 Ni nani aliyemfundisha maarifa
 au kumwonyesha mapito ya ufahamu?

¹⁵Hakika mataifa ni kama tone ndani ya ndoo,
 ni kama vumbi jembamba juu ya mizani,
 huvipima visiwa kana kwamba vilikuwa
 vumbi laini.

¹⁶Lebanoni hautoshi kwa moto wa
 madhababuni,
 wala wanyama wake hawatoshi kwa sadaka
 za kuteketezwa.

¹⁷Mbele yake mataifa yote ni kama si kitu,
 yanaonekana naye kama yasio na thamani
 na zaidi ya bure kabisa.

¹⁸Basi, utamlinganisha Mungu na nani?
 Utamlinganisha na kitu gani?

¹⁹Kwa habari ya sanamu, fundi huisubu,
 naye mfua dhahabu, huifunika kwa dhahabu
 na kuitengenezea mikufu ya fedha.

²⁰Mtu aliye maskini sana asiyeweza kuleta
 sadaka kama hii
 huuchagua mti usiooza.
 Humtafuta fundi stadi
 wa kusimamisha sanamu ambayo
 haitatikisika.

²¹Je, hujui?
 Je, hujasikia?
 Je, hujaambiwa tangu mwanzo?
 Je, hujafahamu tangu kuumbwa kwa
 dunia?

²²Anakaa kwenye kitu cha enzi juu ya duara ya
 dunia,
 nao watu wakaa ndani yake ni kama
 panzi.
 Huzitandaza mbingu kama chandalua
 na kuzitandaza kama hema la kuishi.

²³Huwafanya wakuu kuwa si kitu
 na kuwashusha watawala wa dunia hii kuwa
 kitu bure.

²⁴Mara baada ya kupandwa,
 mara baada ya kutiwa ardhini
 mara baada ya kutoa mizizi yao ardhini,
 ndipo huwapulizia nao wakanyauka,

- upepo wa kisulisuli,
huwapeperusha kama makapi.
- ²⁵"Utanilinganisha mimi na nani?
Au ni nani anayelingana nami?"
Asema Yeye Aliye Mtakatifu.
- ²⁶Inueni macho yenu mtazame mbinguni:
Ni nani aliyeumba hivi vyote?
Yeye aletaye nje jeshi la nyota moja baada
ya nyiningine
na kuziita kila moja kwa jina lake.
Kwa sababu ya uweza wake mkuu na nguvu
zake kuu,
hakuna hata mojawapo inayokosekana.
- ²⁷Kwa nini unasema, Ee Yakobo,
nanyi Ee Israeli, kulalamika,
"Njia yangu imefichwa BWANA
asiione,
Mungu wangu hajali shauri langu?"
- ²⁸Je wewe, hufahamu?
Je wewe, hujasikia?
BWANA ni Mungu wa milele,
Muumba wa miisho ya dunia.
Hatachoka wala kulegea,
wala hakuna hata mmoja awezaye
kuupima ufahamu wake.
- ²⁹Huwapa nguvu waliolegea
na huongeza nguvu za wadhaifu.
- ³⁰Hata vijana huchoka na kulegea,
nao vijana wanaume kujikwaa na kuanguka,
- ³¹bali wale wamtumainio BWANA
atafanya upya nguvu zao.
Watapaa juu kwa mbawa kama tai,
watapiga mbio wala hawatachoka,
watatembea kwa miguu wala
hawatazimia.
- Msaидиzi wa Israeli*
- 41** "Nyamazen i kimya mbele zangu, enyi
visiwa!
Mataifa na wafanye upya nguvu zao!
Wao na wakaribie, kisha waseme,
tukutane pamoja mahali pa hukumu.
- ²"Ni nani aliymchochea mmoja kutoka
mashariki,
akimwita katika haki kwa utumishi
wake?
Huyakabidhi mataifa mikononi mwake
na kutiisha wafalme mbele zake.
Huwafanya kuwa mavumbi kwa upanga
wake,
- huwafanya makapi yapeperushwayo na
upepo kwa upinde wake.
- ³Huwafuatia na kuendelea salama,
katika njia ambayo miguu yake haijawahi
kupita.
- ⁴Ni nani aliyeanya jambo hili na kulitimiliza,
akiita vizazi tangu mwanzo?
Mimi, BWANA, nilikuwa na cha
kwanza
na nitakuwa na cha mwisho, Mimi peke
yangu ndiye."
- ⁵Visiwa vimeliona na kuogopa,
miisho ya dunia inatetemeka.
Wanakaribia na kuja mbele,
⁶kila mmoja humsaidia mwingine na kusema
kwa ndugu yake,
"Uwe hodari!"
- ⁷Fundi humtia moyo sonara,
yeye alainishaye kwa nyundo
humhimiza yeye agongeaye kwenye
fuawe,
Humwambia yeye aunganishaye, "Ni kazi
njema."
Naye huikaza sanamu kwa misumari ili
isitikisike.
- ⁸Lakini wewe, Ee Israeli, mtumishi wangu,
Yakobo, niliyemchagua,
ninyi wazao wa Abrahamu rafiki yangu,
- ⁹Nilikuchukua toka miisho ya dunia,
nilikuita kutoka pembe zake za mbali,
nilisema, 'Wewe ni mtumishi wangu,
nimekuchagua wala sikukukataa.
- ¹⁰Hivyo usiogope, kwa maana niko pamoja
nawe,
usifadhaike, kwa maana mimi ni Mungu
wako.
Nitakutia nguvu na kukusaidia,
Nitakutegemeza kwa mkono wa kuume
wa haki yangu.
- ¹¹Wote walioona hasira dhidi yako
hakika wataaibika na kutahayarika,
wale wakupingao
watakuwa kama vile si kitu na
kuangamia.
- ¹²Ingawa utawatafuta adui zako,
hutawaona.
Wale wanaopigana vita dhidi yako
watakuwa kama vile si kitu kabisa.
- ¹³Kwa maana Mimi ndimi BWANA, Mungu
wako,

nikushikaye mkono wako wa kuume na kukuambia, Usiwe na hofu, nitakusaidia.

¹⁴Usiogope,
Ee Yakobo uliye mdudu,
Ee Israeli uliye mdogo,
kwa kuwa Mimi mwenyewe nitakusaidia,"
asema BWANA,
Mkombozi wako,
Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli.

¹⁵"Tazama, nitakufanya chombo cha kupuria, kipyga na chenye makali, chenye meno mengi.
Utaipura milima na kuiponda na kuvifanya vilima kuwa kama makapi.

¹⁶Utaipepeta, nao upepo utaichukua, dhoruba itaipeperushia mbali.
Bali wewe utajifurahisha katika BWANA
na katika utukufu wa Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli.

¹⁷"Maskini na wahitaji wanatafuta maji, lakini hayapo, ndimi zao zimekauka kwa kiu. Lakini Mimi BWANA nitawajibu, Mimi, Mungu wa Israeli, sitawaacha.

¹⁸Nitaifanya mito itiririke juu ya vilima vilivyo kame, nazo chemchemi ndani ya mabonde. Nitaligeuza jangwa liwe mabwawa ya maji, nayo ardhi iliyokauka kuwa chemchemi za maji.

¹⁹Katika jangwa nitaotesha mwerezi, mshita, mhadasi na mzeituni. Nitaweka misunobari, minvinje na misanduku pamoja huko nyikani,

²⁰ili kwamba watu wapate kuona na kujua, wapate kufikiri na kuelewa, kwamba mkono wa BWANA umetenda hili, kwamba Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli ndiye aliyelifanya.

²¹BWANA asema, "Lete shauri lako." "Toa hoja yako," asema Mfalme wa Yakobo.

²²Leteni sanamu zenu zituambie ni nini kitakachotokea. Tuambieni mambo ya zamani yalikuwa nini, ili tupate kuyatafakari na kujua matokeo yake ya mwisho. Au tutangazieni mambo yatakayokuja

²³Tuambieni ni nini kitakachotokea baadaye,

ili tupate kujua kuwa ninyi ni miungu. Fanyeni jambo lo lote zuri au baya, ili tupate kutishika na kujazwa na hofu.

²⁴Lakini ninyi ni zaidi ya bure kabisa na kazi zenu hazifai kitu kabisa, ye ye awachaguaye ni chukizo sana.

²⁵"Nimemchochea mtu mmoja kutoka kaskazini, naye yuaja, mmoja toka maawio ya juu aliiyate jina langu. Huwakanyaga watawala kana kwamba ni matope, kama mfinyanzi akanyagavyo udongo wa kufinyangia.

²⁶Ni nani aliyenena hili toke a mwanzoni, ili tupate kujua, au kabla, ili tuweze kusema, 'Alikuwa sawa?' Hakuna aliyenena hili, hakuna aliyetangulia kusema hili, hakuna ye yote aliyesikia maneno kutoka kwenu.

²⁷Nilikuwa wa kwanza kumwambia Sayuni, 'Tazama, wako hapai!' Nilimpa Yerusalemu mjumbe wa habari njema.

²⁸Ninatazama lakini hakuna ye yote, hakuna ye yote mionganini mwao awezaye kutoa shauri, hakuna ye yote wa kutoa jibu wakati ninapowauliza.

²⁹Tazama, wote ni ubatili! matendo yao ni bure, vinyago vyao ni upepo mtupu na machafuko.

Mtumishi wa BWANA

42 "Huyu hapa mtumishi wangu, ninayemtegemeza, mteule wangu, ambaye ninapendezwa naye, nitaweka Roho yangu juu yake, naye ataleta haki kwa mataifa.

²Hatapaza sauti wala kupiga kelele, wala hataiinua sauti yake barabarani,

³mwanzi ullopondeka hatauvunja na utambi ufukao moshi hatauzima. Kwa uaminifu ataleta haki,

⁴hatazimia roho wala kukata tamaa mpaka atakaposimamisha haki juu ya dunia. Visiwa vitaweka tumaini lake katika sheria yake."

⁵Hili ndilo asemalo Mungu, BWANA,
ye ye aliyeziumba mbingu na kuzitanda,
aliyeitandaza dunia na vyote vitokavyo
humo,
awapaye watu wake pumzi
na uzima kwa wale waendao humo.
⁶Mimi, BWANA, nimekuita katika haki,
nitakushika mkono wako,
nitakulinda na kukufanya kuwa agano kwa
ajili ya watu na nuru kwa Mataifa,
⁷kuwafungua macho wale wasioona,
kuwaacha huru kutoka kifungoni
waliofungwa jela,
na kuwafungua kutoka gerezani wale
wanaokaa gizani.

⁸“Mimi ndimi BWANA,
hilo ndilo jina langi!
Sitampa mwengine utukufu wangu
wala sanamu sifa zangu.
⁹Tazama, mambo ya kwanza yametokea,
nami natangaza mambo mapya,
kabla hayajatokea nawatangazia habari
zake.”

Wimbo wa Kumsifu BWANA

¹⁰Mwimbieni BWANA wimbo mpya,
sifa zake toka miisho ya dunia,
ninyi mshukao chini baharini
na vyote vilivymo ndani yake,
enyi visiwa na wote wakaao ndani yake.
¹¹Jangwa na miji yake na vipaze sauti zao,
makao anamoishi Kedari na
yashangilie.
Watu wa Sela waimbe kwa furaha
na wapige kelele kutoka vilele vya
milima.
¹²Wampe BWANA utukufu
na kutangaza sifa zake katika visiwa.
¹³BWANA ataenda kama mtu mwenye
nguvu,
kama shujaa atachochea shauku yake,
kwa kelele ataamsha kilio cha vita
naye atashinda adui zake.

¹⁴Kwa muda mrefu nimenyamaza kimya,
nimekaa kimya na kujizuia.
Lakini sasa, kama mwanamke wakati wa
kuzaa,
ninapiga kelele, ninatweta na kushusha
pumzi.
¹⁵Nitaharibu milima na vilima
na kukausha uoto wake wote,

nitafanya mito kuwa visiwa
na kukausha mabwawa.
¹⁶Nitawaongoza vipofo kwenye njia ambayo
hawajaijua,
kwenye mapito wasiyoyazoea
nitawaongoza,
nitafanya giza kuwa nuru mbele yao
na kufanya mahali palipoparuza kuwa
laini.
Haya ndiyo mambo nitakayofanya,
mimi sitawaacha.
¹⁷Lakini wale wanaotumaini sanamu,
wanaoviambia vinyago, ‘Ninyi ndio miungu
yetu,’
watarudishwa nyuma kwa aibu kubwa.

Israeli Kipofu na Kiziwi

¹⁸“Sikieni, enyi viziwi,
tazameni, enyi vipofo mpate kuona!
¹⁹Ni nani aliye kipofu isipokuwa mtumishi wangu
na kiziwi kama mjumbe ninayemtuma?
Ni nani aliye kipofu kama ye ye aliyejitoa
kwangu,
aliye kipofu kama mtumishi wa BWANA?
²⁰Mmeona vitu vingi, lakini hamkizingatia,
masikio yenu yako wazi lakini hamsikii cho
chote.”
²¹Ilimpendenza BWANA
kwa ajili ya haki yake
kufanya sheria yake kuwa kuu na tukufu.
²²Lakini hili ni taifa lilloibwa na kutekwa nyara,
wote wamenaswa katika mashimo,
au wamefichwa katika magereza,
wamekuwa nyara, wala hapana ye yote
awaokoaye,
wamefanywa mateka, wala hapana ye
yote asemaye “Warudishe.”
²³Ni nani mionganini mwenu atakayesikiliza hili
au atakayezingatia kwa makini katika wakati
ujao?
²⁴Ni nani aliyejtoa Yakobo kuwa mateka,
na Israeli kwa wateka nyara?
Je hakuwa BWANA,
ambaye tumetenda dhambi dhidi yake?
Kwa kuwa hawakufuata njia zake,
hawakutii sheria zake.
²⁵Hivyo akawamwagia hasira yake inayowaka,
ukali wa vita.
Ikawazunguka kwa miali ya moto,
hata hivyo hawakuelewa,
ikawateketeza,
lakini hawakuyatia moyoni.

Mwokozi Pekee wa Israeli

43 Lakini sasa hili ndilo asemalo BWANA,
ye ye aliyekumba, Ee Yakobo,
ye ye aliyekuhuluku, Ee Israeli:
"Usiogope kwa maana nimekukomboa,
nimekuita wewe kwa jina lako, wewe u
wangu.
2 Unapopita kwenye maji makuu,
nitakuwa pamoja nawe,
unapopita katika mito ya maji,
hayatakugharikisha.
 Utakapopita katika moto,
hutaungua,
miali ya moto haitakuunguza.
3 Kwa kuwa Mimi ndimi BWANA, Mungu
wako,
Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli, Mwokozi
wako,
ninaitoa Misri kuwa fidia yako,
Kushi na Seba badala yako.
4 Kwa kuwa wewe ni wa thamani na wa
kuheshimiwa machoni pangu,
nami kwa kuwa ninakupenda,
nitatoa watu badala yako na mataifa badala
ya maisha yako.
5 Usiogope, kwa kuwa mimi nipo pamoja nawe,
nitawaleta watoto wako kutoka mashariki
na kukukusanya kutoka magharibi.
6 Nitaiambia kaskazini, 'Watoe!'
nayo kusini, 'Usiwazuie.'
 Walete wana wangu kutoka mbali
na binti zangu kutoka miisho ya dunia,
7 kila mmoja ambaye ameitwa kwa jina langu,
niliyemuumba kwa utukufu wangu,
niliyemhuluku na kumfanya."
8 Uwaongoze wale wenye macho lakini hawaoni,
wenye masikio lakini hawasikii.
9 Mataifa yote yanakutanika pamoja
na mataifa wanakusanya.
 Ni nani mionganoni mwao aliyetangulia
kutuambia haya
na kututangazia mambo yaliyopita?
 Walete mashahidi wao ili kuthibitisha kuwa
walikuwa sahihi,
ili kwamba wengine waweza kusikia na
kusema, "Ni kweli."
10 Ninyi ni mashahidi wangu," asema BWANA,
"na mtumishi wangu niliyemchagua,
ili mpate kunijua na kunihamini
na kutambua kwamba Mimi ndiye.
 Kabla yangu hakuna mungu aliyefanyizwa,
wala hatakuwepo mwingle baada
yangu.

11 Mimi, naam mimi, ndimi BWANA,
zaidi yangu hakuna mwokozi.
12 Nimedhihirisha, kuokoa na kutangaza Mimi,
wala si mungu mgeni katikati yenu.
 Ninyi ni mashahidi wangu,"
asema BWANA, "kwamba Mimi
ndimi Mungu.
13 Naam, tangu siku za kale. Mimi ndiye.
 Hakuna hata mmoja awezaye kuokoa
kutoka katika mkono wangu.
 Mimi ninapotenda,
ni nani awezaye kutangua?"

Huruma za Mungu na Kukosa kuwa na Uaminifu kwa Israeli

14 Hili ndilo BWANA asemalo,
Mkombozi wako Yeye Aliye Mtakatifu
wa Israeli:
 "Kwa ajili yenu nitatuma Babeli
na kuwaleta Wakaldayo wote kama
wakimbizi,
katika meli walizozionea fahari.
15 Mimi ndimi BWANA, Yeye Aliye
Mtakatifu wako,
Muumba wa Israeli, Mfalme wako."
16 Hili ndilo asemalo BWANA,
Yeye aliyefanya njia baharini,
mahali pa kupita kwenye maji mengi,
17 aliyeyakokota magari ya vita na farasi,
jeshi pamoja na askari wa msaada,
nao wakalala huko, wala hawatainuka tena
kamwe,
wamekomeshwa, Wakazimika kama
utambi:
18 "Msiyakumbuke mambo yaliyopita,
wala msiyatafakari mambo ya zamani.
19 Tazama, nitafanya jambo jipya!
 Sasa litachipuka, je, hamtalitambua?
 Nitafanya njia jangwani
na vijito vya maji katika nchi kame.
20 Wanyama wa mwituni wataniheshimu,
mbweha na bundi,
kwa sababu ninawapatia maji jangwani
na vijito katika nchi kame,
ili kuwapa watu wale maji, ambao ni chaguo
langu.
21 Watu wale niliowaumba kwa ajili yangu,
ili wapate kutangaza sifa zangu.
22 Hata hivyo hukuniita mimi, Ee Yakobo,
hujajitaabisha kwa ajili yangu, Ee Israeli.
23 Hujaniletea kondoo kwa ajili ya sadaka za

- kuteketezwa,
wala kuniheshimu kwa dhabihu zako.
Sikukulemea kwa sadaka za nafaka
wala kukuchosha kwa kuhitaji uvumba.
- ²⁴Hukuminunulia uvumba wo wote wenye
manukato
wala hukunipa kwa ukarimu mafuta ya
wanyama wa dhabihu zako.
Lakini umenilemea kwa dhambi zako
na kunitaabisha kwa makosa yako.
- ²⁵Mimi, naam mimi, ndimi nizifutaye dhambi
zako,
kwa ajili yangu mwenyewe,
wala sizikumbuki dhambi zako tena.
- ²⁶Tafakari mambo yaliyopita,
njoo na tuhujane,
leta shauri lako, uweze kupewa haki
yako.
- ²⁷Baba yako wa kwanza, alitenda dhambi,
wasemaji wako wameasi dhidi yangu.
- ²⁸Kwa hiyo nitawaibisha wakuu wa hekalu lako,
nami nitamtoa Yakobo aangamizwe
na Israeli adhihakiwe.

Israeli Aliyechaguliwa

- 44** "Lakini sasa sikiliza, Ee Yakobo,
mtumishi wangu,
Israeli, niliyemchagua.
²Hili ndilo asemalo BWANA,
Yeye aliyekuhuluku, aliyekuumba
tumboni,
Yeye atakayekusaidia:
Usiogope, Ee Yakobo, mtumishi wangu,
Yeshuruni^a, aliyekuchagua.
³Kwa maana nitamimina maji juu ya nchi yenye
kiu
na vijito vya maji juu ya ardhi iliyokauka,
nitamimina Roho wangu juu ya watoto wako,
nayo baraka yangu juu ya wazao wako.
⁴Nao watachipua kama manyasi katika shamba
la majani,
kama mierezi kando ya vijito vya maji
yatiririkayo.
⁵Mmoja atasema, 'Mimi ni wa BWANA,'
mwingine atajita kwa jina la Yakobo,
vile vile mwininge ataandika juu ya
mkono wake,
'Wa BWANA'
na kujiita kwa jina la Israeli.

^{a2} "Yeshiruni" maana yake "Yeye aliye mnyofu," yaani, Israeli (ona pia Kumb. 32:15)

BWANA, Siyo Sanamu

- ⁶"Hili ndilo asemalo BWANA,
Mfalme wa Israeli na Mkombozi, BWANA
Mwenye Nguvu:
Mimi ni wa kwanza na Mimi ni wa mwisho,
Zaidi yangu hakuna Mungu.
⁷Ni nani basi aliye kama mimi? Yeye na aseme.
Yeye na aseme na kuweka mbele
yangu
ni kitu gani kilichotokea tangu nilipoumba
watu wangu wa kale,
tena ni nini kitakachotokea,
naam, yeye na atabiri ni nini kitakachokuja.
⁸Msitetemeke, msiojope.
Je, sikutangaza hili na kutabiri tangu
zamani?
Ninyi ni mashahidi wangu. Je, yuko Mungu
zaidi yangu mimi?
Hasha, hakuna Mwamba mwininge,
mimi simjui mwininge."
⁹Wote wachongao sanamu ni ubatili,
vitu wanavyovithamini havifai kitu.
Wale ambaو wangesema juu yao ni vipofu,
ni wajinga, ili wao waaibike.
¹⁰Ni nani atengenezaye mungu na kusubu
sanamu,
ambayo haiwezi kumfaidia kitu cho chote?
¹¹Yeye pamoja na wenziwe wa aina yake
wataaibishwa,
mafundi wao si kitu ila ni wanadamu tu.
Wote na wakusanyike pamoja na kuwa na
msimamo wao,
watashushwa chini kwa hofu na kwa
fedheha.
¹²Muhunzi huchukua kifaa
na kukifanya kazi kwenye makaa ya
moto,
hutengeneza sanamu kwa nyundo,
huifanyiza kwa nguvu za mkono wake.
Huona njaa na kupoteza nguvu zake,
asipokunyuwa maji huzimia.
¹³Seremala hupima kwa kutumia kamba
na huuchora mstari kwa kalamu,
huchonga kwa patasi
na kutia alama kwa bikari,
huifanyiza katika umbo la binadamu,
la mwanadamu katika utukufu wake wote,
ili iweze kukaa kwenye sanduku lenye
vitu vyake vya ibada.
¹⁴Hukata miti ya mierezi,
huchukua mteashuri au mwaloni.
Huuacha ukue mionganoni mwa miti ya

msituni,
au hupanda msonobari, mvua huufanya
ukue.

¹⁵Ni kuni kwa ajili ya binadamu,
huchukua baadhi yake na kuota moto,
huwasha moto na kuoka mkate.
Lakini pia huutumia kumtengeneza mungu
na akamwabudu,
huitengeneza sanamu na kuisujudia.

¹⁶Sehemu ya kuni huziweka motoni,
akapikia chakula chake,
hubanika nyama na kula hadi ashibe.
Huota moto na kusema,
“Aha! ninahisi joto, ninaona moto.”

¹⁷Mabaki yake hutengeneza mungu, sanamu
yake,
huisujudia na kuiabudu.
Huiomba na kusema,
“Niokoe, wewe ni mungu wangu.”

¹⁸Hawajui cho chote, hawaelewi cho chote,
macho yao yamefungwa hivyo
hawawezi kuona,
akili zao zimefungwa hivyo hawawezi
kufahamu.

¹⁹Wala hakuna anayefikiri,
hakuna mwenye maarifa wala ufahamu
wa kusema,
“Sehemu yake nilitumia kwa kuni,
hata pia nilioka mkate juu ya makaa
yake,
nilibani ka nyama na kuila.
Je, nifanye machukizo kwa kile kilichobaki?
Je, nisujudie gogo la mti?”

²⁰Hujilisha kwa majivu, moyo uliodanganyika
humpotosha,
hawezu kujiooka mwenyewe, au kusema,
“Je, kitu hiki kilichoko katika mkono wangu
wa kuume si uongo?”

²¹Ee Yakobo, kumbuka mambo haya,
Ee Israeli, kwa kuwa wewe ni mtumishi
wangu.
Nimekuumba wewe, wewe ni mtumishi
wangu,
Ee Israeli, sitakusahau.

²²Nimeyafuta makosa yako kama wingu,
dhambi zako kama ukungu wa asubuhi.
Nirudie mimi,
kwa kuwa nimekukomboa wewe.”

²³Enyi mbingu, imbeni kwa furaha,
kwa maana BWANA amefanya
jambo hili,

Ee vilindi nya dunia, piga kelele.
Enyi milima, pazeni sauti kwa nyimbo,
enyi misitu na miti yenu yote,
kwa maana BWANA amemkomboa
Yakobo,
ameuonyesha utukufu wake katika
Israeli.

Yerusalem Kukaliwa

²⁴“Hili ndilo asemalo BWANA,
Mkombozi wako, aliyeumbwa tumboni:

Mimi ni BWANA,
Yeye aliyeumbwa vitu vyote,
Yeye peke yake aliyezitanda mbingu,
Yeye aliyeitandaza nchi mwenyewe,

²⁵Yeye huzipinga ishara za manabii wa uongo,
na kuwatia upumbavu waaguzi,
ayapinduaye maarifa ya wenye hekima,
na kuyafanya kuwa upuuzi,

²⁶ayathibitishaye maneno ya watumishi wake,
na kutimiza utabiri wa wajumbe wake,

Yeye aiambiaye Yerusalem, ‘Itakaliwa na
watu,’
miji ya Yuda kuwa, ‘itajengwa,’
na kuhusu magofu yake, ‘Mimi
nitayatengeneza,’

²⁷akiambiaye kilindi cha maji, ‘Kauka,
nami nitakausha vijito vyako,’

²⁸amwambiaye Koreshi, ‘Yeye ni mchungaji
wangu,
naye atatimiza yote yanipendezayo,
atauambia Yerusalem, “Ikajengwe tena,”
na kuhusu hekalu, “Misingi yake na
iwekwe.” ’

Koreshi chombo cha Mungu

45 “Hili ndilo asemalo BWANA kwa
mpakwa mafuta wake,
Koreshi, ambaye nimemshika mkono wake
wa kuume

kutiisha mataifa mbele yake
na kuwavua wafalme silaha zao,
kufungua milango mbele yake
ili kwamba malango yasije yakafungwa:

²Nitakwenda mbele yako na kusawazisha
milima,

nitavunjavunja malango ya shaba
na kukatakata mapingo ya chuma.

³Nitakupa hazina za gizani,
mali zilizofichwa mahali pa siri,

ISAYA

- ili upate kujua ya kwamba Mimi ndimi BWANA,
Mungu wa Israeli, akuitaye kwa jina lako.
- ⁴Kwa ajili ya Yakobo mtumishi wangu, Israeli niliyemchagua, nimekuita wewe kwa jina lako na kukupa jina la heshima, ingawa wewe hunitambui.
- ⁵Mimi ndimi BWANA, wala hakuna mwingine, zaidi yangu hakuna Mungu. Nitakutia nguvu, ingawa wewe hukunitambua,
- ⁶Ili kwamba kutoka maawio ya juu mpaka machweo yake, watu wapate kujua kwamba hakuna Mungu mwingine ila Mimi. Mimi ndimi BWANA wala hakuna mwingine.
- ⁷Mimi ninaumba nuru na kuhuluku giza, ninaleta mafanikio na kusababisha maafa, Mimi, BWANA, hufanya vitu hivi vyote.
- ⁸"Enyi mbingu juu, nyesheni haki, mawingu na yaidondoshe. Dunia na ifunguke sana, Wokovu na uchipuke, Haki na ikue pamoja nao, Mimi, BWANA, ndiye niliyeiumba.
- ⁹"Ole wake ye ye ashindanaye na Muumba wake, ye ye ambaye ni kigae tu kati ya vigae juu ya ardhi. Je, udongo wa kufinyangia humwambia mfinyazi, 'Unatengeneza nini wewe?' Je, kazi yako husema. 'Hana mikono?'
- ¹⁰Ole wake amwambiaye baba yake, 'Umezaa nini?' au kumwambia mama yake, 'Umezaa kitu gani?'
- ¹¹Hili ndilo asemalo BWANA. Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli na Muumba wake: Kuhusu mambo yatakayokuja, Je, unaniuliza habari za watoto wangu, au kunipa amri kuhusu kazi za mikono yangu?
- ¹²Mimi ndiye niliyeumba dunia

- na kumuumba mwanadamu juu yake. Mikono yangu mwenyewe ndiyo iliyozi tanda mbingu, nikayapanga majeshi yake yote ya angani.
- ¹³Mimi nitamwinua Koreshi katika haki yangu: Nitazinyosha njia zake zote. Yeye atajenga kwa upya mji wangu na kuwaweka huru watu wangu walio uhamishoni, lakini si kwa kima cha fedha wala kwa kupewa zawadi, asema BWANA Mwenye Nguvu."
- ¹⁴Hili ndilo asemalo BWANA: "Mazao ya Misri na bidhaa za Kushi, nao wale Waseba warefu, watakuja na kuwa wako, watakuja wakijikokota nyuma yako, watakuja wamefungwa minyororo. Watasujudu mbele yako wakikusihii na kusema, 'Hakika Mungu yu pamoja nawe, wala hakuna mwingine, hakuna Mungu mwingine.' "
- ¹⁵Hakika Wewe u Mungu unayejificha, Ee Mungu na Mwokozi wa Israeli.
- ¹⁶Wote watengenezao sanamu wataaibika na kutahayarika, watatahayarika kwa pamoja.
- ¹⁷Lakini Israeli ataokolewa na BWANA kwa wokovu wa milele, kamwe hutaabika wala kutatahayarika, milele yote.
- ¹⁸Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA, Yeye aliyeumba mbingu, ndiye Mungu, Yeye aliyeifanya dunia na kuiumba, Yeye ndiye aliyeihuluku, hakuiumba ili iwe tupu, bali aliiumba ikaliwe, Anasema:
- "Mimi ndimi BWANA, wala hakuna mwingine.
- ¹⁹Sijasema sirini, kutoka mahali fulani katika nchi ya giza, sijawaambia wazao wa Yakobo, 'Nitafuteni bure.' Mimi, BWANA, nasema kweli, ninatangaza lile lililo sahihi.
- ²⁰"Kusanyikeni pamoja mje,

enyi wakimbizi kutoka katika mataifa.
Wale wabebao sanamu za mti ni watu wasio
ha akili,
Wale waombao miungu ile isiyoweza
kuokoa.

²¹Tangazeni lile litakalokuwapo, lisemeni hilo,
wao na wafanye shauri pamoja.
Ni nani aliyetangulia kusema hili tangu
zamani,
aliyetangaza tangu zamani za kale?
Je, haikuwa Mimi, BWANA?
Wala hapana Mungu mwagine zaidi
yangu Mimi,
Mungu mwenye haki na mwokozi,
hapana mwagine ila mimi.

²²Nigeukieni mimi nanyi mkaokolewe,
enyi miisho yote ya dunia,
kwa maana mimi ndimi Mungu, wala hapana
mwagine.

²³Nimeapa kwa nafsi yangu,
kinywa changu kimenena katika uadilifu
wote neno ambalo halitatanguka:
Kila goti litapigwa mbele zangu,
kwangu mimi kila ulimi utaapa.

²⁴Watasesma kuhusu mimi, 'Katika Bwana peke
yake
ndiko kuna haki na nguvu.' "
Wote ambao wamemkasirikia Mungu
watamjia Yeye nao watatahayarika.

²⁵Lakini katika BWANA wazao wote wa
Israeli
wataonekana wenyewe haki na kutukuka.

Miungu ya Babeli

46 Beli anasujudu hadi nchi,
Nebo anainama.
Sanamu zao hubebwa na wanyama
wa mwitu na ng'ombe.
Vinyago hivi mnayobeba kila mahali ni
mzigo wa kulemea,
mzigo kwa wanyama waliochoka.

²Vinyago pamoja na wale wanaovibea
vinainama chini.
Hao miungu hawawezi kuwaokoa watu,
wala watu hawawezi kuokoa hiyo
miungu.
Wote wanakwenda utumwani pamoja.

³"Nisikilizeni mimi, Ee nyumba ya Yakobo,
ninyi nyote mliobaki wa nyumba ya Israeli,
ninyi ambao nimewategemeza tangu
mlipotungwa mimba,
nami nimewabeba tangu kuzaliwa

kwenu.
⁴Hata mpaka wakati wa uzee wenu na mvi
Mimi ndiye, Mimi ndiye
nitakayewasaidia ninyi.
Nimewahuluku nami nitawabeba,
nitawasaidia ninyi na kuwaokoa.

⁵"Mtanilinganisha na nani au mtanihesabu kuwa
sawa na nani?
Ni nani mtakayenifananisha naye ili tuweze
kulinganishwa?

⁶Wengine humwaga dhahabu kutoka kwenye
mifuko yao
na kupima fedha kwenye mizani,
huajiri mfua dhahabu kutengeneza mungu,
kisha huisujudia na kuiabudu.

⁷Huiinua kuiweka mabegani na kuichukua,
huiweka mahali pake, papo hapo ndipo
isimamapo.
Wala haiwezi kusogea kutoka mahali pale.
Ingawa mtu huililia, haijibu,
haiwezi kumwokoa kwenye taabu zake.

⁸"Kumbukeni hili, mkajionyesha kuwa waume,
litieni akilini, liwekeni moyoni, enyi waasi.

⁹Kumbukeni mambo yaliyopita, yale ya zamani
za kale,
Mimi ndimi Mungu, wala hakuna mwagine,
Mimi ndimi Mungu, wala hakuna mwagine
aliye kama mimi.

¹⁰Nitangazaye mwisho tangu mwanzo,
naam, tangu zamani za kale, mambo
ambayo hayajadendeka,
Mnasema: Kusudi langu ndilo
litakalosimama,
nami nitatenda mapenzi yangu yote.

¹¹Kutoka mashariki ninaita ndege awindaye,
kutoka nchi ya mbali, mtu atakayetimiza
kusudi langu.
Lile ambalo nimelisema, ndilo
nitakalolitimiza,
lile nillolipanga, hilo ndilo
nitakalolitenda.

¹²Nisikilizeni, ninyi wenyewe mioyo migumu,
ninyi mlion mbali na haki.

¹³Ninaleta haki yangu karibu,
haiko mbali,
wala wokovu wangu hautachelewa.
Nitawapa Sayuni wokovu,
Israeli utukufu wangu.

Anguko la Babeli

47 "Shuka keti mavumbini,
Ee Bikira Binti Babeli,

keti chini pasipo na kitii cha enzi,
Ee binti wa Wakaldayo.

Hutaitwa tena mwororo wala wa
kupendeza.

²Chukua mawe ya kusagia na usage unga,
vua shela yako.

Pandisha mavazi yako, ondoa viatu vyako,
vuka vijito kwa shida.

³Uchi wako utafunuliwa
na aibu yako itaonekana.

Nitalipa kisasi,
sitamhurumia hata mmoja."

⁴Mkombozi wetu, BWANA Mwenye Nguvu
ndilo jina lake,
ndiye Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli.

⁵"Keti kimya, ingia gizani,
Binti wa Wakaldayo,
hutaitwa tena malkia wa falme.

⁶Niliwakasirikia watu wangu
na kuaibisha urithi wangu,
niliwatia mikononi mwako,
nawe hukuwaonea huruma.
Hata juu ya wazee
uliweka nira nzito sana.

⁷Ukasema, 'Nitaendelea kuwa malkia milele!'
Lakini hukutafakari mambo haya
wala hukuwaza juu ya kile ambacho
kingeweza kutokea.

⁸"Sasa basi, sikiliza, ewe kiumbe mpenda
anasa,
ukaaye katika mahali pako pa salama
na kujiambia mwenyewe, 'Mimi ndiye, wala
hakuna mwingine zaidi yangu.
Kamwe sitakuwa mjane
wala sitafiwa na watoto.'

⁹Haya yote mawili yatakupata kufumba na
kufumbua, katika siku moja:
kufiwa na watoto wa ujane.
Vyote hivyo vitakupata kwa kipimo
kikamilifu,
ijapokuwa uchawi wako ni mwingi
na ulozi wako ni mwingi.

¹⁰Umeutegemea uovu wako,
nawe umesema, 'Hakuna ye yote
anionaye.'

Hekima yako na maarifa yako vinakupoteza
unapojiambia mwenyewe,
Mimi ndiye, wala hakuna mwingine zaidi
yangu.'

¹¹Maafa yatakujia,
nawe hutaweza kuyaondoa kwa uaguzi.

Janga litakuangukia wala hutaweza
kulikinga kwa fidia,
msiba mkuu usioweza kuutabiri utakujia
ghafula.

¹²"Endelea basi na ulozi wako
na wingi wa uchawi wako,
ambao umeutumikia tangu utoto wako,
labda utafanikiwa,
labda unaweza ukasababisha hofu kuu.

¹³Ushauri wote uliopokea umekuchosha bure!
Wanajimu wako na waje mbele,
wale watazamao nyota na watabirio mwezi
baada ya mwezi,
wao na wawaokoe na lile linalokuja juu
yenu.

¹⁴Hakika wako kama mabua makavu,
moto utawateketeza.
Hawawezi hata kuijokoa wao wenyewe
kutokana na nguvu za mwali wa moto.
Hapa hakuna makaa ya kumtia mtu ye yote
joto,
hana hakuna moto wa kuota.

¹⁵Hayo ndiyo yote wanayoweza kuwatendea
ninyi,
hawa ambao umetaabika
na kufanya nao biashara tangu utoto.
Kila mmoja atatoroka,
hakuna ye yote awezaye kukuokoa.

Israelii Mkaidi

48 "Sikilizeni hili, Ee nyumba ya Yakobo,
ninyi mnaoitwa kwa jina la Israeli
na mnaotoka katika ukoo wa Yuda,
ninyi mnaoapa kwa jina la BWANA,
mnaomwomba Mungu wa Israeli,
lakini si katika kweli au kwa haki,
²ninyi mnaojiita raia wa mji mtakatifu,
na kumtegemea Mungu wa Israeli,
BWANA Mwenye Nguvu ndilo jina
lake:

³Nilitabiri mambo ya kwanza tangu zamani,
kinywa changu kiliyatangaza na kuyafanya
yajulikane,
kisha ghafula nikayatenda nayo yakatokea.

⁴Kwa kuwa nalijua jinsi ulivyokuwa mkaidi,
mishipa ya shingo yako ilikuwa chuma,
kipaji chako cha uso kilikuwa shaba.

⁵Kwa hiyo nilikuambia mambo haya tangu
zamani,
kabla hayajatokea nilikutangazia
ili kwamba usije ukasema,
'Sanamu zangu zilifanya hayo,

6Kinyago changu cha mti na mungu
wangu wa chuma ameyaamuru.'

6Umesikia mambo haya, yaangalie hayo yote.
Je, hutayakubali?

7Kuanzia sasa na kuendelea nitakueleza
mambo mapya,
juu ya mambo yaliyofichika usiyoyajua.

7Yameumbwa sasa, wala si tangu zamani,
hukupata kuyasikia kabla ya siku ya leo.
Hivyo huwezi kusema,
'Naam, niliyajua hayo.

8Hujayasikia wala kuyaelewa,
tangu zamani sikio lako halikufunguka.
Ninafahamu vema jinsi ulivyo mdanganyifu,
uliitwa mwasi tangu kuzaliwa kwako.

9Kwa ajili ya jina langu mwenyewe
ninaichelewesha ghadhabu yangu,
kwa ajili ya sifa zangu nimeizuia isikupate,
ili nisije nikakukatilia mbali.

10Tazama, nimekusafisha, ingawa si kama
fedha,
nimekujaribu katika tanuru ya mateso.

11Kwa ajili yangu mwenyewe, kwa ajili yangu
mwenyewe, nafanya hili.
Kwa jinsi gani niliache jina langu
lichafuliwe?
Sitaloa utukufu wangu kwa mwingine.

Israeli Anawekwa Huru

12Ee Yakobo, nisikilize mimi,
Israeli, ambaye nimekuita:
Mimi ndiye, Mimi ndimi mwanzo na mwisho.

13Mkono wangu mwenyewe uliweka misingi ya
dunia,
nao mkono wangu wa kuume
umezitanda mbingu,
niziitapo, zote husimama pamoja.

14Kusanyikeni, ninyi nyote, msikilize:
Ni ipi mlongoni mwa hizo sanamu
ambayo imetabiri vitu hivi?
Watu wa BWANA waliochaguliwa na
kuungana
watatimiza kusudi lake dhidi ya Babeli,
mkono wa Mungu utakuwa dhidi ya
Wakaldayo

15Mimi, yaani mimi, nimenena,
naam, nimemwita yeye.
Nitamleta,
naye atafanikiwa katika lile nillomtuma.

16Nikaribieni na msikilize hili:

"Tangu tangazo la kwanza sikusema kwa
siri,
wakati litokeapo, nitakuwako hapo."

Sasa BWANA Mwenyezi amenituma,
kwa Roho wake.

- 17Hili ndilo asemalo BWANA,
Mkombozi wako, Yeye Aliye Mtakatifu
wa Israeli:
"Mimi ni BWANA, Mungu wako,
nikufundishaye ili upate faida,
nikuongozaye katika njia ikupasayo
kuiendea.
- 18Laiti ungesikiliza kwa makini maagizo yangu,
amanu yako ingekuwa kama mto,
haki yako kama mawimbi ya bahari.
- 19Wazao wako wangkuwa kama mchanga,
watoto wako kama chembe zake
zisizohesabika,
kamwe jina lao lisingefutiliwa mbali,
wala kuangamizwa kutoka mbele
zangu."

- 20Tokeni Babeli,
kimbieni kutoka kwa Wakaldayo!
Tangazeni hili kwa kelele za shangwe na
kulihubiri.
Lipelekeni mpaka miisho ya dunia,
semeni, "BWANA amemkomboa
mtumishi wake Yakobo."
- 21Hawakuona kiu alipowaongoza kupita katika
majangwa,
alifanya maji yatiririke kutoka kwenye
mwamba kwa ajili yao,
akapasua mwamba
na maji yakatoka kwa nguvu.

22"Hakuna amani kwa waovu," asema BWANA.

Mtumishi wa BWANA.

- 49 Nisikilizeni, Enyi visiwa,
sikieni hili, ninyi mataifa mlion mbali:
Kabla sijazaliwa BWANA aliniita,
tangu kuzaliwa kwangu amelitaja jina
langu.
- 2Akafanya kinywa changu kuwa kama upanga
ulionolewa,
katika uvuli wa mkono wake akanificha,
akanifanya kuwa mshale uliosuguliwa
na kunificha katika podo lake.
- 3Akaniambia, "Wewe u mtumishi wangu,

Israeli, ambaye katika ye ye nitaonyesha
utukufu wangu."

⁴Lakini nilisema, "Nimetumika bure,
nimetumia nguvu zangu bure bila faida.
Hata hivyo linalonistahili liko mkononi mwa
BWANA,
nayo ijara yangu iko kwa Mungu
wangu."

⁵Sasa BWANA asema,
ye ye alieniumba tumboni kuwa
mtumishi wake
kumrudisha tena Yakobo kwake na
kumkusanya Israeli,
kwa maana nimepata heshima machoni
pa BWANA,
naye Mungu wangu amekuwa nguvu yangu,
⁶anasesma:

"Je, ni jambo dogo sana wewe kuwa
mtumishi wangu
ili kurejeza upya makabila ya Yakobo,
na kuwarudisha wale Waisraeli
niliowahifadhi.

Pia nitakufanya uwe nuru kwa ajili ya
Mataifa,
ili upate kuleta wokovu wangu hata
miisho ya dunia."

⁷Hili ndilo asemalo BWANA,
Mkombozi na Yeye Aliye Mtakatifu wa
Israeli,
kwake ye ye ambaye alidharauliwa na
kuchukiwa na taifa,
kwa mtumishi wa watawala:
"Wafalme watakuona na kusimama,
wakuu wataona na kuanguka kifudifudi,
kwa sababu ya BWANA, aliye
mwaminifu,
Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli, ambaye
amekuchagua wewe."

Kurejeza kwa Israeli

⁸Hili ndilo asemalo BWANA:

"Wakati wangu uliokubalika nitakujibu,
nami katika siku ya wokovu
nitakusaidia,
nitakuhifadhi nami nitakufanya kuwa
agano kwa ajili ya watu,
ili kurudisha nchi na kugawanya tena urithi
waliokuwa ukiwa,

⁹kuwaambia mateka, 'Tokeni nje,'
nao wale walio gizani, 'Iweni huru!'

"Watajilisha kando ya barabara
na kupata malisho yao juu ya kila kilima
kilicho kitupu.

¹⁰Hawataona njaa wala kuona kiu,
wala hari ya jangwani au jua
halitawapiga.

Yeye mwenye huruma juu yao
atawaonyesha njia
na kuwaongoza kando ya chemchemi
za maji.

¹¹Nitaifanya milima yangu yote kuwa barabara
na njia kuu zangu zitainuliwa.

¹²Tazama, watakuja kutoka mbali,
wengine kutoka kaskazini, wengine kutoka
magharibi,
wengine kutoka nchi ya Sinimu."

¹³Pigeni kelele kwa furaha Enyi mbingu,
Furahi, Ee dunia,
pazenai sauti kwa kuimba, Enyi milima!
Kwa maana BWANA anawafariji watu
wake,
naye atakuwa na huruma kwa watu
wake walioumizwa.

¹⁴Lakini Sayuni alisema, "BWANA
ameniacha,
Bwana amenisahau."

¹⁵"Je, mama aweza kumsahau mtoto aliye
matitini mwake akinyonya?

Wala asiwe na huruma juu ya mtoto
aliyemzaa?

Ingawa anaweza kusahau,
Mimi sitakusahau wewe!

¹⁶Tazama, nimekuchora kama muhuri katika
vitanga nya mikono yangu,
kuta zako zi mbele yangu daima.

¹⁷Wana wako wanaharakisha kurudi,
nao wale waliokuteka wanaondoka kwako.

¹⁸Inua macho yako ukatazame pande zote,
wana wako wote wanakusanyika na
kukujia.

"Kwa hakika kama vile niishivyo,
utawavaa wote kama mapambo,
na kujifunga nao kama bibi arusi,
asema BWANA.

¹⁹Ingawa uliangamizwa na kufanya ukiwa
na nchi yako ikaharibiwa,
sasa utakuwa na nafasi finyu kwa ajili ya
watu wako,
nao wale waliokuangamiza watakuwa

mbali sana.

²⁰Watoto waliozaliwa wakati wa msiba wako bado watakuambia,
'Mahali hapa ni finyu sana kwa ajili yetu, tipe eneo kubwa zaidi la kuishi.'

²¹Ndipo utasema moyoni mwako,
'Ni nani aliyenizalia hawa?
Nilikuwa nimefiwa tena ni tasa, nilikuwa nimehamishwa na kukataliwa.
Ni nani aliywalea hawa?
Niliachwa peke yangu, lakini hawa, wametoka wapi?'

²²Hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi,
"Tazama, nitawaashiria Mataifa, nitainua bendera yangu kwa mataifa, watawaleta wana wako wakiwachukua kwenye mikono yao na kuwabeba binti zenu juu ya mabega yao.

²³Wafalme watakuwa baba zenu wa kuwalea na malkia wao watakuwa mama zenu wa kuwalea.
Watasujudu mbele yako na nyuso zao zikigusa ardhi, watalamba mavumbi yaliyo miguuni mwako.
Ndipo utajua yakuwa Mimi ndimi BWANA, wale wanaonitumaini mimi hawataaibika."

²⁴Je, nyara zaweza kuchukuliwa kutoka kwa mashujaa wa vita, au mateka kuokolewa kutoka kwa watu wakali?

²⁵Lakini hili ndilo asemalo BWANA:
"Naam, mateka watachukuliwa kutoka kwa mashujaa, na nyara zitapokonywa kutoka kwa watu wakali.
Nitashindana na wale wanaoshindana nawe, nami nitawaokoa watoto wako.

²⁶Nitawafanya wale wanaokuonea kula nyama yao wenyewe, watalewa kwa damu yao wenyewe, kama vile kwa mvinyo.
Ndipo wanadamu wote watajua ya kuwa Mimi, BWANA ni Mwokozi wako, Mkombozi wako, Yeye Aliye Mwenye

Nguvu wa Yakobo."

Dhambi ya Israeli na Utii wa Mtumishi

50 Hili ndilo asemalo BWANA:
"Iko wapi hati ya talaka ya mama yako ambayo kwayo niliachana naye?
Au nimewauza ninyi kwa nani mionganoni mwa watu wanaonidai?
Kwa ajili ya dhambi zenu mliuzwa, kwa sababu ya makosa mama yenu aliachwa.

²Nilipokuja, kwa nini hakuwepo hata mmoja?
Nilipoita, kwa nini hakuwepo hata mmoja wa kujibu?
Je, mkono wangu ni mfupi mno hata nisiweze kuwakomboa?
Je, mimi sina nguvu za kukuokoa?
Kwa kukemea tu naikausha bahari, naigeuza mito ya maji kuwa jangwa, samaki wake wanaoza kwa kukosa maji na kufa kwa ajili ya kiu.

³Ninalivika anga weusi na kufanya nguo ya gunia kuwa kifuniko chake."

⁴BWANA Mwenyezi amenipa ulimi uliofundishwa, ili kujua neno lile limtegomezalo aliyechoka.
Huniamsha asubuhi kwa asubuhi, huamsha sikio langu lisikie kama mtu afundishwaye.

⁵BWANA Mwenyezi amezibua masikio yangu, nami sikuwa mwasi, wala sikurudi nyuma.

⁶Niliwapa mgongo wangu wale wanipigao, mashavu yangu wale wang'oao ndevu zangu, sikuuficha uso wangu kutohana na fedheha na kutemewa mate.

⁷Kwa sababu BWANA Mwenyezi ananisaidia, sitatahayarika.
Kwa hiyo nimekaza uso wangu kama jiwe la gumegume, nami ninajua sitaaibika.

⁸Yeye anipatiaye haki yangu yu karibu.
Ni nani basi atakayeleta mashitaka dhidi yangu?
Tukabiliane uso kwa uso!
Mshitaki wangu ni nani?

Ni nani aliye mshitaki wangu?
 9Ni BWANA Mwenyezi ndiye anisaidiaye
 mimi.
 Ni nani huyo atakayenihukumu?
 Wote watachakaa kama vazi,
 nondo atawala awamalize.

¹⁰Ni nani mionganoni mwenu amchaye BWANA
 na kulitii neno la mtumishi wake?
 Yeye atembeaye gizani,
 ye ye asiyé na nuru,
 na alitumainie jina la BWANA
 na amtegemee Mungu wake.

¹¹Lakini sasa, ninyi nyote mnaowasha mioto
 na kupeana ninyi kwa ninyi mienge
 iwakayo,
 nendeni, tembeeni katika nuru ya moto
 wenu
 na ya mienge mliyoiwasha.
 Hili ndilo mtakalolipokea kutoka mkononi
 mwangu:
 Mtalala chini kwa mateso makali.

Wokovu wa Milele kwa Sayuni

51 “Nisikilizeni, ninyi mnaofuatia haki
 na mnaomtafuta BWANA:
 Tazameni katika mwamba ambako ndiko
 mlilikotwa
 na mahali pa kuvunja mawe ambako
 ndiko mlilikochongwa,
²mwangalieni Abrahamu, baba yenu,
 na Sara, ambaye ndiye aliyewazaa.
 Wakati nilipomwita alikuwa mmoja tu,
 nami nikambariki na kumfanya kuwa
 wengi.
³Hakika BWANA ataifariji Sayuni
 naye atayaangalia kwa huruma magofu
 yake yote,
 atayafanya majangwa yake kama
 Edeni,
 nazo sehemu zake zisizolimika wala
 zisizofaa kukaliwa na watu
 kama bustani ya BWANA.
 Shangwe na furaha zitakuwako ndani yake,
 shukrani na sauti za kuimba.

⁴Nisikilizeni, watu wangu,
 nisikieni, taifa langu:
 Sheria itatoka kwangu,
 haki yangu itakuwa nuru kwa mataifa.
⁵Haki yangu inakaribia inakuja mbio,
 wokovu wangu unakuja,
 nao mkono wangu utaleta hukumu kwa

mataifa.
 Visiwa vitanitegemea
 na kungojea kwa matumaini mkono
 wangu.
⁶Inueni macho yenu mbinguni,
 mkaitazame dunia chini,
 mbingu zitatoweka kama moshi,
 dunia itachakaa kama vazi
 na wakazi wake kufa kama mainzi.
 Bali wokovu wangu utadumu milele,
 haki yangu haitakoma kamwe.

⁷“Nisikieni, ninyi mnaojua lile lililo sawa,
 ninyi watu amba masheria yangu
 miyoni mwenu:
 Msiogope mashutumu ya wanadamu
 wala msitiwe hofu na matukano yao.

⁸Kwa maana nondo atawala kama vazi,
 nao funza atawatafuna kama sufu.
 Lakini haki yangu itadumu milele,
 wokovu wangu kwa vizazi vyote.”

⁹Amka, Amka! jivike nguvu,
 Ewe mkono wa BWANA,
 Amka, kama vile siku zilizopita,
 kama vile katika vizazi nya zamani.
 Si ni wewe uliyemkata Rahabu vipande
 vipande,
 uliyemchoma yule joka?

¹⁰Si ni wewe uliyekausha bahari,
 maji ya kilindi kikuu,
 uliyefanya barabara katika vilindi nya bahari
 ili waliokombolewa wapate kuvuka?

¹¹Wale waliolipiwa fidia na BWANA
 watarudi.
 Wataingia Sayuni wakiimba,
 furaha ya milele itakuwa taji juu ya
 vichwa vyao.
 Furaha na shangwe zitawapata,
 huzuni na kulia kwa uchungu
 kutatoweka.

¹²Mimi, naam Mimi, ndimi niwafarijie ninyi.
 Ninji ni nani hata kuwaogopa wanadamu
 wanaokufa,
 wana wa wanadamu amba ni majani tu,

¹³kwamba mnamsahau BWANA Muumba
 wenu,
 aliyezitanda mbingu
 na kuiweka misingi ya dunia,
 kwamba mnaishi katika hofu siku zote
 kwa sababu ya ghadhabu ya mdhalimu,
 ambaye nia yake ni kuangamiza?”

- Iko wapi basi ghadhabu ya mdhalimu?
- ¹⁴Wafungwa waliojikunyata kwa hofu
watawekwa huru karibuni,
hawatafia kwenye gereza lao,
wala hawatakosa chakula.
- ¹⁵Kwa maana Mimi ndimi BWANA, Mungu
wako,
ambaye huisukasuka bahari ili mawimbi
yake yangurume,
BWANA Mwenye Nguvu ndilo jina
lake.
- ¹⁶Nimeweka maneno yangu kinywani mwako
na kukufunika kwa uvuli wa mkono
wangu,
Mimi niliyeweka mbingu katika nafasi,
niliyeweka misingi ya dunia,
niwaambiaye Sayuni, 'Ninyi ni watu
wangu.' "
- Kikombe cha Ghadhabu ya BWANA**
- ¹⁷Amka, amka!
Simama, Ee Yerusalem,
wewe uliyekunywa kutoka katika mkono wa
BWANA
kikombe cha ghadhabu yake,
wewe uliyekunywa mpaka kufikia machujo
yake
kikombe kile cha kunywea
kiwafanyacho watu kuyumbayumba.
- ¹⁸Kati ya wana wote aliowazaa
hakuwepo hata mmoja wa
kumwongoza,
kat i ya wana wote aliowalea
hakuwepo hata mmoja wa kumshika
mkono.
- ¹⁹Majanga haya mawili yamekuja juu yako,
ni nani awezaye kukufariji?
Maangamizi, uharibifu, njaa na upanga
ni nani awezaye kukutuliza?
- ²⁰Wana wako wamezimia,
wamelala kwenye mwanzo wa kila
barabara,
kama swala aliyanaswa kwenye wavu.
Wamejazwa na ghadhabu ya BWANA
na makaripio ya Mungu wako.
- ²¹Kwa hiyo sikiliza hili, wewe uliyeteswa,
uliyelewa, lakini si kwa mvinyo.
- ²²Hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi,
Mungu wako, ye ye ambaye huwatetea
watu wake:
"Tazama, nimeondoa mkononi mwako
kikombe kilichokufanya uyumbeyumbe,

- kutoka katika kikombe hicho,
kikombe cha kunywa cha ghadhabu yangu,
kamwe hutakunywa tena.
- ²³Nitakiweka mikononi mwa watesi wako,
wale waliokuambia, 'Anguka kifudifudi ili
tuweze kutembea juu yako.'
- Ukaufanya mgongo wako kama ardhi,
kama njia yao ya kupita."
- 52** Amka, amka, Ee Sayuni,
jivike nguvu.
Vaa mavazi yako ya fahari,
Ee Yerusalem, mji mtakatifu.
Asiyetahiriwa na aliye najisi
hataingia kwako tena.
- ²Jikung'ute mavumbi yako,
inuka, uketi kwenye kiti cha enzi,
Ee Yerusalem.
Jifungue minyororo iliyo shingoni mwako.
Ee Binti Sayuni uliye mateka.
- ³Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA:
"Mliuzwa pasipo malipo,
nanyi mtakombolewa bila fedha."
- ⁴Kwa maana hili ndilo asemalo BWANA
Mwenyezi:
"Hapo kwanza watu wangu walishuka Misri
kuishi,
hatimaye, Ashuru wakawaonea.
- ⁵"Basi sasa nina nini hapa?" Asema
BWANA.
- "Kwa kuwa watu wangu wamechukuliwa
pasipo malipo,
nao wale wanaowatawala
wanawadhihaki,"
asema BWANA.
"Mchana kutwa jina langu limetukanwa bila
kikomo.
"Kwa hiyo watu wangu watalijua jina langu,
kwa hiyo katika siku ile watajua
kwamba ndimi niliyetangulia kulisema.
Naam, ni mimi."
- ⁷Tazama jinsi ilivyo mizuri juu ya miiima
miguu yao wale waletao habari njema,
wale wanaotangaza amani,
wanaoleta habari njema,

wanaotangaza wokovu,
wauambiao Sayuni,
“Mungu wako anatawala!”

⁸Sikiliza! Walinzi wako wanapaza sauti zao,
kwa pamoja wanapaza sauti zao kwa
furaha.

Wakati BWANA atakaporejea Sayuni,
wataliona kwa macho yao wenyewe.

⁹Pazeni sauti ya nyimbo za furaha kwa pamoja,
enyi magofu ya Yerusalem,
kwa maana BWANA amewafariji watu
wake,
ameikomboa Yerusalem.

¹⁰Mkono mtakatifu wa BWANA
umefunuliwa
machoni pa mataifa yote,
nayo miisho yote ya dunia itaona
wokovu wa Mungu wetu.

¹¹Ondokeni, ondokeni, tokeni huko!
Msiguse kitu kilicho najisi!
Tokeni kati yake mwe safi,
ninyi mchukuo vyombo vya BWANA.

¹²Lakini hamtaondoka kwa haraka, wala
hamtakwenda kwa kukimbia,
kwa maana BWANA atatangulia
mbele yenu,
Mungu wa Israeli atakuwa mlinzi nyuma
yenu.

Mateso na Utukufu wa Mtumishi

¹³Tazama, mtumishi wangu atatenda kwa
hekima,
atatukuzwa na kuinuliwa juu na kukwezwa
sana.

¹⁴Kama ambavyo walikuweko wengi
walioshangazwa naye,
uso wake ulikuwa umeharibiwa sana zaidi
ya mtu ye yote
na umbo lake kuharibiwa zaidi ya mfano
wa mwanadamu.

¹⁵Hivyo atashangaza mataifa mengi,
wafalme watafunga vinywa vyao kwa
sababu yake.
Kwa kuwa yale ambayo hawakuambiwa,
watayaona,
nayo yale wasiyoyasikia,
watayafahamu.

53 Ni nani aliyeamini ujumbe wetu
na mkono wa BWANA
umefunuliwa kwa nani?

²Alikua mbele yake kama mche mwororo

na kama mzizi katika nchi kavu.
Hakuwa na uzuri wala utukufu wa kutuvuta
kwake,
hakuwa na cho chote katika kuonekana
kwake cha kutufanya
tumtamani.

³Alidharauliwa na kukataliwa na wanadamu,
mtu wa huzuni nyingi, ajuaye mateso.
Kama mtu ambaye watu humficha nyuso
zao
alidharauliwa, wala hatukumhesabu
kuwa kitu.

⁴Hakika alichukua udhaifu wetu
na akajitwiwa huzuni zetu,
hata hivyo tulifikiri amepigwa na Mungu,
amepigwa sana naye na kuteswa.

⁵Lakini alitobolewa kwa ajili ya makosa yetu,
alichubuliwa kwa maovu yetu,
adhabu iliyotuletea sisi amani ilikuwa juu
yake,
na kwa majeraha yake sisi tumepona.

⁶Sisi sote, kama kondoo, tumeptea,
kila mmoja wetu amegeukia njia yake
mwenyewe,
naye BWANA aliweka juu yake
maovu yetu sisi sote.

⁷Alionewa na kuteswa,
hata hivyo hakufungua kinywa chake,
aliongozwa kama mwana kondoo
apelekwaye machinjoni,
kama vile kondoo anyamazavyo mbele
ya amkataye manyoya,
hivyo hakufungua kinywa chake.

⁸Kwa kukamatwa na hukumu aliondolewa.
Ni nani atakayeweza kueleza kuhusu
kizazi chake?
Kwa maana alikatiliwa mbali na nchi ya
walio hai,
alipigwa kwa ajili ya makosa ya watu
wangu.

⁹Wakamfanya kaburi pamoja na waovu,
pamoja na matajiri katika kifo chake,
ingawa hakutenda jeuri,
wala hapakuwa na hila kinywani
mwake.

¹⁰Lakini yalikuwa ni mapenzi ya BWANA
kumchubua na kumsababisha ateseke,
ingawa BWANA amefanya maisha
yake kuwa sadaka ya hatia,
ataona uzao wake na kuishi siku nyingi,

nayo mapenzi ya BWANA
yatafanikiwa mkononi mwake.

¹¹Baada ya maumivu ya nafsi yake,
ataona nuru ya uzima na kuridhika,
kwa maarifa yake, mtumishi wangu mwenye
haki atawafanya wengi kuwa wenye
haki,
naye atayachukua maovu yao.

¹²Kwa hiyo nitamgawia sehemu miongoni mwa
wakuu,
naye atagawana nyara pamoja na
wenye nguvu,
kwa sababu aliyamimina maisha yake hadi
mauti,
naye alihesabiwa pamoja na wakosaji.
Kwa kuwa alichukua dhambi za wengi,
na kuwaombea wakosaji.

Utukufu wa Baadaye wa Sayuni

54 Imba, Ewe mwanamke tasa,
wewe ambaye kamwe hukuzaa mtoto,
paza sauti kwa kuimba, piga kelele kwa
furaha,
ninyi ambao kamwe hamkupata
uchungu wa kuzaa,
kwa sababu watoto wa mwanamke
aliyearchwa ukiwa ni wengi
kuliko wa mwanamke mwenye mume,"
asema BWANA.

²"Panua mahali pa hema lako,
tandaza mapazia ya hema lako
uyaeneze mbali,
wala usiyazuie,
ongeza urefu wa kamba zako,
imarisha vingi vyako.

³Kwa maana utaenea upande wa kuume na
upande wa kushoto,
wazao wako watayamiliki mataifa
na kukaa katika miji yao iliyoachwa ukiwa.

⁴"Usiogope, wewe hutaabika.
Usiogope aibu, wewe.
Utasahau aibu ya ujana wako
wala hutakumbuka tena mashutumu ya
ujane wako.

⁵Kwa maana Muumba wako ndiye mume wako,
BWANA Mwenye Nguvu ndilo jina
lake,
Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli ni Mkombozi
wako,
Yeye anaitwa Mungu wa dunia yote.

⁶BWANA atakuuta urudi

kana kwamba ulikuwa mke aliyeachwa
na kuhuzunishwa rohoni,
kama mke aliyeolewa bado angali kijana
na kukataliwa," asema Mungu wako.

⁷"Kwa kitambo kidogo nilikuacha,
lakini kwa huruma nydingi nitakurudisha.

⁸Katika ukali wa hasira
nilikuficha uso wangu kwa kitambo,
lakini kwa fadhili za milele
nitakuwa na huruma juu yako,"
asema BWANA Mkombozi wako.

⁹"Kwangu mimi hili ni kama siku za Noa,
nilipoapa kuwa maji ya Noa kamwe
hayatafunika tena dunia.
Hivyo sasa nimeapa sitawakasirikia ninyi,
kamwe sitawakemea tena.

¹⁰Japotikisika milima na vilima viondolewe,
hata hivyo upendo wangu usiokoma kwenu
hautatikisika
wala agano langu la amani
halitaondolewa,"
asema BWANA, mwenye huruma
juu yenu.

¹¹"Ewe mji uliyeteswa, uliyepigwa kwa dhoruba
na usiyetulizwa
nitakujenga kwa almasi,
nitaweka misingi yako kwa yakuti samawi.

¹²Nitafanya minara yako ya akiki,
malango yako kwa vito ving'aavyo,
nazo kuta zako zote za mawe ya thamani.

¹³Watoto wako wote watafundishwa na BWANA,
nayo amani ya watoto wako itakuwa kuu.

¹⁴Kwa haki utathibitika:
kuonewa kutakuwa mbali nawe,
hutaogopa cho chote.
Hofu itakuwa mbali nawe,
haitakukaribia wewe.

¹⁵Kama mtu ye yote akikushambulia, haitakuwa
kwa ruhusa yangu,
ye yote akushambuliaye atajisalimisha
kwako.

¹⁶"Tazama, ni mimi niliyemwumba mhunzi
ye ye afukutaye makaa kuwa moto
na kutengeneza silaha inayofaa kwa
kazi yake.
Tena ni mimi niliyemwambia mharabu
kufanya uharibifu mwingu,

¹⁷hakuna silaha itakayofanyizwa dhidi yako
itakayofanikiwa,

nawe utauthibitisha kuwa mwongo kila
ulimi utakaokushtaki.
Huu ndio urithi wa watumishi wa BWANA
na hii ndiyo haki yao itokayo kwangu,"
asema BWANA

Mwaliko kwa Wenyewe Kiu

- 55** "Njoni, ninyi nyote wenyewe kiu,
njoni kwenye maji,
nanyi ambaao hamna fedha,
njoni, nunueni na mle!
Njoni, nunueni divai na maziwa
bila fedha na bila gharama.
2Kwa nini kutumia fedha kwa kitu ambacho si
chakula,
na kutaabikia kitu kisichoshibisha?
Sikilizeni, nisikilizeni mimi na mle kilicho
kizuri,
nazo nafsi zenu zitafurahia utajiri wa
unono.
3Tegeni sikio mje kwangu,
nisikieni mimi, ili nafsi zenu zipate
kuishi.
Nitafanya agano la milele nanyi,
pendo la uaminifu nililomwahidi Daudi.
4Tazama, nimemfanya kuwa shahidi wa mataifa,
kiongozi na jemadari wa mataifa.
5Hakika utaita mataifa usiyoyajua,
nayo mataifa yale yasiyokujua
yataharakisha kukujia,
kwa sababu ya BWANA Mungu
wako,
Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli,
kwa maana amekutukuza."

6Mtafuteni BWANA maadamu
anapatikana,
mwiteni maadam yu karibu.
7Mtu mwovu na aiache njia yake
na mtu mbaya na ayaache mawazo
yake.
Yeye na amrudie BWANA, naye
atamrehemu,
kwa Mungu wetu, kwa kuwa
atamsamehe bure kabisa.

8"Kwa kuwa mawazo yangu si mawazo yenu,
wala njia zenu si njia zangu,"
asema BWANA.
9"Kama vile mbingu zilivyo juu kuliko dunia,
ndivyo njia zangu zilivyo juu kuliko njia zenu
na mawazo yangu kuliko mawazo yenu.
10Kama vile mvua na theluji

ishukavyo kutoka mbinguni,
nayo hairudi tena huko
bila kunywesha dunia
na kuichipusha na kuistawisha,
hivyo hutoa mbegu kwa mpanzi na
mkate kwa mlaji,
11ndivyo lilivyo neno langu lile litokalo kinywani
mwangu:
Halitanirudia tupu,
bali litatimiliza lile nililokusudia
na litafanikiwa katika kusudi lile
nililolituma.
12Mtatoka nje kwa furaha
na kuongozwa kwa amani,
millima na vilima vitapaza sauti kwa nyimbo
mbele yenu,
nayo miti yote ya shambani itapiga makofi.
13Badala ya kichaka cha miiba itaota miti ya
misunobari,
na badala ya michongoma utaota
mhadasia.
Hili litakuwa jambo la kumpatia BWANA jina,
kwa ajili ya ishara ya milele, ambayo
haitaharibiwa."

Wokovu kwa Ajili ya Wengine

- 56** Hili ndilo asemalo BWANA:
"Dumisheni haki na mkatende lile liliilo sawa
kwa maana wokovu wangu u karibu
na haki yangu itafunuliwa upesi.
2Amebarikiwa mtu yule atendaye hili,
mtu yule alishikaye kwa uthabiti,
yeye ashikaye Sabato bila kuinajisi,
auzuiaye mkono wake usifanye uovu
wo wote."

3Usimwache mgeni aambatanaye na BWANA
aseme,
"Hakika BWANA atanitenga na
watu wake."
Usimwache towashi ye yote alalamike
akisema,
"Mimi ni mtu mkavu tu."

4Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA:

"Kwa matowashi washikao Sabato zangu,

a¹³ "Mhadasi" aina ya mti uotao milimani karibu na Yerusalem,
'hadas kwa Kiebrania, ilikuwa inatumika kujengea vibanda
wakati wa Sikukuu ya vibanda (Ona Neh 8:15)

ambao huchagua kile kinachonipendeza
na kulishika sana agano langu,
5hao nitawapa ndani ya hekalu langu na kuta
zake
kumbukumbu na jina bora kuliko kuwa na
watoto wa kiume na wakike:
Nitawapa jina lidumulo milele
ambalo halitakatiliwa mbali.
6Wageni wanaoambatana na BWANA
kumtumikia,
kulipenda jina la BWANA,
na kumwabudu yeye,
wote washikao Sabato bila kuinajisi
na ambao hushika sana agano langu
7hawa nitawaleta kwenye mlima wangu
mtakatifu
na kuwapa furaha ndani ya nyumba
yangu ya sala.
Sadaka zao za kuteketeza na dhabihu zao
zitakubalika juu ya madhabahu yangu,
kwa maana nyumba yangu itaitwa
nyumba ya sala kwa mataifa yote."
8BWANA Mwanyezi asema,
yeye awakusanyaye Waisraeli
waliohamishwa:
"Bado nitawakusanya na wengine kwao
zaidi ya hao ambao wameshakusanya
tayari."

Mashtaka ya Mungu Dhidi ya Waovu

9Njoni, enyi wanyama wote wa kondeni,
njoni mle, ninyi wanyama wote wa mwituni!
10Walinzi wa Israeli ni vipofu,
wote wamepungukiwa na maarifa,
wote ni mbwa walio bubu,
hawawezi kubweka,
hulala na kuota,
hupenda kulala.
11Ni mbwa wenye tamaa kubwa,
kamwe hawatosheki.
Wao ni wachungaji walipungukiwa na
ufahamu,
wote wamegeukia njia yao wenyewe,
kila mmoja hutafuta faida yake
mwenyewe.
12Kila mmoja hulia, "Njoni, tupate mvinyo!
Tunywe kileo sana!
Kesho itakuwa kama leo,
au hata bora zaidi."

Ibada ya Sanamu ya Israeli Iliyo Batili

57 Mwenye haki hipotea,
wala hakuna hata mmoja awazaye hilo

moyoni mwake,
watu watauwa huondolewa,
wala hakuna hata mmoja anayeelewa
kuwa wenyе haki
wameondolewa wasipatikane na
maovu.
2Wale waendao kwa unyofu huwa na amani,
hupata pumziko walalapo mautini.
3Lakini ninyi, njoni hapa, ninyi wana wa
wachawi,
ninyi wazao wa wazinzi na makhaba!
4Mnamdhihaki nani?
Ni nani mnayemcheka kwa dharau
na kumtolea ndimi zenu?
Je, ninyi si watoto wa waasi,
Uzao wa waongo?
5Mnawaka tamaa katikati ya mialoni
chini ya kila mti uliotanda matawi,
mnawatoa kafara watoto wenu kwenye
mabonde
na chini ya majabali yenyе mianya.
6Sanamu zilizoko katikati ya mawe laini ya
mabondeni ndiyo fungu lenu,
hizo ndizo sehemu yenu.
Naam, kwa hizo mmemimina sadaka za
vinywaji,
na kutoa sadaka za nafaka.
Kwa ajili ya haya yote, niendelee kuona
huruma?
7Umeweka kitanda chako juu kwenye kilima
kirefu kilichoinuka,
huko ulikwenda kutoa dhabihu zako.
8Nyuma ya milango yako na miimo yako
umeweka alama zako za kipagani.
Kwa kuniacha mimi, ulifunua kitanda chako,
umepanda juu yake na kukipanua sana,
ulifanya patano na wale ambao unapenda
vitanda vyao,
naye uliangalia uchi wao.
9Ulikwenda kwa Moleki^a, ukiwa na mafuta ya
zeituni
na ukaongeza manukato yako.
Ukawatuma wajumbe wako mbali sana,
ukashuka kwenye kaburi^b yenyewe!
10Ulikuwa umechoshwa na njia zako zote,
lakini usingeliweza kusema,
'Hakuna tumaini.'
Ulipata uhuisho wa nguvu zako,

^a "Moleki" mungu aliyejikuwa akiabudiwa na Waamoni.^b "Kaburi" hapa ina maana ya "Kuzimu" yaani "Sheol" kwa Kiebrania.

kwa sababu hiyo hukuzimia.

¹¹"Ni nani uliyemhofu hivyo na kumwogopa
hata ukaniambia uongo,
wala hamkunikumbuka
au kutafakari hili moyoni wako?
Si kwa sababu nimekuwa kimya muda
mrefu kwamba huniogopi?

¹²Nitaifunua haki yako na matendo yako,
nayo hayatakufaidia.

¹³Utakapolia kwa kuhitaji msaada,
sanamu zako ulizojikusanya na
zikuokoe!
Upopo utazipeperusha zote,
pumzi peke yake itazipeperusha,
Lakini mtu atakayenifanya kimbilio lake,
atairithi nchi
na kuumiliki mlima wangu mtakatifu."

Faraja Kwa Wenyewe Majuto

¹⁴Tena itasemwa:

"Jengeni, jengeni, itengenezeni njia!
Ondoeni vikwazo katika njia ya watu
wangu."

¹⁵Kwa maana hili ndilo asemalo aliye juu,
Yeye aliyeinuliwa sana,
Yeye aishiye milele, ambaye jina lake ni
Mtakatifu:
"Ninaishi mimi mahali palipoinuka tena
palipo patakatifu,
tena pamoja na yeye aliye na roho
iliyotubu
na mwenye roho ya unyenyekevu,
ili kuhuisha roho za wanyenyekevu
na kuhuisha mioyo yao waliotubu.

¹⁶Sitaendelea kulaumu milele,
wala sitakasirika siku zote,
kwa kuwa roho ya mwadamu ingezimia
mbele zangu,
yaani, pumzi ya mwanadamu
niliyemwuumba.

¹⁷Nilighadhhibika na tamaa yake ya dhambi,
nilimwadhibu, nikauficha uso wangu kwa
hasira,
yeye bado aliendelea katika njia zake za
tamaa.

¹⁸Nimezionna njia zake, lakini nitamponya,
nitamwongoza na kumrudishia upya faraja,

¹⁹nikiumba sifa katika midomo ya waombolezaji
katika Israeli.
Amani, amani, kwa wale walio mbali na
karibu,"

asema BWANA. "Nami
nitawaponya."

²⁰Bali waovu ni kama bahari ichafukayo,
ambayo haiwezi kutulia,
mawimbi yake hutupa takataka na matope.

²¹Mungu wangu asema,
"Hakuna amani kwa waovu."

Mfungo wa Kweli

58 Piga kelele, usizue.
Paza sauti yako kama tarumbeta.

Watangazieni watu wangu uasi wao
na kwa nyumba ya Yakobo dhambi zao.

²Kwa maana kila siku hunitafuta,
wanaonekana kutaka kujua njia zangu,
kana kwamba walikuwa taifa linalotenda lile
lililo sawa
na ambalo halijaziacha amri za Mungu
wake.

Hutaka kwangu maamuzi ya haki,
nao hutamani Mungu awakaribie.

³Wao husema, 'Mbona tumefunga, nawe
hujaona?
Mbona tumejinyenyekeza, nawe
huangalii?

"Lakini katika siku ya kufunga kwenu,
mnafanya mnavyotaka
na kuwadhlumu wafanyakazi wenu
wote.

⁴Kufunga kwenu huishia kwenye magomvi na
mapigano,
na kupigana ninyi kwa ninyi kwa ngumi
za uovu.

Hamwezi kufunga kama mnayofanya leo
na kutazamia sauti zenu kusikiwa huko
juu.

⁵Je, hii ndiyo aina ya mfungo niliouchagua,
siku moja tu kwa ajili ya mtu
kujinyenyekeza?

Je, ni kwa kuinamisha kichwa chini kama
unyasi

Na kwa kujilaza juu ya nguo ya gunia na
majivu?

Je, huo ndio mnaouita mfungo,
siku iliyokubalika kwa BWANA ?

⁶Je, hii si ndiyo aina ya mfungo niliyoichagua:
kufungua minyororo ya udhalimu
na kufungua kamba za nira,
kuwaweka huru walioonewa na kuvunja
kila nira?

⁷Je, sio kushirikiana chakula chako na wenye

njaa
na kuwapatia maskini wasiokuwa na
makao hifadhi,
unapomwona aliye uchi, umvike
wala si kumkimbia mtu wa nyama na
damu yako mwenyewe?
⁸Ndipo nuru yako itajitokeza kama
mapambazuko
na uponyaji wako utatokea upesi,
ndipo haki yako itakapokutangulia mbele
yako,
na utukufu wa BWANA utakuwa
mlinzi nyuma yako.
⁹Ndipo utaita, naye BWANA atajibu,
utalia kuomba msaada, naye atasema:
Mimi hapa.

"Kama ukiiondoa nira ya udhalimu,
kutokunyoosha kidole na kuzungumza
maovu,

¹⁰nanyi kama mkimkunjulia mtu mwenye njaa
nafsi zenu
na kutoshela mahitaji ya walioonewa,
ndipo nuru yenu itakapong'aa gizani,
nao usiku wenu utakuwa kama
adhuhuri.

¹¹BWANA atakuongoza siku zote,
atayatosheleza mahitaji yako katika nchi
kame
naye ataitia nguvu mifupa yako.
Utakuwa kama bustani iliyonyweshwa vizuri,
kama chemchemi ambayo maji yake
hayakauki kamwe.

¹²Watu wako watajenga tena magofu ya zamani
na kuinua misingi ya kale,
utaitwa Mwenye Kutengeneza Kuta
Zilizobomoka,
Mwenye Kufanya upya Barabara zenye
Makazi.

¹³"Kama ukitunza miguu yako isivunje Sabato
na kutokufanya kama vile upendavyo
katika siku yangu takatifu,
kama ukiita Sabato siku ya furaha
na siku takatifu ya BWANA ya
kuheshimiwa,
kama utaiheshimu kwa kutoenenda katika
njia zako mwenyewe
na kutokufanya yakupendezayo au
kusema maneno ya upuuzi,
¹⁴ndipo utakapoipatia furaha yako katika
BWANA,

nami nitakufanya upande juu ya miinuko ya
nchi
na kusheherekeea urithi wa Yakobo baba
yako."
Kinywa cha BWANA kimenena.

Dhambi, Toba na Ukombozi

59 Hakika mkono wa BWANA si mfupi hata
usiweze kuokoa,
wala sikio lake si zito hata lisiweze kusikia.
²Lakini maovu yenu yemewatenga ninyi na
Mungu wenu,
dhambi zenu zimewaficha ninyi uso wake,
ili asisikie.
³Kwa maana mikono yenu imetiwa mawaa kwa
damu
na vidole vyenu kwa hatia.
Midomo yenu imenena uongo,
nazo ndimi zenu zimenong'ona mambo
maovu.
⁴Hakuna hata mmoja anayedai kwa haki,
hakuna hata mmoja anayetetea shauri
lake kwa haki.
Wanategemea mabishano matupu na
kusema uongo,
huchukua mimba ya magomvi na kuzaa
uovo.
⁵Huangua mayai ya nyoka wenyе sumu
na kutanda wavu wa buibui.
Ye yote alaye mayai yao atakufa,
wakati moja lianguliwapo, nyoka
mwenye sumu hutoka humo.
⁶Utando wao wa buibui haufai kwa nguo,
hawawezi kujifunika kwa kile
walichokitengeneza.
Matendo yao ni matendo maovu,
vitendo vya jeuri vipo mikononi mwao.
⁷Miguu yao hukimbilia kwenye dhambi,
ni myepesi kumwaga damu isiyo na
hatia.
Mawazo yao ni mawazo mabaya,
uharibifu na maangamizi huuweka
alamu njia zao.
⁸Hawajui njia ya amani,
hakuna haki katika mapito yao.
Wamezigeuza kuwa njia za upotofu,
hakuna ye yote apitaye katika njia hizo
atakayeifahamu amani.
⁹Hivyo uadilifu uko mbali nasi,
nayo haki haitufikii.
Tunatazamia nuru kumbe! yote ni giza,
tunatazamia mwanga, lakini tunatembea

katika giza kuu.

¹⁰Tunapapasa ukuta kama kipofu,
tunapapasa katika njia zetu kama watu
wasio na macho.

Adhuhuri tunajikwaa kama wakati wa
gizagiza,
katikati ya wenye nguvu, tuko kama
wafu.

¹¹Wote tunanguruma kama dubu,
tunalia kwa uchungu kwa maombolezo
kama hua.
Tunatafuta haki, kumbe hakuna kabisa,
tunatafuta wokovu, lakini uko mbali.

¹²Kwa sababu makosa yetu ni mengi machoni
pako,
na dhambi zetu zinashuhudia dhidi yetu.
Makosa yetu yako pamoja nasi daima,
nasi tunayatambua maovu yetu:

¹³Uasi na udanganyifu dhidi ya BWANA.
kumgeuzia Mungu wetu kisogo,
tukichochea udhalimu na maasi,
tukinena uongo ambaao miyo yetu
imewaza.

¹⁴Hivyo uadilifu umerudishwa nyuma,
nayo haki inasimama mbali,
kweli imejikwa njiani,
uaminifu hauwezi kuingia.

¹⁵Kweli haipatikani po pote,
na ye yote aepukaye uovu huwa
mawindo.
BWANA alitazama naye akachukizwa
kwamba hapakuwepo haki.

¹⁶Aliona kuwa hakuwepo hata mtu mmoja,
akashangaa kwamba hakuwepo hata
mmoja wa kuingilia kati,
hivyo mkono wake mwenyewe ndio
uliomfanyia wokovu,
nayo haki yake mwenyewe ndiyo
iliyomtegemeza.

¹⁷Alivaa haki kama dirii kifuani mwake,
na chapeo ya wokovu kichwanai
mwake,
alivaa mavazi ya kisasi
naye akajifunga wivu kama joho.

¹⁸Kulingana na kile walichokuwa wametenda,
ndivyo atakavyolipa ghadhabu kwa watesi
wake
na kisasi kwa adui zake,
atavilipa tena visiwa sawa na
wanavyostahili.

¹⁹Kuanzia magharibi, watu wataliogopa jina la

BWANA
na kuanzia maawio ya juu,
watauheshimu utukufu wake.
Wakati adui atakapokuja kama mafuriko,
Roho BWANA
atainua kiwango dhidi yake na
kumfukuza.

²⁰"Mkombozi atakuja Sayuni,
kwa wale wa uzao wa Yakobo wanaozitubia
dhambi zao,"
asema BWANA.

²¹"Kwa habari yangu mimi, hili ni agano
langu nao," asema BWANA. "Roho wangu,
aliyeko juu yenu na maneno yangu ambayo
nimeyaweka katika vinywa vyenu hayataondoka
kinywani mwenu, wala kutoka vinywani mwa
watoto wenu, wala kutoka vinywani mwa wazao
wao kuanzia sasa na hata milele," asema
BWANA.

Utukufu wa Sayuni

60 "Ondoka, angaza, kwa kuwa nuru yako
imekuja

na utukufu wa BWANA unaangaza juu
yako.

²Tazama, giza litaifunika dunia
na giza kuu litayafunika mataifa,
lakini BWANA atakuangazia juu yako
na utukufu wake utaonekana juu yako.

³Mataifa wataijia nuru yako
na wafalme kuuja mwanga wa
mapambazuko yako.

⁴"Inua macho yako na utazame pande zote:
Wote wanakusanyika na kukujia,
wana wako wanakuja toka mbali,
nao binti zako wanabebwa mikononi.

⁵Ndipo utatazama na kutiwa nuru,
moyo wako utasisimka na kujaa furaha,
mali zilizo baharini zitaletwa kwako,
utajiri wa mataifa utakujilia.

⁶Makundi ya ngamia yataaja katika nchi yako,
ngamia vijana wa Midiani na Efa.
Nao wote watokao Sheba watakuja,
wakichukua dhahabu na uvumba
na kutangaza sifa za BWANA.

⁷Makundi yote ya Kedari yatakusanyika kwako,
kondoo waume wa Nebayothi
watakutumikia,
watakulika kama sadaka juu ya
madhabahu yangu,

- nami nitalipamba hekalu langu tukufu.
- ⁸"Ni nani hawa warukao kama mawingu
kama hua kuelekea kwenye viota vyao?
- ⁹Hakika visiwa vinanitazama,
merikebu za Tarshishi ndizo zinazotangulia,
zikiwaleta wana wenu kutoka mbali,
wakiwa na fedha na dhahabu zao,
kwa heshima ya BWANA, Mungu
wenu,
Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli,
kwa maana amekujalia utukufu.
- ¹⁰"Wageni watazijenga upya kuta zako,
na wafalme wao watawatumikia.
Ingawa katika hasira nilikupiga,
lakini katika upendeleo wangu
nitakuonyesha huruma.
- ¹¹Malango yako yatakuwa wazi sikuzote,
kamwe hayatafungwa, mchana wala
usiku,
ili kwamba watu wapate kukuletea utajiri wa
mataifa,
wafalme wao wakiongoza maandamano
ya ushindi.
- ¹²Kwa maana taifa au ufalme ule ambao
hautakutumikia utaangamia,
utaharibiwa kabisa.
- ¹³"Utukufu wa Lebanoni utakujilia,
msunobari, mvinje pamoja na
mteashuri,
ili kupapamba mahali pangu patakatifu,
nami nitapatukuza mahali pa miguu
yangu.
- ¹⁴Wana wa wale waliokuonea watakuja
wakisujudu mbele yako,
wote wanaokudharau watasujudu kwenye
miguu yako
nao watakuita Mji wa BWANA,
Sayuni wa Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli.
- ¹⁵Ingawa umeachwa na kuchukiwa,
bila kuwapo na ye yote anayesafiri
ndani yako,
nitakufanya kuwa fahari ya milele
na furaha ya vizazi vyote.
- ¹⁶Utanyonya maziwa ya mataifa
na kunyonyeshwa matiti ya wafalme.
Ndipo utakapojuwa kwamba Mimi, BWANA, ni
Mwokozi wako,
Mkombozi wako, Mwenye Nguvu wa
Yakobo.

- ¹⁷Badala ya shaba nitakuletea dhahabu
na fedha badala ya chuma.
Badala ya mti nitakuletea shaba,
na chuma badala ya mawe.
Nitafanya amani kuwa mtawala wako
na haki kuwa mfalme wako.
- ¹⁸Jeuri hazitasikika tena katika nchi yako,
wala maangamizi au uharibifu ndani ya
mipaka yako,
lakini utaita kuta zako Wokovu
na malango yako Sifa.
- ¹⁹Jua halitakuwa tena nuru yako mchana,
wala mwangaza wa mwezi
hautakuangazia,
kwa maana BWANA atakuwa nuru
yako ya milele,
naye Mungu wako atakuwa utukufu
wako.
- ²⁰Jua lako halitazama tena,
nao mwezi wako hautafifia tena,
BWANA atakuwa nuru yako milele,
nazo siku zako za huzuni zitakoma.
- ²¹Ndipo watu wako wote watakuwa waadilifu
nao wataimiliki nchi milele.
Wao ni chipukizi nililolipanda,
kazi ya mikono yangu,
kwa ajili ya kuonyesha utukufu wangu.
- ²²Aliye mdogo kwenu atakuwa elfu,
mdogo sana atakuwa taifa lenye nguvu.
Mimi ndimi BWANA,
katika wakati wake nitayatimiza haya
upesi."

Mwaka wa Upendeleo wa BWANA

- 61** Roho wa BWANA Mwenyezi yu juu
yangu,
kwa sababu BWANA amenitia mafuta
kuwahubiri maskini habari njema.
Amenitura kuwaganga waliovunjika moyo,
kuwatangazia mateka uhuru wao
na hao waliofungwa habari za
kufunguliwa kwoo,
- ²kutangaza mwaka wa BWANA
uliokulabiwa
na siku ya kisasi ya Mungu wetu,
kuwafariji wote waombolezao,
- ³na kuwapa mahitaji wale wanaohuzunika katika
Sayuni,
ili kuwapa taji ya uzuri badala ya majivu,
mafuta ya furaha badala ya maombolezo,
vazi la sifa badala ya roho ya kukata
tamaa.

Nao wataitwa mialoni ya haki,
pando la BWANA
kwa ajili ya kuonyesha utukufu wake.

⁴Watajenga upya magofu ya zamani na
kupatengeneza mahali palipoachwa
ukiwa zamani,
watafanya upya miji iliyoaharibiwa
iliyoachwa ukiwa kwa vizazi vingi.

⁵Wageni watayachunga makundi yenu,
wageni watafanya kazi katika mashamba
yenu
na kutunza mashamba yenu ya
mizabibu.

⁶Nanyi mtaitwa makuhani wa BWANA,
mtaitwa watumishi wa Mungu wetu.
Mtakula utajiri wa mataifa,
nanyi katika utajiri wao mtajisifu.

⁷Badala ya aibu yao watu wangu watapokea
sehemu maradufu,
badala ya fedheha watafurahia katika
urithi wao,
hivyo watarithi sehemu maradufu katika nchi
yao,
nayo furaha ya milele itakuwa yao.

⁸"Kwa maana Mimi, BWANA, napenda
haki,
ninachukia unyang'anyi na uovu.
Katika uaminifu wangu nitawapa malipo yao
ya haki na kufanya agano la milele nao.

⁹Wazao wao watajulikana mionganoni mwa
mataifa
na uzao wao mionganoni mwa kabilia za
watu.
Wale wote watakaowaona watatambua
kuwa ni taifa ambalo BWANA
amelibariki.

¹⁰Ninafurahia sana katika BWANA,
nafsi yangu inashangilia katika Mungu
wangu.

Kwa maana amenivika mavazi ya wokovu
na kunipamba kwa joho la haki,
kama vile bwana arusi apambavyo kichwa
chake kama kuhani,
kama bibi arusi ajipambavyo kwa vito
vyake nya thamani.

¹¹Kwa maana kama vile ardhi ifanyavyo
chipukizi kuota
na bustani isababishavyo mbegu kuota,
hivyo hivyo BWANA Mwenyezi
atafanya haki na sifa zichipuke mbele

ya mataifa yote.

Jina Jipyala Sayuni

62 Kwa ajili ya Sayuni sitanyamaza kimya,
kwa ajili ya Yerusalem sitatulia,
mpaka haki yake itakapoangaza kama
mapambazuko,

wokovu wake kama mwanga wa moto.

²Mataifa wataona haki yako,
nao wafalme wote wataona utukufu
wako,
wewe utaitwa kwa jina jipyala
lile ambalo kinywa cha BWANA
kitatamka.

³Utakuwa taji ya fahari mkononi mwa BWANA,
taji ya kifalme mkononi mwa Mungu wako.

⁴Hawatakuita tena Aliyearchwa,
wala nchi yako kuita Ukiwa.

Bali utaitwa Hefsiba^a,
nayo nchi yako itaitwa Beula^b,
kwa maana BWANA atakufurahia,
nayo nchi yako itaolewa.

⁵Kama vile mwanaume kijana aoavyo
mwanamwali,
ndivyo wanao watakavyokuo wewe,
kama bwana arusi amfurahiavyo bibi arusi
wake,
ndivyo Mungu wako atakavyokufurahia
wewe.

⁶Nimeweka walinzi juu ya kuta zako, Ee
Yerusalem,
hawatanyamaza mchana wala usiku.

Ninyi wenye kumwita BWANA,
msitulie,

⁷msimwache apumzike hadi atakapoufanya
imara Yerusalem
na kuufanya uwe sifa ya dunia.

⁸BWANA ameapa kwa mkono wake wa
kuume
na kwa mkono wake wenye nguvu:
"Kamwe sitawapa tena adui zenu nafaka
zenu kama chakula chao,
kamwe wageni hawatakunywa tena
divai mpya ambayo hiyo mmeitaabikia,
⁹Iakini wale waivunao nafaka wataila
na kumsifu BWANA,
nao wale wakusanyao zabibu watainywa
divai yake
katika nyua za patakatifu pangu."

^{a4} "Hefsiba" hapa maana yake "Nafurahia."

^{b4} "Beula" hapa maana yake "Ameolewa."

¹⁰Piteni, piteni katika malango!
Tengenezeni njia kwa ajili ya watu.
Jengeni, jengeni njia kuu!
Ondoeni mawe.
Inueni bendera kwa ajili ya mataifa.

¹¹BWANA ametoa tangazo
mpaka miisho ya dunia:
“Mwambie Binti Sayuni,
‘tazama, mwokozi wako anakuja!
Tazama ujira wake ukiwa pamoja naye,
na malipo yake yanafuatana nayel’”

¹²Wataitwa Watu Watakatifu,
Waliokombolewa na BWANA,
nawe utaitwa Aliyetafutwa,
Mji Usioachwa Tena.

Siku ya Mungu ya Kisasi na Ukombozi

63 Ni nani huyu anayekuja kutoka Edomu,
kutoka Bosra, mwenye mavazi
yaliyotiwa madoa mekundu?
Ni nani huyu, aliyevikwa joho la kifahari,
anayetembea kwa ukuu wa nguvu
zake?

“Mimi ndimi, nisemaye katika haki,
mwenye nguvu wa kuokoa.”

²Kwa nini mavazi yako ni mekundu,
kama ya yule akanyagae shinikizo la
zabibu?

³“Nimekanya shinikizo la zabibu peke yangu,
kutoka katika mataifa hakuna mtu
awaye yote aliyekuwa pamoja nami.
Nimewaponda mataifa kwa miguu katika
hasira yangu
na kuwakanya chini katika ghadhabu
yangu,
damu yao ilitia matone matone kwenye
mavazi yangu
na kutia madoa nguo zangu zote.

⁴Kwa kuwa siku ya kisasi ilikuwa moyoni
mwangu,

mwaka wa ukombozi wangu umefika.

⁵Nilitazama, lakini hakuwepo ye yote wa
kunisaidia,
nilishangaa kwa kuwa hakuwepo ye
yote aliyetoa msaada,
hivyo mkono wangu wenywewe ndio
ulionifanya wokovu,
na ghadhabu yangu mwenywewe ndiyo
iliyonitegemeza.

“Nilikanya shinikizo la zabibu peke yangu,
kutoka katika ghadhabu yangu niliwalewesha
na kumwaga damu yao juu ya ardhi.”

Kusifu na Kuomba

⁷Nitasimulia juu ya wema wa BWANA,
kwa ajili ya matendo ambayo kwayo
apaswa kusifiwa,
sawasawa na yote ambayo BWANA
ametenda kwa ajili yetu,
naam, mambo mengi mema aliyoyatenda
kwa ajili ya nyumba ya Israeli,
sawasawa na huruma zake na wema
wake mwinci.

⁸Alisema, “Hakika wao ni watu wangu,
wana ambaao hawatanidanganya,”
kisha akawa Mwokozi wao.

⁹Katika taabu zao zote naye alitaabika
na malaika wa uso wake akawaokoa.
Katika upendo wake na rehema zake
aliwakomboa,
akawainua na kuwachukua siku zote
zilizopita.

¹⁰Lakini waliasi
na kumhuzunisha Roho Mtakatifu wake.
Hivyo aligeuka na kuwa adui yao
na Yeye mwenywewe akapigana dhidi
yao.

¹¹Ndipo watu wake wakazikumbuka siku
zilizopita,
siku za Mose na watu wake,
yuko wapi yeye aliyeleta kupidia katikati
ya bahari,
pamoja na wachungaji wa kundi lake?

Yuko wapi yule aliywewka
Roho wake Mtakatifu katikati yao,
¹²aliyetuma mkono wake uliotukuka wenye
nguvu

kuwa katika mkono wa kuume wa Mose,
aliyegawa maji ya bahari mbele yao,
ili kujipatia jina milele,

¹³aliyeaongoza kupidia kwenye vilindi?
Kama farasi katika nchi iliyo wazi,
wao hawakujikwaa,

¹⁴kama ng’ombe washukao uwandani
walipewa pumziko na Roho wa BWANA,
Hivi ndivyo ulivyowaongoza watu wako
ili kujipatia mwenywewe jina tukufu.

¹⁵Tazama chini kutoka mbinguni ukaone

- kutoka katika kitu chako cha enzi
kilichoinuliwa juu, kitakatifu na kitukufu.
Uko wapi vivu wako na uweza wako?
Umetuzuilia wema wako na huruma
zako.
- ¹⁶Lakini wewe ni Baba yetu,
ingawa Abrahamu hatufahamu sisi
wala Israeli hatutambui,
Wewe, Ee BWANA, ni Baba yetu,
Mkombozi wetu tangu zamani za kale
ndilo jina lako.
- ¹⁷Ee, BWANA, kwa nini unatuacha tuende
mbali na njia zako
na kuifanya miyo yetu migumu hata
hatukuheshimu?
- Rudi kwa ajili ya watumishi wako,
yale makabila ambayo ni urithi wako.
- ¹⁸Kwa maana kwa muda mfupi watu wako
walimiliki mahali pako patakatifu,
lakini sasa adui zetu wamepakanyaga
mahali patakatifu pako.
- ¹⁹Sisi ni wako tangu zamani,
lakini tumekuwa kama wale ambaو
hujawatawala kamwe,
kama wale ambaو hawajaitwa kwa jina
lako.
- 64** Laiti ungelipasua mbingu na kushuka
chini,
kwamba milima ingelitatemeka mbele zako!
- ²Kama vile moto uteketezavyo vijiti
na kusababisha maji kuchemka,
shuka ukafanye jina lako lijulikane kwa adui
zako
na kusababisha mataifa yatetemeke
mbele zako!
- ³Kwa maana ulipofanya mambo ya kutisha
ambayo hatukuyatazamia,
ulishuka nayo milima ikatetemeka mbele
zako.
- ⁴Tangu nyakati za zamani hakuna ye yote
aliyesikia,
hakuna siko lilliosikia,
hakuna jicho lilliomwona Mungu mwengine
ila wewe
anayetenda mambo kwa ajili ya wale
wamngojeao.
- ⁵Uliwasaidia watu wale watendao yaliyo haki
kwa furaha,
wale wazikumbukao njia zako.
Lakini wakati tulipoendelea kutenda dhambi
kinyume na njia zako,
ulikasirika.

- Tutawezaje basi kuokolewa?
‘Sisi sote tumekuwa kama mtu aliye najisi,
nayo matendo yetu yote ya uadilifu ni
kama matambaa machafu,
sisi sote tunasinya kama janji
na kama upepo maovu yetu
hutupeperusha.
- ⁷Hakuna ye yote anayeliitia jina lako
wala anayejitahidi kukushika,
kwa kuwa umetuficha uso wako
na kutuacha tudhoofike kwa sababu ya
dhambi zetu.
- ⁸Lakini, Ee BWANA, wewe ndiwe Baba
yetu.
Sisi ni udongo wa mfinyanzi wewe ndiye
mfinyanzi,
sisi sote tu kazi ya mkono wako.
- ⁹Ee BWANA, usikasirike kupita kiasi,
usizikumbuke dhambi zetu milele.
Ee Bwana, utuangalie, twakuomba,
kwa kuwa sisi sote tu watu wako.
- ¹⁰Miji yako mitakatifu imekuwa jangwa,
hata Sayuni ni jangwa, Yerusalem
imekuwa ukiwa.
- ¹¹Hekalu letu takatifu na tukufu mahali ambapo
baba zetu walikusifu wewe,
limechomwa kwa moto,
navyo vitu vyote tulivyovithamini
vimeharibika.
- ¹²Ee BWANA, baada ya haya yote,
utajizuia?
Je, utanyamaza kimya na kutuadhibu kupita
kiasi?
- Hukumu na Wokovu**
- 65** “Nilijifunua kwa watu wale ambaو
hawakuniulizia,
nimeonekana kwa watu wale ambaو
hawakunitafuta.
Kwa taifa lile ambalo halikuliita jina langu,
nilisema, ‘Niko hapa, niko hapa.’
- ²Mchana kutwa nimeinyoshea mikono yangu
kwa watu wakaidi,
wanaokwenda katika njia ambazo si nzuri,
wafuatao mawazo yao wenyewe,
³taifa ambalo daima hunikasirisha machoni
pangu,
wakitoa dhabihu katika bustani
na kufukiza uvumba juu ya madhabahu
za matofali,
- ⁴watu waketio katikati ya makaburi
na kukesha mahali pa siri, ili kuabudu

ISAYA

mizimu,
walao nyama za nguruwe,
nazo sufuria zao zina mchuzi wa nyama na
mboga zilizonajisi,
⁵wasemao, 'Kaa mbali, usinikaribie,
kwa maana mimi ni mtakatifu mno
kwako!'
Watu wa aina hiyo ni moshi katika pua
zangu,
ni moto uwakao mchana kutwa.
⁶"Tazama, jambo hili hubakia limeandikwa
mbele zangu,
sitanyamaza kimya bali nitalipiza kwa
ukamilifu,
nitalipiza mapajani mwao,
⁷dhambi zenu na dhambi za baba zenu,"
asema BWANA.
"Kwa sababu walitoa dhabihu za
kuteketezwu juu ya milima
na kunichokoza mimi juu ya vilima,
nitapima kwenye mapaja yao
malipo makamilifu kwa ajili ya matendo
yao ya zamani."

⁸Hili ndilo asemalo BWANA:

"Kama vile bado divai mpya inapatikana
katika kishada cha zabibu,
na watu husema,
'Usikiharibu,
kwa kuwa bado kuna kitu kizuri ndani
yake,'
hivyo ndivyo nitavyofanya kwa ajili ya
watumishi wangu,
sitawaangamiza wote.

⁹Nitawaleta wazao kutoka kwa Yakobo
na kutoka kwa Yuda wale watakaomiliki
milima yangu,
watu wangu wateule watairithi,
nako huko wataishi watumishi wangu.
¹⁰Sharoni itakuwa malisho kwa ajili ya makundi
ya kondoo na mbuzi
na Bonde la Akori mahali pa kupumzikia
kwa makundi ya ng'ombe,
kwa ajili ya watu wangu wanaonitafuta.

¹¹"Bali kwenu ninyi mnaomwacha BWANA
na kuusahau mlima wangu mtakatifu,
ninyi mnaoandaa meza kwa ajili ya Bahati^a
na kujaza mabakuli ya mvinyo
uliochanganywa kwa ajili ya Ajali^b,

¹²Nitawaagiza mfe kwa upanga,
nanyi nyote mtainama chini ili
kuchinjwa,
kwa kuwa niliwaita lakini hamkuitika,
nilisema lakini hamkusikiliza.
Mlitenda maovu machoni pangu,
nanyi mkachagua mambo yale
yanayonichukiza."

¹³Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA
Mwenyezi:

"Watumishi wangu watakula,
lakini ninyi mtaona njaa,
watumishi wangu watakunywa
lakini ninyi mtaona kiu,
watumishi wangu watafurahi,
lakini ninyi mtaona haya.

¹⁴Watumishi wangu wataimba
kwa furaha ya miyo yao,
lakini ninyi mtalila kutokana
na uchungu wa moyoni na
kupiga yowe kwa sababu ya uchungu wa
roho zenu.

¹⁵Mtaliacha jina lenu
kuwa laana kwa watu wangu
waliochaguliwa,
BWANA Mwenyezi atawaua ninyi,
lakini watumishi wake atawapa jina
jingine.

¹⁶Yeye aombaye baraka katika nchi
atafanya hivyo kwa Mungu wa kweli,
yeye aapaye katika nchi
ataapa kwa Mungu wa kweli.
Kwa kuwa taabu za zamani zitasahaulika
na kufichwa kutoka machoni pangu.

Mbingu Mpya na Dunia Mpya

¹⁷"Tazama, nitaumba mbingu mpya na dunia
mpya.
Mambo ya zamani hayatakumbukwa,
wala hayatakuja akilini.

¹⁸Lakini furahini na kushangilia daima
katika hivi nitakavyoumba,
kwa kuwa nitaumba Yerusalem uwe wa
kupendeza,
nao watu wake wawe furaha.

¹⁹Nami nitaifurahia Yerusalem
na kuwafurahia watu wangu,
sauti ya maombolezo na ya kilio
haitasikika humo tena.

²⁰"Kamwe hatakuwepo tena ndani yake mtoto

^{a11} Bahati au "Gadi" mungu wa bahati wa Wakaldayo.

^{b11} "Ajali" au "Meni" yaani mungu wa "majaliwa."

mchanga
atakayeishi siku chache tu,
au mzee ambaye hataishi akatimiza miaka
yake,
ye ye atakayekufa akiwa na umri wa
miaka mia moja
atahesabiwa kwamba ni kijana tu, yeye
ambaye hatafika
miaka mia moja, atahesabiwa kuwa
amelaaniwa.

²¹Watajenga nyumba na kuishi ndani yake,
watapanda mashamba ya mizabibu na kula
matunda yake.

²²Hawatajenga nyumba tena na watu wengine
waishi ndani yake,
au kupanda na wengine wale.
Kwa kuwa kama zilivyo siku za mti,
ndivyo zitakavyokuwa siku za watu
wangu,
wateule wangu watafurahia kwa siku
nyingi kazi za mikono yao.

²³Hawatajitaabisha kwa kazi bure
wala hawatazaa watoto ili wapatwe na
majanga,
kwa kuwa watakuwa taifa liliobarikiwa na
BWANA,
wao na wazao wao pamoja nao.

²⁴Kabla hawajaita nitajibu,
nao wakiwa katika kunena nitasikia.

²⁵Mbwa mwitu na mwanakondoo watalisha
pamoja,
naye simba atakula nyasi kama maksai,
lakini mavumbi yatakuwa chakula cha
nyoka.
Hawatadhuru wala kuharibu
katika mlima wangu mtakatifu wote,"
asema BWANA.

Hukumu na Matumaini

66 Hili ndilo asemalo BWANA,
“Mbingu ni kiti changu cha enzi,
nayo dunia ni mahali pa kuweka miguu
yangu.
Iko wapi nyumba mtakayojenga kwa ajili
yangu?
Mahali pangu pa kupumzika patakuwa
wapi?
²Je, mkono wangu haukfanya vitu hivi vyote,
hivyo vikapata kuwepo?”
asema BWANA.
“Mtu huyu ndiye ninayemthamini:
Yeye ambaye ni mnyenyeketu
na mwenye roho yenye toba,

atetemekaye asikiapo neno langu.
³Lakini ye yote atoaye dhabihu ya fahali
ni kama ye ye auaye mtu
na ye yote atoaye sadaka ya
mwankondoo,
ni kama yule avunjaye shingo ya mbwa,
ye yote atoaye sadaka ya nafaka.
ni kama yule aletaye damu ya nguruwe
na ye yote afukizaye uvumba wa
kumbukumbu,
ni kama yule aabuduye sanamu.
Wamejichagulia njia zao wenywewe,
nazo nafsi zao zinafurahia machukizo
yao,
⁴hivyo, mimi pia nitachagua mapigo makali kwa
ajili yao,
nami nitaleta juu yao kile
wanachokiogopa.
Kwa maana nilipoita, hakuna ye yote
aliyelibu,
niliposema, hakuna ye yote aliyesikiliza.
Walifanya maovu machoni pangu
na kuchagua lile linalonichukiza.”

⁵Sikieni neno la BWANA,
ninyi mtetemekao kwa neno lake,
“Ndugu zenu wanaowachukia ninyi
na kuwatenga ninyi kwa sababu ya jina
langu,
wamesema,
‘BWANA na atukuzwe,
ili tupate kuona furaha yenu!’
Hata sasa wataaibika.

⁶Sikieni hizo ghasia kutoka mjini,
sikieni hizo kelele kutoka hekaluni!
Ni sauti ya BWANA
ikiwalipa adui zake yote wanayostahili.

⁷“Kabla hajasikia utungu,
alizaa,
kabla hajapata maumivu,
alizaa mtoto mwanaume.

⁸Ni nani amepata kusikia jambo kama hili?
Ni nani amepata kuona mambo kama
haya?
Je, nchi yaweza kuzaliwa kwa siku moja
au taifa laweza kutokea mara?
Mara Sayuni alipoona utungu
alizaa watoto wake.

⁹Je, nilete hadi wakati wa kuzaliwa nisizalishe?”
asema BWANA.
“Je, nifunge tumbo la uzazi
wakati mimi ndiye nizalishaye?” asema

Mungu wako.

¹⁰"Shangilieni pamoja na Yerusalem na
mfurahi kwa ajili yake,
ninyi nyote mnaompenda,
shangilieni kwa nguvu pamoja naye,
ninyi nyote mnaoomboleza juu yake."

¹¹Kwa kuwa mtanyonya na kutosheka
katika faraja ya matiti yake,
mtakunyuwa sana,
na kuufurahia wingi wa
mafuriko ya ustawi wake."

¹²Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA:

"Nitamwongeza amani kama mto,
nao utajiri wa mataifa kama kijito
kifurikacho,
utanyonya na kuchukuliwa mikononi mwake
na kuchezeshwa magotini pake.

¹³Kama mama anavyomfariji mtoto wake,
ndivyo nitakavyokufariji wewe,
nawe utafarijija huko Yerusalem."

¹⁴Wakati mtakapoona hili, mioyo yenu
itashangilia,
nanyi mtastawi kama majani,
mkono wa BWANA utajulikana kwa
watumishi wake,
bali ghadhabu yake kali itaonyeshwa
kwa adui zake.

¹⁵Tazama, BWANA anakuja na moto,
magari yake ya vita ni kama upepo wa
kisulisuli,
atalelemsa hasira yake kwa ghadhabu kali
na karipio lake pamoja na miali ya moto.

¹⁶Kwa maana kwa moto na kwa upanga wake
BWANA atatekeleza hukumu juu ya
watu wote,
nao wengi watakuwa ni wale waliouawa
na BWANA.

¹⁷"Watu wote wanaojiweka wakfu na
kujitakasa wenyewe ili kwenda bustanini,
wakimfuata aliye katikati ya wale ambaa hula
nyama za nguruwe na panya pamoja na vitu
vingine vivilivo machukizo, watafikia mwisho wao
pamoja," asema BWANA.

¹⁸"Nami, kwa sababu ya matendo yao na
mawazo yao, niko karibu kuja na kukusanya
mataifa yote na lugha zote, nao watakuja na
kuona utukufu wangu.

¹⁹"Nitaweka ishara katikati yao, nami

nitapeleka baadhi ya hao walionusrika kwa
mataifa, hadi Tarshishi, kwa Puti^a na Waludi
(wanaojulikana kama wapiga upinde), kwa
Tubali na Uyunani, hadi visiwa vyatya mbali
ambavyo havijasikia juu ya sifa zangu au
kuona utukufu wangu. Watatangaza utukufu
wangu mionganii mwa mataifa. ²⁰Nao
watawaleta ndugu zenu wote, kutoka katika
mataifa yote, mpaka kwenye mlima wangu
mtakatifu katika Yerusalem kama sadaka kwa
BWANA, juu ya farasi, katika magari ya vita na
magari makubwa, juu ya nyumbu na ngamia,"
asema BWANA. "Watawaleta, kama Waisraeli
waletavyo sadaka zao za nafaka, katika hekalu
la BWANA, katika vyombo safi kwa kufuata
desturi za ibada. ²¹Nami nitachagua baadhi yao
pia wawe makuhani na Walawi," asema
BWANA.

²²"Kama vile mbingu mpya na nchi mpya
ninazozifanya zitakavyodumu mbele zangu,"
asema BWANA, "ndivyo jina lenu na wazao
wenu watakavyodumu. ²³Kutoka Mwezi Mpya
hata Mwezi Mpya mwagine na kutoka Sabato
hadi Sabato nyininge, wanadamu wote watakuja
na kusujudu mbele zangu," asema BWANA.
²⁴"Nao watatoka nje na kuona maiti za wale
walioniasi mimi, funza wao hawatakuwa, wala
moto wao hautazimika, nao watakuwa kitu cha
kuchukiza sana kwa wanadamu wote."

^a¹⁹ "Puti" yaani "Pul" kwa Kiebrania, maana yake
"Walibya."

ISAYA

Utangulizi

Kitabu hiki kimepewa jina la Yeremia aliyekuwa kuhani na nabii. Kitabu hiki kinatoa taarifa kwa kina na mtazamo wa kidini na hali ya kisiasa katika Yuda kwenye kipindi cha mwisho cha ile miaka arobaini kabla ya kuharibiwa kwa Yerusalem. Baruku aliyekuwa katibu mahsusini wa Yeremia, kuna uwezekano mkubwa kwamba aliandika matukio haya pamoja na jumbe. Mengi yanajulikana kuhusu historia binafsi ya Yeremia kuliko nabii mwingine ye yote katika Agano la Kale. Yeremia alikuwa mwana wa kuhani aliyezaliwa katika kijiji cha Anathothi (kilomita sita kaskazini-mashariki mwa Yerusalem) chini ya utawala wa mfalme mwovu Manase. Yeremia, kama Isaya, alikuwa kijana ambaye aliiwa na Mungu kuonya Yuda juu ya uovu wake.

Kitaifa na kimataifa kipindi cha uhai wa Yeremia kilikuwa kipindi kilichojaa matukio mbalimbali. Kwa miaka ishirini na moja ya mwanzo ya huduma yake, Yuda wakiwa chini ya utawala wa Yosia, walipata mwamko wa kisiasa na uamsho wa kiroho wakati dola ya Waashuru ilikuwa inadidimia. Dola hiyo iliondolewa na maangamizi ya Ninawi mnamo mwaka 612 K.K. Yosia ambaye alitawala Yuda tangu 640-609 K.K. alionyesha mfano wa uongozi unaomcha Mungu, naye akaanzisha matengenezo 633 K.K. Yeremia ambaye alianza huduma yake ya unabii 627 K.K. alipata miaka mizuri ya huduma yake mpaka Yosia alipouawa mwaka 609 K.K.

Baada ya Yosia, Yeremia alikuwa kwenye hatari kubwa kutoka kwa viongozi wa dini na wa kisiasa ambao walikasirishwa na ujumbe wake. Muda uliosalia wa kuendelea kuwako kwa huo ufalme, Yeremia alikuwa na wakati mgumu. Wakati fulani Yeremia aliyekuwa msiri na rafiki wa mfalme (Yosia), aliiingia kwenye mateso akifungwa mara kwa mara na akiachiwa huru. Wababeli wakiwa wamewashinda Wamisri mnamo mwaka 605 K.K. huko Karkemishi katika mto Eufrati, walisonga mbele kuelekea Yerusalem na kuchukua mateka kwenda uhamishoni. Mnamo mwaka 597 K.K. walirudi tena kuja kumchukua Mfalme Yehoyakini na baadhi ya Wayahudi 10,000 kwenda uhamishoni. Ingawa Yeremia alishauri Wayahudi wajitolee kwa Wababeli, wao waliasi na hivyo mnamo 586 K.K. mji wa Yerusalem pamoja na hekalu lake vikaharibiwa. Kwa muda wote huu Yeremia alikabiliwa na mateso lakini Mungu alimwokoa na akaendelea kama mjumbe wa Mungu. Mungu alimlinda Yeremia ili aweze kuendelea kuwaonya waovu na kuwafariji wale wallomwamini Mungu. Baada ya Yerusalem kuharibiwa, Yeremia aliamua kubaki na watu wake, lakini hatimaye akaondoka nao kwenda Misri.

Kwa vile ujumbe wa Yeremia hauna mpangilio kwamba yaliyotokea kwanza ndiyo yaliyoandikwa kwanza, ni vizuri kusoma historia ya Yuda kwenye kitabu cha Wafalme na Mambo ya Nyakati ili kuuelewa vizuri ujumbe wa Yeremia.

Wazo Kuu

Uovu usiotubiwa husababisha taifa, jamii, au mtu binafsi kuangamia.

Mwandishi

Yeremia.

Mahali

Anathothi, Yerusalem, Rama, Misri.

Taifa la Yuda ilikuwa linaelekeea kwenye uharibifu kwa kasi na hatimaye lilishindwa na Babeli mnamo mwaka 586K.K. (*Angalia 2Wafalme 21-25*). Nabii Yeremia na Habakuki walitabiri wakati mmoja, lakini nabii Sefania ndiye aliyewatangulia.

Tarehe

627-580 K.K.

Wahusika

Wafalme wa Yuda kama ilivyotarajiwa mwanzoni, Baruku, Ebedmeleki, Mfalme Nebukadneza, Warekabi.

Mambo Muhimu

Kitabu hiki ni mchanganyiko wa historia, mashairi na habari za maisha ya watu.

Mgawanyo

- Wito wa Yeremia (1:1-9)
- Hali ya dhambi ya Yuda (2:1-6:30)
- Hekalu, sheria na Agano. (7:1-12:17)
- Uhakika wa kutekwa (13:1-18:23)
- Yeremia anakumbana na viongozi (19:1-29:32)
- Ahadi ya kufanya upya (30:1-33:26)
- Ufalme unasambaratika. (34:1-39:18)
- Safari ya kwenda Misri. (40:1-45:5)
- Ujumbe kuhusu mataifa ya kigeni. (46:1-51:64)
- Kuanguka kwa Yerusalem. (52:1-34)

1 Maneno ya Yeremia mwana wa Hilkia, mmoja wa makuhani katika mji wa Anatothi katika nchi ya Benyamini. ²Neno la BWANA lilimjia katika mwaka wa kumi na tatu wa utawala wa Yosia mwana wa Amoni mfalme wa Yuda, ³pia wakati wa utawala wa Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, mpaka mwezi wa tano wa mwaka wa kumi na moja wa kutawala kwake Sedekia mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, wakati watu wa Yerusalem walipopelekwa kwenda uhamishoni.

Wito wa Yeremia

⁴Neno la BWANA lilinjia kusema,

⁵"Kabla sijakuumba ndani ya tumbo la mama yako nilikuja,
kabla hujazaliwa nilikutenga kwa kazi maalumu,
nilikuweka uwe nabii kwa mataifa."

⁶Nami nikasema, "Aa, BWANA Mwenyezi, sijui kusema kwani mimi ni mtoto mdogo tu."

⁷Lakini BWANA akaniambia, "Usiseme, 'mimi ni mtoto mdogo tu. Utakwenda po pote nitakapokutuma na kunena lo lote nitakalokuagiza. ⁸Usiwaogope, kwa maana niko pamoja nawe nikuokoe," asema BWANA.

⁹Kisha BWANA akaunyoosha mkono wake na kugusa kinywa changu, akaniambia, "Sasa nimeyaweka maneno yangu kinywani mwako. ¹⁰Tazama, leo nimekuweka juu ya mataifa na falme ili kung'oa na kubomoa, ili kuharibu na kuangamiza, ili kujenga na kupanda."

¹¹Neno la BWANA likanijia kusema, "Je, Yeremia unaona nini?"

nami nikajibu, "Naona tawi la mti wa mlozi."

¹²BWANA akaniambia, "Umeona vyema kwa maana ninaliangalia neno langu ili kuona kwamba nimelitimiza."

¹³Neno la BWANA likanijia tena, "Unaona nini?"

Nikajibu, "Naona chungu kinachochemka kikiwa kimeinama mdomo wake kuelekea upande wa kaskazini."

¹⁴BWANA akaniambia, "Kutoka kaskazini maafa yatamwaga kwa wote waishio katika nchi. ¹⁵Nitawaita watu wote wa falme za kaskazini," asema BWANA.

"Wafalme wao watakuja na kuweka viti vyao
vya enzi
katika maingilio ya malango ya Yerusalem,

watakuja dhidi ya kuta zake zote
zinazouzunguka

na dhidi ya miji yote ya Yuda.

¹⁶Nitatoa hukumu zangu kwa watu wangu
kwa sababu ya uovu wao wa kuniacha
mimi,
kwa kufukiza uvumba kwa miungu mingine
na kuabudu kile ambacho mikono yao
imekitengeneza.

¹⁷Jiandae! Simama nave useme cho chote nitakachokuamuru. Usiwaogope wao la sivyo nitakufanya uwaogope wao. ¹⁸Leo nimekufanya mji wenye ngome, nguzo ya chuma na ukuta wa shaba ili kusimama dhidi ya nchi yote, dhidi ya wafalme wa Yuda, maafisa wake, makuhani wake na watu wa nchi hiyo. ¹⁹Watapigana nave lakini hawatakushinda, kwa kuwa niko pamoja nave nami nitakuokoa," asema BWANA.

Israeli Amwacha Mungu

2 Neno la BWANA lilinjia kusema, ²"Nenda ukahubiri masikioni mwa watu wa Yerusalem:

" 'Nakumbuka moyo wako wa uchaji katika ujana wako,
jinsi ulivyonipenda kama bibi arusi
na kunifuata katika jangwa lile lote,
katika nchi isiyopandwa mbegu.

³Israeli alikuwa mtakatifu kwa BWANA,
malimbuko ya kwanza ya mavuno yake,
wote waliowaangamiza walihesabiwa kuwa
na hatia,
nayo maafa yaliwakumba,' "

asema BWANA.

⁴Sikia neno la BWANA, Ee nyumba ya
Yakobo,
nanyi nyote jamaa za nyumba ya Israeli.

⁵Hivi ndivyo asemavyo BWANA:

"Je, baba zenu waliona kosa gani
kwangu hata wakatangatanga mbali
nami hivyo?

Walifuata sanamu zisizofaa, nao wenyewe
wakawa hawafai.

⁶Hawakuuliza, 'Yuko wapi BWANA,
aliyetupandisha kutoka Misri
na kutuongoza kupitia katika nyika kame,
kupitia katika nchi ya majangwa na
mabonde,

nchi ya ukame na giza,
 nchi ambayo hakuna mtu asafiriye ndani
 yake wala hakuna mtu aishie humo?'

⁷Niliwaleta katika nchi yenye wingi wa vitu
 mpate kula matunda yake na utajiri wa
 mazao yake.

Lakini mkaja na kuinajisi nchi yangu
 na kuufanya urithi wangu chukizo.

⁸Makuhani hawakuuliza,
 'yuko wapi BWANA?'

Wale wanaoshughulikia sheria hawakunija
 mimi,
 viongozi waliasi dhidi yangu,
 manabii walitabiri kwa jina la Baali,
 wakifuata sanamu zisizofaa.

⁹"Kwa hiyo naleta tena mashtaka dhidi yako"
 asema BWANA.
 "Nami nitaleta mashtaka dhidi ya watoto
 wa watoto wako.

¹⁰Vuka nenda ng'ambo mpaka pwani ya Kitimu
 nawe uangalie,
 tuma watu waende Kedari na wachunguze
 kwa makini,
 uone kama kumekuwapo kitu kama hiki.

¹¹Je, taifa limebadili miungu yake wakati wo
 wote?
 (Hata hivyo hao si miungu kamwe.)
 Lakini watu wangu wamebadili Utukufu wao
 kwa sanamu zisizofaa.

¹²Shangaeni katika hili, Ee mbingu,
 nanyi tetemekeni kwa hofu kuu,"
 asema BWANA.

¹³"Watu wangu wametenda dhambi mbili:
 Wameniacha mimi,
 niliye chemchemi ya maji yaliyo hai,
 nao wamejichimbia visima vyao wenywewe,
 visima viliviyobomoka visivyoweza
 kushika maji.

¹⁴Je, Israeli ni mtumishi, yaani mtumwa kwa
 kuzaliwa?
 Kwa nini basi amekuwa mateka?

¹⁵Simba wamenguruma, wamemngurumia,
 wameifanya nchi yake kuwa ukiwa,
 miji yake imeteketezwa nayo imeachwa
 haina watu.

¹⁶Pia watu wa Memfisi^a na Tahpanhesi
 wamevunja taji ya kichwa chako.

¹⁷Je, hukujiletea hili wewe mwenywewe kwa
 kumwacha BWANA,
 Mungu wako alipowaongoza njiani?

¹⁸Sasa kwa nini uende Misri kunywa maji kutoka
 katika Shihori?
 Nawe kwa nini kwenda Ashuru kunywa maji
 yatokayo katika Mto Eufrati?

¹⁹Uovu wako utakuadhibu,
 kurudi nyuma kwako kutakukemea.
 Basi kumbuka utambue
 jinsi lilitivo ovu na chungu kwako
 unapomwacha BWANA Mungu wako
 na kutokuwa na hofu yangu."
 asema Bwana,
 BWANA Mwenye Nguvu.

²⁰Zamani nilivunja nira yako na kukatilia mbali
 vifungo vyako,
 ukasema, 'Sitakutumikia'!
 Naam kweli, kwenye kila kilima kirefu
 na chini ya kila mti uliotanda matawi
 yake ulijilaza kama kahaba.

²¹Nilikupanda ukiwa mzabibu ulio bora sana,
 mkamilifu na wa mbegu nzuri.
 Ilikuwaje basi ukawa kinyume nami,
 ukaharibika na kuwa mzabibu mwitu?

²²Japo ujisafishe kwa magadi na kutumia sabuni
 nydingi,
 bado doa la hatia yako liko mbele zangu,"
 asema BWANA Mwenyezi.

²³Wawezaje kusema, 'Mimi si najisi,
 sijawafuata Mabaali?'
 Kumbuka jinsi ulivoyotenda kule bondeni,
 fikiri uliyoyafanya.
 Wewe ni ngamia jike mwenye mbio
 ukikimbia hapa na pale,

²⁴punda mwitu aliyezoea jangwa, anayenusua
 upepo,
 ambaye katika tamaa yake kubwa,
 akiwa katika wakati wake wa kuhitaji
 mbegu ni nani awezae kumzuia?
 Madume yo yote yanayomfuatilia hayana
 haja ya kujichosha,
 wakati wa kupandwa kwake watampata tu.

²⁵Usikimbie hadi miguu yako iwe haina viatu
 na koo lako liwe limekauka.
 Lakini ulisema, 'Haina maana!
 Ninaipenda miungu ya kigeni,
 nami ni lazima niifuatie.'

²⁶"Kama vile mwizi aaibikavyo wakati
 amekamatwa,
 hivyo ndivyo na nyumba ya Israeli
 inavyoaibishwa,
 wao wenywewe, wafalme wao na maafisa
 wao, makuhani wao na manabii wao.

²⁷Wanaiambia miti, 'Wewe ndiwe baba yangu,

^a¹⁶ Memfisi ndio Nofu kwa Kiebrania.

tena wanaliambia jiwe, 'Wewe ndiwe uliyenizaa.'

Wamenipa visogo vyao wala hawakunigeuzia nyuso zao, lakini wakiwa katika taabu, wanasema, 'Njoo utuokoe!'

²⁸Iko wapi basi ile miungu mliyojitengenezea? Yenyewe na ije kama inaweza kuwaokoa wakati mnapokuwa katika taabu!

Kwa maana mna miungu mingi kama mlivyo na mijji, Ee Yuda.

²⁹"Kwa nini mnaleta mashitaka dhidi yangu? Nin yi nyote mmeniasi," asema BWANA.

³⁰"Ni bure tu nimeadhibu watu wako, wala hukujirekebisha. Upanga wako umewala manabii wako kama simba mwenye njaa.

³¹Enyi wa kizazi hiki kumbukeni neno BWANA:

"Je, nimekuwa jangwa kwa Israeli au nchi ya giza kuu?

Kwa nini watu wangu wanasema, 'Sisi tuko huru kuzurura, hatutarudi kwako tena?'

³²Je, mwanamwali husahau vitu vyake vilivyofanyizwa kwa vito, bibi arusi husahau mapambo yake ya arusi?

Lakini watu wangu wamenisahau mimi, tena kwa siku zisizo na hesabu.

³³Je, wewe ni fundi kiasi gani katika kufuatia mapenzi!

Hata wale wanawake wabaya kuliko wote wanaweza kujifunza kutokana na njia zako.

³⁴Katika nguo zako watu huona damu ya uhai ya maskini wasio na hatia, ingawa hukuwakamata wakivunja nyumba.

Lakini pamoja na haya yote ³⁵unasema, 'Sina hatia, Mungu hajanikasirikia.'

Lakini nitakuhukumu kwa sababu unasema, 'Mimi sjatenda dhambi.'

³⁶Kwa nini unatangatanga sana, kubadili njia zako?

Utakatishwa tamaa na Misri kama uliyoykatishwa na Ashuru.

³⁷Pia utaondoka mahali hapo ukiwa umeweka

mikono kichwani, kwa kuwa BWANA amewakataa wale unaowatumainia, hutasakiwa na wao.

Israel Asiyemwaminifu

3 "Kama mtu akimpa talaka mkewe, naye akamwacha na akaolewa na mtu mwingine, je, huyo mume aweza kumrudia tena? Je, hiyo nchi haitanajisika kabisa? Lakini umeishi kama kahaba na wapenzi wengi. Je, sasa utanirudia tena?" asema BWANA.

²"Inua macho utazame miinuko iliyo kame na uone. Je, pana mahali ambapo hawajalala nawe? Uliketi kando ya barabara ukiwasubiri wapenzi, ukakaa kama ye ye ahamahamaye jangwani. Umeinajisi nchi kwa ukahaba wako na uovu wako.

³Kwa hiyo mvua imezuilliwa, wala mvua za vuli hazikunyesha. Hata hivyo, una uso wa shaba kama wa kahaba, unakataa kutahayari kwa aibu.

⁴Je, wewe hujaniita hivi punde tu: 'Baba yangu, rafiki yangu tangu ujana wangu,

⁵je, utakasirika siku zote? Je, ghadhabu yako itaendelea milele?' Hivi ndivyo unavyozungumza, lakini unafanya maovu yote uwezayo."

Wito Kwa Ajili Ya Toba

⁶Wakati wa utawala wa mfalme Yosia, BWANA aliniambia, "Umeona kile Israeli ambaye si mwaminifu alichofanya? Amepanda juu ya kila killima kirefu na chini ya kila mti uliotanda na amefanya uzinzi huko. ⁷Mimi nilifikiri kuwa baada ya kuyafanya yote haya angelinirudia lakini hakurudi, naye dada yake Yuda asiye mwaminifu aliona hili. ⁸Nilimpa Israeli asiye mwaminifu hati yake ya talaka na kumfukuza kwa ajili ya uzinzi wake wote. Hata hivyo nikaona kuwa Yuda umbu lake asiyemwaminifu hakuogopa, pia alitoka na kufanya uzinzi. ⁹Kwa sababu uasherati wa Israeli haukuwa kitu kwake aliinajisi nchi kwa

kuzini na jiwe na mti.¹⁰ Pamoja na hayo yote, Yuda umbu lake ambaye si mwaminifu hakunirudia kwa moyo wake wote, bali kwa kujifanya tu," asema BWANA.

¹¹BWANA akaniambia, "Israeli asiye mwaminifu ana haki kuliko Yuda aliye mdanganyifu.¹² Nenda, ukatangaze ujumbe huu kuelekea kaskazini:

" 'Rudi, Israeli usiye mwaminifu,
asema BWANA,
sitakutazama tena kwa uso
uliokunjamana,
kwa kuwa mimi ni mwenye huruma,'
asema BWANA,
'Sitashika hasira yangu milele.'

¹³Ungama dhambi zako tu kwamba umemwasi
BWANA Mungu wako,
umetapanya wema wako kwa miungu ya
kigeni chini ya kila mti unaotanda,
nawe hukunitii mimi,' "
asema BWANA.

¹⁴"Rudini, enyi watu msio waaminifu, kwa
kuwa mimi ni mume wenu," asema BWANA.
Nitawachagua ninyi, mmoja kutoka kwenye mji
na wawili kutoka kwenye ukoo, nami nitawaleta
Sayuni. ¹⁵Kisha nitawapeni wachungaji
wanipendezao moyo wangu ambaa
watawaongoza kwa maarifa na ufahamu.
¹⁶Katika siku hizo, idadi yenu itakapokuwa
imeongezeka sana katika nchi, watu
hawatasema tena 'Sanduku la agano la
BWANA,' " asema BWANA. Halitaingia tena
kwenye mawazo yao wala kukumbukwa,
hawatalihitaji wala halitatengenezwa jingine.
¹⁷Wakati huo, watapaita Yerusalem Kiti cha
Enzi cha BWANA, nayo mataifa yote
watakusanyika Yerusalem kulihehimu jina la
BWANA. Hawatafuata tena ukaidi wa miyo yao
miovu. ¹⁸Katika siku hizo, nyumba ya Yuda
itaungana na nyumba ya Israeli, wao kwa
pamoja watakuja kutoka nchi ya kaskazini
kwenda kwenye nchi niliyowapa baba zenu
kama urithi.

¹⁹"Mimi mwenyewe nilisema,

" 'Tazama jinsi nitakavyowatunza kwa
furaha kama wana na kuwapa nchi
nzuri,
urithi ulio mzuri kuliko wa taifa jingine
lo lote.'
Nilidhani mnjeniita 'Baba'

na kwamba msingegeuka mkaacha
kunifuata.

²⁰Lakini kama mwanamke asiye mwaminifu kwa
mumewe,
vivyo hivyo mmekosa uaminifu kwangu pia,
Ee nyumba ya Israeli,"
asema BWANA.

²¹Kilio kinasikika juu ya miinuko iliyo kame,
kulia na kuomboleza kwa watu wa
Israeli,
kwa sababu wamepotoka katika njia zao
na wamemsahau BWANA,
Mungu wao.

²²"Rudini, enyi watu msio waaminifu,
nami nitawaponya ukengeufu wenu."

"Naam, tutakujia
kwa maana wewe ni BWANA,
Mungu wetu.

²³Hakika zile ghasia za kuabudu sanamu
kwenye vilima
na milimani ni udanganyifu,
hakika katika BWANA, Mungu wetu,
uko wokovu wa Israeli.

²⁴Tangu ujana wetu miungu ya aibu imeyala
matunda ya kazi za baba zetu,
makundi yao ya kondoo na mbuzi pamoja
na ng'ombe,
wana wao na binti zao.

²⁵Sisi na tulale chini katika aibu yetu,
fedheha yetu na itufunike.
Tumetenda dhambi dhidi ya BWANA,
Mungu wetu,
sisi na mababa zetu,
tangu ujana wetu hadi leo hatukumtii
BWANA, Mungu wetu.

4 "Ikiwa utataka kurudi, Ee Israeli,
nirudie mimi,
asema BWANA.

"Ikiwa utataka kuachilia mbali na macho
yangu sanamu zako za
kuchukiza
na usiendelee kutanga tanga,

²Ikiwa kwa kweli, kwa haki na kwa unyofu
utaapa, 'Kwa hakika kama vile BWANA
aishivyo,'

ndipo mataifa yatakapobarikiwa naye
na katika yeye watajituza."

³Hili ndilo asemalo BWANA kwa watu wa
Yuda na kwa Yerusalem:

"Vunjeni mabonge ya udongo kwenye mashamba yenu yaliyolimwa na kuachwa bila kupandwa mbegu, wala msipande katikati ya miiba.
⁴Jitahirini katika BWANA, tahirini miyo yenu, enyi wanaume wa Yuda na watu wa Yerusalem, la sivyo ghadhabu yangu itatoka kwa nguvu na kuwaka kama moto kwa sababu ya uovu mliotenda, ikiwaka pasipo wa kuizima.

Maafa Kutoka Kaskazini

⁵Tangaza katika Yuda na upige mbiu katika Yerusalem na kusema: 'Piga tarumbeta katika nchi yote!' Piga kelele na kusema: 'Kusanyikeni pamoja! Tukimbillie katika miji yenye maboma!'
⁶Onyesheni ishara ili kwenda Sayuni! Kimbilieni kwenye usalama pasipo kuchelewa! Kwa kuwa ninaleta maafa kutoka kaskazini, yaani maangamizi ya kutisha."

⁷Simba ametoka nje ya pango lake, mharabu wa mataifa amejipanga. Ametoka mahali pake ili kuja kuangamiza nchi yenu. Miji yenu itakuwa magofu pasipo mtu wa kuishi humo.

⁸Hivyo vaeni nguo ya gunia, ombolezeni na kulia kwa huzuni, kwa kuwa hasira kali ya BWANA haijaondolewa kwetu.

⁹"Katika siku ile, mfalme na maafisa watakata tamaa, makuhani watafadhaika, na manabii watashangazwa mno." asema BWANA.

¹⁰Ndipo niliposema, "Aa, BWANA Mwenyezi, umewadanganyaje kabisa watu hawa na Yerusalem kwa kusema, 'Mtakuwa na amani,' wakati upanga uko kwenye makoo yetu!"

¹¹Wakati huo watu hawa na Yerusalem wataambiwa, "Upopo wa moto kutoka miinuko iliyo kame katika jangwa unavuma kuelekea watu wangu, lakin sio kupepete au kutakasa,
¹²upopo wenye nguvu sana kuliko wa kupepete na kutakasa utakuja kwa amri yangu. Sasa

natangaza hukumu zangu dhidi yao."

¹³Tazama! Anakuja kama mawingu, magari yake yanakuja kama upopo wa kisilisuli, farasi wake ni wenye mbio kuliko tai. Ole wetu! Tunaangamia !

¹⁴Ee Yerusalem, uusafishe uovu kutoka moyoni mwako na uokolewe. Utaendelea kuficha mawazo mapotovu mpaka lini?

¹⁵Sauti inatangaza kutoka Dani, ikipiga mbiu ya maafa kutoka vilima nya Efraimu.

¹⁶"Waambie mataifa hili, piga mbiu hii dhidi ya Yerusalem : 'Jeshi la kuzingira linakuja kutoka nchi ya mbali, ikipiga kelele ya vita dhidi ya miji ya Yuda.

¹⁷Wamemzunguka kama watu walindao shamba, kwa sababu amefanya uasi dhidi yangu,' " asema BWANA.

¹⁸"Mwenendo wako na matendo yako mwenyewe yameleta haya juu yako. Hii ndiyo adhabu yako. Tazama jinsi ilivyo chungu! Tazama jinsi inavyochoma moyo!"

¹⁹Ee mtima wangu, mtima wangu! Ninagaagaa kwa maumivu. Ee maumivu makuu ya moyo wangu! Moyo wangu umefadhaika ndani yangu, siwezi kunyamaza. Kwa sababu nimesikia sauti ya tarumbeta, nimesikia kelele ya vita.

²⁰Maafa baada ya maafa, nchi yote imekuwa magofu. Kwa ghafula mahema yangu yameangamizwa, makazi yangu kwa muda mfupi.

²¹Hata lini nitaendelea kuona bendera ya vita na kusikia sauti za tarumbeta?

²²Watu wangu ni wapumbavu, hawanijui mimi. Ni watoto wasio na akili, hawana ufahamu. Ni hodari kutenda mabaya, hawajui kutenda yaliyo mema."

²³Niliitazama dunia,

nayo haikuwa na umbo tena ni tupu,
niliziangalia mbingu,
mianga ilikuwa imetoweka.

²⁴Nilitazama milima,
nayo ilikuwa ikitetemeka,
vilima vyote vilikuwa vikiyumbayumba.

²⁵Nilitazama, wala watu hawakuwepo,
kila ndege wa angani alikuwa ameruka
zake.

²⁶Nilitazama, hata nchi iliyokuwa imestawi vizuri
imekuwa jangwa,
miji yake yote ilikuwa magofu
mbele za BWANA, mbele ya hasira
yake kali.

²⁷Hivi ndivyo BWANA asemavyo:

"Nchi yote itaharibiwa,
ingawa sitaiangamiza kabisa.
²⁸Kwa hiyo dunia itaomboleza
na mbingu zilizo juu zitakuwa giza,
kwa sababu nimesema nami sitakuwa na
huruma,
nimeamua na wala sitageuka."

²⁹Kwa sauti ya wapanda farasi na wapiga upinde
kila mji unakimbia.
Baadhi wanakimbilia vichakani ,
baadhi wanapanda juu ya miamba.
Miji yote imeachwa,
hakuna aishiye ndani yake.
³⁰Unafanya nini, ewe uliyeharibiwa?
Kwa nini unajivika vazi jekundu
na kuvala vito vya dhahabu?
Kwa nini unapaka macho yako rangi?
Unajipamba bure.
Wapenzi wako wanakudharau,
wanautafuta uhai wako.

³¹Nasikia kilio kama cha mwanamke aliye katika
utungu wa kuzaa,
kilio cha uchungu kama cha anayemzaa
mtoto wake wa kwanza,
kilio cha Binti Sayuni akitapatapa ili
aweze kupumua,
akiinua mikono yake na akisema,
"Ole wangu! Ninazimia,
maisha yangu yamekabidhiwa kwa
wauaji."

Hakuna Hata Mmoja Aliye Mkamilifu

5 "Pandeni na kushuka katika mitaa ya
Yerusalem,
tazameni pande zote na mkumbuke,

tafuteni katika viwanja vyake.
Kama mtaweza kumpata hata mtu mmoja tu
atendaye kwa uaminifu na kutafuta
kweli,
nitausamehe mji huu.
²Ingawa wanasema, 'Kwa hakika kama BWANA
aishivyo,'
bado wanaapa kwa uongo."

³Ee BWANA, je, macho yako hayaitazami
kweli?
Uliwapiga, lakini hawakusikia maumivu,
uliwapondaponda lakini walikataa
marudi.
Walifanya nyuso zao kuwa ngumu kuliko
jiwe
nao walikataa kutubu.
⁴Ndipo nikasema, "Hawa ni maskini tu,
wao ni wapumbavu,
kwa maana hawaijui njia ya BWANA,
sheria ya Mungu wao.
⁵Kwa hiyo nitakwenda kwa viongozi
na kuzungumza nao,
hakika wao wanajua njia ya BWANA,
sheria ya Mungu wao."
Lakini kwa nia moja nao pia walikuwa
wameivunja nira
na kuvivunja vifungo.
⁶Kwa hiyo simba kutoka mwituni
atawashambulia,
mbwa mwitu kutoka jangwani
atawaangamiza,
chui atawavizia karibu na miji yao
kumrarua vipande vipande ye yote
atakayethubutu kutoka nje,
kwa maana maasi yao ni makubwa
na kukengeuka kwao kumekuwa ni
kwangi.

⁷Kwa nini niwasamehe?
Watoto wenu wameniacha
na kuapa kwa miungu ambayo si
miungu.
Niliwapatia mahitaji yao yote,
lakini bado wamefanya uzinzi
na kusongana katika nyumba za
makahaba.
⁸Wamelishwa vizuri, kama farasi waume wenye
tamaa nyangi,
kila mmoja akimililia mke wa mwanaume
mwингine.
⁹Je, nisiwaadhibu kwa ajili ya hili?"
Asema BWANA.

YEREMIA

"Je, nisijilipizie kisasi juu ya taifa kama hili?"

¹⁰"Piteni katika mashamba yake ya mizabibu na kuyaharibu,
lakini msiangamize kabisa.
Pogoeni matawi yake,
kwa kuwa watu hawa sio wa BWANA.

¹¹Nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda
wamekuwa si waaminifu kwangu
kamwe,"
asema BWANA.

¹²Wamedanganya kuhusu BWANA,
wamesema, "yeye hatafanya jambo lo lote!
Hakuna dhara litakalotupata,
kamwe hatutaona upanga wala njaa.

¹³Manabii ni upepo tu,
wala neno halimo ndani yao,
kwa hiyo hayo wayasemayo na yatendeke
kwao."

¹⁴Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA,
Mungu Mwenyezi:

"Kwa sababu watu hawa wamesema
maneno haya,
nitayafanya maneno yangu vinywani
mwenu kuwa moto
na watu hawa wawe kuni zinazoliwa na
huo moto.

¹⁵Ee nyumba ya Israeli," asema BWANA,
"Ninaleta taifa toka mbali dhidi yako,
taifa la kale na linaloendelea kudumu,
taifa ambalo lugha yao hujui,
wala msemo wao huwezi kuuelewa.

¹⁶Podo zao ni kama kaburi lillilo wazi,
wote ni mashujaa hodari wa vita.

¹⁷Watayaangamiza mazao yenu na chakula
chenu,
wataangamiza wana wenu na mabinti
zenu,
wataangamiza makundi yenu ya kondoo
na mbuzi na ya ng'ombe,
wataangamiza mizabibu yenu na mitini
yenu.
Kwa upanga wataangamiza
miji yenye maboma mliyoitumainia.

¹⁸"Hata hivyo katika siku hizo,
sitakuangamiza kabisa," asema BWANA. ¹⁹Nao
watu watakapouiliza, 'Kwa nini BWANA, Mungu
wetu ametufanyia mambo haya yote?'

Utawaambia, 'Kama vile mliyoniacha mimi na kutumikia miungu migeni katika nchi yenu wenyewe, ndivyo sasa mtakavyowatumikia wageni katika nchi ambayo si yenu.'

²⁰"Itangazie nyumba ya Yakobo hili
na ulipigie mbiu katika Yuda:

²¹Sikieni hili, enyi wapumbavu na watu msio
na akili,
mlio na macho lakini hamwon, mlion
na masikio lakini hamsikii:

²²Je, haiwapasi kuniogopa mimi?"
asema BWANA.
"Je, haiwapasi kutetemeka mbele
zangu?
Niliufanya mchanga kuwa mpaka wa bahari,
kizuizi cha milele ambacho haiwezi
kupita.
Mawimbi yanawenza kuumuka,
lakini hayawezu kuupita,
yanawenza kunguruma, lakini hayawezu
kuuvuka.

²³Lakini watu hawa wana miyo ya ukaidi
na ya usi,
wamegeukia mbali na kwenda zao.

²⁴Wao hawajambii wenyewe,
'Sisi na tumwogope BWANA
Mungu wetu,
anayetupatia mvua za masika na za vuli
kwa majira yake,
anayetuhakikishia majuma ya mavuno
kwa utaratibu.

²⁵Matendo yenu mabaya yamezia haya yote,
dhambi zenu zimewfanya msipate mema.

²⁶"Mionganoni mwa watu wangu wamo walio
waovu
wanaovizia kama watu wanaotega ndege
na kama wale wanaoweka mitego
kuwakamata watu.

²⁷Kama vitundu vilivyojaa ndege,
nyumba zao zimejaa udanganyifu,
wamekuwa matajiri na wenyewe nguvu

²⁸wamenenepa na kunawiri.
Matendo yao maovu hayana kikomo,
hawatetei mashauri ya yatima wapate
kushinda,
hawatetei haki za maskini.

²⁹Je, nisijaadhibu kwa ajili ya hili?"
Asema BWANA.
"Je, nisijilipizie kisasi juu ya taifa kama hili?

³⁰"Jambo la kutisha na kushtusha

limetokea katika nchi hii:
³¹Manabii wanatabiri uongo,
 makuhani wanatawala kwa mamlaka
 yao wenyewe,
 nao watu wangu wanapenda hivyo.
 Lakini mtafanya nini mwisho wake?

Yerusalem Imezingirwa Na Jeshi

6 "Kimbieni kwa usalama wenu, enyi watu
 wa Benyamini!
 Kimbieni kutoka Yerusalem!
 Pigeni tarumbeta katika Tekoa!
 Inueni ishara juu ya Beth Hakeremu!
 Kwa kuwa maafa yanaonekana yakitoka
 kaskazini
 na uharibifu wa kutisha.
²Nitamwangamiza Binti Sayuni,
 aliye mzuri sana na mororo.
³Wachungaji pamoja na makundi yao ya kondoo
 na mbuzi watakuja dhidi yake,
 watapiga mahema yao kumzunguka,
 kila mmoja akichunga kundi lake
 mwenyewe."

⁴"Jiandaeni kwa vita dhidi yake!
 Inukeni na tumshambulie mchana!
 Lakini, ole wetu, mchana unaisha
 na vivuli vya jioni vinazidi kuwa virefu.
⁵Kwa hiyo inukeni, tufanye mashambulizi usiku
 na kuharibu ngome zake!"
⁶Hivi ndivyo asemavyo BWANA Mwenye Nguvu:

"Kateni miti
 mjenge boma kuzunguka Yerusalem.
 Mji huu ni lazima uadhibiwe,
 umejazwa na uonevu.

⁷Kama vile kisima kinavyomwaga maji yake,
 ndivyo anavyomwaga uovu wake.
 Ukatili na maangamizi yasikika ndani yake,
 ugonjwa wake na majeraha yake viko
 mbele yangu daima.

⁸Pokea onyo, Ee Yerusalem,
 la sivyo nitageukia mbali nawe
 na kuifanya nchi yako kuwa ukiwa
 asiweze mtu kuishi ndani yake."

⁹Hivi ndivyo asemavyo BWANA Mwenye Nguvu:
 "Wao na wayakusanye mabaki ya Israeli
 kwa uangalifu kama kwenye mzabibu,
 pitisha mkono wako kwenye matawi tena,
 kama yeche avunaye zabibu."

¹⁰Niseme na nani na kumpa onyo?
 Ni nani atakayenisikiliza mimi?
 Masikio yao yameziba^a
 kwa hiyo hawawezi kusikia.
 Neno la BWANA ni chukizo kwao,
 hawalifurahii.
¹¹Lakini nimejaa ghadhabu ya BWANA,
 nami siwezi kuizua.

"Wamwagie watoto walioko barabarani,
 na juu ya vijana waume waliokusanyika
 pamoja,
 mume na mke watakumbwa kwa pamoja
 ndani yake,
 nao wazee waliolemewa na miaka.
¹²Nyumba zao watapewa watu wengine,
 pamoja na mashamba yao na wake zao,
 nitakapounyoosha mkono wangu
 dhidi ya wale waishio katika nchi,"
 asema BWANA.

¹³"Kuanzia aliye mdogo kabisa hadi mkubwa
 kabisa,
 wote wanatamani kupata faida isiyo
 halali,

makuhani na manabii wanafanana,
 wote wanafanya udanganyifu.

¹⁴Hufunga majeraha ya watu wangu
 kama vile hawakuumia sana.
 Husema, 'Amani, amani,'
 wakati hakuna amani.

¹⁵Je, wanaona aibu kwa ajili ya tabia yao
 inayochukiza mno?

Hapana, hawana aibu hata kidogo,
 hawajui hata kuona haya.
 Kwa hiyo wataanguka mionganoni mwa hao
 walioanguka,
 watashushwa nitakapowaadhibu,"
 asema BWANA.

¹⁶Hivi ndivyo asemavyo BWANA:

"Simama kwenye njia panda utazame,
 ulizia mapito ya zamani,
 ulizia wapi ilipo njia nzuri, uifuate hiyo,
 nanyi mtapata raha nafsini mwenu.
 Lakini ninyi mlisema, 'Hatutaipita hiyo.'

¹⁷Niliweka walinzi juu yenu na kusema,
 'Sikieni sauti ya tarumbeta!'
 Lakini mkasema, 'Hatutasikiliza.'

¹⁸Kwa hiyo sikilizeni, Enyi mataifa,
 angalieni, Enyi mashahidi,
 lile litakalowatokea.

^a¹⁰ "Yameziba," tafsiri nyinye zinasema "hayakutahiriwa."

¹⁹Sikia Ee nchi:

Ninaleta maafa juu ya watu hawa,
matunda ya mipango yao,
kwa sababu hawakusikiliza maneno yangu
na wameikataa sheria yangu.

²⁰Wanifaa nini uvumba kutoka Sheba
au udi wa harufu nzuri kutoka nchi ya
mbali?

Sadaka zako za kuteketezwa hazikubaliki,
dhabihu zako hazinifurahishi mimi."

²¹Kwa hiyo hivi ndivyo asemavyo BWANA:

"Nitawawekea vikwazo mbele ya watu
hawa.
Baba na wana wao watajikwaa juu yake,
majirani na marafiki wataangamia."

²²Hivi ndivyo asemavyo BWANA:

"Tazama, jeshi linakuja
kutoka nchi ya kaskazini,
taifa kubwa linaamshwa
kutoka miisho ya dunia.

²³Wamejifunga pinde na mkuki,
ni wakatili na hawana huruma.
Wanatoa sauti kama bahari inayonguruma
wanapokuwa wamepanda farasi zao,
wanakuja kama watu walioandalila tayari
kwa vita
kukushambulia wewe, Ee Binti Sayuni."

²⁴Tumesikia taarifa zao,
nayo mikono yetu imelegea.

Uchungu umetushika,
maumivu kama mwanamke mwenye
utungu wa kuzaa.

²⁵Usitoke kwenda mashambani au kutembea
barabarani,
kwa kuwa adui ana upanga na kuna vitisho
kila upande.

²⁶Enyi watu wangu, vaeni magunia
mjjiviringishe kwenye majivu,
ombolezeni kwa kilio cha uchungu kama
amliliaye mwana pekee,
kwa maana ghafula mharabu atatujia.

²⁷Nimekufanya wewe kuwa kitu cha kujaribu
chuma
na watu wangu kama mawe yenye
madini,

ili upate kuzijua na kuzijaribu njia zao.

²⁸Wote ni waasi sugu,

wakienda huko na huko kusengenya.

Wao ni shaba na chuma,
wote wanatenda kwa upotovu.

²⁹Mivuo inavuma kwa nguvu,
kinachoungua kwa huo moto ni risasi,
lakini pamoja na kusafisha kote huku ni
bure,
waovu hawaondolewi.

³⁰Wanaitwa fedha iliyokataliwa,
kwa sababu BWANA amewakataa."

Dini za Uongo Hazina Maana

7 Hili ndilo neno lililomjia Yeremia kutoka
kwa BWANA: ²"Simama kwenye langa la
nyumba ya BWANA na huko upige mbiu ya
ujumbe huu:

"Sikieni neno la BWANA, enyi watu wote
wa Yuda mliokuja kuititia malango haya ili
kumwabudu BWANA. ³Hili ndilo asemalo
BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli:
Tengenezeni njia zenu na matendo yenu, nami
nitawaacha mkae mahali hapa. ⁴Msitumainie
maneno ya udanganyifu na kusema, "Hili ni
hekalu la BWANA, hili ni hekalu la BWANA,
hekalu la BWANA!" ⁵Kama kweli mkibadili njia
zenu na matendo yenu mkitendeana haki kila
mmoja na mwenzake, ⁶kama msipomwonea
mgeni, yatima wala mjane na kumwaga damu
isiyo na hatia mahali hapa, nanyi kama
msipofuata miungu mingine kwa madhara yenu
wenyewe, ⁷ndipo nitawaacha mkae mahali hapa,
katika nchi niliyowapa baba zenu milele na
milele. ⁸Lakini tazama, mnatumainia maneno ya
udanganyifu yasiyo na maana.

⁹"Je, mtaiba na kuua, mtazini na kuapa
kwa uongo na kufukiza uvumba kwa Baali na
kufuata miungu mingine ambayo hamkujua,
¹⁰kisha mje na kusimama mbele yangu katika
nyumba hii, inayoitwa kwa Jina langu, mjisema,
"Tuko salama." Salama kwa kufanya mambo
haya yote ya kuchukiza? ¹¹Je, nyumba hii,
iitwayo kwa Jina langu, imekuwa pango la
wanyang'anyi kwenu? Lakini nimekuwa nikiona
yanayotendeka! Asema BWANA.

¹²"Nendeni sasa mahali pangu palipokuwa
huko Shilo, mahali ambapo nilipafanya pa
kwanza kuwa makao ya Jina langu, nanyi
mwone lile nililopafanya kwa ajili ya uovu wa
watu wangu Israeli. ¹³Mlipokuwa mnafanya yote
haya, asema BWANA, nilisema nanyi tena na
tena, lakini hamkusikiliza, niliwaita, lakini
hamkujibu. ¹⁴Kwa hiyo, nililolifanya Shilo,
nitalifanya sasa kwa nyumba hii iitwayo kwa Jina

langu, hekalu mnalolitumainia, mahali nilipowapa ninyi na baba zenu.¹⁵ Nitawafukuza mbele yangu, kama nilivyowafanyia ndugu zenu, watu wa Efraimu.'

¹⁶"Kwa hiyo usiombe kwa ajili ya watu hawa wala usifanye dua wala maombi kwa ajili yao, usinisihi kwa ajili yao, kwa sababu sitakusikiliza.

¹⁷Je, huyaoni hayo wanayoyatenda katika miji ya Yuda na katika barabara za Yerusalem?

¹⁸Watoto wanakusanya kuni, baba zao wanawasha moto na wanawake wanakanda unga na kuoka mikate kwa ajili ya Malkia wa Mbinguni. Wanamimina sadaka za vinywaji kwa miungu mingine ili kunikasirisha.¹⁹ Lakini je, mimi ndiye wanayenikasirisha? asema BWANA. Je, hawajiumizi wenyewe kwa aibu yao?

²⁰Kwa hiyo hivi ndivyo asemavyo BWANA Mwenyezi: Hasira yangu na ghadhabu yangu itamwagwa mahali hapa, juu ya mwanadamu na mnyama, juu ya miti ya shambani na juu ya matunda ya ardhini, nayo itaungua pasipo kuzimwa.

²¹"Hivi ndivyo asemavyo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: Endeleeni, ongezeni sadaka zenu za kuteketezwa juu ya dhabihu zenu nyingine, mle nyama hiyo wenyewe!²² Kwa kuwa nilipowaleta baba zenu kutoka Misri na kusema nao, sikuwapa amri kuhusu sadaka za kuteketezwa na dhabihu tu,²³ lakini niliwapa amri hii: mtanitii mimi, nami nitakuwa Mungu wenu nanyi mtakuwa watu wangu. Enendeni katika njia zote ninazowaamuru ili mpate kufanikiwa.²⁴ Lakini hawakusikiliza wala kujali, badala yake, walifuata ukaidi wa miyo yao miovu. Wakarudi nyuma badala ya kusonga mbele.²⁵ Tangu wakati ule baba zenu walipotoka Misri hadi sasa, siku baada ya siku, tena na tena nimewatumia watumishi wangu manabii.²⁶ Lakini hawakunisikiliza wala hawakujali. Walikuwa na shingo ngumu na kufanya maovu kuliko baba zao.'

²⁷"Utakapowaambia haya yote, hawatakusikiliza, utakapowaita, hawatajibu.

²⁸Kwa hiyo waambie, 'Hili ni taifa ambalo halimti BWANA, Mungu wao wala kukubali kurudiwa. Kweli imekufa, imetoweka midomoni mwao.

²⁹Nyoeni nywele zenu na kuzitupa, ombolezeni juu ya miinuko iliyo kame, kwa kuwa BWANA amekikataa na kukiacha kizazi hiki kilichomkasirisha.

Bonde La Machinjo

³⁰"Watu wa Yuda wamefanya maovu

machoni pangu, asema BWANA. Wameziweka sanamu zao za machukizo ndani ya nyumba iitwayo kwa Jila langu na wameitia unajisi.³¹ Wamejenga mahali pa juu pa kuabudia sanamu pa Tofethi kwenye bonde la Ben-Hinomu ili kuwateketeza wana wao na binti zao kwenye moto, kitu ambacho sikuamuru, wala hakikingia akilini mwangu.³² Kwa hiyo mijahadhari, siku zinakuja, asema BWANA, wakati watu watakopokuwa hawapaiti Tofethi au bonde la Ben-Hinomu, lakini watapaita bonde la Machinjo, kwa sababu watawazika wafu huko Tofethi mpaka pasiwe tena nafasi.³³ Ndipo mizoga ya watu hawa itakuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa nchi, wala hapatakuwepo ye yote wa kuwafukuza.³⁴ Nitazikomesha sauti za shangwe na furaha na sauti za bwana arusi na bibi arusi katikati ya miji ya Yuda na barabara za Yerusalem, kwa sababu nchi itakuwa ukiwa.

8 "Wakati huo, asema BWANA, mifupa ya Wafalme na maafisa wa Yuda, mifupa ya makuhani na manabii, nayo mifupa ya watu wa Yerusalem itaondolewa kutoka katika makaburi yao.² Itawekwa wazi juani na kwenye mwezi na nyota zote za mbingu, ambazo walizipenda na kuzitumikia na ambazo wamezifuata kutafuta ushauri na kuziabudu. Hawatakusanya pamoja au kuzikwa, lakini watakuwa kama mavi yaliyotapaka juu ya ardhi.³ Po pote nitakapowafukuzia, mabaki wote wa kizazi hiki kiovu watatamani kufa kuliko kuishi, asema BWANA Mwenye Nguvu."

Dhambi Na Adhabu

⁴Waambie, 'Hivi ndivyo asemavyo BWANA:

" 'Je, watu wanapoanguka hawaiiuki?
Je, mtu anapopotea harudi?

⁵Kwa nini basi watu hawa walipotea?

Kwa nini Yerusalem inapotea kila mara?

Wanang'ang'ania udanganyifu
na wanakataa kurudi.

⁶Nimewasikiliza kwa makini,
lakini hawataki kusema lililo sawa.

Hakuna anayetubia makosa yake
akisema, "Nimefanya nini?"

Kila mmoja hufuata njia yake mwenyewe
kama farasi anayekwenda vitani.

⁷Hata korongo aliyeko angani
anayajua majira yake yaliyoamriwa,

- hua, mbayumbayu na koikoi hufuata
majira yao ya kurudi.
Lakini watu wangu hawajui
BWANA anachotaka kwao.
- ⁸ "Mwawezaje kusema, "Sisi tuna busara
kwa sababu tunayo sheria ya BWANA,"
wakati ambapo kwa hakika kalamu ya
uongo ya waandishi imeandika
kwa udanganyifu?
- ⁹ Wenye busara wataaibika,
watafadhaika na kunaswa.
Kwa kuwa wamelikataa neno la BWANA,
hiyo busara waliyo nayo ni ya namna
gani?
- ¹⁰ Kwa hiyo nitawapa watu wengine wake zao
na mashamba yao wamiliki wengine.
Kuanzia aliye mdogo kabisa hadi aliye
mkubwa kabisa,
wana tamaa ya kupata zaidi,
manabii na makuhani vivyo hivyo,
wote wanafanya udanganyifu.
- ¹¹ Wanafunga majeraha ya watu wangu bila
uangalifu.
Wanasema, "Amani, amani" wakati hakuna
amani.
- ¹² Je, wanaona aibu kwa ajili ya tabia yao
inayochukiza mno?
Hapana, hawana aibu hata kidogo,
hawajui hata kuona haya.
Kwa hiyo wataanguka mionganoni mwa hao
walioanguka,
watashushwa chini watakapoahibowiwa,
asema BWANA.
- ¹³ 'Nitayaondoa mavuno yao,
asema BWANA.
Hapatakuwepo zabibu kwenye mzabibu.
Hapatakuwepo na tini kwenye mtini,
majani yake yatanyauka.
Kile nilichowapa
watanyang'anywa.' "
- ¹⁴ Kwa nini tunaketi hapa?
Kusanyikeni pamoja!
Tukimbillie kwenye miji yenyeye maboma
na tukaangamie huko!
Kwa kuwa BWANA, Mungu wetu
ametuuhukumu kuangamia
na kutupa maji yenyeye sumu tunywe,
kwa sababu tumemtenda dhambi.
- ¹⁵ Tulitegemea amani,
lakini hakuna jema lililokuja,

- tulitegemea wakati wa kupona,
lakini kulikuwa hofu tu.
¹⁶ Mkoromo wa farasi za adui
umesikika kuanzia Dani,
kwa mlion wa madume yao ya farasi,
nchi yote inatetemeka.
Wamekuja kuangamiza nchi na vyote
vilyivomo,
miji na wote waishio ndani yake."
- ¹⁷ Tazama, nitatuma nyoka wenye sumu kali
katikati yenu,
nyoka wenye sumu ambaa hawawezi
kulogwa, nao watawauma,"
asema BWANA.
- ¹⁸ Ee mfariji wangu katika huzuni,
moyo wangu umezimia ndani mwangu.
- ¹⁹ Sikia kilio cha watu wangu
kutoka nchi ya mbali:
"Je, BWANA hayuko Sayuni?
Je, mfalme wake hayuko tena huko?"
- "Kwa nini wamenikasirisha kwa vinyago
vyao,
kwa sanamu zao za kigeni zisizofaa?"
- ²⁰ Mavuno yamepita,
kiangazi kimekwisha,
nasi hatujaokolewa."
- ²¹ Kwa kuwa watu wangu wamepondwa,
nami nimepondeka pia,
ninaomboleza, nayo hofu kali imenishika.
- ²² Je, hakuna marhamu ya kuponya katika
Gileadi?
Je, hakuna tabibu huko?
Kwa nini basi hakuna uponyaji
wa majeraha ya watu wangu?
- 9** Laiti kichwa changu kingekuwa
chemchemi ya maji
na macho yangu yangekuwa kisima
cha machozil!
Ningelia mchana na usiku
kwa kuuawa kwa watu wangu.
- ² Laiti ningekuwa na nyumba ya kukaa wasafiri
katika jangwa,
ningewaacha watu wangu
na kwenda mbali nao,
kwa kuwa wote ni wazinzi,
kundi la watu wasio waaminifu.
- ³ Huweka tayari ndimi zao kama upinde,
ili kurusha uongo,

wamekuwa na nguvu katika nchi
kwa ajili ya uongo,
wala si katika kweli.

Wanatoka dhambi moja hadi nyingine,
hawanitambui mimi,"
asema BWANA.

⁴"Jihadhari na rafiki zako,
uswaamini ndugu zako.
kwa kuwa kila ndugu ni mdanganyifu,
na kila rafiki ni msingiziaji.

⁵Rafiki humdanganya rafiki,
hakuna ye yote asemaye kweli.
Wamefundisha ndimi zao kudanganya,
wanajichosha wenyewe katika kutenda
dhambi.

⁶Unakaa katikati ya udanganyifu,
katika udanganyifu wao wanakataa
kunitambua mimi,"
asema BWANA.

⁷Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA Mwenye
Nguvu:

"Tazama, nitawasafisha na kuwajaribu,
kwani ni nini kingine niwezacho
kufanya?
kwa sababu ya dhambi ya watu wangu?

⁸Ndimi zao ni mshale wenye sumu,
hunena kwa udanganyifu.
Kwa kinywa chake kila mmoja huzungumza
maneno mazuri na jirani yake,
lakini moyoni mwake humtegea mtego.

⁹Je, nisijaadhibu kwa ajili ya jambo hili?"
Asema BWANA.
"Je, nisijilipizie kisasi kwa taifa kama hili?"

¹⁰Nitalia na kuomboleza kwa ajili ya milima na
kuomboleza kuhusu malisho ya
jangwani.

Yamekuwa ukiwa na wala hakuna apitaye
humo,
milio ya ng'ombe haisikiki.
Ndege wa angani wameruka
na wanyama wameondoka.

¹¹"Nitaifanya Yerusalemu lundo la magofu,
makao ya mbweha,
nami nitaifanya kuwa ukiwa miji ya Yuda ili
asiwepo atakayeishi humo."

¹²Ni mtu yupi aliye na busara ya kutosha
ayaelewe haya? Ni nani aliyefundishwa na
BWANA avezaye kuyaeleza haya? Kwa nini
nchi imeharibiwa na kufanywa ukiwa kama

jangwa ambapo hakuna aezaye kupita?
¹³BWANA akasema, "Ni kwa sababu
wameiacha sheria yangu, niliyoiweka mbele yao:
hawajaniheshimu mimi wala kufuata sheria
yangu. ¹⁴Badala yake wamefuata ukaidi wa
miyo yao, wamefuata mabaali, kama vile baba
zao walivowafundisha." ¹⁵Kwa hiyo, hivi ndivyo
asemavyo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa
Israeli: "Tazama, nitawafanya watu hawa wale
chakula kichungu na kunywa maji yenyе sumu.
¹⁶Nitawatawanya katika mataifa ambayo wao
hawakuwajua wala baba zao, nitawafuatia kwa
upanga mpaka niwe nimewaangamiza kabisa."

¹⁷Hivi ndivyo asemavyo BWANA Mwenye
Nguvu:

"Fikiri sasa! Waite wanawake waomboleza
waje,
waite wale walio na ustadi kuliko wote.
¹⁸Nao waje upesi katuombolezea
mpaka macho yetu yafurike machozi
na vijito yva maji vitoke kwenye kope zetu.
¹⁹Sauti ya kuomboleza imesikika kutoka Sayuni:
'Mbona tumebaribiwa hivi mbona!
Mbona aibu yetu ni kubwa sana!
Tazama jinsi ambavyo tumeangamizwa!
Tazama jinsi aibu yetu ilivyo kubwa!
Ni lazima tuihame nchi yetu
kwa sababu nyumba zetu zimekuwa
magofu.' "

²⁰Sasa, enyi wanawake, sikieni neno la BWANA,
fungueni masikio yenu msikie maneno
ya kinywa chake.
Wafundisheni binti zenu jinsi ya
kuomboleza,
fundishaneni kila mmoja na mwenzake
kuomboleza.

²¹Mauti imeingia ndani kuptilia madirishani
na imeingia kwenye majumba yetu ya
fahari,
imewakatilia mbali watoto katika barabara
na vijana waume kutoka katika viwanja
vya miji.

²²Sema, "Hili ndilo asemalo BWANA:

" 'Maiti za wanaume zitalala kama mavi
katika mashamba,
kama matita ya nafaka yaliyokatwa nyuma
ya mvunaji,
wala hakuna anayekusanya.' "

²³Hili ndilo asemalo BWANA:

"Mwenye hekima asijisifu katika hekima
yake
au mwenye nguvu asijisifu katika nguvu
zake

au tajiri asijisifu katika utajiri wake,
²⁴Lakini yeye ajisifuye na ajisifu kwa sababu hili:

Kwamba ananifahamu na kunijua mimi,
kwamba mimi ndimi BWANA,
nitendaye wema,
hukumu na haki duniani,
kwa kuwa napendezwa na haya,"
asema BWANA.

²⁵"Siku zinakuja, nitakapowaadhibu wale
wote ambaa wametahiriwa kimwili tu, asema
BWANA, ²⁶yaani Misri, Yuda, Edomu, Amoni,
Moabu na wote wanaoishi jangwani sehemu za
mbali. Kwa maana mataifa haya yote
hayakutahiriwa miyo yao, nayo nyumba yote ya
Israeli haikutahiriwa.

Mungu Na Sanamu

10 Sikieni lile ambalo BWANA, anena nanyi
Ee nyumba ya Israeli. ²Hili ndilo asemalo
BWANA:

"Usijifunze njia za mataifa
wala usitishwe na ishara katika anga,
ingawa mataifa yanatishwa nazo.

³Kwa maana desturi za mataifa hazina maana,
wanakata mti kutoka msituni
na fundi anauchonga kwa patasi.

⁴Wanaparemba kwa fedha na dhahabu,
wanakikaza kwa nyundo na misumari
ili kisitikisike.

⁵Sanamu zao ni kama sanamu iliyowekwa
shambani kutishia ndege kwenye
shamba la matango,
nazo haziwezi kuongea,
sharti zibebwe
kwa sababu haziwezi kutembea.
Usiziogope haziwezi kudhuru
wala kutenda lo lote jema."

⁶Hakuna aliye kama wewe, Ee BWANA,
wewe ni mkuu,
jina lako ni lenye nguvu katika uweza.

⁷Ni nani ambaye haimpasi kukuheshimu wewe,
Ee mfalme wa mataifa?
Hii ni stahili yako.
Miongoni mwa watu wote wenye hekima

katika

mataifa na katika falme zao zote,
hakuna aliye kama wewe.

⁸Wote hawana akili tena ni wapumbavu,
wanafundishwa na sanamu za miti
zisizofaa lo lote.

⁹Huleta fedha toka Tarshishi
na dhahabu kutoka Ufazi.

Kile ambacho fundi na sonara
wametengeneza
huvikwa mavazi ya rangi ya samawi na
urujuani,
vyote vikiwa vimetengenezwa na
mafundi stadi.

¹⁰Lakini BWANA ni Mungu wa kweli,
Yeye ndiye Mungu aliye hai,
Mfalme wa milele.

Akiwa amekasirika, dunia hutetemeka,
mataifa hayawezi kustahimili hasira
yake.

¹¹"Waambie hivi: 'Miungu hii, ambayo
haikuumba mbingu na dunia, itaangamia kutoka
duniani na kutoka chini ya mbingu.' "

¹²Lakini Mungu aliumba dunia kwa uweza wake,
akaufanya ulimwengu kwa hekima yake
na kwa ufahamu wake akazitandaza
mbingu.

¹³Atoapo sauti yake, maji yaliyo katika mbingu
hunguruma,
huyafanya mawingu yainuke kutoka
miisho ya dunia.
Hupeleka umeme wa radi pamoja na mvua
naye huleta upopo kutoka katika ghal
zake.

¹⁴Kila mmoja ni mjinga na hana maarifa,
kila sonara ameaibishwa na sanamu
zake.

Vinyago vyake ni madanganyo,
wala havina pumzi ndani yake.

¹⁵Havina maana, ni vitu vya mzaha tu,
hukumu yao itakapokuja, wataangamia.

¹⁶Yeye aliye Fungu la Yakobo si kama hivi,
kwani ndiye Muumba wa vitu vyote,
pamoja na Israeli, kabilia la urithi wake,
BWANA Mwenye Nguvu ndilo jina
lake.

Maangamizi Yajayo

¹⁷Kusanyeni mali na vitu vyenu muondoke katika
nchi hii,

enyi mnaoishi katika hali ya kuzingirwa na jeshi.

¹⁸Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA:

"Wakati huu, nitawatupa nje kwa nguvu wote waishio katika nchi hii, nitawataabisha ili waweze kutekwa."

¹⁹Ole wangu mimi kwa ajili ya kuumia kwangu! Jeraha langu ni kubwa.

Lakini nilisema,

"Kweli hii ni adhabu yangu, nami sharti nistahimili."

²⁰Hema langu limeangamizwa,

kamba zake zote zimekatwa.

Wana wangu wametekwa na hawapo tena, hakuna hata mmoja aliyebaki kulismika hema langu

au wa kusimamisha kibanda changu.

²¹Wachungaji hawana akili

wala hawamulizi BWANA,

hivyo hawasitawi

na kundi lao lote la kondoo na mbuzi limetawanyika.

²²Sikilizeni! Taarifa inakuja,

ghasia kubwa kutoka nchi ya kaskazini!

Hii itafanya miji ya Yuda kuwa ukiwa,

makao ya mbweha.

Maombi Ya Yeremia

²³Ninajua, Ee BWANA, kwamba maisha ya mwanadamu si yake mwenyewe, hawezo kuziongoza hatua zake mwenyewe.

²⁴Unirudi, Ee BWANA,

lakini kwa kipimo cha haki,

si katika hasira yako, usije ukaniangamiza.

²⁵Umwage ghadhabu yako juu ya mataifa

yale wasiokujua wewe,

juu ya mataifa yale wasioliitia jina lako.

Kwa kuwa wamemwangamiza Yakobo,

wamemwangamiza kabisa na kuiharibu

nchi yake.

Agano Limevunjwa

11 Hili ndilo neno liliomjia Yeremia kutoka kwa BWANA: ²"Sikia maneno ya agano hili, nawe uwaambie watu wa Yuda na wale waishio katika Yerusalem. ³Waambie kwamba hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: 'Amelaaniwa mtu yule ambaye hatayatii maneno ya agano hili, ⁴yaani maneno niliyowaamuru baba zenu nilipowatoa katika nchi ya Misri, kutoka tanuru la kuyeyushia vyuma.' Nilisema,

'Nitiini mimi na mfanye kila kitu ninachowaamuru, nanyi mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu. ⁵Kisha nitatimiza kiapo nilichowaapia baba zenu, kuwapa nchi itiririkayo maziwa na asali,' nchi ambayo mnaimiliki leo."

Nikajibu, "Amina, BWANA."

⁶BWANA akaniambia, "Tangaza maneno haya yote katika miji ya Yuda na katika barabara za Yerusalem: 'Sikilizeni maneno ya agano hili na kuyafuata. ⁷Tangu wakati ule nilipowapandisha baba zenu kutoka Misri mpaka leo, niliwaonya tena na tena, nikisema "Nitiini mimi." ⁸Lakini hawakusikiliza wala kujali, badala yake, walifuata ukaidi wa miyo yao miovu. Hivyo nikaleta juu yao laana zote za agano nililokuwa nimewaamuru wao kulifuata lakini wao hawakulishika.'

⁹Kisha BWANA akaniambia, "Kuna shauri baya linaloendelea mionganoni mwa watu wa Yuda na wale wanaoishi katika Yerusalem.

¹⁰Wamerudia dhambi za baba zao, waliokataa kusikiliza maneno yangu. Wameifuata miungu mingine kuitumikia. Nyumba zote mbili za Israeli na Yuda zimelivunja agano nililofanya na baba zao. ¹¹Kwa hivyo, hili ndilo asemalo BWANA: 'Nitaleta juu yao maafa ambayo hawawezi kuyakimbia. Hata kama wakinillia mimi sitawasikiliza. ¹²Miji ya Yuda na watu wa Yerusalem watakwendwa kuililia miungu ambayo wameifikizia uvumba, lakini haitawasaidia kamwe wakati maafa yatakopowapiga. ¹³Mnayo miungu mingi kama miji mliyo nayo, Ee Yuda, nazo madhabahu mlizozijenga za kufukizia uvumba huyo mungu wa aibu Baali ni nydingi kama barabara za Yerusalem.'

¹⁴"Wewe usiwaombee watu hawa wala kufanya maombezi yo yote au dua kwa ajili yao, kwa sababu sitawasikiliza watakaponiita wakati wa taabu yao.

¹⁵"Mpenzi wangu anafanya nini hekaluni mwangu anapofanya mashauri yake maovu na wengi?

Je, nyama iliyowekwa wakfu yaweza kuondolea mbali adhabu yako? Unapojiingiza katika ubaya wako, ndipo unashangilia."

¹⁶BWANA alikuita mti wa mzeituni uliostawi ulio na matunda mazuri kwa sura. Lakini kwa ngurumo ya mawimbi makuu

atautia moto,
nayo matawi yake yatavunjika.

¹⁷BWANA Mwenye Nguvu, aliyekupanda, ametamka maafa kwa ajili yako, kwa sababu nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda mmeefanya maovu na kunikasirisha kwa kumfukizia Baali uvumba.

Shauri Baya Dhidi Ya Yeremia

¹⁸Kwa sababu BWANA alinifunulia hila zao mbaya, nilizifahamu, kwa kuwa wakati ule alinionyesha yale waliyokuwa wanayafanya.

¹⁹Nilikuwa kama mwana kondoo mpole aliyeongozwa machinjoni, mimi sikutambua kwamba walikuwa wamefanya shauri baya dhidi yangu, wakisema,

"Sisi na tuuangamize mti na matunda yake, nasi tumkatilie mbali kutoka nchi ya walio hai,

ili kwamba jina lake lisikumbukwe tena."

²⁰Lakini, Ee BWANA Mwenye Nguvu, wewe uhukumuye kwa haki, nawe uchunguzaye moyo na akili, mimi na nione ukiwalipiza wao kisasi, kwa maana kwako nimeweka shauri langu.

²¹Kwa hiyo hili ndilo BWANA asemalo kuhusu watu wa Anathothi wale wanaotafuta uhai wako wakisema, 'Usitoe unabii kwa jina la BWANA la sivyo utakufa kwa mikono yetu,' ²²kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu asemalo: 'Nitawaadhibu. Vijana wao waume watakufa kwa upanga, wana wao na binti zao kwa njaa. ²³Hawatasaziwa hata mabaki kwao, kwa sababu nitaleta maafa kwa watu wa Anathothi katika mwaka wa adhabu yao.'

Lalamiko La Yeremia

12 Wewe daima u mwenye haki, Ee BWANA, niletapo daawa mbele yako.

Hata hivyo nitazungumza nawe kuhusu hukumu yako:

Kwa nini njia ya waovu inafanikiwa?

Kwa nini wasiowaaminifu wote wanaishi kwa raha?

²Umewapanda nao wameota, wanakua na kuzaa matunda.

Daima u midomoni mwao lakini mbali na mioyo yao.

³Hata hivyo unanjua mimi, Ee BWANA,

unaniona na kuyachunguza mawazo yangu kukuhusu wewe.

Wakokote kama kondoo wanaokwenda kuchinjwa!

Watenge kwa ajili ya siku ya kuchinjwa!

⁴Je, nchi itakaa katika hali ya kuomboleza mpaka lini

na majani katika kila shamba kunyauka?

Kwa sababu wale waishio ndani yake ni waovu,

wanyama na ndege wameangamia.

Zaidi ya hayo, watu wanasema,

"BWANA hataona yatakayotupata sisi."

Jibu La Mungu

⁵Ikiwa umeshindana mbio na watu kwa mguu na wakakushinda, unawezaje kushindana na farasi?

Ikiwa unajikwaa kwenye nchi ambayo ni salama,

utawezaje kwenye vichaka kando ya Yordani?

⁶Ndugu zako, watu wa jamaa yako mwenyewe, hata wao wamekusaliti, wameinua kilio kikubwa dhidi yako.

Usiwaamini, ingawa wanazungumza mema juu yako.

⁷Nitaiacha nyumba yangu, nitamtia ye ye nimpendaye mikononi mwa adui zake,

⁸Urithi wangu umekuwa kwangu kama simba wa msituni.

Huningurumia mimi, kwa hiyo ninamchukia.

⁹Je, urithi wangu hakuwa kama ndege wa mawindo wa madoadoa ambaye ndege wengine wawindao humzunguka na kumshambulia?

Nenda ukawakusanye pamoja wanyama wote wa mwituni,

walete ili wale.

¹⁰Wachungaji wengi wataliharibu shamba langu la mizabibu

na kulikanya shamba langu, watalifanya shamba langu zuri

kuwa jangwa la ukiwa.

¹¹Litafanywa kuwa jangwa, liilokauka na kuachwa ukiwa mbele zangu,

nchi yote itafanywa jangwa kwa sababu hakuna hata mmoja anayejali.

¹²Juu ya miinuko yote ilivyo kama jangwani mharabu atajaa

kwa maana upanga wa BWANA utawala,

kuanzia ncha moja ya nchi hadi nyingine,

hakuna hata mmoja atakayekuwa salama.

¹³Watapanda ngano lakini watavuna miiba, watajitaabisha lakini hawatafaidi cho chote

Kwa hiyo beba aibu ya mavuno yako kwa sababu ya hasira kali ya BWANA Mungu."

¹⁴Hili ndilo asemalo BWANA: "Kwa habari ya majirani zangu wote wabaya wanaonyang'anya urithi ambaao ninawapa watu wangu Israeli, nitawang'oa kutoka katika nchi zao, nami nitaing'oa nyumba ya Yuda kutoka katikati yao.

¹⁵Lakini baada ya kuwang'oa, nitawahurumia tena na kumrudisha kila mmoja wao kwenye urithi wake mwenyewe na kwenye nchi yake mwenyewe. ¹⁶Ikiwa watajifunza vyema njia za watu wangu na kuapa kwa jina langu, wakisema, 'Hakika kama BWANA aishivyo,' hata kama wakati fulani walifundisha watu wangu kuapa kwa Baali, ndipo watakopofanywa imara katikati ya watu wangu. ¹⁷Lakini kama taifa lo lote halitasikiliza na kutii, nitaling'oa kabisa na kuliangamiza," asema BWANA.

Mkanda Wa Kitani

13 Hili ndilo BWANA aliloniambia: "Nenda ukanunue mkanda wa kitani ujivike kiunoni mwako, lakini usiuache uguse maji." ²Kwa hiyo nikanunua mkanda, kama BWANA alivyoniagiza, nikajivika kiunoni

³Ndipo neno la BWANA likanijia kwa mara ya pili: ⁴"Chukua mkanda ulionunua ambaao umeuvaa kiunoni mwako, uende sasa Eufrati na ukaufiche ndani ya ufa mdogo kwenye mwamba." ⁵Ndipo nikaenda na kuuficha ule mkanda huko Eufrati, kama BWANA alivyoniamuru.

⁶Baada ya siku nyingi BWANA akaniambia, "Nenda sasa Eufrati na ukauchukue ule mkanda niliokuambia uufiche huko." ⁷Hivyo nikaenda Eufrati na kuuchimbua ule mkanda kutoka pale nilipokuwa nimeuficha, lakini sasa ulikuwa umeharibika na haufai tena kabisa.

⁸Ndipo neno la BWANA likanijia: ⁹"Hili ndilo BWANA asemalo: 'Vivyo vivyo ndivyo

nitakavyokiharibu kiburi cha Yuda na kiburi kikuu cha Yerusalem. ¹⁰Watu hawa waovu, wanaokataa kusikiliza maneno yangu, wafuataao ukaidi wa mioyo yao na kufuata miungu mingine kuitumikia na kuiabudu, watakuwa kama mkanda huu ambaao haufai kabisa! ¹¹Kwa maana kama vile mkanda ufungwavyo kiunoni mwa mtu, ndivyo nilivyojifunga nyumba yote ya Israeli na nyumba yote ya Yuda,' asema BWANA, 'ili wawe watu wangu kwa ajili ya utukufu wangu, sifa na heshima yangu. Lakini hawajasikiliza.'

Viriba Vya Mvinyo

¹²"Waambie: 'Hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli asemalo: kila kiriba inapasa kijazwe mvinyo.' Kama wao wakikuambia, 'Kwani hatujui kwamba kila kiriba inapasa kijazwe mvinyo?'

¹³Kisha uwaambie, 'Hili ndilo asemalo BWANA: nitawajaza ulevi wote waishio katika nchi hii, pamoja na wafalme waketio juu ya kiti cha enzi cha Daudi, makuhani, manabii na wale wote waishio Yerusalem. ¹⁴Nitawagonganisha kila mmoja na mwenzake, baba na wana wao, asema BWANA. Sitawarehemu wala kuwahurumia niache kuwaangamiza.' "

Tishio La Kutekwa

¹⁵Sikieni na mjali,

msiwe na kiburi,

kwa kuwa BWANA amenena.

¹⁶Mpeni utukufu BWANA Mungu wenu,

kabla hajaleta giza,

kabla miguu yenu hajajikwaa

juu ya vilima vitakavyotiwa giza.

Militarajia nuru,

lakini ataifanya kuwa giza nene

na kuibadili kuwa huzuni kubwa.

¹⁷Lakini kama hamtasikiliza,

nitalia sirini kwa ajili ya kiburi chenu,

macho yangu yatalia kwa uchungu,

yakitiririka machozi,

kwa sababu kundi la kondoo na mbuzi la

BWANA litachukuliwa mateka.

¹⁸Mwambie mfalme na mamaye,

"Shukeni kutoka kwenye viti vyenu vya

enzi,

kwa kuwa taji zenu za utukufu

zitaanguka kutoka vichwani mwenu."

¹⁹Miji iliyoko Negebu itafungwa,

wala hapatakuwa na mtu wa kuifungua.

Watu wa Yuda wote watapelekwa

uhamishoni,

wakichukuliwa kabisa waende mbali.

²⁰Inua macho yako na uone
wale wanaokuja kutoka kaskazini.
Liko wapi lile kundi ulilokabidhiwa,
Kondoo wale uliojivunia?

²¹Utasema nini BWANA atakapowaweka
juu yako
wale uliowafundisha ukiungana nao
kama marafiki wako maalumu?
Je, hutapatwa na utungu kama ule wa
mwanamke aliye katika kuzaa?

²²Nawe kama ukijiuliza, "Kwa nini haya
yamenitokea?"
Ni kwa sababu ya dhambi zako nydingi
kwamba marinda yako yameraruliwa na
mwili wako umetendewa vibaya.

²³Je, Mkushi aweza kubadili ngozi yake
au chui kubadili madoadoa yake?
Vivyo hivyo nawe huwezi kufanya mema
wewe uliyezoea kutenda mabaya.

²⁴"Nitawatawanya kama makapi
yapeperushwayo na upemo wa jangwani.
²⁵Hii ndiyo kura yako, fungu nililokuamuria."
asema BWANA,
"Kwa sababu umenisahau mimi
na kuamini miungu ya uongo.

²⁶Nitayafunua marinda yako mpaka juu ya uso
wako
ili aibu yako ioneokane,
²⁷uzinzi wako na kulia kwako kama farasi
kulikojaa tamaa,
ukahaba wako usio na aibu!
Nimeyaona matendo yako ya machukizo
juu ya vilima na mashambani.
Ole wako, Ee Yerusalem!
Utaendelea kuwa najisi mpaka lini?"

Ukame, Njaa Na Upanga

14 Hili ndilo neno la BWANA kwa Yeremia
kuhusu ukame:

²"Yuda anaomboleza miji yake inayodhoofika,
wanaomboleza kwa ajili ya nchi,
nacho kilio kinapanda kutoka Yerusalem.
³Wakuu wanawatuma watumishi wao maji,
wanakwenda visimani lakini humo
hakuna maji.
Wanarudi na vyombo bila maji,
wakiwa na hofu na kukata tamaa,
wanafunika vichwa vyao.
⁴Ardhi imepasuka nyufa kwa sababu hakuna

mvua katika nchi,
wakulima wana hofu na wanafunika vichwa
vyao.
⁵Hata kulungu mashambani anamwaacha mtoto
wake aliyezaliwa wakati huo huo
kwa sababu hakuna majani.
⁶Punda mwitu wanasimama juu ya miinuko iliyo
kame
na kutweta kama mbweha,
macho yao yanakosa nguvu za kuona
kwa ajili ya kukosa malisho."
⁷Ingawa dhambi zetu zinashuhudia juu yetu,
Ee BWANA, tenda jambo kwa ajili
ya jina lako.
Kwa kuwa kukengeuka kwetu ni kukubwa,
nasi tumetenda dhambi dhidi yako.
⁸Ee Tumaini la Israeli,
Mwokozi wake wakati wa taabu,
kwa nini unakuwa kama mgeni katika nchi,
kama msafiri anayekaa kwa usiku
mmoja tu?
⁹Mbona unakuwa kama mtu aliyeshtukizwa,
kama shujaa asiye na uwezo wa
kuoko?
Wewe uko katikati yetu, Ee BWANA,
nasi tunaitwa kwa jina lako, usituache!

¹⁰Hili ndilo BWANA asemalo kuhusu watu
hawa:
"Wanapenda sana kutangatanga,
hawaizui miguu yao.
Hivyo BWANA hawakubali,
sasa ataukumbuka uovu wao
na kuwaadhibu kwa ajili ya dhambi
zao."

¹¹Kisha BWANA akaniambia, "Usiombe kwa
ajili ya mafanikio ya watu hawa. ¹²Ingawa
wanafunga, sitasikiliza kilio chao, hata wakitoa
dhabihu za kuteketezwa na dhabihu za nafaka,
sitazikubali. Badala yake, nitawaangamiza kwa
upanga, njaa na tauni."

¹³Lakini nikasema, "Aa, BWANA Mwenyezi,
manabii wanaendelea kuwaambia, 'Hamtaona
upanga wala kukabiliwa na njaa. Naam,
nitawapa amani ya kudumu mahali
hapa.' "

¹⁴Ndipo BWANA akaniambia, "Manabii
wanatabiri uongo kwa jina langu. Sikuwatuma
wala sikuwaweka wala sikusema nao.
Wanawatabiria maono ya uongo, maaguzi,

maono ya sanamu zisizofaa kitu na madanganyo ya mawazo yao wenyewe.¹⁵Kwa hiyo, hili ndilo BWANA asemalo kuhusu manabii wanaotabiri kwa jina langu: Mimi sikuwatuma, lakini wanasema, 'Hakuna upanga wala njaa itakayogusa nchi hii.' Manabii hao hao watakuwa kwa upanga na kwa njaa.¹⁶Nao watu hao wanaowatabiria watatupwa nje katika barabara za Yerusalem kwa sababu ya njaa na upanga. Hapatakuwepo ye yote wa kuwazika wao au wake zao, wana wao au binti zao. Nitawamwagia maafa wanayostahili.

¹⁷"Nena nao neno hili:

" 'Macho yangu na yatiririkwe na machozi usiku na mchana bila kukoma, kwa kuwa binti yangu aliye bikira, watu wangu, wamepata jeraha baya, pigo la kuangamiza.

¹⁸Kama nikienda mashambani, ninaona wale waliouawa kwa upanga, kama nikienda mjini ninaona maangamizi ya njaa. Nabii na kuhani kwa pamoja wamekwenda katika nchi wasiyojua."

¹⁹Je, umemkataa Yuda kabisa? Umemchukia Sayuni kabisa? Kwa nini umetuumiza hata kwamba hatuwezi kuponyeka? Tulitarajia amani, lakini hakuna jema lililotujia, tulitarajia wakati wa kupona lakini kuna hofu kuu tu.

²⁰Ee BWANA, tunatambua uovu wetu na kosa la baba zetu, kweli tumetenda dhambi dhidi yako.

²¹Kwa ajili ya jina lako usituchukie kabisa, usikidharau kiti chako cha enzi kilichotukuka.

Kumbuka agano lako nasi na usilivunje.

²²Je, kuna sanamu yo yote isiyofaa kitu ya mataifa iwezayo kuleta mvua? Je, anga peke yake zaweza kutoa mvua?

La hasha, ni wewe peke yako, Ee BWANA, Mungu wetu.

Kwa hiyo tumaini letu liko kwako, kwa kuwa Wewe ndiwe ufanyaye haya yote.

Adhabu Isiyoepukika

15 Kisha BWANA akaniambia: "Hata kama Mose na Samwel wangesimama mbele zangu, moyo wangu usingewaende watu hawa. Waondoe mbele za macho yangu! Waache waende!²Nao kama wakikuuliza, 'Tuende wapi?' Waambie, 'Hili ndilo BWANA asemalo:

" 'Wale waliowekwa kwa ajili ya kufa, wakafe, waliowekwa kwa ajili ya upanga, kwa upanga, waliowekwa kwa ajili ya njaa, kwa njaa, waliowekwa kwa ajili ya kutekwa, watekwe.'

³BWANA asema, "Nitatuma aina nne ya waharabu dhidi yao, upanga ili kuua na mbwa ili wakokote mbali, ndege wa angani na wanyama wa nchi ili kula na kuangamiza.⁴Nitawafanya wawe machukizo kwa falme zote za dunia kwa sababu ya kile alichofanya Manase mwana wa Hezekia mfalme wa Yuda huko Yerusalem.

⁵"Ni nani atakayekuhurumia, Ee Yerusalem? Ni nani atakayeomboleza kwa ajili yako? Ni nani atakayesimama ili kuuliza kuhusu hali yako?

⁶Umenikataa mimi," asema BWANA.

"Unazidi kukengeuka. Hivyo nitanyoosha mkono wangu juu yako na kukuangamiza, siwezi kuendelea kukuonea huruma.

⁷Nitawapepete kwa uma wa kupepetea kwenye malango ya miji katika nchi.

Nitaleta msiba na maangamizi juu ya watu wangu,

kwa maana hawajabadili njia zao.

⁸Nitawafanya wajane wao kuwa wengi kuliko mchanga wa bahari.

Wakati wa adhuhuri nitamleta mharabu dhidi ya mama wa vijana wao waume,

kwa ghafla nitaleta juu yao maumivu makuu na hofu kuu.

⁹Mama mwenye watoto saba atazimia na kupumua pumzi yake ya mwisho.

Jua lake litatua kungali bado mchana, atatahayarika na kufedheheka.

Wale wote waliobaki nitawaua kwa upanga mbele ya adui zao," asema BWANA.

¹⁰Ole wangu, mama yangu, kwamba ulinizaa,

mtu ambaye ulimwengu wote
unashindana na kugombana
naye!
Sikukopa wala sikukopesha,
lakini kila mmoja ananilaani.

¹¹BWANA akasema,
“Hakika nitakuoka kwa kusudi jema,
hakika nitawafanya adui zako
wakuombe msaada
nyakati za maafa na nyakati za dhiki.

¹²Je, mtu aweza kuvunja chuma,
chuma kitokacho kaskazini na shaba?

¹³Utajiri wako na hazina zako
nitavitoa kuwa nyara, bila gharama,
kwa sababu ya dhambi zako zote
katika nchi yako yote.
¹⁴Nitakufanya uwe mtumwa wa adui zako
katika nchi usiyojua,
kwa kuwa katika hasira yangu moto
umewashwa
utakaowaka juu yako daima.”

¹⁵Wewe unajua, Ee BWANA,
unikumbuke na unitunze mimi.
Lipiza kisasi juu ya watesi wangu.
Kwa uvumilivu wako usiniondolee mbali,
kumbuka jinsi ninavyoshutumiwa.

¹⁶Maneno yako yalipokuja, niliyala,
yakawa shangwe yangu na furaha ya moyo
wangu,
kwa kuwa nimeitwa kwa jina lako, Ee
BWANA Mungu, Mungu Mwenye Nguvu.

¹⁷Kamwe sikuketi katika kundi la hao wafanyao
karamu za ulevi na ulafi,
wala kamwe sikujifurahisha pamoja nao,
Niliketi peke yangu kwa sababu mkono
wako
ulikuwa juu yangu na wewe ulikuwa
umenijaza hasira.

¹⁸Kwa nini maumivu yangu hayakomi
na jeraha langu ni la kuhuzunisha wala
haliponyeki?
Je utakuwa kwangu kama kijito cha
udanganyifu,
kama chemchemi iliyokauka?

¹⁹Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA:
“Kama ukitubu, nitakurejeza ili uweze
kunitumikia,

kama ukinena maneno yenyé maana,
wala si ya upuuzi,
utakuwa mnenaji wangu.
Watu hawa ndio watakaokugeukia,
wala si wewe utakayewageukia wao.
²⁰Nitakufanya wewe uwe ukuta kwa watu hawa,
ngome ya ukuta wa shaba,
watapigana nawe lakini hawatakushinda,
kwa maana mimi nikoo pamoja nawe
kukuponya na kukuokoa,”
asema BWANA.

²¹Nitakuoka kutoka katika mikono ya waovu,
na kukukomboa kutoka katika makucha ya
watu wakatili.”

Siku Ya Maafa

16 Kisha neno la BWANA likanija:
²“Kamwe usioe na kuwa na wana wala
binti mahali hapa.” ³Kwa maana hilo ndilo
asemalo BWANA kuhusu wana na binti
wazaliwao katika nchi hii na kuhusu wale
wanawake amba ni mama zao na wale
wanaume amba ni baba zao: ⁴“Watakufa kwa
magonjwa ya kufisha. Hawataombolezwa wala
kuzikwa lakini watakuwa kama mavi
yaliosambaa juu ya ardhi. Watakufa kwa
upanga na kwa njaa, nazoo maiti zao zitakuwa
chakula cha ndege wa angani na cha wanyama
wa nchi.”

⁵Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA:
“Usiingie katika nyumba ambayo kuna chakula
cha matanga, usiende kuwaomboleza wala
kuwahurumia, kwa sababu nimeziondoa baraka
zangu, upendo wangu na huruma zangu kutoka
kwa watu hawa,” asema BWANA. ⁶“Wakubwa
na wadogo watakufa katika nchi hii.
Hawatazikwa wala kuombolezwa, hakuna
atakayejikatakata au kunyoa nywele za kichwa
chake kwa ajili yao. ⁷Hakuna ye yote
atakayewapa chakula ili kuwafariji wale
waombolezao kwa ajili ya wale waliokufa, hata
akiwa amefiwa na baba au mama, hakuna ye
yote atakayewapa kinywaji ili kuwafariji.

⁸“Usiingie katika nyumba ambayo kuna
karamu na kuketi humo ili kula na kunywa. ⁹Kwa
kuwa hili ndilo asemalo BWANA Mwenye
Nguvu, aliye Mungu wa Israeli: “Mbele ya macho
yako na katika siku zako nitakomesha sauti zote
za shangwe na za furaha, nazoo sauti za bibi
arusi na BWANA arusi mahali hapa.

¹⁰“Utakapowaambia watu hawa mambo

haya yote na wakakuuliza, 'Kwa nini BWANA ameamuru maafa makubwa kama haya dhidi yetu? Tumefanya kosa gani? Tumetenda dhambi gani dhidi ya BWANA, Mungu wetu?'

¹¹Basi waambie, 'Ni kwa sababu baba zenu waliniacha mimi,' wakafuata miungu mingine kuitumikia na kuiabudu. Waliniacha mimi na hawakuishika sheria yangu asema BWANA. ¹²Lakini ninyi mmetenda kwa uovu zaidi kuliko baba zenu. Tazama jinsi ambavyo kila mmoja wenu anaafuata ukaidi wa moyo wake mbaya badala ya kunitii mimi. ¹³Kwa hiyo nitawaondoa katika nchi hii na kuwatupa katika nchi ambayo ninyi wala baba zenu hamkujua, nako huko mtaitumikia miungu mingine usiku na mchana, kwa maana sitawapa fadhili zangu huko.'

¹⁴"Hata hivyo, siku zinakuja," asema BWANA, "Wakati ambapo watu hawatasema tena, 'Hakika kama BWANA aishivyo, aliywewapandisha Waisraeli kutoka Misri,' ¹⁵bali watasema, 'Hakika kama BWANA aishivyo, aliywewatoa wana wa Israeli kutoka katika nchi ya kaskazini na nchi zote ambako alikuwa amewafukuzia.' Maana nitawarudisha katika nchi nilliyowapa baba zao.

¹⁶"Lakini sasa nitawaagiza wavuvi wengi," asema BWANA, "nao watawawua. Baada ya hilo nitawaagizia wawindaji wengi, nao watawawinda kwenye kila mlima na kilima na katika nyufa za miamba. ¹⁷Macho yangu yanazona njia zao zote, hazikufichika kwangu, wala dhambi yao haikusitirika. ¹⁸Nitawalipiza maradufu kwa ajili ya uovu wao na dhambi yao, kwa sababu wameinajisi nchi yangu kwa maumbo yasiyo na uhai ya vinyago vyao vibaya na kuujaza urithi wangu na sanamu za kuchukiza."

¹⁹Ee BWANA, nguvu zangu na ngome yangu, kimbilio langu wakati wa taabu, kwako mataifa yatakujia kutoka miisho ya dunia na kusema, "Baba zetu hawakuwa na cho chote zaidi ya miungu ya uongo, sanamu zisizofaa kitu ambazo hazikuwafaidia lo lote. ²⁰Je, watu hujitengenezea miungu yao wenyewe? Naam, lakini hao si miungu!"

²¹"Kwa hiyo nitawafundisha, wakati huu nitawafundisha nguvu zangu na uwezo wangu.

Ndipo watakapojua
kuwa jina langu ndimi BWANA.

Dhambi Ya Yuda Na Adhabu Yake

17 "Dhambi ya Yuda imechorwa kwa kalamu ya chuma, imeandikwa kwa ncha ya almasi, kwenye vibao vyaa mioyo yao na kwenye pembe za madhabahu zao.

²Hata watoto wao wanakumbuka madhabahu zao na nguzo za Ashera^a kandokando ya miti iliyotanda na juu ya vilima virefu.

³Mlima wangu katika nchi pamoja na utajiri na hazina zako zote nitazitoa ziwe nyara, pamoja na mahali pako pa juu pa kuabudia miungu kwa sababu ya dhambi katika nchi yako yote.

⁴Kwa kosa lako mwenyewe, utaupoteza urithi niliokupa. Nitakufanya mtumwa wa adui zako katika nchi usiyojua, kwa kuwa umeiwasha hasira yangu, nayo itawaka milele."

⁵Hili ndilo asemalo BWANA:

"Amelaaniwa yeeye amtegemeaye mwanadamu, ategemeaye mwenye mwili kwa ajili ya nguvu zake, ambaye moyo wake umemwacha BWANA. ⁶Atakuwa kama kichaka cha jangwani, hataona mafanikio yatakapokuja. Ataishi katika sehemu zisizo na maji, katika nchi ya chumvi ambapo hakuna ye yote aishiye humo.

⁷"Lakini amebarikiwa mtu ambaye tumaini lake ni katika BWANA, ambaye matumaini yake ni katika BWANA.

⁸Atakuwa kama mti uliopandwa kando ya maji uenezao mizizi yake karibu na kijito cha maji.

Hauogopi wakati wa joto ujapo, majani yake ni mabichi daima.

^{a2} "Nguzo za Ashera" ni mfano wa "mungu mke" Ashera.

- Hauna hofu katika mwaka wa ukame na hautaacha kuzaa matunda."
- ⁹Moyo ni mdanganyifu kuliko vitu vyote, ni mwovu kupita kiasi. Ni nani awezaye kuujua?
- ¹⁰"Mimi BWANA huchunguza moyo na kuzijaribu nia, kumlipa mtu kwa kadiri ya mwenendo wake, kwa kadiri ya matendo yake yanavyostahili."
- ¹¹Kama kwale aanguaye mayai asiyoyataga, ndivyo alivyo mtu apataye mali kwa njia zisizo za haki.
Maisha yake yafikapo katikati, siku zitamwacha na mwishoni atabainika kuwa mpumbavu.
- ¹²Kiti cha enzi kilichotukuzwa, kilicho inuliwa tangu mwanzo, ndiyo sehemu yetu ya mahali patakatifu.
- ¹³Ee BWANA, uliye tumaini la Israeli, wote wakuachao wataaibika. Wale wanaogeukia mbali nawe wataandikwa mavumbini kwa sababu wamemwacha BWANA, chemchemi ya maji yaliyo hai.
- ¹⁴Uniponye, Ee BWANA, nami nitaponyeka, uniokoe nami nitaokoka, kwa maana ni wewe ndiwe ninayekusifu.
- ¹⁵Huendelea kuniambia, "Liko wapi neno la BWANA? Sasa na litimie!"
- ¹⁶Sijakukimbia na kuacha kuwa mchungaji wako, unajua sijaitamani siku ya kukata tamaa. Kile kipitacho midomoni mwangu ki wazi mbele yako.
- ¹⁷Usiwe kwangu kitu cha kunitia hofu kuu, Wewe ndiwe kimbilio langu katika siku ya maafa.
- ¹⁸Watesi wangu na waaibishwe, lakini nilinde mimi nisiaibike, wao na watiwe hofu kuu, lakini unilinde mimi na hofu kuu. Uwaletsee siku ya maafa, waangamize kwa maangamizi maradufu

Kuiadhimisha Sabato

¹⁹Hili ndilo BWANA aliloniambia: "Nenda ukasimame kwenye lango la watu, mahali ambako wafalme wa Yuda huingilia na kutokea, simama pia kwenye malango mengine yote ya Yerusalem. ²⁰Waambie, 'Sikieni neno la BWANA, Enyi wafalme wa Yuda nanyi watu wote wa Yuda na kila mmoja aishiye Yerusalem apitaye katika malango haya. ²¹Hili ndilo asemalo BWANA: Jihadharini msije mkabeba mzigo siku ya Sabato, wala kuingiza mzigo kupitia malango ya Yerusalem. ²²Msitoe mizigo nje ya nyumba zenu wala kufanya kazi yo yote wakati wa Sabato, lakini itakaseni siku ya Sabato, kama niliviyowaamuru baba zenu. ²³Hata hivyo hawakusikiliza wala kujali, walishupaza shingo zao na hawakutaka kusikia wala kukubali marudi. ²⁴Lakini mkiwa waangalifu katika kunitii, asema BWANA, nanyi msipoleta mzigo wo wote kupitia malango ya mji huu wakati wa Sabato, lakini mkaitakasa siku ya Sabato kwa kutofanya kazi siku hiyo, ²⁵ndipo wafalme wakaao juu ya kiti cha Daudi, wataingia kupitia malango ya mji huu pamoja na maafisa wao. Wao na maafisa wao watakuja wakiwa wamepanda magari na farasi, wakiandamana na watu wa Yuda na wale waishio Yerusalem, nao mji huu utakaliwa na watu daima. ²⁶Watu watakuja kutoka miji ya Yuda na vijiji vinavyoizunguka Yerusalem, kutoka nchi ya Benyamini na chini ya vilima vya magharibi, kutoka nchi ya vilima na Negebu, wakileta sadaka za kuteketezwa na dhabihu, sadaka za nafaka, uvumba na sadaka za shukrani kwenye nyumba ya BWANA. ²⁷Lakini ikiwa hamtanitii mimi kwa kuitakasa Sabato na kwa kutochukua mzigo wo wote mnapoingia katika malango ya Yerusalem wakati wa Sabato, basi nitawasha moto usiozimika katika malango ya Yerusalem utakaoteketeza ngome zake."

Katika Nyumba Ya Mfinyanzi

18 Hili ndilo neno lililomjia Yeremia kutoka kwa BWANA: ²"Shuka uende mpaka kwenye nyumba ya mfinyanzi, nami huko nitakupa ujumbe wangu." ³Kwa hiyo nikashuka mpaka kwenye nyumba ya mfinyanzi, nikamkuta akifinyanga kwa gurudumu lake. ⁴Lakini chombo alichokuwa akikifinyanga kutokana na udongo kilivunjika mikononi mwake, hivyo mfinyanzi akakifanya kuwa chombo kingine, umbo jingine kama vile ilivyoonekana vema kwake yeye.

⁵Kisha neno la BWANA likanija kusema:
⁶"Ee nyumba ya Israeli, je, siwezi kuwafanyia
kama huyu mfinyanzi afanyavyo?" Asema
BWANA. "Kama vile udongo ulivyo katika
mikono ya mfinyanzi, ndivyo mlivyo katika
mkono wangu, Ee nyumba ya Israeli. ⁷Ikiwa
wakati wo wote nikitangaza kuwa taifa au ufalme
utang'olewa, utaangushwa na kuangamizwa,
⁸ikiwa lile taifa nililolionya litatubia uovu wake,
ndipo nitakapokuwa na huruma wala sitawapiga
kwa maafa niliyokuwa nimekusudia kwa ajili yao.
⁹Ikiwa wakati mwininge nitatangaza kuwa taifa
ama utawala ujengwe na kusimikwa, ¹⁰ikiwa
utafanya maovu mbele zangu na hukunitii, ndipo
nitakapoghairi makusudio yangu mema
niliyokuwa nimeyakusudia kwa ajili yake.

¹¹"Basi kwa hiyo waambie watu wa Yuda na
wale waishio Yerusalem, 'Hili ndilo asemalo
BWANA: Tazama! ninaandaa maafa kwa ajili
yenu nami ninabuni mabaya dhidi yenu. Kwa
hiyo geukeni kutoka katika njia zenu mbaya, kila
mmoja wenu, tengenezeni njia zenu na matendo
yenu.' ¹²Lakini wao watajibu, 'Hakuna faida.
Tutaendelea na mipango yetu wenyewe, kila
mmoja wetu atafuata ukaidi wa moyo wake
mbaya.'"

¹³Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA:

"Ulizia mionganoni mwa mataifa:
Ni nani alishasikia jambo kama hili?
Jambo la kutisha sana limefanywa
na Bikira Israeli.

¹⁴Je, barafu ya Lebanoni
hutoweka kwenye mitelemko yake ya
mawe wakati wo wote?
Je, maji yake baridi yatokayo katika vyanzo
vivilivo mbali
yamekoma kutiririka wakati wo wote?

¹⁵Lakini watu wangu wamenisahau mimi,
wanafukizia uvumba sanamu zisizofaa
kitu,
zilizowafanya wajikwae katika njia zao na
katika mapito ya zamani.
Zimewafanya wapite kwenye vichochoro
Na kwenye barabara ambazo
hazikujengwa.

¹⁶Nchi yao itaharibiwa,
kitu cha kudharauliwa daima,
wote wapitao karibu nayo watashangaa
na kutikisa vichwa vyao.

¹⁷Kama upepo utokao mashariki,
nitawatawanya mbele ya adui zao,

nitawaonyesha mgongo wangu wala sio
uso,
katika siku ya maafa yao."

¹⁸Wakasema, "Njoni, tutunge hila dhidi ya
Yeremia, kwa kuwa kufundisha sheria kwa
kuhoni hakutapotea, wala shauri litokalo kwa
mwenye hekima, wala neno la manabii. Hivyo
njoni, tumshambulie kwa ndimi zetu na tusijali
cho chote asemacho."

¹⁹Nisikilize, Ee BWANA,
sikia wanayosema washitaki wangu!

²⁰Je, mema yalipwe kwa mabaya?
Lakini wao wamenichimbia shimo.
Kumbuka kwamba nilisimama mbele yako
na kunena mema

kwa ajili yao ili wewe ugeuze hasira
yako kali mbali nao.

²¹Kwa hiyo uwaache watoto wao waone njaa,
uwaache wauawe kwa makali ya
upanga.

Wake zao na wasiwe na watoto na wawe
wajane,
waume wao na wauawe,
nao vijana wao waume wachinjwe kwa
upanga vitani.

²²Kilio na kisikike kutoka kwenye nyumba zao
ghafula uwaletapo adui dhidi yao,
kwa kuwa wamechimba shimo ili
kunikamata

na wamefichia miguu yangu mitego.

²³Lakini unajua, Ee BWANA,
hila zao zote za kuniua.

Usiyasamehe makosa yao
wala usifute dhambi zao mbele za
macho yako.

Wao na waangamizwe mbele zako,
uwashughulikie wakati wa hasira yako.

Gudulia La Udongo Lililovunjika

19 Hili ndilo asemalo BWANA: "Nenda
ukanunue gudulia la udongo kutoka
kwa mfinyanzi. Wachukue baadhi ya wazee wa
watu na wa makuhani ²na mtoke mwende
mpaka kwenye bonde la Ben Hinomu, karibu na
ingilio la Lango la Vigae. Huko tangaza maneno
ninayokuambia, ³nawe useme, 'Sikieni neno la
BWANA, enyi wafalme wa Yuda na watu wa
Yerusalem. Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu,
Mungu wa Israeli asemalo: Sikilizeni! Nitaleta
maafa mahali hapa ambayo yatafanya masikio
ya kila mmoja atakayesikia habari zake

yawashe.⁴Kwa kuwa wameniacha na kupafanya mahali hapa kuwa pa miungu ya kigeni, wameiteketezea sadaka miungu ambayo wao wala baba zao wala wafalme wa Yuda kamwe hawakuijua, nao wamelijaza eneo hili kwa damu isiyo na hatia.⁵Wamejenga mahali pa juu pa kuabudia miungu pa Baali ili kuteketeza wana wao katika moto kama sadaka kwa Baali, kitu ambacho sikukiamuru wala kukitaja, wala hakikuingia akilini mwangu.⁶Hivyo jihadharini, siku zinakuja, asema BWANA, wakati watu hawatapaita tena mahali hapa Tofethi ama Bonde la Ben Hinomu, bali Bonde la Machinjo.

⁷ ‘Nitaiharibu mipango ya Yuda na Yerusalemu mahali hapa. Nitawafanya waanguke kwa upanga mbele ya adui zao, katika mikono ya wale watafutao uhai wao, nami nitaitoa mizoga yao kuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa nchi.⁸Nitauharibu mji huu na kuufanya kitu cha kudharauliwa, wote wapitao karibu watashangaa na wataudhihaki kwa ajili ya majeraha yake yote.⁹Nitawafanya wao kula nyama ya wana wao na binti zao, kila mmoja atakula nyama ya mwenzake wakati wa dhiki ya kuzungukwa na jeshi lilitololekwa juu yao na adui wanaotafuta uhai wao.’

¹⁰Kisha livunje lile gudulia wakati wale walio pamoja nave wanaangalia,¹¹uwaambie, ‘Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu asemalo: Nitailunja taifa hili na mji huu kama gudulia hili la mfinyanzi lilitiyovunjwa, nalo haliwezi kutengenezeka tena. Watawazika waliokufa huko Tofethi hata isiwepo nafasi zaidi.¹²Hivi ndivyo nitakavyopafanya mahali hapa na kwa wale waishio ndani yake, asema BWANA. Nitaufanya mji huu kama Tofethi.¹³Nyumba zilizoko Yerusalemu na zile za wafalme wa Yuda zitatiwa unajisi kama mahali hapa, yaani, Tofethi. Nyumba zote ambazo walifukiza uvumba juu ya mapaa yake kwa jeshi lote la angani na kumimina dhabihu ya kinywaji kwa miungu mingine.’’

¹⁴Kisha Yeremia akarudi kutoka Tofethi, mahali ambapo BWANA alikuwa amemtuma kutoa unabii, akasimama katika ua wa hekalu la BWANA na kuwaambia watu wote,¹⁵‘Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: ‘Sikilizeni! Nitaleta juu ya mji huu pamoja na vijiji vinavyouzunguka kila maafa niliyosema dhidi yake, kwa sababu wamekuwa na shingo ngumu na hawakuyasiliza maneno yangu.’’

Yeremia Ateswa Na Pashuri

20 Ikawa kuhanu Pashuri mwana wa Imeri, mkuu wa maafisa wa hekalu la BWANA, alipomsikia Yeremia akitoa unabii juu ya mambo haya,²akaamuru Yeremia nabii apigwe na kufungwa katika mkatale katika Lango la Juu la Benyamini katika hekalu la BWANA.³Siku ya pili Pashuri alipomwachia kutoka kwenye mkatale, Yeremia akamwambia, “BWANA hakukuita jina lako kuwa Pashuri bali Magor-Misabibu^a.⁴Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA: ‘Nitakufanya kuwa hofu kuu kwako wewe mwenyewe na rafiki zako wote, kwa macho yako mwenyewe utawaona wakianguka kwa upanga wa adui zao. Nitawatia Wayahudi wote mikononi mwa mfalme wa Babeli, ambaye atawachukuwa na kuwapeleka Babeli ama awauwe kwa upanga.⁵Nitatia utajiri wote wa mji huu kwa adui zao, yaani, mazao yao yote, vitu vyao vyote yya thamani na hazina zote za wafalme wa Yuda. Watavitwa kwa nyara na kuvipeleka Babeli.⁶Nawe Pashuri pamoja na wote waishio katika nyumba yako mtakwenda uhamishoni Babeli. Mtavia humo na kuzikwa, wewe na rafiki zako wote ambaa umewatabiria uongo.’’

Malalamiko Ya Yeremia

⁷Ee BWANA, umenidanganya,
nami nikadanganyika,
wewe una nguvu kuliko mimi,
nawe umenishinda.
Ninadharauliwa mchana kutwa,
kila mmoja ananidhihaki.
⁸Kila ninenapo, ninapiga kelele nikitangaza
ukatili na uharibifu.
Kwa hiyo neno la BWANA limeniletea
matukano
na mashutumu mchana kutwa.
⁹Lakini kama nikisema, “Sitamtaja
wala kusema tena kwa jina lake,”
nenoe lake linawaka ndani ya moyo wangu
kama moto,
moto uliofungwa ndani ya mifupa yangu.
Nimechoka sana kwa kuliizia ndani
mwangu,
kweli, siwezi kujizuia.
¹⁰Ninasikia minong’ono mingi,
“Hofu iko pande zote!

^{a3} “Magor Misabibu” maana yake “Hofu kuu kila upande.”

Mshitakini! Twendeni tumshitaki!"
 Rafiki zangu wote
 wanani subiri niteleze, wakisema,
 "Labda atadanganya, kisha tutamshinda
 na kulipiza kisasi juu yake."

¹¹Lakini BWANA yu pamoja nami
 kama shujaa mwenye nguvu,
 hivyo washitaki wangu watajikwaa na
 kamwe hawatashinda.

Watashindwa nao wataaibika kabisa,
 kukosa adabu kwao hakutasahauliwa.

¹²Ee BWANA Mwenye Nguvu,
 wewe umjaribuye mwenye haki na
 kupima moyo na nia,
 na nione ukilipiza kisasi juu yao,
 kwa maana kwako nimeliweka shauri
 langu.

¹³Mwimbieni BWANA!
 mpeni BWANA sifa!
 Huokoa uhai wa mhitaji kutoka mikononi
 mwa waovu.

¹⁴Ilaaniwe siku niliyozaliwa!
 Nayo isibarikiwe ile siku mama yangu
 aliyonizaa!

¹⁵Alaaniwe mtu yule aliyemletea baba yangu
 habari,
 yule aliyemfanya afurahi sana, akisema,
 "Mtoto amezaliwa kwako tena mtoto wa
 kiume!"

¹⁶Mtu huyo na awe kama miji ile ambayo
 BWANA Mungu aliangamiza bila
 huruma.

Yeye na asikie maombolezo asubuhi
 na kilio cha vita wakati wa adhuhuri,
¹⁷kwa sababu hakuniua nikiwa tumboni,
 hivyo mama yangu angekuwa kaburi langu,
 nalo tumbo lake la uzazi lingebaki kuwa
 kubwa daima.

¹⁸Kwa nini basi nilitoka tumboni ili kuona
 taabu na huzuni
 na kuzimaliza siku zangu kwa aibu?

Mungu Anakataa Ombi La Sedekia

21 Neno lilimjia Yeremia kutoka kwa
 BWANA wakati mfalme Sedekia
 alipowatuma Pashuri mwana wa Malkiya na
 kuhani Sefania mwana wa Maaseya kwake
 kusema: ²"Tuulizie sasa kwa BWANA kwa
 sababu Nebukadneza mfalme wa Babeli
 anatushambulia. Labda BWANA atatenda

maajabu kwa ajili yetu kama nyakati zilizopita ili
 Nebukadneza atuondokee."

³Lakini Yeremia akawajibu, "Mwambieni
 Sedekia, ⁴Hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli
 asemalo: Ninakaribia kuwageuzia silaha za vita
 zilizo mikononi mwenu, ambazo mnatumia
 kupigana na mfalme wa Babeli na Wakaldayo
 ambaao wako nje ya ukuta wakiwazunguka kwa
 jeshi. Nami nitawakusanya ndani ya mji huu.
⁵Mimi mwenyewe nitapigana dhidi yenu kwa
 mkono wangu ulionyooshwa na mkono wa
 nguvu kwa hasira na ghadhabu kali na ukali
 mwingi. ⁶Nitawaangamiza waishio katika mji
 huu, watu na wanyama, nao watauawa kwa
 tauni ya kutisha. ⁷Baada ya hayo, nitamtia
 Sedekia mfalme wa Yuda, maafisa wake na
 watu wa mji huu watakaonusurika tauni, upanga
 na njaa mikononi mwa Nebukadneza mfalme wa
 Babeli na kwa adui zao wale wanaotafuta uhai
 wao. Atawaua kwa upanga, hatakuwa na
 rehema juu yao au huruma wala kuwasikitikia,'
 asema BWANA.

⁸"Zaidi ya hayo, waambie watu hawa, 'Hili
 ndilo asemalo BWANA: Tazama, naweka mbele
 yenu njia ya uzima na njia ya mauti. ⁹Ye yote
 atakayekaa katika mji huu atakufa kwa upanga,
 njaa au tauni. Lakini ye yote atakayetoka na
 kujisalimisha kwa Wakaldayo ambaao
 wameuzunguka mji huu kwa jeshi atanusurika,
 naye ataishi. ¹⁰"Nimekusudia kuufanya mji huu
 baya wala si jema. Utatiwa mikononi mwa
 mfalme wa Babeli naye atauteketeza kwa moto,
 asema BWANA.'

¹¹"Zaidi ya hayo, iambie nyumba ya kifalme
 ya Yuda, 'Sikia neno la BWANA, ¹²Ewe nyumba
 ya Daudi, hili ndilo BWANA asemalo:

"Hukumuni kwa haki kila asubuhi,
 Mwokoeni kutoka mikononi mwa
 mdhalimu
 yeye aliyetekwa nyara,
 la sivyo ghadhabu yangu italipuka na
 kuwaka kama moto
 kwa sababu ya uovu mlioufanya,
 itawaka na hakuna wa kuizima.

¹³Niko kinyume nawe, Ee Yerusalem,
 wewe uiishiye juu ya bonde hili
 kwenye uwanda wa juu wa miamba,
 asema BWANA,
 wewe usemaye, "Ni nani awezaye kuja
 kinyume chetu?"

Nani attingia mahali pa kimbilio letu?"
 14 Nitawaadhibu kama istahilivyo
 matendo yenu,
 nitawasha moto katika misitu yenu
 ambao utateketeza kila kitu
 kinachowazunguka ninyi,' "
 asema BWANA.

Hukumu Dhidi Ya Wafalme Waovu

22 Hili ndilo asemalo BWANA: "Shuka kwenye jumba la kifalme la mfalme wa Yuda na utangaze ujumbe huu huko: ²Sikia neno la BWANA, Ee mfalme wa Yuda, wewe uketiye kwenye kiti cha enzi cha Daudi, wewe, maafisa wako na watu wako mnaokuja kwa kupitia malango haya." ³Hili ndilo BWANA asemalo: "Tenda kwa haki na kwa adili. Mwokoe kutoka mkononi mwa mdhalimu yeye aliyetekwa. Usimtendee mabaya wala ukatili mgeni, yatima au mjane na usimwage damu isiyo na hatia mahali hapa. ⁴Kwa kuwa kama ukiwa mwangalifu kushika maagizo haya, ndipo wafalme watakaokalia kiti cha enzi cha Daudi watakapoingia kupitia malango ya jumba hili la kifalme, wakiwa wamepanda magari na farasi huku wakifuatana na maafisa wao na watu wao. ⁵Lakini kama hukuyatii maagizo haya, asema BWANA, ninaapa kwa nafsi yangu kwamba jumba hili litakuwa gofu.' "

"Kwa kuwa hili ndilo BWANA asemalo kuhusu jumba la kifalme la mfalme wa Yuda:

"Ingawa uko kama Gileadi kwangu,
 kama kilele cha Lebanon,
 hakika nitakufanya uwe kama jangwa,
 kama miji ambayo haijakaliwa na watu.
 7 Nitawatuma waharabu dhidi yako,
 kila mtu akiwa na silaha zake,
 nao watazikata boriti zako nzuri za mierezi
 na kuzitupa motoni.

⁸Watu kutoka mataifa mengi watapitia karibu na mji huu na kuulizana, 'Kwa nini BWANA amefanya jambo la namna hii juu ya mji huu mkubwa?' ⁹Nalo jibu litakuwa: 'Kwa sababu wameliacha agano la BWANA, Mungu wao na wameabudu na kuitumikia miungu mingine.' "

¹⁰Usimlilie ye ye aliyekufa wala
 usimwombolezee,
 badala yake, afadhali umlilie kwa uchungu
 yule aliyehamishwa,
 kwa sababu kamwe hatarudia

wala kuiona tena nchi yake alikozaliwa.

¹¹Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA kuhusu Shalumu^a mwana wa Yosia, aliyeingia mahali pa baba yake kama mfalme wa Yuda, lakini ameondoka mahali hapa: "Yeye kamwe hatarudi tena. ¹²Atafia huko mahali walipompeleka kuwa mateka, hataiona tena nchi hii."

¹³Ole wake yeye ajengaye jumba lake la kifalme
 kwa njia ya dhuluma,
 vyumba vyake vyaa juu kwa udhalimu,
 akiwatumikisha watu wa nchi yake
 pasipo malipo,
 bila kuwalipa kwa utumushi wao.

¹⁴Asemaye, 'Nitajijengea jumba kubwa la kifalme
 na vyumba vyaa juu vyenye nafasi
 kubwa.'

Hivyo anaweka ndani yake madirisha
 makubwa,
 huweka mbaao za mierezi na kuipamba
 kwa rangi nyekundu.

¹⁵Je, inakufanya kuwa mfalme
 kwa kuongeza idadi ya mierezi?
 Je, baba yako hakuwa na chakula na
 kinywaji?

Alifanya yaliyo sawa na haki,
 hivyo yeye akafanikiwa katika yote.

¹⁶Aliwatetea maskini na wahitaji,
 hivyo yeye akafanikiwa katika yote,
 Je, hiyo si ndiyo maana ya kunifahamu
 mimi?"

Asema BWANA.

¹⁷Lakini macho yako na moyo wako
 vimeelekezwa tu katika mapato ya
 udhalimu,
 kwa kumwaga damu isiyo na hatia,
 kwa uonevu na ukatili."

¹⁸Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA kuhusu Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda:

"Hawatamwomboleza wakisema:
 'Ole, ndugu yangu! Ole umbu langu!
 Hawatamwomboleza wakisema:
 'Ole, BWANA wangu! Ole, fahari yake!"

¹⁹Atazikwa maziko ya punda,
 ataburutwa na kutupwa
 nje ya malango ya Yerusalem."

^a¹¹ "Shalumu" ambaye pia anaitwa "Yehoahazi."

²⁰Panda Lebanoni ukapige kelele,
sauti yako na isikike huko Bashani,
piga kelele toka Abarimu,
kwa kuwa wale wote waliojiunga nawe
wameangamizwa.

²¹Nilikuonya wakati ulipojisikia kwamba uko
salama,
lakini ulisema, 'Mimi sitasikiliza!'
Hii imekuwa ndiyo kawaida yako tangu
ujana wako,
hujanitii mimi.

²²Upepo utawaondoa wachungaji wako wote,
wale ulioungana nao watakenda
uhamishoni.
Kisha utaalibika na kufedheheka
kwa sababu ya uovu wako wote.

²³Wewe uishiye Lebanonia^a,
wewe uliyetulia kwenye majengo ya
mierezi,
tazama jinsi utakavyoomboleza maumivu
makali yatakapokupata,
maumivu kama yale ya mwanamke
mwenye utungu wa kuzaa!

²⁴"Hakika kama niishivyo," asema BWANA,
"hata kama wewe, Yekonia^b mwana wa
Yehoyakimu^c mfalme wa Yuda, ungekuwa pete
yangu ya mhuri katika mkono wangu wa kuume,
bado ningekung'oa utoke hapo. ²⁵Nitakutia
mikononi mwa wale wanaotafuta uhai wako,
wale unaowaogopa, yaani Nebukadneza mfalme
wa Babeli na kwa Wakaldayo. ²⁶Nitakutupa
mbali wewe na mama aliyezalihii mwende katika
nchi nyingine, ambayo hakuna hata mmoja
wenu aliyezaliwa huko, nanyi mtafia huko.
²⁷Kamwe hamtarudi katika nchi mliyotamani
kuirudia."

²⁸Je, huyu Yekonia ni mtu aliyedharauliwa,
chungu kilichovunjika,
tena chombo kisichotakiwa na mtu ye
yote?

Kwa nini yeye na watoto wake watupwe nje,
kwa nguvu na kutupwa kwenye nchi
wasioijua?

²⁹Ee nchi, nchi, nchi,
sikia neno la BWANA!

³⁰Hili ndilo BWANA asemalo:
"Mwandike huyu mtu kama asiye na
mtoto,

^{a23}"Lebanoni" hapa ina maana "Jumba la Kifalme huko Yerusalemu"

^{b24}"Yekonia" au "Konia" kwa Kiebrania ni jina jingine la "Yehoiakini."

^{c24}"Yehoyakimu" ni jina jingine la "Yehoyakini."

mtu ambaye hatafanikiwa maisha yake yote,
kwa maana hakuna mtoto wake
atakayefanikiwa,
kukaa kwenye kiti cha enzi cha Daudi
wala kuendelea kutawala katika Yuda."

Tawi La Haki

23 "Ole wa wachungaji wanaoharibu na
kutawanya kondoo wa malisho yangu!"
Asema BWANA. ²Kwa hiyo hili ndilo BWANA,
Mungu wa Israeli, analowaambia wachungaji
wanaowachunga watu wangu: "Kwa sababu
mmelitawanya kundi langu, na kuwfukuzia
mbali wala hamkuwatunza, basi mimi
nitawaadhibu kwa ajili ya uovu mlifanya,"
asema BWANA. ³"Mimi mwenyewe
nitayakusanya mabaki ya kundi langu kutoka
nchi zote ambazo nimewafukuzia nami
nitawarudisha katika malisho yao, mahali
ambapo watazaa na kuongezeka idadi yao.
⁴Nitaweka wachungaji juu yao ambao
watawachunga, nao hawataogopa tena au
kutishwa, wala hatapotea hata mmoja," asema
BWANA.

⁵BWANA asema, "siku zinakuja,
nitakapomwinilia Daudi Tawi lenye
haki,

Mfalme atakayetawala kwa hekima
na kutenda lililo haki na sawa katika
nchi.

⁶Katika siku zake, Yuda ataokolewa
na Israeli ataishi salama.
Hili ndilo jina atakaloitwa kwalo:
BWANA Haki Yetu.

⁷"Hivyo basi, siku zinakuja, wakati ambapo watu
hawatasema tena, 'Hakika kama BWANA
aishivyo, aliywapandisha Waisraeli kutoka nchi
ya Misri,' ⁸bali watasema, 'Hakika kama aishivyo
BWANA, aliywatoa wazao wa Israeli katika nchi
ya kaskazini na katika nchi zote alizokuwa
amewafukuzia,' asema BWANA. Ndipo wataishi
katika nchi yao wenyewe."

Manabii Wasemao Uongo

⁹Kuhusu manabii:

Moyo wangu umevunjika ndani yangu,
mifupa yangu yote inatetemeka.
Nimekuwa kama mtu aliyelewa,
kama mtu aliyelemewa na divai,
kwa sababu ya BWANA

na maneno yake matakatifu.

¹⁰Nchi imejaa wazinzi,
kwa sababu ya laana nchi imekauka
na malisho yaliyoko nyikani yamekauka.
Mwenendo wa manabii ni mbaya
na mamlaka yao si ya haki.

¹¹"Nabii na kuhani wote si wacha Mungu,
hata hekaluni mwangu ninaona uovu wao,"
asema BWANA.

¹²"Kwa hiyo mapito yao yatakuwa utelezi,
watafukuziwa mbali gizani na huko
wataanguka.
Nitaleta maafa juu yao
katika mwaka wa kuadhibiwa kwao,"
asema BWANA.

¹³"Mionganoni mwa manabii wa Samaria
nililiona jambo la kuchukiza:
Walitabiri kwa Baali
na kuwapotosha Israeli watu wangu.

¹⁴Nako mionganoni mwa manabii wa Yerusalem
nimeona jambo bayaa sana:
Wanafanya uzinzi na kuenenda katika
uongo.
Wanatia nguvu mikono ya watenda mabaya,
kwa ajili hiyo hakuna ye yote
anayeachana na uovu wake.

Wote wako kama Sodoma kwangu,
watu na Yerusalem wako kama
Gomora."

¹⁵Kwa hiyo, hili ndilo BWANA Mwenye
Nguvu asemalo kuhusu manabii:

"Nitawafanya wale chakula kichungu
na kunywa maji yaliyotiwa sumu,
kwa sababu kutokana na manabii wa
Yerusalem
kutokumcha Mungu kumeenea
katika nchi yote."

¹⁶Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu
asemalo:

"Msisikilize wanachowatabiria manabii,
wanawajaza matumaini ya uongo.
Wanasema maono kutoka katika akili zao
wenyewe,
hayatoki katika kinywa cha BWANA.

¹⁷Huendelea kuwaambia wale wanaonidharau
mimi kwamba,
BWANA asema: 'Mtakuwa na amani.'
Kwa wale wote wafuatao ugumu wa mioyo

yao
husema, 'Hakuna dhara litakalowapata.'

¹⁸Lakini ni yupi mionganoni mwao aliyesimama
katika baraza la BWANA
ili kuona au kusikia neno lake?
Ni nani aliyeskiliza na kusikia neno lake?

¹⁹Tazama, dhoruba ya BWANA
itapasuka kwa ghadhabu,
kisulisluli kitazunguka zunguka
juu ya vichwa nya waovu.

²⁰Hasira ya BWANA haitageuka
mpaka amelitimiza kusudi la moyo
wake.
Siku zijazo mtalifahamu kwa wazi.

²¹Mimi sikuwatuma manabii hawa,
lakini bado wamekimbia wakitangaza
ujumbe wao,
Mimi sikusema nao,
lakini wametabiri.

²²Lakini kama wangesimama barazani mwangu,
wangetangaza maneno yangu kwa watu
wangu,
nao wangewageuza kutoka katika njia zao
mbaya
na kutoka katika matendo yao maovu

²³BWANA asema,
"Je, mimi ni Mungu aliye kipa karibu tu,
wala si Mungu aliye kipa mbali?"

²⁴BWANA asema, "Je, mtu ye yote
aweza kujificha
mahali pa siri ili nisiweze kumwona?"
"Je! Mimi sikuijaza mbingu na nchi?"

²⁵"Nimesikia wanayoyasema manabii, hao
wanaotabiri uongo kwa jina langu. Wanasema,
'Nimeota ndoto! Nimeota ndoto! ²⁶Mambo haya
yataendelea mpaka lini ndani ya mioyo ya hawa
manabii wa uongo, ambao hutabiri maono ya
uongo ya akili zao wenyewe? ²⁷Wanadhani
ndoto wanazoambiana wao kwa wao
zitawafanya watu wangu walishau jina langu,
kama baba zao waliviyolishau jina langu kwa
kumwabudu Baali. ²⁸Mwache nabii aliye na
ndoto aseme ndoto yake, lakini yule aliye na
neno langu na alisema kwa uamimifu. Kwa
maana jani kavu lina uhusiano gani na ngano?"
asema BWANA. ²⁹"Je, neno langu si kama
moto?" Asema BWANA, "nalo ni kama nyundo
ivunjayo mwamba vipande vipande?"

³⁰"Kwa hiyo, niko kinyume na manabii
wanaolbiana maneno kana kwamba ni yangu,"
asema BWANA. ³¹"Naam, mimi niko kinyume na

manabii wanaotikisa ndimi zao wenyewe na kusema, 'BWANA asema.' ³²Kweli, niko kinyume na hao wanaotabiri ndoto za uongo," asema BWANA. Wanazisimulia na kuwapotosha watu wangu kwa uongo wao bila kujali, lakini sikuwatuma wala sikuwaweka. Hawawafaidii watu hawa hata kidogo," asema BWANA.

Maneno Ya Uongo Na Manabii Wa Uongo

³³Watu hawa, au nabii, au kuhani watakopkuuliza, "Mzigo wa BWANA ni nini?" Wewe utawaambia, "Ninyi ndio mzigo, nami nitawavua kama vazi, asema BWANA. ³⁴Kwa habari ya nabii, kuhani, au wale watu wasemao, "Mzigo wa BWANA," nitawaadhibu wao na nyumba zao. ³⁵Hivyo mtaambiana kila mmoja na mwenzake, mionganoni mwenu: 'BWANA amejibu nini?' au 'BWANA amesema nini?' ³⁶Lakini kamwe msiseme tena, 'Nina mzigo wa BWANA,' kwa sababu kila neno la mtu binafsi linakuwa mzigo wake mwenyewe na hivyo kupotosha maneno ya Mungu aliye hai, BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wetu. ³⁷Hivi ndivyo utakavyoendelea kumwuliza nabii: 'BWANA amekujibu nini?' Au 'je, BWANA amesema nini?' ³⁸Ingawa unadai, 'Huu ni mzigo wa BWANA,' hili ndilo BWANA asemalo: Ulitumia maneno, 'Huu ndio mzigo wa BWANA,' hata ingawa nilikuambia kuwa kamwe usiseme, 'Huu ni mzigo wa BWANA.' ³⁹Kwa hiyo, hakika nitakusahau na kukutupa mbali na uso wangu pamoja na mji niliowapa ninyi na baba zenu. ⁴⁰Nitaleta juu yako fedheha ya kudumu na aibu ya kudumu ambayo haitasahaulika."

Vikapu Viwili Vya Tini

24 Baada ya Yekonia mwana wa Yehoyakimu mfalme wa Yuda pamoja na maafisa, mafundi stadi na wahanzi wa Yuda kuchukuliwa kutoka Yerusalem kwenda Babeli na Nebukadneza mfalme wa Babeli kwenda uhamishoni huko Babeli, BWANA akanionyesha vikapu viwili vya tini vilivyowekwa mbele ya hekalu la BWANA. ²Kikapu kimoja kilikuwa na tini nzuri sana, kama zile za mavuno ya kwanza, kikapu cha pili kilikuwa na tini dhaifu sana, mbaya mno zisizofaa kuliwa.

³Kisha BWANA akaniuliza, "Je, Yeremia unaona nini?"

Nikamjibu, "Ninaona tini zile zilizo nzuri, ni nzuri sana, lakini zilizo dhaifu, ni mbaya mno zisizofaa kuliwa."

⁴Kisha neno la BWANA likanijia: ⁵"Hili ndilo

BWANA, Mungu wa Israeli asemalo: 'Kama zilivyo hizi tini nzuri, ndivyo ninavyowaona kuwa bora watu wa uhamisho kutoka Yuda, niliowaondoa kutoka mahali hapa kwenda katika nchi ya Wakaldayo. ⁶Macho yangu yatakuwa juu yao kwa ajili ya kuwapatia mema, nami nitawarudisha tena katika nchi hii. Nitawajenga wala sitawabomoa, nitawapanda wala sitawang'oa, ⁷nitawapa moyo wa kunifahamu mimi, kwamba mimi ndimi BWANA. Watakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wao, kwa maana watanirudia kwa moyo wao wote.

⁸"Lakini kama zilivyo zile tini dhaifu, ambazo ni mbaya mno zisizofaa kuliwa," asema BWANA, 'ndivyo nitakavyomtendea Sedekia mfalme wa Yuda, maafisa wake na mabaki wengine kutoka Yerusalem, kwamba wamebaki katika nchi hii au wanaishi Misri. ⁹Nitawafanya kuwa chukizo kabisa na kitu cha kulaumiwa katika mataifa yote ya dunia, watakuwa aibu na kitu cha kudharauliwa, chombo cha dhihaka na kulaaniwa, po pote nitakakowafukuzia. ¹⁰Nitautuma upanga, njaa na tauni dhidi yao mpaka wawe wameangamia kutoka nchi niliowapa wao na baba zao.' "

Miaka Sabini Ya Kuwa Mateka

25 Neno likamjia Yeremia kuhusu watu wote wa Yuda katika mwaka wa nne wa kutawala kwake Yehoiakimu mwana wa Josia mfalme wa Yuda, ambao ulikuwa mwaka wa kwanza wa utawala wa Nebukadneza mfalme wa Babeli. ²Hivyo nabii Yeremia akawaambia watu wote wa Yuda na wale wote waishio Yerusalem: ³Kwa miaka ishirini na mitatu, kuanzia mwaka wa kumi na tatu wa utawala wa Yosia mwana wa Amoni mfalme wa Yuda mpaka siku hii ya leo, neno la BWANA limekuwa likinijia nami nimesema nanyi mara kwa mara lakini hamkusikiliza.

⁴Ingawa BWANA amewatuma watumishi wake wote hao manabii kwenu mara kwa mara, hamkusikiliza wala hamkujali. ⁵Wakasema, "Geukeni sasa, kila mmoja wenu kutoka katika njia yake mbaya na matendo yake maovu ndipo mtawenza kukaa katika nchi ambayo BWANA aliwapa ninyi na baba zenu milele. ⁶Msiifuate miungu mingine ili kuitumikia na kuiabudu, msinikasirisha kwa vitu ambavyo mmevitengeneza kwa mikono yenu."

⁷"Lakini ninyi hamkusikiliza mimi, tena mkanikasirisha kwa vitu mlivyovitengeneza kwa mikono yenu, nanyi mmejiletea madhara juu

yenu wenyewe," asema BWANA.

⁸Kwa hiyo BWANA Mwenye Nguvu asema hivi: "Kwa sababu hamkuyasikiliza maneno yangu, ⁹nitayaita mataifa yote ya kaskazini na mtumishi wangu Nebukadneza mfalme wa Babeli," asema BWANA, "nitawaleta waishambulie nchi hii na wakazi wake wote na dhidi ya mataifa yote yanayowazunguka. Nitawaangamiza kabisa na kuwafanya kitu cha kuchukiwa na kudharauliwa na kuwa magofu daima. ¹⁰Nitawaondolea sauti ya shangwe na furaha, sauti ya bibi na BWANA arusi, sauti ya mawe ya kusagia na mwanga wa taa. ¹¹Nchi hii yote itakuwa ukiwa na isiyofaa kitu, nayo mataifa haya yatamtumikia mfalme wa Babeli kwa miaka sabini."

¹²"Lakini miaka sabini itakapotimia, nitamwadhibu mfalme wa Babeli na taifa lake na nchi ya Wakaldayo kwa ajili ya hatia yao," asema BWANA. "Nitaifanya kuwa ukiwa milele."

¹³Nitaleta juu ya nchi hiyo mambo yote niliyosema dhidi yake, yote yaliyoandikwa katika kitabu hiki na kutabiriwa na Yeremia dhidi ya mataifa yote. ¹⁴Wao wenyewe watakuwa watumwa wa mataifa mengi na wafalme wakuu, nitawalipizia sawa sawa na matendo yao na kazi ya mikono yao."

Kikombe Cha Ghadhabu Ya Mungu

¹⁵Hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli, aliloniambia: "Chukua kutoka mkononi mwangu kikombe hiki kilichojaa mvinyo ya ghadhabu yangu na kuyanywesha mataifa yote ambayo ninakutuma kwao. ¹⁶Watakapoonywa watapepesuka na kukasirika sana kwa sababu ya upanga nitakaoupelea katikati yao."

¹⁷Hivyo nikakichukua kikombe kutoka mkononi mwa BWANA na kuyafanya mataifa yote aliyonituma kwao kukinywa: ¹⁸Yaani Yerusalem na miji ya Yuda, wafalme wake na maafisa wake, kuwafanya magofu na kuwa kitu cha kuchukiza, cha dhihaka na laana, kama walivyo leo, ¹⁹Farao mfalme wa Misri, watumishi wake, maafisa wake na watu wake wote, ²⁰pia wageni wote walio huko, wafalme wote wa nchi ya Uzi, wafalme wote wa Wafilisti (wale wa Ashkeloni, Gaza, Eroni na watu walioachwa huko Ashdodi), ²¹Edomu, Moabu na Amoni, ²²wafalme wote wa Tiro na Sidoni, wafalme wa nchi za pwani ng'ambo ya bahari, ²³Dedani, Tema, Buzi na wote walio maeneo ya mbali, ²⁴wafalme wote wa Arabuni na wafalme wote wa watu wageni wanaoishi katika jangwa,

²⁵wafalme wote wa Zimri, Elamu na Umedi, ²⁶wafalme wote wa pande za kaskazini, wa karibu na wa mbali mmoja baada ya mwingine, yaani, falme zote juu ya uso wa dunia. Baada ya hao wote, mfalme wa Sheshaki^a atakunywa pia.

²⁷Kisha uwaambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: Kunyweni, mlewe na mtapike, angukeni wala msiinuke tena kwa sababu ya upanga nitakaotuma mionganoni mwenu.' ²⁸Lakini kama wakikataa kupokea kikombe kutoka mikononi mwako na kunywa, waambie, 'Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: Ni lazima mywe! ²⁹Tazama, nimeanza kuleta maafa juu ya mji ulio na Jina langu, je, kweli ninyi mtaepuka kuadhibiwa? Hamwezi kuepuka kuadhibiwa kwa maana nitaleta vita juu ya wote waishio duniani, asema BWANA Mwenye Nguvu.'

³⁰Basi sasa utabiri maneno haya yote dhidi yao na uwaambie:

" 'BWANA atanguruma kutoka juu,
atatoa sauti ya ngurumo kutoka makao
yake matakatifu
na kunguruma kwa nguvu sana dhidi ya
nchi yake.

Atapiga kelele kama wao wakanyagao
mizabibu,
atapiga kelele dhidi ya wote waishio
duniani.

³¹Ghasia zitasikika hadi miisho ya dunia,
kwa maana BWANA ataleta
mashtaka dhidi ya mataifa,
ataleta hukumu juu ya wanadamu wote
na kuwaua waovu wote,' "

asema BWANA.

³²Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu asemalo:

"Tazama! Maafa yanaenea
kutoka taifa moja hadi jingine,
tufani kubwa inainuka
kutoka miisho ya dunia."

³³Wakati huo, hao walioawa na BWANA watatapaka kila mahali, kuanzia mwisho mmoja wa dunia hadi mwisho mwingine. Hawataombolezewa wala kukusanya au kuzikwa lakini watakuwa kama mavi yaliyoenea juu ya ardhi.

³⁴Lieni na kuomboleza, enyi wachungaji,

^a²⁶ "Sheshaki" yaani ndio "Babeli" kwa maandishi ya fumbo.

mgaegae mavumbini, ninyi viongozi wa kundi.
 Kwa maana wakati wenu wa kuchinjwa umewadia,
 mtaanguka na kuvunjwavunjwa kama vyombo vizuri vya udongo.
³⁵Wachungaji hawatakuwa na mahali pa kukimbilia,
 viongozi wa kundi hawatapata mahali pa kutorokea.
³⁶Sikia kilio cha wachungaji,
 maombolezo ya viongozi wa kundi,
 kwa maana BWANA anayaharibu malisho yao.
³⁷Makao yao ya amani yataharibiwa kwa sababu ya hasira kali ya BWANA.
³⁸Kama simba ataacha pango lake,
 nchi yao itakuwa ukiwa kwa sababu ya upanga wa mdhalimu na kwa sababu ya hasira kali ya BWANA Mungu.

Yeremia

26 Mwanzoni mwa utawala wa Yehoiakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, neno hili lilikuja kutoka kwa BWANA: ²"Hili ndilo BWANA asemalo: Simama katika ua wa nyumba ya BWANA na useme na watu wote wa mji ya Yuda wanaokuja kuabudu katika nyumba ya BWANA. Waambie kila kitu nitakachokuamuru, usipunguze neno. ³Huenda watasikiliza na kila mmoja akageuka kutoka katika njia yake mbaya. Kisha nitawahurumia na kuacha kuwaletaa maafa niliyokuwa ninapanga kwa sababu ya maovu waliyofanya. ⁴Waambie, 'Hili ndilo asemalo BWANA: Ikiwa hamtanisikiliza na kuifuata sheria yangu ambayo nimeiweka mbele yenu, ⁵nanyi ikiwa hamtayasikiliza maneno ya watumishi wangu manabii, ambaa nimewatuma kwenu tena na tena (ijapokuwa hamkuwasikiliza), ⁶ndipo nitaifanya nyumba hii kama Shilo na mji huu kuwa kitu cha kulaania cha mataifa yote ya dunia.'"

⁷Makuhani, manabii na watu wote wakamsikia Yeremia akiyasema maneno haya ndani ya nyumba ya BWANA. ⁸Lakini mara tu Yeremia alipomaliza kuwambia watu kila kitu BWANA alichomwamuru kukisema, makuhani, manabii na watu wote walimkamata wakisema, "Ni lazima ufe! ⁹Kwa nini unatabiri katika jina la BWANA kwamba nyumba hii itakuwa kama Shilo na mji huu utakuwa ukiwa na kuachwa tupu?" Nao watu wote wakamkusanyikia na

kumzunguka Yeremia ndani ya nyumba ya BWANA.

¹⁰Maofisa wa Yuda waliposikia kuhusu mambo haya, wakapanda kutoka katika jumba la kifalme wakaenda katika nyumba ya BWANA na kushika nafasi zao kwenye ingilio la Lango Jipyia la nyumba ya BWANA. ¹¹Kisha makuhani na manabii wakawaambia maafisa pamoja na watu wote, "Mtu huyu anastahili ahukumiwe kifo kwa sababu ametabiri mabaya dhidi ya mji huu. Mmesikia kwa masiko yenu wenyewe!"

¹²Kisha Yeremia akawaambia maafisa wote na watu wote: "BWANA amenituma kutabiri dhidi ya nyumba hii na mji huu mambo yote mliyoyasikia. ¹³Sasa tengenezeni njia zenu na matendo yenu na kumtii BWANA Mungu wenu. Ndipo BWANA atawahurumia na kuacha kuleta maafa aliyokuwa ameyatamka dhidi yenu. ¹⁴Lakini kwa habari yangu mimi, niko mikononi mwenu, nifanyieni lo lote mnaloona kuwa ni jema na la haki. ¹⁵Hata hivyo, jueni kwa hakika, ikiwa mtaniua, mtakuwa mmejipatia dhambi kwa damu isiyo na hatia juu yenu wenyewe na juu ya mji huu na wote wanaoishi ndani yake, kwa maana ni kweli BWANA amenituma kwenu ili niseme maneno haya yote masikioni mwenu."

¹⁶Kisha maafisa na watu wote wakawaambia makuhani na manabii, "Mtu huyu asihukumiwe kifo! Amesema nasi katika jina la BWANA, Mungu wetu."

¹⁷Baadhi ya wazee wa nchi wakasogea mbele wakaliambia kusanyiko lote la watu, ¹⁸"Mika wa Moreshethi alitoa unabii katika siku za Hezekia mfalme wa Yuda. Akawaambia watu wote wa Yuda, 'Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu:

" 'Mji wa Sioni utalimwa kama shamba, Yerusalemu utakuwa lundo la kifusi cha Changarawe, kilima cha hekalu kitakuwa kichuguu kilichoota vichaka.'

¹⁹"Je, Hezekia mfalme wa Yuda au mtu mwingine ye yote katika Yuda alimhukumu Mika kufa? Je, Hezekia hakumcha BWANA na kuhitaji msaada wake? Je, BWANA hakuwahurumia na akaacha kuleta maafa aliyokuwa ametamka dhidi yao? Tunakaribia sana kujiletea maangamizo ya kutisha sisi wenyewe!"

²⁰(Wakati huu, Uria mwana wa Shemaya kutoka mji wa Kiriath-Yearimu alikuwa mtu mwingine aliyetoa unabii kwa jina la BWANA,

alitoa unabii juu ya mambo yanayofanana na haya dhidi ya mji huu na nchi hii kama alivyofanya Yeremia. ²¹Mfalme Yehoiakimu na wakuu wake wote na maafisa waliposikia maneno yake, mfalme alitafuta kumwua. Lakini Uria alipata habari na kwa kuogopa akakimbilia Misri. ²²Hata hivyo, mfalme Yehoiakimu, alimtuma Elnatha mwana wa Akbori huko Misri, pamoja na watu wengine ili kwenda kumkamata Uria. ²³Wakamrudisha Uria kutoka Misri na kumpeleka kwa mfalme Yehoiakimu, ambaye alimwuua kwa upanga na mwili wake kutupwa kwenye eneo la makaburi ya watu wasio na cheo).

²⁴Zaidi ya hayo, Ahikamu mwana wa Shefani akamuunga mkono Yeremia, kwa hiyo hakutiwa tena mikononi mwa watu ili auawe.

Yuda Kumtumikia Nebukadneza

27 Mwanzoni mwa utawala wa Sedekia mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, neno hili lilimjia Yeremia kutoka kwa BWANA: ²Hili ndilo BWANA aliloniambia: "Tengeneza nira kutokana na kanda za ngozi uitie shingoni mwako. ³Kisha utume ujumbe kwa wafalme wa Edomu, Moabu, Amoni, Tiro na Sidoni kuititia wajumbe ambaa wamekuja Yerusalem kwa Sedekia mfalme wa Yuda. ⁴Wape ujumbe kwa ajili ya mabwana zao na uwaambie, 'Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: "Waambieni hivi mabwana zenu: ⁵Kwa uwezo wangu mkuu na kwa mkono wangu ulionyooshwa nimeumba dunia na watu wake na wanyama walioko ndani yake, nami humpa ye yote inipendezavyo. ⁶Sasa nitazitia nchi zenu zote mkononi mwa mtumishi wangu Nebukadneza mfalme wa Babeli, nitawafanya hata wanyama wa mwituni wamtumikie. ⁷Mataifa yote yatamtumikia yeye pamoja na mwanawe na mwana wa mwanawe hadi wakati wa nchi yake utakapowadia, kisha mataifa mengi na wafalme wenyewe nguvu nyangi watamshinda.

⁸ "Lakini kama kukiwa na taifa lo lote au falme ambaa hautamtumikia Nebukadneza mfalme wa Babeli ama kuinamisha shingo yake chini ya nira yake, nitaliadhibu taifa hilo kwa upanga, njaa na tauni, asema BWANA, mpaka nitakapoliangamiza taifa hilo kwa mkono wake. ⁹Kwa hiyo msiwasikilize manabii wenu, waaguzi wenu, waota ndoto wenu, watabiri na wachawi wanaowaambia ninyi, 'Hamamtumikia mfalme wa Babeli.' ¹⁰Wanawatabiria ninyi uongo ambako kutawafanya ninyi mhamishwe mbali

kutoka kwenye nchi yenu, nitawafukuzia mbali nanyi mtaangamia. ¹¹Lakini ikiwa taifa lo lote litainama na kuweka shingo yake katika nira ya mfalme wa Babeli na kumtumikia, nitaliacha taifa hilo katika nchi yake yenye we ili wailime na kuishi humo, asema BWANA."

¹²Nilitoa ujumbe uo huo kwa Sedekia mfalme wa Yuda. Nilisema, "Ingiza shingo yako katika nira ya mfalme wa Babeli, mtumikie yeze na watu wake, nawe utaishi. ¹³Kwa nini wewe na watu wako mfe kwa upanga, njaa na tauni ambayo BWANA ameonya juu ya taifa lo lote ambalo halitamtumikia mfalme wa Babeli? ¹⁴Msiwasikilize maneno ya manabii wanaowaambia, 'Hamamtumikia mfalme wa Babeli,' kwa sababu wanawatabiria uongo. ¹⁵'Sikuwatuma hao,' asema BWANA. 'Wanatabiri uongo kwa jina langu. Kwa hiyo, nitawafukuzia mbali nanyi mtaangamia, ninyi pamoja na manabii wanaowatabiria.'

¹⁶Kisha nikawaambia makuhani na watu wote hawa, "Hili ndilo asemalo BWANA: Msiwasikilize manabii wanaosema, 'Hivi karibuni sana vyombo nya nyumba ya BWANA vitarudishwa kutoka Babeli.' Wanawatabiria ninyi uongo. ¹⁷Ninyi msiwasikilize. Mtumikieni mfalme wa Babeli nanyi mtaishi. Kwa nini mji huu uwe magofu? ¹⁸Kama wao ni manabii na wanalo neno la BWANA, basi na wamsihi BWANA Mwenye Nguvu kwamba vyombo viliviyobaki katika nyumba ya BWANA na katika jumba la kifalme la mfalme wa Yuda na katika Yerusalem visipelekwe Babeli. ¹⁹Kwa maana hili ndilo asemalo BWANA kuhusu zile nguzo, ile Bahari, vile vishikizo viwezavyo kuhamishika, vinara na vyombo vingine vilivyoachwa katika mji huu, ²⁰ambavyo Nebukadneza mfalme wa Babeli hakuvichukua wakati alipomchukua Yekonia mwana wa Yehoiakimu mfalme wa Yuda kwenda uhamishoni huko Babeli kutoka Yerusalem, pamoja na wakuu wote wa Yuda na Yerusalem. ²¹Naam, hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo kuhusu vitu ambavyo vimebakia ndani ya nyumba ya BWANA na ndani ya jumba la kifalme la mfalme wa Yuda na katika Yerusalem: ²²'Vitachukuliwa kupelekwa Babeli, nako huko vitabaki mpaka siku nitakayovijilia,' asema BWANA, 'Kisha nitavirudisha na kuvirejesha tena mahali hapa.'

Hanania Nabii Wa Uongo

28 Katika mwezi wa tano wa mwaka ule ule, yaani mwaka wa nne, mwanzoni mwa utawala wa Sedekia mfalme wa Yuda, nabii Hanania mwana wa Azuri, ambaye alitoka Gibeoni, akaniambia katika nyumba ya BWANA mbele ya makuhani na watu wote: ²“Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: ‘Nitaivunja nira ya mfalme wa Babeli. ³Katika muda wa miaka miwili nitavirudisha mahali hapa vyombo vyote vya nyumba ya BWANA ambavyo Nebukadneza mfalme wa Babeli aliviondoa kutoka hapa na kuvipeleka Babeli. ⁴Pia nitamrudisha mahali hapa Yekonia mwana wa Yehoakimu mfalme wa Yuda pamoja na wote waliohamishwa kutoka Yuda amba walikwenda Babeli,’ asema BWANA, ‘kwa kuwa nitaivunja nira ya mfalme wa Babeli.’”

⁵Ndipo nabii Yeremia akamjibu nabii Hanania mbele ya makuhani na watu wote waliokuwa wamesimama ndani ya nyumba ya BWANA. ⁶Akasema, “Ameni! BWANA na afanye hivyo! BWANA na ayatimize maneno uliyotabiri kwa kuvirudisha mahali hapa kutoka Babeli vyombo vya nyumba ya BWANA pamoja na wote waliohamishwa. ⁷Hata hivyo, nisikilize nikuambie yale nitakayoyasema masikioni mwako na masikioni mwa watu hawa wote: ⁸Tangu mwanzo, manabii waliokutangulia wewe na mimi walitabiri vita, maafa na tauni dhidi ya nchi nyingi na falme kubwa. ⁹Lakini nabii atakayetabiri amani atatambuliwa kuwa kweli ametumwa na BWANA ikiwa unabii wake utatimia.”

¹⁰Kisha nabii Hanania akaiondoa nira iliyokuwa shingoni mwa Yeremia na kuivunja, ¹¹naye akasema mbele ya watu wote, “Hili ndilo asemalo BWANA: ‘Vivi hivi ndivyo nitakavyoivunja nira ya Nebukadneza mfalme wa Babeli kutoka kwenye shingo za mataifa katika muda huu wa miaka miwili.’” Kwa jambo hili, nabii Yeremia akaondoka zake.

¹²Kitambo kidogo baada nabii Hanania kuivunja nira kutoka katika shingo ya nabii Yeremia, neno la BWANA likamjia Yeremia: ¹³“Nenda ukamwambie Hanania, ‘Hili ndilo asemalo BWANA: Umevunja nira ya mti, lakini badala yake utapata nira ya chuma. ¹⁴Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: Nitaweka nira ya chuma kwenye shingo za mataifa haya yote ili kufanya yamtumikie Nebukadneza mfalme wa Babeli, nao watamtumikia. Nitampa kutawala hata wanyama

wa mwituni.’”

¹⁵Kisha nabii Yeremia akamwambia nabii Hanania, “Sikiliza Hanania! BWANA hajakutuma, lakini wewe umelishawishi taifa hili kuamini uongo. ¹⁶Kwa hiyo, hili ndilo asemalo BWANA: ‘Hivi karibuni nitakuondoa kutoka juu ya uso wa dunia. Mwaka huu huu utakufa, kwa sababu umetangaza uasi dhidi ya BWANA.’”

¹⁷Katika mwezi wa saba wa mwaka ule ule, nabii Hanania akafa.

Barua Kwa Watu Wa Uhamishoni

29 Haya ndiyo maneno ya ile barua ambayo nabii Yeremia aliituma kutoka Yerusalem kwenda kwa wazee waliobaki mionganini mwa wale waliohamishwa na kwa makuhani, manabii na watu wengine wote amba Nebukadneza alikuwa amewachukua kwenda uhamishoni Babeli kutoka Yerusalem. ²(Hii ilikuwa ni baada ya Mfalme Yekonia na malkia mamaye, maafisa wa mahakama, viongozi wa Yuda na wa Yerusalem, mafundi na wahunzi kwenda uhamishoni kutoka Yerusalem.) ³Barua ilikabidhiwa kwa Elasa mwana wa Shafani na Gemaria mwana wa Hilkia, amba Sedekia mfalme wa Yuda aliwatura kwa mfalme Nebukadneza huko Babeli. Barua yenye ilisema:

⁴Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, awaambialo wale wote niliowapeleka kutoka Yerusalem kwenda uhamishoni Babeli: ⁵“Jengeni nyumba na mstarehe, pandeni bustani na mle mazao yake. ⁶Oeni wake na mzae wana na binti, waozeni wana wenu wake nanyi watoeni binti zenu waolewe, ili nao pia wazae wana na binti. Ongezekeni idadi yenu huko, wala msipungue. ⁷Pia tafuteni amani na mafanikio ya mji ambamo nimewapeleka uhamishoni. Mwombeni BWANA kwa ajili ya mji kwa sababu ukistawi, ninyi pia mtastawi.” ⁸Naam, hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: “Msikubali manabii na wabashiri walioko mionganini mwenu wawadanganye. Msisikilize ndoto ambazo mmewatia moyo kuota. ⁹Wanawatabiria ninyi uongo kwa jina langu. Sikuwatuma,” asema BWANA.

¹⁰Hili ndilo asemalo BWANA: “Miaka sabini itakapotimia kwa ajili ya Babeli, nitakuja kwenu na kutimiza ahadi yangu ya rehema ya kuwarudisha mahali hapa. ¹¹Kwa

maana ninajua mipango niliyo nayo kwa ajili yenu," asema BWANA. "Ni mipango ya kuwafanikisha na wala si ya kuwadheru, ni mipango ya kuwapa tumaini katika siku zizazo. ¹²Kisha mtaniita na mtakuja na kuniomba, nami nitawasikiliza. ¹³Mtanitafuta na kuniona, mtakaponitafuta kwa moyo wenu wote. ¹⁴Nitaonekana kwenu," asema BWANA, "nami nitawarudisha watu wenu waliotekwa. Nitawakusanya kutoka katika mataifa yote na mahali pote nilipokuwa nimewafukuzia, nami nitawarudisha mahali ambapo nilikuwa nimewatoa ili wachukuliwe uhamishoni," asema BWANA. ¹⁵Mnaweza mkasema, "BWANA ameinua manabii kwa ajili yetu huku Babeli," ¹⁶lakini hili ndilo asemalo BWANA kuhusu mfalme aketiaye kitu cha enzi cha Daudi na watu wakwenu wote wanaobaki katika mji huu, yaani nchi yenu, watu ambao hawakwenda pamoja nanyi uhamishoni, ¹⁷naam, hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: "Nitatuma upanga, njaa na tauni dhidi yao nami nitawafanya kuwa kama tini dhaifu zile ambazo ni mbaya sana zisizofaa kuliwa. ¹⁸Nitawafukuza kwa upanga, kwa njaa na kwa tauni nami nitawafanya kitu cha kuchukiza sana kwa falme zote za dunia na kuwa kitu cha laana na cha kuogofya, cha dharau na kukemewa, mionganoni mwa mataifa yote nitakakowafukuzia. ¹⁹Kwa kuwa hawakuyasikiliza maneno yangu," asema BWANA, "maneno ambayo niliwatumia tena na tena kuititia watumishi wangu manabii. Wala ninyi watu wa uhamisho hamkusikiliza pia," asema BWANA.

²⁰Kwa hiyo, sikieni neno la BWANA, enyi nyote mlion uhamishoni niliowapeleka Babeli kutoka Yerusalem. ²¹Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo kuhusu Ahabu mwana wa Kolaia na Sedekia mwana wa Maaseya, wanaowatabiria uongo kwa jina langu: "Nitawatia mikononi mwa Nebukadneza mfalme wa Babeli, naye atawaua mbele ya macho yenu hasa. ²²Kwa ajili yao, watu wote wa uhamisho kutoka Yuda walioko Babeli watatumia laani hii: 'BWANA na akutendee kama Sedekia na Ahabu, ambao mfalme wa Babeli aliwachoma kwa moto.' ²³Kwa kuwa wamefanya mambo maovu kabisa katika Israeli, wamezini na wake za majirani zao, tena kwa jina langu

wamesema uongo, mambo ambayo sikuwaambia kuyafanya, nami ni shahidi wa jambo hilo," asema BWANA.

Ujumbe Kwa Shemaya

²⁴Mwambie Shemaya Mnephelami, ²⁵"Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, asemalo: Ulituma barua kwa jina lako mwenyewe kwa watu wote wa Yerusalem, kwa Sefania mwana wa kuhani Maaseya na kwa makuhani wengine wote. Ulimwambia Sefania, ²⁶BWANA amekuweka wewe uwe kuhani badala ya Yehoiada uwe msimamizi wa nyumba ya BWANA, utamfunga mwendawazimu yeyote anayejifanya nabii kwa mikatale na mnyororo wa Shingoni. ²⁷Kwa nini basi hukumkemea Yeremia wa Anathothi, aliyejjifanya kama nabii mionganoni mwenu? ²⁸Ametutumia ujumbe huu huko Babeli: Mtakuwako huko muda mrefu. Kwa hiyo jengeni nyumba mkakae, pandeni mashamba na mle mazao yake."

²⁹Kuhani Sefania, hata hivyo, akamsomea nabii Yeremia ile barua. ³⁰Ndipo neno la BWANA likamjia Yeremia: ³¹"Tuma ujumbe huu kwa watu wote walio uhamishoni: 'Hili ndilo BWANA asemalo kuhusu Shemaya Mnephelami: Kwa sababu Shemaya amewatabiria ninyi, hata ingawa sikumtuma, naye amewafanya kuamini uongo, ³²hili ndilo BWANA asemalo: Hakika nitamwadhibu Shemaya Mnephelami pamoja na uzao wake. Hapatakuwa na ye yote atakayebaki mionganoni mwa watu hawa, wala hataona mema nitakayowatendea watu wangu, asema BWANA, kwa sababu ametangaza uasi dhidi yangu.'

Kurudishwa kwa Israeli

30 Hili ndilo neno lililomjia Yeremia kutoka kwa BWANA, Mungu wa Israeli: 'Andika katika kitabu maneno yote niliyonena na wewe. ³Siku zinakuja,' asema BWANA, 'nitakapowaleta watu wangu Israeli na Yuda kutoka uhamishoni na kuwarudisha katika nchi niliyowapa baba zao ili kuimiliki,' asema BWANA."

⁴Haya ndiyo maneno BWANA aliyojanena kuhusu Israeli na Yuda: ⁵"Hili ndilo asemalo BWANA:

" 'Vilio vya woga vinasilika,
hofu kuu wala si amani.

⁶Ulizeni na mkaone:

Je, mwanaume aweza kuzaa watoto?
Kwa nini basi ninaona kila mwanaume

mwenye nguvu
ameweka mikono yake tumboni kama
mwanamke aliye na utungu wa
kuzaa,
kila uso umegeuka rangi kabisa?
⁷Tazama jinsi ile siku itakavyokuwa ya
kutisha!
Hakutakuwa na nyingine mfano wake.
Utakuwa wakati wa dhiki kwa Yakobo,
Lakini ataokolewa kutoka katika hiyo.

⁸"'Katika siku ile,' asema BWANA
Mwenye Nguvu,
'nitaivunja nira kutoka shingoni mwao
na kuvipasua vifungo vyao,
wageni hawatawafanya tena watumwa.
⁹Badala yake, watamtumikia BWANA,
Mungu wao na Daudi mfalme wao,
nitakayemwinua kwa ajili yao.

¹⁰"'Hivyo usiogope, Ee Yakobo mtumishi
wangu,
usifadhaike, Ee Israeli,'
asema BWANA.
Hakika, nitakuokoa wewe kutoka mahali pa
mbali,
wazao wako kutoka nchi ya uhamisho
wao,
Yakobo atakuwa tena na amani na usalama,
wala hakuna atakayemtia hofu.
¹¹Mimi niko pamoja nawe nami nitakuokoa,'
asema BWANA.
'Ingawa nitayaangamiza kabisa mataifa yote
ambamo mionganoni mwao
nimewatawanya,
sitawaangamiza ninyi kabisa.
Nitawaadhibu lakini kwa haki.
Sitawaacha kabisa bila adhabu.

¹²"Hili ndilo asemalo BWANA:
' "Kidonda chako hakina dawa,
jeraha lako haliponyeki.
¹³Hakuna ye yote wa kukutetea shauri lako,
hakuna dawa ya kidonda chako,
wewe hutapona.
¹⁴Wale waliongana nawe wote wamekusahau,
hawajali cho chote kukuhusu wewe.
Nimekupiga kama vile ambavyo adui
angelfanya
na kukuadhibu kama vile ambavyo mtu
mkatili angelfanya,
kwa sababu hatia yako ni kubwa mno

na dhambi zako ni nyingi sana.
¹⁵Kwa nini unalia kwa ajili ya jeraha lako,
yale maumivu yako yasiyoponyeka?
Kwa sababu ya uovu wako mkubwa na
dhambi zako nyingi
nimekufanyia mambo haya.

¹⁶"'Lakini watu wote wakuangamizao
wataangamizwa,
adui zako wote watakwenda
uhamishoni.
Wale wote wakutekao nyara watatekwa
nyara,
wote wakufanyao mateka nitawafanya
mateka.
¹⁷Lakini nitakurudishia afya yako
na kuyaponya majeraha yako,'
asema BWANA,
'kwa sababu umeitwa mwenye kutupwa,
Sayuni ambaye hakuna ye yote
anayekujali.'

¹⁸"Hili ndilo asemalo BWANA:
" 'Nitarudisha baraka za mahema ya Yakobo
na kuhurumia maskani yake.
Mji utajengwa tena juu ya magofu yake,
nalo jumba la kifalme litasimama mahali
pake halisi.
¹⁹Nyimbo za kushukuru zitatoka kwao
na sauti ya furaha,
nitaiongeza idadi yao wala hawatapungua,
nitawapa heshima na hawatadharauliwa.
²⁰Watoto wao watakuwa kama walivyokuwa siku
za zamani,
nayo jumuiya yao itaimarishwa mbele
yangu,
nitawaadhibu wale wote wawaoneao.
²¹Kiongozi wao atakuwa mmoja wao,
mtawala wao atainuka mionganoni mwao.
Nitamleta karibu nami naye atanikaribia
mimi,
kwa maana ni nani yule atakayejitolea
kuwa karibu nami?'
asema BWANA.
²²"'Kwa hiyo ninyi mtakuwa watu wangu,
nami nitakuwa Mungu wenu.' "

²³Tazama, tufani ya BWANA
italipuka kwa ghadhabu,
upepo wa kisulisuli uendao kasi
utashuka juu ya vichwa vya waovu.
²⁴Hasira kali ya BWANA haitarudi nyuma

mpaka atakapotimiza makusudi yote ya moyo wake.

Siku zijazo
mtayaelewa haya.

Kurudi Kwa Watu Wa Uhamishoni Kwa Shangwe

31 "Wakati huo, nitakuwa Mungu wa koo zote za Israeli nao watakuwa watu wangu." asema BWANA.

²Hili ndilo asemalo BWANA:

"Watu watakaopona upanga watapata upendeleo jangwani,
nitakuja Israeli niwape pumziko."

³BWANA alitutokea wakati uliopita akisema:
"Nimekupenda kwa upendo wa milele,
nimekuvuta kwa wema.

⁴Nitakujenga tena nawe utajengeka upya,
Ewe Bikira Israeli.
Utachukua tena matari yako

na kwenda kucheza na wenye furaha.

⁵Utapanda tena shamba la mizabibu
juu ya vilima vya Samaria,
wakulima watapanda
na kufarahia matunda yake.

⁶Itakuja siku wakati walinzi watakapowapigia
kelele
juu ya vilima vya Efraimu wakisema,
'Njoni na twendeni juu Sayuni,
kwake BWANA, Mungu wetu.'

⁷Hili ndilo asemalo BWANA:

"Mwimbieni Yakobo kwa furaha,
mpigieni kelele aliye mkuu wa mataifa.
Zifanyeni sifa zenu zisikike, nanyi mseme,
'Ee BWANA, okoa watu wako,
mabaki ya Israeli.'

⁸Tazama, nitawaleta kutoka nchi ya kaskazini
na kuwakusanya kutoka miisho ya
dunia.

Miongoni mwao watakuwepo vipofu na
viwete,
mama wajawazito na wenye utungu wa
kuzaa,
umati mkubwa wa watu utarudi.

⁹Watakuja wakilia,
wataomba wakati nikiwarudisha.
Nitawaongoza kando ya vijito vya maji
katika mapito yaliyo tambarare ambapo
hawatajikwaa,
kwa sababu mimi ndimi baba wa Israeli,

naye Efraimu ni mwanangu mzaliwa
wangu wa kwanza.

¹⁰"Sikieni neno la BWANA, Enyi mataifa,
litangazeni katika nchi za pwani ya
mbali:
'Yeye aliywatawanya Israeli atawakusanya
na atalichunga kundi lake la kondoo
kama mchungaji.'

¹¹Kwa kuwa BWANA atamlipia fidia
Yakobo

na kuwakomboa kutoka mkononi mwao
walio na nguvu kuliko wao.

¹²Watakuja na kupiga kelele kwa furaha
katika miinuko ya Sayuni,
watashangilia ukarimu wa BWANA.
nafaka, divai mpya na mafuta,
wanakondoo wachanga na ndama wa
makundi ya ng'ombe nitakaowapa.

Watakuwa kama bustani iliyonyeshewa
vizuri,
wala hawatahuzunika tena.

¹³Kisha wanawali watacheza na kufurahi,
vijana waume na wazee pia.

Nitageuza maombolezo yao kuwa furaha,
nitawapa faraja na furaha badala ya
huzuni.

¹⁴Nitawashibisha makuhani kwa wingi,
nao watu wangu watajazwa kwa ukarimu
wangu,"
asema BWANA.

¹⁵Hili ndilo asemalo BWANA:

"Sauti imesikika huko Rama,
maombolezo na kilio kikubwa,
Raheli akiwalilia watoto wake
na anakataa kufarrijwa,
kwa sababu watoto wake hawako tena."

¹⁶Hili ndilo asemalo BWANA:

"Izuie sauti yako kulia na macho yako
yasitoe machoz, kwa kuwa kazi yako itapata thawabu."
Asema BWANA.

"Watarudi kutoka nchi ya adui.

¹⁷Kwa hiyo kuna tumaini kwa ajili yako katika
siku zijazo,"
asema BWANA.

"Watoto wako watarudi katika nchi yao
yenye.

¹⁸Hakika nimeyasikia maombolezo ya Efraimu:

YEREMIA

'Ulinirudi kama ndama mkaidi,
nami nimekubali kutii.
Unirudishe, nami nitarudi,
kwa sababu wewe ndiwe BWANA ,
Mungu wangu.

¹⁹Baada ya kupotea, nilitubu,
baada ya kuelewa, nilijipiga kifua.
Niliaibika na kuona haya
kwa sababu niliibeba aibu ya ujana
wangu.'

²⁰Je, Efraimu si mwanangu mpendwa,
mtoto ninayependezwa naye?
Ingawa mara kwa mara ninanena dhidi
yake,
bado ninamkumbuka.
Kwa hiyo moyo wangu unamwonea shauku,
nina huruma kubwa kwa ajili yake,"
asema BWANA.

²¹Weka alama za barabara,
weka vibao vya kuelekeza.
Zingatia vema njia kuu,
barabara ile unayoipita.
Rudi, Ee Bikira Israeli,
rudi kwenye miji yako.

²²Utatangatanga hata lini,
Ee binti usiye mwaminifu?
BWANA ameumba kitu kipyga duniani,
mwanamke atamlinda mwanaume."

²³Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu
wa Israeli asemalo, "Nitakapowerudisha toka
nchi ya kutekwa kwenu, watu walio katika nchi
ya Yuda na miji yake kwa mara nyingine tena
watatumia maneno haya: 'BWANA akubariki, Ee
makao ya haki, Ee mlima mtakatifu.' ²⁴Watu
wataishi pamoja katika Yuda na miji yake yote,
wakulima na wote wanaohamahama na mifugo
yao. ²⁵Nitawaburudisha waliochoka na
kuwatuliza walio na huzuni."

²⁶Kwa jambo hili niliamka na kuangalia
pande zote. Usingizi wangu ulikuwa mtamu
kwangu.

²⁷"BWANA asema, "Siku zinakuja,
nitakapoongeza idadi ya watu na kuzidisha
hesabu ya mifugo katika nyumba ya Israeli na
nyumba ya Yuda." ²⁸Kama vile niliviyowaangalia
ili kuwang'oa na kubomoa, kuharibu,
kuangamiza na kuleta maafa juu yao, vivyo
hivyo nitawaangalia ili kujenga na kupanda,"
asema BWANA. ²⁹"Katika siku hizo watu
hawatasema tena,

'Baba wamekula zabibu chachu,
nayo meno ya watoto yakatiwa ganzi.'

³⁰Badala yake, kila mmoja atakufa kwa ajili ya
dhambi zake mwenyewe, ye yote alaye zabibu
chachu, meno yake mwenyewe yatatiwa ganzi.

³¹"Wakati unakuja," asema BWANA,
"nitakapofanya agano jipya
na nyumba ya Israeli
na nyumba ya Yuda.

³²Halitafanana na agano nililofanya na baba zao
wakati nilipowashika mkono na
kuwaongoza watoke Misri,
kwa sababu walivunja agano langu,
ijapokuwa nilikuwa mume kwao,"
asema BWANA.

³³"Hili ndilo agano nitakalofanya na nyumba ya
Israeli,
baada ya wakati ule," asema BWANA.
"Nitaweka sheria yangu ndani yao
na kuiandika katika mioyo yao.
Nitakuwa Mungu wao,
nao watakuwa watu wangu.

³⁴Mtu hatamfundisha tena jirani yake,
au mtu kumfundisha ndugu yake
akisema, 'Umjue BWANA
Mungu,'
kwa sababu wote watanijua mimi,
kuanzia aliye mdogo kabisa kwao hata
aliye mkuu sana,"
asema BWANA.

"Kwa sababu nitausamehe uovu wao
na sitazikumbuka dhambi zao tena."

³⁵Hili ndilo asemalo BWANA,
ye ye aliyweka jua liwake mchana,
ye ye anayeamuru mwezi na nyota
kung'ara usiku,
ye ye aichafuaye bahari
ili mawimbi yake yangurume,
BWANA Mwenye Nguvu ndilo jina
lake.

³⁶"Ni pale tu amri hizi zitakapoondoka machoni
pangu,"
asema BWANA,
"ndipo wazao wa Israeli watakoma
kuwa taifa mbele yangu daima."

³⁷Hili ndilo asemalo BWANA:
"Ni pale tu mbingu zilizo juu zitakapoweza

kupimika
na misingi ya dunia chini ikaweza
kuchunguzwa
ndipo nitakapowakataa wazao wote wa Israeli
kwa sababu ya yote waliyoyatenda,"
asema BWANA.

³⁸"Siku zinakuja," asema BWANA, "wakati mji huu utakapojengwa kwa upya kwa ajili yangu kuanzia mnara wa Hananeli hadi Lango la Pembeni. ³⁹Kamba ya kupimia itaanzia hapo kunyooka mpaka kwenye kilima cha Garebu na kisha kugeuka kuelekea Goa. ⁴⁰Bonde lote watupwapo maiti na majivu pia na matuta yote kutoka Bonde la Kidroni upande wa mashariki mpaka kwenye pembe ya Lango la Farasi, itakuwa takatifu kwa BWANA. Kamwe huu mji hautang'olewa tena wala kubomolewa.

Yeremia Anunua Shamba.

32 Hili ndili neno lililomjia Yeremia kutoka kwa BWANA katika mwaka wa kumi wa utawala wa Sedekia mfalme wa Yuda, ambaa ulikuwa mwaka wa kumi na nne wa kutawala kwake mfalme Nebukadneza. ²Wakati huo jeshi la mfalme wa Babeli lilikuwa likiuzunguka mji wa Yerusalem, naye nabii Yeremia alikuwa amezuiliwa katika ua wa walinzi katika jumba la kifalme la Yuda.

³Basi Sedekia mfalme wa Yuda alikuwa amemfunga huko akisema, "kwa nini unatabiri hivyo? Wewe unasema, 'hili ndilo asemalo BWANA: Ninakaribia kuutia mji huu mkononi mwa mfalme wa Babeli, naye atauteka. ⁴Sedekia mfalme wa Yuda hataweza kuponyoka mikononi mwa Wakaldayo lakini kwa hakika atatiwa mikononi mwa mfalme wa Babeli, naye atazungumza naye ana kwa ana na kumwona kwa macho yake mwenywewe. ⁵Atamchukua Sedekia hadi Babeli, mahali atakapoishi mpaka nitakapomshughulikia, asema BWANA. Kama utapigana dhidi ya Wakaldayo, hutashinda.'

⁶Yeremia akasema, "Neno la BWANA liliijia kusema: ⁷Hanameli mwana wa Shalumu mwana wa ndugu wa baba yako atakuja kwako na kusema, 'Nunua shamba langu huko Anathothi, kwa sababu kama jamaa ya karibu ni haki na wajibu wako kulinunua.'

⁸"Kisha, kama BWANA alivyosema, binamu yangu Hanameli alinijia katika ua wa walinzi na kusema: 'Nunua shamba langu lililoko Anathothi katika nchi ya Benyamini. Kwa kuwa ni haki yako kulikomboa na kulimiliki, ujinunulie.'

"Nilijua kwamba hili lilikuwa neno la BWANA, ⁹hivyo nikalinunua shamba lile huko Anathothi kutoka kwa binamu yangu Hanameli nami nikampimia shekeli kumi na saba^a za fedha. ¹⁰Nikatia sahihi na kuweka muhuri hati ya kumiliki, nikaweka mashahidi na kupima ile fedha kwenye mizani. ¹¹Nikachukua ile hati ya kununulia, nakala iliyotiwa muhuri yenye makubaliano na masharti, pia pamoja na ile nakala isiyo na mhuri, ¹²nami nikampa Baruku mwana wa Neria, mwana wa Maaseya, hati hii mbele ya binamu yangu Hanameli na mbele ya mashahidi waliokuwa wameweka sahihi kwenye hati hii na mbele ya Wayahudi wote waliokuwa wameketi katika ua wa walinzi.

¹³Mbele yao, nilimpa Baruku maelezo hayo: ¹⁴Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: Chukua hati hizi, nakala zote zenye mhuri na zisizo na mhuri za hati ya kununulia na uziweke kwenye gudulia la udongo wa mfinyanzi ili zidumu kwa muda mrefu. ¹⁵Kwa kuwa hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: Nyumba, mashamba na mashamba ya mizabibu yatanunuliwa tena katika nchi hii.'

¹⁶"Baada ya kumkabidhi Baruku mwana wa Neria hii hati ya kununulia, nilimwombwa BWANA:

¹⁷"Ee BWANA Mwenyezi, umeumba mbingu na nchi kwa uwezo wako mkuu na kwa mkono ulionyooshwa. Hakuna jambo lililo gumu usiloliweza. ¹⁸Huonyesha upendo kwa maelfu lakini huleta adhabu kwa ajili ya dhambi za baba mapajani mwa watoto wao baada yao. Ee Mungu mkuu na mwenye uweza ambaye jina lako ni BWANA Mwenye Nguvu, ¹⁹mokusudi yako ni makuu na matendo yako ni yenye uwezo. Macho yako yanaona njia zote za wanadamu, nawe humlipa kila mmoja kulingana na mwenendo wake na kama yanayostahili matendo yake. ²⁰Ulitenda ishara za miujiza na maajabu huko Misri na umeyaendeleza mpaka leo, katika Israeli na mionganii mwa wanadamu wote, nawe umejulikana na kufahamika hivyo mpaka leo. ²¹Uliwatoa watu wako Israeli kutoka Misri kwa ishara na maajabu, kwa mkono wenyenuguu na ulionyooshwa na kwa matisho makuu. ²²Uliwapa nchi hii uliyokuwa umeapa kuwapa baba zao, nchi ijaayo maziwa na asali. ²³Wakaingia

^a Shekeli kumi na saba za fedha ni sawa na gramu 200

nakuimiliki, lakini hawakukutii wala kuifuata sheria yako, hawakufanya kile ulichowaamuru kufanya. Hivyo ukaleta maafa haya yote juu yao.

²⁴Tazama jinsi ambavyo tumezungukwa na jeshi ili kuuteka huu mji. Kwa sababu ya upanga, njaa na tauni, mji utatiwa mikononi mwa Wakaldayo ambao wanaushambulia. Uliosema limetokea kama vile unavyoona sasa. ²⁵Ingawa mji utatiwa mikononi mwa Wakaldayo, Wewe, Ee BWANA Mwenyezi, uliniambia, 'Nunua shamba kwa fedha na jambo hilo lishuhudiwe.'

²⁶Ndipo neno la BWANA likamjia Yeremia kusema: ²⁷'Mimi ndimi BWANA, Mungu wa wote wenye mwili, Je, kuna jambo lo lote lililo gumu nisiloliweza? ²⁸Kwa hiyo, hili ndilo asemalo BWANA: 'Ninakaribia kuutia mji huu mikononi mwa Wakaldayo na mwa Nebukadreza mfalme wa Babeli ambaye atauteka. ²⁹Wakaldayo ambao wanaushambulia mji huu watakuja na kuuchoma moto na kuuteketeza, pamoja na nyumba ambamo ndani yake watu wamenikasirisha kwa kumfukizia Baali uvumba katika mapaa na kumimina sadaka ya kinywaji kwa miungu mingine.

³⁰Watu wa Israeli na wa Yuda hawakufanya kitu kingine cho chote ila uovu mbele zangu tangu ujana wao, naam, watu wa Israeli hawakufanya kitu kingine cho chote ila kunikasirisha kwa kazi ambazo mikono yao imetengeneza, asema BWANA. ³¹Tangu siku ulipojengwa hadi sasa, mji huu umenikasirisha na kunighadhibisha kiasi kwamba ni lazima niuondoe machoni pangu. ³²Watu wa Israeli na wa Yuda wamenikasirisha kwa uovu wote waliofanya, wao, wafalme wao na maafisa wao, makuhani wao na manabii wao, watu wa Yuda na wakazi wa Yerusalem. ³³Walinigeuzia visogo vyao, wala si nyuso zao, ingawa niliwafundisha tena na tena, hawakupenda kusikiliza wala kuitikia marudi. ³⁴Waliweka miungu yao ya kuchukiza sana katika nyumba iitwayo kwa Jina langu na kuinajisi. ³⁵Wakajenga mahali pa juu pa kuabudia miungu kwa ajili ya Baali katika bonde la Ben-Hinomu ambapo walitoa wana wao na binti zao kafara kwa Moleki, ingawa kamwe sikuamuru, wala halikuingia akilini mwangu, kwamba watafanya chukizo kama hilo na kumfanya Yuda atende dhambi.

³⁶Mnasema kuhusu mji huu, 'Kwa upanga, njaa na tauni mji utatiwa mkononi mwa mfalme wa Babeli,' lakini hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli asemalo: ³⁷Hakika nitawakusanya kutoka katika nchi zote nilizowafukuzia katika hasira yangu kali na ghadhabu yangu kuu, nitawarudisha mahali hapa na kuwaruhusu waishi kwa salama. ³⁸Watakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wao. ³⁹Nitawapa moyo mmoja na kutenda pamoja, ili kwamba waniche daima kwa mema yao wenyewe na kwa mema ya watoto wao baada yao. ⁴⁰Nitafanya nao agano la milele: Kamwe sitaacha kuwatendea mema, nami nitawavuvia kunicha mimi, ili kwamba kamwe wasigeukie mbali nami. ⁴¹Nitafurahia kuwatendea mema na kwa hakika nitawapanda katika nchi hii kwa moyo wangu wote na roho yangu yote.

⁴²Hili ndilo asemalo BWANA: Kama nillivoleta maafa haya makubwa kwa watu hawa, ndivyo nitakavyowapa mafanikio niliyowaahidi. ⁴³Kwa mara nyingine tena mashamba yatanunuliwa katika nchi hii ambayo mlisema, 'Imekuwa ukiwa, isiyofaa, isiyu na watu wala wanyama, kwa sababu imetiwa mkononi mwa Wakaldayo.' ⁴⁴Mashamba yatanunuliwa wa fedha na hati zitatiwa sahihi, zitatiwa muhuri na kushuhudiwa katika nchi ya Benyamin katika vijiji vinavyoizunguka Yerusalem, katika miji ya Yuda na katika miji ya nchi ya vilima, sehemu ya magharibi katika miji ya tambarare na katika Negebu, kwa sababu nitarudisha tena^b mafanikio yao, asema BWANA."

Ahadi ya Kurudishwa

33 Wakati Yeremia alipokuwa angali amefungwa kwenye ua wa walini, neno la BWANA lilimjia mara ya pili kusema: ²Hili ndilo BWANA asemalo, ye ye aliyeumba dunia, BWANA aliyeifanya na kuithibitisha, BWANA ndilo jina lake: ³'Niite nami nitakuitika na kukuambia mambo makuu na yasiyochunguzika usiyoyajua.' ⁴Kwa maana hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli, asemalo kuhusu nyumba katika mji huu na majumba ya kifalme ya Yuda yaliyobomolewa yatumiwe dhidi ya kule kuzungukwa na jeshi na upanga ⁵katika kupigana na Wakaldayo: 'Zitajazwa na maiti za watu nitakaowachinja katika hasira na ghadhabu

^b⁴⁴ "Nitarudisha tena mafanikio yao" au "nitawarudisha tena kutoka utumwani."

yangu. Nitauficha uso wangu kwa sababu ya maovu yake yote.

⁶ ‘Hata hivyo, nitauletea afya na uponyaji, nitawaponya watu wangu na kuwafanya wafurahie amani tele na salama. ⁷Nitawarudisha Yuda na Israeli kutoka katika nchi ya kutekwa kwa na kuwajenga tena kama walivyokuwa hapo awali. ⁸Nitawatakasa dhambi zote walizofanya dhidi yangu na nitawasamehe dhambi zote za uasi dhidi yangu. ⁹Kisha mji huu utaniletea utukufu, furaha, sifa na heshima mbele ya mataifa yote ya dunia yatakayosikia juu ya mambo yote mazuri ninayoufanyia, nao watashangaa na kutetemeka kwa ajili ya wingi wa mafanikio na amani nitakayoupatia.’

¹⁰Hili ndilo asemalo BWANA: ‘Mnasema kuhusu mahali hapa kwamba, “Ni mahali palipoachwa ukiwa, pasipo na wanadamu wala wanyama.” Lakini katika miji ya Yuda na barabara za Yerusalem ambazo zimeachwa, ambazo hazikaliwi na wanadamu wala wanyama, huko kutasikika kwa mara nyininge ¹¹sauti za shangwe na furaha, sauti za bibi na BWANA arusi na sauti za wale waletao sadaka za shukrani katika nyumba ya BWANA, wakisema,

“Mshukruni BWANA Mwenye Nguvu,
kwa maana BWANA ni mwema,
upendo wake wadumu milele.”

Kwa kuwa nitairudishia nchi baraka kama zilivyokuwa hapo awali,’ asema BWANA.

¹²Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: ‘Mahali hapa, ambapo ni ukiwa na pasipo wanadamu wala wanyama, katika miji yake, patakuwepo tena malisho kwa ajili ya wachungaji kupumzisha makundi yao ya kondoo na mbuzi. ¹³Katika miji ya nchi ya vilima, ya vilima vya magharibi na ya Negebu, katika nchi ya Benyamini, katika vijiji vinavyoizunguka Yerusalem na katika miji ya Yuda, makundi ya kondoo na mbuzi yatapita tena chini ya mkono wa yeye ayahesabuye,’ asema BWANA.

¹⁴ ‘Siku zinakuja,’ asema BWANA, ‘wakati nitakopotimiza ahadi yangu ya rehema niliyoifanya kwa nyumba ya Israeli na kwa nyumba ya Yuda.

¹⁵ ‘Katika siku hizo na wakati huo nitalifanya Tawi la haki lichipuke kutoka ukoo wa Daudi, naye atafanya lile lililo haki na sawa

katika nchi.

¹⁶Katika siku hizo, Yuda ataokolewa na Yerusalem ataishi salama. Hili ndilo jina atakaloitwa: BWANA Ndiye Haki Yetu.’

¹⁷Kwa maana hili ndilo asemalo BWANA: ‘Daudi kamwe hatakosa mtu wa kukalia kiti cha enzi cha nyumba ya Israeli, ¹⁸wala hata makuhani, amba ni Walawi, kamwe hawatakosa mtu wa kusimama mbele zangu daima ili kutoa sadaka za kuteketeza, ili kuteketeza sadaka ya nafaka na kutoa dhabihu.’ ”

¹⁹Neno la BWANA likamjia Yeremia kusema: ²⁰‘Hili ndilo asemalo BWANA: ‘Ikiwa mtawenza kuvunja agano langu kuhusu mchana na usiku, ili mchana na usiku visiwepo kwa nyakati zake, ²¹basi agano langu na Daudi mtumishi wangu na agano langu na Walawi amba ni makuhani wanaohudumu mbele zangu, linaweza kuvunjwa na Daudi hatakuwa tena na mzao wa kutawala katika kiti chake cha enzi. ²²Nitawafanya wazao wa Daudi mtumishi wangu na Walawi wanaohudumu mbele zangu wasiweza kuhesabika kama nyota za angani, tena wasiopimika kama mchanga wa ufuoni mwa bahari.’ ”

²³Neno la BWANA likamjia Yeremia kusema: ²⁴‘Je, hujasikia kwamba watu hawa wanasema, ‘BWANA amezikataa zile falme mbili alizozichagua?’ Kwa hiyo wamewadharau watu wangu na hawawaoni tena kama taifa. ²⁵Hili ndilo asemalo BWANA: ‘Kama sijathibitisha agano langu na mchana na usiku na kuzisimika sheria za mbingu na nchi, ²⁶basi nitawakataa wazao wa Yakobo na Daudi mtumishi wangu na sitachagua mmoja wa wanaye kutawala juu ya wazao wa Abrahamu, Isaki na Yakobo. Kwa maana nitawarudisha kutoka kwenye nchi ya kutekwa kwa na kuwaonea huruma.’ ”

Onyo Kwa Sedekia

34 Wakati Nebukadneza mfalme wa Babeli na jeshi lake lote pamoja na falme zote na mataifa katika himaya aliyotawala walipokuwa wakipigana dhidi ya Yerusalem pamoja na miji yote inayoizunguka, neno hili lilimjia Yeremia kutoka kwa BWANA: ²‘Hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli, kusema: Nenda kwa Sedekia, mfalme wa Yuda na umwambie, ‘Hili ndilo asemalo BWANA: Ninakaribia kuutia mji huu mikononi mwa mfalme wa Babeli naye atauteketeza kwa moto.

³Hutaweza kuepuka mkono wake bali hakika utatekwa na kukabidhiwa kwake. Utamwona mfalme wa Babeli kwa macho yako mwenyewe naye atazungumza nawe uso kwa uso. Nawe utakwenda Babeli.

⁴ ‘Lakini sikia ahadi ya BWANA, Ee Sedekia mfalme wa Yuda. Hili ndilo asemalo BWANA kukuhusu: Hutakufa kwa upanga, ⁵utakufa kwa amani. Kama vile watu walivyowasha moto wa maziko kwa heshima ya baba zako, wafalme waliokutangulia, ndivyo watu watakavyowasha moto kwa heshima yako na kuomboleza, wakisema: “Ole, Ee BWANA!” Mimi mwenyewe ninaweka ahadi hii, asema BWANA.’”

⁶Ndipo nabii Yeremia akamwambia Sedekia mfalme wa Yuda mambo haya yote huko Yerusalem, ⁷wakati jeshi la mfalme wa Babeli lilipokuwa likipigana dhidi ya Yerusalem na miji mingine ya Yuda ambayo bado ilikuwa imara yaani Lakishi na Azeka. Hii ilikuwa ndiyo miji pekee yenye ngome iliyobaki katika Yuda.

Uhuru Kwa Watumwa

⁸Hili ndilo neno lilitomjia Yeremia kutoka kwa BWANA baada ya mfalme Sedekia kufanya agano na watu wote huko Yerusalem kutangaza uhuru kwa watumwa. ⁹Kila mmoja alipaswa kuwaacha huru watumwa wake wa Kiebrania wanawake na wanaume, hakuna mtu ye yote aliyeruhusiwa kumshikilia Myahudi mwenzake kama mtumwa. ¹⁰Kwa hiyo maafisa wote na watu walioingia katika agano hili wakakubali kwamba watawaacha huru watumwa wao wa kiume na wa kike na hawatashikilia tena kama watumwa. Wakakubali na wakawaacha huru. ¹¹Lakini baadaye wakabadili mawazo yao na kuwarudisha wale watumwa waliokuwa wamewaacha huru na kuwafanya tena watumwa.

¹²Ndipo neno la BWANA likamjia Yeremia kusema: ¹³“Hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: Nilifanya agano na baba zenu nilipowatoa Misri, kutoka nchi ya utumwa. Nikasema, ¹⁴‘Kila mwaka wa saba kila mmoja wenu ni lazima amwache huru mtumwa ambaye ni Mwebrania mwenzenu aliyejiiza mwenyewe kwenu. Baada ya kukutumikia kwa miaka sita, ni lazima umwache huru aende zake.’ Hata hivyo baba zenu hawakunisikiliza wala kunijali. ¹⁵Hivi karibuni tu mlitubu na kufanya yaliyo sawa machoni pangu: Kila mmoja wenu aliwatangazia uhuru Waebrania wake. Hata mlifanya agano mbele zangu ndani ya nyumba iitwayo kwa Jina

langu. ¹⁶Lakini sasa mmegeuka na kulinajisi jina langu, kila mmoja wenu amemrudisha mtumwa wa kiume na wa kike ambaa mlikuwa mmewaacha huru waende zao walikotaka. Mmewalazimisha kuwa watumwa wenu tena.

¹⁷“Kwa hiyo, hili ndilo asemalo BWANA hamkunitii mimi, hamkutangaza uhuru kwa ajili ya watu wa kwenu. Hivyo sasa, ninawatangazia ninyi ‘uhuru,’ asema BWANA, ‘uhuru’ ili kuanguka kwa upanga, tauni na njaa. Nitawafanya muwe chukizo kwa falme zote za dunia. ¹⁸Watu waliovunja agano langu na ambaa hawakutunza masharti ya agano walilofanya mbele zangu, nitawafanya kama ndama waliyemkata vipande viwili kisha kutembea kati ya vile vipande vyta huyo ndama. ¹⁹Viongozi wa Yuda na Yerusalem, maafisa wa mahakama, makuhani na watu wote wa nchi waliopita kati ya vile vipande vyta huyo ndama, ²⁰nitawatia mkononi mwa adui zao wanaotafuta uhai wao. Maiti zao zitakuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa nchi.

²¹“Nitamtia Sedekia mfalme wa Yuda na maafisa wake mikononi mwa adui zao wanaotafuta uhai wao, kwa jeshi la mfalme wa Babeli, lilitokuwa limeondoka kwenu. ²²Nitatoa amri, asema BWANA, nami nitawarudisha tena katika mji huu. Watapigana dhidi yake, watautwaa na kuuteketeza kwa moto. Nami nitaiangamiza miji ya Yuda hivyo pasiwe na ye yote atakayeweza kuishi humo.”

Warekabi Wasifiwa

35 Hili ndilo neno lilitomjia Yeremia kutoka kwa BWANA wakati wa utawala wa Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda: ²“Nenda kwa jamaa ya Warekabi na uwaalike waje kwenye moja ya vyumba vyta pbeni vyta nyumba ya BWANA na uwape divai wanywe.”

³Basi nikaenda kumwita Yaazania mwana wa Yeremia, mwana wa Habazinia, ndugu zake na wanawe wote, yaani jamaa nzima ya Warekabi. ⁴Nikawaleta katika nyumba ya BWANA, ndani ya chumba cha wana wa Hanani mwana wa Igdalia mtu wa Mungu. Kilikuwa karibu na chumba cha maafisa, ambacho kilikuwa juu ya kile cha Maaseya mwana wa Shalumu aliyekuwa bawabu. ⁵Kisha nikaweka mabakuli yaliyojaa divai na baadhi ya vikombe mbele ya watu wa jamaa ya Warekabi na kuwaambia, “Kunyweni divai.”

⁶Lakini wao wakajibu, “Sisi hatunyi divai, kwa sababu baba yetu Yonadabu mwana wa

Rekabu, alitupa agizo hili: 'Ninyi wala wazao wenu kamwe msinywe divai. ⁷Pia msijenge nyumba kamwe, wala kuotesha mbegu au kupanda mashamba ya mizabibu, kamwe msiwe na kitu cho chote katika hivi, lakini siku zote lazima muishi kwenye mahema. Ndipo mtakapoishi kwa muda mrefu katika nchi ambayo ninyi ni wahamaji.' ⁸Tumetii kila kitu ambacho baba yetu Yonadabu, mwana wa Rekabu, alichotuamuru. Sisi wenyewe wala wake zetu wala wana wetu na binti zetu kamwe hatujanywa divai ⁹wala kujenga nyumba za kuishi au kuwa na mashamba ya mizabibu, mashamba au mazao. ¹⁰Tumeishi katika mahema na tumetii kikamilifu kila kitu alichotuamuru baba yetu Yonadabu. ¹¹Lakini wakati Nebukadneza mfalme wa Babeli alipoivamia nchi hii, tulisema, 'Njoni, ni lazima twende Yerusalem ili kukimbia majeshi ya Wakaldayo na ya Washami.' Kwa hiyo tumeishi Yerusalem."

¹²Ndipo neno la BWANA likamjia Yeremia kusema: ¹³"Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, aliye Mungu wa Israeli, asemalo: Nenda ukawaambie watu wa Yuda na watu wa Yerusalem, 'Je, hamwezi kujifunza kutoka kwa wana wa Rekabu na kuyatii maneno yangu?' asema BWANA. ¹⁴Yonadabu mwana wa Rekabi aliwaagiza wanawe wasinywe divai na agizo hilo wamelishika mpaka leo hawanywi divai kwa sababu wanatii amri ya baba yao. Lakini nimenena nanyi tena na tena, lakini hamkunitii mimi. ¹⁵Tena na tena nimewatumwa watumishi wangu wote manabii kwenu. Wakasema, "Kila mmoja wenu ni lazima ageuke na kuacha njia zake mbaya na kuyatengeneza matendo yake, msifuate miungu mingine ili kuitumikia. Ndipo mtakapoishi katika nchi niliyowapa ninyi na baba zenu." Lakini hamkujali wala kunisikiliza. ¹⁶Wazao wa Yonadabu mwana wa Rekabu walitimiza amri ambayo baba yao aliwapa, lakini watu hawa hawakunitii mimi.

¹⁷"Kwa hiyo, hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: 'Sikilizeni! Nitaleta juu ya Yuda na juu ya kila mmoja aishiye Yerusalem kila aina ya maafa niliyotamka dhidi yao. Nilinena nao, lakini hawakusikiliza, niliwaita, lakini hawakujibu.'

¹⁸Kisha Yeremia akaiambia jamaa ya Warekabu, hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: 'Mmetii amri ya baba yenu Yonadabu na mmefuata mafundisho yake yote na mmefanya kila kitu alichowaamuru.'

¹⁹Kwa hiyo, hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: 'Yonadabu mwana wa Rekabu hatakosa kamwe kumpata mtu wa kunitumikia mimi.'

Yehoyakimu Achoma Kitabu Cha Yeremia

36 Katika mwaka wa nne wa Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, neno hili lilimjia nabii Yeremia kutoka kwa BWANA kusema: ²"Chukua kitabu na uandike ndani yake maneno yote niliyonena nawe kuhusu Israeli, Yuda na mataifa mengine yote tangu nilipoanza kunena nawe wakati wa utawala wa Yosia hadi sasa. ³Labda watu wa Yuda watakaposikia juu ya kila maafa ninayokusudia kuwapiga nayo kila mmoja wao atageuka kutoka katika njia zake mbaya, kisha nitasamehe uovu wao na dhambi yao."

⁴Hivyo Yeremia akamwita Baruku mwana wa Neria, naye Yeremia alipokuwa akiyakariri maneno yote aliyojasema BWANA, Baruku akayaandika katika kitabu. ⁵Kisha Yeremia akamwambia Baruku, "Nimezuiliwa, mimi siwezi kuingia katika hekalu la BWANA. ⁶Basi wewe nenda katika nyumba ya BWANA siku ya kufunga na uwosomee watu maneno ya BWANA kutoka katika kitabu hiki yale uliyoyaandika kutoka kinywani mwangu. Wasomee watu wote wa Yuda waliofika kutoka kwenye miji yao. ⁷Labda wataomba dua zao mbele za BWANA, na kila mmoja atageuka kutoka katika njia zake mbaya, kwa sababu hasira na ghadhabu zilizotamkwa dhidi ya watu hawa na BWANA ni kubwa."

⁸Baruku mwana wa Neria akafanya kila kitu nabii Yeremia alichomwambia kufanya, katika hekalu la BWANA alisoma maneno ya BWANA kutoka katika kile kitabu. ⁹Katika mwezi wa tisa mwaka wa tano wa Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, wakati wa kufunga mbele za BWANA ilitangazwa kwa watu wote walioko Yerusalem na wale wote waliokuwa wamekuja kutoka miji ya Yuda. ¹⁰Kutoka katika chumba cha Gemaria mwana wa Shafani mwandishi, kilichokuwa katika ua wa juu kwenye ingilio la Lango Jipyia la hekalu, Baruku akawasomea watu wote waliokuwa katika hekalu la BWANA maneno ya Yeremia kutoka kwenye kile kitabu.

¹¹Basi Mikaya mwana wa Gemaria, mwana wa Shafani, aliposikia maneno yote ya BWANA kutoka kwenye kile kitabu, ¹²alishuka kwenye chumba cha mwandishi kwenye jumba la

kifalme, mahali walipokuwa wameketi maafisa wote, yaani: Elishama mwandishi, Delaya mwana wa Shemaia, Elhathani mwana wa Akbori, Gemaria mwana wa Shafani, Sedekia mwana wa Hanania na maafisa wengine wote.¹³Baada ya Mikaya kuwaambia kila kitu ambacho alikuwa amesikia Baruku akiwasomea watu kutoka kwenye kile kitabu,¹⁴maafisa wote wakamtuma Yehudi mwana wa Nethania, mwana wa Shelemia, mwana wa Kushi, kumwambia Baruku, "Leta hicho kitabu ambacho umewasomea watu nawe mwenyewe uje." Ndipo Baruku mwana wa Neria akawaendea akiwa na hicho kitabu mkononi mwake.¹⁵Wakamwambia, "Tafadhali, keti na utusomee hicho kitabu."

Ndipo Baruku akawasomea kile kitabu.¹⁶Walipoyasikia maneno haya yote, wakatazamana wao kwa wao kwa woga na kumwambia Baruku, "Ni lazima tutoe taarifa ya maneno haya yote kwa mfalme."¹⁷Kisha wakamwuliza Baruku, "Tuambie, uliandikaje haya yote? Je, yalitoka kinywani mwa Yeremia?"

¹⁸Baruku akajibu, "Ndiyo, maneno haya yote yalitoka kinywani mwake, nami nikayaandika kwa wino katika hiki kitabu."

¹⁹Ndipo wale maafisa wakamwambia Baruku, "Wewe na Yeremia nendeni mkajifiche. Mtu ye yote asijue mahali mlipo."

²⁰Baada ya kuhifadhi kile kitabu ndani ya chumba cha Elishama mwandishi, wakamwenda mfalme katika ua wa nje na kumwarifu kila kitu.²¹Mfalme akamtuma Yehudi akachukue kile kitabu na Yehudi akakileta hicho kitabu kutoka kwenye chumba cha Elishama mwandishi na akakisoma mbele ya mfalme na maafisa wakiwa wamesimama kando ya mfalme.²²Ulikuwa mwezi wa tisa na mfalme alikuwa ameketi chumba cha wakati wa baridi akiota moto.²³Hata ikawa kila wakati Yehudi alipomaliza kusoma kurasa tatu au nne za hicho kitabu, mfalme alizikata kwa kisu cha mwandishi na kuzitupia motoni hadi kitabu chote kikateketea.²⁴Mfalme na watumishi wake wote waliosikia yote yaliyosomwa hawakuonyesha hofu yo yote wala hawakuyarua mavazi yao.²⁵Hata ingawa Elnathani, Delaya na Gemaria walimsihi mfalme asikichome kile kitabu lakini hakuwasikiliza.²⁶Badala yake, mfalme akamwamuru Yerzameeli, mwana wa mfalme, Seraya mwana wa Azrieli na Shelemia mwana wa Abdeeli kuwakamata mwandishi Baruku na nabii Yeremia. Lakini BWANA alikuwa

amewaficha.

²⁷Baada ya mfalme kuchoma kile kitabu kilichokwu na yale maneno Baruku aliyoukuwa ameyaandika kutoka kinywani mwa Yeremia, Neno la BWANA lilimjia Yeremia likisema:²⁸"Chukua kitabu kingine na uandike juu yake maneno yote yaliyokuwa katika kile kitabu cha kwanza, ambacho Yehoyakimu mfalme wa Yuda amekiteketeza kwa moto.²⁹Mwambie pia Yehoyakimu mfalme wa Yuda, hili ndilo asemalo BWANA: 'ukiteketeza kile kitabu ukasema, "Kwa nini uliandika kwenye kitabu kwamba kwa hakika mfalme wa Babeli angekuja na kuangamiza nchi hii na kuwakatilia mbali watu na wanyama kutoka huko?³⁰Kwa hiyo, hili ndilo asemalo BWANA kuhusu Yehoyakimu mfalme wa Yuda: Hapatakuwa na mtu ye yote atakayekalia kitu cha enzi cha Daudi, maiti yake itatupwa nje kwenye joto wakati wa mchana na kupigwa na baridi wakati wa usiku.³¹Nitamwadhibu yeye, watoto wake na watumishi wake kwa ajili ya uovu wao, nitaleta juu yao na wote waishio Yerusalem na watu wa Yuda kila maafa niliyoyasema dhidi yao, kwa sababu hawajasikiliza.' "

³²Kisha Yeremia akachukua kitabu kingine na kumpa mwandishi Baruku mwana wa Neria, naye kama Yeremia alivyosema, Baruku akaandika juu yake maneno yote ya kile kitabu ambacho Yehoyakimu mfalme wa Yuda alikuwa amekichoma moto na maneno mengine mengi yanayofanana na hayo yaliongezwa.

Yeremia Gerezani

37 Sedekia mwana wa Yosia akafanywa kuwa mfalme wa Yuda na Nebukadneza mfalme wa Babeli, akatawala mahali pa Yehoyakini mwana wa Yehoyakimu.²Lakini si Sedekia wala watumishi wake wala watu wa nchi waliosikiliza maneno ya BWANA aliyonena kupitia kwa nabii Yeremia.

³Hata hivyo, mfalme Sedekia, akamtuma Yehuka mwana wa Shelemia pamoja na kuhani Sefania mwana wa Maaseya kwa nabii Yeremia wakiwa na ujumbe huu: "Tafadhali utuombee kwa BWANA, Mungu wetu."

⁴Wakati huu Yeremia alikuwa huru kuingia na kutoka katikati ya watu, kwa sababu alikuwa hajawekwa gerezani bado.⁵Jeshi la Faraoliliikuwa limetoka Misri, nao Wakaldayo ambaowalikuwa wameuzunguka Yerusalem kwa majeshi waliposikia taarifa kuhusu jeshi hilo walijiondoa Yerusalem.

⁶Ndipo neno la BWANA likamjia nabii

Yeremia kusema: ⁷"Hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: Mwambie mfalme wa Yuda aliyekutuma uniuilize mimi, 'jeshi la Farao lilitotoka kuja kukusaidia litarudi katika nchi yake yenyewe, yaani Misri. ⁸Kisha Wakaldayo watarudi na kushambulia mji huu, watauteka na kuuchoma moto.'

⁹Hili ndilo BWANA asemalo: Msijidanganye wenyewe mkifikiri kwamba, 'Hakika Wakaldayo hawatatushambulia.' ¹⁰Hata kama mngelilishinda jeshi lote la Wakaldayo linalowashambulia ninyi na wakawa ni watu waliojeruhiwa tu waliobaki kwenye mahema yao, wangetoka na kuuchoma mji huu moto.'

¹¹Baada ya jeshi la Wakaldayo kujiondoa kutoka Yerusalem kwa sababu ya jeshi la Farao, ¹²Yeremia akaanza kuondoka mjini ili kwenda kwenye nchi ya Benyamini ili akapate sehemu yake ya milki mionganoni mwa watu huko. ¹³Lakini alipofika kwenye Lango la Benyamini, mkuu wa walinzi, ambaye jina lake lilikuwa Iriya mwana wa Shelemia, mwana wa Hanania, akamkamata na kusema, "Wewe unakwenda kujiunga na Wakaldayo!"

¹⁴"Yeremia akasema, "Hiyo si kweli, mimi sijungu na Wakaldayo." Lakini Iriya hakumsikiliza, badala yake, akamkamata Yeremia na kumpeleka kwa maafisa. ¹⁵Wakamkasirikia Yeremia, wakaruhusu apigwe na akafungwa katika nyumba ya Yonathani mwandishi waliyokuwa wameifanya gereza.

¹⁶Yeremia akawekwa kwenye chumba kilichofukuliwa chini kilichoengwa kwa zege ndani ya gereza chini ya ngome, akakaa huko kwa muda mrefu. ¹⁷Kisha mfalme Sedekia akatuma aletwe katika jumba la kifalme, mahali alipomwuliza kwa siri, "Je, kuna neno lo lote kutoka kwa BWANA?"

Yeremia akajibu, "Ndiyo, utatiwa mikononi mwa mfalme wa Babeli."

¹⁸Kisha Yeremia akamwambia mfalme Sedekia, "Nimefanya kosa gani dhidi yako na maafisa wako au watu hawa, hata ukaniweka gerezani? ¹⁹Wako wapi manabii wako walioikutabiria wakisema, 'Mfalme wa Babeli hatakushambulia wewe wala nchi hii?' ²⁰Lakini sasa, BWANA wangu mfalme, tafadhali sikiliza. Niruhusu nilete maombi yangu mbele yako, usinirudishe kwenye nyumba ya Yonathani mwandishi nisije nikafa huko."

²¹Ndipo mfalme Sedekia akatoa maagizo Yeremia awekwe katika ua wa walinzi na apewe

mkate kutoka mitaa ya waokaji kila siku mpaka mikate yote katika mji itakapokwisha. Kwa hiyo Yeremia akabaki katika ua wa walinzi.

Yeremia Atupwa Kwenye Kisima

38 Shefatia mwana wa Matani, Gedalia mwana wa Pashuri, Yehukali mwana wa Shelemia na Pashuri mwana wa Malkiya wakasikia kile Yeremia alichokuwa akiwaambia watu wote wakati aliposema, ²"Hili ndilo asemalo BWANA: 'Ye yote akaaye ndani ya mji huu atakufa kwa upanga, njaa au tauni, lakini ye yote atakayejisalimisha kwa Wakaldayo ataishi. Atakayeyatoa maisha yake kama nyara, ataishi.' ³Tena hili ndilo asemalo BWANA: 'Mji huu kwa hakika utatiwa mikononi mwa jeshi la mfalme wa Babeli, ambaye atauteka.'

⁴Ndipo maafisa wakamwambia mfalme, "Mtu huyu imempasa kuuawa. Anawakatisha tamaa askari waliobaki katika mji huu, vivyo hivyo na watu wote pia, kwa ajili ya mambo anayowaambia. Mtu huyu hawatafutii mema watu hawa bali maangamizi yao."

⁵Mfalme Sedekia akajibu, "Yeye yuko mikononi mwenu! Mfalme hawezi kufanya lo lote kuwapinga ninyi."

⁶Basi wakamchukua Yeremia na kumtia kwenye kisima cha Malkiya, mwana wa mfalme, kilichokuwa katika ua wa walinzi. Wakamtelemsha Yeremia kwa kamba ndani ya kisima, hakikuwa na maji ndani yake, ila tope tu, naye Yeremia akazama ndani ya matope.

⁷Lakini Ebed-Meleki, Mkushi, afisa katika jumba la kifalme akasikia kuwa walikuwa wamemtia Yeremia ndani ya kisima. Wakati mfalme alipokuwa ameketi katika lango la Benyamini, ⁸Ebed-Meleki akatoka nje ya jumba la kifalme na kumwambia, ⁹Mfalme BWANA wangu, watu hawa wamefanya uovu kwa yote waliomtendea nabii Yeremia. Wamemtupa ndani ya kisima, mahali ambapo atakufa kwa njaa wakati ambapo hakuna chakula po pote katika mji."

¹⁰Kisha mfalme akamwamuru Ebed-Meleki Mkushi akisema, "Chukua watu thelathini kutoka hapa pamoja nawe, mkamtoe nabii Yeremia huko kwenye kisima kabla hajafa."

¹¹Basi Ebed-Meleki akawachukua watu pamoja naye wakaenda mpaka kwenye chumba kilichoko chini ya hazina ndani ya jumba la kifalme. Akachukua matambaa makukuu pamoja na nguo zilizochakaa kutoka huko na kumshushia Yeremia kwa kamba ndani ya

kisima. ¹²Ebed-Meleki Mkushi akamwambia Yeremia, "Weka haya matambaa makukuu na hizo nguo zilizochakaa makwapani ili kuzua kamba." Yeremia akafanya hivyo, ¹³nao wakamvuta juu kwa kamba na kumtoa katika kisima. Yeremia akakaa katika ua wa walinzi.

Sedekia Amhoji Yeremia Tena

¹⁴Ndipo mfalme Sedekia akatuma wamwitie nabii Yeremia na kutaka wamlete kwake kwenye ingilio la tatu kwenye hekalu la BWANA. Mfalme akamwambia Yeremia, "Ninataka kukuuliza jambo fulani, usinifiche kitu cho chote."

¹⁵Yeremia akamwambia Sedekia, "Nikikupa jibu, je, hutaniua? Hata kama nikikupa shauri wewe hutanisikiliza."

¹⁶Lakini mfalme Sedekia akamwapia Yeremia kiapo hiki kwa siri, akisema, "Hakika kama aishivyo BWANA, ambaye ametupa pumzi, sitakuua wala sitakutia mikononi mwa wale wanaotafuta uhai wako."

¹⁷Kisha Yeremia akamwambia Sedekia, "Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: 'Ikiwa utajisalimisha kwa maafisa wa mfalme wa Babeli, maisha yako yatasalimika na mji huu hautateketeza kwa moto, wewe na jamaa yako mtaishi. ¹⁸Lakini ikiwa hutajisalimisha kwa maafisa wa mfalme wa Babeli, mji huu utatiwa mikononi mwa Wakaldayo na watauteketeza kwa moto na wewe mwenyewe hutaweza kujiokoa mikononi mwao.'

¹⁹Mfalme Sedekia akamwambia Yeremia, "Ninawaogopa Wayahudi amba wamekimbia kwa Wakaldayo, kwa kuwa Wakaldayo wanawenza kunitia mikononi mwao nao wakanitenda vibaya."

²⁰Yeremia akajibu, "Hawatakutia mikononi mwao," "Mtii BWANA kwa kufanya kile ninachokuambia. Kisha utafanikiwa na maisha yako yatakuwa salama. ²¹Lakini ukikataa kujisalimisha, hili ndilo BWANA, alilonifunulia: ²²"Wanawake wote walioachwa katika jumba la kifalme la mfalme wa Yuda wataletwa mbele ya maafisa wa mfalme wa Babeli. Wanawake hao watakuambia:

" 'Walikupotosha na kukushinda,
wale rafiki zako uliowaamini.
Miguu yako imezama matopeni,
rafiki zako wamekuacha.'

²³"Wake zako wote na watoto wataletwa na

kutiwa mikononi mwa Wakaldayo. Wewe mwenyewe hutaweza kujiokoa mikononi mwao. Lakini utatekwa na mfalme wa Babeli na mji huu utateketeza kwa moto."

²⁴Kisha Sedekia akamwambia Yeremia, "Mtu ye yote na asijue juu ya haya mazungumzo, la sivyo utakufa. ²⁵Ikiwa maafisa watasikia kwamba nimezungumza nawe, nao wakakujia na kusema, 'Tuambie kile ulichozungumza na mfalme na kile mfalme alichokuambia, usitufiche au sivyo tutakuua,' ²⁶basi waambie, 'Nilikuwa ninamsihi mfalme asinirudishe kwenye nyumba ya Yonathani nisije nikafia huko.'

²⁷Maafisa wote wakamjia Yeremia na kumwuliza, naye Yeremia akawaambia kila kitu mfalme alichomwagiza kusema. Kisha hawakusema lo lote zaidi na Yeremia kwa sababu hakuna ye yote aliyesikia mazungumzo yake na mfalme.

²⁸Naye Yeremia akabaki katika ua wa walinzi mpaka siku Yerusalem ilipotekwa.

Anguko La Yerusalem

39 Hivi ndivyo Yerusalem iliyotwaliwa: Katika mwaka wa tisa wa mfalme Sedekia wa Yuda, katika mwezi wa kumi, Nebukadneza mfalme wa Babeli alilipeleka jeshi lake lote dhidi ya Yerusalem na ukauzunguka. ²Katika siku ya tisa ya mwezi wa nne wa mwaka wa kumi na moja wa Sedekia kutawala, ukuta wa mji ulibomolewa. ³Kisha maafisa wote wa mfalme wa Babeli wakaja na kuketi katika viti kwenye Lango la Kati nao ni: Nergal-Shareza wa Samgari, Nebo-Sarsekimu afisa mkuu, Nergal-Shareza afisa mwenye cheo cha juu na maafisa wengine wote wa mfalme wa Babeli. ⁴Mfalme Sedekia wa Yuda na askari wote walipowaona, wakakimbia, na kuondoka mjini wakati wa usiku kwa njia ya bustani ya mfalme kupitia lango liliilo kati ya kuta mbili na kuelekea kwenye bonde la Yordani.

⁵Lakini jeshi la Wakaldayo illiwiwatuia na kumkuta Sedekia kwenye tambarare za Yeriko. Wakamkamata na kumpeleka kwa Nebukadneza mfalme wa Babeli huko Ribla katika nchi ya Hamathi, mahali walipomhukumu. ⁶Huko Ribla, mfalme wa Babeli aliwachinja wana wa Sedekia mbele ya macho yake na akawaua wakuu wote wa Yuda. ⁷Kisha akang'oa macho ya Sedekia na kumfunga kwa pingi za shaba na kumpeleka Babeli.

⁸Jeshi la Wakaldayo likachoma moto jumba

la kifalme, nyumba za watu na kubomoa kuta za Yerusalem. ⁹Nebuzaradani kiongozi wa walini wa kifalme akawachukua na kuwapeleka uhamishoni Babeli wale watu pamoja na wale waliokuwa wamebaki ndani ya mji, pamoja na wale waliokuwa wamemwenda, na watu wengine wote. ¹⁰Lakini Nebuzaradani, kiongozi wa walini aliwabakiza baadhi ya watu maskini katika nchi ya Yuda, ambao hawakuwa na kitu, naye kwa wakati ule aliwapa mashamba ya mizabibu na mashamba mengine.

¹¹Basi, Nebukadneza mfalme wa Babeli alikuwa ametoa maagizo kuhusu Yeremia kupitia Nebuzaradani kiongozi wa walini wa kifalme akisema: ¹²"Mchukue umtunze, usimdhuru, lakini umfanyie cho chote anachotaka." ¹³Basi Nebuzaradani kiongozi wa walini, Nebu-Shazbani afisa mkuu, Nergal-Shareza afisa wa cheo cha juu na maafisa wengine wote wa mfalme wa Babeli ¹⁴wakatuma watu kumwondoia Yeremia kutoka katika ua wa walini. Wakamkabidhi kwa Gedalia mwana wa Ahikamu, mwana wa Shafani, ili amrudishe nyumbani kwake. Kwa hiyo akabaki mionganoni mwa watu wake mwenyewe.

¹⁵Wakati Yeremia alipokuwa amezuiliwa katika ua wa walini, neno la BWANA lilimjia kusema: ¹⁶"Nenda ukamwambie Ebed-Meleki Mkushi, 'ili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, asemalo: Ninakaribia kutimiza maneno yangu dhidi ya mji huu kwa njia ya maafa, wala si kwa kuwanikisha. Wakati huo hayo yatatimizwa mbele ya macho yako. ¹⁷Lakini siku hiyo nitakuokoa, asema BWANA, hutatiwa mikononi mwa wale unaowaogopa. ¹⁸Nitakuokoa, hutaanguka kwa upanga, lakini maisha yako yatakuwa salama, kwa sababu unanitumaini, asema BWANA."

Yeremia Awekwa Huru

40 Neno likamjia Yeremia kutoka kwa BWANA baada ya Nebuzaradani kiongozi wa walini wa kifalme kumfungua huko Rama. Alikuwa amemkuta Yeremia akiwa amefungwa kwa minyororo mionganoni mwa mateka wote kutoka Yerusalem na Yuda waliokuwa wakipelekwa uhamishoni Babeli. ²Kiongozi wa walini alipomwona Yeremia, akamwambia, "BWANA Mungu wako aliamuru maafa haya kwa ajili ya mahali hapa. ³Sasa BWANA ameyaleta haya, amefanya sawasawa na alivyosema kwamba angefanya. Yote haya yametokea kwa sababu ninyi watu mlifanya

dhambi dhidi ya BWANA na hamkumtii. ⁴Lakini leo ninakufungua kutoka minyororo iliyio kwenye viwiko vyta mikono yako. Twende pamoja mpaka Babeli ikiwa unataka, nami nitakutunza, lakini kama hutaki basi usije. Tazama, nchi yote iko mbele yako, nenda ko kote unakotaka." ⁵Hata hivyo kabla Yeremia hajageuka kuondoka, Nebuzaradani akaongeza kusema, "Rudi kwa Gedalia mwana wa Ahikamu, mwana wa Shafani, ambaye mfalme wa Babeli amemchagua awe juu ya miji ya Yuda, ukaishi naye mionganoni mwa watu, au nenda po pote panapokupendeza."

Kisha huyo kiongozi akampa mahitaji yake na zawadi na akamwacha aende zake. ⁶Kwa hiyo Yeremia akaenda kwa Gedalia mwana wa Ahikamu huko Mizpa na kuishi naye mionganoni mwa watu walioachwa katika nchi.

Gedalia Auawa

⁷Maafisa wote wa jeshi na watu wao waliokuwa bado wapo kwenye eneo la wazi waliposikia kwamba mfalme wa Babeli amemweka Gedalia mwana wa Ahikamu kuwa mtawala wa nchi naye amemweka kuwa kiongozi wa wanaume, wanawake na watoto waliokuwa maskini sana katika nchi ambao hawakuchukuliwa kwenda uhamishoni Babeli, ⁸wakamjia Gedalia huko Mizpa, amba ni Ishmaeli mwana wa Nethania, Yohanani na Yonathani wana wa Karea, Seraia mwana wa Tanhumethi, wana wa Efai Mnetofa na Yezania mwana wa Mmaaka pamoja na watu wao. ⁹Gedalia mwana wa Ahikamu mwana wa Shafani akaapa kuwahakikishia tena wao na watu wao akisema: "Msiogope kuwatumikia Wakaldayo. Kaeni katika nchi na kumtumikia mfalme wa Babeli, nayo yote yatakuwa mema kwenu. ¹⁰Mimi mwenyewe nitakaa Mizpa ili kuwawakilisha ninyi mbele ya Wakaldayo wanaotujia, lakini ninyi mtavuna divai, matunda ya kiangazi na mafuta, nanyi mtaweka katika vyombo vyenu vyta kuhifadhia na kuishi katika miji mliyojitwalia."

¹¹Wayahudi wote walioko Moabu, Amoni, Edomu na nchi nyininge zote waliposikia kwamba mfalme wa Babeli ameacha mabaki ya watu katika Yuda na amemweka Gedalia mwana wa Ahikamu mwana Shafani kuwa mtawala wao, ¹²wakarudi wote katika nchi ya Yuda kwa Gedalia huko Mizpa, kutoka nchi zote ambazo walikuwa wametawanywa. Nao wakavuna divai na matunda tele wakati wa kiangazi.

¹³Yohanani mwana wa Karea pamoja na maafisa wote wa jeshi waliokuwa bado wapo kwenye eneo la wazi wakamjia Gedalia huko Mizpa ¹⁴na kumwambia, "Je, hujui kwamba Baalisi mfalme wa Waamoni amemtuma Ishmaeli mwana wa Nethania akuee?" Lakini Gedalia mwana wa Ahikamu hakuwaamini.

¹⁵Kisha Yohanani mwana wa Karea akamwambia Gedalia kwa siri huko katika Mizpa. "Acha niende nikamwue Ishmaeli mwana wa Nethania wala hakuna atakayejua. Kwa nini akuee na kusababisha Wayahudi wote waliokusanyika kukuzunguka watawanyike na mabaki wa Yuda waangamie?"

¹⁶Lakini Gedalia mwana wa Ahikamu akamwambia Yohanani mwana wa Karea, "Usifanye jambo kama hilo! Unalosemwa kuhusu Ishmaeli si kweli."

41 Katika mwezi wa saba, Ishmaeli mwana wa Nethania, mwana wa Elishama, ambaye alikuwa wa uzao wa kifalme na pia alikuwa mmoja wa maafisa wa mfalme, akaja pamoja na watu kumi kwa Gedalia mwana wa Ahikamu huko Mizpa. Walipokuwa wakila pamoja huko, ²Ishmaeli mwana wa Nethania pamoja na wale watu kumi waliokuwa pamoja naye waliinuka na kumwua Gedalia mwana wa Ahikamu, mwana wa Shafani kwa upanga, wakamwua yule ambaye mfalme wa Babeli alikuwa amemweka awe mtawala juu ya nchi. ³Ishmaeli akawaaua pia Wayahudi wote waliokuwa na Gedalia huko Mizpa, pamoja na askari wa Kikaldayo waliokuwa huko.

⁴Siku moja baada ya kuuawa kwa siri kwa Gedalia, kabla mtu ye yote hajafahamu juu ya jambo hilo, ⁵watu themanini waliokuwa wamenyoa ndevu zao, waliorarua nguo zao na hujikatakata walikuja kutoka Shekemu, Shilo na Samaria wakileta sadaka za nafaka na uvumba katika nyumba ya BWANA. ⁶Ishmaeli mwana wa Nethania akaondoka Mizpa ili kwenda kuwalaki, huku akilia alipokuwa akienda. Alipokutana nao, akasema, "Karibuni kwa Gedalia mwana wa Ahikamu," ⁷Walipoingia mjini, Ishmaeli mwana wa Nethania na wale watu waliokuwa pamoja naye wakawachinja na kuwatupa ndani ya kisima. ⁸Lakini watu kumi mionganoni mwao wakamwambia Ishmaeli, "Sisi usituee! Tuna ngano na shayiri, mafuta na asali, vilivyofichwa katika shamba." Kwa hiyo akawaacha na hakuwaaua pamoja na wale wengine. ⁹Basi kile kisima ambacho alitupa zile maiti za watu

aliowaua pamoja na Gedalia kilikuwa ni kile kisima ambacho mfalme Asa alikifanya sehemu ya ulinzi wake dhidi ya Baasha mfalme wa Israeli. Ishmaeli mwana wa Nethania akakijaza kisima hicho kwa maiti.

¹⁰Ishmaeli akawafanya mateka watu wote ambao Nebuzaradani kiongozi wa walinzi wa kifalme alikuwa amewaacha huko Mizpa na kumweka Gedalia mwana wa Ahikamu juu yao, ambao ni binti za mfalme pamoja na watu wote aliokuwa amewaacha huko. Ishmaeli mwana wa Nethania akawachukua mateka na kuondoka nao akavuka kwenda kwa Waamoni.

¹¹Ikawa Yohanani mwana wa Karea na maafisa wote wa jeshi waliokuwa pamoja naye waliposikia juu ya uhalifu wote ambao Ishmaeli mwana wa Nethania alikuwa ameufanya, ¹²waliwachukua watu wao wote kwenda kupigana na Ishmaeli mwana wa Nethania. Wakakutana naye karibu na bwawa kubwa huko Gibeoni. ¹³Ikawa watu wote waliokuwa na Ishmaeli walipomwona Yohanani mwana wa Karea pamoja na maafisa wa jeshi waliokuwa pamoja naye, wakafurahi. ¹⁴Watu wote ambao Ishmaeli alikuwa amewachukua mateka huko Mizpa wakageuka na kumfuata Yohanani mwana wa Karea. ¹⁵Lakini Ishmaeli mwana wa Nethania pamoja na watu wake wanane wakamtoroka Yohanani na kukimbilia kwa Waamoni.

Kukimbilia Misri

¹⁶Ndipo Yohanani mwana wa Karea pamoja na maafisa wote wa jeshi waliokuwa pamoja naye wakawaongoza wote walionusurika waliotoka Mizpa ambao walipona kutoka mikononi mwa Ishmaeli mwana wa Nethania baada ya kumwua Gedalia mwana wa Ahikamu, yaani askari, wanawake, watoto na matowashi aliowaleta kutoka Gibeoni. ¹⁷Kisha wakaenda mbele na kutua Geruth Kimhamu karibu na Bethlehemu wakiwa njiani kwenda Misri ¹⁸ili kuwatoroka Wakaldayo. Waliwaogopa kwa sababu Ishmaeli mwana wa Nethania alikuwa amemwua Gedalia mwana Ahikamu, ambaye alikuwa amewekwa na mfalme wa Babeli kuwa mtawala wa nchi.

Yeremia Ashauri Walionusurika Wasihame Yuda

42 Kisha maafisa wote wa jeshi, pamoja na Yohanani mwana wa Karea na Yezania mwana wa Hoshia na watu wote kuanzia aliye

mdogo kabisa hadi aliye mkuu sana wakamjia ²nabii Yeremia na kumwambia, "Tafadhali sikia maombi yetu na umwombe BWANA Mungu wako kwa ajili ya watu hawa wote waliosalia. Kwa kuwa kama unavyoona sasa, ingawa wakati fulani tulikuwa wengi, sasa ni wachache tu waliosalia. ³Omba ili BWANA Mungu wako atuambie tuende wapi na tufanye nini."

⁴Nabii Yeremia akajibu, "Nimewasikia. Kwa hakika nitamwomba BWANA Mungu wenu kama mlivyoomba, nitawaambia kila kitu asemacho BWANA wala sitawaficha cho chote."

⁵Kisha wakamwambia Yeremia, "BWANA na awe shahidi wa kweli na mwaminifu juu yetu kama hatutafanya sawasawa na kila kitu BWANA Mungu wako atakachokutuma utuambie. ⁶Likiwa jema au likiwa baya, tutamtii BWANA Mungu wetu, ambaye tunakutuma kwake, ili mambo yote yawe mema kwetu, kwa maana tutamtii BWANA Mungu wetu."

⁷Baada ya siku kumi, neno la BWANA likamjia Yeremia. ⁸Kwa hiyo akawaita pamoja Yohanani mwana wa Karea na maafisa wote wa jeshi waliokuwa pamoja naye na watu wote kuanzia mdogo kabisa hadi aliye mkuu sana. ⁹Akawaambia, "Hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli, ambaye mlinituma kuwasilisha maombi yenu, asema: ¹⁰'Kama mkikaa katika nchi hii, nitawajenga wala sitawabomoa, nitawapanda wala sitawang'oa, kwani ninahuzunishwa na maafa niliyowapiga nayo. ¹¹Msimwogope mfalme wa Babeli, ambaye sasa mniamwogopa. Msimwogope, asema BWANA, kwa kuwa niko pamoja nanyi nami nitawaokoa na kuwaponya kutoka mikononi mwake. ¹²Nitawaonea huruma ili naye awe na huruma juu yenu na kuwarudisha ninyi katika nchi yenu.'

¹³"Hata hivyo, kama mjisema, 'Hatutakaan katika nchi hii,' hivyo mkaacha kumtii BWANA Mungu wenu, ¹⁴nanyi kama mjisema, 'Hapana, tutakwenda kuishi Misri, mahali ambapo hatutaona vita au kusikia sauti ya tarumbeta au kuwa na njaa ya chakula,' ¹⁵basi sikieni neno la BWANA, Enyi mabaki ya Yuda. Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: 'Ikiwa mmekusudia kwenda Misri na kufanya makazi huko, ¹⁶basi ule upanga mnaouogopa utawapata huko na njaa mnayoihofia itawafuata huko Misri, nanyi mtafia huko. ¹⁷Naam, wote waliokusudia kwenda kuishi Misri watakufa kwa upanga, njaa na tauni, hakuna hata mmoja wao atakayenusurika au kuokoka maafa nitakayoyaleta juu yao.' ¹⁸Hili

ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: 'Kama vile hasira yangu na ghadhabu yangu ilivyomwagua juu ya wale walioishi Yerusalem, ndivyo ghadhabu yangu itakavyomwagua juu yenu mtakapokwenda Misri. Mtakuwa kitu cha kulaania na cha kutisha, cha kulaumia na cha kushutumia, nanyi kamwe, hamtaona mahali hapa tena.'

¹⁹Enyi mabaki ya Yuda, BWANA amewaambia, 'Msiende Misri.' Hakikisheni jambo hili: Ninaonya leo ²⁰kwamba mmeefanya kosa kubwa miyoni mwenu mliponitura kwa BWANA Mungu wenu na kusema, 'Mwombe BWANA Mungu wetu kwa ajili yetu, nawe utuambie kila kitu atakachosema nasi tutafanya.' ²¹Nimewaambieni leo, lakini bado ninyi hamtaki kumtii BWANA Mungu wenu katika yote aliyonitura mimi niwaambie. ²²Basi sasa, hakikisheni jambo hili: "Mtakufa kwa upanga, njaa na tauni mahali ambapo mnataka kwenda kuishi."

43 Yeremia alipomaliza kuwaambia watu maneno yote ya BWANA Mungu wao, kila kitu BWANA alichokuwa amemtuma kuwaambia, ²Azaria mwana wa Hoshia na Yohanani mwana wa Karea na watu wote wenye kiburi wakamwambia Yeremia, "Wewe unasema uongo! BWANA Mungu wetu hajakutuma kusema, 'Kamwe msiende Misri kukaa huko.' ³Lakini Baruku mwana wa Neria anakuchochea wewe dhidi yetu ili ututie mikononi mwa Wakaldayo, ili watuue au watuchukue uhamishoni Babeli."

⁴Basi Yohanani mwana wa Karea na maafisa wote wa jeshi na watu wote wakakataa kutii amri ya BWANA ya kukaa katika nchi ya Yuda. ⁵Badala yake, Yohanani mwana wa Karea na maafisa wote wa jeshi wakawaongoza mabaki yote ya Yuda waliokuwa wamerudi kuishi katika nchi ya Yuda kutoka katika mataifa yote ambayo walikuwa wametawanywa. ⁶Pia wakawaongoza wanaume wote, wanawake na watoto na binti za mfalme ambaao Nebuzaradani kiongozi wa walini wa kifalme alikuwa amewaacha pamoja na Gedalia mwana wa Ahikamu, mwana wa Shafani na nabii Yeremia na Baruku mwana wa Neria. ⁷Kwa hiyo wakaingia Misri kwa kutokeutii BWANA na wakaenda mpaka Tahpanhesi.

⁸Huko Tahpanhesi neno la BWANA likamjia Yeremia kusema: ⁹"Wakati Wayahudi wakiwa wanaona, chukua baadhi ya mawe makubwa na

kuyazika katika udongo wa mfinyanzi katika njia iliyojengwa kwa matofali katika ingilio la jumba la kifalme la Farao huko Tahpanhesi.¹⁰Kisha uwaambie, 'hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, asemalo: Nitamtuma mtumishi wangu Nebukadneza mfalme wa Babeli, nami nitakiweka kiti chake cha enzi juu ya haya mawe niliyoyazika hapa, naye atatandaza chandarua yake ya kifalme juu yake.¹¹Atakuja na kuishambulia Misri, akiwaua wale waliokusudiwa kuuawa, aweteke mateka wale waliokusudiwa kutekwa na upanga kwa wale waliokusudiwa upanga.¹²Atachoma moto mahekalu yao ya miungu ya Misri, atachoma mahekalu yao na kuteka miungu yao. Kama vile mchungaji ajizungushiavyo vazi lake ndivyo atakavyojizungushia Misri na kuondoka mahali hapo bila kudhurika.¹³Humo ndani ya hekalu la jua^a katika Misri atabomoa nguzo za ibada na kuteketenza kwa moto mahekalu ya miungu wa Misri.'"

Maafa Kwa Sababu Ya Ibada Za Sanamu

44 Neno hili lilimjia Yeremia kuhusu Wayahudi wote waishio Misri, huko Migdoli, Tahpanhesi na Memfisi^a katika nchi ya Pathrosi, kusema: ²"Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: Mliona maangamizi makubwa niliyoyaleta juu ya Yerusalem na juu ya miji yote ya Yuda. Leo imeachwa ukiwa na magofu ³kwa sababu ya uovu waliokuwa wameufanya. Walinikasirisha kwa kufukiza uvumba na kwa kuabudu miungu mingine ambayo kamwe wao, wala ninyi wala baba zenu hawakuifahamu. ⁴Tena na tena, niliyatuma watumishi wangu manabii ambao walisema, 'Msifanye jambo hili la kuchukiza ambalo nalichukia!' ⁵Lakini hawakusikiliza wala hawakujali, hawakugeuka ili kuuacha uovu wao wala hawakuacha kufukiza uvumba kwa miungu mingine. ⁶Kwa hiyo hasira yangu kali ilimwagika, ikawaka dhidi ya miji ya Yuda na barabara za Yerusalem na kujifanya ukiwa na magofu kama ilivyo leo.

⁷"Sasa hili ndilo BWANA Mungu Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo: Kwa nini kujiletea maafa makubwa kama haya juu yenu kwa kujikatilia mbali mtoke Yuda wanaume na wanawake, watoto na wanyonyao hata kuijacha bila mabaki? ⁸Kwa nini kuichochea hasira yangu

^{a13} "Hekalu la jua" yaani "Heliopolisi."

^{a1} Memfisi ndio Nofu.

kwa kile ambacho mikono yenu imekitengeneza, mkaifukizia uvumba miungu mingine huko Misri, mahali mlipokuja kuishi? Mtajiangamiza wenyewe na kujifanya kitu cha kulaania na shutumu mionganoni mwa mataifa yote duniani. ⁹Je, mmesahau uovu uliotendwa na baba zenu na wafalme na malkia wa Yuda na uovu uliofanywa na ninyi na wake zenu katika nchi ya Yuda na barabara za Yerusalem?¹⁰Mpaka leo hawajajinyenyekeza au kuonyesha heshima, wala hawajafuata sheria yangu na amri nilizoweka mbele yenu na baba zenu.

¹¹"Kwa hiyo, hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, asemalo: "Mimi nimekusudia kuleta maafa juu yenu na kuiangamiza Yuda yote.¹²Nitawaondoa mabaki ya Yuda waliokusudia kwenda Misri kukaa humo. Wote wataangamia huko Misri, wataanguka kwa upanga au kufa kwa njaa. Kuanzia aliye mdogo kabisa hadi aliye mkuu sana watakuifa kwa upanga au njaa. Watakuwa kitu cha kulaania na cha kutisha, cha laumu na shutumu.¹³Nitawaadhibu wale waishio Misri kwa upanga, njaa na tauni kama nilivyoiadhibu Yerusalem. ¹⁴Hakuna hata mmoja wa mabaki ya Yuda ambaye amekwenda kuishi Misri atakayeepuka au kunusurika ili kurudi katika nchi ya Yuda, ambayo wanaitamani sana kurudi na kuishi ndani yake, hakuna hata mmoja atakayerudi isipokuwa wakimbizi wachache."

¹⁵Kisha wanaume wote ambao walijua kwamba wake zao walikuwa wakifukiza uvumba kwa miungu mingine, pamoja na wanawake wote waliokuweko, yaani, kusanyiko kubwa na watu wote wanaoishi katika nchi ya Misri, katika Pathrosi, wakamwambia Yeremia,¹⁶"Hatutausikiliza ujumbe uliotuambia katika jina la BWANA! ¹⁷"Hakika tutafanya kila kitu tulichosema tutakifanya: Tutafukiza uvumba kwa Malkia wa Mbinguni na tutammiminia sadaka zetu za kinywaji kama vile sisi na baba zetu, wafalme wetu na maafisa wetu walivyofanya katika miji ya Yuda na katika barabara za Yerusalem. Wakati ule tulikuwa na chakula tele, tulikuwa matajiri wala hatukupata dhara lo lote. ¹⁸Lakini tangu tulipoacha kumfukizia uvumba Malkia wa Mbinguni na kummiminia sadaka za kinywaji, hatukupata cho chote na tumekuwa tukiangamizwa kwa upanga na njaa."

¹⁹Wanawake wakaongeza kusema, "Wakati tulipomfukizia uvumba Malkia wa Mbingu na kummiminia sadaka zetu za kinywaji, je, waume zetu hawakujua kwamba tulikuwa tukitengeneza

maandazi kwa mfano wake na kummiminia yeye sadaka za kinywaji?"

²⁰Ndipo Yeremia akawaambia watu wote, wanaume na wanawake waliokuwa wakimjibu, ²¹"Je, BWANA hakukumbuka na kufikiri juu ya uvumba uliofukizwa katika miji ya Yuda na barabara za Yerusalem na ninyi pamoja na baba zenu, wafalme wenu, maafisa wenu na watu wa nchi? ²²BWANA alipokuwa hawesi kuendelea kuvumilia matendo yenu maovu na mambo ya machukizo mliyoyafanya, nchi yenu ilikuwa kitu cha kulaania na kuachwa ukiwa pasipo wakazi, kama ilivyo leo. ²³Kwa sababu mmefukiza uvumba na kufanya dhambi dhidi ya BWANA na hamkumtii wala kufuata sheria yake au amri zake au maagizo yake, maafa haya yamekuja juu yenu, kama mnavyoona sasa."

²⁴Kisha Yeremia akawaambia watu wote, pamoja na wanawake, "Sikieni neno la BWANA, enyi watu wote wa Yuda mlioko Misri. ²⁵Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli: Ninyi na wake zenu mmeonyesha kwa matendo yenu kile mlichoahidi mliposema, 'Hakika tutatimiza nadhiri tulizoziweka za kumfukizia uvumba na kummiminia sadaka za kinywaji Malkia wa Mbinguni.'

"Endeleeni basi, fanyeni yale mliyoahidi! Timizeni nadhiri zenu! ²⁶Lakini sikieni neno la BWANA, enyi Wayahudi wote mnaoishi Misri: 'Ninaapa kwa jina langu lililo kuu,' asema BWANA, 'kwamba hakuna hata mmoja atokaye Yuda anayeishi po pote katika Misri ambaye kamwe ataomba tena kwa jina langu au kuapa, akisema, "Hakika kama BWANA Mwenyezi aishivyo." ²⁷Kwa maana ninawaangalia kwa ajili ya madhara sio kwa mema, Wayahudi walioko Misri wataangamia kwa upanga na njaa mpaka wote watakapoangamizwa. ²⁸Wale watakaonusurika upanga na kurudi katika nchi ya Yuda kutoka Misri watakuwa wachache sana. Ndipo mabaki wote wa Yuda waliokuja kuishi Misri watakapojuua ni neno la nani litakalosimama, kwamba ni langu au lao.

²⁹" 'Hii itakuwa ndiyo ishara kwenu kwamba nitawaadhibu mahali hapa, asema BWANA, ili kwamba mpate kujua kuwa onyo langu la madhara dhidi yenu hakika litatimizwa.' ³⁰Hili ndilo asemalo BWANA: Nitamtia Farao Hofra mfalme wa Misri mikononi mwa adui zake wanaoutafuta uhai wake, kama vile nilivyomtia Sedekia mfalme wa Yuda mikononi mwa Nebukadneza mfalme wa Babeli adui aliyejkuwa akiutafuta uhai wake.'

Ujumbe Kwa Baruku

45 Hili ndilo nabii Yeremia alilomwambia Baruku mwana wa Neria katika mwaka wa nne wa kutawala kwake Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, baada ya Baruku kuandika katika kitabu maneno ambayo yalitoka kinywani mwa Yeremia wakati ule: ²"Hili ndilo BWANA, Mungu wa Israeli, akuambialo wewe Baruku: ³Ulisema, 'Ole wangu! BWANA ameongeza huzuni juu ya maumivu yangu, nimechoka kwa kulia kwa uchungu wala sipati pumziko.'

⁴BWANA akasema, "Mwambie hivi: 'Hili ndilo asemalo BWANA: Nitakibomoa kile nilichokijenga na kung'oa kile nilichokipanda, katika nchi yote. ⁵Je, utajitafutia mambo makubwa kwa ajili yako mwenyewe? Usiyatafute hayo. Kwa kuwa nitaleta maangamizi juu ya watu wote, asema BWANA, lakini po pote utakapokwenda nitayaokoa maisha yako.'

Ujumbe Kuhusu Misri

46 Hili ni neno la BWANA lilitomjia nabii Yeremia kuhusu mataifa:

²Kuhusu Misri:

Huu ni ujumbe dhidi ya jeshi la Farao Neko mfalme wa Misri, lilitoshindwa huko Kaskemishi kwenye Mto Eufrati na Nebukadneza mfalme wa Babeli katika mwaka wa nne wa kutawala kwake Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda:

³"Wekeni tayari ngao zenu, kubwa na ndogo,

mtoke kwa ajili ya vita!

⁴Fungieni farasi lijamu,
pandeni farasi!

Shikeni nafasi zenu mkiwa mmevaa chapeo!
Isugueni mikuki yenu, vaeni dirii vifuanil!

⁵Je, ninaona nini?

Wametiwa hofu,
wanarudi nyuma,

askari wao wameshindwa.

Wanakimbia kwa haraka

pasipo kutazama nyuma,
tena kuna hofu kuu kila upande,"
asema BWANA.

⁶Walio wepesi na wenye mbio hawawezi
kukimbia

wala wenye nguvu kutoroka.

Kaskazini kando ya Mto Eufrati

wanajikwaa na kuanguka.

⁷"Ni nani huyu ajiinuaye kama Mto Nile,
kama mito yenye maji yanayofanya
mawimbi?

⁸Misri hujiinua kama Mto Nile,
kama mito yenye maji yanayofanya
mawimbi.
Husema, 'Nitainuka na kufunika dunia,
nitaiangamiza miji na watu wake.

⁹Songeni mbele, Enyi farasi!
Endesheni kwa ukali, Enyi magari ya
farasi,
Endeleeni mbele, Enyi mashujaa,
watu wa Kushi^a na Puti^b wachukuo
ngao,
watu wa Ludi^c wavutao upinde.

¹⁰Lakini ile siku ni ya Bwana, BWANA
Mwenye Nguvu,
siku ya kulipiza kisasi, kisasi juu ya adui
zake.
Upanga utakula mpaka utakapotosheka,
mpaka utakapozima kiu yake kwa
damu.
Kwa maana Bwana, BWANA Mwenye
Nguvu, atatoa dhabihu
kwenye nchi ya kaskazini kando
ya Mto Eufrati.

¹¹Panda mpaka Gileadi ukapate Zeri,
Ee Bikira Binti wa Misri.
Lakini umetumia dawa nydingi bila mafanikio,
huwezi kupona.

¹²Mataifa yatasikia juu ya aibu yako,
kilio chako kitaijaza dunia.
Shujaa mmoja atajikwaa juu ya mwengine,
nao wataanguka chini pamoja."

¹³Huu ndio ujumbe BWANA aliomwambia
nabii Yeremia juu ya kuja kwa Nebukadneza
mfalme wa Babeli ili kuishambulia Misri:

¹⁴Tangaza hili katika Misri,
nawe ulihubiri katika Migdoli,
hubiri pia katika Memfisi^d na
Tahpanhesi:
'shikeni nafasi zenu na mwe tayari,
kwa kuwa upanga unawala wale

^{a9} "Watu wa Kushi" ndio "Watu wa Ethiopia."^{b9} Putu-nchi iliyoko kati ya Ethiopia na Misri, huenda ni Somalia.^{c9} Watu wa Ludi, walioko Afrika kaskazini magharibi ya Mto Nile, huenda ni Nubia.^{d14} "Memfisi" ndio "Nofu" (pia mst. 19)

wanaokuzunguka.'

¹⁵Kwa nini mashujaa wako^e wamesombwa
na kupelekwa mbali?
Hawawezi kusimama, kwa maana BWANA
atawasukuma awaangushe chini.

¹⁶Watajikwaa mara kwa mara,
wataangukiana wao kwa wao.
Watasema, 'Amka, turudi kwa watu wetu na
nchi yetu,
mbali na upanga wa mtesi.

¹⁷Huko watashangaa,
'Faraao mfalme wa Misri ni makelele tu,
amekosa wasaa wake.'

¹⁸"Kwa hakika kama niishivyo," asema Mfalme,
ambaye jina lake ni BWANA
Mwenye Nguvu,
mmoja atakuja ambaye ni kama Tabori
mionganoni mwa milima,
kama Karmeli kando ya bahari.

¹⁹Funga mizigo yako kwenda uhamishoni,
wewe ukaaye Misri,
kwa kuwa Memfisi utaangamizwa
na kuwa magofu pasipo mkazi.

²⁰"Misri ni mtamba mzuri wa ng'ombe,
lakini kipanga anakuja dhidi yake kutoka
kaskazini.

²¹Askari wake waliokodiwa katika safu zake
wako kama ndama walionenepeshwa.
Wao pia watageuka na kukimbia pamoja,
hawataweza kuhimili vita,
kwa maana siku ya msiba inakuja juu yao,
wakati wao wa kuadhibiwa.

²²Misri atatoa sauti kama ya nyoka anayekimbia
kadiri adui anavyowasogelea na
majeshi,
watakuja dhidi yake wakiwa na mashoka,
kama watu wakatao miti.

²³Wataufyeka msitu wake,"
asema BWANA.
"Hata kama umesongamana kiasi gani.
Ni wengi kuliko nzige,
hawawezi kuhesabika.

²⁴Binti wa Misri ataibishwa,
atatiwa mikononi mwa watu wa kaskazini."

²⁵BWANA wa majeshi, Mungu wa Israeli,
asema: "Nakaribia kuleta adhabu juu ya Amoni
mungu wa Thebesi, ^f na juu ya Farao, Misri na

^{e15} "Mashujaa wako" hapa ina maana ya Apis, yaani sanamu ya kuabidiwa ya mungu fahali.

^{f25} "Thebesi" kwa Kiebrania maana yake "Hapna."

miungu yake, wafalme wake pamoja na wale wanaomtegemea Farao.²⁶ Nitawatia mikononi mwa wale wanaotafuta uhai wao, yaani Nebukadneza mfalme wa Babeli na maafisa wake. Hatimaye, hata hivyo, Misri itakaliwa kama nyakati zilizopita," asema BWANA.

²⁷"Usiogope, Ee Yakobo mtumishi wangu, usifadhaike, Ee Israeli.

Hakika nitakuokoa toka katika nchi za mbali, uzao wako toka nchi ya uhamisho wao. Yakobo atakuwa tena na amani na salama, wala hakuna hata mmoja atakayewatia hofu.

²⁸Usiogope, Ee Yakobo mtumishi wangu, kwa maana mimi niko pamoja nawe," asema BWANA.

"Ingawa nitayaangamiza kabisa mataifa yote ambayo mionganoni mwake nimekutawanya, sitakuangamiza wewe kabisa, Nitakurudi lakini kwa haki tu, wala sitakuacha kabisa bila kukuadhibu."

Ujumbe Kuhusu Wafilisti

47 Hili ndilo neno la BWANA lilitomjia nabii Yeremia kuhusu Wafilisti, kabla Farao hajaishambulia Gaza:

²Hili ndilo asemalo BWANA:

"Tazama jinsi maji yanavyoinuka huko kaskazini, yatakuwa mafuriko yenze nguvu sana. Yatafurikia nchi na vitu vyote vilivyomo ndani yake, miji na wale waishio ndani yake.

Watu watapiga kelele, wote waishio katika nchi wataomboleza ³kwa sauti ya kwato za farasi waendao mbio, kwa sauti ya magari ya adui na mngurumo wa magurudumu yake. Baba hawatageuka kuwasaidia watoto wao, mikono yao italegea.

⁴Kwa maana siku imewadia kuwaangamiza Wafilisti wote na kuwakatilia mbali walonusurika wote ambao wangeweza kuisaidia Tiro na Sidoni. BWANA anakaribia kuwaangamiza Wafilisti, mabaki toka pwani za Kaftori^a.

^a⁴ "Kaftori" ndio "Krete."

⁵Gaza atanyoa kichwa chake katika kuomboleza, Ashkeloni atanyamazishwa. Enyi mabaki kwenye tambarare, mtajikatakata wenyewe mpaka lini?

⁶Mnalia, ' "Aa, upanga wa BWANA, utaendelea mpaka lini ndipo upumzike? Rudi ndani ya ala yako, acha na utulie.'

⁷Lakini upanga utatulaje wakati BWANA ameuamuru, wakati ameuagiza kuishambulia Ashkeloni pamoja na pwani yake?"

Ujumbe Kuhusu Moabu

48 Kuhusu Moabu:

Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu wa Israeli, asemalo:

"Ole wa Nebo, kwa maana utaharibiwa. Kiriathaimu utaaibishwa na kutekwa, Misgabu itaaibishwa na kuvunjwa vunjwa.

²Moabu haitasifiwa tena, huko Heshboni watu watafanya shauri baya la anguko lake: 'Njoni na tuangamize taifa lile,' Wewe nawe, Ee Madmeni, utanyamazishwa, upanga utakufuatia.

³Sikiliza kilio kutoka Horonaimu, kilio cha maangamizi makuu na uharibifu.

⁴Moabu utavunjwa, wadogo wake watapiga kelele.

⁵Wanapanda kwenda njia ya kuelekea Luhithi, wakilia kwa uchungu wanapotembea, kwenye njia inayoshuka kwenda Horonaimu kilio cha uchungu kwa ajili ya uharibifu kinasikika.

⁶Kimbieni! Okoeni maisha yenu, iweni kama kichaka jangwani.

⁷Kwa kuwa mmetumainia matendo yenu na mali zenu, ninyi pia mtachukuliwa mateka, naye Kemoshi atakwenda uhamishoni, pamoja na makuhani wake na maafisa wake.

⁸Mharabu atakuja dhidi ya kila mji,

wala hakuna mji utakaookoka.
 Bonde litaangamizwa na uwanda
 utaharibiwa,
 kwa sababu BWANA amesema.

⁹Wekeni chumvi kwa ajili ya Moabu,
 kwa kuwa ataangamizwa,
 mji yake itakuwa ukiwa,
 pasipo kuwa na mtu atakayeishi ndani yake.

¹⁰Alaaniwe yeye afanyaye kazi ya
 BWANA kwa hila!
 Alaaniwe yeye auzuiaye upanga wake
 usimwage damu!

¹¹Moabu amestarehe tangu ujana wake,
 kama divai ilioachwa kwenye machuju
 yake,
 haikumiminwa kutoka chombo kimoja hadi
 kingine,
 hajaenda uhamishoni.
 Kwa hiyo ana ladha ile ile kama aliyokuwa
 nayo,
 nayo harufu yake haijabadilika.

¹²Lakini siku zinakuja,"
 asema BWANA,
 "nitakapotuma watu wamiminao kutoka
 kwenye magudulia,
 nao watammimina,
 wataacha magudulia yake yakiwa matupu
 na kuvunja mitungi yake.

¹³Kisha Moabu atamwonea aibu mungu wao
 Kemoshi,
 kama vile nyumba ya Israeli walivyoona
 aibu
 wakati walipomtegemea mungu Betheli^a.

¹⁴Mwawezaje kusema, 'Sisi ni mashujaa,
 watu jasiri katika vita?'

¹⁵Moabu utaangamizwa na mji yake itavamiwa,
 vijana wake waume walio bora sana
 watachinjwa,"
 asema Mfalme, ambaye jina lake ni BWANA
 Mungu Mwenye Nguvu.

¹⁶"Kuanguka kwa Moabu kumekaribia,
 janga kubwa litamjia kwa haraka.

¹⁷Ombolezeni kwa ajili yake, nyinyi nyote
 mnaoishi kumzunguka,
 nyinyi nyote mnaojua sifa zake,
 semeni, 'Tazama jinsi ilivyovunjika fimbo ya
 kifalme yenye nguvu,

tazama jinsi ilivyovunjika fimbo
 iliyotukuka!'

¹⁸"Shuka kutoka katika fahari yako
 na uketi katika ardhi iliyokauka,
 Enyi wenyeji wa Binti wa Diboni,
 kwa maana yeye aangamizaye Moabu
 atakuja dhidi yako na kuangamiza
 mji yako iliyozungushiwa maboma.

¹⁹Simama kando ya barabara na utazame,
 wewe ambaye unaishi Aroeri.
 Mwulize mwanaume anayekimbia
 na mwanamke anayetoroka,
 waulize, 'Kumetokea nini?'

²⁰Moabu amefedheheshwa, kwa kuwa
 amevunjwavunjwa.
 Lieni kwa huzuni na kupiga kelele!
 Tangazeni kando ya Arnoni
 kwamba Moabu ameangamizwa.

²¹Hukumu imefika kwenye uwanda wa juu,
 katika Holoni, Yasa na Mefaathi,
²²katika Diboni, Nebo na Beth-Diblathaimu,
²³katika Kiriathaimu, Beth-Gamuli na Beth-
 Meoni,
²⁴katika Keriothi na Bosra,
 kwa mji yote ya Moabu, iliyoko mbali na
 karibu.

²⁵Pembe^b ya Moabu imekatwa,
 mkono wake umevunjwa,"
 asema BWANA.

²⁶"Mlevye,
 kwa kuwa amemdharau BWANA.
 Moabu na agaegae katika matapishi yake,
 yeye na awe kitu cha dhihaka.

²⁷Je, Israeli hakuwa kitu chako cha
 kudhihakiwa?
 Je, alikamatwa miongoni mwa wezi,
 kiasi cha kutikisa kichwa chako kwa dharau
 kila mara unapozungumza juu yake?

²⁸Ondokeni kwenye mji yenu na mkaishi katikati
 ya miamba,
 enyi mnaoishi Moabu.
 Iweni kama huwa ambaye hutengeneza
 kiota
 chake kwenye mdomo wa pango.

²⁹Tumesikia juu ya kiburi cha Moabu,
 kutakabari kwake kwa kiburi na
 majivuno,
 kiburi chake na ufidhuli wake,

^a¹³ "Betheli" hapa ina maana "Beth-el" mahali ambapo mfalme Yeroboamu allsimamisha moja ya sanamu za ndama ili kuabudiwa. Nyininge aliweka huko Dani. 1Wafalme 12:29-33.

^b²⁵ "Pembe" hapa ni ishara ya nguvu.

na kujivuna kwa moyo wake.
 30 Ninaujua ujeuri wake lakini ni bure,"
 asema BWANA,
 "Nako kujisifu kwake hakumsaidii cho chote.
 31 Kwa hiyo namlilia Moabu,
 kwa ajili ya Moabu yote ninalia,
 ninaomboleza kwa ajili ya watu wa
 Kir-Heresethi.
 32 Ninalia machozi kwa ajili yenu, kama Yazeri
 aliavyo,
 Enyi mizabibu ya Sibma.
 matawi yako yameenea mpaka baharini,
 yamefika mpaka bahari ya Yazeri.
 Mwarabu ameanguka juu ya matunda yako
 yaliyoiva na mizabibu.
 33 Shangwe na furaha vimetoweka
 kutoka kwenye bustani na mashamba
 ya Moabu.
 Nimekomesha kutiririka kwa divai kutoka
 katika mashinikizo,
 hakuna hata mmoja ayakanyagaye kwa
 kelele za shangwe.
 Ingawa kuna kelele,
 sio za shangwe.
 34 "Sauti ya kilio chao inapanda
 kutoka Heshboni mpaka Eleale na
 Yahazi,
 kutoka Soari mpaka Horonaimu
 na Eglath-Shelishiya,
 kwa kuwa hata maji ya Nimrimu
 yamekauka.
 35 Katika Moabu nitakomesha
 wale wote watoao sadaka mahali pa juu pa
 kuabudia miungu,
 na kufukiza uvumba kwa miungu yao,"
 asema BWANA.
 36 "Kwa hiyo moyo wangu unaomboleza kwa ajili
 ya Moabu kama filimbi,
 unaomboleza kama filimbi kwa ajili ya watu
 wa Kir-Haresethi.
 Utajiri waliojipatia umetoweka.
 37 Kila kichwa kimenyolewa
 na kila mwenye ndeu zimekatwa,
 kila mkono umekatwa na kila kiuno
 kimefunkwa kwa nguo ya gunia.
 38 Juu ya mapaa yote katika Moabu
 na katika viwanja
 hakuna kitu cho chote isipokuwa
 maombolezo,
 kwa kuwa nimemvunja Moabu kama
 gudulia ambalo hakuna mtu ye
 yote anayelitaka,"

asema BWANA.
 39 "Tazama jinsi alivyovunjikavunjika!
 Jinsi wanavyolia kwa huzuni!
 Tazama jinsi Moabu anavyogeuka kwa
 abiu!
 Moabu amekuwa kitu cha kudhihakiwa,
 kitu cha kutisha kwa wale wote
 wanaomzunguka."
 40 Hili ndilo asemalo BWANA:
 "Tazama! Tai anashuka chini,
 akitanda mbawa zake juu ya Moabu.
 41 Miji itatekwa na ngome zake zitatwaliwa.
 Katika siku hiyo, miyo ya mashujaa wa
 Moabu
 itakuwa kama moyo wa mwanamke aliye
 katika utungu wa kuzaa.
 42 Moabu ataangamizwa kama taifa
 kwa sababu amemdharau BWANA.
 43 Hofu kuu, shimo na mtego unawangojea,
 Enyi watu wa Moabu,"
 asema BWANA.
 44 "Ye yote atakayeikimbia hiyo hofu kuu
 ataanguka ndani ya shimo,
 ye yote atakayepanda kutoka shimonii,
 atanawsa katika mtego,
 kwa sababu nitaleta juu ya Moabu
 mwaka wa adhabu yake,"
 asema BWANA.
 45 "Katika kivuli cha Heshboni,
 wakimbizi wamesimama pasipo msaada
 kwa kuwa moto umezimika huko Heshboni,
 mwali wa moto kutoka katikati ya Sihoni,
 unaunguza vipaji vya nyuso za Moabu,
 mafuvu yao wenye kujivuna kwa kelele.
 46 Ole wako, Ee Moabu!
 Watu wa Kemoshi wameangamizwa,
 wana wako wamepelekwa uhamishoni
 na binti zako wamechukuliwa mateka.
 47 "Lakini nitarudisha mateka wa Moabu,"
 asema BWANA.
 Huu ndio mwisho wa hukumu juu ya Moabu.
Ujumbe Kuhusu Amoni
49 Kuhusu Waamoni:
 Hili ndilo asemalo BWANA:
 "Je, Israeli hana wana?
 Je, hana warithi?"

Kwa nini basi Moleki amechukua milki ya Gadi?
 Kwa nini watu wake wanaishi katika miji yake?
²Lakini siku zinakuja," asema BWANA,
 "nitakapopiga kelele ya vita dhidi ya Raba mji wa Waamoni, utakuwa kilima cha magofu, navyo vijiji vinavyouzunguka vitateketezwa kwa moto.
 Kisha Israeli atawafukuza wale waliomfukuza," asema BWANA.
³"Lia kwa huzuni, Ee Heshboni, kwa kuwa Ai umeangamizwa!
 Piga kelele, Enyi wakazi wa Raba! Vaeni nguo ya gunia na kuomboleza, Kimbieni hapa na pale ndani ya kuta, kwa kuwa Moleki atakwenda uhamishoni, ye ye pamoja na makuhani na maafisa wake.
⁴Kwa nini unajivunia mabonde yako, ukijivunia mabonde yako yaliyozaa sana?
 Ee binti usiye mwaminifu, unayeutumainia utajiri wako na kusema, 'Ni nani atakayenishambulia?'
⁵Nitaleta hofu kuu juu yako kutoka kwa wale wote wanaokuzunguka," asema Bwana, BWANA Mwenye Nguvu.
 "Kila mmoja wenu ataondolewa, wala hakuna hata mmoja atakayekusanya wakimbizi.
⁶Lakini hatimaye, nitarudisha mateka wa Waamoni," asema BWANA.

Ujumbe Kuhusu Edomu⁷Kuhusu Edomu:

Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu:
 "Je, hakuna tena hekima katika Temani? Je, shauri limewapotea wenye busara? Je, hekima yao imechakaa?
⁸Geuka na ukimbie, jifiche katika mapango marefu kabisa, wewe uiishiye Dedani, kwa kuwa nitaleta maafa juu ya Esau

wakati nitakapomwadhibu.
⁹Je, kama wachuma zabibu wangekuja kwako, wasingebakiza zabibu chache? Kama wezi wangekuja usiku, Je, si wangeiba kiasi ambacho wangehitaji tu?
¹⁰Lakini nitamvua Esau nguo abaki uchi, nitayafunua maficho yake, ili asiweze kujificha. Watoto wake, jamaa na majirani wataangamia, naye hatakuwepo tena.
¹¹Waache yatima wako, nitayalinda maisha yao. Wajane wako pia wanaweza kunitumaini mimi."
¹²Hili ndilo asemalo BWANA: "Kama wale wasiostahili kukinywea kikombe ni lazima wakinywe, kwa nini wewe usiadhibiwe? Hutakwepa kuadhibiwa, ni lazima ukinywe.
¹³Ninaapa kwa nafsi yangu," asema BWANA, "kwamba Bosra utakuwa magofu na kitu cha kutisha, cha aibu na cha kulaania, miji yake yote itakuwa magofu milele."
¹⁴Nimesikia ujumbe kutoka kwa BWANA: Mjumbe ametumwa kwa mataifa kusema, "Jikusanyeni ili kuushambulia! Inukeni kwa ajili ya vita!"
¹⁵"Sasa nitakufanya uwe mdogo mionganini mwa mataifa, aliyedharauliwa mionganini mwa watu.
¹⁶Vitisho vyako na kiburi cha moyo wako vimekudanganya, wewe unayeishi katika majabali ya miamba, wewe unayemiliki katika miinuko ya kilima. Ujapo jenga kiota chako juu sana kama cha tai, kutoka huko nitakushusha chini," asema BWANA.
¹⁷"Edomu atakuwa kitu cha kutisha, wote wapitao kando yake watashangaa na kuzomea kwa sababu ya majeraha yake yote.
¹⁸Kama vile Sodoma na Gomora zilivyoangamizwa, pamoja na miji iliyokuwa jirani nayo," asema BWANA, "hivyo hakuna ye yote atakayeishi humo, hakuna mtu atakayeishi ndani yake.

¹⁹"Kama simba anayepanda kutoka katika vichaka vya Yordani kuja kwenye nchi ya malisho mengi, nitamfukuza Edomu kutoka kwenye nchi yake ghafula.
 Ni nani mteule nitakayemweka kwa ajili ya jambo hili?
 Ni nani aliye kama mimi na ni nani awezaye kupingana nami?
 Na ni mchungaji yupi awezaye kusimama kinyume nami?"
²⁰Kwa hiyo, sikia kile ambacho BWANA amepanga dhidi ya Edomu, kile alichokusudia dhidi ya wale waishio Temani:
 Aliye mchanga katika kundi ataburutwa mbali,
 ye ye ataangamiza kabisa malisho yao kwa sababu yao.
²¹Kwa sauti ya anguko lao dunia itatetemeka, kilio chao kitasikika mpaka Bahari ya Shamu^a.
²²Tazama! Tai atapaa juu angani na kuruka chini kwa ghafula,
 akitandaza mbawa zake juu ya Bosra. Katika siku hiyo, miyo ya mashujaa wa Edomu
 itakuwa kama moyo wa mwanamke aliye katika utungu wa kuzaa.

Ujumbe Kuhusu Dameski

²³Kuhusu Dameski:

"Hamathi na Arpadi imetahayarika,
 kwa kuwa wamesikia habari mbaya.
 Wamevunjika moyo na wametaabika
 kama bahari iliyochafuka.

²⁴Dameski amedhoofika,
 amegeuka na kukimbia,
 hofu ya ghafula imemkamata sana,
 amepatwa na uchungu na maumivu,
 maumivu kama ya mwanamke aliye
 katika utungu wa kuzaa.

²⁵Kwa nini mji ambaa unajulikana haujaachwa,
 mji ambaa ninaupenda?

²⁶Hakika, vijana wake wanaume wataanguka
 barabarani,
 askari wake wote watanyamazishwa siku
 hiyo,"
 asema BWANA Mwenye Nguvu.

²⁷Nitatia moto kuta za Dameski,

^{a21} "Bahari ya Shamu" au "Bahari Nyekundu," kwa Kiebrania "Bahari ya Mafunjo."

utaangamiza ngome za Ben-Hadadi."

Ujumbe Kuhusu Kedari Na Hazori

²⁸Kuhusu Kedari na falme za Hazori, ambazo Nebukadreza mfalme wa Babeli alizishambulia:

Hili ndilo asemalo BWANA:

"Inuka, ushambulie Kedari
 na kuwaangamiza watu wa Mashariki.

²⁹Hema zao na makundi yao ya kondoo na mbuzi yatachukuliwa,
 vibanda vyao vitatwaliwa pamoja na mali zao zote na ngamia zao.

Watu watawapigia kelele,
 'Hofu kuu iko kila upande!'

³⁰"Kimbieni haraka!

Kaeni kwenye mapango marefu sana,
 ninyi mkaao Hazori,"
 asema BWANA.

"Nebukadneza, mfalme wa Babeli
 amepanga shauri haya dhidi yenu,
 amebuni hila dhidi yenu.

³¹"Inuka na ulishambulie taifa lililostarehe,
 linaloishi kwa kujiamini,"
 asema BWANA,

"taifa lisilo na malango wala makomeo,
 watu wake huishi peke yao.

³²Ngamia wao watakuwa nyara,
 nayo makundi yao makubwa ya
 ng'ombe yatatekwa.

Wale walio maeneo ya mbali nitawatawanya
 pande zote
 nami nitaleta maafa juu yao kutoka kila
 upande,"

asema BWANA.

³³"Hazori itakuwa makao ya mbweha,
 mahali pa ukiwa milele.

Hakuna ye yote atakayeishi humo,
 hakuna mtu atakayekaa ndani yake."

Ujumbe Kuhusu Elamu

³⁴Hili ndilo neno la BWANA lililomjia nabii Yeremia kuhusu Elamu, mapema wakati wa utawala wa Sedekia mfalme wa Yuda:

³⁵Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu asemalo:

"Tazama, nitavunja upinde wa Elamu,
 ulio tegemeo la nguvu zao.

- ³⁶Nitaleta pepo nne dhidi ya Elamu
toka pande nne za mbingu,
nitawatawanya katika hiso pande nne,
wala hapatakuwa na taifa ambalo
watu wa Elamu waliofukuzwa
hawatakwenda.
- ³⁷Nitamfadhaisha Elamu mbele ya adui zao,
mbele yao wale wanaotafuta uhai wao,
nitaleta maafa juu yao,
pia hasira yangu kali,"
asema BWANA.
"Nitawafukuza kwa upanga
mpaka nitakapowamaliza.
- ³⁸Nitaweka kiti changu cha enzi huko Elamu
na kumwangamiza mfalme wake na maafisa
wake,"
asema BWANA.
- ³⁹"Lakini nitarudisha mateka wa Elamu
katika siku zijazo,"
asema BWANA.

Ujumbe Kuhusu Babeli

50 Hili ndilo neno alilosema BWANA
kupitia nabii Yeremia kuhusu Babeli na
nchi ya Wakaldayo:

- ²"Tangazeni na mhubiri katikati ya mataifa,
twekeni bendera na mkahubiri,
msiache kitu cho chote, bali semeni,
'Babeli utatekwa,
Beli ataabiswa,
Merodaki atajazwa na hofu kuu.
Sanamu zake zitaabiswa
na vinyago vyake vitajazwa hofu kuu.
- ³Taifa kutoka kaskazini litamshambulia
na kuifanya nchi yake ukiwa.
Hakuna hata mmoja atakayeishi ndani
yake,
watu na wanyama wataikimbia.

⁴"Katika siku hiso, wakati huo,"
asema BWANA,
"watu wa Israeli pamoja na watu wa Yuda
wataenda wakilia ili kumtafuta BWANA
Mungu wao.

⁵Wataliuliza njia iendayo Sayuni
na kuelekeza nyuso zao huko.
Watakuja na kuambatana na BWANA
katika agano la milele ambalo
halitasahaulika.

⁶Watu wangu wamekuwa kondoo waliopotea,
wachungaji wao wamewapotosha
na kuwasababisha kuzungukazunguka

- juu ya milima.
Walitangatanga juu ya mlima na kilima
na kusahau mahali pao wenyewe pa
kupumzikia.
- ⁷Ye yote aliywakuta aliwala,
adui zao walisema, 'Sisi hatuna hatia,
kwa kuwa wao walitenda dhambi dhidi ya
BWANA, malisho yao halisi,
BWANA, tumaini la baba zao.'
- ⁸"Kimbieni kutoka Babeli,
ondokeni katika nchi ya Wakaldayo
tena iweni kama mbuzi wale waongozao
kundi.
- ⁹Kwa maana nitaamsha na kuleta dhidi ya
Babeli
muungano wa mataifa makubwa kutoka
nchi ya kaskazini.
Watashika nafasi zao dhidi yake,
naye kwa kutokea kaskazini atatekwa.
Mishale yao itakuwa kama mishale ya
mashujaa walio hodari
ambao hawawezi kurudi mikono mitupu.
- ¹⁰Kwa hiyo Ukaldayo utatekwa nyara,
wote wamtekao nyara watapata za
kutosha,"
asema BWANA.
- ¹¹"Kwa sababu hushangilia na kufurahi,
wewe utekaye urithi wangu,
kwa sababu unachezacheza kama mtamba
anayepura nafaka
na kulia kama farasi dume asiyehasiwa,
- ¹²mama yako ataaibika mno,
ye ye aliyekuzaa atatahayari.
Atakuwa mdogo kuliko mataifa mengine
yote,
atakuwa nyika, nchi kame na jangwa.
- ¹³Kwa sababu ya hasira ya BWANA
hatakaliwa na mtu, lakini ataachwa
ukiwa kabisa.
Wote watakaopita Babeli watatiwa hofu na
kudhiahiki
kwa sababu ya majeraha yake yote.
- ¹⁴"Shikeni nafasi zenu kuzunguka Babeli,
enyi nyote mvutao upinde.
Mpigeni! msibakize mshale wo wote,
kwa kuwa ametenda dhambi dhidi ya
BWANA.
- ¹⁵Piga kelele dhidi yake kila upande!
Anajisalimisha, minara yake inaanguka,
kuta zake zimebomoka.

YEREMIA

- Kwa kuwa hiki ni kisasi cha BWANA,
mlipizeni kisasi, mtendeeni kama
alivyowatendea wengine.
- ¹⁶Katilieni mbali mpanzi kutoka Babeli,
naye mvunaji pamoja na mundu wake
akivuna.
- Kwa sababu ya upanga wa mdhalimu
kila mmoja na arejee kwa watu wake
mwenyewe,
kila mmoja na akimbilie kwenye nchi yake
mwenyewe.
- ¹⁷"Israeli ni kundi lilitotawanyika
ambalo simba wamelifukuzia mbali.
Wa kwanza kumla
alikuwa mfalme wa Ashuru,
wa mwisho kuponda mifupa yake
alikuwa Nebukadneza mfalme wa
Babeli."
- ¹⁸Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenye
Nguvu, Mungu wa Israeli asemalo:

"Nitamwadhibu mfalme wa Babeli na nchi
yake
kama nilivyomwadhibu mfalme wa Ashuru.
¹⁹Lakini nitamrudisha Israeli katika malisho yake
mwenyewe
naye atalisha huko Karmeli na Bashani,
njaa yake itashibishwa juu ya vilima vya
Efraimu na Gileadi.
²⁰Katika siku hizo, wakati huo,"
asema BWANA,
"uchunguzi utafanyika kwa ajili ya kosa la
Israeli,
lakini halitakuwepo,
kwa ajili ya dhambi za Yuda,
lakini haitapatikana hata moja,
kwa kuwa nitawasamehe mabaki
nitakaowaacha.
- ²¹"Shambulieni nchi ya Merathaimu
na wale waishio huko Pekodi,
wafuateni, waueni na kuwaangamiza
kabisa,"
asema BWANA.
"Fanyeni kila kitu nilichowaamuru."
²²Kelele ya vita iko ndani ya nchi,
kelele ya maangamizi makuu!
²³Tazama jinsi nyundo ya dunia yote
ilivyovunjika na kuharibika!
Tazama jinsi Babeli ilivyokuwa ukiwa
miongoni mwa mataifa!

- ²⁴Nimetega mtego kwa ajili yako, Ee Babeli,
nawe ukakamatwa kabla haujafahamu,
ulipatikana na ukakamatwa
kwa sababu ulimpinga BWANA.
- ²⁵BWANA amefungua ghala lake la silaha
na kuzitoa silaha za ghadhabu yake,
kwa kuwa BWANA Mwenye Nguvu
anayo kazi ya kufanya katika nchi ya
Wakaldayo.
- ²⁶Njoni dhidi yake kutoka mbali.
Zifungueni ghala zake za nafaka,
mlundikeni kama lundo la nafaka.
Mwangamizeni kabisa
na msimwachie mabaki yo yote.
- ²⁷Waueni mafahali wake wachanga wote,
waacheni washuke machinjoni!
Ole wao! Kwa kuwa siku yao imewadnia,
wakati wao wa kuadhibiwa.
- ²⁸Wasikilizeni watoro na wakimbizi kutoka Babeli
wakitangaza katika Sayuni
jinsi BWANA, Mungu wetu alivyolipiza
kisasi,
kisasi kwa ajili ya hekalu lake.
- ²⁹"Waiteni wapiga mishale dhidi ya Babeli,
wote wale wavutao upinde.
Pigeni kambi kumzunguka kabisa,
Asitoroke mtu ye yote.
Mlipizeni kwa matendo yake,
mtendeeni kama alivyotenda.
Kwa kuwa alimdharau BWANA,
Yeye Aliye Mtakatifu wa Israeli.
- ³⁰Kwa hiyo, vijana wake wanaume wataanguka
barabarani,
askari wake wote watanyamazishwa siku
ile,"
asema BWANA.
- ³¹"Tazama, niko kinyume nawe, Ewe mwenye
majivuno,"
asema Bwana, BWANA Mwenye
Nguvu,
"kwa kuwa siku yako imewadnia,
yaani, wakati wako wa kuadhibiwa.
- ³²Mwenye majivuno atajikwaa na kuanguka
wala hakuna ye yote atakayemuinua,
nitawasha moto katika miji yake,
utawakaoteketeza wote
wanaomzunguka."
- ³³Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye
Nguvu:
"Watu wa Israeli wameonewa,

nao watu wa Yuda pia.
 Wote waliowateka wamewashikilia sana,
 wanakataa kuwaachia waende.
³⁴Lakini Mkombozi wao ana nguvu,
 BWANA Mwenye Nguvu ndilo jina
 lake.
 Atatetea kwa nguvu shauri lao ili kwamba
 alete raha katika nchi yao,
 lakini ataleta msukosuko kwa wale waishio
 Babeli.

³⁵"Upanga dhidi ya Wakaldayo!"
 asema BWANA,
 "dhidi ya wale waishio Babeli
 na dhidi ya maafisa wake na watu
 wenye busara!
³⁶Upanga dhidi ya manabii wake wa uongo!
 Watakuwa wapumbavu.
 Upanga dhidi ya mashujaa wake!
 Watajazwa na hofu kuu
³⁷Upanga dhidi ya farasi na magari yake ya vita
 pamoja na askari wake wote wa kigeni
 katika safu zake!
 Wao watakuwa kama wanawake.
 Upanga dhidi ya hazina zake!
 Hizo zitatekwa nyara.
³⁸Ukame juu ya maji yake!
 Nayo yatakauka.
 Kwa kuwa ni nchi ya sanamu,
 wao wanapenda sana sanamu.

³⁹"Hivyo viumbe vya jangwani na fisi wataishi
 humo,
 nao bundi watakaa humo.
 Kamwe haitakaliwa tena
 wala watu hawataishi humo kutoka
 kizazi hadi kizazi.
⁴⁰Kama vile Mungu alivyoangamiza Sodoma na
 Gomora
 pamoja na miji iliyo jirani nayo,"
 asema BWANA,
 "vivyo hivyo hapatakuwa na mtu ye yote
 atakayeishi humo.,
 Naam, hakuna mtu ye yote atakayekaa
 humo.
⁴¹"Tazama! Jeshi linakuja kutoka kaskazini,
 taifa kubwa na wafalme wengi
 wameamshwa kutoka miisho ya dunia.
⁴²Wamejifunga pinde na mikuki,
 ni wakatili na wasio na huruma.
 Wanasikika kama bahari inayonguruma
 wanapoendesha farasi zao,
 wanakuja kama watu waliojipanga kwa

 vita
 ili kukushambulia, Ee Binti Babeli.
⁴³Mfalme wa Babeli amesikia habari kuwahusu
 hao,
 nayo mikono yake imelegea.
 Uchungu umemshika,
 maumivu kama yale ya mwanamke aliye
 katika utungu wa kuzaa.
⁴⁴Kama simba anayepanda kutoka kwenye
 vichaka vya Yordani
 kuja kwenye nchi ya malisho manono,
 nitamfukuza Babeli kutoka nchi yake
 ghafula.
 Ni nani aliye mteule, nimweke kwa ajili
 ya jambo hill?
 Ni nani aliye kama mimi na ni nani awezaye
 kunipinga?
 Tena ni mchungaji yupi awezaye
 kusimama dhidi yangu?"
⁴⁵Kwa hiyo, sikia kile BWANA
 alichokipanga dhidi ya Babeli,
 kile alichokusudia dhidi ya nchi ya
 Wakaldayo:
 Aliye mchanga katika kundi ataburutwa
 mbali,
 ataharibu kabisa malisho yao kwa
 sababu yao.
⁴⁶Kwa kusikika kutekwa kwa Babeli, dunia
 itatetemeka,
 kilio chake kitaenea pote mionganoni mwa
 mataifa.

51

Hili ndilo asemalo BWANA:

 " Tazama nitaamsha roho ya mwangamizi
 dhidi ya Babeli na watu wakaao Leb-
 kamai^a.
²Nitawatuma wageni Babeli
 kumpepeta na kuiharibu nchi yake,
 watampinga kila upande
 katika siku ya maafa yake.
³Usimwache mpiga upinde afunge kamba
 upinde wake,
 wala usimwache avae silaha zake.
 Usiwaonee huruma vijana wake,
 angamiza jeshi lake kabisa.
⁴Wataanguka waliouawa katika Babeli,
 wakiwa na majeraha ya kutisha katika
 barabara zake.
⁵Kwa maana Israeli na Yuda hawajaachwa
 na Mungu wao, BWANA Mwenye

^{a1} "Leb-Kamai" ni "Ukaldayo" kwa fumbo yaani, Babeli.

- Nguvu,
ingawa nchi yao imejaa uovu
mbele zake Yeye Aliye Mtakatifu wa
Israeli.
- ⁶"Kimbieni kutoka Babeli!
Okoeni maisha yenu!
Msiangamizwe kwa sababu ya dhambi
zake.
Ni wakati wa kisasi cha BWANA,
atamlipa kile anachostahili.
- ⁷Babeli alikuwa kikombe cha dhahabu katika
mkono wa BWANA,
aliufanya ulimwengu wote ulewe.
Mataifa walikunywa mvinyo wake,
kwa hiyo sasa wameingiwa na wazimu.
- ⁸Babeli ataanguka ghafula na kuvunjika.
Mwombolezeenil!
Tafuteni zeri ya kutuliza maumivu yake,
labda anaweza kupona
- ⁹"Tungemponya Babeli,
lakini hawezি kuponyeka,
tumwache na kila mmoja aende kwenye
nchi yake mwenyewe,
kwa kuwa hukumu yake inafika angani,
inapanda juu mpaka mawinguni.'
- ¹⁰ "BWANA amethibitisha haki yetu,
njoni, tutangaze katika Sayuni
kitu ambacho BWANA, Mungu wetu
amefanya."
- ¹¹Noeni mishale, chukueni ngao!
BWANA amewaamsha wafalme
wa Wamedi,
kwa sababu nia yake ni kuangamiza
Babeli.
BWANA atalipiza kisasi,
kisasi kwa ajili ya hekalu lake.
- ¹²Twekeni bendera juu ya kuta za Babeli!
Imarisheni ulinzi,
wekeni walinzi,
andaeni waviziao!
BWANA atatimiza kusudi lake,
amri yake juu ya watu wa Babeli.
- ¹³Wewe uishiye kando ya maji mengi
na uliye na wingi wa hazina,
mwisho wako umekuja,
wakati wako wa kukatiliwa mbali.
- ¹⁴BWANA Mwenye Nguvu ameapa kwa
nafsi yake mwenyewe:
'Hakika nitakujaza na watu, kama kundi la

- nzige,
nao watapiga kelele za ushindi juu yako.'
- ¹⁵"Aliifanya dunia kwa uweza wake,
ameweka misingi ya ulimwengu kwa hekima
yake
na kuzitandaza mbingu kwa ufahamu wake.
- ¹⁶Apigapo radi, maji katika mbingu hunguruma,
huyafanya mawingu yainuke kutoka
miisho ya dunia.
Hupeleka umeme wa radi pamoja na mvua
Na huuleta upopo kutoka kwenye ghala
zake.
- ¹⁷"Kila mtu hana ufahamu na hana maarifa,
kila sonara ameaibika kwa sanamu
zake.
Vinyago vyake ni vya udanganyifu,
havina pumzi ndani yake.
- ¹⁸Hazifai kitu, ni vitu vya kufanya mzaha,
hukumu yao itawadia, zitaangamia.
- ¹⁹Yeye Aliye Fungu la Yakobo sivyo alivyo,
kwa maana Yeye ni Mwumba wa vitu vyote,
pamoja na kabila la urithi wake, yaani,
BWANA Mwenye Nguvu ndilo ni jina
lake
- ²⁰"Wewe ndiwe rungu langu la vita,
silaha yangu ya vita
kwa wewe navunjavunja mataifa,
kwa wewe naangamiza falme,
- ²¹kwa wewe navunjavunja farasi na mpanda
farasi,
kwa wewe navunjavunja gari la vita na
mwendeshaji wake,
- ²²kwa wewe napondaponda mwanaume na
mwanamke,
kwa wewe napondaponda mzee na kijana,
kwa wewe napondaponda kijana wa kiume
na mwanamwali,
- ²³kwa wewe nampondaponda mchungaji na
kundi,
kwa wewe nampondaponda mkulima na
maksai,
kwa wewe nawapondaponda watawala na
maafisa.
- ²⁴"Mbele ya macho yako nitamlipiza Babeli
na wote waishio Ukaldayo kwa ajili ya makosa
yote walifanya katika Sayuni," asema
BWANA.
- ²⁵"Mimi niko kinyume nawe Ee mlima
unaoharibu,

wewe uangamizaye dunia yote,"
asema BWANA.
 "Nitanyoosha mkono wangu dhidi yako,
nikuvingirishe kutoka kwenye kilele cha
mwamba,
na kukufanya mlima ulioteketeza kwa
moto.

²⁶Hakuna jiwe litakalochukuliwa kutoka kwako
kwa ajili ya kufanywa jiwe la pemberi,
wala jiwe lolote kwa ajili ya msingi,
kwa maana utakuwa ukiwa milele,"
asema BWANA

²⁷"Twekeni bendera katika nchi!
pigeni tarumbeta katikati ya mataifa!
Andaeni mataifa kwa ajili ya vita dhidi yake,
iteni falme hizi dhidi yake:
Ararati, Mini na Ashenazi.
 Wekeni jemadari dhidi yake,
pelekeni farasi wengi kama kundi la
nzige.

²⁸Andaeni mataifa kwa ajili ya vita dhidi yake,
wafalme wa Wamedi,
watawala wao na maafisa wao wote,
pamoja na nchi zote wanazotawala.

²⁹Nchi inatetemeka na kugagaa,
kwa kuwa makusudi ya BWANA
dhidi ya Babeli
yanasimama, yaani,
kuangamiza nchi ya Babeli
ili kwamba pasiwe na ye yote
atakayeishi humo.

³⁰Mashujaa wa Babeli wameacha kupigana,
wamebaki katika ngome zao.
 Nguvu zao zimekwisha,
wamekuwa kama wanawake.
 Makazi yake yameteketeza kwa moto,
makomeo ya malango yake
yamevunjika.

³¹Tarishi mmoja humfuata mwingine
na mjumbe humfuata mjumbe
kumtangazia mfalme wa Babeli
kwamba mji wake wote umetekwa,

³²Vivuko nya mito vimekamatwa,
mabwawa yenye mafunjo yametiwa moto,
nao askari wameingiwa na hofu kuu."

³³Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu, Mungu
wa Israeli asemalo:

"Binti Babeli ni kama sakafu ya kupuria
wakati inapokanyagwa
wakati wa kumvuna utakuja upesi."

³⁴"Nebukadneza mfalme wa Babeli ametula,
ametufanya tuchangayikiwe,
ametufanya tuwe gudulia tupu.
 Kama nyoka ametumeza na kujaza tumbo
lake
kwa vyakula vyetu vizuri,
kisha akatutapika.

³⁵Jouri iliyofanyiwa miili yetu na iwe juu ya
Babeli."
 Ndivyo wasemavyo wakao Sayuni.
 "Damu yetu na iwe juu ya wale waishio
Babeli,"
asema Yerusalem.

³⁶Kwa hiyo, hili ndilo BWANA asemalo:
 "Tazama, nitatetea shauri lako
na kulipiza kisasi kwa ajili yako,
nitaikausha bahari yake
na kuzikausha chemchemi zake.

³⁷Babeli utakuwa lundo la magofu
na makao ya mbweha,
kitu cha kutisha na kudharauliwa,
mahali asipoishi mtu.

³⁸Watu wake wote wananguruma kama simba
wadogo,
wanakoroma kama wana simba.

³⁹Lakini wakati wakiwa wameamshwa,
nitawaandalia karamu na kuwfanya
walewe,
ili wapige kelele kwa kicheko,
kisha walale milele na wasiamke,"
asema BWANA.

⁴⁰Nitawatelemsha
kama wanakondoo waendao machinjoni,
kama kondoo dume na mbuzi.

⁴¹"Tazama Sheshaki^b atakamatwa,
majivuno ya dunia yote yatakuwa
yamefikia mwisho.
 Babeli atakuwa mwenye hofu kiasi gani
kati ya mataifa!

⁴²Bahari itainuka juu ya Babeli,
mawimbi yake yenye kuunguruma
yatamfunika.

⁴³Miji yake itakuwa ukiwa,
kame na jangwa,
nchi ambayo hakuna ye yote anayeishi
ndani yake,
ambayo hakuna mtu anayepita humo.

⁴⁴Nitamwadhibu Bel katika Babeli

^b⁴¹ Sheshaki maana yake Babeli kwa fumbo.

YEREMIA

na kumfanya ataapike kile alichokimeza.
Mataifa hayatamiminika tena kwake.
Nao ukuta wa Babeli utaanguka.

⁴⁵Tokeni ndani yake, enyi watu wangu!
Okoeni maisha yenu!
Ikimbieni hasira kali ya BWANA.

⁴⁶Msikate tamaa wala msiogope
tetesi zitakaposikika katika nchi,
tetesi moja inasikika mwaka huu,
nyingine mwaka unaofuata,
tetesi juu ya jeuri katika nchi
na ya mtawala dhidi ya mtawala.

⁴⁷Kwa kuwa hakika wakati utawadia
nitakapoziadhibu sanamu za Babeli,
nchi yake yote itatiwa aibu
na watu wake wote waliouawa
wataangukia ndani yake.

⁴⁸Ndipo mbingu na dunia na vyote vilivyomo
ndani yake
vitapiga kelele za shangwe juu ya
Babeli,
kwa kuwa kutoka kaskazini
waharabu watamshambulia,”
asema BWANA.

⁴⁹“Babeli ni lazima aanguke kwa sababu ya
kuwaua Waisraeli,
kama vile waliouawa duniani kote
walivyoanguka kwa sababu ya Babeli.

⁵⁰Wewe uliyepona upanga,
ondoka wala usikawie!
Mkumbuke BWANA ukiwa katika nchi
ya mbali,
na utafakari juu ya Yerusalem.”

⁵¹“Tumetahayari,
kwa maana tumetukanwa
na aibu imefunika nyuso zetu,
kwa sababu wageni wameingia
mahali patakatifu pa nyumba ya
BWANA.”

⁵²“Lakini siku zinakuja,” asema BWANA,
“nitakapoziadhibu sanamu zake,
na katika nchi yake yote
waliojeruhiwa watalia kwa maumivu makali.

⁵³Hata kama Babeli ikifika angani
na kuziimarisha ngome zake ndefu,
nitatuma waharabu dhidi yake,”
asema BWANA.

⁵⁴“Sauti ya kilio inasikika kutoka Babeli,
sauti ya uharibifu mkuu kutoka nchi ya
Wakaldayo.

⁵⁵BWANA ataiangamiza Babeli,
atanyamazisha makelele ya kishindo
chake.
Mawimbi ya adui yatanguruma kama maji
makuu,
ngurumo ya sauti zao itavuma.

⁵⁶Mharabu atakuja dhidi ya Babeli,
mashujaa wake watakamatwa,
nazo pinde zao zitavunjwa.
Kwa kuwa BWANA ni Mungu wa
kisasi,
Yeye atalipiza kikamilifu.

⁵⁷Nitawafanya maafisa wake na wenye busara
walewe,
watawala wao, maafisa, pamoja na
wapiganaji wao,
watalala milele na hawataamka,”
asema Mfalme, ambaye jina lake
ni BWANA Mwenye Nguvu.

⁵⁸Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu
asemalo:

“Ukuta mnene wa Babeli utasawazishwa
na malango yaliyoinuka yatakeketezwa
kwa moto,
mataifa yanajichosha bure,
taabu ya mataifa ni nishati tu kwa ajili ya
miali ya moto.”

⁵⁹Huu ndio ujumbe Yeremia aliompa afisa
Sereia mwana wa Neria, mwana wa Maaseya,
alipokwenda Babeli pamoja na Sedekia mfalme
wa Yuda, katika mwaka wa nne wa utawala
wake. ⁶⁰Yeremia alikuwa ameandika ndani ya
gombo kuhusu maafa yote yatakayoipata Babeli,
yaani yote yaliyokuwa yameandikwa kuhusu
Babeli. ⁶¹Akamwambia Sereia, “Utakapofika
Babeli, hakikisha kwamba umesoma maneno
haya yote kwa sauti kubwa. ⁶²Kisha sema, ‘Ee
BWANA, umesema utaangamiza mahali hapa ili
kwamba mtu wala mnyama asiishi ndani yake,
itakuwa ukiwa milele.’ ⁶³Utakapomaliza kusoma
hili gombo lifungie jiwe kisha ultupe ndani ya
Mto Eufrati. ⁶⁴Kisha sema, ‘Hivi ndivyo Babeli
utakavyozama na usiinuke tena kwa sababu ya
maafa nitakayoleta juu yake. Nao watu wake
wataanguka.’ ”

Maneno ya Yeremia yanaishia hapa.

Anguko La Yerusalemu

52 Sedekia alikuwa na umri wa miaka ishirini na mmoja alipoanza kutawala naye akatawala huko Yerusalemu kwa miaka kumi na mmoja. Jina la mama yake aliitwa Hamutali binti Yeremia, kutoka Libna. ²Alifanya maovu machoni pa BWANA, kama vile alivyokuwa amefanya Yehoyakimu. ³Ilikuwa ni kwa sababu ya hasira ya BWANA kwamba haya yote yalitokea Yerusalemu na Yuda, naye mwishoni akawaondoa mbele zake.

Basi Sedekia aliasi dhidi ya mfalme wa Babeli

⁴Kwa hiyo katika mwaka wa tisa wa kutawala kwake Sedekia, katika siku ya kumi ya mwezi wa kumi, Nebukadneza mfalme wa Babeli alifanya vita dhidi ya Yerusalemu na jeshi lake lote. Wakapiga kambi nje ya mji na kuuzunguka mji pande zote. ⁵Mji ulizungukwa kwa jeshi mpaka mwaka wa kumi na moja wa kutawala kwake mfalme Sedekia.

⁶Ilipowadia siku ya tisa katika mwezi wa nne njaa ilikuwa kali sana ndani ya mji kiasi kwamba hapakuwa na chakula kwa ajili ya watu. ⁷Kisha ukuta wa mji ulivunjwa na jeshi lote likakimbia. Wakaondoka mjini usiku kupitia mlango ulioko kati ya kuta mbili karibu na bustani ya mfalme, ingawa Wakaldayo walikuwa wameuzunguka mji. Walikimbia kuelekea Araba^a, ⁸Iakini jeshi la Wakaldayo lilimfuatia mfalme Sedekia na kumpata katika tambarare za Yeriko. Askari wake wote walitengwa naye na kutawanyika, ⁹naye akakamatwa.

Alipelekwa kwa mfalme wa Babeli huko Ribla katika nchi ya Hamathi, mahali ambapo alimtangazia hukumu. ¹⁰Huko Ribla mfalme wa Babeli aliwachinja wana wa Sedekia mbele ya macho yake, pia akawaua maafisa wote wa Yuda. ¹¹Kisha akayang'oa macho ya Sedekia, akamfunga kwa pingu za shaba na kumpeleka Babeli alipomweka gerezani mpaka siku ya kifo chake.

¹²Mnamo siku ya kumi ya mwezi wa tano, katika mwaka wa kumi na tisa wa kutawala kwake Nebukadreza mfalme wa Babeli, Nebuzaradani jemadari wa askari walinzi wa mfalme, aliyemtumikia mfalme wa Babeli, alikuja Yerusalemu. ¹³Alichoma moto hekalu la BWANA, jumba la kifalme na nyumba zote za Yerusalemu. Aliteketeza kila jengo muhimu. ¹⁴Jeshi lote la Wakaldayo chini ya uongozi wa

^{a7}"Araba" hapa ina maana "Bonde la Yordani."

jemadari wa askari walinzi wa mfalme lilivunja kuta zote kuzunguka Yerusalemu. ¹⁵Nebuzaradani jemadari walinzi akawachukua uhamishoni baadhi ya watu maskini sana na wale waliobaki katika mji, pamoja na mabaki ya watu wa hivi hivi na wale waliokuwa wamemwendea mfalme wa Babeli. ¹⁶Lakini Nebuzaradani akaacha yale mabaki ya wale watu maskini sana wa nchi ili kufanya kazi katika mashamba ya mzabibu na mashamba mengine.

¹⁷Wakaldayo walivunja nguzo za shaba, vile vibanio vinavyohamishika na ile Bahari ya Shaba ambavyo vyote vilikuwa katika hekalu la BWANA, wakachukua shaba yote na kuipeleka Babeli. ¹⁸Walichukua pia zile sufuria, yale masepetu, ile mikasi ya kusawazishia tambi, yale mabakuli ya kunyuyuzia, sahani pamoja na vyombo vyote vya shaba vilivyotumika ndani ya hekaluni. ¹⁹Jemadari wa askari walinzi wa mfalme akachukua yale masinia, vile vyetezo, yale mabakuli ya kunyuyuzia, zile sufuria, vile vinara vya taa, zile sahani na yale mabakuli yanayotumika kwa sadaka za kinywaji, vyote vile vilivyokuwa vimetengenezwa kwa dhahabu safi au fedha.

²⁰Shaba iliyotokana na zile nguzo mbili, ile Bahari na wale mafahali kumi na mawili wa shaba waliokuwa chini yake, pamoja na vile vibanio vinavyohamishika, ambavyo mfalme Solomoni alikuwa ametengeneza kwa ajili ya hekalu la BWANA, vilikuwa na uzito usioweza kupimika. ²¹Kila nguzo ilikuwa na urefu wa dhiraa kumi na nane^b kimo chake na mzunguko wa dhiraa kumi na mbili^c zikiwa na unene wa nyanda nne^d na zote zilikuwa wazi ndani. ²²Sehemu ya juu ya nguzo moja ilikuwa na urefu wa dhiraa tano^e na ilipambwa kwa wavy na mikomamanga ya shaba kuizunguka kote. Nguzo nyingine, pamoja na makomamanga yake vyote vilifanana na hiyo ya kwanza. ²³Kulikuwa na makomamanga tisini na sita pembeni, jumla ya makomamanga juu ya wavy uliokuwa umezunguka yalikuwa mia moja.

²⁴Waliochukuliwa na jemadari wa askari walinzi ni Seraia kuhani mkuu, kuhani Sefania aliyeifuata kwa cheo na mabawabu watatu. ²⁵Miongoni mwa wale watu waliokuwa

^{b21} Dhiraa kumi na nane ni sawa na mita 8.1

^{c21} Dhiraa kumi na mbili ni sawa na mita 5.4

^{d21} Nyanda nne ni sawa na sentimita 8.

^{e21} Angalia: Dhiraa moja ni sawa na sentimita 45(m. 0.45)

Nyanda moja ni sawa na sentimita 2.

^{e22} Dhiraa tano ni sawa na mita 2.25

wamesalia katika mji, alimchukua afisa kiongozi wa wapiganaji na washauri saba wa kifalme. Akamchukua pia mwandishi aliyejkuwa afisa mkuu wa kuandika watu wa nchi na watu wake sitini waliokutwa katika mji. ²⁶Nebuzaradani jemadari akawachukua wote na kuwapeleka kwa mfalme wa Babeli huko Ribla. ²⁷Huko Ribla, katika nchi ya Hamathi, mfalme akaamuru wote wanyongwe.

Hivyo Yuda alitekwa, akaenda mbali na nchi yake. ²⁸Hii ndiyo hesabu ya watu ambao Nebukadneza aliwachukua kwenda uhamishoni:

katika mwaka wa saba Wayahudi 3,023,
²⁹katika mwaka wa kumi na nane wa kutawala kwake Nebukadneza,
 watu 832 kutoka Yerusalem,
³⁰katika mwaka wa ishirini na tatu, wa kutawala kwake,
 Wayahudi 745 walichukuliwa kwenda uhamishoni na

Nebuzaradani jemadari wa askari walinzi wa mfalme.

Jumla ya watu wote walikuwa 4,600.

Yehoyakini Anaachiwa Huru

³¹Katika mwaka wa thelathini na saba tangu Yehoyakini mfalme wa Yuda apelekwe uhamishoni, mwaka ambao Evil-Merodaki alifanyika mfalme wa Babeli, akamwacha huru Yehoyakini mfalme wa Yuda na kumfungua kutoka gerezani katika siku ya ishirini na tano ya mwezi wa kumi na mbili. ³²Alizungumza naye kwa upole na kumpa kiti cha heshima kilicho juu kuliko vya wale wafalme wengine aliokuwa nao huko Babeli. ³³Hivyo Yehoyakini akayavua mavazi yake ya gerezani na siku zote za maisha yake zilizobaki alikula katika meza ya mfalme. ³⁴Siku kwa siku mfalme wa Babeli alimpa Yehoyakini posho wakati wote wa uhai wake, mpaka siku ya kifo chake.

Utangulizi

Jina la kitabu hiki maana yake ni "*nyimbo za maziko*." Kitabu hiki ni mfululizo wa vitabu vitano, yaani, kila sura moja ni kitabu kinachojitosheleza, kikwa na mada kamili.

- (i) Maombolezo ya Kwanza: Uharibifu wa Yerusalem na nabii akiulilia mbele za Mungu (7:1-22).
- (ii) Maombolezo ya Pili: Yeremia anaeleza uharibifu huu kuwa ni ghadhabu ya Mungu kwa watu walioasi na kukataa kutubu. Adui wa Yuda ndiye aliyekuwa chombo cha Mungu cha kutekeleza hukumu (2:1-22)
- (iii) Maombolezo ya Tatu: Kinalisihi taifa kukumbuka kwamba Mungu ni mwangi wa rehema na mwaminifu, tena ni mwema kwa wale ambao tumaini lao liko Kwake.
- (iv) Maombolezo ya Nne : Haya ni marudio ya yale yaliyoko kwenye sura tatu zilizotangulia.
- (v) Maombolezo ya Tano: Mwandishi anamwomba Mungu awarejeze watu Wake baada ya Yuda kutubu dhambi yao na kuhitaji rehema.

Katika andiko la Kiebrania sura nne za kwanza zimepangwa kiushairi ambapo herufi ya kwanza au ya mwisho ya kila mstari zkipangwa taratibu, zitafanya neno au maneno. Aya zote ishirini na mbili zilizoko katika kila sura hizi, yaani, aya zote (sitini na sita katika sura ya tatu) zinatumia herufi za alfabeti za Kiebrania. Katika mpangilio huu mwandishi anaonyesha picha ya lile janga la kutisha liliopata Yerusalem na kutambua kuwa hii ilikuwa hukumu ya Mungu mwenye haki. Akijua ya kwamba Mungu ni mwenye rehema, alimlalamikia Mungu kwa maombi. Maombolezo yanatambua kwamba pigo hili ilikuwa ni hukumu ya Mungu kwa Yuda kwa uasi wake wa miaka mingi ya watawala na watu wake dhidi Yake. Kwenye Maombolezo si kwamba Yeremia alitambua tu kuwa Mungu alikuwa sahihi na mwenye haki katika njia Zake zote, bali kwamba ni mwenye rehema na huruma kwa hao ambao tumaini lao liko Kwake (3:22-23, 32). Hivyo Maombolezo yamewasaidia watu kuwa na tumaini katikati ya kukata tamaa.

Yeremia aliandika maombolezo haya kuonyesha huzuni yake kubwa na kuchomwa kwa moyo wake juu ya uharibifu wa kutisha wa Yerusalem, ukihusisha anguko la kuaibisha la utawala wa ukoo wa Daudi, kuangamizwa kabisa kwa kuta za mji, hekalu, jumba la kifalme na mji kwa ujumla, kupelekwa mbali sana kwa mateka wengi waliosalia Babeli, Andiko la juu katika kitabu hiki kwenye Agano la Kale la Kiyunani ("Septuagint" na nakala za kale za maandiko ya Kilatini ("Vulgata") linasema, "Yeremia alikaa akiulilia na kuuombolezea Yerusalem kwa maombolezo haya." Kwenye kitabu hiki mwandishi anabubujikwa na huzuni kama mwombiezaji kwenye maziko ya ndugu wa karibu aliyeufa kifo cha kutisha.

Mwandishi

Yeremia. Kutokana na mapokeo kitabu hiki kimehesabiwa kuwa ni cha Yeremia. Hata hivyo wale wanaokataa kuwa mwandishi si Yeremia, wanapendekeza kwamba mwandishi alikuwa mtu aliyeishi wakati mmoja na Yeremia. Maadam Yeremia aliishi Yerusalem na aliwaonya watu wake kwa miaka arobaini juu ya maangamizi yaliyokuwa yanakuja, kisha akashuhudia hukumu hii mbaya, basi yafaa kuafiki kuwa Yeremia ndiye anayekubalika zaidi kuliko mwangiye awaye yote anayejulikana katika historia kuwa ndiye mwandishi wa kitabu hiki. Yeremia anaonyesha uharibifu mkubwa uliofanyika katika mji wa Yerusalem na hekaluni, lakini anatambua yote haya ni hukumu ya Mungu Mwenye Haki. Hali akijua kwamba Mungu amejaaa huruma anamsihi katika maombi ili aonyeshe huruma.

Mahali

Yerusalem. Yerusalem ulikuwa umeharibiwa na Babeli na watu wake walikuwa wameuawa, wameteswa na kuchukuliwa mateka.

Tarehe

585 – 586 K.K.

Wazo

Kuwafundisha watu kwamba kutokumtii Mungu husababisha maangamizi. Mungu huadhibu uovu, lakini ni mwangi wa rehema watu wakitubu.

Wahusika Wakuu

Yeremia, watu wa Yerusalem.

Mambo Muhimu

Kitabu hiki kimeandikwa katika mtindo wa nyimbo za zamani za Wayahudi za maziko. Kinayo mashairi matano kulingana na sura zilizomo.

Mgawanyo

- Kuangamizwa kabisa kwa Yerusalem. (1:1-22)
- Hasira ya Mungu - kutafuta faraja. (2:1-22)
- Kutafakari mateso – matumaini kwa Mungu. (3:1-66)

- Utukufu wa awali wa Yerusalem – hali ya sasa ya ukiwa. (4:1-22)
- Kumwomba Mungu aonyeshe huruma. (5:1-22)

MAOMBOLEZO

1 Tazama jinsi mji ulivyoachwa ukiwa,
mji ambao zamani ulikuwa umejaa watu!
Jinsi ambavyo umekuwa kama mama mjane,
ambaye wakati fulani alikuwa maarufu
mionganoni mwa mataifa!
Yule ambaye alikuwa malkia mionganoni mwa
majimbo sasa amekuwa mtumwa.

2Kwa uchungu, hulia sana usiku,
machozi yapo kwenye mashavu yake.
Miongoni mwa wapenzi wake wote
hakuna ye yote wa kumfariji.
Rafiki zake wote wamemsaliti,
wamekuwa adui zake.

3Baada ya mateso na kufanyishwa kazi kikatili,
Yuda amekwenda uhamishoni.
Anakaa mionganoni mwa mataifa,
hapatii mahali pa kupumzika.
Wote ambao wanamsaka wamemkamata
katikati ya dhiki yake.

4Barabara zielekeazo Sayuni zaomboleza,
kwa kuwa hakuna ye yote anayekuja
kwenye sikukuu zake zilizoamriwa.
Malango yake yote yamekuwa ukiwa,
makuhani wake wanalia kwa uchungu,
wanawali wake wanahuzunika,
naye yuko katika uchungu wa maumivu
makuu.

5Adui zake wamekuwa mabwana zake,
watesi wake wana raha.
BWANA amemletea huzuni
kwa sababu ya dhambi zake nyingi.
Watoto wake wamekwenda uhamishoni,
mateka mbele ya adui.

6Fahari yote imeondoka
kutoka kwa Binti Sayuni.
Wakuu wake wako kama ayala
ambaye hatpati malisho,
katika udhaifu wamekimbia
mbele ya anaye wasaka.

7Katika siku za mateso yake na kutangatanga
Yerusalemu hukumbuka hazina zote
ambazo zilikuwa zake katika siku za kale.
Wakati watu wake walipoanguka katika mikono
ya adui,
hapakuwepo na ye yote wa kumsaidia
watesi wake walimtzama
na kumcheka katika maangamizi yake.

8Yerusalemu ametenda dhambi sana
kwa hiyo amekuwa najisi.
Wote waliomheshimu wanamdharaau,
kwa maana wameuona uchi wake,
yeeye mwenyewe anapiga kite
na kugeukia mbali.

9Uchafu wake umegandamana na nguo zake,
hakuwaza juu ya maisha yake ya baadaye.
Anguko lake lilikuwa la kushangaza,
hapakuwepo na ye yote wa kumfariji.
"Tazama, Ee BWANA, teso langu,
kwa maana adui ameshinda."

10Adui ametia mikono juu
ya hazina zake zote,
aliona mataifa ya kipagani
wakiingia mahali patakatifu pake,
wale uliowakataza
kuingia kwenye kusanyiko lako.

11Watu wake wote wanalia kwa uchungu
watafutapo chakula,
wanabadilisha hazina zao kwa chakula
ili waweze kuendelea kuishi.
"Tazama, Ee BWANA, ufikiri,
kwa maana nimedharauliwa."

12"Je si kitu kwenu, ninyi nyote mpitao kando?
Angalieni kote mwone.
Je, kuna maumivu kama maumivu yangu
yale yaliyotiwa juu yangu,
yale BWANA aliyoyleta juu yangu
katika siku ya hasira yake kali?

13"Kutoka juu alipeleka moto,
akaushusha katika mifupa yangu.
Aliitandia wavu miguu yangu
na akanirudisha nyuma.
Akanifanya mkiwa,
na mdhaifu mchana kutwa.

14"Dhambi zangu zimefungwa kwenye nira,
kwa mikono yake zilifumwa pamoja.
Zimefika shingoni mwangu
na Bwana ameziondoa nguvu zangu.
Amenitia mikononi mwa wale ambao
siwezi kushindana nao.

15"Bwana amewakataa
wapiganaji wa vita wote walio katii yangu,
ameagiza jeshi dhidi yangu

MAOMBOLEZO

kuwaponda vijana wangu wa kiume.
Katika shinikizo lake la divai Bwana
amemkanyaga Bikira Binti Yuda.

¹⁶"Hii ndiyo sababu ninalia
na macho yangu yanafurika machozi.
Hakuna ye yote aliye karibu kunifariji,
hakuna ye yote wa kuhuisha roho yangu.
Watoto wangu ni wakiwa
kwa sababu adui ameshinda.

¹⁷Sayuni ananyosha mikono yake,
lakini hakuna ye yote wa kumfariji.
BWANA ametoa amri kwa ajili ya Yakobo
kwamba majirani zake wawe adui zake,
Yerusalem umekuwa
kitu najisi miongoni mwao.

¹⁸**BWANA** ni mwenye haki,
hata hivyo niliasi dhidi ya amri yake.
Sikilizeni, enyi mataifa yote,
tazameni maumivu yangu.
Wavulana wangu na wasichana wangu
wamekwenda uhamishoni.

¹⁹Niliita washiriki wangu
lakini walinsaliti.
Makuhani wangu na wazee wangu
waliangamia mjini
walipokuwa wakitafuta chakula
ili waweze kuishi.

²⁰Angalia, Ee **BWANA**, jinsi nilivyo katika dhiki!
Nina maumivu makali ndani yangu,
nami ninahangaika moyoni mwangu,
kwa kuwa nimekuwa mwasi sana.
Huko nje, upanga unaua watu,
ndani, kipo kifo tu.

²¹Watu wamesikia ninavyolia kwa uchungu,
lakini hakuna ye yote wa kunifariji.
Adui zangu wote wamesikia juu ya dhiki yangu,
wanafurahia lile ulilolitenda.
Naomba uilet siku uliyoitangaza
ili wawe kama mimi.

²²Uovu wao wote na uje mbele zako,
uwashughulikie wao
kama vile ulivyonishughulikia mimi
kwa sababu ya dhambi zangu zote.
Kulia kwangu kwa uchungu ni kwingi
na moyo wangu umedhoofika."

2 Tazama jinsi Bwana alivyomfunika
Binti Sayuni kwa wingu la hasira yake!
Ameitupa chini fahari ya Israeli
kutoka mbinguni mpaka duniani,
hakukumbuka kitu chake cha kuwekea miguu
katika siku ya hasira yake.

²Bila huruma Bwana ameyameza
makao yote ya Yakobo,
katika ghadhabu yake
amebomoa ngome za Binti Yuda.
Ameuangusha ufalme wake na wakuu wake
chini kwa aibu.

³Katika hasira kali amevunja kila
pembe ya Israeli.
Ameuondoa mkono wake wa kuume
alipokaribia adui.
Amemteketeza Yakobo kama moto uwakao
ule uteketezao kila kitu kinachouzunguka.

⁴Ameupinda upinde wake kama adui,
mkono wake wa kuume uko tayari.
Kama vile adui amewachinja wote waliokuwa
wanapendeza jicho,
amemwaga ghadhabu yake kama moto juu ya
hema la Binti Sayuni.

⁵Bwana ni kama adui,
amemmeza Israeli.
Amemeza majumba yake yote ya kifalme
na kuangamiza ngome zake.
Ameongeza huzuni na maombolezo
kwa ajili ya Binti Yuda.

⁶Ameharibu maskani yake kama bustani,
ameharibu mahali pake pa mkutano.
BWANA amemfanya Sayuni kusahau
sikukuu zake zilizoamriwa na Sabato zake,
katika hasira yake kali amewakataa kwa dharau
mfalme na kuhani.

⁷Bwana amekataa madhabahu yake
na kuacha mahali patakatifu pake.
Amemkabidhi adui kuta za majumba yake ya
kifalme,
wamepiga kelele katika nyumba ya **BWANA**
kama katika siku ya sikukuu iliyoamuriwa.

⁸**BWANA** alikusudia kuangusha
ukuta uliomzunguka Binti Sayuni.
Ameinyoosha kamba ya kupimia
na hakuuzuia mkono wake usiangamize.

MAOMBOLEZO

Alifanya maboma na kuta ziomboleze,
vyote vikaharibika pamoja.

⁹Malango yake yamezama ardhini,
makomeo yake ameyavunja na kuyaharibu.
Mfalme wake na wakuu wake wamepelekwa
uhamishoni mionganoni mwa mataifa,
sheria haipo tena
na manabii wake hawapati tena maono
kutoka kwa BWANA.

¹⁰Wazee wa Binti Sayuni
wanaketi chini kimya,
wamenyonyiza mavumbi kwenye vichwa vyao
na kuvala nguo za gunia.
Wanawali wa Yerusalem
wamesujudu hadi ardhini.

¹¹Macho yangu yamedhoofika kwa kulia,
nina maumivu makali ndani,
moyo wangu umemiminwa ardhini
kwa sababu watu wangu wameangamizwa,
kwa sababu watoto na wanyonyao
wanazimia kwenye barabara za mji.

¹²Wanawaambia mama zao,
“Wapi mkate na divai?”
Wazimiapo kama watu waliojeruhiwa
katika barabara za mji,
maisha yao yadhoofikavyo
mikononi mwa mama zao.

¹³Ninaweza kusema nini kwa ajili yako?
Nikulinganishe na nini,
Ee Binti Yerusalem?
Nitakufananisha na nini,
ili nipate kukufariji,
Ee Bikira Binti Sayuni?
Jeraha lako lina kina kama bahari.
Ni nani awezaye kukuponya?

¹⁴Maono ya manabii wako
yalikuwa ya uongo na yasiyofaa kitu,
hawakuifunua dhambi yako
katika kuzuilia kwenda kwako utumwani.
Maneno waliyokupa yalikuwa ya uongo
na ya kupotosha.

¹⁵Wote wapitiao njia yako
hukupigia makofi,
wanakudhihaki na kutikisa vichwa vyao kwa
Binti Yerusalem:
“Huu ndio ule mji ulioitwa mkamilifu wa uzuri,

furaha ya dunia yote?”

¹⁶Adui zako wote wanapanua vinywa vyao
dhidi yako,
wanadhihaki na kusaga meno yao
na kusema, “Tumemmeza.
Hii ndiyo siku tulivoingojea,
tumeishi na kuiona.”

¹⁷BWANA amefanya lile alilolipanga,
ametimiza neno lake
aliloliamuru siku za kale.
Amekuangusha bila huruma,
amewaacha adui wakusimange,
ametuza pembe^a ya adui yako.

¹⁸Miyo ya watu inamlilia Bwana.
Ee ukuta wa Binti Sayuni,
machozi yako na yatiririke kama mto
mchana na usiku,
usijipe nafuu,
macho yako yasipumzike

¹⁹Inuka, lia usiku,
zamu za usiku zianzapo,
mimina moyo wako kama maji
mbele za Bwana.
Mwinulie yeeye mikono yako
kwa ajili ya maisha ya watoto wako,
ambao wanazimia kwa njaa
kwenye kila mwanzo wa barabara.

²⁰Tazama, Ee BWANA, ufikirie:
Ni nani ambaye umepata kumtendea namna
hii?
Je, wanawake wale wazao wao,
watoto waliowalea?
Je, kuhani na nabii auwe mahali patakatifu pa
Bwana?

²¹Vijana na wazee hujilaza pamoja
katika mavumbi ya barabarani,
wawulana wangu na wasichana
wameanguka kwa upanga.
Umewaua katika siku ya hasira yako,
umewachinja bila huruma.

²²Kama ulivyoita siku ya karamu,
ndivyo ulivyoagiza hofu kuu dhidi yangu
kila upande.
Katika siku ya hasira ya BWANA
hakuna ye yote aliyejkwepa au kupona,
wale niliowatunza na kuwalea,

MAOMBOLEZO

adui yangu amewaangamiza.

3 Mimi ndiye mtu aliyeona mateso
kwa fimbo ya ghadhabu yake.

²Amenifukuzia mbali na kunifanya nitembee
gizani wala si katika nuru,

³hakika, amegeuza mkono wake dhidi yangu
tena na tena, mchana kutwa.

⁴Amefanya ngozi yangu na nyama yangu
kuchakaa

na ameivunja mifupa yangu.

⁵Amenizingira na kunizunguka
kwa uchungu na taabu.

⁶Amenifanya niishi gizani
kama wale waliokufa.

⁷Amenizungushia ukuta ili nisiweze kutoroka,
amenifunga kwa minyororo mizito.

⁸Hata ninapoita au kulia kwa ajili ya kupata
msaada,

anakataa kupokea maombi yangu.

⁹Ameizuia njia yangu kwa mapande ya mawe,
amepotosha njia zangu.

¹⁰Kama dubu aviziaye,
kama simba mafichoni,

¹¹ameniburuta kutoka katika njia,
akanirarua na kuniacha bila msaada.

¹²Amevuta upinde wake
na kunifanya mimi niwe lengo
kwa ajili ya mishale yake.

¹³Alinichoma moyo wangu
kwa mishale iliyotoka kwenye podo lake.

¹⁴Nimekuwa kichekesho kwa watu wangu wote,
wananidhihaki kwa wimbo mchana kutwa.

¹⁵Amenijaza kwa majani machungu
na kunishibisha kwa nyongo.

¹⁶Amevunja meno yangu kwa changarawe,
amenikanyagia mavumbini.

¹⁷Amani yangu imeondolewa,
nimesahau kufanikiwa ni nini.

¹⁸Kwa hiyo nasema, "Fahari yangu imeondoka
na yale yote niliyokuwa nimetarajia
kutoka kwa BWANA."

¹⁹Ninayakumbuka mateso yangu na
kutangatanga kwangu,

ni kuchungu kama nyongo.

²⁰Ninayakumbuka vema,
nayo nafsi yangu imezimia ndani yangu.

²¹Hata hivyo najikumbusha neno hili
na kwa hiyo ninalo tumaini.

²²Kwa sababu ya upendo mkuu wa BWANA
hatuangamii,
kwa kuwa huruma zake hazikomi kamwe.

²³Ni mpya kila asubuhi,
uaminifu wako ni mkuu.

²⁴Nimeambia nafsi yangu, "BWANA ni fungu
langu,
kwa hiyo nitamngojea."

²⁵BWANA ni mwema kwa wale ambao tumaini
lao ni kwake,

kwa yule ambaye humtafuta,

²⁶ni vema kungojea kwa utulivu
kwa ajili ya wokovu wa BWANA.

²⁷Ni vema mtu kuchukua nira
angali kijana.

²⁸Na akae peke yake awe kimya,
kwa maana BWANA ameiweka juu yake.

²⁹Na azike uso wake mavumbini
bado panawezekana kuwa na matumaini.

³⁰Na atoe shavu lake kwa yule ampigaye,
na ajazwe na aibu.

³¹Kwa kuwa watu hawakatiliwi mbali
na Bwana milele.

³²Ingawa huleta huzuni, ataonyesha huruma,
kwa kuwa upendo wake usiokoma ni mkuu.

³³Kwa maana hapendi kuwaleta mateso
au huzuni watoto wa wanadamu.

³⁴ Kuwaponda chini ya nyayo
wafungwa wote katika nchi,

³⁵Kumnyima mtu haki zake
mbele za Aliye Juu sana,

³⁶kumnyima mtu haki,
je, Bwana asione mambo kama haya?

³⁷Nani auezaye kusema nalo likatendeka
kama Bwana hajaamuru?

³⁸Je, si ni kwenye kinywa cha Aliye Juu Sana
ndiko yatokako maafa na mambo mema?

³⁹Mwanadamu ye yote aliye hai alalamike
wakati anapoadhibiwa kwa ajili ya dhambi
zake?

⁴⁰Na tuzichunguze njia zetu na kuzijaribu,
na tumrudie Bwama Mungu.

⁴¹Na tuinue mioyo yetu pamoja na mikono yetu

MAOMBOLEZO

kwa Mungu mbinguni, na tuseme:
 42 "Tumetenda dhambi na kuasi
 nawe hujasamehe.

43 "Umejifunika mwenyewe kwa hasira na
 kutufutilia,
 umetuchinja bila huruma.

44 Unajifunika mwenyewe kwa wingu
 ili kwamba pasiwe na ombi litakaloweza
 kupenya.

45 Umetufanya takataka na uchafu
 miongoni mwa mataifa.

46 "Adui zetu wote wamefumbua vinywa vyao
 wazi dhidi yetu.

47 Tumeteseka kwa hofu kuu na shida ya
 ghafula,
 uharibifu na maangamizi."

48 Vijito nya machozi vinatiririka kutoka machoni
 mwangu,
 kwa sababu watu wangu wameangamizwa.

49 Macho yangu yatatiririka machozi bila kukoma,
 bila kupata nafuu,

50 hadi BWANA atazame chini
 kutoka mbinguni na kuona.

51 Lile ninaloliona huniletea huzuni nafsini
 kwa sababu ya wanawake wote wa mji
 wangu.

52 Wale ambaو walikuwa adui zangu
 bila sababu wameniwinda kama ndege.

53 Walijaribu kukomesha maisha yangu ndani ya
 shimo
 na kunitupia mawe,

54 maji yalifunika juu ya kichwa changu,
 nami nikafikiri nilikuwa karibu kukatiliwa
 mbali.

55 Nililiitia jina lako, Ee BWANA,
 kutoka vina nya shimo.

56 Ulisikia ombi langu: "Usikizibie masikio yako
 kilio changu
 nikuombapo msaada."

57 Ulikuja karibu nilipokuita,
 nawe ulisema, "Usiogope."

58 Ee Bwana, ulichukua shauri langu,
 ukaukomboa uhai wangu.

59 Umeona, Ee BWANA, ubaya niliotendewa.
 Tetea shauri langu!

60 Umeona kina cha kisasi chao,
 mashauri yao yote mabaya dhidi yangu.

61 Ee BWANA, umesikia matukano yao,
 mashauri yao yote mabaya dhidi yangu,

62 kile adui zangu wanachonong'ona na
 kunung'unikia
 dhidi yangu mchana kutwa.

63 Watazame! Wakiwa wameketi au
 wamesimama,
 wananidhahiki katika nyimbo zao.

64 Uwalipe kile wanachostahilli, Ee BWANA,
 kwa yale ambayo mikono yao imetenda.

65 Weka pazia juu ya miyo yao,
 laana yako na iwe juu yao!

66 Wafuutilie katika hasira na uwaangamize
 kutoka chini ya mbingu za BWANA.

4 Jinsi dhahabu ilivyopoteza mng'ao wake
 dhahabu iliyso safi imekuwa haing'ail!
 Vito nya thamani vimetawanywa
 kwenye mwanzo wa kila barabara.

2 Jinsi wana wa Sayuni wenyе thamani,
 ambao mwanzo uzito wa thamani yao
 ulikuwa wa dhahabu,
 sasa wanaangaliwa kama vyungu nya udongo,
 kazi ya mikono ya mfinyanzi!

3 Hata mbweha hutoa matiti
 yao kunyonyesha watoto wao,
 lakini watu wangu wamekuwa wasio na huruma
 kama mbuni katika jangwa.

4 Kwa sababu ya kiu ulimi wa mtoto mchanga
 umegandamana na kaakaa la kinywa chake,
 watoto huomba mkate,
 lakini hakuna ye yote awapaye.

5 Wale waliokula vyakula nya kifahari
 ni maskini barabarani.
 Wale waliokuzwa wakivaa nguo za zambarau
 sasa wanalala kwenye malundo ya majivu.

6 Adhabu ya watu wangu
 ni kubwa kuliko ile ya Sodoma,
 ambayo ilipinduliwa ghafula
 bila kuwepo mkono wa kumsaidia.

7 Wakuu wao walikuwa wameng'aa kuliko theluji
 na waupe kuliko maziwa,
 mili yao ilikuwa myekundu kuliko marijani,
 kuonekana kwao kama yakuti samawi.

MAOMBOLEZO

⁸Lakini sasa ni weusi kuliko masizi,
hawatambulikani barabarani.

Ngozi yao imeshikamana juu ya mifupa yao,
imekuwa mikavu kama fimbo.

⁹Wale waliouawa kwa upanga ni bora
kuliko wale waliokufa kwa njaa,
waliteseka kwa njaa, walitokomea
kwa ajili ya kukosa chakula kutoka
shambani.

¹⁰Kwa mikono yao wenyewe wanawake wenye
huruma
walipika watoto wao wenyewe,
ambao walikuwa chakula chao
wakati watu wangu walipoangamizwa.

¹¹BWANA ametoa nafasi kamilifu ya ghadhabu
yake,
ameimwaga hasira yake kali.
Amewasha moto katika Sayuni
ambao umeteketeza misingi yake.

¹²Wafalme wa dunia hawakuamini,
wala hapakuwepo mtu ye yote wa duniani,
kwamba adui na watesi wangeweza kuingia
kwenye malango ya Yerusalem.

¹³Lakini hili lilitokea kwa sababu ya dhambi za
manabii wake,
na maovu ya makuhani wake,
ambao walimwaga pamoja naye
damu ya wenye haki.

¹⁴Sasa wanapapasa papasa barabarani
kama watu ambao ni vipofu.
Wamenajisiwa kabisa kwa damu
kwamba hakuna ye yote anayethubutu
kugusa mavazi yao.

¹⁵Watu waliwapigia kelele wakisema, "Ondokeni!
Ninyi ni najisi!
Ondokeni! Ondokeni! Msituguse!"
Walipokimbia na kutangatanga huko na huko,
watu mionganoni mwa mataifa walisema,
"Hawawezi kukaa hapa zaidi."

¹⁶BWANA mwenyewe amewatawanya,
hawaangalii tena.
Makuhani hawaonyeshwi heshima,
wazee hawakubaliki.

¹⁷Zaidi ya hayo, macho yetu yalichoka,
kwa kutazamia bure msaada,
tuliangalia kutoka minara yetu
kwa taifa lile lisiloweza kutuokoa.

¹⁸Watu walitunyemelea katika kila hatua
kwa hiyo hatukuweza kutembea katika
barabara zetu.

Mwisho wetu ulikuwa karibu, siku zetu zilikuwa
zimetimia,
kwa maana mwisho wetu ulikuwa umefika.

¹⁹Waliotufuatia walikuwa wepesi
kuliko tai katika anga,
walitusaka juu millimani
na kutuvizia jangwani.

²⁰Mpakwa mafuta wa BWANA, pumzi ya uhai
wetu hasa,
alinaswa katika mitego yao.
Tulifikiri kwamba chini ya kivuli chake
tungeliweza kuishi mionganoni mwa mataifa.

²¹Shangilia na ufurahi, Ee Binti Edomu,
wewe ambaye unaishi katika nchi ya Usi.
Lakini kwako pia kikombe kitapitishwa,
Utalewa na kuvuliwa nguo ubaki uchi.

²²Ee Binti Sayuni, adhabu yako itaisha,
hatarefusha muda wako wa kukaa
uhamishoni.

Lakini, Ee Binti Edomu, ataadhibu dhambi yako
na atafunua uovu wako.

5 Kumbuka, Ee BWANA, yaliyotupata,
tazama, nawe uione aibu yetu.

²Urithi wetu umegeuzewa kwa wageni,
na nyumba zetu kwa wageni.

³Tumekuwa yatima wasio na baba,
mama zetu wamekuwa kama wajane.

⁴Ni lazima kununua maji tunayokunywa,
kuni zetu zinaweza kupatikana tu kwa
kununua.

⁵Wale ambao wanatufutilia wapo kwenye
visigino vyetu,
tumechoka na hakuna pumzikoo.

⁶Tumejitolea kwa Misri na Ashuru
tupate chakula cha kutosha.

⁷Baba zetu walitenda dhambi na hawapo tena,
na sisi tunachukua adhabu yao.

⁸Watumwa wanatutawala
na hakuna ye yote wa kutuweka huru kutoka
katika mikono yao.

MAOMBOLEZO

- ⁹Tunapata chakula chetu kwa kuhatarisha
maisha yetu
kwa sababu ya upanga jangwani.
- ¹⁰Ngozi yetu ina joto kama jiko la kuokea,
kwa sababu ya fadhaa itokanayo na njaa.
- ¹¹Wanawake wametendwa jeuri katika Sayuni,
na mabikira katika miji ya Yuda.
- ¹²Wakuu wametungikwa juu kwa mikono yao,
wazee hawapewi heshima.
- ¹³Vijana wanaume wanataabika kwenye mawe
ya kusagia,
wavulana wanayumbayumba chini ya mizigo
ya kuni.
- ¹⁴Wazee wameondoka toka lango la mji,
vijana wa kiume wameacha kuimba kwa
vinanda vyao.
- ¹⁵Furaha imeondoka katika miyo yetu,
kucheza kwetu kumegeuka maombolezo.
- ¹⁶Taji imeanguka kutoka kichwani petu.
Ole wetu, kwa maana tumetenda Dhamb!
- ¹⁷Kwa sababu ya hiyo miyo yetu inazimia,
kwa sababu ya mambo haya macho yetu
yameffia,
- ¹⁸kwa ajili ya Mlima Sayuni, ambao unakaa
ukiwa,
mbweha huzungukazunguka juu yake.
- ¹⁹Wewe, Ee BWANA tawala milele,
kiti chako cha enzi chadumu kutoka kizazi
mpaka kizazi.
- ²⁰Kwa nini watusahau siku zote?
Kwa nini umetuacha kwa muda mrefu?
- ²¹Uturudishe kwako mwenyewe, Ee BWANA, ili
tupate kurudi,
zifanye mpya siku zetu kama siku za kale
- ²²labda uwe umetukataa kabisa
na umetukasirikia pasipo kipimo.

Utangulizi

Kitabu hiki kimepewa jina la nabii Ezekieli ambaye maana ya jina lake ni "Mungu ni mwenye Nguvu." Alizaliwa katika jamaa ya kikuhanzi 623 K.K. Ezekieli alililewa katika mazingira ya hekalu huko Yerusalem. Mpangilio wa kihistoria wa kitabu cha Ezekieli ni Babeli wakati wa miaka ya mwanzo ya watu kupelekwa uhamishoni huko Babeli (593- 571 K.K.). Nebukadneza alichukua mateka wa Kiyahudi kutoka Yerusalem kwenda Babeli katika awamu tatu: (1) Mnamo 605 K.K., katika wale waliochukuliwa, walichaguliwa vijana wa Kiyahudi, miongoni mwao walikuwa Danieli na rafiki zake watatu. (2) Mnamo mwaka 597 K.K. Ezekieli alikuwa mmoja wa wale mateka 10,000 waliopelekwa uhamishoni Babeli. Mungu alimwita katika huduma mnamo mwaka 593 K.K kwa njia ya ufunuo wa Mungu kuwa nabii. Awamu ya tatu ni ipi?

Katika sehemu ya kwanza ya hudumu yake alitoa ujumbe unaliohusu yale yale ambayo Yeremia alitangaza kwamba mji wa Yerusalem na hekalu vingaliharibiwa. Wingi wa dhambi na kuabudu sanamu kulikokuwa kunaendelea huko Yerusalem kungelisababisha Mungu kuliacha hekelu na Yerusalem pia, kukifatiwa na hukumu. Babeli kuja kuteka na kuharibu kulikuwa ni uhakikisho.

Baada ya habari kufika Babeli mnamo 586 K.K. kwamba Yerusalem umeangamizwa, Ezekieli alitangaza ujumbe mpya wa matumaini na kurudishwa kwa Waisraeli. Kama Mchungaji Mkuu, Mungu angewakusanya tena Waisraeli kutoka miisho ya dunia na kuwaimarisha tena katika nchi yao wenywewe. Mataifa ambayo yangeleta upinzani kuhusu kurudi kwa Waisraeli wangeshindwa na kuhukumiwa.

Wazo Kuu

Kuwaonya watu juu ya makosa yao na matokeo ya kutokutii. Kuonyesha pia wema wa Mungu kwa watu Wake na kuweka wazi rehema za Mungu endapo watu watatubu.

Kusudi

(1) Kutangaza hukumu ya Mungu dhidi ya Wayuda na Yerusalem waliopotoka (sura 1 – 24) na mataifa saba ya kigeni yaliyowazunguka (sura 25 – 32), pia wokovu wa watu wa Mungu.
 (2) Kuimarisha imani za watu wa Mungu wallobaki kwao na kuhusu kurejeshwa kwa watu Wake wa agano utukufu Wake wa mwisho wa ufalme Wake (33 -48). Nabii anasisitiza umuhimu wa kila mtu kuwa mwaminifu mbele za Mungu badala ta kuwatupia lawama kwa ajili ya dhambi iliyo sababisha uhamisho (18:1 -32; 33:10 – 20).

Mwandishi

Ezekieli mwana wa Buzi.

Mahali

Yerusalem, Babeli na Misri.
 Ezekieli aliishi wakati mmoja na Yeremia lakini umri wake ulikuwa mdogo zaidi. Yeremia aliwatabiria watu wakiwa bado wako katika nchi ya Yuda. Ezekieli aliwatabiria waliokuwa Yerusalem na wale ambao tayari walikuwa wameshakwenda uhamishoni Babeli baada ya kushindwa kwa Yehoiakimu. Ezekieli alipelekwa uhamishoni huko Babeli 597 K.K.

Tarehe

Aliandika ujumbe katika miaka ya 593 – 571 K.K. na ukapewa kwa wenzake wengine waliokuwa uhamishoni Babeli kama mateka.

Wahusika Wakuu

Ezekiel, viongozi wa Israeli, mke wa Ezekieli, Nebukadneza, "Mwana wa Mfalme."

Mgawanyo

- Mwito wa Ezekieli. (1:1-3:27)
- Hali ya dhambi ya Yerusalem na maangamizi. (4:1-24:27)
- Unabii dhidi ya mataifa ya kigeni. (25:1-32:32)
- Umaini ya kurudishwa upya. (33:1-39:29)
- Israeli warudi kwenye nchi yao (40:1-48:35)

Viumbe Hai Na Utukufu Wa BWANA

1 Katika mwaka wa thelathini, mwezi wa nne siku ya tano ya mwezi, wakati nilipokuwa mionganoni mwa hao waliokuwa uhamishoni kando ya mto Kebari, mbingu zilifunguka nami nikaona maono ya Mungu.

²Katika siku ya tano ya mwezi, ilikuwa mwaka wa tano wa kuhamishwa kwa Mfalme Yehayakini, ³neno la BWANA lilimjia Ezekieli kuhani, mwana wa Buzi, kando ya mto Kebari, katika nchi ya Wakaldayo. Huko mkono wa BWANA ulikuwa juu yake.

⁴Nilitazama, nikaona dhoruba kubwa ikitoka kaskazini, wingu kubwa sana pamoja likiwa na umeme wa radi likiwa limezungukwa na mwanga mkali. Katikati ya huo moto kulikuwa kama rangi ya manjano ya chuma kinapokuwa ndani ya moto. ⁵Katika ule moto kulikuwa na kitu kinachofanana na viumbe vinne vyenye uhai. Katika kuonekana kwake vilikuwa na umbo mfano wa mwanadamu, ⁶lakini kila kimoja kilikuwa na nyuso nne na mabawa manne. ⁷Miguu yao ilikuwa imenyooka, nyayo za miguu yao zilikuwa kama kwato za miguu ya ndama, nazo zilimetameta kama shaba iliyosuguliwa. ⁸Chini ya mabawa yao katika pande zao nne walikuwa na mikono ya mwanadamu. Wote wanen walikuwa na nyuso na mabawa, ⁹nayo mabawa yao yaligusana. Kila mmoja alikwenda kuelekea mbele moja kwa moja, hawakugeuka walipokuwa wanatembea.

¹⁰Kuonekana kwa nyuso zao kulikuwa hivi: Kila mmoja wa wale wanen alikuwa na uso wa mwanadamu na kwa upande wa kulia kila mmoja alikuwa na uso wa simba, upande wa kushoto alikuwa na uso wa ng'ombe pia kila mmoja alikuwa na uso wa tai. ¹¹Hivyo ndivyo zilivyokuwa nyuso zao. Mabawa yao yalikunjuliwa kuelekea juu, kila mmoja alikuwa na mabawa mawili ambayo kila moja liiigusa bawa la mwenzake kila upande na mabawa mengine mawili yakifunika mwili wake. ¹²Kila mmoja alikwenda kuelekea mbele moja kwa moja. Po pote roho alipotaka kwenda, ndipo walipokwenda pasipo kugeuka. ¹³Kuonekana kwa vile viumbe hai katikati kulikuwa kama makaa ya mawe yanayowaka au kama mienge. Moto ule ulikuwa ukienda mbele na nyuma katikati ya vile viumbe, ulikuwa na mwangaza mkali na katikati ya ule moto kulitoka kimulimuli kama umeme wa radi. ¹⁴Vile viumbe vilipiga mbio kwenda na kurudi, kama vimulimuli vyaa umeme wa radi.

¹⁵Nilipokuwa nikitazama vile viumbe hai, niliona gurudumu moja juu ya ardhi kando ya kila kiumbe kikiwa na nyuso zake nne. ¹⁶Hivi ndivyo ilivyokuwa kuonekana kwa hayo magurudumu na muundo wake: yaling'aa kama zabarajadi, nayo yote manne yalifanana. Kila gurudumu liliwu na gurudumu jingine ndani yake. ¹⁷Yalipokwenda yalielekea upande wo wote wa pande nne walipoelekea wale viumbe, magurudumu hayakuzunguka wakati viumbe vile vilipokwenda. ¹⁸Kingo zake ziliwu na defu kwenda juu na za kutisha, nazo zote nne zilijawa na macho pande zote.

¹⁹Vile viumbe hai vilipokwenda, magurudumu yaliyokuwa kando yao yalisogea na wakati hivyo viumbe hai vilipoinuka kutoka ardhini magurudumu nayo yaliinuka. ²⁰Mahali po pote roho alipokwenda wale viumbe nao walikwenda, nayo magurudumu yaliinuka pamoja navyo, kwa sababu roho ya vile viumbe hai alikuwa ndani ya hayo magurudumu. ²¹Wakati viumbe vile viliposogea, nayo magurudumu yalisogea, viumbe viliposimama kimya, nayo pia yalisimama kimya, viumbe vilipoinuka juu ya nchi magurudumu yaliinuliwa pamoja navyo kwa kuwa roho ya hivyo viumbe hai ilikuwa ndani ya hayo magurudumu.

²²Juu ya vichwa vyaa hao viumbe hai palikuwa na kitu mfano wa eneo liliokuwa wazi, liliokuwa angavu kabisa na lenye kutisha.

²³Chini ya hiyo nafasi mabawa yao yalitanda moja kuelekea jingine, kila mmoja alikuwa na mabawa mengine mawili yaliyofunika mwili wake. ²⁴Viumbe wale waliposogea nilisikia sauti ya mabawa yao, kama ngurumo ya maji yaendayo kasi, kama sauti ya Mungu Mwenye Nguvu^a, kama makelele ya jeshi. Waliposimama kimya walishusha mabawa yao.

²⁵Ndipo ikaja sauti toka juu ya ile nafasi ya wazi iliyokuwa juu ya vichwa vyao, wakati waliposimama mabawa yao yakiwa yameshushwa. ²⁶Juu ya ile nafasi ya wazi iliyokuwa juu ya vichwa vyao kulikuwa na kitu mfano wa kiti cha enzi kuonekana kwake chenye rangi ya yakuti samawi, na juu ya kile kiti cha enzi kulikuwa na umbo mfano wa mwanadamu. ²⁷Nikaona kwamba kutokana na kile nilichoona kama kiuno chake kuelekea juu alionekana kama chuma inayowaka kana kwamba imejaa moto na kuanzia kiuno kwenda chini alionekana

^a²⁴ Mungu Mwenye Nguvu hapa ina maana ya Shaddai kwa Kiebrania.

kama moto na mwanga mkali ulimzunguka.
²⁸Kama vile kuonekana kwa upinde wa mvua mawinguni siku ya mvua, ndivyo ilivyokuwa ule mng'ao uliomzunguka.

Hivi ndivyo ilivyokuwa kuonekana kwa utukufu wa BWANA. Nilipouona, nikaanguka kifudifudi, nikasikia sauti ya mtu anaongea.

Wito Wa Ezekieli

2 Akaniambia, "Mwanadamu, simama kwa miguu yako nami nitasema nawe."
²Alipokuwa akiongea nami, Roho akanijia na kunisimamisha wima, nikamsikia akisema nami.

³Akaniambia: "Mwanadamu, ninakutuma kwa Waisraeli, kwa taifa asi ambalo limeniasi mimi, wao na baba zao wanankosea mimi hadi leo. ⁴Watu ambaeo ninakutuma kwao ni wapotovu na wakaidi. Waambie, 'Hivi ndivyo anavyosema BWANA Mwenyezi.' ⁵Kama watasikiliza au hawatasikiliza, kwa kuwa wao ni nyumba ya kuasi, watajua nabii amekuwa mionganoni mwao. ⁶Nawe mwanadamu, usiwaogope wao wala maneno yao, usiogope, ingawa michongoma na miiba vinakuzunguka na unaishi katikati ya nge. Usiogope yale wasemayo wala usitishwe nao, ingawa wao ni nyumba ya uasi. ⁷Wewe lazima uwaambie maneno yangu, ikiwa wanaskiliza au hawasikilizi, kwa kuwa wao ni watu waasi. ⁸Lakini wewe mwanadamu, sikiliza ninalokuambia. Usiwe mwenye kuasi kama hiyo nyumba ya kuasi. Fungua kinywa chako na ule nikupacho."

⁹Ndipo nikatazama, nami nikaona mkono ulionyooshwa kunielekea. Nao ulikuwa na ukurasa wa kitabu, ¹⁰ambao aliukunjua mbele yangu. Pande zote mbili ulikuwa umeandikwa maneno ya maombolezo, vilio na ole.

3 Naye akaniambia, "Mwanadamu, kula kile kilichoko mbele yako, kula huu ukurasa wa kitabu, kisha uende ukaseme na nyumba ya Israeli." ²Ndipo nikafungua kinywa changu, naye akanilisha ule ukurasa wa kitabu.

³Ndipo akaniambia, "Mwanadamu, kula ukurasa huu wa kitabu ninaokupa na ujaze nao tumbo lako." Kwa hiyo nikaula, ulikuwa mtamu kama asali kinywani mwangu.

⁴Kisha akaniambia, "Mwanadamu, sasa nenda katika nyumba ya Israeli ukaseme nao maneno yangu. ⁵Hukutumwa kwa taifa lenye maneno ya kutatiza na lugha ngumu, bali kwa nyumba ya Israeli. ⁶Sikukutuma kwa mataifa

mengi yenye maneno ya kutatiza na lugha ngumu ambaeo maneno yao hutayaelewa. Hakika ningekutuma kwa watu hao, wangekusikiliza. ⁷Lakini nyumba ya Israeli haitakusikiliza kwa kuwa hawako radhi kuniskiliza mimi, kwa kuwa nyumba yote ya Israeli ni wenye vipaji vya nyuso vigumu na mioyo ya ukaidi. ⁸Tazama nimefanya uso wako mgumu dhidi ya nyuso zao na kipaji cha uso wako kigumu dhidi ya vipaji vya nyuso zao. ⁹Kama vile almasi ilivyo ngumu kuliko gumegume ndivyo niliviyokifanya kipaji cha uso wako. Usiwaogope wala usiwahofu, wajapokuwa ni nyumba ya kuasi."

¹⁰Naye akaniambia, "Mwanadamu, sikiliza kwa makini na uyatia moyoni mwako maneno yote nitakayosema nawe. Kisha nenda kwa watu wa taifa lako walio uhamishoni, ukaseme nao. Waambie, 'Hivi ndivyo BWANA Mwenyezi asemavyo,' kwamba watasikiliza au hawatasikiliza."

¹²Ndipo Roho akaninua, nikasikia sauti kubwa nyuma yangu ya ngurumo, ikitisema, 'Utukufu wa BWANA na utukuzwe katika mahali pa makao yake! Nikasikia nyuma yangu sauti ya ngurumo. ¹³Ilikuwa ni sauti ya mabawa ya wale viumbi hai yakisuguana moja kwa jingine. ¹⁴Ndipo Roho aliponiinua na kunipeleka mbali. Nikaenda nikiwa na uchungu na hasira moyoni mwangu, nao mkono wa BWANA ukiwa juu yangu. ¹⁵Nikafika kwa wale watu waliokuwa uhamishoni huko Tel-Abibu karibu na Mto Kebari. Nikakaa mionganoni mwao kwa muda wa siku saba, nikiwa nimejawa na mshangao.

Onyo Kwa Israeli

¹⁶Mwishoni mwa hizo siku saba neno la BWANA likanijia kusema: ¹⁷"Mwanadamu, nimekufanya uwe mlinzi wa nyumba ya Israeli, kwa hiyo sikia neno nisemalo, ukawape onyo litokalo kwangu. ¹⁸Nimwambiapo mtu mwovu, 'Hakika utakufa,' na wewe usipomwonya mtu huyo au kumshauri aache njia zake mbaya ili kuokoa maisha yake, huyo mtu mwovu atakufa katika dhambi yake na damu yake nitaidai mkononi mwako. ¹⁹Lakini ukimwonya mtu mwovu naye akakataa kuacha uovu wake na njia zake mbaya, atakufa katika dhambi yake, lakini wewe utakuwa umejikoa nafsi yako.

²⁰Tena, mtu mwenye haki akiacha haki yake na kutenda maovu, nami nikaweka kikwazo mbele yake mtu huyo atakufa. Kwa kuwa hukumwonya, atakufa katika dhambi yake.

Mambo ya haki aliyotenda, hayatakumbukwa, damu yake nitaidai mkononi mwako.²¹ Lakini ukimwonya mwenye haki asitende dhambi na akaacha kutenda dhambi, hakika ataishi kwa sababu alipokea maonyo na utakuwa umejikoa nafsi yako."

²²Mkono wa BWANA ulikuwa juu yangu huko, naye akaniambia, "Simama uende mpaka sehemu tambarare, nami nitasema nawe huko."

²³Kwa hiyo niliinuka nikaenda mpaka mahali pa tambarare. Utukufu wa BWANA ulikuwa umesimama huko, kama utukufu ule niliouona kando ya Mto Kebari, nami nikaanguka kifudifudi.

²⁴Ndipo Roho akaja ndani yangu akanisimamisha kwa miguu yangu. Akasema nami akaniambia: "Nenda ukajifungie ndani ya nyumba yako. ²⁵Nawe, Ee mwanadamu, watakufunga kwa kamba, watakufunga ili usiweze kutoka na kuwaende watu. ²⁶Nitaufanya ulimu wako ushikamane kwenye kaa la kinywa chako, ili uwe kimya usiweze kuwakemea, wajapokuwa ni nyumba ya kuasi. ²⁷Lakini nitakaposema nawe, nitafungua kinywa chako nawe utawaambia, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo.' Ye yote atakayesikiliza na asikilize na ye yote atakayekataa na akatae, kwa kuwa wao ni nyumba ya kuasi.

Kuzingirwa Kwa Yerusalemu Kwaonyeshwa Kwa Mfano

4 Mwanadamu, sasa chukua tofali, uliweke mbele yako na uchore juu yake ramani ya mji wa Yerusalemu. ²Kisha uuizingire: Simamisha askari dhidi yake kuuzunguka, uzunguke kwa majeshi, weka kambi dhidi yake pande zote pamoja na magogo ya kubomolea boma vitani. ³Kisha chukua bamba la chuma, ukalisimamishe liwe kama ukuta wa chuma kati yako na huo mji, nawe uuelekeze uso wako. Huo mji utakuwa katika hali ya kuzingirwa, nawe utauzingira. Hii itakuwa ishara kwa nyumba ya Israeli.

⁴"Kisha ulale kwa upande wako wa kushoto na uweke dhambi za nyumba ya Israeli juu yake. Utazibeba dhambi zao kwa idadi ya siku utakazolala kwa huo upande mmoja. ⁵Nimekupangia idadi ya siku kama miaka ya dhambi yao. Kwa hiyo kwa siku 390 utabeba dhambi za nyumba ya Israeli.

⁶"Baada ya kumaliza hili, lala chini tena, wakati huu ulale chini kwa upande wa kuume, uchukue dhambi za nyumba ya Yuda.

Nimekupangia siku arobaini, siku moja kwa kila mwaka mmoja. ⁷Geuza uso wako uelekeze kwenye kuzingirwa kwa Yerusalemu na mkono wako ambao haukuvikwa nguo tabiri dhidi yake. ⁸Nitakufunga kwa kamba ili usiweze kugeuka kutoka upande mmoja hadi upande mwininge mpaka hapo utakapokuwa umetimiza siku za kuzingirwa kwako.

⁹"Chukua ngano na shayiri, maharagwe na dengu, mtama na mawele, viweke na kuvihifadhi vyote kwenye gudulia la kuhifadhia na uvitumie kujitengenezea mkate. Utaula mkate huo kwa hizo siku 390 utakazokuwa umelala kwa upande mmoja. ¹⁰Pima shekeli ishirini^a za chakula utakachokula kwa kila siku, nawe utakula kwa wakati uliopangwa. ¹¹Pia pima maji moja ya sita ya hini^b, nawe utakunywa kwa wakati uliopangwa. ¹²Nawe utakula chakula kama vile ambavyo ungekula mkate wa shayiri, uoke mkate mbele ya macho ya watu, ukitumia kinyesi cha mwanadamu. ¹³BWANA akasema, "Hivi ndivyo watu wa Israeli watakavyokula chakula kilicho najisi mionganoni mwa mataifa ninakowapeleka."

¹⁴Ndipo nikasema, "Sivyo BWANA Mwenyezi! Kamwe mimi sijajitia unajisi. Tangu ujana wangu hadi sasa sijala kamwe kitu cho chote kilichokufa au kilichoraruliwa na wanyama wa mwituni. Hakuna nyama yo yote najisi ilioingia kinyani mwangu."

¹⁵Akasema, "Vema sana, basi nitakuruhusu uoke mkate wako kwa kutumia kinyesi cha ng'ombe badala ya kinyesi cha mwanadamu."

¹⁶Ndipo Mungu akaniambia, "Mwanadamu, mimi nitakatilia mbali upatikanaji wa chakula katika Yerusalemu. Watu watakulala chakula cha kupimwa kwa wasiwasi pamoja na maji ya kupimiwa kwa kukata tamaa, ¹⁷kwa kuwa chakula na maji vitakuwa adimu. Watastajabiana kila mmoja, nao watadhoofika kwa sababu ya dhambi yao.

Upanga Dhidi Ya Yerusalemu

5 Mwanadamu, sasa chukua upanga mkali na uutumie kama wembe wa kinyozi ili kunyolea nywele za kichwa chako na ndevu zako. Kisha uchukue mizani ya kupimia ukazigawanye nywele hizo. ²Wakati siku zako za kuzingirwa zitakapokwisha, choma theluthi moja ya hizo nywele zako kwa moto ndani ya mji.

^a¹⁰ Shekeli ishirini ni sawa na gramu 200.

^b¹¹ Moja ya sita ya hini ni sawa na 600ml.

Chukua theluthi nyingine ya hizo nyewe uzipige kwa upanga kuuzunguka mji wote na theluthi nyingine ya mwisho utaitawanya kwa upopo. Kwa kuwa nitawafuatia kwa upanga uliofutwa. ³Lakini chukua nyewe chache uzifungie ndani ya pindo la vazi lako. ⁴Tena chukua nyewe nyingine chache uzitupe motoni uziteketeze. Moto utaenea kutoka humo na kufika katika nyumba yote ya Israeli.

⁵Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: "Huu ndio Yerusalem ambao nimeuweka katikati ya mataifa ukiwa umezungukwa na nchi pande zote. ⁶Lakini katika uovu wake umeasi sheria na amri zangu kuliko mataifa na nchi zinazouzunguka. umeasi sheria zangu wala haukufta amri zangu.

⁷Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: "Ninyi mmekuwa wakaidi kuliko mataifa yanayowazunguka na hamkufta amri zangu wala kuzishika sheria zangu. Wala hamkuweza hata kuzifuta kawaida za mataifa yanayowazunguka.

⁸Kwa hiyo, hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo, "Mimi mwenyewe, niko kinyume chenu Yerusalem, nitawapiga kwa adhabu yangu mbele ya mataifa. ⁹Kwa ajili ya sanamu zenu zote za machukizo, nitawafanya kile ambacho kamwe sijawafanya kabla wala kamwe sitawafanya tena. ¹⁰Kwa hiyo katikati yenu baba watakula watoto wao na watoto watakula baba zao. Nitawapiga kwa adhabu, nami nitawatwanya watu wenu walonusurika pande zote za dunia. ¹¹Kwa hiyo hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, kwa kuwa mmenajisi mahali pangu patakatifu kwa sanamu zenu mbaya sana na desturi zenu za machukizo, mimi mwenyewe nitaondoa fadhili zangu kwenu. ¹²Theluthi ya watu wako watakufa kwa tauni au kwa njaa humu ndani yako, theluthi nyingine itaanguka kwa upanga nje ya kuta zako, nayo theluthi nyingine nitaitawanya kwenye pande nne kuafuatia kwa upanga uliofutwa.

¹³Ndipo hasira yangu itakapokoma na ghadhabu yangu dhidi yao itatulia, nami nitakuwa nimelipiza kisasi. Baada ya kuimaliza ghadhabu yangu juu yao, watajua kuwa mimi BWANA nimenena katika wivu wangu.

¹⁴"Nitakuangamiza na kukufanya kitu cha kudharauliwa mionganii mwa mataifa yanayokuzunguka, machoni pa watu wote wapitao karibu nawe. ¹⁵Utakuwa kitu cha kudharauliwa na cha aibu, cha dhihaka, ovyo na kitu cha kutisha kwa mataifa yanayokuzunguka,

nitakapokupiga kwa adhabu yangu katika hasira na ghadhabu yangu kwa kukukemea kwa ukali. Mimi BWANA nimesema. ¹⁶Nitakuangamiza na mishale yangu ya kufisha na yenyen kuharibu ya njaa, nitaipiga ili kukuangamiza. Nitaleta njaa zaidi na zaidi juu yako na kukomesha upatikanaji wako wa chakula. ¹⁷Nitapeleka njaa na wanyama wa mwituni dhidi yenu, navyo vitawaacha bila watoto. Tauni na umwagaji wa damu utapita katikati yenu, nami nitaleta upanga juu yenu. Mimi BWANA nimenena haya."

Unabii Dhidi Ya Milima Ya Israeli

6 Neno la BWANA likanija kusema, ²"Mwanadamu, elekeza uso wako kukabili milima ya Israeli, utabiri dhidi yake ³na useme: 'Ee milima ya Israeli, sikia neno la BWANA Mwenyezi. Hili ndilo BWANA Mwenyezi aliambiayo milima na vilima, magenge na mabonde: Ninakaribia kuleta upanga dhidi yenu, nami nitapaharibu mahali penu pote pa juu pa kuabudia miungu. ⁴Madhabahu zenu zitabomolewa na madhabahu zenu za kufukizia uvumba zitavunjwavunjwa, nami nitawachinja watu wenu mbele ya sanamu zenu. ⁵Nitazilaza maiti za Waisraeli mbele ya sanamu zao, nami nitatawanya mifupa yenu kuzunguka madhabahu zenu. ⁶Po pote mnapoishi, miji hiyo itafanya ukiwa na mahali pa juu pa kuabudia miungu patabomolewa, ili madhabahu zenu zifanywe ukiwa na kuharibiwa, sanamu zenu zitavunjwavunjwa na kuharibiwa, madhabahu zenu za kufukizia uvumba zitabomolewa na kila mllichokifanya kitakatiliwa mbali. ⁷Watu wenu watachinjwa katikati yenu, nanyi mtatambua Mimi ndimi BWANA.

⁸Lakini nitawabakiza hai baadhi yenu, kwa kuwa baadhi yenu watanusurika kuuawa watakopokuwa wametawanyika katika nchi na mataifa. ⁹Ndipo katika mataifa ambamo watakufa wamechukuliwa mateka, wale ambao watanusurika watanikumbuka, jinsi ambavyo nimehuzunishwa na miyo yao ya uzinzi, ambayo imegeukia mbali nami na macho yao ambayo yametamani sanamu zao. Watajichukia wenyewe kwa ajili ya uovu walioutenda na kwa ajili ya desturi zao za kuchukiza. ¹⁰Nao watajua kuwa Mimi ndimi BWANA, sikuwaonya bure kuwa nitaleta maafa hayo yote juu yao.

¹¹"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: "Piga makofi, kanyaga chini kwa mguu na upige kelele, "Ole!" Kwa sababu ya maovu yote na machukizo yote yanayofanya na nyumba ya

Israeli, kwa kuwa wataanguka kwa upanga, njaa na tauni. ¹²Yeye aliye mbali sana atakufa kwa tauni, naye aliye karibu atauawa kwa upanga, naye yule atakayenusurika na kubaki atakufa kwa njaa. Hivyo ndivyo nitakavyotimiza ghadhabu yangu dhidi yao. ¹³Nao watajua kwamba Mimi ndimi BWANA, wakati maiti za watu wao zitakapokuwa zimelala katikati ya sanamu zao kuzunguka madhababu zao, juu kila kilima kilichoinuka na juu ya vilele vyote nya milima, chini ya kila mti uliotanda na kila mwaloni wenge majani, yaani, sehemu walizofukizia uvumba kwa sanamu zao zote. ¹⁴Nami nitanyoosha mkono wangu dhidi yao na kuifanya nchi yao ukiwa, kuanzia jangwani hadi Dibla, kila mahali po pote wanapoishi. Ndipo watakapoja ya kwamba Mimi ndimi BWANA.”

Mwisho Umewadia

7 Neno la BWANA likanijia kusema:
²“Mwanadamu, hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo kwa nchi ya Israeli: ‘Mwisho! Mwisho umekuja juu ya pembe nne za nchi. ³Sasa mwisho umekuja juu yenu nami nitamwaga hasira yangu dhidi yenu. Nitawahukumu sawasawa na matendo yenu na kuwalipiza kwa ajili ya desturi zenu zote za kuchukiza. ⁴Sitawaonea huruma wala sitawarehemu, hakika nitawalipiza kwa ajili ya matendo yenu na desturi zenu za machukizo mionganoni mwenu. Ndipo mtakapoja kuwa Mimi ndimi BWANA.

⁵“Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: ‘Maafal! Maafa ambayo hayajasikiwa yanakuja. ⁶Mwisho umewadia! Mwisho umewadia! Umejiinua wenye dhidi yenu. Umewadia! ⁷Maangamizi yamekuja juu yenu, ninyi mnaoishi katika nchi. Wakati umewadia, siku imekaribia, kuna hofu kuu ya ghafula, wala si furaha, juu ya milima. ⁸Ninakaribia kumwaga ghadhabu yangu juu yenu na kumaliza hasira yangu dhidi yenu, nitawahukumu sawasawa na matendo yenu na kuwalipiza kwa ajili ya desturi zenu zote za machukizo. ⁹Sitawaonea huruma wala sitawarehemu, nitawalipiza sawasawa na matendo yenu na desturi zenu za machukizo mionganoni mwenu. Ndipo mtajua kuwa Mimi ndimi BWANA ambaye huwapiga kwa mapigo.

¹⁰“Siku imefika! Imewadia! Maangamizi yamezuka ghafula, fimbo imechipua, majivuno yamechanua! ¹¹Jeuri imeinuka kuwa fimbo ya kuadhibu uovu, hakuna hata mmoja wa hao watu atakayeachwa, hata mmoja wa kundi lile,

hakuna utajiri, hakuna chenye thamani. ¹²Wakati umewadia, siku imefika. Mnunuzi na asifurahi wala mwuzaji asihuzunike, kwa maana ghadhabu iko juu ya kundi lote. ¹³Mwuzaji hatajipatia tena ardhi aliyoiuza wakati wote wawili wangali hai, kwa kuwa maono kuhusu kundi lote hayatatanguka. Kwa sababu ya dhambi zao, hakuna hata mmoja atakayeokoa maisha yake. ¹⁴Wajapo piga tarumbeta na kuweka kila kitu tayari, hakuna hata mmoja atakayekwenda vitani, kwa maana ghadhabu yangu iko juu ya kundi lote.

¹⁵“Nje ni upanga, ndani ni tauni na njaa, wale walioko shambani watakuwa kwa upanga, nao wale waliomo mjini njaa na tauni vitawala. ¹⁶Wale wote watakaopona na kutoroka watakuwa milimani, wakiomboleza kama hua wa mabondeni, kila mmoja kwa sababu ya dhambi zake. ¹⁷Kila mkono utalegea na kila goti litakuwa dhaifu kama maji. ¹⁸Watavaa nguo ya gunia na kufunikwa na hofu. Nyuso zao zitafunkwa na aibu na nywele za vichwa vyao zitanyolewa. ¹⁹Watatupa fedha yao barabarani, nayo dhahabu yao itakuwa najisi. Fedha yao na dhahabu yao havitawenza kuwaokoa katika siku hiyo ya ghadhabu ya BWANA. Hawatashibisha njaa yao au kujaza matumbo yao kwa hiyo fedha wala dhahabu, kwa sababu imewaponza wajikwae dhambini. ²⁰Walijivunia vito vyao vizuri na kuvitumia kufanya sanamu za machukizo na vinyago nya upotovu. Kwa hiyo nitavifanya vitu hivyo kuwa najisi kwo. ²¹Nitavitia vyote mikononi mwa wageni kuwa nyara na kuwa vitu viliviyotekwa mikononi mwa watu waovu wa dunia, nao watavinajisi. ²²Nitageuza uso wangu mbali nao, nao waovu wa dunia watapanajisi mahali pangu pa thamani, wanyang’anyi watapaingia na kupanajisi.

²³“Andaa minyororo, kwa sababu nchi imejaa umwagaji wa damu na mji umejaa udhalimu. ²⁴Nitaleta taifa ovu kuliko yote ili kumiliki nyumba zao, nitakomesha kiburi cha wenye nguvu na mahali pao patakatifu patatiwa unajisi. ²⁵Hofu ya ghafula itakapokuja, watatafuta amani, lakini haitakuwepo. ²⁶Maafa juu ya maafa yatakuja, tetesi ya mabaya juu ya tetesi ya mabaya. Watajitahidi kupata maono kutoka kwa nabii, mafundisho ya sheria toka kwa kuhani yatapotea, vivyo hivyo shauri kutoka kwa wazee. ²⁷Mfalme ataomboleza, mwana wa mfalme atavikwa kukata tamaa, nayo mikono ya watu wa nchi itatetemeka. Nitawashughulikia sawasawa na matendo yao na kwa kanuni zao

wenyewe nitawahukumu. Ndipo watajua kwamba Mimi ndimi BWANA."

Ibada Ya Sanamu Hekaluni

8 Katika siku ya tano ya mwezi wa sita mwaka wa sita, baada ya kupelekwa uhamishoni nilipokuwa nimeketi katika nyumba yangu na wazee wa Yuda walikuwa wameketi mbele yangu, mkono wa BWANA Mwenyezi ulikuja juu yangu. ²Nikatazama, nikaona umbo mfano wa mwanadamu. Kutokana na kile kilichoonekana kuwa kiuno chake kuelekea chini alifanana na moto. Kuanzia kwenye kiuno kuelekea juu sura yake kama chuma king'aavyo kikiwa ndani ya moto. ³Akanyoosha kitu kilichoonekana kama mkono, akaniinua kwa kushika nywele za kichwa changu. Roho akaniinua juu kati ya nchi na mbingu nikiwa katika maono ya Mungu akanichukua mpaka Yerusalem, kwenye ingilio la lango la upande wa kaskazini ya ukumbi wa ndani, mahali iliposimama ile sanamu ichocheayo wivu. ⁴Hapo mbele yangu palikuwa na utukufu wa Mungu wa Israeli, kama utukufu ule niliouona katika maono kule uwandani.

⁵Kisha akaniambia, "Mwanadamu, tazama kuelekea kaskazini." Hivyo nikatazama na kwenye ingilio upande wa kaskazini wa lango la madhabahu, nikaona sanamu hii ya wivu.

"Ndipo akaniambia, "Mwanadamu, je, unaona yale wanayofanya, haya mambo ya machukizo kabisa nyumba ya Israeli wanayotenda hapa, ambayo yatanifanya niende mbali na mahali pangu patakatifu? Lakini utaona vitu ambavyo vinachukiza zaidi hata kuliko hivi."

⁷Kisha akanileta mpaka ingilio la ukumbi. Nikatazama, nami nikaona tundu ukutani. ⁸Akaniambia, "Mwanadamu, sasa tobaa kwenye ukuta huu." Ndipo nikatoboa ule ukuta, nikaona hapo pana mlango.

⁹Naye akaniambia, "Ingia ndani, ukaone maovu na machukizo wanayofanya humu."

¹⁰Hivyo nikaingia ndani na kutazama, nikaona kuta zote zimechorwa kila aina ya vitu vitambaavyo na ya wanyama wachukizao wa kila aina na sanamu zote za nyumba ya Israeli.

¹¹Mbele yao walismama wazee sabini wa nyumba ya Israeli, naye Yaazania mwana wa Shafani alikuwa amesimama miongoni mwao. Kila mmoja alikuwa na chetezo mkononi na moshi wa harufu nzuri ya uvumba ulikuwa unapanda juu.

¹²Akaniambia, "Mwanadamu, umeona

wanayoyafanya wazee wa nyumba ya Israeli gizani, kila mmoja kwenye sehemu yake mwenyewe kufanya ibada za sanamu yake? Wao husema, 'BWANA hatuoni, BWANA ameiacha nchi.' " ³Akasema tena, "Bado utaona machukizo wanayofanya ambayo ni makubwa kuliko haya."

¹⁴Ndipo akanileta mpaka ingilio la lango la Kaskazini la nyumba ya BWANA, nami nikaona wanawake wameketi hapo, wakimwombolezea Tamuzi. ¹⁵Akaniambia, "Unaliona hili, mwanadamu? Utaona vitu ambavyo ni machukizo kuliko hili."

¹⁶Ndipo akanileta mpaka kwenye ukumbi wa ndani wa nyumba ya BWANA, nako huko katika ingilio la hekalu, kati ya baraza na madhabahu, walikuwapo wanaume wapatao ishirini na watano. Wakiwa wamelipa kisogo hekalu la BWANA na kuelekeza nyuso zao upande wa mashariki, wakilisujudia jua huko mashariki.

¹⁷Akaniambia, "Je, umeona hili mwanadamu? Je, ni jambo dogo sana kwa nyumba ya Yuda kufanya machukizo wanayoyafanya hapa? Je, ni lazima pia wajaze nchi dhuluma na kuendelea siku zote kunikasirisha? Watazame wanavyonibania pua kana kwamba ninanuka! ¹⁸Kwa hiyo nitashughulika nao kwa hasira, sitawaonea huruma wala kuwaachilia. Wajapopiga makelele masikioni mwangu, sitawasikiliza."

Waabudu Sanamu Wauawa

9 Kisha nikamsikia akiita kwa sauti kubwa akisema, "Walete wasimamizi wa mji hapa, kila mmoja akiwa na silaha mkononi mwake." ²Nami nikaona watu sita wakija toka upande wa lango la juu, linalotazama kaskazini kila mmoja na silaha za kuangamiza mkononi mwake. Pamoja nao alikuwepo mtu aliyejkuwa amevaa mavazi ya kitani safi, naye alikuwa na vifaa vya mwandishi akiwa amevishikilia upande mmoja. Wakaingia ndani ya hekalu wakasimama pembeni mwa madhabahu ya shaba.

³Basi utukufu wa Mungu wa Israeli ukaondoka hapo juu ya makerubi, ulikokuwa umekaa, ukaenda kwenye kizingiti cha hekalu. Ndipo BWANA akamwita yule mtu aliyeavaa kitani safi aliyejkuwa na vifaa vya mwandishi akiwa amevishikilia upande wake mmoja, ⁴akamwambia, "Pita katika mji wote wa Yerusalem ukaweke alama juu ya vipaji vya nyuso za wale watu wanaohuzunika na

kuomboleza kwa sababu ya machukizo yote yanayotendeka katika mji huu."

⁵Nikiwa hinasikia, akawaambia wale wengine, "Mfuateni anapopita katika mji wote mkiua, pasipo huruma wala masikitiko. ⁶Waueni wazee, vijana wa kiume na wa kike, wanawake na watoto, lakini msimguse mtu ye yote mwenye alama. Anzieni katika mahali pangu patakatifu." Kwa hiyo wakaanza na wale wazee waliokuwa mbele ya hekalu.

⁷Ndipo akawaambia, "Linajisini hekalu na mkazijaze kumbi zake maiti za wale waliouawa. Nendeni!" Kwa hiyo wakaenda wakaanza kuua watu mjini kote. ⁸Wakati walipokuwa wanaua watu, mimi nilikuwa nimeachwa peke yangu, nikaanguka kifudifudi, nikapiga kelele nikisema, "Ee Mwenyezi, BWANA! Je, utaangamiza mabaki yote ya Israeli, katika kumwagwa huku kwa ghadhabu yako juu ya Yerusalem?"

⁹BWANA akanijibu, "Dhambi ya nyumba ya Israeli na Yuda imekuwa kubwa mno kupita kiasi, nchi imejaa umwagaji damu na mijini kumejaa udhalimu. Kwani wamesema, 'BWANA ameiacha nchi, BWANA hauoni.' ¹⁰Kwa hiyo sitawahurumia wala kuwaachilia lakini nitaleta juu ya vichwa vyao, yale waliyoyatenda."

¹¹Ndipo mtu yule aliyejikuwa amevaa nguo ya kitani safi na vifaa vya mwandishi akiwa amevishikilia upande wake mmoja, akarudi na kutoa taarifa akisema, "Nimefanya kama ulivyonagiiza."

Utukufu Unaondoka Hekaluni

10 Nikatazama, nikaona juu ya ile nafasi iliyokuwa juu ya vichwa vya wale makerubi kulikuwa na kitu kilichofanana na kitu cha enzi cha yakuti samawati. ²BWANA akamwambia mtu yule aliyejikuwa amevaa nguo ya kitani, "Ingia katikati ya yale magurudumu yaliyo chini ya makerubi. Ukajaze mikono yako makaa ya mawe ya moto kutoka katikati ya makerubi na uyatawanye juu ya mji." Nilipokuwa nikiangalia, akaingia ndani.

³Basi wale makerubi walikuwa wamesimama upande wa kusini wa hekalu wakati yule mtu alipoingia ndani, wingu likaujaza ule ukumbi wa ndani. ⁴Kisha utukufu wa BWANA ukainuka kutoka juu ya wale makerubi ukaenda kwenye kizingiti cha hekalu. Wingu likaujaza hekalu, nao ukumbi ukajawa na mng'ao wa utukufu wa BWANA. ⁵Sauti ya mabawa ya wale makerubi ingeweza kusikika mpaka kwenye ukumbi wa nje, kama sauti ya BWANA

Mwenyezi wakati anapoongea.

⁶BWANA alipomwamuru yule mtu aliyeavaa nguo za kitani akisema, "Chukua moto toka katikati ya magurudumu, kutoka katikati ya makerubi," yule mtu aliingia ndani akasimama pemberi mwa gurudumu. ⁷Ndipo mmoja wa wale makerubi akanyoosha mkono wake kwenye moto uliokuwa katikati yao. Akachukua baadhi ya moto na kuutia mikononi mwa yule mtu aliyeavaa mavazi ya kitani, naye akaupokea akatoka nje. ⁸(Chini ya mabawa ya makerubi paliweza kuonekana kitu kilichofanana na mikono ya mwanadamu.)

⁹Nikatazama, nikaona magurudumu manne pemberi mwa makerubi, moja pemberi mwa kila kerubi. Magurudumu hayo yalimetameta kama jiwe la zabarajadi. ¹⁰Kule kuonekana kwake, yote manne yalifanana kila gurudumu lilikuwa kama linazunguka ndani ya lingine. ¹¹Yalipozunguka, yalikwenda ko kote katika pande nne walikoelekea wale makerubi. magurudumu hayakugeuka wakati makerubi yalipokwenda. Makerubi walikwenda upande wo wote kichwa kilikoelekea pasipo kugeuka walipokuwa wakienda. ¹²Miili yao yote, pamoja na migongo yao, mikono na mabawa yao yote yaliokuwa yamejaa macho kabisa kama yaliyokuwa yale magurudumu yao manne.

¹³Nikasikia magurudumu yakiitwa, "Magurudumu ya kisulisuli." ¹⁴Kila mmoja wa yale makerubu alikuwa na nyuso nne: uso mmoja ulikuwa kama vile wa kerubi, uso wa pili ulikuwa wa mwanadamu, uso wa tatu ulikuwa wa simba na uso wa nne ulikuwa wa tai.

¹⁵Kisha makerubi wakapaa juu. Hawa ndio wale viumbe walio hai niliowaona kando ya Mto Kebari. ¹⁶Wakati makerubi walipokwenda, magurudumu yaliyoko kando yao yalikwenda na wakati makerubi walipotanda mabawa yao wapate kupaa juu kutoka katika ardhi, magurudumu yale hayakuondoka pemberi mwao. ¹⁷Makerubi yaliposimama kimya, nayo pia yalitulia kimya, nao makerubi yalipoinuka juu, magurudumu nayo yaliinuka juu pamoja nao, kwa sababu roho ya vile viumbe hai ilikuwa ndani yake.

¹⁸Kisha utukufu wa Mungu ukaondoka pale kwenye kizingiti cha hekalu na kusimama juu ya wale makerubi. ¹⁹Nilipokuwa nikatazama, makerubi yakatanda mabawa yao na kuinuka kutoka ardhibi, nao walipokuwa wakienda yale magurudumu yakaenda pamoja nao. Wakasimama kwenye ingilio la lango la

mashariki la nyumba ya BWANA, nao utukufu wa Mungu wa Israeli ukawa juu yao.

²⁰Hawa walikuwa ndio viumbe hai niliokuwa nimewaona chini ya Mungu wa Israeli kando ya Mto Kebari, nami nikatambua ya kuwa hao walikuwa makerubi. ²¹Kila mmoja alikuwa na nyuso nne, mabawa manne, chini ya mabawa yao kulikuwa na kile kilichoonekana kama mikono ya mwanadamu. ²²Nyuso zao zilifanana kama zile nilizokuwa nimeziona kando ya Mto Kebari. Kila mmoja alikwenda mbele moja kwa moja.

Hukumu Juu Ya Viongozi Wa Israeli

11 Ndipo Roho akaniiua na kunileta mpaka kwenye lango la nyumba ya BWANA linalotazama upande wa mashariki. Pale kwenye ingilio la lango kulikuwe po wanaume ishirini na watano, nami nikaona mionganoni mwao Yaazania mwana wa Azuri na Pelatia mwana wa Benaia, viongozi wa watu. ²BWANA akaniambia, "Mwanadamu, hawa ndio wafanyao hila na kutoa mashauri potovu katika mji huu. ³Wao husema, 'Je, hivi karibuni hautakuwa wakati wa kujenga nyumba? Mji huu ni chungu cha kupikia, nasi ndio nyama.' ⁴Kwa hiyo toa unabii dhidi yao, tabiri, Ewe mwanadamu."

⁵Kisha Roho wa BWANA akaja juu yangu, naye akaniambia niseme: "Hili ndilo BWANA asemalo: Hili ndilo ninyi mnalosema, Ee nyumba ya Israeli, lakini ninajua mnalowaza miyononi mwenu. ⁶Mmewaua watu wengi katika mji huu na kujaza barabara zake maiti.

⁷Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi: maiti ulizozitupa huko ni nyama na mji huu ni chungu, lakini nitawaondoa mtoke huko. ⁸Mnaogopa upanga, nao upanga huo ndio nitakaouleta juu yenu, asema BWANA Mwenyezi. ⁹Nitawaondoa mtoke katika mji na kuwatia mikononi mwa wageni nami nitawaadhibu. ¹⁰Mtaanguka kwa upanga, nami nitatimiza hukumu dhidi yenu katika mipaka ya Israeli. Ndipo mtajua kuwa Mimi ndimi BWANA. ¹¹Mji huu hautakuwa chungu kwa ajili yenu, wala hamtakuwa nyama ndani yake. Nitatoa hukumu dhidi yenu katika mipaka ya Israeli. ¹²Nanyi mtajua ya kuwa Mimi ndimi BWANA, kwa kuwa hamkuifua amri zangu wala kuzishika sheria zangu, bali mmeuata mwenendo wa mataifa yanayowazunguka."

¹³Basi nilipokuwa ninatoa unabii, Pelatia mwana wa Benaia akafa. Ndipo nikaanguka

kifudifudi, nikalia kwa sauti kuu nikasema, "Ee BWANA Mwenyezi! Je utaangamiza kabisa mabaki ya Israeli?"

¹⁴Neno la BWANA likanijia kusema: ¹⁵"Mwanadamu, ndugu zako, ndugu zako amba ni wa uhusiano wa damu na nyumba yote ya Israeli, ndio wale amba watu wa Yerusalem wamesema, 'Wako mbali na BWANA, nchi hii tulipewa sisi kuwa milki yetu.'

Ahadi Ya Kurudi Kwa Israeli

¹⁶Kwa hiyo sema, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ingawa niliwapeleka mbali mionganoni mwa mataifa na kuwatawanya katika nchi mbalimbali, lakini kwa kitambo kidogo mimi nimekuwa mahali patakatifu kwao katika nchi walizokwenda.' ¹⁷Kwa hiyo sema: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Nitawakusanyeni kutoka katika mataifa na kuwarudisha kutoka katika nchi ambazo mmetawanywa, nami nitawarudishia nchi ya Israeli.'

¹⁸Watairudia nchi na kuondoa vinyago vyote vya upotovu na sanamu zote za machukizo.

¹⁹Nitawapa moyo mmoja na kuweka roho mpya ndani yao, nitaondoa kutoka ndani yao moyo wa jiwe na kuwapa moyo wa nyama. ²⁰Kisha watafuata amri zangu na kuwa waangalifu kutii sheria zangu. Watakuwa watu wangu nami nitakuwa Mungu wao. ²¹Lakini kwa wale amba miyo yao imeambatana na vinyago vyao vya upotovu na sanamu zao za machukizo, nitaleta juu ya vichwa vyao yale waliyotenda asema BWANA Mwenyezi."

²²Ndipo wale makerubi, wenye magurudumu pembeni mwao, wakakunjua mabawa yao, nao utukufu wa Mungu wa Israeli ulikuwa juu yao. ²³Basi utukufu wa BWANA ukapaa juu kutoka katika mji, ukatua juu ya mlima ulio upande wa mashariki ya mji. ²⁴Roho akaniiua na kunileta mpaka kwa watu wa uhamisho huko Ukaldayo nikiwa katika yale maono niliyopewa na Roho wa Mungu.

Ndipo maono niliyokuwa nimeyaona yakanitoka, ²⁵nami nikawaeleza wale watu wa uhamisho kila kitu BWANA alichokuwa amenionyesha.

Kutekwa kwa Yuda Kwaelezwa

12 Neno la BWANA likanijia kusema:

²"Mwanadamu, unaishi mionganoni mwa watu waasi. Wana macho ya kuona, lakini hawaoni na masikio ya kusikia lakini hawasikii, kwa kuwa ni watu waasi.

³"Kwa hiyo, mwanadamu, funga mizigo yako kwa kwenda uhamishoni tena wakati wa mchana, wakiwa wanakutazama, toka nje na uende mahali pengine kutoka hapo ulipo. Labda wataelewa, ingawa wao ni nyumba ya kuasi. ⁴Wakati wa mchana, wakiwa wanakutazama, toa nje mizigo yako iliyofungwa kwa ajili ya kwenda uhamishoni. Kisha wakati wa jioni, wakiwa wanakutazama toka nje kama wale waendao uhamishoni. ⁵Wakiwa wanakutazama, toboa ukuta utolee mizigo yako hapo. ⁶Beba mizigo hiyo begani mwako wakikuangalia uichukue nje wakati wa giza la jioni. Funika uso wako ili usione nchi, kwa maana nimekufanya ishara kwa nyumba ya Israeli.

⁷Basi nikafanya kama nilivyoamuriwa. Wakati wa mchana nilitoa vitu vyangu nje vilivyofungwa tayari kwa uhamishoni. Kisha wakati wa jioni nikatoboa ukuta kwa mikono yangu. Nikachukua mizigo yangu nje wakati wa giza la jioni, nikiwa nimeibebe mabegani mwangu huku wakinitazama.

⁸Asubuhi neno la BWANA likanijia kusema: ⁹"Mwanadamu, je, nyumba ile ya kuasi ya Israeli haikukuuliza, 'Unafanya nini?'

¹⁰Waambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Neno hili linamhusu mkuu aliye katika Yerusalem na nyumba yote ya Israeli amba wako huko.' ¹¹Waambie, 'Mimi ndiye ishara kwenu.'

Kama vile niliviyotenda, basi litatendeka vivyo hivyo kwao. Watakwenda uhamishoni kama mateka.

¹²Naye mkuu aliye mionganoni mwao atabeba mizigo yake begani mwake kwenye giza la jioni na kuondoka na tundu litatobolewa ukutani kwa ajili yake ili kupitia hapo. Atafunika uso wake ili kwamba asiweze kuiona nchi. ¹³Nitatandaza wavu wangu kwa ajili yake, naye atanawsa kwenye mtego wangu, nitamleta mpaka Babeli, nchi ya Wakaldayo, lakini hataiona, naye atafia huko. ¹⁴Wote wanaomzunguka nitawatawanya pande zote, watumishi wake na majeshi yake yote, nami nitawafuatilia kwa upanga uliofutwa.

¹⁵Wao watajua kwamba Mimi ndimi BWANA, nitakapowatawanya mionganoni mwa mataifa na kuwafukuza huko na huko katika nchi zote. ¹⁶Lakini nitawaacha wachache wao waokoke na upanga, njaa na tauni, ili kwamba katika mataifa watakakokwenda waweze kutambua matendo ya machukizo waliotenda. Ndipo watajua kuwa Mimi ndimi BWANA."

¹⁷Neno la BWANA likanijia kusema:

¹⁸"Mwanadamu, tetemeka wakati ulapo chakula chako, tetemeka kwa hofu wakati unywapo maji yako. ¹⁹Waambie watu wa nchi: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo kuhusu hao wanaoishi Yerusalem na katika nchi ya Israeli: Watakula chakula chao kwa wasiwasi na kunywa maji yao kwa kufadhaika, kwa kuwa nchi yao itanyang'anywa kila kitu chake kwa sababu ya udhalimu wa wote wanaoishi humo. ²⁰Miji inayokaliwa na watu itaharibiwa na nchi itakuwa ukiwa. Ndipo mtakapojuwa kwamba Mimi ndimi BWANA.'

²¹Neno la BWANA likanijia kusema:

²²"Mwanadamu, ni nini hii mithali mlion nayo katika nchi ya Israeli: 'Siku zinapita na hakuna maono yo yote yanayotimia?' ²³Waambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Nitaikomesha mithali hii, nao hawataitumia tena katika Israeli.' Waambie, 'Siku zimekaribia wakati kila maono yatakapotimizwa. ²⁴Kwa maana hapatakuwepo tena na maono ya uongo wala ubashiri wa udanganyifu mionganoni mwa watu wa Israeli. ²⁵Lakini Mimi BWANA nitasema neno nitakalo, nalo litatimizwa bila kuchelewa. Kwa maana katika siku zako, wewe nyumba ya kuasi, nitatimiza kila nisemalo, asema BWANA Mwenyezi.'

²⁶Neno la BWANA likanijia kusema:

²⁷"Mwanadamu, nyumba ya Israeli inasema, 'Maono yale anayoyaona ni kwa ajili ya miaka mingi ijayo, naye hutabiri kuhusu siku zijazo zilizo mbali.'

²⁸Kwa hiyo, waambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Hakuna maneno yangu yatakayocheleweshwa tena zaidi, lo lote nisemalo litatimizwa, asema BWANA Mwenyezi.'

Manabii Wa Uongo Walaumiwa

13 Neno la BWANA likanijia kusema:

²"Mwanadamu, tabiri dhidi ya manabii wa Israeli wanaotabiri sasa. Waambie hao amba wutaibiri kutokana na mawazo yao wenyewe: 'Sikia neno la BWANA! ³Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ole wao manabii wapumbavu wafuatao roho yao wenyewe na wala hawajaona cho chote! ⁴Manabii wako, Ee Israeli ni kama mbweha katikati ya magofu. ⁵Hamjakwea kwenda kuziba mahali palipobomoka katika ukuta ili kuukarabati kwa ajili ya nyumba ya Israeli, ili kwamba isimame imara kwenye vita katika siku ya BWANA. ⁶Maono yao ni ya uongo na ubashiri wao ni wa

udanganyifu. Wao husema, "BWANA amesema," wakati BWANA hakuwatuma, bado wakitarajia maneno yao kutimizwa. ⁷Je, hamjaona maono ya uongo na kusema ubashiri wa udanganyifu hapo msemapo, "BWANA asema," lakini Mimi sijasema?

⁸Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: kwa sababu ya uongo wa maneno yenu na kwa madanganyo ya maono yenu, Mimi ni kinyume na ninyi, asema BWANA Mwenyezi. ⁹Mkono wangu utakuwa dhidi ya manabii ambao huona maono ya uongo na kusema ubashiri wa udanganyifu. Hawatakuwa katika baraza la watu wangu au kuandikwa katika kumbukumbu ya nyumba ya Israeli wala hawataingia katika nchi ya Israeli. Ndipo mtajua kuwa Mimi ndimi BWANA Mwenyezi.

¹⁰ *"Kwa sababu ni kweli wanapotosha watu wangu, wakisema, 'Amani,' wakati ambapo hakuna amani, pia kwa sababu, wakati ukuta dhaifu unapojengwa, wanaufunika kwa kupaka chokaa,* ¹¹*kwa hiyo waambie hao wanaoupaka chokaa kwamba ukuta huo utaanguka. Mvua kubwa ya mafuriko itanyesha, nami nitaleta mvua ya mawe inyeshe kwa nguvu, nao upepo wa dhoruba utavuma juu yake.* ¹²*Wakati ukuta utakapoanguka, je, watu hawataauliza, "Iko wapi chokaa mliyopaka ukuta?"*

¹³Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Katika ghadhabu yangu nitauachia upepo wa dhoruba, pia katika hasira yangu mvua ya mawe na mvua ya mafuriko itanyesha ikiwa na ghadhabu ya kuangamiza. ¹⁴Nitaubomoa ukuta mlioupaka chokaa na kuuangusha chini ili msingi wake uachwe wazi. Utakapoanguka, mtaangamizwa ndani yake, nanyi mtajua kuwa Mimi ndimi BWANA. ¹⁵Hivyo ndivyo nitakavyoitimiza ghadhabu yangu dhidi ya huo ukuta na dhidi yao walioupaka chokaa. Nitawaambia ninyi, "Ukuta umebomoka na vivyo hivyo wale walioupaka chokaa, ¹⁶*wale manabii wa Israeli waliotabiri juu ya Yerusalem na kuona maono ya amani kwa ajili yake wakati kulipokuwa hakuna amani, asema BWANA Mwenyezi."*

¹⁷Sasa, mwanadamu, kaza uso wako dhidi ya binti za watu wako wanaotabiri mambo kutoka katika mawazo yao wenewewe. Tabiri dhidi yao ¹⁸na useme, "Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ole wao wanawake washonao hirizi za uchawi juu ya viwiko vyao vyote na kutengeneza shela za urefu wa aina mbalimbali kwa ajili ya kufunika vichwa vyao

kwa makusudi ya kuwanasa watu. Je, mtatega uhai wa watu wangu lakini ninyi mponye wa kwenu? ¹⁹Ninyi mmeninajisi mionganoni mwa watu wangu kwa ajili ya konzi chache za shayiri na chembe za mkate. Kwa kuwaambia uongo watu wangu, wale ambao husikiliza uongo, mmewaua wale watu ambao wasingekufa na kuwaacha hai wale ambao wasingeishi.

²⁰Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Mimi niko kinyume na hizo hirizi zenu za uchawi ambazo kwa hizo mnawatega watu kama ndege, nami nitaziraru kutoka mikononi mwenu, nitawaweka huru watu wale mliowatega kama ndege. ²¹Nitaziraru shela zenu na kuwaokoa watu wangu kutoka mikononi mwenu, nao hawatakuwa tena mawindo ya nguvu zenu. Ndipo mtakapojuu kuwa Mimi ndimi BWANA. ²²Kwa sababu mliwavnja moyo wenye haki kwa uongo wenu, wakati mimi sikuwaletaa huzuni na kwa kuwa mliwatia moyo waovu ili wasiziache njia zao mbaya na hivyo kuokoa maisha yao,

²³*kwa hiyo hamtaona tena maono ya uongo wala kufanya ubashiri. Nitawaokoa watu wangu kutoka mikononi mwenu. Nanyi ndipo mtakapojuu kuwa Mimi ndimi BWANA.'"*

Waabudu Sanamu Walaumiwa

14 Baadhi ya wazee wa Israeli waliniija na kuketi mbele yangu. ²Ndipo neno la BWANA likanija kusema: ³*Mwanadamu, watu hawa wameweka sanamu katika miyo yao na kuweka vitu viovu nya kukwaza mbele ya macho yao. Je, kweli niwaruhusu waniulize jambo lo lote?* ⁴*Kwa hiyo sema nao uwaambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Wakati Mwiisraeli ye yote anapoweka sanamu moyoni mwake na kuweka kitu kiovu cha kukwaza mbele ya macho yake na kisha akaenda kwa nabii, Mimi BWANA nitamjibu peke yangu sawasawa na ukubwa wa ibada yake ya sanamu.* ⁵*Nitafanya jambo hili ili kukamata tena miyo ya watu wa Israeli, ambao wote wameniacha kwa ajili ya sanamu zao.*

⁶*Kwa hiyo iambie nyumba ya Israeli, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Tubuni! Geukeni kutoka kwenye sanamu zenu na mkatae matendo yenu yote ya machukizo!*

⁷*Mwiisraeli ye yote au mgeni ye yote anayeishi katika Israeli anapojitenga nami na kujivekea sanamu katika moyo wake na kwa hivyo kuweka kitu kiovu cha kukwaza mbele ya macho yake na kisha akamwendea nabii kuuliza shauri kwangu, mimi BWANA nitamjibu mwenywewe.* ⁸*Nitaukaza uso wangu dhidi ya mtu*

huyo na kumwadhibisha ili wengine waonywe na kumfanya kitu cha kudharauliwa na watu. Nitamkatilia mbali kutoka katika watu wangu. Ndipo mtakapoju Mimi ndimi BWANA.

⁹Naye nabii kama atakuwa ameshawishika kutoa unabii, Mimi BWANA nitakuwa nimemshawishi nabii huyo, nami nitaunyoosha mkono wangu dhidi yake na kumwangamiza kutoka miongoni mwa watu wangu Israeli. ¹⁰Watachukua hatia yao, nabii atakuwa na hatia sawa na yule mtu aliyejua kuuliza neno kwake. ¹¹Ndipo watu wa Israeli hawataniacha tena, wala kujitia unajisi tena kwa dhambi zao zote. Ndipo watakuwa watu wangu nami nitakuwa Mungu wao, asema BWANA Mwenyezi.'"

Hukumu Isiyoepukika

¹²Neno la BWANA likanijia kusema, ¹³"Mwanadamu, kama nchi itanitenda dhambi kwa kutokuwa waaminifu nami nikinyoosha mkono wangu dhidi yake kukatilia mbali upatikanaji wake wa chakula na kuipelekea njaa na kuua watu wake na wanyama wao, ¹⁴hata kama watu hawa watatu: Noa, Danieli na Yobu wangekuwa ndani ya nchi hiyo, ndio hao tu wangeweza kuijokoa wenyewe kwa uadilifu wao, asema BWANA Mwenyezi.

¹⁵"Au kama nikipeleka wanyama pori katika nchi hiyo yote na kuifanya isiwe na watoto, nayo ikawa ukiwa kwamba hakuna mtu apitaye katika nchi hiyo kwa sababu ya wanyama pori, ¹⁶hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, hata kama watu hawa watatu wangekuwa humo ndani yake, wasingeweza kuokoa wana wao wala binti zao. Wao peke yao wangeokolewa, lakini nchi ingekuwa ukiwa.

¹⁷"Au kama nikileta upanga dhidi ya nchi hiyo na kusema, 'Upanga na upite katika nchi yote,' nami nikiua watu wake na wanyama wao, ¹⁸hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, hata kama watu hawa watatu wangekuwa humo ndani yake, wasingeweza kuokoa wana wao wala binti zao. Wao wenyewe tu wangeokolewa.

¹⁹"Au kama nikipeleka tauni katika nchi hiyo na kumwaga ghadhabu yangu juu yake kwa njia ya kumwaga damu, kuua watu wake na wanyama wao, ²⁰hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, hata kama Noa, Danieli na Yobu wangekuwa humo ndani yake, wasingeweza kumwokoa mwana wala binti. Wao wangeweza kuijokoa wenyewe tu kwa uadilifu wao.

²¹"Kwa maana hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Itakuwa vibaya kiasi gani nitakapopeleka dhidi ya Yerusalem hukumu zangu nne za kutisha, yaani, upanga, njaa, wanyama pori na tauni, ili kuua watu wake na wanyama wao! ²²Lakini watakuwepo wenyewe kuokoka, wana na binti wataletwa kutoka nje ya nchi hiyo. Watawajia ninyi, nanyi mtakapoona mwenendo wao na matendo yao, mtafarijika kuhusu maafa niliyoleta juu ya Yerusalem, kwa ajili ya yale yote niliyoleta juu yake. ²³Mtafarijika wakati mtakapoona mwenendo wao na matendo yao, kwa kuwa mtajua kwamba sikufanya lo lote ndani yake bila sababu, asema BWANA Mwenyezi."

Yerusalem Mzabibu Usiofaa

15 Neno la BWANA likanijia kusema: ²"Mwanadamu, je, ni vipi mti wa mzabibu unaweza kuwa bora zaidi kuliko tawi la mti mwingine wo wote ndani ya msitu? ³Je, mti wake kamwe huchukuliwa na kutengeneza cho chote cha manufaa? Je, watu hutengeneza vigingi vyta kunning'inizia vitu kutokana na huo mti wake? ⁴Nao baada ya kutiwa motoni kama nishati na moto ukateketeza ncha zote mbili na kuunguza sehemu ya kat, je, unaafaa kwa lo lote? ⁵Kama haukufaa kitu cho chote ulipokuwa mzima, je, si zaidi sana sasa ambapo hauwezekani kufanyizwa cho chote cha kufaa baada ya moto kuuchoma na kuuunguza?

⁶"Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kama nilivyoutoa mti wa mzabibu mionganii mwa miti ya msituni kuwa nishati kwa ajili ya moto, hivyo ndivyo nitakavyo watendea watu waishio Yerusalem. ⁷Nitaukaza uso wangu dhidi yao. Ingawa watakuwa wameokoka kwenye moto, bado moto utawateketeteza. Nami nitakapoukaza uso wangu dhidi yao, ninyi mtajua kwamba Mimi ndimi BWANA. ⁸Nitaifanya nchi kuwa ukiwa kwa sababu wamekuwa si waaminifu, asema BWANA Mwenyezi."

Yerusalem – Mwanamke Asiye Mwaminifu

16 Neno la BWANA likanijia kusema: ²"Mwanadamu, ijlishe Yerusalem kuhusu mwenendo wake wa machukizo ³na useme, "Hili ndilo BWANA Mwenyezi, analoliambia Yerusalem: Wewe asili yako na kuzaliwa kwako ni katika nchi ya Kanaani, baba yako alikuwa Mwamori, naye mama yako alikuwa Mhiti. ⁴Siku uliyozaliwa kitovu chako hakikukatwa, wala hukuogeshwa kwa maji ili

kukufanya safi, wala hukusuguliwa kwa chumvi wala kufunkwa kwa nguo. ⁵Hakuna ye yote aliyekuonea huruma au kukusikitikia kiasi cha kukutendea mojawapo ya mambo haya. Badala yake, ulipozaliwa ultitupwa nje penye uwanja, kwa kuwa katika siku uliyozaliwa ulidharauliwa.

⁶"Ndipo nilipopita karibu nawe nikakuona ukigaagaa kwenye damu yako, nawe ulipokuwa umelala hapo penye hiyo damu nikakuambia, "Ishi!" ⁷Nilikufanya uote kama mmea wa shambani. Ukakua na kuongezeka sana, ukawa kito cha thamani kuliko vyote. Matiti yako yakatokeza na nywele zako zikaota, wewe uliyekuwa uchi na bila kitu cho chote."

⁸"Baadaye nikapita karibu nawe, nilipokutazama na kukuona kuwa umefikia umri wa kupendwa, nililitandaza vazi langu juu yako na kuufunika uchi wako. Nikakuapia na kuingia kwenye agano na wewe, asema BWANA Mwenyezi, nawe ukawa wangu.

⁹"Nilikuogesha kwa maji, nikakuosha ile damu na kukupaka mafuta. ¹⁰Nikakuvika vazi lilitariziwa na kukuvalisha viatu nya kamba nya ngozi. Nikakuvika nguo za kitani safi na kuufunika kwa mavazi ya thamani kubwa. ¹¹Nikakupamba kwa vito: nikakuvika bangili mikononi mwako na mkufu shingoni mwako, ¹²nikaweka hazama puanı mwako, vipuli masikioni mwako na taji nzuri sana kichwani mwako. ¹³Kwa hiyo ulipambwa kwa dhahabu na fedha, nguo zako zilikuwa za kitani safi, hariri na nguo iliyokuwa imetariziwa. Chakula chako kilikuwa unga laini, asali na mafuta ya zeituni. Ukawa mzuri sana ukainuka kuwa malkia. ¹⁴Umaarufu wako ulifahamika miongoni mwa mataifa kwa ajili ya uzuri wako, kwani ulikuwa mkamilifu kwa ajili ya utukufu wangu niliokuwa nimeuweka juu yako, asema BWANA Mwenyezi."

¹⁵"Lakini ultumainia uzuri wako na kutumia umaarufu wako kuwa kahaba. Ulifanya uzinzi kwa kila mtu aliyepita, uzuri wako ukawa kwa ajili yake. ¹⁶Ulichukua baadhi ya mavazi yako ukayatumia kupamba mahali pako pa juu pa kuabudia miungu, mahali ambapo ulifanya ukahaba wako. Mambo ya namna hiyo hayastahili kutendeka wala kamwe kutoke. ¹⁷Pia ulichukua vito vizuri nilivyokupa, vito vilivytengenezwa kwa dhahabu yangu na fedha yangu, ukajitengenezea navyo sanamu za kiume na ukafanya ukahaba nazo. ¹⁸Ukayachukua mavazi yako niliyokupa yaliyotariziwa na ukazivalisha hizo sanamu,

ukatoa mbele ya hizo sanamu mafuta yangu na uvumba wangu. ¹⁹Pia chakula changu nilichokupa ili ule: unga laini, mafuta ya zeituni na asali, ulivitoa mbele yao kuwa uvumba wa harufu nzuri. Hayo ndiyo yaliyotokea, asema BWANA Mwenyezi.

²⁰"Nawe uliwachukua wanao na binti zako ulionizalia mimi na kuwatoa kafara kuwa chakula kwa sanamu. Je, ukahaba wako haukukutosha? ²¹Uliwachinja watoto wangu na kuwatoa kafara kwa sanamu. ²²Katika matendo yako yote ya machukizo, pamoja na ukahaba wako hukukumbuka siku za ujana wako, wakati ulipokuwa uchi kabisa bila kitu cho chote, ulipokuwa ukigaagaa kwenye damu yako.

²³"'Ole, Ole wako! Asema BWANA Mwenyezi. Pamoja na maovu yako yote mengine, ²⁴Ukajijengea jukwaa na kujifanyia mahali pa fahari pa kijiwekea vitu nya ibada za miungu penye kila uwanja. ²⁵Katika kila mwanzo wa barabara ulijenga mahali pa fahari pa kuwekea vitu nya ibada za miungu na kuaibisha uzuri wako, ukiutoa mwili wako kwa kuzidisha uzinzi kwa kila apitaye. ²⁶Ulfanya ukahaba wako na Wamisri, jirani zako waliojaa tamaa, ukaichochea hasira yangu kwa kuongezeka kwa uzinzi wako. ²⁷Hivyo nilinyoosha mkono wangu dhidi yako na kuipunguza nchi yako, nikakutia kwenye ulafi wa adui zako, binti za Wafiliisti, walioshtushwa na tabia yako ya usherati. ²⁸Ulfanya ukahaba na Waashuru pia, kwa kuwa hukuridhika, hata baada ya hayo, ukawa bado hukutosheleka. ²⁹Ndipo ukaongeza uzinzi wako kwa Wakaldayo nchi ya wafanyi biashara, hata katika hili hukutosholeka.

³⁰"Tazama jinsi ulivyo na dhamiri dhaifu, asema BWANA Mwenyezi, unapofanya mambo haya yote, ukifanya kama kahaba asiyekuwa na aibu! ³¹Unapojenga jukwaa lako kila mwanzo wa barabara na kufanyiza mahali pa fahari pa kuwekea vitu nya ibada za miungu kila penye kiwanja cha wazi, lakini hukuwa kama kahaba, kwa sababu ulidharau malipo.

³²"Wewe mke mzinzi! Unapenda wageni, kuliko mume wako mwenyewe. ³³Kila kahaba hupokea malipo, lakini wewe hutoa zawadi kwa wapenzi wako wote, ukiwashonga ili waje kwako kutoka kila mahali kwa ajili ya ukahaba wako. ³⁴Kwa hiyo wewe ulikuwa tofauti na wanawake wengine kwenye ukahaba wako, hakuna aliyeutongoza ili kuzini naye, wewe ndiye uliyelipa wakati hakuna malipo uliyolipwa wewe. Wewe ulikuwa tofauti.

³⁵" Kwa hiyo, wewe kahaba, sikia neno la BWANA! ³⁶Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: kwa kuwa umemwaga tamaa zako na kuonyesha uchi wako katika uzinzi wako kwa wapenzi wako na kwa sababu ya sanamo zako zako zote za machukizo na kwa sababu uliwapa damu ya watoto wako, ³⁷kwa hiyo nitawakusanya wapenzi wako wote, wale ambao ulijifurahisha nao, wale uliowapenda na wale uliowachukia pia. Nitawakusanya wote dhidi yako kutoka pande zote na nitakuvua nguo mbele yao, nao wataona uchi wako wote. ³⁸Nitakuhukumia adhabu wanayopewa wanawake wafanyao uasherati na hao wamwagao damu, nitaleta juu yenu kisasi cha damu cha ghadhabu yangu na vivu wa hasira yangu. ³⁹Kisha nitakutia mikononi mwa wapenzi wako, nao watabomoa majukwaa yako na kuharibu mahali pako pa fahari pa kuwekea vitu vyako vya ibada ya miungu. Watakuvua nguo zako na kuchukua vito vyako vya thamani na kukuacha uchi na bila kitu. ⁴⁰Wataleta kundi la watu dhidi yako, watakaokupiga kwa mawe na kukukatakata vipande vipande kwa panga zao. ⁴¹Watachoma nyumba zako na kutekeleza adhabu juu yako machoni pa wanawake wengi. Nitakomesha ukahaba wako, nawe hutawalipa tena wapenzi wako. ⁴²Ndipo ghadhabu yangu dhidi yako itakapopungua na vivu wa hasira yangu utaondoka kwako. Nitatulia wala sitakasirika tena.

⁴³" Kwa sababu hukuzikumbuka siku za ujana wako, lakini ulinikasirisha kwa mambo haya yote, hakika nitaleta juu ya kichwa chako yale uliyotenda, asema BWANA Mwenyezi. Je hukuongeza uasherati juu ya matendo yako yote ya kuchukiza?

⁴⁴" Kila mtu atumiaye maneno ya mithali hii, atayatumia juu yako: "Alivyo mama, ndivyo alivyo bintiye." ⁴⁵Wewe ni binti halisi wa mama yako, ambaye alimchukia kabisa mume wake na watoto wake, tena wewe ni dada halisi wa dada zako, waliochukia kabisa waume zao na watoto wao. Mama yako alikuwa Mhiti na baba yako alikuwa Mwamori. ⁴⁶Dada yako mkubwa alikuwa Samaria, aliyeishi upande wako wa kaskazini na binti zake, pamoja na dada yake, naye dada yako mdogo, aliyeishi kusini yako pamoja na binti zake, alikuwa Sodoma. ⁴⁷Hukuziendea njia zao tu na kuiga matendo yao ya kuchukiza, bali kwa muda mfupi katika njia zako zote uliharibika tabia zaidi kuliko wao. ⁴⁸Hakika kama niishivyo, asema BWANA

Mweyezi, dada yako Sodoma pamoja na binti zake, kamwe hawakufanya yale ambayo wewe na binti zako mmeefanya.

⁴⁹" Sasa hii ilikuwa ndiyo dhambi ya dada yako Sodoma: Yeye na binti zake walikuwa na majivuno, walafi na wazembe, hawakuwasaidia maskini na wahitaji. ⁵⁰Walijivuna na kufanya mambo ya machukizo sana mbele zangu. Kwa hiyo niliwakatilia mbali nami kama mlivyoona. ⁵¹Samaria hakufanya hata nusu ya dhambi ulizofanya. Wewe umefanya mambo mengi sana ya kuchukiza kuliko wao, nawe umewafanya dada zako waonekane kama wenye haki kwa ajili ya mambo haya yote uliyofanya. ⁵²Chukua aibu yako, kwa kuwa umefanya uovu wa dada zako uwe si kitu, nao waonekane kama wenye haki. Kwa kuwa dhambi zako zilikuwa mbaya zaidi kuliko zao, wameonekana wenye haki zaidi kuliko wewe. Kwa hiyo basi, chukua aibu yako, kwa kuwa umewafanya dada zako waonekane wenye haki.

⁵³" Lakini nitarudisha baraka za Sodoma na binti zake na za Samaria na binti zake, nami nitarudisha baraka zako pamoja na zao, ⁵⁴ili upate kuchukua aibu yako na kufedheheka kwa ajili ya yote uliyotenda ambayo yamekuwa faraja kwao wakijilinganisha na wewe. ⁵⁵Nao dada zako, Sodoma na binti zake na Samaria na binti zake, watarudishwa kama vile walivyokuwa mwanzoni, nawe pamoja na binti zako mtarudishwa kama mlivyo kuwa hapo awali. ⁵⁶Hukuweza hata kumtaja dada yako Sodoma kwa sababu ya dharau yako katika siku za kiburi chako, ⁵⁷kabla uovu wako haujafunuliwa. Hata hivyo, sasa unadhihakiwa na binti za Edomu na jirani zake wote na binti za Wafili, wale wote wanaokuzunguka wanakudharau. ⁵⁸Utachukua matokeo ya uasherati wako na matendo yako ya kuchukiza, asema BWANA Mwenyezi.

⁵⁹" Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Nitakushughulikia kama unavyostahili, kwa kuwa umedharau kiapo changu kwa kuvunja agano. ⁶⁰Lakini nitakumbuka agano nililolifanya nawe wakati wa ujana wako, nami nitaweka nawe agano imara la milele. ⁶¹Ndipo utakapozikumbuka njia zako na kuona aibu utakapowapokea dada zako, wale walio wakubwa wako na wadogo wako. Nitakupa hao wawe binti zako, lakini si katika msingi wa agano langu na wewe. ⁶²Hivyo nitalfanya imara agano langu na wewe, nawe utajua kuwa Mimi ndimi BWANA. ⁶³Basi, nitakapofanya upatanisho kwa ajili yako, kwa yale yote uliyoyatenda,

utakumbuka na kuaibika, nawe kamwe hutafumbua tena kinywa chako kwa sababu ya aibu yako, asema BWANA Mwenyezi.' "

Tai Wawili Na Mizabibu.

17 Neno la BWANA likanijia kusema:
²"Mwanadamu, tega kitendawili, ukawaambie nyumba ya Israeli fumbo.
³Waambie hivi, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Tai mkubwa mwenye mabawa yenye nguvu, yaliyoja manyoya marefu ya rangi mbalimbali, alikuja Lebanoni. Akatua kwenye kilele cha mwerezi, ⁴akakwanya ncha yake na kuichukua mpaka nchi ya wafanyi biashara, akaipanda huko katika mji wa wachuuzi."

⁵"Akachukua baadhi ya mbegu za nchi yako na kuwiweka katika udongo wenye rutuba. Akazipanda kama mti umeao kando ya maji mengi, ⁶nazo zikaota na kuwa mzabibu mfupi, unaoeneza matawi yake. Matawi yake yakamwelekea huyo tai, mizizi yake ikabaki chini ya huo mzabibu. Kwa hiyo ukawa mzabibu na kutoa matawi na vitawi vyenye majani mengi.

⁷Lakini kulikuwapo na tai mwingine mkubwa, mwenye mabawa yenye nguvu yaliyoja manyoya. Tazama! Huu mzabibu ukatoa mizizi yake kumwelekea huyo tai kutoka mle kwenye shamba lile ulikopandwa na kutanda matawi yake kumwelekea kwa ajili ya kupata maji. ⁸Ulikuwa umepandwa katika udongo mzuri wenye maji mengi ili uweze kutoa matawi, kuzaa matunda na uweze kuwa mzabibu mzuri sana.

⁹Waambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Je, utastawi? Je, hautang'olewa na kuondolewa matunda yake, ili uweze kunyauka? Majani yake mapya yanayochipua yote yatanyauka. Hautahitaji mkono wenye nguvu au watu wengi kuung'oaa na mizizi yake. ¹⁰Hata kama utapandwa pengine, Je, utastawi? Je, hautanyauka kabisa wakati upopo wa mashariki utakapoypiga, yaani, hautanyauka kabisa katika udongo mzuri ambamo ulikuwa umestawi vizuri?

¹¹Ndipo neno la BWANA likanijia kusema:
¹²"Waambie nyumba hii ya kuasi, 'Je, mnajua hii ina maana gani?' Waambie: 'Mfalme wa Babeli alikwenda Yerusalem na kumchukua mfalme na watu maarufu, akarudi nao na kuwaleta mpaka Babeli. ¹³Ndipo akamchukua mmoja wa jamaa ya kifalme na kufanya mapatano naye, akamfanya aape. Akawachukua pia viongozi wa nchi, ¹⁴ili kuudhoofisha ufalme huo, usiweze kuinuka tena, ila uweze kuendelea tu chini ya mapatano yake. ¹⁵Lakini mfalme aliasi dhidi

yake kwa kutuma wajumbe wake kwenda Misri ili kupatiwa farasi na jeshi kubwa. Je, atashinda? Je, atafanikiwa? Je, mtu afanyaye mambo kama hayo ataokoka? Je, atavunja mapatano na bado aokoke?

¹⁶Hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, atafia huko Babeli, katika nchi ya mfalme aliyemketisha katika kiti cha enzi, ambaye alidharau kiapo chake na kuvunja mapatano yake. ¹⁷Farao na jeshi lake kubwa, na wingi wake wa watu hawataweza kusaidia cho chote katika vita, wakati watakapozungukwa na jeshi ili kukatilia mbali maisha ya watu wengi. ¹⁸Alidharau kiapo kwa kuvunja agano. Kwa sababu allahidi kwa mkono wake mwenyewe na bado akafanya mambo haya yote, hataokoka.

¹⁹"Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Hakika kama niishivyo, nitaleta juu ya kichwa chake kiapo changu, alichokidharau na agano langu lile alilolivunja. ²⁰Nitautandaza wavu wangu kwa ajili yake, naye atanawsa katika mtego wangu. Nitamleta mpaka Babeli na kutekeleza hukumu juu yake huko kwa kuwa hakuwa mwaminifu kwangu. ²¹Askari wake wote wanaotoroka wataanguka kwa upanga, nao watakaonusurika watatawanyika katika pande zote za dunia. Ndipo utakapojuwa kuwa Mimi BWANA nimesema.

Hatimaye Israeli Kutukuzwa

²²Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Mimi mwenyewe nitachukua chipukizi kutoka kwenye kilele cha juu sana cha mwerezi na kikipanda, nitavunja kitawi kichanga kutoka matawi yake ya juu kabisa na kikipanda juu ya mlima mrefu ulioinuka sana. ²³Katika vilele vya mlima mrefu wa Israeli nitakipanda, kitatoa matawi na kuzaa matunda na kuwa mwerezi mzuri sana. Ndege wa kila aina wataweka viota vyao ndani yake, nao watapata makazi katika kivuli cha matawi yake. ²⁴Miti yote ya kondeni itajua kuwa Mimi BWANA ninaishusha miti mirefu na kuikuza miti mifupi kuwa miti mirefu. Mimi naikausha miti mibichi na kuifanya miti mikavu istawi.

"Mimi BWANA nimesema, nami nitatenda."

Roho Itendayo Dhambi Itakufa

18 Neno la BWANA likanijia kusema: ²"Je, ninyi watu mna maana gani kutumia mithali hii inayohusu nchi ya Israeli:

'Baba wamekula zabibu zenye chachu,

nayo meno ya watoto yametiwa ganzi?

³"Hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, hamatumia tena mithali hii katika Israeli. ⁴Kwa kuwa kila roho ni mali yangu, kama vile ilivyo roho ya baba, vivyo hivyo roho ya mtoto ni mali yangu. Roho itendayo dhambi ndiyo itakayokufa.

⁵"Kama mtu ni mwenye haki

atendaye yaliyo haki na sawa.

⁶Kama hakula katika mahali pa kuwekea vitu vya ibada za miungu kwenye milima wala hakuziinulia macho sanamu za nyumba ya Israeli,

wala hakumtia unajisi mke wa jirani yake wala hakukutana kimwili na mwanamke wakati wa siku zake za hedhi.

⁷wala yeye hamwonei mtu ye yote, bali hurudisha kilichowekwa rehani kwake,

hanyang'anyi, bali huwapa wenye njaa chakula chake na huwapa nguo walio uchi,

⁸hakopeshi kwa riba

wala hajipatii faida ya ziada,

huuzuia mkono wake usifanye mabaya, naye huhukumu kwa haki kati ya mtu na mtu,

⁹huzifuata amri zangu

na kuzishika sheria zangu kwa uaminifu,

huyo mtu ni mwenye haki,

hakika ataishi,

asema BWANA Mwenyezi.

¹⁰"Kama ana mwana jeuri, amwagaye damu au atendaye mojawapo ya mambo haya ¹¹(ingawa baba yake hakufanya mojawapo ya hayo):

"Hula katika mahali pa kuwekea vitu vya ibada za miungu kwenye milima, humtia unajisi mke wa jirani yake.

¹²huwaonea maskini na wahitaji,

hunyang'anya,

harudishi kile kilichowekwa rehani kwake, huziinulia sanamu macho,

hufanya mambo ya machukizo,

¹³hukopesha kwa riba na kutafuta faida ya ziada.

Je, mtu wa namna hii ataishi? Hapana, hataishi! Kwa sababu amefanya mambo haya yote ya

machukizo, hakika atauawa na damu yake itakuwa juu ya kichwa chake mwenyewe.

¹⁴Lakini ikiwa mwana huyo ana mwana aonaye dhambi hizi zote anazofanya baba yake, naye ingawa anaziona, lakini yeye hafanyi mabaya haya, yaani:

¹⁵"Hakula katika mahali pa kuwekea vitu vya

ibada za miungu kwenye milima,

wala hainulii macho sanamu za nyumba ya Israeli,

hakumtia unajisi mke wa jirani yake,

¹⁶hakumwonea mtu ye yote

wala hakutaka rehani kwa ajili ya mkopo,

hanyang'anyi,

bali huwapa wenye njaa chakula chake na kuwapa nguo walio uchi,

¹⁷huuzuia mkono wake usitende dhambi,

hakopeshi kwa riba wala hajipatii faida ya ziada,

huzishika amri zangu na kuzifuata sheria zangu.

Hatakuwa kwa ajili ya dhambi za baba yake, hakika ataishi. ¹⁸Lakini baba yake atakufa kwa ajili ya dhambi yake mwenyewe, kwa sababu alitoza bei isiyo halali kwa nguvu, akamnyang'anya ndugu yake na kufanya yaliyo mabaya mionganoni mwa watu wake.

¹⁹Lakini mnauliza, 'Kwa nini mwana asiadhibiwe kwa uovu wa baba yake?' Kwa vile mwana ametenda yaliyo haki na sawa na amekuwa mwangalifu kuzishika amri zangu zote, hakika ataishi. ²⁰Roho itendayo dhambi ndiyo itakayokufa. Mwana hataadhibiwa kwa ajili ya makosa ya baba yake, wala baba hataadhibiwa kwa ajili ya makosa ya mwanawewe. Haki ya mtu mwenye haki itahesabiwa juu yake na uovu wa mtu mwovu utalipizwa juu yake.

²¹Lakini mtu mwovu akiacha dhambi zake zote alizozitenda na kushika amri zangu zote na kufanya liliilo haki na sawa, hakika ataishi, hatakuwa. ²²Hakuna kosa lo lote alilotenda litakalokumbukwa juu yake. Kwa ajili ya mambo ya haki aliyoyatenda, ataishi. ²³Je, mimi ninafurahia kifo cha mtu mwovu? Asema BWANA Mwenyezi. Je, si mimi ninafurahi wanapogeuka kutoka katika njia zao mbaya na kuishi?

²⁴Lakini kama mtu mwenye haki akiacha haki yake na kutenda dhambi na kufanya mambo ya machukizo ambayo mtu mwovu

hufanya, Je, ataishi? Hakuna hata mojawapo ya matendo ya haki aliyotenda litakalokumbukwa. Kwa sababu ya kukosa uaminifu kwake anayo hatia na kwa sababu ya dhambi alizozitenda, atakufa.

²⁵“Lakini mnasema, ‘Njia ya Bwana si ya haki.’ Sikia, Ee nyumba ya Israeli: Njia yangu siyo iliyo ya haki? Je, si njia zenu ndizo ambazo si za haki? ²⁶Kama mtu mwenye haki akiacha haki yake na kutenda dhambi, atakufa kwa ajili ya dhambi yake, kwa sababu ya dhambi alizotenda, atakufa. ²⁷Lakini mtu mwovu akigeuka kutoka katika maovu aliyyatenda na kufanya yaliyo haki na sawa, ataokoa maisha yake. ²⁸Kwa kuwa anayafikiria na kugeuka kutoka makosa yake yote aliyyatenda na kuyaacha, hakika ataishi, hatakuwa. ²⁹Lakini nyumba ya Israeli inasema, ‘Njia za Bwana si haki.’ Je, njia zangu si za haki, Ee nyumba ya Israeli? Je, si njia zenu ndizo ambazo si za haki?”

³⁰“Kwa hiyo, Ee nyumba ya Israeli, nitawahukumu, kila mmoja sawasawa na njia zake, asema BWANA Mwenyezi. Tubuni! Geukeni kutoka katika makosa yenu yote, ndipo dhambi haitakuwa anguko lenu. ³¹Tupilieni mbali makosa yenu yote mliyoyatenda, nanyi mpate moyo mpya na roho mpya. Kwa nini mfe, Ee nyumba ya Israeli? ³²Kwa maana sifurahii kifo cha mtu awaye yote afaye katika uovu, asema BWANA Mwenyezi. Tubuni basi, mkaishi.

Maombolezo Kwa Ajili Ya Wakuu Wa Israeli
19 “Wewe fanya maombolezo kuhusu wakuu wa Israeli 2 na useme:

“ Tazama jinsi gani mama yako alivyokuwa simba
jike mionganoni mwa simba!
Alilala katikati ya wana simba
na kulisha watoto wake.
³Alimlea mmoja wa watoto wake,
naye akawa simba mwenye nguvu.
Akajifunza kurarua mawindo
naye akala watu.
⁴Mataifa wakasikilia habari zake,
naye akanaswa katika shimo lao.
Wakamwongoza kwandoana
mpaka nchi ya Misri.
⁵ ‘Mama yake alipongoja na kuona tumaini lake
halitimiziki,
nayo matarajio yake yametoweka,

akamchukua mwanawe mwingine
na kumfanya simba mwenye nguvu.
⁶Alizungukazunguka mionganoni mwa simba,
kwa kuwa sasa alikuwa simba mwenye
nguvu.

Akajifunza kurarua mawindo
naye akala watu.
⁷Akabomoa ngome zao
na kuiharibu miji yao.
Nchi na wote waliokuwa ndani yake
wakatiwa hofu kwa kunguruma kwake.
⁸Kisha mataifa wakaja dhidi yake
kutoka sehemu zilizomzunguka.
Wakatanda nyavu zao kwa ajili yake,
naye akanaswa katika shimo lao.
⁹Kwa kutumia ndoana wakamvutia kwenye
tundu
na kumleta mpaka kwa mfalme wa
Babeli.
Wakamtia gerezani,
hivyo kunguruma kwake hakukusikika
tena
katika milima ya Israeli.

¹⁰ ‘Mama yako alikuwa kama mzabibu katika
shamba lako la mizabibu
uliopandwa kando ya maji,
ukiwa unazaa sana na wenye matawi mengi
kwa sababu ya wingi wa maji.
¹¹Matawi yake yalikuwa na nguvu,
yaliyofaa kuwa fimbo ya enzi ya
mtawala.
Ulikuwa mrefu kupita miti mingine
katikati ya matawi manene,
ulionekana kwa urahisi
kwa ajili ya urefu wake
na wingi wa matawi yake.
¹²Lakini uling’olewa kwa hasira kali
na kutupwa chini.
Upopo wa mashariki uliufanya usinyae
matunda yake yakapukutika,
matawi yake yenye nguvu yakanyauka
na moto ukayateketiza.
¹³Sasa umepandwa jangwani
katika nchi kame na ya kiu.
¹⁴Moto ulienea kuanzia katika mmojawapo ya
matawi yake makubwa
na kuteketeza matunda yake.
Hakuna tawi lenye nguvu liliobaki juu yake
lifaalo kuwa fimbo ya enzi ya mtawala.

Hili ndilo ombolezo na litumike kama ombolezo.”

Israeli Waasi

20 Katika mwaka wa saba, mwezi wa tano siku ya kumi, baadhi ya wazee wa Israeli wakaja ili kutaka ushauri kwa BWANA, wakaketi mbele yangu.

²Ndipo neno la BWANA likanija kusema: ³"Mwanadamu, sema na wazee wa Israeli uwaambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa nini mmekuja? Je, ni kutaka ushauri kwangu? Hakika kama niishivyo, sitawaruhusu mtake ushauri toka kwangu, asema BWANA Mwenyezi.'

⁴Je, utawahukumu? Je, mwanadamu, utawahukumu? Basi uwakabili kwa ajili ya machukizo ya baba zao ⁵na uwaambie: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Siku ile nilipochagua Israeli, niliwaapia wazao wa nyumba ya Yakobo kwa mkono ulioinuliwa nami nikajidhihirisha kwao huko Misri. Kwa mkono ulioinuliwa niliwaambia, "Mimi ndimi BWANA, Mungu wenu. ⁶Siku ile niliwaapia wao kwamba nitawatoa katika nchi ya Misri na kuwaleta katika nchi niliyowachagulia, nchi itiririkayo maziwa na asali, nchi nzuri kupita zote. ⁷Nami nikawaambia, "Kila mmoja wenu aondolee mbali sanamu za chukizo ambazo mmekazia macho, nanyi msijitie unajisi kwa sanamu za Misri. Mimi ndimi BWANA, Mungu wenu."

⁸Lakini waliniiasi na hawakunisikiliza, hawakuondolea mbali sanamu za machukizo ambazo walikuwa wamezikazia macho, wala kuondolea mbali sanamu za Misri. Ndipo nikasema, nitawamwagia ghadhabu yangu na kutimiza hasira yangu dhidi yao huko Misri. ⁹Lakini kwa ajili ya jina langu nilifanya kile ambacho kingelifanya lisitiwe unajisi machoni mwa mataifa waliyoishi mionganii mwao na ambaa machoni pao nilikuwa nimejifunua kwa Waisraeli kwa kuwatoa katika nchi ya Misri. ¹⁰Kwa hiyo nikawaongoza watoke Misri na kuwaleta jangwani. ¹¹Nikawapa amri zangu na kuwajulisha sheria zangu, kwa kuwa mtu anayezitii ataishi kwa hiso. ¹²Pia niliwapa Sabato zangu kama ishara kati yangu nao, ili wapate kujua kuwa Mimi BWANA niliwfanya kuwa watakatifu.

¹³"Lakini watu wa Israeli waliniiasi Mimi jangwani. Hawakufuata amri zangu, bali walikataa sheria zangu, ingawa mtu yule anayezitii ataishi kwa hiso, nao walizinajisi Sabato zangu kabisa. Hivyo nilisema, "Ningemwaga ghadhabu yangu juu yao na

kuwaangamiza huko jangwani. ¹⁴Lakini kwa ajili ya jina langu nikafanya kile ambacho kitalifanya jina langu lisitiwe unajisi machoni mwa mataifa ambaa mbele yao nilikuwa nimewatoa Waisraeli. ¹⁵Tena kwa mkono ulioinuliwa nikawaapia huko jangwani kwamba nisingewaingiza katika nchi niliyokuwa nimewapa, yaani, nchi itiririkayo maziwa na asali, nchi nzuri kuliko zote, ¹⁶kwa sababu walikataa sheria zangu na hawakufuata amri zangu na wakazinajisi Sabato zangu. Kwa kuwa miyo yao ililandama sanamu zao. ¹⁷Lakini niliwahurumia wala sikuwaangamiza wala hakuwafuta kabisa jangwani. ¹⁸Niliwaambia watoto wao kule jangwani, "Msifuate amri za baba zenu wala kushika sheria zao au kujinajisi kwa sanamu zao. ¹⁹Mimi ndimi BWANA, Mungu wenu, fuateni amri zangu tena iweni waangalifu kushika sheria zangu. ²⁰Zitakaseni Sabato zangu ili ziwe ishara kati yangu nanyi. Ndipo mtakapojuu kuwa Mimi ndimi BWANA, Mungu wenu."

²¹Lakini watoto hao wakaniasi: Hawakufuata amri zangu, wala hawakuwa waangalifu kushika sheria zangu, ingawa mtu anayezitii anaishi kwa hiso, nao wakazinajisi Sabato zangu. Hivyo nikasema ningemwaga ghadhabu yangu juu yao na kutimiza hasira yangu dhidi yao huko jangwani. ²²Lakini nikauzuua mkono wangu na kwa ajili ya jina langu nikafanya kile ambacho kingelifanya jina langu lisitiwe unajisi machoni mwa mataifa ambaa mbele yao nilikuwa nimewatoa Waisraeli. ²³Tena kwa mkono ulioinuliwa nikawaapia huko jangwani kwamba ningewatawanya mionganii mwa mataifa na kuwatawanya katika nchi mbalimbali, ²⁴kwa sababu hawakutii sheria zangu lakini walikuwa wamekataa amri zangu na kuzinajisi Sabato zangu, nayo macho yao yakatamanii sanamu za baba zao. ²⁵Pia niliwaacha wafuate amri ambazo hazikuwa nzuri na sheria ambazo mtu hawezi kuishi kwa hiso. ²⁶Nikawaacha wanajisiwe kwa matoleo yao, kuwatoa wazaliwa wao wa kwanza kafara kwa sanamu, yaani, kule kuwapitisha wazaliwa wao wa kwanza kwenye moto, nipate kuwajaza na hofu ili wajue kwamba Mimi ndimi BWANA."

²⁷Kwa hiyo, mwanadamu, sema na watu wa Israeli na uwaambie, "Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Katika hili pia, baba zenu walinikufuru kwa kuniacha mimi: ²⁸Nilipowaleta katika nchi ile ambayo nilikuwa nimeapa kuwapa na kuona kilima cho chote kirefu au mti wo wote wenye majani mengi, huko walitoa dhabihu zao,

wakatoa sadaka ambazo zilichochea hasira yangu, wakafukiza uvumba wenye harufu nzuri na kumimina sadaka zao za kinywaji. ²⁹Ndipo nikawaambia: Ni nini maana yake hapa mahali pa juu pa kuabudia miungu mnapopaeenda? (Basi jina la mahali pale panaitwa Bama^a hati hivi leo.)

Hukumu Na Kurudishwa Upya

³⁰Kwa hiyo iambie nyumba ya Israeli: Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: "Je, mtajinajisi kama vile baba zenu walivyofanya na kutamani vinyago vyao vya machukizo? ³¹Mnapotoa matoleo yenu, yaani, wana wenu kafara katika moto, mnaendelea kujinajisi na sanamu zenu zote hadi siku hii ya leo. Je, niulizwe neno na ninyi, Ee nyumba ya Israeli? Hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, mimi sitaulizwa neno na ninyi.

³²Lile lililoko miyoni mwenu kamwe halitatokea, mnaposema, "Tunataka tuwe kama mataifa mengine, kama watu wengine wa dunia, wanaotumikia miti na mawe." ³³Hakika kama niishivyo asema BWANA Mwenyezi, nitatawala juu yenu kwa mkono wa nguvu na kwa mkono ulionyooshwa na kwa ghadhabu iliyomwagwa. ³⁴Nitawatoa toka katika mataifa na kuwakusanya kutoka katika nchi mlilotawanywa, kwa mkono wa nguvu na kwa mkono ulionyooshwa na kwa ghadhabu iliyomwagwa. ³⁵Nitawaleta katika jangwa la mataifa na huko nitatekeleza hukumu juu yenu uso kwa uso. ³⁶Kama nilivyowahukumu baba zenu katika jangwa la nchi ya Misri, ndivyo nitakavyowahukumu ninyi, asema BWANA Mwenyezi. ³⁷Nitawafanya mpite chini ya fimbo yangu, nami nitawaleta katika mkataba wa agano. ³⁸Nitawaondoa mionganini mwenu wale wanaohalifu na wale wanaoasi dhidi yangu. Ingawa nitawatoa katika nchi wanazoishi, hawataingia katika nchi ya Israeli. Ndipo mtakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA.

³⁹Kwa habari zenu ninyi, Ee nyumba ya Israeli, hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: "Nendeni mkatumikie sanamu zenu, kila mmoja wenu! Lakini baadaye hakika mtanisikiliza mimi nanyi hamtalajisi tena jina langu takatifu, kwa matoleo yenu na sanamu zenu. ⁴⁰Kwa kuwa katika mlima wangu mtakatifu, mlima mrefu wa Israeli, asema BWANA Mwenyezi, hapo katika nchi nyumba yote ya Israeli itanitumikia mimi, nami huko nitawakubali. Huko nitataka sadaka zenu na matoleo ya malimbuko yenu, pamoja na

^{a29} Bama maana yake hapa ni mahali pa juu pa kuabudia miungu.

dhabihu zenu takatifu zote. ⁴¹Nitawakubali ninyi kama uvumba wenye harufu nzuri wakati nitakapowatoa katika mataifa na kuwakusanya kutoka katika nchi mlipokuwa mmetawanyika, nami nitajionyesha kuwa mtakatifu mionganini mwenu na machoni mwa mataifa. ⁴²Ndipo mtakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA, nitakapowaleta katika nchi ya Israeli, nchi niliyokuwa nimeapa kwa mkono ulioinuliwa kuwapa baba zenu. ⁴³Hapo ndipo nitakapokumbuka mwenendo wenu na matendo yenu yote ambayo kwayo mlilitia unajisi, nanyi mtajichukia wenyewe kwa ajili ya maovu yote mliyokuwa mmetenda. ⁴⁴Nanyi mtajua kuwa mimi ndimi BWANA, nitakaposhughulika nanyi kwa ajili ya jina langu na wala si sawasawa na njia zenu mbaya na matendo yenu maovu, Ee nyumba ya Israeli, asema BWANA Mwenyezi."

Unabii Dhidi Ya Kusini

⁴⁵Neno la BWANA likanija kusema: ⁴⁶Mwanadamu, uelekeze uso wako upande wa kusini, hubiri juu ya upande wa kusini na utoe unabii juu ya msitu wa Negebu. ⁴⁷Waambie watu wa Negebu: "Sikieni neno la BWANA. Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: "Ninakaribia kukutia moto, nao utateketeza miti yako yote, mibichi na iliyokauka. Miali ya moto haitawenza kuzimwa na kila uso kutoka kusini mpaka kaskazini utakaushwa kwa moto huo. ⁴⁸Kila mmoja ataona kuwa mimi BWANA ndiye niliyeuwasha huo moto, nao hautazimwa."

⁴⁹Ndipo niliposema, "Aa, BWANA Mwenyezi! Wao hunisema, 'Huyu si huzungumza mafumbo tu?'

Babeli Upanga Wa Mungu Wa Hukumu

21 Neno la BWANA likanija kusema: ²"Mwanadamu, uelekeze uso wako juu ya Yerusalem na uhubiri dhidi ya mahali patakatifu. Tabiri dhidi ya nchi ya Israeli ³uiambie: 'Hili ndilo BWANA asemalo: Mimi niko kinyume nawe. Nitautoa upanga wangu kwenye ala yake na kumkatilia mbali mwenye haki na mwovu. ⁴Kwa sababu nitamkatilia mbali mwenye haki na mwovu, upanga wangu utakuwa wazi dhidi ya kila mmoja kuanzia kusini mpaka kaskazini. ⁵Ndipo watu wote watajua ya kuwa Mimi BWANA nimeutoa upanga wangu kwenye ala yake, nao hautarudi humo tena.'

⁶"Kwa hiyo lia kwa uchungu, mwanadamu! Lia kwa uchungu mbele yao kwa moyo uliopondeka na kwa huzuni nyingi. ⁷Nao

watakapokuuliza, 'Kwa nini unalia kwa uchungu?' Utasema hivi, 'Kwa sababu ya habari zinazokuja. Kila moyo utayeyuka na kila mkono utalegea, kila roho itazimia na kila goti litalegea kama maji.' Habari hizo zinakuja! Hakika zitatokea, asema BWANA Mwenyezi.'

⁸Neno la BWANA likanija kusema:
⁹'Mwanadamu, tabiri na useme, 'Hili ndilo Bwana asemalo:

" 'Upanga, upanga,
ulionolewa na kusuguliwa.

¹⁰umenolewa kwa ajili ya mauaji,
umesuguliwa ili ung'ae kama umeme wa radi!

" 'Je, tuifurahie fimbo ya utawala ya mwanangu Yuda? Upanga unaidharau kila fimbo ya namna hiyo.

¹¹" 'Upanga umewekwa tayari ili kusuguliwa,
ili upate kushikwa mkononi,
umenolewa na kusuguliwa,
umewekwa tayari kwa mkono wa mwuaji

¹²Piga kelele na uomboleze, Ee mwanadamu,
kwa kuwa upanga u dhidi ya watu wangu,
u dhidi ya wakuu wote wa Israeli.
Wametolewa wauawe kwa upanga pamoja na watu wangu.
Kwa hiyo pigapiga kifua chako.

¹³" 'Kwa maana upanga huu umejaribiwa na kuhakikishwa, itakuwaje basi fimbo ya ufalme ya Yuda inayoudharau kama haitakuwapo tena, bali itakuwa imeondolewa kabisa? Asema BWANA Mwenyezi.'

¹⁴Hivyo basi, mwanadamu, tabiri na ukapige makofi.
Upanga wako na upige mara mbili, naam, hata mara tatu.
Ni upanga wa kuchinja, upanga wa mauaji makuu, ukiwashambulia kutoka kila upande.

¹⁵Ili mioyo ipate kuyeyuka na wanaouawa wawe wengi, nimeweka upanga wa kuchinja kwenye malango yao yote.
Loo! Umetengenezwa umetemete kama umeme wa radi, umeshikwa kwa ajili ya kuua.

¹⁶Ee upanga, kata upande wa kuume, kisha upande wa kushoto, mahali po pote makali yako yatakapelekezwa.

¹⁷Mimi nami nitapiga makofi, nayo ghadhabu yangu itapungua. Mimi BWANA nimesema.

¹⁸Neno la BWANA likanija kusema:

¹⁹"Mwanadamu, weka alama njia mbili ambazo upanga wa mfalme wa Babeli utapitia, njia hizo zikianzia katika nchi hiyo hiyo. Weka kibao pale ambapo njia zinagawanyika kuelekea mjini.

²⁰Weka alama njia moja kwa ajili ya upanga upate kuja dhidi ya Raba ya Waamori na nydingine upate kuja dhidi ya Yuda na Yerusalem iliyozungushiwa ngome. ²¹Kwa kuwa mfalme wa Babeli sasa amesimama katika njia panda, katika makutano ya njia mbili, akipiga ramli: anapiga kura kwa kutumia mishale, anataka shauri kwa sanamu zake, anachunguza maini ya wanyama. ²²Upande wake wa kuume inakuja kura ya Yerusalem, ambapo ataweka vyombo vya kuvunjia boma, ili kuamrisha mauaji, kupiga ukelele wa vita, kuweka vyomba vya kuvunjia boma kwenye malango, kuweka jeshi kuzunguka na kufanya uzingiraji. ²³Itakuwa kama kupiga ramli kwa uongo kwa wale watu amba wameapa kumtii yeye. Lakini mfalme wa Babeli atawakumbusha juu ya uovu wao na kuwachukua mateka.

²⁴"Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Kwa sababu enyi watu mmekumbusha uovu wenu kwa kuasi waziwazi, mkidhihirisha dhambi zenu katika yale yote mfanyayo, kwa kuwa mmeefanya jambo hili, mtachukuliwa mateka.

²⁵"Ee mtawala kafiri na mwovu wa Israeli, ambaye siku yako imewadia, ambaye wakati wako wa adhabu umefikia kilele chake, ²⁶hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Vua kilemba, ondoa taji. Kwa kuwa mambo hayatakuwa kama yaliyoyokuwa. Aliye mnyonge atakwezwa na aliyekwezwa atashushwa. ²⁷Mahame! Mahame! Nitaufanya mji kuwa mahame! Hautajengwa upya mpaka aje yule ambaye ndiye mwenye haki nao, yeye ndiye nitakayempa.

²⁸Nawe mwandamu, tabiri na useme, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo kuhusu Waamoni na matukano yao.

" 'Upanga, upanga,
umefutwa kwa ajili ya kuua,

umesuguliwa ili kuangamiza
na unametameta kama umeme wa radi!
29Wakati wakitoa maono ya uongo kwa ajili
yako,
wanapobashiri uongo kwa ajili yako,
wanakuweka wewe kwenye shingo za watu
wapotovu, wale walio waovu,
wale ambao siku yao imewadia,
wakati wa adhabu yao ya mwisho.
30Urudishe upanga kwenye ala yake!
Katika mahali ulipoumbiwa,
katika nchi ya baba zako,
huko nitakuhukumu.
31Nitamwaga ghadhabu yangu juu yako
na kupuliza moto wa hasira yangu dhidi
yako,
nitakutia mikononi mwa watu wakatili,
watu stadi katika kuangamiza.
32Mtakuwa kuni za kuwashia moto,
damu yenu itamwagwa katika nchi
yenu,
wala hamtakumbukwa tena,
kwa maana Mimi BWANA
nimesema.' "

Dhambi Za Yerusalem

22 Neno la BWANA likanijia kusema:
2"Mwanadamu, je wewe utauhukumu?
Je, utauhukumu huu mji umwagao damu? Basi
uujulisse juu ya matendo yake yote ya
machukizo **3**uuambie: 'Hili ndilo BWANA
Mwenyezi asemalo: Ee mji ule ujileteao
maangamizi wenyewe kwa kumwaga damu
ndani yake na kujinajisi wenyewe kwa
kutengeneza sanamu, **4**umekuwa na hatia kwa
sababu ya damu uliyomwaga na umetiwa unajisi
kwa sanamu ulizotengeneza. Umejiletea mwisho
wa siku zako na mwisho wa miaka yako
umewadia. Kwa hiyo nitakufanya kitu cha
kudharauliwa kwa mataifa na kitu cha mzaha
kwa nchi zote. **5**Wale walio karibu na wale walio
mbali watakudhihaki, Ewe mji wenyewe sifa
mbaya, uliyejaa ghasia.

6" 'Ona jinsi kila mkuu wa Israeli aliye
ndani yako anavyotumia nguvu zake kumwaga
damu. **7**Ndani yako wamewadharau baba na
mama, ndani yako wamewatendea wageni
udhalimu na kuwaonea yatima na wajane.
8Mmedharau vitu vyangu vitakatifu na kuzinajisi
Sabato zangu. **9**Ndani yako wako watu
wasinziaji, watu walio tayari kumwaga damu,
ndani yako wako wale wanaokula vyakula
vilivytolewa mahali pa kuwekea vitu yva ibada

za miungu kwenye milima, na kutenda matendo
ya usherati. **10**Ndani yako wako wale
wanaovunja heshima vitanda nya baba zao,
ndani yako wamo wale wanaowatendea
wanawake jeuri wakiwa katika hedhi, wakati
wakiwa si safi. **11**Ndani yako mtu hufanya
mambo ya machukizo na mke wa jirani yake,
mwingine kwa aibu kubwa hukutana kimwili na
mke wa mwanawe, mwingine humtenda jeuri
dada yake, binti wa baba yake hasa. **12**Ndani
yako watu hupokea rushwa ili kumwaga damu,
mnapokea riba na faida ya ziada na kupata faida
isiyokuwa halali kutoka kwa jirani ili kupata faida
kubwa kupita kiasi. Nawe umenisahau mimi,
asema BWANA Mwenyezi.

13"Hakika nitapiga makofi kwa ajili ya faida
isiyo halali uliyojipatia na kwa damu uliyoimwaga
ndani yako. **14**Je, ujasiri wako utadumu au
mikono yako itakuwa na nguvu siku hiyo
nitakopokushughulikia? Mimi BWANA
nimesema na nitalifanya. **15**Nitakutawanya
mionganini mwa mataifa na kukutapanya katika
nchi mbalimbali nami nitakomesha unajisi wako.
16Ukiisha kunajisika mbele ya mataifa, utajua
kuwa Mimi ndimi BWANA.' "

17Ndipo neno la BWANA likanijia kusema:
18"Mwanadamu, nyumba ya Israeli imekuwa
kwangu takataka ya chuma, wote kwangu
wamekuwa shaba, batii, chuma na risasi
iliyoachwa kalibuni. Wao ni taka ya madini ya
fedha tu. **19**Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi
asemalo: "Kwa kuwa wote mmekuwa takataka
ya chuma, nitawakusanya Yerusalem. **20**Kama
vile watu wakusanyavyo fedha, shaba chuma,
risasi na batii kalibuni ili kuyeyusha kwa moto
mkali, ndivyo nitakavyowakusanya katika hasira
yangu na ghadhabu yangu kuwaweka ndani ya
mji na kuwayeyusha. **21**Nitawakusanya na
kupuliza juu yenu moto wa hasira yangu na
ghadhabu yangu nanyi mtayeyushwa ndani ya
huo mji. **22**Kama fedha iyeukavyo kalibuni,
ndivyo mtakavyoyeyuka ndani ya huo mji, nanyi
mtajua kuwa Mimi BWANA nimemwaga
ghadhabu yangu juu yenu.' "

23Neno la BWANA likanijia tena kusema:
24"Mwanadamu, iambie nchi, 'Wewe ni nchi
ambayo haijapata mvua wala manyunu katika
siku ya ghadhabu.' **25**Kuna hila mbaya ya wakuu
ndani yake kama simba angurumaye akirarua
mawindo yake, wanakula watu, wanachukua
hazina na vitu yva thamani na kuongeza idadi ya
wajane ndani yake.

²⁶Makuhani wake wameihalifu sheria yangu na kunajisi vitu vyangu vitakatifu, hawatofautishi kati ya vitu vitakatifu na vitu vya kawaida. Wanafundisha kuwa hakuna tofauti kati ya vitu vilivyo najisi na visivyo najisi, nao wanafumba macho yao katika kutunza Sabato zangu, hivyo katikati yao nimetiwa unajisi. ²⁷Maafisa wake walioko ndani yake ni kama mbwa mwitu wararuao mawindo yao, wanamwaga damu na kuua watu ili kupata faida ya udhalimu. ²⁸Manabii wake wanapaka chokaa matendo haya kwa maono ya uongo na utabiri wa udanganyifu. Wanasema, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo, 'Wakati BWANA hajasema.' ²⁹Watu wa nchi wanatoza kwa nguvu na kufanya unyang'anyi, wanawatenda jeuri maskini na wahitaji na kuwaonea wageni, wakiwanyima haki.

³⁰Nami nikatafuta mtu mionganoni mwao, ambaye angejenga ukuta na kusimama mbele zangu mahali palipobomoka kwa ajili ya watu wa nchi ili nisije nikaiangamiza, lakini sikumwona mtu ye yote. ³¹Hivyo nitaimwaga ghadhabu yangu juu yao na kuwateketeza kwa moto wa hasira yangu, nikiyaleta juu ya vichwa vyao yale yote walijotenda, asema BWANA Mwenyezi."

Ndugu Wawili Makahaba

23 Neno la BWANA likanijia kusema: ²"Mwanadamu, walikuwepo wanawake wawili, binti wa mama mmoja. ³Wakawa makahaba huko Misri, wakajitia kwenye ukahaba tangu ujana wao. Katika nchi ile vifua vyao vya ubikira vikakumbatiwa huko na wakapoteza ubikira wao. ⁴Mkubwa aliiwa Ohola na mdogo wake Oholiba. Walikuwa wangu nao wakazaa wavulana na msichana. Ohola ni Samaria, Oholiba ni Yerusalemu.

⁵"Ohola akajitia kwenye ukahaba alipokuwa bado ni wangu, akatamani sana wapenzi wake, mashujaa Waashuru, ⁶waliovaa nguo za buluu, watawala na majemadari, wote walikuwa wanaume vijana wa kuvutia, wapandao farasi. ⁷Akfanya ukahaba na wasomi wote wa Kiashuru na kujinajisi kwa sanamu zote za kila mwanaume aliyemtamani. ⁸Hakuacha ukahaba wake aliouanza huko Misri, wakati ambapo tangu ujana wake wanaume walilala naye, wakikumbatia kifua cha ubikira wake na kumwaga tamaa zao juu yake.

⁹Kwa hiyo nilimtia mikononi mwa wapenzi wake, Waashuru, kwa kuwa ndio aliowatamani.

¹⁰Wakamvua nguo zake wakamwacha uchi,

wakawachukua wanawe na binti zake, naye wakamwua kwa upanga. Akawa kitu cha kudharauliwa mionganoni mwao wanawake na adhabu ikatolewa dhidi yake.

¹¹"Oholiba dada yake alilionia jambo hili, lakini kwa tamaa zake na ukahaba wake, akaharibu tabia zake kuliko Ohola dada yake. ¹²Yeye naye aliwatamani Waashuru, watawala na majemadari, mashujaa waliovalia sare, wapandao farasi, wanaume vijana wote waliovutia. ¹³Nikaona kuwa yeye pia alijinajisi, wote wawili wakaelekeea njia moja.

¹⁴Lakini yeye akazidisha ukahaba wake. Akaona wanaume waliochorwa ukutani, picha za Wakaldayo waliovalia nguo nyekundu, ¹⁵wakiwa na mikanda viunoni mwao na vilemba vichwani mwao, wote walifanana na maafisa wa Kikaldayo wapandao magari ya vita, wenyeji wa Ukaldayo. ¹⁶Mara tu alipowaona, aliwatamani akatuma wajumbe kwao huko Ukaldayo. ¹⁷Ndipo hao Wakaldayo wakaja kwake, kwenye kitanda cha mapenzi, nao katika tamaa zao wakamtia unajisi. Baada ya kutiwa unajisi akawaacha kwa kuwachukia. ¹⁸Alipofanya ukahaba wake waziwazi na kuonyesha hadharani uchi wake, nilimwacha kwa kuchukia, kama vile nilivyokuwa nimemwacha dada yake. ¹⁹Lakini akazidisha zaidi ukahaba wake alipozikumbuka siku zake za ujana, alipokuwa kahaba huko Misri. ²⁰Huko aliwatamani wapenzi wake, ambao viungo vyao vya uzazi ni kama vya punda na kile kiwatokacho ni kama kiwatokacho farasi. ²¹Hivyo ultamani uasherati wa ujana wako wakati ulipokuwa Misri kifua chako kilipokumbatiwa na walipokutomasa kwa sababu ya matiti yako machanga.

²²Kwa hiyo, Oholiba, hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Nitawachochea wapenzi wako wawe kinyume na wewe, wale uliowaacha kwa kuchukia, nitawaleta dhidi yako kutoka kila upande, ²³yaani Wababeli na Wakaldayo wote, watu toka Pekodi, Shoa, Koa, wakiwa pamoja na Waashuri wote, vijana wazuri, watawala wote majemadari na maafisa wa magari ya vita na watu wa vyeo vya juu, wote wakiwa wamepanda farasi. ²⁴Watakuja dhidi yako wakiwa na silaha, magari ya vita, magari ya kukokota pamoja na umati mkubwa wa watu, watakuzingira pande zote kwa ngao na vigao na kofia za chuma. Nitakutia mikononi mwao ili wakuadhibu nao watakuadhibu sawasawa na sheria zao. ²⁵Nitaelekeza wivu wa hasira yangu dhidi yako

nao watakushughulikia kwa hasira kali. Watakatilia mbali pua yako na masikio yako, na wale watakaosalia mionganini mwako watauawa kwa upanga. Watachukua wana wako na binti zako na wale watakaosalia mionganini mwenu watateketeza kwa moto.²⁶Watakuuu pia nguo zako na kuchukua mapambo yako yaliyotengenezwa kwa vito na dhahabu.²⁷Hivyo ndivyo nitakavyokomesha uasherati wako na ukahaba wako uliouanza huko Misri. Hutatazama vitu hivi kwa kuvitamani tena wala kukumbuka Misri tena.

²⁸"Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ninakaribia kukutia mikononi mwa wale unaowachukia, kwa wale ulijitenga nao kwa kuwachukia. ²⁹Watakushughulikia kwa chuki na kukunyang'anya kila kitu ulichokifanyia kazi. Watakuacha uchi na mtupu na aibu ya ukahaba wako itafunuliwa. Uasherati wako na uzinzi wako ³⁰umekuletea haya yote, kwa sababu ultamani mataifa na kujinajisi kwa sanamu zao. ³¹Umeiendea njia ya dada yako, hivyo nitakitia kikombe chake mikononi mwako.'

³²"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

"Utakinywea kikombe cha dada yako,
kikombe kikubwa na chenyé kina kirefu,
nitaleta juu yako dhara na dhihaka
kwa kuwa kimejaa sana.

³³Utilewa ulevi na kujawa huzuni,
kikombe cha maangamizo na ukiwa,
kikombe cha dada yako Samaria.

³⁴Utakinywa chote na kukimaliza,
utakitupa chini kwa nguvu na kukipasua
vipande vipande kwa meno
na kuyararua matiti yako.

Nimenena haya, asema BWANA Mwenyezi .

³⁵"Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa kuwa tangu uliponisahau mimi na kunitupa nyuma yako, lazima ubebe matokeo ya uasherati wako na ukahaba wako."

³⁶BWANA akaniambia, "Mwanadamu, Je, utawahukumu Ohola na Oholiba? Basi wakabili kwa ajili ya matendo yao ya machukizo,³⁷kwa kuwa wamefanya uzinzi na damu imo mikononi mwao. Wamefanya uzinzi na sanamu zao, hata wamewatoa watoto wao walionizalia kuwa kafara, kuwa chakula kwao.³⁸Pia wamenifanyia hili: wakati huo huo wamenajisi patakatifu pangu na kuzitangua Sabato zangu.³⁹Siku ile ile

walitoa watoto wao kuwa kafara kwa sanamu zao, waliingia patakatifu pangu na kupatia unajisi. Hilo ndilo walilolifanya katika nyumba yangu.

⁴⁰"Walituma hata wajumbe kuwaita watu kutoka mbali, nao walipowasili ulioga kwa ajili yao, ukapaka macho yako rangi na ukavaa mapambo yako yaliyotengenezwa kwa vito vya dhahabu.⁴¹Ukaketi kwenye kiti cha anasa, kukiwa na meza iliyoandaliwa mbele yake ambayo juu yake ulikuwa umeweka uvumba na mafuta ambayo yalikuwa yangu.

⁴²Kelele za umati wa watu wasiojali zilikuwa zimemzunguka, wakaleta watu wengi waliokuwa wakifanya makelele na walevi kutoka nyikani, ambao walitia bangili kwenye mikono ya yule mwanamke na dada yake na pia taji nzuri za kupendeza kwenye vichwa vyao.⁴³Ndipo nikasema kuhusu yule aliyechakazwa na uzinzi, 'Basi wamtumie kama kahaba, kwa kuwa ndivyo alivyo.'⁴⁴Nao wakazini naye. Kama vile watu wazinivyo na kahaba, ndiyo hivyo walivyzini na hao wanawake waasherati, Ohola na Oholiba.⁴⁵Lakini watu wenge haki, watawahukumia adhabu wanawake wafanyao uzinzi na kumwaga damu, kwa kuwa ni wazinzi na damu iko mikononi mwao.

⁴⁶"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo, "Leteni watu wengi wenye makelele dhidi yao na uwaache wapate hofu na watekwe nyara.⁴⁷Hao watu wengi watawapiga kwa mawe na kuwaua kwa panga zao, watawaua wana wao na binti zao na kuzichoma nyumba zao.

⁴⁸Hivyo nitaukomesha uasherati katika nchi, ili wanawake wote wapate onyo nao wasije wakafanya uasherati kama ninyi mlivyofanya.⁴⁹Utapata adhabu kwa ajili ya uasherati wako na kuchukua matokeo ya dhambi zako za uasherati. Ndipo utakapojuu kuwa Mimi ndimi BWANA Mwenyezi."

Chungu Cha Kupikia

24 Katika mwaka wa tisa, mwezi wa kumi, siku ya kumi, neno la BWANA likanijia kusema:²"Mwanadamu, weka kumbukumbu ya tarehe hii, tarehe hii hasa, kwa kuwa mfalme wa Babeli ameuzingira mji wa Yerusalem kwa jeshi siku hii ya leo.³Iambie nyumba hii ya kuasi fumbo, na uwaambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

"Teleka sufuria jikoni,
iteleke na umimine maji ndani yake,

⁴Weka vipande nya nyama ndani yake,
vipande vyote vizuri, nya paja na nya
bega.

Ijaze hiyo sufuria kwa mifupa hii mizuri,
⁵Chagua yule aliye bora wa kundi la kondoo,
panga kuni chini ya sufuria kwa ajili ya
mifupa,
chochea mpaka ichemke na uitokose
hiyo mifupa ndani yake.

⁶Kwa kuwa hili ndilo BWANA Mwenyezi
asemalo:

" 'Ole wa mji umwagao damu,
ole wa sufuria ambayo sasa ina ukoko
ndani yake,
ambayo ukoko wake hautoki.
Kipakue kipande baada ya kipande,
bila kuvipigia kura.

⁷" Kwa kuwa damu aliyoimwaga ipo katikati
yake,
huyo mwanamke aliimwaga juu ya
mwamba ulio wazi,
hakuimwaga kwenye ardhi,
ambako vumbi lingefunika.

⁸Kuchocha ghadhabu na kulipiza kisasi,
nimemwaga damu yake juu ya mwamba
ulio wazi, ili isifunikwe.

⁹" Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi
asemalo:

" 'Ole wa mji umwagao damu!
Mimi, nami nitalundikia kuni nyingi.

¹⁰Kwa hiyo lundika kuni
na uwashe moto,
pika hiyo nyama vizuri,
changanya viungo ndani yake
na uiache mifupa iungue kwenye moto.

¹¹Kisha teleka sufuria tupu kwenye makaa
mpaka kiwe na moto sana na shaba
yake ing'ae,
ili uchafu wake upate kuyeyuka
na ukoko wake upate kuungua na
kuondoka.

¹²Imezuia juhudzi zote,
ukoko wake mwingi haujaondoka,
hata ikiwa ni kwa moto.

¹³" 'Sasa uchafu wako ni uasherati wako.
Kwa sababu nilijaribu kukutakasa lakini

haikuwezekana kutakaswa kutoka kwenye huo
uchafu wako, hutatakasika tena mpaka
ghadhabu yangu dhidi yako iwe imepungua.

¹⁴" 'Mimi BWANA nimesema, wakati
umewadia wa mimi kutenda. Mimi sitazuia, mimi
sitaona huruma wala sitapunguza hasira yangu,
Utahukumiwa sawasawa na mwenendo na
matendo yako, asema BWANA Mwenyezi."

Kifo Cha Mke Wa Ezekiel

¹⁵Neno la BWANA likanija kusema:

¹⁶"Mwanadamu, kwa pigo moja nakaribia
kukuondolea kile kilicho furaha ya macho yako.
Lakini usiomboleze au kulia wala kudondosha
machozi yo yote. ¹⁷Lia kwa uchungu kimya
kimya usimwombolezee mtu aliyekufa. Jifunge
kilemba chako na uvae viatu vyako miguuni
mwako, usifunike sehemu ya chini ya uso wako,
wala usile vyakula nya kawaida nya wakati wa
matanga."

¹⁸Hivyo nikanena na watu asubuhi na jioni
mke wangu akafa. Asubuhi yake nilifanya kama
nilivyomuriwa.

¹⁹Ndipo watu wakaniliza, "Je, jambo hili
unalofanya linamaanisha nini kwetu?"

²⁰Kwa hiyo nikawaambia, "Neno la BWANA
lilinjia kusema: ²¹Sema na nyumba ya Israeli.
Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:
Ninakaribia kupatia unajisi mahali pangu
patakatifu, ngome ambayo ndani yake mnaona
fahari, furaha ya macho yenu, kitu
mnachokipenda. Wana wenu na binti zenu
mliowaacha nyuma wataanguka kwa upanga.
²²Nanyi mtafanya kama nilivyofanya.
Hamtafunika sehemu ya chini ya nyuso zenu
wala hamtakula vyakula nya kawaida nya
waombolezaji. ²³Mtajifunga vilemba vichwani
mwenu na kuvala viatu vyenu miguuni mwenu.
Hamtaomboleza au kulia, lakini mtadhoofika kwa
sababu ya dhambi zenu na kulia kwa uchungu
kila mtu na mwenzake. ²⁴Ezekiel atakuwa
ishara kwenu, mtafanya kama ye ye aliyofanya.
Wakati jambo hili litakapotokea, mtajua kuwa
Mimi ndimi BWANA Mwenyezi.'

²⁵"Nawe, mwanadamu, siku ile
nitakapoonda ngome yao iliyo furaha yao na
utukufu wao, kitu cha kupendeza macho yao,
kile kilicho shauku ya miyo yao, wana wao na
binti zao vile vile, ²⁶siku hiyo atakayetoroka
atakuja kuwapasha habari. ²⁷Katika siku ile
kinywa chako kitamfumbukia ye ye aliyenusurika,
nawe utaongea wala hutanyamaza tena. Hivyo

wewe utakuwa ishara kwo, nao watajua kuwa Mimi ndimi BWANA."

Unabii Dhidi Ya Amoni

25 Neno la BWANA likanijia kusema: ²"Mwanadamu, elekeza uso wako juu ya Waamoni utabiri dhidi yao. ³Waambie, 'Sikieni neno la BWANA Mwenyezi. Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa sababu ulisema, "Aha!" Juu ya mahali pangu patakatifu palipotiwa unajisi na juu ya nchi ya Israeli ilipoangamizwa na juu ya watu wa Yuda walipokwenda uhamishoni, ⁴kwa hiyo nitawatia mikononi mwa watu wa mashariki mkawe mali yao. Watapiga kambi zao katikati yenu na kufanya makazi mionganoni mwenu, watakula matunda yenu na kunywa maziwa yenu. ⁵Nitaufanya mji wa Raba kuwa malisho ya ngamia na Amoni kuwa mahali pa kondoo pa kupumzikia. Ndipo mtakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA. ⁶Kwa kuwa hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa kuwa umepiga makofi yako na kufanya kishindo kwa miguu, mkifurahia kwa miyo yenu miovu juu ya yale mabaya yaliyoipata nchi ya Israeli, ⁷hivyo nitaunyosha mkono wangu dhidi yako na kukutoa kuwa nyara kwa mataifa. Nitakukatilia mbali kutoka kwenye mataifa na kukung'oa katika nchi. Nitakuangamiza, nawe utajua ya kuwa Mimi ndimi BWANA."

Unabii Dhidi Ya Moabu

⁸"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Kwa sababu Moabu na Seiri wamesema, "Tazama, nyumba ya Yuda imekuwa kama mataifa mengine yote," ⁹kwa hiyo nitaiondoa ile miji iliyo kando ya Moabu, kuanzia miji iliyoko mipakani, yaani: Beth-Yeshimothi, Baali-Meoni na Kiriaithaimu, iliyo utukufu wa nchi hiyo. ¹⁰Nitaitia Moabu pamoja na Waamoni mikononi mwa watu wa Mashariki kuwa milki yao, ili kwamba Waamoni wasikumbukwe mionganoni mwa mataifa, ¹¹nami nitatoa adhabu kwa Moabu. Ndipo watakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA.'

Unabii Dhidi Ya Edomu

¹²"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Kwa sababu Edomu ulilipiza kisasi juu ya nyumba ya Yuda na kukosa sana kwa kufanya hivyo, ¹³kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Nitaunyosha mkono wangu dhidi ya Edomu na kuua watu wake na wanyama wao.

Nitaufanya ukiwa, kuanzia Temani hadi Dedani wataanguka kwa upanga. ¹⁴Nitalipiza Edomu kisasi kwa mkono wa watu wangu Israeli, nao watawatendea Edomu sawasawa na hasira yangu na ghadhabu yangu, nao watakijua kisasi changu, asema BWANA Mwenyezi.'

Unabii Dhidi Ya Ufilistia

¹⁵Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Kwa sababu Wafilisti wamewalipiza kisasi kwa uovu wa miyo yao na kwa uadui wa siku nyingi wakataka kuangamiza Yuda, ¹⁶kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Mimi ninakaribia kuunyosha mkono wangu dhidi ya Wafilisti, nami nitawakatilia mbali Wakerethi na kuwaangamiza wale waliosalia katika pwani. ¹⁷Nitalipiza kisasi kikubwa juu yao na kuwaadhibu katika ghadhabu yangu. Ndipo watakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA, nitakapolipiza kisasi juu yao.'

Unabii Dhidi Ya Tiro

26 Mwaka wa kumi na moja, siku ya kwanza ya mwezi, neno la BWANA likanijia kusema: ²"Mwanadamu, kwa sababu Tiro amesema kuhusu Yerusalemu, 'Aha! Lango la kwenda kwa mataifa limevunjika, nayo milango yake iko wazi mbele yangu, sasa kwa kuwa amekuwa magofu nitastawi.' ³Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Mimi niko kinyume na wewe, Ee Tiro, nami nitaleta mataifa mengi dhidi yako, kama bahari inayovurumisha mawimbi yake. ⁴Watavunja kuta za Tiro na kuibomoa minara yake, nitakwangu udongo wake na kuufanya mwamba mtupu. ⁵Itakuwa huko katikati ya bahari patakuwa mahali pa kutandaza nyavi za kuvulia samaki, kwa maana nimenena, asema BWANA Mwenyezi. Atakuwa nyara kwa mataifa, ⁶nayo makao yake huko bara yataangamizwa kwa upanga. Ndipo watakapojuwa kwamba Mimi ndimi BWANA.

⁷"Kwa maana hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kutoka kaskazini nitamleta dhidi ya Tiro mfalme Nebukadneza wa Babeli, mfalme wa wafalme, akiwa na farasi na magari ya vita, wapanda farasi na jeshi kubwa. ⁸Atayaharibu makao yako huko bara kwa upanga, ataweka jeshi kukizingira, atakuzingira mpaka kwenye kuta za ngome zako na kuinua ngao zake dhidi yako. ⁹Ataelekeza mapigo ya vyombo vyake vya kubomolea dhidi ya kuta zako na kubomoa minara yako kwa silaha zake. ¹⁰Farasi zake zitakuwa nyingi sana kiasi kwamba utafunikwa na mavumbi watakayotimua. Kuta zako

zitatikisika kwa mshindo wa farasi wa vita, magari makubwa na magari ya vita wakati aingiapo malango yako kama watu waingiao mji ambao kuta zake zimebomolewa kote. ¹¹Kwato za farasi zake zitakanyaga barabara zako zote, atawaua watu wako kwa upanga na nguzo zako zilizo imara zitaanguka chini. ¹²Watateka utajiri wako na kuchukua nyara bidhaa zako, watazivunja kuta zako na kuzibomoa nyumba zako nzuri, watatupa baharini mawe yako, mbao zako na kifusi chako. ¹³Nitakomesha kelele za nyimbo zako, na uimbaji wako wa kinubi kamwe hautasikika tena. ¹⁴Nitakufanya mwamba mtupu, nawe utakuwa mahali pa kutandazia nyavu za kuvulia samaki. Kamwe hutajengwa tena, kwa maana Mimi BWANA nimenena, asema BWANA Mwenyezi.

¹⁵"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo kwa Tiro: 'Je, nchi za pwani hazitatetemeka kwa kishindo cha anguko lako, wakati majeruhi wanapolia kwa maumivu makali na wakati mauaji yanaendelea ndani yako? ¹⁶Ndipo wakuu wote wa mataifa ya pwani watashuka kutoka kwenye viti vyao vya enzi na kuweka kando majoho yao na kuvua nguo zao zilizotariziwa. Wakiwa wamevikwa hofu kuu, wataketi chini ardhini, wakiwa wanatatemeka kila dakika na wakikustajabia. ¹⁷Ndipo wao watakuomboleza na kukuambia:

"'Tazama jinsi ulivyoharibiwa, Ee mji
uliokuwa na sifa,
wewe uliyekaliwa na mabaharia!
Ulikuwa na nguvu kwenye bahari,
wewe na watu wako,
wote walioishi huko, uliwaitia hofu kuu.
¹⁸Sasa nchi za pwani zinatatemeka
katika siku ya anguko lako,
visiwa vilivyomo baharini
vinaogopa kwa kuperomoka kwako.'

¹⁹Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Nitakapokufanya uwe mji wa ukiwa, kama miji isiyokaliwa tena na watu, nitakapoleta vilindi vya bahari juu yako na maji yake makuu yatakapokufunika, ²⁰ndipo nitakapokushusha chini pamoja na wale washukao shimonii, kwa watu wa kale, nami nitakufanya uiishi katika pande za chini za nchi kama katika magofu ya kale, pamoja na wale washukao shimonii, nawe hutarudi au kurejea kwenye makao yako katika nchi ya walio hai. ²¹Nitakufikisha mwisho wa kutisha wala hutakuwepo tena. Watu

watakutafuta, lakini kamwe hutaonekana tena, asema BWANA Mwenyezi.

Maombolezo Kwa Ajili Ya Tiro

27 Neno la Bwana likanijia kusema: ²Mwanadamu, fanya maombolezo kwa ajili ya Tiro. ³Umwambie Tiro, ulioko kwenye lango la bahari, ufanyao biashara na mataifa mengi ya pwani, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

"Ee Tiro, wewe umesema,
'Mimi ni mkamilifu katika uzuri.'

⁴Mipaka yako ilikuwa katika moyo wa bahari,
wajenzi wako walikamilisha uzuri wako.

⁵Walizifanya mbao zako zote
kwa misonobari itokayo Seniri^a,
walichukua mierezi kutoka Lebanoni
kukutengenezea mlingoti.

⁶Walichukua mialoni toka Bashani
wakakutengenezea makasia yako,
kwa miti ya msanduku kutoka pwani ya
Kitimu

wakatengeneza sitaha yako na
kuipamba kwa pembe za ndovu.

⁷Kitani safi kilichotariziwa kutoka Misri kilikuwa
tanga lako,
nacho kilikuwa bendera yako,
chandalua chako kilikuwa cha rangi ya
buluu na ya zambarau
kutoka visiwa vya Elisha.

⁸Watu kutoka Sidoni na Arvadi walikuwa wapiga
makasia yako,
watu wako wenye ustadi, Ee Tiro, walikuwa
ndio mabaharia wako.

⁹Wazee wa Gebali pamoja na mafundi stadi
walikuwa mafundi wako melini.
Meli zote za baharini na mabaharia wao
walikuja kwako ili kubadilishana bidhaa
zako.

¹⁰Watu wa Uajemi, Ludi na Puti
walikuwa askari katika jeshi lako.
Walitundika ngao zao na chapeo zao
kwenye kuta zako,
wakileta fahari yako.

¹¹Watu wa Arvadi na wa Heleki
walikuwa juu ya kuta zako pande zote,
watu wa Gamadi
walikuwa kwenye minara yako.
Walitundika ngao zao kuzizunguka kuta
zako,

^a⁵ Seniri ndio Hermoni

wakaukamilisha uzuri wako.

¹²" Tarshishi walifanya biashara nawe kwa sababu ya utajiri wako mkubwa wa bidhaa, walibadilisha fedha, chuma, bati na risasi kwa mali zako.

¹³" 'Uyunani, Tubali na Mesheki, walifanya biashara nawe, walibadilisha watumwa na vyombo vyaa shaba kwa bidhaa zako.

¹⁴" Watu wa Beth Togarma walibadilisha farasi wa mizigo, farasi wa vita na nyumbu kwa mali zako.

¹⁵" Watu wa Dedani^b walifanya biashara nawe, watu wengi wa nchi za pwani walikuwa wachuuzi wako, walikulipa kwa pembe za ndovu na mpingo.

¹⁶" Watu wa Edomu walifanya biashara nawe kwa ajili ya wingi wa kazi za mikono yako, walibadilishana kwa almasi, vitambaa vyaa rangi ya zambarau, vitambaa viliviyotariziwa, kitani safi, matumbawe na akiki nyekundu.

¹⁷" Yuda na Israeli walifanya biashara nawe, walibadilishana kwa ngano kutoka Minithi, mtama, asali, mafuta na marhamu ya kuponyeshea.

¹⁸" Dameski, kwa sababu ya wingi wa kazi za mikono yako na ukuu wa utajiri wa mali, walifanya biashara nawe wakibadilishana mvinyo kutoka Helboni na sufu kutoka Zahari.

¹⁹" Wadani na Wayunani kutoka Uzali, walikuletea mali za biashara, nao wakabadilishana nawe chuma kilichofuliwa, mdalasini na mchaichai.

²⁰" 'Dedani alifanya biashara nawe kwa matandiko ya farasi.

²¹" 'Arabia na wakuu wote wa Kedari walikuwa wanunuzi wako waliobadilishana bidhaa zako na wanakondoo, kondoo waume na mbuzi.

²²" Wafanyi biashara wa Sheba na wa Rama walifanya biashara nawe, walibadilishana bidhaa zako na aina zote za vikolezi, vito vyaa thamani na dhahabu.

²³" Warani, Kane na Edeni na wafanyi biashara wa Sheba, Ashuru na Kilmadi walifanya biashara nawe. ²⁴Kwenye soko lako, walifanya biashara nawe kwa mavazi mazuri, vitambaa vyaa buluu, nguo za kutariziwa na mazulia ya rangi mbalimbali yenye kamba zilizosokotwa na kuwekwa mafundo imara.

²⁵" Merikebu za Tarshishi

^b¹⁵ Dedani ndio Rhodesi

ndizo zinazokusafirishia bidhaa zako.
Umejazwa shehena kubwa
katika moyo wa bahari.
²⁶Wapiga makasia wako wanakupeleka
mpaka kwenye maji makavu.
Lakini upopo wa mashariki umekuvunja
vipande vipande katika moyo wa bahari.
²⁷Utajiri wako, bidhaa zako na mali zako,
mabaharia wako, manahodha wako,
mafundi wako wa meli,
wafanyi biashara wako na askari wako
wote
na kila mmoja aliyeko melini
atazama kwenye moyo wa bahari
siku ile ya kuvunjika kwa meli yako.
²⁸Nchi za pwani zitatetemeka
wakati mabaharia wako watakapopiga
kelele.
²⁹Wote wapigao makasia
wataacha meli zao,
mabaharia wote na wanamaji wote
watasimama pwani.
³⁰Watapaza sauti zao
na kulia sana kwa ajili yako,
watajtupia mavumbi juu ya vichwa vyao
na kujivingirisha kwenye majivu.
³¹Watanyoa nywele zao kwa ajili yako,
nao watavaa nguo za magunia.
Watakulilia kwa uchungu wa moyo
na kwa maombolezo makuu.
³²Watakapokuwa wanalia na kuomboleza juu
yako,
watafanya maombolezo kukuhusu:
wakisema, "Ni nani aliyepata kuangamizwa
kama Tiro,
katika moyo wa bahari?"
³³Wakati bidhaa zako zilipotoka baharini,
ulitosheleza mataifa mengi,
kwa wingi wa utajiri wako na bidhaa zako
utajirisha wafalme wa dunia.
³⁴Sasa umevunjawunjwa na bahari,
katika vilindi vyaa maji,
bidhaa zako na kundi lako lote
vimezama pamoja nawe.
³⁵Wote waishio katika nchi za pwani
wanakustaajabia,
wafalme wao wanatetemeka kwa hofu kuu,
nazo nyuso zao zimekunjamana kwa
woga.
³⁶Wafanyi biashara mionganii mwa mataifa
wanakucheka,
umefikia mwisho wa kutisha
nawe hutakuwepo tena.

*Unabii Dhidi Ya Mfalme Wa Tiro***28**

Neno la BWANA likanijia kusema:
²"Mwanadamu, mwambie mfalme wa
 Tiro, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

" 'Kwa sababu moyo wako umejivuna
 na umesema, "Mimi ni Mungu,
 nami ninaketi katika kiti cha enzi cha Mungu
 katika moyo wa bahari."
 Lakini wewe ni mwanadamu wala si Mungu,
 ingawa unafikiri kuwa una hekima kama
 Mungu.

³Je, wewe una hekima kuliko Danieli?
 Je, hakuna siri iliyofichika kwako?

⁴Kwa hekima yako na ufahamu wako,
 umejjipatia utajiri,
 nawe umejjikusanya dhahabu

na fedha katika hazina zako.

⁵Kwa werevu wako mwinge na katika biashara,
 umeongeza utajiri wako
 na kwa sababu ya utajiri wako
 moyo wako umekuwa na kiburi.

⁶"Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi
 asemalo:

'Kwa sababu unafikiri una hekima,
 mwenye hekima kama Mungu,

⁷Mimi nitawaleta wageni dhidi yako,
 taifa katili kuliko yote,
 watafuta panga zao dhidi ya uzuri wa
 hekima yako

na kuchafua fahari yako inayong'aa.

⁸Watakushusha chini shimoni,
 nawe utakufa kifo cha kikatili katika moyo
 wa bahari.

⁹Je, wakati huo utasema, "Mimi ni Mungu,
 mbele ya wale wanaokuua?"

Utakuwa mwanadamu tu, wala si Mungu,
 mikononi mwa hao wanaokuua.

¹⁰Utakufa kifo cha wasiotahiriwa
 kwa mkono wa wageni,

kwa kuwa Mimi nimenena, asema BWANA
 Mwenyezi.' "

¹¹Neno la BWANA likanijia kusema:
¹²"Mwanadamu, mfanyie maombolezo mfalme
 wa Tiro nawe umwambie: 'Hili ndilo BWANA
 Mwenyezi asemalo:

" 'Ulikuwa kipeo cha ukamilifu,

ukiwa umejaa hekima na mkamilifu
 katika uzuri.

¹³Ulikuwa ndani ya Edeni,
 bustani ya Mungu,
 kila jiwe la thamani lilitupamba,
 akiki nyekundu, yakuti manjano,
 zumaridi, krisolitho, shohamu na yaspi,
 yakuti samawi, almasi na zabarajadi.
 Kuwekwa kwa hayo mapambo na
 kushikizwa kwake kulifanywa kwa
 dhahabu.

Siku ile ulipoumbwa yaliandaliwa tayari.

¹⁴Ulitwa mafuta kuwa kerubi mlinzi,
 kwa kuwa hivyo ndivyo nilivyokusimika.
 Ulikuwa kwenye mlima mtakatifu wa Mungu,
 ultitembea katikati ya mawe ya moto.

¹⁵Ulikuwa mnyofu katika njia zako
 tangu siku ile ya kuumbwa kwako,
 hadi uovu ulipoonekana ndani yako.

¹⁶Kutokana na biashara yako iliyoenea,
 ulijazwa na dhuluma nawe ukatenda
 dhambi.

Hivyo nilikuondoa kwa aibu kutoka katika
 mlima wa Mungu,
 nami nikakufukuza, Ee kerubi mlinzi,
 kutoka katikati ya mawe ya moto.

¹⁷Moyo wako ukawa na kiburi
 kwa ajili ya uzuri wako,
 nawe ukaiharibu hekima yako
 kwa sababu ya fahari yako.
 Kwa hiyo nikakutupa chini,
 nimekfanya kiona mbele ya wafalme.

¹⁸Kwa dhambi zako nygingi na biashara yako ya
 dhuluma,
 umenajisi mahali pako patakatifu.
 Kwa hiyo nilifanya moto utoke ndani yako,
 nao ukakuteketeza,
 nami nikakufanya majivu juu ya nchi,
 machoni pa wote waliokuwa
 wakitazama.

¹⁹Mataifa yote yaliyokujua yanakustajabia,
 umefikia mwisho wa kutisha na hutakuwepo
 tena milele."

Unabii Dhidi Ya Sidoni

²⁰Neno la BWANA likanijia kusema:

²¹"Mwanadamu, elekeza uso wako juu ya Sidoni,
 ukatabiri dhidi yake. ²²Nawe useme: 'Hili ndilo
 BWANA Mwenyezi asemalo:

" 'Mimi ni kinyume chako, Ee Sidoni,
 nami nitapata utukufu ndani yako.
 Nao watajua kwamba Mimi ndimi Bwana

Mungu,
nitakapotekeleza hukumu zangu
na kuonyesha utakatifu wangu ndani
yake.
23Nitapeleka tauni ndani yake
na kufanya damu itiririke katika
barabara zake.
 Waliochinjwa wataanguka ndani yake,
kwa upanga dhidi yake kila upande.
 Ndipo watakapojuwa kwamba Mimi ndimi
BWANA.

24“Nyumba ya Israeli hawatakuwa tena na majirani wenye nia ya kuwadhuru wanaoumiza kama michongoma na miiba mikali. Ndipo watakapojuwa kwamba Mimi ndimi BWANA Mwenyezi.

25“Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: ‘Nitakapoikusanya nyumba ya Israeli kutoka katika mataifa ambako wametawanyika, nitajionyesha kuwa mtakatifu mionganoni mwao machoni pa mataifa. Ndipo watakapoishi katika nchi yao wenyewe, niliyompa mtumishi wangu Yakobo. **26**Wataishi humo kwa salama na watajenga nyumba na kupanda mashamba ya mizabibu, wataishi kwa salama nitakapowaadhibu majirani zao wote ambao waliwafanya uovu. Ndipo watakapojuwa kwamba Mimi ndimi BWANA, Mungu wao.’ ”

Unabii Dhidi Ya Misri

29 Katika mwaka wa kumi, mwezi wa kumi, siku ya kumi na mbili, neno la BWANA likanilia kusema: **2**“Mwanadamu, elekeza uso wako juu ya Farao mfalme wa Misri na utabiri dhidi yake na dhidi ya Misri yote. **3**Nena, nawe useme, “Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

‘Mimi ni kinyume nawe, Farao, mfalme wa Misri,
joka kubwa ulalaye katikati ya vijito vyako,

Ukisema, “Mto Nile ni wangu mwenyewe,
niliufanya kwa ajili yangu mwenyewe.”

4Lakini nitatia ndoana katika mataya yako
nami nitawafanya samaki wa vijito
vyako
washikamane na magamba yako.
 Nitakutoa katikati ya vijito vyako,
pamoja na samaki wote walioshikamana
na magamba yako.

5Nitakutupa jangwani,

wewe pamoja na samaki wote wa vijito
vyako.
 Utaanguka uwanjani,
nawe hutakusanya au kuchukuliwa.
 Nitakutoa uwe chakula
kwa wanyama wa nchi na ndege wa
angani.

6Ndipo wale wote waishio Misri watakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA.

“ ‘Umekuwa fimbo ya tete kwa nyumba ya Israeli. **7**Walipokushika kwa mikono yao, ulivunjika na kuchana mabega yao, walipokuegemea, ulivunjika na migongo yao ikateguka.

8“Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: ‘Nitaleta upanga juu yako na kuua watu wako na wanyama wao. **9**Misri itakuwa ukiwa na isiyolimwa wala kukaliwa na watu. Ndipo watakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA.

“ Kwa sababu ulisema, “Mto Nile ni wangu, mimi niliufanya,” **10**kwa hiyo mimi ni kinyume nawe na kinyume na vijito vyako, nami nitaifanya nchi ya Misri kuwa magofu na ukiwa isiyolimwa wala kukaliwa na watu kuanzia Migdoli hadi Aswani, hata kufikia mpakani wa Ethiopia. **11**Hakuna unyayo wa mtu au mnyama utakaopita ndani yake, wala hakuna ye yote atakayeishi humo kwa muda wa miaka arobaini. **12**Nitaifanya nchi ya Misri ukiwa, mionganoni mwa nchi zilizo ukiwa, nayo miji yake itabaki ukiwa miaka arobaini mionganoni mwa miji iliyo magofu. Nami nitawatawanya Wamisri mionganoni mwa mataifa na kuwafukuza huko na huko katika nchi nyingine.

13Lakini hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: ‘Mwishoni mwa hiyo miaka arobaini, nitawakusanya Wamisri kutoka katika mataifa walikotawanywa. **14**Nitawarudisha kutoka wenye kutekwa kwao na kuwaweka katika Pathrosi, nchi ya baba zao. Huko watakuwa na ufalme usiokuwa na nguvu. **15**Utakuwa ufalme dhaifu kuliko zote na kamwe Misri haitajikweza tena juu ya mataifa mengine. Nitaufanya ufalme wake dhaifu sana kiasi kwamba kamwe hautatawala tena juu ya mataifa mengine. **16**Misri haitakuwa tena tumaini la watu wa Israeli bali itakuwa kumbukumbu ya dhambi yao kwa kuigeukia kuomba msaada. Ndipo watakapojuwa kuwa Mmi ndimi BWANA Mwenyezi.”

17Katika mwaka wa ishirini na saba, mwezi

wa kwanza, siku ya kwanza, neno la BWANA likanija kusema: ¹⁸"Mwanadamu, Nebukadneza mfalme wa Babeli aliongoza jeshi lake kufanya kazi ngumu dhidi ya Tiro, kila kichwa kilipata upaa na kila bega likachunika. Lakini yeze na jeshi lake hawakupata malipo yo yote kutokana na muda wote alioongoza hiyo vita dhidi ya Tiro. ¹⁹Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Nitaitia Misri mikononi mwa Nebukadneza mfalme wa Babeli, naye atachukua utajiri wa Misri. Atateka mateka na kuchukua nyara mali za Misri kama ujira kwa ajili ya jeshi lake. ²⁰Nimempa mfalme wa Babeli nchi ya Misri kuwa ujira kwa juhud zake kwa sababu yeze na jeshi lake walifanya kwa ajili yangu, asema BWANA Mwenyezi.'

²¹Katika siku hiyo nitaifanya nyumba ya Israeli iwe na nguvu nami nitakifungua kinywa chako miongan mwao. Ndipo watakapoju kwamba Mimi ndimi BWANA.'

Maombolezo Kwa Ajili Ya Misri

30 Neno la BWANA likanija kusema:
²"Mwanadamu, toa unabii na useme: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

" 'Ombolezeni ninyi na mseme,
 'Ole wa siku ile!'

³Kwa kuwa siku ile imekaribia,
 siku ya BWANA imekaribia,
 siku ya mawingu,
 siku ya maangamizi kwa mataifa.

⁴Upanga utakuja dhidi ya Misri,
 nayo maumivu makuu yatajilia Ethiopia.
 Mauaji yatakapoangukia Misri,
 utajiri wake utachukuliwa
 na misingi yake itabomolewa.

⁵Ethiopia^a na Putu, Ludi na Arabia yote, Libya^b na watu wa nchi ya agano watauawa kwa upanga pamoja na Misri.

⁶Hili ndilo BWANA asemalo:

"Wale walioungana na Misri wataanguka
 na kiburi cha nguvu zake kitashindwa.
 Kutoka Migdoli hadi Aswani,
 watauawa ndani yake kwa upanga,
 asema BWANA Mwenyezi.

⁷" 'Hizo nchi zitakua ukiwa
 miongan mwa nchi zilizo ukiwa,

nayo miji yao itakuwa magofu
 miongan mwa miji iliyo magofu.
⁸Ndipo watakapoju kwamba Mimi ndimi
 BWANA,
 nitakapoiwasha Misri moto
 na wote wamsaidiao watapondwa.

⁹" 'Siku hiyo wajumbe watatoka kwangu kwa merikebu, ili kuwatia hofu Ethiopia, wakiwa katika hali yao ya kuridhika. Maumivu makali yatawapata siku ya maangamizi ya Misri, kwa kuwa hakika itakuja.

¹⁰" 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

" 'Nitakomesha makundi ya watu jeuri ya
 Misri
 kwa mkono wa Nebukadneza
 mfalme wa Babeli.

¹¹Yeye na jeshi lake, taifa lililo katili kuliko
 mataifa yote,
 litaletwa ili kuangamiza nchi.

Watafuta panga zao dhidi ya Misri
 na kujaza nchi kwa waliouawa.

¹²Nitakausha vijito vya Nile
 na nitaiuza nchi kwa watu waovu,
 kwa mkono wa wageni,
 nitaifanya nchi ukiwa na kila kitu
 kilichomo ndani yake.

Mimi BWANA nimenena haya.

¹³"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

" "Nitaangamiza sanamu
 na kukomesha vinyago katika Memfisi^c.
 Hapatakuwepo tena na mkuu katika nchi ya
 Misri,

nami nitaeneza hofu katika nchi nzima.

¹⁴Nitaifanya Pathrosi kuwa ukiwa
 na kuitia moto Soani,
 nami nitaipiga kwa adhabu Thebesi.

¹⁵Nitaimwaga ghadhabu yangu juu ya Pelusiumu
 ngome ya Misri,
 nami nitakatilia mbali makundi ya watu
 wa Thebesi yafanyayo jeuri.

¹⁶Nitaitia moto nchi ya Misri,
 Pelusiumu itagagaa kwa maumivu
 makuu.

Thebesi itachukuliwa na tufani,
 Memfisi itakuwa katika taabu daima.

^a5 Ethiopia ndio Kushi.

^b5 Libya ndio Kubu.

^c13 Memfisi ndio Nofu.

¹⁷Wanaume vijana wa Oni^d na wa Pi-Besethie^e
wataanguka kwa upanga
nayo hiyo miji itatekwa.
¹⁸Huko Tahpanesi mchana utatiwa giza
nitakapovunja kongwa la Misri,
hapo kiburi cha nguvu zake kitakoma.
Atafunikwa na mawingu na vijiji vyake
vitatekwa.
¹⁹Kwa hiyo nitaipiga Misri kwa adhabu,
nao watajua kuwa Mimi ndimi Bwana
Mungu.' "

²⁰Katika mwaka wa kumi na moja, mwezi wa kwanza, siku ya saba, neno la BWANA likanija kusema: ²¹"Mwanadamu, nimevnunja mkono wa Farao mfalme wa Misri. Haukufungwa ili upone au kuwekewa kipande cha ubao ili upate nguvu za kuweza kuchukua upanga. ²²Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Mimi ni kinyume na Farao mfalme wa Misri. Nitavunja mikono yake yote miwili, ule mkono ulio mzima pia na ule uliovunjika na kuufanya upanga uanguke toka mkononi mwake. ²³Nitawatawanya Wamisri mionganoni mwa mataifa na kuwafukuza huko na huko katika nchi zote. ²⁴Nitaitia nguvu mikono ya mfalme wa Babeli na kuutia upanga wangu mkononi mwake, lakini nitavunja mikono ya Farao, naye atalia kwa huzuni mbele yake kama mtu aliyetiwa jeraha la kumfisha. ²⁵Nitaitia nguvu mikono ya mfalme wa Babeli, lakini mikono ya Farao italegea. Ndipo watakapoju kwamba Mimi ndimi BWANA, nitakapoutia upanga wangu mkononi mwa mfalme wa Babeli, naye ataunyosha dhidi ya Misri. ²⁶Nitawatawanya Wamisri mionganoni mwa mataifa na kuwafukuza huko na huko katika nchi mbalimbali. Ndipo watakapoju kwamba Mimi ndimi BWANA.' "

Mwerezi Katika Lebanoni

31 Katika mwaka wa kumi na moja, mwezi wa tatu, siku ya kwanza, neno la BWANA likanija kusema: ²"Mwanadamu, mwambie Farao mfalme wa Misri na makundi yake ya watu wenye jeuri:

" 'Je, ni nani awezaye kulinganishwa
na wewe katika fahari.
³Angalia Ashuru, wakati fulani ilikuwa
mwerezi huko Lebanoni,
ukiwa na matawi mazuri ukitia msitu

^{d17} Oni ndio Awen kwa Kiebrania au Heliopolis.
^{e17} Pi-Besethi ndio Bubastis.

kivuli,
ulikuwa mrefu sana,
kilele chake kilipita majani ya miti yote.
⁴Maji mengi yaliustawisha,
chemchemi zenye maji mengi ziliufanya
urefuke,
vijito vyake vilitiririka
pale ulipoota pande zote
na kupeleka mifereji yake
kwenye miti yote ya shambani.
⁵Hivyo ukarefuka
kupita miti yote ya shambani,
vitawi vyake viliongezeka
na matawi yake yakawa marefu,
yakitanda kwa sababu ya wingi wa maji.
⁶Ndege wote wa angani
wakaweka viota kwenye vitawi vyake,
wanyama wote wa shambani
wakazaana chini ya matawi yake,
mataifa makubwa yote
yaliiishi chini ya kivuli chake.
⁷Ulikuwa na fahari katika uzuri,
ukiwa na matawi yaliyotanda,
kwa kuwa mizizi yake ilikwenda chini
mpaka kwenye maji mengi.
⁸Mierezi katika bustani ya Mungu
haikuweza kushindana nao,
wala misonobari
haikuweza kulingana na vitawi vyake,
wala miti ya miamori
haikulinganishwa na matawi yake,
wala hakukuwa na mti katika bustani ya
Mungu
wa kulinganisha na uzuri wake.
⁹Niliufanya kuwa mzuri
ukiwa na matawi mengi,
ulionewa wivu na miti yote ya Edeni
katika bustani ya Mungu.

¹⁰Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa sababu ulikuwa mrefu sana, kilele chake kikiwa juu ya majani manene ya miti na kwa sababu ulikuwa na kiburi cha urefu wake,
¹¹niliutia mikononi mwa mtawala wa mataifa, ili ye ye aushughulikie sawasawa na uovu wake. Nikaukatilia mbali,
¹²nayo mataifa mageni yaliyo makatili sana yaliukata huo mti na kuuacha. Matawi yake yalianguka juu ya milima na kwenye mabonde yote, vitawi vyake vikavunjika na kusambaa katika makorongo yote ya nchi. Mataifa yote ya duniani yakaondoka kutoka kwenye kivuli chake na kuuacha.
¹³Ndege wote wa angani wakakaa kwenye ule mti ulioanguka

na wanyama pori wote wakaka katikati ya vitawi vyake. ¹⁴Kamwe hakutakuwa na miti mingine kando ya hayo maji itakaorefuka zaidi ya huo, vilele vyake vikiwa juu ya majani yote ya miti. Hakuna miti mingine, hata kama imekunywa maji vizuri namna gani itakayofikia urefu huo, yote mwisho wake ni kifo na kuingia ardhini, kama vile ilivyo kwa wanadamu, pamoja na wale waendao shimoni.

¹⁵Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Katika siku ile mwerezi uliposhushwa chini kaburini nilizifunika chemchemi zenyne maji mengi kwa maombolezo: Nilivizuia vijito vyake na wingi wa maji yake nikauzuia. Kwa sababu yake niliivika Lebanoni huzuni, nayo miti yote ya shambani ikanyauka. ¹⁶Niliyafanya mataifa yatetemeke kwa kishindo cha kuanguka kwake wakati nilipoushusha chini kaburini pamoja na wale washukao shimoni. Ndipo miti yote ya Edeni, miti iliyo bora kuliko yote na iliyo mizuri sana ya Lebanoni, miti yote ile iliyokunywa maji vizuri, ilifarijklaka hapa duniani. ¹⁷Wale walioishi katika kivuli chake, wale walioungana naye mionganoni mwa mataifa, nao pia walikuwa wamezikwa pamoja naye, wakiungana na wale waliouawa kwa upanga.

¹⁸Ni miti ipi ya Edeni inayoweza kulinganishwa nawe kwa fahari na utukufu? Hata hivyo, wewe pia, utashushwa chini pamoja na miti ya Edeni mpaka kuzimu, uthalala mionganoni mwa wasiotahiriwa, pamoja na wale waliouawa kwa upanga.

" 'Huyu ni Farao pamoja na makundi yake yote ya watu wenye jeuri, asema BWANA Mwenyezi.' "

Maombolezo Kwa Ajili Ya Farao

32 Katika mwaka wa kumi na mbili, mwezi wa kumi na mbili, siku ya kwanza ya mwezi, neno la Mungu likanija kusema: ²"Mwanadamu, fanya maombolezo kwa ajili ya Farao mfalme wa Misri na umwambie:

" 'Wewe ni kama simba mionganoni mwa mataifa,
wewe ni kama joka kubwa baharini,
unayevuruga maji kwa miguu yako na
kuchafua vijito.'

³"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

" 'Nikiwa pamoja na wingi mkubwa wa watu nitautupa wavu wangu juu yako,

nao watakukokota katika wavu wangu.

⁴Nitakutupa nchi kavu
na kukuvarumisha uwanjani.
Nitawafanya ndege wote wa angani watue
juu yako
na wanyama wote wa nchi
watajishibisha nyama yako.

⁵Nitatapanya nyama yako juu ya milima
na kujaza mabonde kwa mabaki yako.
⁶Nitailowanisha nchi kwa damu yako inayotiririka
njia yote hadi milimani,
nayo mabonde yatajazwa na nyama yako.

⁷Nitakapokuzimisha, nitafunika mbingu
na kuzitia nyota zake giza,
nitalifunika jua kwa wingu,
nao mwezi hautatoa nuru yake.

⁸Mianga yote itoayo nuru angani
nitaitia giza juu yako,
nitaleta giza juu ya nchi yako,
asema BWANA Mwenyezi.

⁹Nitaifadhaisha miyo ya mataifa mengi
nitakapokuangamiza mionganoni mwa mataifa,
nikikuleta uhamishoni mionganoni mwa nchi
ambazo hajapata kuzijua.

¹⁰Nitayafanya mataifa mengi wakustaaajabie,
wafalme wao watatetemeka kwa hofu kwa
ajili yako
nitakapotikisa upanga wangu mbele
yao.

Siku ya anguko lako
kila mmoja wao atatetemeka
kila dakika kwa ajili ya maisha yake.

¹¹Kwa kuwa hili ndilo BWANA Mwenyezi
asemalo:

'Upanga wa mfalme wa Babeli
utakuja dhidi yako.

¹²Nitafanya makundi ya watu wako wenye jeuri
kuanguka
kwa panga za watu mashujaa,
taifa katili kuliko mataifa yote.
Watakivunjavunja kiburi cha Misri,
nayo makundi yake yote ya watu wenye
jeuri yatashindwa.

¹³Nitaangamiza mifugo yake yote
wanaojilisha kando ya maji mengi,
hayatavurugwa tena kwa mguu wa
mwanadamu
wala kwato za mnyama hazitayachafua
tena.

¹⁴Kisha nitafanya maji yake yatulie
na kufanya vijito vyake vitiririke kama

mafuta,
asema BWANA Mwenyezi.
¹⁵Nitakapoifanya Misri kuwa ukiwa
na kuiondolea nchi kila kitu kilichomo
ndani yake,
nitakapowapiga wote waishio humo,
ndipo watakapojuu kuwa Mimi ndimi
BWANA.'

¹⁶"Hili ndilo ombolezo watakalomwimbia.
Binti za mataifa wataliimba, kwa kuwa Misri na
kundi lake lote la watu wenye jeuri wataliimba,
asema BWANA Mwenyezi."

¹⁷Katika mwaka wa kumi na mbili, mwezi wa
kwanza, siku ya kumi na tano ya mwezi, neno la
BWANA likanija kusema: ¹⁸"Mwanadamu,
omboleza kwa ajili ya kundi la watu wenye jeuri
wa Misri na uwatupe kuzimu yeye na binti za
mataifa yenye nguvu, waende huko pamoja nao
washukao shimonii. ¹⁹Je, ninyi mniamzidi nani
kwa uzuri? Shukeni chini! Nanyi mkalazwe
pamoja na hao wasio tahiriwa! ²⁰Wataanguka
mionganii mwa wale waliouawa kwa upanga.
Upanga umefutwa, mwache aburutwe mbali
pamoja na hao watu wake wote wenye jeuri.
²¹Kutoka kuzimuni viongozi hodari watanena
kuhusu Misri pamoja na wale waliouanga nao,
'Wameshuka chini nao wamelala kimya pamoja
na hao wasiotahiriwa, pamoja na wale
waliouawa kwa upanga.'

²²"Ashuru yuko huko pamoja na jeshi lake
lote, amezungukwa na makaburi ya watu wake
wote waliouawa, wale wote walioanguka kwa
upanga. ²³Makaburi yao yako kwenye kina cha
chini cha shimo na jeshi lake limelala
kulizunguka kaburi lake. Wote waliokuwa
wameeneza hofu kuu katika nchi ya walio hai
wameuawa, wameanguka kwa upanga.

²⁴"Elamu yuko huko, pamoja na makundi
yake yote ya watu wenye jeuri wakiwa
wamelizunguka kaburi lake. Wote wameuawa,
wameanguka kwa upanga. Wote waliokuwa
wameeneza hofu katika nchi ya walio hai
walishuka kuzimu bila kutahiriwa. Wanaichukua
aibu yao pamoja na wale washukao shimonii.
²⁵Kitanda kimetandikwa kwa ajili yake mionganii
mwa waliouawa, pamoja na makundi yake yote
ya watu wenye jeuri yakiwa yamelizunguka
caburi lake. Wote ni watu wasiotahiriwa,
wameuawa kwa upanga. Kwa sababu vitisho
vyao vilienea katika nchi ya walio hai,
wameichukua aibu yao pamoja na wale

washukao shimonii, nao wamewekwa mionganii
mwa waliouawa.

²⁶"Mesheki na Tabali wako humo, pamoja
na makundi yao ya watu wenye jeuri wakiwa
wameyazunguka makaburi yao. Wote
hawakutahiriwa, wameuawa kwa upanga kwa
sababu walieneza vitisho vyao katika nchi ya
walio hai. ²⁷Je, hawakulala na mashujaa
wengine wasiotahiriwa waliouawa, ambaa
wameshuka kaburini wakiwa na silaha zao za
vita, ambaa panga zao ziliwekwa chini ya vichwa
vyao na uovu wao juu ya mifupa yao? Adhabu
kwa ajili ya dhambi zao ilikuwa juu ya mifupa
yao, ingawa vitisho vyaa mashujaa hawa vilikuwa
vimeenea hadi kwenye nchi ya walio hai.

²⁸Wewe pia, Ee Farao, utavunjwa nawe
utalala mionganii mwa wasiotahiriwa, pamoja na
wale waliouawa kwa upanga.

²⁹"Edomu yuko humo, wafalme wake wote
na wakuu wake wote, ambaa ijapokuwa wana
nguvu, wamelazwa pamoja na wale waliouawa
kwa upanga. Wamelala pamoja na
wasiotahiriwa, pamoja na wale washukao
shimonii.

³⁰"Wakuu wote wa kaskazini na Wasidoni
wote wako huko, wameshuka chini pamoja na
waliouawa kwa aibu ijapokuwa kuna vitisho
vilivyo sababishwa na nguvu zao. Wamelala bila
kutahiriwa pamoja na wale waliouawa kwa
upanga na kuchukua aibu yao pamoja na wale
washukao chini shimonii.

³¹"Farao, yeye pamoja na jeshi lake lote,
atakapoawaona atafarijiwa kwa ajili ya kundi lake
lote la watu wenye jeuri, wale waliouawa kwa
upanga, asema BWANA Mwenyezi. ³²Ingawa
nilimfanya Farao aeneze vitisho vyake katika
nchi ya walio hai, Farao pamoja na makundi
yake yote ya watu wenye jeuri watalazwa
mionganii mwa wasiotahiriwa, pamoja na wale
waliouawa kwa upanga, asema BWANA
Mwenyezi."

Wajibu Wa Hezekieli Kuwa Mlinzi Kwa Watu Wake

33 Neno la BWANA likanija kusema:
²"Mwanadamu, sema na watu wako
uwaambie, 'Nitakapoleta upanga dhidi ya nchi,
nao watu wa nchi wakamchagua mmoja wa
watu wao na kumfanya awe mlinzi wao, ³naye
auonapo upanga unakuja dhidi ya nchi na
kupiga tarumbeta kuonya watu, ⁴kama mtu ye
yote asikiapo sauti ya tarumbeta hakukubali
kuonywa, basi upanga ujapo na kuutoa uhai

wake, damu yake itakuwa juu ya kichwa chake mwenyewe. ⁵Kwa kuwa alisikia sauti ya tarumbeta lakini hakukubali maonyo, damu yake itakuwa juu ya kichwa chake mwenyewe. Kama angekubali maonyo, angelijiocko mwenyewe. ⁶Lakini kama mlinzi akiona upanga unakuja na asipige tarumbeta kuonya watu na upanga ukija na kutoa uhai wa mmoja wao, yule mtu ataondolewa kwa sababu ya dhambi yake, lakini damu yake nitaitaka mkononi mwa mlinzi huyo.'

⁷"Mwanadamu, nimekufanya wewe kuwa mlinzi kwa ajili ya nyumba ya Israeli, kwa hiyo sikia neno nisemalo na uwape maonyo kutoka kwangu. ⁸Nimwambiapo mtu mwovu, 'Ewe mtu mwovu, hakika utakufa,' nawe hukusema neno la kumwonya ili atoke katika njia zake, yule mtu mwovu atakufa kwa ajili ya dhambi yake, mimi nitaitaka damu yake mkononi mwako. ⁹Lakini kama utamwonya huyo mtu mwovu aache njia zake mbaya naye hafanyi hivyo, atakufa kwa ajili ya dhambi yake, lakini utakuwa umejiokoa mwenyewe.

¹⁰"Mwanadamu, sema na nyumba ya Israeli uwaambie, 'Hili ndilo mnalosema: "Makosa yetu na dhambi zetu zimetulemea, nasi tunadhoofika kwa sababu ya hayo. Tutawezaje basi kuishi?"' ¹¹Waambie, 'Hakika kama mimi niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, sifurahii kifo cha watu waovu, bali kwamba wageuke kutoka katika njia zao mbaya wapate kuishi. Geukeni! Geukeni kutoka katika njia zenu mbaya! Kwa nini mkafe Ee nyumba ya Israeli?'

¹²"Kwa hiyo, mwanadamu, waambie watu wako, 'Haki ya mtu mwenye haki haitamwokoa wakati anapoacha kutii, wala uovu wa mtu mwovu hautamsababisha yeye kuanguka anapotubu na kuacha uovu. Mtu mwenye haki, kama akitenda dhambi, hataishi kwa sababu ya uadilifu wake wa awali. ¹³Kama nikimwambia mtu mwenye haki kwamba hakika utaishi, lakini akategemea hiyo haki yake na kutenda uovu, hakuna tendo lo lote la haki alilotenda litakalokumbukwa, atakufa kwa ajili ya uovu alioutenda. ¹⁴Nami kama nikimwambia mtu mwovu, 'Hakika utakufa,' kisha akageuka kutoka katika dhambi yake na kufanya lile lillio haki na sawa, ¹⁵kama akirudisha kile alichochochukuwa rehani kwa ajili ya deni, akarudisha alichoiba na kufuata amri zile ziletazo uzima, wala hafanyi uovu, hakika ataishi, hatakuwa. ¹⁶Hakuna dhambi yo yote aliyoitenda itakayokumbukwa juu yake. Ametenda lile lillio haki na sawa, hakika ataishi.

¹⁷"Lakini watu wako wanasema, 'Njia ya

Bwana si sawa.' Lakini ni njia zao ambazo si sawa. ¹⁸Kama mtu mwenye haki akigeuka kutoka katika uadilifu wake na kufanya uovu, atakufa kwa ajili ya huo uovu. ¹⁹Naye mtu mwovu kama akigeuka kutoka katika uovu wake na kufanya lile lillio haki na sawa, kwa kufanya hivyo ataishi. ²⁰Lakini, Ee nyumba ya Israeli, unasema, 'Njia ya Bwana si sawa.' Lakini nitamhukumu kila mmoja wenu sawasawa na njia zake mwenyewe."

Anguko La Yerusalemu

²¹"Mwaka wa kumi na mbili wa uhamisho wetu, mwezi wa kumi, siku ya tano, mtu aliyejkuwa ametoroka kutoka Yerusalemu akanijia na kusema, "Mji wa Yerusalemu umeanguka!" ²²Basi jioni kabla mtu huyo hajaja, mkono wa BWANA, ulikuwa juu yangu, naye alifungua kinywa changu kabla ya mtu yule aliyenijia asubuhi hajafika. Basi kinywa changu kilifunguliwa na sikuweza tena kunyamaza.

²³Ndipo neno la BWANA likanijia kusema: ²⁴"Mwanadamu, watu wanaoishi katika magofu hayo katika nchi ya Israeli wanasema hivi, 'Abrahamu alikuwa mtu mmoja tu, hata hivyo akaimiliki nchi. Lakini sisi ni wengi, hakika tumepewa nchi kuwa milki yetu.' ²⁵Kwa hiyo waambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa kuwa mnakula nyama pamoja na damu na kuinulia sanamu zenu macho na kumwaga damu, je, mtaimiliki nchi?' ²⁶Mnategemea panga zenu, mnafanya mambo ya machukizo na kila mmoja wenu humtia unajisi mke wa jirani yake. Je, mtaimiliki nchi?

²⁷"Waambie hivi: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Hakika kama niishivyo, wale waliobaki katika magofu wataanguka kwa upanga, wale walio nje mashambani nitawatoa wararuliwe na wanyama pori, nao wale walio katika ngome na kwenye mapango watakuwa kwa tauni. ²⁸Nitaifanya nchi kuwa ukiwa na utupu na kiburi cha nguvu zake zitafikia mwisho, nayo milima ya Israeli itakuwa ukiwa ili mtu ye yote asipite huko. ²⁹Kisha watajua kuwa Mimi ndimi BWANA, nitakapokuwa nimeifanya nchi kuwa ukiwa na utupu kwa sababu ya mambo yote ya machukizo waliyotenda.'

³⁰"Kwa habari yako wewe, mwanadamu, watu wako wanaongea habari zako wakiwa karibu na kuta na kwenye milango ya nyumba, wakiambiana kila mmoja na mwenzake, 'Njoni msikie ujumbe ule utokao kwa BWANA.' ³¹Watu wangu wanakujia, kama wafanyavyo, nao

wanaketi mbele yako kama watu wangu na kusikiliza maneno yako, lakini hawayatendi. Kwa maana udanganyifu u katika midomo yao, lakini miyo yao ina tamaa ya faida isiyi halali. ³²Naam, mbele yao umekuwa tu kama yeye aimbaye nyimbo za mapenzi kwa sauti nzuri za kuvutia na kupiga vyombo kwa ustadi, kwa kuwa wanasi kia maneno yako lakini hawayatendi.

³³"Wakati mambo haya yote yatakapotimia, kwa kuwa hakika yatatokea, ndipo watakapoju kwamba nabii amekuwapo mionganoni mwao."

Wachungaji Na Kondoo

34

Neno la BWANA likanijia kusema:

²"Mwanadamu, tabiri juu ya wachungaji wa Israeli, tabiri na uwaambie: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ole wa wachungaji wa Israeli ambao hujitunza wenyewe tu! Je, haiwapasi wachungaji kutunza kundi la kondoo? ³Mnakula mafuta ya wanyama, mnavaa mavazi ya sufu na kuchinja kondoo walionona, lakini hamlitunzi kundi. ⁴Hamkuwatia nguvu walio dhaifu wala hamkuwaganga wenyewe maradhi wala kuwafunga waliojeruhiwa. Hamkuwarudisha walio tangatanga wala kuwatafuta wale waliopotea. Badala yake mmewatawala kwa ukali na kwa ukatili. ⁵Hivyo walitawanyika kwa sababu hapakuwepo mchungaji, nao walipotawanyika, wakawa chakula cha wanyama wa mwitu wote. ⁶Kondoo wangu walitawanyika, wakatangatanga kwenye milima yote na kwenye kila kilima kirefu. Kondoo wangu walitawanyika juu ya uso wa dunia yote bila kuwa na ye yote wa kuwaaulizia wala wa kuwatafuta.

⁷"Kwa hiyo, ninyi wachungaji, lisikieni neno la BWANA: ⁸Kwa hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, kwa sababu kondoo zangu wamekosa mchungaji na hivyo wametekwa nyara na kuwa chakula cha wanyama wote wa mwituni na kwa sababu wachungaji wangu, hawakuwatafuta kondoo zangu, bali wachungaji wamejitetunza wenyewe, nao hawakuwalisha kondoo zangu, ⁹kwa hiyo enyi wachungaji, sikieni neno la BWANA: ¹⁰Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Mimi ni kinyume na wachungaji nami nitawadai kondoo zangu mkononi mwao. Nitawafukuza kutoka kwenye kuchunga kundi langu, ili wachungaji wasiendelee kujitunza wenyewe. Nitaokoa kondoo zangu kutoka kwenye vinywa vyao, nao kondoo hawatakuwa tena chakula chao.

¹¹"Kwa kuwa hili ndilo BWANA Mwenyezi

asemalo: 'Mimi mwenyewe nitawaaulizia kondoo zangu na kuwatafuta. ¹²Kama vile mchungaji atafutavyo kundi lake liliotawanyika wakati akiwa pamoja nalo, hivyo ndivyo nitakavyowatafuta kondoo wangu. Nitawaokoa kutoka mahali pote walipokuwa wametawanyika katika siku ya mawingu na giza nene. ¹³Nitawatoa katika mataifa na kuwakusanya kutoka nchi mbalimbali, nami nitawaleta katika nchi yao wenyewe. Nitawalisha kwenye milima ya Israeli, katika mabonde na mahali pote panapokalika katika nchi. ¹⁴Nitawachunga kwenye malisho mazuri na miinuko ya milima wa Israeli patakuwa mahali pao pa malisho. Huko watajipumzisha kwa amani katika nchi ya malisho mazuri, nao watajilisha huko katika malisho tele katika milima ya Israeli. ¹⁵Mimi mwenyewe nitawachunga kondoo zangu na kuwafanya wapumzike, asema BWANA Mwenyezi. ¹⁶Nitawaaulizia kondoo waliopotea na kuwaleta walio tangatanga. Nitawafunga waliojeruhiwa na kuwatia nguvu waliodhaifu lakini wale waliojikinai na wenyewe nguvu nitawaangamiza. Nitalichunga kundi kwa haki.

¹⁷"Kwa habari yenu, enyi kundi langu, hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Nitahukumu kati ya kondoo na kondoo, kati ya kondoo waume na mbuzi. ¹⁸Je, haiwatashi ninyi kujilisha kwenye malisho mazuri? Je, ni lazima ninyi kuyakanyaga pia malisho yenu yaliyobaki kwa miguu yenu? Je, haiwatashi ninyi kunywa maji safi? Je, ni lazima kuyachafua maji mengine kwa miguu yenu? ¹⁹Je, ni lazima kundi langu wajilishe kwa yale mliyoyakanyaga na kunywa maji mliyoyachafua kwa miguu yenu?

²⁰"Kwa hiyo, hili ndilo BWANA Mwenyezi awaambialo: 'Tazama, mimi mwenyewe nitahukumu kati ya kondoo wanono na waliokonda. ²¹Kwa sababu mmewapiga kikumbo na kuwapiga kwa pembe zenu kondoo wote walio dhaifu mpaka wakawafukuza, ²²nitaliokoa kundi langu na hawatake wa nyara tena. Nitahukumu kati ya kondoo na kondoo. ²³Nitaweka juu yao mchungaji mmoja, mtumishi wangu Daudi, naye atawachunga, atawachunga na kuwa mchungaji wao. ²⁴Mimi BWANA nitakuwa Mungu wao, naye mtumishi wangu Daudi atakuwa mkuu mionganoni mwao. Mimi BWANA nimenena.

²⁵"Nitafanya nao agano la amani na kuwaondoa wanyama wa mwitu kutoka katika nchi yao ili kondoo wangu waweze kupumzika nyikani na msituni kwa salama. ²⁶Nitawabariki

wao pamoja na maeneo yanayozunguka kilima changu. Nitawanyeshea mvua kwa majira yake, kutakuwepo mvua za baraka.²⁷Miti ya shambani itatoa matunda yake na ardhii itatoa mazao yake, watu watakan salama katika nchi yao. Watajua kuwa Mimi ndimi BWANA, nitakapovunja vifungo vya nira zao na kuwaokoa kutoka katika mikono ya wale waliowafanya watumwa.²⁸Hawatatekwa tena nyara na mataifa, wala wanyama pori hawatawala tena. Wataishi kwa salama, wala hakuna ye yote atakayewatia hofu.²⁹Nitawapa nchi yenye sifa kutohana na mazao yake, hawatapatwa na njaa katika nchi tena wala hawatadharauliwa na mataifa.³⁰Ndipo watakapoju kuwa Mimi, BWANA, Mungu wao, niko pamoja nao na ya kuwa wao, nyumba ya Israeli, ni watu wangu, asema BWANA Mwenyezi.³¹Ninyi ni kondoo wangu, kondoo wa malisho yangu, ninyi ni watu wangu, nami ni Mungu wenu, asema BWANA Mwenyezi.' "

Unabii Dhidi Ya Edomu

35 Neno la BWANA likanijia kusema:
²"Mwanadamu, elekeza uso wako juu ya mlima Seiri, utabiri dhidi yake ³na useme: Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Mimi ni kinyume nawe, Ee mlima Seiri, nami nitanyosha mkono wangu dhidi yako na kukufanya ukiwa na usiyekaliwa na watu wala kulimika. ⁴Nitaifanya miji yako kuwa magofu nawe utakuwa ukiwa. Ndipo utakapoju kuwa Mimi ndimi BWANA.

⁵" Kwa sababu ulificha moyoni uadui wa siku nyingi nawe ukawatoa Waisraeli wauawe kwa upanga wakati wa maafa yao, wakati adhabu yake ilipofikia kilele chake, ⁶kwa hiyo hakika kama niishivyo, asema BWANA Mwenyezi, nitakutia katika umwagaji damu nao itakufuatia. Kwa kuwa hakuchukia kumwaga damu, kumwaga damu kutakufuatia.⁷Nitaufanya Mlima Seiri ukiwa na usiokaliwa na watu wala kulimika na kuukatilia mbali na wote wanaokuja na wanaokwenda. ⁸Nitaijaza milima yenu kwa watu wake walioawa, wale walioawa kwa upanga wataanguka juu ya vilima vyako na katika mabonde yako na katika makorongo yako yote. ⁹Nitakufanya ukiwa millele, watu hawataishi katika miji yako. Ndipo utakapoju kuwa Mimi ndimi BWANA.

¹⁰" Kwa sababu umesema, "Mataifa haya mawili na nchi hizi zitakuwa zetu nasi tutazimiliki," Ingawa hata mimi BWANA nilikuwa huko,¹¹kwa hiyo hakika kama niishivyo, asema BWANA, Mwenyezi, nitakutenda kwa kadiri ya

hasira na wivu uliouonyesha katika chuki yako juu yao nami nitafanya nijulikane miongan mwao wakati nitakapokuhukumu.¹²Ndipo utakapoju kuwa Mimi BWANA nimesikia mambo yote ya dharau uliyosema dhidi ya milima ya Israeli. Ulisema, "Wamefanyika ukiwa na kutiwa mikononi mwetu tuwararue."¹³Ulijigamba dhidi yangu na kusema maneno dhidi yangu bila kujizuia, nami nikayasikia.¹⁴Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Wakati dunia yote inashangilia nitakufanya ukiwa.¹⁵Kwa sababu ulishangilia wakati urithi wa nyumba ya Israeli ulipofanyika ukiwa, hivyo ndivyo nitakavyokutendea. Utakuwa ukiwa, Ee mlima Seiri, wewe na Edomu yote. Kisha ndipo watajua kuwa Mimi ndimi BWANA.' "

Unabii Kwa Milima Ya Israeli

36 "Mwanadamu, itabirie milima ya Israeli na useme, 'Ee milima ya Israeli, sikieni neno la BWANA. ²Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa sababu adui wanasema juu yako, 'Aha! Mahali palipoinuka pa zamani pamekuwa milki yetu.' "³Kwa hiyo tabiri na useme, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa sababu wamewafanya ukiwa na kuwagandamiza kila upande ili mpate kuwa milki ya mataifa mengine na kuwa kitu cha kusimangwa na kudhihakiwa miongan mwa watu, ⁴kwa hiyo, Ee milima ya Israeli, sikieni neno la BWANA Mwenyezi: Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo kwa milima na vilima, kwa makorongo na mabonde, kwa mahame yaliyo ukiwa, miji ilioachwa ambayo imetekwa nyara na kudharauliwa na mataifa mengine yanayowazunguka, ⁵hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Katika wivu wangu uwakao nimenena dhidi ya mataifa mengine na dhidi ya Edomu yote, kwa maana kwa furaha na hila katika miyo yao walifanya nchi yangu kuwa milki yao ili wapate kuteka nyara sehemu yake ya malisho.' ⁶Kwa hiyo tabiri kuhusu nchi ya Israeli na uiambie milima na vilima, makorongo na vijito na mabonde. Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Ninanena katika wivu wa ghadhabu yangu kwa sababu mmedharauliwa na mataifa. ⁷Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ninaapa kwa mkono wangu ulioinuliwa kwamba mataifa wanaowazunguka nao pia watadharauliwa.

⁸" Lakini ninyi, Ee milima ya Israeli, mtatoa matawi na matunda kwa ajili ya watu wangu Israeli, kwa sababu hivi karibuni watakuja nyumbani. ⁹Mimi ninawajibika nanyi na

nitawaangalia kwa upendeleo, mtalimwa na kupandwa mbegu, ¹⁰nami nitaizidisha idadi ya watu kwenu, naam, nyumba yote ya Israeli. Miji itakaliwa na watu na magofu yatajengwa upya. ¹¹Nitaongeza idadi ya watu na wanyama juu yenu, nao watazaana sana na kuwa wengi mno. Nitawakalisha watu ndani yenu kama ilivyokuwa wakati uliopita, nami nitawafanya mfanikiwe kuliko hapo kwanza. Ndipo mtakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA. ¹²Nitawafanya watu, watu wangu Israeli, kutembea juu yenu. Watawamiliki ninyi, nanyi mtakuwa urithi wao, kamwe hamtawaondolea tena watoto wao.

¹³"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Kwa sababu watu wanakuambia, "Unawala watu na kuliondolea taifa lako watoto wake," ¹⁴kwa hiyo hutakula tena watu wala kulifanya tena taifa lako lisiwe na watoto, asema BWANA Mwenyezi. ¹⁵Sitakufanya tena usikie dhihaka za mataifa, wala kudharauliwa na kabile za watu, wala kulifanya taifa lako lianguke, asema BWANA Mwenyezi."

¹⁶Neno la Mungu likanijia tena kusema: ¹⁷"Mwanadamu, nyumba ya Israeli walipokuwa wakiishi katika nchi yao wenyewe, waliinajisi kwa mwenendo wao na matendo yao. Mwenendo wao mbele zangu ulikuwa kama mwanamke aliye katika hedhi. ¹⁸Hivyo nilimwaga ghadhabu yangu juu yao kwa sababu walikuwa wamemwaga damu katika nchi na kwa sababu walikuwa wameitia nchi unajisi kwa sanamu zao. ¹⁹Nikawatawanya mionganoni mwa mataifa, nao wakaenda huko na huko katika nchi mbalimbali, nikawahukumu sawasawa na mwenendo wao na matendo yao. ²⁰Tena po pote walipokwenda mionganoni mwa mataifa walilitia unajisi jina langu takatifu, kwa kuwa watu walisema kuhusu wao, 'Hawa ndio watu wa BWANA, lakini imewapasa kuondoka katika nchi yake.' ²¹Lakini niliwahurumia kwa ajili ya jina langu takatifu, ambalo nyumba ya Israeli imelitia unajisi mionganoni mwa mataifa huko walikokwenda.

²²"Kwa hiyo iambie nyumba ya Israeli, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Si kwa ajili yako, Ee nyumba ya Israeli, kwamba ninafanya mambo haya, bali ni kwa ajili ya jina langu takatifu, ambalo mmelitia unajisi mionganoni mwa mataifa mliyoyaendea. ²³Nitaunyesha utakatifu wa jina langu kuu, ambalo limetiwa unajisi mionganoni mwa mataifa, jina ambalo limetiwa unajisi mionganoni mwao. Ndipo mataifa watakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA, asema BWANA Mwenyezi, nitakapojonyesha

mwenyewe kuwa mtakatifu kwa kuwapitia ninyi mbele ya macho yao.

²⁴"Kwa kuwa nitawaondoa ninyi toka katika mataifa, nitawakusanya kutoka katika nchi zote na kuwarudisha kwenye nchi yenu wenyewe. ²⁵Nitawanyunyizia maji safi, nanyi mtakuwa safi, nitawatakasa kutoka katika uchafu wenu wote na kutoka katika sanamu zenu zote. ²⁶Nitawapa moyo mpya na kuweka roho mpya ndani yenu, nitaondoa ndani yenu moyo wenu wa jiwe na kuwapa moyo wa nyama. ²⁷Nami nitaweka Roho yangu ndani yenu na kuwafanya ninyi mfuate amri zangu na kuwafanya kuwa waangalifu kuzishika sheria zangu. ²⁸Mtaishi katika nchi niliyowapa baba zenu, ninyi mtakuwa watu wangu nami nitakuwa Mungu wenu. ²⁹Nitawaokoa ninyi kutoka katika unajisi wenu wote. Nitaiita nafaka na kuongeza iwe nyingi sana nami sitaleta njaa juu yenu. ³⁰Nitaongeza matunda ya miti na mazao ya mashamba, ili kwamba msipate tena aibu mionganoni mwa mataifa kwa ajili ya njaa. ³¹Ndipo mtakapozikumbuka njia zenu za uovu na matendo yenu maovu, nanyi mtajichukia wenyewe kwa ajili ya dhambi zote na matendo yenu ya kuchukiza. ³²Ninataka ninyi mjue kwamba sifanyi hili kwa ajili yenu, asema BWANA Mwenyezi. Oneni aibu na mkatahayari kwa ajili ya mwenendo wenu, Ee nyumba ya Israeli!

³³"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Siku ile nitakapowasafisha kutoka katika dhambi zenu zote, nitarudisha watu waishi katika miji yenu na magofu yatajengwa upya. ³⁴Nchi iliyokuwa ukiwa italimwa badala ya kukaa ukiwa machoni mwa wale wote wanaopita ndani yake. ³⁵Watasema, "Hii nchi iliyokuwa imeachwa ukiwa sasa imekuwa kama bustani ya Edeni, miji ile iliyokuwa magofu, ukiwa na kuangamizwa, sasa imejengewa ngome na kukaliwa na watu." ³⁶Ndipo mataifa yanayowazunguka yaliyobakia watakapojuwa kuwa Mimi BWANA nimejenga tena kile kilichoharibiwa na nimepanda tena kile kilichokuwa ukiwa. Mimi BWANA nimenena, nami nitalifanya."

³⁷"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: "Mara nyingine tena nitasikia maombi ya nyumba ya Israeli na kuwatendea jambo hili: Nitawafanya watu wake kuwa wengi kama kondoo, ³⁸kuwa wengi kama kundi la kondoo kwa ajili ya dhabihu huko Yerusalem wakati wa siku kuu zao za wakati ulioamriwa. Hivyo ndivyo miji iliyokuwa magofu itajazwa na makundi ya

watu. Ndipo watakapojua kuwa Mimi ndimi BWANA."

Bonde La Mifupa Mikavu

37 Mkono wa BWANA ulikuwa juu yangu, naye akanitoa nje kwa Roho wa BWANA na kuniweka katikati ya bonde lililokuwa limejaa mifupa tele. ²Akanipitisha pande zote kwenye hiyo mifupa, nami nikaona mifupa mingi sana ndani ya lile bonde, mifupa iliyokuwa imekauka sana. ³Akaniuliza, "Mwanadamu, mifupa hii yaweza kuishi?"

Nikajibu, "Ee BWANA Mwenyezi, Wewe peke yako wajua."

⁴Ndipo akaniambia, "Itabirie mifupa hii na uiambie, 'Enyi mifupa mikavu, sikieni neno la BWANA! ⁵Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo kwa hii mifupa: Nitatia pumzi^a ndani yenu, nanyi mtaishi. ⁶Nitawawekea mishipa, nami nitaifanya nyama ije juu yenu na kuwafunika kwa ngozi. Nitatia pumzi ndani yenu, nanyi mtakuwa hai. Ndipo mtakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA."

⁷Basi nikatabiri kama nilivyoamriwa. Wakati nilipokuwa ninatabiri, kukawa na sauti, sauti ya kugongana, nayo mifupa ikasogeleana, mfupa kwa mfupa mwensiwe. ⁸Nikatazama, mishipa na nyama vikatokea juu ya mifupa na ngozi ikafunika, lakini hapakuwepo pumzi ndani yake.

⁹Ndipo aliponiambia, "Utabirie upepo, tabiri, mwanadamu na uuambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Njoo kutoka pande nne, Ee pumzi, nawe upulizie pumzi ndani ya hawa waliouawa, ili wapate kuishi.' " ¹⁰Hivyo nikatabiri kama alivyoniamuru, nayo pumzi ikawaingia, wakawa hai na wakasimama kwa miguu yao, jeshi kubwa mno.

¹¹Ndipo akaniambia: "Mwanadamu, mifupa hii ni nyumba yote ya Israeli. Nao wanasema, 'Mifupa yetu imekauka na tumaini letu limetoweka, tumekatiliwa mbali.' ¹²Hivyo watabirie na uwaambie: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Enyi watu wangu, nitayafunua makaburi yenu na kuwatoa ndani yake, nami nitawarudisha tena katika nchi ya Israeli. ¹³Ndipo ninyi watu wangu, mtakapojuwa kuwa Mimi ndimi BWANA, nitakapoyafunua makaburi yenu na kuwatoa humo. ¹⁴Nitatia Roho yangu ndani yenu nanyi mtaishi, nami nitawakalisha katika nchi yenu wenyewe. Ndipo mtakapojuwa kwamba Mimi BWANA nimenena, nami nitalitenda, asema BWANA!"

Taifa Moja Chini Ya Mfalme Mmoja

¹⁵Neno la BWANA likanija kusema: ¹⁶Mwanadamu, chukua fimbo na uandike juu yake, 'Hii ni kwa ajili ya Yuda na Waisraeli waliofungamana naye.' Kisha chukua fimbo nyingine, uandike juu yake, 'Fimbo ya Efraimu, ni kwa ajili ya Yosefu na nyumba yote ya Israeli wanaofungamana naye.' ¹⁷Ziunganishe pamoja kuwa fimbo moja ili kwamba ziwe fimbo moja katika mkono wako.

¹⁸"Watu wako watakapokuuliza, 'Je, hutatuambia ni nini maana ya jambo hili?'

¹⁹Waambie, "Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Nitaichukua fimbo ya Yosefu, iliyoko mikononi mwa Efraimu na ya makabila ya Israeli yanayofungamana naye na kuiunganisha na fimbo ya Yuda, nikizifanya kuwa fimbo moja, nao watakuwa wamoja katika mkono wangu." ²⁰Inua mbele ya macho yao zile fimbo ulizozilandika ²¹kisha waambie, 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Nitawatoa Waisraeli katika mataifa walikokuwa wamekwenda. Nitawakusanya po pote walipo na kuwarudisha katika nchi yao wenyewe. ²²Nitawafanya kuwa taifa moja katika nchi, katika milima ya Israeli. Patakuwa na mfalme mmoja juu yao wote na kamwe hawatagawanyika tena kuwa mataifa mawili au kugawanyika katika falme mbili. ²³Hawatajitia tena unajisi kwa sanamu zao na vinyago vyao visivyo na maana wala kwa makosa yao yo yote, kwa maana nitawaokoa kutoka katika dhambi zao zote zilizowarudisha nyuma, nami nitawatakasa. Wao watakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wao.

²⁴"Mtumishi wangu Daudi atakuwa mfalme juu yao, nao wote watakuwa na mchungaji mmoja. Watafuata sheria zangu na kuzishika amri zangu kwa uangalifu. ²⁵Wataishi katika nchi niliyompa mtumishi wangu Yakobo, nchi ambamo baba zenu waliishi. Wao na watoto wao na watoto wa watoto wao wataishi humo milele, naye Daudi mtumishi wangu atakuwa mkuu wao milele. ²⁶Nitafanya nao agano la amani, litakuwa agano la milele. Nitawafanya imara na kuongeza idadi yao, nami nitaweka mahali patakatifu pangu mionganoni mwao milele. ²⁷Maskani yangu yatakuwa pamoja nao, nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. ²⁸Ndipo mataifa watakapojua kwamba Mimi BWANA ndiye ninayefanya Israeli kuwa takatifu, wakati mahali patakatifu pangu patakapokuwa mionganoni mwao milele.' "

^{a5} Pumzi hapa ina maana "roho" kwa lugha ya Kebrania.

Unabii Dhidi Ya Gogu

38 Neno la BWANA likanijia kusema: ²"Mwanadamu, kaza uso wako dhidi ya Gogu, katika nchi ya Magogu, mkuu wa Roshi, Mesheki na Tubali, tabiri dhidi yake ³na useme: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ee Gogu, mimi ni kinyume nawe, mtawala mkuu wa Roshi, Mesheki na Tubali. ⁴Nitakugeuza kuelekea ulikotoka na kukutia ndoana kwenye mataya yako na kukutoa nje wewe pamoja na jeshi lako lote, yaani, farasi wako, wapanda farasi wako waliojiandaa tayari kwa vita, pamoja na kundi kubwa la watu wakiwa na ngao na vigao, wote wakipunga panga zao. ⁵Uajemi, Ethiopia^a na Putu watakuwa pamoja nao, wote wakiwa na ngao na kofia za chuma, ⁶pia Gomeri pamoja na vikosi vyake vyote na nyumba ya Beth-Togarma kutoka kaskazini ya mbali pamoja na vikosi vyake vyote, mataifa mengi wakiwa pamoja nawe.

⁷"Jiandae, uwe tayari, wewe na makundi yako yote ya watu wenyе jeuri yaliyokusanyika pamoja nawe, nawe waamrishe. ⁸Baada ya siku nyingi utaitwa vitani. Katika miaka ijayo utaivamia nchi ile ambayo imepona kutoka katika vita, ambayo watu wake walikusanya kutoka katika mataifa mengi ili kuja katika milima ya Israeli, ambayo kwa muda mrefu ilikuwaimeachwa ukiwa. Wameletwa kutoka katika mataifa na sasa wote wanaishi katika hali ya salama. ⁹Wewe na vikosi vyako vyote na mataifa mengi yaliyo pamoja nawe mtapanda juu, mtawazoza kama tufani na kuifunika nchi kama wingu.

¹⁰"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Katika siku ile mawazo yataingia moyoni mwako nawe utapanga mipango mibaya. ¹¹Utasema, "Nitapigana vita na nchi ambayo vijiji vyake havina maboma, nitawashambulia watu wanaoishi kwa amani na wasiotarajia vita, wote wanaishi bila maboma na bila malango na makomeo. ¹²Nitateka mateka na kuchukua nyara mali za wale waliorudi kuishi katika mahame na wale watu waliokusanya kutoka kwa mataifa, ambao sasa wana mifugo na mali nyingi, wanaoishi katikati ya nchi." ¹³Sheba na Dedani pamoja na wafanya biashara wa Tarshishi na vijiji vyake vyote watakuambia, "Je, umekuja kuteka mateka? Je, umekusanya kundi lako la watu wenyе jeuri ili kuchukua nyara mali,

kutwaa fedha na dhahabu, kutunyang'anya mifugo na mali na kuteka nyara nyingi zaidi?"

¹⁴Kwa hiyo, mwanadamu, tabiri na umwambie Gogu: "Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Katika siku ile, watu wangu Israeli watakapokuwa wanaishi salama, Je, wewe mwenyewe hutalijua hilo? ¹⁵Utakuja kutoka kwako huko kaskazini ya mbali, ukiwa pamoja na mataifa mengi, wote wakiwa wamepanda farasi, kundi kubwa la watu wenyе jeuri. ¹⁶Utakuja dhidi ya watu wangu Israeli kama wingu lifunikavyo nchi. Siku zijazo, Ee Gogu, nitakuleta wewe dhidi ya nchi yangu, ili kwamba mataifa wapate kunijua Mimi nitakapojionyesha mtakatifu kwa kukupitia wewe mbele ya macho yao.

¹⁷"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Je, wewe si yule niliyenena juu yako katika siku za zamani kwa kupitia kwa watumishi wangu manabii wa Israeli? Wakati ule walitabiri kwa miaka mingi kwamba ningekuleta upigane nao. ¹⁸Hili ndilo litakalotokea katika siku ile: Gogu atakaposhambulia nchi ya Israeli, hasira yangu kali itaamka, asema BWANA Mwenyezi. ¹⁹Katika vivu wangu na ghadhabu yangu kali ninasema kuwa wakati ule patakuwepo tetemeko kuu katika nchi ya Israeli. ²⁰Samaki wa baharini, ndege wa angani, wanyama wa kondeni, kila kiumbe kitambaacho ardhini, na watu wote walio juu ya uso wa nchi watatetemeka mbele zangu. Milima itapinduka, majabali yatapasuka na kila ukuta utaanguka chini. ²¹Nitaita upanga vita dhidi ya Gogu juu ya milima yangu yote, asema BWANA Mwenyezi. Upanga wa kila mtu utakuwa dhidi ya ndugu yake. ²²Nitatekeleza hukumu juu yake kwa tauni na kwa umwagaji wa damu. Nitanyesha mvua ya mafuriko, mvua ya mawe na moto wa kiberiti juu yake na juu ya vikosi vyake na juu ya mataifa mengi walio pamoja naye. ²³Nami hivyo ndivyo nitakavyoonyesha ukuu wangu na utakatifu wangu, nami nitajijulisha mbele ya macho ya mataifa mengi. Ndipo watakapojua kuwa Mimi ndimi BWANA."

Majeshi Ya Gogu Laangamizwa

39 "Mwanadamu, tabiri dhidi ya Gogu useme: 'Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Ee Gogu mimi ni kinyume nawe mtawala mkuu wa Roshi, Mesheki na Tubali. ²Nitakugeuza kuelekea ulikotoka na kukuburuta. Nitakuleta kutoka kaskazini ya mbali na kukupeleka wewe dhidi ya milima ya Israeli.

^aEthiopia hapa maana yake Kushi.

³Kisha nitaupiga upinde wako kutoka mkono wako wa kushoto na kuifanya mishale ianguke kutoka mkono wako wa kuume. ⁴Utaanguka kwenye milima ya Israeli, wewe pamoja na vikosi vyako vyote na yale mataifa yaliyo pamoja nawe. Nitakutoa uwe chakula cha ndege wa aina zote walao nyama na cha wanyama wa mwituni. ⁵Utaanguka katika uwanja, kwa kuwa nimenena, asema BWANA Mwenyezi. ⁶Nitatumua moto juu ya Magogu na kwa wale wanaoishi kwa salama huko pwani, nao watajua kwamba Mimi ndimi BWANA.

⁷"Nitalifanya jina langu takatifu lijulikane mionganini mwa watu wangu Israeli. Sitaliacha tena jina langu takatifu litiwe unajisi, nayo mataifa watajua kuwa Mimi BWANA ndimi niliye Mtakatifu wa Israeli. ⁸Hili jambo linakuja! Hakika litatokea, asema BWANA Mwenyezi. Hii ndiyo siku ile niliyosema habari zake.

⁹"Ndipo wale wanaoishi katika mijji ya Israeli watakapotoka na kutumia hizo silaha kuwashia moto na kuziteketeza, yaani, kigao na ngao, pinde na mishale, rungu za vita na mikuki. Kwa miaka saba watavitumia kama kuni. ¹⁰Hawatahitaji kukusanya kuni kutoka mashambani wala kukata kuni kutoka kwenye misitu, kwa sababu watatumia silaha kuwa kuni. Nao watawateka mateka wale waliowateka na kuchukua nyara mali za wale waliochukua mali zao nyara, asema BWANA Mwenyezi.

¹¹"Siku ile nitampa Gogu mahali pa kuzikia katika Israeli, katika bonde la wale wasafirio upande wa mashariki kuelekea baharini. Jambo hili litazuia njia ya wasafiri kwa sababu Gogu na kundi lake la watu wenye jeuri lote watazikwa huko. Kwa hiyo litaitwa Bonde la Hamon-Gogu^a.

¹²"Kwa miezi saba nyumba ya Israeli itakuwa ikiwazika ili kuisafisha nchi. ¹³Watu wote wa nchi watawazika, nayo siku nitakayotukuzwa itakuwa siku ya kumbukumbu kwa ajili yao, asema BWANA Mwenyezi.

¹⁴"Watu wataajiriwa mara kwa mara kuisafisha nchi. Baadhi yao watapita nchini kote na zaidi yao hao wengine, watawazika wale waliosalia juu ya uso wa nchi. Mwisho wa hiyo miezi saba wataanza upekuzi wao. ¹⁵Wakati wanapopita nchini kote na mmoja wao akaona mfupa wa mwanadamu, ataweka alama kando yake mpaka wachimba kaburi wawe wameuzika katika Bonde la Hamon-Gogu. ¹⁶(Pia mji uitwao

Hamona^b utakuwa humo.) Hivyo ndivyo watakavyoisafisha nchi.'

¹⁷"Mwanadamu, hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Ita kila aina ya ndege na wanyama wote wa mwituni, waambie: 'Kusanyikeni mje pamoja kutoka pande zote kwa ajili ya dhabihu ninayowaandalia, dhabihu kuu katika millima ya Israeli. Huko mtakula nyama na kunywa damu. ¹⁸Mtakula nyama za watu mashujaa na kunywa damu za wakuu wa dunia kana kwamba ni za kondoo waume na kondoo wake, mbuzi na mafahali, wote walionona kutoka Bashani. ¹⁹Katika dhabihu ninayoanda kwa ajili yenu, mtakula mafuta mpaka mkinai na kunywa damu mpaka mlewe. ²⁰Kwenye meza yangu watajishibisha kwa farasi na wapanda farasi, watu mashujaa na maaskari wa kila aina, asema BWANA Mwenyezi.

²¹"Nitaunyesha utukufu wangu mionganini mwa mataifa, nayo mataifa yote watalona adhabu nitakayotoa na mkono wangu nitakaouweka juu yao. ²²Kuanzia siku ile na kuendelea nyumba ya Israeli itajua kuwa Mimi ndimi BWANA, Mungu wao. ²³Na mataifa watajua kuwa nyumba ya Israeli walikwenda utumwani kwa ajili ya dhambi yao, kwa sababu hawakuwa waaminifu kwangu. Hivyo niliwaficha uso wangu na kuwatia mikononi mwa adui zao, nao wote wakaanguka kwa upanga. ²⁴Niliwatendea sawasawa na uchafu wao na makosa yao, nami nikawaficha uso wangu.

²⁵"Kwa hiyo hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Sasa nitamrudisha Yakobo kutoka utumwani, nami nitawahurumia watu wote wa Israeli, nami nitakuwa na vivu kwa ajili ya jina langu takatifu. ²⁶Wataisahau aibu yao na jinsi walivoonyesha kutokuwa waaminifu kwangu wakati walipoishi kwa salama katika nchi yao, bila kuwa na mtu ye yote wa kuwatia hofu. ²⁷Nitakapokuwa nimewarudisha kutoka katika mataifa na kuwakusanya kutoka katika nchi za adui zao, mimi nitajionyesha kuwa mtakatifu kwa kupitia kwao machoni mwa mataifa mengi. ²⁸Ndipo watakapojuwa kwamba Mimi ndimi BWANA, Mungu wao, ingawa niliwapeleka uhamishoni mionganini mwa mataifa, nitawakusanya tena katika nchi yao wenywewe, bila kumwacha ye yote nyuma. ²⁹Sitawaficha tena uso wangu, kwa maana nitamimina Roho wangu juu ya nyumba ya Israeli, asema BWANA Mwenyezi."

^{a11} Hamon Gogu maana yake "Kundi la Gogu la watu wenye jeuri."

^{b16} Hamona maana yake kundi la watu wenye jeuri.

Eneo La Hekalu Jipyä

40 Katika mwaka wa ishirini na tano wa uhamisho wetu, mwanzoni mwa huo mwaka, siku ya kumi ya mwezi, katika mwaka wa kumi na nne baada ya kuanguka kwa mji, siku iyo hiyo mkono wa BWANA ulikuwa juu yangu, naye akanipeleka huko. ²Nikiwa katika maono ya Mungu alinichukua mpaka nchi ya Israeli, naye akaniweka kwenye mlima mrefu sana, ambako upande wa kusini kulikuwepo baadhi ya majengo ambayo yalioneckana kama mji. ³Akanipeleka huko, nami nikamwona mtu ambaye kuoneckana kwake kulikuwa kama kuoneckana kwa shaba. Alikuwa amesimama kwenye lango akiwa na kamba ya kitani na ufito wa kupimia mkononi mwake. ⁴Mtu huyo akanambia, "Mwanadamu, angalia kwa macho yako na usikie kwa masikio yako nawe uzingatie kitu nitakachokuonyesha, kwa kuwa ndiyo sababu umeletwa hapa. Iambie nyumba ya Israeli kila kitu utakachoona."

Lango La Mashariki Kuelekeea Ukumbi Wa Nje.

⁵Nikaona ukuta uliozunguka eneo lote la hekalu. Ule ufito wa kupimia uliokuwa mkononi mwa yule mtu ulikuwa na urefu wa dhira ndefu sita^a, yaani, dhira ndefu ni sawa na dhira na nyanda nne, akapima ule ukuta. Ukuta huo ulikuwa na unene wa dhira ndefu sita na kimo cha dhira ndefu sita.

⁶Kisha akaenda kwenye lango linaloelekea mashariki. Akapanda ngazi zake akapima kizingiti cha lango, nacho kilikuwa na kina cha huo ufito. ⁷Vyumba vya kupumzikia vya walinzi vilikuwa na urefu wa huo ufito mmoja na upana wa huo ufito, kuta zilizogawa vyumba hivyo vya mapumziko zilikuwa na unene wa dhira tano^b. Nacho kizingiti cha lango liliokuwa karibu na ukumbi unaoelekea hekaluni ulikuwa na kina cha huo ufito.

⁸Kisha akapima baraza ya njia ya lango, ⁹ambayo ilikuwa na kina cha dhira nane^c na miimo yake ilikuwa na unene wa dhira mbili^d. Baraza ya lango ilielekeea hekalu.

¹⁰Ndani ya lango la mashariki kulikuwepo vyumba vitatu vya kupumzikia kila upande, vyote vitatu vilikuwa na vipimo vilivyo sawa, nazo

^a⁵ Dhira 6 ni sawa na mita 3.18

^b⁷ Dhira 5 ni sawa na mita 2.25

^c⁹ Dhira 8 za kawaida ni sawa na mita 3.6

^d⁹ Dhira 2 ni sawa na sentimita 90.

nyuso za kuta zilizotenganisha kila upande zilikuwa na vipimo vilivyo sawa. ¹¹Kisha akapima upana wa ingilio la lango, ilikuwa dhira kumi na urefu wake ulikuwa dhira kumi na tatu. ¹²Mbele ya kila chumba cha kupumzikia kulikuwepo ukuta uliokuwa na kimo cha dhira moja^e kwenda juu, navyo hivyo vyumba vilikuwa dhira sita mraba. ¹³Kisha akapima njia ya lango kuanzia juu ya ukuta wa nyuma wa chumba kimoja cha kupumzikia hadi juu ya ukuta wa nyuma wa chumba upande wa pili kukawa na nafasi ya dhira ishirini na tano, kuanzia ukuta mmoja hadi mwingine. ¹⁴Akapima pia ukumbi, urefu wa dhira ishirini na lango linalofuatia hiyo nguzo kila upande wa huo ukumbi. ¹⁵Umbali kuanzia ingilio la njia ya lango hadi mwisho kabisa wa baraza yake ulikuwa dhira hamsini^f. ¹⁶Kulikuwa na vidirisha kwenye hivyo vyumba vya walinzi na nguzo za hivyo vyumba zilikuwa kwenye mzunguko wa hilo lango, vivyo hivyo kulikuwa na madirisha yaliyozunguka kuelekeana na ua na juu ya kila nguzo kulikuwa na mapambo ya miti ya mitende.

Ukumbi Wa Nje

¹⁷Kisha akanileta katika ukumbi wa nje. Huko nikaona vyumba vingine pamoja na njia iliyokuwa imejengwa kuzunguka ukumbi wote, kulikuwa na vyumba thelathini vimepangana kando ya hiyo njia. ¹⁸Njia hii iliyojengwa iliambaa na lango, ikiwa na urefu sawa na lango, hii ilikuwa ni njia ya chini. ¹⁹Kisha akapima umbali kutoka ndani ya lango la chini mpaka nje ya ukumbi wa ndani, nao ulikuwa dhira mia moja^g upande wa mashariki na dhira mia moja upande wa kaskazini.

Lango La Kaskazini

²⁰Kisha akapima urefu na upana wa lango linaloekeea kaskazini, kukibili ukumbi wa nje. ²¹Vyumba vyake vilikuwa vitatu kila upande, kuta zilizogawanya vyumba na baraza ilikuwa na vipimo sawa na zile kuta za lango la kwanza. Zilikuwa na urefu wa dhira hamsini na upana wa dhira ishirini na tanoⁱ. ²²Madirisha yake, baraza yake na nakshi yake ya miti ya mitende vilikuwa na vipimo sawasawa na vile vya lango linaloelekea mashariki. Kulikuwa na ngazi saba za kupandia huko, pamoja na baraza yake

^e¹² Dhira 1 ni sawa na sentimita 45.

^f¹⁴ Dhira 20 ni sawa na mita 9.

^g¹⁵ Dhira 50 ni sawa na mita 22.5

^h¹⁹ Dhira 100 ni sawa na mita 45

^j²¹ Dhira 25 ni sawa na mita 11.25

mkabala nazo. ²³Kulikuwa na lango kwenye ukumbi wa ndani lililoelekea lile lango la kaskazini, kama vile ilivyokuwa ule upande wa mashariki. Akapima kutoka lango moja hadi lile lililokabala nalo, lilikuwa dhiramia moja.

Lango La Kusini

²⁴Ndipo akaniongoza mpaka upande wa kusini, nami nikaona lango linaloelekea kusini. Akaipima miimo yake na baraza yake, navyo vilikuwa na vipimo sawa kama hivyo vingine. ²⁵Lango na baraza yake vilikuwa na madirisha membamba pande zote, kama madirisha ya huko kwingine. Ilikuwa na urefu wa dhiraia hamsini na upana wake dhiraia ishirini na tano. ²⁶Kulikuwa na ngazi saba za kupandia huko, pamoja na baraza yake mkabala nazo, ilikuwa na nakshi ya mitende kwenye kuta zinazogawanya vyumba kila upande. ²⁷Ukumbi wa ndani pia ulikuwa na lango linaloelekea kusini, naye akapima kutoka lango hili mpaka kwenye lango la nje upande wa kusini, ilikuwa dhiramia moja.

Malango Ya Kuelekea Ukumbi Wa Ndani

²⁸Kisha akanileta mpaka ukumbi wa ndani kwa kupitia lango la kusini, naye akapima lango la kusini, ambalo ilikuwa na vipimo sawa na yale mengine. ²⁹Vyumba vyake, kuta zilizogawanya vyumba na ukumbi wake zilikuwa na vipimo sawasawa na zile nyiningine. Hilo lango na baraza yake vilikuwa na madirisha pande zote. Navyo vilikuwa na urefu wa dhiraia hamsini na upana wa dhiraia ishirini na tano. ³⁰(Baraza za malango zilizozunguka ukumbi wa ndani zilikuwa na upana wa dhiraia ishirini na tano na kina cha dhiraia tano.) ³¹Baraza yake ilielekeana na ukumbi wa nje, miimo yake ilinakshiwa miti ya mitende, kulikuwa na ngazi nane za kupandia huko.

³²Kisha akanileta mpaka kwenye ukumbi wa ndani ulioko upande wa mashariki, naye akalipima lango hilo, ilikuwa na vipimo vilivyo sawasawa na yale mengine. ³³Vyumba vyake, kuta zake na baraza yake vilikuwa na vipimo vilivyo sawa na vile vingine. Lile lango pamoja na baraza yake vilikuwa na madirisha pande zote. Urefu wake ulikuwa dhiraia hamsini na upana wake dhiraia ishirini na tano. ³⁴Baraza yake ilielekeua ukumbi wa nje, miimo yake ilinakshiwa miti ya mitende pande zote. Kulikuwa na ngazi nane za kupandia huko.

³⁵Kisha akanileta mpaka kwenye lango la

kaskazini na kulipima. Lilikuwa na vipimo sawa na yale mengine, ³⁶kama vile ilivyokuwa kwa vyumba, kuta zake na baraza yake, tena kulikuwa na madirisha pande zote. Ilikuwa na urefu wa dhiraia hamsini na upana wake dhiraia ishirini na tano^k. ³⁷Baraza yake ilielekeana na ukumbi wa nje, miimo yake ilinakshiwa miti ya mitende pande zote, kulikuwa na ngazi nane za kupandia huko.

Vyumba Vya Kutayarishia Dhabihu

³⁸Kulikuwa na chumba na mlango karibu na baraza katika kila njia ya ndani ya lango ambamo sadaka za kuteketezwa zilioshwa. ³⁹Kwenye baraza ya lile lango kulikuwepo meza mbili kila upande, ambako sadaka za kuteketezwa, sadaka za dhambi na sadaka za hatia zilichinjiwa. ⁴⁰Karibu na ukuta wa nje wa baraza ya lile lango karibu na ngazi kwenye ingilio kuelekea kaskazini kulikuwa na meza mbili, nako upande mwingine wa ngazi kulikuwepo na meza mbili. ⁴¹Kwa hiyo kulikuwa na meza nne upande mmoja wa lango na nyiningine nne upande mwingine, zote zilikuwa meza nane, ambapo dhabihu zilichinjiwa. ⁴²Pia kulikuwa na meza nne za mawe yaliyochongwa kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa, kila meza ilikuwa na urefu wa dhiraia moja na nusu^l, upana wake dhiraia moja na nusu na kimo cha dhiraia moja^m. Juu ya meza hizo hili viliwekwa vyombo vyakuchinjia sadaka za kuteketezwa na dhabihu nyiningine mbalimbali. ⁴³Kulikuwa na kulabu, urefu wake nyanda nneⁿ, zilikuwa zimeshikizwa ukutani pande zote. Meza zilikuwa kwa ajili ya nyama za sadaka.

Vyumba Kwa Ajili Ya Makuhani

⁴⁴Nje ya lango la ndani, kwenye ukumbi wa ndani, kulikuwa na vyumba viwili, kimoja upande wa lango la kaskazini nacho kilielekeua kusini, kingine upande wa lango la kusini nacho kilielekeua kaskazini. ⁴⁵Akaniambia, "Chumba kinachoelekea upande wa kusini ni kwa ajili ya makuhani ambao wana usimamizi wa hekaluni, ⁴⁶nacho chumba kinachoelekea upande wa kaskazini ni kwa ajili ya makuhani wenye usimamizi wa madhabahuni. Hawa ni wana wa Sadoki, ambao ndio Walawi pekee wanaoweza kumkaribia BWANA ili kuhudumu mbele zake."

j³⁶ Dhiraia 50 ni sawa na mita 22.5

k³⁶ Dhiraia 25 ni sawa na mita 11.25

l⁴² Dhiraia 1.5 ni sawa na sentimita 67.5.

m⁴² Dhiraia 1 ni sawa na sentimita 45.

n⁴³ Nyanda 4 ni sawa na sentimita 8.

⁴⁷Ndipo alipopima ukumbi: nao ulikuwa mraba wa dhiraa mia moja^o urefu na upana. Madhabahu ilikuwa mbele ya hekalu.

Hekalu

⁴⁸Akanileta mpaka kwenye baraza ya hekalu naye akaipima miimo ya hiyo baraza, nayo ilikuwa na upana wa dhiraa tatu^p kila upande. Upana wa ingilio ulikuwa dhiraa kumi na nne^q na kuta zake zilikuwa na upana wa dhiraa tatu kila upande. ⁴⁹Baraza ilikuwa na dhiraa ishirini^r kwenda juu na dhiraa kumi na mbili^s kuanzia mbele hadi nyuma. Kulikuwa na ngazi kumi za kupandia huko, pia kulikuwa na nguzo kwa kila upande wa miimo.

41 Kisha yule mtu akanileta katika sehemu ya nje ya patakatifu naye akaipima miimo, upana wake ulikuwa dhiraa sita^a kila upande. ²Ingilio lilikuwa la upana wa dhiraa kumi na kuta zilizojitokeza kila upande zilikuwa na upana wa dhiraa tano. Pia akapima sehemu ya nje ya patakatifu, nayo ilikuwa na urefu wa dhiraa arobaini^b na upana wa dhiraa ishirini.

³Kisha akaingia sehemu ya ndani ya patakatifu na kupima miimo ya ingilio, kila mmoja ulikuwa na upana wa dhiraa mbili^c. Ingilio lilikuwa na upana wa dhiraa sita, na kuta zilizotokeza kila upande zilikuwa na upana wa dhiraa saba. ⁴Naye akapima urefu wa ndani ya patakatifu nao ulikuwa dhiraa ishirini na upana wake ulikuwa dhiraa ishirini hadi mwisho wa sehemu ya nje ya patakatifu. Akaniambia, "Hapa ndipo Patakatifu pa Patakatifu."

⁵Kisha akapima ukuta wa hekalu, nao ulikuwa na unene wa dhiraa sita, na kila chumba cha pemberi kuzunguka hekalu kilikuwa na upana wa dhiraa nne^d. ⁶Vyumba vyakamelewa na vizingiti, madirisha membamba na vyumba vyote vitatu, kila kimoja pamoja na kizingiti vilifunika kwa mbaao. Kulikuwa na boriti katika ukuta wote wa hekalu ili kuimashirisha vyumba vyakamelewa na vizingiti, madirisha membamba na vyumba vyote vitatu, kila kimoja pamoja na kizingiti vilifunika kwa mbaao. ⁷Vyumba vyakamelewa na vizingiti vilifunika kwa mbaao. ⁸Katika nafasi iliyokuwa juu upande wa nje wa ingilio la mahali pa Patakatifu pa ndani na juu ya kuta zilizozunguka Patakatifu pa ndani na Patakatifu pa nje kwa nafasi zili sawa ¹⁸kulinakshiwa makerubi na miti ya mitende. Miti ya mitende ilikuwa kati ya kerubi na kerubi. Kila

^o⁴⁷ Dhiraa 100 ni sawa na mita 45.

^p⁴⁸ Dhiraa 3 ni sawa na mita 1.35.

^q⁴⁸ Dhiraa 14 ni sawa na mita 6.30.

^r⁴⁹ Dhiraa 20 ni sawa na mita 9.

^s⁴⁹ Dhiraa 12 ni sawa na mita 5.4.

^a¹ Dhiraa 6 ni sawa na mita 2.7

^b² Dhiraa 40 ni sawa na mita 18.0

^c³ Dhiraa 2 ni sawa na sentimita 90

^d⁵ Dhiraa 4 ni sawa na mita 1.8

ulijengwa kukwea juu, kwa hiyo vyumba vilipanuka kwa kadiri ya kila kimoja kilivyokwenda juu. Ngazi za kupandia zilianzia sakafu ya chini hadi sakafu ya juu kabisa kwa kupitia sakafu ya kat.

⁸Nikaona pia kuwa hekalu lilikuwa na kitako kilichoinuliwa pande zote, huu ulikuwa ndio msingi wa vile vyumba vyakamelewa na vizingiti, madirisha membamba na vyumba vyote vitatu, kila kimoja pamoja na kizingiti vilifunika kwa mbaao. ⁹Ukuta wa nje wa vyumba vyakamelewa na vizingiti vilifunika kwa mbaao. ¹⁰Vyumba vyakamelewa na vizingiti vilifunika kwa mbaao. ¹¹Kulikuwa na maingilio kwenye vyumba vyakamelewa na vizingiti vilifunika kwa mbaao. ¹²Eneo la wazi katikati ya vyumba vyakamelewa na vizingiti vilifunika kwa mbaao. ¹³Kulikuwa na maingilio kwenye vyumba vyakamelewa na vizingiti vilifunika kwa mbaao. ¹⁴Upana wa ua wa hekalu upande wa mashariki, pamoja na upande wa mbele wa hekalu ulikuwa dhiraa mia moja.

¹⁵Kisha akapima urefu wa jengo linaloelekeana na ua upande wa nyuma wa hekalu, pamoja na vyumba vyakamelewa na vizingiti vilifunika kwa mbaao. ¹⁶Sakafu, ukuta mpaka kwenye madirisha na madirisha yenye vizingiti vilifunika kwa mbaao. ¹⁷Katika nafasi iliyokuwa juu upande wa nje wa ingilio la mahali pa Patakatifu pa ndani na juu ya kuta zilizozunguka Patakatifu pa ndani na Patakatifu pa nje kwa nafasi zili sawa ¹⁸kulinakshiwa makerubi na miti ya mitende. Miti ya mitende ilikuwa kati ya kerubi na kerubi. Kila

^e⁸ Dhiraa 6 ndefu ni sawa na mita 3.18

^f⁹ Dhiraa 5 ni sawa na mita 2.25

^g¹⁰ Dhiraa 20 ni sawa na mita 9.

^h¹² Dhiraa 90 ni sawa na mita 40.5

ⁱ¹³ Dhiraa 100 ni sawa na mita 45

kerubi alikuwa na nyuso mbili:¹⁹upande mmoja uso wa mwanadamu kuelekea mti wa mtende na upande mwingine uso wa simba ukielekea mti mwingine wa mtende. Ilinakshiwa kuzunguka hekalu lote.²⁰Kuanzia sakafu mpaka eneo lillilo juu ya ingilio, palinakshiwa makerubi na miti ya mitende pamoja na kwenye ukuta wa nje wa patakatifu.

²¹Mahali patakatifu pa nje palikuwa na miimo ya mlango uliokuwa mraba na ule uliokuwa katika Patakatifu Pa Patakatifu ulikuwa unafanana na huo mwingine. ²²Kulikuwa na madhabahu ya mbao kimo chake dhiraatatu na ilikuwa dhiraabmbili mraba pande zote, tako lake na pande zake zilikuwa za mbao. Yule mtu akaniambia, "Hii ni meza ambayo iko mbele za BWANA." ²³Mahali patakatifu pa nje na Patakatifu Pa Patakatifu zilikuwa na milango miwili. ²⁴Kila mlango ulikuwa na vipande viwili, vipande viwili vilivyoshikwa na bawaba vyenye kufunguka kwa kila mlango. ²⁵Juu ya hiyo milango ya Patakatifu palinakshiwa makerubi na miti ya mitende kama yale yaliyonakshiwa kwenye kuta na kulikuwa na ubao ulioning'inia mbele ya baraza kwa nje. ²⁶Katika kuta za pembeni za ukumbi kulikuwa na madirisha membamba yaliyonakshiwa miti ya mitende kila upande. Vyumba vya pembeni vya hekalu pia vilikuwa vimefunika kwa mbao.

Vyumba Vya Makuhani

42 Ndipo yule mtu akanongoza kuelekea kaskazini mpaka kwenye vyumba vinavyoelekeana na ua wa hekalu na kuelekeana na ukuta wa nje upande wa kaskazini. ²Jengo ambalo mlango wake ulielekeea kaskazini lilikuwa na urefu wa dhiraamia moja^a na upana wa dhiraahamsini^b. ³Mbele ya zile dhiraai shirini za ule ua wa ndani unaolekeana na ile njia ya ua wa nje, kuliinuka vyumba virefu kimoja baada ya kingine vya ghorofa tatu. ⁴Mbele ya hivi vyumba kulikuwa na njia ya ndani yenye upana wa dhiraakumi^c na urefu wa dhiraamia moja. Milango yake ilikuwa upande wa kaskazini. ⁵Basi vyumba vya juu vilikuwa vyembamba zaidi, kwa kuwa ujia ulichukua nafasi zaidi ndani yake kuliko katika vyumba vya sakafu ya chini na vya katikati ya jengo. ⁶Vyumba katika ghorofa ya tatu havikuwa

^{a2} Dhira 100 ni sawa na mita 45

^{b2} Dhira 50 ni sawa na mita 22.5

^{c4} Dhira 10 ni sawa na mita 4.5

na nguzo, kama kumbi zilivyokuwa nazo, kwa hiyo eneo la sakafu ya vyumba vya juu lilikuwa ni dogo kuliko la sakafu ya chini na ya kat. ⁷Kulikuwa na ukuta wa nje uliokuwa sambamba na vile vyumba na ukumbi wa nje, ultokeza urefu wa dhiraahamsini. ⁸Wakati safu ya vyumba katika ua wa nje vilikuwa na urefu wa dhiraahamsini, vile vyumba vilivyokuwa karibu zaidi na hekalu vilikuwa na urefu wa dhiraamia moja. ⁹Vyumba vya chini vilikuwa na ingilio upande wa mashariki unapoingia kutoka ukumbi wa nje.

¹⁰Upande wa kusini kufuata urefu wa ukuta wa ukumbi wa nje, unaopakana na ukumbi wa hekalu na kuelekeana na ukuta wa nje, kulikuwa na vyumba ¹¹vyenye ujia unayopita mbele yake. Hivi vilifanana na vile vyumba vya upande wa kaskazini, vilikuwa na urefu na upana ulio sawa, mahali pa kutokea na vipimo vyake vilikuwa sawa. Kama ilivyokuwa milango ya upande wa kaskazini, ¹²ndivyo ilivyokuwa milango ya vyumba vya upande wa kusini. Kulikuwa na ingilio kuanzia mwanzo wa njia ambaoulikuwa sambamba na ukuta wa pili uliokuwa upande wa mashariki, ambako ndiko kwa kuingia vyumbani.

¹³Kisha akaniambia, "Vyumba vya upande wa kaskazini na vya upande wa kusini ambavyo vinaelekeana na ukumbi wa hekalu ni vyumba vya makuhani, mahali ambapo wale makuhani ambaou humkaribia BWANA watakula zile sadaka takatifusa. Huko ndiko watakakoweka zile sadaka takatifusa, yaani, sadaka za nafaka, sadaka za dhambi na sadaka za hatia, kwa kuwa mahali ni patakatifu. ¹⁴Mara makuhani waingiapo mahali patakatifu, hawaruhusiwi kwenda kwenye ukumbi wa nje mpaka wayaache mavazi ambayo walivaa wakiwa wanahudumu, kwa kuwa hayo mavazi ni matakatifu. Inawapasa kuva mavazi mengine kabla hawajakaribia eneo lillilo wazi kwa ajili ya watu."

¹⁵Alipomaliza kupima vile vilivyokuwa katika eneo la ndani la hekalu, akanitoa nje kuititia langa la upande wa mashariki na kupima eneo lote linalozunguka: ¹⁶Akapima upande wa mashariki kwa ule ufito wa kupimia, nao ulikuwa dhira 500. ¹⁷Akapima upande wa kaskazini, nao ulikuwa dhira 500 kwa ufito ule wa kupimia. ¹⁸Tena akapima upande wa kusini, nao ulikuwa dhira 500^d kwa ufito ule wa kupimia. ¹⁹Kisha akageukia upande wa magharibi na kuupima, ulikuwa dhira 500 kwa ufito ule wa

^{d18} Dhira 500 ni sawa na mita 22.5

kupimia. ²⁰Hivyo akapima eneo katika pande zote nne. Lilikuwa na ukuta kulizunguka wenyewe urefu wa dhiraa 500 na upana wa dhiraa 500, uliotenganisha mahali Patakatifu na eneo la watu wote.

Utukufu Warudi Hekaluni

43 Kisha yule mtu akanileta kwenye lango linaloelekea upande wa mashariki, ²nami nikaona utukufu wa Mungu wa Israeli ukija kutoka upande wa mashariki. Sauti yake ilikuwa kama ya ngurumo ya maji yaendayo kasi, nayo nchi ikang'aa kwa utukufu wake. ³Maono niliyoyaona yalikuwa kama maono yale niliyokuwa nimeyaona wakati Mungu alipokuja kuangamiza mji na kama maono niliyokuwa nimeyaona kando ya Mto wa Kebari, nami nikaanguka kifudifudi. ⁴Utukufu wa BWANA ukaingia hekaluni kwa kupitia lango linaloelekea upande wa mashariki. ⁵Kisha Roho akanichukua na kunileta katika ule ua wa ndani, nao utukufu wa BWANA ulilijaza hekalu.

⁶Wakati yule mtu akiwa amesimama kando yangu, nilisikia mtu mmoja akisema nami kutoka ndani ya hekalu. ⁷Akasema, "Mwanadamu, hapa ni mahali pa kiti changu cha enzi na mahali pa kuweka nyayo za miguu yangu. Hapa ndipo nitakapoishi mionganoni mwa Waisraeli milele. Kamwe nyumba ya Israeli hawatalinajisi tena jina langu takatifu, yaani, wao wala wafalme wao, kwa ukahaba wao na kwa sanamu zao zisizokuwa na uhai za wafalme wao katika mahali pao pa juu pa kuabudia miungu. ⁸Walipoweka kizingiti chao karibu na kizingiti changu na miimo yao ya milango karibu na miimo yangu, pakiwa na ukuta tu kati yangu na wao, walilinajisi jina langu takatifu kwa matendo yao ya machukizo. Kwa sababu hiyo niliwaangamizi kwa hasira yangu. ⁹Basi sasa na waweke mbali nami ukahaba wao na sanamu za wafalme wao zisizo na uhai, nami nitakaa mionganoni mwao milele.

¹⁰Mwanadamu, waelezee watu wa Israeli juu ya hilo hekalu, ili wapate kuona aibu kwa ajili ya dhambi zao. Wao na wapime hicho kielelezo.

¹¹Wakishaona aibu kwa ajili ya yale yote walijotenda, wafahamishe kielelezo cha hilo hekalu, yaani mpangilio wake, maingilio yake ya kutoka na kuingia, Kielelezo chake chote na masharti yake yote na sheria zake zote. Yaandike haya mbele yao ili wapate kuwa waaminifu kwa hicho kielelezo chake na kufuata masharti yake yote.

¹²Hii ndiyo sheria ya hekalu: Eneo lote linalozunguka hekalu juu ya mlima litakuwa takatifu kuliko yote. Hii ndiyo sheria ya hekalu.

Madhabahu

¹³Hivi ndivyo vipimo vya madhabahu kwa dhiraa ndefu, yaani, dhiraa moja^a na nyanda nne^b: Tako lake liwe na kina cha hiyo dhiraa moja na upana wa hiyo dhiraa moja, ikiwa na ukingo wa shibiri moja^c kuizunguka pembeni. Hiki kitakuwa ndicho kimo cha madhabahu: ¹⁴Kimo cha msingi kuanzia usawa wa ardhi mpaka kwenye mfereji sehemu ya chini kimo chake ni dhiraa mbili na upana wake ni dhiraa moja na kuanzia kwenye ukingo mdogo hadi kwenye ukingo mpana kimo chake ni dhiraa nne na upana wake ni dhiraa moja. ¹⁵Pale pawashwapo moto madhabahuni kimo chake kitakuwa dhiraa nne, na pembe nne zinazoelekeza juu kutoka pale pawashwapo moto. ¹⁶Pale pawashwapo moto pa madhabahu ni mraba, urefu wake ni dhiraa kumi na mbili^d na upana wa dhiraa kumi na mbili. ¹⁷Pia sehemu ya juu ni mraba, urefu wake dhiraa kumi na nne^e na upana wa dhiraa kumi na nne, ikiwa na ukingo wa nusu dhiraa na mfereji kuizunguka madhabahu. Ngazi za kupandia madhabahuni zitaelekeza upande wa mashariki."

¹⁸Kisha akaniambia, "Mwanadamu, hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Haya ndiyo yatakayokuwa masharti ya kutoa dhabihu za kuteketezwa na kunyunyiza damu juu ya madhabahu itakapokuwa imejengwa. ¹⁹Utatoa fahali mchanga kuwa sadaka ya dhambi kwa makuhani, ambao ni Walawi, wa jamaa ya Sadoki, ndio watakaonikaribia kuhudumu mbele zangu, asema BWANA Mwenyezi. ²⁰Itakupasa kuchukua baadhi ya hiyo damu ya mnyama huyo na kuiweka juu ya hizo pembe nne za madhabahu na juu ya ncha zake nne za sehemu ya juu kuzunguka ukingo wote, ili kuitakasa madhabahu na kufanya upatanisho kwa ajili yake. ²¹Itakupasa kumchukua huyo fahali mchanga kwa ajili ya sadaka ya dhambi na kumteketeza mahali palipoagizwa katika eneo la hekalu nje ya mahali Patakatifu.

²²Siku ya pili yake utamtoa beberu asiye na dosari kwa ajili ya sadaka ya dhambi, nayo

^a¹³ Dhiraa moja ni sawa na sentimita 45.

^b¹³ Nyanda 4 ni sawa na sentimita 8, kwa hiyo dhiraa moja na nyanda 4 ni sawa na sentimita 53.

^c¹³ Shibirini moja ni sawa na sentimita 22.5

^d¹⁶ Dhiraa 12 ni sawa na mita 5.40.

^e¹⁷ Dhiraa 14 ni sawa na mita 6.30.

madhabahu itatakaswa kama ilivyotakaswa kwa yule fahali.²³ Utakapokuwa umemaliza kazi ya kuitakasa, utamtoa fahali mchanga pamoja na kondoo mume toka kwenye kundi, wote wawe hawana dosari.²⁴ Utawatoa mbele ya BWANA, nao makuhani watanyunyizia chumvi juu yao na kuwatoa kuwa sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA.

²⁵ Kwa siku saba itakupasa kutoa beberu kila siku kwa ajili ya sadaka ya dhambi, pia itakupasa kutoa fahali mchanga na kondoo mume kutoka zizini, wote wawe hawana dosari.²⁶ Kwa siku saba itawapasa kufanya upatanisho kwa ajili ya madhabahu na kuitakasa na hivyo ndivyo watakavyoiweka wakfu.²⁷ Mwishoni mwa hizi siku saba, kuanzia siku ya nane na kuendelea, makuhani itawapasa kutoa sadaka zenu za kuteketezwa na sadaka za amani juu ya madhabahu. Kisha nitawakubali ninyi, asema BWANA Mwenyezi."

Mkuu, Walawi, Makuhani

44 Ndipo yule mtu akanirudisha mpaka kwenye lango la nje la mahali Patakatifu, lile linaloelekea upande wa mashariki, nalo lilikuwa limefungwa.² BWANA akaniambia, "Lango hili litabaki limefungwa. Haliruhusiwi kufunguliwa, wala hakuna mtu ye yote anayeruhusiwa kuingilia kwenye lango hili. litabaki limefungwa kwa sababu BWANA, Mungu wa Israeli, ameingia kwa kupitia lango hili.³ Yeye aliye mkuu peke yake ndiye anayeweza kukaa penye njia ya hilo lango na kula chakula mbele za BWANA. Itampasa aingie kwa njia hiyo ya lango la ukumbini na kutokea njia iyo hiyo."

⁴ Kisha yule mtu akanileta kwa njia ya lango la kaskazini mpaka mbele ya hekalu. Nikatazama nami nikauona utukufu wa BWANA ukilijaza hekalu la BWANA, nami nikaanguka kifudifudi.

⁵ BWANA akaniambia, "Mwanadamu, angalia kwa uangalifu, usikilize kwa bidii na uzingatie kila kitu ninachokuambia kuhusu masharti yote yanayohusu hekalu la BWANA. Uwe mwangalifu kuhusu wale wanaoruhusiwa hekaluni na wale wasioruhusiwa kuingia mahali patakatifu.⁶ lambie nyumba ya kuasi ya Israeli, "Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Matendo yenu ya machukizo yatosha, Ee nyumba ya Israeli!⁷ Zaidi ya matendo yenu yote ya machukizo, mmewaleta wageni wasiotahiriwa miyo na milii katika patakatifu pangu, mkilinajisi hekalu langu, huku mkinitolea chakula, mafuta

ya wanyama na damu, nanyi mmevunja agano langu.⁸ Badala ya kutimiza wajibu wenu kuhusiana na vitu vyangu vitakatifu, mmeweka watu wengine kuwa viongozi katika patakatifu pangu.⁹ Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: Hakuna mgeni asiyetahiriwa moyo na mwilini anayeruhusiwa kuingia patakatifu pangu, wala hata wageni wanaoishi mionganoni mwa Waisraeli.

¹⁰ ¹⁰ Walawi walioniacha wakati Waisraeli walipopotoka wakatoka kwangu na kutangatanga kwa kufuata sanamu zao, watachukua adhabu ya dhambi zao.¹¹ Wanaweza wakatumika katika mahali patakatifu pangu, wakiwa na uangalizi wa malango ya hekalu, nao watachinja sadaka za kuteketezwa na dhabihu kwa ajili ya watu na kusimama mbele ya watu ili kuwashudumia.¹² Lakini kwa sababu waliwatumikia watu mbele ya sanamu zao na kuifanya nyumba ya Israeli ianguke kwenye dhambi, kwa hiyo nimeapa kwa mkono ulioinuliwa kwamba ni lazima wachukue matokeo ya dhambi yao, asema BWANA Mwenyezi.¹³ Hawaruhusiwi kukaribia ili kunitumikia kama makuhani wala kukaribia cho chote changu kilicho kitakatifu au sadaka iliyo takatifu kupita zote, bali watachukua aibu ya matendo yao ya kuchukiza.¹⁴ Lakini nitawaweka katika uangalizi wa hekalu na kazi zote zile zinazotakiwa kufanya ndani yake.

¹⁵ Lakini makuhani, ambao ni Walawi na wazao wa Sadoki wale ambao walitimiza wajibu wao kwa uaminifu katika patakatifu pangu wakati Waisraeli walipopotoka, watakaribia ili kutumika mbele zangu, itawapasa wasimame mbele zangu ili kutoa dhabihu za mafuta ya wanyama na damu, asema BWANA Mwenyezi.¹⁶ Wao peke yao ndio wenye ruhusa ya kuingia mahali patakatifu pangu, wao peke yao ndio watakaokaribia meza yangu ili kuhudumu mbele zangu na kuifanya utumishi wangu.

¹⁷ Watakapoingia kwenye malango ya ukumbi wa ndani, watavaa nguo za kitani safi, hawaruhusiwi kamwe kuva mavazi ya sufu wakati wanapokuwa wakihudumu kwenye malango ya ukumbi wa ndani wala ndani ya hekalu.¹⁸ Watavaa vilemba vya kitani safi vichwani mwao na nguo za ndani za kitani safi viunoni mwao. Hawatavaa cho chote kitakachowafanya kutoa jasho.¹⁹ Watakapotoka ili kuingia katika ukumbi wa nje mahali watu walipo, watavua nguo walizokuwa wakihudumu nazo na wataziacha katika vyumba vitakatifu nao watavaa nguo nyingine, ili kwamba wasije

wakaambukiza watu utakatifu kwa njia ya mavazi yao.

²⁰ ‘Hawatanyoa nywele za vichwa vyao wala kuziacha ziwe ndefu, bali watazipunguza. ²¹Kuhani ye yote asinywe mvinyo aingiapo katika ukumbi wa ndani. ²²Wasioe wanawake wajane wala walioachika, inawapasa kuoa wanawake bikira wenye heshima wa Israeli au wajane wa makuhani. ²³Watawafundisha watu wangu tofauti kati ya vitu vitakatifu na vitu vya kawaida na kuwaonyesha jinsi ya kupambanua kati ya vitu najisi na vitu safi.

²⁴ ‘Katika magombano yo yote, makuhani watatumika kama mahakimu na kuamua hilo jambo kufuatana na sheria zangu. Watazishika sheria zangu na maagizo yangu katika sikukuu zangu zote zilizoamriwa, nao watatakasa Sabato zangu.

²⁵ ‘Kuhani asijitie unajisi kwa kukaribia maiti, lakini, kama mtu aliyekufa alikuwa baba yake au mama yake, mwana au binti yake, ndugu yake au dada ambaye hajaolewa, basi aweza kujitia unajisi kwa hao. ²⁶Baada ya kujitakasa, atakaa hali hiyo kwa muda wa siku saba. ²⁷Siku atakapoingia katika ukumbi wa ndani wa mahali patakatifu ili kuhudumu, atatoa sadaka ya dhambi kwa ajili yake mwenyewe, asema BWANA Mwenyezi.

²⁸ ‘Mimi nitakuwa ndio urithi pekee walio nao makuhani katika Israeli. Msiwape wao milki, mimi nitakuwa milki yao. ²⁹Wao watakula sadaka za nafaka, sadaka za dhambi na sadaka za hatia na kila kitu kitakachotolewa kwa BWANA kitakuwa chao. ³⁰Yote yaliyo bora ya malimbuko ya vitu vyote na matoleo yenu maalum vitakuwa vya makuhani. Inawapasa kuwapa malimbuko ya kwanza ya unga wenu ili kwamba baraka ipate kuwa katika nyumba zenu. ³¹Makuhani hawaruhusiwi kula cho chote, ikiwa ni ndege au mnyama, aliyekutwa akiwa amekufa au aliyeraruliwa na wanyama pori.

Mgawanyo Wa Nchi

45 ^a ‘Mtakapogawa nchi kuwa urithi, mtaitoa sehemu ya nchi kwa BWANA kuwa eneo takatifu, urefu wake dhiraa 25,000^a upana wake dhiraa 20,000^b, eneo hili lote litakuwa takatifu. ²Katika hiyo, itakuwepo sehemu mraba ambayo ni mahali patakatifu kila upande dhiraa 500^c ikiwa imezungukwa na eneo

^a Dhiraa 25,000 ni sawa na kilomita 11.

^b Dhiraa 20,000 ni sawa na kilomita 9.

^c Dhiraa 500 ni sawa na mita 225.

la wazi lenye upana wa dhiraa hamsini^d. ³Katika eneo takatifu, pima sehemu yenyе urefu wa dhiraa 25,000 na upana wa dhiraa 10,000^e. Ndani ya hilo eneo kutakuwa mahali patakatifu, Patakatifu pa Patakatifu. ⁴Itakuwa sehemu takatifu ya nchi kwa ajili ya makuhani, wale wanaohudumu ndani ya mahali patakatifu na ambao hukaribia ili kuhudumu mbele za BWANA. Patakuwa mahali pa nyumba zao pamoa na sehemu kwa ajili ya mahali patakatifu. ⁵Eneo la urefu wa dhiraa 25,000 na upana wa dhiraa 10,000 litakuwa la Walawi wale wanaotumika hekaluni, kama milki yao kwa ajili ya miji ya kuishi.

⁶ ‘Utatoa mji kama mali yao wenye upana wa dhiraa 5,000^f na urefu wa dhiraa 25,000, karibu na sehemu takatifu, itakuwa mali ya nyumba yote ya Israeli.

⁷ ‘Mkuu anayetawala atakuwa na lile eneo linalopakana na lile eneo liliowekwa wakfu upande huu na upande huu na eneo la mji. Eneo la mji litaenea upande wa magharibi kuanzia upande wa magharibi na upande wa mashariki kuanzia upande wa mashariki, likiendelea kwa urefu kutoka magharibi hadi mpaka wa mashariki sambamba na mojawapo ya sehemu za makabila. ⁸Nchi hii itakuwa milki yake katika Israeli. Nao wakuu wangu hawataonea tena watu wangu bali watairuhusu nyumba ya Israeli kuimiliki nchi kulingana na makabila yao.

⁹ ‘Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: ‘Yatosha, enyi wakuu wa Israeli! Acheni mbali ukatili wenu na uonevu wenu mkafanye lile liliilo haki na sawa. Acheni kuwatoza watu wangu isivyo haki, asema BWANA Mwenyezi. ¹⁰Tumieni mizani sahihi na vipimo sahihi vya efa^g na bathi^h. ¹¹Efa na bathi viwe sawa, bathi iwe sehemu moja ya kumi ya homeri na efa iwe sehemu moja ya kumi ya homeri, homeri itakuwa ndicho kiwango cha kukubalika kwa vyote viwili. ¹²Shekeli moja itakuwa gera ishiriniⁱ. Shekeli ishirini, jumlisha na shekeli ishirini na tano, jumlisha na shekeli kumi na tano zitakuwa mina mojaj.

^d Dhiraa 50 ni sawa na mita 22.5.

^e Dhiraa 10,000 ni sawa na kilomita 4.5.

^f Dhiraa 5,000 ni sawa na kilomita 2.25.

^g Efa ni kipimo cha ujazo cha kupimia vitu vikavu ambacho ni sawa na omeri 10. Omeri moja ni sawa na lita 3.

^h Bathi ni kipimo cha ujazo cha kupimia vitu vya kuminika ambacho ni sawa na 1/10 ya homeri. Homeri moja ni bathi 10 au efa 10.

ⁱ Gera ishirini ni sawa na shekeli moja

^j Mina moja ni sawa na shekeli 60.

Sadaka Na Siku Takatifu

¹³Hili ndilo toleo maalum mtakalotoa: moja ya sita ya efa kutoka kila homeri ya ngano na moja ya sita ya efa kutoka kila homeri ya shayiri. ¹⁴Sehemu ya mafuta iliyoamriwa, yaliyopimwa kwa bathi, ni sehemu moja ya kumi ya bathi kutoka kila kori moja^k (ambayo ina bathi kumi au homeri moja.) ¹⁵Pia kondoo mmoja atachukuliwa kutoka kwenye kila kundi la kondoo mia mbili kutoka kwenye malisho yaliyonyeshewa vizuri ya Israeli. Hivi vitatumika kwa ajili ya sadaka ya nafaka, sadaka ya kuteketezwa na sadaka za amani ili kufanya upatanisho kwa ajili ya watu, asema BWANA Mwenyezi. ¹⁶Watu wote wa nchi wataungana pamoja na mkuu anayetawala Israeli ili kutoa hii sadaka maalum. ¹⁷Huu utakuwa ndio wajibu wa mkuu anayetawala kutoa sadaka ya kuteketezwa, sadaka ya nafaka na sadaka ya kinywaji kwenye sikukuu, Mwezi Mwandamo na Sabato, kwenye sikukuu zote zilizoamriwa za nyumba ya Israeli. Atatoa sadaka za dhambi, sadaka za nafaka, sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani ili kufanya upatanisho kwa ajili ya nyumba ya Israeli.

¹⁸Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Katika mwezi wa kwanza, siku ya kwanza ya huo mwezi utamchukua fahali mchanga asiye na dosari na kutakasa mahali patakatifu. ¹⁹Kuhani itampasa achukue sehemu ya hiyo damu ya sadaka ya dhambi na kuipaka kwenye miimo ya hekalu, kwenye pembe nne za juu za ukingo wa hiyo madhabahu na juu ya miimo ya lango la ukumbi wa ndani. ²⁰Itakupasa kufanya vivyo hivyo katika siku ya saba ya mwezi huo kwa ajili ya mtu ye yote ambaye hutenda dhambi bila kukusudia au bila kujua, hivyo utafanya upatanisho kwa ajili ya hekalu.

²¹Katika mwezi wa kwanza siku ya kumi na nne utaadhimisha Pasaka. Sikukuu itaendelea kwa siku saba, wakati huo wa hizo siku saba utakula mikate isiyotiwa chachu. ²²Katika siku hiyo mkuu anayetawala atatoa fahali kuwa sadaka ya dhambi kwa ajili yake mwenyewe na kwa ajili ya watu wote wa nchi. ²³Kila siku wakati wa hizo siku saba za sikukuu atatoa mafahali saba na kondoo waume saba wasio na dosari kuwa sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA na beberu kwa ajili ya sadaka ya dhambi. ²⁴Pia atatoa sadaka ya nafaka efa moja^l kwa kila

NB. Mina ya kawaida ilikuwa sawa na shekeli 50

^{k14} Kori moja ni sawa na bathi kumi au homeri moja.

^{l24} Efa ni kipimo cha ujazo cha kupimia vitu vikavu ambacho ni

fahali na efa moja kwa kila kondoo mume, pamoja na hini moja^m ya mafuta kwa kila efa.

²⁵Wakati wa hizo siku saba za sikukuu, ambayo huanza katika mwezi wa saba kwenye siku ya kumi na tano, mkuu anayetawala atatoa mahitaji yale yale kwa ajili ya sadaka za dhambi, sadaka za kuteketezwa, sadaka za nafaka na mafuta.

Sheria Nyingine Mbalimbali

46 "Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Lango la ukumbi wa ndani linaloelekea upande wa mashariki litakuwa linafungwa kwa siku sita za juma, ila siku ya Sabato na siku ya Mwezi Mwandamo litafunguliwa. ²Mkuu anayetawala ataingia kuitia baraza ya njia ya lango la ukumbi na kusimama karibu na nguzo ya lango. Makuhani watatoa sadaka za mkuu anayetawala za kuteketezwa na sadaka za amani. Mkuu anayetawala atasujudu kwenye kizingiti cha njia ya lango, kisha atatoka nje, lakini lango halitafungwa mpaka jioni. ³Siku za Sabato na za Mwezi mwandamo watu wote wa nchi wataabudu mbele za BWANA penye lile ingilio la ile njia. ⁴Sadaka ya kuteketezwa aletazo mkuu anayetawala kwa BWANA siku ya Sabato itakuwa ni wana-kondoo sita na kondoo mume mmoja, wote wasiwe na dosari. ⁵Sadaka ya nafaka inayotolewa pamoja na huyo kondoo mume itakuwa efa moja^a na sadaka ya nafaka inayotolewa na hao wana-kondoo itakuwa kiasi apendacho mtu pamoja na hini^b ya mafuta kwa kila efa. ⁶Siku ya mwezi mwandamo atatoa fahali mchanga, wana-kondoo sita na kondoo mume, wote wasiwe na dosari. ⁷Atatoa kuwa sadaka ya nafaka efa moja pamoja na fahali mmoja, efa moja na kondoo mume mmoja na pamoja na wana-kondoo kama atakavyo kutoa, pamoja na hini ya mafuta kwa kila efa. ⁸Wakati mkuu anayetawala aingiapo, atapitia kwenye baraza ya njia ya lango, naye atatoka nje kwa njia iyo hiyo.

⁹ 'Wakati watu wa nchi wanapokuja mbele za BWANA katika sikukuu zilizoamriwa, ye yote aingiaye kwa lango la kaskazini kuabudu atatoka nje kwa lango la kusini na ye yote aingiaye kwa

sawa na omeri 10. Omeri moja ni sawa na lita 3, sawa na 1/10 ya Kori. (Eze. 45:11,14.)

^{m24} Hini ni kipimo cha kupimia vimiminika, chenyeh ujazo wa 1/ya bathi. Bathi moja ni sawa na 1/10 ya homeri. Homeri moja ni sawa na bathi 10 au efa 10.

^{a5} Efa ni kipimo cha ujazo cha kupimia vitu vikavu. Efa moja ni sawa na kilo 22.

^{b5} Hini ni kipimo cha vitu vya majimaji. Hini moja ni sawa na lita 4.

lango la kusini atatoka nje kwa lango la kaskazini. Hakuna mtu ye yote atakayerudi kwa kupitia lango lile aliloingilia, lakini kila mmoja atatoka nje kwa lango linalokabili lile aliloingilia. ¹⁰Mkuu anayetawala atakuwa mionganoni mwao, akiingia nao ndani wanapoingia, naye atatoka nao nje wanapotoka.

¹¹ ‘Kwenye sikuu na kwenye sikukuu zilizoamriwa, sadaka ya nafaka itakuwa efa moja pamoja na fahali mmoja, efa moja pamoja na kondoo mume mmoja, pamoja na idadi ya wana-kondoo kama mtu apendavyo kutoa, pamoja na hini ya mafuta kwa kila efa. ¹²Mkuu anayetawala anapotoa sadaka ya hiari kwa BWANA, ikiwa ni sadaka ya kuteketezwa au sadaka ya amani, lango linaloelekea mashariki litafunguliwa kwa ajili yake. Atatoa sadaka yake ya kuteketezwa au sadaka yake ya amani kama afanyavyo katika siku ya Sabato. Kisha atatoka nje, naye akiisha kutoka nje, lango litafungwa.

¹³ ‘Kila siku utamtoa mwanaakondoo wa mwaka mmoja asiyekuwa na dosari kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA, utaitoa kila siku asubuhi. ¹⁴Pia kila siku asubuhi pamoja na hiyo sadaka utatoa sadaka ya nafaka, ikiwa na sehemu moja ya sita ya efa pamoja na theluthi moja ya hini^c ya mafuta ya kuchanganya na ule unga. Utoaji wa sadaka hii ya nafaka kwa BWANA ni amri ya daima. ¹⁵Kwa hiyo mwanaakondoo na sadaka ya nafaka na mafuta vitatolewa kila siku asubuhi kwa ajili ya sadaka ya daima ya kuteketezwa.

¹⁶‘Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: ‘Ikiwa mkuu atawalaye atatoa zawadi kutoka kwenye urithi wake na kumpa mmoja wa wanawe, hiyo zawadi itakuwa pia kwa wazao wake, itakuwa mali yao kwa urithi. ¹⁷Hata hivyo, kama atatoa zawadi kutoka katika urithi wake na kumpa mmoja wa watumishi wake, mtumishi anaweza kuiweka mpaka mwaka wa uhuru, kisha itarudishwa kwa mkuu anayetawala. Urithi wake ni wa wanawe peke yao, ni mali yao. ¹⁸Mkuu anayetawala hana ruhusa kuchukua urithi wo wote wa watu na kuwaondoa kwenye mali zao. Mkuu atawalaye atawapa wanawe urithi wao, kutoka kwenye mali zake mwenyewe, ili kwamba pasiwe na mtu wangu ye yote atakayetengwa na urithi wake.’’

¹⁹Kisha mtu yule akanileta kwa kupitia kwenye ingilio lilitokuwa kando ya lango mpaka kwenye vyumba vitakatifu vinavyoilekea kaskazini, ambavyo ni vya makuhani, naye

akanionyesha mahali fulani upande wa mwisho wa magharibi. ²⁰Akaniambia, “Mahali hapa ndipo makuhani watakapotokosea sadaka ya hatia na sadaka ya dhambi na kuoka sadaka ya nafaka, kuepuka kuzileta katika ukumbi wa nje na kushirikisha utakatifu kwa watu.”

²¹Baada ya hapo akanileta kwenye ukumbi wa nje na kunizungusha kwenye pembe zake nne, nami nikaona katika kila pembe ya huo ukumbi kulikuwa na ukumbi mwingine. ²²Katika pembe nne za huo ukumbi wa nje kulikuwa na kumbi nyingine, zenye urefu wa dhira arobaini na upana wake dhira thelathini, ambapo hizo kumbi kwenye hizo pembe nne zilikuwa na vipimo vilivyo sawa. ²³Mzunguko wa ndani wa hizo kumbi nne ulikuwa na ukingo wa jiwe, zikiwa na sehemu zilizojengwa kwa ajili ya moto kuzunguka chini ya huo ukingo. ²⁴Akaniambia, “Hizi ndizo sehemu za kupikia ambazo wale wanaohudumu kwenye hekalu watatokosea dhabihu za watu.”

Mto Kutoka Hekaluni

47 Yule mtu akanirudisha mpaka kwenye ingilio la hekalu, nami nikaona maji yakitoka chini ya kizingiti cha hekalu yaktiririkia upande wa mashariki (kwa maana upande wa mbele wa hekalu ulielekea mashariki.) Maji yalikuwa yakitoka chini upande wa kusini wa hekalu, kusini mwa madhabahu. ²Ndipo akanitoa nje kupitia lango la kaskazini na kunizungusha mpaka kwenye lango la nje linaloelekea mashariki, nayo maji yalikuwa yaktiririka kutoka upande wa kusini.

³Mtu yule alipokwenda upande wa mashariki akiwa na kamba ya kupimia mkononi mwake, akapima dhira 1,000^a kisha akanipitisha kwenye hayo maji ambayo yalifika kwenye vifundo vya miguu. ⁴Akapima dhira 1,000 nyingine na kunipitisha kwenye hayo maji ambayo yalifika magotini. Akapima dhira 1,000 na kunipitisha kwenye hayo maji ambayo yalifika kiunoni. ⁵Akapima tena dhira 1,000 nyingine, lakini wakati huu yalikuwa mto ambao sikuweza kuvuka, kwa kuwa maji yalikuwa na kina kirefu ambacho ni cha kuogelea, mto ambao hakuna mtu ye yote ambaye angeweza kuvuka. ⁶Akaniuliza, “Je, mwanadamu, unaona hili?”

Kisha akanirudisha mpaka kwenye ukingo wa huo mto. ⁷Nilipofika pale, nikaona idadi kubwa ya miti kila upande wa ule mto.

^{c14} Theluthi moja ya hini ni sawa na lita 1.3

^{a3} Dhira 1,000 ni sawa na mita 450.

⁸Akaniambia, "Haya maji yanatiririka kuelekea nchi ya mashariki na kushuka mpaka Araba^b, ambapo huingia Baharini. Yanapomwagikia kwenye hiyo Bahari^c, maji yaliyoko humo huponywa na kuwa safi. ⁹Po pote mto huu uendapo kila kiumbi hai kinachoyaparamia hayo maji kitaishi, nako kutakuwa na samaki wengi mno, mara maji haya yafikapo huko. Maji hayo yatakuwa hai na kila kitu kitakachoishi kule mto uendako. ¹⁰Wavuvi watasimama kando ya bahari, kuanzia En-Gedi hadi En-Eglaimu huko patakuwa mahali pa kutandaza nyavu za kuvulia samaki. Samaki watakuwa wa aina nydingi, kama samaki wa Bahari Kuu^d. ¹¹Lakini madimbwi yake na mabwawa yake hayatakuwa na maji yanayofaa kunywa, bali yatabakia kuwa maji ya chumvi. ¹²Miti ya matunda ya kila aina itaota kwenye kingo zote mbili za huu mto. Majani yake hayatanyauka wala haitaacha kuwa na matunda katika matawi yake. Kila mwezi kutakuwa na matunda, kwa sababu maji yatokayo patakatifu yanaitirikia. Matunda yake yatakuwa chakula na majani yake yatakuwa dawa."

Mipaka Mipyaa Ya Nchi

¹³"Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo: 'Hii ndiyo mipaka ambayo kwayo mtagawanya hiyo nchi kuwa urithi mionganoni mwa hayo makabila kumi na mawili ya Israeli, pamoja na mafungu mawili ya Yosefu. ¹⁴Mtagawa kwa usawa mionganoni mwao. Kwa sababu niliapa kwa mkono ulioinuliwa kuwapa baba zenu, nchi hii itakuwa urithi wenu.

¹⁵"Huu ndio utakuwa mpaka wa hiyo nchi:

"Upande wa kaskazini utaanzia Bahari Kuu kwa njia ya Hethloni kuititia Lebo Hamathi hadi maingilio ya Sedadi. ¹⁶Berotha na Sibraimu (ambao uko kwenye mpaka kati ya Dameski na Hamathi,) hadi kufikia Haser-Hatikoni, ambao uko katika mpaka wa Haurani. ¹⁷Hivyo mpaka utaendelea kuanzia Baharini hadi Hasari Enoni, ukiambaa na mpaka wa kaskazini wa Dameski, pamoja na mpaka wa Hamathi upande wa kaskazini. Huu utakuwa ndio mpaka wa kaskazini.

^{b8} Araba hapa ina maana Bonde la Jordani.

^{c8} Bahari hapa ina maana ya Bahari ya Bahari ya chumvi.

^{d10} Bahari Kuu hapa ina maana Bahari ya Mediterania.

¹⁸"Upande wa mashariki mpaka utapita kati ya Haurani na Dameski, kuambaa Yordani na kati ya Gileadi na nchi ya Israeli, hadi Bahari ya Mashariki^e na kufika Tamari. Huu utakuwa ndio mpaka wa mashariki.

¹⁹"Upande wa kusini utaanzia Tamari hadi kufikia maji ya Meriba Kadeshi, kisha utaambaa na kijito cha Misri hadi Bahari Kuu. Huu utakuwa ndio mpaka wa kusini.

²⁰"Upande wa magharibi, Bahari Kuu itakuwa ndio mpaka hadi kwenye sehemu mkabala na Lebo Hamathi. Huu utakuwa ndio mpaka wa magharibi.

²¹"Mtagawanya nchi hii mionganoni mwenu kufuatana na makabila ya Israeli. ²²Mtagawanya kuwa urithi kwa ajili yenu na kwa ajili ya wageni wanaoishi mionganoni mwenu na ambao wana watoto. Wao watakuwa kwenu kama wenyeji wazawa wa Israeli, pamoja na ninyi watagawiwa urithi mionganoni mwa makabila ya Israeli. ²³Katika kabilo lo lote mgeni atakapoishi hapo ndipo mtakapompatia urithi wake," asema BWANA Mwenyezi.

Mgawanyo Wa Nchi

48 "Haya ndiyo majina ya makabila na sehemu zao: Kwenye mpaka wa kaskazini, Dani atakuwa na sehemu moja, mpaka huo utafuata barabara ya Hethloni hadi Lebo Hamathi, Hasari Enoni hata mpaka wa kaskazini wa Dameski karibu na Hamathi utakuwa sehemu ya huo mpaka wake kuanzia upande wa mashariki hadi upande wa magharibi.

²"Asheri atakuwa na sehemu moja, itapakana na nchi ya Dani kuanzia mashariki hadi upande wa magharibi.

³"Naftali atakuwa na sehemu moja, itapakana na nchi ya Asheri kuanzia mashariki hadi magharibi.

⁴"Manase atakuwa na sehemu moja, itapakana na nchi ya Naftali kuanzia mashariki hadi magharibi

⁵"Efraimu atakuwa na sehemu moja, itapakana na nchi ya Manase kuanzia mashariki hadi magharibi.

⁶"Reuben atakuwa na sehemu moja, itapakana na nchi ya Efraimu kuanzia mashariki hadi magharibi.

^{e18} Bahari ya Mashariki hapa ina maana ya Bahari ya Chumvi.

⁷"Yuda atakuwa na sehemu moja, itapakana na nchi ya Reubeni kuanzia mashariki hadi magharibi.

⁸"Kupakana na nchi ya Yuda kuanzia mashariki mpaka magharibi itakuwa ndiyo sehemu utakayitoa ili kuwa toleo maalum. Itakuwa na upana wa dhiraa 25,000^a na urefu wake kuanzia mashariki mpaka magharibi utakuwa ule ule wa sehemu moja ya kabilia, mahali patakatifu patakuwa katikati ya eneo hilo.

⁹"Hiyo sehemu maalum mtakayotoa kwa BWANA itakuwa na urefu wa dhiraa 25,000 na upana wa dhiraa 10,000^b ¹⁰Hii itakuwa ni sehemu takatifu kwa ajili ya makuhani. Itakuwa na urefu wa dhiraa 25,000 upande wa kaskazini, upana wa dhiraa 10,000 upande wa magharibi, dhiraa 10,000 upande wa mashariki na urefu wa dhiraa 25,000 upande wa kusini. Katikati yake patakuwa mahali patakatifu pa BWANA. ¹¹Hii itakuwa kwa ajili ya makuhani waliowekwa wakfu, Wasadoki, ambao walikuwa waaminifu katika kunitumikia nao hawakupotoka kama Walawi walivyofanya wakati Waisraeli walipopotoka. ¹²Itakuwa toleo maalum kwao kutoka katika sehemu takatifu ya nchi, yaani, sehemu takatifu sana, inayopakana na nch ya Walawi.

¹³"Kando ya nchi ya makuhani, Walawi watakuwa na mgao wa urefu wa dhiraa 25,000 na upana wa dhiraa 10,000. Urefu wake utakuwa jumla dhiraa 25,000 na upana wa dhiraa 10,000. ¹⁴Hawataruhusiwa kuuza wala kuibadilisha hata mojawapo. Hii ndiyo sehemu nzuri ya nchi kuliko nyingine zote, hivyo haitakuwa mikononi mwa watu wengine, kwa sababu ni takatifu kwa BWANA.

¹⁵"Eneo linalobaki lenye upana wa dhiraa 5,000^c na urefu wa dhiraa 25,000, litakuwa kwa ajili ya matumizi ya kawaida ya mji, kwa ajili ya ujenzi wa nyumba na malisho. Mji utakuwa katikati yake ¹⁶nao utakuwa na vipimo hivi: upande wa kaskazini dhiraa 4,500^d, upande wa kusini dhiraa 4,500, upande wa mashariki dhiraa 4,500 na upande wa magharibi dhiraa 4,500. ¹⁷Sehemu ya malisho kwa ajili ya mji itakuwa na eneo la dhiraa 250^e upande wa kaskazini, dhiraa 250 upande wa kusini, dhiraa 250 upande wa mashariki na dhiraa 250 upande wa magharibi. ¹⁸Eneo linalobaki, linalopakana na

^a⁸ Dhiraa 25,000 ni sawa na kilomita 11.25.

^b⁹ Dhiraa 10,000 ni sawa na kilomita 4.5.

^c¹⁵ Dhiraa 5,000 ni sawa na kilomita 2.25.

^d¹⁶ Dhiraa 4,500 ni sawa na kilomita 2.025

^e¹⁷ Dhiraa 250 ni sawa na mita 112.5

sehemu takatifu likiwa na urefu sawa nalo, litakuwa dhiraa 10,000 upande wa mashariki na dhiraa 10,000 upande wa magharibi. Mazao yake yatawapa watumishi wa mji chakula. ¹⁹Watumishi wa mji wanaolima shamba hili watatoka katika makabila yote ya Israeli. ²⁰Eneo lote la hiyo sehemu litakuwa mraba, yaani, dhiraa 25,000 kila upande. Kama toleo maalum mtatenga sehemu takatifu, pamoja na milki ya mji.

²¹"Eneo linalobaki pande zote za eneo linalofanya sehemu takatifu na milki ya mji litakuwa mali ya mkuu atawalaye. Eneo hili litaenea upande wa mashariki kuanzia kwenye dhiraa 25,000 za sehemu takatifu hadi mpaka wa mashariki na kuelekea upande wa magharibi kuanzia kwenye dhiraa 25,000 hadi mpaka wa magharibi. Maeneo yote haya mawili yanayoenda sambamba na urefu wa shemu za makabila yatakuwa ya mkuu anayetawala, na sehemu ile takatifu pamoja na mahali patakatifu pa hekalu itakuwa katikati yake. ²²Kwa hiyo milki ya Walawi na milki ya mji vitakuwa katikati ya eneo lile ambalo ni mali ya mkuu anayetawala. Eneo la mkuu anayetawala litakuwa kat i ya mpaka wa Yuda na mpaka wa Benyamini.

²³"Kuhusu makabila yaliyobaki: Benyamini atakuwa na sehemu moja, itakayoanzia upande wa mashariki hadi upande wa magharibi.

²⁴"Simeoni atakuwa na sehemu moja, itakayopakana na nchi ya Benyamini kuanzia mashariki hadi magharibi.

²⁵"Isakari atakuwa na sehemu moja, itakayopakana na nchi ya Simeoni kuanzia mashariki hadi magharibi.

²⁶"Zabuloni atakuwa na sehemu moja, itakayopakana na nchi ya Isakari kuanzia mashariki hadi magharibi.

²⁷"Gadi atakuwa na sehemu moja, itakayopakana na nchi ya Zabuloni kuanzia mashariki hadi magharibi.

²⁸"Mpaka wa kusini wa Gadi utapita kusini kuanzia Tamari hadi maji ya Meriba Kadeshi, kisha kupitia upande wa kijito cha Misri hadi Bahari Kuu^f.

²⁹"Hii ndiyo nchi mtakayogawanya kuwa urithi kwa makabila ya Israeli, nazo zitakuwa sehemu zao," asema BWANA Mwenyezi.

Malango Ya Mji

³⁰"Haya yatakuwa ndiyo malango ya mji ya kutokeaa: Kuanzia upande wa kaskazini, ambayo

^f²⁸ Bahari Kuu hapa ina maana Bahari ya Mediterania.

urefu wake ni dhira 4,500, utakuwa na malango matatu,³¹ malango hayo ya mji yatapewa majina ya makabila ya Israeli. Malango hayo matatu ya upande wa kaskazini moja litakuwa lango la Reuben, lango la Yuda na lango la Lawi.

³²"Upande wa mashariki, wenyе urefu wa dhira 4,500, utakuwa na malango matatu: lango la Yosefu, lango la Benyamini na lango la Dani.

³³"Upande wa kusini, wenyе urefu wa dhira 4,500, utakuwa na malango matatu: lango la Simeoni, lango la Isakari na lango la Zabuloni.

³⁴"Upande wa magharibi, wenyе urefu wa dhira 4,500, utakuwa na malango matatu: lango la Gadi, lango la Asheri na lango la Naftali.

³⁵"Urefu wote kuzunguka utakuwa dhira 18,000^g. Jina la mji kuanzia wakati huo na kuendelea litakuwa:

BWANA YUPO HAPA."

^g³⁵ Dhira 18,000 ni sawa na kilomita 8.1.

Utangulizi

Kitabu chote tangu mwanzo hadi mwisho kinaelezea habari za Danieli na wenzake Shadraki, Meshaki na Abednego pamoja na ufunuo kutoka kwa Mungu uliokuja kwa Danieli kwa njia ya ndoto na maono katika maisha yake (606 - 530 K.K). Danieli na wenzake walichukuliwa kutoka Yerusalem mwaka 606 K.K kwenda uhamishoni huko Babeli na wakawekwa katika jumba la mfalme wa Babeli. Baada ya kutafsiri na kufafanua ndoto ya mfalme, alipewa madaraka makubwa.

Katika sura sita za mwisho, Danieli anaelezea maono yake kuhusu kushinda na kushindwa kwa falme za dunia na hatimaye kuja ufalme usio na mwisho.

Wasomi wengi wachambuzi wanakiona kitabu hiki kama si halisi bali wanakihesabu kama cha kujifanya na kwamba kimeandikwa mwaka 164 K.K. Hoja yao inategemea zaidi kule kukosekana kwa usahihi wa kihistoria, kumbukumbu za matukio yaliyotokea wakati wa Danieli na lugha iliyotumika hudhaniwa kuwa ni ya baadaye kuliko ile ya wakati wa Danieli. Hoja kama hizo hazipaswi kudhuru au kuathiri tarehe za mapokeo za kitabu hiki cha Danieli. Kwa kukisoma kwa uangalifu wasomi wengi wamejibu hoja hizi na imeonekana kwamba hakuna sababu ya kukataa kwamba kitabu hiki hakikuandikwa na Danieli katika karne ya sita.

Kikihesabiwa kuanzia karne hiyo ya sita kina nabii nyingi mahsus. Katika ile sanamu Danieli aliyoiona, Nebukadneza anaainishwa kuwa ndiye kile kichwa cha dhahabu au mtawala wa kwanza wa ufalme mkubwa, uliofanikiwa sana (2:38). Yule kondoo dume anaainishwa kama mfalme wa Umedi na Uajemi na yule beberu mwenye nywele nyingi kama mfalme wa Uyunani (8:20-21). Zaidi ya huu uainisho maalumu, tafsiri za ndoto na maono vinaashiria matukio mengi ambayo yatatimizwa tu katika ule Ufalme wa milele utakaposimamishwa. Kwa wale wanaoamini unabii wa kitabu hiki na uhalisi wake kwamba unakubalika , yale yaliyotabiriwa humo hayawapi shida.

Haya yakichukuliwa kama kumbukumbu za Danieli, kitabu hiki kinatoa habari za Danieli wakati wa utumishi wake wa muda mrefu katika tawala za Babeli na za Uajemi. Akiwa amechukuliwa mateka kutoka Yerusalem kwenda kwenye jumba la mfalme huko Babeli, Danieli alipandishwa na kupewa wajibu wa juu baada ya kumwambia Nebukadneza ndoto yake na tafsiri yake. Katika muongo wa mwisho wa maisha yake, Danieli alipata funuo kadha wa kadha kutoka kwa Mungu zilizowiana na ndoto ya Nebukadneza zikionyesha kuinuka na kuangaka kwa falme za dunia zilizostawi ambazo hatimaye zinifikia mwisho wake kwa kusimamishwa Ufalme wa milele. Danieli kama Myahudi mcha Mungu, aliyekuwa mwombaji na kusoma Maandiko, kwa kiwango kikubwa sana alikuwa anahusika na watu wake Israeli. Hata hivyo, alihakikishiwa kwamba wangefanywa imara tena.

Wazo

Kuelezea habari za Wayahudi waliokuwa mateka lakini wenyewe imani na walioonyesha jinsi Mungu anavyoweza kuokoa wale wanaomtumaini na kusudio lo lote baya akionyesha uweza Wake kwamba ndiye anayetawala mbingu na nchi na kwamba falme zote za wanadamu ziko chini Yake.

Mwandishi

Danieli ambaye maana ya jina lake ni "Mungu ni mwamuzi (hakimu) wangu," ndiye mwandishi.

Mahali

Babeli. Huko alitumikia serikali kwa miaka 60 wakati wa utawala wa Nebukadneza, Belshaza, Dario na Koreshi.

Tarehe

Mnamo mwaka 605- 530 K.K.

Kusudi

Aliandika kitabu hiki wakati Wayahudi walipokuwa utumwani ili kuwatia watu moyo waendelee kumwamini Mungu ambaye ndiye anayetawala historia yote.

Mambo Muhimu

Maono ya Danieli (sura ya 8-12) yanaonyesha mpango wa Mungu kwa vizazi vyote pamoja na kutabiri wazi wazi kuhusu Masiya.

Wahusika Wakuu

Danieli, Shadraki, Meshaki, Abednego, Nebukadneza, Belshaza na Dario.

Mgawanyo

- Matukio wakati wa utawala wa mfalme Nebukadneza. (1:1-4:37)
- Maandishi ukutani. (5:1-30)
- Danieli katika tundu la simba. (5:31-6:28)
- Maono wakati wa utawala wa Belshaza. (7:1-8:27)
- Ndoto ya Danieli na majuma sabini. (9:1-27)
- Mafunuo ya mwisho ya Danieli. (10:1-12:13)

Mafunzo Ya Danieli Huko Babeli

1 Katika mwaka wa tatu wa utawala wa Yehoyakimu mfalme wa Yuda, Nebukadneza mfalme wa Babeli alikuja akazingira Yerusalem kwa jeshi. ²Bwana akamtia Yehoyakimu mfalme wa Yuda mkononi mwa Nebukadneza pamoja na baadhi ya vyombo kutoka katika hekalu la Mungu. Hivi akavichukua hadi kwenye hekalu la mungu wake huko Shinari naye akaviweka katika nyumba ya hazina ya mungu wake.

³Kisha mfalme akamwagiza Ashpenazi, mkuu wa maafisa wa jumba lake la kifalme, kumletea baadhi ya Waisraeli kutoka jamaa ya kifalme na kutoka watu mashuhuri, ⁴vijana wanaume wasio na dosari mwilini, wenyе sura nzuri, wanaoonyesha ujuzi katika kila elimu, wenyе ufahamu mzuri, wepesi kuelewa, na waliofuzu kuhudumu katika jumba la kifalme. Alikuwa awafundishe lugha na maandiko ya Wakaldayo. ⁵Mfalme akawaagizia kiasi cha chakula na divai ya kila siku kutoka katika meza ya mfalme. Walikuwa wafundishwe kwa miaka mitatu, hatimaye waingie kwenye utumishi wa mfalme.

⁶Miongoni mwa hawa vijana baadhi walikuwa kutoka Yuda: Danieli, Hanania, Mishaeli na Azaria. ⁷Mkuu wa maafisa akawapa majina mapya, Danieli akamwita Belteshaza, Hanania akamwita Shadraki, Mishaeli akamwita Meshaki na Azaria akamwita Abednego.

⁸Lakini Danieli alikusudia kuwa hatajitia unajisi kwa chakula cha kifalme na divai, naye akamwomba mkuu wa maafisa ruhusa kwa ajili ya kutokujinajisi kwa njia hii. ⁹Basi Mungu alikuwa amemfanya huyo mkuu wa maafisa kuonyesha upendeleo na huruma kwa Danieli, ¹⁰lakini huyo mkuu wa maafisa akamwambia Danieli, "Ninamwogopa bwana wangu mfalme, aliyeagizia chakula na kinywaji chenu. Kwa nini aone nyuso zenu ni mbaya kuliko za vijana rika lenu? Mfalme atakata kichwa changu kwa sababu yenu."

¹¹Ndipo Danieli akamwambia mlinzi aliyeulewa na huyo mkuu wa maafisa kuwasimamia Danieli, Hanania, Mishaeli na Azaria, ¹²"Tafadhalii wajaribu watumishi wako kwa siku kumi. Usitupe cho chote ila nafaka na mboga za majani^a tule na maji ya kunywa. ¹³Ndipo ulinganishe kuonekana kwetu na vijana

^a¹² "Nafaka na mboga za majani" yaani "zeroimu" kwa Kiebrania ambavyo ni ngano, shayiri, jamii ya kunde-maharagwe, kunde, choroko nk

wanaokula chakula cha kifalme, ukawatendee watumishi wako kulingana na unachoona." ¹⁴Basi akakubali jambo hili akawajaribu kwa siku kumi.

¹⁵Mwisheso wa zile siku kumi walionekana kuwa na afya na kunawiri zaidi kuliko ye yote kati ya wale vijana waliokula chakula cha kifalme. ¹⁶Hivyo mlinzi wao akaondoa chakula chao na divai yao waliopangiwa kula na kunywa akawapa nafaka na mboga za majani badala yake.

¹⁷Mungu akawapa hawa vijana waume wanne maarifa na ufahamu wa kila aina ya maandiko na elimu. Naye Danieli aliweza kufahamu maono na aina zote za ndoto.

¹⁸Mwisheso wa muda uliowekwa na mfalme kuwaingiza kwake, mkuu wa maafisa akawaleta mbele ya mfalme Nebukadneza. ¹⁹Mfalme akazungumza nao, akaona hakuna aliyekuwa amelingana na Danieli, Hanania, Mishaeli na Azaria, hivyo wakaingia katika utumishi wa mfalme. ²⁰Katika kila jambo la hekima na ufahamu kuhusu kile mfalme alichowauliza, aliwaona bora mara kumi zaidi kuliko waganga na wasihiri wote katika ufalme wake wote.

²¹Naye Danieli akabaki huko mpaka mwaka wa kwanza wa kutawala kwake Mfalme Koreshi.

Ndoto Ya Nebukadneza

2 Katika mwaka wa pili wa utawala wake, Nebukadneza aliota ndoto, akili yake ikasumbuka na hakuweza kulala. ²Hivyo mfalme akawaita waganga, wasihiri, wachawi na wanajimu ili wamwambie ndoto yake aliyo kuwa ameota. Walipoingia ndani na kusimama mbele ya mfalme, ³akawaamba, "Niliota ndoto inayonisumbua nami nataka nijue maana yake."

⁴Ndipo wanajimu wakamjibu mfalme kwa lugha ya Kiaramu, "Ee mfalme, uishi milele! Waambie watumishi wako hiyo ndoto, nasi tutaifasiri."

⁵Mfalme akawajibu wanajimu, "Nimeamua hivi kwa uthabiti, ikiwa hamtaniambia ndoto yangu ilikuwa ipi na kuifasiri, mtakatwa vipande vipande na nyumba zenu zitafanywa kuwa vifusi. ⁶Lakini mkiniambia ndoto yangu na kuilezea, mtapokea kwangu zawadi, tuzo na heshima kubwa. Basi niambieni ndoto yangu na mnifasirie."

⁷Wakajibu kwa mara nyingine, "Mfalme na awaambie watumishi wake ndoto yake, nasi tutaifasiri."

⁸Ndipo mfalme akajibu, "Nina hakika kuwa

mnajaribu kuvuta muda, kwa sababu mnatambua kuwa nimeamua hivi kwa uthabitib: ⁹Ikiwa hamtaniambia ndoto yangu, ipo adhabu moja tu kwa ajili yenu. Mmefanya shauri kuniambia habari za kunipotosha na mambo maovu, mkitumaini kwamba hali itabadilika. Hivyo basi, niambieni hiyo ndoto, nami nitajua kuwa mwaweza kunifasiria."

¹⁰Wanajimu wakamjibu mfalme, "Hakuna mtu duniani ambaye anaweza kufanya analotaka mfalme! Vile vile hakuna mfalme hata awe mkuu na mwenye uweza namna gani, aliyeuliza kitu kama hicho kwa mganga au kwa msihiri, wala kwa mnajimu ye yote. ¹¹Anachouliza mfalme ni kigumu mno. Hakuna ye yote awezaye kumfunulia mfalme isipokuwa miungu, nao hawaishi mionganoni mwa wanadamu."

¹²Jambo hili lilimkasirisha na kumghadhibisha mfalme mno hata kuagiza kuuawa kwa wenyе hekima wote wa Babeli. ¹³Hivyo amri ikatolewa ya kuwaua wenyе hekima, nao watu wakatumwa kuwatafuta Danieli na rafiki zake ili wawaue.

¹⁴Arioko, mkuu wa askari wa walinzi wa mfalme, alikuwa amekwenda kuwaua watu wenyе hekima wa Babeli, Danieli akazungumza naye kwa hekima na busara. ¹⁵Akamwuliza huyo afisa wa mfalme, "Kwa nini mfalme ametoa amri kali hivyo?" Ndipo Arioko akamweleza Danieli jambo hilo. ¹⁶Katika jambo hili, Danieli akamwendea mfalme akamwomba ampe muda, ili aweze kumfasiria ile ndoto.

¹⁷Ndipo Danieli akarudi nyumbani kwake na kuwaeleza rafiki zake Hanania, Meshaki na Azaria jambo hilo. ¹⁸Aliwasihhi waombe rehema kutoka kwa Mungu wa mbingu kuhusu siri hii, ili yeye na rafiki zake wasije wakauawa pamoja na wenyе hekima wengine wa Babeli. ¹⁹Wakati wa usiku lile fumbo lilifunuliwa kwa Danieli katika maono. Ndipo Danieli akamhimidi Mungu wa mbinguni,

²⁰na akasema:

"Lihimidiwe jina la Mungu milele na milele,
hekima na uweza ni vyake.

²¹Yeye hubadili nyakati na majira,
huwaweka wafalme na kuwaondoa.
Huropa hekima wenyе hekima
na maarifa wenyе ufahamu.

²²Hufunua siri na mambo yaliyofichika,
anajua yale yaliyo gizani,
nuru hukaa kwake.

²³Ninakushukuru na kukuhimidi,

Ee Mungu wa baba zangu:
Umenipa hekima na uwezo,
umenijulisha kile tulichokuumba,
umetujulisha kujua ndoto ya mfalme."

Danieli Aifasiri Ndoto

²⁴Ndipo Danieli akamwendea Arioko, ambaye mfalme alikuwa amemteua kuwaua wenyе hekima wa Babeli, akamwambia, "Usiwauwe wenyе hekima wa Babeli. Nipeleke kwa mfalme, nami nitamfasiria ndoto yake."

²⁵Arioko akampeleka Danieli kwa mfalme mara moja na kumwambia, "Nimempata mtu mionganoni mwa watu wa uhamisho kutoka Yuda ambaye anaweza kumwambia mfalme ndoto yake inamaanisha nini."

²⁶Mfalme akamwuliza Danieli (aliyeitwa pia Belteshaza), "Je, unaweza kuniambia nilichoona katika ndoto yangu na kuifasiri?"

²⁷Danieli akajibu, "Hakuna mwenye hekima, msihiri, mganga au mwaguzi anayeweza kumweleza mfalme siri aliyouliza, ²⁸lakini yuko Mungu mbinguni afunuaye siri. Amemwonyesha Mfalme Nebukadneza kitakachotokea siku zijazo. Ndoto yako na maono yaliyopita akilini mwako ulipokuwa umelala kitandani mwako ni haya:

²⁹"Ee mfalme, ulipokuwa umelala kitandani, yalikujia mawazo kuhusu mambo yatakayotokea baadaye, naye mfunuaji wa siri akakuonyesha ni kitu gani kitakachotokea. ³⁰Kwangu mimi, siri hii imefunuliwa kwangu, si kwa sababu nina hekima kubwa kuliko watu wengine wanaoishi, bali ni ili wewe, Ee mfalme, upate kujua tafsiri na ili uweze kuelewa kile kilichopita akilini mwako.

³¹Ee mfalme, ultazama na mbele yako ilisimama sanamu kubwa, kubwa mno kupita kiasi, sanamu inayong'aa inayotisha kwa kuonekana kwake. ³²Kichwa cha ile sanamu kilikuwa kimetengenezwa kwa dhahabu safi, kifua chake na mikono yake vilikuwa vy a fedha, tumbo lake na mapaja yake vilikuwa vy a shaba, ³³miguu yake ilikuwa ya chuma, kwa sehemu nyayo zake zilikuwa chuma na sehemu nyingine zilikuwa udongo wa mfinyanzi uliochomwa.

³⁴Ulipokuwa unaangalia, jiwe lilitikwa, lakini si kwa mikono ya mwanadamu. Lile jiwe liliipiga ile sanamu kwenye nyayo zake za chuma na udongo wa mfinyanzi na kuivunja. ³⁵Ndipo ile chuma, ule udongo wa mfinyanzi, ile shaba, ile fedha na ile dhahabu vikavunjika vipande vipande kwa wakati mmoja na kuwa kama makapi katika sakafu ya kupuria nafaka wakati

wa kiangazi. Upepo ukavipeperusha bila kuacha hata alama. Lakini lile jiwe lililoipiga ile sanamu likawa mlima mkubwa mno na kuijaza dunia yote.

³⁶Hii ndiyo iliyokuwa ndoto, nasi sasa tutamfasiria mfalme. ³⁷Ee mfalme, wewe ni mfalme wa wafalme. Mungu wa mbinguni amekupa wewe utawala, uweza, nguvu na utukufu, ³⁸mikononi mwako amewaweka wanadamu, wanyama wa kondeni na ndege wa angani. Po pote waishipo amekufanya wewe kuwa mtawala juu yao wote. Wewe ndiye kile kichwa cha dhahabu.

³⁹Baada yako, ufalme mwingine utainuka, ulio dhaifu kuliko wako. Baadaye, utafuata ufalme wa tatu, ule wa shaba, utatawala juu ya dunia yote. ⁴⁰Hatimaye, kutakuweko na ufalme wa nne, wenye nguvu kama chuma, kwa maana chuma huvunja na kupondaponda kila kitu, kama vile chuma ivunjavyo vitu vipande vipande, ⁴¹ndivyo ufalme huo utakavyopondaponda na kuvunjavanja nyingine zote. ⁴²Kama vile ulivyoona kuwa kwa sehemu nyayo na vidole vilikuwa vya udongo wa mfinyanzi uliochomwa na kwa sehemu nyingine chuma, hivyo huu utakuwa ufalme uliogawanyikagawanyika, hata hivyo kutakuwa na baadhi zenye nguvu za chuma ndani yake, kama vile ulivyoona chuma imechanganywa na udongo wa mfinyanzi. ⁴³Kama vile vidole vyake vya miguu vilikuwa kwa sehemu chuma na sehemu udongo wa mfinyanzi, hivyo ufalme huo kwa sehemu utakuwa na nguvu na kwa sehemu udhaifu. ⁴⁴Kama vile ulivyoona chuma kikiwa kimechanganyikana na udongo wa mfinyanzi uliochomwa, ⁴⁵ndivyo watu watakavyokuwa mchanganyiko wala hawatabaki kuwa wameungana tena kama vile chuma kisivyoweza kuchanganyikana na udongo wa mfinyanzi.

⁴⁴Katika siku za wafalme hao, Mungu wa mbinguni atauweka ufalme ambao kamwe hautaangamizwa, wala hautachiwa taifa jingine. Utaziponda zile falme zote na kuzikomesha, bali wenyewe utadumu milele. ⁴⁵Hii ndiyo maana ya maono ya jiwe lililochongwa kutoka mlimani, lakini si kwa mikono ya mwanadamu, lile jiwe ambalo liliunja chuma, shaba, udongo wa mfanyanzi, fedha na dhahabu vipande vipande.

"Mungu Mkuu amemwonyesha mfalme kile kitakachotokea wakati ujao. Ndoto hii ni ya kweli na tafsiri yake ni ya kuaminika."

⁴⁶Ndipo Mfalme Nebukadneza akaanguka kifudifudi mbele ya Danieli kumpa heshima na kuagiza kwamba wamtlee Danieli sadaka na uvumba. ⁴⁷Mfalme akamwambia Danieli, "Hakika Mungu wako ni Mungu wa miungu na Bwana wa wafalme na mfunuaji wa siri zote, kwa maana umeweza kufunua siri hii."

⁴⁸Ndipo mfalme akamweka Danieli kwenye nafasi ya juu na kumpa zawadi nyingi tele. Akamfanya kuwa mtawala wa jimbo lote la Babeli na kumweka kuwa mkuu wa wote wenye hekima. ⁴⁹Zaidi ya hayo, kwa ombi la Danieli mfalme akawateuwa Shadraki, Meshaki na Abednego kuwa wasimamizi wa jimbo la Babeli, huku Danieli akibaki katika ukumbi wa kifalme.

Sanamu Ya Dhahabu Na Moto Mkali

3 Mfalme Nebukadneza alitengeneza sanamu ya dhahabu, yenyé kimo cha dhira sitini^a na upana wake dhira sita, akaisimamisha kwenye tambarare ya Dura katika jimbo la nchi ya Babeli. ²Kisha mfalme akaita maliwali, wasimamizi, watawala, washauri, watanza hazina, waamuzi, mahakimu na maafisa wengine wote wa jimbo kuja kuizindua sanamu ambayo mfalme Nebukadneza alikuwa ameisimamisha. ³Basi maliwali, wasimamizi, watawala, washauri, watanza hazina, waamuzi, mahakimu na maafisa wengine wa jimbo walikusanyika kwa ajili ya kuizindua sanamu ile ambayo mfalme alikuwa ameisimamisha, nao wakasimama mbele ya hiyo sanamu.

⁴Ndipo mpiga mbiu akatangaza kwa sauti kubwa, kusema, "Enyi watu wa kabilia zote, mataifa na watu wa kila lugha, hili ndilo mnaloamriwa kulifanya: ⁵Mara mtakaposikia sauti ya baragumu, filimbi, marimba, zeze, kinubi, zumari na aina zote za sauti za ala za uimbaji, lazima mwanguke chini na kuabudu sanamu ya dhahabu ambayo mfalme Nebukadneza ameisimamisha. ⁶Mtu ye yote ambaye hataanguka chini na kuiabudu sanamu hiyo, atatupwa saa iyo hiyo ndani ya tanuru iwakayo moto."

⁷Kwa hiyo, mara waliposikia sauti ya baragumu, filimbi, kinubi, zeze, kinubi na aina zote za ala za uimbaji, watu wa kabilia zote, mataifa na watu wa kila lugha wakaanguka chini

^{a1} Dhira sitini ni sawa na mita 27.

Dhira sita ni sawa na mita 2.7.

Dhira moja ni sawa na sentimita 45.

na kuiabudu ile sanamu ya dhahabu ambayo mfalme Nebukadneza alikuwa ameisimamisha.

⁸Wakati huo baadhi ya Wakaldayo walijitokeza na kuwashtaki Wayahudi. ⁹Wakamwambia mfalme Nebukadneza, "Ee mfalme, uishi milele! ¹⁰Ee mfalme, umetoa amri kwamba kila mmoja atakayesikia sauti ya baragumu, filimbi, marimba, zeze, kinubi, zumari na aina zote za ala za uimbaji lazima aanguke chini na kuiabudu ile sanamu ya dhahabu, ¹¹na kwamba ye yote ambaye hataanguka chini na kuiabudu atatupwa saa iyo hiyo ndani ya tanuru liwakalo moto. ¹²Lakini wako baadhi ya Wayahudi ambaao umewaweka juu ya mambo ya jimbo la Babeli: yaani, Shadraki, Meshaki na Abednego, ambaao hawakujali wewe, Ee mfalme. Hawaitumikii miungu yako wala kuiabudu ile sanamu ya dhahabu uliooisimamisha."

¹³Mfalme Nebukadneza akiwa amekasirika na mwenye ghadhabu kali, akawaita Shadraki, Meshaki na Abednego. Hivyo watu hawa wakaletwa mbele ya mfalme, ¹⁴naye Nebukadneza akawauliza, "Je, ni kweli kwamba wewe Shadraki, Meshaki na Abednego hamuitumikii miungu yangu wala kuiabudu sanamu ya dhahabu niliyoisimamisha? ¹⁵Basi wakati mtakaposikia sauti ya baragumu, filimbi, marimba, zeze, kinubi, zumari na aina zote za ala za uimbaji, kama mtakuwa tayari kusujudu na kuiabudu hiyo sanamu niliyoitengeneza, vema sana. Lakini kama hamtaibudu, mtatupwa saa iyo hiyo ndani ya tanuru iwakayo moto. Naye ni mungu yupi atakayeweza kuwaokoa ninyi, kutoka katika mkono wangu?"

¹⁶Shadraki, Meshaki na Abednego wakamjibu mfalme, "Ee Nebukadneza, hatuhitaji kujitetea wenyewe mbele zako kuhusu jambo hili, ¹⁷ikiwa tutatupwa ndani ya tanuru iwakayo moto, Mungu tunayemtumikia anaweza kutuokoa na moto, naye atatuokoa kutoka mkononi mwako, Ee mfalme. ¹⁸Lakini hata ikiwa hatatuokoa, Ee mfalme, tunataka ufahamu kwamba, hatutaitumikia miungu yako wala kuiabudu sanamu ya dhahabu uliooisimamisha."

¹⁹Ndipo Nebukadneza akawa na ghadhabu kali sana kwa Shadraki, Meshaki na Abednego, nayo nia yake ikabadilika juu yao. Akaagiza tanuru ichochewe moto mara saba kuliko kawaida yake ²⁰na kuwaamuru baadhi ya askari wake wenye nguvu kuliko wengine wote katika jeshi lake kuwafunga Shadraki, Meshaki na Abednego na kuwatupa ndani ya tanuru iwakayo moto. ²¹Hivyo watu hawa, walifungwa na

kutupwa ndani ya tanuru iwakayo moto wakiwa wamevaa majoho yao, suruali, vilemba na nguo zao nyingine. ²²Amri ya mfalme ilikuwa ya haraka sana na tanuru ilikuwa na moto mkali kiasi kwamba miali ya moto iliwaaua wale askari waliowachukua Shadraki, Meshaki na Abednego. ²³Watu hawa watatu, wakiwa wamefungwa kwa uthabiti sana, walianguka ndani ya tanuru iwakayo moto.

²⁴Ndipo mfalme Nebukadneza akashangaa akainuka kwa haraka na kuwaauliza washauri wake, "Je, hawakuwa watu watatu ambaao tuliwafunga na kuwatupa ndani ya moto?"

Washauri wakajibu, "Hakika, Ee mfalme."

²⁵Mfalme akasema, "Tazama! Naona watu wanen wakitembeatembea ndani ya moto, hawakufungwa na hawakudhurika, naye mtu yule wanen anaonekana kama mwana wa miungu."

²⁶Ndipo Nebukadneza akaukaribia mdomo wa ile tanuru iwakayo moto na kupaza sauti, "Shadraki, Meshaki na Abednego, watumishi wa Mungu Aliye Juu Sana, tokeni! Njoni huku!"

Ndipo Shadraki, Meshaki na Abednego wakatoka ndani ya moto. ²⁷Nao maliwali, wasimamizi, watawala na washauri wa kifalme wakakusanyika kuwazunguka. Waliona kwamba moto haukudhuru miili yao, wala unywele wa vichwa vyao hakuungua, majoho yao hayakuungua, wala hapakuwepo na harufu ya moto kwenye miili yao.

²⁸Ndipo Nebukadneza akasema, "Ahimidiwe Mungu wa Shadraki, Meshaki na Abednego, ambaye amemtuma malaika wake na kuwaokoa watumishi wake. Walimtumaini na kutoogopa amri ya mfalme nao wakawa tayari kufa kuliko kutumikia au kuabudu mungu mwingine ye yote isipokuwa Mungu wao. ²⁹Kwa hiyo ninaamuru kwamba watu wa taifa lo lote au lugha yo yote watakoosema kitu cho chote dhidi ya Mungu wa Shadraki, Meshaki na Abednego wakatwe vipande vipande na nyumba zao zifanywe kuwa malundo ya kokoto, kwa maana hakuna mungu mwingine awezaye kuokoa namna hii."

³⁰Kisha mfalme akawapandisha vyeo Shadraki, Meshaki na Abednego katika jimbo la Babeli.

Ndoto Ya Nebukadneza Ya Mti

4 Mfalme Nebukadneza,

Kwa kabilia za watu, mataifa na watu wa kila lugha, wanaoishi katika ulimwengu wote:

Amani na mafanikio yawe kwenu!

²Ni furaha yangu kuwaambia kuhusu ishara ya miujiza na maajabu ambayo Mungu Aliye Juu Sana amenifanyia.

³Tazama jinsi ishara zake zilivyo kuu, jinsi maajabu yake yalivyo na nguvu! Ufalme wake ni ufalme wa milele, enzi yake hudumu kutoka kizazi hadi kizazi.

⁴Mimi, Nebukadneza, nilikuwa nyumbani katika jumba langu la kifalme, nikiwa ninaishi kwa raha na hali ya kufanikiwa. ⁵Niliota ndoto iliyoniogopesha. Nilipokuwa nimelala kitandani mwangu, njozi na maono yaliyopita akilini mwangu vilinitisha. ⁶Hivyo nikaagiza kwamba watu wote wenye hekima wa Babeli waletwe mbele yangu kunifasiria ndoto yangu. ⁷Walipokuja waganga, wasihiri, wanajimu na waaguzi, niliwaambia ndoto yangu, lakini hawakuweza kunifasiria. ⁸Mwishoni, Danieli alikuja mbele yangu nikamweleza hiyo ndoto. (Danieli anaitwa Belteshaza, kwa jina la mungu wangu, nayo Roho ya Miungu Mitakatifu inakaa ndani yake.)

⁹Nilisema, "Belteshaza, mkuu wa waganga, ninajua kuwa Roho ya Miungu Mitakatifu iko ndani yako, wala hakuna siri iliyo ngumu kwako. Hii ndiyo ndoto yangu, nifasirie. ¹⁰Haya ndiyo maono niliyoona nilipokuwa nimelala kitandani mwangu: Nilitazama, na mbele yangu ulisimama mti katikati ya nchi. Ulikuwa mrefu sana. ¹¹Mti ule ulikua ukawa mkubwa na wenye nguvu, nayo ncha yake ikagusa anga, ulionekana mpaka miisho ya dunia. ¹²Majani yake yalikuwa ya kupendeza, matunda yake yalikuwa mengi, juu yake kulikuwa na chakula kwa ajili ya wote. Chini ya kivuli chake wanyama wa kondeni walipata hifadhi na ndege wa angani waliishi katika matawi yake. Kila kiumbe killishwa kutokana na mti huo.

¹³Katika maono niliyoyaona nikiwa nimelala kitandani mwangu, nilitazama, mbele yangu alikuwepo mlinzi aliye mtakatifu, akishuka kutoka mbinguni. ¹⁴Akaita kwa sauti kubwa: 'Kateni mti huu, yafyekeni matawi yake, yaondoeni majani

na kuyatawanya matunda yake. Wanyama na wakimbie kutoka chini yake na ndege wakimbie kutoka katika matawi yake. ¹⁵Lakini acheni kisiki chake na mizizi, kikiwa kimefungwa kwa chuma na shaba, kibaki ardhini, kwenye majani ya kondeni.

Mwacheni aloweshwe na umande wa mbinguni, naye aachwe aishi pamoja na wanyama mionganoni mwa mimea ya dunia. ¹⁶Akili yake na ibadilishwe kutoka ile ya mwanadamu na apewe akili ya mnyama, mpaka nyakati saba zipite juu yake.

¹⁷Uamuzi huu umetangazwa na walinzi, hukumu hii imetangazwa na watakatifu, ili walio hai wajue kuwa Aliye Juu Sana ndiye anayetawala juu ya falme zote za wanadamu, naye humpa ye yote amtakaye na kumtawaza juu yake hata ye ye aliye mnyonge sana mionganoni mwa wanadamu.

¹⁸Hii ndiyo niliyopata mimi, mfalme Nebukadneza. Sasa Belteshaza, niambie maana yake, kwa maana hakuna hata mmoja wa wenye hekima katika ufalme wangu anayeweza kunifasiria. Bali wewe waweza, kwa sababu Roho ya Miungu Mitakatifu imo ndani yako.

Danieli Anafasiri Ndoto

¹⁹Ndipo Danieli (aliyeitwa pia Belteshaza) alipofadhaika sana kwa kitambo, nayo awazo yake yakamtia hofu. Basi mfalme akasema, "Belteshaza, usiruhusu ndoto wala maana yake kukutia hofu."

Belteshaza akamjibu, "Bwana wangu, laiti ndoto hii ingehusu adui zako na maana yake iwahu watesi wako! ²⁰Mti uliouona, uliokua ukawa mkubwa na wenye nguvu, nayo ncha yake ikigusa anga na kuonekana duniani kote, ²¹ukiwa na majani ya kupendeza na matunda mengi, ukitoa chakula kwa wote, ukiwapa hifadhi wanyama wa kondeni na kuwa mahali pa viota katika matawi yake kwa ajili ya ndege wa angani, ²²Ee mfalme, wewe ndiwe ule mti! Umekuwa mkubwa na mwenye nguvu, ukuu wako umekua mpaka kufika juu angani, nayo mamlaka yako yameenea mpaka miisho ya dunia. ²³Ee mfalme, wewe ulimwona mlinzi, aliye mtakatifu, akishuka kutoka mbinguni na kusema, 'Ukateni mti na kuuangamiza, lakini kiacheni kisiki kikiwa kimefungwa kwachuma na shaba, kwenye

majani ya kondeni, wakati mizizi yake inabaki ardhini. Mwacheni aloweshwe na umande wa mbinguni, mwacheni aishi kama wanyamaporí mpaka nyakati saba zipite juu yake.

²⁴Ee mfalme, hii ndiyo tafsiri, hii ni amri ya Aliye Juu Sana aliyoitoa dhidi ya bwana wangu mfalme: ²⁵Wewe utafukuzwa mbali na wanadamu, nawe utaishi pamoja na wanyama pori, utakula manyasi kama ng'ombe na kuloana kwa umande wa mbinguni. Nyakati saba zitapita juu yako, mpaka utakapokubali kuwa Yeye Aliye Juu Sana ndiye anayetawala juu ya falme za wanadamu, naye humtawaza ye yote amtakaye. ²⁶Amri ya kuacha kisiki pamoja na mizizi yake inamaanisha kwamba ufalme wako utarejezwu kwako utakapokubali kwamba Mbingu ndizo zitawalazo. ²⁷Kwa hiyo, Ee mfalme, uwe radhi kupokea shauri langu: Acha dhambi zako kwa kutenda yaliyo haki, ukaache uovu wako uwe na huruma kwa walioonewa. Hivyo itawezekana baada ya hayo mafanikio yako yakaendelea."

Ndoto Inatimia

²⁸Haya yote yalimpata mfalme Nebukadneza. ²⁹Miezi kumi na miwili baadaye, mfalme alipokuwa akitembea juu ya paa la jumba la kifalme la Babeli, ³⁰alisema, "Je, huu si Babeli mji mkuu niloujenga kama makao ya kifalme, kwa uwezo wangu mkubwa na kwa ajili ya utukufu wa enzi yangu?"

³¹Maneno yalikuwa bado katika midomo yake wakati sauti ilipokuja kutoka mbinguni, ikisema, "Mfalme Nebukadneza, hiki ndicho kilichoamriwa kwa ajili yako: Mamlaka yako ya kifalme yameondolewa kutoka kwako. ³²Utafukuzwa mbali na wanadamu ukaishi pamoja na wanyama pori, utakula manyasi kama ng'ombe. Nyakati saba zitapita juu yako, mpaka utakapokubali kuwa Yeye Aliye Juu Sana ndiye anayetawala juu ya falme za wanadamu, naye humtawaza ye yote amtakaye."

³³Papo hapo yale yaliyokuwa yamesemwa kuhusu Nebukadneza yakatimia. Alifikuzwa mbali na wanadamu, akala majani kama ng'ombe. Mwili wake uliloweshwa kwa umande wa mbinguni mpaka nywele zake zikakua kama manyoya

ya tai na kucha zake kama makucha ya ndege.

³⁴Mwisho wa huo wakati, mimi Nebukadneza, niliinua macho yangu kueleke mbinguni, nazo fahamu zangu zikanirudia. Ndipo nikamsifu Yeye Aliye Juu Sana, nikamheshimu na kumhimidi Yeye aishiye milele.

Utawala wake ni utawala wa milele, ufalme wake hudumu kizazi na kizazi.

³⁵Mataifa yote ya dunia

yanahesabiwa kuwa si kitu.

Hufanya kama atakavyo

kwa majeshi ya mbinguni na kwa mataifa ya dunia.

Hakuna anayeweza kuuzuia mkono

wake

au kumwambia, "Umfefanya nini Wewe?"

³⁶Wakati huo huo fahamu zangu ziliponirudia, heshima yangu na fahari yangu nikarudishiwa kwa ajili ya utukufu wa ufalme wangu. Washauri wangu na wakuu wangu walikuja kunitafuta, nami nikarudishiwa kwenye kiti changu cha ufalme hata nikawa mkuu kuliko mwanzoni. ³⁷Basi mimi, Nebukadneza, humhimidi, humtukuza na kumsifu Mfalme wa mbinguni, kwa sababu kila kitu afanyacho ni haki na njia zake zote ni adili. Nao waendao kwa kiburi anaweza kuwashusha.

Maandishi Ukutani

5 Mfalme Belshaza alifanya karamu kubwa kwa ajili ya maelfu ya wakuu wake na akanywa mvinyo pamoja nao. ²Wakati Belshaza alipokuwa akinywa mvinyo wake, aliamuru viletwe vile vikombe vyta dhahabu na fedha ambavyo Nebukadneza baba yake alikuwa amevichukua kutoka hekaluni huko Yerusalem, ili mfalme na wakuu wake, wake zake na masuria wake waweze kuvinywea. ³Kwa hiyo wakavileta vile vikombe vyta dhahabu ambavyo vilikuwa vimechukuliwa kutoka katika hekalu la Mungu huko Yerusalem, naye mfalme na wakuu wake, wake zake na masuria wake wakavinywea. ⁴Walipokuwa wakinwa mvinyo, wakaisifu miungu ya dhahabu, ya fedha, ya shaba, ya chuma, ya miti na ya mawe.

⁵Ghafula vidole vyta kitanga cha mwanadamu vilitokea na kuandika juu ya ukuta,

karibu na kinara cha taa ndani ya jumba la mfalme. Mfalme akatazama kitanga kilivyo kuwa kikiandika. ⁶Uso wa mfalme ukageuka rangi naye aliogopa sana kiasi kwamba magoti yake yaligongana na miguu yake ikalegea.

⁷Mfalme akawaita wasihiri, wanajimu na waganga waletwe, naye akawaambia hawa wenyewe hekima wa Babeli, "Ye yote asomaye maandishi haya na kuniambia maana yake, atavikwa nguo za zambarau na kuvikwa mkufu wa dhahabu shingoni mwake, naye atafanywa mtawala wa tatu kutoka juu katika ufalme."

⁸Ndipo watu wote wa mfalme wenyewe hekima wakaingia, lakini hawakuweza kusoma yale maandishi wala kumwambia mfalme maana yake. ⁹Basi mfalme Belshaza akazidi kujawa na hofu na uso wake ukageuka rangi zaidi. Wakuu wake wakapigwa na bumbuazi.

¹⁰Malkia^a aliposikia sauti za mfalme na wakuu wake alikuja akaingia katika ukumbi wa karamu. Akasema, "Ee mfalme, uishi milele. Usishtuke! Usibadilike rangi kiasi hicho! ¹¹Yuko mtu katika ufalme wako ambaye ana Roho ya Miungu Mitakatifu ndani yake. Wakati wa baba yako, mtu huyo alionekana kuwa na ufahamu, akili na hekima kama ile ya miungu. Mfalme Nebukadneza baba yako, yaani nasema mfalme baba yako, alimteuwa kuwa mkuu wa waganga, wasihiri, wanajimu na waaguzi. ¹²Mtu huyu Danieli, ambaye mfalme alimwita Beltheshaza, alionekana kuwa na akili nyepesi, maarifa na ufahamu, pia uwezo wa kufasiri ndoto, kueleza mafumbo na kutatua matatizo magumu. Mwite Danieli, naye atakuambia maana ya haya maandishi."

¹³Hivyo Danieli akaletwa mbele ya mfalme, naye mfalme akamwuliza, "Je, wewe ndiwe Danieli, mmoja wa watu wa uhamisho walioletwa na mfalme baba yangu kutoka Uyahudi? ¹⁴Nimesikia kwamba Roho ya Miungu iko ndani yako na kwamba una ufahamu, akili na hekima ya pekee. ¹⁵Watu wenyewe hekima na wasihiri waliletwa mbele yangu ili kusoma maandishi haya na kuniambia maana yake, lakini hawakuweza kunifafanulia. ¹⁶Basi nimesikia kwamba unaweza kutoa tafsiri na kutatua matatizo magumu. Ikiwa unaweza kusoma maandishi haya na kuniambia maana yake, utavikwa nguo za zambarau na mkufu wa dhahabu shingoni mwako, nawe utafanywa mtawala wa tatu kutoka juu katika ufalme."

^a¹⁰ "Malkia" hapa ina maana mama yake mfalme.

¹⁷Ndipo Danieli akamjibu mfalme, "Waweza kubaki na zawadi zako mwenyewe na kumpa mtu mwingine ye yote zawadi zako. Hata hivyo nitasoma maandishi kwa ajili ya mfalme na kumwambia maana yake.

¹⁸Ee mfalme, Mungu Aliye Juu Sana alimpa baba yako Nebukadneza utawala, ukuu, utukufu na fahari. ¹⁹Kwa sababu ya nafasi ya juu aliyompa baba yako, kabilia zote za watu, mataifa na watu wa kila lugha walimhofu na kumwogopa. Wale ambaao mfalme alitaka kuwaua, aliwaua, wale aliotaka kuwaacha hai, aliwaacha hai, wale aliotaka kuwapandisha cheo, aliwapandisha, aliotaka kuwashusha, aliwashusha. ²⁰Lakini moyo wake ulipokuwa na majivuno na kuwa mgumu kwa kiburi, aliondolewa kutoka kwenye kiti chake cha utawala cha kifalme na kuvuliwa utukufu wake. ²¹Akafukuzwa mbali na wanadamu na kupewa akili ya mnyama, akaishi pamoja na pundamwit, akala majani kama ng'ombe, nao mwili wake ukaloweshwa kwa umande wa mbingu, mpaka alipotambua kwamba Mungu Aliye Juu Sana ndiye mtawala juu ya falme za wanadamu na kwamba humtawaza juu yao ye yote amtakaye.

²²Lakini wewe mwanae, Ee Belshaza, hukujinyenyekeza, ingawa ulifahamu haya yote.

²³Badala yake, umejinua dhidi ya Bwana wa mbingu. Uliletewa vikombe vya hekalu lake, nawe na wakuu wako, wake zako na masuria wako mlilitumia kwa kunywea mvinyo. Ukaisifu miungu ya fedha, ya dhahabu, ya shaba, ya chuma, ya miti na ya mawe, miungu ambayo haiwezi kuona au kusikia wala kufahamu. Lakini hukumheshimu Mungu ambaye anaushikilia uhai wako na njia zako zote mkononi mwake. ²⁴Kwa hiyo ameutuma mkono ule ulioandika maneno.

²⁵Haya ndiyo maneno yaliyoandikwa:

MENE, MENE, TEKELI NA PERESI.

²⁶"Hii ndiyo maana ya maneno haya:

Mene: Mungu amezihesabu siku za utawala wako na kuukomesha.

²⁷Tekeli: Wewe umepimwa katika mizani na umeonekana umepungua.

²⁸Peresi: Ufalme wako umegawanywa na kupewa Wamedi na Waajemi."

²⁹Ndipo kwa amri ya Belshaza, Danieli

akavikwa nguo za zambarau, mkufu wa dhahabu shingoni, tena akatangazwa kuwa mtawala wa tatu kutoka juu katika ufalme.

³⁰Usiku ule ule Belshaza, mfalme wa Babeli akauawa, ³¹naye Dario Mmedi akashika ufalme akiwa na miaka sitini na miwili.

Danieli Katika Tundu La Simba.

6 Ilimpendeza Dario kuteua maliwali 120 kutawala katika ufalme wake wote, ²pamoja na wasimamizi watatu juu yao, ambaa mmoja wao alikuwa Danieli. Maliwali walitoa hesabu kwa hao wasimamizi ili mfalme asipate hasara. ³Basi Danieli alijidhihirisha mwenyewe, miongoni mwa wasimamizi na maliwali kwa sifa zake za kipekee hata mfalme akapanga kumweka juu ya ufalme wote. ⁴Kwa hili, wakuu na wasimamizi wakajaribu kutafuta sababu za kumshtaki Danieli kuhusu usimamizi wake wa shughuli za serikali, lakini hawakuweza kufanikiwa. Hawakuweza kupata kosa kwake, kwa sababu alikuwa mwaminifu na wala hakupatikana na upotofu wala uzembe. ⁵Mwishoni watu hawa walisema, "Kamwe hatutapata msingi kwa ajili ya mashtaka dhidi ya mtu huyu Danieli isipokuwa kile kinachohusiana na sheria ya Mungu wake."

⁶Basi wasimamizi na maliwali wakaingia kwa mfalme kama kikundi wakasema, "Ee Mfalme Dario, uishi milele! ⁷Wasimamizi wa kifalme, wasaidizi, maliwali, washauri na watawala wote wamekubaliana kwamba mfalme atoe sheria na kukazia amri kuwa ye yote atakayewomba Mungu ye yote au mwanadamu katika muda huu wa siku thelathini zijazo, isipokuwa kwako wewe, Ee mfalme, atatupwa ndani ya tundu la simba. ⁸Sasa, Ee mfalme, toa amri na uiandike ili kwamba isiweze kubadilishwa, kwa kulingana na sheria za Wamedi na Waajemi, ambazo haziwezi kubatilishwa." ⁹Hivyo Mfalme Dario akaiweka amri hiyo katika maandishi.

¹⁰Ikawa Danieli alipofahamu kuwa amri ile imetangazwa, alikwenda nyumbani kwenye chumba chake cha ghorofani ambako madirisha yalifunguka kuelekea Yerusalemu. Mara tatu kwa siku akapiga magoti na kuomba, akimshukuru Mungu wake, kama alivyokuwa akifanya mwanzoni. ¹¹Ndipo watu hawa wakamwendea kama kikundi na kumkuta Danieli anaomba na kumsihi Mungu kwa ajili ya msaada. ¹²Basi wakaenda kwa mfalme na kusema naye kuhusu amri ya kifalme: "Je,

hukutangaza amri kwamba kwa muda huu wa siku thelathini zijazo mtu ye yote ambaye atamwomba mungu au mwanadamu ye yote isipokuwa wewe, Ee mfalme, angetupwa ndani ya tundu la simba?

Mfalme akajibu, "Amri ndivyo ilivyo, kulingana na sheria za Wamedi na Waajemi, ambazo haziwezi kutanguka."

¹³Ndipo wakamwambia mfalme, "Danieli, ambaye ni mmoja wa watu wa uhamisho kutoka Yuda hakuhestimu, Ee mfalme, wala hajali amri uliyoiweka kwa maandishi. Angalia anaomba mara tatu kwa siku." ¹⁴Wakati mfalme aliposikia hili, akahuzunishwa mno, akakusudia kumwokoa Danieli, naye akafanya kila jitihada ya kumwokoa hadi jua likatua.

¹⁵Ndipo wale watu wakamwendea mfalme kama kikundi na kumwambia, "Ee mfalme, kumbuka kwamba kulingana na sheria ya Wamedi na Waajemi hakuna amri wala sheria ambayo mfalme ameitoa inayoweza kubadilishwa."

¹⁶Basi mfalme akatoa amri, nao wakamleta Danieli wakamtupa ndani ya tundu la simba. Mfalme akamwambia Danieli, "Mungu wako unayemtumikia daima na akuokoe!"

¹⁷Jiwe likaletwa na kuwekwa kwenye mdomo wa tundu, naye mfalme akalitia muhuri kwa pete yake mwenyewe pamoja na kwa pete za wakuu wake, ili kwamba hali ya Danieli isiweze kubadilishwa. ¹⁸Kisha mfalme akarudi kwenye jumba lake la kifalme na usiku kucha hakula chakula wala kutumia viburudisho alivyoletewa. Wala hakuweza kulala.

¹⁹Mapema alfajiri mfalme akaondoka na kuharakisha kwenda kwenye tundu la simba.

²⁰Wakati alipokaribia lile tundu, alimwita Danieli kwa sauti ya uchungu, "Danieli, mtumishi wa Mungu aliye hai, je, Mungu wako unayemtumikia daima, ameweza kukuokoa na simba hawa?"

²¹Danieli akajibu, "Ee mfalme, uishi milele!

²²Mungu wangu alimtuma malaika wake, naye akafunga vinywa vyaa hawa simba. Hawajanidhuru, kwa sababu nilionekana sina hatia mbele zake. Wala kamwe sijafanya jambo lo lote baya mbele yako, Ee mfalme."

²³Mfalme akafurahi mno naye akatoa amri Danieli atolewe kwenye lile tundu. Danieli alipotolewa katika lile tundu, hakukutwa na jeraha lo lote, kwa sababu alikuwa amemtumaini Mungu wake.

²⁴Kwa amri ya mfalme wale watu waliokuwa wamemshtaki Danieli kwa uongo waliletwa na

kutupwa ndani ya ya lile tundu la simba, pamoja na wake zao na watoto wao. Nao kabla hawajafika chini kwenye sakafu ya lile tundu, simba wakawakamata na kusaga mifupa yao yote.

²⁵Kisha mfalme Dario akawaandikia kabilia zote za watu, mataifa na watu wa kila lugha katika nchi yote:

"Ninyi na mstawi sana!

²⁶"Natoa amri hii kwamba katika kila sehemu ya ufalme wangu lazima watu wamwogope na kumheshimu Mungu wa Danieli.

"Kwa maana Yeye ni Mungu aliye hai
naye hudumu milele,
ufalme wake hautaangamizwa,
nao utawala wake kamwe hauna
mwisho.

²⁷Huponya na kuokoa:
hufanya ishara na maajabu
mbinguni na duniani.

Amemponya Danieli
kutoka katika nguvu za simba."

²⁸Hivyo Danieli akastawi wakati wa utawala wa Dario na utawala wa Koreshi Mwajemi.

Ndoto Ya Danieli Ya Wanyama Wanne

7 Katika mwaka wa kwanza wa kutawala kwake Belshaza mfalme wa Babeli, Danieli aliota ndoto, nayo maono yakapita katika akili yake alipokuwa amelala kitandani mwake. Akayaandika mambo aliyoynaona katika ndoto yake.

²Danieli akasema: "Katika maono yangu usiku nilitazama, mbele yangu kulikuwepo na upopo kutoka pande nne za mbinguni zikivuruga bahari kuu. ³Wanyama wakubwa wanne, kila mmoja tofauti na mwenzake, wakajitokeza kutoka baharini.

⁴Mnyama wa kwanza alifanana na simba, naye alikuwa na mabawa kama ya tai. Nikatazama mpaka mabawa yake yalipong'olewa naye akainuliwa katika nchi akasimama kwa miguu miwili kama mwanadamu, naye akapewa moyo wa binadamu.

⁵Hapo mbele yangu kulikuwa na mnyama wa pili, ambaye alionekana kama dubu. Upande wake mmoja ulikuwa umeinuka, alikuwa na mbavu tatu katika kinywa chake kati ya meno

yake. Akaambiwa, 'Amka, ule nyama mpaka ushibe!'

⁶Baada ya huyo, nilitazama, mbele yangu kulikuwa na mnyama mwininge, aliyefanana na chui. Juu ya mgongo wake alikuwa na mabawa manne kama yale ya ndege. Mnyama huyu alikuwa na vichwa vinne, naye akapewa mamlaka ya kutawala.

⁷Baada ya huyo, katika maono yangu usiku nilitazama, mbele yangu kulikuwa na mnyama wa nne, mwenye kutisha na kuogofya tena mwenye nguvu nydingi. Alikuwa na meno makubwa ya chuma, akapondaponda na kuangamiza wahanga wake na kukanyaga chini ya nyayo zake cho chote kilichosalia. Alikuwa tofauti na wanyama wote waliotangulia, naye alikuwa na pembe kumi.

⁸Wakati nilipokuwa ninafikiri kuhusu pembe hizo, mbele yangu kulikuwa na pembe nyininge, ambayo ni ndogo, ikajitokeza mionganoni mwa zile kumi, pembe tatu za mwanzoni ziling'olewa ili kuipa nafasi hiyo ndogo. Pembe hii ilikuwa na macho kama ya mwanadamu na mdomo ulionena kwa majivuno.

⁹"Nilipokuwa ninaendelea kutazama,

"viti nya enzi vikawekwa na Mzee wa Siku
akaketi.

Mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji,
nyewe za kichwa chake zilikuwa
nyeupe kama sufu.

Kiti chake cha enzi kilikuwa kinawaka kwa
miali ya moto.

nayo magurudumu yake yote yalikuwa
yanawaka moto.

¹⁰Mto wa moto ulikuwa unatiririka,
ukipita mbele yake.

Maelfu elfu wakamhudumia,
kumi elfu mara kumi elfu wakasimama
mbele zake.

Mahakama ikakaa ili kuhukumu
na vitabu vikafunguliwa.

¹¹Kisha nikaendelea kutazama kwa sababu ya yale maneno ya majivuno yaliyosemwa na ile pembe. Nikaendelea kuangalia mpaka yule mnyama alipochinjwa na mwili wake ukaharibiwa na kutupwa katika ule moto unaowaka. ¹²(Wanyama wengine walikuwa wamevuliwa mamlaka yao, lakini waliruhusiwa kuishi kwa muda fulani.)

¹³Katika maono yangu ya usiku nilitazama, mbele yangu nikamwona anayefanana na

mwanadamu, akija pamoja na mawingu ya mbinguni. Akamkaribia huyo Mzee wa Siku na akaongozwa mbele zake.¹⁴ Akapewa mamlaka, utukufu na ufalme wenyewe nguvu, watu, kabila zote za mataifa na watu wa kila lugha wakamwabudu. Utawala wake ni utawala wa milele ambao hautapita, nao ufalme wake ni ule ambao kamwe hautaangamizwa.

Tafsiri Ya Ndoto

¹⁵Mimi, Danieli, nilipata mahangaiko rohoni, nayo maono yale yaliyopita ndani ya akili zangu yalinisumbua. ¹⁶Nikamkaribia mmoja wa wale waliosimama pale na kumwuliza maana halisi ya haya yote.

Basi akaniambia na kunipa tafsiri ya vitu hivi: ¹⁷Hao wanyama wakubwa wanne ni falme nne zitakazoinuka duniani. ¹⁸Lakini watakatifu wa Yeye Aliye Juu Sana watapokea ufalme na kuumiliki milele, naam, milele na milele.'

¹⁹Kisha nilitaka kufahamu maana ya kweli ya mnyama yule wa nne, ambaye alikuwa tofauti na wale wengine wote tena wa kutisha mwenye meno ya chuma na makucha ya shaba, mnyama ambaye alipondaponda na kuangamiza wahanga wake na kukanyaga cho chote kilichosalia. ²⁰Pia mimi nilitaka kujua kuhusu zile pembe kumi juu ya kichwa chake na pia kuhusu ile pembe nyiningine iliyojitokeza, ambayo mbele yake zile tatu za mwanzoni zilianguka, ile pembe ambayo ilionekana kuvutia macho zaidi kuliko zile nyiningine na ambayo ilikuwa na macho na kinywa kilichonena kwa majivuno. ²¹Nilipoendelea kutazama, pembe hii ilikuwa inapigana vita dhidi ya watakatifu na kuwashinda, ²²mpaka huyo Mzee wa Siku alipokuja na kutamka hukumu kwa kuwapa ushindi watakatifu wa Yeye Aliye Juu Sana, na wakati ukawadia walipomiliki ufalme.

²³Alinipa maelezo haya: 'Mnyama wa nne ni ufalme wa nne ambao utatokea duniani. Utakuwa tofauti na falme nyiningine zote nao utaharibu dunia nzima, ukiikanya chini na kuipondaponda. ²⁴Zile pembe kumi ni wafalme kumi watakaotokana na ufalme huu. Baada yao mfalme mwininge atainuka, ambaye atakuwa tofauti na wale waliotangulia, naye atawaangusha wafalme watatu. ²⁵Atanena maneno kinyume cha Aliye Juu Sana na kuwaonea watakatifu wake Yeye Aliye Juu Sana, huku akijaribu kubadili sikuu zao takatifu pamoja na sheria. Watakatifu watatiwa chini ya mamlaka yake kwa wakati, nyakati mbili

na nusu wakati^a.

²⁶'Lakini ndipo mahakama itakapokaa kuhukumu, nayo mamlaka yake yataondolewa na kuangamizwa kabisa milele. ²⁷Ndipo ufalme, mamlaka na ukuu wa falme chini ya mbingu yote utakabidhiwa kwa watakatifu, watu wa Yeye Aliye Juu Sana. Ufalme wake utakuwa ufalme wa milele, nao watawala wote watamwabudu na kumtii Yeye.'

²⁸"Huu ndio mwisho wa jambo lile. Mimi Danieli nilitaabika sana katika mawazo yangu, nao uso wangu ukabadilika, lakini nililiweka jambo hilo kuwa siri moyoni mwangu."

Maono Ya Danieli Ya Kondoo Mume Na Beberu

8 Katika mwaka wa tatu wa kutawala kwake mfalme Belshaza, mimi Danieli, nilipata maono, baada ya maono ambayo yalikuwa yamenitokea. ²Katika maono yangu mimi nilijiona nikiwa ndani ya ngome ya Shushani katika jimbo la Elamu, katika maono nilikuwa kando ya mto Ulai^a. ³Nikatazama juu, hapo mbele yangu kulikuwa na kondoo mume mwenye pembe mbili, akiwa amesimama kando ya mto, pembe zake zilikuwa ndefu. Pembe moja ilikuwa ndefu kuliko hiyo nyininge lakini iliendelea kukua baadaye. ⁴Nikatazama yule kondoo alivyokuwa akishambulia kuelekea magharibi, kaskazini na kusini. Hakuna mnyama ye yote aliyeweza kusimama dhidi yake, wala hakuna aliyeweza kuokoa kutoka katika nguvu zake. Alifanya kama atakavyo naye akawa mkuu.

⁵Nilipokuwa ninatafakari hili, ghafula beberu mwenye pembe moja kubwa sana katikati ya macho yake alikuja kutoka magharibi, akiruka kasi juu ya dunia yote bila kugusa ardhi. ⁶Alikuja akimweleke ya yule kondoo mume mwenye pembe mbili niliywona akisimama kando ya mto na kumshambulia kwa hasira nyangi. ⁷Nikamwona akimshambulia yule kondoo mume kwa hasira nyangi, akimpiga yule kondoo mume na kuvunja pembe zake mbili. Yule kondoo mume hakuwa na nguvu za kumzuia yule beberu, hivyo akamwangusha yule kondoo mume chini na kumkanya, wala hakuna aliyeweza kumwokoa yule kondoo mume kutoka katika nguvu za huyo beberu. ⁸Yule beberu

^{a25} "Wakati, nyakati mbili na nusu wakati, maana yake, "Mwaka mmoja, miaka miwili na nusu mwaka," yaani, miaka mitatu na nusu.

^{a2} "Mto Ulai" ni mfereji wa Euleus ambao unaigawa Shushani na Elymais. Sasa unaitwa mto Karuni.

akawa mkubwa sana lakini kwenye kilele cha nguvu zake ile pembe yake ndefu ilivunjika na mahali pake pakaota pembe nne kubwa kuelekea pande nne za dunia.

⁹Kutoka katika mojawapo ya zile pembe nne ambao ulianza ukiwa mdogo ukaongezeka nguvu kuelekea kusini na kuelekea mashariki na kuelekea Nchi ya Kupendeza. ¹⁰Pembe hiyo ikaendelea kukua hadi kufikia jeshi la mbinguni, nayo ikalitupa baadhi ya jeshi la vitu vya angani hapa chini duniani na kukanya juu yake. ¹¹Pembe hiyo ikajikweza ili iwe kama Mkuu wa hilo jeshi, ikamwondolea dhabihu ya kila siku, napo mahali pake patakatifu pakashushwa chini. ¹²Kwa sababu ya uasi, jeshi la watakatifu na dhabihu za kila siku vikatiwa mikononi mwake. Ikafanikiwa katika kila kitu ilichofanya, nayo kweli ikatupwa chini.

¹³Kisha nikamsikia mtakatifu mmoja akizungumza na mtakatifu mwingine akamwambia, "Je, itachukuwa muda gani maono haya yatimie, yaani maono kuhusu dhabihu ya kila siku, uasi unaosababisha ukiwa kutwaliwa kwa mahali patakatifu na jeshi litakalokanyagwa chini ya nyayo?"

¹⁴Akaniambia, "Itachukuwa usiku 2,300, ndipo mahali patakatifu patawekwa wakfu tena."

Tafsiri Ya Maono

¹⁵Mimi Danieli nilipokuwa ninaangalia maono na kujaribu kuelewa, mbele yangu alisimama mmoja anayefanana na mwanadamu. ¹⁶Kisha nikasikia sauti ya mwanadamu kutoka mto Ulai ikiita, "Gabrieli, mwambie mtu huyu maana ya maono haya."

¹⁷Alipokuwa akikaribia pale mahali nilipokuwa nimesimama, niliogopa nikaanguka kifudifudi, akaniambia, "Mwana wa mwanadamu, fahamu kuwa maono haya yanahu siku za mwisho."

¹⁸Alipokuwa akinena nami, nilikuwa katika usingizi mzito, huku nimelala kifudifudi. Ndipo aliponigusa na kuniinua nikasimama kwa miguu yangu.

¹⁹Akaniambia, "Nitakuambia yale yatakayotokea baadaye katika wakati wa ghadhabu, kwa sababu maono haya yanahu siku wa mwisho ulioamriwa. ²⁰Kondoo mume mwenye pembe mbili ambaye ulimwona anawakilisha wafalme wa Umedi na Uajemi. ²¹Yule beberu mwenye nywele nyingi ni mfalme wa Uyunani, nayo ile pembe ndefu katikati ya

macho yake ni mfalme wa kwanza. ²²Zile pembe nne zilizoota badala ya ile pembe iliyovunjika zinawakilisha falme nne ambazo zitatokea kutoka katika taifa lake lakini hakuna hata mmoja utakaokuwa na nguvu kama ule uliovunjika.

²³Katika sehemu ya mwisho ya utawala wao, wakati waasi watakapokuwa waovu kabisa, atainuka mfalme mwenye uso mkali na stadi wa hila. ²⁴Atakuwa na nguvu nyingi, lakini si kwa uwezo wake mwenyewe. Atasababisha uharibifu wa kutisha na atafanikiwa kwa cho chote anachofanya. Atawaangamiza watu maarufu na watu watakatifu. ²⁵Atasababisha udanganyifu ustawi, naye atajihesabu mwenyewe kuwa bora. Wakati wajisikiapo kuwa wako salama, atawaangamiza wengi na kushindana na Mkuu wa wakuu. Lakini ataangamizwa, isipokuwa si kwa uwezo wa mwanadamu.

²⁶"Maono kuhusu jioni na asubuhi ambayo umepewa ni kweli, lakini yatie muhuri maono haya, kwa maana yanahu siku wa mrefu ujao".

²⁷Mimi Danieli, nilikuwa nimechoka sana na nikalala nikiwa mgonjwa kwa siku kadhaa. Ndipo nikaamka nikaenda kwenye shughuli za mfalme. Nilifadhaishwa na maono, nami sikuweza kuyaelewa.

Maombi Ya Danieli

9 Katika mwaka wa kwanza wa kutawala kwake Dario mwana wa Ahasuero, (mzaliwa wa Umedi) ambaye alifanya mtaawala juu ya ufalme wa Babeli, ²katika mwaka wa kwanza wa kutawala kwake, mimi Danieli, nilielewa kutokana na Maandiko, kulingana na neno la BWANA alilopewa nabii Yeremia, kwamba ukiwa wa Yerusalem ungetimizwa kwa miaka sabini. ³Kwa hiyo nikamgeukia BWANA na kumshihi katika maombi na dua, katika kufunga, kuvaa nguo ya gunia na kujipaka majivu.

⁴Nikamwomba BWANA Mungu wangu na kutubu:

"Ee Bwana, Mungu mkuu na unayetisha, anayeshika agano lake la upendo kwao wanaompenda na kutii maagizo yake, ⁵tumetenda dhambi na kufanya mabaya. Tumekuwa waovu na tumeasi, tumegeuka mbali na maagizo yako na sheria zako. ⁶Hatukuwasikiliza watumishi wako manabii, ambao kwa jina lako walisema na wafalme wetu, wakuu wetu, baba zetu na watu wote wa nchi.

⁷"Bwana, wewe ni mwenye haki, lakini siku hii ya leo tumefunikwa na aibu, wanaume wa Yuda na watu wa Yerusalem nayo Israeli yote, wote walio karibu na walio mbali, katika nchi zote ulikotutawanya kwa sababu ya sisi kukosa uaminifu kwako. ⁸Ee BWANA, sisi na wafalme wetu, wakuuwetu na baba zetu tumefunikwa na aibu kwa sababu tumeefanya dhambi dhidi yako. ⁹BWANA wetu ni mwenye rehema na anayesamehe, hata ingawa tumeefanya usi dhidi yake, ¹⁰hatukumtii BWANA Mungu wetu wala kuzishika sheria alizotupakupitia kwa watumishi wake manabii. ¹¹Israeli yote imekosea sheria yako nakugeuka mbali, nao wamekataa kukutii.

"Kwa hiyo laana na viapo vya hukumu vilivoandikwa katika Sheria ya Mose, mtumishi wa Mungu, vimemiminwa juu yetu, kwa sababu tumeefanya dhambi dhidi yako. ¹²Umetimiza maneno uliyosema dhidi yetu na dhidi ya watawala wetu kwa kuleta maafa makubwa juu yetu. Chini ya mbingu yote kamwe hapajatendeka kitu kama kile kilichotendeka katika Yerusalem. ¹³Kama vile ilivyoandikwa katika sheria ya Mose, misiba hii yote imekuja juu yetu, lakini hatujaomba fadhili kwa BWANA Mungu wetu kwa kugeuka kutoka katika dhambi zetu na kuwa wasikivu katika kweli yake. ¹⁴BWANA hakusita kuleta maafa juu yetu, kwa maana BWANA Mungu wetu ni mwenye haki katika kila afanyalo, lakini hata hivyo hatujamtii.

¹⁵"Sasa, Ee Bwana Mungu wetu, ambaye uliwatoa watu wako Misri kwa mkono wenye nguvu na ambaye umejifanya jina linalodumu mpaka leo, tumetenda dhambi, tumeefanya mabaya. ¹⁶Ee Bwana, wewe kwa kadiri ya matendo yako ya haki, ondoa hasira yako na ghadhabu yako juu ya Yerusalem, mji wako, mlima wako mtakatifu. Dhambi zetu na maovu ya baba zetu yameifanya Yerusalem na watu wako kitu cha kudharauliwa kwa wale wote wanaotuzunguka.

¹⁷Basi Mungu wetu, sasa sikia maombi na dua ya mtumishi wako. Ee Bwana, kwa ajili yako tuangalie kwa huruma kuhusu ukiwa wa mahali pako patakatifu. ¹⁸Ee Mungu, tega sikio na ukasikie, fumbua macho yako ukaone ukiwa wa mji ule wenye Jina lako. Hatukutolei maombi yetu kwa

sababu sisi tuna haki, bali kwa sababu ya rehema zako nyingi. ¹⁹Ee Bwana, sikiliza! Ee Bwana, samehe! Ee Bwana, sikia na ukatende! Kwa ajili yako, Ee Mungu wangu, usikawie, kwa sababu mji wako na watu wako wanaitwa kwa Jina lako."

Majuma Sabini

²⁰Basi, nilipokuwa nikali nkinena na kuomba, nikiungama dhambi yangu na dhambi ya watu wangu Israeli na nikifanya maombi yangu kwa BWANA Mungu wangu kwa ajili ya mlima wake mtakatifu, ²¹wakati nilipokuwa bado katika maombi, Gabrieli, yule mtu niliyekuwa nimemwona katika maono hapo awali, alinijia kwa kasi karibia na wakati wa kutoa dhabihu ya jioni. ²²Akanielimisha na kuniambia, "Danieli, sasa nimekuja kukupa akili na ufahamu. ²³Mara ulipoanza kuomba, jibu lilitolewa, ambalo nimekuja kukupasha habari, kwa maana wewe unapendwa sana. Kwa hiyo, tafakari ujumbe huu na uelewe maono haya:

²⁴Majuma sabini yameamriwa kwa ajili ya watu wako na kwa ajili ya mji wako mtakatifu ili kumaliza makosa, kukomesha dhambi, kufanya upatanisho kwa ajili ya uovu, kuleta haki ya milele, kutia muhuri maono na unabii pia kumtia mafuta yeye aliye mtakatifu sana.

²⁵Ujue na kuelewa hili: Tangu kutolewa kwa amri ya kuutengeneza na kujenga upya Yerusalem mpaka kuja kwa Mpakwa mafuta, aliye mtawala, kutakuweko majuma saba na majuma sitini na mawili. Barabara zitajengwa tena pamoja na mahandaki, lakini katika wakati wa taabu. ²⁶Baada ya majuma sitini na mawili Mpakwa mafuta atakatiliwa mbali wala hatabakia na kitu. Watu wa mtawala atakayekuja watauharibu mji pamoja na mahali patakatifu. Mwisho utakuja kama mafuriko: Vita vitaendelea mpaka mwisho, nao ukiwa umeamriwa. ²⁷Mtawala huyo atathibitisha agano na watu wengi kwa juma moja. Katikati ya juma hilo atakomesha dhabihu na sadaka. Mahali pa dhabihu katika hekalu atasimamisha chukizo la uharibifu, hadi mwisho ulioamuriwa utakapomiminwa juu yake yeye aletaye uharibifu.

Maono Ya Danieli Kuhusu Mtu

10 Katika mwaka wa tatu wa kutawala kwake Koreshi mfalme wa Uajemi, Danieli (ambaye aliitwa Belteshaza) alipewa ufunuo. Ujumbe wake ulikuwa kweli nao ulihusu

vita vikubwa. Ufahamu wa ujumbe ulimjia katika maono.

²Wakati huo, mimi Danieli, nikaomboleza kwa majuma matatu. ³Sikula chakula kizuri, nyama wala divai havikugusa midomo yangu, nami sikujipaka mafuta kamwe mpaka majuma matatu yalipotimia.

⁴Kwenye siku ya ishirini na nne ya mwezi wa kwanza, nilipokuwa nimesimama kwenye ukingo wa mto mkubwa Hidekeli^a, ⁵nikatazama juu na mbele yangu alikuwapo mtu aliyeavaa mavazi ya kitani na mshipi wa dhahabu safi kutoka Uzafi kiunoni mwake. ⁶Mwili wake ulikuwa kama kito cha zabarijadi safi, uso wake kama umeme wa radi, macho yake kama mwali wa moto, mikono yake na miguu yake kama mng'ao wa shaba iliyosuguliwa sana, nayo sauti yake kama ya umati mkubwa wa watu.

⁷Mimi Danieli, nilikuwa ni mimi peke yangu niliyeona hayo maono, watu waliokuwa pamoja nami hawakuyaona, lakini waligubikwa na hofu kuu wakakimbia na kujificha. ⁸Kwa hiyo niliachwa peke yangu, nikikodolea macho maono hayo makubwa, sikubakiwa na nguvu, rangi ya uso wangu ikabadilika kama aliyekufa, nikakosa nguvu. ⁹Kisha nikamsikia akisema, nami nilipokuwa nikimsikiliza, nikalala kifudifudi nikapatwa na usingizi mzito.

¹⁰Mkono ulinigusa, ukanyanya, nikapiga magoti na vitanga vyangu vikiwa vimeshika chini, huku nikiwa ningali bado ninatetemeka. ¹¹Akasema, "Danieli, wewe mtu upendwaye sana, fikiri kwa makini maneno ninayokwenda kunena nawe sasa, simama wima, kwa maana sasa nimetumwa kwako." Naye aliposema nami haya, nikasimama nikitetemeka.

¹²Ndipo akaendelea kusema, "Danieli usiogope. Tangu siku ya kwanza ulipotia moyo wako ili kupata ufahamu na kujinyenyekenza mbele ya Mungu wako, maneno yako yalisikiwa, nami nimekuja kwa ajili ya kuitikia maneno yako. ¹³Lakini mkuu wa ufalme wa Uajemi alinizuia kwa siku ishirini na moja. Ndipo Mikaeli, mmoja wa hao wakuu, alikuja kunisaidia, kwa sababu nilikuwa nimezuiliwa huko na mfalme wa Uajemi. ¹⁴Sasa nimekuja kukueleza mambo yatakayowatokea watu wako wakati ujao, kwa maana maono hayo yanahu su wakati ambao haujaja bado."

¹⁵Wakati alipokuwa akinieleza haya, nilisujudu uso wangu ukiwa umeelekeea chini nikawa bubu. ¹⁶Ndipo mmoja aliyonekana

kama mwanadamu akanigusa midomo yangu, nami nikafungua kinywa changu, nikaanza kunena. Nikamwambia yule aliyesimama mbele yangu, "Nimepatwa na huzuni kubwa kwa sababu ya maono haya, bwana wangu, nimeishiwa nguvu. ¹⁷Bwana wangu, mimi mtumishi wako nitawezaje kuzungumza na wewe? Nguvu zangu zimeniishia hata ninashindwa kupumua."

¹⁸Tena yule aliyeonekana kama mwanadamu akanigusa na kunitia nguvu. ¹⁹Akasema, "Ee mtu upendwaye sana, usiogope. Amani iwe kwako! Uwe na nguvu sasa, uwe na nguvu."

Alipozungumza nami, nilipata nguvu nikasema, "Nena, bwana wangu, kwa kuwa umenipa nguvu.

²⁰Kwa hiyo akasema, "Je, unajua kwa nini nimekujia? Sasa hivi nitarudi kupigana dhidi ya mkuu wa Uajemi, nami nikienda, mkuu wa Uyunani atakuja, ²¹lakini kwanza nitakuambia kile kilichoandikwa katika Kitabu cha Kweli. (Hakuna hata mmoja anayenisaidia dhidi yao isipokuwa Mikaeli, mkuu wako.)

11 Nami katika mwaka wa kwanza wa kutawala kwake Dario Mmedi, nilisimama kumsaidia na kumlinda.

Wafalme Wa Kusini Na Wa Kaskazini

²"Sasa basi, ninakuambia kweli: Wafalme watatu zaidi watatokea Uajemi, kisha atatokea mfalme wa nne, ambaye atakuwa tajiri sana kuliko wengine wote. Wakati atakapokuwa amekwisha kujipatia nguvu kwa utajiri wake, atamchochea kila mmoja dhidi ya ufalme wa Uyunani. ³Ndipo mfalme mwenye nguvu atatokea, ambaye atatawala kwa nguvu nydingi na kufanya anavyopenda. ⁴Baada ya kujitokeza, milki yake itavunjwa na kugawanyika katika pande nne za mbinguni. Hautakwenda kwa wazao wake, wala hautakuwa na nguvu alizoonyesha, kwa sababu milki yake itang'olewa na kupewa wengine.

⁵"Mfalme wa kusini atakuwa na nguvu, lakini mmoja wa majemedari wake atakuwa na nguvu zaidi kuliko mfalme, naye atatawala ufalme wake mwenyewe kwa nguvu nydingi. ⁶Baada ya miaka kadha wa kadha, wataungana. Binti wa mfalme wa kusini ataolewa kwa mfalme wa kaskazini ili kuimarisha mapatano, lakini huyo binti nguvu zake za ushawishi hazitadumu, vivyo hivyo na baba yake. Katika siku hizo

^{a4} "Hedekeli" ndio mto Tigris.

atafukuzwa, pamoja na hao wasindikizaji wake wa kifalme, watoto wake na ye yote aliemuunga mkono.

⁷"Mmoja kutoka jamaa ya huyo binti atainuka na kuchukua nafasi yake. Huyo mtu atashambulia majeshi ya mfalme wa kaskazini na kuingia katika ngome yake, atapigana dhidi yao naye atashinda. ⁸Naye ataitwaa miungu yao, vinyago vyao vya chuma na vitu vyao vya thamani vya fedha na dhahabu na kuvichukua hadi Misri kama nyara za vita. Kwa miaka kadha wa kadha atamwacha mfalme wa kaskazini bila kumsumbu. ⁹Kisha mfalme wa kaskazini atashambulia kwa vita mfalme wa kusini lakini atarudi nyuma hadi kwenye nchi yake mwenyewe. ¹⁰Hata hivyo, wana wa mfalme wa kaskazini watajiandaa kwa vita na kukusanya jeshi kubwa, ambalo litafagia nchi kama mafuriko yasiyo zuilika na kuendelea na vita hadi kwenye ngome ya mfalme wa kusini.

¹¹"Kisha mfalme wa kusini atatoka kwa ghadhabu na kupigana dhidi ya mfalme wa kaskazini, ambaye ataunda jeshi kubwa, lakini litashindwa. ¹²Wakati jeshi litakapokuwa limechukuliwa, mfalme wa kusini atajawa na majivuno na atachinja maelfu mengi, hata hivyo hatabaki na ushindi. ¹³Kwa maana mfalme wa kaskazini atakusanya jeshi jingine, kubwa kuliko lile la kwanza, na baada ya miaka kadha wa kadha, atasonga mbele na jeshi kubwa mno lililoandalialiwa vizuri.

¹⁴Katika nyakati hizo wengi watainuka dhidi ya mfalme wa Kusini. Watu wenye ghasia miongoni mwa watu wako mwenyewe wataasi ili kutimiza maono, lakini bila mafanikio. ¹⁵Ndipo mfalme wa Kaskazini atakuja na kuuzunguka mji kwa majeshi na kuuteka mji uliozungushiwa boma. Majeshi ya kusini yatakosa nguvu ya kuyazuia, naam, hata vikosi vyao vya askari vilivyo bora kuliko vingine, havitakuwa na nguvu ya kuwakabili. ¹⁶Huyo avamiaye nchi kwa vita atafanya apendavyo, hakuna ye yote atakayeweza kusimama mbele yake. Atajiimisha mwenyewe katika Nchi ya kupendeza na atakuwa na uwezo wa kuiangamiza. ¹⁷Naye atafanya mipango kuja na nguvu za ufalme wake wote na kufanya mapatano ya amani na mfalme wa Kusini. Naye atamtoa binti yake aolewe naye ili kufanya mipango ya kuuangusha ufalme ndani kwa ndani, lakini mipango haitafanikiwa wala kumsaidia. ¹⁸Ndipo atabadili mwelekeo wake kuelekea nchi za pwani na ataziteka nydingi,

lakini jemadari kutoka mahali pengine atakomesha ufidhuli wake na kurudisha ufidhuli wake juu yake. ¹⁹Baada ya hili atazigeukia ngome za nchi yake mwenyewe lakini atajikwaa na kuanguka, wala hataonekana tena.

²⁰"Atakayetawala baada yake atamtuma mtoza ushuru ili kudumisha fahari ya kifalme. Hata hivyo, kwa miaka michache ataangamizwa, lakini si katika hasira wala katika vita.

²¹Atakayetawala baada yake atakuwa mtu wa kudharauliwa ambaye hajapewa heshima ya kifalme. Atauvamia ufalme wakati watu wake wanapojiona wako salama, naye atautwaa kwa hila. ²²Ndipo jeshi kubwa litafagiliwa mbele yake, jeshi pamoja na mkuu wa agano wataangamizwa. ²³Baada ya kufanya mapatano naye, atatenda kwa udanganyifu, pamoja na watu wachache tu ataatigia madarakani. ²⁴Wakati majimbo yaliyo tajiri sana yanapojiona salama, atayavamia naye atafanikisha kile ambacho baba zake wala babu zake hawakufanya. Atagawa nyara, mateka na utajiri miongoni mwa wafuasi wake. Atafanya hila ya kupindua miji yenye maboma, lakini kwa muda mfupi tu.

²⁵"Pamoja na jeshi kubwa atachochaea nguvu zake na ushujaa wake dhidi ya mfalme wa Kusini. Mfalme wa Kusini atafanya vita na jeshi lenye nguvu sana, lakini hataweza kusimama kwa sababu ya mashauri yaliyofanywa kwa hila dhidi yake. ²⁶Wale wanaokula kutoka kwenye ruzuku za mfalme watajaribu kumwangamiza, jeshi lake litafagiliwa mbali, nao wengi watakuwa vitani. ²⁷Wafalme hawa wawili, miyo yao ikiwa imekusudia mabaya wataketi kwenye meza moja na kudanganyana wao kwa wao, lakini pasipo faida, kwa sababu bado mwisho utakuwa katika wakati ulioamuriwa. ²⁸Mfalme wa Kaskazini atarudi katika nchi yake na utajiri mwingi, lakini atakuwa ameukaza moyo wake kinyume na agano takatifu. Atachukua hatua dhidi ya hilo agano na kisha atarudi katika nchi yake.

²⁹"Katika wakati ulioamuriwa atavamia tena kusini, lakini wakati huu matokeo yake yatakuwa tofauti na yale ya wakati wa kwanza. ³⁰Meli za nchi za Kitimu zitampinga, naye atavunjika moyo. Ndipo atageuka nyuma na kutoa wazi hasira yake dhidi ya agano takatifu. Atarudi na kuonyesha fadhili kwa wale waliachao agano takatifu.

³¹Majeshi yake yenye silaha yatainuka ili kunajisi ngome ya hekalu na kuondolea mbali

sadaka ya kuteketezwa ya kila siku. Ndipo watalisimamisha chukizo la uharibifu lisababishalo ukiwa.³²Kwa udanganyifu atapotosha wale walionajisi agano, lakini watu wanaomjua Mungu wao watampinga kwa uthabiti.

³³Wale wenyewe hekima watawafundisha wengi, ingawa kwa kitambo watauawa kwa upanga au kuchomwa moto, au kukamatwa na kufanywa mateka. ³⁴Watakapoanguka, watapokea msaada kidogo, nao wengi amba si waaminifu wataungana nao. ³⁵Baadhi ya wenyewe hekima watajikwaa, ili kwamba wawezekusafishwa, kutakaswa na kufanywa wasio na waa mpaka wakati wa mwisho, kwa maana bado litakuja kwa wakati ulioamuriwa.

Mfalme Ajikwezaye Mwenyewe

³⁶Mfalme atafanya apendavyo. Atajikweza na kujitokuza mwenyewe kujihesabu mwenye nguvu zaidi juu ya kila mungu naye atasema vitu ambavyo havijasikiwa dhidi ya Mungu wa miungu. Atafanikiwa hadi wakati wa ghadhabu utimie, kwa maana kile kilichokusudiwa lazima kitokee. ³⁷Hataonyesha heshima kwa miungu ya baba zake au kwa yule aliyetamaniwa na wanawake, wala hatajali mungu ye yote, bali atajikweza mwenyewe juu yao wote. ³⁸Badala ya kuwajali hao miungu, ataheshimu mungu wa ngome, mungu ambaye hakujulikana na baba zake, atamheshimu kwa dhahabu na fedha, kwa vito vyta thamani na zawadi za thamani kubwa. ³⁹Atashambulia ngome zenye nguvu mno kwa msaada wa mungu wa kigeni naye atawaheshimu sana wale watakaomkubali yeye. Atawafanya watawala juu ya watu wengi na atagawa nchi kwa kulipia.

⁴⁰Katika wakati wa mwisho mfalme wa Kusini atapigana naye vita, naye mfalme wa Kaskazini atamshambulia kwa magari ya vita na askari wapanda farasi na idadi kubwa ya meli. Atavamia nchi nyngi na kukumba nchi hizo kama mafuriko. ⁴¹Pia ataivamia Nchi yakupendeza. Nchi nyngi zitapinduliwa, bali Edomu, Moabu na viongozi wa Amoni wataokolewa kutoka katika mkono wake. ⁴²Atapanua mamlaka yake juu ya nchi nyngi, Misri haitaepuka. ⁴³Atamiliki hazina za dhahabu, fedha na utajiri wote wa Misri, pamoja na Walibia na Wakushi kwa kujisalimisha. ⁴⁴Lakini taarifa kutoka mashariki na kaskazini zitamshtua, naye ataondoka kwa ghadhabu nyngi ili kuangamiza na kuharibu kabisa wengi.

⁴⁵Atasimika mahema yake ya kifalme kati ya bahari na mlima mtakatifu wa kupendeza. Hata hivyo, atafikia mwisho wake, wala hakuna ye yote atakayemsaidia.

Nyakati Za Mwisho

12 "Katika wakati huo Mikaeli, mtawala mkuu ambaye huwalinda watu wako, atainuka. Kutakuwako wakati wa taabu amba haujatokea tangu mwanzo wa mataifa hadi wakati huo. Lakini wakati huo, watu wako, kila mmoja ambaye jina lake litakutwa limeandikwa kwenye kitabu, ataokolewa. ²Watu wengi amba wamelala kwenye mavumbi wataamka, baadhi yao kwa uzima wa milele, wengine kwenye aibu na kudharauliwa milele. ³Wale wenyewe hekima watang'aa kama mwanga wa mbingu, nao wale amba huwaongoza wengi kutenda haki, watang'aa kama nyota milele na milele. ⁴Lakini wewe Danieli, yafunge na kuyatia muhuri maneno ya kitabu hiki mpaka wakati wa mwisho. Wengi watakwenda huku na huko na maarifa yataongezeka."

⁵Ndipo mimi Danieli, nikaangalia, nako mbele yangu walismama wengine wawili, mmoja katika ukingo huu wa mto na mwingine ukingo wa pili wa mto. ⁶Mmoja wao akasema na yule mtu aliyeavaa nguo za kitani, aliyekuwa juu ya maji ya mto, "Je, itachukua muda gani kabla mambo haya ya kushangaza hayajatimizwa?"

⁷Kisha mtu yule aliyeavaa nguo za kitani, aliyekuwa juu ya maji ya mto, akainua mkono wake wa kuume na mkono wake wa kushoto kuelekea mbinguni, nami nikamsikia akiapa kwa jina lake Yeye aishiye milele, akisema, "Itakuwa wakati, nyakati mbili na nusu wakati^a. Nguvu za watu watakatifu zitakapokuwa zimevunjwa kabisa, ndipo mambo haya yote yatakapotimizwa."

⁸Nilisikia, lakini sikuelewa. Kwa hiyo nikauliza, "Bwana wangu, matokeo ya haya yote yatakuwa nini?"

⁹Akajibu, "Danieli, enenda zako, kwa sababu maneno haya yamefungwa na kutiwa muhuri mpaka wakati wa mwisho. ¹⁰Wengi watatakaswa na kuondolewa mawaa na kuwa safi, lakini waovu wataendelea kuwa waovu. Hakuna mmoja wa waovu atakayefahamu, lakini wale wenye hekima watafahamu.

^a⁷ "Wakati, nyakati mbili na nusu wakati, maana yake, "Mwaka mmoja, miaka miwili na nusu mwaka," yaani, miaka mitatu na nusu.

¹¹"Tangu wakati ule wa kukomeshwa dhabihu ya kila siku na kusimamishwa kwa chukizo la uharibifu kutakuweko siku 1,290.
¹²Amebarikiwa mtu yule atakayevumilia hadi kufikia mwisho wa hizo siku 1,335.

¹³"Kuhusu wewe, enenda zako mpaka mwisho. Utapumzika, nawe ndipo mwisho wa hizo siku utafufuka ili kuupokea urithi uliowekwa kwa ajili yako."

Utangulizi

Hosea ambaye maana ya jina lake ni "wokovu," alikuwa mwana wa Beeri (1:1) Hakuna mambo mengi yanayofahamika kuhusu nabii isipokuwa machacheyasliyo katika wasifu wake kwenye kitabu hiki.. Nabii Hosea alikuwa mzaliwa wa ufalme wa kaskazini, yaani, Israeli, ambao yeye anauzungumzia pia kama Efraimu. (Majina mawili ya kwanza ya ufalme wa kaskazini) na kwa Samaria ambao ndio uliokuwa mji mkuu wa ufalme huo). Yawezekana kwamba alianza huduma yake kabla ya kifo cha mfalme Yeroboamu II ambaye alikufa mwaka 753 K.K. Huduma ya Hosea kwa ufalme wa kaskazini ilikaribiana sana na ile ya Amosi (nabii kutoka Yuda aliyetabiri kuhusu Israeli). Amosi na Hosea ndio manabii wawli pekee wa Agano la Kale ambao vitabu vyao viliandika kuhusu ufalme wa kaskazini na uangamivu wake ujao.

Hosea aliiwa na Mungu ili kutabiri juu ya matarajio yaliyoshindikana kabisa ya ufalme wa kaskazini (Israeli) katika kipindi chake cha mwisho cha zaidi ya miaka 30, kama Yeremia alivyokuwa akifanya kwa ufalme wa kusini (Yuda). Wakti Hosea alipoanza huduma yake katika miaka ya baadaye ya utawala wa Yeroboamu II, Isareli ilikuwa inafurahia ustawi wake wa kiuchumi na amani ya kisiasa iliyosababisha kuwepo kwa usalama pande zote. Mara baada ya kufa kwa Yeroboamu II mwaka 753 K.K., taifa lilianza kuharibika kwa haraka n a hatimaye kuangamia mnamo mwaka 722 K.K. Katika kipndi cha miaka 15 baada ya kifo chake, wafalme wane waliuawa, katika kipindi kingine cha miaka 15 Samaria iliteketezwa kwa moto, Waisraeli walipelekwa utumwani Ashuru na baadaye kutawanywa katika mataifa mbalimbali.

Wazo Kuu

Kiini cha ujumbe wa Hosea ni kuonyesha upendo wa Mungu kwa wenyewe dhambi, yaani, upendo wa Mngu kwa Israeli aliyegeuka na kumwacha Mungu. Ujumbe huu wa Hosea ulionekana kwa dhahiri katika maisha ya ndoa ya huyu nabii. Yale majina aliywaita watoto wake watatu kwa kufuatana kulionyesha kule kuvunjika kwa uhusiano wa upendo wa Israeli kwa Mungu. Jina la mzaliwa wake wa kwanza wa kiume "Yezreeli," linaonyesha hukumu ya mfalme anayetawala, yaani Yeroboamu , aliyekuwa wa ukoo wa kifalme wa Yehu (2Wafalme 10:1-14). Jina la binti yake "Lo-ruhama" ambalo maana yake ni "Asiyehurumiwa," likitoa ujumbe wa Mungu kwamba alikuwa anakaribia kuondoa huruma Yake kwa Israeli. "Lo-ami," jina la mtoto wake wa tatu, linamaanisha "Sio watu wangu", likiashiria Mungu kuwakataa Israeli watu Wake.

Kukosa uaminifu kwa Gomeri, mkewe Hosea, kunaonyesha ile hali ya kukengeuka kwa Israeli kutoka kwenye uhusiano wao wa agano na Mungu.Badala ya kuupokea kwa shukrani neema ya Mungu waliyopewa kwa kuwapatia baraka za vitu, Waisraeli walitumia mazao yao kutolea sanamu kafara. Dhuluma, rushwa, kuwaonea wengine, haya yote yanaonyesha udhaifu wa upendo wao kwa Mungu na kati ya wao kwa wao.

Mambo Muhimu

Hosea anaelezea hali ya taifa akitumia hali ilijojitokeza katika maisha ya kila siku: Mungu anafananishwa na mume, baba, simba, chui, dubu, umande, mvua, nondo, n.k. Israeli inafananishwa na mke aliye kosa uaminifu kwa mumewe, mtu mgonjwa, mzabibu, zabibu, mzeituni, mwanamke anayejifungua, jiko la kuokea, ukungu wa asubuhi, makapi, moshi n.k.

Mwandishi

Hosea mwana wa Beeri ("Hosea maana yake ni wokovu").

Mahali

Ufalme wa kaskazini (Israeli), ambao nabii anautaja kama Efraimu. Mji wake mkuu ulikuwa Samaria.

Tarehe

715-710 K.K.

Wahusika Wakuu

Hosea, Gomeri, watoto wao.

Mgawanyo

- Maisha ya Hosea katika familia. (1:1-3:5)
- Hali ya dhambi ya Israeli. (4:1-6:3)
- Adhabu kwa ajili ya Israeli. (6:4-10:15)
- Hukumu ya Mungu na rehema Zake. (11:1-14:9)

1 Neno la BWANA lililomjia Hosea mwana wa Beeri wakati wa utawala wa Uzia, Yothamu, Ahazi na Hezekia, wafalme wa Yuda, wakati wa utawala wa Yeroboamu mwana wa Yekoashi mfalme wa Israeli:

Mke Wa Hosea Na Watoto

²Wakati BWANA alipoanza kuzungumza kupidia Hosea, BWANA alimwambia, "Nenda ukajitwalie mwanamke wa uzinzi na watoto wa uzinzi, kwa sababu nchi ina hatia ya uzinzi wa kupindukia kwa kumwacha BWANA." ³Kwa hiyo alimwoa Gomeri binti Diblaimu, naye akachukua mimba na kumzalia Hosea mwana.

⁴Kisha BWANA akamwambia Hosea, "Mwite Yezreeli^a, kwa kuwa kitambo kidogo nitaiadhibu nyumba ya Yehu kwa mauaji ya kule Yezreeli, nami nitaukomesha ufalme wa Israeli.

⁵Katika siku ile nitavunja upinde wa Israeli katika Bonde la Yezreeli."

⁶Gomeri akachukua tena mimba akamzaa binti. Kisha BWANA akamwambia Hosea, "Mwite Lo-Ruhama^b, kwa maana sitaonyesha tena upendo kwa nyumba ya Israeli, kwamba nisije kabisa nikawasamehe. ⁷Hata hivyo nitaonyesha upendo kwa nyumba ya Yuda, nami nitawaokoa si kwa upinde, upanga au vita, wala kwa farasi na wapanda farasi, bali kwa njia ya BWANA Mungu wao."

⁸Baada ya Gomeri kumwachisha Lo-Ruhama kunyonya, Gomeri alipata mwana mwingine. ⁹Kisha BWANA akasema, "Mwite Lo-Ami^c kwa maana ninyi si watu wangu, nami si Mungu wenu.

¹⁰"Hata hivyo Waisraeli watakuwa kama mchanga kando ya Bahari, ambao hauwezi kupimika wala kuhesabiwa. Mahali pale walipoambiwa, 'Ninyi si watu wangu,' wataitwa, 'wana wa Mungu aliye hai.' ¹¹Watu wa Yuda na watu wa Israeli wataunganishwa tena, nao watamchagua kiongozi mmoja nao watakwea watoke katika nchi, kwa kuwa siku ya Yezreeli itakuwa kuu sana.

2 "Waambie ndugu zako, 'Watu wangu,' pia waambie dada zako, 'Wapendwa wangu.'

Israeli Aadhibiwa Na Kurudishwa

²"Mkemeeni mama yenu, mkemeeni,

^a⁴Yezreeli: Maana yake ni "Mungu hupanda."

^b⁶Lo-Ruhama: maana yake ni "Asiyependwa."

^c⁹Lo-Ami: maana yake ni "Sio watu wangu."

kwa maana ye ye si mke wangu,
nami si mume wake.

Aondoe sura ya uzinzi katika uso wake
na uzinzi kat i ya matiti yake.

³Vinginevyo nitamvua nguo zake awe uchi
na kumwacha uchi kama siku ile
aliyozaliwa.

Nitamfanya kama jangwa,
nitamgeuza awe nchi ya kiu,
nami nitamwua kwa kiu.

⁴Sitaonyesha upendo wangu kwa watoto wake,
kwa sababu ni watoto wa uzinzi.

⁵Mama yao amekosa uaminifu
na amewachukua mimba katika aibu.

Gomeri alisema, "Nitawaendea wapenzi
wangu,
ambao hunipa chakula changu na maji
yangu,
sufu yangu na kitani yangu,
mafuta yangu na kinywaji changu."

⁶Kwa hiyo mimi Mungu nitaizua njia yake
kwa vichaka vy a miiba,
nitamjengea ukuta ili kwamba
asiweze kutoka.

⁷Gomeri atawafuatia wapenzi wake
lakini hatawapata,
atawatafuta lakini hatawapata.

Kisha atasema,
'Nitarudi kwa mume wangu kama
kwanza,
kwa maana nilikuwa na hali njema zaidi
kuliko sasa.'

⁸Gomeri hajakubali kuwa mimi ndiye
niliyempa nafaka, divai mpya na mafuta,
niliyemwongezea fedha na dhahabu
waliyoitumia kwa kumtumikia Baali.

⁹"Kwa hiyo nitachukua nafaka yangu wakati
itakapokoma
na divai yangu mpya wakati
itakapokuwa tayari.

Nitamnyang'anya sufu yangu na kitani
yangu
iliyokusudiwa kufunika uchi wake.

¹⁰Basi sasa nitaufunua ufisadi wake
mbele ya wapenzi wake,
hakuna ye yote atakayemtoa mikononi
mwangu.

¹¹Nitakomesha furaha na macheko yake yote:
sikukuu zake za mwaka,
sikukuu za Miandamo ya Mwezi,
siku zake za Sabato,
sikukuu zake zote zillizoamriwa.

- ¹²Nitaiharibu mizabibu yake na mitini yake,
ambayo alisema yalikuwa malipo yake
kutoka kwa wapenzi wake,
nitafanya kuwa kichaka,
nao wanyama pori wataila.
- ¹³Nitamwadhibu kwa ajili ya siku
alizowafukizia uvumba Mabaali,
alipojipamba kwa pete na kwa vito vy
thamani
na kuwaendea wapenzi wake,
lakini mimi alinisahau,"
asema BWANA.
- ¹⁴"Kwa hiyo sasa nitamshawishi,
nitamwongoza hadi jangwani
na kuzungumza naye kwa upole.
- ¹⁵Huko nitamrudishia mashamba yake ya
mizabibu,
nami nitafanya Bonde la Akori^a
mlango wa matumaini.
Huko ataimba kama alivyofanya katika
siku za ujana wake,
kama siku zile alizotoka Misri.
- ¹⁶"Katika siku ile" asema BWANA,
"Utaniita mimi 'Mume wangu,'
hutaniita tena mimi 'bwana wangu.'
- ¹⁷Nitaondoa majina ya mabaali
kutoka midomoni mwake,
wala hataomba tena kwa majina yao.
- ¹⁸Katika siku ile nitafanya agano kwa ajili yao
na wanyama wa kondeni na ndege wa
angani
na viumbe vile vitambaavyo ardhini.
Upinde, upanga na vita,
nitaondolea mbali katika nchi,
ili kwamba wote waweze kukaa salama.
- ¹⁹Nitakuposa uwe wangu milele,
nitakuposa kwa uadilifu na haki,
kwa upendo na huruma.
- ²⁰Nitakuposa kwa uaminifu,
nawe utamkubali BWANA.
- ²¹"Katika siku ile nitajibu,"
asema BWANA,
"Nitajibu kwa anga,
nazo anga zitajibu kwa nchi,
- ²²nayo nchi itajibu kwa nafaka,
divai mpya na mafuta,
navyo vitajibu kwa Yezreeli.
- ²³Nitampanda katika nchi kwa ajili yangu

mwenyewe,
nami nitaonyesha pendo langu kwake
yule ambaye nilimwita,
'Si mpenzi wangu,'
Nitawaambia wale walioitwa, 'Sio watu
wangu,'
'Ninyi ni watu wangu'
nao wasasema, 'Wewe ndiwe Mungu
wangu.' "

Upatanisho Wa Hosea Na Mkewe

3 BWANA akaniambia, "Nenda, ukaonyeshe
upendo wako kwa mke wako tena, ingawa
amependwa na mwingine naye ni mzinzi.
Mpende kama BWANA apendavyo Waisraeli,
ingawa wanageukia miungu mingine na
kupenda mikate mitamu ya zabibu kavu
iliyowekwa wakfu."

²Basi nilimnunua huyo mwanamke kwa
shekeli^a kumi na tano za fedha pia kwa kiasi
kama cha homeri moja ya shayiri na nusu ya
homeric^b ya shayiri. ³Kisha nilimwambia, "Utaishi
nami kwa siku nydingi, hupaswi kuwa kahaba au
kuwa na uhusiano wa karibu na mtu ye yote,
nami nitaishi na wewe."

⁴Kwa maana Waisraeli wataishi siku nydingi
bila kuwa na mfalme wala mkuu, bila kuwa na
dhabihu wala mawe matakatifu, bila kizibao wala
sanamu. ⁵Baadaye Waisraeli watarudi na
kumtafuta BWANA Mungu wao na Daudi
mfalme wao. Watakuja wakitetemeka kwa
BWANA na kwa baraka zake katika siku za
mwisho.

Shitaka Dhidi Ya Israeli

4 Sikieni neno la BWANA,
enyi Waisraeli,
kwa sababu BWANA analo shitaka
dhidi yenu ninyi mnaoishi katika nchi:
"Hakuna uaminifu, hakuna upendo,
hakuna kumjua Mungu katika nchi.
²Kuna kulaani tu, uongo na uuaji,
wizi na uzinzi, bila kuwa na mipaka,
nao umwagaji damu
mmoja baada ya mwingine.

³Kwa sababu hii nchi huomboleza,
wote waishio ndani mwake
wanadhoofika,
wanyama wa kondeni, ndege wa angani
na samaki wa baharini wanakufa.

^a¹⁵ "Akori" maana yake "maafa"

^a² Shekeli ni sawa na gramu 170

^b² homeri ni kipimo sawa na lita 220

- ⁴"Lakini mtu awaye yote na asilete shitaka,
mtu ye yote na asimlaumu mwenzake,
kwa maana watu wako ni kama wale
waletao mashitaka dhidi ya kuhani.
- ⁵Unajikwaa mchana na usiku,
nao manabii hujikwaa pamoja nawe,
kwa hiyo nitamwangamiza mama yako.
- ⁶Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa
maarifa,
"Kwa kuwa wewe umeyakataa maarifa,
mimi nami nitakukataa wewe usiwe
kuhani kwangu mimi, kwa kuwa umeacha
kuijali sheria ya Mungu wako mimi nami
sitawajali watoto wako.
- ⁷Kadiri makuhani walivyoongezeka,
ndivyo walivoyzidi kutenda dhambi dhidi
yangu,
walibadilisha Utukufu wao kwa kitu cha aibu.
- ⁸Hujilisha dhambi za watu wangu
na kupendezwa na uovu wao.
- ⁹Hata itakuwa: Kama walivyo watu,
ndivyo walivyo makuhani.
Nitawaadhibu wote wawili kwa ajili ya njia
zao
na kuwalipa kwa matendo yao.
- ¹⁰"Watakula lakini hawatashiba,
watajiingiza katika ukahaba lakini
hawataongezeka,
kwa sababu wamemwacha BWANA
na kujiingiza wenyewe ¹¹katika
ukahaba,
divai ya zmani na divai mpya,
ambavyo huondoa ufahamu ¹²wa watu
wangu.
Hutaka shauri kutoka kwa sanamu ya mti
nao hujibiwa na fimbo ya mti.
Roho ya ukahaba imewapotosha,
hawana uaminifu kwa Mungu wao.
- ¹³Wanatoa dhabihu juu ya vilele yva millima
na sadaka za kuteketezwa juu ya vilima,
chini ya mialoni, milibua na miela,
ambako kuna vivuli vizuri.
Kwa hiyo binti zenu wamegeukia ukahaba
na wake za wana wenu uzinzi.
- ¹⁴"Sitawaadhibu binti zenu
wakati wanapogekia ukahaba,
wala wake za wana wenu wanapofanya
uzinzi,
kwa sababu wanaume wenyewe
huandamana na malaya na kutambikia
pamoja na makahaba

- wa mahali pa kuabudia miungu,
watu wasiokuwa na ufahamu
wataangamia!
- ¹⁵"Ingawa umefanya uzinzi, Ee Israeli,
Yuda naye asije akawa na hatia.
- "Usiende Gilgali ,
usipande kwenda Beth-Avenia^a.
Wala usiape, 'Hakika kama Bwana
Mungu aishivyo!'
- ¹⁶Waisraeli ni wakaidi,
kama mtamba wa ng'ombe ambaye ni
mkaidi.
Jinsi gani basi BWANA anaweza
kuwachunga
kama wana kondoo katika shamba la
majani?
- ¹⁷Efraimu amejiunga na sanamu,
ondokana naye!
- ¹⁸Hata wakati wamemaliza vileo vyao
wanaendelea na ukahaba wao,
watawala wao hupenda sana njia za aibu.
- ¹⁹Kisulisuli kitawafagilia mbali
na dhabihu zao zitawaletea aibu.
- Hukumu Dhidi ya Israeli**
- 5** "Sikieni hili, enyi makuhani!
Iweni wasikivu, enyi Waisraeli!
Sikieni, Ee nyumba ya kifalme!
Hukumu hii ni dhidi yenu:
Mmekuwa mtego huko Mizpa,
wavy uilotandwa juu ya Tabori.
- ²Waasi wamezidisha sana mauaji.
Mimi nitawatiisha wote.
- ³Ninajua yote kuhusu Efraimu,
Israeli hukufichika kwangu.
Efraimu, sasa umegeukia ukahaba,
Israeli amenajisika.
- ⁴"Matendo yao hayawaachii
kurudi kwa Mungu wao.
Roho ya ukahaba imo ndani ya mioyo yao,
hawamkubali BWANA.
- ⁵Kiburi cha Israeli kinashuhudia dhidi yao,
Waisraeli, hata Efraimu, wanajikwaa
katika dhambi zao, pia Yuda atajikwaa
pamoja nao.
- ⁶Wakati wanapokwenda na makundi yao ya
kondoo na ng'ombe
kumtafuta BWANA,
yeye amejiondoa kutoka kwao.

^a¹⁵ "Bethi – Aveni" hapa maana yake " nyumba ya uovu."

⁷Wao si waaminifu kwa BWANA,
wamezaa watoto haramu.
Sasa sikuu zao za Mwandamo wa Mwezi
zitawaangamiza wao pamoja na
mashamba yao.

⁸"Pigeni tarumbeta huko Gibea,
baragumu huko Rama.
Paza kilio cha vita huko Beth-Aven^a,
Ongiza, Ee Benyamini.

⁹Efraimu ataachwa ukiwa
katika siku ya malipo.
Miongoni mwa makabila ya Israeli
ninatangaza lile ambalo halina budi
kutokea.

¹⁰Viongozi wa Yuda ni kama wale
wanaosogeza mawe ya mpaka.
Nitamwaga ghadhabu yangu juu yao
kama mafuriko ya maji.

¹¹Efraimu ameonewa,
amekanyagwa katika hukumu
kwa kuwa amekusudia kufuatia sanamu.

¹²Mimi ni kama nondo kwa Efraimu,
kama uozo kwa watu wa Yuda.

¹³"Wakati Efraimu alipoona ugonjwa wake,
naye Yuda vidonda vyake,
ndipo Efraimu alipogeuksia Ashuru,
na kuomba msaada kwa mfalme mkuu.
Lakini hawezi kukuponya,
wala hawezi kukuponya vidonda vyako.

¹⁴Kwa maana nitakuwa kama simba kwa
Efraimu,
kama simba mkubwa kwa Yuda.
Nitawararua vipande vipande na kuondoka ,
nitawachukua mbali, hakuna wa
kuwaokoa.

¹⁵Kisha nitarudi mahali pangu
mpaka watakapokubali kosa lao.
Nao watautafuta uso wangu,
katika taabu yao watanitafuta kwa bidii."

Israeli Asiye na Toba

6 "Njoni, tumrudie BWANA.
Ameturarua vipande vipande
lakini atatuponya,
ametujeruhi
lakini atatufunga majeraha yetu.
²Baada ya siku mbili atatufufua,
katika siku ya tatu atatuinua,
ili tuweze kuishi mbele zake.
³Tumkubali BWANA,

tukaze kumkubali yeye.
Kutokea kwake ni hakika kama vile
kuchomoza kwa jua,
atatujia kama mvua za masika,
kama vile mvua za vuli ziinyweshavyo
nchi."

⁴"Nifanyie nini nawe, Efraimu?
Nifanyie nini nawe, Yuda?
Upendo wako ni kama ukungu wa asubuhi,
kama umande wa alfajiri utowekao.

⁵Kwa hiyo ninawakata ninyi vipande vipande
kwa kutumia manabii wangu,
nimewaua ninyi kwa maneno ya kinywa
changu,
hukumu zangu zinawaka kama umeme juu
yenu.

⁶Kwa maana nataka rehema, wala si dhabihu,
kumkubali Mungu zaidi kuliko sadaka za
kuteketezwa.

⁷Wamevunja agano kama Adamu,
huko hawakuwa waaminifu kwangu.

⁸Gileadi ni mji wenye watu waovu,
umetiwa madoa kwa nyayo za damu.

⁹Kama wanyang'anyi wamviziavyo mtu,
ndivyo magenge ya makuhani
wafanyavyo,
wanaulia watu kwenye njia iendayo
Shekemu,
wakifanya uhalifu wa aibu.

¹⁰Nimeona jambo la kutisha
katika nyumba ya Israeli.
Huko Efraimu amejitolea kwa ukahaba
na Israeli amenajisika.

¹¹"Pia kwa ajili yako, Yuda,
mavuno yameamuriwa.
"Wakati wo wote ningerejesha neema ya
watu wangu.

7 Kila mara nilipotaka kumponya Israeli,
dhambi za Efraimu zinafichuliwa
na maovu ya Samaria yanafunuliwa.
Wanafanya udanganyifu,
wezi huvunja nyumba,
maharamia hunyang'anya barabarani,
²lakini hawafahamu kwamba
ninakumbuka matendo yao yote
mabaya.
Dhambi zao zimewameza,
ziko mbele zangu siku zote.

³"Wanamfurahisha sana mfalme kwa maovu
yao,

^a⁸ "Bethi – Aveni" hapa maana yake " Nyumba ya uovu."

wakuu wao kwa uongo wao.

⁴Wote ni wazinzi, wanawaka kama tanuru
ambayo moto wake mwokaji hana haja
ya kuuchochaea kuanzia kukanda unga hadi
umekwisha kuumuka.

⁵Katika sikukuu ya mfalme wetu
wakuu wanawaka kwa mvinyo,
naye anawaunga mikono wenye mizaha.

⁶Miyo yao ni kama tanuru,
wanamwendea kwa hila.
Hasira yao inafuka moshi usiku kucha,
wakati wa asubuhi inalipuka kama miali
ya moto.

⁷Wote wa moto kama tanuru,
wanawaangamiza watawala wao.
Wafalme wake wote wanaanguka,
wala hakuna ye yote katii yao aniiitaye
mimi.

⁸"Efraimu anajichanganya na mataifa,
Efraimu ni mkate ambaa haukuiva.

⁹Wageni wananyonya nguvu zake,
lakini hafahamu hilo.
Nywele zake zina mvi hapa na pale,
lakini hana habari.

¹⁰Kiburi cha Israeli kinashuhudia dhidi yake,
lakini pamoja na haya yote
harudi kwa BWANA Mungu wake
wala kumtafuta.

¹¹"Efraimu ni kama hua,
hudanganywa kwa urahisi na hana akili,
mara anaita Misri,
mara anageukia Ashuru.

¹²Wakati watakapokwenda,
nitatupa wavu wangu juu yao,
nitawavuta chini waanguke kama ndege
wa angani.
Nitakaposikia wakikusanyika pamoja,
nitawanasa.

¹³Ole wao,
kwa sababu wamepotoka kutoka
kwangu!
Maangamizi ni yao
kwa sababu wameniasil!

Ninatamani kuwakomboa,
lakini wanasema uongo dhidi yangu.

¹⁴Hawanillii mimi kutoka miyoni mwao,
bali wanaomboleza vitandani mwao.
Hukusanyika pamoja kwa ajili ya nafaka
na divai mpya, lakini hugeukia mbali
nami.

¹⁵Niliwafundisha na kuwatia nguvu,

lakini wanapanga mabaya dhidi yangu.
¹⁶Hawamgeukii Yeye Aliye Juu Sana,
wako kama upinde wenyewe kasoro.
Viongozi wao wataanguka kwa upanga
kwa sababu ya maneno yao ya jeuri.
Kwa ajili ya hili watadhihakiwa
katika nchi ya Misri.

Israeli Kuvuna Kisulisuli

8 "Wekeni tarumbeta midomoni mwenu!
Tai yuko juu ya nyumba ya BWANA
kwa sababu watu wamevunja agano langu,
wameasi dhidi ya sheria yangu.

²Israeli ananililia,
'Ee Mungu wetu, tunakukubali!'

³Lakini Israeli amekataa lile lililo jema,
adui atamfuatia.

⁴Wanaweka Wafalme bila idhini yangu,
wamechagua wakuu bila kibali changu.
Kwa fedha zao na dhahabu
wamejitengenezea
sanamu kwa ajili ya maangamizi yao
wenyewe.

⁵Ee Samaria, tupilieni mbali sanamu yenu ya
ndama!
Hasira yangu inawaka dhidi yao.
Watakuwa najisi mpaka lini?

⁶Zimetoka katika Israeli!
Ndama huyu ametengeneza na fundi,
si Mungu.
Atavunjwa vipande vipande,
yule ndama wa Samaria.

⁷Wanapanda upepo
na kuvuna upepo wa kisulisuli.
Bua halina suke, halitatoa unga.
Kama lingetoa nafaka, wageni wangeila
yote.

⁸Israeli amemezwa, sasa yupo mionganoni mwa
mataifa kama kitu kisicho na thamani.

⁹Kwa kuwa wamepanda kwenda Ashuru
kama punda mwitu anayetangatanga peke
yake.
Efraimu amejiuza mwenyewe kwa wapenzi.

¹⁰Ingawa wamejiuza wenyewe mionganoni mwa
mataifa,
sasa nitawakusanya pamoja.
Wataanza kudhoofika chini ya uonevu
wa mfalme mwenye nguvu.

¹¹Ingawa Efraimu alijenga madhabahu nyingi
kwa ajili ya sadaka za dhambi,

HOSEA

hizi zimekuwa madhabahu za kufanya dhambi.

¹²Nimeandika kwa ajili yao mambo mengi kuhusu sheria yangu,
lakini wameziangalia kama kitu cha kigeni.

¹³Wanatoa dhabihu nilizopewa mimi nao wanakula hiyo nyama,

lakini BWANA hapendezwi nao.
Sasa ataukumbuka uovu wao na kuadhibu dhambi zao:
Watarudi Misri.

¹⁴Israeli amemsahau Muumba wake na kujenga majumba ya kifalme,
Yuda amejengea miji mingi ngome.
Lakini nitatuma moto kwenye miji yao utakaoteketeza ngome zao."

Adhabu Kwa Israeli

9 Usifurahie, Ee Israeli,
usishangilie kama mataifa mengine.
Kwa kuwa hukuwa mwaminifu kwa Mungu wako,
umependu ujira wa kahaba kwenye kila sakafu ya kupuria nafaka.

² Sakafu za kupuria nafaka na mashinikizo ya kukamulia divai havitalisha watu,
divai mpya itawapungukia.

³Hawataishi katika nchi ya BWANA,
Efraimu atarudi Misri na atakula chakula kilicho najisi huko Ashuru.

⁴Hawatammiminia BWANA sadaka ya divai
wala dhabihu zao hazitampendeza.
Dhabihu kama hizo zitakuwa kwao kama mkate wa waombolezaji,
nao wote wailao watakuwa najisi.
Chakula hiki kitakuwa kwa ajili yao wenyewe,
kisije katika hekalu la BWANA.

⁵Mtafanya nini katika siku ya sikuu zenu zilizoamuriwa,

katika siku za sikuu za BWANA?

⁶Hata ikiwa wataokoka maangamizi,
Misri atawakusanya,
nayo Memfisi itawazika.
Hazina zao za fedha zitasongwa na michongoma,
nayo miiba itafunika mahema yao.

⁷Siku za adhabu zinakuja,
siku za malipo zimewadia.
Israeli na afahamu hili.
Kwa sababu dhambi zenu ni nyingi sana

na uadui wenu ni mkubwa sana,
nabii anadhaniwa ni mpumbavu,
mtu aliyeongozwa na Mungu anaonekana mwenda wazimu.

⁸Nabii, pamoja na Mungu wangu,
ndiye mlinzi juu ya Efraimu,
hata hivyo mitego inamngojea katika mapito yake yote,
uadui katika nyumba ya Mungu wake.

⁹Wamezama sana katika rushwa,
kama katika siku za Gibe.
Mungu atakumbuka uovu wao na kuwaadhibu kwa ajili ya dhambi zao.

¹⁰"Nilipompata Israeli,
ilikuwa kama kupata zabibu jangwani,
nilipowaona baba zenu, ilikuwa kama kuona matunda ya kwanza katika mtini.
Lakini walipofika Baali-Peori,
walijiweka wakfu kwa ile sanamu ya aibu
nao wakawa najisi kama kitu kile walichokipenda.

¹¹Utukufu wa Efraimu utaruka kama ndege,
hakuna kuzaa, hakuna kuchukua mimba,
hakuna kutunga mimba.

¹²Hata wakilea watoto,
nitamuua kila mmoja.
Ole wao nitakapowapiga kisogo!

¹³Nimemwona Efraimu, kama Tiro,
aliyeoteshwa mahali pazuri.
Lakini Efraimu wataleta
watoto wao kwa mchinjaji."

¹⁴Wape kile kilicho stahili yao, Ee BWANA,
je, utawapa nini?
Wape matumbo ya kuharibu mimba na matiti yasiyokuwa na maziwa.

¹⁵Kwa sababu ya uovu wao wote huko Gilgali,
niliwachukia huko.

Kwa sababu ya matendo yao ya dhambi,
nitawafukuza katika nyumba yangu.

Sitawapenda tena,
viongozi wao wote ni waasi.

¹⁶Efraimu ameharibiwa,
mzizi wao umenyauka, hawazai tunda.
Hata kama watazaa watoto,
nitawachinja watoto wao waliotunzwa vizuri."

¹⁷Mungu wangu atawakataa

- kwa sababu hawakumtii,
watakuwa watu wa kutangatanga miongan
mwa mataifa.
- 10** Israeli alikuwa mzabibu uliostawi sana,
alijizalia matunda mwenyewe.
Kadiri matunda yake yalivyoongezeka,
alijenga madhabahu zaidi,
kadiri nchi yake ilivyostawi,
alipamba mawe yake ya ibada.
- ²Moyo wao ni mdanganyifu,
nao sasa lazima wachukue hatia yao.
BWANA atabomoa madhabahu zao
na kuharibu mawe yao ya ibada.
- ³Kisha watasema, "Hatuna mfalme
kwa sababu hatukumheshimu BWANA.

Lakini hata kama tungelikuwa na mfalme,
angweza kutufanya nini?"
- ⁴Wanaweka ahadi nyngi,
huapa viapo vya uongo wanapofanya
mapatano,
kwa hiyo mashitaka huchipuka kama
magugu ya sumu katika shamba
lillolimwa.
- ⁵Watu wanaolshi Samaria huogopa
kwa ajili ya sanamu ya ndama ya
Beth-Aven^a.
Watu wake wataiombolezea,
vivyo hivyo kuhani wake wa kuabudu
sanamu,
wale waliokuwa wamefurahia fahari yake,
kwa sababu itaondolewa kutoka kwao
kwenda uhamishoni.
- ⁶Itachukuliwa kwenda Ashuru kama
ushuru kwa mfalme mkuu.
Efraimu atafedheheshwa,
Israeli ataaibika kwa ajili ya sanamu
zake za mti.
- ⁷Samaria na mfalme wake wataelea
kama kijiti juu ya uso wa maji.
- ⁸Mahali pa kuabudia sanamu pa uovu
pataharibiwa,
ndioy dhambi ya Israeli.
Miiba na mibaruti itaota na kufunika
madhabahu zao.
Kisha wataiambia milima, "Tufunikeni!"
na vilima, "Tuangukieni!"
- ⁹"Tangu siku za Gibe, mmetenda
dhambi, Ee Israeli,
huko ndiko mlikobaki.
Je, vita havikuwapata watenda mabaya
huko Gibe?
¹⁰Wakati nitakapopenda, nitawaadhibu,
mataifa yatakusanywa dhidi yao ili
kuawewka
katika vifungo kwa ajili ya dhambi zao mbili.
¹¹Efraimu ni mtamba wa ng'ombe
aliyefundishwa
ambaye hupenda kupura,
hivyo nitamfunga nira
juu ya shingo yake nzuri.
Nitamwendesha Efraimu,
Yuda lazima alime,
naye Yakobo lazima avunjevunje
mabonge ya udongo.
¹²Jipandieni wenyewe haki,
vuneni matunda ya upendo usio na
kikomo,
vunjeni ardi yenu isiyolimwa,
kwa kuwa ni wakati wa kumtafuta BWANA,
mpaka atakapokuja na kuwayeshea juu yenu
haki.
¹³Lakini mmeponda uovu,
mkavuna ubaya, mmekula tunda la
udanganyifu.
Kwa sababu mmetegemea nguvu zenu
wenyewe na wingi wa mashujaa wenu,
¹⁴mngurumo wa vita utainuka dhidi ya watu
wako,
ili kwamba ngome zako zote
zitaharibiwa,
kama Shalmani alivyo haribu Beth-Arbeli
katika siku ile ya vita,
wakati mama pamoja na watoto wao
walipotupwa kwa nguvu ardhini.
¹⁵Ndivyo itakavyotokea kwako, Ee Betheli,
kwa sababu uovu wako ni mkuu.
Siku ile itakapopambazuka,
mfalme wa Israeli ataharibiwa kabisa.

Upendo wa Mungu Kwa Israeli

- 11** "Wakati Israeli alipokuwa mtoto,
nilimpenda,
nilimwita mwanangu kutoka Misri.
²Lakini kadiri nilivyomwita Israeli,
ndivyo walivyokwenda mbali nami.
Walitoa dhabihu kwa mabaali na
kufukiza uvumba kwa vinyago.
³Mimi ndiye niliyemfundisha Efraimu kutembea,
nikiwashika mikono,

^{a5} "Beth-Aveni" maana yake hapa ni "nyumba ya uovu."

- lakini hawakutambua kuwa
ni mimi niliyewaponya.
- ⁴Niliwaongoza kwa kamba za huruma ya
kibinadamu, kwa vifungo vya upendo,
niliondoa nira shingoni mwao
nami nikainama kuwalisha.
- ⁵“Je, hawatarudi Misri,
nayo Ashuru haitawatawala
kwa sababu wamekataa kutubu?
- ⁶Panga zitametameta katika miji yao,
zitaharibu makomeo ya malango yao
na kukomesha mipango yao.
- ⁷Watu wangu wamedhamiria kuniacha.
Hata kama wakimwita Yeye Aliye Juu,
kwa vyo vyote hatawainua.
- ⁸“Efraimu, Ninavezaje kukuacha?
Ee Israeli, ninavezaje kukutoa?
Nitavezaje kukutendea kama Adma?
Nitavezaje kukufanya kama Seboimu?
Moyo wangu umegeuka ndani yangu,
huruma zangu zote zimeamshwa.
- ⁹Sitatimiza hasira yangu kali,
wala sitageuka na kumharibu Efraimu.
Kwa kuwa mimi ndimi Mungu,
wala si mwanadamu,
Mtakatifu pekee mionganini mwenu.
Sitakuja kwa ghadhabu.
- ¹⁰Watamfuata BWANA,
atanguruma kama simba.
Wakati angurumapo,
watoto wake watakuja wakitatemeka
kutoka magharibi.
- ¹¹Watakuja wakitatemeka
kama ndege wakitoka Misri,
kama hua wakitoka Ashuru.
Nitawakalisha katika nyumba zao,”
asema BWANA.
- Dhambi Ya Israeli**
- ¹²Efraimu amenizunguka kwa uongo,
nyumba ya Israeli kwa udanganyifu.
Naye Yuda ni mkaidi dhidi ya Mungu,
hata kinyume cha yeye aliye mwaminifu
Mtakatifu Pekee.
- 12** Efraimu anajilisha upepo,
hufukuzia upepo wa mashariki kutwa
nzima
na kuzidisha uongo na jeuri.
Anafanya mkataba na Ashuru
na kutuma mafuta ya zeituni Misri.
- ²BWANA analo shitaka dhidi ya Yuda,

- atamwadhibu Yakobo kwa kadri ya njia zake
na kumlipa kwa kadri ya matendo yake.
- ³Yakobo akiwa tumboni alishika kisigino cha
kaka yake,
kama mwanadamu, alishindana na Mungu.
- ⁴Alishindana na malaika na kumshinda,
alilia na kuomba upendeleo wake.
Alimkuta huko Betheli na kuzungumza
naye huko,
- ⁵BWANA Mungu Mwenye Nguvu,
BWANA ndilo jina lake !
- ⁶Lakini ni lazima urudi kwa Mungu wako,
dumisha upendo na haki,
nawe umngoojee Mungu wako siku zote.
- ⁷Mfanyabiashara hutumia vipimo vya
udanganyifu,
hupenda kupunja.
- ⁸Efraimu hujisifu akisema,
“Mimi ni tajiri sana, nimetajirika.
Pamoja na utajiri wangu wote hawatakuta
ndani yangu uovu wo wote au dhambi.”
- ⁹“Mimi ndimi BWANA Mungu wenu
niliyewaleta kutoka Misri,
nitawafanya mkae tena kwenye mahema,
kama vile katika siku za sikukuu zenu
zilizoamuriwa.
- ¹⁰Niliongea na manabii, nikawapa maono mengi
na kusema mifano kuititia wao.”
- ¹¹Je, Gileadi si mwovu?
Watu wake hawafai kitu!
Je, hawatoi dhabihu za mafahali huko
Gilgali?
Madhabahu zao zitakuwa kama
malundo ya mawe katika shamba
lililolimwa.
- ¹²Yakobo alikimbilia katika nchi ya Aramu,
Israeli alitumika ili apate mke,
ili aweze kulipa kwa ajili yake alichunga
kondoo.
- ¹³BWANA alimtumia nabii kumpandisha
Israeli kutoka Misri,
kwa njia ya nabii alimtunza.
- ¹⁴Lakini Efraimu amemchochea sana hasira,
Bwana wake ataleta juu yake hatia yake
ya kumwaga damu naye atamlipiza
kwa ajili ya dharau yake.
- Hasira Ya BWANA Dhidi Ya Israeli**
- 13** Wakati Efraimu alipozungumza,
watu walitetemeka,

alikuwa ametukuzwa katika Israeli.
Lakini alikuwa na hatia ya kumwabudu Baali
naye akafa.

²Sasa wanatenda dhambi zaidi na zaidi,
wanajitengenezea sanamu kutokana na
fedha yao,
vinyago viliviotengenezwa kwa uhodari,
vyote kazi ya fundi stadi.

Inasemekana kuhusu hawa watu,
"Hutoa dhabihu za binadamu na kubusu
sanamu za ndama."

³Kwa hiyo watakuwa kama ukungu wa asubuhi,
kama umande wa alfajiri utowekao,
kama makapi yapeperushwayo kutoka
katika sakafu ya kupuria nafaka,
kama moshi utorokao kupitia dirishani.

⁴"Bali mimi ndimi BWANA Mungu wenu,
niliyewaleta ninyi toka Misri.
Msimkubali Mungu mwingine ila mimi,
hakuna Mwokozi isipokuwa mimi.

⁵Niliwatunza huko jangwani,
katika nchi yenyeye joto liunguzalo.

⁶Nillipowalisha, walishiba,
waliposhiba, wakajivuna,
kisha wakanisahau mimi.

⁷Kwa hiyo nitakuja juu yao kama simba,
kama chui nitawavizia kando ya njia.

⁸Kama dubu aliyenyang'anywa watoto wake,
nitawashambulia na kurarua vifua
vyenu.
Kama simba nitawala,
mnyama pori atawararua vipande
vipande.

⁹Ee Israeli, "Umeharibiwa,
kwa sababu wewe u kinyume nami, kinyume
na msaidizi wako.

¹⁰Yuko wapi mfalme wako, ili apate kukuokoa?
Wako wapi watawala wako katika miji yako
yote? Ambao ulisema,
'Nipe mfalme na wakuu.'

¹¹Hivyo katika hasira yangu nilikupa mfalme
na katika ghadhabu yangu nilimwondoa.

¹²Kosa la Efraimu limehifadhiwa,
dhambi zake zimebekwa katika
kumbukumbu.

¹³Utungu kama wa mwanamke anayejifungua
mtoto humjia,
lakini yeye ni mtoto asiyekuwa na
hekima,
wakati utakapowadia hatatoka katika tumbo

la mama yake.

¹⁴"Nitawakomboa watu hawa
kutoka nguvu za kaburi^a,
nitawakomboa kutoka mautini.
Yako wapi, Ee mauti, mateso yako?
Uko wapi, Ee kuzimu, uharibifu wako?
"Sitakuwa na huruma,
¹⁵hata ingawa Efraimu atastawi miongan
mwa ndugu zake.
Upepo wa mashariki kutoka kwa BWANA
utakuja,
ukivuma kutoka jangwani,
chemchemi yake haitatoa maji
na kisima chake kitakauka.
Ghala yake itatekwa
hazina zake zote.

¹⁶Watu wa Samaria ni lazima wabebe hatia yao,
kwa sababu wameasi dhidi ya Mungu
wao.
Wataanguka kwa upanga, watoto wao
wadogo watatupwa kwa nguvu ardhini,
wanawake wao walio na mimba
watatumbuliwa."

Toba Kuleta Baraka

14 Rudi, Ee Israeli, kwa BWANA
Mungu wako.
Dhambi zako zimekuwa ndilo anguko lako!
Chukueni maneno pamoja nanyi,
na mumrudie BWANA.
Mwambieni:
"Samehe dhambi zetu zote
na utupokee kwa neema,
ili tuweze kutoa matunda ya midomo
yetu kama sadaka za mafahali.

³Ashuru hawezi kutuokoa,
hatutapanda farasi wa vita.
Kamwe hatutasema tena 'miungu yetu'
kwa kile ambacho mikono yetu
wenyewe imetengeneza,
kwa kuwa kwako wewe yatima hupata
huruma."

⁴"Nitaponya ukaidi wao
na kuwapenda kwa hiari yangu,
kwa kuwa hasira yangu imeondoka kwao.

⁵Nitakuwa kama umande kwa Israeli,
atachanua kama yungiyungi.
Kama mwerezi wa Lebanon
atashusha mizizi yake chini,

⁶matawi yake yatatanda.
Fahari yake itakuwa kama mti wa mzeituni,

HOSEA

harufu yake nzuri kama mwerezi wa
Lebanoni.

⁷Watu wataishi tena kwenye kivuli chake.
Atastawi kama nafaka.

Atachanua kama mzabibu,
nao umaarufu wake utakuwa kama divai
itokayo Lebanononi.

⁸Ee Efraimu, utasema, 'Mimi nina shughuli gani
tena na sanamu?' Nitamjibu na
kumtunza.

Mimi ni kama msonobari wenye majani

mabichi,
kuzaa kwako matunda kunatoka kwangu."

⁹Ni nani mwenye hekima? Atayatambua mambo
haya.

Ni nani mwenye ufahamu? Huyu
atayaelewa.

Njia za BWANA ni adili,
wenye haki huenda katika njia hizo,
lakini waasi watajikwaa ndani yake.

HOSEA

YOELI

Utangulizi

Yoeli ambaye maana ya jina lake ni "*BWANA ni Mungu*" anajitambulisha kama mwana wa Pethueli (1:1). Kumbukumbu zake nyingi katika kitabu chake hadi Sayuni na huduma yake hekaluni zinaonyesha kwamba alikuwa nabii aliyetumwa kwa Yuda na Yerusalem. Kutokana na huduma yake wengi wamemdhania kuwa nabii wa "kikuhanii", (*ling. Yer 28:1, 5*) aliyenena neno la kweli la Bwana.

Ingawa Yoeli ni jina lilirozoleka katika Agano la Kale, hakuna kinachofahamika kuhusu huyu nabii zaidi ya yale yaliyoandikwa katika kitabu hiki, kwamba alikuwa mwana wa Pethueli. Pia nabii Amosi anaashiria angalizo la Yoeli katika nabii zake.

Tukio la unabii wa Yoeli lilikuwa pigo kubwa la nzige waliokula kila jani bichi mpaka magome ya miti na mizizi. Akiwaonya watu wamgeukie BWANA kwa njia ya toba, Yoeli anatangaza kwamba, "Siku ya BWANA" inakuja na italeta hukumu kubwa. Kabla hiyo hukumu hajajaja, Mungu atatumua Roho Wake (2:28 32) ili kuleta muendelezo wa baraka. Petro aligusia kutimizwa kwa sehemu ya unabii huu katika *Mdo 2:16* katika siku ya Pentekoste. Katika kitabu hiki Yoeli anaelezea kwa undani kuhusu kundi la nzige walioshambulia Palestina. Katika tukio hili aliona ishara ya hukumu ya mwisho na akawaonya watu watubu na kumrudia Mungu.

Wazo Kuu

Toba husababisha Mungu kughairi mabaya aliyokusudia na kuleta baraka. Kusudi kubwa lilikuwa kuwaonya Yuda juu ya hukumu ya Mungu iliyokuwa mbele yao kwa sababu ya dhambi zao na kuwahimiza wamrudie Mungu kwa toba ya kweli, kwa kurarua mioyo yao.

Mwandishi

Yoeli mwana wa Pethueli

Mahali

Yerusalem. Watu wa Yuda walikuwa wamepata mali nyingi na wakawa katika hali ya kuridhika. Walimchukua Mungu kimizaha, walikuwa wanajipenda wenyewe, washirikina na wenye dhambi. Yoeli aliwaonya kwamba ni dhahiri maisha kama haya yangeshusha hukumu ya Mungu dhidi yao.

Tarehe

. Tofauti na manabii wengine, Yoeli hatumii tarehe kuanza unabii wake. Kwa sababu hii wasomi wametofautiana kuhusu wakati wa huduma ya Yoeli na katika tarehe ya kuandikwa kwa kitabu hiki. Maoni yanasema ni kati ya karne ya tisa mpaka karne ya tano K.K. Yale maoni ya mapokeo yanayosema kitabu cha Yoeli kiliandikwa kama 830 K.K. yanaonekana kukubalika zaidi, maadamu mataifa na hali zilizotajwa na Yoeli zinaendana zaidi na kipindi hiki.

Wahusika Wakuu

Yoeli, watu wa Yuda.

Mgawanyo

- Kuvamiwa na nzige (1:1-12)
- Wito kutubu (1:12-20)
- Maonyo na baraka za Mungu (2:1-32)
- Hukumu ya Mungu ya mwisho na sheria (3:1-12)

YOELI

- 1** Neno la BWANA ambalo lilimjia Yoeli
mwana wa Pethueli.
- Uvamizi Wa Nzige**
- 2**Sikilizeni hili, enyi wazee,
sikilizeni, ninyi nyote mnaoishi katika
nchi.
Je, jambo kama hili lilihawahi kutokea
katika siku
zenu au katika siku za babu zenu?
- 3**Waelezeni watoto wenu,
na watoto wenu wawaambie watoto wao,
na watoto wao kwa kizazi kitakachofuata.
- 4**Kilichosazwa na kundi la tunutu
nzige wakubwa wamekula,
kilichosazwa na nzige wakubwa
parare wamekula,
kilichosazwa na parare
madumadu wamekula.
- 5**Amkeni, enyi walevi, mlie!
Pigeni yowe enyi wanywaji wote wa
mvinyo,
pigeni yowe kwa sababu ya mvinyo mpya,
kwa kuwa mmenyang'anywa kutoka
midomoni mwenu.
- 6**Taifa limevamia nchi yangu,
lenye nguvu tena lisilo na idadi,
lina meno ya simba,
chonge za simba jike.
- 7**Limeharibu mizabibu yangu
Limebambua magome yake na kutupilia
mbali,
pia limeangamiza mitini yangu.
na kuyaacha matawi yake meupe.
- 8**Lia kama bikira aliyevaa nguo ya gunia
anayehuzuni kwa ajili ya mume wa ujana
wake.
- 9**Sadaka za nafaka na sadaka za kinywaji
zimekatiliwa mbali kutoka nyumba ya
BWANA.
Makuhani wanaomboleza,
wale wanaohudumu mbele za BWANA.
- 10**Mashamba yameharibiwa,
ardhi imekauka,
nafaka imeharibiwa,
mvinyo mpya umekauka,
mafuta yamekoma.
- 11**Kateni tamaa, enyi wakulima,
lieni, enyi mlimao mizabibu,
huzunikeni kwa ajili ya ngano na shayiri,
kwa sababu mavuno ya shambani

- yameharibiwa.
12Mzabibu umekauka
na mtini umenyauka,
mkomamanga, mtende na mtfaa,
miti yote ya shambani, imekauka.
Hakika furaha yote ya mwanadamu
imeondoka.
- Wito Wa Toba**
- 13**Vaeni nguo ya gunia, Ee makuhani,
muomboleze,
pigeni yowe, enyi mnaohudumu
madhabahuni.
Njoni, vaeni nguo ya gunia usiku kucha,
enyi mnaohudumu mbele za Mungu
wangu,
kwa kuwa sadaka za nafaka na sadaka za
kinywaji zimezuiliwa
kufika katika nyumba ya Mungu wenu.
- 14**Tangazeni saumu takatifu,
liiteni kusanyiko takatifu.
Iteni wazee na wote waishio katika nchi
waende katika nyumba ya BWANA
Mungu wenu,
wakamlilie BWANA.
- 15**Lo! Tazama jinsi siku hiyo itakavyokuwa ya
kutisha!
Kwa kuwa siku ya BWANA iko karibu,
itakuja kama uharibifu kutoka kwa
Mwenyezi^a.
- 16**Je, chakula hakikukatiliwa mbali
mbele ya macho yetu na furaha na shangwe
kutoka katika nyumba ya Mungu wetu?
- 17**Mbegu zinakauka chini ya mabonge ya
udongo.
Ghala zimeachwa katika uharibifu,
ghala za nafaka zimebomolewa,
kwa maana hakuna nafaka.
- 18**Jinsi gani ng'ombe wanavyolia!
Makundi ya mifugo yanahangaika
kwa sababu hawana malisho,
hata makundi ya kondoo yanateseka.
- 19**Kwako, Ee BWANA, naita,
kwa kuwa moto umeteketeza malisho ya
mbugani na miali ya moto imeunguza
miti yote ya shambani.
- 20**Hata wanyama wa porini wanakuonea shauku
wewe,
vijito vya maji vimekauka
moto umeteketeza malisho yote ya

^a15 Mwenyezi hapa ina maana ya "Shaddai" kwa Kiebrania.

mbugani.

Jeshi La Nzige

- 2** Pigeni tarumbeta katika Sayuni,
pigeni mbiu katika mlima wangu mtakatifu.
Wote waishio katika nchi na watetemeke,
kwa kuwa siku ya BWANA inakuja.
Iko karibu,
2siku ya giza na huzuni,
siku ya mawingu na utusitusi.
Kama mapambazuko yasambaavyo toka
upande huu wa milima hata upande
mwingine
jeshi kubwa na lenye nguvu linakuja.
Jambo kama hili halijakuwapo tangu
zamani wala halitakuwapo tena kamwe.
- 3**Mbele yao moto unateketeteza,
nyuma yao moto unawaka kwa nguvu.
Mbele yao nchi iko kama bustani ya Edeni,
nyuma yao jangwa lisilofaa,
hakuna kitu kinachowaepuka.
- 4**Wanaonekana kama farasi,
wanakwenda mbio kama askari wapanda
farasi.
- 5**Wanatoa sauti kama magari ya vita,
wanaporukaruka juu ya vilele vya
milima,
kama mlion wa miali ya moto ilayo mabua,
kama jeshi kubwa lillolipanga kwa ajili
ya vita.
- 6**Wanapoonekana, mataifa yanakuwa katika
maumivu makuu,
kila uso unabadilika rangi.
- 7**Wanashambulia kama wapiganaji wa vita.
wanapanda kuta kama askari.
Wote wanatembea katika safu,
Hawapotoshi safu zao.
- 8**Hakuna anayemsukuma mwenzake,
kila mmoja anakwenda mbele moja kwa
moja.
Wanapita katika vizuizi
bila kuharibu safu zao.
- 9**Wanaenda kasi kuingia mjini,
wanakimbia ukutani.
Wanaingia ndani ya nyumba,
kwa kuingilia madirishani kama wevi.
- 10**Mbele yao dunia inatikisika,
anga linatetemeka,
juu na mwezi vinatiwa giza,
na nyota hazitoi mwanga wake tena.

11BWANA anatoa mshindo wa ngurumo
mbele ya jeshi lake,
majeshi yake hayana idadi,
ni wenye nguvu nyingi wale ambaao hutii
agizo lake.
Siku ya BWANA ni kuu, ni ya kutisha.
Ni nani anayeweza kuistahimili?

Rarueni Miyo Yenu

- 12**"Hata sasa," asema BWANA,
"Nirudieni kwa miyo yenu yote,
kwa kufunga, kwa kulia na kuomboleza."
- 13**Rarueni miyo yenu
na siyo mavazi yenu.
Mrudieni BWANA, Mungu wenu,
kwa maana yeze ndiye mwenye neema
na mwangi wa huruma,
si mwepesi wa hasira, ni mwangi wa upendo,
huona huruma hujizuia kupeleka maafa.
- 14**Ni nani ajuaye? Yeye aweza kugeuka na kuwa
na huruma
na kuacha baraka nyuma yake,
sadaka za nafaka na sadaka za vinywaji
kwa ajili ya BWANA Mungu wenu.
- 15**Pigeni tarumbeta katika Sayuni,
tangazeni saumu takatifu,
liiteni kusanyiko takatifu.
- 16**Wakusanyeni watu,
wekeni wakfu kusanyiko,
waleteni pamoja wazee,
wakusanyeni watoto wale wanyonyao
maziwa.
Bwana arusi na atoke chumbani mwake
na bibi arusi naye atoke katika chumba
chake.
- 17**Makuhani, ambaao wanahudumu mbele za
BWANA,
na walie katikati ya ukumbi wa hekalu
na madhabahu.
Waseme, "Wahurumie watu wako,
Ee BWANA.
Usifanye urithi wako kitu cha kudharauliwa,
neno la dhihaka kati ya mataifa.
Kwa nini wasemezane mionganoni mwao,
'Yuko wapi Mungu wao?' "

Jibu La BWANA

- 18**Kisha BWANA atakuwa na wivu kwa ajili
ya nchi yake na kuwa na huruma juu ya
watu wake.

¹⁹BWANA atawajibu:

"Ninawapelekea nafaka, mvinyo mpya na mafuta,
vyakuwatosha ninyi hadi mridhike kabisa,
kamwe sitawafanya tena
kitu cha kudharauliwa na mataifa.

²⁰Nitafukuza jeshi la kaskazini likae mbali nanyi,
nikilisukuma ndani ya jangwa,
askari wa safu za mbele wakienda ndani ya
bahari ya mashariki na wale wa safu za
nyuma katika bahari ya magharibi.
Uvundo wake utapaa juu,
harufu yake itapanda juu."

Hakika ametenda mambo makubwa.

²¹Usiogope, Ee nchi,
furahi na kushangilia.
Hakika BWANA ametenda mambo
makubwa.

²²Msiogope, Enyi wanyama pori,
kwa kuwa mbuga za malisho yenu
zinarudia ubichi.

Miti nayo inazaa matunda,

²³Furahini, Enyi watu wa Sayuni,
shangilieni katika BWANA Mungu
wenu,
kwa kuwa amewapa mvua za vuli kwa
kipimo cha haki
Anawapelekea mvua nyingi,
mvua ya vuli na ya masika kama
mwanzoni.

²⁴Sakafu za kupuria zitajaa nafaka,
mapipa yatafurika mvinyo mpya na mafuta.

²⁵Nitawalipa kwa ajili ya miaka ile iliyoliwa na
nzige, parare, madumadu na tunutu,
jeshi langu kubwa ambalo
nililituma katikati yenu.

²⁶Mtakuwa na wingi wa vyakula mpaka mshibe,
na mtalisifu jina la BWANA Mungu
wenu,
ambaye amefanya maajabu kwa ajili yenu,
kamwe watu wangu hawataalbishwa
tena.

²⁷Ndipo mtakapojuu kwamba mimi Niko katika
Israeli
na kwamba mimi ndimi BWANA
Mungu wenu,
kwamba hakuna mwiningine,
kamwe, watu wangu hawataaibika tena.

Siku Ya BWANA

²⁸Hata itakuwa, baada ya hayo,
nitamimina Roho yangu juu ya wote
wenye mwili.

Wana wenu, waume kwa wake, watatabiri,
wazee wenu wataota ndoto
na vijana wenu wataona maono.

²⁹Hata juu ya watumishi wangu, wanaume kwa
wanawake,
katika siku zile nitamimina Roho yangu.

³⁰Nami nitaonyesha maajabu katika mbingu na
juu ya nchi,
damu, moto na wimbi la moshi.

³¹Jua litageuzwa kuwa giza na mwezi kuwa
damu kabla ya kuja siku ya BWANA iliyo
kuu na ya kutisha.

³²Kila mmoja atakayeliitia
jina la BWANA ataokolewa.
Kwa maana juu ya Mlima Sayuni na katika
Yerusalem kutakuwako wokovu,
kama BWANA alivyosema,
mionganini mwa walonusurika ambao
BWANA awaita.

Mataifa Yahukumiwa

3 "Katika siku hizo na wakati huo,
nitakaporejesha neema ya Yuda na
Yerusalem,

²nitayakusanya mataifa yote
na kuyaleta katika Bonde la
Yehoshafati.
Hapo nitaingia kwenye hukumu dhidi yao
kuhusu urithi wangu, watu wangu
Israeli,
kwa kuwa waliwatawanya watu wangu
mionganini
mwa mataifa na kuigawa nchi yangu.

³Wanawapigia kura watu wangu na kuwauza
wavulana ili kupata makahaba,
waliwauza wasichana ili wapate kunywa
mvinyo.

⁴"Sasa una nini dhidi yangu, Ee Tiro na
Sidoni, nanyi nchi zote za Ufillisti? Je,
mnanilipiza kwa yale niliyoyafanya? Kama
mnalipa, mimi nitalipiza juu ya vichwa vyenu
kwa kasi na kwa haraka yale mliyoyatenda.

⁵Kwa kuwa mllichukua fedha na dhahabu yangu
pia mkabeba hazina zangu nzuri sana
mkapeleka kwenye mahekalu yenu. ⁶Mliwauza
watu wa Yuda na Yerusalem kwa Wayunani, ili
kwamba mpate kuwapeleka mbali na nchi yao.

YOELI

⁷"Tazama nitawaamsha kutoka zile sehemu mlizowauza, nami nitawalipiza juu ya vichwa vyenu kile mlchofanya. ⁸Nitawauza wana wenu na binti zenu kwa watu wa Yuda, nao watawauza kwa Washeba, taifa lilo mbali," BWANA amesema.

⁹Tangazeni hili mionganoni mwa mataifa:
 Jiandaeni kwa vita!
 Amsha askari!
 Wanaume wote wapiganaji na wasogee
 karibu na kushambulia.

¹⁰Majembe yenu yafueni yawe panga
 na miundu yenu ya kukatia iwe mikuki.
 Aliye dhaifu na aseme,
 "Mimi nina, nguvu!"

¹¹Njoni haraka, ninyi mataifa yote kutoka pande
 zote,
 kusanyikeni huko.

Shusha wapiganaji wako,Ee BWANA!

¹²Mataifa na yaamshwe,
 na yasonge mbele kuelekea katika
 Bonde la Yehoshafati,
 kwa kuwa nitaketi mahali pale
 kuhukumu mataifa yote yaliyoko kila
 upande.

¹³Tia mundu,
 kwa kuwa mavuno yamekomaa.
 Njoni, mkanyage zabibu,
 kwa kuwa shinikizo la kukamua zabibu
 limejaa na mapipa yanafurika
 kwa kuwa uovu wao ni mkubwa!"

¹⁴Umati mkubwa, umati mkubwa
 katika bonde la uamuzi!
 Kwa kuwa siku ya BWANA ni karibu
 katika bonde la uamuzi.

¹⁵Jua na mwezi vitatiwa giza,
 na nyota hazitatoa mwanga wake tena.

¹⁶BWANA atanguruma kutoka Sayuni
 na mshindo wa ngurumo kutoka
 Yerusalem,
 dunia na mbingu vitatikisika.
 Lakini BWANA atakuwa kimbilio la watu
 wake,
 ngome imara kwa ajili ya watu wa Israeli.

Baraka Kwa Watu Wa Mungu

¹⁷"Ndipo mtakapoja kwamba Mimi, BWANA
 Mungu wenu, Nakaa Sayuni, Mlima
 wangu mtakatifu.
 Yerusalem utakuwa mtakatifu,

kamwe wageni hawataivamia tena.

¹⁸Katika siku hiyo milima itadondosha mvinyo
 mpya
 na vilima vitatiririka maziwa,
 mabonde yote ya Yuda yatatiririka maji.
 Chemchemi itatiririka kutoka kwenye
 nyumba ya BWANA
 na kunywesha bonde la Shitim.

¹⁹Lakini Misri itakuwa ukiwa,
 Edomu itakuwa jangwa tupu,
 kwa sababu ya jeuri waliofanya kwa watu
 wa Yuda,
 ambao katika nchi yao walimwaga
 damu isiyo na hatia.

²⁰Yuda itakaliwa na watu milele
 na Yerusalemu itadumu vizazi vyote.

²¹Hatia yao ya damu, ambayo sijasamehe,
 nitasamehe."

BWANA anakaa Sayuni!

Utangulizi

Jina Amosi maana yake ni "Mzigo" au "Mchukua mzigo," ambalo linaweza likawa kifupi cha Amasia (2Nya17:16), ambalo maana yake "Bwana huchukua mizigo". Amosi alikuwa mchunga wanyama (1:1), pia mtunza mikuyu (7:74) kutoka Tekoa, kijiji kilichoko Yuda kama kilomita 9.4 kusini mwa Yerusalem. Mungu alimwita kuwa nabii katika ufalme wa kaskazini, yaani, Israeli. Wakati huo falme hizi zilikuwa na utajiri mwiningi. Ujumbe wa Amosi unaonyesha kwamba wakati huo ulikuwa wa mafanikio yasiyo na kifani kiuchumi na ustawi wa kisiasa katika ufalme wa kaskazini wa Israeli kuliko nyakati nyingine zo zote isipokuwa zile za enzi ya Solomoni.

Amosi anawalaamu watu vikali kwa kuliacha neno la Mungu, kukosekana kwa haki katika jamii, kwa maskini, kuwa wakatili, kutawaliwa na ubinagsi, kufuata anasa na kuabudu sanamu kubaya sana.Uwajibikaji wa Israeli ni mkubwa kuliko wa mataifa mengine yanayoizunguka kwa sababu walikuwa wamepewa upendeleo makubwa zaidi. Katika maono matano mfululizo, Amosi aliona kuwa siku ya maangamizo ilikuwa karibu. Aliwaonya watu kwamba inawapasa kujiardaa kukutana na Mungu. Kwa wale waliokuwa wanampenda Mungu, Amosi alikuwa na neno la kuwapa matumaini. Siku ilikuwa inakuja ambapo ufalme wa Daudi ungekomeshwa ghafula lakini wacha Mungu wangeishi salama.

Amosi akiwa ameitwa kuwa msemaji kwa ajili ya Mungu (nabii), alitoa ujumbe huo katika miji ya ufalme wa kaskazini(Israeli) :Samaria,Betheli,Gigali na miji mingine mingi katika karne ya nane Kabla ya Kristo.Huduma ya Amosi ilifanyika katika siku za Uzia alipokuwa mfalme wa Yuda na Yeroboamu II alipokuwa mfalme wa Israeli. Wsfalme hawa walipishana katika miaka 767-753 K.K. Hivyo inawezekana huduma yake ilifanyika 760-755 K.K.
miji

Wazo Kuu

Ujumbe wa Amosi ulionyesha kipindi cha mafanikio ya kiuchumi katika ufalme wa kaskazini wa Israeli ambacho hakijakuwepo wakati wo wote isipokuwa enzi zile za Mfalme Solomoni. Amosi aliwashutumu watu vikali, hivyo kutangaza hukumu ya Mungu dhidi ya watu kwa sababu walikuwa wamemwacha Mungu.

Jambo Muhimu

Amosi alitoa unabii katika kipindi cha miaka miwili kabla ya "*tetemeko la ardhi* .Wachunguzi wa mambo ya kale wamegundua ushahidi wa uharibifu mkubwa uliosababishwa na tetemeko hili la ardhi lilitotokea wakati huo maeneo mbalimbali ya Israeli, pamoja na mji wake mkuu, Samaria. Zekaria alilitaja tetemeko hili hili la ardhi (Zek.14:5) zaidi ya miaka 200 baadaye, akielezea zaidi kwamba tetemeko hilo liliua watu wengi. Amosi anasema alilionia kama uthibitisho wa ujumbe wake wa kinabii na huduma yake kwa Israeli (*linganisha 9:1*).

Amosi anatumia mfano wa maneno yanayosismua kutohana na uzoefu wake wa ukulima na uchungaji wa wanyama: simba angurumaye (3:8), kipande cha kondoo kilichopokonywa kinywani mwa simba (3:12), ng'ombe walioshiba (4:1), kapu la matunda (8:1-2).

Mwandishi

Amosi mchunga kondoo na mtunza mikuyu wa Tekoa.

Mahali

Samaria, Betheli, Gigali na miji mingine mingi. Watu matajiri wa Israeli walikuwa wanafurahia amani na mafanikio. Walikuwa wametosheka na hali ya maisha na kuwaonea maskini kiasi cha kuwauza kama watumwa. Lakini, punde si punde Israeli ilikuwa ishindwe na Asiria (Ashuru) na hao hao matajiri wangkuwa watumwa.

Kusudi

Kutangaza hukumu ya Mungu dhidi ya ufalme wa kaskazini, yaani, Israeli kwa kuishi katika hali ya kutosheka na kuridhika, kuabudu sanamu na kuwadhulamu maskiini.

Tarehe

Amosi alikuwa nabii katika karne ya nane kabla ya Kristo. Amosi alilishi wakati mmoja na Isaya na Mika.

Wahusika Wakuu

Amosi, Amazia, Yeroboamu II.

Mgawanyo

- Hukumu kwa majirani wa Israeli. (1:1-2:5)
- Hukumu kwa Israeli. (2: 6-16)
- Uovu wa Israeli. (3:1-6:14)
- Maono matano. (7:1-9:10)
- Matengenezo ya Israeli. (9:11-15)

1 Maneno ya Amosi, mmoja wa wachunga wanyama wa Tekoa, yale aliyoyaona kuhusu Israeli miaka miwili kabla ya tetemeko la ardhi, wakati Uzia alipokuwa mfalme wa Yuda na Yeroboamu mwana wa Yoashi alipokuwa mfalme wa Israeli.

2 Alisema:

“BWANA ananguruma toka Sayuni pia ananguruma kutoka Yerusalem, malisho ya wachunga wanyama yanakauka, kilele cha Karmeli kinanyauka.”

Hukumu Juu Ya Majirani Wa Israeli

3 Hili ndilo asemalo BWANA:

“Kwa dhambi tatu za Dameski, hata kwa nne, sitaizuia ghadhabu yangu.

Kwa sababu aliipura Gileadi kwa vyombo vyaa chuma vyenye meno.

4 Nitatuma moto juu ya nyumba ya Hazaeli ambaao utateketeza ngome za Ben-Hadadi.

5 Nitatalivunja lango la Dameski, nitamwangamiza mfalme aliyeko katika Bonde la Avenia^a

na yeeye ambaye anaishika fimbo ya utawala katika Beth-Edeni.

Watu wote wa Aramu watakwenda uhamishoni huko Kiri,” asema BWANA.

6 Hili ndilo asemalo BWANA:

“Kwa dhambi tatu za Gaza, hata kwa nne, sitaizuia ghadhabu yangu,

kwa sababu walichukua mateka jumuiya nzima na kuwauza kwa Edomu,

7 Nitatuma moto juu ya kuta za Gaza ambaao utateketeza ngome zake.

8 Nitamwangamiza mfalme wa Ashdodi na yeeye aishikaye fimbo ya utawala katika Ashkeloni.

Nitaugeuza mkono wangu dhidi ya Eroni, hadi Mfilisti wa mwisho atakapokufa,” asema BWANA Mwenyezi.

9 Hili ndilo asemalo BWANA:

^a5 Aven: Maana yake ni uovu.

“Kwa dhambi tatu za Tiro, hata kwa nne, sitaizuia ghadhabu yangu.

Kwa sababu ameuza jumuiya nzima ya mateka kwa Edomu na kutokujali mapatalano ya undugu,

10 Nitatuma moto kwenye kuta za Tiro ambaao utateketeza ngome zake.”

11 Hili ndilo BWANA asemalo:

“Kwa dhambi tatu za Edomu, hata kwa nne, sitaizuia ghadhabu yangu.

Kwa sababu alimfuatia ndugu yake kwa upanga,

alikataa kuonyesha huruma yo yote, kwa sababu hasira yake kali iliendelea kupanda wakati wote na ghadhabu iliwaka bila kuzuiliwa.

12 Nitatuma moto juu ya Temani ambaao utateketeza maboma ya Bosra.”

13 Hili ndilo asemalo BWANA:

“Kwa dhambi tatu za Amoni, hata kwa nne, sitaizuia ghadhabu yangu.

Kwa sababu aliwatumbua wanawake wajawazito wa Gileadi ili kuongeza mipaka yake.

14 Nitatuma moto kwenye kuta za Raba ambaao utateketeza ngome zake katikati ya vilio vyaa vita katika siku ya mapigano, katikati ya upepo mkali katika siku ya dhoruba.

15 Mfalme wake atakwenda uhamishoni, yeeye pamoa na maofisa wake,” asema BWANA.

2 Hili ndilo asemalo BWANA:

“Kwa dhambi tatu za Moabu, hata kwa nne, sitazuia ghadhabu yangu.

Kwa sababu alichoma mifupa ya mfalme wa Edomu, ikawa kama chokaa.

2 Nitatuma moto juu ya Moabu ambaao utateketeza ngome ya Keriothi. Moabu ataanguka kwa ghasia kubwa katikati ya vilio vyaa vita na mlion wa tarumbeta.

3 Nitamwangamiza mtawala wake na kuwauza

AMOSI

maofisa wake wote pamoja naye,"

⁴Hili ndilo asemalo BWANA:

"Kwa dhambi tatu za Yuda,
hata kwa nne, sitaizuia ghadhabu
yangu.

Kwa sababu wameikataa sheria ya BWANA
na hawakuzishika amri zake,
kwa sababu wamepotoshwa na miungu ya
uongo,
miungu ambayo babu zao waliifuata,
asema BWANA.

⁵Nitatuma moto juu ya Yuda
utateketeza ngome za Yerusalem."

Hukumu Juu Ya Israeli

⁶Hili ndilo asemalo BWANA:

"Kwa dhambi tatu za Israeli,
hata kwa nne, sitaizuia ghadhabu
yangu.
Wanawauza wenyewe haki kwa fedha,
na maskini kwa jazi ya viatu.

⁷Wanakanyaga juu ya vichwa vya maskini
kama vile juu ya mavumbi ya nchi
na kukataa haki kwa walioonewa
Baba na mwanaye hushiriki msichana
mmoja kwa hivyo hulinajisi jina langu
takatifu.

⁸Watu hulala kando ya kila madhabahu
juu ya nguo zilizowekwa rehani.

Katika nyumba ya mungu wao
hunywa mvinyo ulionunuliwa kwa fedha
walizotozwa watu.

⁹"Nilimwangamiza Mwamori mbele yao,
ingawa alikuwa mrefu kama mierezi
na mwenye nguvu kama mialoni.

Niliyaangamiza matunda yake juu na mizizi
yake chini.

¹⁰"Niliwaleta toka Misri,
na nikawaongoza miaka arobaini jangwani
niwape nchi ya Waamori.

¹¹Pia niliinua manabii kutoka mionganoni
mwa wana wenu na Wanadhiri kutoka
mionganoni mwa vijana wenu wa kiume.
Je! hii si kweli, Enyi watu wa Israeli?"
Asema BWANA.

¹²"Lakini mliwafanya Wanadhiri kunywa mvinyo
na kuwaamuru manabii wasitabiri.

¹³"Sasa basi, nitawaponda kama gari

lipondavyo wakati limejazwa nafaka.

¹⁴Mkimbiaji hodari hatanusurika,
wenye nguvu wataishiwa nguvu zao
na shujaa hataweza kuokoa maisha yake.

¹⁵Mpiga upinde atakimbia,
askari wapiga mbio hawataweza kutoroka,
na mpanda farasi hataokoa maisha yake.
¹⁶Hata askari walio mashujaa sana siku hiyo
watakimbia uchi,"

asema BWANA.

Mashahidi Waitwa Dhidi Ya Israeli

3 Sikelizeni neno hili BWANA alilosema dhidi
yenu, Enyi watu wa Israeli, dhidi ya jamaa
nzima niliowaleta toka Misri:

²"Ni ninyi tu niliowachagua kati ya jamaa zote
za dunia,
kwa hiyo nitawaadhibu kwa ajili ya dhambi
zenu zote."

³Je! Watu wawili hutembea pamoja
wasipokubaliana kufanya hivyo?

⁴Je! simba hunguruma katika kichaka
wakati hana mawindo?
Aweza kuvuma katika pango
wakati ambao hajakamata cho chote?
⁵Je! ndege aweza kuanguka kwenye mtego ulio
ardhini ambapo hajategewa chambo?
Je! mtego unaweza kufyatuka toka ardhini
wakati ambapo hakuna cho chote cha
kunasa?

⁶Je! tarumbeta inapopigwa mjini kujulisha
hatari,
watu hawatetemeki?
Mji upatwapo na maafa,
Je, si BWANA amesababisha?

⁷Hakika BWANA hatafanya neno lolote
bila kuwafunulia watumishi wake manabii
siri yake.

⁸Simba amenguruma,
Je ni nani ambaye hataogopa?
BWANA Mwenyezi ametamka
Je, ni nani awezaye kunyamaza ila
kutabiri?

⁹Tangazeni katika ngome za Ashdodi
na katika ngome za Misri:
"Kusanyikeni juu ya milima ya Samaria,
angalieni wingi wa wasiwasi ulio ndani
yake,
na uonevu ulio mionganoni mwa watu

wake."

¹⁰BWANA asema:

"Hawajui kutenda lililo jema,
wale ambao hujilundikia nyara na vitu
viliwyotekwa katika ngome zao."

¹¹Kwa hiyo hili ndilo asemalo

BWANA Mwenyezi:

"Adui ataizingira nchi,
ataangusha chini ngome zenu na
kuteka nyara maboma yenu."

¹²Hili ndilo asemalo BWANA:

"Kama vile mchungaji aokoavyo kinywani
mwa simba vipande viwili tu vya mfupa
wa mguu au kipande cha sikio,
hivyo ndivyo Waisraeli watakavyookolewa,
wale wakao Samaria kwenye kingo za
vitanda vyao na katika Dameski
kwenye viti vyao yya fahari."

¹³"Sikia hili na ushuhudie dhidi ya nyumba
ya Yakobo," asema Bwana, BWANA Mungu
Mwenyezi.

¹⁴"Siku nitakapomwadhibu Israeli kwa
sababu ya dhambi zake,
nitaharibu madhabahu za Betheli,
pembe za madhabahu zitakatiliwa mbali
na kuanguka chini.

¹⁵Nitabomoa nyumba ya wakati wa masika,
pamoja na nyumba ya wakati wa
kiangazi,
nyumba zilizonakshiwa kwa pembe za
ndovu na majumba makubwa ya fahari
yatabomolewa,"
asema BWANA.

Israeli Hajarudi Kwa Mungu

4 Sikilizeni neno hili, ninyi ng'ombe wa
Bashani mlioko juu ya Mlima Samaria,
ninyi wanawake mnaowaonea maskini
na kuwagandamiza wahitaji
na kuwaambia wanaume wenu,
"Tuleteeni vinywaji!"

²BWANA Mwenyezi ameapa kwa
utakatifu wake:
"Hakika wakati utakuja
mtakapochukuliwa na kulabu,
na wanaosalia kwandoana za samaki.

³Nanyi mtakwenda moja kwa moja kupitia
mahali palipobomolewa kwenye ukuta,

nanyi mtatupwa njekuelekeea Harmoni,"
asema BWANA.

⁴"Nendeni Betheli mkatende dhambi,
nendeni Gilgali mkazidi kutenda
dhambi.

Leteni dhabihu zenu kila asubuhi,
zaka zenu kila mwaka wa tatu.

⁵Mchome mkate uliotiwa chachu kama
sadaka ya shukrani,
jisifuni kuhusu sadaka zenu za hiari,
jigambeni kwa ajili ya sadaka hizo,
Enyi Waisraeli,
kwa kuwa hili ndilo mnalopenda kulitenda,"
asema BWANA Mwenyezi.

⁶"Niliwapa njaa kwenye kila mji
na ukosefu wa chakula katika kila mji,
hata hivyo bado hamjanirudia mimi,"
asema BWANA.

⁷"Pia niliwazuilia ninyi mvua miezi mitatu
kabla ya kufikia mavuno.
Nilinyesha mvua kwenye mji mmoja,
lakini niliizua mvua isinyeshe mji
mwingine.
Shamba moja liliipata mvua,
na lingine halikupata nalo likakauka.

⁸Watu walitangatanga mji hata mji kutafuta maji,
lakini hawakupata ya kuwatosha kunywa,
hata hivyo hamjanirudia mimi,"
asema BWANA.

⁹Mara nyingi nilizipiga bustani zenu na
mashamba ya mizabibu,
niliyapiga kwa kutu na ukungu.
Nzige walitafuna tini zenu na miti ya
mizeituni,
hata hivyo hamjanirudia mimi,"
asema BWANA.

¹⁰"Niliwapelekea tauni mionganoni mwenu
kama nilivyofanya kule Misri.
Niliwaua vijana wenu wa kiume kwa
upanga,
niliwachukua farasi wenu.
Nilijaza pua zenu kwa uvundo wa kambi
zenu,
hata hivyo hamjanirudia mimi,"
asema BWANA.

¹¹"Niliwaangamiza baadhi yenu kama
nilivyoangamiza Sodoma na Gomora.

AMOSI

Mlikuwa kama kijiti kiwakacho
kilichopokonywa motoni,
hata hivyo hamjanirudia,"
asema BWANA.

¹²"Kwa hiyo hili ndilo nitakalowafanya Israeli
na kwa sababu nitawafanya hili,
jiandaeni kukutana na Mungu wenu,
Ee Israeli."

¹³Yeye ambaye hufanya milima,
anaumba upepo,
na kufunua mawazo yake kwa mwanadamu,
ye ye ageuzaye asubuhi giza
na kukanyaga mahali pa juu pa nchi,
BWANA Mwenyezi ndilo jina lake.

Maombolezo Na Wito Wa Toba

5 Sikia neno hili, Ee nyumba ya Israeli,
ombolezo hili ninalifanya kuhusu ninyi:

²"Bikira Israeli ameanguka,
kamwe hatainuka tena,
ameachwa pweke katika nchi yake,
hakuna ye yote wa kumwinua."

³Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo:

"Wakati mmoja wa miji yako utakapopeleka
watu elfu moja vitani, mia moja tu
watarudi.

Wakati mji utakapopeleka mia moja,
kumi tu ndio watarudi hai."

⁴Hili ndilo BWANA asemalo kwa nyumba ya
Israeli:

"Nitafuteni mpate kuishi,

⁵Msitafute Betheli,
msiendo Gilgali,
msisafiri kwenda Beerisheba.

Kwa maana kwa hakika Gilgali itakwenda
uhamishoni,

na Betheli itakuwa si kitu."

⁶Mtafuteni BWANA mpate kuishi,
au atafagia nyumba ya Yosefu kama moto,
utawateketeza,
nayo Betheli haitakuwa na ye yote wa
kuuzima.

⁷Ninyi amba mamageuza haki kuwa uchungu
na kuiangusha haki chini

⁸(yeye ambaye alifanya Kilimia na Orioni,

ambaye hugeuza giza kuwa asubuhi
na mchana kuwa usiku,
ambaye huyaita maji ya bahari
na kuyamwaga juu ya uso wa nchi,
BWANA ndilo jina lake.

⁹Yeye hufanya maangamizo kwenye
ngome na kufanya mji uliozungushiwa
ngome kuwa ukiwa,)

¹⁰mnamchukia yule akemeaye mahakamani
na kumdhara yule ambaye husema kweli.

¹¹Mnamgandamiza maskini
na kumlazimisha awape nafaka.
Kwa hiyo, ingawa mmejenga majumba
ya mawe ya fahari,
hamtaishi ndani yake,
ingawa mmeponda mashamba mazuri ya
mizabibu,
hamtakunya divai yake.

¹²Kwa kuwa ninajua hesabu ya makosa yenu
na ukubwa wa dhambi zenu.

Mmewaonea wenyewe haki na kupokea
rushwa na kuzuia haki ya maskini
mahakamani.

¹³Kwa hiyo mtu mwenye busara
hunyamaza kimya nyakati kama hizo,
kwa kuwa nyakati ni mbaya.

¹⁴Tafuteni mema, wala si mabaya,
ili mpate kuishi.

Ndipo BWANA Mungu Mwenyezi
atakuwa pamoja nanyi,
kama msemavyo yupo nanyi.

¹⁵Yachukieni maovu, yapendeni mema,
dumisheni haki mahakamani.

Yamkini BWANA Mungu
Mwenyezi atawahurumia mabaki ya
Yosefu.

¹⁶Kwa hiyo hili ndilo Bwana, BWANA Mungu
Mwenye nguvu asemalo:

"Kutakuwepo maombolezo katika
barabara zote na vilio vya uchungu
mahali pa njia kuu.

Wakulima wataitwa kuja kulia
na waombolezaji waje kuomboleza.

¹⁷Kutakuwepo kuomboleza katika mashamba
yote ya mizabibu,
kwa kuwa nitapita katikati yenu,"
asema BWANA.

Siku Ya BWANA

- ¹⁸Ole wenu ninyi mnaoitamani
siku ya BWANA!
Kwa nini mnaitamani siku ya BWANA?
Siku hiyo itakuwa giza, si nuru.
- ¹⁹Itakuwa kama vile mtu aliyemkimbia simba
kumbe akakutana na dubu,
kama vile mtu aliyeingia nyumbani mwake
na kuupumzisha mkono wake kwenye
ukuta kumbe akaumwa na nyoka.
- ²⁰Je, siku ya BWANA haitakuwa giza,
na si nuru,
giza nene, bila mwonzi wa mwanga?
- ²¹Ninachukia, ninazidharau sikukuu zenu
za dini,
siwezi kuvumilia makusanyiko yenu.
- ²²Hata ingawa mnaniletea sadaka zenu za
kuteketezwa na sadaka za nafaka,
sitazikubali.
Ingawa mnaniletea sadaka nzuri za amani,
sitazitambua.
- ²³Niondoleeni kelele za nyimbo zenu!
Sitasikiliza sauti za vinubi vyenu.
- ²⁴Lakini acheni haki itiririke kama mto,
na uadilifu uwe kama kijito kisichokauka!
- ²⁵Je, mliniletea dhabihu na sadaka
mlipokuwa jangwani miaka arobaini,
Ee nyumba ya Israeli?
- ²⁶Mmeyainua madhabahu ya mfalme wenu,
Sakuthi mungu wenu mtawala,
Kiuni mungu wenu wa nyota,
ambao mliwatengeneza wenyewe.
- ²⁷Kwa sababu hiyo nitawapelekeni
uhamishoni mbali kupita Dameski,”
asema BWANA, ambaye jina lake
ni Mungu Mwenyezi.

Ole Kwa Wanaoridhika

- 6** Ole wenu ninyi mnaostarehe na kuridhika
katika Sayuni na ninyi mnaojisikia salama
juu ya mlima Samaria,
ninyi watu mashuhuri wa taifa
lililoendelea kuliko mataifa mengine,
ambao watu wa Israeli
wanawategemea!
- ²Nendeni Kalne mkaone kutoka huko,
mwende hadi Hamathi iliyo kuu,
kisha mshuke hadi Gathi ya Wafilisti.
Je, wao ni bora kuliko falme zenu mbili?
Je, nchi yao ni kubwa kuliko yenu?
- ³Mnaiweka mbali siku iliyo mbaya
na kuleta karibu utawala wa kuogofya.

⁴Ninyi mnalala juu ya vitanda vilivyofunika
kwa pembe za ndovu na kujinyoosha juu
ya viti vya fahari.

Mnajilisha kwa wana kondoo wazuri na
ndama walionenepeshwa.

⁵Ninyi mnaopigapiga vinanda ovyo kwa nguvu
na kujifanya wapiga vinubi kama mfalme
Daudi huku mkitunga nyimbo papo hapo.

⁶Mnakunywa mvinyo kwa bakuli zilizojazwa
na mnajipaka mafuta mazuri,
lakini hamhuzuniki kwa maangamizi ya
Yosefu.

⁷Kwa hiyo mtakuwa mionganii mwa watu wa
kwanza kwenda uhamishoni,
karamu zenu na kustarehe kutakoma.

BWANA Anachukia Kiburi Cha Israeli

⁸BWANA Mwenyezi ameapa kwa nafsi yake,
BWANA Mungu Mwenye Nguvu asema:

“Nachukia kiburi cha Yakobo,
nachukia ngome zake,
nitautoa mji wao na kila kitu kilichomo ndani
mwake.”

⁹Kama watu kumi watabaki katika nyumba
moja, wao pia watakufa. ¹⁰Kama jamaa ambaye
atachoma miili akija ili kuitoa nje ya nyumba, na
kumwuliza ye yote ambaye bado anajificha
humo, “Je,yuko mtu ye yote pamoja nawe?”
Naye akisema, “Hapana,” ndipo atakaposema,
“Nyamaza kimya! Haturuhusiwi kutaja jina la
BWANA.”

¹¹Kwa kuwa BWANA ameamuru,
naye atabomoa jumba kubwa vipande vipande na
nyumba ndogo vipande vidogo vidogo.

¹²Je, farasi waweza kukimbia kwenye
miamba mikali?
Je, aweza mtu kulima huko kwa
maksai?

Lakini mmegeuza haki kuwa sumu na
matunda ya uadilifu kuwa uchungu,

¹³ninyi mnaoshangilia kushindwa kwa Lodebari
na kusema, Je, hatukuteka Karnaimu kwa
nguvu zetu wenyewe?”

¹⁴Maana BWANA, Mungu Mwenyezi
asema, “Nitainua taifa dhidi yenu,
Ee nyumba ya Israeli,
nalo litawatesa kuanzia Lebo Hamathi
hadi bonde la Araba.”

Maono Ya Kwanza: Nzige

7 Hili ndilo alilonionyesha BWANA Mwenyezi katika maono: Alikuwa anaandaa makundi ya nzige baada ya kuvunwa fungu la mfalme na wakati ule tu mimea ya pili ilipokuwa ikichipua. ²Wakati nzige walipokuwa wamekula mimea yote ya nchi, nililia kwa sauti kuu, "BWANA Mwenyezi, samehe! Je, Yakobo atawezaje kuendelea kuishi? Yeye ni mdogo sana!"

³Kwa hiyo BWANA akaghairi. Kisha BWANA akasema,

"Hili halitatokea."

Maono Ya Pili: Moto

⁴Hili ndilo BWANA Mwenyezi alilonionyesha katika maono: BWANA Mwenyezi alikuwa akiita hukumu ya moto, nao ulikausha vilindi vikuu, ukateketiza nchi. ⁵Ndipo nikalia, "BWANA Mwenyezi, nakusihii, zvia! Je, Yakobo atawezaje kuendelea kuishi? Yeye ni mdogo sana!"

⁶Kwa hiyo BWANA akaghairi.

BWANA Mwenyezi akasema, "Hili nalo halitatokea."

Maono Ya Tatu: Timazi

⁷Hili ndilo alilonionyesha katika maono: Bwana alikuwa amesimama karibu na ukuta ambao ulikuwa umejengwa kwa timazi, akiwa na uzi wa timazi mkononi mwake. ⁸Naye BWANA akaniuliza, "Je, Amosi unaona nini?"

Nikamjibu, "uzi wa timazi."

Kisha Bwana akasema, "Tazama, ninaweka uzi wa timazi miongoni mwa watu wangu Israeli, sitawahurumia tena.

⁹"Mahali pa juu pa Isaka pa kuabudia miungu pataangamizwa na mahali patakatifu pa Israeli pa kuabudia pataharibiwa, kwa upanga wangu nitainuka dhidi ya nyumba ya Yeroboamu."

Amosi Na Amazia

¹⁰Kisha Amazia kuhani wa Betheli akatuma ujumbe kwa Yeroboamu mfalme wa Israeli, akisema: "Amosi analeta fitina juu yako katikati ya Israeli. Nchi haiwezi kuvumilia maneno yake yote. ¹¹Kwa kuwa hili ndilo Amosi analosema:

"'Yeroboamu atakufa kwa upanga, na kwa hakika Israeli watakwenda uhamishoni, mbali kabisa na nchi yao.'"

¹²Kisha Amazia akamwambia Amosi, "Nenda zako, ewe mwonaji! Urudi katika nchi ya Yuda. Ujipatie riziki yako huko na kufanya utabiri wako huko. ¹³Usiendelee kutabiri katika Betheli, kwa sababu hapa ni mahali pa mfalme pa kuabudia na hekalu la ufalme huu."

¹⁴Amosi akamjibu Amazia, "mimi sikuwa nabii wala mwana wa nabii, lakini nilikuwa mchungaji wa kondoo na mtunza mikuyu. ¹⁵Lakini BWANA akanitoa kutoka kuchunga kondoo na kuniambia, 'Nenda, ukawatabirie watu wangu Israeli.' ¹⁶Sasa basi, sikieni neno la BWANA, Nanyi mnasema,

"'Usitabiri dhidi ya Israeli, na uache kuhubiri dhidi ya nyumba ya Isaka.'

¹⁷Kwa hiyo hili ndilo asemalo BWANA:

"'mke wako atakuwa kahaba mjini, nao wana wako na binti zako watauawa kwa upanga. Shamba lako litapimwa na kugawanywa, na wewe mwenyewe utafia katika nchi ya kipagania.'

Nayo Israeli kwa hakika itakwenda uhamishoni, mbali na nchi yao.'

Maono Ya Nne: Kikapu Cha Matunda Yaliyoiva

8 Hili ndilo alilonionyesha BWANA Mwenyezi katika maono: kikapu cha matunda yaliyoiva. ²Akaniuliza, "Amosi, unaona nini?"

Nikajibu, "Kikapu chenye matunda yaliyoiva."

Ndipo BWANA akanambia, "wakati umewadia kwa watu wangu Israeli, sitawahurumia zaidi.

³BWANA Mwenyezi asema, "Katika siku ile, nyimbo katika hekalu zitageuka kuwa maombolezo. Miili mingi sana itatupwa kila mahali kimya kimya!"

⁴Lisikieni hilli, ninyi ambao mnawagandamiza wahitaji na kuwaonea maskini wa nchi.

⁵Mkisema,

"Ni lini Mwezi Mwandamo utakapopita ili tupate kuuza nafaka, na sabato itakwisha lini ili tuweze kuuza ngano?"

^{a17} nchi ya kipagani maana yake ni nchi najisi.

5Tupunguze vipimo,
kuungeza bei
na kudanganya kwa mizani zisizo sawa.

6Tukiwanunua maskini kwa fedha
na wahitaji kwa jozi ya viatu
na tukiwa hata takataka za ngano pamoja
na ngano.

7BWANA ameapa kwa kiburi cha Yakobo:
"Kamwe, sitasahau cho chote ambacho
wamefanya.

8"Je, nchi haitatetemeka kwa ajili ya hili,
nao wote waishio ndani mwake
hawataomboleza?
Nchi yote itainuka kama Nile,
itapanda na kushuka kama mto wa
Misri.

9"Katika siku ile," asema BWANA Mwenyezi,
"Nitalifanya juu litue alasiri na kuifanya
dunia
iwe giza wakati wa mchana mwangavu.

10Nitageuze sikukuu zenu za kidini kuwa
maombolezo,
na kuimba kwenu kote kuwe kilio.
Nitawafanya ninyi nyote mvae nguo ya
gunia na kunyoa nywele zenu.
Nitaufanya wakati ule uwe kama
kuombolezea mwana wa pekee,
na mwisho wake kama siku ya
uchungu.

11"Siku zinakuja," asema BWANA
Mwenyezi,
"Wakati nitakapotuma njaa katika nchi yote,
si njaa ya chakula wala kiu ya maji,
lakini njaa ya kusikia maneno ya BWANA.

12Wanaume watayumbayumba kutoka bahari
hadi bahari na kutangatanga kutoka
kaskazini mpaka mashariki,
wakitafuta neno la BWANA,
lakini hawatalipata.

13"Katika siku ile wasichana wazuri na vijana
wanaume wenyewe nguvu watazimia kwa
sababu ya kiu.

14Wale waapao kwa aibu ya Samaria,
au kusema, 'Hakika kama miungu yenu
iishivyo, Ee Dani,'
au 'Hakika kama mungu wa Beer-sheba
aishivyo' wataanguka, wala
hawatasimama tena."

Israeli Kuangamizwa

9 Nilimwona Bwana akiwa amesimama
kando ya madhabahu, naye akasema:
"Piga juu ya nguzo ili vizingiti vitikisike.
viangushe juu ya vichwa vya watu
wote,
na wale watakaosalia nitawaua kwa
upanga.
Hakuna awaye yote atakayekimbia,
hakuna atakayetoroka.
2Wajapojichimbia chini mpaka kwenye vina vya
kuzimu, kutoka huko mkono wangu
utawatoa.
Wajapopanda juu hadi kwenye mbingu,
kutoka huko nitawashusha.
3Wajapojificha juu ya kilele cha Karmeli,
huko nitawawinda na kuwakamata.
Wajapojificha kutoka kwenye uso
wangu katika vilindi vya bahari,
huko nako nitaamuru joka kuwauma.
4Wajapopelekwa uhamishoni na adui zao,
huko nako nitaamuru upanga uwaue.
Nitawakazia macho yangu
kwa mabaya wala si kwa mazuri."
5Bwana, BWANA Mwenye Nguvu,
ye ye agusaye dunia nayo ikayeyuka,
na wote wakaao ndani mwake
wakaomboleza,
nchi yote huinuka kama Nile,
kisha hushuka kama mto Misri,
6ye ye ambaye hujenga jumba lake la kifalme
katika mbingu na kuisimika misingi yake
juu ya dunia,
ye ye aitaye maji ya bahari na kuyamwaga
juu ya uso wa nchi,
BWANA ndilo jina lake.
7"Je, Waisraeli ninyi si sawa kwangu
kama Wakushi?"
Asema BWANA.
"Je, sikuleta Israeli kutoka Misri,
Wafilisiti toka Kaftori na Washami
kutoka Kiri?
8"Hakika macho ya BWANA Mwenyezi
yako juu ya ufalme wenyewe dhambi.
Nami nitauangamiza kutoka kwenye uso wa
dunia hata hivyo sitaiangamiza kabisa
nyumba ya Yakobo,"
asema BWANA.

- ⁹ "Kwa kuwa nitatoa amri,
 na nitaipepesta nyumba ya Israeli
 mionganini
 mwa mataifa yote kama vile nafaka
 ipepetwavyo katika ungo
 na hakuna hata punje moja nzuri
 itakayoanguka chini.
¹⁰ Watenda dhambi wote mionganini mwa watu
 wangu watauawa kwa upanga,
 wale wote wasemao,
 'Maafa hayatatupata wala kutukuta.'

Kurejezwa Kwa Israeli

- ¹¹ Katika siku ile nitaisimamisha
 hema ya Daudi iliyoanguka.
 Nitakarabati mahali palipobomoka
 na kujenga upya magofu yake
 na kujenga kama ilivyokuwa awali,
¹² ili wapate kumiliki mabaki ya Edomu na
 mataifa yote yale yanayobeba jina
 langu."
 Asema BWANA ambaye atafanya
 mambo haya.

- ¹³ "Siku zinakuja," asema BWANA,
 "wakati mvunaji atakapotanguliwa na
 mkulima
 na mpanzi atakapotanguliwa na yeye
 akamuaye zabibu.
 Divai mpya itadondoka kutoka milimani
 na kutiririka kutoka vilima vyote.
¹⁴ Nitawarejeza tena watu wangu Israeli
 waliohamishwa,
 wataijenga tena miji iliyoachwa magofu,
 nao wataishi ndani mwake.
 Watapanda mizabibu na kunywa divai yake,
 watalima bustani na kula matunda yake.
¹⁵ Nitaipanda Israeli katika nchi yao wenyewe,
 hawatang'olewa tena kutoka katika nchi
 ambayo nimewapa."

Asema BWANA Mungu wenu.

OBADIA

Utangulizi

Jina Obadia maana yake ni "*Mtumishi wa Yehova.*" Kitu pekee kinachojulikana kuhusu nabii huyu ni haya yaliyoandikwa katika kitabu hiki chenyе unabii wake. Obadia alitoa unabii kuhusu hukumu ya Mungu dhidi ya taifa la Edomu juu ya kuangamizwa na kukomesha kwake lisiwepo tena ulimwenguni. Waedomu ambaو walikuwa uzao wa Esau, walijivunia usalama katika ngome zao zilizokuwa kwenye Mlima Seiri, kusini mwa Bahari ya Chumvi (Bahari Mfu). Waliwatazama watu wa Yuda walipopatwa na mikasa mikononi mwa wavamizi. Mwanzoni mwa karne ya tisa Waedomu wenyewe walishiriki zaidi ya mara nne kuiteka nyara Yerusalem.

Uvamizi wa Waedomu katika siku za Yehoram mfalme wa Yuda (*2Wafalme 8:20; 2Mambo ya Nyakati 21:16-17*) unawezekana ukawa ndio wakati wa unabii wa Obadia. Kufikia wakati wa unabii wa Malaki, kama 430 K.K. huu unabii wa kufukuzwa Waedomu kutoka Mlima Seiri na Waarabu inawezekana tayari ulishakuwa ni uhalisi. Waedomu hawakusikika tena baada ya kuharibiwa kwa Yerusalem mnamo 70 B.K.

Wazo Kuu

Obadia anatangaza hukumu ya Mungu dhidi ya Waedomu na akatabiri kuangamizwa kwao na kufutwa kwa kumbukumbu lao katika uso wa dunia. Wale wanaopigana na watu walioitwa na Mungu, Yeye hupigana nao na kufuta kumbukumbu lao duniani wasipotubu. Kihistoria, wakati wote Waedomu walikuwa wanawasumbua Wayahudi. Kabla ya kuandikwa kitabu hiki, walikuwa wanajiunga na waliokuwa wanashambulia Yuda. Unabii huu ultoka baada ya Israeli kugawanyika katika falme mbili, kaskazini (Israeli) na kusini (Yuda). Unabii huu ulikuwa kabla ya Yuda kushindwa na mfalme Nebukadneza mnamo mwaka 586 K.K.

Dhumuni

Kuonyesha kwamba Mungu anawahukumu wale wanaowadhuru watu wake.

Mwandishi

Obadia.

Mahali

Edomu, Yerusalem

Tarehe

Kama 840 K.K.

Wahusika Wakuu

Amosi na Waedomu

Mgawanyo

- Maangamizi ya Edomu (1:1-14)
- Edomu katika siku ya Bwana (1:15-21)

OBADIA

1 Maono ya Obadia.

Hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi kuhusu Edomu.

Tumesikia ujumbe kutoka kwa BWANA:

Mjumbe alitumwa kwa mataifa kusema, "Inukeni, na twendeni tukapigane vita dhidi ya Edomu."

2"Angalieni, nitawafanya wadogo mionganoni mwa mataifa, mtadharauliwa kabisa.

3Kiburi cha moyo wako kimekudanganya, wewe unayeishi kwenye nyufa za miamba na kufanya makao yako juu, wewe unayejambia mwenyewe, 'Ni nani awezaye kunishusha chini?'

4Ingawa unapaa juu kama tai na kufanya kiota chako kati ya nyota, kutoka huko nitakushusha chini," asema BWANA.

5"Ikiwa wevi wangekuja kwako, ikiwa wanyang'anyi wangekuja usiku Lo ! Tazama ni maafa kiasi gani yanekuwa yanayokungojea, je, si wangeiba tu kiasi kile wanachotaka?

Kama wachuma zabibu wangekuja kwako, je, wasingebakiza zabibu chache?

6Lakini tazama ni jinsi gani Esau atatekwa, hazina zake zilizofichwa zitatekwa nyara!

7Wote ulioungana nao watakuokuza hadi mpakani, rafiki zako watakudanganya na kukushinda, wale wanaokula mkate wako watakutegea mtego lakini hutawenza kuugundua.

8"Katika siku hiyo," asema BWANA, "je, sitaangamiza watu wenye hekima wa Edomu, watu wenye ufahamu katika millima ya Esau?

9Ee Temani, mashujaa wako watatiwa hofu, kila mmoja katika millima ya Esau ataangushwa chini kwa kuchinjwa.

10Kwa sababu ya jeuri uliyofanya dhidi ya ndugu yako Yakobo, aibu itakufunika, utaangamizwa milele.

11Siku ile ulisimama mbali ukiangalia wakati wageni walipojichukulia utajiri wake

na watu wa nchi nyingine walipoingia malango yake

wakipiga kura kwa ajili ya Yerusalem, ulikuwa kama mmoja wao.

12Usingemdharaudugu yako katika siku ya msiba wake, wala kufurahia juu ya watu wa Yuda katika siku ya maangamizi yao, wala kujigamba sana katika siku ya taabu yao.

13Usingeingia katika malango ya watu wangu katika siku ya maafa yao, wala kuwadharau katika janga lao katika siku ya maafa yao, wala kunyang'anya mali zao katika siku ya maafa yao.

14Usingengoja kwenye njia panda na kuwaua wakimbizi wao, wala kuwatoa watu wake waliosalia katika siku ya shida yao.

15"Siku ya BWANA i karibu kwa mataifa yote.

Kama ulivyofanya, nawe utafanyiwa vivyo hivyo, matendo yako yatakurudia juu ya kichwa chako.

16Kama vile ulivyokunywa juu ya mlima wangu mtakatifu, vivyo hivyo mataifa yote watakunywa mfululizo, watakunywa na kunywa, nao watatoweka kana kwamba hawajawahi kuwepo.

17Lakini katika Mlima Sayuni kutakuwepo na wale watakaookoka, nao utakuwa mtakatifu na nyumba ya Yakobo itamiliiki urithi wake.

18Nyumba ya Yakobo itakuwa moto na nyumba ya Yosefu itakuwa mwali wa moto, nayo nyumba ya Esau itakuwa bua kavu, nao wataiwasha moto na kuiteketeza. Hakutakuwa na watakoosalimika kutoka katika nyumba ya Esau." BWANA amesema.

19Watu kutoka nchi ya Negebu wataikalia milima ya Esau, na watu kutoka mitelemko ya vilima watamiliki nchi ya Wafilisti.

OBADIA

Watayakalia mashamba ya Efraimu na
Samaria,
naye Benyamini atamiliki Gileadi.
²⁰Kundi la Waisraeli walioko uhamishoni
Kanaani watarudi na kumiliki nchi
mpaka Sarepta.
Walioko uhamishoni Sefaradi
kutoka Yerusalem watamiliki miji ya
Negebu.
²¹Waokoaji watakwea juu ya Mlima Sayuni
kutawala milima ya Esau.
Nao ufalme utakuwa wa BWANA.

Utangulizi

Yona maana yake "hua". Kitabu hiki kifupi kinachomtaja Yona kuwa mwana wa Amitai (1:1), kinaeleza yale yaliyomtukia yeye kama mzungu wa Mungu. Yona alikuwa amepewa agizo na Mungu aende akawaonye watu wa Ninawi juu ya hukumu iliyokuwa inakuja. Akijaribu kumkimbia Mungu aliamua kuelekea Tarshishi, ambako ni upande wa magharibi, alitelemka mpaka Yafa, akapanda meli iliyokuwa inaelekeea huko. Yona alipotupwa baharini alimezwa na nyangumi^a ambaye alimrudisha mpaka pwani ya mashariki ya Bahari ya Kati (Mediterania). Hatimaye alikwenda Ninawi na akawaonya watu kuhusu hukumu ya Mungu. Alivunjika moyo kwa ajili ya mafanikio yake mwenyewe watu walipotubu na Mungu akaonyesha rehema Zake kwa kughairi na kuahirisha siku ya hukumu. Yona akajifunza kitu ambacho hakutarajia, kwamba Mungu angeweza kusamehe na kubadili alilokusudia watu wakijinyenyekeza, wakatubu, wakaacha njia zao mbaya na kumtafuta Yeye atasamehe na kuponya nchi husika.. Yamkini hii ilikuwa sababu ya Yona kukasirika Mungu alipowasamehe adui yao.

Inawezekana huyu nabii akawa ndiye yule anayetajwa katika 2Wafalme 14:25 kama Yona mwana wa Amitai. Iwapo ndiye, basi hii inazungumzia huduma yake ya awali. Kipindi hicho alitabiri kuwa Yeroboamu II (793-753) angepanua mpaka wa kaskazini wa Israeli kwa kuitia hasara Shamu (Syria), ambayo kwenye utawala wa ufalme wake Hazaeli alikuwa amepokonya eneo kubwa la Israeli.

Ingawa baadhi ya wasomi wanaotumia akili za kibinadamu wamekihesabu kitabu cha Yona kama kisa cha mambo ya ajabu au hadithi ya kubuniwa, Haifai kusadiki tu nusu ya uthibitisho wake wa kihistoria, kwa sababu majina na sehemu zinazotajwa kwenye kitabu ni za kihistoria. Zile nukuu Yesu alizofanya kwenye Yona (*Mat. 12:39,40; na Lk. 11:29,30*), yote haya yanaonyesha msingi wa kihistoria kuhusu matukio yaliyoandikwa kwenye kitabu hiki cha Yona. Yona alimtangulia Amosi na alihudumu wakati wa Mfalme Yeroboamu II, aliyekuwa mfalme mwenye nguvu kuliko wote katika Israeli (793-753 K.K. - angalia 2Wafalme 14:23-25).

Wazo Kuu

Wingi wa rehema za Mungu watu wanaposikia neno wakaamini na kutubu, anavyosamehe na kufuta hukumu iliyokuwa inawakabili. Mungu hapendi mtu ye yote aangamie, bali afikilie toba. Watu wa Ninawi waliposikia ujumbe wa Yona juu ya kuangamizwa kwao, walimsadiki Mungu, mfalme akatangaza kufunga, wakajinyenyekeza tangu mkubwa kabisa hadi mdogo wa wote pamoja na wanyama, wakavaa nguo za magunia, wakatubu. Mungu akasikia toba yao akasamehe. Toba ya Ninawi ilikuwa ya muda mfupi kwa sababu baadaye iliharibiwa mnamo mwaka 612 K. K. Ashuru ilikuwa adui mkubwa wa Israeli na iliishinda Israeli mwaka wa 722 B.C

Mwandishi

Yona mwana wa Amitai.

Kusudi

(1) Wito wa Mungu. (2) Ujumbe wa wokovu ni kwa watu wote. (3) Toba ya kweli. (4) Kuonyesha ukubwa wa neema ya Mungu. (4) Kukasirishwa kwa Yona

Mambo Muhimu

Hiki kitabu ni tofauti na vitabu vingine vyatia unabii kwa sababu mkazo uko katika kuelezea habari za nabii na sio unabii wake. Ni sentensi moja tu inayotoa ufupisho wa ujumbe wake kwa watu wa Ninawi (3:4). Kitabu cha Yona kinatoa maeleo ya kihistoria inatajwa pia na Yesu kama picha ya kifo na kufufuka kwake (*Mathayo 12:38-42*)

Mahali

Ninawi.

Tarehe

Kama mwaka 760 K.K.

Wahusika Wakuu

Yona, nahodha wa meli na mabaharia, nyangumi, Mfalme wa Ninawi na Waninawi wote.

Mgawanyo

- Yona anamkimbia Mungu. (1:1-17)
- Sala ya Yona na kuokolewa. (2:1-10)
- Yona aenda Ninawi. (3:1-10)
- Yona amkasirikia Mungu kwa sababu ya huruma yake. (4:1-11)

^a Nyangumi ni samaki mkubwa sana. Ona pia 1:17; 2:10

Yona Anamkimbia BWANA

1 Neno la BWANA lilimjia Yona mwana wa Amitai. **2**"Nenda katika mji mkubwa wa Ninawi ukahubiri juu yake, kwa sababu uovu wake umekuja juu mbele zangu."

3Lakini Yona alimkimbia BWANA na kuelekea Tarshishi. Alishuka mpaka Yafa, ambapo alikuta meli iliyokuwa imepangwa kuelekea bandari ile. Baada ya kulipa nauli, akapanda melini na kuelekea Tarshishi ili kumkimbia BWANA. **4**Ndipo BWANA akatuma upepo mkali baharini, nayo dhoruba kali sana ikavuma hata meli ikawa hatarini kuvunjika. **5**Mabaharia wote waliogopa na kila mmoja akamllilia mungu wake mwenyewe. Nao wakatupa mizigo baharini ili meli ipungue uzito.

Lakini Yona alikuwa ameteremkia chumba cha ndani ya meli, mahali ambapo alilala na kupatwa na usingizi mzito. **6**Nahodha akamwendea na kusema, "Wewe unawezaje kulala? Amka ukamwite mungu wako! Huenda akatuangalia, tusiangamie."

7Kisha mabaharia wakasemezana wao kwa wao, "Njoni, tupige kura tumtafute anayehusika na maafa haya." Wakapiga kura, kura ikamwangukia Yona.

8Kwa hiyo walimuuliza, "Tuambie, ni nani anayehusika kwa kutuletea tatizo hili lote? Unafanya kazi gani? Umetoka wapi? Nchi yako ni ipi? Wewe ni kutoka taifa lipi?"

9Akajibu, "Mimi ni Mwebrania, nami namwabudu BWANA, Mungu wa Mbinguni, aliyeumba bahari na nchi kavu."

10Hili liliwaogopeshaa nao wakamuuliza, "Umfanya nini?" (Walijua alikuwa anamkimbia BWANA, kwa sababu alishawaambia hivyo.)

11Bahari ilikuwa inazidi kuchafuka. Kwa hiyo walimuuliza, "Tukutendee nini ili kufanya bahari itulie kwa ajili yetu?"

12Akawajibu, "Niinueni mkanitupe baharini, nayo itakuwa shwari. Ninajua mawimbi haya makubwa yamewatokea kwa ajili ya kosa langu."

13Badala yake, wale watu walijitahidi kupiga makasia wawezavyo ili wapate kurudi pwani. Lakini hawakuweza, kwa kuwa bahari ilizidi kuchafuka kuliko mwanzo. **14**Ndipo wakamllilia BWANA, "Ee BWANA, tafadhali usituee kwa kuondoa uhai wa mtu huyu. Usituhesabie hatia kwa kutoa uhai wa mtu asiyekuwa na hatia, kwa kuwa wewe Ee BWANA, umefanya kama

ilivyokupendeza." **15**Kisha walimchukua Yona, wakamtupa baharini nayo bahari iliyokuwa imechafuka ikatulia. **16**Katika jambo hili watu wakamwogopa BWANA sana, wakamtolea BWANA dhabihu na kumwekeea nadhiri.

17Lakini BWANA akamwandaa nyangumi kummeza Yona, naye Yona alikuwa ndani ya tumbo la nyangumi kwa siku tatu mchana na usiku.

Maombi ya Yona Katika Tumbo la Nyangumi

2 Akiwa ndani ya tumbo la nyangumi, Yona alimwomba BWANA Mungu wake.

2Akasema :

"Katika shida yangu nalimwita BWANA,

naye akanijibu.

Kutoka kina cha kaburi niliomba msaada, nawe ukasikiliza kilio changu.

3Ulinitupa kwenye kilindi,

ndani kabisa ya moyo wa bahari, mikondo ya maji ilinizunguka, mawimbi yako yote na viwimbi vilipita juu yangu.

4Nikasema, 'Nimefukuziwa mbali na uso wako, hata hivyo nitatazama tena kuelekea hekalu lako takatifu.

5Maji yaliyonimeza yalinitisha, kilindi kilinizunguka,

mwani^a ulijisokota kichwani pangu.

6Nilizama chini sana mpaka pande za mwisho za milima, makomeo ya hiyo nchi yalinifungia hata milele.

Lakini uliuleta uhai wangu kutoka shimonii, Ee BWANA Mungu wangu.

7"Wakati uhai wangu ulipokuwa unatoka, nilikukumbuka Wewe, BWANA, maombi yangu yalikufikia wewe, katika hekalu lako takatifu.

8"Wale watu wanaong'ang'ana na sanamu zisizofaa

hypoteza neema ile ambayo ingekuwa yao.

9Lakini mimi, kwa wimbo wa shukrani, nitakutolea dhabihu.

Nililowekea nadhiri nitalitimiza. Wokovu watoka kwa BWANA."

^a⁵ "Mwani" hapa maana yake ni magugu yaotayo kwenye sakafu ya kilindi cha bahari.

¹⁰Basi BWANA akamwamuru yule nyangumi, naye akamtapika Yona katika nchi kavu.

Yona Aenda Ninawi

3 Ndipo neno la BWANA likamjia Yona mara ya pili. ²Ondoka uende katika mji mkubwa wa Ninawi, ukautangazie ujumbe ninaokupa."

³Yona akalitii neno la BWANA naye akaenda Ninawi. Basi Ninawi ulikuwa mji maarufu sana, ilichukua siku tatu kuuzunguka. ⁴Siku ya kwanza, Yona aliiingia mjini. Akatangaza: "Baada ya siku arobaini Ninawi utaangamizwa." ⁵Watu wa Ninawi wakamsadiki Mungu, wakatangaza kufunga, nao watu wote kuanzia mkubwa sana hadi yule mdogo kabisa, wakavaa nguo ya gunia.

⁶Habari zilipomfikia mfalme wa Ninawi, aliondoka kwenye kiti chake cha enzi, akavua majoho yake ya kifalme, akajifunika nguo ya gunia kisha akaketi chini mavumbini. ⁷Ndipo akatoa tangazo katika Ninawi yote:

"Kwa amri ya mfalme na wakuu wake:

Msiruhusu mtu ye yote au mnyama, makundi ya ng'ombe au wanyama wengine wafugwao, kuonja kitu cho chote, msiwaruhusu kula wala kunywa. ⁸Bali wanadamu na wanyama wafunikwe kwa nguo ya gunia. Kila mmoja afanye hima kumwomba Mungu. Waziache njia zao mbaya na udhalimu ulio mikononi mwao. ⁹Ni nani ajuaye? Huenda Mungu akaghairi kwa huruma yake akaacha hasira yake kali ili tusingamie."

¹⁰Mungu alipoona walivyofanya na jinsi walivyogeuka kutoka katika njia zao mbaya, akawa na huruma wala hakuleta maangamizi juu yao kama alivyokuwa ameonya.

Hasira ya Yona Kwa Ajili ya Huruma ya BWANA.

4 Lakini Yona alichukizwa sana akakasirika. ²Akamwomba BWANA, "Ee BWANA, hili si lile nililolisema nilipokuwa ningali nyumbani? Hii ndiyo sababu niliharikisha kukimbilia Tarshishi. Nikifahamu kuwa wewe ni Mungu mwenye neema na huruma, si mwepesi wa hasira na amejaa upendo, ni Mungu ambaye hughairi katika kupeleka maafa. ³Sasa, Ee BWANA, niondolee uhai wangu, kwa kuwa ni afadhali mimi nife kuliko kuishi." ⁴Lakini BWANA akamjibu, "Je unayo haki yo yote kukasirika?"

⁵Yona akatoka nje akaketi mahali upande wa mashariki wa mji. Hapo akajitengenezea kibanda, akaketi kwenye kivuli chake na kungojea ni nini kitakachotokea katika mji. ⁶Ndipo BWANA, Mungu akaweka tayari mzabibu na kuufanya uote, kumpatia Yona kivuli kilichomfunika kichwa ili kuondoa taabu yake, naye Yona akafurahi sana kwa ajili ya ule mzabibu. ⁷Lakini kesho yake asubuhi na mapema Mungu akaamuru buu, autafune mzabibu huo nao ukanyauka. ⁸Wakati jua lilipochomoza, Mungu akautuma upepo wa hari wa mashariki, nalo jua likawaka juu ya kichwa cha Yona mpaka akazimia. Akatamani kufa, naye akasema, "Ni afadhali mimi nife kuliko kuishi."

⁹Lakini Mungu alimwambia Yona, "Je, unayo haki kukasirika kuhusu mzabibu huo?"

Akasema, "Ndiyo ninayo haki. Nimekasirika kiasi cha kufa."

¹⁰Lakini BWANA akamwambia, "Wewe waona vibaya kwa ajili ya mzabibu huu, nawe hukuusababisha kuota wala kuutunza. Uliota usiku mmoja nao ukafa usiku mmoja. ¹¹Lakini Ninawi ina zaidi ya watu mia moja na ishirini elfu ambaeo hawawezi kupambanua kulia au kushoto pamoja na ng'ombe wengi. Je, hainipasi kufikiri juu ya mji ule mkubwa?"

MIKA

Utangulizi

Jina Mika linatokana na neno la Kiebrania "Mi-ka-yah" ambalo maana yake "Ni nani aliye kama Bwana?" Mika alizaliwa huko Moresheth-Gathi(1:14) kama kilomita 19.2 kusini magharibi ya Yerusalem, alikuwa mwenyeji wa ufalme wa kusini (Yuda) wakati wa utawala wa Yothamu (751-736 K.K.), Ahazi (736-716K.K.) na Hezekia (716-687K.K). Mika aliihi wakati mmoja na Isaya na Hosea. Aliona Waashuru wakiendelea wakati Isreali ikididimia hadi kufikia kuwa jimbo la Ashuru baada kuanguka kwa Samaria katika mwaka 722-721 K.K. Yuda mara kwa mara ilipata vitisho kutoka kwa wafalme wa Kiashuru waliofanikiwa. Mika alionya juu ya hukumu ya Mungu dhidi ya falme zote mbili, yaani, Yuda ambayo mji wake mkuu ulikuwa Yerusalem na Israeli ambayo mji wake mkuu ulikuwa Samaria. Amosi alitabiri kuwa miji hiyo itaangamizwa kwa sababu ya watawala wake waovu, manabii wa uongo, makuhani waovu wafanya biashara wasiokuwa waaminifu na mahakimu wanaopokea rushwa ambao walishindwa kuonyesha hali ya uchaji na hofu ya Mungu katika wajibu wao. Kutokana na kukosekana kwa haki katika jamii, maskini walionewa, maisha ya watu hayakuwa ya uadilifu na hivyo kwa kule kukosekana kwa utakatifu katika maisha ya kila siku, walikuwa wanakabiliwa na uangamivu. Hali halisi ya kisiasa imeelezewa katika *2Wafalme 15-20 na 2Nyakati 26-30.*

Kinyume na hayo, ilitolewa ahidi ya kufanywa upya kwa Sayuni na utawala wa amani kwa wale waliomwamini na kumtumaini Mungu. Alitabiri kwamba Sayuni iliyofanywa upya itakuwa ndiyo kitovu cha utawala wa ulimwengu wote mahali ambapo amani halisi na haki vitatawala. "Mtawala katika Israeli," ambaye angezaliwa Bethlehemu, angesimamisha utawala ambao ungedumu milele.

Wazo Kuu

Kuwaonya watu juu ya dhambi za udhalimu, uroho, uchoyo, ujisadi na ibada za sanamu vitu ambavyo vingesababisha hukumu iwapo watu wasingetubu na kuacha njia zao mbaya.

Mambo Muhimu

Huu ni mfano mzuri wa ushairi wa Kiebrania. Ziko sehemu tatu, kila moja ikianza na "Sikia" au Sikiliza (1:2, 3:1, 6:1) na kufunga na ahadi.

Mwandishi

Mika, mwenyeji wa Moresheti, karibu na Gathi, yapata maili 20 kusini magharibi ya Yerusalemu.

Mahali

Samaria, Yerusalemu na Bethlehemu.

Tarehe

Kama kwaka 740-710 K.K.

Wahusuka Wakuu

Watu wa Samaria na Yerusalemu

Mgawanyo

- Hukumu dhidi ya Samaria na Yerusalemu. (1:1-16)
- Uonevu wa viongozi. (2:1-3:12)
- Marejesho ya kiMungu. (4:1-5:15)
- Hukumu na huruma. (6:1-7:20)

MIKA

1 Neno la BWANA lilmjia Mika Mmorashti wakati wa utawala wa Yothamu, Ahazi na Hezekia, wafalme wa Yuda, ufunuo aliuouona kuhusu Samaria na Yerusalem.

2Sikia, Ee mataifa, enyi nyote, sikilizeni, Ee dunia na wote mliomo ndani yake, ili BWANA Mwenyezi ashuhudie dhidi yenu, Bwana kutoka hekalu lake takatifu.

Hukumu Dhidi Ya Samaria Na Yerusalemu

3Tazama! BWANA anakuja kutoka makao yake, anashuka na kukanyaga mahali pa juu pa dunia pa kuabudia miungu.

4Milima inayeyuka chini yake na mabonde yanagawanyika kama nta mbele ya moto, kama maji yatiririkayo kasi kwenye mtelemko.

5Yote haya ni kwa sababu ya kosa la Yakobo, ni kwa sababu ya dhambi za nyumba ya Israeli.

Kosa la Yakobo ni lipi?
Je, sio Samaria?
Je, mahali pa juu pa Yuda pa kuabudia miungu ni nini?
Je, sio Yerusalemu?

6"Kwa hiyo nitaufanya Samaria kuwa lundo la kokoto, mahali pa kuotesha mizabibu. Nitayamwaga mawe yake katika bonde na kuacha wazi misingi yake.

7Sanamu zake zote zitavunjiwa vipande vipande, zawadi zake zote za hekalu zitachomwa kwa moto, nitaharibu vinyago vyake vyote. Kwa kuwa alikusanya zawadi zake kutokana na ujira wa makahaba, nazo zitatumika tena kulipa mishahara ya makahaba."

Kulia Na Kuomboleza

8Kwa ajili ya hili nitalia na kuomboleza, nitatembea bila viatu na tena uchi. Nitabweka kama mbweha na kuomboleza kama bundi.

9Kwa sababu jeraha lake halitibiki, limekuja Yuda. Limefika hasa kwenye lango la watu wangu,

hata Yerusalemu kwenyewe.
10Usiliseme hili huko Gathi, usilie hata kidogo. Huko Beth-le-Afra ugae-gae mavumbini.

11Piteni mkiwa uchi na wenye aibu, ninyi mkaao Shafiri. Wale waishio Saanani hawatatoka nje. Beth-eseli iko katika maombolezo, kinga yake imeondolewa kwako.

12Wale waishio Marothi wanagaa-gaa kwa maumivu wakingoja msaada, kwa sababu maangamizi yamekuja kutoka kwa BWANA, hata katika lango la Yerusalemu.

13Enyi mkaao Lakishi, fungeni farasi kwenye magari ya vita. Mlikuwa chanzo cha dhambi kwa Binti Sayuni, kwa kuwa makosa ya Israeli yalikutwa kwako.

14Kwa hiyo utaipa Moresheth-Gathi zawadi za kuagana. Mji wa Akzibu utaonyesha wazi udanganyifu kwa wafalme wa Israeli.

15Nitawaleteeni atakayewashinda ninyi mnaoishi Maresha. Yeye aliye utukufu wa Israeli atakuja Adulamu.

16Nyoeni nywele zenu katika kuomboleza kwa ajili ya watoto wenu mnaowafurahia, jifanyieni upara kama tai, kwa kuwa watawaacha na kwenda uhamishoni.

Mipango Ya Mwanadamu Na Ya Mungu

2Ole kwa wale wapangao uovu, kwa wale wafanyao shauri la hila vitandani mwao! Kunapopambazuka wanautimiza kwa sababu uko katika uwezo wao kutekeleza.

2Wanatamani mashamba na kuyakamata, pia nyumba na kuzichukua. Wanamlaghai mwanaume nyumba yake, mwanadamu mwenzake urithi wake.

3Kwa hiyo, BWANA asema:
"Ninapanga maangamizi dhidi ya watu hawa, ambayo hamwezi kujio koa wenyewe. Hamtatembea tena kwa majivuno, kwa kuwa utakuwa ni wakati wa maafa.

MIKA

⁴Siku hiyo watu watawadhihaki,
watawafanya mzaha kwa wimbo huu
wa maombolezo:
'Tumeangamizwa kabisa,
mali ya watu wangu imegawanywa.
Ameninyang'anya!
Ametoa mashamba yetu kwa wasaliti.' "

⁵Kwa hiyo hutakuwa na ye yote katika
kusanyiko la BWANA
wa kugawanya mashamba kwa kura.

Manabii Wa Uongo

⁶Manabii wao husema, "Usitabiri.
Usitabiri kuhusu vitu hivi,
aibu haitatupata."

⁷Je, ingesemwa, Ee nyumba ya Yakobo:
"Je, Roho ya BWANA imekasirika?
Je, ye ye hufanya vitu kama hivyo?"

"Je, maneno yangu hayamfanyii mema
ye ye ambaye njia zake ni nyofu?

⁸Siku hizi watu wangu wameinuka kama adui.
Unawavua joho la kitajiri
wale wanaopita pasipo kujali,
kama watu warudio kutoka vitani.

⁹Unawahamisha wanawake wa watu wangu
kutoka kwenye nyumba zao za
kupendeza.

Unaondoa baraka yangu kwa watoto wao
milele.

¹⁰Inuka, nenda zako!
Kwa maana hapa sio mahali pako pa
kupumzikia,
kwa sababu pametiwa unajisi,
pameharibiwa, wala hapatengenezeki
tena.

¹¹Ikiwa mwongo na mdanganyifu atakuja na
kusema,
'nitawatabiria divai na pombe kwa wingi,'
angekuwa ndiye nabii anayekubalika na
watu hawa.

Ahadi Ya Ukombozi

¹²"Hakika nitawakusanya ninyi nyote, Ee
Yakobo,
Hakika nitawaleta pamoja mabaki ya
Israeli.
Nitawaleta pamoja kama kondoo ndani ya
zizi,
kama kundi kwenye malisho yake,
mahali hapa patakuwa na msongamano
wa watu.

¹³Yeye afunguaye njia atawatangulia,
watapita kwenye lango na kutoka nje.
Mfalme wao atawatangulia,
BWANA atakuwa kiongozi.

Viongozi Na Manabii Wakemewa

3 Kisha nikasema,

"Sikilizeni enyi viongozi wa Yakobo,
enyi watawala wa nyumba ya Israeli.
Je, hampaswi kujua hukumu,

²ninyi mnaochukia mema na kupenda maovu,
ninyi mnaowachuna watu wangu ngozi
na kuondo na nyama kwenye mifupa yao,

³ninyi mnaokula nyama ya watu wangu,
mnaowachuna ngozi
na kuvunja mifupa yao vipande vipande,
mnaowakatakata kama nyama ya
kuwekwa kwenye sufuria
na kama nyama ya kuwekwa kwenye
chungu?"

⁴Kisha watamlilia BWANA,
lakini hatawajibu.
Wakati huo atawaficha uso wake kwa
sababu ya uovu walotenda.

⁵Hili ndilo asemalo BWANA:

"Kuhusu manabii
wanaowapotosha watu wangu,
mtu akiwalisha,
wanatangaza 'amani',
kama hakufanya hivyo,
wanaandaa kupigana vita dhidi yake.

⁶Kwa hiyo usiku utawajieni msiweze kuwa na
maono,

na giza msiweze kubashiri.
Jua litawachwea manabii hao,
nao mchana utakuwa giza kwao.

⁷Waonaji wataalbika
na waaguzi watafedheheka.
Wote watafunika nyuso zao

kwa sababu hakuna jibu litokalo kwa
Mungu."

⁸Lakini kuhusu mimi, nimejazwa nguvu,
nimejazwa Roho wa BWANA,
haki na uweza,
kumtangazia Yakobo kosa lake,
na Israeli dhambi yake.

⁹Sikieni hili, enyi viongozi wa nyumba ya
Yakobo,

MIKA

enyi watawala wa nyumba ya Israeli,
mnaodharau haki na kupotosha kila lililo
sawa,
¹⁰mnaojenga Sayuni kwa kumwaga damu
na Yerusalem kwa uovu.
¹¹Viongozi wake wanahukumu kwa rushwa,
makuhani wake wanafundisha kwa
malipo
na manabii wake wanatabiri kwa fedha.
Hata hivyo wanamwegemea BWANA na
kusema,
"Je, BWANA si yumo mionganoni mwetu?
Hakuna maafa yatakayotupata."

¹²Kwa hiyo kwa sababu yenu,
Sayuni italimwa kama shamba,
Yerusalem itakuwa lundo la kokoto
na kilima cha hekalu kuwa kama
kichuguu kilichofunika na vichaka.

Mlima Wa BWANA

4 Katika siku za mwisho

mlima wa hekalu la BWANA utaimarishwa
na kuwa mkuu kuliko milima yote,
utainuliwa juu ya vilima
na mataifa yatamiminika humo.

²Mataifa mengi yatakuja na kusema,

"Njoni, twendeni mlimani kwa BWANA,
kwenye nyumba ya Mungu wa Yakobo.
Atatufundisha njia zake,
ili tutembee katika mapito yake."

Sheria itatoka Sayuni,
neno la BWANA litatoka
Yerusalem.

³Atahukumu kati ya mataifa mengi
na ataamua migogoro ya mataifa
yenye nguvu na yaliyo mbali.
Watafua panga zao ziwe majembe ya
kulimia na mikuki yao kuwa miundu ya
kukatia matawi.

Taifa halitachukua upanga dhidi ya taifa,
wala hawatajifunza vita tena.

⁴Kila mtu ataketi chini ya mzabibu wake
na chini ya mtini wake,
hakuna mtu atakayewaogopesha,
kwa kuwa BWANA Mwenye Nguvu
amesema.

⁵Mataifa yote yanaweza kutembea
katika jina la miungu yao,
sisi tutatembea katika jina la BWANA

Mungu wetu milele na milele.

Mpango Wa BWANA

⁶"Katika siku hiyo," asema BWANA,
"nitawakusanya walemvu,
nitawakusanya walio uhamishoni
na wale niliowahuzunisha.
⁷Nitawafanya walemvu kuwa mabaki,
wale waliofukuzwa kuwa taifa lenye
nguvu.

BWANA atatawala juu yao katika
Mlima Sayuni
kuanzia siku hiyo na hata milele.

⁸Lakini kuhusu wewe, Ee mnara wa ulinzi wa
kundi,
Ee ngome ya Binti Sayuni,
milki ya awaliitarudishwa kwako,
ufalme utakuja kwa Binti Yerusalem."

⁹Kwa nini sasa unalia kwa nguvu,
kwani huna mfalme?
Je, mshauri wako amekufa,
hata maumivu yakukamate kama ya
mwanamke aliye na utungu wa
kuzaa?

¹⁰Gaa-gaa kwa utungu, Ee Binti Sayuni,
kama mwanamke mwenye utungu wa
kuzaa
kwa kuwa sasa ni lazima uuache mji
ukapige kambi uwanjani.
Utakwenda Babeli,
huko utaokolewa.
Huko BWANA atakukomboa
kutoka mkononi mwa adui zako.

¹¹Lakini sasa mataifa mengi yamekusanyika
dhidi yako.
Wanasema, "Mwache anajisiwe,
macho yetu na yatazame Sayuni kwa
furaha!"

¹²Lakini hawayajui mawazo ya BWANA,
hawauelewi mpango wake,
yeye awakusanyaye kama miganda
kwenye sakafu ya kupuria.

¹³"Inuka upure, Ee Binti Sayuni,
kwa kuwa nitakupa pembe za chuma,
nitakupa kwato za shaba
na utavunja vipande vipande mataifa
mengi."
Utatoa mapato yao waliopata kwa

MIKA

udanganyifu kwa BWANA,
utajiri wao kwa Bwana wa dunia yote.

Mtawala Aliyahidiwa Kutoka Bethlehemu

5 Panga majeshi yako, Ee mji wa majeshi,
kwa kuwa kuzingirwa kumepangwa dhidi
yetu.
Watampiga mtawala wa Israeli shavuni kwa
fimbo.

²"Lakini wewe, Bethlehemu Efrata,
ingawa u mdogo mionganoni mwa koo za
Yuda,
kutoka kwako atatokea kwa ajili yangu
yeye atakayekuwa mtawala katika
Israeli,
ambaye asili yake ni kutoka zamani,
kutoka milele."

³Kwa hiyo Israeli utaachwa
mpaka wakati mwanamke aliye na
utungu atakapozaa
na ndugu zake wengine warudi
kujiunga na Waisraeli.

⁴Atasimama na kulichunga kundi lake
katika nguvu ya BWANA,
katika utukufu wa jina la BWANA
Mungu wake.
Nao wataishi kwa usalama, kwa kuwa
wakati huo
ukuu wake utaenea hadi miisho ya dunia.
⁵ Naye atakuwa amani yao.

Ukombozi Na Uharibifu

Wakati Mwashuru atakapovamia nchi yetu
na kupita katika ngome zetu,
tutawainua wachungaji saba dhidi yake,
hata viongozi wanane wa watu.
⁶Wataitawala nchi ya Ashuru kwa upanga,
nchi ya Nimrodi kwa upanga.
Atatuokoa kutoka kwa Mwashuru
atakapoivamia nchi yetu na
kuingia katika mipaka yetu.

⁷Mabaki ya Yakobo yatakuwa
katikati ya mataifa mengi
kama umande kutoka kwa BWANA,
kama manyunu juu ya majani,
ambayo hayamngoji mtu
wala kukawia kwa mwanadamu.

⁸Mabaki ya Yakobo yatakuwa mionganoni mwa
mataifa,

katikati ya mataifa mengi,
kama simba mionganoni mwa wanyama wa
msituni,
kama mwana simba mionganoni
mwa makundi ya kondoo,
ambaye anaumiza vibaya na kuwararua
kila anapopita katikati yao,
wala hakuna awezaye kuokoa.
⁹Mkono wako utainuliwa juu kwa ushindi
juu ya watesi wako,
nao adui zako wote wataangamizwa.

¹⁰"Katika siku ile," asema BWANA,
"nitaangamiza farasi zenu katikati yenu
na kubomoa magari yenu ya vita.

¹¹Nitaiangamiza miji ya nchi yenu
na kuziangusha chini ngome zenu zote.

¹²Nitaangamiza uchawi wenu
na hamtapiga tena ramli.

¹³Nitaangamiza vinyago vyenu vya kuchonga
na mawe yenu ya ibada
yatoke katikati yenu,
hamtasujudia tena kazi ya mikono yenu.

¹⁴Nitang'oa nguzo za Ashera katikati yenu
na kubomoa miji yenu.

¹⁵Nitalipiza kisasi kwa hasira na ghadhabu
juu ya mataifa ambayo hayajanitii."

Shauri La BWANA Dhidi Ya Israeli

6 Sikiliza asemalo BWANA:

"Simama, tetea shauri lako mbele ya milima,
vilima na visikie lile unalotaka kusema.

²Sikilizeni, Ee milima, mashitaka ya BWANA,

sikilizeni, enyi misingi ya milele ya
dunia.

Kwa kuwa BWANA ana shauri dhidi ya watu
wake,
anatoa mashtaka dhidi ya Israeli.

³Watu wangu, nimewatendea nini?
Nimewalemea kwa jinsi gani? Mnijibu.

⁴Nimewatoa kutoka Misri na kuwakomboa
kutoka nchi ya utumwa.
Nilimtuma Mose awaongoze,
pia Aron na Miriamu.

⁵Watu wangu, kumbukeni jinsi
Balaki mfalme wa Moabu alivyofanya shauri
na kile Balamu mwana wa Beori alichoijibu.

MIKA

- Kumbukeni safari yenu kutoka Shitim
mpaka Gilgali,
ili mfahamu matendo ya haki ya
BWANA
- ⁶Nimjie BWANA na kitu gani
na kusujudu mbele za Mungu
aliyetukuka?
Je, nije mbele zake na sadaka za
kuteketezwa,
nije na ndama za mwaka mmoja?
- ⁷Je, BWANA atafurahishwa na kondoo
dume elfu,
au mito elfu kumi ya mafuta?
Je, nimtoe mzaliwa wangu wa kwanza
kwa ajili ya kosa langu,
mtoto wangu mwenyewe kwa ajili ya
dhambi ya nafsi yangu?
- ⁸Amekuonyesha yaliyo mema, ee mwanadamu.
BWANA anataka nini kwako?
Ila kutenda kwa haki, kupenda rehema
na kwenda kwa unyenyekevu na Mungu
wako.
- Hatia Na Adhabu Ya Israeli*
- ⁹Sikiliza! BWANA anauita mji,
kulicha jina lako ni hekima,
“tii hiyo fimbo na Yeye aliyeiamuru.
- ¹⁰Je, bado nisahau, Ee nyumba ya uovu,
hazina yako uliyopata kwa udanganyifu
na vipimo villyopunguka, ambavyo
vimelaaniwa?
- ¹¹Je, naweza kuhukumu kuwa mtu mwenye
mizani ya udanganyifu hana hatia,
aliye na mfuko wa mawe ya kupimia ya
uongo?
- ¹²Matajiri wake ni wajeuri,
watu wake ni waongo na ndimi zao
zinazungumza kwa udanganyifu.
- ¹³Kwa hiyo, nimeanza kukuharibu,
kuwaangamiza kwa sababu ya dhambi
zenu.
- ¹⁴Mtakula lakini hamtashiba,
matumbo yenu bado yatakuwa matupu.
Mtaweka akiba lakini hamtaokoa cho chote,
kwa sababu mtakachoweka akiba
nitatoa kwa upanga.
- ¹⁵Mtapanda lakini hamtavuna,
mtakamua zeituni lakini
hamtatumbia mafuta yake.
Mtakamua zabibu lakini hamtakunyuwa

- hiyo divai.
- ¹⁶Mmezishika sheria za Omri
matendo yote ya nyumba ya Ahabu,
tena umefuata desturi zao.
Kwa hiyo nitakutoa kwa maangamizi
na watu wako kuwa dhihaka,
mtachukua dharau za mataifa.”
- Taabu Ya Israeli*
- 7** Taabu gani hii niliyo nayo!
Nimefanana na yule akusanyaye
matunda ya kiangazi,
aokotaye masazo baada ya kuvunwa
shamba la mizabibu,
hakuna kishada chenyé matunda ya kula,
hakuna hata ile tini ya mwanzoni
ninayoitamani.
- ²Wanaomcha Mungu wameondolewa kutoka
katika nchi,
hakuna mtu mnyofu hata mmoja
aliyebaki.
- Watu wote wanavizia kumwaga damu,
kila mmoja anamwinda ndugu yake kwa
watu.
- ³Mikono yote miwili ni hodari katika kufanya ubaya,
mtawala anadai zawadi,
hakimu anapokea rushwa,
wenye nguvu wanaamuru wanachotaka,
wote wanafanya shauri baya pamoja.
- ⁴Aliye mwema kupita wote kati yao ni kama
mchongoma,
anayeonekana mnyofu zaidi mionganoni
mwao ni mbaya kuliko uzio wa miiba.
Siku ya walanzi wako imewadia,
siku atakayokutembelea Mungu.
Sasa ni wakati wao wa kuchanganyikiwa.
- ⁵Usimtumaini jirani,
usiweke matumaini kwa rafiki.
Hata kwa yule alalaye kifuani mwako
uwe mwangalifu kwa maneno yako.
- ⁶Kwa kuwa mwana humdharau baba yake,
binti huinuka dhidi ya mama yake,
mkwe kuwa kinyume na mama mkwe wake,
adui wa mtu ni wale wa nyumbani mwake
hasa.
- ⁷Lakini mimi, namtazama BWANA kwa
matumaini,
namngonja Mungu Mwokozi wangu,
Mungu wangu atanisikia mimi.
- Israeli Atainuka*
- ⁸Usifurahie msiba wangu, Ee adui yangu!

MIKA

Ingawa nimeanguka, nitainuka.

Japo ninaketi gizani,

BWANA atakuwa nuru yangu.

⁹Kwa sababu nimetenda dhambi dhidi yake,

nitabeba ghadhabu ya BWANA,

mpaka atakaponitetea shauri langu

na kuithibitisha haki yangu.

Atanileta nje kwenye mwanga,

nami nitaiona haki yake.

¹⁰Kisha adui yangu atalionia naye atafunikwa na
aibu,

yule aliyeniambia,

"Yu wapi BWANA Mungu wako?"

Macho yangu yataona kuanguka kwake,

hata sasa atakanyagwa chini ya mguu

kama tope barabarani.

¹¹Siku ya kujenga kuta zako itawadia,

siku ya kupanua mipaka yako.

¹²Siku hiyo watu watakuja kwako

kutoka Ashuru na miji ya Misri,

hata kutoka Misri hadi Eufrati

na kutoka bahari hadi bahari

na kutoka mlima hadi mlima.

¹³Dunia itakuwa ukiwa kwa sababu ya wakazi

wake,

kwa sababu ya matunda ya matendo yao.

Sala Na Sifa

¹⁴Wachunge watu wako kwa fimbo yako,

kundi la urithi wako,

ambalo linaishi peke yake msituni,

katika nchi ya malisho yenyeye rutuba.

Waache walische katika Bashani na Gileadi

kama ilivyokuwa siku za kale.

¹⁵"Kama siku zile mlipotoka Misri,

nitawaonyesha maajabu yangu."

¹⁶Mataifa yataona na kuaibika,

waliondolewa nguvu zao zote.

Wataweka mikono yao kwenye vinywa vyao

na masikio yao yatakuwa na uziwi.

¹⁷Wataramba mavumbi kama nyoka,

kama viumbe vitambaavyo juu ya ardhi.

Watatoka nje ya mapango yao

wakitetemeka,

watamgeukia BWANA

Mungu wetu kwa hofu nao watakuogopa.

¹⁸Ni nani Mungu kama wewe,

ambaye anaachilia dhambi

na kusamehe makosa ya mabaki ya urithi

wake?

Wewe huwi na hasira milele,
bali unafurahia kuonyesha rehema.

¹⁹Utatuhurumia tena,
utazikanya dhambi zetu chini ya nyayo
zako na kutupa maovu yetu yote katika
vilindi vya bahari.

²⁰Utakuwa wa kweli kwa Yakobo,
nawe utamwonyesha Abrahamu
rehema,
kama ulivyowaahidi kwa kiapo
baba zetu siku za kale.

MIKA

Utangulizi

Nahumu ambayejina lake linamaaninisha "Faraja," alikuwa mwenyeji wa Elkoshi. Uainisho wa mji huo na mahali ulipokuwa hapajulikani kwa uhakika. Nahumu alitabiri kuhusu Yuda. Huduma yake ilikuwa wakati mmoja na Sefania, Yeremia na Habakuki. Katika ujumbe wake alizungumzia kuanguka kwa No-amoni, yaani, Thebesi 664 K.K. na kuanguka kwa Ninawi mnamo mwaka 612 K.K. Nahumu anaeleza kwa wazi juu ya uonevu na udhalimu wa kikatili wa Ashuru jinsi walivyosonga mbele na kushinda taifa moja baada ya jingine.

Ukatali huo usiokuwa na chembe ya huruma usingeweza kuvumilika na Mungu mwenye haki aliye mtakatifu pasipo kikomo. Katika unabii huu Nahumu anaeleza vizuri kuonyesha kuzingirwa na kuanguka kwa Ninawi kuwa ndio mwisho wa huu ufalme wenye nguvu wa Waashuru, ambao ndio uliokuwa unakalia sehemu zenyet rutuba kwa zaidi ya karne nzima. Kwa nasaha fupi kwa watu wa Yuda (1:15), Nahumu anawashauri watu wake kuzitii sikukuu zao za kidini, kwa kuwa kamwe Waashuru wasingeliishambulia tena Yerusalem.

Wazo Kuu

Nahumu ni kitabu cha unabii dhidi ya Ninawi, mji mkuu wa Ashuru. Kiini cha unabii huu ni mzigo wa Ninawi (1:1). Nabii anakazia juu ya ukweli wa kawaida kwamba Yehova ni Mungu mwenye wivu ambaye mapatilizo Yake kwa hakikika lazima kiwapate adui Zake, lakini Yeye ni ngome kwa wale wanaomtumaini (1:2-8).

Mambo Muhimu

Kitabu cha Nahumu ni mfululizo wa maono matatu tofauti kuhusu Ashuru hasa mji wake mkuu Ninawi. Nahumu aneleza wazi na kwa uthabiti juu ya tabi ya Mungu, yaani, ghadhabu, haki na nguvu Zake, tabia ambazo zinawafanya waovu wasiepuke hukumu. Nabii anaeleza kukaribia kwa hukumu ya Ninawi na jinsi itakavyokuwa kwa lugha ya wazi. Anaorodhesha kwa kifupi dhambi za Ninawi na kutamka kwamba Mungu ni mwenye haki katika hukumu Zake. Anamalizia kwa kuiona hukumu iliyokamilika. Hiki ndicho kitabu cha Agano la Kale kinachotoa unabii wake waziwazi juu ya ukatali wa Waashuru.

Kusudi

Kutamka hukumu ya Mungu dhidi ya Ashuru na kuwafariji Yuda.

Tarehe

Huduma ya Nahumu ilikuwa mnamo nusu ya pili ya karne ya saba K. K. Alitabiri wakati mmoja na Sefania, Yeremia na Habakuki.

Mahali

Ninawi. Huu unabii ultoka baada ya No-amoni (Thebesi) kuanguka mnamo mwaka 663 K. K. (angalia 3:8-10)

Mwandishi

Nahumu Mwelkoshi.

Mgawanyo

- Hasira ya Mungu dhidi ya Ninawi. (1:1-15)
- Kuanguka kwa Ninawi. (2:1-13)
- Ukiwa kwa Ninawi. (3:1-19)

NAHUMU

1 Neno alilosema Mungu kuhusu Ninawi.
Kitabu cha maono cha Nahumu
Mwelkoshi.

Hasira ya Mungu dhidi ya Ninawi

2 BWANA ni mwenye vivu na Mungu mlipiza
kisasi,
BWANA hulipiza kisasi na amejaa
ghadhabu.
BWANA hulipiza kisasi juu ya watesi wake,
naye anadumisha ghadhabu yake dhidi
ya adui zake.

3 BWANA si mwepesi wa hasira
naye ni mwenye nguvu,
BWANA hataacha kuadhibu wenyne hatia.
Njia yake ipo katika kisulisuli na tufani,
na mawingu ni vumbi la miguu yake.

4 Anakemea bahari na kuikausha,
anafanya mito yote kukauka.

Bashani na Karmeli zinanyauka
na maua ya Lebanoni hukauka.

5 Milima hutikisika mbele yake
na vilima huyeyuka.

Nchi hutetemeka mbele yake,
dunia na wote waishio ndani yake.

6 Ni nani awezaye kuzuia hasira yake yenye
uchungu?

Nani awezaye kuvumilia hasira yake kali?
Ghadhabu yake imemiminwa kama moto,
na miamba inapasuka mbele zake.

7 BWANA ni Mwema,
kimbilio wakati wa taabu.
Huwatunza wale wanaomtegemea,

8 lakini kwa mafuriko makubwa,
ataangamiza Ninawi,
atafuatilia adui zake hadi gizani.

9 Shauri baya lo lote wapangalo dhidi ya BWANA
ye ye atalikomesha,
taabu haitatokea mara ya pili.

10 Watasongwa katikati ya miiba na kulewa kwa
mvinyo wao.

Watateketewa kama mabua makavu.

11 Ee Ninawi, kutoka kwako
amejitokeza mmoja, ambaye anapanga
shauri baya
dhidi ya BWANA na kushauri uovu.

12 Hili ndilo asemalo BWANA:
"Ingawa wana muungano nao ni wengi
sana,
watakataliwa mbali na kuangamia.

Ingawa nimekutesa wewe, Ee Yuda,
sitakutesa tena.

13 Sasa nitavunja nira zao kutoka katika shingo
yako,
nami nitazivunjilia mbali pingu zako."

14 Hii ndiyo amri BWANA aliyoitoa kukuhusu
wewe, Ninawi:
"Hutakuwa na wazao watakaoendeleza jina
lako.
Nitaharibu sanamu za kuchonga na sanamu
za kuyeyusha ambazo zipo katika
hekalu la miungu yenu.
Nitaandaa kaburi lako,
kwa maana wewe ni mwovu kabisa."

15 Tazama, huko juu milimani,
miguu ya huyo mmoja aletaye habari
njema,
ambaye anatangaza amani!
Ee Yuda, sherekeea sikukuu zako,
nawe utimize nadhiri zako.
Waovu hawatakuvamia tena,
wataangamizwa kabisa.

Ninawi Kuanguka

2 Mshambuliaji anasogea dhidi yako, Ninawi.
Linda ngome,
chunga barabara,
jitieni nguvu wenyewe,
kusanya nguvu zako zote!

2 BWANA atarudisha fahari ya Yakobo,
kama fahari ya Israeli,
ingawa waangamizi wamewaacha ukiwa
na wameharibu mizabibu yao.

3 Ngao za askari wake ni nyekundu,
mashujaa wamevaa nguo nyekundu.
Chuma kwenye magari ya vita
chametameta,
katika siku aliyoyaweka tayari,
mikuki ya mierezi inametameta.

4 Magari ya vita yanafanya msukosuko
barabarani,
yakikimbia nyuma na mbele uwanjani.

Yanaonekana kama mienge ya moto,
yanakwenda kasi kama umeme.

5 Anaita vikosi vilivyochaguliwa,
lakini bado wanajikwaa njiani.
Wanakimbilia haraka kwenye ukuta wa mji,
ile ngao ya kuwakinga imetayarishwa.

NAHUMU

- ⁶Malango ya mto yamefunguliwa wazi,
na jumba la kifalme limeanguka.
- ⁷Imeagizwa kwamba mji
uchukuliwe na upelekwe uhamishoni.
Vijakazi wake wanaomboleza kama hua
na kupigapiga vifua vyao.
- ⁸Ninawi ni kama dimbwii,
nayo maji yake yanakauka.
Wanalia, "simama! simama!"
Lakini hakuna anayegeuka nyuma.
- ⁹Chukueni nyara za fedha!
Chukueni nyara za dhahabu!
Wingi wake hauna mwisho,
utajiri kutoka hazina zake zote!
- ¹⁰Ameharibiwa, ametekwa nyara, ameachwa
uchi!
Miyo inayeyuka, magoti yanalegea,
Miili inatetemeka, kila uso umebadilika
rangi.
- ¹¹Liko wapi sasa pango la simba,
mahali ambapo waliwalisha watoto wao,
ambapo simba dume na simba jike
walikwenda
na ambapo wana simba walikwenda bila
kuogopa cho chote?
- ¹²Simba aliua mawindo ya kutosha watoto wake,
alinyonga mawindo kwa ajili ya mwenzi
wake,
akijaza makao yake kwa alivyoua
na mapango yake kwa mawindo.
- ¹³BWANA Mwenye Nguvu anatangaza,
"Mimi ni kinyume na ninyi.
Magari yenu ya vita nitayateketeza kwa
moto,
na upanga utakula wana simba wako.
Sitawaachia mawindo juu ya nchi.
Sauti za wajumbe wako
hazitasikika tena."
- Ole wa Ninawi**
- 3** Ole wa mji umwagao damu,
uliojaa uongo,
umejaa nyara,
usiokosa kuwa na vitu vya kuteka nyara.
- ²Kelele za mijeledi,
vishindo vya magurudumu,
farasi waendao mbio
na mshtuo wa magari ya vita!
- ³Wapanda farasi wanaenda mbio,
panga zinameremeta!
na mikuki inang'aa!

- Majeruhi wengi,
marundo ya maiti,
idadi kubwa ya miili isiyohesabika,
watu wanajikwaa juu ya mizoga.
- ⁴Yote kwa sababu ya wingi wa tamaa ya
ukahaba,
anayeshawishi, bibi wa mambo ya uchawi,
anayewafanya mataifa mateka kwa
ukahaba wake
na kuwafanya jamaa za watu mateka kwa
ulozi wake.
- ⁵BWANA Mwenyezi anasema,
"Mimi ni kinyume na ninyi.
Nitafunika uso wako kwa gauni lako.
Nitaonyesha mataifa uchi wako
na falme aibu yako.
- ⁶Nitakutupia uchafu,
nitakufanya dharau na kukufanya kioja.
- ⁷Wote wanaokuona watakukimbia na kusema,
'Ninawi ipo katika kuangamia,
ni nani atakayeomboleza kwa ajili yake?'
Nitampata wapi ye yote wa kukufariji?"
- ⁸Je, wewe ni bora kuliko No-amoni,
ulipo katika mto Nile, uliozungukwa na
maji?
Mto ulikuwa kinga yake
maji yalikuwa ukuta wake.
- ⁹Kushi na Misri walikuwa nguvu zake zisizo na
mpaka,
Putu na Libya walikuwa miongoni mwa wale
walioungana naye.
- ¹⁰Hata hivyo alichukuliwa mateka
na kwenda uhamishoni.
Watoto wake wachanga walivunjwa vunjwa
vipande kwenye mwanzo wa kila
barabara.
Kura zilipigwa kwa watu wake wenye
heshma,
na watu wake wote wakuu walifungwa
kwa minyororo.
- ¹¹Wewe pia utalewa,
utakwenda mafichoni na kutafuta kimbilio
kutoka kwa adui.
- ¹²Ngome zako zote ni kama mitini
yenye matunda yake ya kwanza
yalivoiva,
wakati inapotikiswa,
tini huanguka kwenye kinywa chake
alaye.
- ¹³Tazama vikosi vyako,

NAHUMU

- wote ni wanawake!
Malango ya nchi yako
yako wazi kwa adui zako,
moto umeteketeza mapingo yake.
- ¹⁴Teka maji kwa ajili ya kuzingirwa kwako,
imarisha ulinzi wako,
Ufanyie udongo wa mfinyazi kazi,
yakanyage matope!
Karabati tanuru ya kuchomea matofali!
- ¹⁵Huko moto utakuteketeza,
huko upanga utakuangusha chini
na kama vile panzi, watakulaliza.
Ongezeka kama panzi,
ongezeka kama nzige!
- ¹⁶Umeongeza idadi ya wafanyabiashara wako
mpaka wamekuwa wengi kuliko nyota
za angani,
lakini kama nzige wanaacha nchi tupu
kisha huruka na kwenda zake.
- ¹⁷Walinzi wako ni kama nzige,
maafisa wako ni kama makundi ya
nzige
watuao kwenye kuta wakati wa siku ya
baridi,
lakini wakati juu linapotoka wanaruka
kwenda zao,
na hakuna ajuaye waendako.
- ¹⁸Ee mfalme wa Ashuru, Wachungaji^a wako
wanasinzia,
wakuu wako wanalala chini mavumbini
kupumzika.
Watu wako wametawanyika juu ya milima
bila kuwa na mtu ye yote wa
kuwakusanya.
- ¹⁹Hakuna kitu kinachoweza
kuponya jeraha lako,
jeraha lako ni la kukuua.
Kila anayesikia habari zako,
hupiga makofi kwa kuanguka kwako,
kwa kuwa ni nani ambaye hajaguswa
na ukatili wako usio na mwisho?

^a¹⁸ "Wachungaji wako," hapa maana yake ni "Watawala."

HABAKUKI

Utangulizi

Aliyeandika kitabu hiki anajitambulisha kama Nabii Habakuki(1:1 ; 3: 1). Hakuna maelezo mengine ya ziada kuhusu maisha ya binafsi au ya familia ya huyu mwandishi yaliyopo po pote katika Maandiko. Alikuwa nabii wa Yuda na inajulikana kutokana na zaburi yake (*sura ya tatu*) na kwenye maelekezo kwa mkuu wa waimbaji (3:19) kwamba alikuwa wa kabilalau Lawi, mmoja wa waimbaji wa hekaluni. Habakuki maana yake "*Kumbatia*"

.Kitabu cha Habakuki kimeandikwa kwa mtindo wa mazungumzo kati ya Mungu na Nabii. Habakuki aliona kwamba viongozi wa Yuda walikuwa wanawaonea maskini, kwa hiyo aliuliza swali kwamba ni kwa nini Mungu anawaruhusu watu hawa waovu kustawi. Mungu alipomwambia kwamba Wakaldayo wangekuja kuwaadhibu Yuda, Habakuki aliumia zaidi. Hakuelewa ni kwa jinsi gani Mungu angeweza kuwatumiwa Wakaldayo amba walikuwa waovu kuliko Wayahudi waovu, ili kutekeleza hukumu dhidi ya watu walikuwa watu waliochaguliwa na Mungu. Jibu la Mungu lilikuwa kwamba wenye haki wangeishi kwa imani kwa Mungu na kwamba walikuwa na uhakika kwamba Mungu alikuwa anafanya liliilo sahihi. Mungu alimwambia Habakuki kwamba punde si punde Wakaldayo wangehukumiwa na kwamba hatimaye haki ingeshinda kwa ajili ya watu wa Mungu. Habakuki anamalizia kitabu kwa zaburi ya sifa.

Wazo Kuu

Mungu anavyotumia waovu kuadhibu watu wake wanapotenda uovu kwa nia ya kuwarudisha ili wamrudie, lakini hao waovu wakiisha kutimiza kusudi la Mungu, wao huadhibiwa zaidi. Yuda walitenda dhambi ikiwa ni pamoja na kuabudu sanamu, lakini Mungu anatumia Wakaldayo walio waovu zaidi kuwaadhibu na hatimaye Mungu anawaadhibu Wakaldayo. Ilimshangaza Habakuki kuona waovu wakistawi huku wakiendelea kutenda dhambi nyingi wala Mungu hawaadhibu upesi! Habakuki anaelezea imani yake katika mamlaka ya Mungu na katika uhakika kwamba Mungu ana haki katika njia Zake zote. Ufunuo wa Mungu kwa wenye haki na nia Yake ya kuiangamiza Babeli iliyokuwa ovu iliamsha wimbo wa sifa wa kinabii na ahadi kuhusuwokovu katika Sayuni (3:1-19)

Kusudi

Kuonyesha kwamba bado Mungu anaitawala dunia hata kama tunaona kwamba uovu unashamiri na ya kwamba iko siku Mungu atauhukumu na kuadhibu huo uovu hatimye kuuangamiza kabisa usiwepo tena.

Mwandishi

Habakuki

Mahali

Yuda

Wahusika Wakuu

Habakuki, Wababeli.

Tarehe

Kitabu hiki hakikuwekewa tarehe, lakini bila shaka kilikuwa kipindi cha Wakaldayo. 1.Hekalu bado limesimama (2 :20) na huduma ya uimbaji inafanyika (3 :19), 2. Kuinuka kwa Wakaldayo kuwa dola inayotisha mionganoni mwa mataifa kunatokea wakati wa kizazi hicho (1 :5,6) na kuchinjwa kwa mataifa na Wakaldayo tayari kulishaanza (1 :6,7).Wakaldayo walijulikana na Wayahudi muda mrefu kwa kuyashinda mataifa mengine hadi kuongoza katika dola za ulimwengu wakati wa kuanguka kwa Ninawi 612 K.K. au 606 K.K. na kwa ushindi wao juu ya Wamisri huko Kerkemishi mwaka 605 K.K.

Mgawanyo

- Swali la Habakuki na jibu la Mungu. (1 :1-11)
- Swali la pili la Habakuki na jibu la Mungu. (1 :12-2 :20)
- Maombi ya Habakuki. (3 :1-19)

- 1** Neno alilopokea nabii Habakuki.
- Lalamiko La Habakuki**
- ²Ee BWANA, hata lini nitakuomba msaada,
lakini wewe husikilizi?
Au kukulilia, "Udhalimu!"
Lakini hutaki kuokoa?
- ³Kwa nini unanifanya nitazame dhulumia?
Kwa nini unavumilia makosa?
Uharibifu na udhalimu viko mbele yangu,
kuna mabishano na mapambano kwa
wingi.
- ⁴Kwa hiyo sheria imepotoshwa,
nayo haki haipo kabisa.
Waovu wanawazunguka wenyewe haki,
kwa hiyo haki imepotoshwa.
- Jibu La BWANA**
- ⁵"Yatazame mataifa, uangalie na
ushangae kabisa.
Kwa sababu katika siku zako nitafanya kitu
ambacho hungeamini,
hata kama ungeambiwa.
- ⁶Nitawainua Wababeli,
watu wale wakatili na wenyewe nguvu,
ambao hupita dunia yote kuteka mahali pa
kuishi pasipo pao wenyewe.
- ⁷Ni watu wanoogopwa na wanaotisha,
wenyewe ndio sheria yao na huinua heshima
yao wenyewe.
- ⁸Farasi wao ni wepesi kuliko chui,
wakali kuliko mbwa mwitu wakati wa
machweo.
Askari wapanda farasi wao huenda
mbio kwa kurukaruka.
Waendesha farasi wao wanatoka mbali.
Wanaruka kasi kama tai ili kunyafua,
- ⁹wote wanakuja wameinama kwa fujo.
Kundi la watu wenyewe jeuri linasonga
mbele kama upepo wa jangwani
na kukusanya wafungwa kama
mchanga.
- ¹⁰Wanawabeza wafalme
na kuwadhihaki watawala.
Wanaicheka miji yote,
iliyozungushiwa maboma.
Wanazifanya lundo la udongo
wanarukia ndani na kuteka.
- ¹¹Kisha wanapita kasi kama upepo na
kusonga mbele,

HABAKUKI

- watu wenyewe hatia, ambao nguvu zao
ndio mungu wao."
- Lalamiko La Pili La Habakuki**
- ¹²Ee BWANA, je, wewe sio wa tangu
milele?
Mungu wangu, Mtakatifu wangu,
hatutakufa.
Ee BWANA, umewachagua wao ili
watekeleze hukumu,
Ee Mwamba, umewaamuru watuadhibu.
- ¹³Macho yako ni safi mno hata yasiweze
kutazama uovu,
wala huwezi kuvumilia makosa.
kwa nini basi unawumilia wadanganyifu?
Kwa nini unakuwa kimya wakati
waovu wakiwameza wale wenyewe haki
kuliko wao wenyewe?
- ¹⁴Umewafanya watu kama samaki baharini,
kama viumbe wa bahari wasio na mtawala.
- ¹⁵Adui mwovu anawavuta wote kwandoana,
anawakamata katika wavu wake,
anawakusanya katika juya lake,
kwa hiyo anashangilia na anafurahi.
- ¹⁶Kwa hiyo anatoa kafara kwa wavu wake
na kuchoma uvumba kwa juya lake,
kwa kuwa kwa wavu wake anaishi kwa
starehe na anafurahia chakula kizuri.
- ¹⁷Je, aendelee kuwatoa walio katika wavu wake,
akiangamiza mataifa bila huruma?
- 2** Nitazimama katika zamu yangu na
kujiweka mwenyewe juu ya maboma,
Nitatazama nione atakaloniambia na ni jibu
gani nitakalotoa kuhusu lalamiko hili.
- Jibu La BWANA**
- ²Kisha BWANA akajibu:
- "Andika ufunuo huu na ukaufanye wazi juu
ya vibao ili mpiga mbiu akimbie nao.
- ³Kwa kuwa ufunuo huu unasubiri wakati
uliokulalika,
unazungumzia mambo ya mwisho na kamwe
hautakosea.
Iwapo utakawia, wewe usubiri,
kwa hakika utakuja na hautachelewa.
- ⁴"Tazama, amejaa majivuno,

HABAKUKI

anavyovitamani si vya unyofu.
 Lakini mwenye haki ataishi kwa imani yake.

⁵Hakika mvinyo humsaliti,
 ni mwenye kiburi na hana amani.
 Kwa sababu ni mlafi kama kuzimu
 na kama kifo kamwe hatosheki
 anajikusanya
 mataifa yote na kuchukua watu wote
 mateka.

⁶“Je, watu wote hawatamsuta kwa dhihaka na
 kumbeza, wakisema,

“ ‘Ole wake ye ye akusanyaye bidhaa
 zilizoibwa
 na kujifanyia utajiri kwa kutoza kwa
 nguvu!
 ataendelea hivi kwa muda gani?’

⁷Je, wadai wako hawatainuka ghafula?
 Je, hawataamka na kukufanya utetemeke?
 Kisha utakuwa mhanga kwao.

⁸Kwa kuwa umeteka nyara mataifa mengi,
 watu wallobaki watakuteka nyara wewe.
 Kwa kuwa umemwaga damu ya mtu,
 umeharibu nchi na miji na kila mmoja ndani
 yake.

⁹“Ole wake ye ye ajengaye milki yake kwa mapato
 ya udhalimu awekaye kiota chake juu,
 ili kukimbia makucha ya uharibifu!

¹⁰Umfefanya shauri la maangamizi ya watu wengi,
 ukiabisha nyumba yako mwenyewe na
 kupotewa na maisha yako.

¹¹Mawe ya kuta yatapiga kelele,
 na mihimili ya kazi ya mbao itarudisha
 mwangwi wake.

¹²“Ole wake ye ye ajengaye mji kwa kumwaga
 damu na kuusimamisha mji kwa uhalifu!

¹³Je BWANA Mwenye Nguvu
 hakuonyesha kwamba kazi ya
 wanadamu ni mafuta tu kwa ajili ya moto
 na kwamba mataifa yanajichosha bure?

¹⁴Kwa kuwa dunia itajazwa na maarifa ya utukufu
 wa BWANA,
 kama maji yaifunikavyo bahari.

¹⁵“Ole wake ye ye ampaye jirani yake kileo,
 akiimimina kutoka kwenye kiriba cha mvinyo
 mpaka wamelewa,

ili apate kutazama miili yao iliyo uchi.
¹⁶Utajazwa na aibu badala ya utukufu.
 Sasa ni zamu yak! Kunywa na ujifunue!
 Kikombe kutoka kwenye mkono wa kuume
 wa BWANA kinakujia,
 na aibu itafunika utukufu wako.

¹⁷Ukatili ulioifanyia Lebanoni utakufunika,
 na uharibifu uliowafanyia wanyama
 utakutisha.

Kwa sababu umemwaga damu ya mtu,
 umeharibu nchi na miji na kila mmoja
 aliyeo ndani yake.

¹⁸“Sanamu ina thamani gani,
 kwani mwanadamu ndiye aliyechonga?
 Ama kinyago kinachofundisha uongo?
 Kwa kuwa ye ye aliye kitengeneza
 hutegemea kazi ya mikono yake mwenyewe,
 hutengeneza sanamu zisizoweza
 kuzungumza.

¹⁹Ole wake ye ye auambiaye mti, ‘Uwe hai!’
 ama asemaye na jiwe lisilo na uhai,
 ‘Amka!’
 Je, linawenza kuongoza?
 Limefunkwa kwa dhahabu na fedha,
 hakuna pumzi ndani yake.

²⁰Lakini BWANA yuko katika
 hekalu lake takatifu,
 Dunia yote na inyamaze mbele yake.”

Maombi Ya Habakuki

3 Sala ya nabii Habakuki ilioimbwa kwa
 shigionothi.

²BWANA, nimezisikia sifa zako,
 nami naogopa, Ee BWANA.
 Fufua kazi yako katikati ya miaka,
 katikati ya miaka tangaza habari yako,
 katika ghadhabu kumbuka rehema.

³Mungu alitoka Temani,
 Yeye aliye Mtakatifu kutoka Mlima
 Parani.
 Utukufu wake ulifunika mbingu na sifa zake
 zikaifunika dunia.

⁴Mng’ao wake ulikuwa kama juu lichomozalo,
 mionzi ilimulika kutoka mkononi mwake,
 ambako nguvu zake zilifichwa.

⁵Tauni ilimtangulia,
 na maradhi ya kuambukiza yalifuata nyayo

HABAKUKI

- zake.
- ⁶Alisimama, akaitikisa dunia,
alitazama, na kuyafanya mataifa
yatetemeke.
Milima ya zamani iligeuka mavumbi
na vilima viliivyozeeka vikaanguka.
Njia zake ni za milele.
- ⁷Niliona watu wa Kushani katika dhiki,
na makazi ya Midiani katika maumivu makali.
- ⁸Ee BWANA, ulikasirikia mito?
Je ghadhabu yako ilikuwa dhidi ya vijito?
Je ulighadhibikia bahari ulipoendesha farasi
wako na magari yako ya ushindi?
- ⁹Uliufunua upinde wako na kuita mishale mingi.
Uliigawa dunia kwa mito,
- ¹⁰milima ilikuona ikatetemeka.
Mafuriko ya maji yakapita huko,
vilindi vilinguruma na kuinua mawimbi yake
juu.
- ¹¹Jua na mwezi vilisimama kimya mbinguni katika
mng'ao wa mishale yako inayoruka,
na katika mng'ao wa mkuki wako
umeremetao.
- ¹²Kwa ghadhabu ulipita juu ya dunia
na katika hasira ulikanyaga mataifa.
- ¹³Ulikuja kuwaokoa watu wako,
kumwokoa masihi wako.
Ulimponda kiongozi wa nchi ya uovu,
ukamvua toka kichwani hadi wayo.
- ¹⁴Kwa mkuki wake mwenyewe ultoboa kichwa
chake
wakati mashujaa wake walipofurika nje kwa
kishindo kututawanya,
wakifurahi kama waliokaribu kutafuna wale
wanyonge waliokuwa mafichoni.
- ¹⁵Ulikanyaga bahari kwa farasi wako,
ukisukasuka maji makuu.
- ¹⁶Nilisikia na moyo wangu ukagonga kwa nguvu,
midomo yangu ikatetemeka kwa hofu
niliposikia sauti,
uchakavu ukanyemelea mifupa yangu,
na miguu yangu ikatetemeka.
Hata hivyo nitasubiri kwa uvumilivu siku ya
maafa kuyajilia mataifa yaliyotuvamia.
- ¹⁷Ingawa mtini hauchanui maua na hakuna
zabibu juu ya mizabibu,
- ingawaje mzeituni hauzai,
na hata mashamba hayatoi chakula,
iwapo hakuna kondoo katika banda
wala ng'ombe katika zizi,
¹⁸hata hivyo nitashangilia katika BWANA,
nitamfurahia Mungu Mwokozi wangu.
- ¹⁹BWANA Mwenyezi ni nguvu yangu,
huifanya miguu yangu kama miguu ya paa,
huniwezesha kupita juu ya vilima.
- (Kwa kiongozi wa uimbaji kwa vinanda vyangu
vya nyuzi.)

SEFANIA

Utangulizi

Sefania maana yake "Yeye ambaye Yehova amemficha". Sefania ni wa ukoo wa Hezekia (*Sef 1:1*). Inawezekana huyu babu anayetajwa akawa ni Mfalme Hezekia, mfalme wa Yuda, kutokana na ukweli kwamba ukoo huu umefuatiliwa kutoka mbali na muda husika unakubalika. Nabii Sefania alitumika wakati wa utawala wa Mfalme Yosia (639-609 K. K.). Sefania alionya kwamba siku ya BWANA ingeleta hukumu kwa Yuda pamoja na Yerusalem, hivyo akawashauri Wayahudi watu na kumrudia Mungu (*2:7-3*). Uvamizi wa kuiteka Yuda kutoka kaskazini ulikuwa unakuja juu yao, nao ungekumba pia mataifa yanayoizunguka. Ingawa wasomi wengi wanahusianisha uvamizi huu na ule wa wa Wasinthia kuelekea kusini kutoka jimbo la Kaukauasia uliotokea 630 K.K. kama ulivyoelezwa na Herodota. Inawezekana Sefania alikuwa anasema juu ya Wakaldayo, ambao ndio waliotimiza unabii huu wa huku kuharibiwa kwa Yuda mnamo mwaka 605-586 K.K. Ingawa hukumu ya Yuda umeainishwa, ahadi ya kufanywa upya ni yakini. Mtaifa yatahukumiwa na kutiishwa na Mfalme wa Israeli, anayetawala katika Sayuni.

Wazo Kuu

Dhambi ambazo Sefania anazitaja juu ya Yuda na Yerusalem zinaonyesha alizitabiri kabla ya uamsho wa matengenezo ya Yosia, wakati ambapo dhambi za waliomtangulia kutawala, yaani, Manse na Amoni, zilikuwa zinaendelea kutendwa katika jamii hiyo. Uamsho huo wa matengenezo haukutokea hadi mwaka wa 12 wa kutawala kwake Yosia (627 K.K.) ndipo mfalme alipotuma jeshi kwenda kulipatiliza taifa kwa ajili ya ibada ya sanamu na kurejeshwa tena kwa ibada ya kumwabudu Mungu wa kweli, yaani, Yehova. Baadaye Mika naye akaamuru kujengwa tena kwa hekalu la Solomoni na kulitakasa kipindi nakala ya Sheria ya Bwana ilipogunduliwa (ling. *2wafalme 22:1-10*). Kwa hiyo Sefania akatabiri kwamba mataifa yaliyokuwa jirani na Yuda yangeangamizwa pia. Aliwapa watu matumaini kwamba Mungu angewarudisha watu wake nyumbani.

Dhumuni

Kuwaonya watu wa Yuda waepukane na kutosheka na maisha, waache kuabudu sanamu na wamrudie Mungu wao (YEHOVA).

Mambo Muhimu

Mfalme Yosia wa Yuda alikuwa anajaribu kurekebisha hali ya uovu iliyosababishwa na tawala za wafalme wawili (Manase na Amoni) waliomtangulia katika Yuda. Yosia aliweza kupanua himaya yake kwa sababu kwa wakati wake hakukuwa na taifa jingine ambalo lilikuwa na nguvu. zaidi kwa maana nguvu za Ashuru zilikuwa zinaffia kwa kasi.

Mwandishi

Sefania

Mahali

Yerusalem

Tarehe

Maelezo ya Sefania kuhusu kudidimia kiroho na kimaadili kwa Yuda inawezekana yaliandikwa mwaka 630 K.K., lakini kuna uwezekano kkwamba mahubiri ya kinabli yallimgusa sana mfalme na kusababisha mageuzi ya kiroho aliyoyafanya. Tarehe hii ya 630K.K. inazidi kuthibitishwa na ukweli kwamba Sefania hakutaja habari za Babeliiliyokuwa dola inayotambuliwa kimataifa. Babeli ilinuka mnamo mwaka 625 K.K. wakati Napolosa alipotwaa madaraka. Hata hivyo Sefania anatabiri juu ya kuharibiwa kwa Ashuru, jambo ambalo lilitokea mwaka 612 K.K., Ninawi ilipoanguka. Sefania aliishi wakati mmoja na Yeremia lakini wakati huo Yeremia alikuwa mdogo kwa Sefania.

Mgawanyo

- Kutangazwa kwa hukumu ya Mungu. (1:1-2:3)
- Hukumu dhidi ya mataifa. (2:4-15)
- Maisha ya baadaye ya Yerusalem. (3:1-20)

SEFANIA

1 Neno la BWANA ambalo lilimjia Sefania mwana wa Kushi, mwana wa Gedalia, mwana wa Amaria, mwana wa Hezekia, wakati wa utawala wa Yosia mwana wa Amoni mfalme wa Yuda:

Onyo la Maangamizi Yanayokuja

²BWANA asema,

“Nitafagia kila kitu kutoka kwenye uso wa dunia.”

³“Nitafagilia mbali watu na wanyama, nitafagilia mbali ndege wa angani na samaki wa baharini.

Wafanyao waovu wajikwae, pamoa na hao waovu, nami nitamkatilia mbali mwanadamu atoke katika dunia,”

asema BWANA.

Dhidi ya Yuda

⁴“Nitaiadhibu Yuda na wote wakao Yerusalem.

Kutoka mahali hapa nitakatilia mbali kila mabaki ya Baali, majina ya wapagani na makuhani waabudu sanamu,

⁵wale ambaao husujudu juu ya mapaa kuabudu jeshi la vitu vya angani, wale ambaao husujudu na kuapa kwa BWANA

na ambaao pia huapa kwa Malkamu,

⁶wale ambaao wanaacha kumfuata BWANA wala hawamtafuti BWANA wala kutaka shauri lake.

⁷Nyamazeni mbele za BWANA Mwenyezi, kwa maana siku ya BWANA iko karibu.

BWANA ameandaa dhabihu, amewaweka wakfu wale aliowaalika.

⁸Katika siku ya dhabihu ya BWANA nitawaadhibu wakuu na wana wa mfalme na wale wote wanaovaa nguo za kigeni.

⁹Katika siku hiyo nitaadhibu wote ambaao hukwepa kukanyaga kizingiti, ambaao hujaza hekalu la miungu yao kwa jeuri na udanganyifu.

¹⁰BWANA asema,

“Katika siku hiyo kilio kitapanda juu kutoka lango la Samaki, maombolezo kutoka mtaa wa pili,

na mshindo mkubwa kutoka vilimani.

¹¹Ombolezeni, ninyi mnaoishi katika eneo la sokoni, wafanyabiashara wenu wote wataangamizwa, wote ambaao wanafanya biashara ya fedha wataangamizwa.

¹²Wakati huo nitasaka katika mji wa Yerusalem kwa taa na kuwaadhibu wale ambaao wanakaa katika hali ya kuridhika, ambaao ni kama divai iliyobaki kwenye machicha, ambaao hudhani, ‘BWANA hatafanya lo lote, jema au baya.’

¹³Utajiri wao utatekwa nyara, nyumba zao zitabomolewa. Watajenga nyumba, lakini hawataishi ndani yake, watapanda mizabibu lakini hawatakunyuwa divai yake.

Siku Kubwa Ya BWANA

¹⁴“Siku kubwa ya BWANA iko karibu, iko karibu na inakuja haraka. Sikilizeni! Kilio katika siku ya BWANA kitakuwa kichungu,

hata shujaa atapiga kelele.

¹⁵Siku ile ni siku ya ghadhabu, siku ya fadhaa na dhiki, siku ya uharibifu na ukiwa, siku ya giza na utusitusi, siku ya mawingu na giza nene,

¹⁶siku ya tarumbeta na mlilo wa vita dhidi ya miji yenye ngome na dhidi ya minara mirefu.

¹⁷Nitawaaletea watu dhiki nao watatembea kama wasio na macho, kwa sababu wametenda dhambi dhidi ya BWANA.

Damu yao itamwagwa kama vumbi na matumbo yao kama taka.

¹⁸Fedha yao wala dhahabu yao haitawenza kuwaokoa katika siku hiyo ya ghadhabu ya BWANA.

Katika moto wa wivu wake dunia yote itateketezwa, kwa maana ataleta mwisho wa wote wanaoishi katika dunia ghafula.”

SEFANIA

2 Kusanyikeni pamoja, kusanyikeni pamoja,
enyi taifa lisilo na aibu,
²kabla ya wakati ulioamuriwa haujafika
na siku ile inayopeperusha kama makapi,
kabla hasira kali ya BWANA haijaja juu
yenu,
kabla siku ya ghadhabu ya BWANA
haijaja juu yenu.
³Mtafuteni BWANA,
enyi nyote wanyenyekevu wa nchi.
Ninyi ambao hufanya lile analoamuru.
Tafuteni haki,
tafuteni unyenyekevu,
labda mtahifadhiwa siku ya hasira ya
BWANA.

Dhidi ya Ufilisti

⁴Gaza utaachwa
na Ashkeloni utaachwa magofu.
Wakati wa adhuhuri Ashdodi utaachwa mtupu
na Eroni utang'olewa.
⁵Ole wenu ninyi ambao mnaishi kando ya bahari,
Ee watu wa Wakerethi,
neno la BWANA liko dhidi yenu,
Ee Kanaani, nchi ya Wafilisti.

"Mimi nitawaangamiza,
wala hakuna atakayebaki."

⁶Nchi kando ya bahari, mahali ambapo wanaishi
Wakerethi,
patakuwa mahali pa wachungaji na mazizi ya
kondoo.

⁷Itakuwa mali ya mabaki ya nyumba ya Yuda,
hapo watapata malisho.
Wakati wa jioni watajilaza chini
katika nyumba za Ashkeloni.
BWANA Mungu wao atawatunza,
naye atawarudishia wafungwa wao.

Dhidi ya Moabu na Amoni

⁸Nimeyasikia matukano ya Moabu
nazo dhihaka za Waamoni,
ambao waliwatukana watu wangu
na kufanya vitisho dhidi ya nchi yao.

⁹Hakika, kama niishivyo,"
asema BWANA Mwenye Nguvu zote,
Mungu wa Israeli,
"Hakika Moabu itakuwa kama Sodoma,
Waamori kama Wagomora,

mahali pa magugu na mashimo ya chumvi,
nchi ya ukiwa milele.
Mabaki ya watu wangu watawateka nyara,
mabaki ya taifa langu watarithi nchi yao."

¹⁰Hiki ndicho watarudishiwa kwa ajili ya kiburi
chao,
kwa kutukana na kudhihaki watu wa
BWANA Mwenye Nguvu zote.

¹¹BWANA atakuwa wa kutisha kwao
wakati atakapoangamiza miungu yote ya
nchi.
Mataifa katika kila pwani yatamwabudu,
kila moja katika nchi yake lenyewe.

Dhidi ya Kushi

¹²"Ninyi pia, Ee Wakushi,
mtauawa kwa upanga wangu."

Dhidi ya Ashuru

¹³Mungu atanyoosha mkono wake dhidi ya
kaskazini na kuangamiza Waashuru,
akiacha Ninawi ukiwa
na pa kame kama jangwa.

¹⁴Makundi ya kondoo na ng'ombe yatajilaza pale,
viumbe vyta kila aina.
Bundi wa jangwani na bundi waliao kwa sauti
nyembamba
wataishi juu ya nguzo zake.

Mwangwi wa kuita kwao utapita madirishani,
kifusi kitakuwa milangoni,
boriti za mierezi zitaachwa wazi.

¹⁵Huu ndio mji uliotukuka na kuishi kwa furaha
wakijisikia salama.
Ulisema moyoni mwako,
"Mimi ndimi, na wala hapana mwingine ila
mimi."

Jinsi gani umekuwa gofu, mahali pa kulala
wanyama pori!
Wote wanaopita kando yake
wanauzomea na kutikisa mkono kwa
dharaui.

Hatima ya Yerusalem

3 Ole wa mji wa wadhalimu,
waasi na walioitia unajisi!

²Hautii mtu yeoyote,
haukulali maonyo.
Haumtumaini BWANA,

SEFANIA

- haukaribii karibu na Mungu wake.
- ³Maafisa wake ni simba wangurumao, watawala wake ni mbwa mwitu wa jioni, ambao hawabakizi chochote kwa ajili ya asubuhi.
- ⁴Manabii wake ni wenye kiburi, ni wadanganyifu. Makuhani wake hunajisi patakatifu na kuihalifu sheria.
- ⁵BWANA aliye ndani yake ni mwenye haki, hafanyi kosa. Asubuhi kwa asubuhi hutoa haki yake, kila kukipambazuka huitimiza, bali mtu dhalimu hana aibu.
- ⁶"Nimeyafutilia mbali mataifa, ngome zao zimebomolewa. Nimeziacha barabara ukiwa, hakuna anayepita humo. Miji yao imeharibiwa, hakuna mmoja atakayeachwa, hakuna hata mmoja.
- ⁷Niliuambia huo mji, 'Hakika utaniogopa na kukubali maonyo!' Ndipo makao yake hayatafutiliwa mbali, wala adhabu zangu zote hazitakuja juu yake. Lakini walikuwa bado na shauku kutenda kwa upotovu katika yote waliyofanya.
- ⁸BWANA anasema, "Kwa hiyo ningojee mimi, siku nitakayosimama kuteka nyara. Nimeamua kukusanya mataifa, kukusanya falme na kumimina ghadhabu yangu juu yao, hasira yangu kali yote. Dunia yote itateketezwa kwa moto wa wivu wa hasira yangu.
- ⁹Ndipo nitatakasa mldomo ya mataifa, kwamba wote waweze kuliitia jina la BWANA na kumtumikia kwa pamoja.
- ¹⁰Kutoka ng'ambo ya mito ya Kushi watu wangu wanaoniabudu, watu wangu waliotawanyika, wataniletea sadaka.
- ¹¹Siku hiyo hutaabishwa kwa ajili ya makosa yote ulionitendea, kwa sababu nitawaondoa kutoka mji huu

- wale wote wanaoshangilia katika kiburi chao. Kamwe hutajivuna tena katika kilima changu kitakatifu.
- ¹²Lakini nitakuachia ndani yako wapole na wanyenyekevu, ambao wanatumaini jina la BWANA.
- ¹³Mabaki ya Israeli hayatafanya kosa, hawatasema uongo, wala udanganyifu hautakuwa katika vinywa vyao. Watakula na kulala wala hakuna ye yote atakayewaogopesha."
- ¹⁴Imba, Ee Binti Sayuni, Paza sauti, Ee Israel! Furahi na kushangilia kwa moyo wako wote, Ee Binti Yerusalem!
- ¹⁵BWANA amekuondolea adhabu yako, amewarudisha nyuma adui zako. BWANA, Mfalme wa Israeli, yu pamoja nawe, kamwe hutaogopa tena madhara yo yote.
- ¹⁶Katika siku hiyo watauambia Yerusalem, "Usiogope, Ee Sayuni, Usiache mikono yako ilegee.
- ¹⁷BWANA Mungu wako yu pamoja nawe, yeeye ni mwenye nguvu kuokoa. Atakufurahia kwa furaha kubwa, atakutuliza kwa pendo lake, atakufurahia kwa kuimba."
- ¹⁸"Huzuni katika sikukuu zilizoamriwa nitaziondoa kwenu, hizo ni mzigo wa fedheha kwenu.
- ¹⁹Katika wakati huo nitawashughulikia wote waliokudhulumu, nitaokoa kilema na kukusanya wale ambao wametawanywa. Nitawapa sifa na heshima katika kila nchi ambamo waliaibishwa.
- ²⁰Wakati huo nitawakusanya, wakati huo nitawaleta nyumbani. Miiongoni mwa mataifa yote ya dunia wakati nitakapowarudisha mateka yenu mbele ya macho yenu hasa," asema BWANA.

SEFANIA

HAGAI

Utangulizi

Hagai ni moja ya vitabu vitatu vya kinabii vya Agano la Kale vilivyoandikwa baada ya uhamisho ambavyo ni Hagai, Zekaria na Malaki. Hagai anatajwa kwa jina mara mbili katika kitabu cha Ezra (*Ezr 5:1,6:14*) na "mjjumbe wa Bwana" (1: 13). Inawezekana alikuwa mmoja wa wale waliorudi kutoka uhamishoni waliorudi Yerusalem, walioweza kulikumbuka hekalu la Solomoni liliyokuwa kabla halijaharibiwa na majeshi ya Nebukadneza mwaka 586 K.K. (2:3). Hagai na Zekaria ndio waliowatia moyo wale watu waliorudi kutoka uhamishoni kujenga upya hekalu.

Ilikuwa ni mnamo mwaka 538 K.K., miaka kumi na minane ilikuwa imepita tangu Dario alipopitisha amri kuwaruhusu Wayahudi kurudi Yerusalem kutoka uhamishoni. Watu walikuwa bado wanashughulika kujenga nyumba zao, hivyo ujenzi wa hekalu la Mungu ulikuwa bado haujakamilika.

Kundi la kwanza la Wayahudi lilitorudi Yerusalem liliweka msingi wa hekalu jipya. mnamo mwaka 536 K.K. wakiwa na furaha na matumaini makubwa (*Ezr 3:8-10*). Hata hivyo Wasamaria na majirani wengine walipinga ujenzi huo kwa nguvu nyingi na kuwakatisha tamaa wafanya kazi hata ikafanya ujenzi huo usimame mwaka 534 K.K.. Watu waliacha ujenzi wa hekalu, wakageukia ujenzi wa nyumba zao wenye. Ujumbe wa Hagai ulikuwa kwamba ni wakati wa kujenga nyumba ya Mungu. Hagai akiwa amefuatana na Zekaria (taz. utangulizi wa kitabu cha Zekaria), yeche alianza kumhimita Zerubabeli na watu wote kuanza tena kujenga nyumba ya BWANA. Chini ya uongozi wa Zerubabeli mtawala na Yoshua kuhani mkuu na kule kuhimita kwa Nabii Hagai hekalu liliengwa mnamo 520 K.K. Miaka minane baadaye hekalu lilmalizika kujengwa na kuwekwa wakfu (*l.ing. Ezr 4-6*).

Wazo Kuu

Hagai aliwaambia watu kwamba utukufu wa hekalu walilokuwa wanajenga ungekuwa mkubwa kuliko ule wa hekalu lilitotangulia, ingawaje halingekuwa imara kama la kwanza. Hili hekalu lingekuwa bora zaidi kwa sababu Mungu angelijaza utukufu Wake ndani yake.

Kusudi

Kuwahimiza watu kujenga upya hekalu la BWANA na kuwahamasiaha kuyatengeneza maisha yao upya na Mungu ili waweze kupata baraka Zake.

Mambo Muhimu

Hekalu la Yerusalem lilibomolewa mnamo mwaka 586 K.K. Mwaka wa 538 K.K. Mfalme Koreshi wa Uajemi alitoa amri Wayahudi warudi ili kujenga upya mji wa Yerusalem na hekalu. Mwaka 536 K.K. walianza kujenga hekalu lakini ilikuwa vigumu kumalizia kutokana na upinzani waliokutana nao kutoka kwa Wasamaria na mataifa ya jirani. Kupitia huduma ya Hagai Zekaria na Yoshua, mwaka 520 K.K., walianza kujenga tena hekalu. Miaka minane baadaye kazi hiyo ya ujenzi wa hekalu ilimalizika.

Mwandishi

Hagai

Mahali

Yerusalem.

Tarehe

Tarehe ya kuandikwa kwa kitabu kwa hiki ni ya uhakika , yaani, mwaka wa pili wa Mfalme Dario wa Uajemi (mwaka 520 K.K. (1:1). Mpangilio wa kihistoria ni wa muhimu sana ili kuuelewa ujumbe wa kitabu hiki. Mnamo mwaka 538 K.K., Mfalme Koreshi wa Uajemi alitoa amri ikiwaruhusu Wayahudi waaliokuwa uhamishoni kurudi nichini mwao ili kuujenga upya Yerusalem na hekalu katika kutimiza unabii wa Isaya na wa Yeremia (*Isa45:1,3; Yer 25:11-12; 29:10-14*) na maombezi ya Danieli (Dan 9).

Wahusika Wakuu

Hagai, Zerubabel, Yoshua.

Mgawanyo

- Wito wa kujenga hekalu. (1:1-15)
- Matumaini ya hekalu jipya. (2:1-9)
- Baraka zilizoahidiwa. (2:10-19)
- Ushindi wa mwisho wa Mungu. (2:20-23)

Wito wa kujenga Nyumba ya BWANA

1 Katika mwaka wa pili wa utawala wa mfalme Dario wa Uajemi, katika siku ya kwanza ya mwezi wa sita, neno la BWANA liliuja kupitia kwa nabii Hagai kwenda kwa Zerubabeli mwana wa Shealtieli, mtawala wa Yuda na kwa kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki:

²Hivi ndivyo asemavyo BWANA Mwenyezi: "Hawa watu husema, 'Wakati haujawadia wa kujenga nyumba ya BWANA.' "

³Kisha neno la BWANA likaja kupitia kwa nabii Hagai: ⁴"Je, ni wakati wenu ninyi wa kuishi katika nyumba zenu zilizojengwa vizuri, wakati hii nyumba ikibaki, gofu?"

⁵Sasa hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: "Zitafakarini vema njia zenu. ⁶Mmepanda vingi, lakini mmevuna haba. Mnakula lakini hamshibi, mnakunywa, lakini hamtosheki. Mnavaa nguo, lakini hamsikii joto. Mnapata mishahara, lakini inatoweka kama imewekwa kwenye mfuko uliotoboka toboka."

⁷Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: "Zitafakarini vema njia zenu. ⁸Pandeni milimani mkalete miti na kujenga nyumba, ili nipate kuifurahia nitukuzwe." ⁹"Militarajia mengi, kumbe, yametokea kidogo. Ullichokileta nyumbani nilikipeperusha. Kwa nini?" Asema BWANA Mwenye Nguvu. "Ni kwa sababu ya nyumba yangu, inayobaki katika hali ya magofu, wakati kila mmoja wenu anajishughulisha na nyumba yake mwenyewe. ¹⁰Kwa hiyo, kwa sababu yenu mbingu zimezuia umande wake na ardhi mavuno yake. ¹¹Niliita ukame mashambani na milimani, kwenye nafaka, mvinyo mpya, mafuta pamoja na chochote kinachozaishwa na ardhi, juu ya watu na ng'ombe, pamoja na kazi za mikono yenu."

¹²Kisha Zerubabeli mwana wa Shealtieli, Joshua kuhani mkuu mwana wa Yehosadiki, pamoja na mabaki yote ya watu wakaitii sauti ya BWANA Mungu wao pamoja na ujumbe wa nabii Hagai, kwa sababu alikuwa ametumwa na BWANA Mungu wao. Watu walimwogopa BWANA.

¹³Kisha Hagai, mjumbe wa BWANA, akawapa watu ujumbe huu wa BWANA, "Mimi niko pamoja nanyi," asema BWANA. ¹⁴Kwa hiyo BWANA akachochea roho ya Zerubabeli mwana wa Shealtieli, mtawala wa Yuda, na roho ya kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki, pamoja na roho ya mabaki yote ya watu.

Walikuja wakaanza kufanya kazi katika nyumba ya BWANA Mwenyezi, Mungu wao, ¹⁵katika siku ya ishirini na nne mwezi wa sita katika mwaka wa pili wa Mfalme Dario.

Utukufu Uliaoahidiwa wa Nyumba Mpya

2 Katika siku ya ishirini na moja ya mwezi wa saba, neno la BWANA liliuja kupitia nabii Hagai, kusema, ²"Sema na Zerubabeli mwana wa Shealtieli, mtawala wa Yuda, kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki na mabaki ya watu. Uwaulize, ³'Ni nani miongoni mwenu aliyebak ambaye aliona hii nyumba katika utukufu wake wa mwanzo? Sasa inaonekanaje kwenu? Je, haionekani kwenu kama si kitu? ⁴Lakini sasa uwe imara, Ee Zerubabeli,' asema BWANA. 'Kuwa imara, Ee Kuhani Mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki. Muwe imara, enyi watu wote wa nchi,' asema BWANA, 'na mfanye kazi. Kwa kuwa mimi nipo pamoja nanyi,' asema BWANA Mwenyezi. ⁵'Hili ndilo nililoagana nanyi mlipotoka katika nchi ya Misri. Pia Roho yangu anadumu katikati yenu. Msiogope.'

⁶"Hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi, 'Baada ya muda kidogo kwa mara nyingine nitazitingisha mbingu na nchi, bahari na nchi kavu. ⁷Nitatikisa mataifa yote, nacho kile kinachotamaniwa na mataifa yote kitakuja, nami nitaujaza utukufu katika nyumba hii,' asema BWANA Mwenye Nguvu. ⁸'Fedha ni mali yangu na dhahabu ni mali yangu,' asema BWANA Mwenye Nguvu. ⁹'Utukufu wa nyumba hii ya sasa utakuwa mkubwa kuliko utukufu wa ile nyumba ya mwanzoni,' asema BWANA Mwenye Nguvu. 'Na mahali hapa nitawapa amani,' asema BWANA Mwenye Nguvu."

Baraka kwa watu walioitiwa unajisi.

¹⁰Katika siku ya ishirini na nne ya mwezi wa tisa, katika mwaka wa pili wa kutawala mfalme Dario, neno la BWANA liliuja kwa nabii Hagai: ¹¹Hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi, 'Ulizeni makuhani jinsi sheria inavyosema : ¹²Kama mtu akibeba nyama iliyowekwa wakfu katika pindo la vazi lake, kisha lile pindo likagusa mkate au mchuzi, divai, mafuta au chakula kingine, je, kitu hicho kitakuwa kimewekwa wakfu?'

Makuhani wakajibu, "La hasha."

¹³Kisha Hagai akasema, "Je, kama mtu aliyetiwa unajisi kwa kugusa maiti akitu mojawapo ya vitu hivi, kitu hicho kitakuwa kimetiwa unajisi?"

Makuhani wakajibu, "Ndiyo, huwa

kimenajisiwa."

¹⁴Kisha Hagai akasema, "Basi ndivyo walivyo machoni pangu hawa watu na taifa hili," asema BWANA. 'Lo lote wafanyalo na cho chote watoacho hapo ni najisi.

¹⁵"Sasa fikirini kwa uangalifu kuanzia leo na kuendelea, pia tafakarini jinsi mambo yalivyokuwa kabla halijawekwa jiwe moja juu ya lingine katika hekalu la BWANA. ¹⁶Wakati mtu alipoendea lundo la nafaka la vipimo ishirini, kulikuwa na vipimo kumi tu. Wakati mtu alipoendea pipa la mvinyo ili kuchota vipimo hamsini, kulikuwa na vipimo ishirini tu. ¹⁷Kazi zenu zote za mikono nilizipiga kwa ukame, ukungu na mvua ya mawe, lakini hata hiyyo, hamkunigeukia mimi," asema BWANA. ¹⁸Kuanzia leo na kuendelea, kuanzia siku hii ya ishirini na nne ya mwezi wa tisa, tafakarini siku ambayo msingi wa hekalu la BWANA uliwekwa. Tafakarini. ¹⁹Je, bado kuna mbegu iliyobakia ghalani? Mpaka sasa, hakuna mzabibu au mtini, mkomamanga wala mzeituni uliozaa tunda.

"Kuanzia leo na kuendelea nitawabariki."

Zerubabeli Pete ya Muhuri ya BWANA.

²⁰Neno la BWANA likamjia Hagai kwa mara ya pili katika siku ya ishirini na nne ya mwezi kusema, ²¹"Mwambie Zerubabeli mtawala wa Yuda kwamba nitazitikisa mbingu na nchi. ²²Nitapindua viti vyatya enzi vyatya kifalme na kuziharibu kabisa nguvu za falme za kigeni. Nitapindua magari ya vita pamoja na waendeshaji wake, farasi na wapanda farasi wataanguka, kila mmoja kwa upanga wa ndugu yake.

²³Katika siku ile, asema BWANA Mwenyezi, "Nitakuchukua wewe, mtumishi wangu Zerubabeli, mwana wa Shealtiel," asema BWANA. "Nitakufanya kama pete yangu ya muhuri, kwa kuwa nimekuchagua," asema BWANA Mwenyezi.

HAGAI

Utangulizi

Hagai ni moja ya vitabu vitatu vya kinabii vya Agano la Kale vilivyoandikwa baada ya uhamisho ambavyo ni Hagai, Zekaria na Malaki. Hagai anatajwa kwa jina mara mbili katika kitabu cha Ezra (*Ezr 5:1,6:14*) na "mjjumbe wa Bwana" (1: 13). Inawezekana alikuwa mmoja wa wale waliorudi kutoka uhamishoni waliorudi Yerusalem, walioweza kulikumbuka hekalu la Solomoni liliyokuwa kabla halijaharibiwa na majeshi ya Nebukadneza mwaka 586 K.K. (2:3). Hagai na Zekaria ndio waliowatia moyo wale watu waliorudi kutoka uhamishoni kujenga upya hekalu.

Ilikuwa ni mnamo mwaka 538 K.K., miaka kumi na minane ilikuwa imepita tangu Dario alipopitisha amri kuwaruhusu Wayahudi kurudi Yerusalem kutoka uhamishoni. Watu walikuwa bado wanashughulika kujenga nyumba zao, hivyo ujenzi wa hekalu la Mungu ulikuwa bado haujakamilika.

Kundi la kwanza la Wayahudi lilitorudi Yerusalem liliweka msingi wa hekalu jipya. mnamo mwaka 536 K.K. wakiwa na furaha na matumaini makubwa (*Ezr 3:8-10*). Hata hivyo Wasamaria na majirani wengine walipinga ujenzi huo kwa nguvu nyingi na kuwakatisha tamaa wafanya kazi hata ikafanya ujenzi huo usimame mwaka 534 K.K.. Watu waliacha ujenzi wa hekalu, wakageukia ujenzi wa nyumba zao wenye. Ujumbe wa Hagai ulikuwa kwamba ni wakati wa kujenga nyumba ya Mungu. Hagai akiwa amefuatana na Zekaria (taz. utangulizi wa kitabu cha Zekaria), yeche alianza kumhimita Zerubabeli na watu wote kuanza tena kujenga nyumba ya BWANA. Chini ya uongozi wa Zerubabeli mtawala na Yoshua kuhani mkuu na kule kuhimita kwa Nabii Hagai hekalu liliengwa mnamo 520 K.K. Miaka minane baadaye hekalu lilmalizika kujengwa na kuwekwa wakfu (*l.ing. Ezr 4-6*).

Wazo Kuu

Hagai aliwaambia watu kwamba utukufu wa hekalu walilokuwa wanajenga ungekuwa mkubwa kuliko ule wa hekalu lilitotangulia, ingawaje halingekuwa imara kama la kwanza. Hili hekalu lingekuwa bora zaidi kwa sababu Mungu angelijaza utukufu Wake ndani yake.

Kusudi

Kuwahimiza watu kujenga upya hekalu la BWANA na kuwahamasiaha kuyatengeneza maisha yao upya na Mungu ili waweze kupata baraka Zake.

Mambo Muhimu

Hekalu la Yerusalem lilibomolewa mnamo mwaka 586 K.K. Mwaka wa 538 K.K. Mfalme Koreshi wa Uajemi alitoa amri Wayahudi warudi ili kujenga upya mji wa Yerusalem na hekalu. Mwaka 536 K.K. walianza kujenga hekalu lakini ilikuwa vigumu kumalizia kutokana na upinzani waliokutana nao kutoka kwa Wasamaria na mataifa ya jirani. Kupitia huduma ya Hagai Zekaria na Yoshua, mwaka 520 K.K., walianza kujenga tena hekalu. Miaka minane baadaye kazi hiyo ya ujenzi wa hekalu ilimalizika.

Mwandishi

Hagai

Mahali

Yerusalem.

Tarehe

Tarehe ya kuandikwa kwa kitabu kwa hiki ni ya uhakika , yaani, mwaka wa pili wa Mfalme Dario wa Uajemi (mwaka 520 K.K. (1:1). Mpangilio wa kihistoria ni wa muhimu sana ili kuuelewa ujumbe wa kitabu hiki. Mnamo mwaka 538 K.K., Mfalme Koreshi wa Uajemi alitoa amri ikiwaruhusu Wayahudi waaliokuwa uhamishoni kurudi nichini mwao ili kuujenga upya Yerusalem na hekalu katika kutimiza unabii wa Isaya na wa Yeremia (*Isa45:1,3; Yer 25:11-12; 29:10-14*) na maombezi ya Danieli (Dan 9).

Wahusika Wakuu

Hagai, Zerubabel, Yoshua.

Mgawanyo

- Wito wa kujenga hekalu. (1:1-15)
- Matumaini ya hekalu jipya. (2:1-9)
- Baraka zilizoahidiwa. (2:10-19)
- Ushindi wa mwisho wa Mungu. (2:20-23)

Wito wa kujenga Nyumba ya BWANA

1 Katika mwaka wa pili wa utawala wa mfalme Dario wa Uajemi, katika siku ya kwanza ya mwezi wa sita, neno la BWANA liliuja kupitia kwa nabii Hagai kwenda kwa Zerubabeli mwana wa Shealtiel, mtawala wa Yuda na kwa kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki:

²Hivi ndivyo asemavyo BWANA Mwenyezi: "Hawa watu husema, 'Wakati haujawadia wa kujenga nyumba ya BWANA.' "

³Kisha neno la BWANA likaja kupitia kwa nabii Hagai: ⁴"Je, ni wakati wenu ninyi wa kuishi katika nyumba zenu zilizojengwa vizuri, wakati hii nyumba ikibaki, gofu?"

⁵Sasa hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: "Zitafakarini vema njia zenu. ⁶Mmepanda vingi, lakini mmevuna haba. Mnakula lakini hamshibi, mnakunywa, lakini hamtosheki. Mnavaa nguo, lakini hamsikii joto. Mnapata mishahara, lakini inatoweka kama imewekwa kwenye mfuko uliotoboka toboka."

⁷Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu: "Zitafakarini vema njia zenu. ⁸Pandeni milimani mkalete miti na kujenga nyumba, ili nipate kuifurahia nitukuzwe." ⁹"Militarajia mengi, kumbe, yametokea kidogo. Ullichokileta nyumbani nilikipeperusha. Kwa nini?" Asema BWANA Mwenye Nguvu. "Ni kwa sababu ya nyumba yangu, inayobaki katika hali ya magofu, wakati kila mmoja wenu anajishughulisha na nyumba yake mwenyewe. ¹⁰Kwa hiyo, kwa sababu yenu mbingu zimezuia umande wake na ardhi mavuno yake. ¹¹Niliita ukame mashambani na milimani, kwenye nafaka, mvinyo mpya, mafuta pamoja na chochote kinachozaishwa na ardhi, juu ya watu na ng'ombe, pamoja na kazi za mikono yenu."

¹²Kisha Zerubabeli mwana wa Shealtiel, Joshua kuhani mkuu mwana wa Yehosadiki, pamoja na mabaki yote ya watu wakaitii sauti ya BWANA Mungu wao pamoja na ujumbe wa nabii Hagai, kwa sababu alikuwa ametumwa na BWANA Mungu wao. Watu walimwogopa BWANA.

¹³Kisha Hagai, mjumbe wa BWANA, akawapa watu ujumbe huu wa BWANA, "Mimi niko pamoja nanyi," asema BWANA. ¹⁴Kwa hiyo BWANA akachochea roho ya Zerubabeli mwana wa Shealtiel, mtawala wa Yuda, na roho ya kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki, pamoja na roho ya mabaki yote ya watu.

Walikuja wakaanza kufanya kazi katika nyumba ya BWANA Mwenyezi, Mungu wao, ¹⁵katika siku ya ishirini na nne mwezi wa sita katika mwaka wa pili wa Mfalme Dario.

Utukufu Uliaoahidiwa wa Nyumba Mpya

2 Katika siku ya ishirini na moja ya mwezi wa saba, neno la BWANA liliuja kupitia nabii Hagai, kusema, ²"Sema na Zerubabeli mwana wa Shealtiel, mtawala wa Yuda, kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki na mabaki ya watu. Uwaulize, ³'Ni nani miongoni mwenu aliyebak ambaye aliona hii nyumba katika utukufu wake wa mwanzo? Sasa inaonekanaje kwenu? Je, haionekani kwenu kama si kitu? ⁴Lakini sasa uwe imara, Ee Zerubabeli,' asema BWANA. 'Kuwa imara, Ee Kuhani Mkuu Joshua mwana wa Yehosadiki. Muwe imara, enyi watu wote wa nchi,' asema BWANA, 'na mfanye kazi. Kwa kuwa mimi nipo pamoja nanyi,' asema BWANA Mwenyezi. ⁵'Hili ndilo nililoagana nanyi mlipotoka katika nchi ya Misri. Pia Roho yangu anadumu katikati yenu. Msiogope.'

⁶"Hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi, 'Baada ya muda kidogo kwa mara nyingine nitazitingisha mbingu na nchi, bahari na nchi kavu. ⁷Nitatikisa mataifa yote, nacho kile kinachotamaniwa na mataifa yote kitakuja, nami nitaujaza utukufu katika nyumba hii,' asema BWANA Mwenye Nguvu. ⁸'Fedha ni mali yangu na dhahabu ni mali yangu,' asema BWANA Mwenye Nguvu. ⁹'Utukufu wa nyumba hii ya sasa utakuwa mkubwa kuliko utukufu wa ile nyumba ya mwanzoni,' asema BWANA Mwenye Nguvu. 'Na mahali hapa nitawapa amani,' asema BWANA Mwenye Nguvu."

Baraka kwa watu walioitiwa unajisi.

¹⁰Katika siku ya ishirini na nne ya mwezi wa tisa, katika mwaka wa pili wa kutawala mfalme Dario, neno la BWANA liliuja kwa nabii Hagai: ¹¹Hili ndilo asemalo BWANA Mwenyezi, 'Ulizeni makuhani jinsi sheria inavyosema : ¹²Kama mtu akibeba nyama iliyowekwa wakfu katika pindo la vazi lake, kisha lile pindo likagusa mkate au mchuzi, divai, mafuta au chakula kingine, je, kitu hicho kitakuwa kimewekwa wakfu?'

Makuhani wakajibu, "La hasha."

¹³Kisha Hagai akasema, "Je, kama mtu aliyetiwa unajisi kwa kugusa maiti akitu mojawapo ya vitu hivi, kitu hicho kitakuwa kimetiwa unajisi?"

Makuhani wakajibu, "Ndiyo, huwa

kimenajisiwa."

¹⁴Kisha Hagai akasema, "Basi ndivyo walivyo machoni pangu hawa watu na taifa hili," asema BWANA. 'Lo lote wafanyalo na cho chote watoacho hapo ni najisi.

¹⁵"Sasa fikirini kwa uangalifu kuanzia leo na kuendelea, pia tafakarini jinsi mambo yalivyokuwa kabla halijawekwa jiwe moja juu ya lingine katika hekalu la BWANA. ¹⁶Wakati mtu alipoendea lundo la nafaka la vipimo ishirini, kulikuwa na vipimo kumi tu. Wakati mtu alipoendea pipa la mvinyo ili kuchota vipimo hamsini, kulikuwa na vipimo ishirini tu. ¹⁷Kazi zenu zote za mikono nilizipiga kwa ukame, ukungu na mvua ya mawe, lakini hata hiyyo, hamkunigeukia mimi," asema BWANA. ¹⁸Kuanzia leo na kuendelea, kuanzia siku hii ya ishirini na nne ya mwezi wa tisa, tafakarini siku ambayo msingi wa hekalu la BWANA uliwekwa. Tafakarini. ¹⁹Je, bado kuna mbegu iliyobakia ghalani? Mpaka sasa, hakuna mzabibu au mtini, mkomamanga wala mzeituni uliozaa tunda.

"Kuanzia leo na kuendelea nitawabariki."

Zerubabeli Pete ya Muhuri ya BWANA.

²⁰Neno la BWANA likamjia Hagai kwa mara ya pili katika siku ya ishirini na nne ya mwezi kusema, ²¹"Mwambie Zerubabeli mtawala wa Yuda kwamba nitazitikisa mbingu na nchi. ²²Nitapindua viti vyatya enzi vyatya kifalme na kuziharibu kabisa nguvu za falme za kigeni. Nitapindua magari ya vita pamoja na waendeshaji wake, farasi na wapanda farasi wataanguka, kila mmoja kwa upanga wa ndugu yake.

²³Katika siku ile, asema BWANA Mwenyezi, "Nitakuchukua wewe, mtumishi wangu Zerubabeli, mwana wa Shealtiel," asema BWANA. "Nitakufanya kama pete yangu ya muhuri, kwa kuwa nimekuchagua," asema BWANA Mwenyezi.

MALAKI

Utangulizi

Malaki aliishi katika nusu ya pili ya karne ya tano Kabla ya Kristo, baada ya ujenzi wa hekalu kumalizika. Malaki ambalo ni neno la Kiebrania "Malaki" kama liliivo kwenye Kiswahili, maana yake "Mjumbe wangu.". Jina hili ni kifupi cha "Malakia" ambalo maana yake ni "Mjumbe wa Bwana" (1:1). Jina hili la kitabu limetumika vivyo hivyo kwenye maandiko ya Kiebrania na Kiyunani likionyesha kwamba hili likuwa jina la nabii ambaye ujumbe wake umenukuliwa humu. Hakuna habari nyingine zo zote za kibinafsi zinazofahamika za huyu nabii. Maisha ya kidini ya Wayahudi yalikuwa mabaya : Walikuwa wamekengeuka, wakawa wameoa wanawake wa mataifa mengine, wakaacha kutoa zaka (fungu la kumi) na dhabihu ambayo na sehemu ya Mungu, hata wakawa wamemwacha Mungu, hali ambayo ilifanana sana na ile iliyokuwepo wakati wa Nehemia (444-432 K.K.).

Wazo Kuu

Masikitiko makubwa ya Malaki ni uhusiano kati ya Waisraeli na Mungu haukuwa kama ulivyopaswa uwe. Walimwacha Mungu na kumdhara, wala hawakumheshimu inavyostahili, wakashindwa kufuata yale Mungu aliyowaagiza. Matokeo yake hukumu ikawa inawangoja, lakini watu wanaomcha Mungu wamehakikishiwa kuwa wameandikwa kwenye kitabu cha Mungu, nao watafuhia wokovu wa Mungu milele.

Kusudi

Kuwahimiza watu wafanye mabadiliko thabit ya kimsingi katika maisha yao, kwa kuwakumbusha upendo wa Mungu (1:1-5) na pia kwamba adhabu yake iko karibu (2:17; 3:13)

Mambo Muhimu

Kitabu hiki kinaonyesha kuwa:(1)Hekalu liliengwa tena (516/515 K.K.), dhabihu na sikukuu zilirudishwa. (2)Ufahamu wa jumla wa sheria ulirudishwa tena na Ezra (kama 457-455 K.K. ; *tazama Ezra 7:10, 14, 25-26*) na (3).Kurudi nyuma kimaadili kulikofuatia kulitokea miongoni mwa makuhani na mwa watu pia (kama mwaka 433K.K.). Kutokana na hali hii hali ya kiroho na upuzi Malaki anaouzungumzia kwa karibu vilifanana sana n aile hali alioikuta Nehemia aliporudi kutoka uhamishoni Uajemi (kama 433-425 K.K.) ili kuwa mtawala wa Yerusalem (*ling. 13:4-30*).

Mwandishi

Malaki

Mahali

Yerusalem. Malaki, Hagai na Zekaria walikuwa manabii katika Yuda (Ufalme wa kusini) baada ya watu kurudi kutoka uhamishoni.. Hagai na Zakaria waliwakemea watu kwa kutokumalizia ujenzi wa hekalu. Malaki alipambana nao kwa sababu walipuuzia hekalu na kutokumjali Mungu.

Tarehe

Yale yaliyomo kwenye kitabu hiki yanaonyesha kwamba huduma ya Malaki ilikuwa kwenye utendaji mnamo sehemu ya pili ya karne ya tano Kabla ya Kristo. Hekalu lilikuwa tayari limeshajengwa tena upya. Kutokana na wakati alioishi Malaki na yale yaliyomo kwenye kitabu hiki, inawezekana kiliandikwa 557- 525 K.K.

Wahusika wakuu

Malaki na makuhani

. Mgawanyo

- Upendo wa Mungu kwa Israeli. (1:1-5)
- Israeli yamtukana Mungu. (1:6-2:16)
- Hukumu ya Mungu na ahadi yake. (2:17-4:6)

1 Ujumbe: Neno la BWANA kwa Israeli kupitia kwa Malaki.

Yakobo Alipendwa, Esau Alichukiwa

²BWANA asema, "Nimewapenda ninyi."

"Lakini ninyi mnauliza, 'wewe umetupendaje?'

BWANA asema, "Je, Esau hakuwa ndugu yake Yakobo? Hata hivyo nimempenda Yakobo, ³lakini nikamchukia Esau, nami nimeifanya milima yake kuwa ukiwa na urithi wake nimewapa mbweha wa jangwani."

⁴Edomu anaweza kusema, "Ingawa tumepondwapondwa, tutajenga upya magofu."

Lakini hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu asemalo: "Wanawenza kujenga, lakini nitabomoa. Wataitwa Nchi Ovu, watu ambao siku zote wapo chini ya ghadhabu ya BWANA. ⁵Mtayaona kwa macho yenu wenyewe na kusema, 'BWANA ni mkuu, hata nje ya mipaka ya Israeli!'

Dhabihu zilizo na Mawaa

⁶"Mwana humheshimu baba yake, naye mtumishi bwana wake. Kama mimi ni baba, iko wapi heshima ninayostahili? Kama mimi ni bwana, iko wapi heshima ninayostahili?" asema BWANA Mwenye Nguvu. "Ni ninyi, Ee makuhani, mnaolidharau jina langu.

Lakini mnauliza, 'Tumelidharau jina lako kwa namna gani?'

⁷Mnatoa sadaka chakula kilichotiwa unajisi juu ya madhabahu yangu.

"Lakini ninyi mnauliza, 'Tumekutia unajisi kwa namna gani?'

"Kwa kusema kuwa meza ya BWANA ni ya kudharauliwa. ⁸Wakati mletapo dhabihu wanyama walio vipofu, je, hilo si kosa? Mnapoleta dhabihu zilizo vilema au wanyama wagonjwa je, hilo si kosa? Jaribuni kuvitoa kwa mtawala wenu! Je, angefurahiwa nanyi? Je, atawakubalia ?" Asema BWANA Mwenye Nguvu.

⁹"Basi mwombeni Mungu awe na neema kwetu. Je! kwa sadaka kama hizo kutoka mikononi mwenu, atawapokea?" Asema BWANA Mwenye Nguvu.

¹⁰Laiti mmoja wenu angalifunga milango ya hekalu, ili msije mkawasha moto usiokuwa na faida juu ya madhabahu yangu! Sina furaha nanyi," asema BWANA Mwenye Nguvu, "Nami sitaikubali sadaka toka mikononi mwenu. ¹¹Jina langu litakuwa kuu mionganoni mwa mataifa, kuanzia mawio ya sua hata machweo yake. Kila

mahali uvumba na sadaka safi zitaletwa kwa jina langu, kwa sababu jina langu litakuwa kuu mionganoni mwa mataifa," asema BWANA Mwenye Nguvu.

¹²"Lakini mnalinajisi jina langu kwa kusema kuhusu meza ya Bwana, 'Imetiwa unajisi pamoja na chakula chake. Ni ya kudharauliwa.' ¹³Nanyi mnasema, 'Mzigo gani huu!' Nanyi mnaidharau kwa kiburi," asema BWANA Mwenye Nguvu.

"Wakati mnapowaleta wanyama mliopokonya kwa nguvu, vilema au walio wagonjwa na kuwatoa kama dhabihu, je, niwakubali kutoka mikononi mwenu?" asema BWANA. ¹⁴"Amelaaniwa yeze adanganyaye aliye na mnyama wa kieme anayekuballika katika kundi lake na kuweka nadhiri ya kumtoa, lakini akatoa dhabihu ya mnyama aliye na waa kwa Bwana. Kwa kuwa mimi ni mfalme mkuu, nalo jina langu linapaswa kuogopwa mionganoni mwa mataifa," asema BWANA Mwenye Nguvu.

Onyo Kwa Makuhani

2 "Sasa onyo hili ni kwa ajili yenu, Enyi makuhani. ²Kama hamtasikiliza, na kama hamtaki kuielekeza mioyo yenu kuheshimu jina langu, nitatuma laana juu yenu, nami nitalaani baraka zenu. Naam, nimekwisha kuzilaani, kwa sababu hamkuielekeza mioyo yenu kuniheshimu mimi," Asema BWANA Mwenye Nguvu.

³"Kwa sababu yenu nitawakatilia mbali wazao wenu. Nitazipaka nyuso zenu mavi,mavi ya dhabihu zenu. Nanyi mtafukuzwa pamoja nazo mtoke mbele zangu. ⁴Nanyi mtajua kuwa nimewapelekea onyo hili ili kwamba agano langu na Lawi lipate kuendelea," asema BWANA Mwenye Nguvu. ⁵"Agano langu lilikuwa pamoja naye, agano la uhai na amani, nami nilimpa yote, ili aniche na kuniheshimu, naye akaniheshimu na kusimama akilicha jina langu. ⁶Fundisho la kweli lilikuwa kinywani mwake, wala hakuna uongo wo wote uliopatikana katika midomo yake. Alitembea nami katika amani na unyofu, naye akawageuza wengi kutoka dhambini.

⁷"Kwa maana yapasa midomo ya kuhani kuhifadhi maarifa. Tena kutoka kinywani mwake watu wangepaswa kutafuta mafundisho, kwa sababu yeze ni mijumbe wa BWANA Mwenye Nguvu. ⁸Lakini mmegeuka mkaiacha njia na kwa mafundisho yenu mmesababisha wengi kujikwaa, mmevunja agano na Lawi," asema BWANA Mwenye Nguvu. ⁹"Kwa hiyo nimewasababisha ninyi kudharauliwa na

kufedheheshwa mbele ya watu wote, kwa sababu hamkufta njia zangu, bali mmeonyesha upendeleo katika mambo ya sheria."

Yuda Si Mwaminifu

¹⁰Je, sote hatuna Baba mmoja? Hatukumbwa na Mungu mmoja? Kwa nini basi tunalinajisi agano la baba zetu kwa kukosa uaminifu kila mmoja kwa mwenzake?

¹¹Yuda amevunja uaminifu. Jambo la kuchukiza limetendeka katika Israeli na katika Yerusalem: Yuda amenajisi mahali patakatifu apendapo BWANA, kwa kuo binti wa mungu mgeni. ¹²Kwa maana kwa mtu awaye yote atendaye jambo hili, BWANA na amkatalie mbali kutoka hema za Yakobo, hata kama huwa anamletea BWANA Mwenye Nguvu sadaka.

¹³Kitu kingine mnachokifanya: Mnaifurikisha madhabahu ya BWANA kwa machozi. Mnalia na kuugua kwa sababu yeye haziangalii tena sadaka zenu wala hazikubali kwa furaha kutoka mikononi mwenu. ¹⁴Mnauliza, "Kwa nini?" Ni kwa sababu BWANA ni shahidi kati yako na mke wa ujana wako, kwa sababu umevunja uaminifu naye, ingawa yeye ni mwenzako, mke wa agano lako la ndoa.

¹⁵Je, BWANA hakuwfanya wao kuwa mmoja? Katika mwili na katika roho wao ni wa Mungu. Kwa nini wawe mmoja? Kwa sababu Mungu alikuwa akitafuta mzao mwenye kumcha Mungu. Kwa hiyo jihadharini wenyewe katika roho zenu, mtu asivunje uaminifu kwa mke wa ujana wake.

¹⁶"Ninachukia kuachana," asema BWANA, Mungu wa Israeli, "pia nachukia mtu anayejivika jeuri kama vazi," asema BWANA Mwenye Nguvu.

Kwa hiyo jihadharini wenyewe katika roho zenu, wala msije mkavunja uaminifu.

Siku ya Hukumu

¹⁷Mmemchosha BWANA kwa maneno yenu.

Nanyi mnauliza, "Tumemchosha kwa namna gani?"

Mmemchosha kwa kusema, "Wote watendao mabaya ni wema machoni pa BWANA, naye anapendezwa nao" au "Mungu wa haki yuko wapi?"

3 "Angalieni, nitamtuma mjumbe wangu, atakayelandaa njia mbele yangu. Ndipo ghafula Bwana mnayemtafuta atakuja hekaluni

mwake. Mjumbe wa agano, ambaye mnamwonea shauku, atakuja," asema BWANA Mwenye Nguvu.

²Lakini ni nani atakayeweza kustahimili hiyo siku ya kuja kwake? Ni nani awezaye kusimama atakapotokea? Kwa kuwa atakuwa kama moto wa mfua fedha au kama sabuni ya afuaye nguo. ³Ataketi kama mfuaiji na asafishaye fedha, atawataksa Walawi, naye atawasafisha kama dhahabu na fedha. Kisha BWANA atakuwa na watu watakaoleta sadaka katika haki, ⁴nazo sadaka za Yuda na Yerusalem zitakubalika kwa BWANA, kama katika siku zilizopita, kama katika miaka ya zamani.

⁵"Basi nitakuja karibu nanyi ili kuhukumu. Nami nitakuwa mwepesi kushuhudia dhidi ya wachawi, wazinzi, waapao kwa uongo, wanaopunja vibarua malipo yao, wanaowaonea wajane na yatima, nao wanaowanyima wageni haki, lakini hawaniogopi mimi," asema BWANA Mwenye Nguvu.

Kumwibia Mungu

⁶"Mimi BWANA sibadiliki. Kwa hiyo ninyi, Ee uzao wa Yakobo, hamjaangamizwa. ⁷Tangu wakati wa baba zenu mmegeukia mbali na amri zangu nanyi hamkuzishika. Nirudieni mimi, nami nitawarudia ninyi," asema BWANA Mwenye Nguvu.

"Lakini mnauliza, 'Tutarudi kwa namna gani?'

⁸"Je, mwanadamu atamwibia Mungu? Hata hivyo mnaniibia.

"Lakini mnauliza, 'Tunakuibia kwa namna gani?'

"Mnaniibia zaka na dhabihu. ⁹Mko chini ya laana, ninyi taifa lote, kwa sababu mnaniibia mimi. ¹⁰Leteni zaka kamili ghalani, ili kiwemo chakula katika nyumba yangu. Nijaribuni katika hili," asema BWANA Mwenye Nguvu, "nanyi mwone kama sitawafungulia madirisha ya mbinguni na kuwamwagieni baraka nyangi mpaka mkose nafasi ya kutosha au la. ¹¹Nami kwa ajili yenu nitamkemea yeye alaye, wala hataharibu mazao ya ardhi yenu, wala mzabibu wenu hautapukutisha matunda yake kabla ya wakati wake," asema BWANA Mwenye Nguvu. ¹²"Ndipo mataifa yote yatawaita mliobarikiwa, kwa maana nchi yenu itakuwa ya kupendeza sana," asema BWANA Mwenye Nguvu.

¹³"Mmesema vitu vigumu dhidi yangu," asema BWANA.

"Hata hivyo mnauliza, 'Tumesema nini dhidi

yako?"

¹⁴"Mmesema, 'Ni bure kumtumikia Mungu. Tumepata faida gani kwa kushika maagizo yake na kwenda kama waombolezaji mbele za BWANA Mwenye Nguvu? ¹⁵Lakini sasa wenyewe kiburi wanaobarikiwa. Hakika watenda mabaya wanastawi, pia hata wale wanaoshindana na Mungu ndio wanaosalimika.' "

¹⁶Ndipo wale waliomcha BWANA wakasemezana wao kwa wao, naye BWANA akasikiliza naye akasikia. Kitabu cha kumbukumbu kikaandikwa mbele yake kuhusu wale ambaeo walimcha BWANA na kuliheshimu jina lake.

¹⁷"Nao watakuwa watu wangu," asema BWANA Mwenye Nguvu, "Katika siku ile nitakapowafanya watu kuwa hazina yangu. Nitawahurumia, kama vile kwa huruma mtu amhurumiavyo mwanae anayemtumikia. ¹⁸Kwa mara nyingine tena utaona tofauti kati ya wenyewe haki na waovu, kati ya wale wanaomtumikia Mungu na wale wasiomtumikia.

Siku ya BWANA

4 "Hakika siku inakuja, itawaka kama tanuru. Wote wenyewe kiburi na kila mtenda mabaya watakuwa mabua makavu na siku ile inayokuja itawawasha moto," asema BWANA Mwenye Nguvu. "Hakuna mzizi wala tawi litakalosalia kwao. ²Bali kwenu ninyi mnaoliheshimu jina langu, juu la haki litawazukia, lenye kuponya katika mbawa zake. Nanyi mtatoka nje na kurukaruka kama ndama aliyeachiwa kutoka zizini. ³Kisha ninyi mtawakanyaga waovu nao watakuwa majivu chini ya nyayo za miguu yenu siku ile nitakayofanya mambo haya," asema BWANA Mwenye Nguvu.

⁴"Kumbukeni sheria ya mtumishi wangu Mose, amri na sheria nilizompa huko Horebu kwa ajili ya Israeli wote.

⁵"Tazama, nitawapelekeea nabii Elia kabla ya kuja siku ile iliyo kuu na ya kutisha ya BWANA. ⁶Ataigeuza miyo ya baba iwaelekee watoto wao, na miyo ya watoto iwaelekee baba zao, la sivyo nitakuja na kuipiga nchi kwa laana."

MATHAYO

Utangulizi

Mathayo alikuwa mtoza ushuru ambaye Bwana Yesu alimwita awe mwanafunzi wake mwanzoni kabisa wa huduma yake ya hadharani. Kwa hiyo mambo mengi anayoyaelezea aliyashuhudia kwa macho yake mwenyewe. Anaanza kwa kueleza kwa kirefu kuhusu kuzaliwa kwa Yesu na Bikira Maria, kubatizwa kwake na kujaribiwa kwake nyikani. Yesu alikuja akihubiri juu ya Ufalme wa Mungu ambaao ni wa kila mtu anayetaka kupata uzima wa milele. Mtu anaingia katika Ufalme huu kwa kutubu dhambi na kumwamini Yesu. Mathayo ameyagawa mafundisho ya Yesu katika sehemu kubwa tano: Maadili, Kueneza Habari Njema, Mifano, Ushirika na kuja kwa Ufalme wa Mungu. Sehemu ya Mwisho ya Injili ya Mathayo inaeleza juu ya kufa na kufufuka kwa Yesu, na agizo alilotoa kwa wote wanaomwamini kueneza Habari Njema ulimwenguni kote.

Wazo Kuu

Shabaha kuu ya Mathayo katika kuandika Injili hii, ilikuwa ni kuonyesha kwamba Bwana Yesu anakamilisha ahadi aliyoitoa Mungu katika Agano la Kale. Kwa sababu hii, Bwana Yesu anatambulishwa kuwa ni mwana wa Mfalme Daudi na pia mzao wa Abrahamu (1:1). Kadhalika Mathayo anatumia mifano mingi kutoka katika unabii uliotolewa na manabii wa Agano la Kale, kueleza maisha ya Bwana Yesu ambaye alikuja kuwa Mwokozi wa Wayahudi (1:21), wa watu Mataifa mengine (4:13-16) na hatimaye Mwokozi wa ulimwengu wote (28:19). Maadili yawapasayo watu wanaoingia katika Ufalme wa Mungu yanaelezwa katika Mahubiri ya Mlimani (*Sura 5-7*), ambapo wana wa Mungu wanaagizwa kukataa kufuata maadili ya dunia hii na kutafuta kwanza Ufalme wa Mungu na haki yake, ndipo hayo mengineyo watakaposidishiwa. (6:33).

Mgawanyo

- 1 Maisha na huduma ya Bwana Yesu (1:1-4:25)
- 2 Mahubiri ya Mlimani (5:1-7:29)
- 3 Mafundisho, Mifano na Mazungumzo (8:1-18:35)
- 4 Safari ya kwenda Yerusalem na maonyo ya mwisho (19:1-23:39)
- 5 Unabii kuhusu mambo yajayo (24:1-25:46)
- 6 Kufa na kufufuka kwa Bwana Yesu (26:1-28:20).

MATHAYO

Ukoo Wa Yesu Kristo

1 Habari za ukoo wa Yesu Kristo mwana wa Daudi, mwana wa Abrahamu:
2Abrahamu akamzaa Isaki,
Isaki akamzaa Yakobo,
Yakobo akamzaa Yuda na ndugu zake.
3Yuda akamzaa Peresi na Zera
ambao mama yao alikuwa Tamari.
Peresi akamzaa Esroni,
Esroni akamzaa Aramu,
4Aramu akamzaa Aminadabu,
Aminadabu akamzaa Nashoni,
Nashoni akamzaa Salmoni,
5Salmoni akamzaa Boazi
na mama yake Salmoni alikuwa Rahabu.
Boazi akamzaa Obedi,
ambaye mama yake alikuwa Ruthi.
Obedi akamzaa Yese,
6Yese akamzaa Daudi ambaye
alikuwa mfalme.

Daudi akamzaa Solomoni ambaye
mama yake ni yule aliyekuwa mke wa Uriia.

7Solomoni akamzaa Rehoboamu,
Rehoboamu akamzaa Abiya,
Abiya akamzaa Asa,

8Asa akamzaa Yehoshafati,
Yehoshafati akamzaa Yoramua^a,
Yoramua akamzaa Uzia,

9Uzia akamzaa Yothamu,
Yothamu akamzaa Ahazi,
Ahazi akamzaa Hezekia,

10Hezekia akamzaa Manase,
Manase akamzaa Amoni,
Amoni akamzaa Yosia,

11wakati wa uhamisho wa Babeli, Yosia
alimzaa Yekonia na ndugu zake.

12Na baada ya uhamisho wa Babeli,
Yekonia alimzaa Shealtieli,
Shealtieli akamzaa Zerubabeli,

13Zerubabeli akamzaa Abiudi,
Abiudi akamzaa Eliakimu,
Eliakimu akamzaa Azori,

14Azori akamzaa Zadoki,
Zadoki akamzaa Akimu,
Akimu akamzaa Eliudi,

15Eliudi akamzaa Eliezari,
Eliezari akamzaa Matani,
Matani akamzaa Yakobo,

¹⁶Yakobo akamzaa Yosefu ambaye alikuwa
mumewe Maria,
mama yake Yesu, aitwaye Kristob.

¹⁷Hivyo, kulikuwapo na jumla ya vizazi kumi na vinne tangu Abrahamu mpaka Daudi, vizazi kumi na vinne tangu Daudi hadi wakati wa uhamisho wa Babeli na vizazi kumi na vinne tangu wakati wa uhamisho wa Babeli hadi Kristo.

Kuzaliwa Kwa Yesu Kristo

¹⁸Basi Kuzaliwa kwake Yesu Kristo kulikuwa hivi: Maria mama yake alikuwa ameposwa na Yosefu, lakini kabla hawajakutana kimwili, Maria alionekana ana mimba kwa uweza wa Roho Mtakatifu. ¹⁹Kwa kuwa Yosefu, mwanaume aliyekuwa amemposa alikuwa mtu mwadilifu, hakutaka kumwaibisha Maria hadharani, aliazimu kumwacha kwa siri.

²⁰Lakini mara alipoazimu kufanya jambo hili, malaika wa Bwana akamtokea katika ndoto na kusema, "Yosefu mwana wa Daudi, usiogope kumchukua Maria awe mke wako, kwa maana mimba alio nayo ni kwa uweza wa Roho Mtakatifu. ²¹Naye atamzaa mwana, nawe utamwita jina lake Yesu, kwa maana yeze ndiye atakayewaokoa watu wake kutoka katika dhambi zao."

²²Haya yote yametukia ili kutimiza lile Bwana alilokuwa amenena kupitia nabii, akisema: ²³"Tazama, bikira atachukua mimba, naye atamzaa mwana, nao watamwita jina lake Imanueli," maana yake, "Mungu pamoja nasi."

²⁴Yosefu alipoamka kutoka usingizini, akafanya kama vile alivyoagizwa na malaika wa Bwana, akamchukua Maria kuwa mke wake

²⁵Lakini hawakukutana kimwili mpaka Maria alipojifungua mwanawe kifungua mimba akamwita jina lake Yesu.

Wataalamu Wa Nyota Wafika Kumwona Mto Yesu

2 Baada ya Yesu kuzaliwa katika mji wa Bethlehemu huko Uyahudi, wakati wa utawala wa mfalme Herode, wataalamu wa mambo ya nyota kutoka Mashariki walifika Yerusalem ²wakiuliza, "Yuko wapi huyo aliyezaliwa mfalme wa Wayahudi? Kwa maana tumeona nyota yake ikitokea mashariki, nasi tumekuja kumwabudu."

^a Yoramua ndiye Yehoram

^b Kristo maana yake Masiya, yaani, Mpakwa (aliyetiwa)Mafuta

³Mfalme Herode aliposikia jambo hili aliingiwa na hofu sana pamoja na watu wote wa Yerusalem. ⁴Herode akawaita pamoja makuhani wakuu na waandishi wa watu, akawauliza ni mahali gani ambapo Kristo angezaliwa. ⁵Nao wakamwambia, "Katika Uyahudi, kwa maana hivyo ndivyo ilivoandikwa na nabii:

⁶ "Nawe, Bethlehemu, katika nchi ya Yuda,
wewe si mdogo mionganini mwa
watawala wa Yuda,
kwa maana kutoka kwako atakuja mtawala
atakayekuwa mchungaji wa watu
wangu Israeli.' "

⁷Ndipo Herode akawaita wale wataalamu wa nyota kwa siri na kutaka kujua kutoka kwao uhakika kamili wa wakati ile nyota ilipoonekana. ⁸Kisha akawatuma waende Bethlehemu akiwaambia, "Nendeni mkamtafute kwa bidii huyo mtoto. Nanyi mara mumwonapo, mniletee habari ili na mimi niweze kwenda kumwabudu."

⁹Baada ya kumsikia mfalme, wale wataalamu wa nyota wakaenda zao, nayo ile nyota waliyoiona mashariki ikawatangulia, nao wakaifuata mpaka iliposimama mahali pale alipokuwa mtoto. ¹⁰Walipoiona ile nyota wakajawa na furaha kubwa mno. ¹¹Walipoingia ndani ya ile nyumba, wakamwona mtoto pamoja na Maria mama yake, wakamsujudu na kumwabudu yule mtoto Yesu. Ndipo wakafungua hazina zao, wakamtolea zawadi za dhahabu, uvumba na manemane. ¹²Nao wakiisha kuonywa katika ndoto wasirudi kwa Herode, wakarudi kwenda katika nchi yao kwa njia nyingine.

Yosefu, Maria Na Mtoto Yesu Wakimbilia Misri

¹³Walipokwisha kwenda zao, malaika wa Bwana akamtokea Yosefu katika ndoto akamwambia, "Ondoka, mchukue mtoto na mama yake mkimbilie Misri. Kaeni huko mpaka nitakapowaambia, kwa maana Herode anataka kumtafuta huyu mtoto ili amwue."

¹⁴Kisha Yosefu akaondoka, akamchukua mtoto na mama wakati wa usiku, nao wakaenda Misri ¹⁵ambako walikaa mpaka Herode alipokufa. Hili lilikuwa, ili litimie lile lilitollenwa na Bwana kwa kinywa cha nabii kusema, "Kutoka Misri nilimwita mwanangu"

¹⁶Herode alipong'amuwa kwamba wale

wataalamu wa nyota wamemshinda kwa akili, alikasirika sana, naye akatoa amri ya kuwaua watoto wote wa kiume wenye umri wa miaka miili kurudi chini katika mji wa Bethlehemu na sehemu zote za jirani, kufuatana na ule muda alioambiwa na wale wataalamu wa nyota. ¹⁷Ndipo lile lilitollenwa na nabii Yeremia lilitopimia.

¹⁸ "Sauti ilisikika huko Rama,
kilio cha huzuni na maombolezo makuu,
Raheli akilia kwa ajili ya wanawe,
akikataa kufarijiwa,
kwa sababu hawako tena."

Kurudi Kutoka Misri

¹⁹Baada ya Herode kufa, malaika wa Bwana akamtokea Yosefu katika ndoto huko Misri ²⁰na kusema, "Ondoka, mchukue mtoto na mama mwende, mrudi katika nchi ya Israeli kwa sababu wale waliokuwa wanatafuta uhai wa mtoto wamekufa.

²¹Basi Yosefu, akaondoka akamchukua mtoto na mama yake wakaenda mpaka nchi ya Israeli. ²²Lakini aliposikia kwamba Arkelao alikuwa anatawala huko Uyahudi mahali pa Herode baba yake, aliogopa kwenda huko. Naye akiisha kuonywa katika ndoto, akaenda zake sehemu za Galilaya, ²³akaenda, akaishi katika mji ulioitwa Nazareti, hivyo likawa limetimia lile lilitollenwa na manabii, "Ataitwa Mnazarayo."

Yohana Mbatizaji Atayarisha Njia

3 Siku hizo Yohana Mbatizaji alikuja akihubiri katika nyika ya Uyahudi, akisema, ²⁴"Tubuni, kwa maana Ufalme wa Mbinguni u karibu." ³Huyu ndiye yule aliyenenenwa habari zake na nabii Isaya aliposema,

"Sauti ya mtu yule aliaye huko nyikani,
'Tayarisheni njia kwa ajili ya Bwana,
yanyosheni mapito yake.' "

⁴Basi Yohana alivaa vazi lilitengenezwa kwa singa za ngamia akiwa na mkanda wa ngozi kiunoni mwake, chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mwitu. ⁵Watu walimwendea kutoka Yerusalem, Uyahudi yote na nchi zote za kando kando ya mto Yordani. ⁶Nao wakaziungama dhambi zao, akawabatiza katika Mto Yordani.

⁷Lakini alipowaona Mafarisayo na

Masadukayo wengi wakija ili kubatizwa, aliwaambia, "Ninyi watoto wa nyoka! Ni nani aliyeaonya kuikimbia ghadhabu inayokuja? ⁸Basi zaeni matunda yastahiliyo toba. ⁹Wala msijidhanie mnawenza kujambia, 'Sisi tunaye Abrahamu, baba yetu, kwa maana nawaambia kuwa Mungu anawenza kumuinulia Abrahamu watoto kutoka katika mawe haya. ¹⁰Hata sasa shoka limekwisha kuwekwa tayari kwenye mizizi ya mti. Kila mti usiozaa matunda mazuri, hukatwa na kutupwa motoni.

¹¹"Mimi nawabatiza kwa maji kwa ajili ya toba. Lakini nyuma yangu anakuja Yeye aliye na uwezo kuliko mimi, ambaye sistahili hata kuchukua viatu vyake. Yeye atawabatiza kwa^a Roho Mtakatifu na kwa moto. ¹²Chombo chake cha kupuria kiko mkononi mwake, naye atasafisha sakafu yake ya kupuria, akiikusanya ngano yake ghalani na kuyachoma makapi kwa moto usiozimika."

Yesu Abatizwa

¹³Kisha Yesu akaja kutoka Galilaya mpaka mto Yordani ili Yohana ambatize. ¹⁴Lakini Yohana akajitahidi kumzuia, akimwambia, "Mimi ninahitaji kubatizwa na Wewe, nawe waja kwangu nikubatize?"

¹⁵Lakini Yesu akamjibu, "Kubali hivi sasa, kwa maana ndivyo itupasavyo kwa njia hii kuitimiza haki yote." Hivyo Yohana akakubali.

¹⁶Naye Yesu alipokwisha kubatizwa, mara alipotoka ndani ya maji, ghafula mbingu zikamfungukia, akamwona Roho wa Mungu akishuka kama hua na kutulia juu yake. ¹⁷Nayo sauti kutoka mbinguni ikasema, "Huyu ni Mwanangu mpendwa, ambaye ninapendezwa sana naye."

Kujaribiwa Kwa Yesu

4 Kisha Yesu akaongozwa na Roho Mtakatifu kuingia nyikani ili akajaribiwe na Ibilisi. ²Baada ya kufunga siku arobaini mchana na usiku, hatimaye akaona njaa. ³Mjaribu akamjia na kumwambia, "Kama Wewe ndiye Mwana wa Mungu, amuru mawe haya yawe mikate."

⁴Lakini Yesu akajibu, "Imeandikwa, 'Mtu haishi kwa mkate tu, ila kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu.'"

⁵Ndipo ibilisi akamchukua Yesu mpaka mji mtakatifu wa Yerusalem na kumweka juu ya mnara mrefu mwembamba wa hekalu,

'akamwambia, "Kama Wewe ndiye Mwana wa Mungu jitupe chini, kwa kuwa imeandikwa,

' "Atakuagizia malaika zake, nao watakuchukua mikononi mwao illi usije ukajikwaa mguu wako kwenye jiwe.' "

⁷Yesu akamjibu, "Pia imeandikwa: 'Usimjaribu Bwana Mungu wako.' "

⁸Kwa mara nyingine, ibilisi akamchukua Yesu mpaka kwenye kilele cha mlima mrefu na kumwonyesha falme zote za dunia na fahari zake, ⁹kisha akamwambia, "Nitakupa hivi vyote kama ukinisujudia na kuniabudu."

¹⁰Yesu akamwambia, "Ondoka mbele yangu, Shetani! Kwa maana imeandikwa, 'Utamwabudu Bwana Mungu wako, nawe utamtumikia Yeye peke yake.' "

¹¹Ndipo ibilisi akamwacha, nao malaika wakaja na kumtumikia.

Yesu Aanza Kuhubiri

¹²Yesu aliposikia kwamba Yohana Mbatizaji alikuwa ametiwa gerezani, alirudi Galilaya.

¹³Akaondoka Nazareti akaenda kuishi Kapernaumu ulioko karibu na bahari, katika mipaka ya nchi ya Zabuloni na ya Naftali, ¹⁴ili kutimiza unabii wa nabii Isaya, kama alivyosema:

¹⁵"Nchi ya Zabuloni na nchi ya Naftali, kwenye njia ya kuelekea baharini, ng'ambo ya Yordani, Galilaya ya watu Mataifa,

¹⁶watu wale waliokaa gizani wameona nuru kuu nao wale waliokaa katika nchi ya uvuli wa mauti, nuru imewazukia."

¹⁷Tangu wakati huo, Yesu alianza kuhubiri akisema: "Tubuni, kwa maana Ufalme wa Mbinguni umekaribia."

Yesu Awaita Wanafunzi Wake wa Kwanza

¹⁸Wakati Yesu alipokuwa anatembea kando ya bahari ya Galilaya aliwaona ndugu wawili, Simoni aitwaye Petro na Andrea ndugu yake. Walikuwa wakizitupa nyavu zao baharini kwa maana wao walikuwa wavuvi. ¹⁹Yesu akawaambia, "Njooni, nifuateni, nami nitawafanya muwe wavuvi wa watu." ²⁰Mara

^{a11} "Kwa" hapa ina maana "ndani ya, katika

wakaziacha nyavu zao, wakamfuata.

²¹Alipoendelea mbele kutoka pale, akawaona ndugu wengine wawili, Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye, wakiwa wamekaa kwenye mashua pamoja na baba yao Zebedayo wakiziandaa nyavu zao. Yesu akawaita. ²²Nao mara wakaziacha nyavu zao, pamoja na baba yao, wakamfuata.

Yesu Ahubiri Na Kuponya Wagonjwa

²³Yesu akapita katika Galilaya yote, akifundisha katika masinagogi yao, akihubiri Habari Njema za Ufalme wa Mungu, akiponya kila ugonjwa na kila aina ya maradhi mionganoni mwa watu.. ²⁴Kwa hiyo sifa zake zikaenea sehemu zote za Shamu, nao watu wakamletea wote waliokuwa na magonjwa mbalimbali na maumivu, waliopagawa na pepo, wenye kifafa na waliopooza, naye akawaponya. ²⁵Makutano makubwa ya watu yakawa yanamjia kutoka Galilaya, Dekapoli, Yerusalem, Uyahudi na kutoka ng'ambo ya Mto Yordani.

Sifa za Aliyebariki

5 Basi Yesu alipoona makutano, alipanda mlimani akaketi chini, nao wanafunzi wake wakamjia. ²Ndipo akaanza kuwfundisha, akisema:

³ "Wana heri walio masikini wa roho,
maana hao Ufalme wa Mbinguni ni wao.

⁴Wana heri wale wanaohuzuniqa,
maana hao watafarijiwa.

⁵Wana heri walio wapole,
maana hao watairithi nchi.

⁶Wana heri wenye njaa na kiu ya haki,
maana hao watatoshelezwa.

⁷Wana heri wenye huruma,
maana hao watapata rehema.

⁸Wana heri walio na moyo safi,
maana hao watamwona Mungu.

⁹Wana heri walio wapatanishi,
maana hao wataitwa wana wa Mungu.

¹⁰Wana heri wanaoteswa kwa sababu ya haki,
maana hao Ufalme wa Mbinguni ni wao.

¹¹Mna heri ninyi watu watakapowashutumu na kuwatesa na kunena dhidi yenu mabaya ya aina zote kwa uongo kwa ajili yangu. ¹²Furahini na kushangilia kwa maana thawabu yenu ni kuu.

Chumvi na Nuru

¹³"Ninyi ni chumvi ya ulimwengu. Lakini chumvi ikipoteza ladha yake, yavezaje kurudishiwa ladha yake tena? Haifai tena kwa kitu cho chote, ila kutupwa nje ikanyagwe na watu.

¹⁴"Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji uliojengwa kilimani hauwezi kufichika. ¹⁵Wala watu hawawashi taa na kuifunika kwa bakuli. Badala yake, huiweka kwenye kinara chake, nayo hutoa mwanga kwa kila mtu aliyemo ndani ya ile nyumba. ¹⁶Vivyo hivyo, nuru yenu iangaze mbele ya watu, ili wapate kuona matendo yenu mema wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni.

Kutimiza Sheria

¹⁷"Msidhani kwamba nimekuja kuondoa Torati au Manabii, sikuja kuondoa bali kutimiza. ¹⁸Kwa maana, amin, nawaambia, mpaka mbingu na dunia zitakapopita, hakuna hata herufi moja ndogo wala nukta itakayopotea kwa namna yo yote kutoka kwenye Torati mpaka kila kitu kiwe kimetimia. ¹⁹Kwa hiyo, ye yote atakayevunja mojawapo ya amri ndogo kuliko zote ya amri hizi, naye akawafundisha wengine kufanya hivyo, ataitwa mdogo kabisa katika Ufalme wa Mbinguni, lakini ye yote azitendaye na kuzifundisha hizi amri ataitwa mkuu katika Ufalme ya Mbinguni. ²⁰Kwa maana nawaambia, haki yenu isipozidi haki ya waandishi wa sheria na Mafarisayo, kamwe hamtaingia katika Ufalme wa Mbinguni.

Kuhusu Hasira

²¹"Mmesikia walivyoambiwa watu wa zamani kwamba, 'Usiue, ye yote atakayeua atapasiwa hukumu.' ²²Lakini mimi nawaambia kwamba, ye yote atakayemkasirikia ndugu yake wa kiume au wa kike, atapasiwa hukumu. Tena, ye yote atakayemwambia ndugu yake wa kiume au wa kike, 'Raca'^a, yaani kumdharaun na kumdhihaki, atapasiwa kufanyiwa baraza. Lakini ye yote atakayesema 'We mpumbavu ulaaniwe!' Atapasiwa hukumu ya moto wa jehanam.

²³"Kwa hiyo, kama unatoa sadaka yako madhabahuni, ukakumbuka kuwa ndugu yako ana kitu dhidi yako, ²⁴iache sadaka yako hapo, mbele ya madhabahu, uende kwanza

^a²² 'Raca' ni neno la Kiaramu ambalo maana yake ni dharau na dhihaka ya hali ya juu.

ukapatane na ndugu yako wa kiume au wa kike, kisha urudi na ukatoe sadaka yako.

²⁵Patana na mshtaki wako upesi wakati uwapo njiani pamoja naye kwenda mahakamani, ili mshtaki wako asije akakutia mikononi mwa hakimu, naye hakimu akakutia mikononi mwa walinzi, nawe ukatupwa gerezani. ²⁶Amin, nakuambia, hutatoka humo mpaka umelipa hadi senti ya mwisho”

Kuhusu Uzinzi

²⁷Mmesikia kwamba ilinenwa, ‘Usizini’. ²⁸Lakini mimi nawaambia: kwamba ye yote amtazamaye mwanamke kwa kumtamani, amekwisha kuzini naye moyoni mwake. ²⁹Jicho lako la kuume likikufanya utende dhambi, ling’oe ulitupe mbali. Ni afadhali kwako kupoteza kiungo kimoja cha mwili wako kuliko mwili wako mzima utupwe jehanam. ³⁰Kama mkono wako wa kuume ukikufanya utende dhambi, ukate uutupe mbali. Ni afadhali kwako kupoteza kiungo kimoja cha mwili wako kuliko mwili wako mzima utupwe jehanam.

Kuhusu Talaka

³¹“Pia ilinenwa kwamba, ‘Mtu ye yote amwachaye mkewe na ampe hati ya talaka.’ ³²Lakini mimi nawaambia, ye yote amwachaye mkewe isipokuwa kwa kosa la uasherati, amfanya mkewe kuwa mzinzi. Na ye yote amwoaye yule mwanamke aliyeachwa azini.”

Kuhusu Kuapa

³³Tena mmesikia walivyoambiwa watu wa zamani kwamba, ‘Usiape kwa uongo, bali timizeni, nadhiri zile ulizofanya kwa Bwana’ ³⁴Lakini mimi nawaambia, ‘Msiape kabisa, ama kwa mbingu, kwa kuwa ni kitu cha enzi cha Mungu, ³⁵au kwa nchi, kwa kuwa ndipo mahali pake pa kuwekea miguu, au kwa Yerusalem, kwa kuwa ndio mji wa Mfalme Mkuu. ³⁶Nanyi msiape kwa vichwa vyenu kwa kuwa hamwezi kuufanya hata unywele mmoja kuwa mweupe au mweusi. ³⁷‘Ndiyo,’ yenu iwe ‘Ndiyo’ na ‘Hapana’, yenu iwe ‘Hapana.’ Lo lote zaidi ya hili latoka kwa yule mwovu.”

Kuhusu Kulipiza Kisasi

³⁸Mmesikia kwamba ilinenwa, ‘Jicho kwa jicho na jino kwa jino.’ ³⁹Lakini mimi nawaambia, msishindane na mtu mwovu. Lakini kama mtu akikupiga kwenye shavu la kuume, mgeuzie na la pili pia, ⁴⁰Kama mtu akitaka kukushtaki na

kuchukua shati lako, mwachie achukue na koti pia. ⁴¹Kama mtu akikulazimisha kwenda kilometra moja, nenda naye kilometra mbili. ⁴²Mpe yeye akuombaye, wala usimgeuzie kisogo yeye atakaye kukukopa.”

Upendo Kwa Adui

⁴³‘Mmesikia kwamba ilinenwa, ‘Mpende jirani yako na umchukie adui yako.’ ⁴⁴Lakini mimi ninawaambia: Wapendeni adui zenu na waombeeni wanaowatesa ninyi, ⁴⁵ili mpate kuwa watoto wa Baba yenu aliye mbinguni. Kwa maana Yeye huwaangazia juu lake watu waovu na watu wema, naye huwanyeshea mvua wenye haki na wasio haki. ⁴⁶Kama mkiwapenda wale wanaowapenda tu, mtapata thawabu gani? Je, hata watoza ushuru hawafanyi hivyo? ⁴⁷Nanyi kama mkiwasalimu ndugu zenu tu, je, mnafanya nini zaidi ya wengine? Je, hata watu wasiomjua Mungu, hawafanyi hivyo? ⁴⁸Kwa hiyo iweni wakamilifu kama Baba yenu wa mbinguni alivyo mkamilifu.”

Kuwapa Wahitaji

6 “Angalieni msitende wema wenu mbele ya watu ili wawaone. Kwa maana mkifanya hivyo, hamna thawabu kutoka kwa Baba yenu aliye mbinguni.

²“Hivyo mnapowapa wahitaji, msipige panda mbele yenu kama wafanyakyo wanafiki katika masinagogi na mitaani, ili wasifiwe na watu. Amin, amin nawaambia wao wamekwisha kupokea thawabu yao. ³Lakini ninyi mtoapo sadaka, fanyeni kwa siri, hata mkono wako wa kushoto usijue mkono wako wa kuume unachofanya, ⁴ili sadaka yako iwe ni siri. Ndipo Baba yako wa mbinguni, Yeye aonaye sirini atakupa thawabu kwa wazi.

Kuhusu Maombi

⁵Nanyi msalipo, msiwe kama wanafiki, maana wao hupenda kusali wakiwa wamesimama katika masinagogi na kando ya barabara ili waonekane na watu. Amin, amin nawaambieni, wao wamekwisha kupata thawabu yao. ⁶Lakini wewe unaposali, ingia chumbani mwako, funga mlango na umwombe Baba yako aliye sirini. Naye Baba yako aonaye sirini atakupa thawabu yako. ⁷Nanyi mnaposali msiseme maneno kama wafanyakyo watu wasiomjua Mungu. Kwa maana wao hudhani kwamba watasihiwa kwa sababu ya wingi wa maneno yao. ⁸Msiwe kama wao, kwa sababu

Baba yenu anajua kile mnachohitaji kabla hamjamwomba."

⁹"Hivi basi, ndivyo iwapasavyo kuomba :

"Baba yetu uliye mbinguni,
Jina lako litukuzwe.

¹⁰Ufalme wako uje.

Mapenzi yako yafanyike hapa duniani
kama huko mbinguni.

¹¹Utupatie leo riziki zetu za kila siku.

¹²Utusamehe deni zetu,
kama sisi nasi tulivyokwisha
kuwasamehe wadeni wetu.

¹³Usitutie majaribuni,
bali utuokoe kutoka kwa yule mwovu,
kwa kuwa Ufalme ni Wako na nguvu
na utukufu hata milele. Amen."

¹⁴Kwa kuwa kama mkiwasamehe watu wengine wanapowakosea, Baba yenu wa mbinguni atawasamehe pia na ninyi. ¹⁵Lakini msipowasamehe watu wengine makosa yao, wala Baba yenu hatawasamehe ninyi makosa yenu.

Kuhusu Kufunga

¹⁶Mnapofunga, msiwe wenye huzuni kama wafanyakayo wanafiki. Maana wao hukunja nyuso zao ili kuwaonyesha wengine kwamba wamefunga. Amin, amin nawaambia wao wamekwisha kupata thawabu yao kamili. ¹⁷Lakini mnapofunga, jipakeni mafuta kichwani na kunawa nyuso zenu ¹⁸ili kufunga kwenu kusionekane na watu wengine ila Baba yenu aliye sirini, naye Baba yenu aonaye sirini atawapa thawabu yenu kwa wazi."

Akiba Ya Mbinguni

¹⁹"Msijiwekee hazina duniani, mahali ambapo nondo na kutu huharibu, nao wevi huvunja na kuiba. ²⁰Lakini jiwekeeni hazina mbinguni, mahali ambapo nondo na kutu haviharibu, wala wevi hawavunji na kuiba. ²¹Kwa sababu mahali akiba yako ilipo, hapo ndipo pia moyo wako utakapokuwa."

Jicho Ni Taa Ya Mwili

²²"Jicho ni taa ya mwili. Kama jicho lako ni nyofu, mwili wako wote utakuwa na nuru.

²³Lakini kama jicho lako ni ovu, mwili wako wote utajawa na giza. Kwa hiyo basi, kama nuru iliyomo ndani yako ikiwa giza, hilo ni giza kuu

namna gani ! "

Mungu Na Mali

²⁴"Hakuna mtu ye yote auezaye kuwatumikia mabwana wawili, kwa kuwa ama atamchukia huyu na kumpenda yule mwingine, au atashikamana sana na huyu na kumdhara huyu mwingine. Ninyi hamwezi kumtumikia Mungu na mali^a."

Msiwe Na Wasiwasi

²⁵"Kwa hiyo nawaambia, msiwe na wasiwasi kuhusu maisha yenu: mtakula nini au mtakunyu nini, au kuhusu miili yenu, mtavaa nini. Je, maisha si zaidi ya chakula na mwili zaidi ya mavazi? ²⁶Waangalieni ndege wa angani, wao hawapandi wala hawavuni au kuweka ghalani, lakini Baba yenu wa mbinguni huwalisha hao. Je, ninyi si wa thamani zaidi kuliko hao ndege? ²⁷Ni nani mionganii mwenu ambaye kwa kujitaabisha kwake aweza kujiongezea hata saa moja zaidi katika maisha yake au kuongeza dhira moja^b kwenye kimo chake ?

²⁸"Nanyi kwa nini kujitaabisha kwa ajili ya mavazi? Fikirini maua ya shambani yameavyo. Hayafanyi kazi wala hayafumi. ²⁹Lakini nawaambia, hata mfalme Solomoni katika fahari yake yote hakuvikwa kama mojawapo ya hayo maua. ³⁰Lakini ikiwa Mungu anayavika hivi majani ya shambani, ambayo leo yapo na kesho yanatupwa motoni, je, hatawavika ninyi vizuri zaidi, enyi wa imani haba? ³¹Kwa hiyo msiwe na wasiwasi, mjisema, 'Tutakula nini?' Au 'Tutakunyu nini?' Au 'Tutavaa nini?' ³²Kwa maana watu wasiomjua Mungu ndio wanaoshindania hayo, lakini Baba yenu wa mbinguni anafahamu kwamba mnahitaji hayo yote. ³³Lakini utafuteni kwanza Ufalme wa Mungu na haki yake na haya yote mtaongezewa. ³⁴Kwa hiyo msiwe na wasi wasi kuhusu kesho, kwa sababu kesho itajitaabikia yenye. Yatosha kwa siku masumbufo yake."

Kuwahukumu Wengine

7 "Usihukumu ili usije ukahukumiwa. ²Kwa maana kwa jinsi ile unavyowahukumu wengine, ndivyo utakavyohukumiwa na kwa kipimo kile utakachotoa ndicho utakachopokea.

^a²⁴ Mali hapa ina maana ya 'Mammon,' ambalo ni neno la Kiaramu

au kwa Kiyunani "Mamona" maana yake mali, utajiri

^b²⁷ Dhira moja ni sawa na sentimita 45

³"Kwa nini unatazama kibanzi kidogo kilichomo kwenye jicho la ndugu yako na wala huoni boriti iliyoko kwenye jicho lako? ⁴Au unawezaje kumwambia ndugu yako, 'Acha nitoe kibanzi kwenye jicho lako wakati kuna boriti kwenye jicho lako mwenyewe?' ⁵Ewe mnafiki, toa kwanza boriti kwenye jicho lako mwenyewe, nawe ndipo utakapoona wazi ili kuondoa kibanzi kilichoko kwenye jicho la ndugu yako.

⁶"Msiwape mbwa vitu vilivyo vitakatifu, wala msitupie nguruwe lulu zenu. Kama mkifanya hivyo, watazikanyaga kanyaga na kisha watawageukia na kuwararu vipande."

Ombo, Tafuta, Bisha

⁷"Ombeni nanyi mtapewa, tafuteni nanyi mtapata, bisheni nanyi mtafunguliwa mlango. ⁸Kwa maana kila aombaye hupewa, naye atafutaye huona, naye abishaye hufunguliwa mlango.

⁹"Au ni nani mionganoni mwenu ambaye mwanawe akimwomba mkate atampa jiwe? ¹⁰Au mwanawe akimwomba samaki atampa nyoka? ¹¹Ikiwa ninyi basi mlion waovu mnajua jinsi ya kuwapa watoto wenu vitu vizuri, si zaidi sana Baba yenu aliye mbinguni atawapa vitu vizuri wale wamwombao? ¹²Kwa hiyo cho chote ambacho mngetaka mtendewe na watu, ninyi nanyi watendeeni vivyo hivyo. Kwa kuwa hii ndio Torati na Manabii."

Njia Nyembamba Na Njia Pana

¹³"Ingieni kwa kupitia mlango mwembamba, kwa maana lango ni pana na njia ni pana ielekeayo upotevuni, nao ni wengi waingiao kwa kupitia lango hilo. ¹⁴Lakini mlango ni mwembamba na njia ni finyo ielekayo kwenye uzima, nao ni wachache tu waionao."

Mti na Tunda lake

¹⁵"Jihadharini na manabii wa uongo, wanaowajia wakiwa wameva mavazi ya kondoo, lakini ndani wao ni mbwa mwitu wakali. ¹⁶Mtawatambua kwa matunda yao. Je, watu huchuma zabibu kwenye miiba au tini kwenye michongoma? ¹⁷Vivyo hivyo, mti mwema huzaa matunda mazuri na mti mbaya huzaa matunda mabaya. ¹⁸Mti mwema hauwezi kuzaa matunda mabaya wala mti mbaya hauwezi kuzaa matunda mazuri. ¹⁹Kila mti usiozaa matunda mazuri hukatwa na kutupwa motoni. ²⁰Hivyo, kwa matunda yao, mtawatambua."

Mwanafunzi Wa Kweli

²¹"Si kila mtu anambiye, 'Bwana, Bwana,' atakayeingia katika Ufalme wa Mbinguni bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni. ²²Wengi wataniambia siku ile, 'Bwana, Bwana, hatukutoa unabii kwa jina lako na kwa jina lako kutoa pepo na kufanya miujiza mingi? ²³Ndipo nitakapowaambia wazi, 'Sikuwaja kamwe. Ondokeni kwangu, ninjy watenda maovu!'

Msikiaji Na Mtendaji

²⁴"Kwa hiyo kila mtu ayasikiaye haya maneno yangu na kuyatenda, ni kama mtu mwenye busara aliyejenga nyumba yake kwenye mwamba. ²⁵Mvua ikanyesha, mafuriko yakaja na upopo ukavuma ukaipiga hiyo nyumba, lakini haikuanguka kwa sababu msingi wake ulikuwa kwenye mwamba. ²⁶Naye kila anayesikia haya maneno yangu wala asiyatende, ni kama mtu mjinga aliyejenga nyumba yake kwenye mchanga. ²⁷Mvua ikanyesha, mafuriko yakaja, nao upopo ukavuma ukaipiga hiyo nyumba, nayo ikaanguka kwa kishindo kikubwa."

²⁸Yesu alipomaliza kusema maneno haya, makutano ya watu wakashangazwa sana na mafundisho yake, ²⁹kwa sababu alifundisha kama yeye aliye na mamlaka, wala si kama walimu wao wa sheria.

Yesu Amtakasa Mwenye Ukoma

8 Yesu aliposhuka kutoka mlimani, makutano makubwa ya watu yakamfuata. ²Mtu mmoja mwenye ukoma akaja na kupiga magoti mbele yake akasema, "Bwana, kama ukitaka, unaweza kunitakasa."

³Yesu akanyoosha mkono wake akamgusa, akamwambia, "Nataka, takasika!" Mara yule mtu akatakasika ukoma wake. ⁴Kisha Yesu akamwambia, "Hakikisha humwambii mtu ye yote. Lakini nenda, ukajionyeshe kwa kuhani na utoe sadaka aliyoamuru Mose, iwe ushuhuda kwoa kwamba umepona."

Yesu Amponya Mtumishi Wa Jemadari

⁵Yesu alipoingia Kapernaumu, jemadari mmoja alimjia, kumwomba msaada, ⁶akisema, "Bwana, mtumishi wangu amelala nyumbani amepooza, tena ana maumivu makali ya kutisha."

⁷Yesu akamwambia, "Nitakuja na kumponya."

⁸Lakini yule jemadari akamwambia, "Bwana, mimi sistahili Wewe uingie chini ya dari yangu. lakini sema neno tu, naye mtumishi wangu atapona. ⁹Kwa kuwa mimi nami niko chini ya mamlaka, nikiwa na askari chini yangu. Nikimwambia huyu 'Nenda,' naye huenda, na mwingine nikimwambia, 'Njoo', huja. Nami nikimwambia mtumishi wangu, 'Fanya hivi,' hufanya."

¹⁰Yesu aliposikia maneno haya, akashangaa, akawaambia wale waliomfuata, "Amin, amin nawaambia, hata katika Israeli sijaona imani kubwa namna hii. ¹¹Ninawaambia kwamba wengi watatoka mashariki na magharibi nao wataketi karamuni pamoja na Abrahamu, Isaki na Yakobo katika Ufalme wa Mbinguni. ¹²Lakini warithi wa ufalme watatupwa katika giza la nje, ambako kutakuwa na kulia na kusaga meno."

¹³Kisha Yesu akamwambia yule jemadari, "Nenda na iwe kwako sawasawa na imani yako." Naye yule mtumishi akapona saa ile ile.

Yesu Aponya Wengi

¹⁴Yesu alipoingia nyumbani kwa Petro, alimkuta mama mkwe wake Petro amelala kitandani akiwa ana homa. ¹⁵Akamgusa mkono wake na homa ikamtoka, naye akainuka na kuanza kumhudumia. ¹⁶Jioni ile, wakamletea watu wengi waliopagawa na pepo, naye akawatoa wale pepo kwa neno lake, na kuponya wagonjwa wote. ¹⁷Haya yalifanyika ili litimie lile lililonenwa kwa kinywa cha nabii Isaya kwamba:

"Mwenyewe alitwaa udhaifu wetu na alichukua magonjwa yetu."

Gharama ya Kumfuata Yesu

¹⁸Yesu alipoona makutano mengi wamemzunguka, aliwaamuru wanafunzi wake wavuke mpaka ng'ambo. ¹⁹Kisha mwalimu mmoja wa sheria akamjia Yesu na kumwambia, "Mwalimu, mimi nitakufuata po pote uendako."

²⁰Naye Yesu akamwambia, "Mbweha wana mashimo, nao ndege wa angani wana viota vyao, lakini Mwana wa Adamu hana mahali pa kulaza kichwa chake."

²¹Mwanafunzi mwingine akamwambia, "Bwana, niruhusu kwanza nikamzike baba yangu."

²²Lakini Yesu akamwambia, "Nifuate, nawe waache wafu wazike wafu wao."

Yesu Atuliza Dhoruba

²³Naye alipoingia kwenye chombo, wanafunzi wake wakamfuata. ²⁴Ghafula kukainuka dhoruba kali baharini hata chombo kikaanza kufunikwa na mawimbi, lakini Yesu alikuwa amelala usingizi. ²⁵Wanafunzi wake wakamwendea na kumwamsha, wakisema, "Bwana, tuokoe! Tunazama!"

²⁶Naye Yesu akawaambia, 'Kwa nini mnaogopa, enyi wa imani haba?' Kisha akaondoka na kukemea dhoroba na mawimbi, nako kukawa shwari kuu.

²⁷Wale watu wakashangaa, wakisema, "Ni mtu wa namna gani huyu? Hata upepo na mawimbi vinamtili!"

Wawili Wenye Pepo Waponywa

²⁸Walipofika ng'ambo katika nchi ya Wagerasi, watu wawili waliopagawa na pepo wakitoka makaburini walikutana naye. Watu hawa walikuwa wakali mno kiasi kwamba hakuna mtu aliyeweza kupita njia ile. ²⁹Wakapiga kelele, "Una nini nasi, Mwana wa Mungu? Umekuja hapa kututesa kabla ya wakati ulioamuriwa?"

³⁰Mbali kidogo kutoka pale walipokuwa, kulikuwa na kundi kubwa la nguruwe wakilisha. ³¹Wale pepo wakamsihi Yesu, "Ukitutoa humu, turuhusu tuende kwenye lile kundi la nguruwe."

³²Akawaambia, "Nendeni!" Hivyo wakatoka na kuwaingia wale nguruwe, nalo kundi lote likatelemka mbio gengeni, likaingia bahari na kufa ndani ya maji. ³³Wale waliokuwa wakiwachunga hao nguruwe wakakimbia wakaingia mjini, wakaeleza yote kuhusu yale yaliyowatokea wale waliokuwa wamepagawa na pepo. ³⁴Kisha watu wote wa mji huo wakatoka kwenda kukutana na Yesu. Nao walipomwona wakamsihi aondoke kwenye nchi yao.

Yesu Amponya Mtu Aliyepooza

9 Yesu akaingia kwenye chombo, akavuka na kufika katika mji wa kwao. ²Wakati huo huo wakamletea mtu aliyepooza, akiwa amelazwa kwenye kitanda. Yesu alipoona imani yao, alimwambia yule mtu aliyepooza, "Mwanangu, jipe moyo mkuu, dhambi zako zimesamehewa."

³Kwa ajili ya jambo hili, baadhi ya walimu

wa sheria wakasema mioyoni mwao, "Huyu mtu anakufuru!"

⁴Lakini Yesu akiyafahamu mawazo yao, akawaambia, "Kwa nini mnawaza maovu mioyoni mwenu? ⁵Kwa kuwa ni lipi lililo rahisi: kusema, 'Dhambi zako zimesamehewa,' au kusema, 'Simama, utembee?' ⁶Lakini, ili mpate kujua kwamba Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani kusamehe dhambi," Ndipo akamwambia yule aliyepooza, "Simama, chukua kitanda chako na uende nyumbani kwako." ⁷Yule mtu akasimama, akaenda nyumbani kwake. ⁸Makutano walipoyaona haya, wakajawa na hofu ya Mungu, wakamtukuza Mungu ambaye alikuwa ametoa mamlaka kama hii kwa wanadamu.

Kuitwa Kwa Mathayo

⁹Yesu alipokuwa akienda kutoka huko, alimwona mtu mmoja jina lake Mathayo akiwa ameketi forodhani mahali pa kutozea ushuru. Yesu akamwambia, "Nifuate." Mathayo akaondoka, akamfuata.

¹⁰Wakati Yesu alipokuwa ameketi chakulani ndani ya nyumba, watoza ushuru wengi na wenye dhambi wakaja kula pamoja naye na wanafunzi wake. ¹¹Mafarisayo walipoona mambo haya, wakawauliza wanafunzi Wake, "Kwa nini Mwalimu wenu anakula na watoza ushuru na 'wenye dhambi'?"

¹²Lakini Yesu aliposikia hayo, akawaambia, "Watu wenye afya hawahitaji tabibu, lakini wale walio wagonjwa ndio wanaohitaji tabibu. ¹³Nendeni mkajifunze maana ya maneno haya, 'Nataka rehema, wala si dhabihu.' Kwa maana sikuja kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi."

Yesu Aulizwa Kuhusu Kufunga

¹⁴Wanafunzi wa Yohana Mbatizaji wakaja na kumwuliza Yesu, "Imekuwaje kwamba sisi na Mafarisayo tunafunga, lakini wanafunzi wako hawafungi?"

¹⁵Yesu akawajibu, "Je, wageni wa bwana – arusi waweza kuomboleza wakati angali pamoja nao? Wakati utafika ambapo bwana arusi ataondolewa kwao, hapo ndipo watakafunga.

¹⁶Hakuna mtu anayeshonea kiraka kipyä kwenye nguo kuukuu, kwa maana kile kiraka kitachanika kutoka kwenye hiyo nguo na kuchanika kwake kutakuwa kubaya zaidi ya hapo mwanzo. ¹⁷Wala watu hawaweki divai mpya kwenye viriba vikuukuu. Kama wakifanya hivyo, viriba vitapasuka na divai itamwagika.

Navyo viriba vitaharibika, lakini divai mpya huwekwa kwenye viriba vipyä na hivyo divai na viriba huwa salama."

Msichana Afufuliwa Na Mwanamke Aponywa

¹⁸Wakati Yesu akiwa anawaambia mambo haya, mara akaingia kiongozi wa sinagogi akapiga magoti mbele yake, akimwambia, "Binti yangu amekufa sasa hivi, lakini uje uweke mkono wako juu yake naye atakuwa hai." ¹⁹Yesu akaondoka akafuatana naye, wanafunzi wake pia wakaandamana naye.

²⁰Wakati huo huo mwanamke mmoja ambaye alikuwa na ugonjwa wa kutokwa damu kwa muda wa miaka kumi na miwili, akaja nyuma ya Yesu akagusa upindo wa vazi lake, ²¹kwa maana alisema moyoni mwake, "Kama nikigusa tu vazi lake, nitaponywa."

²²Yesu akageuka, naye alipomwona akamwambia, "Binti, jipe moyo mkuu, imani yako imekuponya." Naye yule mwanamke akapona kuanzia saa ile ile.

Yesu Amfufua Binti Wa Kiongozi Wa Sinagogi.

²³Yesu alipofika nyumbani kwa yule kiongozi wa sinagogi na kuwaona waombolezaji wakipiga filimbi za maombolezo na watu wengi wakipiga kelele, ²⁴akawaambia, "Ondokeni! Kwa maana binti huyu hakufa, bali amelala." Wakamcheka kwa dhihaka. ²⁵Lakini watu walipokwisha kutolewa nje, akaingia mle ndani na kumshika yule binti mkono, naye akaamka. ²⁶Habari hizi zikaenea katika maeneo yale yote.

Yesu Awaponya Vipofu

²⁷Yesu alipokuwa akiondoka mahali pale, vipofu wawili wakamfuata, wakipiga kelele kwa nguvu na kusema, "Mwana wa Daudi, tuhurumie!"

²⁸Alipoingia mle nyumbani wale vipofu wakamjia. Akawauliza, "Mnaamini kwamba ninaweza kufanya jambo hill?"

Wakajibu, "Ndio Bwana."

²⁹Ndipo Yesu akagusa macho yao na kusema, "Iwe kwenu sawasawa na mnavyoamini." ³⁰Macho yao yakafunguka. Yesu akawaonya vikali, akisema, "Angalieni mtu ye yote asijue kuhusu jambo hill." ³¹Lakini wao wakaenda na kueneza habari zake katika eneo lile lote.

Yesu Amponya Mtu Bubu

³²Walipokuwa wanatoka, mtu mmoja aliyejkuwa amepagawa na pepo na ambaye hakuweza kuongea aliletwa kwa Yesu. ³³Yule pepo alipotolewa, yule mtu aliyejkuwa bubu akaongea. Ule umati wa watu ukastaa jabu na kusema, "Jambo kama hili kamwe halijapata kuonekana katika Israeli."

³⁴Lakini Mafarisayo wakasema, "Huyo anatoa pepo kwa uwezo wa mkuu wa pepo."

Watenda Kazi Ni Wachache

³⁵Yesu akazunguka katika miji yote na vijiji vyote, akifundisha katika masinagogi yao, akihubiri Habari Njema za Ufalme na kuponya kila ugonjwa na kila aina ya maradhi mionganoni mwa watu. ³⁶Alipoona makutano aliwahurumia kwa sababu walikuwa wanasumbuka na bila msaada, kama kondoo wasio na mchungaji. ³⁷Ndipo akawaambia wanafunzi wake, "Mavuno ni mengi lakini watenda kazi ni wachache, ³⁸Kwa hiyo mwombeni Bwana wa mavuno, ili apeleke watenda kazi katika shamba lake la mavuno."

Yesu Awatuma Wale Kumi Na Wawili

10 Ndipo Yesu akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa mamlaka juu ya pepo wachafu kuwatoa na kuponya kila ugonjwa na maradhi ya kila aina.

²Haya ndiyo majina ya hao wanafunzi kumi na wawili: ³wa kwanza, Simon, aitwaye Petro na Andrea nduguye, Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye, Filipo na Bartholomayo, Tomaso na Mathayo mtoza ushuru, Yakobo mwana wa Alfayo na Thadayo, ⁴Simoni Mkananayo na Yuda Iskariote aliyemsaliti Yesu.

Kutumwa Kwa Wale Kumi Na Wawili

⁵Hawa kumi na wawili, Yesu aliwatumwa akawaagiza, "Msiente mionganoni mwa watu Mataifa wala msiiingie mji wo wote wa Wasamaria. ⁶Lakini afadhali mshike njia kuwaendea kondoo wa nyumba ya Israeli waliopotea. ⁷Wakati mnapotwenda, hubirini mkisema, 'Ufalme wa Mbinguni umekaribia.' ⁸Ponyeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenye ukoma, toeni pepo wachafu. Mmepata bure, toeni bure. ⁹Msichukue dhahabu, wala fedha, wala shaba kwenye vifuko vyenu. ¹⁰Msichukue mkoba wa safari, wala kanzu mbili, wala jozi ya pili ya viatu, wala fimbo, kwa maana mtenda kazi anastahili posho yake.

¹¹"Mji wo wote au kijiji cho chote

mtakachoingia, tafuteni humo mtu anayestahili, nanyi kaeni kwake mpaka mtakapoondoka. ¹²Mkiingia kwenye nyumba, itakieni amani. ¹³Kama nyumba hiyo inastahili, amani yenu na iwe juu yake, la sivyo, amani yenu na iwarudie ninyi. ¹⁴Kama mtu ye yote hatawakaribisha ninyi, wala kusikiliza maneno yenu, kungu'uteni mavumbi kutoka kwenye miguu yenu mtakapokuwa mnatoka kwenye nyumba hiyo au mji huo. ¹⁵Amin, amin nawaambia, itavumilika zaidi miji ya Sodoma na Gomora katika hukumu kuliko mji huo.

Mateso Yanayokuja

¹⁶"Tazama, ninawatuma kama kondoo katikati ya mbwa mwitu. Kwa hiyo mwe werevu kama nyoka na wapole kama hua.

¹⁷"Jihadharini na wanadamu, kwa maana watawapeleka katika mabaraza yao na kuwapiga kwenye masinagogi yao, ¹⁸nanyi mtaburutwa mbele ya watawala na wafalme kwa ajili Yangu, ili kuwa ushuhuda kwao na mbele ya watu Mataifa. ¹⁹Lakini watakawapeleka humo, msisumbuke kufikirifiki mtakalosema, kwa maana mtapewa la kusema wakati huo. ²⁰Kwa sababu si ninyi mtakaokuwa mkinena, bali ni Roho wa Baba yenu atakayekuwa akinena kuititia kwenu.

²¹Ndugu atamsaliti ndugu yake ili auawe na baba atamsaliti mtoto wake, watoto wataasi dhidi ya wazazi wao na kuwafanya wauawé. ²²Nanyi mtachukiwa na watu wote kwa ajili ya Jina langu. Lakini ye ye atakayevumilia hadi mwisho ataokoka. ²³Wakiwatesa katika mji mmoja, kimbilieni mji mwingine. Amin, amin nawaambia, hamtamaliza miji yote ya Israeli kabla Mwana wa Adamu hajaja.

²⁴"Mwanafunzi hawezi kumzidi mwalimu wake wala mtumishi hamzidi bwana wake.

²⁵Yatosha mwanafunzi kuwa kama mwalimu wake na mtumishi kuwa kama bwana wake. Ikiwa mkuu wa nyumba ameitwa Beelzebul^a, je, si zaidi sana wale wa nyumbani mwake mwenyewe!

Anayestahili Kuogopwa

²⁶"Kwa hiyo msishaogope hao, kwa maana hakuna kilichofichika ambacho hakitafunuliwa, wala hakuna siri ambayo haitajulikana.

²⁷Ninalowaambia gizani, ninyi lisemeni mchana peupe na lile mnalosikia likinong'onwa,

^a²⁵ "Beelzebub" au kwa Kiyunani Beezebub au Beelzebub yaani, Beelzebul maana yake mkuu wa pepo

masikioni mwenu, lihubirini kwenye paa la nyumba.²⁸ Msiwaogope wale wauao mwili lakini hawawezi kuua roho afadhali mwogopeni yeze awezaye kuiangamiza roho na mwili katika jehanamb^b. ²⁹ Je, shomoro wawili hawauzwi kwa senti mbili tu? Lakini hakuna hata mmoja wao atakayeanguka pasipo Baba yenu kujua.. ³⁰ Hata nywele za vichwa vyenu zote zimehesabiwa. ³¹ Hivyo msiogope, kwa maana ninyi ni wa thamani kubwa zaidi kuliko shomoro wengi.

³² "Kila mtu atakayenikiri mbele ya watu, mimi nami nitamkiri yeze mbele za Baba yangu aliye mbinguni. ³³ Lakini ye yote atakayenikana mimi mbele ya watu, mimi nami nitamkana mbele ya Baba yangu aliye mbinguni."

Sikuleta Amani, Bali Upanga

³⁴ "Msidhani kwamba nimekuja kuleta amani duniani. Sikuja kuleta amani bali upanga.

³⁵ Kwa maana nimekuja kumfitini

mtu na babaye,
binti na mamaye,
mkwe na mama mkwe wake.

³⁶ Nao adui za mtu watakuwa ni wale watu wa nyumbani kwake.

³⁷ "Ye yote ampendaye baba yake au mama yake kuliko anavyonipenda mimi, hastahili kuwa wangu. Ye yote ampendaye mwanawe au binti yake kuliko anavyonipenda Mimi, hastahili kuwa wangu. ³⁸ Tena ye yote asiyechukua msalaba wake na kunifuata, hastahili kuwa Wangu. ³⁹ Ayang'ang'aniaye maisha yake atayapoteza, lakini yeze atakayeyatoa maisha yake kwa ajili yangu atayaona."

Watakaopokea Thawabu

⁴⁰ Mtu ye yote atakayewapokea ninyi atakuwa amenipokea mimi na ye yote atakayenipokea mimi atakuwa amempokea Yeye aliyenituma. ⁴¹ Mtu ye yote anayempokea nabii kwa kuwa ni nabii, atapokea thawabu ya nabii na mtu anayempokea mwenye haki kwa kuwa ni mwenye haki, atapokea thawabu ya mwenye haki. ⁴² Kama ye yote akimpa hata kikombe cha maji mmoja wa hawa wadogo kwa kuwa ni mwafunzi wangu, amin, ninawaambia, hataikosa thawabu yake."

Yesu na Yohana Mbatizaji

^{b28} Jehanum au Kiyunani" "Gehena" maana yake kuzimu, yaani, motoni

Baada ya Yesu kumaliza kutoa maagizo kwa wale wanafunzi wake kumi na wawili, aliondoka hapo akaenda kufundisha na kuhubiri katika miji yao.

² Yohana Mbatizaji aliposikia akiwa gerezani mambu ambayo Kristo^a alikuwa akiyafanya, aliwatumwa wanafunzi wake ³ili wakamwulize, "Wewe ndiye yule aliye kuwa aje, au tumngjee mwiningine?"

⁴ Yesu akajibu, "Rudini mkamwarifu Yohana yale mnayosikia na kuyaona: ⁵ Vipofu wanapata kuona, viwete wanatembea, wenye ukoma wanatakaswa, viziwi wanasikia, wafu wanafufuliwa na maskini wanahubiriwa habari njema. ⁶ Ana heri mtu yule asiyechukizwa kwa ajili yangu"

⁷ Wale wanafunzi wa Yohana walipokuwa wanaondoka, Yesu akaanza kusema na makutano kuhusu Yohana Mbatizaji. Akawauliza, "Mlipokwenda kule nyikani, mlikwenda kuona nini? Unyasi ukiyumbishwa na upepo? ⁸ Kama sivyo, mlitoka kwenda kuona nini basi? Mtu aliye vaa mavazi mazuri? Hasha, wale wanaovaa nguo nzuri wako katika majumba ya wafalme. ⁹ Basi mlitoka kwenda kuona nini? Je, ni kumwona nabii? Naam, nawaambia, yeze ni zaidi ya nabii. ¹⁰ Hivyo ndiye ambaye habari zake zimeandikwa:

" 'Tazama namtuma mjumbe mbele yako,
atakayetengeneza njia mbele yako.'

¹¹ Amin, nawaambia, mionganii mwa watu waliozaliwa na wanawake, hajatokea mtu aliye mkuu zaidi ya Yohana Mbatizaji, lakini aliye mdogo kabisa katika Ufalme wa Mbinguni, ni mkuu kuliko Yohana. ¹² Tangu siku za Yohana Mbatizaji hadi sasa, Ufalme wa Mungu hupatikana kwa nguvu, nao wenye nguvu wauteka. ¹³ Kwa maana manabii wote na Torati vilitabiri mpaka wakati wa Yohana. ¹⁴ Kama mko tayari kukubali hilo, yeze Yohana ndiye yule Eliya ambaye manabii walikuwa wamesema angekuja. ¹⁵ Yeye aliye na sikio na asikie. ¹⁶ "Lakini kizazi hiki nikifananishe na nini?" Kinafanana na watoto walilokaa sokoni wakiwaita wenzao na kuwaambia,

¹⁷ " 'Tuliwapigia filimbi,
lakini hamkucheza,
tuliwaimbia nyimbo za msiba

^{a2} Kristo yaani Masiya maana yake Mpakwa (Aliyetiwa) Mafuta.

lakini hamkuomboleza.'

¹⁸Kwa maana Yohana Mbatizaji alikuja hali wala hanywi, nao wanasema, 'Yeye ana pepo.'

¹⁹Mwana wa Adamu alikuja akila na kunywa, nao wanasema, 'Tazama, mlafi na mlevi, rafiki wa watoza ushuru na wenyе dhambil!' Lakini hekima huthibitishwa kwa haki ya matendo yake."

Ole Wa Miji Isiyotubu

²⁰Ndipo Yesu akaanza kuilaumu miji ambamo alifanya miujiza yake mingi kuliko kwagine, kwa maana watu wake hawakutubu. ²¹ "Ole wako, Korazini! Ole wako Bethsaida! Kwa maana kama miujiza iliyofanyika kwenu, ingelifanyika Tiro na Sidoni, miji hiyo ingekuwa imetubu tangu zamani kwa kuva magunia na kujipaka majivu. ²²Lakini nawaambia, itavumilika zaidi kwa Tiro na Sidoni katika siku ya hukumu, kuliko kwenu, ²³Nawe Kapernaumu, je, utainuliwa hadi mbinguni? La hasha, utashushwa pande za chini sana^b. Miujiza iliyofanyika kwako ingefanyika huko Sodoma, mji huo ungalikuapo hadi leo. ²⁴Lakini nakuambia kwamba, itavumilika zaidi kwa Sodoma katika siku ile ya hukumu kuliko wewe.

Hakuna Amjuaye Baba Ila Mwana

²⁵Wakati huo Yesu alisema, "Ninakuhimidi Baba, Bwana wa mbingu na nchi, kwa kuwa umewaficha mambo haya wenyе hekima na wenyе elimu, nawe ukawafunulia watoto wachanga. ²⁶Naam, Baba, kwa kuwa hivyo ndivyo ilivyokupendeza.

²⁷"Nimekabidhiwa vitu vyote na Baba yangu: hakuna mtu amjuaye Mwana ila Baba, wala hakuna amjuaye Baba ila Mwana na ye yote ambaye Mwana anapenda kumdhahirisha Baba kwake."

Yesu Awaita Waliolemewa Na Mizigo

²⁸"Njooni kwangu, ninyi nyote mnaotaabika na kulemewa na mizigo, nami nitawapumzisha. ²⁹Jifungeni nira yangu, mjifunze kutoka kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu wa moyo, nanyi mtapata raha nafsini mwenu. ³⁰Kwa maana nira yangu ni laini na mizigo wangu ni mwelesi."

^b²³ Pande za chini sana hapa ina maana ya neno la Kiyunani Hades au kwa Kiyahudi Sheol, yaani, Kuzimu.

Bwana Wa Sabato

12 Wakati huo Yesu alipitia kwenye mashamba ya ngano siku ya sabato. Wanafunzi wake walikuwa na njaa, wakaanza kuvunja masuke ya ngano na kuyala. ²Lakini Mafarisayo walipoona jambo hili, wakamwambia, "Tazama! Wanafunzi wako wanafanya jambo lisilo halali siku ya Sabato."

³Yesu akawajibu, "Je, hamjasoma alichofanya Daudi na wenzake walipokuwa na njaa? ⁴Aliingia katika nyumba ya Mungu akala mikate iliyowekwa wakfu, yeye na wenzake, jambo ambalo halikuwa halali kwao kufanya, isipokuwa makuhani peke yao. ⁵Au hamjasoma katika Torati kwamba siku ya Sabato makuhani huvunja sheria ya Sabato Hekaluni lakini hawahesabiwi kuwa na hatia? ⁶Nawaambia wazi kwamba, Yeye aliye mkuu kuliko Hekalu yupo hapa. ⁷Kama mngeliwu mmejua maana ya maneno haya, 'Ninataka rehema, wala si dhabihu,' msingeliwalaumu watu wasio na hatia, ⁸kwa maana Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato."

Yesu Anamponya Mtu Aliyepooza Mkono

⁹Yesu akaondoka mahali hapo, akaingia katika sinagogi lao, ¹⁰huko alikuwepo mtu aliyepooza mkono. Wakitafuta sababu ya kumshtaki Yesu, wakamwuliza, "Je, ni halali kuponya siku ya Sabato?"

¹¹Yesu akawaambia, "Ni nani mionganii mwenu, mwenye kondoo wake ambaye huyo kondoo akitumbukia shimoni siku ya Sabato hatamtoa? ¹²Mtu ana thamani kubwa kiasi kuliko kondoo. Kwa hiyo ni halali kutenda mema siku ya Sabato."

¹³Ndipo akamwambia yule mtu, "Nyoosha mkono wako." Akaunyoosha, nao ukaponywa ukawa mzima kama ule mwagine. ¹⁴Lakini Mafarisayo wakatoka nje wakafanya shauri baya juu yake jinsi watakavyoweza kumwua Yesu.

Mtumishi Aliyechaguliwa Na Mungu

¹⁵Lakini Yesu alipoyatambua mawazo yao, akaondoka mahali hapo. Watu wengi wakamfuata, naye akawaponya wote, ¹⁶akiwakataza wasiseme yeye ni nani. ¹⁷Hii iliikuwa ili litimie lile neno lillilonenwa kwa kinywa cha nabii Isaya, kusema :

MATHAYO

- ¹⁸"Tazama mtumishi wangu niliyemchagua, mpendwa wangu, ninayependezwa naye.
Nitaweka Roho yangu juu yake, naye atatangaza haki kwa mataifa.
- ¹⁹Hatagombana wala hatapiga kelele, wala hakuna atakayesikia sauti yake njiani.
- ²⁰Mwanzi uliopondeka hatauvunja, utambi unaofuka moshi hatauzima, mpaka atakapoifanya haki ishinde.
- ²¹Katika jina lake mataifa wataweka tumaini lao."

Yesu Na Beelzebuli

²²Kisha wakamletea mtu aliye kuwa amepagawa na pepo, naye ni kipofu na bубу, Yesu akamponya, hata akaweza kusema na kuona. ²³Watu wote wakashangaa na kusema, "Je, yavezekana huyu ndiye Mwana wa Daudi?"

²⁴Lakini Mafarisayo waliposikia jambo hili wakasema, "Mtu huyu anatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebul^a, mkuu wa pepo wachafu."

²⁵Yesu alijua walichokuwa wakiwaza, akawaambia, "Kila ufalme ukigawanyika dhidi yake wenye huangamia. Hali kadhalika kila mji au watu wa nyumba moja iliyogawanyika dhidi yake yenye haiwezi kusimama. ²⁶Kama Shetani akimtoa Shetani, atakuwa amegawanyika yeze mwenye. Basi ufalme wake utawezaje kusimama? ²⁷Nami kama natoa pepo wachafu kwa nguvu za Beelzebul^b, watu wenu je, wao hutoa pepo wachafu kwa uwezo wa nani? Hivyo basi, wao ndio watakaowahukumu. ²⁸Lakini kama Mimi ninatoa pepo wachafu kwa Roho wa Mungu, basi Ufalme wa Mungu umekuja juu yenu.

²⁹"Au tena, mtu auezaje kuingia katika nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuteka nyara mali zake asipomfunga kwanza yule mwenye nguvu? Akiisha mfunga, ndipo hakika anaweza kuteka nyara mali zake.

³⁰"Mtu asiyekuwa pamoja nami yu kinyume nami na mtu ambaye hakusanyi pamoja nami, hutawanya. ³¹Kwa hiyo nawaambia, kila dhambi na kufuru watu watasamehewa, lakini mtu atakayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa. ³²Mtu ye yote atakayesema neno dhidi ya

^{a24}Beelzebul au Beelzebubu maana yake: mkuu wa pepo wachafu.

^{b27}Beelzebul au Beelzebubu maana yake mkuu wa pepo wachafu.

Mwana wa Adamu atasamehewa, lakini ye yote anenaye neno dhidi ya Roho Mtakatifu hatasamehewa, iwe katika ulimwengu huu au katika ulimwengu ujao.'

Mti Na Matunda Yake

³³"Ufanye mti kuwa mzuri nayo matunda yake yatakuwa mazuri, au ufanye mti kuwa mbaya na matunda yake yatakuwa mabaya, kwa maana mti hutambulikana kwa matunda yake. ³⁴Enyi uzao wa nyoka! Mnawezaje kunena mambo mema, wakati ninyi ni waovu? Kwa maana kinywa cha mtu huyanena yale yaliyoujaza moyo wake. ³⁵Mtu mwema hutoa yaliyo mema kutoka katika hazina ya mambo mema yaliyohifadhiwa ndani yake, naye mtu mwovu hutoa yaliyo maovu kutoka katika hazina ya mambo maovu yaliyohifadhiwa ndani yake. ³⁶Lakini nawaambia, katika siku ya hukumu watu watatoa hesabu kuhusu kila neno lisilo maana walilonena. ³⁷Kwa maana kwa maneno yako utahesabiwa haki na kwa maneno yako utahukumiwa."

Ishara Ya Yona

³⁸Kisha baadhi ya Mafarisayo na walimu wa sheria wakamwambia, "Mwalimu, tunataka kuona ishara kutoka kwako."

³⁹Lakini Yeye akawajibu, "Kizazi kiovu na cha uzinzi kinaomba ishara! Lakini hakitapewa ishara yo yote isipokuwa ile ishara ya nabii Yona. ⁴⁰Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa ndani ya tumbo la nyangumi^c kwa muda wa siku tatu mchana na usiku, vivyo hivyo Mwana wa Adamu atakuwa katika moyo wa nchi siku tatu, mchana na usiku. ⁴¹Siku ya hukumu watu wa Ninawi watasimama pamoja na kizazi hiki na kukihukumu, kwa maana wao walitubu katika kuhubiri kwa Yona na tazama hapa yupo yeye aliye mkuu kuliko Yona. ⁴²Malkia wa Kusini atasimama wakati wa hukumu na kukihukumu kizazi hiki, kwa kuwa yeye alikuja kutoka miisho ya dunia ili kuisikiliza hekima ya Solomoni na hapa yupo aliye mkuu kuliko Solomoni."

Mafundisho Kuhusu Pepo Mchafu

⁴³"Pepo mchafu amtokapo mtu, hutangatanga katika sehemu zisizo na maji akitafuta mahali pa kupumzika, lakini hapati. ⁴⁴Ndipo husema, 'Nitarudi kwenye ile nyumba yangu nilikotoka,' Naye arudipo huikuta ile nyumba ikiwa tupu, imefagiliwa na kupangwa vizuri.

^{c40}Nyangumi ni samaki mkubwa sana

⁴⁵Kisha huenda na kuwaleta pepo wachafu wengine saba, wabaya zaidi kuliko yeye, nao huingia na kuishi humo. Nayo hali ya mwisho ya mtu yule huwa mbaya zaidi kuliko ile ya kwanza. Ndivyo itakavyokuwa kwa kizazi hiki cha uovu."

Mama Na Ndugu Zake Yesu

⁴⁶Wakati alipokuwa akali anazungumza na makutano, mama Yake na ndugu Zake walismama nje wakitaka kuongea naye. ⁴⁷Ndipo mtu mmoja akamwambia, "Tazama mama Yako na ndugu Zako wamesimama nje, wanataka kuongea na Wewe."

⁴⁸Lakini Yeye akamjibu na kumwambia yule mtu, "Mama yangu ni nani, nao ndugu zangu ni nani?" ⁴⁹Akiwanyoshea mkono wanafunzi Wake, akasema, "Hawa hapa ndio mama Yangu nao ndugu Zangu! ⁵⁰Kwa maana ye yote afanyaye mapenzi ya Baba Yangu wa mbinguni, ndiye ndugu Yangu, dada Yangu na mama yangu."

Mfano Wa Mpanzi

13 Siku iyo hiyo Yesu akatoka nje ya nyumba akaketi kando ya bahari. ²Umati mkubwa mno wa watu ukakusanya kumzunguka hata ikabidi aingie katika chombo na kuketi humo, nao watu wote wakawa wamesimama ukingoni mwa bahari. ³Ndipo akawaambia mambo mengi kwa mifano, akisema: "Mpanzi alitoka kwenda kupanda mbegu zake. ⁴Alipokuwa akipanda, baadhi zikaanguka kando ya njia, ndege wakaja na kuzila. ⁵Nyingine zikaanguka sehemu yenye mawe, ambapo hapana udongo mwingi. Zikaota haraka kwa sababu udongo ulikuwa hauna kina. ⁶Lakini jua lilipozidi, mimea hiyo ilinyauka na kukauka kwa sababu mizizi yake haikuwa na kina. ⁷Mbegu nyingine zilianguka katikati ya miiba, miiba hiyo ikakua ikazisonga. ⁸Mbegu nyingine zilianguka kwenye udongo mzuri ambapo zilitoa mazao, nyingine mara mia moja, nyingine mara sitini na nyingine mara thelathini. ⁹Yeye mwenye masikio ya kusikia na asikie."

Sababu Ya Kufundisha Kwa Mifano

¹⁰Wanafunzi wake wakamwendea wakamwuliza, "Kwa nini unasema na watu kwa mifano?" ¹¹Akawajibu, "Ninyi mmepewa kuzifahamu siri za Ufalme wa Mbinguni, lakini wao sivyo. ¹²Kwa maana yule aliye na kitu atapewa zaidi, naye atakuwa navyo tele, lakini yule asiye na kitu, hata kile alichonacho

atanyang'anya. ¹³Hii ndiyo sababu nasema nao kwa mifano:

"Ingawa wanatazama, hawaoni,
wanasikiliza, lakini hawasikii, wala
hawaelewi.

¹⁴Kwao unatimia ule unabii wa Isaya aliposema:
"Hakika mtasikiliza lakini hamtaelewa,
na pia mtatazama lakini hamtaona.

¹⁵Kwa maana mioyo ya watu hawa imekuwa
mizito,
hawasikii kwa masikio yao, na wamefumba
macho yao.
Wasije wakaona kwa macho yao,
wakasikia kwa masikio yao,
wakaelewa kwa mioyo yao,
wakageuka, nami nikawaponya.'

¹⁶"Lakini heri macho yenu, kwa sababu yanaona
na heri masikio yenu kwa sababu yanasiaka.

¹⁷Amin, nawaambia, manabii wengi na wenyewe
haki walitamani kuona yale mnayoyaona, nao
hawakuyaona na kusikia yale mnayosikia lakini
hawakuyasikia."

Maelezo Ya Mfano Wa Mbegu

¹⁸"Sikilizeni basi maana ya ule mfano wa
mpanzi: ¹⁹Mtu ye yote anaposikia neno la
Ufalme, naye asilielewe, yule mwovu huja na
kunyakua kile kilichopandwa moyoni mwake, hii
ndiyo ile mbegu iliyopandwa kando ya njia.

²⁰Ille mbegu iliyopandwa kwenye sehemu yenye
mawe ni mtu yule ambaye hulisikia neno na
mara hulipokea kwa furaha. ²¹Lakini kwa kuwa
hana mizizi yenye kina ndani yake, lile neno
hukaa kwa muda mfupi. Inapotokea dhiki au
mateso kwa ajili ya hilo neno, yeye mara
huchukizwa. ²²Ille mbegu iliyopandwa katika
miiba ni yule mtu alisikiaye neno, lakini
masumbufu ya dunia na vishawishi vyta mali
hulisonga lile neno na kulifanya lisizae matunda.
²³Lakini ile mbegu iliyopandwa kwenye udongo
mzuri ni yule mtu ambaye hulisikia neno na
kulielewa. Naye hakika hutoa matunda, akizaa
mara mia, au mara sitini, au mara thelathini ya
mbegu iliyopandwa."

Mfano Wa Magugu

²⁴Yesu akawaambia mfano mwingine,
akasema: "Ufalme wa Mbinguni unaweza
kufananishwa na mtu aliyepanda mbegu nzuri
katika shamba lake. ²⁵Lakini wakati kila mtu

alipokuwa amelala, adui yake akaja na kupanda magugu katikati ya ngano, akaenda zake. ²⁶Ngano ilipoota na kutoa masuke, magugu nayo yakatokea.

²⁷Watumishi wa yule mwenye shamba wakamjia na kumwambia, 'Bwana, si tulipanda mbegu nzuri shambani mwako? Basi, magugu yametoka wapi?

²⁸Akawajibu, 'Adui ndiye aliyefanya jambo hili.' Wale watumishi wakamwuliza, 'Je, unataka twende tukayang'oe? "

²⁹Lakini akasema, 'Hapana, msiyang'oe, kwa maana wakati mking'oa magugu mnaweza mkang'oa na ngano pamoja nayo. ³⁰Acheni ngano na magugu vikue vyote pamoja mpaka wakati wa mavuno. Wakati huo nitawaambia wavunaji, wayakusanye magugu kwanza, wayafunge matita matita ili yachomwe moto, kisha wakusanye ngano na kuileta ghalani mwangu.' "

Mfano Wa Mbegu ya Haradali

³¹Akawaambia mfano mwininge, akasema, "Ufalme wa Mbinguni ni kama punje ya haradali, ambayo mtu aliichukua akaipanda shambani mwake. ³²Ingawa mbegu hiyo ni ndogo kuliko mbegu zote, lakini inapokua ni mmea mkubwa kuliko yote ya bustanini, nao huwa mti mkubwa, hata ndege wa angani huja na kutengeneza viota katika matawi yake."

Mfano Wa Chachu

³³Akawaambia mfano mwininge, "Ufalme wa Mbinguni unafanana na chachu ambayo mwanamke aliichukua akaichanganya katika vipimo vitatu vya unga mpaka wote ukaumuka."

Sababu Ya Yesu Kutumia Mifano

³⁴Yesu alinena mambo haya yote kwa makutano kwa mifano. Wala pasipo mfano hakuwaambia lo lote. ³⁵Hii ilikuwa ili kutimiza lile lililonenwa kwa vinywa vya manabii kusema:

"Nitakifungua kinywa changu niseme nao
kwa mifano,
nitahubiri mambo yaliyofichika tangu
kuumbwa kwa misingi ya ulimwengu."

Ufafanuzi Wa Mfano Wa Magugu

³⁶Kisha Yesu akaagana na makutano, akaingia nyumbani. Wanafunzi wake wakamjia wakamwambia, "Tueleze maana ya ule mfano wa magugu shambani."

³⁷Akawaambia, "Aliyepanda mbegu nzuri ni Mwana wa Adamu. ³⁸Shamba ni ulimwengu na mbegu nzuri ni wana wa Ufalme. Magugu ni wana wa yule mwovu. ³⁹Yule adui aliyepanda magugu ni Ibilisi . Mavuno ni mwisho wa dunia, nao wavunaji ni malaika.

⁴⁰"Kama vile magugu yang'olewavyo na kuchomwa motoni, ndivyo itakavyokuwa wakati wa mwisho wa dunia. ⁴¹Mwana wa Adamu atawatuma malaika zake, nao watakusanya kutoka katika Ufalme wake kila kitu kinachosababisha dhambi na watenda maovu wote. ⁴²Nao watawatupa katika tanuru la moto ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno. ⁴³Ndipo wenyewe haki watang'aa kama jua katika Ufalme wa Baba yao. Yeye aliye na masikio , na asikie.

Mfano Wa Hazina Iliyofichwa na Lulu

⁴⁴"Ufalme wa Mbinguni unafanana na hazina iliyofichwa shambani, ambayo mtu mmoja alipoiona akaificha tena. Kisha katika furaha yake, akaenda akaiza vyote alivyokuwa navyo, akalinunua lile shamba."

⁴⁵Tena, Ufalme wa Mbinguni unafanana na mfanyi biashara aliyekuwa akitafuta lulu safi. ⁴⁶Alipoipata lulu moja ya thamani kubwa, alikwenda akaiza vyote alivyokuwa navyo akainunua.

Mfano Wa Wavu

⁴⁷Tena, Ufalme wa Mbinguni ni kama wavu wa kuvulia samaki uliotupwa baharini ukavua samaki wa kila aina. ⁴⁸Ulipojaa, wavuvi wakavuta pwani, wakaketi na kukusanya samaki wazuri kuwaweka kwenye vyombo safi, lakini wale samaki wabaya wakawatupa. ⁴⁹Hivi ndivyo itakavyokuwa wakati wa mwisho wa dunia. Malaika watakuja na kuwatenganisha watu waovu na watu wenyewe haki. ⁵⁰Nao watawatupa hao waovu katika tanuru la moto ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.

⁵¹Yesu akauliza, "Je, mmeyaelewa haya yote?"

Wakamjibu, "Ndiyo."

⁵²Akawaambia, "Basi kila mwalimu wa sheria aliyefundishwa elimu ya Ufalme wa Mbinguni ni kama mwenye nyumba anayetoa kutoka katika ghala yake mali mpya na mali ya zamani."

Yesu Akataliwa Nazareti

⁵³Yesu alipomaliza kutoa mifano hii,

akaondoka. ⁵⁴Alipofika mjini kwo, akawafundisha watu katika sinagogi lao. Nao wakastaajabu, wakauliza, "Mtu huyu amepata wapi hekima hii na uwezo huu wa kufanya miujiza?" ⁵⁵"Huyu si yule mwana wa seremala? Mama yake si yeze aitwaye Maria, nao ndugu zake ni Yakobo, Yosefu, Simoni na Yuda? ⁵⁶Nao dada zake wote hawako hapa pamoja nasi? Mtu huyu amepata wapi basi mambo haya yote?" ⁵⁷Wakachukizwa naye.

Lakini Yesu akawaambia, "Nabii hakosi heshima isipokuwa katika nchi yake na nyumbani kwake."

⁵⁸Naye hakufanya miujiza mingi huko kwa sababu ya kutokuamini kwo.

Yohana Mbatizaji Akatwa Kichwa

14 Wakati huo, mfalme Herode aliyejkuwa mtawala alisikia habari kuhusu sifa za Yesu, ²akawaambia watumishi wake, "Huyu ni Yohana Mbatizaji, amefufuka kutoka kwa wafu! Hiyo ndiyo sababu nguvu za kutenda miujiza zinafanya kazi ndani yake."

³Herode alikuwa amemkamata Yohana akamfunga na kumweka gerezani kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo, ndugu yake, ⁴kwa kuwa Yohana alikuwa amemwambia Herode kwamba, "Si halali kwako kuwa na huyo mwanamke." ⁵Herode alitaka sana kumwua Yohana, lakini akiogopa watu kwa maana walimtambua kuwa ni nabii.

⁶Katika siku ya kuadhimisha sikukuu ya kuzaliwa kwa Herode, binti wa Herodia alicheza mbele ya watu waliohudhuria akamfurahisha sana Herode ⁷kiasi kwamba aliahidi kwa kiapo kumpa huyo binti lo lote atakaloomba. ⁸Yeye akiwa amefundishwa na mama yake, huyo binti akasema, "Nipatie kichwa cha Yohana Mbatizaji kwenye sinia." ⁹Mfalme akasikitika, lakini kwa ajili ya kile kiapo alichoapa mbele ya wageni, akaamuru kwamba apatiwe ombi lake. ¹⁰Hivyo akaagiza Yohana Mbatizaji akatwe kichwa mle gerezani. ¹¹Kichwa chake kikaletwa kwenye sinia, akapewa yule binti, naye akampelekea mama yake. ¹²Wanafunzi wa Yohana wakaja na kuuchukua mwili wake kwenda kuuzika. Kisha wakaenda wakamwambia Yesu.

Yesu Alisha Watu Elfu Tano

¹³Yesu aliposikia haya yaliyokuwa yametukia, aliondoka kwa chombo akaenda mahali pasipo na watu ili awe peke yake. Lakini watu walipopata habari, wakamfuta kwa miguu

kupitia nchi kavu, kutoka mijini. ¹⁴Yesu alipofika kando ya bahari aliona makutano makubwa ya watu, akawahurumia na akawaponya wagonijwa wao.

¹⁵Ilipofika jioni, wanafunzi wake wakamjia wakamwambia, "Mahali hapa ni nyikani, na muda sasa umekwisha, waage makutano ili waende zao vijijini wakajinunulie chakula."

¹⁶Yesu akawaambia, "Hakuna sababu ya wao kuondoka. Ninyi wapeni chakula."

¹⁷Wakamjibu, "Tuna mikate mitano na samaki wawili tu."

¹⁸Akawaambia, "Nileteeni hivyo vitu hapa."

¹⁹Akaagiza makutano wakae chini kwenye nyasi. Akaichukua ile mikate mitano na wale samaki wawili, akainua macho yake akatazama mbinguni, akavibariki na kuimega ile mikate, kisha akawapa wanafunzi wake hiyo mikate na hao samaki, wanafunzi wakawagawia makutano. ²⁰Wote wakala, wakatosheka, nao wanafunzi wake wakakusanya vipande vilivyosalia, wakajaza vikapu kumi na viwili. ²¹Ildadi ya wale watu waliokula walikuwa wanaume 5,000, bila kuhesabu wanawake na watoto.

Yesu Atembea Juu Ya Maji

²²Mara Yesu akawaambia wanafunzi wake waingie kwenye chombo watangulie kwenda ng'ambo ya pili ya bahari, wakati Yeye anawaaga wale makutano. ²³Baada ya kuwaaga, akaenda zake mlimani peke yake kuomba. Jioni ilipofika, Yesu alikuwa huko peke Yake. ²⁴Wakati huo kile chombo kilikuwa kimeshafika mbali kutoka nchi kavu kikisukwasukwa na mawimbi kwa sababu upepo ulikuwa wa mbisho.

²⁵Wakati wa zamu ya nne ya usiku^a, Yesu akawaendea wanafunzi wake akiwa anatembea juu ya maji. ²⁶Wanafunzi wake walipomwona akitembea juu ya maji, waliingiwa na hofu kuu, wakasema, "Ni mzimu." Wakapiga yowe kwa kuogopa.

²⁷Lakini mara Yesu akasema nao, akawaambia, "Jipeni moyo! Ni Mimi, msiogope."

²⁸Petro akamjibu, "Bwana, ikiwa ni Wewe, niambie nije kwako nikitembea juu ya maji."

²⁹Yesu akamwambia, "Njoo."

Basi Petro akatoka kwenyen chombo, akatembea juu ya maji kumwelekea Yesu.

³⁰Lakini alipoona upepo mkali aliiingiwa na hofu, naye akaanza kuzama, huku akipiga kelele, "Bwana, niokoe!"

^a²⁵ "Zamu ya nne ya usiku" ni katika ya saa 9 na saa 12 alfajiri

³¹Mara Yesu akanyosha mkono Wake na kumshika, akamwambia, "Wewe mwenye imani haba, kwa nini uliona shaka?"

³²Nao walipoingia ndani ya chombo, upopo ukakoma. ³³Ndipo wote waliokuwamo ndani ya kile chombo wakamwabudu Yesu wakisema, "Hakika, Wewe ndiwe Mwana wa Mungu."

Yesu Awaponya Wagonjwa Genesareti

³⁴Walipokwisha kuvuka, wakafika nchi ya Genesareti. ³⁵Watu wa eneo lile walipomtambua Yesu, walipeleka habari sehemu zote za jirani. Watu wakawaleta wagonjwa wao wote ³⁶wakamsihi awaruhusu wagonjwa waguse tu pindo la vazi Lake, nao wote waliomgusa, wakaponywa.

Mapokeo Ya Wazee

15 Ndipo baadhi ya Mafarisayo na walimu wa sheria wakamjia Yesu kutoka Yerusalem na kumwuliza, ²"Mbona wanafunzi wako wanakiuka mapokeo ya wazee waliopita? Kwa maana wao hawanawi mikono yao kabla ya kula!"

³Yesu akawajibu, "Mbona ninyi mnavunja amri ya Mungu kwa ajili ya mapokeo yenu? ⁴Kwa maana Mungu alisema, 'Waheshimu baba yako na mama yako' na 'Ye yote amtukanaye baba yake au mama yake, na auawe.' ⁵Lakini ninyi mwafundisha kwamba mtu akimwambia baba yake au mama yake, 'Kile ambacho ningeweza kukusaidia kimewekwa wakfu kwa Mungu,' basi hana tena sababu ya kumsaidia baba yake. ⁶Basi kwa ajili ya mafundisho yenu mnavunja amri ya Mungu. ⁷Ninyi wanafiki! Isaya alikuwa sawa alipotabiri juu yenu kwamba:

⁸"Watu hawa huniheshimu kwa midomo yao, lakini miyo yao iko mbali nami.

⁹Kuniabudu kwao ni bure, nayo mafundisho yao ni maagizo ya wanadamu tu."

Vitu Vitiavyo Unajisi

¹⁰Yesu akaita ule umati wa watu akawaambia, "Sikilizeni na mwelewe:

¹¹kinachomfanya mtu kuwa najisi mbele za Mungu si kile kiingiacho kinywani mwake, bali ni kile kitokacho kinywani mwake."

¹²Kisha wanafunzi wake wakamjia na kumwuliza, Je, unajua kwamba Mafarisayo walichukizwa sana waliposikia yale uliyosema?"

¹³Akawajibu, "Kila pando ambalo Baba

yangu wa mbinguni hakulipanda, litang'olewa.

¹⁴Waachen, wao ni viongozi vipofu, wanaongoza vipofu. Kama kipofu akimwongoza kipofu mwenzake, wote wawili watatumbukia shimonii."

¹⁵Petro akasema, "Tuelezee maana ya huu mfano."

¹⁶Yesu akawauliza, "Je, bado ninyi hamfahamu? Je, hamfahamu ¹⁷kwamba cho chote kiingiacho kinywani huenda tumboni na hatimaye hutolewa nje na kuwa uchafu? ¹⁸Lakini kitokacho kinywani hutoka moyoni, na hiki ndicho kimtiacho mtu unajisi. ¹⁹Kwa maana ndani ya moyo hutoka mawazo mabaya, uuaji, uzinzi, usherati, wizi, ushahidi wa uongo na masingizio. ²⁰Haya ndiyo yamtiayo mtu unajisi, lakini kula bila kunawa mikono hakumtii mtu unajisi."

Imani ya Mwanamke Mkananayo

²¹Yesu aliondoka mahali pale akaenda sehemu za Tiro na Sidoni. ²²Mwanamke mmoja Mkananayo aliyeishi jirani na sehemu hiso akaja kwake, akilia, akasema, "Nihurumie, Ee Bwana, Mwana wa Daudi, binti yangu amepagawa na pepo na anateseka sana."

²³Lakini Yesu hakumjibu neno. Hivyo wanafunzi wake wakamwendea na kumsihi sana, wakisema, "Mwambie aende zake, kwa maana anaendelea kutupigia kelele."

²⁴Yesu akajibu, "Nimetumwa tu kwa ajili ya kondoo wa Israeli waliopotea."

²⁵Lakini yule mwanamke akaja, akapiga magoti mbele ya Yesu, akasema, "Bwana, nisaidie!"

²⁶Yesu akajibu, "Si haki kuchukua chakula cha watoto na kuwatupia mbwa."

²⁷Yule mwanamke akajibu, "Ndiyo, Bwana, lakini hata mbwa hula makombo yanayoanguka kutoka kwenye meza za bwana zao."

²⁸Ndipo Yesu akamwambia, "Mwanamke, imani yako ni kubwa! Iwe kwako kama unavyotaka." Naye binti yake akapona tangu saa ile ile.

Yesu Aponya Watu Wengi

²⁹Yesu akaondoka na kwenda kando ya bahari ya Galilaya. Kisha akapanda mlimani, akaketi huko. ³⁰Umati mkubwa wa watu wakamjia, wakiwaleta vilema, vipofu, viwete, bubu na wengine wengi, wakawaweka miguuni pake, naye akawaponya. ³¹Hao watu wakashangaa walipoona bubu wakisema,

vilema wakipona, viwete wakitembea na vipofu wakiona, wakamkuza Mungu wa Israeli.

Yesu Alisha Watu Elfu Nne

³²Kisha Yesu akawaita wanafunzi wake akawaambia, "Ninahurumia huu umati wa watu, kwa sababu sasa wamekuwa pamoja nami kwa muda wa siku tatu na hawana cho chote cha chakula, nami sipendi kuwaaga wakiwa na njaa wasije wakazimia njiani."

³³Wanafunzi wake wakasema, "Tutapata wapi mikate ya kutosha kuwalisha umati huu wa watu mkubwa namna hii, nasi tuko nyikani?"

³⁴Yesu akawaauliza, "Mnayo mikate mingapi?"

Wakamjibu, "Tunayo mikate saba na visamaki vichache."

³⁵Yesu akawaambia ule umati wa watu waketi chini. ³⁶Kisha akachukua ile mikate saba na wale samaki, naye akiisha kumshukuru Mungu, akavimega na kuwapa wanafunzi wake, nao wakawapa ule umati wa watu. ³⁷Wote wakala na kushiba. Baadaye wanafunzi wakakusanya vipande vilivyosalia, wakajaza vikapu saba. ³⁸Idadi ya watu walikuwa wanaume 4,000, bila kuhesabu wanawake na watoto. ³⁹Baada ya kuaga ule umati wa watu, Yesu aliingia chomboni akaenda sehemu za Magadani^a.

Mafarisayo Wadai Ishara

16 Mafarisayo na Masadukayo wakamjia Yesu na kumjaribu kwa kumwomba awaonyeshe ishara kutoka mbinguni.

²Akawajibu akawaambia, "Ifikapo jioni, mnasema, 'Hali ya hewa itakuwa nzuri, kwa kuwa anga ni nyekundu,' ³nanyi wakati wa asubuhi mnasema, 'Leo kutakuwa na dhoruba, kwa sababu anga ni nyekundu na mawingu yametanda.' Mnajua jinsi ya kupambanua kule kuonekana kwa anga, lakini hamwezi kupambanua dalili za nyakati. ⁴Kizazi cha waovu na cha zinaa hutafuta ishara ya majira, lakini hakitapewa ishara yo yote isipokuwa ishara ya Yona." Yesu akawaacha, akaenda zake.

Chachu Ya Mafarisayo Na Masadukayo

⁵Wanafunzi wake walipofika ng'ambo ya pilii ya bahari, walikuwa wamesahau kuchukua

^a³⁹ Magadani hapa inamaanisha Magdala.

mikate. ⁶Yesu akawaambia, "Jihadharini, jilindeni na chachu ya Mafarisayo na ya Masadukayo."

⁷Wakajadiliana wao kwa wao, wakisema, "Ni kwa sababu hatukuleta mikate."

⁸Yesu, akitambua mazungumzo yao, akasema, "Enyi wa imani haba! Mbona mnajadiliana mionganoni mwenu kuhusu kutokuwa na mikate? ⁹Je, bado tu hamwelewi? Je, hamkumbuki ile mikate mitano iliyolisha watu 5,000 na ni idadi ya vikapu vingapi vya mabaki mlivyokusanya? ¹⁰Au ile mikate saba iliyolisha watu 4,000 na ni idadi ya vikapu vingapi vya mabaki mlivyokusanya? ¹¹Inakuwaje mnashindwa kuelewa kwamba nilikuwa sisemi nanyi habari za mikate? Jilindeni na chachu ya Mafarisayo na Masadukayo." ¹²Ndipo wakaelewa kwamba alikuwa hasemi juu ya chachu ya kutengeneza mikate, bali juu ya mafundisho ya Mafarisayo na Masadukayo.

Petro Amkiri Yesu Kuwa Ni Mwana Wa Mungu

¹³Basi Yesu alipofika katika eneo la Kaisaria Filipi, akawaauliza wanafunzi wake, "Watu husema Mwana wa Adamu ni nani?"

¹⁴Wakamjibu, "Baadhi ya watu husema ni Yohana Mbatizaji, wengine husema ni Eliya na bado wengine husema, ni Yeremia au mmojawapo wa manabii."

¹⁵Akawaauliza, "Je, ninyi, mnasema mimi ni nani?"

¹⁶Simoni Petro akamjibu, "Wewe ndiwe Kristo^a, Mwana wa Mungu aliye hai."

¹⁷Naye Yesu akamwambia, "Heri wewe, Simoni mwana wa Yona, kwa maana hili halikufunuliwa kwako na mwanadamu, bali na Baba yangu aliye mbinguni. ¹⁸ "Nami nakuambia, wewe ndiwe Petro na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu, hata malango ya kuzimu hayataweza kulishinda. ¹⁹Nitakupa funguo za Ufalme wa Mbinguni na lo lote utakalolifunga duniani litakuwa limefungwa Mbinguni, lo lote utakalofungua duniani litakuwa limefunguliwa mbinguni." ²⁰Kisha akawakataza wanafunzi wake wasimwambie mtu ye yote kwamba Yeye ndiye Kristo.

Yesu Anatabiri Juu Ya Kifo Chake

^a¹⁶ Kristo maana yake Masiya, yaani, Mpakwa (Aliyetiwa)Mafuta."

²¹Tangu wakati huo Yesu alianza kuwaeleza wanafunzi wake kwamba hana budi kwenda Yerusalem na kupata mateso mengi kwa mikono ya wazee, wakuu wa makuhani na walimu wa sheria na kwamba itampasa auawe na siku ya tatu atafufulika.

²²Petro akamchukua kando akaanza kumkemea, akisema, "Mungu apishie haya mbali! Jambo hili kamwe halitakupata!"

²³Lakini Yesu akageuka na kumwambia Petro, "Rudi nyuma yangu, Shetani! Wewe ni kikwazo kwangu. Moyo wako hauwazi yaliyo ya Mungu, bali ya wanadamu."

²⁴Ndipo Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Mtu ye yote akitaka kunifuata, ni lazima ajikane mwenyewe na auchukue msalaba wake, anifuate. ²⁵Kwa maana ye yote anayetaka kuyaokoa maisha yake atayapoteza, lakini ye yote atakayeyapoteza maisha yake kwa ajili yangu atayapata. ²⁶Kwa maana itamfaidia nini mtu kuupata ulimwengu wote, lakini akayapoteza maisha yake? Au mtu atatoa nini badala ya maisha yake? ²⁷Kwa maana Mwana wa Adamu atakuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na malaika zake, naye ndipo atakapomlipa kila mtu kwa kadiri ya matendo yake. ²⁸Nawaambia kweli, baadhi yenu hapa hawataonja mauti kabla ya kumwona Mwana wa Adamu akija katika Ufalme wake."

Yesu Abadilika Sura Mlimani

17 Siku sita baada ya jambo hili, Yesu akawachukua Petro, Yakobo na Yohana ndugu yake Yakobo, na kuwaleta mpaka juu ya mlima mrefu mahali pasipo na watu. ²Wakiwa huko, Yesu alibadilika sura mbele yao. Uso wake ukang'aa kama jua na nguo zake zikawa na weupe wa kuumiza macho. ³Ghafula wakawatokea mbele yao Mose na Eliya, wakizungumza na Yesu.

⁴Ndipo Petro akamwambia Yesu, "Bwana, ni vema sisi tukae hapa. Ukitaka, nitafanya vibanda vitatu: kimoja chako, kingine cha Mose na kingine cha Eliya."

⁵Petro alipokuwa angali ananena, ghafula, wingu linalong'aa likawafunika na sauti ikatoka kwenye hilo wingu ikitaka, "Huyu ni mwanangu mpendwa, ninayependezwa naye sana, msikilizeni Yeye."

⁶Wale wanafunzi, waliposikia haya, wakaanguka chini kifudifudi, wakajawa na hofu. ⁷Lakini Yesu akaja na kuwagusa, akawaambia, "Inukeni na wala msiogope." ⁸Walipoinua

macho yao, hawakumwona mtu mwingine ye yote isipokuwa Yesu.

⁹Walipokuwa wakishuka kutoka mlimani, Yesu akawaagiza, "Msimwambie mtu ye yote maono haya mpaka Mwana wa Adamu atakapofufuka kutoka kwa wafu."

¹⁰Wale wanafunzi wakamwuliza, "Kwa nini basi walimu wa sheria wanasema kwamba lazima Eliya aje kwanza?"

¹¹Yesu akawajibu, "Ni kweli, Eliya lazima aje kwanza naye atatengeneza mambo yote.

¹²Lakini nawaambia, Eliya amekwisha kuja, nao hawakumtambua, bali walimtendea kila kitu walichotaka. Vivyo hivyo Mwana wa Adamu pia atateswa mikononi mwao." ¹³Ndipo wale wanafunzi wakaelewa kuwa alikuwa anazungumza nao habari za Yohana Mbatizaji.

Yesu Amponya Kijana Mwenye Pepo

¹⁴Walipofika penye umati wa watu, mtu mmoja akamjia Yesu na kupiga magoti mbele yake, akasema, ¹⁵"Bwana, mhurumie mwanangu. Yeye ana kifafa na anateseka sana. Mara kwa mara huanguka kwenye moto au kwenye maji. ¹⁶Nilimleta kwa wanafunzi wako lakini hawakuweza kumponya."

¹⁷Yesu akajibu, "Enyi kizazi kisichoamini na kilichopotoka, nitakaa nanyi hata lini, nami nitawavumilia hadi lini? Mleteni kijana hapa kwangu." ¹⁸Yesu akamkemea yule pepo mchafu, akamtoka yule kijana, naye akapona saa ile ile

¹⁹Kisha wanafunzi wakamwendea Yesu wakati ambapo hakuna watu, wakamwuliza, "Kwa nini sisi hatukuweza kumtoa?"

²⁰Akawajibu, "Kwa sababu ya imani yenu ndogo. Ninawaambia kweli, mkiwa na imani kama punje ndogo ya haradali, mtauambia mlima huu, 'Ondoka hapa uende pale' nao utaondoka. Wala hakutakuwa na jambo lisilowezekana kwenu." ²¹"Lakini hali kama hii haitoki ila kwa kuomba na kufunga."

²²Siku moja walipokuwa pamoja huko Galilaya, Yesu akawaambia, "Mwana wa Adamu anakwenda kutiwa mikononi mwa watu. ²³Nao watamwua na siku ya tatu atafufuka." Wanafunzi wakahuzunika sana.

Yesu Na Petro Watoa Kodi Ya Hekalu

²⁴Baada ya Yesu na wanafunzi wake kufika Kapernaumu, wakusanyaji wa kodi ya Hekalu

wakamjia Petro na kumwuliza, "Je, Mwalimu wenu halipi kodi ya Hekalua?"

²⁵Petro akajibu, "Ndiyo, Yeye hulipa." Petro aliporudi nyumbani, Yesu akawa wa kwanza kulizungumzia, akamwuliza, "Unaonaje Simoni?" Wafalme wa dunia hupokea ushuru na kodi kutoka kwa nani? Je, ni kutoka kwa watoto wao au kutoka kwa watu wengine?"

²⁶Petro akamjibu, "Kutoka kwa watu wengine." Yesu akamwambia, "Kwa hiyo watoto wao wamesamehewa. ²⁷Lakini ili tusije tukawaudhi, nenda baharini ukatupe ndoana. Mchukue samaki wa kwanza utakayemvua, fungua kinywa chake nawe utakuta humo fedha, ichukue ukalipe kodi yako na yangu."

Aliye Mkuu Katika Ufalme Wa Mbinguni

18 Wakati huo, wanafunzi wakamjia Yesu na kumwuliza "Je, nani aliye mkuu kuliko wote katika Ufalme wa Mbinguni?"

²Yesu akamwita mtoto mdogo na kumsimamisha katikati yao. ³Naye akasema: "Amin, nawaambia, msipoongoka na kuwa kama watoto wadogo, kamwe hamtaingia katika Ufalme wa Mbinguni. ⁴Kwa hiyo mtu ye yeyote ajinyenyekaze kama huyu mtoto, ndiye aliye mkuu kuliko wote katika Ufalme wa Mbinguni.

⁵"Ye yote amkaribishaye mtoto mdogo kama huyu kwa jina langu, anikaribisha mimi.

Kujaribiwa Ili Kutenda Dhambi

⁶Lakini kama mtu ye yote anamsababisha mmojawapo wa hawa wadogo wanaoniamini atende dhambi, ingekuwa bora kwake afungiwe jiwe kubwa la kusagia shingoni mwake na kutoswa katika kilindi cha bahari.

⁷Ole wa ulimwengu kwa sababu ya yale mambo yanayosababisha watu kutenda dhambii! Mambo hayo lazima yawepo, lakini ole wake mtu yule ambaye huyasababisha. ⁸Ikiwa mkono wako au mguu wako unakusababisha utende dhambi, ukate na uutupe mbali. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa huna mkono mmoja au mguu mmoja, kuliko kuwa na mikono miwili au miguu miwili na kutupwa katika moto wa milele. ⁹Nalo jicho lako kama linakusababisha utende dhambi ling'oe, ultupe mbali. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa na jicho moja, kuliko kuwa na macho mawili lakini ukatupwa katika moto wa jehanam.

a²⁴ Kodi ya hekalu hapa ilikuwa "didrachmas," yaani drakamu mbili ambazo ni sawa na nusu shekeli.

Mfano Wa Kondoo Aliyepotea

¹⁰"Angalia ili usimdhara mmojawapo wa hawa wadogo, kwa maana nawaambia, malaika wao mbinguni daima wanauona uso wa Baba yangu aliye mbinguni." ¹¹Kwa maana Mwana wa Adamu alikuja kuokoa kile kilichopotea.

¹²"Mwaonaje? Ikiwa mtu anao kondoo mia moja na mmoja wao akapotea, hatawaacha wale tisini na tisa vilimani na kwenda kumtafuta huyo mmoja aliyepotea? ¹³Naye akisha mpata, amin, nawaambia, hufurahi zaidi kwa ajili ya huyo kondoo mmoja kuliko wale tisini na tisa ambaeo hawakupotea. ¹⁴Vivyo hivyo, Baba yenu wa mbinguni hapendi hata mmojawapo wa hawa wadogo apotee."

Ndugu Yako Akikukosea

¹⁵"Kama ndugu yako akikukosea, nenda ukamwonyeshe kosa lake, kati yenu ninyi wawili peke yenu. Kama akikusikiliza, utakuwa umempata tena ndugu yako. ¹⁶Lakini kama hatakusikiliza, nenda na mtu mwingine mmoja au wawili ili kila neno lithibitishwe na ushahidi wa mashahidi wawili au watatu. ¹⁷Kama akikataa kuwasikiliza hao, liambie kanisa, naye kama akikataa hata kulisikiliza kanisa, basi mtendeeni mtu huyo kama vile ambavyo mngemtendea asiyeamini.

¹⁸"Amin, nawaambieni, lo lote mtakalolifunga duniani litakuwa limefungwa mbinguni na lo lote mtakalolifunga duniani litakuwa limefunguliwa mbinguni.

¹⁹Tena nawaambia, ikiwa wawili wenu watakubaliana duniani kuhusu jambo lo lote watakaloomba, watafanyiwa na Baba yangu aliye mbinguni. ²⁰Kwa kuwa wanapokusanyaika pamoja watu wawili au watatu kwa jina langu, mimi niko papo hapo pamoja nao."

Kusamehe

²¹Ndipo Petro akamjiba Yesu na kumwuliza, "Bwana, ndugu yangu anikosee mara ngapi nami nimsamehe? Je, hata mara saba?"

²²Yesu akamjibu, "Sikuambii hata mara saba, bali hata saba mara sabini."

Mfano Wa Mtumishi Asiyesamehe

²³"Kwa hiyo Ufalme wa Mbinguni unaweza kufananishwa na mfalme aliyetaka kufanya hesabu zake za fedha na watumishi wake.

²⁴Alipoanza kufanya hesabu zake, mtu mmoja

aliyekuwa anadaiwa talanta 10,000^a, aliletwa kwake.²⁵ Kwa kuwa alikuwa hawezi kulipa deni hilo, bwana wake akaamuru kwamba auzwe, yeye, mkewe, watoto wake na vyote alivyokuwa navyo, ili lile deni lipate kulipwa.

26 "Yule mtumishi akampigia magoti,
akamsihi yule bwana akisema, 'Naomba
univumilie, nami nitakulipa deni lako lote."
27 Yule bwana wa huyo mtumishi akamwonea
huruma, akafuta deni lake lote, akamwacha
aende zake.

²⁸"Lakini yule mtumishi alipokuwa anatoka nje, akakutana na mtumishi mwenzake aliyekuwa amemkopesha dinari mia moja^b. Akamkamata, akamkaba koo akimwambia, 'Nilipe kile ninachokudai!'

²⁹"Yule mtumishi mwenzake akapiga magoti akamsihi akisema, 'Naomba univumilie, nami nitakulipa deni lako lote.'

30^oLakini akakataa. Badala yake, alienda akamtupa gerezani hata atakapolipa hilo deni.
31^oWatumishi wenzake walipoona haya yaliyotukia wakaudhika sana, nao wakaenda na kumwambia bwana wao kila kitu kilichokuwa kimetukia.

32 "Yule bwana akamwita yule mtumishi akamwambia, 'Wewe mtumishi mwovu! Mimi nilikusamehe deni lako lote uliponisihi. 33 Je, haikukupasa kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi nilivyokuhurumia wewe?' 34 Kwa hasira yule bwana wake akamtia yule mtumishi mikononi mwa askari wa gereza ili ateswe mpaka atakapolipa yote aliyokuwa anadaiwa.

35 "Hivi ndivyo Baba yangu wa mbinguni atakavyomfanyia kila mmoja wenu ikiwa hatamsamehe kutoka moyoni kila mmoja ndugu yake aliyemkosea."

Yesu Afundisha Kuhusu Talaka

19 Yesu alipomaliza kusema maneno haya, aliondoka Galilaya, akaenda sehemu za Uyahudi, ng'ambo ya Mto Yordani.
2Umati mkubwa wa watu ukamfuata, naye akawaponya huko.

³Baadhi ya Mafarisayo wakamjia ili kumjaribu wakmwuliza, "Ni halali mtu kumwacha mke wake kwa sababu yo yote?"

^{a24} Talanta moja ilikuwa sawa na mshahara wa kibarua wa miaka kumi na mitano.

b²⁸ Dinari moja ilikuwa kama mshahara wa kibarua wa siku moja.

⁴Akawajibu, "Je, hamkusoma kwamba hapo mwanzo Mwumba aliwaumba mtu mume na mtu mke. ⁵Naye akasema, 'Kwa sababu hii mtu atamwacha baba yake na mama yake naye ataambatana na mkewe na hao wawili watakuwa mwili mmoja?' ⁶Hivyo si wawili tena, bali ni mwili mmoja. Kwa hiyo kile alichokiunganisha Mungu, mwanadamu asikitenganishe."

⁷Wakamwuliza, "Kwa nini basi Mose aliagiza mtu kumpa mkewe hati ya talaka na kumwacha?"

⁸Yesu akawajibu, "Mose aliwaruhusu kuwaacha wake zenu kwa sababu ya ugumu wa miyo yenu. Lakini tangu mwanzo haikuwa hivyo. ⁹Mimi nawaambia, ye yote amwachaye mkewe isipokuwa kwa sababu ya uasherati naye akaoa mke mwingine, anazini." Naye amwoaye yule mwanamke aliyeachwa pia anazini."

¹⁰Wanafunzi wake wakamwambia, "Kama hali ndiyo hii kati ya mume na mke, ni afadhalii mtu asjoe!"

¹¹Yesu akawaambia, "Si watu wote wanaoweza kupokea neno hili, isipokuwa wale tu waliojaliwa na Mungu ¹²Kwa maana wengine ni matoashi kwa sababu wamezaliwa hivyo, wengine wamefanywa matoashi na wanadamu na wengine wamejifanya matoashi kwa ajili ya Ufalme wa Mbinguni. Yeye awezaye kulipokea neno hili na alipokee."

Yesu Awabariki Watoto Wadogo

¹³Kisha watoto wadogo wakaletwa kwa Yesu ili aweke mikono yake juu yao na awaombee. Lakini wanafunzi wake wakawakamea wale waliowaleta.

¹⁴Yesu akasema, "Waacheni watoto wadogo waje kwangu, wala msiwazuie, kwa maana Ufalme wa Mbinguni ni wa wale walio kama hawa. ¹⁵Naye akaweka mikono yake juu yao, akaondoka huko.

Kijana Tajiri

¹⁶Mtu mmoja akamjia Yesu na kumwuliza,,
"Mwalimu mwema, nifanye jambo gani jema ili
nipate uzima wa milele?"

¹⁷Yesu akamjibu, "Mbona unaniita mimi mwema? Hakuna aliye mwema ila Mmoja tu, ndiye Mungu: Lakini ukitaka kuingia uzimani, zitii amri."

¹⁸Yule mtu akamwuliza, "Amri zipi?"

Yesu akamjibu, "Usiue, usizini, usiibe, usishuhudie uongo, 19 waheshimu baba yako na mama yako na umpende jirani yako kama nafsi yako."

²⁰Yule kijana akasema, "Hizi zote nimezishika. Je, bado nimepungukiwa na nini?"

²¹Yesu akawambia, "Kama ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, kauze vitu vyote ulivyo navyo na hizo fedha uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuate."

²²Yule kijana aliposikia hayo, akaenda zake kwa huzuni, kwa sababu alikuwa na mali nydingi.

Hatari Za Utajiri

²³Ndipo Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Amin, amin nawaambia, itakuwa vigumu kwa mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa Mbinguni.

²⁴Tena nawaambia, ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu."

²⁵Wanafunzi wake waliposikia haya, walishangaa sana na kuuliza, "Ni nani basi awezaye kuokoka?"

²⁶Lakini Yesu akawatazama, akawaambia, "Kwa mwanadamu jambo hili haliwezekani, lakini kwa Mungu mambo yote yanawezekana."

²⁷Ndipo Petro akamjibu, "Tazama, sisi tumeacha kila kitu na kukufuata, tutapata nini basi?"

²⁸Yesu akawaambia, "Amin, amin nawaambia, wakati wa kufanya upya vitu vyote, wakati mwana wa Adamu atakapoketi kwenye kiti chake cha utukufu cha enzi, ninyi mliomfuata pia mtaketi katika viti vya enzi kumi na viwili, mkiyahukumu makabila kumi na mawili ya Israeli. ²⁹Kila mmoja aliyeacha nyumba au ndugu zake wa kiume au wa kike au baba au mama au watoto au mashamba kwa ajili Yangu, atapokea mara mia zaidi ya hayo na ataurithi uzima wa milele. ³⁰Lakini wengi walio wa kwanza watakuwa wa mwisho nao walio wa mwisho watakuwa wa kwanza."

Mfano Wa Wafanyakazi Katika Shamba La Mizabibu

20 "Kwa maana Ufalme wa Mbinguni unafanana na mtu mwenye shamba aliyetoka alfajiri ili kwenda kuajiri vibarua kufanya kazi katika shamba lake la mizabibu

²Baada ya kukubaliana na hao vibarua kuwalipa

ujira wa dinari moja^a kwa siku, akawapeleka kwenye shamba lake la mizabibu.

³"Mnamo saa tatu akatoka tena, akawakuta wengine wamesimama sokoni bila kazi. ⁴Akawaambia, 'Ninyi nanyi nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu, nami nitawalipa cho chote kilicho haki yenu.' ⁵Kwa hiyo wakaenda.

"Akatoka tena mnamo saa sita na pia saa tisa akafanya vivyo hivyo. ⁶Mnamo saa kumi na moja akatoka tena akawakuta wengine bado wamesimama bila kazi. Akawauliza, 'Kwa nini mmesimama hapa kutwa nzima pasipo kufanya kazi?'

⁷Wakamjibu, 'Ni kwa sababu hakuna ye yote aliyetuajiri.'

Akawaambia, 'Ninyi nanyi nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu.'

⁸"Ilipofika jioni, yule mwenye shamba la mizabibu akawambia msimamizi, 'Waite hao vibarua na uwalipe ujira wao, ukianzia na wale walioajiriwa mwisho na kuishia na wale walioajiriwa kwanza.'

⁹Wale vibarua walioajiriwa mnamo saa kumi na moja, wakaja na kila mmoja wao akapokea dinari moja. ¹⁰Hivyo wale walioajiriwa kwanza walipofika, walidhani watalipwa zaidi. Lakini kila mmoja wao pia alipokea dinari moja. ¹¹Walipoipokea, wakaanza kulalamika dhidi ya yule mwenye shamba, ¹²wakisema, 'Hawa watu walioajiriwa mwisho wamefanya kazi kwa muda wa saa moja tu, nawe umewafanya sawa na sisi ambao tumestahimili taabu na joto lote la mchana kutwa?'

¹³"Yule mwenye shamba akamjibu mmoja wao, 'Rafiki, sijakudhulumu. Je, hukukubaliana nami kwa ujira wa kawaida wa dinari moja?

¹⁴Chukua ujira wako na uende. Mimi nimeamua kumlipa huyu mtu aliyeajiriwa mwisho kama nilivyokupa wewe. ¹⁵Je, sina haki yangu kufanya kile nitakacho na mali yangu mwenywewe? Au unaona wivu kwa kuwa nimekuwa mkarimu?"

¹⁶"Vivyo hivyo, wa mwisho watakuwa wa kwanza na wa kwanza watakuwa wa mwisho."

Yesu Atabiri Tena Kuhusu Kifo Chake

¹⁷Basi Yesu alipokuwa anapanda kwenda Yerusalem, aliwachukua kando wale wanafunzi wake kumi na wawili na kuwaambia,

^a² Dinari moja ilikuwa mshahara wa kibarua wa siku moja.

¹⁸"Tazameni, tunapanda kwenda Yerusalem, naye Mwana wa Adamu atatiwa mikononi mwa viongozi wa makuhani na walimu wa sheria, nao watamhukumu kifo ¹⁹na kumtia mikononi mwa watu Mataifa ili wamdhihaki na kumpiga mijeledi na kumsilibisha msalabani, naye siku ya tatu atafufuka!"

Ombi La Mama Yake Yakobo na Yohana

²⁰Kisha mama yao wana wa Zebedayo akamjia Yesu pamoja na wanawe, naye akiwa amepiga magoti mbele yake, akamwomba Yesu amfanyie upendeleo.

²¹Yesu akamwuliza, "Unataka nini?"

Akajibu, "Tafadhalii, wape wanangu hawa, mmoja aketi upande wako wa kuume na mwingine upande wako wa kushoto katika Ufalme wako."

²²Yesu akawaambia, "Ninyi hamjui mnaloomba. Je,ninyi mnaweza kunywea kikombe nitakachonywea mimi?"

Wakajibu, "Tunaweza."

²³Yesu akawaambia, "Kwa kweli kikombe changu mtakinywea, lakini kuketi upande wangu wa kuume au wa kushoto, si langu mimi kuwapa. Nafasi hizo ni za wale amba kwa ajili yao zimeandaliwa na Baba yangu."

²⁴Wale wanafunzi wengine kumi waliposikia haya, waliwakasirikia hao ndugu wawili. ²⁵Lakini Yesu akawaita wote pamoja na kuwaambia, "Mnafahamu kuwa watawala wa watu wasiomjua Mungu huwatawala kwa nguvu, nao wenye vyeo huonyesha mamlaka yao. ²⁶Istiwe hivyo kwenu. Badala yake, ye yote anayetaka kuwa mkuu mionganoni mwenu hana budi kuwa mtumishi wenu, ²⁷Naye anayetaka kuwa wa kwanza mionganoni mwenu ni lazima awe mtumwa wenu, ²⁸ kama vile ambavyo Mwana wa Adamu hakuja ili kutumikiwa, bali kutumika na kuutoa uhai wake uwe fidia kwa ajili ya wengi"

Yesu Awaponya Vipofu Wawili

²⁹Wakati Yesu na wanafunzi wake walipokuwa wakiondoka Yeriko, umati mkubwa wa watu ulimfuata. ³⁰Vipofu wawili walikuwa wameketi kando ya barabara. Waliposikia kwamba Yesu alikuwa anapita, wakapiga kelele wakisema, "Bwana, Mwana wa Daudi, uturehemu!"

³¹Ule umati wa watu ukawakemea na kuwaambia wanyamaze, lakini wao wakazidi kupaza sauti wakisema, "Bwana, Mwana wa

Daudi, uturehemu."

³²Yesu akasimama na kuwaita, akawauliza, "Mnataka niwfanyie nini?"

³³Wakajibu, "Bwana, tunataka kuona."

³⁴Yesu akawahurumia na kuwagusa macho yao. Mara macho yao yakapata kuona, nao wakamfuata.

Yesu Anaingia Yerusalem Kwa Shangwe

21 Walipokuwa wanakaribia Yerusalem, wakafika Bethfage katika Mlima wa Mizeituni, ndipo Yesu akawatuma wanafunzi wake wawili, ²akiwaambia, "Ingieni katika kijiji kilichoko mbele yenu, nanyi mtakuta punda amefungwa na mwanapunda pamoja naye. Wafungueni na mniletee. ³Kama mtu ye yote akiwasemesha lo lote, mwambieni, 'Bwana ana haja nao, naye atawaruhusu mwalete mara.

⁴Haya yalitukia ili litimie lile lilionenwa na nabii, akisema:

⁵"Mwambieni Binti Sayuni,

'Tazama, mfalme wako anakuja kwako, ni mnyenyeketu, naye amepanda punda, juu ya mwanapunda, mtoto wa punda.'

⁶Wale wanafunzi wakaenda, wakafanya kama vile Yesu alivyokuwa amewaaagiza.

⁷Wakamleta yule punda na mwanapunda, nao wakatandika mavazi yao juu ya hao punda na Yesu akaketi juu yake. ⁸Umati mkubwa wa watu wakatandika nguo zao barabarani na wengine wakakata matawi kutoka kwenye miti wakayatandika barabarani. ⁹Ule umati wa watu uliomtangulia na ule uliomfuata ukapiga kelele ukisema,

"Hosana Mwana wa Daudi!"

"Amebarikiwa Yeye ajaye kwa Jina la Bwana!"

"Hosana juu mbinguni!"

¹⁰Yesu alipoingia Yerusalem, mji wote ukataharuki, watu wakauliza, "Huyu ni nani?"

¹¹Ule umati wa watu ukajibu, "Huyu ni Yesu, yule nabii kutoka Nazareti katika Galilaya."

Yesu Atakasa Hekalu

¹²Yesu akaingia katika eneo la hekalu na kuwafukuza wote waliokuwa wakinunua na kuuza vitu hekaluni, akazipindua meza za watu waliokuwa wakibadilisha fedha na viti vyta wale waliokuwa wakiiza njija. ¹³Akawaambia,

"Imeandikwa, 'Nyumba yangu itaitwa nyumba ya sala,' lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi."

¹⁴Vipofu na vilema wakamwendea kule hekaluni, naye akawaponya. ¹⁵Lakini viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walipoona mambo ya ajabu aliyofanya na kuwasikia watoto wakishangilia katika eneo la hekalu wakisema, "Hosana Mwana wa Daudi, walikasirika, wakamwuliza Yesu,

¹⁶"Je, unasikia hayo hawa wanayosema?" Akawajibu,

"Naam, kwani hamkusoma,

"Kutoka katika vinywa vya watoto
wachanga
na wale wanaonyonya umeamuru sifa
kamili?" "

¹⁷Akawaacha, akatoka nje ya mji, akaenda hadi Bethania, akalala huko.

Mtini Wanyauka

¹⁸Asubuhi na mapema, Yesu alipokuwa akirudi mjini, alikuwa na njaa. ¹⁹Akiuona mtini kando ya barabara, akaukaribia lakini hakupata tunda lo lote ila majani. Ndipo akaumbia, "Wewe na usizae matunda tena kamwe!" Papo hapo ule mtini ukanyauka.

²⁰Wanafunzi wake walipoona jambo hili wakashangaa, wakamwuliza, "Imekuwaje mtini huu kunyauka ghafula?"

²¹Yesu akawajibu, "Amin, amin nawaambia, kama mkiwa na imani wala msiwe na shaka, si kwamba mtaweza kufanya tu yale yaliyofanyika kwa huu mtini, bali hata mkiuambia huu mlima, 'Ng'oka, ukatupwe baharini,' nalo litafanyika. ²²Lo lote mtakaloomba katika kusali, mkiamini, mtapokea.

Wahoji Kuhusu Mamlaka Ya Yesu

²³Yesu alipoingia hekaluni, viongozi wa makuhani na wazee wa watu wakamjia alipokuwa anafundisha na kusema, "Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani, naye ni nani aliyejupa mamlaka hayo?"

²⁴Yesu akawajibu, "Nami nitawauliza swali moja. Kama mkinijibu, mimi nitawaambia ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya.

²⁵Ubatizo wa Yohana, ultoka wapi? Je, ultoka mbinguni au kwa wanadamu?"

Wakaanza kuhojiana wao kwa wao na kusema, "Tukisema ultoka mbinguni atatuuliza,

'Mbona basi hamkumwamini?' ²⁶Lakini tukisema, 'Ulitoka kwa wanadamu', tunawaogopa hawa watu, maana wote wanamtambua Yohana kuwa ni nabii."

²⁷Kwa hiyo wakamjibu Yesu, "Sisi hatujui."

Ndipo akawaambia, "Wala mimi sitawaambia ni kwa mamlaka gani ninatenda mambo haya."

Mfano Wa Wana Wawili

²⁸"Lakini mwaonaje? Mtu mmoja alikuwa na wana wawili. Akamwendea yule wa kwanza akamwambia, 'Mwanangu, nenda ukafanye kazi kwenye shamba la mizabibu leo.'

²⁹"Yule mwanawewe akamjibu 'Mimi sitakwenda', baadaye akabadili mawazo yake akaenda.

³⁰"Kisha yule baba akamwendea yule mwanawewe mwininge akamwambia vile vile. Yeye akajibu, 'Nitakwenda baba,' lakini hakwenda.

³¹"Ni yupi kati yao hao wawili aliyetimiza kile alichotaka baba yake?"

Wakamjibu, "Ni yule wa kwanza."

Yesu akawaambia, "Amin, amin nawaambia, watoza ushuru na makahaba wanawatangulia kuingia katika Ufalme wa Mungu. ³²Kwa maana Yohana alikuja kwenu kuwaonyesha njia ya haki, lakini hakumsadiki, lakini watoza ushuru na makahaba wakamsadiki. Nanyi hata mlipoona hayo, baadaye hamkutubu na kumsadiki."

Mfano Wa Wapangaji Waovu

³³Sikilizeni mfano mwininge: Kulikuwa na mtu mmoja mwenye shamba ambaye alipanda mizabibu. Akajenga ukuta kulizunguka, akatengeneza shinkizo ndani yake na akajenga mnara wa ulinzi. Kisha akalikodisha hilo shamba la mizabibu kwa wakulima fulani, naye akaondoka akasafiri kwenda nchi nyingine. ³⁴"Wakati wa mavuno ulipokaribia, akawatuma watumishi wake kwa hao wakulima waliopangishwa ili kukusanya matunda yake.

³⁵"Wale wapangaji wakawakamata wale watumishi, wakampiga mmoja, wakamwua mwininge na yule wa tatu wakampiga mawe.

³⁶Kisha akawatuma kwao watumishi wengine, wengi kuliko wale wa kwanza, nao wale wapangaji wakawatendea vile vile. ³⁷"Mwisho wa yote, akamtuma mwanawewe kwa, akisema, 'Watamheshimu mwanangu.'

³⁸"Lakini wale wapangaji walipomwona

mwanawe, wakaambiana wao kwa wao, 'Huyu ndiye mrithi. Njoni na tumwue ili tuchukue urithi wake.' ³⁹Hivyo wakamchukua, wakamtupa nje ya shamba la mizabibu, wakmwua.

⁴⁰"Kwa hiyo, huyo mwenye shamba, atakapokuja atawafanya nini hao wakulima?"

⁴¹Wakamjibu, "Kwa huzuni kuu atawaangamiza kabisa hao wadhalimu na kulipangisha shamba lake kwa wakulima wengine ambao watampatia fungu lake la matunda wakati wa mavuno."

⁴²Yesu akawaambia, "Je, hamjasoma katika maandiko kwamba:

"Lile jiwe walilolikataa waashi
limekuwa jiwe kuu la pembedi,
Bwana ndiye aliyefanya jambo hili,
nalo ni la ajabu machoni petu?"

⁴³"Kwa hiyo ninawaambia, Ufalme wa Mungu utaondolewa kwenu na watapewa watu wengine wawezao kuzaa matunda yake." ⁴⁴"Yeye aangukaye kwenye jiwe hili atavunjika vipande vipande, lakini yule litakayemwangukia atasagika sagika kabisa.

⁴⁵Viongozi wa Makuhani na Mafarisayo waliposikia mifano ya Yesu, walitambua kuwa alikuwa akiwasema wao. ⁴⁶Wakatafuta njia ya kumkamata lakini wakaogopa ule umati wa watu kwa kuwa wao walimwona Yesu kuwa ni nabii.

Mfano Wa Karamu Ya Arusi

22 Yesu akasema nao tena kwa mifano, akawaambia, ²"Ufalme wa Mbinguni unaweza kufananishwa na mfalme mmoja aliyemwandalia mwanawe karamu ya arusi. ³Akawatuma watumishi wake kuwaita wale waliokuwa wamealikwa karamuni, lakini wakakataa kuja.

⁴"Kisha akawatuma watumishi wengine akisema, 'Waambieni wale walioalikwa kwamba karamu iko tayari kwa ajili yenu, nimekwisha kuchinja mafahali wangu na vinono. Karibuni jakaenda shambani mwake, mwininge akaenda kwenye biashara yake.

⁵"Lakini hawakuzingatia, wakaenda zao, huyu shambani mwake na mwininge kwenye biashara zake. ⁶Wengine wao wakawakamata wale watumishi wake wakawatenda vibaya na kuwaua. ⁷"Yule mfalme akakasirika sana, akapeleka jeshi lake likawaangamiza wale wauaji na kuuteketeza mji wao kwa moto.

⁸"Kisha akawaambia watumishi wake,

'Karamu ya arusi imeshakuwa tayari, lakini wale niliowaalika hawakustahili kuja. ⁹Kwa hiyo nendeni katika njia panda mkamwalike karamuni ye yote mtakayemwona' ¹⁰Wale watumishi wakaenda barabarani wakawakusanya watu wote waliowaona, wema na wabaya. Ukumbi wa arusi ukajaa wageni.

¹¹Lakini mfalme alipoingia ndani ili kuwaona wageni, akamwona mle mtu mmoja ambaye hakuwa amevaa vazi la arusi. ¹²Mfalme akamwuliza, 'Rafiki, uliingajie humu bila vazi la arusi?' Yule mtu hakuwa na la kusema.

¹³Ndipo mfalme akawaambia watumishi wake, 'Mfunge ni mikono na miguu mkamtupe nje, kwenye giza. Huko kutakuwa na kilio na kusaga meno.'

¹⁴Kwa maana walioitwa ni wengi, lakini walioteuliwa ni wachache."

Kulipa Kodi kwa Kaisari

¹⁵Ndipo Mafarisayo wakatoka nje wakaandaa mpango wa kumtega Yesu katika maneno yake. ¹⁶Wakatuma wanafunzi wao kwake pamoja na Maherode, wakisema, "Mwalimu, tunajua kwamba wewe ni mtu mwadilifu na unafundisha njia ya Mungu katika kweli bila kuonyesha tofauti kwa mtu wala upendeleo. ¹⁷Tuambie basi, Wewe unaonaje? Ni halali kulipa kodi kwa Kaisari au la?"

¹⁸Lakini Yesu akijua makusudi yao mabaya akawaambia, "Enyi wanafiki, kwa nini mnajaribu kunitega? ¹⁹Nionyesheni hiyo sarafu inayotumika kwa kulipia kodi." Wakamletea dinari. ²⁰Naye akawauliza, "Sura hii na maandishi haya ni vya nani?"

²¹Wakamjibu, "Ni vya Kaisari."

Basi Yesu akawaambia, "Mpeni Kaisari kilicho cha Kaisari, naye Mungu mpeni kilicho cha Mungu."

²²Waliposikia hili, wakashangaa. Hivyo wakamwacha, wakaenda zao.

Ndoa Na Ufufuo

²³Siku hiyo hiyo Masadukayo, wale wasemao kwamba hakuna ufufuo wa wafu, wakamjia Yesu na kumwuliza swali, wakisema, ²⁴"Mwalimu, Mose alisema, 'Kama mtu akifa bila kuwa na watoto, ndugu yake amwoe huyo mjane ili ampatie watoto huyo nduguye aliyekufa. ²⁵Basi palikuwa na ndugu saba mionganini mwetu. Yule wa kwanza akaoa mke, naye akafa na kwa kuwa hakuwa na watoto, akamwachia nduguye yule mjane. ²⁶Iktokea

vivyo hivyo kwa yule ndugu wa pili na wa tatu, hadi wote saba. ²⁷Hatimaye, yule mwanamke naye akafa. ²⁸Sasa basi, siku ile ya ufufuo, ye ye atakuwa mke wa nani mionganoni mwa wale ndugu saba, kwa kuwa wote walikuwa wamemwoa huyo mwanamke?"

²⁹Yesu akawajibu, "Mwapotoka kwa sababu hamjui maandiko wala uweza wa Mungu. ³⁰Wakati wa ufufuo watu hawataoa wala kuolewa, bali watakuwa kama malaika wa Mungu mbinguni. ³¹Lakini kuhusu ufufuo wa wafu, hamjasoma kile Mungu alichowaambia kwamba, ³² 'Mimi ni Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaki na Mungu wa Yakobo?' Yeye si Mungu wa wafu bali ni Mungu wa walio hai."

³³Ule umati wa watu uliposikia hayo, ulishangaa sana kwa mafundisho yake.

Amri Kuu Kuliko Zote

³⁴Mafarisayo waliposikia kwamba Yesu alikuwa amewanyamazisha Masadukayo, Mafarisayo wakakusanyika pamoja. ³⁵Mmoja wao, mtaalam wa sheria, akamwuliza swali ili kumjaribu, akisema, ³⁶ "Mwalimu, ni amri ipi katika Torati iliyo kuu kuliko zote?"

³⁷Yesu akamjibu, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa akili zako zote." ³⁸Hii ndio amri iliyo kuu, tena ni ya kwanza. ³⁹Nayo ya pili ni kama hiyo, nayo ni hii: 'Mpende jirani yako kama nafsi yako.' ⁴⁰Amri hizi mbili ndizo msingi wa Torati na manabii.' "

Swali Kuhusu Mwana wa Daudi

⁴¹Wakati Mafarisayo wakiwa wamekusanyika pamoja, Yesu akawauliza, ⁴²'Mnaonaje kuhusu Kristo^a? Yeye ni mwana wa nani?"

Wakamjibu, "Yeye ni mwana wa Daudi."

⁴³Akawaambia, "Inakuwaje basi kwamba Daudi akinena kwa Roho, anamwita Kristo 'Bwana,' kwa maana asema,

⁴⁴ 'Bwana Mungu alimwambia Bwana wangu: keti wewe mkono wangu wa kuume, hadi nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yako.'

⁴⁵"Kama basi Daudi anamwita yeye 'Bwana,' awezaje kuwa mwanae?" ⁴⁶Hakuna mtu

^{a42} Kristo maana yake Masiya ,yaani Mpakwa(Aliyetiwa) Mafuta."

aliyeweza kumjibu Yesu neno. Tena tangu siku hiyo hakuna aliyethubutu kumwuliza tena maswali.

Yesu Awashutumu Walimu Wa Shelia Na Mafarisayo

23 Kisha Yesu akaumbia ule umati wa watu pamoja na wanafunzi wake: ²Walimu wa shelia na Mafarisayo wameketi katika kiti cha Mose, ³hivyo inawapasa kuwatii na kufanya kila kitu wanachowaambia. Lakini msifuate yale wanayotenda, kwa sababu hawatendi yale wanayohubiri. ⁴Wao hufunga mizigo mikubwa na kuiweka mabegani mwa watu, lakini wao wenyewe hawako radhi hata kuinua kidole ili kuisogeza.

⁵Wao hufanya mambo yao yote ili waonekane na watu. Vikasha vyaya ngozi vyenye maandiko ya shelia na kurefusha matamvua ya mavazi yao, ⁶wanapenda kukaa viti vyaya sehemu za heshima karamuni na vile viti maalum sana katika masinagogi, ⁷hupenda kusalimiwa masokoni kutaka watu wawaite 'Rabi^a'.

⁸Lakini ninyi msiitwe 'Rabi' kwa sababu mnaye Bwana mmoja na ninyi nyote ni ndugu.

⁹Nanyi msimwite mtu ye yote 'Baba' hapa duniani kwa maana mnaye Baba mmoja, naye yuko mbinguni. ¹⁰Wala msiitwe 'mwalimu' kwa maana mnaye mwalimu mmoja tu, ndiye Kristo. ¹¹Yeye aliye mkuu kuliko ninyi nyote mionganoni mwenu atakuwa mtumishi wenu. ¹²Kwa kuwa ye yote anayejikweza atashushwa, na ye yote anayejinyenyekeza atakwezwa.

¹³Lakini ole wenu, walimu wa shelia na Mafarisayo, wanafiki! Kwa maana mnawafungia watu milango ya Ufalme wa Mbinguni. Ninyi wenyewe hamuingii humo, nao wale wanaotaka kuingia mnawazuia. ¹⁴ "Ole wenu walimu wa shelia na Mafarisayo, enyi wanafiki! Mnakula katika nyumba za wajane, nanyi kwa kujifanya kuwa wema, mnasali sala ndefu. Kwa hiyo adhabu yenu itakuwa kubwa zaidi."

¹⁵Ole wenu walimu wa shelia na Mafarisayo, wanafiki! Ninyi mnasafiri baharini na nchi kavu ili kumfanya mtu mmoja ageuke na kuwafuata ninyi, lakini baada ya kumpata, mnamfanya mwana wa jehanamu mara mbili kuliko ninyi!

¹⁶Ole wenu, viongozi vipofu! Ninyi mwasema, 'Mtu akiapa kwa hekalu, kiapo hicho si kitu, lakini mtu akiapa kwa dhahabu ya

^{a7} Rabi maana yake bwana, mwalimu

hekalu, amefungwa kwa kiapo chake.¹⁷Ninyi vipofu wapumbavu! Ni kipi kilicho kikuu zaidi, ile dhahabu au lile hekalu ambalo ndilo linaloifanya hiyo dhahabu kuwa takatifu? ¹⁸Pia mnasema, 'Mtu akiapa kwa madhababu, si kitu, lakini mtu akiapa kwa sadaka iliyo juu ya madhababu, amefungwa kwa kiapo chake?' ¹⁹Ninyi vipofu! Ni kipi kikuu zaidi, ile sadaka, au ile madhababu ambayo ndio inayoiifanya hiyo sadaka kuwa takatifu? ²⁰Kwa hiyo, mtu aapaye kwa madhababu, huapa kwa hiyo madhababu na vitu vyote viliyvo juu yake. ²¹Naye mtu aapaye kwa hekalu, huapa kwa hilo hekalu na kwa huyo akaaye ndani yake. ²²Naye aapaye kwa mbingu, huapa kwa kiti cha enzi cha Mungu na kwa Yeye aketiye juu ya kiti hicho.

²³Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Kwa maana mnatoa zaka ya mnanaa, bizari na jira, lakini mmeacha mambo makuu zaidi ya sheria, yaani, haki, huruma na uaminifu. Haya imewapasa kuyafanya bila kusahau hayo mengine. ²⁴Ninyi viongozi vipofu, mnachuja kiroboto lakini mnameza ngamia!

²⁵Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Kwa maana mnasafisha nje ya kikombe na kisahani, lakini ndani mmeaja unyang'anyi na kutokuwa na kiasi. ²⁶Enyi Mafarisayo vipofu! Safisheni kwanza ndani ya kikombe na sahani, ndipo nje patakuwa safi.

²⁷Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Mnafanana na makaburi yaliyopakwa chokaa, ambayo yanapendeza kwa nje lakini ndani yameaja mifupa ya wafu na kila aina ya uchafu. ²⁸Vivyo hivyo, kwa nje ninyi mnaonekana kwa watu kuwa wenyе haki, lakini kwa ndani mmeaja unafiki na uovu.

²⁹Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Mnajenga makaburi ya manabii na kuyapamba makaburi ya wenyе haki. ³⁰Nanyi mwasema, 'Kama tungaliishi wakati wa baba zetu, tusingalikuwa tumeshiriki katika kumwaga damu ya manabii!' ³¹Hivyo mnajishuhudia wenyewe kwamba ninyi ni wana wa wale waliowaua manabii. ³²Haya basi, kijazeni kipimo cha dhambi ya baba zenu!

³³Ninyi nyoka, ninyi uzao wa nyoka wenyе sumu! Mtaiepukaje hukumu ya jehanam? ³⁴Kwa sababu hii tazama nawapelekea manabii na wenyе hekima na walimu. Baadhi yao mtawaua na kuwasilibisha, wengine mtawapiga mijeledi

katika masinagogi yenu na wengine mtawafuatia kutoka mji mmoja hadi mji mwagine. ³⁵Hivyo ile damu ya wenyе haki wote iliyomwagua hapa duniani, tangu damu ya Abeli, ambaye alikuwa hana hatia, hadi damu ya Zekaria mwana wa Barakia, mliyemwua kati ya Patakatifu na madhababu, itawajia juu yenu. ³⁶Amin, nawaambieni, haya yote yatakuja juu ya kizazi hiki."

Yesu Aililia Yerusalem

³⁷"Ee Yerusalem, mnaowaua manabii na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwenu! Mara ngapi nimetamani kuwakusanya watoto wako, kama vile kuku akusanyavyo vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini hukutaka! ³⁸Tazama nyumba yako imeachwa tupu na ukiwa. ³⁹Kwa maana nawaambia, hamtaniona tena mpaka siku ile mtakaposema, 'Amebarikiwa Yeye ajaye kwa Jina la Bwana.'

Kubomolewa Kwa Hekalu Kwatabiriwa

24 Yesu akatoka hekaluni na alipokuwa akienda zake, wanafunzi wake wakamwendea ili kumwonyesha majengo ya hekalu. ²Ndipo Yesu akawauliza, "Je, mnayaona haya yote? Amin, amin nawaambia, hakuna hata jiwe moja hapa litakalobaki juu ya jingine, kila moja litabomolewa."

Ishara Za Nyakati Za Mwisho

³Yesu alipokuwa ameketi kwenye Mlima wa Mizeituni, wanafunzi wake wakamjia mahali pasipo na watu, wakamwuliza, "Tuambie, mambo haya yatatukia lini, nayo ni nini dalili za kuja kwako na za mwisho wa dunia?

⁴Yesu akawajibu, "Angalieni, mtu asiwadanganye. ⁵Kwa maana wengi watakuja kwa jina langu wakidai, 'Mimi ndiye Kristo, nao watawadanganya wengi. ⁶Mtasikia habari za vita na matetes ya vita, angalieni msitishike, kwa maana haya hayana budi kutukia, lakini ule mwisho bado. ⁷Taifa litainuka dhidi ya taifa na ufalme dhidi ya ufalme. Kutakuwa na njaa na matetemeko ya ardhi sehemu mbalimbali. ⁸Haya yote yatakuwa ndio mwanzo wa utungu.

⁹Ndipo mtasalitiwa, ili mteswe na kuuawa, nanyi mtachukiwa na mataifa yote kwa ajili yangu. ¹⁰Wakati huo, wengi wataacha imani yao, nao watasalitiana kila mmoja na mwenzake na kuchukiana. ¹¹Watatokea manabii wengi wa uongo, nao watawadanganya watu wengi. ¹²Kwa sababu ya kuongezeka kwa uovu upendo

wa watu wengi utapoa, ¹³Lakini yule atakayevumilia hadi mwisho ndiye atakayeokoka. ¹⁴Injili ya Ufalme itahubiriwa ulimwenguni pote, kuwa ushuhuda kwa mataifa yote. Ndipo ule mwisho utakapokuja.

¹⁵Hivyo mtakapoona lile 'Chukizo la Uharibifu' lililonenwa na nabii Danieli limesimama mahali patakatifu, asomaye na afahamu, ¹⁶Basi wale walioko Uyahudi wakimbile milimani. ¹⁷Ye yote aliyeko juu ya paa la nyumba asishuke ili kuchukua cho chote kutoka ndani ya nyumba. ¹⁸Yeye aliye shambani na asirudi nyumbani kwenda kuchukua vazi lake. ¹⁹Ole wa wenyе mimba na wenyе watoto wachanga siku hizo! ²⁰Ombeni ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi au siku ya Sabato. ²¹Kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kuu ambayo haijapata kuwako tangu mwanzo wa dunia mpaka sasa, wala haitakuwako tena. ²²Kama siku hizo zisingelifupizwa, hakuna hata mtu mmoja ambaye angelokoka, lakini kwa ajili ya wateule siku hizo zitafupizwa. ²³Wakati huo kama mtu ye yote akiwaambia, 'Tazama, huyu hapa ni Kristo! Au 'Kristo yuko kule!' Msisadiki. ²⁴Kwa maana watatokea makristo wa uongo na manabii wa uongo na kufanya ishara kubwa na miujiza mingi ili kuwapotosha, hata ikiwezekana wale wateule hasa. ²⁵Angalieni, nimetangulia kuwaambia mapema.

²⁶"Kwa hiyo mtu ye yote akiwaambia, 'Yule kule nyikani,' msiende huko. Au akisema, 'Yuko kwenye chumba,' msisadiki. ²⁷Kwa maana kama vile umeme utokeavyo mashariki na kuonekana hata magharibi, ndivyo itakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Adamu. ²⁸Kwa maana po pote ulipo mzoga, huko ndiko wakusanyikopo tai.

Kuja Kwa Mwana Wa Adamu

²⁹"Mara baada ya dhiki ya siku zile,

juu litatiwa giza,
nao mwezi hautatoa nuru yake,
nazo nyota zitaanguka kutoka angani
na nguvu za anga zitatikisika.'

³⁰"Ndipo itakapotokea ishara ya Mwana wa Adamu angani na makabila yote ya dunia yataomboleza.. Nao watamwona Mwana wa Adamu akija juu ya mawingu ya angani, katika uwezo na utukufu mkuu. ³¹Naye atawatuma malaika zake kwa sauti kuu ya tarumbeta, nao

watawakusanya wateule wake kutoka pande zote nne za dunia, kutoka mwisho mmoja wa mbingu hadi mwisho mwingine.

³²"Jifunzeni kutokana na mtini. Matawi yake yanapoanza kuwa laini na kuchipua majani, fahamuni kwamba kiangazi kimekaribia. ³³Hata hivyo, mwonapo mambo hayo, jueni kwamba yu karibu malangoni. ³⁴Amin, amin nawaambia, kizazi hiki hakitapita hadi mambo haya yote yawe yametimia. ³⁵Mbingu na dunia zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe."

Hakuna Ajuaye Siku Wala Saa

³⁶"Hakuna ajuaye siku wala saa, hata malaika mbinguni hawajui wala Mwana, ila Baba peke yake. ³⁷Kama ilivyokuwa wakati wa Noa, ndivyo itakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Adamu. ³⁸Kwa maana siku zile kabla ya gharika, watu walikuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa, mpaka siku ile Noa alipoingia kwenye safina, ³⁹nao hawakujua lo lote mpaka gharika ilipokuja ikawakumba wote. Hivyo ndivyo itakavyokuwa atakapokuja Mwana wa Adamu. ⁴⁰"Watu wawili watakuwa shambani, mmoja atatwaliwa, mwingine ataachwa. ⁴¹Wanawake wawili watakuwa wanasaga pamoja, mmoja atatwaliwa, mwingine ataachwa.

⁴²"Kwa hiyo kesheni, kwa maana hamjui ni siku gani atakapokuja Bwana wenu. ⁴³"Lakini fahamuni hili kwamba: Kama mwenye nyumba angelijua ni wakati gani wa usiku ambaa mwivi anakuja, angelikesha na asingeliacha nyumba yake kuvunjwa. ⁴⁴Kwa hiyo ninyi pia hamna budi kuwa tayari, kwa sababu Mwana wa Adamu atakuja saa msiyotazamia."

Mfano Wa Mtumishi Mwaminifu

⁴⁵"Ni nani basi aliye mtumishi mwaminifu na mwenye busara ambaye bwana wake amemweka kusimamia watumishi wengine katika nyumba yake, ili awape chakula chao kwa wakati muafaka? ⁴⁶Heri mtumishi yule ambaye bwana wake atakapokuja atamkuta akifanya hivyo. ⁴⁷Amin, amin nawaambia, atamweka mtumishi huyo kuwa msimamizi wa mali yake yote. ⁴⁸"Lakini kama huyo mtumishi ni mwovu naye akasema moyoni mwake, 'Bwana wangu atakawia muda mrefu,' ⁴⁹naye kisha akaanza kuwapiga watumishi wenzake na kula na kunywa pamoja na walevi, ⁵⁰bwana wa mtumishi huyo atakuja siku ambayo mtumishi huyo hamtazamii na saa ile ambayo hajui. ⁵¹Atamkata huyo mtumishi vipande vipande na

kumweka katika sehemu moja pamoja na wanafiki, mahali ambako kutakuwa ni kulia na kusaga meno."

Mfano Wa Wanawali Kumi

25 "Wakati huo, Ufalme wa Mbinguni utakuwa kama wanawali kumi waliochukua taa zao na kwenda kumlaki bwana arusi. ²Watano wao walikuwa wapumbavu na watano walikuwa wenyewe busara. ³Wale wapumbavu walichukua taa zao lakini hawakuchukua mafuta ya akiba, ⁴lakini wale wenyewe busara walichukua taa zao na mafuta ya akiba kwenye vyombo. ⁵Bwana arusi alipokawia kuja wale wanawali wote wakasinzia na kulala.

⁶"Usiku wa manane pakawa na kelele: 'Tazameni, huyu hapa bwana arusi! Tokeni nje mkamlaki!'

⁷"Ndipo wale wanawali wote wakaamka na kuzitengeneza taa zao. ⁸Wale wapumbavu wakawaambia wale wenyewe busara, 'Tupatiensi mafuta yenu kidogo, taa zetu zinazimika.'

⁹"Lakini wale wenyewe busara wakawajibu, 'Sivyo, hayatutoshi sisi na ninyi pia. Afadhalii mwende kwa wauzao mkajinunulie mafuta yenu.

¹⁰"Nao walipokuwa wakienda kununua mafuta, bwana arusi akafika. Wale wanawali waliokuwa tayari, wakaingia ndani pamoja naye kwenye karamu ya arusi na mlango ukafungwa.

¹¹"Baadaye wale wanawali wengine nao wakaja, wakaita, 'Bwanal! Bwanal! Tufungulie mlango!'

¹²"Lakini yeye bwana arusi akawajibu, 'Amin, amin nawaambia, siwajui ninyi!'

¹³"Kwa hiyo kesheni, kwa sababu hamjui siku wala saa."

Mfano wa Watumishi Watatu Walioachiwa Talanta

¹⁴Tena, Ufalme wa Mbinguni ni kama mtu anayetaka kusafiri, akawaita watumishi wake na kuweka mali yake kwenye uangalizi wao.

¹⁵Mmoja akampa talanta tano^a mwininge talanta mbili^b na mwininge talanta moja^c, kila mmoja alipewa kwa kadiri ya uwezo wake. Kisha yeye akasafiri. ¹⁶"Yule aliyepewa talanta tano akaenda mara moja akafanya nazo biashara akapata talanta nyininge tano zaidi. ¹⁷Yule

aliyepewa talanta mbili akafanya vivyo hivyo, akapata nyininge mbili zaidi. ¹⁸Lakini yule mtumishi aliyepewa amepokea talanta moja, alikwenda akachimba shimo ardhini na kuificha ile fedha ya bwana wake.

¹⁹Baada ya muda mrefu yule bwana wa wale watumishi akarudi na kufanya hesabu nao. ²⁰Yule mtumishi aliyepeka talanta tano akaja, akaleta nyininge tano zaidi. Akasema, 'Bwana uliweka kwenye uangalizi wangu talanta tano. Tazama, nimepata faida talanta tano zaidi.'

²¹"Bwana wake akamwambia, 'Umefanya vizuri sana, mtumishi mwema na mwaminifu! Umekuwa mwaminifu kwa vitu vichache, nitakuweka kuwa msimamizi wa vitu vingi. Njoo ushiriki katika furaha ya bwana wako!'

²²"Yule mwenye talanta mbili naye akaja. Akasema, 'Bwana, uliweka kwenye uangalizi wangu talanta mbili. Tazama nimepata hapa talanta mbili zaidi.'

²³Bwana wake akajibu, 'Umefanya vizuri sana, mtumishi mwema na mwaminifu, umekuwa mwaminifu kwa vitu vichache, nitakuweka kuwa msimamizi wa vitu vingi. Njoo ushiriki katika furaha ya bwana wako.'

²⁴Kisha yule mtumishi aliyepeka talanta moja akaja, akasema, 'Bwana, nilijua kwamba wewe ni mtu mgumu, unayevuna mahali usipopanda na kukusanya mahali usipotawanya mbegu. ²⁵Kwa hiyo nililogopa, nikaenda, nikaificha talanta yako ardhini. Tazama, hii hapa ile iliyo mali yako.'

²⁶"Bwana wake akajibu, 'Wewe mtumishi mwovu na mvivu! Ulijua kwamba ninavuna mahali nisipopanda na kukusanya mahali nisipotawanya mbegu. ²⁷Vema basi, ingekupasa kuweka fedha yangu kwa watoa riba, nirudipo, nichukue ile iliyo yangu na faida yake?'

²⁸" 'Basi mnyang'anyeni hiyo talanta mkampe yule mwenye talanta kumi.' ²⁹Kwa maana kila mtu mwenye kitu ataongezewa, naye atakuwa navyo tele. Lakini kwa mtu yule asiye na kitu, hata kile alicho nacho atanyang'anywa.³⁰"Nanyi mtupeni huyo mtumishi asiyefaa nje, kwenye giza, mahali ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.' "

Kondoo Na Mbuzi

³¹"Mwana wa Adamu atakapokuja katika utukufu wake na malaika wote watakatifu pamoja naye, ndipo atakapoketi juu ya kiti cha enzi cha utukufu wake. ³²Mataifa yote

^a¹⁵ Talanta tano ilikuwa na mshahara wa kibarua wa miaka 75

^b¹⁵ Talanta mbili ilikuwa sawa na mshahara wa kibarua wa miaka 30

^c¹⁵ Talanta moja ilikuwa zaidi ya mshahara wa kibarua wa miaka kumi na mitano.

watakusanyika mbele zake, naye atawatenga kama mchungaji anavyotenga kondoo na mbuzi.
³³Atawaweka kondoo upande wake wa kuume na mbuzi upande wake wa kushoto.

³⁴"Ndipo Mfalme atawaambia wale walioko upande wake wa kuume, 'Njoni, ninyi mliobarikiwa na Baba yangu, urithini Ufalme ulioandaliwa kwa ajili yenu tangu kuumbwa kwa ulimwengu. ³⁵Kwa maana nilikuwa na njaa mkanipa chakula, nilikuwa na kiu mkaninywesha, nilikuwa mgeni mkanikaribisha, ³⁶nilikuwa uchi mkanivika, nilikuwa mgonjwa mkanitunza, nami nilikuwa kifungoni mkaja kunitembelea.'

³⁷"Ndipo wale wenye haki watakapomjibu wakisema, 'Bwana, ni lini tulikuona una njaa tukakulisha au ukiwa na kiu tukakunywesha? ³⁸Lini tulikuona ukiwa mgeni tukakukaribisha au ukiwa uchi tukakuvika? ³⁹Tena ni lini tulikuona ukiwa mgonjwa tukakutunza au ukiwa kifungoni tukakutembelea?'

⁴⁰"Naye Mfalme atawajibu, 'Amin, amin ninawaambia, kwa jinsi mlimvyotendea mmojawapo wa hawa ndugu Zangu walio wadogo, mlinitendea Mimi.'

⁴¹"Kisha atawaambia wale walio upande Wake wa kushoto, 'Ondokeni kwangu, ninyi mliolaaniwa, nendeni kwenye moto wa milele alioandaliwa kwa ajili ya ibilisi na malaika zake. ⁴²Kwa maana nilikuwa na njaa hamkunipa chakula, nilikuwa na kiu hamkuninywesha, ⁴³nilikuwa mgeni nanyi hamkunikaribisha, nilikuwa uchi hamkunivika, nilikuwa mgonjwa hamkunitunza na nilikuwa gerezani nanyi hamkuja kunitembelea.'

⁴⁴"Ndipo wao pia watajibu, 'Bwana ni lini tulikuona ukiwa na njaa au kiu, au ukiwa mgeni au uchi, au ukiwa mgonjwa na kifungoni na hatukukuhudumia?'

⁴⁵"Naye atawajibu, 'Amin, amin nawaambia, kwa jinsi ambavyo hamkuntendea mmojawapo wa hawa ndugu zangu walio wadogo, hamkunitendea mimi.'

⁴⁶"Ndipo hawa watakapoingia kwenye adhabu ya milele, lakini wale wenye haki wataingia katika uzima wa milele."

Shauri Baya La Kumwua Yesu

26 Yesu alipomaliza kusema hayo yote, akawaambia wanafunzi wake, ²"Mnajua kwamba baada ya siku mbili itakuwa Pasaka, naye Mwana wa Adamu atasalitiwa illi asulibiwe."

³Basi viongozi wa makuhani na wazee wa watu wakakusanyika katika jumba la utawala la kuhani mkuu, jina lake Kayafa. ⁴Wakafanya shauri ili kumkamata Yesu kwa siri na kumwua. ⁵Lakini wakasema, "Isiwe wakati wa sikuu, la sivyo kutakuwa na ghasia mionganoni mwa watu."

Yesu Anapakwa Mafuta Huko Bethania

⁶Wakati Yesu akiwa Bethania nyumbani mwa Simoni aliyekuwa na ukoma, ⁷mwanamke mmoja alimjia akiwa na chupa ya marmar yenye manukato ya thamani kubwa, akayamimina kichwani mwa Yesu alipokuwa ameketi mezani kula chakula.

⁸Lakini wanafunzi wake walipoona hayo wakakasirika, wakasema, "Kwa nini ubadhifuru huu wote? ⁹Manukato haya yangeliuzwa kwa bei kubwa na fedha hizo wakapewa maskini."

¹⁰Yesu akijua jambo hili, akawaambia, "Mbona mnamsumbua huyu mwanamke? Yeye amenitendea jambo zuri sana. ¹¹Maskini mtakuwa nao siku zote, lakini mimi hamtakuwa nami siku zote. ¹²Alipomiminia haya manukato kwenye mwili amefanya hivyo ili kuniandaa kwa ajili ya maziko yangu. ¹³Ninawaambia kweli, mahali po pote habari njema itakapohubiriwa ulimwenguni mwote, jambo hili alilofanya litatajwa pia, kwa ukumbusho wake."

Yuda Akubali Kumsaliti Yesu

¹⁴Kisha mmojawapo wa wale kumi na wawili, yeye aitwaye Yuda Iskariote, alikwenda kwa viongozi wa makuhani ¹⁵na kuuliza, "Mtaniwa nini nikintia Yesu mikononi mwenu? Wakamlipa vipande thelathini vyta fedha. ¹⁶Tangu wakati huo Yuda akawa anatafuta wasaa mzuri wa kumsaliti Yesu.

Yesu Ala Pasaka Pamoja Na Wanafunzi

¹⁷Siku ya kwanza ya Sikuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu wanafunzi walimjia Yesu wakamwuliza, "Unataka tuandae wapi kwa ajili yako ili kuila Pasaka?"

¹⁸Akajibu, "Nendeni kwa mtu fulani huko mjini mkamwambie, 'Mwalimu asema hivi: saa yangu imekaribia, nitaiadhimisha Pasaka pamoja na wanafunzi wangu katika nyumba yako.' ¹⁹Hivyo wanafunzi wakafanya kama vile Yesu, alivyokuwa amewaelekeza, nao wakaandaa Pasaka.

²⁰Ilipofika jioni, Yesu alikuwa ameketi mezani pamoja na wale kumi na wawili. ²¹Nao walipokuwa wakila, Yesu akasema, "Amin, amin

nawaambia, mmoja wenu atanisaliti."

²²Wakahuzunika sana, wakaanza kumwambia mmoja mmoja, "Je, ni mimi Bwana?"

²³Yesu akawaambia, "Yule aliyechovya mkono wake katika bakuli pamoja nami, ndiye atakayenisaliti. ²⁴Mwana wa Adamu yu aenda kama alivyoandikiwa. Lakini ole wake mtu yule amsalitie Mwana wa Adamu. Ingeliwakuwa bora kwake kama asingalizaliwa ! "

²⁵Kisha Yuda, yule aliyemsaliti akasema, "Kweli si mimi, Rabi?"

Yesu akajibu, "Naam, wewe mwenyewe umesema."

Kuanzishwa Kwa Meza ya Bwana

²⁶Walipokuwa wanakula, Yesu akachukua mkate, akashukuru, akaumega, akawapa wanafunzi wake akisema, "Twaeni, mle, huu ndio mwili wangu."

²⁷Kisha akachukua kikombe, akashukuru, akawapa akisema, "Kunywени nyote katika kikombe hiki. ²⁸Hii ndiyo damu yangu ya agano, ile imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi. ²⁹Lakini ninawaambia, tangu sasa sitakunyuwa tena kutoka katika uzao huu wa mzabibu, mpaka siku ile nitakapokunyuwa mpya pamoja nanyi katika Ufalme wa Baba yangu."

³⁰Walipokwisha kuimba wimbo, wakatoka kwenda mlima wa Mizeituni.

Yesu Atabiri Petro Kumkana

³¹Kisha Yesu akawaambia, "Usiku wa leo ninyi nyote mtaniacha, kwa maana imeandikwa:

" 'Nitampiga mchungaji,
nao kondoo wa hilo
kundi watatawanyika.'

³²Lakini baada ya mimi kufufuka, nitawatangulia kwenda Galilaya."

³³Petro akajibu "Hata kama wote watakuacha, kamwe mimi sitakuacha."

³⁴Yesu akajibu, "Amin, amin ninakuambia, usiku huu huu, kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu."

³⁵Lakini Petro akasema, "Hata kama itabidi kufa pamoja na Wewe, kamwe sitakukana." Nao wanafunzi wengine wote wakasema vivyo hivyo.

Yesu Anaomba Gethsemane

³⁶Kisha Yesu akaenda pamoja na wanafunzi

wake mpaka kwenye bustani iitwayo Gethsemane, akawaambia, "Kaeni hapa wakati ninakwenda kule kuomba." ³⁷Akamchukua Petro pamoja na wale wana wawili wa Zebedayo, naye akaanza kuhuzunika na kufadhaika. ³⁸Kisha Yesu akawaambia, "Moyo wangu umejawa na huzuni kiasi cha kufa. Kaeni hapa na mkeshe pamoja nami."

³⁹Akaenda mbele kidogo, akaanguka kifudifudi akaomba, akisema, "Baba yangu, kama inawezekana, kikombe hiki na kiniepuke, lakini si kama nitakavyo mimi bali kama utakavyo Wewe."

⁴⁰Kisha akarudi kwa wanafunzi wake na kuwakuta wamelala. Akamwuliza Petro, "Je, ninyi wanaume, hamkuweza kukesha pamoja nami kwa saa moja? ⁴¹"Kesheni na mwombe, msije mkaanguka majaribuni. Hakika roho iko radhi lakini mwili ni dhaifu."

⁴²Akaenda tena mara ya pili na kuomba, "Baba yangu, kama ikiwezekani kikombe hiki kiniepuke nisikinywe, mapenzi yako yafanyike."

⁴³Aliporudi, akawakuta tena wamelala kwa sababu macho yao yalikuwa mazito. ⁴⁴Hivyo akawaacha akaenda zake tena mara ya tatu na kuomba akisema maneno yale yale.

⁴⁵Kisha akarudi kwa wanafunzi wake akawaambia, "Bado mmelala na kupumzika? Tazameni, saa imefika ambapo Mwana wa Adamu hana budi kutiwa mikononi mwa wenyе dhambi. ⁴⁶Inukeni, twendeni zetu ! Huyu hapa yule anisalitiye!"

Yesu Akamatwa

⁴⁷Alipokuwa bado anasema, Yuda, mmojawapo wa wale Kumi na Wawili, akafika, akiwa amefuatana na umati mkubwa wa watu wenyе panga na marungu waliokuwa wametumwa na viongozi wa makuhani na wazee wa watu. ⁴⁸Basi msaliti alikuwa amewapa hao watu ishara kwamba: "Yeye nitakayembusu ndiye, mkamateni." ⁴⁹Mara akamjia Yesu na kumsalimu, "Salaam, Rabi!" Akambusu.

⁵⁰Yesu akamwambia, "Rafiki, fanya kile ulichokuja kufanya hapa.

Kisha wale watu wakasogea mbele, wakamkamata Yesu. ⁵¹Ghafula mmoja wa wale waliokuwa na Yesu alipoona hivyo, akaushika upanga wake, akauchomoa na kumpiga mtumishi wa Kuhani Mkuu, akamkata sikio.

⁵²Ndipo Yesu akamwambia, "Rudisha upanga wako mahali pake, kwa maana wote watumiao upanga watakufa kwa upanga. ⁵³Je,

unadhani siwezi kumwomba Baba yangu naye mara moja akaniletea zaidi ya majeshi kumi na mawili ya malaika? ⁵⁴Lakini je, maandiko yatatimiaje yale yasemayo kwamba ni lazima itokee hivi?"

⁵⁵Wakati huo Yesu akawaambia ule umati wa watu, "Mmetoka na panga na marungu kuja kunikamata kama vile mimi ni mnyang'anyi? Siku kwa siku niliketi hekaluni nikifundisha, mbona hamkunikamata? ⁵⁶Lakini haya yote yametukia ili maandiko ya manabii yapate kutimia." Ndipo wanafunzi wake wote wakamwacha na kukimbia.

Yesu Mbele Ya Kuhani Mkuu

⁵⁷Wale waliokuwa wamemkamata Yesu wakampelea kwa Kayafa, Kuhani Mkuu, mahali ambapo walimu wa sheria pamoja na wazee walikuwa wamekusanyika. ⁵⁸Lakini Petro akamfuata kwa mbali mpaka uani kwa Kuhani Mkuu. Akaingia ndani akaketi pamoja na walini ili aone litakalotukia.

⁵⁹Basi viongozi wa wazee, makuhani na baraza lote wakatafuta ushahidi wa uongo dhidi ya Yesu ili wapate kumua. ⁶⁰Lakini hawakupata jambo lo lote, ingawa mashahidi wengi wa uongo walijitokeza.

Hatimaye wakajitokeza mashahidi wawili wa uongo ⁶¹na kusema : "Huyu mtu alisema, 'Nina weza kulivunja hekalu la Mungu na kulijenga tena kwa siku tatu .'"

⁶²Kisha Kuhani Mkuu akasimama na kumwambia Yesu, "Je, wewe hutajibu? Ni ushahidi wa namna gani hawa watu wauletao dhidi yako?" ⁶³Lakini Yesu alikuwa kimya.

Ndipo Kuhani Mkuu akamwambia, "Nakuapisha mbele za Mungu aliye hai, tuambie ikiwa wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu."

⁶⁴Yesu akajibu, "Wewe umenena. Lakini ninawaambia nyote, Tangu sasa mtamwona Mwana wa Adamu akiwa ameketi mkono wa kuume wa Mungu Mwenye Nguvu na akija juu ya mawingu ya mbinguni."

⁶⁵Ndipo Kuhani Mkuu akararua nguo zake na kusema, "Amekufuru! Kwa nini tunahitaji ushahidi zaidi? Tazama, sasa ninyi mmesikia hayo makufuru. ⁶⁶Uamuzi wenu ni nini?"

Wakajibu, "Anastahili kufa "

⁶⁷Kisha wakamtemea mate usoni na wengine wakampiga ngumi. Wengine walimpiga makofi 68na kusema, "Tutabirie, wewe Kristo! Ni nani aliye kupiga?"

Petro Amkana Bwana Yesu

⁶⁹Wakati huu Petro alikuwa amekaa nje uani. Mtumishi mmoja wa kike akamjia na kumwambia, "Wewe pia ulikuwa pamoja na Yesu wa Galilaya."

⁷⁰Lakini Petro akakana mbele yao wote akisema, "Sijui hilo usemalo."

⁷¹Alipotoka nje kufika kwenye lango, mtumishi mwininge wa kike alimwona, akawaambia watu waliokuwapo, "Huyu mtu alikuwa pamoja na Yesu Mnazareti."

⁷²Akakana tena kwa kiapo akisema, "Mimi simjui huyo!"

⁷³Baada ya muda mfupi wale waliokuwa wamesimama pale wakamwendea Petro wakamwambia, "Hakika wewe ni mmoja wao kwa maana ile namna yako ya kusema ni kama yao."

⁷⁴Ndipo Petro akaanza kujilaani na kuwaapia, Mimi simjui mtu huyo!"

Papo hapo jogoo akawika. ⁷⁵Ndipo Petro akakumbuka lile neno alilokuwa amesema Yesu "Kabla jogoo hajawika utanikana mara tatu." Akaenda nje, akalia sana.

Yesu Aletwa Mbele Ya Pilato

27 Asubuhi na mapema, viongozi wa makuhani wote na wazee wa watu wakafanya shauri pamoja dhidi ya Yesu ili kumwua. ²Wakamfunga, wakampelea na kumkabidhi kwa Pilato, ambaye alikuwa mtawala.

Yuda Ajinyonga

³Yuda, ambaye ndiye aliyekuwa amemsaliti Yesu, alipoona kuwa Yesu amehukumiwa, akajuta na akarudisha vile vipande thelathini vyat fedha alivyopewa na viongozi wa makuhani na wazee wa watu. ⁴Akasema, "Nimetenda dhambi, kwa maana nimeisaliti damu isiyo na hatia."

⁵Basi Yuda akavitupa vile vipande vyat fedha ndani ya hekalu akaondoka akaenda na kujinyonga.

⁶Wale makuhani wakuu wakazichukua zile fedha wakasema, "Si halali kuchanganya fedha hizi na sadaka kwa sababu hizi ni fedha zenye damu." ⁷Kwa hiyo baada ya kushauriana, waliamua kuvitumia kununulia shamba la mfinyanzi, liwe mahali pa kuzikia wageni. ⁸Hii ndiyo sababu lile shamba likaitwa, 'Shamba la Damu' hadi leo. ⁹Ndipo likatimia lile lilionenwa na nabii Yeremia kwamba, "Walichukua vile

vipande thelathini nya fedha, thamani aliyopangiwa na watu wa Israeli,¹⁰wakanunulia shamba la mfinyanzi, kama vile Bwana alivyoniagiza."

Yesu Mbele Ya Pilato

¹¹Wakati Yesu akiwa amesimama mbele ya mtawala, mtawala akamwuliza, "Wewe ndiye mfalme wa Wayahudi?"

Yesu akasema, "Wewe wasema hivyo."

¹²Lakini viongozi wa makuhani na wazee walipomshtaki, hakujibu neno. ¹³Ndipo Pilato akamwuliza, "Je, husikii ni mambo mangapi wanayokushtaki nayo?" ¹⁴Lakini Yesu hakumjibu hata kwa shtaka moja, kiasi kwamba mtawala alishangaa sana.

¹⁵Basi ilikuwa ni desturi ya mtawala kumfungua mfungwa mmoja atakayechaguliwa na umati wa watu wakati wa sikukuu. ¹⁶Wakati huo alikuwapo mfungwa mmoja mwenye sifa mbaya, aliyeitwa Baraba. ¹⁷Hivyo umati wa watu walipokusanyika, Pilato akawaauliza, "Mnataka niwafungulie nani, Baraba au Yesu Yeye aitwaye Kristo?" ¹⁸Kwa kuwa alitambua Yesu alikuwa amekabidhiwa kwake kwa ajili ya vivu.

¹⁹Pilato akiwa ameketi kwenye kitit cha hukumu, mkewe akampeleka ujumbe huu: "Usiwe na jambo lo lote juu ya huyu Mtu asiye na hatia, kwa kuwa leo nimeteseka sana katika ndoto kwa sababu Yake."

²⁰Lakini viongozi wa makuhani na wazee wakaushawishi ule umati wa watu kwamba waombe Baraba afunguliwe na Yesu auawe.

²¹Mtawala akawaauliza tena, "Ni yupi kati ya hawa wawili mnayetaka niwafungulie?"

Wakajibu, "Baraba"

²²Pilato akawaambia, "Basi nifanye nini na huyu Yesu aitwaye Kristo?"

Wakajibu wote, "Msulibishe!"

²³Pilato akauliza, "Kwa nini? Amefanya kosa gani?"

Lakini wao wakazidi kupiga kelele, "Msulibishe."

²⁴Pilato alipoona kwamba hawezি kufanya lo lote, lakini badala yake ghasia zilikuwa zinaanza, akachukua maji, akanawa mikono yake mbele ya ule umati wa watu, akasema. "Sina hatia juu ya damu ya mtu huyu. Hili ni jukumu lenu!"

²⁵Watu wote wakajibu, "Damu yake na iwe juu yetu na juu ya watoto wetu!"

²⁶Basi akawafungulia Baraba, na baada ya kumchapa Yesu mijeledi, akamtoa ili asulibiwe.

Askari Wamdhihaki Yesu

²⁷Kisha askari wa mtawala wakampeleka Yesu kwenye Praitorio^a na wakakusanya kikosi kizima cha askari kumzunguka. ²⁸Wakamvua nguo Zake na kumvika vazi la rangi nyekundu, kisha ²⁹wakasokota taji ya miiba wakaiweka kichwani pake. Wakamwekea fimbo katika mkono wake wa kuume, wakapiga magoti mbele zake na kumdhihaki wakisema "Salaam, mfalme wa Wayahudi!" ³⁰Wakamtemea mate, wakachukua ile fimbo wakampiga kichwani tena na tena. ³¹Baada ya kumdhihaki, wakamvua lile vazi, wakamvika tena nguo Zake. Kisha wakampeleka ili kumsulibisha.

Yesu Asulibishwa

³²Walipokuwa wakienda, wakakutana na mtu mmoja kutoka Kirene, jina lake Simoni, nao wakamlazimisha kuubeba ule msalaba.

³³Wakafika mahali paitwapo Golgotha, (ambayo

maana yake ni, Mahali pa Fuvu la Kichwa),

³⁴wakampa Yesu divai iliyochanganywa na nyongo ili anywe, lakini alipoionja, akakataa kuinywa. ³⁵Walipokwisha kumsulibisha

wakagawana mavazi Yake kwa kuyapigia kura, ili litimie lile neno lililonenwa na nabii, 'Waligawa

nguo zangu miongoni mwao na vazi langu wakalipigia kura. ³⁶Kisha wakaketi, wakamchunga. ³⁷Juu ya kichwa chake, kwenye

msalaba, wakaandika shtaka lake: 'HUYU NI YESU, MFALME WA WAYAHUDI.'

³⁸Wanyang'anyi wawili walisulibiwa pamoja naye, mmoja kuume Kwake na mwingine kushoto Kwake. ³⁹Watu waliokuwa wakipita njiani wakamvurumishia matukano huku wakatikisa vichwa vyao ⁴⁰na kusema, "Wewe ambaye utalivunja hekalu na kulijenga kwa siku tatu, jiokoe mwenyewe basi! Kama Wewe ni Mwana wa Mungu, shuka kutoka msalabani."

⁴¹Vivyo hivyo, viongozi wa makuhani, walimu wa sheria na wazee wakamdhihaki

wakisema, ⁴² "Aliwaokoa wengine, lakini hawezi kuijokoa mwenyewel! Yeye ni Mfalme wa Israeli!

Ashuke sasa kutoka msalabani, tutamwamini.

⁴³Anamwamini Mungu, basi Mungu na

amwokoe sasa kama anamtaka, kwa maana alisema, 'Mimi ni Mwana wa Mungu.' " ⁴⁴Hata

^a²⁷Praitoria maana yake makao makuu ya mtawala. Jumba la kifalme lilokuwa linakaliwa na Pontio Pilato huko Yerusalem, palipokuwa na kiti cha hukumu

wale wanyang'anyi waliosulibiwa pamoja naye wakamtukana vivyo hivyo.

Kifo Cha Yesu

⁴⁵Tangu saa sita hadi saa tisa giza lilitunika nchi yote. ⁴⁶Ilipofika saa tisa Yesu akapaza sauti akalia, "Eloi, Eloi lama sabakthani?" Maana yake, "Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?"

⁴⁷Baadhi ya wale watu waliokuwa wamesimama pale waliposikia haya, wakasema "Anamwita Eliya,"

⁴⁸Ghafula mmoja wao akaenda mbio na kuleta sifongo akaichovya kwenye siki, akaiweka kwenye mwanzo akampa Yesu ili anywe. ⁴⁹Wengine wakasema, "Mwacheni na tuone kama Eliya atakuja kumwokoa."

⁵⁰Yesu alipolia tena kwa sauti kuu, akakata roho.

⁵¹Wakati huo huo pazia la hekalu likachanika vipande viwili, kuanzia juu hadi chini. Dunia ikatetemeka na miamba ikapasuka. ⁵²Makaburi yakafunguka na miili ya watakatifu waliokuwa wamekufa ikafufuka. ⁵³Wakatoka makaburini na baada ya Yesu kufufuka waliingga kwenye Mji Mtakatifu na kuwatokea watu wengi.

⁵⁴Basi yule jemadari na wale waliokuwa pamoja naye wakimlinda Yesu walipoona lile tetemeko na yale yote yaliyokuwa yametukia, wakaogopa wakasema, "Hakika huyu alikuwa ni Mwana wa Mungu!"

⁵⁵Walikuwako wanawake huko, wakiangalia kwa mbali. Hawa walikuwa wamemfuata Yesu tangu Galilaya ili kushughulika na mahitaji yake. ⁵⁶Miongoni mwao walikuwapo Maria Magdalene, Maria mama yake Yakobo na Yosefu na mama yao wana wa Zebedayo.

Maziko Ya Yesu

⁵⁷Ilipofika jioni, alifika mtu mmoja tajiri kutoka Arimathea aitwaye Yosefu, ambaye pia alikuwa mwanafunzi wa Yesu. ⁵⁸Akamwendea Pilato, kumwomba mwili wa Yesu. Pilato akaamuru apewe. ⁵⁹Yosefu akauchukua mwili wa Yesu, akauviringishia nguo ya kitani safi nyeupe ⁶⁰na kuuzika kwenye kaburi lake mwenyewe jipyä alilokuwa amelichonga kwenye mwamba. ⁶¹Maria Magdalene na yule Maria mwingine walikuwapo mahali pale, wakiwa wameketi mkabala na kaburi. Kisha akavingirisha jiwe kubwa mlangoni mwa kaburi na akaenda zake.

Walinzi Pale Kaburini

⁶²Kesho yake, yaani siku iliyofuata ile ya Maandalizi ya Sabato, viongozi wa makuhani na Mafarisayo wakamwendea Pilato ⁶³na kusema, "Bwana, tumekumbuka kwamba yule mdanganyifu kabla hajafa alisema, 'Baada ya siku tatu nitafufuka.' ⁶⁴Kwa hiyo uamuru kaburi lilindwe kwa uthabiti mpaka baada ya siku tatu. La sivyo, wanafunzi wake wanawenza kuja kuuiba mwili wake na kuwaambia watu kwamba amefufuka kutoka kwa wafu. Udanganyifu huu wa mwisho utakuwa mbaya kuliko ule wa kwanza."

⁶⁵Pilato akawaambia, "Ninyi mnao askari Walinzi. Nendeni, liwekeeni ulinzi kadiri mwezavyo". ⁶⁶Kwa hiyo wakaenda na walinzi ili kulilinda kaburi kwa uthabiti, wakatia mhuri kwenye lile jiwe na kuweka ulinzi.

Yesu Afufuka

28 Baada ya Sabato, alfajiri mapema siku ya kwanza ya juma, Maria Magdalene na yule Maria mwingine walikwenda kulitazama kaburi.

²Ghafula pakawa na tetemeko kubwa la ardhi, kwa sababu malaika wa Bwana alishuka kutoka mbinguni akaenda penye kaburi akalivingirisha lile jiwe na kulikalia. ³Sura ya huyo malaika ilikuwa kama umeme na mavazi yake ilikuwa meupe kama theluji. ⁴Wale walinzi wa kaburi walimwogopa sana, wakatetemeka hata wakawa kama wafu.

⁵Yule malaika akawaambia wale wanawake, "Msiogope.kwa maana ninajua kuwa mnamatufuta Yesu aliyesulibiwa. ⁶Hayupo hapa, kwa kuwa amefufuka, kama vile alivyosema. Njoni mpatazame mahali alipokuwa amelazwa. ⁷Kisha nendeni upesi mkawaambie wanafunzi Wake kwamba, 'Amefufuka kutoka kwa wafu, naye awatangulia kwenda Galilaya. Huko ndiko mtakakomwona. Sasa nimekwisha kuwaambia.'

⁸Hivyo wale wanawake wakaondoka pale kaburini, wakiwa wamejawa na hofu lakini wenye furaha nyingi, wakaenda mbio ili kuwaeleza wanafunzi Wake habari hizo. ⁹Ghafula Yesu akakutana nao, akasema, "Salaam!" Wale wanawake wakamkaribia wakaishika miguu Yake, wakamwabudu. ¹⁰Ndipo Yesu akawaambia, "Msiogope. Nendeni mkawaambie ndugu zangu waende Galilaya, ndiko watakakoniona."

Taarifa Ya Walinzi

¹¹Wakati wale wanawake wakiwa njiani wakienda, baadhi ya wale askari waliokuwa wakilinda kaburi walienda mjini na kuwaeleza viongozi wa makuhani kila kitu kilichokuwa kimetukia. ¹²Baada ya viongozi wa makuhani kukutana na wazee na kutunga hila, waliwapa wale askari kiasi kikubwa cha fedha ¹³wakiwaambia, “Inawapasa mseme, ‘Wanafunzi Wake walikuja wakati wa usiku na kumwiba sisi tulipokuwa tumelala.’ ¹⁴Kama habari hizi zikimfikia mtawala, sisi tutamwondolea mashaka nanyi hamtapata tatizo lo lote. ¹⁵Kwa hiyo wale askari wakazipokea himo fedha nao wakafanya kama walivyoelekezwa. Habari hii imeenea miongoni mwa Wayahudi mpaka leo.

Yesu Awatuma Wanafunzi Wake

¹⁶Basi wale wanafunzi kumi na mmoja wakaenda hadi Galilaya kwenye ule mlima ambao Yesu alikuwa amewaaagiza. ¹⁷Walipomwona, wakamwabudu, lakini baadhi yao wakaona shaka. ¹⁸Yesu akawajia na kusema, “Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. ¹⁹Kwa sababu hii, enendeni ulimwenguni mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa Jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, ²⁰nanyi wafundisheni kuyashika mambo yote niliyowaamuru ninyi. Hakika Mimi niko pamoja nanyi sikuzote, hadi mwisho wa nyakati.” Amen.

MARKO

Utangulizi:

Marko ambaye aliitwa Yohana Marko alifuatana na Mtume Paulo katika safari zake za kitume. Huyu ndiye anayetajwa na mababa wa kanisa Papiass, Irenio na Klement wa Aleksandria kuwa mshirika wa karibu sana wa Mtume Petro. Uhusiano huu wa karibu na Petro umeonyeshwa katika (*1Pet. 5:13*), pale ambapo Petro anamtaja Marko kama "mwanaweh." Hatimaye aliishi Rumi ambako aliandika kumbukumbu za Mtume Petro. Kwa hiyo Injili ya Marko inawakilisha maneno ya mtu aliyeshuhudia kwa macho yake mwenyewe juu ya maisha ya Yesu yanayolezwa katika Injili hii.

Yohana Marko ni mtoto wa Maria ambaye nyumbani kwao kulikuwa Yerusalem, ambako kunaonekana kuwa kituo kikuu cha Ukristo (*Mdo. 12: 12*). Marko alisafiri na Barnaba ambaye ni mjomba wake mpendwa (*Mdo. 4:36 -37*) kwenda Antioquia ya Syria (*Mdo 12:25*) ambako walifuatana na Paulo kwenye safari yake ya kwanza ya kitume. Marko hata hivyo aliwaacha Barnaba na Paulo huko Kipro na kurudi Yerusalem (*Mdo 13:13*). Baadaye Barnaba na Marko walielekea Kipro wakati Paulo akienda Asia.

Miaka kumi baadaye (60 B.K) Marko alikuwa pamoja na Paulo huko Rumi (*2Tim. 4:11; Kol. 4:10*.)

Shabaha ya Marko ilikuwa ni kukusanya pamoja ujumbe wote wa Injili. Kwa sababu hii, Injili ya Marko inakazia zaidi matendo ya Yesu kuliko maneno Yake. Pia Injili hii inatumia nafasi kubwa kueleza matukio ya juma la mwisho la maisha ya Bwana Yesu. Marko anaanza kwa kueleza habari za huduma ya Bwana Yesu hadharani na juu ya kuhubiri Kwake kuhusu Habari Njema ya Ufalme wa Mungu. Kisha anatoa unabii wazi kuhusu matazamio ya kifo cha Bwana Yesu (*Mk. 8:31; 9:31; 10:33-34, 45*). Hatimaye anaeleza jinsi Bwana Yesu alivyosulibwa msalabani kwa ajili ya dhambi za ulimwengu, kufufuka Kwake kutoka kwa wafu, kuonekana Kwake na wanafunzi Wake baada ya kufufuka, maneno na maagizo Yake ya mwisho na kupaa Kwake kwenda mbinguni.

Tarehe

Inawezekana ni katika wakati huu wa uhai wa Petro, au muda mfupi tu baada ya kifo chake (55-65 B.K.), ambao Marko aliandika Injili hii yenye kuchukua jina lake.

Wazo Kuu

Marko anamdhahirisha Bwana Yesu kuwa ni Mtumishi wa Mungu, Mtu wa vitendo, aliyekuja kutimiza mapenzi ya Mungu. Marko anaonyesha waziwazi huduma ya Yesu na utendaji Wake wa miujiza, uponyaji Wake, mamlaka Yake juu ya pepo wachafu na nguvu Zake, Bwana Yesu alithibitishwa kuwa si mtumishi wa kawaida bali kwamba kwa hakika alikuwa Mwana wa Mungu. Ufufuo wa Yesu ulithibitisha yale yote aliyotenda na sasa tunangojea kurudi Kwake kwa utukufu, kutoka mbinguni. Marko aliandika Injili hii ili pia kuwatia moyo Wakristo walioishi Rumi wakati wa mateso.

Mgawanyo

- Yohana Mbatizaji na ubatizo wa Bwana Yesu (1:1-13)
- Huduma ya Yesu Galilaya (1:14-9:50)
- Safari ya kwenda Yerusalem na kuingia mjini (10:1-11:25[26])
- Matatizo mjini Yerusalem (11:27-12:44)
- Unabii kuhusu mambo yajayo (13:1 -37)
- Kufa kwa Yesu na kufufuka kwake. (14:1-16:8[9-20]).

MARKO

Mahubiri Ya Yohana Mbatizaji

1 Mwanzo wa Injili ya Yesu Kristo, Mwana wa Mungu.

²Kama ilivyoandikwa katika nabii Isaya,

"Tazama, namtuma mjambe Wangu mbele
yako, yeze
atakayeitengeneza njia yako."

³"Sauti ya mtu aliate nyikani.

'Itengenezeni njia ya Bwana, yanyosheni
mapito Yake.' "

'Itengenezeni njia ya Bwana,
yanyosheni mapito yake.' "

⁴Yohana alikuja, akibatiza huko nyikani, akihubiri ubatizo wa toba kwa ajili ya ondoleo la dhambi.

⁵Watu kutoka Uyahudi wote na sehemu zote za Yerusalem walikuwa wakimwenda, naye akawabatiza katika mto Yordani, wakitubu dhambi zao. ⁶Yohana alivaa mavazi yaliyotengenezwa kwa singa za ngamia na mkanda wa ngozi kiunoni mwake. Chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mbitu. ⁷Naye alihubiri akisema, "Baada yangu atakuja Yeye aliye na uwezo kuliko mimi, ambaye sistahili hata kuinama na kulegeza ukanda wa viatu vyake. ⁸Mimi nawabatiza kwa maji, lakini Yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu."

Ubatizo Wa Yesu

⁹Wakati huo Yesu akaja kutoka Nazareti ya Galilaya, naye akabatizwa na Yohana katika Mto Yordani. ¹⁰Yesu alipokuwa akitoka ndani ya maji, aliona mbingu zikifunguka na Roho akishuka juu Yake kama huwa. ¹¹Nayo sauti kutoka mbinguni ikisema, "Wewe ndiwe Mwanangu, mpendwa Wangu, ambaye nimependezwa Nawe."

Majaribu Ya Yesu

¹²Wakati huo huo, Roho akamwongoza Yesu kwenda nyikani, ¹³naye akawa huko nyikani kwa muda wa siku arobaini, akijaribiwa na Shetani. Alikaa na wanyama wa mwituni na malaika wakimhudumia.

Yesu Aanza Kuhubiri

¹⁴Baada ya Yohana kukamatwa na kutiwa gerezani, Yesu alilingia Galilaya akaanza kuhubiri Habari Njema za Mungu, ¹⁵akisema, "Wakati umewadia, Ufalme wa Mungu umekaribia. Tubuni

na kuiamini Habari Njema."

Yesu Awaita Wanafunzi Wanne

¹⁶Yesu alipokuwa akitembea kando-kando ya Bahari ya Galilaya alimwona Simoni na Andrea nduguye wakizitupa nyavu zao baharini, kwa kuwa hawa wawili walikuwa wavuvi. ¹⁷Yesu akawaambia, "Njoni nifuateni, nami nitawafanya kuwa wavuvi wa watu." ¹⁸Mara wakaacha nyavu zao, wakamfuata Yesu.

¹⁹Alipokwenda mbele kidogo, akamwona Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye, wakiwa kwenye mashua yao wakizitengeneza nyavu zao. ²⁰Papo hapo akawaita, nao wakamwacha Zebedayo baba yao kwenye mashua pamoja na watumishi wa kuajiriwa, nao wakamfuata Yesu.

Yesu Amtoa Pepo Mchafu

²¹Wakaenda mpaka Kapernaumu. Ilipofika siku ya Sabato, mara Yesu akaingia kwenye sinagogi akaanza kufundisha. ²²Watu wakashangaa sana mafundisho yake, kwa maana aliwfundisha kama Yeye aliye na mamlaka, wala si kama walimu wa sheria. ²³Wakati huo huo, palikuwa na mtu kwenye sinagogi lao aliye kuwa amepagawa na pepo mchafu, ²⁴naye alikuwa akapiga kelele akisema, "Tuna nini nawe, Yesu wa Nazareti? Je, umekuja kutuangamiza? Nakujua Wewe ni nani, Wewe ndiwe Mtakatifu wa Mungu!"

²⁵Lakini Yesu akamkemea, akamwambia, "Nyamaza kimya! Nawe Umtoke!" ²⁶Yule pepo mchafu akamtikisa-tikisa sana huyo mtu kwa nguvu akipiga kelele kwa sauti kubwa, kasha akamtoka.

²⁷Watu wote wakashangaa, hata kuulizana wao kwa wao, "Haya ni mambo gani? Ni mafundisho mapya, tena yenye mamlaka! Anaamuru hata pepo wachafu nao wanamii!" ²⁸Sifa Zake zikaanza kuenea kwa upesi katika eneo lote la karibu na Galilaya.

Yesu Amponya Mama Mkwe Wa Simoni

²⁹Mara walipotoka katika sinagogi, walikwenda pamoja na Yakobo na Yohana hadi nyumbani kwa Simoni na Andrea. ³⁰Mama mkwe wake Simoni alikuwa kitandani, ana homa, nao wakamweleza Yesu habari zake. ³¹Hivyo Yesu akamwendea, akamshika mkono na kumwinua.

MARKO

Hivyo homa ikamwacha, naye akaanza kuwahudumia.

Yesu Aponya Wengi

³²Jioni ile baada ya juu kutua, watu wakamletea Yesu wagonjwa wote na waliopagawa na pepo wachafu. ³³Mji wote ukakusanyika mbele ya nyumba hiyo. ³⁴Yesu akawaponya watu wengi waliokuwa na magonjwa ya aina mbalimbali. Akawatoa pepo wachafu wengi, lakini hakuwaacha hao pepo wachafu waseme kwa sababu walimjua kuwa Yeye ni nani.

Yesu Aondoka Kapernaumu Na Kwenda Galilaya

³⁵Mapema sana alfajiri kulipokuwa bado kungali giza, Yesu akamka, akaondoka, akaenda mahali pa faragha, ili kuomba. ³⁶Simoni na wenzake wakaenda kumtafuta, ³⁷nao walipomwona, wakamwambia, "Kila mtu anakutafuta!"

³⁸Yesu akawajibu, "Twendeni mahali pengine kwenye vijiji vya jirani, ili niweze kuhubiri huko nako, kwa sababu hicho ndicho nilichokuja kukifanya. ³⁹Kwa hiyo akazunguka Galilaya kote, akihubiri katika masinagogi yao na kutoa pepo wachafu.

Yesu Amtakasa Mwenye Ukoma

⁴⁰Mtu mmoja mwenye ukoma alimjia akamwomba akipiga magoti akamwambia Yesu, "Ukitaka, waweza kunitakasa."

⁴¹Yesu akiwa amejawa na huruma, akanyosha mkono Wake akamgusa, akamwambia, "Nataka takasika!" ⁴²Mara ukoma ukamtoka, naye akatakasika. ⁴³Baada ya Yesu kumwonya vikali, akamruhusu aende zake ⁴⁴akimwambia, "Hakikisha humwambii mtu ye yote habari hizi, bali nenda ukajionyeshe kwa kuhani na ukatoe sadaka kwa ajili ya kutakasika kwako kama alivyoamuru Mose kuwa ushuhuda kwao." ⁴⁵Lakini yule mtu akaenda akaanza kutangaza habari za kuponywa kwake waziwazi. Kwa hiyo Yesu hakuweza tena kuingia katika mijii waziwazi isipokuwa alikaa sehemu zisizo na watu. Lakini bado watu wakamfuata huko kutoka kila upande.

Yesu Amponya Mtu Aliyepooza

2 Baada ya siku kadhaa Yesu alirudi Kapernaumu, watu wakasikia kwamba

amerudi nyumbani. ²Hivyo watu wengi wakakusanyika hata hapakubaki nafasi yo yote hata mlangoni! Naye akawahubiria neno. ³Ndipo baadhi ya watu wakaja wakamletea Yesu mtu aliyepooza, akiwa amebewba na watu wanne. ⁴Kwa kuwa walikuwa hawawezi kumfikisha kwa Yesu kwa ajili ya umati wa watu, walitoboa tundu kwenye paa mahali pale alipokuwa Yesu, wakamshusha yule aliyepooza kwa kitanda. ⁵Yesu alipoona imani yao, alimwambia yule aliyepooza, "Mwanangu, dhambi zako zimesamehewa."

⁶Basi baadhi ya walimu wa sheria waliokuwa wameketi huko wakawaza miyoni mwao, ⁷"Kwa nini mtu huyu anasema hivi? Huyu anakufuru! Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke Yake?"

⁸Mara moja Yesu akatambua kile walichokuwa wanawaza miyoni mwao, naye akawaambia, "Kwa nini mnawaza hivyo miyoni mwenu? ⁹Ni jambo gani lililo rahisi, kumwambia huyu aliyepooza, "Umesamehewa dhambi zako, au kusema, 'Inuka, uchukue kitanda chako uende?' ¹⁰Lakini ili mpate kujua ya kwamba Mwana wa Adamu anao uwezo duniani wa kusamehe dhambi," Yesu akamwambia yule aliyepooza, ¹¹"Nakuambia, inuka, chukua kitanda chako uende nyumbani kwako." ¹²Yule mtu aliyekuwa amepooza akainuka, akachukua kitanda chake akatembea machoni pao wote! Jambo hili likawashangaza wote, wakamkuza Mungu, wakisema, "Hatujapata kuona jambo kama hili kamwe!"

Yesu Amwita Lawi (Mathayo)

¹³Yesu akaenda tena kando-kando ya bahari ya Galilaya. Umati mkubwa wa watu ukamfuata, naye akaanza kuwafundisha. ¹⁴Alipokuwa akitembea, akamwona Lawi mwana wa Alfayo ameketi forodhani mahali pa kukusanya kodi, akamwambia, "Nifuate." Lawi akaondoka, akamfuata Yesu.

¹⁵Yesu alipokuwa akila chakula nyumbani mwa Lawi, watoza ushuru wengi pamoja na wenye dhambi walikuwa wakila pamoja naye na wanafunzi Wake, kwa maana kulikuwa na watu wengi waliokuwa wakimfuata. ¹⁶Baadhi ya walimu wa sheria na Mafarisayo walipomwona akila pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi, wakawauliza wanafunzi Wake, "Mbona Yesu

anakula pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi?".

¹⁷Yesu aliposikia haya akawaambia, "Walio wazima hawahitaji tabibu, bali walio wagonjwa. Siku kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi."

Yesu Aulizwa Kuhusu Kufunga

¹⁸Basi wanafunzi wa Yohana pamoja na Mafarisayo walikuwa wakifunga. Baadhi ya watu wakamjia Yesu na kumwuliza, "Mbona wanafunzi wa Yohana na wa Mafarisayo hufunga lakini wanafunzi Wako hawafungi?"

¹⁹Yesu akawajibu, "Wageni wa bwana arusi wawezaje kufunga wakati bwana arusi akiwa pamoja nao? Maadam bwana arusi yuko pamoja nao, hawawezi kufunga. ²⁰Lakini wakati utakuja ambapo bwana arusi ataondolewa kwao, siku hiyo ndipo watakapofunga.

²¹"Hakuna mtu ashonaye kiraka cha nguo mpya kwenye nguo iliyochakaa. Akifanya hivyo, kile kiraka kipyä kilichoshonewa kwenye nguo iliyochakaa huondoka, nayo ile nguo huchanika zaidi. ²²Wala hakuna mtu awekaye divai mpya kwenye viriba vikuukuu. Akifanya hivyo, ile divai mpya itavipasua hivyo viriba, kwa hiyo divai itamwagika na viriba vitaharibika. Divai mpya huwekwa kwenye viriba vipyä."

Bwana Wa Sabato

²³Siku moja ya Sabato, Yesu pamoja na wanafunzi Wake, walikuwa wakipita katikati ya mashamba ya nafaka. Walipokuwa wakipita wanafunzi Wake wakaanza kuvunja masuke. ²⁴Mafarisayo wakamwambia, "Tazama, mbona wanafanya jambo ambalo si halali kufanywa siku ya Sabato?"

²⁵Yesu akawajibu, Je, hamjasoma kamwe alivyofanya Daudi wakati yeye na wenzake walipokuwa na njaa na uhitaji wa chakula? ²⁶Daudi aliingia katika nyumba ya Mungu wakati Abiathari akiwa kuhani mkuu, akaila ile mikate ya Wonyesho, ambayo ilikuwa hairuhuswi mtu ye yote kuila isipokuwa makuhani, naye akawapa wenzake."

²⁷Kisha Yesu akawaambia, "Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, lakini si mwanadamu kwa ajili ya Sabato. ²⁸Hivyo, Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato."

Yesu Amponya Mtu Mwenye Mkono Uliopooza

3 Yesu akaingia tena ndani ya sinagogi na huko palikuwa na mtu mwenye mkono uliopooza. ²Wakawa wanamwangalia ili waone kama atamponya siku ya Sabato wapate sababu ya kumshtaki. ³Yesu akamwambia yule mwenye mkono uliopooza, "Njoo hapa mbele."

⁴Kisha Yesu akawauliza, "Je ni lipi lililo halali siku ya Sabato, kufanya jema au baya", kuokoa maisha au kuua?" Lakini wao wakanyamaza kimya.

⁵Yesu akawatazama pande zote kwa hasira, akahuzunika sana kwa ajili ya ugumu wa mioyo yao. Akamwambia yule mtu mwenye mkono uliopooza, "Nyosha mkono wako." Akaunyosha, nao ukapona kabisa! ⁶Kisha Mafarisayo wakatoka nje, mara wakaanza kufanya shauri la kumwua Yesu wakiwa na kundi la wafuasi wa Herode.

Umati Wa Watu Wamfuata Yesu

⁷Yesu pamoja na wanafunzi Wake wakaondoka huko wakaenda baharini, nao umati mkubwa wa watu kutoka Galilaya ukamfuata. ⁸Waliposikia mambo yote aliyokuwa akiyafanya, umati mkubwa wa watu ukamjia kutoka Uyahudi, Yerusalem, Idumaya, Ng'ambo ya Yordani pamoja na wale wa sehemu za karibu na Tiro na Sidoni. ⁹Kwa sababu ya umati mkubwa wa watu, aliwaambia wanafunzi Wake waweke tayari mashua ndogo kwa ajili Yake, ili kuwazuia watu kumsonga. ¹⁰Kwa kuwa alikuwa amewaponya wagonjwa wengi, wale wenye magonjwa walikuwa wanasukamana ili wapate kumgusa. ¹¹Kila mara pepo wachafu walipomwona, walianguka chini mbele Yake na kupiga kelele wakisema, "Wewe ndiwe Mwana wa Mungu." ¹²Lakini aliwaonya wasimseme Yeye ni nani.

Yesu Achagua Mitume Kumi Na Wawili

¹³Yesu akapanda mlimani na kuwaita wale aliyorwata, nao wakamjia. ¹⁴Akawachagua kumi na wawili ambao pia aliwaita mitume, ili wapate kuwa pamoja naye na ili apate kuwatuma kwenda kuhubiri ¹⁵na kuwa na mamlaka ya kutoa pepo wachafu. ¹⁶Hawa ndio wale kumi na wawili aliorwachagua: Simoni (ambaye alimwita Petro), ¹⁷Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye (ambao aliwaita Boanerge, maana yake Wana wa Ngurumo), ¹⁸Andrea, Filipo, Bartholomayo, Mathayo, Thomaso, Yakobo, mwana wa Alfayo, Thadayo, Simoni Mkananayo

na ¹⁹Yuda Iskariote, ambaye ndiye aliyemsaliti Yesu.

Yesu Na Beelzebuli

²⁰Ndipo Yesu aliporudi nyumbani, umati wa watu ukakusanyika tena, kiasi kwamba Yeye na wanafunzi Wake hawakuweza kula chakula. ²¹Ndugu Zake walipopata habari wakaja ili kumchukua kwa maana watu walikuwa wakisema, "Amerukwa na akili."

²²Walimu wa sheria waliotelemka kutoka Yerusalem walisema, "Amepagawa na Beelzebuli! Kwa kutumia mkuu wa pepo wachafu, anatoa pepo wachafu."

²³Basi Yesu akawaita na kuzungumza nao kwa mifano akasema: "Shetani awezaje kumtoa Shetani? ²⁴Kama ufalme ukigawanyika wenyewe kwa wenyewe, ufalme huo hauwezi kusimama. ²⁵Nayo nyumba kama ikigawanyika yenye kwa yenye, nyumba hiyo haiwezi kusimama. ²⁶Naye Shetani kama akijipinga mwenyewe akiwa amegawanyika, hawezi kusimama bali mwisho wake umewadia. ²⁷Hakuna mtu ye yote awezaye kuingia kwenye nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuteka nyara mali zake asipomfunga kwanza yule mwenye nguvu, ndipo awezapo kuteka nyara. ²⁸"Amin, amin nawaambia, dhambi zote na makufuru yote ya wanadamu watasamehewa. ²⁹Lakini ye yote anayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa kamwe, atakuwa na hatia ya dhambi ya milele".

³⁰Yesu alisema hivi kwa sababu walikuwa wanasema, "Ana pepo mchafu."

Mama Na Ndugu Zake Yesu

³¹Kisha wakaja ndugu zake Yesu pamoja na mama yake. Wakiwa wamesimama nje, wakamtuma mtu kumwita. ³²Umati wa watu ulikuwa umeketi kumzunguka wakamwambia, "Mama Yako na ndugu Zako wako nje, wanakutafuta."

³³Akawauliza, "Mama yangu na ndugu zangu ni nani?"

³⁴Kisha akawatazama wale watu waliokuwa wameketi kumzunguka pande zote, akasema, "Hawa ndio mama zangu na ndugu zangu. ³⁵Mtu ye yote anayetenda mapenzi ya Mungu huyo ndiye ndugu yangu, dada Yangu na mama Yangu."

Mfano Wa Mpanzi

4 Yesu akaanza kufundisha tena kando ya bahari. Umati wa watu uliokuwa umemkusanyikia kumzunguka ulikuwa mkubwa kiasi kwamba ilimbidi Yesu aingie kwenye mashua iliyokuwa baharini na kuketi humo. ²Akawafundisha mambo mengi kwa mifano, naye katika mafundisho yake akasema: ³"Sikilizeni! Mpanzi alitoka kwenda kupanda mbegu zake. ⁴Alipokuwa akipanda, mbegu nyingine zilianguka kando ya njia, ndege wakaja na wakazila. ⁵Nyingine zilianguka kwenye ardhi yenyе mwamba ambako hakukuwa na udongo wa kutosha. Zikaota haraka, kwa kuwa udongo ulikuwa haba. ⁶Jua lilipozidi, mimea ikanyauka na kukauka kwa kuwa mizizi yake ilikuwa haina kina. ⁷Mbegu nyingine zilianguka kwenye miiba, miiba hiyo ikakua ikaisonga hiyo mimea hivyo haikutoa mazao. ⁸Mbegu nyingine zilianguka kwenye udongo mzuri, zikaota vizuri na kukua, zikatoa mazao, moja thelathini, nyingine sitini na nyingine mia moja."

⁹Kisha Yesu akasema, "Mwenye masikio ya kusikia na asikie."

Sababu Za Mifano

¹⁰Alipokuwa peke Yake, wale waliokuwepo pamoja na wanafunzi wake kumi na wawili, wakamwuliza kuhusu mifano Yake. ¹¹Naye akawaambia, "Ninyi mmepewa kujua siri ya Ufalme wa Mungu, lakini kwa wale walioko nje, kila kitu husemwa kwa mifano ¹² ili,

'Daima waone lakini wasitambue,
daima wasikie lakini wasielewe.
Wasije wakageuka,
wakatubu na kusamehewa.'

Yesu Afafanua Maana Ya Mfano Wa Mbegu

¹³Kisha Yesu akawauliza, "Hamwelewi maana ya mfano huu? Basi mtaelewaje mifano mingine?

¹⁴Yule mpanzi hupanda neno. ¹⁵Hawa ndio wale walio kando ya njia, ambako neno lilipandwa.

Walisiapi neno, Shetani huja mara na kulichukua lile neno lililopandwa ndani yao.

¹⁶Nazo hizi ni zile mbegu zilizoanguka kwenye udongo wenye miamba, wanapolisikia neno, mara hulipokea kwa furaha. ¹⁷Basi kwa kuwa hawana mizizi, hudumu kwa muda mfupi tu, kisha dhiki au mateso yanapoinuka kwa ajili ya lile neno, wao

mara huiacha imani. ¹⁸Lakini wengine, kama mbegu iliyopandwa kwenye miiba, hulisikia lile neno, ¹⁹lakini masumbufu ya maisha haya, udanganyifu wa mali na tamaa ya mambo mengine huja na kulisonga lile neno na kulifanya lisizae. ²⁰Wengine, kama mbegu iliyopandwa kwenye udongo mzuri, hulisikia lile neno, wakalipokea na kutoa mazao: Wengine thelathini, wengine sitini na wengine mara mia moja ya ile iliyopandwa."

Mfano Wa Taa

²¹Akawaambia, "Je, taa huwashwa na kufunikwa chini ya kikapu au mvunguni mwa kitanda? Je, haiwashwi na kuwekwa juu ya kinara chake? ²²Kwa kuwa hakuna kilichofichika ambacho hakitafunuliwa, wala hakuna jambo lo lote la siri ambalo halitaletwa nuruni. ²³Mwenye masikio ya kusikia na asikie."

²⁴Naye akawaambia, "Iweni waangalifu na yale mnayosikia. Kipimo mnachotumia kuwapimia wengine ndicho kitakachotumiwa kuwapimia ninyi, hata na zaidi. ²⁵Kwa maana aliye na kitu ataongezewa na yeze asiye na kitu hata kile alicho nacho atanyang'anywa."

Mfano Wa Mbegu Inayoota

²⁶Pia akawaambia, "Ufalme wa Mungu unafanana na mtu apandaye mbegu shambani. ²⁷Akiisha kuzipanda, usiku hulala na mchana huamka, nazo mbegu huota na kukua pasipo yeze kujuia inavyokua. ²⁸Udongo huifanya iote kuwa mche, halafu suke, kisha nafaka kamili kwenye suke. ²⁹Lakini nafaka inapokuwa imekomaa, mara mkulima huingia shambani na mundu wa kuvunia maana mavuno yamekuwa tayari."

Mfano Wa Mbegu Ya Haradali

³⁰Akawaambia tena, ``Tuufananishe Ufalme wa Mungu na nini? Au tutumie mfano gani ili kuueleza? ³¹Uko kama punje ya haradali, ambayo ni mbegu ndogo sana kuliko mbegu zote zinazopandwa ardhini. ³²Lakini ikishaota, hukua ikawa mmea mkubwa kuliko yote katika bustani, ikawa na matawi makubwa hata ndege wa angani kujenga viota kwenye matawi yake."

³³Kwa mifano mingine mingi kama hii Yesu alinena nao neno Lake, kwa kadiri walivyowenza kulisikiza. ³⁴Hakusema nao neno lo lote pasipo

mifano. Lakini alipokuwa na wanafunzi Wake, aliwafafanulia kila kitu.

Yesu Atuliza Dhoruba

³⁵Siku hiyo, ilipokaribia jioni, aliwaambia wanafunzi Wake, "Tuvuke na twende mpaka ng'ambo." ³⁶Wakuacha ule umati wa watu nyuma, walimchukua vile vile kama alivyokuwa kwenye mashua. Palikuwa pia na mashua nyingine nyingi pamoja naye. ³⁷Kukawa na dhoruba kali, nayo mawimbi yakaipiga ile mashua hata ikawa karibu kujaa maji. ³⁸Wanafunzi Wake wakamwamsha, wakamwambia, "Mwalimu, hujali kama tunazama?"

³⁹Akaamka, akaukemea ule upopo, akayaambia yale mawimbi, "Uwe kimya! Tulia!" Ule upopo ukatulia, kukawa shwari kabisa.

⁴⁰Yesu akawaambia wanafunzi Wake, "Kwa nini mnaogopa hivyo? Je, bado hamna imani?"

⁴¹Nao wakawa wameogopa sana, wakaulizana, "Ni nani huyu ambaye hata upopo na mawimbi vinamtii?"

Yesu Amponya Mtu Mwenye Pepo

5 Wakafika upande wa pili wa bahari wakaingia katika nchi ya Wagerasi. ²Yesu alipotoka kwenye mashua, mara mtu mmoja mwenye pepo mchafu akatoka makaburini akakutana naye. ³Mtu huyu aliihi makaburini, wala hakuna aliyeweza kumzuia hata kwa kumfunga minyororo, ⁴kwa kuwa mara kwa mara alikuwa amefungwa kwa minyororo mikononi na miguuni, akaikata hiyo minyororo na kuzivunja zile pingu miguuni mwake. Hapakuwa na mtu ye yote aliyekuwa na nguvu za kumzuia. ⁵Usiku na mchana alikuwa makaburini na milimani, akipiga kelele na kujikatakata kwa mawe.

⁶Alipomwona Yesu kwa mbali, alimkimbia akapiga magoti mbele Yake. ⁷Akapiga kelele kwa nguvu akisema, "Una nini nami, Yesu Mwana wa Mungu Aliye Juu? Ninakuapisha kwa Mungu, usinitezse!" ⁸Kwa kuwa Yesu alikuwa amemwambia, "Mtoke mtu huyu wewe pepo mchafu!"

⁹Yesu akamwuliza, "Jina lako ni nani?"

Akamjibu, "Jina langu ni Legion^a, kwa kuwa tuko wengi." ¹⁰Akamwomba sana Yesu asiwapeleke nje ya nchi ile.

^a Legioni hapa maana yake ni Jeshi.

MARKO

¹¹Kundi kubwa la nguruwe lilikuwa karibu likilisha kando ya kilima. ¹²Wale pepo wakamsihi Yesu wakisema, "Tuamuru twende kwenye wale nguruwe, turuhusu tuwaingie." ¹³Basi Yesu akawaruhusu, nao wale pepo wakatoka wakawaingia hao nguruwe. Lile kundi lilikuwa na nguruwe wapata 2,000, likatelemkia kasi gengeni nao wakazama baharini.

¹⁴Wale waliokuwa wakichunga hao nguruwe wakakimbilia mjini na vijiji kueleza yaliyotukia. Watu wakatoka kwenda kuona hayo yaliyokuwa yametukia. ¹⁵Walipofika kwa Yesu, wakamwona yule mtu aliyejkuwa amepagawa na pepo wachafu Legioni, akiwa ameketi hapo, amevaa nguo na pia akiwa na akili zake timamu. Wakaogopa. ¹⁶Wale walioyaona mambo haya wakawaeleza watu wengine yaliyomtokea yule aliyejkuwa na pepo wachafu na lile kundi la nguruwe. ¹⁷Basi watu wakaanza kumwomba Yesu aondoke katika nchi yao.

¹⁸Yesu alipokuwa anaingia kwenye mashua, yule mtu aliyejkuwa amepagawa na pepo wachafu akamsihi Yesu waende pamoja. ¹⁹Yesu hakumruhusu, bali alimwambia, "Nenda nyumbani kwa jamaa yako ukawaeleze mambo makuu aliyokutendea Bwana na jinsi alivyokuhurumia." ²⁰Yule mtu akaenda zake akaanza kutangaza katika Dekapoli jinsi Yesu alivyomtendea, nao watu wote wakastaajabu.

Mwanamke Aponya

²¹Yesu alipokwisha kuvuka tena na kufika ng'ambo, umati mkubwa wa watu ukamzunguka, Yeye akiwa kando ya bahari. ²²Kisha mmoja wa viongozi wa sinagogi aliyeitwa Yairo, akafika pale, naye alipomwona Yesu akapiga magoti miguuni pake, ²³akamsihi akisema, "Binti yangu mdogo ni mgonjwa mahututi. Tafadhali njoo uweke mikono Yako juu yake ili apate kupona na kuishi." ²⁴Hivyo Yesu akaongozana naye.

Umati mkubwa wa watu ukamfuata, watu wakawa wanamsonga. ²⁵Hapo palikuwa na mwanamke aliyejkuwa amesumbuliwa na tatizo la kutokwa damu kwa miaka kumi na miwili. ²⁶Mwanamke huyu alikuwa ameteseka sana kwa mikono ya matabibu wengi na kutumia kila kitu alichokuwa nacho lakini badala ya kupona hali yake ilizidi kuwa mbaya. ²⁷Alikuwa amesikia habari za Yesu naye akaja kwa nyuma yake kwenye umati wa watu, akaligusa vazi

Lake,²⁸maana alisema moyoni mwake, "Kama nikiweza kuligusa vazi Lake tu, nitapona." ²⁹Mara kutoka damu kwake kukakoma, naye akajisikia mwilini mwake amepona kabisa.

³⁰Ghafula Yesu akatambua kuwa nguvu zimemtoka. Akaugeukia ule umati wa watu na kuuliza, "Ni nani aliyenigusa?"

³¹Wanafunzi Wake wakamjibu, "Unaona jinsi umati wa watu unavyokusonga, wawezaje kuuliza, 'Ni nani aliyenigusa?'"

³²Lakini Yesu akaangalia pande zote ili aone ni nani aliyejgusa. ³³Yule mwanamke, akijua kilichomtokea, akaja, akaanguka miguuni pake akitetemeka kwa hofu, akamweleza ukweli wote. ³⁴Yesu akamwambia, "Binti, imani yako imekuponya. Nenda kwa amani, upone kabisa ugonjwa wako."

Yesu Amfufua Binti Yairo

³⁵Alipokuwa bado anaongea, watu wakafika kutoka nyumbani kwa Yairo wakamwambia, "Binti yako amekufa. Kwa nini kuendelea kumsumbu Mwalimu?"

³⁶Kwa kusikia hayo waliyosema, Yesu akamwambia huyo kiongozi wa sinagogi, "Usiogope. Amini tu."

³⁷Hakumruhusu mtu mwagine ye yote amfuate isipokuwa Petro, Yakobo na Yohana nduguye Yakobo. ³⁸Walipofika nyumbani kwa yule kiongozi wa sinagogi, Yesu akaona ghasia, watu wakilia na kuomboleza kwa sauti kubwa. ³⁹Alipokwisha kuingia ndani, akawaambia, "Kwa nini mnafanya ghasia na kulia? Mtoto hajafa bali amelala tu." ⁴⁰Wale watu wakamcheka kwa dharau.

Lakini Yeye akawatoa wote nje, akawachukua baba na mama wa yule mtoto pamoja na wale wanafunzi aliokuwa nao. Wakaingia ndani mpaka pale alipokuwa yule mtoto. ⁴¹Akamshika mtoto mkono akamwambia, "Talitha, Cumi^b." (Maana yake, "Msichana ninakuambia amka!") ⁴²Mara yule msichana akasimama, akaanza kutembea. Alikuwa na umri wa miaka kumi na miwili. Walipoona haya, wakastaajabu sana. ⁴³Yesu akawaagiza kwa ukali wasimweleze mtu ye yote jambo hili, naye akawaambia wampe yule msichana chakula.

^{b41} 'Talitha Cumi' ni lugha ya Kiaramu ambayo maana yake ni "Msichana amka!"

Nabii Hana Heshima Kwo

6 Yesu akaondoka huko na kwenda mji wa kwo, akiwa amefuatana na wanafunzi Wake. ²Ilipofika siku ya Sabato, akaanza kufundisha katika sinagogi na wengi waliomsikia wakashangaa.

Wakauliza, "Mtu huyu ameyapata wapi mambo haya yote? Tazama ni hekima ya namna gani hii aliyopewa? Tazama matendo ya miujiza ayafanyayo kwa mikono Yake! ³Huyu si yule seremala, mtoto wa Maria? Nao ndugu zake si Yakobo, Yose, Yuda na Simoni? Dada zake wote si tuko nao hapa petu?" Nao wakachukizwa sana kwa ajili Yake wakakataa kumwamini.

⁴Yesu akawaambia, "Nabii hakosi heshima isipokuwa katika mji wake mwenyewe na miongoni mwa jamaa na ndugu zake."

⁵Hakufanya miujiza yo yote huko isipokuwa kuweka mikono Yake juu ya wagonjwa wachache na kuwaponya. ⁶Naye akashangazwa sana kwa jinsi wasivyokuwa na imani.

Yesu Awatuma Wale Kumi Na Wawili

Kisha Yesu akawa anakwenda huku na huko kutoka kijiji kimoja hadi kingine akifundisha. ⁷Akawaita wale kumi na wawili, akawatuma wawili wawili na kuwapa mamlaka juu ya pepo wachafu wawatooe.

⁸Akawaagiza wasichukue cho chote kwa ajili ya safari isipokuwa fimbo tu. Wasichukue mkate, wala mkoba, wala fedha kwenye mikanda yao, ⁹bali wavae viatu, lakini wasivae nguo ya ziada.

¹⁰Akawaambia, "Mkiingia kwenye nyumba yo yote, kaeni humo hadi mtakapoondoka katika mji huo.

¹¹Kama mahali po pote hawatawakaribsha wala kuwasikiliza, mtakapoondoka huko, kung'uteni mavumbi yaliyoko miguuni mwenu, ili kuwa ushuhuda dhidi yao."

¹²Kwa hiyo wakatoka na kuhubiri kwamba inawapasa watu watubu, waache dhambi.

¹³Wakatoa pepo wachafu wengi, wakawapaka wagonjwa wengi mafuta na kuwaponya.

Yohana Mbatizaji Akatwa Kichwa

¹⁴Mfalme Herode akasikia habari hizi, kwa maana Jina la Yesu lilikuwa limejulikana kila mahali. Watu wengine walikuwa wakisema, "Yohana Mbatizaji amefufuka kutoka kwa wafu ndio maana uwezo wa kutenda miujiza unafanya

kazi ndani Yake! ".

¹⁵Wengine wakasema, "Yeye ni Eliya."

Nao wengine wakasema, "Yeye ni nabii, kama mmojawapo wa wale manabii wa zamani."

¹⁶Lakini Herode aliposikia habari hizi, akasema, "Huyo ni Yohana Mbatizaji, niliyemkata kichwa, amefufuka!"

¹⁷Kwa kuwa Herode alikuwa ameagiza kwamba Yohana Mbatizaji akamatwe, afungwe na kutiwa gerezani. Alifanya hivi kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo ndugu yake, ambaye alikuwa amemwoa. ¹⁸Yohana alikuwa amemwambia Herode, "Si halali wewe kumwoa mke wa ndugu yako." ¹⁹Kwa hiyo Herodia alikuwa amemwekea Yohana kinyongo akataka kumwua.

Lakini hakuweza, ²⁰kwa sababu Herode alimwogopa Yohana akija kwamba ni mtu mwenye haki na mtakatifu, akawa anamlinda. Herode alifadhaika sana alipomsikia Yohana, lakini bado alipenda kumsikiliza.

²¹Hatimaye Herodia alipata wasaa aliokuwa akiutafuta. Mfalme Herode wakati wa Sikuu yake ya kuzaliwa alifanya karamu kubwa, akawaalika maafisa wake wakuu, majemadari wa jeshi na watu mashuhuri wa Galilaya. ²²Binti yake Herodia alipoingia na kucheza, akamfurahisha Herode pamoja na wageni wake walioalikwa chakulani.

Mfalme Herode akamwambia yule binti, "Niombe kitu cho chote utakacho, nami nitakupa."

²³Tena akamwahidi kwa kiapo akamwambia, "Cho chote utakachoomba nitakupa, hata kama ni nusu ya ufalme wangu."

²⁴Yule binti akatoka nje akaenda kumwuliza mama yake, "Niombe nini?"

Mama yake akajibu, "Omba kichwa cha Yohana Mbatizaji."

²⁵Yule binti akarudi haraka kwa mfalme akamwambia, "Nataka unipe sasa hivi kichwa cha Yohana Mbatizaji kwenye sinia."

²⁶Mfalme akasikitika sana, lakini kwa sababu alikuwa ameapa mbele ya wageni wake hakutaka kumkatalia. ²⁷Mara mfalme akatuma askari mmojawapo wa walini wake kukileta kichwa cha Yohana. Akaenda na kumkata Yohana kichwa humo gerezani, ²⁸akakileta kichwa chake kwenye sinia na kumpa yule msichana, naye yule msichana akampa mama yake. ²⁹Wanafunzi wake walipopata habari hizi, wakaja kuuchukua mwili wake, wakauzika kaburini.

Yesu Awalisha Watu 5,000

³⁰Wale wanafunzi wa Yesu wakamkusanyikia na kumpa taarifa ya mambo yote waliyokuwa wamefanya na kufundisha. ³¹Basi kwa kuwa watu wengi mno walikuwa wakija na kutoka, hata wakawa hawana nafasi ya kula, Yesu akawaambia wanafunzi Wake, "Twendeni peke yetu mahali pa faragha, mpate kupumzika."

³²Hivyo wakaondoka kwa mashua peke yao wakaenda mahali pa faragha pasipo na watu. ³³Lakini watu wengi waliowaona wakiondoka, wakawatambua, nao wakawatangulia haraka kwa miguu kutoka katika mijji yote nao wakatangulia kufika. ³⁴Yesu alipofika nchi kavu na kuuona huo umati wa watu, aliwaonea huruma kwa maana walikuwa kama kondoo wasiokuwa na mchungaji. Kwa hiyo akaanza kuwafundisha mambo mengi.

³⁵Mchana ulipokuwa umeendelea sana, wanafunzi Wake wakamwendea, wakamwambia, "Mahali hapa ni mbali na pasipo na watu, nazo saa zimekwenda sana. ³⁶Waage watu ili waweze kwenda sehemu za mashambani na vijiji vya jirani, wakajinunule chakula.

³⁷Lakini Yesu akawajibu, "Wapeni ninyi chakula."

Wakamwambia, "Je, twende tukanunue mikate ya dinari 200^a ili tuwape watu hawa wale?"

³⁸Akawauliza, "Kuna mikate mingapi? Nendeni mkaangalie."

Walipokwisha kuona wakarudi, wakamwambia, "Kuna mikate mitano na samaki wawili."

³⁹Kisha Yesu akawaamuru wawaketishe watu makundi makundi kwenye majani, ⁴⁰nao wakaketi kwenye makundi ya watu mia mia na wengine hamsini hamsini. ⁴¹Yesu akaichukua ile mikate mitano na wale samaki wawili akatazama mbinguni, akashukuru, kisha akaimega ile mikate, akawapa wanafunzi Wake ili wawagawie wale watu wote. Pia akawagawia wote wale samaki wawili. ⁴²Watu wote wakala, wakashiba. ⁴³Wanafunzi Wake wakakusanya vipande vilivyosalia vya mikate na samaki, wakajaza vikapu kumi na viwili. ⁴⁴Idadi ya wanaume waliokula walikuwa 5,000.

^a³⁷ Dinari 200 – dinari moja ilikuwa sawa na mshahara wa kibarua kwa siku. Hivyo dinari 200 ni sawa na mshahara wa siku 200.

Yesu Atembea Juu Ya Maji

⁴⁵Mara Yesu akawataka wanafunzi Wake waingie kwenye mashua watangulie kwenda Bethsaida, wakati Yeye anauaga ule umati wa watu. ⁴⁶Baada ya kuwaaga wale watu, akaenda mlimani kuomba.

⁴⁷Ilipofika jioni, ile mashua ilikuwa imefika katikati ya bahari na Yesu alikuwa peke yake katika nchi kavu. ⁴⁸Akawaona wanafunzi Wake wanahangaika na kupiga makasia kwa nguvu, kwa sababu upepo ulikuwa wa mbisho. Karibu na mapambazuko, Yesu akawaendea wanafunzi Wake, akitembea juu ya maji. Alikuwa karibu kuwapita, ⁴⁹lakini walipomwona akitembea juu ya maji, wakadhani ni mzymu, wakapiga yowe, ⁵⁰kwa sababu wote walipomwona waliogopa.

Mara Yesu akasema nao, akawaambia, "Jipeni moyo! Ni Mimi, msilogope!" ⁵¹Akapanda kwenye mashua yao na ule upepo ukakoma! Wakashangaa kabisa. ⁵²Kwa kuwa walikuwa hawajaelewa kuhusu ile mikate, mioyo yao ilikuwa migumu.

⁵³Walipokwisha kuvuka, wakafika Genezareti, wakatia nanga. ⁵⁴Mara waliposhuka kutoka katika mashua yao, watu wakamtambua Yesu, ⁵⁵wakaenda katika vijiji vyote upesi, wakawabeba wagonjwa kwenye mikeka ili kuwapeleka mahali po pote waliposikia kuwa Yesu yupo. ⁵⁶Kila mahali Yesu alipokwenda, iwe vijijini, mijini na mashambani, watu waliwaweka wagonjwa wao masokoni, wakamwomba awaruhusu hao wagonjwa waguse japo upindo wa vazi Lake. Nao wote waliomgusa, waliponywa.

Kilicho Safi Na Kilicho Najisi

7 Mafarisayo na baadhi ya walimu wa sheria waliokuwa wametoka Yerusalem wakakusanyika mbele ya Yesu. ²Wakawaona baadhi ya wanafunzi Wake wakila chakula kwa mikono iliyo najisi, yaani, bila kunawa kama ilivyotakiwa na sheria ya dini ya Wayahudi. ³Kwa kuwa Mafarisayo na Wayahudi wote hawali chakula pasipo kunawa kwa kufuata desturi za wazee wao. ⁴Wanapotoka sokoni hawawezi kula pasipo kunawa. Pia kuna desturi nyiringine nyangiwanazofuata kama vile jinsi ya kuosha vikombe, vyungu na vyombo vya shaba.

⁵Kwa hiyo wale Mafarisayo na walimu wa sheria wakamwuliza Yesu, "Mbona wanafunzi wako hawafuati desturi za wazee wetu na badala yake wanakula kwa mikono najisi?"

⁶Yesu akawajibu, "Nabii Isaya alisema ukweli alipotabiri juu yenu, ninyi wanafiki, kama ilivyoandikwa:

"Watu hawa wananiheshimu kwa midomo yao,
lakini miyoni mwao wako mbali nami.
⁷Huniabudu bure,
wakifundisha mapokeo ya wanadamu."

⁸Ninyi mmeziacha amri za Mungu na kushika desturi za watu."

⁹Naye akawaambia, "Ninyi mnayo njia nzuri ya kukataa amri za Mungu ili mpate kuzishika desturi zenu! ¹⁰Kwa mfano, Mose alisema, 'Waheshimu baba yako na mama yako' na 'Ye yote amtukanaye baba yake au mama yake auwe.' ¹¹Lakini ninyi mwasema mtu akimwambia baba yake au mama yake kuwa, "Msaada ambao ningekupa ni Korbani," yaani, umetengwa kama sadaka kwa Mungu, ¹²basi hawajibiki tena kumsaidia baba yake au mama yake. ¹³Kwa njia hiyo ninyi mnabatilisha neno la Mungu kwa taratibu zenu mlizojiweke. Nanyi mnafanya mambo mengi ya jinsi hiyo."

¹⁴Yesu akaita tena ule umati wa watu akawaambia, "Nisikilizeni, kila mmoja wenu na mwelewe jambo hili. ¹⁵Hakuna kitu kinachomwingia mtu kimtiacho unajisi, lakini kile kimtokacho ndicho kimtiacho unajisi. ¹⁶Kama mtu ye yote ana masikio ya kusikia na asikie."

¹⁷Akiisha kuuacha ule umati wa watu na kuingia ndani, wanafunzi Wake wakamwuliza maana ya mfano ule. ¹⁸Akawajibu, "Hata nanyi hamwelewi? Hamtambui kwamba kitu kimwingiacho mtu hakimtii unajisi? ¹⁹Mtu akila kitu hakiingii moyoni mwake bali tumboni na baadaye hutolewa nje ya mwili wake. (Kwa kusema hivi, Yesu alivihalalisha vyakula vyote kuwa ni safi.)"

²⁰Akaendelea kusema, "Kile kimtokacho mtu ndicho kimtiacho unajisi. ²¹Kwa maana kutoka ndani ya moyo wa mtu hutoka: Mawazo mabaya, uasherati, ²²wizi, uuaji, uzinzi, tamaa mbaya, uovu, udanganyifu, ufisadi, wivu, matukano, kiburi na upumbavu. ²³Maovu haya yote hutoka ndani ya mtu nayo ndiyo yamtayo mtu unajisi."

Imani Ya Mwanamke Msirofoinike

²⁴Ndipo Yesu akaondoka hapo akaenda sehemu za Tiro. Akaingia katika nyumba moja, naye hakutaka mtu ye yote ajue kwamba yuko humo. Lakini hakuweza kujificha. ²⁵Lakini mwanamke mmoja ambaye binti yake mdogo alikuwa na pepo mchafu, akaja na kumpigia magoti miguuni pake. ²⁶Basi huyo mwanamke hakuwa Myahudi, bali wa asili ya Kisirofoinike^a. Akamsihi Yesu amtoe binti yake huyo pepo mchafu.

²⁷Yesu akamwambia, "Waache watoto washibe kwanza, kwa maana si vema kuchukua chakula cha watoto na kuwatupia mbwa."

²⁸Lakini yule mwanamke akamjibu, "Bwana, hata mbwa walio chini ya meza hula makombo ya chakula cha watoto."

²⁹Ndipo Yesu akamjibu, "Kwa sababu ya jibu lako, endenda zako nyumbani, yule pepo machafu amemtoka binti yako."

³⁰Akaenda zake nyumbani akamkuta binti yake amelala kitandani, yule pepo mchafu akiwa amemtoka.

Yesu Amponya Mtu Aliyekuwa Kiziwi Na Bubu

³¹Kisha Yesu akaondoka sehemu za Tiro, akapita katikati ya Sidoni, hadi Bahari ya Galilaya na kuingia eneo la Dekapoli. ³²Huko, watu wakamletea Yesu mtu mmoja kiziwi, ambaye pia alikuwa na kigugumizi, wakamwomba awekee mkono Wake juu ya huyo mtu na amponye.

³³Baada ya Yesu akampeleka yule kiziwi kando mbali na watu, Yesu akatia vidole vyake masikioni mwa yule mtu. Kisha akatema mate na kuugusa ulimi wa yule mtu. ³⁴Ndipo Yesu akatazama mbinguni, akavuta hewa ndani kwa nguvu akamwambia, "Efatha!" yaani, "Funguka!" ³⁵Mara masikio yake yakafunguka na ulimi wake ukaachiwa akaanza kuongea sawasawa.

³⁶Yesu akawaamuru wasimwambie mtu ye yote habari hizi. Lakini kadiri alivyowazuia, ndivyo walivyozidi kutangaza kwa bidii. ³⁷Walistaajabu mno. Wakasema, "Amefanya mambo yote vizuri mno! Amewawezesha viziwi wasikie na bubu waseme!"

^a²⁶ "Asili ya Kisirofoinike" ni watu waliokuwa na asili ya Kifoinike lakini kutoka Syria ili kuwatofautisha na Wafoinike wa Libya.

Yesu Alisha Watu 4000

8 Katika siku hizo, umati mkubwa wa watu ulikusanyika tena. Kwa kuwa walikuwa hawana chakula, Yesu akawaita wanafunzi wake akawaambia, ²"Ninauhurumia huu umati wa watu, kwa sababu sasa wamekuwa nami kwa muda wa siku tatu na hawana chakula. ³Nikiwaaga waende nyumbani bila kula, watazimia njiani kwa sababu baadhi yao wametoka mbali. "

⁴Wanafunzi wake wakamjibu, "Lakini hapa nyikani tutapata wapi mikate ya kutosha kuwalisha?"

⁵Yesu akawauliza, "Mna mikate mingapi?"

Wakajibu, "Tuna mikate saba."

⁶Akawaambia watu waketi chini. Akiisha kuichukua mikate saba na kushukuru, akaimega na kuwapa wanafunzi wake ili wawagawie watu. Wanafunzi wake wakafanya hivyo. ⁷Walikuwa pia na visamaki vichache, Yesu akavibariki, akawaamuru wanafunzi wake wawagawie watu. ⁸Wale watu walikula na kutosheka, baadaye wanafunzi wakakusanya vipande vilivysalia wakajaza vikapu saba. ⁹Watu waliokula walikuwa wapata 4000. Akiisha kuwaaga, ¹⁰aliingia kwenye mashua pamoja na wanafunzi wake akaenda sehemu za Dalmanutha.

¹¹Mafarisayo wakaja, wakaanza kumhoji Yesu. Ili kumtega, wakamwomba awaonyeshe ishara kutoka mbinguni. ¹²Akahuzunika moyoni, akawaambia, "Kwa nini kizazi hiki kinataka ishara? Amin, nawaambieni, hakitapewa ishara yo yote." ¹³Kisha akawaacha, akarudi kwenye mashua, akavuka hadi ng'ambo .

Chachu Ya Mafarisayo Na Ya Herode

¹⁴Wanafunzi walikuwa wamesahau kuleta mikate ya kutosha. Walikuwa na mkate mmoja tu kwenye mashua. ¹⁵Yesu akawaonya: "Jihadharini na chachu ya Mafarisayo na ya Herode."

¹⁶Wakaanza kujadiliana wao kwa wao wakasema, "Anasema hivi kwa kuwa hatukuleta mikate."

¹⁷Yesu akifahamu majadiliano yao, akawauliza: "Mbona mnazungumzia kuhusu kutokuwa na mikate? Bado hamtambui wala kuelewa? Je, mbona mioyo yenu ni migumu kiasi hicho? ¹⁸Mna macho lakini mnashindwa kuona, mna masikio lakini mnashindwa kusikia? Je, hamkumbuki? ¹⁹Nilipoimega ilemikate mitano kuwalisha watu elfu tano, mlikusanya vikapu

vingapi vilivyojaa vya masazo?"

Wakamjibu, "Kumi na viwili."

²⁰"Je ? nilipomega ile mikate saba kuwalisha watu 4,000, mlikusanya vikapu vingapi vilivyojaa vya masazo?"

Wakamjibu, "Saba."

²¹Ndipo akawaambia, Akawauliza, "Je, bado tu hamwelewi?"

Yesu Amponya Kipofu Huko Bethsaida

²²Wakafika Bethsaida na baadhi ya watu wakamleta mtu mmoja kipofu mmoja wakamsihi Yesu amguse. ²³Yesu akamshika mkono huyo kipofu akampeleka nje ya kijiji. Baada ya kuyatemea mate macho ya yule kipofu na kumwekea mikono, Yesu akamwuliza, "Unaona cho chote?"

²⁴Yule kipofu akaangalia, akasema, "Ninaona watu, wanaonekana kama miti inayotembea."

²⁵Yesu akamwekea tena mikono machoni. Kisha macho yake yakafunguka, kuona kwake kukarejea kuona kila kitu kwa udhahiri. ²⁶Yesu akamwaga aende nyumbani kwake, akimwambia, "Hata kijijini usiingie."

Petro Amkiri Yesu Kuwa Ndiye Kristo

²⁷Yesu na wanafunzi wake wakaondoka kwenda katika vijiji vya Kaisaria Filipi. Walipokuwa njiani Yesu akawauliza, "Watu husema mimi ni nani?"

²⁸Wakamjibu, "Baadhi husema wewe ni Yohana Mbatizaji, wengine husema ni Eliya na wengine husema wewe ni mmojawapo wa manabii."

²⁹Akawauliza, "Je, ninyi, mnasema mimi ni nani?"

Petro akajibu, "Wewe ndiye Kristo."

³⁰Akawaonya wasimwambie mtu ye yote habari zake.

Yesu Atabiri Juu Ya Kifo Chake

³¹Ndipo akaanza kuwafundisha wanafunzi wake kuwa Mwana wa Adamu atapata mateso mengi na kukataliwa na wazee, viongozi wa makuhani, na walimu wa sheria na kwamba atauawa na baada ya siku tatu atafufuka.

³²Aliyasema haya wazi wazi, ndipo Petro akamchukua kando akaanza kumkemea.

³³Lakini Yesu alipogeuka na kuwaangalia wanafunzi wake, akamkemea Petro, akasema, "Rudi nyuma yangu Shetani! Wewe huwazi yaliyo ya Mungu bali ya wanadamu."

³⁴Ndipo akauita ule umati wa watu pamoja na wanafunzi wake, akasema, "Mtu ye yote akitaka kunifuata, ni lazima ajikane mwenyewe, auchukue msalaba wake, anifuate. ³⁵Kwa maana mtu yeyote anayetaka kuiokoa nafsi ataipoteza, lakini yeye ayapotezaye maisha yake kwa ajili yangu na kwa ajili ya Injili ataiokoa. ³⁶Mtu atafaidiwa nini kama akiupata ulimwengu wote lakini akaipoteza nafsi yake? ³⁷Au mtu atatoa nini apate tena maisha yake? ³⁸Mtu ye yote anayenionea aibu mimi na maneno yangu katika kizazi hiki cha uzinzi na cha dhambi, Mwana wa Adamu, atamwonea aibu wakati nitakapokuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na malaika watakatifu."

9 Yesu akaendelea kuwaambia, "Amin, amin nawaambia, kuna watu waliosimama hapa ambao hawataonja mauti kabla ya kuuona Ufalme wa Mungu ukija katika nguvu."

Yesu Ageuka Sura

²Baada ya siku sita, Yesu akawachukua petro, Yakobo na Yohana akawapeleka juu ya mlima mrefu, mahali walipokuwa faraghani. Huko, Yesu akageuka sura mbele yao. ³Mavazi Yake yakawa na weupe wa kuzima macho, meupe kuliko ambavyo mtu ye yote duniani angaliweza kuyang'arisha. ⁴Mose na Eliya wakawatokea, wakawa wanazungumza na Yesu.

⁵Petro akamwambia Yesu, "Mwalimu, ni vizuri sisi tukae hapa. Turuhusu tujenge vibanda vitatu : Kimoja chako, kimoja cha Mose na Kingine cha Eliya." ⁶Petro hakujua aseme nini kwa maana yeye na wenzake walikuwa wameogopa sana.

⁷Ndipo pakatokea wingu, likawafunika, nayo sauti kutoka katika lile wingu ikasema, "Huyu ni Mwanangu, nimpendaye, msikilizeni Yeye."

⁸Mara walipotazama huku na huku, hawakuona tena mtu mwininge ye yote pamoja nao isipokuwa Yesu.

⁹Walipokuwa wakishuka kutoka mlimani, Yesu akawakataza wasimwambie mtu ye yote mambo waliyoona, mpaka Mwana wa Adamu atakapofufuka kutoka kwa wafu. ¹⁰Wakalihifadhi jambo hilo wao wenyewe, lakini wakawa wanajuliza "huku kufufuka kwa wafu" maana

yake nini.

¹¹Wakamwuliza, "Kwa nini walimu wa sheria husema kwamba ni lazima Eliya aje kwanza?"

¹²Yesu akawajibu, "Ni kweli, Eliya yuaja kwanza, ili kurudisha upya mambo yote. Mbona basi imeandikwa kwamba Mwana wa Adamu ni lazima ateseke sana na kudharauliwa? ¹³Lakini ninawaambia, Eliya amekwisha kuja nao wakamtendea walivyopenda, kama ilivyoandikwa kumhusu yeye."

Kuponywa Kwa Mvulana Mwenye Pepo Mchafu

¹⁴Walipowafikia wale wanafunzi wengine, wakawakuta wamezungukwa na umati mkubwa wa watu na baadhi ya walimu wa sheria wakibishana nao. ¹⁵Mara wale watu walipomwona Yesu, wakastaajabu sana, wakamkimbilia, ili kumsalimu.

¹⁶Akawauliza wanafunzi Wake, "Mnabishana nao kuhusu nini?"

¹⁷Mtu mmoja mionganoni mwa ule umati wa watu akajibu, "Mwalimu, nilimleta kwako mwanangu ambaye ana pepo mchafu ambaye ana mfanya asiweze kuongea. ¹⁸Kila mara huyo pepo mchafu ampagaapo mwanangu, humwangusha chini na kumfanya atokwe povu mdomoni na kusaga meno, kisha mwili wake hukauka. Niliwaomba wanafunzi wako wamtoe huyo pepo mchafu, lakini hawakuweza."

¹⁹Yesu akawaambia, "Enyi kizazi kisicho na imani! Nitakuwa pamoja nanyi mpaka lini? Nitachukuliana nanyi mpaka lini? Mletoni huyo mvulana kwangu."

²⁰Nao wakamleta yule mvulana. Yule pepo mchafu alipomwona Yesu, mara akamtia yule mvulana kifafa, akaanguka, akagaagaa chini huku akitokwa na povu kinywani.

²¹Yesu akamwuliza baba yake, "Mwanao amekuwa akitokewa na hali hii tangu lini?"

Akamjibu, "Tangu utoto wake. ²²Mara kwa mara huyo pepo mchafu amekuwa akimwangusha kwenye moto au kwenye maji ili kumwangamiza. Lakini kama unaweza kufanya jambo lo lote, tafadhali tuhurumie utusaidie."

²³Yesu akamwambia, "Kama ukiweza kuamini, yote yawezekana kwake yeye aaminiye."

²⁴Mara baba yake yule mvulana akapiga kelele akisema, "Ninaamini. Nisaidie kutokuamini kwangu!" ²⁵Yesu alipoona kwamba umati wa watu

unakusanyika pamoja mbio, akamkemea yule pepo mchafu, akimwambia, "Wewe pepo bubu na kiziwi, nakuamuru umtoke wala usimwingie tena!"

²⁶Yule pepo mchafu akiisha kupiga kelele, akamtia kifafa kwa nguvu, akamtoka. Yule mvulana alikuwa kama maiti, hivyo watu wengi wakasema, "Amekufa." ²⁷Lakini Yesu akamshika mkono akamwinua, naye akasimama.

²⁸Baada ya Yesu kuingia ndani ya nyumba, wanafunzi Wake wakamwuliza wakiwa peke yao, "Mbona sisi hatukuweza kumtoa huyo pepo mchafu?"

²⁹Yesu akawajibu, "Hali hii haiwezi kutoka isipokuwa kwa kuomba na kufunga."

Yesu Atabiri Tena Kifo Chake Na Ufufuo

³⁰Wakaondoka huko, wakapitia Galilaya. Yesu hakutaka mtu ye yote afahamu mahali walipo ³¹kwa maana alikuwa anawafundisha wanafunzi Wake. Akawaambia, "Mwana wa Adamu atasalitiwa na kutiwa mikononi mwa watu nao watamwua, naye siku tatu baada ya kuuawa atafufuka." ³²Lakini wao hawakuelewa kile alichokuwa aksema nao waliogopa kumwuliza.

Mabishano Kuhusu Aliye Mkoo Zaidi Wote

³³Basi wakafika Kapernaumu na baada ya kuingia nyumbani akawaauliza, "Mlikuwa mnabishana nini kule njiani?" ³⁴Lakini hawakumjibu, kwa sababu njiani walikuwa wakibishana kuhusu nani miongoni mwa aliye kuwa mkoo zaidi ya wote.

³⁵Akaketi, akawaita wote kumi na wawili akawaambia: 'Kama mtu ye yote akitaka kuwa wa kwanza hana budi kuwa wa mwisho na mtumishi wa wote.'

³⁶Kisha akamchukua mtoto mdogo akamsimamisha katikati yao, akamkumbatia, akawaambia, ³⁷"Mtu ye yote amkaribishaye mmoja wa hawa watoto wadogo, kwa Jina Langu anikaribisha Mimi. Naye ananikaribishaye Mimi, amkaribisha Baba yangu aliyenituma."

Ye Yote Asiye Kinyume Nasi Yuko Upande Wetu

³⁸Yohana akamwambia, "Mwalimu, tumemwona mtu akitoa pepo wachafu kwa Jina Lako nasi tukamkataza kwa sababu yeye si mmoja wetu."

³⁹Yesu akasema, "Msimkataze, hakuna ye

yote atendaye miujiza kwa Jina Langu ambaye baada ya kitambo kidogo aweza kunena lo lote baya dhidi Yangu. ⁴⁰Kwa maana ye yote asiye kinyume chetu yuko upande wetu. ⁴¹Amin, amin nawaambia, ye yote awapaye ninyi kikombe cha maji kwa Jina Langu kwa sababu ni mali ya Kristo, hakika hataikosa thawabu yake."

Kusababisha Kutenda dhambi

⁴²Kama mtu ye yote akimsababisha mmojawapo wa wadogo hawa wanaoniamini kutenda dhambi, ingekuwa afadhali mtu huyo afungiwe shingoni mwake jiwe kubwa la kusagia na kutoswa baharini. ⁴³Kama mkono wako ukikusababisha kutenda dhambi, ukate. Ni afadhali kuingia katika uzima ukiwa na mkono mmoja kuliko kuwa na mikono miwili ukaingia jehanam mahali ambako moto hauzimiki. [⁴⁴Mahali ambako funza wake hawafi wala moto wake hauzimiki.] ⁴⁵Kama mguu wako ukikusababisha kutenda dhambi, ukate. Ni afadhali kuingia katika uzima ukiwa kilema kuliko kuwa na mguu miwili ukaingia jehanam mahali ambako moto hauzimiki. [⁴⁶Mahali ambako funza wake hawafi wala moto hauzimiki.] ⁴⁷Nalo jicho lako litakusababisha kutenda dhambi, ling'oe. Ni afadhali kuwa chongo ukaingia katika Ufalme wa Mungu kuliko kuwa na macho mawili na ukatupwa jehanam. ⁴⁸Mahali ambako

"funza wake hawafi,
wala moto hauzimiki."

⁴⁹Kila mmoja atatiwa chumvi kwa moto.

⁵⁰"Chumvi ni nzuri, lakini ikipoteza ladha yake utaifanyaje ili iweze kukolea tena? Mwe na chumvi ndani yenu, mkaishi kwa amani, kila mmoja na mwenzake."

Mafundisho Kuhusu Talaka

10 Yesu akaondoka huko akavuka Mto wa Yordani, akaenda sehemu ya Uyahudi. Umati mkubwa wa watu ukamjla tena na kama ilivyokuwa desturi Yake akawafundisha.

²Baadhi ya Mafarisayo wakaja ili kumjaribu kwa kumwuliza, "Je, ni halali mtu kumwacha mke wake?"

³Yesu akawajibu, "Je, Mose aliwaamuru nini?"

⁴Wakajibu, "Mose aliruhusu kwamba mume anaweza kumwandikia mkewe hati ya talaka na

kumwacha."

⁵Yesu akawaambia, "Mose aliwaandikia sheria hiyo kwa sababu ya ugumu wa miyo yenu. ⁶Lakini tangu mwanzo wa uumbaji, 'Mungu aliwaumba mume na mke. ⁷Kwa sababu hii mwanaume atamwacha baba yake na mama yake na kuambatana na mkewe na hao wawili, watakuwa mwili mmoja.' ⁸Kwa hiyo hawatakuwa wawili tena bali mwili mmoja. ⁹Basi, alichokiunganisha Mungu, mwanadamu asikitenganishe"

¹⁰Walipokuwa tena ndani ya nyumba, wanafunzi Wake wakamwuliza kuhusu jambo hili. ¹¹Akajibju, "Mtu ye yote anayemwacha mkewe na kuoa mke mwingine, azini naye. ¹²Naye mwanamke anayemwacha mumewe na kuolewa na mume mwingine, anazini pia."

Yesu Anawabariki Watoto Wadogo

¹³Watu walikuwa wakimletea Yesu watoto wadogo ili awaguse lakini wanafunzi Wake wakawakemea. ¹⁴Yesu alipoona yaliyokuwa yakinukia akachukizwa, akawaambia wanafunzi Wake, "Waacheni watoto wadogo waje kwangu, wala msiwazue, kwa maana Ufalme wa Mungu ni wa watu kama hawa. ¹⁵Amin, amin nawaambia, mtu ye yote asiyeukubali Ufalme wa Mungu kama mtoto mdogo, hatauingia kamwe." ¹⁶Akawachukua watoto mikononi mwake, akawakumbatia, akaweka mikono Yake juu yao, akawabariki."

Kijana Tajiri

¹⁷Yesu alipokuwa anaondoka, mtu mmoja akamkimbilia, akapiga magoti mbele Yake, akamwuliza, "Mwalimu mwema, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?"

¹⁸Yesu akamwambia, "Mbonye unaniita mwema? Hakuna aliye mwema isipokuwa Mungu peke Yake. ¹⁹Unazijua amri: 'Usiue, Usizini, Usilibe, Usishuhudie uongo, usidanganye, waheshimu baba yako na mama yako.'

²⁰Akamjibu, "Mwalimu, amri hizi zote nimezishika tangu nikiwa mtoto."

²¹Yesu akamtazama na kumpenda, akamwambia, "Umepungukiwa na kitu kimoja, nenda ukauze kila kitu ulicho nacho uwape maskini hizo fedha, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuate."

²²Yule mtu aliposikia hayo, akasikitika sana, akaondoka kwa huzuni kwa sababu alikuwa na

mali nyangi.

²³Yesu akatazama pande zote, akawaambia wanafunzi Wake, "Itakuwa vigumu sana kwa wenye mali kuingia kwenye Ufalme wa Mungu!"

²⁴Wanafunzi Wake wakashangazwa sana na maneno hayo. Lakini Yesu akawaambia tena, "Wanangu, tazama jinsi ilivyo vigumu kwa wale wanaotumainia mali kuingia katika Ufalme wa Mungu. ²⁵Ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko tajiri^a kuingia katika Ufalme wa Mungu."

²⁶Wanafunzi Wake wakashangaa mno. Wakaulizana wao kwa wao, "Ni nani basi aezaye kuokolewa?"

²⁷Yesu akawatazama, akawaambia, "Kwa mwanadamu hili haliwezekani, lakini kwa Mungu sivyo. Yote kwa Mungu yanawezekana."

²⁸Petro akaanza kumwambia, "Tazama, tumeacha kila kitu na kukufuata Wewel!"

²⁹Yesu akasema, "Amin, nawaambia, hakuna mtu ye yote aliyeacha nyumba, ndugu waume, au ndugu wake, mama, baba, watoto au mashamba kwa ajili Yangu na kwa ajili ya Injili, ³⁰ambaye hatalipwa mara mia katika ulimwengu huu, nyumba, ndugu waume, ndugu wake, mama, baba, watoto, mashamba pamoja na mateso kisha uzima wa milele katika ulimwengu ujao. ³¹Lakini wengi walio wa kwanza watakuwa wa mwisho na wa mwisho watakuwa wa kwanza."

Yesu Atabiri Mara Ya Tatu Kufu Na Kufufuka Kwake

³²Walikuwa njiani wakipanda kwenda Yerusalem na Yesu alikuwa ametangulia. Wanafunzi Wake walishangaa, nao watu waliowafuata walijawa na hofu. Yesu akawachukua tena wale wanafunzi Wake kumi na wawili kando na kuwaambia yatakayompata. ³³Akasema, "Tunapanda kwenda Yerusalem, na Mwana wa Adamu atasalitiwa kwa viongozi wa makuhani na walimu wa sheria. Wao watamhukumu kifo na kumtia mikononi mwa kwa watu Mataifa, ³⁴ambao watamdhihaki, watamtemea mate, watampiga na kumwua. Siku tatu baada ya kifo Chake atafufuka."

Ombi La Yakobo Na Yohana

^aTajiri hapa ina maana wale wanaotumainia mali

MARKO

³⁵Kisha Yakobo na Yohana, wana wa Zebedayo, wakaja mbele alikokuwa na kumwambia, "Mwalimu, tumataka utufanyie lo lote tutakalokuomba."

³⁶Naye akawaambia, "Je, mwataka niwafanyie jambo gani?"

³⁷Wakamwambia, "Tupe kukaa mmoja upande Wako wa kuume na mwingine upande wako wa kushoto katika utukufu Wako."

³⁸Lakini Yesu akawaambia, "Hamjui mnaloliomba. Je, mnaweza kukinywea kikombe ninyweacho Mimi, au kubatizwa ubatizo nibatizwao Mimi?"

³⁹Wakajibu, "Tunaweza."

Kisha Yesu akawaambia, "Kikombe nikinyweacho mtakinywea na ubatizo nibatizwao mtabatizwa, ⁴⁰lakini kuketi mkono wangu wa kuume au wa kushoto si juu Yangu mimi kuwapa. Nafasi hizi ni kwa ajili ya wale walioandaliwa."

⁴¹Wale wanafunzi wengine kumi waliposikia hayo wakaanza kuwakasirikia Yakobo na Yohana.

⁴²Yesu akawaita wanafunzi Wake pamoja akawaambia, "Mnafahamu kuwa watawala wa watu Mataifa huwatawala watu kwa nguvu, nao wenye vyeo huwaonyesha mamlaka yao. ⁴³Lakini sivyo kwenu. Badala yake ye yete anayetaka kuwa mkuu mionganii mwenu hana budi kuwa mtumishi wenu ⁴⁴na ye yote anayetaka kuwa wa kwanza, hana budi kuwa mtumwa wa wote. ⁴⁵Kwa kuwa hata Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumika na kuutoa uhai Wake kuwa ukombozi kwa ajili ya wengi."

Yesu Amponya Kipofu Bartimayo

⁴⁶Kisha wakafika Yeriko. Wakati Yesu na wanafunzi Wake alipokuwa akiondoka mjini pamoja na umati mkubwa wa watu, kipofu mmoja, jina lake Bartimayo, mwana wa Timayo, alikuwa ameketi kando ya njia akiomba msaada. ⁴⁷Aliposikia kuwa ni Yesu wa Nazareti aliyekuwa anapita, akaanza kupaza sauti akisema, "Yesu, Mwana wa Daudi, unihurumie!"

⁴⁸Watu wengi wakamkemea, wakamwambia akae kimya, lakini ye ye akazidi kupaza sauti akisema, "Mwana wa Daudi, unihurumie!"

⁴⁹Yesu akasimama na kusema, "Mwiteni."

Hivyo wakamwita yule mtu kipofu wakamwambia, "Jipe moyo! Inuka, anakuita."

⁵⁰Akiwa analivua lile joho lake, alisimama na kumwendea Yesu.

⁵¹Yesu akamwuliza, "Unataka nikufanyie nini?"

Yule kipofu akajibu, "Mwalimu, nataka kuona."

⁵²Yesu akamwambia, "Nenda zako, imani yako imekuponya." Mara akapata kuona, akamfuata Yesu njiani.

Yesu Aingia Yerusalemu Kwa Shangwe

11 Walipokaribia Yerusalemu, wakafika Bethfage na Bethania katika Mlima wa Mizeituni, Yesu akawatuma wawili wa wanafunzi Wake, ²akiwaambia, "Nendeni kwenye kijiji kilichoko mbele yenu na mara mwingiapo kijijini, mtakuta mwana punda amefungwa, ambaye hajapandwa na mtu ye yote. Mfungueni, mkamle hapa. ³Kama mtu ye yote akiwaliza, 'Mbona mnafungua?' Mwambieni, 'Bwana anamhitaji na atamrudisha hapa baada ya muda mfupi.'

⁴Wakaenda, wakamkuta mwana punda amefungwa kando ya barabara, karibu na mlango wa nyumba. ⁵Walipokuwa wanamfungua, watu waliokuwa wamesimama karibu wakawauliza, "Mna maana gani mnafungua huyo mwana punda?" ⁶Wakawajibu kama vile Yesu aliyokuwa amewaagiza, nao wale watu wakawaruhusu. ⁷Kisha wakamleta huyo mwana punda kwa Yesu na kutandika mavazi yao juu yake, naye akampanda. ⁸Watu wengi wakatandaza mavazi yao barabarani na wengine wakatandaza matawi waliyokuwa wamekata mashambani. ⁹Kisha wale waliokuwa wametangulia mbele na wale waliokuwa wakifuata nyuma wakapaza sauti, wakisema,

"Hosana!

Amebarikiwa Yeye ajaye kwa Jina la Bwana!

¹⁰Umebarikiwa Ufalme unaokuja wa baba yetu Daudi!

Hosana kwake Yeye Aliye Juu!"

¹¹Yesu akaingia Yerusalemu na kwenda hekaluni. Akaangalia kila kitu kilichokuwemo, lakini kwa kuwa ilishakuwa jioni, akaenda Zake Bethania pamoja na wale kumi na wawili.

Yesu Alaani Mtini Usiozaa

¹²Kesho yake walipokuwa wakitoka Bethania, Yesu alikuwa na njaa. ¹³Alipouona mtini kwa mbali, akaenda ili aone kama ulikuwa na matunda. Alipoufikia, akakuta una majani tu, kwa kuwa hayakuwa majira ya tini. ¹⁴Yesu akauambia ule mti, "Tangu leo mtu ye yote na asile matunda kutoka kwako tena." Wanafunzi Wake walimsikia akisema hayo.

Yesu Atakasa Hekaluni

¹⁵Walipofika Yerusalem, Yesu akaingia hekaluni akaanza kuwfukuza wale waliokuwa wanunuua na kuuza humo ndani. Akapindua meza za wale waliokuwa wakibadilisha fedha na viti vya wale waliokuwa wakiiza njiwa, ¹⁶Wala hakumruhusu mtu ye yote kuchukua bidhaa kupitia ukumbi wa hekalu. ¹⁷Naye alipokuwa akiwafundisha, akasema, "Je, haikuandikwa kuwa:

"Nyumba Yangu itaitwa nyumba ya sala kwa mataifa yote?"

Lakini ninyi mmeifanya kuwa 'pango la wanyang'anyi.'

¹⁸Viongozi wa makuhani na walimu wa sheria wakapata habari hizi, nao wakaanza kutafuta njia ya kumwua, kwa kuwa walikuwa wakimwogopa, kwa sababu umati wote wa watu walikuwa wanashangazwa mafundisho Yake.

¹⁹Ilipofika jioni, Yesu na wanafunzi Wake wakatoka nje ya mji.

Mtini Ulionyauka

²⁰Asubuhi yake, walipokuwa wakipita, wakauona ule mtini umenyauka kutoka juu hadi kwenye mizizi yake. ²¹Petro akakumbuka na kumwambia Yesu, "Mwalimu, tazama! Ule mtini uliolaani umenyauka!"

²²Yesu akawajibu akawaambia, "Mwaminini Mungu. ²³Amin, amin nawaambia, mtu ye yote atakayeuambia mlima huu 'Ng'oka ukatupwe baharini,' wala asione shaka moyoni mwake, bali aamini kwamba hayo asemayo yametukia, yatakuwa yake. ²⁴Kwa sababu hiyo nawaambia, yo yote myaombayo mkisali, aminini ya kwamba mmeyapokea nayo yatakuwa yenu. ²⁵Nanyi kila msimamapo kusali, sameheni, mkiwa na neno na mtu ili na Baba yenu aliye mbinguni awasamehe na ninyi makosa yenu. ²⁶Lakini kama ninyi

msiposamehe, wala Baba yenu aliye mbinguni hatawasamehe ninyi makosa yenu."

Wauliza Kuhusu Mamlaka Ya Yesu.

²⁷Wakafika tena Yerusalem, wakati Yesu akitembea hekaluni, viongozi wa makuhani, walimu wa sheria pamoja na wazee wakamjia. ²⁸Wakamwuliza, "Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani? Naye ni nani aliyekupa mamlaka ya kufanya hayo?"

²⁹Yesu akawajibu, "Nitawauliza swali mmoja. Nijibuni, nami pia nitawaeleza ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya. ³⁰Niambieni, ubatizo wa Yohana ultoka mbinguni au kwa wanadamu?"

³¹Wakasemezana wao kwa wao, wakisema, "Kama tukisema, 'ultoka mbinguni,' atatuuliza, 'Mbona hamkumwamini?' ³²Lakini tukisema, 'ultoka kwa wanadamu,' " waliwaogopa watu kwa sababu kila mtu aliamini kwamba Yohana Mbatizaji alikuwa kweli nabii.

³³Kwa hiyo wakamjibu Yesu, "Hatujuui."

Naye Yesu akawaambia, "Wala Mimi pia sitawaambia ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya."

Mfano Wa Wapangaji Waovu

12 Yesu akaanza kusema nao kwa mifano, akawaambia: "Mtu mmoja alipanda shamba la mizabibu. Akajenga ukuta kulizunguka, akachimba shimo ndani yake kwa ajili ya shinikizo la kusindikia divai, akajenga mnara wa ulinzi. Akalikodisha shamba hilo kwa wakulima, kisha akasafiri kwenda nchi nyingine. ²Wakati wa mavuno ulipofika, mwenye shamba akamtuma mtumishi wake kwa hao wakulima ili kuchukua sehemu yake ya mavuno kutoka kwa hao wapangaji. ³Lakini wale wakulima walimkamata yule mtumishi, wakampiga, wakamfukuza mikono mitupu. ⁴Kisha yule mwenye shamba akamtuma mtumishi mwininge kwoo, wale wakulima wakampiga kichwani na kumfanyia mambo ya aibu. ⁵Kisha akatuma mtumishi mwininge, huyu wakamwua. Akatuma wengine wengi, baadhi yao wale wakulima wakawapiga na wengine wakawaua.

⁶"Mwenye shamba alikuwa amebakiwa na mmoja wa kumtuma, huyu ni mwanawenependwa. Hatimaye akamtuma akisema, 'Watamheshimu mwanangu.'

⁷"Lakini wale wapangaji wakasemezana wao

kwa wao, wakisema, 'Huyu ndiye mrithi, njoni tumwue, nao urithi utakuwa wetu.' ⁸Hivyo wakamkamata, wakamwua na kumtupa nje ya lile shamba la mizabibu.

⁹"Mnadhani yule mwenye shamba atafanya nini? Atakuja na kuwaa hao wapangaji, kisha atawapa wapangaji wengine hilo shamba la mizabibu. ¹⁰Je, hamjasoma maandiko haya:

" 'Jiwe lile walilolikataa waashi
limekuwa jiwe kuu la pemberi,
¹¹Bwana amefanya jambo hili,
nalo ni ajabu machoni petu?' "

¹²Walipotambua kuwa amesema mfano huu kwa ajili yao wakataka kumkamata, lakini wakaogopa ule umati wa watu. Wakamwacha wakaondoka, wakaenda zao.

Swali Kuhusu Kulipa Kodi

¹³Baadaye wakawatuma baadhi ya Mafarisayo na Maherode ili kuja kumtega Yesu katika yale anayosema. ¹⁴Wakamjia, wakamwambia, "Mwalimu, tunajua ya kuwa Wewe ni mtu mwadilifu. Wewe huyumbishwi na wanadamu, kwa kuwa hujali kwamba wao ni nani. Lakini Wewe hulifundisha neno la Mungu sawasawa na kweli. Je, ni haki kumlipa Kaisari kodi au la?" ¹⁵Je, tulipe kodi au tusilipe?"

Lakini Yesu alijua unafiki wao. Akawauliza "Mbona mnajaribu kunitega? Niletenei hiyo dinari^a niione." ¹⁶Wakamletea hiyo sarafu. Naye akawauliza, "Picha hii ni ya nani na maandishi haya ni ya nani?"

Wakamjibu, "Ni ya Kaisari."

¹⁷Ndipo Yesu akawaambia, "Mpeni Kaisari kilicho cha Kaisari na kilicho cha Mungu mpeni Mungu."

Nao wakamstaajabia sana.

Ndoa Wakati Wa Ufufuo

¹⁸Kisha Masadukayo, wale wasemao kuwa hakuna ufufuo wakamjia Yesu, ¹⁹wakasema, "Mwalimu, Mose alituandikia kuwa kama ndugu wa mtu akifa na kumwacha mkewe bila mtoto, basi ndugu yake atamwoa huyo mjane ili amzalie ndugu yake watoto. ²⁰Basi walikuwapo ndugu

^a¹⁵Dinari ni sarafu ya fedha iliyokuwa inatumik a wakati huo, sawa na mshahara wa kibarua wa siku moja

saba. Yule wa kwanza akaoa na akafa pasipo kuwa na mtoto ye yote. ²¹Wa pili akamwoa yule mjane, lakini naye akafa bila kuacha mtoto ye yote. Ikawa vivyo hivyo kwa yule wa tatu. ²²Hakuna hata mmojawapo wa hao ndugu wote saba aliyeacha mtoto. Hatimaye naye yule mwanamke akafa. ²³Kwa hiyo wakati wa ufufuo, watakapofufuka wote, huyo atakuwa mke wa nani maana aliolewa na ndugu wote saba?"

²⁴Yesu akawajibu, "Je, hampotoki kwa sababu hamjui maandiko wala uweza wa Mungu? ²⁵Wafu watakapofufuka, hawataoa wala kuolewa, watakuwa kama malaika wa mbinguni. ²⁶Basi kuhusu ufufuo wa wafu: Je, hamjasoma katika kitabu cha Mose jinsi Mungu alivyosema na Mose kutoka katika kile kichaka akisema, 'Mimi, ni Mungu wa Abrahamu na Mungu wa Isaki na Mungu wa Yakobo?' ²⁷Mungu si Mungu wa wafu, bali ni Mungu wa walio hai. Kwa hiyo mmekosea kabisa."

Amri Iliyo Kuu

²⁸Mwalimu mmoja wa sheria akaja akwasikia wakijadiliana. Akiona kwamba Yesu amewajibu vema, naye akamwuliza, "Katika amri zote, ni ipi iliyo kuu?"

²⁹Yesu akajibu, "Amri iliyo kuu ndiyo hii, 'Sikiza Ee Israeli, Bwana Mungu wetu, Bwana ndiye mmoja. ³⁰Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, kwa akili zako zote na kwa nguvu zako zote.' ³¹Ya pili ndiyo hii: 'Mpende jirani yako kama nafsi yako.' Hakuna amri nyingine iliyo kuu kuliko hizi."

³²Yule mwalimu wa sheria akamwambia Yesu, "Mwalimu, umejibu vema kwamba Mungu ni mmoja wala hakuna mwingine ila Yeye. ³³Kumpenda Mungu kwa moyo wote na kwa akili zote na kwa nguvu zote na kumpenda jirani kama mtu anavyojipenda mwenyewe ni bora zaidi kuliko kutoa sadaka ya kuteketezwa na dhabihu."

³⁴Yesu alipoona kwamba amejibu kwa busara, akamwambia, "Wewe hauko mbali na Ufalme wa Mungu." Tangu wakati huo, hakuna mtu ye yote aliyethubutu kumwuliza maswali tena.

Kristo Ni Mwana Wa Nani?

³⁵Wakati Yesu alipokuwa akifundisha hekaluni, akauliza, "Imekuwaje walimu wa sheria wanasema kwamba Kristo ni Mwana wa Daudi?

³⁶Kwa maana Daudi mwenyewe akinena kwa

MARKO

kuongozwa na Roho Mtakatifu alisema:

"'BWANA alimwambia Bwana wangu:
Keti mkono wangu wa kuume,
hadi nitakapowaweka adui zako
chini ya miguu yako.'"

³⁷Kwa hiyo Daudi mwenyewe anamwita 'Bwana',
awezaje basi Yeye kuwa mwanawe?" Ule umati
wote wa watu wakamsikiliza kwa furaha.

Yesu Awatahadharisha Watu Kuhusu Walimu Wa Sheria

³⁸Alipokuwa akifundisha, Yesu alisema,
"Jihadharini na walimu wa sheria. Wao hupenda
kutembea wakiwa wamevaa mavazi marefu na
kusalimiwa kwa heshima masokoni. ³⁹Pia wao
hupenda kukaa viti vya mbele katika masinagogi
na kupewa nafasi za heshima katika karamu.
⁴⁰Wao hula nyumba za wajane na ili waonekane
kuwa wema wanasali sala ndefu. Watapata
hukumu iliyo kuu sana."

Sadaka Ya Mjane

⁴¹Kisha Yesu akaketi mkabala na sehemu
sadaka zilikokuwa zinawekwa na kuangalia umati
wa watu wakati wakitoa fedha zao kwenye hazina
ya hekalu. Matajiri wengi wakaweka kiasi kikubwa
cha fedha. ⁴²Lakini mjane mmoja maskini akaja na
kuweka sarafu mbili ndogo za shaba zenye
thamani ya senti mbili."

⁴³Yesu akawaaita wanafunzi Wake
akawaambia, "Amin, amin nawaambia,, huyu
mjane maskini ametoa zaidi katika hazina kuliko
wengine wote. ⁴⁴Wengine wote wametoa
kutokana na ziada ya mali zao, lakini huyu mjane
kutokana na umaskini wake, ametoa kila kitu
alichokuwa nacho, hata kile alichohitaji ili kuishi."

Dalili Za Siku Za Mwisho

13 Wakati Yesu alipokuwa akitoka hekaluni,
mmojawapo wa wanafunzi Wake
akamwambia, "Mwalimu! Tazama jinsi mawe haya
yalivyo makubwa na majengo haya yalivyo
mazuri!"

²Ndipo Yesu akajibu akasema, "Je, unayaona
majengo haya yalivyo makubwa? Hakuna hata
jiwe moja litakalobaki juu ya jingine, yote
yatabomolewa."

³Yesu alipokuwa ameketi kwenye Mlima wa

Mizeituni mkabala na hekalu, Petro, Yakobo,
Yohana na Andrea wakamwuliza faraghani,
⁴Tafadhali tuambie, mambo haya yatatukia lini?
Nayo ni nini ishara ya wakati hayo yote
yanapokaribia kutimia?"

⁵Yesu akawaambia: "Jihadharini mtu ye yote
asiwadanganye. ⁶Wengi watakuja kwa Jina Langu
wakidai, 'Mimi ndiye', nao watawadanganya
wengi. ⁷Msikiapo habari za vita na uvumi juu ya
vita, msiwe na hofu. Mambo haya hayana budi
kutukia, lakini ule mwisho bado. ⁸Taifa litainuka
dhidi ya taifa na ufalme dhidi ya ufalme. Kutakuwa
na matetemeko sehemu mbalimbali na njaa. Huu
ndio mwanzo wa utungu.

Mateso Yatabiriwa

⁹"Lakini ninyi jihadharini. Kwa maana
watawapeleka mahakamani na kuwapiga mijeledi
katika masinagogi. Mtashtakiwa mbele ya
watawala na wafalme kwa ajili Yangu, ili kuwa
ushuhuda kwao. ¹⁰Nayo Habari Njema lazima
ihubiriwe kwanza kwa mataifa yote kabla ule
mwisho haujaja. ¹¹Mtakapokamatwa na
kushtakiwa, msisumbuke kuhusu mtakalosema.
Semeni tu lo lote mtakalopewa wakati huo, kwa
kuwa si ninyi msemao bali ni Roho Mtakatifu.

¹²"Ndugu atamsaliti ndugu yake ili auawe,
baba atamsaliti mwawe. Watoto watawaasi
wazazi wao na kusababisha wauawe. ¹³Watu
wote watawachukia kwa ajili ya Jina Langu,lakini
atakayevumilia hata mwisho ataokoka.

Chukizo La Uharibifu

¹⁴Mtakapoona chukizo la uharibifu
limesimama mahali pasipolipasa (asomaye na
afahamu), basi wale walioko Uyahudi na
wakimbili millimani. ¹⁵Yeye aliyeko juu ya dari ya
nyumba asishuke au kuingia ndani ili kuchukua
kitu cho chote. ¹⁶Aliye shambani asirudi nyumbani
kuchukua vazi lake. ¹⁷Ole wao wenye mimba na
wale wanaonyonyesha watoto siku hizo! ¹⁸Ombeni
mambo haya yasitokee wakati wa baridi. ¹⁹Kwa
maana siku hizo itakuwako dhiki kuu ambayo
haijapata kuwako tangu mwanzo wa uumbaji,
hapo Mungu alipoumba ulimwengu mpaka leo na
wala haitakuwako tena kamwe. ²⁰Kama Bwana
asingelipiza siku hizo, kamwe asingeliokoka mtu
ye yote, lakini kwa ajili ya wateule, wale
aliowachagua, amezifupiza siku hizo. ²¹Wakati
huo mtu ye yote akiwaambia, 'Tazama, Kristo

huyu hapa!' au, 'Tazama, yuko kule,' msiamini.
²²Kwa maana watatokea makristo wa uongo na manabii wa uongo nao watafanya ishara na maajabu ili kuwapotosha, ikiwezekana hata wale wateule. ²³Hivyo jihadharini, nimekwisha kuwaambia mambo haya yote mapema kabla hayajatukia."

Kuja Kwa Mwana Wa Adamu

²⁴"Lakini katika siku hizo, baada ya hiyo dhiki,
 " 'jua litatiwa giza
 na mwezi hautatoa nuru yake,
²⁵nyota zitaanguka kutoka angani,
 nazo nguvu za anga zitatikisika.'

²⁶"Ndipo watu wote watakapomwona Mwana wa Adamu akija mawinguni kwa nguvu nydingi na utukufu. ²⁷Naye atawatuma malaika Wake wawakusanye wateule Wake kutoka pande zote nne za dunia, kutoka miisho ya dunia hadi miisho ya mbingu.

Somo Kuhusu Mtini

²⁸"Basi jifunzeni somo hili kutokana na mtini: Mara mwonapo matawi yake yakishipua na kutoa majani, mnajua kwamba wakati wa kiangazi umekaribia. ²⁹Vivyo hivyo, myaonapo mambo haya yakitukia, tambueni kwamba Kristo yu karibu malangoni. ³⁰Amin, amin nawaambia, kizazi hiki hakitapita hadi mambo haya yote yametukia. ³¹Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno Yangu hayatapita kamwe.

Hakuna Ajuaye Siku Wala Saa

³²"Lakini kwa habari ya siku ile na saa hakuna ye yote ajuaye, hata malaika walioko mbinguni wala hata Mwana hajui, ila Baba peke Yake. ³³Jiharadharini! Kesheni! Kwa maana hamjui wakati ule utakaporadila. ³⁴Ni kama mtu anayesafiri akiachya nyumba yake na kuwaachia watumishi wake kuiangalia, kila mtu na kazi yake, kisha akamwambia yule bawabu aliye mlangoni akeshe.

³⁵Basi kesheni kwa sababu hamjui ni lini mwenye nyumba atakaporudi, iwapo ni jioni, au kwamba ni usiku wa manane, au alfajiri awikapo jogoo, au wakati wa mapambazuko. ³⁶Kama akija ghafula, asije akawakuta mmelala. ³⁷Lile ninalowaambia ninyi, nawaambia watu wote:

'Kesheni.' "

Shauri La Kumwua Yesu

14 Zilikuwa zimebaki siku mbili tu kabla ya Sikukuu ya Pasaka na Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. Viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walikuwa wakitafuta njia ya kumkamata Yesu kwa hila na kumwua, ²kwa kuwa walisema, "Tusilifanye jambo hili wakati wa Sikukuu, maana watu wanaweza wakafanya ghasia."

Yesu Kupakwa Mafuta Huko Bethania

³Yesu alipokuwa huko Bethania nyumbani kwa Simoni aliyekuwa na ukoma, wakati alipokuwa ameketi mezani akila chakula cha jioni, mwanamke mmoja alilingia akiwa na chupa ya marmar yenye manukato ya nardo^a safi ya thamani kubwa. Akaivunja hiyo chupa, akamiminia hayo manukato kichwani mwa Yesu.

⁴Baadhi ya watu waliokuwapo pale walikuwa wakisemezana wao kwa wao, "Kwa nini ubadhirifu huu wa manukato? ⁵Mafuta haya yangeweza kuuzwa kwa zaidi ya dinari 300^b na fedha hizo wakapewa maskini." Wakamkemea vikali huyo mwanamke.

⁶Lakini Yesu akawaambia, "Kwa nini mnamsumbua? Mwachen! Amenitendea jambo la kupendeza. ⁷Maskini mnao pamoja nanyi siku zote na mnaweza kuwasaidia wakati wo wote mnaotaka. Lakini Mimi hamko nami daima. ⁸Huyu mwanamke amenitendea lile aliloweza. Ameutia mwili wangu manukato kuniandaa kwa maziko Yangu. ⁹Amin, amin nawaambia, mahali po pote duniani ambapo Injili itahubiriwa, jambo hili alilotenda huyu mwanamke litatajwa kwa ukumbusho wake."

Yuda Akubali Kumsaliti Yesu

¹⁰Kisha Yuda Iskariote, mmoja wa wale wanafunzi kumi na wawili wa Bwana Yesu, akaenda kwa viongozi wa makuhani ili kumsaliti Yesu kwao. ¹¹Walifurahi sana kusikia jambo hili na wakaahidi kumpa fedha. Hivyo ye ye akawa anatafuta wasaa mzuri wa kumtia Yesu mikononi mwao.

^a³ Nardo ni aina ya manukato yaliyokuwa yanatengenezwa kutokana na mimea yenye mizizi inayotoa harufu nzuri.

^b⁵ Dinari 300 ni sawa na mshahara wa kibarua kwa siku 300. Dinari moja ilikuwa sawa na mshahara wa kibarua wa siku moja.

Yesu Ala Pasaka Na Wanafunzi Wake

¹²Siku ya kwanza ya Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, siku ambayo kwa desturi kondoo wa Pasaka huchinjwa, wanafunzi wa Yesu wakamwuliza, "Unataka tuende wapi ili tukuandalie mahali pa kula Pasaka?"

¹³Basi akawatuma wawili mionganoni mwa wanafunzi Wake, akawaambia, "Nendeni mjini, huko mtakutana na mwanamume amebeba mtungi wa maji. Mfuaeni. ¹⁴Mwambieni mwenye nyumba ile atakayoingia, 'Mwalimu anauliza, kiko wapi chumba changu kwa ajili ya wageni ambamo nitakula Pasaka pamoja na wanafunzi Wangu?'

¹⁵Atawaonyesha chumba kikubwa ghorofani, kilichopambwa tena kilicho tayari. Tuandalieni humo."

¹⁶Wale wanafunzi wakaondoka na kwenda mjini, nao wakakuta kila kitu kama alivyowaambia. Hivyo wakaandaa chakula cha Pasaka.

¹⁷Ilipofika jioni, Yesu akaja pamoja na wale wanafunzi wake kumi na wawili. ¹⁸Walipokwisha kuketi kwenye nafasi zao, wakati wakila Yesu akawaambia, "Amin, nawaambia, mmoja wenu atanisaliti, yaani, yeye anayekula pamoja nami."

¹⁹Wakaanza kuhuzunika na kumwambia mmoja baada ya mwingine, "Je, ni mimi Bwana?"

²⁰Akawajibu, "Ni mmoja mionganoni mwenu ninyi kumi na wawili, yule anayechovya mkate kwenye bakuli pamoja nami. ²¹Kwa kuwa Mwana wa Adamu yu aenda Zake kama vile alivyoandikiwa. Lakini ole wake mtu yule amsalitiye Mwana wa Adamu! Ingelikuwa heri kama asingelizaliwa."

Kuanzishwa Kwa Meza Ya Bwana

²²Walipokuwa wakila, Yesu akachukua mkate, akashukuru, akaumega na kuwapa wanafunzi Wake akisema, "Kuleni, huu ndio mwili Wangu."

²³Kisha akachukua kikombe, akashukuru, akwapa wanafunzi Wake, wote wakanywa kutoka humo.

²⁴Akawaambia, "Hii ndiyo damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi. ²⁵Amin nawaambia, sitakunywa tena uzao wa mzabibu mpaka siku ile nitakapokunywa mpya katika Ufalme wa Mungu."

²⁶Walipokwisha kuimba wimbo, wakatoka wakaenda kwenye Mlima wa Mizeituni.

Yesu Atabiri Kuwa Petro Atamkana

²⁷Yesu akawaambia, "Ninyi nyote mtaniacha, kwa maana imeandikwa:

'Nitampiga mchungaji,
hao kondoo watatawanyika.'

²⁸Lakini baada ya kufufuka, nitawatangulia kwenda Galilaya."

²⁹Petro akasema, "Hata kama wengine wote watakuacha, mimi sitakuacha."

³⁰Yesu akamwambia, "Amin, nakwambia, leo, usiku huu huu, kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara tatu."

³¹Lakini Petro akasisitiza akasema, "Hata kama inanipasa kufa pamoja nawe, sitakukana." Nao wale wanafunzi wengine wote wakasema vivyo hiyo.

Yesu Akiomba Bustanini Gethsemane

³²Wakaenda mahali paitwapo Gethsemane, Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Kaeni hapa wakati ninakwenda kule kuomba." ³³Kisha akawachukua pamoja naye Petro, Yakobo na Yohana. Naye akaanza kuhuzunika sana na kutaabika. ³⁴Akawaambia, "Moyo wangu umejawa na huzuni kiasi cha kufa. Kaeni hapa na mkeshe."

³⁵Akaenda mbele kidogo, akajitupa chini kifudifudi akaomba akisema, kama ikiwezekana saa hiyo ya mateso imwepuke. ³⁶Akasema, "Aba^c, Baba, mambo yote yawezekana Kwako. Niondolee kikombe hiki, lakini si kama nitakavyo Mimi, bali mapenzi Yako yatimizwe."

³⁷Akarudi kwa wanafunzi Wake akawakuta wamelala, naye akamwambia Petro, "Simoni, umelala? Je, hukuweza kukesha hata kwa saa moja?" ³⁸Kesheni na kuomba msije mkaingia majaribuni. Roho iko radhi lakini mwili ni dhaifu."

³⁹Akaenda tena kuomba akisema maneno yale yale. ⁴⁰Aliporudi kwa wanafunzi Wake, akawakuta tena wamelala, kwa sababu macho yao yalikuwa mazito. Nao hawakujua la kumwambia.

⁴¹Akaja mara ya tatu, akawaambia, "Bado mmelala na kupumzika? Imetosha! Saa imewadia. Tazama, Mwana wa Adamu anasalitiwa mikononi

^{c36} Aba ni neno la Kiaramu ambalo maana yake ni baba.Ni mtoto wa kuzaa tu ndiye ambaye angeweza kulitumia kwa baba yake

mwa wenyе dhambi. ⁴²Amkeni ! Twendeni zetu ! Tazameni, msaliti Wangu yu aja!"

Yesu Akamatwa

⁴³Yesu alipokuwa bado anazungumza, Yuda, mmoja wa wale wanafunzi kumi na wawili, akatokea akiwa pamoja na umati wa watu wenyе panga na marungu, waliokuwa wametumwa na viongozi makuhani, walimu wa sheria na wazee.

⁴⁴Basi Yuda, yule msaliti, alikuwa amewapa ishara wale watu kuwa: "Yule nitakayembusu, ndiye, mkamateni na mchukueni akiwa chini ya ulinzi." ⁴⁵Kwa hiyo Yuda alipofika, akamwendea Yesu akamwambia, "Rabi"^d na kumbusu. ⁴⁶Watu wakamkamata Yesu, wakamweka chini ya ulinzi. ⁴⁷Ndipo mmoja wa wale waliokuwa wamesimama karibu akachomoa upanga wake na kumpiga mtumishi wa Kuhani Mkuu, akamkata sikio.

⁴⁸Kisha Yesu akawaambia, "Mmekuja mkiwa na panga na marungu kana kwamba Mimi ni mnyang'anyi ? ⁴⁹Siku zote nilikuwa pamoja nanyi nikifundisha hekaluni, wala hamkunikamata. Lakini maandiko na yatimie." ⁵⁰Ndipo wanafunzi Wake wote wakamwacha, wakakimbia.

⁵¹Kijana mmoja, ambaye hakuwa amevaa kitu isipokuwa alijitanda nguo ya kitani, alikuwa akimuata Yesu. Wakamkamata, ⁵²akakimbia uchi, akaliacha vazi lake.

Yesu Mbele Ya Baraza

⁵³Wakampeleka Yesu kwa Kuhani Mkuu, nao viongozi wa makuhani, wazee na walimu wa sheria wakakusanya pamoja. ⁵⁴Petro akamfuata kwa mbali, mpaka kwenye ua wa Kuhani Mkuu. Huko akaketi pamoja na walinzi, akiota moto.

⁵⁵Viongozi wa makuhani na wajumbe wote wa Baraza^e walikuwa wanatafuta ushahidi dhidi ya Yesu ili wapate kumwua, lakini hawakupata. ⁵⁶Wengi wakatoa ushahidi wa uongo dhidi Yake, lakini maelezo yao hayakukubaliana.

⁵⁷Ndipo wengine wakasimama wakatoa ushahidi wa uongo dhidi Yake, wakisema, ⁵⁸"Sisi

^{d45} "Rabi" hapa ni neno la Kiebrenia ambalo maana yake ni daktari, mwalimu, au Bwana. Walikuwa na madaraja matatu: La chini kabisa "rab" (bwana), la pili "rabi" (bwana wangu), la juu kabisa (mkuu wangu, bwana wangu)

^{e55} Baraza hapa ina maana ya Sanhedrin ambalo liliokuwa ndilo baraza la juu kabisa la uatawala la Kiyahudi, lilioundwa na wazee 70 pamoja na Kuhani Mkuu

tulimsikia akisema, 'Mimi nitalibomoa hekalu hili lilioljengwa na wanadamu na katika siku tatu nitajenga jingine ambalo halikujengwa na wanadamu.' " ⁵⁹Lakini hata hivyo, ushahidi wao haukukubaliana.

⁶⁰Kuhani Mkuu akasimama mbele ya hilo Baraza akamwuliza Yesu, "Je, Wewe huwezi kujibu mashtaka haya ambayo watu hawa wameleta juu Yako?" ⁶¹Lakini Yesu akakaa kimya, hakusema neno lo lote.

Kuhani Mkuu akamwuliza tena, "Je, Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu Mbarikiwa?"

⁶²Yesu akajibu, "Mimi ndimi, nanyi mtamwona Mwana wa Adamu ameketi mkono wa kuume wa Mungu Mwenye Nguvu, akija na mawingu ya mbinguni."

⁶³Kuhani Mkuu akararua mavazi yake, akasema, "Tuna haja gani tena ya mashahidi zaidi? ⁶⁴Ninyi mmemsikia hayo makufuru. Uamuzi wenu ni nini?"

Wote wakamhukumu kwamba anastahili kifo.

⁶⁵Kisha baadhi ya watu wakaanza kumtemea mate, wakamfunga kitambaa machoni, wakampiga kwa ngumi na kumwambia, "Tabiri ni nani aliyekupiga!" Walinzi wakamchukua na kumpiga makofi.

Petro Amkana Yesu

⁶⁶Petro alipokuwa bado yuko chini kwenye ua wa jumba la kifalme tazama akaja mmoja wa watumishi wa kike wa Kuhani Mkuu.

⁶⁷Alipomwona Petro akiota moto, akamtazama sana, akamwambia,

"Wewe pia ulikuwa pamoja na Yesu Mnazareti."

⁶⁸Lakini Petro akakana, akasema, "Sijui wala sielewi unalosema." Naye akaondoka kuelekea kwenye njia ya kuingilia.

⁶⁹Yule mtumishi wa kike alipomwona hapo mahali, akawaambia tena wale waliokuwa wamesimama hapo, "Huyu mtu ni mmoja wao."

⁷⁰Lakini Petro akakana tena.

Baada ya muda kidogo wale waliokuwa wamesimama hapo karibu na Petro wakamwambia, "Hakika wewe ni mmoja wao, kwa maana wewe pia ni Mgalilaya!" ⁷¹Petro akaanza kulaani na kuapa, akawaambia, "Simjui huyu mtu mnayemsema habari Zake."

⁷²Papo hapo jogoo akawika mara ya pili. Ndipo Petro akakumbuka lile neno Yesu alilokuwa

amemwambia, "Kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara tatu." Akalia sana.

Yesu Mbele Ya Pilato

15 Asubuhi na mapema, viongozi wa makuhani, pamoja na wazee, walimu wa sheria na Baraza lote, wakafikia uamuji. Wakamfunga Yesu, wakamchukua na kumkabidhi kwa Pilato.

²Pilato akamwuliza, "Je, Wewe ndiye Mfalme wa Wayahudi?"

Yesu akajibu," Wewe umesema."

³Viongozi wa makuhani wakamshtaki kwa mambo mengi. ⁴Pilato akamwuliza tena, "Je, huna la kujibu? Tazama ni mashtaka mangapi wanayaleta juu yako."

⁵Lakini Yesu hakuendelea kujibu, hivyo Pilato akashangaa.

Pilato Amtoa Yesu Ili Akasulibiwe

⁶Ilikuwa desturi wakati wa Sikukuu ya Pasaka kumfungulia mfungwa ye yote ambaye watu wangemtaka. ⁷Wakati huo, mtu mmoja aitwaye Baraba alikuwa amefungwa gerezani pamoja na waasi wengine waliokuwa wamesababisha mauaji wakati wa maasi yaliyotokea dhidi ya Serikali.⁸Ule umati wa watu ukamjia Pilato na kumwomba awafanyie kama ilivyokuwa desturi yake.

⁹Pilato akawaauliza, "Mnataka niwafungulie huyu Mfalme wa Wayahudi?" ¹⁰Kwa maana yeye alitambua kuwa viongozi wa makuhani walikuwa wamemtia Yesu mikononi mwake kwa ajili ya wivu. ¹¹Lakini viongozi wa makuhani wakauchochaea ule umati wa watu wamwombe awafungulie Baraba badala Yake.

¹²Pilato akawaauliza tena, "Basi mnataka nifanye nini na huyu mtu mnayemwita Mfalme wa Wayahudi?"

¹³Wakapiga kelele, "Msulibishe!"

¹⁴Akawaauliza, "Kwa nini? Amefanya kosa gani?"

Lakini wao wakapiga kelele kwa nguvu zaidi, wakisema, "Msulibishe!"

¹⁵Pilato akitaka kuuridhisha ule umati wa watu, akawafungulia Baraba, naye baada ya kuamuru Yesu achapwe mijeledi, akamtoa ili asulibishwe.

Maaskari Wamdhihaki Yesu

¹⁶Maaskari wakampeleka Yesu hadi kwenye

ukumbi wa ndani wa jumba la kifalme, ndio Praitoria^a, wakakusanya kikosi kizima cha maaskari. ¹⁷Wakamvalisha Yesu joho la zambarau, wakasokota taji ya miiba, wakamvisha kichwani. ¹⁸Wakaanza kumsalimu kwa dhihaka, "Salamu, Mfalme wa Wayahudi!" ¹⁹Wakampiga kwa fimbo ya mwanzi tena na tena kichwani na kumtemea mate. Wakapiga magoti mbele Yake wakasujudia kwa kumdhihaki. ²⁰Walipokwisha kumdhihaki, wakamvua lile joho la zambarau, wakamvika zile nguo Zake mwenyewe. Kisha wakamtoa nje ili wakamsulibishe.

Kusulibiwa Kwa Yesu

²¹Mtu mmoja kutoka Kirene, jina lake Simoni, baba yao Aleksanda na Rufo, alikuwa anapita zake kuingia mjini kutoka shamba, wakamlazimisha aubebe ule msalaba wa Yesu.

²²Kisha wakampeleka Yesu mpaka mahali palipoitwa Golgota, (ambayo, maana yake ni Mahali pa Fuvu la Kichwa). ²³Nao wakampa divai ilichanganywa na manemanne, lakini hakuiinywa. ²⁴Basi wakamsulibisha, nazo nguo Zake wakagawana mionganii mwao kwa kuzipigia kura ili kuamua ni nini kila mtu atakachochukua.

²⁵Ilikuwa yapata saa tatu asubuhi walipomsulibisha. ²⁶Tangazo likaandikwa la mashtaka dhidi Yake lenye maneno haya: "MFALME WA WAYAHUDI." ²⁷Pamoja naye walisulibiwa wanyag'anyi wawili mmoja upande Wake wa kuume na mwingine upande wa kushoto.

²⁸Nayo maandiko yakatimizwa, yale yasemayo, "Alihesabiwa pamoja na watenda dhambi." ²⁹Watu waliokuwa wakipita karibu wakamtukana na kutikisa vichwa vyao kwa mzaha wakisema, "Aha! Wewe ambaye ungelibomoa hekalu na kulijenga kwa siku tatu, ³⁰basi ujikoe mwenyewe na ushuke kutoka msalabani."

³¹Hivyo hivyo viongozi wa makuhani pamoja na walimu wa sheria wakamdhihaki mionganii mwao wakisema, "Yeye aliwaokoa wengine, lakini hawezi kujikoka mwenyewe! ³²Basi huyu Kristo, huyu Mfalme wa Wayahudi, ashuke sasa kutoka msalabani, ili tupate kuona na kuamini." Wale waliosulibiwa pamoja naye pia wakamtukana.

^a¹⁶ Praitoria maana yake makao makuu ya mtawala. Jumba la kifalme ilookuwa linakaliwa na Pontio Pilato huko Yerusalem, palipokuwa na kitu cha hukumu

Kifo Cha Yesu Msalabani

³³Ilipofika saa sita, giza lilifunika nchi yote mpaka saa tisa. ³⁴Mnamo saa tisa Yesu akalia kwa sauti kuu, akasema, "Eloi, Eloi lama Sabakthani?" Maana yake, "Mungu Wangu, Mungu Wangu, mbona umeniacha?"

³⁵Baadhi ya watu waliokuwa wamesimama karibu waliposikia maneno hayo, wakasema, "Msikieni anamwita Eliya."

³⁶Mtu mmoja akaenda mbio, akachovya sifongo kwenye siki, akaiweka kwenye mwanzo, akampa Yesu ili anywe akisema, "Basi mwacheni, hebu tuone kama Eliya atakuja kumshusha kutoka hapo msalabani"

³⁷Kisha Yesu akatoa sauti kuu, akakata roho.

³⁸Pazia la hekalu likachanika vipande viwili kuanzia juu hadi chini. ³⁹Basi yule jemadari, aliyekuwa amesimama hapo mbele ya msalaba wa Yesu, aliposikia ile sauti Yake na kuona jinsi alivyokata roho, akasema, "Hakika mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu!"

⁴⁰Walikuwapo pia wanawake waliokuwa wakiangalia kwa mbali, ambao mionganini mwao alikuwa Maria Magdalene, Maria mama yao Yakobo mdogo na Yose, pia na Salome. ⁴¹Hawa walifuatana na Yesu na kumhudumia alipokuwa Galilaya. Pia walikuwapo wanawake wengine wengi waliokuwa wamekuja pamoja naye Yerusalem.

Maziko Ya Yesu

⁴²Ilipofika jioni, kwa kuwa ilikuwa Siku ya Maandalizo, siku moja kabla ya Sabato, ⁴³Yosefu wa Arimathaya mtu aliyeleshimiwa katika Baraza, ambaye yeche mwenyewe alikuwa anautarajia Ufalme wa Mungu, akamwendea Pilato kwa ujasiri na kumwomba huo mwili wa Yesu. ⁴⁴Pilato alikuwa akijiuiliza kama Yesu alikuwa amekwisha kufa. Akamwita yule jemadari, akamwuliza iwapo Yesu alikuwa amekwisha kufa. ⁴⁵Baada ya kupata habari kutoka kwa yule jemadari kwamba kweli amekwisha kufa, Pilato akampa Yosefu ruhusa ya kuuchukua huo mwili. ⁴⁶Hivyo Yosefu akanunua kitambaa cha kitani safi, akaushusha mwili wa Yesu kutoka msalabani, akauviringishia kile kitambaa cha kitani na akamweka ndani ya kaburi lilliochongwa kwenye mwamba. Kisha akalivingirisha jiwe kwenye ingilio la kaburi. ⁴⁷Maria Magdalene na Maria mamaye Yose walipaona mahali pale alipolazwa.

Kufufuka Kwa Yesu

16 Sabato ilipomalizika, Maria Magdalene, Maria mama yake Yakobo na Salome walinunua manukato ili wakaupake mwili wa Yesu. ²Asubuhi na mapema, siku ya kwanza ya juma, mara tu baada ya kuchomoza juu walikwenda kaburini. ³Njiani wakawa wanaulizana wao kwa wao, "Ni nani atakayetuingirishia lile jiwe kutoka kwenye ingilio la kaburi?"

⁴Lakini walipotazama, wakaona lile jiwe, ambalo lilikuwa kubwa sana, limekwisha kuvungirishwa kutoka pale penye ingilio la kaburi. ⁵Walipokuwa wakiingia mle kaburini, wakamwona kijana mmoja aliyeaa joho jeupe akiwa ameketi upande wa kuume, nao wakastaajabu.

⁶Yule malaika akawaambia, "Msistaajabu. Mnamtafuta Yesu Mnazareti aliyesulibiwa. Amefufuka! Hayuko hapa. Patazameni mahali walipomlaza. ⁷Lakini nendeni mkawaambie wanafunzi Wake pamoja na Petro, kwamba 'Anawatangulia kwenda Galilaya, huko ndiko mtakakomwona, kama alivyowaambia.'

⁸Hivyo wakatoka wakakimbia kutoka mle kaburini, kwani hofu kuu na mshangao ulikuwa umewapata, nao hawakumwambia mtu ye yote neno lo lote.

Yesu Anamtokea Maria Magdalene

⁹Yesu alipofufuka alfajiri na mapema siku ya kwanza ya juma alimtokea kwanza Maria Magdalene, yule ambaye alikuwa amemtoa pepo wachafu saba. ¹⁰Maria akaenda akawaambia wale waliokuwa wakifuatana na Yesu, ambao walikuwa wanaomboleza na kulia. ¹¹Lakini waliposikia kwamba Yesu yu hai na kwamba Maria alikuwa amemwona, hawakusadiki.

Yesu Awatokea Wanafunzi Wawili

¹²Baadye Yesu akawatokea wawili mionganini mwa wanafunzi Wake walipokuwa wakienda shambani akiwa katika sura nyingine. ¹³Nao wakarudi na kuwaambia wenzao. Lakini hawakuwasadiki wao pia.

Yesu Awaagiza Wale Wanafunzi Kumi Na Mmoja

¹⁴Baadye Yesu akawatokea wale wanafunzi Wake kumi na mmoja, walipokuwa wakila chakula. Akawakemea kwa kutoquamini kwao na

MARKO

kwa ugumu wa mioyo yao kwa sababu hawakuwasadiki wale waliomwona baada ya kufufuka.

¹⁵Akawaambia, "Enendeni ulimwenguni mwote, mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe. ¹⁶Ye yote aaminiye na kubatizwa ataokoka. Lakini ye yote asiyeamini atahukumiwa. ¹⁷"Nazo ishara hizi zitafuatana na wale waaminio: Kwa Jina Langu watatoa pepo wachafu, watasema kwa lugha mpya, ¹⁸watashika nyoka kwa mikono yao na hata wakinywa kitu cho chote cha kuua, hakitawadhuru kamwe, wataweka mikono yao juu ya wagonjwa, nao watapona."

Yesu Apaa Kwenda Mbinguni

¹⁹Baada ya Bwana Yesu kusema nao, alichukuliwa juu mbinguni na kuketi mkono wa kuume wa Mungu. ²⁰Kisha wanafunzi Wake wakatoka, wakahubiri kila mahali, naye Bwana akatenda kazi pamoja nao na kulithibitisha neno Lake kwa ishara zilizofuatana nalo.Amen.

LUKA

Utangulizi

Luka alikuwa tabibu aliyefuatana na Mtume Paulo katika safari zake za kitume. Injili hii ndiyo ndefu kuliko zote. Aliandika kwa msomi mmoja wa Kiyunani aliyeitwa Theofilo (7:3). Utangulizi wa Injili ya Luka na Matendo ya Mitume zinaunganisha vitabu hivi viwili pamoja . Vyote vinaandikiwa mtu mmoja , yaani, Theofilo, ambaye maana ya jina lake ni "mpenzi wa Mungu." Utangulizi wa Matendo unarejea juu ya "mambo yale ya kwanza "kuhusiana na yale Yesu alioanza kufanya na kufundisha."

Utambulisho wa Luka kama mwandishi unaonekana katika *Mdo.16:10* anapotumia neno "tulijiandaa," linaloashiria kwamba alikuwa akishirikiana na Paulo katika safari zake za kitume na kuandika habari za shughuli zake na matukio yote. Lughu na mtindo wa uandishi wa Injili ya Luka na Matendo unaonyesha kuwa yeche ni mtu mtaalamu mwenye uwezo mkubwa wa kuandika kwa ufasaha, aliye na elimu ya juu, mwenye asili na mtazamo wa Kiyunani.

Kuna uwezekano mkubwa kwamba Luka alikuwa Mmataifa kutoka Antiochia ya Syria aliyeokoka, ambaye aliungana na Paulo huko Troa katika safari yake ya pili ya kitume. Wakati Paulo akiwa kifungoni sehemu mbalimbali, si kwamba Luka alishughulika na kuhubiri tu, bali pia alitumia muda mwingu kujifunza na kuchunguza kwa undani maisha ya Kristo. Ingawa kuna kazi nyingine nyingi kuhusu Kristo, Luka alitaka kutoa mpangilio na mtiririko wa matukio kama mwana historia ambaye alikuwa na habari za kina na mwenye uwezo wa kuandika na kutoa habari za kuaminika alizozipata kwa wale walioona kwa macho yao wenywewe.

Shabaha yake ilikuwa ni kudhihirisha kwamba Yesu alikuwa Mungu na pia mwanadamu aliyeleta mapinduzi katika historia, "*allyekuja kutafuta na kuokoa kile kilichopotea(19:10)*." Kwa sababu hii, Luka alichambua ushahidi wake kwa uangalifu na kutoa tarehe maalum kwa matukio anayoyaandika. Anaanza kwa kuelezea juu ya kuzaliwa kwa Yesu na Bikira Maria, akitoa maelezo ya ndani ambayo hayapo katika Injili nyingine. Huduma ya Yesu inaelezwa, ikifuatiwa na maelezo marefu kuhusu safari ya Yesu kwenda Yerusalem. Baada ya kifo cha Yesu, kufufuka kutoka kwa wafu na kupaa Kwake mbinguni, wanafunzi wanabaki wakingoja ahadi ya Baba, yaani, kujazwa nguvu ya Roho Mtakatifu kutoka mbinguni.

Wazo Kuu

Luka anaeleza asili na kusudi la Injili hii (7:3). Anamdhahirisha Yesu kuwa ni Mungu-Mwanadamu ambaye asili ya ubinadamu anaotajwa nao unaanzia kwa Adamu kwani Yeye anatajwa kama mwana wa Daudi(3:23-38). Yesu ndiye mwanadamu aliye kamili kabisa katika historia, naye Luka anamthibitisha kuwa ndiye anayewezesha mambo yote kuwepo kwa kuwa ana Uungu mmoja na Mungu Baba Yake. Yesu ni mkuu kuliko wanadamu wote kwa kuwa Yeye alikuwa Mungu-Mwanadamu, yaani, Mungu aliyefanyika mwili, akafanyika mwanadamu mkamilifu na asiyeha na damu ya Adamu ya anguko. Mafundisho Yake, matendo Yake, miujiza Yake, hata kifo Chake na kufufuka Kwake kutoka kwa wafu kulidhahirisha Uungu Wake. Kwa sababu hii inatupasa kumwamini na kumpokea ili awe Mwokozi na Bwana wetu.

Mwandishi

Luka tabibu. Luka anatajwa hasa na Paulo katika *Kol. 4:14* na katika *Fm.1:24* wakati Paulo akiwa amefungwa huko Rumi (*ona pia 2Tim.4:11*). Mtazamo wa ushahidi wa kitabibu katika *8:43* unamthibitisha Luka kuwa ndiye yule "tabibu mpenzi" katika *Kol.4: 14*.

Tarehe

Huenda Injili hii illandikwa kama 60 B.K.

Mgawanyo

- Kuzaliwa kwa Yesu na ujana wake (1:1-2:52)
- Kubatizwa na kujaribiwa kwa Yesu (3:14-4:13)
- Huduma ya Yesu Galilaya (4:14-9:50)
- Safari ya Yesu kwenda Yerusalem (9:51-19:27)
- Huduma ya Yesu Yerusalem (19:28-20:47)
- Unabii kuhusu mambo yajayo (21:1-38)
- Kifo cha Yesu na kufufuka kwake (22:1-24:53)

1 Kwa kuwa, watu wengi wamekaa ili kuandika habari za mambo yaliyotukia katikati yetu, ²kama vile yalivyokabidhiwa kwetu na wale ambao walikuwa mashahidi walioona na watumishi wa Bwana, ³mimi nami baada ya kuchunguza kila kitu kwa uangalifu kuanzia mwanzo, niliamua kukuandikia habari za mambo hayo ewe mtukufu Theofilo, ⁴ili upate kujua ule ukweli kuhusu yale uliyofundishwa.

Kuzaliwa Kwa Yohana Mbatizaji Kwatabiriwa

⁵Wakati wa Herode mfalme wa Uyahudi palikuwa na kuhani mmoja jina lake Zekaria, ambaye aliyejkuwa wa ukoo wa kikuhanzi wa Abiya. Elizabeti mkewe alikuwa pia mzao wa Aroni. ⁶Zekaria na Elizabeti mkewe wote walikuwa watu wanyofu mbele za Mungu, wakizishika amri zote za Bwana na maagizo yote bila lawama. ⁷Lakini walikuwa hawana watoto, kwa sababu Elizabeti alikuwa tasa, nao wote wawili walikuwa wazee sana.

⁸Siku moja Zekaria ilipokuwa zamu ya kikundi chake, yeye akifanya kazi ya ukuhani hekaluni mbele za Mungu, ⁹alichaguliwa kwa kura kwa kufuata desturi za ukuhani, kuingia hekaluni mwa Bwana ili kufukiza uvumba. ¹⁰Nao wakati wa kufukiza uvumba ulipowadia, wale wote waliokuwa wamekusanyika ili kuabudu walikuwa nje wakiomba.

¹¹Ndipo malaika wa Bwana akamtokea Zekaria, akiwa amesimama upande wa kuume wa madhabahu ya kufukizia uvumba. ¹²Zekaria alipomwona huyo malaika, akafadhaika sana akajawa na hofu. ¹³Lakini malaika akamwambia, "Usiogope, Zekaria, kwa maana Mungu amesikia maombi yako. Mkeo Elizabeti atakuzalia mtoto wa kiume, nawe utamwita jina lake Yohana. ¹⁴Yeye atakuwa furaha na shangwe kwako, nao watu wengi watashangilia kwa sababu ya kuzaliwa kwake. ¹⁵Kwa kuwa atakuwa mkuu mbele za Bwana, kamwe hataonja mvinyo wala kinywaji cho chote cha kulevyia, naye atajazwa Roho Mtakatifu hata kabla ya kuzaliwa kwake. ¹⁶Naye atawavuta watu wengi warudi kwa Bwana Mungu wao. ¹⁷Nao waasi warejee katika hekima ya wenye haki na kuliweka tayari taifa lilioandaliwa kwa ajili ya Bwana.

¹⁸Zekaria akamwuliza malaika, "Jambo hilo linawezekanaje? Mimi ni mzee na mke wangu pia ana umri mkubwa."

¹⁹Malaika akamjibu, akamwambia, "Mimi ni Gabrieli, nisimamaye mbele za Mungu, nami

nimetumwa kwako ili nikuambie habari hizi njema. ²⁰Basi sasa kwa kuwa hujaamini maneno yangu ambayo yatatimizwa kwa wakati wake, utakuwa bubu hadi siku ile mambo haya yatakapotukia."

²¹Wakati huo watu walikuwa wanamngojea Zekaria nje huku wakishanga kukawia kwake mle hekaluni. Alipotoka akawa hawesi kusema nao, wao wakatambua kuwa ameona maono ndani ya hekalu. Lakini kwa kuwa alikuwa bubu, aliendelea akawaashiria kwa mikono.

²³Muda wake wa kuhudumu hekaluni ulipomalizika, akarudi nyumbani kwake. ²⁴Baada ya muda si mrefu Elizabeti mkewe akapata mimba, naye akajitenga kwa miezi mitano.

²⁵akasema, "Hili ndilo Bwana allionitenda aliponiangalia kwa upendeleo na kuniondolea aibu yangu mbele ya watu."

Kuzaliwa Kwa Yesu Kwatabiriwa

²⁶Mwezi wa sita baada ya Elizabeti kupata mimba, Mungu alimtuma malaika Gabrieli aende Galilaya katika mji wa Nazareti, ²⁷kwa mwanamwali bikira aliyejkuwa ameposwa na mtu mmoja jina lake Yosefu wa nyumba ya Daudi. Jina la huyu mwanamwali bikira ni Maria. ²⁸Naye malaika akaja kwake akamwambia: "Salamu, wewe uliyobarikiwa, Bwana yu pamoja nawe!"

²⁹Maria akafadhaishwa sana na maneno haya, akajuliza moyoni, "Salamu hii ni ya namna gani?" ³⁰Ndipo malaika akamwambia, "Usiogope, Maria, umepata upendeleo kwa Mungu. ³¹Tazama, utachukua mimba, nawe utamzaa mtoto mwanamume na utamwita jina lake Yesu. ³²Yeye atakuwa mkuu, naye ataitwa Mwana wa Aliye Juu. Bwana Mungu atampa kiti cha enzi cha Daudi baba yake. ³³Ataimiliki nyumba ya Yakobo milele na ufalme Wake hautakuwa na mwisho."

³⁴Maria akamwuliza huyo malaika, "Maadam mimi ni bikira, jambo hili litawezekanaje?"

³⁵Malaika akamjibu, "Roho Mtakatifu atakujilla juu yako, nazo nguvu Zake Yeye Aliye Juu zitakufunika kama kivuli, kwa hiyo mtoto atakayezaliwa atakuwa mtakatifu, naye ataitwa Mwana wa Mungu. ³⁶Tazama, jamaa yako Elizabeti amechukua mimba katika uzee wake na huu ni mwezi wake wa sita, yeye aliyeitwa tasa. ³⁷Kwa maana kwa Mungu hakuna lisilowezekana."

³⁸Maria akasema, "Tazama, mimi ni mtumisi wa Bwana na iwe kwangu kama ulivyosema." Kisha malaika akaondoka akamwacha.

Mariamu Aenda Kumtembelea Elizabeti

³⁹Wakati huo Maria akajiandaa akaharakisha kwenda katika mji mmoja kwenye vilima ya Uyahudi. ⁴⁰Akaingia nyumbani kwa Zekaria na kumsalimu Elizabeti. ⁴¹Naye Elizabeti aliposikia salamu ya Maria, mtoto aliyekuwa tumboni mwake akaruka. Elizabeti akajazwa na Roho Mtakatifu, ⁴²akapaza sauti kwa nguvu akasema, "Umebarikiwa wewe mionganini mwa wanawake, naye mtoto utakayemzaa amebarikiwa. ⁴³Lakini ni kwa nini mimi nimepata upendeleo kiasi hiki, hata mama wa Bwana wangu afike kwangu? ⁴⁴Mara tu niliposikia sauti ya salamu yako, mtoto aliye tumboni mwangu aliruka kwa furaha. ⁴⁵Amebarikiwa yeche aliye amini kwamba lile Bwana alilomwambia litatimizwa."

Wimbo Wa Maria Wa Sifa

⁴⁶Naye Maria akasema:

"Moyo wangu wamwadhimisha Bwana,
⁴⁷nayo roho yangu inamfurahia Mungu Mwokozi
 wangu,
⁴⁸kwa kuwa ameangalia kwa fadhili unyonje wa
 mtumishi wake,
 hakika tangu sasa vizazi vyote vitaniita
 mbarikiwa,
⁴⁹kwa maana, Yeye Mwenye Nguvu,
 amenitendea mambo ya ajabu,
 Mtakatifu ndilo Jjina Lake.
⁵⁰Rehema Zake huwaendea wale wamchao,
 kutoka kizazi hadi kizazi.
⁵¹Kwa kuwa ametenda mambo ya ajabu kwa
 mkono Wake,
 amewatawanya wale wenye kiburi ndani ya
 miyo yao.
⁵²Amewashusha watawala toka kwenye viti
 vyao vyta enzi,
 lakini amewainua wanyenyekevu.
⁵³Amewashibisha wenye njaa kwa vitu vizuri
 na matajiri amewafukuza mikono mitupu.
⁵⁴Amemsaidia mtumishi Wake Israeli,
 amekumbuka ahadi Yake ya kumrehemu
⁵⁵kama alivyowaahidi baba zetu
 Abrahamu na uzao wake milele."

⁵⁶Maria akakaa na Elizabeti karibu miezi
 mitatu, kisha akarudi nyumbani kwake."

Kuzaliwa Kwa Yohana Mbatizaji

⁵⁷Ulipowadia wakati wa Elizabeti kujifungua, alizaa mtoto mwanaume. ⁵⁸Majirani zake na jamii zake wakasikia jinsi Bwana alivyomfanyia rehema kuu, nao wakafurahi pamoja naye.

⁵⁹Siku ya nane wakaja kumtahiri motto, wakataka kumpa yule mtoto jina la Zekaria baba yake. ⁶⁰Lakini mama yake akakataa na kusema, "Hapana! Jina lake ataitwa Yohana."

⁶¹Wakamwambia, "Hakuna mtu ye yote katika jamaa yako mwenye jina kama hilo."

⁶²Basi wakamfanyia Zekaria baba yake ishara ili kujuu kwamba yeche angependa kumpa mtoto jina gani. ⁶³Akaomba wampe kibao cha kuandikia na kwa mshangao wa kila mtu akaandika: "Jina lake ni Yohana." ⁶⁴Papo hapo kinywa chake kikafunguliwa na ulimi wake ukaachiwa, akawa anaongea akimsifu Mungu. ⁶⁵Majirani wote wakajawa na hofu ya Mungu na katika nchi yote ya vilima ya Uyahudi watu walikuwa wakinena juu ya mambo haya yote. ⁶⁶Kila aliyesikia habari hizi alishangaa aauliza, "Je, mtoto huyu atakuwa mtu wa namna gani?" Maana mkono wa Bwana ulikuwa pamoja naye.

Unabii Wa Zekaria

⁶⁷Zekaria, baba yake, akajazwa na Roho Mtakatifu, naye akatoa unabii akisema:

⁶⁸"Ahimidiwe Bwana, Mungu wa Israeli,
 kwa kuwa amewajilia Watu wake na
 kuwakomboa.

⁶⁹Naye ametusimamishia pembe^a ya wokovu
 katika nyumba ya Daudi mtumishi Wake,

⁷⁰kama alivyonena kwa vinywa vyta manabii
 wake watakatifu

tangu zamani,

⁷¹kwamba atatuokoa kutoka kwa adui zetu
 na kutoka mikononi mwao wote
 watuchukiao,

⁷²ili kuonyesha rehema kwa baba zetu
 na kukumbuka agano lake takatifu,

⁷³kiapo alichomwapia baba yetu Abrahamu:

⁷⁴kutuokoa kutoka mikononi mwa adui zetu,
 tupate kumtumilia Yeye pasipo hofu

⁷⁵katika utakatifu na haki mbele Zake,
 siku zetu zote.

⁷⁶Nawe mtoto wangu, utaitwa nabii wa Aliye

^a⁶⁹ "Pembe" hapa ina maanisha "nguvu."

Juu,
kwa kuwa utamtangulia Bwana na kuanda
njia kwa ajili Yake,
⁷⁷kuwajulisha watu Wake juu ya wokovu
utakaopatikana kwa kusamehewa dhambi
zao,
⁷⁸kwa ajili ya wingi wa rehema za Mungu wetu,
nuru itokayo juu itatuzukia
⁷⁹ili kuwaangazia wale waishio gizani
na katika uvuli wa mauti,
kuiongoza miguu yetu katika njia ya amani."

⁸⁰Yule mtoto akakua na kuongezeka nguvu
katika roho, akaishi nyikani hadi siku ile
alipojionyesha hadharani kwa Waisraeli.

Kuzaliwa Kwa Yesu

2 Siku zile Kaisari Augusto alitoa amri
kwamba watu wote waandikishwe katika
ulimwengu wa Kirumi. ²(Orodha hii ndiyo ya
kwanza iliyofanyika wakati Krenio alipokuwa
mtawala wa Shamu^a). ³Kila mtu alikwenda
kuandikishwa katika mji wake alikozaliwa.

⁴Hivyo Yosefu akapanda kutoka mji wa
Nazareti ulioko Galilaya kwenda Uyahudi,
mpaka Bethlehemu mji wa Daudi, kwa sababu
ye ye aliкуwa wa ukoo na wa nyumba ya Daudi.
⁵Alikwenda huko kujandikisha pamoja na Maria,
ambaye aliкуwa amemposa naye aliкуwa mja
mzito. ⁶Wakiwa Bethlehemu, wakati wa Maria
wa kujifungua ukawa umetimia, ⁷naye akamzaa
mwanawe, kifungua mimba. Akamfunika nguo
za kitoto na kumlaza katika hori ya kulia
ng'ombe, kwa sababu hapakuwa na nafasi
katika nyumba ya wageni.

Wachungaji Na Malaika

⁸Katika eneo lile walikuwako wachungaji
waliokuwa wakikaa mashambani, wakilinda
makundi yao ya kondoo usiku. ⁹Ghafula tazama,
malaika wa Bwana akawatokea, nao utukufu wa
Bwana ukawang'aria kotekote, wakaingiwa na
hofu. ¹⁰Lakini malaika akawaambia: "Msiogope.
Kwa maana tazama nawaleta habari njema za
furaha itakayokuwa kwa watu wote. ¹¹Leo katika
mji wa Daudi kwa ajili yenu amezaliwa Mwokozi,
ndiye Kristo Bwana. ¹²Hii ndiyo itakayokuwa
ishara kwenu: Mtamkuta mtoto mchanga
amefunika nguo za kitoto na kulazwa katika
hori ya kulia ng'ombe."

^aShamu hapa ina maanisha Syria

¹³Ghafula pakawa na jeshi kubwa la
mbinguni pamoja na huyo malaika wakimsifu
Mungu wakisema,

¹⁴"Atukuzwe Mungu juu mbinguni
na duniani iwe amani kwa watu
aliowaridhia."

¹⁵Hao malaika walipokwisha kuondoka na
kwenda zao mbinguni, wale wachungaji
wakasemezana wao kwa wao wakisema,
"Twendeni Bethlehemu tukaone mambo haya
ya ajabu yaliyotukia, ambayo Bwana
ametuambia habari zake."

¹⁶Hivyo wakaenda haraka Bethlehemu,
wakawakuta Maria na Yosefu na yule mtoto
mchanga akiwa amelala katika hori la kulia
ng'ombe. ¹⁷Walipomwona yule mtoto,
wakawaeleza yale waliyokuwa wameambiwa
kuhusu huyu mtoto. ¹⁸Nao wote waliosikia
habari hizi wakastaaajabia yale waliyoambiwa na
wale wachungaji wa kondoo. ¹⁹Lakini Maria
akayaweka mambo haya yote moyoni mwake
na kuyatafakari. ²⁰Wale wachungaji wakarudi,
huku wakintkuza Mungu na kumsifu kwa ajili
ya mambo yote waliyokuwa wameambiwa na
kuyaona.

²¹Hata zilipotimia siku nane, ulikuwa ndio
wakati wa kumtahiri mtoto, akaitwa Yesu, jina
alilokuwa amepewa na malaika kabla
hajatungwa mimba.

Yesu Apelekwa Hekaluni

²²Ulipotimia wakati wa utakaso wake Maria,
kwa mujibu wa Sheria ya Mose, Yosefu na
Maria walimpeleka mtoto Yerusalem, ili
kumweka wakfu kwa Bwana ²³(kama
ilivyoandikwa katika Sheria ya Bwana kwamba,
"Kila mtoto wa kiume kifungua mimba atawekwa
wakfu kwa Bwana"), ²⁴pia kutoa dhabihu
kulingana na yale yaliyonenwa, katika Sheria ya
Bwana: "Hua wawili au makinda mawili ya
njiwa."

²⁵Basi aliкуwako huko Yerusalemu mtu
mmoja jina lake Simeoni, ambaye aliкуwa
mwenye haki na mcha Mungu, akitarajia faraja
ya Israeli na Roho Mtakatifu aliкуwa juu yake.
²⁶Roho Mtakatifu aliкуwa amemfunilia kuwa
hatakufa kabla hajamwona Kristo^b wa Bwana.

^b²⁶ "Kristo ni neno la Kiyunani, yaani, Masiya maana yake
Mpakwa (Aliyetiwa) Mafuta.

Mtakatifu, alikwenda hekaluni. Wazazi walipomleta mtoto Yesu ili kumfanyia kama ilivyokuwa desturi ya Sheria,²⁸ndipo Simeoni akampokea mtoto mikononi mwake na kumsifu Mungu, akisema:

²⁹"Bwana Mungu Mwenyezi, kama ulivyoahidi, sasa wamruhusu mtumishi wako aende zake kwa amani.

³⁰Kwa maana macho yangu yameuona wokovu Wako,

³¹ulioweka tayari machoni pa watu wote,

³²nuru kwa ajili ya ufunuo kwa watu Mataifa na kwa ajilin ya utukufu kwa watu wako Israeli."

³³Naye Yosefu na mama yake mtoto wakastaajabu kwa yale yaliyokuwa yamesemwa kumhusu huyo mtoto. ³⁴Kisha Simeoni akawabariki, akamwambia Maria mama yake, "Mtoto huyu amewekwa kwa makusudi ya kuanguka na kuinuka kwa wengi katika Israeli. Atakuwa ishara ambayo watu watanena dhidi yake,³⁵ili mawazo ya mioyo mingi yadhihirike na upanga utauchoma moyo wako.

³⁶Tena alikuwako hekaluni nabii mmoja mwanamke mzee sana, jina lake Ana binti Fanueli, wa kabile la Asheri. Alikuwa mzee sana, naye alikuwa ameolewa na kuishi na mume kwa miaka saba tu, kisha mumewe akafa. ³⁷Hivyo alikuwa mjane na umri wake ulikuwa miaka thamanini na minne. Yeye hakuondoka humo hekaluni usiku wala mchana bali alikuwa akimwabudu Mungu, akifunga na kuomba. ³⁸Wakati uo huo, Ana alikuja akaanza kusifu akimshukuru Mungu na kusema habari za huyo mtoto kwa watu wote waliokuwa wakitarajia ukombozi wa Yerusalem.

³⁹Yosefu na Maria walipokuwa wamekamilisha mambo yote yaliyotakiwa na Sheria ya Bwana, walirudi mjini kwao Nazareti huko Galilaya. ⁴⁰Naye mtoto Yesu akakua na kuongezeka nguvu akiwa amejaa hekima na neema ya Mungu ilikuwa juu Yake.

Kijana Yesu Hekaluni

⁴¹Kila mwaka Yosefu na Maria mama yake Yesu walikuwa na desturi ya kwenda Yerusalem kwa ajili ya Sikukuu ya Pasaka.

⁴²Yesu alipokuwa na umri wa miaka kumi na miwili, walipanda kwenda kwenye Sikukuu hiyo kama ilivyokuwa desturi. ⁴³Baada ya Sikukuu kumalizika, wakati Yosefu na Maria mama Yake

walipokuwa wakirudi nyumbani, Yesu alibaki Yerusalem lakini hawakutambua. ⁴⁴Wao wakidhani kuwa yuko mionganini mwa wasafiri, walienda mwendo wa kutwa nzima. Ndipo wakaanza kumtafuta mionganini mwa jamaa zao na marafiki. ⁴⁵Walipomkosa walirudi Yerusalem ili kumtafuta. ⁴⁶Baada ya siku tatu wakamkuta ndani ya hekalu, akiwa ameketi katikati ya walimu wa Sheria, akiwasikiliza na kuwaauliza maswali. ⁴⁷Wote waliomsikia walistaajabishwa na uwezo Wake mkubwa wa kuelewa na majibu aliyyoatoa. ⁴⁸Yosefu na Maria mama yake walipomwona walishangaa. Mama Yake akamwuliza, "Mwanangu, mbona umetufanyia hivi? Tazama, mimi na baba yako tumekuwa tukikutafuta kwa wasiwasi mkubwa kila mahali."

⁴⁹Yesu akawaambia, "Kwa nini kunitafuta? Hamkujuu kwamba imenipasa kuwa katika nyumba ya Baba Yangu?"

⁵⁰Lakini wao hawakuelewa maana ya lile alilowaambia.

⁵¹Ndipo akashuka pamoja nao hadi Nazareti, naye alikuwa mtii kwao. Lakini Mama Yake akayaweka moyoni mwake mambo haya yote. ⁵²Naye Yesu akakua katika hekima na kimo, akimpendeza Mungu na wanadamu.

Yohana Mbatizaji Aanza Kuhubiri

3 Katika mwaka wa kumi na tano wa utawala wa Kaisari Tiberio, Pontio Pilato alikuwa mtawala wa Uyahudi. Herode alikuwa mfalme wa Galilaya na Filipo ndugu yake alikuwa mfalme wa Iturea na nchi ya Trakoniti. Naye Lisania alikuwa mfalme wa Abilene.²Anasi na Kayafa walikuwa makuhani wakuu. Wakati huo ndipo neno la Mungu likamjia Yohana, mwana wa Zekaria huko nyikani. ³Akaenda katika nchi yote kandokando ya Mto Yordani, akihubiri ubatizo wa toba kwa ajili ya msamaha wa dhambi. ⁴Kama ilivyoadikwa katika kitabu cha nabii Isaya:

"Sauti ya mtu aliyae nyikani,
'Itengenezeni njia ya Bwana,
yanyosheni mapito Yake,
⁵kila bonde litajazwa,
kila mlima na kilima kitasawazishwa.
Njia zilizopinda zitanyooshwa,
zilizoparaza zitasawazishwa
⁶na watu wote watauona Wokovu wa
Mungu.' "

⁷Yohana akauambia ule umati wa watu

uliokuwa unakuja ili kubatizwa naye, "Enyi uzao wa nyoka! Ni nani aliyewaonya mwikimbie ghadhabu ijayo? ⁸Zaeni matunda yafananayo na toba yenu. Wala msianze kusema miyoni mwenu kuwa ninyi ni uzao wa Abrahamu. Kwa maana nawaambia, Mungu anaweza kumwinulia Abrahamu watoto kutoka katika mawe haya. ⁹Hata sasa shoka limekwisha wekwa tayari kwenye shina la kila mti, basi kila mti usiozaa matunda mazuri hukatwa na kutupwa motoni."

¹⁰Ule umati wa watu ukamwuliza, "Inatupasa tufanyeje basi?"

¹¹Yohana akawaambia, "Aliye na kanzu mbili amgawie asiye nayo, naye aliye na chakula na afanye vivyo hivyo."

¹²Watoza ushuru nao wakaja ili wabatizwe, wakamwuliza, "Bwana na sisi inatupasa tufanyeje?"

¹³Akawaambia, "Msichukue zaidi ya kiwango mllichopangiwa."

¹⁴Askari nao wakamwuliza, "Je, nasi inatupasa tufanye nini?"

Akawaambia, "Msimdhulumu mtu wala msimshtaki mtu kwa uongo, bali mridhike na mishahara yenu."

¹⁵Watu walikuwa na matazamio makubwa. Wakawa wanajuliza miyoni mwao iwapo Yohana angeweza kuwa ndiye Kristo. ¹⁶Yohana akawajibu akawaambia, "Mimi nawabatiza kwa maji^a Lakini atakuja aliye na nguvu kuliko mimi ambaye sistahili hata kufungua kamba ya viatu vyake. Yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na kwa moto. ¹⁷Pepeto lake liko mkononi, tayari kusafisha sakafu yake ya kupuria na kuikusanya ngano ghalani, lakini makapi atayateketeza kwa moto usiozimika." ¹⁸Basi, kwa maonyo mengine mengi Yohana aliwhahibiri watu Habari Njema.

¹⁹Lakini Yohana alipomkemea Mfalme Herode kuhusu uhusiano wake na Herodia mke wa ndugu yake na maovu mengine aliyokuwa amefanya, ²⁰Herode akijumlisha haya yote, akamfunga Yohana gerezani.

Kubatizwa Kwa Bwana Yesu

²¹Baada ya watu wote kubatizwa, Yesu naye akabatizwa. Naye alipokuwa akiomba, mbingu zilifunguka. ²²Roho Mtakatifu akashuka juu Yake kwa umbo kama la hua na sauti ikaja kutoka mbinguni ikisema: "Wewe ni Mwanangu mpandwa wangu, ninayependezwa nawe sana."

^{a16} "Kwa maji" hapa tafsiri nyingine zinasema "ndani ya maji"

Ukoo Wa Bwana Yesu

²³Yesu alikuwa na umri wa miaka thelathini alipoanza huduma Yake. Alikuwa akidhaniwa kuwa mwana wa Yosefu,

Yosefu alikuwa mwana wa Eli, ²⁴Eli alikuwa mwana wa Mathati,

Mathati alikuwa mwana wa Lawi,

Lawi alikuwa mwana Melki,

Melki alikuwa mwana wa Yanai,

Yanai alikuwa mwana wa Yosefu,

²⁵Yosefu alikuwa mwana wa Matathia,

Matathia alikuwa mwana wa Amosi,

Amosi alikuwa mwana wa Nahumu,

Nahumu alikuwa mwana wa Esli,

Esli alikuwa mwana wa Nagai,

²⁶Nagai alikuwa mwana wa Maathi,

Maathi alikuwa mwana wa Matathia,

Matathia alikuwa mwana Semeini,

Semeini alikuwa mwana wa Yoseki,

Yoseki alikuwa mwana wa Yoda,

²⁷Yoda alikuwa mwana wa Yoanani,

Yoanani alikuwa mwana wa Resa,

Resa alikuwa mwana wa Zerubabeli,

Zerubabeli alikuwa mwana wa Shealtieli,

Shealtieli alikuwa mwana wa Neri,

²⁸Neri alikuwa mwana wa Melki,

Melki alikuwa mwana wa Adi,

Adi alikuwa mwana wa Kosamu,

Kosamu alikuwa mwana wa Elmadamu,

Elmadamu alikuwa mwana wa Eri,

²⁹Eri alikuwa mwana wa Yoshua,

Yoshua alikuwa mwana wa Eliezeri,

Eliezeri alikuwa mwana wa Yorimu,

Yorimu alikuwa mwana wa Mathati,

Mathati alikuwa mwana wa Lawi,

³⁰Lawi alikuwa mwana wa Simeoni,

Simeoni alikuwa mwana wa Yuda,

Yuda alikuwa mwana wa Yosefu,

Yosefu alikuwa mwana wa Yonamu,

Yonamu alikuwa mwana wa Eliakimu,

Eliakimu alikuwa mwana wa Melea,

³¹Melea alikuwa mwana ma Mena,

Mena alikuwa mwana wa Matatha,

Matatha alikuwa mwana wa Nathani,

Nathani alikuwa mwana wa Daudi,

³²Daudi alikuwa mwana wa Yeso,

Yeso alikuwa mwana wa Obedi,

Obedi alikuwa mwana wa Boazi,

Boazi alikuwa mwana wa Salmoni,

Salmoni alikuwa mwana wa Nashoni,

³³Nashoni alikuwa mwana wa Aminadabu,

Aminadabu alikuwa mwana wa Aramu,

Aramu alikuwa mwana wa Hesroni,
Hesroni alikuwa mwana wa Peresi,
Peresi alikuwa mwana wa Yuda,
³⁴Yuda alikuwa mwana wa Yakobo,
Yakobo alikuwa mwana wa Isaki,
Isaki alikuwa mwana wa Abrahamu,
Abrahamu alikuwa mwana wa Tera,
Tera alikuwa mwana wa Nahori,
³⁵Nahori alikuwa mwana wa Serugi,
Serugi alikuwa mwana wa Reu,
Reu alikuwa mwana wa Pelegi,
Pelegi alikuwa mwana wa Eberi,
Eberi alikuwa mwana wa Sala,
³⁶Sala alikuwa mwana wa Kenani,
Kenani alikuwa mwana wa Arfaksadi,
Arfaksadi alikuwa mwana wa Shemu,
Shemu alikuwa mwana wa Noa,
Noa alikuwa mwana wa Lameki,
³⁷Lameki alikuwa mwana wa Methusela,
Methusela alikuwa mwana wa Enoki,
Enoki alikuwa mwana wa Yaredi,
Yaredi alikuwa mwana wa Mahalaleli,
Mahalaleli alikuwa mwana wa Kenani,
³⁸Kenani alikuwa mwana wa Enoshi,
Enoshi alikuwa mwana wa Sethi,
Sethi alikuwa mwana wa Adamu,
Adamu alikuwa mwana wa Mungu.

Yesu Ajaribiwa Na Shetani

4 Yesu, akiwa amejaah Roho Mtakatifu, akarudi kutoka Yordani akaongozwa na Roho Mtakatifu hadi jangwani, ²mahali ambako kwa siku arobaini alikuwa akijaribiwa na Ibilisi. Kwa siku zote hizo hakula cho chote, hivyo baada ya muda huo akaona njaa.

³Ibilisi akamwambia, "Ikiwa Wewe ni Mwana wa Mungu, amuru jiwe hili liwe mkate."

⁴Yesu akajibu akamwambia, "Imeandikwa: 'Mtu haishi kwa mkate tu, bali kwa kila neno la Mungu.'"

⁵Ibilisi akampeleka hadi juu ya mlima mrefu akamwonyesha milki zote za dunia kwa mara moja. ⁶Akamwambia, "Nitakupa mamlaka juu ya milki hizi na fahari zake zote, kwa maana zimekabidhiwa mikononi mwangu nami ninaweza kumpa ye yote ninayetaka. ⁷Hivyo ikiwa utanisujudia na kuniabudu, vyote vitakuwa vyako."

⁸Yesu akamjibu, "Imeandikwa: 'Mwabudu Bwana Mungu wako na umtumikie Yeye peke yake.'"

⁹Kisha Ibilisi akampeleka mpaka Yerusalem, akamweka juu ya mnara mrefu

mwembamba wa hekalu, akamwambia, "Kama Wewe ndiwe Mwana wa Mungu, jitupe chini kutoka hapa, ¹⁰kwa maana imeandikwa:

" 'Atakuagizia malaika zake wakulinde,
¹¹nao watakuchukua mikononi mwao
usije ukajikwaa mguu wako katika jiwe.' "

¹²Yesu akamjibu, "Imesemwa, 'Usimjaribu Bwana Mungu wako.' "

¹³Ibilisi alipomaliza kila jaribu, akamwacha Yesu mpaka wakati mwingine ufaao.

Mwanzo Wa Huduma Ya Galilaya

¹⁴Kisha Yesu akarudi mpaka Galilaya, akiwa amejaah nguvu za Roho Mtakatifu, nazo habari Zake zikaenea katika sehemu zote za nchi za kandokando. ¹⁵Akaanza kufundisha kwenye masinagogi yao na kila mmoja akamsifu.

Kukataliwa Kwa Yesu

¹⁶Yesu akaenda Nazareti, hapo alipolelewa na siku ya Sabato alikwenda katika sinagogi kama iliyokuwa desturi Yake. Akasimama ili asome, ¹⁷naye akapewa kitabu cha nabii Isaya, akakifungua na kukuta mahali palipoandikwa:

¹⁸"Roho wa Bwana yu juu Yangu,
kwa sababu amenitia mafuta
kuwaleta maskini habari njema.
Amenitura kuwatangazia wafungwa
kufunguliwa kwao
na vipofu kupata kuona tena,
kuwaweka huru wanaoonewa
¹⁹na kutangaza mwaka wa Bwana uliokubalika."

²⁰Kisha akakifunga kitabu, akamrudishia mtumishi na akaketi. Watu wote waliokuwamo katika sinagogi wakamkazia macho. ²¹Ndipo akaanza kwa kuwaambia, "Leo maandiko haya yametimia mkiwa mnasikia."

²²Wote waliokuwako wakamsifu na kuyastaajabia maneno Yake yaliyojaa neema, wakaulizana, "Je, huyu si mwana wa Yosefu?"

²³Yesu akawaambia, "Bila shaka mtatumia mithali hii, 'Tabibu, jiponye mwenyewe! Nanyi mtasema, 'Mambo yale tuliyosikia kwamba uliyafanya huko Kapernaumu, yafanye na hapa kwenye mji Wako.' "

²⁴Yesu akasema, Amin, nawaambia, hakuna nabii anayekubalika kwenye mji wake mwenyewe. ²⁵Lakini ukweli ni kwamba palikuwa na wajane wengi katika Israeli wakati wa Eliya,

mbingu zilipofungwa kwa miaka mitatu na miezi sita pakawa na njaa kuu katika nchi nzima. ²⁶Lakini Eliya hakutumwa hata kwa mmoja wao, bali kwa mjane mmoja wa Sarepta katika nchi ya Sidoni. ²⁷Pia palikuwa na wengi wenye ukoma katika Israeli katika siku za nabii Elisha, lakini hakuna hata mmoja wao aliyetakaswa, isipokuwa Naamani mtu wa Shamu^a.

²⁸Watu wote katika sinagogi waliposikia maneno haya, wakakasirika sana. ²⁹Wakasimama, wakamtoa nje ya mji, wakamchukua hadi kwenye kilele cha mlima mahali ambapo mji huo ulikuwa umejemgwa, ili wamtupe chini kutoka kwenye mtelemko mkali. ³⁰Lakini Yeye akapita papo hapo katikati ya huo umati wa watu akaenda Zake.

Yesu Atoa Pepo Mchafu

³¹Kisha akashuka kwenda Kapernaumu, mji wa Galilaya na katika za siku za Sabato akawa anafundisha. ³²Wakashangazwa sana na mafundisho Yake, maana maneno Yake yalikuwa na mamlaka.

³³Ndani ya sinagogi palikuwa na mtu aliyekuwa amepagawa na pepo mchafu, akapiga kelele kwa nguvu akisema, ³⁴"Tuache! Tuna nini nawe Yesu wa Nazareti? Je, umekuja kutuangamiza? Ninakujua Wewe ni nani. Wewe ni Mtakatifu wa Mungu."

³⁵Basi Yesu akamkemea yule pepo mchafu, akisema, "Nyamaza na umtoke!" Yule pepo mchafu akamwangusha chini yule mtu mbele yao wote, akatoka pasipo kumdhuru. ³⁶Watu wote wakashangaa wakaambiana, "Mafundisho haya ni ya namna gani? Kwa mamlaka na nguvu, anawaamuru pepo wachafu, nao wanatoka!" ³⁷Habari Zake zikaanza kuenea kila mahali katika sehemu ile.

Yesu Awaponya Wengi

³⁸Yesu akatoka kwenye sinagogi akaenda nyumbani kwa Simoni. Basi huko alimkuta mkwewe Simoni ana homa kali, nao wakamwomba Yesu amsaidie. ³⁹Hivyo Yesu akamwinamia na kukemea ile homa, nayo ikamwacha. Akaamka saa ile ile akaanza kuahudumia.

⁴⁰Jua lilipokuwa linatua, watu wote waliokuwa na wagonjwa wenye maradhi mbalimbali wakawaleta kwa Yesu, naye akaweka mikono Yake juu ya kila mgonjwa, akawaponya. ⁴¹Pepo wachafu pia wakawatoka

^a²⁷ Shamu hapa inamaanisha Syria

watu wengi, nao walipokuwa wakitoka wakapiga kelele wakisema: "Wewe ni Mwana wa Mungu!" Lakini Yesu akawakemea na kuwazuia wasiseme, kwa maana walimjua kuwa Yeye ni Kristo.

⁴²Kesho yake, kulipopambazuka, Yesu alikwenda mahali pa faragha. Watu wengi wakawa wanamtafuta kila mahali, nao walipomwona wakajaribu kumzuia asiondoke. ⁴³Lakini Yeye akawaambia, "Imenipasa kuhubiri Habari Njema za Ufalme wa Mungu katika miji mingine pia, kwa maana kwa kusudi hili nilitumwa." ⁴⁴Naye aliendelea kuhubiri katika masinagogi ya Uyahudi.

Kuitwa Kwa Wanafunzi Wa Kwanza

5 Siku moja Yesu alipokuwa amesimama karibu na Ziwa la Genesareti, watu wengi wakiwa wanasongana kumzunguka ili wapate kusikia neno la Mungu, ²akaona mashua mbili ukiongoni mwa ziwa, zikiwa zimeachwa hapo na wavuvi waliokuwa wanaosha nyavu zao. ³Akaingia katika mojawapo ya hizo mashua ambayo ilikuwa ya Simoni, akamwomba aisogeze ndani ya maji kidogo kutoka pwani. Kisha akaketi na kufundisha watu akiwa mle ndani ya mashua.

⁴Alipomaliza kunena, akamwambia Simoni, "Sasa peleka mashua hadi kilindini kisha mshushe nyavu zenu mkavue samaki."

⁵Simoni akamjibu, "Bwana, tumefanya kazi ya kuchosha usiku kucha na hatukuvua cho chote. Lakini, kwa neno lako nitazishusha nyavu."

⁶Nao walipozishusha nyavu zao, wakavua samaki wengi sana, nyavu zao zikajaa zikaanza kukatika. ⁷Wakawaashiria wavuvi wenzao kwenye ile mashua nytingine ili waje kuwasaidia. Wakaja, wakajaza mashua zote mbili samaki hata zikaanza kuzama.

⁸Simoni Petro alipoona haya yaliyotukia alianguka miguuni mwa Yesu na kumwambia, "Bwana, ondoka kwangu, mimi ni mtu mwenye dhambi!" ⁹Kwa kuwa yeche na wavuvi wenzake walikuwa wameshangazwa sana na wingi wa samaki waliokuwa wamepata, ¹⁰vivyo hivyo wenzake Simoni, yaani, Yakobo na Yohana, wana wa Zebedayo walishangazwa pia.

Ndipo Yesu akamwambia Simoni, "Usiogope, tangu sasa utakuwa mvuvi wa watu."

¹¹Hivyo wakasogeza mashua zao mpaka ufuoni mwa bahari, wakaacha kila kitu na kumfuata Yesu.

Yesu Amtakasa Mwenye Ukoma

¹²Ikawa siku moja Yesu alipokuwa katika mji frulani, mtu mmoja mwenye ukoma mwili mzima akamjia. Alipomwona Yesu, alianguka chini mpaka uso wake ukagusa ardhi na kumsihii akisema, "Bwana, ukitaka waweza kunitakasa."

¹³Yesu akanyosha mkono Wake akamgusa yule mtu, akamwambia, "Nataka, takasikal!" Naye mara ukoma ukapona.

¹⁴Yesu akamwagiza akisema, "Usimwambie mtu ye yote, bali nenda ukajionyeshe kwa kuhani na ukatoe dhabihu alizoagiza Mose ili kuwa ushuhuda kwao."

¹⁵Lakini habari zake Yesu zikazidi sana kuenea kotekote kuliko wakati mwingine wo wote, makutano makubwa ya watu yalikuwa yakikusanyika ili kumsikiliza na kuponywa magonjwa yao. ¹⁶Lakini mara kwa mara Yesu alijitenga nao ili kwenda mahali pa faragha kuomba.

Yesu Amponya Mwenye Kupooza

¹⁷Siku moja Yesu alipokuwa akifundisha, Mafarisayo na walimu wa sheria, waliokuwa wametoka kila kijiji cha Galilaya na kutoka Uyahudi na Yerusalem, walikuwa wameketi huko. Nao uweza wa Bwana ulikuwa juu Yake kuponya wagonjwa. ¹⁸Wakaja watu wamembeba mgonjwa aliyepooza kwenye mkeka. Wakajaribu kumwingiza ndani ili wamweke mbele ya Yesu. ¹⁹Walipokuwa hawawezi kufanya hivyo kwa sababu ya umati wa watu, wakapanda juu ya paa, wakaondoa baadhi ya vigae, wakapata nafasi ya kumtelemsha yule mgonjwa kwa mkeka wake katikati ya ule umati pale pale mbele ya Yesu.

²⁰Yesu alipoiona imani yao, akamwambia yule mgonjwa, "Rafiki, dhambi zako zimesamehewa."

²¹Mafarisayo na wale walimu wa sheria wakaanza kuuliza, "Ni nani mtu huyu anayesema maneno ya makufuru? Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke Yake?"

²²Yesu akijua mawazo yao akawaaliza, "Kwa nini mnawaza haya miyoni mwenu? ²³Je, ni lipi lililo rahisi zaidi, kumwambia huyu, 'Umesamehewa dhambi zako,' au kusema, 'Simama uende?' ²⁴Lakini ili mpate kujua ya kuwa Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani ya kusamehe dhambi," Akamwambia yule aliyepooza, "Nakuambia, Simama, chukua

mkeka wako uende nyumbani kwako." ²⁵Mara yule mtu aliyejkuwa amepooza akasimama mbele yao wote, akachukua mkeka wake akaenda zake nyumbani, huku akimtukuza Mungu. ²⁶Kila mmoja akashangaa na kumtukuza Mungu. Wakajawa na hofu ya Mungu, wakasema, "Leo tumeona mambo ya ajabu."

Yesu Amwita Lawi

²⁷Baada ya haya Yesu alitoka na kumwona mtoza ushuru mmoja jina lake Lawi akiwa amekaa forodhani, mahali pake pa kukusanya kodi, akamwambia, "Nifuate." ²⁸Naye Lawi akaacha kila kitu, akaondoka, akamfuata.

²⁹Kisha Lawi akamfanya Yesu karamu kubwa nyumbani kwake, nao umati mkubwa wa watoza ushuru na watu wengine walikuwa wakila pamoja nao. ³⁰Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria ambao walikuwa wa madhehebu yao wakawalamikia wanafunzi wa Yesu, wakisema, "Mbona mnakula na kunywa pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi?"

³¹Yesu akawajibu, "Wenye afya hawahitaji tabibu, bali walio wagonjwa. ³²Sikuja kuwaita wenye haki bali wenye dhambi wapate kutubu."

Yesu Aulizwa Kuhusu Kufunga

³³Wakamwambia Yesu, "Wanafunzi wa Yohana na wa Mafarisayo mara kwa mara hufunga na kuomba, lakini wanafunzi Wako wanaendelea kula na kunywa."

³⁴Yesu akawajibu, "Je, mnawenza kuwafanya wageni wa bwana arusi kufunga wakati akiwa pamoja nao? ³⁵Lakini wakati utafika ambapo bwana arusi ataondolewa kwao, ndipo watakafungu."

³⁶Yesu akawapa mfano huu, akawaambia: "Hakuna mtu achanaye kiraka kutoka kwenye nguo mpya na kukishonea kwenye nguo kuukuu. Akifanya hivyo atakuwa amechana nguo mpya na kile kiraka hakitaendana na ile nguo kuukuu. ³⁷Hakuna mtu awekaye divai mpya kwenye viriba vikuukuu. Akifanya hivyo, hiyo divai mpya itapasua hivyo viriba nayo yote itamwagika. ³⁸Divai mpya lazima iwekwe kwenye viriba vipya. ³⁹Wala hakuna mtu anayependelea divai mpya baada ya kunywa divai ya zamani, husema, 'Ile ya zamani ni nzuri zaidi.' "

Bwana Wa Sabato

6 Ikawa siku moja ya Sababo Yesu alikuwa akipita katika mashamba ya nafaka, wanafunzi Wake wakawa wakivurja masuke ya nafaka, wakayafikicha kwa mikono yao na kula punje zake. ²Baadhi ya Mafarisayo wakawauliza, "Mbona mnafanya mambo ambayo ni kinyume na sheria siku ya Sabato?"

³Yesu akawajibu, "Je, ninyi hamkusoma jinsi alivyofanya Daudi wakati yeze na wenzake walipokuwa na njaa? ⁴Aliingia ndani ya nyumba ya Mungu, akaichukua ile mikate ya Wonyesho ambayo huliwa na makuhani peke yao. Naye pia akawapa wenzake wakala!" ⁵Yesu akawaambia, "Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato."

⁶Ikawa siku nyingine ya Sabato Yesu aliingia ndani ya sinagogi akawa anafundisha, huko palikuwa na mtu ambaye mkono wake wa kuume ulikuwa umepooza. ⁷Mafarisayo na walimu wa sheria walikuwa wakitafuta sababu ya kumshtaki Yesu, hivyo wakawa wanamwangalia kwa karibu ili waone kama ataponya katika siku ya Sabato. ⁸Lakini Yesu alijua mawazo yao, hivyo akamwambia yule mwenye mkono uliopoza, "Ondoka." Hivyo yule mtu akaondoka, akasimama mbele yao wote.

⁹Ndipo Yesu akawaambia wale walimu wa sheria na Mafarisayo, akisema, "Nawauliza ninyi, ni lipi lililo halali siku ya Sabato, kutenda mema au kutenda mabaya? Kuokoa maisha au kuyaangamiza?"

¹⁰Akawatazama watu wote waliokuwepo, kisha akamwambia yule aliyepooza mkono, "Nyosha mkono wako!" Akaunyosha na mkono wake ukawa tena mzima kabisa. ¹¹Wale wakuu wakakasirika sana, wakashauriana wao kwa wao, ni nini watakachomtendea Yesu.

Yesu Achagua Mitume Kumi Na Wawili

¹²Ikawa katika siku hizo Yesu alikwenda mlimani kuomba, akakesha usiku kucha akimwomba Mungu. ¹³Kulipopambazuka akawaita wanafunzi Wake, naye akachagua kumi na wawili, ambao pia aliwaita mitume: ¹⁴Simoni aliywemwita Petro, Andrea nduguye, Yakobo, Yohana, Filipo, Bartholomayo, ¹⁵Mathayo, Thomasi. Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni aliyeitwa Zelote, ¹⁶Yuda mwana wa Yakobo na Yuda Iskariote, ambaye ndiye aliyemsaliti Yesu.

Yesu Aponya Wengi

¹⁷Akashuka pamoja nao akasimama mahali

penye uwanja tambarare. Hapo palikuwa na idadi kubwa ya wanafunzi Wake na umati mkubwa wa watu kutoka sehemu zote za Uyahudi, Yerusalem na kutoka pwani ya Tiro na Sidoni, ¹⁸waliokuwa wamekuja kumsikiliza na kuponywa magonjwa yao. Wale waliokuwa wakiteswa na pepo wachafu akawaponya. ¹⁹Watu wote walikuwa wanajitahidi kumgusa kwa sababu nguvu zilikuwa zikimtoka na kuwaponya wote.

²⁰Akawatazama wanafunzi wake akasema:

"Mmebarikiwa ninyi mlion maskini,
kwa sababu Ufalme wa Mbingini ni
wenu.

²¹Mmebarikiwa ninyi mlion na njaa sasa,
kwa sababu mtashibishwa.

Mmebarikiwa ninyi mnaolia sasa,
kwa sababu mtacheka.

²²Mmebarikiwa ninyi watu watakadowachukia,
watakadowatenga na kuwatukana
na kulikataa jina lenu kama neno ovu,
kwa ajili ya Mwana wa Adamu.

²³Furahini na kurukaruka kwa shangwe kwa sababu thawabu yenu ni kubwa mbinguni, kwa kuwa hivyo ndivyo baba zao walivyowatenda manabii.

²⁴"Lakini ole wenu ninyi mlion matajiri,
kwa sababu mmekwisha kupata faraja
yenu.

²⁵Ole wenu ninyi mlioshiba sasa,
maana mtaona njaa.

Ole wenu ninyi mnaocheka sasa,
maana mtaomboleza na kulia.

²⁶Ole wenu watu watakadowasifu,
kwani ndivyo baba zao walivyowasifu
manabii wa uongo."

Wapendeni Adui Zenu

²⁷Lakini nawaambia wale wanaonisikia, wapendeni adui zenu. Watendeeni mema wanaowachukia. ²⁸Wabarikini wale wanaowalaani, waombeeni wale wanao watendea mabaya. ²⁹Kama mtu akikupiga shavu moja mgeuzie na la pili. Mtu akikunyang'anya koti lako, usimzuie kuchukua joho pia. ³⁰Mpe kila akuombaye na kama mtu akichukua mali yako usitake akurudishie.

³¹Watendeeni wengine kama ambavyo mngetaka wawatendee ninyi.
³²Kama mkiwapenda tu wale

wanaowapenda, mwapata sifa gani? Hata wenyе dhambi huwapenda wale wawapendao. ³³Tena mkiwatendea mema wale tu wanaowatendea ninyi mema mwapata sifa gani? Hata "wenye dhambi" hufanya vivyo hivyo. ³⁴Tena mnapowakopesha wale tu mnaotegemea wawalipe, mwapata sifa gani? Hata "wenye dhambi" huwakopesha wenyе dhambi wenzao wakitarajia kulipwa mali yao yote. ³⁵Lakini wapendeni adui zenu, watendeeni mema, wakopesheni bila kutegemea kurudishiwa mlichokopesha. Ndipo thawabu yenu itakapokuwa kubwa, nanyi mtakuwa wana wa Aliye Juu, kwa sababu Yeye ni mwema kwa watu wasio na shukrani na waovu. ³⁶Iwени na huruma, kama Baba yenu alivyo na huruma.

Kuwahukumu Wengine

³⁷Msihukumu, nanyi hamtahukumiwa. Msilaumu, nanyi hamtalaumiwa. Sameheni, nanyi mtasamehewa. ³⁸Wapeni watu vitu, nanyi mtapewa. Kipimo cha kujaa na kushindiliwa na kusukwasukwa hata kumwagika, ndicho watu watakachowapa vifuani mwenu. Kwa kuwa kipimo kile kile mpimacho, ndicho mtakachopimiwa."

³⁹Pia akawapa mfano akasema, "Je, kipofu aweza kumwongoza kipofu? Je, wote wawili hawatatumukia shimon? ⁴⁰Mwanafunzi hamzidi mwalimu wake, ila yule aliyehitimu aweza kuwa kama mwalimu wake.

⁴¹Mbona unatazama kibanzi kilichoko ndani ya jicho la mwenzako nawe huoni boriti iliyoko ndani ya jicho lako? ⁴²Utawezaje kumwambia ndugu yako, 'Ndugu yangu, niache nikite hicho kibanzi kilichoko ndani ya jicho lako', wakati wewe mwenyewe huoni boriti iliyoko ndani ya jicho lako? Ewe mnafiki, ondoa kwanza boriti ndani ya jicho lako, ndipo utakapoweza kuona dhahiri jinsi ya kuondoa kibanzi kilichoko ndani ya jicho la ndugu yako.

⁴³Hakuna mti mzuri uzaao matunda mabaya wala hakuna mti mbaya uzaao matunda mazuri. ⁴⁴Kila mti hujulikana kwa matunda yake. Kwa maana watu hawachumi tini kwenye miiba wala zabibu kwenye michongoma. ⁴⁵Vivyo hivyo mtu mwema hutoa mambo mema kutoka kwenye hazina ya moyo wake, naye mtu mwovu hutoa mambo mabaya kutoka kwenye hazina ya moyo wake. Kwa kuwa mtu hunena kwa kinywa chake yale yaliyoujaza moyo wake.

Mjenzi Mwenye Busara Na Mpumbavu

⁴⁶"Kwa nini mnaniita, 'Bwana, Bwana,' nanyi hamfanyi ninayowaambia? ⁴⁷Nitawaonyesha jinsi alivyo mtu yule anayekuja kwangu na kusikia maneno Yangu na kuyatenda. ⁴⁸Yeye ni kama mtu anayejenga nyumba, akachimba chini sana na kuweka msingi kwenye mwamba. Mafuriko yalipokuja, maji ya ghafula yakaipiga ile nyumba lakini haikutikisika, kwa sababu ilikuwa imejengwa vizuri juu ya mwamba. ⁴⁹Lakini yeye ayasikiaye maneno Yangu na asiyatende ni kama mtu aliyejenga nyumba juu ya mchanga bila kuweka msingi. Mafuriko yalipoikumba nyumba ile, ikaanguka mara na kubomoka kabisa."

Yesu Amponya Mtumishi Wa Jemadari

7 Baada ya Yesu kumaliza kusema haya yote watu wakiwa wanamsikiliza, akaingia Kapernaumu. ²Mtumishi wa jemadari mmoja wa Kirumi, ambaye bwana wake alimthamini sana, alikuwa mgonjwa sana karibu ya kufa. ³Jemadari huyo aliposikia habari za Yesu, aliwatura wazee wa Kiyahudi Kwake, wakamwomba aje kumponya mtumishi wa huyo jemadari. ⁴Wale wazee walipofika kwa Yesu, wakamsihi sana amsaidie yule jemadari wakisema, "Mtu huyu anastahili Wewe umfanyie jambo hili, ⁵kwa sababu analipenda taifa letu tena ametujengea sinagogi." ⁶Hivyo Yesu akaongozana nao,

lakini alipokuwa hayuko mbali na nyumbani, yule jemadari akatuma rafiki zake kumwambia Yesu, "Bwana, usijisumbue kwani mimi sistahili Wewe kuingia chini ya dari yangu. ⁷Ndiyo maana sikujiona ninastahili hata kuja kwako. Lakini sema neno tu, naye mtumishi wangu atapona. ⁸Kwa kuwa mimi mwenyewe ni mtu niliyewekwa chini ya mamlaka, nikiwa na askari chini yangu. Nikimwambia huyu, 'Nenda,' yeye huenda na huyu, 'Njoo,' yeye huja. Nikimwambia mtumishi wangu, 'Fanya hili,' yeye hufanya."

⁹Yesu aliposikia maneno haya alimshangaa sana, akaugeukia ule umati wa watu uliokuwa unamfuata, akawaambia, "Sijaona imani kubwa namna hii hata katika Israeli." ¹⁰Nao wale watu waliokuwa wametumwa kwa Yesu waliporudi nyumbani walimkuta yule mtumishi amepona.

Yesu Amfufua Mwana Wa Mjane

¹¹Baadaye kidogo, Yesu alikwenda katika mji mmoja ulioitwa Naini. Nao wanafunzi Wake

na umati mkubwa wa watu walikwenda pamoja naye.¹²Alipokaribia lango la mji, alikutana na watu waliokuwa wamebeba maiti wakitoka nije ya mji. Huyu aliye kufa alikuwa mwana pekee wa mwanamke mjane. Umati mkubwa wa watu wa mji ule ulikuwa pamoja na huyo mwanamke.¹³Bwana Yesu alipomwona yule mjane, moyo Wake ulimhurumia, akamwambia, "Usilie."

¹⁴Kisha akasogea mbele akaligusa ilie jeneza na wale waliokuwa wamelibeba wakasimama kimya. Akasema, "Kijana, nakuambia inuka."¹⁵Yule aliye kuwa amekufa akaketi akaanza kuongea, naye Yesu akamkabidhi kwa mama yake.

¹⁶Watu wote wakajawa na hofu ya Mungu, nao wakamtukuza Mungu wakisema, "Nabii mkuu ametokea mionganoni mwetu, Mungu amekuja kuwakomboa watu Wake."¹⁷Habari hizi za mambo aliyo fanya Yesu zikaenea Uyahudi wote na sehemu zote za jirani.

Yesu Na Yohana Mbatizaji

¹⁸Wanafunzi wa Yohana Mbatizaji wakamweleza Yohana mambo haya yote. Hivyo Yohana akawaita wanafunzi wake wawili¹⁹na kuwatuma kwa Bwana ili kumwuliza, "Je, Wewe ndiye yule ajaye, au tumtazamie mwingine?"

²⁰Wale watu walipofika kwa Yesu wakamwambia, "Yohana Mbatizaji ametutuma tkuu lize, 'Je, Wewe ndiye yule ajaye au tumtazamie mwingine?'"

²¹Wakati huo huo, Yesu aliwaponya wengi waliokuwa na magonjwa, maradhi na pepo wachafu, pia akawafungua vifopu wengi macho wakaona.²²Hivyo akawajibu wale wajumbe, "Rudini mkamwambie Yohana yote mliyoyaona na kuyasikia. Vipofu wanaona, viwete wanatembea, wenye ukoma wanatakaswa, viziwi wanasikia, wafu wanafuliwa na maskini wahubiriwa Habari Njema.²³Amebarikiwa mtu yule asiyechukizwa nami."

²⁴Wanafunzi wa Yohana walipoondoka, Yesu akaanza kuuambia ule umati wa watu kuhusu Yohana: "Mlipokwenda nyikani mlikwenda kuona nini? Je, ni unyasi ukipeperushwa na upopo?²⁵Kama sivyo, mlikwenda kuona nini basi? Mtu aliye vaa mavazi ya fahari? La hasha, watu wanaovaa mavazi ya fahari na kuishi maisha ya anasa hukaa katika majumba ya kifalme.²⁶Lakini mlikwenda kuona nini? Mlikwenda kumwona nabii? Naam! Nawaambia, tena zaidi ya nabii.²⁷Huyu ndiye ambaye habari zake zimeandikwa:

"Tazama, namtuma mjumbe wangu akutangulie, atakayeandaa njia mbele yako."

²⁸Nawaambia, mionganoni mwa wale waliozaliwa na mwanamke hakuna aliye mkuu kuliko Yohana, lakini yeye aliye mdogo kabisa katika Ufalme wa Mungu ni mkuu kuliko Yohana."

²⁹Watu wote hata watoza ushuru waliposikia maneno ya Yesu, walikubali kwamba mpango wa Mungu ni mwema, maana walikuwa wamebatizwa na Yohana.³⁰Lakini Mafarisayo na wataalamu wa sheria walikataa mpango wa Mungu kwao kwa kutokukubali kubatizwa na Yohana.)

³¹Yesu akawauliza, "Ni wafananishe na nini watu wa kizazi hiki? Wanafanana na nini?

³²Wao ni kama watoto waliokaa sokoni wakiitana wao kwa wao wakisema:

" 'Tuliwapigia filimbi,
lakini hamkucheza,
tuliwaimbia nyimbo za maombolezo,
lakini hamkulia.'

³³Kwa maana Yohana Mbatizaji alikuwa hali mkate wala hanywi divai, ninyi mka sema, 'Ana pepo mchafu,'³⁴Mwana wa Adamu alikuja akila na kunywa, nanyi mnasema: 'Mtazameni huyu mlafi na mlevi, rafiki wa watoza ushuru na wenye dhambi.'³⁵Nayo hekima imethibitishwa kuwa kweli na watoto wake wote."

Yesu Apakwa Mafuta Na Mwanamke Mwenye Dhambi

³⁶Basi Farisayo mmoja alimwalika Yesu nyumbani kwake kwa chakula. Hivyo Yesu akaenda nyumbani mwa yule Farisayo na kukaa katika nafasi Yake mezani.³⁷Naye mwanamke mmoja kwenye ule mji, ambaye alikuwa mwenye dhambi, alipojua kwamba Yesu alikuwa akila chakula nyumbani kwa yule Farisayo, akaleta chupa ya marmar yenye manukato.³⁸Yule mwanamke akiwa amesimama nyuma ya miguu ya Yesu alilia. Akailowanisha miguu yake kwa machozi yake, kisha akaifuta kwa nywele zake akaibusu na kuimiminia manukato.

³⁹Yule Farisayo aliye mwalika Yesu alipoona yanayotendeka, akawaza moyoni mwake, "Kama huyu mtu angekuwa nabii, angejua kwamba ni nani anayemgusa na kwamba yeye ni mwanamke wa namna gani na ya kuwa huyu mwanamke ni mwenye dhambi."

⁴⁰Yesu akanena akamwambia, "Simoni, nina jambo la kukuambia."

Simoni akajibu, "Mwalimu Sema."

⁴¹"Palikuwa na mtu mmoja aliyewakopesha watu wawili fedha: Mmoja alidaiwa dinari 500^a na mwingine dinari hamsini. ⁴²Wote wawili walipokuwa hawawezi kulipa, aliyafuta madeni yao wote wawili. Sasa ni yupi kati yao atakayempenda yule aliyewasamehe zaidi?"

⁴³Simoni akajibu, "Nadhani ni yule aliyesamehewa deni kubwa zaidi."

Naye Yesu akamwambia, "Umehukumu kwa sahihi."

⁴⁴Kisha akamgeukia yule mwanamke akamwambia Simoni, "Je, unamwona mwanamke huyu? Niliingia nyumbani mwako, hukunipa maji ya kunawa miguu yangu, lakini huyu ameninawisha miguu kwa machozi yake na kunifuta kwa nywele zake. ⁴⁵Hukunisalimu kwa busu, lakini huyu mwanamke hajaacha kuibusu miguu yangu tangu nilipoingia. ⁴⁶Hukunipaka mafuta kichwani mwangu, lakini ye ye ameipaka miguu yangu manukato. ⁴⁷Kwa hiyo, nakuambia, dhambi zake zilizokua nyingi zimesamehewa, kwani ameonyesha upendo mwingi. Lakini yule aliyesamehewa kidogo, hupenda kidogo."

⁴⁸Kisha akamwambia yule mwanamke, "Dhambi zako simesamehewa."

⁴⁹Lakini wale waliokuwa wameketi pamoja naye chakulani wakaanza kusemezana wao kwa wao, "Huyu ni nani ambaye hata anasamehe dhambi?"

⁵⁰Yesu akamwambia yule mwanamke, "Imani yako imekuo, nenda kwa amani."

Mfano Wa Mpanzi

8 Baada ya haya Yesu alikwenda akawa anazunguka katika miji na vijiji akihubiri Habari Njema za Ufalme wa Mungu. Wale wanafunzi Wake kumi na wawili walikuwa pamoja naye, ²pia baadhi ya wanawake waliokuwa wametolewa pepo wachafu na kuponywa magonjwa miongoni mwao alikuwepo Maria Magdalene, aliyetolewa pepo wachafu saba, ³Yoana mkewe Kuza, msimamizi wa nyumba ya watu wa nyumbani mwa Herode, Susana na wengine wengi waliokuwa wakimhudumia kwa mali zao.

⁴Wakati umati mkubwa wa watu ulipokuwa ukija kwa Yesu kutoka mji hadi mji, akawaambia

^a⁴¹ Dinari 500 ni sawa na mshahara wa kibarua wa siku 500. Kwani mshahara wa kibarua ulikuwa dinari moja kwa siku.

mfano huu: ⁵"Mpanzi alitoka kwenda kusia mbegu zake. Alipokuwa akitawanya mbegu, nyingine zilianguka kando ya njia, zikakanyagwa-kanyagwa na ndege wa angani wakazila. ⁶Mbegu nyingine zilianguka penye miamba, nazo zilipoota, hiyo mimea ikakauka kwa kukosa unyevu. ⁷Nazo mbegu nyingine zilianguka kwenye miiba, ile miiba ikakua pamoja nazo na kusonga hiyo mimea ikafa. ⁸Mbegu nyingine zilianguka penye udongo mzuri. Zikaota na kuzaa mara mia zaidi ya mbegu alizopanda."

Baada ya kusema haya, Yesu akapaza sauti akasema, "Mwenye masikio ya kusikia na asikie."

⁹Wanafunzi Wake wakamuliza maana ya mfano huu. ¹⁰Naye akasema, "Ninyi mmejaliwa kufahamu siri za Ufalme wa Mungu, lakini kwa wengine nazungumza kwa mifano,

'Ili ingawa wanaona, wasione,
Ingawa wanasikia, wasielewe.' "

¹¹"Maana ya mfano huu ni hii: Mbegu ni neno la Mungu. ¹²Zile zilizoanguka kando ya njia, ni wale ambaa husikia neno na ibilisi huja na kuliondoa kutoka miyoni mwao, ili wasije wakaamini na kuokoka. ¹³Zile za kwenye mwamba ni wale ambaa hulipokea neno kwa furaha wanapolisikia, lakini hawana mizizi. Wanaamini kwa kitambo klidogo, lakini wakati wa kujaribiwa huiacha imani. ¹⁴Zile mbegu zilizoanguka kwenye miiba ni mfano wa wale wanaosikia, lakini wanapoendelea husongwa na masumbu ya maisha haya, utajiri na anasa, nao hawakui. ¹⁵Lakini zile mbegu kwenye udongo mzuri ni mfano wa wale ambaa hulisikia neno la Mungu na kulishika kwa moyo mnyofu na wa utii, nao kwa kuvumilia kwingi huzaa matunda.

Mfano Wa Taa

¹⁶"Hakuna mtu awashaye taa na kuificha ndani ya gudulia au kuiweka mvunguni mwa kitanda. Badala yake, huiweka juu ya kinara, ili wale waingiao ndani waone mwanga. ¹⁷Kwa maana hakuna jambo lo lote liliolichika ambalo halitafchuliwa, wala lo lote liliositirika ambalo halitajulikana na kuwekwa wazi. ¹⁸Kwa hiyo, iweni waangalifu mnavyosikia. Kwa maana ye yote aliye na kitu atazidishiwa na ye yote asiye nacho, hata kile anachodhani anacho atanyang'anywa."

Ndugu Za Yesu Na Mama Yake

¹⁹Wakati mmoja mama yake Yesu na ndugu zake walikuja kumwona, lakini hawakuweza kumfikia kwa sababu ya msongamano wa watu. ²⁰Mtu mmoja akamwambia, "Mama Yako na ndugu Zako wako nje wanataka kukuona."

²¹Yesu akamjibu, "Mama Yangu na ndugu Zangu ni wale wote wanaolisikia neno la Mungu na kulitii."

Yesu Atuliza Dhoruba

²²Siku moja Yesu alipanda ndani ya mashua pamoja na wanafunzi Wake, akawaambia, "Twendeni tuvuke mpaka ng'ambo ya ziwa." ²³Hivyo wakaondoka, akalala usingizi. Dhoruba kali ika tokea mle ziwani, hata mashua ikawa inajaa maji, nao walikuwa katika hatari kubwa.

²⁴Wanafunzi Wake wakamwendea na kumwamsha, wakipiga kelele, wakisema, "Bwana, Bwana, tunaangamia!"

Yeye akaamka akaukemea ule upopo na yale mawimbi, vikakoma, pakawa shwari.

²⁵Akawauliza wanafunzi Wake, "Imani yenu iko wapi?"

Kwa woga na mshangao wakaulizana, "Huyu ni mtu wa namna gani ambaye anaamuru hata upopo na maji navyo vikamtii?"

Yesu Amponya Mtu Mwenye Pepo Mchafu

²⁶Basi wakafika katika nchi ya Wagerasi, ambayo iko upande wa pili wa ziwa kutoka Galilaya, ²⁷Yesu aliposhuka katika mashua na kukanyaga pwani, alikutana na mtu mmoja wa mji ule aliye kwa amepagawa na pepo mchafu, naye kwa muda mrefu alikuwa havai nguo wala kuishi nyumbaini, bali makaburini. ²⁸Alipomwona Yesu alipiga kelele, akajitupa chini mbele Yake na kusema kwa sauti kuu, "Nina nini nawe, Yesu Mwana wa Mungu Aliye Juu? Nakuomba, usinitese!" ²⁹Wakati huo Yesu alikuwa amemwamuru yule pepo mchafu amtoke huyo mtu. Mara nyingi huyo pepo mchafu alimpagaa na hata alipofungwa kwa minyororo mikono na miguu na kuwekwa chini ya ulinzi alikata hiyo minyororo na kupelekwa na huyo pepo mchafu kwenda nyikani.

³⁰Yesu akamwulia, "Jina lako ni nani?"

Akamjibu, "Legioni", maana yake, "Jeshi," kwa kuwa alikuwa ameingiwa na pepo wachafu wengi mno. ³¹Wale pepo wachafu wakamsihi sana asiwaamru kwenda shimon^a.

^a³¹ "Shimoni" hapa ina maana ya 'shimo lisilo na mwisho,' yaani,

³²Palikuwa na kundi kubwa la nguruwe hapo karibu wakilisha kandokando ya kilima. Wale pepo wachafu wakamsihi Yesu awaruhusu wawaingie hao nguruwe, naye akawaruhusu. ³³Wale pepo wachafu walipomtoka yule mtu, wakawaingia wale nguruwe, nalo kundi loti likatelemkia gengeni likatumbukia ziwani na kuzama.

³⁴Wale watu waliokuwa wakichunga lile kundi la nguruwe walipoona yaliyotukia, wakakimbia, wakaeneza habari hizi mjini na mashambani. ³⁵Nao watu wakatoka kwenda kujionea wenyewe yaliyotukia. Walipofika hapo alipokuwa Yesu wakamkuta yule mtu aliyetokwa na pepo wachafu amekaa karibu na Yesu, akiwa amevaa nguo na mwenye akili timamu! Wakaogopa sana. ³⁶Wale walioona mambo hayo wakawaeleza wenzao jinsi yule mtu aliye kwa amepagawa na pepo wachafu alivyoponywa. ³⁷Ndipo watu wote wa nchi ile ya Wagerasi wakamwomba Yesu aondoke kwao, kwa sababu walikuwa wamejawa na hofu. Basi akaingia katika mashua akaondoka Zake.

³⁸Yule mtu aliyetokwa na pepo wachafu akamsihi Yesu afuatane naye, lakini Yesu akamwaga, akamwambia: ³⁹"Rudi nyumbani ukawaeleze mambo makuu Mungu aliye kuteendea." Kwa hiyo yule mtu akaenda, akatangaza katika mji wote mambo makuu Yesu aliye kuteendea.

Msichana Afufuliwa Na Mwanamke Aponywa

⁴⁰Basi Yesu aliporudi, umati mkubwa wa watu ukampokea kwa furaha, kwani walikuwa wakimgojea. ⁴¹Kisha mtu mmoja jina lake Yairo, kiongozi wa sinagogi, akaja na kuanguka miguuni mwa Yesu, akimwomba afike nyumbani kwake, ⁴²kwa kuwa binti yake wa pekee, mwenye umri wa miaka kumi na miwili, alikuwa anakufa.

Yesu alipokuwa akienda, umati wa watu ukamsonga sana. ⁴³Katika umati huo alikuwepo mwanamke mmoja aliye kwa anatokwa damu kwa muda wa miaka kumi na miwili, tena alikuwa amegharimia yote aliye kwa nayo kwa ajili ya matibabu wala hakuna ye yote aliye weza kumponya. ⁴⁴Huyo mwanamke akaja kwa nyuma na kugusa upindo wa vazi la Yesu, mara kutokwa damu kwake kukakoma.

⁴⁵Yesu aksauliza, "Ni nani aliye niguza?"

kuzimu hasa makao ya pepo wachafu.

Watu wote walipokana, Petro akasema, "Bwana, huu umati wa watu unakusonga na kukusukuma kila upande."

⁴⁶Lakini Yesu akasema, "Kuna mtu aliyenigusa, kwa maana nimetambua kuwa nguvu zimenitoka."

⁴⁷Yule mwanamke alipofahamu ya kuwa hawezi kuendelea kujificha, alikuja akitetemeka, akaanguka miguuni mwa Yesu, akaeleza mbele ya watu wote kwa nini alimgusa na jinsi alivyoponywa mara. ⁴⁸Basi Yesu akamwambia, "Binti, imani yako imekuponya. Nenda kwa amani."

⁴⁹Yesu alipokuwa bado anasema, akaja mtumishi kutoka nyumbani kwa Yairo, yule kiongozi wa sinagogi, kumwambia, "Binti yako amekwisha kufa. Usiendelee kumsumbuwa Mwalimu."

⁵⁰Yesu aliposikia jambo hili, akamwambia Yairo, "Usiogope, amini tu, naye binti yako atapona."

⁵¹Walipofika nyumbani kwa Yairo, hakumruhusu mtu ye yote aingie ndani pamoja naye isipokuwa Petro, Yakobo na Yohana, baba na mama wa yule binti. ⁵²Wakati ule ule watu wote walikuwa wakilia na kuomboleza kwa ajili ya huyo binti. Yesu akawaambia, "Acheni kulia. Huyu binti hajafa ila amelala."

⁵³Wao wakamcheka kwa dharau, wakijua kuwa amekwisha kufa. ⁵⁴Yesu akamshika yule binti mkono na kuita, "Binti, amka!" ⁵⁵Roho yake ikamrudia, naye akainuka mara. Akaamuru apewe kitu cho chote cha kula. ⁵⁶Wazazi wake wakastaajabu sana, lakini Yesu akawakataza wasimwambie mtu ye yote juu ya yale yaliyotukia.

Yesu Awatuma Wale Kumi Na Wawili

9 Yesu akiisha kuwaita wale kumi na wawili pamoja, aliwapa mammalaka na uwezo wa kutoa pepo wachafu wote na kuponya magonjwa yote, ²kisha akawatuma waende wakahubiri Ufalme wa Mungu na kuponya wagonjwa. ³Akawaagiza akisema, "Msichukue cho chote safarini, wala fimbo, wala mkoba, wala chakula, wala fedha, wala msichukue kanzu ya ziada. ⁴Katika nyumba yo yote mwiningayo, kaeni humo hadi mtakapoondoka katika mji huo. ⁵Kama watu wasipowakaribisha, mnapoondoka katika mji wao, kung'uteni mavumbi miguuni mwenu kuwa ushuhuda dhidi yao." ⁶Hivyo wale wanafunzi wakaondoka wakaenda kutoka kijiji hadi kijiji, wakihubiri

Habari Njema na kuponya wagonjwa kila mahali.

⁷Basi Herode mtawala wa Galilaya akasikia habari za yote yaliyotendeka, naye akafadhaika kwa kuwa baadhi ya watu walikuwa wakisema, "Yohana Mbatizaji amefufuka." ⁸Wengine wakasema, "Eliya ametutokea" na wengine wakasema kwamba, "Mmoja wa manabii wa kale amefufuka." ⁹Herode akasema, "Yohana nilimkata kichwa. Lakini ni nani basi huyu ambaye ninasikia habari Zake kuhusu mambo kama haya?". Akatamani sana kumwona.

Yesu Awalisha Watu 5,000

¹⁰Wale mitume Wake waliporudi, wakamweleza Yesu yote waliyofanya. Akawachukua akaenda nao faraghani mpaka mji mmoja uitwao Bethsaida. ¹¹Lakini umati wa watu ulipofahamu alikokwenda, wakamfuata. Akawakaribisha na kunena nao kuhusu Ufalme wa Mungu na kuwaponya wale wote waliokuwa wanahitaji uponyaji.

¹²Ilipokaribia jioni, wale mitume kumi na wawili wakamjia Yesu na kumwambia, "Uage umati huu wa watu waondoke ili waweze kwenda kwenye vijiji nya karibu na sehemu za jirani, ili kupata chakula na mahali pa kulala kwa maana hapa tuko nyikani."

¹³Yesu akawajibu, "Ninyi wapeni chakula."

Wao wakasema, "Hatuna zaidi ya mikate mitano na samaki wawili, labda tuende tukanunue chakula cha kuwatosha watu wote hawa." ¹⁴Kwa kuwa walikuwako wanaume wapatao 5,000.

Yesu akawaambia wanafunzi Wake, "Waketisheni katika makundi ya watu hamsini hamsini." ¹⁵Wakafanya hivyo, wakawaketisha wote. ¹⁶Yesu akaichukua ile mikate mitano na wale samaki wawili, akatazama mbinguni, akavibariki na kuvimega, kisha akawapa wanafunzi wake waugawie ule umati wa watu. ¹⁷Wote wakala, wakashiba. Nao wanafunzi wakakusanya vipande vilivybaki, vikajaa vikapu kumi na viwili.

Petro Amkiri Bwana Yesu Kuwa Ndiye Kristo

¹⁸Wakati mmoja, Yesu alipokuwa akiomba faraghani, nao wanafunzi Wake wakiwa pamoja naye, akawauliza, "Watuhusema mimi ni nani?"

¹⁹Wakamjibu, "Wengine husema Wewe ni Yohana Mbatizaji, wengine husema ni Eliya na wengine husema, Wewe ni mmoja wa nabii wa kale aliyefufuka kutoka kwa wafu."

²⁰Kisha akawauliza, "Je, ninyi mnasema Mimi ni nani?"

Petro akajibu, "Wewe ndiwe Kristo wa Mungu."

²¹Yesu akawakataza wasimwambie mtu ye yote jambo hilo. ²²Yesu akasema, "Imempasa Mwana wa Adamu kupata mateso mengi na kukataliwa na wazee, viongozi wa makuhani na walimu wa sheria, naye atauawa na siku ya tatu atafufuka."

²³Kisha akawaambia wote, "Ye yote anayetaka kunifuata ni lazima ajikane mwenyewe, achukue msalaba wake kila siku na anifuate. ²⁴Kwa maana ye yote atakayekuyaponya maisha yake atayapoteza, lakini ye yote atakayepoteza maisha yake kwa ajili Yangu atayaokoa. ²⁵Je, itamfaidia nini mtu kuupata ulimwengu wote, lakini akayapoteza maisha yake? ²⁶Kama mtu ye yote akinionea aibu Mimi na maneno Yangu, Mwana wa Adamu atamwonea aibu mtu huyo atakapokuja katika utukufu Wake na katika utukufu wa Baba na wa malaika watakatifu. ²⁷Amin, amin nawaambia, wako baadhi ya watu waliosimama hapa ambao hawataonja mauti mpaka watakapouona Ufalme wa Mungu."

Bwana Yesu Abadilika Sura

²⁸Yapata siku nane baada ya Yesu kusema hayo, aliwachukua Petro, Yakobo na Yohana akaenda nao mlimani kuomba. ²⁹Alipokuwa akiomba, mwonekano wa sura yake ukabadilika, mavazi Yake yakameta-meta kama mwanga wa umeme wa radi. ³⁰Ghafula wakawaona watu wawili, Mose na Eliya wakizungumza naye. ³¹Walionekana katika utukufu wakizungumza na Yesu kuhusu kifo Chake ambacho kingetokea huko Yerusalem. ³²Petro na wenzake waliokuwa wamelala usingizi mzito walipoamka, wakaona utukufu wa Yesu na wale watu wawili waliokuwa wamesimama pamoja naye. ³³Mose na Eliya, walipokuwa wanaondoka, Petro akamwambia Yesu, "Bwana, ni vizuri tukae hapa! Tutajenga vibanda vitatu, kimoja Chako, kingine cha Mose na Kingine cha Eliya." Lakini Petro alikuwa hajui asemacho.

³⁴Alipokuwa bado anazungumza, pakatokea wingu likawafunika, nao wakaogopa walipoingia mle kwenye wingu. ³⁵Sauti ikatoka kwenye lile wingu ikisema, "Huyu ni Mwanangu mpendwa Wangu, msikilizeni Yeye." ³⁶Baada ya Sauti hiyo kusema, walimkuta Yesu akiwa peke Yake. Wale wanafunzi wakalihofadhi jambo hili wala

kwa wakati huo hawakumwambia mtu ye yote yale waliyokuwa wameyaona.

Kuponywa Kwa Kijana Mwenye Pepo Mchafu

³⁷Kesho yake, waliposhuka kutoka mlimani, alikutana na umati mkubwa wa watu. ³⁸Mtu mmoja mionganoni mwa ule umati wa watu ukapiga kelele, akasema, "Mwalimu, naomba umwangalie mwanangu, ndiye mtoto wangu wa pekee. ³⁹Mara kwa mara pepo mchafu humpagaa na kumfanya apige kelele, kisha humwangusha na kumtia kifafa akatokwa na povu kinywani. Huyo pepo chafu anamtesa sana na hamwachii ila mara chache. ⁴⁰Niliwaomba wanafunzi Wako wamtoe huyo pepo mchafu lakini hawakuweza."

⁴¹Yesu akajibu akawaambia, "Enyi kizazi kisichoamini na kilichopotoka, nitakaa nanyi na kuwavumilia mpaka lini? Mlete mwanaao hapa."

⁴²Hata yule mtoto alipokuwa akija, yule pepo mchafu akamwangusha, akamtia kifafa. Lakini Yesu akamkemea yule pepo mchafu amtoke, akamponya yule mtoto, akamrudisha kwa baba yake. ⁴³Watu wote wakastaajabia uweza mkuu wa Mungu.

Wakati bado watu wanastaajabia hayo yote aliyokuwa akiyafanya Yesu, Yeye akawaambia wanafunzi Wake: ⁴⁴"Sikilizeni kwa bidii haya nitakayowaambia sasa: "Mwana wa Adamu atasalitiwa na kutiwa mikononi mwa watu." ⁴⁵Lakini wao hawakuelewa alimaanisha nini. Maana ya maneno hayo ilifichika kwao, hivyo hawakuyaalewa, nao wakaogopa kumkuliza maana yake.

Ni Nani Atakayekuwa Mkubwa Kuliko Wote

⁴⁶Kukazuka mabishano mionganoni mwa wanafunzi kuhusu ni nani mionganoni mwao atakayekuwa mkuu kuliko wote. ⁴⁷Lakini Yesu akayatambua mawazo yao, akamchukua mtoto mdogo, akamsimamisha kando Yake. ⁴⁸Kisha akawaambia, "Ye yote atakayemkaribisha mtoto huyu mdogo kwa Jina langu, atakuwa amenikaribisha Mimi na ye yote atakayenikaribisha Mimi, atakuwa amemkaribisha Yeye aliyenituma, kwa maana yeye aliye mdogo mionganoni mwenu, ndiye aliye mkuu kuliko wote."

⁴⁹Yohana akasema, "Bwana, tumemwona mtu akitoa pepo wachafu kwa Jina lako tukamzuia, kwa sababu yeye si mmoja wetu."

⁵⁰Yesu akasema, "Msimzule, kwa sababu ye yote ambaye si kinyume nanyi, yu upande

wenu."

Yesu Akataliwa Samaria

⁵¹Wakati ulipokaribia wa Yeye kuchukuliwa mbinguni, alikaza uso Wake kwenda Yerusalem. ⁵²Akatuma watu wamtangulie, nao wakaenda katika kijiji kimoja cha Samaria kumwandalia kila kitu, ⁵³lakini watu wa kijiji kile hawakumkaribisha kwa sababu alikuwa anakwenda Zake Yerusalem. ⁵⁴Wanafunzi Wake, yaani, Yakobo na Yohana walipoona hayo, wakasema: "Bwana, unataka tuagize moto kutoka mbinguni ili uwaangamize?" ⁵⁵Yesu akageuka na kuwakemea, ⁵⁶nao wakaenda kijiji kingine.

Gharama Ya Kumfuata Yesu

⁵⁷Walipokuwa njiani wakienda, mtu mmoja akamwambia Yesu, "Nitakufuata ko kote uendako."

⁵⁸Yesu akamjibu, "Mbweha wana mapango na ndege wa angani wana viota, lakini Mwana wa Adamu hana mahali pa kulaza kichwa Chake."

⁵⁹Yesu akamwambia mtu mwingine, "Nifuate."

Mtu huyo akamjibu, "Bwana, niache kwanza nikamzike baba yangu."

⁶⁰Yesu akamwambia, "Waache wafu wawazike wafu wao, bali wewe nenda ukautangaze Ufalme wa Mungu."

⁶¹Mtu mwingine akamwambia, "Bwana, nitakufuata lakini naomba kwanza nikaage jamaa yangu."

⁶²Yesu akamwambia, "Mtu ye yote atiaye mkono wake kulima, kisha akatazama nyuma, hafai kwa Ufalme wa Mungu."

Yesu Awatuma Wale Sabini Na Wawili

10 Baada ya hayo, Yesu akawachagua wengine sabini na wawili, akawatuma wawili wawili katika kila mji na kila sehemu aliyokusudia kwenda Yeye mwenyewe. ²Akawaambia, "Mavuno ni mengi, lakini watenda kazi ni wachache. Kwa hiyo mwombeni Bwana wa mavuno, awapeleke watenda kazi katika shamba lake. ³Haya, nendeni. Ninawatuma kama kondoo katikati ya mbwa mwitu. ⁴Msichukue mkoba wala mfuko, wala viatu na msimsalimu mtu ye yote njiani.

⁵Mkiingia katika nyumba yo yote kwanza semeni, 'Amani iwe kwenu.' ⁶Kama kuna mtu wa amani humo, basi amani yenu itakuwa juu

yake, la sivyo itawarudia. ⁷Kaeni katika nyumba hiyo, mkila na kunywa kile watakachowapa, kwa sababu kila mtenda kazi anastahili malipo yake. Msihamehame kutoka nyumba hadi nyumba.

⁸Mkienda katika mji na watu wake wakawakaribisha, kuleni cho chote kiwekwacho mbele yenu, ⁹waponyeni wagonjwa waliomo na waambieni: 'Ufalme wa Mungu umekaribia.' ¹⁰Lakini mkiingia katika mji, nao hawakuwakaribisha, tokeni mwende katika barabara zake mkaseme: ¹¹'Hata mavumbi ya mji wenu yaliyoshikamana na miguu yetu, tunayakung'uta dhidi yenu. Lakini mjue kwamba Ufalme wa Mungu umekaribia.' ¹²Ninawaambia, hukumu ya Mungu katika Sodoma itavumilika zaidi kuliko ya mji ule.

Ole Wa Miji Isiyotubu

¹³Ole wako Korazini! Ole wake Bethsaida! Kwa kuwa miujiza iliyofanyika kwako ingefanyika Tiro na Sidoni, ingekuwa imetubu zamani, kwa kuva magunia na kujipaka majivu. ¹⁴Lakini itavumilika zaidi Tiro na Sidoni katika hukumu kuliko kwenu. ¹⁵Nawe, Kapernaumu, je, utainuliwa hadi mbinguni? La hasha, utashushwa mpaka kuzimu."

¹⁶"Yeye awasilizaye ninyi, anisikiliza Mimi, naye awakataaye ninyi, amenikataa Mimi. Lakini yeye anikataaye Mimi amkataa Yeye aliyenituma."

¹⁷Wale sabini na wawili wakarudi kwa furaha na kusema, "Bwana, hata pepo wachafu wanatutii kwa Jina Lako."

¹⁸Yesu akawaambia, "Nilimwona Shetani akianguka kutoka mbinguni kama umeme wa radi. ¹⁹Tazama nimewapa mamlaka ya kukanyaga nyoka na ng'e na juu ya nguvu zote za adui, wala hakuna kitu cho chote kitakachowadhuru kwa namna yo yote. ²⁰Basi msifurahi kwa kuwa pepo wachafu wanawatii, bali furahini kwa kuwa majina yenu yameandikwa mbinguni."

Yesu Anashangilia

²¹Saa ile ile, Yesu akashangilia katika Roho Mtakatifu akasema, "Nakushukuru Baba, Bwana wa mbingu na nchi, kwa sababu mambo haya umewaficha wenye hekima na wenye akili, nawe umewafunilia watoto wadogo. Naam, Baba, kwa kuwa hayo ndiyo yaliyokuwa mapenzi Yako.

²²Vitu vyote vimekabidhiwa mikononi Mwangu na Baba. Wala hakuna amjuaye

Mwana ila Baba, wala amjuaye Baba ila Mwana na ye yote ambaye Mwana apenda kumfunulia."

²³Basi Yesu akawageukia wanafunzi Wake akanena nao faraghani, akawaambia, "Yamebarikiwa macho yanayoona yale mambo mnayoyaona. ²⁴Kwa maana nawaambia, manabii wengi na wafalme walitamani kuona mnayoyaona, lakini hawakuyaona, pia kusikia mnayoyasikia, lakini hawakuyaonika."

Mfano Wa Msamaria Mwema

²⁵Wakati huo mtaalam mmoja wa sheria alisimama ili kumjaribu Yesu, akamwuliza, "Mwalimu, nifanye nini ili nipate kurithi uzima wa milele?"

²⁶Yesu akamjibu, "Imeandikwaje katika Torati? Kwani unasoma nini humo?"

²⁷Akajibu, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, kwa nguvu zako zote na kwa akili zako zote, tena mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe."

²⁸Yesu akamwambia, "Umejibu vema. Fanya hivyo nawe utaishi."

²⁹Lakini yule mtaalam wa sheria akitaka kuonyesha kuwa mwenye haki, akamwuliza Yesu, "Jirani yangu ni nani?"

³⁰Yesu akamjibu akasema, "Mtu mmoja alikuwa akitelemka kutoka Yerusalem kwenda Yeriko, naye akaangukia mikononi mwa wanyang'anyi, wakampiga, wakaondoka, wakamwacha karibu ya kufa. ³¹Kwa bahati nzuri kuhani mmoja alikuwa anapitia njia ile, alipomwona huyo mtu, akapita upande mwingine wa barabara, akamwacha hapo hapo.

³²Vivyo hivyo Mlawi mmoja naye alipofika mahali pale, alimwona, akapita upande mwingine wa barabara, akamwacha hapo hapo.

³³"Lakini Msamaria mmoja aliyekuwa akisafiri kuitia njia hiyo alipomwona, alimhurumia, ³⁴akamwendea, akasafisha majeraha yake kwa divai na mafuta, kisha akayafunga. Ndipo akampandisha kwenye punda wake akamleta mpaka kwenye nyumba ya kulala wageni na kumtunza. ³⁵Kesho yake, yule Msamaria akachukua dinari mbili^a akampa yule mwenye nyumba ya wageni na kusema, 'Mtunze, nami nirudipo nitakulipa għarama yo yote ya ziada uliyotumia kwa ajili yake.

^a³⁵ Dinari mbili ni sawa na mshahara wa kibarua wa siku 2. Kwani mshahara wa kibarua ulikuwa dinari moja kwa siku.

³⁶"Ni yupi basi mionganoni mwa hawa watatu, wewe unadhani ni jirani yake yule mtu aliyeangukia mikononi mwa wanyang'anyi?"

³⁷Yule mtaalam wa sheria akajibu, "Ni yule aliyemhurumia."

Ndipo Yesu akamwambia, "Nenda, ukafanye vivyo hivyo."

Yesu Awatembelea Martha Na Maria

³⁸Ikawa Yesu na wanafunzi Wake walipokuwa wakienda Yerusalem, akaingia kwenye kijji kimoja ambapo mwanamke mmoja aliyeitwa Martha alimkaribisha nyumbani kwake.

³⁹Martha alikuwa na mdogo wake aliyeitwa Maria, ambaye ye ye aliketi chini miguuni mwa Yesu akisikiliza yale aliyokuwa akisema. ⁴⁰Lakini Martha alikuwa akihangainika na maandalizi yote yaliyokuwa yafanyike. Martha akaja kwa Yesu na kumwuliza, "Bwana, hujali kwamba ndugu yangu ameniachia kazi zote mwenywewe? Basi mwambie anisaidie."

⁴¹Lakini Bwana akamjibu, "Martha, Martha, mbona unasumbuka na kuhangaika na mengi?

⁴²Lakini kunahitajika kitu kimoja tu. Maria amechagua kile kilicho bora, wala hakuna mtu atakayemwondolea."

Yesu Afundisha Wanafunzi Wake Kuomba

11 Siku moja, Yesu alikuwa mahali fulani akiomba. Alipomaliza kuomba, mmoja wa wanafunzi Wake akamwambia, "Bwana, tufundishe kuomba, kama vile Yohana alivyowafundisha wanafunzi wake."

²Akawaambia, "Mnapoomba, semeni hivi :

" 'Baba yetu uliye mbinguni,
Jina Lako litukuzwe,
Ufalme Wako uje.

³Utupat tie kila siku riziki zetu.

⁴Utusamehe dhambi zetu,
kwa kuwa na sisi huwasamehe wote
wanaotukosea.

Wala usitutie majaribuni, bali utuokoe
kutoka kwa yule mwovu.' "

⁵Kisha akawaambia, "Ni nani mionganoni mwenu mwenye rafiki yake, naye akamwendea usiku wa manane na kumwambia, 'Rafiki, nikopeshe mikate mitatu. ⁶Kwa sababu rafiki yangu ameku ja kutoka safarini, nami sina kitu cha kumpa.'

⁷"Kisha yule aliyeko ndani amjibu, 'Usinisumbue. Mlango umefungwa, nami na

watoto wangu tumelala. Siwezi kuamka nikupe cho chote.⁸ Nawaambia, ingawa huyo mtu hataamka na kumpa hiyo mikate kwa sababu ni rafiki yake, lakini kwa sababu ya kuendelea kwake kuomba, ataamka na kumpa kiasi anachohitaji.

⁹Kwa hiyo nawaambia, "Ombeni nanyi mtapewa, tafuteni nanyi mtapata, bisheni, nanyi mtafunguliwa mlango.¹⁰ Kwa kuwa kila aombaye hupewa, naye kila atafutaye hupata na kila abishaye hufunguliwa mlango.

¹¹Je, kuna ye yote mionganoni mwenu, ambaye mtoto wake akimwomba samaki, atampa nyoka badala ya samaki?¹² Au mtoto akimwomba yai atampa ng'e?¹³ Basi ikiwa ninyi mlion waovu, mnajua kuwapa watoto wenu vitu vizuri, si zaidi sana Baba yenu wa mbinguni atawapa Roho Mtakatifu wale wamwombao?"

Yesu Na Beelzebuli

¹⁴Basi Yesu alikuwa anamtoa pepo mchafu kutoka kwa mtu aliyejekuwa bubu. Yule pepo mchafu alipomtoka yule mtu aliyejekuwa bubu, akaanza kuongea, nao umati wa watu ukashangaa.¹⁵ Lakini wengine wakasema, "Anatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli, yule mkuu wa pepo wachafu wote."¹⁶ Wengine ili kumjaribu wakataka awaonyeshe ishara kutoka mbinguni.

¹⁷Yesu akijua mawazo yao, akawaambia, "Kila ufalme ukigawanyika dhidi yake wenyewe huangamia, nayo nyumba iliyogawanyika dhidi yake yenyehe huanguka.¹⁸ Kama Shetani amegawanyika mwenyewe ufalme wake utasimamaje? Nawaambia haya kwa sababu ninyi mnadai ya kuwa Mimi ninatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli.¹⁹ Kama Mimi ninatoa pepo wachafu kwa nguvu za Beelzebuli, wafuasi wenu je, wao hutoa pepo wachafu kwa uwezo wa nani? Hivyo basi, wao watakuwa mahakimu wenu.²⁰ Lakini ikiwa ninatoa pepo wachafu kwa kidole cha Mungu, basi Ufalme wa Mungu umewajia.

²¹"Mtu mwenye nguvu aliyejifunga silaha, anapoilinda nyumba yake, mali yake iko salama.²² Lakini mtu mwenye nguvu zaidi kuliko yeye amshambuliapo na kumshinda, humnyang'anya silaha zake zote alizozitegemea na kuchukua nyara.

²³"Mtu ye yote ambaye hayuko pamoja nami, yu kinyume changu na mtu ye yote asiyekusanya pamoja nami, hutapanya.

Kurudi Kwa Pepo Mchafu

²⁴"Pepo mchafu amtokapo mtu, huzungukazunguka sehemu zisizo na maji akitafuta mahali pa kupumzika, lakini asipopata mahali po pote husema, 'Nitarudi kwenye nyumba yangu nilikotoka.'²⁵ Arudipo na kuikuta ile nyumba imefagiliwa na kupambwa vizuri,²⁶ ndipo huenda na kuchukua pepo wachafu wengine saba wabaya kuliko yeye mwenyewe, huingia na kukaa humo. Nayo hali ya mwisho ya yule mtu huwa ni mbaya kuliko ile ya kwanza."

²⁷Ikawa Yesu alipokuwa akisema hayo, mwanamke mmoja katikati ya ule umati wa watu akapaza sauti akasema, "Limebarikiwa tumbo liliokuzaa na matiti uliyonyonya!"

²⁸Yesu akajibu, "Wamebarikiwa zaidi wale wanaolisikia neno la Mungu na kilitii."

Ishara Ya Yona

²⁹Umati wa watu ulipokuwa unazidi kuongezeka, Yesu akaendelea kufundisha akisema, "Hiki ni kizazi kiovu. Kinatafuta ishara lakini hakitapewa ishara yo yote isipokuwa ile ya Yona.³⁰ Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa ishara kwa watu wa Ninawi, ndivyo Mwana wa Adamu atakavyokuwa ishara kwa kizazi cha sasa.³¹ Siku ya hukumu, Malkia wa Kusini atainuka pamoja na watu wa kizazi hiki akiwahukumu kwa sababu yeye alisafiri kutoka mbali kuja kusikiliza hekima ya Solomoni. Lakini sasa, Yeye aliye mkuu kuliko Solomoni yuko hapa.³² Siku ile ya hukumu, watu wa Ninawi watasimama pamoja na kizazi hiki na kukihukumu kwa sababu wao walitubu walipomsikia Yona akihubiri. Lakini sasa, Yeye aliye mkuu kuliko Yona yuko hapa.

Taa Ya Mwili

³³"Hakuna mtu ye yote awashaye taa na kuiweka mahali palipofichika au kuifunkia chini ya bakuli. Badala yake huiweka juu ya kinara chake, ili watu wote wanaoingia waone nuru.

³⁴Jicho lako ni taa ya mwili wako. Kama jicho lako ni zima, mwili wako wote umejaa nuru. Lakini kama jicho ni bovu, mwili wako wote umejaa giza.³⁵ Kwa hiyo, hakikisha kwamba nuru iliyoko ndani yako isiwe giza.³⁶ Basi ikiwa mwili wako wote umejaa nuru, bila sehemu yake yo yote kuwa gizani, basi utakuwa na nuru kama vile taa ikuangazavyo kwa nuru yake."

Yesu Awashutumu Mafarisayo Na Wanasheria

³⁷Yesu alipomaliza kuzungumza, Farisayo mmoja alimkaribisha nyumbani kwake kwa chakula. Yesu akaingia na kuketi katika sehemu Yake mezani. ³⁸Yule Farisayo akashangaa kwamba Yesu hakunawa kwanza kabla ya kula.

³⁹Ndipo Bwana akamwambia, "Enyi Mafarisayo, mnasafisha kikombe na sahani kwa nje, lakini ndani mmejaa choyo na uovo. ⁴⁰Enyi wapumbavu! Hamjui kuwa Yeye aliyetengeneza nje ndiye aliyetengeneza na ndani pia? ⁴¹Basi toeni sadaka vile mlivyo navyo na tazama, vitu vyote vitakuwa safi kwenu.

⁴²"Lakini ole wenu, Mafarisayo, kwa maana mnampa Mungu zaka za mnanaa, mchicha na kila aina ya mboga, lakini mnapuza haki na upendo wa Mungu. Iliwapasa kutoa matoleo hayo, wala msisahau kufanya hayo mengine.

⁴³"Ole wenu Mafarisayo, kwa sababu ninyi mnapenda kuketi viti vya mbele katika masinagogi na kusalimiwa kwa heshima masokoni.

⁴⁴"Ole wenu, kwa sababu ninyi ni kama makaburi yasiyokuwa na alama, ambayo watu huyakanyaga pasipo kujuua."

⁴⁵Mtaalam mmoja wa sheria akamjibu, akasema, "Mwalimu, unaposema mambo haya, unatutukana na sisi pia."

⁴⁶Yesu akamjibu, "Nanyi wataalam wa sheria, ole wenu, kwa sababu mnawatwika watu mizigo mizito ambayo hawawezi kubeba, wala ninyi wenyewe hamwinui hata kidole kimoja kuwasaidia.

⁴⁷"Ole wenu, kwa sababu ninyi mnawajengea makaburi manabii waliouawa na baba zenu. ⁴⁸Hivyo ninyi ni mashahidi na mnathibitisha kile baba zenu walichofanya, wao waliwauua manabii, nanyi mnawatengenezea makaburi. ⁴⁹Kwa sababu ya jambo hili, Mungu katika hekima Yake alisema, 'Tazama, nitatuma kwo manabii na mitume, nao watawauwa baadhi yao na wengine watawatesa.' ⁵⁰Kwa hiyo kizazi hiki kitawajibika kwa ajili ya damu ile ya manabii iliromwagwa tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu, ⁵¹tangu damu ya Abeli mpaka damu ya Zekaria, aliyeuawa kati ya madhabahu na mahali patakatifu. Naam, nawaambia, kizazi hiki kitawajibika kwa haya yote.

⁵²"Ole wenu ninyi wataalam wa sheria, kwa sababu mmeuondoa ufunguo wa maarifa. Ninyi wenyewe hamkuingia na wale waliokuwa wanaingia mkawazuia."

⁵³Yesu alipoondoka huko, walimu wa sheria na Mafarisayo wakaanza kumpinga vikali na

kumsonga kwa maswali, ⁵⁴wakivizia kumkamata kwa kitu atakachosema ili wamshtaki.

Maonyo Dhidi Ya Unafiki

12 Wakati huo, umati mkubwa wa watu kwa maelfu, walipokuwa wamekusanyika, hata wakawa wanakanyagana, Yesu akaanza kuzungumza kwanza na wanafunzi Wake, akawaambia: "Jihadharini na chachu ya Mafarisayo, yaani, unafiki wao. ²"Hakuna jambo lo lote lililositorika ambalo halitafunuliwa au lililofichwa ambalo halitajulikana. ³Kwa hiyo, lo lote mlilosema gizani litasikiwa nuruni na kile mllichonong'ona masikioni mkiwa kwenye vyumba vya ndani, kitatangazwa juu ya paa.

⁴"Nawaambieni rariki zangu, msiwaogope wale wauao mwili na baada ya hilo hawawezi kufanya lo lote zaidi. ⁵Lakini nitawaambia nani wa kumwogopa: "Mwogopeni yule ambaye baada ya kuua mwili, ana mamlaka ya kuwatupa motoni. Naam, nawaambia mwogopeni huyo! ⁶Mnajua kwamba shomoro watano huuzwa kwa senti mbili? Lakini Mungu hamsahau hata mmoja wao. ⁷Naam, hata idadi ya nywele za vichwa vyenu zimehesabiwa. Kwa hiyo msiogope, ninyi ni wa thamani kuliko mashomoro wengi.

⁸"Ninawaambia kwamba, ye yote atakayenikiri mbele ya watu, Mwana wa Adamu naye atamkiri mbele za malaika wa Mungu. ⁹Lakini ye ye atakayenikana mbele ya watu, Mwana wa Adamu naye atamkana mbele ya malaika wa Mungu. ¹⁰Naye kila atakaye nena neno baya dhidi ya Mwana wa Adamu atasamehewa, lakini ye yote atakayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa.

¹¹"Watakawapeleka katika masinagogi mbele ya watawala na wenyewe mamlaka, msiwe na wasiwasi kuhusu namna mtakavyojitetea au mtakavyosema: ¹²Kwa maana Roho Mtakatifu atawafundisha wakati uo huo mnachopaswa kusema."

Mfaano Wa Tajiri Mpumbavu

¹³Mtu mmoja katika umati wa watu akamwambia Yesu, "Mwalimu, mwambie ndugu yangu tugawane naye urithi wetu."

¹⁴Lakini Yesu akamwambia, "Rafiki, ni nani aliyeeniweka Mimi kuwa hakimu wenu au msuluhihi juu yenu?" ¹⁵Ndipo Yesu akawaambia, "Jihadharini! Jilindeni na aina zote za choyo. Kwa maana maisha ya mtu

hayatokani na wingi wa mali alizo nazo."

¹⁶Kisha akawaambia mfano huu: "Shamba la mtu mmoja tajiri lilizaa sana. ¹⁷Akawaza moyoni mwake, 'Nifanye nini? Sina mahali pa kuhifadhi mavuno yangu.'

¹⁸Ndipo huyo tajiri akasema, 'Nitafanya hivi: Nitabomoa ghalazangu za nafaka na kujenga nydingine kubwa zaidi na huko nitayahifadhi mavuno yangu yote na vitu vyangu. ¹⁹Nami nitaiambia nafsi yangu, 'Nafsi, unavyo vitu vingi vizuri ulivyojiwekea miaka mingi. Pumzika, ule, unywe, ufurahi.' "

²⁰Lakini Mungu akamwambia, 'Mpumbavu wewe! Usiku huu huu uhai wako unatakiwa. Sasa hivyo vitu ulivyojiwekea akiba vitakuwa vya nani?'

²¹Hivyo ndivyo ilivyo kwa wale wanaojiwekea vitu lakini hawajitajirishi kwa Mungu."

Msiwe Na Wasiwasi

²²Kisha Yesu akawaambia wanafunzi Wake: "Kwa hiyo ninawaambia, msisumbukie maisha yenu, kwamba mtakula nini, au miili yenu kwamba mtavaa nini. ²³Maisha ni zaidi ya chakula na mwili ni zaidi ya mavazi. ²⁴Fikirini ndege! Wao hawapandi wala hawavuni, hawana ghalazala po pote pa kuhifadhi nafaka, lakini Mungu huwalisha. Ninyi ni bora kuliko ndege! ²⁵Ni nani mionganoni mwenu ambaye kwa kusumbuka anaweza kujiungeza maisha yake hata kwa saa moja? ²⁶Kama hamwezi kufanya jambo dogo kama hilo, kwa nini basi kuyasumbukia hayo mengine?

²⁷Angalieni maua jinsi yameavyo: Hayafumi wala hayasokoti, lakini ninawaambia, hata Solomoni katika fahari yake yote, hakuvikwa vizuri kama mojawapo ya hayo. ²⁸Basi ikiwa Mungu huyavika hivi majani ya shambani ambayo leo yapo kesho yanatupwa motoni, si zaidi sana atawavika ninyi enyi wa imani haba! ²⁹Wala msisumbuke mioyonii mwenu mtakula nini au mtakunya nini. Msiwe na wasiwasi juu ya haya. ³⁰Watu wasiomjua Mungu husumbuka sana kuhusu vitu hivi vyote. Naye Baba yenu wa mbinguni anajua kuwa mnavihitaji. ³¹Bali utafuteni Ufalme wa Mungu na vitu hivyo vyote atawapatia pia.

Utajiri Wa Mbinguni

³²"Msiogope enyi kundi dogo, kwa maana Baba yenu ameona vema kuwapa ninyi Ufalme.

³³Uzeni mali zenu mkawape maskini. Jifanyieni

mifuko isiyochakaa, mkajiwekee hazina mbinguni isiyokwisha, mahali ambapo mwivi hakaribii wala nondo haharibu. ³⁴Kwa maana hazina yako ilipo, ndipo na moyo wako utakapokuwa pia.

Kukesha

³⁵"Iweni tayari mkiwa mmevikwa kwa ajili ya huduma na taa zenu zikiwa zinawaka, ³⁶kama watumishi wanaomngojea bwana wao arudi kutoka kewnye karamu ya arusini, ili ajapo na kugonga mlango waweze kumfungulia mara. ³⁷Heri wale watumishi amba bwana wao atakapokuja atawakuta wakiwa wanakesha. Amin, nawaambia, atajifunga mkanda wake na kuwaketisha ili wale, naye atakuja na kuwashudumia. ³⁸Itakuwa heri kwa watumwa hao ikiwa bwana wao atakapokuja atawakuta wamekesha hata kama atakuja mnamo usiku wa manane, au karibu na mapambazuko. ³⁹Lakini fahamuni jambo hili kwamba: Kama mwenye nyumba angalijua ni saa ipi mwivi atakapo kuja, asingaliacha nyumba yake kuvunjwa. ⁴⁰Ninyi nanyi imewapasa kuwa tayari saa zote, kwa maana Mwana wa Adamu atakuja saa ambayo hamumtarajji."

Mtumishi Mwaminifu Na Asiye Mwaminifu

⁴¹Ndipo Petro akamwuliza, "Bwana, mfano huu unatuambia sisi peke yetu au watu wote?"

⁴²Yesu akamjibu, "Ni yupi basi wakili mwaminifu na mwenye busara ambaye bwana wake atamfanya msimamizi juu ya nyumba yake yote, naye awape watumishi wengine chakula chao wakati unaofaa? ⁴³Itakuwa ni furaha kwa mtumishi yule ambaye bwana wake atakaporudi atamkuta akifanya hivyo. ⁴⁴Amin nawaambia, atampa mamlaka juu ya vyote alivyo navyo. ⁴⁵Lakini ikiwa yule mtumishi atawaza moyoni mwake, 'Bwana wangu anakawia kurudi,' akaanza kuwapiga wale watumishi wa kiume na wa kike na kula na kunywa na kulewa, ⁴⁶bwana wake yule mtumwa atakuja siku asiyodhani, na saa asiyoijua. Huyo bwana wake atamkata vipande vipande na kumwekea fungu lake pamoa na wale wasio waaminifu.

⁴⁷"Yule mtumishi anayefahamu vema mapenzi ya bwana wake na asijiandae wala kufanya kama apendavyo bwana wake, atapigwa kwa mapigo mengi. ⁴⁸Lakini ye yote ambaye hakujua laini akafanya yale yastahilio kupigwa atapigwa kidogo. Ye yote aliyepewa vitu vingi, atadaiwa vingi na ye yote aliyekabidhiwa

vingi kwake vitatakiwa vingi.

Sikuleta Amani Bali Mafarakano

⁴⁹"Nimekuja kuleta moto duniani, laiti kama ungekuwa tayari umewashwa! ⁵⁰Lakini ninao ubatizo ambao lazima nibatizwe, nayo dhiki Yangu ni kuu mpaka ubatizo huo ukamilike! ⁵¹Mnadhani nimekuja kuleta amani duniani? La, nawaamba sivyo, nimekuja kuleta mafarakano. ⁵²Kuanzia sasa, kutakuwa na watu watano katika nyumba moja, watatu dhidi ya wawili na wawili dhidi ya watatu. ⁵³Watafarakana baba dhidi ya mwanawe na mwana dhidi ya babaye, mama dhidi ya bintiye na binti dhidi ya mamaye, mama mkwe dhidi ya mkwewe. Naye mkwe dhidi ya mama mkwe wake."

Kutambua Majira

⁵⁴Pia Yesu akaumbia ule umati wa watu, "Mwonapo wingu likitokea magharibi, mara mwasema, 'Mvua itanyesha,' nayo hunyesha. ⁵⁵Nanyi mwonapo upopo wa kusini ukivuma, ninyi husema, 'Kutakuwa na joto' na huwa hivyo. ⁵⁶Enyi wanafiki! Mnajua jinsi ya kutambua kuonekana kwa dunia na anga. Inakuwaje basi kwamba mnashindwa kutambua wakati huu wa sasa?

⁵⁷Kwa nini hamwamui wenyewe lililo haki? ⁵⁸Uwapo njiani na adui yako kwenda kwa hakimu, jitahidi kupatana naye mkiwa njiani. La sivyo, atakupeleka kwa hakimu, naye hakimu atakukabidhi kwa afisa, naye afisa atakutupa gerezani. ⁵⁹Nawaambia, hautatoka humo hadi ulipe senti ya mwisho."

Tubu La Sivyo Utaangamia.

13 Wakati huo huo, kulikuwa na watu waliomwambia Yesu habari za Wagalilaya ambao Pilato aliwaua na damu ya hao watu akaichanganya na dhabihu yao waliyokuwa wanatoa ²Yesu akawauliza, "Mnadhani kwamba hawa Wagalilaya ambao walikufa kifo cha namna hiyo wao walikuwa na dhambi kuwazidi Wagalilaya wengine wote? ³La hasha! Ninyi nanyi msipotubu, mtaangamia vivyo hivyo. ⁴Au wale watu kumi na wanane waliokufa walipoangukiwa na mnara huko Siloamu, mnadhani wao walikuwa waovu kuliko watu wote waliokuwa wanaishi Yerusalem? ⁵Nawaambia, la hasha! Ninyi nanyi msipotubu, wote mtaangamia vivyo hivyo."

Mfano Wa Mti Usiozaa Matunda

⁶Kisha Yesu akawaambia mfano huu: "Mtu mmoja alikuwa na mtini uliopandwa katika shamba lake la mizabibu, akaja ili kutafuta tini kwenye mti huo, lakini hakupata hata moja. ⁷Hivyo akamwambia mtunza shamba: 'Tazama, kwa muda wa miaka mitatu sasa nimekuwa nikija kutafuta matunda kwenye mtini huu, nami sikupata hata moja. Ukate! Kwa nini uendelee kuharibiu ardhi?'

⁸Yule mtunza shamba akamjibu, " 'Bwana, uache tena kwa mwaka mmoja zaidi, nami nitaupalilia na kuuveke mbolea. ⁹Kama ukizaa matunda mwaka ujao, vema, la sivyo ukate.'

Yesu Amponya Mwanamke Kilema Siku Ya Sabato

¹⁰Basi Yesu alikuwa akifundisha katika sinagogi mojawapo siku ya Sabato. ¹¹Wakati uo huo akaja mwanamke mmoja aliyekuwa na pepo mchafu, naye alikuwa amepinda mgongo kwa muda wa miaka kumi na minane, wala alikuwa hawezি kunyoka wima. ¹²Yesu alipomwona, akamwambia, "Mwanamke, uwe huru, umepona ugonjwa wako." ¹³Yesu alipomwekea mikono Yake, mara akasimama wima akaanza kumtukuza Mungu.

¹⁴Lakini mkuu wa sinagogi, akakasirika kwa sababu Yesu alikuwa ameponya mtu siku ya Sabato. Kwa hiyo mkuu wa sinagogi akaendelea kuuambia ule umati wa watu, "Kuna siku sita ambazo watu wanapaswa kufanya kazi, katika siku hizo, njoni mponywe, lakini si kuja kuponywa siku ya Sabato."

¹⁵Lakini Bwana akamjibu, "Enyi wanafiki! Je, kila mmoja wenu humfungulii ng'ombe wake au punda wake kutoka zizini akampeleka kumnywesha maji siku ya Sabato? ¹⁶Je, huyu mwanamke, ambaye ni binti wa Abrahamu, aliyesewa na Shetani akiwa amemfunga kwa miaka yote hii kumi na minane, hakustahili kufunguliwa kutoka katika kifungo hicho siku ya Sabato?"

¹⁷Aliposema haya, wapinzani Wake wakaibika, lakini watu wakafurahi kwa ajili ya mambo ya ajabu aliyoyafanya.

Mfano Wa Punje Ya Haradali

¹⁸Kisha Yesu aauliza, "Ufalme wa Mungu unafanana na nini? Nitaufananisha na nini?

¹⁹Umefanana na punje ya haradali ambayo ni ndogo sana, ambayo mtu aliichukua na kuiparda katika shamba lake. Nayo ikakua, ikawa mti na ndege wa angani wakatengeneza

viota vyao kwenye matawi yake."

Mfano Wa Chachu

²⁰Yesu akauliza tena, "Nitaufananisha Ufalme wa Mungu na nini? Unaafanana na chachu ambayo mwanamke allichukua na kuichanganya kwenye vipimo vitatu nya unga hadi wote ukawa umeumuka."

Mlango Mwembamba

²²Yesu akapita katika miji na vijiji akifundisha wakati akisafiri kwenda Yerusalem. ²³Mtu mmoja akamwuliza, "Bwana, ni watu wachache tu watakaoolewa?"

²⁴Yesu akawaambia, "Jitahidini kuingia kwa kuitia mlango mwembamba, kwa maana, nawaambia, wengi watajaribu kuingia lakini hawataweza. ²⁵Wakati mwenye nyumba atakapoondoka na kufunga mlango, mtasimama nje mkigonga mlango na kusema, 'Bwana, utufungulie mlango.'

"Lakini yeche atawajibu, 'Siwajua ninyi wala mtokako.'

²⁶"Ndipo mtamjibu, 'Tulikula na kunywa pamoja nawe, tena ulifundisha katika barabara zetu.'

²⁷Lakini Yeche atawajibu, 'Siwajui ninyi wala mtokako. Ondokeni kwangu ninyi watenda maovu!'

²⁸"Ndipo kutakuwako kilio na kusaga meno, mtakapomwona Abrahamu, Isaki na Yakobo na manabii wote wakiwa katika Ufalme wa Mungu, lakini ninyi mkiwa mmetupwa nje. ²⁹Watu watakuja kutoka mashariki na magharibi, kaskazini na kusini, nao wataketi kwenye sehemu walizoandaliwa karamuni katika Ufalme wa Mungu. ³⁰Tazama wako walio wa mwihio watakaokuwa wa kwanza, nao wa kwanza watakaokuwa wa mwisho."

Yesu Aomboleza Kwa Ajili Ya Yerusalemu

³¹Wakati huo huo baadhi ya Mafarisayo wakamwendea Yesu na kumwambia, "Ondoka hapa uende mahali pengine kwa maana Herode anataka kukuua."

³²Yesu akawajibu, "Nendeni mkamwambie yule mbweha, 'Ninafukuza pepo wachafu na kuponya wagonjwa leo na kesho, nami siku ya tatu nitaikamilisha kazi Yangu. ³³Sina budi kuendelea na safari yangu leo, kesho na kesho kutwa, kwa maana haiwezekani nabii kufa mahali pengine isipokuwa Yerusalemu.

³⁴Ewe Yerusalemu, Yerusalemu, wewe

uwauaye manabii na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwako! Mara ngapi nimetamani kuwakusanya watoto wako pamoja kama kuku akusanyavyo vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini hamkutaka! ³⁵Tazama nyumba yenu inaachwa ukiwa, ninawaambia hamtaniona tena mpaka wakati ule mtakaposema, "Amebarikiwa Yeche ajaye katika Jina la Bwana.' "

Yesu Nyumbani Mwa Farisayo

14 Ikawa siku moja Yesu alipokuwa amekwenda kula chakula kwa mmoja wa viongozi wa Mafarisayo siku ya Sabato, watu walikuwa wakimchunguza kwa bidii. ²Papo hapo mbele Yake palikuwa na mtu mmoja mwenye ugonjwa wa kuvimba mwili. ³Yesu akawauliza wale Mafarisayo na walimu wa sheria, "Je, ni halali kuponya watu siku ya Sabato au la?" ⁴Wakakaa kimya. Hivyo Yesu akamshika yule mgonjwa mkono na kumponya, akamruhusu aende zake.

⁵Kisha akawauliza, "Kama mmoja wenu angekuwa na mtoto au ng'ombe wake aliyetumbukia katika kisima siku ya Sabato, je, hamtamvuta mara moja na kumtoa?" ⁶Nao hawakuwa na la kusema.

Unyenyekevu Na Ukarimu

⁷Alipoona jinsi wageni walivyokuwa wanachagua mahali pa heshima wakati wa kula, akawaambia mfano huu: ⁸"Mtu akikualika arusini, usikae mahali pa mgeni wa heshima kwa kuwa inawezekana amealikwa mtu mheshimiwa kuliko wewe. ⁹Kama mkifanya hivyo yule aliyeaalika ninyi wawili atakuja na kukuambia, 'Mpishe huyu mtu kitie chako.' Ndipo kwa aibu utalazimika kukaa katika nafasi ya chini kabisa. ¹⁰Badala yake, unapoalikwa, chagua nafasi ya chini, ili yule mwenyeji wako atakapokuona atakuja na kukuambia, 'Rafiki yangu, nenda kwenye nafasi iliyo bora zaidi.' Kwa jinsi hii utakuwa umepewa heshima mbele ya wageni wenzako wote. ¹¹Kwa maana kila mtu ajikwezaye atashushwa, naye ajishushaye atakwezwa."

¹²Kisha Yesu akamwambia yule aliyeaalika, "Uandaapo karamu ya chakula cha mchana au cha jioni, usialike rafiki zako au ndugu zako au jamaa zako au majirani zako walio matajiri tu, ukifanya hivyo, wao nao wanaweza kukualika kwa, nawe ukawa umelipwa kile ulichofanya na kupata thawabu yako. ¹³Bali ufanyapo karamu, waalike maskini,

vilema na vipofu,¹⁴nawe utabarikiwa kwa sababu hawa hawana uwezo wa kukulipa. Mungu atakulipa wakati wa ufufuo wa wenye haki."

Mfano Wa Karamu Kuu

¹⁵Mmoja wa wale waliokuwa pamoja naye mezani aliposikia hivi akamwambia Yesu, "Amebarikiwa mtu yule atakayekula katika karamu ya Ufalme wa Mungu!"

¹⁶Yesu akamjibu, "Mtu mmoja alikuwa anaandaa karamu kubwa, akaalika watu wengi.¹⁷Wakati wa karamu ulipofika akamtuma mtumishi wake akawaambie wale walioalikwa, 'Karibuni, kila kitu ni tayari sasa.'

¹⁸"Lakini wote, kila mmoja, wakaanza kutoa udhuru: Wa kwanza akasema, 'Nimenunu shamba, lazima niende kuliona. Tafadhali niwie radhi.'

¹⁹Mwingine akasema, 'Ndipo tu nimenunu jazi tano za ng'ombe wa kulimia, nami ninakwenda kuwajaribu, tafadhali niwie radhi.'²⁰Naye mwingine akasema, 'Nimeoa mke, kwa hiyo siwezi kuja.'

²¹"Yule mtumishi akarudi, akampa bwana wake taarifa. Ndipo yule mwenye nyumba akakasirika, akamwagiza yule mtumishi wake akisema, 'Nenda upesi kwenye mitaa na vichochoro vyta mjini uwalete maskini, vilema, vipofu na viwete.'

²²"Yule mtumishi akamwambia, 'Bwana, yale uliyoniagiza nimefanya, lakini bado ipo nafasi'

²³Ndipo yule bwana akamwambia mtumishi wake, 'Nenda kwenye barabara na vijia vilivyoko nje ya mji na uwalazimishe watu waingie ili nyumba yangu ipate kujaa.²⁴Kwa maana nawaambia, hakuna hata mmoja wa wale walioalikwa atakayeionja karamu yangu.'

Gharama Ya Kuwa Mwanafunzi

²⁵Umati mkubwa wa watu ulikuwa ukisafiri pamoja na Yesu, naye akageuka, akawaambia,²⁶"Mtu ye yote anayekuja kwangu hawezi kuwa mwanafunzi wangu kama hatanipenda mimi zaidi ya baba yake na mama yake, mke wake na watoto, ndugu zake na dada zake, naam, hata maisha yake mwenyewe.²⁷Ye yote asiyechukua msalaba wake na kunifuata hawezi kuwa mwanafunzi wangu.

²⁸"Ni nani mionganoni mwenu ambaye kama anataka kujenga nyumba, hakai kwanza chini na kufanya makisio ya gharama aone kama ana

fedha za kutosha kukamilisha?²⁹La sivyo, akiisha kuweka msingi naye akiwa hana uwezo wa kuikamilisha, wote waionao wataanza kumdhihaki,³⁰Wakisema, 'Mtu huyu alianza kujenga lakini hakuweza kukamilisha.'

³¹Au ni mfalme gani atokaye kwenda kupigana vita na mfalme mwingine, ambaye hakai chini kwanza na kufikiri iwapo akiwa na jeshi la watu elfu kumi atawea kupigana na yule anayekuja na jeshi la watu elfu ishirini?³²Kama hawezi, basi wakati yule mwingine akiwa bado yuko mbali, yeye hutuma ujumbe wa watu na kuomba masharti ya amani.³³Vivyo hivyo, ye yote mionganoni mwenu ambaye hawezi kuacha vyote alivyo navyo, hawezi kuwa mwanafunzi Wangu.

Chumvi Isiyofaa

³⁴"Chumvi ni kitu kizuri, lakini chumvi ikiwa imepoteza ladha yake, inawezaje kurudishiwa tena ladha yake?³⁵Haifai ardhi wala kwa lundo la mbolea, bali hutupwa nje.

"Mwenye masikio ya kusikia na asikie."

Mfano Wa Kondoo Aliyepotea

15 Basi watoza ushuru na wenye dhambi wote walikuwa wanakusanyika ili wapate kumsikiliza Yesu.²Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria wakanung'unika wakisema, "Huyu mtu anawakaribisha wenye dhambi na kula nao."

³Ndipo Yesu akawaambia mfano huu:⁴Ikiwa mmoja wenu ana kondoo mia moja naye akapoteza mmoja wao, je, hawaachi wale tisini na tisa nyikani na kwenda kumtafuta huyo aliyepotea mpaka ampate?⁵Naye akiisha kumpata, kwa furaha humbeba mabegani mwake⁶na kwenda nyumbani. Kisha huwaita rafiki zake na majirani na kuwaambia, 'Furahini pamoja nami, nimempata kondoo wangu aliyepotea.'⁷Nawaambieni, vivyo hivyo kutakuwa na furaha zaidi mbinguni kwa sababu ya mwenye dhambi mmoja atubuye, kuliko kwa wenye haki tisini na tisa ambaa hawana haja ya kutubu."

Mfano Wa Sarafu Iliyopotea

⁸"Au ikiwa mwanamke ana sarafu za fedha kumi, naye akapoteza moja, je, hawashi taa na kufagia nyumba na kuitafuta kwa bidii mpaka aipate?⁹Naye akisha kuipata, huwaita rafiki zake na majirani na kuwaambia, 'Furahini pamoja nami, nimeipata ile sarafu yangu ya

fedha iliyopotea.' ¹⁰Vivyo hivyo, nawaambia, kuna furaha mbele ya malaika wa Mungu juu ya mwenye dhambi mmoja atubuye."

Mfano Wa Mwana Mpotevu

¹¹Yesu akaendelea kusema: "Kulikuwa na mtu mmoja aliyejkuwa na wana wawili. ¹²Yule mdogo akamwambia baba yake, 'Baba, nipe urithi wangu.' Hivyo akawagawia wanawe mali yake.

¹³"Baada ya muda mfupi, yule mdogo akakusanya vitu vyote alivyokwa navyo, akaenda nchi ya mbali na huko akaitapanya mali yake kwa maisha ya anasa. ¹⁴Baada ya kutumia kila kitu alichokuwa nacho, kukawa na njaa kali katika nchi ile yote, naye akawa hana cho chote. ¹⁵Kwa hiyo akaenda akaajiriwa na mwenyeji mmoja wa nchi ile ambaye alimpeleka shambani kwake kulisha nguruwe. ¹⁶Akatamani kujishibisha kwa maganda waliyokula wale nguruwe, wala hakuna mtu aliyempa cho chote.

¹⁷"Lakini alipozingatia moyoni mwake, akasema, 'Ni watumishi wangapi walioajiriwa na baba yangu amba wana chakula cha kuwatoshia na kusaza, bali mimi hapa nakufa kwa njaa! ¹⁸Nitaondoka na kurudi kwa baba yangu na kumwambia, 'Baba, nimetenda dhambi mbele za Mungu na mbele yako. ¹⁹Sistahili tena kuitwa mwanao, nifanye kama mmoja wa watumishi wako.' ²⁰Basi akaondoka, akaenda kwa baba yake.

"Lakini alipokuwa bado yuko mbali, baba yake akamwona, moyo wake ukajawa na huruma. Akamkimbia mwanawe, akamkumbatia na kumbusu.

²¹"Yule mtoto akamwambia baba yake, 'Baba, nimekosa mbele za Mungu na mbele yako. Sistahili kuitwa mwanao tena.'

²²"Lakini baba yake akawaambia watumishi, 'Leteni upesi joho liliilo bora sana, mkamvi ke pete kidoleni mwake na viatu miguuni mwake. ²³Leteni ndama aliyenona, mkamchinje ili tuwe na karamu, tule na kufurahi. ²⁴Kwa maana huyu mwanango alikuwa amekufa na sasa yu hai tena, alikuwa amepotea na sasa amepatikana!' Nao wakaanza kufanya tafrija.

²⁵"Wakati huo, yule mwana mkubwa alikuwa shambani. Alipokaribia nyumbani, akasikia sauti ya nyimbo na watu wakicheza. ²⁶Akamwita mmoja wa watumishi na kumwuliza, 'Kuna nini?' ²⁷Akamwambia, 'Mdogo wako amekuja, naye baba yako amemchinja ndama aliyenona kwa sababu mwanawe amerudi nyumbani akiwa

salama na mzima.'

²⁸Yule mwana mkubwa akakasirika, akakataa kuingia ndani. Basi baba yake akatoka nje na kumbembeleza. ²⁹Lakini ye ye akamjibu baba yake, 'Tazama! Miaka yote hii nimekutumikia na hata siku moja sijaacha kutii amri zako, lakini hujanipa hata mwana mbuzi ili nifurahi na rafiki zangu. ³⁰Lakini huyu mwanao ambaye ametapanya mali yako kwa makahaba aliporudi nyumbani, wewe umemchinjia ndama aliyenona!'

³¹"Baba yake akamjibu, " 'Mwanangu, umekuwa nami sikuzote na vyote nilivyo navyo ni vyako. ³²Lakini ilitubidi tufurahi na kushangilia kwa sababu huyu mdogo wako alikuwa amekufa na sasa yu hai, alikuwa amepotea naye amepatikana.' "

Mfano Wa Msimamizi Mjanja

16 Yesu akawaambia wanafunzi Wake, "Palikuwa na tajiri mmoja na msimamizi wake. Ilisemekana kwamba huyo msimamizi alikuwa anatumia vibaya mali ya tajiri yake. ²Hivyo huyo tajiri akamwita na kumwuliza, 'Ni mambo gani haya ninayoyasikia kukuhusu? Toa taarifa ya usimamizi wako, kwa sababu huwezi kuendelea kuwa msimamizi.'

³"Yule msimamizi akawaza moyoni mwake, 'Nitafanya nini sasa? Bwana wangu ananiondoa katika kazi yangu. Sina nguvu za kulima, nami ninaona aibu kuombaomba. ⁴Najua nitakalofanya ili nikiachishwa kazi yangu hapa, watu wanikaribishe nyumbani kwao.'

⁵"Kwa hiyo akawaita wadeni wote wa bwana wake, mmoja mmoja. Akamwuliza wa kwanza, 'Deni lako kwa bwana wangu ni kiasi gani?'

⁶"Akajibu, 'Galoni 500^a za mafuta ya mizeituni.'

"Msimamizi akamwambia, 'Chukua hati ya deni lako, ibadilishe upesi, uandike galoni 400.'

⁷"Kisha akamwuliza wa pili, 'Wewe deni lako ni kiasi gani?'

"Akajibu, 'Vipimo mia moja^b vya ngano.'

"Yule msimamizi akamwambia, 'Chukua hati yako, andika vipimo themanini!'

⁸"Yule bwana akamsifu yule msimamizi kwa jinsi alivyotumia ujanja. Kwa maana watu wa dunia hii wana ujanja zaidi wanapojoishughulisha na mambo ya dunia kuliko watu wa nuru.

^a Galoni 500 hapa ni sawa na lita 2,500. Galoni moja ni kama lita 5

^b Vipimo 100 ni kama magunia 100

⁹Nawaambia tumieni mali ya dunia kujipatia marafiki, ili itakapokwisha mkaribishwe katika makao ya milele.

¹⁰Ye yote aliye mwaminifu katika mambo madogo, pia ni mwaminifu hata katika mambo makubwa, naye mtu ambaye si mwaminifu katika mambo madogo pia si mwaminifu katika mambo makubwa. ¹¹Ikiwa hamkuwa waaminifu katika mali ya udhalimu, ni nani atakayewaaminia mali ya kweli? ¹²Nanyi kama hamkuwa waaminifu na mali ya mtu mwingine, ni nani atakayewapa iliyo yenu wenyewe?

¹³Hakuna mtumishi awezaye kuwatumikia mabwana wawili. Ama atamchukia mmoja na kumpenda mwingine au atamheshimu mmoja na kumdhara mwingine. Hamwezi kumtumikia Mungu pamoja na mali^a.

¹⁴Mafarisayo, ambao walikuwa wapenda fedha, waliyasikia hayo yote na wakamcheka kwa dharau. ¹⁵Yesu akawaambia, "Ninyi mnajifanya kuwa wenye haki mbele za wanadamu, lakini Mungu anaijua miyo yenu. Kwa maana vile vitu ambavyo wanadamu wanavithamini sana, kwa Mungu ni machukizo.

Sheria Na Ufalme Wa Mungu

¹⁶Torati na manabii vilitumiwa mpaka kuja kwa Yohana Mbatizaji. Tangu wakati huo habari njema za Ufalme wa Mungu zinahubiriwa na kila mmoja hujiingiza kwa nguvu. ¹⁷Lakini ni rahisi zaidi mbingu na nchi kupita kuliko hata herufi moja kuondoka katika Sheria.

¹⁸Mtu ye yote ampaye mkewe talaka na kumwoa mwanamke mwingine azini, naye mwanaume amwoaye mwanamke aliyetalikiwa azini.

Tajiri Na Lazaro

¹⁹Palikuwa na mtu mmoja tajiri aliyeavaa nguo za rangi ya zambarau na kitani safi, ambaye aliishi kwa anasa, kila siku. ²⁰Hapo penye mlango wake aliishi maskini mmoja, jina lake Lazaro, mwenye vidonda mwili mzima. ²¹Huyo Lazaro alitamani kujishibisha kwa makombo yaliyoanguka kutoka mezani kwa yule tajiri. Hata mbwa walikuwa wakija na kulamba vidonda vyake.

²²Wakati ukafika yule maskini akafa, nao malaika wakamchukua akae pamoja na Abrahamu. Yule tajiri naye akafa na akazikwa.

^a¹³ Neno "Mali" hapa ni neno linalotokana na neno la Kiyunani "mammon" linalotokana na Kiaramu, 'mamon, mamona,' yaani, 'mali, utajiri.'

²³Kule kuzimu alipokuwa akiteseka, alitazama juu, akamwona Abrahamu kwa mbali, naye Lazaro alikuwa karibu yake. ²⁴Hivyo yule tajiri akamwita, 'Baba Abrahamu, nihurumie na umtume Lazaro achovye ncha ya kidole chake ndani ya maji aupoze ulimi wangu, kwa sababu nina maumivu makuu kwenye moto huu.'

²⁵Lakini Abrahamu akamjibu, 'Mwanangu, kumbuka kwamba wakati wa uhai wako ulipata mambo mazuri, lakini Lazaro alipata mambo mabaya. Lakini sasa anafarijiwa hapa na wewe uko katika maumivu makuu. ²⁶Zaidi ya hayo kati yetu na ninyi huko, kumewekwa shimo kubwa, ili wale wanaotaka kutoka huku kuja huko wasiweze, wala mtu ye yote asiweze kuvuka kutoka huko kuja kwetu.'

²⁷Akasema, 'Basi, nakuomba, umtume Lazaro aende nyumbani kwa baba yangu, ²⁸maana ninao ndugu watano. Awaonye, ili wasije nao wakafika mahali hapa pa mateso.

²⁹Abrahamu akamjibu, 'Ndugu zako wana Mose na Manabii, wawasikilize hao.'

³⁰ 'Yule tajiri akasema, 'Hapana, baba Abrahamu, lakini mtu kutoka kwa wafu akiwaenda, watatubu.'

³¹Abrahamu akamwambia, 'Kama wasipowasikiliza Mose na manabii, hawataweza kushawishiwa hata kama atafufuka mtu kutoka kwa wafu.'

Yesu Afundisha Kuhusu Majaribu, Dhambi Na Imani

17 Yesu akawaambia wanafunzi Wake, "Mambo yasababishayo watu watende dhambi hayana budi kutukia. Lakini ole wake mtu yule anayeyasababisha. ²Ingekuwa heri kama mtu huyo angefungiwa jiwe zito la kusagia shingoni na kutoswa baharini kuliko kumfanya mmoja wa hawa wadogo atende dhambi. ³Kwa hiyo, jilindeni.

"Kama ndugu yako akikukosea mwonye, naye akitubu, msamehe. ⁴Kama akikukosea mara saba kwa siku moja na mara saba kwa siku moja akaja kwako akisema, 'Ninatubu', msamehe."

Imani

⁵Wanafunzi Wake wakamwambia Bwana, "Tuongezee imani."

⁶Yesu akawajibu, "Kama mngekuwa na imani ndogo kama punje ya haradali, mngeweza kuuambia mti huu wa mkuyu, 'Ng'oka ukaote baharini,' Nao ungewatii."

Wajibu Wa Mtumishi

⁷"Ikiba mmoja wenu ana mtumishi anayelima shambani au anayechunga kondoo, je, mtumishi huyo arudipo atamwambia, 'Karibu hapa keti ule chakula?' ⁸Je, badala yake, hutamwambia, 'Niandalie chakula, nile, jifunge unitumikie ninapokula na kunywa, baadaye waweza kula na kunywa?' ⁹Je, huyo mtu utamshukuru mtumishi huyo kwa kutimiza yale aliyoamriwa? ¹⁰Vivyo hivyo nanyi mkiisha kufanya mliyoagizwa, semeni, 'Sisi tu watumishi tusiostahili, tumefanya tu yale tuliyopaswa kufanya.'

Yesu Atakasa Wakoma Kumi

¹¹Yesu alipokuwa njiani akienda Yerusalem, alipitia mpakani mwa Samaria na Galilaya. ¹²Alipokuwa akiingia kwenye kijiji kimoja, watu kumi waliokuwa na ukoma wakakutana naye. Wakasimama mbali, ¹³wakapaza sauti, wakasema, "Yesu, Bwana, tuhurumie!"

¹⁴Alipowaona akawaambia, "Nendeni mkajionyeshe kwa makuhani." Nao walipokuwa njiani wakienda, wakatakasika.

¹⁵Mmoja wao alipoona kwamba amepona, akarudi kwa Yesu, akimsifu Mungu kwa sauti kuu. ¹⁶Akajitupa miguuni mwa Yesu akamshukuru. Yeye alikuwa Msamaria.

¹⁷Yesu aksauliza, "Je,hawakuponywa wote kumi? Wako wapi wale wengine tisa? ¹⁸Hakuna hata mmoja aliyeonekana kurudi ili kumshukuru Mungu isipokuwa huyu mgeni?" ¹⁹Yesu akamwambia, "Inuka na uende zako, imani yako imekuponya."

Kuja Kwa Ufalme Wa Mungu

²⁰Yesu alipoulizwa na Mafarisayo Ufalme wa Mungu utakuja lini, Yeye akawajibu, "Ufalme wa Mungu hauji kwa kuchunguza kwa bidii, ²¹wala watu hawatasema, 'Huu hapa' au 'Ule kule,' kwa maana Ufalme wa Mungu umo ndani yenu."

²²Kisha Yesu akawaambia wanafunzi Wake, "Wakati utafika ambapo mtatamani kuiona moja ya siku ya Mwana wa Adamu, lakini hamtaiona. ²³Watu watawaambia, 'Yule kule!' Au, 'Huyu hapa!' Msiwakimbili. ²⁴Kwa maana Mwana wa Adamu katika siku Yake atakuwa kama umeme wa radi, umulikao katika anga kuanzia mwisho mmoja hadi mwingine. ²⁵Lakini kwanza itampasa kuteseka katika mambo mengi na

kukataliwa na kizazi hiki.

²⁶"Kama ilivyokuwa siku za Noa, ndivyo itakavyokuwa katika siku za Mwana wa Adamu. ²⁷Wakati huo wa Noa watu walikuwa wakila, wakinuya, wakioa na kuolewa mpaka siku ile Noa alipoingia katika safina, gharika ikaja na kuwaangamiza wote.

²⁸"Ndivyo ilivyokuwa katika siku za Lutu: Watu walikuwa wakila na kuinywa, wakinunu na kuuza, wakilima na kujenga. ²⁹Lakini siku ile Lutu alipoondoka Sodoma, ikanyesha mvua ya moto na kiberiti kutoka mbinguni ukawaangamiza wote.

³⁰"Hivyo ndivyo itakavyokuwa siku ile Mwana wa Adamu atakapofunuliwa. ³¹Siku hiyo, mtu ye yote aliyeo kwenye dari ya nyumba yake, vitu vyake vikiwa ndani ya hiyo nyumba asishuke kuvichukua. Vivyo hivyo mtu aliyeo shambani asirudi nyumbani kuchukua cho chote. ³²Mkumbukeni mke wa Lutu! ³³Mtu ye yote anayejaribu kuyaokoa maisha yake atayapoteza na ye yote atakayeyapoteza maisha yake atayaokoa. ³⁴Nawaambia, usiku huo watu wawili watakuwa wamelala kitanda kimoja, mmoja atachukuliwa, mwingine ataachwa. ³⁵Wanawake wawili watakuwa wanasaga nafaka pamoja, mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa." ³⁶Wanaume wawili watakuwa wanafanya kazi pamoja shambani, mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa."

³⁷Kisha wakamwuliza, "Haya yatatukia wapi Bwana?"

Akawaambia, "Pale ulipo mzoga, ndipo tai watakapokusanyika."

Mfano Wa Mjane Asiyekata Tamaa

18 Kisha Yesu akawapa wanafunzi W ake mfano ili kuwaonyesha kuwa yawapasa kuomba pasipo kukata tamaa. ²Akawaambia, "Katika mji mmoja alikuwapo hakimu ambaye hakumwogopa Mungu wala kumjali mtu. ³Katika mji huo alikuwako mjane mmoja ambaye alikuwa akija kwake mara kwa mara akimwomba, 'Tafadhali nipatie haki kati yangu na adui yangu.'

⁴"Kwa muda mrefu yule hakimu alikataa. Lakini hatimaye akasema moyoni mwake, 'Japokuwa simwogopi Mungu wala simjali mwanadamu, ⁵lakini kwa kuwa huyu mjane ananisumbuasumbua, nitahakikisha amepata haki yake ili asiendelee kunichosha kwa kunijia mara kwa mara!'"

⁶Bwana akasema, "Sikilizeni asemavyo

huyu hakimu dhalimu. ⁷Je, Mungu hatawatendea haki wateule Wake wanaomllilia mchana na usiku? Je, atakawia kuwasaidia? ⁸Ninawaambia, atawapatia haki upesi. Lakini je, Mwana wa Adamu atakapokuja ataikuta imani duniani?"

Mfano Wa Farisayo Na Mtoza Ushuru

⁹Yesu akatoa mfano huu kwa wale walijiona kuwa wao ni wenye haki na kuwadharau wengine. ¹⁰"Watu wawili walikwenda hekaluni kusali, mmoja wao alikuwa Farisayo na mwingine alikuwa mtoza ushuru. ¹¹Yule Farisayo, akiwa amesimama peke yake, akasali hivi: 'Mungu, ninakushukuru kwa sababu mimi si kama watu wengine: Wanyang'anyi, wadhalimu, wazinzi, wala kama huyu mtoza ushuru. ¹²Mimi nafunga mara mbili kwa juma, natoa sehemu ya kumi ya mapato yangu.'

¹³"Lakini yule mtoza ushuru akasimama mbali, hakuthubutu hata kuinua uso wake kutazama mbinguni, bali alijipiga pigi kifuanini na kusema: 'Mungu, nihurumie, mimi wenye dhambi.'

¹⁴"Nawaambia, huyu mtoza ushuru alirudi nyumbani akiwa amehesabiwa haki mbele za Mungu zaidi ya yule Farisayo. Kwa maana ye yote ajikwezaye atashushwa na ye yote ajishushaye atakwezwa."

Yesu Awabariki Watoto Wadogo

¹⁵Watu walikuwa wakimletea Yesu pia watoto wachanga ili awaguse. Wanafunzi Wake walipoona hivyo, wakawakemea. ¹⁶Lakini Yesu akawaita wale watoto waje kwake, akasema, "Waacheni watoto wadogo waje kwangu, wala msiwazue, kwa maana Ufalme wa Mungu ni wa watu walio kama hawa watoto. ¹⁷Amin, nawaambia, ye yote ambaye hataupokea Ufalme wa Mungu kama mtoto mdogo, hatauingia kamwe."

Mtawala Tajiri

¹⁸Mtawala mmoja akamwuliza Yesu, "Mwalimu mwema, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?"

¹⁹Yesu akajibu, "Mbonya unaniita mwema? Hakuna mtu ye yote aliye mwema ila Mungu peke Yake. ²⁰Unazifahamu amri: 'Usizini, usiue, usiibe, usishuhudie uongo, waheshimu baba yako na mama yako.'"

²¹Akajibu, "Amri zote hizi nimezishika tangu ujana wangu."

²²Yesu aliposikia haya, akamwambia, "Bado kuna jambo moja ulilopungukiwa. Nenda ukauze kila kitu ulicho nacho, uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuate."

²³Aliposikia jambo hili, alisikitika sana kwa maana alikuwa mtu mwenye mali nydingi. ²⁴Yesu akamtazama akasema, "Tazama ni jinsi gani ilivyo vigumu kwa tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu! ²⁵Hakika ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita katika tundu la sindano kuliko tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu."

²⁶Wale waliosikia haya wakafuliza, "Kama ni vigumu hivyo, ni nani basi awezaye kuokoka?"

²⁷Yesu akajibu, "Yasiyowezekana kwa wanadamu kwa Mungu yawezekana."

²⁸Ndipo Petro akasema, "Tazama, tumeacha vyote tulivyokuanavyo tukakufuata!"

²⁹Yesu akajibu, "Amin nawaambia, hakuna hata mmoja aliyeacha nyumba yake, au mke, au ndugu, au wazazi au watoto kwa ajili ya Ufalme wa Mungu ³⁰ambaye hatapewa mara nydingi zaidi ya hivyo katika maisha haya na hatimaye kupata uzima wa milele ujao."

Yesu Kwa Mara Ya Tatu Atabiri Kifo Chake

³¹Yesu akawachukua wale wanafunzi Wake kumi na wawili kando na kuwaambia, "Tunapanda kwenda Yerusalem na kila kitu kilichoandikwa na manabii kumhusu Mwana wa Adamu kitatimizwa. ³²Kwa kuwa atatiwa mikononi mwa watu wasiomjua Mungu, nao watamdhihaki, watamtukana na kumtemea mate, watampiga mijeledi na kumwua. ³³Siku ya tatu atafufuka."

³⁴Wanafunzi Wake hawakuelewa mambo haya, kwa kuwa maana yake ilikuwa imefichika kwao, nao hawakujua Yesu alikuwa anazungumzia nini.

Yesu Amponya Kipofu Karibu Na Yeriko

³⁵Yesu alipokuwa anakaribia Yeriko, kipofu mmoja alikuwa ameketi kando ya njia akiomba msaada. ³⁶Kipofu huyo aliposikia umati wa watu ukipita, aksauliza, "Kuna nini?" ³⁷Wakamwambia, "Yesu wa Nazareti anapita."

³⁸Akapaza sauti, akasema, "Yesu, Mwana wa Daudi, unirehemu!"

³⁹Wale waliokuwa wametangulia mbele wakamkemea wakamwambia akae kimya. Lakini ye ye apaza sauti zaidi, "Mwana wa Daudi, unirehemu!"

⁴⁰Yesu akasimama, akawaamuru huyo mtu aletwe kwake. Alipokaribia, Yesu akamwuliza,
⁴¹"Unataka nikufanyie nini?"

Akajibu, "Bwana, nataka kuona."

⁴²Yesu akamwambia, "Basi upate kuona, imani yako imekuponya." ⁴³Akapata kuona saa ile ile, akamfuata Yesu, huku akimsifu Mungu. Watu wote walipoona mambo hayo, nao wakamsifu Mungu.

Zakayo Mtoza Ushuru

19 Yesu akaingia Yeriko, naye alikuwa anapita katikati ya huo mji. ²Tazama, palikuwa na mtu mmoja mkuu wa watoza ushuru naye alikuwa tajiri, jina lake Zakayo. ³Yeye alikuwa akijitahidi kumwona Yesu ni mtu wa namna gani. Lakini kutokana na umati mkubwa wa watu hakuweza kwa sababu alikuwa mfupi wa kimo. ⁴Kwa hiyo akatangulia mbio mbele ya umati wa watu akapanda juu ya mkuyu ili amwone Yesu, kwa sababu angeipitia njia ile.

⁵Yesu alipofika pale chini ya huo mkuyu, akatazama juu, akamwambia, "Zakayo, shuka upesi, kwa maana leo nitakuwa mgeni nyumbani kwako!" ⁶Hivyo Zakayo akashuka upesi, akamkaribisha Yesu nyumbani kwake kwa furaha kubwa.

⁷Watu wote walioona, wakaanza kunung'unika wakisema, "Amekwenda kuwa mgeni wa 'mtu mwenye dhambi.' "

⁸Lakini Zakayo akasimama na kumwambia Bwana, "Tazama, Bwana! Sasa hivi nusu ya mali yangu ninawapa maskini, nami kama nimemdhulumu mtu ye yote kitu cho chote, nitamrudishia mara nne ya hicho kiwango."

⁹Ndipo Yesu akamwambia, "Leo, wokovu umeingia nyumbani humu kwa sababu, huyu naye, ni mwana wa Abrahamu. ¹⁰Kwa maana Mwana wa Adamu amekuja kutafuta na kuokoa kile kilichopotea."

Mfano Wa Fedha

¹¹Walipokuwa wanasiliza haya, Yesu akaendelea kuwaambia mfano, kwa sababu alikuwa anakaribia Yerusalem na watu walikuwa wakidhani ya kuwa Ufalme wa Mungu ulikuwa unakuja saa iyo hiyo. ¹²Hivyo akawaambia: "Mtu mmoja mwenye cheo kikubwa, alisafiri kwenda nchi ya mbali ili akapokee madaraka ya kuwa mfalme, kisha arudi. ¹³Hivyo akawaita kumi mionganini mwa watumishi wake akawapa kila mmoja fungu la

fedha. Akawaambia, 'Fanyeni biashara na fedha hizi mpaka nitakaporudi.'

¹⁴"Lakini raia wa nchi yake walimchukia wakapeleka ujumbe na kusema, 'Hatutaki huyu mtu awe mfalme wetu.'

¹⁵Hata hivyo alirudi akiwa amekwisha kupokea mamalaka ya ufalme, akawaita wale watumishi wake aliokuwa amewaachia fedha, ili afahamu ni faida kiasi gani kila mmoja wao aliyopata kwa kufanya biashiara.

¹⁶"Wa kwanza akaja na kusema, 'Bwana, kutohana na fedha uliyoniachia nimepata faida mara kumi zaidi.'

¹⁷"Yule bwana akamjibu, 'Umfanya vizuri mtumishi mwema! Kwa sababu umekuwa mwaminifu katika wajibu mdogo sana, nakupa mamlaka juu ya miji kumi.'

¹⁸"Wa pili naye akaja, akasema, 'Bwana, fedha yako imeleta faida mara tano zaidi.'

¹⁹"Bwana wake akajibu, 'Nakupa mamlaka juu ya miji mitano.'

²⁰Kisha akaja yule mtumishi mwengine akasema, 'Bwana, hii hapa fedha yako. Niliitunza vizuri kwenye kitambaa.

²¹Nilikuogopa, kwa sababu wewe ni mtu mgumu. Unachukua ambapo hukuweka kitu na unavuna mahali ambapo hukupanda kitu.'

²²"Bwana wake akamjibu, 'Nitakuhukumu kwa maneno yako mwenyewe, wewe mtumishi mwovu! Kama ulifahamu kwamba mimi ni mtu mgumu, nichukuaye mahali ambapo sikuweka kitu na kuvuna mahali ambapo sikupanda, ²³kwa nini basi hukuweka fedha zangu kwa watoa riba ili nitakaporudi, nichukue iliyo yangu na riba yake?'

²⁴"Ndipo akawaambia wale waliokuwa wamesimama karibu, 'Mnyang'anyeni fungu lake la fedha mkampe yule mwenye kumi.'

²⁵"Wakamwambia, 'Bwana, mbona tayari anayo mafungu kumi?'

²⁶"Akawajibu, 'Nawaambia kwamba, kila aliye na kitu, ataongezewa, naye yule asiyetumia alicho nacho atanyang'anywa hata kile alicho nacho, ²⁷lakini wale adui zangu ambao hawakutaka mimi niwe mfalme juu yao, waleteni hapa mkawaue mbele yangu.'

Yesu Aingia Yerusalem Kwa Ushindi

²⁸Baada ya Yesu kusema haya, alitangulia kupanda kwenda Yerusalem. ²⁹Naye alipokaribia Bethfage na Bethania kwenye Mlima uitwao wa Mizeituni, aliwatuma wanafunzi Wake wawili akawaambia, ³⁰"Nendeni katika

kijiji kile kilicho mbele yenu, mtakapokuwa mnaingia kijijini, mtamkuta mwana-punda ambaye hajapandwa na mtu bado, akiwa amefungwa hapo. Mfungueni, mumlete hapa. ³¹Kama mtu akiwaliza, 'Mbona mnampfungua?' Mwambieni, 'Bwana anamhitaji.' "

³²Wale waliotumwa wakaenda, wakakuta kila kitu kama vile Yesu alivyokuwa amewaambia. ³³Walipokuwa wanampfungua yule mwana-punda, wenyewe wakawauliza, "Mbona mnampfungua huyo mwana-punda?"

³⁴Wale wanafunzi wakajibu, "Bwana anamhitaji."

³⁵Wakamleta kwa Yesu, nao baada ya kutandika mavazi yao juu ya huyo mwana-punda, wakampandisha Yesu juu yake. ³⁶Alipokuwa akienda akiwa amempanda, watu wakatandaza nguo zao barabarani.

³⁷Alipokaribia mahali yanapoanza matelemko ya Mlima wa Mizeituni, umati wote wa wafuasi Wake wakaanza kumsifu Mungu kwa furaha kwa sauti kuu kwa ajili ya matendo yote ya miujiza waliyoyaona.

³⁸Wakasema:

"Amebarikiwa Mfalme ajaye kwa Jina la Bwana!"

"Amani mbinguni na Utukufu Kwake Aliye Juu."

³⁹Baadhi ya Mafarisayo waliokuwemo mionganoni mwa ule umati wa watu wakamwambia, "Mwalimu, waamuru wanafunzi Wako wanyamaze."

⁴⁰Yesu akawajibu, "Nawaambia ninyi, kama hawa wakinyamaza, mawe yatapiga kelele."

Yesu Anaulilia Mji Wa Yerusalemu

⁴¹Alipokaribia Yerusalemu na kuuona mji, aliulilia, ⁴²akisema, "Laiti ungalijua hata wewe leo yale ambayo yangeleta amani, lakini sasa yamefichika machoni pako. ⁴³Hakika siku zinakujia, ambazo adui zako watakuzingira, watakuzunguka pande zote na kukuzuilia ndani.

⁴⁴Watakuponda chini, wewe na watoto walioko ndani ya kuta zako. Nao hawataacha hata jiwe moja juu ya jingine, kwa sababu hukutambua wakati wa kujiliwa kwako."

Yesu Atakasa Hekaluni

⁴⁵Ndipo akaingia hekaluni akaanza

kuwafukuza wale waliokuwa wakiuza vitu humo.

⁴⁶Naye akaawaambia, "Imeandikwa, 'Nyumba Yangu itakuwa nyumba ya sala, lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi.'

⁴⁷Kila siku alikuwa akifundisha hekaluni. Lakini viongzi wa makuhani, walimu wa sheria na viongozi wa watu walikuwa wakitafula njia ili kumwua. ⁴⁸Lakini hawakupata nafasi kwa sababu watu wote walimfuata wakiyasikiliza maneno Yake kwa usikivu mwingu.

Wahoji Kuhusu Mamlaka Ya Yesu

20 Siku moja, Yesu alipokuwa akifundisha watu hekaluni na kuhubiri habari njema, viongozi wa makuhani, walimu wa sheria, pamoja na wazee wakamjia. ²Wakamwuliza, "Tuambie, unafanya mambo haya kwa mamlaka gani? Ni nani aliyekupa mamlaka haya?"

³Akawajibu, "Nami nitawauliza swali. ⁴Je, ubatizo wa Yohana ultoka mbinguni au kwa wanadamu?"

⁵Wakasemezana wao kwa wao wakisema, "Kama tukisema, ultoka mbinguni, atatuuliza, 'Mbona hamkumwamini?'" ⁶Lakini tukisema, ultoka kwa 'wanadamu', watu wote watatupiga mawe kwa sababu wanaamini kwamba Yohana alikuwa nabii."

⁷Basi wakajibu, "Hatuju ulikotoka."

⁸Yesu akawaambia, "Wala mimi sitawaambia ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya."

Mfano Wa Wapangaji Waovu

⁹Akaendelea kuwaambia watu mfano huu: "Mtu mmoja alipanda shamba lake la mizabibu, akalikodisha kwa wakulima fulani, kisha akasafiri kwa muda mrefu. ¹⁰Wakati wa mavuno akamtuma mtumishi wake kwa hao wakulima aliowakodishia ili wampatia sehemu ya mavuno ya shamba la mizabibu. Lakini wale wakulima waliokodisha wakampiga na kumfukuza mikono mitupu. ¹¹Akamtuma mtumishi mwingine, huyo naye wakampiga, wakamfanya mambo ya aibu na kumfukuza. ¹²Bado akamtuma na mwingine wa tatu, huyu pia wakamjeruhi na kumtupa nje ya shamba.

¹³Basi yule mwenye shamba la mizabibu akasema, 'Nifanye nini? Nitamtuma mwanangu mpendwa, huenda ye ye watamheshimu.'

¹⁴Lakini wale wakulima waliokodisha shamba walipomwona wakasemezana wao kwa wao na kusema, 'Huyu ndiye mrithi, basi na tumwue ili urithi uwe wetu.' ¹⁵Kwa hiyo

wakamtoa nje ya shamba la mizaibu, wakamwua."

"Sasa basi yule mwenye shamba la mizabibu atawafanya nini wakulima hawa waliokodisha shamba? ¹⁶Atakuja na kuwaua hao wapangaji na kuwapa wapangaji wengine hilo shamba la mizabibu."

Watu waliposikia hayo wakasema, "Mungu apishie mbali jambo hili lisitokee!"

¹⁷Lakini Yesu akawakazia macho akasema, "Basi ni nini maana ya yale yaliyoandikwa:

" 'Jiwe lile walilolikataa waashi,
limekuwa jiwe kuu la pembedi?'

¹⁸Kila mtu aangukaye juu ya jiwe hilo atavunjika vipande vipande na ye yote litakayemwanguia litamsagasa awe unga."

¹⁹Walimu wa sheria na viongozi wa makuhani wakatafuta njia ya kumkamata mara moja kwa sababu walifahamu kwamba ametoa mfano huo kwa ajili yao. Lakini waliwaogopa watu.

Kumlipa Kaisari Kodi

²⁰Kwa hiyo wakawa wanamchunguza na kutuma wapelelezi waliojifanya kuwa waaminifu ili wapate kumtega kwa maneno asemayo ili wamtie katika uwezo na mamlaka ya mtawala.

²¹Hivyo wale wapelelezi wakamwuliza, "Mwalimu, tunajua unasema na kufundisha yaliyo kweli wala humpendelei mtu, bali wafundisha njia ya Mungu kwa kufuata ukweli. ²²Je, ni halali sisi kumlipa Kaisari kodi au la?"

²³Lakini Yesu akatambua hila yao, kwa hiyo akawaambia, "Kwa nini ninyi mnajaribu?"

²⁴Nionyesheni dinari. Je, picha hii na maandishi haya yaliyoko juu yake ni ya nani?"

²⁵Wakamjibu, "Ni ya Kaisari."

Akawaambia, "Basi mpeni Kaisari kilicho cha Kaisari na Mungu mpeni kilicho cha Mungu."

²⁶Wakashindwa kumkamata kwa yale aliyokuwa amesema hadharani. Nao wakashangazwa mno na majibu Yake, wakanyamaza kimya.

Ufufuo Na Ndoa

²⁷Baadhi ya Masadukayo, wale wasemao kwamba hakuna ufufuo wa wafu, wakamjia Yesu na kumwuliza, ²⁸"Mwalimu, Mose alituandikia kwamba kama ndugu wa mtu akifa na kuacha mkewe bila mtoto, basi huyo mtu

inampasa amwoa huyo mjane ili amzalie ndugu yake watoto. ²⁹Basi walikuwepo ndugu saba, wa kwanza akaoa, akafa bila kuzaa mtoto. ³⁰Kisha yule wa pili akamwoa huyo mjane, naye kafa bila mototo. ³¹Naye wa tatu pia, vivyo hivyo ndugu wote saba wakawa wamemwoa huyo mwanamke na wote wakafa pasipo kupata mtoto. ³²Mwishowe, huyo mwanamke mjane naye akafa. ³³Sasa basi, siku ya ufufuo huyo mwanamke atakuwa mke wa nani? Maana aliolewa na ndugu wote saba."

³⁴Yesu akawajibu, "Katika maisha haya watu huoa na kuolewa. ³⁵Lakini wale ambao wamehesabiwa kwamba wanastahilli kupata nafasi katika ulimwengu ule na katika ufufuo wa wafu, hawaoi wala hawaolewi. ³⁶Hawa hawawezi kufa tena, kwa maana wao ni kama malaika. Wao ni watoto wa Mungu, kwa sababu ni watoto wa ufufuo. ³⁷Hata Mose alidhihirisha kuwa wafu wanaufufuka, kwa habari ya kile kichaka kilichokuwa kikiwaka moto bila keteketea, alipomwita Bwana 'Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaki na Mungu wa Yakobo.' ³⁸Yeye Mungu si Mungu wa wafu bali wa walio hai, kwa kuwa Kwake wote ni hai."

³⁹Baadhi ya walimu wa sheria wakasema, "Mwalimu, umesema sawasawa kabisa!"

⁴⁰Baada ya hayo hakuna mtu aliyethubutu kumwuliza maswali zaid..

Kristo Ni Mwana Wa Nani?

⁴¹Kisha Yesu akawaambia, "Imekuwaje basi wao husema Kristo ni Mwana wa Daudi?

⁴²Daudi mwenyewe anasema katika Kitabu cha Zaburi,

' "BWANA alimwambia Bwana wangu:
"Keti mkono wangu wa kuume

⁴³mpaka niwaweke adui zako
chini ya miguu yako.'

⁴⁴Ikiwa Daudi anamwita Yeye 'Bwana,' basi, atakuwaje Mwanawee?"

Yesu Awashutumu Walimu Wa Sheria

⁴⁵Wakati watu wote walipokuwa wanamsikiliza, Yesu akawaambia wanafunzi Wake, ⁴⁶"Jihadharini na walimu wa sheria. Wao hupenda kutembea wakiwa wamevaa majoho marefu na kusalimiwa kwa heshima masokoni. Hukaa kwenye viti maalum katika masinagogi na kukaa kwenye sehemu za wageni wa heshima katika karamu. ⁴⁷Wanakula nyumba za

wajane na ili waonekane mbele ya watu husali sala ndefu. Watu kama hawa watapata hukumu iliyo kuu.

Sadaka Ya Mjane

21 Yesu alipoinua macho yake, aliwaona matajiri wakiweka sadaka zao kwenye sanduku la hazina ya hekalu. ²Akamwona pia mwanamke mmoja mjane maskini, akiweka humo sarafu mbili za shaba. ³Yesu akasema, "Amin, amin nawaambia, huyu mjane maskini ameweka humo sadaka kubwa zaidi kuliko wengine wote. ⁴Hawa watu wengine wote wametoa sadaka kwa Mungu kutokana na wingi wa mali zao, lakini huyu mjane ametoa kutokana na umaskini wake vyote alivyokuwa navyo kwa ajili ya maisha yake."

Dalili Za Siku Za Mwisho

⁵Baadhi ya wanafunzi Wake wakawa wanamwonyesha jinsi hekalu liliyopambwa kwa mawe mazuri na kwa vitu viliviyotolewa kuwa sadaka kwa Mungu. Lakini Yesu akawaambia, ⁶"Kuhusu haya mnayoyaona hapa saa, wakati utafika ambapo hakuna jiwe moja litakalosalia juu ya jiwe jingine, kila moja litabomolewa."

⁷Wakamwuliza, "Mwalimu, mambo haya yatatuksa lini? Ni dalili gani zitaonyesha kwamba yanakaribia kutendeka?"

⁸Yesu akawajibu, "Jihadharini msije mkadanganywa. Maana wengi watakuja kwa Jina langu, wakidai kwamba, 'Mimi ndiye,' nao 'Wakati umekaribia.' Msiwafuate. ⁹Lakini msikiapo habari za vita na machafuko, msiogope. Kwa maana hayo ni lazima yatokee kwanza, ila ule mwisho hautakuja wakati huo."

¹⁰Kisha akawaambia: "Taifa litainuka dhidi ya taifa jingine na ufalme mmoja dhidi ya ufalme mwingle. ¹¹Kutakuwa na matetemeko ya ardhi katika sehemu mbalimbali, njaa kali na magonjwa ya kuambukiza. Kutakuwa na matukio ya kutisha na ishara kuu kutoka mbinguni.

Mateso

¹²Lakini kabla yote hayajatokea, watawakamata ninyi na kuwatesa. Watawatia mikononi mwa wakuu wa masinagogi na kufungwa magerezani; nayi mtapelekwa mbele ya wafalme na watawala kwa ajili ya Jina langu. ¹³Hii itawapa nafasi ya kushuhudia. ¹⁴Lakini msiwe na wasiwasi kwamba mtasema nini kabla

ya mashtaka. ¹⁵Kwa maana nitawapa maneno na hekima ambayo hakuna hata adui yenu mmoja atakayeweza kushindana nayo wala kuipinga. ¹⁶Mtasalitiwa hata na wazazi, ndugu, jamaa na marafiki na baadhi yenu watawaua. ¹⁷Mtachukiwa na watu wote kwa ajili ya Jina langu. ¹⁸Lakini hapatakuwa na unywele mmoja wa kichwa chenu utakaoangamia. ¹⁹Kwa kuvumilia mtaokoa roho zenu.

Kuharibiwa Kwa Yerusalem Kwatabiriwa

²⁰Mtakapoona mji wa Yerusalem umezungukwa na majeshi, basi fahamuni kwamba kuharibiwa kwake kumekaribia. ²¹Wakati huo, wale walio Uyahudi wakimbilie milimani, walio mjini Yerusalem watoke humo na wale walioko mashambani wasiingie mjini. ²²Kwa sababu huu utakuwa ni wakati wa adhabu ili kutimiza yaliyoandikwa. ²³Ole wao wenye mimba na watakaoukuwa wananyonyesha katika siku hizo! Kutakuwa na dhiki kuu katika nchi na ghadhabu juu ya hawa watu ²⁴Wataanguka kwa makali ya upanga, wengine watachukuliwa kuwa mateka katika mataifa yote, nao Yerusalem utakanyagwa na watu Mataifa mpaka muda wa hao watu Mataifa utimie.

Kuja Kwa Mwana Wa Adamu

²⁵Kutakuwa na ishara katika juu, mwezi na nyota. Hapa duniani, mataifa yatakuwa katika dhiki na fadhaa kutokana na ngurumo na misukosuko ya bahari. ²⁶Watu watazimia roho kutokana na hofu kuu na kuyaona yale mambo yanayotokea duniani, kwa maana nguvu za vitu vya angani zitatisikisa. ²⁷Wakati huo ndipo watakapomwona Mwana wa Adamu akija mawinguni pamoja na uweza na utukufu mkuu. ²⁸Mambo haya yatakapanza kutendeka, simameni na mkaviihue vichwa vyenu, kwa sababu ukombozi wenu umekaribia."

²⁹Akawaambia mfano huu: "Uangalieni mtini na miti mingine yote. ³⁰Unapochipua majani, ninyi wenyewe mnawenza kuona na kutambua ya kuwa wakati wa kiangazi umekaribia. ³¹Vivyo hivyo, mnapoyaona mambo haya yaktukia, mwajua kwamba Ufalme wa Mungu umekaribia.

³²Amin, amin nawaambia, kizazi hiki hakika hakitapita hadi mambo haya yote yatimie. ³³Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno Yangu hayatapita kamwe."

Siku Ya Mwisho Itakuja Ghafula

³⁴"Jihadharini mioyo yenu isije ikalemewa na anasa, ulevi na fadhaa za maisha haya, nayo siku ile ikawakuta ninyi bila kutazamia kama vile mtego unasavyo. ³⁵Kwa maana kama vile mtego unasavyo, ndivyo siku hiyo itakavyowapata wanadamu wote waishio katika uso wa dunia yote. ³⁶Kesheni daima na mwombe ili mweze kuokoka na yale yote yatakayotokea na kusimama mbele ya Mwana wa Adamu."

³⁷Kila siku Yesu alikuwa akifundisha hekaluni na jioni ilipofika, alikwenda Zake kwenye Mlima wa Mizeituni na kukaa huko usiku kucha. ³⁸Nao watu wote walikuja asubuhi na mapema hekaluni ili kumsikiliza.

Yuda Akubali Kumsaliti Yesu

22 Wakati huu Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, iitwayo Pasaka, ilikuwa imekaribia. ²Viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walikuwa wanatafuta njia ya kumwua Yesu, kwa sababu waliwaogopa watu. ³Shetani akamwingia Yuda, aliyeitwa Iskariote, mmoja wa wale Kumi na Wawili. ⁴Yuda akaenda kwa viongozi wa makuhani na kwa maafisa wa walinzi wa hekalu kuzungumza nao jinsi ambavyo angeweza kumsaliti Yesu. Wakafurahi na wakakubaliana kumpa fedha. ⁶Naye akakubali, akaanza kutafuta wasaa mzuri wa kumsaliti Yesu kwao wakati ambapo hakuna umati wa watu.

Maandalizi Ya Pasaka

⁷Basi ikawadia siku ya Mikate Isiyotiwa Chachu, siku ambayo Mwana-Kondoo wa Pasaka huchinjwa. ⁸Hivyo Yesu akawatuma Petro na Yohana, akisema, "Nendeni mkatuandalie chakula cha Pasaka ili tuweze kuila."

⁹Wakamwuliza, "Unataka tukuandalie wapi Pasaka?"

¹⁰Yesu akawaambia, "Sikilizeni, mtakapokuwa mmeingia mjini, mtakutana na mwanaume mmoja aliyebeba mtungi wa maji, mfuateni mpaka kwenye nyumba atakayoingia, ¹¹nanyi mwambieni mwenye nyumba, 'Mwalimu anauliza, kiko wapi chumba cha wageni, ambamo mimi na wanafunzi Wangu tutakula Pasaka?' ¹²Atawaonyesha chumba kikubwa ghorofani, ambacho kina samani zote kikiwa kimepambwa vizuri. Tuandalieni humo."

¹³Wakaenda, wakakuta kila kitu kama Yesu alivyokuwa amewaambia. Kwa hiyo wakaanda Pasaka.

Kuanzishwa Kwa Meza Ya Bwana

¹⁴Wakati ulipowadia, Yesu akaketi mezani pamoja na wanafunzi Wake. ¹⁵Kisha akawaambia, "Nimetamani sana kuila Pasaka hii pamoja nanyi kabla ya kuteswa Kwangu. ¹⁶Kwa maana, nawaambia, sitaila tena Pasaka mpaka itakapotimizwa katika Ufalme wa Mungu."

¹⁷Akiisha kukichukua kikombe, akashukuru, akasema, "Chukueni hiki mnywe wote. ¹⁸Kwa maana, nawaambia kwamba, tangu sasa sitakunywa tena divai hadi Ufalme wa Mungu utakapokuja."

¹⁹Kisha akachukua mkate, akashukuru, akaumega, akawapa akisema, "Huu ni mwili Wangu unaotolewa kwa ajili yenu, fanyeni hivi kwa ukumbusho Wangu."

²⁰Vivyo hivyo baada ya kula, akachukua kile kikombe akasema, "Kikombe hiki ni agano jipya katika damu Yangu, imwagikayo kwa ajili yenu.

²¹Lakini mkono wake huyo atakaenisaliti uko hapa mezani pamoja nami. ²²Mwana wa Adamu anakwenda Zake kama ilivyokusudiwa, lakini ole wake mtu huyo atakayenisaliti." ²³Wakaanza kuulizana wao kwa wao, ni nani mionganoni mwetu anayeweza kufanya jambo hilo?

Mabishano Kuhusu Ukuu

²⁴Pia yakazuka mabishano katikati ya wanafunzi kwamba ni nani anayeonekana kuwa mkuu wa wote mionganoni mwao. ²⁵Yesu akawaambia, "Wafalme na watu wakuu wasiomjua Mungu huwatawala watu wao kwa nguvu na wenye mamlaka juu yao huitwa 'Wafadhili.' ²⁶Lakini ninyi msifanane nao. Bali ye ye aliye mkuu kuliko wote mionganoni mwenu, inampasa kuwa kama ye ye aliye mdogo wa wote, naye atawalaye na awe kama ye ye ahudumuye. ²⁷Kwani ni nani aliye mkuu? Ni yule aketiye mezani au ni yule ahudumiaye? Si ni yule aliye kaa mezani? Lakini Mimi niko mionganoni mwenu kama yule ahudumiaye.

²⁸"Ninyi mmekuwa pamoja nami katika majaribu Yangu. ²⁹Nami kama Baba Yangu alivyonipa ufalme, kadhalika mimi nami ninawapa ninyi, ³⁰ili mpate kula na kunywa mezani pangu katika karamu ya Ufalme Wangu na kukaa katika viti vya enzi, mkihukumu makabila kumi na mawili ya Israeli.

Yesu Atabiri Kuwa Petro Atamkana

³¹Yesu akasema, "Simoni, Simoni, sikiliza,

Shetani ameomba kuwapepete ninyi wote kama ngano. ³²Lakini nimekuombea wewe Simoni ili imani yako isishindwe, nawe ukiisha kunirudia, uwaimarishe ndugu zako."

³³Petro akajibu, "Bwana, niko tayari kwenda pamoja nawe gerezani na hata kifoni."

³⁴Yesu akamjibu, "Ninakwambia Petro, kabla jogoo hajawika usiku huu wa leo, utanikana mara tatu kwamba hunijui Mimi."

Mfuko, Mkoba Na Upanga

³⁵Kisha Yesu akawauliza, "Nilipowatuma bila mfuko, wala mkoba, wala viatu, mlipungukiwa na kitu cho chote?"

Wakajibu, "La, hatukupungukiwa na kitu cho chote."

³⁶Akawaambia, "Lakini sasa, aliye na mfuko na auchukue na aliye na mkoba vivyo hivyo. Naye asiye na upanga, auze joho lake anunue mmoja. ³⁷Kwa sababu, nawaambia, andiko hili lazima litimizwe juu Yangu, kwamba, "Alihesabiwa pamoja na wahalifu, kwa kweli yaliyoandikwa kunihsu Mimi hayana budi kutimizwa."

³⁸Wanafunzi Wake wakamwambia, "Bwana, tazama hapa kuna panga mbili."

Akawajibu, "Inatosha."

Yesu Aomba Kwenye Mlima Wa Mizeituni

³⁹Yesu akatoka akaenda kwenye Mlima wa Mizeituni kama ilivyokuwa kawaida Yake, nao wanafunzi Wake wakamfuata. ⁴⁰Walipofika huko, akawaambia wanafunzi Wake, "Ombeni msije mkaangukia majoribuni." ⁴¹Akajitenga nao, kama umbali wa kutupa jiwe, akapiga magoti, akaomba, ⁴²akisema, "Baba, kama ni mapenzi Yako, niondolee kikombe hiki, lakini si kama Mimi nipendavyo, bali mapenzi Yako yatendeke." ⁴³Malaika kutoka mbinguni akamtokea, akamtia nguvu. ⁴⁴Naye akiwa katika maumivu makuu, akaomba kwa bidii, nalo jasho Lake liikawa kama matone ya damu yakidondoka ardhini.

⁴⁵Baada ya kuomba, akawarudia wanafunzi Wake akawakuta wamelala, wakiwa wamechoka kutokana na huzuni. ⁴⁶Naye akawauliza, "Mbona mmelala? Amkeni mwombe ili msiangukie majoribuni."

Yesu Akamatwa

⁴⁷Wakati Yesu alipokuwa bado anazungumza, umati mkubwa wa watu ukaja, ukiongozwa na Yuda, ambaye aliquwa mmoja

wa wale Wanafunzi Kumi na Wawili. Akamkaribia Yesu ili ambusu. ⁴⁸Lakini Yesu akamwambia, "Yuda, je, unamsaliti Mwana wa Adamu kwa busu?"

⁴⁹Wafuasi wa Yesu walipoona yale yaliyokuwa yanakaribia kutokea, wakasema, "Bwana, tutumie panga zetu?" ⁵⁰Mmoja wao akampiga mtumishi wa Kuhani Mkuu kwa upanga, akamkata sikio la kuumee.

⁵¹Lakini Yesu akasema, "Acheni!" Akaligusa ile sikio la yule mtu na kumponya.

⁵²Kisha Yesu akawaambia viongozi wa makuhanu, maafisa wa walini wa hekalu na wazee waliokuwa wamekuja, "Mmekuja na panga na marungu, kana kwamba Mimi ni mnyang'anyi? ⁵³Siku kwa siku nilikuwa pamoja nanyi hekaluni lakini hamkunikamata. Lakini hii ni saa yenu, wakati giza linatalawala!"

Petro Amkana Yesu

⁵⁴Kisha wakamkamata Yesu, wakamchukua wakaenda naye mpaka nyumbani kwa Kuhani Mkuu. Lakini Petro akaufata kwa mbali.

⁵⁵Walipokwisha kuwashaa moto katikati ya ua na kuketi pamoja, Petro naye akaketi pamoja nao. ⁵⁶Mtumishi wa kike mmoja akamwona Petro ameketi pale kwenye mwanga wa moto. Akamwangalia kwa uangalifu na kusema, "Huyu mtu pia aliquwa pamoja na Yesu!"

⁵⁷Lakini Petro akakana akasema, "Ewe mwanamke, hata simjui!!"

⁵⁸Baadaye kidogo mtu mwingine, kwa kumwona Petro, akasema, "Wewe pia ni mmoja wao!"

⁵⁹Baada ya muda wa kama saa moja hivi, mtu mwingine akazidi kusisitiza, "Kwa hakika huyu mtu naye aliquwa pamoja na Yesu, kwa maana yeche pia ni Mgalilaya."

⁶⁰Petro akajibu, "Wewe mtu, mimi sijui unalosema!" Wakati uo huo, akiwa bado anazungumza, jogoo akawika. ⁶¹Naye Bwana akageuka akamtazama Petro. Ndipo Petro akakumbuka yale maneno ambayo Bwana alimwambia, "Kabla jogoo hajawika leo, utanikana mara tatu." ⁶²Akatoka nje, akalia sana.

Walinzi Wamdhihaki Yesu Na Kumpiga

⁶³Wale watu waliokuwa wanamlinda Yesu wakaanza kumdhihaki na kumpiga.

⁶⁴Wakamfunga kitambaa machoni na kumwuliza, "Tabiri!" Tuambie ni nani aliyeupiga?" ⁶⁵Wakaendelea kumtukana kwa

matusi mengi.

Yesu Apelekwa Mbele Ya Baraza

⁶⁶Kulipopambazuka baraza^a la wazee wa watu, viongozi wa makuhani na walimu wa sheria, wakakutana pamoja, naye Yesu akaletwa mbele yao. ⁶⁷Wakamwambia, "Kama Wewe ndiye Kristo, tuambie."

Yesu akawajibu, "Hata nikiwaambia hamtaamini. ⁶⁸Nami nikiwauliza swal, hamtanijibu. ⁶⁹Lakini kuanzia sasa, Mwana wa Adamu ataketi mkono wa kuume wa Mungu Mwenye Nguvu."

⁷⁰Wote wakauliza, "Wewe basi ndiwe Mwana wa Mungu?"

Yeye akawajibu, "Ninyi mmesema kwamba Mimi ndiye."

⁷¹Kisha wakasema, "Kwani tunahitaji ushahidi gani zaidi? Tumesikia wenyewe kutoka kinywani Mwake."

Yesu Apelekwa Kwa Pilato

23 Kisha umati wote wa watu wakainuka na kumpeleka Yesu kwa Pilato. ²Nao wakaanza kumshaktaki wakisema: "Tumemwona huyu mtu akipotosha taifa letu, akiwazuia watu wasilipe kodi kwa Kaisari na kijiita kuwa Yeye ni Kristo, mfalme."

³Basi Pilato akamwuliza Yesu, "Wewe ndiye mfalme wa Wayahudi?"

Yesu akajibu, "Wewe wasema."

⁴Pilato akawaambia viongozi wa makuhani na watu wote waliokuapo, "Sioni sababu ya kutosha kumshtaki mtu huyu!"

⁵Lakini wao wakakazana kusema, "Anawachochea watu kwa mafundisho Yake katika Uyahudi yote, tangu Galilaya alikoanzia, hadi sehemu hii!"

Yesu Apelekwa Kwa Herode

⁶Pilato aliposikia hayo akauliza, 'Huyu mtu ni Mgalilaya?' ⁷Alipofahamu kwamba Yesu alikuwa chini ya mamlaka ya Herode, akampeleka kwa Herode, ambaye wakati huo alikuwa pia Yerusalemu.

⁸Herode alipomwona Yesu alifurahi sana, kwa sababu kwa muda mrefu alikuwa amesikia mambo mengi kumhusu Yeye. Pia alitarajia kumwona akifanya miujiza kadha wa kadha. ⁹Pilato akamwuliza maswali mengi, lakini Yesu hakumjibu lo lote. ¹⁰Wakati huo viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walikuwepo

^a⁶⁶ Baraza hapa maana yake "Sanhedrin"

wakitoa mashtaka yao kwa nguvu sana. ¹¹Herode na maaskari wake wakamdhihaki Yesu na kumfanyia mzaha. Wakamvika vazi zuri sana, wakamrudisha kwa Pilato. ¹²Siku hiyo, Herode na Pilato wakawa marafiki, kabla ya jambo hili walikuwa na uadui kati yao.

Yesu Ahukumiwa Kifo

¹³Basi Pilato akawaita pamoja viongozi wa makuhani, viongozi wengine na watu, ¹⁴akawaambia, "Ninyi mlimleta huyu mtu kwangu kuwa ni mtu anayewachochea watu ili waasi. Nimemhoji mbele yenu nami nimeona hakuna msingi wo wote wa mashtaka yenu dhidi Yake. ¹⁵Wala Herode hakumwona na kosa lo lote, ndiyo sababu amemrudisha kwetu. Kama mnavyoona, mtu huyu hakufanya jambo lo lote linalostahili kifo. ¹⁶Kwa hiyo nitaamuru apigwe mijeledi na kumwachia." (¹⁷Kwa kuwa ilikuwa lazima kuwafungulia mfungwa mmoja wakati wa Sikuu).

¹⁸Ndipo watu wote wakapiga kelele kwa pamoja, "Mwondoe mtu huyo! Tufungulie Baraba!" (¹⁹Baraba alikuwa amefungwa gerezani kwa sababu ya maasi yaliyokuwa yametokea mjini na kwa ajili ya mauaji).

²⁰Pilato akitaka kumwachilia Yesu, akasema nao tena. ²¹Lakini wao wakaendelea kupiga kelele wakisema, "Msulibishe! Msulibishe! Msulibishe!"

²²Kwa mara ya tatu Pilato akawaambia, "Kwani amefanya kosa gani huyu mtu? Sikuona Kwake sababu yo yote inayostahili adhabu ya kifo. Kwa hiyo nitaamuru apigwe mijeledi na kisha nitamwachia."

²³Lakini watu wakazidi kupiga kelele kwa nguvu wakidai kwamba Yesu asulibiwe. Hivyo, kelele zao zikashinda. ²⁴Kwa hiyo Pilato akatoa hukumu kwamba madai yao yatimizwe. ²⁵Akamfungua yule mtu aliyekuwa amefungwa gerezani kwa kuhusika katika uasi dhidi ya serikali na mauaji. Akamkabidhi Yesu mikononi mwao, wamfanyie watakavyo.

Kusulibiwa Kwa Yesu

²⁶Walipokuwa wakienda naye, wakamkamata mtu mmoja aitwaye Simoni mweyeji wa Kirene, aliyekuwa anatoka shambani. Wakambebeshwa msalaba, wakamlazimisha auchukue nyuma ya Yesu. ²⁷Idadi kubwa ya watu wakamfuata Yesu, wakiwamo wanawake waliokuwa wakimlilia na kumwombolezea. ²⁸Yesu akawageukia,

akawaambia, "Enyi binti za Yerusalem, msinillilie Mimi bali jililieni ninyi wenyewe na watoto wanu.²⁹Kwa maana wakati utafika mtakaposema, 'Wamebarikiwa wanawake tasa, ambao matumbo yao hayakuzaa wala matiti yao hayakunyonyeshal!'

³⁰"Ndipo wataiambia milima, 'Tuangukieni' na vilima, 'Tufunikeni!'

³¹Kwa maana kama wamefanya hivi kwa mti mbichi, kwa mti mkavu itakuwaje?"

³²Watu wengine wawili wahalifu walipelekwa pamoja na Yesu ili wakasulibiwe. ³³Walipofika mahali paitwapo "Fuvu La Kichwa," hapo ndipo walipomsulibisha Yesu pamoja na hao wahalifu, mmoja upande Wake wa kuume na mwingine upande Wake wa kushoto. ³⁴Yesu akasema, "Baba, wasamehe, kwa maana hawajui walitendalo!" Wakagawana nguo Zake kwa kupiga kura.

³⁵Watu wakasimama hapo wakimwangalia, nao viongozi wa Wayahudi wakamdhihaki wakisema, "Aliokoa wengine! Ajiokoe mwenyewe basi, kama Yeye ndiye Kristo wa Mungu, Mteule wake."

³⁶Askari nao wakaja, wakamdhihaki, wakamletea siki ili anywe. ³⁷Nao wakamwambia, "Kama Wewe ni Mfalme wa Wayahudi, jiokoe mwenyewe."

³⁸Maandishi haya yaliwekwa kwenye msalaba juu ya kichwa Chake: "HUYU NDIYE MFALME WA WAYAHUDI."

³⁹Mmoja wa wale wahalifu waliosulibiwa pamoja naye akamtukana, akasema: "Wewe si ndiye Kristo? Jiokoe ili utuokoe na sisi."

⁴⁰Lakini yule mhalifu mwingine akamkemea mwenzake, akasema, "Je, wewe humwogopi Mungu, wakati uko kwenye adhabu hiyo hiyo?

⁴¹Sisi tumehukumiwa kwa haki kwa kuwa tunapata tunayostahili kwa ajili ya matendo yetu. Lakini huyu mtu hajafanya kosa lo lote."

⁴²Kisha akasema, "Bwana Yesu, unikumbuke utakapokuja katika Ufalme Wako."

⁴³Yesu akamjibu, "Amin, nakuambia, leo hii utakuwa pamoja nami Paradiso^a"

Kifo Cha Yesu

⁴⁴Ilikuwa kama saa sita mchana, kukawa na giza katika nchi yote mpaka saa tisa, ⁴⁵kwa sababu jua liliacha kutoa nuru. Pazia la hekalu

^a⁴³ Paradiso maana yake bustani nzuri, hapa ina maana mahali zinapokwenda roho za wacha Mungu, yaani, watakatifu

likachanika vipande viwili. ⁴⁶Yesu akapaza sauti Yake akasema, "Baba, mikononi mwako naikabidhi roho Yangu." Baada ya kusema haya, akakata roho.

⁴⁷Yule jemadari alipoona yaliyotukia, akamsifu Mungu akasema, "Hakika, mtu huyu alikuwa mwenye haki." ⁴⁸Watu wote waliokuwa wamekusanyika hapo kushuhudia tukio hili walipoyaona hayo, wakapigapiga vifua vyao kwa huzuni na kwenda zao. ⁴⁹Lakini wale wote waliomfahamu, pamoja na wale wanawake waliokuwa wamemfuata kutoka Galilaya, walismama kwa mbali wakiyatazama mambo haya.

Maziko Ya Yesu

⁵⁰Basi kulikuwa na mtu mmoja mwema na mwenye haki jina lake Yosefu. Yeye alikuwa mjube wa Baraza^b la Wayahudi, ⁵¹lakini yeye hakuwa amekubaliana na maamuzi na vitendo vya viongozi wenzake. Huyu alikuwa mweyeji wa Arimathaya huko Uyahudi, naye alikuwa unaungojea Ufalme wa Mungu kwa matarajio makubwa. ⁵²Yosefu alikwenda kwa Pilato akaomba apewe mwili wa Yesu. ⁵³Akaushusha kutoka msalabani, akauzungushia kitani safi na kuuweka katika kaburi lilidochongwa kwenye mwamba, ambalo lilikuwa hajazikiwa mtu mwingine ye yote. ⁵⁴Ilikuwa siku ya Maandalio, nayo Sabato ilikuwa karibu kuanza.

⁵⁵Wale wanawake waliokuwa wamekuja pamoja na Yesu wakimfuata kutoka Galilaya, wakamfuata Yosefu, wakaliona kaburi na jinsi mwili wa Yesu uliviyolazwa. ⁵⁶Kisha wakarudi nyumbani, wakaandaa manukato na marhamu ya kuupaka huo mwili. Lakini wakapumzika siku ya Sabato kama ilivyoamriwa.

Kufufuka Kwa Yesu

24 Mnamo siku ya kwanza ya juma, alfajiri na mapema, wale wanawake walichukua yale manukato waliyokuwa wameyaandaa na kwenda kaburini. ²Wakakuta lile jiwe limefingirishwa kutoka kwenye kaburi, ³lakini walipoingia ndani, hawakuona mwili wa Bwana Yesu. ⁴Walipokuwa wanashangaa juu ya jambo hili, ghafula watu wawili waliokuwa wamevaa mavazi yanayong'aa kama umeme

^b⁵⁰ Baraza hapa ina maana ya Sanhedrin ambalo ilikuwa ndilo baraza la juu kabisa la uatawala la Kiyahudi, lilioundwa na wazee 70 pamoja na Kuhani Mkuu

wa radi, wakasimama karibu nao. ⁵Wale wanawake, wakiwa na hofu, wakainamisha nyuso zao mpaka chini. Lakini wale watu wakawaambia, "Kwa nini mnamtafuta aliye hai mionganoni mwa wafu? ⁶Hayuko hapa, amefufuka! Kumbukeni alivyowaambia alipokuwa bado yuko pamoja nanyi huko Galilaya kwamba: ⁷'Ilikuwa lazima Mwana wa Adamu atiwe mikononi mwa watu wenyenye dhambi, waovu, asulibiwe na siku ya tatu afufuke.' " ⁸Ndipo wakayakumbuka maneno ya Yesu.

⁹Waliporudi kutoka huko kaburini, wakawaeleza wale wanafunzi kumi na mmoja pamoja na wengine wote mambo haya yote. ¹⁰Basi hawa walikuwa Maria Magdalene, Yoana na Maria mama yake Yakobo, pamoja na wengine waliofuatana nao. ¹¹Lakini wale waliosikia hawakuwasadiki hao wanawake, kwa sababu maneno yao yalioneckana kama upuzi. ¹²Petro, hata hivyo, akainuka na kukimbilia kule kaburini. Alipoinama kuchungulia, akaona vile vitambaa vyatkiti, ila hakuona kitu kingine. Naye akaenda zake akijuliza nini kilichotokea.

Njiani Kwenda Emau

¹³Ikawa siku iyo hiyo, wanafunzi wawili wa Yesu walikuwa njiani wakienda kijiji cha Emau, yapata maili saba^a kutoka Yerusalemu. ¹⁴Walikuwa wakizungumza wao kwa wao kuhusu mambo yote yaliyotukia. ¹⁵Walipokuwa wakizungumza na kujadiliana, Yesu mwenyewe akaja akatembea pamoja nao, ¹⁶lakini macho yao yakazuiliwa wasitmambue.

¹⁷Akawauliza, "Ni mambo gani haya mnayozungumza wakati mnatembea?"

Wakasimama, nyuso zao zikionyesha huzuni. ¹⁸Mmoja wao, aliyeitwa Kleopa, akamwuliza, "Je, Wewe ndiye peke yako mgeni huku Yerusalemu ambaye hufahamu mambo yaliyotukia humo siku hizi?"

¹⁹Akawauliza, "Mambo gani?"

Wakamjibu, "Mambo ya Yesu wa Nazareti. Yeye alikuwa nabii, mwenye uwezo mkuu katika maneno Yake na matendo Yake, mbele za Mungu na mbele ya wanadamu wote. ²⁰Viongozi wa makuhani na viongozi wetu walimtoa ahukumiwe kufa, nao wakamsilibisha. ²¹Lakini tulikuwa tumetegemea kwamba Yeye ndiye angelikombua Israeli. Zaidi ya hayo, leo ni siku ya tatu tangu mambo haya yatokee. ²²Isitoshe, baadhi ya wanawake katika kundi letu wametushtusha. Walikwenda kaburini leo

alfajiri, ²³lakini hawakuukuta mwili Wake. Walirudi wakasema wameona maono ya malaika ambaao waliwaambia kwamba Yesu yu hai. ²⁴Kisha baadhi ya wenzetu walikwenda kaburini wakalikuta kama vile wale wanawake walivyosema, lakini Yeye hawakumwona."

²⁵Yesu akawaambia, "Ninyi ni wajinga kiasi gani, nanyi ni wazito miyoni mwenu kuamini mambo yote yaliyonenwa na manabii! ²⁶Je, haikumpasa Kristo kuteswa kwa njia hiyo na kisha aingie katika utukufu Wake?" ²⁷Naye akianzia na Mose na manabii wote, akawafafanulia jinsi maandiko yalivyosema kumhusu Yeye.

²⁸Nao wakakaribia kile kijiji walichokuwa wakienda, Yesu akawa kama anaendelea mbele. ²⁹Lakini wao wakamsihi sana akae nao, wakisema, "Kaa hapa nasi, kwa maana sasa ni jioni na usiku unaingia." Basi akaingia ndani kukaa nao.

³⁰Alipokuwa mezani pamoja nao, akachukua mkate, akashukuru, akaumega, akaanza kuwagawia. ³¹Ndipo macho yao yakafumbuliwa, nao wakamtambua, naye akatoweka machoni pao. Hawakumwona tena. ³²Wakaondoka mara, wakarudi Yerusalemu. Wakawakuta wale wanafunzi kumi na mmoja na wale waliokuwa pamoja nao, wamekusanyika ³⁴wakisema, "Ni kweli Bwana amefufuka, naye amemtokea Simoni." ³⁵Kisha wale wanafunzi wawili wakaeleza yaliyotukia njiani na jinsi walivyomtambua Yesu alipoumega mkate.

³³Wakaondoka mara, wakarudi Yerusalemu. Wakawakuta wale wanafunzi kumi na mmoja na wale waliokuwa pamoja nao, wamekusanyika ³⁴wakisema, "Ni kweli Bwana amefufuka, naye amemtokea Simoni." ³⁵Kisha wale wanafunzi wawili wakaeleza yaliyotukia njiani na jinsi walivyomtambua Yesu alipoumega mkate.

Yesu Awatokea Wanafunzi Wake

³⁶Wakati walipokuwa bado wanazungumza hayo, Yesu mwenyewe akasimama katikati yao akasema, "Amani iwe nanyi."

³⁷Wakashtuka na kuogopa wakidhani kwamba wameona mzuka. ³⁸Lakini Yesu akawauliza, "Kwa nini mnaogopa? Kwa nini mna shaka miyoni mwenu? ³⁹Tazameni mikono Yangu na miguu Yangu, mwone kuwa ni mimi hasa. Niguseni mwone, kwa maana mzuka hauna nyama na mifupa, kama mnionavyo kuwa nayo."

⁴⁰Aliposema haya, akawaonyesha mikono na miguu Yake. ⁴¹Wakashindwa kuamini kwa ajili ya furaha na mshangao waliokuwa nao. Akawauliza, "Mna chakula cho chote hapa?"

^a¹³ Maili saba ni kama kilomita 11.2

⁴²Wakampa kipande cha samaki aliyeokwa,

⁴³nayeakakichukua na kukila mbele yao.

⁴⁴Akawaambia, "Haya ndiyo yale niliyowaambia nilipokuwa bado niko pamoja nanyi, kwamba yote yaliyoandikwa kunihusu Mimi katika Torati ya Mose, manabii na Zaburi hayana budi kutimizwa."

⁴⁵Ndipo akafungua fahamu zao ili waweze kuyaelewa Maandiko. ⁴⁶Akawaambia, "Haya ndiyo yaliyoandikwa: Kristo atateswa na siku ya tatu atafufuka kutoka kwa wafu. ⁴⁷Toba na msamaha wa dhambi utatangazwa kupitia Jina Lake, kuanzia Yerusalemu. ⁴⁸Ninyi ni mashahidi wa mambo haya.

Kuahadiwa Kwa Roho Mtakatifu

⁴⁹Tazama nawaletea juu yenu ahadi ya Baba Yangu, lakini kaeni humu Yerusalemu mpaka mtakapovikwa uwezo utokao juu."

Kupaa Kwa Yesu Mbinguni

⁵⁰Akiisha kuwaongoza mpaka kwenye viunga vya Bethania, akainua mikono Yake juu na kuwabariki. ⁵¹Alipokuwa anawabariki, akawaacha, akachukuliwa mbinguni. ⁵²Kisha wakamwabudu na kurudi Yerusalemu wakiwa wamejawa na furaha kuu. ⁵³Nao wakadumu ndani ya hekalu wakimtukuza Mungu. Amen.

Utangulizi

Miongoni mwa Injili zote nne, Injili ya Yohana ni ya aina ya pekee. Ingawa kwa ujumla inaonyesha maisha ya Yesu na huduma Yake, iko tofauti sana katika mpangilio na mfumo ukilinganisha na zile nyingine tatu. Injili hii haina mifano, ina miujiza miwili tu ilioandikwa katika zile Injili nyigine zinazofanana (Mathayo, Marko na Luka) na mingine mitano ambayo ni Yohana peke yake anayeieleza.

Mtume Yohana aliandika Injili hii miaka mingi baada ya kufufuka kwa Yesu. Kusudi la kuiandika ilikuwa kwamba wale wanaoisoma wamwamini Yesu Kristo na kwa njia hiyo wapate uzima wa milele (*Yohana 20:31*). Yohana anaanza na utangulizi wa pekee ambao haumo katika Injili nyingine. Anaeleza juu ya kuwapo kwa Yesu pamoja na Baba kabla ya kitu cho chote kuumbwa. Kwa njia hii anaonyesha wazi kwamba Yesu hakuwa tu mwanadamu wa pekee bali ana asili ya Mungu. Katika Injili hii tunapata habari za baadhi ya miujiza ya Yesu na mafundisho Yake ambayo hayakutajwa katika Injili nyingine. Sehemu kubwa (*Yohana 14-17*) inaeleza mafundisho ambayo Yesu aliwapa wanafunzi wake kabla ya kifo chake. Sehemu maalumu inaeleza jinsi Yesu alivyojidhihirisha kwa wanafunzi wake baada ya kufufuka kwake.

Wazo Kuu

Injili ya Yohana inatilia mkazo zaidi Uungu wa Kristo. Pia inatueleza kwa undani zaidi ishara ambazo Injili nyingine zinaziita miujiza, ili msomaji aweze kuamini kwamba Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu na kwamba kwa kuamini apate uzima wa milele. (20:30-31) Zile ishara ambazo mwandishi anazielezza zinatoa uthibitisho wa uweza wa Yesu Kristo wa kiungu na maana hasa ya maisha Yake pale ambapo mwanadamu hana uwezo. Neno "amini" linaonekana mara tisini na nane. Yesu anatambulishwa kama **NENO** katika Injili hii, pia anaitwa Nuru, Kweli, Upendo, Mchungaji Mwema, Mlango, Ufufuo na Uzima, Mkate wa Mbinguni na majina mengine.

Ule ukweli kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu umerudiwa mara kwa mara. Wakati huo huo ubinadamu wa Yesu unaonyeshwa katika hali Zake za kuchoka, kuhuzunika, kulia, nk

Mwandishi

Yohana ndiye mwandishi wa Injili hii, kwani huyu ndiye yule mwanafunzi mpendwa (13:23) aliyekuwa na Yesu kila mahali na ambaye ndiye aliyeegama kifuani mwa Yesu wakati wa chakula cha mwisho na wanafunzi. Wake. Matukio ya Yohana kuwa na upendo na uhusiano wa karibu sana na Yesu umetajwa mara nyingi. Huyu ndiye Yohana mwana wa Zebedayo. Yohana alikuwa Mgalilaya mvuvi (*Mk. 1:19-20*) Yesu alipomwita. Yohana na Yakobo nduguye waliungana na Andrea na Petro katika uanafunzi wa Yesu. Mama yake Yohana alikuwa Salome dada yake Maria mamaye Yesu (*ona Mat.27:56; Mk. 15:40; Yh.29:25*)

Tarehe

Karibu na mwisho wa karne ya kwanza kama 90 B.K.

Mahali

Nyumbani kwa Yohana kulikuwa Efeso na ambako ndiko alikozikwa. Kwa hiyo kuna uwezekano mkubwa kwamba Injili hii iliandikiwa Efeso.

Mgawanyo

- Mwanzo unaonyesha kuwa Yesu ni Mungu (1:1-14)
- Huduma ya Yesu kabla ya kwenda Galilaya (1:15-4:54)
- Huduma ya Yesu huko Galilaya na upinzani uliomkabili huko Yerusalem (5:1-10:42)
- Kufufuliwa kwa Lazaro (11:1-57)
- Kukamilishwa kwa huduma ya Bwana Yesu (12:1-13:38)
- Mafundisho ya mwisho ya Bwana Yesu (14:1-17:26)
- Kufa kwa Yesu na kufufuka kwake (18:1-20:10)
- Kuonekana kwa Yesu baada ya kufufuka (20:11-21:25)

Neno Alifanyika Mwili

1 Hapo mwanzo, alikuwako Neno. Huyo Neno alikuwa pamoja na Mungu, naye Neno alikuwa Mungu. **2**Tangu mwanzo huyo Neno alikuwa pamoja na Mungu.

3Vitu vyote viliumbwu kwa Yeye, wala pasipo Yeye hakuna cho chote kilichoumbwa ambacho kimeumbwa. **4**Ndani Yake ndimo ulimokuwa uzima na huo uzima ulikuwa nuru ya watu. **5**Nuru hung'aa gizani nalo giza halikuishinda.

6Alikuja mtu mmoja aliyetumwa kutoka kwa Mungu, jina lake Yohana. **7**Alikuja kama shahidi apate kuishuhudia hiyo nuru, ili kwa kupitia yeye watu wote wawewe kuamini. **8**Yeye mwenyewe hakuwa ile nuru, bali alikuja kuishuhudia hiyo nuru. **9**Nuru halisi, imwangaziayo kila mtu ilikuwa inakuja ulimwenguni.

10Alikuwepo ulimwenguni na ingawa ulimwengu uliumbwu kwa Yeye, haukumtambua. **11**Alikuja kwa walio Wake, lakini wao hawakumpokea. **12**Bali wote waliompokea, aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu, ndio wale waliaminio Jina Lake. **13**Hawa watoto wamezaliwa si kwa damu wala kwa mapenzi ya mwili au kwa mapenzi ya mtu, bali kwa mapenzi ya Mungu.

14Neno alifanyika mwili, akakaa mionganii mwetu, nasi takauona utukufu Wake, utukufu kama wa Mwana pekee atokaye kwa Baba, amejaan neema na kweli.

15Yohana alishuhudia habari Zake, akapiga kelele akisema, "Huyu ndiye yule niliyewaambia kwamba, 'Yeye ajaye baada yangu ni mkuu kuliko mimi, kwa kuwa alikuwako kabla yangu.'" **16**Kutokana na ukamilifu Wake, sisi sote tumepokea neema juu ya neema. **17**Kwa kuwa torati ilitolewa kwa mkono wa Mose, lakini neema na kweli imekuja kupitia Yesu Kristo. **18**Hakuna mtu ye yote aliywona Mungu wakati wo wote, ila ni Mungu Mwana pekee, aliye kifuani mwa Baba ndiye ambaye amemdhahirisha.

Ushuhuda Wa Yohana Mbatizaji

19Huu ndio ushuhuda wa Yohana wakati Wayahudi walipotuma makuhani na Walawi kutoka Yerusalem kumwuliza, "Wewe ni nani?" **20**Yohana alikiri waziwazi pasipo kuficha akasema, "Mimi si Kristo^a."

21Wakamwuliza, "Wewe ni nani basi? Je, wewe ni Eliya?"

^a²⁰ Kristo, yaani, Masiya- maana yake Mpakwa (Aliyetiwa)Mafuta

Yeye akajibu, "Hapanu, mimi siye."

"Je, wewe ni yule Nabii?"

Akajibu, "Hapanu."

22Ndipo wakasema, "Basi tuambie wewe ni nani ili tupate jibu la kuapelekeea wale waliotutuma. Wewe wasemaje juu yako mwenyewe?"

23Akawajibu kwa maneno ya Nabii Isaya, akisema, "Mimi ni sauti ya mtu aliaye nyikani, 'Inyosheni njia ya Bwana.' "

24Basi walikuwa wametumwa watu kutoka kwa Mafarisayo **25**wakamwuliza, "Kama wewe si Kristo, wala si Eliya na wala si yule Nabii, kwa nini basi unabatiza?"

26Yohana akawajibu, "Mimi ninabatiza kwa maji^b, lakini katikati yenu yupo mtu msiyemjua.

27Yeye ajaye baada yangu, sistahili hata kufungua kamba ya viatu vyake."

28Mambo haya yote yalitukia huko Bethania, ng'ambo ya Mto Yordani, mahali Yohana alipokuwa akibatiza.

Yesu Mwana Kondoo Wa Mungu

29Siku iliyofuata, Yohana alimwona Yesu akimjia akasema, "Tazama, Mwana Kondoo wa Mungu aichukuaye dhambi ya ulimwengu!

30Huyu ndiye Yule niliyewaambia ya kwamba, 'Yuaja mtu nyuma yangu ambaye ni mkuu kuliko mimi kwa maana alikuwapo kabla yangu.'

31Mimi mwenyewe sikumfahamu, lakini sababu ya kuja nikibatiza kwa maji ni ili Yeye apate kufunuliwa kwa Israeli."

32Kisha Yohana akatoa ushuhuda huu: "Nilimwona Roho akishuka kutoka mbinguni kama hua, akakaa juu Yake. **33**Mimi nisingemtambua, lakini Yeye aliyenituma nibatize kwa maji alikuwa ameniambia, 'Yule mtu utakayemwona Roho akimshukia na kukaa juu Yake, huyo ndiye atakayebatiza kwa Roho Mtakatifu.' **34**Mimi mwenyewe nimeona jambo hili na ninashuhudia kuwa huyu ndiye Mwana wa Mungu."

Wanafunzi Wa Kwanza Wa Yesu

35Siku iliyofuata, Yohana alikuwako huko tena pamoja na wanafunzi wake wawili.

36Alipomwona Yesu akipita, akasema, "Tazama,

Mwana Kondoo wa Mungu!"

37Wale wanafunzi wawili walipomsikia Yohana akisema haya, wakamfuata Yesu.

38Yesu akageuka, akawaona wakimfuata akawauliza, "Mnataka nini?"

^b²⁶ 'Kwa maji' hapa tafsiri zingine zinasema "ndani ya maji"

Wakamwambia, "Rabi," (maana yake Mwalimu), "Unaishi wapi?"

³⁹Yesu akawajibu, "Njoni, nanyi mtapaona!"

Hivyo wakaenda na kupaona mahali alipokuwa anaishi, wakakaa naye siku ile, kwa kuwa ilikuwa yapata saa kumi.

⁴⁰Andrea nduguye Simoni Petro, alikuwa mmoja wa wale wawili waliosikia yale Yohana aliyokuwa amesema, naye ndiye aliyemfuata Yesu. ⁴¹Kitu cha kwanza Andrea alichofanya ni kumtafuta Simoni nduguye na kumwambia, "Tumemwona Masiya" (yaani, Kristo). ⁴²Naye akamleta kwa Yesu.

Yesu akamwangalia na kusema, "Wewe ni Simoni mwana wa Yohana, utaitwa Kefa" (ambalo limetafsiriwa Petro^c).

Yesu Awaita Filipo Na Nathanaeli

⁴³Siku iliyofuata Yesu aliamua kwenda Galilaya. Akamkuta Filipo, akamwambia, "Nifuate."

⁴⁴Basi Filipo alikuwa mwenyeji wa Bethsaida, mji alikotoka Andrea na Petro. ⁴⁵Filipo naye akamkuta Nathanaeli na kumwambia, "Tumemwona Yeye ambaye Mose aliandika habari Zake katika Torati na ambaye pia manabii waliandika kumhusu, yaani, Yesu wa Nazareti, mwana wa Yosefu."

⁴⁶Nathanaeli akauliza, "Nazareti! Je, kitu cho chote chema chaweza kutoka Nazareti?" Filipo akamwambia, "Njoo uone."

⁴⁷Yesu alipomwona Nathanaeli anakaribia, akanena habari zake akasema, "Tazama huyu ni Mwisraeli kweli kweli, hana hila ndani yake."

⁴⁸Nathanaeli akamwulia, "Umenifahamuje?"

Yesu akamjibu, "Nilikuona ulipokuwa bado uko chini ya mtini, kabla hata Filipo hajakuita."

⁴⁹Nathanaeli akamwambia, "Mwalimu, Wewe ni Mwana wa Mungu! Wewe ni Mfalme wa Israel!"

⁵⁰Yesu akamwambia, "Unaamini kwa kuwa nilikuambia nilikuona ulipokuwa bado uko chini ya mtini? Basi utaona mambo makuu zaidi kuliko hilo." ⁵¹Ndipo akawaambia, "Amin, amin nawaambia, ninyi mtaona mbingu ikifunguka na malaika wa Mungu wakipanda na kushuka juu ya Mwana wa Adamu."

Arusi Huko Kana

^{c42} Petro kwa Kiyunani au Kefa kwa Kiaramu maana yake ni kipande cha mwamba

2 Siku ya tatu kulikuwa na arusi katika mji wa Kana ya Galilaya, naye mama yake Yesu alikuwako huko. ²Yesu pamoja na wanafunzi wake walikuwa wamealikwa arusini pia. ³Divai ilipokwisha, mama yake Yesu akamwambia, "Wameishiwa na divai."

⁴Yesu akamwambia, "Mwanamke, nina nini nawe? Saa Yangu haijawadia."

⁵Mama Yake akawaambia wale watumishi, "Lo lote atakalowaambia, fanyeni."

⁶Basi ilikuapo huko mitungi sita iliyotengenezwa kwa mawe kwa ajili ya kujitakasa kwa desturi ya Kiyahudi, kila mtungi ungeweza kuchukua vipipa viwili au vitatu^a.

⁷Yesu akawaambia wale watumishi, "Ijazeni hiyo mitungi maji." Nao wakajaza ile mitungi mpaka juu.

⁸Kisha akawaambia, "Sasa choteni hayo maji kidogo, mpelekeeni mkuu wa meza."

Hivyo wakachota, wakampelekeea. ⁹Yule mkuu wa meza akayaonja yale maji ambayo yalikuwa yamebadilika kuwa divai. Hakujua divai hiyo ilikotoka ingawa wale watumishi waliochota yale maji wao walifahamu. Basi akamwita bwana arusi kando ¹⁰akamwambia, "Watu wote hutoa kwanza divai nzuri, kisha huleta ile divai hafifu wageni wakisha kunywa vya kutosha, lakini wewe umeiweka ile nzuri kupita zote mpaka sasa."

¹¹Huu, ndio uliokuwa muujiza wa kwanza Yesu alifanya huko Kana ya Galilaya. Hivyo Yesu alidhihirisha utukufu Wake na wanafunzi wake wakamwamini.

Yesu Atakasa Hekalu

¹²Baada ya hayo, Yesu pamoja na mama Yake, ndugu Zake na wanafunzi Wake, walishuka mpaka Kapernaumu wakakaa huko siku chache.

¹³Ilipokaribia wakati wa Pasaka ya Wayahudi, Yesu alipanda kwenda Yerusalem.

¹⁴Huko hekaluni aliwakuta watu wakiuza ng'ombe, kondoo na njiwa. Nao wabadiilisha fedha wakiwa wameketi kwenye meza zao.

¹⁵Akatengeneza mjeledi kutokana na kamba, akawafkuza wote kutoka kwenye eneo la hekalu pamoja na kondoo na ng'ombe. Akazipindua meza za wale waliokuwa wakibadiilisha fedha na kuzimwaga fedha zao.

¹⁶Akawaambia wale waliokuwa wakiuza njiwa, "Waondoeni hapa! Mnathubutuje kuifanya

^{a6} Kipipa kimoja kidogo chenye ujazo wa litu 40. Hivyo kila mitungi ulikuwa na ujazo wa 80 au 120

nyumba ya Baba yangu kuwa mahali pa biashara?"

¹⁷Wanafunzi wake wakakumbuka kuwa imeandikwa: "Wivu wa nyumba Yako utanila."

¹⁸Ndipo Wayahudi wakamwuliza, "Unaweza katuonyesha ishara gani ili kuthibitisha mamlaka uliyo nayo ya kufanya mambo haya?"

¹⁹Yesu akawajibu, "Libomoeni hili hekalu, nami nitalijenga tena kwa siku tatu!"

²⁰Wale Wayahudi wakamjibu, "Hekalu hili lilijengwa kwa muda wa miaka arobaini na sita, nawe wasema utalijenga kwa siku tatu?"

²¹Lakini Yeye, 'hekalu' alilozungumzia ni mwili Wake. ²²Baada ya kufufuka kutoka kwa wafu, wanafunzi Wake wakakumbuka yale aliyokuwa amesema. Ndipo wakayaamini Maandiko na yale maneno Yesu aliyokuwa amesema.

²³Ikawa Yesu alipokuwa Yerusalem kwenye Sikukuu ya Pasaka, watu wengi waliona ishara na miujiza alizokuwa akifanya, wakamwamini. ²⁴Lakini Yesu hakujiaminisha kwo kwa sababu aliwajua wanadamu wote. ²⁵Hakuhitaji ushuhuda wa mtu ye yote kuhusu mtu kwa kuwa alijua yote yaliyokuwa moyoni mwa mtu.

Nikodemo Amwendea Yesu Usiku

3 Basi palikuwa na mtu mmoja Farisayo, jina lake Nikodemo, mmoja wa Baraza la Wayahudi^a lilitotawala. ²Huyu alimjia Yesu usiku akamwambia, "Rabi, tunajua kuwa Wewe ni mwalimu uliyetumwa na Mungu, kwa maana hakuna mtu awezaye kufanya miujiza hii uifanyayo Wewe, kama Mungu hayuko pamoja naye."

³Yesu akamjibu, "Amin, amin nakuambia, mtu hawesi kuuona Ufalme wa Mungu asipozaliwa mara ya pili."

⁴Nikodemo akauliza, "Awezeje mtu kuzaliwa wakati akiwa mzee?" "Hakika hawesi kuingia mara ya pili kwenye tumbo la mama yake ili azaliwe!"

⁵Yesu akamwambia, "Amin, amin nakuambia, hakuna mtu ye yote anayeweza kuingia katika Ufalme wa Mungu isipokuwa amezaliwa kwa maji na kwa Roho. ⁶Mwili huzaa mwili, lakini Roho huzaa roho. ⁷Kwa hiyo usishangae ninapokuambia huna budi 'kuzaliwa mara ya pili'. ⁸Upepo huvuma po poti upendapo. Mvumo wake

^{a1}Baraza la Wayahudi, yaani "Sanhedrin" lilikuwa ndilo baraza la juu kabisa la utawala ambalo lilikuwa na wazee 70 pamoja na Kuhani Mkuu.

unausikia lakini huwezi ukafahamu utokako wala uendako. Ndivyo ilivyo kwa kila mtu aliyezaliwa na Roho."

⁹Nikodemo akamwuliza, "Mambo haya yanawezekanaje?"

¹⁰Yesu akamwambia, "Wewe ni mwalimu mashuhuri wa Waisraeli, nawe huelewi mambo haya? ¹¹Amin, amin, ninakwambia, sisi tunazungumza lile tunalolijua na tunashuhudia lile tuliloliona. Lakini ninyi watu hamkubali ushuhuda wetu. ¹² Nimewaambia mambo ya duniani, nanyi hamkuniamini, mtaniaminije basi nitakapowaambia mambo ya mbinguni? ¹³Hakuna mtu ye yote aliyekwenda mbinguni isipokuwa Yeye aliyeshuka kutoka mbinguni, yaani, Mwana wa Adamu. ¹⁴Kama vile Mose alivyomwinua yule nyoka kule jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa juu. ¹⁵Ili kila mtu amwaminiye awe na uzima wa milele.

¹⁶"Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe wa pekee, ili kila mtu amwaminiye asipote, bali awe na uzima wa milele. ¹⁷Kwa maana Mungu hakumtuma Mwanawe kuuhukumu ulimwengu, bali kwa Yeye ulimwengu upate kuokolewa.

¹⁸Ye yote amwaminiye hahukumiwi, lakini asiyeamini amekwisha kuhukumiwa, kwa sababu hakumwamini Mwana pekee wa Mungu.

¹⁹Hii ndio hukumu kwamba: Nuru imekuja ulimwenguni, nao watu wakapenda giza kuliko nuru kwa sababu matendo yao ni maovu. ²⁰Kwa kuwa kila atendaye maovu huchukia nuru, wala haji kwenye nuru ili matendo yake maovu yasifichuliwe. ²¹Lakini wale watendao yaliyo mema huja kwenye nuru, kusudi ionekane wazi kwamba matendo yao yametendeka katika Mungu."

Ushuhuda Wa Yohana Mbatizaji Kuhusu Yesu

²²Baada ya haya, Yesu na wanafunzi wake walikwenda katika nchi ya Uyahudi, nao wakakaa huko kwa muda na kubatiza. ²³Yohana naye alikuwa akibatiza huko Ainoni karibu na Salimu kwa sababu huko kulikuwa na maji tele. Watu wazima wakamjia huko ili kubatizwa. ²⁴(Hii ilikuwa kabla Yohana hajatiwa gerezani).

²⁵Mashindano yakazuka katika baadhi ya wanafunzi wa Yohana na Myahudi mmoja kuhusu suala la desturi ya kunawa. ²⁶Wakamwendea Yohana wakamwambia, "Rabi, yule mtu aliyezaliwa pamoja nawe nga'mbo ya

pili ya Mto Yordani, yule uliyeshuhudia habari zake, sasa anabatiza na kila mtu anamwendea!"

²⁷Yohana akawajibu, "Hakuna mtu ye yote awezaye kupata kitu cho chote isipokuwa kile tu alichopewa kutoka mbinguni. ²⁸Ninyi wenyewe ni mashahidi wangu kwamba nilisema, 'Mimi si Kristo, ila nimetumwa nimirungulie'. ²⁹Bibi arusi ni wa bwana arusi. Lakini rafiki yake bwana arusi anayesimama karibu naye na kusikiliza kutoka kwake, hufurahi sana aisikiapo sauti ya bwana arusi. Kwa sababu hii furaha yangu imekamilika. ³⁰Yeye hana budi kuwa mkuu zaidi na mimi nizidi kuwa mdogo."

Yeye Aliyetoka Mbinguni

³¹"Yeye ajaye kutoka juu yu juu ya yote, yeye aliye wa duniani ni wa dunia, naye huzungumza mambo ya duniani. Yeye aliye kujua kutoka mbinguni, yu juu ya yote. ³²Yeye hushuhudia yale aliyoona na kuyasikia, lakini hakuna ye yote anayekubali ushuhuda Wake. ³³Lakini ye yote anayekubali huo ushuhuda anathibitisha kwamba, Mungu ni kweli. ³⁴Yeye aliyetumwa na Mungu husema maneno ya Mungu, kwa kuwa Mungu humtoa Roho pasipo kipimo. ³⁵Baba anampenda Mwana, naye ametia vitu vyote mikononi Mwake. ³⁶Ye yote anayemwamini Mwana ana uzima wa milele, lakini yeye asiyemwamini Mwana hatauona uzima, bali ghadhabu ya Mungu itakuwa juu yake."

Yesu Azungumza Na Mwanamke Msamaria

4 Mafarisayo wakasikia kwamba Yesu alikuwa anapata na kubatiza wanafunzi wengi zaidi kuliko Yohana, ²ingawa kwa kweli si Yesu mwenyewe aliye kujua akibatiza, ila ni wanafunzi Wake. ³Bwana alipojua mambo haya, aliondoka Uyahudi akarudi tena Galilaya.

⁴Wakati huo ilimbidi apitie Samaria. ⁵Akafika kwenye mji mmoja wa Samaria uitwao Sikari, karibu na lile shamba ambalo Yakobo alimpaa mwanawee Yosefu. ⁶Huko ndiko kulikokuwa na kile kisima cha Yakobo. Naye Yesu alikuwa amechoka kwa kuwa alikuwa ametoka safarini. Akaketi karibu na hicho kisima. Ilikuwa yapata saa sita mchana.

⁷Mwanamke mmoja Msamaria akaja kuteka maji, Yesu akamwambia, "Naomba maji ninywe." ⁸(Wakati huo wanafunzi Wake walikuwa wamekwenda mjini kununua chakula.)

⁹Yule mwanamke akamjibu, "Wewe ni Myahudi na mimi ni Msamaria. Yawezekanaje

uniombe nikupe maji ya kunywa?" Wayahudi walikuwa hawashirikiani kabisa na Wasamaria.

¹⁰Yesu akajibu akamwambia, "Kama ungelijua karama ya Mungu, naye ni nani anayekuambia, Nipe maji ninywe, wewe ungelimwomba Yeye, naye angelikupa maji yaliyo hai."

¹¹Yule mwanamke akamjibu, "Bwana, Wewe huna chombo cha kutekea maji na kisima hiki ni kirefu. Hayo maji ya uzima utayapata wapi? ¹²Kwani Wewe ni mkuu kuliko baba yetu Yakobo ambaye alitupatia kisima hiki, ambacho yeye pamoja na watoto wake na mifugo yake walikitumia?"

¹³Yesu akamjibu, "Kila mtu anayekunywa maji ya kisima hiki, ataona kiu tena. ¹⁴Lakini ye yote anywaye maji nitakayompa, hataona kiu kamwe. Maji nitakayompa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji yakibubujika uzima wa milele."

¹⁵Yule mwanamke akamwambia, "Bwana, tafadhalni nipe maji hayo ili nisipate kiu tena na wala nisije tena hapa kuteka maji!"

¹⁶Yesu akamjibu, "Nenda ukamwite mumeo, uje naye hapa."

¹⁷Yule mwanamke akajibu, "Sina mume."

Yesu akamwambia, "Umesema kweli kuwa huna mume. ¹⁸Kwa maana umeshakuwa na wanaume watano na mwanamume unayeishi naye sasa si mume wako!"

¹⁹Yule mwanamke akasema, "Bwana, naona bila shaka Wewe ni nabii. ²⁰Baba zetu waliabudu kwenye mlima huu, lakini ninyi Wayahudi mnasema ni lazima tukaabudu huko Yerusalem."

²¹Yesu akamjibu, "Mwanamke, niamini, wakati unakuja ambapo hamtamwabudu Baba katika mlima huu, wala huko Yerusalem."

²²Ninyi Wasamaria mnaabudu msichokijua. Sisi Wayahudi tunamwabudu Mungu tunayemjua kwa sababu wokovu unatoka kwa Wayahudi. ²³Lakini saa yaja, tena ipo, ambapo wale waababudo halisi, watamwabudu Baba katika roho na kweli. Watu wanaabudu namna hii, ndio Baba anawatafuta. ²⁴Mungu ni Roho na wote wanaomwabudu imewapasa kumwabudu katika roho na kweli."

²⁵Yule mwanamke akamwambia, "Ninafahamu kwamba Masiya, aitwaye Kristo, anakuja. Yeye akija, atatueleza mambo yote."

²⁶Yesu akamwambia, "Mimi ninayezungumza nawe, ndiye Masiya."

²⁷Wakati huo wanafunzi wake wakarudi,

wakashangaa sana kumwona akizungumza na mwanamke. Lakini hakuna aliyemwuliza, "Unataka nini kwake?" Au "Kwa nini unazungumza naye?"

²⁸Yule mwanamke akaacha mtungi wake, akarudi mjini akawaambia watu, ²⁹"Njoni mkamwone mtu aliyeniambia kila kitu nilichotenda! Je, yawezekana huyu ndiye Masiya?" ³⁰Basi wakamiminika watu kutoka mjini wakamwendea Yesu.

³¹Wakati huo wanafunzi wake walikuwa wakimsihi, "Rabi, kula angalau cho chote."

³²Lakini Yeye akawajibu, "Mimi ninacho chakula ambacho ninyi hamkifahamu."

³³Basi wanafunzi wakaanza kuulizana, "Kuna mtu ambaye amemletea chakula?"

³⁴Lakini Yesu akawajibu, "Chakula changu ni kufanya mapenzi ya Mungu ambaye amenituma na kuikamilisha kazi yake. ³⁵Je, ninyi hamsemi, 'Bado milezi minne tuvune?' Inueni macho yenu myaangalie mashamba jinsi mazao yaliyvo tayari kuvunwa! ³⁶Mvunaji tayari anapokea mshahara wake, naye anakusanya mazao kwa ajili ya uzima wa milele. Ili yeye apandaye na yeye avunae wafurahi pamoja. ³⁷Hivyo kule kusema, 'Mmoja hupanda na mwingine huvuna,' ni kweli kabisa. ³⁸Niliwatuma mkavune mazao ambayo hamkupanda, wengine walifanya kazi ngumu, nanyi mmevuna faida ya taabu yao."

Wasamaria Wengi Waamini

³⁹Wasamaria wengi kutoka katika mji ule wakamwamini Yesu kwa sababu ya ushuhuda wa yule mwanamke alipowaambia kwamba, "Ameniambia kila jambo nililotenda." ⁴⁰Hivyo wale Wasamaria walipomjia, wakamsihi akae kwao. Naye akakaa huko siku mbili. ⁴¹Kwa sababu ya neno Lake, watu wengi wakaamini.

⁴²Wakamwambia yule mwanamke, "Sasa tunaamini, wala si kwa sababu ya maneno yako tu, bali kwa kuwa tumemsikia sisi wenywewe. Tumejua hakika kweli ya kwamba huyu ndiye Kristo, Mwokozi wa ulimwengu."

Yesu Amponya Mwana Wa Afisa

⁴³Bada ya zile siku mbili, Yesu aliondoka kwenda Galilaya. ⁴⁴(Basi Yesu mwenywewe alikuwa amesema kwamba nabii hapati heshima katika nchi yake mwenywewe.) ⁴⁵Alipofika Galilaya, Wagalilaya walimkaribisha, kwani walikuwa wameona yale aliyoyatenda huko Yerusalem wakati wa Sikukuu ya Pasaka. Kwa maana wao pia walikuwa wamehudhuria

kwenye hiyo Sikukuu.

⁴⁶Hivyo Yesu akaja tena mpaka Kana ya Galilaya, kule alikokuwa amebadili maji kuwa divai. Huko kulikuwako na mtu mmoja afisa wa kifalme, ambaye mwanawе alikuwa mgonjwa huko Kapernaumu. ⁴⁷Huyo mtu aliposikia kwamba Yesu alikuwa amewasili Galilaya kutoka Uyahudi, alimwendea na kumwomba ili aje kumponya mwanawе, aliyekuwa mgonjwa karibu ya kufa.

⁴⁸Yesu akamwambia, "Ninyi watu msipoona ishara na miujiza kamwe hamtaamini."

⁴⁹Yule afisa wa kifalme akamwambia, "Bwana, tafadhali shuka kabla mwanangu hajafa."

⁵⁰Yesu akamjibu, "Enenda zako, mwanao yu hai."

Yule afisa akaamini yale maneno Yesu aliymwambia, akaondoka akaenda zake.

⁵¹Alipokuwa bado yuko njiani, akakutana na watumishi wake wakamwambia kwamba mwanawе yu mzima. ⁵²Akawaauliza saa ambayo alianza kupata nafuu. Wakamwambia, "Jana yapata saa saba, homa ilimwacha."

⁵³Ndipo baba wa huyo mtoto akakumbuka kuwa huo ndio wakati ambapo Yesu alikuwa amemwambia, "Mwanao yu hai." Kwa hiyo yeye, pamoja na wote wa nyumbani mwake wakamwamini Yesu.

⁵⁴Hii ilikuwa ishara ya pili ambayo Yesu alifanya aliporudi Galilaya kutoka Uyahudi.

Yesu Amponya Mtu Penye Bwawa La Bethzatha

5 Baada ya haya, kulikuwa na Sikukuu ya Wayahudi, naye Yesu akapanda kwenda Yerusalem. ²Huko Yerusalem, karibu na mlango uitwao Mlango wa Kondoo, palikuwa na bwawa moja lililoitwa kwa Kiebrania Bethzatha^a, ambalo ilikuwa limezungukwa na kumbi tano. ³Hapa palikuwa na idadi kubwa ya wasiojiweza, yaani, vipofu, viwete, na waliopooza, wakingojea maji yatibuliwe, [⁴kwa maana malaika alikuwa akishuka wakati fulani, akayatibua maji na yule aliyekuwa wa kwanza kuingia ndani baada ya maji kutibuliwa alipona ugonjwa wo wote aliokuwa nao.] ⁵Mtu mmoja alikuwako huko ambaye alikuwa ameugua kwa miaka thelathini na minane. ⁶Yesu alipomwona

^{a2} Bethzatha ni neno la Kiebrania, ambalo maana yankee ni nyumba ya "mizeituni" Mahali pengine limetajwa kama Bethesda kwa Kiaramu, yaani, nyumba ya "huruma" na pengine kama Bethsaida, yaani, nyumba ya "uvuvi".

akiwa amelala hapo, naye akijua kuwa amekuwako hapo kwa muda mrefu, akamwambia, "Je, wataka kuponywa?"

⁷Yule mganjwa akamjibu, "Bwana, mimi sina mtu wa kuniingiza bwawani maji yanapotibuliwa. Nami ninapotaka kutumbukia bwawani, mtu mwingine huingia kabla yangu."

⁸Yesu akamwambia, "Simama, chukua mkeka wako na uende." ⁹Mara yule mtu akapona, akachukua mkeka wake, akaanza kutembea.

Basi siku hiyo ilikuwa siku ya Sabato. ¹⁰Kwa hiyo Wayahudi wakamwambia yule mtu aliyeponya, "Leo ni Sabato, ni kinyume cha sheria wewe kubeba mkeka wako."

¹¹Yeye akawajibu, "Yule mtu aliyeniponya aliniambia, 'Chukua mkeka wako na uende.'"

¹²Wakamwuliza, "Ni mtu gani huyo aliyeambia uchukue mkeka wako uende?"

¹³Basi yule mtu aliyeponya hakufahamu ni nani aliyeponya, kwa sababu Yesu alikuwa amejiondoa katika ule umati wa watu uliokuwa hapo.

¹⁴Baadaye Yesu akamkuta yule mtu aliyeponya ndani ya hekaluni na kumwambia, "Tazama umeponya, usitenda dhambi tena. La sivyo, lisije likakupata jambo baya zaidi." ¹⁵Yule mtu akaenda, akawaambia wale Wayahudi kuwa ni Yesu aliyeponya.

Uzima Kupitia Mwana

¹⁶Kwa hiyo Wayahudi wakaanza kumsumbuwa, kwa sababu alikuwa anafanya mambo kama hayo siku ya Sabato. ¹⁷Yesu akawajibu, "Baba yangu anafanya kazi yake daima hata siku hii ya leo, nami pia ninafanya kazi." ¹⁸Maneno haya yaliwaudhi sana viongozi wa Wayahudi. Wakajaribu kila njia wapate jinsi ya kumwua, kwani si kwamba alivunja Sabato tu, bali alikuwa akimwita Mungu Baba Yake, hivyo kujifanya sawa na Mungu.

Mamlaka Ya Mwana Wa Mungu

¹⁹Yesu akawaambia, Amin, amin nawaambia, Mwana hawezi kufanya jambo lo lote peke yake, Yeye aweza tu kufanya lile analomwona Baba yake akifanya, kwa maana lo lote afanyalo Baba, Mwana pia hufanya hivyo hivyo. ²⁰Baba ampenda Mwana na kumwonyesha yale ambayo Yeye Baba mwenyewe anayafanya, naye atamwonyesha kazi kuu kuliko hizi ili mpate kushangaa. ²¹Hakika kama vile Baba awafuavyo wafu na

kuwapa uzima, vivyo hivyo Mwana huwapa uzima wale anaopenda. ²²Wala Baba hamhukumu mtu ye yote, lakini hukumu yote amempa Mwana, ²³ili wote wamheshimu Mwana kama vile wanavyomheshimu Baba. Ye yote asiyemheshimu Mwana, hamheshimu Baba aliyeamtuma.

²⁴"Amin, amin, ninawaambia, ye yote anayesikia maneno Yangu na kumwamini Yeye aliyenituma, anao uzima wa milele, naye hatahukumiwa, bali amepita kutoka mautini, na kuingia uzimani. ²⁵Amin, amin, nawaambia, saa yaja, nayo saa ipo, wafu watakaoisikia sauti ya Mwana wa Mungu, nao watakaoisikia watakuwa hai. ²⁶Kama vile Baba alivyo na uzima ndani Yake, vivyo hivyo amempa Mwana kuwa na uzima ndani Yake. ²⁷Naye amempa Mwanawewe mamlaka ya kuhukumu kwa kuwa Yeye ni Mwana wa Adamu.

²⁸"Msishangae kusikia haya, kwa maana saa inakuja ambapo wale walio makaburini wataisikia sauti Yake. ²⁹Nao watatoka nje, wale waliotenda mema watafufuka wapate uzima na wale waliotenda maovu, watafufuka wahukumiwe.

Shuhuda Kuhusu Yesu

³⁰Mimi siwezi kufanya jambo lo lote peke Yangu. Ninavyosikia ndivyo ninavyohukumu, nayo hukumu Yangu ni ya haki kwa kuwa sitafuti kufanya mapenzi Yangu mwenyewe, bali mapenzi Yake Yeye aliyenituma."

³¹"Kama ningejishuhudia Mimi mwenyewe, ushuhuda Wangu si kweli. ³²Lakini yuko mwingine anishuhudiaye na ninajua kwamba ushuhuda Wake ni wa kweli.

³³"Mlituma wajumbe kwa Yohana, naye akashuhudia juu ya kweli. ³⁴Si kwamba naukulali ushuhuda wa mwanadamu, la, bali ninalitaja hili kusudi ninyi mpate kuokolewa. ³⁵Yohana alikuwa taa iliyowaka na kutoa nuru, nanyi kwa muda mlitchagua kuifurahia nuru yake.

³⁶"Lakini ninao ushuhuda mkuu zaidi kuliko wa Yohana. Kazi zile nizifanyazo, zinashuhudia juu yangu, zile ambazo Baba amenituma nizikamilishe, naam, ishara hizi ninazofanya, zinashuhudia kuwa Baba ndiye aliyenituma.

³⁷Naye Baba mwenyewe ameshuhudia juu Yangu. Hamjapata kamwe kuisikia sauti Yake wala kuona umbo Lake, ³⁸wala hamna neno Lake ndani yenu, kwa sababu hamkumwamini Yeye aliyetumwa naye. ³⁹Ninyi mnachunguza

Maandiko mkidhani ya kuwa ndani yake mna uzima wa milele, maandiko haya ndiyo yanayonishuhudia Mimi.⁴⁰ Lakini mnakataa kuja Kwangu ili mpate uzima.

⁴¹"Mimi sitafuti kutukuzwa na wanadamu.⁴² Lakini ninajua kwamba hamna upendo wa Mungu miyoni mwenu.⁴³ Mimi nimekuja kwa Jina la Baba Yangu, nanyi hamnipokei, lakini mtu mwingine akija kwa jina lake mwenyewe, mtampokea.⁴⁴ Ninyi mwawezaje kuamini ikiwa mnapeana utukufu ninyi kwa ninyi, lakini hamna bidii kupata utukufu utokao kwa Mungu?

⁴⁵"Lakini msidhani kuwa mimi nitawashtaki mbele za Baba, mshtaki wenu ni Mose, ambaye mmemwekeea tumaini lenu.⁴⁶ Kama mngelimwamini Mose, mngeliniamini na Mimi kwa maana aliandika habari Zangu.⁴⁷ Lakini ikiwa hamwamini aliyoandika Mose, mtaaminije ninayoyasema?"

Yesu Alisha Watu 5,000

6 Baada ya haya, Yesu alikwenda ng'ambo ya Bahari ya Galilaya, ambayo pia huitwa Bahari ya Tiberia.² Umati mkubwa wa watu uliendelea kumfuata, kwa sababu waliona ishara nyingi za miujiza alizofanya kwa wagonjwa.³ Kisha Yesu akapanda mlimani akaketi huko pamoja na wanafunzi Wake.⁴ Pasaka ya Wayahudi ilikuwa imekaribia.

⁵ Yesu alipotazama na kuuona ule umati mkubwa wa watu ukimjia, akamwambia Filipo, "Tutanunua wapi mikate ili watu hawa wale?"⁶ Aliuliza swali hili kumpima, kwa maana alishajua la kufanya.

⁷ Filipo akamjibu, "Hata fedha kiasi cha dinari mia mbilia^a, hazitoshii kununua mikate ya kuwapa watu hawa kila mtu apate kidogo."

⁸ Mmoja wa wanafunzi wake, aitwaye Andrea, ndugu yake Simoni Petro, akamwambia,⁹ "Hapa kuna mvulana mmoja mwenye mikate mitano ya shayiri na samaki wawili wadogo. Lakini hivi vitatosha nini kwa umati wote huu?"

¹⁰ Yesu akasema, "Waketisheni watu chini." Palikuwa na majani mengi katika eneo lile, nao watu wakaketi, palikuwa na wanaume 5,000.¹¹ Ndipo Yesu akachukua ile mikate, akamshukuru Mungu na kuwagawia wale watu waliokuwa wamekaa kwa kiasi walichohitaji. Akafanya vivyo hivyo na wale samaki. Kila mtu akapata kadri aliyotaka.

^a⁷ Dinari 200 ni sawa na mshahara wa kibarua wa siku 200. Mshahara wa kibarua ulikuwa dinari moja kwa siku

¹² Watu wote walipokwisha kula na kushiba, akawaambia wanafunzi wake, "Kusanyeni vipande vilivyobaki vya ile mikate, kisipotee cho chote."¹³ Hivyo wakavikusanya wakajaza vikapu kumi na viwili kwa vipande vilivyobaki vya ile mikate mitano na samaki wale wawili wadogo.

¹⁴ Baada ya watu kuona mwujiza ule Yesu aliofanya, walianza kusema, "Hakika huyu ndiye Nabii ajaye ulimwenguni!"¹⁵ Yesu akijua kwamba walitaka kuja kumfanya awe mfalme wao, kwa nguvu, akajitenga nao akaenda milimani peke Yake.

Yesu Atembea Juu Ya Maji

¹⁶ Ilipofika jioni, wanafunzi wake walitelemka kwenda baharini.¹⁷ Wakaingia kwenye mashua, wakaanza kuvuka bahari kwenda Kapernaumu. Wakati huu kulikuwa tayari giza na Yesu alikuwa hajajumuika nao.¹⁸ Bahari ikachafuka kwa sababu upepo mkali ulikuwa unavuma.¹⁹ Wanafunzi walipokuwa wamekwenda mwendo wa karibu maili tatu au nne^b, walimwona Yesu akitembea juu ya maji akikaribia mashua, wakaogopa sana.²⁰ Lakini Yesu akawaambia, "Ni mimi, msiogope."²¹ Ndipo kwa furaha wakamkaribisha kwenye mashua, na mara wakafika walikokuwa wanakwenda.

Watu Wanamtafuta Yesu

²² Siku iliyofuata, wale watu waliokuwa wamebaki ng'ambo ya pili waliona kwamba palikuwepo na mashua moja tu na kwamba Yesu hakuwa ameondoka pamoja na wanafunzi Wake, ila walikuwa wameondoka peke yao.²³ Lakini zikaja mashua nyingine kutoka Tiberia zikafika karibu na mahali pale walipokula mikate baada ya Yesu kumshukuru Mungu.²⁴ Mara wale watu wakatambua kwamba Yesu hakuwepo hapo, wala wanafunzi wake. Wakaingia kwenye mashua hizo, wakaenda Kapernaumu ili kumtafuta Yesu.

Yesu Ni Mkate Wa Uzima

²⁵ Walipomkuta Yesu ng'ambo ya bahari wakamwuliza, "Rabi, umefika lini huku?"

²⁶ Yesu akawajibu, "Amin, amin nawaambia, ninyi hamnitafuti kwa kuwa mliona ishara na miujiza, bali kwa sababu mlilika ile mikate mkashiba."²⁷ Msishughulikie chakula kiharibikacho, bali chakula kidumucho hata uzima wa milele, ambacho Mwana wa Adamu

^b¹⁹ Maili tatu au nne ni kama kilomita 5 au 6

atawapa. Yeye ndiye ambaye Mungu Baba amemtia muhuri."

²⁸Ndipo wakamwuliza, "Tufanye nini ili tupate kuitenda kazi ya Mungu?"

²⁹Yesu akawajibu, "Kazi ya Mungu ndiyo hii: Mwaminini Yeye aliyetumwa Naye."

³⁰Hivyo wakamwuliza, "Utafanya ishara gani ya mwujiza, ili tuione tukuamini? Utafanya jambo gani? ³¹Baba zetu walikula mana jangwani, kama ilivyoandikwa, 'Aliwapa mikate kutoka mbinguni ili wale.'"

³²Yesu akawaambia, "Amin, amin, nawaambia, si Mose aliywepa mikate kutoka mbinguni, bali Baba Yangu ndiye anawapa mikate wa kweli kutoka mbinguni. ³³Kwa maana mikate wa Mungu ni yule ashukaye kutoka mbinguni na kuupa ulimwengu uzima."

³⁴Wakamwambia, "Bwana, kuanzia sasa tupatие huo mikate sikuzote."

³⁵Yesu akawaambia, "Mimi ndimi mikate wa uzima. Yeye ajaye Kwangu, hataona njaa kamwe na yeye aniaminiye, hataona kiu kamwe.

³⁶Lakini kama nilivyowaambia, mmeniona lakini bado hamwamini. ³⁷Wale wote anipao Baba watakuja Kwangu na ye yote ajaye Kwangu, sitamfukuzia nje kamwe. ³⁸Kwa kuwa nimeshuka kutoka mbinguni si ili kufanya mapenzi Wangu, bali mapenzi yake Yeye aliyenituma. ³⁹Haya ndiyo mapenzi yake Yeye aliyenituma, kwamba, nisimpoteze hata mmoja wa wale alionipa, bali niwafufue siku ya mwisho. ⁴⁰Kwa maana mapenzi ya Baba yangu ni kwamba kila mmoja amtazamaye, Mwana na kumwamini awe na uzima wa milele, nami nitawafufua siku ya mwisho."

⁴¹Wayahudi wakaanza kunung'unika kwa kuwa alisema, "Mimi ndimi mikate ulioshuka kutoka mbinguni." ⁴²Wakasema, "Huyu si Yesu, mwana wa Yosefu, ambaye baba yake na mama yake tunawajua? Anawezaje basi sasa kusema, "Nimeshuka kutoka mbinguni?"

⁴³Hivyo Yesu akawaambia, "Acheni kunung'unikiana ninyi kwa ninyi. ⁴⁴Hakuna mtu awezaye kuja kwangu kama asipovutwa na Baba aliyenituma, nami nitamfufua siku ya mwisho. ⁴⁵Imeandikwa katika manabii, 'Wote watafundishwa na Mungu.' Ye yote amsikilizaye Baba na kujifunza kutoka Kwake, huyo huja Kwangu. ⁴⁶Hakuna mtu ye yote aliywewona Baba isipokuwa Yeye atokaye kwa Mungu, Yeye ndiye peke yake aliywewona Baba. ⁴⁷Amin, amin, nawaambia, yeye anayeamini anao uzima wa milele. ⁴⁸Mimi ni mikate wa uzima.

⁴⁹Baba zenu walikula mana jangwani, lakini wakafa. ⁵⁰Lakini hapa kuna mkate utokao mbinguni, ambao mtu ye yote akiula, hatakuwa. ⁵¹Mimi ni mikate wa uzima ule uliotoka mbinguni. Mtu ye yote akiula mkate huu, ataishi milele. Mkate huu ni mwili wangu, ambao nitautoa kwa ajili ya uzima wa ulimwengu."

⁵²Ndipo Wayahudi wakaanza kuhojiana vikali wao kwa wao wakisema, "Mtu huyu awezaje kutupatia mwili wake tuule?"

⁵³Hivyo Yesu akawaambia, "Amin, amin, nawaambia, msipoula mwili wa Mwana wa Adamu na kuinya damu Yake, hamna uzima ndani yenu. ⁵⁴Mtu ye yote aulaye mwili wangu na kunywa damu yangu, anao uzima wa milele. Nami nitamfufua siku ya mwisho. ⁵⁵Kwa maana mwili wangu ni chakula cha kweli na damu yangu ni kinywaji cha kweli. ⁵⁶Ye yote aulaye mwili wangu na kunywa damu yangu, atakaa ndani yangu nami nitakaa ndani yake. ⁵⁷Kama vile Baba aliye hai alivyonituma Mimi, na kama nami ninavyoishi kwa sababu ya Baba, hivyo anilaye mimi ataishi kwa sababu yangu. ⁵⁸Huu ndio mikate ushukao kutoka mbinguni, si kama ule mikate baba zenu waliokula nao wakafa. Lakini yeye aulaye mikate huu ataishi milele." ⁵⁹Yesu alisema maneno haya alipokuwa akifundisha katika sinagogi huko Kapernaumu.

Wafuasi Wengi Wamwacha Yesu

⁶⁰Wengi wa wafuasi Wake waliposikia jambo hili wakasema, "Mafundisho haya ni magumu. Ni nani awezaye kuyapokea?"

⁶¹Yesu alipojua kwamba wafuasi Wake wanunung'unika kuhusu mafundisho Yake, akawaambia, "Je, jambo hili limewaudhi?

⁶²Ingekuwaje basi kama mngemwona Mwana wa Adamu akipaa kwenda Zake huko alipokuwa kwanza? ⁶³Roho ndiye atiaye uzima, mwili haufai kitu. Maneno haya niliyowaambia ni Roho tena ni uzima. ⁶⁴Lakini baadhi yenu hamwamini." Kwa maana Yesu alifahamu tangu mwanzo wale ambao hawangemwamini mionganii mwao na yule ambaye angemsaliti.

⁶⁵Akaendelea kusema, "Hii ndiyo sababu niliyaambia kwamba hakuna mtu awezaye kuja kwangu isipokuwa amejaliwa na Baba Yangu."

⁶⁶Tangu wakati huo wafuasi Wake wengi wakarejea nyuma wakaacha kumfuata.

⁶⁷Hivyo Yesu akawaauliza wale wanafunzi Wake kumi na wawili, "Je, ninyi pia mnataka kuondoka?"

⁶⁸Simoni Petro akamjibu, "Bwana, tuondoke

twende kwa nani? Wewe unayo maneno ya uzima wa milele. ⁶Tunaamini na kujua kuwa Wewe ndiwe Kristo^c Mwana wa Mungu aliye hai."

⁷Ndipo Yesu akajibu, "Je, sikuwachagua ninyi kumi na wawili? Lakini mmoja wenu ni ibilisi." ⁸(Hapa alikuwa anasema juu ya Yuda, mwana wa Simoni Iskariote. Ingawa alikuwa mmoja wa wale kumi na wawili, ndiye ambaye baadaye angemsaliti Yesu.)

Kutokuamini Kwa Ndugu Zake Yesu

7 Baada ya mambo haya, Yesu alikwenda sehemu mbalimbali za Galilaya. Hakutaka kwenda Uyahudi kwa sababu Wayahudi huko walitaka kumwua. ²Sikuu ya Vibanda ya Wayahudi ilikuwa imekaribia. ³Hivyo ndugu zake Yesu wakamwambia, "Ondoka hapa uende Uyahudi ili wanafunzi Wako wapate kuona miujiza unayofanya. ⁴Mtu anayetaka kujulikana hafanyi mambo yake kwa siri. Kama unafanya mambo haya jionyeshe kwa ulimwengu." ⁵Hata ndugu zake mwenyewe hawakumwamini.

⁶Yesu akawaambia, "Wakati wangu bado haujawadia, lakini wakati wenu upo sikuzote. ⁷Ulimwengu hauwezi kuwachukia ninyi, lakini unanichukia Mimi kwa sababu ninawashuhudia kwamba matendo yao ni maovu. ⁸Ninyi nendeni kwenye Sikukuu, lakini mimi sitahudhuria Sikukuu hii kwa sababu wakati wangu haujawadia." ⁹Akiisha kusema hayo, akabaki Galilaya.

Yesu Kwenye Sikukuu Ya Vibanda

¹⁰Lakini ndugu zake walipokwisha kuondoka kwenda kwenye Sikukuu, Yeye pia alikwenda lakini kwa siri. ¹¹Wayahudi walikuwa wakimtafuta huko kwenye Sikukuu na kuulizana, "Yuko wapi huyu Mtu?"

¹²Kulikuwa na minong'ono iliyoenea kumhusu Yesu katika umati wa watu, wakati wengine wakisema, "Ni Mtu mwema," wengine walikuwa wakisema, "La, Yeye anawadanganya watu." ¹³Lakini hakuna mtu ye yote aliyemsema waziwazi kumhusu kwa sababu ya kuwaogopa Wayahudi.

Yesu Afundisha Kwenye Sikukuu.

¹⁴Ilipokaribia katikati ya Sikukuu, Yesu alipanda kwenda hekaluni na kuanza kufundisha. ¹⁵Wayahudi wakastaajabia mafundisho Yake wakasema, "Mtu huyu

amepataje kujua mambo haya bila kufundishwa?"

¹⁶Ndipo Yesu akajibu, "Mafundisho Yangu si Yangu mwenyewe, bali yanatoka kwake Yeye aliyenituma. ¹⁷Mtu ye yote akipenda kufanya mapenzi ya Mungu, atajua kama mafundisho Yangu yanatoka kwa Mungu au ninasema kwa ajili yangu mwenyewe. ¹⁸Wale wanenao kwa ajili yao wenyewe hufanya hivyo kwa kutaka utukufu wao wenyewe. Lakini Yeye atafutaye utukufu wa yule aliyemtuma ni wa kweli, wala hakuna uongo ndani yake. ¹⁹Je, Mose hakuwapa ninyi sheria? Lakini hakuna hata mmoja wenu anayeishika hiyo sheria. Kwa nini mnataka kuniua?"

²⁰Ule umati wa watu ukajibu, "Wewe una pepo mchafu! Ni nani anayetaka kukuua?"

²¹Yesu akajibu, "Nimefanya muujiza mmoja na nyote mkastaajabu. ²²Lakini kwa kuwa Mose aliwaamuru tohara (ingawa kwa kweli haikutaka kwa Mose bali kwa baba zenu wakuu,) mnamtahiri mtoto hata siku ya Sabato. ²³Ikiwa mtoto aweza kutahiriwa siku ya Sabato kusudi sheria ya Mose isivunjwe, kwa nini mnanikasirikia kwa kumponya mtu mzima siku ya Sabato? ²⁴Acheni kuhukumu mambo kwa jinsi mnavyoona tu, bali hukumuni kwa haki."

Je, Yesu Ndiye Kristo?

²⁵Ndipo baadhi ya watu wa Yerusalemu wakawa wanasema, "Tazameni, huyu si yule mtu wanayetaka kumwua? ²⁶Mbona yuko hapa anazungumza hadharani na wala hawamwambii neno lo lote? Je, inawezekana viongozi wanafahamu kuwa huyu ndiye Kristo? ²⁷Tunafahamu huyu mtu anakotoka, lakini Kristo atakapokuja, hakuna ye yote atakayejua atokako."

²⁸Ndipo Yesu, akaendelea kufundisha hekaluni, akisema, "Ninyi mnanifahamu na kujua nitokako. Mimi sikuja kwa ajili Yangu mwenyewe, bali Yeye aliyenituma ni wa kweli na ninyi hamumjui. ²⁹Mimi namjua kwa kuwa nimetoka Kwake, naye ndiye aliyenituma."

³⁰Ndipo wakatafuta kumkamata, lakini hakuna mtu ye yote aliyethubutu kumshika kwa sababu saa yake ilikuwa bado haijawadia. ³¹Nao watu wengi wakamwamini, wakasema, "Je, Kristo atakapokuja, atafanya miujiza mikuu zaidi kuliko alioifanya Mtu huyu?"

Maaskari Wanatumwa Kumkamata Yesu

³²Mafarisayo wakasikia watu wakinong'ona

^{c69} Kristo maana yake Masiya, yaani, Mpakwa (Aliyetiwa) Mafuta

mambo kama hayo kuhusu Yesu, ndipo wao pamoja na viongozi wa makuhani, wakatuma walini wa hekalu waende kumkamata.

³³Yesu akasema, "Mimi bado niko pamoja nanyi kwa kitumbo kidogo, kisha nitarudi Kwake Yeye aliyenituma. ³⁴Mtanitafuta, lakini hamtaniona, nami niliko, ninyi hamwezi kuja."

³⁵Wayahudi wakaulizana wao kwa wao, "Huyu mtu anataka kwenda wapi ambako hatuwezi kumfuata? Je, anataka kwenda kwa Wayunani ambako baadhi ya watu wetu wametawanyika, akawafundishe Wayunani? ³⁶Yeye ana maana gani anaposema, 'Mtanitafuta lakini hamtaniona na huko nitakapokuwa ninyi hamwezi kuja?'"

Mito Ya Maji Ya Uzima

³⁷Siku ile ya mwisho ya Sikuu, siku ile kuu, wakati Yesu akiwa amesimama huko, akapaza sauti Yake akasema, "Kama mtu ye yote anaona kiu na aje Kwangu anywe. ³⁸Ye yote aniaminiye Mimi, kama maandiko yasemavyo, vijito vya maji ya uzima vitatiririka ndani mwake." ³⁹Yesu aliposema haya alimaanisha Roho Mtakatifu ambaye wote waliomwamini wangempokea, kwani mpaka wakati huo, Roho alikuwa hajatolewa, kwa kuwa Yesu alikuwa bado hajatukuzwa.

Mgawanyiko Mionganoni Mwa watu.

⁴⁰Waliposikia maneno hayo, baadhi ya watu mionganoni mwa ule umati wakasema, "Hakika huyu ndiye yule Nabii."

⁴¹Wengine wakasema, "Huyu ndiye Kristo!"

Lakini wengine wakauliza, "Je, Kristo kwa ni Galilaya? ⁴²Je, Maandiko hayasemi kwamba Kristo atakuja kutoka katika jamaa ya Daudi na kutoka Bethlehemu, mji alioishi Daudi?" ⁴³Kwa hiyo watu wakagawanyika kwa ajili ya Yesu. ⁴⁴Baadhi yao walitaka kumkamata, lakini hakuna aliyethubutu kumgusa.

Kutokuamini Kwa Viongozi Wa Wayahudi

⁴⁵Hatimaye wale walini wa hekalu wakarudi kwa viongozi wa makuhani na Mafarisayo waliokuwa wamewatuma ili kumkamata Yesu, wakaulizwa, "Mbona hamkumkamata?"

⁴⁶Wale walini wa kujibu, "Kamwe hajanena mtu ye yote kama Yeye anenavyo."

⁴⁷Mafarisayo wakajibu, "Je, nanyi pia mmedanganyika? ⁴⁸Je, kuna kiongozi ye yote au mmoja wa Mafarisayo ambaye amemwamini? ⁴⁹Lakini huu umati wa watu

wasiojua Sheria ya Mose, wamelaaniwa."

⁵⁰Ndipo Nikodemo, yule aliyekuwa amemwendea Yesu siku moja usiku, ambaye alikuwa mmoja wao akauliza, ⁵¹"Je, sheria zetu zinaturuhusu kumhukumu mtu kabla ya kumsikiliza na kufahamu alilotenda?"

⁵²Wakamjibu, "Je, wewe pia unatoka Galilaya? Chunguza nawe utaona kwamba hakuna nabii atokae Galilaya!" ^[53]Kisha wakaondoka, kila mtu akarudi nyumbani kwake].

Mwanamke Aliyefumaniwa Akizini

8 Lakini Yesu akaenda katika Mlima wa Mizeituni. ²Alfajiri na mapema Yesu akaja tena hekaluni, watu wote wakakusanyika, akakaa akaanza kuwafundisha. ³Walimu wa sheria na Mafarisayo wakamleta mwanamke mmoja aliyefumaniwa akizini. Wakamsimamisha katikati ya umati wa watu wote. ⁴Wakamwambia Yesu, "Mwalimu, huyu mwanamke amekutwa akizini. ⁵Katika sheria, Mose alituamuru kuwapiga kwa mawe wanawake wa namna hii, mpaka wafe. Sasa Wewe wasemaje?" ⁶Walimwuliza swali hili kama mtego ili wapate sababu ya kumshtaki.

Lakini Yesu akainama akaanza kuandika ardhini kwa kidole Chake. ⁷Walipoendelea kumwulizauliza akainuka, akawaambia, "Kama kuna mtu ye yote mionganoni mwenu ambaye hana dhambi na awe wa kwanza kumtupia jiwe." ⁸Akainama tena na kuandika ardhini.

⁹Waliposikia haya, wakaanza kuondoka mmoja mmoja, wakianzia wazee, hadi Yesu akabaki peke Yake na yule mwanamke akiwa amesimama mbele Yake. ¹⁰Yesu akainuka na kumwambia, "Wako wapi wale waliokuwa wanakuhukumu kuwa mwenye hatia?"

¹¹Yule mwanamke akajibu, "Hakuna hata mmoja Bwana."

Yesu akamwambia, "Hata Mimi sikuhukumu. Nenda zako, kuanzia sasa usitende dhambi tena."

Yesu Nuru Ya Ulimwengu

¹²Kisha Yesu akasema nao tena akawaambia, "Mimi ni nuru ya ulimwengu. Mtu ye yote akinifuata hatatembea gizani kamwe, bali atakuwa na nuru ya uzima."

¹³Mafarisayo wakamwambia, "Ushuhuda Wako haukulaliki kwa kuwa unajishuhudia mwenywewe."

¹⁴Yesu akawajibu, "Hata kama najishuhudia mwenywewe, ushuhuda Wangu ni kweli kwa

sababu najua nilikotoka na ninakokwenda. Lakini ninyi hamjui nilikotoka wala ninakokwenda.¹⁵Niryi mnahukumu kwa kufuata vipimo vya kibinadamu, Mimi simhukumu mtu ye yote.¹⁶Lakini hata kama nikihukumu, hukumu zangu ni sahihi kwa sababu sitoi hukumu yangu, bali Mimi pamoja na Baba aliyenituma.¹⁷Imeandikwa katika Sheria yenu kwamba, ushahidi wa watu wawili ni thabiti.¹⁸Mimi najishuhudia mwenyewe, naye Baba aliyenituma hunishuhudia".

¹⁹Ndipo wakamwuliza, "Huyo Baba yako yuko wapi?"

Yesu akawajibu, "Ninyi hamnifahamu Mimi ni nani, wala hamumfahamu Baba yangu. Kama mngenifahamu Mimi, mngevfahamu pia na Baba Yangu."²⁰Yesu alisema maneno haya alipokuwa akifundisha katika chumba cha hazina hekaluni. Lakini hakuna mtu aliyemkamata kwa kuwa saa Yake ilikuwa haijawadia. Yesu akasema, 'Niendako Mimi ninyi hamwezi kufika.'

Yesu Atabiri Kifo chake Mwenyewe

²¹Yesu akawaambia tena, "Ninaenda zangu, nanyi mtanitafuta, lakini mtakufa katika dhambi zenu. Niendako ninyi hamwezi kuja."

²²Ndipo wale Wayahudi wakasema, "Je, atajiua? Je, hii ndiyo sababu amesema, 'Niendako Mimi ninyi hamwezi kuja?'

²³Akawaambia, "Ninyi mmetoka chini, mimi nimetoka juu. Ninyi ni wa ulimwengu huu, mimi si wa ulimwengu huu.²⁴Niliwaambia kuwa mtakufa katika dhambi zenu, kwa maana msipoamini ya kwamba 'Mimi Ndiye,' mtakufa katika dhambi zenu."

²⁵Wakamwuliza, "Wewe ni nani?"

Naye Yesu akawajibu, "Mimi ndiye yule ambaye nimekuwa nikiwaambia tangu mwanzo.²⁶Nina mambo mengi ya kusema juu yenu na mengi ya kuwashukumu. Lakini Yeye aliyenituma ni wa kweli, nami nanena na ulimwengu niliyoyasikia kutoka Kwake"

²⁷Hawakuelewa kuwa alikuwa akiwaambia juu ya Baba Yake wa Mbinguni.²⁸Kisha Yesu akawaambia, "Mtakapokwisha kumwinua juu Mwana wa Adamu, ndipo mtakapojuwa kuwa, 'Mimi ndiye Yule niliyesema na kwamba Mimi sitendi jambo lo lote peke Yangu bali ninasema yale tu ambayo Baba Yangu amenifundisha.²⁹Yeye aliyenituma yu pamoja nami, hajaniacha, kwa kuwa sikuzote nafanya mapenzi Yake."³⁰Wengi walomsikia Yesu akisema maneno

haya wakamwamini.

Wanafunzi Wa Kweli

³¹Kisha Yesu akawaambia wale Wayahudi waliomwamini, "Kama mkidumu katika maneno Yangu, mtakuwa wanafunzi wangu kweli kweli.³²Ndipo mtaijua kweli nayo kweli itawaweka huru."

³³Wao wakamjibu, "Sisi tu wazao wa Abrahamu, nasi hatujawa watumwa wa mtu ye yote. Wawezaje kusema kwamba tutawekwa huru?"

³⁴Yesu akajibu, "Amin, amin, nawaambia, kila atendaye dhambi ni mtumwa wa dhambi.

³⁵Mtumwa hakai nyumbani anakotumika sikuzote, lakini mwana hukaa nyumbani daima.

³⁶Hivyo Mwana akiwaweka huru mtakuwa huru kweli kweli.³⁷Ninajua ya kuwa ninyi ni wazao wa Abrahamu, lakini mnatafuta wasaa wa kuniua kwa sababu ndani yenu hamna nafasi ya neno Langu.³⁸Ninasema yale niliyoyaona mbele za Baba yangu, nanyi inawapa kufanya yale mliyosikia kutoka kwa baba yenu."

Yesu Na Abrahamu

³⁹Wakajibu, "Baba yetu ni Abrahamu."

Yesu akawaambia, "Kama mngekuwa wazao wa Abrahamu mngefanya mambo yale aliyofanya Abrahamu.⁴⁰Lakini sasa ninyi mnatafuta kuniua, mtu ambaye nimewaambia kweli ile niliyosikia kutoka kwa Mungu, Abrahamu hakufanya jambo la namna hii.⁴¹Ninyi mnafanya mambo afanyayo baba yenu".

Wakamjibu, "Sisi si watoto wa haramu, tunaye Baba mmoja ndiye Mungu."

⁴²Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa Baba yenu, mngenipenda, kwa maana nilitoka kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuja kwa ajili Yangu mwenyewe, ila Yeye alinituma.⁴³Kwa nini hamwelewi ninayowaambia? Ni kwa sababu hamwezi kusikia nisemacho.⁴⁴Ninyi ni watoto wa baba yenu Ibilisi, nanyi mnataka kutimiza matakwa ya baba yenu. Yeye alikuwa mwuaji tangu mwanzo, wala hakushikana na kweli maana hamna kweli ndani yake. Asemapo uongo husema yaliyo yake mwenyewe kwa maana yeye ni mwongo na baba wa huo uongo.

⁴⁵Lakini kwa sababu nimewaambia kweli hamkuniamini!⁴⁶Je, kuna ye yote mionganini mwenu awezaye kunithibitisha kuwa mwenye dhambi? Kama nawaambia yaliyo kweli, mbona hamniamini?⁴⁷Yeye atokaye kwa Mungu

husikia kile Mungu asemacho. Sababu ya ninyi kutosikia ni kwa kuwa hamtokani na Mungu.”

Maelezo Ya Yesu Kuhusu Yeye Mwenyewe

⁴⁸Wayahudi wakamjibu Yesu, “Je, hatuko sahihi tunaposema ya kwamba Wewe ni Msamaria na ya kwamba una pepo mchafu?”

⁴⁹Yesu akawajibu, “Mimi sina pepo mchafu, bali ninamheshimu Baba Yangu, nanyi mnandharau. ⁵⁰Lakini Mimi sitafuti utukufu Wangu mwenyewe, bali yuko anayetaka kunitkuza, naye ndiye mwamuzi. ⁵¹Amin, amin, nawaambia, mtu ye yote akilitii Neno Langu hataona mauti millele.”

⁵²Ndipo Wayahudi wakamwambia, “Sasa tumejua kwamba una pepo mchafu. Ikiwa Abrahamu alikuwa na vivyo hivyo manabii, nawe unasema ‘Mtu akitii Neno Langu hatakuwa?’ ⁵³Je, Wewe ni mkuu kuliko baba yetu Abrahamu ambaye alikuwa na manabii ambaao nao pia walikufa? Hivi Wewe unajifanya kuwa nani?”

⁵⁴Yesu akawajibu, “Kama nikijitkuza utukufu wangu hauna maana. Baba yangu, hivo ambaye ninyi mnadai kuwa ni Mungu wenu, ndiye anitukuzaye Mimi. ⁵⁵Ingawa hamkumjua, Mimi ninamjua. Kama ningesema simjui, ningekuwa mwongo kama ninyi, lakini Mimi ninamjua na ninaliti Neno Lake. ⁵⁶Baba yenu Abrahamu alishangilia kwamba angalliona siku Yangu, naye akaiona na akafurahi.”

⁵⁷Wayahudi wakamwambia, “Wewe hujatimiza hata miaka hamsini, Wewe wasema umemwona Abrahamu?”

⁵⁸Yesu akawaambia, “Amin, amin, nawaambia, kabla Abrahamu hajakuwako, ‘Mimi niko.’ ” ⁵⁹Ndipo wakaokota mawe ili kumpiga, lakini Yesu akajificha, naye akatoka hekaluni.

Yesu Amponya Mtu Aliyezaliwa Kipofu

9 Yesu alipokuwa akipita, akamwona mtu aliyekuwa kipofu tangu kuzaliwa. ²Wanafunzi Wake wakamwulia, “Rabi, ni nani aliyetenda dhambi, ni huyu mtu au wazazi wake hata azaliwe kipofu?”

³Yesu akawajibu, “Huyu mtu wala wazazi wake hawakutenda dhambi. Alizaliwa kipofu ili kazi za Mungu zidhahirishwe katika maisha yake. ⁴Yanipasa kuzifanya kazi zake Yeye aliyenituma wakati bado ni mchana, kwa kuwa usiku waja ambapo hakuna mtu awezaye kufanya kazi. ⁵Wakati niko ulimwenguni, Mimi ni nuru ya ulimwengu.”

⁶Baada ya kusema haya, akatema mate

ardhini, akatengeneza tope kwa mate na kumpaka yule mtu kipofu machoni. ⁷Kisha akamwambia, “Nenda ukawewe katika bwawa la Siloamu.” (Siloamu, maana yake ni aliyetumwa.) Ndipo yule kipofu akaenda, akanawa, naye akarudi akiwa anaona.

⁸Majirani zake na wale wote waliokuwa wamemwona hapo awali akiombaomba wakaanza kuuliza, “Je, huyu si yule aliyekuwa akiketi akiombaomba?” ⁹Wengine wakasema, “Ndiye.”

Wengine wakasema, “Siye, bali wamefanana.”

Lakini yeye akawaambia, “Mimi ndiye”.

¹⁰Wakamwulia, “Basi macho yako yalifumbuliwaje?”

¹¹Yeye akawajibu, “Yule mtu aitwaye Yesu alitengeneza tope, akanipaka machoni mwangu, naye akaniambia nenda ukawewe katika Bwawa la Siloamu, ndipo nikanawa nami nikapata kuona!”

¹²Wale wakamwulia, “Yeye huyo mtu yuko wapi?”

Akawajibu, “Sijui.”

Mafarisayo Wachunguza Kuponywa Kwa Kipofu

¹³Wakamleta kwa Mafarisayo yule mtu aliyekuwa kipofu hapo awali. ¹⁴Basi siku hiyo Yesu alipotengeneza tope na kuyafungua macho ya huyo mtu ilikuwa Sabato. ¹⁵Mafarisayo nao wakaanza kumwuliza alivyopata kuponywa. Naye akawaambia, “Alinipaka tope kwenye macho yangu, nikanawa na sasa ninaona.”

¹⁶Baadhi ya Mafarisayo wakasema, “Huyu mtu hatoki kwa Mungu, kwa sababu hashiki Sabato.”

Lakini wengine wakasema, “Awezaje mtu mwenye dhambi kufanya miujiza kama hii?” Wakagawanyika.

¹⁷Hivyo wakamwambia tena yule mtu aliyekuwa kipofu, “Wewe ndiwe uliyefunguliwa macho, wasemaje kuhusu mtu huyo?” Maana macho yako ndiyo yaliyofunguliwa.

Yeye akawajibu, “Yeye ni nabii.”

¹⁸Wale Wayahudi hawakuamini ya kuwa mtu huyo alikuwa kipofu, akapata kuona, mpaka walipowaita wazazi wake. ¹⁹Wakawauliza, “Je, huyu ni mtoto wenu, ambaye mnasema alizaliwa kipofu? Imekuwaje basi sasa anaona?”

²⁰Wazazi wake wakajibu, “Tunajua ya kuwa huyu ni mtoto wetu na ya kuwa alizaliwa kipofu.

²¹Lakini sisi hatujui ni kwa jinsi gani kwamba sasa anaona, wala hatujui ni nani aliyemfungua macho yake. Mwulizeni, yeze ni mtu mzima na anaweza kujieleza mwenyejewa.” ²²Wazazi wake walisema hivi kwa sababu waliwaogopa Wayahudi kwani walikuwa wamekubaliana kuwa mtu ye yote atakayemkiri Yesu kuwa ndiye Kristo atafukuzwa kutoka katika sinagogi. ²³Kwa hiyo wazazi wake wakasema, “Yeye ni mtu mzima. Mwulizeni.”

²⁴Hivyo kwa mara ya pili wakamwita yule aliyekuwa kipofu, nao wakamwambia, “Mpe Mungu utukufu! Sisi tunafahamu kuwa mtu huyu aliyekuponya ni mwenye dhambi.”

²⁵Akawajibu, “Mimi sijui kama Yeye ni mwenye dhambi. Lakini jambo moja ninalojua, nilikuwa kipofu na sasa ninaona.”

²⁶Wakamwuliza, “Alikufanyia nini? Aliyafumbuaje macho yako?”

²⁷Akawajibu, “Tayari nimekwisha kuwaambia, nanyi hamtaki kunisikiza. Mbona mnataka kusikia tena? Je, ninyi nanyi mnataka kuwa wanafunzi Wake?”

²⁸Ndipo wakamtukana na kusema, “Wewe ndiwe mwanafunzi Wake, Sisi ni wanafunzi wa Mose. ²⁹Tunajua kwamba Mungu alisema na Mose, lakini kwa habari ya mtu huyu hatujui atokako.”

³⁰Yule mtu akawajibu, “Hili ni jambo la ajabu! Hamjui anakotoka, naye amenifungua macho yangu! ³¹Tunajua ya kuwa Mungu hawasikilizi wenye dhambi, lakini huwasikiliza wote wanaomcha na kumtii. ³²Tangu kuumbwa kwa ulimwengu hatujasikia kwamba mtu amemponya ye yote aliyekuwa kipofu. ³³Kama huyu mtu hakutoka kwa Mungu, asingeweza kufanya lo lote.”

³⁴Wao wakamjibu, “Wewe ulizaliwa katika dhambi kabisa, nawe unajaribu kutufundisha?” Wakamfukuzia nje.

Upofu Wa Kiroho

³⁵Yesu aliposikia kuwa wamemfukuzia nje yule mtu aliyemfumbua macho, alimkuta akamwuliza, “Je, unamwamini Mwana wa Adamu?”

³⁶Yule mtu akamjibu, “Yeye ni nani ili nipate kumwamini, niambie ili nipate kumwamini.”

³⁷Yesu akamjibu, “Umekwisha kumwona, naye anayezungumza nawe Ndiye.”

³⁸Yule mtu akasema, “Bwana, naamini.” Naye akamwabudu.

³⁹Yesu akasema, “Nimekuja ulimwenguni

humu kwa ajili ya kuhukumu, ili wale walio vipofu wapate kuona, nao wale wanaoona, wawe vipofu.”

⁴⁰Baadhi ya Mafarisayo waliokuwa karibu naye wakamsikia na kumwambia, “Je, kweli sisi ni vipofu?”

⁴¹Yesu akawajibu, “Kama mngekuwa vipofu kweli, msingekuwa na hatia ya dhambi, lakini kwa kuwa mnasema, ‘Tunaona,’ basi mna hatia.”

Mchungaji Mwema

10 “Amin, amin, nawaambia, yeze asiyeingia katika zizi la kondoo kwa kupitia kwenye lango, lakini akwea kuingia ndani kwa njia nyingine, ni mwivi na mnyang’anyi. ²Yeye anayeingia kwa kupitia kwenye lango ndiye mchungaji wa kondoo. ³Mlinzi humfungulia lango na kondoo huisikia sauti yake. Huwaita kondoo wake kwa majina yao na kuwatoa nje ya zizi. ⁴Akiisha kuwatoa wote nje, hutangulia mbele yao na kondoo humfuata kwa kuwa wanaijua sauti yake. ⁵Lakini kondoo hawatamfuata mgeni bali watamkimbia, kwa sababu hawaijui sauti ya mgeni.” ⁶Yesu alitumia mfano huu, lakini wao hawakuelewa hayo aliyokuwa akiwaambia.

⁷Kwa hiyo Yesu akasema nao tena akawaambia, “Amin, amin, nawaambia, Mimi ndimi lango la kondoo. ⁸Wote walionitangulia ni wevi na wanyang’anyi, lakini kondoo hawakuwasikia. ⁹Mimi ndimi lango, ye yote anayeingia zizini kwa kupitia Kwangu ataokoka, ataingia na kutoka, naye atapata malisho. ¹⁰Mwivi huja ili aibe, kuua na kuangamiza. Mimi nimekuja ili wapate uzima kisha wawe nao tele.

¹¹“Mimi ndimi Mchungaji Mwema. Mchungaji Mwema huutoa uhai Wake kwa ajili ya kondoo. ¹²Mtu wa kuajiriwa ambaye kondoo si mali yake, amwonapo mbwa mwitu anakuja, hukimbia na kuwaacha kondoo na mbwa mwitu hulishambulia kundi na kulitawanya. ¹³Yeye hukimbia kwa sababu amejiriwa wala hawajali kondoo.

¹⁴“Mimi ndimi Mchungaji Mwema: Ninawajua kondoo Wangu nao kondoo Wangu wanajua. ¹⁵Kama vile Baba anavyonijua Mimi, nami ninavyomjua Baba, nami nautoa uhai Wangu kwa ajili ya kondoo. ¹⁶Ninao kondoo wengine ambao si wa zizi hili, inanipasa kuwaleta, nao wataisikia sauti yangu, hivyo patakuwa na kundi moja na mchungaji mmoja. ¹⁷Baba Yangu ananipenda kwa kuwa ninautoa

uhai wangu ili niupate tena. ¹⁸Hakuna mtu aniondoleaye uhai wangu, bali ninautoa kwa hiari yangu mwenyewe. Ninao uwezo wa kuutoa uhai wangu na pia ninao uwezo wa kuutwaa tena. Amri hii nimepewa na Baba yangu."

¹⁹Kwa maneno haya Wayahudi waligawanyika. ²⁰Wengi wao wakasema, "Huyu amepagawa na pepo mchafu, naye amechanganyikiwa."

²¹Wengine wakasema, "Haya si maneno ya mtu mwenye pepo mchafu. Je, pepo mchafu aweza kufungua macho ya kipofu?"

Yesu Akataliwa Na Wayahudi

²²Wakati huo ulikuwa Sikukuu ya kuwekwa wakfu hekalu, nao ulikuwa wakati wa majira ya baridi. ²³Naye Yesu alikuwa akitembea ndani ya hekalu katika ukumbi wa Solomoni. ²⁴Wayahudi wakamkusanyikia wakamwuliza, "Utatuweka katika hali ya mashaka mpaka lini? Kama Wewe ndiye Kristo tuambie waziwazi."

²⁵Yesu akawajibu, "Nimewaambia, lakini hamwamini. Mambo ninayoyatenda kwa jina la Baba yangu yananishuhudia. ²⁶Lakini hamwamini, kwa sababu ninyi si wa kundi la kondoo Wangu. ²⁷Kondoo Wangu huisikia sauti Yangu nami nawajua, nao hunifuata, ²⁸nami ninawapa uzima wa milele, hawataangamia kamwe wala hakuna mtu atakayewapokonya kutoka katika mikono Yangu. ²⁹Baba Yangu aliyenipa hawa ni Mkuu kuliko wote na hakuna aezaye kuwapokonya kutoka mikononi Mwake. ³⁰Mimi na Baba Yangu tu Umoja."

³¹Kwa mara nyingine Wayahudi wakainua mawe ili wampige nayo, ³²lakini Yesu akawaambia, "Nimewaonyesha miujuza mingi mikubwa kutoka kwa Baba Yangu. Ni ipi katika hiyo mnataka kunipiga mawe?"

³³Wayahudi wakamjibu, "Hutukupigi mawe kwa sababu ya mambo mema uliyotenda, bali ni kwa kuwa umekufuru. Wewe ingawa ni mwanadamu unajifanya kuwa Mungu."

³⁴Yesu akawajibu, "Je, haikuandikwa katika Torati ya kwamba, 'Nimesema kuwa, ninyi ndinyi miungu?' ³⁵Kama aliwaita 'miungu', wale ambaa neno la Mungu liliwafikia, nayo Maandiko hayawezi kutanguka. ³⁶Je, mwawezaje kusema kwamba, Yule ambaye Baba amemweka wakfu na kumtuma ulimwenguni anakufuru kwa sababu nilisema 'Mimi ni Mwana wa Mungu?' ³⁷Ikiwa sifanyi kazi za Baba Yangu, basi msiniamini, ³⁸lakini ikiwa nazifanya kazi za Mungu, hata kama

hamniamini Mimi ziaminini hizo kazi, ili mpare kujua na kuelewa kwamba Baba yu ndani Yangu, nami ndani Yake." ³⁹Ndipo wakajaribu kumkamata kwa mara nyingine, lakini akaponyoka kutoka mikononi mwao.

⁴⁰Akaenda tena ng'ambo ya Mto Yordani mpaka mahali pale ambapo Yohana alikuwa akibatiza hapo awali, naye akakaa huko. ⁴¹Watu wengi wakamjia, nao wakawa wakisema, "Yohana hakufanya mwujiza wo wote, lakini kila jambo alilosema kumhusu huyu Mtu ni kweli." ⁴²Nao wengi wakamwamini Yesu huko.

Kifo Cha Lazaro

11 Basi mtu mmoja jina lake Lazaro alikuwa mgonjwa. Yeye alikuwa akiishi Bethania kijiji cha Maria na Martha dada zake. ²Huyu Maria, ambaye Lazaro kaka yake alikuwa mgonjwa, ndiye yule ambaye alimpaka Bwana mafuta na kuifuta miguu Yake kwa nywele zake. ³Hivyo hawa dada wawili walituma ujumbe kwa Yesu kumwambia, "Bwana, yule umpendaye ni mgonjwa."

⁴Lakini Yesu aliposikia hayo, akasema, "Ugonjwa huu hautaleta mauti bali umetokea ili kudhihirisha utukufu wa Mungu, ili Mwana wa Mungu apate atukuzwe kutokana na ugonjwa huu." ⁵Pamoja na hivyo, ingawa Yesu aliwapenda Martha, Maria na Lazaro ndugu yao, ⁶baada ya kusikia kwamba Lazaro ni mgonjwa, aliendelea kukawia huko alikokuwa kwa siku mbili zaidi.

⁷Ndipo akawaambia wanafunzi Wake, "Haya na turudi Uyahudi."

⁸Wanafunzi Wake wakamwambia, "Rabi, Wayahudi walikuwa wanataka kukupiga mawe, nawe unataka kurudi huko?"

⁹Yesu akawajibu, "Si kuna saa kumi na mbili za mchana katika siku moja? Wala watembeao mchana hawawezi kujikwaa kwa maana wanaona nuru ya ulimwengu huu. ¹⁰Lakini wale watembeao usiku hujikwaa kwa sababu hakuna nuru ndani yao."

¹¹Baada ya kusema haya, Yesu akawaambia, "Rafiki yetu Lazaro amelala, lakini nakwenda kumwamsha."

¹²Wanafunzi wakamwambia, "Bwana, kama amelala usingizi ataamka." ¹³Hata hivyo, Yesu alikuwa anazungumzia kuwa Lazaro amekufa, lakini wanafunzi wake hawakuelewa, walidhani kwamba anasema Lazaro amelala usingizi tu.

¹⁴Kwa hiyo Yesu akawaambia waziwazi, "Lazaro amekufa. ¹⁵Hata hivyo nafurahi kwa

kuwa sikuwepo huko kabla ya Lazaro kufa, ili mpate kuamini. Lakini sasa twendeni kwake."

¹⁶Thomasi aliyeitwa Pacha akawaambia wanafunzi wenzake, "Sisi nasi twendeni tukafe pamoja naye."

Yesu Ndiye Ufufuo Na Uzima

¹⁷Yesu alipowasili huko alikuta Lazaro amekwisha kuwako kaburini siku nne. ¹⁸Basi Bethania ulikuwa karibu na Yerusalem umbali wakaribu wa maili mbilia¹⁸, ¹⁹Wayahudi wengi walikuwa wamekuja kuwafariji Martha na Maria kwa ajili ya kufiwa na ndugu yao. ²⁰Martha aliposikia kwamba Yesu anakuja, alitoka kwend kumlaki, ili Maria alibaki nyumbani.

²¹Martha akamwambia Yesu, "Bwana, kama ungalikuwa hapa, ndugu yangu hangalikufa. ²²Lakini sasa ninajua kuwa cho chote utakachomwomba Mungu, atakupa."

²³Yesu akamwambia, "Ndugu yako atafufuka."

²⁴Martha akamjibu, "Ninajua ya kuwa atafufuka wakati wa ufufuo wa wafu siku ya mwisho."

²⁵Yesu akamwambia, "Mimi ndiye huo ufufuo na uzima. Yeye aniaminiye Mimi, hata akifa atakuwa anaishi ²⁶na ye yote aishiye na kuniamini hatakufa kabisa hata milele. Je, unasadiki haya?"

²⁷Martha akamwambia, "Ndiyo Bwana, ninaamini ya kuwa Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu, Yeye ajaye ulimwenguni."

Yesu Alia

²⁸Baada ya kusema haya Martha alikwenda, akamwita Maria dada yake faraghani na kumwambia, "Mwalimu yuko hapa anakuita."

²⁹Maria aliposikia hivyo, akaondoka upesi akaenda mpaka alipokuwa Yesu. ³⁰Yesu alikuwa hajaingia kijijini, bali alikuwa bado yuko mahali pale alipokutana na Martha. ³¹Wale Wayahudi waliokuwa pamoja na Maria nyumbani wakimfariji walipoona ameondoka haraka na kutoka nje, walimfuata wakidhani ya kwamba alikuwa anakwenda kule kaburini kullilia huko.

³²Maria alipofika mahali pale Yesu alipokuwa, alipiga magoti miguuni Pake na kusema, "Bwana, kama ungalikuwa hapa, ndugu yangu hangalikufa."

³³Yesu alipomwona Maria akilia na wale Wayahudi waliokuja pamoja naye pia wakilia,

a¹⁸ Maili mbili ni kama kilomita tatu.

Yesu alisikia uchungu moyoni, akafadhaika sana. ³⁴Akauliza, "Mmemweka wapi?"

Wakamwambia, "Bwana, njoo upaone."

³⁵Yesu akalia machozi.

³⁶Ndipo Wayahudi wakasema, "Tazama jinsi alivyopenda Lazarol!"

³⁷Lakini wengine wakasema, "Je, yule aliyefungua macho ya kipofu, hakuweza kumfanya na huyu asife?"

Yesu Amfufua Lazaro

³⁸Yesu kwa mara nyingine akiwa amefadhaika sana, akafika penye kaburi. Hilo kaburi likuwa pango ambalo jiwe likuwa limewekwa penye ingilio lake. ³⁹ Yesu akasema, "Liondoeni hilo jiwe." Martha ndugu yake yule aliyekuwa amekufa akasema,

"Lakini Bwana, wakati huu atakuwa ananuka kwani amekwisha kuwako kaburini siku nne".

⁴⁰Yesu akamwambia, "Sikukuambia kwamba kama ukiamini utauona utukufu wa Mungu?"

⁴¹Kwa hiyo wakaliondoa lile jiwe kutoka penye kaburi. Yesu akainua macho Yake juu akasema, "Baba, ninakushukuru kwa kuwa wanisikia. ⁴²Ninajua ya kuwa Wewe hunisikia sikuzote, lakini nimesema haya kwa ajili ya umati huu uliosimama hapa, ili wapate kuamini ya kuwa Wewe umenituma."

⁴³Baada ya kusema haya, Yesu akapaaza sauti Yake akaita, "Lazaro, njoo huku!" ⁴⁴Yule aliyekuwa amekufa akatoka nje, mikono yake na miguu yake ikiwa imeviringishiwa vitambaa vyatiani na lesu usoni pake.

Yesu akawaambia, "Mfungueni, mwachenii aende zake."

Shauri La Kumwua Yesu

⁴⁵Hivyo Wayahudi wengi waliokuwa wamekuja kumfariji Maria, walipoona yale Yesu aliyyoyatenda wakamwamini. ⁴⁶Lakini baadhi yao wakaenda kwa Mafarisayo na kuwaambia mambo Yesu aliyyafanya. ⁴⁷Kwa hiyo viongozi wa makuhani na Mafarisayo wakaita mkutano wa baraza, wakaulizana,

"Tufanyeje? Huyu mtu anafanya ishara nyingi. ⁴⁸Kama tukimwacha aendelee hivi, kila mtu atamwamini, nao Warumi watakuja na kupaharibu mahali petu patakatifu na taifa letu."

⁴⁹Mmoja wao, aliyeitwa Kayafa, ambaye alikuwa Kuhani Mkuu mwaka huo akasema, "Ninyi hamjui kitu cho chote! ⁵⁰Hamjui kwamba

ni afadhalii mtu mmoja afe kwa ajili ya watu, kuliko taifa lote liangamie?"

⁵¹Hakusema haya kutokana na mawazo yake mwenyewe bali kama Kuhani Mkuu mwaka huo, alitabiri kuwa Yesu angelikufa kwa ajili ya Wayahudi, ⁵²wala si kwa ajili ya Wayahudi peke yao, bali pia kwa ajili ya watoto wa Mungu waliotawanyika, ili kuwaleta pamoja na kuwafanya wawe wamoja. ⁵³Hivyo tangu siku hiyo wakawa wanafanya mipango ili wamwue Yesu.

⁵⁴Kwa hiyo Yesu akawa hatembe i hadharani mionganoni mwa Wayahudi, bali alijitenga akaenda sehemu iliyo karibu na jangwa kwenye kijiji kiitwacho Efraimu. Akakaa huko na wanafunzi Wake.

⁵⁵Basi Pasaka ya Wayahudi ilipokuwa imekaribia, watu wengi walitoka vijijini wakaenda Yerusalem kabla ya Pasaka ili wakajitakase. ⁵⁶Watu wakawa wanamtafuta Yesu, nao waliposimama kwenye eneo la hekalu waliulizana, Je, Mtu huyu hatakuja kamwe kwenye Sikukuu? ⁵⁷Viongozi wa makuhani na Mafarisayo walikuwa wametoa amri kuwa ye yote atakayejua mahali Yesu aliko, lazima atoe taarifa ili wapate kumkamata.

Maria Ampaka Yesu Mafuta Huko Bethania

12 Siku sita kabla ya Pasaka, Yesu alikwenda Bethania mahali ambako Lazaro aliye kuwa amefufuliwa na Yesu alikuwa anaishi. ²Wakaandaa karamu kwa heshima ya Yesu. Martha akawahudumia wakati Lazaro alikuwa mionganoni mwa waliokaa mezani pamoja na Yesu. ³Kisha Maria akachukua chupa ya painti moja^a yenye manukato ya nardo^b safi ya thamani kubwa akayammina miguuni mwa Yesu na kuifuta kwa nywele zake. Nyumba nzima ikaja harufu nzuri ya manukato.

⁴Ndipo Yuda Iskariote mwana wa Simoni, mmoja wa wale wanafunzi ambaye ndiye atakayemsaliti Yesu, akasema, ⁵"Kwa nini manukato haya hayakuuzwa kwa dinari 300^c na fedha hizo wakapewa maskini?" ⁶Yuda alisema hivi si kwa kuwa aliwajali maskini, bali kwa kuwa alikuwa mwivi, kwa kwani ndiye aliye kuwa akitunza mfuko wa fedha akawa anaiba kile kilichowekwa humo.

^a³ Painti moja hapa ni kama nusu lita

^b³ Nardo ni aina ya manukato yaliyokuwa anatengenezwa kutokana na mimea yenye mizizi inayotoa harufu nzuri.

^c⁵ Dinari 300 ni sawa na mshahara wa kibarua wa siku 300, yaani, mshahara wa kibarua ulikuwa dinari moja kwa siku

⁷Yesu akasema, "Mwachenii. Aliyanunua manukato hayo ili ayaweke kwa ajili ya siku ya maziko Yangu. ⁸Maskini mnao siku zote lakini mimi hamko pamoja nami siku zote."

Shauri La kumwua Lazaro

⁹Umati mkubwa wa Wayahudi walipojua kwamba Yesu alikuwa huko Bethania, walikuja si tu kwa ajili ya Yesu, lakini pia kumwona Lazaro ambaye Yesu alikuwa amemfufua. ¹⁰Kwa hiyo viongozi wa makuhani wakafanya mpango wa kumwua Lazaro pia, ¹¹kwa kuwa kutokana na habari za kufufuliwa kwake Wayahudi wengi walikuwa wanamwendea Yesu na kumwamini.

Kuingia Kwa Yesu Yerusalem Kwa Ushindi.

¹²Siku iliyofuata umati mkubwa uolikuwa umekuja kwenye Sikukuu walisikia kwamba Yesu angekuja Yerusalem. ¹³Basi wakachukua matawi ya mitende wakatoka kwenda kumlaki, huku wakipaza sauti wakisema,

"Hosana!

Amebarikiwa Yeye ajaye kwa Jina la

Bwana!

Amebarikiwa Mfalme wa Israeli!"

¹⁴Yesu akamkuta mwana-punda akampanda, kama ilivyoandikwa,

¹⁵"Usiogope, Ewe binti Sayuni,
tazama, Mfalme wako anakuja,
amepanda mwana-punda!"

¹⁶Wanafunzi wake Yesu mwanzoni hawakuelewa mambo haya, lakini Yesu alipotukuzwa, ndipo walipokumbuka kuwa mambo haya yalikuwa yameandikwa kwa ajili Yake na alitendewa Yeye.

¹⁷Wale waliokuwepo wakati Yesu alipomwita Lazaro kutoka kaburini na kumfufua kutoka kwa wafu, walindelea kushuhudia. ¹⁸Ni kwa sababu pia walikuwa wamesikia kwamba alikuwa ametenda mwujiza huu ndiyo maana umati wa watu ukaenda kumlaki. ¹⁹Hivyo Mafarisayo walipoona hayo wakaambiana, "Mnaona, hamwezi kufanya lo lote. Angalieni, ulimwengu wote unamfuata Yeye!"

Yesu Anatabiri Kifo Chake

²⁰Basi palikuwapo Wayunani fulani mionganoni mwa wale walikuwa wamekwenda kuabudu wakati wa Sikukuu. ²¹Hawa wakamjia

Filipo, ambaye alikuwa mwenyeji wa Bethsaida huko Galilaya, wakiwa na ombi, wakamwambia, "Tungependa kumwona Yesu." ²²Filipo akaenda akamweleza Andrea, nao wote wawili wakamwambia Yesu.

²³Yesu akawajibu, "Saa imewadia ya Mwana wa Adamu kutukuzwa. ²⁴Amin, amin, nawaambia, mbegu ya ngano isipoanguka ardhini na kufa, hubakia kama mbegu peke yake. Lakini ikifa huzaa mbegu nydingi. ²⁵Mtu ye yote anayependa maisha yake atayapoteza, naye ayachukiaye maisha yake katika ulimwengu huu atayaokoa hata uzima wa milele. ²⁶Mtu ye yote akinitumikia lazima anifuate, nami mahali nilipo ndipo mtumishi wangu atakapokuwa. Mtu akinitumikia, Baba Yangu atamheshimu.

²⁷"Sasa roho yangu imefadhaika sana. Niseme nini? 'Baba, niokoe na saa hii.' Lakini, ni kwa kusudi hili nimeufukia wakati huu. ²⁸Baba, litukuze Jina Lako."

Ndipo ikaja sauti kutoka mbinguni, "Nimelitukuza, nami nitalitukuza tena." ²⁹Ule umati wa watu uliokuwa mahali pale uliisikia nao ukasema, "Hiyo ni sauti ya radi", wengine wakasema, "Malaika ameongea naye."

³⁰Yesu akawaambia, "Sauti hii imesikika, kwa faida yenu, wala si kwa faida Yangu. ³¹Sasa ni saa ya hukumu kwa ajili ya ulimwengu huu, sasa mkuu wa ulimwengu huu atatupwa nje. ³²Lakini Mimi, nikiinuliwa kutoka katika nchi, nitawavuta watu wote waje Kwangu". ³³Yesu aliyesema haya akionyesha ni kifo gani atakachokufa.

³⁴Ule umati wa watu ukapiga kelele ukasema, "Tumesikia kwamba 'Kristo adumu milele, Wewe wavezaje kusema, 'Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa juu'? Huyu 'Mwana wa Adamu ni nani'?"

³⁵Ndipo Yesu akawaambia, "Bado kitambo kidogo nuru ingalipo pamoja nanyi. Enendeni maadam mna nuru, msije mkakumbwa na giza. Mtu anayetembea gizani hajui anakokwenda. ³⁶Wekeni tumaini lenu katika nuru hiyo ili mpate kuwa wana wa nuru". Baada ya kusema haya, Yesu aliondoka, akajificha wasimwone.

Wayahudi Waendelea Kutokuamini

³⁷Hata baada ya Yesu kufanya miujiza hii yote mbele yao, bado hawakumwamini. ³⁸Hii ilikuwa ili kutimiza lile neno la nabii Isaya lililosema:

"Bwana, ni nani aliyesadiki ujumbe wetu na mkono wa Bwana amefunuliwa nani?

³⁹Kwa hivyo hawakuamini, kwa sababu Isaya anasema mahali pengine:

⁴⁰"Amewafanya vipofu
na kuifanya miyo yao kuwa migumu,
ili wasiweze kuona kwa macho yao,
wala kuelewa kwa miyo yao,
wasije wakageuka, nami nikawaponya."

⁴¹Isaya alisema haya alipoona utukufu wa Yesu na kunena habari Zake.

⁴²Lakini wengi mionganini mwa viongozi wa Wayahudi walimwamini, lakini kwa sababu ya Mafarisayo hawakukiri waziwazi kwa maana waliogopa kufukuzwa katika masinagogi. ⁴³Wao walipenda sifa za wanadamu kuliko sifa zitokazo kwa Mungu.

Amwaminiye Yesu Hatabaki Gizani

⁴⁴Yesu akapaza sauti akasema, "Ye yote aniaminiye, haniamini Mimi peke Yangu, bali Yeye aliyenituma. ⁴⁵Ye yote anionaye Mimi, amemwona Yeye aliyenituma. ⁴⁶Mimi nimekuja kama nuru ulimwenguni, ili kwamba kila mtu aniaminiye asibaki gizani.

⁴⁷"Mimi simhukumu mtu ye yote anayeskia maneno Yangu na asiyatii, kwa maana sikuja kuuhukumu ulimwenguni, bali kuuokoa. ⁴⁸Yuko amhukumuye yeye anikataaye Mimi na kutokuyapokea maneno Yangu, yaani, yale maneno niliyosema yenye yamatukumu siku ya mwisho. ⁴⁹Kwa maana sisemi kwa ajili Yangu mwenyewe, bali Baba aliyenituma aliniamuru ni nini cha kusema na jinsi ya kukisema. ⁵⁰Nami ninajua amri Zake huongoza hadi kwenye uzima wa milele. Hivyo lo lote nisemalo, ndilo lile Baba aliloniambia niseme."

Yesu Awanawisha Wanafunzi Wake Miguu

13 Ilikuwa mara tu kabla ya Sikukuu ya Pasaka. Yesu alijua ya kuwa wakati Wake wa kuondoka ulimwenguni ili kurudi kwa Baba umewadia. Alikuwa amewapenda watu Wake waliokuwa ulimwenguni, naam, aliwapenda hadi kipimo cha mwisho.

²Wakati alipokuwa akila chakula cha jioni na wanafunzi Wake, ibilisi alikuwa amekwisha kutia ndani ya moyo wa Yuda Iskariote, mwana wa Simoni, wazo la kumsaliti Yesu. ³Yesu akijua ya

kwamba Baba ameweka vitu vyote chini ya mamlaka Yake na kwamba Yeye alitoka kwa Mungu na alikuwa anarudi kwa Mungu, ⁴hivyo aliondoka chakulani, akavua vazi Lake la nje, akajifunga kitambaa kiunoni. ⁵Kisha akamimina maji kwenye sinia na kuanza kuwanawisha wanafunzi Wake miguu na kuikausha kwa kile kitambaa alichokuwa amejifunga kiunoni.

⁶Alipomfikia Simoni Petro, Petro akamwambia, "Bwana, je, Wewe utaninawisha mimi miguu?"

⁷Yesu akamjibu, "Hivi sasa hutambui lile ninalofanya, lakini baadaye utaelewa".

⁸Petro akamwambia, "La, Wewe hutaninawisha miguu kamwe".

Yesu akamjibu, "Kama nisipokunawisha, wewe huna sehemu nami".

⁹Ndipo Simoni Petro akajibu, "Usininawishe miguu peke yake, bali pamoja na mikono na kichwa pia!"

¹⁰Yesu akamjibu, "Mtu aliye kwisha kuoga anahitaji kunawa miguu tu, kwani mwili wake wote ni safi. Ninyi ni safi, ingawa si kila mmoja wenu." ¹¹Kwa kuwa Yeye alijua ni nani ambaye angemsaliti, ndiyo sababu akasema, 'Si kila mmoja aliye kuwa safi.'

¹²Alipomaliza kuwanawisha miguu yao, alivaa tena mavazi Yake, akarudi alikokuwa ameketi, akawauliza, "Je, mmelewa niliowafanya? ¹³Ninyi mnaniita Mimi 'Mwalimu' na 'Bwana', hii ni sawa, maana ndivyo nilivy. ¹⁴Kwa hiyo, ikiwa Mimi niliye Bwana wenu na Mwalimu wenu nimewanawisha ninyi miguu, pia hamna budi kunawishana miguu ninyi kwa ninyi. ¹⁵Mimi nimewawekea kielelezo kwamba imewapasa kutenda kama vile nilivyowatendea ninyi. ¹⁶Amin, amin, nawaambia, mtumishi si mkuu kuliko bwana wake, wala anayetumwa si mkuu kuliko yule aliye mtuma. ¹⁷Sasa kwa kuwa mmejua mambo haya, heri yenu ninyi kama mkiyatenda.

¹⁸"Sisemi kuhusu ninyi nyote. Ninawajua wale niliowachagua. Lakini ni ili maandiko yapate kutimia, 'Yeye aliye kula chakula changu, ameinua kisigino chake dhidi yangu.'

¹⁹Ninawaambia mambo haya kabla hayajatukia, ili yatakapotukia mpate kuamini ya kuwa Mimi ndiye. ²⁰Amin, amin, nawaambia, ye yote anayempokea yule niliyemtuma, anipokea Mimi, naye anipokeaye Mimi ampokea Yeye aliye ntuma Mimi."

Yesu Anatabiri Kusalitiwa Kwake

²¹Baada ya kusema haya, Yesu alifadhaika sana moyoni, akasema, "Amin, amin, nawaambia, mmoja wenu atanisaliti."

²²Wanafunzi Wake wakatazamana bila kujua kuwa alikuwa anamsema nani. ²³Mmoja wa wanafunzi Wake, ambaye Yesu alimpenda sana alikuwa ameeqama kifuana mwa Yesu. ²⁴Simoni Petro akampungia mkono yule mwanafunzi akamwambia, "Mwulize anamaanisha ni nani."

²⁵Yule mwanafunzi akiwa amemwegemea Yesu akamwuliza, "Bwana tuambie ni nani?"

²⁶Yesu akajibu, "Ni yule nitakayempa hiki kipande cha mkate baada ya kukichovya kwenye bakuli." Hivyo baada ya kukichovya kile kipande cha mkate, akampa Yuda, mwana wa Simoni Iskariote. ²⁷Mara tu baada ya kukipokea kile kipande cha mkate, Shetani akamwingia.

Yesu akamwambia Yuda, "Lile unalotaka kilitenda litende haraka." ²⁸Hakuna hata mmoja wa wale waliokuwa ameketi nao chakulani aliyelewa kwa nini Yesu alimwambia hivyo. ²⁹Kwa kuwa Yuda alikuwa mtunza fedha, wengine walifikiri Yesu alikuwa amemwambia akanunue vitu vilivyohitajika kwa ajili ya Sikukuu, au kuwapa maskini cho chote. ³⁰Mara tu baada ya kupokea ule mkate, Yuda akatoka nje. Wakati huo ulikuwa ni usiku.

Yesu Atabiri Petro Kumkana

³¹Baada ya Yuda kutoka nje, Yesu akasema, "Sasa Mwana wa Adamu ametukuzwa, naye Mungu ametukuzwa ndani Yake. ³²Ikiwa Mungu ametukuzwa ndani ya Mwana, Mungu atamtkuza Mwana ndani Yake mwenyewe naye atamkuza mara.

³³"Watoto wangu, Mimi bado niko pamoja nanyi kwa kitambo kidogo. Mtanifafuta na kama vile nilivyowaambia Wayahudi, vivyo hivyo sasa nawaambia na ninyi. Niendako, ninyi hamwezi kuja.

³⁴"Amri mpya nawapa: Mpendane kama Mimi nilivyowapenda ninyi, vivyo hivyo nanyi mpandane. ³⁵Kama mkipendana ninyi kwa ninyi, kwa njia hii, watu wote watajua kuwa ninyi ni wanafunzi Wang'

³⁶Simoni Petro akamwuliza, "Bwana, unakwenda wapi?"

Yesu akamjibu, "Ninakokwenda huwezi kuniufuata sasa, lakini utanifuata baadaye."

³⁷Petro akamwuliza tena, "Bwana, kwa nini siwezi kuku fuata sasa? Mimi niko tayari kuutoa uhai wangu kwa ajili Yako."

³⁸Yesu akamjibu, "Je, ni kweli uko tayari kuutoa uhai wako kwa ajili Yangu? Amin, amin, nakuambia, kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu."

Yesu Ndiye Njia Ya Kwenda Kwa Baba

14 Yesu akawaambia, "Msifadhaike moyoni mwenu, mniamwamini Mungu, niaminini na Mimi pia. ²Nyumbani mwa Baba Yangu kuna makao mengi. Kama sivyo, ningeliwaambia. Nakwenda kuwaandalia makao. ³Nami nikienda na kuwaandalia makao, nitarudi tena na kuwachukua mkae pamoja nami, ili mahali nilipo, nanyi mpate kuwepo. ⁴Ninyi mnajua njia ya kufika ninakokwenda."

⁵Thomasi akamwambia, "Bwana, sisi hatujui unakokwenda, tutaijuaje njia?"

⁶Yesu akawaambia, "Mimi ndimi njia na kweli na uzima. Mtu hawezi kuja kwa Baba isipokuwa kwa kupitia Kwangu. ⁷Kama mngenijua Mimi, mngemjua na Baba pia. Tangu sasa mnajua Baba Yangu tena mmemwona.

⁸Filipo akamwambia, "Bwana, tuonyeshe Baba yako yatosha."

⁹Yesu akamjibu, "Filipo, nimekaa nanyi muda huu wote hata usinijue? Mtu ye yote aliyeniona Mimi, amemwona Baba. Sasa wawezaje kusema, 'Tuonyeshe Baba?' ¹⁰Je, huamini ya kuwa Mimi niko ndani ya Baba, naye Baba yuko ndani Yangu? Maneno ninayowaambia siyasemi kwa ajili Yangu mwenyewe, bali Baba akaaye ndani Yangu ndiye atendaye hizi kazi. ¹¹Nisadiki Mimi kwamba niko ndani ya Baba na Baba yuko ndani Yangu, la sivyo, niaminini kwa sababu ya zile kazi nizitendazo. ¹²Amin, amin, nawaambia, ye yote aniaminiye Mimi, kazi nizifanyazo yeye atazifanya, naam na kubwa kuliko hizi atazifanya, kwa sababu Mimi ninakwenda kwa Baba. ¹³Nanyi mkiomba lo lote kwa Jina Langu, hilo nitalifanya, ili Baba apate kutukuzwa katika Mwana. ¹⁴Kama mkiomba lo lote kwa Jina Langu nitalifanya."

Yesu Ahaidi Roho Mtakatifu

¹⁵"Kama mnanipenda, mtazishika amri Zangu. ¹⁶Nami nitamwomba Baba, naye atawapa Msaidizi mwingine akae nanyi milele. ¹⁷Huyo ndiye Roho wa kweli ambaye ulimwengu hauwezi kumpokea, kwa sababu haumwoni wala haumjui. Ninyi mnajua kwa kuwa yuko pamoja nanyi naye anakaa ndani yenu. ¹⁸Sitawaacha ninyi yatima, naja kwenu. ¹⁹Bado

kitambo kidogo ulimwengu hautaniona tena, ila ninyi mtaniona, kwa kuwa Mimi ni hai, ninyi nanyi mtakuwa hai. ²⁰Wakati huo mtajua ya kuwa Mimi niko ndani ya Baba na ninyi mko ndani Yangu na Mimi niko ndani yenu. ²¹Ye yote mwenye amri Zangu na kuzishika ndiye anipendaye, naye anipendaye atapendwa na Baba Yangu, nami nitampenda na kujidhihirisha kwake."

²²Ndipo Yuda, siyo Iskariote, akamwambia, "Bwana, itakuwaje kwamba utajidhihirisha kwetu na si kwa ulimwengu?"

²³Yesu akamjibu, "Mtu ye yote akinipenda atalishika Neno Langu na Baba Yangu atampenda, Nasi tutakuja kwake na kufanya makao Yetu kwake. ²⁴Mtu ye yote asiyenipenda hayashiki maneno Yangu na maneno niliyowapa si Yangu bali ni ya Baba aliyenitura.

²⁵"Nimewaambia mambo haya yote wakati nikiwa bado niko pamoja nanyi. ²⁶Lakini huyo Msaidizi, yaani, huyo Roho Mtakatifu, ambaye Baba atamtuma kwenu kwa Jina Langu, atawafundisha mambo yote na kuwakumbusha yote niliyowaambia. ²⁷Amani nawaachia, amani yangu nawapa, amani hii niwapayo si kama ile ulimwengu utoayo. Msifadhaike moyoni mwenu, wala msiogope.

²⁸"Mlinisikia nikisema, 'Ninakwenda Zangu, lakini nitarudi tena.' Kama kweli mngelinipenda mngelifurahi kwa kuwa nakwenda kwa Baba, kwani Baba ni mkuu kuliko Mimi. ²⁹Nimewaambia mambo haya kabla hayajatukia, ili yatakapotukia mpate kuamini. ³⁰Sitasema nanyi zaidi, kwa sababu yule mkuu wa ulimwengu huu anakuja, naye hana kitu Kwangu, ³¹lakini ulimwengu upate kujua kuwa ninampenda Baba, nami hufanya vile vile kama Baba alivyoni amuru.

"Haya inukeni twendeni zetu.

Yesu Mzabibu Wa Kweli

15 "Mimi ndimi mzabibu wa kweli na Baba Yangu ndiye mkulima. ²Kila tawi ndani Yangu lisilozaa matunda, Baba Yangu hulikata, nalo kila tawi lizaalo, Yeye hulipogolea ili lipate kuzaa matunda zaidi. ³Ninyi mmekwisha kuwa safi kwa sababu ya lile neno nililonena nanyi. ⁴Kaeni ndani Yangu, nami nikae ndani yenu. Kama vile tawi lisivyoweza kuzaa matunda lisipokaa ndani ya mzabibu, vivyo hivyo ninyi msipokaa ndani Yangu hamwezi kuzaa matunda.

⁵"Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi. Akaaye

ndani Yangu, nami ndani yake, huyo huzaa sana, maana pasipo Mimi ninyi hamwezi kufanya jambo lo lote. ⁶Mtu ye yote asipokaa ndani Yangu, hutupwa nje kama tawi na kunyauka. Matawi kama hayo hukusanywa na kutupwa motoni, yakateketea. ⁷Ninyi mkikaa ndani Yangu na maneno Yangu yakikaa ndani yenu, ombeni lo lote mtakalo, nanyi mtatendewa. ⁸Kwa hiyo Baba Yangu hutukuzwa, kwa vile mzaavyo matunda mengi, nanyi mtakuwa wanafunzi Wangu.

⁹"Kama vile Baba alivyonipenda Mimi, hivyo ndivyo Mimi nilivyowapenda ninyi. Basi kaeni katika pendo Langu. ¹⁰Mkizishika amri Zangu mtakaa katika pendo Langu, kama Mimi nilivyozishika amri za Baba Yangu na kukaa katika pendo Lake. ¹¹Nimewaambia mambo haya ili furaha Yangu iwe ndani yenu na furaha yenu iwe kamili. ¹²Amri Yangu ndiyo hii: Mpandane kama Mimi nilivyowapenda ninyi. ¹³Hakuna mtu mwenye upendo mkuu kuliko huu, mtu kuutoa uhai wake kwa ajili ya rafiki zake. ¹⁴Ninyi ni rafiki Zangu mkifanya ninayowaamuru. ¹⁵Siwaiti ninyi watumishi tena, kwa sababu watumishi hawajui bwana wao analofanya, bali nimewaita ninyi rafiki, kwa maana nimewajulisha mambo yote niliyoyasikia kutoka kwa Baba Yangu. ¹⁶Si ninyi mlionichagua, bali Mimi ndiye niliywachagua ninyi na kuwaweka mwende mkazae matunda na matunda yenu yapate kudumu, ili lo lote mtakalomwomba Baba katika Jina Langu, awape. ¹⁷Amri Yangu ndiyo hii, Mpandane.

Ulimwengu Wawachukia Wanafunzi

¹⁸"Kama ulimwengu ukiwachukia ninyi, kumbukeni kwamba ulinichukia Mimi kabla yenu. ¹⁹Kama mngekuwa wa ulimwengu, ulimwengu ungeliwapenda kama vile unavyowapenda walio wake. Kwa sababu ninyi si wa ulimwengu, lakini Mimi nimewachagua kutoka katika ulimwengu, hii ndiyo sababu ulimwengu unawachukia. ²⁰Kumbukeni lile neno nililowaambia, 'Hakuna mtumishi aliye mkuu kuliko bwana wake.' Kama wamenitesa Mimi, nanyi pia watawatesa, kama wamelishika neno langu, watalishika na neno lenu pia. ²¹Watawatendea ninyi haya yote kwa ajili ya Jina Langu, kwa sababu hawajui Yeye aliyenituma. ²²Kama sikuja na kusema nao wasingalikuwa na hatia ya dhambi. Lakini sasa hawana udhuru kwa ajili ya dhambi zao. ²³Ye yote anayenichukia Mimi, anamchukia pia na

Baba Yangu. ²⁴Kama sikuwa nimefanya miujiza ambayo haijapata kufanya na mtu mwininge ye yote, wasingalikuwa na hatia ya dhambi. Lakini sasa wameiona miujiza hii na bado wakatuchukia Mimi na Baba Yangu. ²⁵Lakini hii ni kutimiza lile neno lililoandikwa kwenye Torati kwamba 'Wal nichukia pasipo sababu.'

²⁶"Lakini atakapokuja huyo Msaidizi nitakayemtuma kwenu kutoka kwa Baba, yaani, huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, Yeye atanishuhudia Mimi. ²⁷Ninyi nanyi itawapasa kushuhudia kwa sababu mmekuwa pamoja Nami tangu mwanzo.

16 "Nimewaambia mambo haya yote ili msije mkaiacha imani. ²Watawatenga na masinagogi. Naam, saa yaja ambayo mtu ye yote atakayewaua atadhani kwa kufanya hivyo anamtumikia Mungu. ³Nao watawatenda haya kwa sababu hawajui Baba wala Mimi. ⁴Lakini nimewaambia ninyi mambo haya, ili saa hiyo ikiwadia mpate kumkumbuka ya kuwa nilikuwa nimewaambia. Sikuwaambia mambo haya tangu mwanzo kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi.

Kazi Ya Roho Mtakatifu

⁵"Sasa Mimi ninakwenda Kwake Yeye aliyenituma, lakini hakuna hata anilizaye, 'Unakwenda wapi?' ⁶Kwa sababu nimewaambia mambo haya, miyo yenu imejawa na huzuni. ⁷Lakini amin nawaambia, yafaa Mimi niondoke kwa kuwa nisipoondoka, huyo Msaidizi hatakuja kwenu, lakini nikienda nitamtuma kwenu. ⁸Naye atakapokuja, atauthibitishia ulimwengu kuhusu dhambi, haki na hukumu. ⁹Kwa habari ya dhambi, kwa sababu hawaniamini Mimi, ¹⁰kwa habari ya haki, kwa sababu ninakwenda kwa Baba, nanyi hamtaniona tena, ¹¹kwa habari ya hukumu, kwa sababu yule mkuu wa ulimwengu huu amekwisha kuhukumiwa.

¹²"Bado ninayo mambo mengi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuyastahimili sasa. ¹³Atakapokuja huyo Roho wa kweli atawaongoza awatieve katika kweli yote. Yeye hatanena kwa ajili Yake mwenyewe, bali atanena yale yote atakayosikia, naye atawaonyesha mambo yajayo. ¹⁴Atanitukuza Mimi, kwa maana atayachukua yaliyo Yangu na kuwajulisha ninyi. ¹⁵Vyote alivyo navyo Baba ni vyangu. Ndiyo maana nimesema Roho atachukua yaliyo Yangu na kuwajulisha ninyi.

Huzuni Itageuka Kuwa Furaha

¹⁶"Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona."

¹⁷Baadhi ya wanafunzi wakaulizana, "Ana maana gani asemapo, 'Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona? Naye ana maana gani asemapo, 'Kwa sababu ninakwenda kwa Baba?'" ¹⁸Wakaendelea kuulizana, "Ana maana gani asemapo, 'Kitambo kidogo?' Hatuelewii hilo analosema."

¹⁹Yesu akatambua kuwa walitaka kumwuliza juu ya hilo, hivyo akawaambia, "Je, mnaulizana nina maana gani niliposema, 'Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona?'" ²⁰Amin, amin, nawaambia, ninyi mtalisa na kuomboleza, lakini ulimwengu utafurahi. Ninyi mtahuzunika, lakini huzuni yenu itageuka kuwa furaha. ²¹Mwanamke anapokuwa na utungu wa kuzaa huwa na maumivu kwa sababu saa yake imewadia. Lakini mtoto akiisha kuzaliwa, yule mwanamke husahau maumivu hayo kwa sababu ya furaha ya kuzaliwa mtoto ulimwenguni. ²²Hivyo ninyi mna maumivu sasa, lakini nitawaona tena, nayo miyo yenu itafurahi na furaha yenu hakuna awaondoleaye. ²³Katika siku hiyo hamtaniuliza neno lo lote. Amin, amin, nawaambia, kama mkimwomba Baba jambo lo lote kwa Jina Langu, Yeye atawapa. ²⁴Mpaka sasa hamjaomba jambo lo lote kwa Jina Langu. Ombeni nanyi mtapewa, ili furaha yenu ipate kuwa kamili."

Amani Kwa Wanafunzi

²⁵"Nimewaambia mambo haya kwa mafumbo. Saa yaja ambapo sitazungumza nanyi tena kwa mafumbo bali nitawaeleza waziwazi kuhusu Baba. ²⁶Siku hiyo mtaomba kwa Jina Langu. Wala sitawaambia kwamba nitamwomba Baba kwa ajili yenu, ²⁷kwa maana Baba mwenyewe anawapenda, kwa sababu mmenipenda Mimi na mmeamini kwamba nimetoka kwa Mungu. ²⁸Nilitoka kwa Baba na kuja ulimwenguni, sasa naondoka ulimwenguni na kurudi kwa Baba."

²⁹Ndipo wanafunzi Wake wakasema, "Sasa unazungumza waziwazi, wala si kwa mafumbo.

³⁰Sasa tumejua kwamba Wewe unajua mambo yote, wala hakuna haja ya mtu kukuuliza maswali. Kwa jambo hili tunaamini kwamba ultoka kwa Mungu."

³¹Yesu akawajibu, "Je, sasa mnaamini?

³²Saa inakuja, naam, imekwisha kuwadia, mtakapotawanyika kila mmoja kwenda nyumbani kwake na kuniacha peke Yangu. Lakini Mimi si peke Yangu kwa sababu Baba yu pamoja nami. ³³Nimewaambia mambo haya, ili mpate kuwa na amani mkiwa ndani Yangu. Ulimwenguni mtapata dhiki. Lakini jipeni moyo, kwa maana Mimi nimeushinda ulimwengu."

Yesu Awaombea Wanafunzi Wake

17 Baada ya Yesu kusema haya, alitazama kuelekea mbinguni akawaombea na kusema :

"Baba, saa imewadia, umtukuze Mwanaao, ili Mwanaao apate kukutukuza Wewe. ²Kwa kuwa umempa mamlaka juu ya wote wenye mwili ili awape uzima wa milele wale uliompa. ³Nao uzima wa milele ndio huu, wakujue Wewe uliyie Mungu wa pekee, wa kweli na Yesu Kristo uliyemtuma. ⁴Nimekutukuza Wewe duniani kwa kuitimiza ile kazi uliyonipa niifanye. ⁵Hivyo sasa, Baba, unitukuze mbele Zako kwa ule utukufu niliokuwa nao pamoja na Wewe kabla ulimwengu haujakuwako.

⁶"Nimewajulisha Jina Lako wale ulionipa kutoka katika ulimwengu. Walikuwa Wako, ukani Mimi, nao wamelitii Neno Lako. ⁷Sasa wamejua ya kuwa vyote ulivyonipa vimetoka Kwako, ⁸kwa kuwa maneno yale ulionipa nimewapa wao, nao wameyapokea na kujua kwamba kweli nimetoka Kwako, nao wameamini kuwa Wewe ulinituma. ⁹Ninawaombea wao. Mimi siuombei ulimwengu, bali nawaombea wale ulionipa kwa sababu wao ni Wako. ¹⁰Wote walio Wangu ni Wako na walio Wako ni Wangu, nami nimetukuzwa ndani yao. ¹¹Mimi sasa simo tena ulimwenguni, lakini wao bado wamo ulimwenguni, nami naja Kwako. Baba Mtakatifu, uwalinde kwa uweza wa Jina Lako ulilonipa, ili wawe na umoja kama sisi tulivyo wamoja. ¹²Nilipokuwa pamoja nao, niliwalinda, wakawa salama kwa lile Jina ulilonipa. Hakuna hata mmoja aliyepotea, isipokuwa yule aliyekusudiwa, ili Maandiko yapate kutimia.

¹³"Lakini sasa naja Kwako, nami ninasema mambo haya wakati bado nikiwa ulimwenguni, ili wawe na furaha Yangu kamili ndani yao. ¹⁴Nimewapa Neno Lako,

nao ulimwengu umewachukia kwa kuwa wao si wa ulimwengu kama Mimi nisivyo wa ulimwengu huu. ¹⁵Siombi kwamba uwaondoe ulimwenguni, bali uwalinde na yule mwovu. ¹⁶Wao si wa ulimwengu huu, kama vile Mimi nisivyo wa ulimwengu. ¹⁷Uwatakase kwa ile kweli, Neno Lako ndilo kweli. ¹⁸Kama vile ulivyonituma Mimi ulimwenguni, nami nawatuma vivyo hivyo. ¹⁹Kwa ajili yao najiweka wakfu ili wao nao wapate kutakaswa katika ile kweli.

Yesu Awaombea Wote Wamwaminio

²⁰“Siwaombei hawa peke yao, bali nawaombea pia wale wote watakoniamini kupitia neno lao ²¹ili wawe na umoja kama vile Wewe Baba uliyyo ndani Yangu na Mimi nilivyo ndani Yako, wao nao wawe ndani yetu, ili ulimwengu upate kuamini ya kuwa Wewe ndiye uliyenituma Mimi. ²²Utukufu ule ulionipa nimewapa wao, ili wawe na umoja kama Sisi tulivyo wamoja. ²³Mimi ndani Yako na Wewe ndani Yangu, ili wawe wamekamilika katika umoja na ulimwengu upate kujua ya kuwa umenituma, nami nimewapenda wao kama unavyonipenda Mimi.

²⁴“Baba, shauku Yangu ni kwamba, wale ulionipa wawe pamoja nami pale nilipo, ili waweze kuuona utukufu Wanganyaani, utukufu ule ulionipa kwa kuwa ulinipenda hata kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu.

²⁵“Baba Mwenye Haki, ingawa ulimwengu haukujui, Mimi ninakujua, nao wanajua ya kuwa umenituma. ²⁶Nimekufanya Jina Lako lijulikane kwao nami nitaendelea kufanya lijulikane, ili kwamba upendo ule unaonipenda Mimi uwe ndani yao na Mimi mwenyewe nipate kuwa ndani yao.”

Yesu Akamatwa

18 Yesu alipomaliza kuomba, akaondoka na wanafunzi Wake wakavuka Bonde la Kidroni. Upande wa pili palikuwa na bustani, Yeye na wanafunzi Wake wakaingia humo.

²Basi Yuda, yule aliyemsaliti alipafahamu mahali hapo kwani Yesu alikuwa akikutana humo na wanafunzi Wake mara kwa mara.

³Hivyo Yuda akaja bustanini, akiongoza kikosi cha maaskari wa Kirumi na baadhi ya maafisa kutoka kwa viongozi wa makuhani na

Mafarisayo, wakiwa wamechukua taa, mienga na silaha.

⁴Yesu akijua yale yote yatakayompata, akajitokeza mbele yao akawauliza, “Mnamtafuta nani?”

⁵Wao wakamjibu, “Yesu wa Nazareti.”

Yesu akawajibu, “Mimi ndiye.” Yuda, yule aliyemsaliti alikuwa amesimama pamoja nao.

⁶Yesu alipowaambia, ‘Mimi ndiye,’ walirudi nyuma na kuanguka chini!

⁷Akawauliza tena, “Mnamtafuta nani?”

Nao wakamjibu, “Yesu wa Nazareti.”

⁸Yesu akawaambia, “Nimekwisha kuwaambia kuwa, Mimi ndiye, kwa hiyo kama mnanitafuta Mimi waachenii hawa watu waende zao.” ⁹Hii ilikuwa ili litimie lile neno alilosema, “Sikumpoteza hata mmoja mionganii mwa wale ulionipa.”

¹⁰Simoni Petro aliyekuwa na upanga akaufuta na kumkata sikio la kuume mtumishi wa Kuhani Mkuu. Jina la mtumishi huyo aliitwa Malko.

¹¹Yesu akamwambia Petro, “Rudisha upanga wako kwenye ala yake. Je, hainipasi kukinywea kikombe alichonipa Baba?”

Yesu Mbele Ya Kuhani Mkuu

¹²Hivyo wale maaskari wakiwa pamoja na majemadari wao na maafisa wa Wayahudi, wakamkamata Yesu na kumfunga. ¹³Kwanza wakampeleka kwa Anasi, mkwewe Kayafa, aliyekuwa Kuhani Mkuu mwaka ule. ¹⁴Kayafa ndiye aliyekuwa amewashauri Wayahudi kwamba imempasa mtu mmoja kufa kwa ajili ya watu.

Petro Anamkana Yesu

¹⁵Simoni Petro pamoja na mwanafunzi mwingine walikuwa wakimfuata Yesu. Huyu mwanafunzi mwingine alikuwa anafahamika kwa Kuhani Mkuu, hivyo aliingia ndani ya ukumbi pamoja na Yesu. ¹⁶Lakini Petro alisimama nje karibu na lango, ndipo yule mwanafunzi mwingine akazungumza na msichana aliyekuwa analinda lango, akamruhusu Petro aingie ndani.

¹⁷Yule msichana akamwuliza Petro, “Je, wewe pia si mmoja wa wanafunzi wa mtu huyu?”

Petro akajibu, “Mimi sio.”

¹⁸Wale watumishi na maaskari walikuwa wamesimama wakiota moto wa makaa kwa sababu palikuwa na baridi, Petro naye alikuwa

amesimama pamoja nao akiota moto.

Kuhani Mkuu Amhoji Yesu

¹⁹Wakati huo Kuhani Mkuu akawa anamwuliza Yesu kuhusu wanafunzi Wake na mafundisho Yake.

²⁰Yesu akamjibu, "Nimekuwa nikizungumza waziwazi mbele ya watu wote. Sikuzote nimefundisha katika masinagogi na hekaluni mahali ambapo Wayahudi wote hukusanyika. Sikusema jambo lo lote kwa siri. ²¹Mbona unaniuliza Mimi maswali? Waulize wale walionisikia yale niliyowambia. Wao wanajua niliyosema."

²²Alipomaliza kusema hayo, mmoja wa maaskari aliye kuwa amesimama karibu naye, akampiga Yesu kofi usoni, kisha akasema, "Je, hivyo iliyovo unavyomjibu Kuhani Mkuu?"

²³Yesu akamjibu akasema, "Kama nimesema jambo baya, shuhudia huo ubaya niliousema. Lakini kama nimesema yaliyo kweli, mbona umenipiga?" ²⁴Ndipo Anasi akampeleka Yesu kwa Kuhani Mkuu Kayafa, akiwa bado amefungwa.

Petro Amkana Yesu Tena

²⁵Wakati huo Simoni Petro alikuwa amesimama akiota moto. Baadhi ya wale waliokuwepo wakamwuliza, "Je, wewe si mmoja wa wanafunzi Wake?"

Petro akakana, akasema, "Mimi sio."

²⁶Mmoja wa watumishi wa Kuhani Mkuu, ndugu yake yule mtu ambaye Petro alikuwa amemkata sikio, akamwuliza, "Je, mimi sikukuona kule bustanini ukiwa na Yesu?" ²⁷Kwa mara nyingine tena Petro akakana, naye jogoo akawika wakati uo huo.

Yesu Apelekwa Kwa Pilato

²⁸Ndipo Wayahudi wakamchukua Yesu kutoka kwa Kayafa na kumpeleka kwenye jumba la kifalme la mtawala wa Kirumi^a. Wakati huo ilikuwa ni alfajiri, ili kuepuka kuwa najisi kwa taratibu za ibada, Wayahudi hawakuingia ndani kwa sababu ya sheria za Kiyahudi. Wangehesabiwa kuwa najisi kama wangeingia nyumbani mwa mtu asiye Myahudi na wasingeruhusiwa kushiriki katika Sikukuu ya Pasaka. ²⁹Hivyo Pilato akatoka nje walikokuwa akawauliza, "Mmeleta mashtaka gani kumhusu Mtu huyu?"

^a²⁸Jumba la kifalme la mtawala wa Kirumi lilikuwa linaitwa "Praitorio"

³⁰Wao wakamjibu, "Kama huyu Mtu hakuwa mhalifu tusingemleta kwako."

³¹Pilato akawaambia, "Basi mchukueni ninyi mkamhukumu kwa kufuata sheria zenu."

Wayahudi wakamjibu, "Sisi haturuhusiwi kutoa hukumu ya kifo kwa mtu ye yote."

³²Walisema hivyo ili yale maneno aliye sema Yesu kuhusu kifo atakachokufa yapate kutimia.

³³Kwa hiyo Pilato akaingia ndani akamwita Yesu, akamwuliza, "Wewe ndiye mfalme wa Wayahudi?"

³⁴Yesu akamjibu, "Je, unauliza swali hili kutohana na mawazo yako mwenyewe au uliambiwa na watu kunihusu Mimi?"

³⁵Pilato akamjibu, "Mimi si Myahudi, ama sivyo? Taifa lako mwenyewe na viongozi wa makuhani wamekukabidhi kwangu. Umefanya kosa gani?"

³⁶Yesu akajibu, "Ufalme Wangu si wa ulimwengu huu. Ufalme Wangu ungekuwa wa ulimwengu huu wafuasi Wangu wangenipigania ili nisitiwe mikononi mwa Wayahudi. Lakini kama ilivyo Ufalme Wangu hautoki hapa ulimwenguni."

³⁷Pilato akamwuliza, "Kwa hiyo Wewe ni mfalme?" Yesu akajibu, "Wewe wasema kwamba mimi ni mfalme. Kwa kusudi hili nilizaliwa na kwa ajili ya hili nilikuja ulimwenguni ili niishuhudie kweli. Mtu ye yote aliye wa kweli husikia sauti yangu."

³⁸Pilato akamwuliza Yesu, "Kweli ni nini?" Baada ya kusema haya Pilato akaenda nje tena akawaambia wale viongozi wa Wayahudi waliomshtaki Yesu, "Sioni kosa lo lote alilotenda Mtu huyu. ³⁹Lakini ninyi mna desturi yenu kwamba wakati wa Pasaka nimwachie huru mfungwa mmoja mnayemtaka. Je, mnataka niwafungulie huyu 'Mfalme wa Wayahudi?'

⁴⁰Wao wakapiga kelele wakisema, "Si huyu mtu bali tufungulie Baraba!" Basi Baraba alikuwa mnyang'anyi.

Yesu Ahukumiwa Kusulibiwa

19 Ndipo Pilato akamtoa Yesu akaamuru apigwe mijeledi. ²Askari wakasokota taji ya miiba wakamvika Yesu kichwani. Wakamvalisha joho la zambarau. ³Wakawa wanapanda pale alipo tena na tena, wakisema, "Salamu! Mfalme wa Wayahudi!" Huku wakimpiga makofi usoni.

⁴Pilato akatoka tena nje akawaambia wale waliokusanyika, "Tazameni, namkabidhi Yesu kwenu kuwajulisha kwamba mimi sikumwona

ana hatia." ⁵Kwa hiyo Yesu akatoka nje akiwa amevaa ile taji ya miiba na lile vazi la zambarau. Pilato akawaambia, "Tazameni, huyu hapa huyo mtu!"

⁶Wale viongozi wa makuhani na maafisa walipomwona, wakapiga kelele wakisema, "Msulibishe! Msulibishe!"

Pilato akawaambia, "Mchukueni ninyi mkamsulibishe, mimi sioni hatia juu yake."

⁷Wayahudi wakamjibu, "Sisi tunayo sheria na kutokana na sheria hiyo, hana budi kufa kwa sababu Yeye alijiita Mwana wa Mungu."

⁸Pilato aliposikia haya, akaogopa zaidi. ⁹Akaingia tena ukumbini akamwuliza Yesu, "Wewe umetoka wapi?" Lakini Yesu hakumjibu. ¹⁰Pilato akamwambia, "Wewe unakataa kuongea na mimi?" Hujui ya kuwa nina mamlaka ya kukuachia huru au kukusulibisha?"

¹¹Ndipo Yesu akamwambia, "Wewe hungekuwa na mamlaka yo yote juu Yangu kama hungepewa kutoka juu. Kwa hiyo yeye aliyenitia mikononi mwako ana hatia ya dhambi iliyo kubwa zaidi."

¹²Tangu wakati huo, Pilato akajitahidi kutafuta njia ya kumfungua Yesu, lakini Wayahudi wakazidi kupiga kelele wakisema, "Ukimwachia huyu mtu, wewe si rafiki wa Kaisari. Mtu ye yote anayedai kuwa mfalme anampinga Kaisari."

¹³Pilato aliposikia maneno haya akamtoa Yesu nje tena akaketi katika kiti chake cha hukumu, mahali palipoitwa Sakafu ya Jiwe, kwa Kiebrania paliitwa Gabatha^a. ¹⁴Basi ilikuwa siku ya Maandalio ya Pasaka, yapata kama saa sita hivi.

Pilato akawaambia Wayahudi, "Huyu hapa Mfalme wenu!"

¹⁵Wao wakapiga kelele, "Mwondoe! Mwondoe! Msulibishe!"

Pilato akawauliza, "Je, nimsulibishe Mfalme wenu?"

Wale viongozi wa makuhani wakamjibu, "Sisi hatuna mfalme mwininge ila Kaisari."

¹⁶Ndipo Pilato akamkabidhi Yesu kwao ili wamsulibishe.

Kusulibiwa Kwa Yesu

Kwa hiyo maaskari wakamchukua Yesu. ¹⁷Yesu akiwa ameubeba msalaba Wake, akatoka kuelekea mahali palipoitwa, 'Fuvu la

^{a13} Gabatha ni neno la Kiebrania ambalo maana yake ni "sakafu ya jiwe", mahali pa wazi, palipoitwa ambako palitumika kama mahakama

Kichwa,' au ambapo kwa Kiebrania ni Golgotha.

¹⁸Hapo ndipo walipomsulibisha. Pamoja naye walisulibisha watu wengine wawili, mmoja upande wa kushoto na mwininge upande wa kuume wa Yesu.

¹⁹Pilato akaamuru tangazo liandikwe na liwekwe juu kwenye msalaba wa Yesu: "YESU WA NAZARETI, MFALME WA WAYAHUDI."

²⁰Kwa kuwa mahali hapo aliposulibiwa palikuwa karibu na mjini, Wayahudi wengi walisoma maandishi haya yaliyokuwa yameandikwa kwa lugha za Kiebrania, Kiyunani na Kilatini.

²¹Viongozi wa makuhani wa Wayahudi wakapinga, wakamwambia Pilato, "Usiandike, 'Mfalme wa Wayahudi,' bali andika kwamba, Mtu huyu alisema, Mimi ni Mfalme wa Wayahudi."

²²Pilato akawajibu, "Nilichokwisha kuandika, nimeandika!"

Mavazi Ya Yesu Yagawanywa

²³Maaskari walipokwisha kumsulibisha Yesu, walichukua nguo Zake wakazigawa mafungu manne, kila askari fungu lake. Ila walikubaliana wasilichane lile vazi Lake kwa maana lilikuwa halina mshono bali limefumwa tangu juu hadi chini. ²⁴Wakaambiana, "Tusilichane ila tulipigie kura ili kuamua ni nani alichukue."

Hili lilitukia ili Maandiko yapate kutimizwa yale aliyosema,

"Waligawana nguo zangu na
mavazi yangu wakayapigia kura."

Hayo ndiyo waliyoyafanya wale maaskari.

²⁵Wakati huo huo karibu na msalaba wa Yesu walikuwa wamesimama: Maria mama yake, Maria dada wa mamaye, yaani, mke wa Klopa na Maria Magdalene. ²⁶Yesu alipomwona mama Yake mahali pale pamoja na yule mwanafunzi aliyempenda wamesimama karibu, akamwambia mama Yake, "Mwanamke, huyo hapo ndiye mwanaao," ²⁷Kisha akamwambia yule mwanafunzi, "Nawe huyo hapo ndiye mama yako." Tangu wakati huo yule mwanafunzi akamchukua mama yake Yesu nyumbani kwake.

Kifo Cha Yesu

²⁸Baada ya haya, Yesu hali akijua kuwa mambo yote yamemalizika, alisema ili kutimiza Maandiko, "Naona kiu." ²⁹Hapo palikuwa na bakuli lillioja siki. Kwa hiyo wakachovya

sifongo kwenye hiyo siki, wakaiweka kwenye ufto wa mti wa hisopo, wakampelekea mdomoni.³⁰Baada ya kuionja hiyo siki, Yesu akasema, "Imekwisha." Akainamisha kichwa chake, akakata roho.

Yesu Achomwa Mkuki Ubavuni

³¹Kwa kuwa ilikuwa siku ya Maandalio ya Pasaka, Wayahudi hawakutaka miili ibaki msalabani siku ya Sabato, hasa kwa kuwa hiyo Sabato ingekuwa Sikukuu. Wakamwomba Pilato aamuru miguu ya wale waliosulibiwa ivunjwe ili wafe haraka miili iondolewe kwenye misalaba.³²Kwa hiyo maaskari wakaenda wakavunja miguu ya mtu wa kwanza aliyesulibiwa pamoja na Yesu na yule mwininge pia.³³Lakini walipomkaribia Yesu, wakaona ya kuwa amekwisha kufa, hivyo hawakuvunja miguu Yake.³⁴Badala yake mmoja wa wale maaskari akamchoma mkuki ubavuni na mara pakatoka damu na maji.³⁵Mtu aliyeona mambo hayo ndiye aliyetao ushuhuda, nao ushuhuda wake ni kweli. Anajua kuwa anasema kweli, naye anashuhudia ili pia nanyi mpate kuamini.³⁶Kwa maana mambo haya yalitukia ili Maandiko yapate kutimia, yale yasemayo, "Hakuna hata mfupa Wake mmoja utakaovunjwa."³⁷Tena Maandiko mengine yanasema, "Watamtazama Yeye waliyemchoma kwa mkuki."

Maziko Ya Yesu.

³⁸Baada ya mambo haya, Yosefu wa Arimathaya, aliyekuwa mfuasi wa Yesu, ingawa kwa siri kwa sababu ya kuwaogopa Wayahudi, alimwomba Pilato ruhusa ili kuuchukua mwili wa Yesu. Pilato alimruhusu, hivyo akaja, akauchukua.³⁹Naye Nikodemo, yule ambaye kwanza alimwendea Yesu usiku, akaja, akaleta mchanganyiko wa manemane na manukato, yenyenzo wa zaidi ya kilo thelathini^b.⁴⁰Wakauchukua mwili wa Yesu, wakauviringishia sanda ya kitani safi pamoja na yale manukato, kama ilivyokuwa desturi ya Wayahudi.⁴¹Basi palikuwa na bustani karibu na mahali pale aliposulibiwa, nako ndani ya ile bustani palikuwa na kaburi jipy, ambalo hajazikiwa mtu bado.⁴²Kwa hiyo, kwa kuwa ilikuwa siku ya Wayahudi ya Maandalio, nalo kaburi hilo liili kuwa karibu, wakamzika Yesu humo.

^b³⁹ Zaidi ya kilo 30 hapa tafsiri nyungine zinasema "rattli 100 na nyungine rattli 75," ambazo ni kama kilo 34

Kufufuka Kwa Yesu

20 Alfajiri na mapema siku ya kwanza ya juma, kulipokuwa kungali giza bado, Maria Magdalene alikwenda kaburini na kukuta lile jiwe limeondolewa penye ingilio.²Hivyo akaja kwa Simoni Petro pamoja na yule mwanafunzi mwininge ambaye Yesu alimpenda akakimbia na kusema, "Wamemwondoa Bwana kaburini na hatujui walikomweka!"

³Petro na yule mwanafunzi mwininge wakaondoka mara kuelekea kaburini.⁴Wote wawili walikuwa wanakimbia, lakini yule mwanafunzi mwininge akakimbia mbio zaidi kuliko Petro, akatangulia kufika kaburini.⁵Alipofika, akainama na kuchungulia mle kaburini, akaona vile vitambaa vyta kitani vilivyokuwa sanda mle ndani, lakini hakuungia.⁶Ndipo Simoni Petro akaja, akimuata nyuma akaenda moja kwa moja hadi ndani ya kaburi. Naye akaona vile vitambaa vyta ile sanda vikiwa pale chini⁷na kile kitambaa kilichokuwa kichwani mwa Yesu. Kitambaa hicho kilikuwa kimekunjwa mahali pa peke yake, mbali na vile vitambaa vyta kitani vyta ile sanda.⁸Kisha yule mwanafunzi aliyetangulia kufika kaburini naye akaingia ndani, akaona, akaamini,⁹(kwa kuwa mpaka wakati huo walikuwa bado hawajaelewa yale maandiko kwamba ilikuwa lazima Yesu afufuke kutoka kwa wafu.)

¹⁰Kisha hao wanafunzi wakaondoka wakarudi nyumbani kwao.

Yesu Anamtokea Maria Magdalene

¹¹Lakini Maria Magdalene akasimama nje ya kaburi akilia. Alipokuwa akilia, akainama, kuchungulia mle kaburini,¹²naye akaona malaika wawili wamevaa mavazi meupe, wameketi pale mwili wa Yesu ulipokuwa umelazwa, mmoja upande wa kichwani na mwininge upande wa miguuni.

¹³Wakamwuliza Maria, "Mwanamke, mbona unalia?"

Akawaambia, "Nalia kwa kuwa wamemchukua Bwana wangu na sijui walikomweka."¹⁴Baada ya kusema hayo, akageuka, akamwona Yesu amesimama, lakini hakumtambua.

¹⁵Yesu akamwambia, "Mwanamke, mbona unalia? Unamtafuta nani?"

Maria akidhani ya kuwa aliyekuwa anaongea naye ni mtunza bustani, kwa hiyo akamwambia, "Bwana, kama ni wewe umemchukua, tafadhalii nionyeshe ulikomweka,

nami nitamchukua."

¹⁶Yesu akamwita, "Maria!"

Ndipo Maria akamgeukia Yesu na kusema naye kwa Kiebrania, "Rabboni!" (maana yake Mwalimu.)

¹⁷Yesu akamwambia, "Usinishike, kwa maana sijapaa kwenda kwa Baba. Lakini nenda kwa ndugu zangu ukawaambie, 'Ninapaa kwenda kwa Baba yangu ambaye ni Baba yenu, kwa Mungu wangu ambaye ni Mungu wenu.' "

¹⁸Kwa hiyo Maria Magdalene akaenda kuwatangazia wanafunzi wa Yesu akisema, "Nimemwona Bwana!" Naye akawaambia kwamba amemweleza mambo hayo yote.

Yesu Awatokea Wanafunzi Wake

¹⁹Ikawa jioni ya ile siku ya kwanza ya juma, wanafunzi Wake walipokuwa pamoja, milango ikiwa imefungwa kwa kuwaogopa Wayahudi, Yesu aliawtokea, akasimama katikati yao, akasema, "Amani iwe nanyi." ²⁰Baada ya kusema haya, akawaonyesha mikono Yake na ubavu Wake. Wanafunzi Wake wakafurahi sana walipomwona Bwana.

²¹Yesu akawaambia tena, "Amani iwe nanyi! Kama vile Baba alivyonitura Mimi, Mimi nami nawatuma ninyi." ²²Naye alipokwisha kusema haya, akawavuvia, akawaambia, "Pokeeni Roho Mtakatifu. ²³Mkimwondolea mtu ye yote dhambi zake, zitaondolewa na ye yote mtakayemfungia dhambi zake, zitafungiwa."

Yesu Anamtokea Thomasi

²⁴Lakini Thomasi, aliyeitwa Didimasi, yaani, Pacha, mmoja wa wale kumi na wawili, hakuwa pamoja nao Yesu alipokuja. ²⁵Hivyo wale wanafunzi wengine wakamwambia, "Tumemwona Bwana."

Lakini yeye akawaambia, "Nisipoona zile alama za misumari mikononi mwake na kuweka kidole changu kwenye hizo alama za misumari na mkono wangu ubavuni Mwake, sitaamini."

²⁶Baada ya siku nane, wanafunzi Wake walikuwa tena pamoja ndani ya nyumba, naye Thomasi alikuwa pamoja nao. Ndipo Yesu akaja milango ikiwa imefungwa na kusimama katikati yao akasema, "Amani iwe nanyi." ²⁷Kisha akamwambia Thomasi, "Weka kidole chako hapa na uone mikono Yangu, nyosha mkono wako uguse ubavuni Mwangu. Usiwe na shaka, bali uamini tu."

²⁸Thomasi akamwambia, "Bwana wangu na Mungu wangu!"

²⁹Yesu akamwambia, "Umeamini kwa kuwa umeniona? Wamebarikiwa wale ambao hawaajaona lakini wameamini."

Kusudi La Kitabu Hiki

³⁰Yesu alifanya miujiza mingine mingi mbele za wanafunzi Wake, ambayo haikuandikwa katika kitabu hiki. ³¹Lakini haya yameandikwa ili mweze kuamini ya kuwa Yesu ndiye Kristo^a, Mwana wa Mungu na kwa kumwamini mpati uzima katika Jina Lake.

Yesu Awatokea Wanafunzi Saba

21 Baada ya haya Yesu awatokea tena wanafunzi Wake kando ya Bahari ya Tiberia. Yeye alijionyesha kwao hivi: ²Simoni Petro, Tomasi aitwaye Didimasi, yaani Pacha, Nathanaeli wa Kana ya Galilaya, wana wa Zebedayo na wanafunzi wengine wawili walikuwa pamoja. ³Simoni Petro akawaambia wenzake, "Mimi nakwenda kuvua samaki." Nao wakamwambia, "Tutakwenda pamoja nawe." Wakatoka, wakaingia ndani ya mashua, lakini usiku ule hawakupata cho chote.

⁴Mara baada ya kupambazuka, Yesu akasimama ufuoni, lakini wanafunzi hawakumtambua kwamba alikuwa Yesu.

⁵Yesu akawaambia, "Wanangu, je, mna samaki wo wote?"

Wakamjibu, "La."

⁶Akawaambia, "Shusheni nyavu upande wa kuume wa mashua yenu nanyi mtapata samaki." Wakashusha nyavu na tazama wakapata samaki wengi mno hata wakashindwa kuvutia zile nyavu zilizoja samaki ndani ya mashua.

⁷Yule mwanafunzi aliyependwa na Yesu akamwambia Petro, "Huyu ni Bwana!" Simoni Petro aliposikia haya, akajifunga nguo yake kwa kuwa alikuwa uchi, naye akajitosa baharini. ⁸Wale wanafunzi wengine wakaja kwa ile mashua huku wakikokota ule wavu uliyojaa samaki, maana hawakuwa mbali na nchi kavu, ilikuwa yapata dhiraa 200^a. ⁹Walipofika pwani, wakaona moto wa makaa na samaki wakiokwa juu yake na mikate.

¹⁰Yesu akawaambia, "Leteni baadhi ya hao samaki miliovua sasa hivi."

¹¹Simoni Petro akapanda kwenye mashua na kuukokota ule wavu pwani. Ulikuwa umejaa samaki wakubwa 153. Ingawa samaki walikuwa

^a³¹ Kristo maana yake Masiya, yaani, Mpakwa (Aliyetiwa) Mafuta

^a⁸ Dhiraa 200 ni kama mita 90

wengi kiasi hicho, ule wavu haukuchanika. ¹²Yesu akawaambia, "Njoni mpate kifungua kinywa." Hakuna hata mmoja wao aliyethubutu kumwuliza, "Wewe ni nani?" Kwa sababu walijua ya kuwa ni Bwana. ¹³Yesu akaja, akachukua ule mkate, akawapa na vivyo hivyo akawagawia pia wale samaki. ¹⁴Hii ilikuwa mara ya tatu Yesu kuwatokea wanafunzi Wake tangu afufuke kutoka kwa wafu.

Yesu Amwuliza Petro Kama Anampenda

¹⁵Walipokwisha kula, Yesu akamwuliza Simoni Petro, "Je, Simoni mwana wa Yohana, unanipenda kweli kuliko hawa?"

Yeye akamjibu, "Ndiyo, Bwana Wewe unajua ya kuwa ninakupenda."

Yesu akamwambia, "Lisha wana-kondoo Wangu."

¹⁶Yesu akamwambia tena, "Simoni, mwana wa Yohana, wanipenda?"

Petro akamjibu, "Ndiyo Bwana, Wewe unajua ya kuwa ninakupenda."

Yesu akamwambia, "Chunga kondoo Zangu."

¹⁷Kwa mara ya tatu Yesu akamwuliza Petro, "Simoni mwana wa Yohana, unanipenda?"

Petro akahuzunika sana kwa kuwa Yesu alimwuliza mara ya tatu, 'Unanipenda?' Akamjibu, "Bwana, Wewe unajua yote, unajua ya kuwa ninakupenda."

Yesu akamwambia, "Lisha kondoo Zangu. ¹⁸Amin, amin, nakuambia, ulipokuwa kijana ulivaa na kwenda unakotaka, lakini utakapokuwa mzee utanyosha mikono yako na mtu mwingine atakuvika na kukupeleka usipotaka kwenda." ¹⁹Yesu alisema haya ili kuashiria ni kifo cha aina gani Petro atakachomtukuza nacho Mungu. Kisha Yesu akamwambia Petro, "Nifuate!"

²⁰Petro akageuka akamwona yule mwanafunzi aliyependwa na Yesu akiwafuata. (Huyu ndiye yule mwanafunzi aliyeegema kifuani mwa Yesu walipokula naye chakula cha mwisho na kuuliza, 'Bwana, ni nani atakayekusaliti?') ²¹Petro alipomwona huyo mwanafunzi, akamwuliza Yesu, "Bwana na huyu je?"

²²Yesu akamjibu, "Ikiwa nataka aishi mpaka nitakaporudi, inakuhusu nini? Wewe inakupasa unifuate!" ²³Kwa sababu ya maneno haya ya Yesu, uvumi ukaenea mionganoni mwa ndugu kwamba huyu mwanafunzi hangekufa. Lakini Yesu hakusema kuwa hangekufa. Yeye alisema

tu kwamba, "Ikiwa nataka aishi mpaka nitakaporudi, inakuhusu nini?"

²⁴Huyu ndiye yule mwanafunzi anayeshuhudia mambo haya na ndiye ambaye ameandika habari hizi. Nasi tunajua ya kuwa ushuhuda wake ni kweli.

²⁵Lakini kuna mambo mengine mengi ambayo Yesu alifanya, kama yote yangeliandikwa, nadhani hata ulimwengu wote usingekuwa na nafasi ya kutosha kuweka vitabu vyote ambavyo vingeandikwa. Amen.

Matendo ya Mitume

Utangulizi

Kitabu cha Matendo ya Mitume kinatoa historia ya msingi ya kuenea kwa Ukristo katika miongo mitatu mara baada ya kifo na kufufuka kwa Yesu Kristo. Ingawa kuna injili nne zinazolezea juu ya maisha ya Yesu Kristo, kuna kitabu kimoja tu katika Agano Jipyia kinachofuatilia kupanuka kwa kanisa la kwanza. Kitabu hiki cha Matendo kimeelezewa kama egemeo la Agano Jipyia. Kitabu hiki ni moja ya vitabu viwili vinavyokubaliwa kuwa mwandishi ni Theoflo. Kitabu cha kwanza ambacho ni Injili ya Luka, kinamfahamisha msomaji kuhusu maisha na kazi ya Kristo. Kitabu hiki cha pili kinajhusisha na huduma ya wafuasi wa Kristo. Kusudi la mwandishi ni kutoa maelezo juu ya kuanza kwa ukristo na jinsi Mungu alivyodihirisha nafsi Yake mwenyewe katika mwili wa Yesu Kristo kwa kupitia Kanisa. Luka anajaribu kuonyesha hali ambayo Kanisa la kwanza lilikabiliwa nayo wakati wa kuenea kwake katika utawala wa Rumi.

Umahiri wake wa historia unamsaidia kutumia misamiati sahihi kwa maafisa wa Kirumi katika kitabu chote ambacho kinatambuliwa kama kazi ya utafiti wa msomi au ya ujuzi wa binafsi. Kutokana na hilo, mwandishi anahesabiwa kama mwana historia aliye sahihi zaidi.

Po pote ambako elimu ya mambo ya kale au uhakika wa uandishi unapopatikana kitabu hiki cha Matendo kimeonekana kuwa chanzo muhimu cha kumbukumbu.

Luka anathibitisha katika kitabu hiki kwamba kazi ambayo Bwana Yesu allianzisha alipokuwa duniani anaendelea kuifanya katika kanisa lake kwa njia ya Roho Mtakatifu. Katika kuenea kwa Ukristo, mkazo mkubwa umewekwa kwa Roho Mtakatifu katika kitabu chote. Ingawa wanafunzi wa Yesu wanatajwa katika sura za mwanzoni, wengi wa wale Kumi na Wawili hawatajwi tena baadaye. Petro ndiye anayeonekana sana wakati wa kuanza kwa kanisa huko Yerusalem, naye anakuwa kimya hadi wakati wa baraza huko Yerusalem. Kama vile kituo cha Ukristo kiliviyohama kwenda Antioquia, Paulo alijitokeza kama kiongozi mkuu, hivyo sehemu ya mwisho ya kitabu hiki imetoa nafasi kubwa kwa Paulo na utume wake. Kitabu kinaishia ghafula na Paulo kama mfungwa anayehubiri Habari Njema (Injili) huko Rumi.

Ujumbe wa kanisa la kwanza umepewa umuhimu mkubwa katika kitabu cha Matendo. Anaanza kwa kueleza jinsi wanafunzi wa Yesu walivyojazwa na nguvu za Roho Mtakatifu wa Mungu, wakaanza kuhubiri kwa ujasiri na watu 3,000 wakaokolewa kwa siku moja (2:41). Kisha anaeleza maisha ya Kanisa la Yerusalem, kuenezwa kwa Injili Samaria, matendo ya mtume Petro na kuteswa kwa waamini wa kwanza. Baada ya hapo anaeleza juu ya kazi ya mtume Paulo miongoni mwa watu wa mataifa mengine (ambao si Waisraeli). Anaeleza kwa kirefu kuhusu safari tatu za Mtume Paulo kueneza injili na anamalizia na safari ya Paulo huko Rumi.

Wazo Kuu

Kitabu cha Matendo ya Mitume kiliandikwa kwa madhumuni ya kueleza jinsi Injili ilivyoeneza kutoka kwa Wayahudi na kuwafikia watu wa mataifa mengine (1:8). Habari Njema kuhusu kufa na kufufuka kwa Yesu ilikuwa ndiyo kiini cha msingi wa imani ya Ukristo. Imani hii isingweza kuzuiliwa ikae katika sehemu moja tu ya dunia, bali ilikusudiwa na Mungu iwfakie watu wote duniani. Kwa sababu hii Mungu aliwawezesa watu Wake kuineza Injili kila mahali kwa njia ya Roho Mtakatifu ambaye aliwatia nguvu, Mungu mwenyewe akitenda kazi pamoja nao akilithibitisha lile Neno kwa ishara, miujiza na maajabu mengi.

Kule kuenea kwa Kanisa kutoka kwa Wayahudi kwenda kwa mataifa mengine, kulisababisha shinikizo kutoka kwa Wayahudi walioamini kutaka watu wa mataifa mengine wafuate mapokeo ya Kiyahudi, kitu kilichopelekea kufanyika kwa baraza huko Yerusalem (Mdo.15). Hili baraza liliamua kuweka msimamo kwamba watu Mataifa wasilazimishwe kufuata mapokeo wala desturi za Kiyahudi. Hivyo uamuzi ulikuwa (Mdo 15:28-29) "Kwa maana imempendeza Roho Mtakatifu na sisi tuisiwaitwike mzigo wo wote mkubwa zaidi ya mambo haya yafuatayo ambayo ni ya lazima: Kwamba mjepushe na kitu cho chote kilichotolewa sadaka kwa sanamu, kunywa damu, nyama ya wanyama wallionyongwa na mjepushe na uasherati. Mkiyaepuka mambo haya mtakuwa mmeefanya vyema." Uwezo wa Mungu juu ya vitu vyote unadhihirika kwa jinsi Injili inavyowabidilisha watu wasioamini wakawa watu wapya na jinsi Roho Mtakatifu alivyowaimarisha Wakristo wakastahimili wakati wa mateso. Ingawa wengi walipoteza maisha yao (hata Petro na Paulo walikufa wakiitetea Injili), lakini walipata ushindi wa kweli na uzima wa milele ndani ya Yesu Kristo.

Mwandishi

Luka

Tarehe

Kama 63 B.K.

Mgawanyo

- Kanisa la kwanza (1:1-5:42).
- Mateso na kuenea kwa Injili (6 :1-9:31).
- Matendo ya Petro (9:32-12:25).
- Safari ya kwanza ya Paulo kueneza Injili (13:1-14:28).
- Mkutano wa Yerusalem (15:1-41).
- Safari ya pili ya Paulo kueneza Injili (16:1-18:22).
- Safari ya tatu ya Paulo kueneza Injili (18:23-21:14).
- Kukamatwa kwa Paulo na safari yake kwenda Rumi (21:15-28:31).

Matendo ya Mitume

Ahadi Ya Roho Mtakatifu

1 Katika kitabu changu cha kwanza nilikuandikia mpendwa Theofilo, kuhusu mambu yote Yesu aliyoofanya na kufundisha tangu mwanzo, ²hadi siku ile alipochukuliwa kwenda mbinguni, baada ya kuwapa maelekezo kwa njia Roho Mtakatifu wale mitume alioowachagua. ³Baada ya mateso Yake, alijionyesha kwao na kuwathibitishia kwa njia nyingi kwamba yeche yu hai. Katika muda wa siku arobaini baada ya kufufuka kwake aliwatokea na kunena kuhusu Ufalme wa Mungu. ⁴Wakati mmoja alipokuwa pamoja nao, aliwapa amri hii, "Msitoke humu Yerusalem, bali ingojeni ahadi ya Baba, ambayo mmenisikia nikisema habari Zake. ⁵Yohana aliwabatiza kwa maji, lakini baada ya siku hizi chache mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu."

Kupaa Kwa Yesu Kwenda Mbinguni

⁶Mitume walipokuwa wamekusanyika pamoja, wakamwuliza Yesu, "Bwana, je, huu ndio wakati wa kuwarudishia Israeli ufalme?"

⁷Yesu akawaambia, "Si juu yenu kujuu nyakati na majira ambayo Baba ameyaweka katika mamlaka Yake mwenyewe. ⁸Lakini mtapokea nguvu akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu, nanyi mtakuwa mashahidi Wangu katika Yerusalem, Uyahudi kote na Samaria, hadi miisho ya dunia."

⁹Baada ya kusema mambo haya, walipokuwa wanatazama, akachukuliwa juu mbinguni mbele ya macho yao na wingu likampokea wasimwone tena.

¹⁰Walipokuwa bado wakikaza macho yao kuelekea juu alipokuwa akienda Zake Mbinguni, tazama ghafula, wanaume wawili waliovaa mavazi meupe wakasimama karibu nao, ¹¹wakasema, "Enyi watu wa Galilaya, mbona mnasimama mkitazama juu mbinguni? Huyu Yesu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda Mbinguni, atarudi tena jinsi iyo hiyo mliyomwona akienda Zake Mbinguni."

Mathiya Achaguliwa Badala Ya Yuda

¹²Ndipo waliporudi Yerusalem kutoka Mlima wa Mizeituni, uliokuwa karibu na Yerusalem, umbali wa mwendo wa Sabato^a kutoka mjini. ¹³Walipowasili mjini Yerusalem, walikwenda ghorofani kwenye chumba walichokuwa wakiishi. Wale waliokuwepo

walikuwa: Petro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipo, Thomasi, Bartholomayo, Mathayo, Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni Zelote^b na Yuda mwana wa Yakobo. ¹⁴Hawa wote waliungana pamoja katika maombi. Pamoja nao walikuwapo wanawake kadha wa kadha na Maria mama Yake Yesu pamoja na ndugu Zake Yesu.

¹⁵Katika siku hizo Petro akasimama katikati ya waamini, (jumla yao wote walikuwa watu wapatao 120,) akasema, ¹⁶"Ndugu zangu, ilibidi maandiko yatimie yale ambayo Roho Mtakatifu alitabiri kuitia kwa Daudi kumhusu Yuda aliyeaongoza wale waliomkamata Yesu. ¹⁷Yuda alikuwa mmoja wetu, kwa maana na yeche alichaguliwa ashiriki katika huduma hii."

¹⁸(Basi Yuda alinunua shamba kwa zile fedha za uovu alizopata, akiwa huko shambani akaanguka, akapasuka na matumbo yote yakatoka nje. ¹⁹Kila mtu huko Yerusalem akasikia habari hizi, kwa hiyo wakapaita mahali hapo kwa lugha yao, Akeldama, yaani, Shamba la Damu.)

²⁰"Kama vile ilivyoandikwa katika kitabu cha Zaburi,

"Mahali pake na pawe ukiwa
wala asiwepo mtu atakayekaa humo
na mtu mwingine aichukue nafasi yake."

Mathiya Achaguliwa

²¹Kwa hiyo inatubidi tumchague mtu mwingine miongoni mwa wale ambao wamekuwa pamoja nasi wakati wote Bwana Yesu alipoingia na kutoka katikati yenu, ²²kuanzia ubatizo wa Yohana mpaka siku aliyechukuliwa kutoka kwetu kwenda Mbinguni. Kwa kuwa mmoja wao inabidi awe shahidi pamoja nasi wa ufufuo Wake."

²³Wakapendekeza majina ya watu wawili: Yosefu, aitwaye Barsaba (ambaye pia alijulikana kama Yusto) na Mathiya. ²⁴Kisha wakaomba, wakasema, "Bwana, Wewe waujua moyo wa kila mtu. Tuonyeshe ni yupi kati ya hawa wawili uliyemchagua ²⁵ili achukue nafasi ya huduma ya utume ambayo Yuda aliacha ili aende mahali pake mwenyewe." ²⁶Kisha wakawapigia kura, nayo kura ikamwangukia Mathiya, naye akaongezwa kwenye wale mitume kumi na mmoja.

^a¹² Mwendo wa Sabato hapa ina maana umbali wa kama kilomita 1.1, yaani, (mita 1,100)

^b¹³ Zelote hapa ina maana alikuwa mwanachama wa Wazelote, ambacho kiliokuwa kikundi cha kizalendo cha Kiyahudi cha kupinga jeuri ya Warumi.

Matendo ya Mitume

Kushuka Kwa Roho Mtakatifu

2 Ilipowadia siku ya Pentekoste, walikuwa wote mahali pamoja. ²Ghafula sauti kama mvumo mkubwa wa upopo uliotoka mbinguni, ukaijaza nyumba yote walimokuwa wameketi. ³Zikatokea ndimi kama za moto zilizogawanyika na kukaa juu ya kila mmoja wao. ⁴Wote wakajazwa na Roho Mtakatifu, wakaanza kunena kwa lugha nyingine, kama Roho alivyowajalia.

⁵Basi walikuwepo Yerusalemu Wayahudi wanaomcha Mungu kutoka kila taifa chini ya mbingu. ⁶Waliposikia sauti hii, umati wa watu ulikusanyika pamoja wakistaajabu, kwa sababu kila mmoja wao aliwasikia wakisema kwa lugha yake mwenyewe. ⁷Wakiwa wameshangaa na kustaajabu wakauliza, "Je, hawa wote wanaozungumza si Wagalilaya? ⁸Imekuwaje basi kila mmoja wetu anawasikia wakinena kwa lugha yake ya kuzaliwa? ⁹Warparathi, Wamedi, Waelami, wakazi wa Mesopotamia, Uyahudini, Kapadokia, Ponto na Asia, ¹⁰Frigia, Pamfilia, Misri na pande za Libya karibu na Kirene na wageni kutoka Rumi, ¹¹(Wayahudi na waongofu, Wakrete na Waarabu sote tunawasikia watu hawa wakisema katika lugha zetu wenyewe, mambo makuu ya ajabu ya Mungu.) ¹²Wakiwa wameshangaa na kufadhaika wakaulizana, "Ni nini maana ya mambo haya?"

¹³Lakini wengine wakawadhihaki wakasema, "Hawa wamelewa mvinyo!"

Petro Ahutubia Umati

¹⁴Ndipo Petro akasimama pamoja na wale mitume kumi na moja, akainua sauti yake na kuhutubia ule umati wa watu, akasema: "Wayahudi wenzangu na ninyi nyote mkaao Yerusalemu, jueni jambo hili mkanisikilize. ¹⁵Hakika watu hawa hawakulewa kama mnavyodhania, kwa kuwa sasa ni saa tatu asubuhil! ¹⁶Hawa hawakulewa, ila jambo hili ni lile lilitabiriwa na nabii Yoeli akisema,

¹⁷" 'Katika siku za mwisho, asema Bwana, nitamimina Roho wangu juu ya wote wenyewe mwili.

Wana wenu na binti zetu watatabiri, vijana wenu wataona maono na wazee wenu wataota ndoto.

¹⁸Hata juu ya watumishi wangu nitamwaga Roho wangu, nao watatabiri".

¹⁹Nami nitaonyesha maajabu mbinguni juu

na ishara duniani chini, moto na mvuke wa moshi mnene.

²⁰Jua litakuwa giza na mwezi utakuwa mwekundu kama damu, kabla ya kuja siku ile kuu ya Bwana iliyo tukufu.

²¹Lakini ye yote atakayeliita jina la Bwana, ataokolewa.'

²²"Enyi Waisraeli, sikilizeni maneno haya nisemayo: Yesu wa Nazareti alikuwa mtu aliyethibitishwa kwenu na Mungu kwa miujiza, maajabu na ishara, ambayo Mungu alitenda mionganii mwenu kwa kuitia yeye, kama ninii wenyewe mjuavyo. ²³Huyu mtu akiisha kutolewa kwa shauri la Mungu lililokusudiwa kwa kujua kwake Mungu tangu zamani, ninyi, kwa mikono ya watu wabaya, mlimwua kwa kumgongemea msalabani. ²⁴Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu akamwondolea uchungu wa mauti, kwa sababu haikuwezekana yeye kushikiliwa na nguvu za mauti. ²⁵Kwa maana Daudi asema kumhusu yeye:

" 'Nalimwona Bwana mbele yangu siku zote.

Kwa sababu yuko mkono wangu wa kuume, sitatikisika.

²⁶Kwa hiyo moyo wangu unafurahia na ulimi wangu unashangilia, mwili wangu nao utaishi kwa tumaini.

²⁷Kwa maana hutaniacha kaburini, wala hutamwacha aliye Mtakatifu wako kuona uharibifu.

²⁸Umenionyesha njia za uzima, utanijaza na furaha mbele zako.'

²⁹"Ndugu zangu Waisraeli, nataka niwaambie kwa uhakika kwamba baba yetu Daudi alikuwa na kuzikwa, nalo kaburi lake lipo hapa mpaka leo. ³⁰Lakini alikuwa nabii na alijua ya kuwa Mungu alikuwa amemwahidi kwa kiapo kwamba angemweka mmoja wa wazao wake penye kiti chake cha enzi. ³¹Daudi akiona mambo yaliyoko mbele, akanena juu ya kufufuka kwa Kristo, kwamba hakuachwa kaburini, wala mwili wake haukuona uharibifu.

³²Mungu alimfufua huyu Yesu na sisi sote ni mashahidi wa jambo hilo. ³³"Basi ikiwa yeye ametukuzwa kwa mkono wa kuume wa Mungu, amepokea kutoka kwa Baba ahadi ya Roho Mtakatifu, naye amemimina kile mnachoona

Matendo ya Mitume

sasa na kusikia.³⁴Kwa kuwa Daudi hakupaa kwenda mbinguni, lakini anasema,

"'BWANA alimwambia Bwana wangu:
Kaa wewe upande wangu wa kuume,
³⁵mpaka nitakapowafanya adui zako
kuwa chini ya miguu yako.'"

³⁶"Kwa hiyo Israeli wote na wajue jambo hili kwa uhakika kwamba: Mungu amemfanya huyu Yesu, ambaye ninyi mlimsulibisha, kuwa Bwana na Kristo."

Ongezeko La Waamini

³⁷Watu waliposikia maneno haya yakawachoma miyo yao, wakawauliza Petro na wale mitume wengine, "Ndugu zetu tufanye nini?"

³⁸Petro akawajibu, "Tubuni, mkabatizwe kila mmoja wenu abatizwe kwa jina la Yesu Kristo, ili mpate kusamehewa dhambi zenu. nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu. ³⁹Kwa kuwa ahadi hii ni kwa ajili yenu na watoto wenu na kwa wale wote walio mbali na kila mtu ambaye Bwana Mungu wetu atamwita amjie."

⁴⁰Petro akawaonya kwa maneno mengi na kuwasih iki sema, "Jiepusheni na kizazi hiki kilichopotoka." ⁴¹Wale wote waliopokea ujumbe wa Petro kwa furaha wakabatizwa na siku ile waliongezeka watu wapatao 3,000.

Ushirika Wa Waamini

⁴²Nao wakawa wanadumu katika mafundisho ya mitume, katika ushirika, katika kumega mkate na katika kusali. ⁴³Kila mtu akaingiwa na hofu ya Mungu, nayo miujiza mingi na ishara zikafanywa na mitume. ⁴⁴Walioamini wote walikuwa mahali pamoja nao, walikuwa na kila kitu shirika. ⁴⁵Waliuza mali zao na vitu walivyokuwa navyo, wakamgawia kila mtu kwa kadiri alivyokuwa anahitaji. ⁴⁶Siku zote kwa moyo mmoja walikutana ndani ya ukumbi wa hekalu, wakimega mkate nyumba kwa nyumba, wakila chakula chao kwa furaha na moyo mweupe, ⁴⁷wakimsifu Mungu na kuwapendeza watu wote. Kila siku Bwana akaliongeza kanisa kwa wale watu waliokuwa wakiokolewa.

Petro Amponya Mlemavu Kwa Jina La Yesu

3 Siku moja Petro na Yohana walikuwa wanapanda kwenda hekaluni kusali

yapata saa tisa alasiri. ²Basi palikuwa na mtu mmoja aliye kwa kiwete tangu kuzaliwa. Alichukuliwa na kuwekwa kwenye lango la hekalu liitwalo Zuri, kila siku ili aombe msaada kwa watu wanaoingia hekaluni. ³Huyu mtu akiwaona Petro na Yohana wakikaribia kuingia hekaluni, alishaomba wampe sadaka. ⁴Wakamkazia macho, kisha Petro akamwambia, "Tutazame sisi." ⁵Hivyo yule mtu akawatazama, akitazamia kupata kitu kutoka kwao.

⁶Ndipo Petro akamwambia, "Sina fedha wala dhahabu, lakini kile nilicho nacho ndicho nikupacho. Kwa jina la Yesu wa Nazareti simama, uende." ⁷Petro akamshika yule mtu kwa mkono wa kuume akamwinua, mara nyayo zake na vifundo vya miguu yake vikapata nguvu. ⁸Akaruka juu na kusimama, akaanza kutembea. Kisha akaingia Hekaluni pamoja na Petro na Yohana, huku akitembea na kurukaruka na kumsifu Mungu. ⁹Watu wote walipomwona akitembea na kumsifu Mungu, ¹⁰wakamtambua kuwa ni yule mtu aliye kwa akiketi njie ya hekalu penye lango liitwalo Zuri akiomba msaada, nao wakajawa na mshangao, wakastaajabu juu ya yale yaliyomtukia.

Petro Anashuhudia Kuwa Yesu Anaponya

¹¹Yule mtu kiwete aliyeponya alipokuwa akiambatana na Petro na Yohana, watu wote walishangaa mno, wakaja wanawakimbilia mpaka kwenye ukumbi wa Solomoni. ¹²Petro alipoona watu wamekusanyaika akawaambia, "Enyi waume wa Israeli, kwa nini mnastaajabu kuhusu jambo hili? Mbona mnatukazia macho kwa mshangao kana kwamba ni kwa uwezo wetu au utakatifu wetu tumefanya mtu huyu kutembea? ¹³Mungu wa Abrahamu na Isaki na Yakobo, Mungu wa baba zetu amemtakuza Mwanawe Yesu ambaye ninyi mlimalia ahukumiwe kifo na mkamkana mbele ya Pilato ingawa Yeye alikuwa ameama kumwachia aende zake. ¹⁴Ninyi mlimalia huyo Mtakatifu na Mwenye Haki mkaomba mpewe yule mwuaji. ¹⁵Hivyo mkamwua aliye chanzo cha uzima, lakini Mungu akamfufua kutoka kwa wafu. Sisi tu mashahidi wa mambo haya. ¹⁶Kwa imani katika Jina la Yesu, huyu mtu mnayemwona na kumfahamu limemtia nguvu. Ni kwa Jina la Yesu na imani ile itokayo Kwake ambayo imemponya kabisa huyu mtu, kama ninyi wote mnavyoona.

¹⁷"Sasa, Ndugu zangu, najua ya kuwa ninyi mlitenda bila kujua, kama walivyofanya viongozi

Matendo ya Mitume

wenu.¹⁸Lakini kwa njia hii Mungu alitimiza kile ambacho alikuwa ametabiri kwa vinywa vya manabii Wake wote, kwamba Kristo atateswa.¹⁹Tubuni basi mkamgeukie Mungu, ili dhambi zenu zifutwe, ili zipate kuja nyakati za kuburudishwa kwa kuwepo kwake Bwana.²⁰Kwamba apate kumtuma Kristo, ambaye amewekwa kwa ajili yenu, yaani Yesu,²¹ambaye ilimpasa mbingu zimpokee mpaka wakati wa kufanywa upya kila kitu, kama Mungu alivyosema kwa vinywa vya manabii wake wote watakatifu kabla ya mwanzo wa ulimwengu.²²Kwa maana Mose alisema, 'Bwana Mungu wenu atawainulia nabii kama mimi kutoka mionganii mwa ndugu zenu, itawapasa kumtii huyo kwa kila jambo atakalowaambia.²³Mtu ye yote ambaye hatamsikiliza huyo nabii, atakataliwa mbali kabisa na watu wake.'

²⁴'Naam, manabii wote tangu Samweli na wale waliofuta baada yake, wote walionena walitabiri kuhusu siku hizi.²⁵Ninyi ndio wana wa manabii na wa agano ambayo Mungu alifanya baba zenu, akimwambia Abrahamu, 'Katika wewe, jamaa zote za duniani watabarikiwa.'²⁶Mungu alipomfufua Mwanawe Yesu, alimtuma kwenu kwanza, ili awabariki kwa kumgeuza kila mmoja wenu kutoka katika njia yake mbaya."

Petro Na Yohana Mbele Ya Baraza^a

4 Wakati Petro na Yohana walipokuwa wakisema na watu, makuhani, mkuu wa walinzi wa hekalu na Masudakayo wakawajia wakiwa²wamekasirika sana kwa sababu hao mitume walikuwa wanawafundisha watu na kuhubiri kwamba katika Yesu kuna ufufuo wa wafu.³Wakawakamata Petro na Yohana na kuwatia gerezani mpaka kesho yake kwa kuwa ilikuwa jioni.⁴Lakini wengi wale waliosikia lile neno walihamini, idadi yao ilikuwa yapata wanaume 5,000.

⁵Siku ya pili yake viongozi wa Kiyahudi, wazee na waandishi wa sheria wakakusanya Yerusalem, ⁶walikuwepo Kuhani Mkuu Anasi, Kayafa, Yohana, Iskanda na wengi wa jamaa ya Kuhani Mkuu.⁷Wakiisha kuwasimamisha Petro na Yohana katikati yao, wakawaaliza, "Ni kwa uwezo gani au kwa jina la nani mmeefanya jambo hili?"

⁸Petro akiwa amejaa Roho Mtakatifu akajibu, "Enyi watawala na wazee wa watu,

%kama leo tukihojija kwa habari ya mambo mema aliyatendewa yule kiwete na kuulizwa jinsi alivyoponywa,¹⁰ijulikane kwenu nyote na kwa watu wote wa Israeli kwamba: Ni kwa Jina la Yesu Kristo wa Nazareti, ambaye ninyi mlimsulibisha lakini Mungu akamfufua kutoka kwa wafu, kwa uwezo wa Yesu, kwamba mtu huyu anasimama mbele yenu akiwa mzima kabisa.¹¹Huyu Yesu ndiye

'lile jiwe ambalo ninyi wajenzi mlilikataa, ambalo limekuwa jiwe kuu la pembedi.'

¹²Wala hakuna wokovu katika mwingine awaye yote, kwa maana hakuna Jina jingine chini ya mbingu walilopewa wanadamu litupasalo sisi kuokolewa kwalo.'

Ujasiri Wa Petro Na Yohana Washangaza Watu

¹³Wale viongozi na wazee walipoona ujasiri wa Petro na Yohana na kujua ya kuwa walikuwa watu wa kawaida, wasio na elimu, walishangaa sana, wakatambua kwamba hawa watu walikuwa na Yesu.¹⁴Lakini kwa kuwa walikuwa wanamwona yule kiwete aliyeponya amesimama pale pamoja nao, hawakuweza kusema lo lote kuwapinga.¹⁵Wakawaamuru watoke nje ya baraza wakati wakisemezana jambo hilo wao kwa wao.¹⁶Wakaulizana, "Tuwafanyie nini watu hawa? Hatuwezi kukanusha mwujiza huu mkubwa walioufanya ambaa ni dhahiri kwa kila mtu Yerusalem.¹⁷Lakini ili kuzuia jambo hili lisiendelee kuenea zaidi mionganii mwa watu, ni lazima tuwaonye watu hawa ili wasiseme tena na mtu ye yote kwa Jina la Yesu."¹⁸Kisha wakawaaita tena ndani na kuwaamuru wasiseme wala kufundisha kamwe kwa hili Jina la Yesu.

Imetupasa Kumtii Mungu Kuliko Wanadamu

¹⁹Lakini Petro na Yohana wakajibu, "Amueni ninyi wenyewe iwapo ni haki mbele za Mungu kuwatii ninyi kuliko Mungu.²⁰Lakini sisi hatuwezi kuacha kusema yale tuliyoyaona na kuyasikia."

²¹Baada ya vitisho vingi, wakawaacha waende zao. Hawakuona njia yo yote ya kuwaadhibu, kwa sababu ya watu, kwa kuwa watu wote walikuwa wakimsifu Mungu kwa kile kilichokuwa kimetukia.²²Kwa kuwa umri wa yule mtu aliyekuwa ameponya kwa mwujiza ulikuwa zaidi ya miaka arobaini.

^a Baraza hapa ina maana "Sanhedrin", ambalo ndilo liliolokua baraza la juu kabisa la utawla la Kiyahudi, liliolokua na wazee 70 pamoja na Kuhani Mkuu.

Matendo ya Mitume

Maombi Ya Waamin

²³Mara Petro na Yohana waliopoachiliwa, walirudi kwa waamini wenzao wakawaeleza waliyoambiwa na makuhani wakuu na wazee. ²⁴Watu hao waliposikia hayo, wakainua sauti zao wakamwomba Mungu kwa pamoja wakasema, "Bwana Mwenyezi, uliyembamba mbingu na nchi na bahari na kila vitu vyote vilivyomo, ²⁵Wewe ulisema kwa Roho Mtakatifu kupitia kwa kinywa cha baba yetu Daudi, mtumishi Wako, ukasema:

" 'Mbona mataifa wanaghadhibika,
na mataifa yanawaza ubatili?

⁶Wafalme wa dunia wamejipanga
na watawala wanakusanyika pamoja dhidi
ya Bwana
na dhidi ya Kristo wake.'

²⁷Ni kweli Herode na Pontio Pilato pamoja na watu Mataifa na Waisraeli, walikusanyika katika mji huu dhidi ya Mwanao Yesu uliyemtia mafuta. ²⁸Wao wakafanya yale ambayo uweza wako na mapenzi yako yalikuwa yamekusudia yatokee tangu zamani. ²⁹Sasa, Bwana angalia vitisho vyao na utuwezeshe sisi watumishi Wako kulinena neno Lako kwa ujasiri mkuu. ³⁰Nyosha mkono Wako ili kuponya wagonjwa na kutenda ishara na miujiza kwa Jina la Mwanao Mtakatifu Yesu."

³¹Walipokwisha kuomba, mahali pale walipokuwa wamekutanika pakatikisa, nao wote wakajazwa na Roho Mtakatifu, wakanena neno la Mungu kwa ujasiri.

Walioamini Washirikiana Mali Zao

³²Wale walioamini wote walikuwa na moyo mmoja na nia moja. Wala hakuna hata mmoja aliyesema cho chote alichokuwa nacho ni mali yake mwenyewe, lakini walishirikiana kila kitu walichokuwa nacho. ³³Mitume wakatoa ushuhuda wa kufufuka kwa Bwana Yesu kwa nguvu nyingi na neema ya Mungu ilikuwa juu yao wote. ³⁴Wala hapakuwepo mtu ye yote mionganoni mwao aliyeokuwa mhitaji, kwa sababu mara kwa mara wale walikuwa na mashamba na nyumba waliviuza, wakaleta thamani ya vitu vilivyouzwa, ³⁵wakaiweka miguuni kwa wale mitume, kila mtu akagawiwa kadiri ya mahitaji yake.

³⁶Yosefu, Mlawi kutoka Kipro, ambaye mitume walimwita Barnaba, maana yake Mwana wa Faraja, ³⁷aliuza shamba alilokuwa nalo,

akaleta hizo fedha alizopata na kuziweka miguuni pa mitume.

Anania Na Safira

5 Lakini mtu mmoja jina lake Anania pamoja na mkewe Safira waliuza kiwanja. ²Mkewe akijua kikamilifu alificha sehemu ya fedha alizopata, akaleta kiasi kilichobaki na kukiweka miguuni mwa mitume.

³Petro akamwuliza, "Anania, mbona Shetani ameujaza moyo wako ili kumwambia uongo Roho Mtakatifu, ukaficha sehemu ya fedha ulizopata kutokana na kiwanja? ⁴Je, kabla hujauza hicho kiwanja si kilikuwa mali yako? Hata baada ya kukiwa, fedha ulizopata si zilikuwa kwenye uwezo wako? Kwa nini basi umewaza hila hii moyoni mwako kufanya jambo kama hili? Wewe hukumwambia uongo mwanadamu bali Mungu."

⁵Anania aliposikia maneno haya akaanguka chini na kufa. Hofu kuu ikawapata wote waliosikia jambo lililokuwa limetukia. ⁶Vijana wakaja, wakafunga mwili wake, wakamchukua nje kumzikia.

⁷Saa tatu baadaye mkewe Anania akaingia, naye hana habari ya mambo yaliyotukia. ⁸Petro akamwuliza, "Niambie, je, mliuza kiwanja kwa thamani hii?" Akajibu, "Ndiyo, tuliuza kwa thamani hiyo."

⁹Ndipo Petro akamwambia, "Imekuwaje mkakubaliana kumjaribu Roho Mtakatifu wa Bwana? Tazama! Nyayo za vijana waliomzika mumeo iko mlangoni, wewe nawe watakuchukua nje."

¹⁰Saa ile ile akaanguka chini miguuni mwake na kufa, wale vijana waliingia, wakamkuta amekufa, wakamchukua wakamzika kando ya mumewe. ¹¹Hofu kuu ikalipata kanisa lote pamoja na watu wote waliosikia juu ya matukio haya.

Mitume Waponya Wengi

¹²Mitume wakafanya ishara nyingi na miujiza mionganoni mwa watu. Nao wale wote walioamini walikuwa wakikusanyika katika ukumbi wa Solomoni kwa nia moja. ¹³Hakuna mtu mwingine aliyehtubutu kuambatana nao ijapokuwa waliheshimiwa sana na watu. ¹⁴Lakini walioamini wengi wakaongezeka kwa Bwana, idadi kubwa ya wanaume na wanawake. ¹⁵Hata wakawa wanawaleta wagonjwa na kuwalaza kwenye magodoro na kwenye vitanda barabarani ili yamkini Petro akipita kivuli chake

Matendo ya Mitume

kiwaguse baadhi yao. ¹⁶Pia watu wakakusanya kutoka katika miji iliyo kuwa karibu na Yerusalem, wakileta wagonjwa na watu walioteswa na pepo wachafu, hao wote wakaponywa.

Mitume Washtakiwa

¹⁷Kisha Kuhani Mkoo na wenzake wote waliokuwa pamoja naye, (ambao ni wa kundi la Masadukayo,) wakiwa wamejawa na vivu, ¹⁸wakawakamata mitume na kuwatia gerezani. ¹⁹Lakini wakati wa usiku malaika wa Bwana akaja akafungua milango ya gereza akawatoa nje akawaambia, ²⁰Nendeni, mkasimame hekaluni mkawaambie watu maneno yote ya uzima huu mpya."

²¹Waliposikia haya wakaenda hekaluni alfajiri wakaendelea kufundisha watu.

Kuhani Mkoo na wale waliokuwa pamoja nao walipowasili, alikusanya baraza na wazee wote wa Israeli wakatuma wale mitume waletwe kutoka gerezani. ²²Lakini wale walini wa hekalu walipokwenda gerezani hawakuwakuta wale mitume mle. Kwa hiyo wakarudi na kutoa habari. ²³Wakasema, "Tumekuta milango ya gereza imefungwa sawasawa na maaskari wa gereza wamesimama nje ya mlango, lakini tulipofungua milango hakuwepo mtu ye yote ndani." ²⁴Basi mkoo wa walini wa hekalu, viongozi na makuhani waliposikia haya, wakafadhaika na kushangaa sana kwa ajili yao kwamba jambo hili litakuwaje.

²⁵Ndipo mtu mmoja akaja akawaambia, "Tazameni watu wale mliowatia gerezani wako hekaluni wakiwfundisha watu." ²⁶Ndipo yule mkoo wa walini wa hekalu wakaenda pamoja na maaskari wakawaleta wale mitume, lakini bila ghasia kwa sababu waliogopa kupigwa mawe na watu.

²⁷Wakiisha kuwaleta hao mitume wakawaamuru kusimama mbele ya baraza. Kuhani Mkoo akawahoj. ²⁸"Tuliwaonya kwa nguvu msifundishe kwa jina hili, lakini ninyi mmeijaza Yerusalem yote mafundisho yenu na tena mmekusudia kuleta damu ya mtu huyu juu yetu."

²⁹Petro na wale mitume wengine wakajibu, "Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu. ³⁰Mungu wa baba zetu aliyemfufua Yesu ambaye ninyi mlimwua kwa kumtundika kwenye msalaba. ³¹Mungu alimtukuza akamweka mkono wake wa kuume kuwa kiongozi na Mwokozi ili awape Israeli toba na msamaha wa

dhambi. ³²Nasi tu mashahidi wa mambo haya, vivyo hivyo na Roho Mtakatifu ambaye na Mungu amewapa wale wanaomtii."

³³Wale wajumbe wa baraza la wazee waliposikia haya, walijawa na ghadhabu, wakataka kuwaua wale mitume. ³⁴Lakini Farisayo mmoja, jina lake Gamalieli, aliye kuwa mwalimu wa sheria, aliye heshimiwa na watu wote, akasimama mbele ya baraza akaamuru wale mitume watolewe nje kwa muda. ³⁵Ndipo alipowaambia wajumbe wa baraza, "Enyi watu wa Israeli, fikirini kwa uangalifu yale mnayotaka kuwatendea watu hawa. ³⁶Kwa maana wakati uliopita alii nuka mtu mmoja jina lake Theuda ambaye alijidai kuwa yeye ni mtu maarufu, akapata wafuasi wapatao 400 walioambatana naye. Lakini aliuawa na wafuasi wake wote wakatawanyika na kupotea. ³⁷Baada yake alitokea Yuda Mgallila wakati ule wa kuandikwa orodha ya watu akaongoza kundi la watu kuasi. Yeye naye aliuawa, nao wafuasi wake wakatawanyika. ³⁸Kwa hiyo, kwa shauri hili, nawashauri habari ya jambo hili, jiepusheni na watu hawa. Waacheni waende zao! Kwa maana kama kusudi lao na shughuli yao imetokana na mwanadamu haitafanikiwa. ³⁹Lakini ikiwa imetoka kwa Mungu hamtaweza kuwazuia watu hawa, badala yake mtajikuta mnapigana dhidi ya Mungu"

⁴⁰Wakapokea ushauri wa Gamalieli. Wakawaita mitume ndani, wakaamuru wachapwe mijeledi, kisha wakawaagiza wasinene tena kwa jina la Yesu, nao wakawaachia waende zao.

⁴¹Wale mitume walitoka nje ya baraza, wakiwa wamejaa furaha kwa sababu wamehesabiwa kustahili kupata aibu kwa ajili ya jina la Yesu. ⁴²Hawakuacha kufundisha na kuhubiri habari njema kwamba Yesu ndiye Kristo kila siku hekaluni na nyumba kwa nyumba.

Saba Wachaguliwa Kuhudumia

6 Basi ikawa katika siku hizo, wakati idadi ya wanafunzi ilipokuwa ikiongezeka sana palitokea manung'unko kati ya Wayahudi wa Kiyunani, dhidi ya Waembrania kwa sababu wajane wao walisa haulika katika mgawanyo wa chakula wa kila siku. ²Wale mitume kumi na wawili wakakusanya wanafunzi wote pamoja, wakasema, "Haitakuwa vema sisi kuacha huduma ya neno la Mungu ili kutumika mezani. ³Kwa hiyo ndugu, chagueni watu saba miongoni

Matendo ya Mitume

mwenu, watu wenye sifa njema, waliojawa na Roho Mtakatifu na hekima, ambao tunaweza kuwakabidhi kazi hii, ⁴wakati sisi tutatumia muda wetu mrefu kuomba na kulihudumia lile neno.”

⁵Yale waliyosema yakawapendeza watu wote, nao wakawachagua Stefano, mtu aliyejawa na imani na Roho Mtakatifu pamoja na Filipo, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena na Nikolao mwongofu wa kutoka Antiokia. ⁶Wakawaleta watu hawa mbele ya mitume, nao wakawaombea na kuwawekea mikono juu yao.

⁷Neno la Mungu likazidi kuenea, idadi ya wanafunzi ikazidi kuongezeka sana katika Yerusalemu hata makuhani wengi wakamwamini Yesu.

Kukamatwa Kwa Stefano

⁸Stefano, akiwa amejawa na neema na nguvu za Mungu, alifanya ishara na miujiza mikubwa mionganoni mwa watu. ⁹Lakini baadhi ya watu wa sinagogi lilitoitwa la ‘Watu Huru,’ (kama liliyokuwa linaitwa), la Wakirene, Waiskanderia na wengine kutoka Kilikia na Asia, wakasimama na kujadiliana na Stefano. ¹⁰Lakini hawakuweza kushindana na hekima na Roho ambaye kwayo alisema.

¹¹Ndipo wakawashawishi watu fulani kwa siri ili waseme, “Tumemsikia Stefano akisema maneno ya kufuru dhidi ya Mose na dhidi ya Mungu.”

Stefano Afikishwa Mbele ya Baraza

¹²Wakawachochea watu, wazee na waalimu wa sheria nao wakamkamata Stefano wakamfikisha mbele ya baraza. ¹³Wakaweka mashahidi wa uongo ambao walishuhudia wakisema, “Mtu huyu kamwe haachi kusema dhidi ya mahali hapa patakatifu na dhidi ya torati. ¹⁴Kwa maana tumemsikia akisema kwamba huyu Yesu wa Nazareti atapaharibu mahali patakatifu na kubadili desturi zote tulizopewa na Mose.”

¹⁵Watu wote waliokuwa wameketi katika baraza wakimkazia macho Stefano, wakaona uso wake unang’aa kama uso wa malaika.

Hotuba ya Stefano

7 Ndipo kuhani mkuu alimwuliza Stefano, “Je, mashtaka haya ni ya kweli?”

²Stefano akajibu, “Ndugu zangu na baba zangu, nisikilizeni! Mungu wa utukufu alimtokeea baba yetu Abrahamu, alipokuwa bado yuko

Mesopotamia, kabla hajaishi Harani, ³akamwambia, ‘Ondoka katika nchi yako na kutoka kwa jamii yako uende katika nchi nitakayokuonesha.’

⁴“Hivyo aliondoka katika nchi ya Wakaldayo akaenda kukaa Harani. Baada ya kifo cha baba yake, Mungu akamtoa huko akamleta katika nchi hii ambayo mnaishi sasa. ⁵Mungu hakumpa urithi wo wote katika nchi hii, hakumpa hata mahali pa kuweka wayo mmoja. Bali Mungu alimwahidi kuwa yeye na uzao wake baada yake wangeirithi hii nchi, ingawa wakati huo Ibrahimu hakuwa na mtoto. ⁶Mungu akasema naye hivi, ‘Wazao wako watakuwa wageni kwenye nchi ambayo si yao, nao watafanywa watumwa na kutendewa vibaya miaka 400.’ ⁷Mungu akasema, ‘Lakini mimi nitaliadhibu taifa lile watakalolitumikia kama watumwa na baadaye watatoka katika nchi hiyo na kuniabudu mahali hapa.’ ⁸Ndipo akampa Abrahamu agano la tohara. Naye Abrahamu akamzaa Isaki na kumtahiri siku ya nane baada ya kuzaliwa kwake. Baadaye Isaki akamzaa Yakobo, naye Yakobo akawazaa wale wazee wetu wakuu kumi na wawili.

⁹“Kwa sababu wazee wetu wakuu walimwonea wivu Yosefu ndugu yao, walimwuza kama mtumwa huko Misri. Lakini Mungu alikuwa pamoja naye. ¹⁰Akamwokoa kutoka katika mateso yote yaliyompata, tena akampa kibali na hekima aliposimama mbele ya Farao, Mfalme wa Misri, ambaye alimweka kuwa mtawala juu ya Misri na juu ya jumba lote la kifalme.

¹¹Basi kukawa na njaa katika nchi yote ya Misri na Kanaani, ikasababisha dhiki kubwa, nao baba zetu wakawa hawana chakula.

¹²Lakini Yakobo aliposikia kwamba kuna nafaka huko Misri, aliwatuma baba zetu, wakaenda huko kwa mara yao ya kwanza.

¹³Walipokwenda mara ya pili, Yosefu alijitambulisha kwa ndugu zake, nao ndugu zake Yosefu wakajulishwa kwa Farao. ¹⁴Ndipo

Yosefu akatuma wamlete Yakobo baba yake kutoka Misri pamoja na jamaa yake yote, jumla yao walikuwa watu sabini na watano. ¹⁵Hivyo Yakobo akaenda Misri ambako yeye na baba zetu walifia. ¹⁶Miili yao ilirudishwa Shekemu na kuzikwa katika kaburi ambalo Abrahamu alinunua kutoka kwa wana wa Hamori kwa kiasi Fulani cha fedha.

¹⁷Lakini wakati ulipokuwa unakaribia wa kutimizwa kwa ile ahadi ambayo Mungu alikuwa

Matendo ya Mitume

amempa Abrahamu, watu wetu walizidi na kuongezeka.¹⁸Ndipo mfalme mwingine ambaye hakujua lo lote kuhusu Yosefu, akatawala Misri.¹⁹Huyu mfalme akawatendea watu wetu kwa hila na kuwaresa baba zetu kwa kuwalazimisha wawatupe watoto wao wachanga ili wafe.

²⁰Wakati huo Mose alizaliwa, naye alikuwa mtoto mzuri sana machoni pa Mungu. Akalelewa nyumbani kwa wazazi wake kwa muda wa miezi mitatu.²¹Waliposhindwa kumficha zaidi, wakamweka nje mtoni na binti Farao akamchukua akamtunza kama mtoto wake mwenyewe.²²Mose akafundishwa hekima yote ya Wamisri, akawa mtu hodari kwa maneno na matendo.

²³Mose alipokuwa na umri wa miaka arobaini aliamua kuwatembelea ndugu zake Waisraeli.²⁴Aliona mmoja wao akionewa na Mmisri, akamtetea yule aliyeonewa, akampiga yule Mmisri akamwua kulipiza kisasi.²⁵Mose alidhani wangelewa kwamba Mungu akimtumia ili kuwaokoa, lakini wao hawakuelewa.²⁶Siku iliyofuata Mose aliwakuta Waisraeli wawili wakigombana, akajaribu kuwapatanisha kwa kuwaambia, 'Enyi watu, ninyi ni ndugu, mbona mnataka kuumizana?'

²⁷Lakini yule mtu aliyekuwa akimwonea mwenzake akamsukuma Mose kando, akamwuliza, 'Ni nani alikuweka uwe mtawala na mwamuzi juu yetu?²⁸Je, unataka kuniua kama ulivyomwua yule Mmisri jana?'²⁹Mose aliposikia maneno haya, alikimbilia huko Midiani alikokaa kama mgeni, naye akapata. watoto wawili wa kiume.

³⁰Basi baada ya miaka arobaini kupita, malaika wa Mungu akamtokea Mose jangwani karibu na Mlima Sinai katika kichaka kilichokuwa kinawaka moto.³¹Alipoona mambo haya, alishangaa yale maono. Aliposogea ili aangalie kwa karibu, akaisikia sauti ya Bwana, ikitisema:³²'Mimi ndimi Mungu wa baba zako, Mungu wa Abrahamu, Isaki na Yakobo.' Mose alititemeka kwa hofu na hakuthubutu kutazama.

³³Ndipo Bwana akamwambia, 'Vua viatu vyako kwa maana hapo uliposimama ni mahali patakatifu.³⁴Hakika nimeona mateso ya watu wangu huko Misri. Nimesikia kilio chao cha uchungu, nami nimeshuka ili niwaokoe. Basi sasa njoo, nami nitakutuma Misri.'

³⁵Huyu ndiye Mose yule waliyemkataa wakisema, 'Ni nani aliyekufanya uwe mtawala na mwamuzi juu yetu?' Alikuwa ametumwa na Mungu mwenyewe kuwa mtawala na mkombozi

wao, kwa njia ya yule malaika aliyemtokea katika kile kichaka.³⁶Aliwaongoza wana wa Israeli kutoka Misri, baada ya kufanya ishara na maajabu mengi huko Misri, katika bahari ya Shamu na katika jangwa kwa muda wa miaka arobaini.

³⁷Huyu ndiye yule Mose aliyeaambia Waisraeli, 'Mungu atawainulia nabii kutoka mionganoni mwa ndugu zenu.'³⁸Huyu ndiye yule Mose aliyekuwa katika kusanyiko huko jangwani pamoja na baba zetu na yule malaika aliyesema naye kwenye Mlima Sinai pamoja na baba zetu, naye akapokea maneno yaliyo hai ili atupatie.

³⁹Lakini baba zetu walikataa kumtii Mose, badala yake wakamkataa na kuielekeza mioyo yao Misri tena.⁴⁰Wakamwambia Aroni, "Tufanyie miungu watakaotuongoza, kwa maana mtu huyu Mose aliyetutoa Misri hatujui yaliyompata."⁴¹Huu ndio wakati walipotengeneza sanamu katika umbo la ndama, wakaletea sadaka kufanya maadhimisho kwa ajili ya kile kitu walichotengeneza kwa mikono yao wenyewe.⁴²Ndipo Mungu akageuka, akawaacha waabudu jeshi lote la mbinguni kama ilivyoandikwa katika kitabu cha manabii:

" 'Je, mlinitolea Mimi dhabihu na sadaka kwa kipindi cha miaka arobaini kule jangwani, eny nyumba ya Israeli?

⁴³La, ninyi mlitchukua hema ya Moleki na ya mungu wenu Refani, vinyago mliviotengeneza ili kuvabudu. Kwa hiyo nitawapeleka mbali kuliko Babeli.'

⁴⁴Baba zetu walikuwa na ile Hema ya Ushuhuda huko jangwani. Lilikuwa limetengenezwa kama Mungu alivyokuwa amemwelekeza Mose, kulingana na kielelezo alichoona.⁴⁵Baba zetu wakiisha kulipokea hema kwa kupokezana wakiongozwa na Yoshua katika milki ya nchi kutoka kwa yale mataifa ambayo Mungu aliyafuliza mbele yao. Ilidumu mpaka wakati wa Daudi,⁴⁶ambaye alipendwa na Mungu, naye akaomba atafute maskani katika nyumba ya Yakobo.⁴⁷Lakini ilikuwa Solomoni ndiye aliyemjengea Mungu nyumba.

⁴⁸Hata hivyo Mungu Aliye Mkuu sana hakai kwenye nyumba zilizojengwa kwa mikono na wanadamu. Kama nabii alivyosema:

⁴⁹" 'Mbingu ni kitu changu cha Enzi na dunia ni mahali pa kuweka miguu yangu.

Matendo ya Mitume

Mtanijengea nyumba ya namna gani?"
asema Bwana.

Au mahali pangu pa kupumzikia
patakuwa wapi?

⁵⁰Je, mikono yangu haikuumba vitu hivi vyote?"

⁵¹"Ninyi watu wenyewe shingo ngumu, wasio tahiriwa mioyo wala masikio, daima hamwachi kumpinga Roho Mtakatifu, kama walivyofanya baba zetu. ⁵²Je, kuna nabii gani ambaye baba zetu hawakumtesa? Waliwaua wale waliotabiri habari za kuja kwake yule Mwenye Haki, nanyi sasa mmekuwa wasaliti wake na wauaji. ⁵³Ninyi ndio mlipokea sheria zilizoletwa kwenu na malaika, lakini hamkuzitii."

Stefano Apigwa Mawe

⁵⁴Waliposikia haya wakaghadhibika, wakamsagia Stefano meno. ⁵⁵Lakini yeye Stefano akiwa amejazwa Roho Mtakatifu, alikaza macho mbinguni, akaona utukufu wa Mungu, naye Yesu akiwa amesimama mkono wa kuume wa Mungu. ⁵⁶Akasema, "Tazameni! Naona mbingu zimefunguka na Mwana wa Adamu amesimama upande wa kuume wa Mungu."

⁵⁷Lakini wao wakapiga kelele kwa sauti kubwa, wakaziba masikio yao, wakamrukia kwa nia moja. ⁵⁸Wakamtupa nje ya mji, wakampiga kwa mawe. Nao mashahidi wakaweka nguo zao miguuni mwa kijana mmoja aitwae Sauli.

⁵⁹Walipokuwa wakimpiga mawe, Stefano aliomba, "Bwana Yesu, pokea roho yangu" ⁶⁰Kisha akapiga magoti, akalia kwa sauti kubwa akasema, "Bwana usiwahesabie dhambi hii." Baada ya kusema haya, akalala.

8 Naye Sauli alikuwepo pale akipendezwa na kuuawa kwa Stefano.

Kanisa Lateswa Na Kutawanyika

Siku ile kukatukia mteso makuu dhidi ya kanisa huko Yerusalem, waamini wote isipokuwa mitume wakatawanyika, wakakimbilia Uyahudi na Samaria. ²Watu wacha Mungu wakamzika Stefano na kumwombelezea sana. ³Lakini kwa habari ya Sauli alikuwa analiharibu kanisa, akiingia nyumba kwa nyumba, akiwaburuta wanawake, wanaume na kuwatia gerezani.

Filipo Ahubiri Injili Samaria

⁴Kwa hiyo wale waliotawanyika wakalihubiri neno la Mungu kila mahali walipokwenda.

⁵Filipo akateremkia mji mmoja wa Samaria akawahubiria habari za Kristo. ⁶Watu walipomsikia Filipo na kuona ishara na miujiza aliyofanya, wakasikiliza kwa bidii yale aliyosema. ⁷Pepo wachafu wakawa wakiwatoka watu wengi, huku wakipiga kelele na wengi waliopooza na viwete, wakaponywa. ⁸Hivyo pakawa na furaha kuu katika mji huo.

Simoni Mchawi

⁹Basi mtu mmoja jina lake Simoni alikuwa amefanya uchawi kwa muda mrefu katika mji huo akishangaza watu wote wa Samaria. Alijitapa kwamba yeye ni mtu mkuu, ¹⁰watu wote wakubwa kwa wadogo wakamsikiliza na kumaka wakisema "Mtu huyu ndiye ile nguvu ya kiungu ijulikanayo kama 'Uweza Mkuu'."

¹¹Wakamfuata kwa sababu kwa muda mrefu alikuwa amewashangaza kwa uchawi wake.

¹²Lakini watu walipomwamini Filipo akihubiri habari njema ya ufalme wa Mungu na jina la Yesu Kristo, wakabatizwa wanaume na wanawake. ¹³Simoni naye akaamini na akabatizwa. Akamfuata Filipo kila mahali, akistaajabishwa na ishara kuu na miujiza aliyoiona.

¹⁴Basi mitume waliokuwa Yerusalem waliposikia kuwa Samaria walipokea neno la Mungu, wakawatuma Petro na Yohana waende huko. ¹⁵Nao walipofika wakawaombea ili wampokee Roho Mtakatifu, ¹⁶kwa sababu Roho Mtakatifu alikuwa bado hajawashukia hata mmoja ila wamebatizwa tu katika jina la Bwana Yesu. ¹⁷Ndipo Petro na Yohana wakaweka mikono yao juu ya wale waliobatizwa, nao wakapokea Roho Mtakatifu.

¹⁸Simoni alipoona kuwa watu wanapokea Roho Mtakatifu mitume walipoweka mikono juu yao, akawapa fedha ¹⁹akisema, "Nipeni na mimi uwezo huu ili kila mtu nitakayeweka mikono yangu juu yake apate kupoakea Roho Mtakatifu."

²⁰Petro akamjibu, "Fedha yako na iangamie pamoja nawe, kwa sababu ulidhani unaweza kununua karama ya Mungu kwa fedha! ²¹Wewe huna sehemu wala fungu katika huduma hii kwa kuwa moyo wako si mnyofu mbele za Mungu. ²²Kwa hiyo tubia uovu huu wako na umwombe Mungu, ili yamkini aweze kusamehe mawazo uliyo nayo moyoni mwako. ²³Kwa maana ninaona kwamba wewe umejawa na uchungu na ni mfungwa wa dhambi,"

²⁴Ndipo Simoni akajibu, "Niombeenii kwa Bwana, ili hayo mliyosema lo lote lisinitukie."

Matendo ya Mitume

²⁵Nao walipokwisha kutoa ushuhuda na kuhubiri neno la Bwana, wakarudi Yerusalemu wakihubiri injili katika vijiji vingi vya Samaria.

Filipo Na Towashi wa Kushi

²⁶Basi Malaika wa Bwana akamwambia Filipo, "Nenda upande wa kusini kwenye ile barabara itokayo Yerusalemu kuelekea Gaza ambayo ni jangwa." ²⁷Hivyo akaondoka na kwenda. Akiwa njiani akakutana na Towashi wa Kushi, aliyekuwa afisa mkuu, mwenye mamlaka juu ya hazina zote za Kandake, Malkia wa Kushi. Huyu Towashi alikuwa amekwenda Yerusalemu ili kuabudu, ²⁸naye akiwa njiani kurudi nyumbani alikuwa ameketi garini mwake akisoma kitabu cha nabii Isaya. ²⁹Roho Mtakatifu akamwambia Filipo, "Nenda kwenye ile gari ukae karibu na ushikamane nalo."

³⁰Ndipo Filipo akakimbilia na kumsikia yule mtu anasoma kitabu cha nabii Isaya. Filipo akamwuliza, "Je, yanakuelea hayo usemayo?"

³¹Yule towashi akasema, "Nitawezaje kuelewa mtu asiponifafanulia?" Hivyo akamkaribisha Filipo ili apande na kuketi pamoja naye.

³²Huyu Towashi alikuwa anasoma fungu hili la maandiko:

"Aliongozwu kama kondoo aendae
machinjoni,
kama mwana-kondoo anyamazavyo
mbele yake yeye akamtaye
manyoya,
hivyo hakukifungua kinywa chake.

³³Katika kufedheheshwa kwake alinyimwa haki
yake.

Nani awezaye kueleza juu ya kizazi chake?
Kwa maana maisha yake yameondolewa
kutoka duniani."

³⁴Yule Towashi akamwuliza Filipo, "Tafadhalu niambie, nabii huyu anena kwa habari zake mwenyewe au habari za mtu mwingine?" ³⁵Ndipo Filipo akaanza kutumia fungu lile la maandiko akamweleza habari njema za Yesu.

³⁶Walipokuwa wakiendelea na safari wakafika mahali palipokuwa na maji, yule towashi akamwambia Filipo, "Tazama, hapa kuna maji. Kitu gani kitanzuia nisibatizwe?" ³⁷Filipo akamwambia, "Kama ukiamini kwa moyo wako wote unaweza kubatizwa." Akajibu, "Naamini kuwa Yesu Kristo ni Mwana wa

Mungu)." ³⁸Naye akaamuru lile gari lisimamishwe. Wakatelemka kwenye maji wote wawili, yule towashi na Filipo, naye akambatiza. ³⁹Nao walipopanda kutoka kwenye maji, ghafula Roho wa Bwana akamnyakua Filipo, naye towashi hakumwona tena, lakini akaenda zake akifurahi. ⁴⁰Filipo akajikuta yuko Azoto, akasafiri akihubiri injili katika miji yote mpaka alipofika Kaisaria.

Kuongoka Kwa Sauli

9 Wakati ule ule, Sauli alikuwa bado anazidisha vitisho ya kuua wanafunzi wa Bwana, akamwendea Kuhani Mkuu, ²naye akamwomba Kuhani Mkuu ampe barua ya kwenda kwenye masinagogi huko Dameski, ili akimkuta mtu ye yote wa "Njia lle", akiwa mwanaume au mwanamke, aweze kuwafunga na kuwaleta Yerusalemu. ³Basi katika safari yake, alipokuwa akikaribia Dameski, ghafula nuru kutoka mbinguni ikamwangaza kote kote. ⁴Akaanguka chini, akasikia sauti ikimwambia, "Sauli, Sauli, mbona unanitesa?"

⁵Sauli akajibu, "U nani wewe, Bwana?"

Ille sauti ikajibu, "Mimi ni Yesu unayemtesa".

⁶"Sasa inuka uingie mjini, nawe utaambiwa yakupasayo kutenda."

⁷Watu wale waliokuwa wakisafiri pamoja na Sauli wakasimama bila kuwa na la kusema, kwa sababu walisikia sauti lakini hawakumwona aliyekuwa akizungumza. ⁸Sauli akainuka kutoka pale chini na alipajaribu kufungua macho yake hakuweza kuona kitu cho chote. Basi wakamshika mkono wakamwongoza mpaka Dameski. ⁹Naye kwa muda wa siku tatu alikuwa kipofu naye hakula wala kunywa cho chote.

¹⁰Huko Dameski alikuwepo mwanafunzi mmoja jina lake Anania. Bwana alimwita katika maono, "Anania!"

akajibu, "Mimi hapa Bwana."

¹¹Bwana akamwambia, "Ondoka uende katika barabara iitwayo Nyofu ukaulize katika nyumba ya Yuda mtu kutoka Tarso, jina lake Sauli wakati huu anaomba, ¹²katika maono amemwona mtu aitwaye Anania akija na kuweka mikono juu yake ili apate kuona tena."

¹³Anania akajibu, "Bwana, nimesikia kutoka kwa watu wengi habari nyingi kuhusu mtu huyu na madhara yote aliyowatendea watakatifu wako huko Yerusalemu. ¹⁴Naye amekuja hapa Dameski akiwa na mamlaka kutoka kwa viongozi wa makuhani ili awakamate wote wanaotaja jina lako."

Matendo ya Mitume

¹⁵Lakini Bwana akamwambia Anania, "Nenda! Mtu huyu ni chombo changu kiteule nilichokichagua apate kulichukua jina langu kwa watu Mataifa na wafalme wao na mbele ya watu wa Israeli. ¹⁶Nami nitamwonyesha jinsi impasavyo kuteseka kwa ajili ya jina langu."

¹⁷Kisha Anania akaenda, akaingia mle nyumbani. Akaweka mikono yake juu ya Sauli akasema, "Ndugu Sauli, Bwana Yesu aliyeutokea njiani amenituma kwako ili upate kuona tena na ujazwe Roho Mtakatifu." ¹⁸Ghafula vitu kama magamba vikaanguka kutoka machoni mwa Sauli, akapata kuona tena. Akasimama, akabatizwa. ¹⁹Kisha akala chakula, akapata nguvu tena. Sauli akakaa siku kadhaa pamoja na wanafunzi huko Dameski.

Sauli Ahubiri Dameski

²⁰Papo hapo akaanza kuhubiri kwenye masinagogi kwamba "Yesu Kristo ni mwana wa Mungu" ²¹Watu wote waliomsikia Sauli walishangaa na kuuliza, "Huyu si yule mtu aliyesababisha maangamizi makuu mionganii mwa watu walitolitali jina hili na si amekuja hapa kwa kusudi la kuwakamata na kuwapeleka wakiwa wamefungwa mbele ya viongozi wa makuhani?" ²²Sauli akazidi kuwa na nguvu na kuwashangaza Wayahudi walioishi Dameski kwa kuthibitisha kuwa Yesu ndiye Mesiya.

²³Baada ya siku nyingi kupita, Wayahudi walifanya shauri kumwua Sauli. ²⁴Lakini shauri lao likajulikana kwa Sauli. Wayahudi walikuwa wakilinda malango yote ya mjini, mchana na usiku ili wapate kumwua. ²⁵Lakini wafuasi wake wakamchukua usiku wakamshusha kwa kapu kupitia mahali penye nafasi ukutani.

Sauli Huko Yerusalem

²⁶Sauli alipofika Yerusalemu akajaribu kuijiunga na wanafunzi lakini wote walimwogopa, kwa maana hawakuamini kwamba kweli naye alikuwa mwanafunzi. ²⁷Lakini Barnaba akamchukua, akampeleka kwa wale mitume, akawaeleza jinsi Sauli akiwa njiani alivyomwona Bwana na jinsi Bwana alivyosema naye na jinsi alivyohubiri kwa ujasiri kwa jina la Yesu huko Dameski. ²⁸Kwa hiyo Sauli akakaa nao akishirikiana nao na akihubiri wazi wazi kwa jina la Yesu kila mahali huko Yerusalemu. ²⁹Alinena na kuhojiana na Wayahudi wenye asili ya Kiyunani lakini wao walijaribu kumwua. ³⁰Wale ndugu walipopata habari wakampeleka hadi Kaisaria, wakamsafirisha kwenda Tarso.

³¹Ndipo kanisa katika Uyahudi wote, Galilaya na Samaria likafurahia wakati wa amani. Likatiwa nguvu na likaendelea kudumu katika kumcha Bwana na kwa faraja ya Roho Mtakatifu, idadi yake ikazidi kuongezeka.

Kuponywa Kwa Ainea

³²Petro alipokuwa akisafiri sehemu mbali mbali alikwenda kuwatembelea watakatifu walioishi huko Lida. ³³Huko alimkuta mtu mmoja aitwaye Ainea, ambaye alikuwa amepooza na kwa muda wa maika minane alikuwa hajaondoka kitandani. ³⁴Petro akamwambia, "Ainea, Yesu Kristo anakuponya, inuka utandike kitanda chako." Mara Ainea akainuka. ³⁵Watu wote wa Lida na Sharoni walipomwona Ainea akitembea wakamgeukia Bwana.

Petro Amfufua Dorkasi

³⁶Huko Yafa palikuwa na mwanafunzi jina lake Tabitha ambalo kwa Kiyunani ni Dorkasi, maana ya paa. Huyu alikuwa mkarimu sana, akitenda mema na kuwasaidia maskini.

³⁷Wakati huo akaugua akafa, wakiisha kuuosha mwili wake wakauweka katika chumba cha ghorofani. ³⁸Kwa kuwa Yafa hapakuwa mbali sana na Lida, wanafunzi waliposikia kwamba Petro yuko huko waliwatuma watu wawili kwake ili kumwomba, "Tafadhalii njoo huku pasipo kukawia."

³⁹Kwa hiyo Petro akainuka akaenda nao, naye alipowasili, wakampeleka hadi kwenye chumba cha ghorofani alipokuwa amelazwa. Wajane wengi walismama karibu naye wakilia na kuonyesha majoho na nguo nyingine ambazo Dorkasi alikuwa amewashonea alipokuwa pamoja nao.

⁴⁰Petro akawatoa wote nje ya kile chumba, kisha akapiga magoti akaomba, akaugeukia ule mwili akasema, "Tabitha, inuka." Akafumbua macho yake na alipomwona Petro, akaketi. ⁴¹Petro akamshika mkono akamwinua, ndipo akawaita wale watakatifu na wajane akawakabidhi kwao akiwa hai. ⁴²Habari hizi zikajulikana sehemu zote za Yafa na watu wengi wakamwamini Bwana. ⁴³Petro akakaa Yafa kwa siku nyingi akiishi na Simoni mtengenezaji ngozi.

**Mungu Ajibu Maombi Ya Kornelio
Kornelio Amwita Petro**

10 Katika mji wa Kaisaria palikuwa na mtu jina lake Kornelio, ambaye alikuwa jemadari wa kile kilichojuikana kama kikosi cha Kiitalia. ²Yeye alikuwa mcha Mungu pamoja na wote wa nyumbani mwake, aliwapa watu sadaka nyingi na kumwomba Mungu daima. ³Siku moja alasiri, yapata saa tisa, aliona maono wazi wazi malaika wa Mungu akimjia na kumwambia, "Kornelio!"

⁴Kornelio akamkazia macho kwa hofu akasema, "Kuna nini, Bwana?"

Malaika akamwambia, "Sala zako na sadaka zako kwa wahitaji zimefika juu na kuwa ukumbusho mbele za Mungu. ⁵Sasa tuma watu waende Yafa wakamwite mtu mmoja jina lake Simoni aitwaye Petro. ⁶Yeye anaishi na Simoni mtengenezaji ngozi ambaye nyumba yake iko kando ya bahari."

⁷Yule malaika aliyekuwa akizungumza naye alipoondoka, Kornelio akawaita watumishi wake wawili pamoja na askari mmoja mcha Mungu aliyekuwa mmoja wa wale waliomtumikia. ⁸Akawaambia mambo yote yaliyotukia, kisha akawatuma waende Yafa.

Maono Ya Petro

⁹Siku ya pili yake, walipokuwa wameukaribia mji, wakati wa adhuhuri, Petro alipanda juu ghorofani kuomba. ¹⁰Alipokuwa akiomba akaona njaa, akatamani kupata chakula. Lakini wakati walipokuwa wakiandaa akalala usingizi mzito sana. ¹¹Akaona mbingu zimefunguka na kitu kama nguo kubwa ikishushwa kwa ncha zake nne. ¹²Ndani yake walikuwepo aina zote za wanyama wenye miguu minne, nao watambao na ndege wa angani. ¹³Ndipo sauti ikamwambia "Petro, ondoka, uchinje na ule."

¹⁴Petro akajibu, "La Bwana! Sijakula kamwe kitu cho chote kilicho najisi."

¹⁵Ile sauti ikasema naye tena mara ya pili, "Usikiite najisi kitu cho chote alichokitakasa Bwana."

¹⁶Jambo hili likatukia mara tatu na ghafula ile nguo ikarudishwa mbinguni.

¹⁷Wakati Petro akiwa bado anajiuliza kuhusu maana ya maono haya, wale watu waliokuwa wametumwa na Kornelio wakauliza nyumba ya Simoni mtengenezaji ngozi wakawa wamesimama mbele ya lango. ¹⁸Wakabisha hodi na kuuliza kama Simoni aliyeitwa Petro alikuwa anaishi hapo.

¹⁹Wakati Petro akiwa anafikiria juu ya yale maono, Roho Mtakatifu akamwambia, "Simoni, wako watu watatu wanaokutafuta. ²⁰Ondoka na ushuke, usisite kwenda nao kwa kuwa mimi nimewatumua."

²¹Petro akashuka na kuwaambia wale watu waliokuwa wametumwa kutoka kwa Kornelio, "Mimi ndiye mnayenitafuta. Mmekuja kwa sababu gani?"

²²Wale watu wakamjibu, "Tumetumwa na Kamanda Kornelio ambaye ni mtu mwema anayemcha Mungu na kusifiwa na Wayahudi wote. Yeye ameagizwa na malaika wa Mungu akukaribishe nyumbani kwake, ili asikilize maneno utakayomwambia." ²³Basi Petro akawakaribisha wakafuatana naye ndani akawapa pa kulala. Kesho yake aliondoka na kwenda pamoja na baadhi ya ndugu kutoka Yafa.

Petro Nyumbani Mwa Kornelio

²⁴Siku iliyofuata wakawasili Kaisaria. Kornelio alikuwa akiwangoja pamoja na jamaa yake na marafiki zake wa karibu. ²⁵Petro alipokuwa akiingia ndani, Kornelio alikuja kumlaki, akaanguka miguuni pake kwa heshima. ²⁶Lakini Petro akamwinua akamwambia, "Simama, mimi ni mwanadamu tu."

²⁷Petro alipokuwa akizungumza naye akaingia ndani na kukuta watu wengi wamekusanyika. ²⁸Akawaambia, "Mnajua kabisa kwamba ni kinyume cha sheria yetu Myahudi kuchangamana na mtu Mmataifa au kumtembelea. Lakini Mungu amenionyesha kwamba nisimwite mtu ye yote kuwa najisi au asiye safi. ²⁹Ndiyo sababu ulipotuma niitwe nilikuja bila kipinga lo lote. Basi sasa naomba unieleze kwa nini umeniita?"

³⁰Kornelio akajibu, "Siku nne zilizopita, nilikuwa nyumbani nikisali saa kama hii, saa tisa alasiri. Ghafula mtu mwenye nguo za kumetameta akasimama mbele yangu, ³¹akasema, 'Kornelio, maombi yako yamefikiwa na sadaka zako zimekumbukwa mbele za Mungu'. ³²Basi tuma watu waende Yafa wakaulize mtu mmoja Simoni aitwaye Petro, yeye ni mgeni katika nyumba ya Simoni mtengenezaji ngozi, ambaye nyumba yake iko kando ya bahari.' ³³Nilituma watu kwako mara moja, nawe umefanya vema kuja. Basi sasa sisi sote tuko hapa mbele za Mungu kuyasikiliza yote ambayo Bwana amekuamuru kutuambia".

Matendo ya Mitume

Hotuba Ya Petro

³⁴Ndipo Petro akafumbua kinywa chake akasema, "Mungu hana upendeleo, ³⁵Lakini katika kila taifa ,kila mtu amchaye na kutenda yaliyo haki hukubaliwa naye. ³⁶Ninyi mnajua ule ujumbe uliotumwa kwa Israeli, ukitangaza habari njema ya amani kwa Yesu Kristo. Yeye ni Bwana wa wote. ³⁷Mnajua yale yaliyotukia katika Uyahudi wote kuanzia Galilaya baada ya mahubiri ya Yohana Mbatizaji: ³⁸Jinsi Mungu alivyomtia Yesu wa Nazareti mafuta katika Roho Mtakatifu na jinsi alivyokwenda huku na huko akitenda mema na kuponya wote waliokuwa wameonewa na nguvu za Shetani, kwa sababu Mungu alikuwa pamoja naye.

³⁹"Sisi ni mashahidi wa mambo yote aliyoyafanya katika Uyahudi na Yerusalem. Wakamwua kwa kumtundika msalabani. ⁴⁰Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu siku ya tatu na akamwezesha kuonekana na watu. ⁴¹Hakuonekana kwa watu wote, lakini kwetu sisi tuliochaguliwa na Mungu kuwa mashahidi, ambao tulikula na kunywa naye baada ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu. ⁴²Naye alituamuru kuhubiri kwa watu wote na kushuhudia kwamba yeye ndiye aliyetiwa mafuta na Mungu kuwa hakimu wa walio hai na wafu. ⁴³Manabii wote walishuhudia juu yake kwamba kila mtu amwaminiye hupokea msamaha wa dhambi katika jina lake."

Mataifa Wapokea Roho Mtakatifu

⁴⁴Wakati Petro akiwa anasema maneno hayo, Roho Mtakatifu aliwashukia wote waliokuwa wakisikiliza ule ujumbe. ⁴⁵Wale wa tohara waliomini waliokuwa wamekuja pamoja na Petro walishangaa kuona kuwa kipawa cha Roho Mtakatifu kimemwagwa juu ya watu Mataifa. ⁴⁶Kwa kuwa waliwasikia wakinena kwa lugha mpya na kumwadhimisha Mungu.

Ndipo Petro akasema, ⁴⁷"Je, kuna mtu ye yote anayeweza kuzuia watu hawa wasibatizwe kwa maji? Wamempokea Roho Mtakatifu kama sisi tulivyompokea." ⁴⁸Kwa hiyo akaamuru wabatizwe kwa jina la Yesu Kristo. Wakamsihi Petro akae nao kwa siku chache.

Petro Aeleza Alivyotumwa Kwa Watu Mataifa

11 Mitume na ndugu walioamini waliokuwa huko Uyahudi wakasikia kuwa watu Mataifa nao wamepokea neno la Mungu. ²Hivyo Petro alipopanda Yerusalem, wale wa tohara waliokuwa wameamini

wakamshutumu, ³wakisema, "Kwa nini ulikwenda kwa watu wasiotahiriwa na kula pamoja nao?"

⁴Ndipo Petro akaanza kuwaeleza kuhusu mambo yote yaliyotokana hatua kwa hatua akisema, ⁵"Nilikuwa katika mji wa Yafa nikiomba, nami katika usingizi mzito nikaona maono. Kulikuwa na kitu kama nguo kubwa ikishuka kutoka mbinguni, ikishushwa kwa ncha zake nne, nayo ikanikaribia. ⁶Nilipoangalia ndani yake kwa karibu niliona wanyama wenye miguu minne, wanyama wa mwitu, watambaa na ndege wa angani. ⁷Ndipo nikasikia sauti ikiiniambia 'Petro, ondoka uchinje ule'.

⁸"Nikajibu, 'La hasha Bwana! Kitu cho chote kilicho najisi hakijaingia kinywani mwangu'.

⁹"Sauti ikasema kutoka mbinguni mara ya pili, 'Usikiite najisi kitu cho chote Mungu alichokitakasa.' ¹⁰Jambo hili lilitokea mara tatu, ndipo kile kitu kikavutwa tena mbinguni.

¹¹"Wakati ule ule watu watatu, waliokuwa wametumwa kutoka Kaisaria waliwasili katika nyumba niliyokuwa nikikaa. ¹²Roho Mtakatifu akaniambia niende nao bila kuwa na ubaguzi kati yao na sisi. Hawa ndugu sita pia walifuatana nami, nasi tukaingia nyumbani mwa huyo Cornelio. ¹³Akatuambia jinsi alivyoona malaika aliyekuwa amesimama katika nyumba yake na kusema, 'Tuma watu waende Yafa wakamlete Simoni aitwaye Petro. ¹⁴Yeye atakupa ujumbe ambao kwa huo wewe na wa nyumbani mwako wote mtaokoka.'

¹⁵"Nami nilipoanza kusema, Roho Mtakatifu akashuka juu yao kama vile alivyotushukia sisi hapo mwanzo. ¹⁶Nami nikakumbuka neno la Bwana alivyosema, 'Yohana alibatiza kwa maji, lakini ninyi mtabatizwa katika Roho Mtakatifu.'

¹⁷Basi ikiwa Mungu aliwapa hawa watu kipawa kile kile alichotupa sisi tuliomwamini Bwana Yesu, mimi ni nani hata nifikirie kuwa ningeweza kumpinga Mungu?"

¹⁸Waliposikia haya hawakuwa na la kupinga zaidi. Nao wakamwadhimisha Mungu wakisema, "Basi, Mungu amewapa hata watu Mataifa toba iletayo uzima wa milele."

Kanisa Huko Antioquia

¹⁹Basi wale waliotawanyika kwa ajili ya mateso yaliyotokana na kifo cha Stefano, wakasafiri hadi Foinike na Kipro na Antioquia. Nao hawakusema neno na mtu ye yote isipokuwa Wayahudi. ²⁰Lakini baadhi yao walikuwapo watu wa Kipro na Kirene, ambao

Matendo ya Mitume

walipokuja Antiokia walinen na Wayunani pia wakimhubiri Bwana Yesu.²¹Mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao, nayo idadi kubwa ya watu wakaamini na kumgeukia Bwana.

²²Habari hizi zilipofika masikioni mwa kanisa huko Yerusalem, wakamtuma Barnaba aende Antiokia. ²³Alipofika na kuona madhihirisho ya neema ya Mungu, akafurahi na kuwatia moyo waendelee kuwa waaminifu kwa Bwana kwa miyo yao yote. ²⁴Barnaba alikuwa mtu mwema, aliyejaa Roho Mtakatifu, mwenye imani, nayo idadi kubwa ya watu wakaongezeka kwa Bwana.

²⁵Kisha Barnaba akaenda Tarso kumtafuta Sauli, ²⁶naye alipompata akamleta Antiokia. Hivyo kwa mwaka mzima Barnaba na Sauli wakakutana na kanisa na kufundisha idadi kubwa ya watu. Ilikuwa ni katika kanisa la Antiokia kwa mara ya kwanza wanafunzi waliitwa 'Wakristo.'

²⁷Wakati huo manabii walishuka toka Yerusalem hadi Antiokia. ²⁸Mmoja wao, jina lake Agabo, akasimama akatabiri kwa uweza wa Roho Mtakatifu kwamba njaa kubwa itaenea ulimwengu nzima. Njaa hiyo ilitokea wakati wa utawala wa Klaudio. ²⁹Mitume wakaamua kwamba kila mtu, kulingana na uwezo wake alio nao, atoe msada kwa ajili ya ndugu wanaoishi Uyahudi. ³⁰Wakafanya hivyo, misada yao ikapelekwa kwa wazee kwa mikono ya Barnaba na Sauli.

Yakobo Auawa, Petro Atiwa Gerezani

12 Ilikuwa wakati kama huu Mfalme Herode Agripa aliwakamata baadhi ya watu wa kanisa. ²Akaamuru Yakobo, ndugu yake Yohana, auwe kwa upanga. ³Alipoona jambo hilo limewapendeza Wayahudi, akaendelea, akamkamata pia Petro. Hii ilitokea wakati wa Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. ⁴Baada ya kumkamata alimtia gerezani, chini ya ulinzi wa vikundi vinne vya askari, vyenye askari wanne kila kimoja. Herode alikuwa amekusudia kumtoa na kumfanyia mashtaka mbele ya watu baada ya Pasaka.

⁵Kwa hiyo Petro akawekwa gerezani, lakini kanisa lilikuwa likimwombea kwa Mungu kwa bidii.

⁶Usiku ule kabla ya siku ambayo Herode Agripa alikuwa amekusudia kumtoa na kumfanyia mashtaka Petro alikuwa amelala kati ya askari wawili, akiwa amefungwa kwa minyororo miwili. Nao walinzi wa zamu walikuwa

wakilinda penye lango la gereza. ⁷Ghafula malaika wa Bwana akatokea na nuru ikamulika mle ndani ya gereza. Yule malaika akampiga Petro ubavuni na kumwamsha, akisema, "Ondoka upesi!" Mara ile minyororo ikaanguka kutoka mikononi mwa Petro.

⁸Yule malaika akamwambia, "Vaa nguo zako na viatu vyako." Petro akafanya hivyo. Kisha akamwambia, "Jifunge vazi lako na unifuate." ⁹Petro alitoka mle gerezani akiwa amefuatana na yule malaika. Hakuja wakati huo kuwa yailyokuwa yakitukia yalikuwa kweli. Alidhani kuwa anaona maono. ¹⁰Wakapita lindo la kwanza na la pili, ndipo wakafika kwenye lango la chuma linaloelekea mjini. Lango likawafungukia lenyewe, nao wakapita hapo wakatoka nje. Baada ya kutembea umbali wa barabara moja, ghafula yule malaika akamwacha Petro.

¹¹Ndipo Petro akarudiwa na fahamu, akasema, "Sasa ninajua bila shaka yo yote kuwa Bwana amemtuma malaika wake na kuniokoa kutoka katika makucha ya Herode Agripa na kutoka katika matazamio yote ya Wayahudi."

¹²Mara Petro alipotambua hili alikwenda nyumbani kwa Maria, mama yake Yohana aliyeitwa pia Marko, ambako watu wengi walikuwa wamekutana kwa maombi. ¹³Petro alipobisha hodi kwenye lango la nje, mtumishi wa kike jina lake Roda, akaja kumfungulia. ¹⁴Alipoitambua sauti ya Petro, alifurahi mno akarudi bila kufungua na kuwaeleza kwamba, "Petro yuko langoni!"

¹⁵Wakamwambia yule mtumishi wa kike, "Umerukwa na akili." Alipozidi kusisitiza kuwa ni kweli, wakasema, "Lazima awe ni malaika wake."

¹⁶Lakini Petro aliendelea kugonga langoni, nao walipofungua lango na kumwona Petro, walistaajabu sana. ¹⁷Yeye akawaashiria kwa mkono wake wanyamaze kimya, akawaeleza jinsi Bwana alivyomtoa gerezani. Naye akaongeza kusema, "Waelezeni Yakobo na ndugu wengine habari hizi." Kisha akaondoka akaenda sehemu nyininge.

¹⁸Kulipokucha kukawa na fadhaa kubwa mionganoni mwa wale maaskari kuhusu yaliyomtukia Petro. ¹⁹Baada ya Herode kuamuru atafutwe kila mahali na bila kumpata, aliwahoji wale askari walinzi kisha akatoa amri wauawe. Basi Herode Agripa akatoka Uyahudi akaenda Kaisaria, akakaa huko kwa muda.

Kifo Cha Herode Agripa

²⁰Basi Herode Agripa alikuwa amekasirishwa sana na watu wa Tiro na Sidoni. Hivyo watu wa miji hiyo miwili wakaungana pamoja wakatafuta kukutana naye. Wakiisha kuungwa mkono na Blasto, mtumishi maalum wa Mfalme Herode Agripa aliyeaminika, wakaomba mapatano ya amani maana nchi zao zilitegemea nchi ya huyo mfalme kwa mahitaji yao ya chakula.

²¹Katika siku iliyochaguliwa Herode Agripa akavaa mavazi yake ya kifalme, akaketi kwenye kitu chake cha enzi na kuwahutubia watu. ²²Watu waliokuwa wamekusanyika wakapiga kelele, wakisema, "Hii si sauti ya mwanadamu, bali ni ya Mungu." ²³Ghafula, kwa kuwa Herode Agripa hakumpa Mungu utukufu, malaika akampiga, akaliwa na chango akafa.

²⁴Lakini neno la Mungu likaendelea mbele na kuenea, nao wengi wakaambatana nalo.

²⁵Barnaba na Sauli walipomaliza ile huduma yao iliyowapeleka, wakarudi Yerusalemu wakiwa pamoja na Yohana aitwaye Marko.

Safari Ya Kwanza Ya Paulo ya Kitume

Barnaba Na Sauli Wanatumwa

13 Katika kanisa huko Antioquia ya Shamu walikuwako manabii na walimu, yaani: Barnaba, Simeoni aitwaye Nigeri, Luko Mkirene, Manaeni aliyeokuwa amelelewa pamoja na mfalme Herode Agripa na Sauli. ²Walipokuwa wakimwabudu Bwana na kufunga, Roho Mtakatifu akasema, "Nitengeeni Sauli na Barnaba kwa kazi ile maalumu niliyowitzia." ³Ndipo baada ya kufunga na kuomba, wakawewekea mikono yao.

Barnaba Na Sauli Waenda Kipro

⁴Hivyo, wakiwa wametumwa na Roho Mtakatifu, wakashuka kwenda Seleukia na kutoka huko wakasafiri baharini mpaka kisiwa cha Kipro. ⁵Walipowasili katika mji wa Salami, wakahubiri neno la Mungu katika sinagogi la Wayahudi. Pia walikuwa na Yohana Marko kuwa msaidizi wao.

⁶Walipokwisha kupita katika nchi zote hizo wakafika Pafo, ambapo walikutana na Myahudi mmoja mchawi aliyeokuwa nabii wa uongo, jina lake Bar-Yesu. ⁷Mtu huyu alikuwa pamoja na Sergio Paulo, mtu mwenye hekima aliyeokuwa msaidizi wa mwakilishi wa mtawala wa kile kisiwa, Sergio Paulo akawaita Sauli na Barnaba

akitaka kusikia neno la Mungu. ⁸Lakini Elimu yule mchawi (hii ndiyo maana ya jina lake,) aliwapinga Barnaba na Sauli na kujaribu kumpotosha yule mkuu wa kile kisiwa aiache imani. ⁹Ndipo Sauli, ambaye pia aliitwa Paulo, akiwa amejawa na Roho Mtakatifu, akamkazia macho yule Elimu mchawi, ¹⁰akamwambia, "Ewe mwana wa ibilisi, wewe ni adui wa kila kilicho haki! Umejaa kila aina ya udanganyifu na ulaghai. Je, hutaacha kuzipotosha njia za Bwana zilizonyooka? ¹¹Nawe sasa sikiliza, mkono wa Bwana u dhidi yako. Utakuwa kipofu, wala hutaona juu kwa muda.

Mara ukungu na giza vikamfunika, naye akaenda huko na huko akitafuta mtu wa kumshika mkono ili amwonyeshe njia. ¹²Yule mkuu wa kile kisiwa alipoona yaliyotukia, akaamini kwa sababu alistaajabishwa na mafundisho kuhusu Bwana.

Paulo Na Barnaba Huko Antioquia Ya Pisidia

¹³Kisha Paulo na wenzanke wakasafiri toka Pafo wakafika Perge huko Pamfilia. Lakini, Yohana Marko akawaacha huko akarejea Yerusalemu. ¹⁴Kutoka Perge wakaendelea hadi Antioquia ya Pisidia. Siku ya Sabato wakaingia ndani ya sinagogi wakaketi. ¹⁵Baada ya kusomwa Torati na vitabu vya manabii, viongozi wa lile sinagogi wakawatumia ujumbe wakisema, "Ndugu, kama mna neno la kuwasaidia watu hawa, tafadhalii lisemeni."

¹⁶Paulo akasimama akawapungia mkono na kusema, "Enyi wanaume wa Israeli na ninii nyote mmaomcha Mungu. ¹⁷Mungu wa watu hawa wa Israeli aliwachagua baba zetu, akawafanya kustawi walipokuwa huko Misri, kwa uwezo mwangi akaongoza na kuwatoa katika nchi ile. ¹⁸Kwa muda wa miaka arobaini alivumilia matendo yao walipokuwa jangwani. ¹⁹Naye baada ya kuyaangamiza mataifa saba waliokuwa wakiishi katika nchi ya Kanaani, akawapa Waisraeli nchi yao iwe urithi wao. ²⁰Haya yote yalichukua kama muda wa miaka 450.

"Baada ya haya, Mungu akawapa waamuzi mpaka wakati wa nabii Samweli. ²¹Ndipo watu wakaomba wapewe mfalme, naye Mungu akawapa Sauli mwana wa Kishi wa kabile la Benyamini, aliyetawala kwa miaka arobaini. ²²Baada ya kumwondoa Sauli katika ufalme, akawainulia Daudi kuwa mfalme wao. Ambaye pia alimshuhudia, akisema, 'Nimemwona Daudi mwana wa Yesu, mtu anayeupendeza moyo

Matendo ya Mitume

wangu, atakayetimiza mapenzi yangu yote.'

²³"Kutoka katika uzao wa mtu huyu, Mungu amewaletea Israeli Mwokozi Yesu, kama alivyoahidi. ²⁴Kabla ya kuja kwa Yesu, Yohana alihubiri toba na ubatizo kwa watu wote wa Israeli. ²⁵Yohana alipokuwa anakamilisha kazi yake, alisema: 'Ninyi mnadhani mimi ni nani? Mimi si yeye. La hasha, lakini yeye yuaja baada yangu, ambaye mimi sistahili kufungua kamba ya viatu vya miguu yake?'

²⁶"Ndugu zangu, wana wa Abrahamu nanyi mnaomcha Mungu, ujumbe wa huu wokovu ni kwa ajili yetu. ²⁷Kwa sababu wakaao Yerusalumu na viongozi wao hawakumtambua wala kuelewa maneno ya manabii yasomwayo kila Sabato, bali waliyatimiza maneno hayo kwa kumhukumu yeye. ²⁸Ijapokuwa hawakupata sababu yo yote ya kumhukumu kifo, walimwomba Pilato aamuru auawe. ²⁹Walipokwisha kufanya yale yote yaliyoandikwa kumhusu, walimshusha kutoka msalabani na kumzika kaburini. ³⁰Lakini Mungu alimfufua kutoka katika wafu. ³¹Naye kwa siku nyingi akawatokea wale waliokuwa pamoja kuanzia Galilaya hadi Yerusalemu. Nao sasa wamekuwa mashahidi wake kwa watu wetu.

³²"Nasi tunawaletea habari njema kwamba yale Mungu aliyoahidi baba zetu ³³sasa ameyatimiza kwetu, sisi watoto wao kwa kumfufua Yesu, kama ilivyoandikwa katika Zaburi ya pili,

" 'Wewe ni mwanangu,
leo nimekuzaa.'

³⁴Kwa kuwa Mungu alimfufua kutoka kwa wafu asioze kamwe, alitamka maneno haya:

" 'Nitakupa wewe baraka takatifu zilizo za
hakika
nilizomwahidi Daudi.'

³⁵Kama ilivyosemwa mahali pengine katika Zaburi,

"Hutamwacha Mtakatifu wako aone
uharibifu.'

³⁶"Kwa maana Daudi akiisha kulitumikia kusudi la Mungu katika kizazi chake, akalala, akazikwa pamoja na baba zake na mwili wake ukaoza. ³⁷Lakini yule ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu hakuona uharibifu.

³⁸"Kwa hiyo ndugu zangu, nataka ninyi mjue kwamba kwa kupitia huyu Yesu msamaha wa dhambi unatangazwa kwenu. ³⁹Kwa kumpitia yeye, kila mtu amwaminiye anahesabiwa haki kwa kila kitu ambacho asingeweza kuhesabiwa haki kwa sheria ya Mose. ⁴⁰Kwa hiyo jihadharini ili yale waliyosema manabii yasiwapate:

⁴¹" 'Angalieni, enye wenye dhihaka!
Mkastaajabu, mkaangamie,
kwa maana nitatenda jambo wakati wenu
ambalo hamtasadiki
hata kama mtu akiwaambia.' "

⁴²Paulo na Barnaba walipokuwa wakitoka nje ya sinagogi, watu wakamwomba wazungumze tena mambo hayo Sabato nyingine inayofuata. ⁴³Baada ya kusanyiko la Sinagogi kutawanyika, wengi wa Wayahudi na waongofu wa dini ya Kiyahudi wakawafuata Paulo na Barnaba, nao wakazungumza na kuwashimiza wadumu katika neema ya Mungu.

⁴⁴Sabato iliyofuata karibu watu wote wa mji ule walikuja kusikiliza neno la Mungu. ⁴⁵Lakini Wayahudi walipoona ule umati mkubwa wa watu walijawa na wivu na kunena maneno ya kashfa kuhusu yale Paulo aliyoleta akisema.

⁴⁶Ndipo Paulo na Barnaba wakawajibu kwa ujasiri, wakisema, "Ilitupasa kunena nanyi neno la Mungu kwanza. Lakini kwa kuwa mmelikataa, mkajihukumu wenyewe kuwa hamstahili uzima wa milele, sasa tunavageukia watu Mataifa. ⁴⁷Kwa maana hili ndilo Bwana alilotuamuru:

" 'Nimewafanya ninyi kuwa nuru kwa watu
Mataifa,
ili mpate kuuleta wokovu hadi miisho ya
dunia.' "

⁴⁸Watu Mataifa waliposikia haya wakafurahi na kulitkuza neno la Bwana, nao wote waliokuwa wamekusudiwa uzima wa milele wakaamini.

⁴⁹Neno la Bwana likaenea katika eneo lile lote. ⁵⁰Lakini Wayahudi wakawachoea wanawake wenye kumcha Mungu, wenye vyeo pamoja na watu maarufu katika mji, wakachoea mateso dhidi ya Paulo na Barnaba na kuwafukuza kutoka kwenye eneo lao. ⁵¹Hivyo Paulo na Barnaba wakakung'uta mavumbi kutoka kwenye miguu yao ili kuwapinga, nao wakaenda Ikonio. ⁵²Wanafunzi wakajawa na furaha na Roho Mtakatifu.

Paulo Na Barnaba Huko Ikonio

14 Huko Ikonio Paulo na Barnaba waliingga pamoja katika sinagogi la Wayahudi kama kawaida yao. Huko wakahubiri kwa uwezo mkubwa kiasi kwamba Wayahudi pamoja na watu Mataifa wakaamini. ²Lakini wale Wayahudi walikataa kuamini, wakawachochea watu Mataifa, wakatia chuki ndani ya mioyo yao dhidi ya wale walioamini.³Hivyo Paulo na Barnaba wakakaa huko kwa muda wa kutosha wakihubiri kwa ujasiri juu ya Bwana, ambaye alithibitisha ujumbe wa neema yake kwa kuwawezesha kufanya ishara na miujiza. ⁴Lakini watu wa mji ule waligawanyika, wengine wakakubaliana na Wayahudi na wengine na mitume. ⁵Watu Mataifa na Wayahudi wakajiunga na baadhi ya viongozi, wakafanya mpango wa kuwatendea mitume mabaya na kuwapiga mawe.⁶Lakini mitume walipopata habari hizi wakakimbilia Listra na Derbe, miji ya Likaonia na sehemu zilizopakana nayo. ⁷Huko wakaendelea kuhubiri habari njema.

Paulo Na Barnaba Huko Listra

⁸Katika mji wa Listra, alikuweko kiwete, ambaye alikuwa amelemia tangu kuzaliwa na hakuwa ametembea kamwe. ⁹Alimsikiliza Paulo alipokuwa akihubiri. Paulo alipomtazama akaona ana imani ya kuponywa. ¹⁰Paulo akapaza sauti, "Simama kwa miguu yako!" Mara yule mtu akasimama upesi akaanza kutembea!

¹¹Ule umati wa watu ulipoona yale yaliyokuwa yamefanywa na Paulo, wakapiga kelele kwa lugha yao ya Kilikaonia wakasema, "Miungu imetushukia katika umbo la binadamu!" ¹²Wakamwita Barnaba Zeu na Paulo wakamwita Herme kwa kuwa ndiye aliyekuwa msemaji mkuu. ¹³Kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lake lilikuwa nje kidogo tu ya mji, akaleta mafahali na mashada ya maua penye lango la mji kwa sababu yeye pamoja na ule umati wa watu walitaka kuwatolea dhabihu.

¹⁴Lakini Mitume Paulo na Barnaba waliposikia na kuona mambo haya waliyotaka kufanya, wakararua nguo zao, wakawaendea wale watu kwa haraka, wakawapigia kelele, wakisema, ¹⁵"Enyi watu, kwa nini mnafanya mambo haya? Sisi ni wanadamu tu kama ninyi! Tunawaletea habari njema, tukiwaambia kwamba mgeuke mtoke katika mambo haya yasiyofaa mmwelekee Mungu aliye hai, aliyeziumba mbingu na nchi na bahari na kila

kitu kilicho ndani yake. ¹⁶Zamani aliwaachia watu waishi walivoyotaka. ¹⁷Lakini hakuacha kuwaonyesha watu uwepo wake: Ameonyesha wema kwa kuwanyeshea mvua toka mbinguni na kuwapa mazao kwa majira yake, naye amewapatia chakula tele na kuijaza mioyo yenu na furaha". ¹⁸Hata kwa maneno haya yote, ilikuwa vigumu kuuzuia ule umati wa watu kuwatolea dhabihu.

¹⁹Ndipo wakaja baadhi ya Wayahudi kutoka Antioquia na Ikonio wakawashawishi wale watu, wakampiga Paulo kwa mawe, wakamburuta hadi nje ya mji, wakidhani amekufa. ²⁰Lakini baada ya wanafunzi kukusanyika akainuka na kurudi mjini. Kesho yake yeye na Barnaba wakaondoka kwenda Derbe.

Paulo Na Barbara Warudi Antioquia Huko Syria

²¹Baada ya kuhubiri habari njema katika mji huo wa Derbe na kupata wanafunzi wengi, walirudi Listra, kisha wakaenda Ikonio na Antioquia, ²²wakiwaimarisha wanafunzi na kuwatia moyo waendelee kudumu katika imani. Wakawaonya wakisema, "Imetupasa kuingia katika Ufalme wa Mungu kwa kupitia katika taabu nyangi." ²³Nao baada ya kuwawekea wazee katika kila kanisa, kwa kufunga na kuomba ambaye wamemwamini wakawakabidhi kwa Bwana waliyemwamini kwa maombi na kufunga. ²⁴Kisha wakapitia Pisidia wakafika Pamfilia. ²⁵Baada ya kuhubiri neno la Mungu huko Perga, wakateremkia Atalia.

²⁶Kutoka Atalia huko wakasafiri baharini kwa merikebu wakarudi mpaka Antioquia, ambako walikuwa wamesifiwa kwa ajili ya neema ya Mungu kutokana na ile kazi waliokuwa wamekamilisha. ²⁷Walipowasili Antioquia wakaliita kanisa pamoja na kutoa taarifa ya yale yote Mungu aliyokuwa ametenda kwa kupitia kwo na jinsi aliyokuwa amefungua mlango wa imani kwa ajili ya watu Mataifa. ²⁸Nao wakakaa huko pamoja na wanafunzi kwa muda mrefu.

Baraza Huko Yerusalemu

15 Baadhi ya watu wakashuka Antioquia kutoka Uyahudi, nao wakawa wanawafundisha ndugu waliomini kwamba, "Isipokuwa mmetahiriwa kufuatana na desturi aliyofundisha Mose, hamwezi kuokoka." ²Baada ya Paulo na Barnaba kutokekubaliana kukawa na mabishano makali na watu hawa, Paulo na

Matendo ya Mitume

Barnaba na baadhi ya wengine mionganoni mwa wakachaguliwa kuingia Yerusalem ili kujadiliana jambo hili na mitume na wazee. ³Hivyo wakasafirishwa na kanisa, wakiwa njiani wakapititia Samaria wakawaeleza jinsi watu Mataifa walivoongoka. Habari hizi zikaleta furaha kubwa kwa ndugu wote. ⁴Walipofika Yerusalem, walipokelewa na kanisa na mitume pamoja na wazee amba waliwaarifu kila kitu Mungu alichokuwa amefanya pamoja nao.

⁵Ndipo baadhi ya walioamini wa madhehebu ya Mafarisayo wakasimama na kusema, "Hao watu Mataifa lazima watahiriwe na waagizwe kuzitii sheria za Mose".

⁶Mitume na wazee wakukutana pamoja ili kufikiri jambo hili. ⁷Baada ya majadiliano mengi, Petro akasimama na kusema, "Ndugu zangu, mnajua kwamba siku za kwanza Mungu alinichagua ili kwa midomo yangu watu Mataifa wapate kusikia ujumbe wa injili na kuamini. ⁸Mungu, ye ye ajuae mioyo, alionyesha kwamba anawakubali kwa kuwapa Roho Mtakatifu kama vile aliviyotupa sisi. ⁹Mungu hakutofautisha kat i yetu na wao, bali alitakasa mioyo yao kwa imani. ¹⁰Sasa basi, mbona mnataka kumjaribu Mungu kwa kuweka kongwa shingoni mwa wanafunzi ambalo baba zetu wala sisi hatukuweza kulibeba? ¹¹Lakini sisi tunaamini ya kuwa tunaokolewa kwa neema ya Bwana Yesu Kristo, kama wao wanavyookolewa."

¹²Kusanyiko lote likakaa kimya, wakawasikiliza Paulo na Barnaba wakieleza jinsi Mungu aliviyowatumia kutenda ishara na maajabu kwa watu Mataifa. ¹³Walipomaliza kunena, Yakobo akasema, "Ndugu zangu, nisikilizeni. ¹⁴Simoni amekwisha kutueleza jinsi Mungu, kwa mara ya kwanza alivyoonyesha kuhusika kwa kujichagulia watu kutoka katika watu Mataifa kwa ajili ya jina lake. ¹⁵Maneno ya manabii yanakubaliana na jambo hili, kama ilivyoandikwa:

¹⁶"Baada ya mambo haya nitarudi,
nami nitajenga upya nyumba ya Daudi,
iliyoanguka.

Nitajenga tena magofu yake
na kuisimamisha,

¹⁷ili wanadamu wengine wote wapate kumtafuta
Bwana,

hata wale watu Mataifa wote amba
wanaitwa kwa jina langu,

asema Bwana, afanyaye mambo haya'

¹⁸tangu zamani.

¹⁹"Kwa hiyo uamuzi wangu ni kwamba, tusiwasumbue watu Mataifa wanaomgeukia Mungu kwa desturi zetu, ²⁰badala yake, tuwaandikie kwamba wajiepushe tu na vitu vilivyotiwa unajisi na uasherati na wasile nyama za wanyama walionyongwa au kunywa damu. ²¹Kwa maana katika kila mji kwa vizazi vilivyopita, Mose amekuwa na wale wanaotangaza sheria yake kwa kuwa imekuwa ikisomwa kwa sauti kubwa katika masinagogi kila Sabato."

Barua Kwa watu Mataifa Waaminio

²²Mitume na wazee pamoja na kanisa lote, wakaamua kuwachagua baadhi ya watu wao wenyewe na kuwatuma Antioquia pamoja na Paulo na Barnaba. Wakamchagua Yuda aitwaye Barnaba na Sila, watu wawili amba walikuwa viongozi mionganoni mwa ndugu. ²³Wakatumwa na barua ifuatayo:

Sisi Mitume na wazee, ndugu zenu,

Kwa wale ndugu Mataifa walioamini walioko Antioquia, Shamu na Kilikia :

Salamu.

²⁴Tumesikia kwamba kuna baadhi ya watu waliokuja huko kutoka kwetu bila ruhusa yetu na kuwasumbua, wakiwataabisha mawazo yenu. ²⁵Hivyo tumekubaliana wote kuwachagua baadhi ya watu na kuwatuma kwenu pamoja na wapendwa wetu Barnaba na Paulo, ²⁶watu amba wamehatarisha maisha yao kwa ajili ya Bwana wetu Yesu Kristo. ²⁷Kwa hiyo tunawatuma Yuda na Sila, kuthibitisha maneno ya mdomo mambo haya tunayowaandikia. ²⁸Kwa maana imempendeza Roho Mtakatifu na sisi tusiwatwike mzigo wo wote mkubwa zaidi ya mambo haya yafuatayo ambayo ni ya lazima: ²⁹Kwamba mjiepushe na kitu cho chote kilichotolewa sadaka kwa sanamu, kunywa damu, nyama ya wanyama walionyongwa na mjiepushe na uasherati. Mkiyaepuka mambo haya mtakuwa mmefanya vyema.

Kwaherini."

Matendo ya Mitume

³⁰Hivyo wakaaggwa, wakashuka kwenda Antiokia. Baada ya kulikusanya kanisa pamoja, wakawapa ile barua. ³¹Nao hao watu wakiisha kuisoma, wakafurahishwa sana kwa ujumbe wake wa kutia moyo. ³²Yuda na Sila, ambao wenyewe walikuwa manabii wakanena maneno mengi ya kuwatia moyo na kuwajenga katika imani wale ndugu walioamini. ³³Baada ya kukaa huko Antiokia kwa muda, wakaaggwa kwa amani na wale ndugu ili waende kwa wale waliovatuma. (³⁴Lakini Sila bado akaendelea kukaa huko.) ³⁵Lakini Paulo na Barnaba walibaki Antiokia ambako wao pamoja na wengine wengi waliwfundisha na kuhubiri neno la Bwana.

Safari Ya Pili ya Paulo ya Kitume (15:41 – 18:22)

Paulo Na Barnaba Wagawanyika

³⁶Baada ya siku kadhaa, Paulo alimwambia Barnaba, "Turudi tukawatembelee ndugu katika miji yote ambamo tulihubiri neno la Bwana tuone jinsi wanavyoendelea." ³⁷Barnaba alitaka wamchukue Yohana aitwae Marko waende naye. ³⁸Lakini Paulo aliona si vyema kwa sababu aliwahi kuwaacha walipokuwa huko Pamfilia, hakutaka kuendelea kufanya kazi nao. ³⁹Pakatokea kutokukubaliana kati ya Paulo na Barnaba kuhusu jambo hili, hivyo wakagawanyika. Barnaba akamchukua Yohana Marko wakasafiri baharini kwenda Kipro. ⁴⁰Lakini Paulo akamchagua Sila na akaondoka baada ya ndugu kuwatachia neema ya Bwana. ⁴¹Akapitia Shamu na Kilikia, akiimarisha makanisa ya huko.

Timotheo Aungana Na Paulo Na Sila

16 Paulo akafika Derbe na kisha Listra, ambako kulikuwa na mwanafunzi mmoja jina lake Timotheo, ambaye mama yake alikuwa Myahudi, aliyemini, lakini baba yake alikuwa Myunani. ²Alikuwa amesafiri sana na wale waliokuwa wameamini huko Listra na Ikonio. ³Paulo alitaka Timotheo afuatane naye, akamchukua na akaamuru atahiriwe kwa sababu ya Wayahudi waliokuwa wanaishi eneo ile kwa maana wote walimjua baba yake ni Myunani. ⁴Walipokuwa wakienda mji kwa mji, wakawa wanawapa yale maamuzi yaliyokuwa yametolewa. ⁵Hivyo makanisa yakawa imara katika imani na kuongezeka kiidadi kila siku.

⁶Paulo pamoja na wenzake wakasafiri sehemu za Firigia na Galatia, wakiwa wamekatazwa na Roho Mtakatifu wasihubiri

neno huko Asia. ⁷Walipofika kwenye mpaka wa Misia, wakajaribu kuingia Bithinia lakini Roho wa Yesu hakuwaruhusu. ⁸Kwa hiyo wakapita Misia, wakafika Troa. ⁹Wakati wa usiku Paulo akaona maono, mtu wa Makedonia amesimama akimsihi, "Vuka uje huku Makedonia ukatusaidie." ¹⁰Baada ya Paulo kuona maono haya, mara tulijandaa kuondoka kwenda Makedonia tukiwa tumesadiki kwa sababu tuliona kwa hakika kwamba Mungu ametuita kuhubiri habari njema huko.

Kuongoka Kwa Lidia

¹¹Tukasafiri kwa njia ya bahari kutoka Troa na kwenda moja kwa moja kwa Samothrake, kesho yake tukafika Neapoli. ¹²Kutoka huko tukasafiri hadi Filipi, mji mkuu wa Makedonia sehemu walipokuwa wanakaa Warumi, nasi tukakaa kwenye mji huo kwa siku kadhaa.

¹³Siku ya Sabato tukaenda nje ya lango la mji kando ya mto, mahali ambapo tulitarajia tungepata mahali pa kufanya maombi. Tukaketi, tukaanza kuongea na baadhi ya wanawake waliokuwa wamekusanyika huko. ¹⁴Mmoja wa wale wanawake waliosikiliza aliitwa Lidia, mfanya biashara wa nguo za zambarau, mwenyeji wa mji wa Thiatira, aliyekuwa mcha Mungu. Bwana akaufungua moyo wake akaupokea ujumbe wa Paulo. ¹⁵Basi alipokwisha kubatizwa yeye na watu wa nyumbani mwake, alitukaribisha nyumbani mwake akisema, "Kama mmeona kweli mimi nimemwamini Bwana, karibuni mkae nyumbani mwangu." Naye akatushawishi.

Paulo Na Sila Watiwa Gerezani

¹⁶Siku moja, tulipokuwa tukienda mahali pa kusalia, tulikutana na mtumwa mmoja wa kike ambaye alikuwa na pepo wa uaguzi naye alikuwa amewapatia mabwana zake mapato makubwa ya fedha kwa ubashiri. ¹⁷Huyu mtumwa wa kike alikuwa akimfuata Paulo na sisi akipiga kelele, "Watu hawa ni watumishi wa Mungu Aliye Juu Sana, wao wanawatangazieni njia ya wokovu." ¹⁸Akaendelea kufanya hivi kwa siku nyangi, lakini Paulo akiwa ameudhika sana, akageuka na kumwambia yule pepo, "Ninakuamuru katika jina la Yesu Kristo, umtoke!" Yule pepo akamtoka saa ile ile.

¹⁹Basi mabwana wa yule mtumwa wa kike walipoona kuwa tumaini lao la kuendelea kujipatia fedha limetoweka, wakawakamata Paulo na Sila wakawaburuta mpaka sokoni

Matendo ya Mitume

mbele ya viongozi wa mji. ²⁰Baada ya kuwafikisha mbele ya mahakimu wakawashtaki wakisema, "Hawa watu wanaleta ghasia katika mji wetu, nao ni Wayahudi. ²¹Wanafundisha desturi ambazo sisi raia wa Kirumi hatuwezi kuzikubali au kuzitimiza."

²²Umati wa watu waliokuwepo wakajiunga katika kuwashambulia na wale mahakimu wakawaamuru wavuliwe nguo zao wakatoa amri Paulo na Sila wachapwe viboko. ²³Baada ya kuchapwa sana wakatupwa gerezani na kumwagiza mkuu wa gereza awalinde kikamilifu, ²⁴kwa kufuata maelekezo haya, yule mkuu wa gereza akawaweka katika chumba cha ndani sana mle gerezani na akawafunga miguu yao kwa minyororo.

²⁵Ilipokaribia usiku wa manane, Paulo na Sila walikuwa wakiomba na kuimba nyimbo za kumsifu Mungu, nao wafungwa wengine walikuwa wakiwasikiliza. ²⁶Ghafla pakatokea tetemeko kubwa la ardhi, hata msingi wa gereza ukatikisika. Mara milango ya gereza ikafunguka na ile minyororo iliyowafunga kila mmoja ikafunguka. ²⁷Yule mkuu wa gereza alipoamka na kuona milango ya gereza iko wazi, akachomoa upanga wake akataka kuijua, akidhani ya kuwa wafungwa wote wametoroka. ²⁸Lakini Paulo akapiga kelele kwa sauti kubwa, akasema, "Usijidhuru kwa maana sisi sote tuko hapa!"

²⁹Yule askari wa gereza akaagiza taa ziletwe, akaingia ndani ya kile chumba cha gereza, akapiga magoti akitetemeka mbele ya Paulo na Sila. ³⁰Kisha akawaleta nje akisema, "Bwana zangu, nifanye nini ili nipata kuokoka?"

³¹Wakamjibu, "Mwamini Bwana Yesu Kristo, nawe utaokoka, pamoja na wa nyumbani mwako." ³²Wakamwaambia neno la Bwana yeye pamoja na wote waliokuwako nyumbani mwake. ³³Wakati ule ule yule mkuu wa gereza akawachukua akawaosha majeraha yao, kisha akabatizwa yeye pamoja na wote waliokuwa nyumbani mwake bila kuchelewa. ³⁴Akawapandisha nyumbani mwake akawaandalia meza mbele yao, yeye pamoja na wa nyumbani mwake wote wakafurahi sana kwa kuwa amemwamini Mungu.

³⁵Kulipopambazuka wale mahakimu wakawatumwa maafisa wao kwa mkuu wa gereza wakiwa na agizo linalosema, "wafungue wale watu, waache waende zao." ³⁶"Mahakimu wametuma niwaache huru, kwa hiyo tokeni."

³⁷Lakini Paulo akawaambia wale maafisa,

"Wametupiga hadharani bila kutufanya mashtaka na kutuhoji, nao wakatutupa gerezani, hata ingawa sisi ni raia wa Rumi. Nao sasa wanataka kututoa gerezani kwa siri? Kweli hapana! Wao na waje wenyewe watutoe humu gerezani."

³⁸Wale maafisa wakarudi na kuwaambia wale mahakimu maneno haya, wakaogopa sana walipofahamu kuwa Paulo na Sila ni raia wa Rumi. ³⁹Kwa hiyo wakaja wakawaomba msamaha, wakawatoa gerezani, wakawaomba waondoke katika ule mji. ⁴⁰Baada ya Paulo na Sila kutoka gerezani walikwenda nyumbani kwa Lidia, ambapo walikutana na wale ndugu walioamini, wakawatia moyo, ndipo wakaondoka.

Ghasia Huko Thesalonike

17 Wakasafiri kupitia Amfipoli na Apolonia wakafika Thesalonike, ambako kulikuwa na sinagogi la Wayahudi. ²Kama desturi yake Paulo alilingia ndani ya sinagogi na kwa muda wa majuma matatu akawa anahojiana nao kutoka kwenye Maandiko ³akidhihirisha wazi na kuthibitisha kwamba ilikuwa lazima Kristo ateswe na afufuke kutoka kwa wafu, akasema, "Huyu Yesu ninayewaambia habari zake, ndiye Kristo." ⁴Baadhi ya Wayahudi wakasadiki, wakaungana na Paulo na Sila, wakiwepo idadi kubwa ya Wayunani waliomcha Mungu na wengi wa wanawake mashuhuri.

⁵Lakini Wayahudi ambaio hawakuwa wameamini wakawa na vivu, wakawakodi watu ovyo, wafisadi kutoka sokoni, wakakutanisha umati wa watu, wakaanzisha ghasia mjini. Wakaenda mbio nyumbani kwa Yasoni wakiwatafuta Pualo na Sila ili kuwaleta nje penye ule umati wa watu. ⁶Lakini walipowakosa wakamburuta Yasoni na ndugu wengine mbele ya maafisa wa mji, wakipiga kelele: "Watu hawa ni wale walioupindua ulimwengu wamekuja huku nako, ⁷naye Yasoni amewakaribisha nyumbani mwake. Hawa wote wanaasi amri za Kaisari wakisema yuko mfalme mwininge aitwaye Yesu. ⁸Waliposikia haya, ule umati wa watu na maafisa wa mji wakaongeza ghasia. ⁹Nao baada ya kuchukua dhamana kwa ajili ya Yasoni na wenzake wakawaacha waende zao.

Paulo Na Sila Huko Beroya

¹⁰Usiku ule ule, wale ndugu walioamini wakawapeleka Paulo na Sila waende zao Beroya. Walipowasili huko wakaenda kwenye

Matendo ya Mitume

sinagogi la Wayahudi. ¹¹Hawa Wayahudi wa Beroya walikuwa waungwana zaidi kuliko wale wa Thesalonike, ¹²Wayahudi wengi wakaamini pamoja na wanawake na wanaume wa Kigiriki wa tabaka la juu.

¹³Lakini wale Wayahudi wa Thesalonike waliposikia kuwa Paulo anahubiri neno la Mungu huko Beroya, wakaenda huko nako wakishawishi watu na kuwachochaea. ¹⁴Ndipo wale ndugu wa Beroya mara moja wakamsafirisha Paulo aende zake pwani, lakini Sila na Timotheo wakabaki Beroya. ¹⁵Wale waliomsindikiza Paulo wakaenda naye mpaka Athene, kisha wakarudi Beroya wakiwa na maagizo kutoka kwa Paulo kuhusu Sila na Timotheo kwamba wamfuate upesi iwezekanavyo.

Paulo Huko Athene

¹⁶Wakati Paulo akiwasubiri huko Athene, alisumbuka sana moyoni mwake kuona kwamba mji umejaa sanamu. ¹⁷Hivyo akahojiana kila siku na Wayahudi pamoja na wacha Mungu kwenye sinagogi na pia sokoni kwa wale waliokutana naye huko. ¹⁸Kisha baadhi ya Waepikureo na Wastoiko wenye elimu ya juu sana wakakutana naye. Baadhi yao wakasema, "Je, huyu mpayukaji anajaribu kusema nini?" Wengine wakasema, "Inaonekana anasema habari za miungu ya kigeni." Walisema haya kwa sababu Paulo alikuwa anahubiri habari njema kuhusu Yesu na ufufuo wa wafu. ¹⁹Hivyo wakamchukua na kumleta kwenye mkutano wa Areopago, walikomwambia, "Je, tunaweza kujua mafundisho haya mapya unayofundisha ni nini? ²⁰Wewe unaleta mambo mapya masikioni mwetu, hivyo tungetaka kujua maana yake ni nini?" ²¹(Waathene na wageni wote walioishi humo hawakutumia muda wao kufanya cho chote kingine isipokuwa kueleza au kusikia jambo jipya).

²²Ndipo Paulo akasimama katikati ya Areopago akasema, "Enyi watu wa Athene! Ninaona kwamba katika kila jambo ninyi ni watu wa dini sana. ²³Kwa kuwa nilipokuwa nikitembea mjini na kuangalia kwa bidii vitu vyenu vya kuabudiwa, niliona huko madhabahu moja ilioandikwa: **KWA MUNGU ASIYEJULIKANA.** Basi sasa kile ambacho mmekuwa mkikiabudu kama kisicho julikana, ndicho ninachowahubiria.

²⁴Mungu aliyeumba dunia na vyote vilivyomo ndani yake, Yeye ndiye Yesu wa mbingu na nchi, hakai katika mahekalu

yaliyojengwa kwa mikono ya wanadamu. ²⁵Wala hatumikiwi na mikono ya wanadamu kana kwamba anahitaji cho chote, kwa sababu Yeye mwenyewe ndiye awapaye watu wote uhai na pumzi na vitu vyote. ²⁶Kutoka kwa mtu mmoja, yeye aliumba mataifa yote ya wanadamu ili waikalie dunia yote, naye akaweka nyakati za kuishi. ²⁷Mungu alifanya hivyo ili wanadamu wamtafute na huenda wakamfikia ingawa kwa kupapasa – papasa ijapokuwa kwa kweli hakai mbali na kila mmoja wetu. ²⁸Kwa kuwa katika Yeye tunaishi, tunatembea na kuwa na uzima wetu'. Kama baadhi ya mashairi yenu yalivyosema, 'Sisi ni watoto wake'

²⁹"Kwa kuwa sisi ni watoto wa Mungu, haitupasi kudhani kuwa Uungu ni kama sanamu ya dhahabu au ya fedha au ya jiwe iliyotengenezwa kwa ubunifu na ustadi wa mwanadamu. ³⁰Zamani wakati wa ujinga, Mungu alijifanya kama haoni, lakini sasa anawaamuru watu wote kila mahali watubu. ³¹Kwa kuwa ameweka siku ambayo atauhukumu ulimwengu kwa haki akimtumia mtu aliyemchagua, kwake huyo amewahakikishia watu wote kwa kumfufua Yeye kutoka kwa wafu."

³²Waliposikia habari za ufufuo wa wafu, baadhi yao wakadhihaki, lakini wengine wakasema, "Tunataka kukusikia tena ukizungumza juu ya jambo hili." ³³Kwa hiyo Paulo akaondoka katikati yao. ³⁴Lakini baadhi yao wakaungana naye wakaamini. Kati yao alikuwepo Dionisio, Mwareopago na mwanamke mmoja aliyeitwa Damari na wengine wengi.

Paulo Huko Korintho

18 Baada ya haya, Paulo akaondoka Athene akaenda Korintho. ²Huko akakutana na Myahudi mmoja jina lake Akila, mwenyeji wa Ponto, ambaye alikuwa amewasili karibuni kutoka Italia pamoja na mkewe Prisila, kwa sababu Mfalme Klaudio alikuwa ameamuru Wayahudi wote waondoke Rumi. Paulo akaenda kuwaona. ³Naye kwa kuwa alikuwa mtengeneza mahema kama wao, akakaa na kufanya kazi pamoja nao. ⁴Kila Sabato Paulo alikuwa akihojiana nao akijitahidi kuwavuta Wayahudi na Wayunani.

⁵Sila na Timotheo walipowasili kutoka Mekodonia, walimkuta Paulo akiwa amejitolea muda wake wote katika kuhubiri, akiwashuhudia Wayahudi kwamba Yesu ndiye Kristo. ⁶Wayahudi walipompinga Paulo na kukufuru,

Matendo ya Mitume

yeye aliyakung'uta mavazi yake, akawaambia, "Damu yenu na iwe juu ya vichwa vyenu! Mimi sina hatia, nimetimiza wajibu wangu. Kuanzia sasa nitawaendea watu Mataifa"

⁷Kisha akaondoka mle kwenye sinagogi, akaenda nyumbani kwa mtu mmoja jina lake Tito Yusto, aliyejkuwa mcha Mungu. Nyumba yake ilikuwa jirani na Sinagogi. ⁸Kiongozi wa hilo sinagogi, aliyeitwa Krispo, akamwamini Bwana pamoja na wote wa nyumbani mwake, nao Wakorintho wengi waliomsikia Paulo wakaamini na kubatizwa.

⁹Usiku mmoja Bwana akamwambia Paulo katika maono, "Usiogope, lakini endelea kusema wala usinyamaze, ¹⁰kwa maana mimi niko pamoja nawe, wala hakuna mtu ye yote atakayeweza kukushambulia ili kukudhuru, kwa kuwa kuna wengi katika mji huu amba ni watu wangu." ¹¹Hivyo Paulo akakaa huko kwa muda wa mwaka mmoja na nusu, akifundisha neno la Mungu mionganini mwao.

¹²Lakini wakati Galio alipokuwa msaidizi wa mwakilishi wa mtawala huko Akaya, Wayahudi waliungana kumshambulia Paulo, wakamkamata na kumpeleka mahakamani. ¹³Wakamshitaki wakisema, "Mtu huyu anawashawishi watu wamwabudu Mungu kinyume cha sheria."

¹⁴Mara Paulo alipotaka kujitetea, Galio akawaambia Wayahudi, "Kama ninyi Wayahudi mlikuwa mkilalamika kuhusu makosa makubwa ya uhalifu ingekuwa haki kwangu kuwasikiliza. ¹⁵Lakini kwa kuwa linahusu maneno, majina na sheria yenu, amueni ninyi wenyewe. Mimi sitakuwa mwamuzi wa mambo haya." ¹⁶Akawafukuza kutoka mahakamani. ¹⁷Ndipo wote wakamkamata Sosthene, kiongozi wa sinagogi, wakampiga mbele ya mahakama, lakini Galio hakujali hata mojawapo ya mambo haya.

Paulo Arudi Antioquia

¹⁸Baada ya kukaa huko Korintho kwa muda, Paulo akaagana na wale ndugu walioamini akasafiri kwa njia ya bahari kwenda Shamu akiwa amefuatana na Prisila na Akila. Walipofika Kenkrea Paulo alinyoa nywele zake kwa kuwa alikuwa ameweka nadhiri. ¹⁹Walipofika Efeso Paulo aliwaacha Prisila na Akila huko, lakini kwanza yeye mwenyewe akaingia kwenye sinagogi akawa anajadiliana na Wayahudi. ²⁰Walipomwomba akae nao kwa muda mrefu zaidi hakukubali, ²¹lakini alipokuwa

akiondoka, akaahidi, "Nitarudi kama Mungu akipenda." Kisha akasafiri kwa njia ya bahari kutoka Efeso. ²²Alitia nanga Kaisaria kwenda Yerusalem na kulisalimu kanisa, kisha akaenda Antioquia.

²³Baada ya kukaa huko kwa muda, akaondoka na kwenda kutoka sehemu moja hadi nyingine huko Galatia na Frigia, akiwaimarisha wanafunzi wote.

Huduma Ya Apolo Huko Efeso Na Korintho

²⁴Basi akaja Efeso Myahudi mmoja, jina lake Apolo, mwenyeji wa Aleksandria. Yeye alikuwa mtu mwenye uwezo mkubwa wa kunena, pia alikuwa hodari katika maandiko. ²⁵Alikuwa amefundishwa katika njia ya Bwana, naye alikuwa na bidii katika roho, naye alifundisha kwa usahihi juu ya Yesu, ingawa alijua tu ubatizo wa Yohana. ²⁶Apolo alianza kunena kwa ujasiri mkubwa katika sinagogi, Lakini Prisila na Akila walipomsikia walimchukua kando na kumweleza njia ya Mungu kwa ufusaha zaidi.

²⁷Naye Apolo alipotaka kwenda Akaya, ndugu wa Efeso walimtia moyo wakampa barua ya kumtambulisha kwa ndugu wa huko. Alipofika huko aliwasaidia sana wale watu amba kwa neema ya Mungu walikuwa wameamini, ²⁸kwa maana kwa uwezo mkubwa aliwakanusha hadharani Wayahudi, waliokuwa wakipinga akionyesha kwa njia ya maandiko kwamba Yesu ndiye Kristo.

Paulo Huko Efeso

19 Wakati Apolo akiwa huko Korintho, Paulo alisafiri sehemu za bara, akafika Efeso. Huko akawakuta wanafunzi kadhaa, ²akawauliza, "Je, mlipokea Roho Mtakatifu mlipoamini?"

Wakajibu, "Hapana, hata hatukusikia kuwa kuna Roho Mtakatifu." ³Ndipo Paulo akawauliza, "Je, mlipatizwa kwa ubatizo gani?" Wakajibu, "Kwa ubatizo wa Yohana."

⁴Paulo akasema, "Ubatizo wa Yohana ulikuwa wa toba, aliaambia watu wamwamini yeye atakayekuja baada yake, yaani, Yesu."

⁵Waliposikia haya, wakabatizwa katika jina la Yesu. ⁶Paulo alipoweka mikono yake juu yao, Roho Mtakatifu akawashukia, nao wakanena kwa lugha mpya na kutabiri. ⁷Idadi yao ilikuwa wapata wanaume kumi na wawili.

⁸Paulo akaingia katika sinagogi na kunena humo kwa ujasiri kwa muda wa miezi mitatu,

Matendo ya Mitume

akawa na majadiliano ya kuwafanya watu waamini mambo yanayohusu Ufalme wa Mungu. ⁹Lakini baadhi yao kwa ukaidi walipokataa kuamini na kukashifu ujumbe wake mbele ya umati wa watu, Paulo aliachana nao, akawachukua wanafunzi na kuhojiana nao kila siku katika darasa la mtu mmoja aitwaye Tirano. ¹⁰Jambo hili likaendelea kwa muda wa miaka miwili, kiasi kwamba Wayahudi na Wayunani wote walioishi huko Asia wakawa wamesikia neno la Bwana.

Wana Wa Skewa Wajaribu Kutoa Pepo Mchafu

¹¹Mungu akafanya miujiza mingi isiyo ya kawaida kwa mkono wa Paulo, ¹²kwamba lesu au vitambaa vilivyokuwa vimegusa mwili wa Paulo viliwekwa juu ya wagonjwa, nao wakapona magonjwa yao na pepo wachafu wakawatoka.

¹³Basi baadhi ya Wayahudi wenyewe kutangatanga huku na huko wakitoa pepo wachafu wakajaribu kutumia jina la Yesu juu ya wale wenyewe pepo, walikuwa wakisema, "Kwa jina la Yesu, yule anayehubiriwa na Paulo, nakuamuru utoke." ¹⁴Palikuwa na wana saba wa mtu mmoja Myahudi jina lake Skewa, aliye kuwa kiongozi wa makuhani, ambao walikuwa wanafanya hivyo. ¹⁵Lakini pepo mchafu akawajibu, "Yesu namjua na Paulo pia namjua, lakini ninyi ni nani?" ¹⁶Kisha yule mtu aliye kuwa na pepo mchafu akawarukia, akawashambulia vikali, akawashinda nguvu wote, wakatoka ndani ya ile nyumba wakikimbia wakiwa uchi na wenyewe majeraha.

¹⁷Habari hii ikajulikana na Wayahudi wote na Wayunani waliokaa Efeso, hofu ikawajaa wote, nalo jina la Bwana Yesu likaheshimiwa sana. ¹⁸Wengi wa wale waliokuwa wameamini wakati huu wakaja na kutubu kuhusu matendo yao maovu waziwazi. ¹⁹Idadi kubwa ya wale waliofanya mambo ya uganga wakaleta vitabu vyao na kuviteketeza kwa moto hadharani. Walipofanya hesabu ya thamani ya vitabu vilivyoteketezwa ilikuwa drakamu 50,000^a za fedha. ²⁰Hivyo neno la Bwana likaenea sana na kuwa na nguvu.

Ghasia Huko Efeso

²¹Baada ya mambo haya kutukia, Paulo akakusudia rohoni kwenda Yerusalem kwa

kupitia Makedonia na Akaya. Akasema, "Baada ya kufika huko, yanipasa pia kwenda Rumi." ²²Hivyo akatuma wasaidizi wake wawili, Timotheo na Erasto, waende Makedonia, wakati yeye mwenyewe alibaki kwa muda kidogo huko Asia.

²³Wakati huo huo pakatokea dhiki kubwa kwa sababu ya Njia ile ya Bwana. ²⁴Mtu mmoja jina lake Demetrio mfua fedha aliye kuwa akitengeneza vihekalu vya fedha vya Artemi na kuwapatia mafundi wake biashara kubwa, ²⁵aliwaita pamoja watu wengine waliofanya kazi ya ufundi kama yake na kusema, "Enyi watu, mnajua ya kuwa utajiri wetu unatokana na biashara hii?" ²⁶Pia ninyi mmeona na kusikia jinsi ambavyo si huku Efeso peke yake lakini ni karibu Asia yote huyu Paulo amewashawishi na kuvuta idadi kubwa ya watu kwa kusema kuwa miungu iliyotengenezwa na watu si miungu. ²⁷Kwa hiyo kuna hatari si kwa kazi yetu kudharauliwa tu, bali pia hata hekalu la mungu mke Artemi, aliye mkuu, anayeabudiwa Asia yote na ulimwengu wote, litakuwa limepokonywa fahari yake ya kiungu."

²⁸Waliposikia maneno haya, wakaghadhhabika wakaanza kupiga kelele, "Artemi wa Efeso ni mkuu!" ²⁹Mara mji wote ukajaa ghasia, watu wakakimbilia katika ukumbi wa michezo kama mtu mmoja, wakawakamata Gayo na Aristarko, watu wa Makedonia waliokuwa wakisafiri pamoja na Paulo. ³⁰Paulo akataka kuingia katikati ya umati wa watu lakini wanafunzi hawakumruhusu. ³¹Hata baadhi ya viongozi wa sehemu ile, waliokuwa rafiki zake Paulo, wakatuma watu wakitamani asiingie katika ule ukumbi.

³²Baadhi ya watu walikuwa wakilia hivi na wengine vile. Idadi kubwa ya watu hawakujua hata ni kwa nini walikuwa wamekusanyika huko.

³³Wayahudi wakamsimamisha Aleksanda mbele na baadhi ya watu kwenye ule umati wakampa maelekezo. ³⁴Lakini walitambua kwamba alikuwa Myahudi, wote wakapiga kelele kwa sauti moja kwa karibu muda wa saa mbili, wakisema, "Artemi wa Efeso ni mkuu!"

³⁵Baadaye karani wa mji akaunyamazisha ule umati wa watu na kusema, "Enyi watu wa Efeso, je, ulimwengu wote haujui ya kuwa mji wa Efeso ndio unaotunza hekalu la Artemi aliye mkuu na ile sanamu yake iliyoanguka kutoka mbinguni? ³⁶Kwa hiyo, kwa kuwa mambo haya hayakanushiki, inawapasa mnyamaze na wala msifanye lo lote kwa haraka. ³⁷Kwa kuwa

^{a19} Drakamu ilikuwa ni sarafu ya fedha, thamani yake sawa na mshahara wa siku moja.

mmewaleta hawa watu hapa, ingawa hawajaiba hekaluni wala kumkufuru huyu mungu wetu wa kike. ³⁸Basi, ikiwa Demetrio na mafundi wenzake wana jambo zito dhidi ya mtu ye yote, mahakama ziko wazi na wasaidizi wa mwakilishi wa mtawala wapo. Wanaweza kufungua mashtaka. ³⁹Lakini kama kuna jambo jingine lo lote zaidi mnalotaka kulileta, itabidi lisuluhishwe katika kusanyiko halali. ⁴⁰Kama ilivyo sasa, tuko hatarini kushtakiwa kwa kufanya ghasia kwa sababu ya tukio la leo. Kwa kuwa hakuna sababu tutakayoweza kutoa kuhalalisha msukosuko huu." ⁴¹Baada ya kusema haya akavunja mukutano.

Paulo Apita Makedonia Na Uyunani

20 Baada ya kumalizika kwa zile ghasia, Paulo aliwaita wanafunzi pamoja akawatia moyo, akawaaga, akaanza safari kwenda Makedonia. ²Alipita katika sehemu zote, akinena na watu maneno mengi ya kuwatia moyo, ndipo hatimaye akawasili Uyunani, ³ambako alikaa kwa muda wa miezi mitatu. Alipokuwa anakaribia kuanza safari kwa njia ya bahari kwenda Shamu, kwa sababu Wayahudi walikuwa wamefanya shauri baya dhidi yake, hivyo aliamua kurudi kwa kupitia njia ya Makedonia. ⁴Paulo alikuwa amefuatana na Sopatro mwana wa Piro, Mberoya, Aristarko na Sekundo kutoka Thesalonike na Gayo, mtu wa Derbe, Timotheo pamoja na Tikiko na Trofimo kutoka sehemu ya Asia. ⁵Hawa watu walitutangulia wakaenda kutungojea Troa. ⁶Lakini sisi tukasafiri kwa njia ya bahari kwa siku tano kutoka Filipi baada ya siku za Siku kuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, nasi tukaungana na wengine huko Troa, ambako tulikaa kwa siku saba.

Eutiko Afufuliwa Huko Troa

⁷Siku ya kwanza ya juma tulikutana pamoja kwa ajili ya kumega mkate. Paulo akaongea na watu, naye kwa kuwa alikuwa amekusudia kuondoka kesho yake, aliendelea kuongea mpaka usiku wa manane. ⁸Kwenye chumba cha ghorofani walikokuwa wamekutania kilikuwa na taa nyangi. ⁹Kijana mmoja jina lake Eutiko, aliyejikuwa amekaa dirishani, wakati Paulo alipokuwa akiendelea kuhubiri kwa muda mrefu, alipatwa na usingizi mzito, akaanguka kutoka ghorofa ya tatu, wakamwinua akiwa amekufa. ¹⁰Paulo akashuka chini, akajitupa juu ya yule kijana na kumkumbatia, akasema, "Msishtuke,

uzima wake bado umo ndani yake." ¹¹Kisha Paulo akapanda tena ghorofani, akamega mkate na kula. Baada ya kuongea mpaka mapambazuko, akaondoka. ¹²Watu wakamrudisha yule kijana nyumbani akiwa hai nao wakafrijika sana.

Paulo Awaaga Wazee Wa Efeso

¹³Tulilingia melini tukasafiri kwa njia ya bahari mpaka Aso ambako ndiko tungempakia Paulo, ndivyo alivyopanga maana alitaka kufika huko kupitia nchi kavu. ¹⁴Alipotukuta huko Aso, tulimpakia melini tukasafiri wote mpaka Mtilene. ¹⁵Kutoka huko tuliendelea kwa njia ya bahari na kesho yake tukafika mahali panapokabili Kio. Siku iliyofuata tukavuka kwenda Samo na kesho yake tukawasili Mileto. ¹⁶Paulo alikuwa ameamua tusipitie Efeso ili asitumie muda mwingi huko sehemu za Asia, kwa sababu alikuwa anatamani kufika Yerusalem kama ikiwezekana kabla ya siku ya Pentekoste.

¹⁷Paulo akiwa Mileto, akatuma ujumbe kwenda Efeso kuwaita wazee wa kanisa waje wakutane naye. ¹⁸Walipofika akawaambia, "Ninyi wenyewe mnajua jinsi nilivyoishi katikati yenu muda wote tangu siku ya kwanza nilipokanya hapa Asia. ¹⁹Nilimtumikia Bwana kwa unyenyekevu wote na kwa machozi nikivumilia taabu na mapingamizi yaliyonipata kutokana na hila za Wayahudi. ²⁰Mnajua kwamba sikusita kuhubiri jambo lo lote ambalo lingekuwa la kuwafaa ninyi lakini nilifundisha hadharani na nyumba kwa nyumba. ²¹Kama nilivowashuhudia Wayahudi na Wayunani kwamba inawapasa kumgeukia Mungu kwa kutubu dhambi na kumwamini Bwana wetu Yesu Kristo.

²²Nami sasa nimesukumwa na Roho ninakwenda Yerusalem wala sijui ni nini kitakachonipata huko. ²³Illa ninachojua tu ni kwamba Roho Mtakatifu amenionya kuwa vifungo na mateso vinaningoja. ²⁴Lakini siyahesabu maisha yangu kuwa ya thamani kwangu, kama kuyamaliza mashindano na kukamilisha ile kazi Bwana Yesu aliyonipa, yaani, kazi ya kuishuhudia injili ya neema ya Mungu.

²⁵Nami sasa najua ya kuwa hakuna hata mmoja mionganii mwenu ninyi ambaye nimemhubiria Ufalme wa Mungu katika kwenda kwangu huko na huko, atakayeniona uso tena. ²⁶Kwa hiyo nawaambieni leo hii kwamba sina hatia ya damu ya mtu awaye yote. ²⁷Kwa kuwa

Matendo ya Mitume

sikusita kuwatangazia mapenzi yote ya Mungu. ²⁸Jilindeni nafsi zenu na mlilinde lile kundi lote ambalo Roho Mtakatifu amewaweka ninyi kuwa waangalizi wake. Lichungeni kanisa lake Mungu alilolinunua kwa damu yake mwenyewe. ²⁹Najua kwamba baada ya kuondoka, mbwa mwitu wakali watakuja katikati yenu ambao hawatalihurumia kundi. ³⁰Hata kutoka mionganoni mwenu wenyewe watainuka watu na kupotosha kweli ili wawavute wanafunzi wawafuate. ³¹Hivyo jilindeni! Kumbukeni kwamba kwa miaka mitatu sikuacha kamwe kuwaonya, kila mmoja kwa machozi usiku na mchana.

³²Sasa nawakabidhi kwa Mungu na kwa neno la neema yake, linaloweza kuwajenga na kuwapa ninyi urithi mionganoni mwa wote ambao wametakaswa. ³³Sikutamani fedha wala dhahabu wala nguo ya mtu ye yote. ³⁴Ninyi wenyewe mnajua kwamba mikono yangu hii imetumika kwa mahitaji yangu na ya wale waliokuwa pamoja nami. ³⁵Katika kila jambo nililofanya, nimewaonyesha kwamba kwa njia hii ya kufanya kazi kwa bidii imetupasa kuwasaidia wadhaifu, mkikumbuka maneno ya Bwana Yesu mwenyewe jinsi alivyosema, 'Ni baraka zaidi, kutoa kuliko kupokea.'

³⁶Paulo alipomaliza kusema haya akapiga magoti pamoja nao wote akaomba. ³⁷Wote wakalia, wakamkumbatia Paulo na kumbusu, ³⁸Kilichowahuzunisha zaidi ni kwa sababu ya yale maneno aliyosema kwamba kamwe hawatauona uso wake tena. Wakaenda naye mpaka kwenye meli.

Safari Ya Tatu Ya Paulo Paulo Aenda Yerusalemu

21 Tulipokwisha kujitenga nao na kuanza safari kwa njia ya bahari moja kwa moja mpaka Kosi. Siku ya pili yake tukafika Rodo na kutoka huko tukaenda Patara. ²Hapo tukapata meli iliyokuwa inavuka kwenda Foinike tukapanda tukasafiri nayo. ³Tulipokiona kisiwa cha Kipro, tukakizunguka tukakiacha upande weti wa kushoto, tukasafiri mpaka Shamu, tukatia nanga katika bandari ya Tiro ambapo meli yetu ilikuwa ipakue shehena yake. ⁴Baada ya kuwatafuta wanafunzi wa huko, tukakaa nao kwa siku saba. Wale wanafunzi wakiongozwa na Roho walimwambia Paulo asiende Yerusalemu. ⁵Lakini muda wetu ulipokwisha, tukaondoka tukaendelea na safari yetu. Wale wanafunzi pamoja na wake zao na watoto walitusindikiza hadi nje ya mji. Wote tukapiga

magoti pale pwani tukaomba. ⁶Baada ya kuagana, tulipanda melini, nao wakarudi majumbani mwao.

⁷Tukaendelea na safari yetu toka Tiro tukafika Tolemai, tukawasalimu wanafunzi wa huko tukakaa nao kwa siku moja. ⁸Siku iliyofuata tukaondoka, tukafika Kaisaria. Huko tukaenda nyumbani kwa Mwinjillisti mmoja jina lake Filipo, aliyejikuwa mmoja wa wale watu saba waliochaguliwa kule Yerusalemu, tukakaa kwake. ⁹Filipo alikuwa na binti wanne mabikira ambao walikuwa wanatoa unabii.

¹⁰Baada ya kukaa kwa siku kadhaa, akatelemka nabii mmoja kutoka Uyahudi jina lake Agabo. ¹¹Alipotufikia akachukua mshipi wa Paulo akajifunga, akautumia kufunga mikono na miguu yake mwenyewe akasema, "Roho Mtakatifu anasema: 'Hivi ndivyo Wayahudi wa Yerusalemu watakavyomfunga mwenye mshipi huu na kumkabidhi kwa watu Mataifa.' "

¹²Tuliposika maneno haya sisi na ndugu wengine tukamsihi Paulo asiende Yerusalemu. ¹³Lakini Paulo akajibu, "Kwa nini mnalia na kunivunja moyo? Mimi niko tayari si kufungwa tu, bali hata kufa huko Yerusalemu kwa ajili ya jina la Bwana Yesu." ¹⁴Alipokuwa hashawishiki, tukaacha kumsihi, tukasema, "Mapenzi ya Bwana na yatendeke."

¹⁵Baada ya haya, tukajiandaa, tukaondoka kwenda Yerusalemu. ¹⁶Baadhi ya wanafunzi kutoka Kaisaria wakafuatana nasi na kutupeleka nyumbani kwa Mnasoni, ambaye tungekaa kwake. Yeye alikuwa mtu wa Kipro, mmoja wa wanafunzi wa zamani.

Paulo Awasili Yerusalemu

¹⁷Tulipofika Yerusalemu ndugu wakatukaribisha kwa furaha. ¹⁸Kesho yake Paulo pamoja na wengine wetu tulikwenda kumwona Yakobo na wazee wote wa kanisa walikuwepo. ¹⁹Baada ya kuwasalimu, Paulo akatoa taarifa kamili ya mambo yote ambayo Mungu alikuwa amefanya mionganoni mwa watu Mataifa kwa kupidia huduma yake.

²⁰Baada ya kusikia mambo haya wakamwadhimisha Mungu. Ndipo wakamwambia Paulo, "Ndugu, unaona, kuna elfu nyingi za Wayahudi walioamini, nao wote wana bidii kwa ajili ya sheria. ²¹Lakini wameambiwa habari zako kwamba unafundisha Wayahudi wote waishio mionganoni mwa watu Mataifa kumkataa Mose na kwamba unawaambia wasiwatahiri watoto wao wala

Matendo ya Mitume

kufuata desturi. ²²Sasa tufanyeje? Bila shaka watasikia kwamba umekuja Yerusalem. ²³Kwa hiyo fanya lile tumalokuambia. Tunao watu wane hapa ambao wameweka nadhiri. ²⁴Junge na watu hawa, mfanye utaratibu wa ibada ya kujitakasa pamoja nao na ulipe gharama ili wanyoe nywele zao. Kwa njia hii kila mtu atafahamu ya kuwa mabo waliyosikia si ya kweli na kwamba wewe unaishika sheria. ²⁵Lakini kuhusu wale watu Mataifa waliomini tumewaandikia uamuzi wetu kwamba wajitenge na kitu cho chote kilichotolewa sadaka kwa sanamu na damu au kula nyama ya mnyama aliyeuawa kwa kunyongwa, tena wajitenge na usherati.

²⁶Ndipo kesho yake Paulo akawachukua wale watu na akajitakasa pamoja nao. Akaingia ndani ya hekalu ili akatoe taarifa ya tarehe ambayo siku zao za utakaso zingemalizika na sadaka ingetolewa kwa ajili ya kila mmoja wao.

Paulo Akamatwa

²⁷Zile siku saba zilipokaribia kumalizika, baadhi ya Wayahudi kutoka sehemu za Asia waliokuwa wamemwona Paulo ndani ya hekalu, wakachocea umati wote wa watu wakamkamata. ²⁸Wakapiga kelele wakasema, "Waisraeli wenzetu, tusaidieni! Huyu ndiyе yule mtu anayefundisha kila mtu na kila mahali dhidi ya watu wetu, sheria zetu na hata hekalu hili. Zaidi ya hayo amewaleta Wayunani ndani ya hekalu na kupanajisi mahali hapa patakatifu." ²⁹(Walikuwa wamemwona Trofimo, mwenyeji wa Efeso, akiwa mjini pamoja na Pualo wakadhani kuwa Paulo alikuwa amemwingiza Hekaluni.)

³⁰Mji wote ukataharuki, watu wakaja wakikimbia kutoka pande zote wakamkamata Paulo, wakamburuta kutoka mle hekaluni. Milango ya hekalu ikafungwa. ³¹Walipokuwa wakitaka kumwua, habari zikamfikia jemadari wa jeshi la askari wa Kirumi kwamba mji wa Yerusalem wote ulikuwa katika machafuko. ³²Mara yule jemadari akachukua maafisa wengine wa jeshi pamoja na maaskari wakakimbia kwenye ile ghasia, wale watu waliokuwa wakifanya ghasia walipomwona yule jemadari na askari wakija, wakaacha kumpiga Paulo.

³³Yule jemadari akaja, kumkamata Paulo akaamuru afungwe kwa minyororo miwili. Akauliza yeche ni nani na alikuwa amefanya nini. ³⁴Baadhi ya watu katika ule umati wakapiga kelele, hawa wakisema hili na wengine

wakisema lile. Yule jemadari alipoona kuwa hawezi kupata hakika ya habari kwa sababu ya zile kelele, akaamuru Paulo apelekwe katika ngome ya jeshi. ³⁵Paulo alipofika penye ngazi, ilibidi maaskari wambebe juu juu kwa sababu fujo za ule umati wa watu zilikuwa kubwa. ³⁶Ule umati ulikuwa ukifuata uliendelea kupiga kelele wakisema, "Mwondoe huyu!"

Paulo Anajitetea

³⁷Mara tu Paulo alipokaribia kuingizwa kwenye ngome ya jeshi, akamwambia yule jemadari, "Je, naweza kukuambia jambo moja?"

Yule jemadari akamjibu, "Je, unajua Kiyunani?"

³⁸Je, wewe si yule Mmisri ambaye siku hizi za karibuni alianzisha uasi akaongoza kundi la magaidi elfu nne wenye silaha jangwani?"

³⁹Paulo akajibu, "Mimi ni Myahudi, mzaliwa wa Tarso, huko Kilikia, raia wa mji usiokuwa wa kawaida. Tafadhali niruhusu nizungumze na hawa watu."

⁴⁰Akiisha kupata ruhusa ya yule jemadari, Paulo akasimama penye ngazi akawapungia watu mkono ili wanyamaze. Wote waliponyamaza kimya, Paulo akazungumza nao kwa lugha ya Kiebrania, akasema:

Ushuhuda Wa Paulo Kwa Wayahudi Wa Yerusalem

22 "Ndugu zangu na baba zangu, sikilizeni utetezi wangu."

²Waliposikia akisema kwa lugha ya Kiebrania, wakanyamaza kimya kabisa.

Ndipo Paulo akasema, ³"Mimi ni Myahudi, nileyezaliwa Tarso huko Kilikia, lakini nimelelewa hapa penye mji huu, miguuni mwa Gamalieli. Nilifundishwa kikamilifu katika sheria ya baba zetu, nikiwa mwenye juhudhi kwa ajili ya Mungu kama kila mmoja wenu alivyo leo. ⁴Niliwatesa watu wa Njia hii hadi kufa, nikiwakamata, waume kwa wake na kuwatupa gerezani. ⁵Kama kuhani mkuu na baraza zima la wazee wanavyoweza kushuhudia kuhusu mimi. Hata nilipokea barua kutoka kwao kwenda kwa wale wa Dameski, nami nikaenda huko ili kuwaleta watu hawa Yerusalem kama wafungwa ili waadhibiwe.

Paulo Aeleza Juu ya Kuongoka Kwake

⁶"Nilipokuwa njiani kuelekea Dameski, yapata saa sita mchana, ghafula nuru kubwa kutoka mbinguni ikanimulika kote kote.

Matendo ya Mitume

⁷Nikaanguka chini, nikasikia sauti ikiniambia, 'Sauli, Sauli, Mbona unanitesa?'

⁸Nikajibu, " 'Wewe ni nani Bwana?'

Naye akaniambia, " 'Mimi ni Yesu wa Nazareti unayenitesa.' ⁹Basi wale watu waliokuwa pamoja nami waliiiona ile nuru, lakini hawakuisikia ile sauti ya yule aliye kwa akisema nami.

¹⁰Nikauliza, " 'Nifanye nini Bwana?'

Naye Bwana akaniambia, " 'Inuka uingie Dameski, huko utaambiwa mambo yote yakupasayo kufanya.' ¹¹Kwa kuwa nilikuwa siwezi kuona mng'ao wa ile nuru, wenzangu wakanishika mkono wakaniongoza kuingia Dameski.

¹²Mtu mmoja Mcha Mungu, jina lake Anania alikuja kuniona, aliyesheka sana sheria zetu, na ambaye aliheshimiwa sana na Wayahudi waliokuwa wakiishi huko Dameski, ¹³alisimama karibu nami akasema, 'Ndugu Sauli, upate kuona tena!' saa ile ile nikapata kuona tena, nami nikaweza kumwona.

¹⁴Akasema, 'Mungu wa baba zetu amekuchagua wewe ili ujue mapenzi yake, umwone ye ye Aliye Mwenye Haki na upate kusikia maneno kutoka kinywani mwake. ¹⁵Kwa kuwa utakuwa shahidi wake kwa watu kuhusu kile ulichokiona na kukisikia. ¹⁶Sasa basi, mbona unakawia? Inuka, ukabatizwe na dhambi zako zikasafishwe, ukiliita jina lake.'

Paulo Atumwa Kwa Watu Mataifa

¹⁷Baada ya kurudi Yerusalem, wakati nikiwa ninaomba hekaluni, nilipatwa na usingizi mzito ¹⁸nikamwona Yesu akiniambia, 'Harakisha utoke Yerusalem upesi, maana hawataukubali ushuhuda wako kunihusu mimi.'

¹⁹Nami nikasema, 'Bwana, wao wenyewe wanajua jinsi nilivyokwenda kwenye kila sinagogi ili kuwatia gerezani na kuwapiga wale waliokuamini. ²⁰Wakati damu ya shahidi wako Stefano ilipomwagwa, mimi mwenyewe nilikuwa nimesimama kando, nikikubaliana na kitendo hicho na kutunza mavazi ya wale waliomwua'.

²¹Ndipo Bwana akaniambia, 'Nenda, kwa maana nitakutuma mbali, kwa watu Mataifa.'

Paulo Na Jemadari Wa Kirumi

²²Ule umati wa watu wakamsikiliza Paulo mpaka aliposema neno hilo, ndipo wakapaza sauti zao na kupiga kelele wakisema, "Mwondoeni duniani, hafai kuish!"

²³Wakati walipokuwa wakipiga na kutupa

mavazi yao huku wakirusha mavumbi juu hewani, ²⁴yule jemadari akaamuru Paulo aingizwe kwenye ngome. Akaelekeza kwamba achapwe viboko na aulizwe ili kujuwa kwa nini watu walikuwa wanampigia kelele namna hiyo. ²⁵Lakini walipokwisha kumfunga kwa kamba za ngozi ili wamchape viboko, Paulo akamwambia kiongozi wa maaskari aliye kwa amesimama pale karibu naye, "Je, ni halali kwenu kwa mujibu wa sheria kumchapa mtu ambaye ni raia wa Rumi hata kabla hajapatikana na hatia?"

²⁶Yule askari aliposikia maneno haya, alimwendea yule jemadari na kumwambia, "Unataka kufanya nini? Kwa maana huyu mtu ni raia wa Rumi."

²⁷Yule jemadari akaja akamwuliza Paulo, "Niambie, wewe ni raia wa Rumi?"

Paulo akajibu, "Naam, hakika ndiyo."

²⁸Ndipo yule jemadari akasema, "Mimi ilinigharimu kiasi kikubwa cha fedha kupata uraia wangu."

Paulo akasema "Lakini mimi ni raia wa Rumi kwa kuzaliwa."

²⁹Mara wale waliokuwa wanataka kumhoji wakajiondoa haraka na yule jemadari akaingiwa na hofu, alipotambua ya kuwa amemfunga Paulo, ambaye ni raia wa Rumi kwa minyororo.

Paulo Apelekwa Mbele Ya Baraza

³⁰Kesho yake, kwa kuwa yule Jemadari alitaka kujuwa hakika kwa nini Paulo alikuwa anashutumiwa na Wayahudi, alimfunga na kuwaagiza viongozi wa makuhani na baraza lote likutane. Kisha akamleta Paulo akamsimamisha mbele yao.

23 Paulo akawakazia macho wale wajumbe wa baraza, akasema, "Ndugu zangu, nimetimiza wajibu wangu kwa Mungu kwa dhamiri safi kabisa hadi leo." ²Kwa ajili ya jambo hili Kuhani Mkuu Anania akaamuru wale waliokuwa karibu na Paulo wampige kofi kinywani. ³Ndipo Paulo akamwambia, "Mungu atakupiga wewe, ewe ukuta uliopakwa chokaa! Wewe umeketi hapo ili kunihukumu kwa mujibu wa sheria, lakini wewe mwenyewe unakiuka sheria kwa kuamuru kwamba nipigwe kinyume cha sheria!"

⁴Wale watu waliokuwa wamesimama karibu na Paulo wakamwambia, "Je, wewe wathubutu kumtukuna Kuhani Mkuu wa Mungu?"

⁵Paulo akajibu, "Ndugu zangu, sikujua kwamba ye ye alikuwa Kuhani Mkuu. Kwa maana imeandikwa, 'Usimnene mabaya

Matendo ya Mitume

kiongozi wa watu wako.'"

"⁶Paulo alipotambua ya kuwa baadhi yao walikuwa Masadukayo na wengine ni Mafarisayo, akapaza sauti kwenye baraza, "Ndugu zangu, mimi ni Farisayo, mwana Farisayo. Hapa nimeshtakiwa kuhusu tumaini langu katika ufufuo wa wafu." ⁷Aliposema haya, farakano likaanza kati ya Mafarisayo na Masadukayo na baraza lote likagawanyika. ⁸(Kwa maana Masadukayo wanasema kwamba hakuna ufufuo, wala hakuna malaika au roho, lakini Mafarisayo wanaamini haya yote.)

⁹Kukawa na ghasia kubwa, nao baadhi ya walimu wa sheria ambao ni Mafarisayo, wakasimama wakapinga kwa nguvu wakisema, "Hatuoni kosa lo lote la mtu huyu! Huenda ikawa roho au malaika amezungumza naye" ¹⁰Ugomvi ukawa mkubwa kiasi kwamba yule jemadari akahofu kuwa wangemraru Paulo vipande vipande, akaamuru vikosi vyta askari vishuke na kumwondo Paulo katikati yao kwa nguvu na kumleta ndani ya ngome ya jeshi.

¹¹Usiku uliofuta, Bwana akasimama karibu naye akamwambia, "Jipe moyo! Kama vile ulivyonishuhudia hapa Yerusalem, hivyo imekupasa kunishuhudia huko Rumi pia."

Hila Za Kumwua Paulo

¹²Kulipopambazuka Wayahudi wakafanya shauri pamoja na kujifunga kwa kiapo kwamba hawatakula wala kunywa mpaka wamemwua Paulo. ¹³Waliofanya mpango huo walikuwa zaidi ya watu arobaini. ¹⁴Wakawaendea viongozi wa makuhani na wazee na kusema, "Tumejifunga pamoja kwa kiapo kwamba hatutakula wala kunywa mpaka tumemwua Paulo. ¹⁵Hivyo basi, wewe pamoja na baraza, inawapasa mumjulisse kwa jemadari ili amteremshe Paulo kwenu, mjifanye kama mnataka kufanya uchunguzi wa kina zaidi wa shauri lake. Nasi tuko tayari kumwua kabla hajafika hapa."

¹⁶Lakini mtoto wa dada yake Paulo aliposikia juu ya shauri hilo baya, alikwenda kule kwenye ngome ya askari na kumweleza Paulo.

¹⁷Ndipo Paulo akamwita mmoja wa wakuu wa maaskari akamwambia, "Mpeleke huyu kijana kwa jemadari, analo jambo la kumweleza." ¹⁸Hivyo yule mkuu wa maaskari akampeleka yule kijana kwa jemadari akamwambia, "Paulo, yule mfungwa aliniita na kuniomba nimlete huyu kijana kwako, kwa sababu ana neno la kukueleza."

¹⁹Yule jemadari akamshika yule kijana

mkono, akampeleka kando na kumwuliza, "Unataka kuniambia nini?"

²⁰Yule kijana akasema, "Wayahudi wamekubaliana wakuombe umpeleke Paulo kwenye baraza lao kesho kwa kisingizio kwamba wanataka kufanya uchunguzi wa kina wa shauri lake. ²¹Lakini usishawishiwe nao kwa maana zaidi ya watu arobaini wanamvizia. Wamejifunga kwa kiapo kwamba hawatakula wala kunywa mpaka wamemwua Paulo. Sasa wako tayari, wanangoja idhini yako kwa ajili ya ombi lao."

²²Yule jemadari akamruhusu yule kijana aende na akamwonya, akisema, "Usimwambie mtu ye yote kwamba umenieleza habari hizi."

Paulo Ahamishiwa Kaisaria

²³Kisha yule jemadari akawaita wakuu wake wawili wa maaskari akawaambia, "Jiandaeni kuondoka saa tatu usiku huu kuelekea Kaisaria pamoja na askari 200, wapanda farasi 70 na watu 200 wenye mikuki. ²⁴Pia tayarisheni na farasi watakaotumiwa na Paulo, mumpeleke salama mpaka kwa mtawala Feliksi."

²⁵Kisha akaandika barua kwa Feliksi kama ifuatavyo:

²⁶Klaudio Lisia,

Kwa Mtawala, Mtukufu Feliksi, Salaam.

²⁷Mtu huyu alikamatwa na Wayahudi wakakaribia kumwua, lakini nikaja na vikosi vyangu vyta maaskari nikamwokoa kwa kuwa nilipata habari kwamba yeze ni raia wa Rumi. ²⁸Nilitaka kujua kwa nini walikuwa wanamshutumu, hivyo nikamleta mbele ya baraza lao. ²⁹Ndipo nikaona kuwa alikuwa anashutumiwa kwa mambo yanayohusu sheria yao, lakini hakuwa ameshtakiwa kwa jambo lo lote linalostahili kifo au kifungo. ³⁰Nilipoarifiwa kuwa kulikuwa na shauri baya dhidi ya mtu huyu, nilimtuma kwako mara, nikiwaagiza washtaki wake pia waeleze mbele yako mashtaka yao dhidi yake.

³¹Hivyo maaskari, kwa kufuata maelekezo walijopewa, wakamchukua Paulo wakati wa usiku na kumleta mpaka Antipatri. ³²Kesho yake wakawaacha wale wapanda farasi waendelee na safari wakiwa na Paulo, wakati wao walirudi kwenye ngome ya maaskari. ³³Walipofika

Kaisaria kumpa mtawala ile barua, walimkabidhi pia Paulo kwake.³⁴ Mtawala alipokwisha kuisoma ile barua alimwuliza Paulo kwamba alikuwa mtu wa jimbo gani. Alipojua kuwa anatoka Kilikia,³⁵ alisema, "Nitasiliza shauri lako washtaki wako watakapofika hapa." Kisha akaamuru Paulo awekwe chini ya ulinzi kwenye jumba la kifalme la Herode.

Mbele Ya Feliksi Huko Kaisaria

24 Baada ya siku tano, Kuhani Mkuu Anania akashuka akiwa amefuatana na baadhi ya wazee pamoja na mwanasheria mmoja aitwaye Tertulo, nao wakaleta mashtaka yao dhidi ya Paulo mbele ya mtawala. ² Paulo alipoitwa aingie ndani, Tertulo akaanza kutoa mashtaka akisema, "Mtukufu Feliksi, kwa muda mrefu tumefurahia amani na matengenezo mengi mazuri yamefanywa kwa ajili ya watu hawa kwa sababu ya upeo wako wa kuona mambo ya mbele." ³ Wakati wote na kila mahali, kwa namna yo yote, mtukufu sana Feliksi, tumeyapokea mambo haya yote kwa shukrani nyangi. ⁴ Lakini nisije nikakuchosha zaidi, ningkuomba kwa hisani yako utusikilize kwa kifupi.

⁵ "Tumemwona mtu huyu kuwa ni msumbu, anayechochea ghasia mionganoni mwa Wayahudi duniani pote. Yeye ndiye kiongozi wa dhehebu la Wanazareyo ⁶ na hata amejaribu kulinajisi hekalu, hivyo tukamkamata tukataka kumhukumu kufuatana na sheria zetu. ⁷ Lakini jemadari Lisia, alitujia na nguvu nyangi akamwondoa mikononi mwetu, ⁸ akaamuru washtaki wake waje mbele yako: ili kwa kumchunguza wewe mwenyewe unaweza kujua kutoka kwake mambo yote yale tunayomshtaki kwayo."

⁹ Pia wale Wayahudi wakaunga mkono wakithibitisha kuwa mashtaka yote haya ni kweli.

Paulo Ajitetea Mbele Ya Feliksi

¹⁰ Mtawala Feliksi alipompungia Paulo mkono ili ajitete, yeye akajibu, "Najua kwamba wewe umekuwa hakimu katika taifa hili kwa miaka mingi, hivyo natoa utetezi wangu kwa furaha. ¹¹ Unaweza kuhakikisha kwa urahisi kuwa hazijapita zaidi ya siku kumi na mbili tangu nilipopanda kwenda Yerusalem kuabudu. ¹² Hawa wanaonishtaki hawakunikuta nikibishana na mtu ye yote hekaluni au kuchochea umati wa watu katika sinagogi au

mahali pengine po pote mjini. ¹³ Wala hawawezi kabisa kukuthibitisha mashtaka haya wanayonishtaki kwayo. ¹⁴ Lakini, ninakubali kwamba mimi namwabudu Mungu wa baba zetu mfuasi wa 'Njia' ile ambayo wao wanaiita dhehebu. Ninaamini kila kitu kinachokubaliana na Sheria na kile kilichoandikwa katika Manabii, ¹⁵ nami ninalo tumaini kwa Mungu, ambalo hata wao wenyewe wanakubali kwamba kutakuwa na ufufuo wa wafu, kwa wote wenyewe haki na wasio na haki. ¹⁶ Kwa hiyo ninajitahidi siku zote kuwa na dhamiri safi mbele za Mungu na mbele za wanadamu.

¹⁷ Basi, baada ya kutokuwapo kwa miaka mingi nilikuja Yerusalem ili kuwaleteta watu wangu msaada kwa ajili ya maskini na kutoa dhabihu. ¹⁸ Nilikuwa nimeshatakawwa kwa taratibu za kiibada waliponikuta hekaluni nikifanya mambo haya. Hapakuwa na umati wa watu, pamoja nami wala aliyelesika kwenye fujo yo yote. ¹⁹ Lakini kulikuwa na baadhi ya Wayahudi kutoka Asia, ambao wangelazimika wawepo hapa mbele yako ili watoe mashtaka kama wanalo jambo lo lote dhidi yangu. ²⁰ Au, watu hawa walioko hapa waseme ni uhalifu gani walioniona nao waliponisimamisha mbele ya baraza, ²¹ isipokuwa ni kuhusu jambo hili moja nililopiga kelele mbele yao kwamba, 'Mimi nashtakiwa mbele yako leo kwa sababu ya ufufuo wa wafu.'

²² Basi Feliksi ambaye alikuwa anafahamu vizuri habari za Njia ile, akaahirisha shauri lile kwa maelezo yake akisema, "Wakati jemadari Lisia atakapoteremka huku, nitaamua shauri lako." ²³ Ndipo akaamuru mkuu wa maaskari amweke chini ya ulinzi lakini ampe uhuru na kuwaruhusu rafiki zake wamhudumie.

²⁴ Baada ya siku kadhaa Feliksi alipokuja pamoja na Drusila mkewe, ambaye alikuwa Myahudi, alituma aitiwe Paulo na kumsikiliza alipokuwa akinena juu ya imani katika Yesu Kristo. ²⁵ Naye Paulo alipokuwa akinena juu ya haki kuwa na kiasi na juu ya hukumu ijayo, Feliksi alilingwa na hofu na kusema, "Hiyo yatosha sasa! Wawea kuondoka. Nitakapokuwa na wasaa nitakuita." ²⁶ Wakati huo huo Feliksi alitazamia kwamba Paulo angempatia rushwa. Hivyo akawa anamwita mara kwa mara na kuzungumza naye.

²⁷ Baada ya miaka miwili kupita, Porkio Festo akaingia kwenye utawala mahali pa Feliksi, lakini kwa kuwa Feliksi alitaka kuwapendeza Wayahudi, akamwacha Paulo

gerezani.

Paulo Mbele Ya Festo

25 Siku tatu baada ya Festo kuwasili Kaisaria kuchukua wajibu wake mpya, alipanda kwenda Yerusalem, ²ambako viongozi wa makuhani na viongozi wa Wayahudi walikuja mbele yake na kuleta mashtaka yao dhidi ya Paulo. ³Wakamsihi sana Festo, kama upendeleo kwao, aamuru Paulo ahamishiwe Yerusalem, kwa kuwa walikuwa wanaandaa kumvizia ili wamwue akiwa njiani. ⁴Festo akawajibu, "Paulo amezuiliwa huko Kaisaria, nami mwenyewe ninakwenda huko hivi karibuni. ⁵Baadhi ya viongozi wenu wafuatane nami na kutoa mashtaka dhidi ya mtu huyo huko, kama amekosa jambo lo lote."

⁶Baada ya Festo kukaa mionganoni mwao kwa karibu siku nane au kumi, akashuka kwenda Kaisaria na siku iliyofuata akaitisha mahakama, akaketi penye kiti chake cha hukumu, akaamuru Paulo aletwe mbele yake. ⁷Paulo alipotokea, wale Wayahudi waliokuwa wameteremka toka Yerusalem wakasimama wakiwa wamemzunguka, wakileta mashtaka mengi mazito dhidi yake ambayo hawakuweza kuyathibitisha.

⁸Ndipo Paulo akajiteea, akasema, "Mimi sikufanya jambo lo lote kinyumbe cha sheria ya Wayahudi au dhidi ya hekalu au kinyume cha Kaisari."

⁹Festo, akitaka kuwapendeza Wayahudi, akamwuliza Paulo, "Je, ungependa kwenda Yerusalem na kukabili mashtaka mbele yangu huko?"

¹⁰Paulo akasema, "Mimi sasa nimesimama mbele ya mahakama ya Kaisari, ambako ndiko ninakostahili kushtakiwa. Kama vile wewe mwenyewe ujuavyo vema kabisa sijawatendea Wayahudi kosa lo lote. ¹¹Basi kama mimi nina hatia ya kutenda kosa lo lote linalostahili kifo, sikatai kufa. Lakini kama mashtaka yaliyoletwa dhidi yangu na hawa Wayahudi si kweli, hakuna ye yote aliye na haki ya kunikabidhi mikononi mwao. Naomba rufaa kwa Kaisari!"

¹²Baada ya Festo kufanya shauri pamoja na baraza lake, akatangaza, "Wewe umeomba rufaa kwa Kaisari, nako kwa Kaisari utakwenda!"

Festo Aomba Ushauri Kwa Agripa

¹³Baada ya siku kadhaa Mfalme Agripa na Bernike wakapanda kuja Kaisaria kumsalimu

Festo. ¹⁴Kwa kuwa walikuwa wakae huko Kaisaria kwa siku nyingi, Festo alijadili shauri la Paulo na mfalme, akisema, "Kuna mtu mmoja hapa ambaye Feliksi alimwacha gerezani. ¹⁵Nilipokuwa huko Yerusalem, viongozi wa makuhani na wazee wa Wayahudi walinijulisha habari zake na wakaomba hukumu dhidi yake.

¹⁶Lakini mimi nikawaambia kwamba si desturi ya Kirumi kumtoa mtu ye yote auwawe kabla mshtakiwa kuonana nao uso kwa uso na washtaki wake, naye awe amepewa nafasi ya kujitetea kuhusu mashtaka anayoshutumiwa. ¹⁷Hivyo walipokutana hapa, sikukawia, lakini kesho yake niliitisha baraza, nikaketi penye kiti changu cha hukumu, nikaagiza huyo mtu aletwe. ¹⁸Washtaki wake waliposimama, hawakushtaki kwa uhalifu wo wote niliokuwa ninatarajia. ¹⁹Badala yake walikuwa na vipengele fulani nya kutokukubaliana naye kuhusu dini yao na juu ya mtu mmoja aitwaye Yesu, ambaye alikufa, lakini yeze Paulo alidai kwamba yu hai. ²⁰Kwa kuwa sikujua jinsi ya kupeleleza jambo hili, nilimwuliza kama angependa kwenda Yerusalem na kuhojiwa huko kuhusu mashtaka haya. ²¹Lakini Paulo alipoomba afadhiliwe ili rufaa yake isikilizwe na Mfalme Agusto, nilimwamuru alindwe mpaka nitakapoweza kumpeleka kwa Kaisaria."

²²Ndipo Agripa akamwambia Festo, "Ningependa kumsikiliza mtu huyo mimi mwenyewe."

Yeye akajibu, "Kesho utamsikia."

Paulo Aletwa Mbele ya Agripa

²³Siku iliyofuata Agripa na Bernike walifika kwa fahari kubwa wakaingia katika ukumbi wa mahakama, pamoja na majemadari wa jeshi na watu mashuhuri wa mji. Ndipo kwa amri ya Festo, Paulo akaletwa ndani. ²⁴Festo akasema, "Mfalme Agripa, nanyi nyote mlion hapa pamoja nasi, mniamwona mtu huyu! Jumuiya yote ya Kiyahudi wamenilalamikia kuhusu mtu huyu huko Yerusalem na hapa Kaisaria, wakipiga kelele kwamba haimpasi kuendelea kuishi. ²⁵Sikuona kwamba ametenda jambo lo lote linalostahili kifo, ila kwa kuwa alikuwa ameomba rufaa yake kwa Mfalme, niliamua kumpeleka Rumi. ²⁶Lakini mimi sina kitu maalum cha kumwandikia mtukufu kumhusu mtu huyu. Kwa hiyo nimemleta mbele yenu ninyi nyote, hasa mbele yako, wewe Mfalme Agripa, ili kutokana na matokeo ya uchunguzi huu, niweze kupata kitu cha kuandika. ²⁷Kwa kuwa naona hakuna

Matendo ya Mitume

sababu ya kumpeleka mfungwa bila kuainisha mashtaka dhidi yake.

Paulo Ajitetea Mbele ya Agripa

26 Ndipo Agripa akamwambia Paulo, "Unayo ruhusa kujitetea."

Hivyo Paulo akawapungia kwa mkono wake, akaanza kujitetea, akasema:- ²"Mfalme Agripa, najiona kuwa na heri kusimama mbele yako leo ninapojitetea kuhusu mashtaka yote ya Wayahudi, ³hasa kwa sababu unajua vema desturi zote za Kiyahudi na ya kuwa wewe unajua kwa undani mila na maswala ya mabishano. Kwa hiyo, nakusihu unisikilize kwa uvumilivu.

⁴"Wayahudi wote wanajua jinsi nilivyioishi tangu nilipokuwa mtoto, kuanzia mwanzo wa maisha yangu katika nchi yangu na pia huko Yerusalem. ⁵Wao wamefahamu kwa muda mrefu na wanaweza kushuhudia kama wakipenda, kutokana na misimamo mikali sana ya dhehebu letu kwenye dini yetu niliishi nikiwa Farisayo. ⁶Nami sasa ni kwa sababu ya tumaini langu katika kile ambacho Mungu aliiwaahidi baba zetu, ninashtakiwa leo. ⁷Hii ndiyo ahadi ambayo makabila yetu kumi na mawili yanatarajia kuiona ikitimizwa wanapomtumikia Mungu kwa bidii mchana na usiku. ⁸Kwa nini ye yote mionganoni mwenu afikiri kwamba ni jambo lisilosadikika Mungu kufufua watu?

⁹"Mimi pia nilikuwa nimeshawishiwa kwamba imenipasa kufanya yote yale yaliyowezekana kupinga jina la Yesu wa Nazareti. ¹⁰Nami hayo ndiyo nilivyofanya huko Yerusalem. Kwa mamlaka ya viongozi wa makuhani, niliwatia wengi wa watakatifu gerezani na walipokuwa wakiuawa, nilipiga kura yangu kuunga mkono. ¹¹Mara nydingi nilikwenda kutoka sinagogi moja hadi jingine nikiamuru waadhibiwe, nami nilijaribu kuwalazimisha wakufuru. Katika shauku yangu dhidi yao, hata nilikwenda miji ya kigeni ili kuwatesa.

Paulo Aeleza Kuhusu Kuongoka Kwake

¹²"Siku moja nilipokuwa katika mojawapo ya safari hizi nikiwa ninakwenda Dameski, nilikiwa na agizo kutoka kwa kiongozi wa makuhani.

¹³Ilikuwa yapata adhuhuri, Ee, Mfalme, nilipokuwa njiani, niliona nuru kutoka mbinguni kali kuliko jua, iking'aa kunizunguka pande zote mimi na wale niliokuwa pamoja nao. ¹⁴Wote tulipokuwa tumeanguka chini, nikasikia sauti ikisema nami kwa lugha ya Kiebrania, 'Sauli,

Sauli, mbona unanitesa? Ni vigumu kwako kuupiga teke mchokoo.'

¹⁵"Nikauliza, 'Ni nani wewe, Bwana?'

Naye Bwana akajibu, " 'Ni Mimi Yesu unayenitesa. ¹⁶Lakini sasa inuka usimame, kwa miguu yako, kwa sababu nimekutokea kwa kusudi hili ili kukuweka utumike na kushuhudia juu ya mambo ambayo umeyaona na yale nitakayokutokea kwayo. ¹⁷Nitakuokoa kutoka kwa watu wako na watu Mataifa ambao ninakutuma kwao, ¹⁸uyafungue macho yao ili wageuke kutoka gizani waingie nuruni na kutoka kwenye nguvu za shetani, wamgeukie Mungu ili wapate msamaha wa dhambi na sehemu mionganoni mwa wale wallotakaswa kwa kuniamini Mimi.'

¹⁹Hivyo basi, Mfalme Agripa, sikuacha kuyatii yale maono yaliyotoka mbinguni, ²⁰bali niliyatangaza kwanza kwa wale wa Dameski, kisha Yerusalem na katika vijiji vyote vya Uyahudi na pia kwa watu Mataifa, kwamba inawapasa kutubu na kumgeukia Mungu na kuthibitisha toba yao kwa matendo yao. ²¹Ni kwa sababu hii Wayahudi walini kamata nilipokuwa hekaluni, wakataka kuniua. ²²Hadi leo nimepata msaada kutoka kwa Mungu na hivyo nasimama hapa nikishuhudia wakubwa na wadogo, bila kusema cho chote zaidi ya yale ambayo manabii na Mose walisema yataturukia: ²³kwamba Kristo atateswa na kwamba Yeye atakuwa wa kwanza kufufuka kutoka kwa wafu, atatangaza nuru kwa watu wake na kwa watu Mataifa".

Paulo Aeleza Juu Ya Kuhubiri Kwake

²⁴Paulo alipokuwa akifanya utetezi huu, Festo akasema kwa sauti kubwa, "Paulo, wewe umerukwa na akili! Kusoma kwingi kunakufanya uwe kichaa!"

²⁵Lakini Paulo akajibu, "Mimi sijarukwa na akili, mtukufu sana Festo, bali nanena kweli nikiwa na akili zangu timamu. ²⁶Naam, Mfalme anajua kuhusu mambo haya yote, nami nasema naye kwa uhuru. Kwa sababu nina hakika kwamba hakuna hata mojawapo ya mambo haya asilolijua, kwa kuwa hayakufanyika mafichoni. ²⁷Mfalme Agripa, Je, unaamimi manabii? Najua kuwa unaamini."

²⁸Agripa akamwambia Paulo, "Je, unanishawishi kwa haraka namna hii niwe Mkristo?"

²⁹Paulo akasema, "Ikiwa ni kwa haraka au la, namwomba Mungu, si wewe peke yako bali

pia wale wote wanaonisikiliza leo, wawe kama mimi nilivyo, isipokuwa minyororo hii."

³⁰Baada ya kusema hayo, Mfalme akainuka pamoja na mtawala na Bernike nao wale waliokuwa wameketi pamoja nao, ³¹wakati walipokuwa wakiondoka, wakaambiana "Mtu huyu hafanyi jambo lo lote linalostahili kufa au kufungwa."

³²Agripa akamwambia Festo, "Mtu huyu angeweza kuachwa huru kama hangekuwa amekata rufaa kwa Kaisari."

Paulo Asafiri kwa Njia ya Bahari Kwenda Rumi

27 Ilipoamuliwa kwamba tingesafiri kwa njia ya bahari twenda Italia, Paulo na wafungwa wengine wakakabidhiwa kwa askari mmoja jina lake Juliasi, ambaye alikuwa wa kikosi cha walinzi wa Kaisari Agusto. ²Tulipanda meli iliyotoka Adramitio, iliyokuwa inakaribia kusafiri kwenda kwenye bandari zilizopo pwani ya Asia, tukaanza safari yetu tukiwa pamoja na Aristarko, Mmakedonia kutoka Thesalonike.

³Kesho yake tukatia nanga Sidoni, naye Juliasi akamfanya wema Paulo, akamruhusu aende kwa rafiki zake ili wampatie mahitaji yake. ⁴Kutoka huko tukaingia baharini tena na tukapita upande wa chini wa kisiwa cha Kipro kwa sababu upepo ulikuwa wa mbisho. ⁵Baada ya sisi kuvuka bahari iliyoko upande wa Kilikia na Pamfilia, tukafika Mira huko Likia. ⁶Huko yule jemadari akapata meli ya Aleksandria ikielekea Italia, akatupandisha humo. ⁷Tukasafiri polepole kwa siku nyngi na kwa shida, hatimaye tukafika karibu na Nido. Kwa kuwa upepo wa mbisho, ulituzuia tusiweze kushika mwelekeo wa nia yetu, tukapita chini ya Krete mkabala na Salmone. ⁸Tukaambaa – ambaa na pwani, kwa shida tukafika sehemu moja iitwayo Bandari Nzuri, karibu na mji wa Lasea.

⁹Muda mwingu ulikuwa umepotea na kusafiri baharini kulikuwa hatari kwa sababu wakati huu ulikuwa baada ya siku za kufunga. Hivyo Paulo akawaonya, akasema, ¹⁰"Mabwana, naona kuwa hii safari ni yenye maafa na ya kuleta hasara kubwa kwa meli na shehena, pia kwa maisha yetu." ¹¹Lakini badala ya yule askari kusikiliza yale Paulo aliyosema, akafuata zaidi ushauri wa nahodha na mwenye meli. ¹²Kwa kuwa ile bandari ilikuwa haifai kukaa wakati wa majira ya baridi, wengi wakashauri kwamba tuendelee na safari wakitarajia kufika Foinike na kukaa huko kwa majira ya baridi. Hii ilikuwa

bandari iliyoko katika kisiwa cha Krete ikitabili upande wa kusini-magharibi na kaskazini-magharibi.

Dhoruba Baharini

¹³Upepo mtulivu ulipoanza kuvuma toka kusini, wakadhani kuwa wangeweza kufikia lengo lao, hivyo wakang'oa nanga na kusafiri wakipita kando kando ya pwani ya kisiwa cha Krete. ¹⁴Lakini baada ya muda mfupi ikavuma tufani kubwa iitwayo "Eurakilo" toka kisiwa cha Krete. ¹⁵Meli ikapigwa na dhoruba na haikuweza kushindana na ule upepo, tukarudishwa baharini upepo ulikokuwa unaelekeea. ¹⁶Hatimaye tukisafiri kupita chini ya kisiwa kidogo kiitwacho Kauda, ambapo kwa kuwa tulikuwa tumekingiwa upepo na hicho kisiwa, tuliweza kwa shida kuifunga mashua ya kuokolea watu. ¹⁷Watu walipokwisha kuivuta mashua hiyo na kuiingiza katika meli, waliifunga kwa kamba chini ya meli yenyeve ili kuzishikanisha pamoja. Wakiogopa kupelekwa kwenye mchanga karibu na pwani ya Sirti, wakashusha matanga wakaiacha meli isukumwe na huo upepo. ¹⁸Tulikuwa tunapigwa na dhoruba kwa nguvu kiasi kwamba kesho yake walianza kutupa shehena toka melini, ¹⁹siku ya tatu kwa mikono yao wenyeve, wakatupa vyombo vy ya meli baharini. ²⁰Kulipokuwa hakuna kuonekana kwa jua wala nyota kwa siku nyngi, nayo dhoruba ikiwa inaendelea kuwa kali, hatimaye tulikata kabisa tamaa ya kuokoka.

²¹Baada ya watu kukaa siku nyngi bila kula chakula, Paulo akasimama katikati yao akasema, "Enyi watu, iliwapasa kunisikiliza na kuacha kusafiri baharini kutoka Krete, ndipo ninyi mngekuwa mmejinusuru na uharibifu huu na hasara hii. ²³Jana usiku, malaika wa Mungu yule ambaye mimi ni wake na ambaye ninamwabudu alisimama karibu nami, ²⁴naye akasema, 'Paulo usiogope, kwa kuwa ni lazima usimame mbele ya mfalme, naye Mungu amewapa salama wote wanaosafiri pamoja nawe. ²⁵Hivyo jipeni moyo, enyi watu, kwa kuwa ninamwamini Mungu kwamba yatakuwa kama vile alivyoniambia.' ²⁶Lakini hata hivyo meli yetu itakwama kwenye kisiwa fulani."

²⁷Usiku wa kumi na nne, ulipofika, tulipokuwa bado tunasukumwa na upepo katika bahari ya Adria, ilipokuwa yapata usiku wa manane, mabaharia wakahisi kwamba walikuwa

Matendo ya Mitume

wanakaribia nchi kavu.²⁸Kwa hiyo wakapima kina cha maji na kukuta kilikuwa pima ishirini^a, baada ya kuendelea mbele kidogo wakapima tena wakapata kina cha pima kumi na tano^b.²⁹Wakiogopa kwamba meli yetu ingegonga kwenye miamba, wakashusha nanga nne za nyuma ya meli, wakawa wanaomba kupambazuke.³⁰Katika jaribio la kutoroka kutoka kwenye meli, mabaharia wakashusha mashua ya kuokolea watu baharini, wakijifanya kwamba wanakwenda kushusha nanga za omo^c.³¹Ndipo Paulo akamwambia yule jemadari na maaskari, "Hawa watu wasipobaki katika meli, hamtaweza kuokoka."³²Hivyo basi wale maaskari wakakata kamba zilizoshikilia ile mashua ya kuokolea watu kwenye meli wakaicha ianguke humo baharini.

³³Kabla ya mapambazuko, Paulo akawasihi watu wote wale chakula akisema, "Leo ni siku ya kumi na nne mmekuwa katika wasiwasi mkiwa mmefunga na bila kula cho chote.³⁴Kwa hiyo nawasihi mle chakula, kwa maana itawasadid ili mweze kuishi. Kwa kuwa hakuna hata mmoja wenu atakayepoteza unywele mmoja kutoka kichwani mwake."³⁵Baada ya kusema maneno haya, Paulo akachukua mkate, akamshukuru Mungu mbele yao wote, akaumega akaanza kula.³⁶Ndipo wote wakatiwa moyo, wakaanza kula chakula.³⁷Ndani ya meli tulikuwa jumla ya watu 276.³⁸Baada ya watu wote kula chakula cha kutosha, wakapunguza uzito wa meli kwa kutupa ngano baharini.

³⁹Kulipopambazuka, mabaharia hawakuitambua ile nchi, lakini waliona ghuba yenye ufuko wa mchanga ambako waliamua kuipweleza meli kama ingewezekana.⁴⁰Kwa hiyo wakatupa nanga zote na kuziacha baharini, wakati huo huo wakalegeza kamba zilizokuwa zikishikilia usukani wa meli, kisha wakatweka tanga la mbele lishike upopo na kuisukuma meli kuelekea pwani.⁴¹Lakini wakafika mahali ambapo bahari mbili zinakutana, wakaipweleza meli ufuoni, omo ikakwama sana, ikawa haiwezi kuondolewa, lakini sehemu ya shetrid ikavunjika vipande vipande kwa kule kupiga kwa mawimbi yenye nguvu.

⁴²Wale maaskari wakapanga kuwaua wale wafungwa ili kuzuia hata mmoja wao asiogelee

^{a28} Pima 20 ni kama mita 40.

^{b28} Pima 15 ni kama mita 30

^{c30} Omo hapa maana yake ni sehemu ya mbele ya meli ambayo pia huitwa gubeti.

^{d41} Shetri – sehemu ya nyuma ya meli ambayo pia huitwa tezi.

na kutoroka.⁴³Lakini yule jemadari akitaka kuokoa maisha ya Paulo, akawazuia maaskari wasitekeleze mpango wao. Akaamuru wale wanaoweza kuogelea wajitupe baharini kwanza, waogelee mpaka nchi kavu.⁴⁴Waliosalia wangefika nchi kavu kwa kutumia mbaou au vipande nya meli iliyovunjika, hivyo ikatimia, kwamba wote wakaokoka na kufika nchi kavu salama.

Paulo Kisiwani Malta

28 Baada ya kufika nchi kavu salama, ndipo tukafahamu kwamba jina la kile kisiwa ni Malta.²Wenyeji wa kile kisiwa hicho wakatufanya ukarimu usio wa kawaida. Waliwashaa moto na kutukaribisha sisi sote kwa sababu mvua ilikuwa inanyesha na ni baridi.³Paulo alikuwa amekusanya mzigo wa kuni na alipokuwa anaweka kwenye moto, kwa ajili ya joto, nyoka mwenye sumu akatoka humo na kujisokotea mkononi mwake.⁴Wale wenyeji wa kile kisiwa walipomwona yule nyoka akining'inia mkononi mwa Paulo, wakaambiana, "Huyu mtu lazima awe ni mwuaji, ingawa ameokoka kutoka baharini, haki hajjamwacha aishi."⁵Lakini Paulo akamkung'utia yule nyoka ndani ya moto wala ye ye hakupata madhara yo yote.⁶Watu walikuwa wanangoja avimbe au aanguke ghafula na kufa. Lakini baada ya kungoja kwa muda mrefu na kuona hakuna cho chote kisicho cha kawaida kilichomtokea, wakabadili mawazo yao na kuanza kusema kwamba ye ye ni Mungu.

⁷Basi karibu na sehemu ile, palikuwa na shamba kubwa la mtu mmoja kiongozi wa kile kisiwa, aliyeitwa Publio, ambaye alitupokea akatuhudumia kwa ukarimu mkubwa kwa muda wa siku tatu.⁸Baba yake Publio alikuwa mgonjwa kitandani, akiwa anaumwa homa na kuhara damu. Paulo akaingia ndani ili kumwona na baada ya maombi, akaweka mikono juu yake na kumponya.⁹Jambo hili lilipotukia, watu wote wa kisiwa kile waliokuwa wagonjwa wakaja, nao wakaponywa.¹⁰Wakatupa heshima nytingi, nasi tulipokuwa tayari kusafiri kwa njia ya bahari, wakapakia melini vitu vyote tulivyokuwa tunavihitaji.

Paulo Anawasili Rumi

¹¹Miezi mitatu baadaye tukaanza safari kwa meli iliyokuwa imetia nanga kwenye kisiwa hicho kwa ajili ya majira ya baridi. Hii ilikuwa meli ya Aleksandria yenye alama ya miungu pacha waitwao Kasta na Poluksi.¹²Kituo chetu

Matendo ya Mitume

cha kwanza kilikuwa Sirakusa na tukakaa huko siku tatu, ¹³Kisha tukang'oa nanga tukafika Regio siku iliyofuata, upopo mkali wa kusi ukavuma, na siku ya pili yake tukafika Puteoli. ¹⁴Huko tukawakuta ndugu, nasi tukakaribishwa tukae nao kwa siku saba. Hivyo tukaendelea na safari mpaka Rumi. ¹⁵Ndugu wa huko Rumi waliposikia habari zetu, walikuja mpaka Soko la Apio na mahali paitwapo 'Mikahawa Mitatu' kutulaki. Paulo alipowaona, alimshukuru Mungu akatiwa moyo. ¹⁶Tulipofika Rumi, Paulo aliruhuswa kuishi peke yake akiwa na askari wa kumlinda.

Paulo Ahubiri Rumi Chini Ya Ulinzi'

¹⁷Siku tatu baadaye Paulo akawaita pamoja viongozi wa Kiyahudi. Walipokwisha kukusanyika akawaambia, "Ndugu zangu, ingawa sikufanya jambo lo lote dhidi ya watu wetu au dhidi ya desturi za baba zetu, lakini nilikamatwa huko Yerusalemu nikakabidhiwa kwa Warumi. ¹⁸Wao walipokwisha kunihoji, wakataka kuniachia huru kwa sababu hawakuona kosa lo lote nililolifanya linalostahili adhabu ya kifo. ¹⁹Lakini Wayahudi walipopinga uamuzi huo, nililazimika kukata rufaa kwa Mfalme, ingawa sikuwa na lalamiko lo lote juu ya taifa langu, ²⁰basi ili niseme nanyi, kwa kuwa ni kwa ajili ya tumaini la Israeli nimefungwa kwa minyororo."

²¹Wakamjibu, "Hatujapokea barua zo zote kutoka Uyahudi zinazokuhusu, wala hapana ndugu ye yote aliyejua hapa ambaye ametoa taarifa au kuzungumza jambo lo lote baya juu yako. ²²Lakini tungependa kusikia kutoka kwako unalofikiri kwa sababu tunajua kwamba kila mahali watu wanazungumza mabaya kuhusu jamii hii."

²³Baada ya kupanga siku ya kuonana naye, watu wengi wakaja kuanzia asubuhi hadi jioni akawaeleza na kutangaza kuhusu Ufalme wa Mungu akijaribu kuwahadithia juu ya Yesu kutoka katika Sheria ya Mose na kutoka Manabii. ²⁴Baadhi wakasadiki kwa yale aliyosema, lakini wengine hawakuamini. ²⁵Hivyo hawakukubaliana, nao walipokuwa wanaondoka, Paulo akatoa kauli moja zaidi: "Roho Mtakatifu alinena kweli na baba zenu aliyosema mambo yale yaliyomhusu Bwana Yesu kwa kinywa cha Isaya kwamba,

²⁶" 'Nenda kwa watu hawa na useme,
"Kweli mtasikiliza lakini kamwe

hamtaelewa,
kweli mtatazama, lakini hamtaona,"
²⁷kwa kuwa miyo ya watu hawa imekuwa
migumu,
na masikio yao ni mazito kusikia,
nao wamefumba macho yao.
Wasije wakaona kwa macho yao,
na kusikiliza kwa masikio yao,
wakaelewa kwa miyo yao na kugeuka,
nami nikawaponya.'

²⁸"Basi na ijulikane kwenu kwamba, huu wokovu wa Mungu umeperekwa kwa watu Mataifa, nao watasikiliza." ²⁹Naye akiisha kusema maneno haya, Wayahudi wakaondoka wakiwa na hoja nydingi mionganoni mwao.

³⁰Kwa miaka miwili mizima Paulo alikaa huko kwenye nyumba yake mwenyewe aliyokuwa amepanga. Akawakaribisha wote waliokwenda kumwona. ³¹Akihubiri Ufalme wa Mungu na kufundisha mambo yale yaliyomhusu Bwana Yesu Kristo, kwa ujasiri wote na bila kizuizi cho chote.

Warumi

Utangulizi

Warakaa huu Paulo aliwaandikia watakatifu huko Rumi. Huu ni mmoja wa nyaraka za kina sana katika Agano Jipya.

Kwa kuwa Paulo alikuwa amepanga kuzuru Rumi na kwenda mpaka Hispania (15:24,28,32), akiwa amezuiliwa katika mipango yake ya awali (1:13; 15:22), yawezekana aliandika waraka huu kwa kusudi la kujitambulisha kwa kanisa la Rumi kwa ajili ya maandalizi ya safari yake na pia ili kueleza kwa muhtasari msingi wa mafundisho yake.

Kwa sababu hii, waraka huu umepangwa vizuri kuliko nyaraka zake nyingine. Kwa njia hii anawahubiria Injili kama alivyo itambua. Anaanza kwa kueleza kwamba wanadamu wote wametenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu. Kwa hiyo Wayahudi na hata watu Mataifa hawawezi kudai haki mbele za Mungu kwa sababu dhambi zao zinafuta haki hiyo. Lakini Mungu, kwa neema Yake, alituhesabia haki tuliyopoteza. Yeye alitupenda hata wakati tulipokuwa wenyewe dhambi (5:8). Kwa njia hii ya kuhesabiwa haki na Mungu katika Mwanawewe, tunaweza kuwa washindi katika maisha ya Kikristo. Kisha Paulo anaeleza nafasi ya Wayahudi katika mpango wa Mungu (9-11). Anamalizia waraka wake kutoa maonyo kadha wa kadha kuhusu maadili.

Wazo Kuu

Haki alio nayo Mungu kuwahukumu wanadamu na mpango wa Mungu kuwapatia wanadamu haki ya wokovu inayopatikana bure kwa neema kwa njia ya imani, ambayo ndiyo kiini cha waraka huu. Mungu anadhihirishwa kuwa ni Mkuu, Mtakatifu na Mwenye haki, atawalaye ulimwengu wote na asiyeweza kulegeza amri Zake kwa sababu zinafuata asili Yake ya Kimungu. Lakini kwa kufuatana na sheria Yake, aliandaa mpango wa kuwaokoa Wayahudi pamoja na watu Mataifa. Ili kutimiza mpango Wake wa WOKOVU, alimtuma Mwanawewe Yesu Kristo kutoka mbinguni, aje duniani kwa ajili ya dhambi za wanadamu. Mtu ye yote anayemwamini Yesu ataokolewa (10:9) na kupewa uwezo wa kushinda dhambi maishani mwake. Hakuna kitu cho chote kiwezacho kumtenga Mungu na mtu anayemwamini Kristo na upendo wa Mungu(8:38,39).

Tarehe

Paulo aliwandikia waraka huu kama 57 B.K. wakati wa kumalizia safari yake ya tatu ya kueneza Injili alipokuwa anatazamia kuzuru Yerusalem na hatimaye kwenda Rumi.

Mahali

Korintho ambako alikaa miezi mitatu au Filipi (Mdo.20:3)

Mgawanyo

- Utangulizi (1:1-17)
- Watu wote hawana haki (1:18 – 3:20)
- Haki ipatikanayo kwa kumwamini Kristo (3:21-5:21)
- Kushinda Dhambi kwa uwezo wa Kristo (6:1-8:39)
- Mpango wa Mungu kwa Israeli (9:1-11:36)
- Misingi ya Maisha ya Kikristo (12:1-15:13)
- Mawaiha ya Mwisho (15:14 -16:27).

1 Paulo, mtumishi wa Kristo Yesu, aliyeitwa kuwa mtume na kutengwa kwa ajili ya Injili ya Mungu, ²Injili ambayo Mungu alitangulia kuiahidi kwa vinywa vya manabii Wake katika maandiko matakatifu, ³yaani, Injili inayomhusu Mwanawe, Yeye ambaye kwa uzao wa mwili alikuwa mzao wa Daudi ⁴na ambaye kwa uwezo wa Roho wa utakatifu alidhihirishwa kuwa Mwana wa Mungu kwa ufufuo Wake kutoka kwa wafu, yaani, Yesu Kristo Bwana wetu. ⁵Ambaye kwa kupitia Kwake na kwa ajili ya Jina Lake, tumepokea neema na utume ili kuwaita watu mionganoni mwa watu wote wasiomjua Mungu, waje kwenye utii utokanao na imani. ⁶Ninyi nyote pia mko mionganoni mwa watu walioitwa ili mpate kuwa mali ya Kristo Yesu.

⁷Kwa wote walioko Rumi wapendwao na Mungu na kuitwa kuwa watakatifu:

Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi.

Maombi Na Shukrani

⁸Kwanza kabisa, namshukuru Mungu wangu kwa njia ya Yesu Kristo kwa ajili yenu nyote, kwa sababu imani yenu inatangazwa duniani kote. ⁹Kwa maana Mungu ninayemtumikia kwa moyo wangu wote katika kuhubiri Injili ya Mwanawe, ni shahidi Yangu jinsi ninavyowakumbuka ¹⁰katika maombi yangu sikuzote, nami ninaomba kwamba hatimaye sasa kwa mapenzi ya Mungu, njia ipate kufunguliwa kwa ajili yangu ili nipate kuja kwenu.

¹¹Ninatamani sana kuwaona ili nipate kuweka juu yenu karama za rohoni ili mwe imara, ¹²au zaidi, ninyi pamoja nami tuweze kutiana moyo katika imani sisi kwa sisi. ¹³Ndugu zangu, napenda mfahamu kwamba mara nydingi nimekusidia kuja kwenu, (ingawa mpaka sasa nimezilliwa), ili nipate kuvuna mavuno mionganoni mwenu kama nilivyovuna mionganoni mwa watu wengine wasiomjua Mungu.

¹⁴Mimi ni mdeni kwa Wayunani na wasio Wayunani, kwa wenyewe hekima na wasio na hekima. ¹⁵Ndiyo sababu ninatamani sana kuhubiri Injili kwenu pia ninyi mlioko Rumi.

¹⁶Mimi siionei haya Injili ya Kristo kwa maana ni uweza wa Mungu uletao wokovu kwa kila aaminiye, kwanza kwa Myahudi na kwa Myunani pia. ¹⁷Kwa maana katika Injili haki

itolayo kwa Mungu imedhihirishwa, haki ile iliyoko kwa njia ya imani hadi imani. Kama ilivyoandikwa: "Mwenye haki ataishi kwa imani."

Ghadhabu Ya Mungu Kwa Wanadamu

¹⁸Ghadhabu ya Mungu imedhihirishwa kutoka mbinguni dhidi ya uasi wote na uovu wa wanadamu ambaeo huipinga kweli kwa uovu wao, ¹⁹kwa maana yote yanayoweza kujulikana kumhusu Mungu ni dhahiri kwao, kwa sababu Mungu mwenyewe ameliweka wazi kwao. ²⁰Kwa maana tangu kuumbwa kwa ulimwengu, asili ya Mungu asiyeonekana kwa macho, yaani, uwezo Wake wa milele na asili Yake ya Uungu, umeonekana waziwazi ukitambuliwa kutokana na yale aliyoyafanya ili wanadamu wasiwe na udhuru.

²¹Kwa maana ingawa walimjua Mungu, hawakumtukuza Yeye kama ndiye Mungu wala hawakumshukuru, bali fikira zao zimekuwa batili na miyo yao ya ujinga ikatiwa giza. ²²Ingawa wakijidai kuwa wenyewe hekima, wakawa wajinga ²³na kubadili utukufu wa Mungu aishiye milele kwa sanamu zilizofanywa zifanane na mwanadamu ambaye hufa, ndege, wanyama na viumbi vitambaavyo.

²⁴Kwa hiyo, Mungu akawaacha wazifuate tamaa mbaya za miyo yao katika uasherati, hata wakavunjiana heshima miili yao wao kwa wao. ²⁵Kwa sababu waliibadili kweli ya Mungu kuwa uongo, wakaabudu na kutumikia kiumbe badala ya Mwumba, ahimidiwaye milele! Amen.

²⁶Kwa sababu hii, Mungu aliwaacha wavunjiane heshima kwa kufuata tamaa zao za aibu. Hata wanawake wao wakabadili matumizi ya asili ya miili yao wakatumia isivyokusudiwa. ²⁷Vivyo hivyo wanaume pia wakiacha matumizi ya asili ya wanawake wakawakiana tamaa wao kwa wao. Wanaume wakafanyiana matendo ya aibu na wanaume wengine nao wakapata katika maisha yao adhabu iliyowastahili kwa ajili ya upotovu wao.

²⁸Nao kwa kuwa walikataa kumkubali Mungu, Yeye akawaacha wafuate akili zao za upotovu, watende mambo yale yasiyostahili kutendwa. ²⁹Wakiwa wamejawa na udhalimu wa kila namna, uasherati, uovu, tamaa mbaya na hila. Wamejawa na husuda, uuaji, ugomvi, udanganyifu, hadaa na nia mbaya. Wao pia ni wasengenyaji, ³⁰wasingiziaji, wanaomchukia Mungu, wajeuri, wenyewe kiburi na majivuno, wenyewe hila, wasiotii wazazi wao, ³¹wajinga,

wasioamini, wasio na huruma na wakatili. ³²Ingawa wanafahamu sheria ya haki ya Mungu kwamba watu wanaofanya mambo kama hayo wanastahili mauti, si kwamba wanaendelea kutenda hayo tu, bali pia wanakubaliana na wale wanaoyatenda.

Hukumu Ya Mungu

2 Kwa hiyo huna udhuru wo wote, wewe mtu uwaye yote, utoaye hukumu kwa mwingine, kwa maana katika jambo lo lote unalowahukumu wengine, unajihukumu wewe mwenyewe kwa sababu wewe unayehukumu unafanya mambo yayo hayo. ²Basi tunajua kwamba hukumu ya Mungu dhidi ya wale wafanyao mambo kama hayo ni ya kweli. ³Hivyo wewe mwanadamu, utoapo hukumu juu yao na bado unafanya mambo yale yale, unadhani utaepuka hukumu ya Mungu? ⁴Au waudharau wingi wa wema, ustahimili na uvumilliu Wake, bila kujua kuwa wema wa Mungu wakuelekeza kwenye toba ?

⁵Lakini kwa sababu ya ukaidi wenu na miyo yenu isiyotaka kutubu, unajiwekea akiba ya ghadhabu dhidi yenu wenyewe kwa siku ile ya ghadhabu ya Mungu, wakati hukumu Yake ya haki itakapodhihirishwa. ⁶Kwa maana Mungu atamlipa kila mtu sawasawa na matendo yake. ⁷Wale ambaao kwa kuvumilia katika kutenda mema hutafuta utukufu, heshima na maisha yasiyoharibika, Mungu atawapa uzima wa milele. ⁸Lakini kwa wale watafutao mambo yao wenyewe na wale wanaokataa kweli na kuzifuata njia mbaya, kutakuwa na ghadhabu na hasira ya Mungu. ⁹Kutakuwa na taabu na dhiki kwa kila mmoja atendaye maovu, Myahudi kwanza na Myunani pia, ¹⁰bali utukufu, heshima na amani kwa ajili ya kila mmoja atendaye mema, kwa Myahudi kwanza, kisha kwa watu Mataifa. ¹¹Kwa maana Mungu hana upendeleo.

¹²Watu wote waliotenda dhambi pasipo sheria wataangamia pasipo sheria, nao wote wale waliotenda dhambi chini ya sheria watahukumiwa kwa sheria. ¹³Kwa maana si wale wanaoisikia sheria ambaao ni wenyewe haki mbele za Mungu, bali ni wale wanaoitii sheria ndio watakaohesabiwa haki. ¹⁴(Naam, wakati wa watu Mataifa, ambaao hawana sheria, wanapofanya kwa asili mambo yatakiwayo na sheria, wao ni sheria kwa nafsi zao wenyewe, hata ingawa hawana sheria. ¹⁵Wao wanaonyesha kwamba ilie linalotakiwa na

sheria limeandikwa kwenye miyo yao, ambayo pia dhamiri zao zikiwashuhudia, nayo mawazo yao yenyewe kupingana yatawashtaki au kuwatetea). ¹⁶Hili litatukia siku hiyo Mungu atakapozihukumu siri za miyo ya wanadamu kwa njia ya Yesu Kristo, kama isemavyo Injili yangu.

Wayahudi Na Torati

¹⁷Tazama, wewe ukiwa unaitwa Myahudi na kuitegemea torati na kujisifia uhusiano wako na Mungu, ¹⁸kama unajua mapenzi ya Mungu na kukubali lililo bora kwa sababu umefundishwa na hiyo sheria, ¹⁹kama unatambua kuwa wewe ni kiongozi wa vipofu, na mwanga kwa wale walio gizani, ²⁰mkufunzi wa wajinga na mwalimu wa watoto wachanga, kwa kuwa una maarifa ya kweli katika hiyo sheria, ²¹basi wewe, uwafundishaye wengine, mbona hujifunzi mwenyewe? Wewe uhubiriye kwamba mtu asiibe, wewe mwenyewe waiba? ²²Wewe usemaye mtu asizini, wewe mwenyewe wazini? Wewe uchukiaye miungu ya sanamu, wafanya jambo la kumchukiza katika mahekalu? ²³Wewe ujivuniaye sheria, wamwaibisha Mungu kwa kuvunja sheria? ²⁴Kama ilivyoandikwa, "Kwa ajili yenu ninyi, Jina la Mungu linatukanwa mionganoni mwa watu Mataifa."

²⁵Kutahiriwa kuna thamani ikiwa unatti sheria, lakini kama unavunja sheria, kutahiriwa kwako kumekuwa kutokutahiriwa. ²⁶Hivyo, ikiwa wale wasiotahiriwa wanatimiza mambo ambayo sheria inataka, je, kutokutahiriwa kwao hakutahesabiwa kuwa sawa na kutahiriwa? ²⁷Ndipo wale ambaao kimwili hawakutahiriwa lakini wanaitii sheria watahukumi ninyi Wayahudi, ambaao mmetahiriwa na kuijua sana sheria ya Mungu lakini mwaivunja.

²⁸Kwa maana mtu si Myahudi kwa vile alivyo kwa nje, wala tohara ya kweli si kitu cha nje au cha kimwili. ²⁹Lakini mtu ni Myahudi alivyo ndani na tohara ya kweli ni jambo la rohoni, ni la kiroho, wala si la kimwili. Mtu wa namna hiyo hapokei sifa kutoka kwa wanadamu bali kwa Mungu.

Uaminifu Wa Mungu

3 Basi kuna faida gani kuwa Myahudi? Au kuna thamani gani katika tohara? ²Kuna faida kubwa kwa kila njia maana wamekabidhiwa ilie neno la Mungu hasa. ³Ingekuwaje kama wengine hawakuwa na

Warumi

iman? Je, kutokuamini kwoa kungebatilisha uaminifu wa Mungu? ⁴La hasha! Mungu na aonekane mwenye haki na kila mwanadamu kuwa mwongo, kama ilivyoandikwa :

"Ili uweze kujulikana kuwa na haki katika maneno yako,
nawe ukashinde katika hukumu."

⁵Ikiwa uovu wetu unathibitisha haki ya Mungu waziwazi, tuseme nini basi? Je, Mungu kuileta ghadhabu Yake juu yetu ni kwamba Yeye si mwenye haki? (Nanena kibinadamu.) ⁶La hasha! Kama hivyo ndivyo ilivyo, Mungu angehukumuje ulimwengu? ⁷Mtu aweza kuuliza, "Kama uongo wangu unasaidia kuonyesha kweli ya Mungu na kuzidisha utukufu Wake, kwa nini basi mimi nahukumiwa kuwa mwenye dhambi?" ⁸Nasi kwa nini tusiseme, kama wengine wanavyotusingizia kuwa tunasema, "Tutende maovu ili mema yapate kuja?" Wao wanastahili hukumu yao.

Wote Wametenda Dhambi

⁹Tusemeje basi? Je, sisi ni bora kuliko wao? La hasha! Kwa maana tumekwisha kuhakikisha kwa vyo vyote kwamba Wayahudi na watu Mataifa wote wako chini ya nguvu ya dhambi. ¹⁰Kama ilivyoandikwa:

"Hakuna mwenye haki, hakuna hata mmoja.

¹¹Hakuna hata mmoja mwenye ufahamu,
hakuna hata mmoja amtafutaye Mungu.

¹²Wote wamegeukia mbali,
wote kwa pamoja hawafai,
hakuna atendaye mema,
naam, hata mmoja."

¹³"Makoo yao ni makaburi wazi,
kwa ndimi zao hufanya udanganyifu."

Sumu ya nyoka iko midomoni mwao.

¹⁴"Vinywa vyao vimejaa laana na uchungu."

¹⁵"Miguu yao ina haraka kumwaga damu,
¹⁶ maangamizi na taabu viko katika njia zao,

¹⁷wala njia ya amani hawaijui."

¹⁸ "Hakuna hofu ya Mungu machoni pao."

¹⁹Basi tunajua ya kwamba cho chote sheria inachosema, inawaambia wale walio chini ya sheria ili kila kinywa kinyamazishwe na ulimwengu wote uwajibike kwa Mungu. ²⁰Kwa hiyo hakuna binadamu hata mmoja atakayehesabiwa haki mbele za Mungu kwa

matendo ya sheria, kwa maana sheria hutufanya tuitambue dhambi.

Haki Kwa Njia Ya Imani

²¹Lakini sasa, haki itokayo kwa Mungu imedhihirishwa pasipo sheria, ambayo Torati na Manabii wanaishuhudia. ²²Haki hii itokayo kwa Mungu hupatikana kwa Yesu Kristo kwa wote wamwaminio. Kwa maana hapo hakuna tofauti, ²³kwa kuwa wote wametenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, ²⁴wanahesabiwa haki bure kwa neema Yake kwa njia ya ukombozi ulio katika Kristo Yesu. ²⁵Yeye ambaye Mungu alimtoa awe dhabihu ya upatanisho kwa njia ya imani katika damu Yake. Alifanya hivi ili kuonyesha haki Yake, kwa sababu kwa ustahimili Wake aliziacabilia zile dhambi zilizotangulia kufanywa. ²⁶Alifanya hivyo ili kuonyesha haki Yake wakati huu, ili Yeye awe mwenye haki na mwenye kumhesabia haki yule anayemwamini Yesu.

Umuhimu Wa Kuwa Na Imani

²⁷Basi, kujivuna kuko wapi? Kumewekwa mbali. Kwa sheria gani? Je, ni kwa ile ya matendo? La hasha, bali kwa ile sheria ya imani. ²⁸Kwa maana twaona kwamba mwanadamu huhesabiwa haki kwa njia ya imani wala si kwa matendo ya sheria. ²⁹Je, Mungu ni Mungu wa Wayahudi peke yao? Je, Yeye si Mungu wa watu Mataifa pia? Naam, Yeye ni Mungu wa watu Mataifa pia. ³⁰Basi kwa kuwa tuna Mungu mmoja tu, atawahesabia haki wale waliothiriwa kwa imani na wale wasiotahiriwa kwa imani iyo hiyo. ³¹Je, basi, ni kwamba tunaibatilisha sheria kwa imani hii? La, hasha! Badala yake tunaithibitisha sheria.

Abrahamu Ahesabiwa Haki Kwa Imani

4 Tuseme nini basi, kuhusu Abrahamu baba yetu kwa jinsi ya mwili, yeye alipataje kujua jambo hili? ²Kwa maana ikiwa Abrahamu alihesabiwa haki kwa matendo, basi, anacho kitu cha kujivunia, lakini si mbele za Mungu. ³Kwa maana Maandiko yasemaje? "Abrahamu alimwamini Mungu na ikahesabiwa kwake kuwa haki."

⁴Basi mtu afanyapo kazi, mshahara wake hauhesabiwi kwake kuwa ni zawadi, bali ni haki yake anayostahili. ⁵Lakini kwa mtu ambaye hafanyi kazi na anamtumaini Mungu, Yeye ambaye huwahesabia waovu haki, imani yake

inahesabiwa kuwa haki. ⁶Daudi pia alisema vivyo hivyo anenapo juu ya baraka za mtu ambaye Mungu humhesabia haki pasipo matendo:

⁷"Wamebarikiwa wale ambaou uovu
wao umesamehewa
na ambaou dhambi zao zimefutwa.

⁸Amebarikiwa mtu yule
ambaye Mungu hamhesabii dhambi zake."

Haki Kabla Ya Tohara

⁹Je, huku kubarikiwa ni kwa wale waliothiriwa peke yao, au pia na kwa wale wasiotahiriwa? Tunasema, "Imani ya Abrahamu ilihesabiwa kwake kuwa haki." ¹⁰Je, ni lini basi ilipohesabiwa kwake haki? Je, ilikuwa kabla au baada ya kutahiriwa kwake? Haikuwa baada, ila kabla hajatahiriwa. ¹¹Alipewa ishara ya tohara kuwa muhuri wa haki aliyokuwa nayo kwa imani hata alipokuwa bado hajatahiriwa. Kusudi lilikuwa kumfanya baba wa wote wale waamino pasipo kutahiriwa na ambaou wamehesabiwa haki. ¹²Vivyo hivyo awe baba wa wale waliothiriwa ambaou si kwamba wametahiriwa tu, bali pia wanafuata mfano wa imani ambayo Baba yetu Abrahamu alikuwa nayo kabla ya kutahiriwa.

Ahadi Ya Mungu Hufahamika Kwa Imani

¹³Kwa maana ile ahadi kwamba angeurithi ulimwengu haikuja kwa Abrahamu au kwa wazao wake kwa njia ya sheria bali kwa njia ya haki ipatikanayo kwa imani. ¹⁴Kwa maana ikiwa wale waishio kwa sheria ndio warithi, imani haina thamani na ahadi haifai kitu, ¹⁵kwa sababu sheria huleta ghadhabu. Mahali ambapo hakuna sheria hakuna makosa.

¹⁶Kwa hiyo, ahadi huja kwa njia ya imani, ili iwe ni kwa neema na itolewe kwa wazao wa Abrahamu, si kwa wale walio wa sheria peke yao bali pia kwa wale walio wa imani ya Abrahamu. Yeye ndiye baba yetu sisi sote. ¹⁷Kama ilivyoandikwa: "Nimekufanya wewe kuwa baba wa mataifa mengi." Yeye ni baba yetu mbele za Mungu ambaye alimwamini, Mungu awapaye ahadi waliookufa na kuvitaja vile vitu ambavyo haviko kana kwamba vimekwisha kuwako.

Mfano Wa Imani Ya Abrahamu

¹⁸Akitarajia yasiyoweza kutarajiwa,

Abrahamu akaamini atakuwa, "Baba wa mataifa mengi," kama alivyoahidiwa kwamba, "Uzao wako utakuwa mwinci mno." ¹⁹Abrahamu hakuwa dhaifu katika imani hata alipofiki juu ya mwili wake, ambaou ulikuwa kama uliookufa, kwani umri wake ulikuwa unakaribia miaka mia moja, au alipofiki juu ya ufu wa tumbo la Sara. ²⁰Lakini Abrahamu hakusitasita kwa kutokuamini ahadi ya Mungu, bali alitiwa nguvu katika imani yake na kumpa Mungu utukufu, ²¹akiwa na hakika kabisa kwamba Mungu alikuwa na uwezo wa kutimiza lile aliloahidi. ²²Hii ndio sababu, "ilihesabiwa kwake kuwa haki." ²³Maneno haya, "ilihesabiwa kwake kuwa haki," hayakuandikwa kwa ajili yake peke yake, ²⁴bali kwa ajili yetu sisi pia, ambaou Mungu atatupa haki, kwa ajili yetu tunaomwamini Yeye aliyemfufua Yesu Bwana wetu kutoka kwa wafu. ²⁵Alitolewa afe kwa ajili ya dhambi zetu, naye alifufuka kwa ajili yetu ili tuhesabiwe haki.

Matokeo Ya Kuheesiwiwa Haki

5 Kwa hiyo, kwa kuwa tumekwisha kuheesiwiwa haki kwa imani, tuna amani na Mungu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo, ²ambaye kwa kupitia Kwake tumepata kwa njia ya imani kuifikia neema hii ambayo ndani yake sasa tunasimama, nasi twafurahia katika tumaini letu la kushiriki utukufu wa Mungu. ³Si hivyo tu, bali twafurahi pia katika mateso, kwa sababu tunajua kuwa mateso huleta saburi, ⁴nayo saburi huleta uthabiti wa moyo na uthabiti wa moyo huleta tumaini, ⁵wala tumaini halitukatishi tamaa, kwa sababu Mungu amekwisha kumimina pendo Lake miyoni mweti kwa njia ya Roho Mtakatifu ambaye ametupatia.

⁶Kwa maana hata tulipokuwa dhaifu, wakati ulipowadia, Kristo alikufa kwa ajili yetu sisi wenye dhambi. ⁷Hakika, ni vigumu mtu ye yote kufa kwa ajili ya mwenye haki, ingawa inawezekana mtu akathubutu kufa kwa ajili ya mtu mwema. ⁸Lakini Mungu anaudhahirisha upendo Wake kwetu kwamba: Tulipokuwa tungali wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu.

⁹Basi, kwa kuwa sasa tumehesiwiwa haki kwa damu Yake, si zaidi sana tutaokolewa kutoka katika ghadhabu ya Mungu kwa Yeye!

¹⁰Kwa kuwa kama tulipokuwa adui wa Mungu tulipatanishwa naye kwa njia ya kifo cha Mwanawе, si zaidi sana tukiisha kupatanishwa,

Warumi

tutaokolewa kwa uzima Wake. ¹¹Lakini zaidi ya hayo, pia tunafurahi katika Mungu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa kupitia Kwake tumepata upatanisho.

Adamu Alileta Kifo, Yesu Ameleta Uzima

¹²Kwa hiyo kama vile dhambi ilivyoingia ulimwenguni kupitia kwa mtu mmoja na kupitia dhambi hii, mauti ikawafikia watu wote, kwa sababu wote wamefanya dhambi. ¹³Kwa maana kabla sheria haijatolewa, dhambi ilikuwepo ulimwenguni. Lakini dhambi haihesabiwi wakati hakuna sheria. ¹⁴Hata hivyo, tangu wakati wa Adamu hadi wakati wa Mose, mauti ilitawala watu wote hata wale ambaao hawakuvunja amri kama alivyofanya Adamu, ambaye alikuwa mfano wa yule atakayekuja.

¹⁵Lakini ile karama iliyotolewa haikuwa kama lile kosa. Kwa maana ikiwa watu wengi walikufa kwa sababu ya kosa la mtu mmoja, zaidi sana neema ya Mungu na ile karama iliyokuja kwa neema ya mtu mmoja, yaani, Yesu Kristo, imezidi kuwa nyangi kwa ajili ya wengi. ¹⁶Tena, ile karama ya Mungu si kama matokeo ya ile dhambi. Hukumu ilikuja kwa njia ya mtu mmoja ikaleta adhabu, bali karama ya neema ya Mungu ilikuja kwa njia ya makosa mengi, ikaleta kuhesabiwa haki. ¹⁷Kwa maana ikiwa kutokana na kosa la mtu mmoja, mauti ilitawala kupitia huyo mtu mmoja, zaidi sana wale wanaopokea wingi wa neema ya Mungu na karama Yake ya kuhesabiwa haki, watatawala katika uzima kwa njia ya huyo mtu mmoja, yaani, Yesu Kristo.

¹⁸Kwa hiyo, kama vile kosa la mtu mmoja lilivyoleta hukumu kwa watu wote, vivyo hivyo pia kwa tendo la mtu mmoja la haki huleta kuhesabiwa haki kule kuletako uzima kwa wote. ¹⁹Kwa maana kama vile kwa kutokutii yule mtu mmoja wengi walifanywa wenye dhambi, vivyo hivyo kwa kutii kwa mtu mmoja wengi watafanywa wenye haki.

²⁰Zaidi ya hayo, sheria ilikuja, ili uvunjaji wa sheria uongezeka. Lakini dhambi ilipoongezeka, neema iliongezeka zaidi. ²¹Illi kwamba kama vile dhambi ilivytawala kwa njia ya mauti, vivyo hivyo neema iweze kutawala kwa njia ya kuhesabiwa haki hata uzima wa milele katika Yesu Kristo Bwana wetu.

Kufa Na Kufufuka Pamoja Na Kristo

6 Tuseme nini basi? Je, tuendelee kutenda

dhambi ili neema ipate kuongezeka? ²La hasha! Sisi tulioifia dhambi, tutawezaje kuendelea kuishi tena katika dhambi? ³Au hamjui ya kuwa sisi sote tulibatizwa katika Kristo Yesu tulibatizwa katika mauti Yake? ⁴Kwa hiyo tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika mauti, ili kama vile Kristo alivyofufuka kutoka kwa wafu kwa utukufu wa Baba, vivyo hivyo sisi nasi pia tupate kuenenda katika upya wa uzima.

⁵Kwa maana ikiwa tumeungana naye katika mauti Yake, bila shaka tutaungana naye katika ufufuo Wake. ⁶Kwa maana twajua kwamba utu wetu wa kale ulisulibiwa pamoja naye ili ule mwili wa dhambi upate kuangamizwa, nasi tusiendelee kuwa tena watumwa wa dhambi. ⁷Kwa maana mtu ye yote aliyekufa amewekwa huru mbali na dhambi.

⁸Basi ikiwa tulikufa pamoja na Kristo, tunaamini kwamba pia tutaishi pamoja naye. ⁹Kwa maana tunajua kwamba Kristo, akiisha kufufuka kutoka kwa wafu, hatakufa tena, mauti haina tena mamlaka juu Yake. ¹⁰Kifo alichokufa, aliifia dhambi mara moja tu, lakini uzima alio nao anamwishia Mungu.

¹¹Vivyo hivyo, jihesabuni wafu katika dhambi lakini mliongeli hai kwa Mungu katika Kristo Yesu. ¹²Kwa hiyo, msiruhusu dhambi itawale ndani ya miili yenu, ipatikanayo na kufa, ili kuwafanya mzitii tamaa mbaya. ¹³Wala msivitoe viungo vya miili yenu vitumike kama vyombo vya uovu vya kutenda dhambi, bali jitoeni kwa Mungu, kama watu walitolewa kutoka mautini kuingia uzimani. Nanyi vitoeni viungo vya miili yenu Kwake kama vyombo vya haki. ¹⁴Kwa maana dhambi haitakuwa na mamlaka juu yenu, kwa sababu hampo chini ya sheria, bali chini ya neema.

Watumwa Wa Haki

¹⁵Ni nini basi? Je, tutende dhambi kwa kuwa hatuko chini ya sheria bali chini ya neema? La, hasha! ¹⁶Je, hamjui kwamba mnapojitoa kwa mtu ye yote kama watumwa watifiu, ninyi ni watumwa wa yule mnayemtii, aidha watumwa wa dhambi, ambayo matokeo yake ni mauti, au wa utii ambaao matokeo yake ni haki? ¹⁷Lakini Mungu ashukuriwe kwa kuwa ninyi ambaao kwanza mlikuwa watumwa wa dhambi, mmekuwa watii kutoka moyoni kwa mafundisho mliyopewa, ¹⁸Nanyi, mkiisha kuwekwa huru mbali na dhambi, mmekuwa watumwa wa haki.

¹⁹Ninasema kwa namna ya kibinadamu kwa

sababu ya mipaka yenu ya hali ya asili. Kama vile kwanza mliiyokuwa mmevitoa viungo nya miili yenu kama watumwa wa mambo machafu na uovu uliokuwa ukiongezeka zaidi na zaidi, hivyo sasa vitoeni viungo nya miili yenu vitumike kwa ajili ya haki ambayo matokeo yake ni utakatifu. ²⁰Mlipokuwa watumwa wa dhambi, mlikuwa hamtawaliwi na haki. ²¹Lakini mlipata faida gani kwa mambo hayo ambayo sasa mnayaonea aibu? Mwisho wa mambo hayo ni mauti. ²²Lakini sasa kwa kuwa mmewekwa huru mbali na dhambi na mmekuwa watumwa wa Mungu, faida mnayopata ni utakatifu, ambao mwisho wake ni uzima wa milele. ²³Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti, bali karama ya Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu Bwana wetu.

Hatufungwi Tena Na Sheria

7 Ndugu zangu, (sasa ninasema na wale wanaojua sheria.) Je, hamjui ya kwamba sheria ina mamlaka tu juu ya mtu wakati akiwa hai? ²Kwa mfano, mwanamke aliyeolewa amefungwa kwa mumewe wakati akiwa hai, lakini yule mume akifa, yule mwanamke amefunguliwa kutoka katika sheria ya ndoa. ³Hivyo basi, kama huyo mwanamke ataolewa na mwanaume mwingine wakati mumewe akiwa bado yuko hai, ataitwa mzinzi. Lakini kama mumewe akifa, mwanamke huyo hafungwi tena na sheria ya ndoa, naye akiolewa na mtu mwingine haitwi mzinzi.

⁴Vivyo hivyo, ndugu zangu, ninyi mmeifia sheria kwa njia ya mwili wa Kristo, ili mweze kuwa mali ya mwingine, Yeye ambaye alifufuka kutoka kwa wafu, ili kwamba tupate kuzaa matunda kwa Mungu. ⁵Kwa maana tulipokuwa tunatawaliwa na asili ya dhambi, tamaa za dhambi zilizochochewa na sheria zilikuwa zikitenda kazi katika miili yetu, hivyo tulizaa matunda ya mauti. ⁶Lakini sasa, kwa kufia kile kilichokuwa kimetufunga kwanza, tumewekwa huru kutoka katika sheria ili tutumike katika njia mpya ya Roho, wala si katika njia ya zamani ya sheria iliyoandikwa.

Sheria Na Dhambi

⁷Tuseme nini basi? Kwamba sheria ni dhambi? La, hasha! Lakini, ni kwa sababu ya sheria nisingekuwa nimeijua dhambi. Nisingekuwa nimejua kutamani ni nini kama sheria haikusema, "Usitamani." ⁸Lakini dhambi kwa kupata nafasi katika amri, hii ikazaa ndani

yangu kila aina ya tamaa. Kwa maana pasipo sheria, dhambi imekufa. ⁹Wakati fulani nilikuwa hai pasipo sheria, lakini amri ilipokuja, dhambi ikawa hai, nami nikafa. ¹⁰Nikaona kwamba ile amri iliyokusudiwa kuleta uzima, ililetä mauti. ¹¹Kwa maana dhambi kwa kupata nafasi katika amri, ilinidanganya na kwa kupitia hiyo amri, ikanua. ¹²Hivyo basi, sheria yenyewe ni takatifu na amri ni takatifu na ya haki, tena ni njema.

¹³Je, kile kilicho chema basi kilikuwa mauti kwangu? La, hasha! Lakini ili dhambi itambuliwe kuwa ni dhambi, ililetä mauti ndani yangu kupitia kile kilichokuwa chema, ili kwa njia ya amri dhambi izidi kuwa mbaya kupita kiasi.

Mgongano Wa Ndani

¹⁴Kwa maana tunajua kwamba sheria ni ya kiroho, lakini mimi ni wa kimwili nikiwa nimeuzwa kwenye utumwa wa dhambi. ¹⁵Sielewi nitendalo, kwa maana lile ninalotaka kulitenda, silitendi, lakini ninatenda lile ninalolichukia. ¹⁶Basi kama ninatenda lile nisilotaka kutenda, ni kwamba ninakubali kuwa sheria ni njema. ¹⁷Lakini, kwa kweli si mimi tena nitendaye lile nisilotaka bali ni ile dhambi ikaayo ndani yangu. ¹⁸Kwa maana ninafahamu kwamba hakuna jema lo lote likaalo ndani yangu, yaani, katika asili yangu ya dhambi. Kwa kuwa nina shauku ya kutenda lililo jema, lakini siwezi kulitenda. ¹⁹Sitendi lile jema nitakalo kutenda bali lile bayaa nisilolitaka, ndilo nitendalo. ²⁰Basi kama ninatenda lile nisilotaka kutenda, si mimi tena nifanyaye hivyo, bali ni ile dhambi ikaayo ndani yangu.

²¹Hivyo naiona sheria ikitenda kazi. Ninapotaka kutenda jema, jambo bayaa liko papo hapo. ²²Kwa maana katika utu wangu wa ndani naifurahia sheria ya Mungu. ²³Lakini ninaona kuna sheria nyingine inayotenda kazi katika viungo nya mwili wangu inayopigana vita dhidi ya ile sheria ya akili yangu. Sheria hii inanifanya mateka wa ile sheria ya dhambi inayofanya kazi katika viungo nya mwili wangu. ²⁴Ole wangu, mimi maskini! Ni nani atakayeniooka na mwili huu wa mauti? ²⁵Ashukuriwe Mungu kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu!

Hivyo basi, mimi mwenyewe kwa akili zangu ni mtumwa wa sheria ya Mungu, lakini katika asili ya dhambi ni mtumwa wa sheria ya dhambi.

Maisha Katika Roho

8 Kwa hiyo, sasa hakuna hukumu ya adhabu kwa wale walio ndani ya Kristo Yesu, wale ambaao hawaenendi kwa kuufuata mwili bali kwa kufuata Roho. ²Kwa sababu sheria ya Roho wa uzima katika Kristo Yesu imeniweka huru mbali na sheria ya dhambi na mauti. ³Kwa maana kile ambacho sheria haikuwa na uwezo wa kufanya, kwa vile ilivyokuwa dhaifu katika mwili, Mungu kwa kumtuma Mwanawe mwenyewe kwa mfano wa mwanadamu mwenye mwili ulio wa dhambi na kwa ajili ya dhambi, Yeye aliihukumu dhambi katika mwili, ⁴ili kwamba haki ipatikanayo kwa sheria itimizwe ndani yetu sisi, ambaao hatuenendi kwa kuufuata mwili bali kwa kufuata Roho.

⁵Kwa maana wale wanaoishi kwa kuufuata mwili huziweka nia zao katika vitu vyta mwili, lakini wale wanaoishi kwa kufuata Roho, huziweka nia zao katika mambo ya Roho. ⁶Kwa maana kuwa na nia ya mwili ni mauti, bali kuwa na nia inayoongozwa na Roho ni uzima na amani. ⁷Kwa kuwa ile nia ya mwili ni uadui na Mungu, kwa maana haiitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kuitii. ⁸Wale wanaotawaliwa na mwili, hawawezi kumpendeza Mungu.

⁹Lakini ninyi, hamtawaliwi na mwili, bali na Roho, ikiwa Roho wa Mungu anakaa ndani yenu. Mtu ye yote ambaye hana Roho wa Kristo, yeye si wa Kristo. ¹⁰Lakini kama Kristo anakaa ndani yenu, miili yenu imekufa kwa sababu ya dhambi, lakini roho zenu zi hai kwa sababu ya haki. ¹¹Nanyi ikiwa Roho wa Mungu aliyemfufua Yesu kutoka kwa wafu anakaa ndani yenu, Yeye aliyemfufua Kristo Yesu kutoka kwa wafu ataihuisha pia miili yenu ambayo hufa, kwa njia ya Roho Wake akaaye ndani yenu.

¹²Kwa hiyo ndugu zangu, sisi tu wadeni, si wa mwili, ili tuishi kwa kuufuata mwili, ¹³kwa maana mkiishi kwa kuufuata mwili, mtakufa, lakini kama mkiyaua matendo ya mwili kwa Roho, mtaishi. ¹⁴Kwa kuwa wote wanaoongozwa na Roho wa Mungu hao ndio watoto wa Mungu. ¹⁵Kwa maana hamkupokea roho ya utumwa iwaleteayo tena hofu, bali mlipokea roho ya kufanya wana, ambaye kwa Yeye twalia, "Abba,^a yaani, Baba," ¹⁶Roho mwenyewe hushuhudia pamoja na roho zetu ya kwamba sisi tu watoto wa Mungu. ¹⁷Basi ikiwa

sisi ni watoto, basi tu warithi, warithi wa Mungu, warithio pamoja na Kristo, naam, tukiteswa pamoja Naye tupate pia kutukuzwa pamoja Naye.

Utukufu Ujao

¹⁸Nayahesabu mateso yetu ya wakati huu kuwa si kitu kulinganisha na utukufu utakaodhihirishwa kwetu. ¹⁹Kwa maana viumbe vyote vinangoja kwa shaku kudhihirishwa kwa watoto wa Mungu. ²⁰Kwa kuwa viumbe vyote viliwekwa chini ya ubatili, si kwa chaguo lao, bali kwa mapenzi Yake Yeye aliyevitiisha katika tumaini, ²¹ili kwamba viumbe vyote vimatekuwekwa huru kutoka katika utumwa wa kuharibika na kupewa uhuru wa utukufu wa watoto wa Mungu.

²²Kwa maana twajua ya kuwa viumbe vyote vimekuwa vikilia kwa uchungu kama utungu wa wakati wa mwanamke kuzaa hata sasa. ²³Wala si hivyo viumbe peke yao, bali hata sisi ambaao ndio matunda ya kwanza ya Roho, kwa ndani tunalia kwa uchungu tukisubiri kwa shaku kufanya wana wa Mungu, yaani, ukombozi wa miili yetu. ²⁴Kwa kuwa tuliobolewa kwa tumaini hili. Lakini kama kinachotumainiwa kikionekana hakiwi tumaini tena. Je, kuna mtu anayetumaini kupata kitu alichonacho tayari? ²⁵Lakini tunapotumaini kupata kitu ambacho hatuna, basi twakingojea kwa saburi.

²⁶Hivyo hivyo, Roho hutusaidia katika udhaifu wetu, kwa sababu hatujui kuomba ipasavyo, lakini Roho mwenyewe hutuombea kwa uchungu kusikoweza kutamkwa. ²⁷Naye Mungu aichunguzaye mioyo, anajua nia ya Roho, kwa sababu Roho huwaombea watakatifu sawasawa na mapenzi ya Mungu.

Tunashinda Na Zaidi Ya Kushinda

²⁸Nasi tunajua ya kuwa katika mambo yote Mungu hutenda kazi pamoja na wote wampendao, katika kuwapatia mema, yaani, wale walioitwa kwa kusudi Lake. ²⁹Maana wale Mungu aliowajua tangu mwanzo, pia aliwachagua tangu mwanzo, wapate kufanana na mfano wa Mwanawe, ili Yeye awe mzaliwa wa kwanza mionganoni mwa ndugu wengi. ³⁰Nao wale Mungu aliotangulia kuwachagua, akawaita, wale aliowaita pia akawahesabia haki, nao wale aliowahesabia haki, pia akawatukuza.

Upendo Wa Mungu

^a¹⁵"Abba" ni neno la Kiaramu ambalo maana yake "Baba," neno ambalo lingetumiwa na mtoto kwa yule aliyemzaa.

³¹Tuseme nini basi kuhusu haya? Ikiwa Mungu yuko upande wetu, ni nani awezaye kuwa kinyume chetu? ³²Ikiwa Mungu hakumhurumia Mwanawe, bali alimtoa kwa ajili yetu sote, atakosaje basi kutupatia vitu vyote kwa ukarimu pamoja Naye? ³³Ni nani atakayewashtaki wale amba Mungu amewachagua? Ni Mungu mwenyewe ndiye mwenye kuwahesabia haki. ³⁴Ni nani basi atakayewahukumia adhabu? Kristo Yesu ndiye aliyekufa, naam, zaidi ya hayo, ndiye aliyefufuka kutoka kwa wafu, yuko mkono wa kuume wa Mungu, naye ndiye anayetuombea. ³⁵Ni nani atakayetutenga na upendo wa Kristo? Je, ni shida au taabu au mateso au njaa au uchi au hatari au upanga? ³⁶Kama ilivyoandikwa :

“Kwa ajili yako tunauawa mchana kutwa,
tumehesabiwa kama kondoo
wa kuchinjwa.”

³⁷Lakini katika mambo haya yote tunashinda, naam na zaidi ya kushinda, kwa Yeye aliyetupenda. ³⁸Kwa maana nimekwisha kujua kwa hakika ya kuwa wala mauti, wala uzima, wala malaika, wala wenyе mamlaka, wala yaliyopo, wala yatakayokuja, wala wenyе uwezo, ³⁹wala yaliyo juu, wala yaliyo chini, wala kiumbe kingine cho chote kitakachowenza kututenga na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu.

Kuteuliwa Kwa Israeli Na Mungu.

9 Ninasema kweli katika Kristo, wala sisemi uongo, dhamiri yangu inanishuhudia katika Roho Mtakatifu. ²Nina huzuni kuu na uchungu usiokoma moyoni mwangu. ³Kwa maana ningetamani hata mimi nilaaniwe na kutengwa na Kristo kwa ajili ya ndugu zangu hasa, wale walio wa kabilia langu kwa jinsi ya mwili, ⁴yaani, watu wa Israeli, amba ndio wenyе kule kufanya wana, ule utukufu wa Mungu, yale maagano, kule kupokea sheria, ibada ya kwenye hekalu na zile ahadi. ⁵Wao ni wa uzao wa mababa wakuu wa kwanza, amba kutoka kwao Kristo alikuja kwa jinsi ya mwili kama mwanadamu, Yeye ambaye ni Mungu aliye juu ya vyote, mwenye kuhimidiwa milele! Amen.

⁶Si kwamba Neno la Mungu limeshindwa. Kwa maana si kila Mwisraeli ambaye ni wa uzao utokanao na Israeli ni Mwisraeli halisi.

⁷Wala si tu kwamba kwa sababu wamezaliwa na wazao wa Abrahamu ni watoto wake, lakini ahadi ya Mungu kwa Abrahamu ilikuwa: “Watoto wako watahesabiwa katika uzao wa Isaki.” ⁸Hii ina maana kwamba, si watoto waliozaliwa kimwili walio watoto wa Mungu, bali ni watoto wa ahadi wanaohesabiwa kuwa uzao wa Abrahamu. ⁹Kwa maana ahadi yenyewe ilisema, “Nitakurudia tena wakati kama huu, naye Sara atapata mtoto wa kiume.”

¹⁰Wala si hivyo tu, bali pia watoto aliowaza Rebeka walikuwa na baba huyo huyo mmoja, yaani, baba yetu Isaki. ¹¹Lakini, hata kabla hao mapacha hawajazaliwa au kufanya jambo lo lote jema au baya, ili kwamba kusudi la Mungu la kuchagua lipate kusimama, ¹²si kwa matendo, bali kwa Yeye mwenye kuita, Rebeka aliambiwa, “Mkubwa atamtumikia mdogo.” ¹³Kama vile ilivyoandikwa, “Nimempenda Yakobo, lakini Esau nimemchukia.”

Mungu Hana Upendeleo

¹⁴Tuseme nini basi? Je, Mungu ni dhalimu? La, hasha! ¹⁵Kwa maana Mungu alimwambia Mose,

“Nitamrehemu yeye nimrehemuye,
nami nitamhurumia yeye
nimhurumiaye.”

¹⁶Kwa hiyo haitegemei kutaka kwa mwanadamu au jitihada, bali hutegemea huruma ya Mungu.

¹⁷Kwa maana Maandiko yamwambia Farao, “Nilikuinua kwa kusudi hili, ili kwamba nipate kuonyesha uweza Wangu juu yako na ili Jina Langu lipate kutangazwa duniani pote.”

¹⁸Kwa hiyo basi, Mungu humhurumia yeye atakaye kumhurumia na humfanya mgumu Yeye atakayekumfanya mgumu.

¹⁹Basi mtaniambia, “Kama ni hivyo, kwa nini basi bado Mungu anatalaumu? Kwa maana ni nani awezaye kupinga mapenzi Yake?” ²⁰Lakini, Ewe mwanadamu, u nani wewe ushindane na Mungu? “Je, kilichoumbwa chawenza kumwambia yeye aliyekiumba, ‘Kwa nini umeniumba hivi?’” ²¹Je, mfinyanzi hana haki ya kufinyanya kutoka katika bonge moja vyombo vya udongo vingine kwa matumizi ya heshima na vingine kwa matumizi ya kawaida?

²²Iweje basi, kama Mungu kwa kutaka kuonyesha ghadhabu Yake na kufanya uweza Wake ujulikane, amevumilia kwa uvumilivu mwingi vile vyombo vya ghadhabu

vilivyoandaliwa kwa uharibifu? ²³Iweje basi, kama Yeye alitenda hivi ili kufanya wingi wa utukufu Wake ujulikane kwa vile vyombo nya rehema Yake, alivyotangulia kuvitengeneza kwa ajili ya utukufu Wake, ²⁴yaani pamoja na sisi, ambao pia alituita, si kutoka kwa Wayahudi peke yao, bali pia kutoka kwa watu Mataifa?

Yote Yalitabiriwa Katika Maandiko

²⁵Kama vile Mungu asemavyo katika Hosea:

"Nitawita 'watu Wangu' wale ambao si
watu Wangu,
nami nitamwitwa 'mpenzi Wangu' yeye
ambaye si mpenzi Wangu,"

²⁶tena,

"Itakuwa hasa mahali
pale walipoambiwa,
'Ninyi si Watu wangu.'
wao wataitwa watoto wa Mungu aliye hai.' "

²⁷Isaya anapiga kelele kuhusu Israeli:

"Ingawa idadi ya wana wa Israeli ni wengi
kama mchanga ulioko pwani ya bahari,
ni mabaki yao tu watakaookolewa.

²⁸Kwa kuwa Bwana ataitekeleza
hukumu Yake duniani kwa haraka na kwa
ukamilifu."

²⁹Ni kama vile alivyotabiri Isaya akisema:

"Kama Bwana wa majeshi^a
asingetuachia uzao,
tungalikuwa kama Sodoma,
tungalikuwa kama Gomora."

Kutokuamini Kwa Israeli

³⁰Kwa hiyo tuseme nini basi? Kwamba watu Mataifa ambao hawakutafuta haki, wamepata haki ile iliyo kwa njia ya imani. ³¹Lakini Israeli, ambao walijitahidi kupata haki kwa njia ya sheria, hawakupata. ³²Kwa nini? Kwa sababu hawakutafuta kwa njia ya imani bali kwa njia ya matendo. Wakajikwaa kwenye lile "jiwe la kukwaza." ³³Kama ilivyoandikwa,

^{a29} "Bwana wa majeshi hapa ni neno "Bwana wa Sabaothi" lilitafsiriwa kutoka kwenye lugha ya Kiebrania (pia Isa. 1:9 na Yakobo 5:4)

"Tazama naweka katika Sayuni jiwe
la kukwaza
na mwamba wa kuwaangusha,
ye yote atakayemwamini hataaibika
kamwe."

10 Ndugu zangu, shauku ya moyo wangu na maombi yangu kwa Mungu ni kwa ajili ya Waisraeli, kwamba waokolewe. ²Kwa maana ninaweza nikashuhudia wazi kwamba wao wanajuhudi kubwa kwa ajili ya Mungu, lakini juhudhi yao haina maarifa. ³Kwa kuwa hawakujua haki itokayo kwa Mungu, wakatafuta kuweka haki yao wenyewe, hawakujitia chini ya haki ya Mungu. ⁴Kwa maana Kristo ni ukomo wa sheria ili kuwe na haki kwa kila mtu aaminie.

Wokovu Ni Kwa Ajili Ya Wote

⁵Mose anaandika kuhusu haki ile itokanayo na sheria, kwamba, "Mtu atendaye mambo hayo ataishi kwa hayo." ⁶Lakini ile haki itokanayo na imani husema hivi: "Usiseme moyoni mwako, 'Ni nani atakayepanda mbinguni?' " (yaani, ili kumleta Kristo chini) ⁷"au 'Ni nani atashuka kwenda kuzimu?' " (yaani kumleta Kristo kutoka kwa wafu.) ⁸Lakini andiko lasemaje? "Lile neno li karibu nawe, li kinywani mwako na moyoni mwako," yaani, ni lile neno la imani tunalolihubiri. ⁹Kwa sababu kama ukikiri kwa kinywa chako kwamba "Yesu ni Bwana." na kuamini moyoni mwako kwamba Mungu alimfufua kutoka kwa wafu, utaokoka. ¹⁰Kwa maana kwa moyo mtu huamini na hivyo kuhesabiwa haki, tena kwa kinywa mtu hukiri na hivyo kupata wokovu. ¹¹Kama yasemavyo Maandiko, "Ye yote amwaminiye hatatahayarika." ¹²Kwa maana hakuna tofauti kati ya Myahudi na Myunani, Yeye ni Bwana wa wote, mwenye utajiri kwa wote wamwitao. ¹³Kwa maana, "Kila mtu atakayeliitia Jina la Bwana, ataokoka."

¹⁴Lakini watamwitaje Yeye ambaye hawajamwamini? Nao watawezaje kumwamini Yeye ambaye hawajamsikia? Tena watamsiklaje bila mtu kuwahubiria? ¹⁵Nao watahubirije wasipopelekwa? Kama ilivyoandikwa, "Ni mizuri mno miguu ya hao wanaohubiri Injili ya amani na kuleta habari ya mema!"

¹⁶Lakini si wote walioitii Habari Njema. Kwa maana Isaya asema, "Bwana, ni nani aliyeamini

Warumi

ujumbe wetu?"¹⁷Basi, imani chanzo chake ni kusikia na kusikia huja kwa Neno la Kristo.
¹⁸Lakini nauliza, Je, wao hawakusikia? Naam, wamesikia, kwa maana :

"Sauti yao imeenea duniani kote,
nayo maneno yao yamefika hadi
miisho ya ulimwengu."

¹⁹Nami nauliza tena, Je, Waisraeli hawakuelewa?" Kwanza, Mose asema,

"Nitawafanya mwe na wivu
kwa watu wale ambao si taifa.
Nitawakasirisha kwa taifa la watu
wasio na ufahamu."

²⁰Naye Isaya kwa ujasiri mwinge anasema,

"Watu wale waliokuwa hawanitafuti,
wamenipata,
nimejidhihirisha kwa watu wale
waliokuwa hawaniulizii."

²¹Lakini kuhusu Israeli anasema,

"Mchana kutwa nimewanyoshea watu
wakaidi na wasiotii mikono Yangu."

Mabaki Ya Israeli

11 Basi nauliza, je, Mungu amewakataa watu Wake? La, hasha! Mimi mwenyewe ni Mwisraeli, tena uzao wa Abrahamu kutoka kabilia la Benyamini. ²Mungu hajawakataa watu Wake, ambao Yeye aliwajua tangu mwanzo. Je, hamjui yale maandiko yasemayo kuhusu Eliya, jinsi alivyomlalamikia Mungu kuhusu Israeli? ³Alisema, "Bwana, wamewaua manabii Wako na kuzibomoa madhabahu Zako, nimebaki mimi peke yangu, nao wanataka kuniua?" ⁴Je, Mungu alimjibuje? "Nimejibakizia watu elfu saba ambao hawajapiga magoti kumwabudu Baali." ⁵Vivyo hivyo pia, sasa wapo mabaki waliochaguliwa kwa neema ya Mungu. ⁶Lakini ikiwa wamechaguliwa kwa neema, si tena kwa msingi wa matendo. Kama ingekuwa kwa matendo, neema isingekuwa neema tena.

⁷Tuseme nini basi? Kile kitu ambacho Israeli alikitafuta kwa bidii hakukipata. Lakini waliochaguliwa walikipata. Waliobaki walifanywa wagumu, ⁸kama ilivyoandikwa:

"Mungu aliwapa bumbuazi la mioyo,
macho ili wasiweze kuona
na masikio ili wasiweze kusikia,
hadi leo."

⁹Naye Daudi anasema:

"Karamu zao na ziwe tanzi na mtego wa
kuwanasa,
kitu cha kuwakwaza waanguke na
adhabu kwao.

¹⁰Macho yao yatiwe giza ili wasiweze kuona,
nayo migongo yao iinamishwe daima."

Matawi Yaliyopandikizwa

¹¹Hivyo nauliza tena, je, Waisraeli walijikwaa ili waanguke na kuangamia kabisa? La, hasha! Lakini kwa sababu ya makosa yao, wokovu umewafikia watu Mataifa, ili kuwafanya Waisraeli waone wivu. ¹²Basi ikiwa kujikwaa kwao kumekuwa utajiri mkubwa kwa ulimwengu, tena kama kuangamia kwao kumeleta utajiri kwa watu Mataifa, kurudishwa kwao kutaleta utajiri mkuu zaidi.

¹³Sasa ninasema nanyi watu Mataifa. Maadam mimi ni mtume kwa watu Mataifa, naitukuza huduma yangu ¹⁴ili kuwafanya watu wangu waone wivu na hivyo kuwaokoa baadhi yao. ¹⁵Kwa kuwa ikiwa kukataliwa kwao ni kupatanishwa kwa ulimwengu, kukubaliwa kwao si kutakuwa ni uhai baada ya kufa? ¹⁶Kama sehemu ya donge la unga uliotolewa kuwa limbuko ni mtakatifu, basi unga wote ni mtakatifu, nalo shina kama ni takatifu, vivyo hivyo na matawi nayo.

¹⁷Lakini kama baadhi ya matawi yalikatwa, nawe chipukizi la mzeituni mwitu ukapandikizwa mahali pao ili kushiriki unono pamoja na matawi mengine kutoka katika shina la mzeituni, ¹⁸ basi usijivune juu ya hayo matawi. Kama ukijivuna, kumbuka jambo hili. Si wewe unayelishikilia shina, bali ni shina linalokushikilia wewe. ¹⁹Basi utasema, "Matawi yale yalikatwa ili nipate kupandikizwa katika hilo shina." ²⁰Hii ni kweli. Matawi hayo yalikatwa kwa sababu ya kutokuamini kwake, lakini wewe umesimama tu kwa sababu ya imani. Kwa hiyo usijivune, bali simama kwa kuogopa. ²¹Kwa maana kama Mungu hakuyahurumia matawi ya asili, wala hatakuhurumia wewe.

²²Angalia basi wema na ukali wa Mungu:

Kwa wale walioanguka, ukali, bali kwako wewe wema wa Mungu, kama utadumu katika wema Wake. La sivyo, nawe utakatiliwa mbali. ²³Wao nao wasipodumu katika kutokuamini kwo, watapandikizwa tena kwenye shina, kwa maana Mungu anao uwezo wa kuwapandikiza tena kwenye hilo shina. ²⁴Ikiwa wewe ulikatwa kutoka katika kile ambacho kwa asili ni mzeituni mwitu na kupandikizwa kinyume cha asili kwenye mzeituni uliopandwa, si rahisi zaidi matawi haya ya asili kupandikizwa tena kwenye shina lake la mzeituni!

Israeli Wote Wataokolewa

²⁵Ndugu zangu, ili msije mkajidai kuwa wenyen hekima kuliko mlivyo, nataka mfahamu siri hii: Ugumu umewapata Israeli kwa sehemu hadi idadi ya watu Mataifa watakaoingia itimie. ²⁶Hivyo Israeli wote wataokolewa kama ilivyoandikwa:

"Mkombozi atakuja kutoka Sayuni,
ataondoa kutokumcha Mungu
katika Yakobo.

²⁷Hili ndilo agano Langu
nao nitakapoziondoa dhambi zao."

²⁸Kwa habari ya Injili, wao ni adui wa Mungu kwa ajili yenu, lakini kuhusu kule kuteuliwa kwo ni wapendwa, kwa ajili ya mababa zao wa zamani, ²⁹kwa maana akishawapa watu karama haziondoi, wala wito Wake. ³⁰Kama vile ninyi wakati fulani mlivyokuwa waasi kwa Mungu lakini sasa mmeputa rehema kwa sababu ya kutokutii kwo, ³¹hivyo nao Waisraeli wamekuwa waasi ili kwamba wao nao sasa waweze kupata rehema kwa ajili ya rehema za Mungu kwenu. ³²Kwa maana Mungu amewafunga wanadamu wote kwenye kuasi ili apate kuwarehemu wote.

Wimbo Wa Shukrani

³³Tazama jinsi kilivyo kina cha utajiri wa hekima na maarifa ya Mungu!

Tazama jinsi ambavyo hukumu Zake,
hazichunguziki na ambavyo njia Zake
zisiviyotafutikana!

³⁴"Ni nani aliyejua nia ya Bwana?
Au ni nani ambaye amekuwa mshauri
Wake?"

³⁵"Au ni nani aliyempa cho chote
ili arudishiwe?

³⁶Kwa maana vitu vyote vyatoka Kwake,

viko Kwake na kwa ajili Yake.
Utukufu ni Wake milele. Amen.

Maisha Mapya Katika Kristo

12 Kwa hiyo, ndugu zangu, nawasihi kwa rehema Zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu na inayopendeza Mungu, hii ndiyo ibada yenu yenye maana. ²Msifuatisho tena mfano wa ulmwengu huu, bali mgeuze kwa kufanywa upya nia zenu. Ndipo mtaweba kuonja na kuhakikisha ni nini mapenzi ya Mungu yaliyo mema, yanayopendeza machoni Pake na ukamilifu.

³Kwa ajili ya neema niliyopewa nawaambia kila mmoja mliongoni mwenu, asijidhinie kuwa bora kuliko impasavyo, bali afikiri kwa busara kwa kulingana na kipimo cha imani Mungu aliyompa. ⁴Kama vile katika mwili mmoja tulivyo na viungo vingi, navyo viungo vyote havina kazi moja, ⁵vivyo hivyo na sisi tulio wengi, tu mwili mmoja katika Kristo, nasi kila mmoja ni kiungo cha mwenzake. ⁶Tuna karama zilizotofautiana kila mmoja kutokana na neema tuliyopewa. Kama ni unabii na tutoe unabii kwa kadiri ya imani. ⁷Kama ni kuhudumu na tuhudumu, mwenye kufundisha na afundishe, ⁸kama ni kutia moyo na atie moyo, kama ni kuchangia kwa ajili ya mahitaji ya wengine na atoe kwa ukarimu, kama ni uongozi na aongoze kwa bidii, kama ni kuhurumia wengine na afanye hivyo kwa furaha.

Alama Za Mkristo Wa Kweli

⁹Upendo lazima usiwe wa unafiki. Chukieni lililo ovu, shikamaneni na lililo jema.

¹⁰Pendanteni ninyi kwa ninyi kwa upendo wa kidugu. Waheshimuni na kuwatanguliza wengine. ¹¹Msiwe wavivu, bali mwe na bidii katika roho mkimtumikia Bwana. ¹²Iweni na furaha katika tumaini, katika dhiki iweni na saburi, dumuni katika maombi. ¹³Changieni katika mahitaji ya watakatifu, wakaribisheni wageni.

¹⁴Wabarikini wale wanaowatesa, barikini wala msilaani. ¹⁵Furahini pamoja na wenyen kufurahi, lieni pamoja na wale waliao. ¹⁶Kaeni kwa amani ninyi kwa ninyi. Msijivune, bali mwe tayari kushirikiana na wanyonge. Wala msiwe watu wenyen kujivuna kwamba mnajua kila kitu.

¹⁷Msimlipe mtu ye yote ovu kwa ovu. Jitahidini ili mtende yaliyo mema machoni pa watu wote. ¹⁸Kama ikiwezekana, kwa upande

wenu kaeni kwa amani na watu wote.
¹⁹Wapendwa, msilipize kisasi, bali ipisheni ghadhabu ya Mungu, maana imeandikwa:
 "Kisasi ni juu Yangu, Mimi nitalipa, asema Bwana." ²⁰Badala yake:

"adui yako akiwa na njaa, mpe chakula,
 akiwa na kiu, mnyweshe.
 Maana ukifanya hivyo, utampalia makaa ya
 moto yanayowaka kichwani pake.

²¹Usishindwe na ubaya, bali uushinden'i ubaya kwa wema.

Kutii Mamlaka

13 Kila mtu na atii mamlaka inayotawala, kwa maana hakuna mamlaka isiyotoka kwa Mungu, nazo mamlaka zilizopo zimebekwa na Mungu. ²Kwa hiyo yeye anayeasi dhidi ya mamlaka inayotawala anaasi dhidi ya kile kilichowekwa na Mungu, nao wale wafanyao hivyo watajiletea hukumu juu yao wenyewe. ³Kwa kuwa watawala hawawatishi watu wale wanaotenda mema bali wale wanaotenda mabaya. Je, wataka usimwogope mwenye mamlaka? Basi tenda lile lililo jema naye atakusifu. ⁴Kwa maana mwenye mamlaka ni mtumishi wa Mungu kwa ajili ya mema. Lakini kama ukitenda mabaya, basi ogopa, kwa kuwa hauinui upanga bila sababu. Yeye ni mtumishi wa Mungu, mjambe wa Mungu wa kutekeleza adhabu juu ya watenda mabaya. ⁵Kwa hiyo ni lazima kutii wenye mamlaka, si kwa sababu ya kuogopa adhabu iwezayo kutolewa, bali pia kwa ajili ya dhamiri.

⁶Kwa sababu hii mnalipa kodi, kwa maana watawala ni watumishi wa Mungu, ambao hutumia muda wao wote kutawala. ⁷Mlipeni kila mtu kile mnachodaiwa. Kama mnadaiwa kodi lipeni kodi, kama ni ushuru, lipeni ushuru, astahiliye hofu, mhofu, astahiliye heshima, mheshimu.

Kupendana Kila Mmoja Na Mwingine.

⁸Msidaiwe kitu na mtu ye yote, isipokuwa kupendana, kwa maana yeye ampendaye mwenzake, ameitimiza sheria. ⁹Kwa kuwa amri hizi zisemazo, "Usizini," "usue," "usiibe," "usitamani" na amri nyingine zote, zinajumlishwa katika amri hii moja: "Mpende jirani yako kama nafsi yako." ¹⁰Upendo haumfanyii jirani jambo baya. Kwa hiyo upendo

ndio utimilifu wa sheria.

¹¹Nanyi fanyeni hivi, mkiuitambua wakati tulio nao. Saa ya kuamka kutoka usingizini imewadia, kwa maana sasa wokovu wetu umekaribia zaidi kuliko hapo kwanza tulipoamini. ¹²Usiku umeendelea sana, mapambazuko yamekaribia. Kwa hiyo tuyaweke kando matendo ya giza na tuvae silaha za nuru. ¹³Basi na tuenende kwa adabu kama inavyopasa wakati wa mchana, si kwa kufanya karamu za ulafi na ulevi, si kwa ujisadi na usherati, si kwa ugomvi na vivu. ¹⁴Bali jivikeni Bwana Yesu Kristo, wala msifikiri jinsi mtakavyotimiza tamaa za miili yenu yenge asili ya dhambi.

Msiwahukumu Wengine

14 Mkaribisheni yeye ambaye imani yake ni dhaifu, lakini si kwa kugombana na kubishana juu ya mawazo yake. ²Mtu mmoja imani yake inamruhusu kula kila kitu, lakini mwingine ambaye imani yake ni dhaifu, hula mboga tu. ³Yeye alaye kila kitu asimdhara yeye asiyekula. Wala yeye asiyekula kila kitu asimhukumu yule alaye kila kitu, kwa maana Mungu amemkubali. ⁴Wewe ni nani hata umhukumu mtumishi wa mtu mwingine? Kwa bwana wake tu anasimama au kuanguka. Naye atasimama kwa sababu Bwana anaweza kumsimamisha.

⁵Mtu mmoja anaitukuza siku fulani kuwa ni bora kuliko nyingine na mwingine anaona kuwa siku zote ni sawa. Basi kila mmoja awe na hakika na yale anayoamini. ⁶Yeye anayehesabu siku moja kuwa takatifu kuliko nyingine, hufanya hivyo kwa kumheshimu Bwana. Naye alaye nyama hula kwa Bwana, kwa maana humshukuru Mungu, naye akataaye kula nyama hufanya hivyo kwa Bwana na humshukuru Mungu. ⁷Kwa kuwa hakuna hata mmoja wetu anayeishi kwa ajili yake mwenyewe, wala hakuna hata mmoja wetu afaye kwa ajili yake mwenyewe. ⁸Kama tunaishi, tunaishi kwa Bwana, nasi pia tukifa twafa kwa Bwana. Kwa hiyo basi, kama tukiishi au kama tukifa, sisi ni mali ya Bwana.

⁹Kwani kwa sababu hii hasa, Kristo alikufa na akawa hai tena kusudi apate kuwa Bwana wa wote, yaani, waliokufa na walio hai. ¹⁰Basi kwa nini wewe wamhukumu ndugu yako? Au kwa nini wewe unamdhara ndugu yako? Kwa kuwa sote tutasimama mbele ya kitu cha Mungu

Warumi

cha hukumu.¹¹Kwa kuwa imeandikwa:

"'Kama niishivyo,' asema Bwana,
'Kila goti litapigwa mbele Zangu
na kila ulimi utamkiri Mungu.'"

¹²Hivyo basi kila mmoja wetu atatoa habari zake mwenyewe kwa Mungu.

Usimfanye Ndugu Yako Ajikwae

¹³Kwa hiyo na tusiendelee kuhukumiana: Badala yake mtu asiweke kamwe kikwazo au kizuizi katika njia ya mwengine. ¹⁴Ninajua tena nimehakikishiwa sana katika Bwana Yesu kwamba hakuna kitu cho chote ambacho ni najisi kwa asili yake. Lakini kama mtu anakiona kitu kuwa ni najisi, basi kwake huyo kitu hicho ni najisi. ¹⁵Kama ndugu yako anahuzunishwa kwa sababu ya kile unachokula, basi huenendi tena katika upendo. Usiruhusu kile unachokula kiwe sababu ya kumwangamiza ndugu yako ambaye Kristo alikufa kwa ajili yake. ¹⁶Usiruhusu kile ambacho unakiona kuwa chema kisemwe kuwa ni kiovu. ¹⁷Kwa maana Ufalme wa Mungu si kula na kunywa, bali ni haki, amani na furaha katika Roho Mtakatifu. ¹⁸Kwa sababu mtu ye yote anayemtumikia Kristo kwa jinsi hii, anampendeza Mungu na kukubaliwa na wanadamu.

¹⁹Kwa hiyo na tufanye bidii kutafuta yale yaletayo amani na kujengana sisi kwa sisi.

²⁰Usiiharibu kazi ya Mungu kwa ajili ya chakula. Hakika vyakula vyote ni safi, lakini ni kosa kula kitu cho chote kinachomsababisha ndugu yako ajikwae. ²¹Ni afadhali kutokula nyama wala kunywa divai au kufanya jambo lingine lo lote litakalomsababisha ndugu yako ajikwae.

²²Je, wewe unayo imani ? Ile imani uliyo nayo, uwe nayo nafsini mwako mbele za Mungu. Heri mtu yule asiye na sababu ya kujihukumu nafsi yake kwa ajili ya kile anachokifanya. ²³Lakini kama mtu ana shaka kuhusu kile anachokula, asile hicho kitu, kwa sababu hakula kwa imani. Kwa kuwa cho chote kinachofanywa pasipo imani ni dhambi.

Usijipendeze Mwenyewe, Bali Wapendeze Wengine

15 Sisi tulio na nguvu, hatuna budi kuchukuliana na kushindwa kwa wale walio dhaifu wala si kujipendeza nafsi zetu wenyewe. ²Kila mmoja wetu inampasa

kumpendeza jirani yake kwa mambo mema, ili kumjenga katika imani. ³Kwa maana hata Kristo hakujipendeza mwenyewe, bali kama ilivyoandikwa: "Matukano yao wale wanaokutukana wewe yalinipata mimi." ⁴Kwa maana kila kitu kilichoandikwa zamani, kiliandikwa kutufundisha, ili kwamba kwa saburi na faraja tunayopata katika Maandiko tuwe na tumaini.

⁵Mungu atoaye saburi na faraja, awajalie ninyi roho ya umaja mionganoni mwenu mnapomfuata Kristo Yesu, ⁶ili kwa moyo mmoja mpatate kumtukuza Mungu aliye Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo.

Injili Sawa Kwa Wayahudi Na Kwa watu Mataifa

⁷Karibishaneni ninyi kwa ninyi kama Kristo alivyowakaribisha ninyi ili kumletea Mungu utukufu. ⁸Kwa maana nawaambia kwamba, Kristo amekuwa mtumishi kwa wale waliotahiriwa ili kuonyesha kweli ya Mungu na kuthibitisha zile ahadi walizopewa baba zetu wa zamani, ⁹pia ili watu Mataifa wamtukuze Mungu kwa rehema Zake. Kama ilivyoandikwa:

"Kwa hiyo nitakutukuza katikati ya watu Mataifa,
nitaliimbia sifa Jina Lako."

¹⁰Tena yasema,

"Enyi watu Mataifa, furahini pamoja na watu wa Mungu."

¹¹Tena,

"Mhimidini Bwana, ninyi watu wote Mataifa na kumwimbia sifa, enyi mataifa yote."

¹²Tena, Isaya anasema,

"Shina la Yese litachipuka,
Yeye atakayeinuka ili kutawala juu ya mataifa,
watu Mataifa watamtumaini."

¹³Mungu wa tumaini awajaze ninyi furaha yote na amani katika kumwamini, ili mpatate kujawa na tumaini tele kwa nguvu ya Roho Mtakatifu.

Paulo Mhudumu Wa Watu Mataifa

¹⁴Ndugu zangu, mimi mwenyewe ninasadiki

kwamba mmejaa wema, ufahamu wote, tena mnaweza kufudishana ninyi kwa ninyi.
 15Nimewaandikia kwa ujasiri vipengele kadha wa kadha katika waraka huu kama kuwakumbusha tena kwa habari ya ile neema Mungu aliyonipa, 16ili kuwa mhudumu wa Kristo Yesu kwa watu Mataifa nikiwa na huduma ya kikuhanzi ya kutangaza Injili ya Mungu, ili watu Mataifa wapate kuwa dhabihu inayokubaliwa na Mungu, iliyotakaswa na Roho Mtakatifu.

17Kwa hiyo ninajisifu katika Kristo Yesu, kwenye utumishi wangu kwa Mungu. 18Kwa maana sitathubutu kusema kitu cho chote zaidi ya kile ambacho Kristo amefanya kwa kunitumia mimi katika kuwaongoza watu Mataifa wamtii Mungu kwa yale niliyosema na kufanya, 19kwa nguvu za ishara na miujiza, kwa uweza wa Roho wa Mungu, ili kuanzia Yerusalem hadi maeneo yote ya kandokando yake, mpaka Iliriko nimekwisha kuhubiri Injili ya Kristo kwa ukamilifu. 20Hivyo ni nia yangu kuhubiri Habari Njema, si pale ambapo Kristo amekwisha kujulikana, ili nisije nikajenga juu ya msingi wa mtu mwingine. 21Lakini kama ilivyoandikwa:

"Wale ambao hawajahubiriwa habari Zake wataona,
 nao wale ambao hawajazisikia watafahamu."

Paulo Apanga Kwenda Rumi

22Hii ndio sababu nimezuiliwa mara nyingi nisiweze kuja kwenu.

23Lakini sasa kwa kuwa hakuna nafasi zaidi kwa ajili yangu katika sehemu hii, ninatamani kuja kwenu kama ambavyo nimekuwa na shauku kwa miaka mingi, 24nimekusudia kufanya hivyo nitakapokuwa njiani kwenda Hispania. Natarajia kuwaona katika safari yangu na kusafirishwa nanyi mpaka huko, baada ya kufurahia ushirika wenu kwa kitambo kidogo. 25Sasa, niko njiani kuelekea Yerusalem kwa ajili ya kuwashudumia watakatifu huko. 26Kwa kuwa imewapendeza watu wa Makedonia na Akaya kufanya changizo kwa ajili ya maskini walioko mionganoni mwa watakatifu huko Yerusalem. 27Imewapendeza kufanya hivyo, naam, kwani ni wadeni wao. Kwa maana ikiwa watu Mataifa wameshiriki baraka za rohoni za Wayahudi, wao ni wadeni wa Wayahudi, ili Wayahudi nao washiriki baraka zao za mambo ya mwilini. 28Kwa hiyo baada ya kukamilisha

kazi hii na kuhakikisha kuwa wamepokea kila kitu kilichokusanywa, nitapitia kwenu nikiwa njiani kwenda Hispania. 29Ninajua kwamba nitakapokuja kwenu, nitakuja na wingi wa baraka za Kristo.

30Basi, ndugu zangu, nawasihi kwa Jina la Bwana wetu Yesu Kristo na kwa upendo wa Roho Mtakatifu, kujiunga nami katika taabu zangu mkiniombea kwa Mungu. 31Ombeni ili nipate kuokolewa mikononi mwa wale wasioamini walioko Uyahudi na kwamba utumishi wangu upate kukubaliwa na watakatifu wa huko Yerusalem, 32ili kwa mapenzi ya Mungu niweze kuja kwenu kwa furaha, nami niburudishwe pamoja nanyi. 33Mungu wa amani na awe pamoja nanyi nyote. Amen.

Salamu Kwa Watu Binafsi

16 Napenda kumtambulisha kwenu dada yetu Foibe, mtumishi katika kanisa la Kenkrea. 2Naomba mpokeeni katika Bwana ipasavyo watakatifu na kumpa msaada wo wote atakaohitaji kutoka kwenu, kwa maana yeze amekuwa msaada kwa watu wengi, mimi nikiwa mionganoni mwao.

3Wasalimuni Prisila^a na Akila, watumishi wenzangu katika Kristo Yesu. 4Wao walihatirisha maisha yao kwa ajili yangu wala si mimi tu ninayewashukuru bali pia makanisa yote ya watu Mataifa.

5Lisalimuni pia kanisa linalokutana nyumbani mwao.

Msalimuni rafiki yangu Epaineto, aliyekuwa mtu wa kwanza kumwamini Kristo huko Asia.

6Msalimuni Maria, aliyeefanya kazi kwa bidii kwa ajili yenu.

7Wasalimuni Androniko na Yunia, jamaa zangu ambao wamekuwa gerezani pamoja nami. Wao ni maarufu mionganoni mwa mitume, nao walimjua Kristo kabla yangu.

8Msalimuni Ampliato, yeze nimpendaye katika Bwana.

9Msalimuni Urbano, mtenda kazi mwenzetu katika Kristo, pamoja na rafiki yangu mpendwa Stakisi.

10Msalimuni Apele aliyejaribiwa na akaithibitisha imani yake katika Kristo. Wasalimuni wote walio nyumbani mwa Aristobulo.

^a3 Prisila ni jina ambalo kwa Kiyunani ni Priska. Hivyo tafsiri nyingine zimewita Priska.

Warumi

¹¹Msalimuni ndugu yangu Herodioni na wote walio nyumbani mwa Narkisi walio katika Bwana.

Yesu Kristo utukufu una Yeye milele na milele.
Amen.

¹²Wasalimuni Trifaina na Trifosa, wale wanawake wanaofanya kazi kwa bidii katika Bwana.

Msalimuni rafiki yangu mpendwa Persisi, mwanamke mwengine aliyefanya kazi kwa bidii katika Bwana.

¹³Msalimuni Rufo, mteule katika Bwana pamoja na mama yake, ambaye amekuwa mama kwangu pia.

¹⁴Wasalimuni Asinkrito, Flegoni, Herme, Patroba, Herma na ndugu wote walio pamoja nao.

¹⁵Wasalimuni Filologo, Yulia, Nerea na dada yake, Olimpa na watakatifu wote walio pamoja nao.

¹⁶Salimianeni ninyi kwa ninyi kwa busu takatifu. Makanisa yote ya Kristo yanawasalimu.

Ietao matengano na kuweka vikwazo mbele yenu dhidi ya mafundisho mliyojifunza. ¹⁸Kwa maana watu kama hao hawatumikii Bwana Kristo, bali wanatumikia tamaa zao wenye. Kwa kutumia mi nimejawa na furaha tele kwa ajili yenu. Lakini nataka mwe na hekima katika mambo mema na bila hatia katika mambo maovu.

²⁰Mungu wa amani atamponda Shetani chini ya miguu yenu upesi.

Neema ya Bwana wetu Yesu iwe pamoja nanyi. Amen.

²¹Timotheo, mtenda kazi mwenzangu anawasalimu. Vivyo hivyo Lukio, Yasoni, Sosipatro na ndugu zangu.

²²Mimi, Tertio, niliyemwandishi wa waraka huu nawasalimu katika Bwana.

²³Gayo, ambaye ni mwenyeji wangu na wa kanisa lote anawasalimu.

Erasto, mweka hazina wa mji huu, pamoja na Kwarto ndugu yetu pia wanawasalimu.

²⁴Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe pamoja nanyi nyote. Amen.

Maneno Ya Mwisho Ya Kumsifu Mungu

²⁵Sasa atukuzwe Yeye aezaye kuwafanya ninyi imara kwa Injili yangu na kuhubiriwa kwa Yesu Kristo, kutohana na kufunuliwa siri zilizofichika tangu zamani za kale. ²⁶Lakini siri ambayo sasa imefunuliwa na kujulikana kupitia maandiko ya kinabii kutohana na amri ya Mungu wa milele, ili mataifa yote yaweze kumwamini na kumtii ²⁷Mungu aliye pekee mwenye hekima, ambaye kwa njia ya

Warumi

Warumi

Utangulizi

Wakati wa huduma ya Paulo ya muda mrefu huko Efeso, Paulo alituma waraka huu kama itikio la habari alizopata kutoka vyanzo mbalimbali kuhusu hali iliyokuwa inaendelea katika kanisa la Korintho na pia kama kujibu barua ya kutoka katika kanisa hilo iliyokuwa inaomba ushauri.

Korintho ulikuwa mji uliojengwa pwani ya Bahari ya Mediterania. Huu mji ulikuwa umejengwa kando ya bahari na ulineemeka kwa kuwa na ukiritimba wa biashara. Kama kituo kikuu cha biashara cha wakati huo ulitajirika sana. Nyakati za Paulo ulikuwa koloni la Kirumi, ukiwavutia wakazi wa mataifa mbalimbali, wakiwemo Warumi, Wayunani na Wayahudi kutoka sehemu zinazoizunguka Bahari ya Mediterania. Mchanganyiko huu wa wakazi ulisababisha kuhibika na kumomonyoka kwa hali ya maadili. Hali hii iliwashangaza hata wapagani. Kutokana na hali kama hii si ajabu kwamba hata kanisa la Korintho lilikabiliwa na matatizo mengi.

Paulo alikuwa ameanzisha kanisa katika mji wa Korintho huko Uyunani katika safari yake ya pili ya kitume, yamkini ilikuwa wakati wa majira ya kipupwe mwaka 50 B.K. (*Mdo. 18:11*) na kukaa huko kwa muda wa mwaka mmoja na nusu. Ni katika wakati huu ndipo alipoanzisha kanisa hili. Aliondoka Korintho huenda majira ya vuli ya 52 B.K., akifuatana na Prisila na Akila kwenda Efeso na kutoka huko alikwenda Palestina (*Mdo. 18:22*). Lakini mambo yalikuwa mabaya sana baada ya yeye kuondoka. Aliona ni muhimu awaandikie kuhusu matatizo mengi yaliyojitokeza kama haya yafuatayo: Walikataa kuwa yeye si mtume, walishiriki Meza ya Bwana isivyostahili, walibishana juu ya kula nyama zilizotolewa kafara kwa sanamu, walikuwa wakishtakiana mahakamani, walishiriki maisha ya uasherati, walikataa ukweli kuhusu ufufuo, walibishana juu ya ndoa na mengine mengi. Paulo aliona ana wajibu wa kushughulikia hali hiyo ili kanisa la Korintho lisije likaporomoka. Anaposhughulikia matatizo haya moja moja, Paulo anafafanua misingi ya mafundisho ya Kikristo juu ya imani.

Wazo Kuu

Katika barua hii, kusudi kubwa la Paulo lilikuwa ni kusahihisha makosa dhahiri yaliyokuwamo katika kanisa la Korintho. Alionyesha umuhimu wa kuishi kama iwapasavyo watu wanaomwamini Kristo. Haitoshi kusema kwamba mtu ni mkristo tu, bali ni lazima mwenendo wa mkristo ufanane na ule wa Kristo. Kutokufanya hivyo ni kumwaibisha Kristo na kanisa Lake. Paulo pia anasisitiza kwamba Kristo anatosheleza haja zote za wale wanaomwamini. Mtu akiwa ndani ya Kristo anakuwa kiumbe kipyta na anafanywa kuwa safi, yaani, mtakatifu.

Mwandishi

Mwandishi ni Paulo.

Tarehe

Waraka huu umeandikwa 55 B.K.

Mgawanyo:

- Salamu za Paulo (*1:1-9*)
- Tatizo la mgawanyiko katika kanisa (*1:10 – 4:21*)
- Tatizo la zinaa katika kanisa (*5:1-13*)
- Tatizo la kushtakiana mahakamani (*6:1-11*)
- Tatizo la uasherati (*6:12-20*)
- Tatizo juu ya ndoa (*7:1-40*)
- Matatizo kuhusu ibada ya sanamu (*8:1-11:1*)
- Matatizo katika ibada (*11:2-14:40*)
- Matatizo kuhusu ufufuo wa wafu (*15:1-58*)
- Mawaidha ya mwisho (*16:1-24*)

Salamu

1 Paulo, aliyeitwa kwa mapenzi ya Mungu kuwa mtume wa Yesu Kristo na Sosthene ndugu yetu,

²Kwa Kanisa la Mungu lilioko Korintho, kwa wale walioitaswa katika Kristo Yesu, walioitwa kuwa watakatifu, pamoja na wale wote ambao kila mahali wanaliitia Jina la Kristo Yesu Bwana wetu, aliye Bwana wao na wetu pia:

³Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo iwe nanyi.

Shukrani

⁴Ninamshukuru Mungu sikuzote kwa ajili yenu kwa sababu ya neema Yake mlioyopewa katika Kristo Yesu. ⁵Kwa kuwa katika Kristo mmetajirishwa kwa kila hali, katika kusema kwenu na katika maarifa yenu yote, ⁶kwa sababu ushuhuda wetu kumhusu Yesu ulithibitishwa ndani yenu. ⁷Kwa hiyo hamkupungukiwa na karama yo yote ya kiroho wakati mnangoja kwa shauku kudhihirishwa kwa Bwana wetu Yesu Kristo. ⁸Yeye atawafanya imara mpaka mwisho, ili msiwe na hatia siku ile ya Bwana wetu Yesu Kristo. ⁹Mungu ni mwaminifu ambaye mmeitwa naye ili mwe na ushirika na Mwanawe, Yesu Kristo Bwana wetu.

Mgawanyiko Ndani Ya Kanisa

¹⁰Nawasihi ndugu zangu, katika Jina la Bwana wetu Yesu Kristo, kwamba mpatane nia zenu ninyi kwa ninyi, ili pasiwepo na matengano katikati yenu na kwamba mwe na umoja kikamilifu katika nia na katika kusudi. ¹¹Kwa maana ndugu zangu, nimepata habari kutoka kwa baadhi ya watu wa nyumbani mwa Kloえ kwamba kuna magomvi katikati yenu. ¹²Maana yangu ni kwamba: Kila mmoja wenu husema, "Mimi ni wa Paulo," mwingine, "Mimi ni wa Apolo," mwingine "Mimi ni wa Kefa" na mwingine "Mimi ni wa Kristo".

¹³Je, Kristo amegawanyika? Je, Paulo ndiye aliyesulibishwa kwa ajili yenu? Je, mlibatizwa kwa jina la Paulo? ¹⁴Namshukuru Mungu kwamba sikumbatiza mtu ye yote mionganii mwenu isipokuwa Krispo na Gayo. ¹⁵Kwa hiyo hakuna mtu ye yote mionganii mwenu anayeweza kusema kwamba alibatizwa kwa jina langu. ¹⁶(Naam, niliwbatiza pia watu wa nyumbani mwa Stefana. Lakini zaidi ya hao sijui kama nilimbatiza mtu mwingine ye yote.) ¹⁷Kwa

maana Kristo hakunituma ili kubatiza bali kuhubiri Injili na nifanye hivyo si kwa kutumia maneno ya hekima ya kibinadamu ya kushawishi, ili msalaba wa Kristo usije ukakosa nguvu yake.

Kristo Hekima Na Nguvu Ya Mungu

¹⁸Kwa maana ujumbe wa msalaba kwa wale wanaopotea ni upuzi, lakini kwetu sisi tunaokolewa ni nguvu ya Mungu. ¹⁹Kwa maana imeandikwa:

"Nitaiharibu hekima ya wenyewe hekima na kuzibatilisha akili za wenyewe akili."

²⁰Yuko wapi mwenye hekima? Yuko wapi msomi? Yuko wapi mwanafalsafa wa nyakati hizi? Je, Mungu hakufanya hekima ya ulimwengu huu kuwa umpumbavu? ²¹Kwa kuwa katika hekima ya Mungu, ulimwengu kwa hekima yake haukumjua Yeye, ilimpendeza Mungu kuwaokoa wale waaminio kwa upuzi wa lile neno liliohubiriwa. ²²Wayahudi wanataka miujiza na Wayunani wanatafuta hekima, ²³lakini sisi tunamhubiri Kristo aliyesulibawa, ambaye kwa Wayahudi ni kitu cha kukwaza na kwa Wayunani ni upuzi. ²⁴Lakini kwa wale ambao Mungu amewaita, yaani, Wayahudi na Wayunani, Kristo ni nguvu na hekima ya Mungu. ²⁵Kwa maana upumbavu wa Mungu una hekima zaidi kuliko hekima ya wanadamu, nao udhaifu wa Mungu una nguvu kuliko nguvu ya wanadamu.

²⁶Ndugu zangu, kumbukeni mlivyokuwa mlipoitwa. Kwa kipimo cha kibinadamu, si wengi wenu mliokuwa na hekima. Si wengi waliokuwa na nguvu, si wengi waliozaliwa katika jamaa zenye vyeo. ²⁷Lakini Mungu alichagua vitu vipumbavu vyta ulimwenguni ili aviaibishe vyenye hekima, Mungu alichagua vitu dhaifu vyta ulimwengu ili aviaibishe vyenye nguvu. ²⁸Alivichagua vitu vyta chini na vinavyodharauliwa vyta dunia hii, vitu ambavyo haviko, ili avibatilishe vile vilivyoko, ²⁹ili mtu ye yote asijisifu mbele za Mungu. ³⁰Mungu ndiye chanzo cha uzima wenu katika Kristo Yesu, aliye fanyika kwetu hekima itokayo kwa Mungu na haki na utakaso na ukombozi, ³¹ili kama ilivyoandikwa: "Yeye ajisifuye na ajisifu katika Bwana."

Kumtangaza Kristo Aliyesulibawa

2 Ndugu zangu nilipokuja kwenu, sikuja na maneno ya ushawishi wala hekima ya hali ya juu nilipowahubiria siri za Mungu. **2**Kwa kuwa nilliamua kutokujua kitu cho chote wakati nikiwa nanyi isipokuwa Yesu Kristo, naye amesulibwa msalabani. **3**Mimi nilikuja kwenu nikiwa dhaifu na mwenye hofu na kwa kutetemeka sana. **4**Kuhubiri kwangu na ujumbe wangu haukuwa na hekima na maneno ya kuwashawishi watu, bali kwa madhihirisho ya nguvu za Roho Mtakatifu **5**ili imani yenu isiwe imejengwa katika hekima ya wanadamu bali katika nguvu za Mungu.

Hekima Ya Kweli Itokayo Kwa Mungu

6Lakini mionganoni mwa watu waliokomaa twanena hekima, wala si hekima ya ulimwengu huu au ya watawala wa dunia hii wanaobatilika. **7**Sisi tunanena hekima ya Mungu ambayo ni siri, tena iliyofichika kwa wanadamu, ambayo Mungu aliusudia kabla ulimwengu kuwepo, kwa ajili ya utukufu wetu. **8**Hakuna hata mtawala mmoja wa nyakati zetu aliyelewa jambo hili. Kwa maana kama wangelielewa, wasingemsulibisha Bwana wa utukufu. **9**Lakini ni kama ilivyoandikwa:

"Lile jambo ambalo jicho halijapata kuona,
sikio halijapata kusikia,
wala halikuingia moyoni
lile Mungu alilowaandalia wale
wampendao."

10Lakini mambo haya Mungu ametufunulia kwa njia ya Roho Wake.

Roho huchunguza kila kitu, hata mambo ya ndani sana ya Mungu. **11**Kwa maana ni nani anayejua mawazo ya mtu isipokuwa roho iliyo ndani ya huyo mtu? Vivyo hivyo hakuna mtu ajuaye mawazo ya Mungu isipokuwa Roho wa Mungu. **12**Basi hatukupokea roho ya dunia bali Roho yule atokaye kwa Mungu, ili tuweze kuelewa kile kipawa ambacho Mungu ametupatia bure. **13**Haya ndiyo tusemayo, si kwa maneno tuliyofundishwa kwa hekima ya wanadamu bali kwa maneno tuliyofundishwa na Roho, tukifafanua kweli za kiroho kwa wale watu wa kiroho. **14**Mtu ambaye hana Roho wa Mungu hawezi kupokea mambo yatokayo kwa Roho wa Mungu, kwa kuwa ni upuzi kwake, naye hawezi kuyaelewa kwa sababu hayo yanaelewaka tu kwa jinsi ya rohoni. **15**Mtu wa kiroho hutambua mambo yote, lakini ye ye mwenyewe

hatambuliwi na mtu ye yote.

16"Kwa maana ni nani aliyejua nia ya Bwana ili apate kumfundisha?"

Lakini sisi tunayo nia ya Kristo.

Kuhusu Mgawanyiko Katika Kanisa

3 Ndugu zangu, mimi sikuweza kusema nanyi kama watu wa kiroho, bali kama watu wa mwilini, kama watoto wachanga katika Kristo. **2**Naliwanywesha maziwa, wala si chakula kigumu, kwa kuwa hamkuwa tayari kwa hicho chakula kigumu. Naam, hata sasa hamkiwezi. **3**Kwa maana ninyi bado ni watu wa mwilini. Kwa kuwa bado kuna wivu na magombano mionganoni mwenu, je, ninyi si watu wa mwilini, nanyi mnaenenda kwa jinsi ya kibinadamu? **4**Kwa maana mmoja anaposema, "Mimi ni wa Paulo," mwingine, "Mimi ni wa Apolo", je, ninyi si wanadamu wa kawaida?

5Kwani, Apolo ni nani? Naye Paulo ni nani? Ni watumishi tu ambao kwa kupitia wao mliamini. **6**Mimi nilipanda mbegu, Apolo akatia maji, lakini Mungu ndiye aliyeakuza. **7**Hivyo mwenye kupanda mbegu na mwenye kutia maji si kitu, bali Mungu peke Yake ndiye akuzaye. **8**Apandaye mbegu ni sawa na yule atiaye maji. Kila mmoja atalipwa kulingana na kazi yake. **9**Sisi ni watenda kazi pamoja na Mungu, ninyi ni shamba la Mungu, ni jengo la Mungu.

10Kwa neema Mungu aliyonipa, niliweka msingi kama mjenzi stadi na mtu mwingine anajenga juu ya huo msingi. Lakini kila mmoja inampasa awe mwangalifu jinsi anavyojenga juu yake. **11**Kwa maana hakuna mtu ye yote awezaye kuweka msingi mwingine wo wote isipokuwa ule uliokwisha kuwekwa, ambao ni Yesu Kristo. **12**Kama mtu ye yote akijenga juu ya msingi huu kwa kutumia dhahabu, fedha, mawe ya thamani, miti, majani au nyasi, **13**kazi yake itaonekana kuwa ikoje, kwa kuwa siku ile itaidhihirisha kazi yake. Itadhihirishwa kwa moto, nao moto utapima ubora wa kazi ya kila mtu. **14**Kama kile alicho jenga kitabaki, atapokea thawabu. **15**Kama kazi ya mtu itateketea, atapata hasara, ila ye ye mwenyewe ataokolewa, lakini kama mtu aliyenusurika kwenye moto.

16Je, hamjui ya kwamba ninyi ni hekalu la Mungu na kwamba Roho wa Mungu anakaa ndani yenu? **17**Kama mtu ye yote akiliharibu hekalu la Mungu, Mungu atamwangamiza mtu huyo, Kwa maana hekalu la Mungu ni takatifu,

ambalo ndilo ninyi.

¹⁸Msijidanganye. Kama mtu ye yote mionganoni mwenu akidhani kuwa ana hekima kwa viwango vya dunia hii, inampasa awe mjinga ili apate kuwa na hekima. ¹⁹Kwa maana hekima ya ulimwengu huu ni upuzi mbele za Mungu. Kama ilivoandikwa: "Mungu huwanasa wenyewe hekima katika hila yao," ²⁰Tena, "Bwana anajua kwamba mawazo ya wenyewe hekima ni ubatili." ²¹Hivyo basi, mtu asijivune kuhusu wanadamu! Kwa kuwa vitu vyote ni vyenu, ²²ikiwa ni Paulo au Apolo au Kefa au dunia au uzima au mauti, au wakati uliopo au wakati ujao, haya yote ni yenu ²³na ninyi ni wa Kristo, naye Kristo ni wa Mungu.

Mawakili Wa Siri Za Mungu

4 Basi, watu na watushesabu sisi kuwa tu watumishi wa Kristo na mawakili wa siri za Mungu. ²Zaidi ya hayo, litakiwalo ni mawakili waonekane kuwa waaminifu. ³Lakini kwangu mimi ni jambo dogo sana kwamba nihukumiwe na ninyi au na mahakama yo yote ya kibinadamu. Hata mimi mwenyewe sjihukumu. ⁴Dhamiri yangu ni safi, lakini hilo halinifanyi nisiwe na hatia. Bwana ndiye anihukumuye. ⁵Kwa hiyo msihukumu jambo lo lote kabla ya wakati wake, ngojeni mpaka Bwana atakapokuja. Yeye atayaleta nuruni mambo yale yaliyofichwa gizani na kuweka wazi nia za miyo ya wanadamu. Wakati huo kila mmoja atapokea sifa anayostahili kutoka kwa Mungu.

⁶Basi ndugu zangu, mambo haya nimeyafanya kuwa mfano wa mimi binafsi na Apolo kwa faida yenu, ili mweze kujifunza kutoka kwetu maana ya ule usemi usemao, "Msivuke zaidi ya yale yaliyoandikwa." Hiryo hamtajivunia mtu fulani na kumdharaa mwingine. ⁷Kwa maana ni nani aliyekufanya wewe kuwa tofauti na mwingine? Ni nini ulicho nacho ambacho hukupokea? Nawe kama ulipokea, kwa nini unajivuna kama vile hukupokea?

⁸Sasa tayari mnayo yale yote mnayohitaji! Tayari mmekwisha kuwa matajiri! Mmekuwa wafalme, tena bila sisil! Laiti mngekuwa wafalme kweli ili na sisi tupate kuwa wafalme pamoja nanyi! ⁹Kwa maana ninaona kwamba Mungu ametuweka sisi mitume katika nafasi ya mwisho kabisa, kama watu waliohukumiwa kufa, kwa sababu tumefanya kuwa maonyesho kwa ulimwengu wote, kwa malaika na kwa wanadamu pia. ¹⁰Kwa ajili ya Kristo sisi ni

wajinga, lakini ninyi mna hekima ndani ya Kristo. Sisi tu dhaifu, lakini ninyi mna nguvu. Tunadharauliwa, lakini ninyi mnaheshimiwa. ¹¹Mpaka saa hii tuna njaa na kiu, tu uchi, tumepigwa na hatuna makao. ¹²Tunafanya kazi kwa bidii kwa mikono yetu wenyewe. Tunapolaaniwa, tunabariki, tunapoteswa twastahimili, ¹³tunaposingiziwa, tunajibu kwa upole. Mpaka sasa tumekuwa kama takataka ya dunia na uchafu wa ulimwengu hadi leo.

¹⁴Siwaandikii mambo haya, ili kuwaai'bisha, bali ili kuwaonya, kama wanangu wapendwa. ¹⁵Hata kama mnao walimu 10,000 katika Kristo, lakini hamna baba wengi. Mimi nilikuwa baba yenu katika Kristo Yesu kwa kuwalettea Injilli. ¹⁶Basi nawasihi mwige mfano wangu. ¹⁷Kwa sababu hii ninamtuma Timotheo, mwanangu mpendwa na mwaminifu katika Bwana. Yeye atawakumbusha kuhusu maisha yangu katika Kristo ambayo yanakubaliana na mafundisho yangu ninayofundisha kila mahali kwenye kila kanisa.

¹⁸Baadhi yenu mmekuwa na majivuno mkidhani kuwa sitafika kwenu. ¹⁹Lakini kama Bwana akipenda, nitafika kwenu mapema, nami nitapenda kujua, si tu kile wanachosema hawa watu wenyewe kiburi, bali pia kujua nguvu yao. ²⁰Kwa kuwa Ufalme wa Mungu si maneno matupu tu bali ni nguvu. ²¹Ninyi amueni. Je, nije kwenu na fimbo, au nije kwa upendo na kwa roho ya upole?

Mwasherati Atengwe

5 Kuna habari za kweli kwamba mionganoni mwenu kuna uasherati ambaa haujatokea hata mionganoni mwa watu wasiomjua Mungu: kwamba mtu awe na mke wa baba yake. ²Nanyi mwajivuna! Je, haiwapasi kuhuzunika na kumtenga mtu huyo aliyefanya mambo hayo na ushirika wenu? ³Hata kama siko pamoja nanyi katika mwili, niko nanyi katika roho. Nami nimekwisha kumhukumu mtu huyo aliyetenda jambo hilli, kama vile ningekuwapo. ⁴Mnapokutana katika Jina la Bwana wetu Yesu nami nikiwepo pamoja nanyi katika roho na uweza wa Bwana Yesu ukiwepo, ⁵mkabidhini mtu huyu kwa Shetani, ili asili ya dhambi iangamizwe lakini roho yake iokolewe katika siku ya Bwana.

⁶Majivuno yenu si mazuri. Je, hamjui ya kwamba chachu kidogo huchachusha donge zima la unga? ⁷Ondoeni chachu ya kale ili mpate kuwa donge jipyaa, kama vile mlivyo

hamkutiwa chachu. Kwa maana Kristo, Mwana-Kondoo wetu wa Pasaka amekwisha tolewa kuwa dhabihu. ⁸Kwa hiyo, tusiadhismishe sikukuu hii, kwa chachu ya zamani, chachu ya nia mbaya na uovu, bali kwa mkate usiotiwa chachu, mkate wa weupe wa moyo na kweli.

⁹Niliwaandikia katika waraka wangu kuwa msishirikiane na wazinzi. ¹⁰Sina maana kwamba msishirikiane na wazinzi wa ulimwengu huu, au wenye tamaa mbaya, wanyang'anyi au waabudu sanamu. Kwa kufanya hivyo ingewabidi mtoke humu ulimwenguni. ¹¹Lakini sasa nawaandikia kwamba msishirikiane na mtu ye yote anayejita ndugu lakini akiwa ni mzinzi, au mwenye tamaa mbaya, mwabudu sanamu au msingiziaji, mlevi au mdhalimu. Mtu kama huyo hata msile naye.

¹²Yanihusu nini kuwahukumu wale watu walio nje ya kanisa? Je, si mnapaswa kuwahukumu hao walio ndani ya kanisa? ¹³Mungu atawahukumu hao walio nje ya kanisa. "Ninyi mwondoeni huyo mtu mwovu mionganoni mwenu."

Kushtakiana Mionganoni Mwa Waamini.

6 Kama mtu ye yote wa kwenu ana ugomvi na mwenzake, anathubutuje kuupeleka kwa wasiomcha Mungu ili kuamuliwa badala ya kuupeleka kwa watakatifu? ²Je, hamjui kwamba watakatifu watauhukumu ulimwengu? Nanyi kama mtauhukumu ulimwengu, je, hamwezi kuamua mambo madogo madogo? ³Hamjui kwamba tutawahukumu malaika? Je, si zaidi mambo ya maisha haya? ⁴Kwa hiyo kama kuna ugomvi mionganoni mwenu kuhusu mambo kama haya ninyi mwachagua watu ambao hata hawaheshimiwi katika kanisa kuwa waamuzi? ⁵Nasema hivi ili mwone aibu. Je, inawezekana kuwa mionganoni mwenu hakuna mtu mwenye hekima ya kutosha kuamua ugomvi kati ya ndugu mmoja na mwenzake? ⁶Badala yake ndugu mmoja anampeleka mwenzake mahakamani, tena mbele ya watu wasioamini!

⁷Ukwelli ni kwamba huko kuwa na mashtaka dhidi ya mwingine mionganoni mwenu tayari ni kushindwa. Kwa nini msikubali kutendewa mabaya? Kwa nini msikubali kunyang'anywa? ⁸Badala yake, ninyi wenyewe mwadanganya na kutenda mabaya, tena mwawatendea ndugu zenu.

Dhambi Za Zinaa

¹²"Vitu vyote ni halali kwangu," lakini si vitu vyote vyenye faida, "Vitu vyote ni halali

kwangu," lakini sitatawaliwa na kitu cho chote.

¹³"Chakula ni kwa ajili ya tumbo na tumbo ni kwa ajili ya chakula," lakini Mungu ataviangamiza vyote viwili. Mwili wa mwanadamu haukuumbwa kwa ajili ya zinaa bali kwa ajili ya Bwana na Bwana kwa ajili ya mwili. ¹⁴Naye Mungu aliyemfufua Bwana kutoka kwa wafu atatufufua sisi pia kwa uweza Wake. ¹⁵Je, hamjui kwamba miili yenu ni viungo vya Kristo? Je, nichukue viungo vya mwili wa Kristo na kuvunganisha na mwili wa kahaba? La hasha! ¹⁶Hamjui kwamba aliyeungwa na kahaba anakuwa mwili mmoja naye? Kwa kuwa imenenwa, "Hao wawili watakuwa mwili mmoja." ¹⁷Lakini mtu uliyeyungwa na Bwana anakuwa roho moja naye.

¹⁸Ikimbieni zinaa. Dhambi nyingine zote atendazo mtu ziko nje ya mwili wake, lakini yeye aziniye hutenda dhambi ndani ya mwili wake mwenyewe. ¹⁹Je, hamjui ya kwamba miili yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu, akaaye ndani yenu, ambaye mmepewaa na Mungu? Ninyi si mali yenu wenyewe, ²⁰kwa maana mmenunuliwa kwa gharama. Kwa hiyo mtukuzeni Mungu katika miili yenu na katika roho zenu ambazo ni mali ya Mungu.

Kuhusu Ndoa

7 Basi kuhusu mambo yale mliyonandiakia: ¹ Ni vema mwanaume asimguse mwanamke. ²Lakini ili kuepuka zinaa, kila mwanaume na awe na mke wake mwenyewe na kila mwanamke awe na mume wake mwenyewe. ³Mume atimize wajibu wake wa ndoa kwa mkewe, naye vivyo hivyo mke kwa mumewe. ⁴Mwanamke hana mamlaka juu ya mwili wake bali mumewe, wala mume hana mamlaka juu ya mwili wake bali mkewe. ⁵Msinyimane, isipokuwa mmekubaliana kufanya hivyo kwa muda fulani ili mweze kujitoa kwa maombi, kisha mrudiane tena ili Shetani asije akapata nafasi ya kuwajaribu kwa sababu ya kutokuwa na kiasi. ⁶Nasema haya kama ushauri na si amri. ⁷Laiti watu wangkuwa kama mimi nilivyo. Lakini kila mtu amepewa kipawa chake kutoka kwa Mungu, mmoja ana kipawa cha namna hii na mwingine ana cha namna ile.

⁸Kwa wale wasiooa na kwa wajane, ingekuwa vizuri wabaki kama mimi nilivyo.

⁹Lakini kama hawawezi kujizuia, basi waoe na kuolewa, kwa maana ni afadhali kuoau kuolewa kuliko kuwaka tamaa.

¹⁰Kwa wale waliooana nawapa amri, (si

mimi ila ni Bwana): Mke asimwache mumewe. ¹¹Lakini kama akimwacha, ni lazima akae bila kuolewa, ama siyvo apatane tena na mumewe. Wala mume asimpe mkewe talaka.

¹²Lakini kwa wengine nasema, (si Bwana ila ni mimi): Kama ndugu ana mke asiyeamini, naye huyo mke anakubali kuishi pamoja naye, basi asimwache. ¹³Naye mwanamke aaminiye kama ameolewa na mwanaume asiyeamini na huyo mume anakubali kuishi naye, basi huyo mwanamke asimwache. ¹⁴Kwa maana huyo mume asiyeamini anatakaswa kupitia mkewe, naye mke asiyeamini anatakaswa kupitia mumewe. Kama isingalikuwa hivyo watoto wenu wangalikuwa si safi, lakini ilivyo sasa wao ni watakafifu. ¹⁵Lakini kama yule asiyeamini akijitenga, basi afanye hivyo. Katika hali kama hiyo mwanamke au mwanaume aaminiye hafungwi, kwa sababu Mungu ametuita tuishi kwa amani. ¹⁶Wewe mke, unajuaje kama utamwokoa mumeo? Au wewe mume unajuaje kama utamwokoa mkeo?

Kuishi Kama Alivyoagiza Bwana

¹⁷Lakini kila mtu na aishi maisha aliypangiwa na Bwana, yale Mungu aliyokuitia. Hii ni sheria yangu kwa makanisa yote. ¹⁸Je, mtu alikuwa ametahiriwa alipoitwa? Asijifanye asiyetahiriwa. Je, mtu alikuwa hajatahiriwa alipoitwa? Asitahiriwe. ¹⁹Kutahiriwa au kutotahiriwa si kitu. Lakini kuzitii amri za Mungu ndilo jambo muhimu. ²⁰Basi kila mmoja wenu na abaki katika hali aliyoitwa nayo. ²¹Je, wewe ulipoitwa ulikuwa mtumwa? Jambo hilo lisikusumbue. Hata kama unaweza kupata uhuru, tumia nafasi uliyo nayo sasa kuliko wakati mwingine wo wote. ²²Kwa maana ye yote aliyeitwa katika Bwana kama mtumwa yeye ni mtu huru kwa Bwana, kama vile ye yote aliyekuwa huru alipoitwa yeye ni mtumwa wa Kristo. ²³Mlinunuliwa kwa gharama, ili msiwe watumwa wa wanadamu. ²⁴Ndugu zangu, kama kila mtu alivyoitwa, akae katika wito wake alioitiwa na Mungu.

Wajane na Wasiolewa.

²⁵Basi, kuhusu wale walio bikira, mimi sina amri kutoka kwa Bwana, lakini mimi natoa shauri kama mtu ambaye ni mwaminifu kwa rehema za Bwana. ²⁶Kwa sababu ya shida iliyoko, naona ni vema mkibaki kama mlivyo. ²⁷Je, umeolewa? Basi usitake talaka. Je, hujaoa? Usitafute mke. ²⁸Lakini kama ukioa,

hujatenda dhambi na kama bikira akiolewa, hujatenda dhambi. Lakini wale wanaooa watakabiliana na matatizo mengi katika maisha haya, nami nataka kuwazuilia hayo.

²⁹Lakini ndugu zangu, nina maana kwamba muda uliobaki ni mfupi. Tangu sasa wale waliooa waishi kama wasio na wake ³⁰nao wanaoomboleza, kama ambaa hawaombolezi, wenyе furaha kama wasiokuwa nayo, wale wanaonunua, kama vile vitu walivyounua si mali yao, ³¹nao wale wanaoshughulika na vitu vya dunia hii, kama ambaa hawahusiki navyo. Kwa maana dunia hii kama tunavyoiona sasa inapita.

³²Ningetaka msiwe na masumbufu. Mwanaume ambaye hajaoa anajishughulisha na mambo ya Bwana, yaani, jinsi ya kumpendeza Bwana. ³³Lakini mwanaume aliyeoa anajishughulisha na mambo ya dunia, yaani, jinsi ya kumfurahisha mkewe, ³⁴Pia kuna tofauti kati ya mwanamke aliyeolewa na msichana bikira. Mwanamke asiyolewa hujishughulisha na mambo ya Bwana ili awe mtakatifu kimwili na kiroho, lakini yule aliyeolewa hujishughulisha na mambo ya dunia, jinsi atakavyoweza kumfurahisha mumewe. ³⁵Ninasema haya kwa faida yenu, sio ili kuwawekea kizuizi cho chote, bali mpate kuishi kwa jinsi ilivyo vema bila kuvutwa pengine katika kujitoa kwenu kwa Bwana.

³⁶Kama mtu ye yote anadhani kwamba hamtendei ilivyo sawa mwanamwali ambaye amemposa, naye akiwa umri wake unazidi kuendelea na mtu huyo anajisikia kwamba inampasa kuo, afanye kama atakavyo. Yeye hatendi dhambi. Yawapasa waoane. ³⁷Lakini kama mwanaume ambaye ameshaamua moyoni mwake kutokua bila kulazimishwa na mtu ye yote, kama anaweza kujitawala kabisa, basi anafanya vema kutokumwoa huyo mwanamwali. ³⁸Hivyo basi, yeye mwanaume amwoaye huyo mwanamwali afanya vema, lakini yeye asiyemwoa afanya vema zaidi.

³⁹Mwanamke aliyeolewa amefungwa na sheria maadam mumewe yu hai. Lakini kama mumewe akifa, basi mwanamke huyo yuko huru kuolewa na mume mwingine ampendaye, lakini lazima tu awe katika Bwana. ⁴⁰Lakini kwa uamuzi wangu, naona kuwa angekuwa na furaha zaidi akibaki alivyo. Nami nadhani pia nina Roho wa Mungu.

Chakula Kilichotolewa Sadaka Kwa Sanamu.

8 Sasa kuhusu chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu, tunajua kwamba 'sisi sote tuna ujuzi.' Lakini 'ujuzi' hujivuna, bali upendo hujenga. ²Mtu ye yote anayedhani kwamba anajua kitu, hajui kama impasavyo kujua. ³Lakini mtu ampendaye Mungu, hujulikana Naye.

⁴Hivyo basi, kuhusu kula chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu, tunajua kwamba 'sanamu si kitu cho chote kabisa duniani na kwamba kuna Mungu mmoja tu.' ⁵Kwa maana hata kama wapo hao wanaoitwa 'miungu' kama ni mbinguni au duniani, (kama ilivyo kweli wapo 'miungu' wengi na 'mabwana' wengi). ⁶Lakini kwetu sisi yuko Mungu mmoja, aliye Baba, ambaye vitu vyote vyatoka Kwake na kwa ajili Yake sisi twaishi na kuna Bwana mmoja tu, Yesu Kristo, ambaye kwa Yeye vitu vyote vimekuwepo na kwa Yeye sisi tunaishi.

⁷Lakini si wote wanaojua jambo hili. Baadhi ya watu bado wamezoea kufikiria kuwa sanamu ni halisi hivyo wanapokula chakula kama hicho wanadhani kimetolewa sadaka kwa sanamu na kwa kuwa dhamiri yao ni dhaifu, inatiwa unajisi. ⁸Lakini chakula hakituleti karibu na Mungu wala hatupotezi cho chote tusipokula, wala hatuungezi cho chote kama tukila.

⁹Lakini angalieni jinsi tunavyotumia uhuru wetu usije ukawa kikwazo kwao walio dhaifu katika imani. ¹⁰Kwa maana kama mtu ye yote mwenye dhamiri dhaifu akiwaona ninyi wenye ujuzi mkila katika hekaluni la sanamu, je, si atatiwa moyo kula chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu? ¹¹Kwa njia hiyo, huyo ndugu mwenye dhamiri dhaifu, ambaye Kristo alikuwa kwa ajili yake, ataangamia kwa sababu ya ujuzi wenu. ¹²Mnapotenda dhambi dhidi ya ndugu zenu kwa njia hii na kujeruhi dhamiri zao zilizo dhaifu, mnakosea Kristo. ¹³Kwa hiyo, kama kile ninachokula kitamfanya ndugu yangu aanguke katika dhambi, sitakula nyama kamwe nchi idumupo, nisije nikamfanya ndugu yangu aanguke.

Haki Za Mtume

9 Je, mimi si huru? Je, mimi si mtume? Je, mimi sikumwona Yesu, Bwana wetu? Je, ninyi si matunda ya kazi yangu katika Bwana? ²Hata kama mimi si mtume kwa wengine, hakika mimi ni mtume kwenu, kwa maana ninyi ni chapa ya utume wangu katika Bwana.

³Huu ndio utetezi wangu kwa hao wanaokaa kunihukumu. ⁴Je, hatuna haki ya kula

na kunywa? ⁵Je, hatuna haki ya kusafiri na mke anayeamin, kama wanavyofanya mitume wengine na ndugu zake Bwana na Kefa? ⁶Au ni mimi na Barnaba tu ambao tunalazimika kufanya kazi ili tuweze kupata mahitaji yetu?

⁷Ni askari yupi aendae vitani wakati wo wote kwa gharama zake mwenyewe? Ni mkulima gani apandaye shamba la mizabibu na asile matunda yake? Ni nani achungaye kundi na asipate maziwa yake hata kidogo? ⁸Je, nasema mambo haya katika mtazamo wa kibinadamu tu? Je, sheria haisemi yayo hayo? ⁹Kwa maana imeandikwa katika sheria ya Mose? "Usimfunge ng'ombe kinywa apurapo nafaka." Je, Mungu hapa anahusika na ng'ombe? ¹⁰Je, Mungu hasemi haya hasa kwa ajili yetu? Hakika yameandikwa kwa ajili yetu, kwa sababu mtu anapolima na mwininge akapura nafaka, wote wanapaswa kufanya hivyo wakiwa na tumaini la kushiriki mavuno. ¹¹Je, ikiwa sisi tulipanda mbegu ya kiroho mionganoni mwenu, Je, itakuwa ni jambo kubwa iwapo tutavuna vitu vya mwili kutoka kwenu? ¹²Kama wengine wanahaki ya kupata msaada kutoka kwenu, sisi je, isingepasa tuwe na haki hiyo hata zaidi?

Lakini sisi hatukutumia haki hii. Kinyume chake, tunavumilia kila kitu ili tusije tukazuia injili ya Kristo. ¹³Je, hamjui kwamba, watu wafanyao kazi hekaluni hupata chakula chao kutoka hekaluni, nao wale wahudumiao madhabahuni hushiriki kile kitolewacho madhabahuni? ¹⁴Vivyo hivyo, Bwana ameagiza kwamba wale wanaohubiri injili wapate mahitaji yao kutokana na injili. ¹⁵Lakini sijatumia hata mojawapo ya haki hizi. Nami siandiki haya nikitumaini kwamba mtanifanya mambo hayo. Heri nife kuliko mtu ye yote kunyima huku kujisifu kwangu. ¹⁶Lakini ninapohubiri injili siwezi kujisifu maana ninalazimika kuhubiri. Ole wangu nisipoohubiri Injili! ¹⁷Nikihubiri kwa hiyari ninayo thawabu, lakini kama si kwa hiyari, ni kwamba ikiwa nalazimika kufanya hivyo, basi ninachofanya ni kutekeleza tu uwakili niliowekewa. ¹⁸Basi je, thawabu yangu ni nini? Twawabu yangu ni hili: ni kwamba katika kuhubiri Injili nitoe bila gharama, nisije nikatumia vibaya ule uwezo wangu nilio nao katika Injili.

¹⁹Ingawa mimi ni huru, wala si mtumwa wa mtu ye yote, nimejifanya kuwa mtumwa wa kila mtu, ili niweze kuwavuta wengi zaidi. ²⁰Kwa Wayahudi, nilikuwa kama Myahudi, ili niwapate Wayahudi. Kwa watu wale walio chini ya sheria,

nilikuwa kama aliye chini ya sheria, (ingawa mimi siko chini ya sheria), ili niweze kuwapata wale walio chini ya sheria.²¹Kwa watu wasio na sheria nilikuwa kama asiyé na sheria, (ingawa siko huru mbali na sheria ya Mungu, bali niko chini ya sheria ya Kristo,) ili niweze kuwapata wale wasio na sheria.²²Kwa walio dhaifu nilikuwa dhaifu, ili niweze kuwapata walio dhaifu. Nimekuwa mtu wa hali zote kwa watu wote ili kwa njia ye yote niweze kuwaokoa baadhi yao.²³Nafanya haya yote kwa ajili ya Injili, ili nipate kushiriki baraka zake.

²⁴Je, hamjui kwamba katika mashindano ya mbio wote wanaoshindana hukimbia, lakini ni mmoja wao tu apewaye tuzo? Kwa hiyo kimbieni katika mashindano kwa jinsi ambavyo mtapata tuzo.²⁵Kila mmoja anayeshiriki katika mashindano hufanya mazoezi makali. Wao hufanya hivyo ili wapokee taji isiyodumu, lakini sisi tunafanya hivyo ili kupata taji idumuyo milele.²⁶Kwa hiyo mimi sikimbii kama mtu akimbiaye bila lengo, sipigani kama mtu anayepiga hewa,²⁷la, bali nautesa mwili wangu na kuutumikisha ili nikishawahubiria wengine, mimi nisiwe mtu wa kukataliwa.

Onyo Kutoka Historia Ya Waisraeli.

10 Zaidi ya hayo ndugu zangu, sitaki mkose kufahamu ukweli huu kwamba baba zetu walikuwa wote chini ya wingu na kwamba wote walipita katikati ya bahari.²Wote wakabatizwa kuwa wa Mose ndani ya lile wingu na ndani ya ile bahari.³Wote walikula chakula kile cha roho,⁴na wote wakanywa kile kinywaji cha roho, kwa maana walikunywa kutoka katika ule mwamba wa roho uliofuatana nao, ule mwamba ulikuwa Kristo.⁵Lakini Mungu hakupendezwa na wengi wao, kwa hiyo miili yao ilitapakaa jangwani.

⁶Basi mambo haya yalitokea kama mfano ili kutuonya tusiweke miyo yetu katika mambo maovu kama wao walivyofanya.⁷Msiwe waabudu sanamu, kama baadhi yao walivyokuwa, kama ilivyoandikwa, "Watu walikaa chini wakala na kunywa, kisha wakainuka kucheza na kufanya karamu za ulevi na ulafi."⁸Wala tusifanye uzinzi kama baadhi yao walivyofanya, wakafa watu 23,000 kwa siku moja.⁹Wala tusimjaribu Bwana, kama baadhi yao walivyofanya, wakafa kwa kuumwa na nyoka.¹⁰Msinung'unike kama baadhi yao walivyofanya, wakaangamizwa na mharabu.

¹¹Mambo haya yote yaliwapata wao ili yawe

mifano kwa wengine, nayo yaliandikwa ili yatuonye sisi ambao mwisho wa nyakati umetufikia.¹²Hivyo, ye ye ajidhaniaye amesimama, aangalie asianguke.¹³Hakuna jaribu lo lote lililowapata ambalo si la kawaida kwa wanadamu. Naye Mungu ni mwaminifu ambaye hataruhusu mjaribiwe kupita mnavyoweza. Lakini mnapajaribiwa atawapa njia ya kutokea ili mweze kustahimili.

Karamu za Sanamu na Meza ya Bwana

¹⁴Kwa hiyo wapenzi wangu, zikimbieni ibada za sanamu.¹⁵Nasema nanyi kama na watu wenye ufahamu, amueni wenyewe kuhusu haya niyasemayo.¹⁶Je, kikombe cha baraka ambacho tunakibariki, si ushirika katika damu ya Kristo? Mkate tuumegao, si ushirika wa mwili wa Kristo?¹⁷(Kwa kuwa mkate ni mmoja, sisi tulio wengi tu mwili mmoja, kwa kuwa wote twashiriki mkate mmoja)

¹⁸Waangalieni watu wa Israeli: Je, wale wote walao dhabihu si ni wale watendao kazi madhabahuni?¹⁹Je, nina maana kwamba kafara iliyotolewa kwa sanamu ni kitu chenyé maana yo yote? Au kwamba sanamu ni kitu chenyé maana yo yote?²⁰La hasha! Lakini kafara za watu wasiomjua Mungu hutolewa kwa mashetani, wala si kwa Mungu. Nami sitaki ninyi mwe na ushirika na mashetani.²¹Hamwezi kunywa katika kikombe cha Bwana na cha mashetani pia. Hamwezi kuwa na sehemu katika meza ya Bwana na katika meza ya mashetani.²²Je, tunataka kuamsha wivu wa Bwana? Je, sisi tuna nguvu kuliko Yeye?

Fanyeni Yote Kwa Utukufu wa Mungu

²³"Vitu vyote ni halali," lakini si vitu vyote vilivyo na faida. "Vitu vyote ni halali," lakini si vyote vinavyojenga.²⁴Mtu ye yote asitafute yaliyo yake mwenyewe, bali kila mtu atafute yale yanayowafaa wengine.

²⁵Kuleni cho chote kinachouzwa sokoni, bila kuuliza swali lo lote kwa ajili ya dhamiri.²⁶Kwa maana, "Dunia na vyote vilivymo ni mali ya Bwana."

²⁷Kama ukikaribishwa chakula na mtu asiyeamini nawe ukikubali kwenda, kula kila kitu kitakachowekwa mbele yako bila kuuliza maswali kwa ajili ya dhamiri.²⁸Lakini kama mtu ye yote akikuambia, "Hiki kimetolewa kafara kwa sanamu," basi usikile kwa ajili ya huyo aliyekuambia na kwa ajili ya dhamiri.²⁹Nina maana dhamiri ya huyo aliyekuambia, wala si

kwa ajili ya dhamiri yako. Lakini kwa nini uhuru wangu uhukumiwe na dhamiri ya mtu mwingine? ³⁰Kama nikila kwa shukrani, kwa nini nashutumiwa kwa kile ambacho kwa hicho ninamshukuru Mungu?

³¹Basi, lo lote mfanyalo, kama ni kula au kunywa, fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu. ³²Msiwe kikwazo kwa mtu ye yote, kwa Wayahudi au kwa Wayunani, au kwa Kanisa la Mungu, ³³kama mimi ninavyojaribu kumpendeza kila mtu kwa kila namna. Kwa maana sitafuti mema kwa ajili yangu mwenyewe bali mema kwa ajili ya faida ya wengi, ili waweze kuokolewa.

11 Niigeni mimi kama nami ninavyomwiga Kristo.

Utaratibu katika kuabudu

²Ninawasifu kwa kuwa mnanikumbuka katika kila jambo na kwa kushika mafundisho niliyowapa.

³Lakini napenda mfahamu kwamba kichwa cha kila mwanaume ni Kristo, na kichwa cha mwanamke ni mwanaume, nacho kichwa cha Kristo ni Mungu. ⁴Kila mwanaume anayeomba au kutoa unabii akiwa amefunika kichwa chake, anakiaibisha kichwa chake. ⁵Lakini kila mwanamke anayeomba au kutoa unabii pasipo kufunika kichwa chake, anakiaibisha kichwa chake, kwani ni sawa na yeye aliyenyoa nywele. ⁶Kama mwanamke hatajifunika kichwa chake, basi inampasa kunyoa nywele zake. Lakini kama ni aibu kwa mwanamke kunyoa nywele zake, basi afunike kichwa chake. ⁷Mwanaume haimpasi kufunika kichwa chake kwa kuwa yeye ni mfano wa Mungu na utukufu wa Mungu, lakini mwanamke ni utukufu wa mwanaume. ⁸Kwa maana mwanaume hakutoka katika mwanamke, bali mwanamke alitoka kwa mwanaume. ⁹Wala mwanaume hakuumbwa kwa ajili ya mwanamke, bali mwanamke kwa ajili ya mwanaume. ¹⁰Kwa sababu hii na kwa sababu ya malaika, mwanamke inampasa awe na ishara ya mamlaka iliyo juu yake.

¹¹Lakini katika Bwana, mwanamke hajitegemei pasipo mwanaume na mwanaume hajitegemei pasipo mwanamke. ¹²Kama vile mwanamke alivyoumbwa kutoka kwa mwanaume, vivyo vivyo mwanaume huzaliwa na mwanamke. Lakini vitu vyote vyatoka kwa Mungu. ¹³Hukumuni ninyi wenywewe: Je, inafaa kwa mwanamke kumwomba Mungu bila

kufunika kichwa chake? ¹⁴Je, maumbile ya asili hayatufundishi kuwa ni aibu kwa mwanaume kuwa na nywele ndefu? ¹⁵Lakini mwanamke akiwa na nywele ndefu ni utukufu kwake. Kwa maana mwanamke amepewa nywele ndefu ili kumfunika. ¹⁶Kama mtu anataka kubishana juu ya jambo hili, sisi wala makanisa ya Mungu hatutambui desturi nyingine.

Matumizi Mabaya ya Meza ya Bwana

¹⁷Basi katika maagizo yafuatayo, siwezi kuwasifu, kwa sababu mkuhanikapo si kwa ajili ya faida bali kwa hasara. ¹⁸Kwanza, mnapokutana kama kanisa, nasikia kwamba kuna mgawanyiko milongoni mwenu, nami kwa kiasi fulani nasadiki kuwa ndivyo ilivyo. ¹⁹Bila shaka lazima pawe na tofauti mionganoni mwenu ili kuonyesha ni nani anayekubaliwa na Mungu. ²⁰Mkuhanikapo pamoja si chakula cha Bwana mnachokula, ²¹kwa kuwa mnapokula, kila mmoja wenu anakula bila kuwangoja wengine, huyu hukaa njaa na mwingine analewa. ²²Je, hamna nyumbani kwenu ambako mnawenza kula na kunywa? Au mnalidharau kanisa la Mungu na kuwadhalilisha wale wasio na kitu? Niwaambie nini? Je, niwasifu juu ya jambo hili? La, hasha!

Kuanzishwa Kwa Meza Ya Bwana

²³Kwa maana mimi nilipokea kutoka kwa Bwana yale niliyowapa ninyi, kwamba Bwana Yesu, usiku ule alipotolewa, alitwaa mkate, ²⁴naye akiisha kushukuru, akaumega, akasema "Huu ndio mwili Wangu, ambaao ni kwa ajili yenu. Fanyeni hivi kwa ukumbusho Wangu." ²⁵Vivi hivi baada ya kula, akakitwaa kikombe, akisema, "Kikombe hiki ni agano jipyaa katika damu Yangu. Fanyeni hivi kila mnywapo kwa ukumbusho Wangu." ²⁶Maana kila mlapo mkate huu na kunywea kikombe hiki, mnatangaza mauti ya Bwana mpaka ajapo.

Kushiriki Meza Ya Bwana Isivyostahili

²⁷Kwa hiyo, mtu ye yote alaye mkate huo au kukinywea kikombe hicho cha Bwana isivyostahili, atakuwa na hatia ya dhambi juu ya mwili na damu ya Bwana. ²⁸Inampasa mtu ajichunguze mwenyewe, kabla ya kula mkate na kukinywea kikombe. ²⁹Kwa maana mtu ye yote alaye na kunywa pasipo kuutambua mwili wa Bwana, anajilettea hukumu juu yake mwenyewe. ³⁰Hii ndiyo sababu wengi milongoni mwenu ni wagonjwa na dhaifu na wengine wenu hata

wamekufa. ³¹Lakini kama tungejipambanua wenyewe tusingehukumiwa. ³²Tunapohukumiwa na Bwana, tunaadabishwa ili tusije tukahukumiwa pamoja na ulimwengu.

³³Kwa hiyo, ndugu zangu, mkutanikapo pamoja ili kula, mngojane. ³⁴Kama mtu akiwa na njaa, ale nyumbani kwake ili mkutanapo pamoja msije mkahukumiwa.

Nami nitakapokuja nitawapa maelekezo zaidi.

Karama Za Rohoni

12 Basi ndugu zangu, kuhusu karama za rohoni, sitaki mkose kufahamu. ²Mnajua kwamba mlipokuwa hammjui Mungu, mlisshawishika na kupotoshwa na sanamu zisizonena. ³Kwa hiyo nataka mfahamu ya kuwa hakuna mtu anayeongozwa na Roho wa Mungu anayeweza kusema, "Yesu na alaaniwe." Pia hakuna mtu awezaye kusema, "Yesu ni Bwana," isipokuwa ameongozwa na Roho Mtakatifu.

⁴Basi kuna aina mbali mbali za karama, lakini Roho ni yule yule. ⁵Pia kuna huduma za aina mbali mbali, lakini Bwana ni yule yule. ⁶Kisha kuna tofauti za kutenda kazi, lakini ni Mungu yule yule atendaye kazi zote kwa watu wote.

⁷Basi kila mmoja hupewa ufunuo wa Roho kwa faida ya wote. ⁸Maana mtu mmoja kwa Roho hupewa neno la hekima na mwingine neno la maarifa kwa Roho huyo huyo. ⁹Mtu mwingine imani kwa huyo Roho na mwingine karama za kuponya. ¹⁰Kwa mwingine matendo ya miujiza, kwa mwingine unabii kwa mwingine kupambanua roho, kwa mwingine aina mbali mbali za lugha, kwa mwingine tafsiri za lugha. ¹¹Haya yote hufanywa na huyo huyo Roho mmoja, Roho naye humgawia kila mtu, kama appendavyo mwenyewe.

Mwili Mmoja, Wenyewe Viungo Vingi

¹²Kama vile mwili ulivyo mmoja nao una viungo vingi, navyo viungo vyote vya mwili ingawa ni vingi, ni mwili mmoja, vivyo hivyo na Kristo. ¹³Kwa maana katika Roho mmoja wote tulibatizwa katika mwili mmoja, kama ni Wayahudi au Wayunani, kama ni watumwa au watu huru, nasi sote tulinyweshwa Roho mmoja.

¹⁴Basi mwili si kiungo kimoja, bali ni viungo vingi. ¹⁵Kama mguu ungesema, "Kwa kuwa mimi si mkono basi mimi si wa mwili," hiyo isingefanya huo mguu usiwe sehemu ya mwili.

¹⁶Na kama sikio lingesema, "Kwa kuwa mimi si

jicho, basi mimi si la mwili," hiyo isingefanya hilo sikio lisiwe sehemu ya mwili. ¹⁷Kama mwili wote ungelikuwa jicho, kusikia kungekuwa wapi? Au kama mwili wote ungelikuwa sikio, kunusa kungekuwa wapi? ¹⁸Lakini kama ilivyo, Mungu ameweka viungo katika mwili, kila kimoja kama alivyopenda. ¹⁹Kama vyote vingekuwa kiungo kimoja, mwili ungekuwa wapi? ²⁰Kama ulivyo, kuna viungo vingi, lakini mwili ni mmoja.

²¹Jicho haliwezi kuuambia mkono, "Sina haja nawe!" Wala kichwa hakiwezi kuiambia miguu, "Sina haja na ninyil!" ²²Lakini badala yake, vile viungo vya mwili vinavyoonekana kuwa dhaifu, ndivyo ambavyo ni vya muhimu sana. ²³Navyo vile viungo vya mwili tunavyoviona havina heshima, ndivyo tunavipa heshima maalum. Vile viungo vya mwili ambavyo havina uzuri, tunavipa heshima ya pekee. ²⁴Wakati vile viungo vyenye uzuri havihitaji utunzaji wa pekee. Lakini Mungu ameviweka pamoja viungo vya mwili na akavipa heshima zaidi vile vilivyopungukiwa, ²⁵ili pasiwe na mafarakano katika mwili, bali viungo vyote vihudumiane usawa kila kimoja na mwenzake. ²⁶Kama kiungo kimoja kikiumia, viungo vyote huumia pamoja nacho, kama kiungo kimoja kikipewa heshima, viungo vyote hufurahi pamoja nacho.

²⁷Sasa ninyi ni mwili wa Kristo na kila mmoja wenu ni kiungo. ²⁸Mungu ameweka katika kanisa, kwanza mitume, pili manabii, tatu walimu, kisha watenda miujiza, pia karama za kuponya, karama za masaidiano, karama za maongozi, aina mbalimbali za lugha. ²⁹Je, wote ni mitume? Je, wote ni manabii? Je, wote ni walimu? Je, wote wanafanya miujiza? ³⁰Je, wote wana karama ya kuponya? Je, wote hunena kwa lugha mpya? Je, wote wanatafsiri?

³¹Basi tamanini sana karama zilizo kuu.

Nami nitawaonyesha njia iliyo bora zaidi.

Karama ya Upendo

13 Hata kama nitasema kwa lugha za wanadamu na za malaika, kama sina upendo, nimekuwa kengele inayolialia au toazi livumalo. ²Ningekuwa na karama ya unabii na kujua siri zote na maarifa yote, hata kama nina imani kiasi cha kuweza kuhamisha milima, kama sina upendo, mimi si kitu. ³Kama nikitoa mali yote niliyo nayo na kama nikijitolea mwili wangu uchomwe moto, kama sina upendo, hainifaidii kitu.

⁴Upendo huvumilia, upendo hufadhili,

upendo hauoni wivu, hauna majivuno. Upendo hauna kiburi. ⁵Haukosi kuwa na adabu. Upendo hautafuti mambo yake, haukasiriki upesi, hauweki kumbukumbu ya mabaya. ⁶Upendo haufurahii mabaya bali hufurahi pamoja na kweli. ⁷Upendo huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote, hustahimili yote.

⁸Upendo haushindwi kamwe. Lakini ukiwepo unabii, utakoma, zikiwepo lugha zitakoma, yakiwepo maarifa yatapita. ⁹Kwa maana tunafahamu kwa sehemu na tunatoa unabii kwa sehemu. ¹⁰Lakini ukamilifu utakapokuja, yale yasiyo kamili yatatoweka. ¹¹Nilipokuwa mtoto, nilisema kama mtoto, niliwaza kama mtoto, nilifikiri kama mtoto. Nilipokuwa mtu mzima nilliacha mambo ya kitoto. ¹²Kwa maana sasa tunaona taswira kama ya kwenye kioo, lakini wakati huo tutaona wazi. Sasa nafahamu kwa sehemu, wakati huo nitafahamu kikamilifu, kama vile mimi ninavyofahamika kikamilifu.

¹³Basi sasa, yanadumu mambo haya matatu: Imani, tumaini na upendo. Lakini lillilo kuu mionganoni mwa haya matatu ni upendo.

Karama Za Unabii Na Lugha

14 Fuateni upendo na kutaka sana karama za roho, hasa karama ya unabii. ²Kwa maana mtu ye yote anayesema kwa lugha, hasemi na wanadamu bali anasema na Mungu. Kwa kuwa hakuna mtu ye yote anayemwelewa, kwani anasema mambo ya siri kwa Roho. ³Lakini anayetoa unabii anasema na watu akiwajenga, kuwatia moyo na kuwafariji. ⁴Anenaye kwa lugha hujijenga mwenyewe, bali atoaye unabii hujijenga kanisa. ⁵Ningependa kila mmoja wenu anene kwa lugha mpya, lakini ningependa zaidi nyote mtoe unabii. Kwa kuwa yeye atoaye unabii ni mkuu kuliko anenaye kwa lugha, isipokuwa kama kuna mtu wa kutafsiri, ili kanisa zima lipate kujengwa.

⁶Sasa ndugu zangu, kama nikija kwenu nikasema kwa lugha mpya nitawafaidia nini kama sikuwaletaa ufunuo au neno la maarifa au unabii au mafundisho? ⁷Hata vitu visivyo na uhai vitoapo sauti, kama vile filimbi au kinubi, mtu atajuaje ni wimbo gani unaoimbwa kusipokuwa na tofauti ya upigaji? ⁸Tena kama tarumbeta haitoi sauti inayolewaka, ni nani atakayejandaa kwa ajili ya vita? ⁹Vivyo hivyo na ninyi, kama mkinena maneno yasiyolewaka katika akili, mtu atajuaje mnalosema? Kwa maana mtakuwa mnasema hewani tu. ¹⁰Bila

shaka ziko sauti nyingi ulimwenguni, wala hakuna isiyo na maana. ¹¹Basi kama sielewi maana ya hiyo sauti, nitakuwa mgeni kwa yule msemaji, naye atakuwa mgeni kwangu. ¹²Vivyo hivyo na ninyi. Kwa kuwa mnatamani kuwa na karama za rohoni, jitahidini kuzidi sana katika karama kwa ajili ya kulijenga kanisa.

¹³Kwa sababu hii, yeye anenaye kwa lugha na aombe kwamba apate kutafsiri kile anachonena. ¹⁴Kwa maana nikiomba kwa lugha, roho yangu inaomba, lakini akili yangu haina matunda. ¹⁵Nifanyeje basi? Nitaomba kwa roho, lakini nitaomba kwa akili yangu pia. Nitaimba kwa roho na nitaimba kwa akili yangu pia. ¹⁶Ikiwa unabariki kwa roho, mtu mwininge atakayejikuta katikati ya hao wasiojua, atawezaje kusema 'amen' katika kushukuru kwako, wakati haelewi unachosema? ¹⁷Mnaweza kuwa mnatoa shukrani kweli, sawa, lakini huyo mtu mwininge hajengeki.

¹⁸Namshukuru Mungu kwamba mimi nanena kwa lugha kuliko ninyi nyote. ¹⁹Lakini ndani ya kanisa ni afadhali niseme maneno matano ya kueleweka kwa akili ili niwafundishe wengine kuliko kusema maneno 10,000 kwa lugha.

²⁰Ndugu zangu, msiwe kama watoto katika kufikiri kwenu, afadhali kuhusu uovu mwe kama watoto wachanga, lakini katika kufikiri kwenu, mwe watu wazima. ²¹Katika sheria imeandikwa kwamba:

"Kwa kupitia watu wenye lugha ngeni na kupitia midomo ya watu wageni, nitasema na watu hawa, lakini hata hivyo hawatanisikiliza," asema Bwana.

²²Basi kunena lugha mpya, ni ishara si kwa watu waaminio, bali kwa ajili ya wasioamini, wakati unabii si kwa ajili ya wasioamini, bali kwa ajili ya waaminio. ²³Kwa hiyo kama kanisa lote likikutana na kila mmoja akanena kwa lugha, kisha wakaingia wageni wasiomini, je, hawatasema kwamba wote mna wazimu? ²⁴Lakini kama mtu asiyeamini au asiyeelewa wakati kila mtu anatoa unabii, ataaminishwa na watu wote kuwa yeye ni mwenye dhambi na kuhukumiwa na wote, ²⁵nazo siri za moyo wake zitawekwa wazi. Kwa hiyo ataanguka chini na kumwabudu Mungu akitiriki, "Kweli Mungu yuko katikati yenu!"

Kumwabudu Mungu Kwa Utaratibu

²⁶Basi tuseme nini, ndugu zangu? Mnapokutana pamoja, mmoja atakuwa na wimbo, mwingine neno la mafundisho, mwingine ufunuo kutoka kwa Mungu, mwingine ataongea lugha mpya na mwingine atatafsiri hiyo lugha. Mambo yote yatendeke kwa ajili ya kujenga kanisa. ²⁷Kama mtu ye yote akinena kwa lugha, basi waseme watu wawili au watatu si zaidi, mmoja baada ya mwingine na lazima awepo mtu wa kutafsiri. ²⁸Lakini kama hakuna mtu ye yote wa kutafsiri, hao watu na wanyamaze kimya kanisani na wanene na nafsi zao wenyewe na Mungu.

²⁹Manabii wawili au watatu wanene na wengine wapime yale yasemwayo. ³⁰Kama mtu ye yote aliyeketi karibu, akipata ufunuo, basi yule wa kwanza na anyamaze. ³¹Kwa maana wote mnaweza kutoa unabii mmoja baada ya mwingine ili kila mtu apate kufundishwa na kutiwa moyo. ³²Roho za manabii zinawatii manabii. ³³Kwa maana Mungu si Mungu wa machafuko bali ni wa amani.

Kama ilivyo katika makusanyiko yote ya watakatifu, ³⁴wanawake wanapaswa kuwa kimya kanisani. Hawaruhusiwi kusema, bali wanyenyekee kama sheria isemavyo. ³⁵Kama wakitaka kuuliza kuhusu jambo lo lote, wawaulize waume zao nyumbani. Kwa maana ni aibu kwa mwanamke kuzungumza kanisani.

³⁶Je, neno la Mungu lilianzia kwenu? Au ni ninyi tu amba neno la Mungu limewafikia? ³⁷Kama mtu ye yote akidhani kwamba yeye ni nabii, au ana karama za rohoni, basi na akubali kwamba haya ninayoandika ni agizo kutoka kwa Bwana. ³⁸Kama mtu akipuuza jambo hili yeye mwenyewe atapuuzwa.

³⁹Kwa hiyo ndugu zangu, takeni sana kutoa unabii na msikataze watu kusema kwa lugha. ⁴⁰Lakini kila kitu kitendeke kwa heshima na kwa utaratibu.

Kufufuka kwa Kristo

15 Basi ndugu zangu nataka niwakumbushe kuhusu Injili niliyowahubiria, mkaipokea na ambayo katika hiyo mmesimama. ²Kwa Injili hii mnaokolewa mkishikilia kwa uthabiti neno nililowahubiria ninyi. La sivyo, mmeamini katika ubatili.

³Kwa maana yale niliyopokea ndiyo niliyowapa ninyi, kama yenyе umuhimu wa kwanza: Kwamba Kristo alikuwa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yasemayo Maandiko, ⁴ya

kuwa alizikwa na alifufuka siku ya tatu, ⁵na kwamba alimtokea Kefa, kisha akawatokea wale kumi na wawili. ⁶Baadaye akawatokea wale ndugu waamini zaidi ya 500 kwa pamoja, ambao wengi wao bado wako hai, ingawa wengine wamelala. ⁷Ndipo akamtokea Yakobo na kisha mitume wote. ⁸Mwisho wa wote, akanitokea mimi pia, ambaye ni kama aliyezaliwa si kwa wakati wake.

⁹Kwa maana mimi ndiye mdogo kuliko mitume wote, nisiyestahili kuitwa mtume, kwa sababu nililitesa kanisa la Mungu. ¹⁰Lakini kwa neema ya Mungu nimekuwa hivi nilivyo na neema yake kwangu haikuwa kitu bure. Bali nilizidi sana kufanya kazi kuliko mitume wote lakini haikuwa mimi, bali ni ile neema ya Mungu iliyokuwa pamoja nami. ¹¹Hivyo basi, kama ilikuwa ni mimi au ni wao hili ndilo tulihubirilo na hili ndilo mliaminilo.

Ufufuo wa Wafu

¹²Basi kama tumehubiri ya kwamba Kristo alifufuka kutoka kwa wafu, mbona baadhi yenu mnasema hakuna ufufuo wa wafu? ¹³Lakini kama hakuna ufufuo wa wafu, basi hata Kristo hakufufuka. ¹⁴Tena ikiwa Kristo hakufufuka kutoka kwa wafu, kuhuburi kwetu kumekuwa ni bure na imani yenu ni batili. ¹⁵Zaidi ya hayo, twaonekana basi kuwa mashahidi wa uongo wa Mungu, kwa sababu tumeshuhudia kumhusu Mungu kwamba alimfufua Kristo kutoka kwa wafu, lakini hilo haliwezi kuwa kweli, kama wafu hawafufuliwi. ¹⁶Kwa kuwa kama wafu hawafufuliwi, basi hata Kristo hajafufuka. ¹⁷Tena kama Kristo hajafufuka, imani yenu ni batili, nanyi bado mko katika dhambi zenu. ¹⁸Hivyo basi wote waliolala katika Krito wamepotea. ¹⁹Ikiwa tumaini letu ndani ya Kristo ni kwa ajili ya maisha haya tu, sisi tunastahili kuhurumiwa kuliko watu wengine wote duniani.

²⁰Lakini kweli Kristo amefufuka kutoka kwa wafu, tunda la kwanza la wale wote waliolala. ²¹Kwa maana kama vile mauti ilivyokuja kwa njia ya mtu mmoja, vivyo hivyo, ufufuo wa wafu umekuja kwa njia ya mtu mmoja. ²²Kwa maana kama vile katika Adamu watu wote wanakufa, vivyo hivyo katika Kristo wote watafanywa hai. ²³Lakini kila mmoja kwa wakati wake: Kristo, tunda la kwanza la ufufuo, kisha, wale walio wake atakapokuja. ²⁴Ndipo mwisho utafika, wakati atakapomkabidhi Mungu Baba Ufalme, akiisha angamiza kila utawala na kila mamlaka na nguvu. ²⁵Kwa maana lazima Kristo atawale

mpaka awe amewaweka adui zake wote chini ya miguu yake. ²⁶Adui wa mwisho atakayeangamizwa ni mauti. ²⁷"Kwa maana Mungu ameweka vitu vyote chini ya miguu yake." Lakini isemapo kwamba, "Vitu vyote vimewekwa chini Yake," ni wazi kwamba Mungu aliyetiisha vitu vyote chini ya Kristo hayumo miongoni mwa hivyo viliviyotishwa. ²⁸Atakapokuwa amekwisha kutiisha vitu vyote chini ya Mwana, ndipo Mwana mwenyewe atatiishwa chini yake Yeye aliyetiisha vitu vyote, ili Mungu awe yote katika yote.

²⁹Basi kama hakuna ufufuo, watafanyaje wale wabatizwao kwa ajili ya wafu? Kama wafu hawafufuliwi kamwe, mbona watu wanabatizwa kwa ajili yao? ³⁰Nasi kwa upande wetu kwa nini tunajitayarisha kila saa? ³¹Kama majivuno yangu kwa ajili yenu katika Kristo Yesu Bwana wetu ni kweli, ndugu zangu, ninakufa kila siku. ³²Kama kwa tumaini la kibinadamu tu nilipigana na wanyama wakali huko Efeso, ningekuwa nimepata faida gani kwa jambo hilo? Kama wafu hawafufuliwi,

"Sisi na tule na kunywa,
wa kuwa kesho tutakufa."

³³Msidanganyike, "Ushirika na watu wabaya huharibu tabia njema." ³⁴Zindukeni mwe na akili kama iwapasavyo, msitende dhambi tena, kwa maana watu wengine hawamjui Mungu. Nasema mambo haya ili mwone aibu.

Mwili Wa Ufufuo

³⁵Lakini mtu anaweza kuuliza, "Wafu wafufuliwaje? Watakuwa na mwili wa namna gani?" ³⁶Ninyi wapumbavu! Mpandacho hakiwi hai kama hakikufa. ³⁷Mpandapo, hampandi mwili ule unaoutegemewa utakaokuwako, bali mwapanda mbegu tupu, pengine ya ngano au ya kitu kingine. ³⁸Lakini Mungu huipa hiyo mbegu umbo kama alivyokusudia mwenyewe na kila aina ya mbegu huipa umbo lake. ³⁹Kwa maana nyama zote si za aina moja. Binadamu wana nyama ya aina moja, wanyama wana aina nyingine, kadhalika ndege na samaki wana nyama tofauti. ⁴⁰Pia kuna miili ya mbinguni na miili ya duniani, lakini uzuri wa ile miili ya mbinguni ni wa aina moja na uzuri wa ile miili ya duniani ni wa aina nyingine. ⁴¹Jua lina fahari ya aina moja, mwezi nao una fahari yake na nyota pia, nazo nyota hutofautiana katika fahari.

⁴²Hivyo ndivyo itakavyokuwa wakati wa

ufufuo wa wafu. Ule mwili wa kuharibika uliopandwa utafufuliwa usioharibika, ⁴³unapadwa katika aibu, unafufuliwa katika utukufu, unapandwa katika udhaifu, unafufuliwa katika nguvu, ⁴⁴unapandwa mwili wa asili, unafufuliwa mwili wa kiroho.

Kama kuna mwili wa asili, basi kuna mwili wa kiroho pia. ⁴⁵Kwa hiyo imeandikwa, "Mtu wa kwanza Adamu alifanyika kiumbe hai," Adamu wa mwisho, Yeye ni roho iletayo uzima. ⁴⁶Lakini si ule wa kiroho uliotangulia, bali ni ule wa asili, kisha ule wa kiroho. ⁴⁷Mtu wa kwanza aliumbwaa kwa mavumbi ya ardhini, mtu wa pili alitoka mbinguni. ⁴⁸Kama vile alivyokuwa yule wa ardhini, ndivyo walivyo wale walio wa ardhini na kwa vile alivyo mtu yule aliyetoka mbinguni, ndivyo walivyo wale walio wa mbinguni. ⁴⁹Kama vile tulivyochochukua mfano wa mtu wa yule mtu wa ardhini, ndivyo tutakavyochukua mfano wa yule mtu aliyetoka mbinguni.

⁵⁰Ndugu zangu nisemalo ni hili: nyama na damu haviwezi kuurithi Ufalme wa Mungu, wala kuharibika kurithi kutokuharibika. ⁵¹Sikilizeni, nawaambia siri: Sote hatatalala, lakini sote tutabadiishwa ⁵²ghafla, kufumba na kufumbua, parapanda ya mwisho itakapolia. Kwa kuwa parapanda italia, nao wafu watafufuliwa na miili isiyoharibika, nasi tutabadiishwa. ⁵³Kwa maana mwili huu wa kuharibika lazima uvae kutokuharibika, nao huu wa kufa lazima uvae kutokufa. ⁵⁴Kwa hiyo, mwili huu wa kuharibika utakapovaa kutokuharibika, nao huu mwili wa kufa utakapovaa kutokufa, ndipo lile neno lilioandikwa litakapotimia: "Mauti imemezwa kwa kushinda."

⁵⁵"Kuko wapi Ewe mauti kushinda kwako?
Uko wapi Ewe mauti uchungu wako?"

⁵⁶Uchungu wa mauti ni dhambi na nguvu ya dhambi ni sheria. ⁵⁷Lakini ashukuriwe Mungu, Yeye atupaye ushindi kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo.

⁵⁸Kwa hiyo, wapenzi, simameni imara, msitikisike, mzidi sana katika kuitenda kazi ya Bwana, kwa maana mnajua ya kuwa, juhudii yenu si bure katika Bwana.

Changizo Kwa Ajili Ya Watakatifu

16 Basi kuhusu changizo kwa ajili ya watakatifu. Kama nilivyo yaagiza makanisa ya Galatia, fanyeni vivyo hivyo. ²Siku ya kwanza ya kila juma, kila mmoja wenu

atenge kiasi cha fedha, kulingana na mapato yake na fedha hizo aziweke akiba ili nitakapokuja pasiwe na lazima ya kufanya mchango. ³Kwa hiyo nitakapowasili, nitawapa wale mtakaowachagua barua za kuwatambulisha, ili kuwatuma wapeleke sadaka zenu huko Yerusalem. ⁴Kama ikionekana ni vema na mimi niende, basi hao watu watafuatana nami.

Mahitaji Binafsi

⁵Baada ya kupitia Makedonia, nitakuja kwenu; Maana ninakusudia kupitia Makedonia. ⁶Huenda nitakaa nanyi kwa muda, au hata kukaa nanyi kipindi chote cha baridi, ili mweze kunisaidia katika safari zangu, po pote niendapo. ⁷Kwa maana sitaki niwaone sasa na kupita tu, natarajia kuwa nanyi kwa muda wa kutosha, kama Bwana akipenda. ⁸Lakini nitakaa Efeso mpaka wakati wa Pentekoste, ⁹ka maana mlango mkubwa umefunguliwa kwangu kufanya kazi yenye matunda, nako huko kuna adui wengi.

¹⁰Ikiwa Timotheo atakuja kwenu, mkaribisheni, hakikisheni kwamba hana hofu yo yote akiwa nanyi, kwa sababu anafanya kazi ya Bwana, kama mimi nifanyavyo. ¹¹Basi asiwepo mtu atakayekataa kumpokea. Msafirisheni kwa amani ili aweze kunijia tena. Namtarajia ye ye pamoja na hao ndugu.

¹²Basi kwa habari za ndugu yetu Apolo, nimemsihi kwa bidii aje kwenu pamoja na hao ndugu. Kamwe alikuwa hapendi kuja sasa, lakini atakuja apatapo nafasi.

Maneno Ya Mwisho

¹³Kesheni, simameni imara katika imani, iweni mashujaa na hodari. ¹⁴Fanyeni kila kitu katika upendo.

¹⁵Ninyi mnajua kwamba watu wa nyumbani mwa Stefana ndio waliokuwa wa kwanza kuamini katika Akaya, nao wamejitoa kwa ajili ya kuwashudumia watakatifu. ¹⁶Nawasihi mijitie katika kuwashudumia watu kama hawa na kila mmoja aingiaye kwenye kazi na kuifanya kwa bidii. ¹⁷Nilifurahi Stefana, Fortunato na Akaiko walipofika, kwa sababu hawa wamenipatia yale niliyopungukiwa kutoka kwenu. ¹⁸Kwa kuwa waliiburudisha roho yangu na yenu pia, watu kama hawa, wanastahili kutambuliwa.

Salamu za Mwisho

¹⁹Makanisa ya Asia wanawasalimu. Akila na

Prisila, pamoja na kanisa lililoko nyumbani kwao wanawasalimu katika Bwana. ²⁰Pia ndugu wote walioko hapa wanawasalimu. Salimianeni kwa busu takatifu.

²¹Mimi Paulo, naandika salamu hizi kwa mkono wangu mwenyewe.

²²Kama mtu ye yote hampendi Bwana Yesu Kristo na alaaniwe. "Maran-atha." Bwana wetu, yu aja!

²³Neema ya Bwana Yesu iwe nanyi.

²⁴Upendo wangu uwe nanyi nyote katika Kristo Yesu. Amen.

2Wakorinto

Utangulizi

Ingawa inaonekana kwamba waraka wa kwanza wa Paulo kwa Wakorintho uliwasaidia wakristo wa Korintho, lakini bado kulikuwa na mambo mengine ya kurekebisha kwani haukuliza matatizo yote. Bado kulikuwa na mivutano na mashindano yaliyokuwa yakiendelea ndani ya kanisa la Korintho. Walimu wa uongo walikuwa wamejingiza ndani ya kanisa wakiwa wanapingga na hata kushambulia uadilifu wa Paulo mwenyewe na mamlaka yake kama mtume. Wengine katika kanisa hawakutaka kutubu. Hivyo Paulo akisukumwa na upendo na kuhusika kwake, aliamua kutokurudi huko hadi tabia zao zibadilike.

Paulo akiwa na wasiwasni na kanisa la Korintho, alitoka Efeso akaenda Troa, ambapo alivunjika moyo kwa kutokupata habari zo zote kutoka Korintho(2:12 – 13). Paulo alipofika Makedonia aliburudishwa na Timotheo alipompletea habari nzuri kwamba uamsho ulikuwa umeanza katika kanisa la Korintho.

Huu ndio wakati Paulo alipoandika waraka wake wa pili. Katika waraka huu Paulo anaeleza hisia zake, wajibu, shauku na majukumu katika hali ya majadiliano katika ushirika wa Wakorintho wenyewe na mashambulizi yaliyokuwa yameelekezwa kwake binafsi kama mtume. Katika kushughulikia matatizo hayo, katika waraka huu wa pili Paulo alitaka kuthibitisha mamlaka yake. Kulikuwa na mashaka makubwa katika kanisa hilo kumhusu, japokuwa hatuelewi ni kwa nini. Lakini Paulo anaandika kwa uchungu mkubwa, kuthibitisha mamlaka yake kama mtume. Anajaribu pia kushughulikia masuala ya kiutekelezaji hasa kuhusu kusaidia waamini wasiojiweza walioko sehemu nydingine.

Wazo Kuu

Katika barua hii Paulo anaonyesha jinsi tunavyoweza kupata ushindi katika mateso. Barua hii ni ya binafsi. Inaandikwa na mtu aliyekosewa sana na watu aliowapenda sana. Paulo anapoorodhesha mambo aliyoyapitia katika maisha yake kama mtumishi wa Kristo, tunaona jinsi neema ya Mungu inavyotenda kazi, ikileta mema kutoka katika mateso. Shetani anafanya bidii kujaribu kuiharibu kazi ya Mungu lakini Mungu ni mshindi na anawainua wale wanaomtegemea.

Mwandishi

Paulo

Mahali

Paulo aliandika waraka huu akiwa Makedonia baada ya kumaliza huduma yake ya miaka miwili huko Efeso.

Tarehe

Waraka huu unaotambuliwa kama 2Wakorinthio inaonekana uliandikwa miezi michache tu baada ya ule wa kwanza, yamkini kabla tu ya kuanza kwa majira ya baridi katika mwaka 55 B.K.

Mgawanyo

- Salamu na utambulisho (1:1-9)
- Mashindano ya makundi ndani ya kanisa (1:10 - 4::21)
- Uasherati, kushtakiana, usafi katika mwili (5:1- 6:20)
- Ndoa na useja (7:1- 40)
- Haki za Mkristo na wajibu wake (8:1-11:1)
- Mkristo katika ibada ya hadhara (11:2 - 34)
- Nafasi na umuhimu wa karama za Roho (12:1-14 :40).
- Ufufuo – msingi wa Imani ya Kikristo (15:1- 58)
- Hitimisho (16:1- 24)

Salamu

1 Barua hii ni kutoka kwangu mimi, Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu na Timotheo ndugu yetu,

Kwa kanisa la Mungu lilioko Korintho, pamoja na watakatifu wote walioko Akaya yote:

2Neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo iwe nanyi.

Mungu Wa Faraja Yote

3Ahimidiwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, Baba wa huruma na Mungu wa faraja yote. **4**Yeye atufarijiye katika taabu zetu zote, ili tuweze kuwafariji wale walio katika taabu yo yote kwa faraja ambayo sisi wenyewe tumepokea kutoka kwa Mungu. **5**Kama vile mateso ya Kristo yanavyotitirika ndani ya maisha yetu, hivyo ndivyo faraja yetu inavyofurika kwa njia ya Kristo. **6**Kama tunataabika, ni kwa ajili ya faraja na wokovu wenu, kama tukifarijiwa, ni kwa ajili ya faraja yenu, iwaleteayo saburi ya mateso yale yale yanayotupata. **7**Nalo tumaini letu kwenu ni thabiti, kwa sababu tunajua kwamba kama vile mnavyoshiriki mateso yetu, ndivyo pia mnavyoshiriki katika faraja yetu.

8Ndugu wapendwa, hatutaki msijue kuhusu zile taabu tulizopata huko Asia. Kwa maana tulilemewa na mizigo sana kiasi cha kushindwa kuvumilia, kwamba hata tulikata tamaa kuishi. **9**Kwa kweli, miyoni mwetu tulihisi tumekabiliwa na hukumu ya kifo, ili tusijitegemee sisi wenyenye bali tumtegemee Mungu afufuaye wafu. **10**Yeye aliyetuokoa kwenye hatari kubwa ya kifo ataendelea kutuokoa. Kwake Yeye tumeweka tumaini letu kwamba atatuokoa tena. **11**Kama vile mlivyongana kusaidiana nasi katika maombi, hivyo wengi watatoa shukrani kwa niaba yetu kwa ajili ya baraka tulizopata kwa maombi ya wengi.

Paulo Ahairisha Ziara

12Basi haya ndiyo majivuno yetu: Dhamiri yetu inatushuhudia kwamba tumeenenda katika ulimwengu na hasa katika uhusiano wetu na ninyi, katika utakatifu na uaminifu utokao kwa Mungu. Hatukufanya hivyo kwa hekima ya kidunia bali kwa neema ya Mungu. **13**Kwa maana hatuwaandikii mambo ambayo hamwezi kusoma au kuyaelewa. Natumaini kwamba, **14**kama vile mlivytuelewa kwa sehemu, mtakuja

kuelewa kwa ukamilifu ili mweze kujivuna kwa ajili yetu, kama na sisi tutakavyojivuna kwa ajili yenu katika siku ya Bwana Yesu.

15Kwa kuwa nilikuwa na uhakika wa mambo haya, nilitaka nije kwenu kwanza, ili mpate upendeleo mara mbili. **16**Nilipanga kuwatemebelea nikiwa safarini kwenda Makedonia na kurudi tena kwenu nikitoka Makedonia, ili mnisafirishe katika safari yangu ya kwenda Uyahudi. **17**Nilipopanga jambo hili, je, nilikuwa kigeugeu ? Au ninafanya mipango yangu kidunia, ili niseme, "Ndiyo, ndiyo" na "Siyo, siyo" wakati huo huo ?

18Hakika kama Mungu alivyo mwaminifu, maneno yetu kwenu hayajawa "Ndiyo na Siyo".

19Kwa kuwa Mwana wa Mungu Yesu Kristo, ambaye tulimhubiri kwenu mimi, Silvano na Timotheo, hakuwa "Ndiyo" na "Siyo", bali katika Yeye sikuzote ni "Ndiyo". **20**Kwa maana ahadi zote za Mungu zilizo katika Kristo ni "Ndiyo". Kwa sababu hii ni katika Yeye tunasema "Amen" kwa utukufu wa Mungu. **21**Basi ni Mungu atufanyaye sisi pamoja nanyi kusimama imara katika Kristo. Ametutia mafuta **22**kwa kututia muhuri Wake na kutupa Roho wake miyoni mwetu kuwa rehani kwa ajili ya kututhibitishia kile kijacho.

23Mungu ni shahidi yangu kwamba ilikuwa ni kwa kuwahurumia sikurudi Korintho. **24**Si kwamba tunataawala imani yenu, bali twatenda kazi pamoja nanyi kwa ajili ya furaha yenu, kwa sababu ni kwa imani mwasimama imara.

2 Hivyo nilikusudia moyoni mwangu nisifanye ziara nyingine yenyе kuwaumiza ninyi. **2**Kwa kuwa kama nikiwahuzunisha ninyi, ni nani aliyebacki wa kunifurahisha isipokuwa ninyi ambao nimewahuzunisha? **3**Niliandika hivyo kama nilivyofanya, ili nikija nisihuzunishwe na wale watu ambao wangenifanya nifurahi. Nina imani na ninyi nyote, kwamba wote ningeshiriki furaha yangu. **4**Kwa maana niliwaandikia katika dhiki kubwa na kutaabika sana moyoni tena kwa machozi mengi, shabaha yangu si ili niwasababishe mhuzunike bali kuwaonyesha kina cha upendo wangu kwenu.

Msamaha Kwa Mwenye Dhambi

5Basi ikiwa mtu ye yote amesababisha huzuni, kwa kiasi fulani hakunihuzunisha mimi kama alivyawahuzunisha ninyi nyote, ili nisifanye kali kupita kiasi. **6**Adhabu hii aliyopewa na wengi inamtosha. **7**Basi sasa badala yake, inawapasa kumsamehe na

kumfariji, ili asigubikwe na huzuni kupita kiasi. ⁸Kwa hiyo, nawasihi, mpate kuuthibitisha tena upendo wenu kwa ajili yake. ⁹Sababu ya kuwaandikia ni kuona kama mngeweza kushinda hilo jaribio na kutii katika kila jambo. ¹⁰Kama ninyi mkimsamehe mtu ye yote, mimi pia nimemsamehe. Kile nilichosamehe, kama kulikuwa na kitu cho chote cha kusamehe, nimekwisha kusamehe mbele ya Kristo kwa ajili yenu. ¹¹Ili Shetani asitushinde. Kwa maana hatuachi kuzijua hila zake.

Wasiwasi Wa Paulo Huko Troa

¹²Basi nilipofika Troa kuhubiri Injili ya Kristo na kukuta kwamba Bwana alikuwa amenifungulia mlango, ¹³bado nilikuwa sina utulivu akilini mwangu kwa sababu sikumkuta ndugu yangu Tito huko. Hivyo niliagana nao nikaenda Makedonia.

¹⁴Lakini Mungu ashukuriwe, Yeye ambaye sikuzote hutufanya tuandamane kwa ushindi tukiwa ndani ya Kristo. Naye kwa kutupitia sisi hueneza kila mahali kama harufu nzuri ya kumjua Yeye. ¹⁵Kwa maana sisi kwa Mungu ni harufu nzuri ya manukato ya Kristo mionganoni mwa wale wanaookolewa. ¹⁶Kwa wale wanaopotea sisi ni harufu ya mauti, lakini kwa wale wanaookolewa sisi ni harufu nzuri iletayo uzima. Ni nani basi awezaye kazi hiyo? ¹⁷Tofauti na watu wengine wengi, sisi hatuchuuzi neno la Mungu kwa ajili ya kupata faida. Kinyume chake, katika Kristo tunalisema neno la Mungu kwa unyofu, kama watu tuliotumwa kutoka kwa Mungu.

Wahudumu Wa Agano Jipyta

3 Je, tunaanza kujisifu wenyewe tena? Au tunahitaji kupata barua za utambulisho kwenu au kutoka kwenu, kama watu wengine? ²Ninyi wenyewe ndio barua yetu ilioandikwa katika miyo yetu, inayojulikana na kusomwa na kila mtu. ³Nanyi mwadhihirisha wazi kwamba ninyi ni barua itokayo kwa Kristo, matokeo ya huduma yetu, ambayo haikuandikwa kwa wino bali kwa Roho wa Mungu aliye hai, si katika vibao vya mawe, bali katika vibao ambavyo ni miyo ya wanadamu.

⁴Hili ndilo tumaini tulilo nalo mbele za Mungu kwa njia ya Kristo. ⁵Si kwamba sisi tunafikiri kuwa tunaweza kufanya jambo lo lote wenyewe, lakini nguvu yetu inatoka kwa Mungu. ⁶Yeye ndiye aliyetufanya sisi kuwa wahudumu wa Agano Jipyta, si wa andiko bali wa Roho,

kwa kuwa andiko huua bali Roho hutia uzima.

Utukufu Wa Agano Jipyta

⁷Basi ikiwa ile huduma ilioleta mauti, ile ilioandikwa kwa herufi juu ya jiwe ilikuja kwa utukufu hata ikawa Waisraeli hawawezi kuutazama uso wa Mose kwa sababu ya ule utukufu wake, ingawa ulikuwa ni wa kufifia, ⁸je, huduma ya Roho haitakuwa na utukufu zaidi? ⁹Ikiwa huduma ile iwahukumuyo wanadamu ina utukufu, si itakuwa ya utukufu zaidi ile huduma iletayo haki? ¹⁰Kwa maana kile kilichokuwa na utukufu sasa hakina utukufu ukilinganisha na huu utukufu uzidio sana wa Agano Jipyta. ¹¹Ikiwa kile kilichokuwa kinafifia kilikuja kwa utukufu, si zaidi sana ya utukufu wa kile kinachodumu?

¹²Kwa hiyo, kwa kuwa tunalo tumaini hili, tuna ujasiri sana. ¹³Sisi si kama Mose, ambaye ilimpasa kuweka utaji ili kufunika uso wake Waisraeli wasiuone ule mng'ao ulivyokuwa juu yake wakati ukififia na hatimaye kutoweka. ¹⁴Lakini akili zao zilitiwa upumbavu, kwa maana mpaka leo utaji ule hufunika wakati Agano la Kale lisomwapo. Huo utaji haujaondolewa kwa maana ni katika Kristo peke Yake unaondolewa. ¹⁵Hata leo, torati ya Mose isomwapo, utaji hufunika miyo yao. ¹⁶Lakini wakati wo wote mtu anapomgeukia Bwana, "utaji unaondolewa." ¹⁷Basi Bwana ndiye Roho. Mahali alipo Roho wa Bwana hapo pana uhuru. ¹⁸Nasi sote, tukiwa na nyuso zisizotiwa utaji tunaakisi utukufu wa Bwana, kama kwenye kioo. Nasi tunabdalishwa ili tufanane naye, toka utukufu hadi utukufu mkuu zaidi, utokao kwa Bwana, ambaye ndiye Roho.

Hazina Ya Mbinguni Kwenye Vyombo Vya Udongo

4 Kwa hiyo, kwa kuwa tuna huduma hii kwa rehema za Mungu, hatukati tamaa. ²Tumekataa mambo ya siri na ya aibu, wala hatufuati njia za udanganyifu, tukichanganya Neno la Mungu na uongo. Kinyume cha hayo kwa kudhihirisha kweli waziwazi na kujitambulisha wenyewe kwenye dhamiri ya kila mtu mbele za Mungu. ³Hata nayo Injili yetu kama imetiwa utaji, ni kwa wale tu wanaopotea. ⁴Kwa habari yao, mungu wa dunia hii amepofusha akili za wasioamini, ili wasione nuru ya Injili ya utukufu wa Kristo, aliye sura ya Mungu. ⁵Kwa maana hatujihubiri sisi wenyewe ila tunamhubiri Yesu Kristo kuwa ni Bwana na

sisi ni watumishi wenu kwa ajili ya Yesu. ⁶Kwa kuwa Mungu, Yeye aliyesema, "Nuru na ing'ae gizani," ameifanya nuru Yake ing'ae mioyoni mwetu ili kutupatia nuru ya maarifa ya utukufu wa Mungu katika uso wa Kristo.

⁷Lakini tunayo hazina hii katika vyombo nya udongo, ili ijulikane wazi kwamba uwezo huu wa ajabu unatoka kwa Mungu wala si kwetu. ⁸Twataabika kila upande, lakini hatuangamiziwi, twaona wasiwasi lakini hatukati tamaa, ⁹twateswa lakini hatuachwi, twatupwa chini lakini hatupondwi. ¹⁰Sikuzote twachukua katika mwili kufa Kwake Yesu ili kwamba uzima wa Yesu uweze kudhihirika katika miili yetu. ¹¹Kwa maana sisi tulio hai sikuzote tumetolewa tufe kwa ajili ya Yesu, ili kwamba uzima wake upate kudhihirisha katika mwili wetu upatikanayo na mauti. ¹²Hivyo basi, mauti inatenda kazi ndani yetu, bali uzima unatenda kazi ndani yenu.

¹³Imeandikwa, "Niliamini, kwa hiyo nimesema." Kwa roho yule yule wa imani pia tuliamini na hivyo tukasema, ¹⁴kwa sababu tunajua kwamba Yeye aliyemfufua Bwana Yesu kutoka kwa wafu atatufufua pia na sisi pamoja na Yesu na kutuleta sisi pamoja nanyi mbele Zake. ¹⁵Haya yote ni kwa faida yenu, ili kwamba neema ile inavyowafikia watu wengi zaidi na zaidi, ipate kusababisha shukrani nydingi kwa utukufu wa Mungu.

¹⁶Kwa hiyo, hatukati tamaa. Ingawa utu wetu wa nje unachakaa, utu wetu wa ndani unafanywa upya siku kwa siku. ¹⁷Kwa maana dhiki yetu nyepesi iliyo ya kitambo inatutayarisha kwa ajili ya utukufu wa milele uzidio kuwa mwangi kupita kiasi, ¹⁸kwa sababu hatuangalii yale yanayoweza kuonekana bali yale yasiyoweza kuonekana, kwa maana yale yanayoweza kuonekana ni ya kitambo tu, bali yale yasiyoweza kuonekana ni ya milele.

Makao Yetu Ya Mbinguni

5 Kwa maana twajua kwamba kama hema yetu ya dunia tunayoishi ikiharibiwa, tunalo jengo kutoka kwa Mungu, nyumba isiyojengwa kwa mikono ya wanadamu. ²Kwa maana katika hema hii twalia kwa uchungu, tukitamani kuvikwa makao yetu ya mbinguni, ³kwa kuwa tukiisha kuvikwa hatutaonekana tena kuwa ubi. ⁴Kwa kuwa tukiwa bado katika hema hii twalia kwa uchungu na kulemewa, kwa sababu hatutaki kuvuliwa bali kuvikwa makao yetu ya mbinguni ili kwamba kile kipatikanacho na mauti kimezwe na uzima. ⁵Basi Mungu ndiye

aliyetufanya kwa ajili ya jambo ilo hilo naye ametupa Roho Mtakatifu kuwa amana, akituahidia kile kijacho.

⁶Kwa hiyo sikuzote tunalo tumaini, hata ingawa tunajua kwamba wakati tukiwa katika mwili huu, tuko mbali na Bwana, ⁷kwa maana twaenenda kwa imani wala si kwa kuona. ⁸Naam, tunalo tumaini na ingekuwa bora zaidi kuuacha mwili huu na kwenda kukaa na Bwana. ⁹Kwa hiyo, kama tuko katika mwili huu au tuko mbali nao, lengo letu ni kumpendeza Bwana. ¹⁰Kwa kuwa sisi sote tutasimama mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ili kila mmoja apate kulipwa kwa ajili ya yale ambayo yametendwa katika mwili wake, yakiwa mema au mabaya.

Huduma Ya Upatanisho

¹¹Basi, kwa kuwa tunajua kumcha Bwana, tunajitahidi kuwavuta wengine, lakini Mungu anatufahamu dhahiri, nami natumaini kwamba tu dhahiri katika dhamiri zenu pia. ¹²Sio kwamba tunajaribu kujistahilisha kwenu tena, lakini tunataka kuwapa nafasi ili mwone fahari juu yetu mweze kuwajibu hao wanaoona fahari juu ya mambo yanayonekana badala ya mambo yaliyo moyoni. ¹³Kama tumerukwa na akili, ni kwa ajili ya Mungu, kama tuna akili timamu ni kwa ajili yenu. ¹⁴Kwa kuwa upendo wa Kristo unatutia nguvu, kwa sababu tunasadiki kuwa mmoja alikufa kwa ajili ya wote, kwa hiyo wote walikufa. ¹⁵Naye alikufa kwa ajili ya watu wote, ili kwamba wote wanaoishi wasiishi tena kwa ajili ya nafsi zao wenyewe, bali kwa ajili Yake Yeye aliyekufa na kufufuka tena kwa ajili yao.

¹⁶Hivyo tangu sasa hatumwangalii mtu ye yote kwa mtazamo wa kibinadamu, ingawa wakati fulani tulimwangalia Kristo kwa namna ya kibinadamu, hatumwangalii tena kwa jinsi hiyo. ¹⁷Kwa hiyo kama mtu akiwa ndani ya Kristo, amekuwa kiumbe kipyga, ya kale yamepita, tazama, yamekuwa mapya. ¹⁸Haya yote yanatokana na Mungu, ambaye ametupatanisha sisi na nafsi yake kwa njia ya Yesu Kristo na kutupatia sisi huduma ya upatanisho: ¹⁹Kwamba Mungu alikuwa ndani ya Kristo akiupatanisha ulimwengu na nafsi Yake mwenyewe, akiwa hawahesabii watu dhambi zao. Naye ametukabidhi sisi ujumbe huu wa upatanisho. ²⁰Kwa hiyo sisi ni mabalozi wa Kristo, kana kwamba Mungu anawasihi kwa kipitia vinywa vyetu, nasi twawaomba sana ninyi kwa niaba ya Kristo, mpatanishwe na Mungu. ²¹Kwa maana Mungu alimfanya Yeye asiyekuwa na dhambi

kuwa dhambi kwa ajili yetu, ili sisi tupate kufanywa haki ya Mungu katika Yeye.

6 Kama watenda kazi pamoja na Mungu, tunawasihi msipokee neema ya Mungu bure bila sababu. ²Kwa maana asema:

"Wakati uliokubalika nilikusikia,
siku ya wokovu nilikusaidia."

Tazama, wakati uliokubalika ndio huu, siku ya wokovu ndiyo sasa."

Taabu Za Paulo

³Hatuweki kitu cha kukwaza katika njia ya mtu ye yote, ili huduma yetu isionekane kuwa na lawama, ⁴bali kama watumishi wa Mungu tuonyeshe kwa kila njia saburi nyingi katika dhiki, katika misiba, katika shida, ⁵katika kupigwa, katika kufungwa gerezani na katika ghasia, katika kazi ngumu, katika kukesha na katika njaa, ⁶katika utakatifu, katika ufahamu, katika uvumilivu, katika utu wema, katika Roho Mtakatifu na upendo wa kweli, ⁷katika maneno ya kweli na katika nguvu za Mungu, kwa silaha za haki za mkono wa kuume na za mkono za kushoto, ⁸katika utukufu na katika kudharauliwa, katika sifa mbaya na katika sifa nzuri, kama wadanganyaji lakini tukiwa wakweli ⁹tukiwa maarufu lakini tukihesabiwa kama tusiojulikana, tukiwa kama wanaokufa lakini tunaishi, tukipigwa lakini hatuuawi, ¹⁰kama wenyewe huzuni lakini sikuzote tukifurahi, tukionekana maskini lakini tukitajirisha wengi, tukiwa kama wasio na kitu lakini tukiwa na vitu vyote.

¹¹Tumesema nanyi wazi, enyi Wakorintho na kuwafungulieni miyo yetu wazi kabisa. ¹²Sisi hatujizui kuwapenda, bali ninyi mmeuzuia upendo wenu kwetu. ¹³Sasa nasema, kama na watoto wangu: Ninyi pia ifungueni miyo yenu kabisa.

Msifungiwe Nira Pamoja Na Wasioamini

¹⁴Msifungiwe nira pamoja na watu wasioamini, kwa jinsi isivyo sawasawa, kwa maana pana uhusiano gani kati ya haki na uovu? Au kuna ushirika gani kati ya nuru na giza? ¹⁵Kuna mapatano gani kati ya Kristo na Belialia^a? Yeye aaminiye ana sehemu gani na yeche asiyeamini? ¹⁶Kuna mapatano gani kati ya hekalu la Mungu na sanamu? Kwa kuwa sisi tu hekalu la Mungu aliye hai. Kama Mungu alivyosema : "Nitakaa pamoja nao na kutembea

katikati yao, nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu."

¹⁷"Kwa hiyo tokeni mionganoni mwao,
mkatengwe nao,
asema Bwana.

Msiguse kitu cho chote kilicho najisi,
Nami nitawakaribisha."

¹⁸"Mimi nitakuwa Baba kwenu,
nanyi mtakuwa wanangu na binti zangu,
asema Bwana Mwenyezi."

7 Wapenzi, kwa kuwa tunazo ahadi hizi, basi na tujitakase nafsi zetu kutokana na kila kitiliacho mwili na roho unajisi, tukitimiza utakatifu kwa kumcha Mungu.

Furaha Ya Paulo

²Tupatiensi nafasi moyoni mwenu. Hatujamkosea mtu ye yote, hatujampotosha mtu ye yote, wala hatujamdhulumu mtu ye yote.

³Sisemi haya ili kuwahukumu, kwa kuwa nilisema mwanzo, kwamba ninyi mko moyoni mwetu hata kwa kufa pamoja au kuishi pamoja.

⁴Mara nyingi najivuna kwa ajili yenu, naona fahari juu yenu, nimejawa na faraja, nina furaha kupita kiasi katika mateso yetu yote.

⁵Kwa maana hata tulipoingia Makedonia, miili yetu haikuwa na raha. Tulisumbuliwa kila upande, kwa nje kulikuwa na mapigano na moyoni mwetu tulikuwa na hofu. ⁶Bali Mungu, Yeye awafarijje wenyewe huzuni, alitufariji kwa kufika kwake Tito, ⁷lakini si kule kuja kwa Tito tu, bali pia kwa faraja mliyompa. Alitueleza jinsi mlivyomwonea shauku, huzuni yenu kubwa na juhudi yenu kwa ajili yangu, ili kwamba furaha yangu ipate kuwa kubwa kuliko wakati wo wote.

⁸Hata kama niliwahuzunisha kwa barua yangu, sijutii. Ingawa nilijuta kwa muda mfupi, kwa kuwa najua kwamba barua yangu iliwaumiza, lakini ni kwa kitambo tu, ⁹Lakini sasa nina furaha, si kwa sababu mlihuzunika, bali kwa kuwa huzuni hiyo iliwa fanya mtubu. Kwa maana mlihuzunishwa kama Mungu alivyokusudia watu wahuzunike na hivyo sisi hatukuwadhuru kwa njia yo yote. ¹⁰Kwa maana huzuni ya kimungu huleta toba iletayo wokovu na wala haina majuto. Lakini huzuni ya kidunia husababisha mauti. ¹¹Tazameni jinsi huzuni hii ya kimungu ilivyoleta faida kutokana na huzuni hii: bidii mliyo nayo, juhudi mliyofanya kujitetea, uchungu wenu, hofu yenu, upendo wenu, shauku yenu na jinsi mlivyokuwa tayari kutoa

^a¹⁵ Beliali hapa ina maana ya "uovu", "kutokumcha Mungu"

adhabu inayostahili. Kwa kila njia mmethibitisha kuwa hamna hatia katika jambo hilo. ¹²Hivyo ingawa niliwaandikia, haikuwa kwa sababu ya huyo aliyekosa au huyo aliyekosewa. Lakini nilitaka ninyi wenyewe mwone, mbele za Mungu, jinsi mlivyojitoa kwa ajili yetu. ¹³Kwa ajili ya haya tumefarijika.

Zaidi ya kule sisi kutiwa moyo, tulifurahi sana kumwona Tito alivyo na furaha, kwa sababu roho yake imeburudishwa na ninyi nyote. ¹⁴Nilikuwa nimewasifu ninyi kwake, nanyi hamkuniaibisha. Lakini kila kitu tulichowaambia ninyi, kilikuwa kweli, hivyo kule kijisifu kwetu kwa Tito kuwahusu ninyi kumethibitishwa kuwa kweli pia. ¹⁵Upendo wake kwenu unaongezeka sana anapokumbuka jinsi mlivyokuwa watii na kumpokea kwa hofu na kutetemeka. ¹⁶Nafurahi kwamba ninaweza kuwatumaini ninyi kabisa.

Kutoa Kwa Ukarimu

8 Basi sasa ndugu, nataka ninyi mjue kuhusu ile neema ambayo Mungu amewapa makanisa ya Makedonia. ²Pamoja na majaribu makali na taabu walizopata, furaha waliyokuwa nayo ilikuwa kubwa, ingawa walikuwa maskini kupindukia, kwa upande wao walifurika kwa wingi wa ukarimu. ³Kwa maana nashuhudia kwamba wao walitoa kwa kadiri wawezavyo, hata na zaidi ya uwezo wao, kwa hiari yao wenyewe, ⁴wakitusihi kwa bidii wapewe fursa ya kushiriki katika huduma hii ya kuwasaidia watakatifu. ⁵Wala hawakufanya tulivyotazamia, bali walijitoa wao wenyewe kwa Bwana kwanza na ndipo wakajitoa kwa ajili yetu, kufuatana na mapenzi ya Mungu. ⁶Kwa hiyo tulimshi Tito, kwa kuwa ndiye aliyeanzisha jambo hili, akamilishe tendo hili la neema kwa upande wenu. ⁷Lakini kama vile mlivyo mbele sana katika yote: Katika imani, katika usemi, katika maarifa, katika uaminifu wote na katika upendo wenu kwetu sisi, vivyo hivyo tunataka pia mzidi katika neema hii ya kutoa.

⁸Siwaamrishi, lakini nataka kujaribu unyofu wa upendo wenu kwa kuulinganisha na bidii ya wengine. ⁹Kwa maana mnajua neema ya Bwana wetu Yesu Kristo, kwamba ingawa alikuwa tajiri, kwa ajili yenu alikubali kuwa maskini, ili kwa umaskini Wake ninyi mpate kuwa matajiri.

¹⁰Ushauri wangu kuhusu lile lililo bora kwenu juu ya jambo hili ni huu: Mwaka uliopita ninyi mlikuwa wa kwanza si tu kutoa lakini pia mlikuwa na shauku ya kufanya hivyo. ¹¹Sasa

ikamilisheni kazi hii kwa shauku kama mlivoanza, jitoleeni kulingana na uwezo wenu. ¹²Kwa kuwa kama nia ya kutoa ipo, kitolewacho kinakubalika kulingana na kile mtu alichochi nacho, wala si kwa kile ambacho hana.

¹³Nia yetu si kwamba wengine wasaidike wakati ninyi mnateseka, bali pawe na uwiano. ¹⁴Kwa wakati huu wingi wa vitu mlivyonavyo usaidie kutosheleza mahitaji yao, ili wakati wao wakiwa na wingi wa vitu, nao wapate kutosheleza mahitaji yenu. ¹⁵Ndipo patakuwa na usawa, kama maandiko yanavyosema, "Aliyekusanya kwa wingi, hakubakiza kitu, wala aliyekusanya kidogo hakupungukiwa."

Tito Atumwa Korintho

¹⁶Ninamshukuru Mungu ambaye amemtia Tito moyo wa kuwajali ninyi kama mimi ninavyowajali. ¹⁷Si kwamba Tito amekubali tu ombi letu, bali anakuja kwenu akiwa na shauku kuliko wakati mwininge, tena kwa hiari yake wenyewe. ¹⁸Nasi tunamtuma pamoja naye ndugu ambaye anasifiwa na makanisa yote kwa huduma yake ya kuhubiri Injili. ¹⁹Zaidi ya hayo, alichaguliwa na makanisa ili asafiri pamoja nasi tulipokuwa tunatoa huduma hii ya ukarimu kwa ajili ya utukufu wa Bwana wenyewe ili kuonyesha hisani yetu. ²⁰Tunataka kuepuka lawana yo yote kuhusu jinsi tunavyosimamia matoleo haya ya ukarimu. ²¹Kwa kuwa tunakusudia kufanya kile kilicho haki si machoni mwa Bwana peke yake, bali pia machoni mwa watu wengine.

²²Pamoja nao, tunamtuma ndugu yetu ambaye mara kwa mara ametuthibitishia kwa njia nyingi kwamba ana shauku, naam, zaidi sana sasa kwa sababu analo tumaini kuu kwenu. ²³Kwa habari ya Tito, yeye ni mwenzangu na mtenda kazi pamoja nami mionganini mwenu. Kwa habari za ndugu zetu, wao ni wawakilishi wa makanisa, utukufu wa Kristo. ²⁴Kwa hiyo waonyesheni wazi hawa ndugu uthibitisho wa upendo wenu na sababu inayotufanya tujivune kwa ajili yenu, mbele ya makanisa ,ili yapate kuona.

Wasaidieni Wakristo Wenzenu

9 Hakuna sababu ya mimi kuwaandikia kuhusu huduma hii itolewayo kwa ajili ya watakatifu. ²Kwa kuwa ninajua mlivyo na shauku ya kusaidia, nami nimekuwa nikijivuna kwa ajili ya jambo hilo kwa watu wa Makedonia, nikiwaambia kuwa ninyi wa Akaya mmekuwa

tayari kutoa tangu mwaka jana na shauku yenu imewachochea wengi wao katika kutoa. ³Lakini sasa nawatuma hawa ndugu ili kujivuna kwetu kuhusu mchango wenu kusiwe maneno matupu, bali mpate kuwa tayari kama nilivyosema mngekuwa tayari. ⁴Kwa maana kama nikija na Mmakedonia ye yote na kuwakuta hamjawa tayari, tutaona aibu kusema cho chote juu yenu katika matoleo. ⁵Kwa hivyo nilliona ni muhimu niwahimize hawa ndugu watangulie kuja huko kwenu kabla yangu, wafanye mipango ya hayo matoleo ya ukarimu mliyokuwa mmeahidi, ili yawe tayari kama matoleo ya hiari wala si kama ya kutozwa kwa nguvu.

Kupanda Kwa Ukarimu

⁶Kumbukeni kwamba: Ye yote apandaye kwa uchache pia atavuna kwa uchache, naye apandaye kwa ukarimu pia atavuna kwa ukarimu. ⁷Kila mtu atoe kama anavyokusudia moyoni mwake, si kwa uchoyo au kwa kulazimishwa, kwa maana Mungu humpenda ye ye atoaye kwa moyo mkunjufu. ⁸Naye Mungu aweza kuwapa kila baraka kwa wingi, ili katika mambo yote kila wakati, mwe na kila kitu mnachohitaji, ili mweze kushiriki kwa wingi katika kila kazi njema. ⁹Kama ilivyoandikwa:

"Ametawanya huwapa maskini,
haki yake yadumu milele."

¹⁰Yeye ampaye mpanzi mbegu kwa ajili ya kupanda na mkate kuwa chakula, atawapa na kuzidisha mbegu zenu za kupanda na kuongeza mavuno ya haki yenu. ¹¹Mtatajirishwa kwa kila namna ili mpate kuwa wakarimu kila wakati, ambako kwa kuititia kwetu, ukarimu wenu utamletea Mungu shukrani.

¹²Huduma hii mnayofanya si tu kwa ajili ya kukidhi mahitaji ya watakatifu, bali huzidi sana kwa shukrani nydingi apewazo Mungu. ¹³Kwa sababu ya huduma ambayo mmejithibitisha wenyewe, watu watamtukuza Mungu kwa ajili ya utii ufuatanao na ukiri wenu wa Injili ya Kristo na kwa ukarimu wenu wa kushiriki pamoja nao na pia wengine wote. ¹⁴Nao katika maombi yao kwenu miyo yao itawaonea shauku kwa sababu ya neema ipitayo kiasi mliyopewa na Mungu. ¹⁵Ashukuriwe Mungu kwa karama Yake isiyoelezeka.

Paulo Atetea Huduma Yake

Basi, mimi Paulo ninawasih kwa unyenyekevu

10 na upole wa Kristo, mimi niliye "mwoga" ninapokuwa pamoja nanyi ana kwa ana, lakini mwenye ujasiri nikija mbali nanyi! ²Nawaomba nitakapokuja kwenu nisiwe na ujasiri dhidi ya watu fulani kama ninavyotazamia kwa wale wanaodhani kwamba tunaishi kwa kufuata namna ya ulimwengu huu. ³Ingawa tunaishi duniani lakini hatupigani vita kama ulimwengu ufanyayyo. ⁴Silaha za vita vyetu si za mwili, Bali zina uwezo katika Mungu hata kuangusha ngome. ⁵Tukiangusha mawazo na kila kitu kilichoinuka, kijiinuacho juu ya elimu ya Mungu na tukiteka nyara kila fikira ipate kumtii Kristo, ⁶tena tukiwa tayari kuadhibu kila tendo la kutoikutii, kutii kwenu kutakapokamilika.

⁷Angalieni yale yaliyo machoni penu. Kama mtu ye yote anaamini kuwa ye ye ni mali ya Kristo, basi kumbuka kuwa kama ulivyo wa Kristo, vivyo hivyo na sisi ndivyo tulivyo. ⁸Basi hata kama nikijisifu zaldi kidogo kuhusu mamlaka tulivo nayo, ambayo Mungu alitupa ili kuwajenga wala si ya kuwabomoa, mimi sitaionea haya. ⁹Sitaki nionekane kama ninayejaribu kuwatisha kwa nyaraka zangu. ¹⁰Kwa maana wanasema, "Nyaraka zake ni nzito na zenye nguvu, lakini akiwepo kwa mwili ni dhaifu na kuzungumza kwake ni kwa kudharauliwa." ¹¹Watu kama hao wajue ya kuwa, yale tusemayo kwa barua tukiwa hatupo pamoja nanyi, ndivyo tulivyo na ndivyo tutakavyofanya tutakapokuwa pamoja nanyi.

¹²Hatuthubutu kuijweka kwenye kundi moja au kujilinganisha na hao wanaojitokuza wenyewe kuwa wao ni wa maana sana. Wanapoipima na kujilinganisha wenyewe kwa wenyewe, wanaonyesha ya kuwa hawana busara. ¹³Lakini sisi hatujajivuna kupita kiasi, bali majivuno yetu yatakuwa katika mipaka ile Mungu aliyoituwekea, mipaka ambayo inawafikia hata nanyi. ¹⁴Kwa maana hatukuwa tunavuka mipaka tunapowajumlisha katika mipaka yetu, kwa sababu tulikuwa wa kwanza kuwaletea Injili ya Kristo. ¹⁵Hatujivuni kupita kiasi, hii ina maana katika taabu ya watu wengine, lakini tumaini letu ni kwamba imani yenu inavyozidi kukua, eneo letu la utendaji wetu miongoni mwenu litapanuka sana, ¹⁶ili tuweze kuhubiri Injili sehemu zilizo mbali nanyi na nchi yenu. Kwa maana hatutaki kujisifu kwa ajili ya kazi ambayo imekwisha kufanyika tayari katika eneo la mtu mwingine. ¹⁷Lakini, "Yeye ajisifuye ajisifuye Bwana." ¹⁸Kwa maana si ye ye ajisifuye

mwenyewe akubaliwaye, bali yeye ambaye Bwana humsifu.

Paulo Na Mitume Wa Uongo

11 Laiti mngechukuliana nami kidogo katika upumbuvu wangu! Naam, chukulianeni nami. ²Ninawaonea vivu, vivu wa kimungu, kwa kuwa mimi niliwaposea mume mmoja, ili niwalete kwa Kristo kama mabikira safi. ³Lakini nina hofu kuwa, kama vile Eva alivyodanganywa kwa ujanja wa yule nyoka, mawazo yenu yasije yakapotoshwa, mkauacha unyofu na usafi wa upendo wenu kwa Kristo. ⁴Kwa sababu kama mtu akija na kuwashubiria Yesu mwingle ambaye si yule tuliymhubiri, au kama mkipokea roho mwingle ambaye si yule mliyempokea, au injili tofauti na ile mliyoikubali, ninyi mnaitii kwa urahisi. ⁵Lakini sidhani ya kuwa mimi ni dhalili sana kuliko hao "mitume waku". ⁶Inawezekana mimi nikawa si mnenaji hodari, lakini ni hodari katika elimu. Jambo hili tumelifanya liwe dhahiri kwenu kwa njia zote.

⁷Je, nilitenda dhambi kwa kujishusha ili kuwainua ninyi kwa kuwashubiria Injili ya Mungu pasipo malipo? ⁸Niliyanyang'anya makanisa mengine kwa kupokea misaada kutoka kwao ili niweze kuwashudumia ninyi. ⁹Nami nilipokuwa pamoja nanyi, nikipungukiwa na cho chote, sikuwa mzigo kwa mtu ye yote, kwa maana ndugu waliotoka Makedonia walinipatia mahitaji yangu. Kwa hiyo nilijizuia kuwa mzigo kwenu kwa njia yo yote, nami nitaendelea kujizuia. ¹⁰Kwa hakika kama vile kweli ya Kristo ilivyo ndani yangu, hakuna mtu ye yote katika Akaya nzima atakayenizua kujivunia jambo hili. ¹¹Kwa nini? Je, ni kwa sababu siwapendi? Mungu anajua ya kuwa nawapenda! ¹²Nami nitaendelea kufanya lile ninalofanya sasa ili nisiwape nafasi wale ambao wanatafuta nafasi ya kuhesabiwa kuwa sawa na sisi katika mambo wanayojsifia.

¹³Watu kama hao ni mitume wa uongo, ni wafanyakazi wadanganyifu, wanaojigeuza waonekane kama mitume wa Kristo. ¹⁴Wala hii si ajabu, kwa kuwa hata Shetani mwenyewe hujigeuza aonekane kama malaika wa nuru. ¹⁵Kwa hiyo basi si ajabu, kama watumishi wa Shetani nao hujigeuza illil waonekane kama watumishi wa haki. Mwisho wao utakuwa sawa na matendo yao yanavyostahili.

Paulo Anajivunia Mateso Yake

¹⁶Nasema tena, mtu ye yote asidhani

kwamba mimi ni mjinga. Lakini hata kama mkinidhania hivyo, basi nipookeni kama mjinga ili nipate kujisifu kidogo. ¹⁷Ninayosema kuhusiana na huku kujisifu kwa kujiamini, sisemi kama vile ambavyo Bwana angesema, bali kama mjinga. ¹⁸Kwa kuwa wengi wanajisifu kama vile ulimwengu ufanyavyo, mimi nami nitajisifu. ¹⁹Ninyi mwachukuliana na wajinga kwa sababu mna hekima sana! ²⁰Kweli ni kwamba mnachukuliana na mtu akiwatia utumwani au akiwatumia kwa ajili ya kupata faida au akiwanyang'anya au akijituka mwenyewe au akiwadanganya. ²¹Kwa aibu inanipasa niseme kwamba sisi tulikuwa dhaifu sana kwa jambo hilo!

Lakini cho chote ambacho mtu mwingle ye yote angethubutu kujisifia, nanena kama mjinga, nami nathubutu kujisifu juu ya hilo. ²²Je, wao ni Waebrania? Mimi pia ni Mwebrania. Je, wao ni Waisraeli? Mimi pia ni Mwisraeli. Je, wao ni wazao wa Abrahamu? Mimi pia ni mzao wa Abrahamu. ²³Je, wao ni watumishi wa Kristo? Nanena kiwazimu, mimi ni zaidi yao: Nimefanya kazi kwa bidii kuliko wao, nimefungwa gerezani mara kwa mara, nimechapwa mijoledi sana, nimekabiliwa na mauti mara nydingi. ²⁴Mara tano nimechapwa viboko arobaini kasoro kimoja na Wayahudi. ²⁵Mara tatu nalichapwa kwa fimbo, mara moja nalipigwa kwa mawe, mara tatu nimevunjikiwa na meli, nimekaa kilindini usiku kucha na mchana kutwa. ²⁶Katika safari za mara kwa mara, hatari za kwenye mito, hatari za wanyang'anyi, hatari kutoka kwa watu wangu wenyewe, hatari kutoka kwa watu Mataifa, hatari mijini, hatari nyikani, hatari baharini, hatari kutoka kwa ndugu wa uongo. ²⁷Nimekuwa katika kazi ngumu na taabu, katika kukesha mara nydingi, ninajua kukaa njaa na kuona kiu, nimekaa mara nydingi bila chakula, nimesikia baridi na kuwa uchi. ²⁸Zaidi ya hayo yote, nakabiliwa na mzigo wa wajibu wangu kwa makanisa yote. ²⁹Je, ni nani aliye dhaifu, nami nisijisikie dhaifu? Je, nani aliye kwa, nami nisividhike?

³⁰Kama ni lazima nijisifu, basi nitajisifia yale mambo yanayoonyesha udhaifu wangu. ³¹Mungu na Baba wa Bwana Yesu, Yeye ambaye anahimidiwa milele, anajua ya kuwa mimi sisemi uongo. ³²Huko Dameski, mtawala aliye kuwa chini ya Mfalme Areta aliulinda mji wa Dameski ili kunikamata. ³³Lakini nilishushwa kwa kapu kubwa kupitia katika dirisha ukutani nikatoroka kutoka mikononi mwake.

Maono Ya Paulo Na Mwiba Aliokuwa Nao

12 Yanipasa nijisifu, ingawa haifaidii kitu. Nitaenda kwenye maono na ufunuo kutoka kwa Bwana. ²Namjua mtu mmoja katika Kristo ambaye miaka kumi na minne iliyopita alichukuliwa juu hadi mbingu ya tatu. Kama ni katika mwili au nje ya mwili, sijui, Mungu ajua. ³Nami najua ya kwamba mtu huyu, kwamba ni katika mwili au nje ya mwili mimi sijui, lakini Mungu ajua, ⁴alinyakuliwa hadi Paradiso^a. Huko alisikia mambo yasiyoelezeka, mambo ambayo binadamu hana ruhusa ya kuyasimulia. ⁵Nitajisifu kwa ajili ya mtu kama huyo, lakini sitajisifu kuhusu mimi mwenyewe ila mimi nitajisifia udhaifu wangu. ⁶Hata kama ningependa kujisifu, sitakuwa mjinga, kwa maana nitakuwa nasema kweli. Lakini najizua, ili mtu ye yote asije akaniona mimi kuwa bora zaidi kuliko ninavyoonekana katika yale ninayotenda na kusema.

⁷Ili kunizuia nisijivune kwa sababu ya ufunuo huu mkuu, nilipewa mwiba katika mwili wangu, mjambe wa Shetani, ili anitese. ⁸Kwa habari ya jambo hilli nilimsihi Bwana mara tatu aniondolee mwiba huu. ⁹Lakini aliniambia, "Neema yangu inakutosha, kwa kuwa uweza wangu hukamilika katika udhaifu." Kwa hiyo nitajisifu kwa furaha zaidi kuhusu udhaifu wangu, ili uweza wa Kristo ukae juu yangu. ¹⁰Hii ndiyo sababu, kwa ajili ya Kristo, nafurahia udhaifu, katika kutukanwa, katika taabu, katika mateso na katika shida, kwa maana ninapokuwa dhaifu, ndipo nina nguvu.

Wasiwasi Wa Paulo Kwa Wakorintho

¹¹Nimekuwa mjinga, lakini ninyi mmenilazimisha niwe hivyo. Kwa kuwa ilinipasa kusifiwa na ninyi, kwa sababu mimi si dhalili kuliko wale mitume "wali bora" ingawa mimi si kitu. ¹²Mambo yanayomtambulisha mtume wa kweli, yaani, ishara, miujiza na maajabu, yalifanywa miongoni mwenu kwa saburi nyngi. ¹³Je, ninyi ni kitu gani mllichopungukiwa kuliko makanisa mengine, ila tu kwamba mimi sikuwa mzigo kwenu? Nisameheni kwa kosa hilli!

¹⁴Sasa niko tayari kuja kwenu kwa mara hii ya tatu, nami sitawalemea, kwa sababu sitahitaji cho chote chenu, ila ninawahitaji ninyi, kwa kuwa hata hivyo watoto hawaweki akiba kwa ajili ya wazazi wao, bali wazazi huweka akiba kwa ajili ya watoto wao. ¹⁵Hivyo nitafurahi

kutumia kila kitu nilicho nacho kwa ajili yenu, hata mwili wangu pia. Hata ingawa inaonekana ninavyozidi kuwapenda, ndivyo upendo wenu kwangu unavyopungua.¹⁶lwe iwayyo, kwa vyo vyote vile mimi sikuwalemea. Lakini kwa mimi kuwa mwerevu naliwapata. ¹⁷Je, nilijipatia faida kwa kumtumia mtu ye yote niliyemtuma kwenu? ¹⁸Nilimshawishi Tito aje kwenu, nami nilimtuma pamoja na ndugu yetu. Je, Tito aliwatumia ninyi ili kujipatia faida? Je, hatuenendi kwa Roho mmoja ? Je, hatuchukui hatua zile zile ?

¹⁹Je, mmekuwa mkifiki kwamba sisi tunajaribu kujitetea mbele yenu ? Sisi tumekuwa tukinena mbele za Mungu kama wale walio katika Kristo na cho chote tufanyacho, ndugu wapendwa ni kwa ajili ya kuwatia nguvu. ²⁰Kwa kuwa nina hofu ya kwamba nitakapokuja naweza kuwakuta nisivyotaka, nanyi mkanikuta msivyotaka, nina hofu kwamba panaweza kuwa na ugomvi, vivu, gadhabu, fitina, masingizio, masengenyo, majivuno na machafuko. ²¹Nina hofu kwamba nitakapokuja tena kwenu, Mungu wangu atanidhili mbele yenu, nami nitasikitishwa na wengi waliotenda dhambi huko nyuma na wala hawajatubia uchafu wao, yaani, usherati na ujisadi walioufanya.

Maonyo Ya Mwisho Na Salamu

13 Hii ndiyo mara ya tatu nikija kwenu. "Shitaka lo lote lazima lithibitishwe na mashahidi wawili au watatu." ²Nimekwisha kuwaonya nilipokuwa pamoja nanyi mara ya pili. Sasa narudia wakati sipo, kwamba nikija tena sitawahurumia wale waliokuwa wametenda dhambi hapo awali na wengine wote, ³kwa kuwa mnadai uthibitisho kwamba Kristo anazungumza kwa kunitumia mimi. Yeye si dhaifu katika kushughulika nanyi, bali ana nguvu katikati yenu. ⁴Kwa kuwa alisulibiwa katika udhaifu, lakini anaishi kwa nguvu za Mungu. Vivyo hivyo, sisi tu dhaifu katika Yeye, lakini katika kuwashughulikia ninyi tutaishi pamoja Naye kwa nguvu za Mungu.

⁵Jichunguzeni wenyewe mwone kama mnaishi katika imani. Jipimeni wenyewe. Je, hamtambui ya kuwa Yesu Kristo Yesu yumo ndani yenu? Kama sivyo, basi, mmeshindwa kufikia kipimo hicho! ⁶Natumaini mtaona kuwa sisi hatukushindwa. ⁷Lakini tunamwomba Mungu msije mkatenda kosa lo lote, si ili sisi tuonekane kuwa tumeshinda hilo jaribio, bali ili ninyi mtende lilio haki, hata kama tutaonekana kuwa tumeshindwa. ⁸Kwa maana hatuwezi

^{a4} Paradiso hapa ina maana Mbinguni

kufanya lo lote kinyume na kweli, bali kuithibitisha kweli tu. ⁹Tunafurahi wakati wo wote sisi tunapokuwa dhaifu, lakini ninyi mkawa na nguvu. Nayo maombi yetu ni kwamba mpate kuwa wakamilifu. ¹⁰Hii ndiyo sababu ninawaandikia mambo haya wakati sipo, ili nikija nisiwe mkali katika kutumia mamlaka yangu, mamlaka Bwana aliyonipa ya kuwajenga ninyi wala si ya kuwabomoa.

Salamu Za Mwisho

¹¹Hatimaye, ndugu zangu, kwaherini. Iweni wakamilifu, mkafarijike, nieni pamoja, kaeni kwa amani, naye Mungu wa upendo na amani atakuwa pamoja nanyi.

¹²Salimianeni ninyi kwa ninyi kwa busu takatifu. ¹³Watakatifu wote wanawasalimu.

¹⁴Neema ya Bwana Yesu Kristo na upendo wa Mungu na ushirika wa Roho Mtakatifu ukae nanyi nyote. Amen.

Utangulizi

Nadharia ya Galatia ya kaskazini inaeleza kuwa Paulo aliandika waraka huu kwa makanisa aliyozanzisha katika safari yake ya pili na ya tatu ya kitume (*Mdo. 16:6 0; 18: 23*).

Paulo alikuwa amewahubiria watu wa Galatia katika safari yake ya kwanza ya kueneza Injili (*Matendo 13:14-23*). Baada ya yeze kuondoka, kikundi cha Wayahudi walioamini walifika, wakaanza kusisitiza kwamba ni lazima watu Mataifa walioamini watimize kwanza sheria za Mose ili wapate kuokoka. Paulo anaandika kupinga mafundisho hayo kwa kuonyesha jinsi ambavyo Abrahamu, ambaye aliishi miaka 400 kabla ya sheria ya Mose kutolewa, alivyookolewa kwa imani. Anaonyesha kwamba, kama vile ambavyo sheria haiwezi kumwokoa mtu, hakuna mtu anayeweza kuwa mkamilifu kwa kujitahidi kwa uwezo wake mwenyewe katika kutimiza sheria. Paulo anakazia hoja hiyo kwa kuthibitisha jinsi ambavyo yeze mwenyewe ni mtume wa Kristo na kwa kutoa mafundisho kuhusu jinsi mkristo anavyopaswa kuishi.

Wazo kuu

Paulo anatetea kwa bidii kweli ya Injili ambayo kiini chake ni kwamba, 'Mtu anaokolewa kwa neema ya Mungu kwa kumwamini Kristo.' Mtu anayeongeza cho chote katika ukweli huu anapotosha kweli ya Mungu. (*1:7*). Tunahesabiwa haki mbele za Mungu kwa njia ya imani (*2:16*) na tunakuwa watoto wa Mungu (watoto wa Abrahamu) kwa njia iyo hiyo, yaani, kwa imani (*3:7*). Kwa kuwa Kristo anatuweka huru, basi tusimruhusu mtu ye yote aturudishe kwenye mawazo ya kudhania kuwa matendo ya sheria yanatosha kutupatia wokovu. Kama watu waliookolewa kwa neema, tuna wajibu wa kuishi maisha yanayolingana na imani yetu. Hii ina maana kwamba inatupasa kumtii Roho Mtakatifu (*5:16*) na kumpenda jirani kama tunavyojipenda wenyewe (*5:14*). Paulo anafanya masahihisho ya injili iliyohubiriwa na Wakristo wa Kiyahudi waliosisitiza kwamba ni lazima Wakristo wa watu Mataifa wafuate taratibu fulani fulani za Kiyahudi za Agano la Kale hasa kutahiriwa. Mtume Paulo anaonyesha kwamba kanuni ya mtu kuokolewa ni kwa njia ya imani katika Yesu Kristo.

Tarehe

Tarehe ya makisio inaweza ikawa kati ya 53 na 57B.K., kufuatana na nadharia hiyo ya Galatia ya Kaskazini. Lakini nadharia ya Galatia ya Kusini inaufanya waraka huu uwe umeandikwa kati ya 48 na 49 B.K. mara tu baada ya lile baraza lilitlokaa Yerusalem (*Mdo. 15*.) Kufuatana na nadharia hii ya Galatia ya Kusini, makanisa Paulo anayosema nayo ni yale ya Antioquia ya Pisidia, Ikonio, Listra, na Deribe, ambayo ni makanisa katika sehemu ya kusini mwa Galatia Paulo aliyoyaanzisha katika safari yake ya kwanza ya (*Mdo. 13-14*) kuitume.

Ikiwa nadharia hii ya Galatia ya Kusini itakubalika, basi waraka huu utakuwa ndio wa awali kabisa kuandikwa na Paulo. Unaeleza juu ya upungufu wa rejea za baraza la Yerusalem ambalo lilitfanyika ili kushughulikia tatizo Paulo analokabiliana nalo katika waraka huu, yaani, uhusiano kati ya sheria za dini ya Kiyahudi na imani katika Kristo.

Mahali

Waraka huu uliandikwa toka Rumi.

Mgawanyo

- Paulo atetea Injili na mamlaka yake ya mtume (*1:1-2:21*)
- Kuwekwa huru kutohana na sheria (*3:1-24*)
- Ukuu wa Injili juu ya sheria (*3:25-4:31*)
- Uhuru wa Mkristo (*5:1-26*)
- Mawaihda kuhusu mwenendo wa Mkristo (*6:1-18*).

Salamu

1 Paulo, mtume, si mtume wa wanadamu aliyetumwa na mwanadamu, bali na Yesu Kristo na Mungu Baba aliyemfufua Yesu kutoka kwa wafu ²na ndugu wote walio pamoja nami,

Kwa makanisa ya Galatia:

³Neema iwe nanyi na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo, ⁴aliyejitoa kwa ajili ya dhambi zetu ili apate kutuokoa kutoka katika ulimwengu huu mbaya, sawasawa na mapenzi yake Yeye aliye Mungu na Baba yetu. ⁵Utukufu una Yeye milele na milele. Amen.

Hakuna Injili Nyingine

⁶Nashangaa kwamba mnamwacha upesi hivyo Yeye aliyewaita kwa neema ya Kristo na kuifuata injili nyingine, ⁷ambayo kwa kweli si injili kamwe, ila kwa dhahiri kuna watu wanaowachanganya na wanaotaka kuipotosha Injili ya Kristo. ⁸Lakini hata ikiwa sisi au malaika atokaye mbinguni akihubiri injili nyingine tofauti na ile tuliyowahubiria sisi, basi huyo mtu na alaaniwe! ⁹Kama vile tulivyokwisha kusema kabla, sasa nasema tena, ikiwa mtu ye yote atawahubiria injili kinyume na ile mliyoipokea na alaaniwe milele!

¹⁰Je, sasa mimi ninatafuta kukubaliwa na wanadamu au kukubaliwa na Mungu? Au nataka kuwapendeza wanadamu? Kama ningekuwa najaribu kuwapendeza wanadamu, nisingekuwa mtumishi wa Kristo.

Paulo Aitwa Na Mungu

¹¹Ndugu zangu, nataka mjue kwamba Injili niliyowahubiria haikutokana na wanadamu. ¹²Kwa maana mimi sikuipokea hiyo Injili kutoka kwa mwanadamu, wala sikufundishwa na mtu, bali niliipata kwa ufunuo kutoka kwa Yesu Kristo.

¹³Ninyi mmekwisha kusikia juu ya maisha yangu ya zamani nilipokuwa katika dini ya Kiyahudi, jinsi niliyolitesa Kanisa la Mungu kwa nguvu na kujaribu kuliangamiza. ¹⁴Nami niliendelea sana katika dini ya Kiyahudi kuliko Wayahudi wengi wa rika yangu maana nilikuwa na bidii kubwa katika desturi za baba zangu. ¹⁵Lakini ilipompendeza Mungu, aliyenitenga tangu tumboni mwa mama yangu na kuniita kwa neema yake, ¹⁶alimdhilhirisha Mwanawewe kwangu, ili nipate kumhubiri mionganoni mwa

watu Mataifa. Mimi sikushauriana na mwanadamu ye yote, ¹⁷wala sikupanda kwenda Yerusalem kwa hao waliokuwa mitume kabla yangu, bali nilikwenda mara moja Arabuni na kisha nikarudi Dameski.

¹⁸Kisha baada ya miaka mitatu nilipanda kwenda Yerusalem kuonana na Kefa na nilikaa naye siku kumi na tano. ¹⁹Lakini sikuwaona mitume wengine wo wote isipokuwa Yakobo, ndugu yake Bwana. ²⁰Nawahakikishia mbele za Mungu kuwa ninayowaandikia si uongo. ²¹Baadaye nilikwenda sehemu za Syria^a na Kilikia. ²²Lakini mimi binafsi sikujulikana kwa makanisa ya huko Uyahudi yaliyo katika Kristo. ²³Wao walisikia habari tu kwamba, "Mtu yule ambaye hapo kwanza alikuwa akitutesa sasa anahubiri imani ile ile aliyokuwa akitaka kuiangamiza." ²⁴Kwa hiyo wakamtukuza Mungu kwa sababu yangu.

Paulo Akubaliwa Na Mitume

2 Kisha, baada ya miaka kumi na minne, nilipanda tena kwenda Yerusalem pamoja na Barnaba, nikamchukua na Tito ili awe pamoja nami. ²Nilikwenda kwa sababu nilikuwa nimefunuliwa na Mungu, kwamba nikawaeleze kwa faragha wale walioonekana kuwa viongozi, ile Injili ninayohubiri kwa watu Mataifa. Nilifanya hivyo kwa kuhofia kwamba nisije nikawa nilikuwa ninakimbia au nilikimbia bure. ³Lakini hata Tito ambaye alikuwa Myunani, hakulazimika kutahiriwa. ⁴Lakini kwa sababu ya ndugu wa uongo amba walijiingiza kwa siri katikati yetu ili kupepeleza uhuru wetu tulio nao katika Kristo Yesu, wapate kututia utumwani, ⁵hatukukubaliana nao hata dakika moja, ili kwamba ukweli wa Injili ubaki nanyi.

⁶Kwa habari ya wale waliokuwa wakubaliwe kuwa viongozi (kwangu mimi sikujali vyeo vyao, maana Mungu hana upendeleo), wale watu hawakuniongezea cho chote. ⁷Badala yake walitambua kwamba nilikuwa nimekabidhiwa kazi ya kuhubiri linjili kwa watu Mataifa kama vile Petro alivyokabidhiwa kuhubiri Injili kwa Wayahudi. ⁸Kwa maana, Mungu aliyekuwa akitenda kazi katika huduma ya Petro kama mtume kwa Wayahudi, ndiye pia aliyekuwa anatenda kazi katika huduma yangu kama mtume kwa watu Mataifa. ⁹Basi, Yakobo, Kefa na Yohana, walioneekana kama nguzo za kanisa, walitupa mkono wa shirika, mimi na Barnaba walipotambua ile neema niliyopewa. Wakakubali

^a²¹ Syria hapa ina maana ya Shamu

kwamba sisi tuende kwa watu Mataifa na wao waende kwa Wayahudi.¹⁰ Walichotuomba ni kwamba tuendelee kuwakumbuka maskini, jambo ambalo ndilo nillolokuwa na shauku ya kulifanya.

Paulo Ampinga Petro Huko Antioquia

¹¹Lakini Petro alipofika Antioquia, mimi nilimpinga ana kwa ana kwa sababu alikuwa amekosea kwa wazi. ¹²Kabla baadhi ya watu waliotoka kwa Yakobo hawajafika, alikuwa akila pamoja na watu Mataifa. Lakini hao watu walipofika alianza kujiondoa na kujitenga na watu Mataifa kwa sababu aliwaogopa wale wa kundi la tohara. ¹³Pia Wayahudi wengine waliungana naye katika unafiki huu, hata Barnaba naye akapotoshwa na unafiki wao.

¹⁴Nilipoona kwamba hawatendi sawasawa na kweli ya Injili, nilimwambia Petro mbele ya wote, "Wewe ni Myahudi, nawe unaishi kama mtu Mataifa na wala si kama Myahudi. Imekuwaje basi, mnawalazimisha watu Mataifa kufuata desturi za Kiyahudi?

Wayahudi Na Watu Mataifa Wanaokolewa Kwa Imani

¹⁵Sisi wenyewe ni Wayahudi wa kuzaliwa na si watu wenyе dhambi kama watu Mataifa, ¹⁶lakini tunajua ya kwamba mtu hahesabiwi haki kwa matendo ya sheria bali kwa njia ya imani katika Yesu Kristo. Nasi tumemwamini Kristo Yesu ili tupate kuhesabiwa haki kwa njia ya imani katika Kristo, wala si kwa matendo ya sheria.

¹⁷Lakini ikiwa katika jithhada yetu ya kuhesabiwa haki katika Kristo, sisi tumeonekana dhahiri kwamba ni wenyе dhambi, je, ina maana kwamba Kristo amekuwa mtumishi wa dhambi? La hasha! ¹⁸Lakini ikiwa mimi ninajenga tena kile ambacho nimekwisha kukibomoa, basi ninaonyesha kwamba mimi ni mkosaji. ¹⁹Kwa maana mimi kwa njia ya sheria, nimeifia sheria ili nipate kuishi kwa ajili ya Mungu. ²⁰Nimesulibiwa pamoja na Kristo, wala si mimi tena ninayeishi bali Kristo ndiye aishiye ndani yangu. Uhai nilio nao sasa katika mwili, ninaishi kwa imani ya Mwana wa Mungu, aliyenipenda na kujitoa kwa ajili yangu. ²¹Siibatilishi neema ya Mungu, kwa maana kama haki ingeweza kupatikana kwa njia ya sheria, basi Kristo alikuwa bure!"

Imani Au Kushika Sheria

3 Ninyi Wagalatia wajinga! Ni nani aliywewaloga? Yesu Kristo aliwekwa wazi mbele yenu kwamba amesulibiwa. ²Nataka nijifunze neno moja kutoka kwenu: Je, mlipokea Roho wa Mungu kwa kushika sheria, au kwa kuyaamini yale mliyosikia? ³Je, ninyi ni wajinga kiasi hicho? Baada ya kuanza kwa Roho, je, sasa mwataka kukamilishwa katika mwili? ⁴Je, mlipata mateso kiasi hicho bure? Ni kama kweli yalikuwa bure? ⁵Je, Mungu huwapa Roho Wake na kufanya miujiza katikati yenu kwa sababu mnatii sheria, au kwa sababu mnaamini kile mlichosikia?

⁶Kama vile Abrahamu, "Yeye alimwamini Mungu ikahesabiwa kwake kuwa haki." ⁷Hivyo basi mjue kwamba wale wanaomwamini Mungu hao ndio watoto wa Abrahamu. ⁸Maandiko yakitabiri kwamba Mungu angewahesabia haki watu Mataifa kwa imani, alitangulia kumtangazia Abrahamu Injili akisema kwamba, "Kwa kuititia kwako mataifa yote yatabarikiwa." ⁹Kwa sababu hii, wale wote wanaoamini wanabarikiwa pamoja na Abrahamu, mtu wa imani.

Sheria Na Laana

¹⁰Kwa maana wote wanaotumainia matendo ya sheria, wako chini ya laana, kwa kuwa imeandikwa, "Amelaani mtu yule asiyeshika na kutii mambo yote yaliyoandikwa katika kitabu cha sheria." ¹¹Basi ni dhahiri kwamba hakuna mtu ye yote anayehesabiwa haki mbele za Mungu kwa sheria, kwa maana, "Mwenye haki ataishi kwa imani". ¹²Lakini sheria haitegemei imani, kinyume chake, "Ye yote atendaye matendo ya sheria ataishi kwa sheria." ¹³Kristo alitukomboa kutoka katika laana ya sheria kwa kufanyika laana kwa ajili yetu, kwa maana imeandikwa, "Amelaaniwa yeye aangikwaye juu ya mti." ¹⁴Alitukomboa ili kwamba baraka aliyopewa Abrahamu ipate kuwafikia watu Mataifa kwa njia ya Kristo Yesu, ili kwa imani tupate kupokea ile ahadi ya Roho.

Sheria Na Ahadi

¹⁵Ndugu zangu, nataka nitoe mfano kutoka katika maisha ya kila siku. Kama vile hakuna mtu awezaye kutangua au kuongeza kitu katika agano la mtu ambalo limekwisha kuthibitishwa, vivyo hivyo kwa hali kama hii. ¹⁶Ahadi zilinenwa kwa Abrahamu na kwa mzao wake. Maandiko hayasemi, "Kwa wazao," likimaanisha watu wengi, bali "Ni kwa mzao wako", yaani, mtu mmoja, ndiye Kristo. ¹⁷Ninachotaka kusema ni

kwamba, sheria, ambayo ilitolewa miaka 430 baadaye, haitangui agano lillothibitishwa na Mungu ili kulibatilisha.¹⁸Kwa maana kama urithi hupatikana kwa sheria, basi hautegemei tena ahadi, lakini Mungu kwa neema Yake alimpa Abrahamu urithi kwa njia ya ahadi.

Kusudi La Sheria

¹⁹Kwa nini basi iwepo sheria? Sheria iliwewa kwa sababu ya makosa mpaka atakapokuja yule mzao wa Abrahamu, ambaye alitajwa katika ile ahadi. Sheria iliamuriwa na malaika kwa mkono wa mpatanishi. ²⁰Basi mpatanishi huhusisha zaidi ya upande mmoja, lakini Mungu ni mmoja.

²¹Je, basi, sheria inapingana na ahadi za Mungu? La hasha! Kwa maana kama sheria iliyotolewa ingeweza kuwapa watu uzima, basi haki ingepatikana kwa njia ya sheria. ²²Lakini Maandiko yamefanya vitu vyote vifungwe chini ya nguvu ya dhambi, ili yale yaliyoahidiwa kwa njia ya imani katika Yesu Kristo yapate kupewa wale wanaoamini.

²³Kabla imani hajaja tulikuwa tumewekwa chini ya sheria, tumefungwa mpaka ile imani ifunuliwe. ²⁴Hivyo, sheria ilikuwa kiongozi kutufikisha kwa Kristo, ili tupate tuhesabiwa haki kwa imani. ²⁵Lakini sasa kwa kuwa ile imani imekuja, hatusimamiwi tena na sheria.

Watoto Wa Mungu

²⁶Kwa maana ninyi nyote mmekuwa watoto wa Mungu katika Kristo Yesu kwa njia ya imani. ²⁷Kwa maana wote mliobatizwa ndani ya Kristo, mmemvaa Kristo. ²⁸Wala hakuna tena Myahudi au Myunani, mtumwa au mtu huru, mwanaume wala mwanamke, maana nyote mmekuwa wamoja ndani ya Kristo Yesu. ²⁹Nanyi mkiwa ni mali ya Kristo, basi ninyi ni wa uzao wa Abrahamu na warithi sawasawa na ile ahadi.

4 Lile nisemalo ni kwamba wakati wote mrithi akiwa bado ni mtoto, hana tofauti na mtumwa, ingawa ndiye mmiliki wa mali yote. ²Yeye huwa yuko chini ya uanganlizi wa walezi na wadhamini mpaka ufike wakati uliowekwa na baba yake. ³Vivyo hivyo na sisi, tulipokuwa bado watoto wadogo, tulikuwa utumwani chini ya taratibu za kawaida za ulimwengu. ⁴Lakini ulipowadia utimiliifu wa wakati, Mungu alimtuma Mwanawе, ambaye alizaliwa na mwanamke, amezaliwa chini ya sheria, ⁵kusudi awakomboe wale waliokuwa chini ya sheria, ili tupate kupokea zile haki kamili za kufanywa watoto wa

Mungu. ⁶Kwa sababu ninyi ni watoto wa Mungu, Mungu amemtuma Roho wa Mwanawе moyoni mwetu, anayelia, "Abba^a! Yaani, Baba." ⁷Kwa hiyo, wewe si mtumwa tena, bali ni mtoto, nawe ikiwa ni mtoto, basi wewe pia ni mrithi, mrithi wa Mungu.

Paulo Awakemea Wagalatia

⁸Zamani, mlipokuwa hamujui Mungu, mlikuwa mkitumikia viumbe ambavyo kwa asili si Mungu. ⁹Lakini sasa kwa kuwa mmemjua Mungu, au zaidi kujulikana na Mungu, inakuwaje mnarejea tena katika zile kanuni za kwanza zenye udhaifu na upungufu ambazo mnataka ziwafanye tena watumwa? ¹⁰Mnaadhimisha siku maalum, miezi, nyakati na miaka! ¹¹Nina hofu juu yenu, kwamba kazi niliyofanya kwa ajili yenu inaweza kuwa nimejitaabisha bure.

¹²Ndugu zangu, nawasihi mwe kama mimi, kwa sababu mimi nimekuwa kama ninyi. Hamkunitendea jambo lo lote baya. ¹³Ninyi mwajua kwamba ni kwa ajili ya udhaifu wangu niliwhabiria injili, ¹⁴ingawa hali yangu iliwatia majaribuni, hamkunidharau wala kunidhahiki, bali mlinikaribisha kama malaika wa Mungu, kama vile Kristo Yesu. ¹⁵Ile hali ya furaha mliyokuwa nayo imekwenda wapi? Naweza kushuhudia kwamba, kama ingeweze kana mngeng'oa macho yenu na kunipa mimi. ¹⁶Je, sasa nimekuwa adui yenu kwa kuwaambia kweli?

¹⁷Hao wana shauku ya kuwapata lakini si kwa kusudi zuri. Wanachotaka ni kuwatenga mbali nasi, ili ninyi mpate kuwaonea wao shauku. ¹⁸Ni vizuri wakati wote kuwa na shauku kwa ajili ya kusudi nzuri, si wakati nikiwa pamoja nanyi tu. ¹⁹Watoto wangu wapendwa, ambao kwa mara nyingine ninawaonea utungu, ninatamani kwamba Kristo aumbike ndani yenu. ²⁰Natamani kama ningekuwa pamoja nanyi sasa, pengine ningebadilisha sauti yangu. Kwa maana nina wasiwasni kwa ajili yenu.

Mfano Wa Hajiri Na Sara

²¹Niambieni, ninyi mnaotaka kuwa chini ya sheria, je, hamjui sheria inavyosema? ²²Kwa maana imeandikwa kwamba Abrahamu alikuwa na wana wawili, mmoja wa mwanamke mtumwa na wa pili wa mwanamke huru. ²³Lakini, mtoto wa mwanamke mtumwa alizaliwa kwa mapenzi

^{a6} "Abba" hapa ni neno la Kiaramu ambalo maana yake ni "baba" ambalo lingeweza kutumiwa tu na mtoto a kuzaa.

ya mwili na yule mwingine wa mwanamke huru alizaliwa kutokana na ahadi ya Mungu.

²⁴Mambo haya yanaweza kuchukuliwa kama mfano. Kwa maana hao wanawake wawili ni mfano wa maagano mawili: Agano la kwanza, ni lile lililofanyika katika mlima wa Sinai, lizaalo watoto wa utumwa. Hili ndilo huyo Hajiri. ²⁵Basi Hajiri anawakilisha mlima Sinai ulioko Arabuni na unafanana na Yerusalem ya sasa ambayo iko utumwani pamoja na watoto wake. ²⁶Lakini Yerusalem wa juu ni huru, nayo ndiye mama yetu. ²⁷Kwa maana imeandikwa:

"Furahi, wewe uliyetasa
wewe usiyezaa,
paza sauti, imba kwa furaha,
wewe usiyepatwa na utungu,
kwa maana watoto wa mwanamke
aliyearchwa ni wengi
kuliko watoto wa yule aliye na mume."

²⁸Basi, sisi ndugu zangu, ni kama Isaki, tu watoto wa ahadi. ²⁹Lakini, kama vile ilivyokuwa siku zile yule aliyezaliwa kwa mwili alivyomchokoza yule aliyezaliwa kwa Roho, ndivyo ilivyuo hata sasa. ³⁰Lakini maandiko yasemaje? "Mwondoe mwanamke mtumwa pamoja na mwanawewe, kwa sababu mwana wa mtumwa kamwe hatarithi pamoja na mwana wa aliye huru." ³¹Kwa hiyo ndugu zangu, sisi si wana wa mwanamke mtumwa bali wa yule aliye huru.

Uhuru Ndani Ya Kristo

5 Kristo alitupa uhuru, akataka tubaki huru. Hivyo simameni imara wala msikubali tena kulemewa na kongwa la utumwa.

²Sikilizeni! Mimi Paulo nawaambieni kwamba kama mkikubali kutahiriwa, basi Kristo hatawafaidia cho chote. ³Namshuhudia tena kila mtu anayekubali kutahiriwa kwamba inampasa kushika sheria yote. ⁴Ninyi mnaotafuta kuhesabiwa haki kwa njia ya sheria mmetengwa na Kristo, mko mbali na neema ya Mungu. ⁵Kwa maana, kwa njia ya Roho kwa imani, tunangojea kwa shauku tumaini la haki. ⁶Kwa maana ndani ya Kristo, kutahiriwa au kutotahiriwa hakuleti tofauti, bali lililo muhimu ni imani itendayo kazi kwa njia ya upendo.

⁷Mlikuwa mkipiga mbio vizuri, ni nani aliywazuia msiiti kweli? ⁸Ushawishi wa namna hiyo hakutokani na yule anayewaita. ⁹Chachu kidogo kuchachua donge zima. ¹⁰Nina hakika

katika Bwana kwa habari yenu kwamba hamtakuwa na msimamo mwingine. Mtu awaye yote anayewachanganya anastahili adhabu. ¹¹Lakini ndugu zangu, kama mimi bado ninahubiri kuhusu kutahiriwa, kwa nini basi bado niteswe na Wayahudi? Ukweli kwamba bado wanenitesa, ni ushahidi kwamba bado ninahubiri wokovu kuititia msalaba wa Kristo peke yake. ¹²Laiti hao wanaowavuruga wangejihasi wao wenyewe!

¹³Ndugu zangu, ninyi mliitwa ili mwe huru, hivyo msitumie uhuru wenu kama fursa ya kufuata tamaa za mwili, bali tumikianeni ninyi kwa ninyi kwa upendo. ¹⁴Kwa maana sheria yote hukamilika katika amri moja: "Mpende jirani yako kama nafsi yako." ¹⁵Kama mkiumana na kutafunana, angalieni, msije mkaangamizana.

Maisha Ya Kiroho

¹⁶Kwa hiyo nasema, enendeni kwa Roho, wala hamtazitimiza kamwe tamaa za mwili.

¹⁷Kwa maana mwili hutamani yale yaliyo kinyume na Roho, nayo Roho hutamani yale yaliyo kinyume na mwili. Roho na mwili hupingana na kwa sababu hiyo hamwezi kufanya mnayotaka. ¹⁸Lakini kama mkiongozwa na Roho, hamko chini ya sheria.

¹⁹Basi matendo ya mwili ni dhahiri nayo ni haya: Uasherati, uchafu, ufisadi, ²⁰kuabudu sanamu, uchawi, uadui, ugomvi, wivu, hasira, fitina, faraka, uzushi, ²¹husuda, ulevi, ulafi na mambo mengine yanayofanana na hayo. Nawaonya, kama nillyivokwisha kuwaonya kabla, kwamba watu watendao mambo kama hayo, hawataurithi Ufalme wa Mungu.

²²Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, ²³upole, kiasi. Katika mambo kama haya hakuna sheria. ²⁴Wote walio wa Kristo Yesu wameusulibisha mwili pamoja na tamaa zake. ²⁵Kwa kuwa tunaishi kwa Roho, basi na tuenende kwa Roho. ²⁶Tusijisifu bure, tukichokozana na kuoneana wivu.

Chukulianeni Mizigo

6 Ndugu zangu, kama mtu akipatikana na dhambi fulani, basi ninyi mlion wa rohoni, mrejezeni upya mtu huyo kwa roho ya upole. Lakini jihadharini, ili ninyi wenyewe msije mkajaribiwa. ²Chukulianeni mizigo ninyi kwa ninyi, nanyi kwa njia hii mtatimiza sheria ya Kristo. ³Kama mtu ye yote akijiona kuwa ye ye ni bora na kumbe sivyo, basi mtu huyo

anajidanganya mwenyewe. ⁴Lakini kila mtu na aipime kazi yake mwenyewe, ndipo aweze kujisifu, bila kujilinganisha na mtu mwagine. ⁵Kwa maana, kila mtu atauchukua mzigo wake mwenyewe. ⁶Basi, ye ye afundishwaye katika neno na amshirikishe mwalimu wake mema yote.

⁷Msidanganyike, Mungu hadhihakiwi. Kwa kuwa kile apandacho mtu ndicho atakachovuna. ⁸Apandaye kwa mwili, katika mwili wake, atavuna uharibifu, lakini ye ye apandaye katika Roho, katika Roho atavuna uzima wa milele. ⁹Hivyo, tusichoke katika kutenda mema, kwa kuwa tutavuna kwa wakati wake tusipokata tamaa. ¹⁰Kwa hiyo, kadiri tupatavyo nafasi na tuwatendee watu wote mema, hasa wale wa jamaa ya waamnio.

Si Kutahiriwa Bali Kiumbe Kipyä

¹¹Angalieni ni herufi gani kubwa nitumiazo ninapowaandikia kwa mkono wangu mwenyewe!

¹²Wale wanaotaka kuonekana wazuri kwa mambo ya mwili wanaotaka wawalazimishe kutahiriwa, sababu pekee ya kufanya hivyo ni kuepuka kuteswa kwa ajili ya msalaba wa Kristo. ¹³Hata wale waliotahiriwa wenyewe hawaii sheria, lakini wanataka ninyi mtahiriwe ili wapate kujivuna kwa habari ya miili yenu. ¹⁴Mungu apishie mbali nisije nikajivunia kitu cho chote isipokuwa msalaba wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa Yeye ulimwengu umesulibiwa kwangu, nami nimesulibiwa kwa ulimwengu. ¹⁵Kwa maana katika Kristo Yesu kutahiriwa au kutokutahiriwa si kitu, bali kule kuwa kiumbe kipyä ni kila kitu! ¹⁶Amani na rehema viwe na wote wanaofuata kanuni hii na juu ya Israeli wa Mungu.

¹⁷Hatimaye, tangu sasa mtu ye yote asinitaabische, kwa maana nachukua katika mwili wangu chapa Zake Yesu.

¹⁸Ndugu zangu, neema ya Bwana wetu Yesu Kristo ikae pamoja na roho zenu. Amen.

Utangulizi

Paulo aliandika waraka huu akiwa gerezani huko Rumi ili kuwatia moyo waamini wa Asia. Unaposoma kwa uangalifu waraka huu, ingawa Paulo alifungwa huko Kaisaria, utaona kwamba waraka huu uliandikwa kutoka Rumi ambako Paulo alikuwa na uhuru wa kuhubiri Injili (*Mdo.28*). Waraka huu ulikuwa kama mwongozo uliokusudiwa kwa makanisa kadhaa. Katika maandiko mengine ya zamani neno "huko Efeso" halipo. Zaidi ya hayo, kwenye waraka huu hakuna salamu za watu binafsi, wala hakuna matatizo maalum au hali maalum ya kanisa la mahali pamoja inayotajwa. Pia mafundisho yaliyomo ni yenye upana mkubwa. Ingawa kanisa la Efeso ambako Paulo alihudumu kwa zaidi ya miaka miwili linajumuishwa humo, ni wazi kwamba waraka huu ulikusudiwa kwa makundi mengine ya kanisa kwa ujumla katika eneo hilo la kijeografia la Efeso, yaani, makanisa ya jirani.

Katika waraka huu, Paulo anapotaja "Kanisa" ana maana ya "Kanisa la po pote." Anaeleza kwamba Kanisa limeanzishwa na Mungu, akiwaeleza mpango wa Mungu wa tangu awali wa kuwaokoa watu Wake kwa njia ya Kristo. Mpango huu ulikuwako hata kabla ya ulimwengu kuumbwa. Kwa wakati huu, wote wanaomwamini Kristo wanaokolewa kwa neema. Mwenendo wa mwamini uko kinyume kabisa na ule wa maisha ya kale, akionyesha maisha ya kiroho kama "maisha katika ulimwengu wa roho". Ingawa inawapasa watu wa Mungu kupigana vita kali na nguvu za Shetani (*6:12*), kanisa linashinda na hatimaye uovu unashindwa. Sisi tunaomwamini Kristo ni viungo vya mwili Wake, yaani, Kanisa, kwa hiyo tunao uwezo wa kushinda.

Katika sehemu ya mwisho ya waraka huu, Paulo anaeleza juu ya maisha yanayowapasa wakristo kuhusu: Ndoa, tabia, mwenendo, wazazi na watoto wao pia watumishi na mabwana zao.

Wazo Kuu

Kiini cha ujumbe wa waraka huu ni kwamba: Mpango wa Mungu wa milele wa kuuokoa ulimwengu unatimizwa kwa njia ya Kristo katika mwili Wake, yaani, Kanisa Lake. Mtu anapoamini, anakua ndani ya Kristo na anapata wokovu na kuwa salama. Mungu aliandaan wokovu huu tangu milele na amempa kila aaminiye mambo yote anayohitaji katika maisha yake ili aweze kusimama, ila ni wajibu wake kupokea mambo hayo aliyowekewa tayari. Paulo anamalizia kwa kufafanua mambo ambayo Mungu amewaandalia wale wammaminio, kusudi waweze kumshinda Shetani anapowashambulia na baada ya mapambano wawe na ushindi wa kudumu.

Mwandishi

Mwandishi wa waraka huu ni Paulo (*1:1*).

Tarehe

Waraka huu uliandikwa 60 B.K. wakati wa kifungo cha Paulo cha miaka miwili.

Mahali

Rumi.

Mgawanyo

- Mpango wa Mungu na wokovu wa wote wammaminio (*1:1-2:22*)
- Siri ya Injili (*3:1-21*)
- Maisha ya mkristo duniani (*4:1-5:21*)
- Jinsi wakristo wapaswavyo kuhusiana (*5:22-6:9*)
- Kupigana na uovu (*6:10-24*)

Salamu

1 Paulo, mtume wa Kristo Yesu, kwa mapenzi ya Mungu,

Kwa watakatifu walioko Efeso walio waaminifu katika Kristo Yesu.

²Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi.

Baraka Za Kiroho Zitokazo Kwa Kristo

³Ahimidiwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo aliyetubariki sisi kwa baraka zote za rohoni, katika ulimwengu wa roho ndani ya Kristo. ⁴Kwa maana alituchagua katika Yeye kabla ya kuumbwa ulimwengu ili tuwe watakatifu na bila lawama mbele Zake. ⁵Kwa upendo alitangulia kutuchagua tuwe wanawe kwa njia ya Yesu Kristo kwa furaha Yake na mapenzi Yake mwenyewe. ⁶Kwa hiyo tunamsifu Mungu kwa huruma zake kuu alizotumiminia kwa sababu sisi ni wa Mwanae Mpandwa. ⁷Katika Yeye tunao ukombozi kwa njia ya damu Yake, yaani, msamaha wa dhambi, sawasawa na wingi wa neema Yake ⁸aliyotumiminia kwa wingi, kwa hekima yote na maarifa yote. ⁹Naye alitujulisha siri ya mapenzi Yake sawasawa na uradhi wa mapenzi Yake, ambayo alikusudia katika Kristo, ¹⁰ili yapate kutimizwa katika wakati mkalimfu utakapowadia, yaani, kuvitia vitu vyote vya mbinguni na vya duniani pamoja chini ya kiongozi mmoja, ndiye Krsto.

¹¹Katika Kristo sisi nasi tumepata urithi, tukiisha kuchaguliwa sawasawa na kusudi la Mungu, Yeye ambaye hufanya mambo yote kulingana na mapenzi Yake. ¹²Ili kwamba, sisi tulipokuwa wa kwanza kuweka tumaini katika Kristo, tupate kuishi kwa sifa ya utukufu Wake. ¹³Ninyi pia mliingia ndani ya Kristo mlioposikia Neno la kweli, Injili ya wokovu wenu. Mkiisha kuamini, ndani yake mliitiwa mhuri, kwa yule Roho Mtakatifu wa ahadi mliyahidiwa, ¹⁴yeye ndiye amana ya urithi wetu hadi ukombozi wa milki yake kuwa sifa ya utukufu Wake.

Shukrani Na Maombi

¹⁵Kwa sababu hii tangu niliposikia juu ya imani yenu katika Bwana Yesu na upendo wenu kwa watakatifu wote, ¹⁶sijaacha kumshukuru Mungu kwa ajili yenu, nikiwakumbuka katika maombi yangu. ¹⁷Nazidi kumwomba Mungu wa Bwana wetu Yesu Kristo, Baba wa utukufu,

awajalieni ninyi roho ya hekima na ya ufunuo, ili mpate kumjua zaidi. ¹⁸Ninaomba pia kwamba macho ya miyo yenu yatiwe nuru ili mpate kujua tumaini mliloitiwa, utajiri wa urithi wa utukufu Wake kwa watakatifu ¹⁹na uweza Wake mkuu usiolinganishwa kwa ajili yetu sisi tuaminio. Uweza huo unaofanya kazi ndani yetu, ni sawa na ile nguvu kuu mno 20ambayo alilumilia alipomfufua Kristo kutoka kwa wafu, akamketisha mkono Wake wa kuume katika mbingu, ²¹juu sana kuliko falme zote na mamlaka, enzi na milki na juu ya kila jina litajwalo, si katika ulimwengu huu tu, bali na katika ule ujao pia. ²²Naye Mungu ameweka vitu vyote viwe chini ya miguu Yake na amemfanya Yeye awe kichwa cha vitu vyote kwa ajili ya Kanisa, ²³ambalo ndilo mwili Wake, ukamilifu Wake Yeye aliye yote katika yote.

Tumefanywa Kuwa Hai Ndani Ya Kristo

2 Kwa habari zenu, mlikuwa wafu katika makosa na dhambi zenu, ²ambazo mlizitenda mlipofuatisha namna ya ulimwengu huu na za yule mtawala wa ufalme wa anga, yule roho atendaye kazi ndani ya wale wasiotii. ³Sisi sote pia tuliiishi katikati yao hapo zamani, tukifua tamaa za mwili na mawazo yake. Nasi kwa asili tulikuwa wana wa ghadhabu, kama mtu mwingine ye yote. ⁴Lakini Mungu, kwa upendo Wake mwingi kwetu sisi, ambaye ni mwingi wa rehema, ⁵hata tulipokuwa wafu kwa ajili ya makosa yetu, alitufanya tuwe hai pamoja na Kristo Yesu, yaani, mmeokolewa kwa neema. ⁶Mungu alitufufua pamoja na Kristo na kutuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho katika Kristo Yesu, ⁷ili katika ule ulimwengu ujao apate kuonyesha wingi wa neema Yake isiyopimika, iliyodhahirishwa kwetu kwa wema Wake ndani ya Kristo Yesu. ⁸Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani, wala hii si kwa matendo yenu mema. Hii ni zawadi kutoka kwa Mungu, ⁹si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu. ¹⁰Kwa maana sisi ni kazi ya mikono ya Mungu, tulioumbwa katika Kristo Yesu, ili tupate kutenda matendo mema, ambayo Mungu alitangulia kuyaandaa tupate kuishi katika hayo.

Wamoja Katika Kristo

¹¹Kwa hiyo kumbukeni kwamba ninyi ambao hapo awali mlikuwa watu Mataifa kwa kuzaliwa mliloitiwa, "Wasiotahiriwa" na wale wanaojiita "Waliothiriwa," yaani, tohara (ifanyikayo katika

mwili kwa mikono ya wanadamu),¹² kumbukeni kwamba wakati ule mlikuwa hamna Kristo, mkiwa wageni katika jumuiya ya watu wa Mungu, yaani, Israeli na wageni katika lile agano la ahadi, mliishi duniani mkiwa hamna tumaini wala Mungu.¹³ Lakini sasa katika Kristo Yesu, ninyi amba hapo kwanza mlikuwa mbali na Mungu, sasa mmeletwa karibu kwa njia ya damu ya Kristo.

¹⁴Kwa maana Yeye mwenyewe ndiye amani yetu, aliyetufanya sisi tuliokuwa wawili, yaani, Wayahudi na watu Mataifa tuwe wamoja kwa kuvunja kizuizi na kubomoa ule ukuta wa uadui uliokuwa kati yetu.¹⁵ Kwa kuibatilisha ile sheria pamoja na amri zake na maagizo yake alipoutoa mwili wake, ili apate kufanya ndani yake mtu mmoja mpya badala ya hao wawili, hivyo akifanya amani,¹⁶ naye katika mwili huu mmoja awapatanishe wote wawili na Mungu kwa kupitia msalaba, ambao kwa huo aliangamiza uadui wao.¹⁷ Alikuja na kuhubiri amani kwenu ninyi mliokuwa mbali na pia akahubiri amani kwa waliokuwa karibu.¹⁸ Kwa maana kwa kupitia Kwake, sisi sote tunaweza kumkaribia Baba katika Roho mmoja.

¹⁹Hivyo basi, ninyi sasa si wageni tena wala wapitaji, bali mmekuwa wenyeji pamoja na watakatifu na pia jamaa wa nyumbani Mwake Mungu.²⁰ Mmejengwa juu ya msingi wa mitume na manabii, naye Kristo Yesu mwenyewe ndiye jiwe kuu la pembeni.²¹ Ndani Yake jengo lote limeshikamanishwa pamoja na kusimamishwa ili kuwa hekalu takatifu katika Bwana.²² Katika Yeye ninyi nanyi mnajengwa pamoja ili mpate kuwa makao ambayo Mungu anaishi ndani yake kwa njia ya Roho Wake.

Huduma ya Paulo kwa Watu Mataifa

3 Kwa sababu hii, mimi Paulo, nimekuwa mfungwa wa Kristo Yesu kwa ajili yenu ninyi watu Mataifa.

²Kwa hakika mmekwisha kusikia kuhusu ile huduma ya neema ya Mungu niliyopewa kwa ajili yenu³ na jinsi ile siri ilivyodhihirishwa kwangu kwa njia ya ufunuo, kama nilivyotangulia kuandika kwa kifupi.⁴ Kwa kusoma haya, basi mtaweza kuelewa ufahamu wangu katika siri ya Kristo.⁵ Siri hii haikudhihirishwa kwa wanadamu katika vizazi vingine kama vile sasa ilivyodhihirishwa na Roho kwa mitume na manabii watakatifu wa Mungu.⁶ Siri hii ni kwamba, kwa njia ya Injili, watu Mataifa ni warithi pamoja na Israeli, viungo

vya mwili mmoja na washiriki pamoja wa ahadi katika Kristo Yesu.

⁷Nimekuwa mtumishi wa Injili hii kwa kipawa cha neema ya Mungu niliyopewa kwa nguvu Yake itendayo kazi.⁸ Ingawa mimi ni mdogo kuliko aliye mdogo kabisa mionganii mwa watakatifu wote, nilipewa neema hii ili niwahubirie watu Mataifa kuhusu utajiri usiopimika ulio ndani ya Kristo na⁹ kuweka wazi kwa kila mtu jinsi ile siri iliyokuwa imefichwa kwa nyakati zote katika Mungu aliyeumba vitu vyote.¹⁰ Ili kwa njia ya Kanisa, hekima yote ya Mungu ipate kujulikana kwa watawala na wenye mamlaka katika ulimwengu wa roho,¹¹ sawasawa na kusudi Lake la milele katika Kristo Yesu Bwana wetu.¹² Yeye ambaye ndani Yake na kwa njia ya imani katika Yeye tuweze kumkaribia Mungu kwa ujasiri na kwa uhuru.¹³ Kwa hiyo, nawaomba msikate tamaa kwa sababu ya mateso yangu kwa ajili yenu, hayo ni utukufu wenu.

Maombi Ya Paulo Kwa Waefeso

¹⁴Kwa sababu hii nampigia Baba magoti,¹⁵ ambaye kwa Yeye ubaba wote wa kila jamaa za mbinguni na za duniani unaitwa.¹⁶ Namwomba Mungu awaimarishe kwa kuwatia nguvu miyo yenu kwa njia ya Roho Wake kwa kadri ya utajiri wa utukufu Wake,¹⁷ ili kwamba, Kristo apate kukaa moyoni mwenu kwa njia ya imani. Nami ninaomba kwamba ninyi mkiwa wenye mizizi tena imara katika upendo,¹⁸ mwe na uwezo wa kufahamu pamoja na watakatifu jinsi ulivyo upana na urefu na kimo na kina upendo wa Kristo¹⁹ na kujua upendo huu kwamba unapita fahamu, ili mpate kujazwa na kufikia kipimo cha ukamilifu wa Mungu.

²⁰Basi kwa Yeye awezaye kutenda mambo ya ajabu yasiyopimika kuliko yote tuyombayo au tuyawazayo, kwa kadiri ya uweza Wake ule utendao kazi ndani yetu,²¹ Yeye atukuzwe katika kanisa na katika Kristo Yesu kwa vizazi vyote, milele na milele. Amen.

Umoja Katika Mwili Wa Kristo

4 Basi, mimi niliye mfungwa wa Bwana, nawasihi mwenende kama inavyostahili wito wenu mliontiwa.² Iweni wanyenyekevu kabisa na wapole, mkiwa wavumilivu, mkichukuliana kwa upendo.³ Jitahidini kudumisha umoja wa Roho katika kifungo cha amani.⁴ Kuna mwili mmoja na Roho mmoja, kama vile mlivyoitwa katika tumaini moja.⁵ Tena

kuna Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja, ⁶Mungu mmoja ambaye ni Baba wa wote, aliye juu ya yote, katika yote na ndani ya yote.

⁷Lakini kila mmoja wetu amepewa neema kwa kadiri ya kipimo cha kipawa cha Kristo. ⁸Kwa hiyo husema,

"Alipopaa juu,
aliteka mateka
akawapa wanadamu vipawa."

⁹(Asemapo "Alipaa juu," maana yake nini isipokuwa ni kusema pia kwamba Kristo alishuka pande za chini sana za dunia^a? ¹⁰Yeye aliyeshuka ndiye aliyepaa juu sanab^b, kupita mbingu zote, ili apate kuvijaza vitu vyote. ¹¹Yeye ndiye aliyweweka wengine kuwa mitume, wengine kuwa manabii, wengine kuwa wainjilisti, wengine kuwa wachungaji na wengine kuwa walimu, ¹²kwa kusudi la kuwakamilisha watakatifu kwa ajili ya kazi za huduma, ili kwamba mwili wa Kristo upate kujengwa. ¹³mpaka sote tutakapoufikia umoja katika imani na katika kumjua sana Mwana wa Mungu na kuwa watu wazima kwa kufikia kipimo cha ukamilifu wa Kristo.

¹⁴Ili tusiwe tena watoto wachanga, tukitupwatupwa huku na huku na kuchukuliwa na kila upepo wa mafundisho kwa hila za watu, kwa ujanja, kwa kufuata njia zao za udanganyifu. ¹⁵Badala yake, tukiambiana kweli kwa upendo, katika mambo yote tutakua, hata tumfikie Yeye aliye kichwa, yaani, Kristo. ¹⁶Kutoka Kwake, mwili wote huunganishwa na kushikamanishwa pamoja kwa msaada wa kila kiungo, hukua na kujijenga wenyewe katika upendo, wakati kila kiungo kinafanya kazi yake.

Maisha Ya Zamani Na Maisha Mapya

¹⁷Hivyo nawaambia hivi, nami nasisitiza katika Bwana kwamba, msiishi tena kama watu Mataifa waishivyo, katika ubatili wa mawazo yao. ¹⁸Watu hao akili zao zimetiba giza na wametengwa mbali na uzima wa Mungu kwa sababu ya ujinga wao na ugumu wa miyo yao. ¹⁹Wakiisha kufa ganzi, wamejitia katika mambo ya ujisadi na kupendelea kila aina ya uchafu, wakiendelea kutamani zaidi.

^a⁹ Pande za chini sana za dunia hapa maana yake ni sheol kwa Kiebrania, yaani, kuzimu

^b¹⁰ Juu sana hapa ina maana mbingu za mbingu

²⁰Lakini ninyi, hivyo sivyo mlivyomjifunza Kristo. ²¹Kama hivyo ndivyo ilivyo, ninyi mmemsikia, tena mmefundishwa naye, vile kweli ilivyo katika Yesu. ²²Mlifundishwa kuuvua mwenendo wenu wa zamani, utu wenu wa kale, ulioharibiwa na tamaa zake za udanganyifu. ²³Mfanywe upya roho ya nia zenu, ²⁴mkajivike utu mpya, ulioumbwa sawa sawa na mfano wa Mungu katika haki yote na utakatifu.

Kanuni Za Maisha Mapya

²⁵Kwa hiyo kila mmoja wenu avue uongo na kuambiana kweli mtu na jirani yake, kwa maana sisi sote tu viungo vya mwili mmoja. ²⁶Mkikasirika, msitende dhambi, wala jua lisichwe mkiwa bado mmekasirika, ²⁷wala msimpe ibilisi nafasi. ²⁸Yeye ambaye amekuwa akiiba, asilbe tena, lakini mtu wa namna hiyo lazima ajishughulishe, tena afanye kitu kifaacho kwa mikono yake mwenyewe, ili awe na kitu cha kuwagawia wahitaji.

²⁹Maneno mabaya yasitoke vinywani mwenu, bali yale yafaayo kwa ajili ya kuwajenga wengine kulingana na mahitaji yao, ili yawafae wale wasikiao. ³⁰Wala msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye kwa huyo mltiwa muhuri kwa ajili ya siku ya ukombozi. ³¹Ondoeni kabisa uchungu, ghadhabu, hasira, makelele na masingizio pamoja na kila aina ya uovu. ³²Iweni wafadhili na wenye kuhurumiana ninyi kwa ninyi, mkisameheana, kama vile naye Mungu katika Kristo alivyowasamehe ninyi.

Kuenenda Nuruni

5 Kwa hiyo, mfuateni Mungu kama watoto wapendwao, ²Mkiishi maisha ya upendo, kama vile Kristo alivyotupenda sisi akajitoa kwa ajili yetu kuwa sadaka yenyе harufu nzuri na dhabihu kwa Mungu.

³Lakini uasherati, usitajwe mionganoni mwenu, wala uchafu wa aina yo yote, wala tamaa, kwa sababu mambo haya hayastahili mionganoni mwa watakatifu. ⁴Wala pasiwepo mazungumzo machafu ya aibu, au maneno ya upuzi au mzaha, ambayo hayafai, badala yake mshukruni Mungu. ⁵Kwa habari ya mambo haya mjue hakika kwamba: Mwasherati, wala mtu mwovu, wala mwenye tamaa mbaya, mtu kama huyo ni mwabudu sanamu, ambaye kamwe hataurithi Ufalme wa Kristo na wa Mungu. ⁶Mtu ye yote na asiwadanganye kwa maneno matupu, kwa kuwa hasira ya Mungu huwaka kwa sababu ya mambo kama haya juu

ya wale wasiomtii. ⁷Kwa hiyo, msishirikiane nao.

⁸Kwa maana zamani ninyi mlikuwa giza, lakini sasa ninyi ni nuru katika Bwana. Enendeni kama watoto wa nuru ⁹(kwa kuwa tunda la nuru hupatikana katika wema wote, haki na kweli,) ¹⁰nanyi tafuteni yale yanayopendzea Bwana. ¹¹Msishiriki matendo ya giza yasiyofaa, bali yafichueni. ¹²Kwa maana ni aibu hata kutaja mambo yale ambayo wasiotii wanayafanya sirini. ¹³Lakini kila kitu kilichowekwa nuruni, huonekana, ¹⁴kwa kuwa nuru ndiyo hufanya kila kitu kionekane. Hii ndiyo sababu imesemekana:

"Amka, wewe uliyelala,
ufufuke kutoka katika wafu,
naye Kristo atakuangazia."

¹⁵Kwa hiyo iweni waangalifu jinsi mnavyoenenda, si kama watu wasio na hekima, bali kama wenye hekima, ¹⁶mkiumbo wakati, kwa sababu nyakati hizi ni za uovu. ¹⁷Kwa hiyo msiwe wajinga, bali mpate kujua nini yaliyo mapenzi ya Bwana. ¹⁸Pia msilewe kwa mvivyo, ambamo ndani yake mna upotovu, bali mjazwe Roho. ¹⁹Msemezane ninyi kwa ninyi kwa zaburi, nyimbo na tenzi za rohoni, mkimwimbia na kumsifu Bwana miyoni mwenu, ²⁰sikuzote mkimshukuru Mungu Baba katika Jina la Bwana wetu Yesu Kristo kwa kila jambo.

²¹Nyenyekeaneni ninyi kwa ninyi kwa heshima kwa ajili ya Kristo.

Mafundisho Kuhusu Wake Na Waume

²²Ninyi wake, watiini waume zenu kama kumtii Bwana. ²³Kwa maana mume ni kichwa cha mkewe kama vile Kristo alivyo kichwa cha Kanisa, ambalo ni mwili wake, naye Kristo ni Mwokozi wake. ²⁴Basi, kama vile Kanisa linavyomtii Kristo, vivyo hivyo na wake nao imewapasa kuwatii waume zao kwa kila jambo.

²⁵Ninyi waume, wapenedi wake zenu, kama vile Kristo alivyoipenda Kanisa akajitoa kwa ajili yake ²⁶kusudi alifanye takatifu, akilitakasa kwa kuliosha kwa maji katika Neno lake, ²⁷apate kujiletea Kanisa tukufu lisilo na doa wala kunyanzi au waa lo lote, bali takatifu lisilo na hatia. ²⁸Vivyo hivyo imewapasa waume kuwapenda wake zao kama miili yao wenyewe. Ampendaye mkewe hujipenda mwenyewe. ²⁹Hakuna mtu anayeuchukia mwili wake mwenyewe, bali huulisha na kuutunza vizuri, kama Kristo anavyolitunza Kanisa Lake. ³⁰Sisi tu viungo vya mwili Wake. ³¹"Kwa sababu hii,

mwanaume atamwacha baba yake na mama yake, naye ataambatana na mkewe na hawa wawili watakuwa mwili mmoja." ³²Siri hii ni kubwa, bali mimi nanena kuhusu Kristo na Kanisa. ³³Hata hivyo, kila mmoja wenu ampende mkewe kama anavyoipenda nafsi yake mwenyewe, naye mke lazima amheshimu mumewe.

Mafundisho Kuhusu Watoto Na Wazazi

6 Ninyi watoto, watiini wazazi wenu katika Bwana, kwa kuwa hili ni jema. ²"Waheshimu baba yako na mama yako," hii ndio amri ya kwanza yenyе ahadi, ³"upate baraka na uishi siku nyingi duniani."

⁴Ninyi akina baba, msiwachokoze watoto wenu, bali waleeni kwa nidhamu na mafundisho ya Bwana.

Mafundisho Kuhusu Watumwa Na Mabwana

⁵Ninyi watumwa, watiini hao walio mabwana zenu hapa duniani kwa heshima na kwa kutetemeka na kwa moyo mmoja, kama vile mnavyomtii Kristo. ⁶Watiini, si tu wakati wakiwaona ili mpate upendeleo wao, bali mtumike kama watumwa wa Kristo, mkifanya mapenzi ya Mungu kwa moyo. ⁷Tumikeni kwa moyo wote, kama vile mnamtumikia Bwana na si wanadamu. ⁸Mkijua kwamba Bwana atampa kila mtu thawabu kwa lo lote jema alilotenda, kama yeye ni mtumwa au ni mtu huru.

⁹Nanyi mabwana, watendeeni watumwa wenu kwa jinsi iyo hiyo. Msiwatishe, kwa kuwa mnajua ya kwamba Yeye aliye Bwana wenu na Bwana wao yuko mbinguni, naye hana upendeleo.

Silaha Za Mungu

¹⁰Hatimaye, mzidi kuwa hodari katika Bwana na katika uweza wa nguvu Zake. ¹¹Vaeni silaha zote za Mungu ili kwamba mweze kuzipinga hila za Shetani. ¹²Kwa maana kushindana kwetu si juu ya nyama na damu, bali dhidi ya falme, mamlaka, dhidi ya wakuu wa giza na majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho. ¹³Kwa hiyo vaeni silaha zote za Mungu ili mweze kushindana siku ya uovu itakapokuja nanyi mkiisha kufanya yote, simameni imara. ¹⁴Kwa hiyo simameni imara mkiwa mmejifunga kweli kiunoni na kuvala dirii ya haki kifuanini, ¹⁵nayo miguu yenu ifungiwe utayari tuupatao kwa Injili ya amani. ¹⁶Zaidi ya haya yote, twaeni ngao ya imani, ambayo kwa

hiyo mtaweza kuizima mishale yote yenye moto ya yule mwovu.¹⁷ Vaeni chapeo ya wokovu na mchukue upanga wa Roho, ambaeo ni Neno la Mungu.¹⁸ Mkiomba kwa Roho sikuzote katika sala zote na maombi, mkikesha kila wakati mkiwaombea watakatifu wote.

¹⁹ Niombeenii na mimi pia, ili kila nifuanguapo kinywa changu, nipewe maneno ya kusema, niweze kutangaza siri ya Injili kwa ujasiri,²⁰ ambayo mimi ni balozi wake katika vifungo. Ombeni kwamba nipate kuhubiri kwa ujasiri kama inipasavyo.

Salamu Za Mwisho

²¹ Tikiko aliye ndugu mpPENDWA na mtumishi mwaminifu katika Bwana, atawaambia kila kitu ili pia mpate kujua hali yangu na kile ninachofanya sasa.²² Ninamtuma kwenu kwa ajili ya kusudi hili hasa, ili mpate kujua hali zetu na kuwatia moyo.

²³ Amani iwe kwa ndugu na pendo pamoa na imani kutoka kwa Mungu Baba na Bwana Yesu Kristo.²⁴ Neema iwe na wote wampendao Bwana wetu Yesu Kristo kwa pendo wa dhati. Amen.

Utangulizi

Wafilipi umehesabiwa kama mojawapo ya zile nyaraka nne za Paulo za gerezani, ulioandikwa muda mfupi tu baada ya ule wa Waefeso ,Wakolosai na Filemoni.

Paulo aliandika waraka huu akiwa gerezani huko Rumi. Kwa kutambua kuzuiliwa kwa Paulo kanisa la Filipi lilimpelekeea Paulo msaada kwa mkono wa Epafroditu (4:18). Akitaka kuwashukuru rafiki zake wapendwa waliokuwa wamempelekeea msaada huo kwa ajili ya mahitaji yake, anaanza kwa kuwashukuru kwa msaada wao, pia anatumia nafasi hiyo kueleza juu ya hali yake, kuwatia Wafilipi moyo na kuwataka kusimama imara, akiwhimiza wawe na unyenyekevu kama aliokuwa nao Kristo na wawe na umoja.Paulo anawasifu Timotheo na Epafroditu kwa kanisa la Filipi. Paulo haachi kueleza jinsi alivyokuwa na imani nao, Kisha anawaeleza juu ya matatizo anayopata huko Rumi.

Hajui mwisho wa shauri lake utakavyokuwa. Lakini hata kama atauawa yeje atafurahi akiwa na Kristo. Kama ataendelea kuishi, atazidi kumtumikia Mungu kwa uwezo wake wote. Anawaagiza wakatae kabisa mafundisho ya uongo. Waamini wote wanaambiwa wawe na malengo ya juu kabisa katika maisha yao ya Kikristo kwa maana Mungu atawapa mahitaji yao yote katika maisha haya. Paulo anawakazia kufurahi nyakati zote.

Wazo Kuu

Katika waraka huu wa binafsi, Paulo anasisitiza juu ya furaha. Kila mtu aliyempokea Kristo anapaswa kuwa na furaha kwa sababu anapendwa na Mungu, Kristo amekufa kwa ajili yake na Mungu anamtimizia mahitaji yake yote katika maisha haya. Paulo anasisitiza kuwa wasijisumbue kwa ajili ya jambo lo lote ila katika kila jambo kwa kusali, kuomba na kushukuru. Haja zote zijulikane na Mungu (4:16). Hatimaye anamalizia kuwakumbusha kuwa Mungu atawajaza na kila wanachohitaji kwa kadiri ya utajiri Wake (4:19). Hii haina maana kwamba wakristo hawatapata shida. Kama ikibidi, hatuna budi kufuata mfano wa unyenyekevu wa Kristo ambaye alimitii Mungu, akakubali hata kufa msalabani. Sisi ni raia wa mbinguni (3:20) na hatuna budi kuishi kwa kutambua jambo hili.

Mahali

Gerezani huko Rumi

Tarehe

Waraka huu uliandikwa 61 B.K.

Mwandishi

Mwandishi wa waraka huu ni Mtume Paulo.

Mgawanyo

- Paulo na matatizo yake huko Rumi (1:1-30)
- Mfano wa utii wa Yesu (2:1- 30)
- Mafundisho kuhusu mwenendo wa mkristo (3:1-21)
- Amani ya Mungu na jinsi Mungu anavyowatimizia waamini mahitaji yao (4:1-23).

Salamu

1 Paulo na Timotheo, watumishi wa Kristo Yesu,

Kwa watakatifu wote katika Kristo Yesu walioko Filipi, pamoja na maaskofu na mashemasi:

²Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi.

Shukrani Na Maombi

³Ninamshukuru Mungu wangu kila niwakumbukapo ninyi. ⁴Katika maombi yangu yote daima nimekuwa nikiwaombea ninyi nyote kwa furaha, ⁵kwa sababu ya kushiriki kwenu katika kueneza Injili, tangu siku ya kwanza hadi leo, ⁶nina hakika kwamba, Yeye aliyeianza kazi njema miyoni mwenu, ataiendeleza na kuikamilisha hata siku ya Kristo Yesu.

⁷Ni haki na ni wajibu wangu kufikiri hivi juu yenu nyote, kwa sababu ninyi mko moyoni mwangu, ikiwa nimefungwa au nikiwa ninaitetea na kuithibitisha Injili, ninyi nyote mnashiriki neema ya Mungu pamoja nami. ⁸Mungu ni shahidi yangu, jinsi ninavyowaonea shauku ninyi nyote kwa huruma ya Kristo Yesu.

⁹Haya ndiyo maombi yangu kwamba upendo wenu uongezeke zaidi na zaidi katika maarifa na ufahamu wote, ¹⁰ili mpate kutambua yale yaliyo mema, mkawe safi, wasio na hatia hadi siku ya Kristo, ¹¹mkiwa mmejawa na matunda ya haki yapatikanayo kwa njia ya Yesu Kristo, kwa utukufu na sifa za Mungu.

Kufungwa Kwa Paulo Kwaieneza Injili

¹²Basi, ndugu zangu, nataka mjue kwamba mambo yale yaliyonipata kwa kweli yamesaidia sana kueneza Injili. ¹³Matokeo yake ni kwamba imejulikana wazi kwa walinzi wote wa jumba la kifalme na kwa wengine wote kuwa nimefungwa kwa ajili ya Kristo. ¹⁴Kwa sababu ya vifungo vyangu, ndugu wengi katika Bwana wametiwa moyo kuhubiri neno la Mungu kwa ujasiri zaidi na bila woga.

¹⁵Ni kweli kwamba wengine wanaomhubiri Kristo kutokana na wivu na kwa kutaka kushindana, lakini wengine wanamhubiri Kristo kwa nia njema. ¹⁶Hawa wa mwisho wanamhubiri Kristo kwa moyo wa upendo, wakifahamu kwamba nimo humu gerezani kwa ajili ya kuitetea Injili. ¹⁷Hao wa kwanza wanamtangaza

Kristo kutokana na tamaa zao wenyewe wala si kwa moyo mweupe bali wanakusudia kuongeza mateso yangu katika huku kufungwa kwangu. ¹⁸Lakini inadhuru nini? Jambo la muhimu ni kwamba kwa kila njia, ikiwa ni kwa nia mbaya au njema Kristo anahubiriwa. Nami kwa ajili ya jambo hilo ninafurahi.

Naam, nami nitaendelea kufurahi, ¹⁹kwa maana ninajua kwamba kwa maombi yenu na kwa msaada unaotolewa na Roho wa Yesu Kristo, yale yaliyonipata mimi yatageuka kuwa wokovu wangu. ²⁰Ninatarajia kwa shauku kubwa na kutumaini kwamba sitaaibika kwa njia yo yote, bali nitakuwa na ujasiri wa kutosha ili sasa kama wakati mwininge wo wote, Kristo atatukuzwa katika mwili wangu, ikiwa ni kwa kuishi au kwa kufa. ²¹Kwa maana kwangu mimi, kuishi ni Kristo na kufa ni faida. ²²Kama nitaendelea kuishi katika mwili, hii ni kwa ajili ya matunda ya kazi. Lakini sijui nichague lipi? Mimi sijui! ²³Ninavutwa kati ya mambo mawili: Ninatamani kuondoka nikakae pamoja na Kristo, jambo hilo ni bora zaidi. ²⁴Lakini kwa sababu yenu ni muhimu zaidi mimi nikiendelea kuishi katika mwili. ²⁵Kwa kuwa nina matumaini haya, ninajua kwamba nitaendelea kuwapo na kuwa pamoja nanyi nyote, ili mpate kukua na kuwa na furaha katika imani. ²⁶Ili kwamba furaha yenu iwe nydingi katika Kristo Yesu kwa ajili yangu kwa kule kuja kwangu kwenu tena.

Kuenenda Ipasavyo Injili

²⁷Lakini lo lote litakalotukia, mwenende kama ipasavyo Injili ya Kristo, ili kwamba nikija na kuwaona au nikiwa sipo, nipate kusikia haya juu yenu: Kuwa mnasimama imara katika roho moja, mkiishindania imani ya Injili kwa umoja, ²⁸wala msitishwe na wale wanaowapinga. Hii ni ishara kwao kuwa wataangamia, lakini ninyi mtaokolewa na hii ni kazi ya Mungu. ²⁹Kwa maana mmepewa kwa ajili ya Kristo, si kumwamini tu, bali pia kuteswa kwa ajili yake, ³⁰kwa kuwa mnashiriki mashindano yale yale mliyoyaona nikiwa nayo na ambayo hata sasa mnasikia kuwa bado ninayo .

Kuiga Unyenyekevu Wa Kristo

2 Kama kukiwa na jambo lo lote la kutia moyo, kukiwako faraja yo yote katika upendo, kukiwa na ushirika wo wote katika Roho, kukiwa na wema wo wote na huruma, ²basi ikamilisheni furaha yangu kwa kuwa na nia kama hiyo, mkiwa na upendo huo huo, wenye

Wafilipi

roho moja na kusudi moja. ³Msitende jambo lo lote kwa nia ya kujitkuza, bali kwa unyenyekevu, kila mtu akimhesabu mwingine bora kuliko nafsi yake. ⁴Kila mmoja wenu asiangalie mambo yake mwenyewe tu, bali pia ajishughulishe kwa faida ya wengine.

⁵Tuweni na nia ile ile aliyokuwa nayo Kristo Yesu.

⁶Yeye ingawa alikuwa sawa na Mungu,
hakuona kule kuwa sawa na Mungu ni kitu
cha kushikamana nacho,
⁷bali alijifanya si kitu,
akajifanya sawa na mtumwa,
akazaliwa katika umbo la mwanadamu.
⁸Naye akiwa na umbo la mwanadamu,
alijinyenyekeza hata mauti, naam, mauti ya
msalabal!
⁹Kwa hiyo, Mungu alimtukaza sana
na kumpa Jina lililo kuu kuliko kila jina,
¹⁰ili kwa Jina la Yesu, kila goti lipigwe,
la vitu vya mbinguni, vya duniani na vya
chini ya nchi
¹¹na kila ulimi ukiri ya kwamba YESU KRISTO
NI BWANA,
kwa utukufu wa Mungu Baba.

Ng'aeni Kama Mianga Katika Ulimwengu

¹² Kwa hiyo, wapenzi wangu, kama vile ambavyo mmekuwa mkitii sikuzote, si tu wakati nikiwa pamoja nanyi, bali sasa zaidi sana nisipokuwapo. Utimizeni wokovu wenu kwa kuogopa na kutetemeka, ¹³kwa maana Mungu ndiye atendaye kazi ndani yenu, kutaka kwenu na kutenda kwenu kwa kulitimiza kusudi Lake jema.

¹⁴Fanyeni mambo yote bila kunung'unika wala kushindana, ¹⁵ili msiwe na lawama wala hatia, bali mwe wana wa Mungu wasio na kasoro katika kizazi chenyе ukaidi na kilichopotoka, ambacho ndani yake ninyi mnang'aa kama mianga ulimwenguni. ¹⁶Mkilishika neno la uzima, ili nipate kuona fahari siku ya Kristo kwamba sikupiga mbio wala kujitaabisha bure. ¹⁷Lakini hata kama nikimiminwa kama sadaka ya kinywaji kwenye dhabihu na huduma itokayo katika imani yenu, mimi ninfurahi na kushangilia pamoja nanyi nyote. ¹⁸Vivyo hivyo, ninyi nanyi imewapasa kufurahi na kushangilia pamoja nami.

Paulo Amsifu Timotheo

¹⁹Nina tumaini katika Bwana Yesu kumtuma

Timotheo hivi karibuni aje kwenu, ili nipate kufarijika moyo nitakapopata habari zenu. ²⁰Sina mtu mwingine kama yeye ambaye ataangalia hali yenu kwa halisi. ²¹Kwa maana kila mmoja anajishughulisha zaidi na mambo yake mwenyewe wala si yale ya Yesu Kristo. ²²Lakini ninyi wenyewe mnajua jinsi Timotheo alivyojithibitisha mwenyewe, kwa maana amefanya kazi ya Injili pamoja nami kama vile mwana kwa baba yake. ²³Kwa hiyo, ninatumaini kumtuma kwenu upesi mara nitakapoju mambo yangu yatakavyokuwa. ²⁴Nami mwenyewe ninatumaini katika Bwana kwamba nitakuja kwenu hivi karibuni.

Paulo Amsifu Epafradito

²⁵Lakini nadhani ni muhimu kumtuma tena kwenu Epafradito, ndugu yangu na mtenda kazi pamoja nami, aliye askari mwenzangu, ambaye pia ni mjambe wenu mliyemtuma ili ashughulike na mahitaji yangu. ²⁶Kwa maana amekuwa akiwaonea sana shauku ninyi nyote, akiwa na wasiwasi kwa kuwa mlisikia kwamba alikuwa mgonjwa. ²⁷Kweli alikuwa mgonjwa, tena karibu ya kufa. Lakini Mungu alimhurumia, wala si yeye tu, bali hata na mimi alinihurumia, nisipatwe na huzuni juu ya huzuni. ²⁸Kwa hiyo mimi ninafanya bidii kumtuma kwenu ili mtakapomwona kwa mara nyingine, mpare kufurahi, nami wasiwasi wangu upungue. ²⁹Kwa hiyo mpokeeni katika Bwana kwa furaha kubwa, nanyi wapeni heshima watu kama hawa, ³⁰kwa sababu alikaribia kufa kwa ajili ya kazi ya Kristo, akihatirisha maisha yake ili aweze kunipa msaada ambao ninyi hamkuweza kunipa.

Hakuna Tumaini Katika Mwili

3 Hatimaye, ndugu zangu, furahini katika Bwana! Mimi kuwaandikia mambo yale yale hakuniudhi, kwa maana ni kinga kwa ajili yenu.

²Jihadharini na mbwa, wale watenda maovu, jihadharini na wale wajikatao miili yao, wasemao ili kuokoka ni lazima kutahiriwa. ³Kwa maana sisi ndio tulio tohara, sisi tumwabuduo Mungu katika Roho, tunaona fahari katika Kristo Yesu, ambao hatuweki tumaini letu katika mwili, ⁴ingawa mimi mwenyewe ninazo sababu za kuutumainia mwili.

Kama mtu ye yote akidhani anazo sababu za kuutumainia mwili, mimi zaidi. ⁵Nilitahiriwa siku ya nane, mimi ni Mwisraeli wa kabilia la Benyamini, Mwebrania wa Waembrania. Kwa

habari ya sheria, ni Farisayo, ⁶kwa habari za juhudhi, nilikuwa nalitesa kanisa, kuhusu haki ipatikanayo kwa sheria, mimi nilikuwa sina hatia.

⁷Lakini mambo yale yaliyokuwa faida kwangu, sasa nayahesabu kuwa hasara kwa ajili ya Kristo. ⁸Zaidi ya hayo, nayahesabu mambo yote kuwa hasara tupu nikiyangalinisha na faida kubwa ipitayo kiasi ya kumjua Kristo Yesu Bwana wangu, ambaye kwa ajili Yake nimepata hasara ya mambo yote, nikiyahesabu kuwa kama mavi ili nimpate Kristo, ⁹nami nionekane mbele Zake nisiwe na haki yangu mwenyewe ipatikanayo kwa sheria, bali ile ipatikanayo kwa imani katika Kristo, haki ile itokayo kwa Mungu kwa njia ya imani. ¹⁰Nataka nimjue Kristo na uweza wa kufufuka Kwake na ushirika wa mateso Yake, ili nifanane naye katika mauti Yake, ¹¹ili kwa njia yo yote niweze kufikia ufufuo wa wafu.

Kukaza Mwendo Ili Kufikia Lengo

¹²Si kwamba nimekwisha kufikia, au kwamba nimekwisha kuwa mkamilifu, la hasha! Bali nakaza mwendo ili nipate kile ambacho kwa ajili yake, nimeshikwa na Kristo Yesu. ¹³Ndugu zangu, sijihesabu kuwa nimekwisha kushika. Lakini ninafanya jambo moja: Ninasahau mambo yale yaliyopita, nakaza mwendo kufikia yale yaliyo mbele. ¹⁴Nakaza mwendo nifikie ile alama ya ushindi iliyowekwa ili nipate tuzo ya mwito mkuu wa Mungu ambaa nimeitiwa huko juu mbinugni katika Kristo Yesu.

¹⁵Hivyo sisi sote tuliokuwa kiroho tuwaze jambo hili, hata mkiwaza mengine katika jambo lo lote, Mungu ataliweka wazi hilo nalo. ¹⁶Lakini na tushike sana lile ambalo tumekwisha kulifikia.

¹⁷Ndugu zangu, kwa pamoja fuateni mfano wangu na kuwatazama wale wanaofuata kielelezo tulichowawekea. ¹⁸Kwa maana, kama nilivyokwisha kuwaambia mara nydingi kabla, nami sasa nasema tena hata kwa machozi, watu wengi wanaishi kama adui wa msalaba wa Kristo. ¹⁹Mwisho wa watu hao ni uangamivu, Mungu wao ni tumbo na utukufu wao ni aibu na mawazo yao yamo katika mambo ya dunia. ²⁰Lakini wenyeji wetu uko mbinguni. Nasi tunamngoja kwa shauku Mwokozi kutoka huko, yaani, Bwana Yesu Kristo, ²¹atakayebadili mwili wetu wa unyonge, ili upate kufanana na mwili Wake wa utukufu, kwa uweza ule ambaa kwa huo aweza hata kuvitiisha vitu vyote chini Yake.

4 Kwa hiyo, ndugu zangu, ninaowapenda na ambaa ninawaonea shauku, ninyi mlio

furaha yangu na taji yangu, hivi ndivyo iwapasavyo kusimama imara katika Bwana, ninyi wapenzi wangu.

Mausia

²Nawasihi Euodia na Sintike wawe na nia moja katika Bwana. ³Naam, nawasihi ninyi pia, wenzi wangu waaminifu, wasaidieni hawa wanawake, kwa sababu walijitaabisha katika kazi ya Injili pamoja nami bega kwa bega, wakiwa pamoja na Klementi na watenda kazi wenzangu ambaa majina yao yameandikwa katika kitabu cha uzima.

⁴Furahini katika Bwana sikuzote, tena nasema furahini! ⁵Upole wenu na ujulikane na watu wote. Bwana yu karibu. ⁶Msijisumbue kwa jambo lo lote, bali katika kila jambo kwa kuomba na kusihi pamoja na kushukuru, haja zenu na zifulikane na Mungu. ⁷Nayo amani ya Mungu, inayopita fahamu zote, itawalinda mioyo yenu na nia zenu katika Kristo Yesu.

⁸Hatimaye, ndugu zangu, mambo yote yaliyo ya kweli, yo yote yaliyo na sifa njema, yo yote yaliyo ya haki, yo yote yaliyo safi, yo yote ya kupendeza, yo yote yenye staha, ukiwako uzuri wo wote, pakiwepo cho chote kinachostahili kusifiwa, tafakarini mambo hayo. ⁹Mambo yote mliyojifunza au kuyapokea au kuyasikia kutoka kwangu, au kuyaona kwangu, yatendeni hayo. Naye Mungu wa amani atakuwa pamoja nanyi.

Shukrani Kwa Matoleo Yenu

¹⁰Nina furaha kubwa katika Bwana kwamba hatimaye mmeanza upya kushughulika tena na maisha yangu. Kweli mmekuwa mkinifiria lakini mlikiwa hamjapata nafasi ya kufanya hivyo. ¹¹Sisemi hivyo kwa vile nina mahitaji, la! Kwa maana nimejifunza kuridhika katika hali yo yote. ¹²Ninajua kupungukiwa, pia ninajua kuwa na vingi. Nimejifunza siri ya kuridhika katika kila hali, wakati wa kushiba na wakati wa kuona njaa, wakati wa kuwa na vingi na wakati wa kupungukiwa. ¹³Naweza kuyafanya mambo yote katika Yeye anitiaye nguvu.

¹⁴Lakini, mlifanya vema kushiriki nami katika taabu zangu. ¹⁵Zaidi ya hayo, ninyi Wafilipi mnajua kwamba siku za kwanza nilipoanza kuhubiri Injili, nilipoondoka Makedonia, hakuna kanisa jingine lililosiriki nami katika masuala ya kutoa na kupoakea isipokuwa ninyi. ¹⁶Kwa maana hata nilipokuwa huko Thesalonike, mliniletea msaada kwa ajili ya mahitaji yangu

zaidi ya mara moja.¹⁷Si kwamba natafuta sana yale matoleo, bali natafuta sana ile faida itakayozidi sana kwa upande wenu.¹⁸Nimelipwa kikamilfu hata na zaidi, nimetoshelezwa kabisa, sasa kwa kuwa nimepokea kutoka kwa Epafroditu vile vitu mlivyonitumia, sadaka yenye harufu nzuri, dhabihu inayokubalika na ya kumpendeza Mungu.¹⁹Naye Mungu wangu atawajaza ninyi kila mnachohitaji kwa kadiri ya utajiri Wake katika utukufu ndani ya Kristo Yesu.

²⁰Mungu wetu aliye Baba yetu apewe utukufu milele na milele. Amen.

Salamu Za Mwisho

²¹Msalamuni kila mtakatifu katika Kristo Yesu. Ndugu walioko pamoja nami wanawasalimu. ²²Watakatifu wote wanawasalimu, hasa wale watu wa nyumbani mwa Kaisari wanawasalimu.

²³Neema ya Bwana Yesu Kristo iwe pamoja na roho zenu. Amen.

Utangulizi

Wakolosai umeitwa waraka pacha wa Waefeso. Zikiwa zimendikwa wakati mmoja, yale yaliyomo yanafanana sana. Timotheo alishirikiana na Paulo huko Rumi katika kuandika nyaraka hizi mbili wakati Paulo akiwa mfungwa. Hivyo Wakolosai ni mojawapo ya nyaraka za gerezani. Tikiko ndiye aliyepeleka waraka huu huko Kolosai.

Mji wa Kolosai ulikuwa umejengwa kama kilomita 160 (*maili 100*) kutoka Efeso kwenye bonde la Lika karibu na Hierapoli na Laodikia (4:13). Kwa kadiri ionekanavyo Paulo alikuwa hajautembelea mji huo wa Kolosai (2:1), ila mji huu ulihubiriwa Injili wakati Paulo akiwa Efeso (*Mdo. 19:10*) na Epafra (1:7). Timotheo au watu wengine. Hivyo Paulo alipata kuwafahamu waamini hawa akiwa Efeso katika safari yake ya pili ya kuenzeza Injili na sasa alikuwa na wasiwasi kwa sababu alisikia kuwa mafundisho ya Unostiki yaliyokuwa yanasema kwamba kila kitu ni kibaya lakini roho ni njema, yalikuwa yameingia katika kanisa hilo. Mafundisho haya yalikuwa yanaufanya ujumbe wa Injili kuelekea mahali pa hatari. Mambo yaliyokuwa yakiwasumbua Wakolosai yalikuwa ni mchanganyiko wa elimu ya nyota, uchawi na mafundisho hayo ya Unostiki ambayo yalisema kuwa Kristo alikuwa sawasawa na malaika. Paulo aliaandikia kuwathibitishia kuwa Kristo ni Mungu na kwamba anao ukamilifu wa Mungu wa milele (2:9). Ndipo anawapa mafundisho kuhusu maisha yampasayo mkristo.

Wazo kuu

Katika barua hii muhimu ya Paulo tunapewa maelezo kamili yaliyoandikwa kwa ufasaha na kwa uangalifu kuhusu Uungu wa Kristo na utukufu Wake. Kristo ni Mungu wa vyote na mtu ye yote anayemwamini Kristo anakuwa na vitu vyote ndani Yake. Paulo anawaonya waamini wasiyumbishwe na elimu wala hekima kwa kufuata mapokeo ya wanadamu (2:8). Anatoa mafundisho kuhusu maisha yampasayo mkristo, akisisitiza kuwa wakristo kama mwili mmoja wanaomtegemea Kristo aliye Kichwa wanapewa nguvu, amani na furaha na Mungu.

Mahali

Waraka huu uliandikwa kutoka Rumi.

Tarehe

Uliandikwa kama 60 B.K.

Mwandishi

Paulo

Mgawanyo

- Salamu na shukrani za Paulo (1:1- 8)
- Yesu Kristo na waamini (1:9 - 2:7)
- Hatari kuhusu mafundisho ya uongo (2:8 - 23)
- Mafundisho kuhusu maisha ya kikristo (3:1- 4:1)
- Maagizo kuhusu kuomba na mausia ya mwisho (4:2-18).

Salamu

1 Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu na Timotheo ndugu yetu.

²Kwa ndugu watakatifu na waaminifu katika Kristo, waishio Kолосai:

Neema iwe nanyi na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu.

Shukrani Na Maombi

³Sikuzote tunamshukuru Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, tunapowaombea ninyi, ⁴kwa sababu tumesikia juu ya imani yenu katika Kristo Yesu na juu ya upendo wenu mlio nao kwa watakatifu wote, ⁵iman na upendo ule utokao katika tumaini mlilowekewa akiba mbinguni na ambalo mmesikia habari zake katika neno la kweli, yaani, ile Injili iliyowafikia ninyi. ⁶Duniani kote Injili hii inazaa matunda na kuenea kama ilivyokuwa kwenu tangu siku ile mlipoisikia na kuelewa neema ya Mungu katika kweli yote. ⁷Mlijifunza habari zake kutoka kwa Epafra, mtumishi mwenzenu mpandwa, yeze aliye mhudumu mwaminifu wa Kristo kwa ajili yetu, ⁸ambaye pia ametuambia kuhusu upendo wenu katika Roho.

⁹Kwa sababu hii, tangu siku ile tuliposikia habari zenu, hatukukoma kuomba kwa ajili yenu na kumsihi Mungu awajaze ninyi na maarifa ya mapenzi Yake katika hekima yote ya kiroho na ufahamu. ¹⁰Nasi tunaomba haya ili mpate kuishi maisha yanayostahili mbele za Bwana ili mpate kumpendeza kwa kila namna: Mkizaa matunda kwa kila kazi njema, mkikuwa katika kumjua Bwana. ¹¹Mkiwa mmetiwa nguvu kwa uwezo wote kwa kadiri ya nguvu ya utukufu Wake, ili mpate kuwa na wingi wa saburi na uvumilivu, nanyi kwa furaha ¹²mkimshukuru Baba, ambaye amewastahilisha kushiriki katika urithi wa watakatifu katika ufalme wa nuru. ¹³Kwa maana alituoko kutoka katika ufalme wa giza na kutuingiza katika ufalme wa Mwana Wake mpandwa, ¹⁴ambaye katika Yeye tunao ukombozi kwa njia ya damu yake, yaani, msamaha wa dhambi.

Ukuu Wa Kristo

¹⁵Yeye ni mfano wa Mungu asiemeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbi vyote. ¹⁶Kwa Yeye vitu vyote vilivyoko mbinguni na juu ya

nchi viliumbwu, vile vitu vinavyoonekana na vile visivyoonekana, kama ni viti vya enzi au falme, au wenyewe mamlaka au watawala, vitu vyote viliumbwu na Yeye na kwa ajili Yake. ¹⁷Yeye alikuwapo kabla ya vitu vyote na katika Yeye vitu vyote vinashikamana pamoja. ¹⁸Yeye ndiye kichwa cha mwili, yaani, Kanisa, naye ni wa mwanzo na mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, ili Yeye awe mkuu katika vitu vyote. ¹⁹Kwa kuwa ilimpendeza Mungu kwamba ukamilifu Wake wote wa kimungu uwe ndani Yake ²⁰na kwa njia ya Mwanawe aweze kuvipatanisha vitu vyote na Yeye mwenyewe, ikiwa ni vitu vilivyoko duniani au vilivyoko mbinguni, kwa kufanya amani kwa damu Yake iliyomwagika msalabani.

²¹Hapo kwanza ninyi mlikuwa mmetengana na Mungu na mlikuwa adui Zake katika nia zenu kwa sababu ya mwenendo wenu mbaya. ²²Lakini sasa Mungu amewapatanisha ninyi kwa njia ya mwili wa Kristo kwa kupitia mauti, ili awalete mbele Zake mkiwa watakatifu, bila dosari wala lawama, ²³mradi tu kwamba mtaendelea kuwa waaminifu, mkiwa mmefanywa imara na thabiti katika imani, pasipo kuliacha tumaini lilloahidiwa na Injili ile mliyosikia, hii ndiyo ile Injili mliyosikia na ambayo imehubiriwa kwa kila kiumbe chini ya mbingu na ambayo mimi Paulo, nimekuwa mtumwa wake.

Taabu Ya Paulo Kwa Ajili ya Kanisa

²⁴Sasa nafurahia kule kuteseka kwangu kwa ajili yenu na katika mwili wangu ninatimiliza yale yaliyopungua katika mateso ya Kristo kwa ajili ya mwili wake, ambao ni Kanisa. ²⁵Mimi nimekuwa mtumishi wa Kanisa kwa wajibu alionipa Mungu ili kuwaletaa ninyi neno la Mungu kwa ukamilifu. ²⁶Siri hii ilikuwa imefichika kwa karne nydingi na vizazi vingi, lakini sasa imefunuliwa kwa watakatifu. ²⁷Kwao, Mungu amechagua kujulisha mionganoni mwa watu Mataifa utukufu wa utajiri wa siri hii, ambayo ni Kristo ndani yenu, tumaini la utukufu.

²⁸Yeye Kristo ndiye tunayemtangaza, tukimwonya kila mtu na kumfundisha kila mtu kwa hekima yote ili tuweze kumleta kila mmoja akiwa amekamilika katika Kristo. ²⁹Kwa ajili ya jambo hili, ninajitaabisha, nikijitahidi kwa kadiri ya nguvu zile ambazo kwa uwezo mwingi hutenda kazi ndani yangu.

2 Kwa kuwa nataka mjue jinsi ninavyoitaabisha kwa ajili yenu na kwa ajili ya wale walioko Laodikia na kwa ajili ya wote

wale ambao hawajapata kuniona mimi binafsi. ²Kusudi langu ni kuwa watiwe moyo na kuunganishwa katika upendo, ili wapate kujua ulivyo utajiri wa ufahamu kamili, wajue siri ya Mungu, yaani, Kristo mwenyewe, ³ambaye ndani Yake kumefichwa hazina yote ya hekima na maarifa. ⁴Nawaambia mambo haya ili mtu ye yote asiwadanganye kwa maneno ya kuwashawishi. ⁵Kwa maana ingawa mimi siko pamoja nanyi kimwili, lakini niko pamoja nanyi kiroho, nami nafurahi kuuona utaratibu wenu na uthabiti wa imani yenu katika Kristo.

Ukamilifu Wa Maisha Katika Kristo

⁶Hivyo basi, kama vile mlivyompokea Kristo Yesu kuwa Bwana, endeleeni kukaa ndani Yake. ⁷Mwe na mizizi, mkiwa mmejengwa ndani Yake, mkiimariswa katika imani kama mlivyofundishwa na kufurika kwa wingi wa shukrani.

⁸Angalieni mtu ye yote asiwafanye ninyi mateka kwa elimu batili na madanganyo matupu yanayotegemea mapokeo ya wanadamu na mafundisho ya ulimwengu ambayo siyo ya Kristo.

⁹Maana ukamilifu wote wa uungu umo ndani ya Kristo katika umbile la mwili wa kibinadamu, ¹⁰nanyi mmepewa ukamilifu ndani ya Kristo, ambaye Yeye ndiye mkuu juu ya kila enzi na kila mamlaka. ¹¹Katika Kristo pia miltahiriwa kwa kutengwa mbali na asili ya dhambi, si kwa tohara inayofanywa kwa mikono ya wanadamu bali kwa ile tohara iliyofanywa na Kristo, ¹²mkiwa mmezikwa pamoja naye katika ubatizo na kufufuliwa pamoja naye kwa kuuamini uweza wa Mungu aliyemfufua kutoka kwa wafu.

¹³Mlipokuwa wafu katika dhambi zenu na kutoikutahiriwa katika asili yenu ya dhambi, Mungu aliwafanya mwe hai pamoja na Kristo. Alitusamehe dhambi zetu zote, ¹⁴akiisha kuifuta ile hati yenye mashtaka yaliyokuwa yanatukabili pamoja na amri zake, aliondoa isiwepo tena, akiigongomea kwenye msalaba Wake. ¹⁵Mungu akiisha kuzivua enzi na mamlaka, alizifanya kuwa kitu cha fedheha hadharani kwa kuziburuta kwa ujasiri, akizishangilia katika msalaba wa Kristo.

¹⁶Kwa hiyo mtu asiwhakumu ninyi kuhusu vyakula au vinywaji, au kuhusu kuadhimisha sikukuu za dini, au Sikukuu za Mwandamo wa mwezi au Siku ya Sabato. ¹⁷Hizi zilikuwa kivuli cha mambo ambayo yangekuja, lakini ile iliyohalisi imo ndani ya Kristo. ¹⁸Mtu ye yote

asiwaondolee thawabu yenu, akisisitiza kumnyenyeka yeye na kuabudu malaika, akidumu katika maono yake, akijivuna bila sababu katika mawazo ya kibinadamu, ¹⁹wala hakishiki kwa uthabiti Kichwa, ambaye kutoka Kwake mwili wote unalishwa na kushikamanishwa pamoja kwa viungo na mishipa, ambao hukua kwa ukuaji utokao kwa Mungu.

Maonyo Dhidi Ya Walimu Wa Uongo

²⁰Kwa kuwa mlikuwa pamoja na Kristo, mkayaacha yale mafundisho ya msingi ya ulimwengu huu, kwa nini bado mnaishi kama vile ninyi ni wa ulimwengu? Kwa nini mnajitia chini ya amri? ²¹"Msishike! Msionje! Msiguse?" ²²Haya yote mwisho wake ni kuharibika yanapotumiwa, kwa sababu hayo msingi wake ni katika maagizo na mafundisho ya wanadamu. ²³Kwa kweli amri kama hizo huonekana kama zina hekima, katika namna za ibada walizojitungia wenyewe, unyenyekevu wa uongo na kuutawala mwili kwa ukali, lakini hayafai kitu katika kuzuia tamaa za mwili.

Kanuni Za Kuishi Maisha Matakatifu

3 Basi, kwa kuwa mmefuliwa pamoja na Kristo, yatafuteni yaliyo juu, Kristo aliko, ameketi mkono wa kuume wa Mungu. ²Yafikirini mambo yaliyo juu, wala si ya duniani. ³Kwa maana ninyi mlikuwa, nao uhai wenu sasa umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu. ⁴Wakati Kristo atakapotokea Yeye aliye na uzima wenu ndipo nanyi mtakapotokea pamoja naye katika utukufu.

⁵Kwa hiyo, kiueni kabisa cho chote kilicho ndani yenu cha asili ya kidunia: Yaani, uasherati, uchafu, tamaa mbaya, mawazo mabaya na kutamani, ambayo ndiyo ibada ya sanamu. ⁶Kwa sababu ya mambo haya, ghadhabu ya Mungu inakuja. ⁷Ninyi pia zamani mlienenda katika mambo haya mlipoishi maisha hayo. ⁸Lakini sasa yawekeni mbali nanyi mambo kama haya yote, yaani: Hasira, ghadhabu, uovu, masingizio na lugha chafu kutoka midomoni mwenu. ⁹Msiambiane uongo kwa maana mmevua kabisa utu wenu wa kale pamoja na matendo yake ¹⁰nanyi mmevaatutu mpya unaofanywa upya katika ufahamu sawasawa na mfano wa Mwumba wake. ¹¹Hapa hakuna Myunani wala Myahudi, aliyetahiriwa wala asiyetahiriwa, asiyestaarabika wala aliystaarabika, mtumwa wala mtu huru, bali

Kristo ni yote na ndani ya wote.

¹²Kwa hiyo, kwa kuwa ninyi mmekuwa wateule wa Mungu, watakatifu, wapendwa, jivikeni moyo wa huruma, utu wema, unyenyekevu, upole na uvumilivu. ¹³Vumilianeni na kusameheana. Mtu akiwa na lalamiko lo lote dhidi ya mwenzake, sameheaneni kama vile Bwana alivyowasamehe ninyi. ¹⁴Zaidi ya maadili haya yote jivikeni upendo, ambao ndio unaofunga kila kitu pamoja katika amani kamilifu.

¹⁵Amani ya Kristo na itawale miyoni mwenu, kwa kuwa ninyi kama viungo vya mwili mmoja mmeitiwa amani. Tena iweni watu wa shukrani. ¹⁶Neno la Kristo na lidumu kwa wingi ndani yenu, mkifundishana na kuonyana katika hekima yote, mkimwimbia Mungu zaburi, nyimbo na tenzi za rohoni huku mkiwa na shukrani miyoni mwenu. ¹⁷Lo lote mfanyalo, ikiwa ni kwa neno au kwa tendo, fanyeni yote katika Jina la Bwana Yesu, mkimshukuru Mungu Baba katika Yeye.

Kanuni Katika Madaraka Ya Nyumbani

¹⁸Ninyi wake, watiini waume zenu, kama inavyostahili katika Bwana.

¹⁹Ninyi waume, wapendeni wake zenu, wala msiwe na uchungu dhidi yao.

²⁰Enyi watoto, watiini wazazi wenu katika mambo yote, kwa maana hivi ndivyo inavyompendeza Bwana.

²¹Ninyi akina baba msiwachokoze watoto wenu, wasije wakakata tamaa.

²²Ninyi watumwa, watiini mabwana zenu wa hapa duniani katika mambo yote. Fanyeni hivyo si wakiwepo tu, bali mkimwogopa Mungu, wala si kwa kutafuta upendeleo wao wakati wanapowaonaa. ²³Lo lote mfanyalo, fanyeni kwa moyo kama watu wanaomtumikia Bwana na si wanadamu. ²⁴Kwa kuwa mnajua kwamba mtapokea urithi wenu kutoka kwa Bwana kuwa thawabu yenu. ²⁵Ye yote atendaye mabaya atalipwa kwa ajili ya mabaya yake, wala hakuna upendeleo.

4 Ninyi mabwana, watendeeni watumwa wenu yaliyo haki na yanayostahili mkitambua ya kwamba ninyi pia mnaye Bwana mbinguni.

Maagizo Zaidi.

²Dumuni sana katika maombi, mkikesha katika hayo pamoja na kushukuru. ³Pia tuombeeni na sisi ili Mungu atufungulie mlango

wa kunena, ili tupate kuitangaza siri ya Kristo, ambayo kwa ajili yake pia mimi nimefungwa. ⁴Ombeni ili nipate kuitangaza Injili kwa udhahiri kama ipasavyo kunena. ⁵Iweni na hekima jinsi mnavyoenenda mbele yao wale walio nje, mkiutumia vizuri wakati wenu. ⁶Maneno yenu yawe yamejaa neema siku zote, yanayofaa, ili mjue jinsi iwapasavyo na inavyofaa kumjibu kila mtu.

Salamu Za Mwisho

⁷Tikiko atawaambia habari zangu zote. Yeye ni ndugu mpPENDWA, mtenda kazi mwaminifu na mtumishi mwenzangu katika Bwana. ⁸Nimemtuma kwenu kwa madhumuni haya ili kwamba mpate kufahamu hali yetu na pia awaties moyo. ⁹Anakuja pamoja na Onesmo, ndugu yetu mpPENDWA na mwaminifu, ambaye ni mmoja wenu. Watawaambia mambo yote yanayotendeka hapa kwetu.

¹⁰Aristarko aliye mfungwa pamoja nami anawasalimu, vivyo hivyo Marko, binamu yake Barnaba. (Mmeshapata maagizo yanayomhusu, akija kwenu, mpookeni). ¹¹Yesu, ye ye aitwaye Yusto, pia anawasalimu. Hawa peke yao, ndio Wayahudi mionganoni mwa watenda kazi wenzangu kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, nao wamekuwa faraja kwangu. ¹²Epafra, ambaye ni mmoja wenu na mtumishi wa Kristo Yesu, anawasalimu. Yeye sikuzote anawaombea kwa bidii kwamba msimame imara katika mapenzi yote ya Mungu mkiwa wakamilifu na thabiti. ¹³Ninashuhudia kwa ajili yake kwamba anafanya kazi kwa bidii kwa ajili yenu na kwa ajili ya ndugu wa Laodikia na Hierapolis. ¹⁴Rafiki yetu mpenzi Luka, yaani, yule tabibu, pamoja na Dema, wanawasalimu. ¹⁵Wasalimuni ndugu wote wa Laodikia na pia Nimfa pamoja na kanisa linalokutana katika nyumba yake.

¹⁶Baada ya barua hii kusomwa kwenu, hakikisheni kwamba inasomwa pia katika kanisa la Walaodikia. Nanyi pia msome barua inayotoka Laodikia.

¹⁷Mwambieni Arkipo hivi: "Hakikisha kuwa unakamilisha ile huduma uliyopokea katika Bwana."

¹⁸Mimi, Paulo, naandika salamu hizi kwa mkono wangu mwenyewe. Kumbukeni minyororo yangu. Neema iwe nanyi. Amen.

Utangulizi

Waraka huu ni mojawapo ya nyaraka za awali kabisa za Paulo. Kutoka Filipi, Paulo katika safari yake ya pili ya kitume, alitembelea mji wa Thesalonike, ambao ulikuwa bandari iliyokuwa kituo cha biashara. Hapa kwenye mji huu Paulo alihudumu kwa majuma matatu, akihudumu katika sinagogi la Wayahudi, akithibitisha Maandiko (Agano la Kale), kwamba Yesu ndiye Kristo. Baadhi ya Wayahudi na Wayunani wakaamini, lakini akalazimika kuondoka huko haraka kwa sababu ya mateso yaliyozuka humo (*Matendo 17:1-9*) kwa kuwa upinzani ulikuwa mkubwa. Akiwa njiani akaelekea Athene na Korintho alitembelea Beroya (*Mdo. 17*).

Timotheo, ambaye alikuwa ametumwa kurudi Thesalonike (3:1-5), baadaye alimletea Pauo taarifa kuhusu hali ilivyo huko Thesalonike. Paulo anawasifu Wathesalonike kwa tabia yao ya ujasiri nyakati za mateso. Pia anaongezea mafundisho yake ya kwanza kuhusu matatizo ya waamini, hasa watu Mataifa ambao hawakuwa na msingi wa Kiyahudi, ulikuwa unakabili maisha ya Ukristo.

Baada ya kufika Athene na hatimaye Korintho, Paulo alipata habari kutoka kwa Timotheo kuwa pamoja na mateso yaliyokuwepo, waamini wa Thesalonike walikuwa wamesimama imara. Kwa hiyo Paulo aliandika barua hii ili kuwatia moyo na kuwafariji waamini ambao walikuwa wachanga katika Kristo. Aliwaandikia pia kuiimarisha imani yao katika misingi ya mafundisho ya kanisa kuhusu Mungu, Roho Mtakatifu na Kristo, maisha yampasayo mkristo na pia kuhusu kurudi kwa Yesu mara ya pili. Yaelekewa waamini hawa walikuwa na wasiwasi kwamba wakristo wenzao waliokwisha kufa, wasingeweza kuufikia ufufuo wa wafu. Hivyo Paulo anawaandikia kuwashakikishia kwamba waliokufa wakiwa wanamwamini Kristo watafufuka kwanza (4:16).

Wazo Kuu

Paulo anaandika ili kuwathibitishia waamini wachanga katika mafundisho ya msingi aliyokuwa amewafundisha, anawatia moyo kudumu katika utakatifu, nao wale wanaoteswa kuwashakikishia kwamba Mungu yu pamoja nasi na ametuahidi ushindi. Ushindi wa mwisho utapatikana Kristo atakaporudi, wakati Bwana mwenyewe atakaposhuka kutoka mbinguni na kutukusanya Kwake tuwe naye milele (4:17). Tukitambua haya, inatupasa kuvumilia mateso na kuishi maisha yasiyo na lawama, yaani, maisha matakatifu ya kumcha Mungu.

Tarehe

Waraka huu uliandikwa 51 B.K. wakati wa safari yake ya pili.

Mahali

Korintho.

Mgawanyo

- Shukrani za Paulo kwa ajili ya Wathesalonike (1:1-10)
- Huduma ya Paulo katika kanisa (2:1-16)
- Maelezo ya matukio tangu kuondoka Thesalonike (2:7-3:13)
- Mahusia kuhusu mwenendo na maisha ya kumcha Mungu (4:1-12)
- Kurudi kwa Yesu mara ya pili (4:13-5:11)
- Maagizo ya mwisho (5:12-22)
- Hitimisho(5:23-28)

Salamu

1 Paulo, Silvano na Timotheo,

kwa kanisa la Wathesalonike, ninyi mlio ndani ya Mungu Baba yetu na ndani ya Bwana Yesu Kristo:

Neema iwe kwenu na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo.

Shukrani Kwa Ajili Ya Imani Ya Wathesalonike

²Sikuzote tunamshukuru Mungu kwa ajili yenu ninyi nyote, tukiwataja kwenye maombi yetu daima. ³Tunaikumbuka daima kazi yenu ya imani mbele za Mungu aliye Baba yetu, taabu yenu katika upendo na saburi yenu ya tumaini katika Bwana wetu Yesu Kristo.

⁴Ndugu zetu mpendwao na Mungu, kwa kuwa tunajua kwamba Mungu amewachagua, ⁵kwa maana ujumbe wetu wa Injili haukuja kwenu kwa maneno matupu bali pia ulidhihirishwa katika nguvu, katika Roho Mtakatifu, tena ukiwa na uthibitisho kamili, kama vile ninyi wenyewe mnavyojua jinsi tulivyoenenda katikati yenu kwa ajili yenu. ⁶Ninyi mkawa wafiasi wetu na wa Bwana, ingawa mlipata mateso mengi, mlilipokea lile Neno kwa furaha katika Roho Mtakatifu. ⁷Hivyo ninyi mkawa kielelezo kwa waamini wote katika Makedonia na Akaya. ⁸Kwa maana kutoka kwenu Neno la Mungu limesikika, si katika Makedonia na Akaya tu, bali pia imani yenu katika Mungu imejulikana kila mahali kiasi kwamba hatuna haja ya kusema lo lote kwa habari yake. ⁹Kwa maana watu wa maeneo hayo wenyewe wanaeleza jinsi mlivyotupokea na jinsi mlivyomgeukia Mungu mkaacha sanamu, ili kumtumikia Mungu aliye hai na wa kweli ¹⁰na ili kumngoeja Mwanawe kutoka mbinguni, ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu, yaani, Yesu, Yeye aliyetuokoa kutoka katika ghadhabu inayokuja.

Huduma Ya Paulo Huko Thesalonike

2 Ndugu zangu, kwa kuwa ninyi wenyewe mnajua ya kwamba kuja kwetu kwenu hakukuwa bure, ²kama vile mjuavyo, tulikuwa tumeteswa na kutukanwa huko Filipi, lakini hata hivyo, kwa msaada wa Mungu wetu, tulikuwa na ujasiri wa kuwaambia Injili ya Mungu ingawa kulikuwa na upinzani mkubwa. ³Kwa maana

maonyo yetu hayakutokana na hila wala nia mbaya au udanganyifu. ⁴Kinyume chake, tulinena kama watu tuliokulabiwa na Mungu tukakabidhiwa Injili. Sisi hatujaribu kuwapendeza wanadamu bali kumpendeza Mungu, Yeye ayachunguzaye mawazo ya ndani sana ya miyo yetu. ⁵Kama mjuavyo na Mungu akiwa shahidi yetu hatukuja kwenu kwa maneno ya kujipendekeza au maneno yasiyo ya kweli kwa ajili ya kuficha tamaa mbaya. ⁶Wala hatukuwa tunatafuta sifa kutoka kwa wanadamu, si kutoka kwenu au kwa mtu mwininge awaye yote.

Kama mitume wa Kristo tungaliweza kuwa mzigo kwenu, ⁷lakini tulikuwa wapole katikati yenu kama mama anayewatunza watoto wake wadogo. ⁸Tuliwapenda sana kiasi kwamba tulifurahia kushirikiana nanyi, si Injili ya Mungu tu, bali hata maisha yetu, kwa sababu mlikuwa wa thamani mno kwetu. ⁹Ndugu zetu, mnakumbuka juhudhi yetu na taabu yetu, tulifanya kazi usiku na mchana, ili tusimlemeet mu ye yote wa kwenu wakati tulipokuwa tunawahubiria Injili ya Mungu.

¹⁰Ninyi wenyewe ni mashahidi na Mungu pia, jinsi tulivyojua watakatifu, wenyewe haki na wasio na lawama mionganoni mwenu ninyi mlioamini. ¹¹Maana mnajua kwamba tuliatendea kila mmoja wenu kama vile baba awatendeavyo watoto wake mwenyewe: ¹²tuliwatia moyo, tuliwafariji na kuwashimiza kuishi maisha yampendezayo Mungu, anayewaita katika Ufalme na utukufu Wake.

¹³Nasi pia tunamshukuru Mungu bila kukoma kwa sababu mlipolipokea neno la Mungu mlilosikia kutoka kwetu, hamkulipokea kama neno la wanadamu, bali mlilipokea kama liliyohasa, neno la Mungu, litendalo kazi ndani yenu ninyi mnaoamini. ¹⁴Kwa maana ninyi ndugu zetu, mlifanyika wafiasi wa makanisa ya Mungu yaliyoko ndani ya Kristo Yesu katika Uyahudi. Mlipata mateso yale yale kutoka kwa watu wenu wenyewe kama vile makanisa hayo yalivyoteswa na Wayahudi, ¹⁵wale waliomwua Bwana Yesu na manabii, nasi wakatufukuza pia. Watu hao walimchukiza Mungu na tena ni adui wa watu wote, ¹⁶wakijitahidi kutuzuia tusizungumze na watu Mataifa ili kwamba wapate kuokolewa. Kwa njia hii wanazidi kujilundikia dhambi zao ili kufikia upeo. Lakini hatimaye ghadhabu ya Mungu imewafikia.

Paulo Atamani Kuwaona Wathesalonike

¹⁷Lakini ndugu zetu, tulipotenganishwa nanyi kwa kitambo kidogo, (ingawa kutengana huko kulikuwa kwa mwili tu, si kwa moyo), tulizidi kuwa na shauku kubwa kuwaona uso kwa uso. ¹⁸Maana tulitaka kuja kwenu, hasa mimi Paulo, nilitaka kuja tena na tena, lakini Shetani akatuzuia. ¹⁹Kwa maana tumaini letu ni nini, au furaha yetu au taji yetu ya kujisifia mbele za Bwana Yesu Kristo wakati wa kuja Kwake? Je, si ninyi? ²⁰Naam, Ninyi ndio fahari yetu na furaha yetu.

Timotheo Atumwa Kwenda Thesalonike

3 Kwa hivyo tulipokuwa hatuwezi kuvumilia zaidi, tuliamua tubaki Athene peke yetu, ²tukamtuma Timotheo ambaye ni ndugu yetu na mtumishi mwezetu wa Mungu katika kuieneza Injili ya Kristo, aje kuwaimarisha na kuwatia moyo katika imani yenu, ³ili mtu ye yote asifadhaishwe na mateso haya. Mnajua vema kwamba tumewekewa hayo mateso. ⁴Kwa kweli, tulipokuwa pamoja nanyi tuliwaambia mara kwa mara kwamba tutateswa na imekuwa hivyo kama mjuavyo: ⁵Kwa sababu hii nilipokuwa siwezi kuvumilia zaidi, nilimtuma mtu ili nipate habari za imani yenu. Niliogopa kwamba kwa njia fulani yule mjaribu asiwe amewajaribu, nasi tukawa tumejitaabisha bure.

Taarifa Ya Timotheo Ya Kutia Moyo

⁶Lakini sasa Timotheo ndijo tu amerejea kwetu kutoka kwenu na ameleta habari njema kuhusu imani yenu na upendo wenu. Ametuambia kwamba sikuzote mnatukumbuka kwa wema na kwamba mna shauku ya katuona kama vile sisi tulivyo na shauku ya kuwaona ninyi. ⁷Kwa hiyo, ndugu zetu, katika dhiki na mateso yetu yote tumefarijika kwa sababu ya imani yenu. ⁸Kwa maana sasa kwa hakika tunaishi kwa kuwa ninyi mmesimama imara katika Bwana. ⁹Je, tutawezaje kumshukuru Mungu kiasi cha kutosha kwa ajili yenu, kutokana na furaha tuliyio nayo mbele za Mungu wetu kwa sababu yenu? ¹⁰Usiku na mchana tunaomba kwa bidii ili tupate kuwaona tena na kujaliza kile kilichopungua katika imani yenu.

¹¹Basi Mungu wetu na Baba yetu Mwenyewe na Bwana wetu Yesu atengeneze njia ya sisi kuja kwenu. ¹²Bwana na auongeze upendo wenu na kuuzidisha kati ya ninyi kwa ninyi na kwa wengine wote, kama vile tulivyo na upendo mwangi kwenu. ¹³Tunamwomba Mungu

awaimarishe mioyo yenu katika utakatifu ili msiwe na lawama, mbele za Mungu wetu aliye Baba yetu wakati wa kuja kwake Bwana Yesu pamoja na watakatifu wote.

Maisha Yanayompendeza Mungu

4 Hatimaye, ndugu, tuliwaomba na kuwasihii katika Bwana Yesu kwamba, kama mlivyojifunza kutoka kwetu jinsi iwapasavyo kuishi ili kumpendeza Mungu, kama vile mnavyoishi, imewapasa mzidi sana kufanya hivyo. ²Kwa kuwa mnajua ni maagizo gani tuliyowapa kwa mamlaka ya Bwana Yesu.

³Kwa maana haya ndijo mapenzi ya Mungu ninyi mwe watakatifu, ili kwamba mjiepushe na uasherati, ⁴ili kwamba kila mmoja wenu ajifunze kuutawala mwili wake mwenyewe katika utakatifu na heshima, ⁵si kwa tamaa mbaya kama watu Mataifa wasiomjua Mungu. ⁶Katika jambo hili mtu asimkosee ndugu yake wala kumlaghai. Kwa kuwa Bwana ni mlipiza kisasi katika mambo haya yote, kama vile tulivyokwisha kuwaambia mapema na kuaonya vikali. ⁷Kwa maana Mungu hakutuitia uchafu, bali utakatifu. ⁸Kwa hiyo, mtu ye yote anayekataa mafundisho haya hamkatai mwanadamu, bali anamkataa Mungu anayewapa ninyi Roho Wake Mtakatifu.

⁹Sasa kuhusu upendano wa ndugu hamna haja mtu ye yote kuwaandikia, kwa maana ninyi wenyewe mmefundishwa na Mungu kupendana. ¹⁰Nanyi kwa kweli mnawapenda ndugu wote katika Makedonia nzima. Lakini ndugu, tunawasihi mzidi sana kuwapenda.

¹¹Jitahidini kuishi maisha ya utulivu, kila mtu akijishughulisha na mambo yake mwenyewe na kufanya kazi kwa mikono yake, kama vile tulivyowaagiza, ¹²ili maisha yenu ya kila siku yajipatie heshima kutoka kwa watu walio nje, ili msimtegemee mtu ye yote.

Kuja Kwake Bwana

¹³Lakini ndugu, hatutaki msijue kuhusu wale waliolala mauti, ili msihuzunike kama watu wengine wasiokuwa na tumaini. ¹⁴Kwa kuwa tunaamini kwamba Yesu alikuwa na kufufuka, hata hivyo, Mungu kwa njia ya Yesu atawafufua pamoja naye wale waliolala mauti. ¹⁵Kulingana na neno la Mungu mwenyewe tunawaambia kwamba, sisi ambao bado tuko hai, tutakaobaki hadi kuja Kwake Bwana, hakika hatutawatangulia wale waliolala mauti. ¹⁶Kwa maana Bwana mwenyewe atashuka toka

mbinguni, akitoa amri kwa sauti kuu pamoja na sauti ya malaika mkuu na sauti ya tarumbeta ya Mungu, nao wale walilala mauti wakiwa wanamwamini Kristo watafufuka kwanza. ¹⁷Baada ya hilo sisi tulio hai bado, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu ili kumlaki Bwana hewani, hivyo tutakuwa pamoja na Bwana milele. ¹⁸Kwa hiyo farijianeni kwa maneno haya.

Mwe Tayari Kwa Siku Ya Bwana

5 Basi, ndugu, kwa habari ya nyakati na majira hatuna haja ya kuwaandikia, ²kwa kuwa mnajua vema kwamba siku ya Bwana itakuja kama mwivi ajapo usiku. ³Wakati watu wanaposema, "Kuna amani na salama," maangamizi huwajia ghafla kama vile utungu umjilavyo mwanamke mwenye mimba wala hawatatoroka.

⁴Bali ninyi, ndugu, hamko gizani hata kwamba siku ile iwakute ghafula kama mwivi. ⁵Ninyi nyote ni wana wa nuru na wana wa mchana. Sisi si wana wa giza wala wa usiku. ⁶Kwa hiyo basi, tusilale kama watu wengine walalavyo, bali tukeshe na kuwa na kiasi. ⁷Kwa kuwa wote walalao hulala usiku na wale walewao hulewa usiku. ⁸Lakini kwa kuwa sisi ni wana wa mchana, basi tuwe na kiasi, tukijivika imani na upendo kama dirii kifuani na tumaini letu la wokovu kama chapeo. ⁹Kwa maana Mungu hakutuita ili tupate ghadhabu bali tupate wokovu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo. ¹⁰Yeye alikufa kwa ajili yetu ili kwamba kama tuko macho au tukiwa tumelala tupate kuishi pamoja Naye. ¹¹Kwa hiyo farijianeni na kujengana, kama vile mnavyofanya sasa.

Maagizo Ya Mwisho, Salamu Na Kuwataki Heri

¹²Sasa tunawaomba, ndugu, waheshimuni wale wanaofanya kazi kwa bidii mionganii mwenu, wale ambaao wana mamlaka juu yenu katika Bwana na ambaao wanawaonya. ¹³Mkawajali sana katika upendo kwa ajili ya kazi yao. Iweni na amani ninyi kwa ninyi. ¹⁴Nasi twawasihi, ndugu, waonyeni wale wavivu, watieni moyo waoga, wasaidieni wanyonge na iweni na uvumilivu na kila mtu. ¹⁵Angalieni kuwa mtu asilipe ovu kwa ovu, bali sikuzote tafuteni kutendeana mema ninyi kwa ninyi na kwa watu wote.

¹⁶Furahini siku zote, ¹⁷ombeni pasipo kukoma, ¹⁸shukuruni kwa kila jambo, kwa

maana haya ndijo mapenzi ya Mungu kwa ajili yenu katika Kristo Yesu.

¹⁹Msiuzime moto wa Roho Mtakatifu, ²⁰msiyadharau maneno ya nabii. ²¹Jaribuni kila kitu. Yashikeni yaliyo mema. ²²Jiepusheni na uovu wa kila namna.

²³Mungu mwenyewe, Mungu wa amani, awatakase ninyi kabisa, roho zenu, nafsi zenu na miili yenu, nanyi mhifadhiwe kikamilifu bila kuwa na lawama katika Bwana wetu Yesu Kristo. ²⁴Yeye aliyewaita ni mwaminifu naye atafanya hayo.

²⁵Ndugu, tuombeeni. ²⁶Wasalimuni ndugu wote kwa busu takatifu. ²⁷Nawaagizeni mbele za Bwana mhakikishe kuwa ndugu wote wanasomewa barua hii.

²⁸Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi. Amen.

Utangulizi

Waraka huu wa pili wa Paulo uliandikwa miezi michache tu baada ya ule wa kwanza. Baadhi ya watu walikuwa wamemwelewa vibaya Paulo au waraka mwingine wa bandia uliosemekana kuwa ultoka kwa Paulo ulikuwa umewafadhaisha Wathesalonike kuhusu kuja kwa Yesu mara ya pili. Yawezekana kwamba mateso waliyoendelea kuyapata pia yaliwafadhaisha.

Paulo anaandika waraka huu ili kuwakumbusha yale aliyokuwa ametangulia kuwafundisha akiwahakikishia waamini kuwa Kristo atarudi kuwafariji wamwaminio na kuwaadhibu wale wanaowatesa wao (1:7,8). Anawaambia kwamba siku ya Bwana, yaani, siku ya hukumu, haitawafikia mara moja, bali itatanguliwa na matukio mbalimbali (2:3). Wakifahamu kuwa hakika Kristo atarudi, waamini inawapasa kuishi maisha matakatifu yasiyo na lawama.

Wazo Kuu

Katika waraka huu mfupi, ushindi wa Mungu juu ya uovu unasisitizwa. Ingawa waamini wanaweza kupata mateso sasa, lakini Mungu amewaandalia faraja na thawabu. Lakini wale wanaomkataa Mungu watapata dhiki na watahukumiwa. Paulo pia anasisitiza umuhimu wa kuishi maisha yanayomtukuza Mungu. Baadhi ya watu wa Thesalonike walikuwa wameacha kufanya kazi kwa kuamini kwamba Kristo angerudi upesi. Jambo hili halimtuksi Mungu na Paulo alisema kuwa mtu ye yote asiyefanya kazi, wala asile. (3:10).

Mgawanyo

- Faraja kutokana na kurudi kwa Kristo (1:1-12)
- Matukio kabla ya kuja kwa siku ya Bwana (2:1-12)
- Maagizo zaidi na maonyo (2:13-3:5)
- Mausia ya kikristo na salamu kuwataenia heri (3:6-18).

1 Paulo, Silvano na Timotheo,

Kwa kanisa la Wathesalonike mlío katika Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo:

²Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba na Bwana Yesu Kristo iwe nanyi.

Shukrani Na Maombi

³Ndugu, imetubidi kumshukuru Mungu kwa ajili yenu sikuzote, kama ulivyo wajibu wetu, kwa sababu imani yenu inakua zaidi na zaidi na upendo wa kila mmoja wenu alio nao kwa mwenzake unazidi kuongezeka. ⁴Ndiyo sababu mionganoni mwa makanisa ya Mungu, tunajivuna kuhusu saburi yenu na imani mliyo nayo katika mateso yote na dhiki mnazostahimili.

⁵Haya yote ni uthibitisho kwamba hukumu ya Mungu ni ya haki na kwa sababu hiyo ninyi mtahesabiwa kwamba mtastahili Ufalme wa Mungu, ambao ninyi mnateswa kwa ajili Yake. ⁶Mungu ni mwenye haki: Yeye atawalipa mateso wale wawatesao ninyi ⁷na kuwapa ninyi mnaoteseka raha pamoja na sisi, wakati Bwana Yesu atakapodhihirishwa kutoka mbinguni katika mwali wa moto pamoja na malaika wake wenye nguvu. ⁸Atawaadhibu wale wasiomjua Mungu na ambao hawakuitii Injili ya Bwana wetu Yesu. ⁹Wataadhibiwa kwa uangamivu wa milele na kutengwa na uso wa Bwana na utukufu wa uweza Wake, ¹⁰siku hiyo atakapokuja kutukuzwa katika watakatifu wake na kustaajabiwa mionganoni mwa wote walioamini. Ninyi pia mtakuwa mionganoni mwa hawa kwa sababu mliamini ushuhuda wetu kwenu.

¹¹Kwa sababu hii, tunawaombea ninyi bila kukoma, ili kwamba Mungu apate kuwahesabu kuwa mnastahili wito Wake na kwamba kwa uwezo Wake apate kutimiza kila kusudi lenu jema na kila tendo linaloongozwa na imani yenu. ¹²Tunaomba hivi ili Jina la Bwana wetu Yesu lipate kutukuzwa ndani yenu, nanyi ndani Yake, kulingana na neema ya Mungu wetu na Bwana Yesu Kristo.

Yule Mtu Wa Kuasi

2 Ndugu, kuhusu kuja Kwake Bwana wetu Yesu Kristo na kukusanyika kwetu pamoja mbele Zake, tunawasihi, ²msiyumbishwe kwa urahisi wala msitiwe wasiwasi na roho wala neno au barua inayosemekana kuwa imetoka

kwetu, isemayo kwamba siku ya Bwana imekwisha kuwako. ³Mtu ye yote na asiwadanganye kwa namna yo yote kwa maana siku ile haitakuja mpaka uasi utokee kwanza na yule mtu wa kuasi adhihirishwe, yule ambaye amehukumiwa kuangamizwa kabisa. ⁴Yeye atapingana na kujitukuza juu ya kila kitu kiitwacho Mungu au kinachoabudiwa, ili kuijweka juu katika hekalu la Mungu, akijitangaza mwenyewe kuwa ndiye Mungu.

⁵Je, hamkumbuki ya kwamba nilipokuwa pamoja nanyi niliwaambia mambo haya? ⁶Nanyi sasa mnajua kinachomzuia, ili kwamba apate kudhihirishwa wakati wake utakapowadia. ⁷Maana ile nguvu ya siri ya uasi tayari inatenda kazi, lakini yule anayeizuia ataendelea kufanya hivyo mpaka atakapoondolewa. ⁸Hapo ndipo yule mwasi atafunuliwa, ambaye Bwana Yesu atamteketeza kwa pumzi ya kinywa Chake na kumwangamiza kabisa kwa ufunuo wa kuja Kwake. ⁹Kuja kwa yule mwasi kutaonekana kana kwamba ni kutenda kazi kwake Shetani ambaye hutumia nguvu zote, ishara, maajabu ya uongo ¹⁰na kila aina ya udanganyifu kwa wale wanaoangamia kwa sababu walikataa kuipenda kweli wapate kuokolewa. ¹¹Kwa sababu hii, Mungu ameruhusu watawaliwe na nguvu ya udanganyifu, ili waendelee kuamini uongo ¹²na hivyo wote wahukumiwe ambao hawakuamini ule ukweli bali wamefurahia uovu.

Simameni Imara

¹³Lakini imetupasa sisi kumshukuru Mungu daima kwa ajili yenu, ndugu mpendwao na Bwana, kwa sababu Mungu aliwachagua ninyi tangu mwanzo ili mwokolewe kwa kutakaswa na Roho na kwa kuiamini katika kweli. ¹⁴Kwa kusudi hili Mungu aliwaita kwa njia ya kuhubiri kwetu Injili, ili kwamba mpate kushiriki katika utukufu wa Bwana Yesu Kristo. ¹⁵Hivyo basi, ndugu wapendwa, simameni imara na myashike sana yale mafundisho tuliyowapa ikiwa ni kwa maneno ya kinywa au kwa barua.

¹⁶Bwana wetu Yesu Kristo mwenyewe na Mungu Baba yetu, aliyetupenda na kwa neema Yake akatupatia faraja ya milele na tumaini jema, ¹⁷awafariji miyo yenu na kuwaimarisha katika kila neno na tendo jema.

Ombi La Kuhitaji Maombi

3 Hatimaye, ndugu, tuombeenii ili kwamba Neno la Bwana lipate kuenea kwa haraka na kuheshimiwa kila mahali, kama vile

ilivyokuwa kwa upande wenu. ²Ombeni pia ili kwamba tupate kuokolewa kutokana na watu waovu na wabaya, kwa maana si kila mmoja ana imani. ³Lakini Bwana ni mwaminifu, naye atawaimarisha ninyi na kuwalinda kutokana na yule mwovu. ⁴Nasi tuna tumaini katika Bwana ya kuwa mnafanya na mtaendelea kufanya yale tuliyowaagiza. ⁵Bwana aiongoze mioyo yenu katika upendo wa Mungu na katika saburi ya Kristo.

Onyo Dhidi Ya Uvivu

⁶Ndugu, tunawaagiza katika Jina la Bwana Yesu Kristo, jitengeni na kila ndugu ambaye ni mvivu na ambaye haishi kufuatana na maagizo tuliyowapa. ⁷Maana ninyi wenyewe mnajua jinsi iwapasavyo kufuata mfano wetu. Sisi hatukuwa wavivu tulipokuwa pamoja nanyi, ⁸wala hatukula chakula cha mtu ye yote pasipo kukilipia. Badala yake tulifanya kazi kwa bidii usiku na mchana, ili tusimlemee mtu ye yote miongoni mwenu. ⁹Tulifanya hivi, si kwa sababu hatukuwa na haki ya kupata msaada kama huo, lakini ili kusudi tujifanye sisi wenyewe kuwa kielelezo." ¹⁰Kwa maana hata tulipokuwa pamoja nanyi, tuliwapa amri ili kwamba: "Mtu ye yote asiyetaka kufanya kazi, wala asile."

¹¹Kwa kuwa tunasikia kwamba baadhi ya watu miongoni mwenu ni wavivu. Hawafanyi kazi bali hujishughulisha na mambo ya wengine. ¹²Basi watu kama hao tunawaagiza na kuwaonya katika Jina la Bwana Yesu Kristo wafanye kazi kwa utulivu na kujipatia mahitaji ya maisha yao wao wenyewe. ¹³Kwa upande wenu, ndugu, ninyi kamwe msichoke katika kutenda mema.

¹⁴Ikiwa mtu ye yote hayatii maagizo yetu yaliyoko katika barua hii, mwangalieni sana mtu huyo. Msishirikiane naye, ili kwamba apate kuona aibu. ¹⁵Lakini msimhesabu kuwa adui, bali mwonyeni kama ndugu.

Salamu Za Mwisho

¹⁶Basi, Bwana wa amani mwenyewe awapeni amani nyakati zote na kwa kila njia. Bwana awe nanyi nyote.

¹⁷Mimi, Paulo, ninaandika salamu hizi kwa mkono wangu mwenyewe. Hii ndio alama ya utambulisho katika barua zangu zote. Hivi ndivyo niandikavyo.

¹⁸Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi nyote. Amen.

Utangulizi

Waraka wa Kwanza, wa Pili kwa Timotheo na wa Tito kwa kawaida hutambuliwa kama nyaraka za Kichungaji zilizoandikwa na Paulo. Paulo aliandika waraka huu karibu na kufa kwake. Alimwandikia Timotheo msaidizi wake, ambaye alikuwa amemwacha huko Efeso kusahihisha matatizo kadhaa katika kanisa hilo. Wakati huu kulikuwa na matatizo kuhusu mafundisho ya Kikristo, mwenendo wa kanisa, uongozi wa kanisa na mambo kadha wa kadha kuhusu mwenendo uwapasao waamini. Paulo aliandika ili kumpa Timotheo maagizo kuhusu mambo haya kusudi kanisa lifanye kazi yake vema. Aliandika pia kumtia moyo Timotheo asichoke katika maisha yake ya kikristo, bali aishi maisha ya ukamilifu kwa utukufu wa Mungu. Pia anatoa masharti maalumu kuhusu viongozi wa kanisa. Muda mfupi tu baada ya hili alikamatwa na kurudishwa tena Rumi kama mfungwa, ambako ndiko alikoandikia Waraka wa pili kwa Timotheo.

Timotheo alizaliwa huko Listra akiwa na baba Myunani na mama Myahudi (ambaye alimfundisha Maandiko tangu utoto). Paulo alipofika Listra katika safari yake ya pili ya kitume (*Mdo.16:1-3*), alimchagua Timotheo ambaye alishirikiana na Paulo hadi mwisho wa huduma yake. Timotheo mwenyewe alifungwa lakini hatimaye aliachiwa huru (*Ebr.13:23*).

Waraka wa kwanza kwa Timotheo uko katika mfumo wa mazungumzo ambayo ni ya kibinafsi sana. Paulo anamwelekeza Timotheo kuhusu sifa na wajibu wa viongozi mbalimbali katika kanisa. Pia anatoa mwongozo kwa Timotheo katika wajibu wake wa kichungaji, akimwagaliza majukumu, pamoja na yale yampasayo kama " mtu wa Mungu"(*6:11*)

Wazo kuu

Jambo kuu katika waraka huu ni umuhimu wa kuwa na imani sahihi, mwenendo mnyofu na uadilifu. Paulo anakazia kwamba waamini inawapasa kuifahamu kweli na kuitetea dhidi ya mafundisho ya uongo yanayojitokeza. Pia hawana budi kuishi maisha yanayofanana ya mafundisho hayo ili Shetani asipate nafasi kuwateka watu wa Mungu. Kadhalika anatia mkazo umuhimu wa kuwa na viongozi wa kanisa waliojitoa, wenye sifa zote na pia wenye moyo safi.

Tarehe

Nyaraka hizi ziliandikwa baada ya kifungo cha kwanza cha Paulo huko Rumi ambacho kinandikwa kwenye kitabu cha Matendo (*Mdo.28*), huenda kati ya 63 – 65 B.K. Kwa kuwa vitabu vyta Agano Jipyav havitoi habari za mfululizo za muendelezo wa Ukristo baada ya wakati huu, nukuu za Nyaraka hizi za Kichungaji zinatoa msingi kwa ajili ya kufuatilia mwenendo wa Paulo. Huenda Paulo aliachiwa kati ya 60 au 61 B.K. na kuyatembelea tena makanisa ya Asia. Akiwa njiani kwenda Makedonia, Paulo alimwacha Timotheo huko Efeso (*7:3*). Paulo alielekea Krete, ambako alihudumu kwa muda mfupi, kisha akawaacha waamini chini ya uongozi wa Tito (*Tit.1:5*) wakati ye ye akielekea Dalmatia.

Mahali

Waraka wa kwanza kwa Timotheo huko Efeso na ule wa Tito huko Krete zimeandikwa na Paulo akiwa safarini, huenda akiwa Makedonia.

Mgawanyo

- Maonyo kuhusu mafundisho ya uongo (1:1-20)
- Mafundisho kuhusu maombi (2:1-15)
- Sifa zinazowapasa waangalizi na wazee wa kanisa (3:1-16)
- Maonyo na huduma (4:1- 5:25)
- Huduma ya kikristo na maagizo kwa Timotheo (6:1-21)

Salamu

1 Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa amri ya Mungu Mwokozi wetu na ya Kristo Yesu tumaini letu.

²Kwa Timotheo, mwanangu mwaminifu katika imani:

Neema, rehema na amani kutoka kwa Mungu Baba na kwa Kristo Yesu Bwana wetu.

Maonyo Dhidi Ya Walimu Wa Uongo

³Kama nilivyokusihii kuendelea kubaki Efeso, wakati nilipokwenda Makedonia, ili kwamba upate kuwaagiza watu wasiendelee kufundisha mafundisho ya uongo ⁴wala wasitoe muda wao kwa hadithi za kubuniwa na orodha zisizo na mwisho za majina ya vizazi ambazo huchochea mabishano badala ya mpango wa kimungu utokanaao na imani. ⁵Kusudi la maagizo haya ni upendo, utokao katika moyo safi, dhamiri njema na imani ya kweli. ⁶Watu wengine wamepotoka kutoka katika haya na kugeukia majadiliano yasiyo na maana kwa kuwa, ⁷wanataka kuwa walimu wa sheria, lakini hawajui mambo yale wanayosema wala hayo wanayoyatumania kwa uthabiti.

⁸Tunajua kwamba sheria ni njema ikiwa inatumika kwa halali kama ilivyokusudiwa. ⁹Lakini tunajua ya kuwa sheria si kwa ajili ya wenyehaki, bali kwa ajili ya wavunja sheria na waasi, kwa ajili ya wasiomcha Mungu na wenyedhambi, wasio watakatifu na wanaokufuru, kwa wale wawauao baba zao au mama zao, kwa wauaji, ¹⁰kwa wazinzi, walawiti, wauza watu, kwa waongo, waapao kwa uongo na cho chote kingine kilicho kinyume na mafundisho ya kweli, ¹¹ambayo yanakubaliana na Injili ya utukufu wa Mungu anayehimidiwa, ambayo mimi Paulo nimewekea amana.

Neema Ya Mungu Kwa Paulo

¹²Namshukuru Kristo Yesu Bwana wetu, aliyenitia nguvu, kwa sababu aliniona mwaminifu, akaniteua kwa kazi yake. ¹³Ingawa wakati fulani nilikuwa mwenye kukufuru, mtesaji na mwenye jeuri. Lakini nilipata rehema kwa sababu nilitenda hivyo kwa kutokujua na kutokuamini kwangu. ¹⁴Neema ya Bwana wetu ilimiminwa juu yangu kwa wingi, ikiambatana na imani na upendo ulio katika Kristo Yesu.

¹⁵Msemo huu ni wa kweli na unaostahili

kukubalika, usemao kwamba: Kristo Yesu alikuja ulimwenguni kuokoa wenyedhambi, ambao mimi ndiye niliye mbaya kuliko wote. ¹⁶Lakini kwa sababu hiyo nilipata rehema, ili kwamba katika mimi niliyekuwa mwenye dhambi kuliko wote, Kristo Yesu apate kuonyesha uvumilivu wake usio na kikomo, niwe kielelezo kwa wale watakaomwamini wapate uzima wa milele. ¹⁷Basi, Mfalme wa milele, asiye na mwisho, asiyeonekana, aliye Mungu pekee, apewe heshima na utukufu milele na milele. Amen.

¹⁸Mwanangu Timotheo, ninakupa agizo hili, kwa kadiri ya maneno ya unabii yaliyosemwa kukuhusu, ili kwa kuyafuata upate kupigana vile vita vizuri, ¹⁹ukiishikilia imani na dhamiri njema ambayo wengine wamevikataa na hivyo, wakaangamia kwa habari ya imani yao. ²⁰Miongoni mwao wako Himenayo na Aleksanda, ambao nimemkabidhi Shetani ili wafundishwe wasije wakakufuru.

Maagizo Kuhusu Kuabudu

2 Awali ya yote, nasihi, kwanza kabisa, naagiza kwamba dua, sala, maombezi na shukrani zifanyike kwa ajili ya watu wote: ²kwa ajili ya wafalme na wale wote wenyemamlaka, ili tupate kuishi kwa amani na utulivu, katika uchaji wote wa Mungu na utakatifu. ³Jambo hili ni jema tena linapendeza machoni pa Mungu Mwokozi wetu ⁴anayetaka watu wote waokolewe na wafikie kuijua kweli. ⁵Kwa maana kuna Mungu mmoja na mpatanishi mmoja kati ya Mungu na wanadamu, yaani, mwanadamu Kristo Yesu, ⁶aliyejitoa mwenyewe kuwa ukombozi kwa ajili ya wanadamu wote, jambo hili lilishuhudiwa kwa wakati wake. ⁷Nami kwa kusudi hili nimewekwa niwe mhubiri na mtume, (nasema kweli katika Kristo wala sisemi uwongo,) mwalimu wa watu Mataifa katika imani na kweli.

⁸Nataka kila mahali wanaume wasali wakiinua mikono mitakatifu pasipo hasira wala kugombana.

⁹Vivyo hivyo nataka wanawake wajipambe kwa adabu na kwa heshima katika mavazi yanayostahili, si kwa kusuka nywele, kuvalia dhahabu, lulu au mavazi ya gharama kubwa, ¹⁰bali kwa matendo mazuri kama iwapasavyo wanawake wanaokiri kuwa wanamcha Mungu.

¹¹Mwanamke na ajifunze kwa utulivu na kwa utii wote. ¹²Simpi mwanamke ruhusa ya kufundisha au kuwa na mamlaka juu ya

mwanaume. Mwanamke inampasa kukaa kimya. ¹³Kwa maana Adamu aliumbwu kwanza, kisha Eva. ¹⁴Wala si Adamu aliye danganywa, bali ni mwanamke aliye danganywa akawa mkosaji. ¹⁵Lakini mwanamke ataokolewa kwa kuzaa kwake kama wakiendelea kudumu katika imani, upendo na utakatifu, pamoja na kuwa na kiasi.

Sifa Za Waangalizi

3 Hili ni neno kweli, kwamba mtu akitamani kazi ya askofu, atamani kazi nzuri. ²Basi, imempasa askofu awe mtu asiye na lawama, mume wa mke mmoja, mwenye kiasi, anayejitawala, anayeheshimika, mkarimu, ajuaye kufundisha. ³Asiwe mlevi, wala mkali bali awe mpole, asiwe mgomvi wala mpenda fedha. ⁴Lazima aweze kusimamia nyumba yake mwenyewe vizuri na kuhakikisha kwamba watoto wake wanamtii na kuwa na heshima kwa kila njia. ⁵(Kwa maana kama mtu hajui jinsi ya kusimamia nyumba yake mwenyewe atawezaje kuliangalia kanisa la Mungu?) ⁶Asiwe mtu aliyeongoka karibuni asiye akajivuna na kuangukia kwenye hukumu ile ile ya Shetani. ⁷Inampasa pia awe na sifa njema kwa watu walio nje, ili asiye akalaumiwa na kuanguka kwenye mtego wa ibilisi.

Sifa Za Mashemasi

⁸Vivyo hivyo, mashemasi nao wawe watu wanaostahili heshima, wasiwe wenyewe kauli mbili au wenyewe kujifurahisha kwa mvinyo, wala wanaotamani faida isiyo halali. ⁹Inawapasa kushikamana sana na ile siri ya imani kwa dhamiri safi. ¹⁰Ni lazima wapimwe kwanza, kisha kama hakuna neno dhidi yao, basi na waruhusiwe kuhudumu kama mashemasi.

¹¹Vivyo hivyo wake zao wawe wanawake wanaostahili heshima, wasiozungumza maneno ya kuwadhuru wengine, bali wawe na kiasi na waaminifu katika kila jambo.

¹²Shemasi awe mume wa mke mmoja na inampasa aweze kusimamia watoto wake na watu wa nyumbani mwake vema. ¹³Wale ambaowamehudumu vema katika huduma ya ushemasi hujipatia msimamo bora na ujasiri mkubwa katika imani yao ndani ya Kristo Yesu.

¹⁴Ingawa ninatarajia kuja kwako hivi karibuni, ninakuandikia maagizo haya sasa ili kwamba, ¹⁵kama nikikawia, utajua jinsi iwapasavyo watu kuenenda katika nyumba ya Mungu, ambayo ndiyo kanisa la Mungu aliye

hai, lililo nguzo na msingi wa kweli. ¹⁶Bila shaka yo yote, siri ya utauwa ni kubwa:

Alidhihirishwa katika mwili wa kibinadamu, alithibitishwa kuwa na haki katika Roho, akaonekana na malaika, akahubiriwa miiongoni mwa mataifa, akaaminiwa ulimwenguni, akachukuliwa juu katika utukufu.

Maagizo Kwa Timotheo

4 Roho asema waziwazi kwamba katika siku za mwisho baadhi ya watu wataiacha imani na kufuata roho zidanganyazo na mafundisho ya mashetani. ²Mafundisho kama hayo huja kwa kupitia kwa waongo amba ni wanafiki hali dhamiri zao zikiungua kwa kuchomwa na moto. ³Wao huwakataza watu wasioe na kuwaagiza wajiepushe na vyakula fulani, ambavyo Mungu aliviumba ili vipokewe kwa shukrani na wale wanaoamini na kujua kweli. ⁴Kwa maana kila kitu alichokiumba Mungu ni chema, wala hakuna kitu cho chote cha kukataliwa kama kikipokewa kwa shukrani, ⁵kwa sababu kimetakaswa kwa neno la Mungu na kwa kuomba.

Mtumishi Mwema Wa Yesu Kristo

⁶Kama ukiwakumbusha ndugu mambo haya, utakuwa mtumishi mwema wa Kristo Yesu, uliyelelewa katika kweli ya imani na yale mafundisho mazuri uliyoyafuata.

⁷Usijishughulische kamwe na hadithi za kipagani na masimulizi ya uongo ya wanawake wazee, badala yake, jizoeze kuwa mtauwa. ⁸Kwa maana mazoezi ya mwili yanafaida kwa sehemu, lakini utauwa una faida katika mambo yote, yaani, unayo ahadi ya uzima wa sasa na ya ule ujao.

⁹Hili ni neno la kuaminiwa tena lastahili kukubaliwa kabisa, ¹⁰(nasi kwa ajili ya hili tunajitaabisha na kujitahidi), kwamba tumeweka tumaini letu kwa Mungu aliye hai, ambaye ni Mwokozi wa watu wote, hasa wale waaminio.

¹¹Mambo haya yaagize na kuyafundisha.

¹²Mtu ye yote asikudharau kwa kuwa wewe ni kijana, bali uwe kielelezo kizuri kwa waaminio katika usemi, mwenendo, upendo, imani na usafi. ¹³Fanya bidii kusoma Maandiko hadharani, kuhubiri na kufundisha, mpaka nitakapokuja. ¹⁴Usiache kutumia kipawa kilicho ndani yako, ambacho ulipewa kwa neno la unabii wakati wazee walipokuwekea mikono.

¹⁵Uwe na bidii katika mambo haya, jitolee kwa ajili ya mambo hayo kikamilifu, ili kila mtu aone kuendelea kwako. ¹⁶Jilinde sana nafsi yako na mafundisho yako. Dumu katika hayo, kwa maana kwa kufanya hivyo utajikoa wewe mwenyewe pamoja na wale wanaokusikia.

Maagizo Kuhusu Wajane, Wazee Na Watumwa

5 Usimkemee mzee kwa ukali bali umwonye kama vile angekuwa ni baba yako. Uwatendee vijana kama vile ndugu zako, ²wanawake wazee uwatendee kama mama zako na wanawake vijana kama dada zako, katika usafi wote.

³Waheshimu wanawake wajane ambao ni wajane kweli kweli. ⁴Kama mjane ana watoto ama wajukuu, hawa inawapasa awali ya yote wajifunze kutimiza wajibu wao wa kumcha Mungu katika matendo, kuwatanza wale wa jamaa zao wenyewe ili wawarudishie wema ule wazazi wao waliowatendea, kwa kuwa hivi ndivyo impendazavyo Mungu. ⁵Mwanamke ambaye ni mjane kweli kweli, yaani, ye ye aliye baki peke yake huweka tumaini lake kwa Mungu naye hudumu katika maombi usiku na mchana akimwomba Mungu ili amsaidie. ⁶Lakini mjane aishiye kwa anasa, amekufa, ingawa anaishi. ⁷Wape watu maagizo haya pia, ili asiwepo ye yote wa kulaumiwa. ⁸Kama mtu hawatanzi wale wa jamaa yake, hasa wale wa nyumbani mwake mwenyewe, ameikana imani, tena ni mbaya kuliko ye ye asiyeamini.

⁹Mjane ye yote asiwekwe kwenye orodha ya wajane isipokuwa awe ametimiza umri wa miaka sitini na ambaye alikuwa mke wa mume mmoja, ¹⁰awe ameshuhudiwa kwa matendo yake mema, aliywalea watoto wake vizuri, aliye mkarimu, aliyewanawisha watakatifu miguu, aliywasa idia wenye shida na aliyejitlea kwa ajili ya matendo mema ya kila namna.

¹¹Lakini kwa habari za wajane vijana usiwaweke kwenye orodha hiyo, maana tamaa zao za kimaumbile zikizidi kule kujitua kwao kwa Kristo, watataka kuolewa tena. ¹²Nao kwa njia hiyo watajileta hukumu kwa kukiuka ahadi yao ya kwanza. ¹³Zaidi ya hayo, wajane kama hao huwa na tabia ya uvivu wakizurura nyumba kwa nyumba, wala hawaii wavivu tu, bali pia huwa wasengenyaaji, wajijingizao katika mambo yasiyowahu su na kusema mambo yasiyowapasa kusema. ¹⁴Hivyo nawashauri wajane vijana waolewe, wazae watoto na

wasimamie nyumba zao, wasije wakampa adui nafasi ya kutushutumu. ¹⁵Kwa maana kwa kweli wajane wengine wamepotoka ili kumfuata Shetani.

¹⁶Lakini kama mwanamke ye yote aaminiye anao wajane katika jamaa yake, inampasa awasaidie wala si kuwaacha wakililemea kanisa, ili kanisa liweze kuwasaidia wale ambao ni wajane kweli kweli.

Wazee Wa Kanisa

¹⁷Wazee wa kanisa wanaongoza shughuli za kanisa vizuri wanastahili heshima mara mbili, hasa wale ambao kazi yao ni kuhubiri na kufundisha. ¹⁸Kwa maana Maandiko husema, "Usimfunge ng'ombe kinywa apurapo nafaka," tena, "Mfanyakazi anastahili mshahara wake." ¹⁹Usiendekeze mashtaka dhidi ya mzee ila yawe yameletwa na mashahidi wawili au watatu. ²⁰Wale wanaodumu katika dhambi uwakemee hadharani, ili wengine wapate kuogopa.

²¹Ninakuagiza mbele za Mungu na mbele za Kristo Yesu na mbele za malaika wateule, shika maagizo haya pasipo ubaguzi wala upendeleo.

²²Usiwe na haraka kumwekea mtu mikono wala usishiriki dhambi za watu wengine. Jilinde nafsi yako uwe safi.

²³Acha kunywa maji peke yake, tumia divai kidogo kwa sababu ya tumbo lako na maumivu yako ya mara kwa mara.

²⁴Dhambi za watu wengine ni dhahiri nazo zinawatangulia kwenda hukumuni na dhambi za watu wengine zinawafuata nyuma yao. ²⁵Hivyo hivyo, matendo mema yako dhahiri na hata yale ambayo si mema hayawezi kufichika.

Watumwa

6 Wale wote walio chini ya kongwa la utumwa inawapasa kuwahesabu mabwana zao kuwa wanastahili heshima yote, ili jina la Mungu lisitukanwe wala mafundisho yetu. ²Wale watumwa ambao wana mabwana waaminio, haiwapasi kupunguza heshima yao kwa sababu wao ni ndugu, badala yake, wawatumikie hata vizuri zaidi, kwa sababu wale wanaonufaika na huduma yao ni waaminio, ambao ni wapenzi wao.

Mafundisho Ya Uongo Na Utajiri Wa Kweli

³Ikiwa mtu ye yote atafundisha mafundisho mapotofu wala hakubaliani na mafundisho manyofu ya Bwana wetu Yesu Kristo na yale ya utauwa, huyo amejivuna wala hajui kitu cho

chote. ⁴Yeye ni mgonjwa aliyejaa tamaa ya mabishano na ugomvi ambayo matokeo yake ni wivu na mapigano, maneno ya ukorofi, shuku mbaya ⁵na kuzozana kusikokoma kati ya watu walioharibika akili zao, walioikosa kweli na ambao hudhani kwamba utauwa ni njia ya kupata faida.

⁶Lakini utauwa na kuridhika ni faida kubwa. ⁷Kwa kuwa hatukuja humu duniani na kitu cho chote, wala hatuwezi kutoka humu na kitu. ⁸Lakini kama tuna chakula na mavazi, tutaridhika navyo. ⁹Lakini wale watu wanaotamani kuwa na mali kwa haraka haraka huanguka kwenye majoribu na wamenaswa na tamaa nyingi za kipumbavu, zenye kudhuru, zinazowazamisha watu katika uharibifu na maangamizi. ¹⁰Kwa maana kupenda fedha ndiyo shina moja la maovu ya kila namna. Baadhi ya watu wakitamani fedha, wameiacha amani na kujichoma wenyewe kwa maumivu mengi.

Vitu Vizuri Vya Imani

¹¹Lakini wewe, mtu wa Mungu, yakimbie mambo haya yote. Fuata haki, utauwa, imani, upendo, saburi na upole. ¹²Pigana vile vita vizuri vya imani. Shika uzima wa milele ambao ndio ulioitiwa ulipokiri ule ukiri mzuri mbele ya mashahidi wengi. ¹³Nakuagiza mbele za Mungu avipaye vitu vyote uhai na mbele za Kristo Yesu ambaye alipokuwa anashuhudia mbele ya Pontio Pilato alikiri ukiri mzuri, ¹⁴uishike amri hii bila dosari wala lawama mpaka kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo, ¹⁵ambaye Mungu atamleta kwa wakati wake mwenyewe, Yeye ahimidiwaye, aliye peke yake Mtawala, Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana. ¹⁶Yeye peke yake hapatikani na mauti, ambaye anakaa katika nuru isiyoweza kukaribiwa, ambaye hakuna mwanadamu aliyemwona wala awezaye kumwona. Heshima na uweza una Yeye milele. Amen.

¹⁷Waagize wale ambao ni matajiri wa ulimwengu huu waache kujivuna, wala wasiweke tumaini lao katika mali ambayo si ya hakika, bali waweke tumaini lao katika Mungu ambaye hutupatia vitu vyote kwa wingi ili tuvifurahie. ¹⁸Waagize watende mema, wawe matajiri katika matendo mema, pia wawe wakarimu na walio tayari kushiriki mali zao na wengine. ¹⁹Kwa njia hii watajiwekea hazina kama msingi kwa ajili ya wakati ujao na hivyo

watajipatia uzima, yaani, ule uzima amba ni wa kweli.

Maelekezo Ya Binafsi Na Maombi Ya Baraka

²⁰Timotheo, linda kile kilichowekwa amana kwako. Epuka majadiliano yasiyo ya utauwa na mabishano ambayo kwa uongo huitwa elimu, ²¹ambayo wengine kwa kujidai kuwa nayo wameiacha imani.

Neema iwe nanyi. Amen.

Utangulizi

Paulo alikuwa amefungwa tena huko Rumi chini ya utawala wa Nero. Pengine huu ulikuwa waraka wa mwisho kabisa wa Paulo. Baada ya kuandika waraka wake wa kwanza kwa Timotheo msaidizi wake, huenda akiwa Makedonia, inaelekea Paulo alikamatwa aidha akiwa Troa au Nikopili (*Tit.3:12*) na kurudishwa gerezani huko Rumi.

Katika waraka huu inakuwa kama vile Paulo anahisi fursa zake za kuhubiri Injili zinakaribia kikomo (4:6 – 8). Ndani ya waraka huu wa binafsi Paulo anaeleza hisia zake za ndani kabisa. Anamkumbusha Timotheo kwamba hata kama maisha yake hapa duniani yatakoma, Mungu alikuwa amemwandalia maisha ya milele (1:10-12). Paulo pia anakumbusha juu ya uaminifu wa Mungu ambaye amemwongoza katika maisha yake yote. Anagusia juu ya nyakati za hatari ambazo zingekuja, siku za taabu ambazo watu wataiacha kweli na kupenda anasa kuliko kummpenda Mungu(3:1-8).

Wakati huu Paulo alikuwa mpweke na alitamani sana Timotheo aje aungane naye (4:9, 21). Anajitahidi kumtia Timotheo moyo na kumwimarisha kwa ajili ya kazi kubwa aliyokabidhiwa. Paulo anatamani kumwona Timotheo tena, akimwomba amletee vile vitabu vya ngozi alivyokuwa ameviacha Troa.

Anamwagiza Timotheo asimame imara katika mateso yajayo na kuilinda imani ilio nyofu.

Wazo kuu

Barua hii inazungumzia hasa kuhusu uweza wa Mungu juu ya vitu vyote. Ingawa mateso yanakuja na yataendelea kuongezeka, Mungu anatawala. Kwa hiyo wote wamwaminio haiwapasi kuogopa kitu cho chote. Paulo anatoa ushuhuda wa imani yake, akieleza jinsi alivyopigana vita kwa ajili ya kweli na jinsi atakavyopewa thawabu siku ya mwisho (4:6-8).

Tarehe

Waraka huu uliandikwa kati ya 66 – 67 B.K. wakati wa utawala wa Nero.

Mahali

Rumi.

Mgawanyo

- Shukrani za Paulo kwa ajili ya Timotheo (1:1-5)
- Maagizo ya Paulo kwa Timotheo (1:6-2:2)
- Sifa za mtumishi mwaminifu (2:3-26)
- Mateso yajayo (3:1-17)
- Maneno ya mwisho(4:1-22).

Salamu

1 Paulo mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, kulingana na ile ahadi ya uzima uliomo ndani ya Kristo Yesu.

²Kwa Timotheo, mwanangu mpendwa:

Neema, rehema na amani kutoka kwa Mungu Baba na kwa Kristo Yesu Bwana wetu.

Shukrani Na Kutiwa Moyo

³Ninamshukuru Mungu, ninayemtumikia kwa dhamiri safi, kama walivyofanya baba zangu, ninapokukumbuka usiku na mchana katika maombi yangu. ⁴Nikiyakumbuka machozi yako, ninatamani sana kukuona ili nipaye kujawa na furaha. ⁵Nimekuwa nikiikumbuka imani yako ya kweli, waliokuwa nayo bibi yako Loisi na mama yako Eunike na ambayo mimi nina sadiki sasa wewe nawe unayo. ⁶Kwa sababu hii nakukumbusha uchochee ile karama ya Mungu, iliyowekwa ndani yako nilipokuwekea mikono yangu. ⁷Maana Mungu hakutupa roho ya woga, bali roho ya nguvu, ya upendo na ya moyo wa kiasi.

⁸Kwa hiyo usione haya kushuhudia kuhusu Bwana wetu, wala usinionee haya mimi niliye mfungwa kwa ajili Yake, bali uishiriki pamoja nami taabu ya Injili kwa kadiri ya nguvu ya Mungu, ⁹ambaye alituokoa na kutuita katika mwito mtakatifu, si kwa kadiri ya matendo yetu mema bali kwa sababu ya kusudi Lake mwenyewe na neema Yake. Neema hii tulipewa katika Kristo Yesu kabla ya kuwako kwa ulimwengu. ¹⁰Lakini sasa imefunuliwa kwa kudhihirishwa Kwake Mwokozi wetu, Kristo Yesu, ambaye amebatilisha mauti na kuleta uzima na kutokufa kwa njia ya Injili. ¹¹Nami nimewekwa kuwa mhubiri, mtume na mwalimu wa Injili hii. ¹²Hii ndio sababu ninateseka namna hii, lakini sioni haya kwa maana ninamjua Yeye niliyemwamini na kusadiki ya kuwa anaweza kukilinda kile nilichokiweka amana Kwake hadi siku ile.

¹³Shika kwa uthabitii kielelezo cha mafundisho yenye uzima yale uliyoyasikia kwangu pamoja na imani na upendo katika Kristo Yesu. ¹⁴Ilinde ile amana uliyokabidhiwa kwa Roho Mtakatifu akaaye ndani yetu.

¹⁵Unajua ya kuwa watu wote katika Asia wameniacha, mionganoni mwao wamo Filego na Hermogene.

¹⁶Bwana akawahurumie watu wa nyumbani mwa Onesiforo, kwa sababu aliniburudisha mara kwa mara wala hakuonea aibu minyororo yangu. ¹⁷Badala yake, alipokuwa Rumi, alinitafuta kwa bidii mpaka akanipata. ¹⁸Bwana na amjali kupata rehema kutoka kwa Bwana siku ile! Nawe unajua vema jinsi alivyonisaidia huko Efeso.

Askari Mwema Wa Kristo Yesu

2 Basi, wewe mwanangu, uwe hodari katika neema iliyonikia nikiyasema mbele ya mashahidi wengi, uwakabidhi watu waaminifu watakaoweza kuwafundisha watu wengine vile vile. ³Vumilia taabu pamoja nasi kama askari mwema wa Kristo Yesu. ⁴Hakuna askari ye yote ambaye akiwa vitani hujishughulisha na mambo ya kawa ya maisha haya kwa sababu yake ni kumpendeza yule aliyemwandika awe askari. ⁵Vivyo hivyo, yeye ashindanaye katika michezo hawezi kupewa tuzo ya ushindi asiposhindana kulingana na kanuni za mashindano. ⁶Mkulima mwenye bidii ya kazi ndiye anayestahili kuwa wa kwanza kupata fungu la mavuno. ⁷Fikiri sana kuhusu haya nisemayo, kwa maana Mungu atakupa ufahamu katika mambo hayo yote.

⁸Mkumbuke Yesu Kristo, aliyefufuka kutoka kwa wafu, Yeye aliye wa uzao wa Daudi. Hii ndio Injili yangu, ⁹ambayo kwayo ninateseka hata kufikia hatua ya kufungwa minyororo kama mhalifu. Lakini neno la Mungu halifungwi. ¹⁰Kwa hiyo ninavumilia mambo yote kwa ajili ya wateule wa Mungu, kusudi wao nao wapate wokovu ulio katika Kristo Yesu, pamoja na utukufu wa milele.

¹¹Hili ni neno la kuaminiwa:

Kwa maana kama tumekufa pamoja naye,
tutaishi pia pamoja naye.

¹²Kama tukistahimili,
pia tutatawala pamoja naye.

Kama tukimkana Yeye,
naye atatukana sisi.

¹³Kama tusipoamini,
Yeye hudumu kuwa mwaminifu,
kwa maana hawezi kujikana mwenyewe.

Mfanyakazi Aliyekubaliwa na Mungu

¹⁴Endelea kuwakumbusha mambo haya ukiwaonya mbele za Bwana waache kushindana kwa maneno ambayo hayana faida

yo yote bali huwaangamiza tu wale wanaoyasikia.¹⁵ Jitahidi kujionyesha kwa Mungu kuwa umekubaliwa na Yeye, mtenda kazi asiye na sababu ya kuona aibu, ukilitumia kwa usahihi neno la kweli.¹⁶ Jiepushe na maneno mabaya, yasiyo na maana, yasiyo ya utauwa, kwa maana hayo huzidi kuwatosa watu katika kukosa heshima kwa Mungu.¹⁷ Mafundisho yao yataenea kama kidonda kinachooza. Miongoni mwao wamo Himenayo na Fileto¹⁸ amba wameiacha kweli, wakisema kwamba ufufuo wa wafu umekwisha kuwako na kupotosha baadhi ya watu.¹⁹ Lakini msingi wa Mungu ulio mathubuti umesimama ukiwa na muhuri wenye maandishi haya: "Bwana anawajua walio wake" tena, "Kila alitajaye jina la Bwana auche uovu."

²⁰Katika nyumba kubwa kuna vyombo si vya dhahabu na fedha tu, bali pia vimo vyombo vya miti na vya udongo, vingine kwa matumizi maalum na vingine kwa matumizi ya kawaida.²¹ Basi ikiwa mtu amejitakasa na kujitenga na hayo niliyoyataja, atakuwa chombo maalum, kilichotengwa na ambacho kinamfaa mwenye nyumba, kikiwa tayari kwa kila kazi njema.

²²Zikimbie tamaa mbaya za ujana, ufuate haki, imani, upendo na amani pamoja na wale wamwitao Bwana kwa moyo safi.²³ Jiepushe na mabishano ya kipumbavu na yasiyo na maana, kwa kuwa wajua ya kwamba hayo huzaa magomvi.²⁴ Tena haimpasi mtumishi wa Bwana kuwa mgomvi, bali inampasa awe mwema kwa kila mtu, awezaye kufundisha, tena mvumilivu.²⁵ Inampasa kuwaonya kwa upole wale wanaopingana naye, kwa matumaini kwamba Mungu atawajalia kutubu na kujua kweli,²⁶ ili fahamu zao ziwarudie tena, nao waponyoke katika mtego wa Shetani ambaye amewateka wapate kufanya mapenzi yake.

Hatari Za Siku Za Mwisho

3 Lakini yakupasa ufahamu jambo hili, kwamba siku za mwisho kutakuwa na nyakati za hatari. ²Kwa maana watu watakuwa wenye kujipenda wenyewe, wenye kupenda fedha, wenye kujisifu, wenye kiburi, wenye kumkufuru Mungu, wasiotii wazazi wao, wasio na shukrani, wasio watakatifu,³ wasio na upendo, wasiopenda kupatanishwa, wasingiziaji, wasiozuia tamaa zao, wakatili, wasiopenda mema,⁴ wasaliti, wakaidi, waliojaa majivuno, wapendao anasa zaidi kuliko kumpenda Mungu.⁵ Wakiwa na mfano wa utauwa kwa nje lakini wakizikana nguvu za

Mungu. Jiepushe na watu wa namna hiyo.

⁶Miongoni mwao wamo wale wajiingizao katika nyumba za watu na kuwachukua mateka wanawake wajinga, waliolemewa na dhambi zao na kuyumbishwa na aina zote za tamaa mbaya.⁷ Wakijifunza sikuzote lakini kamwe wasiweze kufikia ujuzi wa kweli.⁸ Kama vile Yane na Yambre walivyopingana na Mose, vivyo hivyo watu hawa hupingana na ile kweli. Hawa ni watu wenye akili zilizopotoka, amba wamekataliwa kwa mambo ya imani.⁹ Lakini hawataendelea sana, kwa sababu upumbavu wao utakuwa dhahiri kwa watu wote, kama ulivyokuwa dhahiri upumbavu wa hao watu wawili.

Paulo Amwagiza Timotheo

¹⁰Lakini wewe umeyajua mafundisho yangu, mwenendo, makusudi, imani, uvumilivu, upendo, ustahimilivu,¹¹ mateso na taabu. Yaani, yale mambo yote yaliyonipata huko Antiokia, Ikonio na Listra, mateso yote niliyostahimili, lakini Bwana aliniokoa katika hayo yote.¹² Naam, ye yote anayetaka kuishi maisha ya utauwa ndani ya Kristo Yesu atateswa.¹³ Lakini watu waovu na wadanganyaji watazidi kuwa waovu, wakidanganya na kudanganyika.¹⁴ Bali wewe, udumu katika yale uliyojifunza na kuyaamini kwa uthabiti, ukitambua ya kuwa ulijifunza hayo kutoka kwa nani¹⁵ na jinsi ambavyo tangu utoto umeyajua Maandiko matakatifu, ambayo yanaweza kukuhekimisha upate wokovu kwa njia ya imani katika Kristo Yesu.¹⁶ Kila andiko, liilovuviwa na Mungu lafaa kwa mafundisho, kwa kuwaonya watu makosa yao, kuwaongoza na kuwfundisha katika haki¹⁷ ili mtu wa Mungu awe kamili, amekamilishwa apate kutenda kila kazi njema.

Maagizo Ya Mwisho

4 Nakuagiza mbele za Mungu na mbele za Kristo Yesu, atakayewahukumu watu walio hai na waliokufa wakati wa kuja Kwake na ufalme Wake kwamba:² Uhubiri Neno, uwe tayari wakati ufaao na wakati usiofaa, karipia, kemea na kuonya kwa uvumilivu wote na kwa mafundisho mazuri.³ Maana wakati utakuja watu watakapokataa kuyakubali mafundisho yenye uzima, badala yake, ili kutimiza tamaa zao wenye watajikusanya idadi kubwa ya walimu wapate kuwaambia yale ambayo masikio yao yanayowasha yanatamani kuyasikia.⁴ Watakataa kusikiliza kweli na kuzigeukia

hadithi za uongo. ⁵Kwa habari yako wewe, vumilia mateso, fanya kazi ya mhubiri wa Injili, timiza wajibu wote wa huduma yako.

⁶Kwa maana mimi sasa ni tayari kumiminwa kama sadaka ya kinywaji, nayo saa yangu ya kuondoka imetimia. ⁷Nimevipiga vita vizuri, mashindano nimeyamaliza, imani nimelinda. ⁸Sasa nimewekewa taji ya haki ambayo Bwana, mwamuzi wa haki, atanitunkia siku ile, wala si mimi tu, bali pia wote ambao wamengoja kwa shauku kuja Kwake.

Maombi Ya Binafsi

⁹Jitahidi kuja kwangu upesi ¹⁰kwa sababu Dema, kwa kuupenda ulimwengu, ameniacha na amekwenda Thesalonike. Kreske amekwenda Galatia na Tito amekwenda Dalmatia. ¹¹Ni Luka peke yake ndiye aliye hapa pamoja nami. Mtafute Marko uje naye kwa sababu ananifaa sana katika huduma yangu. ¹²Nimemtuma Tikiko Efeso. ¹³Utakapokuja, niletee lile joho nililoliacha kwa Karpo huko Troa na vile vitabu vyangu, hasa vile vyaya ngozi.

¹⁴Aleksanda, yule mfua chuma alinitendea ubaya mkubwa. Mungu atamlipa kwa ajili ya yale aliyoienda. ¹⁵Wewe pia ujihadhari naye kwa sababu aliyapinga sana maneno yetu.

¹⁶Katika utetezi wangu wa mara ya kwanza, hakuna hata mmoja aliyeinguna mkono, bali kila mmoja aliniacha. Namwomba Mungu wasihesabiwe hatia kwa jambo hilo. ¹⁷Lakini Bwana alisimama upande wangu akanitia nguvu, ili kwa kunipitia mimi lile Neno lihubiriwe kwa ukamilifu, watu wote Mataifa wapate kulisikia. Mimi niliokolewa kutoka katika kinywa cha simba. ¹⁸Bwana ataniokoa katika kila shambulio bayo na kunileta salama katika Ufalme Wake wa mbinguni. Atukuzwe Yeye milele na milele. Amen.

Salamu Za Mwisho

¹⁹Wasalimu Prisila, Akila na wote wa nyumbani kwa Onesiforo. ²⁰Erasto alibaki Korintho. Nami nikamwacha Trofimo huko Mileto akiwa mgonjwa. ²¹Jitahidi ufile huku kabla ya majira ya baridi. Eubulo anakusalimu, vivyo hivyo Pude, Lino, Klaudia na ndugu wote.

²²Bwana awe pamoja na roho yako. Neema iwe pamoja nanyi. Amen.

Tito

Utangulizi

Waraka huu aliandikiwa Tito mmoja wa wafuasi wa Paulo muda mfupi tu baada ya Paulo kumwachia wajibu wa kuangalia na kuimarisha kanisa huko Krete. Tito alikuwa na wajibu wa kuwaweka wazee wa kanisa, kuwasimika na kuwafundisha kushika misingi ya imani ya Kikristo. Inaonekana kwamba Paulo alikuwa Korintho akiwa nijani kwenda Nikopoli huko Akaya (3:12). Waraka huu umeandikwa baada ya kuachiwa kutoka gerezani Rumi mara ya kwanza, huenda kati ya 63B.K. na 65 B.K.

Waraka huu unaonyesha kuwa kanisa huko Krete halikuwa na mpangilio na kwamba lilikuwa na washirika waliohitaji maelekezo mahsus. Ilimbidi Paulo aeleze kwa kina kuhusu sifa za wazee wa kanisa na pia kutoa mafundisho kadha wa kadha kwa waamini wengine pia. Katika mafundisho hayo, Paulo anagusia juu ya matatizo yanayowapata watumishi wa Mungu na jinsi matatizo hayo yanavyoweza kutatuliwa.

Tito alikuwa mshirika wa Paulo kwa karibu muda wa miaka kumi na mitano. Akiwa mwongofu Mmataifa kutoka Antioquia na kama mwamini asiyetahiriwa, alifuatana na Paulo na Barnaba kwenda kwenye baraza la Yerusalem (Gal.2:1-3). Aliendelea kusafiri na Paulo (*ona 2Kor.2:12 – 13:7;5 – 7:13-14; 8:3,16-17*), hivyo Paulo akawa amemwacha huko Krete.

Wazo Kuu

Mkazo wa barua hii ni kuhusu umuhimu wa kuishi maisha matakatifu katika Kristo katikati ya uovu ulioko duniani. Ingawa katika maisha yetu duniani tunazungukwa na uovu na chuki, hatuna budi maisha yetu kuwa kielelezo jinsi neema ya Mungu inavyotupatia ushindi. Maisha kama hayo yataleta matokeo mema. Paulo anarudia mara kwa mara kusisitiza juu ya kudumisha matendo mema. Maneno matupu hayawazi kufanya lo lote, inatubidi tuishi maisha yenye matendo mema.

Katika waraka huu, Mtume Paulo anakaribia sana kuweka ukiri wa imani katika uandishi wake wote. Vidokezo muhimu vya *MAFUNDISHO (THEOLOGIA)* ya Agano Jipya vinaonekana katika waraka huu.

Mgawanyo

- Salamu (1:1-4)2
- Sifa za wazee wa kanisa (1:5-16) 3
- Maeleo ya jumla kuhusu waamini (2:1-15)4
- Maagizo kuhusu maisha yawapasayo wakristo (3:1-15).

Salamu

1 Paulo, mtumishi wa Mungu na mtume wa Yesu Kristo kwa ajili ya imani ya wateule wa Mungu na ujuzi wa kweli ile iletayo uchaji wa Mungu, ²imani na ujuzi ulioko katika tumaini la uzima wa milele ambao Mungu, asiyesema uongo, aliahidi hata kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, ³Naye kwa wakati Wake aliouweka alilidhihirisha neno Lake kwa njia ya mahubiri ambayo mimi nimewekewa amana kwa amri ya Mungu Mwokozi wetu.

⁴Kwa Tito, mwanangu mwaminifu katika imani tunayoshiriki sote.

Neema iwe kwako na amani itokayo kwa Mungu Baba na kwa Kristo Yesu Mwokozi wetu.

Kazi Ya Tito Huko Krete

⁵Sababu ya mimi kukuacha huko Krete ni ili uweke kwenye utaratibu mambo yale yaliyosalia na kuwaweka wazee wa kanisa katika kila mji, kama nilivyokuagiza. ⁶Mzee wa kanisa asiwe na lawama, awe mume wa mke mmoja, mtu ambaye watoto wake ni waaminio na wala hawashtakiwi kwa ufisadi. ⁷Kwa kuwa askofu, kama wakili wa Mungu, imempasa kuwa mtu asiye na lawama, asiwe mwenye majivuno au mwelesi wa hasira, wala mlevi, wala asiwe mtu mwenye tamaa ya mapato yasiyo ya halali. ⁸Bali awe mkarimu, anayependa mema, mwenye kiasi, mwenye haki, mwadilifu, mnyofu, mtakatifu na mwenye kuitawala nafsi yake. ⁹Inampasa alishike kwa uthabiti lile neno la imani kama lilivyofundishwa, kusudi aweze kuwafundisha wengine kwa mafundisho manyofu na kuwakanusha wale wanaopingana nayo.

Walimu Wa Uongo

¹⁰Kwa maana wako wengi wasiotii, wenyewe maneno yasiyo na maana, hasa wale wa kikundi cha tohara. ¹¹Hao ni lazima wanyamazishwe, kwa sababu wanaharibu watu wa nyumba nzima wakifundisha mambo yasiyowapasa kufundisha. Wanafanya hivyo kwa ajili ya kujipatia mapato ya udanganyifu. ¹²Hata mmojawapo wa manabii wao mwenyewe amesema: "Wakrete ni waongo sikuzote, wanyama wabaya, walafi, wavivu." ¹³Ushuhuda huu ni kweli. Kwa hiyo, uwakemee kwa ukali

wapate kuwa wazima katika imani, ¹⁴ili wasiendelee kuangalia hadithi za Kiyahudi au maagizo ya wale watu wanaoikataa kweli. ¹⁵Kwa wale walio safi, kila kitu ni safi kwao. Lakini kwa wale waliopotoka na wasioamini, hakuna cho chote kilicho safi. Kwa kweli nia zao na dhamiri zao zimepotoka. ¹⁶Wanadai kumjua Mungu, lakini kwa matendo yao wanamkana. Hao watu ni chukizo, wasiotii, wasiofaa kwa jambo lo lote jema.

Fundisha Mafundisho Manyofu

2 Lakini kwa habari yako wewe, inakupasa kufundisha kulingana na mafundisho yenye uzima. ²Wafundishe wazee kuwa na kiasi, wastahivu, wenyewe busara na wanyofu katika imani, upendo na saburi.

³Vivyo hivyo wafundishe wanawake wazee kuwa na mwenendo wa unyenyekevu unaostahilli utakatifu, wala wasiwe wasingiziaji au walevi, bali wafundishe yale yaliyo mema, ⁴ili waweze kuwafundisha wanawake vijana kuwa na kiasi, wawapende waume zao na kuwapenda watoto wao, ⁵wawe waaminifu, watakatifu, wakitunza vema nyumba zao, wema, watiifu kwa waume zao, ili mtu ye yote asije akalikufuru neno la Mungu.

⁶Vivyo hivyo, sisitiza vijana kuwa na kiasi. ⁷Katika kila jambo wewe mwenyewe uwe kielelezo cha matendo mema na katika mafundisho yako uonyeshe unyofu, utaratibu, ukweli ⁸ na maneno yenye uzima, yale ambayo hayawezi kulaumiwa, hata wale wenyewe kukupinga watahayari, wakose neno lo lote baya la kusema juu yetu.

⁹Wafundishe watumwa kuwatii mabwana zao katika kila jambo, wakijitahidi kuwapendeza wala wasijibizane nao, ¹⁰wala wasiwaibie, bali watumwa waonyeshe kuwa wanawenza kuaminika kabisa, ili kwamba kwa kila namna wayafanye mafundisho ya Mungu Mwokozi wetu kuwa ya kupendeza.

¹¹Kwa maana neema ya Mungu iwaokoayo wanadamu wote imefunuliwa. ¹²Nayo yatufundisha kukataa ubaya na tamaa za kidunia, ili tupate kuishi maisha ya kiasi, ya haki na ya kumcha Mungu, katika ulimwengu huu wa sasa, huku ¹³tukilitazamia tumaini lenye baraka na ufunuo wa utukufu wa Mungu wetu Mkuu na Mwokozi wetu Yesu Kristo, ¹⁴Yeye ndiye aliyejitoa nafsi Yake kwa ajili yetu ili atukomboe kutoka katika uovu wote na kujisafishia watu kuwa mali Yake Mwenyewe, yaani, wale walio

na bidii katika kutenda mema.

¹⁵Basi wewe fundisha mambo haya, onya na karipia kwa mamlaka yote. Mtu ye yote asikudharau.

Kutenda Mema

3 Wakumbushe watu kuwanyenyeka watawala na kuwatii wenye mamlaka, wawe tayari kutenda kila lililo jema. ²Wasimnenee mtu ye yote mabaya, wasiwe wagomvi, bali wawe wapole, wakionyesha unyenyekevu kwa watu wote.

³Maana sisi wenyewe wakati fulani tulikuwa wajinga, wasiotii, tukiwa watumwa wa tamaa mbaya na anasa za kila aina. Tuliishi katika uovu na wivu, tukichukiwa na kuchukiana sisi kwa sisi. ⁴Lakini wema na upendo wa Mungu Mwokozi wetu ulipofunuliwa, ⁵alituokoa, si kwa sababu ya matendo ya haki tuliyotenda, bali kwa sababu ya rehema Zake. Alituokoa kwa kutuosa, kwa kuzaliwa mara ya pili na kwa kufanywa wapya kwa njia ya Roho Mtakatifu, ⁶ambaye Mungu alitumiminia kwa wingi kwa njia ya Yesu Kristo Mwokozi wetu, ⁷ili kwamba, tukiisha kuhesabiwa haki kwa neema Yake, tupate kuwa warithi tukiwa na tumaini la uzima wa milele. ⁸Hili ni neno la kuaminipa. Nami nataka uyasisitize mambo haya, ili wale ambao wamemwamini Mungu wapate kuwa waangalifu kujitoa kwa ajili ya kutenda mema wakati wote. Mambo haya ni mazuri tena ya manufaa kwa kila mtu.

⁹Lakini jiepushe na maswali ya kipuzi, mambo ya koo, mabishano na ugomvi kuhusu sheria, kwa sababu haya hayana faida tena ni ubatili. ¹⁰Mtu anayesababisha mafarakano, mwonye mara ya kwanza, kisha mwonye mara ya pili. Baada ya hapo, usihusike naye tena. ¹¹Kwa kuwa unajua kwamba mtu kama huyo amepotoka na tena ni mwenye dhambi. Yeye amejihukumu mwenyewe.

Maneno Ya Mwisho Na Kumtamkia Baraka

¹²Mara nitakapomtuma Artema au Tikiko kwako, jitahidi kuja unione huko Nikopoli, kwa sababu nimeamua kukaa huko wakati wa majira ya baridi. ¹³Fanya kila uwezalo uwasafirishe Zena, yule mwanasheria na Apolo na uhakikishe kwamba wana kila kitu wanachohitaji. ¹⁴Watu wetu hawana budi kujifunza kujitoa kutenda mema, ili waweze kuwasaidia watu wenyewe mahitaji ya lazima ya kila siku, wasije wakaishi maisha yasiyokuwa na

matunda.

¹⁵Wote walio pamoja nami wanakusalimu. Wasalimu wale wanaotupenda katika imani. Neema iwe nanyi nyote. Amen.

Filemoni

Utangulizi

Waraka huu mfupi uliandikwa na Paulo kutoka Rumi nao umeainishwa na ule wa Waefeso, Wakolosai na Wafilipi kama mojawapo ya nyaraka zake za gerezani. Ameandikiwa Filemoni, kwa Afia mwanamke mkristo, (huenda alikuwa mkewe Filemoni), kwa Arkipo (*Kol.4:17*) na kwa kanisa lililokuwa likikusanyika nyumbani kwa Filemoni.

Bila shaka Onesmo alikuwa ametoroka kutoka kwa Filemoni huko Kolosai kwenda Rumi, ambako aliongoka na kushirikiana na Paulo. Kama mtumwa, alikuwa mali ya Filemoni kisheria. Zaidi ya hayo inawezekana Onesmo alikuwa anadaiwa vitu fulani fulani na Filemoni.

Kwa barua hii Paulo anamtuma Onesmo kwa Filemoni, akisisitiza kwamba mwenendo wa kikristo ungepaswa utawale katika uhusiano wao. Paulo anaomba msamaha kwa ajili ya Onesmo, akiomba akubaliwe kama ndugu mkristo. Ombi hilo limeandikwa kwa maarifa na waraka huu umepangwa kwa namna ambayo ungejenga kusikilizana, kushawishi nia na kuamsha hisia.

Mwandishi

Mwandishi waraka huu ni Mtume Paulo.

Tarehe

Huu ni mojawapo wa waraka wa gerezani

Mgawanyo

- Salamu (1:1- 3)
- Kuhusika kwa Paulo na upendo (1:4 – 7)
- Paulo kumwombea Onesmo (1:8 – 22)
- Kuagana (1:23 – 25)

Filemoni

Salamu

¹Paulo, mfungwa wa Kristo Yesu, pamoja na Timotheo ndugu yetu,

Kwa Filemoni rafiki yetu mpendwa na mtenda kazi mwenzetu, ²kwa dada yetu mpendwa Afia, kwa Arkipo askari mwenzetu na kwa kanisa lile likutanalo nyumbani mwako:

³Neema iwe nanyi na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo.

Shukrani Na Maombi

⁴Sikuzote ninamshukuru Mungu ninapokukumbuka katika maombi yangu, ⁵kwa sababu ninasikia juu ya imani yako katika Bwana Yesu na upendo wako kwa watakatifu wote. ⁶Naomba utiwe nguvu katika kuishuhudia imani yako, ili upate kuwa na ufahamu mkamilifu juu ya kila kitu chema tulicho nacho ndani ya Kristo. ⁷Upendo wako umenifurahisha mno na kunitia moyo, kwa sababu wewe ndugu, umeiburudisha miyo ya watakatifu.

Maombi Ya Paulo Ya Kumtetea Onesmo

⁸Hata hivyo, ingawa katika Kristo ningeweza kuwa na ujasiri na kukuagiza yale yakupasayo kutenda, ⁹lakini ninakuomba kwa upendo, mimi Paulo, mzee na pia sasa nikiwa mfungwa wa Kristo Yesu, ¹⁰nakuomba kwa ajili ya mwanangu Onesmo, aliyefanyika mwanangu nilipokuwa kwenye minyororo. ¹¹Mwanzoni alikuwa hakufai, lakini sasa anakufaa sana wewe na mimi pia.

¹²Namtuma kwako, ye ye aliye moyo wangu hasa. ¹³Ningependa nikae naye ili ashike nafasi yako ya kunisaidia wakati huu nikiwa kifungoni kwa ajili ya Injili. ¹⁴Lakini sikutaka kufanya lo lote bila idhini yako, ili wema wo wote uufanyao usiwe wa lazima, bali wa hiari. ¹⁵Huenda sababu ya ye ye kutengwa nawe kwa kitambo kidogo ni ili uwe naye daima. ¹⁶Si kama mtumwa, bali bora kuliko mtumwa, kama ndugu mpendwa. Yeye ni mpendwa sana kwangu na hata kwako zaidi, ye ye kama mwanadamu na kama ndugu katika Bwana.

¹⁷Hivyo kama unanihesabu mimi kuwa mshirika wako, mkaribishe kama vile ungenikaribisha mimi mwenyewe. ¹⁸Kama amekukosea lo lote au kama unamurai cho chote, nidai mimi. ¹⁹Mimi Paulo, ninaandika waraka huu kwa mkono wangu mwenyewe, mimi nitalipa. Si kwamba ninakudai hata nafsi yako mwenyewe. ²⁰Ndugu yangu, natamani

nipate faida kwako katika Bwana, uuburudisha moyo wangu katika Kristo. ²¹Nikiwa na hakika ya utii wako, nakuandikia, nikijua kwamba utafanya hata zaidi ya yale nisemayo.

²²Jambo moja zaidi: Niandalie chumba cha wageni, kwa kuwa nataraji kurudishwa kwenu kama jibu la maombi yenu.

Salamu Za Mwisho Na Dua Ya Kuwatakia Heri

²³Epafra, aliye mfungwa mwenzangu katika Kristo Yesu, anakusalimu. ²⁴Vivyo hivyo Marko, Aristarko, Dema na Luka, watenda kazi wenzangu wanakusalimu.

²⁵Neema ya Bwana Yesu Kristo iwe pamoja na roho zenu. Amen.

Utangulizi

Mwandishi wa waraka huu hajitambulishi lakini bila shaka alikuwa anajulikana vema na wale walioupokea. Kumekuwa na mawazo mbalimbali aidha wengine wakimhusisha Paulo, Barnaba au Apolo, lakini uandishi wake unafanana sana na ule wa Mtume Paulo. Ingawa mwandishi hafahamiki wazi, bila shaka alikuwa mtu mwenye ufahamu mkubwa katika Agano la Kale, ambaye ni Myahudi na aliyekuwa rafiki wa Timotheo. Anaonyesha umahiri mkubwa wa usomi na uandishi kama ule wa waandishi wengine wa Agano Jipya. Mwandishi anamwonyesha Yesu kuwa ndiye ukamilifu wa ufunuo wa Mungu kuititia kwa manabii. Ufunuo huu wa ki-Uungu katika ubinadamu wa Yesu Kristo ni wa hali ya juu kwa viwango vyote katika hali zote.

Wazo kuu

Kiini cha Waebrania ni mamlaka ya juu kabisa na uwezo wa Yesu Kristo kama Mdhihirishaji na Mjumbe wa neema ya Mungu. Katika kitabu hiki majina ya heshima zaidi ya ishirini yametumika yakimtaja Yesu Kristo. Neno kuu la ufunguo ni pale mwandishi anapomwonyesha Yesu kuwa ndiye ukamilifu wa ufunuo ulionenwa kwanza na Mungu kisha na manabii Wake. Ufunuo huu wa Mungu katika mwanadamu Yesu Kristo ndio wa juu kabisa unaomwonyesha Yesu Kristo kuwa ndiye amfunuaye Mungu, tena Yeye ndiye Mjumbe wa Neema ya Mungu. Yesu anaonekana katika huduma ya Kuhani-Mfalme.

Mara nyingi onyo limetolewa kwamba msomaji asiudharau wala kuukataa Wokovu Mkuu uliotolewa kwa njia ya Yesu Kristo. Uwezekano mkubwa ni kwamba waraka huu ulielekezwa kwa wakristo Wayahudi huko Palestina au Rumi, amba walikuwa wanajaribiwa kugeukia dini ya Kiyahudi au kuifanya Injili iwe yenye mfumo wa dini hiyo ya Kiyahudi.

Mwandishi

Kumekuako na mawazo yanayotofautiana mionganoni mwa viongozi wa Kanisa la kwanza. Wengine wanamhusisha Paulo, wengine Barnaba au Apolona uandishi wa waraka huu, lakini wazo lililo bora sana ni lile la Origen, ambaye alisema kwamba, "Iwe ni nani aliyeandika waraka huu, Mungu peke Yake ndiye anayemjua." Ingawa waraka hauna jina la mwandishi, una ushahidi mwangi kwamba ni mtu kwenye kizazi pili cha Wakristo, aliyekuwa na ujuzi mkubwa wa Agano la Kale.

Tarehe

Inaelekea ni kwenye mwisho wa miaka ya 60 B.K. katika karne ya kwanza, yaani, muda mfupi tu kabla ya kuharibiwa kwa Yerusalem 70 B.K. Katika kipindi hiki hofu ya mateso ilikuwa kubwa kwa kanisa huko Rumi. Wakati huo hali ya mateso ilikuwa ya kutia hofu kwa kanisa huko Rumi.

Mahali

Waraka huu uliandikwa kutoka Rumi.

Mgawanyo:

- Mnenaji bora kwa ajili ya Mungu (1:1 - 4:13)
- Mwombezi au Kuhani aliye bora (4:14 - 7:28)
- Agano na Dhabihu iliyo bora (8:1- 10: 18)
- Agizo la kuitunza na kuilinda imani (11:1-12:29)
- Mwisho :Kanuni za maisha ya Kikristo (13:1-17)
- Kuhitaji maombi (13:18-19)
- Hitimisho (13:20-21)
- Maelezo ya binafsi (13:22-23)
- Salamu(13:24-25)

Mwana Ni Mkuu Kuliko Malaika

1 Zamani Mungu alisema na baba zetu kwa njia ya manabii mara nyingi na kwa njia mbalimbali, ²lakini katika siku hizi za mwisho amesema nasi kwa njia ya Mwanawe, ambaye amemweka kuwa mrithi wa vitu vyote, ambaye kwa Yeye aliuumba ulimwengu. ³Mwana ni mng'ao wa utukufu wa Mungu na mfano halisi wa nafsi Yake, akivhifadhi vitu vyote kwa neno Lake lenye uweza. Akiisha kufanya utakaso kwa ajili ya dhambi aliketi mkono wa kuume wa Ukuu huko mbinguni. ⁴Kwa hiyo alifanyika bora kuliko malaika kama Jina alilorithi liliyvo bora kuliko lao.

⁵Kwa maana ni malaika yupi ambaye wakati wo wote Mungu alipata kumwambia,

"Wewe ni Mwanangu,
leo Mimi nimekuzaa?"

Au tena,

"Mimi nitakuwa Baba Yake,
naye atakuwa Mwanangu?"

⁶Tena, Mungu amletapo mzaliwa Wake wa kwanza ulimwenguni, husema,

"Malaika wote wa Mungu na wamsujudu"

⁷Anenapo kuhusu malaika husema,

"Huwafanya malaika Zake kuwa upepo,
watumishi Wake kuwa miali ya moto."

⁸Lakini kwa habari za Mwana asema,

"Kiti chako cha enzi, Ee Mungu, kitadumu milele na milele,
nayo haki itakuwa fimbo ya utawala ya Ufalme Wako.

⁹Umependa haki na kuchukia uovu,
kwa hiyo Mungu, Mungu wako, amekuweka juu ya wenzako
kwa kukupaka mafuta ya furaha."

¹⁰Pia asema,

"Hapo mwanzo, Ee Bwana, uliweka misingi
ya dunia,
nazo mbingu ni kazi ya mikono Yako.

¹¹Hizo zitaangamia, lakini Wewe utadumu,
zote zitachakaa kama vazi.

¹²Utazikunja-kunja kama joho,
kama vazi zitachakaa.
Bali Wewe hubadiliki,
wala miaka Yako kamwe haitakoma."

¹³Je, ni kwa malaika yupi ambaye Mungu amepata kumwambia wakati wo wote,

"Wewe keti mkono Wangwa kuume
mpaka nitakapowaweka adui Zako
chini ya nyayo Zako?"

¹⁴Je, malaika wote si roho watumikao waliotumwa kuwashudumia wale watakaorithi wokovu?

Wokovu Mkuu

2 Kwa hiyo, imetupasa kuwa waangalifu sana kuhusu kile tulichosikia, ili tusije tukakiacha. ²Kwa kuwa ujumbe ulationwa na malaika ulikuwa imara na kila uasi na kutokutii kulipata adhabu ya haki, ³je, sisi tutapaje kutapona kama tusipojali wokovu mkuu namna hii? Wokovu huu, ambao mwanzo ultangazwa na Bwana, kisha ukathibitishwa kwetu na wale waliomsikia. ⁴Pia Mungu aliushuhudia kwa ishara, maajabu na kwa miujiza mbalimbali na karama za Roho Mtakatifu alizozigawa kulingana na mapenzi Yake.

Yesu Alifananishwa Na Ndugu Zake

⁵Mungu hakuweka ulimwengu ujao ambao tunanena habari zake chini ya malaika. ⁶Lakini kuna mahali mtu fulani ameshuhudia akisema:

"Mwanadamu ni kitu gani hata umfikirie,
mwana wa adamu ni nani hata umjali?"

⁷Umemfanya kuwa chini kidogo kuliko malaika.
Umemvika taji ya utukufu na heshima,
⁸nawe umeweka vitu vyote chini ya miguu
yake."

Kwa kuweka vitu vyote chini yake, Mungu hakuacha kitu cho chote ambacho hakukiweka chini ya mwanadamu. Lakini kwa sasa, hatuoni kwamba kila kitu kiko chini yake. ⁹Lakini twamwona Yesu, aliyefanywa chini kidogo kuliko malaika, sasa akiwa amevikwa taji ya utukufu na heshima kwa sababu alistahimili mauti, ili kwamba kwa neema ya Mungu apate kuonja mauti kwa ajili ya kila mtu.

¹⁰Illi kuwaleta wana wengi katika utukufu, ilimpendeza Mungu, kwa ajili Yake na kwa

kupitia Yeye kila kitu kilichopo, kumkamilisha mwanzilishi wa wokovu wao kwa njia ya mateso. ¹¹Yeye awafanyaye watu kuwa watakatifu na wale ambao hufanywa watakatifu, wote hutoka katika jamaa moja. Hivyo Yesu haoni aibu kuwaita ndugu Zake. ¹²Yeye husema,

"Nitalitangaza Jina Lako kwa ndugu Zangu, mbele ya kusanyiko nitaimba sifa Zako."

¹³Tena,

"Nitaweka tumaini langu Kwake."

Tena anasema,

"Niko hapa, mimi pamoja na watoto Mungu alionipa"

¹⁴Basi kwa kuwa watoto wana nyama na damu, Yeye pia alishiriki katika ubinadamu wao, ili kwa kifo chake, apate kumwangamiza huyo mwenye nguvu za mauti, yaani, Shetani, ¹⁵na kuwaweka huru wale waliokuwa utumwani maisha yao yote kwa sababu ya kuogopa mauti. ¹⁶Kwa kuwa ni dhahiri kwamba hakuja kusaidia malaika, bali uzao wa Abrahamu. ¹⁷Kwa sababu hii ilibidi afanane na ndugu Zake kwa kila hali, ili apate kuwa Kuhani Mkuu mwenye huruma na mwaminifu katika kumtumikia Mungu, ili pia apate kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi za watu. ¹⁸Kwa kuwa Yeye mwenyewe aliteswa alipojaribiwa, aweza kuwasaidia wale wanaojaribiwa.

Yesu Ni Mkuu Kuliko Mose.

3 Kwa hiyo ndugu watakatifu, mnaoshiriki mwito wa mbinguni, mtafakarini Yesu, mtume na Kuhani Mkuu wa ukiri wetu. ²Alikuwa mwaminifu kwa Yeye aliywewka, kama vile Mose alivyokuwa mwaminifu katika nyumba yote ya Mungu. ³Yesu ameonekana anastahili heshima kubwa kuliko Mose, kama vile mjenzi wa nyumba alivyo wa heshima kubwa kuliko nyumba yenyewe. ⁴Kwa kuwa kila nyumba hujengwa na mtu fulani, lakini Mungu ni mjenzi wa kila kitu. ⁵Basi Mose kama mtumishi alikuwa mwaminifu katika nyumba yote ya Mungu, akishuhudia kwa yale ambayo yangetamkwa baadaye. ⁶Lakini Kristo Yeye ni mwaminifu kama Mwana katika nyumba ya Mungu, sisi ndio nyumba Yake, kama tutashikamana sana

na ujasiri wetu na katika tumaini tunalojivunia.

Onyo Dhidi Ya Kutokuamini.

⁷Kwa hiyo, kama Roho Mtakatifu asemavyo,

"Leo, kama mkiisikia sauti yake,
⁸msifanye miyo yenu migumu,
kama mlivyofanya katika uasi,
wakati ule wa kujaribiwa jangwani,
⁹pale baba zenu waliponijaribu na kunipima
ingawa kwa miaka arobaini walikuwa
wameona matendo Yangu.

¹⁰Hiyo ndio sababu nilikasirikia kizazi kile,
nami nikasema, 'Siku zote miyo yao
hypotoka,
nao hawajazija njia Zangu'.

¹¹Hivyo nikaapa kwa hasira Yangu,
'kamwe hawataininga rahani Mwangu.' "

¹²Ndugu zangu, angalieni, asiwepo mionganoni mwenu mtu mwenye moyo mwovu usioamini, unaojitenga na Mungu aliye hai. ¹³Lakini mtiane moyo kila siku mtu na mwenzake, maadam iitwapo 'leo', ili asiwepo hata mmoja wenu mwenye kufanya mgumu kwa udanganyifu wa dhambi. ¹⁴Kwa kuwa tumekuwa washiriki wa Kristo, kama tukishikamana tu kwa uthabiti na tumaini letu la kwanza hadi mwisho. ¹⁵Kama ilivyonenewa:

"Leo, kama mtaisikia sauti Yake,
msifanye miyo yenu migumu
kama mlivyofanya wakati wa kuasi."

¹⁶Basi ni nani wale waliosikia lakini bado wakaasi? Je, si wale wote waliotoka Misri wakiogozwa na Mose? ¹⁷Lakini ni nani aliowakasirikia miaka arobaini? Je, si wale waliofanya dhambi ambao miili yao ilianguka jangwani? ¹⁸Nao ni nani ambao Mungu aliapa kuwa kamwe hawataingia rahani Mwake isipokuwa ni wale walioskataa kutii? ¹⁹Hivyo tunaona kwamba hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini kwao.

Pumziko Lile Mungu Aliloahidi

4 Kwa hiyo, kwa kuwa bado ahadi ya kuingia rahani iko wazi, tujihadhari ili hata mmoja wenu asije akaikosa. ²Kwa maana sisi pia tumesikia Injili iliyohubiriwa kwetu, kama nao walivysikia, lakini ujumbe ule waliousikia haukuwa na maana kwao, kwa sababu wale waliousikia hawakuuchanganya na imani. ³Sasa

sisi ambao tumeamini tunaingia katika ile raha, kama vile Mungu alivyosema,

"Hivyo natangaza kwa kiapo katika hasira Yangu,
‘Kamwe hawataingia rahani Mwangu.’"

Lakini kazi Yake ilikamilika tangu kuumbwa kwa ulimwengu. ⁴Kwa maana mahali fulani amezungumza kuhusu siku ya saba, akisema: "Katika siku ya saba Mungu alipumzika katika kazi Zake zote" ⁵Tena hapo juu asema, "Kamwe hawataingia rahani Mwangu."

⁶Kwa hiyo kwa kuwa inabaki kuwa wazi kwa ajili ya wengine kuingia, nao wale wa kwanza waliopokea Injili walishindwa kuingia kwa sababu ya kutokutii, ⁷kwa hiyo Mungu ameweka siku nyininge akisema, "Leo," akisema kwa kinywa cha Daudi baadaye sana, kwa maneno yalitangulia kunenwa:

"Leo, kama mkiisikia sauti Yake,
msifanye migumu mioyo yenu."

⁸Kwa maana kama Yoshua alikuwa amewapa raha, Mungu hanelisema tena baadaye kuhusu siku nyininge. ⁹Kwa hiyo basi, imebaki raha ya Sabato kwa ajili ya watu wa Mungu, ¹⁰kwa kuwa kila mmoja aingiaye katika raha ya Mungu pia hupumzika kutoka kazi zake mwenyewe, kama vile naye Mungu alivyopumzika kutoka katika kazi Zake. ¹¹Basi na tufanye bidii kuingia katika raha hiyo, ili kwamba asiwepo ye yote atakayeanguka kwa kufuata mfano wao wa kutokutii.

¹²Kwa maana Neno la Mungu li hai tena lina nguvu tena lina makali kuliko upanga uwao wote wenyе makali kuwili, tena linachoma hata kuzigawanya nafsi na roho, viungo na mafuta yaliyo ndani yake, tena li jepesi kuyatambua mawazo na makusudi ya moyo. ¹³Wala hakuna kiumbe cho chote kilichofichika machoni pa Mungu. Kila kitu kimefunuliwa na kiko wazi machoni pake Yeye ambaye Kwake tutatoa hesabu.

Yesu Kristo Kuhani Mkuu Kuliko Wote

¹⁴Kwa kuwa tunaye Kuhani Mkuu kuliko wote ambaye ameingia mbinguni, Yesu Mwana wa Mungu, basi na tushikamane sana kwa uthabiti na ule ukiri wa imani yetu. ¹⁵Kwa kuwa hatuna Kuhani Mkuu anaweza kuchukuliana na sisi katika udhaifu wetu, kwani Yeye mwenyewe

alijaribiwa kwa kila namna, kama vile sisi tujaribiwavo, lakini Yeye hakutenda dhambi. ¹⁶Basi na tukikaribie kiti cha rehema kwa ujasiri, ili tupewe rehema na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji.

5 Kwa maana kila Kuhani Mkuu anayechaguliwa mionganoni mwa wanadamu anawekwa kuwawakilisha kwa mambo yanayomhusu Mungu, ili apate kutoa matoleo na dhabihu kwa ajili ya dhambi. ²Kwa kuwa yeye mwenyewe ni dhaifu, aweza kuwachukulia kwa upole wale wasiojua na kupotoka. ³Hii ndiyo sababu inawapasa kutoa dhabihu kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe na vivyo hivyo kwa ajili ya dhambi za watu.

⁴Hakuna anayejitwalia heshima hii mwenyewe, ni lazima aitwe na Mungu, kama vile Aroni alivyoitwa. ⁵Pia Kristo hakujitwalia utukufu Yeye mwenyewe wa kuwa Kuhani Mkuu, bali Mungu alimwambia,

"Wewe ni Mwanangu,
Mimi leo nimekuzaa."

⁶Pia mahali pengine asema,

"Wewe ndiwe kuhani milele,
kwa mfano wa Melkzedeki"

⁷Katika siku za maisha ya Yesu hapa duniani, alimtolea maombi na dua pamoja na kulia sana na machozi, Yeye awezaye kumwokoa na mauti, naye Mungu akamsikia kwa sababu ya kutii Kwake kwa unyenyekevu. ⁸Ingawa alikuwa Mwana, alijifunza utii kutokana na mateso aliyyopata, ⁹akiisha kukamilishwa, akawa chanzo cha wokovu wa milele kwa wote wanaomtii, ¹⁰naye amewekwa na Mungu kuwa Kuhani Mkuu kwa mfano wa Melkizedeki.

Onyo Kuhusu Kuanguka.

¹¹Tunayo mengi ya kusema kuhusu habari ukuhani huu, lakini ni vigumu kuyaeleza, kwa sababu ninyi ni wazito wa kuelewa. ¹²Kwa hakika, ingawa mpaka wakati huu ingewapasa kuwa walimu, lakini bado mnahitaji mtu wa kuwafundisha, tena hatua za awali za kweli ya Neno la Mungu. Mnahitaji maziwa, wala si chakula kigumu, ¹³kwa maana ye yote aishiye kwa kunywa maziwa bado yeye ni mtoto mchanga, hana ujuzi katika mafundisho kuhusu neno la haki. ¹⁴Lakini chakula kigumu ni kwa ajili ya watu wazima, ambao kwa kujizoeza

wamejifunza kupambanua kati ya mema na mabaya.

Hatari Ya Kuanguka

6 Kwa hiyo, tukiachana na mafundisho yale ya awali kuhusu Kristo na tusonge mbele ili tufikie utimilifu, si kuweka tena msingi wa mafundisho ya kuzitubia kazi zisizo na uhai na imani katika Mungu, yaani, ²mafundisho kuhusu mabatizo, kuwekea watu mikono, ufufuo wa wafu na hukumu ya milele. ³Mungu akitujalia tutafanya hivyo.

⁴Kwa kuwa ni vigumu kuwarejeza tena katika toba wale ambaao wakati fulani walishapata nuru, ambaao walishaonja kipawa cha mbinguni, ambaao wamekwisha kushiriki katika Roho Mtakatifu. ⁵wale ambaao wameonja uzuri wa Neno la Mungu na nguvu za wakati ujao, ⁶kisha wakaanguka, kwa kuwa kwa nafsi zao wanamsulibisha Mwana wa Mungu mara ya pili na kumfedhehi hadharani.

⁷Ardhi ile ipokeayo mvua inyeshayo juu yake mara kwa mara hutoa mazao yanayowanufaisha wale ambaao kwa ajili yao yalimwa, nayo nchi hiyo hupokea baraka kutoka kwa Mungu. ⁸Lakini ardhi ile ikizaa miiba na mibaruti haina thamani na iko hatarini kulaaniwa. Mwisho wake ni kuchomwa moto.

⁹Ingawa tunasema hivi, ndugu zangu wapendwa, kwa upande wenu tuna hakika ya mambo mema zaidi, mambo yale yahusuyo wokovu. ¹⁰Mungu si dhalimu, hataisahau kazi yenu na upendo ule mlionyesha kwa ajili Yake katika kuwashumia watakatifu na kama vile mnavyoendelea kuwashumia. ¹¹Nasi twataka kila mmoja wenu aonyeshe bidii iyo hiyo ili mpate kujua uhakika kamili wa lile tumaini mpaka mwisho, ¹²ili msije mkawa wavivu, bali mpate kuwaiga wale ambaao kwa imani na saburi hurithi zile ahadi.

Uhakika Wa Ahadi Ya Mungu

¹³Mungu alipompa Abrahamu ahadi Yake, kwa kuwa hakuwepo mwingine aliyekuwa mkuu kuliko Yeye ambaye angeweza kuapa kwa jina lake, alipa kwa nafsi Yake, ¹⁴akisema, "Hakika nitakubariki na kukupa wazao wengi." ¹⁵Naye baada ya kungoja kwa saburi, Abrahamu alipokea kile kilichoahidiwa.

¹⁶Wanadamu huapa kwa yeye aliye mkuu kuliko wao, nacho kiapo hicho huthibitisha kile kilichosemwa na kumaliza mabishano yote.

¹⁷Kwa njia hii, Mungu alipotaka kuonyesha kwa

udhahiri zaidi kwa warithi wa ile ahadi ile asili ya kutokubadilika kwa ahadi Yake, aliithitibisha kwa kiapo. ¹⁸Mungu alifanya hivyo, ili kwa vitu viwili visivyobadilika, yaani ahadi Yake na kiapo Chake, ambavyo kwa hivyo Mungu hawezi kusema uongo, sisi ambaao tumemkimbilia, tuwe na moyo mkuu kulishika lile tumaini lililowekwa mbele yetu. ¹⁹Tunalo tumaini hili liliilo kama nanga ya roho, liliilo imara na thabiti. Tumaini hili huingia katika patakatifu palipo nyuma ya pazia, ²⁰mahali ambapo, Yesu mtangulizi wetu aliingia kwa niaba yetu. Yeye amekuwa Kuhani Mkuu milele, kwa mfano wa Melkizedeki.

Kuhani Melkizedeki

7 Kwa kuwa huyu Melkizedeki alikuwa mfalme wa Salemu na Kuhani wa Mungu aliye juu, aliyeutana na Abrahamu akirudi katika kuwashinda hao wafalme, naye Melkizedeki akambariki, ²ambaye Abrahamu alimpa "sehemu moja ya kumi^a" ya kila kitu. Kwanza, jina hilo Melkizedeki maana yake, "Mfalme wa haki," pia "Mfalme wa Salemu" maana yake "Mfalme wa amani." ³Hana Baba wala mama, hana ukoo, hana mwanzo wala mwisho wa siku zake, kama Mwana wa Mungu, yeye adumu kuhani milele.

⁴Tazama jinsi alivyokuwa mkuu! Hata Abrahamu, baba yetu mkuu, alimpa moja ya kumi ya nyara zake. ⁵Basi sheria inawaagiza wana wa Lawi wale ambaao hufanyika makuhani hupokea sehemu moja ya kumi kutoka watu ambaao ni ndugu zao, ingawa wao ni wazao wa Abrahamu. ⁶Huyu Melkizedeki, ingawa hakufuatia ukoo wake kutoka kwa Lawi, lakini alipokea moja ya kumi kutoka kwa Abrahamu na kumbariki yeye aliyekuwa na zile ahadi. ⁷Wala hakuna shaka kwamba mdogo hubarikiwa na aliye mkuu kuliko yeye. ⁸Kwa upande mmoja, sehemu moja ya kumi hupokelewa na wale ambaao hupatikana na kufa, lakini kwa upande mwingine hupokelewa na Yeye ambaye hushuhudiwa kuwa yu hai. ⁹Mtu anaweza hata kusema kwamba Lawi, ambaye hupokea sehemu moja ya kumi alitoa hiyo sehemu moja ya kumi kupitia kwa Abrahamu, ¹⁰kwa sababu Melkizedeki alipokutana na Abrahamu, Lawi alikuwa bado katika viuno vya baba yake wa zamani, yaani, alikuwa hajazaliwa.

Yesu Mfano Wa Melkizedeki.

^a Sehemu moja ya kumi mahali pengine huitwa fungu la kumi au zaka. Hii moja ya kumi ya pato hutolewa kwa Mungu

¹¹Kama ukamilifu ungeweza kupatikana kwa njia ya ukuhani wa Walawi (kwa kuwa katika msingi huo sheria ilitolewa kwa watu) kwa nini basi imekuwapo haja ya kuja kuhani mwingine, kwa mfano wa Melkizedeki, wala si kwa mfano wa Aroni? ¹²Kwa kuwa yanapotokea mabadiliko ya ukuhani, pia lazima yawepo mabadiliko ya sheria. ¹³Yeye ambaye ndiye anayesemwa katika mambo haya, alikuwa wa kabila jingine na hakuna mtu wa kabila hilo aliye kuwa amehudumu katika madhabahu. ¹⁴Kwa maana ni dhahiri kwamba Bwana wetu alitoka katika uzao wa Yuda, tena kuhusu kabila hilo Mose hakusema lo lote kwa habari za ukuhani. ¹⁵Tena hayo tuliyosema yako wazi zaidi kama akitokea kuhani mwingine kama Melkizedeki, ¹⁶Yeye ambaye amefanyika kuhani si kwa misingi ya sheria kama ilivyokuwa kwa baba zake, bali kwa misingi ya uwezo wa uzima usioharibika. ¹⁷Kwa maana imeshuhudiwa kwamba:

"Wewe ndiye kuhani milele,
kwa mfano wa melkizedeki."

¹⁸Kwa upande mmoja, kubatilishwa kwa ile amri ya mwanzo isiyofaa. ¹⁹(kwa maana sheria haikufanya kitu cho chote kuwa kikamilifu), kwa upande mwingine, tumeletewa tumaini lililo bora zaidi ambalo kwalo linatuleta karibu na Mungu.

²⁰Nalo tumaini hilo halikutolewa pasipo kiapo. Wengine walikuwa makuhani pasipo kiapo cho chote, ²¹lakini Yesu alikuwa Kuhani kwa kiapo wakati Mungu alipomwambia:

"Bwana ameapa
naye hatabadi ni Yake:
'Wewe ndiwe Kuhani milele.'

²²Kwa ajili ya kiapo hiki, Yesu amekuwa mdhamini wa agano lililo bora zaidi.

²³Basi pamekuwepo na makuhani wengi wa aina hiyo, kwa kuwa kifo kiliwazuia kuendelea na huduma yao ya ukuhani, ²⁴lakini kwa sababu Yesu aishi milele, anao ukuhani wa kudumu. ²⁵Kwa hiyo anaweza kuwaokoa kabisa wale wanaomjia Mungu kuitia Kwake, kwa sababu Yeye adumu daima kuomba kwa ajili yao.

²⁶Kwa kuwa ilitupasa tuwe na Kuhani Mkuu wa namna hii, yaani, aliye mtakatifu, asiye na lawama, asiye na dosari, aliyetengwa na wenye dhambi na kuinuliwa juu ya mbingu. ²⁷Yeye hahitaji kutoa dhabihu siku kwa siku kwa ajili ya dhambi, kwanza kwa ajili ya dhambi Zake

mwenyewe, kisha kwa ajili ya dhambi za watu wengine kama wale makuhani wakuu wengine. Yeye alitoa dhabihu kwa ajili ya dhambi zao mara moja tu, alipojitoa Mwenyewe. ²⁸Kwa kuwa sheria huwaweka makuhani wakuu watu amba ni dhaifu, lakini lile neno la kiapo, lililokuja baada ya sheria, lilimweka Mwana, ambaye amefanywa kuwa mkamilifu milele.

Kuhani Mkuu Wa Agano Jipy

8 Basi jambo tunalotaka kulisema ni hili: Tunaye Kuhani Mkuu ambaye ameketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha Ukuu mbinguni, ²Yeye ahudumuye katika patakatifu, pa hema la kweli lililowekwa na Bwana, wala si mwanadamu.

³Kila kuhani mkuu huwekwa ili atoe sadaka na dhabihu. Vivyo hivyo ilikuwa jambo muhimu kwa huyu Kuhani naye awe na kitu cha kutoa. ⁴Kama angelikuwa duniani, hanelikuwa kuhani, kwa sababu tayari wapo watu watoao sadaka kama ilivyo elekezwa na sheria. ⁵Wanahudumu katika patakatifu palipo mfano na kivuli cha ile iliyoko mbinguni. Hii ndiyo sababu Mose alionya alipokaribia kujenga hema, akiambiwa: "Hakikisha kuwa unafanya kila kitu sawasawa na kile kielelezo ulichoonyeshwa kule mlimani." ⁶Lakini huduma Yesu aliyopewa ni bora zaidi kuliko yao kama vile lile agano ambalo Yeye ni mjambe wake ilivyo bora zaidi kuliko lile la zamani, nalo limewekewa misingi juu ya ahadi zilizo bora zaidi.

⁷Kwa maana kama hapakuwa na kasoro katika lile agano la kwanza, pasinge kuwa na haja ya kutafuta nafasi kwa ajili ya jingine. ⁸Lakini Mungu aliona kosa kwa watu naye akasema:

"Siku zinakuja, asema Bwana,
nitakapofanya agano jipy
na nyumba ya Israeli
na nyumba ya Yuda.

⁹Agano hili halitakuwa kama lile
nililofanya na baba zao
nilipowashika mkono
ili kuwatoa katika nchi ya Misri,
kwa kuwa hawakuendelea kuwa waaminifu
katika agano Langu,
nami nikawaacha,

asema Bwana.

¹⁰Baada ya siku zile, hili ndilo agano
nitakalofanya na nyumba ya Israeli,
asema Bwana,

'Nitaweka sheria zangu katika nia zao na kuziandika katika miyo yao.
Nitakuwa Mungu wao,
nao watakuwa watu Wangu.
¹¹Mtu hatamfundisha tena jirani yake,
wala mtu hatamfundisha ndugu yake,
akisema, 'Mjue Bwana,'
kwa sababu wote watanijua Mimi,
tangu aliye mdogo wa wote hadi aliye
mkuu sana.
¹²Kwa kuwa nitasamehe uovu wao,
wala sitazikumbuka dhambi zao tena!"

¹³Kwa kuliita agano hili "Jipy" Mungu amefanya lile agano la kwanza kuwa kuukuu, nacho kitu kinachoanza kuchakaa na kuwa kikuukuu kiko karibu kitatoweka.

Ibada Katika Hema La Kidunia

9 Basi agano lile la kwanza lilikuwa na kanuni zake za kuabudu na pia patakatifu pake pa kidunia. ²Hema lilitengenezwa, katika sehemu yake ya kwanza kulikuwa na kinara cha taa, meza na mikate iliyowekwa wakfu, hii sehemu illiitwa Mahali Patakatifu. ³Nyuma ya pazia la pili, palikuwa na sehemu ilioitwa Patakatifu pa Patakatifu, ⁴ambako ndiko kulikokuwa na ile madhabahu ya dhahabu ya kufukizia uvumba na lile sanduku la agano lililofunikwa dhahabu. Sanduku hili lilikuwa na gudulia la dhahabu lenye ile mana, ile fimbo ya Aroni iliyochipuka na vile vibao vya mawe vya agano. ⁵Juu ya lile sanduku kulikuwa na makerubi ya utukufu yaktilia kivuli kile kifuniko ambacho ndicho kitu cha rehema. Lakini hatuwezi kueleza vitu hivi kwa undani sasa.

⁶Basi viti hivi vilikuwa vimepangwa, kwamba makuhani wakiingia daima katika sehemu ya kwanza ya hema ili kufanya taratibu zao za ibada, ⁷lakini ni kuhani mkuu peke yake ndiye aliyeingia ndani ya sehemu ya pili ya hema, tena hii alikuwa mara moja tu kwa mwaka, lakini si bila kuchukua damu ambayo angetoa kwa ajili yake mwenyewe na kwa ajili ya watu walioitenda dhambi bila kukusudia. ⁸Kwa njia hii, Roho Mtakatifu alikuwa anaonyesha kwamba maadam ile hema ya kwanza ilikuwa bado imesimama, njia ya kuingia Patakatifu pa Patakatifu ilikuwa bado haijafunguliwa. ⁹Huu ulikuwa mfano kwa ajili ya wakati wa sasa, kuonyesha kwamba sadaka na dhabihu zilizokuwa zikitolewa hazikuweza kusafisha dhamiri ya mtu anayeabudu. ¹⁰Lakini hizi

zilishughulika tu na vyakula na vinywaji pamoja na taratibu mbalimbali za kunawa kwa nje, kanuni kwa ajili mwili zilizowekwa hadi wakati utimie wa matengenezo mapya.

Damu Ya Kristo.

¹¹Kristo alipokuja akiwa Kuhani Mkuu wa mambo mema ambayo tayari yameshawasili, alipitia kwenye hema ilio kuu zaidi na bora zaidi, ambayo haikujengwa kwa mikono ya binadamu, hii ni kusema, ambayo si sehemu ya uumbaji huu. ¹²Hakuingia kwa njia ya damu ya mbuzi na ya ndama, lakini alilingia Patakatifu pa Patakatifu mara moja tu kwa damu yake mwenyewe, akiisha kupata ukombozi wa milele. ¹³Damu ya mbuzi na ya mafahali na majivu ya mitamba vilivyonyunyiziwa wale waliokuwa najisi kwa taratibu za kiibada viliiwatakasa hata kuwaondolea uchafu wa nje. ¹⁴Basi si zaidi sana damu ya Kristo, ambaye kwa Roho wa milele alijitoa nafsi Yake kwa Mungu kuwa sadaka isiyo na waa kutusafisha dhamiri zetu, kutohuna na matendo yaletayo mauti, ili tupate kumtumikia Mungu aliye hai!

¹⁵Kwa sababu hii Kristo ni mjumbe wa agano jipy, ili kwamba wale walioitwa wawezekupokea ile ahadi ya urithi wa milele, Yeye alikufa awe ukombozi wao kutoka katika dhambi walizozitenda chini ya agano la kwanza.

¹⁶Kwa habari ya wosia, ni muhimu kuthibitisha kifo cha yule aliyeufanya, ¹⁷kwa sababu wosia huwa na nguvu tu wakati mtu akishakufa, kamwe hauwezi kutumika wakati yule aliyeuandika akiwa bado yuko hai. ¹⁸Hii ndiyo sababu hata lile agano la kwanza halikuweza kutekelezwa pasipo damu. ¹⁹Wakati Mose alipotangaza kila amri kwa watu wote, alichukua damu ya ndama na ya mbuzi, pamoja na maji, sufu nyekundu na matawi ya mti wa hisopo, akanyunyuzia kile kitabu na watu wote. ²⁰Akisema, "Hii ndiyo damu ya agano, ambalo Mungu amewaamuru kilitii." ²¹Vivyo hivyo alinyunyizia damu hiyo kwenye lile hema pamoja na kila kifaa kilichotumika ndani yake kwa taratibu za ibada. ²²Kwa kweli sheria hudai kwamba, karibu kila kitu kitakaswe kwa damu, wala pasipo kumwaga damu, hakuna msamaha wa dhambi.

²³Kwa hiyo, ilikuwa muhimu kwa nakala za vitu vile vya mbinguni vitakaswe kwa dhabihu hizi, lakini vitu halisi vya mbinguni vilihitaji dhabihu bora kuliko hizi. ²⁴Kwa maana Kristo hakuingia kwenye patakatifu palipofanywa kwa

mikono ya mwanadamu, ambao ni mfano wa kile kilicho halisi. Yeye aliingia mbinguni penyewe, ili sasa aonekane mbele za Mungu kwa ajili yetu. ²⁵Wala hakingia mbinguni ili apate kujitao Mwenyewe mara kwa mara, kama vile kuhani mkuu aingiavyo Patakatifu pa Patakatifu kila mwaka kwa damu ambayo si yake mwenyewe. ²⁶Ingelikuwa hivyo, ingelimpasa Kristo kuteswa mara nyingi tangu kuumbwa kwa ulimwengu. Lakini sasa ametokea mara moja tu katika mwisho wa nyakati aindoe dhambi kwa kujitao mwenyewe kuwa dhabihu. ²⁷Kama vile mwandamu alivyowekewa kufa mara moja tu na baada ya kufa akabili hukumu, ²⁸vivyo hivyo Kristo alitolewa mara moja tu kuwa dhabihu ili azichukue dhambi za watu wengi, naye atakuja mara ya pili, si ili kuchukua dhambi, bali kuwaletaa wokovu wale wanaomngoa kwa shauku.

Dhabihu Ya Kristo Ni Mara Moja Tu

10 Kwa kuwa Torati ni kivuli tu cha mambo mema yajayo, wala si uhalisi wa mambo yenyewe. Kwa sababu hii, haiwezekani kamwe kwa njia ya dhabihu zitolewazo mwaka hadi mwaka, kuwakamilisha wale wanaokaribia ili kuabudu. ²Kama dhabihu hizo zingeweza kuwakamilisha, hazingeendelea kutolewa tena, kwa kuwa hao waabuduo wangekuwa wametakaswa mara moja tu, wala wasingejiona tena kuwa na dhambi. ³Lakini zile dhabihu zilikuwa ukumbusho wa dhambi kila mwaka, ⁴kwa sababu haiwezekani damu ya mafahali na mbuzi kuondoa dhambi.

⁵Kwa hiyo, Kristo alipokuja duniani alisema,

"Dhabihu na sadaka hukuzitaka,
bali mwili uliniandalia,

⁶sadaka za kuteketezwa na za dhambi
hukupendezwa nazo.

⁷Ndipo niliposema, 'Tazama niko hapa, kama
nilivyoandikiwa katika kitabu,
Nimekuja kufanya mapenzi Yako,
Ee Mungu.' "

⁸Kwanza alisema, "Dhabihu na sadaka, sadaka
za kuteketezwa na za dhambi hukuzitaka, wala
hukupendezwa nazo" (ingawa sheria iliagiza
zitolewe). ⁹Kisha akasema "Tazama niko hapa,
nimekuja kuyafanya mapenzi Yako." Aondoa lile
agano la kwanza ili kuimarisha la pili. ¹⁰Katika
mapenzi hayo sisi tumetakaswa na kufanya

watakatifu kwa njia ya sadaka ya mwili wa Yesu Kristo alioutoa mara moja tu.

¹¹Kila kuhani husimama siku kwa siku akifanya huduma yake ya ibada na kutoa tena na tena dhabihu zile zile ambazo haziwezi kamwe kuondoa dhambi. ¹²Lakini huyu kuhani akiisha kutoa dhabihu moja kwa ajili ya dhambi kwa wakati wote, aliketi mkono wa kuume wa Mungu. ¹³Tangu wakati huo anangoja mpaka adui zake wawekwe chini ya miguu yake, ¹⁴kwa sababu kwa dhabihu moja amewafanya kuwa wakamilifu milele wale wote wanaotakaswa.

¹⁵Pia Roho Mtakatifu anatushuhudia kuhusu jambo hili. Kwanza anasema,

¹⁶"Hili ndilo agano nitakalofanya nao
baada ya siku hizo, asema Bwana.
Nitaziweka sheria zangu miyoni mwao,
na kuziandika katika nia zao."

¹⁷Kisha aongeza kusema:

"Dhambi zao na kutokutii kwao
sitakumbuka tena."

¹⁸Basi haya yakiisha kusamehewa, hakuna tena dhabihu yo yote inayotolewa kwa ajili ya dhambi.

Wito Wa Kuvumilia

¹⁹Kwa hiyo, ndugu zangu, kwa kuwa tunao ujasiri wa kupaingia Patakatifu pa Patakatifu kwa damu ya Yesu, ²⁰kwa njia mpya iliyo hai tuliyofunguliwa kwa ajili yetu kuitia kwenye lile pazia, yaani, mwili Wake, ²¹basi kwa kuwa tunaye kuhani mkuu juu ya nyumba ya Mungu, ²²sisi na tumkaribie Mungu kwa moyo mnyofu kwa imani timilifu, mioyo yetu ikiwa imenyunyizwa damu ya Kisto na kuwa safi kutokana na dhamiri mbaya nayo miili yetu ikiwa imeoshwa kwa maji safi. ²³Tushike kwa uthabiti lile tumaini la ukiri wetu bila kuyumba-yumba, kwa maana Yeye aliyahidi ni mwaminifu. ²⁴Tuangaliane na kuhimizana sisi kwa sisi katika upendo na katika kutenda mema. ²⁵Wala tusiache kukutana pamoja, kama wengine walivyo na desturi ya kukutana, tuhimizane sisi kwa sisi kadri tuonavyo siku ile inakaribia.

²⁶Kama tukiendelea kutenda dhambi kwa makusudi baada ya kupokea ufahamu wa ile kweli, hakubaki tena dhabihu kwa ajili ya dhambi. ²⁷Lakini kinachobaki ni kungoja kwa hofu hukumu ya moto uwakao

utakaowaangamiza adui za Mungu.²⁸Ye yote aliyeikataa sheria ya Mose alikuwa pasipo huruma kwa ushahidi wa watu wawili au watatu.²⁹Je, mnadhani ni adhabu kali kiasi gani anayostahili kupewa mtu aliyemkanya Mwana wa Mungu chini ya nyao zake, ye ye aliyeifanya damu ya agano iliyomtakasa kuwa kitu najisi na kumtendea maovu Roho wa neema?³⁰Kwa kuwa tunamjua Yeye aliyesema, "Kulipiza kisasi ni juu Yangu, Mimi nitalipiza." Tena asema, "Bwana atawahukumu watu Wake."³¹Ni jambo la kutisha kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai.

³²Kumbukeni siku zile za kwanza, ambazo mkiisha kutiwa nuru mlitahimili mashindano makali ya maumivu.³³Wakati mwingine mliutanwa na kuteswa hadharani, wakati mwingine mlikuwa radhi kuungana na wale waliofanyiwa hivyo.³⁴Mliwahurumia wale waliokuwa kifungoni, mkikubali kwa furaha kunyang'anganywa mali zenu kwa maana mlijuwa kwamba mnayo mali iliyo bora zaidi idumuyo.

³⁵Kwa hiyo msilitupe tumaini lenu, kwa maana lina thawabu kubwa mno.³⁶Inawapasa kuvumilia ili mkiisha kufanya mapenzi ya Mungu mpate kile alichaoahidi.³⁷Kwa kuwa bado kitambo kidogo tu,

"Yeye ajaye atakuja wala hatakawia,
³⁸Lakini mwenye haki Wangu ataishi kwa imani. Lakini kama akisita-sita sina furaha naye."

³⁹Lakini sisi hatumo mionganoni mwa hao wanaosita na kuangamia, bali tuko mionganoni mwa hao wenye imani na hivyo tunaokolewa.

Maana Ya Imani

11 Basi imani ni kuwa na hakika ya mambo yatarajiwayo, ni udhahiri wa mambo yasiyoonekana.²Naam, kwa imani baba zetu wa kale walishuhudiwa.

³Kwa imani tunafahamu kwamba ulimwengu uliumbwu kwa neno la Mungu, vitu vyote vinavyoonekana vilumbwa kwa vitu visivyoonekana.

Mfano Wa Abeli, Enoki Na Noa

⁴Kwa imani Abeli alimtolea Mungu dhabihu bora zaidi kuliko Kaini. Kwa imani alishuhudiwa kuwa mwenye haki, Mungu mwenyewe akazishuhudia sadaka zake. Kwa imani bado ananena ingawa amekufa.

⁵Kwa imani Enoki alitwaliwa kutoka katika maisha haya, kiasi kwamba hakuonja mauti. Hakuonekana, kwa sababu Mungu alikuwa amemchukua. Kwa kuwa kabla hajatwaliwa alikuwa ameshuhudiwa kuwa ni mtu aliyempendeza Mungu.⁶Lakini pasipo imani haiwezekani kumpendeza Mungu, kwa maana ye yote anayemjia Mungu lazima aamini kwamba Yeye yuko na ya kuwa huwapa thawabu wale wamtafutao kwa bidii.

⁷Kwa imani, Noa alipoonywa na Mungu kuhusu mambo ambayo hayajaonekana bado, kwa kumcha Mungu alitengeneza safina ili kuokoa jamaa yake. Kwa imani yake aliuhukumu ulimwengu na akawa mrithi wa haki ipatikanayo kwa imani.

Imani Ya Abrahamu

⁸Kwa imani Abrahamu, alipoitwa aende mahali ambapo Mungu angempa baadaye kuwa urithi, alitii na akaenda, ingawa hakujua anakokwenda.⁹Kwa imani alifanya maskani yake katika nchi ya ahadi kama mgeni katika nchi ya kigeni, akaishi katika mahema, kama Isaki na Yakobo walivyofanya, waliokuwa pia warithi pamoja naye wa ahadi ile ile.¹⁰Kwa maana alikuwa akiutazamia mji wenye misingi ya kudumu ambao mwenye kuubuni na kuujenga ni Mungu.

¹¹Kwa imani Abrahamu, ingawa alikuwa mzee wa umri, naye Sara mwenyewe aliyekuwa tasa, alipokea uwezo wa kuwa baba kwa sababu alimhesabu Mungu aliywahidi kuwa mwaminifu na kwamba angelitimiza ahadi Yake.¹²Hivyo kutokana na huyu huyu ambaye alikuwa sawa na mfu, wakazaliwa wazao wengi kama nyota za mbinguni na kama mchanga wa pwani usiohesabika.

¹³Watu hawa wote wakafa katika imani bila kuzipokea zile ahadi, lakini waliziona kwa mbali na kuzishangilia. Nao walikubali kwamba walikuwa wageni na wasiokuwa na maskani hapa duniani.¹⁴Watu wasemao mambo kama haya, wanaonyesha wazi kwamba wanatafuta nchi yao wenye. ¹⁵Kwa kweli kama wangkuwa wanafikiri kuhusu nchi waliyoiacha, wangalipata nafasi ya kurudi huko.¹⁶Lakini badala yake wanatamani nchi iliyo bora zaidi, yaani, nchi ya mbinguni. Kwa hiyo Mungu haoni aibu kuitwa Mungu wao, kwa kuwa amekwisha kuandalia mji kwa ajili yao.

¹⁷Kwa imani Abrahamu, alipojaribwa na Mungu, alimtoa Isaki kuwa dhabihu. Yeye

aliyekuwa amezipokea ahadi za Mungu alikuwa tayari kumtoa mwanawe, aliyekuwa mwanawe pekee awe dhabihu. ¹⁸Ingawa Mungu alikuwa amemwambia Abrahamu, "Uzao wako utahesabiwa kwa njia ya Isaki," ¹⁹Abrahamu alihesabu kuwa Mungu angaliweza kumfufua Isaki kutoka kwa wafu na kwa kusema kwa mfano alimpata tena Isaki kutoka kwa wafu.

²⁰Kwa imani Isaki alimbariki Yakobo na Esau kuhusu maisha yao ya baadaye.

²¹Kwa imani Yakobo alipokuwa anakufa, alimbariki kila mmoja wa mtoto wa Yosefu, akamwabudu Mungu akiwa ameegemea juu ya kichwa cha fimbo yake.

²²Kwa imani, Yosefu alipokaribia mwisho wa maisha yake, alinena habari za kutoka kwa wana wa Israeli huko Misri na akatoa maagizo kuhusu mifupa yake.

Imani Ya Mose

²³Kwa imani, wazazi wa Mose walimficha kwa miezi mitatu baada ya kuzaliwa, kwa sababu waliona kuwa si mtoto wa kawaida, wala hawakuogopa amri ya mfalme.

²⁴Kwa imani, Mose alipokuwa mtu mzima, alikataa kuitwa mwana wa binti Faraa.

²⁵Akachagua kupata mateso pamoja na watu wa Mungu kuliko kujifurahisha kwa anasa za dhambi kwa kitambo kidogo tu. ²⁶Aliona kushutumiwa kwa ajili ya Kristo ni utajiri mkubwa zaidi kuliko hazina za Misri, maana alikuwa anatazamia kupata thawabu baadaye.

²⁷Kwa imani Mose aliondoka Misri bila kuogopa ghadhabu ya mfalme, alivumilia kwa sababu alimwona Yeye asiyeonekana kwa macho.

²⁸Kwa imani akaadhimisha Pasaka na kunyonyiza damu, ili yule mwenye kuwaangamiza wazaliwa wa kwanza asiwaguse wazaliwa wa Israeli.

Imani Ya Mashujaa Wengine Wa Israeli

²⁹Kwa imani, watu walivuka Bahari ya Shamu kama vile juu ya nchi kavu, lakini Wamisri walipojaribu kufanya hivyo, walitoswa ndani ya maji.

³⁰Kwa imani kuta za Yeriko zilianguka, baada ya watu kuzzunguka kwa siku saba.

³¹Kwa imani, Rahabu, yule kahaba, hakuangamizwa pamoja na wale waliomwasi Mungu, kwa kuwa aliwakaribisha wale wapelelezi.

³²Basi niseme nini zaidi? Sina wakati wa kusema habari za Gideoni, Baraka, Samsoni,

Yeftha, Daudi, Samweli na manabii, ³³ambao kwa imani walishinda milki za wafalme, walitekeleza haki, walipokea ahadi za Mungu, walifunga vinywa vyatya simba, ³⁴walizima makali ya miali ya moto, waliepuka kuuawa kwa upanga, udhaifu wao ukageuka kuwa nguvu, walikuwa hodari vitani wakayashinda majeshi ya wageni na kuyafukuza. ³⁵Wanawake walipokea watu wao waliokuwa wamekufa wakafufuliwa. Lakini wengine waliteswa nao wakakataa kufunguliwa, ili wapate ufufuo ulio bora zaidi. ³⁶Wengine walidhihakiwa na kupigwa, hata walifungwa minyonyoro na kutiwa gerezani. ³⁷Walipigwa kwa mawe, walipasuliwa vipande viwilli kwa msumemo, waliuawa kwa upanga, walizunguka-zunguka wakiwa wamevaa ngozi za kondoo na mbuzi, wakiwa maskini, waliteswa na kutendwa mabaya, ³⁸watu ambao ulimwengu haukustahili kuwa nao. Walizunguka majangwani na milimani, katika mapango na katika mahandaki ardhini.

³⁹Hawa wote walishuhudiwa vema kwa sababu ya imani yao, lakini hakuna hata mmoja wao aliyepokea yale yaliyoahidiwa. ⁴⁰Kwa kuwa Mungu alikuwa ametangulia kutuwekea kitu kilicho bora zaidi ili tu kwamba wao wasikamilishwe pasipo sisi.

Mungu Huwaadibisha Wanawe

12 Kwa sababu hii, kwa kuwa tumezungukwa na wingu kubwa namna hii la mashahidi, basi na tuweke kando kila kitu kinachotuzuia na ile dhambi inayotizinga kwa urahisi, nasi tupige mbio kwa saburi katika yale mashindano yaliyowekwa kwa ajili yetu. ²Basi na tumtazame sana Yesu mwanzilishi na mkamilishaji wa imani yetu, Yeye ambaye kwa ajili ya furaha iliyowekwa mbele Yake alistahimili msalaba, bila kujali aibu ya huo msalaba, naye ameketi mkono wa kuume wa Mungu. ³Mtafakarini sana Yeye aliystahimili upinzani mkuu namna hii kutoka kwa watu wenye dhambi, ili kwamba msije mkachoka na kukata tamaa.

⁴Katika kushindana kwenu dhidi ya dhambi, bado hamjapigana kiasi cha kumwaga damu yenu. ⁵Nanyi mmesahau yale maneno ya kuwaonya yanayowataja ninyi kuwa wana, yakisema,

"Mwanangu, usidharau kuadibishwa na
Bwana
wala usikate tamaa,

⁶kwa sababu Bwana huwaadibisha wale awapenda
na humwadhibu kila mmoja anayemkubali
kuwa mtoto Wake."

⁷Vumilieni taabu kwa ajili ya kufunzwa adabu. Mungu anawatendea ninyi kama watoto Wake, kwa maana ni mtoto yupi asiyeadibishwa na mzazi wake? ⁸Kama hakuna kuadibishwa (ambalo ni fungu la watoto wote), basi ninyi ni watoto wa haramu wala si watoto halali. ⁹Tena, sisi sote tunao baba wa kimwili, walituaadibishwa nasi tukawaheshimu kwa ajili ya hilo. Je, si inatupasa kujinyenyekeza zaidi kwa Baba wa roho zetu ili tuishi? ¹⁰Baba zetu walituadibishwa kwa kitambo kidogo kama wao wenyewe walivyoona vema, lakini Mungu hutuaadibisha kwa faida yetu ili tupate kushiriki utakatifu Wake. ¹¹Kuadibishwa wakati wo wote hakuonekani kuwa kitu cha kufurahisha bali chenyе maumivu kinapoteklezwa. Lakini baadaye huzaa matunda ya haki na amani kwa wale waliofunzwa nayo.

¹²Kwa hiyo itieni nguvu mikono yenu iliyodhaifu na magoti yenu yaliyolegea.

¹³Sawazisheni mapito ya miguu yenu, ili kitu kilicho kiwete kisidhoofishwe bali kiponywe.

Onyo Dhidi Ya Kuikataa Neema Ya Mungu.

¹⁴Tafuteni kwa bidii kuwa na amani na watu wote na huo utakatifu, ambao bila kuwa nao, hakuna mtu atakayemwona Bwana. ¹⁵Angalieni sana mtu ye yote asiikose neema ya Mungu na kwamba shina la uchungu lisije likachipuka na kuwasumbua na watu wengi wakatiwa unajisi kwa hilo. ¹⁶Angalieni mionganoni mwenu asiwepo mwasherati au mtu asiyemcha Mungu kama Esau, ambaye kwa ajili ya mlo mmoja aliuza haki ya uzaliwa wake wa kwanza. ¹⁷Mnajua kwamba baadaye kama mnavyofahamu, alipotaka kurithi ile baraka, alikataliwa, maana hakupata nafasi ya kutubu, ingawa aliiitafuta kwa machozi.

¹⁸Hamjaufikia mlima ule uwezao kuguswa na ambao unawaka moto, wala kwenye giza, utusitusi na dhoruba, ¹⁹kwenye mlion wa tarumbeta, au kwenye sauti isemayo maneno ya kutisha kiasi ambacho wale walioisikia waliomba wasiambiwe neno jingine zaidi, ²⁰kwa sababu wasingeliweza kustahimili neno lile lililoamriwa: "Hata kama myama atagusa mlima huu, atapigwa mawe." ²¹Waliyoyaona yalikuwa ya

kutisha kiasi kwamba Mose alisema, "Ninatetemeka kwa hofu."

²²Lakini ninyi mmeufikia Mlima wa Sayuni, Yerusalem ya mbinguni, mji wa Mungu aliye hai. Mmefika penye kusanyiko kubwa la malaika maelfu kwa maelfu wasiohesabika wanaoshangilia, ²³kwenye kanisa la wazaliwa wa kwanza wa Mungu, ambao majina yao yameandikwa mbinguni. Mmekuja kwa Mungu, mhukumu wa watu wote, kwenye roho za wenye haki waliokamilishwa, ²⁴kwa Yesu mjumbe wa agano jipya na kwa damu iliyonyunuzwa ile inenayo mambo mema kuliko damu ya Abeli.

²⁵Angalieni, msije mkamkataa yeze anenaye. Ikiwa wao hawakuepuka adhabu walipomkataa yeze aliyeaonya hapa duniani, sisi je, tutaokokaje tusimpomsikiliza Yeye anayetuonya kutoka mbinguni? ²⁶Wakati ule sauti Yake ilitetemesha dunia, lakini sasa ameahidi, "Kwa mara moja tena nitatetemesha si nchi tu bali na mbingu pia."

²⁷Maneno haya, "Kwa mara moja tena" yanaonyesha kuondoshwa kwa vile vitu vinavyoweza kuondoshwa, yaani, vile vitu vilivyoumbwa ili kusudi vibaki vile tu visivyoweza kutetemeshwa.

²⁸Kwa hiyo, kwa kuwa tunapokea ufalme ule ambao hauwezi kutetemeshwa, basi na tuwe na shukrani na hivyo tumwabudu Mungu kwa namna inavyopendeza, kwa unyenyekevu na uchaji, ²⁹kwa kuwa "Mungu wetu ni moto ulao."

Huduma Inayompendeza Mungu

13 Upendo wa kidugu na udumu. ²Msisahau kuwakaribisha wageni, kwa kuwa kwa kufanya hivyo, watu wengine waliwakaribisha malaika pasipo kujua. ³Wakumbukeni wale waliofungwa gerezani kama vile nanyi mmefungwa pamoja nao, pia wakumbukeni wale wanaotendwa vibaya, kama vile ni ninyi wenyewe mnateswa.

⁴Ndoa na iheshimiwe na watu wote, nayo malazi yaye safi, kwa kuwa Mungu atawahukumu wazinzi na waasherati wote.

⁵Yalindeni maisha yenu msiwe na tabia ya kupenda fedha, bali mridhike na vile mlivyo navyo, kwa sababu Mungu amesema,

"Kamwe sitakuacha
wala sitakupungukia."

⁶Kwa hiyo tunaweza kusema kwa ujasiri,

"Bwana ni msaada wangu, sitaogopa, mwanadamu atanitenda nini?"

⁷Wakumbukeni viongozi wenu, wale waliowaambia neno la Mungu. Angalieni matokeo ya mwenendo wa maisha yao mkaiige imani yao. ⁸Yesu Kristo ni Yeye yule jana, leo na hata milele.

⁹Msichukuliwe na kila aina ya mafundisho ya kigeni. Ni vema miyo yenu iimashwe kwa neema, wala si kwa sheria kuhusu utaratibu wa vyakula, ambavyo havina faida kwa wale wanaozishika. ¹⁰Sisi tunayo madhabahu ambayo wale wanaohudumu katika hema hawana haki ya kula vile vitu viliviyowekwa juu yake.

¹¹Kuhani mkuu huchukua damu ya wanyama na kuiingiza Patakatifu pa Patakatifu, kama sadaka ya dhambi, lakini miili ya hao wanyama huteketezwa nje ya kambi. ¹²Vivyo hivyo Yesu naye aliteswa nje ya lango la mji ili awatakase watu kwa damu Yake mwenyewe. ¹³Kwa hiyo basi na tumwendee nje ya kambi, tukiichukua aibu aliyobeba. ¹⁴Kwa kuwa hapa hatuna mji udumuo, bali tunautafuta ule ujao.

¹⁵Basi kwa njia Yake, tuzidi kumtolea Mungu dhabihu ya sifa, yaani, matunda ya midomo inayolikiri Jina Lake. ¹⁶Msiache kutenda mema na kushirikiana vile mlivyo navyo, kwa kuwa dhabihu kama hizo ndizo zinazompendeza Mungu.

¹⁷Watiini viongozi wenu na kujinyenyeka chini ya mamlaka yao. Kwa maana wao wanakesha kwa ajili yenu kama watu watakaopaswa kutoa hesabu. Watiini ili kwamba wafanye kazi yao kwa furaha, wala si kama mzigo, maana hiyo haitakuwa na faida kwenu.

¹⁸Tuombeeni. Tuna hakika kuwa tunayo dhamiri safi na shauku ya kuishi kwa uadilifu kwa kila njia. ¹⁹Ninawasihi zaidi mniombee ili nipaye kurudishwa kwenu upesi.

Maombi Ya Kuwatakia Baraka

²⁰Basi Mungu wa amani, ambaye kwa damu ya agano la milele alimleta tena kutoka kwa wafu Bwana wetu Yesu, yule Mchungaji Mkuu wa kondoo, ²¹awafanye ninyi wakamilifu mkiwa mmekamilishwa katika kila jambo jema ili mpate kutenda mapenzi Yake, ili atende ndani yetu kile kinachompendeza machoni Pake, kwa njia ya Yesu Kristo, ambaye utukufu una Yeye milele na milele. Amen.

Maneno Ya Mwisho Na Salamu

²²Ndugu zangu, nawashi mchukuliane na maneno yangu ya maonyo, kwa kuwa nimewaandikia waraka mfupi tu.

²³Nataka ninyi mjue kwamba ndugu yetu Timotheo amefunguliwa kutoka gerezani. Akifika mapema, nitakuja pamoja naye kuwaona.

²⁴Wasalimuni viongozi wenu wote na watakatifu wote. Wale wa kutoka Italia wanawasalimu.

²⁵Neema iwe nanyi nyote. Amen.

Yakobo

Utangulizi

Waraka wa Yakobo unaweza ukawa mojawapo ya nyaraka za kwanza kabisa katika Agano Jipy, huenda wakati mmoja na ule wa Paulo kwa Wagalatia. Waraka huu uliandikiwa kwa Wakristo wa Kiyahudi wa Utawanyiko waliokuwa katika hali ya ugeni huko Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia na Bithinia ili kuwapatia mawaihda kuhusu jinsi inavyopasa kuishi kama waamini wakidhihirishwa na matendo mema na imani itendayo kazi.. Barua hii ina methali nyingi fupi fupi zinazosaidia kuweka wazi yale mafundisho ya Bwana Yesu ya Mlimani. Matatizo yanayozungumziwa ni matatizo yaliyokuwa yakiwasumbua waamini.

Tunasoma juu ya kiburi, ubaguzi, choyo, tamaa, unafiki, kupenda anasa na kusengenya. Yakobo anaandika kusahihisha makosa haya kwa kuonyesha kwamba imani pasipo matendo imekufa (2:26). Hii ina maana kuwa kusema tu kwamba unaamini hakutoshi. Imani halisi huambatana na matendo.

Wazo kuu

Yakobo anasisitiza umuhimu wa mkristo kuishi maisha yanayodhihirisha hali yake ya ndani. Hapo ndipo ulimwengu utapata kujua jinsi Injili iwezavyo kubadili maisha ya watu. Kama mtu anajiita mkristo lakini maisha yake ni sawasawa na ya mtu asiyeamini, atakuwa hajapata faida yo yote, nao watu wanaomwona pia watakuwa hawajasaidika cho chote. Ukweli ni kwamba Injili hubadilisha maisha. Kama tukijitoa kwa Kristo tutaona kwamba, kwa sababu ya imani yetu, matendo hai yaliyo mema na yenye upendo yatatiririka na kuwabariki wengine.

Tarehe

Waraka huu unawezekana ukawa umeandikwa wakati mmoja na ule wa Wagalatia kama 48 B.K.

Mwandishi

Yakobo ambaye kwenye Injili ametambuliwa kuwa ndugu wa kunyonya wa Yesu (*Mk.6:3*)

Mgawanyo

- Maisha ya imani ya kweli (1:1-27)
- Matarajio ya watu wasioamini kwa Wakristo (2:1-13)
- Imani ya kweli na matendo (2:14-26)
- Kuhusu kuutawala ulimi (3:1-18)
- Mwenendo upasao (4:1-17)
- Matajiri wakemewa (5:1-6)
- Mawaihda ya mwisho (5:7-20).

Yakobo

1 Yakobo, mtumwa wa Mungu na wa Bwana Yesu Kristo,

Kwa makabila kumi na mawili yaliyotawanyika ulimwenguni, salamu.

Imani Na Hekima

²Ndugu zangu, hesabuni kuwa ni furaha tupu mnapopatwa na majaribu mbalimbali, ³kwa sababu mnajua ya kuwa kujaribiwa kwa imani yenu huleta saburi. ⁴Saburi na iwe na kazi timilifu, ili mpate kuwa wakamilifu, mmekamilishwa, bila kupungukiwa na kitu cho chote. ⁵Kama mtu ye yote mionganoni mwenu amepungukiwa na hekima na amwombe Mungu, Yeye awapaye watu wote kwa ukarimu wala hana kinyongo, naye atapewa. ⁶Lakini anapoomba, lazima aamini wala asiwe na shaka, kwa sababu mtu aliye na shaka ni kama wimbi la bahari, lilidochukuliwa na upepo na kutupwa huku na huku. ⁷Mtu kama huyo asidhani ya kuwa atapata kitu cho chote kutoka kwa Bwana. ⁸Yeye ni mtu mwenye nia mbili, mwenye kusitasita katika njia zake zote.

Umaskini Na Utajiri

⁹Ndugu asiyé na cheo kikubwa yampasa ajivunie hali hiyo maana ametukuzwa. ¹⁰Lakini yeye aliye tajiri yampasa asijivunie hali hiyo maana ameshushwa, kwa sababu atatoweka kama ua la shambani. ¹¹Kwa maana jua kali lenye kuchoma huchomoza na kuliunguza, likayakausha majani na ua lake likapukutika nao uzuri wake huharibika. Vivyo hivyo tajiri naye atanyauka akiwa anaendelea na shughuli zake.

Kujaribiwa

¹²Heri mtu anayevumilia wakati wa majaribu, kwa sababu akiisha kushinda hilo jaribio atapewa taji ya uzima Mungu aliowaahidia wale wampendao.

¹³Mtu anapajaribiwa asiseme, "Ninajaribiwa na Mungu" kwa maana Mungu hawezu kujaribiwa na maovu wala Yeye hamjaribu mtu ye yote. ¹⁴Lakini kila mtu hujaribiwa wakati anapovutwa na kudanganya na tamaa zake mwenyewe. ¹⁵Basi ile tamaa akiisha kuchukua mimba, huzaa dhambi, ile dhambi ikikomaa, huzaa mauti.

¹⁶Ndugu zangu, msidanganyike. ¹⁷Kila kitolewacho kilicho chema na kilicho kamili, hutoka juu, hushuka kutoka kwa Baba wa mianga, ambaye Kwake hakuna kubadilika,

wala kivuli cha kugeuka-geuka. ¹⁸Kwa mapenzi Yake mwenyewe alituzaa kwa Neno la kweli, kusudi tuwe kama mazao ya kwanza katika viumbe Vyake vyote.

Kusikia Na Kutenda

¹⁹Ndugu zangu wapendwa, fahamuni jambo hili: Kila mtu awe mwepesi wa kusikia, lakini asiwe mwepesi wa kusema wala wa kukasirika. ²⁰Kwa maana hasira ya mwanadamu haitendi haki ya Mungu. ²¹Kwa hiyo, ondoleeni mbali uchafu wote na uovu ambaao umezidi kuwa mwingi, mkalipokee kwa unyenyekevu lile Neno lililopandwa ndani yenu ambalo laweza kuokoa nafsi zenu.

²²Basi iweni watendaji wa Neno wala msiwe wasikiaji tu, huku mkijidanganya nafsi zenu. ²³Kwa maana kama mtu ni msikiaji tu wa Neno wala hatendi kile linachosema, yeye ni kama mtu ajitazamaye uso wake kwenye kioo ²⁴na baada ya kujiona alivyo, huenda zake na mara husahau jinsi alivyo. ²⁵Lakini yeye anayeangalia kwa bidii katika sheria kamili, ile iletayo uhuru, naye akaendelea kufanya hivyo bila kusahau alichosikia, bali akalitenda, atabarikiwa katika kile anachofanya.

²⁶Kama mtu akidhani ya kuwa anayo dini lakini hauzuii ulimi wake kwa hatamu, bali hujidanganya moyoni mwake, dini yake mtu huyo haifai kitu. ²⁷Dini illio safi, isiyo na uchafu, inayokubalika mbele za Mungu Baba yetu, ndiyo hii: Kuwasaidia yatima na wajane katika dhiki zao na kujilinda usitiwe madoa na dunia.

Onyo Kuhusu Upendeleo

2 Ndugu zangu, kama waaminio katika imani ya Bwana wetu Yesu Kristo, Bwana wa utukufu, msiwe na upendeleo kwa watu. ²Kwa maana kama akija mtu katika kusanyiko lenu akiwa amevaa pete ya dhahabu na mavazi mazuri, pia akaingia mtu maskini mwenye mavazi yaliyochakaa, ³nanyi mkampa heshima yule aliyevaa mavazi mazuri na kumwambia, "Keti hapa mahali pazuri," lakini yule maskini mkamwambia, "Wewe simama pale," au "Keti hapa sakafuni, karibu na miguu yangu," ⁴je, hamjawabagua na kuwa mahakimu moyoni mwenu mkihukumu kwa mawazo yenu maovu?

⁵Ndugu zangu, sikelizeni: Je, Mungu hakuwachagua wale walio maskini machoni pa ulimwengu kuwa matajiri katika imani na kuurithi Ufalme aliowaahidi wale wampendao? ⁶Lakini ninyi mmemdhara yule aliye maskini. Je, hao

matajiri si ndio wanaowadhulumu na kuwapeleka mahakamani? ⁷Je, si wao wanaolikufuru Jina lile liliilo bora sana mliitoitiwa?

⁸Kama kweli mnaitimiza ile sheria ya kifalme inayopatikana katika Maandiko isemayo, "Mpende jirani yako kama unavyopenda nafsi yako," mnafanya vema. ⁹Lakini kama mnakuwa na upendeleo kwa watu, mnatenda dhambi na sheria inawahukumu kuwa ninyi ni wakosaji. ¹⁰Kwa maana mtu ye yote anayeishika sheria yote lakini akajikwaa katika kipengele kimoja tu, ana hatia ya kuivunja sheria yote. ¹¹Kwa sababu Yeye aliyesema, "Usizini," alisema pia, "Usiue." Basi kama huzini lakini unaua, umekuwa mvunjaji wa sheria yote.

¹²Hivyo semeni na kutenda kama watu watakaohukumiwa kwa sheria ile iletayo uhuru. ¹³Kwa kuwa hukumu itakuwa haina huruma kwa mtu ye yote asiyekuwa na huruma. Huruma huishinda hukumu.

Imani Na Matendo

¹⁴Ndugu zangu, yafaa nini ikiwa mtu atadai kuwa anayo imani lakini hana matendo? Je, imani kama hiyo yaweza kumwokoa? ¹⁵Ikiwa ndugu yako au dada hana mavazi wala chakula, ¹⁶mmoja wenu akamwambia, "Enenda zako kwa amani, ukaote moto na kushiba," pasipo kumpatia yale mahitaji ya mwili aliyopungukiwa, yafaa nini? ¹⁷Vivyo hivyo, imani peke yake kama haikuimbatana na matendo, imekufa.

¹⁸Lakini mtu mwingine atasema, "Wewe unayo imani, mimi ninayo matendo."

Nionyeshe imani yako pasipo matendo nami nitakuonyesha imani yangu kwa matendo. ¹⁹Unaamini kwamba kuna Mungu mmoja. Vema! Hata mashetani yanaamini hivyo na kutetemeka.

²⁰Je, wataka kujua, wewe mwanadamu usiye kitu, kwamba imani bila matendo haifai kitu? ²¹Je, Abrahamu baba yetu hakuhesabiwa haki kwa kile alichotenda, alipomtoa mwanawewe Isaki madhabahuni? ²²Unaona jinsi ambavyo imani yake na matendo yake vilikuwa vinatenda kazi pamoja, nayo imani yake ikakamilishwa na kile alichotenda. ²³Kwa njia hiyo yakatimizwa yale Maandiko yasemayo, "Abrahamu alimwamini Mungu, ikahesabiwa kwake kuwa haki," naye akaitwa rafiki wa Mungu. ²⁴Mnaona ya kwamba mtu huhesabiwa haki kwa yale anayotenda wala si kwa imani peke yake.

²⁵Vivyo hivyo, hata Rahabu, yule kahaba, hakuhesabiwa haki kwa yale aliyyotenda

alipowapokea wale wapelelezi na kuwaambia waende njia nyininge? ²⁶Kama vile ambavyo mwili pasipo roho umekufa, kadhalika nayo imani pasipo matendo imekufa.

Kuufuga Ulimi

3 Ndugu zangu, msiwe walimu wengi, kwa maana mnafahamu kwamba sisi tufundishao tutahukumiwa vikali zaidi. ²Sisi sote tunajikwaa katika mambo mengi. Ikiwa mtu ye yote hakosei kamwe katika yale anayosema, yeeye ni mkamilifu, naye anaweza kuuzuia pia na mwili wake wote.

³Tunapotia lijamu kwenye vinywa nya farasi ni ili kuwafanya watutii, hivyo tunaweza kuigeuza miili yao yote. ⁴Au angalia pia meli, ingawa ni kubwa sana, nazo huchukuliwa na upepo mkali, lakini hugeuzwa kwa usukani mdogo sana, ko kote anakotaka nahodha. ⁵Vivyo hivyo ulimi ni kiungo kidogo sana katika mwili, lakini hujivuna majivuno makuu. Fikirini jinsi moto mdogo unavyoweza kuteketeza msitu mkubwa! ⁶Ulimi pia ni moto, ndio ulimwengu wa uovu katika ya viungo nya mwili wetu. Ulimi huutia mwili wote wa mtu unajisi na kuuwashaa moto mfumo mzima wa maisha yake, nao wenywewe huchomwa moto wa jehanam.

⁷Kwa maana kila aina ya mnyama na ndege, wanyama watambaa na wanyama wa kila aina, ndege, nyoka na viumbe nya baharini wanaweza kufugwa na vimekwisha kufugwa na binadamu, ⁸lakini hakuna mtu awezaye kuufuga ulimi. Ni uovu usiotulia, umejaa sumu iletayo mauti.

⁹Kwa ulimi tunamhimidi Bwana, yaani, Baba yetu na kwa huo twawalaani watu walioumbwa kwa mfano wa Mungu. ¹⁰Katika kinywa hicho hicho hutoka baraka na laana. Ndugu zangu, haistahili kuwa hivyo. ¹¹Je, chemchemi yaweza kutoa katika tundu moja maji matamu na maji ya chumvi? ¹²Je, ndugu zangu, mtini waweza kuzaa zeituni, au mzabibu kuzaa tini? Wala chemchemi ya maji ya chumvi haiwezi kutoa maji matamu.

Aina Mbili Za Hekima

¹³Ni nani aliye na hekima na ufahamu mionganini mwenu? Basi na aionyeshe hiyo kwa maisha yake mema na kwa matendo yake yaliyyotendwa kwa unyenyekevu utokanao na hekima. ¹⁴Lakini ikiwa mna wivu na ni wenye chuki na ugomvi miyononi mwenu, msijisifu kwa ajili ya hayo wala msiiikatae kweli. ¹⁵Hekima ya

namna hiyo haishuki kutoka mbinguni bali ni ya kidunia, ya tabia ya kibinadamu wala si ya kiroho bali ni ya Shetani. ¹⁶Kwa maana panapokuwa na wivu na ugomvi ndipo penye machafuko na uovu wa kila namna.

¹⁷Lakini hekima itokayo mbinguni kwanza ni safi, kisha inapenda amani, ya upole, ilioyayari kusikiliza maneno ya watu wengine, yenye unyenyekevu, ilioyaa huruma na matunda mema, isiyopendelea mtu, tena ya kweli. ¹⁸Mavuno ya haki hupandwa katika amani na wale wafanyao amani.

Jinyenyekezeni Kwa Mungu

4 Ni kitu gani kinachosababisha mapigano na ugomvi mióngoni mwenu? Je, haya hayatokani na tamaa zenu zinazoshindana ndani yenu? ²Mnatamani lakini hampati, kwa hiyo mwaua. Mwatamani kupata lakini hampati vile mnnavyotaka, kwa hiyo mnajitia katika magomvi na mapigano. Mmepungukiwa kwa sababu hamumwombi Mungu. ³Mnapoomba hampati kwa sababu mnaomba kwa nia mbaya, ili mpate kuvitumia hivyo mtakavyopata kwa tamaa zenu.

⁴Ninyi wanaume na wanawake wanzinzi, hamjui ya kwamba urafiki na dunia ni uadui na Mungu? Kwa hiyo mtu ye yote anayetaka kuwa rafiki wa dunia hufanyika adui wa Mungu. ⁵Au mwadhani kwamba maandiko yanasema bure kuwa, huyo Roho ambaye Mungu amemweka ndani yetu hututamani kiasi cha kuona wivu? ⁶Lakini Yeye hutupatia neema zaidi. Hii ndiyo sababu Maandiko husema:

“Mungu huwapinga wenye kiburi,
lakini huwapa wanyenyekevu neema.”

⁷Basi mtiini Mungu. Mpinglei Shetani, naye atawakimbia. ⁸Mkaribieni Mungu, naye atawakaribia ninyi. Itakaseni mikono yenu, ninyi wenye dhambi na kuisafisha miyo yenu, ninyi wenye nia mbili. ⁹Huzunikeni, obbolezeni na kulia. Kicheko chenu na kigeuzwe kuwa kuombeleza na furaha yenu kuwa huzuni. ¹⁰Jinyenyekezeni mbele za Bwana, naye atawainua.

Onyo Kuhusu Kuhukumu Wengine

¹¹Ndugu, msineneane mabaya ninyi kwa ninyi. Mtu ye yote anayesema mabaya dhidi ya ndugu yake au kumhukumu anasema dhidi ya sheria na kuihukumu. Unapoihukumu sheria,

basi huishiki sheria bali umekuwa hakimu wa kuihukumu hiyo sheria. ¹²Yuko Mtoa-Sheria mmoja tu na Yeye peke Yake ndiye Hakimu. Yeye auezaye kuokoa na kuangamiza. Lakini wewe ni nani hata umhukumu jirani yako?

Kujivuna Kwa Ajili Ya Kesho

¹³Basi sikilizeni ninyi msemao, “Leo au kesho tutakwenda katika mji huu ama ule tukae humo mwaka mmoja, tufanye biashara na kupata faida.” ¹⁴Lakini hamjui hata litakalotukia kesho. Maisha yenu ni nini? Ninyi ni ukungu ambaو huonekana kwa kitambo kidogo kisha hutoweka. ¹⁵Badala yake, inawapasa kusema, “Kama Bwana akipenda, tutaishi na kufanya hili ama lile.” ¹⁶Kama ilivyo sasa, mnajisifu na kujigamba. Kujisifu kwa namna hiyo ni kubaya. ¹⁷Basi mtu ye yote anayejua jema limpasalo kutenda, lakini asilitende, mtu huyo anatenda dhambi.

Onyo Kwa Matajiri

5 Basi sikilizeni, ninyi matajiri, lieni na kuomboleza kwa ajili ya hali mbaya sana inayowajia. ²Utajiri wenu umeoza na mavazi yenu yameliwa na nondo. ³Dhababu yenu na fedha yenu vimeliwa na kutu. Kutu yake itashuhudia dhidi yenu nayo italla miili yenu kama vile moto. Mmejiwekea hazina kwa ajili ya siku za mwisho. ⁴Angalieni! Ule ujira wa vibarua waloliima mashamba yenu mliouzuia kwa hila unapiga kelele dhidi yenu na vilio vya wavunaji vimefika masikioni mwa Bwana wa majeshi^a. ⁵Mmeishi duniani kwa anasa na kwa starehe, mmejinene pesha kama vile katika siku ya karamu. ⁶Mmewahukumu na kuwauwa watu wenye haki, ambaو walikuwa hawapingani nanyi.

Uvumilivu Katika Mateso

⁷Kwa hiyo, ndugu zangu, vumilieni hadi kuja Kwake Bwana. Angalieni jinsi mkulima angojavyo ardhii itoe mavuno yake yaliyo ya thamani na jinsi anavyovumilia kwa ajili ya kupata mvua za kwanza na za mwisho. ⁸Ninyi nanyi vumilieni tena simameni imara, kwa sababu kuja kwa Bwana kumekaribia. ⁹Ndugu zangu, msinung'unikiane msije mkahukumiwa. Hakimu amesimama mlangoni!

^a Bwana wa majeshi hapa ni neno la Kiebrania, Bwana wa Sabaoth pia kwenye (*Rom. 9:29, Isa. 1:9*)

¹⁰Ndugu zangu, waangalieni manabii walionena kwa Jina la Bwana, ili kuwa mfano wa uvumilivu katika kukabiliana na mateso.

¹¹Kama mnavyojua, tunawahesabu kuwa wamebarikiwa wale waliovumilia. Mmesikia habari za uvumilivu wake Ayubu na mmeona kile ambacho hatimaye Bwana alimtendea. Bwana ni mwingi wa huruma naye aliyejaa rehemaa.

¹²Zaidi ya yote, ndugu zangu, msiape, ama kwa mbingu, au kwa dunia au kwa kitu kingine cho chote. "Ndiyo" yenu na iwe ndiyo na "Hapana" yenu, iwe hapana, la sivyo mtahukumiwa.

Maombi Ya Imani

¹³Je, mtu ye yote mionganini mwenu amepatwa na taabu? Basi inampasa aombe. Je, kuna ye yote mwenye furaha? Basi na aimbe nyimbo za kusifu. ¹⁴Je, kuna ye yote mionganini mwenu aliye mgonjwa? Basi inampasa awaite wazee wa kanisa wamwombee na kumpaka mafuta kwa Jina la Bwana. ¹⁵Kule kuomba kwa imani kutamwokoa huyo mgonjwa, naye Bwana atamwinua na kama ametenda dhambi, atasamehewa. ¹⁶Kwa hiyo ungamianeni makosa yenu ninyi kwa ninyi na kucombeana ili mpate kuponywa. Maombi ya mwenye haki yana nguvu tena yanafaa sana.

¹⁷Eliya alikuwa mwanadamu kama sisi. Akaomba kwa bidii kwamba mvua isinyeshe nayo haikunyesha juu ya nchi kwa muda wa miaka mitatu na miezi sita. ¹⁸Kisha akaomba tena, mbingu zikatoa mvua nayo ardhi ikatoa mazao yake.

¹⁹Ndugu zangu, ye yote mionganini mwenu akipotoka na kuicha kweli, naye akarejezwa na mtu mwengine, ²⁰hamna budi kujua kwamba ye yote amrejezaye mwenye dhambi kutoka katika upotovu wake, ataiokoa roho ya huyo mwenye dhambi kutoka katika mauti na kusitiri wingi wa dhambi.

Yakobo

Utangulizi

Petro ni mmoja wa wale wanafunzi kumi na wawili wa Yesu ambaye aliyandikia makanisa ya sehemu ya kaskazini ya Asia Ndogo waraka huu muda mfupi kabla ya kufa kwake. Petro anapotumia neno "Babeli" (5:3), alikuwa akimaanisha Rumi, maadam hatuna ushahidi wo wote unaoonyesha kwamba alikuwa Babeli huko Eufrati. Ule ukweli kwamba Yohana Marko (1Petro 5:14) alikuwa huko Rumi pamoja na Paulo wakati kama huu unatoa uwezekano mkubwa zaidi kuwa mwandishi alikuwa Rumi wakati anaandika waraka huu.

Waraka huu unaoonyesha kwamba waamini walikuwa wanakabiliwa na dhiki na mateso. Shabaha yake ilikuwa kuwafariji waamini waliokuwa wakiishi Asia, kwani ni katika kipindi hiki cha miaka ya sitini utawala wa Rumi chini ya Nero ulipobadili hali yake ya uvumilivu na kuanza mateso huko Rumi. Kutokana na mapokeo, Petro na Paulo waliuawa huko Rumi mnamo mwishoni mwa miaka hiyo ya sitini kwa sababu ya kukataa kuikana imani. Petro anaoonyesha kwamba mateso ni sehemu ya maisha ya Kikristo na kwamba Mungu ameandaa thawabu zisizoharibika kwa wote wamwaminio. Kwa kuwa kuenea kwa mateso kutoka kwa serikali ya Rumi hayakuenea pote hadi mwishoni mwa karne ya kwanza chini ya utawala wa Domitia, inaonekana kwamba mateso ya waamini waliyokuwa wanapata ni kutoka kwenye mazingira yao ya kipagani. Kwa wale waliokuwa wanafikiria kurudia imani yao ya Kiyahudi ili kuepuka mateso, anawaambia kuwa sasa kanisa ndilo ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu ambaa ni milki Yake Mungu (2:9). Kwa hiyo mawazo ya kurejea imani ya Kiyahudi yalikuwa hayana faida yo yote. Kisha Petro anatoa mfano wa Kristo na jinsi alivyopata mateso na kuwakumbusha waamini kuwa wao pia hawana budi kupata mateso. Mwisho, Petro anatoa maagizo kwa vikundi mbalimbali vya wakristo.

Wazo Kuu

Kiini kikuu cha waraka huu ni mateso, neno ambalo limetajwa mara kumi na sita na ushindi utakaopatikana baada ya mateso. Wakristo wa kwanza walipata mateso mengi. Wengi wao waliuawa kwa ajili ya imani yao. Lakini waraka huu unatuonyesha kwamba hata kama tutauawa kwa ajili ya imani, tushikilie imani yetu. Mungu anafahamu yote yanayotendeka na katika mpango Wake wa milele hatimaye mambo yote yatakamilika kwa utukufu Wake. Katika elimu kumhusu Kristo, mateso ya Kristo yamerudiwa mara kwa mara. Mwandishi anaoonyesha tumaini la wakati wa mwisho kama kitu cha kumtia moyo mwamini katika mateso. Wakristo wanaoishi katika ulimwengu wenyewe uadui hawana budi kuteswa kama Kristo alivyo teswa na kuruhusu neema ya Mungu kukuzwa maishani mwao. Wajibu wetu ni kumtegemea Mungu sikuzote, tukitambua kwamba hapa duniani sisi ni wapitaji na wasafiri na yakwamba maskani yetu ni mbinguni.

Mwandishi

Petro.

Tarehe

Waraka huu uliandikwa kama 63 B.K.

Mahali

Inaonekana Petro alikuwa Rumi wakati anaandika waraka huu.

Mgawanyo

- Utukufu wa wokovu wa Kristo (1:1-25)
- Utii wa mkristo (2:1-10) Mfano wa mateso ya Kristo (2:11-25)
- Maisha yampasayo mkristo nyumbani kwake na hapa duniani (3:1-17)
- Mateso na mfano wa Kristo (3:18-4:19)
- Huduma ya kikristo na mawaidha ya mwisho (5:1-14)

Salamu

1 Petro, mtume wa Yesu Kristo,

Kwa wateule wa Mungu, wageni katika ulimwengu, waliotawanyika kote katika Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia na Bithinia. ²Ninawaandikia ninyi ambaa mlichaguliwa tangu mwanzo na Mungu Baba kulingana na alivyotangulia kuwajua, kwa kazi ya utakaso wa Roho, katika utii na kunyunyizwa damu ya Yesu Kristo:

Neema iwe nanyi na amani iongezwe kwenu.

Tumaini Lenye Uzima

³Ahimidiwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo! Kwa rehema zake kuu ametufzaa sisi mara ya pili katika tumaini lenye uzima kwa kufufuka kwa Yesu Kristo kutoka kwa wafu ⁴jili tuupate urithi usioharibika, usio na uchafu, ule usionyauka, uliotunzwa mbinguni kwa ajili yenu. ⁵Nanyi, mnalindwa na nguvu za Mungu kwa njia ya imani hadi uje ule wokovu ulio tayari kufunuliwa nyakati za mwisho. ⁶Katika hili mnafurahi sana, ingawa sasa kwa kitambo kidogo, ikiwa ni lazima, mmehuzunishwa kwa majaribu ya namna nyingi, ⁷jili kwamba uhalisi wa imani yenu, yenye thamani kuliko dhahabu, ingwa hypotea, yenye hujaribiwa kw moto, ili ionekane kuwa katika sifa, heshima na utukufu, Yesu Kristo atakapodhihirishwa. ⁸Ambaye ingawa hamjamwona, mnampenda, tena ingawa sasa hamumwoni, mnawani na kujawa na furaha isiyoneneka yenye utukufu usioelezeka. ⁹Maana mnaupokea wokovu wa roho zenu, ambaa ndio lengo la imani yenu.

¹⁰Kwa habari ya wokovu huu, wale manabii walosema kuhusu neema ambayo ingewajia ninyi, walitafuta kwa bidii na kwa uangalifu mkubwa, ¹¹wakijaribu kujua ni wakati upi na katika mazingira gani ambayo ndani yao Roho wa Kristo aliyoleta akionyesha alipotabiri kuhusu mateso ya Kristo na utukufu ule ambaa ungefuta. ¹²Mitume walidhihirishiwa kwamba walikuwa hawajihudumii wao wenye, bali walihudumu kwa ajili yenu katika mambo hayo ambayo sasa yamehubiriwa kwenu na wale waliohubiri ninyi Injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni. Mambo ambayo hata malaika wanatamani kuyafahamu.

Mwito Wa Kuishi Maisha Matakatifu

¹³Kwa hiyo, vifungeni viuno vya nia zenu, mwe na kiasi, mkitumainia kikamilifu ile neema mtakayopewa, Yesu Kristo atakapodhihirishwa. ¹⁴Kama watoto watiifu, msifuate tamaa zenu mbaya za kwanza za wakati wa ujinga. ¹⁵Bali kama Yeye aliyewaita alivyo mtakatifu, ninyi nanyi iweni watakatifu katika mwenendo wenu wote, ¹⁶kwa maana imeandikwa: "Mtakuwa watakatifu, kwa kuwa Mimi ni mtakatifu."

¹⁷Nanyi kama mnawita "Baba," Yeye ahukumuye kila mtu kulingana na matendo yake pasipo upendeleo, enendeni kwa hofu ya kumcha Mungu wakati wenu wa kukaa hapa duniani kama wageni. ¹⁸Kwa maana mnafahamu kwamba mlilikombolewa kutoka katika mwenendo wenu usiofaa ambaa mliurithi kutoka kwa baba zenu, si kwa vitu viharibikavyo, yaani, kwa fedha na dhahabu, ¹⁹bali kwa damu ya thamani ya Kristo, kama ile ya Mwana-Kondoo asiye na dosari wala doa. ²⁰Yeye aliwekewa hayo kabla ya kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu, lakini akadhihirishwa katika siku hizi za mwisho kwa ajili yenu, ²¹ambaye kwa Yeye mmemwamini Mungu aliyemfufua kutoka kwa wafu akampa utukufu, ili imani yenu na tumaini lenu liwe kwa Mungu.

²²Basi kwa kuwa mmejitakasa nafsi zenu kwa kuitii ile kweli kwa njia ya Roho kwa kuwapenda ndugu zenu kwa upendo wa kweli, pendarani kwa dhati kutoka moyoni. ²³Kwa maana mmezaliwa upya, si kwa mbegu ile iharibikayo, bali kwa ile isiyoharibika, kwa neno la Mungu lililo hai na linalodumu hata milele. ²⁴Maana,

"Mwili wote ni kama majani
na utukufu wote wa binadamu ni kama ua la
majani, kama ua la majani,
majani hunyauka na ua lake hupukutika,
²⁵lakini neno la Mungu ladumu
milele."

Hili ndilo neno lililohubiriwa kwenu.

Jiwe Lililo Hai Na Watu Waliochaguliwa

2 Kwa hiyo, wekeni mbali nanyi uovu wote na udanganyifu wote, unafiki, wivu na masingizio ya kila namna. ²Kama watoto wachanga, waliozaliwa sasa, yatamanini maziwa ya kiroho yasiyoghoshiwa, ili kwa hayo mpare kuukulia wokovu, ³ikiwa kweli mmeonja ya kwamba Bwana ni mwema.

⁴Mwendeeni Yeye aliye Jiwe lililo hai, lililokataliwa na wanadamu bali kwa Mungu ni teule na la thamani Kwake. ⁵Ninyi nanyi, kama mawe yaliyo hai, mmejengwa kuwa nyumba ya Roho, mpare kuwa ukuhani mtakatifu, mkitoa dhabihu za kiroho

zinazokubaliwa na Mungu kwa njia ya Yesu Kristo. ⁶Kwa maana Maandiko yasema:

"Tazama, naweka katika Sayuni,
jiwe la pemberi, teule lenye
thamani
na kila amwaminiye hataibika."

⁷Kwenu ninyi mnaoamini, Yeye ni wa thamani.
Lakini kwao wasioamini,

"Jiwe lile walilolikataa waashi
limekuwa jiwe kuu la pemberi,"

⁸tena,

"Jiwe lenye kuwafanya watu wajikwae,
mwamba wa kuwafanya waanguke."

Wanajikwaa kwa sababu hawakutii lile neno,
kama walivyowekewa tangu zamani.

⁹Lakini ninyi ni taifa teule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu la Mungu, mlitoitwa ili kutangaza sifa Zake Yeye aliyewaita kutoka gizani mkaingie katika nuru Yake ya ajabu. ¹⁰Mwanzo ninyi mlikuwa si taifa, lakini sasa ninyi ni taifa la Mungu. Mwanzo mlikuwa hamkupata rehema, lakini sansa mmepata rehema.

¹¹Wapenzi, ninawasihi, mkiwa kama wageni na wapitaji hapa ulimwenguni, epukeni tamaa mbaya za mwili ambazo hupigana vita na roho zenu. ¹²Mwe na mwenendo mzuri mbele ya watu wasiomjua Mungu, ili kama wanawasema kuwa ninyi ni watenda mabaya, wayaone matenddo yenu mema wamtukuze Mungu siku atakapokuja kuhukumu.

Kuwati Wenyewe Mamlaka

¹³Tiini kila mamlaka iliyowekwa na wanadamu kwa ajili ya Bwana: Mfalme akiwa ndiye aliye na mamlaka ya juu zaidi, ¹⁴pamoja na maafisa aliowaweka. Kwa kuwa mfalme amewatuma ili kuwaadhibu wale wanaokosa na kuwasifu wale watendao mema. ¹⁵Kwa maana ni mapenzi ya Mungu kwamba kwa kutenda mema mnyamazishe maneno ya kijinga ya watu wapumbavu. ¹⁶Mkiishi kama watu huru, lakini msitumie uhuru wenu kama kisingizio cha kutenda uovu, bali ishini kama watumishi wa Mungu. ¹⁷Mheshimuni kila mtu. Wapendeni jamaa ya waaminio. Mcheni Mungu. Mpeni heshima mfalme.

Mfano Wa Mateso Ya Kristo

¹⁸Ninyi watumwa, watiini mabwana zenu kwa heshima yote, si wale mabwana walio wema na wapole peke yao, bali pia wale walio wakali. ¹⁹Kwa maana ni jambo la sifa kama mtu akivumilia anapoteswa kwa uonevu kwa ajili ya kumkumbuka Mungu. ²⁰Kwani ni faida gani kwa mtu kustahimili anapopigwa kwa sababu ya makosa yake? Lakini kama mkiteswa kwa sababu ya kutenda mema, nanyi mkastahimili, hili ni jambo la sifa mbele za Mungu. ²¹Kwa kuwa ninyi mliitwa kwa ajili ya hayo, kwa sababu Kristo naye aliteswa kwa ajili yenu, akiwaachia kielelezo, ili mzifuate nyayo zake.

²²"Yeye hakutenda dhambi,
wala udanganyifu haukuonekana kinywani
mwake.

²³Yeye alipotukanwa, hakurudisha matukano, alipoteswa, hakutishia, bali alijikabidhi kwa Yeye ahukumuye kwa haki. ²⁴Yeye mwenyewe alizichukua dhambi zetu katika mwili wake, juu ya mti, ili kwamba tukiwa wafu kwa mambo ya dhambi, tupate kuishi katika haki. Kwa kupigwa kwake, ninyi mmeponywa. ²⁵Kwa maana mlikuwa mmepotea kama kondoo, lakini sasa mmerudi kwa Mchungaji na Mlinzi wa roho zenu.

Mafundisho Kwa Wake Na Waume

3 Kadhalika ninyi wake, watiini waume zenu, ili kama wako wasioamini lile Neno, wapate kuvutwa na mwenendo wa wake zao pasipo neno, ²kwa kuuona utakatifu na uchaji wa Mungu katika maisha yenu. ³Kujipamba kwenu kusiwe kwa nje tu, kama vile kusuka nywele, kuvalia vitu vilivyo fanyizwa kwa dhahabu na kwa mavazi. ⁴Badala yake kujipamba kwenu kuwe katika utu wenu wa ndani, kwa uzuri usioharibika, wa roho ya upole na utulivu, ambako ni kwa thamani sana machoni pa Mungu. ⁵Kwa kuwa hivi ndivyo walivyokuwa wakijipamba wanawake watakatifu wa zamani, waliomtumaini Mungu. Wao walikuwa ni watiifu kwa waume zao, ⁶kama Sara alivyomtii mumewe Abrahamu, akamwita 'bwana.' Ninyi ni watoto wa Sara kama mkitenda yaliyo mema na bila kuogopa jambo lo lote.

⁷Vivyo hivyo ninyi waume, kaeni na wake zenu kwa akili, nanyi wapeni heshima mkitambua ya kuwa wao ni wenzi walio dhaifu na kama warithi pamoja nanyi wa kipawa cha thamani cha uzima, ili kusiwepo na cho chote cha kuzuia maombi yenu.

Kuteseka Kwa Kutenda Mema

⁸Hatimaye, ninyi nyote iweni na nia moja, wenyewe kuhurumiana, mkipendana kama ndugu, wasikitivu na wanyenyekemu. ⁹Msilipe ovu kwa ovu, au jeuri kwa jeuri, bali barikini, kwa maana hili ndilo mliloitiwa ili mpate kurithi baraka. ¹⁰Kwa maana,

"Ye yote apendaye uzima
na kuona siku njema,
basi auzuie ulimi wake usinene mabaya
na midomo yake isiseme hila.

¹¹Mtu huyo lazima aache ubaya, akatende
mema,

atafute amani na kuifuatilia sana.

¹²Kwa maana macho ya Bwana huwaelekea
wenye haki,
na masikio yake husikiliza maombi yao,
bali uso wa Bwana ni dhidi yao watendao
maovu."

Kuvumilia Mateso

¹³Basi, ni nani atakayewadhuru mkiwa wenyewe bidii katika kutenda mema? ¹⁴Lakini mmebarikiwa nata kama ikiwalazimu kuteseka kwa ajili ya haki. Msiogope vitisho vyao wala msiwe na wasiwasii, ¹⁵bali mtakaseni Kristo kuwa Bwana mioyonii mwenu. Sikuzote mwe tayari kumjibu mtu ye yote atakayewauliza kuhusu tumaini lilitlomo ndani yenu. Lakini fanyeni hivyo kwa upole na kwa heshima. ¹⁶Mkizitunza dhamiri zenu ziwe safi, ili wale wasemao mabaya dhidi ya mwenendo wenu mzuri katika Kristo, waaibike wa ajili ya masingizio yao. ¹⁷Kwa maana ni afadhali kupata mateso kwa ajili ya kutenda mema kama kuteseka huko ndiyo mapenzi ya Mungu, kuliko kuteseka kwa kutenda maovu. ¹⁸Kwa kuwa Kristo naye aliteswa mara moja tu, mwenye haki kwa ajili ya wasio na haki, ili awalete ninyi kwa Mungu. Mwili wake ukauawa, lakini akafanywa hai katika Roho, ¹⁹ambayo kwa hiyo alikwenda na kuzihubiria roho zilizokuwa kifungoni. ²⁰Roho hizo ambazo zamani hazikutii, wakati ule uvumilivu wa Mungu ulipokuwa ukingoja katika siku za Noa, wakati wa kujenga safina, ambako watu wachache tu, yaani, watu wanane walikolewa wasiangamie kwa gharika. ²¹Nayo maji hayo ni kielelezo cha ubatizo ambaa sasa unawaokoa ninyi pia, si kwa kuondoa uchafu kwenye mwili, bali kama ahadi ya dhamiri safi kwa Mungu, kwa njia ya ufufuo wa Yesu Kristo, ²²ambaye ameingia mbinguni na amekaa mkono

wa kuume wa Mungu pamoja na malaika, mamlaka na nguvu zote vikiwa viimetiihwa chini yake.

Kuishi Kwa Ajili Ya Mungu

4 Kwa hiyo, kwa kuwa Kristo aliteswa katika mwili Wake, ninyi nanyi jivikeni nia iyo hiyo kwa maana mtu aliyekwisha kuteswa katiaka mwili ameachana na dhambi. ²Matokeo yake, maisha yake yaliyobaki ya kuishi hapa duniani, haishi tena kwa kufuata tamaa mbaya za wanadamu, bali anaishi kwa kufuata mapenzi ya Mungu. ³Maana wakati uliopita mmekwisha kutumia muda wa kutosha katika maisha yenu mkifanya yale ambayo watu wasiomjua Mungu hupenda kutenda, wakiishi katika usherati, tamaa mbaya, ulevi, karamu a ulafi, za ulevi na ngoma mbaya na ibada za sanamu ambazo ni chukizo. ⁴Wao huona kuwa ni ajabu ninyi kutokujingiza tena pamoja nao katika huo wingi wa ufisadi, nao huwatukana ninyi. ⁵Lakini itawapasa wao kutoa hesabu mbele Zake Yeye aliye tayari kuwahukumu walio hai na waliokufa. ⁶Kwa kuwa hii ndiyo sababu Injili ilihubiriwa hata kwa wale waliokufa, ili kwamba wahukumiwe sawasawa na wanadamu wengine katika mwili, lakini katika roho waishi sawasawa na Mungu aishivyo.

Kuja Kwa Kristo Kumekaribia

⁷Mwisho wa mambo yote umekaribia. Kwa hiyo iweni na akili pia mwe na kiasi mkikesha katika kuomba. ⁸Zaidi ya yote, dumuni katika upendo kwa maana upendo husitiri wingi wa dhambi. ⁹Iweni wakarimu kila mtu na mwenzake pasipo manung'uniko. ¹⁰Kila mmoja na atumie kipawa cho chote alichopewa kuwahudumia wengine, kama mawakili waaminifu wa neema mbalimbali za Mungu. ¹¹Ye yote asemaye hana budi kusema kama mtu asemaye maneno ya Mungu mwenyewe. Ye yote ahudumuye maneno hana budi kuhudumu kwa nguvu zile apewazo na Mungu, ili Mungu apate kutukuzwa katika mambo yote kwa njia ya Yesu Kristo. Utukufu na uweza una Yeye milele na milele. Amen.

Kuteseka Kwa Kuwa Ni Mkristo

¹²Wapenzi, msione ajabu katika yale mateso yanayotukia mionganii mwenu, kana kwamba ni kitu kigeni kinachowapata. ¹³Bali furahini kuwa mnashiriki katika mateso ya Kristo, ili kwamba mpate kufurahi zaidi na kushangilia wakati utukufu wake utakapofunuliwa. ¹⁴Kama mkilaumiwa kwa ajili ya Jina la Kristo, mmebarikiwa, kwa sababu Roho wa utukufu, yaani, Roho wa utukufu, ambaye ndiye Roho wa Mungu, anakaa juu yenu. ¹⁵Lakini asiwepo mtu ye yote mionganii mwenu anayeteswa kwa kuwa ni mwuaji, au mwivi, au mhalifu au anayejishughulisha

na mambo ya watu wengine, ili kuwagombanisha.¹⁶Lakini kama mtu ye yote akiteseka kwa kuwa ni Mkristo, asihesabu jambo hilo kuwa ni aibu, bali amtukuze Mungu kwa sababu ameitwa kwa Jina hilo.¹⁷Kwa maana wakati umewadia wa hukumu kuanza katika nyumba ya Mungu. Basi kama ikianza kwetu sisi, mwisho wa hao wasiotii Injili ya Mungu utakuwaje?¹⁸Basi,

"Ikiwa ni vigumu kwa mwenye haki kuokoka, itakuwaje kwa mtu asiyemcha Mungu na mwenye dhambi?"

¹⁹Kwa hiyo, wale wanaoteswa sawasawa na mapenzi ya Mungu, wajikabidhi kwa Mwumba wao aliye mwaminifu huku wakizidi kutenda mema.

Kulichunga Kundi La Mungu

5 Kwa wazee waliomo mionganoni mwenu, nawasihi mimi nikiwa mzee mwenzenu, shahidi wa mateso ya Kristo na mshiriki katika utukufu utakaofunuliwa,²lichungeni kundi la Mungu mlilokabidhiwa, mkitumika kama waangalizi, si kwa kulazimishwa bali kwa hiari, kama Mungu anavyowataka mwe, si kwa tamaa ya fedha, bali mlionna bidii katika kutumika.³Msijifanye mabwana juu ya wale walio chini ya uangalizi wenu, bali iweni vielelezo kwa hilo kundi. ⁴Naye Mchungaji Mkuu atakapodhihirishwa mtapokea taji ya utukufu isiyoharibika.

⁵Vivyo hivyo ninyi mlionna vijana hamna budi kuwatii wazee. Nanyi nyote imewapasa kujivika unyenyekevu katika kuhudumiana, kila mtu na mwenzake, kwa kuwa,

"Mungu huwapinga wenyewe kiburi
bali huwapa wanyenyekevu neema."

⁶Basi, nyenyekeeni chini ya mkono wa Mungu ulio hodari, ili awakweze kwa wakati Wake.

⁷Mtwikeni Yeye fadhaa zenu zote kwa maana hujishughulisha sana na mambo yenu.

⁸Mwe na kiasi na kukesha, maana adui yenu Ibilisi, kama simba angurumaye huzungukazunguka akitafuta mtu ili apate kummeza. ⁹Mpingeni huyo mkiwa thabiti katika imani, mkiuja ya kwamba mateso yayo hayo yanawapata ndugu zenu pote duniani.

¹⁰Nanyi mkiisha kuteswa kwa kitambo kidogo, Mungu wa neema yote aliyewaita

kuingia katika utukufu Wake wa milele ndani ya Kristo, Yeye mwenyewe atawatengeneza upya, atawasaidia, atawatia nguvu na kuwathibitisha.¹¹Uweza una Yeye milele na milele. Amen.

Salamu Za Mwisho

¹²Kwa msaada wa Silvano, yeye ambaye ninamhesabu kuwa ndugu mwaminifu, nimewaandikia waraka huu mfupi ili kuwatia moyo na kushuhudia kwamba hii ni neema halisi ya Mungu. Simameni imara katika neema hiyo.

¹³Kanisa lilitoko Babeli, lilitochaguliwa pamoja nanyi wanawasalimu, vivyo hivyo mwanangu Marko anawasalimu. ¹⁴Salimianeni kwa busu la upendo.

Amani iwe nanyi nyote mlionna katika Kristo. Amen.

Utangulizi

Barua hii iliandikwa muda mfupi tu kabla ya kifo cha Petro na inagusia matatizo ambayo aliona yangebaki baada ya kifo chake. Anawahimiza waamini waendelee kukua kiroho wakiitambua kweli iliyomo katika Injili ya Kristo. Kweli hii haitokani na hadithi za kale bali inatokana na mambo yaliyoonekana kwa macho. Anawaonya kuhusu walimu wa uongo ambao wangetukuza mawazo yao wenyewe badala ya mafundisho ya kweli ya Neno la Mungu. Hatimaye anakumbusha kwamba Kristo atakuja siku moja kuangamiza hali ya asili ya ulimwengu huu na kwa sababu hii hatuna sababu ya kuung'ang'ania sana.

Wazo Kuu

Waraka wa Pili wa Petro unakaza juu ya umuhimu wa kusimama imara wakati ambapo kuna mafundisho mengi ya kupotosha. Kiini kikuu cha waraka huu ni "maarifa", yaani, kupata ujuzi na "kujua", neno ambalo limetajwa mara kumi na sita. Hatari inayowakabili hawa wasomaji sasa haikuwa mateso kama ilivyokuwa wakati waraka wa kwanza ulipoandikwa, bali upotovu kuhusu tumaini la mambo ya mwisho, uliokuwa ukitangazwa na walimu wa uongo na watenda maovu waliokuwa wamejingiza ndani ya kanisa. Watu wa dunia wanajitahidi kuiharibu kazi ya Mungu lakini sisi tunaoamini hatuna budi kuepuka majoribu yote, tuishi maisha ya kumcha Mungu, tuamini la kweli, tuvumilie mateso, tumwamini Mungu na kungojea kurudi Kwake Kristo.

Mwandishi

Yale maneno ya ufunguzi wenyewe yanamtambulisha kuwa mwandishi wa waraka huu ni "Simoni Petro, mtumishi na mtume wa Yesu Kristo." Maadam kuna ushahidi kutoka nje ya kanisa la kwanza kuuhesabia waraka huu kuwa umeandikwa na Mtume Petro, wasomi wengine wametia shaka uhalisi wa uandishi kuwa wa Petro kwa msingi kwamba ile tofauti ya mtindo wa uandishi wa nyaraka hizi mbili, kutajwa kwa Paulo (3:15–16) na ule mafanuo kati ya *2Petro* na Yuda.

Lakini, hata hivyo, kuna ushahidi wa ndani unaoashiria kuwa Petro ndiye mwandishi. Kule kutambulisha mwandishi kama "Simoni Petro" kunaelekea kuwa halisi kwa kuwa kama angekuwa ni mtu anyejifanya angetumia "Petro" ili aweze kufuata mtriririko wa waraka wa kwanza. Ule uandishi wa kibinafsi na msamati unalinganishwa na maisha na mahubiri ya Petro. Ile jinsi ya kusema na yale mawazo yaliyomo vina mfanano mkubwa kati ya hizi nyaraka mbili zinazohesabiwa kuwa za Petro.

Tarehe

Waraka huu uliandikwa kati ya 65 na 68 B.K., muda mfupi tu kabla ya kifo cha Petro, nao unaandikiwa wasomaji wale wale ambao Petro alikuwa akiwatia moyo katika waraka wa kwanza.

Mahali

Uwezekano mkubwa ni kwamba waraka huu mwandishi alikuwa Rumi wakati wa kuuandika.

Mgawanyo

- Namna ya kukua kiroho (1:1-21)
- Maonyo kuhusu walimu wa uongo (2:1-22)
- Maagizo juu ya kuja kwake Kristo mara ya pili (3:1-18).

Salamu

1 Simoni Petro mtumishi na mtume wa Yesu Kristo,

Kwa wale ambao kwa njia ya haki ya Mungu wetu na Yesu Kristo mmepokea imani ilio na thamani kama yetu:

²neema na amani iwe kwenu kwa wingi katika kumjua Mungu na Yesu Bwana wetu.

Wito Wa Mkristo Na Uteule

³Uweza Wake wa uungu umetupatia mambo yote tunayohitaji kwa ajili ya uzima na uchaji wa Mungu, kwa kumjua Yeye aliyetuuta kwa utukufu Wake na wema Wake mwenyewe. ⁴Kwa sababu hiyo, ametukirimia ahadi Zake kuu na za thamani kuititia mambo haya, ili kwa kuititia hayo mpate kuokoka na upotovu ulioko duniani kwa sababu ya tamaa mbaya.

⁵Kwa sababu hii, jitahidini sana katika imani yenu kuongeza wema na katika wema wenu maarifa, ⁶katika maarifa yenu kiasi; katika kiasi, saburi, katika saburi yenu, utauwa, ⁷katika utauwa wenu upendano wa kidugu, katika upendano wa kidugu, upendo. ⁸Kwa maana haya yakiwa kwenu kwa wingi, nayo yakizidi kuongezeka yanawafanya kuwa wenyewe bidii na wenyewe kuzaa matunda katika kumjua Bwana wetu Yesu Kristo. ⁹Kwa kuwa mtu asiyekuwa na mambo haya haoni mbali, pia ni kipofu, naye amesahau kule kutakaswa kwa dhambi zake za zamani.

¹⁰Kwa hiyo, ndugu zangu, fanyeni bidii zaidi kuuthibitisha wito wenu na uteule wenu, kwa maana mkifanya hivyo, hamtajikwaa kamwe.

¹¹Kwa njia hii, mtajaliwa kwa ukarimu mwingi kuingia katika Ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo.

Unabii Wa Maandiko

¹²Hivyo nitawakumbusha mambo haya sikuzote, hata ingawa mnayajua na yamethibitishwa katika kweli mliyo nayo.

¹³Naona ni vema kuwaamsha kwa kuwakumbusha mambo haya wakati wote niwapo katika hema hili ambalo ni mwili wangu.

¹⁴Kwa sababu najua ya kwamba karibuni nitaliweka kando, kama vile Bwana wetu Yesu Kristo alivyoliweka wazi kwangu. ¹⁵Nami nitafanya kila juhudhi kuona kwamba baada ya kuondoka kwangu mtaweza kuyakumbuka

mambo haya sikuzote.

¹⁶Tulipowafundisha juu ya uweza na kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo, hatukufuata hadithi zilizotungwa kwa werevu, bali tulishuhudia kwa macho yetu utukufu wake.

¹⁷Maana alipewa heshima na utukufu kutoka kwa Mungu Baba sauti ilipomjia katika Utukufu Mkuu ikisema, "Huyu ni Mwanangu, mpendwa Wangu, ninayependezwa naye",

¹⁸Sisi wenyewe tuliisikia sauti hii ambayo ilitoka mbinguni, wakati tulipokuwa pamoja Naye kwenye ule mlima mtakatifu.

¹⁹Nasi tunalo pia neno la hakika zaidi la unabii, ambalo mtafanya vema mkiliangalia kwa bidii, kama vile nuru inayong'aa gizani, hadi kupambazuka na nyota ya asubuhi itokee miyoni mwenu. ²⁰Awali ya yote, yawapasa mjue kwamba hakuna unabii katika Maandiko uliofasiriwa kama apendavyo mtu mwenyewe. ²¹Kwa maana unabii haukuja kamwe kwa mapenzi ya mwanadamu, bali watu walinena yaliyotoka kwa Mungu wakiongozwa na Roho Mtakatifu.

Manabii Wa Uongo Na Adhabu Yao

2 Lakini pia waliinuka manabii wa uongo mionganoni mwa watu, kama vile watakavyokuwako walimu wa uongo mionganoni mwenu, ambao kwa siri, wataingiza mafundisho yasiyopatana na kweli hata kumkana Bwana wa pekee aliyewanunua na kujiletea juu yao maangamizi ya haraka. ²Hata hivyo, wengi watafuata njia zao za ufsadi ambao kwa ajili yao njia ya kweli itatukanwa. ³Nao katika tamaa yao watajipatia faida kwenu kwa maneno ya madanganyo waliyotunga wenyewe. Lakini hukumu imekwisha kutangazwa dhidi yao tangu zamani, ambayo haikawii wala ungamivu wao haujalala usingizi.

⁴Kwa maana kama Mungu hakuwasamehe malaika walipotenda dhambi, bali aliwatupa kuzimu^a, katika vifungo vyta giza wakae humo mpaka ije hukumu, ⁵kama hakuwasamehe ulimwengu wa kale alipoleta gharika juu ya watu wale wasiomcha Mungu, akamhifadhi Noa, mhubiri wa haki, pamoja na watu wengine saba, ⁶kama aliihukumu miji ya Sodoma na Gomora kwa kuiteketeza kwa moto ikawa majivu na kuifanya kuwa kielelezo kwa wote ambao

^a⁴ "Kuzimu" linatokana na neno la Kiyunani "Tartarus" ambalo maana yake "chini sana, mahali pa mateso kwa watu waliopotea"

hawatamcha Mungu ⁷na kama alimwokoa Loti, mtu mwenye haki, ambaye alihuzunishwa na maisha machafu ya watu wapotovu ⁸(kwa sababu yale matendo mapotovu aliyoaona na kuyasikia huyo mtu mwenye haki alipoishi mionganoni mwao yalimhuzunisha siku baada ya siku), ⁹kiwa hivyo ndivyo, basi Bwana anajua jinsi ya kuwaokoa wacha Mungu kutoka katika majaribu na kuwaweka waasi katika adhabu hadi siku ya hukumu. ¹⁰Hii ni hakika hasa kwa wale wanaofuata tamaa mbaya za mwili na kudharau mamlaka.

Kwa ushupavu na kwa kiburi watu hawa hawaogopi kunena mabaya dhidi ya viumbe vyambinguni, ¹¹lakini hata malaika, ingawa wana nguvu na uwezo zaidi, hawaleti mashtaka dhidi ya viumbe kama hao mbele za Bwana. ¹²Lakini watu hawa hukufuru katika mambo wasiyoyafahamu. Wao ni kama wanyama wasio na akili, viumbe wanaotawaliwa na hisia za mwili, waliozaliwa ili wakamatwe na kuchinjwa. Wao husingizia wasiyoyafahamu na wanyama hao watakapoangamizwa, hawa nao wataangamizwa pia.

¹³Watalipwa madhara kwa ajili ya madhara waliyowatendea wengine. Huhesabu kuwa ni anasa kufanya karamu za ulevi na ulafi wakati wa mchana. Wao ni mawaa na dosari katika karamu zenu wakijifurahisha kwa ulevi na ulafi katika anasa zao wanaposhiriki katika karamu zenu. ¹⁴Wakiwa na macho yaliyojaa uzinzi, hawaachi kutenda dhambi. Huwashawishi wale wasio imara, wao ni hodari kwa kutamani, wana wa laana! ¹⁵Wameiacha njia iliyonyoka, wakapotoka na kuifuata njia ya Balaamu mwana wa Beori aliyependa mshahara wa uovu. ¹⁶Lakini Balaamu kwa ajili ya uovu wake, alikemewa na punda, mnyama asijejua kusema, akaongea akitumia sauti ya mwanadamu na kuzuia wazimu wa huyo nabii.

¹⁷Watu hawa ni chemchemi zisizo na maji na ukungu upeperushwao na tufani, ambao giza nene limewekwa tayari kwa ajili yao. ¹⁸Kwa maana wao hunena maneno makuu mno ya upumbavu na kwa tamaa mbaya za uasherati huwashawishi watu ambao ndipo tu wamejiondoa mionganoni mwa wale wanaoishi katika ujisadi. ¹⁹Huwaahidi uhuru hao waliowanasa, wakati wao wenye ni watumwa wa ujisadi. Kwa maana mtu ni mtumwa wa kitu cho chote kinachomtawala. ²⁰Kwa kuwa kama wameukimbia upotovu wa dunia kwa kumjua Bwana wetu na Mwokozi Yesu Kristo, kisha

wakanaswa tena na kushindwa, hali yao ya mwisho ni mbaya zaidi kuliko ile ya kwanza. ²¹Ingelikuwa afadhalii kwao kama wasingelijua kamwe njia ya haki, kuliko kuijua kisha wakaiacha ile amri takatifu waliyokabidhiwa. ²²Imetukia kwao sawasawa na ile mithali ya kweli isemayo, "Mbwa ameyarudia matapishi yake mwenyewe," tena nyine yasema, "Nguruwe aliyeoshwa amerudi kugaa-gaa matopeni."

Ahadi Ya Kuja Kwa Bwana

3 Wapenzi, huu ndio waraka wa pili ninaowaandikia. Katika nyaraka hizi mbili ninajaribu kuziamsha nia zenu safi kwa kuwakumbusha kwamba, ²nataka ninyi mkumbuke maneno yaliyosemwa zamani na manabii watakatifu na ile amri ya Bwana na Mwokozi mliyopewa kwa kupitia kwa mitume wenu.

³Kwanza kabisa ni lazima mfahamu ya kwamba siku za mwisho watakuja watu wenye dhihaka wakidhahiki na kuzifuata tamaa zao mbaya. ⁴Na kusema, "Iko wapi ile ahadi ya kuja Kwake? Tangu baba zetu walipokufa, kila kitu kinaendelea kama kilivyokuwa tangu mwanzo wa kuumbwa." ⁵Wao kwa makusudi hupuza ukweli huu, ya kwamba kwa neno la Mungu mbingu zilikuwepo tangu zamani nayo dunia ilifanyizwa kutoka ndani ya maji na kwa hayo maji, ⁶ulimwengu wa wakati ule uligharikishwa na kuangamia. ⁷Lakini kwa neno lilo hilo mbingu za sasa na dunia, zimebekwa akiba kwa ajili ya moto, zikhifadhiwa hadi siku ile ya hukumu na ya kuangamizwa kwa watu wasiomcha Mungu.

⁸Lakini wapenzi, msisahau neno hili, kwamba kwa Bwana, siku moja ni kama miaka elfu na miaka elfu ni kama siku moja. ⁹Bwana hakawii kuitimiza ahadi Yake kama watu wengine wanavyodhani kukawia, bali Yeye anawavumilia, maana hataki mtu ye yote aangamie, bali kila mmoja afikilie toba.

¹⁰Lakini siku ya Bwana itakuja kama mwivi. Ndipo mbingu zitatoweka kwa kishindo kikuu na vitu vyatizeteketeza kwa moto, nayo dunia na kila kitu kilichomo ndani yake kitaunguzwa.

¹¹Kwa kuwa vitu vyote vitayeyuka hivyo, ninyi je, imewapasa kuwa watu wa namna gan? Inawapasa kuishi maisha matakatifu na ya kumcha Mungu, ¹²mkingojea na kuhimiza kuja kwa hiyo siku ya Mungu, ambayo siku hiyo mbingu zitachomwa moto na kutoweka na vitu

vya asili vitayeyuka kwa moto. ¹³Lakini kufuatana na ahadi Yake, sisi tunatazamia kwa furaha mbingu mpya na dunia mpya, ambayo haki hukaa ndani yake.

¹⁴Kwa sababu hii, wapenzi, kwa kuwa mnatazamia kwa furaha mambo haya, fanyeni bidii ili awakute katika amani, bila mawaa wala dosari. ¹⁵Nanyi hesabuni uvumilivu wa Bwana kuwa ni wokovu, kama vile ndugu yetu mpenzi Paulo alivyowaandikia kwa hekima ile aliyopewa na Mungu. ¹⁶Huandika vivyo hivyo katika nyaraka zake zote akizungumzia ndani yake mambo haya. Katika nyaraka zake kuna mambo mengine ambayo ni vigumu kuyaelewa, ambayo watu wajinga na wasio thabitii huyapotosha kwa maangamizi yao wenyewe, kama wapotoshavyo pia Maandiko mengine.

¹⁷Basi, ninyi wapenzi, kwa kuwa mmekwisha kujua mambo haya, jilindeni msije mkachukuliwa na kosa la watu hao waasi na kuanguka kutoka kwenye uthabiti wenu. ¹⁸Bali kueni katika neema na katika kumjua Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo. Utukufu una Yeye sasa na milele! Amen.

Utangulizi

Yale yaliyomo katika waraka huu, mfano uandishi wake na ile misamiati iliyotumika vinakubaliana na lile hitimisho kwamba nyaraka hizi ziliandikiwa wasomaji wale wale wa Injili ya Yohana. Waraka huu wa Kwanza unakuwa kama ufupisho unaowawazia wasomaji kwamba tayari wanajua Injili ya Yohana na unawahakikishia juu ya imani yao katika Kristo. Waraka huu unaonyesha kuwa wasomaji walikuwa wanakabiliwa na upotovu wa imani ya Unostiki, ambao ulikuja kuwa tatizo kubwa zaidi katika karne ya pili. Unostiki ulikuwa na mafundisho yasemayo kwamba vitu vyote ni viovu lakini roho tu ndiyo nzuri.

Wazo Kuu

Katika ujumbe wa Injili, Yohana anaonyesha wazi kuwa Yesu ni Mungu aliyefanyika mwili na hivyo kipinga kabisa ile dhana kwamba Kristo aliwaziwa tu kama aliyekuwa na mwili, eti kwamba Yeye alikuwa roho. Pia iliondolea mbali yale mafundisho yaliyomwelezea Yesu kama vitu viwili, kwamba wakati fulani alikuwa anafanyika mwanadamu na wakati mwininge anakuwa Mungu.

Mwandishi

Waraka wa Kwanza, wa Pili na wa Tatu wa Yohana tangu mwanzo kabisa zimeonekana kuwa mwandishi ni mtume Yohana ambaye pia ndiye mwandishi wa Injili ya Yohana ,yaani, mojawapo ya zile Injili nne. Huyu ndiye yule mwanafunzi aliyekuwa anapendwa ambaye aliegama kifuani mwa Yesu wakati wa chakula cha mwisho na wanafunzi Wake.

Tarehe

Vitabu vyote hivi vinne, yawezekana vimeandikwa wakati mmoja, huenda kati ya 85-96 BK.

Mgawanyo

- Utangulizi (1:1-4)
- Umuhimu wa nuru katika ushirika (1:5-2:29)
- Upendo sharti uenee katika maisha (3:1-4:21)
- Imani na kuona kwa hakika (5:1-21)

Neno La Uzima

1 Tunawajulisha lile lilokuwako tangu mwanzo, lile tulilosikia, ambalo tumeliona kwa macho yetu, ambalo tumelitazama na kuligusa kwa mikono yetu, kuhusu Neno la Uzima, ²Uzima huo ulidhihirishwa, nasi tumeuona na kuushuhudia, nasi twawatangazieni uzima wa milele, ambao ulikuwa pamoja na Baba, nao ukadhihirishwa kwetu. ³Twawatangazia lile tuliloliona na kulisikia ili kwamba nanyi mwe na ushirika nasi na ushirika wetu hasa ni pamoja na Baba na Mwanawe Yesu Kristo. ⁴Tunaandika mambo haya ili furaha yetu ipate kuwa timilifu.

Kutembea Nuruni

⁵Huu ndio ujumbe tuliosikia kutoka Kwake na kuwatangazia ninyi, kwamba Mungi ni nuru na ndani yake hamna giza lo lote. ⁶Kama tukisema kwamba twashirikiana naye huku tukienda gizani, wasema uongo, wala hatutendi lililo kweli. ⁷Lakini tikienenda nuruni, kama Yeye alivyo nuruni, twashirikiana sisi kwa sisi na damu yake Yesu, Mwana Wake yatusafisha dhambi yote.

⁸Kama tukisema kwamba hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe wala kweli haimo ndani yetu. ⁹Kama tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki, atatusamehe dhambi zetu na kutusafisha toka kwenye udhalimu wote. ¹⁰Kama tukisema hatukutenda dhambi, twamfanya Yeye kuwa mwongo na Neno Lake halimo ndani yetu.

Kristo Mwombezi Wetu

2 Watoto wangu wapendwa, nawaandikieni haya ili msitende dhambi. Lakini kama mtu ye yote akitenda dhambi, tunaye Mwombezi kwa Baba, Yesu Kristo Mwenye haki. ²Yeye ndiye dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu, wala si kwa ajili ya dhambi zetu tu, bali pia kwa ajili ya dhambi za ulimwengu wote.

³Basi katika hili twajua ya kuwa tumemjua kama tunazishika amri Zake. ⁴Mtu ye yote asemaye kuwa, "Ninamjua" lakini hazishiki amri Zake, ni mwongo, wala ndani ya mtu huyo hamna kweli. ⁵Lakini kama mtu ye yote analitii Neno Lake, upendo wa Mungu umekamilika ndani yake kweli kweli. Katika hili twajua kuwa tumo ndani yake. ⁶Ye yote anayesema anakaa ndani Yake hana budi kuenenda kama Yesu alivyoenenda.

Amri Mpya

⁷Wapenzi, siwaandikii ninyi amri mpya bali ile ya zamani, ambayo mmekuwa nayo tangu mwanzo. Amri hii ya zamani ni lile neno mlilosikia. ⁸Lakini ninawaandikia amri mpya, yaani, lile neno lililo kweli ndani yake na ndani yenu, kwa sababu giza linapita na ile nuru ya kweli tayari inang'aa.

⁹Ye yote anayesema yumo nuruni lakini anamchukia ndugu yake bado yuko gizani. ¹⁰Yeye ampendaye ndugu yake anakaa nuruni, wala hakuna kitu cho chote ndani yake cha kumkwaza. ¹¹Lakini ye yote amchukiaye ndugu yake yuko gizani na anaenenda gizani, wala hajui anakokwenda, kwa sababu giza limempofusha macho.

¹²Nawaandikia ninyi, watoto wadogo, kwa sababu dhambi zenu zimesamehewa kwa ajili ya Jina Lake.

¹³Nawaandikika ninyi, akina baba, kwa sababu mmemjua Yeye aliye tangu mwanzo.

Nawaandikia ninyi vijana
kwa sababu mmemshinda yule mwovu.

Nawaandikia ninyi watoto wadogo,
kwa sababu mmejua Baba.

¹⁴Nawaandikia ninyi akina baba, kwa sababu mmejua Yeye aliye tangu mwanzo.

Nawaandikia ninyi, vijana,
kwa sababu mna nguvu na neno la Mungu linakaa ndani yenu,
nanyi mmeshinda yule mwovu.

Msiupende Ulimwengu

¹⁵Msiupende ulimwengu wala mambo yaliyoko ulimwenguni. Kama mtu ye yote akiupenda ulimwengu, kumpenda Baba hakumo ndani yake. ¹⁶Kwa maana kila kitu kilichomo ulimwenguni, yaani, tamaa ya mwili, tamaa ya macho na kiburi cha uzima, havitokana na Baba bali hutokana na ulimwengu. ¹⁷Nao ulimwengu unapita, pamoja na tamaa zake, bali ye ye afanyaye mapenzi ya Mungu adumu milele.

Onyo Dhidi Ya Mpinga Kristo.

¹⁸Watoto wadogo, huu ni wakati wa mwisho! Kama mlivyosikia kwamba mpinga Kristo anakuja, hivyo basi wapinga Kristo wengi wamekwisha kuja. Kutokana na hili twajua kwamba huu ni wakati wa mwisho. ¹⁹Walitoka

kwetu, lakini hawakuwa wa kwetu hasa. Kwa maana kama wangelikuwa wa kwetu, wangelikaa pamoja nasi, lakini kutoka kwao kulionyesha kwamba hakuna hata mmoja wao aliye kuwa wa kwetu.

²⁰Lakini ninyi mmetiwa mafuta na Yeye Aliye Mtakatifu, nanyi nyote mnajua kweli. ²¹Siwaandikii kwa sababu hamjui kweli, bali kwa sababu mnajua, nanyi mnajua hakuna uongo utokao katika kweli. ²²Je, mwongo ni nani? Mwongo ni mtu yule asemaye kwamba Yesu si Kristo. Mtu wa namna hiyo ndiye mpinga Kristo, yaani, yeye humkana Baba na Mwana. ²³Hakuna ye yote amkanaye Mwana aliye na Baba. Ye yote anayemkubali Mwana anaye na Baba pia.

²⁴Hakikisheni kwamba lile mlilosikia tangu mwanzo linakaa ndani yenu. Kama lile mlilosikia tangu mwanzo linakaa ndani yenu, ninyi ninyi mtakaa ndani ya Mwana na ndani ya Baba. ²⁵Hii ndiyo ahadi yake kwetu, yaani, uzima wa milele.

²⁶Ninawaandikia mambo haya kuhusu wale watu amba wanajaribu kuwapotosha. ²⁷Kwa habari yenu ninyi, upako ule mlioupara kutoka Kwake unakaa ndani yenu, wala ninyi hamna haja ya mtu ye yote kuwafundisha. Lakini kama vile upako Wake unavyowafundisha kuhusu mambo yote nayo ni kweli wala si uongo, basi kama uliviyowafundisha kaeni ndani Yake.

Watoto Wa Mungu

²⁸Sasa basi, watoto wadogo, kaeni ndani Yake, ili atakapofunuliwa, tuwe na ujasiri, wala tusiaibike mbele zake wakati wa kuja kwake. ²⁹Kama mkijua kuwa Yeye ni mwenye haki, mwajua kwamba kila atendaye haki amezaliwa na Yeye.

3 Oneni ni pendo kuu namna gani alilotupa Baba, kwamba sisi tuitwe watoto wa Mungu! Nasi ndivyo tulivyo. Sababu kwa nini ulimwengu haututambui, ni kwa kuwa haukumtambua Yeye. ²Wapenzi, sasa tu watoto wa Mungu, lakini bado haijadhihirika tutakavyokuwa, lakini twajua ya kwamba, Yeye atakapodhihirishwa, tutafanana naye, kwa maana tutamwona kama alivyo. ³Kila mmoja mwenye matumaini haya katika Yeye hujitakasa, kama vile Yeye alivyo mtakatifu.

⁴Kila mtu atendaye dhambi afanya uasi, kwa kuwa dhambi ni uasi. ⁵Lakini mwajua ya kuwa Yeye alidhihirishwa ili aziondoe dhambi, wala ndani Yake hamna dhambi. ⁶Kila mtu akaaye ndani yake hatendi dhambi. Kila mtu

atendaye dhambi hakumwona Yeye wala hakumtambua.

⁷Watoto wadogo, mtu ye yote na asiwadanganye. Kila mtu atendaye haki ana haki, kama Yeye alivyo na haki. ⁸Yeye atendaye dhambi ni wa Ibilisi, kwa sababu Ibilisi amekuwa akitenda dhambi tangu mwanzo. Kwa kusudi hili Mwana wa Mungu alidhihirishwa ili aziangamize kazi za Ibilisi. ⁹Ye yote aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, kwa sababu uzao wa Mungu wakaa ndani yake, wala hawesi kutenda dhambi kwa sababu amezaliwa na Mungu. ¹⁰Kwa jinsi hii tunaweza kujua dhahiri watoto wa Mungu na watoto wa Ibilisi nao. Ye yote asiyetenda haki hatokani na Mungu, wala yeye asiyempenda ndugu yake.

Mpendane Ninyi Kwa Ninyi.

¹¹Hili ndilo neno mliloliskia tangu mwanzo, kwamba imetupasa tupendane sisi kwa sisi.

¹²Msiwe kama Kaini aliye kuwa wa yule mwovu akamwua ndugu yake. Basi kwa nini alimwua?

Ni kwa sababu matendo yake Kaini yalikuwa mabaya na ya ndugu yake yalikuwa ya haki.

¹³Ndugu zangu, ninyi msistaajabu kama ulimwengu ukiwachukia. ¹⁴Sisi tunajua ya kwamba tumepita kutoka mautini kuingia uzimani, kwa sababu tunawapenda ndugu. Kila asiyempenda ndugu yake akaa mautini. ¹⁵Ye yote amchukiaye ndugu yake ni mwuaji, nanyi mwajua ya kwamba mwuaji hana uzima wa milele ndani yake.

¹⁶Kwa namna hii twaweza kulijua pendo la Mungu, kwa sababu Yesu Kristo aliutoa uhai Wake kwa ajili yetu. Nasi imetupasa kuutoa uhai kwa ajili ya hao ndugu. ¹⁷Ikiwa mtu anavyo vitu vya ulimwengu huu na akamwona ndugu yake ni mhiti lajini asimhurumie, upendo wa Mungu wakaaje ndani ya mtu huyo? ¹⁸Watoto wangu wadogo, tusipende kwa maneno au kwa ulimi bali kwa tendo na katika kweli. ¹⁹Basi hivi ndivyo tutakavyoweza kujua ya kuwa sisi tu wa kweli na hivyo twaithibitisha miyo yetu mbele za Mungu ²⁰kila mara miyo yetu inapotuhukumu. Kwa maana Mungu ni mkuu kuliko miyo yetu, naye anajua kila kitu.

²¹Wapenzi, kama miyo yetu haituhukumu, tunao ujasiri mbele za Mungu. ²²Lo lote tuombalo, twalipokea kutoka Kwake, kwa sababu tumezitii amri Zake na kutenda yale yanayompendeza. ²³Hii ndiyo amri Yake, kwamba tuliamini Jina la Mwanawe, Yesu Kristo na kupendana sisi kwa sisi kama Yeye

alivyotuamuru. ²⁴Wale wote wanaozishika amri Zake hukaa ndani Yake na Yeye ndani yao. Hivi ndivyo tunavyojua kwamba anakaa ndani yetu. Nasi twajua hili kwa njia ya Roho yule aliyetupatia.

Zijaribuni Hizo Roho

4 Wapenzi, msiamini kila roho,bali zjaribuni hizo roho mwone kama zimetoka kwa Mungu, kwa sababu manabii wengi wa uongo wametokea ulimwenguni. ²Hivi ndivyo mnavyoweza kutambua Roho wa Mungu: Kila roho inayokubali kwamba Yesu Kristo amekuja katika mwili yatoka kwa Mungu. ³Lakini kila roho ambayo haimkubali Yesu haitoki kwa Mungu. Hii ndiyo roho ya mpinga Kristo, ambayo mmesikia kwamba inakuja na sasa tayari iko ulimwenguni.

⁴Watoto wadogo, ninyi mmetokana na Mungu, nanyi mmewashinda kwa sababu Yeye aliye ndani yenu ni mkuu kuliko yeye aliye katika ulimwengu. ⁵Wao wanatokana na ulimwengu na kwa hiyo hunena yaliyo ya ulimwengu, hivyo ulimwengu huwasikia.⁶Sisi twatokana na Mungu na ye yote anayemjua Mungu hutusikiliza, lakini asiyetokana na Mungu hutusikilizi. Hivi ndivyo tunavyoweza kutambua Roho wa Kweli na roho ya upotovu.

Mungu Ni Upendo

⁷Wapenzi na tupendane, kwa kuwa upendo watoka kwa Mungu. Kila apendaye amezaliwa na Mungu naye anamjua Mungu.⁸Yeye asiyependa hamjui Mungu, kwa sababu Mungu ni upendo. ⁹Hivi ndivyo Mungu alivyoonyesha upendo Wake kwetu, kwa sababu Mungu alimtuma Mwanawe wa pekee ulimwenguni, ili tupate uzima kwa Yeye. ¹⁰Huu ndio upendo, si kwamba tulimpenda Mungu, bali Yeye alitupenda, akamtuma Mwanawe, ili Yeye awe dhabihu ya kipatanisho kwa ajili ya dhambi zetu. ¹¹Wapenzi, kama Mungu alitupenda sisi hivi, imetupasa na sisi kupendana. ¹²Hakuna mtu ye yote aliywona Mungu wakati wo wote. Kama tukipendana, Mungu anakaa ndani yetu na upendo Wake umekamilika ndani yetu.

¹³Tunajua kwamba twakaa ndani Yake na Yeye ndani yetu, kwa sababu ametupatia sisi sehemu ya Roho Wake. ¹⁴Nasi tumeona na kushuhudia kwamba Baba amemtuma Mwanawe ili awe Mwokozi wa ulimwengu. ¹⁵Kila akiriye kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu, Mungu hukaa ndani yake, naye ndani ya Mungu. ¹⁶Hivyo nasi twajua na kuutumainia

upendo wa Mungu alio nao kwa ajili yetu. Mungu ni Upendo. Kila akaaye katika upendo hukaa ndani ya Mungu na Mungu hukaa ndani yake. ¹⁷Kwa njia hii, upendo hukamilishwa mionganis mwesti ili tupate kuwa na ujasiri katika siku ya hukumu, kwa sababu kama alivyo ndivyo tulivyo sisi katika ulimwengu huu. ¹⁸Katika upendo hakuna hofu. Lakini upendo ulio kamili huitupa nje hofu, kwa sababu hofu inahusika na adhabu. Kila mwenye hofu hakukamilika katika upendo. ¹⁹Twampenda Yeye kwa sababu Yeye alitupenda kwanza. ²⁰Ikiwa mtu atasema,"Nampenda Mungu", lakini anamchukia ndugu yake, yeye ni mwongo. Kwa maana kila mtu asiyempenda ndugu yake ambaye amemwona, atampendaje Mungu ambaye hajamwona? Naye ametupa amri hii: Ye yote anayempenda Mungu lazima pia ampende ndugu yake.

Imani Katika Mwana Wa Mungu Huushinda Ulimwengu

5 Kila mtu anayeamini kwamba Yesu ndiye Kristo amezaliwa na Mungu na ye yote ampendaye Baba humpenda pia mtoto aliyezaliwa naye. ²Hivi ndivyo tunavyojua kwamba tunawapenda watoto wa Mungu, kwa kumpenda Mungu na kuzitii amri Zake. ³Kwa kuwa huu ndio upendo wa Mungu, kwamba tuzitii amri Zake. Nazo amri Zake si nzito. ⁴Kwa maana kila aliyezaliwa na Mungu huushinda ulimwengu. Huku ndiko kuushinda kuushindako ulimwengu, yaani, hiyo imani yetu. ⁵Ni nani yule aushindaye ulimwengu? Ni yule aaminiye kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu.

Ushuhuda Kuhusu Mwana Wa Mungu

⁶Huyu ndiye aliyezaliwa kwa maji na damu, yaani, Yesu Kristo. Hakuja kwa maji peke yake, bali kwa maji na damu. Naye Roho ndiye ashuhudiaye, kwa sababu Roho ndiye kweli. ⁷Kwa maana wako watatu washuhudiao mbinguni:Hao ni Baba, Neno na Roho Mtakatifu, nao hawa watatu ni wamoja. ⁸Pia wako mashahidi watatu duniani, yaani, Roho, Maji na Damu, wote hawa watatu wanakubaliana katilka umoja. ⁹Kama tunaukubali ushuhuda wa wanadamu, basi ushuhuda wa Mungu ni mkuu zaidi, kwa kuwa huu ndio ushuhuda wa Mungu kwamba amemshuhudia Mwanawe. ¹⁰Kila mtu amwaminiye Mwana wa Mungu anao ushuhuda ndani mwake.Kila mtu asiyemwamini Mungu amemfanya Yeye kuwa mwongo, kwa sababu

hakuamini ushuhuda Mungu alioutoa kuhusu Mwanawe. ¹¹Huu ndio ushuhuda kwamba, Mungu ametupa uzima wa milele, nao huo uzima umo katika Mwanawe. ¹²Aliye naye Mwana wa Mungu anao uzima, ye ye asiye na Mwana wa Mungu hana uzima.

Maneno Ya Mwisho

¹³Nawaandikia mambo haya ninyi mnaoliamini Jina la Mwana wa Mungu ili mpate kujua ya kuwa mnao uzima wa milele. ¹⁴Huu ndio ujasiri tulio nao ndani Yake, kama tukiomba kitu sawasawa na mapenzi Yake, atusikia. ¹⁵Nasi kama tunajua ya kuwa atusikia, lo lote tuombalo, tunajua ya kwamba tumekwisha kupata zile haja tulizomwomba.

¹⁶Kama mtu akimwona ndugu yake anatenda dhambi isiyo ya mauti, inampasa aombe, naye Mungu atampa uzima mtu huyo, yaani, kwa wale ambao dhambi yao si ya mauti. Iko dhambi ya mauti, sisemi kwamba utaomba kwa ajili ya hiyo. ¹⁷Jambo lo lote lisilo la haki ni dhambi, lakini iko dhambi isiyo ya mauti.

¹⁸Tunajua ya kuwa ye ye aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, bali aliyezaliwa na Mungu hujilinda wala yule mwovu hawezu kumdhuru. ¹⁹Sisi twajua kuwa tu watoto wa Mungu na ya kwamba ulimwengu wote uko chini ya utawala wa yule mwovu. ²⁰Nasi twajua ya kwamba Mwana wa Mungu amekuja, naye ametupa sisi akili ili tupate kumjua Yeye aliye Kweli. Nasi tumo ndani Yake Yeye aliye Kweli, yaani, ndani ya Yesu Kristo Mwanawe. Yeye ndiye Mungu wa kweli na uzima wa milele.

²¹Watoto wadogo jilindenii na sanamu. Amen.

2Yohana

Utangulizi

Waraka wa pili wa Yohana umeandikwa kwa "Bibi mteule (Siria na watoto wake)", ambao unaweza kuwa unamhusu mtu binafsi na jamaa yake, au kuna uwezekano kabisa kwamba unalihusu kanisa. Msisitizo umewekwa katika umuhimu wa imani kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu katika umbo la mwanadamu na kwamba waamini wanaosoma inawapasa kudumu katika pendo la Mungu na kukataa mafundisho potofu ya imani.

Yohana pia aliandika kuwaonya ili waweze kutambua walimu wa uongo wanaosafiri huku na huko, wao wasije wakawaunga mkono na kuwasaidia. Yaani mtu ye yote asije akachangia kwenye kueneza mafundisho ya uongo badala ya yale ya kweli.

Wazo Kuu

Mwenendo wa waamini na kuwaonya hao waamini dhidi ya wadanganyaji jinsi wanavyodanganya.

Mwandishi

Yohana, yule mwanafunzi mpenzi aliyeeegama kifuani mwa Yesu wakati wa chakula cha mwisho na wanafunzi Wake.

Tarehe

Waraka huu uliandikwa 90 B.K.

Mahali

Efeso.

Mgawanyo

- Salamu (1:1 - 3)
- Ushauri na maonyo (1:4 - 11)
- Hitimisho (1:12 - 13)

2Yohana

Salamu

¹Mzee,

Kwa bibi mteule na watoto wake, niwapendao katika kweli, wala si mimi tu, bali na wale wote waijuao kweli, ²kwa sababu ya ile kweli ikaayo ndani yetu na ambayo itaendelea kukaa nasi milele.

³Neema, rehema na amani itokayo kwa Mungu Baba na kwa Yesu Kristo, Mwanawe Baba, itakuwa pamoja nasi katika kweli na upendo.

Kweli Na Upendo

⁴Imenipa furaha kuu kuona baadhi ya watoto wako wanaenenda katika kweli, kama vile Baba alivyotuagiza.⁵Sasa, bibi mpPENDWA, nakuomba, si kwamba ninakuandikia amri mpya, bali ile tuliyokuwa nayo tangu mwanzo. Sisi na tupendane kila mmoja na mwenzake. ⁶Hili ndilo pendo, kwamba tuenende sawasawa na amri Zake. Hii ndiyo amri Yake kama vile

mlivysikia tangu mwanzo, kwamba mwenende katika upendo.

⁷Wadanganyifu wengi, wasiokubali kwamba Yesu Kristo amekuja katika mwili, wametokea ulimwenguni. Mtu wa namna hiyo ni mdanganyifu na mpinga Kristo. ⁸Jiangalieni msije mkapoteza kile mllichokitenda, bali mpate kupewa thawabu kamilifu. ⁹Mtu ye yote asiyedumu katika mafundisho ya Kristo, bali akayaacha, yeye hana Mungu. Ye yote anayedumu katika mafundisho ana Baba na Mwana pia. ¹⁰Msimpokee mtu ye yote anayewajia ambaye hawaletei mafundisho haya, wala msimkaribishe nyumbani kwenu. ¹¹Ye yote amkaribishaye mtu wa namna hiyo anashiriki katika matendo maovu ya mtu huyo.

Salamu Za Mwisho

¹²Ingawa ninayo mengi ya kuwaandikia, lakini sitaki kutumia karatasi na wino. Badala yake, nataraji kuja kwenu na kuongea nanyi ana kwa ana, ili furaha yetu ipate kuwa timilifu.

¹³Watoto wa dada yako mteule wanakusalimu. Amen.

2Yohana

3Yohana

Utangulizi

Waraka wa tatu wa Yohana anaandikiwa Gayo, ambaye yavezekana alikuwa na wajibu wa kichungaji au inawezekana alikuwa kiongozi muhimu katika kanisa. Anaelekezwa kuwasaidia na kuwashudumia wale wanaokuja kama wajumbe wa Mungu. Pia anapewa onyo kuhusu Deotrefe, juu ya tabia yake ya kukosa ushirikiano. Yohana anaeleza tarajio lake la kuja na kushughulikia tatizo hili yeye mwenyewe.

Wazo Kuu

Wajibu wa binafsi kuhusu watumishi wa kweli na wa uongo.

Tarehe

Waraka huu uliandikwa 90 B.K.

Mahali

Efeso.

Mgawanyiko

- Salamu (1:1- 4)
- Kutiwa moyo kwa Gayo (1: 5 – 8)
- Kukemewa kwa Deotrefe (1: 9 – 10)
- Kusifiwa kwa Demetrio (1: 11 – 12)
- Hitimisho (1:13 – 15)

3Yohana

Salamu

¹Mzee,

Kwa Gayo mpenzi, nimpendaye katika kweli.

Gayo Anasifiwa Kwa Ajili Ya Ukarimu Wake

²Mpenzi, naomba ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na afya yako kama vile roho yako ifanikiwavyo. ³Ilinifurahisha sana baadhi ya ndugu walipokuja na kutueleza juu ya uaminifu wako katika kweli na jinsi unavyoendelea kuenenda katika hiyo kweli. ⁴Sina furaha kubwa kuliko hii, kusikia kwamba watoto wangu wanaenenda katika kweli.

⁵Mpenzi, wewe ni mwaminifu kwa yale unayowatendea ndugu, ingawa wao ni wageni kwako. ⁶Wameshuhudia kuhusu upendo wako mbele ya kanisa. Utafanya vema ukiwasafirisha kama inavyostahili kwa Mungu. ⁷Ilikuwa ni kwa ajili ya hilo Jina waliondoka, bila kukubali kupokea msaada wo wote kutoka kwa watu wasioamini. ⁸Kwa hiyo imetupasa sisi kuonyesha ukarimu kwa watu kama hao ili tuweze kutenda kazi pamoja kwa ajili ya kweli.

Deotrefe Na Demetrio

⁹Niliandikia kanisa, lakini Deotrefe yeye apendaye kujifanya wa kwanza, hakubali mamlaka yetu. ¹⁰Hivyo kama nikija, nitakumbuka matendo yake atendayo, akitusingizia kwa maneno ya hila. Wala hatosheki na hayo anayotusingizia, bali pia hukataa kuwakaribisha ndugu na hata huwazuia wale walio tayari kufanya hivyo na kuwafukuza watoke kanisani.

¹¹Mpenzi, usiige lile lillilo bayabali lile lillilo jema. Ye yote atendaye mema atoka kwa Mungu, atendaye mabaya hakumwona Mungu.

Salamu Za Mwisho

¹²Kila mtu ameshuhudia mema kuhusu Demetrio, vivyo hivyo hata na hiyo kweli yenyewe. Sisi pia twashuhudia mema juu yake, nanyi mwajua kwamba ushuhuda wetu ni kweli.

¹³Ninayo mambo mengi ya kukuandikia, lakini sipendi kuandika kwa kalamu na wino.

¹⁴Badala yake, nataraji kukuona upesi, nasi tutaongea pamoja ana kwa ana.

Amani iwe kwako. Rafiki zetu walioko hapa wanakusalimu.

Wasalimu hao rafiki zetu walioko huko, kila mmoja kwa jina lake.

3Yohana

Yuda

Utangulizi

Mwandishi wa waraka huu ametambuliwa kuwa ni Yuda, ambaye alikuwa nduguye Yakobo. Yakobo aliyekuwa msimamizi wa baraza la Yerusalem na ambaye ndiye mwandishi wa waraka wa Yakobo. Yeye alikuwa ndugu wa Yesu wa kuzaliwa na Maria (*Mk.6:3*). Mfanano wa yaliyomo na yale yaliyomo kwenye Waraka wa pili wa Petro yanaashiria kuwa Yuda alikuwa amehamasishwa na ujumbe wa Petro. Katika (*Yuda 1:3*) anaonyesha kuwa alikusudia kuandika kuhusu wokovu wao lakini sasa anabadili nasaha zake kuelekea kwenye mwelekeo wa kukemea mtazamo wa watu fulani wenye tabia mbaya waliokuwa wanazunguka mionganoni mwao wakiwa wanapotosha neema ya Mungu.

Tarehe

Tarehe ya kuandikwa kwa waraka huu inaweza ikawa kati ya mwaka 65 - 70 B.K., au kama miaka kumi baadaye. Kama waraka huu uliandikiwa Wakristo wa Kiyahudi huko Palestina, tarehe ya awali inakubalika zaidi.

Wazo Kuu

Yuda anasisitiza umuhimu wa kuishindania imani. Upotovu, yaani, uzushi, ni lazima uonyeshwe wazi kwamba si kweli. Anaonya kwamba hukumu ya Mungu itakuja juu ya wale wanaopotoka katika imani kama vile ilivyokuja juu ya Kaini, Kora na Balaamu.

Mgawanyo

- Utangulizi (1:1- 4)
- Maonyo dhidi ya uongo (1: 5 -16)
- Marudi na hitimisho (1:17- 25)

Salamu

¹Yuda, mtumwa wa Yesu Kisto nduguye Yakobo,

Kwa wale walioitwa, wapendwa katika Mungu Baba na kuhifadhiwa salama ndani ya Yesu Kristo:

²Rehema, amani na upendo viwe kwenu kwa wingi.

Dhambi Na Hukumu Ya Watu Wasiomcha Mungu

³Wapenzi, ingawa nilikuwa ninatamani sana kuwaandikia kuhusu wokovu ambaو tunaushiriki sisi sote, nilliona imenipasa kuwaandikia na kuwasihii kwamba mwishindanie imani iliyokabidhiwa watakatifu mara moja tu. ⁴Kwa kuwa kuna watu waliojipenyeza kwa siri katikati yenu, watu walioandikiwa tangu zamani hukumu hii, waovu, wapotoshao neema ya Mungu wetu kuwa ujisadi wakimkana Yeye aliye Bwana wetu wa pekee, Bwana Yesu Kristo.

Hukumu Kwa Walimu Wa Uongo

⁵Ingawa mmekwisha kujua haya yote, nataka niwakumbushe kuwa Bwana akiisha kuwaokoa watu Wake kutoka Misri, baadaye aliwaangamiza wale ambaو hawakuamini. ⁶Nao malaika ambaو hawakulinda nafasi zao, lakini wakayaacha makao yaliyokuwa yao hasa, hawa amewaweka katika giza, wakiwa wamefungwa kwa minyororo ya milele kwa ajili ya hukumu siku ile kuu. ⁷Vivyo hivyo, Sodoma na Gomora na pia ile mijji iliyokuwa kando-kando, ambayo kwa jinsi moja na hao, walijifurahisha kwa uasherati na kufuata tamaa za mwili zisizo za asili, waliwekwa wawe mfano kwa kuadhibiwa katika moto wa milele.

⁸Vivyo hivyo hawa waotao ndoto huutia mwili unajisi, hukataa kuwa chini ya mamlaka na kunena mabaya juu ya wenyе mamlaka. ⁹Lakini hata Malaika Mkuu Mikaeli alipokuwa anashindana na ibilisi juu ya mwili wa Mose, hakuthubutu kumlaumu, bali alimwambia, "Bwana na akukemee!" ¹⁰ Lakini watu hawa hunena mabaya dhidi ya mambo wasiyoyafahamu na katika mambo yale wanayoyafahamu kwa hisia kama wanyama wasio na akili, hayo ndiyo hasa yanayowaharibu.

¹¹Ole wao! Kwa kuwa wanaifuata njia ya

Kaini, wamekimbia faida katika kosa la Baalamu na kuangamia katika uasi wa Kora.

¹²Watu hawa ni dosari katika karamu zenu za upendo, wakila pamoja nanyi bila hofu, wakijilisha pasipo hofu. Wao ni mawingu yasiyokuwa na maji, yakichukuliwa na upepo, miti isiyo na matunda wakati wa mapuputiko ambayo hunyauka iliyokufa mara mbili na kung'olewa kabisa. ¹³Wao ni mawimbi makali ya bahari, yakitoa povu la aibu yao wenyewe, ni nyota zipoteazo, ambaو weusi wa giza ndio akiba yao waliowekewa milele.

¹⁴Enoki, mtu wa saba kuanzia Adamu alitoa unabii kuhusu watu hawa, akisema, "Tazama, Bwana anakuja pamoja na maelfu kwa maelfu ya watakatifu Wake, ili kumhukumu kila mmoja na kuwapatiliza wote wasiomcha Mungu kwa matendo yao yote ya uasi waliyoyatenda, pamoja na maneno yote ya kuchukiza ambayo wenyе dhambi wamesema dhidi Yake." ¹⁶Watu hawa ni wenyе kunung'unika na wenyе kutafuta makosa, wao hufuata tamaa zao mbaya, hujisifu kwa maneno makuu kuhusu wao wenyewe na kuwasifu mno watu wenyе vyeo kwa ajili ya kujipatia faida.

Maonyo Na Mausia

¹⁷Lakini ninyi wapenzi, kumbukeni yale Mitume wa Bwana Yesu Kristo waliyotangulia kusema. ¹⁸Kwa kuwa waliwaambia, "Siku za mwisho kutakuwa na watu wenyе kudhihaki watakaofuata tamaa zao wenyewe za upotovu."

¹⁹Hawa ndio watu wanaowagawa ninyi, wafuatao tamaa zao za asili wala hawana Roho.

²⁰Lakini ninyi wapenzi, jijengeni katika imani yenu ilijo takatifu sana tena ombeni katika Roho Mtakatifu. ²¹Jilindeni katika upendo wa Mungu mkitazamia kwa furaha rehema ya Bwana wetu Yesu Kristo ili awalete katika uzima wa milele.

²²Wahurumieni wengine wale wenyе shaka, ²³wengine waokoeni kwa kuwanyakua kutoka kwenye moto, nao wengine wahurumieni mkiwa na hofu mkichukia hata vazi lenye mawaa na kutiwa unajisi na mwili.

Dua Ya Kutakia Heri

²⁴Kwake Yeye auezaye kuwalinda msianguke na kuwaleta ninyi mbele za utukufu Wake mkuu bila dosari kwa furaha ipitayo kiasi,

²⁵Yeye Mungu pekee, Mwokozi wetu kwa Yesu Kristo Bwana wetu, utukufu, ukuu, uweza na mamlaka vina Yeye tangu millele, sasa na hata milele! Amen.

Yuda

Ufunuo wa Yohana

Utangulizi:

Kitabu hiki kinaanza, "Ufunuo wa Yesu Kristo aliopewa na Mungu..." kikionyesha kuwa Yesu Kristo ndiye mhusika mkuu katika kitabu hiki. Tangu mwanzo kuonekana kwa Kristo ndiko kunakotawala. Hivyo Ufunuo huu ni wa Yesu Kristo aliopewa na Mungu, japo kitabu kimechukua jina la mwandishi, "Ufunuo wa Yohana", ukweli ni kwamba haumzungumzii Yohana kwa undani wala haumfunui yeye, bali Yesu Kristo. Yesu ndiye Mwana Kondoo ambaye ameleta ukombozi. Yeye ndiye atakayehukumu na hatimaye atashinda kabisa uovu, ili ufalme wa milele ulio bora kabisa usimamishwe.

Kuna sehemu kubwa tatu katika kitabu hiki chenye mambo mengi muhimu. Sehemu ya kwanza ni maono ya Yesu Kristo, (*sura ya 1*). Sehemu ya pili inahusu habari za makanisa, yaani, barua zinazoandikwa kwa makanisa saba yaliyoko Asia (*sura ya 2-3*). Sehemu ya tatu inahusu maono mbalimbali juu ya maisha na mateso ya watu wa Mungu, kushindwa kwa uovu, kuja kwa Kristo mara ya pili, hukumu ya mwisho, utawala wa miaka elfu moja na maisha ya mbinguni (*sura ya 4-22*). Sehemu kubwa ya maono hayo inahusu maafa yatakayoipata dunia ambapo ghadhabu ya Mwana-Kondoo, yaani, Yesu, inaonyeshwa. Katika maono haya yamo pia maono kuhusu watu wa Mungu walioneswa na kuuawa ambao sasa wako mbinguni. Maono yanafikia kilele kwenye vita baina ya yule kahaba Babeli na ushindi wa Neno la Mungu ambaye ni Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana (19:16). Yeye amekuja kuangamiza kazi za Shetani (uovu) na kuandaa karamu kwa wale wamwaminio. Ndipo yanafuata maono kuhusu hukumu na utukufu na maneno ya mwisho, 'Amen, na uje Bwana Yesu' (22:20).

Mstari wa ufunguo wa kitabu hiki ni (1:19 "*Basi andika mambo uliyoyaona, yaliyoko na yale yatakayotukia baada ya haya*." Kikiwa na lugha ya kiufunuo, yaani, matumizi ya mifano na majina ya kubuniwa ambayo si halisi, lugha ya mfano, ndoto, maono, matumizi makubwa ya tarakimu na viumbe vyta mbinguni. Tumaini kwa wale wanaoteswa katika nyakati zile za kukata tamaa.

Wazo Kuu

Kitabu hiki chenye utukufu kinamwonyesha Yesu ambaye mwanzo alidharauliwa, Mwana-Kondoo aliyechinjwa kwa ajili ya dhambi za ulimwengu, akichukua utawala wa historia nyakati za mwisho na akileta ushindi wa milele kwa kuangamiza uovu na kuleta utawala wa haki milele na milele. Mkristo katika kitabu hiki anapata uhakika wa tumaini lake kwamba: siku moja mambo yote yatakuwa mema na Mungu atatawala juu ya yote. Machozi yatafutwa, kifo, huzuni, majonzi na uchungu vitakoma milele" (21:4). Huu ni ujumbe wa kutia moyo kwa waamini wote, wakati wote.

Mwandishi

Yale yaliyomo kwenye kitabu hiki na ushahidi wa nje unaonyesha kwamba mwandishi ni mtu aliyekuwa na nafasi muhimu ya uongozi katika makanisa ya Asia. Mwandishi wa kitabu hiki ni Yohana, "*Mimi Yohana, ndugu yenu ninayeshiriki pamoja nanyi mateso katika Yesu...*", (1:9-10), ambaye ametajwa mahali pengi (1:1, 4, 9; 21:2 na 22:8). Huyu ndiye aliyeandika pia Injili pamoja na nyaraka zote tatu, ambaye ndiye yule anayetajwa kama mwanafunzi aliyependwa na ambaye aliegama kifuani mwa Yesu wakati wa chakula cha mwisho katika Yesu na wanafunzi Wake.

Tarehe

Kitabu hiki kimeandikwa 96 B.K.

Mahali

Kisiwa cha Patmo karibu na pwani ya Uyunani (Greece).

Mgawanyo

- Mwanzo wa maono (1:1-20)
- Barua saba kwa Makanisa (2:1-3:22)
- Maono kuhusu Mungu na Mwana-Kondoo (4:1-5:14)
- Lakiri saba za hukumu (6:1-8:5)
- Tarumbeta saba za hukumu (8:6-11:19)
- Maono kuhusu vita ya duniani na mbinguni (12:1-14:20)
- Mabakuli saba ya hukumu (15:1-16:21)
- Hukumu juu ya Kahaba Babeli (17:1-19:21)
- Mwisho wa nyakati na wakati ujao (20:1-22:21)

Ufunuo wa Yohana

Utangulizi Na Salamu

1 Ufunuo wa Yesu Kristo aliopewa na Mungu ili awaonyeshe watumishi Wake mambo yatakayotukia karibuni. Alijulisha mambo haya kwa kumtuma malaika Wake kwa Yohana mtumishi Wake, ²ambaye ameshuhudia kuhusu kila kitu alichoona, yaani, Neno la Mungu na ushuhuda wa Yesu Kristo. ³Amebarikiwa yeye asomaye maneno ya unabii huu na pia wamebarikiwa wale wanaoyasikia na kuyatia moyoni yale yaliyoandikwa humo, kwa sababu wakati umekaribia.

Salamu Kwa Makanisa Saba

⁴Yohana,

kwa makanisa saba yaliyoko Asia:

Neema na amani kutoka kwa Yeye aliyeko, aliyejukwako na atakayekuja na kutoka kwa wale Roho saba walioko mbele ya kiti Chake cha enzi ⁵na kwa Yesu Kristo ambaye ni shahidi mwaminifu, aliye mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, ambaye Yeye ndiye mtawala wa wafalme wa dunia.

Kwake Yeye aliyetupenda na ambaye ametuweka huru kutoka katika dhambi zetu kwa damu Yake, ⁶akatufanya sisi kuwa ufalme na makuhani, tumtumikie Mungu Wake ambaye ni Baba yake. Utukufu na uwezo vina Yeye milele na milele! Amen.

⁷Tazama! Anakuja na mawingu na kila jicho litamwona, hata wale waliomchoma mkuki, na mataifa yote ulimwenguni yataomboleza kwa sababu yake. Naam ndivyo itakavyokuwa! Amen.

⁸"Mimi ni Alfa na Omega," asema Bwana Mungu, "Aliyeko, aliyejukwako na atakayekuja, Mwenyezi."

Maono Ya Kristo

⁹Mimi Yohana, ndugu yenu ninayeshiriki pamoja nanyi mateso katika Yesu na katika ufalme na uvumilivu katika saburi, nilikuwa katika kisiwa kiiitwacho Patmo kwa ajili ya neno la Mungu na ushuhuda wa Yesu. ¹⁰Nilikuwa katika Roho siku ya Bwana, nikasikia sauti kubwa kama ya tarumbeta nyuma yangu

¹¹ikisema, "Andika kwenye kitabu haya yote unayoyaona, kisha ukipeleke kwa makanisa saba, yaani: Efeso, Smirna, Pergamo, Thiatira, Sardi, Filadelfia na Laodikia."

¹²Ndipo nikageuka ili nione ni sauti ya nani iliyokuwa ikisema nami. Nami nilipogeuka, nikaona vinara saba nya taa nya dhahabu, ¹³katikati ya vile vinara nya taa, nikaona mtu kama Mwana wa Adamu, amevaa joho refu na mkanda wa dhahabu umefungwa kifuan mwake. ¹⁴Kichwa chake na nyewe zake zilikuwa nyeupe kama sufu, nyeupe kama theluji, nayo macho yake yalikuwa kama mwali wa moto. ¹⁵Nyayo zake zilikuwa kama shaba iliyosuguliwa sana, kama vile imesafishwa katika tanuru ya moto, nayo sauti yake ilikuwa kama sauti ya maji mengi. ¹⁶Katika mkono wake wa kuume alishikilia nyota saba na kinywani mwake ilitoka upanga wenye makali kuwili. Uso wake kama jua kali linalong'aa kwa nguvu zake zote.

¹⁷Nilipomwona, nilianguka miguuni pake kama aliyejukwa. Ndipo akaweka mkono wake wa kuume juu yangu na kusema, "Usiogope, Mimi ni wa Kwanza na wa Mwisho. ¹⁸Mimi ni Yeye aliye hai, niliyekuwa nimekuwa na tazama, ni hai milele na milele! Nami ninazo funguo za mauti na kuzimu^a. ¹⁹Basi andika mambo uliyoyaona, yaliyopo na yale yatakayotukia baada ya haya. ²⁰Kuhusu siri ya zile nyota saba ulizoziona katika mkono Wangu wa kuume na vile vinara saba nya taa nya dhahabu ni hii: zile nyota saba ni malaika wa yale makanisa saba, navyo vile vinara saba ni hayo makanisa saba.

Kwa Kanisa Lililoko Efeso

2 "Kwa malaika wa kanisa lililoko Efeso andika:

Haya ndiyo maneno ya yule aliyezishika zile nyota saba katika mkono wake wa kuume, na ambaye hutembea katikati ya vile vinara saba nya taa nya dhahabu. ²"Najua matendo yako, bidii yako na saburi yako. Najua kuwa huwezi kuvumiliana na watu waovu na ya kwamba umewajaribu wale wanaojifanya kuwa mitume na kumbe sio, nawe umewatambua

^a¹⁸ "Kuzimu" hapa linatokana na neno la Kiyunani "Hades" au "Tartarus", yaani, mahali pa mateso kwa ajili ya waliopotea.

Ufunuo wa Yohana

kuwa ni waongo. ³Nami najua umevumilia na kustahimili taabu kwa ajili ya Jina langu, wala hukuchoka.

⁴Lakini nina neno juu yako: umeuacha upendo wako wa kwanza. ⁵Kumbuka basi ni wapi ulikoanguka! Tubu na ukafanye matendo yale ya kwanza. Kama usipotubu, nitakuja kwako na kukiondoa kinara chako cha taa kutoka mahali pake. ⁶Lakini una jambo hili kwa upande wako: unayachukia matendo ya Wanikolai, ambayo nami nayachukia.

⁷Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa. Yeye atakayeshinda, nitampa haki ya kula matunda ya mti wa uzima, ambao uko katika paradiso^a ya Mungu.

Kwa Kanisa Liliko Smirna

⁸"Kwa malaika wa kanisa lililoko Smirna andika:

Haya ndiyo maneno yake Yeye aliye wa Kwanza na wa Mwisho, aliyekufa kisha akafufuka. ⁹Najua dhiki yako na umaskini wako, lakini wewe ni tajiri! Nayajua masingizio ya wale wasemao kuwa ni Wayahudi lakini sio, wao ni sinagogi la Shetani. ¹⁰Usiogope mateso yatakayokupata. Nakuambia Shetani atawatia baadhi yenu gerezani ili kuwajaribu, nanyi mtapata dhiki kwa muda wa siku kumi. Uwe mwaminifu, hata kufa, nami nitakupa taji ya uzima.

¹¹Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa. Yeye ashindaye hatadhuriwa na mauti ya pili.

Kwa Kanisa Lililoko Pergamo

¹²"Kwa malaika wa Kanisa lililoko Pergamo andika:

Haya ndiyo maneno yake Yeye aliye na upanga wenyewe makali kuwili. ¹³Najua unakoishi, ni kule ambako Shetani ana kitu chake cha enzi. Lakini umelishika jina langu. Wala hukuikana imani yako kwangu hata katika siku za shahidi wangu mwaminifu Antipa, ambaye aliuawa katika mji wenu, ambako ndiko anakokaa Shetani.

¹⁴Lakini nina mambo machache dhidi yako: unao watu wafuatao mafundisho ya

Balaamu, yule aliyemfundisha Balaki kuwashawishi Waisraeli watende dhambi kwa kula vitu viliviyotolewa dhabihu kwa sanamu na kufanya uasherati. ¹⁵Vivyo hivyo unao wale wayashikao mafundisho ya Wanikolai. ¹⁶Basi tubuni! ama sivyo, nitakuja kwako upesi na kupigana na watu hao kwa upanga wa kinywa changu.

¹⁷Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho anayaambia makanisa. Yeye ashindaye nitampa baadhi ya ile mana iliyofichwa, nami nitampa yeze jiwe jeupe ambalo juu yake limeandikwa jina jipyaa asilolija mtu, isipokuwa yule anayelipokea.

Kwa Kanisa Lililoko Thiatira

¹⁸"Kwa malaika wa kanisa lililoko Thiatira andika :

Haya ndiyo maneno ya Mwana wa Mungu, ambaye macho yake ni kama mwali wa moto na ambaye miguu yake ni kama shaba iliyosuguliwa sana. ¹⁹Najua matendo yako, upendo wako, imani yako, huduma na saburi yako na kwamba matendo yako ya sasa yamezidi yale ya kwanza.

²⁰Lakini nina neno dhidi yako: unamvumilia yule mwanamke Yezebeli ambaye anajiita nabii, lakini anawafundisha na kuwapotosha watumishi wangu ili wafanye uasherati na kula vyakula viliviyotolewa kafara kwa sanamu. ²¹Nimempa muda ili atubie uasherati wake, lakini hataki. ²²Kwa hiyo nitamtupa kwenye kitanda cha mateso, nami nitawafanya hao wanaozini naye kupata mateso makali wasipotubia njia zake. ²³Nami nitawaua watoto wake. Nayo makanisa yote yatajua kwamba Mimi ndiye nichunguzaye miyo na nia za watu na kwamba nitamlipa kila mmoja wenu kwa kadiri ya matendo yake. ²⁴Basi nawaambia ninyi wengine mlioko Thiatira, ninyi ambao hamyafuati mafundisho ya Yezebeli, wala hamkujifunza hayo wengine wanayoyaita mambo ya ndani sana ya Shetani (sitaweka mzigo mwengine wo wote juu yenu): ²⁵Lakini shikeni sana mlicho nacho, mpaka nitakapokuja.

²⁶Atakayeshinda na kutenda mapenzi Yangu mpaka mwisho, nitampa mamlaka juu ya mataifa.

^{a7} Paradiso hapa ina maana ya bustani, yaani, shamba dogo la miti izaayo matunda.

Ufunuo wa Yohana

²⁷Atawatawala kwa fimbo ya chuma,
atawavunja vipande vipande kama
chombo cha udongo,

kama vile mimi nilivyopokea mamlaka
kutoka kwa Baba yangu. ²⁸Yeye ashindaye
nitampa ile nyota ya asubuhi. ²⁹Yeye aliye
na sikio na asikie yale ambayo Roho
anayaambia makanisa.

Kwa Kanisa Lililoko Sardi

3 "Kwa malaika wa Kanisa lililoko Sardi
andika:

Haya ndiyo maneno Yake Yeye aliye na
zile Roho saba za Mungu na zile nyota
saba. Nayajua matendo yako, kwamba una
sifa ya kuwa hai, lakini umekufa. ²Amka!
Nawe uyaimarishe yale yaliyo karibu kufa,
kwa maana sikuona kwamba kazi zako
zimekamilika machoni pa Mungu wangu.
³Kumbuka basi yale uliyoyapokea na
kuyasikia, yatii na ukatubu. Lakini
usipoamka, nitakuja kama mwivi wala
hutajua saa nitakayokuja kwako.

⁴Lakini bado una watu wachache katika
Sardi ambao hawajayachafua mavazi yao.
Wao wataenda pamoja nami, wakiwa
wamevaa mavazi meupe, kwa maana
wanastahili. ⁵Yeye ashindaye atavikwa vazi
jeupe kama wao, nami sitafuta jina lake
kutoka katika kitabu cha uzima, bali nitalikiri
jina lake mbele za Baba yangu na mbele za
malaika Wake. ⁶Yeye aliye na sikio na asikie
yale ambayo Roho anayaambia makanisa.

Kwa Kanisa Lililoko Filadelfia

⁷"Kwa malaika wa kanisa lililoko Filadelfia
andika :

Haya ndiyo maneno Yake Yeye aliye
mtakatifu na wa kweli, Yeye aliye na
ufunguo wa Daudi. Anachokifungua hakuna
awezaye kukifunga, wala anachokifungua
hakuna awezaye kukifunga. ⁸Nayajua
matendo yako. Tazama, nimeweka mbele
yako mlango uliofunguliwa, wala hakuna
awezaye kuufunga. Ninajua kwamba una
nguvu kidogo lakini umelishika neno Langu
wala hukulikana Jina langu. ⁹Nitawafanya
wale wa sinagogi la Shetani, wale ambaao
husema kuwa ni Wayahudi lakini sio, bali ni

waongo, waje wapige magoti miguuni pako,
nao watajua ya kwamba nimekupenda.
¹⁰Kwa kuwa umelishika neno la saburi
Yangu nitakulinda hata utoke katika saa ya
kujaribiwa inayokuja ulimwenguni pote ili
kuwajaribu wote wakaao duniani.

¹¹Ninakuja upesi. Shika sana ulicho
nacho, ili mtu asije akaichukua taji yako.
¹²Yeye ashindaye nitamfanya kuwa nguzo
katika hekalu la Mungu wangu, wala
hatatoka humo kamwe. Nitaandika juu yake
Jina la Mungu wangu na jina la mji wa
Mungu wangu, yaani, Yerusalem mpya,
ambao unashuka kutoka mbinguni kwa
Mungu wangu. Nami pia nitaandika juu yake
Jina langu jipya. ¹³Yeye aliye na sikio na
asikie yale ambayo Roho anayaambia
makanisa.

Kwa Kanisa Lililoko Laodikia

¹⁴"Kwa malaika wa kanisa lililoko Laodikia
andika :

Haya ndiyo maneno Yake Yeye aliye
Amen, shahidi mwaminifu na wa kweli,
mtawala wa uumbaji wote wa Mungu.
¹⁵Nayajua matendo yako, ya kwamba wewe
si baridi wala si moto. Afadhali ungelikuwa
baridi au moto. ¹⁶ Hivyo kwa kuwa u
uvuguvugu, kwamba wewe si baridi wala si
moto, nitakutapika utoke kinywani Mwangu.
¹⁷Kwa maana unasema, 'Mimi ni tajiri,
nimefanikiwa, wala sihitaji kitu cho chote.'
Hujui ya kwamba wewe ni mnyonge, wa
kuhurumiwa, masikini, kipofu, tena uliye
uchi. ¹⁸Kwa hiyo nakushauri ununue kutoka
Kwangu dhahabu iliyosafishwa kwa moto ili
upate kuwa tajiri na mavazi meupe ili
uyavae, upate kuficha aibu ya uchi wako na
mafuta ya kupaka macho yako ili upate
kuona .

¹⁹Wale niwapendao, ninawakemea na
kuwaadibisha. Hivyo uwe na bidii ukatubu.
²⁰Tazama, nasimama mlangoni nabisha.
Kama mtu ye yote akisikia sauti Yangu na
kufungua mlango, nitaingia ndani na kula
pamoja naye,naye pamoja nami.

²¹Yeye ashindaye nitampa haki ya
kuketi pamoja Nami kwenye kiti Chang'ha
enzi, kama vile Mimi nilivyoshinda nikaketi
pamoja na Baba Yangu kwenye kiti Chake
cha enzi. ²²Yeya aliye na sikio na asikie yale
ambayo Roho anayaambia makanisa."

Kiti Cha Enzi Kilichoko Mbinguni

4 Baada ya mambo hayo nilitazama, nami nikaona mbele yangu mlango uliowazi mbinguni. Nayo ile sauti niliyokuwa nimeisikia hapo kwanza ikisema nami kama tarumbeta ikasema, "Njoo panda huku nami nitakuonyesha yale ambayo hayana budi kutokea baada ya haya." ²Ghafula nilikuwa katika Roho, hapo mbele yangu kilikuwapo kiti cha enzi mbinguni, kikiwa kimekaliwa na mtu mmoja. ³Yeye aliyeokuwa amekikalia alikuwa anaonekana kama yaspi na akiki. Kukizunguka kile kiti cha enzi palikuwa na upinde wa mvua ulioonekana kama zumaridi. ⁴Pia kukizunguka hicho kiti cha enzi palikuwa na viti ishirini na vinne na juu ya hivyo viti walikuwa wameketi wazee ishirini na wanee, waliovaa majoho meupe, wakiwa na taji za dhahabu vichwani mwao. ⁵Kwenye kile kiti cha enzi palikuwa panatoka miali ya umeme wa radi, ngurumo na sauti za radi. Mbele ya hicho kiti cha enzi, palikuwa na taa saba zilizokuwa zinawaka. Hizi ndizo Roho saba za Mungu. ⁶Pia mbele ya hicho kiti cha enzi palikuwa na kile kilichoonekana kama bahari ya kioo, iliyokuwa angavu kama jiwe lisilo na rangi yo yote ling'aalo sana.

Katikati, kukizunguka kile kiti cha enzi, kulikuwa na viumbe wanee wenyewe uhai, wakiwa wamejawa na macho mbele na nyuma. ⁷Huyo kiumbe wa kwanza mwenye uhai alikuwa kama simba, wa pili alikuwa kama ng'ombe dume, wa tatu alikuwa na uso kama wa mwanadamu na wa nne alikuwa kama tai anayeruka. ⁸Kila mmoja wa hawa viumbe wenyewe uhai wanee, alikuwa na mabawa sita na kujawa na macho pande zote, hadi chini ya mabawa. Usiku na mchana hawakuacha kusema:

"Mtakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu,
ni Bwana Mungu Mwenyezi,
aliyejukwako, aliyejeko na atakayekuja."

⁹Kila mara viumbe hao wenyewe uhai wanee walipomtukuza, kumheshimu na kumshukuru Yeye aliyejeti kwenye kile kiti cha enzi, tena aishie milele na milele, ¹⁰wale wazee ishirini na wanee huanguka mbele Zake Yeye aliyejeti kwenye kile kiti cha enzi na kumwabudu Yeye aliye hai milele na milele. Wao huziweka taji zao mbele ya hicho kiti cha enzi wakisema,

¹¹"Bwana wetu na Mungu wetu,

Wewe umestahili kupokea utukufu na heshima na uweza, kwa maana ndiwe uliyeviumba vitu vyote na kwa mapenzi Yako viliumbwu na vimekuwako."

Kitabu Na Mwana-Kondoo

5 Kisha nikaona katika mkono Wake wa kuume yule aliyejeti kwenye kile kiti cha enzi, kitabu kilichoandikwa ndani na upande wa nyuma kikiwa kimefungwa kwa lakiri saba. ²Nami nikamwona malaika mwenye nguvu akitangaza kwa sauti kuu, akisema, "Ni nani anayestahili kuzivunja hizo lakiri na kukifungua hicho kitabu?" ³Lakini hapakuwa na ye yote mbinguni wala duniani au chini ya dunia aliyejewesa kukifungua hicho kitabu wala hata kutazama ndani yake. ⁴Nikalia sana sana kwa sababu hakuonekana ye yote aliyejewesa kukifungua hicho kitabu wala kutazama ndani yake. ⁵Kisha, mmoja wa wale wazee akaniambia, "Usilie! Tazama, Simba wa kabila la Yuda, wa uzao wa Daudi, ameshinda, ili kwamba aweze kukifungua hicho kitabu na kuvunja hizo lakiri zake saba."

⁶Ndipo nikaona kati ya kile kiti cha enzi na wale viumbe wenyewe uhai wanee na mionganoni mwa wale wazee, Mwana-Kondoo amesimama, akiwa kama amechinjwa. Alikuwa na pembe saba na macho saba, ambazo ndizo zile Roho saba za Mungu zilizotumwa duniani pote. ⁷Huyo Mwana-Kondoo akaja na kukiwaa kile kitabu kutoka kwenye mkono wa kuume wa yule aliyejeti kwenye kile kiti cha enzi. ⁸Alipokwisha kukiwaa kile kitabu, wale viumbe wenyewe uhai wanee pamoja na wale wazee ishirini na wanee wakaanguka mbele ya yule Mwana-Kondoo. Kila mmoja wao alikuwa na kinubi, nao walikuwa wameshika mabakuli ya dhahabu yaliyojaa uvumba, ambayo ni maombi ya watakatifu. ⁹Nao wakaimba wimbo mpya wakisema:

"Wewe unastahili kukiwaa kitabu
na kuzivunja lakiri zake,
kwa sababu ulichinjwa
na kwa damu Yako ukamnunulia Mungu
watu
kutoka katika kila kabilia, kila lugha,
kila jamaa na kila taifa.

¹⁰Wewe umewafanya hawa wawe ufalme na makuhani wa kumtumikia Mungu wetu, nao watamiliki katika dunia."

Ufunuo wa Yohana

¹¹Nami nikatazama, nikasikia sauti za malaika wengi wakiwa wamekizunguka kile kit cha enzi, pamoja na wale viumbi wenye uhai wan na wale wazee ishirini na wan, idadi yao ilikuwa kumi elfu mara kumi elfu na maelfu ya maelfu. ¹²Nao wakiimba kwa sauti kuu, wakisema:

"Anastahili Mwana-Kondoo, Yeye
aliyechinjwa,
kupokea uweza na utajiri na hekima
na nguvu
na heshima na utukufu na sifa!"

¹³Kisha nikasikia kila kiumbe mbinguni na duniani, chini ya nchi na baharini na vyote vilivyomo ndani yake vikiimba:

"Sifa na heshima na utukufu na uweza ni
vyake Yeye aketiye juu ya hicho kit
cha enzi na kwa Mwana-Kondoo,
milele na milele!"

¹⁴Wale viumbi wenye uhai wan na wakasema, "Amen!" Nao wale wazee ishirini na wan na wakaanguka kifudifudi wakaabudu.

Mwana- Kondoo Avunja Lakiri Saba

6 Kisha nikamwona Mwana-Kondoo akivunja ile lakiri ya kwanza mionganoni mwa zile saba. Ndipo nikasikia mmoja wa wale viumbi wenye uhai wan na akisema kwa sauti kama ya radi: "Njoo!" ²Nikatazama na hapo mbele yangu alikuwepo farasi mweupe! Yeye aliyempanda alikuwa na upindi, naye akapewa taji, akampanda akatoka akishinda ili apate kushinda.

³Alipoivunja ile lakiri ya pili, nikamsikia yule kiumbe mwenye uhai wa pili akisema, "Njoo!"

⁴Ndipo akatokea farasi mwingine wa rangi nyekundu. Yeye aliyempanda akapewa uwezo wa kuondoa amani duniani na kuwafanya watu wauane. Yeye akapewa upanga mkubwa.

⁵Alipoivunja ile lakiri ya tatu, nikamsikia yule kiumbe wa tatu mwenye uhai akisema, "Njoo!" Nikatazama na mbele yangu alikuwepo farasi mweusi! Yeye aliyempanda alikuwa na mizani mkononi mwake. ⁶Ndipo nikasikia kile kilichokuwa kama sauti katikati ya wale viumbi wan na wene uhai ikisema, "Kipimo kimoja cha ngano kwa mshahara wa kibarua wa siku moja. Vipimo vitatu vya shayiri kwa mshahara wa

kibarua wa siku moja^a. Lakini usiharibu mafuta ya zeituni wala divai!"

⁷Alipoivunja ile lakiri ya nne, nikasikia sauti ya yule kiumbe wa nne mwenye uhai ikisema, "Njoo!" ⁸Nikatazama na hapo mbele yangu alikuwepo farasi mwenye rangi ya kijivujivu! Yeye aliyempanda huyo farasi aliitwa Mauti, naye Kuzimu^b alikuwa akifuatana naye, nao wakapewa mamlaka juu ya robo ya dunia, kuua kwa upanga, njaa, tauni na kwa wanyama wakali wa dunia.

⁹Alipoivunja ile lakiri ya tano, nikaona chini ya madhabahu, roho za wale waliouawa kwa ajili ya Neno la Mungu na kwa ajili ya ushuhuda walioutunza. ¹⁰Wakalia kwa sauti kuu, wakisema, "Hata lini, Ee Bwana Mwenyezi, uliye Mtakatifu na Mwaminifu, kutokuhukumu na kulipiza kisasi juu ya watu waishio duniani kwa ajili ya damu yetu?" ¹¹Kisha kila mmoja wao akapewa joho jeupe, nao wakaambiwa wangoje kwa muda kidogo zaidi, mpaka idadi ya ndugu zao na watumishi wenzao watakaouawa kama wao walivyouawa, itakapotimia.

¹²Nikaangalia, Naye alipokuwa akiivunja ile lakiri ya sita, pakatokea tetemeko kuu la nchi na jua likawa jeusi kama nguo ya gunia iliyotengenezwa kwa singa za mbuzi, mwezi wote ukawa mwekundu kama damu. ¹³Nyota zilizo angani zikaanguka ardhini kama vile matunda ya mtini yasiyokomaa yaangukavyo wakati mti wake unapotikiswa na upemo mkali. ¹⁴Anga ikatoweka kama vile karatasi isokotwavyo na kila milima na kila kisiwa kikaondolewa mahali pake.

¹⁵Ndipo wafalme wa duniani, wakuu wote, majemadari, matajiri, wenye nguvu na kila mtu, mtumwa na mtu huru, wakajificha katika mapango na kwenye miamba ya milima.

¹⁶Wakaiita milima na miamba wakisema, "Tuangukieni, mkatufiche na uso Wake Yeye aketiye kwenye kitit cha enzi na mkatuepushe na ghadhabu ya Mwana-Kondoo, ¹⁷kwa maana siku ile kuu ya ghadhabu yao imewadia. Je, ni nani awezaye kusimama?"

Wale Wasraeli 144,000 Watiwa Muhuri

7 Baada ya haya nikaona malaika wan na wakiwa wamesimama katika pembe nne za dunia, wakizuia hizo pepo nne za dunia, ili

^a Mshahara wa kibarua wa siku moja ulikuwa sawa na dinari moja.

^b Kuzimu hapa ni neno linalotokana na neno la Kiyunani "Hades" au kwa Kiebrania "Sheol"

Ufunuo wa Yohana

kwamba pasiwe na upopo utakaovuma juu ya nchi au juu ya bahari au juu ya mti wo wote. ²Nikaona malaika mwagine akipanda kutoka maawio ya jua akiwa na muhuri wa Mungu aliye hai. Akawaita kwa sauti kubwa wale malaika warne waliokuwa wamepewa mamlaka ya kuidhuru nchi na bahari, akisema, ³"Msiidhuru nchi wala bahari, wala miti, hadi tuwe tumetia alama kwenye vipaji vya nyuso za watumishi wa Mungu wetu." ⁴Ndipo nikasikia idadi ya wale waliowekewa alama, yaani, watu 144,000 kutoka katika makabila yote ya Israeli.

⁵Kutoka kabila la Yuda 12,000,
kabila la Reuben 12,000,
kabila la Gadi 12,000,
⁶kabila la Asheri 12,000,
kabila la Naftali 12,000,
kabila la Manase 12,000,
⁷kabila la Simeoni 12,000,
kabila la Lawi 12,000,
kabila la Isakari 12,000,
⁸kabila la Zabuloni 12,000,
kabila la Yosefu 12,000
na kabila la Benyamini 12,000.

Umati Mkubwa Wa Watu Kutoka Mataifa yote

⁹Baada ya haya nikatazama na hapo mbele yangu palikuwa na umati mkubwa wa watu ambaa hakuna ye yote auezaye kuuhesabu. Kutoka kila taifa, kila kabila, kila jamaa na kila lugha, wamesimama mbele ya kile kiti cha enzi na mbele ya Mwana-Kondoo. Walikuwa wamevaa mavazi meupe na wakiwa wameshika matawi ya mitende mikononi mwao. ¹⁰Nao walikuwa wakipiga kelele kwa sauti kubwa wakisema:

"Wokovu una Mungu wetu,
Yeye aketiye kwenye kiti cha enzi
na Mwana-Kondoo!"

¹¹Nao malaika wote walikuwa wamesimama kukizunguka kile kiti cha enzi na wale wazee ishirini na wanen na wale viumbwe wanen wenye uhai. Wakaanguka kifudifudi mbele ya hicho kiti cha enzi na kumwabudu Mungu, ¹²wakisema:

"Amen!
Sifa na utukufu
na hekima na shukrani na heshima
na uweza na nguvu
viwe kwa Mungu wetu milele na milele,

Amen!"

¹³Kisha mmoja wa wale wazee ishirini na wanen akaniuliza, "Ni nani hawa waliovaa mavazi meupe, nao wametoka wapi?"

¹⁴Nikamjibu, "Bwana, wewe wajua."

Naye akasema, "Hawa ni wale waliotoka katika ile dhiki kuu, nao wamefua mavazi yao katika damu ya Mwana-Kondoo na kuyafanya meupe kabisa. ¹⁵Kwa hiyo,

"wako mbele ya kiti cha enzi cha Mungu na kumtumikia usiku na mchana katika Hekalu Lake,

naye aketiye katika kile kiti cha enzi atakaa pamoja nao na kuwalinda.

¹⁶Kamwe hawataona njaa wala kiu tena.

Jua halitawapiga
wala joto lo lote liunguzalo.

¹⁷Kwa maana Mwana-Kondoo aliyeo katikati ya kile kiti cha enzi atakuwa Mchungaji wao,

naye atawaongoza kwenda kwenye chemchemi za maji yaliyo hai.

Naye Mungu atafuta kila chozi kutoka katika macho yao."

Lakiri Ya Saba Na Chetezo Cha Dhahabu

8 Mwana-Kondoo alipoivunja ile lakiri ya saba, pakawa kimya mbinguni kwa muda wa nusu saa.

²Nami nikawaona wale malaika saba wanaosimama mbele za Mungu, nao wakapewa tarumbeta saba.

³Malaika mwagine aliyekuwa na chetezo cha dhahabu, akaja na kusimama mbele ya madhabahu. Akapewa uvumba mwangi ili autoe pamoja na maombi ya Watakatifu wote, juu ya ile madhabahu ya dhahabu iliyoko mbele ya kile kiti cha enzi. ⁴Ule moshi wa uvumba pamoja na yale maombi ya watakatifu, vikapanda juu mbele za Mungu, kutoka mkononi mwa huyo malaika. ⁵Kisha yule malaika akachukua kile chetezo, akakijaza moto kutoka kwenye ile madhabahu, akautupa juu ya dunia. Pakatokea sauti za radi, ngurumo, umeme wa radi na tetemeko la nchi.

TARUMBETA SABA

Tarumbeta Ya Kwanza

⁶Basi wale malaika saba waliokuwa na zile tarumbeta saba wakajiandaa kuzipiga.

⁷Malaika wa kwanza akaipiga tarumbeta

Ufuno wa Yohana

yake, pakatokea mvua ya mawe na moto uliochanganyika na damu, vikatupwa kwa nguvu juu ya nchi na theluthi ya dunia ikateketea, theluthi ya miti ikateketea na majani yote mabichi yakateketea.

Tarumbeta Ya Pili

⁸Malaika wa pili akaipiga tarumbeta yake na kitu kama mlima mkubwa unaowaka moto kikatupwa baharini. Theluthi ya bahari ikawa damu, ⁹theluthi ya viumbe vyenye uhai viishivyo baharini vikafa na theluthi ya meli zikaharibiwa.

Tarumbeta Ya Tatu

¹⁰Malaika wa tatu akaipiga tarumbeta yake na nyota kubwa iliyokuwa ikiwaka kama taa, ikaanguka toka angani, ikaangukia theluthi ya miti na chemchemi za maji. ¹¹Nyota hiyo inaitwa "Uchungu." Theluthi ya maji yakawa machungu na watu wengi wakafa kutokana na maji hayo kwa maana yalikuwa machungu.

Tarumbeta Ya Nne

¹²Kisha malaika wa nne akaipiga tarumbeta yake na theluthi ya juu, theluthi ya mwezi na theluthi ya nyota, zikapigwa. Kwa hiyo theluthi moja ya mwanga ikawa giza. Theluthi ya mchana ikawa haina mwanga na pia theluthi ya usiku.

¹³Nilipokuwa tena nikitazama, nikamsikia tai mmoja akipiga kelele kwa sauti kuu wakati akiruka katikati ya mbingu, akisema, "Ole, Ole, Ole, wa watu waishio duniani, kwa sababu ya tarumbeta ambazo malaika wengine watatu wanakaribia kuzipiga."

Tarumbeta Ya Tano

9 Malaika wa tano akaipiga tarumbeta yake, nami nikaona nyota iliyokuwa imeanguka toka angani hadi ardhini. Nyota hiyo ilipewa ufunguo wa shimo lisilo na mwisho^a. ²Alipolifungua hilo shimo lisilo na mwisho, moshi ukapanda kutoka humo kama moshi wa tanuru kubwa sana. Jua na anga vikatiwa giza na ule moshi uliotoka katika hilo shimo lisilokuwa na mwisho. ³Ndipo katika ule moshi wakatoka nzige wakaenda juu ya nchi, nao wakapewa nguvu kama zile za nge wa duniani. ⁴Wakaambiwa wasidhuru majani ya nchi, wala mmea wala mti wo wote, bali wawadhuru tu wale watu ambaao hawana alama ya Mungu

kwenye vipaji nya nyuso zao. ⁵Wakaruhusiwa kuwatesa kwa muda wa miezi mitano, lakini wasiwaue. Uchungu wa kuuma kwao ulikuwa kama ule wa mtu aumwapo na nge. ⁶Katika siku hizo watu watatafuta kifo lakini hawatakiona, watatamani kufa, lakini kifo kitawakimbia.

⁷Wale nzige walikuwa na umbo kama la farasi waliotayarishwa kwa ajili ya vita. Kwenye vichwa vyao kulikuwa na kitu kama taji za dhahabu na nyuso zao zilikuwa kama za binadamu. ⁸Walikuwa na nyewe kama za wanawake na meno yao yalikuwa kama ya simba. ⁹Walikuwa na dirii kama za chuma na sauti za mabawa yao zilikuwa kama ngurumo za magari mengi ya farasi wanaokimbilia vitani. ¹⁰Walikuwa na mikia yenye miiba ya kuumia kama nge. Nguvu yao ya kutesa watu kwa huo muda wa miezi mitano ilikuwa katika hiyo mikia yao. ¹¹Walikuwa na malaika kutoka kwenye hilo shimo lisilo na mwisho kama mfalme wao, ambaye jina lake kwa Kiebrania ni Abadoni^b na kwa Kiyunani ni Apolioni.

¹²Ole ya kwanza imepita, bado nyingine mbili zinakuja.

Tarumbeta Ya Sita

¹³Malaika wa sita akaipiga tarumbeta yake, nami nikasikia sauti ikitoka katika zile pembe nne za madhabahu ya dhahabu iliyoko mbele za Mungu. ¹⁴Ille sauti ikamwambia yule malaika wa sita mwenye tarumbeta, "Wafungulie wale malaika wanne walofungwa kwenye ule mto mkubwa Eufrati." ¹⁵Basi wale malaika wanne wakafunguliwa ambaao walikuwa wamebekwa tayari kwa ajili ya saa hiyo na siku hiyo na mwezi huo na mwaka huo ili wawaue theluthi ya wanadamu. ¹⁶Idadi ya majeshi wapandao farasi ilikuwa 200,000,000.

¹⁷Hivi ndivyo nilivyowaona hao farasi na wapanda farasi katika maono yangu: Wapanda farasi walivaa dirii vifuani zenye rangi ya moto na yakuti samawi na kiberiti. Vichwa nya hao farasi vilikuwa kama vichwa nya simba. Moto, moshi na kiberiti vilitoka vinywani mwao. ¹⁸Theluthi ya wanadamu wakauawa kwa maafa hayo matatu, yaani, huo moto, moshi na kiberiti, vilivyotoka kwenye vinywa nya hao farasi. ¹⁹Nguvu za hao farasi zilikuwa katika vinywa vyao na kwenye mikia yao, kwa sababu mikia

^a¹ Shimo lisilo na mwisho, yaani, "Abyss"maana yake kuzimu (makao ya pepo wachafu.)

^b¹¹ Kiebrania Abadoni na kwa Kiyunani Apolioni maana yake "Mharabu," yaani, yeeye aharibuye.

Ufunuo wa Yohana

yao ilikuwa kama nyoka. yenyenye vichwa ambayo waliitumia kuwadhuru watu.

²⁰Wanadamu waliosalia, ambao hawakuuawa katika maafa hayo, bado walikataa kutubu na kuacha kumwabudu shetani na vitu walivyotengeneza kwa mikono yao wenyewe, yaani, sanamu za dhahabu, za fedha, za shaba, za mawe na za miti, ambazo haziwezi kuona, kusikia wala kutembea. ²¹Wala hawakutubu na kuacha matendo yao ya uuaji, uchawi, uasherati wala wizi wao.

Malaika Mwenye Kitabu Kidogo

10 Kisha nikamwona malaika mwininge mwenye nguvu akishuka kutoka mbinguni. Alikuwa amevikwa wingu na upinde wa mvua juu ya kichwa chake. Uso wake uling'aa kama jua na miguu yake ilikuwa kama nguzo za moto. ²Mkononi mwake alikuwa ameshika kitabu kidogo kilichokuwa kimefunguliwa. Akauweka mguu wake wa kuume juu ya bahari na mguu wake wa kushoto akauweka juu ya nchi kavu. ³Naye akapiga kelele kwa sauti kuu kama simba anayenguruma. Alipopiga kelele, zile radi saba zikatoa ngurumo zake. ⁴Nazo zile radi saba zilipotoa ngurumo, nilitaka kuanza kuandika, lakini nikasikia sauti kutoka mbinguni ikitisema, "Yatie muhuri hayo yaliyosemwa na hizo radi saba na usiyaandike."

⁵Kisha yule malaika niliyekuwa nimewiona akiwa amesimama juu ya bahari na juu ya nchi kavu akainua mkono wake wa kuume kuelekea mbinguni. ⁶Naye akaapa kwa Jina la Mungu aishiye milele na milele, aliyeumba mbingu na vyote vilivymo, dunia na vyote viijazavyo, pamoja na bahari na vyote vilivymo ndani yake, akasema, "Hakuna kungoja tena. ⁷Lakini katika siku zile ambazo huyo malaika wa saba atakapokaribia kuipiga hiyo tarumbeta yake, siri ya Mungu itatimizwa, kama vile alivyowatangazia watumishi wake manabii."

⁸Ndipo ile sauti nillyokuwa nimeisikia kutoka mbinguni ikitisema nami tena ikaniambia, "Nenda, chukua kile kitabu kilichofunguliwa kilichoko mkononi mwa yule malaika aliyesimama juu ya bahari na juu ya nchi kavu."

⁹Basi nikamwendea nikamwomba yule malaika anipe kile kitabu kidogo. Akaniambia, "Chukua na ukile. Kitakuwa kichungu tumboni mwako, lakini kinywani mwako kitakuwa kitamu kama asali." ¹⁰Hivyo nikakichukua kile kitabu kidogo kutoka mkononi mwa yule malaika

nikakila. Kilikuwa kitamu kama asali kinywani mwangu, lakini baada ya kukila, tumbo langu likatiwa uchungu. ¹¹Kisha nikaambiwa, "Imekupasa kutoa unabii tena kuhusu makabila mengi, mataifa, lugha na wafalme."

Mashahidi Wawili

11 Ndipo nikapewa mwanzi wa kupimia ulio kama fimbo, nikaambiwa, "Nenda ukapime Hekalu la Mungu pamoja na madhabahu, nawe uwahesabu wale waabuduo humo. ²Lakini usiupime ua wa nje wa Hekalu, uache, kwa sababu ua huo wamepewa watu Mataifa. Hao wataukanyagakanya mji mtakatifu kwa muda wa miezi arobaini na miwili. ³Nami nitawapa mashahidi wangu wawili uwezo, nao watoe unabii kwa muda wa siku 1,260, wakiwa wamevaa nguo za gunia." ⁴Hawa ndio ile mizeituni miwili na vile vinara viwili nya taa visimamavyo mbele za Bwana wa dunia yote. ⁵Kama mtu ye yote akitaka kuwadhuru, moto hutoka vinywani mwa na kuwateketiza adui zao. Hivi ndivyo mtu ye yote atakayetaka kuwadhuru atakayokufa. ⁶Watu hawa wanao uwezo wa kufunga anga ili mvua isinyeshe wakati wote watakapokuwa wanatoa unabii wao. Nao watakuwa na uwezo wa kuyabadili maji kuwa damu na kuipiga dunia kwa kila aina ya mapigo mara kwa mara kama watakavyo.

⁷Basi watakapokuwa wamemaliza ushuhuda wao, yule mnyama atokaye katika lile shimo lisilo na mwisho atapigana nao vita, atawashinda na kuwaua. ⁸ Maiti zao zitabaki katika barabara ya mji mkubwa, ambao kwa fumbo unaitwa Sodoma na Misri, ambapo pia Bwana wao alisulibiwa. ⁹Kwa muda wa siku tatu na nusu, watu wa kila kabilia, jamaa, lugha na taifa wataziangalia hizo maiti zao na hawataruhusu wazikwe. ¹⁰Watu waishio duniani watazitazama kwa furaha maiti za hao manabii wawili na kushangilia kwa kupeana zawadi kwa sababu hao manabii waliwatesa watu waishio duniani.

¹¹Lakini baada ya zile siku tatu na nusu, pumzi ya uhai kutoka kwa Mungu ikawaingia, nao wakasimama kwa miguu yao na wote waliowaona wakaingiwa na hofu kuu. ¹²Kisha wale manabii wawili wakasikia sauti kuu kutoka mbinguni ikiwaambia, "Njoni huku juu!" Nao wakapaa mbinguni katika wingu, wakati adui zao wakiwa wanawatazama.

¹³Saa iyo hiyo, kukatokea tetemeko kubwa la nchi na sehemu moja ya kumi ya mji

Ufunuo wa Yohana

ikaanguka. Watu elfu saba wakauawa katika tetemeko hilo, nao walonusurika wakaogopa sana, wakamtukuza Mungu wa mbinguni.

¹⁴Ole ya pili imekwisha kupita, tazama ole ya tatu inakuja upesi.

Tarumbeta Ya Saba

¹⁵Yule malaika wa saba akaipiga tarumbeta yake, pakawa na sauti kubwa mbinguni iliyosema :

"Ufalme wa ulimwengu umekuwa
ufalme wa Bwana wetu na wa
Kristo wake,
naye atatawala milele na milele."

¹⁶Nao wale wazee ishirini na wanne, waliokuwa wameketi mbele za Mungu, kwenye viti vyao vya enzi wakaanguka kifudifudi wakamwabudu Mungu, ¹⁷wakisema,

"Tunakushukuru, Bwana Mungu Mwenyezi,
uliyeko na uliyekuwako,
kwa kuwa umetwaa uweza Wako mkuu
na ukaanza kutawala.

¹⁸Mataifa walikasirika
kwa kuwa wakati wa ghadhabu Yako
umewadia.

Wakati umewadia wa kuwahukumu
waliokufa na kuwapa thawabu
watumishi
wako manabii na watakatifu wako
pamoja
na wale wote wanaoliheshimu Jina Lako,
wakubwa kwa wadogo na
kuwaangamiza
wale wanaoiangamiza dunia."

¹⁹Ndipo Hekalu la Mungu lilitoko mbinguni likafunguliwa na sanduku la agano lake likaonekana humo ndani. Kukatokea mianga ya umeme wa radi, ngurumo, sauti za radi, tetemeko la nchi na mvua kubwa ya mawe.

Mwanamke Na Joka

12 Kukaonekana ishara kuu mbinguni:
Palikuwa na mwanamke aliyevikwa jua na mwezi ukiwa chini ya miguu yake na taji ya nyota kumi na mbili ili kuwa kichwani mwake.

²Alikuwa na mimba naye akilia kwa uchungu kwa kuwa alikuwa anakaribia kuzaa. ³Kisha ishara nyingine ikaonekana mbinguni:
Likaonekana joka kubwa jekundu lenye vichwa

saba na pembe kumi na taji saba katika vichwa vyake. ⁴Mkia wake ukakokota theluthi ya nyota zote angani na kuziangusha katika nchi. Ndipo lile joka likasimama mbele ya yule mwanamke aliyekuwa karibu kuzaa ili lipate kumla huyo mtoto mara tu atakapozaliwa. ⁵Yule mwanamke akazaas mtoto mwanamume, atakayeyatawala mataifa yote kwa fimbo yake ya utawala ya chuma. Lakini huyo mtoto akanyakuliwa na kupelekwa kwa Mungu kwenye kitu Chake cha enzi. ⁶Yule mwanamke akakimbilia nyikani, ambako Mungu alikuwa amemtarishia mahali ili apate kutunzwa huko kwa muda wa siku 1,260.

Malaika Mikaeli Amshinda Yule Joka

⁷ Basi palikuwa na vita mbinguni: Mikaeli na malaika zake wakapigana na hilo joka, nalo joka pamoja na malaika zake likapigana nao. ⁸Lakini joka na malaika zake wakashindwa na hapakuwa tena na nafasi kwa ajili yao mbinguni. ⁹Lile joka kuu likatupwa chini, yule nyoka wa zamani aitwaye Ibilisi au Shetani, aupotoshaye ulimwenguni wote. Akatupwa chini duniani, yeze pamoja na malaika zake.

Ushindi Mbinguni Watangazwa

¹⁰Kisha nikasikia sauti kuu mbinguni ikisema,

"Sasa Wokovu na uweza na Ufalme wa
Mungu wetu umekuja na mamlaka ya
Kristo wake.

Kwa kuwa ametupwa chini mshtaki wa
ndugu zetu,
anayewashtaki mbele za Mungu usiku
na mchana.

¹¹Nao wakamshinda
kwa damu ya Mwana-Kondoo
na kwa neno la ushuhuda wao.
Wala wao hawakuyapenda maisha yao
hata kufa.

¹²Kwa hiyo, furahini ninyi mbingu na wote
wakaao humo!

Lakini ole wenu nchi na bahari,
kwa maana huyo Shetani ameshuka
kwenu,
akiwa amejaa ghadhabu, kwa sababu
anajua ya kuwa muda wake ni mfupi!"

¹³Lile joka lilipoona kuwa limetupwa chini duniani, lilitofuilia yule mwanamke aliyekuwa amezaa mtoto mwanamume. ¹⁴Lakini huyo mwanamke akapewa mabawa mawili ya tai

Ufunuo wa Yohana

mkubwa, kusudi aweze kuruka mpaka mahali palipotayarishwa kwa ajili yake huko nyikani, ambako atatunzwa kwa wakati na nyakati na nusu wakati^a ambako yule joka hawezi kufika. ¹⁵Ndipo lile joka likamwaga maji kama mto kutoka kinywani mwake, ili kumfikia huyo mwanamke na kumkumba kama mafuriko. ¹⁶Lakini nchi ikamsaidia huyo mwanamke kwa kufungua kinywa na kuumeza huo mto ambao huyo joka alikuwa ameutoa kinywani mwake. ¹⁷Kisha lile joka likapatwa na hasira kali kwa ajili ya huyo mwanamke, likaondoka ili kupigana vita na watoto waliosalia wa huyo mwanamke, yaani, wale wanaozitii amri za Mungu na kuushika ushuhuda wa Yesu Kristo. Lile joka likasimama kwenye mchanga wa bahari. ¹⁸Yule joka akajikita katika mchanga ulioko ufuoni mwa bahari.

Mnyama Kutoka Baharini

13 Nami nikamwona mnyama akitoka ndani ya bahari. Mnyama huyo alikuwa na pembe kumi na vichwa saba, akiwa na taji kumi kwenye hizo pembe zake na juu ya kila kichwa kulikuwa na jina la kukufuru. ²Mnyama yule niliyemwona alikuwa kama chui, miguu yake ilikuwa kama ya dubu na kichwa chake kama cha simba. Lile joka likampa huyo mnyama nguvu zake, kitu chake cha enzi na mamlaka makubwa. ³Kimojawapo ya vichwa vya huyo mnyama kilikuwa kama kilichokwisha kupata jeraha la mauti, lakini jeraha hilo la mauti likapona. Ulimwengu wote ukashangaa ukamfuata huyo mnyama. ⁴Watu wakaliabudu lile joka kwa sababu lilikuwa limempa huyo mnyama mamlaka yake, pia wakamwabudu huyo mnyama na kuuliza, "Ni nani aliye kama huyu mnyama? Ni nani awezaye kupigana vita naye?"

⁵Huyo mnyama akapewa kusema maneno ya kujisifu na kukufuru na kutumia mamlaka yake kwa muda wa miezi arobaini na miwili. ⁶Akafungua kinywa chake ili kumkukufuru Mungu, akilitukana Jina lake na mahali aishipo na wale wakaao mbinguni. ⁷Pia akaruhusiwa kufanya vita na watakatifu na kuwashinda. Akapewa uwezo juu ya watu wa kila kabilu, jamaa, lugha na taifa. ⁸Nao watu wote waishio duniani watamwabudu huyo mnyama, yaani, wale wote ambao majina yao hayakuandikwa

kwenye kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo aliyechinjwa tangu kuumbwa kwa ulimwengu.

⁹"Yeye aliye na sikio na asikie.

¹⁰Ikiwa mtu ni wa kuchukuliwa mateka, atachukuliwa mateka.

Ikiwa mtu ni wa kuuawa kwa upanga, atauawa kwa upanga.

Hapa ndipo penye wito kwa ajili ya saburi na imani ya watakatifu.

Mnyama Kutoka Katika Dunia

¹¹Kisha nikamwona mnyama mwingine, akipanda juu kutoka katika dunia. Alikuwa na pembe mbili kama mwana-kondoo, lakini akanena kama joka. ¹²Akatumia mamlaka yote ya yule mnyama wa kwanza kwa niaba yake, naye akawafanya wote wakaao duniani kumwabudu yule mnyama wa kwanza, ambaye jeraha lake la mauti lilipona. ¹³Huyu mnyama wa pili akafanya ishara kuu na za ajabu, hata kusababisha moto kushuka toka mbinguni kuja duniani watu wakiona waziwazi. ¹⁴Kwa sababu ya zile ishara alizokuwa amepewa uwezo wa kufanya kwa niaba ya yule mnyama wa kwanza, akawadanganya wakaao duniani. Akawaamuru wasimamishe sanamu kwa heshima ya yule mnyama aliyekuwa amejeruhiwa kwa upanga lakini akaishi. ¹⁵Akapewa uwezo wa kuipa pumzi ile sanamu ya yule mnyama wa kwanza, ili iweze kusema na kuwasababisha wale wote waliokataa kuiabudu hiyo sanamu kuuawa. ¹⁶Pia alimplazimisha kila mmoja, mdogo na mkubwa, tajiri na maskini, mtu huru na mtumwa, atiwe chapa kwenye mkono wake wa kuume au kwenye kipaji chake cha uso, ¹⁷ili kwamba mtu ye yote asiweze kununua wala kuuza isipokuwa amekuwa na hiyo chapa, ambayo ni jina la huyo mnyama au tarakimu za jina lake.

¹⁸Hapa ndipo penye hekima. Yeye aliye na akili na ahesabu tarakimu za huyo mnyama, kwa maana ni tarakimu za kibinadamu. Tarakimu zake ni 666.

Mwana-Kondoo Na Wale 144,000

14 Kisha nikatazama na hapo mbele yangu alikuwepo Mwana-Kondoo, akiwa amesimama juu ya Mlima Sayuni. Pamoja naye walikuwa wale watu 144,000 wenye Jina la Mwana-Kondoo na Jina la Baba Yake likiwa limeandikwa kwenye vipaji vya nyuso zao. ²Nami nikasikia sauti kutoka mbinguni kama

^a¹⁴ "Wakati na nyakati na nusu wakati" hapa maana yake ni miaka mitatu na nusu.

Ufunuo wa Yohana

sauti ya maji mengi yaendayo kasi na sauti kama ngurumo ya radi. Sauti hiyo niliyoisikia ilikuwa kama sauti ya wapiga vinubi wakipiga vinubi vyao. ³Nao wakaimba wimbo mpya mbele ya hicho kiti cha enzi na mbele ya wale viumbwe wenyewe uhai wanane na wale wazee ishirini na wanane. Hakuna mtu ye yote aliyeweza kujifunza wimbo huo isipokuwa hao watu 144,000 waliokuwa wamekombolewa kutoka duniani. ⁴Hawa ndio wale ambao hawakujitia unajisi kwa wanawake, kwa kuwa wao ni mabikira. Wao humfuata Mwana-Kondoo kila aendako. Hawa wamekombolewa kutoka miongoni mwa wanadamu wakawa malimbuko kwa Mungu na kwa Mwana-Kondoo. ⁵Vinywani mwao hapakuonekana uongo, wala hawakuwa na hatia yo yote.

Malaika Watatu

⁶Kisha nikamwona malaika mwingine akiruka juu angani, naye alikuwa na Injili ya milele ya kuwatangazia wale waishio duniani, yaani, kwa kila taifa, kabilia, lugha na jamaa. ⁷Akasema kwa sauti kubwa, "Mcheni Mungu na kumtukuzza, kwa maana saa ya hukumu yake imewadia. Mwabuduni Yeye aliyeziumba mbingu, dunia, bahari na chemchemi za maji."

⁸Malaika wa pili akafuata akisema, "Ameanguka! Ameanguka Babeli aliye mkuu, yeye aliyeyafanya mataifa yote kulewa kwa mvinyo wa ghadhabu ya uasherati wake."

⁹Malaika wa tatu akawafuata hao wawili akisema kwa sauti kubwa, "Kama mtu ye yote anamwabudu huyo mnyama na sanamu yake na kutiwa chapa yake kwenye kipaji chake cha uso au kwenye mkono wake, ¹⁰yeye naye, atakunywa mvinyo wa hasira kali ya Mungu ambayo imemiminwa katika kikombe cha ghadhabu yake pasipo kuchanganywa na maji. Naye atateswa kwa moto uwakao na kiberiti mbele ya malaika watakatifu na mbele za Mwana-Kondoo. ¹¹Nao Moshi wa mateso yao hupanda juu milele na milele. Hakuna mapumziko, mchana wala usiku, kwa wale wamwabuduo huyo mnyama na sanamu yake, au kwa ye yote anayepokea chapa ya jina lake." ¹²Hapa ndipo penye subira na uvumilivu wa watakatifu, yaani, wale wanaozishika amri za Mungu na kudumu kuwa waaminifu kwa Yesu.

¹³Kisha nikasikia sauti kutoka mbinguni ikisema, "Andika: Wamebarikiwa wale wafao katika Bwana tangu sasa."

"Naam," asema Roho, "watapumzika kutoka

katika taabu zao, kwa kuwa matendo yao yatawafuata."

Kuvuna Mavuno Ya Dunia

¹⁴Nikatazama, hapo mbele yangu palikuwa na wingu jeupe na aliyekuwa ameketi juu ya hilo wingu alikuwa kama Mwana wa Adamu, mwenye taji ya dhahabu kichwani mwake na mundu mkali mkononi mwake. ¹⁵Kisha malaika mwingine akaja kutoka Hekaluni naye akamwita kwa sauti kubwa yule aliyekuwa ameketi juu ya lile wingu akasema, "Chukua mundu wako ukavune kwa kuwa wakati wa mavuno umewadnia, kwa maana mavuno ya dunia yamekomaa." ¹⁶Hivyo yule aliyekuwa ameketi juu ya lile wingu akauzungusha mundu wake duniani, nayo dunia ikavunwa.

¹⁷Malaika mwingine akatoka katika Hekalu lililoko mbinguni, naye pia alikuwa na mundu mkali.

¹⁸Kisha malaika mwingine, aliyekuwa na mamlaka juu ya moto, akatoka kwenye madhabahu, naye akamwita yule malaika mwenye mundu mkali kwa sauti kubwa, akisema, "Chukua mundu wako mkali ukakusanye vichala vya mizabibu ya dunia, maana zabibu zake zimeiva." ¹⁹Hivyo yule malaika akauzungusha mundu wake duniani na kukusanya vichala vya zabibu za dunia na kuzitupa kwenye shinikizo kubwa la ghadhabu ya Mungu. ²⁰Lile shinikizo likakanyagwa nje ya mji, nayo damu ikitiririka kama mafuriko kutoka katika hilo shinikizo kufikia kimo cha hatamu za farasi^a, kwa umbali wa maili mia mbili.^b

Malaika Saba Na Mapigo Saba

15 Ndipo nikaona ishara nyingine kubwa ya ajabu mbinguni, malaika saba wenye yale mapigo saba ya mwisho, kwa sababu kwa mapigo hayo ghadhabu ya Mungu ilikuwa imekamilika. ²Nikaona kile kilichoonekana kama bahari ya kioo iliyochanganyikana na moto. Kando ya hiyo bahari, walikuwa wamesimama wale watu waliomshinda yule mnyama na sanamu yake pamoja na tarakimu ya jina lake. Mikononi mwao walikuwa wameshika vinubi walivyopewa na Mungu. ³Nao wakaimba wimbo wa Mose, mtumishi wa Mungu na wimbo wa Mwana-Kondoo wakisema:

^a²⁰ Kimo cha hatamu za farasi hapa ni kama mita moja na nusu (1.5m)

^b²⁰ Maili 200 hapa ni sawa na kilomita 320

Ufunuo wa Yohana

"Bwana Mungu Mwenyezi, matendo Yako ni makuu na ya ajabu Mfalme wa zamani zote,

njia Zako Wewe ni za haki na za kweli!

⁴Ni nani ambaye hatakuogopa Wewe Bwana na kilitukuza Jina Lako?

Kwa kuwa Wewe peke yako ndiwe mtakatifu.

Mataifa yote yatakuja na kuabudu mbele zako,

kwa kuwa matendo yako ya haki yamedhihirishwa."

⁵Baada ya haya nikatazama, nalo hekalu la hema la ushuhuda lilikuwa limefunguliwa mbinguni, ⁶ndani ya lile hekalu wakatoka malaika saba wakiwa na mapigo saba. Walikuwa wamevaa nguo safi za kitani ing'aayo na kufungwa mikanda ya dhahabu vifuanini mwao. ⁷Ndipo mmoja wa wale wenye uhai wanenye akawapa wale malaika saba mabakuli saba ya dhahabu yaliyojaa ghadhabu ya Mungu, Yeye aishiye milele na milele. ⁸Nalo lile hekalu liliijawa na moshi uliotokana na utukufu wa Mungu na uweza wake, wala hakuna ye yote aliyeweza kuingia mle hekaluni mpaka yale mapigo saba ya wale malaika saba yalipomalizika.

Mabakuli Saba Ya Ghadhabu Ya Mungu

16 Kisha nikasikia sauti kubwa kutoka mle hekaluni ikiwaambia wale malaika saba, "Nendeni, mkayamwage duniani hayo mabakuli saba ya ghadhabu ya Mungu."

²Malaika wa kwanza akaenda akalimwaga hilo bakuli lake juu ya nchi. Majipu mabaya yenye maumivu makali yakawapata wale watu wote waliokuwa na chapa ya yule mnyama na kuiabudu sanamu yake.

³Malaika wa pili akalimwaga bakuli lake baharini, nayo ikabadilika kuwa damu kama ya mtu aliyekufa na kila kiumbe hai kilichokuwa ndani ya bahari kikafa.

⁴Malaika wa tatu akalimwaga bakuli lake katika mito na chemchemi za maji, nazo zikawa damu. ⁵Ndipo nikamsikia malaika msimamizi wa maji akisema,

"Wewe una haki katika hukumu hizi ulizotoa,

wewe uliyeko, uliyekuwako, uliyewe

Mtakatifu,

kwa sababu umehukumu hivyo,

⁶kwa kuwa walimwaga damu ya watakatifu Wako na manabii Wako, nawe umewapa damu wanywe kama walivyostahili."

⁷Nikasikia madhabahu ikiitikia,

"Naam, Bwana Mungu Mwenyezi, hukumu Zako ni kweli na haki."

⁸Malaika wa nne akamimina bakuli lake kwenye juu, nalo likapewa nguvu za kuwaunguza watu kwa moto. ⁹Watu wakaunguzwa na hilo joto kali, lakini wakalaani Jina la Mungu, aliyekuwa na uwezo juu ya mapigo haya, wala hawakutubu na kumtukuza Mungu.

¹⁰Malaika wa tano akamimina bakuli lake kwenye kiti cha enzi cha yule mnyama, nao ufalme wake ukagubikwa na giza. Watu wakatafuna ndimi zao kwa ajili ya maumivu ¹¹wakamlaani Mungu wa mbinguni kwa sababu ya maumivu na majeraha yao, wala hawakutubu kwa ajili ya matendo yao maovu.

¹²Malaika wa sita akamimina bakuli lake kwenye mto mkubwa Eufrati, maji yake yakakauka ili kutayarisha njia kwa ajili ya wafalme watokao mashariki. ¹³Kisha nikaona roho wachafu watatu waliofanana na vyura wakitoka katika kinywa cha lile joka na katika kinywa cha yule mnyama na katika kinywa cha yule nabii wa uongo. ¹⁴Hizo ndizo roho za pepo wachafu zitendazo miujiza. Nazo huwaendea wafalme wa ulimwengu wote na kuwakusanya tayari kwa ajili ya vita katika siku ile kuu ya Mungu Mwenyezi.

¹⁵Tazama, naja kama mwivi! Amebarikiwa yeye akeshaye na kuziweka tayari nguo zake ili asiende uchi na kuoenekana aibu yake".

¹⁶Ndipo wakawakusanya wafalme pamoja mahali paitwapo "Armagedoni"^a kwa Kiebrania.

¹⁷Malaika wa saba akamimina bakuli lake angani na sauti kubwa ikatoka mle hekaluni katika kile kiti cha enzi, ikisema, "Imekwisha kuwa!" ¹⁸Kukawa na mianga ya umeme wa radi, ngurumo, radi na tetemeko kubwa la ardhi. Hapajawa kamwe na tetemeko la ardhi kama hilo tangu mwanadamu awepo duniani, hivyo lilikuwa tetemeko kubwa ajabu. ¹⁹Ule mji mkubwa ukagawanyika katika sehemu tatu, nayo miji ya mataifa ikaanguka. Mungu

^a¹⁶ Armagedoni au Har-magedoni hapa ina maana mlima Magido mahali pa kinabii ambapo wafalme wote wa dunia watakusanya kwa vita katika siku ya Mungu Mwenyezi.

Ufunuo wa Yohana

akaukumbuka Babeli ule uliokuwa mkuu na kuupa kikombe cha hasira na ghadhabu Yake. ²⁰Kila kisiwa kikatoweka wala milima haikuonekana. ²¹Mvua kubwa ya mawe, mawe yenye uzito wa talanta moja^b yakaanguka kutoka mbinguni, yakawaangukia wanadamu. Nao wanadamu wakamlaani Mungu kwa ajili ya hayo mapigo ya mvua ya mawe, kwa sababu pigo hilo lilikuwa la kutisha.

Kahaba Mkoo Na Mnyama

17 Mmoja wa wale malaika saba waliokuwa na yale mabakuli saba akaja akaniambia, "Njoo, nitakuonyesha adhabu ya yule kahaba mkoo, aketiye juu ya maji mengi. ²Yule ambaye wafalme wa dunia walizini naye na watu wakao duniani walilewa kwa mvinyo wa uzinzi wake."

³Kisha yule malaika akanichukua katika Roho akanipeleka nyikani. Huko nikamwona mwanamke mmoja ameketi juu ya mnyama mwekundu aliyejaaj majina ya kumkufuru Mungu mwili mzima. Mnyama huyo alikuwa na vichwa saba na pembe kumi. ⁴Huyo mwanamke alikuwa amevaa mavazi ya rangi ya zambarau na nyekundu, akimetameta kwa dhahabu, vito vya thamani na lulu. Mkononi mwake alikuwa ameshika kikombe cha dhahabu kilichojaa mambo ya machukizo na uchafu wa uzinzi wake. ⁵Kwenye kipaji chake cha uso palikuwa pameandikwa jina:

"SIRI,
BABELI MKUU,
MAMA WA MAKAHABA
NA MACHUKIZO YA DUNIA."

⁶Nikaona kuwa huyo mwanamke alikuwa ameleta kwa damu ya watakatifu, yaani, damu ya wale watu waliouawa kwa ushuhuda wa Yesu.

Nilipomwona huyo mwanamke, nilistaajabu sana. ⁷Ndipo yule malaika akaniambia, "Kwa nini unastaajabu? Nitakufafanulia siri ya huyo mwanamke na huyo mnyama aliyempanda, mwenye vichwa saba na pembe kumi. ⁸Huyo mnyama, ambaye ulimwona, wakati fulani alikuwepo, lakini sasa hayupo, naye atapanda kutoka katika lile shimo lisilo na mwisho na kwenda kwenye maangamizo. Watu waishio duniani ambao majina yao hayakuandikwa kwenye kitabu cha uzima tangu kuumbwa kwa

ulimwengu watastaajabu kumwona huyo mnyama, kwa maana alikuwepo, wakati fulani na sasa hayupo, lakini atakuja.

⁹"Hapa ndipo penye akili pamoja na hekima. Vile vichwa saba ni vilima saba ambavyo huyo mwanamke amevikalia. ¹⁰Pia hivyo vichwa saba ni wafalme saba amba mionganini mwao watano wamekwisha kuanguka, mwingine hajaja bado, lakini atakapokuja, atalazimika kukaa kwa muda mfupi. ¹¹Yule mnyama aliyejukwepo wakati fulani na ambaye sasa hayupo, yeze ni mfalme wa nane. Ni mionganini mwa wale saba, naye anakwenda kwenye maangamizi.

¹²"Zile pembe kumi ulizoziona ni wafalme kumi amba bado hawajapokea ufalme, lakini amba watapokea mamlaka kuwa wafalme kwa wakati mmoja pamoja na yule mnyama. ¹³Hawa wana nia moja, nao watamwachia yule mnyama nguvu zao na mamlaka yao. ¹⁴Watafanya vita na Mwana-Kondoo, lakini Mwana-Kondoo atawashinda kwa sababu Yeye ni Bwana wa mabwana na Mfalme wa wafalme. Yeye atakuwa pamoja na watu wake walioitwa amba ni wateule wake na wafuasi wake waaminifu."

¹⁵Kisha yule malaika akaniambia, "Yale maji uliyoyaona, yule kahaba akiwa ameketi juu yake ni jamaa za watu, makutano, mataifa na lugha. ¹⁶Zile pembe kumi ulizoziona, pamoja na huyo mnyama, watamchukia huyo kahaba, watamfilisi na kumwacha uchi, watamla nyama yake na kumteketeza kwa moto. ¹⁷Kwa maana Mungu ataweka miyoni mwao kutimiza kusudi lake kwa kukubali kumpa yule mnyama mamlaka yao ya utawala mpaka maneno ya Mungu yatakapotimia. ¹⁸Yule mwanamke uliyemwona ni ule mji mkubwa unaotawala juu ya wafalme wa dunia."

Kuanguka Kwa Babeli

18 Baada ya haya nikaona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni, akiwa na mamlaka makuu na dunia ikamulikiwa na mng'ao wake. ²Naye akalia kwa nguvu kwa sauti kubwa, akisema:

"Umeanguka! Umeanguka Babeli ulio
mkuu!
Umekuwa makao ya mashetani
na makazi ya kila pepo mchafu,
makazi ya kila ndege na kila mnyama
achukizaye.

³Kwa maana mataifa yote yamekunywa mvinyo

^b²¹ Talanta moja ni kama kilo 34

Ufunuo wa Yohana

wa uasherati wake,
nao wafalme wa dunia wamefanya uzinzi
naye,
nao wafanyi biashara wa dunia
wametajirika
kutokana na wingi wa utajiri wake."

⁴Kisha nikasikia sauti nyingine kutoka mbinguni ikisema:

"Tokeni katikati yake, enyi watu wangu,
ili msije mkashiriki dhambi zake,
ili usije ukapatwa na pigo lake lo lote,

⁵kwa kuwa dhambi zake zimelundikana hadi mbinguni,

naye Mungu ameukumbuka uhalifu wake.

⁶Mtendee kama yeze aliyotenda,
umlipe Mara mbili kwa ajili ya yale
aliyotenda.

Katika kikombe chake mchanganyie Mara
mbili ya kile alichochanganya.

⁷Mpatie mateso na huzuni nyingi sawa na
utukufu na anasa alizojipatia.

Kwa kuwa moyoni mwake hujivuna
akisema,

'Mimi ninatawala kama malkia,
mimi si mjane wala sitaona huzuni
kamwe.'

⁸Kwa hiyo mapigo yatampata kwa siku moja:
mauti, maombolezo na njaa.

Naye atateketezwa kwa moto, kwa maana
amhukumuye ni Bwana Mungu
Mwenyezi.

⁹"Wafalme wa dunia waliozini naye na
kushiriki anasa zake watakapoona moshi wa
kuungua kwake, watamlilia na kumwomboleza.

¹⁰Watasimama mbali na kulia kwa hofu
kutokana na mateso yake na kusema:

" 'Ole! Ole Ee mji mkuu,
Ee Babeli mji wenye nguvu!
Hukumu yako imekuja katika saa moja!'

¹¹"Na wafanyi biashara wa duniani wanalia
na kuomboleza kwa sababu hakuna anunuaye
bidhaa zao tena. ¹²Bidhaa za dhahabu, za
fedha, za vito vya thamani na vya lulu, kitani
safi, nguo za rangi ya zambarau, hariri, nguo
nyekundu, aina zote za miti ya manukato, vifaa
vyote vya pembe za ndovu, vifaa vyote vya miti
yenye thamani kuliko yote, shaba nyeusi,
chuma na marmar, ¹³mdalasini, vikolezi,

uvumba, manemanne, uvumba wenye harufu
nzuri, divai, mafuta ya zeituni, unga mzuri na
ngano, ng'ombe na kondoo, farasi na magari,
watumwa, pia na roho za wanadamu.

¹⁴"Watasema, 'Yale matunda ambayo roho
yako iliyatamani yamekoma. Utajiri wako wote
na fahari yako vimetoweka, wala haviwezi
kupatikana tena kamwe!' ¹⁵Wale
wafanyibashara wauzaa bidhaa hizo na kupata
utajiri wao kutoka kwake wasasimama mbali
naye kwa hofu ya mateso yanayompata.
Watalia na kuomboleza wakipiga kelele
wakisema:

¹⁶" 'Ole! Ole, Ee, mji mkubwa,
uliyekuwa umevikwa mavazi ya kitani
safi, ya rangi ya zambarau na
nyekundu,
ukimetameta kwa dhahabu, vito vya
thamani na lulu!

¹⁷Katika muda wa saa moja utajiri wote mkubwa
kama huu umeangamia!"

"Kila nahodha, mabaharia wote wasafirio
baharini na wote wafanyao kazi melini
wasasimama mbali naye. ¹⁸Watakapoona moshi
wa kuungua kwake watalia wakisema, 'Je,
ulipata kuwako mji mkuu kama huu?' ¹⁹Nao
watajirushia mavumbi vichwani mwao huku
wakilia na kuomboleza wakisema:

" 'Ole, Ole, Ee mji mkubwa,
mji ambaa wote wenye meli baharini
walitajirika kwa kupitia mali zako!
Katika saa moja tu umeangamizwa!

²⁰Furahia uharibifu wake, Ee mbingu!
Furahini ninyi watakatifu na mitume na
manabii!

Kwa kuwa Mungu ameutendea kama vile
uliviyowatendea ninyi.' "

²¹Kisha malaika mmoja mwenye nguvu
akainua jiwe kubwa kama la kusagia akalitupa
baharini akisema:

"Hivyo ndivyo mji mkubwa Babeli
utakavyotupwa chini
kwa nguvu wala hautaonekana tena.

²²Nyimbo za wapiga vinubi na waimbaji, wapiga
filimbi na sauti za wapiga tarumbeta
hazitasikika ndani yako tena.
Ndani yako kamwe hataonekana fundi
mwenye ujuzi wa aina yo yote.

Ufunuo wa Yohana

Wala sauti ya jiwe la kusagia
kamwe haitaisikika.

²³Mwanga wa taa
hautaangaza tena ndani yako.

Wala sauti ya bwana arusi na bibi arusi
kamwe haitasikiwa ndani yako.

Kwa kuwa wafanyi biashara wako walikuwa
watu maarufu wa dunia
na mataifa yote yalidanganyika kwa
uchawi wako.

²⁴Ndani yako ilionekana damu ya manabii na ya
watakatifu
na watu wote waliouawa duniani."

Shangwe Huko Mbinguni

19 Baada ya haya nikasikia sauti kama
sauti ya umati mkubwa wa watu
mbinguni ikisema kwa nguvu :

"Haleluya!
Wokovu na utukufu na uweza
ni vya Mungu wetu,

²kwa maana hukumu Zake ni za kweli na za
haki.

Amemhukumu yule kahaba mkuu
aliyeuharibu ulimwengu kwa uzinzi
wake.

Mungu amemlipiza kisasi kwa ajili ya damu
ya watumishi wake."

³Wakasema tena kwa nguvu:

"Haleluya!
Moshi wake huyo kahaba unapanda juu
milele na milele."

⁴Wale wazee ishirini na wanne pamoja na
wale viumbe wenye uhai wanne wakaanguka
kifudifudi, wakamwabudu Mungu, aliyekuwa
ameketi kwenye kile kiti cha enzi. Wakasema
kwa sauti kuu:

"Amen! Haleluya!"

⁵Kisha sauti ikatoka katika kile kiti cha enzi,
ikisema:

"Msifuni Mungu wetu,
ninyi watumishi wake wote,
ninyi nyote mnaomcha,
wadogo kwa wakubwa!"

⁶Kisha nikasikia sauti kama sauti ya umati

mkubwa wa watu, kama sauti ya maji mengi
yaendayo kasi na kama ngurumo kubwa ya radi
ikisema:

"Haleluya!

Kwa maana Bwana Mungu wetu
Mwenyezi anamiliki.

⁷Tufurahi, tushangilie
na kumpa utukufu!
Kwa maana arusi ya Mwana-Kondoo
Imewadnia,
na bibi arusi wake amejiweka tayari.
⁸Akapewa kitani safi, nyeupe inayong'aa
ili avae."

(Hiyo kitani safi inawakilisha matendo ya haki ya
watakatifu.)

⁹Ndipo yule malaika akaniambia, "Andika
haya: 'Wamebarikiwa wale walioalikwa kwenye
karamu ya arusi ya Mwana-Kondoo ! ' " Naye
akaongeza kusema, "Haya ndiyo maneno ya
kweli ya Mungu."

¹⁰Ndipo nikaanguka kifudifudi miguuni pake
ili kumwabudu, lakini yeche akaniambia,
"Usifanye hivyo! Mimi pia ni mtumishi
mwenzako pamoja na ndugu zako walio na
ushuhuda wa Yesu. Mwabudu Mungu! Maana
ushuhuda wa Yesu ndio roho ya unabii."

Aliyepanda Farasi Mweupe

¹¹Kisha nikaona mbingu imefunguka na
hapo mbele yangu akiwepo farasi mweupe,
ambaye Yeye aliyempanda huyo farasi aliiwa
Mwaminifu na wa Kweli. Yeye ahukumu kwa
haki na kupigana vita. ¹²Macho yake ni kama
miali ya moto na juu ya kichwa Chake kuna taji
nyingi. Alikuwa na jina lililoandikwa ambalo
hakuna mtu ye yote anayelijua isipokuwa Yeye
mwenyewe. ¹³Alikuwa amevaa vazi lililochovywa
kwenye damu na Jina lake ni "Neno la Mungu."

¹⁴Majeshi ya mbinguni walikuwa wakimfuata,
wakiwa wamepanda farasi weupe, halii
wamevaa mavazi ya kitani nzuri, nyeupe safi.

¹⁵Kinywani mwake mlitoka upanga mkali ambao
kwa huo atayaangusha mataifa. Atayatawala
kwa "fimbo yake ya utawala ya chuma."
Atalikanya shinikizo la mvinyo wa ghadhabu
ya Mungu Mwenyezi. ¹⁶Kwenye vazi lake na
paja lake liliandikwa jina hili:

MFALME WA WAFALME NA BWANA WA
MABWANA.

Mnyama Na Majeshi Yake Yashindwa

¹⁷Nami nikamwona malaika amesimama ndani kwenye juu, akaita ndege wote warukao angani kwa sauti kuu, "Njoni, kusanyikeni kwa ajili ya karamu kubwa ya Mungu,¹⁸ili mpate kula nyama ya wafalme na ya majemadari, ya mashujaa, ya farasi na ya wapanda farasi, nyama ya wanadamu wote walio huru na watumwa, wadogo na wakubwa."

¹⁹Kisha nikamwona yule mnyama na wafalme wa dunia pamoja na majeshi yao wakiwa wamekusanyika pamoja ili kupigana vita dhidi ya yulealiyempanda huyo farasi mweupe pamoja na jeshi Lake.²⁰Lakini yule mnyama akakamatwa pamoja na huyo nabii wa uongo ambaye alikuwa amefanya ishara kwa niaba ya huyo mnyama, ambaye kwa ishara hizi aliwadanganya wale waliopokea chapa ya huyo mnyama na kuiabudu sanamu yake. Hawa wawili wakatupwa wakiwa hai ndani ya ziwa la moto liwakalo kwa kiberiti. ²¹Wale waliosalia waliuawa kwa upanga uliotoka kinywani mwa yule aliyekuwa amempanda huyo farasi mweupe, nao ndege wote wakajishibisha kwa nyama yao.

Utwala Wa Miaka Elfu Moja

20 Kisha nikaona malaika akishuka kutoka mbinguni, akiwa ameshika ufunguo wa lile shimo lisilo na mwisho na mnyororo mkubwa mkononi mwake. ²Akalishika lile joka, yule nyoka wa zamani, ambaye ndiye Ibilisi na Shetani, naye akamfunga kwa muda wa miaka 1,000. ³Akamtupa katika lile shimo lisilo na mwisho, akamfunga humo na kulitia lakiri, ili kumzuia asiendelee kudanganya mataifa mpaka hiyo miaka 1,000 itimie. Baada ya hayo atafunguliwa kwa muda mfupi.

⁴Kisha nikaona viti vyta enzi viliviyokuwa vimekaliwa na hao waliopewa mamlaka ya kuhukumu. Nami nikaona roho za wale waliokatwa vichwa kwa sababu ya ushuhuda wa Yesu na kwa sababu ya neno la Mungu. Hawakuwa wamemsujidia huyo mnyama wala sanamu yake wala hawakupokea ile chapa yake kwenye vipaji vyta nyuso zao au kwenye mikono yao. Wakawa hai na kutawala pamoja na Kristo miaka 1,000. ⁵(Wafu waliosalia hawakufufuka mpaka ilipotimia hiyo miaka 1,000.) Huu ndio ufufuo wa kwanza. ⁶Wamebarikiwa tena ni watakatifu wale walio na sehemu katika huo ufufuo wa kwanza.Hao mauti ya pili haina nguvu

juu yao, bali watakuwa makuhani wa Mungu na wa Kristo, nao watatawala pamoja naye kwa muda wa miaka 1,000.

Kuhukumiwa Kwa Shetani

⁷Hiyo miaka 1,000 itakapotimia, Shetani atafunguliwa kutoka kifungoni mwake, ⁸naye atatoka ili kuyadanganya mataifa yaliyopo katika pembe nne za dunia, yaani, Gogu na Magogu apate kuwakusanya tayari kwa vita. Idadi yao ni kama mchanga ulioko Pwani. ⁹Nao walitembea katika eneo lote la dunia, wakaizunguka kambi ya watakatifu na ule mji uliopendwa. Lakini moto ukashuka kutoka mbinguni na kuwateketeza. ¹⁰Naye Ibilisi aliyewadanganya akatupwa katika ziwa la moto na kiberiti alipo yule mnyama na yule nabii wa uongo. Nao wakateswa huko mchana na usiku, milele na milele.

Wafu Wanahukumiwa

¹¹Kisha nikaona kiti kikubwa cha enzi cheupe, dunia na mbingu zikaukimbia uso wake Yeye aliyeleti juu yake, wala mahali pao hapakuonekana. ¹²Nami nikawaona wafu wakubwa na wadogo, wakiwa wamesimama mbele ya hicho kiti cha enzi na vitabu vikafunguliwa. Pia kitabu kingine kikafunguliwa ambacho ni cha uzima. Hao wafu wakahukumiwa sawasawa na matendo yao kama yaliyoandikwa ndani ya hivyo vitabu. ¹³Bahari ikawatoa wafu waliokuwamo ndani yake, nayo mauti na kuzimu zikawatoa wafu waliokuwamo ndani yake. Kila mtu akahukumiwa kulingana na yale aliyotenda. ¹⁴Kisha Mauti na Kuzimu zikatupwa katika ziwa la moto. Hii ndio Mauti ya pili, yaani, hilo ziwa la moto. ¹⁵Iwapo mtu jina lake halikuonekana katika kile kitabu cha uzima, alitupwa ndani ya lile ziwa la moto.

Mbingu Mpya Na Nchi Mpya

21 Kisha nikaona mbingu mpya na nchi mpya, maana mbingu za kwanza na nchi ya kwanza zimekwisha kupita, wala hapakuwepo na bahari tena. ²Nikaona Mji Mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu, ukiwa umeandaliwa kama bibi arusi aliyeambwa kwa ajili ya mumewe. ³Nami nikasikia sauti kubwa kutoka katika kile kiti cha enzi ikisema, "Tazama, makao ya Mungu ni pamoja na wanadamu, naye atakaa pamoja nao. Yeye atakuwa Mungu wao nao watakuwa watu wake, naye Mungu mwenywewe

Ufunuo wa Yohana

atakuwa pamoja nao. ⁴Atafuta kila chozi, kutoka katika macho yao. Mauti haitakuwepo tena, wala maombolezo, wala kilio, wala maumivu, kwa maana mambo ya kwanza yamekwisha kupita.”

⁵Naye yule aliyeketi juu ya kile kiti cha enzi akasema, “Tazama, nayafanya mambo yote kuwa mapya.” Pia akasema, “Andika haya, maana maneno haya ni ya kuaminika tena ni kweli.”

⁶Akaniambia, “Imekwisha kuwa. Mimi ni Alfa na Omega, Mwanzo na Mwisho. Yeye aonaye kiu nitampa kunywa kutoka katika chemchemi ya maji ya uzima bila gherama yo yote. ⁷Yeye atakayeshinda atayarithi haya yote, Nami nitakuwa Mungu wake, naye atakuwa mwanangu. ⁸Lakini waoga, wasioamini, wachafu, wauaji, wazinzi, wachawi, waabudu sanamu, pamoja na waongo wote, mahali pao ni katika lile ziwa liwakalo moto na kiberiti. Hii ndiyo mauti ya pili.”

⁹Kisha mmoja wa wale malaika saba waliokuwa na yale mabakuli saba ya hayo mapigo saba ya mwisho akaja akaniambia, “Njoo, nami nitakuonyesha bibi arusi, yaani, mke wa Mwana-Kondoo.” ¹⁰Naye akanichukua katika Roho hadi kwenye mlima mkubwa na mrefu, akanionyesha ule Mji Mtakatifu, Yerusalem, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu. ¹¹Ulikuwa uking'aa kwa utukufu wa Mungu kama kito chenyе thamani sana, kama yaspi, safi kama kioo. ¹²Ulikuwa na ukuta mkubwa, mrefu wenye malango kumi na mawili, pakiwa na malaika kumi na wawili kwenye hayo malango. Kwenye malango hayo yaliandikwa majina ya yale makabila kumi na mawili ya Israeli. ¹³Kulikuwa na malango matatu upande wa mashariki, matatu upande wa kaskazini, matatu upande wa kusini na matatu upande wa magharibi. ¹⁴Ukuta wa huo mji ulikuwa na misingi kumi na miwili na juu yake yaliandikwa majina ya wale mitume kumi na wawili wa Mwana-Kondoo.

¹⁵Huyo malaika aliyesema nami alikuwa na ufito wa dhahabu wa kupimia huo mji, malango yake na kuta zake. ¹⁶Mji huo ulikuwa mraba, urefu wake ulikuwa sawa na upana. Akaupima huo mji kwa huo ufito akaukuta una kama kilometra 2,400^a urefu wake na upana wake na kwenda juu kwake vilikuwa sawa. ¹⁷Akaupima ukuta wake, ulikuwa na unene wa dhira 144^b

kwa kipimo cha kibinadamu ambacho huyo malaika alikuwa akikitumia. ¹⁸Ukuta huo ulijengwa kwa yaspi hali mji wenyewe ulijengwa kwa dhahabu safi, iking'aa kama kioo. ¹⁹Misingi ya mji huo ilipambwa kwa kila aina ya kito cha thamani. Msingi wa kwanza ulikuwa wa yaspi, wa pili yakuti samawi, wa tatu kalkedoni, wa nne zamaridi, ²⁰wa tano sardoniki, wa sita akiki, wa saba krisolitho, wa nane zabarajadi, wa tisa yakuti manjano, wa kumi krisopraso, wa kumi na moja hiakintho, wa kumi na mbili amethysto. ²¹Yale malango kumi na mbili yalikuwa ni lulu kumi na mbili, kila lango lilikuwa limetengenezwa kwa lulu moja. Barabara za mji huo zilikuwa za dhahabu safi ing'aayo kama kioo.

²²Sikuona Hekalu ndani ya huo mji kwa sababu Bwana Mungu Mwenyezi na Mwana-Kondoo ndio Hekalu lake. ²³Ule mji hauhitaji jua wala mwezi kuuangazia kwa sababu utukufu wa Mungu ndio nuru yake na Mwana-Kondoo ndiye taa yake. ²⁴Mataifa yatatemebea yakiangaziwa na nuru yake na wafalme wa duniani wataleta fahari yao ndani yake. ²⁵Malango yake hayatafungwa kamwe mchana, kwa maana hakutakuwa na usiku humo. ²⁶Utukufu na heshima za mataifa zitaletwa humo. ²⁷Lakini kitu kichafu hakitaingia humo kamwe, wala mtu ye yote atendaye mambo ya aibu au ya udanganyifu. Bali watakaoingia humo ni wale tu amba majina yao yameandikwa katika kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo.

Mto Wa Maji Ya Uzima

22 Kisha yule malaika akanionyesha mto wa maji ya uzima, maangavu kama kioo yaktiririka kutoka kwenye kile kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana-Kondoo, ²kupitia katikati ya barabara kuu ya huo mji. Kwenye kila upande wa huo mto kulikuwa na mti wa uzima utoao matunda ya aina kumi na mbili, ukizaa matunda yake kila mwezi. Nayo majani ya mti huo ni kwa ajili ya uponyaji wa mataifa. ³Katika mji huo hakutakuwa tena na kitu cho chote kilicholaaniwa, bali kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana-Kondoo kitakuwamo humo na watumishi wake watamtumikia, ⁴nao watamwona uso Wake na Jina lake litakuwa kwenye vipaji vya nyuso zao. ⁵Usiku hautakuwako tena, wala hawatahitaji mwanga wa taa au wa juu, kwa maana Bwana Mungu atakuwa nuru yao, nao watatawala mielele na milele.

^a16 Kilometra 2,400 hapa ni sawa na maili 1,500

^b17 Dhira 144 ni sawa na mita 64.8 yaani karibu Km. 65.

Ufunuo wa Yohana

⁶Kisha yule malaika akaniambia, "Maneno haya ni ya kuaminika na kweli. Bwana, Mungu wa roho za manabii, amemtuma malaika wake kuwaonyesha watumishi wake yale ambayo hayana budi kutukia upesi.

Bwana Yesu Anakuja

⁷"Tazama, naja upesi! Amebarikiwa yeye ayashikaye maneno ya unabii wa kitabu hiki."

⁸Mimi Yohana, ndiye niliyesikia na kuyaona mambo haya. Nami nilipokwisha kuyasikia na kuyaona, nilianguka chini nikasujudu miguuni pa yule malaika aliyekuwa akinionyesha mambo hayo. ⁹Lakini yeye akaniambia, "Usifanye hivyo! Mimi ni mtumishi pamoja nawe na ndugu zako manabii na wote wanaoyashika maneno ya kitabu hiki. Msujudie Mungu!"

¹⁰Kisha akaniambia, "Usiyafunge maneno ya unabii yaliyomo katika kitabu hiki, kwa sababu wakati umekaribia. ¹¹Atendaye mabaya na aendelee kutenda mabaya, aliye mchafu na aendelee kuwa mchafu, yeye atendaye haki na aendelee kutenda haki na yeye aliye mtakatifu na aendelee kuwa mtakatifu."

¹²"Tazama, naja upesi! nikiwa na mshahara wangu, nami nitamlipa kila mtu sawasawa na alivyotenda. ¹³Mimi ni Alfa na Omega, wa Kwanza na wa Mwisho, Mwanzo na Mwisho.

¹⁴"Wamebarikiwa wale wafuao nguo zao, illi wapate haki ya kuuendea huo mti wa uzima na kuumingia huo mji kwa kupitia kwenye malango yake. ¹⁵Huko nje wako mbwa, wachawi, wazinzi, wauaji, waabuduo sanamu na kila mtu apendaye udanganyifu na kuufanya.

¹⁶"Mimi Yesu, nimemtuma malaika wangu kushuhudia mambo haya kwa ajili ya makanisa. Mimi ndimi niliye Shina na Mzao wa Daudi, ile Nyota ya asubuhi ing'aayo."

¹⁷Roho na bibi arusi wanasema, "Njoo!" Naye asikiaye na aseme, "Njoo!" Ye yote mwenye kiu na aje na kila anayetaka na anywe maji ya uzima bure.

¹⁸Namwonya kila mtu asikiaye maneno ya unabii wa kitabu hiki: Mtu ye yote akiongeza cho chote, Mungu atamwongezea mapigo yaliyoandikwa katika kitabu hiki. ¹⁹Kama mtu ye yote akipunguza cho chote katika maneno ya unabii wa kitabu hiki, Mungu atamwondolea sehemu yake katika ule mti wa uzima na katika

ule mji mtakatifu, ambao habari zake zimeandikwa katika kitabu hiki.

²⁰Yeye anayeshuhudia mambo haya asema, "Naam, naja upesi!"

Amen. Njoo Bwana Yesu.

²¹Neema ya Bwana Yesu iwe na watakatifu wote. Amen.

Ufunuo wa Yohana